SC. SUP. 20. PL. 2.

43
2 G
8

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Joãnis Capreoli Tholoſani Thomiſtarum principis defenſiões Theologie in quattuor libris ſententiaruȝ diui ac glorioſi Angelici Doctoris Thome de Aquino nouiſſime recognite. Una cum quãpluribus vtiliſſimis additionibus in margine appoſitis. Addito eleganti repertorio nouiter excogitato: quod oẽs cum principales: tum incidentes queſtiões mirifice complectitur.

¶ Repertoriū q̄onum ⁊ ↄcluſionum ⁊ īpugnatoꝝ earuꝫ pmi libꝛi defenſionum Theologie diui doctoris Thome de Aquino in pmo ſniarum per magiſtrū Joānem Capreolū Tholoſanum ordinis pdicatoꝝ. Licet autē in hoc libꝛo vnaqueqꝫ queſtio per vnum: aut plures articulos diuidatur: tñ vt breuiores eſſemus: placuit hic notare ſolos articulos: in qbus ſignantur ↄnes: cuꝫ oēs aīū ↄtineāt ſola dubia: aut īpugnātiū obiectiōes.

¶ Pꝛologi. ¶ Queſtio. I.

Utrum theologia ſit ſcientia.

Licet oīs ſcīa regrat euidentiā ⁊ intellectuꝫ ſuoꝝ pmoꝝ pncipioꝝ. nō tñ oīs ſcīa requirit euidentiā: aut intellectū ſuoꝝ pncipioꝝ pꝛoximoꝝ: preſertim in ſcīa ſubalternata. Contra hanc arguit Pe. Aureoli ordinis minoꝛum.

Licet theologia nālr īnuēta nulli ſcīe ſubalterneť. theologia tñ p reuelationē habita ſubalternať ſcīe dei vel beatorum. Pe. Aureoli. Durandus de ſcō Poꝛtiano.

Licet theologia 2° mō dicta nō ſit eque pfecte ⁊ ppe ſcīa ſicut theologia pmo mō dicta: q̄ dr metaphyſica. tñ ipa eſt ſcīa īquātū ↄtinuať ſcīe dei ⁊ beatoꝝ. Grego. de Arimino. Duꝛandus. Joannes Scotus.

Theologia ſcdo modo dicta eſt certioꝛ quacūqꝫ ſcientia humanitus inuenta: licet ſit ineuidentioꝛ.

Theologia 2° mō dicta illo mō: quo eſt ſcīa: nō eſt ſcīa articuloꝝ fidei. ſꝫ ↄnū que ſequunť ex illis. Aureolus.

Jſta doctrina eſt neceſſaria ad ſalutem humanam. preter ſcientias humanitus inuentas. Aureolus.

¶ Queſtio II.

¶ Utrum habitus theologie ſit practicus.

Sciētia ppꝛie ſpeculatiua differt a practica q̄tum ad finē ⁊ q̄tum ad materiam: de quibus ſunt. Grego.

Scientia ſm quid ſpeculatiua non differt ſemper a practica q̄tum ad materiam vel obiectum. Scotus.

Aliqua ſciētia: que nō eſt actu ſimpliciter practica: pōt fieri ſimpliciter ⁊ actu practica. quedam vero non.

Habitus nō dicif practicus put practicuꝫ diſtinguif ↄtra ſpeculatiuū ab opere interioꝛi: qō manet infra ītellectū ſed ab opere exterioꝛi prout oē opus ſequēs electionem: pōt dici praxis. Aureolus. Grego.

Nō oīs hit° dr practic°: nec oīs cognitio mereť dici practica ex q̄cūqꝫ relōne ad praxiꝫ: ſꝫ oꝫ q̄ ſit ꝑꝛia regla opis.

Theologia noſtra eſt practica ⁊ ſpeculatiua: licet pꝛincipalius ſit ſpeculatiua q̄ practica. Aureolus.

¶ Queſtio. III.

¶ Utrum theologia ſit vna ſcientia.

Habit° ſcīe lꝫ ſit vna ſimplex q̄litas nō ↄſtituta ex multis put habitū dicimus habilitateꝫ ad vtendū cōplete formis intelligibilibus: tñ habitus ſcīe put eſt īmediatuꝫ pn̄ᵐ actus ītelligēdi nō ſemꝑ eſt eq̄litas ſimplex. Aureo.

Diſtinctio ſm gen° ſciaꝝ ſpeculatiuaꝝ attēdēda eſt penes diuiſionē ſm gen° ſcibilis inquātū eſt ſcibile: ⁊ ſimilr de vnitate ſcīe: q̄ attēdiť ſm vnitatē gnīs ſcibilis. Aureo.

Unitas ſpecifica hit° ſciētifici attēdēda eſt penes vnitatē formalis obti: quā ille hitus pmo ⁊ p ſe reſpicit. Aureo.

Theologia eſt vna ſcientia. Aureolus.

¶ Queſtio. IIII.

¶ Utrum deus ſit ſubiectum huius ſcīe.

Obiectū ſcīe nr̄e eſt qd incomplexū ex pte rei: lꝫ ex pte nr̄i ſit aliqd cōplexū per modū enūciabilis. Grego.

Subiectū ſcientie nō olno eſt idem qō obiectū eiuſdē.

Formalis rō obiectiua alicui° habit° ſciētifici nō ſoluꝫ eſt illud: ad qō pmo terminať act° talis hitus: ſꝫ poti° illud qō eſt cauſa per ſe: q̄ aliquid per illuꝫ actū attingať.

Foꝛmalis ratio ſubiectiua vt qō tria regrit. vniuerſalitatē pꝛincipalitatem: ⁊ diſtinctionem.

De° eſt ſubm theologie ⁊ formale obm ſicut qō cognoſcitur per habitū theologicū pꝛimo ⁊ per ſe. Aureolus.

Ratio formalis obti theologie ſicut q̄ aliqd in theologia cognoſcim° eſt lumē diuine reuelatiōis: ⁊ ſilr formalis rō obti theologie vt obm eſt hoc: qō dico reuelabile: vel cognoſcibile lumine diuine reuelatiōis. Aureo.

¶ Diſtin. I. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum fruitio ſit actus voluntatis.

Uoluntas reſpectu finis habet tres actus realr diſtinctos: ſcꝫ voluntatem: intentionem: ⁊ fruitionem.

Uelle non dicitur pꝛopꝛie niſi reſpectu finis.

Fruitio eſt amoꝛ vel delectatio: quaꝫ aliquis hꝫ de vltimo expectato: quod eſt finis. Aureolus. Grego.

Intentio eſt actus voluntatis realiter differens a fruitiōe ⁊ volitione pꝛopꝛie dicta. Aureolus. Grego.

Fruitio beatifica nō ſolū trāſit obiectiue ſup deū. imo ſuꝑ viſionē: q̄ vr de°: ⁊ eadē fruitiōe fruimur vtroqꝫ. Aur.

Nec fruitio: nec aliqs actus volūtatis eſt eſſentialiter beatitudo. Aureolus. Geraldus de carmelo.

¶ Queſtio. II.

¶ Utrum vti ſit actus voluntatis.

Uſus eſt actus voluntatis. Aureolus.

Uſus ppe ſumpt° nō eſt niſi reſpcū eoꝝ: que ſunt ad finē.

Electio eſt actus voluntatis. Aureolus.

Electio eſt reſpectu eoꝛum: que ſunt ad finem.

Conſenſus eſt actus voluntatis.

Conſenſus non eſt niſi eoꝝ: que ſunt ad finem: Aureolus.

Reſpectu eiuſdeꝫ obiecti potentie executiue vſus ſemper ſequitur electionem.

Electio q̄qꝫ differt realr a ↄſenſu: q̄qꝫ ſolum ratione.

Ante ↄſenſuꝫ pcedit ↄſiliū. ⁊ ante electionē pcedit ↄſenſus ⁊ ante imperiū pcedit electio: ⁊ ante vſuꝫ pcedit īperiuꝫ.

¶ Queſtio. III.

¶ Utrum vltimo fine per intellectum apprehenſo neceſſario fruatur creata voluntas.

Uoluntas neceſſario vult finem vltimum apprehenſum ſub ratione ſua vniuerſali. Aureolus. Scotus.

Licet volūtas nēcitate nālis inclinationis velit btitudinē apphēſam ſub rōne ſūmi boni: aut btitudinis: aut felicitatis: nō tñ necio vult eā apphenſam ſub aliq̄ ſpāli rōne illius: in quo beatitudo ↄſiſtit: ⁊ h̄ duꝫ eſt in via. Aureo.

Uoluntas p ſtatu vie nihil necio actualr vult: nec ab aliq̄ obto moueť necio q̄tū ad exercitiū act°: ſꝫ q̄tū ad ſpecificationē actus necio ab aliquo moueať obiecto.

Diuina eſſentia clare viſa neceſſario mouet volūtatē creatam ad ſui dilectionem. nō ſolū quo ad ſpecificationeꝫ actus: ſed etiā quo ad exercitium. Adam. Scotus.

Ultimo fine clare apprehenſo volūtas neceſſario fruitur.

Ultimo fine apprehenſo ſub generali rōne ſūmi vel perfecti boni: aut felicitatis: aut beatitudinis circa beatificā viſionem voluntas non fruitur perfecte.

¶ Diſtin. II. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum deus ſit a nobis pro ſtatu vie intelligibilis.

Obiectū pmū ⁊ p ſe nr̄i intellectus eſt ens. Aureo. ⁊ alij.

Uerum eſt obm ītellectus noſtri pᵐ ⁊ adequatum: nō tñ per ſe. hoc eſt per pꝛopꝛiam rationem.

Naturale obm intellus: ⁊ cōnāle: ac ꝑpoꝛtiōatū nobis ad intelligēdū pro iſto ſtatu eſt q̄dditas rei mālis. Aureo.

Licet verū non ſit per ſe vel formale obm qō intellectus: ſtat q̄ eſt formale ⁊ per ſe obm quo intellectus.

De° nō pōt a nobis ī via cogſci p eēntiā ſuā vel in ſe. Sco.

Jn via poſſum° deū cognoſcere ex ſuis ⁊ ī ſuis effectib°.

Deus

Deus poteſt in via īmediate cognoſci.ita ꝙ cognitio viatoꝛis attingit ipſum:licet per media tranſeat.

In ſtatu vie poſſumus habere aliquem conceptuz deo ꝓpꝛium.ꝛ idem dico de ſpecie ſibi pꝛopꝛia.

Eodem conceptu quo viatoꝛ concipit creaturam poteſt concipere deum:licet nomen ſignās illuz conceptum non dicatur vniuoce de deo ꝛ creatura.Scotus.

Queſtio. II.

Utrū deū eſſe ſit per ſe notū mēti humane in via.

Ad hoc ꝙ aliqua ꝓpoſitio ſit per ſe nota ſufficit ꝙ predicatū ſit de rōne ſubiecti.Aureo.Grego.

Non oīs ꝓpoſitio ꝑ ſe nota eſt per ſe nota nobis.Aureo.

Hec pꝛopoſitio:deus eſt:eſt per ſe nota ꝛ ſm ſe.non autem quo ad nos.Aureolus.Grego.

Queſtio. III.

Utrum in diuinis vnus deus ſit tres perſone.

Illa pꝛopoſitio phi 3°.phyſicoꝝ. Quecūqꝫ vni ꝛ eidē ſunt eadem ꝛc.tripliciter exponitur.Aureolus.

Expoſitione triū ꝑſonaꝝ in vna eſſentia non infringit̄ ars ſyllogiſtica:nec ſyllogiſmus expoſitoꝛius.

Ex eadē poſitiōe nō falſificat̄ ꝓmū ꝓncipiū cōplexuz.ſ.ꝙ ꝯtradictoꝛia nō verificant̄ de eodē.Aureolus.

Diſtin. III. Queſtio. I.

Utꝝ vnitas dei poſſit ex creaturis demr̄atiue ꝯcludi.

Unitas dei pōt ex creaturis demonſtratiue concludi. Cōtra rationes arguit Aureolus.

Queſtio. II.

Utꝝ in creaturis reperiat̄ imago ꝛ veſtigiū trinitatis.

Ratio veſtigij in hoc ꝯſiſtit:ꝙ eſt repꝛſentatio cāe vel cālitatis ꝗtū ad ſolā cālitatē abſqꝫ repꝛeſentatione foꝛme. rō aūt imaginis conſiſtit in repꝛeſentatione cauſe ꝗtū ad ſimilitudinem foꝛme.Aureolus.

Ratio veſtigij non inuenitur pꝛopꝛie in accidentibus:ſed tantum in ſubſtantijs.Aureolus.

Queſtio. III. Articu. I.

Utrum illa penes que attenditur veſtigium trinitatis realiter diſtinguant̄ a rebus:in quibus ſunt.

Partes veſtigij qualitercunqꝫ aſſignentur:ad tria generaliter reducuntur.

Partes veſtigij aſſignati per illa tria:vnū:veꝝ:bonū differūt ab eo:in quo tale veſtigiū reperit̄.Aureo.

Bonitas ꝛ veritas rei create diſtinguunt̄ realr̄: ꝛ bonuz ꝛ verū ꝛ vnū diſtinguunt̄ rōne.Aureo.Guido.

Modus:ſpēs:ꝛ oꝛdo:penes q̄ attendit̄ alia aſſignatio veſtigij:nō ſunt idē inter ſe:nec cū illo:cuius ſunt.

Subſtantia:virtus:ꝛ operatio penes que attēditur alia aſſignatio veſtigij.ad inuicez realiter diſtinguuntur. ꝛ duo eoꝛum diſtinguuntur ab eo:cuius ſunt.

Articulus. II.

Utꝝ ꝑtes imaginis diſtinguant̄ a reb⁹:in ꝗbus ſunt.

Potētie aīe nō ſunt ipa eēntia aīe.Contra rōnes ſci doctoris Sco.Itē ꝯtra ꝯnē.Sco.Aureo.Okam.Adam.Alij.

Uolūtas ꝛ itellectus in aīa rōnali ſunt due potētie realiter diſtincte.Scotus.Aureo.Alij.Hybernicus.

Memoꝛia in parte intellectiua non eſt potentia diſtincta ab intellectu.Aureolus.

Mens ꝓut in ea eſt imago trinitatis nō eſt idem qꝺ aīa: nec qꝺ memoꝛia:aut intelligentia:vel voluntas.

Partes imaginis create diſtinguuntur ab illo: in quo ſunt quelibet:vel aliqua illarum.Aureolus.

Diſtin. IIII. Queſtio. I.

Utrum iſta ſit concedenda:deus genuit deum.

Articulus. I.

De ſignificato huius nominis deus.

Omne nomē cuiuſcūqꝫ ſit ꝓdica^ti ſignat ſubaz cū q̄litate.

Nullū nomē de ꝓdicamēto accñtis ſignat ſubam ꝓut eaz accipit logicus:vel phus ꝓm⁹:niſi foꝛte ex ꝯſequenti.

Omne nomē ſupponit pꝛo ſuba:ꝛ ꝓpꝛie ſignat q̄litatez:loquendo vt grāmaticus loquit̄ de ſuba ꝛ q̄litate.

Significatum nominis eſt duplex.ſ.foꝛmāle ꝛ māle.

Hoc nomē de⁹ ꝛ qꝺlibꝫ aliꝺ ꝯcretū ſubale ſignat diſtincte q̄dditatē vl̄ eēntiā: īdiſtincte āt ſuppoſita illi⁹ nāe.Aur.

Articulus. II.ꝛ III.

De veritate illarū ꝓpoſitionū affirmatiua ꝛ negatiua.

Iſta eſt falſa:deus non generat deum.Aureolus.

Hec eſt v̄a:de⁹ genuit deū. ꝛ nō ſolū v̄a:īmo ꝓpꝛia.Aureo.

Queſtio. II.

Utrū in diuinis abſtractum pꝛedicetur de concreto.

In creaturis abſtractū ꝛ ꝯcretū ꝓdicant̄ de ſe inuicem in foꝛmis generalibus:nō aūt ſemꝑ in foꝛmis ſpecialibus.

In rebus materialibus differt ſm rez natura ꝛ ſuppoſituz nature.Geraldus.Aureolus.

In ſubſtantijs materialibus differt quod quid eſt:ꝛ illud: cuius eſt.Geraldus:Scotus.

In ſubſtātijs ſpūalibus creatis:cuiuſmodi ſunt angeli abſtractū nō ꝓdicat̄ de cōcreto:nec ſuppoſitū eſt oīno idē ſm rem:quod ſua eſſentia vel natura.Aureolus.

In ſolo deo nō differt ſuppoſitū ꝛ nā:abſtractū ꝛ ꝯcretuz.

Diſtin. V. Queſtio. I.

Utꝝ diuina eēntia ſit foꝛmalis termin⁹ diuine gnōnis.

Diuina generatio terminatur ad eſſentiam ꝛ ad perſonaz Aureolus.Okam.Grego.Durandus.

Generatio diuina non habet terminum a quo.

Diuina eſſentia non eſt genita per ſe:nec per accidens:Petrus.Joannes.Alij.

Diuina eſſentia non ſe habet in diuina generatione ꝓpꝛie loquēdo ſicut mā vel ſubm: lꝫ habeat vnā de ꝯditionibus materie.Durandus.Henricus de Gandauo.

Diſtin. VI. Queſtio. I.

Utrum pater genuerit filium natura.

Eſſentia diuina eſt ꝓn^m quo oīum actuū diuinoꝝ.Grego.

Eſſentia ſub rōne eēntie nō eſt ꝓn^m alicui⁹ act⁹ ſecūdi qui eſt opatio:ſꝫ ſolū reſpectu ꝓmi actus:qui eſt eſſe. Grego.

Eſſentia diuina eſt pꝛincipium actus generationis ſub ratione:qua eſſentia eſt natura.Grego.

Licet ſpūs ſcūs ꝓcedat nālr a pr̄e.nō tñ ꝓcedit ab eo per modū nāe:ſed ꝑ modū voluntatis.Aureo.Scotus.

Licet ſpiritus ſanctus pꝛocedat naturaliter.cū hoc tñ libere pꝛocedit a patre.Gregoꝛius.

Licet reſpcū gnōnis filij de⁹ habuerit volūtatē ꝯcomitantē.nō tñ accedētē vl̄ añcedētē duratōe:aut itellu.Sco.

Diſtin. VII. Queſtio. I.

Utꝝ in pr̄e ſit aliq̄ potētia reſpcū actus gnōnis eterne.

Generans in diuinis habet potentiam generandi:ꝛ ſpirās ſpirandi.Aureolus.

Potētia gnāndi dicit ꝓncipalr̄ ꝛ in recto diuinā nām.Bonauentura.Garro de marra.Henricus.Sco.Durādus.

Potētia gnāndi dicit relationē:puta paternitatē in obliq̄.

Queſtio. II.

Utrum in diuinis poſſint eſſe plures filij.

In diuinis nō poſſunt eſſe plures filij.Henricus ꝛ alij.

Scōm mentem ſancti Thome huius impoſſibilitas reſoluit̄ in diuinā īmaterialitatem ſicut in cauſam.Aureo. Scotus.Adam.Hugo de caſtro.

Etiam ſm mentem ſancti Doctoꝛis huius īpoſſibilitas reſoluit̄ ſicut in cauſam in perfectionem diuinam tam ex parte proceſſionum q̄ꝫ ex parte pꝛocedentium.

Etiam ſm mentē ſancti Thome huius impoſſibilitas reſoluit̄ in modū naturalis pꝛoceſſionis vt in cām.

Etiā huius impoſſibilitas ſm mentem ſancti Doctoꝛis re

ſoluitur: vt in cauſam in moduʒ: quo diuine perſone cõſtituũtur: ⁊ abinuicem perſonaliter diſtinguuntur.

¶ Diſtin. VIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum aliq̃ creatura ſubſiſtens ſit ſuũ eſſe exiſtentie.

Nulla creatura ſubſiſtẽs ẽ ſuũ eẽ: quo actu exiſtit in rerũ nã. Henricus. Godofredus. Geral. Aureo. Garro. Aly.

Eſſe creature nõ ſic ſe hʒ ad illud: qđ eſt: vel ad q̃dditateʒ creature oĩno cõſimiliter: ſicut forma ſubalis ad mãm.

Eſſe exĩtie nõ ſe hʒ oĩno ſilr ad ſubaʒ vł eſſentiã creature ſicut accñs ad ſubm: accipiẽdo accñs ꝓprie ꝓ q̃dditate accidẽtali repoſita in aliquo nouem generꝫ accidẽtis.

¶ Queſtio. II.

¶ Utrum deus ſit in genere.

Licet non omne: quod eſt in genere: ſit compoſituʒ ex mã ⁊ forma. oẽ tñ qđ hʒ genus ⁊ differẽtiã: eſt ad aliquẽ gradum entiũ terminatũ. Sco. Grego. Aureo.

In oĩ re que ꝓprie reponiᷓ in gñe ꝑdicamẽtali differt q̃dditas a ſuo eſſe. Aureolus. Grego.

Omne quod proprie eſt in genere. habet actum admixtuʒ potentie. Aureolus. Gregorius.

Deꝰ nõ ẽ ꝓpe in aliq̃ genere. ſ. ſicut ſpẽs vel idiuiduũ. Greg.

Deus non eſt in genere reductiue.

¶ Queſtio. III.

¶ Utrum aliqua creatura ſit imutabilis.

Oĩs creatura eſt mutabilis ꝑ potẽtiã: que eſt in alio ab ea.

Non omnis creatura eſt mutabilis in non eſſe per potentiam: que ſit in ea. Aureolus.

Nulla creatura hʒ ĩ ſe potẽtiã: ꝑ quã poſſit cedere ĩ nihilũ.

Omnis creatura ſubſiſtens eſt mutabilis ſm eſſe accidentale per potentiam: que eſt in ipſa.

¶ Queſtio. IIII.

¶ Utꝝ pluralitas attributoꝝ diuine ſimplicitati repugnet.

Sapientia: bonitas: ⁊ oĩa hɱ attributa ſunt oĩno vnũ re in deo. ⁊ nullatenꝰ ex ĩtellectũ diſtincta. Scotus ⁊ ſeq̃ces.

Diuina attributa diſtinguuntur ratione. Aureolus.

Non ſolũ attributa ſunt in deo: ſed etiã rõnes attributoꝝ.

Iſtarum rationũ pluralitatis cauſa eſt dei plena perfectio ⁊ noſtri intellectus limitatio.

Scđm doctrinã ſcti Docto. multe formalitates ſunt ĩ deo ſʒ vnũ ſenſuʒ. ⁊ ſʒ aliũ nõ ẽ niſi vna formalitas ĩ deo.

¶ Diſtin. IX. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum diuina generatio menſuretur eternitate.

¶ Articulus. I.

¶ Quomodo generatio eſt in diuinis.

Proceſſio verbi in diuinis dicitur generatio. ⁊ ipſum verbum procedens dicitur filius.

Generatio paſſiue dicta ſiue natiuitas fily non eſt paſſio: ſed relatio. Aureolus.

¶ Articulus. II.

¶ Quid ſit eternitas: ⁊ quõ diua gnõ mẽſureᷓ eternitate.

Ratio eternitatis ꝯſequiᷓ imutabilitatem. Aureolus.

Eternitas non eſt tempus nec euum.

Aliter ſe hʒ nũc eternitatł ad eternitatẽ q̃ʒ nũc tꝑis ad tꝑs.

Aliter ſe habet eternitas ad eternum q̃ʒ euum ad euiternum. vel q̃ʒ tempus ad temporale.

Generatio dei menſuratur eternitate.

¶ Diſtin. X. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum ſpiritus ſanctus procedat vt amor.

Spũs ſcũs ꝓcedit ꝓceſſione amoris ⁊ voluntatis. Aureo. Durandus. Scotus: ⁊ multi. Aly. Henricus.

Spũs ſcũs ꝓcedit nãliter a pr̃e ⁊ filio. nõ tñ ꝑ modũ nãe.

Spũs ſcũs nõ ꝓduciᷓ libere libertate excludẽte neceſſitatẽ: licet ꝓducaᷓ libere libertate excludente coactionem.

¶ Diſt. XI. ¶ Qõ. I. ¶ Arti. I.

¶ Utrum ſpiritus ſanctus procedat a patre ⁊ filio.

Spiritus ſanctus ꝓcedit a filio. Contra ratiões ſancti Doctoris arguit. Aureolus. Scotus.

¶ Articulus. II.

¶ Quomodo filius diſtinguitur a ſpiritu ſancto formalr̃.

Licet filius diſtinguaᷓ a ſpũ ſcõ per filiationem ſm hr̃e ⁊ nõ hr̃e eandẽ ꝓprietatẽ: ſtat ꝙ per filiationẽ ſolũ diſtinguiᷓ a patre ſm oppoſitionẽ relatiuam. Grego.

Filiatio nõ põt eſſe pᷓma rõ diſtinctiõis iter filiũ ⁊ ſpirituʒ ſanctũ: ſʒ ſpiratio actiua: q̃ eſt in filio. Aureo. Grego.

¶ Articulus. III.

¶ An filius in eſſe perſonali conſtituatur formaliter per ſpirationem actiuam.

Spiratio nullam perſonam diuinam cõſtituit. Aureolus.

¶ Diſtin. XII. ¶ Queſtio I

¶ Utrum pater ⁊ filius ſint vnum principiuʒ ſpũs ſancti.

Pater ⁊ filius ſunt vnum principium ſpũs ſancti. Aureo.

Iſta vno modo eſt concedenda ⁊ alio modo non. ſ. pater ⁊ filius ſunt idem principium ſpiritus ſancti. Aureolus.

Licet pr̃ ⁊ filiꝰ ſint duo ſpirãtes: nõ tñ duo ſpratores. Aur.

Spũs ſcũs ꝓcedit a patre ⁊ filio inquantum ſunt vnum. ⁊ inquantum ſunt plures. Aureo. Henricus. Scotus.

¶ Diſtin. XIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum generatio ⁊ proceſſio ſpiritus ſancti ſint proceſſiones alterius rationis.

¶ Articulus. I.

¶ Quomõ ⁊ penes q̃d diſtiguunᷓ natiuitas fily ⁊ ꝓceſſio.

Generatio fily ⁊ proceſſio ſpũs ſci non diſtinguunᷓ ſeipſis formaliter. Aureolus. Scotus. Bonauentura. Garro.

Proceſſiones ille non diſtinguuntur realiter penes principia. ſ. intellectum ⁊ voluntatem. Henricus.

Huiuſmodi proceſſiones diſtinguuntur ſm ordinem originis. Aureolus. Scotus.

¶ Articulus. II.

¶ Penes quid ⁊ quomodo diſtinguantur generatio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte.

Gnãre ⁊ ſpirare nõ ſũt due res realr̃ diſticte in pr̃e. Duran.

Generare ⁊ ſpirare differunt ratione. Aureolus.

Licet generatio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte non diſtinguantur realiter. non tamen vna predicatur de alia.

¶ Diſtin. XIIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum tẽporalis ꝓceſſio ſpũs ſci ſit eius ꝓprietas.

Spiritus ſanctus ꝓcedit temporaliter. ⁊ aliqua proceſſio ſpiritus ſancti eſt temporalis.

Proceſſio temporalis ſpiritus ſancti nõ eſt alia realiter a proceſſione eterna eiuſdem ſpiritus ſancti. Aureolus.

Nõ tñ dona ſpũs ſcti ꝓcedũt in nos: ſʒ ẽt ipſe ſpũs ſctũs.

Proceſſio tẽporalis ſpũs ſci: de qua loquimur tñ attẽditur ſm dona gratie gratũ faciẽtis. Aureo. Grego.

Temporalis proceſſio ſpiritus ſancti vel eſt ꝓprietas ſpiritus ſancti: vel non diſtinguiᷓ realiter ab ea.

¶ Diſtin. XV. ⁊ XVI. ¶ Qõ. I.

¶ Utrum cuilibet diuine perſone conueniat mitti.

¶ Articulus. I.

¶ Quid eſt miſſio in diuinis.

Ratio miſſionis conſiſtit in duplici habitudine. Aureo.

Miſſio conuenit diuinis perſonis. Aureolus.

Miſſio de ſui ratione differt a proceſſione ⁊ datione.

¶ Articulus. II.

¶ An quelibet perſona mittatur.

Soli patri in diuinis repugnat miſſio. Aureolus.

Mittere perſonaʒ diuinam proprie conuenit patri ⁊ filio: ſed minus proprie conuenit ſpiritui ſancto. Scotus.

¶ Articulus. III.

¶ An aliqua perſona mittatur nulla alia miſſa.

Miſſio fily diſtinguitur a miſſione ſpiritus ſancti.

Iſte due

Iſte due miſſiones conueniunt q̃ntum ad effectum: ⁊ differunt q̃ntum ad originem.
Nunq̃ mittitur ſpiritus ſanctus: quin mittatur filius. loquendo de miſſione inuiſibili: nec econtra. Aureolus.

¶ Diſtin. XVII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum charitas ſit aliquis habitus creatus in anima.
Motus charitatis neceſſario req̃rit in nobis aliquã habitualẽ formã ſupadditã potẽtie nãli. Aureo. Gregorius.
Actus meritorius neceſſario requirit gratiam creatam in anima eliciente vel pducente huiuſmodi actũ. Grego.
Gratia gratum faciens realiter diſtinguitur a charitate ⁊ ab omni virtute. Aureolus.

¶ Queſtio. II.

¶ Utrum charitas poſſit augeri.

¶ Articulus. I.

¶ An ⁊ quomodo charitas augeatur.
Charitas creata poteſt augeri.
Licet itẽſio aliq̃rũ q̃litatũ fiat p remotionẽ ↄrij: tñ intẽſio charitatis nõ fit illo mõ. Grego. Adam. Scotus. Okã.
Charitas nõ poteſt augeri iſto modo q charitas addatur charitati. Aureolus. Adam. Scotus.
Ponere charitatẽ augeri iſto mõ q magl firmat̃ ⁊ radicat̃ in ſubto: ⁊ q nõ auget̃ eſſentialr: iplicat ↄdictionẽ. Aur.
Charitas auget̃ p h q educit̃ de iperfecto ad pfectũ. Gre.
Alique forme itẽſibiles intẽdunt̃ nõ ſolũ ſ3 maiorẽ pticipationẽ ſubiecti: ſed etiã per additionẽ alicuius. Aureo.
Non oĩs forma eſt augmentabilis ſeu intenſibilis. Grego.

¶ Articulus. II.

¶ An charitas poſſit augeri in infinitum.
Charitas vic q̃ntũcũq̃ intẽdat̃: nunq̃ põt deuenire ad aliquẽ terminũ: vltra quẽ nõ poſſit augeri. Aur. Sco. Gre.

¶ Diſtin. XVIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum donum ſit proprium nomen ſpiritus ſancti.
Donum dicit quid perſonale.
Donum poteſt eſſe nomen eſſentiale.
Donũ put dr̃ pſonalr eſt ppriũ nomẽ ſpũs ſci. Aureolus.

¶ Diſtin. XIX. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum vna perſona diuina ſit in alia.
Quelibet perſona diuina eſt in qualibet alia. Aureo. Henricus. ⁊ Garro. Durandus. Scotus.

¶ Queſtio. II.

¶ Utrum tres perſone ſint penitus coequales.
Neceſſe eſt ponere equalitatẽ in diuinis perſonis. Aureo.
Huiuſmodi eq̃litas fundatur in q̃ntitate virtutis. Aureo.
Lic3 fili⁹ equet̃ pr̃i. nõ tñ eↄ. ⁊ eodẽ mõ de ſpũ ſcõ: q l3 eq̃tur patri ⁊ filio: nullus tñ eoꝝ equat̃ ſpiritui ſcõ. Aureo.
Eq̃litas ⁊ ſimilitudo in diuis nõ ſũt relones diſtincte a relatiõib⁹ pſonalib⁹ ſm rẽ: ſed bñ ſm rõnẽ vel intellectũ.

¶ Queſtio. III.

¶ Utrũ veritas ſm ſuã formalẽ rõnẽ ſit in aia. vel i reb⁹.
Ueritas pncipalr eſt in itellu. in reb⁹ ãt nõ ẽ niſi ſm q cõparant̃ ad itellectũ. Aureo. Durandus. Henricus. Aliĳ.
Ueritas put eſt in re dicit eẽ vl̃ eẽntiã rei: ⁊ cũ h q̃ndã relationẽ fundatã in re. ⁊ terminatã ad cognitionẽ vl̃ ſilitudinẽ: q̃ ẽ i itellu. loquẽdo d̃ v̾itate: vt ẽ in re creata. Aur.
Ueritas put eſt in itellu nõ eſt relo adeq̃tiõis: ſ3 ẽ cognitio vel ſpẽs: aut ↄceptus adeq̃tus rei: vel adeq̃ns ſibi rẽ ⁊c̃.
Quelibet res creata extra animam exiſtens poteſt dici vera triplici veritate: ſc3 dei: ſua. ⁊ intellectus.

¶ Diſtin. XX. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum potentia generandi claudat̃ ſub omnipotẽtia.
Potẽtia gnãndi ptinet ad oĩpotentiã patris: nõ aũt ad oĩpotentiã ſimplr̃. Aureo. Bonauentura. Durãdus. Sco.

¶ Diſtin. XXII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum deus poſſit aliquo nomine proprio deſignari.
Nullũ nomẽ pprie dr̃ de deo q̃ntũ ad modũ ſignificandi.
Aliqua nomina proprie dicuntur de deo q̃ntum ad re3 ſignificatam: ⁊ quedam non: ſed ſolum metaphorice.
Nullũ nomẽ a nobis ipoſitũ ſignat diuã eẽntiã ſ3 q in ſe eſt: ſ3 ſolũ ſm q repreſentat̃ in pfectiõibus creaturaꝝ.
Nullũ nomen a nobis ipoſitũ ſignat deũ ſm eius ſimplicem ⁊ proprium ei ſoli conceptum. Aureolus.
Nullum nomen a nobis impoſitum dicitur vniuoce de deo ⁊ creatura. Scotus.

¶ Diſtin. XXIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utru3 nomen perſone ſit nomen ſecunde intentionis.
Tam pma q̃ ſecũda intẽtio eſt ↄceptio itellectus. Aureo.
Taliu3 intentionũ quedã ↄueniũt naturis: ⁊ q̃dã ↄueniũt ſuppoſitis naturarum. Henricus. Petrus de palude.
Hoc nomen perſona non eſt nomen ſecunde intentionis: licet ſit nomen rei cui conuenit ſecunda intentio.

¶ Diſtin. XXIIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum numerus ſit proprie ⁊ formaliter in diuinis.

¶ Articulus. I.

¶ An vnitas vel numerus ſit aliqd extra aiam in rebus.
Tã nũer⁹ q̃ vnitas: q̃ eſt pn᷑ nũeri: addit aliqd poſitiuu3 ſup rem: q̃ dicit̃ vna. Grego. Scotus. Aureolus.
Numerus qui eſt ſpẽs quãtitatis: ⁊ vnitas: q̃ eſt illi⁹ pn᷑ ſolum reperiunt̃ in rebus mãlibus. Grego. Aureolus.
Tam vnũ qd eſt pncipiũ numeri: q̃ vnũ qd cũ ente ↄuertitur: dicit negationẽ diuiſionis: ſed multitudo ta3 illa q̃ iſta dicit negationem rei. Scotus. Aureolus.
Multitudo q̃dãmõ eſt poꝛ vnitate: ⁊ quodãmõ poſterioꝛ.
Numerus de genere quantitatis eſt vnum quid ſimpliciter. ⁊ non ſolum ſicut aceruus.

¶ Articulus. II.

¶ Quis numerus ⁊ quomodo eſt in diuinis.
Numerus proprie dictus: ſcilicet qui eſt de genere quantitatis: nõ habet locum in diuinis: licet ibi ſit multitudo.
Termini numerales. ſ. vnus duo tria cum dicunt̃ de diuinis non dicunt numerũ: qui eſt de gñe quãtitatis: ſed vnitatem vel multitudinem: que conſequuntur ens.
Tales termini in diuinis dicunt̃ poſitiue ⁊ remotiue.
In diuinis licet non ſit numerus ſimpliciter. eſt tamẽ ibi numerus quidam. Contra predicta. Aureolus.

¶ Diſtin. XXV. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum perſona dicat in diuinis quid cõmune tribus perſonis: qd plurificetur in eis.
Perſona de ſuo formali ſignificato ſignificat indiuiduu3 vel ſuppoſitum nature rationalis.
Nomen perſone proprie dicitur de diuinis.
Hoc nomẽ pſona de ſignato mãli ſignat in diuinis eẽntiã ⁊ relationẽ. ⁊ vtrũq̃ in recto ⁊ in obliquo. Aureolus.
Hoc nomen perſona eſt cõmune diuinis perſonis nõ ſm rem: ſed ſm rationem.
Cõmunitas perſone non eſt cõmunitas generis: vel ſpeciei ſed ſicut indiuidui vagi. Aureolus.

¶ Diſtin. XXVI. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum diuine perſone conſtituantur in eſſe ſuppoſitali proprietatibus relationis: ⁊ eiſdem diſtinguant̃.
Perſone diuine nõ diſtinguunt̃ abinuicem: nec ↄſtituunt̃ in eſſe perſonali per aliquid abſolutum. Grego. Scot⁹.
Diuine pſone nõ ↄſtituunt̃: nec diſtinguunt̃ formalr: ⁊ pncipalr in eẽ pſonali: aut hypoſtaſi p origines. ſ. p pductiones: aut p pceſſiões: ſ3 poti⁹ p relones origis. Aur. Sco.
Licet relatio ex nã relatiõis habeat ↄſtituere ⁊ diſtinguere in eſſe relatiuo diuinas hypoſtaſes: nõ tñ ex nã relationis h3 diſtinguere: aut ↄſtituere illas in eſſe hypoſtatico ſubſiſtenti: ſeu perſonali. Scotus. Aureolus.

¶ Diſtin. XXVII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrū generare ⁊ paternitas ſint idē realiter in diuinis.
Actio in diuinis nō dicit rem de pdicamento actionis: ſed potius diuinam eſſentiam cū relatione reali vel rōnis.
Generare ⁊ generari potius habent modum relationū ꝙ̄ actionum ⁊ paſſionum. Aureolus.
Actus notionales: cuiuſmodi ſunt generare ⁊ ſpirare: ſunt idem realiter cum relationibus perſonarū: ſed differūt ſm modum ſignificandi. Aureolus. Alij.
Paternitas precedit ſm intellectum ipſum generare: ſed generari precedit filiationem. Aureolus.
¶ Queſtio. II.
¶ Utrum vbū increatū emanet vt intellectio actualis.
Uerbū itellus noſtri eſt illa ꝯceptio vel itētio vel ſilitudo rei: quā intelligēs p actū intelligendi pducit. Aureolus. Durandus. Pe. de palu. Geraldus. Scotus.
Licet oē itelligere in nobis ſit dicere: nō tñ in deo. Geral. Alij: quos Pe. de palude recitat. Aureolus.
In diuinis eſt vbū qḋ pducit̄ per actū intellectus paterni.
Licet verbum in diuinis poſſit ſumi eſſentialiter: tamen proprie loquendo eſt nomen perſonale.
Uerbū dic̄ reſpectū ad creaturas. nō ex ſua ꝓprietate pſonali: ſed rōne eēntie: que includit̄ in ſignato pſone. Aureo.
Sicut verbum ſi capiatur proprie dicitur perſonaliter in diuinis de ſolo filio. ita ⁊ imago. Aureolus.
¶ Diſtin. XXVIII. ¶ Queſtio. I.
¶ Utrum innaſcibilitas ſit proprietas cōſtitutiua patris.
Ingenitus vel innaſcibilitas nihil ponit: qḋ ſit de ꝓprio intellectu eius: lꝫ aliqd ponat ſicut pſuppoſitū ſibi. Aureo.
Innaſcibilitas quā ſignat hoc nomē igenit⁹ put eſt ꝓprietas patris ſumit̄ priuatiue: nō pure negatiue. Aureolus.
Illa priuatio fundatur in ratione principij ſm ꝙ eſt notio patris. Aureolus. Alij.
Innaſcibilitas non eſt proprietas perſonalis: vel conſtitutiua patris. Quidam.
Innaſcibilitas eſt vere ⁊ ꝓprie notio patris. Aureo. Sco.
Licet innaſcibilitas ſit notio patris. nō tñ inſpirabilitas.
¶ Diſtin. XXIX. ¶ Queſtio. I.
¶ Utrum nomen principij ſignificet notionem diſtinctā.
Notiones ponende ſunt in diuinis ſicut ꝓprietates in abſtracto notificantes perſonas. Gregorius. Aureolus.
Nomē principij proprie dicitur in diuinis. ⁊ competit vni perſone reſpectu alterius. Aureolus.
Principium non dicitur vniuoce in diuinis ſm ꝙ dicitur deus principium perſone diuine ⁊ creature: ſed analogice. Quidam ab Aureolo recitatus.
Principium in diuinis put vna pſona dr̄ pncipium reſpectu alterius. dicit notionē: que eſt origo: nō āt prioritatē.
¶ Diſtin. XXX. Qō. I. Arti. I.
¶ Utrum inter deū ⁊ creaturam ſit aliqua relatio realis.
Aliqua relatio eſt verum ens reale extra animam. Aureo. Okam. Gregorius.
In illis tñ mutua relatio realis inuenit̄: in qbus ex vtraꝙ parte eſt eadem rō ordinis vnius ad alterū. Aureo.
Creatura refert̄ ad deū relatiōe reali: ſꝫ nō ecōtra. Grego.
¶ Articulus. II.
¶ Utrum inter deū ⁊ creaturam ſit aliqua relatio rōnis.
Alique ſunt relationes non reales: nec extra intellectū: ſed rationis ⁊ in intellectu. Gregorius.
Deus refertur ad creaturas relatione ſm rationem.
Talium relationum quedā ſunt in deo ex tempore: ⁊ quedam ab eterno. Scotus. Aureolus.
¶ Diſtin. XXXI. ¶ Queſtio. I.
¶ Utrū ſimilitudo ⁊ eq̄litas ſint relatiōes reales in deo.
Equalitas tam in creaturis ꝙ̄ in diuinis eſt relatio fundata ſuper vnitatem quantitatis. Aureolus.
Equalitas aliquid ponit ⁊ aliquid priuat.
Equalitas ponit in creaturis relationem realē: ſed in deo ponit relationē ſm rōnē. Aureolus. Durandus. Scotus.
Equalitas in diuinis non eſt diuina eſſentia. Aureolus.
¶ Diſtin. XXXII. Qō. I. Arti. I.
¶ Utrum pater ⁊ filius diligant ſe ſpiritu ſancto.
Iſta propoſitio: pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritu ſancto. eſt vera: ⁊ nihilominus eſt propria.
Cum dicit̄: pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritu ſancto. ille ablatiuus ſpiritu ſancto non ſolum conſtruitur in habitudine ſigni. vt ſit ſenſus: pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritu ſancto. i. ſpiritus ſanctus eſt ſignū: ꝙ pater ⁊ fili⁹ ſe diligūt.
Ille ablatiuus nō ſufficit dicere ꝙ ſit reſoluēdus in ꝓpoſitionē. vt ſit ſenſus: pater diligit filiū ſpū ſcō. i. per ſpiritū ſanctum. ita ꝙ li per deſignet ſubauctoritatem in ſpiritu ſancto. ⁊ auctoritatem in patre ⁊ filio.
Ille ablatiu⁹ nō ꝯſtruit̄ in habitudine forme. ita ꝙ ſit ſenſus: pater ⁊ fili⁹ diligūt ſe formalr̄ amore: q ē ſpūs ſcūs.
Ille ablatiu⁹ ꝯſtruit̄ in hītudine q̄ſi effect⁹ formalis. Aur.
Pater diligit ſe ſpiritu ſancto.
Pater diligit creaturas ſpiritu ſancto.
Iſta: ſpirit⁹ ſanctus diligit ſe ſpiritu ſancto. vno modo eſt vera. ⁊ alio modo non.
¶ Articulus. II.
¶ Utrum pater ſit ſapiens ſapientia: quam genuit.
Pater licet omnia videat in ſapiētia genita vel verbo. nō tamen eſt ſapiēs ſapientia genita vel verbo. Aureolus.
Filius pōt dici ſapiens ſapiētia genita ⁊ ſapiētia ingenita.
¶ Diſtin. XXXIII. ¶ Queſtio. I.
¶ Utrum ꝓprietates perſonales ſint diuina eſſentia.
Eſſentia diuina ⁊ proprietas relatiua ſunt idem ſm rem.
Proprietas relatiua eſt idem realiter quod perſona.
Diuina eſſentia ⁊ relatio vel proprietas relatiua differunt ratione. Aureolus. Scotus.
Proprietas perſonalis differt ſm rationem a perſona: vt paternitas a patre.
Proprietas relatiua eſt vere ⁊ ſm rē in eēntia ⁊ in pſona.
¶ Diſtin. XXXV. ¶ Queſtio. I.
¶ Utrum deus vere ⁊ formaliter aliquid intelligat.
¶ Articulus. I.
¶ Quid ſit formaliter intelligere.
Intelligere in nobis eſt actio intellectus: cuius principium eſt ſpecies intelligibilis: ⁊ terminus eſt ꝯceptio ſeu verbum rei intellecte. Aureo. Henricus. Godofredus. Alij quos recitat. Scotus. Durandus. Joan. de ripa.
Immaterialitas eſt ratio: ꝙ aliquid ſit nature intellectualis: ⁊ ꝙ aliquid ſit intelligibile in actu. Aureolus.
¶ Articulus. II.
¶ Utꝝ demōſtratiue ꝓbari poſſit: ꝙ itelligere ſit in deo.
Deus eſt intellectiuus.
Intellectus in deo non ſe habet ad intelligere vt potentia ad actum. Aureolus.
Intelligere dei eſt ſua eſſentia.
Deus non intelligit alia ſpecie intelligibili ꝙ̄ ſua eſſentia.
¶ Queſtio. II. ¶ Articulus. I.
¶ Utrū eſſentia diuina ſit obm adequatū ſui intellectus.
Sola diuina eſſentia eſt primū per ſe principale obiectū diuini intellectus. Arguitur contra.
Deus cognoſcit alia a ſe ſicut in eēntia ſua viſa. Aureolus.
Deus cognoſcit res alias a ſe ꝓpria cognitione. i. non ſolū in cōmuni: ſed etiam inquātū ſunt abinuicem diſtincte.
Deus cognoſcit res ſingulares. Aureo. Garro. Gregorius.
Creature intellecte a deo ſunt intellecta ſecunda diuini intellectus. Aureolus.
¶ Articulus. II.

¶ De

Digitized by Google

¶ De conditionibus diuine ſcientie.
Diuina ſcientia eſt ſpeculatiua ⁊ practica. Aureolus.
Scia dei nõ eſt habitualis: ſed oia ſimul itelligit actualr.
Scientia dei non eſt diſcurſiua vel ratiocinatiua.
Sciẽtia dei vel cognitio nõ componit aut diuidit. Aureo.
Deus omnia ſimul intelligit. Aureolus.
Deus cognoſcit enunciabilia ⁊ complexa predictis nõ obſtantibus. Aureolus.
Diuina cognitio vel ſcientia non eſt vniuerſalis nec particularis. Aureolus.
Scientia dei eſt cauſa rerum.
Scientia dei eſt inuariabilis. Aureolus.
Diuina ſcientia non eſt vniuoca ſcientie noſtre: nec equiuoca: ſed analoga. Aureolus.

¶ Diſtin. XXXVI. ¶ Quõ. I. ¶ Arti. I.

¶ Utrum omnia ſm aliquod eſſe ſint eternaliter in preſentia dei quantum ad ſuas proprias rationes.
Diuina eſſentia eſt ꝓpria ratio cuiuſlibꝫ creature. Aureo.
Rationes creaturarum in deo ſunt plures ⁊ diſtincte ſm reſpectus rationis: lꝫ ſint eedem ſm rem. Aureolus.
Ille plures rationes ſunt plures idee. Aureo. Duran. Sco.
Licet deus non habeat ideaꝫ proprie loquendo niſi de cognitis ab eo practice: tamen rationes habet de cognitis ab eo practice vel ſpeculatiue.
Non omnia diſtincta in re habent diſtinctas ideas in deo proprie loquendo de idea.
Omnia que habent ideam in deo: vel rationem: aut ſimilitudinem: ſunt vita in deo. Aureo.
Res facte a deo ſunt in deo verius ꝙ̃ in ꝓpria nã. Aureo.

¶ Articulus. II.

¶ Utrum ſint deo eternaliter preſentia omnia ſm ſuas actuales exiſtentias.
Quicquid agitur i toto decurſu temporis eſt preſens deo in tota eius eternitate. Aureolus.

¶ Diſtin. XXXVII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum deus ſit vbiqꝫ.
Deus eſt in omnibus creaturis non ſicut pars eſſentie vel accidens: ſed ſicut agens adeſt ei in quod agit. Cõtra rationes huius ⁊ ſequẽtiũ cõcluſionũ arguit Sco. Aureo.
Deus eſt vbiqꝫ non ſolum ſicut in omni re: ſed modo ſpeciali eſt in omni loco.
Deus generaliter eſt in omni re triplici modo: ſcilicet per preſentiam: per eſſentiam: per potentiam: licet aliquib⁹ ſpecialibus modis ſit in aliquibus creaturis. Aureo.

¶ Diſtin. XXXVIII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum deus cognoſcat futura contingentia.

¶ Articulus. I.

¶ Unde ortum habet contingentia rerum.
Contingentia non oriẽ in rebus ſoluꝫ ꝓpter cauſas ſcḋas.
Radix contingentie eſt diuina voluntas. Aureolus.
Prima radix contingentie in creaturis ſm rem ⁊ ſm rationeꝫ eſt diuinus intellectus ⁊ diuina ſcientia. Aureol.
Nullus effect⁹ euenit ↄtingẽter a p̃ma cã iſto mõ ꝙ poſſit ordinẽ eius exire. Scotus. Aureolus. Gregorius. Adaꝫ.

¶ Articulus. II.

¶ Utrum deus certitudinaliter cognoſcat futura contingentia: ⁊ quomodo cum immutabilitate ſcientie eius ſtet contingentia rerum.
Contingens vt futurũ eſt non poteſt infallibiliter cognoſci: ſed ſm quod eſt in preſenti. Durandus.
Deus non cognoſcit contingentia vt futura ſunt: imo eternaliter cognoſcit ea vt ſunt in ſeipſis preſentia. Aureo. ⁊ Scotus contra reſponſiones argumentorum.
Licet deus nõ cognoſcat futura vt futura ſunt: tamẽ ipſe cognoſcit contingentia eſſe preſentia ſibi ⁊ futura alijs.
Cognitio dei d futuris ẽ ifallibilis ⁊ certiſſima. Aur. Greg.
Cõtingẽtia ad vtrũlibꝫ futuroꝝ cognitoꝝ a deo ſimul ſtat cũ ifallibilitate diuine ſcie: nec vnũ tollit aliud. Aureo.
Quodcũqꝫ contingens deus ſciuit eſſe futurum: neceſſario ſciuit illud eſſe futurũ. ſic ꝙ iſta eſt neceſſaria: deus ſciuit antichriſtum eſſe futurum. Scotus.
Propoſitio de futuro contingenti: quod futurũ deus ſcit: eſt vno modo neceſſaria: ⁊ alio modo non. Aureolus.
Iſta ↄ̃ña non valet: hoc eſt futurum. ergo hoc erit.

¶ Diſtin. XL. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum predeſtinati de neceſſitate ſaluentur.

¶ Articulus. I.

¶ De p̄deſtinatiõe qd ſit: ⁊ eius oppoſito. ſ. reprobatione.
Predeſtinatio eſſentialiter pertinet ad ſcientiam vel intellectum. Aureolus.
Predeſtinatio addit ſuper prouidentiam.
Predeſtinatio realiter eſt in predeſtinante ⁊ non in predeſtinato: licet aliquid ponat in predeſtinato. Aureolus.
Liber vite differt ſm rationeꝫ a predeſtinatione: licet ſit predeſtinatio ſm rem.
Reprobatio eſt preſcientia iniquitatis cum voluntate ꝑmittẽdi caſum in culpã: ⁊ inferendi dãnationẽ ꝓ culpa.
Reprobatio aliter ſe habet ad malum reprobati ꝙ̃ predeſtinatio ad bonum predeſtinati.
Notitia quam deus habet de reprobatione malorum non dicitur liber mortis: ſicut notitia quam habet de predeſtinatione bonorum dicitur liber vite.

¶ Articulus. II.

¶ De prouidentia quid ſit: ⁊ de fato ⁊ eufortunio.
Prouidẽtia differt ſm rõneꝫ a ſcia ⁊ a diſpõne. Aureolus.
Prouidentia eſſentialiter pertinet ad intellectum: lꝫ preſupponat actum voluntatis. Aureolus.
Prouidentia differt ſm rõnem ab arte diuina. Aureolus.
Prouidentia differt realiter a fato. Aureolus.
Ad hoc ꝙ aliquis ſit bene fortunatus: iuuatur a ſuperioribus cauſis: ſcilicet deo ⁊ angelo ⁊ celo.
Huiuſmodi bona fortuna attendiẽ penes duo ſcilicet electionem ⁊ proſequutionem.
Inter inclinationem a corpore celeſti ex vna parte ⁊ inclinationem dei vel angeli ex alia attenditur differentia: quia ſm primam homo poteſt dici bene natus et bene fortunatus: ſed penes ſecundaꝫ dicitur bene cuſtoditus vel bene gubernatus.
Inter inclinationem dei ex vna parte: ⁊ inclinationem celi ⁊ angeli ex alia eſt differẽtia: quia prima eſt ſicut cauſa perficiens. ſecunda vero ſicut cauſa diſponens.
Inter inclinationẽ angelicã ⁊ celeſtẽ eſt differẽtia: qꝛ p̃ma fit p modũ ↄſiderationis. ſcḋa per modum paſſionis.
Diuina inclinatio eſt vniuerſalior ꝙ̃ angelica: ⁊ angelica ꝙ̃ celeſtis. Aureolus ⁊ contra ſequentes.
Reſpectu bonorũ moralium nullus diciẽ bene vel male fortunatus: lꝫ poſſit dici reſpcũ coꝝ bñ vel male nat⁹.
Primum auxiliũ. ſ. ad eligendum eſt vniuerſalius ſecundo: qḋ ſcilꝫ datur ad exequendum: ⁊ penes primum aliquis dicitur fortunatus: non autem penes ſecundum.
Nullus euentus poteſt dici fortuitus per comparationeꝫ ad diuinã cauſam: ſed bñ per reductionẽ in cãm celeſtẽ.
Homo non põt eſſe bene fortunatus vniuerſaliter ex virtute corporis celeſtis: ſꝫ ſolũ quãtũ ad hoc vel illud.

¶ Articulus. III.

¶ An aliquod predictorum immutabilitateꝫ inducat in actibus humanis.
Diuina p̄ſcia nullã necitatẽ rebus p̄ſcitis imponit. Aureo.
Diuina prouidentia nullam neceſſitateꝫ abſolutam prouiſis contingentibus imponit. Aureolus.

Diuina predeſtinatio nullam neceſſitatem abſolutam im
ponit predeſtinatis ꝛc̄. Aureolus.
Fatuȝ nõ ĩponit reb⁹ aliq̃ꝫ neceſſitatẽ abſolutã. Aureolus.
Cũ predictis ſtat ꝙ diuina preſciẽtia certa eſt ꝛ infallibilis.
Diuina prouidẽtia certa eſt ꝛ infallibilis: ꝛ certitudo eius
addit ſupꝛa certitudinem preſcientie. Aureolus.
Diuina predeſtinatio infallibilis eſt: ꝛ eius certitudo ad
dit ſupꝛa certitudinem prouidentie.
Licet tam numerus predeſtinatoꝛum q̃ꝫ reprobatoꝛũ ſit
deo certiſſimus tam foꝛmaliter q̃ꝫ materialiter: ſtat ꝙ
aliter eſt certus primus q̃ꝫ ſecundus. Aureolus.

¶ Diſtin. XLI. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrꝫ p̄ſcia meritoꝝ ſit cã p̄deſtĩatiõis vl' reprobatõis.
Nec merita aut demerita ſunt cauſa predeſtinationis ex
parte actus predeſtinantis.
Effectus predeſtinationis nõ preoꝛdinatur alicui propter
merita preexiſtentia in alia vita ꝛc̄.
Merita preexiſtentia in hac vita non ſunt ratio: vel cauſa
predeſtinationis effectus ꝛc̄.
Nec merita ſequentia effectum predeſtinationis ſunt cau
ſa effectus predeſtinationis ꝛc̄.
Licet aliquis particularis effectus predeſtinationis hẽat
cauſam ex parte noſtra: tamen totalis effectus predeſti
nationis in cõi nullam cauſam habet ex parte noſtri.
Totalis effectus predeſtinationis cauſa eſt dei bonitas.
Ex diuina bonitate poteſt ſumi ratio predeſtinationis ali
quoꝛum: ꝛ reprobationis alioꝛum: ꝛ ſola diuina volun
tas eſt rõ: ꝙ iſtos reprobet ꝛ illos eligat in gloꝛiã. Aure.

¶ Diſtin. XLII. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum in deo ſit omnipotentia.
Lꝫ i deo ñ ſit po⁹ paſſiua: ſtat tñ ꝙ i eo ẽ maxĩe po⁹ actiua.
Diuina po⁹ nõ ẽ aliud ab ei⁹ eẽntia ſm rẽ: ſꝫ ſolũ ſm rõnẽ.
Po⁹ diuina nõ eſt p̄n^m ſm rẽ diuine actiõis: ſꝫ ſolũ ſm rõnẽ:
q̃uis ſit p̄ncipiũ ſm rẽ illius: qđ ꝑducit̃ per actionem.
Diuine po^e actiue nõ coꝛrñdet aliq̃ po⁹ paſſiua adequans
eã: lꝫ mã p̄ma multas foꝛmas poſſit a deo recipe: ad q̃s
nõ eſt in po⁹ nãli: ſꝫ in potentia obedientie. Aureolus.
Diuina potentia eſt omnipotentia. Aureolus.
Deus dr̃ oĩpotẽs: qꝛ põt oẽ poſſibile abſolutuꝫ. Aureolus.
De⁹ nõ põt illa q̃ ſunt po^e paſſiue: nec illa q̃ ſunt ꝯ rõnẽ fa
ctibilis: nec illa q̃ eius derogãt bonitati vel ſcie. Grego.
In deo nõ differt ſm rẽ po⁹ abſoluta ꝛ oꝛdinata: nec potẽ
tia creatiua ꝛ generatiua vel ſpiratiua: ſꝫ ſolũ ſm rõnẽ.

¶ Diſtin. XLIII. ꝛ XLIIII. ¶ Queſt. I.

¶ Utrum deus ex ſua infinitate omnem creaturam poſ
ſit in infinitum facere melioꝛem.

¶ Articulus. I.

¶ An deus vel eius potentia ſit infinita.
Deus non eſt infinitus ſm quantitatem molis continuaꝫ
vel diſcretam: ſed ſm magnitudinem ſpiritualem.
Deus non eſt infinitus priuatiue ſed negatiue.
Non ſolum virtus dei eſt infinita negatiue: imo eius eẽn
tia ꝛ ſapientia: ꝛ omnia que ſunt in eo. Aureolus.
Licet diuina potẽtia habeat infinitatem ex eſſentia: tamẽ
aliquẽ moduꝫ infinitatis hꝫ potẽtia: quẽ nõ hꝫ eſſentia.
Diuine potentie ꝛ virtutis infinitas ſufficienter arguitur
ex creatione rerum de nihilo. Aureolus.
Suppoſita eternitate primi motus argui poteſt infinitas
diuine virtutis. Aureolus.
Infinitas diuine po^e ꝯcludit̃ ex accñte nr̃i itellus. Aureo.

¶ Articulus. II.

¶ An ſit dare maximaꝫ magnitudinem: aut perfectionẽ:
aut creaturam: quam deus poſſit facere.
De⁹ nõ põt facere aliqđ ſimplr̃ infinituꝫ ſed hñ ſm quid.
Deus põt facere aliquã foꝛmã infinitã in aliq̃ ſpecie: ꝛ ſm
rõnem ſue ſpeciei taꝫ ſubalem q̃ꝫ accñtaleꝫ. Aureolus.
Deus nõ põt facere multitudinẽ: aut magnitudinẽ dimẽ
ſiuam actu infinitam. Gregoꝛius. Adam.
Multitudo eſt infinita in potentia: ꝛ magnitudo eſt infi
nita in potentia ꝛc̄. Aureolus.
Quacũqꝫ foꝛma intenſibili exiſtente in ſubiecto data: de⁹
põt eã intẽdere ad duplũ ꝛ ad triplũ: ꝛ ſic ſine ſtatu ꝛc̄.
Deus non poteſt producere aliquam creaturam ita perfe
ctã qn maioꝛẽ ꝛ ꝑfectioꝛẽ in ſpẽ ꝓducere poſſit. Aureo.
Quãcũqꝫ rem productam deus poteſt facere melioꝛem
accidentaliter: non tamen eſſentialiter.
Deus poteſt facere vniuerſuꝫ in ĩfinitũ melius q̃ꝫ ſit quã
tum ad aliquid: ꝛ quantuꝫ ad aliquid non. Aureolus.
Nõ repugnat deũ ꝓducere aliq̃ꝫ creaturaꝫ: q̃ cognoſcat ĩfi
nita ſꝫ numeꝝ vel ſm ſpẽꝫ: puta ĩfinitas ptes ꝯtinui: ꝛ
ĩfinitas figuras: que ſunt in continuo in po⁹. Aureolus.

¶ Diſt. XLV. ꝛ ſequẽtes. ¶ Queſtio. I.

¶ Utrum quodlibet velle intrinſecum diuine voluntatis
ſemper impleatur.

¶ Articulus. I.

¶ An in diuinis ſit aliqđ velle ĩtrĩſecũ reſpcũ creaturaꝝ.
Deus eſt volens.
Diuina volũtas eſt ei⁹ eẽntia ſm rẽ: lꝫ differant ſm rõnẽ.
Velle diuinum non elicitur a diuina voluntate ſm rem:
ſed ſm modũ ſignificandi: aut intelligendi. Aureolus.
Nullus actus diuine voluntatis ſm propꝛiam rationem
dicitur doloꝛ vel triſtitia.
Nullus actus diuine voluntatis ſm propꝛiam rationem
dicitur ſpes vel deſiderium.
Nullus act⁹ diuine volũtatis eſt ꝓp̄e timoꝛ: aut penitẽtia.
Nullus act⁹ diuine volũtatis hꝫ ꝓp̄e rõnẽ inuidie: aut ire.
Licet nullus actus diuine voluntatis habeat propꝛie ra
tionem odij reſpectu alicuius rei: metaphoꝛice tamen
deus dicitur aliqua odire. Aureolus.
Aliquis actus voluntatis diuine habet rationem gaudij:
vel delectationis. Aureolus.
Aliqs act⁹ diuine voluntatis hꝫ rõneꝫ amoꝛis. Aureolus.
Aliquis actus voluntatis diuine poteſt dici amoꝛ amicitie
propꝛie: ꝛ aliquis quaſi amoꝛ concupiſcentie.
In diuina voluntate nõ eſt aliqua virtus ꝑ modũ habit⁹.
In diuina voluntate non eſt foꝛtitudo: nec tẽperantia ſm
propꝛiam rationem: qua dicuntur virtutes moꝛales.
In diuina voluntate eſt iuſtitia diſtributiua ſm propꝛiaꝫ
rationem: non autem cõmutatiua. Aureolus.
Taꝫ paſſiones q̃ꝫ virtutes moꝛales: que exiſtunt circa paſ
ſiones poſſunt attribui deo metaphoꝛice.

¶ Articulus. II.

¶ Utrꝫ qđlibꝫ velle itrinſecũ diuine volũtati ſempꝫ iplcat̃.
Licet principale volitũ a volũtate dei ſit ſola diuina eẽn
tia: tñ deus vult alia a ſua eſſentia. Aureolus.
Licet diuina voluntas eadem volitione velit diuinã eẽn
tiam ꝛ alia volita: non tamen neceſſario vult alia: ſicut
neceſſario vult diuinam eſſentiam. Aureolus.
Diuina voluntas qcqđ vult eternal'r voluit: ꝛ ad ea volen
da determiata eſt: ꝛ oĩa q̃ vult neccio vult necitate abſo
luta: vel necitate ꝯditiõis: vel ſuppoſitiõis. Aureolus.
Deus aliqua vult voluntate antecedẽte: que non vult vo
luntate conſequente. Aureolus.
Licet dei voluntas conſequens ſemper impleatur: non ta
men neceſſitatem rebus volitis generaliter imponit.
Aureolus. Bernardus de gãnaco.

¶ Explicit reptoꝛiũ qõnum ꝯclõnũ ꝛ impugnatoꝝ earũ
p̄mi libri defenſionuꝫ ſancti Doctoꝛis per Joãnem Ca
preolum tholoſanum oꝛdinis predicatoꝝ.

¶ Ad

Epiſtola prohemialis

¶ Ad reuerendiſſimum in chriſto p̄rem ⁊ dn̄m. d. Old.
ep̄m Albañ. ſacroſancte roma. eccle. cardi. neapolita. ſa/
cri ordinis predicatoruꝫ digniſſimum protectorem: Fra/
tris Thome de ſan. Ger. brixiani eiuſdeꝫ ordinis prouin
cie Lombardie pro Joannis Capreoli voluminum pri/
ma editione atqꝫ impreſſione epiſtola.

Cum varia ſint hominum ſtudia Reue/
rendiſſime dn̄e: ꝙ quiſqꝫ quā perſonam
gerere velit: ab ſua voluntate proficiſci/
tur: ⁊ diuerſum alij artium et diſciplina/
ruꝫ genus: vel ingenij aptitudine: vel for
tune vi: aut rerum vſu profitentur: dum
exiſtūt: qui res bellicas: qui vrbanas: qui
ocioſaꝫ agere vitam eligunt: qui litteraruꝫ ſtudijs ⁊ phy/
loſophie ſic inſudant: vt ſuum negocium ad reliquorum
mortalium ocium conferant: videntur eſſe ceteris omni
bus: ⁊ meliores ⁊ digniores. Hi enim ⁊ priorum merita
tranſcendunt: ꝙ illi mortalis vite cōmoda humanā tan
tum policiam ⁊ terrenam ciuitatem augere ac firmare
contendunt: cum ipſi celeſtem meditentur: ad eamqꝫ ca
peſſendam ceteros mortales inuitent: quoue itinere eo
proficiſcendum ſit: premonſtrant: ⁊ eis qui ſuum agere
negocium conſueuere: ſunt re vera preſtantiores: ꝙ com
muni omnium hominum vtilitati ſe totos expendunt:
ꝓpriorum cōmodorum obliti. primum ingenio ⁊ cogita
tione: que in vero exquirendo maxime verſantur: ad res
q̄ꝫ optimas vtuntur: ⁊ principem omnium virtutum ſa/
pientiam nacti: que ſcientia eſt diuinaruꝫ ⁊ humanaruꝫ
rerum. ſanctiſſimam illam dei optimi ad homines ⁊ ho/
minum inter ipſos cōmunitateꝫ: ſocietatemqꝫ tuentur.
Deinde nature parent: ne cui noceant: duꝫ eorum perſpe
cta in rebus honeſtis vita eſt: ⁊ cōmuni vtilitati ſeruien/
tes: quod difficile eſt: rerum alienarum curam gerunt.
Nemo enim: vt ait orator: per ſe ſibi ſatis eſt: ſed noſtrū
omne: qđ ſumus: qđ hēmus: qđ intelligimus: ꝙ officio
fungimur: ab optimi dei beneficientia manat. Sed ⁊ ho
mini cuilibet ex aliorum opera plurimū vtilitatis ⁊ com/
modi prouenire ſolet: dum hi qui ceteros ſapientia: vir/
tute: doctrina: ingenio: aut arte precellunt. reliquis bene
viuendi rationes: atqꝫ inſtituta preſcribunt. Et ſi glorio/
ſum eſt in eo ſe occupare: aut etiam excellere: quo brutis
animantibus homo preſtat: ⁊ ſe inuicem homines ante/
cellunt. quantum laudis ⁊ felicitatis conſequi dicendus
eſt: qui ad id ingenium: ſtudiumqꝫ applicat: quo diuini/
tatis particeps fiat: ⁊ eo relicto: quod eſt in homine mor/
tale: in diuinam ſe: immortalemqꝫ naturam ſuſpendat.
Quod nimirum contemplatione veritatis: ⁊ cōmuni ho
minum ſalute procuranda euenire non dubium eſt. Cuꝫ
itaqꝫ reſpu. chriſtiana ſtudiorum atqꝫ artium varietate
diſtincta ſit: ex qua omnis eius pulchritudo reſultat: qđ
ſine arrogantia dictum accipi volo: fratrum predicato/
rum ordinem ex eius legibus: inſtitutis: ⁊ cōmuni inter
mortales ceteros conuerſatione conſtat eiuſmodi ſtu/
dium: de quo nunc loquimur: profiteri: qui ſcilꝫ vite ſan
ctimonia: ſtudioruꝫ aſſiduitate: ſcribendi ſolertia: docen/
di labore: meditando cum celitibus: agendo cum proxi/
mis: ad eoꝝ perpetuam ſalutem cuncta conuertunt. Eſt
enim hoc preclarū genus ⁊ ſanctiſſimi. P. xp̄oqꝫ redem
ptori noſtro ſimilimi viri Dn̄ici poſteritas ea lege ac ra/
tione propagata: vt eorum exemplo: quos omni laude ⁊
predicatione celebrauit ſemper antiquitas: ⁊ quelibꝫ be/
ne inſtituta reſp. ſeſe patrie deuoueant: illi inquā patrie:
cuius municipes ſunt omnes: qui fidei xp̄iane ſacris ini/
tiati ſunt: ac celeſtē gloriā: perpetuāqꝫ felicitateꝫ: que in
vnius dei omnipotētis ⁊ maximi notione: amoreqꝫ con
tinetur: vt eſt in ſacris litteris traditum: expetentes ve
lut immortalitate candidati ſunt. Hi ſunt qui ad hoc ſe
natos meminerunt: vt nequaquā vitam ſilentio tranſe/
ant: aut ſua tantuꝫ negocia: ne dicam ocia curent: ſed ita
ſe rerum ſcientia: atqꝫ eloquentia armant: vt contra re/
pugnantes fidem catholicam propugnare queant. Qui/
bus vero ineſt vel natura: vl' diuino afflatu vis ⁊ aptitu/
do rerum gerendarum: ſe ad egregia obeunda facinora
pro omni repu. chriſtiana: pro cunctorum ſalute ciuium
accingunt. vitaꝫ ſanguinemqꝫ profundunt: terrena com
moda eorūqꝫ detrimenta paruipendunt: maliuolorum
defamationes patienter tolerant: atqꝫ eo ſuum ſtudium
intendunt: vt q̄ꝫ multis ſint adiumento: nō equidem lar/
gitionibus ⁊ ſumptu: cum ſe omni terreno peculio amo/
re celeſtium abdicarint: ſed opera ⁊ collocandis benefi/
cijs: quod optimum eſt: ⁊ fortibus clariſqꝫ viris dignuꝫ.
Cum enim ſint bonis meliores: ac doctrina ⁊ rerum vſu
paratiores: ꝯſilio: ope: interuētu: ⁊ patrocinio q̄ꝫplurimis
proſunt. tum apud imortalē deum: quem fidei ſue deſer
toribus ac ſceleſtis placatuꝫ efficiunt. tum apud celites
cōmendationibus. tū vero ſuaſu: pollicitationibus: com
minationibus: metu a perditis moribus ad bene viuen/
di rationes inuertunt. ſicqꝫ eoruꝫ imortalia beneficia la/
tiſſime manant: ⁊ fidem ac ſacrum iuſiurandum: quo ſe
deo maximo: fideiqꝫ catholice deuouere ꝯſeruant. Hec
eſt noſtre militie diſciplina ꝓncipe illo atqꝫ imperato/
re noſtro omni predicatorum generi non tam arte tradi
ta: vel vſu acquiſita: q̄ꝫ naturali: vt ita dixerim: propaga/
tione ingenita. Cōmodiſſime itaqꝫ: imo ⁊ q̄ꝫ aptiſſime fe
cerunt: qui minerue domiciliuꝫ ac fanū: quod intra Ro.
vrbē magnifice conditum: ac religioſiſſime ab antiquis
extitit cultum: huic ordini poſſidendum tradidere: tanq̄ꝫ
nulli eſſent in chriſtiana repu. qui eo rectius: ablato vetu
ſtatis errore ſuccederent: q̄ꝫ hi quorum omne inſtitutuꝫ
vita: profeſſio in artium optimarum: veriqꝫ inueniendi
ac predicandi ⁊ ſcribendi diligētia verſaretur: vt nequa/
q̄ꝫ pallade inuita: vel repugnāte minerua ea ſedes demā/
data ſit viris ab eius imitatione ⁊ cultu non abhorrenti/
bus: quam finxere Gentiles diſciplinarum: atqꝫ artium
inuentricem: omnia que ad vite cultuꝫ pertinent docuiſ
ſe mortales. Ac beatus quideꝫ. P. Dominicus: licet ſapiē
tia ⁊ eloquentia ſua etate ceteros ſuperarit: ea tantū mo/
do contionarie ad populos declamans viſus eſt: vt nunc
diuini verbi precones facere ꝯſueuerūt: nec quicq̄ꝫ litte/
rarū monumentis mādauit: quod manarit ad poſteros:
quāuis ferunt eū dn̄i ſacri pallatij doctorꝰ haberet̄: cōmē
taria ſuper Mattheū ⁊ Pauli epiſtolas edidiſſe. Fuere
aūt q̄ꝫplurimi ex eius diſciplina: qui cuꝫ ingenio: doctri/
na: ⁊ eloquentia preſtantiſſimi haberētur ⁊ eſſent: preter
hec ſtudium omne ad ſcribendū contulerunt. vt non ſo/
lum his: qui ſua etate vixerunt: ſed ⁊ poſt futuris morta/
libus prodeſſe potuiſſent. Quoꝝ oīum facile princeps ⁊
vite ſanctimonia: ⁊ ingenio: atqꝫ doctrina. ſi modo ea ho
minis nō diuini ſpiritus: fuit Thomas aquinas: cui tan/
tuꝫ eſt ab ro. tributum eccleſia: vt ipm̄ ⁊ ꝓ vite inocētia
celitū numero aſcriberet: ⁊ ꝓ doctrine excellēti veritate
eius ſcripta atqꝫ volumina: vtpote catholica diuina ora/
cula recte ſibi ꝯſtātia decerneret perpetua fide ac vene/
ratiōe a cūctis xp̄i fidelibus ſincere retinēda: palāqꝫ pre
dicanda. Qđ multi⁹ verbis ꝓſequerer: niſi hec ⁊ latiſſi/
me paterent: ⁊ in re certa verbis vti vererer non neceſſa
rijs. Scripſit eniꝫ diuino inſtinctus numine fere oīb⁹ de
rebus diuinis maxime volumina q̄ꝫplura. eſtqꝫ ipm̄ ſcri
bendi genus graue. argutū. ſolidum. purū. acutū. pingue

patens: exquiſitum: ꝛ antea inuſitatum: vt mirandū ſit quo nā pacto tam breui quo vixit tempore tanta percurrere: intelligere: meminiſſe: ꝛ tam late manantia profundere potuerit flumina doctrinarū. Neapolis Campanie alitus eſt: Colonie in germania ſub magno ꝓfecit Alberto. Pariſius gallie floruit: atqꝫ ibidē diu maximo oīum concurſu ꝛ ſtupore de re qualibet diſputauit: Bononie quoqꝫ ac Rome palam docuit: demum Neapolis vbi ceperat reliquū vite tēpus ſemper ꝓbando peregit. Hic itaqꝫ Thearchus doctor ſeu diuinus: ſeu theologie principe non iniuria nuncupandus: poſt diuinitatis cultū et religionis officia ſtudium ſuum: vitāqꝫ omnem in rerū cognitione conſtituit: eamqꝫ ad ſancte militantis eccleſie: imo omnium hominum vtilitatem conuertit. Neqꝫ ſolū viuus atqꝫ preſens: ſed litterarū monumentis oēs retrouenientes erudiuit: vt quod coram poſitus fecerat: abiens quoqꝫ ad deos id continue facere atqꝫ omnibus poſt naſcituris conſuluiſſe videretur: cū ad mutos magiſtros (vt quorūdam vtar vocabulo) que vellent queſituri ꝛ percepturi acceſſiſſent. Ex quo ſummam ꝛ perfectam apud mortales: qui modo ingrati non ſunt nactus eſt laudem: ꝛ cum omnes merito diligant: fidem illi habeant: ꝛ cum admiratione quadā honore ꝛ gloria imortali digniſſimum putent: quoniam vt eſt apud ꝓhos docendi genere prodeſſe quā multis ad gratiam valet plurimum ꝛ gloriam. Sententiarū vero ſuarū ꝓbatiſſimos teſtes elegit: in phiſicis Ariſtotelē: in theologicis aūt ex grecis Dionyſium. ex noſtris Auguſtinū: quos ſtudioſe emulatus eſt. ꝛ pleraqꝫ ab his relicta digeſſit: a ceteris latius diſputata ad compendium redegit ac ſcribendi ꝛ diſſerēdi per queſtiones ꝛ articulos formā: qua recētiores vtuntur theologi artificioſe ſeruauit. Illud vero quis nō miretur quanta modeſtia ceteros ſcriptores: qui vel ſua: vel priori tempeſtate extitere veneretur: eorūqꝫ opiniones: modo fidei chriſtiane non derogent: ſi quando verior ratio ſecus exiſtimare vel diffinire ſuadeat quanta perpenſatione ꝛ verecūdia repudiet: ac ſine cuiuſquā iniuria: immo cum poteſt ſingulorum excuſatione ꝛ patrocinio ſue mentis ſententiam proferat. vt tanquā vir ſanctiſſimus: doctorqꝫ grauiſſimus omniū amicus: veritatis tamen amiciſſimus videatur. Neqꝫ ego nunc tam audax ſum: vt eum reliquis omnibus preponere: neqꝫ iterum tā formidoloſus: vt multis poſtponere velim. Res in aperto eſt: que me quoqꝫ tacente facile diiudicetur. Quare hūc ita laudauerim: vt aliquam tamen laudis partem etiā reliquis non detraxerim. Illud etiā ingenij maximi argumentum eſt: ꝙ ne dū preterita diiudicare: ſed ꝛ futura proſpicere potuit. vt eas quas veritati repugnātes ratiocinationes inuenit ſcriptas diſſolueret: ꝛ que poſt fiende a recentioribus erant: preuidere viſus ſit. dū ex eius ſcriptis ad ea: que hi poſteriores obijciunt: accōmodata reſponſio trahitur tanquā prius ab eo diſſolute quā ab his conficte: vel excogitate videantur. Quis ergo hunc diuine veritatis interpretem pro officio non colat: pro doctrina non probet: pro ingenio non miretur: pro merito non extollat: non ſequatur: non predicet: Sed non eſt hoc loci: neqꝫ temporis doctorē hunc dignis laudibus celebrare: atqꝫ ideo ad reliqua pergamus: ne turpius feciſſe videamur ieiune laudaſſe quā fecerunt hi: qui vehemētius improbarunt. Que cum ita ſint: fuere tamen nōnulli: immo ꝛ multi qui ſeu multiplicande theologie: ne dicā ꝓficiende gratia: ſeu experiendarum ingenij ſui viriū ſeu inanis glorie: vt ꝛ ipſi aliquid aliter ſcripſiſſe viderētur: vel fortaſſe zelo ducti: quacūqꝫ tamē id ratione fecerint eorum ſit iudicium: non enim quemquā damnare audeo: huiuſce Doctoris ſententias impugnare: labefactare ac prope expugnare conati ſunt tāquā contra extraneū non conciuem rem gererent ita vt nedū ratiocinationibus: aut argumentationibus: ſed interdum etiā mordacibus verbis aggreſſi ſunt: ꝛ tanquā contra cōmunem hoſtem irata bella ſuſceperunt. Moti autē videntur quidā animi egritudine vt aliena lacerarent. ꝛ in eo ſe doctos arbitrati ſunt: ſi doctoribus detraherent: cum in veri ſpeculatione vacandum ſit ſummota omni perturbatione inuidentia: amore: iracundia ceteriſqꝫ id genus: vt trāquillitas adſit. Quo magis miror: ne dicā abominor nonnullorum impudentiam: quorum omne ſtudium ꝛ cōmentatio in eo poſita eſſe videtur: vt maioribus ꝛ ſapientioribus contradicant: quinqꝫ nōnulla huius Doctoris theoremata errori dant: ꝛ inter articulos a quibuſdam damnatos enumerant: perinde ac ſi ex humana opinione huius doctrina firmanda repudiāda ve ſit: ac nō magis ex eius diffinitione ſit ceterorum iudiciū faciendum: cum conſtet omne Pariſienſe gymnaſium tantū huic honoris tribuere. vt in approbandis: repudiandiſqꝫ theologie articulis ſtatuerit id verū eſſe: ab omnibuſqꝫ recipiendū qđ Thome viſum ſit: ſuūqꝫ omne decretū irritū habeat ac reuocet: quatenus Doctoris aquinatis inueniatur ſentētie derogare. ſitqꝫ ea nō humana tm̄: ſed diuina ꝛ apoſtolica auctoritate roborata. Irrident alij tāquā crimen ſit leſe maieſtatis huius ſententiā reprobare: qui ſi quid penſi: aut humani nedum chriſtiani haberent: intelligerent non humanam tm̄: ſed diuinā quoqꝫ ſe ledere maieſtatem. Eiuſcemodi tamen nō magis ſuccenſendū quā compatiendum intelligo: ꝙ cū oculos a ſolis claritate diuertant: tenebras amplectantur neceſſe eſt. Nec facile conſtat veritas plures habeat aſſertores: an impugnatores. Ac meminiſſe opꝫ oībus catholicis ſcriptoribꝰ id vſu eueniſſe: vt detractorꝫ morſibus paterent. Multorꝫ exēpla ſuppetebant: ſed ſatis ſit beatū attuliſſe Hieronymū: cui in diuinarꝫ ſcripturarꝫ traditione ac explanatiōe ꝯtra oblatrātes: quos canes appellat: iugis eſt pugna: perpetuūqꝫ certamen. Sed profecto nō errauit. qui dixit veritatē eē temporis filiā. eſtqꝫ quod eius imitatoribus ſpem prebeat: ꝙ ex eo conijcere poſſunt: quāta ſit huius Doctoris etiā apud aduerſarios auctoritatis ꝛ virtutis opinio: cui vni tam multi magno ꝛ excellenti ingenio viri contradixere: qđ vtiqꝫ nō feciſſent niſi eius apud omnes ſummū fuiſſet iudicium. vt tanto viderentur glorioſiores: quanto fortiſſimū pugilē proſtrauiſſent: atqꝫ Entello e campo decedente victor Dares omnibus inſultaret. Recteqꝫ ſapiens: ferrum ait ferro acuitur: ꝛ ꝓhs: oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēt: ꝛ rectū eſt iudex ſui ꝛ obliqui: quia ex eorum impugnationibꝰ clarior effectus eſt: ꝛ apud doctiores probatior: cū intelligūt diuinam eius ſapientiā tam multorum vtiqꝫ non vulgarium doctorum: veluti arietibus: ſagittis: omniūqꝫ telorū generibus appetitā: nō quiuiſſe euerti perfodi quaſſari: aut in aliqua ſui parte dehoneſtari: quinimo roboratur fortius: perlucet ſplēdidius: ꝓbaturqꝫ diuinior omniū ſententia: qui modo ceci non ſunt qui ve pe.. ad hoc celeſte pabulum acceſſere palato. Nec mirandum ſit quibuſdam hoc diuinū nectar non ſapere: quia cōſilia ſua abſcondit deus a ſapiētibus ꝛ prudentibus ꝛ reuelat ea paruulis. Illud vnū latiſſime pꝫ. rectiſſimos ꝛ doctiſſimos viros tantū ſapientie ac veritatis lumen admirari ꝛ ꝯſentaneū putare: quorum pluris faciendū eſt iudiciū quā indoctorꝫ ꝛ maliuolorū: q opinione ducūtur vel paſſione: ꝛ in eligēdo quā ſequātur viā ex his plerūqꝫ mouentur: q ad rē nō ptinent. Sed nequaquā tamē pauper eſt: deſertaqꝫ defenſoribus acha

demiu

demia noſtra: fuereqꝫ nō pauci:hiqꝫ doctiſſimi viri: qui contradicentium ratiocinationibus ſe opponerent:⁊ Doctoris ſacri profundiſſimam : firmiſſimamqꝫ ſententiā tuerent̄. Quoꝝ oīum vt etate poſterior:ita ingenio ꝑſpicacior extitit Joānes Capreolus Tholoſanus ex eiuſdeꝫ ordinis profeſſoribus:qui huius doctoris theologiā:oīqꝫ de re ſniam multo tempore labore ac diligētia ita plene aſſecutus creditur:atqꝫ ītellexiſſe medullitus: vt nemo fuerit huius doctrine ꝓfeſſoꝝ ante hac inuentus.qui illius adeo mentem ſubtiliter intelligere: penitus introſpicere: luculentius aperire: ac fortius defendere viſus ſit. Cōmētatus eſt aūt volumīa quattuor magiſtri ſentētiarum:⁊ Doctoris ſacri quattuor libris appoſita:in quibus vnaquaqꝫ de re vt queſtio eſt diſſerit:eaqꝫ precipue que tractari latius:⁊ quibus a doctoribus diuerſa ſentiri contingit:atqꝫ h̄ ordine ſuas digerit defenſiones. Quattuor voluminū capita:que queſtiones vocamus. in tres diuidit partes.quas articulos dicimus. Primū doctoris nr̄i ſentētias:quas theologi ꝯcluſiones appellant:in ea re de qua querit̄ exponit:ac eius varijs ex libris verba:quibus probantur ſubnectit. tuꝫ coꝝ ſophiſmata ⁊ oppoſitiones a quib⁹ ei ꝯtradicit̄.demū diſſolutiōes ex ipſius itē ſcriptis hinc inde collectas. Interduꝫ vō ex Petri de Palude. Heruei. Durandi. Joannis de Neapoli:vel Bernardi mutuatur officina:vt cuiuſqꝫ eſt ad reꝫ:de qua agitur accōmodata r̄nſio. Sed quale illud erit ſpectaculuꝫ: ſi induat ſenior Entellus repoſita dudū arma: prefecto Daretē fortiter aggreſſus totuꝫ elidet:peſſumqꝫ dabit:⁊ fractuꝫ vitāq̄ precantē vix abire permittat. Qua ex re magne ipſi Joā. Capreolo theologoꝝ nr̄e etatis doctiſſimo gratie ſunt habende: qui taꝫ p̄clarū defenſionū opus elucubrauit:adhibuitqꝫ ei nō paꝝ tēporis laboris ⁊ diligentie. Magne pr̄ib⁹ Tholoſanis ⁊ claris theologie doctoribus:qui hec volumina ceu herculea arma apud ſe tātūmodo inuenta:ad totius orbis lumē:⁊ doctoꝝ hominuꝫ iocūditatē: Aquinatūqꝫ auditoꝝ inſtructionē exponere ⁊ late manare paſſi ſunt.vt eſſet intellectu facilior: ꝓbatu latior:oppugnat⁹ ſolidior atqꝫ neruoſior. Magne iteꝫ Octauiano Scoto ex Ligurie ꝓuincia:qui taꝫ elato extitit animo: vt hec ipſa volumina maxia impenſa ex vlteriore Gallia afferre:eneiſqꝫ lr̄is q̄ multa facere nō dubitant. Ego itaqꝫ qui a teneris ānis hui⁹ ſacri Doctoris ſanctitatis ⁊ doctrinaꝝ non tā imitator q̄ admirator fui.vt nō nihil opere in eius laudē contuliſſem: putaui nō indignuꝫ:ſi his cōmentarijs:quo meliora acceptioraqꝫ fierēt meā apponerē diligentiā:gratam reꝫ facturū arbitratus optimo deo ⁊ doctori nr̄o. vniuerſe religiōi xp̄iane.hiſqꝫ precipue qui ſcholā thomiſticā ꝓfitent̄:⁊ veritatis theologice tyrones ſunt ⁊ çelatores. Cui rei perficiende talis mihi oblata eſt occaſio. Cū.n.ex Uincentia:quo nr̄e prouincie ſenatus anniuerſario more conuenerat:Bononiaꝫ redirē:ſcholaſticis diſputatiōibus:quibus omne pene vite mee tēpus:negocijſqꝫ familiaribus:quibus biennium irretitus fuerā:ſolutus iā tādē ac liber mihi redditus:viteqꝫ priuate:cui⁹ ſemꝑ amator fui.quodā quaſi poſtliminio repetij litteraꝝ ſtudia humaniora ⁊ ph̄ie dulce cōtubernium:diuineqꝫ ſapientie ſuauitate eo magis fruit⁹:quo liberior.vbi deſideriū incidiſſet:ſeſe animus oblectabat nō vnicuiqꝫ ꝓ officij neceſſitate deditus:curaui ne huius a publicis muneribus vacatiōis mee tēpus abſqꝫ officio tranſirē. Sed per Uenetias iter faciens a multis rogat⁹: imo precibus coactus aliquot ſubſiſtere dies:⁊ his voluminibus recognoſcendis imprimendiſqꝫ operā impartiri:aſſenſi tandē atqꝫ animū adieci. Nō fuit aūt integrū mihi:neqꝫ conſiliū ea pfectus emēdare:cū ⁊ ab ipſis venerandis pr̄ibus:ac doctoribus viris Tholoſanis:a quib⁹ erant profecta:ſatis ſcite curata viderent̄:nec alia mihi exēplaria ſuppetebant:ad que illa rectius emendarē:qm̄ in tota hac italia preter primū nullū eorum voluminuꝫ habebat̄:que nunc primū lares nr̄i:ſociqꝫ viderāt. Pro ingenij aūt ⁊ tēporis facultate egi: vt rectiora haberētur in multis. Neqꝫ quicq̄ arbitratu meo cōmentari auſus ſum:ne qđ in his mende reperiri contingeret:ad meā referret̄ inuidiaꝫ. Singulis tn̄ voluminibus queſtionum capita ⁊ concluſionū:que cuiqꝫ inſunt premiſi : eiſqꝫ doctoꝝ qui contra ratiocinant̄ nomina ſubdidi.quo facili⁹ ſciret̄:que doctoris noſtri ſnia eſſet:quiqꝫ contra diſputarent. Uident̄ aūt ꝓuinciales illi Tholoſates nobis vicē reddidiſſe:⁊ querentibus ſatiſfeciſſe noſcunt̄:indignum aliquādo exiſtimantibus:ac maiores nr̄os incuſantibus: qui eiuſdē doctoris ſacros cineres ex Cāpania Italie ad Tholoſaꝫ ꝓuincie vrbē transferri pertulerunt:duꝫ ꝑ eo munere:⁊ eius ſapiētie amātiſſimi cultores : ⁊ acerrimi defenſores effecti mirādū hoc opus cudere:⁊ nobis exhibere dignati ſunt. Hec igit̄ oēs grato accipiant aīo theologi doctores:ſcholares ſectatores:ꝓfeſſores emuli:atqꝫ obtrectatores diligenter examinent:equa lance perpendant:nec prius dānent q̄ legerint ⁊ intellexerint. Agnoſcantqꝫ diuū doctorē catholice veritatis ꝓfeſſorē ſenſiſſe nūq̄:aut ſcripſiſſe qđ expugnari queat. Breuiloquum fuiſſe: vt ei ſua ſcripta recenſere neceſſe nō fuerit:recteqꝫ ſuſcipi ac ꝓbari ab oībus debere. vtpote cui ſapientiam ex alto infuderat omnipotens:diuinā:ſingularē:imobilē: reipu.xp̄iane expedientiſſimā:ſemperqꝫ manſurā:hēant qui volunt ſua.hiſqꝫ:qđ bona venia ꝯcedimus gaudeāt. nobis noſtra relinquētes:nec grauate ferāt.ſi nos quoqꝫ noſtra delectent.trahit.n.ſua queqꝫ voluptas.vt ait poeta. fontiſqꝫ doctoꝝ ſapientiaꝫ carpere religioni habeant quaꝫ vel ex eo veridicā eſſe apparet:ꝙ eā nobis inuidēt. Neqꝫ vō tam arrogantes ſumus: vt ceteroꝝ ſtudia ⁊ inuenta:modo ſint fidei veritati cōſentanea:dānemus:aut reijcienda exiſtimemus:nec aliena dogmata qđ paꝝ eſt deſtruere nitimur:ſed qđ multuꝫ eſt nr̄a firmamus:que qui aſpernantur:intelligant in regis Aſſueri cōuiuio nō extitiſſe:qui nolentes cogeret ad bibendū vinuꝫ:lꝫ regia dignuꝫ magnificentia abundans:⁊ precipuuꝫ apponeretur. Et qui ſpōte ſua clauſis oculis ſolē deprecant̄: nullū ei detrimentum:ſed videntibus ridiculum preſtant. Reſcipiſcant iaꝫ tandē:⁊ clarum hoc lumen intueri nō dedignentur:⁊ quibus ſua magis placent:aliena tamen nō ita diſpliceant:vt ea ꝓbris inſequant̄:aut dānent priuſq̄ intelligant:nec ideo ſe ſapientes arbitrentur:ſi ſapientioribus ignorationem audacter obijciant. Hoc eni diuina ſpe fretus polliceor.quicūqꝫ purgato animo ad huius diſciplinam acceſſerit:inuenturuꝫ eum rectiſſima atqꝫ honeſtiſſima ſtudia ſublimis:acute:omnigene: conſtantis. ſolideqꝫ veritatis:que puriſſimaꝫ afferunt intelligentiā cum leguntur:ingenij cultum cuꝫ diſcuntur: vſum vero maximū cum retinentur:atqꝫ opere perficiuntur. Et cū non ignorarē clariſſimos viros:opera que ipſi finxiſſent aut ex aliena lingua libros eſſent iterpretati:vel in quib⁹ elimandis ⁊ honeſtandis opere:vel temporis aliquid cōtuliſſent:cōſueuiſſe ſummis p̄ncipibus:multaqꝫ potētia vel amplitudine preditis inſcribere:vel ſua ī eos beniuolentia:vel gratia:ſeu ꝙ ipſis auctoritatē hoc pacto ex eorū dignitate accedere exiſtimarēt:decreui ex multis tue R̄mᵉ.D. h̄ volumina dedicare:certo ſciēs non parū illis ex tue dignitatis ſplēdore momēti ⁊ roboris ꝓuētuꝝ. Atqꝫ id cū ex alijs: q̄rū ē par āplitudo nāciſci poſſent:delecta tn̄ ē tua. R̄ma.D.iure vt credo optio:ꝙ ei magis ꝓpa

quadam rõne conueniunt. Nã vt p̃fereã tue familie an/
tiquitatẽ. opes imenſas. ſingularem potentiã. inſigneſqꝫ
magiſtratus: que tibi cuꝫ paucis ſunt cõia. tua p̃clara in/
doles. rara ꝓbitas: ⁊ virtutuꝫ ornamẽta: quibus a puero
educatus in viruꝫ optimũ ⁊ ſingularẽ euaſiſti: effecerũt
vt cum diuine magis religioni inſeruire: q̃ꝫ terreno prin
cipatu dñari ſtatuiſſes: ita inter ceteros tue ciuitatis inſi
gnes viros effulgere viſus es. vt cõmuni omniuꝫ letitia
⁊ gratulatione Neapolitane eccleſie pontificatum ade
ptus ſis: indeqꝫ breui pro virtutum decore diſſeminato
tue integritatis nomine a Paulo ſecũdo pon. max. ſis in
Ro. eccl. cardinũ numerum relatus: maiore tui tueqꝫ fa
milie gloria: ea quã ex generis antiquitate: virorum illu/
ſtrium principatu: ac rerũ geſtarum monumentis cõpa/
raſti: cum tu regni ſiculi ſacerdos primus. Diomedes vo
Caraffa patruus tuus Matalone comes vir toto regno
notiſſimus regie Ferdinãdi maieſtati pro ſua in eum fi/
de: proqꝫ illius in regeꝫ benemeritis chariſſimus: ipſius
lateri ſecretiſqꝫ ꝯſilijs tãq̃ꝫ Agamẽnoni Ulixes: vel Ne
ſtor aliquis ſemper aſſiſtat. Effectuꝫ deinde eſt vt tua in
deum religione. in patriã ⁊ parentes charitate. in amicos
grã. in clientes fauore. in oẽs deniqꝫ tuã. D. conſilij: opis
confugijue grã adeũtes beneficijs: vt ab vniuerſo p̃di
ordine expectatus: atqꝫ a pont. maxi. Sixto 4° datus ſis
tanti ordinis: tam longe lateqꝫ diffuſi: tã multis vite ſan/
ctitate: ac doctrinaruꝫ celebritate: clariſſimis viris orna/
tiſſimi: protector vnicus atqꝫ defenſor. In quo mihi eg/
deꝫ videtur tametſi non deerant: qui huius protectiõis
titulum appeterent: ⁊ ſue probitatis argumentum futurꝫ
exiſtimarent: non tantum dignitatis vel glorie accepiſſe
q̃ꝫ eidem tuum celebre nomẽ veneratiõis attuliſſe. Quo
fit vt omnes qui hunc ordinem ſaluum: proficientem: ac
florentiſſimũ volunt: noſqꝫ in primis ipſius profeſſores
tuam. D. omni honore ⁊ gratia ꝓſequamur: que eius cõ/
moda: gloriãqꝫ tam animata induſtria: conſilioqꝫ medi/
tatur. Quid dicaꝫ de tua in omnes viros doctos beniuo
lentia: affectuqꝫ ſingulari? Que proculdubio etiã ſi omni
bus ignota eſſet tue. D. amplitudo. ea ſola efficit: vt te do
ctum: ſcientẽqꝫ. omnes quoqꝫ: qui tui experimentum nõ
habent: facile intelligant. tanto doctrinaruꝫ: ſapientũqꝫ
hominum amore ⁊ cõſuetudine: q̃ꝫq̃ꝫ tibi omnes placeãt:
hi tamen ſunt chariores: iocundiores: magiſq̃ꝫ probati: q
diui Thome iam theologiam percalluere: quos tãq̃ꝫ cer
tiſſime vniceqꝫ phie xpiane ſectatores exiſtimas. Quid
referam quanto ſumptu. labore: atqꝫ induſtria eius ope/
ra ⁊ volumina conquiras: reuoluas: mediteris: quantum
in his ſtudij: ac temporis conſumas: vt ſi tibi quicq̃ꝫ ocij
a publicis apoſtolice curie negocijs: amicorũqꝫ ⁊ clientũ
audiendis: expediendiſqꝫ cauſis ſuppetit: id ſoleas liben
tius in eiuſmodi ſtudijs ponere. Memini ego cum da/
dum Bononie theologie magiſtros conſectarer: quanto
ſtudio q̃ꝫ frequentibus nuncijs ⁊ litteris huius doctoris
cõmentaria requirebas: omniaqꝫ etiam: que opuſcula
vocant: tibi conſcribi: comparariqꝫ flagitabas: ⁊ recorda
bar Ptolomei regis qui ceterarũ gentium: ac diſciplina/
rum libros conquiſiuiſſe parum putauit: ſed maiori dili
gẽtia ſacratas litteras ex Hieroſolymis adhibito ſeptua
ginta interpretuꝫ ſtudio. in Egypti bibliothecas inferri
curauit. Nec imeritã profecto rependis concriui tuo gra/
tiam: q̃ eius qui tue patrie ac ciuitati perpetuum nomẽ
glorie comparauit: tu doctrinaruꝫ fontes haurias: predi/
ces: admireris: ⁊ in tuam deriues achademiaꝫ: atqꝫ cete/
ris omnibus anteponas. He itaqꝫ res preter ceteras effe
cerunt. vt tue. D. hec volumina dedicareꝫ: que cum ſit in
ſacerdotum xpi dignitate primaria: ⁊ predicatoribus pro
ſua facilitate ſummo amore deuincta: ipſi⁹ doctoris con
ciuis: ⁊ familie antiquitate ⁊ claritate ſimillimus: vt enim
nunc tui: ſic illius quondaꝫ Federico 2° regnante dome/
ſtici inter primos regni proceres effulſere: q̃ꝫ qꝫ illius do
ctrinam ac ſapientiam ſtudioſe imitatur: palamqꝫ defen
dit: id optimo iure tue. D. opus inſcribam. in quo tui con
ciuis doctrina a theologo nõ minimo ita enodatur. robo/
ratur: atqꝫ defenditur: vt ea omnia: que contra diſputare
atqꝫ obijcere aduerſarij ſolent: liquide ⁊ ad purum exte/
nuet atqꝫ diſſoluat: ⁊ irrito vulnere tela depellat. Mea
vero ſententia hec eadẽ cõmentaria tua. R̃m°. D. nõ cõ/
tẽnet: que et rerũ: quas continent natura: ⁊ ſcribendi ge/
nere: ⁊ auctoris nomine ac profeſſione: ⁊ defenſe verita/
tis aquine gloria: ⁊ recẽtiſſime nouitatis editione ſunt il/
luſtrata. Atqꝫ (vt qḋ ſentio dicaꝫ) rariora ſunt habẽda.
tum doctoris. tum defenſoris volumina cum omnibus.
tum precipue noſtre achademie ſectatoribus: libris ſybil
linis: quos Tarquinius ſuperbus diuina oracula continẽ
tes ſex deuſtis: tris tanti emit: quanti nouem licitata fue/
rant: atqꝫ in bibliothecis recondendi: vt ſi quãdo aliqua
in re dubitatum: vel in doctoris ſapientia nodus quiſpiã
ambiguus ab emulis fuerit inſectus: ab his tãq̃ꝫ diuinis
oraculis reſponſum petatur. Et ſi Plato: quem diuinuꝫ
phm appellãt: cũ ſua etate doctiſſimus haberetur: eẽtqꝫ
tenui ſubſtantia familiari: tres Phylolai Pythagorici
libros decẽmilibus denarioꝝ mercatus eſt. Ariſtoteles
quoqꝫ libros paucoulos Speuſippi phi poſt eius mortem
emit talẽtis atticis tribus: que ſumma eſt nũmi Roma
ni ſextertia duo ⁊ ſeptuaginta milia: quãti nos excellen/
tiſſimi Doctoris Thome: eiuſqꝫ precipui propugnatoris
Joannis Capreoli volumina pendere debemus: quibus
non anceps ⁊ vulgaria: ſed certiſſima ⁊ diuino ſpiritu cõ/
ſcripta ac defenſa phia continetur? Quare omnes exhor
tor: qui ſchole noſtre: qui puriſſime ac ꝓfundiſſime theo/
logie ſenſum: vim: probabilẽqꝫ veritatem aſſequi cupiũt
ac patrocinium: hec ſibi aſciſcant: hec relegant: hec ſince/
re adhibita opera meditentur. Erunt fortaſſe nõnulli: q
ea nẽduꝫ paruipendant: ſed ⁊ maledictis inceſſant: q̃ nõ
patiantur doctoris veritatem propugnari ac defendi: ſed
meminiſſe oportet: qm̃ veritas angulos non amat: qḋqꝫ
ſaluator ait. Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrũ. Accipiet
igitur tua. R̃m°. D. opus hoc: nr̃e in illã fidei ac reueren/
tie locuplex teſtimoniuꝫ: atqꝫ vniuerſi huius ordinis: no
ſtreqꝫ ſocietatis precipue clientis tui munuſculuꝫ: quod
perinde erit: atqꝫ ab ea fuerit ſuſceptum. Et cuꝫ auctoris
ſtudium: meũqꝫ laborem probauerit: nequaq̃ꝫ nos naua
te ope penitebit. Sin aliquid inciderit: qḋ non ad vnguẽ
fuerit elimatum: putabit illud non ab auctore profectũ:
ſed ſcriptoruꝫ inſcitia deprauatuꝫ. Dignabiturqꝫ idipm
per ſe: viroſqꝫ doctiſſimos in thomiſtica ſchola ꝓfectos.
quorum fruitur contubernio ac familiaritate examina/
tum ad regulam vertere: atqꝫ incultis omnibus ſuam ⁊
ſuorum adhibere cenſuram. Recta vo conſentanea ⁊ ꝓ/
babilia: ſi quando diſciplinam veri: notioneꝫ: vſum atqꝫ
animi voluptateꝫ attulerint: ea omnia Thearcho docto
ri: Capreoloqꝫ patrone accepta ferre. Tue R̃me. D. quaꝫ
opto feliciſſime ac diu valere: noſtri memorem me vni/
ce cõmendo ac trado.

¶ Explicit epiſtola probemialis in quattuor libros defen
ſionum fratris Joannis Capreoli Tholoſani thomiſte
doctiſſimi ordinis predicatorum.

¶ Laus deo opt. max. virginiqꝫ matri. Dominicoq̃ꝫ pa/
tri. Diuoqꝫ doctori Thome.

Capreolus ſuper primo ſententiarum.

¶ Amadeus Scotus Lectoribus. S.

Ioannis Capreoli ſcripta. Thomiſtee ſapientie validiſſimũ q̄ddam: vt ita dixerim: propugnaculum: quod in ſententias edidit: caſtigatiſſime huius impreſſionis nouitate: ea rurſus ratione reformare placuit: vobiſq; lectores opti. vere ſapientie alumnis: denuo offerre: ꝙ prime illius editiõis ſub Domino Octauiano patruo meo excuſſe. exemplariorum pene innumerabilis multitudo iam exhauſta ſit. Nec conſtabat amplius apud me: reliquoſue bibliopolas: apertiſſimum nimirum argumentum ſingularis eximij huiuſce viri doctrine: vnde querentibus fieri ſatis poſſet. Prouinciam vero hanc laborioſiſſimã ſuſcipiens nil pretermittendum cenſui: quod ad veſtram vtilitatem: perpetuũq; huius noſtre litterarie rei ornamẽtũ facere exiſtimarẽ. Nõ laboribus parcens: non ſumptibus: quatenus officio meo integerrime fungerer. Imprimiſq; dedi operam: vt omnis ipſa lectio ſingulari diligentia ac ſtudio vnius eruditiſſimi viri predicatorie familie ad verbum recognoſceretur. Et ſi quid eſſet alicubi: quod litterarum: ſyllabarumue: aut etiam dictionum inuerſione: ac tranſmutatione vos a lectione retardaret: id omne vel minutulum in integrum examuſſim redderetur. Dein curaui: vt in margine: noſtro tritiſſimo vtar verbo: quottationes: quibus citata ex alijs: quo queq; loco ſint quantum tamen librorum copia licuit: inueniantur. Varie necnon alie annotatiuncule: que ſtudioſis plurimum conferant: apponerentur. Poſtremo loco: ne non in omnibus conſulerẽ: vobis indicẽ operoſiſſima indagine confectum: & ab omnibus hactenus deſideratum adieci: vt quod quiſq; optabit commodum: ſciat quo loco inueniat. Ne poſſit iam niſi ſolus graui vecordia oppreſſus retrahi: quin pleno hocce ſe proluat auro. Cuius profecto deguſtatione conſtat pleroſq; eui noſtri non contemnendos: quorum bona adhuc pars ſupereſt: in preclariſſimos viros: non ſecus ac ſi tantaleũ libaſſent poculum: euaſiſſe. Quod etiam de vobis optamus: vt videtis: et ſperamus. Bene valete.

¶ Ticius.

Deſine iam liuor noſtri diſperdere famam
Capreoli: non eſt fabula Sargaphies.

¶ Eximij veritatis ſchole profeſſoris fratris Joannis Capreoli Tholoſani ordinis predicatorum liber primus defenſionum theologie diui doctoris Thome de Aquino in primo ſententiaꝝ feliciter incipit.

¶ Utrum theologia ſit ſcientia.

C Irca plogum primi ſniarū quenꝰ. Utꝝ theologia ſit ſciētia. Et arguiꝰ pmo ꝙ nō. Qꝛ oīs ſcia eſt habitus demſatiuus ex primis ꝛ veris: ſꝫ theologia nō demonſtrat nec pcedit ex primis ꝛ veris. ḡ nō eſt ſciētia. ¶ In oppoſitū arguiꝰ ſic. Nā Augu. dicit. 14. de trini. Huic ſcientie tribuiꝰ illud tātūmō: quo fides ſalubriter gigniꝰ: nutritur: defendiꝰ ꝛ roboraꝰ: hoc aūt ad nullā ſciam pertinet niſi ad theologiam. igitur theologia eſt ſcientia. ¶ In hac qōne duo erunt articuli. In quoꝝ pmo ponenꝰ ↄcl'ones. In 2ᵒ mouebunꝰ obiectiones. ¶ Sed anq̄ꝫ ad ↄcl'ones veniā pmitto vnū: qḋ per totā lecturam hēri volo p ſuppoſito: ꝛ eſt ꝙ nihil de pprio intēdo influere: ſed ſolū opiniones: que mihi videntur de mēte ſcti Thome fuiſſe recitare: nec aliquas pbationes ad ↄcl'ones adducere preter verba ſua: niſi raro. Obiectiones vō Aureoli: Scoti: Durādi: Joannis de Ripa: Henrici: Guidonis de Carmelo: Garrōis: Adā ꝛ alioꝝ ſctm̄ Thomā impugnantiū ppono locis ſuis adducere ꝛ ſoluere per dicta ſci Tho. ¶ Quo pmiſſo quo ad pmū articulū ſit pma ↄclo. Qꝛ lꝫ oīs ſcia requirat euidentiā ꝛ intellectū ſuoꝝ primoꝝ pncipioꝝ: nō tn̄ oīs ſcia requirit euidentiā aut intellectū ſuoꝝ pncipioꝝ pmoꝝ: pſertiꝫ in ſcia ſubalternata. Iſtā concluſionē ponit ſctūs doctor in ſcripto ſup Boetiū de trinitate. q. 2. arti. 2. ad 7ᵐ dicēs. (Cuiuſlꝫ (iquit) ſcie pnᵐ eſt intellus ſemp ḡdē pmū: ſed nō ſemp pximū: imo aliqñ fides eſt pximū pncipiū ſciētie: ſicut pꝫ in ſciētijs ſubalternatis: qꝛ eaꝝ ↄcl'ones ſicut ex pximo pncipio pcedūt ex fide eoꝝ: que ſupponunꝰ a ſupiori ſcia: ſed ſicut a pncipio primo ab intellectu ſuperioris ſciētis: q de his creditis p intellectū hꝫ certitudinē.) Hec ille. Itē ibidē ad 5ᵐ. (In ſciētijs humanitꝰ traditis ſunt quedā pncipia in qbuſdā eaꝝ: que nō ſunt oībus nota: ſꝫ opꝫ ea ſupponere a ſuperioribꝰ ſciētijs: ſicut in ſciētijs ſubalternatis ſupponunꝰ ꝛ tradunꝰ aliqua a ſuperioribus ſciētijs ſubalternātibus: ꝛ hō nō ſunt p ſe nota niſi ſupioribꝰ ſciētibus.) Hec ille. Idē ponit pma pte. q. 1. arti. 2. (Duplex (ingt) eſt genꝰ ſciarū. Quedaꝫ. n. ſunt q̄ pcedūt ex pncipijs notis lumine naturali itellectus: ſicut ariſmetrica: geometria ꝛ hō. Quedā vō ſūt q̄ pcedūt ex pncipijs notꝭ lumie ſupioris ſcientie: ſicut pſpectiua q̄ pcedit ex principijs notificatis per geometriā: ꝛ muſica ex pncipijs notis per ariſmetricā) Hec ille. ¶ 2ᵃ ↄclo. Licet theologia nāliter inuēta nulli ſcie ſubalterneꝰ: theologia tn̄ p reuelationē habita ſubalternaꝰ ſciētie dei vel btōꝝ. Iſtaꝫ ↄcluſionē ponit idē doctor ſup Boetiū vbi ſupra (Diuinoꝝ (ingt) notitia duplr pōt eſtimari. Uno mō ex pte nr̄a. ꝛ ſic nobis cognoſcabilia nō ſunt niſi ex creaturis: quaꝝ cognitionē ſenſu accipimꝰ. Alio mō ex nā ipſoꝝ: ꝛ ſic ipa ſunt ex ſeipſis maxie cogſcibilia: q̄uis ſm modū ſuū nō cognoſcanꝰ a nobis: tn̄ a deo ꝛ btis cognoſcunꝰ ſꝫ modū ſuū: ꝛ ſic de diuinis duplex ſcia habeꝰ: vna ſm modū nr̄m: q ſenſibiliū pncipia accipit ad notificandum diuina: ꝛ ſic de diuinis phi ſciam tradiderūt.) Hec ille. Ex q̊ pꝫ ꝙ cū pᵃ phia nulli ſcie ſubalterneꝰ: ꝛ illa ē theologia. ſ. ſcia de diuinis. ſequiꝰ ꝙ theologia pmo mō dicta nulli ſciētie ſubalterneꝰ. qḋ fuit pma ps ↄcl'onis. Sꝫ 2ᵃᵐ ptē ponit ſcūs doctor ibidē poſt pdicta ſubdēs. (Alia aūt ſcia habeꝰ de diuinis ſm modū ipſoꝝ vt ipa diuina ſm ſe capiantur: q̄ quidē pfecte in ſtatu vie nō ↄtingit: nec ē poſſibile nobis: ſed fit in nobis in ſtatu vie quedā illius cognitionis participatio ꝛ aſſimulatio ad cognitionē diuinā: inquātū p fidē nobis infuſam inheremꝰ ipſi pme veritati pꝑter ſeipſam: ꝛ ſicut deus ex hoc ꝙ cognoſcit ſe cognoſcit alia ſuo mō: id ē ſimplici intuitu nō diſcurrendo: ita nos ex his: que fide capimus: prime veritati adherēdo venimus in cognitionē alioꝝ ſm modum nr̄m. ſ. diſcurrendo a principijs ad ↄnes. vt p ipſa: que fide tenemus: ſint nobis q̄ſi pncipia in hac ſcia: ꝛ alia ſint q̄ſi ↄnes) Hec ille. Et ibidē ad 5ᵐ poſtq̄ꝫ dixit: ꝙ i ſcientijs ſubalternatis ſupponunꝰ ꝛ tradunꝰ aliq̄ a ſuperioribꝰ ſciētijs ſubalternātibꝰ: ꝛ hō nō ſūt p ſe nota niſi ſupioribꝰ ſciētibꝰ: vt recitatū eſt in pbatiōe pme ↄnis: ſtatiꝫ ſubiūxit (Et hoc mō ſe hñt articuli fidei: q ſunt pncipia huiꝰ ſcientie ad cognitionē diuinā: qꝛ ea q̄ ſunt p ſe nota in ſcia: quā deus hꝫ: de ſeipſo ſupponūtur in ſcia nr̄a: ꝛ crediꝰ ei nobis hec indicanti p ſuos nuntios: ſicut medicus credit phyſico q̄tuor eſſe elemēta.) Hec ille. Et ad 7ᵐ poſtq̄ꝫ dixit: ꝙ in ſcia ſubalternata pximū pncipiū eſt fides. ſubdit. (Et ſimilr huius ſcie. ſ. theologie principium pximū eſt fides: ſed primū eſt intellectus diuinus: cui nos credimus. Sed fides eſt in nobis: vt pueniamꝰ ad intelligēdū q̄ credimus: ſicut ſi inferior ſciens addiſcat ſuperioris ſciētis ſciam: tūc fiūt ei intellecta ꝛ ſcita: q̄ pus erant tm̄mō credita.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ mēs eiꝰ fuit: ꝙ ſic medicina ſubalternaꝰ phie: ꝛ iferior ſcia ſupiori: ita nr̄a theologia ſciētie dei ꝛ btōꝝ: ꝛ ēt pꝫ expſſe de veritate. q. 14. arti. 9ᵒ. ad 3ᵐ. ꝛ pma pte vbi ſupra. Et mediū eius vbiq̄ꝫ eſt: qꝛ. ſ. theologia nr̄a ſumit ſua principia a ſcientia diuina. Omnis autē ſcientia hoc modo ſe habens ad aliā dicitur ſibi ſubalternari. ¶ Tertia ↄ. Licet theologia 2ᵒ mō dicta nō ſit eque pfecte ꝛ proprie ſcientia ſicut theologia primo modo dicta: que diciꝰ metaphyſica: tn̄ ipſa eſt ſcia inquātū ↄtinuaꝰ ſcie dei ꝛ beatoꝝ. Iſtā ↄcl'onē ſimiliter ponit ſanctꝰ Doctor de veritate. q. 14. artic. 9ᵒ. ad 3ᵐ. (Ille (ingt) qui hꝫ ſciam ſubalternatā nō pfecte attingit ad rōnē ſciēdi: niſi inquātū eius cognitio ↄtinuaꝰ quodāmō cū cognitione eius: qui hꝫ ſciam ſubalternantē: nihilominꝰ tn̄ inferior ſciens non diciꝰ de his: q̄ ſupponit habere ſciam: ſed de ↄcl'onibus: que ex primis que ſupponit de neceſſitate ↄcludunꝰ: ſic ꝛ fidelis pōt dici habere ſciaꝫ de his: que ↄcludunꝰ ex articulis fidei) Hec ille. Ibidē ēt dicit in principali rōne. (Quecūq̄ꝫ ſciuntur pprie accepta ſcientia cognoſcunꝰ per reſolutionē in pma pricipia: que per ſe preſto ſunt intellectui.) Hec ille. Ex quo pꝫ: ꝙ cū metaphyſica reſoluat ſuas ↄcl'ones in pma pncipia naturaliter cognita: ꝙ illa eſt veriſſime ſcia ꝛ proprie dicta. Theologia vō ſcḋo mō dicta nō pōt ſuas ↄcl'ones reſoluere niſi ad articulos fidei: qui nō ſunt noti in lumine nāli. ꝛ iō non adeo eſt

Circa pncᵃ Thc. Alph. Tol. d. q. 4. plo. ꝙ pncᵐ triplicter dicit. pᵒ dignitas hualiter sm̄ igrediēs demſatiōēꝫ. 2ᵒ pnᵐ ſofaliter. 3ᵒ pncᵐ ſbalr. pᵒ tota ſacra ſcriptᵃ eſt pnᵐ. 2ᵒᵒ articuli diuinitaꝭ ꝛ icarnatiōis. 3ᵒᵒ oēs articuli ꝛ ↄcluſiōes hēr vltias Aur. q. ſ. p. arti. ſ. d. ꝙ oēs articuli ſūt ↄcl'ones declare. Eg. ꝛ Gre. cū doct. ſen. ↄueniunt.

Circa ſubalternationem Gco. theologiam ſimplr negat ſbalternari. q. 3. p. ꝛ 3ᵒ ſniaꝝ. diſt. 24. quod ꝛ Gregorꝰ ti- nere ex ſuis principijs cogit. Durā. dicit: ꝙ iꝓꝑe ſubalternaꝰ: qꝛ beōꝝ ſcia non dicit pp quid eoꝝ. de qbꝰ theoᵃ nr̄a dicit

Theoᵃ nr̄a ē q̄daꝫ pncipa noꝛ aſſilatio ad diuinā co[illegible]

pnᵐ primū theoᵃ nr̄e ē fides: pᵐ vō i[illegible]

Licꝫ ſbalterna ſit ſimplr. ē tn̄ ſcia ipſe eā. ſcia de i- pſecta ſi ē ex tra latitudinem ſcie.

vere ⁊ ꝓprie ſcia. vñ ſanct⁹ doctor 3° ſen. di. 33. q. i. arti.
Theologia non vniuoce ſcia ē: ſʒ ana logice analo gia. ſ. ꝓpor tiōis: qꝛ ſcia eſt inq̄tū ſcie dei ⁊ btō rū ꝯparuať.
2° queſtiuncula 4°. (Si eēt (inqͣt) aliq̄ ſcia: q̄ nō poſ/
ſet reduci ad ꝑn⁹ nālr cognita: nō eſſet euſdē ſpēi cuʒ
alijs ſciētijs: nec vniuoce ſcia diceretꝰ.) Hec ille. Eādē
ꝯclōnē ꝗ̄rtaʒ quo ad 2ᵃᵐ parteʒ. ſ. ꝙ theologia 2° mō
dicta aliquo mō ſit ſcia. ponit ſuꝑ Boetiuʒ vbi ſupra.
quā ꝓbat. tū auctē Aug. 14. de trini. ſupi⁹ allegata. tū
ꝑ illud Sap. 10. (Dedit illi ſciam ſctōꝝ) .i. fidei: qꝛ de
alia itelligi nō pōt: qua ſcti ab ipijs diſcernanť niſi de
ſcia fidei. tū ſuꝑ illud pͥᵉ ad Cor. 8. (Nō in oīb⁹ eſt ſciē
tia) ⁊ loquiť de cognitōe fideliū. Eandē ꝯclōneʒ ponit
ꝑma pte. q. vbi ſupra dicēs. (Hoc mō (inqͣt) ſacra do
ctrina eſt ſcia: qꝛ ꝓcedit ex ꝑncipijs notis lumie ſupe/
rioris ſcie: que ē dei ⁊ btōꝝ. vñ ſicut muſica credit ꝑn/
cipia ſibi tradita ab ariſmetrico: ita ſacra doctria cre
4° ꝯclo.
dit ꝑn⁹ reuelata a deo.) ¶ 4° ꝯclo eſt: ꝙ theologia 2°
mō dicta eſt certior ꝗ̄cūqʒ ſcia iuēta humanitus: ʒ ſit
ineuidētior. Iſtā ꝯclōnē virtualr ponit ſcūs doctor 3°
Certitudo fi dei maior eſt certitudine i tellectus.
ſnīa. diſ. 23. q. 2. arti. 2° queſtiūcula 3°. Ibi eni oñdit ꝙ
maior eſt certitudo fidei ꝗ̄ꝫ itellectus q dr̄ hitus ꝑnci/
pioꝝ ꝑ ſe notoꝝ. quo ꝓbato appet: ꝙ theologia 2° mō
dicta: cui⁹ ꝑn⁹ ſunt articuli fidei eſt certior ſciētijs hu/
manis: quaꝝ ꝑncipia ſunt nota hitu q dr̄ itellus. ſicut
eni ſe hʒ ꝑncipiū ad ꝑncipiū quo ad certitudinem vel
euidentiā cognitōis: ita ꝯclo ad ꝯclōnē: ⁊ ſcia ad ſcien
Certitudo quid.
tiam. Ibidem aūt ſic ait. (Certitudo nihil aliud eſt ꝗ̄ꝫ
determiatio itellect⁹ ad vnuʒ: tāto aūt maior eſt certi
Triplicit ad vnū intellus determinať. ꝑ itellectū ꝑ actū rōnis ⁊ ꝑ voluntatis imperium.
tudo: ꝗ̄to eſt forti⁹ qḋ determinatōeʒ cauſat. Determi
natur aūt intellect⁹ ad vnuʒ tripl̄r. in itellectu. n. ꝑnci/
pioꝝ cauſať determinatio ex hoc: ꝙ aliqḋ ꝑ lumē itel
lectus ſufficiēter iſpici pōt ꝑ ſeipm̄. In ſcia vͦ ꝯclonū
cātur determiatio ex hoc: ꝙ ꝯclo ſm actū rōnis in ꝑn
cipia ꝑ ſe viſa reſoluiť: in fide vͦ ex hoc ꝙ volūtas in/
tellectui iperat: ſʒ qꝛ volūtas hoc mō nō termiat intel
lectū: vt faciat inſpici que credanť: ſicut iſpiciunť prin
cipia ꝑ ſe nota: vel que in alia reſoluunť: ſʒ hoc mō vt
Dñtia iter certitudineʒ ſcie ⁊ fidei.
intellus firmiter adhereat vni: iō certitudo que eſt in
ſcia ⁊ in itellectu eſt ex ipſa euidentia coꝝ que dr̄ cer
ta. Certitudo aūt fidei ē ex firma adheſione ad id qḋ
crediť. In his ḡ que ꝑ fidē credimus rō volūtatē icli/
nans eſt ipſa veritas ꝑma ſiue deus cui crediť: que hʒ
maiorē firmitatē ꝗ̄ꝫ lumē itellectus hūani: in quo cō/
ſpiciunť ꝑncipia: vel rō hūana ſm quā ꝯclōnes in ꝑn/
cipia reſoluunť: ⁊ iō fides hʒ maiorē certitudinē ꝗ̄tū
ad fidē adheſionis ꝗ̄ꝫ ſit certitudo ſcie ⁊ itellectus: ꝗ̄ꝫ/
uis in ſcia ⁊ itellectu ſit maior euidētia coꝝ: qb⁹ aſſen
tiť.) Hec ille. Et ibidē ad pͫ diť. (Certitudo fidei dr̄
mediare iter certitudinē ſcie ⁊ opionis nō intenſiue ꝑ
modū ꝗ̄ritatis ꝯtinue: ſʒ extēſiue per modū numeri.
In ꝗ̄ cōſiſtit certitudo ſcie fidei ⁊ opi- [illegible]
Certitudo. n. ſcie ꝯſiſtit in duobus. ſ. in euidentia ⁊ fir/
mitate adheſionis. Certitudo vero fidei ꝯſiſtit in vno
. ſ. in firmitate adheſionis. Certitudo vͦ opionis i neu
tro: ꝗ̄uis certitudo fidei de qua loquimur ꝗ̄tuʒ ad il/
lud vnū ſit vehemētior ꝗ̄ꝫ certitudo ſcie ꝗ̄tuʒ ad illa
duo) Hec ille. Cōſimile ponit de veritate. q. 14. arti. ꝑ
ad 7ᵐ. Quid ſit certitudo oñdit Linconiēſis ꝑ poſter.
cap. 17. in ꝑn⁹. (Res (inqͣt) dr̄r certe a cōparatiōe quā
hñt ad cognitionē ſiue ad lucē mentaleʒ. Dico ḡ ꝙ eſt
lux ſpūalis que ſuꝑfundiť rebus intellectualib⁹ ⁊ ocu
lo mentis: que ſe hʒ ad oculum interiorē ⁊ ad res itel/
ligibiles: ſicut ſe hʒ ſol corporalis ad oculū corporalē:
⁊ ad res corꝑales viſibiles. Res igiť itelligibiles ma/
giſ receptibiles hui⁹ lucis ſpūalis magis viſibiles ſūt
oculo interiori: ⁊ magis ſunt huius lucis receptibiles
ꝗ̄ nām huius lucis magis aſſequunť. Res itaqʒ hui⁹

lucis magis receptibiles ab intellectus acie q̄ eſt irra/
diatio ſpūalis ꝑfectius penetranť: ⁊ hec penetratio ꝑ/
fectior ē ⁊ certitudo maior.) Et p⁹ m̄lta ſubdit. (Que
(inqͣt) puriora ſunt: ꝓpinquiora ſunt luci ſpūali: cui⁹
ſuperfuſione res intelligibiles ab aſpectu mētis ſunt
actu viſibiles: ⁊ magis ſunt receptibilia illius lucis: ⁊
magis penetrabilia ab aſpectu mētis. vnde ⁊ certiora
ſunt: ⁊ ſcientia q̄ de his eſt: eſt ſcientia certior. ſm hūc
modū: ſcientia de ſubſtātijs incorporeis ſeparatis cer
tior eſt ſcia de ſubſtātijs incorporeis ligatis cū corpe.
⁊ hec iterū certior eſt ꝗ̄ꝫ ſcia ḋ ſubſtātijs corporeis: vt
dicit Ariſto. qꝛ ſcia de aīa eſt certior alijs ſciētijs nāli Ariſto. ꝑmo de aīa. c. c. ꝑ.
bus: que ſunt de corporib⁹ nālibus mobilibus. Nec ē Dubiū qāo mathematicalia ſūt certiora metap. ⁊ qāo nō.
hoc cōtrariū ei qḋ ſupra diximus. ſ. ꝙ in mathemati/
cis eſt rarius error: eo ꝙ res mathematice ſunt hñ vi/
ſibiles ab itellectu: nec ei qḋ dicit Ptolemeus. ſ. ꝙ in
mathematicis eſt ſcientia certiſſima ⁊ magis certa ꝗ̄ꝫ
in metaphyſicis: qꝛ dicimus ꝙ res diuine ſunt magis Reſponſio.
viſibiles ab aſpectu mentis ſano nō obnubilato fan/
taſmatibus: ſicut res corꝑales clariſſime ⁊ a lumine
ſolis magis illuminate ſunt magis viſibiles ab oculo
corporali ſano aſſuefacto viſioni rerum ſplendidarū.
ſed ab aſpectu mētis egro: qualis eſt aſpectus noſter
mō cum grauamur mole corporis corrupti ex affectu
reꝝ corporaliū ſūt res obuolute fantaſmatib⁹ magis
viſibiles: ſicť ab oculo corꝑali egro meli⁹ vñr res nigre
⁊ aliquātulū tenebroſe ꝗ̄ꝫ res albe: ⁊ m̄lto lumie ſolis
ꝑfuſe. Intellectui igiť hūano q̄lis eſt adhuc in nobis
ſunt res mateͤͤ certiſſime. ad q̄s cōprehendēdas nos
iuuāt fantaſmata imaginabilia a viſu recepta: ſʒ itel/
lectui tali q̄lis dʒ eſſe ſm ſtatū ſuū optimū: ſunt res di
uine certiſſime: qꝛ quāto res ſunt puriores ⁊ nā ſubli/
miores tāto certiōes.) Hec ille. Ex q̄ ēt pʒ ꝙ ꝑdicta. ſ.
ꝙ veritates theologice ſunt certiſſime in ſe: ſʒ iſta ꝓ/
batio ex alia radice ꝗ̄ꝫ p⁹ ꝓcedat. Vñ ex Linconienſi
hētur: ꝙ theologia ex parte obiecti eſt certiſſima: non
aūt ex pte ſubi: in quo eſt. ſ. in itellectu viatoris. iō illa
certitudo eſt ſm qd. Sʒ p⁹ ꝓbatio vadit de certitudi
ne ſimplr̄: nō. n. noticia ſimplr̄ certa dr̄ ꝑꝑ certitudinē
obi. cū opio poſſit eſſe de ꝯne nec̄ia: ſʒ ꝑꝑ certitudineʒ
illi⁹ qḋ capit a ſenſu. ¶ 5° ꝯ eſt: ꝙ theologia 2° mō di/ Cōcluſio 5°
cta illo mō q̄ eſt ſcia nō eſt ſcia articuloꝝ fidei: ſʒ ꝯnū
que ſequunť ex illis. Iſtā ꝯnē ponit Scūs Doctor de
veritate. q. 14. articu. 9. ad 3ᵐ vt allegatu in 3ᵃ ꝯclōne.
Iſtā etiā ꝓbat in multis alijs locis vbi tenet ꝙ nunꝗ̄ꝫ
de eodeʒ habeť ſimul ſcia ⁊ fides: vt. 2° 2ᵉ. q. i. arti. 5. ⁊
3°. ſen. diſ. 24. q. i. arti. 2. queſtiuncula. 3°. ⁊ de veritate.
q. 14. arti. 9. Eandē ꝯnē ponit ſuꝑ Boetiū vbi ſupra ad
4ᵐ. vbi dicit. (In q̄libet ſcia ſunt aliq̄ q̄ſi ꝑn⁹ ⁊ aliqua
q̄ſi ꝯnes. Ratio ḡ que inducit in ſciētijs ꝓcedit aſſen/
ſum concluſionum: ſed ſequitur aſſenſum principio/
rum: cuʒ ex eis procedat. Articuli autem fidei nō ſunt
in hac ſcia q̄ſi ꝯcluſiōes: ſed q̄ſi ꝑncipia q̄ ēt defendū/
tur ab īpugnātib⁹: ſicut phs 4° metaphiſice diſputat ꝯ Phus 4° metaph. a. t. c. 10. vſqꝫ ad 19ᵐ
negātes ꝑn⁹. ⁊ manifeſtanť ꝑ aliq̄s ſimilitudines: ſicut
ꝑn⁹ nāliter nota ꝑ iductionē: nō aūt rōne demōſtrati/
ua ꝓbanť.) Hec ille. Et ibidem ad 6ᵐ dicit. (Apparē/
tia ſcie ꝓcedit ex apparētia ꝑnᵒᵗ: vñ ſcia nō facit appe
re ꝑn⁹: ſed ex hoc ꝙ apparēt ꝑn⁹: facit appere ꝯnes: ⁊ ꝑ
hunc modū ſcia: de qua loqmur: nō facit apparere ea
de qbus eſt fides: ſed ex eis facit apparere alia per mo
dum: quo de ꝑmis habeť certitudo.) Hec ille. Iteʒ p⁹
pte. q. i. arti. 8. (Sicut inquit alie ſcie nō argumētanť
ad oſtendendū ſua ꝑn⁹: ita nec iſta ſcia argumētať ad
ſua ꝑncipia ꝓbanda: que ſunt articuli fidei: ſed ex eis
ꝓcedit

ꝓcedit ad aliq̄d oſtendendū.) Hec ille. Ex q̄bus oibꝰ
pꝫ: q̄ articuli fidei ſe hñt ſicut p̄ncipia theologie: ⁊ nō
ſicut ꝯnes: ⁊ ꝯñter theologia nō eſt de his ſic̄ de ꝯnibꝰ
ſcitis p ea: ſicut nec aliq̄ ſcia eſt de ſuis p̄ncipijs ſicut
de ſcitis: ſed ſolū de ꝯcl'onibꝰ que ex p̄ncipijs ꝯſequun
tur. ❡ 6ª ꝯclō ⁊ vltima eſt. Iſta doctrina ē neceſſaria
ad ſalutē humanā p̄ter ſcias humanitus inuētas. Iſtā
ꝯnē ꝓbat ſcūs Thomas p̄ma p̄te. q. i. arti. p̄. ſic dicēs.
(Neceſſariū fuit ad ſalutē humanā eē doctrinā quā/
dã ſm reuelationē diuinā p̄ter phyſicas diſciplinas
que rōne humana inueſtigan̄t. Primo q̄dē q2 hō or/
dinat̄ a deo ad quēdā finē: qui app̄henſionē rōnis ex/
cedit: ſm illud Yſa. 64. Oculus nō vidit deꝰ abſq; te
q̄ p̄paraſti diligentibus te: finē aūt opꝫ eē p̄cognitum
hoibus q̄ ſuas intētiōes ⁊ actiones debēt ordinare in
finē: vñ neceſſariū fuit hoī ad ſalutē: q̄ ei nota fierent
q̄dā p reuelationē diuinā que hūanā rōnē excedunt.
Ad ea etiā que de deo rōne humana inueſtigari p̄nt
neceſſariū fuit hoiem inſtrui reuelatiōe diuina: q2 ve
ritas de deo p rōnē inueſtigata a paucis: ⁊ p longū tē/
pus: ⁊ cū admixtiōe multoꝝ erroꝝ hoī ꝓueniret: a cu
ius tñ veritatis cognitione tota hois ſalus: que in deo
eſt depēdet. Ut igit̄ ſalus hoibus: ⁊ cōius: ⁊ ſecuriꝰ p/
ueniat: neceſſariū fuit q̄ de diuinis p diuinā reuelatio
nem iſtruant̄. Fuit igit̄ neceſſariū p̄ter doctrinas phy
ſicas q̄ p rōnē inueſtigan̄t ſacrā doctrinā p reuelatio/
nē haberi.) Hec ille. Ibidē etiā in ſolutiōe ſecūdi ar/
gumēti dicit ſic. (Diuerſa rō cognoſcibilis diuerſita/
tem ſciaꝝ inducit: eandē. n. ꝯnē demōſtrat aſtrologus
⁊ nālis: puta q̄ terra eſt rotūda: ſꝫ aſtrologus p mediū
mathematicū. i. a mā abſtractū: nālis aūt p mediū cir
ca mām ꝯſideratū. nihil igit̄ ꝓhibet de eiſdē rebꝰ de
q̄bus diſcipline phyſice tractāt ſm q̄ ſunt cognoſcibi
lia lumine nālis rōnis: ⁊ aliā ſciam tractare ſm q̄ co/
gnoſcunt̄ lumine diuine reuelationis. Unde theolo/
gia que ad ſacram doctrinā p̄tinet differt ſm genꝰ ab
ea theologia que pars phie ponit̄.) Hec ille. Ex qui/
bus patet ad primū articulum.

Concueniunt ſanctꝰ Tho. ⁊ Scotus in hac ꝯclōne ⁊ i rōne diſcre pant tamē in cauſa quare ſcia ille ſit neceſſaria.

Diuerſa rō cognoſcibilis i eo q̄d cognoſcibile ⁊ formalis: nō aūt materialis ſciarū diuerſitatem cauſat.

Quātum aūt ad ſcd̄m articulum mouēda ſunt
dubia ꝯtra ꝯnes. Et q̄dē ꝯtra p̄mā ar
guit Aureolus p̄ma. q. ꝓlogi ꝓbando q̄ nō ſufficit ad
rōnē ſcie etiā ſubalterne noticia creditiua ſolū reſpe/
ctu p̄ncipioꝝ. ❡ Primo ſic. Habitus p̄ncipioꝝ eſt al/
tior ⁊ nobilior habitu ꝯnū. tū q2 hoc dicit phs p̄mo po
ſterioꝝ: tū q2 p̄p vnūq̄dq; tale ⁊ illud magis: cognitio
v̄o p̄ncipioꝝ eſt cā cognitiōis in ꝯne: ſꝫ certū eſt q̄ no/
ticia creditiua nō eſt altior noticia ſcientifica. imo eſt
iferior gradus cognitiōis credere ad ſcire: ⁊ habitꝰ cre
ditiuus ad habitū ſciētificū. ḡ impoſſibile eſt q̄ ꝯcluſio
ſcie cognoſcat̄ quocunq; habitu ſcie etiā ſubalterne: ⁊
q̄ p̄ncipiū tantūmō credat̄ ⁊ teneat̄ habitu crediti/
uo. Nec obſtat ſi dicatur q̄ ſcire ſcie ſubalterne eſt in
ferius ad credere: ꝯſtat. n. q̄ h̄ eſt oino falſum: q2 ſcire
ex ſui rōne formali ⁊ totali eſt altior modus cognitio/
nis q̄ ſit credere vel ſuſpicari. Unde impoſſibile eſt q̄
ſcia ſubalternata ꝓcedat ex p̄ncipijs cognitis habitu
creditiuo. ❡ Scd̄o. Nā Ar. 6° ethicoꝝ tractauit de i/
tellectu qui eſt habitus p̄ncipioꝝ ⁊ nunq̄ poſuit q̄ in
aliq̄ ſcia ſubalternāte vel ſubalternata habitꝰ iſte ſit
fides. p̄ etiā metaphiſice docet: quō ſumunt̄ cōes ani/
mi cōceptiōes que ſunt p̄ncipia in arte. In fine quoq;
ſecūdi poſterioꝝ docet: quō p̄ncipia fiunt cognita. tñ
nunq̄ ponit q̄ vnꝰ modus ſumēdi p̄ncipia ſit per ha/
bitum creditiuū. ḡ vel eſt iſufficiens Ariſto. aut nihil
eſt dictu: q̄ ſcia ſubalternata ꝓcedat ex principijs per
talē habitū notis. ❡ Tertio. Q2 ſcia ſubalternās ē ha
bitus p̄ncipiorum reſpectu ſcie ſubalternate: q̄d ſic pꝫ.
Certū eſt eni: q̄ in omni ſcia alius eſt habitꝰ reſpectu
ꝯnū. ⁊ aliꝰ reſpectu p̄ncipioꝝ. in p̄ſpectiua igit̄ habitꝰ
p̄ncipioꝝ vel eſt ipſamet p̄ſpectiua. vel geometria. vel
fides a geometria relicta. Nō pōt dici: q̄ ſit p̄ſpectiua
ne ſit idē habitus ꝯnis ⁊ p̄ncipij. Nec pōt dici q̄ ſit fi/
des a geometria relicta: tū q2 geometria non cauſat fi
dem: tū q2 p̄ncipia p̄ſpectiue duplici habitu cognoſce/
rent̄. videlicet fide ⁊ geometrica demōſtratiōe: q̄d eē
nō pōt. maxime ſm ſanctū Tho. ponentem q̄ fides ⁊
ſcia demōſtratiua ⁊ euidēs ſimul eē nō p̄nt de eodē.
Unde ſi fides eſſet habitus p̄ncipioꝝ p̄ſpectiue. nun/
q̄ aliq̄s eēt ſimul geometra ⁊ p̄ſpectiuꝰ. alioq̄n ſimul
eſſet ſciēs p̄ncipia p̄ſpectiue inquātū eſſet geometra: ⁊
credēs ea inquātū eſſet p̄ſpectiuus. Relinquit̄ igit̄ q̄
ſcia ſubalternās ſit habitꝰ p̄ncipioꝝ reſpectu ſcie ſub/
alternate. ḡ nō eſt veꝝ: q̄ ſcia ſubalternata ꝓcedat ex
p̄ncipijs cognitis habitu creditiuo. ❡ Quarto. Q2 q̄/
uis oporteat diſcipulū doctori credere dū addiſcit. nō
tñ hꝫ ſciam q̄diu credit: ſed tūc dū icipit itelligere q̄d
credebat. iuxta illō phi. 7. ethico. (Pueri q̄dē e p̄nᵒ cō
plectunt̄ ſermōes p̄mū diſcētes. ſciūt āt nequaq̄. opꝫ
aūt conari. hoc aūt tēpore idiget): ſꝫ clarū eſt q̄ ſtatī
acquirerent ſciam: ſi ſufficeret credulitas reſpectu p̄n/
cipioꝝ. ḡ nō ſufficit: vt videt̄. ❡ Quito. Nulla adhe/
ſio volūtaria eſt ſcientifica: ſcia. n. cogit intellectū ad
aſſentiendū: nec ſubeſt volūtati ſciētis adherere ⁊ nō
adherere veritati quā nouit: ſed oīs adheſio ad cogni/
tionē deducta ex p̄ncipio creditiuo eſt adheſio volūta
ria: nihil. n. magis eſt in poteſtate noſtra q̄ credere ſꝫ
Augu. vñ talis ſuſpēdere pōt adheſionē: quā hꝫ reſpe/
ctu ꝯnū ⁊ reſpectu p̄ncipioꝝ. ḡ talis adheſio nō eſt ſciē
tifica. ❡ Cōfirmat̄ p hoc. Q2 hñs ſciā ſiue ſubalter/
natā ſiue ſubalternantē imobiliter adheret: nec eſt in
poteſtate ſua ſuſpēdere actū adheſiōis. Ex q̄bus pꝫ in/
quit q̄ ſcia ſubalternās eſt habitꝰ p̄ncipiorū reſpectu
ſcie ſubalternate: ⁊ nō fides aut alius habitus crediti/
uus. cuiꝰ oppoſitū ponit ꝯcluſio tua. ❡ Primo arguit̄
ſic. Aut noticia ꝯnis ſit nota nobis nāliter ex alia p̄ori
noticia ꝯplexa. aut nō. Si nō. ḡ nō eſt ſcia ꝓprie loquē
do q̄ dicit̄ eſſe ꝯnis: ſed potius dicit̄ eſſe itellectus p̄n/
cipij ⁊ ꝓpoſitiōis imediate. Si v̄o noticia ſit in nobis
ex alia priori noticia cōplexa. illa noticia: ex qua ſit eſt
noticia p̄ncipij. ḡ oīs ſcia que in nobis nāliter acquiri/
tur. ſit in nobis ex noticia p̄ncipioꝝ. ⁊ p ꝯñs cuiuſlibꝫ
ſcie nāliter acq̄ſite p̄ncipia ſunt vel fuerūt habenti ea
nota. ❡ Cōfirmat̄ per phm p̄mo poſterioꝝ dicētē: q̄
neceſſe eſt demōſtratiuā ſciam originabilē eē ex his ⁊
p̄mis ⁊ notioribus ⁊ cauſis ꝯnis: originat̄. n. hꝰ ſcia ex
veris neceſſarijs ⁊ p̄mis ⁊ notioribus. i. euidentioribꝰ
⁊ p̄oribus ⁊ cauſis ꝯnis: q2 ille p̄me noticie p̄miſſarū
demōſtratiōis ſunt cāe noticie ꝯnis. Et ad hūc ſenſū
dicit ibi phs. (Sine his vtiq; erit ſyllogiſmꝰ. demōſtra/
tio aūt nō erit: nō. n. faceret ſciam.) Item ifra dicit: q̄
non ſolū neceſſe eſt agnoſcere p̄ma: ſed ⁊ magis: ſemp
. n. p̄p q̄d vnūq̄dq; eſt ⁊ illud magis. Et ſubdit (. Oīa
q̄d ſcimꝰ ⁊ credimꝰ p p̄ma. illa ſcimus ⁊ credimus ma
gis.) Ex q̄bus pꝫ ſm ipm q̄ q̄libet ſciētia acquirit̄ ex
noticijs ſuoꝝ p̄ncipioꝝ. ❡ Ex q̄ pꝫ: q̄ nō ſufficiūt p̄n/
cipia eſſe nota alteri: vt ego ſciā habeā de ꝯne: qm̄ p
nullā noticiā exiſtentē in alio cāri pōt imediate ⁊ nāli/
ter aliq̄ ſcia in mēte mea. Cū ḡ p̄ncipia theologie nō
ſint neq; fuerint nobis nota. theologia q̄ acq̄rit̄ de cō/
muni lege in theologicis nō eſt vere ſcia. ❡ Scd̄o ſic.

Cōtra p̄ᵃᵐ ꝯcluſionē ar. Aure. p̄ ſen. q. ꝓlo. mul tis medijs: q̄ adducit ꝯ ſanctū Tho. 2ᵒ lo. i. i. ar. T. cō. 5. 6.

Impugnatio rñſionis q̄ dari poſſꝫ.

Cap. 7°.

Scd̄o poſt. le. 20.

Utrum ſcia ſubalternās ſit habitus p̄ncipioꝝ reſpectu ſubalternate.

2ª 2ᵉ. q. p̄ma articulo. 5°.

Cap. 4. lectio. 3ª.

Cōtra eandē arg. Gregoriꝰ de arimino. p̄. q. i. p̄. ar. 4. duplici medio.

T. cō. 5.

Ar. i codē. t.

Scīa ſubalternata pōt acquiri ꝓncipijs eiꝰ nō notis acquirenti: ſed tm̄ creditis: notis aūt habenti ſuperiorē ſciam: eadē rōne ⁊ ſcīa nō ſubalternata poterit acquiri ab aliquo: eſto ꝙ nō nouerit eius pnª: dūmō credat illa ⁊ alius nouerit: nō. n. potior rō eſt inde ꝗ̄ hinc. ⁊ ꝑ ꝯñs nō oportebit dicere ꝙ theologia eſt ſcīa ſubalternata: ſ3 abſolute poterat dici ſcīa. Hec duo argumēta vltima ſunt Grego. de arimino. ¶ Similiter ꝯtra ſecundā ꝯnē arguit̄ multipliciter ſm̄ Aureolū. pmo ſic. Si theologia viatoris ſubalternat̄ ſcīe beatoꝝ: vel illa ſubalternatio eſt quo ad ꝓncipiū illo mō quo ꝑſpectiuꝰ ꝓcedit ꝑ ꝓpoſitiōes quas ſibi tradit geometra. aut quo ad modū ſciēdi illo mō quo medicina ſubalternat̄ geometrie in illa ꝯcluſiōe. Uulnera circularia tardius curant̄: de hac. n. ꝯnē geometra dicit ꝓꝑ qd. ⁊ medicina q2: ſ3 neutrū iſtorū modoꝝ pōt dari in ꝓpoſito.

Subalternatio duplex q ad ꝓncipia ⁊ quo ad concluſiones.

¶ Q2. n. nō pmus ꝓbat̄ qntuplici medio. ¶ Primo ſic. Impoſſibile eſt acqri ſciam ſubalternata3 niſi habeat̄ ſcīa ſubalternās ſaltē partialiter ⁊ quo ad illō qō tradit ꝓ ꝓncipio ipſi ſcīe iſto mō ſubalternate. vn̄ nullus pōt fieri ꝑſpectiuꝰ niſi ſaltē tm̄ nouerit de geometria ꝗ̄tū exigūt ꝓncipia ꝑſpectiua. ⁊ hoc p3 ex ꝓcedentibus: qm̄ ſcīa ſubalternās eſt habitus ꝓncipiorum ſcīe ſubalternate. īpoſſibile eſt aūt acqri habitū ꝯnu3 niſi habeat̄ habitus ꝓncipioꝝ: ſed clarū eſt ꝙ theologia viatoris acquirit̄ a viatore: qm̄ nullo mō h3 ſciam beatoꝝ. ḡ hec nō eſt ſubalternata illi.

Utꝝ ſit ſbal. q ad pnª. ꝙ nō ſit ſubal. q ad pnª ſilr ꝓbat.

¶ Secūdo ſic. Sciētia ſubalternās ⁊ ſubalternata ⁊ eoꝝ pnª ſunt cōpoſſibiles in eodē ſciente: ſed ſcīa btōꝝ ⁊ lumē glorie qō eſt habitus ꝓncipioꝝ nō ſunt cōpoſſibiles ſcīe viatoris ⁊ lumini fidei enigmatico ſm̄ ſanctū Tho. ḡ hō ſcīe nō ſunt adiuicē ſubalternate.

2ª 2ᵉ. q. pª ar. 5ᵒ.

¶ Tertio ſic. Scīa ſubalternata nō ꝓcedit ad ea q ſibi tradūtur a ſubalternāte. ſ3 potiꝰ ꝓcedit ab eis ad vlteriꝰ ꝯcludēdū: ſed theologia nr̄a ꝓcedit ad articulos ⁊ ad ſacrā ſcripturā ⁊ vlr ad declarādū ea q ſcripta ſunt: ⁊ deriuata ad nos ex ſcīa btōꝝ. vt poſt ꝓbabit̄. igit̄ non eſt ſubalternata illi. ¶ Quarto ſic. Scīa que alteri ſubalternat̄ ꝑ ſumptionē ſui ꝓncipij ab ea. op3 ꝙ ſe habeat ꝑ additionē ſui ſubiecti ad ſubm̄ illiꝰ ſm̄ ph3 pmo poſterioꝝ. vbi dicit ꝙ op3 alterū eſſe ſub altero ⁊ q̄ſi aliud genꝰ. vn̄ ⁊ linea viſibilis addit viſibilitatē ad lineā: ⁊ iō ꝑſpectiuus illas ꝓpōnes ſumit ꝑ ꝓncipijs agens de linea viſuali: quas de linea ſimplr̄ mathematicus demr̄at: ſed certu3 eſt ꝙ ſubm̄ theologie nr̄e. qō eſt deus ſub rōne deitatis nō ſe h3 ex additiōe ad ſubm̄ ſcīe beatoꝝ: qō eſt deus ſub eadē rōne deitatis. ḡ nō ſubalternat̄ illi.

T. cō. 30.

¶ Quinto. Sciēs aliq̄̃ ꝯnē ſcit ſe ſcire eā: ſ3 theologꝰ non ſcit ꝯnes q ſequunt̄ ex articulis fidei. qō p3 q2 neſcit eas nec̃ias ⁊ īpoſſibiles alr̄ ſe hr̄e. ḡ nō h3 ſciam ēt ſubalternā. ¶ Nec vale3 ſi dicat̄ ꝙ ſcit eas fore nec̃ias ex ſuppōne. ſ. ſi articuli fuerint veri. Hoc qdē non obſtat: q2 pari rōne ſcio vnū falſu3 nec̃ario fore: ſi aliud ſit neceſſariū: vt ꝙ aſinus pōt volare ſi h3 alas. ⁊ vlr̄ h̄ mō pōt eſſe ſcīa de omni falſo: nec theologia eſſet niſi ſcīa neceſſitatis ꝯſequētiaꝝ ſm̄ iſtū modu3 dicendi ⁊ nō neceſſitatis ꝯſequentis. ⁊ ita nō eſſet ſcīa ꝯnis: ſed magis illatōis: cuiꝰ oppoſitū tu intēdis.

Confutatio rñſiōis q̄ dari poſſet.

¶ Q2 aūt nec ſcdō modo. arguit qntuplici medio. ¶ Primo ſic. Si theologia noſtra ſubalternaret̄ ſciētie beatoꝝ ſicͭ medicina ſubalternat̄ geometrie: q2 ſcit eandē ꝯnem mō inferioritatis ꝙ ꝯcluſionē quā beati ſciunt clare ⁊ lucide nos ſcimus obſcure ⁊ enigmatice: tūc theologia noſtra nō ſumeret ſua ꝓncipia a ſcīa beatoꝝ: vbi eni3 eſt talis modus ſubalternatōis: ibi vna ſcīa nō ſumit ſua ꝓncipia ab alia: ſed ꝯñs eſt falſum, ſm̄ te. igit̄.

Utꝝ theologia ſubal. ſcīe btōꝝ q ad modu3 ⁊ ꝙ nō qntuplici medio ꝓbat.

¶ Secundo ſic. Sciētia q alteri ſubalternat̄ quo ad modū h3 ſufficiētē cognitionē ſuoꝝ ꝓncipioꝝ ex ſeipſa ſufficientē: dico inquātū cognoſcat ea ꝑ experiētiā vel iductionē: ſicut p3 de medicina reſpectu illius ꝯclōnis de vulnere circulari: ſed noſtra theologia nō h3 ſufficientem noticiā de ſuis ꝓncipijs ꝑ ſeipſam. ḡ nō ſubalternat̄ hoc mō. ¶ Tertio. Si modus clarius ⁊ obſcuriꝰ in cognoſcēdo eandē ꝯcluſionē ſufficeret ad ſubalternationē: tūc itellectio hebetis ſubalternaret̄ itellectioni ſubtilis: ⁊ viſio noctue viſioni aquile reſpectu ſolaris lucis: ſ3 hec abſurda ſunt. p3 ergo ⁊ illud. ſ. ꝙ theologia enigmatica ſubalternatur theologie luminoſe. ¶ Quarto. Nō ob aliō ſubalternat̄ ſcīa: q2 ſcīe ꝓꝑ qd quo ad modū: niſi ob hoc ꝙ dependet ab alia quodāmodo ⁊ perficit̄ ⁊ regulat̄ ⁊ ꝯſeruat̄ ꝑ illa3: ſed noſtra ſcīa enigmatica in nullo dependet a ſcīa beatorū nec perficit̄ aut ꝯſeruat̄ ꝑ illā: imo deſtruit̄ ⁊ euacuat̄ per illā ſm̄ illud. i. Cor. 13ᵒ. (Siue ꝓphetie euacuabunt̄: ſiue lingue ceſſabunt: ſiue ſcientia deſtruet̄: cum enim venerit qō perfectum eſt: euacuabit̄ qō ex parte eſt) ergo hec ſcientia non eſt illi ſubalternata. ¶ Quinto. Omnis ſciētia ſiue ſubalternās ſiue ſubalternata eſt de impoſſibilibus aliter ſe habere ⁊ nō de ꝯtingentibus: vt patet primo poſterioꝝ ⁊ 6ᵒ ethico. ſed certū eſt ꝙ in theologia noſtra tractant̄ multe veritates cōtingentes: vt ꝙ xps fuit incarnatus: ⁊ mundus creatus: ⁊ ſimilia que pendēt ex mera diuina bonitate. ergo habitus iſta reſpiciēs nō ē ſcientia ſubalternata.

Prio poſt. tex. cō. 5. 6ᵒ ethi. ca. 6.

¶ Nec pōt dici ꝙ ſit ſcientia reſpectu neceſſariorum ⁊ īmobilium veritatum: quales ſunt ille de vnitate eſſentie ⁊ trinitate perſonarum. nō tamē ſit ſcientia reſpectu cōtingentium. Si enim ſic diceret̄: tunc maior pars habitus theologici truncaret̄: qui multu3 tractat de cōtingentibus: nec eſſet etia3 vnus habitus: ſi eſſet alter reſpectu contingentiu3: alter reſpectu neceſſarioru3: qō eſſe nō pōt. ¶ Cōtra eandem arguit Durādus dupliciter. ¶ Primo ſic. Ubicūq3 eſt vera ⁊ ꝑfecta ſubalternatio: ſciētia ſubalternans dicit propter quid de principijs ſcientie ſubalternate: de quibus ipſa ſolum dicit quia: ſed ſcientia beatoru3 non dicit ꝓpter quid de illis: de quibus fides ⁊ theologia dicunt quia. ergo nō eſt ibi ꝓpria ⁊ perfecta ſubalternatio. maior patet ex primo poſteriorū. minor probatur: q2 quedam illorum que tradit fides ⁊ theologia non habent propter quid: vt deum eſſe trinu3. quedam vero etſi habeant ꝓpter quid ⁊ cauſam: vt deum fuiſſe incarnatū ⁊ paſſu3 ⁊ huiuſmodi: hec omnia ſunt facta a deo propter noſtram ſalutē finaliter. iſtud tamē ꝓpter quid eque dicit theologia ſicut ſcientia beatorum: nec iſtud plus accipit theologia a ſcientia beatorum ꝗ̄ alia. ſcientia autem vere ſubalternata nunꝗ̄ dicit propter quid de ſuis principijs niſi inducendo formā ſcientie ſubalternantis. quod nō fit in ꝓpoſito ⁊ ſic patet minor.

Arguit ꝯ eā dē durādus dupl̄r. q. pª ꝓlo. ꝓ.

Tex. cō. 30.

¶ Secundo. Q2 nūꝗ̄ ſcientia ſubalternat̄ ſciētie niſi rōne ſubiecti: q2 ſcilicet ſubiectu3 ſubalternate ſe habet ad ſubiectum ſubalternantis: vt effectus ad cauſam efficientem. vel id quod eſt propter finem ad finem: ſed ſubiectum theologie non ſic ſe habet ad ſubiectū ſciētie beatorū. igit̄. maior patet: q2 vel ſcientia ſubalternat̄ alteri ex parte ſciētis: vel ex parte ſcibilis. Ex parte ſcientis quidem quādo cognitio vnius ſcientis ſm̄ cōmunē ſtatum dependet a cognitione alterius. ⁊ hoc non ſufficit ad perfectam ſubalternationē: q2 tunc cognitio intellectus ſubalternaret̄ noticie ſenſus quod

nullus

nullus dicit. Si vero hoc ſit ex parte ſcibilis. hoc non poteſt eſſe niſi: qꝛ ſubiectum vnius ſe habet ad ſubiectum alterius vt effectus ad cauſam: vel vt pars ſubiectiua ad totum vniuerſale: vel vt pars in modo ad ſuum totum. Si primo modo habetꝰ propoſitum. Si ſecundo modo: hoc nõ valet: qꝛ quando ſubiectuꝫ differt a ſubiecto vt pars ſubiectiua a toto. ſcientia ſuperioꝛ non poteſt dicere propter quid de principijs ſciẽtie inferioris: quia que ſunt vnum per eſſentiam. vnũ non dicit propter quid de alio: nec de aliquo ei conueniente. alioquin de ſeipſo diceret ꝓpter quid. Si detꝰ tertium membrum. ſimiliter non valet. nam hoc potiſſime videretꝰ in perſpectiua: cuius ſubiectum videtur ſe habere ad ſubiectum geometrie: vt pars in modo ad totum. ſ. linea coloꝛata ad lineam: ſed hoc non eſt verum: quia ſubiectũ perſpectiue eſt viſio vel modus videndi. non autem linea coloꝛata. cuꝫ in perſpectiua paſſio non demonſtretꝰ de tali ſubiecto: ſed ſolum de viſione: videri enim maius aut minus quod oſtenditur in perſpectiua nõ ineſt rei ſm ſe ⁊ realiter: ſed variatio tota eſt ex parte viſiõis: licet res denominetur diuerſimode vt eſt viſa.

Arguit ex diſcurſu theologico ꝓprie acqrat ſcia.

¶ Contra tertiam concluſionẽ arguit Gregoꝛiꝰ de arimino probando ꝙ ex diſcurſu theologico non pꝛopꝛie acquiritꝰ ſcientia. Arguit enim ſic pꝛimo. Omnis diſcurſus per quem pꝛopꝛie acquiritur ſcientia eſt ex pꝛopoſitionibus pꝛimis ⁊ imediatis: vel ex his que per tales mediate vel immediate ſunt. patet ex pꝛimo poſterioꝝ. vbi dicit phs ꝙ ſine his erit ſyllogiſmus: ſed nõ faciet ſcientiaꝫ: ſed diſcurſus theologicus non eſt ex talibus: cuꝫ ſit ex creditis vt pꝫ igitur.

T.c.5.

¶ Confirmatꝰ. Qꝛ omnis diſcurſus faciens ſcire eſt demonſtratio. patet pꝛimo poſterioꝝ ex diffinitione demonſtrationis: ſed diſcurſus theologicus nõ eſt demonſtratio: alias enim infideleꝫ in naturalibus bene diſpoſitum cogeret aſſentire concluſioni theologice: quod patet eſſe falſuꝫ.

T.cõ.5.

¶ Secũdo. Nullus diſcurſus pꝛimo innitens auctoꝛitati generat ſciẽtiam: ſed omnis diſcurſus theologicus eſt huiuſmodi igitꝰ ⁊c. maioꝛ patꝫ qꝛ ex auctoꝛitate ſola fides gignitꝰ. iuxta illõ Aug. de vtilitate credẽdi caplo. 11°. (Quod intelligimus debemus rationi: quod credimus debemus auctoꝛitati.) Et pꝛimo libꝛo de libero arbitrio capitulo tertio. (Nuꝫ ad auctoꝛitatem legis confugiendũ cenſes hominibus: iam nõ totũ creditꝰ: ſed intelligere cupiẽtibꝰ): quaſi dicat nullo modo. vbi manifeſte innuit ꝙ pꝛobatio per auctoꝛitatem nõ ſcientiam: ſed fidem tantũmodo adgenerat.

¶ Tertio ſic. Nullus diſcurſus theologicus maioꝛẽ euidẽtiã vel certitudinẽ facit de aliqua veritate theologica q̃ʒ alius diſcurſus theologicus faciat de veritate theologica contingenti per nullam experientiam nobis nota. g̃ nullus diſcurſus theologicus per ſe facit ſcientiaꝫ. tenet ꝯſequentia: qꝛ nulla veritas contingens nõ nota nobis per experientiã eſt eque nota nobis: ſicut illa de qua habemus ſciẽtiam. antecedens pꝫ: qꝛ ſi ſiue theologice ꝓbetꝰ ꝙ deus eſt trinus ⁊ vnus: ſiue ꝙ eternus vel ſapiens: aut quãcunq; aliam veritatem neceſſariam vel contingentẽ mere credibilem: aut etiam naturaliter ſcibilem quis theologice pꝛobet: nõ maioꝛem faciet euidentiam de ea vel certitudinem q̃ʒ faciat alius de iſta veritate: ꝙ deus iudicabit mundũ: ⁊ ꝙ ſeculũ finietꝰ: aut alia mere contingente ſi theologice ꝓbet illam: patet quoniã vterq; ex auctoꝛitatibus ſacre ſcripture pꝛocedit: non maioꝛem autẽ euidentiaꝫ faciet in mente vna auctoꝛitas ſacre ſcripture q̃ʒ alia.

Cõtra eãdẽ arguit Durãdus dupliciter vbi ſupꝛa.

¶ Arguit etiam Durandus dupliciter: pꝛimo ⁊ in idẽ redit cum pꝛima rõne Gregoꝛij. Syllogiſmus demõſtratiuus: qui ſolus facit ꝓpꝛie ſcire pꝛocedit ex pꝛopoſitionibus neceſſarijs ⁊ ꝑ ſe notis. vel reducibilibus ad alia per ſe nota: ſed nulla rõ ꝓcedẽs ex articulis: qui media ſunt fidei eſt hꝰ. g̃ nulla talis ratio facit pꝛopꝛie ſcire. maioꝛ patet ex ꝑ poſterioꝝ: vbi dicitꝰ: ꝙ demonſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire. ⁊ ibidem determinatꝰ ꝙ pꝛocedit ex neceſſarijs ⁊ per ſe notis: vel que poſſunt reſolui ad per ſe nota. cum in talibus non ſit pꝛoceſſus in infinitum.

T.cõ.6.

minoꝛ ſimiliter manifeſta eſt: qꝛ articuli qui ſunt media fidei: vt deum eſſe trinũ ⁊ vnũ: filiũ incarnatũ paſſum reſurrexiſſe: ⁊ hmõi. nõ ſunt de ſe noti: nec pñt reſolui in aliq̃ per ſe nota: ſed ſolũ vel pꝛincipaliter eis aſſentimus ex auctoꝛitate ſcripture: quam credimus a deo inſpiratam eſſe. ⁊ hoc ipſum. ſ. ſcripturam eſſe a deo inſpiratam non eſt per ſe notũ: nec reducibile ad aliquid per ſe notũ.

Cap. 2°.

¶ Scdo. Scia eſt virtus intellectualis: vt patet 6° ethicoꝝ: ſed theologia nõ eſt virtꝰ intellectualis. g̃ nõ eſt ſciẽtia. minoꝛ pꝫ. tuꝫ qꝛ virtus eſt diſpoſitio ꝑfecti ad optimũ. 7° phyſicoꝝ: ſed theologia nõ diſponit: nec ꝑficit intellectũ ad illud: qđ eſt optimũ intellectui: qꝛ nõ facit euidentiam de his que traduꝰ: ſicut nec fides ex cuius articulis ꝓcedit. Clara autem euidentia veritatis eſt illud: quod eſt optimuꝫ intellectui: tum qꝛ perfectioꝛ eſt habitus pꝛincipioꝝ q̃ʒ ꝯnũ: qꝛ habitus ꝯnũ dependet ex habitu pꝛincipioꝝ. ⁊ nõ ecõtra: ſed fides qui eſt habitus pꝛincipioꝝ: ex quibus theologia ꝓcedit: nõ eſt virtus intellectualis: nec inter eas nominatꝰ ethicoꝝ 6°: igitur nec theologia eſt virtus intellectualis. qđ fuit minoꝛ ꝓbãda.

T.cõ.10.

Cõtra eãdẽ Scotus. q. 1. arti. 5°.

¶ Scotus etiam tertio ſen. diſt. 24. arguit quadruplicíter ꝑ qꝛ ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ vbi querit queſtionem ex intẽtione dicit: ꝙ fides ⁊ ſcientia de eodeꝫ nõ ſunt ſimul: ſed ſi theologia inquantum ſubalternata ſciẽtie beatoꝝ ſit vere ſciẽtia: ⁊ vt ſubalternata nõ ſit niſi in viatoꝛe: tunc ſcientia ſub ꝓpꝛia rõne ſubalternate ſtat cũ fide in viatoꝛe ⁊ de eiſdem. ſ. de creditis. ⁊ cum ꝓpꝛia rõ ſcie ſit in ſubalternata: tunc ſcia ſimpliciter dicta ⁊ fides ſunt ſimul de eodem.

¶ Nec põt ſaluare hanc ꝯdictioneꝫ niſi in 2ª 2ᵉ velit dicere: ꝙ loquitꝰ de ſcientia ſubalternante. nõ de ſubalternata.

¶ Scdo. Sciẽtia nõ dependet ab aliquo eſſentialiter ſicut cauſatuꝫ a cauſa. non loquoꝛ de depẽdentia accidentis ad ſubiectum: niſi ab eo quod eſt cauſa eſſentialiter: ſed noticia beati: quam habet de deo trino ⁊ vno euidenter viſo ex euidentia terminoꝛum nõ eſt cauſa eſſentialiter theologie ſiue noſtre ſciẽtie: qꝛ ſciẽtia non dependet eſſentialiter niſi ex potentia vel obiecto in ſe vel in ſua ſpecie: ſed illa ſcientia beati nõ eſt obiectũ ſciẽtie noſtre: vt cognita noticia eius cognoſcamus deuꝫ eſſe trinum ⁊ vnum: nec eſt potentia anime: nec ſpẽs obiecti: nec aliquid aliud: quod poſſit eſſe cauſa ſcientie mee in aliquo genere cauſe efficientis: maxime ſicut modo loquimur. igitur habitus in me in nullo dependet ſicut a cauſa eſſentiali a viſione beatoꝝ: nec ſequitꝰ: ꝙ ſi beatoꝝ ſcientia ſit de creditis a nobis: ꝙ in nobis ſit ſcientia cum fide. imo eſſet ſimile ac ſi dicerẽ. in me eſt geometria: qꝛ in geometra eſt. ⁊ ego credo geometrum ſcire geometriaꝫ.

¶ Tertio. Omnis ſciens ſcientiam ſubalternam que eſt de intelligibilibus põt ſcire ſcientiã ſubalternantẽ: qꝛ ſcie ſubalternantis pꝛincipia ſunt pꝛioꝛa: ⁊ in intelligibilibus illa que ſunt pꝛioꝛa ſimpliciter ſunt pꝛioꝛa nobis. q̃uis in ſenſibilibus nõ ſint eadẽ pꝛioꝛa ſimpliciter ⁊ pꝛioꝛa no

biſ: q2 ſenſibilia poſteriora ſunt nobis magis nota: ſ3 hec ſcientia: ſi tñ eſt ſcientia: eſt de intelligibilibus: vt diſtinguunt̄ cõtra ſenſibilia: quia de ſenſibilibus non eſt ſcientia nec demonſtratio ex 7°. metaphyſice. ſi ḡ hec ſciētia poteſt ſimul ſtare cum fide. ſequitur ꝙ aliquis poteſt ſcire ſcientiam ſubalternantem cū fide. ⁊ ita poteſt eſſe comprehenſor ratione ſcientie. ⁊ viator ſolū rōne fidei ſimul ſtāns. ¶ Quarto. Q2 notitia quam aliquis h3 de illis: que tradunt̄ in canone biblie nō eſt tradita per modū ſciētie demõſtratiue. ḡ habēs habitū de iſtis ſic traditis in ſenſu littere nō h3 habitum ſcientie ꝓprie dicte: ſed vnū habitū quo immediate aſſentit oībus ⁊ ſingulis. ⁊ nō vni propter aliud de his: que tradunt̄ in ſcriptura. gnimo ſi aliqua nō eēnt tradita ita: aſſentiret ita ꝙ cuilib3 dicto in ea aſſentit nō q2 ꝓbat̄ ex alio dicto: ſed ꝓpter auctoritatē dei: rōne cuius aſſentit oībus in ſcriptura cõtentis īmediate nō vni ꝓpter aliud per diſcurſum ſyllogiſticū. ¶ Cõtra gntā ꝯnē ⁊ ſimiliter ꝯtra ſcḋam arguit Aureolus ꝓbando ꝙ articuli fidei nō ſint pṅa noſtre theologie. īmo ſint q̄ſi ꝯnes defendende ⁊ declarāde in iſta ſcia: ⁊ ꝙ ad hoc pncipaliter ordinet̄ totū ſtudiū theologie. Arguit igit̄ pͥmo ſic. Nulla ſcia ꝓcedit ad ſua pṅa concludenda: ſed poti9 ꝯcludit ex illis: ſed certū eſt ꝙ ſanctus Tho. in ſumma ſua ⁊ vniuerſaliter oēs doctores theologie formant q̄ſtiones de articulis fidei: ⁊ ad eas diſſoluendū declarandū ⁊ ꝯcludendū ꝓcedūt: vt cū querit̄: vtrū deus ſit trinus ⁊ vnus: vel vtrū in deo ſit trinitas perſonarū: vel vtrū incarnatio ſit poſſibilis ⁊ h'. ergo articuli fidei nō ſunt pṅa noſtre theologie. immo q̄ſi ꝯcloñes. ¶ Scḋo. Ex ſtudio libri de trinitate Augu. acqrit̄ habitus theologicus: ſed certū eſt ꝙ ipſe in toto illo libro ꝓcedit ad ꝯcludendū iſtū articulū: deus eſt trinus ⁊ vnus: ſicut ipſemet dicit pͥmo de trinitate caplo 4°. ꝙ oēs qui ante nos ſcripſerūt de trinitate: que deus eſt: diuinorū librorū veterū ⁊ nouorum catholici tractatores h̄ intēderūt ſm ſcripturas dicere: ꝙ pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs vni9 eiuſdēq3 ſubſtātie inſeparabili eq̄litate diuinā inſinuāt vnitatē. ḡ habit9 theologicus ex articulis fidei tanq̄ ex pncipiis nō ꝓcedit: ſed magis illos declarare intendit. ¶ Tertio. Xp̄m eſſe incarnatū ex maria virgine: eſt articulus fidei. ſanctū quoq3 ſpm̄ p ꝓphetas fuiſſe locutū: eſt ali9 articlus. ⁊ tñ hos duos Aug. ꝓbare nitit̄ ꝯ̄ Fauſtū: vt p3 in libro Augu. ad eūdē hereticū. igit̄ libri theologici nō ꝓcedunt ex articulis: ſed magis ad eos. ¶ Quarto. Nā Aug. 14. de trini. dic̄ ꝙ huic ſcie que dicit̄ theologia nō oīa tribuit: que in rebus humanis ab hoīe ſciri pñt: ſed illud tm̄modo quo fides ſaluberrima gignitur nutrit̄ ꝺfendit̄ ⁊ roborat̄. Ex quo colligit̄ ꝙ finis hui9 ſcie eſt fidē gignere defendere ⁊ nutrire: ſed hoc nō faceret niſi ꝓcederet ad declarādū articulos. ḡ habitus theologicus non ꝓcedit ex articulis fidei vt ex pncipiis: ſed magis ad eoꝝ veritatē gignēdā defendēdā ⁊ nutriēdā. ¶ Quinto. Q2 .1. Petri. 3° dr̄. (De habentib9 theologicū habitū: ꝙ debent eſſe parati ad ſatiſfactionē omni poſcenti reddere rōnem de ea: que in nobis eſt fide ⁊ ſpe. Ex quo apparet ꝙ habitus theologicus tractat de articulis fidei nō tanq̄ pncipiis: ſ3 de his: de q̄bus rō ab ipſo reddi debet.) Hec ille. ¶ Contra 6ᵃᵐ ꝯnē arguit̄ ꝓbādo ꝙ ꝓbatio ibidē poſita nulla ſit. Pͥmo q2 omnis creatura p ſe dependet a q̄lib3 per ſe cā: ⁊ ꝓpter talē dependētiā ex cauſato cognoſci pōt q̄libet eius per ſe cā demõſtratiōe q2. igit̄ cū nā hominis ſit nāliter homini cognoſcibilis q2 nō eſt īpoſſibile eā cognoſci: cū ſit ꝓportiōata: ſequit̄ ꝙ ex iſta nā cognita poſſit nāliter cognoſci finis eius. ¶ Secūdo. Q2 ſi ex nā iferiori cognita cognoſcit̄ ei9 finis: nō minus eſt hoc poſſibile in ꝓpoſito: q2 nec minor depēdētia finiti ad ſuū finē h̄ q̄ in aliis. ¶ Diceret̄ forte: ꝙ rō ꝯcludit hoīem poſſe nālr cognoſcere ſuū finē nālē nō aūt de ſupnaturali. ¶ Contra hoc arguit̄. Pͥmo q2 dicit Augu. de ꝓdeſti. ſanctoꝝ: ꝙ poſſe habere fidē ⁊ charitatē nā hoīs eſt: q̄uis habere fidē ⁊ charitatē ſit gratie fideliū. ſi igit̄ nā hominis eſt naturaliter cognoſcibilis homini. etiā eſt cognoſcibilis iſta potentia vt eſt talis nāe. ⁊ per ꝯn̄s ordinabilitas talis nāe ad finē: ad quē fides ⁊ charitas diſponūt. ¶ Secūdo. Q2 homo nāliter appetit illum finē: quē dicis ſupernālē igit̄ ad illū nāliter ordinat̄. igit̄ ex tali ordine pōt cognoſci finis ille ex cognitione nature ordinate ad illū finē. ¶ Tertio. Q2 cognoſcibile eſt nāliter pͥmū obiectum intellectus eſſe ens ſm Auicē. ⁊ nāliter cognoſcibile eſt in deo pfectiſſime ſaluari rōnē entis. finis aūt cuiuſlibet potentie eſt optimum eoꝝ: que ꝯtinent̄ ſub obiecto eius pͥmo: q2 in iſto eſt pfectiſſima quietatio ⁊ delectatio ex .10. ethicoꝝ. ¶ Confirmat̄ ratio. Quia quando eſt naturaliter cognoſcibile quid ſit potentia. naturaliter eſt cognoſcibile quid ſit eius obiectum primum. ⁊ vlterius poteſt cognoſci in quo ſaluetur perfectiſſime ratio ei9 obiecti pͥmi. ⁊ qḋ perfectiſſimū obiectum eſt finis illius potentie. mens autem nota eſt ſibi ſm Augᵐ. 8. de trini. igitur notum eſt ſibi quid ſit eius obiectum primum: ⁊ nouit non excedere rationē illius primi obiecti: quia tunc nullo modo eſſet cognoſcibilis ab ipſa mente. igitur nouit deum eſſe obiectū in quo ſaluatur perfectiſſime ratio illius obiecti pͥmi ⁊ ita eſſe finē illius potentie. ¶ Tertio principaliter arguit̄ contra aliud dictum in probatione illius concluſionis. Q2 ſi de cognoſcibilibus in theologia poſſibile eſt tradere cognitionem in aliis ſcientiis: licet in alio lumine. igitur non eſt de eis neceſſaria alia ſcientia theologica. tenet conſequentia in exemplo tuo: q2 cognoſcens per medium phyſicum terram eſſe rotundam non indiget cognitione eius per medium mathematicū tanquā ſibi neceſſariū. ¶ Sed forte dicitur exponendo illam reſponſionem: ꝙ habitus ſcientie ⁊ cum ſit forma: eſt etiam habitus: inquātum eſt habitus habet diſtinctionem ex obiecto: ſed inquātum eſt forma h3 diſtinctionē a principio actiuo: reſpectu āt habitus ſciētie principia ſunt cauſe effectiue: ſ3 igitur vbi eſt idem ſcibile: puta ꝙ terra eſt rotunda non ſit diſtinctio per obiecta. eſt tamen diſtinctio per principia: quibus phyſicus ⁊ mathematicus hoc oſtendunt. ita eſt diſtinctio habituū inquātū ſunt forme. ¶ Cõtra hoc arguitur tripliciter. Pͥmo quia forma eſt cõmunius ad habitum: quia omnis habitus eſt forma. non autem econuerſo. Impoſſibile eſt autem aliqua eſſe diſtincta in ratione ſuperioris: ⁊ eſſe indiſtincta in ratione inferioris. igitur impoſſibile eſt eſſe aliqua diſtincta in ratiōe forme. ⁊ tamen eſſe indiſtincta in ratione habituum: hoc enī3 eſſet: ſicut ſi aliqua eſſent diſtincta in ratione animalis: ⁊ indiſtincta in ratione hominis. Tum ſecundo quia iſta reſponſio ſupponit: ꝙ obiecta ſint diſtinctiua habitus cõcluſionis in alio genere cauſe q̄ principia effectiua: quod eſt falſū: quia ſi aliquam rationē cauſe diſtinctiue habeant ad iſtos habitus: non habent niſi ratione cauſe efficientis. Tū 3° q2 ſemper ſtat ratio: quāquā poſſent poni habitus cognitiui diſtincti. nō tamē ſaluatur neceſſitas vnius habitus

Margin notes (left): L. cō. 5.3. — Contra 5ᵃᵐ cõclonē ar. Aur. vbi ſup pͥmo loco. — Contra 6ᵃᵐ ꝯclonē arg. Scot9 p. q. 1. ſupꝛ.

Margin notes (right): Au. cap. 4. — Ca. 4. ⁊. 15. — Ar. theolo9 ſit neceſſaria — R ño q̄daꝫ q̄ pōt hr̄i a. S. Tho9. p9 2ᵉ. q. 54. ar. 2°.

habitus: quaſi alias cognitio ſit impoſſibilis ponendo poſſibilitatē alterius habitus vndecūq; diſtincti: hec Scotus in forma prima.q.pmi.

Ad primum cōtra primā conclusionē dicit̄ ꝙ maior habet veritatē de pn/cipiis primis: nō aūt de principiis ꝓximis: pncipia enī prima ſcientie cognoſcunt̄ per habitū: qui dicit̄ intellectus: qui ꝗdē hītus eſt nobilior habitu ſciētifico: ſed principia ꝓxima poſſunt cognoſci habitu ſciētifico. ſicut cum perſpectiuus eſt geometra: vel habitu nō ſciētifico: ſicut ſi perſpectiuus neſciat geometriā: ⁊ tūc nō opʒ ꝙ habitus taliū principioꝝ ſit altior habitu cōclusionum quo ad euidentiā: lʒ forte ſit ſuperior quo ad modum aſſentiendi: quia ſcʒ principio aſſentit̄ propter ſe. ſic ꝙ nō ꝓpter aliam ꝓpoſitionē: concluſioni aūt aſſentit̄ ꝓpter pricipiū: ⁊ talis ſuperioritas eſt inter fidē ⁊ theologiā viatoris. Negatur etiā minor quo ad hoc qȏ dicit: ꝙ omnis notitia creditiua eſt inferior notitia ſciētifica. hoc enim nō eſt verū: vt patuit in 4ª cōcluſione. preſertim cū notitia creditiua continuat̄ notitie ſuperioris ſcientis. ſicut eſt in ꝓpoſito: vt dcm̄ eſt in 3ª cōcluſione. Hoc etiā eſt falſum loquendo de ſcientia ſubalternata: talis enī notitia inquātū huiuſmodi nō eſt ſuperior habitu creditiuo quātum ad euidentiā. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄: ꝙ Ariſto. in p̄dictis locis agit de modo ſumendi principia prima ſcientiarū: nō aūt principia proxima: talia enī poſſunt teneri habitu creditiuo. ¶ Ad 3ᵐ dicendū: ꝙ habitus pncipioꝝ perſpectiue pōt eſſe ſcientificus: ſicut pʒ in perſpectiuo geometra. ille enim habet demonſtrationē principiorum perſpectiue ex habitu geometrie: pōt nihilomin⁹ habitus principioꝝ perſpectiue eſſe creditiu⁹: ſicut patet in perſpectiuo nō geometra. ¶ Et ad p̄mā improbationē ibi factam dicitur: ꝙ geometria nō cauſat fidē in eo qui geometriā habet: ſed tamē pōt cauſare fidē aliquarum ſuarū cōcluſionū in alio: qui non habet habitum geometrie ꝓponendo illi cōcluſiones ſine probationibus demōſtratiuis. ¶ Similiter ad ſecundā ꝓbationē dicit̄: ꝙ falſū ſupponit. ſ. ꝙ in eodē perſpectiuo pncipia cognoſcant̄ habitu ſcientifico ⁊ creditiuo: vel ꝙ in quocūq; perſpectiuo habitus ſuoꝝ principiorum ſit creditiuus: hoc enim nō dicimus: ſed ſolū de perſpectiuo nō geometra. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ illo capitulo phs loquit̄ de ſcientia perfecta in ſe: cuius. ſ. ꝑfectio ab alia extrinſeca nō dependet: talis aūt ſciētia nō eſt theologia noſtra. Unde ſanctus Thomas de veritate.q.14.articu.10. (Uidemus (inquit) in diſcipulis: ꝙ homo imperfect⁹ eſt in cognitiōe in pncipio: ad hoc aūt ꝙ perfectionē ſciētie cōſequat̄ indiget aliquo eū inſtruente qui eum ad perfectionē ſciētie deducat: qȏ facere nō poſſet niſi ipſe perfecte ſcientiā haberet: vtpote comprehēdēs ratiōes eoꝝ que ſub ſciētia cadūt: nō aūt in pncipio doctrine ſue ſtatim ei qui inſtruitur ratiōes ſcibiliū tradit: de quibus inſtruere intēdit: q2 tunc ſtatim in pncipio haberet ſciam perfecte qui inſtruit̄: ſed tradit ei quedā: quoꝝ rōnes tunc p̄mo cum inſtruit̄ neſcit diſcipulus: ſciet aūt poſtea perfectus in ſciētia: ⁊ ideo oportet addiſcētē credere: aliter nō poſſet ad perfectā ſciam peruenire: niſi ſcʒ ſupponeret ea: que ſibi in pncipio tradunt̄: quoꝝ rōnes: tūc cape non pōt. Ultima aūt ꝑfectio ad quā hō ordinatur cōſiſtit in ꝑfecta dei cognitiōe ad quā quidē ꝑuenire nō pōt niſi operatione ⁊ inſtructione diuina: qui eſt ſui ipſius ꝑfecte cognitor: hui⁹ aūt ꝑfecte cognitōis homo in ſui pncipio capax nō eſt. vñ oportet: ꝙ per viam credendi accipiat aliqua per que mānducat̄ ad perueniendū in perfectā cognitionē.) Hec ille. Ex quib⁹ pʒ: ꝙ theologia nō eſt perfecta ſcia: ſed inchoatio ꝑfecte ſcientie: ⁊ ꝙ lʒ perfecta ſcia: aut cognitio nō habeat̄ quādiu rationes terminoꝝ ignorant̄: tñ habet̄ ꝓ tūc ſciētia: que ducit ad ꝑfectā cognitionē: velut perfecte ſcientie inchoatio. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ maior: lʒ enī illa adheſio voluntaria: qua aſſentit̄ alicui ex ſolo arbitrio volūtatis: ⁊ nō ꝓpter aliū aſſenſum alterius ꝓpoſitionis non ſit ſcientifica: tñ nihil ꝓhibet aſſenſum illum eſſe ſcientificum qui cauſat̄ ex aſſenſu alterius ꝓpoſitiōis cui ſolum aſſentit̄ voluntate ꝓpter cōtinuationē eius cum ſuperiori ſciente. Et ꝙ hoc ſit verum patet. nam multi moderno tēpore habēt ſciam aſtrologie: ⁊ ſciūt aliquas cōcluſiones eius: quarū tñ aſſenſus depēdet ex aſſenſu volūtario aliquoꝝ pncipioꝝ aſtrologie ab eis creditoꝝ. Multa enim ſunt in ea pncipia: que nullus viuens nunc expertus eſt: nec habet demonſtrationē ad illa: nec ſunt euidētia ex terminis: ſicut ꝙ ſpa ſtellarū moueatur in centū annis ſolū vnico gradu: vel ꝙ planeta ſaturni ſit tante quantitatis: ſed illa principia tenētur ſola fide adhibita dictis antiquoꝝ: qui talia experti ſunt lōgo tēpore. Ita in ꝓpoſito aſſenſus articuloꝝ fidei eſt mere volūtarius. ideo nō dicit̄ ſciētificus: ſed aſſenſus cōcluſionū ex articulis ſequentiū ſcientificus dici pōt eo mō: quo dcm̄ eſt theologiā eē ſcientiā. ¶ Et ad ꝓbationē ⁊ confirmationē in oppoſitum dicit̄: ꝙ omnia ibi adducta veꝝ habēt ſolum de ſcientia ſtrictiſſime ſumpta: que. ſ. reſoluit ſuas cōcluſiones in pricipia per ſe nota: nō aūt de ſciētia: que nō ita reſoluit. ſicut aſtrologia modernorum: vel non poteſt reſoluere: ⁊ ſolū cōtinuatur ſcientie: cui principia ſunt euidentia: cuiuſmodi eſt theologia nr̄a. ¶ Ad p̄ᵐ dicit̄: ꝙ nō concludit contra nos. Cōcedit̄ enim ꝙ notitia cōcluſionis theologie cauſat̄ ex notitia principiorum. ſ. articuloꝝ fidei: vel ꝯtentoꝝ in ſacra ſcriptura: talis tamen notitia pncipioꝝ nō eſt euidens: nec intellectus: aut viſio ꝓprie: lʒ ſit ibi quidā aſſenſus ⁊ intellectus ꝗd nominis termioꝝ: nō aūt quid ſit res. Unde ſanctus Thomas 3° ſnia. diſ. 24. q. p̄ma. arti. 2° ad 3ᵐ. (Fidem (inquit) precedit ītellectus: quo intelligim⁹ quid ſignificat̄ per nomē: ⁊ nō quo intelligimus quid ſit res ipſa: q2 nomina ex effectibus deo imponūtur.) Hec ille. Et queſtiūcula 3ª ſic ait. (Ad perfectam rōnem cognitionis intellectiue tria requirunt̄. p̄° ꝙ illud qȏ cognoſcit̄ intellectui ꝓponat̄. 2° ꝙ intellect⁹ illi adhereat. 3° ꝙ ea videat. Ea ergo que fidei ſūt intellectui proponuntur: non quidē in ſeipſis: ſed in quibuſdam verbis: que ad eorum expreſſionem non ſufficiunt: ⁊ quibuſdam ſimilitudinibus ab eorum repreſentatione deficientibus. Et ideo dicuntur cognoſci in ſpeculo et in enigmate: et propter hoc non videntur proprie loquēdo: ſed tamē intellectus aſſentit eis: ⁊ propter hoc imperfecte cognoſcunt̄: nec oīno ignorantur.) Hec ille. ¶ Ad cōfirmationē ſimiliter dicitur: ꝙ notitia cōcluſionis cauſat̄ ex notitia articuloꝝ: ⁊ ꝙ non ſufficit ꝙ alius cognoſcat principia ad hoc: ꝙ aliquis dicat̄ ſcire cōcluſionē: niſi idem ſit qui vtrūq; nouit. ſ. pncipia ⁊ cōcluſionē. Dico tamē ꝙ nō oportet ꝙ ille qui ſciētifice nouit ꝯcluſionē euidenter cognoſcat principia: ſed ſufficit ꝙ credat euidenter contingi ea: ⁊ eius cognitio cōtinuetur euidenter cognoſcenti ea: ſic ꝙ vna cognitio ſit ſigillatio alterius ⁊ eius impreſſio: aut effectus ſaltē. ſic eſt in ꝓpoſito ⁊ principaliter: q2 ſicut dicit ſanctus Thomas 2ª 2ᵉ. q. p̄ª. arti. 4. ad 3ᵐ.

Scia.n.⁊ fides ſimul circa eodē eē nō poſſunt.

Accidit enī ꝙ ex iꝑfectiōe doctoris: ⁊ ex ipſi⁹ qua capacitate ꝙ fides ꝑmo q̄ſq; inſtruatur.

Scia theologica nō ē ꝑfecte ſcia ſʒ inchoatio illi⁹.

Q: rō ſciētie ꝯſiſtit i hꝯ ꝙ ex aliqb⁹ notis ad min⁹ nota procedatur: vt iquit S. T. ſuper Bo. ꝺ trini. q.2.ar.2.o.

Q̄do lumen fidei facit videre que credũtur.

¶ Lumen fidei facit videre ea: que credunť eſſe credibilia: ſicut enim per alios habitus virtutũ homo videt illud: qḋ eſt ſibi cõueniens ſm habitũ illũ: ita etiã per habitũ fidei inclinať mens hoĩs ad aſſentiendum eis: que ↄuenĩũt recte fidei ꝛ nõ alijs.) Ibidẽ etiã ad 2ᵐ dicit ſic. (Ea que ſubſunt fidei poſſunt conſiderari dupl'r. Uno mõ in ſpãli: ꝛ ſic nõ poſſunt eſſe ſimul viſa ꝛ credita. Alio mõ in generali. ſ. ſub cõi rõne credibilis: ꝛ ſic ſunt viſa ab eo qui credit: nõ enim crederet niſi videret ea eſſe credenda: vel ꝑpter euidentiã ſignoꝝ: vel ꝑpter aliqḋ hm̃oi.) Hec ille. Ex quibus pʒ ꝙ habens habitũ fidei: lʒ nõ videat rões terminoꝝ articuloꝝ fidei: vel terminos ſub ꝓprijs rõnibꝰ: nec conſequenter inherentiã ſubiecti ad predicatũ: tamen videt eſſe aſſentiendũ dictis articulis: ꝛ talis notitia infallibilis ꝑncipioꝝ ſufficit ad cõcluſiones ſequentes ex eis ſciẽtifice cognoſcendũ. ¶ Ad 2ᵐ diciť: ꝙ ſi antecedẽs intelligať de carẽtia in gnãli cuiuſlibet notitie reſpectu principioꝝ: conceditur ↄñtia: ſed añs eſt falſum. Sed ſi añs intelligať de carentia notitie euidentis reſpectu principioꝝ: negať ↄñtia: nõ enim ſimile hinc ꝛ inde: quia pricipia ſciẽtie ſubalternate poſſunt duplici habitu cognoſci. ſ. ſciẽtifico ꝛ creditiuo: vt dictum eſt in ſolutiõe ad ꝑmũ: ſed principia ſciẽtie ſubalternantis nõ ſubalternate ſolo intellectu cognoſcũtur ſumẽdo intellectũ ꝓ habitu principioꝝ. vñ ſanctus

Q̄do ſit ſimul viſio cũ credulitate ꝛ q̄modo nõ.

Thomas de veritate. q. 14. arti. ꝑ. dans differentiam inter modũ cognoſcẽdi habitu fidei ꝛ habitu ſciẽtifico: ꝛ habitu intellectus ꝛ opinione ſic ait. (Intellectꝰ poſſibilis nõ moueť niſi a duobus. ſ. a ꝓprio obiecto qḋ eſt forma intelligibilis. ſ. qḋ quid eſt: vt diciť 3ᵒ de anima: ꝛ a voluntate: que mouet oẽs alias vires anie ſm Anſelmũ. Sic igiť intellectus noſter poſſibilis reſpectu partiũ contradictionis ſe habet diuerſimode: quãdoqʒ eñi nõ magis inclinať ad vnum q̃ȝ ad aliud vel ꝑpter defectũ rõnum mouentiũ: ſicut in illis problematibus: de q̄bus rões non habemus: vel ꝑpter apparentẽʒ equalitatem eoꝝ: que mouent ad vtrãqʒ partem: ꝛ iſta eſt dubitãtis diſpoſitio: qui fluctuat inter duas partes contradictionis. Quãdoqʒ vͦo intellectus inclinatur magis ad vnũ q̃ȝ ad aliud: ſed tamẽ illud inclinãs nõ ſufficienter mouet intellectũ ad hoc ꝙ determinet ipſuʒ totaliter ad alteram partẽ. vnde accipit quidẽ vnã partẽ: tamẽ ſemꝑ dubitat de oppoſita: ꝛ hec eſt diſpoſitio opinãtis: qui accipit vnaʒ partem contradictiõis cũ formidine alterius. Quãdoqʒ vͦo intellectus poſſibilis determinať ad hoc ꝙ totaliter adhereat vni parti: ſed hoc quãdoqʒ ab intelligibili: quãdoqʒ a volũtate: ab intelligibili quidẽ quãdoqʒ mediate: quãdoqʒ imediate. Immediate quidẽ quando ex ipſis intelligibilibus ſtatim veritas ꝓpoſitionũ intelligibiliũ infallibiliter apparet: ꝛ eſt diſpoſitio intelligentis ꝑncipia: que ſtatiʒ cognoſcũť notis terminis: vt dicit phꝰ: ꝛ ſic ex ipſo qḋ quid eſt intellectus imediate determinať ad hm̃oi ꝓpoſitiones. Mediate vͦo quãdo cognitis diffinitionibꝰ terminoꝝ intellectus determinať ad alterã partẽ cõtradictiõis virtute primoꝝ ꝑncipioꝝ: ꝛ iſta eſt diſpoſitio ſciẽtis. Quanqʒ vͦo intellectus nõ põt determinari ad alterã partẽ cõtradictionis: neqʒ ſtatim per ipſas diffinitiones terminoꝝ ſicut in principijs: nec etiã virtute ꝑncipioꝝ: ſicut in ↄclõibus demõſtratiuis. Determinať aũt per voluntateʒ: que eligit aſſentire vni parti determinate ꝛ ꝑciſe ꝑpter aliquid: qḋ eſt ſufficiẽs ad mouẽdũ volũtatẽ: nõ aũt ad mouẽdũ intellectuʒ: vtpote: quia videť

Dr̃ia modi cogñ ſcẽdi habitũ fidei: ſciẽtie intellꝰ ꝛ opinio.

bonũ vel ↄueniens huic parti aſſentire: ꝛ iſta eſt diſpoſitio credentis: vt cũ aliquis credit dictis alicuiꝰ hominis: qꝛ videť decẽs vel vtile: ꝛ ſic ẽt mouemur ad credendũ dictis inquãtũ nobis repromittiť: ſi crediderimus ꝑmiũ vite eterne: ꝛ hoc ꝑmio moueť volũtas ad aſſentiẽdũ his que dicunť: quãuis intellectus nõ moueať per aliquid intellectũ: ꝛ iõ dicit Auguſt. ꝙ credere nõ põt niſi volẽs.) Hec ſanctꝰ Thomas. ¶ Ex q̄bꝰ pʒ: ꝙ ꝑma ꝑncipia ſciẽtiarũ cognoſcunť ex terminis: ꝛ ideo reſpectu illoꝝ eſt habitus qui dr̃ intellectus: ſecus eſt de ꝑncipijs ꝓximis ſciẽtiaꝝ ſubalternataꝝ: que fide cognoſci poſſunt: ꝛ ideo nõ ſequitur ꝙ in talibꝰ ſufficiat ↄonẽ eẽ ſcitã vni ꝛ ꝑncipia nota alteri. ¶ Dicẽdum tñ ꝙ ſi habens perfecte ſciam ſubalternantem: puta geometriã traderet eam alicui ꝓponẽdo ei principia ſub terminis: quoꝝ rões ignoraret: ac ꝑ hoc nõ eſſet ei euidentia ex terminis: talis audiẽs geometriã qui nõ euidẽter videret principia ſibi ꝓpoſita acquireret geometriã ſubalternataʒ ſciẽtie docentis illo modo ſubalternatiõis: quo ſciẽtia cõſiderans aliquã concluſionẽ: de qua nõ habet euidentiã: ſubalternatur illi que habet euidẽtiam de eadem: ꝛ in iſto caſu eſſet aliqua geometria ſubalternãs ꝛ alia ſubalternata: ita in ꝓpoſito dico de theologia dei ꝛ theologia viatoꝝ: vel de theologia xp̃i ꝛ theologia apoſtoloꝝ ab eo audientiuʒ. Nõ ergo habeť ꝙ ſcia ſubalternans manẽs ſubalternans poſſit acquiri ſine euidẽti notitia ꝑncipioꝝ: qꝛ vt dictũ eſt eo facto efficereť ſubalternata illi ſcientie: a qua ſumeret ꝑncipia ſua. ¶ Ad ꝑmũ ↄ ſecundã ↄclõnẽ dr̃: ꝙ theologia noſtra ſubalternať ſcie beatorum ꝑmo mõ ꝓprie loquendo: q̃uis ẽt poſſet ſuſtineri ꝑmo ꝛ ſcđo modis ſubalternari eideʒ. Et iõ ad vtraſqʒ rões dñm eſt. ¶ Ad ꝑmũ q̄deʒ ↄ ꝑmũ modũ negať maior: ſicut patuit in reſpõſione tertij argumenti ↄtra ꝑmã ↄclõnẽ. ¶ Ad 2ᵐ negať maior ſi vniuerſaliter intelligať. Si enim perſpectiuus ſit nõ geometra: tunc habitus ſuoꝝ principioꝝ eſt fides incompoſſibilis ꝑncipijs geometrie: ſed ſufficit ad ſubalternationẽ ꝙ ille due ſcientie eandẽ cõcluſionem conſiderent: et vna illam teneat vt cõcluſionẽ demonſtrataʒ. ſ. ſubalternans ꝛ alia vt creditam. ¶ Ad 3ᵐ diceť poſt ſoluẽdo argumẽta cõtra q̄ntã cõcluſionẽ. ¶ Ad 4ᵐ negať minor: lʒ enim diuinitas ſit obiectũ ſcientie beatoꝝ: ꝛ ſimiliter noſtre theologie: tamẽ aliquid videť addere deum eſt obiectũ theologie noſtre ad ſe: deum eſt obiectum theologie beatoꝝ. Naʒ ſicut dicit ſanctus Thomas. de ve. q. 14. arti. 8. ad 3ᵐ. (Ueritas ꝑma eſt obiectum viſionis patrie: vt in ſua ſpẽ apparẽs: fidei auteʒ vt nõ apparens. Uñ etſi idẽ re ſit vtriuſqʒ actus obiectum: nõ tñ eſt idem rõne: ꝛ ſic obiectũ formaliter differẽs diuerſaʒ ſpẽm actꝰ cauſat.) Hec ille. ¶ Hoc aũt ſic intelligo nõ ꝙ nõ apparẽtia ſit formalis rõ intrinſeca obiecti fidei vel ſciẽtie noſtre: ꝛ inquãtũ obiectũ habet terminare actũ: ſed eſt modus ꝛ cõditio obiecti fidei ꝛ noſtre theologie inquãtũ hẽt mouere ad actuʒ. Nam tam fides q̃ȝ ſciẽtia noſtra eſt per ſpeculuʒ ꝛ in enigmate: ſed actus cognoſcendi earum terminať ad ipſum deum: talis aũt additio ſubiecti ad ſubiectum ſufficit ad ſubalternationeʒ vt dicamus: ꝙ deus in ſe viſus ſit obiectũ ſciẽtie beatoꝝ. Sed deus in ſuo effectu cognitus eſt obiectũ noſtre theologie: ita ꝙ eſt additio ſciẽtis nõ ex parte ſcibilis: ſicut cũ diciť linea viſibilis: nõ ſit additio ex parte obiecti: ſed cognoſcẽtis. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ theologus ſcit cõcluſiones ſuas eſſe neceſſarias ꝛ impoſſibiles aliter ſe habere vt ſubſunt

Q̄ꝛ bonũ: vt ſic mouet voluntateʒ ꝛ non intellectũ: q̄ poſtea intellectꝰ vt aſſentiat ĩperat.

Si geometri geõetrie ꝑnᵃ ſub terminis ignotis traderet adiſcẽtis geomeᵃ geometrie docẽtis ſubalternaretur.

Dupl'r ſubalternať theoᵃ ſcie dei ꝛ beatoꝝ ꝑmo: qꝛ ſumit ab ea ꝑnᵃ. 2ᵒ qꝛ etᵃ ctuꝰ dei ſcia diẽ ꝑp qd eſt quia.

Nõ ſunt icõpoſſ iſte ſcientie niſi rõne ꝑncipioꝝ quoꝝ hitꝰ ꝑ accidẽs eſt fides: ꝑ ſe vero ſcia diuina.

Nõ appẽtia eſt modus ſiue ↄditio nr̃e theol. obiti.

fidei ꝛ

fidei ⁊ theologie ſue. ſcit enim ꝙ fidei nō pōt ſubeſſe
falſuȝ: ſicut nec ꝓphetie. Sicut enī dicit ſanctus Tho
mas 2ª 2e. q. 171. arti. 6. (Eadem eſt veritas cognitiōis
in diſcipulo ⁊ in docente: qꝛ cognitio addiſcentis eſt ſi
militudo cognitiōis docētis: ſicut ⁊ in reb⁹ naturalib⁹
forma geniti eſt quedā ſimilitudo forme gnāntis: ⁊ ꝑ
hūc ēt modū Hiero. dicit: ꝙ ꝓphetia eſt ſignū diuine
ꝑſcie: opȝ igiť eandē eſſe veritatē ꝓphetice cognitiōis
⁊ enūciatiōis: que eſt cognitiōis diuine cui impoſſe eſt
ſubeſſe falſuȝ. vñ ꝓphetie nō pōt ſubeē falſuȝ.) Et ibi
dē ad 3m. (Eadem (inqͭ) eſt veritas ꝓphetie ⁊ diuine
ꝑſciētie vt ꝑdictū eſt: ⁊ iō iſta ꝯditiōalis eſt vera. ſi ali
qd eſt ꝓphetatū. illud erit: ſicut ⁊ illa: ſi aliqd eſt ꝑſci
tū. erit. In vtraqȝ enī añs eſt īpoſſe non eſſe verū. vñ ⁊
ꝯñs eſt neceſſariuȝ: nō ſm ꝙ eſt futurū reſpcū nñi: ſed
vt ꝯſiderať in ſuo pñti ꝓut ſubdiť diuine preſciētie.)
Hec ille. Et ſilr dōm eſt de fide ⁊ de cōcluſionibus ex
articulis fidei deriuatis. Vñ ſanctus Thomas de ve.
q. 14. arti. 8. ad 4m ait. (Xpi paſſio q̄uis in ſe ꝯſidera
ta ſit ꝯtingēs: tñ ſm ꝙ diuine ꝑſciētie ſubſtat ꝓut de
ea eſt fides ⁊ ꝓphetia hēt imobilē veritatē.) Idē po
nit 2ª 2e. q. 1. arti. 3º ad 2m. (Deuȝ (inquit) nō incarnari
ſm ſe ꝯſideratuȝ fuit poſſibile ēt poſt tps Abrahe: ſed
ſm ꝙ cadit ſub diuina ꝑſciētia habet quādā neceſſita
teȝ infallibilitatis: ⁊ hoc mō cadit ſub fide. vñ ꝓut ca
dit ſub fide nō pōt eſſe falſuȝ). Hec ille. Qualis autē
ſit neceſſitas in talib⁹ preſcitis: aut reuelatis: aut credi
tis: aut ex fide ꝯcluſis alias diceť in futurū. ¶ Ad ar
gumēta per que ꝓbat Aureolus: ꝙ theologia nr̄a nō
ſubalterneť ſcie beatoꝝ illo mō: quo medicina ſubal
ternať geometrie quo ad aliquas cōditiones dicitur.
¶ Ad ꝑmū qdē: ꝙ ſcie que illo mō ſubalternať acci
dētale eſt: ⁊ nō ꝺ rōne talis ſubalternate ꝙ ſumat ſua
ꝑncipia aliūde q̄ȝ a ſupiori. ex hoc. ſ. ꝙ nō ſubalterneť
ei quo ad oīa in ſe contēta: ſicut medicina geometrie.
ſed theologia nr̄a quo ad oīa ꝯtenta in ea ſubalterna
tur ſcie beatoꝝ: ⁊ iō pōt vtroqȝ mō ſubalternari: qꝛ ſe
cundus modus infert ꝑmuȝ. ¶ Ad 2m negať maior ſi
vniuerſaliter capiať. hoc enim nō eſt de rōne ſcientie
ſubalternate: ſed accidit ei ꝓpter imperfectā ſubalter
nationē ⁊ nō eēntialē dependētiā ei⁹ a ſubalternante
. ſ. ꝙ inferior habeat ex ſe ſufficientē cognitionē ſuoꝝ
ꝑncipioꝝ: ſm enim Petrū de palude: eſſentialis ratio
ſubalternatiōis eſt eſſentialis: ⁊ per ſe depēdētia vni⁹
ſcientie ab alia: nō ſicut ſcientia dependet a ſenſu: ſȝ
ſicut a principaliter tradente illud: qꝺ aliter per ſe ha
beri nō pōt ita perfecte. Et quantū ad hoc verius ſub
alternatur theologia noſtra ſcientie beatoꝝ q̄ȝ quecū
qȝ ſciētia humana: que per ſenſuȝ ſine ſuperiori habe
ri pōt. Vñ theologia habet omne illud: qꝺ eſt de eſſen
tia ſubalternatiōis: lȝ nō habeat omnia: que ſicut acci
dentia ꝯcurrunt ad ſubalternationē in omnibus alijs
ſcientijs: ſicut ſi eſſet homo habēs animaȝ ⁊ corpus: lȝ
non haberet quantitatē ⁊ omnia alia accidentia: que
alij homines habēt. ¶ Ad 3m negať ꝯñtia: non enim
quecūqȝ clara ⁊ obſcura notitia ſeinuicē ſubalternāt:
ſed illa cognitio que eſt obſcura ꝓpter ſuoꝝ ꝑncipio
rum ineuidentiam ſubalternatur ei que dicitur luci
da ꝓpter ſuoꝝ ꝑncipioꝝ euidentiam: a qua ſubalter
nata ſumit ſua ꝑncipia: ⁊ ſic eſſentialiter dependet ab
ea: qꝛ ab illa ſola omni alia cognitiōe ſublata pōt ori
ginari: ⁊ aliter nō pōt: vel ſaltē nō ita perfecte. ¶ Qꝺ
dico ꝓpter aliquas ſubalternatas: que ſumunt ꝑnci
pia ſua a ſenſu: ſed qꝛ ꝑncipia nata ſunt demonſtrari
nō ita perfecte: pōt haberi eoꝝ notitia: ſicut per ſcien

Theo^a nr̄a ē de diuis ⁊ de ꝯtingētib⁹ i ſe ꝓut ſubſunt diuine ſcie.

Arguit ⁊ ſco tus ꝯ hāc in . q. 3. prologi: ſȝ argumēta ei⁹ ſoluuntur ſolutōe q̄rti: qꝛ arg. Aur. cū ſuis coue niunt.

Eſſentialis rō ſubalter nationis.

Que obſcu ra ⁊ clara vi ſio cā ſubal ternatōis ſit.

tiam ſubalternantē: ⁊ ꝑſertim cū vna dicit ꝓpter qd
de illo: de quo alia nouit ſolū qꝛ. ¶ Ad 4m negať mi
nor: ſicut enim dcm̄ eſt ſupius in 3ª ꝯclōne: noſtra theo
logia nō attingit ad perfectā rōneȝ ſciētie niſi inquā
tum cōtinuať ſciētie ſubalternanti. Ex hoc eniȝ hȝ: ꝙ
eadem infallibilitas ⁊ neceſſitas ſit in vtraqȝ vt alle
gatum fuit ſupra de fide ⁊ ꝓphetia: qꝺ eſt ſimile ꝓpo
ſito. ¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ theolo^a viatoris deſtrue
retur aduenientе theologia comprehēſoris: quicquid
ſit de hoc negať ꝯñtia: lȝ enim ſint incōpoſſibiles in
eodē ſubiecto theologia. ſ. ⁊ viſio beatifica quo ad alī
qua: tñ vnū eſt impreſſio quedā alterius ⁊ diminuta
ſimilitudo: eſſentialiter tamē dependens a theologia
beatoꝝ modo ſupradicto. Non ergo opȝ ꝙ ſeſe perfi
ciant per coexiſtentiā in eodeȝ ſubiecto: ſed per conti
nuationē vnius ad aliam. Et ſic dico: ꝙ lȝ viſio beati
fica fidem euacuet ⁊ nō perficiat eam per coexiſten
tiam in eodē: tñ tota perfectio quā habet fides ⁊ theo
logia noſtra ex ꝯtinuatiōe ꝓcedit ad diuinā viſioneȝ:
qꝛ. ſ. initimur auctoritati ⁊ dictis habētis talē lucidā
⁊ apertiſſimā viſionē ſcȝ dei: ⁊ eſt impreſſio. ¶ Ad 5m
dicať: ſicut fuit dcm̄ ad 5m ꝯtra eandē ꝯclōnē ꝑmo lo
co inductū. ¶ Ad ꝑmū Durandi diciť: ꝙ vnā ſciētiaȝ
dicere ꝓpter quid de ꝑncipijs vel cōcluſionibus alte
rius pōt ꝯtingere dupliciter. Uno mō quia dicit cām
quare ſic eſt: ſicut ſignificať per talia ꝑncipia vel con
cluſiōes: ⁊ illo mō negať maior ⁊ ꝯcediť minor. Alio
mō qꝛ demōſtrat a ꝑori ꝑoritate cōitatis: vel ſm rō
nem cognoſcēdi ꝑncipia alterius: quāuis nō a priori
ꝑoritate cauſalitatis: hoc enim mō metaphyſica pro
bat multas paſſiōes de ente per cōes dignitates: que
quidē paſſiōes nō differūt realiter ab ente: ⁊ per con
ſequens ens nō eſt cauſa illarū. Similiter illo modo
theologia beatoꝝ dicit ꝓpter quid de ꝑncipijs noſtre
theologie: nō quidē ꝓpter quid deus eſt eternus ſm
rem: ſed ꝓpter quid ſm rōnem: qꝛ. ſ. vident rationeȝ
deitatis ex qua cōcludiť a ꝑori ſm rōneȝ: ꝙ deus eſt
eternus ⁊ omnipotens: ⁊ alia de quibus nos tenemus
qꝛ. ¶ Illud aūt qꝺ addiť de articulis hūanitatis nō
valet. naȝ in ſcia ſanctoꝝ diciť ꝑꝑ quid huius: qꝺ eſt
deū incarnari ⁊ nō in noſtra: qꝛ illi vident clare fineȝ
eius ⁊ cauſam efficientē ꝓximā: nos aūt nō ſic: ſȝ eis
credimus qꝛ ſic eſt. ¶ Ad 2m diciť: ꝙ ad veraȝ ſubal
ternationē ſufficit ꝙ ſubiectū inferioris ſe habeat ex
additiōe ad ſubiectū ſuperioris. illo mō aūt ſe habet
ſubiectū noſtre theologie ad ſubiectū ſcientie beato
rū: vt dcm̄ eſt in rñſione ad 4m ꝑcedens. ¶ Qꝺ aūt
addiť de perſpectiua nō valet. nā in perſpectiua de
monſtrātur paſſiones de quāto viſibili vel linea colo
rata nō de viſione aut de modo vidēdi: ⁊ lȝ nulla va
riatio fiat in re viſa dū apparet tanta vel tanta: tamē
talia dicunť eſſe paſſiones linee viſibilis: vocādo paſ
ſionē oēm determinationē extrinſecā rei vel intrinſe
cam: cuius res denominať cauſa. Sic aūt eſt de paſ
ſionibus perſpectiue: lȝ enim ſubiectū nō ſit realiter
variatum in viſibilitate: tñ viſibile eſt cauſa ꝙ viſio
varieť: ac ꝓpter hoc viſibile varie dicatur apparere.
¶ Ad ꝑmū ꝯtra 3am ꝯclōnē negať minor. naȝ diſcur
ſus theologicus ⁊ ſi nō ſit ex ꝑmis ⁊ īmediatis vel ꝑ
ſe notis: ꝓcedit tñ mediate ex ꝓpōnib⁹: que note ſunt
vel noſci poſſunt per ꝑma ⁊ imediata . ſ. per ꝓpōnes
quas formāt beati clare vidētes rōnes termioꝝ arti
culoꝝ fidei. vñ breuiter theologia ꝓcedit ex ꝑmis et
īmediatis: ⁊ per ſe notis tāq̄ȝ ex ꝑncipijs ꝑmis: nō aūt
tāq̄ȝ ex ꝑmis ꝓximis: vt ſuperius in ꝯñū ꝓbationib⁹

Licet nō pfi ciat p coexi ſtētiaȝ reſpectu ꝑncipioꝝ: reſpectu ta mē deductorū ex his pfi cit ꝑ pfectā ⁊ actualē ꝯti nuationē ad ſciam btōꝝ.

Propter qd ꝺ aliquibus dicať dupli.

Subalterna tur ex pte ſci bilis: ſic ꝑo in mō ad ſuā totum.

dicebaᷣ. Nec valet ꝓbatio minoris cū dicit: ꝙ diſcurſus theologicus ꝓcedit ex creditis. hoc eniꝫ veruꝫ eſt loquēdo de ṗncipijs ꝓximis: nō aūt de primis. ¶ Ad cōfirmationē negaᷣ minor: diſcurſus enī theologicus lꝫ nō ſit potiſſima demōſtratio ꝓcedens ex per ſe notis ipſi demōſtranti mediate vel imediate: cuꝫ nō poſſit reſoluere ſuas ṗmiſſas in aliqua per ſe nota ſibi: cū rōnes terminoꝝ articuloꝝ fidei nō habeat: pōt tñ dici demōſtratio talis qualis fit in ſciētijs ſubalternatis q̄rū ꝓceſſus nō ſunt demōſtratiui niſi hñtib⁹ habituꝫ principioꝝ. Sic ēt eſt in theologia nr̄a. vñ ſctūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 1. arti. 5° ad 2ᵐ. (Rōnes (inquit) q̄ inducunᷣ a ſanctis ad ꝓbandū ea que ſunt fidei nō ſunt demonſtratiue: ſed perſuaſiones quedā manifeſtātes nō eſſe impoſſibile: qḋ in fide ꝓponiᷣ: vel ꝓcedūt ex ṗncipijs fidei. ſ. ex auctoritatib⁹ ſacre ſcripture ſicᷣ Diony. 2° ca° de diuinis nominibus. Ex his aūt ṗncipijs ita ꝓbatur aliquid apud fideles: ſicut etiā ex ṗncipijs naturaliter notis ꝓbaᷣ aliquid apud oēs. vnde etiā theologia ſciētia ē.) Hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ diſcurſus theologici q ex auctoritatibus ſcripture ꝓcedunt: lꝫ non ſint ſimpliciter demōſtratiui: ſunt tñ demōſtratiui apud fideles. Et ideo ꝓbatio minoris nō valet: nō enim omnis demōſtratio quēlibet ꝯuincit: ſed ſolū demōſtratio ſimpliciter. ¶ Ad 2ᵐ negaᷣ maior. Ad ꝓbationē dicaᷣ ꝙ auctoritas nō generat ſciam imediate ſed fidem: que tamē pōt eſſe ṗncipiū ſcientie ſubalternate. Ad dicta beati Auguſt. ibidem allegata dicaᷣ: ꝙ non ſola ratio gignit intellectū: imo ⁊ auctoritas quandoqꝫ mediate vel imediate: ſed diſtinguendū eſt de intellectu. vnde ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ. q. 8. arti. 2. ſic ait. (Dupl'r dici poſſumus aliqua intelligere. vno mō perfecte quādo. ſ. pertingimus ad cognoſcēdū eſſentiā rei itellecte: ⁊ ipſam veritatem enunciabilis intellecti ſm ꝙ in ſe eſt: ⁊ hoc mō ea que directe cadūt ſub fide intelligere nō poſſumus durāte ſtatu fidei: ſed quedā alia ad fidē ordinata hoc mō intelligi poſſunt. Alio mō cōtingit aliquid intelligi imperfecte: quādo. ſ. ipſa eſſentia rei vel veritas ꝓpōnis nō cognoſciᷣ quid ſit aut q̄ō: ſed tamen cognoſciᷣ ſm ꝙ ea que exterius apparēt veritati non ꝯtrarianᷣ: iquātū. ſ. hō intelligit: ꝙ ꝓpter ea que exterius apparēt nō eſt recedendū ab his que ſunt fidei: ⁊ ſm hoc nihil ꝓhibet durante ſtatu fidei intelligere ēt ea que per ſe ſub fide cadūt.) Hec ille. Dico ḡ ꝙ Aug. intēdit: ꝙ diſcurſus ꝓcedēs ex auctoritatib⁹ ſcripture nō generat intellectuꝫ ṗmo mō: ſed de ſcḋo nō negat: imo in libro de vidēdo deū dicat ea que fidei ſunt poſſe dici viſa vel ſcita. (Nō imerito (iquit) nos ſcire dicimus nō ſolū ea que videmus aut vidimus: veꝝ etiā illa que idoneis cōmoti teſtimonijs vel teſtibus credimus: porro ſcire nō incōgruenter dicimus etiam illud qḋ certiſſimū credimus. hinc fcm̄ eſt vt etiā recte credita ⁊ ſi nō adſint ſenſibus noſtris videre mente dicamus.) Hec Aug. ¶ Ad 3ᵐ negaᷣ ꝯñtia: dico enim ꝙ veritates theologice que in ſe cōtingentes ſunt ſciunᷣ ſciētia diuina infallibiliter: qꝛ attingit cōtingentia vt habent aliquid neceſſitatis: ⁊ ꝯformē neceſſitatem habet hec ſciētia illi ſubalternata: que eſt eius impreſſio ⁊ ſimilitudo quedā: ⁊ iſtud declaratū fuit ſoluēdo ad 5ᵐ ꝯtra ſcḋam ꝯclōnē. ¶ Ad ṗmū Durandi dr̄: ꝙ maior eſt diſtinguēda vel forte falſa: diſtinguenda quidē qꝛ ſi intelligaᷣ ꝙ omnis demōſtratio ꝓcedat ex per ſe notis: vel reducibilib⁹ in aliqua per ſe nota ipſi demōſtrāti: falſa eſt. ſi aūt intelligiᷣ ꝙ ois demōſtratio procedit mediate vel imediate ex ꝑ ſe notis demōſtranti vel alicui ſuperiori ſciētie a quo demōſtrās ſua ṗncipia ſumit: tūc hoc cōceſſo nihil eſt cōtra nos. nā theologia iſto mō ꝓcedit ex reducibilib⁹ in per ſe nota: nō qdeꝫ viatori: ſꝫ beato. Pōt dici ſil'r ꝙ maior eſt falſa ſimpliciter: qꝛ nō omnis demonſtratio pōt reſolui in ꝑ ſe nota mediate vel imediate: ſꝫ ſufficit ꝙ reſolui poſſit in ṗncipia euidētia: lꝫ nō per ſe nota: ſicut eſt de ṗncipijs phyſice: quoꝝ multa ſenſu ꝓbanᷣ aut inductione: que tñ nō ſunt per ſe nota. Et ſimil'r multa ṗncipia theologie nullo mō reſolui poſſunt in aliqd per ſe notū ipſis beatis: ſicut eſt iſtud. Oēs reſurgemus. iſtud eniꝫ lꝫ ſit euidēs beatis vidētibus verbū: nō tamen per ſe notū. ¶ Ad 2ᵐ negaᷣ minor: neqꝫ valet ei⁹ ꝓbatio: ſm eniꝫ ꝙ dicit ſanctus Tho. de veritate. q. 14. arti. 3° ad 7ᵐ. (Nō requiriᷣ ad rōneꝫ virtutis ꝙ per eā eliciaᷣ optimus actus: qui pōt elici a potentia illa: cū contingat in eadē potētia eſſe plures v'tutes: quaruꝫ vna alia nobiliorē actū elicit: ſicᷣ magnanimitas liberalitatē.) Hec ille. Et loquiᷣ in ꝓpoſito de fide: de qua dicit: ꝙ ē virtus: lꝫ nō poſſit in apertā viſionē que eſt optimū intellectus. Dicit eniꝫ ibidē ad 7ᵐ: ꝙ fides ſm hoc diciᷣ eē vltimū potētie qḋ cōplet potentiā ad eligendū bonū actum ⁊ meritorium. Dicit eniꝫ ibidē arguendo in oppoſitū: ꝙ fides eſt diſpō perfecti ad optimū inquātuꝫ diſponit ad beatitudinē. ¶ Ad aliā ꝓbationem minoris dicit ſanctus Tho. ibidē ad 5ᵐ ꝙ fides non eſt virtus intellectualis nec moralis ſꝫ theologica: tales enī phi neſciuerunt: qꝛ ipſi nullā virtutē poſuere: cuius obiectuꝫ eſſet vltimus finis. ¶ Ad pᵐ Scoti dcm̄ eſt in ꝓbatione tertie ꝯclōnis: ibi enī allegat ſanctus Tho in de veritate. ponēs ꝙ fidelis viator nō hēt ſciam ēt ſubalternā de articulis quos credit. ⁊ ideo argumentū non ꝓcedit ꝯ nos. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ minor eſt falſa: dico enī ꝙ ſcia beatoꝝ ⁊ ṗcipue dei eſt cā eſſentialis theologie viatoꝝ illo mō quo ſcia magiſtri eſt cā ſciētie diſcipuli. Et vlterius: lꝫ ſcientia dei nō ſit obiectū huius ſcientie: nec ſit potētia intellectiua: qua intelligimus: nec ſpēs intelligibilis qua efficiamur in actu ṗmo: tñ eſt cauſa eſſentialis ſcie noſtre iſto mō ꝙ niſi habens illā traderet nobis ṗncipia noſtre ſciētie mediate vel imediate: nūq̄ naturaliter poſſemus iſtā ſciam habere. Et ſil'r habitus ṗncipioꝝ iſtius ſcie cauſaᷣ eſſentialiter a ſcia illa. vnde argumentū falſum ſupponit ꝙ. ſ. ſcia nō depēdeat eſſentialiter niſi ab obiecto vel a potentia vel a ſpē. hoc eniꝫ falſum eſt de ſciētijs ſupnaturaliter habitis ⁊ de ꝓphetijs: ⁊ ꝑſertim in ſcia aie xp̄i ⁊ Ade ⁊ Salomonis ⁊ alioꝝ. Dcm̄ eſt etiā ſupra q̄ō aliqua notitia aſſenſus depēdet a voluntate: nec ad illam ſufficeret obm aut potētia. Ex quo pꝫ ꝙ nulla eſt ſimilitudo quā facit arguēs de ſe ⁊ de geometro: quia nulla ſcia nāliter acq̄ſibilis ita eēntialiter dependet a ſcia geometri qn ſine illa haberi poſſit. Nō tñ eſt incōueniēs ꝙ ille q accipet ṗncipia aliqua geometrie a geometro ꝑfecto: nec aliter illa cognoſceret niſi ꝑ fidē adhibitam dictis geometri: ⁊ ex illis ṗncipijs inferret ꝯcluſiōes diceretᷣ habere ſciam ſubalternatā de illis ꝯclōnibus: vt dcm̄ fuit. ¶ Ad 3ᵐ negaᷣ maior de ſcia ſubalternata cui⁹ ṗncipia ſunt incōpoſſibilia ṗncipijs ſcie ſubalternātis. Nec valet ꝓbatio. falſuꝫ. n. eſt ꝙ in itelligibilib⁹ illa que ſunt ṗora ſimpl'r ſint ṗora nobis: cū intellectus noſter ſe habeat: ſicut oculus noctue ad ea que ſunt manifeſtiſſima in natura. Dato. n. ꝙ theologia viatoris ſit cōpoſſibilis theologie cōprehenſoris non ſequitur: ꝙ principia theologie viatoris ſint compoſſibilia theologie cōprehenſoris: ⁊ ita non habetur

Cōcludit ēt arᵐ ⁊ confirmatio theologiā ñ eē ꝓpe ſciam qḋ cōcludimus.

Quia oīa vt ſūt ſibi pñtia cognoſcit.

Sufficit ꝙ i ꝑ ſe nota reſoluat demōſtratio.

In plus eſt euidēs eē q̄ eē ꝑ ſe notū.

Simpl'r optimū actuꝫ eligere nō ē de rōne virtutis vt v'tus eſt.

Ignorarunt phi virtutem theologicaꝫ.

Scia dei eſt eēntialis cā theolo' viatorum.

Quare ſcientia dei ſit eēntialis cā nr̄e ſciētie.

Geometria geometrie ſubalternari poteſt.

Diuerſimode theologie adinuicē ſe habent ⁊ principia illaruꝫ.

ꝙ fides

ꝙ fides cum clara dei viſione eſſet. ¶ Ad 4m cuiꝫ dr:
ꝙ licet biblia nõ ꝑcedat per modũ ſcie demonſtratiue:
tñ ex ꝯtentis in biblia que ſe habẽt vt ṗncipia ſciẽtie
ſancti demõſtratiue intulerunt ꝯcluſiones: de quibus
eſt theologia arguẽdo ꝯtra hereticos ex ṗncipijs theo
logie. Et idẽ licet theologia nõ tradať in ſacro canone ſti
lo ſyllogiſtico explicate: tñ in libris ſequentiuꝫ theolo
goꝝ tradiť mõ ſcientifico ⁊ mõ artis explicite: oĩa tñ
implicite in biblia ꝯtinenť: vnus etiã articulus ꝑ aliũ
põt ꝑbari. Aplus etiã in ſuis epiſtolis confirmabat di
cta ſua per antiquũ teſtamẽtũ: xp̄s etiã idẽ fecit diſpu
tando cuꝫ iudeis: ideo dixit eis. (Scrutemini ſcriptu
ras: qꝛ ipe teſtimoniũ perhibẽt de me.) ¶ Ad ṗmũ ꝯ
5am ꝯcluſionẽ dicit: ꝙ licet nulla ſcia ꝑcedat ad ꝑbãduꝫ
ſua ṗncipia demõſtratiue aut ex ṗoribus infra eandẽ
ſciam: tñ nihil ꝓhibet ꝙ aliqua ſcia mãifeſtet ſua ṗn
cipia per aliquas ſimilitudines: ⁊ defendat ea contra
impugnãtes: vel oñdat argumenta in oppoſitũ eſſe ſo
lubilia aut ex vno coꝝ ꝯceſſo ꝯcludat aliud: nõ tamẽ
a priori. Et ꝓpter iſta q̃ttuor ſanctus doctor ⁊ alij do
ctores mouẽt queſtiones de articulis fidei. vñ ſanct9
doctor in ſcripto ſup Boetiũ. q. 2. arti. 2. ad 4m. ſic in
quit. (Articuli fidei i hac ſcia nõ ſunt q̃ſi ṗnes: ſꝫ qua
ſi ṗncipia: que ẽt defendunť ab impugnantibus: ſicut
phs. 4. metaphy. diſputat ꝯtra negãtes ṗncipia: ⁊ ma
nifeſtantur per aliquas ſimilitudines: ſicut ṗncipia
nãliter nota per inductionẽ: nõ aũt rõne demonſtrati
ua ꝑbanť.) Hec ille. Itẽ articulo 3o dic. (In ſacra ſcri
ptura poſſumus vti phia tripľr. Primo mõ ad demõ
ſtrandũ ea: que ſunt ꝑambula fidei: qꝛ neceſſe eſt in fi
de ſcia: vt ea que rõnibus naturalib9 ꝑbanť: vt deum
eſſe vnum ⁊ hmõi: vel de deo vel de creaturis ꝑbata
que fides ſupponit. Scdo ad notificandũ per aliquas
ſimilitudines ea que ſunt fidei: ſicut Aug in lib. de tri
nitate vtiť multis ſimilitudib9 ex doctris phicis ſum
ptis ad mãifeſtãdũ trinitatẽ. Tertio ad reſiſtẽdũ his
que ꝯtra fideꝫ dicunť ſiue oñdendo illa eſſe falſa: ſiue
oñdendo ea nõ eſſe neceſſaria.) Hec ille. Ex qb9 oĩb9
pꝫ ꝙ theologi poſſunt mouere q̃ones ď articulis fidei
⁊ poſſunt adducere rõnes phyſicas triplici motiuo ṗ
dicto. De 4o aũt mõ ibidẽ poſito loquiť ṗma parte ar
ticulo 8o. (Cõſiderandũ (inqt) eſt in phyſicis ſciẽtijs
ꝙ inferiores ſciẽtie nõ ꝑbant ſua principia: nec cõtra
negantẽ ſua ṗncipia diſputãt: ſed hoc relinquunt ſupe
riori ſcientie. Suprema võ inter eas eſt metaphyſica:
que diſputat cõtra negantem ſua principia: ſi aduerſa
rius aliquid cõcedat. ſi aũt nihil concedat nõ põt cuꝫ
eo diſputare: põt tamẽ ſoluere rationes illius. Unde
ſacra doctrina cũ nõ habeat ſuperiorẽ diſputat cõtra
negantẽ ſua ṗncipia arguẽdo quidẽ: ſi aduerſarius ali
quid concedat coꝝ que per diuinam reuelationeꝫ ha
benť: ſicut ꝑ auctoritates ſacre ſcripture diſputamus
cõtra hereticos ⁊ per vnuꝫ articuloꝝ contra negantes
aliũ. Si võ aduerſari9 nihil ꝯcedat eoꝝ: que diuinitus
reuelanť: nõ remanet ampli9 via ad ꝑbandũ alios ar
ticulos fidei per rõnem: ſed ad ſoluendum rationes ſi
quas inducit cõtra fidem. Cum. n. fides infallibili ve
ritati innitať: impoſſibile aũt ſit de võ demõſtrari con
trariũ: manifeſtũ eſt ꝑbationes que contra fidẽ indu
cuntur nõ eſſe demõſtrationes: ſed ſolubilia argumẽ
ta.) Hec ille. Ex quo pꝫ quõ q̃druplici de cauſa i ma
teria articuloꝝ fidei theologi mouẽt queſtiones: ⁊ ra
tiões adducũt nõ obſtãte ꝙ articuli fidei ṗncipia ſint
in theologie ſcientia. ¶ Ad 2m pꝫ per idẽ ⁊ ad 3m ⁊ ad
4m niſi ꝙ ꝑ 4o ſciẽdũ ꝙ Augu. in illa auctoritate: que

Propter q̃t tuor doc. qõnes de articulis mouent.

Quõ ſit phia ancilla theologie ſicut ⁊ cetere ſcie tripľr i ſacra ſcrip ea vtimur.

Cõtra aliq̃d ṗncipioꝝ cõcedentes arguẽdo diſputare poſſum9 ꝯ nullum võ rñdendo tñ.

ibidẽ allegať nõ intendit ꝙ habitus theologie noſtre
ſoluꝫ ſit declaratiuus aut defenſiuus articuloꝝ fidei:
imo per hoc qđ dicit fidem per illũ nutriri dat intelli
gere: ꝙ per iſtũ habituꝫ cognitio noſtra de deo: que ab
articulis fidei icipit: per ꝯclões inde elicitas ſcibiles
incrementũ capit: res enim per idẽ augeť ⁊ nutritur.
¶ Ad 5m dõm: ꝙ Petrus aplus in illa auctoritate ſm
exponẽ ſcti Tho. 3o ſen. diſ. 24. q. i. arti. 2o queſtiũcula
2a ad 3m. nõ aliud intendebat niſi ꝙ ad ꝑbandũ fideꝫ
indubitanda eſt rõ diuina: non aũt humana: qđ qualr
fiat docet ſic inquiẽs. (Ratio hũana ꝓcedit auctorita
tem humanam: ⁊ ratio diuina precedit auctoritatem
diuinam cui fides innitiť. vnde fides noſtra ita ſe hẽt
ad rõnẽ diuinã qua de9 cognoſcit: ſicut ſe hꝫ fides illi9
qui ſupponit ṗncipia ſubalternate ſcie a ſcia ſubalter
nante: que per ꝓpriã rõnẽ illa ꝑbauit. vñ Aplus non
mouet rõnem humanã inducere ad ꝑbandũ fidẽ ſed
diuinaꝫ: vt qꝛ deus dixit. Humanã aũt ad defendẽdũ
vt per eam oſtẽdať ꝙ ea que fides ſupponit non ſunt
ĩpoſſibilia: nõ aũt ita: ꝙ ea que ſunt fidei ſufficiẽter ꝑ
rõnẽ humanã ꝑbari poſſint.) Hec ille. Eandẽ ſniaꝫ te
net 2a 2e. q. i. arti. 5o ad 2m. ¶ Ad ṗmũ ꝯtra 6am ṗnem:
⁊ ad 2m dr ſicut ibidẽ dicebať: nõ eñi oꝫ ꝙ cognita ali
qua nã cognoſcať ꝑfecte oĩs eius cã efficiens aut fina
lis: niſi loquendo de efficiente vniuoco: ⁊ de fine ꝓpor
tionato nature cognite. Tũc ad ṗmã improbatõeꝫ da
te ſolutiõis dr: ꝙ Augu. nõ intendit ꝙ potentia nature
humane ad fidẽ ⁊ charitatẽ ⁊ hꝫ ſit ꝓpꝛie loquẽdo po
tentia nãlis: talis. n. potẽtia eſt quedã inchoatio act9:
⁊ põt reduci in actũ ꝑ agens nãle: ſꝫ accipit ibi nãle ꝑ
omni illo: qđ ineſt nature a ſua iſtitutiõe. nã võ huma
na ex hoc ꝙ eſt intellectiua eſt in potẽtia obedientia
li ad hꝫ habitus ſupernãles. iõ illa potẽtia ĩpꝛopꝛie
dr nãlis. Tunc dico: ꝙ licet cognita ⁊ cõprehẽſa aliq̃ na
tura poſſit cognoſci omnis eius potẽtia nãlis primo
mõ capiẽdo potentiã naturalẽ: nõ tñ omnis potentia
nãlis 2o mõ: qꝛ talis potentia obedientialis nõ eſt niſi
quedã relatio: ad cuius cognitiõeꝫ nõ ſufficit cognoſce
re fundamẽtũ: tñ qꝛ relatio nõ cognoſciť niſi cognito
fundamẽto ⁊ termino: dato etiã ꝙ ex cognitiõe natu
re cognoſcereť potẽtia illa ⁊ finis nãe: nõ habereť ꝙ
illa cognitio eſſet ꝑfecta ⁊ determinata ſufficiẽs ad ſa
lutẽ: ſed ſolũ q̃tum ad qꝛ eſt. ¶ Ad 2am improbatiõeꝫ
dr: ꝙ hõ naturaliter appetit illũ finẽ nõ ſub ꝓpꝛia rõ
ne: ſꝫ in generali: eo mõ: quo oẽs appetũt beatitudinẽ
ſub hac rõne: perfectũ bonũ nature rõnalis: ⁊ iõ finis
vltimus hoĩs eſt nãliter ab homine cognoſcibilis ſub
illa rõne cõi: vt oñdit ſctũs Tho. 4o ſen. di. 49. q. i. ar
ticulo 3o queſtiũcula ṗma. Cõcediť ġ ꝙ ad illũ finem
hõ nãliter ordinať loquẽdo de ordine nãli illo modo
quo dcñ eſt potentiam obedientialeꝫ eſſe naturaleꝫ:
negatur tamẽ ꝙ ad illum finem homo naturaliter or
dinetur ſic: ꝙ habeat ordinem ꝓpꝛie naturalẽ: aut po
tentiam naturalem: ⁊ ideo nõ oportet ꝙ ordo ille na
ture ad viſionẽ beatificam naturaliter cognoſcať niſi
precognita beatifica viſione. Taleꝫ aũt cognoſcimus
ex theologia ⁊ eius terminis cognitõe ſufficiẽti: cogni
tio aũt finis ⁊ ordinis ad illũ finẽ: quẽ naturaliter poſ
ſemus habere nõ ſufficit ad ſaluteꝫ. ¶ Ad 3m dico: ꝙ
licet naturaliter ſit cognoſcibile: ꝙ hõ ordinať ad cogno
ſcendum deum tãq̃ in finem: nõ tamẽ naturaliter po
teſt ſciri ſine multoꝝ erroꝝ mixtione ⁊ cũ ſumma dif
ficultate q̃lis eſt illa cognitio an. ſ. illa quã Ariſto. tra
dit in ſua metaphyſica: an illa quã fingit Auerro. an illa
qua intelligẽtie iferiores intelligũt ṗmã: de hoc tamẽ

Poten. obedientialis nãlis dici ṗt impꝛopꝛie tñ.

Poten. obedientialis ẽ relatio quedã.

Nã ſalus neceſſario reqrit ad hñſicari: hoc aũt ẽ reſpectũ finis ſupernãlis.

dubio fides ⁊ theologia nos certificāt: ⁊ huius veritatis notitia eſt neceſſaria homini ad ſalutē: q̄ꝛ ſine huius veritatis cognitiōe ſpes nr̄a nulla eēt. ¶ Ad confirmationē pꝫ per idē: q̄ꝛ ſoluꝫ ꝓbat: ꝙ nāliter eſt cognoſcibile: ꝙ finis hominis eſt cognitio dei: ſꝫ hoc ſcire nō ſufficit vt dcm̄ eſt: dato ēt ꝙ nāliter cognoſcibile eēt: ꝙ finis vltimus hominis eſt viſio dei ꝑ eēntiā: tm̄ pauci nāliter ad hoc cognoſcendū ꝑuenirent: ideo adhuc theologia eſt neceſſaria loquendo de nec̄itate quo ad bn̄ eſſe. ¶ Ad 3m ꝑncipale dr̄ ꝙ ſanct⁹ Tho. nō itendit: ꝙ per mediū a diuina reuelatiōe ſumptū ſolū ſciant̄ ea: que in alijs ſciētijs humanitus iuentis tradunt̄: vt arguēs ꝓcedit: imo multe alie veritates ad quas itellectus nō pōt aſpicere niſi ſupnāliter adiutus. volebat g̊ dicere ꝙ de eiſdē reb⁹ pn̄t eſſe diuerſe ſciē ſm ꝙ eadē res pōt cōſiderari ſm diuerſas rōnes cognoſcibilis. i. ſm diuerſa media: q̄ꝛ ibi vocat rationē cognoſcibilis mediū: quo aliqd ē cognoſcibile. Et ita ſufficiēter ꝯcludit neceſſitatē alteri⁹ ſciētie ab alijs: que nāli lumine itellect⁹ agētis inuēte ſunt: q̄ꝛ ſicut alia ⁊ alia rōne formali. ſ. ſm diuerſa media ⁊ ſm ꝑncipia diuerſa: ita nō ſolū eaſdem: imo alias ⁊ alias veritates ꝯſiderāt de eodē obiecto. Dico vlterius ꝙ lꝫ ꝯſiderēt veritates eaſdē: qn̄qꝫ tm̄ theologia nō ſuperfluit ꝑꝑ cās ſuperi⁹ dictas: imo eſt nec̄ia ꝑdicto mō. ¶ Cū vō iprobat̄ quedā rn̄ſio ibi facta: que hēri pōt a ſctō Tho. pª 2e. q. 54. arti. 2. Dico ad pmā improbationē: ꝙ illa ſolō nō ponit aliq̄ eē diſtincta in rōne ſuperioris: puta forme: ⁊ indiſtincta in rōne iferioris: puta hitus: ſm ꝙ arguēs falſe putat: ſꝫ intēdit ꝙ hitus pn̄t diſtigui ſm modū diſtōnis formaꝝ: ⁊ ſm modū diſtōnis ꝓpriū hitibus. Nō eſt aūt idē dicere. iſta ſūt indiſtincta in rōne hitus: ⁊ iſta nō diſtinguunt̄ ſm ꝓpriū modū diſtōnis habituum: ſicut quantitas digiti mei ⁊ q̄titas ſibi eq̄lis in celo ſm multos ſunt diuerſaꝝ ſpērū ⁊ rōnū: nō tn̄ iſta diſtō ſpērū eſt ſm ꝓpriuꝫ modū diſtōnis q̄titatis a q̄titate: puta ſm ꝯtinuum vel diſcretū: aut ſm lineā ⁊ ſupficiē corp⁹: aut ſm bicubituꝫ ⁊ tricubitū: ſꝫ ſm cōem modum diſtōnis formaꝝ: q̄ꝛ vna illaꝝ q̄titatū eſt corruptibilis: alia icorruptibilis: oīa aūt talia diſtiguunt̄ gn̄e ex. 10. metaph. aut q̄ꝛ vna illaꝝ eſt educta de po᷒ māe: non aūt alia. Aliud exēplū pōt eſſe de viſu homīs ⁊ viſu aſini q diſtinguunt̄ ſpē: nō ſm ꝓpriū modum diſtōnis ſenſuuꝫ. ſ. rōne obi: ſꝫ alio mō: ⁊ ifinita exēpla ex hoc dari poſſent. ¶ Ad 2am iprobatiōeꝫ dico: ꝙ obiecta diſtinguunt hitus in alio genere cāe q̄ꝫ efficiētis: puta ī genere cāe formalis vel finalis: q̄ꝛ ſicut dicit ſctūs Tho. pª 2e. q. pma. arti. 3°. obiectum eſt forma extrinſeca ipſi⁹ actus: ⁊ dat ei ſpēm. Et ſilr̄ dōm eſt de hitu: imo ⁊ de potētijs aīe: vt ipſe ponit pma parte. q. 77. arti. 3°. ¶ Ad 3m dico: ꝙ rō quā credit ſtare nō ſtat vt ſuperi⁹ dcm̄ eſt. Et hec de 2° arti°. Ratio vō facta in pede qōnis ad oppoſituꝫ predictoꝝ ſoluit̄ facile per pmā concluſionē. Et hec de prima queſtione.

Niſi diuſitatē modi cognoſcēdi ꝯcomitat̄ diuſitas cognoſcibilium formalr̄ ⁊ oppoſitū ſit ipoſſibile: tō dū exp̄ſſit diuerſitatem modi cognoſcēdi iplicite diuſitatē cognoſcibiliuꝫ implicauit.

Jmmo ⁊ genere phyſico diſtinguunt̄: ſꝫ nō logico.

¶ Utrum habitus theologicus ſit practicus:

ITerum circa ꝓlogū 2° querit̄. Utruꝫ hitus theologie ſit practicus. Et arguit̄ ꝙ ſic. Ille hit⁹ eſt pure practicus: cuius finis eſt ſcire opari: ſed finis theologie eſt ſcire operari: vel q̄liter operandū eſt vt perueniat̄ ad ſalutem: iuxta illud Jacobi. p̄ Eſtote factores verbi ⁊ nō auditores tm̄. ergo videt̄ ꝙ ſit practica: ⁊ nō ſpeculatiua. Jn oppoſitū arguitur ſic. Nulla ſcīa humano ingenio acq̄ſita pōt eſſe nobilior theologia: ſed aliq̄ ſcīa acq̄ſita eſt nobilior omni ſcīa practica. ergo theologia non eſt ſcīa practica: ſed potius ſpeculatiua. maior nota eſt. minor ꝓbat̄: q̄ꝛ alique ſcientie acquiſite ſunt pure ſpeculatiue: vt geometria ⁊ metaphiſica: ſed tales ſunt nobiliores ſcientijs practicis: vt dicit̄ p̊. metaphyſi. igitur ⁊c. Jn hac qōne duo erunt articuli: in pmo ponent̄ ꝯclōnes. in 2° mouebunt̄ dubitationes. Quātū ad primū ſit pma ꝯclō. Scīa ꝓpe ſpeculatiua differt a practica q̄tū ad finē ⁊ q̄tum ad māmm: de q̄bus ſunt: ſic ꝙ finis ſpeculatiue eſt ꝯſideratio veritatis: mā aūt eius eſt res opere ſcientis nō operabilis: practice aūt finis eſt operatio: ⁊ obm eius vel mā eſt res ab huius ſciam hn̄te operabilis. Jſtam ꝯclōnē ponit ſcūs Tho. ſuper Boetiū de trinitate. q. 5. arti. p̊. vbi ſic ait (Theoric⁹ ſiue ſpeculatiuus intellectus in hoc ꝓprie ab operatiuo: ſiue practico diſtinguit̄: ꝙ ſpeculatiuus hꝫ ꝓ fine veritatem: quā ꝯſiderat: practicus aūt veritatē ꝯſideratā ordinat in operationē tanq̄ꝫ in finē. ⁊ iō phs dicit. 3° de anima: ꝙ differunt ab inuiceꝫ fine. ⁊. 2° metaphyſice dicit̄: ꝙ finis ſpeculatiue eſt veritas: finis aūt operatiue ſiue practice actio. Cū igit̄ oporteat māmm fini eſſe ꝓportionatā: opꝫ practicarū ſciarū māꝫ eſſe res illas q̄ a nr̄o opere fieri pn̄t: vt earū cognitio in operationē q̄ſi in finē ordinari poſſit. Speculatiuarū vō ſciarūꝫ māmm opꝫ eſſe res: que a nr̄o opere nō fiunt. vn̄ illarū ꝯſideratio in operationē ordinari non pōt ſicut in finem). Hec ille. Qz autē iſta ꝯclō intelligenda ſit de ſcīa ꝓprie ſpeculatiua pꝫ ꝑ ꝯcluſionem ſequētē. ¶ 2a ꝯclō. Sciētia hꝫ qd ſpeculatiua nō differt ſemꝑ a practica q̄tū ad māꝫ vel obm: imo aliqs pōt hēre ſcientiam ſpeculatiuā de re operabili ab ipſo: ⁊ ſic de eodē hr̄e ſciam ſpeculatiuā ſm qd: ⁊ ſm qd practicā. Jſtaꝫ ꝯclōnē in ſnīa ponit ſctūs Tho. pma parte. q. 14. arti. 16. (Aliq̄ (inqt) eſt ſcīa ſpeculatiua tm̄: aliqua practica tm̄: aliqua ſm aliqd ſpeculatiua: ⁊ ſm qd practica. ¶ Ad cui⁹ euidentiā ſciendū: ꝙ aliq̄ ſcīa pōt dici ſpeculatiua 3r. Primo ex parte rerū ſcitarū: que non ſunt opabiles a ſciēte: ſicut ſcīa hoīs de rebus nālib⁹: vł diuinis. 2° mō q̄tū ad moduꝫ ſciendi: vtputa ſi edificator ꝯſideret domuꝫ diffiniēdo: diuidendo: ⁊ ꝯſiderando eius vlīa ꝑdicata: hoc. n. eſt opabilia mō ſpeculatiuo ꝯſiderare: ⁊ nō ſm ꝙ ſunt opabilia. Opabile. n. eſt aliqd ꝑꝑ applicationē forme ad māꝫ ⁊ nō ꝑ reſolōnē cōpoſiti in ꝑncipia vlīa formalia. 3° q̄tū ad finē: nā itellus practicus differt a ſpeculatiuo fine: vt dr̄ 3° de aīa. Jntellectus aūt practicus ordinat̄ ad finē operationis: finis aūt itellect⁹ ſpeculatiui eſt ꝯſideratio veritatis: ſi g̊ edificator ꝯſideret qualr̄ pōt fieri aliq̄ domus nō ordinās ad finē opōnis: ſed ad cognoſcendū tm̄ erit q̄tuꝫ ad finē ſpeculatiua ꝯſideratio: tn̄ de re opabili. Scīa g̊ que eſt ſpeculatiua rōne ipſius rei ſcite eſt ſpeculatiua tm̄: que vero eſt ſpeculatiua ſm moduꝫ vel ſm finē eſt ſm qd ſpeculatiua: ⁊ ſm qd practica. Cuꝫ vō ordinat̄ ad finē opationis eſt ſimplr̄ practica. Hec ille. Ex q̄b⁹ apparet: ꝙ ſcīa que dr̄ ſpeculatiua ſoluꝫ ꝓpter moduꝫ ꝯſiderandi: vel ꝓpter fineꝫ cognitionis pōt eſſe de re opabili: ac ꝑ hoc circa eandeꝫ māmm cum ſcīa practica. Pꝫ ēt ꝙ ſcīa dr̄ ſimplr̄ ⁊ proprie ſpeculatiua: que eſt ſicut de ꝑncipali obo de re nō operabili a ſciente: ſed ſcientia nō ideo dr̄ ſimplr̄ aut ꝓprie practica: que eſt de re opabili a ſciēte: ſꝫ ex fine ſimplr̄ practica iudicat̄. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ nō ē iconueniens aliq̄ꝫ eſſe ſciam ſimplr̄ practicā: ⁊ tn̄ aliqd obm

Circa pmaꝫ ꝯclōnē. qd ſit praxis iquirit Euſtrat⁹ p° ethi. ꝙ pmo ē opō cuiuſlꝫ virtut[is] tā nālis q̄ꝫ libe. 2° ꝙ ē opō cogitātis vt cognoſcēs. 3° ē opō exiis in p̄tāte hoīs. 4° eſt opō nata ꝯſonimiter elici dictamini recto: ⁊ h eſt ēt mēs Grego. in p. q. vlt. Scot⁹ āt inqt ꝙ praxis nihil aliud ē q̄ꝫ act⁹ a voluntate elicit⁹ p⁹ vł 2° ipat⁹. Ochā vō. d. ꝙ ē opō i voluntatis poteſtate cōſiſtēs ab intellectu conſiderata: reſpectu cui⁹ pōt eē electio. Durā. i. p. d. ꝙ ē opō ab actu p̄tico elicita ⁊ directiua opōnis q̄ obm ꝯſtituit inquātū directiua ⁊ nō inq̄tū cognitio. Jdē p̄ poſte. tex. 41.

Jdeꝫ ver. q. 2. arti. 8. q. 3. arti. 3. o

eius

eius minus principale nullo mõ eſſe operabile a ſciente. ſicut pȝ de ſcientia morali: que in aliq̃ ſui parte agit de potentijs anime. Sciẽtia ḡ dicit̃ ſimpliciter ſpeculatiua: cuius principale obm̃ eſt nõ operabile a ſciẽte: ⁊ finis eius eſt ↄſideratio veritatis: ſed illa dr̃ ſimpliciter practica: cuius principale obm̃ eſt a ſciente operabile: ⁊ eius finis eſt opari. ❡ Tertia ↄclõ. Aliq̃ ſciẽtia: que nõ eſt actu ſimpliciter practica: põt fieri ſimpliciter ⁊ actu practica: quedã vͦ nõ. ❡ Iſtã ↄclõnem intẽdit ſctũs Doctor de vitate. q. 3. arti. 3. vbi ſic ait. (Sicut dicit̃. 3. de aĩa. Intellectus practicus differt a ſpeculatiuo fine: finis. n. ſpeculatiui eſt veritas abſolute: ſed practici eſt operatio vt dr̃ 2° metaphyſice. Aliqua ḡ cognitio dr̃ practica ex ordine ad opus. Qḋ cõtingit dupl̃r. Qñq; in actu: dũ. ſ. actualiter in opus ordinat̃. ſicut cũ artifex p̃concepta forma ꝓponit eã; in mãm inducere: ⁊ tunc eſt actu practica cognitio: ⁊ ſil̃r cognitionis forma. Qñq; vͦ cognitio eſt ad actũ ordinabilis: non tñ actu ordinatur. ſicut cũ artifex cogitat formã artificij: ⁊ ſcit per modũ opandi: nõ tñ opari intendit. Et certũ eſt q̧ hec eſt practica habitu vel voluntate: nõ aũt actu. Qñ vͦ cognitio nullo mõ eſt ad actum ordinabilis. tunc eſt cognitio pure ſpeculatiua. Et hoc etiã dupl̃r ↄtingit. Uno modo qñ cognitio eſt de reb⁹ illis: que nõ ſunt nata ꝑduci per ſciam cognoſcentis. ſicut cum nos cognoſcimus nãlia. Qñq; vͦ res cognita eſt qdẽ opabilis per ſciam: tñ nõ ↄſiderat̃ vt operabilis eſt. Res. n. p opationẽ in eſſe ꝑducit̃. Sũt aũt quedã: que poſſunt ſepari ſm intellectũ: que nõ ſunt ſeparabilia ſm eſſe. ❡ Qñ aũt ↄſiderat̃ res per intellectũ operabilis: diſtinguẽdo abinuicẽ ea: que ſm eſſe diſtingui nõ poſſunt: nõ eſt practica cognitio actu: nec habitu: ſȝ ſpeculatiua tñ: ſicut ſi artifex conſideret domũ inueſtigãdo paſſiones eius: ⁊ genus: ⁊ differẽtias: ⁊ alia hmõ: que ſm eſſe indiſtincte inueniunt̃ in reipſa. Sed tũc ↄſiderat̃ res vt opabilis: qñ ↄſiderant̃ in ipſa oĩa: q̃ ad eius eſſe requirunt̃.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit. q. 2° arti. 8. (Artifex (inq̃t) de opabili duplicẽ hȝ cognitionem: ſpeculatiuã. ſ. ⁊ practicã. Speculatiuã quidem ſiue theoricã cognitionẽ hȝ cũ; rõnes operis cognoſcit: ſine hoc: q̧ ad operandũ per intentionẽ; applicet: ſed tunc ꝓprie habet cognitionem practicã quãdo extendit per intentionem rõnem operis ad operis finẽ. Et ſm hoc medicina diuiditur in theoricã ⁊ practicã; vt Auicenna dicit. ❡ Ex quo pȝ: q̧ cognitio artificis practica ſequit̃ eius cognitionẽ ſpeculatiuã: cum practica efficiat̃ per extenſionem ſpeculatiue ad opus. Remoto aũt poſteriori: remanet prius.) Hec ille. ❡ Etiã prima parte. q. 15. arti. 3. ad 2ᵐ ponit dictã diuiſionẽ de cognitiõe in actu ⁊ in habitu. Ex quibus omnibus apparet: q̧ aliqua cognitio: que non eſt actu ſimpliciter practica: põt fieri actu ſimpliciter practica. ſ. illa: que ẽ ordinabilis ad finẽ; operis: nõ tñ ordinatur: ſicut exemplificatũ fuit de artifice ↄcipiẽte formã opis: nõ tamẽ opari intẽdente. ❡ Sciendũ tñ: q̧ cũ dicit ſctũs Thomas illã cognitiõẽ; nõ eẽ actu practicã: que nõ actualiter ordinat̃ ad finẽ opis: nõ intẽdit actualẽ ordinationem q̄ũtũ ad actũ ſcdm. q2 tũc nullus habitus in hoĩe dormiẽte eſſet actu practicus: ſed loq̃t de actuali ordinatiõe q̄ũtũ ad actũ ꝑmũ: q dr̃ virtualis intẽtio: qua. ſ. acquirens habituȝ in principio intendebat per illum operari: ⁊ expoſt nõ habuit ↄ̃riã intentionẽ. Talis eñi ordinatio dicitur cõtinue in ipſo actualis: quo ad actũ ꝑmũ; q2 remanet in ſuo effectu. ſ. in habituali intentione: que habitũ artis vel ſcie comitat̃. ❡ Sciendũ; etiã: q̧ cũ ipſe dicit: illã cognitionẽ eſſe ſpeculatiuã tñ: q̃ eſt de re opabili: ſȝ nõ vt eſt opabilis: non ↄ̃dicit illi qḋ dixit in 2ª ↄ̃ne. vbi dicebat talẽ cognitiõẽ; eſſe ſm qd practicã. Nõ. n. negat in 3ª ↄ̃ne: q̄n poſſit dici ſȝ qd practica: ſȝ vult q̧ non ſit ſimpl̃r practica actu: nec habitu: cũ quo tñ ſtat q̧ eſt ſm qd practica: inq̃tũ eſt de re opabili. ❡ Quarta ↄ̃. Habit⁹ non dr̃ practicus ꝓut practicũ diuidit̃ ↄ̃ ſpeculatiuũ ab ope iteriori: qḋ maneat ĩfra intellectũ: ſed ab ope exteriori: ꝓut oẽ opus ſequẽs electionẽ põt dici praxis. ❡ Iſtã intẽdit ſanctus Tho. ꝑª 2ᵉ. q. 57. arti. 1. ad ꝑᵐ. (Duplex (inq̃t) eſt op⁹: ſcȝ interi⁹ ⁊ exterius. Practicũ ḡ vel operatiuũ: qḋ diuidit̃ ↄ̃ ſpeculatiuũ: dr̃ de ope exteriori: ad qḋ non hñt ordinẽ habitus ſpeculatiui. ſed tñ hñt ordinẽ ad opus interius intellectus: qḋ eſt ſpeculari verũ.) Hec ille. ❡ Itẽ eadẽ. q. arti. 3° ad 3ᵐ dic̃ ſic. (Etiã in ipſis ſpeculabilib⁹ eſt aliqd p modũ cuiuſdã opationis: puta ↄſtructio ſyllogiſmi: aut orõnis ↄgrue: aut op⁹ numerãdi vel mẽſurãdi. Et iõ habit⁹ ſpeculatiui: q ad hmõ opa rõnis ordinãtur: dicunt̃ per quãdã ſimilitudinẽ artes: ſȝ liberales ad drĩam illaꝝ artiũ. que ordinant̃ ad opera per corp⁹ exercita: que ſunt quodãmõ ſeruiles: inquantum corp⁹ ſeruiliter ſubdit̃ anime: ⁊ hõ ſm aĩam eſt liber. Ille vero ſcientie que ad nullũ; opus hmõ ordinantur. ſimpl̃r ſcientie dicuntur: nõ autẽ artes.) Hec ille. ❡ Itẽ 2ᵉ 2ᵉ. q. 179. arti. 2. ſic ait. (Intellect⁹ diuidit̃ in actiuũ ⁊ ſpeculatiuũ: q2 finis intellectiue cognitiõis vl eſt ipſa cognitio veritatis: qḋ ptinet ad intellectuȝ contemplatiuũ: vel eſt aliq̃ exterior actio: qḋ ptinet ad intellectũ actiuũ ſiue practicũ.) Hec ille. ❡ Ex quibus oĩbus pȝ: q̧ habit⁹ nõ ꝑdit rõnẽ; ſpeculatiui ex hoc: q̧ hȝ ordinẽ ad op⁹ interius: hoc eſt intellectuale: ſed ſolũ perdit eã ex hoc: q̧ hȝ ordinem ad opus extra virtutem cognitiuã: ita q̧ ad h̾ q̧ dicat̃ practic⁹: ſufficit q̧ ordinet̃ ad opus voluntatis regulandũ: vel alterius potentie ab intellectu. Patet p eundẽ. nã; prudẽtia ponitur ab ipſo hitus practicus 2ᵃ 2ᵉ. q. 47. arti. 2. ⁊ tñ prudentia ꝓprie extendit ſe ad opus appetitus: ⁊ nõ ad opera exteriora in exteriori mã ↄſtituta. Ait enim ſic eadeȝ. q. arti. 5. (Ars ⁊ prudẽtia ſũt circa ↄtingẽtia: ſȝ ars eſt circa factibilia: que. ſ. in exteriori mã cõſtituunt̃. ſicut domus: cultellus: ⁊ hmõ. prudẽtia aũt circa agibilia: que. ſ. in ipſo operante ↄſiſtunt.) Hec ille. ❡ Ex quo pȝ: q̧ praxis: a qua habitus dr̃ practicus. nõ opȝ q̧ ſit opatio exterius exercita vel trãſiens: imo ſufficit q̧ ſit operatio appetitus rõnalis: aut ſenſitiui: q̄nimo actus rõnis põt dici praxis ſȝ q̧ eſt volũtarius: ⁊ breuiter omnis actus: q cadit ſub electione ⁊ ↄſilio. ❡ Unde in predicte q̄õnis arti. 2° ad 2ᵐ ſic ait. (Ipſe act⁹ ſpeculatiue rõnis ſm q̧ eſt voluntari⁹ cadit ſub electiõe ⁊ ↄſilio q̄̃tum ad ſuũ exercitiũ; ⁊ per ↄñs cadit ſub ordine prudẽtie: ſed q̄̃tum ad ſuã ſpẽm ꝓut comparat̃ ad obm̃: quod eſt verũ neceſſariũ: nõ cadit ſub ↄſilio. nec ſub prudentia.) Hec ille. ❡ Ibidẽ etiã dicit. (Prudẽtis eſt bene ↄſiliari. Conſiliũ aũt eſt de his: q̃ ſunt p nos agẽda in ordine ad finẽ aliquẽ. Ratio aũt eoꝝ: que ſunt agẽda ꝓpter finẽ: eſt ratio practica. vñ manifeſtũ eſt: q̧ prudẽtia nõ ↄſiſtit niſi in rõne practica.) Hec ille. ❡ Ex quo pȝ: q̧ omne opus cadens ſub electione ⁊ conſilio: ⁊ ordinabile ad aliquẽ fineȝ dicit̃ praxis. ❡ De malo ſimiliter. q. 16. artic. 8. ponit: q̧ cognitio: qua eſtimatur aliquid eſſe eligendum vel appetendũ: eſt practica vel affectiua. ❡ Ibidem etiaȝ vult ad 11ᵐ: q̧ omnis puer ſus appetitiuo eſt cũ aliqua falſitate rationis practice. ❡ Ex quo habet̃: q̧ act⁹ voluntatis eſt praxis: a q̃ ha-

bitus meret̃ dici practicus: ⁊ etiam actus intellectus q̃tuꝫ ad exercitiū: vt cadit ſub electōe. ¶ Quinta ꝯ. Non ois habitus dr̃ practicus nec ois cognitio meret̃ dici practica ex quacūqꝫ relatōe ad praxiꝫ: ſed opꝫ ꝙ ſit ꝓxima regula opis. ¶ Iſtā ꝯcłonē intēdit ſanctus Doctoꝛ de veritate. q. 14. arti. 4. (Nō q̄libꝫ (inqt) relatio ad opus facit intellectū eſſe practicū: qꝛ aliq̄ ſimpliciter ſpeculatio pōt alicui eē remota occaſio aliqd operādi: ſicut pĥs ſpeculat̃ aiam eſſe imoꝛtalē: ⁊ inde ſicut a cauſa remota ſumit occaſionē aliqd operandi: ſꝫ intellectū practicū opꝫ eſſe ꝓximā regulam operis. vtpote quo ipſuꝫ opabile: ⁊ rōnes opandi: ⁊ cauſe operis ꝯſiderent̃. Conſtat aūt ꝙ obm fidei nō eſt verum opabile: ſed veꝝ increatū: in qḋ non pōt niſi actus intellectus ſpeculatiui. vn̄ fides eſt in intellectu ſpeculatiuo: q̄ꝛuis ſit occaſio remota aliquid operādi. Un̄ ſibi nō attribuit̃ opatio: niſi mediāte dilectōe.) Hec ille. ¶ Item 3ᵒ ſen. diſt. 23. q. 2. arti. 3. queſtiūcula 2ᵃ. (Intellectus inqt ſpeculatiu⁹ ⁊ practicus in hoc differunt: ꝙ ſpeculatiuus ꝯſiderat veritateꝫ abſolute. practicus vō ꝯſiderat veritatē in oꝛdine ad opus. Contingit aūt q̄nqꝫ ꝙ ipſum veꝝ: qḋ in ſe ꝯſiderabat̃: nō pōt cōſiderari vt regula operis ſicut accidit in mathematicis: ⁊ his: que a motu ſeparata ſunt. vnde huius veri conſideratio eſt tm̄ in intellectu ſpeculatiuo. Q̄nqꝫ aūt veꝝ illud: qḋ in ſe ꝯſiderat̃: pōt ꝯſiderari vt regula operis: ⁊ tunc intellectus ſpeculatiuus fit practicus per extēſionem ad opus. Hoc aūt ꝯtingit dupliciter: qꝛ aliquādo illud veꝝ: qḋ vtroqꝫ mō pōt ꝯſiderari: nō hꝫ magnaꝫ vtilitatē: niſi inquantū oꝛdinat̃ ad opus: qꝛ cū ſit ꝯtingens nō hꝫ firmā veritatē. ſicut eſt ꝯſideratio de operibus virtutum. Et tunc talis ꝯſideratio q̄uis poſſit eē ſpeculatiui ⁊ practici intellectus: tm̄ ṗncipaliter eſt practici itellectus. Aliquādo aūt illius veri ꝯſideratio habet in ſeipſa quandā dignitatē: etiā ſi nūq̄ꝫ oꝛdinet̃ ad opus. ſicut accidit in ꝯſideratōe diuinoꝝ: quoꝝ cognitio dirigit in operatiōe: ⁊ tn̄ viſio dei eſt finis vltimus operis. Et tūc illa ꝯſideratio principaliter eſt in intellectu ſpeculatiuo: ⁊ ſecundario in practico. Cūꝫ ergo fidei obiectuꝫ ſit veritas ṗma: que inquātū eſt finis operis regulat in opere ⁊ fide ṗncipaliter erit in itellectu ſpeculatiuo: ⁊ ſecundario in practico.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet: ꝙ ad hoc ꝙ habitus ꝓprie dicat̃ eſſe practicus: aut in intellectu practico: opꝫ ꝙ ſit proxima regula opis: ⁊ ꝙ nō habeat magnā dignitatē: aut vtilitatem: niſi inquantū oꝛdinat̃ ad opus. ¶ Sexta ꝯcło. Theologia noſtra eſt practica ⁊ ſpeculatiua: ſꝫ principalius ſit ſpeculatiua q̄ꝫ practica. ¶ Iſtā ꝯcłonem ponit ſanct⁹ Doctoꝛ ṗma pte. q. 1. arti. 4. (Sacra doctrina (inqt) vna exiſ̃s extendit ſe ad ea: q̄ ptinēt ad diuerſas ſciētias phyſicas ꝓpter rōnem cōem: quā in diuerſis attēdit: put ſunt diuino lumine cognoſcibilia. Unde lꝫ in ſcientijs phyſicis alia ſit ſpeculatiua: alia practica: ſacra tn̄ doctrina compꝛehēdit ſub ſe vtrūqꝫ. ſicut deus eadeꝫ ſcia cognoſcit ſe: ⁊ ea que facit. Magis tn̄ eſt ſpeculatiua q̄ꝫ practica: qꝛ ṗncipalius agit de rebus diuinis q̄ꝫ de actibus humanis: de quibus agit ſm ꝙ ꝑ eos oꝛdinatur homo ad perfectā dei cognitionē: in qua btitudo eterna cōſiſtit.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯnē: tꝫ ṗmo ſen. q. 1. ꝓlogi. arti. 3. vbi ſic ait. (Iſta ſciētia q̄uis ſit vna: tn̄ ꝑfecta eſt ⁊ ſufficiens ad omnē humanā ꝑfectionē ꝓpter efficaciā diuini luminis. Unde perficit hoiem in opatiōne recta: ⁊ q̄tum ad contēplationeꝫ veritatis. vn̄ q̄tū ad aliquid eſt practica: ⁊ q̄tū ad aliqd eſt ſpeculatiua. Sed qꝛ ois ſcientia ṗncipaliter pēſanda eſt ex fine: vltimus aūt finis huius doctrine eſt contemplatio prime veritatis in patria. ideo eſt principaliter ſpeculatiua.) Hec ille. ¶ Et ſic primus articulus terminatur.

Quantum ad 2ᵐ mouēda ſunt dubia. ¶ Et ṗmo ꝯtra ṗmā ꝯcłonem arguit̃ ſm Gregoriū: ꝙ habit⁹ practicus nō opꝫ ꝙ ſit de opabili abſolute. ¶ Pꝛio. Qꝛ ſcia dr̃ practica ex ſe: ⁊ ex natura ſua formalr̃: ⁊ nō qꝛ in tali vel tali ſciēte. vbi grã. habēte potentiā opandi eſt directiua actiōis. g̊ ex nã ſua: ⁊ nō qꝛ in tali ſubiecto eſt practica. tꝫ ꝯñia: qꝛ eo ſciētia dr̃ practica: quo actiua: ⁊ eo actiua: quo actionis directiua. Añs ꝓbat̃: qꝛ ſcientia ex nã ſua eſt ṗncipiū talis actus: ⁊ formalr̃ directiua ex quali gn̄ata eſt: ⁊ certum eſt ꝙ quicūqꝫ vel qualiſcūqꝫ hēat talem ſciam: dūmodo ſit euiſdeꝫ rōnis: in ſiles actus ſm ſpēm mediātibus talib⁹ ſciētijs exit: ⁊ nō in alios vnus: ⁊ alius in alios: nec idem in vno tpe in quēdā: ⁊ in alio tpe in aliū ſm ſpēm. Un̄ ſi medicus cirurgicus mediāte ſua medicina practica elicit notitiā directiuam: ꝙ apoſtematibus calidis adhibēda ſunt que repellāt. ſi perdat manus vel potentiā adhibēdi talia. nō min⁹ mediāte illa medicina eliciet talē actū. ¶ Scdo. Naꝫ ſtultum eſſet dicere: ꝙ ꝑitus ſtatuificus mox cū ꝑderet manūs vel potētiā manualiter ſtatuas fabricādi: ſimul perderet artē. Nec minus ſtultū eēt dicere. ꝙ ars remanēs in ipſo aliū actū elicitū haberet ſm ſpēm q̄ꝫ prius dū erat manuat⁹. igit̃ ſicut ṗus habebat notitiā directiuā opis: ita ⁊ nūc. igit̃ eſt practica ſicut prius. ¶ Tertio. Nā ex ꝯñe ſequit̃ eundē habitū numero fieri frequēter ſucceſſiue ⁊ practicū ⁊ ſpeculatiuū. Patet. ſi īfirmitate aliq̄ ſuperueniente ſtatuificus opari nō poſſet exterius: eius ars erit ſpeculatiua: que ṗmo fuit practica. Rurſus eo ſanato ⁊ potente operari efficietur iterum practica: ⁊ ita de muſico quando efficietur raucus. ¶ Quarto. Nā potentia actiua ſcientis nō ſufficit ad hoc: ꝙ eius habitus ſit practicus. nā ſequitur ꝙ phyſica: que hētur de actib⁹ anime. ⁊ intellectiōibus ⁊ volitionib⁹ eſſet ꝓprie practica. nā phyſic⁹ hꝫ potentiā talia ꝓducendi. Similiter geometra de figuris eſſet ꝓprie practicus: cū geometra poſſit figuras facere ⁊ deſcribere. ¶ Quinto. Nā tūc habitus magis eſſet dicēdus practicus ex ſubiecto q̄ꝫ ex obiecto. Nā ſꝫ hoc ex variatione ſcientis nō variata conditione obiecti: variatur habitus ſm practicū ⁊ ſpeculatiuū. Si. n. ſciens non hēat potentiā productiuā obiecti. habitus nō erit practicus: ſed ſpeculatiuus. ¶ Sexto. Nā tunc habit⁹ practicus erit practicus per accñs: ⁊ magis per accidēs q̄ꝫ intellectus. Nā intellectus dicit̃ practicus denominatiue ab eo: qḋ formalr̃ eſt in ipſo ſubiectiue. ſ. a notitia practica: hitus vō dicit̃ practicus non ex aliquo: qḋ ſit in eo: nec ab aliquo: qḋ ſit in eodem ſubiecto ṗmo: ſed denominatiue a potentia executiua ſm hāc viaꝫ: que omnia ſunt falſa. igit̃ ⁊ ꝯcło ex q̄ ſequuntur iſta. ¶ Contra ſecundā ꝯcłonē arguit̃ ſm Scotū ꝓbādo: ꝙ ſcia dicat̃ ꝓprie practica rōne obiecti: ⁊ non rōne finis principalit̃. Primo ſic. Rō habitus practici conſiſtit in duplici reſpectu aptitudinali. ſ. in ratione pꝛioritatis ⁊ naturalis conformitatis: quod patet ex diffinitione praxis: que talis eſt. Praxis eſt operatio alterius potentie ab intellectu: naturaliter poſterioꝛ intellectione: nata conformari recte rationi: ad hoc ꝙ ſit recta. Praxis enim naturaliter debet eſſe poſterioꝛ intellectione: ⁊ debet eſſe naturaliter nata elici conformiter rationi recte. Tales autem reſpectus ſunt relationes

Cōtra ſm argu. Gre. in plo. pri. ſenten. q. 4 articu. 2.

Cōtra Scot. plo. art.

tiones aptitudinales: q2 nō eſt de rōne actus vel habi/tus practici: q̄ actualr̄ extēdat̄ ad ꝯferēdū ſibi aliquā operationē: q2 praxis nō neceſſario comitat̄ actū ⁊ habitū practicū: ſic ergo p3 maior. Tūc ſic. Iſti reſpectꝰ aptitudinales nō ꝯpetunt vni ſcie ⁊ nō alteri niſi rōe abſoluti: illud aūt abſolutū non h3 iſtā habitudinē ex fine: ſed ex forma: que qdem nō depēdet niſi ab itellectu ⁊ obiecto: nō aūt habet hanc aptitudinē ex intellectu: ergo ex obiecto. ¶ Scdo ſic. Nā q̄ operatio aliq̄ poſſit ꝯformari intellectui eſt ex nā obiecti: qd̄ qdem cōtingens eſt ⁊ operabile ab homie: ⁊ iterū q̄ operatio ſit poſterior oritur ex itellectu: qui eſt potentia nāliter prima ⁊ ex obiecto dirigibili per intellectū: hab3 autē obiectū vnde hoc oriat̄: ſiue ꝑponatur ad faciēdu3 ſiue nō. ergo ratio practici: ⁊ iſtius reſpectꝰ nō oritur ex fine. ¶ Tertio ſic. Q2 finis nō cauſat nec mouet niſi

T. c. 37. dū amat̄: vt p3. i2. metaph. habitus aūt eſt practicꝰ dato q̄ nihil actualiter attēdatur: aut ametur: ⁊ ita idem q̄ prius. Iſta aūt argumēta vident̄ ifringere ſecūda3 cōcluſionē in hoc q̄ ponit: q̄ ſcia illa dr̄ ſimplr̄ practica ex fine: ⁊ ſimilr cōtra tertiā cōcluſionē in hoc q̄ ponit ſciam nō dici actualiter practicā: niſi dū actualiter

Cōtra q̄rta3 ꝯcſone3. q. 3. ꝓlogi Aure. ar. multiplr. ordinatur in finē operis. ¶ Cōtra quartā cōcluſione3 arguit multiplr̄ Aureolus ꝓbādo q̄ actus iterior: puta intellectꝰ ſit praxis: ⁊ q̄ habitus ordinatus ad illam ſit practicꝰ. Arguit aūt ſic. Logica: rhetorica: ⁊ hꝰ ſūt practice: ſed iſte ſolū dirigūt actus ipſius itellectꝰ. ergo habitus dr̄ practicus in ordine ad actus itellectꝰ per ipm regulatos: maiorē ꝓbat q̄nq3 medys. ¶ Primū eſt ta-

Vtrū logica rheto. ⁊ hꝰi ſint practice vel ſpeculatiue ſcie. le. Ille habitꝰ qui nō caret reſpectu cōformitatis ⁊ poritatis: nec actiuitatis: nec directiui: non videt̄ eſſe ſpeculatiuus: imo ſi h3 hos reſpectus aliqd h3 vltra rōnē ſpeculatiuā: ⁊ idcirco eſt practicus: ſed logica eſt hꝰ: h3 enim reſpectū regulantē in ordine ad actus itellectus aliarū ſciētiaꝝ: ⁊ dirigit alias ſciētias: ⁊ eſt prior eis: cū

T. cō. 15. ſit vanū ſimul querere ſciētia3 ⁊ modū ſciēdi: vt dr̄ 2° metaphiſi. ergo logica ⁊ ſimiles: vt videt̄ ſunt practice ⁊ nō ſpeculatiue. ¶ Secundū eſt tale. Nullus habitꝰ cuius finis non eſt actus ꝓprꝰ: ſed actus alteriꝰ habitꝰ poteſt poni ſpeculatiuus: talis eni3 nō eſt gratia ſui: qd̄ eſt vna conditio ſpeculatiui habitus p̄ metaphy. ſed logica ⁊ ſimiles nō habēt pro fine actū ꝓpriū mediantibus illis elicitū: ſed actū illarū ſciētiaru3 mediātibus ipſis directum: vnde nō ſunt grā ſui: ſed ꝓpter itroductionē: vt p3 in eodē. ergo nō erunt ſpeculatiue: ſed magis actiue. ¶ Tertiū. Ille habitus q extenditur vltra ſuū actū eſt pure practicus: cū ratio practici in extēſio-

3° de aīa. T. c. 49. ne cōſiſtat: iuxta illud phī (Intellectꝰ ſua extēſione fit practicus) ſed logica ⁊ aly habitus extra actum ſuū ſe extēdūt. ergo erūt practici. ¶ Quartū. Nullus artifex diuidit̄ in vtētē ⁊ docētem niſi ſit practicus: in vtendo quippe dr̄ practicare: vt p3 de medicia: ſed logica diuiditur in docētem ⁊ vtēte3. ergo erit practica. ¶ Quintu3. Nullus habitus ſpeculatiuus operat̄ ſuū obiectū: nō enim aſtrologia facit celos: nec phyſica herbas ⁊ lapides: actiua vero agit circa ſpm ⁊ operat̄: vnde dicit̄

T. cō. 1. 6° metaphy. q̄ actiua eſt reſpectu operabiliū: quoꝝ pncipium in nobis eſt: ſed logicus per habitū logice facit cōcluſiones veri expreſſiuas: vt ꝓpoſitiones ⁊ ſyllogiſmos: rhetoricus vero facit ſermones ꝑſuaſiuos: hec āt ſunt ſubiecta in eis. ergo ſunt habitus practici non ſpeculatiui. ¶ Sextū. Ille habitus qui hab3 rationē potentie actiue ⁊ virtutis eſt habitus practicus ⁊ actiuꝰ:

Cap. pᵒ. ſed phs dicit rhetoricā eſſe virtutē quandā in p̄mo rhetorice: ⁊ Cōmētator vocat eā ibidē practica3 ⁊ facultatem quādā. ¶ Et idē dicēdū eſt de logica: cū dialectica ſit aſſecutiua rhetorice: vt dicit̄ p̄mo rhetorice. ergo

Cap. pᵒ. Arguit etia3 Greg. q. 5. ꝓlogi. artic. pᵒ tripl̄r. logica ⁊ rhetorica ſunt habitꝰ practici. Hec ille. ¶ Arguit etiā Gregorius de Arimino ꝓbās: q̄ aliqua itellectio eſt vere praxis p̄mo ſic. Aliqua notitia eſt vl̄ pōt eſſe directiua ſpeculatiōis: ⁊ nullius alteriꝰ opatiōis. ḡ aliqua ſpeculatio: ⁊ per ꝯñs aliqua opatio intellectꝰ eſt vere praxis: tenet ꝯña: q2 omnis notitia dicit̄ practica extēſione eius ad praxim: talis aūt extenſio nō itelligitur niſi per modū directiui: idē enim eſt notitia practica ⁊ directiua praxis. ergo ſi aliqua notitia eſt practica ⁊ nullius alteriꝰ operationis eſt directiua q̄3 ſpeculationis: ſpeculatio vtiq3 erit praxis: antecedens ꝓbatur: q2 cōtingit aliquē deliberare: vtrū inſiſtēdum ſit ſpeculationi vel operationibꝰ vite actiue: ⁊ vtru3 ſpeculationi harū vel illarū reꝝ: ⁊ ſilr̄ quo loco: quo tēpore: ⁊ quantu3: ⁊ q̄uo ſpeculādū ſit: ⁊ iudicare quid ſpeculandū eſt circa veritates ſacre ſcripture vel alias: ⁊ tātū ⁊ tali tēpore: ⁊ ſic de alys circūſtātys. Conſtat aūt q̄ tale iudiciu3 eſt vere practicū: nō minꝰ q̄3 iudiciu3: quo iudicat̄ etiā tēperate viuēdum eſſe: ſubueniēdum indigēti: aut aliud ſimile: ⁊ iſtud iudiciū nullius alterius operatiōis q̄3 ſpeculationis eſt directiuū: vt p3. ¶ Cōfirmat̄. Q2 omnis notitia: cui cōformiter cōuenit elici electione3 virtuoſa3: eſt notitia practica: talis autē notitia de ſpeculādo vel nō ſpeculando directiua eſt hꝰ. igit̄ ⁊c̄. maior p3 auctoritate phī 6° ethico. cap. 3°. dicētis. (Oportet quidē rationē veram eſſe ⁊ appetitū rectu3: ſi qde3 electio ſtudioſa ſuperſit: ⁊ eadē hunc qdem dicere: hūc aūt ꝓſeq: hoc quidē ergo mens ⁊ veritas practica.) Et paulopoſt ēt ait (Practici ⁊ itellectiui opꝰ veritas ꝯfeſſe habēs appetitui recto.) mior ꝓbat̄. Nā electio qua aliqs eligit ſtudere i ſacra ſcriptura debito fine ⁊ alys bonis circūſtātys: vtiq3 virtuoſa eſt ⁊ meritoria: ſicut bene p3 ex verbis Gregory 6° moral̄. dicētis. nonnūq̄3 ſtudioſus tarditate intelligentie iuenitur: vt eo magis premia retributiōis inueniat: quo magis in ſtudio iuētionis elaborat: vbi pat3: q̄ conatus in ſtudio intelligēdi veritatē ſacrarū ſcripturarum vtiq3 meritorius eſt. ¶ Secūdo. Omnis operatio: ad quā iclinat virtus appetitiua eſt vere praxis: ſed ad ſtudēdū ⁊ ſpeculandu3 miſteria ſcripturaꝝ iclinat aliquos ſāctos viros v̄tus appetitiua: vt ſatis certū eſt. igit̄ ⁊c̄. ¶ Tertio. Omnis actus imꝑatus a volūtate eſt praxis: ſpeculatio eſt hꝰ. igr̄ ⁊c̄. ¶ Si dicat̄ q̄ nō ſeqtur. Speculatio ē iperata a volūtate. ergo eſt praxis: ſed ſeq̄t̄. ergo eſt praxis vel practica. ¶ Cōtra hoc arguit̄. Aliq̄ ſpeculatio eſt iperata a volūtate: ⁊ non eſt practica. ḡ aliq̄ ſpeculatio eſt praxis: ꝯña p3 ex cōceſſo. añs ꝓbatur: q2 vel ois itellectio eſſet practica: ⁊ eadē rōne ois ſciētia: qd̄ eſt falſu3: vel nulla itellectio nō practica poſſet imꝑari a volūtate: qd̄ eſt ꝯtra experiētiā: pōt eni3 iperari a volūtate cōſideratio logicalis ⁊ metaphyſicalis: ⁊ alie quelib3 habituū ſpeculatiuoꝝ. ¶ Cōtra ſextā cōcluſionē arguit

Cōtra ſextā ar. Aurc. q. 3. ꝓlogi. ocꝰ plr. ſic Aureolus. Impoſſ̄e ē duas differētias diuiſiuas in vnā ſpēm cōuenire ſic: q̄ vna ſm qd: ⁊ alia ſimplr̄: vt p3 q̄ rōnale ⁊ irrōnale: que ſunt differētie diuiſiue aialis: nūq̄3 ꝯcurrūt in vno aiali: qd̄ ſil̄ ſit rōnale ⁊ irrōnale. ſ. rōnale ſimplr̄ ⁊ irrōnale ſm qd: vel ecōtra: ſ3 practicū ⁊ ſpeculatiuū ſunt differētie diuiſiue ſcie: vt p3 6°

T. cō. p. metaphyſi. ḡ nullus habitꝰ eſt ſm qd practicꝰ ⁊ ſimplr̄ ſpeculatiuꝰ: ⁊ per ꝯñs habitꝰ theologie nō eſt vnꝰ: cuiꝰ oppoſitū ſanctꝰ Tho. dicit. vnde nō appet qn iſta duo dicta adinuicē ꝯtradicant. ſ. q̄ ſit vnꝰ habitus: ⁊ ſit ſm qd practicus: ⁊ ſimplr̄ ſpeculatiuꝰ. ¶ Scdo. Q̄ncūq3

alique due differētie cōcurrunt in vnū nō pōt dici: ꝙ
ſit ibi aliqua vnitas ſimplr: vt q̄ꝛ cōgregatiuū ⁊ diſgre
gatiuū ſunt in rubeo: idcirco nō poteſt rubeū dici ſim
pliciter diſgregatiuū ne ſit albū: nec ſimplr cōgregati
uū ne ſit nigrū: licꝫ forte magis ſit ꝯgregatiuū: q̄ꝛ ma
gis vergit ad nigredinē: ſed practicū ⁊ ſpeculatiuū in
ſunt iſti habitui ſm te. ergo nō poteſt dici: ꝙ ſimplr ſit
ſpeculatiuus: licꝫ forte magis ſit ſpeculatiuꝰ q̄ꝫ practi
cus: vnde q̄ꝛ media ⁊ mixta nō ſunt aliqđ extremoꝝ
in actu: ſeqtur ꝙ ſi iſte habitꝰ ſit medius vel mixtꝰ ex
ſpeculatiuo vel practico: ꝙ nō ſit formalr ſpeculatiuꝰ
vel practicus: cuius oppoſitū tu dicis. Vñ cōtradictio
eſt ꝙ ſit formalr ſpeculatiuus: ⁊ ꝙ ſit mixtus ex ſpecu
latiuo ⁊ practico: vt videt̃. ❡ Si dicat̃ ad iſtas duas
rōnes ꝙ ſpeculatiuū ⁊ practicū nō ſunt dr̃ie eſſentia
les diuiſiue ſcie in cōi: hoc nō valet triplici rōne. Tū
pmū. Q̄ꝛ eſt cōtra phm q diuidit 6º metaph. ſciaꝫ tan
q̄ꝫ per pmas differētias ꝑ has duas: ⁊ ꝙ ſit eiꝰ intentio
ꝙ hec diuiſio ſit per differētias eēntiales: videt̃ poſſe
ꝓbari. Impoſſe eſt eniꝫ aliquas ſpēs ꝯtētas eſſentialr
ſub differētia eſſe ſpēs generis: niſi illud genus ꝑ illas
differētias eſſentialr diuidat̃. nā ſi aial diuidat̃ per co
loratū ⁊ nō coloratū: albū ⁊ nigrū: que cōtinēt̃ ſub co
lorato: nō ſunt ſpēs aialis: q̄ꝛ coloratū nō eſt eēntialis
differētia aialis: ſpēs vero cōtente ſub irrōnali ſunt ꝑ
ſe ſpēs aial̃: q̄ꝛ irrōnale eſt eēntialis dr̃ia diuiſiua aia
lis: ſed phiſica metaphiſica ⁊ diuina cōtinent̃ ſub ſpe
culatiua: q̄ꝛ ſpeculatiue ſunt tres ſm phm ibidē: ⁊ ipe
ſunt eēntiales ſpēs ſcie in cōi: videt̃ ergo itellexiſſe ꝙ
ſpeculatiuū ⁊ practicum ſunt eēntiales differētie ſcie.
Tum 2m. Q̄ꝛ qđ ineſt habitui ex obiecto videt̃ ſibi i
eſſe eſſentialr: ſed habitus trahit hō rōnes ex obiecto:
vt ꝓbatū fuit arguēdo cōtra ſecūdā ⁊ tertiā ꝯclōnes
igit̃ vt priꝰ. Tum 3m. Q̄ꝛ plus differūt ſub ſcia in cōi
moralis ⁊ nālis: q̄ꝫ nālis ⁊ metaphiſica: q̄ꝛ nāleꝫ ⁊ me
taphiſicā phs ponit ſub ſpeculatiua: quā diuiſit ꝯ pra
cticā: ſub qua locat̃ moralis: ſed hoc non obſtaret niſi
ſpeculatiuū ⁊ practicū eſſent eēntiales differētie. igit̃
idēꝫ qđ priꝰ. ❡ Tertio principalr arguit ſic. Q̄cunq̄
aliqs habitꝰ agit de actibꝰ hoīuꝫ ꝓut ordinant̃ ad ſpe
culationē: dꝫ dici ſpeculatiuus ⁊ nullo mō practicꝰ: qđ
pꝫ ex oppoſito. nā moralis ſcia tractat de partibꝰ aīe: ⁊
obiecto volūtatis: ⁊ de multis alijs ſpeculabilibꝰ: quia
oīa iſta cōſiderant̃ in ordine ad mores: idcirco totalr
dr̃ practicus ⁊ nō ſpeculatiuus: ſed ſm ſctm Tho. theo
logicus habitꝰ tractat de actibꝰ humanis in ordine ad
diuinā cognitionē. igit̃ tm̄ eſt ſpeculatiuꝰ: ⁊ nullo mo
do practicus: cuiꝰ oppoſitū tu dicis. ❡ Quarto ſic. Ille
habitus eſt mere practicꝰ: ⁊ nullo mō ſpeculatiuꝰ: qui
eſt de obiecto attingibili a ſciēte excellētioribꝰ opatio
nibus q̄ꝫ ſit actus illius habitꝰ: hoc pꝫ. Tū q̄ꝛ tale obie
ctū cōparat̃ ad ſcientē nō tm̄ vt ſpeculabile: ſꝫ vt ope
rabile: hoc eſt per operationē attingibile. Tū q̄ꝛ medi
cina ⁊ oēs ſcie practice ex hoc practice ſunt: q̄ꝛ obiectū
eaꝝ eſt operabile ab hoīe: ⁊ nobiliori modo attingibi
le q̄ꝫ per ipꝫ ſcire. Meliꝰ eſt eniꝫ hoī eē ſanū q̄ꝫ ſcire ſa
nitatē ⁊ eſſe egrotū: ⁊ meliꝰ eſt hr̃e ꝟtutes q̄ꝫ ſcire qđ ē
virtus ſm phm 2º ethicoꝝ. ſed habitꝰ theologicus hꝫ
deū ꝓ obiecto: q eſt a nobis attingibilis nobiliori ope
ratione: ⁊ excellētiori actu q̄ꝫ ſit itelligere itellectione
habita ex puris naturalibꝰ in hac vita: nobiliꝰ eniꝫ atti
gitur deꝰ: ſi ei adhereat̃ per fidē: ⁊ aſſurgat̃ ꝑ ſpem: ⁊ di
ligat̃ per charitatē: ⁊ ſi eius obediat̃ cōſilijs ⁊ ꝓceptis:
q̄ꝫ ſi hoc modo nubiloſe credibilibꝰ exponatur. igr̃ iſte
habitꝰ eſt pure practicꝰ. ❡ Quīto ſic. Q̄cūq̄ obiectū
eſt operabile: habitꝰ trāſiens ſuper ipm maxime nego
ciatur circa opera: ⁊ docet operationibꝰ ipm attingi: vt
docet phs ꝓ ethicoꝝ. Et hinc eſt ꝙ theologꝰ magis ne
gociatur qualr iſtis actibꝰ: q ſunt credere: ſperare: dili
gere obſeqtur deꝰ: igit̃ eſt practicus. ❡ Sexto. Ille ha
bitus q nō ſolū hꝫ pro fine actū quē elicit: imo ēt actū
quē dirigit eſt pure practicus vbicūq̄ ſit: ⁊ in quacūq̄
potētia ſit ille actus: ſed habitꝰ theologicus nō habꝫ ꝓ
obiecto actū quē elicit: ſed actuꝫ quē dirigit: qui eſt cre
dere ſm Aug. 14. de trinitate. Per ipſuꝫ nāq̄ habitum
fides defendit̃ credit̃: ⁊ ſtabilitur ꝯtra icredulos: robo
ratur ⁊ reddit̃ delectabilis quantū ad pios: gignitur ⁊
reddit̃ capabilis quātū ad dubios. Iſte aūt actus cre
dendi elicit̃ ab habitu fidei: ⁊ nō ab iſto habitu. igitur
habitꝰ theologie eſt pure practicus. ❡ Septio. Aut il
la ſpeculatio que ponit̃ finis huiꝰ ſcie ē ſpeculatio vie
ita ꝙ ſpeculatio ſm iſtū habitū ſit finis: ⁊ hoc ē euidē
ter cōtra auctoritates aliquas ſanctoꝝ dicētiū: iſtū ha
bitū ordinari ad charitatē: fidē: ſpem: ⁊ alias virtutes:
vel eſt ſpeculatio patrie: ⁊ hec nō faceret iſtū habitum
ſpeculatiuū. Tū q̄ꝛ oīs ſciētia ad felicitatē ⁊ beatitudi
nē ordinat̃ ſm Auicēnā pmo ſue metaphyſi. ⁊ nihilo
minus certū eſt: ꝙ nō oīs ſcia eſt ſpeculatiua. Tuꝫ q̄ꝛ
nō oīs ſpeculatio facit habitū ſpeculatiuū: ſed tm̄ illa
que elicitur mediāte illo habitu: alioqn virtus mora
lis: que diſponit multū ad ſpeculationē ſm Cōmenta
tore 7º phyſicoꝝ: qui dicit: ꝙ nō eſt remotū: ꝙ ꝟtutes
morales faciūt multuꝫ ad ſciam maxime caſtitas ad
ſpeculationē: eſſet habitus ſpeculatiuus. Cōſtat aūt ꝙ
ſpeculatio patrie nō elicit̃ mediāte illo habitu. igitur
iſte habitꝰ nō eſt ſpeculatiuus. ❡ Octauo. Ille habitꝰ
dr̃ ꝓprie practicus: qui aliquā praxim conformat atq̄
rectificat: ⁊ eſt naturalr prior ea: ſed theologia eſt hꝰ.
Ipſa eniꝫ eſt neceſſaria itellectui creato: vt ſit confor
mans actū voluntatis create: que eſt dei dilectio: atq̄
ipſam rectificās: ⁊ eſt naturalr prior ea: qđ quideꝫ ma
nifeſtū eſt in theologia de neceſſarijs: nā ex conſidera
tione iſtius. Deus eſt trinus ⁊ vnus: ⁊ aliarū veritatuꝫ
apparet quis debꝫ eſſe finis noſtre volūtatis: ⁊ qualr
ferendū eſt in ipm: ⁊ qbus vijs ⁊ operationibꝰ: ⁊ ita ex
hac cognitiōe ſumunt̃ pricipia rectitudinis i omni no
ſtra volūtate: de theologia quoq̄ que eſt de ꝯtingenti
bus idē pꝫ. ergo ſeqtur ꝙ theologia eſt penitꝰ practica
❡ Arguit ēt Grego. de Arimino ſic. Oīs habitus tota
lis icludens aliquos habitus partiales practicos: ⁊ ali
quos ſpeculatiuos: quoꝝ ſpeculatiuoꝝ actus ſunt vir
tualiter: de ꝓximo tm̄ directiui praxis: ⁊ ex quoꝝ con
cluſionibꝰ vel ꝓpōnibus tāq̄ꝫ ex pncipijs ꝯclōnes pra
ctice cōueniēter ſequūtur: denominat̃ practicus: ſꝫ no
ſtra theologia totalis plures habitꝰ practicos partiales
icludit: ⁊ ēt plures ſpeculatiuos: actus ēt illoꝝ ſpecula
tiuoꝝ ſunt virtualr de ꝓximo directiui praxis: puta di
lectionis erga deū ⁊ proximuꝫ: ⁊ talium practicarū cō
cluſionū ſunt principia. igitur ⁊c. maior pꝫ. quoniaꝫ ex
talibꝰ cauſis: totalis etiaꝫ medicina icludens practicā:
⁊ theoricā practica dicit̃: ⁊ ſimilr moralis phia: in qua
nō eſt dubiū icludi multas veritates nō formalr pra
xis directiuas: ac per hoc nec ꝓprie practicas. Non eſt
aūt maior rō ꝓ iſtis q̄ꝫ ꝓ alio habitu quocūq̄ tales cō
ditiones habēte. ❡ Pꝫ etiaꝫ quia demōſtratio ſumit
denominationē a concluſione: vt dicatur vniuerſalis
vel particularis: affirmatiua vel negatiua: nō obſtāte
ꝙ aliqua premiſſarū ſit alterius qualitatis vel quanti
tatis. ❡ Et ad propoſituꝫ ſi cōclo ſit practica: totus ſyl
logiſmus erit practicus: etiā ſi altera premiſſarum ſit
ſpeculatiua.

Margin notes: Utꝝ ſpeculatiuū ⁊ practicū ſint eēntiales dr̃ie ſcie. T. cō. ſ. — Lec. 4. Cap. 5 — Cap. 5. — Cap. 6. — Arguit etiaꝫ Gre. q. 5. ꝓlogi ar. 4.

ſpeculatiua. Sed minor ꝓbatur: quoniā quecūqꝫ veritates theologice ſignificāt diuinam perfectionem: aut diuinaꝫ operationē ad extra creationis: ꝓuidentie: aut alterius eius beneficij: vt incarnationis: ꝛ aliorū ꝓ redemptiōe noſtra: aut eruditione: vel glorificatiōe: aut quecūqꝫ alia in ſacra ſcriptura cōtenta: non ſm ſe formaliter directiua dilectionis dei: oēs virtualr̄ de proximo cōtinent veritates nos formaliter dirigētes ad diligēdum deū: ſicut pꝫ: quia quaſi omnes ad aliquaꝫ maneriē memoratarū veritatū pertinēt: ꝛ de iſtis ſtatim notuꝫ eſt: qđ dicit̄. ¶ 2° arguit ex dictis ſcripture ſacre ꝛ doctoꝝ. Nam auctor principalis huius doctrine xp̄us dicit Matth. 22. ꝙ in precepto de dilectione dei ꝛ ꝓximi tota lex pendet ꝛ ꝓphete. Itē apl's Ro. 13. (Plenitudo legis ē dilectio.) Et. 1. ad Thimo. p. (Finis p̄cepti eſt charitas.) Itē Aug. in ench. ca° vltimo. (Omnia p̄cepta diuina referunt̄ ad charitateꝫ.) de q̄ dic̄ apoſtolus. (Finis p̄cepti ē charitas.) Et īfra. (Charitas quippe iſta dei ꝛ ꝓximi eſt: ꝛ vtiqꝫ in his duobus preceptis tota lex pendet ꝛ ꝓphete.) Adde euāgeliuꝫ adde apoſtolos: nō eni aliunde vox iſta eſt. Finis precepti eſt charitas. Ecce ꝙ tota lex: ꝛ oēs ꝓphete: ꝛ euāgelium: ꝛ apoſtolice doctrine: ꝛ cōſequēter tota theologia ad charitatē ordinatur: ꝛ virtualiter nos inducunt. Itē p̄mo de doctrina xp̄iana cap° xi° (Omniū (inqt) que dicta ſunt: ex quo de rebus tractauimus: hec ſuma eſt: vt intelligatur legis ꝛ omniū diuinarū ſcripturarū plenitudo ꝛ finis eſſe dilectio dei: quo fruendū eſt: ꝛ rei que nobiſcū ea frui poteſt.) Itē libro 2° ca°. 7. (Diuꝫ (inqt) diuinarū ſcripturarū ſtudioſus nihil in eis aliđ inuenturus eſt q̄ꝫ diligendum eſſe deū ꝓpter deum: ꝛ ꝓximuꝫ ꝓpter deum.) Item Greg. ſuper Ezechielem homel. 10. dicit. (Ad hoc ſoluꝫ deus per totā ſacrā nobis ſcripturā loqtur: vt nos ad ſuum ꝛ ꝓximi amoreꝫ trahat) igitur quecūqꝫ in ea ꝯtinētur vl' formaliter vl' v̄tualr̄: de ꝓximo nos dirigūt ad charitatē.

Ad p^m rñe. cōtra p̄mā.

Ad primum contra primā cōcluſioneꝫ dicit̄ ꝙ bene ꝓbat: ꝙ ſcientia non dicitur practica: qꝛ eſt in ſubiecto habēte proximā potentiam operādi obiectū ſciētie: ſed nō probat: quin ſcientia dicatur practica ex hoc: ꝙ eſt de obiecto: qđ ſciens aptus natus eſt operari: licꝫ forte nō poſſit: ita ꝙ li operabile dicit aptitudinē ſm potētiaꝫ logicam: ꝛ nō potētiam ꝓximaꝫ operādi a ſciente. Unde negat̄ ꝯſequentia: ꝛ ad ꝓbationē dr̄: ꝙ nō valet: nō eniꝫ quecūqꝫ directiuitas actiōis ſufficit ad hoc: ꝙ habitus ſit practic⁹: ſed reqritur directiuitas actionis: qua obiectū eſt operabile a ſciēte. ¶ Ad 2^m ꝛ 3^m dr̄: ꝙ licꝫ potētia operādi obiectū nō reqratur ad hoc: ꝙ habitus ſit practicus: requiritur tamē aptitudo ſciētis ſm ſuam ſciam ad operandū illud: ꝛ illa aptitudo nō variatur ſicut potentia. ¶ Ad 4^m dr̄: ꝙ illa pars ph'ie: que eſt de actibus itellectus ꝛ volūtatis eſt ſpeculatiua quo ad modū ꝛ finem licꝫ ſit practica quo ad obiectū. De muſica vero ꝛ geometria ꝛ hmōi dr̄ ſimilr̄. ¶ Poteſt etiā dici: ꝙ nō ſufficit ad rationē habit⁹ practici: ꝙ ſit de obiecto qualitercūqꝫ operabili a ſciēte: ſed opꝫ ꝙ ſit de operabili a ſciēte opere cadēte ſub cōſilio: vel electione: hmōi autē nō ſunt opera itellectus ꝛ volūtatis prout cadunt in cōſideratione phiſici: nec numerādi: aut figurādi: ꝛ iſta ſolutio in idem redit cū prima. ¶ Ad quintū negatur aſſumptuꝫ: nec valet ꝓbatio: nō enim ſubiectū habitus practici ex ſua variatione variat habitū penes practicum ꝛ ſpeculatiuū: cuꝫ aptitudo operādi nō varietur: ſꝫ potentia variet̄: vel potius ſciens variet̄ quātū ad poſſe ꝛ nō poſſe: nō autē quo ad aptum eſſe: vel nō aptū eſſe ad operāduꝫ. ¶ Ad 6^m negatur ꝯñā. ſ. qua infertur: ꝙ habitus ſit practicus per accidēs: ꝓut accidēs opponitur per ſe ſcđo modo: licꝫ ſit practicus per accidēs oppoſito p̄mo modo perſeitatis: accipiēdo practicū ex parte obiecti: nā accipiēdo practicuꝫ ex pte finis: ꝯceditur ꝙ habitus accidētaliter eſt practic⁹: ꝛ pōt fieri de practico nō practicus: ꝛ econtra: vt ſupradictū eſt. Illud aūt qđ dr̄ de comparatiōe habitus practici ad intellectuꝫ practicū nō valet. Nā licꝫ tam hic q̄ꝫ ille dicat̄ practicus ex habitudine ad extrinſecū: tamē reſpectus cōſequens habitū practicum īſeparabilior eſt ab eo q̄ꝫ reſpectus cōſequēs itellectuꝫ practicū: maior aūt ē diſtātia habitus practici ad illud: ex cuius habitudine dicit̄ practicus q̄ꝫ itellectus ad habitū practicū nō facit habitum eſſe accidētalius practicū q̄ꝫ itellectuꝫ: qꝛ nec h̄ nec ille dr̄ totaliter practicus per aliqđ diſtās: ſed ꝑ reſpectū: qui nō diſtat ab eo: qđ refert ꝛ ille eſt īſeparabilior: ꝛ magis per ſe ꝯñs in ſcđo mō habituꝫ practicum q̄ꝫ itellectū practicū. ¶ Ad p^m ꝯ 2^{am} ꝛ tertiā ꝯnes dr̄. ꝙ illi reſpectus aptitudinales. ſ. nālis prioritatis ꝛ cōformitatis nō ſufficiunt ad hoc: ꝙ habitus ſit ſimplr̄ actu practicus: ſed reqrit̄ ꝙ ordinetur habitualiter ad finē: qui ſit operatio extra itellectū per voluntatē ꝓponentem operari per talē habitū. ¶ Dico etiā: ꝙ habit⁹ nō habꝫ tales reſpectus aptitudinales ex obiecto: qꝛ tunc nullus habitus poſſꝫ eē reſpectu domus niſi eēt practicus actu vel virtute: cuius oppoſitū dictū eſt in p̄dicti cōcluſionib⁹: ſed dictos reſpect⁹ habꝫ nō ſolum ex ſua forma abſoluta: imo ex modo ꝯſiderādi obiectuꝫ. ſ. vt eſt operabile: quē moduꝫ hꝫ habitus ab itellectu: g ſuper obiectū operabile pōt ferri ſic vel ſic ſm ꝙ mouetur diuerſimode a volūtate. ¶ Ad 2^m per idē. Naꝫ ꝙ operatio aliqua ſit cōformabilis itellectui non dat habitui: ꝙ ſit actu practicus: ſed habitu vel virtute. Et ſimiliter ꝙ operatio ſit dirigibilis ꝑ habituꝫ nō ſolū hꝫ ex obiecto extra habitus directiui: ſed ab itellectu vel volūtate. ¶ Ad 3^m dico ſimilr̄: ꝙ habitus nō eſt actualiter practicus niſi ordinet̄ ad finē operis per voluntatem ꝛ itellectū: nō tm̄ opꝫ ꝙ illa ordinatio vel ꝓpoſitū ſit actus ſecūdus: ſed ſufficit ꝙ ſit actus p̄mus. ſ. ꝓpoſitū habituale. Unde ꝙ audit medicinā ſolum ad hoc vt ſciat: nō ꝓponēdo actualr̄ aut habitualr̄ operari ꝑ illā: acqrit ſciam practicā ſolū v̄tualr̄: nō auteꝫ actualr̄. Et ideo dicit ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 15. arti. 3. ad ſcđm ꝙ eoꝝ: que nec ſunt: nec erūt: nec fuerunt: deus non hꝫ practicā cognitionē niſi in v̄tute tm̄. Et idē dicit de veritate. q. 3. ar. 3. ¶ Ad p̄mū cōtra quartā cōcluſionē ꝑ quanto nitit̄ probare actum intellectus imediate: ꝛ in ſe ſumptū eſſe praxim. negat̄ maior: ſicut etiam negat eam ſanctus Tho. p̄ma ſcđe. q. 57. ar. 3. ad 3^m: vbi ſic dicit. (Etiaꝫ in ipſis ſpeculabilib⁹ eſt aliquid per modū cuiuſdā operis: puta conſtitutio ſyllogiſmi: aut ōrōnis congrue: aut opus numerādi vel menſurandi. Et ideo quicūqꝫ habit⁹ ſpeculatiui ad huiuſmodi opera rationis ordinant̄ dicunt̄ per quandā ſimilitudinem artes: ſꝫ liberales.) Hec ille. Ex qbus pꝫ: ꝙ aliqui habit⁹ ſpeculatiui ordinātur ad cōſtitutionem ſyllogiſmi: ꝛ orationis congrue: qui tamē non ſunt alij q̄ꝫ grāmatica: ꝛ logica ꝛ rhetorica. ¶ Nunc ad primam probationeꝫ illius negati negat̄ maior: dicti enim reſpectus dūꝫ nō ſunt imediate directiui actus potentie alie ab intellectu non dant habitui ꝙ ſit practicus: ſed dant ei ꝙ ſit ars ꝛ nō ſolum ſcientia: vt dictum fuit in quarta cōcluſione. ¶ Ad ſecundā ꝓbationē negatur ſimilr̄ maior:

Margin notes:

Quia ꝯſideratio eaꝝ ꝑ ut nō cadunt ſub electione ꝛ ꝯſilio eſt q̄ ad modū ꝛ finē ſpecl'atia.

Rōne reſpectus ad opus extrīs in habitu practic⁹ dr̄: nō aūt rōne alicui⁹ diſtantis.

Reſpect⁹ prioritatis ꝛ ꝯformitat. ad habitū practicū nō ſufficiūt.

Logica ſcia practica non eſt.

nõ enim opʒ: ꝙ habitus cuius finis eſt actus alterius habitus ſit practicus: niſi ordinetur ad actũ exteriorẽ modo ſuperius expoſito: preſertiʒ hoc nõ opʒ: quando actus talis habitus: qui ordinatur ad actũ alterius habitus: habʒ in ſe nobilitatẽ ⁊ dignitatẽ: poſito ꝙ nunq̃ ad illũ actum ordinaretur: huiuſmodi aũt ſunt actus ab habitu logice eliciti: ſpeculari enim de vniuerſalibus ⁊ predicamẽtis: ⁊ de coꝝ ꝓprietatib⁹ habet in ſe ſufficientẽ dignitatẽ. ❡ Ad tertiã negatur maior: niſi extẽſio illa ſit ad actũ exteriorem: ⁊ niſi tota dignitas actus in illa extenſiõe cõſiſtat. ❡ Ad quartaʒ dico: ꝙ nõ omnis vſus per habitũ directus reddit habituʒ directiuũ practicũ: ſed ſolũ vſus exterior modo ſupra expoſito: preſertiʒ quãdo habitus directiuus dirigit act⁹ ſpeculationis: cuiuſmodi eſt logica: vnde ſanct⁹ Tho. ſcda ſcde. q. 180. art. 6°. ad 2ᵐ. (Nõ ſolũ ad ↄtẽplationem ⁊ ſpeculationẽ pertinet ipſa veritatis ſpeculatio: imo multi alij actus: quoꝝ q̃dã pertinent ad acceptionẽ principioꝝ: ex q̃bus ꝓcedit̃ ad cõtemplationẽ veritatis. Alij autẽ pertinẽt ad deductionẽ principiorum in veritatẽ: cuius cognitio querit̃. Alij aũt ſunt perceptiones ſenſuũ ad cognoſcẽdũ aliquos effectus: ⁊ imaginationes: ⁊ diſcurſus rõnis circa diuerſa ſigna: vel q̃cunq; ꝓducẽtia in cognitionẽ veritatis intẽte.) ❡ Ad quintã negatur maior loquẽdo de habitu ſpeculatiuo: qui eſt ars: nec eſt ſimile de aſtrologia vel phyſica: q2 obiectũ illarũ nõ eſt adeo deſeruiens ſpeculationi: ſicut obiectũ logice: que eſt quodãmodo inſtrumẽtum ſciẽdi. ❡ Ad ſextã ſoluit ſanctus Tho. pͥma ſcde. q. 57. artic. 4. vbi facit tale argumẽtum. (Uirtus eſt habitus operatiuus: ſed habitus ſpeculatiui nõ ſunt operatiui: diſtinguitur enim ſpeculatiuũ ab operatiuo. ergo habitus itellectuales ſpeculatiui nõ ſũt virtutes.) Ecce argumentũ in forma. Et reſpõdet. (Dicendũ (inq̃t) ꝙ duplex eſt opus. ſ. interius ⁊ exterius: practicũ ergo vl̃ operatiuũ: qḋ diuidit̃ contra ſpeculatiuum: dicitur de opere exteriori: ad qḋ nõ habent ordinẽ habitus ſpeculatiui: ſed tamẽ habent ordinẽ ad opus qḋ eſt ſpeculari verũ: ⁊ ſm hoc eſt habit⁹ opatiuus.) Hec ille. ❡ Ex q̃bus pʒ: ꝙ eſſe operatiuũ: vel actiuã potentiã: aut virtutẽ nõ tollit habitũ rationalẽ ſpeculatiui: niſi virtus illa vel potẽtia actiua ſit reſpectu operis extra intellectum: qḋ. ſ. nõ eſt ſpeculatio veritatis nec logice. ❡ Ad pͥmuʒ Greg. dr̃: ꝙ opus aliquod põt dupl'r regulari per rationẽ. Uno modo quo ad ſuũ exercitiũ abſolute elicitũ vel imperatũ. Alio modo quo ad ſubſtantiã ſuam vel in ordine ad ea: que dant ei rationeʒ vel ſpẽm: puta obiectũ. Primo modo cõceditur: ꝙ operatio itellect⁹ etiaʒ ſpeculatio põt a rõne regulari: vt argumentũ ꝓbat etiã rõne practica: ſed tamẽ nõ regulatur illo modo: niſi regulata electione cadente ſuper op⁹ intellect⁹. Secũdo aũt modo nulla ratio practica opus itellect⁹ habʒ regulare. nõ enim rõ regulans actum aſſentiẽdi huic cõcluſioni. homo eſt beatificabilis: eſt practica: ſʒ ſpeculatiua. Nec alie inſtãtie date de veritatib⁹ aut falſitatib⁹ ſunt ad ꝓpoſitum. ❡ Dico ergo ꝙ añs eſt falſum: q2 nulla notitia practica ꝓprie regulat opus itellectus ſolũ: imo nũq̃ ratio practica regulat opus itellectus: niſi inquantũ regulat electionẽ de tali opere: ⁊ iõ opus itellectus nõ eſt praxis: niſi mediante electione: actũ autẽ intellectus tal'r regulari nõ eſt regulari ſʒ ſe ſed quantũ ad ſui exercitiũ. ❡ Ad confirmationẽ dr̃: ꝙ bene ꝓbat: ꝙ ſpeculatio quo ad ſui exercitiũ eſt praxis: ſed tale exercitiũ nõ eſt niſi per actũ alterius potẽtie. ſ. volũtatis. ❡ Ad ſcdm ſimil'r dr̃: ꝙ bene ꝓbat: ꝙ opus itellectus eſt bene regulabile rõne practica: ſʒ nõ imediate. Et ideo nõ habet̃ ꝙ ſit vere praxis: ſʒ poti⁹ electio illa: qua mediãte notitia regulatur rõne practica. ❡ Ad tertiũ negatur maior: nõ enim oĩs actus iperatus a volũtate eſt ꝓprie praxis: nec ſeq̃tur: ꝙ ſpeculatio ſit praxis: ſed ſolũ ſeq̃tur: ꝙ eius exercitiũ ſit praxis: vel ipſe act⁹: aut quãtũ ad ſubſtantiã: vel quãtũ ad exercitiũ ſit praxis. ❡ Ad primũ ⁊ ſcdm cõtra ſextaʒ cõcluſionẽ dr̃ pͥmo: ꝙ reſpõſio ibi data poſſet ꝓbabil'r ſuſtineri: nec per arguentẽ iſolubiliter ipugnatur. Naʒ ſciẽtia dicit quãdã entitatẽ abſolutã ſm ſuam eſſentiã habitus aũt dr̃ practicus ex reſpectu ad operationẽ: q̃re cum reſpectus nõ ſit itrinſecus eſſentie abſolute: practicũ nõ poteſt eſſe eſſentialiter differẽtia ſciẽtie: ſicut nec paternitas homini. ❡ Itẽ ſm ꝙ ponit arguẽs idẽ habitus abſolute ⁊ eiuſdeʒ ſpẽi poteſt ſucceſſiue variari ſm practicũ ⁊ ſpeculatiuũ. Nã ſciẽtia: quã habeo de roſa: ⁊ de generatione illius eſt ſpeculatiua. Et ſi deus daret mihi potẽtiaʒ ꝓductiuã roſe: illa ſcientia ſtatim induceret rõnem practici. ❡ Dicit etiã: ꝙ ſcientia moralis exiſtẽs in mẽte angeli eſt mere ſpeculatiua: ſicut ſciẽtia generationis roſe in homĩe eſt ſpeculatiua. Cõſtat aũt ſm eũ: ꝙ illa ſciã moralis in mente angeli eſt eiuſdẽ ſpẽi: cum ſit de eodẽ obiecto: ⁊ in potẽtia eiuſdẽ rationis: ⁊ tamẽ in nobis eſt ſciẽtia practica. Quicquid autẽ ſit de hoc ſcdo. tamẽ pͥma ꝓbatio vr̃ vera. ❡ Ex quo pʒ: ꝙ ratio practici nõ eſt eſſentialis differẽtia ſciẽtie quãtũ ad ſuũ abſolutũ. ❡ Nec valet ſi dicat̃: ꝙ ſaltem eſt eſſentialis differẽtia ſcie inquantũ ſcientia eſt virtus itellectualis includẽs reſpectũ cõuenientis ⁊ debiti: ac cõgruentie in ordine ad nãam in qua eſt. ❡ Iſtõ inquã nõ valet: ille enim reſpectus qui cõſeq̃tur abſolutum ſciẽtie inquantũ eſt v̄tus itellectualis cõſeq̃tur neceſſario poſitis extremis. ſ. abſoluto ſcie: ⁊ abſoluto nature: in qua eſt: ſed nõ ſic eſt de reſpectu practici: q2 ſciẽtia de generatiõe roſe: que eſt in hoĩe: eſt ſpeculatiua: ⁊ tñ poſſet fieri practica: ſi ſuperadderet̃ potẽtia ꝓductiua ⁊ executiua directionis ſcie. ❡ Ad ſcdaʒ rõnẽ dico: ꝙ falſe imaginatur vtpote: ꝙ ſpeculatiuũ ⁊ practicum ſic cõcurrant ad eũdem habitũ: ſicut extrema ad mixtũ ex illis: ſicut ſi ex albedine ⁊ nigredie fiat rubedo. Nos aũt nõ ſic intelligim⁹ in ꝓpoſito: ſed poti⁹ illo modo: quo idẽ abſolutum hʒ reſpectu alterius habitudinẽ factiui: ⁊ reſpectu alterius nõ habet taleʒ habitudinem factiui: ſed mẽſurati ad mẽſuraʒ. Iſto modo idem habitus extẽdit ſe ad ſpeculabile ⁊ operabile ad ſpeculabile quidẽ principaliter: ſed ad operabile ſʒ quid ⁊ ſecũdario. Iſto modo diceret̃ ad primas duas rationes iuxta rñſioneʒ ibi datã. ❡ Al'r tamẽ poſſʒ dici ⁊ ſm mentẽ ſancti Thome: ꝙ dato: ꝙ iſte differẽtie ſpeculatiuũ ⁊ practicuʒ ꝓut ſumũtur ex obiecto habitus nõ ex fine habitus diuiderẽt eſſentialiter ſcientiã naturali lumine genitã: nõ tamẽ ſcientiam diuino lumine reuelatã: ſicut enim color ⁊ ſapor ad diuerſas potentias ſenſitiue partis exterioris pertinẽt: que tamen ſenſibiliũ differentie ad eandẽ potentiã cognitiue interioris. ſ. ad ſenſum cõem pertinent: nec illam diuerſificant. Et ſimil'r omnes ſenſibiliũ differentie ad vnã potentiã reducuntur intellectiuam. Et ſicut appetitus ſenſitiuus diuerſificatur per concupiſcibilem ⁊ iraſcibilem: nõ tamen potentia volitiua. Sic in ꝓpoſito practicum ⁊ ſpeculatiuum ad diuerſas ſcientias inferiores pertinent: que tamen differentie nõ diuerſificãt ſupremaʒ ſcientiam: que nõ ex ſigillatione reruʒ in aĩaʒ prouenit: queãdmodum alie: ſed potius ex diuine notitie

Dignitatẽ ⁊ nobilitatem hʒ ex ſe argutũ ſpec.

Preter ſpecula tiõem ſpeculatiõ nẽ ad ↄtẽpla tionẽ alij actus pertinẽt.

Op⁹ ꝑ rõnẽ regulari põt dupliciť quo ad exercitiũ act⁹. ſ. ⁊ q̃ ad ſpecificatiõeʒ

Practicũ ⁊ ſpeculatiuuʒ nõ eſſe dr̃as eſſentiales ſuſtentari põt.

Quõ practicũ ⁊ ſpeculatiuũ in vno ⁊ eodẽ habitu cõcurrant.

Rõne cuius practicum et ſpeculatiuuʒ dr̃e eſſentiales dicant.

tiõe

titie impreſſione: ſm enim ꝙ ipſe dicit in ſcripto ſuper Boetium de trini. q. 3. arti. pmo ad quartū. (Fides eſt quedam ſigillatio prime veritatis in mēte.) Et prima parte. q. pma. articu. 3°. (Theologia noſtra eſt quedaꝫ impreſſio diuine ſciētie. Conſtat enim ꝙ inferiores habitus ⁊ potentie diuerſificātur circa aliqua: que tamē oia apprehēdunt̄ ſub vno habitu vel vna potētia ſuperiori: ⁊ ideo habitus ſuperior: qui per differētias. quib⁹ inferior habitus diuidit̄: nō diuerſificatur: poteſt ſe ſic habere ad eos: ꝙ pncipaliter ſe extendit ad vnā earuꝫ ⁊ ſm quid ad aliam: ſicut ars militaris licꝫ ſe extēdat ad ea: de quib⁹ eſt frenefactiua ⁊ equeſtris ⁊ gladiatoria: tamē principaliter vel principalius ſe extendit ad ea: de quib⁹ eſt gladiatoria q̄ꝫ ad ea: de quib⁹ eſt frenefactiua vel equeſtris.) Et ſic in ꝓpoſito dicēduꝫ eſt ad primas duas rationes reſpōdendo. Dico tamen ꝙ practicum ⁊ ſpeculatiuū vt reſpiciunt fineꝫ habitus diuidunt ſcientiā in cōi: licet forte ſint differentie accidētales eius: vt ſupra dictuꝫ eſt: vnde omnis ſciētia vel eſt practica ex fine: vel ſpeculatiua: ⁊ nulla ē ſimul practica ⁊ ſpeculatiua ex fine principali. Tunc igitur ad primam huius reſponſionis improbationē dicitur: ꝙ nō eſt illa intentio phi: quā dicit arguens: ⁊ cū hoc probat dico: ꝙ maior huius rationis eſt vera: ſi ſpēs contineatur eſſentialiter ſub illa differētia: ſi vero accidētaliter accidētaliter ſe habet ad genus natura: ſpecies ille nō plus cōtinētur ſub genere q̄ꝫ ſub differētia tali: ſed ad hunc ſenſum negatur minor. ¶ Ad ſecūdam ꝓbationem negatur minor: vt dictum eſt. ¶ Ad tertiaꝫ dicit̄ ꝙ peccauit ſm nō cauſam vt cauſam: aſſignat eniꝫ ꝓ cauſa huius: ꝙ naturalis ⁊ moralis plus differāt q̄ꝫ naturalis ⁊ mathematica: hanc. ſ. quia ſecunde due ſunt ſpeculatiue: nō autem due prime. Illud autem nō eſt cauſa huius differētie loquēdo de eſſentiali differētia ſciētiarum: ſed potius cauſa eſt: quia plus differunt prima ſubiecta naturalis ⁊ moralis q̄ꝫ naturalis ⁊ mathematice: ⁊ media demonſtrationū etiam: que ſunt cauſa effectiua habituū: ex qbus duobus habituū differētie eēntialiter compēſantur: vt habetur a ſancto Tho. prima ſcđe. q. 54. artic. 2°. ¶ Ex dictis pꝫ quomodo reſponſio prius data ad prima duo argumenta bona eſt ſicut enim quia album ⁊ nigrū ſunt differētie accidentaliter diuiſiue animalis: ⁊ nō eſſentialiter: ideo nō eſt impoſſibile: ꝙ aliquod animal ſit albuꝫ ſimpliciter ⁊ nigruꝫ ſm quid: ita nō inconueniens eſt: ꝙ aliqua ſciētia ſit ſimpliciter ſpeculatiua ⁊ ſm qd practica. ¶ Ad tertiuꝫ cōtra eandē ſextā cōcluſionē dico: ꝙ maior ſꝫ ꝙ iacet eſt falſa: licꝫ enim ille habitus: qui agit de actibus hominū ꝓut ordinātur ad ſpeculationē ſit ſimpliciter ſpeculatiuus: poteſt tamē dici practicus ſm quid ſicut per oppoſituꝫ dicit arguēs de ſciētia morali: dico enim ꝙ ipſa eſt ſimpliciter practica. ſ. quātum ad finē queꝫ intendit: eſt tamē ſm quid ſpeculatiua in aliqua ſui parte: ⁊ per oppoſitum habitus theologie poteſt dici ſpeculatiuus ⁊ practicus: licꝫ etiaꝫ nō agat de humanis actibus niſi in ordine ad ſpeculationē: erit eniꝫ ſpeculatiuus ſimpliciter. ſ. quo ad fineꝫ: ⁊ quo ad principaliores partes ſui obiecti: erit tamē ſm quid practic⁹ inquantum agit de obiecto operabili a ſciēte: nō tamen principaliter ꝓpter operari obiectum: hoc eſt ſciētiaꝫ eſſe ſm quid practicā. ¶ Ad quartum negatur maior: nam de operabili ab homīe poteſt homo habere ſciētiam ſpeculatiuā ſm quid: vt dictum fuit in ſecunda ⁊ tertia cōcluſione: nec ꝓbationes maioris valēt. Non enim omnis habitus aſpiciens rem operabilē a ſciēte

Ideo eminē ta illi⁹ argu ẽ eminētiam illi⁹: q̄ eminē ter taꝫ practi ca q̄ꝫ ſpecula tiua pncer.

Reſpectu fi nis practici ⁊ ſpec. ſciaꝫ in cōi diuidunt accñtalr nō ſꝫ ideꝫ reſpectu cōi pn. ſed eſ ſentialr.

eſt ꝓprie: ⁊ actu practicus: ⁊ in hoc deficit prima ꝓbatio. Similr medicina nō ex hoc dicitur practica: qꝛ ei⁹ obiectum eſt operabile ab habēte medicinaꝫ: ⁊ in hoc deficit ſcđa. ¶ Similiter ſciēdum: ꝙ nō ſufficit ad hoc ꝙ habitus ſit practicus: ꝙ ſit de obiecto operabili: ⁊ ſꝫ qđ eſt operabile illo modo: quo arguens accipit operabile: hoc eſt per operationē attigibile obiectaliter: ſed opꝫ: ꝙ iſto modo ſit operabile a ſciēte: ſicut ab eo factibile vel ꝓductibile: aut realiter alterabile: obiectū aūt theologie nō eſt iſto modo a creatura operabile: ridiculum enim eſt dicere: ꝙ diligens deuꝫ operetur deū. ¶ Ad qntū ſicut ad precedēs. ¶ Ad ſextū negat̄ maior: vt pꝫ ex predictis: minor etiam falſa eſt: non enim credere: aut ſperare: aut operari ſm precepta ſunt obiecta: aut fines pricipales habitus theologici: ſed potius contēplatio prime veritatis. Unde ſanctus doctor: primo ſen. q. pma. artic. 3°. ad primuꝫ dicit. (Opus nō eſt vltimum intētum in hac ſcientia: ſed contēplatio prime veritatis: ad quaꝫ depurati ex bonis operibus peruenimus: ſicut dicitur Matth. 5°. Beati mūdo corde quoniam ipſi deum videbunt: ⁊ ideo principalius eſt ſpecꝛatiua q̄ꝫ practica.) Hec ille. ¶ Ad ſeptimū dico: ꝙ finis vltimus huius ſciētie eſt contēplatio patrie: ſꝫ finis proximus eſt contēplatio vie ab iſto habitu elicita: que eſt quoddā initium vltime illius: vnde ſanctus Tho. ſcđa ſcđe. q. 180. articu. 4°. (Ad vitaꝫ (inquit) cōtemplatiuam pertinet contēplatio diuine veritatis: q̄ inquantum huiuſmodi eſt finis humane vite. Unde Auguſt. dicit pmo de trinitate. Contemplatio dei promittitur nobis actionuꝫ omniū finis atq̧ eterna perfectio gaudioruꝫ: que quidē in futura vita erit perfecta quando videbimus cum facie ad faciem: vnde ⁊ perfecte beatos faciet: Nunc auteꝫ contemplatio diuine veritatis competit nobis imperfecte videlicꝫ per ſpeculum ⁊ in enigmate. Unde per eam fit nobis quedā īchoatio: que incipit vt in futuro terminet̄. Uñ ⁊ phs in. 10°. ethicoruꝫ in cōtemplatione optimi ītelligibilis ponit vltimaꝫ felicitatē hominis) Hec ſanctus Tho. ¶ Ex quib⁹ apparet: ꝙ illud qđ dicit arguens: ꝙ iſta ſciētia nō ordinatur ad contēplationem vie: ſed ad fidem ⁊ charitatem nihil valꝫ. Dico enim ꝙ ſm ſanctū Tho. ibidem iſta ſciētia ordinatur ad hoc: ⁊ ad illud. Ut enim ibidem ait: ordine quodaꝫ quatuor pertinēt ad vitam cōtēplatiuam. Primo quidem virtutes morales. Secundo autē alij actus preter contēplationeꝫ. Tertio cōtemplatio diuinoruꝫ effectuum. Quarto vero ipſa contēplatio diuine veritatis. ¶ Dicit etiā arti. ſcđo: ꝙ virtutes morales pertinēt diſpoſitiue ad vitaꝫ contēplatiuam inquātum impediunt vehementiam paſſionum: ⁊ ſedant tumultus occupationum exteriorum: per que duo īpeditur actus cōtēplationis: in quo eſſentialiter conſiſtit vita contēplatiua. Ibidem etiaꝫ oſtēdit articu. pmo ⁊ artic. ſcđo. ad primuꝫ quomodo dilectio dei ⁊ proximi pertinent ad vitam contemplatiuam: ſicut cauſe mouentes ad intelligēdum ⁊ contēplandum: nam ex dilectione homo inardeſcit ad eius contēplationem conſpiciēdam. ¶ Ex quibus patꝫ: ꝙ iſta ſcientia ordinatur ad charitateꝫ ſicut ad illud: qđ mouet ad exercendum actum huius ſcientie. Ordinatur etiam ad virtutes morales: ſicut ad illa: que diſponunt ad ſpeculandum ſm habitum theologicum: ſed ad actum diuine contēplationis vie per iſtum habitū elicitum eſſentialiter ordinatur: ſicut ad finem proximum: ad contemplationem autem patrie ordinatur vltimate. Cum autem arguens nititur ꝓbare: ꝙ theo

Quis finis theologie.

Lec. 10. Cap. 8°.

Ordiatur hᷓ ſcia ad charitateꝫ ad virtutes morales ad dei ↄtemplationem ⁊ ad ↄtēplationē pſie.

logia nõ principaliter ordinetur ad contemplationē patrie: ex hoc. ſ. ꝙ omnis ſcientia ordinatur ad illã cõtemplationem. Dico ꝙ ꝓbatio nulla eſt: licet enim tota philoſophia ordinetur ad finem beatitudinis: vt ponit ſanctus Thomas in ſcripto ſuper Boetium de trinita. q. 5. articu. pmo. vbi etiam recitat Augu. 19. de ciuitate dei allegantem Uarronē qui poſuit: ꝙ nulla ē homini alia cauſa philoſophandi niſi vt ſit beatus: tamen aliter iſta ſcientia ꝗ̃ alie humanit⁹ inuẽte in beatitudinem ordinatur. Tum quia eſſentialis finis hui⁹ ſcientie eſt quedam incboatio future beatitudinis: vt dictum eſt: nõ ſic de alijs ſcientijs eſt. Tum quia ſcientia iſta eſt quedam impreſſio diuine ſcientie: vt prealegatum extitit: habitus etiam principiorū huius ſciẽtie. ſ. lumen fidei eſt: quedam ſigillatio prime veritatis: vt etiam prehabitum fuit. Tum quia iſta ſcientia docet viam veniendi ad finalis beatitudinis complementū. ¶ Ad octauū dicitur: ꝙ iſte habitus nõ principaliter ordinatur ad regulandum praxes: nec ſꝫ oẽs ſui concluſiones. Et cum dicitur: ꝙ quantum ad iſtas propoſitiones neceſſarias: que videntur eſſe ſũme ſpeculatiue inter omnes concluſiones: aut principia theologie. ſ. deus eſt eternus ⁊ vnus ⁊ huiuſmodi: eſt regulatiua actuum voluntatis. Dico ꝙ ſm predicta in quinta concluſione: nõ omnis relatio habitus ad praxim facit habitum practicum: ſed ſolum tunc cũ habitus eſt proxima relatio operis: cuiuſmodi nõ eſt in propoſito de articulis fidei: vt ibidem prolixius extitit declaratum. ¶ Ad primū Greg. negatur minor: nõ enim quecunꝗ concluſiones theologice ſunt de proximo habitus directiui alicuius praxis: ſicut patꝫ de iſtis: eſſentia diuina nõ generat: deus eſt eternus: ⁊ de infinitis talibus: vt dictum eſt in quinta concluſione prius. et ſtatim ad octauū. Et eſt eodem modo dicẽdum de illis: que exprimunt ſcientiã dei vel opera eius ad extra: vt de⁹ eſt omniſciens omnipotens ſolum creator. ¶ Ad ſecũdum dicitur: ꝙ omnes ille auctoritates probant: ꝙ dilectio dei eſt intenta in hac ſciẽtia proximo: ſed nõ principaliter vltimate: vt dictum eſt in ſolutione ad ſeptimum. ¶ Ad argumentū in pede queſtionis factum patet reſponſio per predicta: preſertim in reſpõſione ſe primi argumenti contra ſextam concluſionem.

¶ Utrum theologia ſit vna ſcia. Qõ. III.

Terium circa prologū querit̃. Utrũ theologia ſit vna ſcientia. Et arguitur ꝙ nõ. Illa enim ꝗ in nulla ratione formali cõueniunt nõ poſſunt ad vnam ſcientiam pertinere: ſed illa: de quibus eſt theologia. ſ. deus ⁊ creatura nõ ſunt aliquid ꝯmune vniuocum: nec aliquam vnam rationem formalem participant. ergo theologia nõ eſt vna ſcientia. ¶ In oppoſitum arguitur ſic. Nã ſacra ſcriptura loquitur de ipſa ſicut de vna ſciẽtia: vt Sap. 10. Dedit illi ſcientiã ſanctoꝝ. igitur ⁊c̃. ¶ In hac queſtione erunt duo articuli. In primo ponentur cõcluſiones. In ſecũdo mouebuntur obiectiones. ¶ Quantum ad primū ponit̃ talis prima ꝯcluſio. Habitus ſcientie licet ſit vna ſimplex qualitas nõ conſtituta ex multis: prout habitum dicimus habilitatem ad vtendũ complete formis intelligibilibus: tamen habitus ſciẽtie prout eſt immediatum principiū actus intelligendi nõ ſemper eſt qualitas ſimplex. Iſtam cõcluſionē tenet ſanctus doctor

Circa vnitatē ſcie Heri. c⁹ ql. 9. q. 4. d. ꝙ ē ſimplx qlitas nõ ex his: ſꝫ cũ his ꝯtra Aur. in ꝓlo. d. ꝙ forma habit⁹ ſcientifici eſt cõnexio oiū ꝑticularũ habituū vnius ſcie.

Duran. q. 4. ꝓlo. negat ſẽ vna ſcia ꝑ ſe vno habit⁹ ꝑticri.

Greg. i. 3. q. ꝓlo. d. ꝙ non oiū ꝯclõnũ vnius ſcia eſt vnus habit⁹.

in diuerſis locis. ¶ Sciendũ enim: ꝙ ipſe quãdoꝗ vocat habitum ſcientie ſimplicem qualitatem: quãdoꝗ autem nõ. Et de primo quidem patet in pma ſecunde q. 54. artic. 4. vbi ſic dicit. Habitus ad operationem ordinatus: de quo nunc agimus: eſt quedam perfectio potentie: omnis autē perfectio ꝓportionatur ſuo pfectibili: vnde ſicut potentia cũ ſit vna ad multa ſe extendit ſm ꝙ conueniunt in aliquo vno: ideſt in generali quadā ratione obiecti: ita ⁊ habitus ad multa ſe extendit ſm hunc ordinem ad aliquid vnum: puta ad vnam ſpecialem rationem obiecti: vel vnam naturā vel vnum principium. Si ergo conſideremus habitũ ſm ea: ad que ſe extendit: ſic inuenimus in eo quandã multiplicitatē: ſed quia illa multiplicitas eſt ordinata ad aliquid: ad quod reſpicit principaliter habitus: inde eſt ꝙ habitus eſt qualitas ſimplex nõ conſtituta ex pluribus habitibus: etiam ſi ad multa ſe extendat: nõ enim vnus habitus ſe extendit ad multa niſi in ordine ad vnum: ex quo habet vnitatem. Hec ille. Et ibidem ad primū. Succeſſio (inquit) in generatiõe habitus non contingit ex hoc ꝙ pars eius generetur poſt partē: ſed ex eo ꝙ ſubiectum nõ ſtatim conſequit̃ diſpoſitionem firmā ⁊ difficiliter mobilem: ex eo ꝙ primo incipit eſſe in ſubiecto imperfecte: ⁊ paulatim perficitur. Hec ille. ¶ Simil'r ad tertiū argumentũ dicit. Ille qui in aliqua ſciẽtia acquiſiuit ſcientiā vni⁹ concluſionis per vnam demonſtrationẽ habet quidē habitum: ſed imperfecte: cum vero acquirit per aliam demonſtrationē ſcientiam alterius concluſionis nõ generatur in eo alius habitus: ſed qui prius ierat fit ꝑfectior: vtpote ad plura ſe extendens: eo ꝙ cõcluſiões ⁊ demonſtrationes vnius ſcientie ordinate ſunt: ⁊ vna deriuatur ex alia. ¶ Ex quibus omnibus apparet eū ſenſiſſe: ꝙ habitus ſcientie ſit vna ſimplex qualitas: et ꝙ vnus habitus nõ conſtituitur ex multis habitibus. Qd autem quãdoꝗ ipſe ponat habitum ſcientie non eſſe qualitatem ſimplicem: ſed potius collectionē ex multis patꝫ primo. Nam de veritate. q. 8. articu. 16. ad quartũ expreſſe dicit: ꝙ vna tota ſcientia comprehendit ſub ſe diuerſas ſcientias particulares: quibus ꝯcluſiones diuerſe cognoſcũtur: ⁊ hoc ponit in exemplum iſtius: quomodo. ſ. cognitio angeli comprehendit in ſe cognitionē matutinam ⁊ veſpertinam quaſi partes. ¶ Scdo. Nam de veritate. q. 20. articu. ſcdo. loquens de anima chriſti ſic dicit. Anima xp̃i cognitione qua verbū videbat indiguit habitu: qđ eſt lumen: non vt per qđ fieret aliquod itelligibile in actu: ſicut in nobis eſt lumen intellectus agentis: ſed vt per quod eleuaretur intellectus creatus in id: quod eſt ſuper ſeipſū: ad cognitionem vero creaturarũ habuit habitum: qui eſt collectio ſpecierũ ordinatarũ ad cognoſcendū. Hec ille. ¶ Tertio. Nã 3⁰ ſen. diſti. 14. q. pma arti. p. queſtiuncula ſcda dicit: ꝙ habitus intellectiue partis perficitur ex lumine ⁊ ſpecie intelligibili illorum: que per ſpeciem cognoſcũtur. Et queſtiũcula tertia dicit: ꝙ habitus ſcientie ex duobus conſiſtit. ſ. ex lumine intelligibili: ⁊ ex ſimilitudine rei cognite. Arti. etiã 3⁰ queſtiuncula quarta dicit ſic. Diuiſio habituum in diuerſis reb⁹ cognoſcendis contingit in nobis ex hoc: ꝙ forme itelligibiles in nobis ſunt minime vniuerſales: vnde opꝫ ꝙ diuerſas res per diuerſas ſpecies cognoſcamus: ⁊ diuerſe ſpecies ſm genus faciunt diuerſos habitus ſciẽtiarum. Hec ille. ¶ Ex quib⁹ patet: ꝙ ſm eum habitus eſt quid conſtitutum ex ſpecie intelligibili: ⁊ ex lumine intellectus agentis. Si autem illa duo ſunt realiter

Pluriũ cõcluſionũ cognitiõe idẽ habitus ꝑficit.

Habit⁹ ſcie eſt multoꝝ ſpẽꝝ collectiõ.

Sine tamen intellect⁹ agēs ⁊ ſpēs itelligibil' ſint diuerſe tñ nō nō eſt ſimplex q̃litas habit⁹ ſciētifica.

liter diuerſa: habetur intētū: ꝙ habitus ſcientie non
eſt ſimplex qualitas nō cōſtituta ex pluribus. Si autē
ſpecies ⁊ lumē illud ſunt vna res: tā ꝙ habitus ſit ſpe
cies illuſtrata lumine intellectus agentis: adhuc habe
tur propoſitū. Nam in eodem artic. 3°. ad tertiū argu
mentū dicit ſic. (Non quelibet ſpecierū diuerſitas fa
cit diuerſum habitū: alias oporteret: ꝙ quot ſunt res
tot eſſent ſciētie: ſed diuerſitas ſpecierū: que nō reducū
tur ad eandē modum cognitionis ſm genus: que quidē
diuerſitas contingit ex eo: ꝙ lumē itellectus noſtri eſt
particulatum ⁊ debile.) Hec ille. ¶ Ex quo hr̃: ꝙ oēs
ille ſpecies intelligibiles: que poſſunt reduci ad eūdē
modū cognitionis ſm genus cōſtituunt eūdē habi
tū: ac ꝑ hoc habitus nō eſt forma ſimplex. ¶ Quarto
idem pꝫ. Nam 3ª parte. q. 12. artic. ſcdo: ſic ait. (Profe
ctus ſciētie eſt duplex: vel ſapiētie. Unus quidē ſꝫ eſſen
tiā: put. ſ. ipſe habitus ſciētie augetur. Alius autē ſm
effectū: puta ſi aliquis ſm eūdē ⁊ eſſentialē habitū ſcie
ꝑmo minora aliis demōſtret: ⁊ poſtea maiora.) Et poſt
pauca ſubdit. (Cū extrahere ſpēs intelligibiles a fan
taſmatibus ſit naālis actio hominis ſm intellectū agē
tem: ꝯueniēs videt̃ hanc actionē ponere in chriſto. Et
ex hoc ſequitur: ꝙ in aīa chriſti aliquis habitus ſciētie

Propt' ſpēꝝ abſtractionē ſcia xpi augeri poterat.

fuit: qui per hmōi abſtractionē ſpērum poterat augeri: ex
hoc. ſ. ꝙ itellectus agēs poſt primas ſpēs itelligibiles
abſtractas a fantaſmatib⁹: poterat etiā alias abſtrahe
re.) Hec ille. Et ibidē ad primū. (Sciētia (inquit) ac
quiſita eſt tñ ab itellectu agēte: qui nō totū ſimul ope
ratur: ſed ſucceſſiue: ⁊ ideo chriſt⁹ ſm hanc ſciētiā non
a principio ſciuit oīa: ſed paulatiꝫ ⁊ poſt aliqđ tēpus. ſ.
in perfecta etate.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ manifeſte pꝫ:
ꝙ ſm eum habitus ſcie acquiſite hꝫ partes: ex quo ex
multis ſpēbus itelligibilibus ⁊ ſucceſſiue cauſatur ab
intellectu agēte: ⁊ augetur per nouarū aduētum ſpēꝝ.
¶ Quinto pꝫ idē. Naꝫ pria ſcde. q. 57. arti. 2° vbi que
rit vtrū augmētum habituū fiat per additionē ſic ait.
(Quia quedā accidētia augētur ſm ſeipſa: in quibuſdaꝫ
horū poteſt fieri augmētuꝫ per additionē: augetur enī
motus per hoc: ꝙ ei aliquid addit̃: vel ſꝫ tēpus: in quo
eſt: vel ſm viam: per quā eſt: ⁊ tamē manet eadē ſpēs
ꝓpter vnitatē termini: augetur tamē nihilominus mo
tus per intēſionē ſm participationē ſubiecti: inquātuꝫ
ſcꝫ idē motus poteſt vel magis vl' minus expedite: aut
ꝓmpte fieri. Similiter ⁊ ſcia poteſt augeri ſꝫ ſeipſaꝫ
per additionē: ſicut cum aliquis plures ꝯcluſiōes geo
metrie addiſcit: augetur in eo habitus eiuſdeꝫ ſcie ſm
ſpēm. Augetur nihilominus ſcia in aliquo ſm partici
pationē ſubiecti per intenſionē: put. ſ. expeditius ⁊ cla
rius vnus homo ſe habꝫ alio in eiſdem cōcluſionibus
cōſiderādis.) Hec ille. ¶ Ex quo manifeſte pꝫ: ꝙ ha
bitus ſciētie augetur per additionē: ac per hoc eſt qua
litas ex multis cōſtituta. et ꝯſequēter videtur in eius
dictis contradictio. etiam in eodē libro. ſ. prima ſcde.
cum. q. 54. dicit habitū ſciētie ſimplicem qualitatem
nō cōſtitutam ex multis: in queſtione autē. 52. ponat
eum augeri ſm additionē. ¶ Ad tollenduꝫ igitur hmōi
cōtradictionis apparētiā ſciēdū: ꝙ inter philoſophos
dubiū extitit de qualitate ſciētie: vel habitus ſciētifici.
Quidam enim dicūt: vt Auicēna: ꝙ habitus ſcie nō ē
aliud in nobis q̃ꝫ habilitas quedā anime noſtre: ad hoc
ꝙ recipiat illuminationē intelligētie agētis: ⁊ ſpēs in
telligibiles ab ea in ſe effluētes: vt recitat ſanct⁹ Tho.
de veritate. q. 12. artic. ꝑmo. Et 4° ſen. diſt. 50. artic. 2°.
Alii vero ponūt: ꝙ habitus ſcie non ſit talis habilitas:
ſed potius collectio ſpēruꝫ intelligibilium: ⁊ ideo ſan
ctus doctor quādoqꝫ loquitur de hoc ſub dubio: quan
doqꝫ declinat ad vnaꝫ opinionē: quādoqꝫ ad aliā. ¶ Nā
in ſūma ꝯtra gētiles libro ꝑmo cap. 56. dicit ſic. (Oīs
intellectus fit in habitu per aliquas ſpēs itelligibiles.
Nā habitus vel eſt habilitas quedam ad recipiēdum
ſpēs itelligibiles: quibus actu fiat itelligibilis: vel eſt or
dinata cōgregatio ipſarū ſpērum intelligibiliuꝫ exiſtē
tium in itellectu: nō ſm actuꝫ cōpletū: ſed medio mo
do īter potētiā ⁊ actū.) Hec ille. ¶ In locis autē ſcdo
allegatis loquitur de habitu put dicit collectionē ſpērū
intelligibiliū. i. ſpēs itelligibiles ordinatas ad itelligē
dum cōcluſiones illatas ex ꝑncipiis. Sꝫ alibi. ſ. in pria
ſcde: vbi ponit habitū eſſe ſimplicē qualitateꝫ: loquitur
de habitu put dicit qualitatē quandā generatā ex fre
quētia actuū cōſiderandi ꝯcluſionē ex premiſſis illa
tam: que habilitat intellectū ad ꝓmpte faciliter ⁊ de
lectabiliter cōſiderādum dictaꝫ cōcluſionē: vel cōclu
ſiones per ſpēs ſuorū terminorū: ⁊ ad vtēduꝫ talibus
ſpēbus. ¶ Apparet tñ mihi: ꝙ plus declinat ad illam

Nō habitus ſciētific⁹ magis ſit ſpēruꝫ multaꝝ collectio apđ ſan. Tho. q̃ſ ſimplex q̃litas.

opinionē: que ponit ſciam eē ordinatā collectionē itel
ligibiliū ſpērū: vnde hoc in pluribus locis ponit: vtpo
te de veritate. q. 20. arti. ſcdo: vt prius allegaui. ¶ Itē
q. 11. articu. ꝑ° ad 11ᵐ. vbi ſic dicit. (In diſcipulo deſcri
bunt̃ forme itelligibiles: ex quibus ſciētia per doctrinaꝫ
accepta cōſtituitur: imediate quidē per itellectū agen
tem: ſed mediate per eū qui docet: ꝓponit eniꝫ doctor
rerū itelligibiliū ſigna: ex quibus itellectus agēs accipit
intētiones itelligibiles: ⁊ deſcribit eas in itellectu poſſi
bili.) Hec ille. ¶ Itē 3° ſen. diſt. 14. q. 1. arti. ꝑ ⁊ 3° dicit
habitū ſcie cōſtitui per ſpēs: q̄ ad eundē modū cogni
tionis reducūtur. ¶ Itē de vitate. q. 2. arti. ꝑ ad ſextū
ſoluēs illud dictū Algaçelis. ſ. ſcia eſt ſigillatio ſcibiles
in itellectu ſciētis. (Illud (inquit) dictū Algaçelis in
telligēduꝫ eſt de ſcia noſtra: que in nobis acquiritur per
hoc: ꝙ res iprimūt ſuas ſimilitudines in aīas noſtras
ſed in cognitiōe dei eſt ecōtra: qꝛ ab eius intellectu ef
fluūt forme in oēs creaturas: vnde ſicut ſcia eſt ſigilla
tio reruꝫ in aīabus noſtris: ita eo modo forme nō ſunt
niſi quedā ſigillatio diuine ſcie in reb⁹.) Hec ille. ¶ Itē
q. 2. arti. 2° ſic ait. (Illđ qđ ſupadditur potētie quādoqꝫ reci
pit̃ in ea ꝑ modū habit⁹: quādoqꝫ ꝑ modū paſſionis. Per
modū paſſiōis quidē qñ receptū nō īmanet recipiēti: ne
qꝫ efficit̃ ei⁹ q̃litas: ſꝫ q̃ſi quodā ꝯtactu ab aliquo agē
te immutat̃: ⁊ ſubito tranſit: ſicut in ꝑdicamētis ruborē
paſſionē: ⁊ nō paſſibilē qualitatē Ar. dicit: qñ quis ꝓꝑ

Cap. 9°. Lec. 17.

verecūdiā in ruborē cito mutat̃. Tunc vo retinetur ꝑ
moduꝫ habitus: qñ illud receptū efficit̃ quaſi cōnatu
rale recipiēti: ⁊ ide eſt ꝙ habitus dr̃ a phō qualitas dif

In lib°. ꝑdi. ca. 9. ⁊ lec. 16

ficile mobilis. Inde eſt et̃ ꝙ operationes ex habitu pro
cedētes delectabiles ſunt: ⁊ in ꝓmptu habētur: ⁊ faci
liter exercētur: qꝛ ſunt ꝯnaturales effecte. Ea igit̃ que

Diuerſimode ſupaddit̃ ſenſitiue ⁊ intellectiue potētie.

ſuperadduntur in potētiis ſenſitiuis: nō ſuperaddun
tur per modum habitus: ſed per modum paſſionis: in
potētiis vero itellectiue partis per moduꝫ habitus: qꝛ
ſenſitiua pars agitur iſtinctu nature magis q̃ꝫ agat: in
tellectiua autē pars eſt domina ſui actus: ⁊ ideo compe
tit ei habere ꝓmptitudinem ad actus: vt poſſit opera
ri cum libet.) Hec ille. ¶ Eādeꝫ ſentētiā ponit 3° ſen.
diſt. 14. q. ꝑma. articu. ꝑmo. queſtiūcula ſcda. vbi dicit
ꝙ ſenſus nō ſentit niſi ad preſentiaꝫ ſenſibilis: ideo ad
eius operationē perfectaꝫ ſufficit impreſſio ſui obiecti
per modū paſſiōis tñ: in itellectu aūt requiritur ad ei⁹
perfectionē: ꝙ impreſſio ſui actum ſit in eo nō ſolū per
modum paſſionis: ſed etiam per modum qualitatis ⁊
forme cōnaturalis facte: ⁊ hanc formaꝫ habitum dici

mus) Hec ille. ¶ Ex quo p3: ꝙ cū spēs itelligibilis ſit impreſſio obiecti in itellectu manēs in eo per modum qualitatis: ꝙ ipſa dicitur habitus: ⁊ eodē modo spēs coloris in oculo diceret̃ habitus: ſi reciperetur ibi per modū qualitatis ⁊ forme. Itē 3° ſen. vbi ſupra arti. ſ. p̄mo. queſtiūcula ſcda ad p̄mū dicit: ꝙ angeli in cognitione naturali nō idigent habitu ſm ꝙ ad habitū requiritur lumē: exigitur autē ſm ꝙ reqrunt̃ spēs rerum.) Hec ille. ¶ Ex quo p3: ꝙ cū habitus ſcie cōſtet ex lumine intelligibili: ⁊ spē rei ſ3 cum ibidē: ⁊ primū iſtoꝝ nō requiratur in angelis: ſed 2m: ꝙ habitus ſcientie in eis ſunt ipſe spēs itelligibiles eis cōnaturales ⁊ cōcreate. Hoc idem ponit p̄ma ſcde. q. 50. arti. 6. vbi querit: an habitus ſit in angelis: ⁊ reſpōdet: ꝙ itellectus angelic⁹ inquātū eſt in potētia idiget perfici habitualiter ꝑ aliquas spēs itelligibiles ad operationem ꝓpriā: ſed inquantū eſt actu per eſſentiā ſuā poteſt aliqua itelligere: ad minus ſeipſū: ⁊ alia ſm modum ſubſtantie ſue. ¶ Ex quib⁹ p3: ꝙ spēs in angelo ſunt habitus. ¶ Itē artic. 5° vbi querit: an in volūtate ſit aliquis habitus arguit ſic. (Habitus qui ſunt in itellectu ſunt spēs intelligibiles: qbus itellectus itelligit actu: ſ3 volūtas nō operatur per aliquas spēs. ergo volūtas nō eſt ſubiectum habitus.) Et reſpōdet (Dicēdū (inquit) ꝙ ſicut in itellectu eſt aliqua spēs: que eſt ſimilitudo obiecti: ita op3 in volūtate: ⁊ in qualib3 vi appetitiua eſſe aliquid quo iclinetur in ſuū obiectū: ⁊ in fine concludit. Et ideo neceſſe eſt vt in volūtate: ⁊ in qualibet vi appetitiua ſint quedā qualitates iclinātes: que habitus dicunt̃.) Hec ille. ¶ Ex quo p3: ꝙ cū eodē mō ſe habeat spēs in itellectu: ſicut ille qualitates in volūtate: ꝙ vtreq3 ſunt habitus. Et ſic pat3 prima ꝯcluſio. ¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ diſtinctio ſm genus ſciētiarū ſpeculatiuarū attendēda eſt penes diuiſionē ſm genus ſcibilis inquantum eſt ſcibile: ⁊ ſimilr̃ de vnitate ſciētie ſ3 genus: que attenditur ſm vnitatē generis ſcibilis. Iſtam concluſionem ponit ſanctus Tho. in ſcripto ſuper Boetiū de trinitate. q. 5. arti. p̄mo: vbi dicit ſic. (Scd̄m diſtinctionem rerū oport3 ſcientias ſpeculatiuas diuidi. Sciendum tamē: ꝙ quando habitus: vel potētie penes obiecta diſtinguūtur: nō diſtinguūtur penes quaſlib3 differentias obiectorū: ſed penes illas: que ſunt per ſe obiectorū inquantū obiecta ſunt: eſſe eni3 animal vel plātam accidit ſenſibili inquantū eſt ſenſibile: ⁊ ideo penes hoc nō ſumitur differētia ſenſuū: ſed magis penes differētias coloris ⁊ ſoni. Et ideo op3 ſcientias ſpeculatiuas diuidi per differētias ſpeculabilium inquantū ſpeculabilia ſunt: ſpeculabili autē: qđ eſt obiectum ſpeculatiue potētie: aliquid competit ex parte potētie itellectiue: ⁊ aliquid ex parte habitus ſciētie: quo itellect⁹ perficitur: ex parte quidē intellectus competit ei: ꝙ ſit imateriale: q2 ⁊ ipſe itellectus imaterialis eſt. Ex parte vero ſciētie cōpetit ei: ꝙ ſit neceſſariū: quia ſcientia eſt de neceſſarys: vt ꝓbatur p̄mo poſterioꝝ. omne aūt neceſſariū inquantū huiuſmodi eſt imobile: q2 omne qđ mouetur inquātū huiuſmodi eſt poſſibile eſſe ⁊ nō eſſe: vel ſimplr̃: vel ſm quid: vt dr̃. 10. metaphy. Sic igitur ſpeculabili: qđ eſt obiectū potētie ſpeculatiue: cōpetit ſeparatio a motu ⁊ a mā: ⁊ applicatio ad ea: ⁊ iō ſm ordinē remotionis a mā: ⁊ a motu ſcientie ſpeculatiue diſtinguūtur. Quedā igitur ſpeculabiliū ſunt: que depēdent a materia ſm eſſe: q2 nō niſi in mā eſſe poſſunt: ⁊ hec diſtinguūtur: q2 quedam depēdēt a materia ſm eſſe ⁊ intellectū: ſicut illa: in quoꝝ diffinitione ponit̃ materia ſenſibilis: vnde ſine materia ſenſibili itelligi nō poſſunt: vt in diffinitione hominis oport3 poni carnes ⁊ oſſa: ⁊ de his eſt phyſica: ſiue ſcia naturalis. Quedā vō ſunt: que q̄uis depēdeāt a mā ſm eē: nō tn̄ ſ3 itellectū: q2 in eoꝝ diffōnib⁹ nō ponitur mā ſenſibilis: vt linea ⁊ numerus: ⁊ de his eſt mathematica. Quedā vero ſpeculabilia ſunt: que non depēdēt a mā ſm eſſe ſuum: q2 ſine mā eē poſſunt vel nūq3 ſunt in mā: ſicut deus ⁊ angelus: ſiue in qbuſdam ſit mā: ⁊ in qbuſdam nō: vt ſubſtātia: quātitas: qualitas: potētia ⁊ actus: vnū ⁊ multa ⁊ hm̀ōi: de qb⁹ oibus eſt theologia. i. diuina ſcia: q2 precipuū cognitoꝝ in ea eſt deus: que alio noīe dr̃ metaphyſica. i. trāſphyſica: q2 poſt phyſicā diſcēda occurrit nobis: qbus ex ſenſibilib⁹ op3 in iſenſibilia deuenire. Dicit̃ aūt p̄ma phia inquantū alie ſcie ab ea p̄ncipia accipiētes eā ſequūtur: nō eſt aūt poſſe: ꝙ ſint aliq res que ſm itellectū depēdeāt a mā: ⁊ nō ſm eē: q2 intellectus quantū eſt de ſe eſt imaterialis: ⁊ ideo nō eſt quartū genus p̄ter predicta.) Hec ille. ¶ Item in ſcripto ſuper p̄m poſter. v̄ſus finē ca. p̊ (Scia eſt certior) ſic ait. (Materialis diuerſitas obiecti nō diuerſificat habitū: ſed ſolū formalis. Cū ḡ ſcibile ſit ꝓpriū obiectū ſcie ſm mālem diuerſitatē ſcibiliū nō diuerſificabuntur ſcie: ſed ſm diuerſitatē eoꝝ formalē: ſicut aūt formalis rō viſibilis ſumit̃ ex lumine: per qđ color videt̃ ita formalis rō ſcibilis accipitur ſm p̄ncipia: ex quib⁹ aliquid ſcitur: ⁊ ideo quātūcūq3 ſint aliqua diuerſa ſcibilia ſm ſuā mām: dūmodo per eadem p̄ncipia ſciantur pertinēt ad vnā ſciam: q2 iam nō erunt diuerſa inquantū ſunt ſcibilia. Sūt eni ſcibilia per ſua p̄ncipia ſicut p3: ꝙ voces humane multū differunt a ſonis corpoꝝ inanimatoꝝ: ſed tamē q2 ſm eadē p̄ncipia attenditur cōſonātia in vocibus humanis ⁊ ſonis corporū inanimatoꝝ: eadē eſt ſciētia muſice: que de vtriſq3 tractat. Si vero aliqua ſint eadē ſm mām: ⁊ tn̄ per diuerſa p̄ncipia cōſiderent̃: manifeſtū aſt: ꝙ ad diuerſas ſciētias pertinēt: ſicut corp⁹ mathematicū nō eſt ſeparatū ſubiecto a corpore nālī: quia tamē corpus mathematicū cognoſcitur per principia quātitatis: corpus autē nāle per principia motus: nō eſt eadē ſcia geometria ⁊ nālis: p3 ergo ꝙ ad diuerſificandū ſciētias ſufficit diuerſitas p̄ncipioꝝ: quā comitat̃ diuerſitas generis ſcibilis. Nō eſt aūt intelligēdū: ꝙ ad vnitatē ſciētie ſufficiat vnitas primoꝝ p̄ncipioꝝ ſimplr̃: ſed vnitas p̄morū p̄ncipioꝝ in aliquo genere ſcibiliū: diſtinguunt̃ aūt genera ſcibiliū ſm diuerſum modū cognoſcēdi: ſicut alio modo cognoſcuntur ea: que diffiniunt̃ cum mā: ⁊ ea que diffiniunt̃ ſine mā: vnde aliud genus ſcibilium eſt corp⁹ nāle ⁊ corp⁹ mathematicū: vnde ſunt diuerſa p̄ncipia vtriuſq3 generis: ⁊ per ꝯñs diuerſe ſcie: vtrū ꝙ aūt hoꝝ diſtiguit̃ in diuerſa genera ſcibiliū ſm diuerſos modos ⁊ rationes cognoſcibilitatis.) Hec ille. ¶ Idē ponit in ſcripto ſup p̄mū phyſicoꝝ. (Sciēdū (inquit) ꝙ cū omnis ſcia ſit in itellectu: per hoc autē aliqđ ſit intelligibile in actu: ꝙ aliqualr̃ abſtrahatur a mā ſm ꝙ aliqua diuerſimode ſe hn̄t ad mā ad diuerſas ſcias pertinēt. Rurſus cū oīs ſcia per demōſtrationem habeat̃: ⁊ mediū demōſtratiōis ſit diffinitio: op3 ſm diuerſum modū diffinitiōis modū ſciaꝝ diuerſificari. Sciendum eſt igitur ꝙ q̄dam ſunt: quoꝝ eſſe dependet a materia: nec ſine materia diffiniri pn̄t. Quedam vō ſunt: que lic3 eſſe nō poſſint niſi in mā: in eoꝝ tn̄ diffinitione materia ſenſibilis non cadit: ⁊ hec differunt abinuicē: ſicut curuū ⁊ ſimū: nam ſimū eſt in mā ſenſibili: ⁊ neceſſe eſt: ꝙ in eius diffinitione mā ſenſibilis cadat. Eſt eni ſimus naſus curu⁹: ⁊ talia ſunt oia naturalia

Margin notes (left): Habit⁹ i āgelio ē eā i ipis spēs ſint. — In q̄l3 ēt vi appetitiua habitus eſt. — Penes formales dfias oboꝝ habitus ⁊ potētie diſtiguunt̃. — T. cō. 7. — T. c. 26. — Scd̄3 remotionē a mā ⁊ motu ſcie ſpeculatiue diſtiguunt̃.

Margin notes (right): Cur p̊ phia metaphyſica dicat̃. — Tex. 41. — Eadē ē muſica tractans de vocib⁹ hominū ⁊ ſonis inaīatoꝝ. — Que vnitas p̄moꝝ p̄ncipioꝝ ad vnitatē ſcie reqratur. — Qualr̃ accipiēda ſit vnitas ⁊ ſciaꝝ diuiſio.

cialia:vt homo lapis.Curuū vero licȝ eſſe non poſſit
ſine materia ſenſibili.tñ in eius diffinitione materia
ſenſibilis nó ponit:ꝛ talia ſūt oīa mathematica:vt nu
meri:magnitudines:ꝛ figure.Quedaȝ vo ſunt que non
depédent aliquo mó a mā ſenſibili:neqȝ ſm eſſe:neqȝ
ſm rationé:vel qꝛ nunq̄ ſunt in materia:ſicut deus ꝛ
alie ſubſtátie ſepate:vel qꝛ non vlr ſunt in materia:vt
ſubſtantia:potétia:ꝛ actus:ꝛ ipſum ens:de hꝭ autez eſt
metaphyſica.De his vero que dependét a mā ſenſibi/
li ſm eſſe:ſed non ſm rōneȝ eſt mathematica. De his
vero que dependét a materia ſenſibili ſm eſſe ꝛ ſm ra
tioné eſt phyſica.) Hec ille.❡ Ex quibꝰ oibus apparet
ꝙ diuiſio ſciarū ſm genus:vel etiá earū vnitas ſꝫ ge/
nus attendéda eſt penes diuiſioné vel vnitaté genera/
leȝ ſcibilis inquantū eſt ſcibile:ita ꝙ oēs ille ſcie ſunt
eedem ſm genus:quarū obiecta reducunt ad idé genꝰ
ſcibilis.Et ille differūt genere:quoꝝ obiecta nó ſūt re/
ducibilia ad idé ſcibile:ſed ad diuerſa genera.Similr
ꝙ ille ſcie differunt genere:quoꝝ media demóſtratiua
vel ꝓbatiua nó reducunt ad vnū ſcibile:ſed ad diuer

Theoloꝰ ſup infuſa a nālr inuēta dfr.

ſa.❡ Et ex hoc ſequit ꝙ theoꝰ humanitus inuēta dif
fert ſm genus a theologia ꝑ reuelationé habita.nam
vna ſumit media:per q̄ ꝓbat ſuas ꝯnes a lumine diui/
no.alia vo a lumie itellectus agentis.Et ideo dic ſcūs
Tho.ṗma pte.q.i.arti.ṗ.ad ſcdm.(Diuerſa(ingt)rō
cognoſcibilis diuerſitaté ſciaꝝ inducit:eandé eni ꝯneȝ
demonſtrat aſtrologus ꝛ nālis:puta ꝙ terra eſt rotun/
da:ſꝫ aſtrologus per mediū mathematicū:id eſt a ma/
teria abſtractū:naturalis aūt ꝑ mediū circa mām cō/
ſideratū.vñ nihil ꝓhibet de eiſdé rebus:de gbus phy/
ſice diſcipline tractát ſm ꝙ cognoſcibilia ſunt lumine
nālis rōnis ꝛ aliá ſciam tractare:ſm ꝙ cognoſcunt lu/
mine diuine reuelationis.vñ theologia que ad ſacraȝ
doctriná ptinet differt ſm genus ab illa theologia:que
pars phie ponit.) Hec ille.❡ Tertia ꝯ eſt.Unitas ſpe
cifica habitus ſcientifici attédéda eſt penes vnitatem
formalis obiecti:quā ille habitus ṗmo ꝛ per ſe reſpicit:
ita ꝙ oēs illi habitus ſunt idé ſpé: qui reſpiciunt idem
obm ſub eadé rōne formali ṗmo ꝛ adeq̄te:ſiue illa rō
ſit gnālis ſiue ſpālis.ꝛ loquor de formali rōne obiecti
inquantū eſt ſcibile.Similr intelligo de rōne formali
nó ſolū:que ſe habȝ:vt qd cognoſcit:ſꝫ etiá de rōne for
mali:que ſe hꝫ:vt quo obiectū cognoſcit.naȝ habitus
diuerſi poſſunt reſpicere idé obiectū ſub eadé rōne for
mali ṗmo modo:qui tñ diſtinguunt per rōné obiecti
ſcdo modo ſumptā.vt pȝ ṗma ſcde.q.54.arti.ſcdo.vbi

Unitas obiecti vt qd e ꝛ vt q̄ formalr req rit ad vnitaté habitus.

ſic dr.(Habitus ſpé diſtinguūt ſm tria. Uno gdé mō
ſm ṗncipia actiua taliū diſpoſitionuȝ.ſcdo modo ſm
obiecta ſpé differétia.3° modo ſm mām.Et exemplifi
cat de ṗmo modo de phyſica ꝛ aſtrologia que ſunt di/
uerſi habitus ꝓpter diuerſa media demonſtrandi.licȝ
cōſiderent qñqȝ idé obiectū:ꝛ eandé cóclusioné. De ſe/
cūdo exemplificat in cōtrarijs:que eodé habitu ſciétie
cognoſcunt:qꝛ ad eandé ratione ſcibilis pertinét:ꝛ per
oppoſitū habitus qñqȝ diſtinguunt:qꝛ obiecta diuerſa
habét.De tertio exemplificat in virtute heroica ꝛ hūa
na:qꝛ vna diſponit ad actū conuenienté nāe ſupiori:ꝛ
alia ad actū cōuenienté nāe inferiori:ꝛ ſimilr in vitio
ꝛ virtute.Patet ergo ꝙ diuerſitas medioꝝ demonſtra
tiuoꝝ tollit vnitaté habitus:talia aūt media dicūr for/
les rónes obiectoꝝ ſcie ſcdo modo:vt patebit i alia cō/
cluſione.❡ Ad vnitateȝ ḡ ſpecificaȝ hitus requirit du/
plex vnitas formalis rōnis.ſ.illius que ſe hꝫ vt quod.
ꝛ illius que ſe hꝫ vt quo.Iſtā ꝯneȝ probat ſcūs Doctor
de vtutibus.q.2.arti.4.(Unitas(inquit)cuiuſlibȝ po

tentie vel habitus ex obiecto cōſideranda eſt:ꝛ hoc iō
qꝛ potétia hoc ipſum qd eſt dicit in ordine ad poſſibi/
le:qd eſt eius obm:ꝛ ſic ratio ꝛ ſpecies potétie ex obie/
cto accipit.Et ſimilr eſt de habitu:qui nihil aliō eſt q̄
quedá diſpoſitio potétie ꝑfectiua ad ſuuȝ obiectū:ſꝫ in
obiecto conſiderat aliquid vt formale:ꝛ aligd vt mā/
le.Formale aūté in obiecto eſt illud:ſm cuius rōnem
obiectū refert ad potentiá vel habitū.Materiale aūt
eſt illud in quo hoc fundat:vt ſi loquamur de obiecto
potétie viſiue:obiectū eius formale eſt color:vel aligd
hmōi:inquantū eni aliquid eſt coloratū:in tantū eſt viſi/
bile:ſed materiale in obiecto eſt corpus:cui accidit co/
lor.❡ Ex quo patet:ꝙ poꝰ vel habitus refert ad for/
malem obiecti rōneȝ per ſe:ad illud aūt qd eſt māle in
obiecto per accidés:ꝛ qꝛ ea que ſunt per accidens non
variant rem:ſed ſolū ea que ſunt per ſe:ideo materia/
lis diuerſitas obiecti non diuerſificat potentiā vel ha/
bitum:ſed ſolum formalis.vna enim eſt potétia:q̄ vi/
demꝰ lapides ꝛ homines ꝛ celū:qꝛ iſta diuerſitas obie/
ctorū eſt materialis:ꝛ non ſm rōné formalé viſibilis:
ſed guſtus differt ab olfactu ſm differentiaȝ ſaporis ꝛ
odoris:qꝛ ſunt per ſe ſenſibilia.) Hec ille.❡ Ité pꝰ par
te.q.i.articu.3°.dicit.(Unitas potentie vel habitus eſt
conſideranda ſm obiectū:nó quidé materialē:ſed ſm
rōné formalé obiecti:puta homo:aſinus:ꝛ lapis cōue/
niunt in vna ratione formali colorati:qd eſt obiectuȝ
viſus.) Hec ille.❡ Ideȝ ponit ſcda ſecūde queſtione
quarta arti.6°.(Quilibet(inquit)habitus ex obiecto
habet ſpéȝ:ſed ex obiecto idiuiduat.) Hec ille.❡ Ex
iſtis patet:ꝙ omnes illi habitus ſciétifici dicerent idé
ſpecie:qui per ſe ṗmo reſpicerent obiecta ſua ſub rōne
mobilis:ſic ꝙ illa ratio eſſet formalis in obiectis illoꝝ
habituū:ꝛ adequata cuilibȝ habitui:ſic ꝙ habitus non
plus ſe extenderet q̄ illa ratio:nec ecōtra.Et ideȝ eſſet
ſi talis ratio eſſet cōmunior:vel minꝰ cōis q̄ ratio mo
bilis.puta iſta ratio mobilis ſm locuȝ:vel mobilis ad
formā realé.dum tñ adequaret habitui ꝛ eſſet forma/
lis in obto eius.❡ Et ſi querat quid ſufficiat ad ſpeci/
ficaȝ diuiſioné habituū ſcientificoꝝ.Dicit ꝙ quicūqȝ
habitus reſpiciunt aliqua obiecta formalia per ſe pmo
ꝛ adequate differentia ſpecie vtiqȝ differūt ſpecie:ꝛ ſi
ſi talia obiecta formalia differant ſpecie non ſub quo/
cūqȝ genere:ſed ſolū ſub hoc genere:quod eſt ſcibile:ſi
enim genus ſcibile diuidit in genera ſubalterna:ꝛ poſt
ꝑ alia vſqȝ ad ſpecies ſpecialiſſimas.❡ Quarta ꝯclu/
ſio eſt.Qꝫ theologia eſt vna ſcia. Iſtā cōcluſioné pōit
ſcūs Tho.ṗma pte.q.i.art.3°.vbi poſtq̄ dixit:ꝙ vnitas
habitus cōſideranda eſt ſm formalé rōné obiecti.ſub
dit.(Quia igit ſacra doctrina conſiderat aliqua ſꝫ ꝙ
ſunt diuinitus reuelabilia:oīa quecunqȝ ſūt diuinitus
reuelabilia cōmunicant in vna formali ratiōe obiecti
huius ſcientie:ꝛ ideo comprehenduntur ſub doctrina
ſacra ſicut ſub vna ſcientia.)❡ Silr ibidem ad ſcdm
dicit.(Nihil ꝓhibet inferiores potentias vel habitus
diuerſificari circa aliquas materias:que cōiter cadunt
ſub vna potétia vel habitu ſupiori:qꝛ ſuperior potétia
vel habitus reſpicit obiectū vniuerſaliori rōne forma
li:ſicut obiectū ſenſus cōis:cū ſit vna potétia extendit
ſe ad obiecta gnqȝ ſenſuum:ꝛ ſimilr ea que in diuerſis
ſciétijs tractant pōt ſacra doctrina vna exiſtés cōſide/
rare ſub vna rōne:inquantū ſcȝ ſunt diuinitus reuela/
bilia:vt ſic ſacra doctrina ſit velut quedá impreſſio di/
uine ſcie:q̄ eſt vna ꝛ ſimplex oiuȝ.)❡ Eādé ꝯné pōit
ṗ ſen.q.i.ꝓlogi.arti 2° dicés.(Quāto aliq̄ cognitio eſt
altior:tanto eſt magis vnitate ad plura ſe extendit. vñ

Circa hanc Greg.vbi.s. di.ꝙ theoloꝰ e vna totalis vnitate gñis ſbalterni plures ſꝫ habitꝰ partiales continet.

Godef.quolibeto.9.q.i. di.ꝙ eſt ꝓdue ſcie vna practica alia ſpe.

Durádꝰ do q̄ſti.3° habitꝰ eſt vȝ quo aſſentimꝰ quo defendimꝰ ꝛ quo ex reuelatis deducimus.

intellectus diuinus: qui eſt altiſſimus per vnũ: qđ eſt ipſe deus: oĩum rerũ diſtincte cognitionẽ habꝫ. ita etiã cum iſta ſcia ſit altiſſima ꝑ ipm̃ lumẽ diuine reuelationis: vel iſpirationis efficaciã hñs: ipſa vnica manẽs diuerſarũ rerꝫ ↄſiderationẽ hꝫ.) Hec ille. Et h̃ de p̃ arti.

Quantum ad ſcđm articulũ mouẽda ſunt dubia. Siquidẽ cõtra p̃mã cõcluſionẽ arguit Aureolus ꝓbando: ꝙ vnitas habitus ſcientifici nõ ſit ꝑ modũ forme ſimplicis: nec ſit vnitas collectionis ſpecierũ intelligibiliũ: que duo videt̃ ponere ↄcl'o p̃ma. ¶ Primũ ãt iſtoꝝ probat triplici rõne. ꝓ arguit ſic. Habẽs habitũ ſi nõ fuerit impeditus põt operari per illũ ⁊ elicere actũ: ſed primũ habẽs gradũ ſcie vel habitus reſpectu p̃me ↄ̃nis nõ põt exire in actũ cognitionis reſpectu centeſime: ꝗ̃uis poſſit reſpectu prime. igitur habẽs habitũ reſpectu prime ↄ̃nis nõ hꝫ totũ habitũ per eſſentiã oĩuꝫ ↄ̃nũ: ⁊ per ↄ̃ñs alia ⁊ alia realitas reſpicit aliã ⁊ aliã ↄ̃nẽ in habitu ſciẽtifico: vt videtur. ¶ Scđo ſic. Illi habitus qui hñt diſtinctas generationes: ⁊ diſtinctas corruptiones: ⁊ diſtinctas intenſiones ⁊ remiſſiones ſunt realiter ⁊ eſſentialr̃ diſtincti: non ſolũ ſicut gradus eiuſdẽ eẽntie: hoc pꝫ: qm̃ ſi eſſent ſicut gradus eiuſdem habitus: haberent eandẽ intenſionẽꝫ: ⁊ idem augmentũ: ſed habitus decem ↄ̃nũ põt ſeorſuꝫ generari ⁊ intendi abſqꝫ hoc ꝙ generet̃ vel intendat̃ habitus reſpectu centeſime. Meditans eñi frequẽter de ↄ̃nibus primis geometrie nõ eſt dubiũ: ꝙ intendit continue habitũ reſpectu illarũ: nec tñ ↄcluſiones. 15. nouit. g̃ habitus ꝗ̃tũcũqꝫ intenſus illarũ cõcluſionuꝫ: ⁊ iſtarũ nõ eſt vnus ⁊ idem. ¶ Tertio ſic. Impoſſibile eſt habitus oppoſitos ſtare ſimul: ſed ignorãtia cõcluſionis centeſime. ignorãtia dico: qua credit̃ eius oppoſitũ eſſe verũ: nõ ignorantia negationis: que eſt neſciẽtia ſimplex: illa inquã ignorantia eſt habitus corruptiuus cõtrarius habitui ſcientifico eiuſdeꝫ cõcluſionis. igit̃ iſta ignorantia ⁊ iſta ſcia impoſſibile eſt: ꝙ ſtent ſimul. Certũ eſt aũt ꝙ iſta ignorantia põt ſtare cũ habitu ſcientifico decẽ p̃marũ ↄ̃nũ. poſſibile eſt eñi aliqueꝫ recte ſentire de cõcluſionibus decẽ alicuius ſcie: ⁊ errare circa cẽteſimã. g̃ habitus decime ⁊ cẽteſime nõ ſunt idẽ realr̃. ¶ Cõfirmat̃. Qm̃ forme ↄ̃rie ſunt icõpoſſibiles in eodẽ ꝓpter talẽ repugnantiã ⁊ oppoſitioneꝫ: ⁊ idcirco tota eſſentia habitus ſciẽtifici oĩum ↄ̃nũ errori vt repugnãtie oĩum repugnaret: ſi q̃libet eẽt vna res indiuiſibilis ⁊ ſimplex: ⁊ ſic ꝓbatũ eſt p̃mũ. ſcꝫ ꝙ habitus ſcientificus nõ ſit vna ſimplex qualitas. ¶ Scđꝫ ꝓbat ſic p̃mo. Habitꝰ ſcientificus generat̃ ex actu intellectus diſcurſiuo: cũ acquirat̃ per demõſtrationẽ. illud ergo qđ relinquit̃ ex actu: aut eſt purus ordo impreſſus rebus: aut ſunt ipſe ſpẽs intelligibiles: aut aliqđ abſolutũ factũ circa eas. Nõ aũt põt poni: ꝙ per iſtũ actũ ordo ipſis ſpẽbus imprimat̃ immediate: ne relatio ſit p̃mꝰ terminus ꝓductionis ↄ̃ phm̃ q̃nto phyſicoꝝ. Nec põt dici: ꝙ ipſe ſpẽs imprimant̃: qꝛ iam ante erãt. Nec põt dici: ꝙ aliquid abſolutũ fiat circa eas: qđ ſit cauſa fundãdi iſtũ ordinẽ: cũ in intellectu non ponat̃ aliqđ niſi habitus ⁊ actus ⁊ ſpecies. igit̃ impoſ'e eſt poni: ꝙ ordo ſpẽꝝ ſit eẽntialr̃ ſcia. ¶ Scđo. Habitus ſcie eſt aliqđ abſolutũ in genere qualitatis: licꝫ relationẽ ad actũ includat: ⁊ ad obiectũ: ſed ordo ſpẽrũ nõ eſt abſolutuꝫ in genere: nec refert̃ ad actũ vel obiectum: ſed eſt relatio vnius ſpeciei ad aliam. ergo ordo ſpecierũ nõ erit habitus ſcientificus. ¶ Tertio ſic. Scientia eſt habitus cõcluſionis: nõ aũt ꝓncipioꝝ: aut p̃miſſaruꝫ: vt pꝫ ſcđo poſterioꝝ. ſed ordo ſcientiaꝝ nõ ſolũ reſpicit cõcluſionem. ſed totã etiã demonſtrationẽ: cũ ordo maioris extremitatis ad mediũ ⁊ medij ad maiorẽ: ⁊ per ↄ̃ñs totus diſcurſus. ergo nõ erit habitus ſcientificꝰ. ¶ Quarto. Ordo cũ ſit relatio non põt eſſe p̃mꝰ actus intellectus aut alicuius opationis: ſed ſcia eſt actus p̃mus ⁊ ꝓncipiũ actus ſcđi: qui eſt intelligere ↄcl'onẽ. g̃ non põt eſſe ordo ſpẽrũ. ¶ Quinto. Si eſt ordo ſpẽruꝫ: aut eſt ordo ſitualis: ⁊ hoc nõ põt eſſe: qꝛ ſpẽs nõ ſunt ſituate in intellectu: nec hñt hic aut ibi: nec prius aut poſterius i ſitu. aut erit ordo cauſalis: ꝙ vna ſpẽs ex alia cauſet̃: ⁊ hoc eſſe nõ põt: qꝛ ſpẽs ſunt in itellectu anteq̃ꝫ habitus ſciẽtificus generet̃: ⁊ iterꝝ ſpẽs cauſant̃ in intellu a fantaſmate: ⁊ intellectu agente: aut ordo formalis: qꝛ vna ſit apta p̃us informare intellectũ q̃ꝫ alia: nec hoc eſſe põt qꝛ tunc ſtatim dum imprimunt̃ in intellectu dꝫ eẽ iſte ordo: ⁊ tñ non ſtatim habetur habitus ſcientificus: aut ordo vſualis: vt. ſ. intellectus ſit iclinatus: vel determinatus ad vtẽdũ quodã ordine ſpecie maioris extremitatis: deinde medij. deinde minoris: deinde inherẽtie maioris ad minorẽ: talis quippe determinatio intellectus ſi ponat̃ ad iſtũ ordinẽ non erit ex ipſis ſpẽbus: ſꝫ ex aliquo determinatiuo facto ab intellectu: quo inclinet̃ ad illũ ordinẽ vtẽdi ſpẽbus. igit̃ habitus ſcientificus non eſt ordo. Hec ille. ¶ Cõtra ſcđam cõcluſionẽ arguit in hoc: ꝙ ibi ponit̃ habitus ſcientificus ꝓpter ⁊ ſm̃ media demonſtrationũ diuerſificari. ⁊ p̃mo ſic. Demonſtratio quia ⁊ ꝓpter quid nõ ꝓcedunt per mediũ vniforme: vt patꝫ p̃ poſterioꝝ. ſed ↄcl'o nota per demõſtrationẽ quia ⁊ ꝓpter quid poſſunt ad eundẽ habituꝫ ſcientificũ ꝑtinere. Aſtrologus eñi ſcit: ꝙ eclypſis lune erit: ⁊ ꝓpter quid erit. ſ. ꝓpter iterpoſitionẽ terre inter ſolem ⁊ lunam. ergo habitus poterit eſſe vnus. licꝫ media diuerſificent̃. ¶ Neqꝫ valꝫ ſi dicat̃ ꝙ ſcia qꝛ ⁊ ꝓpter quid ſunt diuerſe ſcie ſm̃ phm̃ p̃ poſterioꝝ. Hoc nẽpe verum eſt: ꝙ ſunt diuerſe noticie partiales: ſed ꝙ nõ poſſint eſſe partes vnius ſcientifici habitus non eſt verũ. ¶ Secũdo. Qꝛ phyſicus demõſtrat ꝑ oẽs cauſas: vt patet ſcđo phyſicoꝝ. ſed demonſtrationes per quatuor cauſas ſumunt media alterius rõnis: cum cauſe ſint alterius rõnis. p̃mo eñiꝫ poſterioꝝ ponunt̃ q̃tuor modi demõſtrandi ſm̃ quatuor genera cauſarũ. ergo identitas habitus poteſt ſtare cum diuerſitate mediorum.
¶ Confirmatur. quia phs tertio metaphy. querit queſtionem: an omnia genera cauſarũ pertineant ad eãdẽ ſcientiam: ⁊ dicit ꝙ ſic. vbi dicit Cõmentator ꝙ hoc non inueniat̃ niſi in ſcientia naturali tñ: ꝙ aliqua ſcꝫ demonſtret per omnes cauſas. ¶ Contra tertiã cõcluſioneꝫ arguit ſic. Si vnitas rationis obiecti ſufficit ad cauſandũ vnitatem in habitu: aut hoc eſt vnitas ſpecifica: aut generis ſubalterni: aut generaliſſimi: aut ipſiꝰ entis: ſed illa vnitas formalis rationis: que facit habitum vnum non eſt vnitas ſpecifica: quoniam tunc tot eſſent ſciẽtie quot ſunt ſpecies ſpecialiſſime. Nec g̃nis ſubalterni: quoniã pari modo tot erunt ſcientie: qđ genera ſubalterna. Nec generaliſſimi: quoniã tũc tantũ eſſent decem iuxta numerũ decem predicamentoruꝫ. Nec ipſius entis: qꝛ tũc eſſet tñ vna ſcia: maxie ſi ens ſit vnius rõnis. g̃ patet: ꝙ obiectũ ex hoc: ꝙ eſt vniꝰ rõnis formalis non tribuit habitui ſpecificam vnitateꝫ. ¶ Scđo ſic. Habitus fert̃ ad obm̃ ſicut ⁊ potentia: ſꝫ due potẽtie hñt ferri ſuper idẽ obiectũ re ⁊ ratione: vt ſenſus cõis ⁊ viſus ſuper colorẽ: ⁊ intellectus ⁊ voluntas ſuper rõnem boni. g̃ duo habitus habent ferri ſuꝑ idẽ obm̃: ⁊ ſub eadẽ rõne. ¶ Tertio ſic. Opio ⁊ ſciẽtia ſunt habitus diuerſi. ſed iſti pñt eſſe de eodem obiecto ⁊ ſub

Utrũ habitꝰ ſcientificꝰ ſit ſimplex qualitas.

Utrũ habitꝰ ſcie ſit ſpẽrũ ordinatar collectio.

Tex.cõ.10.

Tex.cõ.27.
Tex.20.

Tex.cõ.30.
Tex.24.

Tex.cõ.70.

Tex.cõ.39.

Tex.cõ.2.

Cōtra quartā ꝯcluſionē arguit idē ꝯtra opionem ſci Tho.q.i.articulo tertio.

⁊ ſub eadem rōne.igit̄ idem qđ prius. ¶ Cōtra quartā cōcluſionē arguit ſic. Eodem modo ſe habet diuina illuſtratio ⁊ reuelatio ad reuelata ⁊ cognita per reuelationem: ſicut ſe hꝫ intellectus agentis illuminatio ⁊ illuſtratio ad ea que cognoſcunt̄ per eius illuſtrationē: ſed cognita per illuſtrationē intellectus agētis ꝑtinēt ad diuerſas ſcias phyſicas ⁊ humanitus inuentas quā tūcūqꝫ non cognoſcant̄: niſi vt cognita ex intellectus illuminatione. ergo ⁊ ea que per diuinā reuelationē cognita ſunt ad diuerſas ſcias pertinere pñt: quis nō cognoſcantur niſi quatenus reuelata. ¶ Scđo dicis ꝙ obiecta mālia nō diſtinguūt habitus. dū tñ ſit eadē rō formalis. Dicis etiā ꝙ oia cōſiderata in theologia conſiderant̄ inquātū reuelabilia: idcirco theologia eſt vna: ex quo apparet ꝙ eſſe reuelabile eſt formalis rō obiectiua in ſubiecto theologie. Sed iſtud ſtare nō pōt ſm dicta tua. Unius eni ſcie ē vnū formale obiectū ⁊ ſub vna rōne formali: ſed ſm te deus ſub ratione deitatis eſt ſubiectū theologie: rō aūt deitatis: ⁊ rō reuelabilis non ſunt eedem: cū reuelabile ſit relatio: diuinitas aūt abſolutū. ģ impoſſe eſt ꝙ rō reuelabilis ſit formalis rō obiectiua in theologia: cuius tñ oppoſitū tu ponis. vñ non apparet qn iſta duo repugnēt. ſcꝫ ꝙ deus ſit ſubm theologie inquātū deus: ⁊ qđ eſſe reuelabile ſit formalis rō obiectiua. igit̄ nō eſt vna theologia: que oia cōſideret inquantū ſunt diuinitus reuelabilia. ¶ Tertio poſſibile ē aliquē ſcire geometricalia ⁊ phyſica ⁊ moralia inquantū diuinitus reuelata: vt ſi cui deus infunderet iſtas ſcientias: ſicut forſitan fecit Salomoni. ſed talis haberet plures ſcias ⁊ plures habitus: nō obſtāte ꝙ oia cognoſceret quatenus reuelata diuinit⁹. ergo pari rōne in theologia plures habitus eſſe pñt. nō obſtante rōne tua. ¶ Quarto. Deus in reuelatione theologica ſe hꝫ in rōne ꝑcipui doctoris: ſed ſub eodē doctore pōt homo plures ſcias accipere ⁊ plures habitus: eſto ꝙ oia conſideret vt diuinitus reuelata. Hec ille.

Ad primū ꝯ ꝯcluſionē ⁊ ad tertium.

Ad primum cōtra primā ꝯnē. Et pro tribus argumētis primo loco factis dico: ꝙ cōcludunt habitū nō eſſe ſimplicē qualitatē ſumendo habitū pro collectione ſpērū intelligibiliū ordinatarū ad cōſiderādū: nō eni eſt poſſibile ꝙ aliquis ſit nūc potēs ad cōſiderandū aliquā ꝯnē ⁊ non prius: niſi nouiter fuerit factus in actu pmo per ſpēm nouā intelligibilē a fantaſmatibus abſtractā: vł adueniat ei noua illuſtratio luminis alicuius: oportet ideo ꝙ hēat plures ſpecies ꝙ̄ prius: ⁊ ꝯſequēter ꝙ habitus ſcientie creſcat: ſi habitus ſcie illo modo ſumat̄. ſi aūt habitus ſcie ſumat̄ ꝑ habilitate: vel potius pro qualitate habilitante ad cōſiderandū per illas ſpēs: tunc dico ꝙ erit idem habitus in ꝑncipio ⁊ in fine ſm eſſentiā: ꝙuis ille habitus aduenientibus nouis ſpēbus vel demōſtrationibus ꝯclonū extendāt ſe ad plura ꝙ̄ prius. ideo iſto modo ſumendo habitum argumēta non concludunt. ¶ Dico ergo ad pmū: ꝙ non opꝫ ꝙ hñs habitū impfectū: ⁊ qui actu non ſe extēdit ad oia: ad que pōt ſe extēdere poſſit cōſiderare per illū habitū oēs ꝯnes: ad ꝙ̄s ille habitus ſe extendere pōt: ſed ſolū illas: ad quas dictus habitus actualiter ſe extendit. ¶ Et ſi querat̄: qñ ſit talis extenſio nouiter ad ꝯnes: ad quas prius nō ſe extendebat. dico ꝙ ille habitus eſt diſpoſitio potentie ad cōſiderandū nunc per ſpēs intelligibiles primā cōcluſionē: ita ꝙ intellectus per cū eſt in potētia ꝓxima reſpectu cōſiderationis pme ꝯcluſionis. Et qꝛ in conſideratione pme ꝯnis incboata eſt conſideratio ſecūde. ideo per illū habitū eſt in potētia remota ad cōſiderādū de ſecunda: ⁊ ſimilr̄ cōſideratio tertie eſt incboata in ꝯſideratione ſecūde: ⁊ ſic de ſequētibus. De tali aūt potētia remota intellectus reducit̄ ad actū per actum demōſtrationis: ita ꝙ habitus qui ſufficiēter ponebat intellectū in actu pmo: vel potētia ꝓxima reſpectu prime concluſionis nunc idem facit reſpectu ſcđe: ⁊ ſic intelligo illam extenſionem.

Añ ſit noua extēſio ad cōcluſiones ad quas prius habitus non ſe extendebat.

¶ Ad ſcđm dico: ꝙ eſt fallacia figure dictionis mutando quid in aliud aliquid. nā in maiori loquitur de habitu abſolute ſumpto: ⁊ in minori ſubſumit de habitu relato ad talem ꝯclonem vel talē. Dico eni ꝙ idē habitus eſt ꝑ eſſentiam reſpectu oiū ꝯnum vnius ſcie: ſed ille habitus qñqꝫ iclinat ⁊ diſponit intellectū ad cōſiderandū de vna ꝯclone ⁊ nō de alia: ⁊ qñqꝫ vehemētius reſpectu vnius ꝙ̄ reſpectu alterius niſi in potētia: qđ cōtingit: iō qꝛ elicit actū reſpectu vnius ⁊ non alterius: vel non ita ſepe. ¶ Ad tertium dico: ꝙ habitus oppoſitos impoſſibile eſt eſſe ſimul in eadem potentia intellectiua ſm actum completum: ſed habitus oppoſitos: quorum vnus eſt in potentia ⁊ alius in actu non eſt impoſſibile ſimul eſſe in eadem potētia intellectiua: ſic autē eſt in ꝓpoſito. Dico eni ꝙ habitus: qui ſolū actu ſe extendit ad decē primas ꝯclones geometrie: nō eſt habitus i actu reſpectu ꝯnis cēteſime: ſed in potētia: ⁊ iō nihil ꝓhibꝫ ſtū habitū ⁊ illā ignorantiā eidē ſimul inexiſtere. ¶ Ad confirmationē dico ſimilr̄: ꝙ licꝫ ꝯrietas cōſurgat ex forme eſſentia: tñ incōpoſſibilitas coexiſtendi comitat̄ formas ſm actū: ⁊ nō ſm potentiā: illud aūt qđ dictū eſt de extenſione habitus. ſcꝫ quomō hñs habitū reſpectu ꝯcloñis cēteſime nō pōt exire ſemp in actū: niſi per demōſtrationē aliquā habēs habitū de impfecto ad pfectū deducat̄: ſile eſt illi qđ ponit ſcūs Doctor in alio ꝓpoſito. ſcꝫ ꝙ habitus pmoꝝ pncipioꝝ tā in ſpeculatiuis ꝙ̄ in practicis ſunt in nobis a natura: ⁊ tñ nullus pōt exire per eos in actū cōſiderādi niſi ꝓponant̄ termini eorū. vñ ſcūs Doctor pma 2ᵉ.q.51.arti.p. (Sunt (iquit) in hoībus aliq̄ habitus nāles tāqꝫ ptim ad nām exiſtētes: ⁊ partim ab exteriori pncipio. In apprehēſiuis eniꝫ potētys pōt eſſe habit⁹ nālis ſm incboationē: ⁊ ſm naturā ſpēi: ⁊ ſm nām indiuidui. ſm nāꝫ qdē ſpēi ex pte ipſius aīe: ſicut intellectus pncipioꝝ dr̄ eſſe habit⁹ nālis: ex ipſa eni nā aīe itellectualis ꝯuenit hoī ꝙ ſtatim cognito qd eſt totū: ⁊ qd eſt pars cognoſcat: ꝙ oē totū eſt maius ſua pte: ⁊ ſile eſt in ceteris: ſed qd eſt totū: ⁊ quid pars cognoſcere non pōt: niſi ꝑ ſpēs intelligibiles a fantaſmatibus acceptas: ⁊ pp̄ hꝫ phs in 2ᵒ poſterioꝝ oñdit: ꝙ cognitio pncipioꝝ ꝓuenit ex ſenſu.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ patet: ꝙ nō ſemp opꝫ ꝙ hñs habitū reſpectu alicuius ſpeculabilis poſſit exire in actū ſpeculādi per habitū niſi pfecte habeat habitū reſpectu illius: ⁊ non ſolū ſm icboationē: ſic aūt hꝫ habitū reſpectu ꝯnis cēteſime q ſolū audiuit demōſtrationē reſpectu pmarū decē. ¶ Sed ꝯ iſtas rñſiones argui pt ex dictꝭ Grego. de arimino. Sit (inquit) .a. habitus geometrie in ſorte perfecte ſciente omnes ꝯcluſiones geometrie: quarū ſcia eſt iuenta: ⁊ ſit .b. habitus geometrie exñs in plone qui ſolū ſcit pmā ꝓpōnē geometrie: tūc ſm te .a. ⁊ .b. ſunt habit⁹ eiuſdē rōnis. nā cū ſortes ſciuit ꝑ pmā ꝯnē geometrie: quā etiā plato ſcit .a. fuit eiuſdē rōnis cū .b. vt clarū eſt: ſed nūc .a. nihil alteri⁹ rōnis oino includit eēntialr̄ ꝙ̄ tūc ſm opionē tuā. igit̄ ⁊ nūc eſt rōnis eiuſdē. Tūc arguo ſic. Cuilibꝫ actui: in queꝫ ꝑ ſe pōt .a. ois forma eiuſdē rōnis pōt in ſileꝫ ſm ſpēm: ſed in actuꝫ ſciēdi vel demōſtrādi cēteſimā ꝯnē geometrie ꝑ ſe pt .a. igit̄ ⁊ quelibet forma eiuſdē rōnis pōt in ſimilē ſm

Nō ab eodē ꝓuenit ꝯrietas formarū ⁊ earū coexiſtentie ipoſſibilitas.

Tex. cō. vlti. Lec. vltima.

Cōtra rñſiones ex dictis Grego. q.3. plo. ꝯ Uéri. 9. qluꝫ. q.4.

ſpeciem: ſed.b.eſt eiuſdē rōnis cū.a.igit̄ ⁊c. maior pa/
tet,inductiue:nec habꝫ inſtantiā in aliquo: ⁊ ſic ſequit̄
ꝙ quicunqꝫ ſciret vnā ꝯnem geometrie:ſciret oēs:ꝯñs
eſt falſum ⁊ ꝯ experientiaꝫ.(Diceret̄ forte (iquit)ꝙ
maior eſt vera de formis eiuſdē rōnis eque ꝑfectis tm̄
in ꝓpoſito aūt nō ſunt forme eque ꝑfecte. ¶ Scđo di
ceret̄:ꝙ maior tūc ſolū eſt vera qñ nihil eſt in vna:cui
cōſimile nō ſit in alia:nūc aūt aliqui reſpectus ſunt in
a.quoꝝ ſiľes nō ſunt in.b.videlꝫ reſpectus ad alias cō/
cluſiones p̄ter p̄mā.) ¶ Sed p̄ma rñſio nō valꝫ:qꝛ ꝓ
poſitio illa nō eſt ſolū vera de formis eque ꝑfectis:ſed
etiā de ꝑfectioribus ⁊ impꝑfectioribus hꝫ veritatē:vñ ſi
calor ſūm⁹ pōt calefacere ⁊ deſiccare ⁊ rarefacere paſ/
ſum ſufficienter diſpoſitū ſibi ꝓportionatū:oīa pōt ca
lor minimus in paſſo ſibi ꝓportionato:licꝫ nō poſſit in
eque ꝑfectas ⁊ intenſas actiones:nūc aūt itellectus ꝓ/
portionatū paſſuꝫ eſt:⁊ reſpectu cuiuſlibꝫ ſui habitus.
igit̄ ⁊c. ¶ Confirmat̄ ꝑ Cōmentatorē p̄ celi cōmēto.
19.dicēns.(Nā ꝑtis corporis ſimiliū partiū eſt eadeꝫ cū
nā totius diffinitione:⁊ cū ſit eadē diffinitione:eadē eſt
forma:⁊ cū eadē eſt forma eadē eſt actio ꝓueniens ab
illa forma.Si ergo actiones ꝓuenientes a graui ⁊ leui
ſunt iſti duo motus:neceſſe eſt vt ꝓueniāt a parte ſicꝫ a
toto.) Hec Cōmen. ¶ Siľr arguit̄ in ꝓpoſito. ¶ Itē
tertio celi cōmē.72.dicit.(Regula eſt:ꝙ a cauſis quoꝝ
natura eſt eadē:⁊ nō differūt niſi ſm magis ⁊ minus:
nō ſequit̄ niſi vna nā diuerſa ſm magis ⁊ minus. ſi g̊
anguli acuti calefaciāt mltū.g̊ anguli acuminis mino
ris calefacient minus.ſequit̄ g̊ ex hoc vt oīa elementa
ſint calefactiua:ſed differūt ſm magis ⁊ minus:cāe.n.
diuerſe in q̄titate hñt diuerſa cauſata in quātitate: ⁊
vtrūqꝫ eſt eiuſdē ſpeciei.) Hec Cōmētator. ¶ Ex qui
bus euidēter apparet:ꝙ in quācūqꝫ oꝑationē pōt aliq̄
forma in ſiľem ſm ſpēm:⁊ ſi nō in eque ꝑfectā:pōt q̄li
bet minor eiuſdē rōnis.imo dicit:ꝙ hͤ eſt regula ⁊ ma
xima quedā:⁊ nō eſt dubiū:qđ pꝫ inductiue.g̊ patet:ꝙ
ſi ab.a.ꝓuenit actus ſciendi ꝯnē centeſimā:etiā ab ipo
b.ꝓuenit actus ſciendi eādē. ¶ Scđo ꝯ eādē rñſioneꝫ
arguit ſic. Habitus geometrie pōt intēdi ꝑ actus circa
eandē ꝯnē:⁊ ꝑ actus circa diuerſas ꝯnes ſm te. Tunc
querit̄:aut cū habitus auget̄ ꝑ actus diuerſaꝝ rōnum
acq̄rit ipſe aliqđ abſolutū:ſeu aliquā entitatē abſolutā
aliā ſm ſpēm q̄ꝫ qñ intēdit̄ ꝑ ſiľes actus:aut nō: ſi ſic.
g̊ habitus ꝑfectus potēs in actus circa alias ꝯnes iclu/
dit aliqua plura alterius rōnis:⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt vna for/
ma ſimplex vna numero ſm eſſentiā:ex plibus eni for
mis diuerſaꝝ rōnū nō reſultat vna forma nūero eēn/
tialiter.Si vero nihil aliud acquirit:etiā ponat̄ ꝙ ha/
bitus remiſſus vnius ꝯnis intēdat̄ p̄ciſe per actus cir/
ca eandē ꝯnē elicitos:aut g̊ poſtq̄ꝫ erit intenſus iclina
bit ad actū alterius ꝯnis:ad quā prius nō inclinabat:⁊
tunc ſequit̄:ꝙ quis eliciendo actus tm̄ circa eandē cō/
cluſionē determinatā acquirit ſciam de alijs:⁊ qui de
aliqua ꝯne nunq̄ꝫ cōſiderauit ꝓmpte ⁊ faciľr exibit in
actū ſcie circa illam:qđ experiētia oīno negat. Aut ha
bitus taľr intenſus nō inclinabit ad actū alterius ꝯclo
nis q̄ꝫ p̄us:⁊ tūc ſequit̄:ꝙ nec etiā intenſus ꝑ actus cir/
ca alias ꝯnes:ex quo nihil fit circa habitū ꝑ diſſimiles
act⁹:qđ nō fiat ꝑ ſiľes. ¶ Patet etiā in exēplo.nā ſi ca/
lor genitus ab igne in aliquā actionē nō pōt.etiā eque
intenſus a ſole in illā non poterit:forme eni ad hoc vt
ſit p̄ncipiū alicuius oꝑationis accidit a quo ſit genita:
vel augmentata.dūmodo idem fiat circa ipſam ꝑ qđli
bet illoꝝ:a quibus dr̄ gigni:vel augeri. ¶ Scđa rñſio
etiā nō valet.p̄ qꝛ ſi forme abſolute ſunt eiuſdē rōnis:

ꝓpter nullū reſpectū cōuenientē vni ⁊ non alteri erit
vna illarū p̄ncipiuꝫ alterius oꝑationis ſm ſpēm q̄ꝫ ſit
alia:loquēdo de oꝑatione ꝑ ſe ſibi ꝯuenienti.ſermo eniꝫ
dicens:q̄ ꝑꝑ aliū ⁊ aliū reſpectū ꝓueniat a forma alia
⁊ alia oꝑatio ſm ſpēꝫ:eſt ſmo extra normā: vt dic̄ phs
p̄mo celi:vbi dicit Cōmētator cōmēto.84.(Iſte ſmo
eſt extra normā:qꝛ diuerſitas motuū corpoꝝ nō eſt ni
ſi ꝑꝑ diuerſitatē formaꝝ ſubaliū:⁊ nō ꝑꝑ diuerſitateꝫ
in relatiōe:aut quātitate:aut alio p̄dicamēto.) ¶ Se/
cūdo.qꝛ non videt̄ poſſibile:ꝙ habitus p̄us ad aliquā
cōcluſionē nullū hñs reſpectuꝫ nullo nouo habitu vel
gradu habitus acq̄ſito habeat poſtea reſpectū ad illū.
(Dices (inquit) ꝙ iſte habitus acq̄rit nouuꝫ reſpectū
ꝑꝑ actū nouiter elicitū circa illam:qꝛ noticia ſequētis
ꝯnis depēdet a noticia prioris:cui⁹ ē habit⁹.) Hec ille.
¶ Cōtra.nā multe ſunt ꝯnes in vna ſcia:que nullaꝫ hñt
mutuo dependentiā:nec vna per aliā ſcit̄:ſicut patꝫ de
p̄ma:⁊ quarta p̄mi Euclidis:⁊ ita eſt de multis in alijs
ſciētijs:g̊ ꝑ actū elicitū circa vnā earū nullus acquirit̄
reſpectus in habitu alterius pluſq̄ꝫ in habitu ꝯnis alte
rius ſcie:vt phyſice vel medicine. ¶ Itē ſm hanc viā
idem erit habitus numero ſubalternās ⁊ ſubalternat⁹:
in quibus eſt ſubalternatio per ſumptionē p̄ncipioꝝ:
qm̄ noticia cōcl'onis habitus ſubalternati dependet a
noticia ꝯnis ſubalternātis tanq̄ꝫ a noticia p̄ncipij: ſed
hoc tu nō cōcederes.igit̄ ⁊c. ¶ Itē ex quo per taleꝫ no
uū actū nihil abſolutū cauſat̄ circa habitū:ſequit̄ ꝙ iđ
p̄ciſe hꝫ nūc reſpectū nouū ad talē ꝯcluſionē:qꝛ act⁹
fuit elicitus circa illā.igit̄ cū nō ſit nāľr poſe vnq̄ꝫ po/
ſtea illū actum non fuiſſe:eo ꝙ tranſiuit in preterituꝫ:
ſequit̄ ꝙ impoſe ſemꝑ poſtea erit illū habitū non ha/
bere reſpectū ad illaꝫ ꝯcl'onē:aut nō eſſe habitū illius
ꝯcl'onis dum erit. ¶ Ex quo vlterius ſequit̄:q̄ impoſ/
ſibile erit habentē illū habitū perdere ſciaꝫ illius con/
cluſionis:niſi etiā perdat ſciaꝫ oiuꝫ ꝯnū illi⁹ ſcie:opor/
tebit eni perdere abſolutā eēntiā illius habitus:alioqn
remanerent oēs reſpectus acq̄ſiti ꝑꝑ p̄cedētes actus:⁊
per ꝯñs cuiuſlibꝫ ꝯnis. ¶ Itē aut iſte reſpect⁹ eſt aliq̄
alia entitas ab eſſentia p̄oris habitus:aut nō:ſi nō:ha/
bitus ille nō erit ꝓpter ipm ꝑ ſe p̄ncipiū alterius oꝑa/
tionis ſm ſpēm q̄ꝫ p̄us:ſi ſit alia entitas noua:illa poti⁹
erit p̄ncipiū ſiľis actus ei:qui fuit elicitus circa ꝯnē illā
aliā:⁊ ꝑꝑ quā hic reſpectus dr̄ acq̄ſitus:ac ꝑ hoc magis
dicendus eſt habitus illius ꝯcl'onis q̄ꝫ habitus ille p̄or.
Ex quo ꝯñter habet̄:ꝙ illaꝝ duaꝝ ꝯcl'onū nō eſt vn⁹
habitus nūero.imo nec ſpē:⁊ ſiľr pōt argui de reſpecti/
bus circa illas ꝯnes acq̄ſitas. ¶ Ad p̄mū dr̄:ꝙ vtraqꝫ
rñſio q̊ ad aliqđ eſt bona.p̄ma q̄dē tenēda eſt ſimpľr.
ſcđa ſimiľr teneri pōt quo ad hoc:ꝙ ſub tali vł tali ha
bitudine pōt in aliquē actū:in quē non poſſet ſine illo:
nō ſic ꝙ relatio ſit rō agēdi:ſed modus agentis ad agē
dum neceſſario requiſitus:ſicut ꝓpinqtas requirit̄ ad
hoc ꝙ ignis agat in paſſuꝫ. ¶ Tūc ad p̄mū ꝯ p̄mā rñ/
ſionē dicit̄:ꝙ exemplū đ calore nō valꝫ:qꝛ calefacere:
deſiccare:rarefacere ſunt tales operationes:ꝙ due vlti
me ſequunt̄ ad p̄mā:⁊ iđ q̄cq̄d pōt in primā pōt in ter/
tiā. ¶ Sꝫ alia dat̄ iſtātia:calor eni viri ⁊ femine ſunt
eiuſdem rōnis:⁊ ſiľr anime illoꝝ:⁊ oēs qualitates illo/
rū:nō tm̄ calor mulieris pōt in oēm effectū:in quē pōt
calor viri:nec ecōtra.nā q̄litates viri nō pñt gñare lac:
ſicut qualitates mulieris:nec qualitates mulieris for/
mare fetum:ſicut qualitates viri. Ad dicta Cōmētato/
ris dicit̄:ꝙ magis ⁊ minus in formis:ſimiľr perfectuꝫ
⁊ imperfectuꝫ:pñt dupľr attendi. Primo modo ꝙ for
ma recipiat magis vel min⁹ ꝓpter maiorē vel minorē
participationē

Magis ⁊ mi
nus i formis
extēſiue.ſ.⁊
intenſiue.

participationē forme in ſubiecto: ⁊ ſic dicta Cōmēta. habēt veritatē. Alio modo ꝓpter ordinē: vel extenſionez ad plura: vel pauciora obiecta forme extrinſeca: ⁊ iſto modo dicit̄ ꝙ non opꝫ formā imperfectā poſſe in quācūq̄ opationē ſilem ſm ſpēm: in quā pōt forma pfecta: que eſt eiuſdē rōnis cū impfecta: habitus autem ſortis vel platonis in dicto caſu ſe hn̄t: ſicut perfectū ⁊ imperfectū. ℂ Ad ſcōꝫ ꝯ candē dr̄: ꝙ cū habitus ſcie intendit̄ per actus demōſtrādi diuerſas ꝯnes nō plus aduenit ei aliqd abſolutū ꝙ̄ cū intendit̄ p actus ſil'es. Et ſimilr̄ dr̄: ꝙ cū habitus intendit̄ p actus elicitos circa candē ꝯnē pciſe: licꝫ non poſſit in actū cōſiderandi alias ꝯnes: tn̄ ſi intenderet̄ per actus diſſimiles: poſſet in plures ꝯnes ꝙ̄ prius: qꝛ licꝫ nihil addat̄ ei abſolutū pluſq̄ prius: tn̄ aliter reducit̄ in actū per actus diuerſarū rationū: ꝙ̄ per frequētationē actuū vnius rōnis circa eādē ꝯnē. Nec exemplū de ſole qcq̄ in ꝓpoſito fac: qꝛ ſol ⁊ ignis in caſu argumēti cōſilr̄ reducūt calorē i actū. ℂ Ad pmū ꝯ ſecundā rn̄ſionē dicit̄: ꝙ reſpectus nō dat actionē habitui: ſed cōſequit̄ actiuitatē habit⁹ diuerſimode i actū reducti p diuerſas demōſtratiōes circa diuerſas ꝯnes. ℂ Ad 2m dicit̄: ꝙ habitus acquirit nouū reſpectū effectiue per actū demoſtrandi alteri⁹ rōnis a pcedentibus: ſed formalr̄ acqrit ex h ꝙ actuatur pluſq̄ pus. ℂ Obiectiones aūt facte ꝯtra hoc non valent. nam oēs ꝯnes vnius ſcie ſic ſe hn̄t: ꝙ vna depēdet ab alia: vel ambe ab eodē: ⁊ vtroq̄ mō ꝓcedentes ad melius cognoſcendū pmā. Qd̄ addit̄ de ſubalternatione non valet: qꝛ nō ideo dicimus vnicū habitū pricꝯnis ⁊ ſcōe: qꝛ noticia ſcōe depēdet a pma: ſꝫ opꝫ addere: ꝙ pma ꝯ eſt rō cognoſcēdi ſecūdā: vel idē pncipiū ambas: ita ꝙ in tali ordie euidētia poſterioris cauſat̄ ex euidentia prioris: non ſic in ſubalternatiōe: vbi ſcōꝫ cogſcit̄ ſine euidētia pmi. ſcꝫ ſcie ſubalternātis. Scōꝫ eni ꝙ dicit ſcūs Tho. pma ſcde. q. 8. art. 3°. pncipiū pōt dupr̄ cognoſci. Uno mō vt ipſuꝫ pncipiū cognoſcit̄ in ſe ⁊ ſm ſe. Alio mō vt videt̄ in ꝯnibus. ita ꝙ mens ei⁹ eſt: ꝙ eodē actu cognoſcit̄ pnm ⁊ ꝯ: licꝫ pnm ſꝫ ſe poſſet intelligi nō itellecta ꝯne: ⁊ ſimilr̄ ꝯ poſſet ſeorſuꝫ ſine pncipio intelligi: nō tn̄ vt ꝯ: ⁊ ſicut dico de actu: ita conformiter dōm eſt de habitu. ℂ Dico ergo ꝙ in eadeꝫ ſcia eodē habitu cognoſcit̄ ꝯ pma: ⁊ ꝯ ſcda: vt ſequens ex prima: ſed in ſubalternatione eſt alius habitus hui⁹ ⁊ huius: qꝛ nec pmū cognoſcit̄ in ſcdo: nec ſcōm vt ſequens ex pmo: ſed qōlibet ſeorſum: ſi eni aliter fieret. tunc dōm eēt: ꝙ eſt vnus habitus vtriuſq̄. ℂ Ad aliud dicit̄: ꝙ actus demonſtrandi nihil abſolutū cauſat in habitu: nec tn̄ ſequit̄ ꝙ actus demōſtrandi trāſiens in preteritū ſit fundamentū relationis: ſed ipſe habit⁹ qui pfectius eſt factus in actu ꝙ̄ pus per dictā demonſtrationē. ℂ Ad vltimū dr̄ ꝙ reſpectus eſt alia entitas ab habitu: nec tn̄ illa relatio eſt pncipiū actus: ſed ipſe habitus fundans relationē nouiter: relatio ergo nō eſt ei rō agendi: ſed modus agentis ꝯſequēs pncipiū actiuū. ſcꝫ habitū. ℂ Ad ea que ſcdo loco cōtra candē cōcluſionē iducunt̄ dicit̄. Ad pmū qdē ꝙ habitus ſumēdo habitū pro q̄litate habilitante generat̄ ex actu itellectus poſſibilis: qui eſt cōſiderare: vel demōſtrare: ſed habitus ſumptus pro collectione ſpecierū cauſatur ex actu intellectus agentis ſpecies intelligibiles in itellectu poſſibili deſcribente: vt ſupra dictū fuit. ℂ Ad ſecundū dico: ꝙ pcedit ex falſo itellectu: nō eni intelligit ſcūs Tho. ꝙ ordo q eſt relatio ſit habitus ſcie: ſed intēdit potius: ꝙ habitus ſcie eſt eſſentialr̄ ipſa ſpēs: licꝫ in obliquo icludat relationē ordinis ⁊ cōgruētie ad cōſiderandū. ℂ Ad 3m dr̄: ꝙ duo falſa ſupponit. pmūꝫ eſt ꝙ quelibꝫ ſpēs ordinate ad cōſiderandūꝫ ſint habitus ſcientificus: hoc eni nō cōcedimus: ſed ſolū de ſpēbus ordinatis ad cōſiderandū ꝓpoſitiōes per ſe notas. 2m falſum eſt: ꝙ ordo inter pmiſſas: vel inter ſpēs intelligibiles ſit eſſentialr̄ habitus. ℂ Ad 4m ſicut ad ſcōm. ℂ Ad qntū dico: ꝙ ille ordo ſpecierū ad ꝯueniēter cōſiderandū qui eſt de rōne habitus ſciētifici in obliquo nō in recto ſm pdicta nec ē ordo ſitualis: nec ordo cauſalis: nec formalis: ſed vſualis: qꝛ intellectus eſt determinatus ad incboandū actū intelligendi ab vna: ⁊ ad determinandū ad aliā: ⁊ ad vtenduꝫ prius vna ꝙ̄ alia ſm ꝙ pus vtit̄ ſpecie ſubiecti ꝙ̄ pdicati. Talis autēꝫ ordo pōt eſſe ab intellectu agēte: qui ordinate ſpecies depingit in intellectu poſſibili ſm ꝙ cōuenit cōſiderationi: quīq̄ autē ab itellectu poſſibili q pōt illis ſpeciebus vti taliter: vel alr̄: vel tali ordine: ⁊ ſeipſuꝫ p actuū frequentiā habilitare ad ordinate illis ſpeciebus vtendū: ⁊ cum qrit̄ qd eſt illud determinatiuū factū ab intellectu. dico ꝙ determinatiuū formale ē illa qualitas quā diximus eſſe habitū pmo. ℂ Ad pmū ꝯ ſecundaꝫ ꝯcl'onē dicit̄: ꝙ nō quelibꝫ diuerſitas medioꝝ demonſtrationis diuerſificat habitū ſcie: ſed ſoluꝫ diuerſitas medioꝝ: que requirit diuerſam rōnē cognoſcēdi ſꝫ genus: ſicut differt mediū nāle a mathematico ⁊ diuino. Media eni demonſtrationū phyſice ſumunt̄ ab aliq̄ qd ꝯuenit rei mobili non per accidens: ſicut motus vl' materia ſenſibilis vel pncipiū motus: ita ꝙ ſemp in talibus medijs iplicat̄ aliqd pertinēs ad motū. Media aūt mathematica implicant aliqd ꝯueniens quātitati inquantū h°: ita ꝙ h° media cadūt in diuerſa genera contenta ſub ſcibili inquantū h°. ⁊ iſta ſolutio ſatis habet̄ ex pma ⁊ 2a ꝯcl'one. ℂ Ad ſcōm ⁊ 3m pꝫ per ideꝫ. ℂ Ad pmū ꝯ tertiā ꝯnē dr̄: ꝙ ad cauſandū vnitatem ſpecificā in habitu ſcientifico ſufficit quecunq̄ vnitas rōnis obiecti inquātū eſt cognoſcibile: dū eni habitus reſpicit obiectuꝫ pmo ſub aliqua rōne formali iam hꝫ vnitatē ſpecificā. Nec valet ꝯſtītie inde facte: nec ſunt ad ꝓpoſitū: ſed ex falſo intellectu ꝓcedūt: non eniꝫ ſequit̄: ꝙ ſi vnitas ſpecifica obti iquātū eſt cognoſcibile: aut ſcibile cauſat vnitatē habitus: qui fert̄ in illud obꝫ ſub tali rōne p ⁊ per ſe: ꝙ iō ſint tot ſcie: quot ſpēs ſpāliſſime: qꝛ nō oīs ſpēs eſt ſpēs ſcibilis: id eſt ꝯtenta ſub h gn̄e ſcibile: ſed ſolū ſequit̄ ꝙ tot ſūt: vel pnt eſſe ſcie: q̄t cōtinet ſpēs ſub ſe h genus ſcibile: in quas p ſe diuidit̄ vn̄ ſcūs Tho. in ſcripto ſup Boetiuꝫ. q. 5. arti. p. mouet duo dubia in argumētādo: quoꝝ pmū eſt in argumēto 7°. ⁊ eſt tale. (Scie (inquit) diuidunt̄ ſicut ⁊ res: vt dr̄ 3° de aīa. ſed phia eſt de ente: eſt eni cognitio entis: vt dicit Dionyſius in epla ad Policarpū. Cuꝫ q ens diuidat̄ p'potētiā ⁊ actū: per vnū ⁊ multa: p ſubām ⁊ accn̄s videt̄ ꝙ per h° debēt ptes phie diſtingui.) Aliud dubiū tāgit in 8° argumēto. (Multe (inquit) ſunt diuiſiones entiū: de qbus ſūt ſcie magl eēntiales ꝙ̄ diſio p mobile ⁊ imobile abſtractū ⁊ n̄ abſolutū: vtpote p corpeū ⁊ icorporeū: aīatū ⁊ iaīatuꝫ ⁊ h°. q diſio ptiū phie magl dꝫ accipi penes iſtas ꝙ̄ penes illas. h ſūt dubia.) ℂ Ad pmū rn̄det ſic. (Dōm (iquit) ꝙ ille ptes entis exigūt eūdē modū tractādi cū ente cōi: qꝛ etiā ipſe nō depēdēt ad mām: ⁊ iō ſcia de ſubſtātijs nō diſtinguit̄ a ſcia de ente in cōi.) Hec ille. ℂ Ad 2m vo rn̄det (ꝙ ille diuerſitates rerūꝫ: q̄s obiectio tāgit nō ſunt dn̄e p ſe earū iquātū ſunt ſcibiles: ⁊ iō penes eas nō diſtiguūtur ſcie.) Hec ille. ℂ Ex qbus patet quid ſit dicenduꝫ ad pmū cōtra tertiā ꝯcl'onē: fallit̄ eni arguēs non ad

Eodem actu pn̄m vt pn̄m ⁊ ꝯclo vt ꝯclo cognoſcitur.

Ad argumēta ſcdo loco adducta qb⁹ ſciam nō eſſe coll.

Ordo ſpēr ū vſualis eſt.

Tex. cō. 38.

uertens quid eſt dictu differētia: vel ſpecies: vel ratio cognoſcibilis inquātū hꝫ. ❡ Ad ſcōm negaꝫ minor. lꝫ enī due potētie attingant idē obiectū ꝛ eandē rōneꝫ in obiecto: nunꝙ tñ due potentie referunꝫ ad idē obiectū ꝭm eandē rōnē obiecti vt obiectū eſt: vel cognoſcibile vt cognoſcibile eſt: ꝛ p̄mo: ꝛ per ſe: ſiue loquamur de ratione obiecti: vt eſt res quedaꝫ: ſiue de rōne obiecti: vt obiectū eſt: ꝛ quidē hoc ſcōm patet: qꝛ ꝭm diuerſitateꝫ ſpecierū cōtentarū ſub hoc genere obiectū potentie diuerſificanꝫ potentie: vnde color vt eſt obiectum viſus ſub alia ſp̄ē huius generis obiectū potētie cōtinetur: ꝛ ſub alia ſp̄ē: vt eſt obiectū itellectus: aut volūtatis. Dū enī eſt obiectū viſus: correſpōdet ſibi iſta ratio obti. ſcꝫ ꝙ eſt ſenſibile per mediū extrinſecū diaphanū ſine alteratione reali obiecti vl̓ medij: aut organi: put aūt eſt obiectū intellectus correſpōdet ſibi iſta ratio obiecti. ſ. ꝙ eſt impreſſiuū ſui in aīa imaterialr̓: ꝭm aūt ꝙ eſt obiectū voluntatis correſpondet ſibi iſta rō: ꝙ eſt attractiuū aīe ad ſe poſt ſui intellectionē: ꝛ ſic pꝫ ꝙ nūꝙ eadē res obijciꝫ diuerſis potētijs ꝭm eandē rōnem obiecti vt obiectū eſt. Simil̓r nec ꝭm eādē rōnē obiecti: vt res eſt: vtpote ꝙ ideꝫ ſit ratio prima: ꝛ per ſe: ꝙ vtraqꝫ potētia referaꝫ ad obiectū: licꝫ enī ſenſus cōis: ꝛ viſus: ꝛ intellectus: ꝛ volūtas attingant colorē: vt color eſt: ꝛ nō ſolū ſubiectū eius: aut aliqd ei accidentale: tamē color nō eſt prima ratio: ꝙ aliqd attingaꝫ a ſenſu cōi: ſed potius ſenſibile. Nec eſt ratio p̄ma: nec ꝑ ſe: ꝙ aliqd attingaꝫ ab itellectu: ſꝫ potius eſt rō entis. Nec eſt rō prima: nec per ſe: ꝙ aliqd attingaꝫ a volūtate: ſed potius ratio boni. Eſt tamē rō p̄ma: ꝛ per ſe: ꝙ aliqd attingaꝫ a viſu: ꝛ ita eſt de qbuſcūqꝫ potētijs diſtinctis: ꝙ nūqꝫ illud: qd̓ eſt ratio p̄ma: ꝛ per ſe in obiecto vnius: eſt rō p̄ma: ꝛ per ſe in obiecto alterius. Si color eēt ens ꝛ nō eſſe bonus: tunc poſſet obijci intellectui: ꝛ nō volūtati: ꝛ ecōtra ſi eſſet bonus: ꝛ non eſſet ens: tunc poſſet obijci voluntati: ꝛ nō itellectui. ❡ Qd̓ aūt vlteri⁹ obijcit arguens de intellectu ꝛ voluntate nō valꝫ: vt docet ſcūs Tho. de veritate. q. zz. arti. io. ad tertiū argumentum: qd̓ fuit tale. (Ubicūqꝫ inueniꝫ idē obiectū re ꝛ rōne ē vna potentia: ſed volūtatis ꝛ intellectus practici ē ideꝫ obiectū re ꝛ rōne: vtriuſqꝫ enī videꝫ obiectū eē bonū. igiꝫ intellectus practicus nō eſt alia potētia ꝙ voluntas.) Et rn̄det ſic. (Nō quelibet (inquit) obiectorum dr̄ia diuerſitatē potentiarū oñdit: ſed differētia oboꝝ īquātū obiecta ſunt: nō aūt aliqua dr̄ia: que eſt accidētalis obiecto inquantū obiectum eſt.) Et poſt ſubdit. (Diuiſio potētiarū non attendiꝫ ex obiectis ꝭm rē conſideratis: ſed ꝭm rōnē obiectuꝫ: qꝛ ipſe rōnes obiectorū ſpecificant ipſas opationes potentiarū: ꝛ iō vbi eſt diuerſa rō obiecti: ibi inuenimus diuerſaꝫ potētiā: ꝙuis ſit eadē res: que ſubeſt rationi: ſicut eſt de vero ꝛ de bono. Et hoc etiā patet in rebus nālibus: nā aer patiꝫ ab igne inquantū eſt calidus ꝭm ꝙ eſt in potētia aer calidus: inquātū vō ignis eſt lucidus patiꝫ ab eo aer: ꝭꝫ ꝙ ipſe eſt diaphanus: ꝙuis idē ſit ignis: qui in vtrāqꝫ potētiā agit.) Et finaliter dicit ꝙ nihil eſt obiectū intellectus practici: vt bonū: ſꝫ vt verū ordinatū ad opus. vñ patet: ꝙ licꝫ voluntas amet tam verū ꝙ bonū: ꝛ intellectus cognoſcat vtrūqꝫ illoꝝ. ſ. tam bonū ꝙ veruꝫ: tñ ratio boni eſt accidentalis obiecto intellectus: ꝛ rō veri: vel entis eſt formalis in eodē. Sil̓r ratio veri eſt accidentalis obiecto volūtatis: ꝛ ratio boni eſt formalis in eodē: ſic ꝙ ſi ꝑ impoſſ̓e aliqd eſſet bonū: ꝛ non veruꝫ vel ens: volūtas poſſet ferri ſuꝑ illud: nō aūt itellect⁹. ꝛ ſimil̓r ſi aliqd eſſet ens ꝛ non bonū: itellectus poſſet illud attingere: nō aūt volūtas. Nō ergo habeꝫ: ꝙ itellectus ꝛ volūtas aut alie due potētie feranꝫ in idē obꝫ p̄mo ꝛ per ſe: hoc eſt ꝭꝫ eandē rōnē adequatā vtriqꝫ: qd̓ ſonat ly p̄mo: ꝛ formalē qd̓ ſonat ly ꝑ ſe. ❡ Ad confirmationē dico ſil̓r. ꝙ licꝫ ſcia ꝛ opio ſint reſpectu eiuſdē cōcluſionis: nō tñ ſub eadē rōne formali: loquendo de rōne: qua aliqd attingiꝫ: formale enī in obiecto ſcie eſt mediū demōſtrationis: formalis aūt rō opionis eſt mediū ꝓbabile: vl̓ forte obiectū mālē: licꝫ ꝯ ſcita ꝛ opinata ſit idē: ꝛ iſtud planius in ſequēti explicabiꝫ qōne.

❡ Ad p̄mū ꝯ quartā ꝯnē negaꝫ maior: parū enī valet ſilitudo de lumine itellectus agentis: ꝛ de lumine diuine reuelationis: qꝛ lumē itellectus agentis nō eſt formal̓ rō in obto alicui⁹ ſcie: ſic lumē diuine reuelationis eſt rō formalis in obto huius ſcie: ꝛ iō nō oꝫ: ꝙ cognita in lumine itell̓s agētis ꝑtineāt ad eūdē habitū: ſic oia cognita in lumine diuine reuelationis ꝑtinēt ad eūdem: aliter enī cognoſciꝫ aliqd in lumine reuelationis diuine: ꝛ aliter in lumine itellectus agentis: ſicut aliter color per lucē ꝛ per oculū: ꝛ aliter ꝯcl̓o per intellectū: ꝛ ꝑ mediū demōſtrationis. ❡ Ad ſcōm dico. ꝙ nō habeꝫ ex dictis ſci Tho. ꝙ eſſe reuelabile ex vna parte ſit formalis rō obiecti theologie: ꝛ ex alia deus ſub rōne deitatis: eodē modo ſumendo rōnē obiecti: ſed arguens in hoc falliꝫ non attendēs qd ſcūs Tho. vocet rōnem formalē ſcie alicuius: qd̓ in alia qōne diceꝫ. ❡ Ad 3m dico: ꝙ ſi qs oēs ꝯnes oium ſciaꝝ cognoſceret iquātū diuinitus reuelabiles: hoc eſt: ꝙ formalis rō aſſentiēdi in illis ꝯnibus eēt lumē dine reuelatiōis: vtiqꝫ vnicū hr̄et habitū ꝛ nō plēs: ſic aūt ē de oib⁹ ꝯnib⁹ theo͡c vt theolo͡c͡c ſūt. vñ ſcūs Tho. 3a pte. q. xi. art. 6. ad 3m dicit. (Lumē dinitus ifuſuꝫ eſt rō cōis itelligēdi ea q̄ diuinitus reuelāꝫ.) ❡ Ad 4m dico: ꝙ ſi diſcipulo adiſcēti a doctore ſola docētis auc̄itas eēt rō cognoſcēdi oia q̄ addiſcit: vtiqꝫ oia eodē hitu cognoſceret: ſic aūt eſt cuꝫ docet reuelando: ꝛ iō theologia eſt vna ſcia: ꝛ in hoc ſecūdus articulus termineꝫ. ❡ Ad argm i pede qōnis factū dr̄ negādo minorē: oia enī ꝯtenta in hac ſcia cōicāt in vna rōne formali obti huius ſcie. ſcꝫ in lumine diuine reuelatiōis. Itē oia hn̄t attributionē ad rōnē ſubiecti. ſcꝫ deus: ſicut effectus ad cauſam ꝛ principiata ad principium: ꝛ ſic queſtio terminetur.

❡ Utrum deus ſit ſubm theologie. Qō. IIII.

Vltimo circa ꝓlogū q̄riꝫ. Utruꝫ deus ſit ſubm hui⁹ ſcie: ꝛ arguiꝫ ꝙ nō: qꝛ oia q̄ determināꝫ in aliqua ſcia ꝯp̄hēdūꝫ ſub ſubto ei⁹: ſꝫ in ſacra ſcriptura agiꝫ de multis alijs ꝙ de deo: puta de creaturis: ꝛ de hoium moribus⁹. g̃ de⁹ nō eſt ſubm hui⁹ ſcie. ❡ In oppoſitū arguiꝫ ſic. Illud eſt obm: de quo p̄ncipal̓r ſermo in ſcia: ſꝫ deus ſic ſe hꝫ reſpectu theologie. ergo eſt ſubiectū eius. ❡ In hac qōne erunt duo articuli. In primo ponenꝫ cōcluſiones: in ſecūdo mouebūꝫ obiectiones. ❡ Quantū ad primū ſit p̄ma ꝯcl̓o. Obiectū ſcientie noſtre eſt quid incōplexū ex parte rei: licꝫ ex pte noſtri ſit aliquid complexū per modū enūciabilis. Hāc ponit ſcūs Tho. in ſuō ſimili loquendo de fide. z a z e. q. p̄ma arti. z o. vbi ſic ait. (Cognita ſunt in cognoſcēte ꝑ modū cognoſcentis. Eſt autē modus ꝓprius humani itell̓s: vt cōponēdo ꝛ diuidēdo veritatem cognoſcat: ꝛ ideo ea que ꝭm ſe ſunt ſimplicia intellectus humanus cognoſcit ꝭm quandam complexionem: ſicut ecōuerſo intellectus diuinus icomplexe cognoſcit ea que ſecundum ſe ſunt complexa. Sic igitur obiectum fidei

Rō coloris vt eſt obiectū viſus.
Ut ē obiectū intellectus.
Ut ē obiectū voluntatis.

Obiectuꝫ fidei dupl̓r cōſiderari pōt.

dei dupliciter conſiderari poteſt. Uno modo ex parte ipſius rei credite: ⁊ ſic obiectū fidei eſt aliquid incomplexum: ſcʒ res illa: de qua fides habet̄. Alio mō ex parte credentis: ⁊ ſm hoc obiectū fidei eſt aliqd cōplexū per modū enūciabilis: ⁊ ideo vtrūqʒ vere opinatū fuit apud antiquos: ⁊ ſm quid vtrūqʒ eſt veruʒ.) Hec ille. Et ibidē ad ſcdm. (Actus credentis non terminat̄ ad enunciabile: ſed ad rem ipſam: nō eni formamus enūciabilia: niſi vt p ea de rebus cognitionē habeam⁹: ſic in ſciētia ⁊ in fide.) Hec ille. Et ad tertiū dic̄. (Uiſio patrie erit veritatis pme: ſm qꝫ in ſe eſt: ⁊ ideo viſio illa nō erit per modū enūciabilis: ſed p modū ſimplicis intelligentie: ſed per fidē nō apprehendim⁹ veritatem pmā: ſicut in ſe eſt: vñ nō eſt ſimilis rō.) Hec ille. Iteʒ tertio ſen. diſ. z4. q. i. arti. p. queſtiūcula ſcda dicit ſic. (Credere eſt cū aſſenſu cogitare. Aſſentire autē nō pt aliquis niſi ei: qd verū eſt. Ueritas aūt nō cōſiſtit niſi in cōplexione vel intellectuū vel vocū: ⁊ fidei obiectū opꝫ qꝫ ſit verū cōplexū: ⁊ hoc pꝫ per hoc qꝫ quidaʒ pbi illam operationē intellectus qua cōponit ⁊ diuidit appellāt fidem: vnde illi qui dixerūt qꝫ fidei obm eſt incōplexum: ppriā vocē ignorauerūt. Cū eni dicit̄. Credo incarnationē: nō pōt intelligi in formādo cōceptionē incarnationis: qꝛ ſic qlibet qui intelligit qd ſignificat̄ per nomen: crederet incarnationē: vnde ſenſus eſt. Credo incarnationē eſſe vel fuiſſe: patꝫ ergo qꝫ fidei in quantū fides eſt cōuenit eſſe circa verū cōplexū: cōuenit etiā ſibi ex ppria rōne obiecti ppꝛij: qd eſt pma veritas: de qua nō pōt ſciri qd eſt vt intellectus in ei⁹ cognitione ferat̄: ſed cognoſcit̄: qꝛ eſt: qd fit per itellectū cōponentē ⁊ diuidentē.) Hec ille. Sicut aūt dicit de fide: ita de ſcīa pariter dicendū. Idē ponit de veritate. q. i4. arti. 8. ad qntū. vbi ſic ait. (Ueritas diuina que ſimplex eſt in ſeipſa eſt fidei obiectū: ſed eā intellectus noſter accipit ſuo modo per viā cōpoſitionis: ⁊ ſic per hoc qꝫ cōpoſitioni facte tāqꝫ vero aſſentit: in veritatē pmā tendit: vt in obiectū: ⁊ ſic nihil phibet veritatē primaʒ eſſe fidei obiectum: q̄uis ſit complexorum: res enim cognita dicit̄ eſſe cognitionis obiectū: ſm qd eſt extra cognitionē in ſeipſa ſubſiſtēs: q̄uis de tali re non ſit cognitio niſi per id: qd de ipſa eſt in cognoſcēte.) Hec ille in forma. ¶ Scda ꝯ eſt. Subiectū ſcīe nō oīno eſt idē qꝫ obiectū eiuſdē: pꝫ qꝛ obiectuʒ ſcīe pprie eſt ꝯclō demōſtrata: ſed ſubm̄ ſcīe eſt illud qd ſubijcit̄ in ꝯnibus demōſtratis: pmū patet ex pma ꝯne. ſcdm̄ videt̄ inuere ſcūs Tho. p ſen. in plogo: arti. 4⁹. ad pmū in oppoſitū: vbi ſic dicit. (Forma ſimplex nō pōt eſſe ſubiectuʒ accidentis: tñ pōt eſſe ſubiectū pdicati in ppoſitione: ⁊ omne tale pōt eſſe ſubiectū in ſcīa: dūmodo illud pdicatū de eo pdicari poſſit.) Hec ille. ¶ Ex qbus patꝫ qꝫ ſubiectū ſcīe eſt ſubm ppoſitionis vel cōcluſionis demōſtrabilis: verūtamē qñqꝫ vnū pōit̄ pro alio: qꝛ etiā ſubꝫ eſt obiectū ſcīe vltimatū: ſcʒ ad qd terminat̄ act⁹ ſtudendi: vt ponit pma ꝯclo. licꝫ obiectū ſcīe primum ſit ꝯclō de ſubto aliqd enunciās. ¶ Tertia ꝯ eſt. Formalis ratio obiectiua alicuius habitus ſciētifici non ſolum eſt illud: ad qd pmo terminat̄ actus talis habitus ſed potius illud qd eſt cauſa per ſe: qꝫ aliqd p illū actuꝫ attingat̄. Iſta ꝯ cōſonat dictis alioꝛuʒ dicentiū: qꝫ formalis rō obiecti pōt dupl̄r cōſiderari. Uno modo ex parte ſcibilis. Alio modo ex parte ſcientis. Exēplū primi: ſicut ſi aliqs cōſideret rē ſm qꝫ eſt ens: ⁊ alius ſm qꝫ eſt mobilis: ibi erit diuerſa ratio obiecti ex parte ſcibilis. Si aūt vnus credat aliquā rem: ⁊ alter ſciat eam quantū ad eandē ppꝛietatē: ibi eſt eadē ratio ex parte rei apprehenſe: quā vn⁹ credit: ⁊ alius ſcit: ſed nō eſt eadem ratio cognoſcendi ex parte cōſiderantis. Iſtā cōcluſionē tenet ſcūs Tho. ſcda ſcde. q. i. arti. p. (Sciēdū (inquit) qꝫ cuiuſlibet habitus cognoſcitiui obm duo hꝫ. ſcʒ illud qd materialr cognoſcit̄: qd eſt ſicut materiale obiectū: ⁊ illud per qd cognoſcit̄: qd eſt formalis ratio obiecti: ſicut in ſcīa geometrica mālitei ſcita ſunt cōcluſiones: formalis vero ratio ſciendi ſūt media demōſtrationis: per q̄ ꝯcluſiōes cognoſcunt̄.) ¶ Itē de virtutibus. q. z⁹. que eſt de charitate. arti. i3. ad ſextuʒ. (Habitus (inqt) per ſe reſpicit formalē rationē obiecti magis q̄ ipſum obiectū materialr: ⁊ ideo ſi formalis ratio obiecti tollatur: ſpecies habitus nō manet: ſic formalis rō ſcīe eſt mediū demōſtratiōis. ideo memoriter tenens cōcluſiones geometrie: ſi nō pꝑter media geometrica eis aſſentiat: nō habebit geometric ſciaʒ.) Hec ille. Itē 3⁹ ſen. diſ. z4. q. i. arti. p. q̄ſtiuncula pma. dicit. (In obto (inquit) alicuius potentie cōtigit tria cōſiderare. ſcʒ illud qd eſt formale: ⁊ illud qd eſt mãle: ⁊ illud qd eſt accidētale: ſicut in obiecto viſus: qꝛ forale in ipſo eſt lumen: qd facit colorē actu viſibilē: mãle vō eſt color qui eſt potētia viſibilis: accidētale vō ſicut quātitas: ⁊ alia que comitāt̄ colorē. Et qꝛ vnūquodqꝫ agit ſm qd eſt actu ⁊ per ſuā formā: obiectū aūt ē actiuū in virtutibus paſſiuis. ideo ratio obiecti ad quā hꝫ ppoꝛtionē potentia paſſiua eſt illud: qd eſt formale in obiecto: ⁊ ſm hoc diuerſificant̄ potentie ⁊ habitus: qui ex rōne obiecti ſpēm recipiunt.) Hec ille. Itē de virtutibus. q. z⁹. art. 4. dicit. (Formale in obiecto eſt illd ſꝫ cuius rōne obiectū refert̄ ad potentiā vel habitū: mãle aūt eſt illud in quo hoc fundat̄.) Hec ille. Eandem ſniam ponit de veritate. q. i4. arti. 8. ad quartū. ¶ Ex dictis apparet qūo formalis ratio obiectiua alicui⁹ habitus pōt dici illud: qd eſt cā cognoſcendi obiectū tāqꝫ mouens itellectū ad cognitionē. ¶ Sꝫ ſciēdū qꝫ alio mō pōt dici rō formalis obiectiua potētie vel habitus illud qd pmo: hoc eſt adequate ⁊ per ſe: hoc eſt inquantū tale: terminat actū a po⁹ vel habitu elicitū: vñ obm formale eſt duplex. ſcʒ quo ⁊ qd: lux eni pōt dici rō formalis obiecti viſus: vel obiectū formale viſus: ſic quo aliquid attingit̄ a viſu: ſeu quo viſus mouetur ad vidēdum obiectum: ſed color poteſt dici formalis rō obiecti viſus: vel formale obiectuʒ viſus: ſicut quod adeq̄te: ⁊ inquantū hmōi attingitur a viſu. Et qꝫ iſta diuiſio ſit conſona menti ſci Tho. patet. Naʒ ipſe de veritate qōne. i4. articu. 8. ad quartū dicit ſic. (Lux quodammodo eſt obiectum viſus: ⁊ quodāmodo non. Inquantum enim lux eſt non videtur noſtris viſibus: niſi per hoc: quod ad aliquod corpus terminatiue per reflexionem: vel alio modo coniungit̄: non dicit̄ eſſe per ſe viſus obiectum: ſed magis color: qui ſemꝑ eſt in corpore terminato: inquantū enim nihil: niſi per lucem videt̄ poteſt lux ipſum viſibile eſſe: ⁊ ſic veritas pma eſt prio ⁊ per ſe fidei obiectum.) Hec ille. ¶ Ex quibus habetur qꝫ lux dicit̄ formale obiectum viſus: ſicut quo aliquid videt̄: ſed color dicitur formale obiectū viſus: ſicut qd pmo ⁊ per ſe videt̄. Et non eſt quecūqꝫ controuerſia inter prius dicta ⁊ iſta: qꝛ totum ſoluit̄ per hanc diuiſionē. Cum eni dicit qꝫ materiale in obiecto viſus eſt color: accipit materiale prout diſtinguitur cōtra formale: vt quo: ſcilicet quod mouet: cum quo tamen ſtat qꝫ formale in obiecto viſus: vt quod: ſcilicet quod terminat: eſt color. ¶ Sciendū tamen qꝫ formalis ratio obiecti poteſt ſumi tripliciter. Primo modo prout rō dicit id: quod eſt cauſa ex pte ſcientis: qd attingit obie-

Obiecti formalis rō duplex.

In obo alicuius potentie tria conſiderantur.

Obiectū formale duplex quo. ſ. ⁊ qd.

ctum:vt dictū eſt:vñ ratio iſto mō nō ſumiť pro diffi/nitione:nec cōceptu:aut q̄ditate:vt pȝ.¶ Scđo ſumiť ratio obiecti pro quiditate:vel diffinitione:vel ꝯceptu que p̄mo:⁊ per ſe attingiť in obiecto:ſicut colo₂ attin/giť in oībus viſibilibus:⁊ ſimilr̄ ratio colo₂is vel colo/rati illo modo:quo rō pōt attingi in re extra:ſcilȝ ex h̄ ſenſu:ꝙ res attingiť ex hoc:ꝙ fundat illā rōnem. Iſto modo rō:que eſt in aīa attigiť in re extra:⁊ ſilr̄ diffini tio:⁊ iſta dr̄ rō obi vt eſt res.¶ Tertio mō ſumiť ratio pro cōceptu vel diffinitione obiecti nō vt res eſt:ſed vt eſt obiectū: vl' ſcibile:vel cognoſcibile.nā ratio obiecti viſus vt eſt res diciť ratio colo₂is vel colo₂ati:ſed ratio obiecti viſus vt obiectū ē:eſt hoc qđ dico ſenſibile per mediū extrinſecū diaphanū ſine mutatione reali me/dij:aut obiecti:aut o₂gāi.¶ Silr̄ ratio obiecti phyſice eſt co₂pus mobile loquēdo de rōne obiecti vt eſt res: ſed loquēdo de rōne obiecti phyſice vt obiectū:tunc ra tio illius eſt hoc:qđ dico ſcibile ꝑ mediū ſumptū a mā̄ ſenſibili ⁊ motu ⁊c̄. Iſto enī mō rō obiecti dicit rōnem aliquā per ſe ꝯtentā ſub hoc cōī:qđ dico obiectū:⁊ que/rere rōnem fo₂malē obiecti vt obiectum eſt:eſt quere re aliquā rōneȝ contentā per ſe ſub tali cōī rōne:⁊ iſta ratio nō eſt quo nec qđ attingiť:ſed eſt ratio ſumpta a medio cognoſcēdi denominās obiectum a tali medio vnde ſcūs Tho.3° ſen.diſ.33.q.i.arti.p̄.queſtiūcula p̄ª. dicit ſic.(Aliq̄ diuerſitas obiecti ſufficit ad diuerſifi/candū habitus:que tamē nō ſufficit ad diuerſificāduȝ potētias:q₂ potentia alio modo cōparať ad actū q̄ȝ ha bitus:⁊ ſm aliā ⁊ aliā rōnē obiectū co₂reſpōdet vtriqȝ potētia enī eſt p̄ncipiū agendi abſolute:ſed habitus eſt p̄ncipiū agendi ꝓmpte ⁊ facilr̄:⁊ ideo obiectū ſm iſtā rōnē:qua ſe hȝ ad actū ſimplr̄ rñdet potētie:ſed ſm ꝙ ſe hȝ ad facultatē act⁹ co₂reſpōdet habitui:⁊ iō diuerſi tas materie vel obiecti in o₂dine ad ea:que faciunt fa/cultatē in actu:facit diuerſitatē habitus ⁊ nō potentie: ⁊ inde eſt ꝙ in ſpeculatiuis diuerſitas mā̄e ſm qđ eſt determinata ꝑ diuerſa media ⁊ p̄ncipia:ex quibus eſt facultas cōſiderationis:facit diuerſas ſcias:ſicut nālis que ex effectibus:⁊ his que apparēt demonſtrat:a ma thematica differt:que circa ſuā materiā ex eiſdē prin/cipijs ⁊ medijs ꝓcedere nō p̄t.) Hec ille.¶ Ex qb⁹ pa tet q̄uō ratio ſcibilis:ex cuius diuerſitate ſcie diuerſifi/canť:eſt rō obiecti ſumpta ex medio vel p̄ncipio ſcien di vt p̄us dicebať.¶ Quarta ꝯcluſio. Fo₂malis ratio ſubiectiua:vt qđ tria requirit vniuerſalitatē:p̄ncipali/tatē:⁊ diſtinctionē. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.p̄ ſen.q.i. ꝓlogi.arti.4°.(Subm̄ iq̄t alicuius ſcie tres hȝ con parationes ad ſciam. P₂ima eſt ꝙ quecūq̄ȝ ſunt in il/la ſcia debēt ꝯtineri ſub illo ſubto. Scđa ꝙ ꝑ ſubiectū ſcia diſtinguiť ab alijs ſcientijs.3ª ꝙ cognitio ſubiecti p̄ncipalr̄ intēdiť in ſcia.)¶ P₂ia pte ꝯo.q.i.art.7.diē ſic.(Subm̄ ita ſe hȝ ad ſciam ſicut obiectum ad potē/tiā vel habitū:ꝓp₂ie aūt aſſignať obiectū alicuius po/tentie vel habitus illud:ſub cuius rōne omnia referū/tur ad potentiā vel habitū:ſicut hō ⁊ lapis referunť ad viſum iquantū ſunt colo₂ata:vnde colo₂atū eſt ꝓp₂ie obm̄ viſus.) Hec ille.¶ Sciēdū enī ꝙ aliq̄d dr̄ obie/ctū inquātū terminat actū habitus vel potētie:ſȝ ſubȝ reſpectu paſſionū demonſtratarū in ſcia: vel reſpectu cōcluſionū.¶ Quinta ꝯ eſt. Ꝙ deus eſt ſubȝ theolo/gie ⁊ fo₂male obiectū:ſicut qđ cognoſciť per habituȝ theologicū p̄mo ⁊ per ſe. Iſtam intendit ſcūs Tho.p̄ª parte.vbi dixi ſtatiȝ. Cū enī p̄miſiſſet illā materiā: ſcȝ ꝙ ꝓp₂ie aſſignať obiectū alicuius ſcie vel habitus illđ ſub cuius rōne oīa referūť ad potentiā vel habitū: qđ

quidē ipſe vocat obiectū fo₂male:vt allegaui in p̄ma ꝯcl'one:de duobus.q.i.arti.4.ſtatim ſubiungit.(Oīa aūt tractanť in ſacra doctrina ſub rōne dei:vel q₂ ſūt ipſe deus:vel q₂ habent o₂dinē ad deū vt ad p̄ncipiuȝ vel ad finem:vnde ſequiť ꝙ deus vere ſit ſubm̄ huius ſcie. Qđ etiā manifeſtū fit ex p̄ncipijs huius ſcie:q ſūt articuli fidei:qui ſunt de deo. Idē aūt eſt ſubiectū p̄n/cipio₂ū ⁊ totius ſcie:cū tota ſciētia virtute contineať in p̄ncipijs. Quidā aūt attendentes ad ea:que cōſide/ranť in hac ſcia:⁊ nō ad rōnē:ſm quā cōſideranť aſſi/gnauerūt aliter mā̄ȝ huius ſcie.ſ.res:vl' ſigna:vel ope/ra reſtaurationis:vel totuȝ xp̄m.i.caput vel mēbra:de oībus iſtis tractať in iſta ſcia:ſed ſm o₂dinē ad deuȝ: oīa enī alia que determinanť in ſacra ſcriptura cōp₂e/hendunť ſub deo:nō vt partes: vel ſpēs:aut accidētia eius:ſȝ vt aliqualr̄ o₂dinata ad ipȝ.) Hec ille.¶ Sciē dū tamē:ꝙ p̄ ſen.vbi ſupra videť oppoſitū huius dice/re:ponit enī ꝙ deus nō eſt ſubiectū huius ſcie niſi ſicut p̄ncipalr̄ intentū:⁊ ſub cuius rōne oīa que ſunt in iſta ſcia cōſideranť:ſed ſubm̄ theologie:qđ comp₂ehendit ſub ſe tres cōditiones ſubiecti poſitas in q̄rta ꝯne ſm cū ibidem eſt ens diuinū cognoſcibile per inſpiratio/neȝ:ſed tñ teneo illud qđ finalr̄ dixit in ſūma. Nec tñ eſt magna controuerſia.nam in ſcripto illud vocabat ſubiectū:qđ oīa ſub ſe cōp₂ehendit per cōmunitatē p̄/dicationis:⁊ illo modo non eſt deus ſubiectuȝ theolo/gie:ſed hoc ꝙ dico ens diuinū:p̄ma parte vero illđ vo/cat ſubiectū:qđ oīa tractata in ſcientia comp₂ehendit tanq̄ȝ ad ipſum o₂dinata:aut aliquā habitudinem ha/bentia.¶ Sexta cōcluſio. Rō fo₂malis obti theolo/gie:ſicut qua aliquid in theologia cognoſciť eſt lumen diuine reuelationis:⁊ ſimilr̄ fo₂malis rō obiecti theo logie vt obiectuȝ eſt:eſt hoc qđ dico reuelabile:vel co/gnoſcibile lumine diuine reuelationis. Iſtam ꝯcl'oneȝ ponit ſcūs Tho.ſimilr̄ in multis locis.nam p₂ima pte qō.i.arti.3°.ſic dicit.(Quia inq̄t ſacra doctrina conſi/derat aliqua ſm q₂ diuinitus ſunt reuelata:oīa q̄cūq̄ȝ ſunt diuinitus reuelabilia cōmunicāt in vna rōne fo₂/mali obiecti huius ſcie.) Iteȝ arti.p̄ aſſimilat lumē di/uine reuelationis in theologia medijs demōſtratiuis in ſcientijs phyſicis:vbi videť velle:ꝙ ſicut talia me/dia ſunt rōnes fo₂males obiecto₂ꝫ cognoſcibiliū:ita lu men diuine reuelationis eſt fo₂malis ratio cognoſcen di oīa in theologia tradita:ait enim ſic.(Diuerſa ratio cognoſcibilis diuerſitatē ſcientiarū inducit:eandē enī cōcluſionē cōſiderat aſtrologus ⁊ nālis:puta ꝙ terra ē rotūda:aſtrologus ꝑ mediū mathematicū id eſt a mā̄ abſtractū:nālis aūt per mediū circa materiā ꝯſidera/tū:vnde nihil ꝓhibet de eiſdē rebus:de quibus phyſi/ce diſcipline tractant ſm ꝙ ſunt cognoſcibilia lumine nālis rōnis:aliā ſcientiā tractare ſm ꝙ cognoſcunť lu mine diuine reuelatiōis.) Hec ille. Item 3ª parte.q.xi. arti.6° tenet:ꝙ ſcia aīe xp̄i indita habuit ꝓ fo₂mali rō ne obiecti lumē dīne reuelationis:ait enī ſic.(Anima xp̄i ſciuit oīa ſm vnā rōnē.ſcȝ ſm lumē diuinitus iſu/ſuȝ.) Dicit etiā ibidē ꝙ illud lumen eſt ratio intelligē/di oīa:que diuinitus reuelanť. P₂imo enī ſen.q.i.ꝓlo/gi.arti.2°.dicit iſtam ſciam ex lumine diuine inſpira/tiōis efficaciā hr̄e ad manifeſtationē eo₂ū:que in diſci/plinis phyſicis tradūť.¶ Ex qbus oīb⁹ ap̄pet: ꝙ diui na reuelatio eſt fo₂malis ratio:qua obiecti theologie:⁊ ſimilr̄ reuelabile modo ſupra expoſito. Eſt ergo triplex rō obti theologie.ſ.rō cognita:rō cognoſcēdi:⁊ rō q̄ ac cidit cognito: ⁊ denoīat illud ꝑ rōnē cognoſcēdi.p̄° ē rō dei:⁊ 2° eſt lumē diuine reuelatiōis.3° ē reuelabile.

Ex p̄te ſcibi/lis vt res eſt.

Ex parte ſci bilis vt obie/ctum eſt.

De ſubiecto theolo' Sco t⁹ di.i ꝓlogo ꝙ eſt i itellu nro q̄ȝtuȝ ad veritates ne/ceſſarias ⁊cō

ſigētte quas cēnnalr̄ ⁊ ite gralr̄ cōtinet eſt ens infini tū:in ſe tñ di/uino itellectu ⁊ btō₂ eſt ds vt ds vl' cēn' Egidius di. ꝙ de⁹ ſub rō ne glificato/rio.

Durādus ꝙ deus vt ſal uato₂ Bō₂. ⁊ qdā alij ꝙ totus xp̄s.

Varo in p₂o logo.qō.5.ꝙ de⁹ ſub rōne boni vel veri amabilis.

Mercurius in ꝓlogo. ⁊ alio rū quo₂ūdaȝ ꝙ de⁹ ſub rō ne ditatis ab ſolute tā i via to₂e q̄ȝ in cō p₂ehenſo₂e.

Lumē diui/ne reuelatio/nis eſt rō fo₂ malis ſcie xp̄i.

Quantum ad ſcõm articulū mouēda ſunt dubia. Et quidem cõtra primam concluſionem arguit̃ dupliciter. Primo ꝯtra hoc q̄ꝺ dicit rem extra eſſe obiectū ſcientie vel fidei. 2° contra hoc q̄ꝺ dicit enunciabile poſſe dici obiectuꝫ: puta ꝯcluſionem eſſe obiectum ſcientie. ❡ Cõtra primū arguit ſic Grego. Si res extra eſſet obiectū: multe ſciētie eſſent de contingentibus aliter ſe habere tanꝙ̄ de obiectis. ꝯſequens eſt falſum accipiendo ſciam ꝓprie. Naꝫ vt ait phs 6° ethico. (Omnes ſuſpicamur q̄ꝺ ſcimus nõ ꝯtingere aliter ſe habere.) Ex hoc ꝯcludit: ꝙ ſcibile ē eternū: ⁊ eſt ex neceſſitate. Et eandem ſententiā ponit p̄mo poſterioꝝ: ꝯſequētia tenet. Nā oĩs res corporalis põt aliter ſe habere ſm phm̄ ⁊ ſm veritatē omnis res ꝑter deū eſt ꝯtingēs: ⁊ non neceſſaria. Si vo res extra eſſent obiecta ſciētiarū: multe ſcientie ⁊ phyſice: ⁊ geometrice: ⁊ alie plures eſſent de rebus alijs a deo: ⁊ ꝯtingentib⁹: ⁊ ꝓ certo ad nullū verū ſenſum ſaluari poſſet ꝙ hõ ſcie eſſent de neceſſarijs: ⁊ impoſſibilibus aliter ſe habere: ⁊ eternis: ⁊ alia his ſimilia dicta phoꝝ: ſi res extra ſcirent̃: ſeu eſſent ſciētiaꝝ obiecta. ❡ Scd̃o ſic. Si res extra eſſet totale obiectū ſcientie: eadē rõne res extra eſſet obiectum opinionis: ⁊ fidei: ⁊ erroris: ⁊ per ꝯſequens ꝯtingeret: ꝙ idē homo ſciret: ⁊ opinaret̃ ⁊ crederet: q̄ꝺ ēt ignoraret ignorātia diſpoſitionis: que nominat̃ error: que omnia ſunt abſurda: p3 ꝯſequētia nam ꝯtingit eundē ſcire: ꝙ deus eſt etern⁹ ⁊ omnipotens: ⁊ ꝙ ſolus ⁊ imediate moueat celū: credere ꝙ ſit trinus in ꝑſonis: putās ꝙ ſit in vigore finitus. ❡ Tertio. Si res extra eſſet obiectū ſciētie: eſſet etiā obiectū aſſenſus ſcientialis. Nam eidē aſſentimus q̄ꝺ ſcimus: ⁊ ſimili rõne eſſet obiectuꝫ fidei. Et vlterius ſequeret̃ ex hoc: ꝙ licite aliq̄s fidelis ita firmiter crederet diabolo ſicut deo. Naꝫ fidelis licite eque firmiter credit: ꝙ diabolus nõ eſt omnipotens: ſicut ꝙ deus eſt omnipotens. ſequit̃ ꝙ etiā eidem ſimul aſſentiret ⁊ diſſentiret: ꝓbat̃. q2 ponat̃ ꝙ aliquis demõſtret deū eſſe eternum. iſte ſcit ⁊ aſſentit: ꝙ deus eſt eternus: ⁊ ſimul cū hoc diſſentit: vel diſſentire põt: ꝙ deus nõ eſt etern⁹: ⁊ per ꝯſequens ſi res extra ſit obiectuꝫ: eadem res: ſcꝫ deus: eſt obiectum aſſenſus ⁊ diſſenſus: ⁊ vni ⁊ eidem quis ſimul aſſentit ⁊ diſſentit: q̄ꝺ eſt impoſſe. ❡ Quarto. Idem eſt obiectū imediatuꝫ actus ſciendi: ⁊ actus aſſentiendi ei: quod ſcit̃: ſed ſola ꝓpoſitio eſt obiectuꝫ actus aſſentiendi: non enim aſſentit quis niſi cõplexo: q̄ꝺ iudicat eſſe verum: gnimo nõ eſt aliud alicui aſſentire: ꝙ̄ꝫ iudicare illud eē verū. ❡ Quinto. Si res extra eſſet obiectum aſſenſus: ſola apphenſio eius ſufficeret ad cauſandū aſſenſuꝫ de ipſa: ⁊ per ꝯſequēs ſuperfluū eſſet formare ꝓpoſitionē: qua mediāte cauſaret̃ aſſenſus. ❡ Sexto. Quod nihil oĩno eſt nõ eſt obiectū ſciētie: vel aſſenſus: ſed frequenter q̄ꝺ ſignificat̃ per concluſionē demonſtrationis eſt oĩno nihil: ſicut p3 ſi demonſtret̃: ꝙ īfinitū: vel aliud īpoſſibile nõ eſt. igit̃ ⁊c̃. ❡ Septimo. Quia ſcientie acquiſite per demonſtrationem vniuerſalē obiectum nõ eſt res extra. igit̃ nec alicuius ſcientie: antecedens ꝓbat̃: q2 nec res vniuerſalis: cum nulla ſit hõ: nec res ſingularis: q2 nõ potius vna ꝙ̄ꝫ alia ſignificata per obiectū ꝯcluſionis: vbi gr̃a: ſi ꝯcluſio ſit hec. Omnis triāgulus h3 tres ⁊c̃. nõ plus vnus ſingularis triangulus eſt obiectū illius ꝙ̄ꝫ alius. ergo quilibet: ⁊ cum omne ſubiectum actus ſciendi cognoſcat̃ ab intellectu: ſequit̃ ꝙ demonſtrans hãc ꝯcluſionem actu ⁊ imediate cognoſcat quēlibet ſingularē triangulū: quod eſt falſum. ❡ Octauo. Illud eſt ſcibile: q̄ꝺ eſt demonſtrabile 6°. ethicoꝝ: igit̃ per ſcientiam generatā per demonſtrationē: q̄ꝺ per illā demonſtrat̃: ſed res extra nõ eſt demõſtrabilis. igit̃ nec eſt ſcibilis aut ſciētie obiectū. ❡ Contra aliā partē ꝯcluſionis arguit ſic Grego. p̄mo. Si obiectū ſciētie eſſet ipſa ꝯclõ ſequeret̃: ꝙ quilibet actu ſciens ſciētia acq̄ſita per demonſtrationē actu apphenderet ꝯcluſionē ſue demõſtrationis: hoc p3: ſed ꝯñs eſt falſum: vt p3 ad experientiā. nam plerūꝗ̄ imo quaſi ſemper ꝯtingit: ꝙ demonſtrans ꝙ̄uis formet ꝯnēꝫ: nõ tñ actu reflectit̃ ſup illā cõprehendendo ipſam: ſed directe figit aſpectū ſuū in illud: q̄ꝺ ipſa ſignificat: ⁊ nihilominus acquirit ſciam per demonſtrationē: cum ſit ſyllogiſmus faciens ſcire. ❡ Confirmat̃. Quia ſi ꝯclõ apphendat̃: aut apphendit̃ tñ apphenſione: que eſt ſimplex intelligentia: aut apphenſione etiā iudicatiua: qua cognoſcit̃ aliquid de ipſa. Primū nõ obuiat. Nam talis apphenſio non eſt ſcientia: vt nunc loquimur de ſcientia: cū per quālibet ſciam ſciat̃ aliquid ineſſe: vel nõ ineſſe: q̄ꝺ ſimplici apprehenſioni nõ ꝯuenit. ❡ Itē talis apphenſio nõ per ſe cātur per demõſtrationē: gnimo abſq3 p̄miſſis ſi illa ꝯclõ formaret̃ in itellectu: nõ minus itellectus põt eam intueri ⁊ apphēdere tali apphenſibilitate: ſciētia aūt: de qua loq̄mur: nõ niſi per dmõſtratõnē acq̄rit̃. ❡ Rurſus: nõ tñ ꝯclõ demõſtrationis: ſed etiaꝫ p̄ma ꝓncipia põt ſic apphendi: ⁊ etiā ſimplex apphēſio: que nõ eſt ꝓpoſitio: gnimo etiam vna ꝓpoſitio falſa: ⁊ tñ nec p̄ma ꝓncipia: nec apphēſio icõplexa: nec ꝓpoſitio falſa ſcit̃ ſciā: de q̄ nūc loq̄mur: igit̃ ⁊c̃. ❡ Si dicat̃ ꝙ ꝯclõ apphendit̃ apphenſione iudiciaria ⁊ enūciatiua hoc erit: vt videt̃: apphenſione: qua cognoſcit̃ ipſa cõcluſio eſſe ꝯformis ipſi rei: ſeu eſſe vera. naꝫ nulla alia videt̃ eſſe ad ꝓpoſitū: ſed certū ē ꝙ nõ q̄libet demõſtrans h3 talē notitiā de ſua ꝯne: vñ nec geometra demonſtrans latera triāguli deſcripti ſm doctrinā p̄me ꝯclõnis p̄mi Euclidis tūc ꝯſiderat vel apphendit ꝙ ꝯclõ: que enūciat illa eſſe eq̄lia: eſt vera. Nec medicus ꝯcludens tali morbo talem dari debere medicinā cogitat: ꝙ ſua ꝯcluſio eſt vera: ꝙ̄uis vtraq3 facile poſſet. ❡ Iteꝫ ſicut aliud eſt querere: vtrū latera huius triāguli ſint eq̄lia: ⁊ aliud vtrum hec ꝓpoſitio: latera hui⁹ triāguli ſunt eq̄lia: ſit vera: ſic aliud eſt ſcire h: ⁊ aliud eſt ſcire illud: ⁊ certū eſt ꝙ p̄mū ſcire vel ſolū vel maxime eſt geometrie: ⁊ tale acquirit̃ in eo per demõſtrationem: igit̃ eius obiectum nõ eſt illa ꝯcluſio. ❡ Iteꝫ nec etiā ſcire illā ꝯcluſionē eſt obiectū tale. Nam per ipſum ſcit̃: ꝙ illa ꝯcluſio eſt vera: ⁊ per ꝯñs ſi actu ꝓpoſitio debeat dici: obiectū eius erit: hec latera huius triāguli eſt ꝓpoſitio vera: cuius eſt illa cõcluſio: vt p3. ❡ Itē etiā ipſa nõ eſt ꝯcluſio demõſtratiõis: per quā acquirit̃ 2^m ſcire: ⁊ per ꝯñs nullius ſcie obiectū eſt cõcluſio demõſtratiõis per quā acq̄rit̃. ❡ Scd̃o ꝓncipaliter arguit ſic ſupponēdo tria. ❡ Primū eſt ꝙ ſic eē vel nõ ſic eē nõ eſt ꝓpoſitionē enūciabilē ſic eē vl̃ nõ ſic eē verā: ⁊ hãc ſuppoſitionē dicit eē notā: ꝓbat̃ etiā per phm̄ in p̄dicamētis caplo de priori: vbi vult ꝙ ꝙ̄uis illa adinuicē ꝯuertant̃ ſm ꝯſequētiā: nihilominus tñ ſic eē eſt cā: ꝙ ſit ꝓpoſitio vera: ⁊ nõ ecõtra. ⁊ ꝑ ꝯñs ſic eſſe nõ eſt ꝓpoſitionē enūciātē ſic eſſe verā. ❡ Secundo ſupponit ꝙ ſic eſſe nõ eſt ꝓpoſitio enūcians ſic eſſe: ⁊ hoc etiā dicit phs in p̄dicamētis caplo de oppoſitis. (Nõ ēt eſt aūt inquit: ꝙ ſub affirmatione ⁊ negatione: iacet affirmatio ⁊ negatio): ⁊ probat. Affirmatio nanq3 eſt oratio affirmatiua: ⁊ negatio oratio negatiua. hoꝝ vo que ſub affirmatiõe ⁊ negatiõe ſunt neutrū

Cõtra p̄muꝫ arguit Gre. q̃. p̊ ꝓlogi. arti. p̄. ꝯclõ. 2ª.

T. c. 5.

Ulteꝛ ꝯplexuꝫ ſit obm̄ ſcie. idē ibidē cõcluſione ſcd̃a ꝯ ſcd̃am.

eſt oratio. ¶ Tertio ſupponit: ꝙ ꝓpoſitio aliqua non eſt ipſam eſſe veram: hoc patet. Nam alias quicunqʒ apprehenderet ꝓpoſitionem apphenderet ipſam eſſe veram. Item qꝛ cōtingit eandem ꝓpoſitionem veraʒ eſſe: ⁊ falſaʒ ſucceſſiue. His ſuppoſitis arguit ſic. Per demonſtrationem: cuius ꝯcluſio eſt: ſuper quālibet lineam finitam rectam cōtingit triangulū equilateruʒ collocare: acquirit̄ ſcientia: qua preciſe ſcitur ꝙ ſuper quamlibet lineam finitaʒ rectā cōtingit ⁊c̄. igit̄ illius ſcientie: nō eſt obiectum ipſa cōcluſio. antecedens pʒ: qꝛ ſi aliquid aliud ſciret̄: nō videret̄ aliud ꝗ̄ʒ ꝙ illa cōcluſio eſt vera: ⁊ hoc eſt falſum. Nam ſi hoc ſciat̄ hoc eſt per alium diſcurſum: quo ex eo: ꝙ ſupra quālibet lineam rectam ⁊c̄. infert̄ ꝙ ꝓpoſitio enuncians illud eſt vera: ⁊ per ꝯſequēs per aliam ſcientiam. ¶ Cōfirmat̄. Quia ſicut nō idem eſt ſic eſſe: ⁊ propoſitionem enunciantem ſic eſſe veram: vt patet ex prima ſuppoſitione: ſic nō eodem actu ſciendi ſcitur vtrunqʒ: cōſequētia nota eſt: qꝛ ſuper quālibet lineam ⁊c̄. nō eſt ipſa ꝯcluſio. vt ex ſecūda ſuppoſitione: ſed per ipſam ſignificatur: ⁊ ſicut de illa ꝯcluſione argutū eſt: ita ⁊ de qualibet reſpectu ſcientie acquiſite per demonſtrationeʒ: cuius ipſa eſt cōcluſio argui pōt. ¶ Tertio arguit ſic. Si ꝯcluſio demonſtrationis eſſet obiectum ſcientie: vel illius: qua ſcitur ſic eſſe ſicut ipſa ſignificat: vel illius: qua ſcitur: ꝙ ipſa eſt vera: nō enim apparet: cuius alterius: ſed neutrius: qꝛ neutrū duoꝝ ſcibiliū: vel ſcitoruʒ ipſa eſt obiectū: vt patet ex 2ª ⁊ 3ª ſuppoſitionibus. ¶ Contra quintā ⁊ ſextaʒ ꝯcluſiones arguit Aureolus vlti. q. prologi probando: ꝙ ens diuinitus reuelabile nō ſit ſubiectum huius ſcientie: qͦd tamē videt̄ innuere articulus precedens in probatiōibus ſuis: quo ſuppoſito arguit ſic. Nulla realis ⁊ nobiliſſima ſciētia habet pro formali obiecto reſpectū rationis: ſed reuelabile ad veritates theologie non addit niſi vnum reſpectum in ordine ad deum. ergo nō poteſt eſſe ſubiectum in ſcientia reali. ¶ Secundo. Obiectum debet equari: vt nec excedat conſiderationem ſcientie: nec excedatur ab ea: ſed multa fuerunt hominibus reuelata: que non ꝯtinent̄ in hac ſcientia: vt Sybille puer naſciturus de virgine: ⁊ de phīs legitur: ꝙ deus manifeſtauit illis: ⁊ de Alexandro: ꝙ in veſte pontificali apparuit illi deus: ⁊ imperium totius Aſie repromiſit: ⁊ multa alia forſitan inſpirauit deus per varias gentiū nationes: de quibus conſtat: ꝙ nō continentur in hac ſcientia: igit̄ reuelabile nō eſt in ea ſubiectū. ¶ Tertio ſic. Unius ſcientie non eſt niſi vnum formale ſubiectum: ſed tu ponis: ꝙ deus eſt ſubiectum huius ſciētie. ergo reuelabile non eſt ſubiectum huius ſcientie: vnde iſte due poſitiones ꝯtradicunt. ¶ Quarto. Sub illa ratione deus non eſt ſubiectuʒ in iſta ſcientia: ſub qua non inſunt ſibi veritates: que in ea determinant̄: ſed trinitas ⁊ alie veritates nō inſunt deo ſub ratione reuelabilis: nō enim eſt trinus inquātum reuelabilis: aut potens reuelari. ergo deus vt reuelabilis non eſt ſubiectū. ¶ Quinto. Per rōnē ſubiecti inſunt paſſiones ſubto: ⁊ nō ecōtra: deus aūt nō eſt trinus inquātū reuelabilis: nec eſt omnipotens inquātū reuelabilis: ⁊ ſic de alijs paſſionibus: igit̄ idē qͦd pͥus ⁊c̄.

Ad primum contra primam ꝯcluſionem dicit̄: ꝙ ſcientie multe ſunt de rebus: que ſunt corruptibiles contingentes aliter ſe habere: ſed per accidens non per ſe: ſcientie eniʒ ſunt de vniuerſalibus: que ſunt corruptibilia ⁊ contingentia aliter ſe habere per accidens: non autem ſunt corruptibilia aut ꝯtingentia aliter ſe habere per ſe: vñ ſanctus Tho. de veritate. q. i. arti. 5º ad. 13ᵐ. ſic ait. (Uniuerſale perpetuū eſſe ⁊ incorruptibile Auicen. dupliciter exponit. Uno modo: vt dicat̄ eſſe perpetuū: ⁊ incorruptibile rōne particularium: que nunquā inceperunt: nec deficient ſm tenentes eternitatē mundi. Generatio enim ad hoc eſt ſm phōs: vt ſaluaretur perpetuum eſſe in ſpecie: qͦd in indiuiduo ſaluari nō poteſt. Alio modo: vt dicat̄ eſſe perpetuum: qꝛ nō corrumpitur per ſe: ſed per accidēs ad corruptionē indiuidui). Hec ille. Et ad 14ᵐ ſic ait. (Non dicit̄ vniuerſale incorruptibile quaſi habeat aliquā formaʒ incorruptionis: ſed qꝛ nō ꝯueniūt ei ſm ſe diſpoſitiōes māles: que ſunt cauſe corruptiōis in indiuiduis: vnde vniuerſale in rebus particularibus exiſtens dicit̄ corrūpi in hoc ⁊ in illo.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ qūo intelligendū eſt ſcientiā eſſe de incorruptibilibus nō ꝯtingentibus aliter ſe habere: qꝛ ſcʒ ſciētia eſt de rebus per earū quidditates quo ad illa: que cōueniūt quidditatibus: accidit aūt quidditati rei nō ſm ſe variatio: ſed ex hoc: ꝙ eſt in indiuiduo habenti quātitatem ſignatā: per quaʒ ſubdit̄ loco: ⁊ tempori: ⁊ motui: ſcientia autē eſt de re ꝗ̄ʒtum ad ea: que cōueniunt ei per ſe: nō aūt ꝗ̄ʒtum ad ea: que cōueniunt ei per accn̄s. 6º. metaphyſice. Unde pro cōfirmatione dictorum notanda ſunt valde bene verba Linconiēſis ſuper p̄ poſterioꝝ. capite 7º: vbi ſic dicit. (Hic orit̄ q̄ſtio qūo vniuerſalia ſint incorruptibilia: cū ſint corruptibilia: ⁊ non exiſtentibus pͥmis ⁊c̄. Et māifeſtū eſt ꝙ de vniuerſalibus repertis in ſingularibus corruptibilibus fit demōſtratio). ¶ Ad hoc (inquit) dicendū eſt: ꝙ vniuerſalia ſunt principia cognoſcendi: ⁊ apud intellectū purū: ⁊ ſeparatū a fantaſmatibus poſſibilē cōtemplari lucem primaʒ: que eſt cā pͥma: ⁊ ſunt pͥncipia cognoſcendi rationes reruʒ increate ab eterno exiſtentes in cauſa prima. Cognitiones enī rerū creandarū fuerunt in prima cauſa eternaliter: ⁊ rōnes he ſunt: quas vocat Plato ideas: ⁊ mūdum archetypū: ⁊ he ſm ipſum ſunt genera ⁊ ſpecies: ⁊ pͥncipia tam eſſendi ꝗ̄ʒ cognoſcēdi: qꝛ cū intellectus purus pōt in his defigere intuitum: in iſtis veriſſime ⁊ manifeſtiſſime cognoſcit res creatas: ⁊ nō ſolum res creatas: ſed ipſam lucem primā: in qua cognoſcit cetera.) Et planuʒ eſt: ꝙ iſta vniuerſalia ſunt oīno īcorruptibilia. ¶ Item in luce creata etiā intellectus humanus: qui nō eſt ad plenū depuratus: vt poſſit lucem primam īmediate intueri: multotiens recipit irradiationem a luce creata: que eſt intelligētia: ⁊ in ipſis deſcriptionibus: que ſunt in intelligentia cognoſcit res poſteriores: quaꝝ forme extra res ſunt ille deſcriptiōes. Cognitiones enī rerū ſubſequentiuʒ: que cognitiones ſunt in ipſa mente intelligentie ſunt forme extra res: ⁊ etiam ratiōes cauſales rerū poſterius fiendarū. Mediante enī miniſterio intelligentiarum virtute prime cauſe proceſſerunt in eſſe ſpecies corruptibiles. he igit̄ idee create ſunt pͥncipia cognoſcendi apud intellectuʒ ab eis irradiatū: ⁊ apud talē intellectum ſunt ſpecies ⁊ genera. Et manifeſtuʒ eſt ꝙ hec vniuerſalia ſunt intellectui incorruptibilia. ¶ Iterū in vniuerſalibus: ⁊ luminibus celeſtiū corporum ſunt rōnes cauſales corporū terreſtriū: quarum indiuidua ſunt corruptibilia: ⁊ apud intellectū nō poſſibilē ꝯtemplari lucem incorporalē creatā vel increatā in ſeipſa: poſſibilem tn̄ ſpeculari has rōnes cauſales ſitas in corporibus celeſtibus: ſunt he cauſales rationes principia cognoſcendi ⁊ ſunt incorruptibiles. ¶ 4º. cognoſcitur res in ſua cā formali:

Uīe ē īcorruptibile dupliciter.

T. c. 4.

Quadruplex modus icorruptibilitatis vniuerſalis.

formali:que eſt in ipa:a q̃ ipſa res eſt h̃ qđ eſt:⁊ ſm ꝙ in iſta forma:que eſt pars rei videt̃ ipſa eadez forma: ſicut lux in ſeipſa videt̃:vel ſm ꝙ in ipſa videtur ma/teria:que ſimiliter eſt pars rei: ipſa forma nõ eſt gen⁹ nec ſpecies:ſed ſm ꝙ ipſa forma eſt ſicut totus cõpo/ſiti:⁊ ſm ꝙ ipſa eſt ꝑncipiū cognoſcēdi totū cõpoſitū: ſic eſt genus: vel ſpecies:⁊ ꝑncipiū eſſendi:⁊ ꝑdicabile in qđ:⁊ ſic fiūt demõſtratiões de generibus:⁊ ſpēbus: ⁊ ſic veriſſima eſt diffinitio que ꝯſtat ex genere:⁊ dif/ferentia:⁊ hec eſt via Ar.de generib⁹ ⁊ ſpēbus. Intel/lectus aūt debilis:qui nõ põt aſcendere ad cognitionē horū veroꝝ generū ⁊ specierum:cognoſcit res in acci/dentibus ſolū ꝯtingētibus veras eſſentias reꝝ: ⁊ apõ illū ſunt accidentia conſequētia genera ⁊ ſpēs: ⁊ ſunt ꝑncipia ſolū cognoſcendi nõ eſſendi. Quomõ aūt ſm hos duos modos vltimos ſunt genera ⁊ ſpecies rerū incorporaliū incorruptibilia dubitabile eſt:⁊ neceſſe eſt: vt altero iſtoꝝ modoꝝ ſint incorruptibilia:vel ſcꝫ q: nõ ex ſeipſis corrūpunt̃:ſed cū egeāt deferente cor/rumpunt̃ per corruptionez deferentis corporalis: vel ſaluant̃ per ſucceſſionē ꝯtinuā indiuiduoꝝ: ſpēs autē que in aliquibus regionibus corrūpunt̃ in hyeme.in locis tunc habentibus tēperiē ſaluant̃:nõ eñ eſt hora tēporis in qua alicubi terrarū nõ ſit temperies:⁊ tēp⁹ ꝯueniens generationi:⁊ ꝑfectui:⁊ cū vniuerſitas non ſit perfecta niſi mediantibus oībus ſuis partibus:ve/riſimile eſt oīum ſpēs in omni hora manere.alioquin vniuerſitas qñq: eſſet incõpleta ⁊ diminuta.) Hec il/le.❡ Item capite.18.ſic ait.(Ar.dicit ꝙ vl'e non mi/nus eſt:ſed magis q̃ꝫ particulare:q: cuꝫ vniuerſale ſit vniuocū:⁊ ipſius ſit intellectus vnus:neceſſe eſt ꝙ ſit res vna vndecūqꝫ veniat eius vnitas:ſiue ab intelle/ctu:ſiue ab alio:vniuerſale tñ ſm ſe nõ eſt vnum nec multa:ſꝫ accidit ei vnū ⁊ multa:⁊ puto ꝙ vnitas vni/uerſalis in multis particularibus aſſimilat̃ vnitati lu/cis in luce generāte:⁊ luce gnāta : ſiue gignēte: ⁊ geni/ta:lux eñ que eſt in ſole gignit ex ſua ſuba lucē in ae/re:nec eſt aliqđ nouū cauſatū:vt ſit lux in aere:ſed lux ſolis eſt multiplicata ⁊ ꝓpagata. Alia eſt itaqꝫ lux in ſole:alia in aere:nec tñ ſic penitus:quin aliquo modo ſit vnitas eſſentie in luce gignēte ⁊ genita:aliter enim lux genita eſſet totaliter de nouo creata ⁊ ex nihilo.g̊ vniuerſale nõ eſt figmentū ſolū:ſed eſt aliquid vnū in multis:⁊ q: incorruptibilius eſt particulari:cū ſit ma/gis remotū ab accidentibus māc variabilis: ⁊ magis appropinquās enti ꝑmo: erit magis ens ſubſtantia:tñ nõ qđlibet vniuerſale eſt magis ens particulari quoli/bet:q: vl'ia rerū nāliū ſunt minus entia q̃ꝫ ſingularia rerū intelligentiarum). Hec ille. ❡ Item capite.18. (Vniuerſale inquit cū ſit res inuenta in multitudine: nõ eſt poſſibile ſentire:q: qđ reperit̃ in multis non eſt in loco ſignato:aut in tempore ſignato:q: ſi eſſet in lo/co aut tpe ſignatis:nõ eſſet idē inuentū in oībus.Vni/uerſale nāqꝫ eſt ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ. Quõ vl'e ſit ſemꝑ ſatis expoſitū eſt ſupra;vbi fiebat ſermo de ꝑpetuitate vni/uerſaliū:ſi aūt intelligimus vniuerſalia per modum Ariſto.formas repertas in qualitatibus particulariū a quibus res particulares ſunt id qđ ſunt: tūc vniuer/ſale eſſe vbiqꝫ nõ eſt aliud niſi vniuerſale eſſe in qđli/bet ſuoꝝ ſingulariū:vbi eñ eſſe eſt eſſe in qđlibet ſuo/rūꝫ locoꝝ:loca aūt ipſoꝝ ſunt ipſa ſingularia:in qbus ſunt vniuerſalia. Niſi forte dicam⁹ ꝙ vniuerſale vbi/qꝫ eſt:q: intellectus eſt locus vniuerſaliū: ⁊ vniuerſa/le vbiqꝫ eſſe eſt ipſum eſſe in intellectu:qui intellect⁹ quodāmõ vbiqꝫ eſt;q: intellectus ibi eſt per modum ſpiritualē:vbi eſt illud qđ intelligit̃:ſicut amās ibi eſt vbi eſt illud qđ amat̃. Si aūt vniuerſalia ſint idee in mente diuina:tūc vniuerſalia ſunt vbiqꝫ per modum quo ipſa prima cauſa vbiqꝫ eſt. Si vero vniuerſalia ſint rõnes rerū cauſales create: que ſunt virtutes ſite in corporibus celeſtibus:tunc etiaꝫ ipſa vbiqꝫ ſunt:q: virtutes corporū celeſtiū vbiqꝫ reperiunt̃). Hec ille. ❡ Ad 2ᵐ ꝯcedit̃ ꝙ eadē res eſt obm̃ vltimatū ſcie:⁊ opinionis:⁊ fidei:⁊ erroris:nõ tñ ꝑximum.vñ ſanctus Tho.de veritate.q.14.arti.8°.ad 15ᵐ ſic ait.(Propoſi/tionis ſubm̃ ſe hꝫ ad totā ꝓpoſitionē ſicut mā. vñ q̃ꝫ/uis in talibus cū dicimus:deus eſt paſſus:ſolūmõ no/minet ſubm̃ qđ increatū:tñ tota ꝓpoſitio dicit̃ eſſe d̾ re icreata:ſic de mā). Hec ille.❡ Ex quo pꝫ ꝙ cū cre/dens aliqđ de deo formet vnā ꝓpoſitionē:⁊ ſciens ali/qđ de deo formet aliā: obm̃ ⁊ mā actus credulitatis: ⁊ ſciēdi eſt idē.ſ.deus iportatus per ſubm̃ taliū ꝓpoſi/tionū:nec tñ ſequit̃ ꝙ idem hõ idē ſciat:⁊ opinet̃. Nā quilibet taliū habituū hꝫ duo obiecta.ſ.rem ſignataꝫ per ſubm̃ ꝓpoſitionis:⁊ ipſaꝫ ꝓpoſitionē quā format de obiecto:vt ponit ſanctus Tho.ibidē ad 12ᵐ vbi di/cit.(Fides eſt de cõplexo q̃ꝫtuꝫ ad id:qđ in nobis eſt: tñ q̃ꝫtū ad id:in qđ per fidē ducimur:ſicut in obiectuꝫ eſt de ſimplici veritate). Hec ille.Dico g̊ ꝙ lꝫ ſciētia ſit de re extra:nõ tñ dicimus:ꝙ aſſentiamus rei extra vel diſſentiamus:ſed potius enunciationi formate de re extra:actus eñ cognoſcendi eſt reſpectu rei extra: nõ tñ reſpectu eius eſt aſſenſus;ſed reſpectu cõpoſitio/nis de re illa formate. ❡ Ad tertiū ꝯcedit̃:ꝙ res ex̄ ē obm̃ aſſenſus:nõ vt aſſenſus eſt:ſed vt eſt cognitio:vt dictū eſt.❡ Nec valent due ꝯſequētie ibi facte. Non qdē ꝑma:nā lꝫ res extra ſit obm̃ aſſenſus:non tñ dici/mur rei aſſentire:vt extra eſt ſimpliciter: ſed vt eſt in intelligente per modū cõpoſitionis:ſicut eñ dicit ſan/ctus Tho.2ᵃ 2ᵉ.q.2.arti.2°. ad primuꝫ.(Propter iſta tria credo deo:credo deū:credo in deū:nõ diuerſifican/tur diuerſi actus fidei:ſed vnus ⁊ idē actus habens di/uerſam relationē ad obiectū:vt eſt in intelligente per modū cõplexi.Scire aūt dicit habitudinē ad obm̃ vt in re eſt:⁊ vt in intelligente:vtrūqꝫ eñ ſcit̃.ſ.res extra ⁊ ꝓpoſitio de ipſa formata:ſꝫ aſſentire nõ dicit habi/tudinē niſi ad obm̃ ꝓut eſt in intelligente tñ:⁊ ideo lꝫ dicamus ſcio rem extra:nõ tñ dicimus aſſentio rei. Scđa ſimiliter ꝯſequētia:nõ valꝫ:q: vt dcm̃ eſt:aſſen/ſus ⁊ diſſenſus includunt in ſua rõne relationem: que nõ terminat̃ ad rem vt extra eſt incõplexa:lꝫ qđlibet eorū ſit actus itellectus habēs pro obto rem extra: vt ſunt cognitiones quedā.❡ Ad q̃rtū pꝫ per idē:lꝫ vnū ⁊ idē ſit obm̃ actus ſciendi ⁊ aſſentiendi.tñ aliaꝫ rela/tionē includit aſſentire q̃ꝫ ſcire:rõne cuius nõ ꝯcedit̃ aſſentio lapidi:ſicut ꝯcedit̃:ſcio lapidē. ❡ Ad quintū dicit̃ ꝙ lꝫ res extra ſit obiectū aſſenſus vltimatū:non tñ ꝑximū:ſed obm̃ ꝑximū eius eſt enūciatio forma/ta per intellectū:qua mediāte fert̃ in reꝫ extra. ❡ Ad ſextū dico ꝙ lꝫ illud:de quo format̃ ꝓpoſitio:cui itel/lectus aſſentit:qñqꝫ nõ exiſtat in rerū nā:dicit̃ tñ eſſe aliqđ in rõne inquātū omne illud:de quo intellect⁹ ali/quid affirmat:vel negat dicit̃ ens:vt negatio:⁊ priua/tio 4° metaphyſice:vñ ſcūs Tho.de veritate.q.1.arti. ꝑmo.ad 7ᵐ.(Verū nõ eſt in plus q̃ꝫ ens:ens.n.aliquo mõ acceptū dicit̃ de nõ ente:ſm ꝙ nõ ens eſt appꝛhē/ſum ab itellectu:vñ 4° metaphyſice dicit phūs:ꝙ ne/gatio:vel ꝑuatio entis vno mõ dicit̃ ens: vñ etiā Aui. dicit in ꝑncipio ſue metaphyſice:ꝙ nõ poteſt formari enunciatio niſi de ente:q: oportet illud:de quo propo/

Quõ forma [e]ſt genus vel [ſp]ecies.

[Q]ualiter accidit [vn]itas ⁊ mul[tit]udo.

[V]na ē eſſen[ti]a lucis i ſo[le] ⁊ in aere.

Quõ vl'e vbi[q]ꝫ ſit de vni[u]erſali loqñ[d]o ad mentē Ariſtote.

Reſpõ diu ſoꝝ eſt aſſenſus ⁊ cogno.

Scire dicit [ha]bitudinē ad obm̃ ꝑximū ⁊ remotū: aſſentire vo ad ꝑximū tñ.

T.c.2.

T.c.2.

ſitio formaꝫ eſſe apprehenſum ab intellectu).❡ Ad ſeptimum negaꝫ antecedens. Nec probatio valet: dico.n.ꝙ ſcie ꝯcluſionis vniuerſalis demōſtrate obm̄ ē res vlis. Et cū dr̄ ꝙ nulla res extra animā eſt talis ꝛc. dicitꝫ ꝙ lꝫ nulla res habeat vlitatē extra aīam. tn̄ res que hꝫ vlitatē in itellectu eſt extra animā.ſ.nā q̄ eſt in

Vle q̄ modo ſit eē aiam.

indiuiduo. vn̄ ſcūs Tho. p̄ma pte.q.85. arti. 2°. ad 2m ſic ait.(Cū dr̄ vle abſtractū duo intelligunꝫ.ſ. ipſa nā rei. ꝛ vlitas ſeu abſtractio ipſa. ipſa igiꝫ nā: cui accidit itelligi: vel abſtrahi: vel intentio vlitatis nō eſt niſi in ſingularibus: ſed hoc ip̄m: qđ eſt itelligi: vel abſtrahi: vel intentio vlitatis eſt in intellectu: ꝛ hoc poſſumus videre per ſimile in ſenſu: viſus videt colorē pomi ſine eius odore. ſi ḡ queraꝫ vbi ſit color qui videꝫ ſine odore pceptus. hoc accidit ei ex pte viſus inquantū in viſu eſt ſilitudo coloris ꝛ nō odoris.❡ Similr̄ humanitas que intelligiꝫ nō eſt niſi in hoc vl̄ in illo hoīe: ſꝫ humanitas que apprehendiꝫ vel intelligiꝫ ſine indiuiduantibus conditionibus: qđ eſt ipſam abſtrahi: ad qđ ſequiꝫ vniuerſalitatis intētio: accidit hūanitati ſꝫ ꝙ pticipaꝫ ab intellectu: in quo eſt ſimilitudo nature ſpeciei ꝛ nō indiuidualiū p̄ncipiorū). Hec ille.❡ Et arti.3° ad p̄m ſic ait.(Uniuerſale pōt dupl̄r cōſiderari. Uno mō ſm ꝙ nā vlis ꝯſiderat ſimul cuꝫ intentiōe vlitatis: ꝛ cū intētio vlitatis vt.ſ. vnū ꝛ idē hēat habitudinē ad multa: puenit ex abſtractiōe itellect°. Alio mō pōt ꝯſiderari q̄tū ad ipſam nām.ſ. animalitatis vel humanitatis ꝛ ſic inueniꝫ in particularibus). Hec ille. ❡ Et ibidē ad 2m dicꝫ ꝙ vle acceptū cū itētiōe vlitatis nō eſt ſuba nec p̄ncipiū eēndi: imo poſteri° indiuiduis: ſed acceptū q̄tū ad nām: que eſt in ſingularibus quodāmodo hꝫ rōnē p̄ncipij formalis reſpectu ſingulariū. Itē ſcdo ꝯtra genti. caplo.75°. ad ꝓpoſitū ſic in

[illegible] nō eē ni ſi° extra ani mā ſciētia de ipſis eē pōt.

quit.(Ad hoc ꝙ ſcientie ſint de vniuerſalibus nō opꝫ ꝙ vniuerſalia ſint extra animā per ſe ſubſiſtētia ſicut Plato poſuit: licet.n. natura generis ꝛ ſpēi nunq̄ ſit niſi in his indiuiduis: tn̄ intelligit tn̄ intellectus nām generis ꝛ ſpēi nō itelligēdo p̄ncipia indiuiduātia: ꝛ hoc eſt intelligere vniuerſalia: ꝛ ſic hec duo nō repugnant ꝙ vniuerſalia nō ſubſiſtant extra animaꝫ: ꝛ ꝙ intellect° intelligēs vniuerſalia intelligat res: que ſunt extra animā. Qꝫ aūt intelligat res: que ſunt extra nām generis denudatā a p̄ncipijs indiuiduantibus ꝯtingit ex cōditione ſpeciei intelligibilis in ipſo recepte que eſt ſmālis effecta per itellectū agentē: vtpote abſtracta a mā ꝛ a ꝯditiōibus māe: q̄bus aliquid indiuiduaꝫ: ꝛ iō potentie ſenſitiue nō poſſunt cognoſcere vniuerſalia: q2 nō pñt recipere formā imālē: cū ſemꝑ recipiant in or

Lec.12. ī declaratione. Tex.cō.60.

gano corporali). Hec ille. Itē 2° de anima in illo capitulo.(Senſitiui aūt p̄a mutatō ꝛc.) Uniuerſale pōt dupliciter accipi. Uno mō pōt dici vniuerſale ipſa nā cōmunis ꝓut ſubiacet intentioni vniuerſalitatis. Alio modo ſm ſe: ſicut albū pōt accipi dupliciter. Uno mō vel illud: cui accidit eſſe albū: vel ipſum inet ſꝫ ꝙ ſubeſt albedini. Iſta aūt nā cui aduenit intētio vniuerſalitatis: puta nā hominis: hꝫ duplex eſſe. Unū qdē materiale. aliud aūt imateriale ſm ꝙ eſt in intellectu. ſꝫ ergo ꝙ hꝫ eſſe in mā naturali nō pōt ei aduenire intētio vniuerſalitatis: q2 per mām iduiduatur. aduenit igiꝫ ei vniuerſalitatis intētio ſm ꝙ abſtrahiꝫ a mā in

T.c.28.

diuiduali nāliter ſicut poſuerūt platonici: nō enim eſt homo niſi in his corporibus ꝛ oſſibus: vt ꝓbat phūs ſeptimo metaphyſice. Relinquiꝫ igiꝫ: ꝙ nā humana nō pōt eſſe preter p̄ncipia indiuiduantia niſi in intellectu: nec tn̄ intellectus eſt falſus: dum apprehendit nāꝫ cōmunē abſq3 indiuiduātibus: vel preter p̄ncipia indiuiduantia: ſine q̄bus eſſe nō pōt in rerū nā: nō eni itellectus apprehendit hoc: ꝙ natura cōmunis ſit ſine p̄ncipijs indiuiduantibus: ſed apprehēdit nām cōmunē nō apprehendendo p̄ncipia indiuiduātia: ꝛ hoc nō eſt

Intellꝰ apprehendens vle non est verus eſt.

falſum.❡ Primū aūt eſſet falſum. ſi ab hoīe albo ſepararē albedinē hoc mō: ꝙ itelligerē eū nō eſſe albū. ꝛ eſſet apprehenſio falſa. Si aūt ſic ſepararē albedinē ab homine: ꝙ apprehenderē hominē nihil apprehendendo de albedine eius nō eſſet app̄henſio falſa. Nāꝫ nō exigiꝫ ad veritatē apprehenſionis: ꝙ qui apprehēdit rem aliq̄ apprehendat omnia: que inſunt ei: igitur intellectus abſq3 falſitate abſtrahit genus a ſpecieb° inquātū intelligit nām generis: nō intelligendo differentias: ꝛ ſimiliter abſtrahit ſpeciem ab indiuiduis in quātū intelligit naturam ſpeciei nō intelligendo principia indiuiduantia.❡ Sic igitur pꝫ: ꝙ nāe cōmuni non pōt attribui intentio vniuerſalitatis niſi ſm eſſe quod habet in intellectu: ſic enim ſolum eſt vnum de multis: prout intelligiꝫ: preter principia: quibus vnuꝫ in multa diuiditur. vnde relinquiꝫ ꝙ vniuerſalia nō ſint niſi in anima: ipſe autēꝫ nature: quibus accidit intentio vniuerſalitatis: ſunt in rebus: ꝛ propter hoc nomina cōmunia ſignificantia ipſas naturas predicanꝫ de indiuiduis: non autem nomina ſignificantia intentiones: ſortes eni eſt homo: ſed nō eſt ſpecies.)❡ Ex quibus omnibus patet manifeſte quomodo vniuerſalia ſunt in anima: ꝛ quomodo extra animam.❡ Ad octauum dicitur: ꝙ proximū obiectum ſcientie eſt demonſtrabile: ꝛ hoc eſt cōcluſio: ſed nō opꝫ ꝙ omne illud: qđ eſt ſcibile ſicut vltimatū obiectum terminans actum ſciendi ſit demonſtrabile. et ſic patet: ꝙ argumenta contra primam partem ꝯcluſionis nō ꝓcedūt. ❡ Ad primuꝫ contra ſcđam conceditur ꝯſequentia ꝛ ꝯſequens: ꝛ cum probatur p̄mo falſitas ꝯſequētis: dico ꝙ nulla experientia docet: ꝙ demonſtrans actualiter ꝛ ſciens nō ferat intuitum ſuum in concluſionem mentalem: quaꝫ format ad cognoſcendum rem: imo hoc eſt neceſſarium. Sicut enim quilibet intelligens ſimplicem rei quidditateꝫ format verbuꝫ illius: ꝛ eodem actu intelligit verbuꝫ quidditatis ꝛ ipſam q̄dditatem: ſic quilibet intelligendo aliquid complexe ſimul intelligit rem ꝛ complexionem de illa formataꝫ

Intelligēs ꝯplexe rem ꝯplexionem ſimul intellig[illegible]

que etiam eſt verbum quoddam rei. hoc autem quod dixi oſtēdit ſanctus Tho. in multis locis: vnde tertio ſen. diſt.14.q.1.arti. primo queſtiuncula quarta dicit. (Illud in quo aliquid videꝫ eſt ratio cognoſcendi illud: quod in eo videꝫ. ratio autem cognoſcendi eſt forma rei inquātum eſt cognita: q2 per eaꝫ fit cognita in actu: vnde ſicut materia ꝛ forma ſunt vnuꝫ in eſſe: ita ratio cognoſcendi ꝛ res cognita ſunt vnum cognitum ꝛ propter hoc vtriuſq3 eſt vna cognitio ſm actū ꝛ ſm habitum). Hec ille. Item primo contra gentiles capitulo.53°. ait.(Intellectus (inquit) informatus per ſpeciem intelligendo format in ſeipſo quandā intentioneꝫ rei intellecte: que eſt ratio ipſius: quam ſignificat diffinitio: ꝛ hoc quidem neceſſarium eſt: eo ꝙ intellectus intelligit indifferenter rem preſentem ꝛ abſentē in quo cū imaginatione conuenit: ſed intellectus hoc habet amplius: ꝙ etiam intelligit rem ſeparataꝫ a cōditionibus materie: ſine quibus in rerum natura non exiſtit: quod non poſſet eſſe niſi intellectus predictaꝫ intentioneꝫ ſibi formaret). Hec ille. ❡ Sciendū tamen: ꝙ ſm ꝙ ponit philoſophus in de memoria ꝛ reminiſcentia: ꝛ recitaꝫ a ſancto Tho. in pleriſq3 locis ꝛ

Lec.3.

etiam ab

etiā ab iſto arguente: duplex eſt motus intellectus vl'
ſenſus in ſpeciē aut ſimilitudinē rei. Talis enim intē
tio formata per intellectū aut imaginationē eſt que/
dam res ſm ſe: ⁊ eſt imago vel ſimilitudo alterius rei
ſicut eſt pictura animalis. Alia autē eſt conſideratio ⁊
notitia: qua ꝯſideraꝰ vt res quedam: ⁊ alia qua ꝯſide/
ratur vt imago alterius. cū ergo talis intētio apprehē
diꝰ vt res q̄dam: tunc nō eodē actu cognoſciꝰ intētio
illa ⁊ res extra: ſicut pꝫ in ſomniantibus qui feruntꝰ in
imagines aut fantaſmata vt in res quaſdā. Cū aūt ta/
lis intentio apprehendiꝰ: vt imago rei: tūc idē eſt mo/
tus in rem ⁊ in imaginē eius: ⁊ ſicut dictum eſt de re ⁊
ſua ſimilitudine: ita dico de ꝯcluſione ⁊ de re: ſicut .n.
dictū eſt in ꝓbatione p̄me ꝯcluſionis: intellectus com
ponēs ⁊ diuidēs non format enunciabilia niſi vt ꝑ ea
de rebus cognitionē habeat: ſicut ponit ſanctus Tho.
2ª 2ᵉ. q. i. arti. 2º. ¶ Ad ſcdam improbationē ꝯſequē/
tis dico: ꝙ enunciabile qđ format demōſtrans appre/
hendiꝰ ab intellectu cognitiōe: q̄ eſt ſimplex apprehē/
ſio reſpectu talis cōplexi: vt eſt imago rei quo ad diuer
ſas rōnes fundatas in re: que ꝯſtituūt illđ enūciabile.
Eſt etiā iudicium affirmās vel negans aliquid de re.
nō aūt affirmans vel negās de tali enūciabili. ¶ Nec
Ad p̄mā ꝫ p̄mā partē ⁊ ſcdam. valent illa: que cōtra hoc adducunꝰ. ¶ Non quidem
primū: q2 licet per actū ſciendi: de quo loquimur ſciaꝰ
aliquid ineſſe vel nō ineſſe rei: nō tñ ꝯcluſioni. ¶ Nō
valet ſimiliter ſcdm: q2 licet ſimplex apprehēſio enū/
ciabilis vt eſt quedam res nō cauſeꝰ per demōſtratio/
nem: tamē ſimplex apprehenſio enūciabilis: vt eſt ſi/
gnum rei: eſt effectus demonſtrationis: ille quidē actꝰ
in ordine ad enunciabile diciꝰ aſſenſus: ⁊ in ordine ad
rem diciꝰ iudiciū: quo de ipſa iudicaꝰ: eſt tamen appre
henſio rei ⁊ enūciabilis. ¶ Non etiam ꝓcedit tertiū:
nā arguit de ſimplici apprehēſione enūciabilis: vt eſt
res quedā: nō aūt de apprehēſione: de qua loquimur:
que ſcꝫ eſt motus in enūciabile: vt eſt ſignū rei. ⁊ que
hꝫ dictas habitudines: ⁊ cauſaꝰ per demonſtrationē.
¶ Ad ſcdm p̄ncipale reſpondendo p̄mo dicā ad ſup/
poſitiones ibi factas. 2º. ad argumentū inde elicitum.
Dico igiꝰ pro primo: ꝙ ſic eſſe ſicut ſignificaꝰ per pro/
poſitionē non eſt ipſa ꝓpoſitio ſignificans taliter eſſe.
vtpote ſortē currere nō eſt iſta ꝓpoſitio. ſortes currit:
nec ſimiliter ſic eſſe: ſicut ſignificaꝰ per ꝓpoſitionem
eſt talē ꝓpoſitionē eē verā. Similiter ꝯcediꝰ ꝙ ꝓpo/
ſitionem eſſe verā nō eſt ipſa ꝓpoſitio: ⁊ ideo tres ſup
poſitiones ibidem facte cōceduntꝰ: negaꝰ tamen illud
qđ arguens ex hoc infert: ſcꝫ ꝙ ſic eſſe ſicut ſignificaꝰ
per ꝓpoſitionē: ſit aliquid a parte rei ſignificabile cō/
plexe diſtinctū realiter a q̄libet re incomplexa: vel ab
Quid ſit ſic eē: ſicut ſignificaꝰ ꝑ ꝓpoſitionem. omnibus rebus incōplexe ſignificantibus: ſed dico ꝙ
ſic eſſe ſicut ſignificat ꝓpoſitio vocalis aut ſcripta in
mente eſt ipſa cōpoſitio vel diuiſio: que conſiſtit in 2ª
operatione intellectus: ſic aūt eſſe ſicut ſignificat enū
ciabile formatū ab intellectu cōponēte vel diuidente
eſt aliqđ eſſe vel nō eſſe rei ſignificate per ſubm enun
ciabilis: ita ꝙ enūciatio vocalis vel ſcripta in mēte ſi/
gnificat illud qđ verū enūciabile repſentat. vnde aliq̄
apprehenſio complexi aut enūciabilis eſt q̄nq3 aſſen/
ſus: aliqua aūt eſt diſſenſus. aliq̄ autē eſt que neq3 eſt
aſſenſus: nec diſſenſus. ⁊ ideo iſta 3ª iprobatio equiuo
cat: q2 ꝓcedit de apprehenſione 3º modo ſumpta: nos
aūt loquimur de apprehenſione primo modo dicta: q̄
eſt in ſe ſimplex actus: licet eius obiectū ſit cōplexū. ſ.
enūciabile. Primū iſtorū oſtendit ſanctus Tho. ſcdo
T. c. 2. quodlibet. q. 2. arti. 2º vbi ſic ait. (Eſſe dupliciter di/

citur: vt pꝫ q̄rto metaphyſice. et in q̄dam glo. Orige/
nis ſuper primum Joſue. Uno modo ſm ꝙ eſt copu/
la verbalis ſignificās compoſitionem cuiuſlibet enū
ciabilis: quā anima facit. vnde hoc eſſe nō eſt aliqđ in
rerū nā: ſed totū in actu anime componētis ⁊ diuidē/
tis: ⁊ ſic attribuimus eſſe omni ei: de quo ꝓpoſitio for
maꝰ: ſiue ſit ens: ſiue priuatio: dicimus enī cecitatē eē.
Alio mō diciꝰ eſſe actus entis inquātum eſt ens. i. quo
denominaꝰ aliqđ ens in rerū natura. ⁊ ſic eſſe nō at/
tribuiꝰ alteri niſi ipſis rebus: que in decē generibus cō
tinentꝰ). Hec ille in forma. ¶ Ex qbꝰ pꝫ: ꝙ eē tale vel
tale: qđ ſignificaꝰ per ꝓpoſitionē vocalē aut ſcriptā in
mente eſt cōpoſitio vel diuiſio enūciabilis per intelle
ctū formati: qđ eſt p̄ncipiū ſm ꝙ enunciabile forma/
tum per intellectū ſignificat aliqđ eſſe rei vel nō eſſe
ſignificate per ſubiectū talis enunciabilis. Probaꝰ ꝑ
eundē prima parte. q. 14. ad ſcdm vbi dicit. (Cōpoſi/
tio enunciabilis ſignificat aliquid eſſe rei: ⁊ ideo deus
per ſuū eſſe: quod eſt eius eſſentia: eſt ſimilitudo oīū
que per enunciabilia ſignificantꝰ). Hec ille. Et loquiꝰ
de enūciabili affirmatiuo. ¶ Cōſimiliter hꝫ dicere đ
enūciabili negatiuo: ꝙ omne tale ſignificat aliqđ nō
eſſe rei: verūtamen enūciabile affirmatiuū q̄nq3 ſigni Membrorum ſubio ꝑuatio nē veꝫ dicit.
ficat nō eſſe rei ſicut cū intellectus dicat cecitatē eſſe
in oculo: tūc intellectus cecitatē cōcipit vnū ens ⁊ at/
tribuit eā oculo: nec talis cōpoſitio falſa eſt: q2 intelle
ctus aliū modū hꝫ in cōcipiēdo q̄ res in eſſendo: licet
nō cōcipiat rem aliū modū habere q̄ in re habeat: q2
tunc eſſet falſus. ⁊ ideo cōcipit materialia imaterialr
⁊ negatiōes poſitiue ⁊ ſimplicia cōpoſite. ¶ Patet ꝗ
quid eſt ſic eſſe ſicut ſignificat enūciabile. nā hoc enū
ciabile. ſortes currit. ſignificat ſortē eē ſub forma cur/
ſus: ſortes eſt albus: ſignificat ſortem ſub albedine eē:
ſortes eſt hō. ſignificat eſſe formale ſubſtantiale ſpeci
ficatū per principiū eſſendi ſpeciale: ſcꝫ formā rōnalē:
ſortes eſt: ſignificat eſſe ſortem ſubſtantialē nō ſpeci/
cādo illud. ¶ Si aūt queriꝰ quid eſt tale ſignificatū Hec ꝓpō ſortes eſt albus multa ſignat.
ꝓpoſitionis iſtius. ſortes eſt albus. dico ꝙ nihil vnū:
ſed multa. nā illud enūciabile ſignificat oīa: que ſigni
ficant partes. vnde dico ꝙ ſignificat ſortē. ſignificat
albedinē: ſignificat eſſe ſortē ſub albedine. ⁊ ſignificat
tēpus p̄ſens: q̄ oīa nihil vnū vere ꝯſtituūt. ¶ Qz aūt
omne enūciabile ſignificet tempus oſtendit ſanctus
Tho. p̄mo ſen. diſ. 38. q. i. arti. 3º ad 3ᵐ dicens. (Compo
ſitioni intellectus noſtri cōponentis ⁊ diuidētis admi
ſcetur tempus duplici de cauſa. tum ex parte ſua: q2
accipit ſcientiam ex continuo ⁊ tempore: ſcilicet a ſen
ſu ⁊ imaginatione. tum ex parte intellectorū: que ſunt
in tempore. In operatione autem intellectus diuini
aduenit tempus tantum ex parte intellectorum: quia
ſicut aliquas res determinate cognoſcit: ita ⁊ tempus.
vnde cognoſcit hanc rē eſſe in tali vel tali tempore.)
Hec ille. ¶ Si aūt vlterius queratur ad quid intelle
ctus noſter format talia enūciabilia. Reſpondet ſan/
ctus Tho. p̄ma parte. q. 14. arti. 14. ꝙ hoc ideo eſt: q2
nulla ſpecies intelligibilis ſufficit ad ꝑfecte cognoſcē/
dum rem. ⁊ ideo oportet ꝙ diuerſas ſpecies intelligi/
biles cōponat. vnde ſic ait. (In intellectu diuino nō eſt
cōpoſitio vel diuiſio enunciabiliū: ſed vnū quodq3 co Intellus diuinus enunciabili nō indiget.
gnoſcit per ſimplicem intelligentiā intelligendo eēn/
tiam vniuſcuiuſq3: ſicut ſi nos in hoc ipſo: ꝙ intelligi/
mus: quid eſt homo: itelligeremus oīa que de ipſo p̄di
cari poſſunt: qđ quidē in intellectu noſtro nō cōtingit
qui de vno in aliud diſcurrit: ꝑpter hoc ꝙ ſpēs intel/
ligibilis ſic repſentat vnū qđ nō aliud. vñ intelligēdo

qd eſt homo nō ex hoc ipſo alia:que ei inſunt intelligi
mus:ſed ſm quādam ſucceſſionē: ꝛ ꝓpter hoc ea que
ſeorſum intelligimus diuiſim opꝫ nos in vnū redige/
re per modū cōpoſitionis vel diuiſionis enūciationē
formādo:ſed ſpēs intellectus diuini.ſ.eius eēntia ſuf/
ficit ad demōſtrādū omnia:vñ cognoſcēdo eſſentiam
ſuā cognoſcit eēntiā oīum:ꝛ q̄cūqꝫ eis accidere pñt.)
Hec ille. ⁋ Aliā tñ cām videt̃ aſſignare pmo ſen. vbi
ſupra:q2.ſ.intellectus noſter cognitionem accipit a re/
bus naturalibus:in quibus eſſe reſultat ex cōpoſitiōe
forme cū materia vel accidētis ad ſubm. Et iō q2 in
tellectus in illa operatione:qua cōponit ꝛ diuidit pci/
pue cognoſcit eſſe rei:ideo format enunciabilia ad co/
gnoſcendū eſſe rerum materialiū:ꝛ ꝯſequenter in co/
gnoſcendo eſſe aliorū:q2 inmaterialia ex materialib9
cognoſcit:vnde verba eius ſunt talia.(Cum in re duo

Diuiſio reb9 diuerſe opa/tiōes intelle/ct9 correſpō/dent. T.cō.20.

ſint qdditas rei ꝛ eſſe eius:his duobus rñdet duplex
intellectus operatio.vna que dicit̃ a phīs formatio:q̄
comprehendit quidditates rerū:que etiā a phō 3° de
aīa dicit̃ indiuiſibiliū intelligentia.alia que cōprehē/
dit eſſe rei cōponēdo diffinitionē:q2 etiā eē rei ex mā
ꝛ forma cōpoſite:a qua cognitionem accipit:cōſiſtit in
quadā cōpoſitione forme ad mām vel accidentis ad
ſubm.) Hec ille. ⁋ Et ad 3m.(Eſſe diuinū:qd eſt ſim/
plex:eſt exemplar omnis eſſe cōpoſiti:qd in creatura
eſt:ꝛ ideo per eſſe ſuū ſimplex ſine cōpoſitione:intelle
ctuū ſine diuiſione cognoſcit omne eſſe vel nō eſſe:qd
rei ꝯuenit:ſed intellectus noſter:cuius cognitio orit̃ a
rebus:que eſſe cōpoſitū habent:nō apprehendit illud
eſſe niſi cōponendo ꝛ diuidendo.) Hec ille. Et his cō/
cordat illud:qd ipſemet ait pma pte.q 85.arti.5.ad 3m.
(Cōpoſitioni (īqt) ꝛ diuiſioni intellectus rñdet qui/
dem aliqd ex parte rei:nō tamē eodē modo ſe hꝫ in ſe
ſicut in intellectu. Intellectus eni humani obiectū eſt
quidditas rei materialis: que ſub ſenſu ꝛ imaginatiōe
cadit. Prima quidē forme ad materiā: ꝛ huic reſpon/
det cōpoſitio intellectus:qua totum vniuerſale de ſua
parte predicat̃:nā genus ſumit̃ a materia cōmuni.dif
ferentia vero completiua ſpeciei a forma:particulare
vero a mā indiuiduali. ⁋ Scōa vero cōpoſitio eſt ac
cidentis ad ſubiectū:ꝛ huic reali cōpoſitioni reſpōdet

Qualr differat intellect9 ꝯpō a rei cōpoſitione.

cōpoſitio intellectus:ſm quā pdicat̃ accidens de ſub/
iecto: vt cū dicit̃. homo eſt albus. tamē differt cōpoſi/
tio itellectus a cōpoſitione rei:nā ea que cōponunt̃ in
re ſunt diuerſa. Cōpoſitio vero intellectus eſt ſignum
identitatis eorū:que cōponunt̃:nō eni intellectus ſic
cōponit vt dicat ꝙ homo eſt albedo:ſꝫ dicit ꝙ homo
eſt albus:id eſt habens albedinē. idē eſt aūt ſubiecto
qd eſt homo:ꝛ qd eſt habens albedinē:ꝛ ſimile eſt de
cōpoſitione forme cū materia.nā animal ſignificat id
quod habet naturā ſenſitiuā.rōnale vero quod habet
naturā intellectiuā:homo vō qd habet vtrūqꝫ. ſortes
vero quod hꝫ omnia hec cū materia indiuiduali: ꝛ ſꝫ
hanc identitatis rōnem intellectus vnū cōponit alte/
ri predicādo.) Hec ille in forma. ⁋ Ex quibus pꝫ ma
nifeſte:ꝙ licet compoſitioni vel diuiſioni intellectus
correſpondeat aliquid in re:nō tamen aliquid diſtin/
ctum a rebus icōplexis omnino: ſed ſolū res iportata
per ſubiectū ꝛ res importata per predicatū.ꝛ compoſi
tio aliqualis:vel vnitas rei importate per ſubiectū ꝛ
predicatū. ⁋ Scdm.n.qd ſanctus Tho. oſtēdit pma
pte.q.13.arti.12°.(In qualibet ꝓpoſitione affirmatiua
vera ſubiectū ꝛ predicatū ſignificāt idem ſm rem ali
quo modo:ꝛ diuerſum ſm rōnē. pluralitatē aūt que
eſt ſm rōnem repreſentat pluralitas ſubiecti ꝛ predi/
cati.vnitatē vero repñſentat cōpoſitio.) Iſta ſint dicta
quo ad cōplexa ſignificabilia:de quibus ſuppoſitiōes
facte mentionē faciebant. ⁋ Ad argumentū in ſe oꝛ
ꝙ per illā demōſtrationē:qua ſcit̃ ꝙ ſup quācunqꝫ li/
neā finitā ꝛc.cauſat̃ ſcia illius.obiectū ꝓximū eſt enū
ciatio formata ab aīa:ꝛ obm vltimatū ē res extra. Et
ad iprobationē ibi factā dicit̃:ꝙ ꝯſequentia nō valet:
nō enim ſequit̃:per talē ſcientiā aliud ſcit̃ q̄ ꝙ ſuper
quālibet ꝛc.ergo illud aliud eſt ſcibile:ſcꝫ ꝙ hec con/
cluſio eſt vera:nō eſt idem ſcire cōcluſionē:ꝛ ſcire eā
eſſe veram:q2 primū ſcit̃ actu recto. ſcōm actu refle/
xo. ⁋ Ad cōfirmationē ibi factā patet eodem mō: ſo/
lum enim probat:ꝙ per dictā demōſtrationē nō ſcit̃
talem concluſionē eſſe verā:ſed nō ꝓbat ꝙ non ſciat̃
dicta ꝯcluſio:nec quin idē actus ſciendi cadat ſuper
cōplexū:ꝛ ſuper re:de qua format̃ enunciatio. ⁋ Ad
tertiū pncipale dicit̃:ꝙ ꝯcluſio eſt obiectū illius ſcien
tie:qua ſcit̃ ſic eē ſicut per eā ſignificat̃. Nec valet im
probatio ibi facta:licet eni ſic eſſe ſicut ſignificat ꝓpo
ſitio vocalis nō ſit ipſa ꝓpoſitio:ſed cōpoſitio vel diui
ſio intellectus:ꝛ ſimiliter licet ſic eſſe qd ſignificat ꝓ/
poſitio mētalis non ſit ipſa ꝓpoſitio:ſed aliqd eſſe rei
vel nō eſſe modo predicto:tamen eodem actu ſciendi
capit̃ ꝯcluſio mentalis ꝓxime ꝛ res extra:vel eius eē
tanqꝫ ſcibile vltimatū:vt fuit ſuperius frequēter repli
catū. ⁋ Ad argumēta vltimo facta ꝯtra cōcluſiones
qntā ꝛ ſextā. dico pmo inſimul ꝙ omnia ꝓcedunt ex
falſo intellectu verboꝝ ſancti Tho. Cū enim dicit in
ſcripto.ꝙ ens diuinū cognoſcibile per inſpirationē di/
uinā eſt ſubiectū theologie: vel cū dicit ꝙ omnia cōſi
derata in hac ſcientia cōueniunt in vna formali rōne
obiecti huius ſcientie inquantū ſunt diuinitus reuela
bilia: vt prius ſepe recitaui:nō eſt mens eius ꝙ reuela
bilitas vel reuelabile ſit formalis ratio obiecti huius
ſcientie vt eſt res:nec formale obiectū quo vel quod.
ꝛ iſtud ſatis bene ꝓbat argumentū eſſe falſum: ſed ſan
ctus Tho.intēdit:ꝙ deus ſub rōne deitatis eſt forma

Q ꝺ lumen diuinitus reuelatum ſit rō formalis.

le obiectū:qd conſiderat̃ in hac ſcientia: ꝛ ꝙ formale
obiectum:quo conſiderat̃ aliquid in hac ſcientia:hoc
eſt mediū:per quod cognoſcunt̃ omnes concluſiones
huius ſcientie:eſt lumen diuine reuelationis.ſ.articu/
li fidei:quos habitu fidei tenemus:ex qb9 ꝯcluſiones
theologicas elicimus:ꝛ hoc qd dico reuelabile diuini/
tus eſt formalis ratio theologie:nō quidem formalis
eius ratio vt eſt res:nec ꝙ ſit ratio:que pncipaliter cō
ſideret̃ in hac ſcientia:nec ſub qua ſubyciat̃ in cōclu/
ſionibus:nec ratio per quā ꝓbet̃ aliqua paſſio de ſub/
iecto theologie:ſed ꝙ eſt q̄dā ratio ſubiecti vt eſt ſci/
bile:eſt eni quedā ratio per ſe diuidens hoc genus ſci/
bile:inquātū capit̃ ſubiectum theologie vt ꝯſiderat̃ a
theologo:denominat eni oīa conſiderata in theologia
a modo ſciendi ꝛ medio theologico. ⁋ Scdm.n.ꝙ ſu/
perius ſepe dixi de formali rōne obiecti poſſumus lo/
qui dupliciter. Uno mō de rōne obiecti vt eſt quedā
res:puta lapis:aut deus. ita ꝙ loquamur de rōne illi9
rei ſine reſpcu aut habitudine ad intellectū aut ſciā.
Alio modo poſſumus loqui de rōne obiecti:quam ha/
bet ex hoc:ꝙ eſt obiectum vel ſcibile per reſpectū ad
intellectum:vel ſcientiam:vel modū ſciendi:ſicut ac/
cepto obiecto phyſice:ratio enim illius obiecti vt eſt

Obm phiſice vt qd ꝛ vt q̄.

res diceret̃:ꝙ eſt corpus mobile: ſed ratio eius vt eſt
obiectum aut ſcibile eſt hoc:qd dico cognoſcibile per
motū ꝛ materiā ſenſibilem. Et ſimiliter ſi loquamur
de obiecto vel ſubiecto ſcientie mathematice.tunc di
ceret̃:ꝙ rō totalis obiecti vt eſt res:eſt quātū vl' quā/
titas:ſed

titas:ſed ratio eius vt obiectū eſt.eſt hoc qḋ dico abſtractū a motu ⁊ materia ſenſibili ſm diffinitionē ⁊ nō ſꝫ eſſe. Et ꝯformiter in metaphiſica ratio ſubiecti vt eſt res eſt ens:ſed rō eius vt eſt ſcibile: ⁊ vt eſt obm eſt hoc abſtractū a motu ⁊ materia ſm eſſe ⁊ diffinitionē:hoc enī genus ſcibile hꝫ ſub ſe multas rōnes ⁊ ſpēs:⁊ iō cum dicit̄ ratio ſubiecti:hec ratio eſt multiplex:q2 pōt intelligi de rōne obiecti vt obm eſt. ⁊ pōt intelligi de rōne obiecti vt eſt res quedam:cui accidit eſſe obiectū vel ſubiectū ſciētie:vel ſciri aut obijci potētie vel actui vel habitui. ¶ Tunc ad propoſitū dico ꝙ reuelabile eſt ratio obiecti vl' ſubiecti theologie vt eſt obiectum ſcibile a theologo: q2 vt ſic cadit in illā ſpēm ſcibilis:quā nominat reuelabile vel cognoſcibile per reuelationem:ſed deus aut deitas eſt ratio ſubiecti theologie:vt eſt res q̄dā cui accidit eſſe obm aut ſubiectū theologie. Modo rōnes facte ꝓbant:ꝙ reuelabile non ſit ratio obiecti aut ſubiecti theologie vt eſt res:ſed nō ꝓbant quin ſit ratio obiecti aut ſubiecti theologie:vt eſt obiectū aut ſubiectū huius ſcientie:omnia enī cōſiderata in iſta ſcientia reducunt̄ ad iſtam rōnem ſcibilis:quā nominat reuelabile vt habent illū modū cognoſcēdi ⁊ ſciendi:quē nominat reuelabile:ſicut omnia phyſica habent eundē modum diffiniēdi.ſ. cū motu ⁊ materia ſenſibili. ¶ Et tūc ad argumenta facta pꝫ faciliter ꝙ nō valent. Non quidē primū:q2 licet ſit incōueniens ꝙ nobiliſſima ſcientia habeat pro obiecto vel ſubiecto reſpectū rōnis loquēdo de rōne ſubiecti vt eſt res:tamē hoc nō eſt incōueniēs de rōne obiecti vt eſt obiectū ſcibile. ⁊ iſto modo dicimus ꝙ reuelabile eſt rō formalis obiecti aut ſubiecti theologie ⁊ nō aliter:nō enī ponimus aliquē reſpectum rōnis eſſe formalē rōnē:qua ꝯſiderer̄ obiectū theologie:nec ſub qua:aut per quā cōſiderat̄: ſed dicim⁹ ꝙ reuelabile eſt ratio eius vt eſt ſcibile. vnde pōt dici ratio explicans modū ſciendi. ⁊ ideo non eſt ratio ſm quā cōſiderat̄ vt li ſm dicat modū cōſiderationis. ¶ Nō valet etiā ſcdm. Naꝫ ſicut dicit ſanctus Tho. prima parte. q. i. arti. 8°. Fides noſtra initit̄ reuelationi facte apoſtolis ⁊ ꝓphetis:qui canonicos libros ſcripſerūt:nō aūt reuelationi ſi qua fuit facta alijs doctoribus:⁊ de illa intelligim⁹ cū dicimus lumen diuine reuelationis eſſe formalē rōnem obiecti vel ſubiecti theologie. ¶ Non valet ꝯſimiliter tertiū. q2 deus eſt ſubiectū theologie vno mō. ⁊ reuelabile alio mō. ⁊ lumen reuelationis diuine eſt obiectuꝫ alio mō: ſicut extitit prius ſepe dictū. pōt tamē dici ſm dnm̄ Petrū de palude. Ipſe ſiquidē dicit ꝙ mens ſancti Tho. fuit aſſignare duplicē rōnē ſubiecti vel obiecti theologie. nam cum dicit pma parte. q. i. arti. 7°. ꝙ oīa ꝯſiderata in ſacra doctrina tractantur in ea ſub rōne dei. vtputa vel q2 ſunt ipſe deus. vel habent ordinē ad deuꝫ ſicut ad pncipiū ⁊ finē:⁊ iō deus eſt vere ſubiectum huius ſcientie:ibi inquā intendebat aſſignare rōnē formalē obiecti ex parte ſcibilis:ſed cū dicit in tertio arti. euiſdem queſtionis. ꝙ ea que tractant̄ in diuerſis ſciētijs pōt doctrina ſacra vna exiſtēs tractare ⁊ conſiderare ſub vna rōne ſcibilis inquātū ſunt diuinitus reuelabilia. ibi inq̄ aſſignat formalē rōnē ex pte ſciētis. Et iō dicit iſte dn̄s Petrus ꝙ ſi iungamus illud qḋ ponit in ſūma cū eo qḋ ponit in ſcripto:vbi ponit ꝙ ens diuinū eſt ſubiectū. ⁊ dicamus ens diuinum reuelabile. habebimus cōpletā aſſignationē formalis rōnis ſubiecti hui⁹ ſcie:q2 formalē rōnē ex parte ſcibilis in hoc ꝙ dicitur ens diuinū. ⁊ cōpletā rōnē ex parte ſciētis in hoc

Reuelabile ē rō explicās ſciēdi mo(m).

Cōcordātia d. Petri de palude cōtra dictiōis: que appꝫ in pma pte: ⁊ i p ſen. circa ſubiectum theolo(e) in di cti. S. T.

ꝙ dicit̄ reuelabile. ¶ Hec āt riſio dn̄i Petri in idē redit cū pma:illud enī qḋ ipſe dicit formalē rōnē obiecti ex pte ſcibilis:ego nominaui formalē rōnē obiecti vt eſt res. Et cōſimiliter illud qḋ ipſe vocat formalem rōnē obiecti ex pte ſcientis:ego nominaui rōnē obiecti vt eſt ſcibile vel vt obm eſt. ¶ Ad quartum ⁊ ad qntū ꝯſimiliter rn̄det̄:ꝙ nō ꝓcedūt ſi vadant ad mentē nr̄am:qḋ pꝫ:q2 q̄uis ꝑ rōnē reuelabilis nō oſtēdat̄ ꝙ deus eſt trinus:vl' creator:aut oīpotens:aut aliq̄ alia paſſio de ſubiecto theologie. tn̄ oīa iſta probant̄ de deo per lumē diuine reuelatiōis.ſ. ꝑ articulos fidei ⁊ ſacrā ſcripturā a deo reuelatā. ¶ Pōt et̄ dici ſꝫ aliā viā iā tactā ꝙ argumētū ꝓbat ſolū ꝙ reuelabile non eſt formalis rō obiecti.ſ. ſubiecti theologie ex pte ipſi⁹ ſcibilis:ſed nullaten⁹ ꝓbat quin ſit formalis rō ſubiecti theologie ex pte ſciētis. ¶ Uel aliter ſm nr̄m modū loquēdi argumentū ꝓbat ꝙ reuelabile nō ſit formalis ratio ſubiecti theologie vt eſt res q̄dā:ſꝫ vt eſt obꝫ. Et cauſa eſt:q2 ratio obiecti vt eſt res ꝯſiderat̄ principaliter in ſcia:⁊ per eam ꝯcludunt̄: ⁊ demōſtrant̄ paſſiones de ſubiecto:talis.n. rō mediat inter ſubm ⁊ oēs illius paſſiones:ſed rō ſubiecti vt eſt obm aut ſcibile nō pncipaliter ꝯſiderat̄ in ſciētia:ſicut nec ꝯſideratio abſtracti a motu ⁊ materia ſenſibili pncipaliter ꝯſiderat̄ in geometria:nec per eam aliqḋ ꝓbat̄ de cōtinuo aut numero:ſed in ea ꝯſiderat̄ quot q̄ātitatis ⁊ eius pncipia:⁊ per talia paſſiones geometrie de ſuis ſubiectis demōſtrant̄. Ad ꝓpoſitū nō opꝫ in theologia probari paſſiones:vel illa que ſe habēt per moduꝫ paſſionum de ſubiecto theologie:qḋ eſt deus per rōnē reuelabilis:ſed per rōnē deitatis aut creatoris aut hm̄oi ſi ſit ꝓceſſus theologicus:vel per alias rōnes reuelatas nobis. ¶ Sed cōtra omnia pdicta arguit Grego. de arimino potiſſime ꝯtra hanc ꝯcl'onē: q2 ſi deus ſub rōne deitatis abſolute eſſet ſubm in theologia noſtra. deus eſſet cōprehēſibilis per noſtrā theologiā actu habitaꝫ vel poſſibilē haberi:ꝯſequēs eſt falſum:nulla enim notitia creata:imo nullis notitijs creatis vel creabilib⁹ deus pōt cōprehendi. alias nō veraciter dicerer̄ incōprehenſibilis:cōſequētia ꝓbat̄. Quia ad omnem habitum habentē aliqḋ obiectū ſub aliqua rōne abſolute ſpectat cōſiderare quecūq; illi ꝯueniunt ſm illam rōnē:ex hoc enim phus ꝓbat:ꝙ ad phm ſpectat cōſiderare de ꝯtinuo infinito:⁊ finito loco vacuo ⁊ tēpore ⁊ ſimilibus:q2 ea cōueniūt corpori ſm ꝙ eſt mobile. ex hoc etiā ꝓbat ꝙ ad metaphiſicū ſpectat conſiderare de vno ⁊ multo de eodē ſm ꝙ eſt ſubiectū primuꝫ ⁊ per ſe metaphyſice. probat̄ etiam ratione:q2 non eſt ratio quare potius habet conſiderare aliqua eoꝝ que per ſe competunt ſubiecto ſub rōne qua eſt ſubiectum q̄ alia. ¶ Iteꝫ q2 ſi aliqua ſic ⁊ aliqua nō. ergo nō eſt ſubiectum illius ſcientie abſolute ſub tali rōne: ſed cōtracte.ſ. ad illa que de ipſo inquātū tale conſiderat. ſi ergo theologia noſtra vel iſta alia creata vl' creabilis habet deum ꝓ obiecto inquātū deus eſt abſolute. igit̄ habet cōſiderare quicquid de ipſo verificari pōt ⁊ cognoſci. ⁊ per ꝯſequēs cōprehendendo nō vidēdo :ſi talis theologia ſit fides vt eſt noſtra. vel videndo ſi ſit ſcientia qualis eſt beatoꝝ. ¶ Scdo arguit ⁊ in eadeꝫ vtute. Deus nō eſt ſubm theologie beatoꝝ inquātum deus. alias ipſe eſſet ꝑ ſciam eoꝝ cōprehenſibilis. igit̄ nec inquātū de⁹ abſolute eſt obm theologie nr̄e. pꝫ cōſequētia:qm̄ fides vie nec acqſita nec īfuſa excedit in credēdo ſciaꝫ patrie in videndo: vt.ſ. de deo plus nūc credamus q̄ tunc viſuri ſum⁹. alias fidei nō plene ſuc

Cōtra pdcā ar. Greg. de ari. q. 4. arti. 2° ꝯclo. 2ª

4. phy. t. c. ſ.

4. metaphy. tex. cō. 2.

cederet viſio: vt inuūt cōiter v̄ba ſanctoꝝ: nec venien/
te eo qḋ pfectū eſt euacuaret̄ qḋ ex pte eſt: vt dicit apo
ſtolus. ❡ 3° arguit. Si theologia haberet deū ꝓ ſubto
ſub rōne deitatis abſolute. i. deū inquātū deus abſolu
te ſine ɔtractiōe ad aliq̄ cognoſcibilia de ipo. cū vt ſic
infinite veritates ſint de ipſo cognoſcibiles: q̄to. n. ſciē
tia eſt pluriū veritatū: tāto ſit pfectior: ꝛ per ɔñs infini
tarū erit infinita: qḋ videt̄ incōueniēs. Hec Grego. de
arimino in forma. ❡ Ad p̄mū iſtoꝝ dicit̄ negando cō
ſequētiā p̄mā: nec ꝓbationes ꝓ ea ꝓbāda facte proce
dunt. ❡ Ad p̄mam nempe negat̄ maior. vnde ſanctus
Tho. de veritate. q. 14. arti. 8°. ad 16m ſoluit oia iſta ar/
gumēta in virtute loquēdo in ɔſimili ꝓpoſito: dicit. n.
ſic. (Pro tāto veritas prima eſt obm fidei: qꝛ de ea eſt
fides: nec tñ opꝫ q̄ qḋlibet enunciabile de deo forma
tum ſit credibile: ſed totū illud: de quo diuina veritas
teſtificat̄: ſicut ēt corpus mobile eſt ſubm phyſice: nec
tñ oia enūciabilia: que de corpore mobili formari pñt
ſunt ſcibilia in phyſica: ſed ſolū ea: que ex p̄ncipijs nā/
lis phie manifeſtant̄. Ipſuꝫ aūt teſtimoniū veritatis
p̄me ſe hꝫ in fide vt p̄ncipiū in ſcientijs demonſtrati/
uis.) Hec ille. ❡ Ex q̄bus pꝫ: q̄ nō oīs habitus ɔſide/
rans aliqḋ obm ſub aliq̄ rōne abſolute loquēdo de ab
ſolutiōe ex parte obiecti: hꝫ ɔſiderare oia que ɔueniūt
tali obiecto ſm illam rōnē ſumptaꝫ ex parte ſcibilis:
ſed illa que ɔueniunt obiecto ſm rōnē formaleꝫ qua
cognoſcit̄: que eſt mediū demonſtrandi paſſiones hō
ſꝫ q̄ in ſecūda ꝛ tertia ɔ̄ibus latius declarat̄: qꝛ ad
hunc finem locutus eſt Ariſto. in phyſicis ꝛ metaphi
ſica: qꝛ tñ argumentū vtit̄ iſto termino abſolute noto
q̄ aliqua ratio pōt dici abſoluta dupliciter. primo mō
put abſolutū diſtinguit̄ ɔtra reſpectiuū. ſcḋo mō ꝓut
abſolutū diſtinguit̄ ɔtra ɔtractuꝫ ꝛ determinatū per
aliq̄ꝫ differentiā diuidentē aliqḋ cōmune. ❡ Mō ad
ꝓpoſitū dico: q̄ theologia dicit̄ habere deū pro obto
ſub rōne deitatis abſolute accipiēdo abſolutionē a re
ſpectu: qꝛ ſcꝫ ratio: quā p̄ncipaliter ɔſiderat de deo nō
eſt aliq̄ ratio reſpectiua: ſed ratio deitatis: que de ſe ab
ſoluit̄ a reſpectu inquātū hōꝫ: cū iſta ratio nullū dicat
reſpectū dicit̄ ad ſe. Si aūt loq̄mur de abſoluto ſcḋo
mō: tūc dico q̄ theologia noſtra habet deū ꝓ obiecto
ſub rōne abſoluta ex pte obiecti: nō. n. ɔſiderat deū. cū
aliqua determinatione ɔtrahente ꝛ reſtringente obm
ad aliqḋ minus cōmune: ſicut rōnale ɔtrahit animal.
dico tñ q̄ ɔſiderat abſolutū ꝛ nō ɔtractū modo ɔtra/
cto ex parte ſcientis: qꝛ ſcꝫ modus ɔſiderādi deū quo
ipſa theologia ɔſiderat nō extendit ſe ad omnia cōſi/
derabilia de deo: vñ opinio Gregorij ꝛ noſtra parū di/
ſtant. Naꝫ Grego. ſoluēdo ad 4m argumētū Scoti cō
tra factum dicit ſic. (Contractio pōt duplr̄ intelligi. Nō multum diſtat Greg. a ſan. Tho.
vel ſcꝫ per additioneꝫ alterius rōnis minus cōmunis
quēadmodū ɔſueuit dici q̄ genus ɔtrahit̄ per differē
tiam: ꝛ ita nō accipit̄ hı̄. Alio modo pōt fieri per reſtri/
ctionē ɔſiderationis ꝛ excluſionē vniuerſalis cōprehē
ſionis: ꝛ ita accipio hic ɔtractionē). Hec ſunt v̄ba Gre
gorij. ❡ Ex q̄bus pꝫ quomō nō vadit ɔtra mēteꝫ ſan/
cti Tho. quāq̄ꝫ alio loquat̄ idiomate. ❡ Scḋa ſimilr̄
ꝓbatio ɔſequētie nō ꝓcedit: dr̄. n. q̄ licet talis habit⁹
ɔſideret ſubiectū theologie abſolute mō ſupra expoſi/
to. nō tñ opꝫ q̄ ɔſideret oia ɔueniētia illi ſubiecto ſm
rōnem illā abſolutā: ſed aliqua cōſideret ꝛ aliqua nō:
qꝛ talia poſſunt oſtendi de illo ſubiecto per formaleꝫ
rōnem: per quā cōſiderat̄. id eſt per mediū cognoſcen/
di: quo vtit̄ theologia. ſ. lumen diuine reuelationis. nō
aūt omnia alia: ſicut phyſica nō cōſiderat oia p̄dicata
cōuenientia enti mobili: ſed ſolū ea que poſſunt oſten
di per p̄ncipia corporis mobilis: que q̄deꝫ media ſunt
rōnes ſcibilis vel obiecti accipiēdo vno modo rōneꝫ
formalē obiecti ſcibilis: quāquam accomodatius dici
debeant rōnes ſciendi: ſic eſt in ꝓpoſito. naꝫ ratio ſciē
di in theologia eſt lumen diuine reuelationis: ſcꝫ arti/
culi fidei: ex quibus aliq̄ poſſunt ꝓbari de deo: nō aūt Ex articulis fidei nō oia: q̄ de deo ſciri pñt ꝓbant.
omnia. Multe. n. v̄itates ſcibiles ſunt de deo: que nul
lo mō deduci poſſent ex articulis fidei: ꝛ eſt ſingulari⁹
in hac ſcientia: qꝛ cū ſubiectū huius ſcientie ſit indiffi/
nibile: nec eñi hꝫ genus aut differentiā: cū neſciamus:
quid ſit: ꝓprie loquēdo: nō opꝫ q̄ he paſſiones vel ali/
qua: que ſm noſtrū modum intelligendi ſe habent vt
paſſiōes dei: puta ſimplicitas: eternitas: itelligibilitas
vel hmōi ɔcludant̄ de ipſo per rōnē deitatis: que non
eſt nobis ꝓprie cognita in ſe: ſed per aliquā rōnē ſum/
ptam a ſuo effectu: puta per rōnē prime cauſe: vel pri/
mi motoris. Si enim rationē ſubiecti pfecte cognoſce
remus: ratio haberet magnaꝫ apparentiā. ſ. q̄ oia que
cōueniunt deo ſm rōneꝫ deitatis theologia noſtra cō
ſideraret. nunc autē nō ita eſt: ſed p̄dicata multa pro/
bamus de deo per rationes ſumptas a ſuis effectibus
qui in articulis fidei explicant̄: que nō poſſunt eē ꝓme
dia ad cōcludendū omnia predicata deo cōuenientia
imo pauca: ꝛ ideo nō opꝫ nec ſequit̄: q̄ ſi theologia no
ſtra cōſideret deū ſub rōne deitatis taliter qualiter a
nobis percepta: q̄ cōſideret omnia: que deo ſm rōneꝫ
propriā ɔueniunt. ❡ Tertio ſimiliter ꝓbatio ɔſequē
tie bene cōcludit: q̄ theologia noſtra deum cōſiderās
ſub rōne ɔtracta ſumendo rōnē formalē ex parte ſciē
tis: nō autē ex parte obiecti: loquendo de rōne obiecti
vt obiectū eſt: ſit ɔtracta modo ſupra expoſito. cōſide
rat eñi deum vt reuelabilem: hoc eſt dictu conſiderat
illa enunciabilia de deo: que per lumen diuine reuela
tionis de deo cognoſci poſſunt: vnde tota ɔtractio eſt
ex parte rōnis ſubiecti: ex parte ſcibilis vel obiecti vt
ſubiectuꝫ eſt: ꝛ vt aliter dicat̄: ex parte modi ſciendi ꝛ
cognoſcendi obiectū: ſic ergo patet ad primū argumē
tum Gregorij. ❡ Ad ſcḋm argumentū dicit̄ ſimiliter
q̄ deus obijcit̄ ſcientie beatoꝝ ſub abſoluta rōne dei
tatis: licet obijciat̄ cōtracte ex parte ſcientis: ꝛ ſub rō/
ne cōtracta ex parte eiuſdē eo modo: quo arguēs dicit
deum eſſe obiectū cuiuſlibet intellectus creati ſub ra
tione cōtracta: qꝛ. ſ. nō obijcit̄ alicui intellectui creato
ſm oēm modum ꝛ rationē: quibus eſt conſiderabilis:
nec ſm omnē veritatē de ipſo ſcibileꝫ: ſed ipſa deitas
reſtringit̄ in rōne obiecti ad determinatū modū ɔſi/
derationis: ꝛ ad certū gradū ac m̄ēſurā veritatū: que
de ipſo ɔſiderari poſſunt ꝛ ſciri. ❡ Ad tertiū pꝫ ſolu/
tio per idē: fundat̄ eñi in ɔſequētia p̄us in p̄mo argu/
mento manifeſtata. ❡ Ad argumentū factū in pede
q̄ōnis pꝫ per iā dicta. Et hec de q̄ōne.

❡ Diſt. I.

❡ Utrꝫ fruitio ſit actus voluntatis.

❡ Qō. I.

CIrca p̄mam diſtinctionem p̄mi ſententiarum querit̄ p̄mo. Utrū fruitio ſit actus volūtatis. Et ar
guit̄ q̄ nō: qꝛ nullus actus intellectus
eſt actus volūtatis: ſed fruitio eſt act⁹
intellectus: igit̄. maior pꝫ de ſe: ſed mi
nor ꝓbat̄: qꝛ beatitudo eſt act⁹ itellus
cū ſit act⁹ nobiliſſime potētie: q̄ eſt intellus: vt pꝫ p̄mo
ethi. ſꝫ fruitio eſt beatitudo. igit̄ ꝛc̄.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Nā ſꝫ magr̄m in
lr̄a: fruitio eſt amor: conſtat Lec. lo. ꝛ ca pite. 9.
aūt ſm oēs: q̄ amor ē actus voluntatis.

In hac

In hac autē qōne: ſicut in p̄cedentib⁹ duo erunt ar/ticuli. In p̄mo nāq3 ponet̄ opio ſcti Tho. per ꝯcloneſ. In 2° mouebunt̄ dubitatōes.

Quantū ad p̄mū ſit p̄ma ꝯclo: ꝙ volūtas reſpi/ciens finis h3 tres act⁹ realiter dr̄ntes .ſ. voluntatē: intentionē: ⁊ fruitionē. Iſtā ꝯnez ponit ſan/ctus Tho. p̄° 2ᵉ. q. 8. in p̄ncipio qōnis: vbi numerat ar/ticulo 3. (Actus (inquit) volūtatis in finē vident̄ eſſe tres. ſ. velle: frui: ⁊ intendere.) Iſta etiā ꝯ declarabit̄ p ſequētes. ¶ Scda ꝯ eſt. Qꝫ velle dr̄ p̄prie reſpcū fi/nis. Hanc ꝯclonem ponit eadē. q. arti. 2. vbi ſic ait. (Volūtas qn̄q3 dr̄ ip̄a potētia: per quā volumus: qn̄/q3 aūt ipſe actus volūtatis. ſi ḡ loquamur de volunta/te ſm ꝙ nominat potentiā: ſic ſe extēdit ad finez: ⁊ ad ea que ſunt ad finez. Ad ea. n. ſe extēdit vnaqueq3 po/tentia: in quibus inueniri pōt quocūq3 mō rō ſui ob/iecti: ſicut viſus ſe extēdit ad oia que participāt quo/cūq3 mō colorē: rō aūt boni: qd̄ eſt obm̄ volūtatis po/tentie nō ſoluz inuenit̄ in fine: ſ3 ēt in his: que ſunt ad finem. Si aūt loquamur de volūtate ſm ꝙ nominat actū: ſic p̄prie loquēdo eſt finis tm̄: omnis. n. actus de/nominatus a potētia nominat ſimplicē actū illius po/tētie: ſicut intelligere nominat ſimplicē actuz intelle/ctus. Simplex aūt actus potētie eſt ille: qui tēdit in il/lud: qd̄ eſt ſm ſe obm̄ potētie. Illud autē qd̄ eſt p̄pter ſe bonū ⁊ volitū eſt finis. vn̄ voluntas p̄prie eſt ipſi⁹ finis. Ea vo que ſunt ad finē non ſunt bona vel volita p̄pter ſe ſ3 ex ordine ad finem. vn̄ voluntas in ea nō fert̄ niſi p̄pter finē. vn̄ hoc ipſum qd̄ in eis vult eſt fi/nis: ſicut intelligere eſt p̄prie eoꝝ: que ſm ſe cogno/ſcunt̄. ſ. principioꝝ: ea aūt que cognoſcunt̄ per princi/pia: nō dicunt̄ eſſe intelligibilia: niſi inquātū in eis ip̄a p̄ncipia cōſiderant̄. ſic. n. ſe h3 finis in appetibilib⁹ ſic ſe h3 p̄ncipiū in intelligibilibus: vt dr̄. 6. ethico.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ eſt. Qꝫ fruitio ē amor vel delectatio quā aliquis h3 de vltimo expectato: qd̄ eſt finis. Iſtaz ꝯnem ponit ſctūs Tho. p̄° 2ᵉ. q. 11. arti. p̄ dicēs. (Frui/tio ⁊ fructus ad vnū ꝑtinere vident̄: ⁊ vnuz ex altero deriuari. Qꝫ aūt a quo: nihil ad p̄poſitū refert: niſi ꝙ hoc p̄babile videt̄: ꝙ illud qd̄ eſt magis manifeſtum p̄us etiā fuit nominatū. Sunt aūt nobis p̄mo manife/ſta ſenſibilia magis. vn̄ a ſenſibilib⁹ fructibus nomē fruitionis deriuatū videt̄: fructus aūt ſenſibilis eſt il/lud: qd̄ vltimo expectat̄ de arbore ⁊ cum quadaz ſua/uitate percipit̄. vn̄ fruitio pertinere videt̄ ad amorez vel delectationē: quā aliquis h3 de vltimo expectato: qd̄ eſt finis: finis aūt ⁊ bonū eſt obm̄ potētie appetiti/ue. vn̄ manifeſtū eſt ꝙ fruitio ē appetitiue potētie.) Hec ille. Utrū aūt fruitio ſit amor vel delectatio vi/det̄ dōm ſm eū: ꝙ fruitio potius nominet delectatio/nem q̄3 dilectionē vel amorē. Nā ſm eū ibidē arti. 3° (Illud qd̄ ē ſimplr̄ vltimū: in quo aliquid delectat̄: ſicut in vltimo fine: hoc p̄prie dicit̄ fructus: ⁊ eo pro/prie dr̄ aliquis frui) Hec ille. Et ꝯſimiliter. q. 4. arti. 3°. dicit: ꝙ neceſſe eſt ad beatitudinez tria ꝯcurrere. ſ. viſionē que eſt cognitio perfecta intelligibilis finis: ⁊ cōprehenſionē: que importat p̄ſentiā finis delectatio/nē vel fruitionē que importat quietationē rei amate in amato. Ex quib⁹ videt̄ innuere: ꝙ fruitio ſit delecta/tio vel quietatio amantis in amato: ⁊ ꝯñter ꝙ nō ſit amor. nā ſm eum amor ⁊ delectatio differūt. vn̄ p̄ma ſcde. q. 26. ar. 2° dicit. (Qꝫ ſicut agēs nāle duplicē effe/ctum inducit in patiens. nā p̄mo qdē dat formā. ſecū/do aūt dat motū ꝯñtem formā: ſicut generās dat cor/pori leuitatē ⁊ motuz ꝯñtem ipſam: ⁊ ip̄a leuitas vel

Actus a po/tentia: denoia: ſim/plr̄ ipſi⁹ act⁹ denoiat.

Tex. 4. ⁊ ca/pite. 6.

Circa hanc ꝯclonē tz ſco/t⁹: ꝙ fruitio ē act⁹ pfect⁹ q̄ q̄s vult bo/nū pp ſe ⁊ nō dilectatio: qꝛ hec ꝯſeqt̄ ad ip̄m actū pſe/ctū. Aure. tz ꝙ ois act⁹ vo/luntatis affir. eſt realr̄ deſi/deriū vel de/lectatio: ne/gatiu⁹ vo fu/ga vel odiuz vel triſtitia. Grego. tz ꝙ ois delecta/tio eſt opō: ⁊ ꝙ ois dilecta/tio ē dilectio: ſ3 nō eꝫ: ⁊ ꝙ aliq̄ dilectio eſt deſideriū vel delecta/tio: aliq̄ vero nec iſta nec il/la.

grauitas: que eſt p̄ncipiū motus ad locū naturalē p̄/pter grauitatez pōt dici quodāmodo amor nālis. Sic ⁊ ipſum appetibile dat appetitui. p̄mo quidē attentio/nem ad ipſum: que eſt complacētia ipſius appetibilis ex qua ſequit̄ motus ad appetibile. Nā appetitiuus motus circulo agit̄: vt dicit̄ 3° de aia. appetibile enim mouet appetitū faciēs quodāmō ſe in eius intentōe: ⁊ appetitus tēdit in appetibile realiter cōſequendum vt ſit ibi finis motus: vbi fuit p̄ncipiū. Prima ḡ imu/tatio appetit⁹ ab appetibili vocat̄ amor: q nihil aliud eſt q̄3 cōplacētia quedā: ⁊ ſcdo ſequit̄ motus in appeti/bile q eſt deſideriū: ⁊ vltimo quies: que eſt gaudiuz.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ p3: ꝙ gaudiū dr̄t realr̄ ab amo/re: vt ipſe ēt expreſſe dicit arti. p̄mo ad 2ᵐ. Ac per hoc amor differt a delectatione: qꝛ gaudiū ⁊ delectatio in volūtate idē ſunt: ⁊ ꝯñter fruitio nō eſt amor: ſ3 dele/ctatio: ſi amor ⁊ delectatio diſtinguunt̄. Hoc ēt ponit .ſ. diuiſionē inter amorē ⁊ delectationē. q. 25. arti. 2. di/cens. (Scdm̄ ordinē gn̄ōnis amor p̄cedit deſideriuz: ⁊ deſideriū p̄cedit delectationē.) Hec ille. Ex quo p3 ꝙ cum idem nō precedat ſeip̄m ſm generationis ordi/nez: ꝙ amor nō eſt delectatio: ⁊ in alijs infinitis locis idē ponit: vt ex arti. ſequēti patebit. Principalē etiam ꝯnem. ſ. ꝙ fruitio ſit delectatio ponit eadē. 25. q. arti. 2° dicēs (Delectatio intēta cauſat deſideriū ⁊ amorē. delectatio. n. eſt fruitio boni: que eſt quodāmō finis: ſi/cut ⁊ ip̄m bonū.) Hec ille. Idē ponit p̄ ſen. diſt. p̄ma. arti. p̄. (Fruitio (inquit) ꝯſiſtit in optima opatiōe ho/minis: cū fruitio ſit vltima felicitas hoīs: felicitas au/tem nō eſt in habitu: ſ3 in opatione ſm pbm̄: optima aūt opatio homis eſt opatio altiſſime potentie. ſ. intel/lectus ⁊ ad nobiliſſimū obm̄: qd̄ eſt de⁹. vn̄ ip̄a viſio ponit̄ tota ſubſtātia nr̄e beatitudinis Io. 17. (Hec eſt vita eterna ⁊c.) ex viſiōe aūt ip̄m viſum: cū nō videa/tur per ſimilitudinē: ſ3 per eēntiā efficit̄ quodāmodo intra videntē: ⁊ iſta eſt comprehēſio: que ſuccedit ſpei ꝯñs viſionem: que ſuccedit fidei: ſicut ſpes quodāmō generat̄ ex fide: ex hoc aūt ꝙ ip̄m viſus acceptuz eſt intra videntē: vnit ſibi ip̄m videntē vt fiat quedā q̄ſi mutua penetratio per amorē: ſicut dr̄. 1. Io. 4. (Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo.) Ad vi/ſionē aūt maxime ꝯuenientis ſequit̄ delectatio ſum/ma: ⁊ in hoc pficit̄ felicitas noſtra: quā fruitio nomiat ex parte ſui cōplemēti magis q̄3 ex parte ſui p̄ncipij: cū in ſe includat quādā delectationē: ⁊ iō dicimus: ꝙ fruitio eſt actus voluntatis.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ p3 ꝙ in beatitudine ſunt tres actus. ſ. viſio: ⁊ amor: ⁊ de/lectatio: que dicit̄ fruitio. Nā cōprehēſio nō dic̄ actū diſtinctū a viſione: vt poſt dicet̄. ¶ Quarta ꝯ. Qꝫ intē/tio eſt actus voluntatis realiter differēs a fruitione ⁊ volitiōe p̄prie dicta. Primā partē huius cōcluſionis ponit ſanctus doctor prima 2ᵉ. q. 12. arti. p̄. (Intentio (inquit) ſicut nomen ſonat: ſignificat in aliqd tende/re. in aliquid tādē tēdit actio mouētis: ⁊ motus mobi/lis: ſed hoc ꝙ motus mobilis in aliqd tēdat ab actio/ne mouētis p̄cedit. vn̄ intētio p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ ptinet ad id: qd̄ mouet ad finē. vnde dicimus architectorē ⁊ oēm p̄cipientez mouere ſuo imperio alios ad id: qd̄ ipſe intēdit. volūtas aūt mouet oēs alias anie vires ad fi/nez. vn̄ manifeſtū: eſt ꝙ intētio eſt actus volūtatis.) Hec ille. Scdam partē ꝯnis p̄bat ibidē ad 4ᵐ dicēs. (Voluntas reſpicit finē tripl̄r. Abſolute: ⁊ ſic dr̄ volū/tas: put abſolute volumus ſanitatē: vel ſi quid aliud eſt hō. Alio° ꝯſiderat̄ finis ſm ꝙ in eo q̄eſcit̄: ⁊ h̄ mō fruitio reſpicit finez. Tertio mō ꝯſiderat̄ finis ſm ꝙ

Tex. c. 55.

Voluntas fi/nem reſpicit tripliciter.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

eſt termin⁹ alicuius: qḋ in ipm ordinat̄: ⁊ ſic intẽtio reſpicit finẽ: nõ.n. ex hoc ſolo dicimur intendere ſanitatem: q2 volumus eam: ſ3 q2 volumus ad eam per aliquid venire.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 3ᵐ dicit q̄ h̄ nomen intentio noiat actũ voluntatis ꝓſuppoſita ordinatiõe rõnis ordinãtis in finẽ. ¶ Eãdẽ ↄ̈nẽ ponit de veri. q. 22. arti. 13. (Uolũtas (inquit) põt hẽre duplicem actũ. vnũ q̄ cõpetit ei ſm ſuã nãm inquantũ tendit ad ꝓpriũ obm abſolute: ⁊ hic actus attribuit̄ volũtati ſimplr: vt velle ⁊ amare: q̄uis ẽt ad hunc actum ꝓſupponat̄ actus rõnis: aliũ võ actũ h3 qui cõpetit ei ſm q̄ impreſſio rõnis relinquit̄ in volũtate: cum enĩ ꝓprium rõnis ſit ordinare ⁊ ↄ̈ferre: qñcũq3 in actu voluntatis apparet aliq̄ collatio vel ordinatio: talis act⁹ eſt volũtatis non abſolute ſ3 in ordine ad rõnẽ: ⁊ hoc mõ intendere eſt actus volũtatis: cum intẽdere nihil aliud eẽ videat̄ q̄ȝ ex eo q̄ qs vult in aliqd tendere ſicut in finẽ: ⁊ ita intẽdere in hoc differt a velle: q2 velle tẽdit in finẽ abſolute: ſ3 intendere dicit ordinẽ in finem ſm q̄ finis eſt: in quẽ ordinant̄ ea que ſunt ad finem. Cũ.n. voluntas mouet̄ in ſuũ obm ſibi ꝓpoſitũ a rõne diuerſimode mouet̄ ſm q̄ diuerſimode ſibi ꝓponit̄. vñ cũ rõ ꝓponit ſibi aliqd vt abſolute bonũ. volũtas mouet̄ in illud abſolute: ⁊ hoc eſt velle: cum aũt ꝓponit ſibi aliquid ſub rõne boni: ad qḋ alia ordinant̄ ſicut in finẽ: tũc tẽdit in illud in quodã ordine q̄ inuenit̄ in actu volũtatis: non ſm ꝓpriã nãm: ſed ſm excellẽtiã rõnis.) Hec ille. ¶ Quinta ↄ̈ eſt. Q2 fruitio beatifica nõ ſolũ trãſit obiectiue ſup deũ: imo ſup viſionẽ qua videt̄ de⁹: ⁊ eadẽ fruitiõe fruimur vtroq3. Iſtam ↄ̈nem ponit ſctũs Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 11. arti. 3ᵒ. (Finis (inquit) dr̄ nõ ſolũ res intẽta: ſ3 ẽt habitio eius dr̄ finis. vñ ſicut nõ eſt alius finis deus: ⁊ alius viſio dei. ſic nõ eſt alia rõ fruitiõis qua fruimur deo ⁊ qua fruimur btitudine creata que eſt eẽntialr ipſa viſio dei.) ¶ Itẽ ibidẽ ad 3ᵐ. (Finis dr̄ duplr. vno mõ ipſa res. alio mõ adeptio rei: que qdẽ nõ ſunt duo fines: ſ3 vn⁹ finis in ſe ↄ̈ſideratus: ⁊ alteri applicatus. deus q̄ eſt vltimus finis ſicut res que vltimo querit̄: ⁊ fruitio ſicut adeptio h⁹ vltimi finis: ſicut igit̄ nõ eſt alius finis deus ⁊ fruitio dei: ita eadẽ rõ fruitionis eſt qua fruimur deo: ⁊ q̄ fruimur diuina fruitione.) Hec ille. ¶ Itẽ pᵒ ſen. diſt. 1. q. 2. ar. 1. ad 2ᵐ. (Obm (inquit) opatiõis terminat ⁊ pficit ipſam ⁊ eſt finis ei⁹. vñ impoſſe eſt opationẽ hẽre rõnẽ vltimi finis: ſ3 q2 obm nõ ſequit̄ quis niſi per opationẽ: idẽ eſt appetitus opatiõis ⁊ obiecti. vñ ſi aliquo mõ ipſa fruitiõe fruimur. hoc eſt inquantum fruitio nos deo ↄ̈iũgit: ⁊ eadẽ fruitiõe fruimur fine ⁊ opatiõe: cuius obm eſt finis vltimus: ſicut eadẽ opatione intelligo intelligibile: ⁊ intelligo me itelligere.) Hec ille. ¶ Sexta ↄ̈ ẽ quã icidẽter pono pp argumẽta Aureoli. Q2 nec fruitio: nec aliqs act⁹ volũtatis eſt eẽntialiter btitudo. Iſtã ↄ̈nem ponit ſcũs Tho. in multis locis: ſpẽaliter pᵃ 2ᵉ. q. 3. arti. 4. vbi ſic ait. (Ad btitudinẽ duo requirunt̄. vnũ3 qḋ eſt eſſe btitudinis. aliud qḋ eſt q̄ſi p ſe accñs eius. ſ. delectatio ei adiũcta. Dico q̄ q̄ȝtum ad id: qḋ eſt eſſentialr btitudo impoſſe eſt q̄ ↄ̈ſiſtat in actu voluntatis: manifeſtũ eſt.n. q̄ btitudo eſt ↄ̈ſequutio finis vltimi: conſequutio aũt finis nõ ↄ̈ſiſtit in ipſo actu volũtatis: voluntas.n. fert̄ in finẽ ⁊ abſentẽ cũ ipm deſiderat: ⁊ p̄ſentẽ cũ in ipſo requieſcens delectat̄: manifeſtũ eſt aũt q̄ ipm deſideriũ finis nõ eſt ↄ̈ſequutio finis: ſ3 ẽ motus ad finẽ: delectatio aũt aduenit volũtati ex hoc q̄ finis eſt p̄ſens: non aũt ecõuerſo finis fit p̄ſens: q2 volũtas delectat̄ in ipſo: opꝫ igit̄ aliqd aliud eſſe q̄ȝ actũ volũtatis p qḋ fiat ipſe finis p̄ñs volũtati: ⁊ hoc manifeſte apparet circa fines ſenſibiles: ſi enim ↄ̈ſequi pecuniã eſſet per actuȝ voluntatis: ſtatim a pncipio cupidus cõſequutus eſſet pecuniã q̄ vult eam hẽre: ſ3 a pncipio quidẽ eſt ei abſens: ↄ̈ſequit̄ aũt ipſam per hoc q̄ manu eã apprehendit: vel aliquo h⁹. ⁊ tũc iã delectat̄ in pecunia habita. Sic igit̄ ⁊ circa itelligibilẽ finẽ ↄ̈tingit. nã a pncipio volumus ↄ̈ſequi finẽ intelligibilẽ: ↄ̈ſequimur aũt ipſ per hoc q̄ fit nobis p̄ſens per actũ intellus: ⁊ tunc voluntas delectata ↄ̈quieſcit in fine iam adepto. Sic igitur eſſe btitudinis in actu itellectus ↄ̈ſiſtit: ſ3 ad volũtatẽ ptinet delectatio ↄ̈ſis btitudinẽ: ſm q̄ Augu. dicit. 10. ↄ̈feſ. q̄ btitudo eſt gaudiũ de veritate: quia deus eſt: q2. ſ. ipm gaudiũ eſt ↄ̈ſumatio btitudinis.) Hec ille. ¶ Eandẽ ↄ̈nẽ pbat. 4ᵒ ſen. di. 49. q. 1. arti. 1. q̄ſtiuncula 2ᵃ. Item 3ᵒ ↄ̈ Gentiles. cap. 26. pbat eã nouẽ rõnibus: quaꝝ nõnullas recitabo. ¶ Si aliqs act⁹ volũtatis eẽt ipſa felicitas: hic actus aut eẽt deſiderare: aut amare: aut delectari: impoſſe eſt aũt q̄ deſiderare ſit vltimus finis: eſt eni deſideriũ ſm q̄ volũtas tendit in illud qḋ nõdũ h3: hoc aũt ↄ̈riat̄ rõni vltimi finis. Amare ẽt nõ põt eſſe vltimus finis: amat̄ enĩ bonũ nõ ſolum qñ habet̄: ſ3 ẽt qñ nõ habet̄: ex amore.n. eſt q̄ nõ habitũ deſiderio querat̄. ſi aũt amor habiti fit pfectior: hoc cãtur ex hoc: q2 bonũ hẽt amatum: aliud igit̄ eſt hẽre bonũ qḋ eſt finis q̄ȝ amare qḋ ante habere eſt impfectũ: poſt hr̄e aũt pfectũ. ¶ Silr aũt nec delectatio eſt vltimus finis: ipſum enĩ hẽre bonũ eſt cauſa delectatiõis: vel dũ bonũ nunc habitũ ſentim⁹: vel dũ p̄us habitũ memoramur: vel dũ futuro habẽdum ſperamus: nõ igit̄ eſt delectatio vltimus finis. ¶ Aliã rõnem ponit. Si alicuius rei ſit aliq̄ res exterior finis: illa opatio etiã dicet̄ finis vltimus: per quã pmo ↄ̈ſequit̄ talẽ reȝ: ſicut his q̄bus pecunia eſt finis: dr̄ etiã poſſidere pecuniã finis: nõ eſt aũt amare neq3 cõcupe: finis aũt vltimus ſubſtãtie intellectualis de⁹ eſt. illa igit̄ opatio hois eſt ſubſtãtialiter eius btitudo vel felicitas: per quã pmo attingit deũ: hoc aũt eſt itelligere. nã velle nõ poſſumus qḋ nõ itelligimus. eſt igitur vltima felicitas hominis in cognoſcẽdo deũ ſubſtãtialiter: nõ aũt in actu volũtatis. ¶ Aliã rõneȝ ponit que talis eſt. Cũ btitudo ſit ꝓpriũ bonũ nature intellectualis: opꝫ q̄ ſm illud nature intellectuali cõueniat: qḋ eſt ſibi ꝓpriũ: appetitus aũt nõ eſt ꝓprium intellectualis nãe: ſ3 oibus reb⁹ ineſt: l3 ſit diuerſimode in diuerſis: que tñ diuerſitas ꝓcedit ex hoc q̄ res diuerſimode ſe hñt ad cognitionẽ: que.n. oino cognitiõe carent: hñt appetitũ nãleȝ tñ: que võ cognitionẽ hñt ſenſitiuã: ⁊ appetitiuã ſenſibilẽ hñt ſub quo iraſcibilis ⁊ ↄ̈cupiſcibilis ↄ̈tinet̄: que võ hñt cognitioneȝ intellectiuã: ⁊ appetitũ ꝓportiõabilẽ hñt. ſ. voluntatẽ: voluntas igit̄ ſm q̄ eſt appetit⁹ nõ eſt ꝓprium nãe intellectualis: ſ3 ſolũ ſm q̄ ab intellectu depẽdet: intellectus aũt ſm ſe ꝓpriũ eſt nature intellectuali: btitudo igit̄ vel felicitas in actu intellus ↄ̈ſiſtit ſubaliter ⁊ pncipaliter magis q̄ȝ in actu voluntatis. ¶ Aliaȝ rõnem ponit. In omnib⁹ potentiis que mouent̄ a ſuis obiectis: obiecta ſunt p̄ora nãliter actibus illaꝝ potẽtiaꝝ. ſicut motor nãliter p̄us eſt q̄ȝ moueri ipſius mobilis: talis aũt potẽtia eſt volũtas: appetibile.n. mouet appetitũ: obiectũ igit̄ voluntatis naturaliter prius eſt q̄ȝ eius actus. primum igitur eius obiectum pcedit omnem actum eius: nõ põt q̄ actus voluntatis eſſe pmũ volitum: hoc aũt eſt vltimus finis: qui eſt btitudo: impoſſe

eſt ergo

Uolũtas 2ᵒˢ actũ hẽre põt.

Circa obm fruitionis n3. Sc. p̄. d. 1. q. 1. ar. 1. q̄ ordinate fruitiõis obm ẽ ſolus de⁹ ſub rõne bonitatis ⁊ ñ vltimi finis: cũ q̄ cõcurrit Aur. ⁊ Gre. Durã. p̄. diſ. 1. q. 1. ar. 1. cõcluſione 3ᵃ l3 q̄ viſio ſit im mediatũ obiectũ: de⁹ aũt mediatum ⁊ ſecundarium.

Amare nõ ẽ vltim⁹ finis.

Finis ſubſtãtie intelligibilis deus.

eſt ꝙ ꝙ btitudo ſiue felicitas ſit ipſe actus volũtatis.) Hec ille in forma. Et ſic pm⁹ articulus terminatᷓ.

Cōtra 2ᵐ ꝯcloné Aureo. ꝑ diſt. 1. q. ſcda ꝯ opi. ſan. Tho.

Quantum ad 2ᵐ articulum mouenda ſunt dubia. Et iō arguit Aureolus ꝯ tertiã ꝯnem quo ad multa in ea dicta. pmo igiᷓ vult ꝓbare ꝙ fruitio poti⁹ ſit amor ꝙ̃ delectatio: ⁊ hoc triplici medio. ¶ Primũ eſt tale. Fruitio etiã ſm ſcḋm Tho. eſt perfectiſſima opatio volũtatis ⁊ nobiliſſima: ſ; amor eſt nobilior actus ꝙ̃ delectatio proueniens ex amore. ¶ Scḋm eſt tale. Delectatio ꝓueniens ex amore aut eſt idē realiter qḋ amor: aut aliud. Si ſit idē realiter: ꝯtradictio erit: ꝙ ꝓueniat ex eo: cũ cauſa ⁊ effect⁹ non poſſit eē eadē res: cũ nihil ſit cauſa ſui: nec ꝓueniat ex ſe: aut ſequaᷓ ſe. Si vō ſit aliud realiter. tunc delectatio ⁊ amor nō ſe hñt ſicut cōprehenſio ⁊ viſio: comprehenſio nãq; dei nō eſt aliud ꝙ̃ ipſa viſio dei: nō enim intellectus h; duas opatiōes circa deũ pñtem. ſ. videre ⁊ cōprehendere. igiᷓ ſi amare ⁊ delectari realiter diſtinguunᷓ. tūc Thomas dicit oppoſita dicendo: ꝙ ſe habēt ſicut videre ⁊ comprehēdere. ¶ Tertiu; eſt tale. Delectatio que requiriᷓ ad btitudinē; eſt quietatio voluntatis in ipſa opatiōe ⁊ viſione: qua deus habeᷓ: ſm ꝙ dicit Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 4. arti. pᵒ ⁊ 2ᵒ. ſ; fruitio nō eſt quietatio in viſione: alias viſio eſſet obm fruitiōis: qḋ eſt ipoſſe. ꝙ hꝰ delectatio nō eſt fruitio.

Greg. ꝑ. d. 1. q. 2. ar. 3. cōcluſione ſcḋa.

¶ Gregori⁹ ēt arguit ꝓbãdo: ꝙ nō omnis fruitio eſt delectatio. Nullum deſideriũ eſt delectatio: aliqḋ deſideriũ eſt fruitio. ꝙ aliq̃ fruitio nō eſt delectatio. maior ē nota: ⁊ minor ꝓbaᷓ: q; aliqḋ deſideriũ eſt amor alicuius ꝓpter ſe: ſicut qs deſiderat btitudinē: aut ſanitatē: aut honorem: aut aliud tãꝙ̃ finē: ⁊ nō ꝓpter aliũ finē; vlteriorē;.

Utrũ omnis amō ſit delec. vł deſideriũ: ⁊ ꝙ ſic p20. Aur. vbi ſuꝑ in opi. ꝓpa.

¶ Itē Aureolus arguit ꝯ aliud: qḋ illa ꝯ ponit in ꝓbatiōe ſui. ſ. delectatio: ⁊ amor: ⁊ deſideriũ ſunt tres actus diſtincti realiter: ⁊ vult ꝓbare ꝙ oīs actus voluntatis eſt deſideriũ vel delectatio. ſic ꝙ oīs amor ē delectatio vel deſiderium: ⁊ arguit q̃ntuplici medio.

¶ Primũ eſt tale: ꝙ appetitus nãlis nō h; niſi duos actus poſitiuos. ſ. moueri in finem: ⁊ quieſcere in eo: ⁊ duos puatiuos. ſ. fugere ab oppoſito: ⁊ inquietari du; eſt in eo. vt p; de graui. ꝙ a ſimili in ꝓpoſito appetit⁹ animalis vel intellectualis non habebit niſi quattuor actus: duos quidē poſitiuos. ſ. deſideriu; ⁊ pſequutionē; quaſi moueri: ⁊ delectationē quaſi quietē. ¶ Itē duos puatiuos. Primũ. ſ. fugã: ⁊ deteſtationē ac reſilitionē a malo. Scḋm vō. ſ. inquietationē: triſtitiã; ⁊ diſplicentiã.

ꝯ riſioné dicitã a S. T. pᵃ 2ᵉ. q. 26. arti. ſcḋo.

¶ Nec valet ſi dicaᷓ ꝙ in nãlib⁹ eſt qḋdã pōdus pcedēs motionē. ſ. grauitas: qḋ quidem pōdus nō eſt aliquis actus: ſ; forma habitualis: ⁊ ita in aialibus vel rōnalib⁹ neceſſe eſt ponere quoddã; pōdus: a quo oriaᷓ deſideriũ: qḋ quidē pondus eſt amor: ita ꝙ correſpōdet nãli pōderi; ſicut deſideriũ correſpōdet motui: ⁊ delectatio quieti. Hoc inquã nō valet. na; ille amor ex quo oriᷓ deſideriũ: nō eſt aliud ꝙ̃ delectatio in obiecto apprehenſo ⁊ complacere in actionibus eius: vt p; ex terminis. idē;. n. eſt dictu tale quid amo: vel diligo: ⁊ tale quid complacet mihi: vel ē delectabile. ergo amor poſt veniens deſideriũ eſt delectatio. ꝙ vłr oīs amor eſt delectatio obiecti apphēſi poſt veniēs deſideriũ: vel delectatio obiecti pñtis ſubſequēs deſideriũ. ¶ Scḋm eſt tale. Omnis amor eſt amor cōcupiſcentie: vel amor amicitie: ſed omnis amor concupiſcentie reſpectu abſentis eſt deſideriũ: reſpcũ vō pñtis eſt delectatio: ⁊ ſi quidē ſit preſens tñmodo in conſpectu eſt delectatio ꝓueniēs deſideriũ. ſi vō ſit pñs in re eſt delectatio ſequēs. Silr oīs amor amicitie reſpectu abſentis eſt deſideriũ: quo optaᷓ amico ſuo bonum: qḋ non h;: reſpectu vō pñtis eſt delectatio: qua quis delectaᷓ de bono: qḋ amicus hēt: ⁊ ſi quide; amicus omne bonũ hēat: ⁊ nullo mō indigeat: nō pōt eſſe deſideriũ amoris amicitie circa ipſum: ſed delectatio ſola ⁊ complacentia in illo. ſi amicus indigeat aliquo bono. tūc circa ipm eſt amor duplicis delectationis ⁊ vnicum deſiderij. ex hoc enim ꝙ amicus delectatur cōplacet in amico: ⁊ oriᷓ deſideriu; quo illi deſiderat ⁊ ꝯcupiſcit bonum: quo caret: cũ aũt cōſequutus eſt illud bonũ: ſtatim delectaᷓ ⁊ cōplacet de bono amicitie deſiderum ꝯñte. ꝙ euidenter apparet: ꝙ oīs amor eſt deſiderium vel delectatio. ¶ Tertiu; eſt tale. Cōplacere ⁊ delectari idē ſunt. ſicut p; ex terminis. nã idem eſt dictu: delector in te: ⁊ cōplacet mihi in te. placibilis eſt mihi: ⁊ delectabilis eſt mihi: ſ; omnis amor eſt deſideriũ: vel cōplacentia: deſideriũ quide; : ſicut gluto diligit porcellũ: ⁊ caupo vinũ: cui⁹ delectatio nihil aliud eſt ꝙ̃ deſiderium vini ⁊ ꝯcupiſcētia: cōplacētia vō in re realiter habita: vel ſaltem in ꝯceptu: vel ꝯſpectu. ꝙ euidenter apparet: ꝙ oīs amor eſt deſideriũ: vel delectatio. ¶ Quartũ eſt tale. Si oporteret ponere actũ amoris tertium a deſiderio ⁊ delectatione: ꝓpter hoc oporteret ponere vt videᷓ: q; ille amor act⁹ terti⁹ nihil aliud eſt ꝙ̃ obiecto vniri: in ipſum transformari: ⁊ in amato quieſcere: ⁊ amato ſe ꝯdonare: iſta eni; q̃ttuor videnᷓ amori ꝯuenire: ꝙ eſt actus vnitiu⁹: ⁊ q̃ſi trãſlatiuus ſui in formã; ⁊ entitatē amati: ⁊ eſt aliqḋ quo amãs ſe ꝯdonat amato: ⁊ quieſcit in ipſo: ſed iſta competunt cōplacentie ⁊ delectationi: ꝙ enim in aliquo delectatur ⁊ cōplacet: quaſi in ipſum ſpũaliter tranſit ⁊ quieſcit ⁊ dat ſeipm ⁊ vnit: vt p; ex terminis. igiᷓ ille amor nō eſt actus tertius: ſ; delectatio ſola. ¶ Quintũ eſt: Qr Augu. eſt expſſe hui⁹ mētis. 14. de ciuitate dei: vbi dicit: ꝙ amor inhians habere qḋ amaᷓ cupiditas eſt: ⁊ amor hñs qḋ amaᷓ: eoq; fruens letitia eſt. ſiue delectatio: amor vō fugiens qḋ ei aduerſaᷓ timor eſt: ⁊ accipit timore; ꝑ abominatione ⁊ fuga: que opponiᷓ deſiderio: ⁊ ſēdit. (Idq; ſi acciderit ſentiēs triſtitia ē). Hec Augu. Cũ igiᷓ ipſe hic diuidat amorē in inhiantē qui eſt deſideriũ: ⁊ fruentē; eo qḋ amaᷓ: qḋ eſt delectatio ſiue letitia: odiũ aũt in fugam eius qḋ aduerſaᷓ: manifeſte apparet ꝙ eius intētio fuit oē odiu; diuidi in fugam ⁊ triſtitiã: amor vō in deſideriũ ⁊ delectatione;. Hec ille. ¶ Sexto arguunt alij ꝓbantes: ꝙ amor ſeu dilectio ⁊ delectatio nō differant realiter: ſ; ſint vnus actus ſm rem: l; rōne diſtincti: ⁊ hoc ſic. Illi act⁹ ſunt idem realiter: qui ſunt eiuſdē potētie reſpectu eiuſde; obiecti: ſed diligere ⁊ delectari ſunt eiuſdē potentie. ſ. voluntatis: ⁊ reſpectu eiuſdē obiecti: puta dei pñtis. ꝙ videᷓ ꝙ delectatio volũtatis de deo preſente: ⁊ dilectio vel amor ſit vnus actus. ¶ Septimo ſic. Idem inquãtũ idē ſemp aptum natũ eſt facere idem: ſed bonum pñs ſemp cauſat in voluntate dilectionē ⁊ delectationē. ꝙ delectatio ⁊ dilectio ſunt realiter idem. ¶ Octauo. Quoꝝ oppoſita ſunt ide;: ipſa videnᷓ eſſe realr idē: ſ; oppoſitũ dilectiōis: qḋ eſt odiu; ſeu diſplicētia habiti mali videᷓ eſſe ide;: qḋ triſtari de habito malo: qḋ eſt oppoſitũ delectatiōis. ꝙ dilectio ⁊ delectatio erunt realiter idē. ¶ Nono. Illa ſunt idē: que hñt eoſdē effectus: ſed dilectio ⁊ delectatio hñt eoſdē effectus. ſ. pficere ⁊ intēdere actũ intēdēdũ: ea. n. que fiũt ex dilectiōe vel delectatiōe pfectius ⁊ intenſius fiũt. ergo idē qḋ prius. ¶ Decimo. Nã via a potētia in obiectũ: ⁊ ab obiecto ad potentiã videᷓ eſſe eade; realr

L.c.21. q̄uis differant rōne. ſicut dicit phs.3. phyſi. ſed dele/ctatio eſt quedā impreſſio ab obiecto in potentiā: dilectio vero eſt tendētia potētie in obm. ergo videnť eſſe idez realiter: et ſi differāt rōne: ſicut dicit phs de actione et paſſiōe.3.phyſico. ¶ Undecimo. Nā delectatio dicit q̄etationē potētie: dilectio vero vnionē potētie ad obm: ſz potētia vnione q̄eſcit: et q̄eſcēdo vniť. ergo dilectio et delectatio nō differunt realr ſz ſolū rōne. ¶ Itez arguit

Argu. cōtra Greg. p̄. diſ. p̄. q. 2. arg. 2. ꝯcl. 2. Grego. et p̄mo ſic. Omnis opatio vel actus voluntatis eſt dilectio vel odiū: ſz nulla delectatio eſt odiū. ergo oīs delectatio eſt dilectio vel amor: qḋ idem eſt: ꝯñia pz: q2 oīs delectatio eſt actus voluntatis. añs pz de ſe quo ad ſecundā partē. Sed p̄ma pars ꝓbať. Naz oīs actus volūtatis eſt velle vl' nolle ſm oēs: ſeu aſſenſio vel diſſenſio ſm ſniam Augu.14. de ciuita. dei. caplo

Cap.3. 16°. ſeu pſequutio vel fuga: vt innuit phs.6.ethico. et oīa hec idē ſignificāt. oē aūt velle eſt dilectio et eȝ: et omne nolle eſt odium et ecōtra. ſumēdo generaliter iſtos terminos odiū et dilectio. ¶ Scdo. Omnis cōplacentia eſt dilectio: omnis delectatio eſt cōplacentia. igiť et c. maior pz per Aug. diffinientē cōplacentiā.11. de trini. cap.5. in fine. (Placitū inq̄t ē quieta volūtas: placitū aūt et cōplacētia idē ſunt.) Eſt aūt q̄eta voluntas volitio qua appetitus quieſcit: nullo autem actu voluntatis appetitus quieſcit niſi in amore et delectatione et dilectiōe: q̄uis nō omni amore quieſcat. minor ꝓbatur ex eodē dicto. nā cū diffinitio ſit vl'r ꝯuertibilis cum diffinito: et omni delectatiōe appetitus quieſcat. vñ et cōiter dr: q delectatio importat quietē voluntatis. Et Augu.10. de trini. cap.10. ſic ait. (Fruimur cognitis in q̄b' volūtas ipſis ꝓpter ſe delectata q̄eſcit) i. delectatione ꝯquieſcit. ſequiť ergo q omnis delectatio eſt complacentia. ¶ Tertio. Omne deſideriū eſt amor. ergo oīs delectatio eſt amor. tz ꝯñia: q2 ſm oēs ſicut ſe habet deſideriū ad amorē non habiti. ſic delectatio ad amorem habiti et pſentis. añs ꝓbať per Augu.9. de trinita. cap. vlti. vbi ſentētialiter dicit: q appetit' cognoſcēdi aliqḋ ignotū eſt qḋdā de genere amoris: et ꝓbat: q2 eſt quedā inquiſitio: et oīs inq̄ſitio volūtas. nā omnis qui querit inuenire vult. ¶ Ex qua ſnia pz: q oīs appetit' ſeu deſideriū eſt amor: et pz etiā vnū paſſumptuz. ſ. q oīs volitio eſt amor: alias ꝓbatio Auguſtini nulla eēt qua p hoc q inq̄ſitio ſeu appetit' ille voluntas eſt: cōcludit q eſt amor. ¶ Quarto. Fruitio eſt amor ſm Aug. p̄mo de doctrina xp̄iana dicentē. (Frui eſt amore īherere alicui rei ꝓpter ſeipſaz): ſed fruitio eſt gaudiū. ergo gaudiū vel delectatio qḋ idē eſt in parte intellectiua erit q̄dā amor. minor ꝓbať p Augu. p̄° de trini. cap.8. (Hoc ē inq̄t gaudiū noſtrū plenū: quo amplius

Cōtra 4am ꝯclōnem. ar. Aur. p̄. diſ. 1. q. 2. art. 2. ꝯ op. S. Tho. 2a 2e. q. 12. artic. p̄mo. nō eſt frui trinitate deo.) ¶ Cōtra quartā ꝯcluſionē arguit Aureolus ꝓbādo: q intētio nō ſit actus voluntatis. Illud. n. qḋ eſt circūſtātia alicuius volūtatis nō nominat actū: ſed intētio eſt circūſtantia act' electiui: electio. n. fit alicui' grā: et ꝓpter aliquē finē: habitudo aūt importata per ly. cuius grā et ly. ꝓpter quē. eſt tm̄ circūſtantia et relatio actus in finē. idem eſt aūt intentio et cui' grā. dicimur. n. aliquid eligere grā talis rei et intentiōe talis rei. idem aūt ſignātes. ergo intentio non pōt eſſe actus. ¶ Scdo. Si intētio finis ſit aliq̄s act': aut eſt idē cū electiōe: aut alius. Nō alius actus: quia Tho. dicit: q voluntas nō fertur alio actu in finem: et alio in ea: que ſunt ad finē. Nec etiā idē: q2 electio nō

Cap.5. eſt niſi deſideriuz p̄us ꝯſiliati: vt dr 3° ethicoꝝ. de fine aūt nō eſt ꝯſiliuz: ſed ſuppoſito fine tāq̄ p̄ncipio conſilium fit de his que ſunt ad finē. igiť intētio non pōt poni actus volūtatis. ¶ Tertio. Nullus actus eſt mera relatio: aut habitudo: ſz intētio finis nō eſt aliud q̄ ordo et habitudo actus: q ferť ſup ea que ſunt reſpectu ipſi' finis: ordo inq̄ā coꝝ que ſunt ad finē in ipm finem tāq̄ in terminū. ergo intētio non pōt poni actus volūtatis. Hec ille. ¶ Cōtra q̄rtā ꝯnem arguit ſic. Nullus actus amoris inheret alicui actui ꝓpter ſeipm: ſz inq̄ātū ille alius actus eſt perfectio habētis: ſed frui eſt amore inherere alicui ꝓp ſeipm: vt dicit Auguſ. p̄° de doctrina xp̄iana. ergo frui non eſt delectari de actu viſionis. ¶ Scdo. Frui eſt finē letitie in aliquo ponere. vñ illo potiſſime fruendū eſt: in quo ſpez ponimus: et quo efficimur beati: iuxta illud Auguſt. p̄ de doctrina xp̄iana dicētis: q eo frueris quo efficieris beatus: et in quo ſpem ponis: ſz btūs nō ponit ſpem in ipſo actu viſionis ſz in deo: nec finē letitie in diuina viſione ſz in bonitate dei: alias inordinatus eēt: plus. n. dz delectari de bonitate: quā deus hz q̄ de hoc q ipſe deū hēt: et plus dz ſibi placere q de' eſt beatus q̄ q2 ipſe eſt beatus. ergo actus fruitiōis nō hz ꝓ obiecto viſionez ſz ipm deū. ¶ Tertio. P̄amū obm fruitiōis eſt res p̄° fruibilis: ſed res p̄mo fruibilis non eſt creatura iuxta illud Augu. p̄ de doctrina xp̄ia. (In oīb' rebus ille tm̄ ſunt q̄bus fruendū eſt: que eterne et incōmutabiles ſunt: ceteris aūt vtēdū eſt). ergo obm fruitiōis p̄mariū nō pōt eſſe actus viſionis: cū nō ſit res incōmutabilis et eterna: ſz pura creatura. ¶ Quarto. Illud nō eſt p̄muz et potiſſimū fruitiōis obm: vbi nō ſiſtiť greſſus dilectionis: ſz referť ad aliud ſuū bonū: illud eniz qḋ ad aliud bonū referť ē nō fruibile ſz vtibile: cū vti ſit qḋ in facultatez volūtatis venit: referre ad aliud ſm Augu. ſz btūs greſſus dilectiōis ſue nō figit in actum viſionis: imo ipm refert et diligit ꝓpter deuz: nō eni deū diligit ꝓp viſionē: ſz viſionē refert et ordinat in deū: alioquin ſi faciat ordinat creatorē ad creaturaz: que eſt pūerſitas et inordinatio ſumma. ergo actus viſiōis nō eſt p̄muz et nobiliſſimū obm fruitiōis. ¶ Quinto. Act' fruitiōis in p̄ria eſt ꝑfectior actu fruitiōis in via. vt pz p Augu. vbi. ſ. ſz ſm eundē.14. de ciuitate dei. fruitio vie cōſiſtit in amore dei: et nō in amore et delectatiōe habitionis dei. ¶ Sexto. Inter oēs actus voluntatis fruitio eſt nobilior: ſz delectatio et gaudiū de vnione dei non eſt act' nobilior q ſit in volūtate beati: ꝯſtat. n. q beatus gaudet de deo et de felicitate ipſi'. hoc aūt gaudiū eſt nobilius et intēſius et honeſtius q̄ gaudiū de viſiōe ipſius: plus. n. gaudet btūs de felicitate dei q̄ de ꝓpa: et vīuoſius eſt ſic gaudere et magis ſm leges amicitie. ergo fruitio nō eſt gaudiū de viſione: ſz potius de re viſa. ¶ Septimo. Res qua fruendū eſt hz rōnē vltimi finis et diligibilis vltimate: et p ꝯñs ꝑponiť oībus: que ſunt ad finē: ſz clarū eſt q btūs nō ꝑponit viſionē ſuā deo: nec ſtatuit ſuā viſionē ꝓ fine vltimo: et deū ꝓ illo qḋ eſt ad finē. ergo viſio nō hz rōnem fruibilis obiecti reſpectu ipſius: ſz potius deus. ¶ Itē ꝯ illud: qḋ innuiť in ꝓbōne q̄nte ꝯnis. ſ. q eodē actu q̄s fruiť deo et ipſa fruitiōe. Ex quo ſeq̄ť q aliqua volitio eſt volitio ſui ipſius directa. ¶ Cōtra hāc arguit Grego. p̄ ſic. Cuiuſlibet voliti directe ſua directa notitia eſt cauſa qua ipz eſt volitū. igiť ſi aliq̄ volitio cauſata eēt directa volitio ſui: eius notitia directa eſſet eius cauſa. Sit ergo volitio q̄ volo ſanitatē. a. ſi. a. eſt volitio ſui et volita ꝓpter ſeipſaz: notitia q̄ ipſa cognoſciť eſt cauſa ſui: et ſic aliq̄ notitia eſt cauſa ſui obiecti: qḋ eſt abſurduz: qm̄ vt dicit Augu.14. de trini. cap.10. Siue tēpore precedētia: ſiue ſimul eſſe incipiētia cognoſcibilia cognitionē gignunt.

Arg. Gre. p̄. d. 1. q. 3. ar. 3. ꝯ hac ꝓ.

gnūt:nō cognitiōe gignunt̄. Et 9ᵒ de trinita. cap. iz. di/
cit. ¶ Liquido tenendū eſt: ꝙ oīs res q̄ꝫtūcūqꝫ cogno/
ſcimꝰ ꝯgenerat in nobis notitiā ſui:) ſequit̄ ğ ꝙ voli/
tio ſi directe cognoſcit̄ eſt cauſa ſue notitie: ⁊ ſic cū no
titia ſit cauſa volitiōis reſpectu obiecti: ſequit̄ ꝙ voli
tio erit imediata cauſa efficiēs ſue cauſe efficiētis im/
mediate. ¶ Scđo ſic. Si volitio ſit volitio ſui: eadēꝫ
rōne nolitio erit nolitio ſui: ꝯñtia nō pōt niſi ꝓteruiē/
do negari. ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ pari rōne quelibet nolitio
eſſet nolitio: ⁊ ſic gcqd volūtas nollet: inuite nollet.
¶ Item. Qꝛ cū ꝯtingat nos aliqñ velle nolle nr̄um.
tunc illud nolle ſimul vellemus ⁊ nollemꝰ. ¶ Et ſi di
cas ꝙ tūc illud nolle deſinit eſſe nolitio ſui. ſequit̄ tūc
ꝙ aliqua volitio qñqꝫ erit nolitio ſui: ⁊ qñqꝫ non: qđ
eſt dcm̄ ſine rōne. Si dicas ꝙ nolitio nō ē nolitio ſui:
ſꝫ potiꝰ volitio ſui. ſeqt̄ ꝙ eadē res erit volitio vniꝰ ⁊
nolitio alteriꝰ: ⁊ ſic pari rōne poſſuꝫ dicere: ꝙ idē actꝰ
eſt volitio oīum: imo ꝙ aīa ipſa eſt volitio hꝰ ⁊ iſtiꝰ: ⁊
oīa q̄ vult ſeipſa vult: ⁊ nō per aliū actū ab illa diſtin
ctū. ¶ Tertio. Qꝛ Aug. dicit. 9. de ciui. dei. ca. z. ꝙ cū
aliqd amo tria ſūt. ſ. ego. qđ amo: ⁊ ipſe amor: ⁊ ꝯñter
dic̄: ꝙ cū aliqd ſe amat: q̄ꝫuis amās ⁊ amatū idē ſint.
tñ amor ⁊ amatū duo ſūt. ⁊ ita vbiqꝫ eſt eius intentio
ꝙ in nobis ſemꝑ amor differt a re amata. Et ſic videt̄
ꝙ nullus amor eſt amor ſui. nec aliqua volitio eſt vo
litio ſui. nec ꝯſequēter fruitio eſt fruitio ſui. ¶ Quar
to. Qꝛ ſm Anſelmū de libero arbitrio caplo. 7. Voli/
tio in nobis taꝫ multiplex eſt q̄ꝫ multa ⁊ q̄ꝫ ſepe volu
mus). ğ ſm ipſuꝫ quot ſunt actu volita: tot ſunt voli/
tiones. ğ volitio qua volo deū eſt alia a volitiōe q̄ vo
lo directe volitionē dei. ¶ Cōtra ſextā ꝯnem arguit
multipliciter p̄mo ꝓbando: ꝙ aliquis actus volunta/
tis ſit eſſentialiter beatificus: ⁊ de eſſentia beatitudi/
nis. arguit igit̄ Aureolus. 4. ſnīa. diſt. 49. q. i. p̄mo ſic.
De rōne beatitudinis eſt: ꝙ ſit finis: ſacietas ⁊ cōple/
mentū nature intellectualis. Tunc ſic. Beatitudo eſt
finis ⁊ perfecta ſacietas nature intellectualis ac com/
plementū: ſed ſola operatio intellectus non eſt finis ⁊
perfecta quietatio ⁊ complemētū nature intellectua/
lis: ſicut nec operatio voluntatis. igit̄ beatitudo eſſen
tialiter conſiſtit nō in ſola oꝑatiōe intellectus vel vo/
luntatis: ſed vtriuſqꝫ. maior eſt nota: ſed minorē ꝓbo
qm̄ nulla harū duaꝝ oꝑationū per ſe accepta hēt ra/
tionē finis: accipe enim viſionē ſolā: ipſa ſtatim ſm re
ctam rōnem excitat deſiderium ad complacentiaꝫ: ⁊
ſimiliter ecōuerſo. pone aūt actū vtriuſqꝫ potentie ſi/
mul: nō remanet excitatio deſiderij vlteriꝰ ad aliqueꝫ
finem aliuꝫ. igit̄ ⁊c̄. ¶ Scđo ſic. Non debet maior eē
vnitas perfectiōis humane nature ſm eius eſſe natu
rale q̄ꝫ ſm bene eſſe ⁊ perfecte ipſius. nam ꝓportio vi
detur eſſe inter eſſentiale anime: ⁊ bene eſſe ipſius. Et
Cap. iz. hinc eſt: ꝙ Ariſto. ait p̄mo ethicoꝝ: ꝙ felicitas debet
eſſe ſm conditionem eſſe hominis: ideo dicit ꝙ nō eſt
mirum: ſi felicitas non ſit perpetua: qꝛ nec eſſe ipſius
hominis eſt perpetuum: ſed perfectio hominis ſm eē
naturale eſt bonitas ⁊ totalitas reſultans ex materia
⁊ forma. ergo perfectio eius ſm eē morale erit aliqd
reſultans ex duobus ſm ꝓportionē materie ⁊ forme:
illa aūt duo non poſſunt eſſe alia q̄ꝫ due operationes
duarum potentiaruꝫ. ¶ Tertio ſic. Beatitudo conſi/
ſtit ſm oēs in ꝑfecta vnione anime ad deum ſicut ad
obm. Tunc ſic. Illud eſt de rōne beatitudinis: qđ eſt
de rōne perfecte vnionis: ſed vterqꝫ hoꝝ actuū eſt de
rōne ꝑfecte vnionis. igit̄ vterqꝫ eſt eſſentialiter de ra
tione beatitudinis. maior nota eſt: ſed minor ꝓbat̄ ſic.

Iſta vnio: in qua conſiſtit beatitudo: eſt vnio quaſi in/
timitatis: vt ſicut anima vnit̄ deo. ſic deus vniat̄ ipſi
anime: nō eniꝫ ego perfecte vnior tibi: niſi tu perfecte
vniaris mihi ſicut ego vnior tibi: ſed non pōt eſſe mu
tua vnio anime ad deum ſicut ad obm niſi mediante
actu vtriuſqꝫ potētie. ſ. intellectus ⁊ volūtatis. igit̄ ⁊c̄.
Aſſumptū iſtud ꝓbat̄: qm̄ per actum intellectus ſiue
per ipſam viſionē viſum vnit̄ vidēti: non aūt econtra
ꝓprie: per actum vō amoris vnit̄ amans ipſi amato:
nō aūt ecōtra ꝓprie. Et hinc eſt: ꝙ cōſueuit dici com/
muniter: ꝙ intelligere eſt motus rei ad animaꝫ: velle
vō eſt motus aīe ad res. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ per actū itel/
lectus ⁊ volūtatis fit iſta vnio mutua: qꝛ per actū itel
lectus obm vnit̄ ipſi anime: per actum aūt volūtatis
anima vnit̄ ipſi obiecto cognito. ergo per actum intel
lectus vnitur deus anime: ⁊ trahitur quaſi ad eſſe ani
me: vt ſit quaſi quedam poſſeſſio eius: per actuꝫ vero
amoris vnitur anima ipſi deo ⁊ trāſformat ſe intime
in eum: ac per hoc eſſe anime trahitur ad eſſe diuinuꝫ:
vt ſit poſſeſſio ipſius dei: ⁊ ſic in vtroqꝫ actu conſiſtit
perfecta vnio: quaꝫ dicit beatitudo. ¶ Quarto ſic. Il
la duo pertinent ad eſſentiā alicuius: quod nō manet
dēpto quocūqꝫ eoꝝ. nam ex hoc ꝓbatur: ꝙ materia ⁊
forma ſunt de eēntia compoſiti: nec eſt alia via ad ꝓ/
bandum hoc: niſi per predictam ꝓpoſitioneꝫ: ſꝫ dēpta
quacūqꝫ harū operationū ſiue illa: que eſt intellectus
ſiue illa: que eſt volūtatis: nō manet eēntia beatitudi
nis. igit̄ ⁊c̄. maior nota eſt: ſed minor ꝓbat̄. Tolle eni
ꝙ nō videat deum quis: iaꝫ nō eſt beatus: qꝛ viſio eſt
tota merces ſm Augu. Similiter tolle cōplacentiaꝫ:
⁊ pone triſtitiā: nullus dicet ꝙ talis ſit btūs. ¶ Quin
to ſic. In illo actu principalius conſiſtit beatitudo q̄ꝫ
in quocūqꝫ alio qui ſm rectā rōnē eſt appetibilior oī
alio. hec ꝓpoſitio nota eſt de ſe: de rōne enim beatitu
dinis eſt: ꝙ ſit appetibiliſſimuꝫ inter omnia bona ho/
minis: cū ſit finis omniū actuū humanoꝝ: ſed actus
cōplacentie ſm rectam rōnem vel eſtimationem eſt
appetibilior actu intellectus: qđ pꝫ. tum qꝛ ſi querat̄ a
beato: vtrum videat vt cōplaceat: vel cōplaceat vt vi
deat: ⁊ hoc ſm rectam rōnem: ſtatim iudicat recta ra/
tione: ꝙ magis videat vt complaceat q̄ꝫ ecōtra cōpla
ceat vt videat: ſi enim cōplaceret vt videret: nō habe
ret actuꝫ amicitie ſed concupiſcentie: ſed ſi videre cu
piat vt complaceat: iſte vtiqꝫ actus eſt rectus non re/
curuus: ⁊ per ꝯñs erit actus amicitie: in quo principa/
liter conſiſtit beatitudo. Tum qꝛ actui complacentie
magis cōpetit ferri in deum ꝓpter ſe q̄ꝫ cōpetat viſio
ni. nam aliquis pōt cōplacere in deo ꝓpter deum: nō
tñ dr̄ videre deum ꝓpter deū: ⁊ ꝯñter cōplacentia vi
detur habere rōnem vltimi ⁊ nō viſio. aſſumptū pro/
batur. qꝛ ſi dicatur: cōplaceo in deo ꝓpter ipſius boni
tatem: bene vtiqꝫ redditur cauſa cōplacentie: puta bo
nitas dei: que eſt cur ipſius cōplacentie: que apta nata
eſt habere cur ꝓpoſitū. Sed ſi dicatur: video diuini/
tatem ꝓpter ſe: hic nulla cauſa: nec cur redditur viſio
nis: qꝛ actus itellectus nō eſt aptus habere ꝓprie cur.
vñ nō dicit̄ ꝓprie video hoc ꝓpter hoc. Ex quo ſequi
tur: ꝙ cōplacentia magis habet rōnem vltimi q̄ꝫ ipſa
viſio: ⁊ eſt appetibilior q̄ꝫ ipſa viſio. ¶ Sexto ſic. In
illo actu magis ꝯſiſtit rō beatitudinis: qui maxie decē
tius facit vnionem hominis ad deum: ſed actus com
placentie eſt hꝰ. igit̄ ⁊c̄. maior pꝫ: qꝛ beatitudo ꝯſiſtit
in maiori bono nō ſibi: ſed ſm rectam rōnem ⁊ virtu
tem: qđ pꝫ. Nam Ariſto. 9. ethicoꝝ dicit: ꝙ virtuoſus Cap. 9.
exponēs ſe morti ꝓpter ciuitatē retinet ſibi maiꝰ bo/

num.ſ.bonum recte rōnis ꝛ virtutis: amittit tñ bonū
ꝓprium: ſed facit qḋ decet vt ſit bonuꝫ ſm rectam ra
tionem: ꝛ decens ſm virtutem ſit bonum excellētius
bono ꝓprio: ꝛ illud: qḋ magis decet habet rōnem ma
ioris boni: beatitudo autem ꝯſiſtit ſimpliciter in ma/
iori bono: ꝛ ſic in bono qḋ magis decet. Sic igiṫ patet
maioꝛ illa: ſed minoꝛ ꝓbaṫ: qꝛ anima vniendo ſe deo
per intimuꝫ amorem ꝛ cōplacentiā facit illud qḋ ma/
gis eſt ſm rectā rōnem: ꝛ qḋ magis decet q̄ꝫ vniendo
ſibi deum per actum viſionis: ita ꝙ amoꝛ magis facit
vnionem: que eſt ſm rectaꝫ rōnem hominis ad deū:
q̄ꝫ vnio: quā facit actus intellectus. q̄re ꝛc̄. aſſumptuꝫ
pꝫ: qꝛ vnio dei ad hoīem eſt ſm receptiōeꝫ boni ꝛ pre/
mij. vnio aūt hominis ad deum maxime eſt ſm rectā
rōnem. ille enim actus eſt rectiſſimus: cuius oppoſitū
eſt actus maxime indebitus ꝛ cōtra rectam rōnem: ſꝫ
multo turpius eſt diſplicere de deo videndo q̄ꝫ cōpla/
cere in eo non videndo eū. ❡ Septimo ſic. Qꝛ ſm di
cta ſcti Tho. in via actus voluntatis eſt nobilioꝛ actu
intellectus hac de cauſa: quia intelligere eſt motus rei
ad aīam: amoꝛ aūt eſt motus anime ad rem ipſaꝫ: ꝛ iō
qꝛ anima nobilioꝛ eſt ipſa re: capit res nobilius eſſe in
anima q̄ꝫ in re extra: eo ꝙ trahiṫ quodāmodo ad eſſe
anime: quādo vō res extra eſt perfectioꝛ anima: res ca
pit eſſe ignobilius q̄ꝫ ſit in eſſe ſuo extra. Ex alia parte:
qꝛ actus volūtatis eſt motus anime ad rem ipſam. ſi
res ipſa ſit perfectioꝛ anima in actu voluntatis nobili
tatur: qꝛ trahiṫ ad aliqḋ eſſe nobili⁹ ſe. Hinc eſt ꝙ cuꝫ
per actū voluntatis anima trahatur ad deum: qui eſt
ſuperioꝛ incōparabiliter ipſa voluntate: cōcluditur ꝙ
ex tali actu trahitur ad eſſe diuinuꝫ. ideo eſt nobilioꝛ
actu intellectus: quo deus trahitur ad eſſe anime. Cuꝫ
igitur ita ſit in patria: videtur ꝙ etiaꝫ ibi actus volun
tatis reſpectu dei ſit nobilior actu itellectus reſpectu
eiuſdē. Hec ſunt argumenta Aureoli vbi.ſ. ❡ Octa/
uo arguiṫ ſic. ab alijs: vt ponit Geraldus ḋ carmelo ī
ſuo ſcḋo quolibet. q.12. arguūt.n. ſic. Ens inquātū ens
eſt obiectū intellectus: ſed bonū inquātuꝫ bonum eſt
obiectū voluntatis: qꝛ bonum eſt qḋ omnia appetūt.
ꝑmo ethico. rō aūt boni eſt nobilioꝛ ꝛ perfectioꝛ q̄ꝫ rō
entis. tū qꝛ rō boni eſt rō perfecti: non ſic aūt rō entis.
tū qꝛ rō boni eſt rō vltimi finis: finis aūt eſt cauſa cau
ſaruꝫ. ergo voluntas nobilioꝛ eſt intellectu: ex quo ſub
nobiliori rōne reſpicit ſuū obm q̄ꝫ intellectus. ❡ Hec
aūt rō aliter deducitur ab alijs. Obm intellect⁹ eſt ve
rum ſm ꝙ hꝫ: voluntatis aūt bonum inquantuꝫ hꝫ: ſꝫ
rō boni eſt rō vltimi finis: rō aūt veri eſt ratio alicui⁹
particularis: ꝛ ita fine nobilioꝛ eſt rō boni q̄ꝫ rō veri: ꝛ
per ꝯñs voluntas nobilioꝛ eſt intellectu. igitur in eius
actu principalius conſiſtet beatitudo q̄ꝫ in actu intel/
lectus. ❡ Nono ſic arguunt. Voluntas reſpectu ſu/
periorum eſt nobilioꝛ intellectu lꝫ intellectus ſit nobi
lioꝛ reſpectu inferioruꝫ. ergo voluntas eſt ſimpliciter
nobilioꝛ intellectu. añs pꝫ per eos: qui tenent oppoſitū
.ſ. intellectum eſſe ſimplr̄ nobiliorē voluntate. ipſi enī
concedunt ꝙ voluntas reſpectu ſuperioꝝ eſt nobilioꝛ
intellectu: qḋ pꝫ etiam rōne: qꝛ voluntas fertur ad res
ꝓut ſunt in ſeipſis: ſed intellectus intelligit res vt ſunt
in ipſo intellectu per earum ſpecies aut ſimilitudines.
res aūt ſuperiores intellectu ꝛ voluntate habēt nobi/
lius eē in ſeipſis q̄ꝫ in intellectu ꝛ voluntate: eo ꝙ ſunt
ſuperiores ꝛ nobiliores q̄ꝫ intellectus ꝛ voluntas: rece
ptum enim eſt in recipiente per modum recipientis.
vnde cum intellectus ꝛ voluntas ſint ignobiliores re/
bus ſuperioribus: relinquiṫ ꝙ res ſuꝑiores ſunt igno/
bilius in intellectu ꝛ volūtate q̄ꝫ in ſeipſis. nobilius ḡ
eſt ferri ad res ſuꝑiores: vt ſunt in ſeipſis q̄ꝫ eas appre/
hendere vt ſunt in potentia apprehendēte. ḡ reſpectu
ſuperiorum nobilioꝛ eſt volūtas q̄ꝫ intellectus: ꝛ ſic pꝫ
añs: ſed ꝓbatur ꝯñtia. nam quādo conditio non eſt di/
ſtrahens. tunc eſt bona ꝯñtia a cōditionata ad ſimpli
citer. vbi grā. eſt homo viuens. ergo eſt homo: ꝛ eſt ho
mo currens. igiṫ eſt hō: ſed res ſuperioꝛ non eſt ꝯditio
diſtrahēs a nobilitate obiecti reſpcū potētie: ꝛ ꝑcipue
res ſuperioꝛ: que eſt deus. ergo volūtas eſt nobilioꝛ re/
ſpectu ſuperioꝝ q̄ꝫ intellectus. ḡ eſt nobilioꝛ itellectu.
Probaṫ ēt ꝯñtia ſm phꝫ qui dicit. 10. ethicoꝝ: ꝙ opti Cap. 8.
ma eſt operatio: que eſt reſpectu optimi obiecti: ſꝫ bo/
nitas potentie debꝫ attendi ſm bonitatē actus: qꝛ po/
tentia referṫ ad actū ꝛ perficitur per ipſum: vt dicit. 9.
metaphyſice. Si ḡ operatio dr̄ ſimplr̄ bona: qꝛ reſpcū T.c.17.
obiecti optimi. ḡ ꝛ potentia diceṫ ſimplr̄ bona reſpcū
optimi obiecti: cū igiṫ volūtas ſit nobilioꝛ reſpcū opti
mi obiecti. ſ. dei. ſequiṫ ꝙ ſimplr̄ ſit nobilioꝛ intellcū:
ꝛ per ꝯñs ꝙ in actu eius ꝑ̇ncipalius ꝯſiſtat beatitudo
q̄ꝫ in actu intellectus. ❡ Decimo arguūt ſic. Illa pfe/
ctibilia ſunt nobiliora: quoꝝ perfectiōes ſunt nobilio
res. vt pꝫ per Euſtratū in ꝓlogo. 6. ethicoꝝ: ſed aliqs
habitus: qui eſt perfectio voluntatis: eſt nobilioꝛ quo/
cūqꝫ habitu intellectus. hoc ſtatim patet de charitate
per Aplm: qui cōparans charitatē ad fideꝫ ꝛ ſpem ꝺi/
cit. 1. Coꝛ. 13. (Maioꝛ āt hoꝝ eſt charitas). ❡ Ex quo
ſeqtur: ꝙ charitas ſit maioꝛ ſapiētia ꝛ ſcia: ac omni do
no intellectus: qꝛ virtutes theologice ſunt nobiliores
donis ſpūs ſcti: vt cōiter diciṫ: qḋ etiaꝫ videṫ ꝑ hoc. ꝙ
aplus enumeratis multis gratijs ſpūs ſcti. 1. Coꝛ. 12. ſ.
ſermone: ſciētia ſapiētia: ꝓphetia: diſcretiōe ſpūuꝫ: ac
alijs multis dic̄. (Adhuc excellētiorē viā vobis dmō/
ſtrabo): ꝛ loquiṫ ibidē de charitate: vt pꝫ ibidē. Aug.
etiam dicit. 15. de trinitate. (Nulluꝫ eſt iſto dono dei
excellētius). Patet ēt hoc: qꝛ ſeraphin q eſt ſupremus
ordo angeloruꝫ denominaṫ a charitate ſiue a charita/
tis exceſſu. Seraphin enim dicunṫ ardentes ſeu incē/
dentes ſm Dionyſiū. 7. cap. celeſtis hierarchie: qḋ di/
citur eſſe manifeſtum ſignū declarans: ꝙ charitas ſit
nobiliſſimū donū inter omnia dona: que ſunt in ange
lis. Probatū eſt ergo: ꝙ charitas eſt habitus nobilioꝛ
q̄ꝫ quicūqꝫ habitus intellectus: ꝛ cum nobilitas poten
tie ſit ſꝫ nobilitatē habituū: ſequiṫ ꝙ nobilioꝛ eſt vo/
luntas q̄ꝫ intellectus: ac per hoc in eius actu ꝯſiſtit ꝑ̇n
cipaliter btitudo. ❡ Undecimo arguūt ſic. Nobilio/
ris potētie eſt nobilioꝛ actus: ſed volūtas eſt nobilioꝛ
potentia q̄ꝫ intellectus. ḡ actus eius eſt nobilioꝛ: ꝛ ꝯſe/
quenter ꝑ̇ncipalius ꝯſiſtit beatitudo in actu volunta/
tis: maioꝛ pꝫ: minoꝛ ꝓbaṫ per hoc: ꝙ voluntas eſt do/
mina in toto regno anime: vt dicit Anſel. ꝛ phs. 7. poli Lec. 5.
tice: loquens de potētia: qua diligimus: que eſt volun/
tas dicit: ꝙ ꝑ̇ncipans: ꝛ ꝙ libeꝝ a potentia hac exiſtit
oibus. Et 9° metaphyſice dicit: ꝙ appetitus determi/ T.c.10.
nat indifferentiā potētiarū rōnabiliū: que ſunt ad op/
poſita: vbi ſic hꝫ lr̄a Cōmētatoꝛ. (Neceſſe vt dñs ve
rus ſit alius: ꝛ dico ꝙ appetitus hic eſt: aut volūtas).
❡ Itē ille diciṫ bonus: qui habet bonā voluntatē: nō
aūt ille q habet bonū intellectū. ḡ voluntas potentia
eſt nobilioꝛ q̄ꝫ intellectus. Probata eſt ergo ſufficien/
ter minoꝛ: ſequiṫ ḡ ꝯ: ꝙ in actu voluntatis ꝑ̇ncipalius
ꝯſiſtit btitudo q̄ꝫ in actu itellectus. ❡ Duodecimo ar/
guunt ſic. Illa potētia que per ſuum actū magis vniṫ
obiecto videṫ eſſe nobilioꝛ alia: que nō ſic vniṫ: ꝛ act⁹
illius nobilioꝛ actu alteri⁹: ſꝫ volūtas per ſuū actū ma

Capi.p. [margin, beside "ꝑmo ethico"]

gis vnit̃ obiecto ꝙ̃ itellectus per ſuũ. igit̃ ⁊c. maioꝛ vi/
det̃ eſſe per ſe manifeſta. minoꝛ pbat̃ per hoc: ꝙ intel/
lectus recipit in ſe ſimilitudinem obiecti: et attingitur
quodãmõ ab eo: ſed nõ transformat ſe in obiectũ: nec
imergit ſe in ipm: volũtas aũt trãſformat ſe in obm: ⁊
imergit ſe in ipm: nõ tñ enim voluntas terminat̃ ad
ſuum obm: ita ꝙ extra maneat: imo voluntas tranſit
in obm ⁊ recipit̃ in ipm: ⁊ fit quaſi ipm. vñ Hugo ſup
ſcdo caplo celeſtis hierarchie. (Dilectio ſupneiẽs ſcie
minoꝛ eſt intelligẽtia: plus. n. diligit̃ ꝙ̃ itelligit̃) ⁊ in/
fra. (Nec diſſimulare volẽs dõec ad amatũ pueniat:
⁊ adhuc ampli⁹ ſitiens intrat in ipſum: ⁊ eſt cum ipſo:
⁊ tam ꝓpe: vt ſi fieri poſſit: hoc idez ipm ſit qđ ipſe: nõ
aũt ſic intellectus: intellectũ enim nõ habet eſſe in in/
tellectu niſi ſm rõnez luminis diffundẽtis ſe in intel/
lectu: ⁊ diſponentis intellectũ: quẽadmodũ lumẽ dif/
fundit ſe in aere: ⁊ eſt quedaz diſpoſitio eius: volitum
aũt habet eſſe in voluntate ſm rõnem flãme cõuertẽ
tis in ſe volũtatẽ: quẽadmodũ flãma exiſtens in aere
conuertit in ſe aerem: nõ ſic aũt lumen exiſtens in eo
cõuertit illũ in ſe). Patet ergo ꝙ volũtas magis vni/
tur obiecto ꝙ̃ intellectus: q2 magis ſe tranſfert in ipz
⁊ magis penetrat ad intima eius ⁊ in ipſum cõuertit:
⁊ fit ipſum: intellect⁹ nõ ſic intrat ſed quaſi foris ſtat.
igit̃ in actu voluntatis potius cõſiſtit beatitudo ꝙ̃ in
actu intellectus. ❡ Tertiodecimo arguũt ſic. Nã po/
tentia itellectiua ⁊ actus eius ſunt pꝛioꝛa origine ꝙ̃ vo/
luntas ⁊ eius actus: ſed que ſunt origine ⁊ generatiõe
T. c. 50. pꝛioꝛa ſunt pfectiõe poſterioꝛa: vt pꝫ ex. 8. phyſico. ⁊. 9.
T. c. 15. metaphyſi. potẽtia ergo intellectiua ⁊ actus eius ſunt
impfectioꝛa ꝙ̃ volũtas ⁊ eius actus: ⁊ ſic btitudo cõſi
ſtit pncipali⁹ in actu volũtatis ꝙ̃ in actu intellectus.
❡ Quartodecimo arguũt ſic. Potẽtia que eſt potioꝛ
i merito: debet eẽ potioꝛ in pmio: q2 pmiũ debet̃ me/
rito: ſed voluntas eſt potioꝛ in merito ꝙ̃ intellectus:
quia charitas eſt potioꝛ in merendo ꝙ̃ quicũqz habi/
tus intellectus. g̃ voluntas eſt potioꝛ in pꝛemio ꝙ̃ in/
tellectus. hoc aũt pꝛemiũ eſt ipſa btitudo ⁊ vltimus fi
nis. g̃. ❡ Quintodecĩo arguũt ſic. Cuius oppoſituz eſt
T. c. 10. pei⁹ ipm eſt melius. iſta pꝫ ex hoc qđ dr̃. 8. ethicoꝝ: ꝙ
peſſimũ eſt ꝯriũ optimo: ſed odiũ dei videt̃ eſſe inter
oĩa peſſimũ. g̃ charitas: cui p ſe ⁊ directe opponit̃ odiũ
dei: eſt optimus habitus: ⁊ p ꝯñs voluntas inter cete/
ras potẽtias eſt optima: ac per hoc actus eius optim⁹
⁊ ſic in ipſo cõſiſtit pncipali⁹ beatitudo ꝙ̃ in quocũqz
alio. ❡ Cõfirmat̃ rõ p quãdã regulaz phi poſitam z°
Capi. 28. pꝛoꝝ verſus finem: que talis eſt. Si ſint duo oppoſita:
quoꝝ vnũ eſt eligendũ reliquũ fugiẽdũ: ⁊ ſint rurſus
alia duo oppoſita: quoꝝ vnũ eſt eligendũ: reliquũ fu/
giendũ. ſi vnũ eligendũ cũ fugiẽdo oppoſito alteri eli
gendo ſit magis eligendũ ꝙ̃ aliud eligendũ cũ fugiẽ
do oppoſito pmi eligendo. ſequit̃ ꝙ pmũ eligendũ p
ſe ſit melius ⁊ magis eligendũ: ſed exemplum phi ibi
videtur eſſe tale: velle ꝯcedere: nolle ꝯcedere: cõcede/
re: nõ ꝯcedere. ſi g̃ magis eligenduz eſt velle concede
re cum non concedere: ꝙ̃ concedere cum nolle conce
dere: ſequitur ꝙ velle ꝯcedere ſiue agere per ſe ſit ma
gis eligendum: ꝙ̃ concedere ſiue agere per ſe ſumptũ:
⁊ lz exemplũ ſit ſatis patens: tamen põt adduci quod
dam foꝛte patentius: ⁊ eſt tale: videre ⁊ cecum eſſe op
poſita ſunt: ⁊ vnum eſt eligendum. ſ. videre: ⁊ reliquũ
fugiendum: ſcz cecũ eſſe. Similiter audire ⁊ ſurdum
eſſe: ⁊ audire eſt eligendum: ſurduz eſſe eſt fugiendũ.
ſi ergo videre ⁊ ſurdum eſſe eſt magis eligendũ ꝙ̃ au
dire ⁊ cecum eſſe: ſequitur ꝙ videre per ſe ſumptum
ſit melius ꝙ̃ audire p ſe ſumptũ. Ad ꝓpoſitũ: videre
deũ ⁊ ignoꝛare ipm opponunt̃: ⁊ pmũ eſt eligendũ. ſe
cundum eſt fugiendũ: ⁊ ſimiliter amare deuz: ⁊ odire
ipſum opponunt̃: ⁊ primũ eſt eligendũ: ſcdm eſt fugiẽ
dum: ſed amare deũ ⁊ ignoꝛare deuz videtur eſſe me/
lius ⁊ magis eligenduz: ꝙ̃ videre deum ⁊ odire eum.
g̃ amare deũ p ſe ſumptũ videt̃ eſſe meli⁹ ⁊ eligibili⁹
ꝙ̃ videre deũ: qđ eſt ꝓbandum. ❡ Sextodecimo ar/
guunt ſic. Cuius oppoſitũ eſt peius: ipm eſt melius: vt
iam ꝓbatũ eſt: ſz oppoſituz charitatis peius eſt ꝙ̃ op/
poſitum diuine viſiõis: quia malum culpe opponitur
charitati ſcz pctm̃ moꝛtale: malũ võ pene opponit̃ vi
ſioni diuine. ſ. carentia viſionis: ſed malũ culpe eſt pe/
ius ſm oẽs ꝙ̃ malũ pene: quia deus eſt actoꝛ mali pe/
ne: nõ aũt mali culpe: ⁊ pena infligitur vt culpa vitet̃.
ergo charitas ⁊ amoꝛ dei eſt melioꝛ viſione eius: ⁊ ſic
actus bonitatis magis habet rõnez beatitudinis ⁊ vl/
timi finis ꝙ̃ actus itellectus. ❡ Decimoſeptimo ar/
guũt ſic. Pena ⁊ pꝛemiũ opponũt̃: ſz afflictio quelibz
eſt maxime penalis inquãtũ eſt cõtra voluntatẽ. ergo
pmiatio ⁊ remuneratio ſiue beatificatio erit maxime
pmiatiua: ꝯſolatiua: ⁊ ſaciatiua: que erit ſm volunta/
tem: in volũtate g̃ eſſentialius ꝯſiſtit pmiũ ꝙ̃ in intel
lectu. Hec argumẽta recitat dict⁹ doctoꝛ. ❡ Scdo loco
arguit̃ ꝯ eãdẽ ꝯnẽ p ꝙ̃to ibidẽ dr̃: ꝙ inter act⁹ volun
tatis pcipue ptinet ad btitudinẽ delectatio in fine ha/
bito: lz ille act⁹ nõ ſit eẽntialr̃ btificus. ❡ Cõtra hoc
arguit Aureolus p̊ ſic. Aliqs actus volũtatis eſt btifi/
cus: ſz nullus põt eẽ btificus niſi cõplacentia in deo: ⁊
in illo quieſcere ⁊ delectari. ſi. n. aliquis eſſet beatific⁹:
aut ille eſt deſideriũ: quo deo optat̃ aliquid qđ habet:
⁊ hoc eſſe nõ põt: cũ deſideriũ nõ ſit reſpectu habiti ſz
habẽdi: aut eſt deſideriũ: quo optat btũs deũ ſibi: ⁊ h̃
eſſe nõ põt: cũ hoc ſit cõcupiſcibilitatis deuz diligere
⁊ deũ velle ſibi: ⁊ p ꝯñs nõ habet deuz ꝓ obiecto vlti/
mo: ſed ſeipſum cui vult deũ. Aut erit delectatio: in q̃
cõplacet in deo ⁊ in bono: qđ habet deus: qua quidem
cõplacẽtia foꝛmalr̃ quieſcit ⁊ trãſfoꝛmat̃ in eũ: ⁊ hoc
vtiqz verũ eſt. Relinquit̃ g̃ ꝙ delectatio ⁊ complacẽ
tia: q̃ btũs geſcit in deo ſit amoꝛ fruitiu⁹. ❡ Scdo.
Amoꝛ ille eſt btificus ⁊ fruitio pñe: q eſt actus potiſſi/
mus charitatis: ſz talis eſt ꝯplacẽtia vltimata in deo.
g̃ vltimata cõplacẽtia ⁊ delectatio dei eſt amoꝛ beati/
ficus: ⁊ fruitio beatoꝝ. ❡ Tertio. Ille actus quo vlti/
mate de⁹ attingit̃ a creatura rõnali eſt maxĩe btific⁹:
cũ btitudo ſit vltimus finis: ſed cõplacere ⁊ delectari
in deo eſt act⁹ attingẽs deũ imediate: ⁊ nõ viſionẽ bei
ficã: aut aliqd creatũ: ⁊ eſt actus vltimus circa deum: ⁊
ſm rectã rõnez vltimo expectat̃ ⁊ deſiderat̃: debet ẽt
btũs viſionez dei deſiderare: vt ex hoc in bono diuino
magis valeat cõplacere ⁊ ꝯgaudere. vñ nõ optat com
placere in deo vt magis videat: q2 eſſet amoꝛ cõcupi/
ſcentie: ſed optat videre: vt amplius cõplaceat ⁊ ꝯgau
deat de bono diuino. g̃ actus ille eſt maxime btificus
vt videt̃. ❡ Quarto. Ille actus qui ſm ſuã rõnez ad
nullũ aliũ actũ oꝛdinat̃: ſed ſolũ ad obiectũ: habet rõ
nem vltimi finis foꝛmalis: ⁊ p ꝯñs actus btifici: cum
actus btificus ſit vltimus finis foꝛmalis: ſicͭ obm bea
tificuz eſt vltimus finis obiectalis: ſed complacere in
deo ⁊ in bono eius vltimate ⁊ pꝛopter ſe eſt actus ex
natura ſua nõ oꝛdinabilis ad aliũ actũ: ſed tñmõ ad
obiectum: interrogatus nãqz beatus quare vult com/
placere in deo ⁊ in bono ipſius: reſpõdet ꝙ ꝓpter ipm
met deũ: qꝛ ita decet: interrogatus aũt cur vellet vi/
dere deuz: nulli dubiũ reſpõderet: qꝛ in bono dei ma

gis poſſet complacere: cu⁊ etiā virtuoſus velit videre
felicem ſtatum amici: vt cōgaudeat illi ⁊ complaceat
in eo. q̃ euidēter apparet: ꝙ actus ille eſt ſumme beati
ficus ⁊ fruitiu⁹. Hec ſunt argumenta eius in p̄ſenti di
ſtinctiōe. ¶ Quinto pōt argui ꝑ dicta eius ſup 4.ᵒ ſen.
vbi. d̃. Iſta inqͭt poſitio defectus ſui ſumpſit initiu⁊: qꝛ
eſtimat oēm delectationē ferri ſup habitionē rei ⁊ ꝯſe
qui opationē: ſicut pulchritudo ſequit̄ ⁊ pficit iuuētu
tem: nullāq⁊ delectatione⁊ īmediate cadere ſup obm
ipm. hoc aūt inqͭt nō eſt veꝝ. Eſt. n. duplex delectatio:
vna ſiqdē eſt ſummū bonū: in q̄ cōſiſtit felicitas: que
trāſit directiſſime ſup deū obiue. Alia vo q̄ nō ē p̄nci
pale bonū ſ⁊ pficit opationē: ſicut pulchritudo iuuētu
te⁊: ⁊ orit̄ ex ipſa opatiōe: ⁊ hec eſt delectatio q̄ tranſit
ſup btificā viſionē ⁊ habitōe⁊ dei. In p̄ma ꝯſiſtit eēn
tialiter btitudo. In ſcda accñtalr. In p̄ma eſt vera frui
tio: que eſt ſimplex act⁹. ſ. delectatiōis ⁊ cōplacētie. ſe
cūda vo nō eſt fruitio. vñ qꝛ aliq doctores non potue
rūt videre aliā delectationē niſi illā: q̄ orit̄ ex viſione
diuina: dixerūt ꝙ btitudo nō pōt eēntialiter cōſiſtere
in delectatiōe: nec eē p̄ncipale bonū: q vo pñt ꝯcipere
ducti expiētia vtuoſi amoris: ꝙ complacere in deo eſt
q̄dā ſumma delectatio: de q̄ dicit ꝓpha. Delectare in
dño. ⁊ Letamini i dño ⁊c. iſti iquit facilr pñt aduerte
re q̄uo delectatio ſit p̄ncipale bonū: ⁊ q̄uo in eo beati
tudo ꝯſiſtit. Hec ſunt argumēta ꝯ ꝯnes ⁊c.

Ad primum ꝯ tertiā ꝯne⁊ ꝯcedit̄: ꝙ fruitio
eſt nobiliſſima opatio volūta
tis: ⁊ ſilr ꝙ amor pōt dici p̄ncipaliſſima opatio volun
tatis: ſ⁊ diuerſimode. nā amor eſt p̄ncipiu⁊ oīum affe
ctionū: delectatio vo eſt finis earū. vñ ſctūs Tho. p̄ ꝯ
Gētiles cap. 92. dicit. (Amor ⁊ gaudium ſunt p̄ncipia
oīum affectionū: amor qdē ꝑ modū p̄ncipij mouētis:
gaudiū vo ꝑ modū finis.) Hec ille. Idē ponit p̄ma 2ᵉ
.q. 25. arti. 2.ᵒ dicēs. (Or ſm ordinē generatiōis amor
p̄cedit deſideriū: ⁊ deſideriū delectatione⁊: ſ⁊ ſm ordi
nem intētionis eſt eꝯ. nā delectatio intēta cauſat deſi
deriū ⁊ amorē: delectatio. n. eſt fruitio boni: q̄ eſt quo
dāmō finis ſicut ⁊ ipm bonū.) Hec ille. ¶ Ex q̊ p⁊: ꝙ
fruitio: que eſt delectatio eſt potior amore: cū ſit finis
amoris: vt ēt ipſe māifeſte dicit p̄ma 2ᵉ. q. 34. arti. 4.
ad p̄mū. (Amor (inquit) ⁊ deſideriū ſunt priora dele
ctatiōe in via gnōnis: ſ⁊ delectatio eſt p̄or ſm rōnem
finis: q in opatōib⁹ maxie h⁊ rōnē p̄ncipij.) ¶ Ibidē
etiā oñdit in illo arti. q̄uo delectatiōes appetitus itel
lectiui ſunt regula moralis bonitatis ⁊ malitie: ⁊ ſm
ipſas quis iudicat̄ bon⁹ vel malus: ſicut ex fine ſumi
tur regula vel iudiciū in opatiōib⁹. ¶ Ex qb⁹ ſatis pa
tet q̄uo delectatio eſt potior amore: l⁊ amor ſit princi
piū oīu⁊ paſſionū ſi loquamur de amore appetit⁹ ſen
ſitiui: vel oīum actuū volūtatis ſi loquamur de amo
re appetit⁹ itellectiui: in quo amor nō dr̄ paſſio: ſic nec
gaudiu⁊: nec delectatio. vt ꝓbat̄ p̄ma 2ᵉ. q. 22. arti. 3ᵒ
ad 3ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ amor differt realr a delecta
tiōe. vt dicit ſctūs Tho. p̄ᵃ 2ᵉ. q. 26. arti. p̄. vbi ponit in
ſolutiōe ſcdi: ꝙ amor non dr̄ eſſe timor: aut cupiditas:
aut gaudiū eſſentialiter ſed cauſalr: ⁊. q. 23. arti. 4. vbi
oñdit q̄uo ſunt vndecim paſſiones ſpecie differentes:
ſex quidem in concupiſcibili. ſ. amor: odiū: deſideriū:
fuga: delectatio: triſtitia. in iraſcibili aūt quinq⁊. ſ. ſpes:
deſpatio: timor: ⁊ audacia: ⁊ ira. ¶ Totidē āt act⁹ ſpe
cie differentes ſunt in voluntate: ſed actus volūtatis
nō dicit̄ ꝓprie paſſio: ſed actus appetitus ſenſitiui: vt
ſupra dcm̄ eſt. ¶ Idē ponit quo ad diſtōnem talium
actuū vel paſſionū. 3. ſen. diſt. 26. q. p̄ᵃ. arti. 3ᵒ. Tunc cū

Propt̄ cōl
cationē talis
act⁹ ad orga
nū cōpale: ſ⁊
volūt. ſimplx
operatio eſt.

dicit arguēs: ꝙ ſi delectatio differat ab amore ñ ſe ha
bebit illa fruitio ad amorē: ſicut viſio ad comprehen
ſionem: cōcedit̄ ꝙ nō eodē mō ſe hñt quo ad realem
diſtinctionē aut indiſtinctionē abſolutoꝝ: ſed bene ſe
habēt iſta duo ſicut illa duo quo ad p̄ſuppoſitionē vl̄
ſequelā: ſicut eni⁊ cōprehenſio ſequit̄ viſionē: ita frui
tio amorē: ſed tñ cōprehenſio nō addit ſupra viſionē
niſi reſpectū quēdā: comprehenſio eni ſm ſcm̄ Tho.
p̄ma 2ᵉ. q. 4. arti. 3. nō eſt alia operatio p̄ter viſionem:
ſed eſt quedā habitudo ad finē habitu⁊: ita ꝙ non eſt
alia opatio: ſed eſt relatio fundata in opatiōe: q̄ deus
habetur ⁊ tenet̄ p̄ſens: ſecus eſt de fruitōe vel delecta
tiōe reſpcū amoris. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ p̊ ꝙ nō ē mēs ſancti
Tho. qn ad btitudinē reqrat̄ alia delectatio p̄ter illā:
que habet̄ de dei viſiōe. vñ ſctūs Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 28. ar.
p̊ ⁊ 2ᵒ. (Oñdit q̄uo duplex gaudiū de deo haberi pōt.
vno mō ſm ꝙ gaudemus de bono diuino in ſe ꝯſide
rato. alio mō ſm ꝙ gaudemus de bono diuino ꝓut a
nobis participat̄. p̄mū aūt gaudiū eſt melius: qꝛ pro
cedit p̄ncipalr ex charitate.) Hec ſunt vba eius arti.
p̊mo ad 3ᵐ. Arti. aūt 3ᵒ oſtēdit q̄uo vtrūq⁊ gaudiū erit
plenū in futura btitudine: ait eni⁊ ſic. (Gaudiu⁊ cōpa
rat̄ ad deſideriū ſicut quies ad motum: eſt aūt plena
quies cū nihil reſtat de motu. vñ tūc eſt gaudiū plenū
qñ iam nihil deſiderandum reſtat: quādiu aūt in hoc
mundo ſumus: nō quieſcit in nobis motus deſiderij:
qꝛ adhuc reſtat ꝙ deo appropinquemus ꝑ grāꝫ: ſ⁊ qñ
iam ad btitudinē pfectā puentū fuerit: nihil deſiderā
dū reſtabit: qꝛ erit dei plena fruitio: in q̄ hō obtinebit
qcqd ēt circa alia deſiderauit: ⁊ iō qeſcit deſideriū nō
ſolū quo deſideramus deū: ſ⁊ ēt erit oīum deſiderioꝝ
qes. vñ gaudiū btōꝝ erit plenū ⁊ ſimpliciſſimū: qꝛ
plus obtiebit q̄ꝫ deſiderare ſufficit: qꝛ tñ nulla creatu
ra eſt capax gaudij de deo ei cōdigni. inde eſt ꝙ illud
gaudiū oīno plenū nō cauſat̄ in homine: ſ⁊ potius ho
mo intrat illud ſm ꝙ dr̄ Matth. 25. Intra in gaudiū
dñi tui.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ p⁊: ꝙ ad beatitudinē nō
ſolum requirit̄ gaudium de habitione dei: qð ipſe vo
cat quietem deſiderij: quo deſiderabat̄ de⁹: imo etia⁊
gaudiū de ipō bono diuino i ſe ꝯſiderato: de quo dic̄
ꝙ hō itrat in illud gaudiū. ¶ Dico 2ᵒ ꝙ minor dicti
argumēti eſt falſa: ipſa eni delectatio quā fruitionē di
cimus eſt qetatio tā in deo q̄ꝫ in ei⁹ viſiōe: vt in ſequē
tibus clarius apparebit. ¶ Ad illud Gregor. dr̄: ꝙ mi
nor eſt falſa: nec ꝓ prio v⁊. p̄ſupponit. n. aliquē amorē
eē: idem ꝙ delectatio. ¶ Ite⁊ aſſumptū eſt falſum.
¶ Ad p̊ᵐ coꝝ: que ꝯ eādē ꝯnē iducta ſunt dr̄: ꝙ rñſio
ibi data eſt ſufficiēs. illā. n. ſnialiter ponit ſctūs Tho.
p̄ᵃ 2ᵉ. q. 26. arti. 2ᵒ vt fuit recitatū in ꝓbatiōe 3ᵉ ꝯnis.
Eādē ēt ponit. q. 23. arti. 4. dicēs. (Omne mouēs tra
hit ad ſe quodāmō paſſiōes: vel a ſe repellit: ⁊ trahen
do qdē ad ſe tria facit in ipſo. Primo dat ei iclinatio
nē vel aptitudinē vt in ipm tendat: ſicut cū corp⁹ leue
qð eſt ſurſu⁊ dat leuitatē corpi genito: ꝑ quā h⁊ iclina
tionē ⁊ aptitudine⁊ ad hoc ꝙ ſit ſurſu⁊. Scdo ſi corp⁹
gnātū eſt extra ꝓpriu⁊ locū: dat ei moueri ad locum.
Tertio dat ei qeſcere in loco cū puenerit: qꝛ ex eade⁊
cā aliqd qeſcit in loco: ꝑ quā mouebat̄ ad locū: ⁊ ſimi
liter eſt intellr̄ndū de cā repulſionis. In motib⁹ aūt ap
petitiue ptis bonū habet q̄ſi virtutē attractiuā: malū
aūt q̄ſi virtutē repulſiuā: bonū igit̄ p̊mo in potētia ap
petitiua cāt quādā inclinationē: ſeu aptitudinē: ⁊ con
naturalitatē ad bonū: qð pertinet ad paſſionē amoris
cui ꝑ ꝯtrariū rñdet odiū ex parte mali. Scdo ſi bonū
nōdū ſit habitū: dat ei motū ad conſequendū bonu⁊

Plenu⁊ ac
ſimpliciſſi
mū erit btōꝝ
gaudium.

Amor: deſi
derium ⁊ de
lectatio dr̄nt.

amatũ: ꝛ hoc pertinet ad paſſionē deſiderij: vel cōcupi
ſcentie: ꝛ ex oppoſito ex parte mali eſt fuga vel abhomina/
tio. ¶ Tertio cũ adeptum fuerit bonuȝ dat appetitui
quādā quietationē in bono adepto: ꝛ hoc ꝑtinet ad de/
lectationē vel gaudiũ: in paſſionib⁹ aũt iraſcibilis ꝓſup
poniť quedā aptitudo vel iclinatio ad ꝓſequendũ bo
nuȝ: vel fugiēdũ malũ ex cōcupiſcibili: que abſolute re
ſpicit bonũ vel malũ: ꝛ reſpectu boni nōduȝ habiti eſt
ſpes vel deſperatio: reſpectu aũt mali nōdũ iniacētis
eſt timor ꝛ audacia: reſpectu aũt boni iam adepti non
eſt aliqua paſſio in iraſcibili: qꝛ iā nō hȝ rationē ardui
ſed ex malo iam iniacēti ſequitur paſſio ire.) Hec ille.
¶ Idē ponit 3° ſen. diſt. 26. q. i. arti. 3. ꝛ de veritate. q. 26.
arti. 4°. ¶ Ex qbus pȝ diuiſiōem ſuperi⁹ datā fuiſſe bo/
nam. Tunc ad iprobationē eius negať aſſumptũ. ſ. ꝙ
amor ꝓcedēs deſiderium eſt delectatio: ille ſiquidem
amor nō eſt delectatio: ſed cā delectationis: eſt tñ ꝗdā
cōplacētia: ꝙ eniȝ ſit cōplacētia pȝ: naȝ ſanctus Tho.
ꝑma ſcđe. q. 26. arti. ſcđo diť. (ꝙ ꝑma imutatio appeti/
tus ab appetibili eſt amor: q nihil aliud eſt ꝙ̄ cōplacē/
tia.) Hec ille. ¶ Nō tñ ſequitur ꝙ ille amor ſi eſt cōpla
cētia: ꝙ ſit delectatio: nō eniȝ idē eſt cōplacētia ꝛ dele
ctatio. ¶ Et cũ dř: ꝙ idē eſt dictu. delector i te: ꝛ diligo
te: hoc negať: anteꝙ̄ eniȝ bonũ qđ amatur habeať: vel
ſit preſens: vt eſt poſſibile amanti: nō delectať: licȝ dili
gatur ꝛ cōplaceat: vnde ſcūs Tho. 3. ſen. diſ. 27. q. i. arti. 3.
dicit. (Sciendũ (inquit) ꝙ qñ amatuȝ eſt preſens rea
liter ſm ꝙ eſt poſſe tunc eſt delectatio ſicut ex coniun/
ctione maxime cōuenientis: quādo aũt ē oio abſens ſȝ
rem: tunc maxime affligit: ſicut ex diuiſione cōtinui ſe/
quitur dolor: qꝛ amor eſt vis cōtinuatiua: ꝛ inde dř: ꝙ
amor facit languere: qñ autē eſt ſm aliqd preſens: ꝛ ſȝ
aliquid abſens: tũc hȝ delectationē admixtā afflictio/
ni.) Hec ille. ¶ Ex qbus apparet: ꝙ falſum eſt illud
qđ arguens ſupponit. ſ. ꝙ idē ſit dictu. diligo te: vel cō/
placeo in te: ꝛ delector in te: nā cōtingit in bono abſen/
ti cōplacere: nō tñ delectari: vt dictũ eſt. ¶ Sciendũ
tñ ꝙ cũ dicimus: ꝙ delectatio reqrit pñtiaȝ amati: ꝙ
triplex eſt gradus delectatiōis ſm ꝙ triplex ē gradus
preſentie ſm ſcm̄ Tho. nā ꝑma ſcđe. q. 32. artic. 3. ait.
(Delectatio cauſať ex preſentia boni cōuenientis ſm
ꝙ ſentiť vel qualitercũꝙ̄ percipiť: eſt aũt aliqd ꝓ̄ſens
nobis dupľr: vno modo ſm cognitionē ꝑut. ſ. cognituȝ
eſt in cognoſcēte ſm ſuā ſimilitudinē: alio mō ſm reȝ
ꝑut vnũ alteri realiter cōiungiť vel actu vel potentia
ſm quēcũꝙ̄ cōiunctionis modũ: ꝛ qꝛ maior eſt cōiun/
ctio ſm rē ꝙ̄ ſm ſimilitudinē: que eſt cōiunctio cogni/
tionis: item maior eſt cōiunctio rei in actu ꝙ̄ in poten/
tia: ideo maxima delectatio eſt: que fit per ſenſũ: q req
rit ꝓ̄ſentiā rei ſenſibilis. Scđȝ aũt gradũ tenet delecta
tio ſpei: in qua nō ſolũ eſt cōiunctio delectabilis ſȝ ap
prehēſionem: ſed ēt ſm facultateȝ: vel poteſtatē adipi
ſcendi bonũ: qđ delectat. 3m autē graduȝ tenet delecta/
tio memorie: que hȝ ſolā cōiunctionē apprehenſiōis.)
Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cōplacēs non delectat niſi ſit
aliquo modo ꝓ̄ſens. ¶ Sciendũ eſt ēt: ꝙ ad gaudiuȝ
aut ad delectationē ſiľr nō requiritur ꝯiunctio boni: aut
ꝓ̄ſentia appetibilis ad appetētē: ſed ſufficit hoc: vel pre
ſentia boni ad aliqd: qđ diligitur. Unde ſanctus Tho.
ſcđa ſcđe. q. 28. arti. ꝑ̊ dicit. (Gaudiũ ex amore cauſať:
vel ꝓpter ꝓ̄ſentiā boni amati: vel etiā ꝓpter hoc: ꝙ ipſi
bono amato ꝓpriũ bonũ ineſt: ꝛ cōſeruatur: ꝛ hoc ſcđȝ
maxime pertinet ad amorē beniuolētie: per quā aliqs
gaudet de amico ꝓſpere ſe habēte: etiaȝ ſi ſit abſens.)
Hec ille. ¶ Et ſic vt de gaudio: ita dicendũ eſt de dele
ctatione: cũ omne gaudiũ ſit delectatio: ſed nō ecōtra
vt ipſe ponit ꝑma ſcđe. q. 31. arti. 3°. ¶ Ad ſcđȝ negatur
minor. Amor eniȝ cōcupiſcētie nō eſt gaudiũ: nec de/
lectatio: nec ꝯcupiſcētia: ſed cauſat deſideriũ: vel cōcu
piſcētiam: aut delectationē: vnde arguēs in illa diuiſio
ne decipiť credēs: ꝙ amor cōcupiſcētie ſit cōcupiſcen
tia: ꝛ amor amicitie ſit amicitia: qđ nō eſt verũ. Unde
ſanct⁹ Tho. ꝑma ſcđe. q. 26. art. 4. dicit: ꝙ amor nō di
uiditur per amicitiā ꝛ ꝯcupiſcētiā: ſed per amoreȝ ami
citie ꝛ cōcupiſcētie: cui⁹ cāȝ aſſignat: qꝛ amor eſt paſſio
vel actus: ſed amicitia eſt habitus: vt diciť. 8. ethicoꝝ. Cap. 2°.
Habitus aũt nō poteſt eſſe pars diuiſiua paſſionis vel
actus: cōcupiſcētia ēt eſt alia paſſio ab amore: ꝛ ſic non
pōt diuidere amorē. ¶ Sed ad itellectum huius diui
ſionis ſciendũ: ꝙ ſicut dicit ſanct⁹ Tho. ꝑmo ꝯtra Gē/
tiles. ca. 92. (Cũ alie operatiōes aīe ſũt circa vnũ obie/
ctum tñ: ſolus amor ad duo obiecta ferri videť: per h. n.
ꝙ itelligimus vel gaudemus: ad aliquod bonũ aliqua
liter nos habemus: amor aũt aliqd alicui vult: hoc eni
amare dicimur: cui aliqđ bonũ volumus ſm predictũ
modũ: vnde ꝛ ea que cōcupiſcimus: ſimpľr qdē ꝛ pro/
prie deſiderare dicimur: nō aũt amare: ſed potius nos
ipſos: qbus ea ꝯcupiſcimus: ꝛ ex hoc ipſa per accidens
nō ꝓprie dicunť amari.) Hec ille. ¶ Idē ponit ꝑma
ſcđe: vbi ſtati dixit. (Sicut (igr) phūs dicit 2° rhetorico
rũ. amor eſt velle alicui bonuȝ. Sic ergo mot⁹ amoris
in duo tēdit. s. in bonũ: qđ quis vult alicui. s. ſibi: vel al/
teri: ꝛ in illud: cui vult illud bonum. Ad illud ergo bo/
num: qđ quis vult alteri: habetur amor ꝯcupiſcētie: ad
illud aũt cui qs vult bonũ: habeť amor amicitie. Hec
aũt diuiſio eſt ſm prius ꝛ poſterius: nā illud qđ amať
amore amicitie ſimpľr ꝛ per ſe amatur: qđ autē amať
amore cōcupiſcētie nō ſimpľr ꝛ ſm ſe amať: ſed amať
alteri.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pȝ: ꝙ idē motus amoris eſt
amor ꝯcupiſcētie reſpectu vni⁹: ꝛ amor amicitie reſpe
ctu alteri⁹: ꝛ ſiľr quomodo amor cōcupiſcētie nō eſt cō
cupiſcētia: ſed eſt amor rei: que cōcupiſciť nō per actũ
amoris: ſed alio actu diſtincto. Unde ſm ſcm̄ Tho. ꝑ̊
ſcđe. q. 30. arti. 2. (Amor: ꝯcupiſcētia: ꝛ delectatio ſunt
tres act⁹ ſpē differētes ꝓpter diuerſam rōneȝ obiecti:
delectabile. n. inquātũ adaptat ſibi appetitũ ꝛ confor/ Amor ꝯcup. ꝛ delect. ſpē differũt.
mat quodāmodo cauſat amorē: inꝙ̄tuȝ vō abſens tra
hit ipm ad ſe: ꝛ cauſat ꝯcupiſcētiā: inꝙ̄tũ vō pñs qetat
in ſeipſo: ꝛ cauſat delectationē.) Hec ille. ¶ Patȝ ſiľr
ex predictis: ꝙ diuiſio illa amoris in amorē cōcupiſcē
tie ꝛ amicitie nō eſt diuiſio in diuerſos actus ſm rem:
ſed eſt diuiſio vnius actus ſȝ diuerſos reſpect⁹ ad duo
obiecta: que reſpicit. ¶ Et ſi dicatur: quō diſtinguis tu
amorē cōcupiſcētie a cōcupiſcētia: oē eniȝ qđ concupi
ſciť amať amore cōcupiſcētie: ꝛ ēꝯ: ꝛ ſic vř ꝙ idem eſt
amari amore ꝯcupiſcentie: ꝛ deſiderari: vel cōcupiſci.
¶ Dico ꝙ minor falſa eſt. Nā amor ꝯcupiſcētie inꝙ̄/
tũ hꝫ ꝛ ꝯcupiſcētia: vel deſideriũ inꝙ̄tuȝ hꝫ hñt aliud
ꝛ aliud obiectũ. nā amor cōcupiſcētie non aſpicit illud
reſpectu cui⁹ dř cōcupiſcētia: vt abſens: vel nō habitũ
nā pecunia habita ꝛ poſſeſſa amať amore ꝯcupiſcētie:
ſȝ nō deſiderať nec ꝯcupiſciť. nā ꝯcupiſcētia vľ deſide
riũ aſpicit bonũ: vt abſens. Amor ergo ꝯcupiſcētie a/ Quō amor ꝯcup. a cōcupiſcibili diſtinguatur.
ſpicit bonũ: vt eſt bonũ alteri: ꝛ nō vt ē bonũ in ſe ſolũ:
ſed deſideriũ: aut ꝯcupiſcētia aſpicit bonuȝ: vt abſens
eſt. Unde Damaſcen⁹ diť. (Expectatũ bonũ ꝯcupiſcē/
tiam cōſtituit: pñs vero letitiā:) ꝛ recitat ſcūs Tho. ꝑ̊
ſcđe. q. 30. arti. 2°. ad ꝑ̊m. Et ſic patȝ: ꝙ concupiſcentia ꝛ
amor ꝯcupiſcētie hñt diuerſa obiecta: amor. n. ꝯcupiſcen
tie abſtrahit a pñti ꝛ a futuro: nō aũt ꝯcupiſcētia: cum

ferat in nõ habitum ⁊ abſens. ¶ Et ſi dicas cur amor
reſpectu boni in alio dr̃ amor ꝯcupiſcẽtie: Dico ꝙ ꝯcu
piſcẽtia dupl'r capit: vno modo put eſt idẽ: qd̃ deſide
riũ: ⁊ a tali ꝯcupiſcẽtia nõ nominat amor cõcupiſcen
tie: alio mõ ꝯcupiſcẽtia dicit general'r oẽm motũ volũ
tatis vel appetitus in illud qd̃ eſt bonũ alicui pſertim
toti cõpoſito: vnde ꝯcupiſcẽtia dr̃ q̃ſi ſimul cupiſcẽtia
ſcʒ corporis ⁊ aie. Eſt enĩʒ ꝯcupiſcẽtia ẜʒ ph̃m p rheto
rice: ⁊ recitat ſcũs Tho. pma ſcd̃e. q. 30. artic. p. appetit⁹
delectabilis boni. ſ. ſenſibilis: qd̃ eſt bonũ totius ꝯiũcti
⁊ a tali ꝯcupiſcẽtia nomiat amor ꝯcupiſcẽtie. Ad hũc
ſenſum exponit ſcũs Tho. illud Aug. 83. qõnũ. (Cupi
ditas eſt amor rerũ trãſeũtiũ) p^a ſcd̃e. vbi dixit. (Põt
etiã aliter dici: ꝙ amor reſpectu illius: qd̃ eſt bonũ alte
ri dr̃ amor ꝯcupiſcẽtie: qꝛ ꝯuenit cũ ꝯcupiſcẽtia ⁊ deſi
derio in hoc: ꝙ amor ꝯcupiſcẽtie: ⁊ ꝯcupiſcentia eſt re
ſpectu illius: qd̃ eſt bonũ alteri: ſed in hoc differunt: qꝛ
cõcupiſcẽtia ꝓprie dicta aſpicit illud: vt abſens: amor
autẽ ꝯcupiſcẽtie abſolute: ⁊ ꝓpter ipſam ꝯcupiſcẽtiaʒ
talis amor: licʒ nõ ſit ꝯcupiſcẽtia: tñ dr̃ amor ꝯcupiſcẽ
tie.) ¶ Ad 3^m negatur maior: nec ꝓbatio valʒ: nõ enĩʒ
eſt idẽ dictu: placibilis es mihi: ⁊ delectabilis es mihi:
qꝛ multa placẽt: que nõ delectãt: ſed potius ſunt cã tri
ſtitie: vt patuit in ſolutiõe pmi. ¶ Ad 4^m negatur mi
nor. Unire enim aliter cõuenit amori ꝙ̃ delectationi
vnde ſcũs Tho. pma ſcd̃e. q. 25. arti. 3. ad 2^m. (Duplex
(inquit) eſt vnio amati ad amantẽ: vna qdẽ realis ẜʒ
ꝯiunctionẽ ad rem ipſaʒ: ⁊ talis vnio pertinet ad gau
dium vel delectationẽ: que ſeqtur deſideriuʒ. Alia eſt
vnio affectiua. ſ. ẜm aptitudinẽ ⁊ ꝓportioneʒ: put. ſ. ex
hoc ꝙ aliqd hʒ aptitudinẽ ad alterũ: ⁊ iclinationẽ iaʒ
participat aliqd ei⁹: ⁊ ſic amor vnionẽ iportat: que qdẽ
vnio precedit motũ deſiderij.) Hec ille. ¶ Silr. q. 28
arti. p. ad pmũ dicit (Qꝛ delectatio reqrit ſicut cauſaʒ
realẽ vnionẽ. ſ. pñtiã amati ad amantẽ: deſideriũ ṽo
eſt in reali abſentia amati: amor auteʒ in abſentia ⁊ in
pñtia.) Hec ille. ¶ Ex qbus pʒ: ꝙ ipſe amor vnit for
maliter: cũ ſit quedaʒ vnio: delectatio aũt nec vnit for
maliter nec effectiue: ſed effectus eſt vniõis: ⁊ ſicut di
ctum eſt de vnione illa dicendum eſt de alijs: que ar
guens enumerat: verũ aliqua falſa ponit. ſ. ꝙ amare ẽ
qeſcere in amato: hoc enĩʒ falſum eſt: qꝛ quies nõ attri
buitur amori: ſed delectationi trãſformatio: ſimil'r nõ
attribuitur delectatiõi: ſed amori. Male etiã aſſignat
effectus amoris: ⁊ multũ volũtarie: effectus enĩʒ amo
ris ſunt vnio: inheſio: extaſis: zelus: liquefactio: fruitio:
feruor: ⁊ lãguor: vt declarat ſanctus Tho. pma ſcd̃e. q.
28. ex dictis Dionyſij: ⁊ 3° ſen. diſt. 27. q. i. arti. p.: vbi ẽt
dat differẽtiã iter vnionẽ: que attribuit amori: ⁊ illaʒ
que attribuitur delectationi. (Amor enĩʒ vehemẽtior
eſt delectatione: qꝛ amor eſt per iformationeʒ appetit⁹
ab appetibili: delectatio aũt per cõiunctionẽ ex re pre
ſenti ſibi cõueniẽte: nõ eſt aũt tãta ꝯiunctio rei ad reʒ
quãta eſt appetitus ad appetibile: qꝛ res aduenjẽs: que
delectationẽ cauſat: nõ ꝯiungit ẜm nãm: qꝛ hoc nõ fit
illud: vnde eſt quaſi ꝯiunctio cõtactus: ſed appetit⁹ eſt
ipſi⁹ appetibilis ẜm ſuã nãʒ ⁊ ſubſtãtiã: vnde qñ appe
titus iformat per appetibile eſt q̃ſi ꝯiunctio cõtinuita
tis ⁊ cõcretiõis: vnde amor plus vnit ꝙ̃ delectatio: qꝛ
facit ꝙ amãs ſit ẜm affectũ ipſa res amata: delectatio
aũt per participationẽ alicuius ab illo: ẜm ꝙ eſt real'r
pñs.) Hec ille. ¶ Ad qntũ rñdet ſcũs Tho. pma ſcd̃e.
q. 26. art. p. dicẽs (Qꝛ illa diuiſio amoris: quã põit Aug.
14. de ciui. dei: diuidẽs amorẽ in letitiã cupiditatem ⁊
hmõi eſt ꝑ cãʒ ⁊ nõ per ẽẽntiã: timor. n. dr̃ eſſe amor: cupi

Reddito p^a rõ amor ꝯcupiſc. ſit reſpectu bõi i alio

Amõ formalr ſed delec. nec formalr nec effe. vnit.

Maior eſt amoris vnio ꝙ̃ delec.

ditas: gaudiũ: nõ qdẽ eſſential'r: ſed cauſal'r.) Hec ille.
¶ Intẽdit aũt ꝙ amor eſt pma paſſio appetitus ⁊ ra
dix ac cã oĩuʒ affectionuʒ ẜm ꝙ ipſe ꝓbat pma parte
q. 20. arti. p. ⁊ ꝯtra Gẽtiles libro p cap. 92. ⁊ 3° ſen. diſti.
27. q. i. arti. 3° ⁊ pma ſcd̃e. q. 28. articu. 5° vbi dicit. (Si
amatũ fuerit pñs ⁊ habitũ cauſat delectatio: ſiue frui
tio: ſi autẽ fuerit abſens: ſequũtur alie due paſſiones. ſ.
triſtitia de abſentia: que ſignificat per languorẽ ⁊ intẽ
ſum deſideriũ de ꝯſecutiõe amati: qd̃ ſignificat ꝑ fer
uorẽ. Articulo etiã ſequenti ad ſcd̃m dicit: ꝙ ex amore
cãtur deſideriũ: triſtitia: delectatio: ⁊ oẽs alie paſſiões.
Unde oĩs actio que ꝓcedit ex quacũqꝫ paſſione ꝓce
dit ex amore: ſicut ex pma cã.) Hec ille. ¶ Ad ſextuʒ
negat maior: ſicut enĩʒ dicit ſcũs Tho. pma ſcd̃e. q. 23.
arti. 4°. (Licʒ paſſiones differant ẜm actiua: que ſunt
paſſionũ obiecta aĩe: tñ differẽtia actionum põt dupl'r
attẽdi. Uno mõ ẜm ſpẽm vel nãʒ ipſoꝝ actiuoꝝ: ſicut
ignis differt ab aqua. Alio mõ ẜm diuerſaʒ ṽtutẽ acti
uaʒ: diuerſitas aũt actiui vel motiui quantũ ad ṽtutẽ
mouẽdi põt accipi in paſſionib⁹ aĩe ẜm ſimilitudinẽ agẽtiũ nã
liuʒ: oẽ enĩʒ mouẽs trahit ad ſe patiẽs vel a ſe repellit:
trahẽdo qdẽ ad ſe tria facit: pmo dat ei iclinationẽ vl
aptitudinẽ: vt in ipſum tẽdat. 2° dat ei moueri ad locũ
ſuũ ſi fuerit extra. 3° dat ei qeſcere i illo loco.) Hec ille.
¶ Et ꝯſequẽter oſtẽdit quo bonũ: qd̃ hʒ virtutẽ attra
ctiuã in motib⁹ appetitiuis tria cauſat in potẽtia appe
titiua. ſ. amorẽ: delectationẽ: ⁊ deſideriũ: ⁊ corrñdet il
lis trib⁹: que agẽs nãle cauſat in paſſo vel generãs i ge
nito: nõ igit eſt plus incõueniẽs: ꝙ idẽ obiectũ in eadẽ
potẽtia cauſaret tres mot⁹ plus ꝙ̃ ꝙ ignis generãs det
ſuo genito leuitatẽ ⁊ motũ ſurſuʒ: ⁊ quieteʒ in eodẽ lo
co: nã idẽ lʒ ſit obiectũ ẜm ſpẽʒ rei: tñ hʒ diuerſam ṽtu
tẽ motiuã ẜm ꝙ ꝓponit abſolute: vt bonũ vel maluʒ:
⁊ ẜm ꝙ ꝓponit vt pñs vel abſens: vñ ſcũs Tho. pma
ſcd̃e. q. 30. arti. 2. (Diuerſitas (inqt) obiecti põt attẽdi
vel ẜm nãʒ ipſi⁹ obiecti vel ẜʒ diuerſitatẽ in ṽtute agẽ
di: diuerſitas qdẽ obiecti: que eſt ẜm rei nãʒ: facit ma͂te
ralẽ differẽtiã paſſionũ ⁊ mãleʒ. Sʒ diuerſitas: que eſt
ẜʒ ṽtutẽ actiuã: facit formalẽ differẽtiã paſſionũ: ẜm
quã paſſiones ſpẽ differũt. Eſt aũt alia rõ ṽtutis moti
ue ipſi⁹ finis vel boni: ẜʒ qd̃ eſt real'r pñs: ⁊ ẜʒ ꝙ eſt ab
ſens: nã ẜm ꝙ eſt pñs facit in ſeipſo qeſcere: ẜm aũt ꝙ
eſt abſens facit ad ſeipm moueri. Unde ipʒ delectabi
le ẜʒ ſenſuʒ: inq̃ʒtũ appetitũ ſibi adaptat quodãmodo
⁊ ꝯformat cãt amorẽ: inq̃ʒtũ ṽo abſens attrahit ad ſe
ipſuʒ cauſat cõcupiſcẽtiã: inq̃ʒtũ ṽo preſens quietat in
ſeipſo cauſat delectationẽ.) Hec ille. ¶ Ad ſeptimuʒ
pʒ ſolo per idẽ: nõ enĩ eſt incõueniẽs idẽ agẽs ẜm nãʒ
rei ꝓducere diuerſos effect⁹: cũ eſt multiplex ẜʒ ṽtutẽ
actiuã: cuiuſmodi eſt bonũ diuerſimode apprehẽſum:
illud. n. eſt vnũ agẽs ẜm nãm ⁊ ſpẽʒ ſuã: ſed eſt multi
plex in rõne obiecti. Unde ſanctus Tho. pma ſcd̃e. q.
35. arti. 3. ad pmũ dicit ſic. (Cũ obiectũ appetit⁹ aĩalis
ſit bonũ apprehẽſuʒ ptinet quodãmodo ad diuerſita
tẽ obiecti.) ¶ Ad 8^m negat mior: nõ enĩʒ odiũ eſt tri
ſticia: nec ecõtra. nã odiũ ⁊ diſplicẽtia eſt reſpectu mali
abſolute ꝯſiderati: ſicut amor ⁊ ꝯplacẽtia ſũt reſpectu
boni abſolute apprehẽſi: triſtitia aũt eſt reſpectu mali
pñtis: ſicut delectatio reſpectu boni preſentis. ¶ Ad
9^m negat minor. naʒ delectatio perficit operationẽ per
modũ finis: vt oñdit ſanct⁹ Tho. p^a ſcd̃e. q. 23. arti. 4°
Si aũt amor pficiat operationẽ: hoc erit mediãte de
lectatione: vel ſi imediate: hoc erit ꝑ modũ pncipij ac
tiui: vt ꝓbat ſanct⁹ Tho. pma ſcd̃e. q. 28. arti. 6. vbi ꝓ
bat: ꝙ oẽ agẽs: qd̃cũqꝫ ſit illud: agit oẽm actionẽ ex ali
quo

Diuerſitas oboꝝ put diſtinguunt potẽtias ſumit ẜm diuerſitatẽ ṽtutis agẽdi: quia vt ſic hñt rõnẽ for. obioꝝ put oba ſunt:

quo amore: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ nõ eſt ſimile de amore ⁊ delectatione: vnde ꝓprie loquẽdo amor nõ pficit operationẽ ſed ipſam potiꝰ elicit: delectatio aũt ꝓprie pficit. ⁋ Ad 10ᵐ dr̃: ꝙ minor eſt falſa: aliter .n. differt dilectio a delectatione ꝙ̃ via ab obiecto in potẽtiam: ⁊ via a potẽtia ad obiectũ: differũt enĩ potiꝰ: ſicut differt leuitas a gete in locũ ſurſum: ſicut priꝰ dictũ fuit: verũtñ vtraqꝫ eſt motꝰ qdẽ appetitꝰ ab appetibili: vt oſtendit ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 31. arti. p̊. ad ſcḋꝫ vbi dicit. (Licꝫ delectatio ſit quedã quies appetitꝰ ꝯſiderata pñtia obiecti delectãtis: qḋ appetitui ſatiſfacit: tñ adbuc remanet immutatio appetitꝰ ab appetibili: rõne cuiꝰ delectatio quidã motꝰ eſt.) ⁋ Idẽ ponit de amore. q. 26. artic. 2° ad 3ᵐ. vbi ſic ait. (Amor ⁊ ſi nõ noiet motũ appetitus tendẽtẽ in appetibile: nominat tñ motũ appetitꝰ: quo imutatur ab appetibili: vt ei appetibile cõplaceat.) Hec ille. ⁋ Ex quo pꝫ: ꝙ tã amor ꝙ̃ delectatio eſt imutatio appetitus ab appetibili: ⁊ neutrũ dicit viã appetitꝰ ad appetibile: vt argumẽtũ aſſumit. ⁋ Ad 11ᵐ dr̃ ꝯformiter ad ea que dicebant̃ ad 4ᵐ: aliter enim vnit delectatio cũ delectabili ꝙ̃ dilectio cũ dilecto: vnde ꝓprie loquẽdo delectatio nõ eſt cã vnionis: ſed effectꝰ: amor autẽ eſt cã ⁊ effectꝰ vnionis. Unde. S. Tho. pma ſcḋe. q. 28 arti. p̊. ad 2ᵐ dicit. (Unio tripl'r ſe hꝫ ad amorẽ: quedã enĩ vnio eſt cã amoris: ⁊ hec qdẽ eſt vnio ſubſtãtialis quãtum ad amorẽ: quo quis ſe amat: quantum vero ad amorẽ quo amat alia eſt vnio ſimilitudinis. Quedam vero vnio eſt eẽntialiter ipſe amor: ⁊ hec eſt vnio ſm coaptationẽ affectionis: que qdẽ aſſimilat̃ vnioni ſubſtãtiali: inquãtũ amare ſe hꝫ ad amatũ in amore qdẽ amicitie vt ad ſeipm: in amore aũt ꝯcupiſcentie vt ad aliqd ſui. Quedã vero vnio eſt amoris effectus: ⁊ hec eſt vnio realis: quã amans hꝫ de re amata: ⁊ hec qdem vnio eſt ſm ꝯueniẽtiã amoris: vt enĩ phs refert 2° politice ariſtophanes dixit: ꝙ amãtes deſiderarẽt ex ambobus fieri vnũ: ſed qꝛ ex hoc accideret ambos: aut alterũ corrũpi: querunt vnionẽ: que cõuenit ⁊ decet: vt. ſ. ſimul cõuerſent̃ ⁊ colloquant̃: ⁊ in alijs hꝫ ꝯiugant̃.) Hec ille. ⁋ Ad pmũ Greg. negat̃ añs quo ad pmã ptẽ nec valꝫ ꝓbatio: falſum .n. eſt ꝙ oẽ velle ſit dilectio: ſꝫ ſolũ velle illud eſt dilectio vel amor: qḋ reſpicit bonũ abſolute nõ vt preſens vel vt habẽdũ. ⁋ Silr patꝫ ex dictis in 2ᵃ ꝯcluſione: ꝙ nõ oĩs actus volũtatis ẽ velle vel nolle: qꝛ velle ſolũ eſt reſpectu finis: ſi ꝓprie ſumatur. ⁋ Ad 2ᵐ negat̃ minor: ad ꝓbationẽ dr̃: ꝙ ꝯplacentia dr̃ eſſe quies volũtatis nõ formaliter: ſed cauſalr: qꝛ. ſ. illud: in quo ꝯplacemus per amorẽ: cauſat quietẽ volũtatis: vel eſt natũ cauſare quietẽ: que eſt delectatio iuxta illḋ. (Cũ adeſt qḋ diligitur vt delectationẽ ſecũ gerat neceſſe eſt:) vñ illa auctoritas exponẽda eſt illo mõ quo dictũ eſt de illa: que adducta ẽ ĩ loco. ⁋ Ad tertiũ negat̃ añs: nec valet ꝓbatio: nõ enĩ ſeqtur. ſi appetitus ſciẽdi ſit aliqd de genere amoris: ꝙ ſit eẽntialiter amor: ſed effectus amoris: ⁊ illo mõ itelligẽdũ eſt ꝙ oẽ velle eſt de genere amoris. ſ. vel eſſentialr vel cãliter. ⁋ Ad 4ᵐ negatur maior: nõ enĩ dicit Aug. frui eſt amare: ſed amore inherere ⁊c. per qḋ dat intelligere ꝙ fruitio eſt inheſio ⁊ quies cõſequẽs amorẽ: ſicut effectus ſuã cãm. ⁋ Ad pmũ cõtra qrtã ꝯcluſionẽ negat̃ vtraqꝫ pmiſſarũ: maior qdẽ. nã circũſtãtia nõ ſemper eſt relatio: imo põt eſſe aliqs actus: aut ſubſtantia: aut qualitas. Circũſtãtia enĩ actus nõ aliud eſt ꝙ̃ ꝯditio que eſt extra ſubſtãtiã actus humani: attingẽs tñ actũ aliquo mõ: ſiue illud ſit locus: ſiue ſit tps: aut agẽs: aut finis ⁊ hꝫ: vt declarat ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 7. ꝑ totũ ⁊ 4° ſen. diſt. 16. q. 3. arti. p̊. minor ẽt eſt falſa: nõ enĩ intentio finis eſt circũſtãtia niſi equiuoce ſumat̃ intẽtio ꝓ fine intẽto: ille .n. eſt qñqꝫ circũſtãtia: vt dr̃ pma ſcḋe q. 3. arti. 3. ad 3ᵐ: vbi ſic dicit. (Finis qui dat ſpẽm actui nõ eſt circũſtãtia actus: ſed aliqs finis adiunctus: ſicut ꝙ fortis fortiter agat ꝓpter bonũ fortitudinis nõ ẽ circũſtantia: ſed ſi fortis agat ꝓꝑ liberationẽ ciuitatis: vl' populi xpiani.) Hec ille. ⁋ Idẽ 4° ſen. vbi ſupra. Et de malo. q. 2. arti. 6. (Poſito ẽt ꝙ itẽtio finis eẽt circũſtantia: cũ hoc ſtaret: ꝙ erit actus ⁊ qd abſolutũ: ⁊ nõ relatio: vt dictũ ẽ.) Nec valꝫ qḋ dicit arguẽs: ꝙ li cuiꝰ gr̃a ſolũ dicat habitudinẽ vel relationẽ: imo dicit actũ appetitꝰ. ſ. amorẽ cũ ordine quodã: ſicut eſt intẽtio: vt ſuperiꝰ patuit. ⁋ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ intẽtio ⁊ electio nõ ſunt idẽ actus ſꝫ rẽ. Unde ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 12. art. 4. ad 3ᵐ dicit. (Motus volũtatis inquãtum fert̃ in illud qḋ eſt ad finẽ ꝓut ordinat̃ ad finẽ eſt electio. Motus aũt volũtatis qui fert̃ ad finẽ ſm ꝙ acqrit̃ per ea: que ſunt ad finẽ vocat̃ intẽtio: cuius ſignũ eſt: qꝛ intẽtio finis põt eſſe nõdũ determinatis his: que ſunt ad finem quoꝝ eſt electio.) Hec ille. ⁋ Ex quo pꝫ: ꝙ cũ intẽtio poſſit eſſe nõdũ determinatis illis: que ſunt ad finẽ reſpectu quorũ eſt electio: ꝙ intẽtio poſſit eẽ nõdum exiſtente electiõe. nã electio nõ eſt de aliquo niſi facta determinatiõe ⁊ ſentẽtia de eligẽdis. Nã ſm ſcm Tho. pma ſcḋe. q. 13. arti. 2°. (Electio eſt pacceptio vnius reſpectu alteriꝰ: neceſſe eſt ꝙ electio ſit reſpectu pluriũ: q̃ eligi pñt.) ⁋ Et arti. 3° dicit. (Qꝛ electio ſeqt̃ ſniã vl' iudiciũ: qḋ eſt ſicut ꝯcluſio in ſyllogiſmo opabilium.) Hec ille. ⁋ Ex qbus apparet: ꝙ electio qñqꝫ ſeqt̃ intentionẽ: ac per hoc nõ ſunt idẽ actus: ꝯcedit̃ tñ: ꝙ ꝑ vtrũqꝫ illoꝝ voluntas tendit tã in finẽ ꝙ̃ in ea: que ſunt ad finẽ. ſed electio incipit ab illis: que ſunt ad finẽ: intentio autẽ a fine: vt exẽplificat ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 12. arti. 4. comparãs iſtos duos actus aſcẽſui ⁊ deſcenſui. ⁋ Ad tertiũ negat̃ minor: nõ .n. intẽtio eſt relatio: ſed actus volũtatis ꝯñs actũ itellectꝰ referẽtis ⁊ ordinãtis vt expſſuꝫ fuit in qrta ꝯcl'one. ⁋ Sꝫ ꝯtra hoc: qḋ ſupponit̃ in ſolutiõe argumẽtoꝝ. ſ. ꝙ eodẽ actu voluntas qñqꝫ feratur in finem: ⁊ in illud qḋ eſt ad finẽ arguit Grego. multiplr. ⁋ Primo ſic. Si aliquis vult finem actualr: ⁊ aliqd ꝓpter finem: volitio finis eſt cã volitionis eius: qḋ eſt ad finẽ. ergo nullo actu: quo appetit̃ illud: qḋ eſt ad finẽ: ꝓpter finẽ appetitur ipſe finis: ꝯña ẽ clara: qꝛ nihil eſt cã ſui: añs pꝫ: qꝛ nihil aliud eſt. a. eſſe volitũ ꝓpter. b. ꝙ̃. a. eſſe volitũ: qꝛ. b. eſt volitũ: hoc vo nõ eſt aliud in nobis ꝙ̃ volitionẽ ipſius. b. eſſe cãm volitionis ipſiꝰ. a. ⁋ Cõfirmat̃. Qꝛ oẽ ꝓpter qḋ aliud eſt volitũ: eſt cã finalis illius: cã autẽ finalis ſꝫ phm vbicũqꝫ de ipſa loqtur eſt: cuius gr̃a: ſeu qḋ tñ valet: cuius amore aliqd fit. g̃ illud ꝓpter qḋ aliud eſt volitum: eſt cuius amore aliud eſt volitũ. Et ſic amor finis eſt cauſa amoris eius: qḋ eſt ad finẽ: nõ tñ in eodẽ genere cãe: qꝛ amor finis non eſt cã finalis amoris eius: qḋ eſt ad finem: ſed potius effectiua: partialis tamẽ. Eius autẽ obiectum eſt cauſa finalis obiecti amoris: cuius ipſe ẽ cauſa effectiua. ⁋ Cõfirmatur ſecũdo. Quia ſicut concluſio dicitur nota eſſe ꝓpter principia: ita qḋ eſt ad finem dicitur volitum ꝓpter finem: ſed ideo preciſe cõcluſio dicitur eſſe nota ꝓpter principium: quia notitia principij dicitur eſſe cauſa notitie cõcluſionis: aliogn nõ plus ipſa eſſet cognita ꝓpter principium ꝙ̃ e cõuerſo. igitur ⁊c. ⁊ ideo qḋ eſt ad finem dicitur volitum ꝓpter finem: quia volitio finis eſt cauſa volitionis eius qḋ eſt ad finem. ⁋ Cõfirmatur tertio. Qꝛ cũ dicit̃ a.

Unio ad amorẽ tripl'x. ſ. ſbã' vl' ſilitudinis coaptationis ⁊ realis.

Utꝝ eodẽ actu volũtas ferat̃ in finẽ ⁊ in ea q̃ ſũt ad finem.

Greg. p̊ diſ. p̊. q. 1. art. 2. ꝯclone p̊.

2° phi. t. c. 29 5° meta. t. c. 2

eſt volitum ꝑpter b. nõ ſolum ſignificatur vtrũq; eſſe volitũ. nam tunc ſimilr poteſt dici: ꝙ. b. eſt volitũ ꝑpter. a. ſed vltra hoc denotatur aliq̃ cauſalitas ipſi⁹. b. ſup volitionẽ ipſi⁹. a. q̃lis nõ denotaꝛ nec ꝯpetit ipſi. a. ſuper volitionẽ eãdem: vnde nõ dr̃ ꝙ. a. ſit volitũ ꝑpter. a. ſicut dr̃ ꝙ eſt volitũ ꝑpter. b. nõ apparet autem ꝙ cauſalitas denotetur illi conuenire: niſi q2 eius volitio eſt cauſa volitionis. a. vñ ſicut dicebaꝛ nõ eſt aliud dictu. a. eſt volitũ ꝑpter. b. niſi ꝙ. a. eſt volitũ: q2. b. eſt volitũ. ¶ Secũdo. Si eodẽ actu quo appetitur illud qđ eſt ad finem: ꝑpter finẽ appetitur ẽt finis: ſequitur ꝙ quãdocũq; quis appetit actualiter aliquid ꝑpter finem appetit actu ipſũ finẽ. Et vlterius ſequitur ꝙ ſi ꝑpter multos fines ſubordiatos appetat illud: ſimul actualiter appetat illos: ꝯñs eſt falſũ: ſicut ꝓbat experientia: multotiens enim appetit quis aliquid propter multos fines: de quib⁹ actualiter nõ cogitat: ⁊ per cõſequens quos nõ vult actualiter: ꝯña nota eſt: q2 oẽ illud cuius volitio eſt in appetitu: eſt actualiter volitũ: nec oppoſitũ eſt itelligibile: cum nõ ſit aliud eſſe volitum aliqua volitione: q̃ȝ illam volitionẽ eſſe volitionẽ eius vel ſi ſit alia ſignificatio vtriuſq; dicti: vna īfert aliam ⁊ vnũ dictũ aliud. ¶ Tertio ſic. Aliquis volẽs actualiter finẽ: ⁊ etiã aliquid ꝑpter finẽ poteſt deſinere velle finem nõ deſinẽdo velle illud qđ eſt ad finẽ. ergo nõ eadem volitione vult finem: qua vult illud qđ eſt ad finem. antecedẽs pȝ in quotidiana experiẽtia. Frequẽter eniȝ accidit: ꝙ quis orat vel aliqđ aliud facit ꝑpter deũ actualiter amans deum: ⁊ poſtea deſinit cogitare actualiter de deo: cõtinuans orationẽ ſuã actuali attẽtione circa eã. antecedẽs ꝓbatur. q2 cũ aliquid deſinit eſſe a nobis volitũ: deſinit in nobis eẽ volitio ei⁹: imo nec aliqua ei⁹ volitio remanet in nobis: alias illud remaneret volitũ. ergo volitio eius: qđ eſt ad finẽ: nõ eſt volitio etiã ipſi⁹ finis. ¶ Si dicaꝛ ꝙ in illo caſu licȝ finis deſinat eſſe volitus nõ tñ deſinit volitio eius. Hoc non valet. tũ q2 ſi ſtante volitione finis: põt finis non eſſe volitus: ⁊ ipſa põt eſſe non volitio eius: eadẽ rõne ipſa manẽte poterit nõ eſſe volitũ illud: qđ eſt ad finẽ ⁊ ſic ipſa poterit eẽ ⁊ nullius eſſe volitio: ⁊ iteꝝ ipſa poterit eſſe volitio finis tñ: ⁊ volitio eius qđ eſt ad finẽ tñ: ⁊ iterũ volitio vtriuſq;: ⁊ per ꝯñs aliquis poterit de nouo velle priuſq̃ȝ nõ voluit: ⁊ ecõtra nõ velle priuſq̃ȝ voluit abſq; vlla mutatione ſue volũtatis: qđ eſt ꝯtra Aug. 5⁹ de trinitate cap. vlti. ⁊ certe hoc nõ videꝛ poſſe naturalr. tum ſcđo: q2 tunc periret ois via ꝓbãdi volitionẽ noſtrã eſſe aliã rẽ a volũtate noſtra: ⁊ ſic poſſȝ dici: ꝙ volũtas noſtra eſt ſua volitio: ſicut dicim⁹ de volũtate diuina: qđ eſt ꝯtra cõeȝ doctrinã ſãctoꝝ ⁊ phorũ. ¶ Quarto. Si aliqs act⁹ volũtatis exiſtẽs circa illud: qđ eſt ad finẽ: eẽt etiã circa finẽ: eadẽ rõne ⁊ queliȝ cũ nõ ſit potior ratio ꝓ vno q̃ȝ ꝓ alio: ⁊ ſi ſic ſeqtur vlterius ꝙ idẽ actus numero eſt velle ⁊ nolle: qđ eſt abſurdũ: ꝯña pȝ: q2 quis põt nolle furari ꝑpter deũ ſeu odire furtũ ꝑpter deũ. Si ergo talis nolitio eſt ẽt dei: aut eſt nolitio dei: aut volitio dei: nõ pmũ: q2 tũc eẽt odiũ dei: ⁊ ſic qcũq; nollet furari ꝑpter deũ odiret deũ: ⁊ ꝑ ꝯñs peccaret: qđ eſt falſũ. ergo eſt volitio dei: ⁊ ſic idẽ actus erit volitio ⁊ nolitio: falſitas ꝯñtis pȝ: q2 pari rõne idem actus poſſet eſſe gaudiũ de vno ⁊ triſtitia de alio: ⁊ deſideriũ vnius ⁊ timor de alio: imo ideȝ actus poſſet eſſe metus: deſideriũ: gaudiũ: triſtitia: reſpectu diuerſoꝝ: ⁊ iterũ multo plus idẽ actus poſſet eſſe volitio hui⁹: ⁊ illi⁹ ⁊ cuiuſlibȝ: ⁊ tãdeȝ ꝯcludiꝛ: ꝙ in hoie reſpectu cuiuſlȝ volibilis vel nolibilis ſufficiet vn⁹ act⁹ numero: ſicut deus vnico velle vult qcqđ vult. Sed ꝓ certo hoc nõ põt ꝯcedi niſi abſurde. ¶ Quĩto. Arguit per Aug. xi⁰ de trinitate cap. 6⁰ vbi vult expreſſe: ꝙ qui vult videre cicatricẽ: vt inde doceat vulnus fuiſſe: alio actu vult videre cicatricẽ: ⁊ alio actu vult illud: ad qđ ordinat viſionẽ: ⁊ ideȝ dicit de illo: qui vult ſtare in feneſtra: vt inde videat trãſeũtes. ¶ Ex qbus concludit ꝙ qñcũq; aliqs vult aliqđ ꝑpter aliud: alia volitione vult primũ: ⁊ alia volitione vult ſcđȝ. ¶ Ad primum iſtoꝝ. negaꝛ añs. Nec valȝ ꝓbatio: nõ eni idẽ eſt dictu a. eſt volitũ ꝑpter. b. ⁊ a. eſt volitũ: q2. b. eſt volitũ: ad hunc ſenſum quẽ ponit arguẽs. ſ. ꝙ volitio. b. eſt cã effectiua volitionis. a. Sȝ ꝯcediꝛ ꝙ idẽ eſt dictu. a. ẽ volitũ ꝑpter. b. ⁊ ꝙ. a. eſt volitũ: q2. b. eſt volitũ ad hunc ſenſum: ꝙ. b. eſt cã ⁊ rõ ꝙ. a. ſit volitũ: ſicut color eſt cã ꝙ ſubſtãtia videaꝛ: nõ tñ viſio coloris eſt cã viſionis ſubſtantie ſic: ꝙ ſint due viſiones: vna reſpectu coloris preciſe: ⁊ alia ſubiecti ꝑ ſe: ⁊ hunc ſenſum aperit ſcũs Tho. de veritate. q. 23. arti. vltimo: ⁊ expreſſius p⁹ ſcđe q. 12. arti. 4. vbi ſic ait. (Motus volũtatis in finẽ: ⁊ in illud qđ eſt ad finẽ põt cõſiderari duplr. Uno modo ſm ꝙ volũtas ferꝛ in vtrũq; abſolute ⁊ ſm ſe: ⁊ ſic ſũt ſimplr duo motus volũtatis in vtrũq;. Alio modo pt cõſiderari ſm qđ volũtas fertur in id: qđ eſt ad finem ꝑpter finẽ: ⁊ ſic vnus ⁊ idẽ ſubiecto motus eſt volũtatis tẽdens in finẽ: ⁊ in illud qđ eſt ad finẽ: cũ eniȝ dico volo medicinã ꝑpter ſanitatẽ: nõ deſigno niſi vnũ motuȝ volũtatis. Cuius rõ eſt: q2 finis eſt rõ volẽdi illud qđ eſt ad finẽ: idẽ autẽ actus cadit ſup obiectũ ⁊ ſuper rationẽ obiecti: ſicut eadẽ viſio eſt coloris ⁊ luminis: ⁊ ſimile eſt de itellectu: qui ſi abſolute ꝑncipiũ ⁊ ꝯcl'onẽ cõſideret: diuerſa eſt cõſideratio vtriuſq;: in hoc auteȝ ꝙ cõcluſioni ꝑpter ꝑncipia aſſentit: eſt vnus actus tñ intellect⁹.) Hec ille in forma. ¶ Ad primã confirmationẽ dr̃ eodẽ modo: nõ enim ſequitur: amore finis eſt volitũ illud qđ eſt ad finem. ergo nõ eodem actu quis vult vtrunq;: quia finis poteſt eſſe volitus duplr. Uno modo abſolute: ⁊ tale velle eſt cauſa amoris: aut volitionis eius: qđ eſt ad finẽ: eſt poſtea volitus alio velle: quo attingiꝛ finis: ⁊ illud qđ eſt ad finẽ: ⁊ talis amor finis nõ eſt cã amoris eius: qđ eſt ad finem: ſed finis eſt rõ: q2 illud qđ eſt ad finẽ: tali volitione ſit volitũ: ſicut color eſt cã: ꝙ lapis videatur. ¶ Ad ſcđaȝ cõfirmationem negaꝛ minor: nõ eniȝ ideo ꝯcl'o dr̃ nota ꝑpter ꝑncipiũ: q2 notitia huius eſt cã notitie alteri⁹: ſed q2 ꝑncipium eſt rõ cognoſcẽdi cõcl'oneȝ: dato ẽt ꝙ notitia ꝑncipij abſolute ſumpti ſit cã notitie cõcluſionis: cuȝ hoc ſtat: ꝙ eodẽ actu põt vtrũq; cognoſci: ſicut dictum eſt de duplici volitione finis. ¶ Ad tertiã cõfirmationeȝ dicitur: ꝙ cum dr̃. a. eſt volitũ ꝑpter. b. nõ denotatur cauſalitas. b. ſuper volitioneȝ. a. ſed denotatur ꝙ. b. eſt ratio ꝙ. a. ſit volitũ: iſta autẽ duo multũ differunt: vt dictũ eſt. ¶ Ad ſcđm argumẽtum dicitur cõcedendo cõſequentiaȝ ⁊ cõſequens. Et ad improbationeȝ cõſequẽtis dico: vt prius: ꝙ reſpectu finis poteſt haberi duplex volitio: ⁊ ſilr re⁹ eius qđ eſt ad finem: ⁊ ideo quandoq; volitio finis dicitur eſſe cauſa volitionis eius: qđ eſt ad finem: ⁊ quãdoq; nõ: vt prius patuit. ¶ Similr dico in ꝓpoſito: ꝙ licet aliquis poſſit velle illud qđ eſt ad finem: vt eſt quedã res volitione cauſata a volitiõe finis: vt eſt res quedã: ⁊ nõ velle actualiter fineȝ: imo nõ cogitando pro tunc de fine: tamẽ impoſſibile eſt: ꝙ quis velit illud: qđ eſt ad finem ꝑpter finem inquantum huiuſmodi: quin eodẽ actu velit finẽ: ⁊ quin actu cogitet de fine: nec aliqua experientia oſtendit oppoſi

tum:licet experiamur bene aliquam volitionem eius qđ est ad finem:vt est quedã res manere in nobis sine actuali ꝯsideratione finis:talis tamẽ volitio nõ dicitur esse eius:quod est ad finem ꝑpter finem actualiter:sed volitio eius:qđ est ad finem causata ex desiderio finis:ꝛ ideo est volitũ ꝑpter finẽ virtualiter. ¶ Ad tertiũ dicitur:ꝙ aña est falsum. Dico enĩ ꝙ licȝ aliqs desinat velle finẽ actualiter:qui tamẽ nõ desinit velle illud:qđ est ad finẽ:tamẽ illa volitio eius:qđ est ad finem remanẽs post desitionem nõ est volitio eius:qđ est ad finem ꝑpter finẽ:sed vt est res quedam:licȝ illa volitio causata fuerit ex volitione finis:vtrũqȝ enĩ talium põt duplici volitione esse volitũ:ꝛ cũ desinit eẽ volitũ vna volitione:incipit esse volitũ alia:presertim illud qđ est ad finem:qđ pmo erat volitũ ꝑpter finẽ quãdo actualiter cõsiderabaꝛ de fine:ꝛ postea est volitum solũ:vt quedã res cessante consideratione finis. ¶ Ad quartũ cõceditur:ꝙ idem actus põt esse velle respectu vnius:ꝛ nolle respectu alterius:ꝛ negatur cõsequẽtia:qua īfertur:ꝙ pari rõne idẽ actus posset eẽ timor:desideriũ:gaudiũ:tristitia:respectu diuersoꝝ: vel ꝙ esset volitio cuiuslibet volibilis:ꝛ cã est:qꝛ licet aliquis actus possit ferri super duo obiecta:quoꝝ vnũ se habet vt mãle:aliud vt formale:ꝛ ideo vnũ est ratio alteri:qđ attigatur a tali actu:sicut exemplificatũ fuit de colore ꝛ substãtia:de pncipio ꝛ cõclusione:de fine ꝛ de illo:qđ est ad finẽ:nõ tamẽ est aliquis possibilis dari cadẽs super duo obiecta quãtũcũqȝ vnũ sit formale ꝛ aliud mãle:ita ꝙ respectu vnius sit desideriũ:ꝛ gaudiũ:ꝛ respectu alterius sit timor ꝛ tristitia:qꝛ actu habere tales duas habitudines:quales dicũt gaudium ꝛ desideriũ:vel timor ꝛ tristitia:implicat cõtradictionẽ cũ tales ratiões repugnent:ꝛ cõsimilr repugnaret alia cõbinatio qua diceretꝛ:ꝙ idẽ actus respectu vni⁹ obiecti esset timor ꝛ desideriũ:vel timor ꝛ gaudiũ:cum timor sit de futuro malo:tristitia de pñti malo:gaudiũ de presenti bono. Similr nõ oĩa obiecta sic se habent ꝙ vnũ sit ratio volẽdi oĩa alia:ꝛ sic nõ seqtur:ꝙ eodẽ actu quis possit velle oĩa volibilia distincte: ꝛ in particulari. ¶ Ad qntũ respõdet scũs Tho. pma scđe. q. vbi supra:ꝙ Aug. loqtur de volitione eius:qđ est ad finem:vt est res quedã:ꝛ nõ vt ordinatur in finẽ. ¶ Ad argumẽta cõtra qntã cõclusionẽ dr:ꝙ solũ cõcludũt

Durã. ĩ pri. d. 1. q. 2. art. 1. ꝯclone 3°. ꝯtra opinionẽ Durãdi ponẽtis:ꝙ pncipale ꝛ primariũ obiectũ fruitiõis vie vel patrie est ipsa visio beatifica sed nõ cõcludunt cõtra sanctũ Tho. ponentẽ:ꝙ eodẽ actu fruitionis beatus fruitur deo tanqȝ vltimo fine:ꝛ illa visione beatifica inquãtũ est habitio illius finis ꝛ ꝯsecutio eiusdẽ:ꝛ est vltimus finis formalis:ꝛ sũmũ bonum formale creature:quelibȝ enim delectatio hȝ pro obiecto nõ solum rem dilectã:qnimo aliquã operationẽ:aut cõiunctionẽ boni delectabilis ad se:vel ad amicũ. ¶ De pmo qdẽ dicit scũs Tho. pma scđe. q. 32 arti. p. ad pmũ. (Ipsa obiecta opationũ nõ sunt delectabilia nisi inquantũ ꝯiungũtur nobis vel per cognitionem solã:sicut cũ delectamur in cõsideratione: vel inspectione aliquoꝝ:vel quocũqȝ alio modo simul cũ cognitione:sicut cũ aliquis delectatur in hoc:ꝙ cognoscit se habere quodcũqȝ bonũ:puta diuitias:vel honorem:aut hmõ:que quidẽ nõ eẽnt delectabilia:nisi inquãtum apprehẽdunꝛ:vt habita. Ut enĩ dicit phs 2° politice. magnã delectationẽ habet pñtare aliqd sibi ꝑpositũ. que ꝑcedit ex naturali amore alicuius ad seipȝ habere autẽ hmõ nihil aliud est qȝ vti eis vel posse vti: ꝛ hoc est per aliquã operationẽ. Unde manifestũ est:ꝙ oĩs delectatio in operationẽ reducitur:sicut in cãm.) Hec ille. ¶ Item ibidẽ in solutione principali sic dicit. (Ad delectationẽ duo reqrunꝛ. s. cõsecutio boni cõuenientis ꝛ cognitio hmõ adeptionis:vtrũqȝ autẽ horũ in quadã operatione cõsistit. nam actualis cognitio qdã operatio est:similr autẽ bonũ cõueniens adipiscimur aliqua operatiõe:ipsa enĩ operatio ꝑpria est quoddã bonũ cõueniẽs:vnde opȝ ꝙ oĩs delectatio aliquã operationẽ sequaꝛ.) Hec ille. ¶ Et hoc est de pmo. s. quo delectatio aspicit bonũ dilectũ ꝛ ꝯiunctionẽ eius ad diligentẽ. De autẽ qñqȝ delectatio aspiciat cõiunctionẽ boni ad aliũ. s. ad amicũ pȝ ꝑ eundẽ in scđa scđe. q. 28. arti. p. vbi dicit. (Gaudiũ ex amore causaꝛ: vel ꝑpter presentiã boni amati:vel etiã ꝑpter hoc:ꝙ ipsi bono amato ꝑpriũ bonũ inest ꝛ cõseruaꝛ:ꝛ hoc fm magis pertinet ad amorem beniuolẽtie: per quã aliquis gaudet de amico ꝓspere se hñte etiam si sit absens.) Hec ille. ¶ Et pma scđe. q. 32. arti. 5° ponit:ꝙ de operatiõibus ꝛ bonis alioꝝ gaudemus inquãtũ estimanꝛ vt bona nostra ꝑpter vim amoris:que facit estimare amicũ quasi eũdẽ sibi. Et vt dicit ibidẽ ad pmũ:bona opera alioꝝ:licȝ nõ sint nobis ꝯiuncta fm rem:tñ sunt nobis ꝯiuncta per affectionẽ. ¶ Ex qbus oĩbus pȝ:ꝙ nunqȝ gaudet aliqs:aut delectaꝛ de aliquo bono nisi inquãtũ illud est cõiunctũ sibi vel amico suo:quẽ reputat quasi eundẽ sibi:ꝛ per ꝯñs oĩs fruitio hȝ pro obiecto nõ solũ bonũ amatũ:sed ẽt habitionẽ illius vel ꝯiunctionẽ:qđ etiã pȝ ex pdictis super⁹:vbi dicebaꝛ:ꝙ bonũ cõueniens absolute sumptũ:nõ est obiectũ delectationis:sed vt pñs aliquo modo. Nota absolute sũptũ:qꝛ bonũ delectabile respectũ. ¶ Tunc ad pm ꝯtra qntã ꝯclonẽ cõcedo:ꝙ nullus actus volũtatis inhereat alicui actui ꝑpter seipsũ:nec ẽt ipsi beatifice visioni:fm enĩ ꝙ dicit scũs Tho. 4° sen. dist. 49. q. 1. arti. p. questiũcula 2ᵃ (Qñ res hȝ extra se finẽ:tunc oȝ ꝙ finis interior ad exteriorẽ ordineꝛ:vt sic exterior finis sit quasi finis vltimus:ꝛ finis interior:que est opatio sit ad illũ ordinat⁹) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ:ꝙ visio beatifica cũ ordinetur ad deũ nõ est inherendũ illi ꝑpter se:ꝛ ꝯñr ꝯceditur:ꝙ nõ est diligẽda ꝑpter seipsã:vt pncipale obiectũ:nec fruẽdum ea:vt vltimo fine simplr:sed nõ sequitur qn sit fruendũ ea:vt est habitio obiecti fruibilis ꝛ vltimi simplr finis:ita ꝙ fruitio cadat super obiectũ ꝛ visionẽ obiecti:ꝛ totale obiectũ sit vterqȝ finis. s. finis intra ꝛ finis extra:licȝ in obiecto illo pncipale sit deus:min⁹ pncipale visio dei:nã sine illa impõle est perfecte frui deo:ita ꝙ est cõditio obiecti pfecte delectantis reddẽs ipsum perfectissime quietatũ nõ ex parte obiecti: sed ex parte potentie:que sũmo bono nõ aliter perfecte cõiungitur. Obiectũ ergo pncipale fruitionis est de⁹ ipse visio autẽ eius est cõditio obiecti fruibilis:ꝛ sup vtrũqȝ cadit fruitio:sed pncipaliter ꝛ primario supra deũ: ꝯsequẽter super beatificã visionẽ. ¶ Ad scđm dr:ꝙ maior est intelligenda de obiecto fruitionis primario: cuiusmodi est solus deus:nõ autem de obiecto fruitiõis secundario:qđ est quasi circũstantia:vel conditio obiecti fruibilis. s. habitio dei per beatificam visionẽ. In tali fruibili nõ ponitur spes a fruẽte:nec ponitur in eo finis intentie:sicut in fine per se ꝛ seorsũ volito vltimate:sed sicut inhabitione rei sperate vltimate:vel poti⁹ in illa simul ponitur spes cum deo. ¶ Ad tertium dicitur:ꝙ nulla creatura est fruibilis tanqȝ principale obiectum fruitionis:sed nihil ꝓhibet creaturã esse fruibilem tanqȝ aliquid requisitum:sicut cõditio obiecti fruitionis modo predicto:nõ quidem requisita ex pte dei: sed ex parte potẽtie:cui sine visione obiectum non est

ſſime quietatiuū:aut delectabile:licȝ in ſe deus ſit ſū
me delectabilis p̄ſertim ſibi:in quo nō differt obiectū
ꝛ viſio obiecti:ꝛ ita eſſet in nobis ſi deus poſſet eſſe no
ſtra beatitudo formalis:tūc eniȝ fruitio beatifica ſolū
caderet ſupra deū:q̄ꝛ ibi nō differret bonuȝ ꝛ habitio
boni:ſicut nūc. ¶ Ad quartū ſilr̄ maior eſt vera ſi itel
ligat̄ de principali ꝛ primario fruitionis obiecto:aliter
itellecta nō conceditur. ¶ Ad quintū dr̄:ꝙ tam fruitio
vie q̄ȝ patrie in deo p̄cipalr̄ cōſiſtit: ſȝ ſecūdario cōſi
ſtit in habitiōe dei:ſine qua deus nō hȝ rōnem obiecti
fruitionis pfecte. ¶ Ad ſextū dr̄:ꝙ in p̄ria erit duplex
delectatio vel gaudiū de deo:vt dictū eſt in ſolutione
tertij cōtra tertiā ꝯcl'onē. Prima erit de deo vt eſt ha
bitus a fruēte. Secunda eſt de deo in ſe:ꝛ de bono: qđ
hȝ. ¶ Que illarū autē ſit potior dicēdū vr̄: ꝙ delecta
tio:que eſt de bono diuio in ſe ꝯſiderato eſt melior in
genere laudabiliū. Vñ ſcūs Tho. ſcḋa ſcḋe.q.28. arti.
p.ad tertiuȝ dicit. (De deo pōt eſſe ſpūale gaudiū du
plex:vno mō ſm ꝙ gaudem⁹ de bono diuino in ſe con
ſiderato:alio mō ſm ꝙ gaudem⁹ de bono diuino ꝑut
a nobis p̄ticipat̄. Primū aūt gaudiū eſt melius ꝛ ꝓce
dit p̄cipalr̄ ex charitate. Sed ſecundū gaudiū ꝓcedit
etiā ex ſpe:ꝑ quā expectam⁹ diuini boni perfruitionē.)
Hec ille. ¶ In rn̄ſione ēt p̄cipali dicit p̄mū gaudiuȝ
magis ꝑtinere ad amorē beniuolētie:per queȝ aliquis
gaudet de amico ꝓſpere ſe habēte etiam ſi ſit abſens.
¶ Ex quo pȝ:ꝙ primū gaudiū:qđ.ſ.hr̄ de deo gauden
do:q̄ꝛ ipſe hȝ tale ꝛ tantū bonū eſt laudabilius:ꝛ ita in
telligit ſcūs Tho. v̄ba predicta dicēdo illud eſſe meli⁹
ꝛ magis ꝑtinere ad amorē beniuolentie: gaudiū vero
qđ habet̄ de deo vt viſo videt̄ eſſe meli⁹ in genere ho
norabiliū ꝛ in genere premij ꝛ beatitudinis tū q̄ꝛ tale
gaudiū imediate ꝑficit eſſentialē beatitudinē.ſ.viſio
nē beatificā:ſicut decor ꝑficit iuuētutē:non aūt aliud:
tū q̄ꝛ illud eſt perfecta quies oium deſideriorū ꝓcedē
tiuȝ:nō aūt aliud gaudiū:q̄ꝛ illud habet̄ in via:licȝ nō
eque intēſum:aut perfectū:vbi tn̄ ſemꝑ reſtat ſitis: tū
q̄ꝛ iſtud de ſui rōne nō ꝯpatit̄ in perfectionē:aut miſe
riā:vel viā. ¶ Ad 7ᵐ dr̄:ꝙ maior hȝ veritatē loquēdo
de fruibili p̄cipalr̄ ꝛ directe volito vltimate: nō autē
de fruibili per cōcomitantiā ꝛ ꝯrequiſitionē cuiuſmo
di eſt viſio beatifica. ¶ Ad p̄ᵐ Grego. cōtra ꝗntā ꝯclo
nē dico:ꝙ aliquā volitionē eſſe directe volitionem ſui
pōt duplr̄ itelligi. Primo modo ꝙ ſit volitio ſui ꝛ non
alteri⁹:ꝛ iſto mō nō ꝯcedit̄. alio mō q̄ꝛ eſt volitio alicu
ius obiecti p̄cipaliter:ꝛ nihilominꝰ ſui:nō aūt alteri⁹
volitionis:ꝛ ſic cōcedit̄ ꝙ aliqua volitio eſt volitio ſui
ſed nō ſolū:nec p̄cipalr̄:ſicut in ꝓpoſito. Tunc ad ar
gumētū dico:ꝙ in ꝓpoſito volitio cauſat̄ a notitia ſui
directa:ꝛ cū iferl̄:ꝙ nulla directa notitia cauſat obie
ctū ſuū:falſum eſt:vt pȝ generalr̄ in artificialibus: vbi
for⁹ artificialis p̄cōcepta eſt cā domus. ¶ Si dicat̄ ꝙ
arguēs itelligit de notitia ituitiua:dico ꝙ vocādo noti
tiaȝ ituitiuā notitiam rei in ſe:de nulla re iſenſibili cu
iuſmodi eſt viſio vel volitio habem⁹ in via notitiā in
tuitiuā. In patria v̄o notitia ituitiua reſpectu creature
nō cauſat̄ a creatura cognita:ſed per iſfuxū ſpēꝝ: vel
in verbo:ꝛ ſic nō habet̄ ꝙ notitia ituitiua ſemꝑ cauſe
tur a re. Dico ēt ꝙ ad directe volendū volitionem nō
opȝ illā ituitiue videri:nec ad cognoſcendā illo modo
directe:quo dictū eſt:opȝ illā directe cognoſci ſic.ꝙ ta
li cognitiōe ſoluȝ illa volitio cognoſcat̄:ſed ſufficit:vt
cognoſcat̄ ſub rōne volitiōis talis obiecti. ¶ Ad ſcḋȝ
dr̄:ꝙ ſicut aliq̄ volitio eſt directa volitio ſui: ita codeȝ
modo directionis aliqua nolitio pōt eſſe directa noli

Delec. de bono diuino in ſe cōſiderato eſt melior in gñe laudabiliū: nō aūt honorabiliū.

tio ſui:nō ꝙ ſolū ſit nolitio ſui:vt p̄cipalr̄: ſed alteri⁹
obiecti p̄cipalr̄:ꝛ ſui ſecūdario. Et ad improbationeȝ
ꝯtītis dico:ꝙ nō opȝ ꝙ quelibȝ nolitio ſit nolitio ſui:ſi
cut nec quelibȝ volitio eſt volitio ſui:ſed ſicut tunc vo
litio eſt volitio ſui:cū volitio hȝ obiectū aliqđ p̄cipa
le:qđ eſt rō volēdi ſe:ꝛ alia ordinata ad ipȝ:ita illa no
litio ſoluȝ pōt eſſe directe nolitio ſui:que principalr̄ hȝ
aliqđ obiectū:qđ eſt rō nolendi ſe ꝛ ordinata ad illud.
Exēplū primi eſt deus. Exēplum ſcḋi miſeria vel hꝫ.
¶ Ad tertiū dico:ꝙ Aug. loq̄tur de volitione obiecti:
qđ nō obijcit̄ vt rō volēdi aliud a ſe:nec eſt volitū in
alio:ſecus eſt de volitiōe:quā volum⁹ ꝓpter obiectum
p̄cipale:illa eniȝ eſt volita in alio:ꝛ ideo ꝯcedit̄ Aug.
ꝙ oīs directa volitio hȝ obiectuȝ aliud a ſe: licȝ poſſit
eſſe cū hoc volitio ſui ſecūdario. Ad Anſelmuȝ ꝯcedit̄
ꝙ volitio numerat̄ ſm numeꝝ obiectoꝝ p̄cipalr̄ vo
litoꝝ:nō aūt aliter. ¶ Ad primū cōtra ſextā cōcluſio
nē dr̄:ꝙ pacatio ꝛ quietatio nō eſt de eſſentia beatitu
dinis:ſed cōſequēs ad eā:vnde ſanct⁹ Tho. p̄ma ſcḋe
q.3.arti.4°.facit ſimile argumētū huic. Arguit.n. (Bti
tudo hoīs in pace cōſiſtit ſm Aug.19.de ciui.dei:ſȝ pax
ad voluntatē ꝑtinet.igit̄ ꝛc.) Ecce ꝙ iſtud argumētū
ſentētialiter ſile eſt argumēto:de quo nunc eſt ſermo
vbi dr̄ ꝙ beatitudo eſt perfecta quietatio ꝛ ſatietas: ꝛ
ideo viſa ſolutiōe hui⁹ videt̄ ſolutio alteri⁹. dicit ergo
ſic ſanct⁹ Tho. (Pax pertinet ad vltimū finē hoīs nō
quaſi eſſentialr̄ ſit ipſa beatitudo:ſed q̄ꝛ antecedēter ꝛ
ꝯſequēter ſe hȝ ad eā:antecedēter qdē inquantū iā re
mota ſunt oīa perturbātia ꝛ impediētia a fine vltimo:
ꝯñter vero inquantū hō adepto vltimo fine remanet
pacatus ſuo deſiderio quietato.) Hec ille. ¶ Ex quibus
pȝ:ꝙ pax:aut quietatio:vel ſatietas nō ſunt eēntialiter
beatitudo:ſed preuia ad beatitudinē:vel ꝯſequētia ad
illā:ſm enim ꝙ ipſe dicit.q.4.arti.3°(Neceſſe eſt iſta
tria ad beatitudinē cōcurrere.ſ.viſionē:que eſt ꝑfecta
cognitio itelligibilis finis:ꝛ delectationē vel fruitionē
que iportat quietationē amātis in amato:ꝛ comprehē
ſionē:que importat preſentiā finis.) ¶ Queſtiōe aūt
3° arti.4° dicit.(Ad beatitudinē duo requiruntur vnuȝ
qđ eſt eſſe beatitudinis:aliud qđ eſt quaſi per ſe accñs
eius.ſ.delectatio ei adiuncta. Eſſentia eniȝ beatitudis
cōſiſtit in itellectu:ſed ad voluntateȝ pertinet delecta
tio cōſequēs beatitudinē. ¶ Ad ſcḋm dr̄: ꝙ deficit in
duob⁹. Primo.q̄ꝛ videt̄ falſum ſupponere.ſ.ꝙ eſſe na
turale hoīs ſit vna totalitas reſultans ex mā ꝛ forma:
qđ falſum eſt:q̄ꝛ eſſe hoīs:ꝛ eſſe anime itellectiue cum
ſit ſubſiſtēs eſt vnū ꝛ idē:vt pȝ p̄ma ſcḋe.q.4.arti.5°.
Et ideo nō plus eſſe totius hoīs reſultat ex duobus q̄ȝ
eſſe aīe rōnalis:imo aīa rōnalis recedēs a corpore ſecū
fert eſſe:qđ erat per pri⁹ totius ꝯpoſiti:ſecus de alijs for
mis:que nō ſubſiſtunt. ¶ Secūdo deficit: q̄ꝛ dato ꝙ
nō loquat̄ de eſſe naturali hominis: ſed de eius eſſen
tia:nō oportet:ꝙ ſi illa reſultet ex duobus eſſentia bea
titudinis reſultet ex duobus:q̄ꝛ beatitudo reſpicit p̄n
cipaliter:ꝛ directe animā:que eſt forma ſimplex:ꝛ non
cōpoſitū reſultās ex aīa ꝛ corpore:ꝛ q̄ꝛ̄ꝙ̄ȝ beatitudo aīe
redundet in corpus ſm Aug. in ep̄la ad Dioſcorū: ꝛ re
citat ſcūs Tho. p̄ma ſcḋe.q.4.arti.6°. (Tam potenti
(inq̄t) nā deus fecit animā:vt ex eius pleniſſima bea
titudine redūdet in iferiorē nāȝ icorruptiōis vigor.)
¶ Ad tertiū dico:ꝙ ꝑfectiſſima vnio anime ad obie
ctum beatificū ꝛ ecōtra:nō eſt de eēntia beatitudinis
q̄ꝛ talis vnio cōſiſtit in duplici actu.ſ.itellectus ꝛ volū
tatis:de eſſentia enim beatitudinis eſt ſolum illa vnio
qua anima attingit deū in ſe:hoc autē eſt per actū in

tellectus

tellectus: ꝛ nō per actū voluntatis. Cōceditur tamen ꝙ vtraq; vnio pertinet ad beatitudinē. Unio q̄dē per actū itellectus eſt eſſentialiter beatitudo: q2 per illā capitur deus vt premiū. Sed vnio per actū volūtatis eſt ꝯſequēs ad beatitudinē ꝛ pficiēs primā vnionē. Multa eniꝫ reqrunt̄ ad beatitudinem: que nō ſunt de eſſentia beatitudinis. Nā ſm ſcm̄ Tho. pma ſcde. q. 4. arti. 5°. Perfectio corporis reqritur ad beatitudinē hois oīmode perfectā: nō tñ eſt de eēntia beatitudinis: ſic in ꝓpoſito videt̄ dicendū de vnione aīe ad deū per actū volūtatis. ¶ Ad 4m dr: ꝙ ſi eſſet poſſibile ꝙ aīa videret deū ꝛ nō delectaret̄: aut diligeret eū: tunc in illo caſu aīa haberet in ſe eſſentiā beatitudinis ꝯpletaꝫ quātum ad ſuā ſpēm: nō tñ quantū ad illa: que beatitudis eſſentiā cōſequūtur: ꝛ eā perficiūt accidētaliter: vnde ſanct⁹ Tho. p̄a ſcde. q. 33. arti. 4. dicit. (Delectatio pficit operationē per modū finis: nō q̄deꝫ ſm ꝙ finis dr illud ꝓpter qđ aliqd eſt: ſed ſm ꝙ omne bonū cōpletiue ſupueniēs pōt dici finis: ꝛ ſm hoc dicit phs. 10. ethi. ꝙ delectatio perficit operationē: ſicut qdā finis ſupueniens iquātū ſuper hoc bonū qđ eſt operatio ſupuenit aliud bonuꝫ: qđ eſt delectatio: que importat quietationem appetitus in bono ꝓſuppoſito.) Hec ille. ¶ Iteꝫ 3°. cōtra Sētiles cap. 26. oſtēdit quō delectatio perficit operationē: que eſt beatitudo dicens. (Aliqd eſt perfectio alicuius dupl'r. Uno modo vt habētis iam ſpēm. Alio mō vt perfectio ad ſpēm habēdaꝫ: ſicut perfectio domus ſm ꝙ iam habꝫ ſpēm eſt illud ad qđ ſpēs domus ordinatur. ſ. habitatio: nō eniꝫ domus fieret niſi ꝓpter hoc. Unde ꝛ in diffinitiōe domus opꝫ hoc poni ſi debeat diffinitio eſſe perfecta: perfectio vō ad ſpēm domus eſt tā illud: qđ ordinat̄ ad ſpēꝫ ꝯſtituēdā: ſicut principia eſſentialia ipſius: q̄ꝫ illud qđ ordinat̄ ad ſpēi cōſeruationē: ſicut apodiacula: que fiunt ad ſuſtētationem domus: q̄ꝫ illa que faciūt ad hoc: ꝙ vſus dom⁹ ſit cōuenientioꝛ: ſicut pulchritudo domus: delectatio autē eſt perfectio operationis cōſimilis perfectioni ordinate ad ſpēꝫ rei: nā pp delectationē attētius ꝛ decēt⁹ circa opationē inſiſtimus: in qua delectamur.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ quō delectatio btīfica pficit opationeꝫ. ſ. viſionē beatificā eodē modo quo pulchritudo perficit domū ꝛ decoꝛ iuuētutem: que eſt perfectio accidētalis nō faciēs ad hoc ꝙ res ſit: ſed vt cōuenientioꝛ ſit: iō dato illo caſu quē ponit arguēs: ſi tñ ſit poſſibilis: de quo nō curo pro nūc: talis de quo loqtur eſſet beatus q̄tuꝫ ad ea: que eſſentialiter beatitudo cōcernit: nō aūt eſſet perfecte beatus: q2 deficeret ei perfectio beatitudinem ꝯſequēs: ꝛ eaꝫ perficiēs ac decorans. Et pma ſcde. q. 4. arti. 2° ad pmū. (Delectatio eſt perfectio quedā cōcomitans viſionē: nō ſicut pfectio faciēs viſionem in ſpē ſua perfectā.) ¶ Ad qntū negatur minor: ꝛ ad pmam ꝓbationē dr: ꝙ beat⁹ nō refert viſionē ad aliū actum: nō eniꝫ vult videre deū: vt cōplaceat: nec ꝓpter aliqd aliud q̄ꝫ ꝓpter deū: q2. ſ. viſio dei eſt habitio vltimi finis. Unde ſcūs Tho. pma ſcde. q. 4. arti. 2. ad tertiuꝫ. (Charitas (inqt) nō querit bonū dilectuꝫ ꝓpter delectationē: ſed hoc fit ei cōſequēs vt delectetur in bono adepto qđ amat: ꝛ ſic delectatio nō rñdet ei vt finis: ſꝫ magis viſio: per quā pmo finis ei fit pñs.) Et ibidem dicit (Uolūtas (inqt) nō querit bonū ꝓpter quietationem: ſed ideo querit ꝙ quietet̄ in operatiōe: q2 operatio eſt bonū ei⁹.) ¶ Tertio ēt ꝯtra Sēti. cap. 26. oſtendit ꝙ ſicut in ordine nature delectatio eſt ꝓpter opationē q2 operatio eſt bonū eius: ita in recto ordine volūtatis ꝛ aliarū rerum. ¶ Itē 4° ſen. diſt. 49. q. 3. arti. 4. queſtiūcula 3° ſic ait. (Felicitas ꝛ delectatio iam ipſaꝫ cōſequēs nō ſunt ꝯſiderāda quaſi duo bona: ſed q̄ſi vnū bonū: ſicut eniꝫ ex perfectione ꝛ perfectibili fit vna res pfecta: ita ex delectatiōe ꝛ operatione fit vna operatio perfecta. Quid aūt horū ſit ꝓpter alterū eligēdū: vtrū ſcꝫ delectatio ꝓpter opationē vel ecōtra phs iſolutuꝫ relinqt. Sed tamē ſm rei veritatē videt̄ dicēdū: ꝙ delectatio ad operationē ordinet̄: ſicut ad finē: ſicut ꝛ pfectiones ſecūde nō ſunt ꝓpter aliud niſi ꝓpter ſua pfectibilia pficiēda. Eſt aūt delectatio quedā perfectio operationi ſupueniēs: vt decoꝛ iuuētuti: vnde delectatio ad operationē ordinatur. Sic ergo ꝓprie loquēdo nulla delectatio eſt optimuꝫ: ſed aliqua delectatio eſt aliqd optimi.) Hec ille. ¶ Ad ſcdam ꝓbationē minoris pncipaliter intēte dr: ꝙ tam viſio q̄ꝫ gaudiuꝫ de bono diuino in ſe ꝯſiderato fertur imediate in deū: verūtamē gaudiū illud hꝫ cur quodāmō: nō aūt illo modo viſio: ꝛ iō dicim⁹: gaudeo de bono dei ꝓpter ſe: nō autē dicim⁹ video hoc ꝓpter hoc: q2 cū obiectū voluntatis ſit finis vel ea que ſunt ad finē inquātū hꝫ: oīs act⁹ volūtatis hꝫ cur: qđ querit de fine qui eſt rō diligēdi: ſec⁹ eſt de actib⁹ itellect⁹. Sciēdū tñ ꝙ viſio beatifica non hꝫ cur ꝓprie loquēdo ſic ꝙ poſſit queri a beato: cur vis videre deū: ſilr nec gaudiū illud de quo loqmur: vnde ſcūs Tho. 4° ſen. diſt. 49. q. 3. arti. 4°. q. 3. ad 3m ſic ait. (De illis ordinatis ad finē ꝯſueuim⁹ querere ꝓpter qđ fiant: que fini nō ſunt ꝯiuncta: de his vero que fini cōiuncta ſunt talis qđ nō fit: q2 ſtatim apparet ea eſſe appetibilia: ꝛ q2 delectatio eſt ꝯiuncta opationi pfecte: q̄ eſt finis: ideo nō ꝯſueuit queri ꝓpter quid aliqs velit delectari. Et pterea delectatio dicit q̄etationē appetit⁹ in aliquo vnde querere quare aliqs velit delectari eſt idē qđ querere quare appetitū ſuū q̄etari: qđ idē eſt ac ſi quereret̄ quare aliqs velit finē volūtatis cōſequi: lꝫ aūt aliq opatio ſit finis: tñ opatio de ſuo noīe nō ipoꝛtat rōnē finis vel quietationē in fine: ꝛ inde eſt ꝙ magis q̄rim⁹ pp qđ vis opari q̄ꝫ ꝓpter qđ vis delectari.) Hec ille. ¶ Pꝫ igr̄: ꝙ cū viſio btīfica ſit finis nō eſt q̄rēdū a btō cur velit videre: ſilr cū illō gaudiū ſit ꝯiunctū fini: nō ē q̄rēdū cur velit gaudere: ꝛ iō nullus illoꝝ actuū hꝫ cur ꝓpe: tñ qlibꝫ eoꝝ pōt ordinari i deū: ꝛ diligi pp deū: q2 finis intra ordinat̄ ad finē extra: ꝛ tñ viſio ad nullū aliū actū ordinat̄: ſed oīs actus voluntatis ordinat̄ aliquo mō ad actū viſionis: ſicut pfectio ſecunda ad primā: licꝫ. n. beatus nō referat obiectū gaudij ad viſionē: ita ꝙ gaudeat de deo ꝓpter viſioneꝫ: tñ ipſe refert gaudiū ad viſionē: ita ꝙ vult hoc ꝓpter illō tāq̄ꝫ pfectionē ſcdam ꝓpter primā: ꝛ tāq̄ꝫ aliquid reqſitum ad bene eſſe beatitudinis ꝓpter beatitudinem. Nec ex hoc ſequitur ꝙ diligat deum amore cōcupiſcētie principaliter: ſed ꝙ gaudiuꝫ illud diligit amoꝛe cōcupiſcētie: q2 vult illud ineſſe ſue felicitati: ꝛ cōcomitari eam. Scdm enim ꝙ dicit ſanctus Tho. prima ſcde. q. 4. arti. pmo. ¶ Quadrupliciter reqritur aliquid ad beatitudinē. ſ. ſicut preambulū ꝛ preparatoꝛiuꝫ ad eā. ſcdo modo ſicut perficiēs eſſentialiter eam. tertio modo ſicut adiuuans. quarto modo ſicut cōcomitās. Primo modo rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudineꝫ. ſcdo modo viſio beatifica. tertio modo ſocietas ſanctoꝛū quodāmodo requiritur ad beatitudinem: vt ipſe dicit ibidē arti. 8°. Uel perfectio coꝛporis que facit ad bene eē beatitudinis: vt ipſe dicit ibidē arti. 5°. q̄rto modo requiritur delectatio cōſequens viſionem: que prius dicta eſt. Et ſimiliter dico: ꝙ gaudium de bono diuino in ſe cōſiderato requiritur ad beatitudineꝫ pri

Quare viſio beatifica cur nō habꝫ.

Quō ſe hēat btūo ad deuꝫ ꝛ dilectioneꝫ q̄ipꝫ diligit.

Aliqd q̄druplr ad btitudinē reqrit̄.

mo modo:ſicut ⁊ amor dei perfectus:vt ipſe dicit articulis p̊ ⁊ 4°. ¶ Sciendū ꝙ aliter pōt dici ad predicta ꝙ viſio beatifica pōt dupliciter ꝯſiderari. Uno modo ex parte obiecti inquantū eſt habitio vltimi finis pria ⁊ precipua cōiuncta ipſi deo ſic:ꝙ ſimul ſumatur illa viſio:⁊ deus:⁊ ſic omnis opatio creature rationalis ordinatur ad viſionē beatificam:ſicut ad deum: nō eniꝫ ſunt duo fines vltimi deus ⁊ ſua viſio:ſicut dr̄ prima ſcd̄e.q.xi.arti.3.ad tertiū:vbi dr̄ ſic. Finis dicit̄ dupliciter.ſ.ipſa res:⁊ adeptio rei:que quidē nō ſunt duo fines:ſed vnus finis in ſe cōſideratus ⁊ alteri applicat⁹: deus autē eſt vltim⁹ finis:ſicut res que vltimo queritur:beatitudo autē cauſata eſt adeptio hui⁹ finis: hec ibi ſententialiter. Scd̄o modo poteſt conſiderari beatitudo inquantū eſt quedā qualitas:⁊ quedā creatura: ⁊ quoddaꝫ accidēs creature:⁊ ſic conſideratur ex parte ſubiecti:⁊ ſic dr̄ ꝙ amor dei:vel charitas:vel gaudiuꝫ: de deo nō ordinātur in illam viſioneꝫ:⁊ ſic intelliguntur predicta.

Modus 2° dicēdi. Uiſio beatifica duplr̄.

¶ Ad ſextū negatur maior: nō eniꝫ opꝫ ꝙ in illo cōſiſtat eſſentialiter beatitudo:qd̄ perfectius vnit hominē deo vel decentius:ſed ſufficit ꝙ tale vnitiuꝫ ſit perfectio cōſequēs beatitudineꝫ eſſentialē:hꝯ autē eſt actus voluntatis:vnde ſanctus Tho.4° ſen. diſt.49.q.i.arti.p̄.q̄ſtiūcula ſcd̄a.ad q̄ntū ſic ait. (Per affectuꝫ (inquit) perfectius ꝯiungitur homo deo ꝗ̄ ꝑ intellectū:inquātum cōiunctio que eſt per affectū ſuperuenit ꝑfecte ꝯiūctioni:q̄ eſt ꝑ intellectū ꝑficiens ⁊ decorās eā:ſed tñ oꝫ ꝙ ꝓ͡ ꝯiūctio ſit ꝑ itellectū.) Hec ille.

Perfecti⁹ affect⁹ vnit hominē deo ꝗ̄ ꝑ itellectu.

¶ Tunc ad ꝓbationē maioris dr̄:ꝙ beatitudo cōſiſtit in maiori bono ſꝫ ſe:nō aūt i maiori bono in ordine ad rationē rectaꝫ: vel quid extrinſecū:act⁹ autē itellectus eſt ſm ſe melior ⁊ nobilior actus ꝗ̄ actus volūtatis:vnde dico ꝙ inter actus voluntatis ille dicit̄ melior ⁊ decentior qui eſt recte rationi conformior: ſicut oſtēdit ſanctus Tho.prima ſcd̄e.q.19.articu.3. Sed loquēdo de actibus in generali nō opꝫ ꝙ actus ſuaꝫ bonitatem vel melioritatē recipiat ex cōformitate ad rectam rationē niſi ſolum actus:qui eſt alterius potētie ꝗ̄ intellectus:ſed ille actus dicitur melior qui hꝫ melius obiectū ceteris paribus:actus autē intellectus hꝫ nobilius obiectū ꝗ̄ actus volūtatis:ſm ꝙ probat ſanctus Tho.p̄ma ſcd̄e.q.66.arti.3. (Obiectū (inquit) rationis nobilius eſt ꝗ̄ obiectū appetitus:ratio eniꝫ apprehendit aliquid in vniuerſali:ſed appetitus tēdit in res que habēt eſſe particulare.) Et ſic patꝫ ꝙ maioris ꝓbatio non ꝓcedit. Nec illud qd̄ dr̄ de virtuoſo iuuat in ꝓpoſito:vt patꝫ per diſtinctionē factaꝫ de bonitate actuū.

A quo melioritateꝫ actus generalr̄ accipiat.

¶ Ad ſeptimū dr̄:ꝙ nō eſt ſimile de cognitiōe vie ⁊ patrie:nam in via deus nō capit̄ ab itellectu obiectiue per eſſentiā ſuam:ſed ſolū per aliquaꝫ ſpēm que imperfecte repreſentat deū:⁊ ideo de⁹ nobilior eſt in ſeipſo ꝗ̄ in itellectu viatoꝝ:ſed in pr̄ia eſſentia diuina nō per ſpēm videbit̄:ſed ipſa imediate vnietur itellectui beato:vt forma itelligibilis:⁊ ideo ideꝫ eſſe habebit in itellectu:⁊ in ſeipſa:ac per hoc nō nobiliori mō attingetur a volūtate ꝗ̄ recipiatur in itellectu:⁊ ꝯñter actus volūtatis erit minus nobilis ꝗ̄ actus itellectus: nam per actū intellectus anima recipiet in ſe diuinaꝫ perfectionē:per actū aūt voluntatis tendet in eā: multo potius autē eſt habere in ſe perfectionē dei ꝗ̄ tēdere in eam:vt dicit ſcūs Tho.de veritate.q.22.artic.xi. vbi ſic dicit. (Perfectio ⁊ nobilitas intellectus ⁊ eius actus in hoc cōſiſtit:ꝙ ſpēs rei intellecte in ipſo itellectu cōſiſtat:cū ſm hoc itelligat actu:in quo tota ei⁹ dignitas cōſideratur:nobilitas autem volūtatis ⁊ actus eius cōſiſtit in hoc:ꝙ anima ordinatur ad aliquā rem nobilem ſm eſſe:qd̄ res illa habꝫ in ſeipſa: perfectius autē eſt ſimplr̄ ⁊ abſolute loquēdo habere in ſe nobilitatē alterius rei ꝗ̄ ad rem nobileꝫ cōparari extra ſe exiſtentē.) Hec ille.

Propter qd̄ itellect⁹ volūtate ꝑfectior ſit.

¶ Ex quo pꝫ:ꝙ cū per actū intellectus:qui eſt beatifica viſio habeat̄ de⁹ a vidēte: ⁊ ſit itra vidēntē per eſſentiā nō ſolum per ſimilitudinē:nō autē per actū volūtatis:ſed ſoluꝫ cōparetur ⁊ tendat in deū quaſi extra ſe poſitū:ſaltē voluntas nō capit diuinam perfectionē intra ſe:ſequit̄ ꝙ viſio beatifica eſt abſolute ⁊ ſimplr̄ nobilior quolibet actu voluntatis.

¶ Ad octauū negatur minor:ſiue enim obiectū itellectus ſit ens:ſiue verum ſemper habet nobilius obiectum ꝗ̄ voluntas:cuius obiectum eſt bonū:vnde ſanctus Tho.prima parte.q.82.articu.3° dicit ſic. (Obiectum intellectus eſt ipſa ratio boni appetibilis: bonuꝫ autem appetibile cuius ratio eſt in intellectu eſt obiectum voluntatis:quāto autem aliquid eſt ſimplicius ⁊ abſtractius tanto eſt ſm ſe nobili⁹ ⁊ altius:⁊ ideo obiectum intellectus eſt altius ꝗ̄ obiectuꝫ volūtatis: cum ergo ꝓpria ratio potētie ſit ſm ordinem ad obiectum ſequitur ꝙ ſm ſe ⁊ ſimpliciter intellectus ſit altior ⁊ nobilior voluntate.) Hec ille.

Obm̄ itellectus nobili⁹ obiecto volūtatis.

¶ Iſta autem ratio eadem eſt cū illa quā aſſignat prima ſcd̄e.q.66.quā in ſolutione ad ſextuꝫ recitaui:qꝛ.ſ.itellectus fertur in ipſaꝫ quidditatem rei:nō autem voluntas:ſed in indiuiduū illius cum feratur in rem ſꝫ eſſe qd̄ habꝫ in ſe.

¶ Ad nonuꝫ dicitur ſicut ad ſeptimū.

¶ Ad decimū dicitur ꝙ in via charitas eſt nobilior quocūqꝫ habitu anime: ⁊ actus eius preeminet cuilibet actui cuiuſcūqꝫ potentie:ſed ſi loquamur de patria:tūc dicitur ꝙ aliquis habitus intellectus eſt nobilior charitate.ſ.lumē glorie: ⁊ hoc in attingendo obiectum:nō autē mouendo: vnͩ ſanctus Tho.prima ſcd̄e.q.3.artic.4°. arguit ſic. (Si beatitudo eſt aliqua opatio oportet ꝙ ſit nobiliſſima operatio hominis:ſꝫ nobilior operatio eſt dilectio dei: que eſt actus voluntatis ꝗ̄ cognitio que eſt operatio intellectus:vt patꝫ per apoſtolū.i.Corinth.13.ergo videtur ꝙ beatitudo conſiſtat in actu voluntatis.) Ecce argumentum ſuum. Et reſpondet (dicendū (inquit) ꝙ dilectio preeminet cognitioni in mouendo: ſed cognitio eſt preuia dilectioni in attingēdo:nō eniꝫ diligitur niſi cognitum: vt dicit Aug.9.de trinitate: ⁊ ideo fineꝫ intelligibilē primo attingimus per actum intellectus ſicut ⁊ finem ſenſibilem p̄mo attingimus per actionē ſenſus.) Hec ille.

¶ Itē 4° ſen.diſt.49.q.i.art.p̄.queſtiuncula ſcd̄a ad tertiū ſic dicit. (Charitas que ꝓ tanto dicit̄ eſſe altior virtus ceteris que ſunt in via:qꝛ ipſa eſt que ordinat oēs alias in deū: ipſa eſt etiaꝫ cui⁹ erit in patria vltia quietatio in deo:hec tamē nō dat ei ꝙ actus eius ſit ipſa ſubſtātia beatitudinis:ſed iclinatio quedā in ipſam:ſicut in ſtatu vie:vel quietatio in ipſa: ſicut in ſtatu patrie.) Hec ille.

¶ Ad vndecimū dicit̄ negādo minoreꝫ:itellectus eſt enim nobilior potentia ꝗ̄ voluntas vt ꝓbatū eſt in reſpōſione ad ſeptimū. Et ad p̄miā ꝓbationē: que ē per dictū Anſelmi: dico ꝙ iō voluntas dicit̄ domina in toto regno anime:qꝛ p̄eminet ceteris potentijs ſm mouēdo per modum cauſe efficientis:⁊ eodem modo intelligitur dictū phi dicentis ꝙ appetitus determinat indifferentiā ⁊c.⁊ ex eadeꝫ cā dicit̄ bonus aliquis ꝓpter bonā voluntatē:qꝛ.ſ.mouet omnes alias potentias anime ad bonū per modū efficientis:⁊ hanc cām aſſignat ſanctus Tho.prima parte q.5.arti.4. Et de virtutibus.q.i.arti.7.ad primū argumētū:⁊ in multis alijs locis:ſed ex nullo iſtorū ſeqtur

Propter qd̄ volūtas dn̄a dicat̄.

volūtateꝫ

volũtatẽ eſſe nobilioꝛẽ intellectu. vñ ſcũs Tho. 3°. cõ tra gẽtiles ca. 26. rñdendo ad vnã ꝯſimilẽ rõnẽ ſic ait. (Q̃do voluntas moueat ⁊ ⁊ moueat ab intellectu.) (Qz aũt q̃nta rõ ꝑponit volũtatẽ eſſe altioꝛẽ itellectu: q̃ſi eius motiuũ: falſum eſſe manifeſtũ eſt. nã ꝑmo ⁊ ꝑ ſe itellectus mouet voluntatẽ: volũtas eni inquantũ hꝫ mouet̃ a ſuo obiecto: qđ eſt bonũ appꝛehẽſuz: volũ tas aũt mouet intellectũ q̃ſi per accidẽs inquantũ ſcꝫ ipſum intelligere appꝛehendit̃ vt bonũ: ⁊ ſic deſiderat̃ a volũtate. ℂ Ex quo ſequit̃ ꝙ itellectus actu intelli git: ⁊ in hoc ipſo volũtatẽ precedit: nũq̃ eni volũtas de ſideraret itelligere: niſi pꝰ itellectus ipſuꝫ intelligere appꝛehenderet vt bonũ: ⁊ iterũ volũtas mouet intelle ctũ ad operãdũ in actu per modũ quo agens dr̃ moue re: itellectus aũt volũtatẽ per modũ quo finis mouet. Nã bonũ intellectũ eſt finis volũtatis: agens autẽ eſt poſterioꝛ in mouẽdo q̃ꝫ finis. nã agẽs nõ mouet niſi ꝓp finẽ. vñ apparet intelluꝫ ſimplr̃ eſſe altioꝛeꝫ volũtate. volũtatẽ vero per accñs itellectũ.) Hec ille. ℂ Ad 12^{m} dicit̃ ſicut ad 3^{m} ⁊ 6^{m} dictũ fuit: illa eni imerſio ⁊ pene tratio nihil eſt in reſpectu ad receptionẽ diuine pfectio nis que fit per actũ intellectus: quo diuina eẽntia itelle ctui nr̃o vnit̃ vt intelligibilis foꝛma: ſꝫm ꝙ ponit ſcũs Tho. ꝑma parte. q. 12. arti. 2°. ad 3^{m}. ⁊ 4° ſen. diſ. 49. q. 2. arti. ꝑ. q̃ſtiũcula ꝑma. ⁊ de veritate. q. 8. arti. ꝑ. Et 3°. ꝯ gentiles ca°. 51°. ⁊ 52. ℂ Ad 13^{m} rñdet ſcũs Tho. ꝑma pte. q. 82. arti. 3°. ad 2^{m} vbi ſic ait. (Illud qđ eſt pꝰ i ge neratione ⁊ tpe ſolũ eſt iperfectius: qꝛ in vno ⁊ eodem potẽtia precedit actũ: ⁊ imperfectio perfectũ: ſed illud qđ eſt ſimplr̃ prius ⁊ ſꝫm nature oꝛdinẽ eſt pfectius: ſic eni actus eſt prioꝛ potẽtia: ⁊ hoc modo itellect⁹ eſt ꝑoꝛ volũtate: ſicut motiuũ mobili ⁊ actiuũ paſſiuo. bonuꝫ eni itellectũ mouet volũtatẽ.) Hec ille. ℂ Ad 14^{m} dr̃ ꝙ nõ opꝫ potẽtiã que eſt potioꝛ in merito ꝑ modũ agẽ tis ⁊ exequẽtis eſſe potioꝛẽ in pꝛemio per modũ pꝛimi attingentis: ſed ſufficit ꝙ obm̃ eius ſit ipſa beatitudo: ⁊ ꝙ cõpleat pfectionẽ beatitudinis accidẽtaleꝫ: iſto mõ autẽ ſe habꝫ voluntas. vnde ſicut ponit ſcũs Tho. 4°. ſen. diſ. 49. q. 1. arti. ꝑ. queſtiũcula ꝑma. Uoluntati at tribuit̃ ꝑma habitudo ad finẽ ſꝫm ꝙ aſſecutionẽ finis appetit: ⁊ vltima ſꝫm ꝙ in fine iam aſſecuto quietat̃: ⁊ hoc eſt ſatis rõnabile: qꝛ meritũ ꝯſiſtit in agere. ꝑmiũ vero in recipere: licꝫ etiã ſit ibi agere. ideo intellect⁹ cu ius eſt recipere foꝛmas rerũ potioꝛ eſt in ꝑmio. ℂ Ad 15^{m} rñdet Heraldus de carmelo vbi ſupra. (Dicenduꝫ (inquit) ꝙ illa ꝓpoſitio ſcꝫ: cuius oppoſituꝫ eſt peius ipſum eſt melius. videt̃ habere multas inſtantias. naꝫ (Nõ illud eſt melius cuius oppoſitum eſt peius.) auaricia eſt peius vitiũ q̃ꝫ timiditas: qꝛ peius eſt a bo nis diſcedere ꝓpter bonũ exterius q̃ꝫ ꝓpter bonũ coꝛ poꝛis: ⁊ peius eſt ſubdi per appetituꝫ bono exterioꝛi q̃ꝫ bono coꝛpoꝛis: ⁊ tñ liberalitas cui opponit̃ auaricia nõ eſt melioꝛ virtus q̃ꝫ foꝛtitudo: ſed potius econuerſo: qꝛ virtuoſius eſt ꝑſiſtere in bono virtutis vſq̃ ad moꝛteꝫ ſuſtinẽdo maximas penas q̃ꝫ bñ ſe hr̃e circa dationeꝫ ⁊ acceptionẽ rerũ exterioꝝ. ℂ Itẽ ſupbia eſt maximũ vitioꝝ: vtpote regina oium: cuius ſunt duces capitalia vitia: vt pꝫ per Gregoriũ 13° moꝛaliũ ſup illud Job. Ex hoꝛtationẽ ducũ ⁊ vlulatuꝫ exercitus: ⁊ tñ humilitas nõ eſt maxima virtutũ. imo ● melioꝛes ſunt tres vtu tes theologice fides: ſpes: charitas: ⁊ alique moꝛales: ſi cut iuſticia ⁊ foꝛtitudo: vt cõiter ponitur. Dato tñ ꝙ il lud aſſumptũ ſit verũ. ſ. ꝙ illud eſt melius: cuius op poſitũ eſt peius. dici põt ꝙ in ꝓpoſito nõ põt hr̃e veri tatẽ. Cuius rõ eſt: qꝛ defectus volũtatis includit defe ctũ itellectus ⁊ nõ ſꝫ ecõtra: in talibus at nec illa regu la tenet de. 8. ethicoꝝ. ſcꝫ ꝙ peſſimũ eſt ꝯtrariũ optio:

nec etiã alia regula de ſcđo prioꝛũ in alia rõne vel con firmatione adducta. vnde cõiter expoſitoꝛes in ſcđo ꝓoꝝ dicunt: ꝙ illa regula nõ tenet in illis: quoꝝ vnuꝫ depẽdet ab alio: ⁊ ponũt exemplũ de viuere ⁊ bene vi uere. Nã bene viuere ſupponit viuere: ⁊ ab eo dpẽdet: vtpote ſine quo eſſe nõ põt. Bene viuere autem meli⁹ eſt q̃ꝫ viuere tm̃: ⁊ tamẽ male viuere ſaltẽ ꝑ miſere vi uere nõ eſt peius q̃ꝫ nõ viuere: qꝛ nõ viuere tollit totã vitam: male aũt viuere non totaꝫ tollit: ſed abijcit ali quid de pfectione eius.) Hec ſunt verba eius: ꝑ que re ſpondet ad 15^{m}. ℂ Et ad confirmationẽ eius ⁊ inſuper ad 16^{m}: qcqd ſit de reſpõſione iſta que ſatis apparet ꝓ babilis. videt̃ dicendũ ad 15^{m}. ꝙ bene cõcludit ꝙ cha ritas ſit optima virtus ⁊ optim⁹ habitus vte loquẽdo de habitibus virtutũ: nõ includẽdo habitũ qui eſt gra tia: ſed hoc cõceſſo nõ hr̃ ꝙ voluntas ſit potẽtia nobi lioꝛ intellectu: vt pꝫ in rñſione ad ſeptimũ ⁊ 10. ℂ Ad cõfirmationẽ dr̃: ꝙ regula phi. 8. ethicoꝝ tenet ſolum in moꝛalibus. ſcilꝫ in eligendis ⁊ fugiendis moꝛalr̃. vt patet ꝑma ſcđe. q. 73. arti. 4. vbi oſtẽdit q̃ũo maxime virtuti opponit̃ maximũ peccatũ loquẽdo de oppoſi tione directa. nã loquendo de oppoſitione idirecta mi nus peccatũ opponit̃ maioꝛi virtuti. nota ibi. Idem de malo. q. 2. arti. 10. Non aũt in alijs generalr̃ tenet niſi facta additione illa quã dictus doctoꝛ põit: in ꝓpoſito aũt videre ⁊ nõ videre deũ non ſunt oppoſita moꝛalr̃: regula aũt ſecũdi ꝓoꝝ glo͡ſ modo ſupꝛadicto. ℂ Ad 16^{m} dr̃ ſimilr̃: ꝙ odire deũ ⁊ diligere deũ ſunt oppoſita: ⁊ virtus ⁊ viciũ. nõ tñ videre deũ ⁊ nõ videre vł igno rare ⁊ ideo regula nõ opꝫ ꝙ teneat in talib⁹ coozdina tionibus oppoſitis: vt eniꝫ innuit ſcũs Thomas. ꝑma ſcđe. q. 73. arti. 4° tunc peſſimũ opponit̃ optimo: ⁊ ecõ tra qñ malũ habet ſuã fugibilitatẽ: ꝑcipue ex obiecto oppoſito bono eligibili: ſed qꝛ odiũ dei hꝫ totã ⁊ pꝛeci puã maliciã ex parte obiecti: ⁊ ſimilr̃ dilectio dei habꝫ ꝑncipalr̃ ſuã bonitatẽ ex obiecto ſuo: ideo ibi peſſimo opponit̃ optimũ: ſed qꝛ viſio diuina habꝫ totã bonita tẽ ex obiõ: ignoꝛãtia aũt dei nõ hꝫ totã maliciã vel fugi bilitatẽ ex obiecto: ſed etiã ex circũſtãtia pſone: que dꝫ eũ cognoſcere: ⁊ in hoc eſt tota ſua pfectio. iõ nõ opoꝛ tet ꝙ nõ videre vel nõ cognoſcere deũ ſit eque maluꝫ: ſicut viſio beatifica eſt bona: ⁊ iſtud etiã latius decla rat de malo vbi ſupra. ℂ Ad 17^{m} dico: ꝙ vltima ꝯſecu tio nõ valꝫ. ſ. ꝑmiũ eſt maxime ſꝫm volũtatẽ. ergo eſt act⁹ volũtatis: ſed ſequit̃ ꝙ ſit eius obm̃. Supꝛa autẽ oſten ſum eſt ꝙ nullus actus volũtatis eſt potiſſimum eius obm̃. imo actus alterius potẽtie. vt eſt vnitiu⁹ obiecto diuino. ℂ Ad argumẽta ſcđo loco inducta ꝯ ſextã con cluſionẽ reſpõdet̃: ⁊ ad ꝑmũ quidẽ dicit̃: ꝙ i falſo fun dat̃ ſupponẽs ꝙ aliq̃s actus voluntatis ſit beatitudo. Si eni intẽdat ꝙ aliq̃s act⁹ volũtatis ptineat ad bea titudinẽ: licꝫ nõ eſſentialr̃: cõcedit̃ ſibi: ⁊ tũc cum dicit ꝙ nullus eſt talis niſi actus cõplacẽtie: quã ipſe vocat delectationẽ: dicit̃ ꝙ multi actus voluntatis pertinẽt ad beatitudinem: licꝫ nullus eoꝝ ſit eſſentialiter beati tudo: ad beatitudinem enim exigit̃ diſpoſitiue: ⁊ quaſi pꝛeambulariter amoꝛ finis vltimi: exigitur delectatio de deo habito: quaſi decoꝛans ⁊ perficiens beatitudi nem: exigitur delectatio de bono diuino in ſe cõſidera to: quaſi concomitans beatitudinem ⁊ faciens ad recti tudinẽ voluntatis: vt ſuperius dicebat̃. ℂ Ad ſecũdũ dicendũ ꝙ laudabilioꝛ actus charitatis eſt cõplacẽtia vel gaudium de bono diuino in ſe conſiderato: ſed ho noꝛabilioꝛ eſt delectatio: que imediate pficit beatificã viſionẽ. ſcꝫ gaudiũ de deo habito: qđ eſt fruitio btifica. (Quom peſſi ma ⁊ que op tima admitt ces opponãt.)

⁊ ſʒ vtrūqʒ gaudiū btitudinē pficiat. tñ iſtud ſcđm eſt quietatiuū ſm rōnē ſue ſpēi: ⁊ nō aliud. Btitudo eniʒ ſm phm p̊ ethicoꝝ nō eſt de numero laudabiliū: ſʒ potius de nūero honorabiliū. ❡ Ad 3ᵐ negaṫ maior: non eni ille actus eſt btificus eēntialr quo vltimate de⁹ attingiṫ: ſed quo p̄mo attingiṫ pfecte: ⁊ a quo alij btit q̄ ſpm pfecte attingant: cui⁹ eſt diuiſio diuine eēntie. minor etiā icludit multa falſa. Primū. ſ. q̄ btūs velit viſionē btificā pp gaudiū ꝯñs habitū de deo: hoc eni falſum eſt loquēdo de actu viſionis ex pte obiecti. ſic eni loquēdo oīs alius actus tā vie q̄ p̄ñe ordinaṫ ad viſionē illā: ſicut ad finē iteriorē: quo hr̄ finis extra ſe: cuius forte eſt loquēdo de viſione ex pte ſubti btitis eā: ſic. n. nō appetit btūs placere in deo vt videat: vel amplius videat: nec ordinat ad dilectionē dei beatificā viſionē. ſcđm falſum eſt: q̄ illud gaudiū ſit vltimo expectatuʒ a creatura rōnali: hoc eni falſuʒ eſt: nā nullus actus voluntatis habʒ rōneʒ vltimi finis. ❡ Ad quartū negatur minor: omnis eni actus p̄ter beatificā viſionem ordinatur in viſionem beatificaʒ: ſicut in finē: nō quideʒ vt eſt bti: ſicut ſubiecti: ſed vt eſt dei ſic̄ obiecti: viſio. n. ⁊ deus non ſunt duo fines: vt ſupra dictū eſt: ſed vn⁹ finis: qđ ſic intelligendū vr̄: de⁹ eni in ſe cōſiderat⁹ eſt finis rōnalis creature: ſed ille finis nō applicaṫ creature rōnali niſi per actū viſionis: ideo ſicut actus hūani ordinanṫ in deū: ſicut in finē gr̄a cuius. ita in viſioneʒ: ſic̄ in finē quo. Illud aūt qđ dicit arguēs de iterrogatione facta btō: ſolutū eſt prius. Btūs eni non vult gaudere de bono diuino pp viſionē ſm ſe ſumptā: ſʒ vt ē applicatio finis ad aīaʒ: ⁊ hoc eſt gaudere pp deuʒ viſum vt viſus eſt: ſic q̄ replicatio importet applicationeʒ finis ex pte qua reſpicit obʒ. ❡ Ad 5ᵐ diciṫ: q̄ doctores q̄s improbat melius viderūt diſtinctionē de duplici delectatiōe vel gaudio reſpectu dei q̄ iſte credat: vt patuit ſupra: ⁊ iō nō errauerūt ex ignorātia illius ſicut iſte ſōniauit: ſed viderūt q̄ nullus actus voluntatis eſt rō pfecte attingendi deū. imo ſi pfecte attingat hoc habet p actū itell's ſolus etiā actus itellectus eſt rō capiendi diuinā pfectionē ſicuti eſt: actus aūt voluntatis eſt rō nō capiēdi: ſed intrādi in illā. iuxta illud. Intra in gaudiū domini tui. Et hec de qōne dicta ſufficiant.

❡ Utrum vti ſit actus voluntatis. Qō. II.

ITerum iuxta diſtinctionē eādē queriṫ. Utrū vti ſit act⁹ volūtatis. Et arguitur q̄ nō. Nam ſm Aug⁹. p̊ de doctrina xp̄iana: vti eſt illđ: qđ venit in vſum referre ad obtinēduʒ aliud: ſed referre aliqd ad aliud eſt rōnis: cuius eſt conferre ⁊ ordinare. ergo vti eſt actus rationis ⁊ non voluntatis.

Capite. 30.

In oppoſitum arguiṫ per Aug⁹. 10. de trini. dicenteʒ. Uti eſt conſumere aliquid in facultatem voluntatis.

In hac qōne erunt duo articuli. in p̊mo poneṫ ꝯnes. in 2° mouebūṫ dubōnes.

Quantum ad p̊mū articuluʒ ſit p̊ma ꝯ: q̄ vſus eſt actus volūtatis. Iſtā ꝯneʒ pbat ſcūs Tho. p̊ma 2ᵉ. q. 16. art. p̊. vbi ſic ait. (Uſus alicu⁹ rei iportat applicationē illius rei ad aliquā opationeʒ. vn̄ opatio ad quā applicamus rem aliquā dr̄ vſus ei⁹: ſicut eqtare ē vſus equi: ⁊ pcutere vſus baculi: ad operationē aūt applicamus ipſa pn̄ᵃ iteriora agēdi. ſ. ipſas potētias aīe: vel mēbra corpis vt intellectū ad intelligēdū: ⁊ oculū ad vidēdū: ⁊ etiā res exteriores: ſicut baculū ad pcutiendū. ❡ Sed manifeſtū eſt: q̄ res exteriores nō applicam⁹ ad aliquā opationē niſi p pn̄ᵃ itrinſeca: q̄ ſunt poᶜ aīe: aut habit⁹ potētiaꝝ: aut organa: ſic̄ mēbra corpis: volūtas aūt mouet potētias aīe ad ſuos act⁹: ⁊ hoc eſt applicare eas ad opationē. Un̄ māifeſtū eſt: q̄ vti p̊ ⁊ p̊nᶜ eſt volūtatis tāq̄ p̊mi mouētis: rōnis aūt tanq̄ dirigētis: ſed aliaꝝ potētiaꝝ tāq̄ exequētiū qui operanṫ ad volūtatē: a q̄ mouenṫ vel applicāṫ ad agēdū: ſicut iſtr̄a ad p̄cipale agēs: actio aūt pprie nō attribuiṫ iſtr̄o: ſed p̄ncipali agēti. ſicut edificatio edificatori: ⁊ nō iſtrumētis eius. Un̄ maᵐ eſt: q̄ vti eſt ppe act⁹ volūtatis.) Hec ille. ❡ Sciēdū eni q̄ ſm Durandū dr̄ia eſt iter vti ⁊ vſum. nā vſus noiat opationē ad quā res applicaṫ: ſicut ſcidere: ad qđ applicaṫ cultellus eſt vſus cultelli: ⁊ videre eſt vſus ocl'i: ſed vti eſt applicare rē ſuo vſui. Sic eni ſe vr̄ hr̄e vti ad vſuʒ: ſicut mouere ad motū. mouere aūt eſt cāre motū. ḡ vti eſt cāre vſuʒ. In hoc tn̄ ē dr̄ia q̄ mouēs dr̄ cāre motū ſiue moueat nāl'r ſiue libere. Sed vtēs cāt vſuʒ ſolū libere. Et iō Durādus ꝯcedit ⁊ hn̄: q̄ vſus pōt eē ſubiiue in potētia tā cognitiua q̄ appetitiua q̄ executiua: ſed vti ſolū eſt in volūtate ſubiiue: ⁊ p hoc meli⁹ itelligiṫ dictuʒ ſcti Tho. ſ. q̄ vti ſol'⁹ eſt volūtatis: ſed vſus ē cuiuſlibʒ potētie iterdū: licʒ p̄ncipalr attribuaṫ volūtati: nō ſp ſic̄ opatio: ſed ſic̄ motus vel actio vbicūqʒ ſit ſubiiue: tn̄ p̄ncipalr attribuiṫ motori. verūtn̄ ſcūs Tho. idifferenter q̄nq̄ vtiṫ vno p alio: ſic̄ pʒ in ſequētibus vocādo oēm vſuʒ vti ⁊ eō. ❡ 2ᵃ ꝯ eſt. Q2 vſus ppe ſupr⁹ nō eſt niſi re⁹ coꝝ: q̄ ſunt ad finē. ❡ Hāc ꝯnē pbat ibidē arti. 3°. (Uti (inqt) ſicut dictū eſt importat applicationē alicuius ad aliqd: qđ autē applicaṫ ad aliqd ſe hʒ in rōne ei⁹: qđ eſt ad finē: ⁊ iō vti ſp eſt coꝝ: q̄ ſūt ad finē: pp qđ ⁊ ea q̄ ad finē ſūt accomoda ppe dr̄r vtilia: ⁊ ipſa vtilitas iterdū vſus noiaṫ. ❡ Sʒ ꝯſiderādū eſt: q̄ vltim⁹ finis dr̄ dupl'r. vno mō ſimpl'r. alio modo quo ad aliqd: cui. n. finis q̄nq̄ dicaṫ res: q̄nqʒ aūt adeptio rei vel poſſeſſio ei⁹: ſic̄ auaro finis eſt pecunia vel poſſeſſio pecunie. maᵐ ē q̄ ſimpl'r loquēdo vltim⁹ finis ē ipſa res: nō. n. poſſeſſio pecunie eſt bona niſi p boᵐ pecunie. Sʒ q̄ adhuc pecunie adeptio eſt finis vltim⁹: non. n. q̄reret auar⁹ pecuniā: niſi vt hr̄et eā. ḡ ſimpl'r loquēdo ⁊ pprie pecunia hoīs aliqs fruiṫ q in ea vltimū finē cōſtituit: ſed iq̄ntū refert eā ad poſſeſſionē dr̄ ea vti.) Hec ille. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt. Q2 electio eſt act⁹ volūtatis. Iſtā pbat ſcūs Tho. p̊ᵃ 2ᵉ. q. 13. arti. p̊. (In noie (inqt) electiōis iportatur aliqd ptinēs ad itellʒ: ⁊ aliqd ptinēs ad volūtateʒ. Dicit. n. phs 6° ethicoꝝ. q̄ electio eſt appetit⁹ itellectiuus: vl' appetit⁹ itell's: q̄ñcūqʒ āt duo ꝯcurrūt ad aliqd vnū ꝯſtituēdū: vnū coꝝ eſt fōrale re⁹ alteri⁹. Un̄ Gregorius nicen⁹ dicit: q̄ electio neqʒ eſt appetit⁹ ſm ſeipaʒ neqʒ ꝯſiliū ſolū: ſʒ ex his aliqd ꝯpoſitū: ſic̄ eniʒ dicim⁹ aīal ex aīa ⁊ corpe ꝯpoſitū eſſe: neqʒ vō corp⁹ eſſe ſm ſe ipſuʒ: neqʒ aīaʒ ſolā: ſed vtrūqʒ: ita ⁊ electionē. ❡ Eſt aūt ꝯſiderādū in actib⁹ aīe: q̄ act⁹ q eſt eēntialr vnius poᶜ vel hit⁹ recipit formā ⁊ ſpēʒ a ſupiori poᵃ vl' hitu: ſʒ q̄ ordinaṫ ifeni⁹ a ſupiori. Si eni aliqs actuʒ exerceat fortitudinis pp amorē dei: actus q̄dē ille māl'r eſt fortitudinis: formal'r vō charitatis. Manifeſtū eſt auteʒ q̄ ratio quodāmodo volūtatē precedit ⁊ ordinat actū eius: inquantū ſcʒ voluntas in ſuū obiectū tēdit ſm ordinem rationis: eo q̄ vis apprehenſiua appetitiue ſuū obiectū preſentat. Sic igiṫ actus ille quo volūtas tendit in aliqd qđ pponiṫ: vt bonū ex eo q̄ p rōnē ē ordinatū ad finē: materialr quidē eſt voluntatis: formal'r vero rōnis. In hō autē ſuba actus materialr ſe hʒ ad ordinē: qui iponiṫ a ſupiori potētia: ⁊ ideo electio ſubaliter

Circa hanc partʒ opīo ſci Tho. Aure. ⁊ ceteri ꝯcordāt in hoc q̄ eſt act⁹ volūtatis: ſed a q̄ ſumaṫ nō cōueniunt. nam ſcūs Tho. ij

q̄ ab applicatione ⁊ c. vt patʒ hic. ſilr ⁊ Durādus. Aureo. autē a tranſitu: q̄ ipſo vti fertur voluntas ſuper aliquid gradiēdo ad id qđ eſt termin⁹ dilectionis vel ad habituandum rei.

liter nō eſt actus rōnis:ſed volūtatis:pficiṫ eni electio
in motu quodā aīe ad bonū qḋ eligiṫ:vnde manifeſte
eſt actus appetitiue potētie.) Hec ille. ❡ Quarta con
cluſio ē. Q electio eſt reſpectu coꝝ:q̄ ſūt ad finē. Iſtā
pbat eadē.q.arti.3°.(Electio(inquit)ſequiṫ ſniaʒ vel
iudiciū:qḋ eſt ſicut ɔ̄ ſylli operatiui.vñ illud cadit ſub
electione:qḋ ſe hʒ:vt ɔclō in ſyllō opabiliū. Finis aūt
in opabilibus ſe hʒ vt pn̄ᵐ:⁊ nō vt ɔclō:vt dr̄ ſcdo phy
ſicoꝝ.vnde finis inquantū hꝰ nō cadit ſub electione.
Sed ſicut in ſpeculatiuis nihil ꝓhibet illud:qḋ eſt vnī
us demōſtrationis:vel etiā ſcīe pn̄ᵐ eſſe ɔ̄neʒ alterius
demōſtrationis ⁊ ſcīe:ita contingit illud qḋ eſt in vna
opatione vt finis ordinari ad aliud:ſicut ad finē:⁊ hoc
modo ſub electione cadiṫ:ſicut in opatione medici ſa/
nitas ſe hʒ vt finis.vnde hoc nō cadit ſub electiōe me
dici:ſed hoc ſupponiṫ tanq̄ꝫ principiū:ſʒ ſanitas corpo/
ris ordinaṫ ad bonū aīe:vnde apud eū qui habʒ curaʒ
de ſalute aīe pōt cadere ſub electione eſſe ſanū vel eſſe
infirmū. Nā apl's dicit.ſcde Cori.12°.(Cū aūt īfirmor:
tunc fortior ſuʒ ⁊ potēs.)ſʒ vltimus finis nullo modo
ſub electione cadit.) Hec ille. ❡ Quinta ɔclō ē. Q cō
ſenſus eſt actus volūtatis. Iſtā ponit.q.15.arti.p̄.(Con
ſentire(iquit)īportat applicationē ſenſus ad aliqd:eſt
aūt ꝓpriū ſenſus:q eſt cognitiuus rerū preſentiuʒ:vis
eni imaginatiua apprehenſiua eſt ſimilitudinū corpo
raliū:etiā rebus abſentibus:q̄rū ſunt ſilitudines. Intel
lectus aūt apprehenſiuus eſt vniuerſaliū rōnuʒ:quas
pōt apprehēdere īdifferēter ⁊ abſentibus ⁊ preſentibꝰ
ſingularibus:⁊ qꝛ actus appetitiue virtutis eſt q̄dā īcli
natio in rē ipſam ſm quādā ſimilitudinē:ipſa applica/
tio appetitiue virtutis ad rē:ſm q ei ĩheret:accipit no/
mē ſenſus:quaſi experientiā quādā ſumēs de re:cui in
heret:inquātū cōplacet ſibi in ea. Unde Sap.p̄ diciṫ.
(Sētite de dn̄o in bonitate.)⁊ ſʒ h̄ cōſentire eſt actꝰ
appetitiue vtutꝭ.) Hec ille. ❡ Et art.2°.ſic ait.(Cōſen
ſus ꝓprie loquēdo nō eſt in brutis aīalibus:cuiꝰ cā eſt:
qꝛ cōſenſus īportat applicationeʒ appetitiui motus ad
aliqd agendū:eius aūt eſt applicare appetitiuū motuʒ:
in cuius ptāte eſt motus appetitiuus:ſicut tāgere lapi/
dē ɔuenit quidē baculo:ſed applicare baculū ad tactū
lapidis eſt eius qui hʒ in ptāte mouere baculū. Bruta
aūt aīalia nō hn̄t in ſui ptāte motū appetitiuū: ſʒ talis
motus eſt in eis ex inſtinctu nāe. Unī brutū aīal appe/
tit quedā:ſed nō applicat appetitiuū motuʒ ad aliqd:⁊
ꝓpter hoc nō dr̄ ꝓprie cōſentire:ſed ſolū nā rōnalis q̄
hʒ in ſua ptāte motū appetitiuū:⁊ pōt ipſum applicare
vel nō applicare ad h̄:vel ad illḋ.) Hec ille. ❡ Simi/
liter arti.4°.ꝓbat:q ɔſenſus ptinet etiā in hoīe nō ad
ſenſualitatē:ſed ad voluntateʒ.(Finalis(inquit)ſnīa
ſemp pertinet ad eū:q ſuperior eſt:ad quē ptinet d̄ his
iudicare:q̄ꝺiu eni iudicandū eſt qḋ ꝓponiṫ:nōdū daṫ
finalis ſnīa. Manifeſtū eſt aūt q ſupior rō eſt:que hʒ
de oībus iudicare:qꝛ de ſenſibilibus per rōneʒ iudica/
mus:de his vero q̄ ad rōnes humanas ptinent iudica
mus ſm rōnes diuinas:q̄ ptinēt ad ſupiorē rōneʒ:⁊ iō
quādiu incertū ſit:an ſm rōnes diuinas reſiſtaṫ vl̄ nō:
nullū iudiciū rōnis hʒ rōnē finalis ſnīe. Finalis aūteʒ
ſnīa eſt ɔſenſus in actū:⁊ iō cōſenſus in actuʒ pertinet
ad rationē ſuperiorē:ſm tn̄ q in rōne volūtatis inclu/
diṫ.) Hec ille. ❡ Si aūt loquamur de cōſenſu in dele
ctationē operis aut cogitationis:ad quē appetitū perti
neāt. Dicit ibidē ad p̄mū.(Q ɔſenſus in delectationē
operis ptinet ad rōnē ſupiorē:ſicut ɔſenſus in opus: ſʒ
cōſenſus in delectationē cognitionis ptinet ad rōnē in
feriorē:ſicut ad ipſam ptinet cogitare:⁊ tn̄ de hoc ipſo
qḋ eſt cogitare:vel nō cogitare inquātū conſideraṫ:vt
quedā actio hʒ iudiciū ſupior rō:⁊ ſilr de electione cō/
ſequēte:ſed inquātū accipiṫ vt ad actionē aliā ordina/
ta:ſic ptinet ad inferiorē rōnē:qḋ eni ad aliud ordineṫ
ad inferiorē artē vl̄ potētiā ptinet q̄ꝫ finis:ad quē ordi/
naṫ.nā ars q̄ eſt de fine architꝰ:ſeu p̄ncipalis vocaṫ.)
Hec ille. ❡ Ex quibꝰ pʒ:q ɔſenſus nō eſt in intellectu
nec ſenſualitate:ſed in ſola volūtate. ❡ Sexta ɔclō ē.
Q ɔſenſus nō eſt niſi coꝝ:que ſunt ad finē. Iſtā ꝓbat
ibidē arti.3° dicēs.(Cōſenſus noīat applicationē mo/
tus appetitiui ad aliqd p̄exñs ī ptāte applicātis. In or/
dine aūt agibiliū.p̄ qdē oꝫ ſumere apprehēſionē finis:
deīde ɔſiliū de his que ſunt ad finē:⁊ deinde appetitū
coꝝ:que ſunt ad finē.appetitus aūt in vltimū finē ten
dit nāliter.vnde applicatio appetitiui motus in finem
apprehenſum nō hʒ rōnē cōſenſus:ſed ſimplicis volū/
tatis. De his aūt que ſunt poſt vltimū iquātū ſunt ad
finē:ſub ɔſilio cadunt:⁊ ſic pōt eſſe de his cōſenſus in/
quātū motus appetitiuus applicaṫ ad illud:qḋ ex cōſi/
lio iudicatū eſt. Motus vō appetitiuꝰ in finē nō appli/
caṫ cōſilio:ſed magis ɔſiliū ipſi:qꝛ cōſiliū p̄ſuppōit ap
petitū finis:ſed appetitus coꝝ:q̄ ſunt ad finē p̄ſuppōit
determinationē cōſilij:⁊ ideo applicatio appetitiui mo
tus ad determinationē cōſilij eſt ꝓprie cōſenſus:vnde
cū cōſiliū nō ſit niſi de his que ſūt ad finem:cōſenſus
ꝓprie loquēdo nō ē niſi de his:que ſunt ad finē.) Hec
ille. ❡ Septima ɔclō eſt. Q reſpectu eiuſdem obiecti
potētie executiue vſus ſemp ſequiṫ electioneʒ. Iſtam
ꝓbat ſcūs Tho.p̄ma 2ᵉ.q.16.arti.4°.dicēs.(Uolūtas
hʒ duplicē habitudinē ad volitū:vna qdē ſʒ q volitū
eſt quodāmō in volūtate p quādā ꝓportionē vel ordi
nē ad volitū:vñ ⁊ res:que nālr ſunt ꝓportionate ad ali
quē finē.dnr̄ appetere illū finē nāliter. Sic āt hr̄e finē
eſt imperfecte hr̄e illū. Oē aūt imperfectū tendit ad p/
fectionē:⁊ iō oīs appetitus tā nālis q̄ꝫ volūtarius tēdit
vt habeat ipſuʒ finē realr̄:qḋ eſt pfecte hr̄e ipſuʒ:⁊ hec
eſt ſcda habitudo volūtatis ad volitū:volitū aūt non
ſolū eſt finis:ſed illud qḋ eſt ad finē.vltimū aūt qḋ pti
net ad p̄mā habitudinē volūtatis reſpectu eius:qḋ eſt
ad finē:eſt electio. Ibi eni compleṫ ꝓportio volūtatis
vt cōplete velit illud:qḋ eſt ad finē:ſed vſus iaʒ ptinet
ad habitudinē ſecūdā volūtatis:qua tendit ad ɔſequē
dū rē volitā. Unde manifeſtū eſt:q vſus ſequiṫ electio
nē:ſi tamē accipiṫ vſus ſʒ q volūtas vtiṫ potētia exe/
cutiua mouēdo ipſaʒ:ſed qꝛ volūtas quodāmō mouet
rōnē ⁊ vtiṫ ea:pōt itelligi vſus eiꝰ:qḋ eſt ad finē:ſm q
eſt in cōſideratione rōnis cōferentis ipʒ in fineʒ:⁊ hoc
mō vſus p̄cedit electōeʒ.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad p̄ᵐ.
(Ipſaʒ executionē p̄cedit motio:qua volūtas mouet
ad exequēdū:ſequiṫ aūt electionē:⁊ ſic cū vſus ptineat
ad p̄dictā motionē volūtatis mediū eſt iter electioneʒ
⁊ executionē. ❡ 8ᵃ ɔ̄. Q electio q̄nq; differt realr̄ a cō
ſenſu:q̄nq; ſolū rōne:hāc ponit ſcūs Tho.p̄ma ſcde.q.
15.arti.3.ad 3ᵐ dicēs.(Electio addit ſupra ɔſenſuʒ quā
dā relationē reꝰ eiꝰ:cui aliqd p̄eligiṫ:⁊ iō poſt ɔſenſuʒ
adhuc remanet electio.pōt etiā ɔtingere:q per ɔſiliū
inuenianṫ plā ducētia ad finē:quoꝝ dū qōlibʒ placet in
qōlibʒ coꝝ ɔſentiṫ.ſʒ ex mltis q̄ placēt accipiṫ vnū p̄
eligēdo:ſed ſi inueniaṫ vnū ſolū:qḋ placeat nō differt
re ɔſenſus ⁊ electio:ſed rōne tn̄ vt ɔſenſus dicaṫ ſʒ q
placet ad agendū:electio aūt ſm q p̄ferṫ his:que non
placēt.) Hec ille. ❡ Nona ɔ̄ eſt. Q an̄ ɔſenſuʒ p̄cedit
ɔſiliū:⁊ an̄ electionē p̄cedit ɔſenſus:⁊ ante imperium
p̄cedit electio:⁊ ante vſum p̄cedit imperiū. Iſta eniʒ ſe
hn̄t in q̄dā ordie:ſi ad idē referanṫ.de q̄ eſt ɔſiliū ⁊ ele/

Tex.cō.6.

Senſus ⁊ in tellectus di/uerſitates.

Nunq̄ ī bru tis conſenſus reperit.

De ɔſēſu de lectatōis ope ris aut pcco gitationis.

Volūtati ad volitū duplex eſt habitudo

Uſus ali/qn̄ electōez p̄cedat

ctio ⁊ cetera: ꝙ p̄mū eſt cōſiliū. ſcḋꝫ ꝯſenſus. tertiū electio. q̄rtū imperiū. q̄ntū vſus. Iſtā ꝯnē pōit ſcūs Tho. p̄ma ſcḋe. ¶ Qꝛ enī cōſiliū p̄cedat ꝯſenſum pꝫ p ipm q. 15. arti. 3ᵒ. (Ubi ponit: ꝙ in ordine agibiliū p̄ ē apprehēſio finis. 2ᵒ appetitꝰ finis. 3ᵒ cōſiliū de his que ſunt ad finē. 4ᵒ appetitus eoꝝ que ſunt ad finē: ⁊ ſubdit: ꝙ applicatio appetitiui motꝰ ad determinationē cōſilij eſt ꝓprie cōſenſus. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ cōſenſus ſequit̄ cōſiliū: ꝙ aūt cōſenſus p̄cedat electionē: pꝫ ibidē ad tertiū. vbi dicit: ꝙ electio addit ſup cōſiliū quādā relationē ꝫ reſpectu eius: cui aliqd p̄eligit̄: ⁊ iō poſt cōſenſum adhuc remanet electio.) Hec ille. ¶ Qꝛ āt electio precedat imperiū: ⁊ imperiū p̄cedat vſum. oñdit. q. 17. art. 3ᵒ ad p̄mū. dicēs. (Nō oīs actus volūtatis p̄cedit iſtū actū rōnis: q eſt imperiū: ſꝫ aliqs p̄cedit. ſ. electio ⁊ aliquis ſequit̄. ſ. vſus: qꝛ poſt determinationē cōſilij: que eſt iudiciū rōnis volūtas eligit: ⁊ poſt electionē rō imperat ei: per qḋ habēdū: vel agendū eſt qḋ eligit̄: ⁊ tūc demū volūtas incipit vti exequēdo imperiū rōnis: q̄ñqꝫ quidē volūtas alterius: cū aliquis imperat alteri. q̄ñqꝫ aūt volūtas imperātis: cū aliqs iperat ſibi.) Hec ille. ¶ Et in diſtone p̄ncipali dicit. (Qꝛ vſus eiꝰ: qḋ eſt ad finē ſm ꝙ eſt in rōne referēte ipſum in finē p̄cedit electionē. vnde multo magis p̄cedit imperiū. ſed vſus eiꝰ qḋ eſt ad finē ſm ꝙ ſubdit̄ potētie executiue ſequitur imperiū: eo ꝙ vſus vtentis ꝯiunctus eſt cū actu: quo quis vtit̄: nō enī vtit̄ quis baculo anteq̄ꝫ aliquo mō p baculū operet̄. Imperiū aūt nō eſt ſimul cū actu eius cui imperat̄: ſed naturalr̄ prius eſt imperiuꝫ q̄ꝫ iperio obediat̄: ⁊ aliq̄ñ eſt p̄us tēpore: vnde manifeſtū eſt: ꝙ imperiū eſt p̄us q̄ꝫ vſus.) Hec ille. ¶ Itē p̄ma 2ᵉ. q. 16. arti. 4. ad 3ᵐ. (Electio p̄cedit vſum ſi referant̄ ad idē. nihil aūt ꝓhibet: ꝙ vſus vnius precedat electionē alterius: ⁊ qꝛ actus volūtatis reflectunt̄ ſupra ſeipſos: in q̄libet actu volūtatis pōt accipi cōſenſus: electio ⁊ vſus. vt ſi dicat̄ ꝙ voluntas cōſentit ſe eligere: ⁊ cōſentit ſe conſentire: ⁊ vtit̄ ſe ad cōſentiendū ⁊ eligendū: ⁊ ſemꝑ iſti actus ordinati ad illud: qḋ prius eſt: ſunt priores.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ q̄ñcūqꝫ circa idē cōſiliamur: ⁊ eligimus: ⁊ vtimur: ⁊ imperamꝰ: ⁊ cōſentimꝰ: ꝙ illa q̄nqꝫ hñt ordinē ſupradictū: ſꝫ reſpectu diuerſoꝛ obiectoꝝ illud qḋ in vno ordine eſt prius: in alio ſit poſterius. Iſta enī q̄nqꝫ pñt aſſignari reſpectu cuiuſlibet: qḋ eſt ad finē: ſiue ſit actus: ſiue obm. ¶ Si querat̄. quid eſt cōſiliū. r̄ndet ſcūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 14. ꝙ cōſiliū eſt actus intellectus: quo inquirit̄ de agēdis a nobis modo reſolutorio. ſ. incipiēdo a fine iſimo attēto quouſqꝫ p̄uenit̄ ad illud: qḋ ſtatim agēdū eſt. ¶ Quid aūt ſit imperare. r̄ndet ibidē. q. 17. arti. p̄. ꝙ imparē eſt eēntialr̄ actus rōnis: quo intellectus in virtute voluntatis mouet aliquā potētiā cū quadā intimatione denunciatiua: vnde talis actus explicat̄ per orationē imperatiui modi dicēdo fac hoc: non enī voluntas imperat: ſed intellectus motus a volūtate: qꝛ imperare eſt ordinare aliqd agendū: modo ordinare eſt rōnis non volūtatis. ¶ Ex quibus cōcludit̄: ꝙ circa illud qḋ eſt ad finem voluntas hꝫ tres actus: itellectꝰ aūt duos: tres p̄mi eligere: cōſentire: ⁊ vti: duo intellectus: cōſiliū ⁊ imperiū. Et ſic terminatur primus articulus.

Quantum ad ſcḋm arguit̄ cōtra ꝯnes: ⁊ quidē ꝯ p̄mā arguit ſic Aureolus. pſertīꝫ ꝯ hoc: qḋ ibideꝫ dr̄: ꝙ vſus ſumit̄ ab applicatione rei ad op̄ationē. ¶ Arguit igit̄ ꝯ hoc. p̄ ſic. Oppoſitaꝝ dr̄iaꝝ oppoſite debēt eſſe rōnes: vt pꝫ de ꝯgregatiuo ⁊ diſgregatiuo: rōnali ⁊ irrōnali: ſed frui ⁊ vti ſūt dr̄ie. diuiſiue actuū volūtatis. vt Aug. inuit ⁊ magr̄ in lr̄a: rō autē fruitionis totalr̄ ſiſtit intra volūtatē: dicit enī quietē volūtatis in aliquo. ergo ⁊ vti totalr̄ ſiſtet intra voluntatē dicēdo rōnē oppoſitā quieti volūtatis. hec aūt rō oppoſita nō eſt niſi voluntatē ferri tranſitorie ſup aliqd nō quieſcēdo in illo. ergo rō vſus non ſumit̄ ab applicatione rei ad operationē: ſed magis ex trāſitoria latione ſuper illud: qḋ eſt ad finem non quieſcēdo in eo. ¶ Scḋo ſic. Si vſus ſumeret̄ ab applicatione rei ad operationē: illis rebus vti nō poſſet: quas applicare nō valeret ad operationē: ſed certū eſt: ꝙ volūtas nr̄a nō pōt applicare celū: aut angelos ad ſuā operationē: ⁊ tñ pōt vti celo: ⁊ angelis: ⁊ oī creato ſꝫ Aug. dū fert̄ ſuper illa in quodā tranſitu ad deū. ergo vſus non ſumit̄ ab applicatione rei ad operationē: ſed magis ex tranſitoria latione ſup eo: qḋ eſt ad finē nō quieſcēdo. ¶ Tertio. Qꝛ rō quā ſignificat nomē eſt diffinitio ſua 4ᵒ metaphyſice. ſed diffinitio vſus: quaꝫ magr̄ ponit in lr̄a. ⁊ Augꝰ. p̄mo de doctrina xp̄iana: nō facit mētionē de applicatione ad operationē: ſed de relatione in finē non quieſcēdo in eo: qḋ eſt ad finē: ſed tranſitorie ſe habendo: ſicut pꝫ de illa diffinitione. Uti eſt qḋ in vſuꝫ venit ad illud: qḋ amat̄ obtinendū referre: ſi tamē amandū eſt: hic quidē nō ſit mentio de applicatione rei ad operationē: ſed tñ de relatione eius: qḋ venit ad intellm̄ vel volūtatē: vel ad maᵐ: vel quocūqꝫ mō in facultatē volūtatis ad illud: qḋ eſt amādū. ergo idē quod prius. ¶ Quarto. Dirigere in deū oīa ⁊ ſeipſum: ⁊ cūcta creata eſt oībus vti: ſed clarū eſt: ꝙ hoc nō eſt applicare ſeipſuꝫ: ⁊ oīa creata ad operationē aliquā: ſed tñ modo dilectionē ſuā ſup oīa ferre ſuper quodā trāſitu: ⁊ in ordine ad deū. ergo applicatio ad op̄ationē nihil facit ad vſuꝫ. ¶ Quinto. Qꝛ iſta eſt expreſſa intētio Augu. p̄ de doctrina xp̄iana: cū ait. (Quo ſi eſſemus peregrini: q bñ viuere niſi in patria nr̄a nō poſſemus: opus eſſet terreſtribus vel marinis vehiculis: qbus vtendū eſſet: vt ad patriā: qua fruēdū erat: peruenire valeremꝰ: ſic in huius mortalitatis vita p̄egrinātes a dn̄o: ſi redire in patriā volumus: vbi bti eſſe poſſimus: vtendū eſt h̄ mundo: vt inuiſibilia dei: p ea que facta ſunt: intellecta conſpiciant̄: hoc eſt vt de corporalibus rebus ⁊ tēporalibꝰ ſp̄ualia ⁊ eterna capiant̄.) Hec Augꝰ. ¶ Ex qbꝰ pꝫ: ꝙ nō eſt aliud volūtatē vti rebus: q̄ꝫ per eas ꝯſcēdere in deū: ⁊ eas applicare in finē: nō aūt applicare ad operationē. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē ſilr̄ arguit ꝓbādo: ꝙ directio ⁊ ordinatio: que eſt in actu electionis: nō ſit ab intellectu ſed a volūtate: a qua eſt ſubā actus: cuius oppoſitū vr̄ inui in tertia ꝯnc. ¶ Arguit igr̄ p̄ ſic. Cuiꝰ eſt actꝰ: eiꝰ eſt directio illiꝰ actꝰ in finē: cū illa directio nō ſit: niſi quidā ordo: ⁊ quedā relatio fundata ſup actū: ibi eſt ătē relatio: vbi eſt fundamētū relationis: ibi nāqꝫ eſt ſimilitudo: vbi eſt albedo ſubiectiue: ſed appetitus ⁊ motꝰ ipſiꝰ in illud: qḋ eſt ad finē: eſt fundamētū ordinis in finē. ergo videt̄ ꝙ directio motus appetitiui in finē ſit ab ipſo appetitu ⁊ volūtate. ¶ Scḋo. Nā ſm ſcm̄ Tho. intētio eſt actus volūtatis: ſed intētio non eſt aliud q̄ꝫ directio motus appetitiui in finē. ḡ hꝫ directio non eſt actus rōnis: ſed volūtatis. ¶ Tertio. Nullus actꝰ aut potētia fert̄ ſup obm̄ mālr̄ niſi attingēdo obm̄ formale. ſed rō volēdi illud. qḋ eſt ad finē: qḋ eſt mālr̄ volitū eſt ipſe finis. ḡ volūtas volēdo illud: qḋ eſt ad finē attingit finē: ſed non aliter attingit q̄ꝫ dirigendo volitionem eius: qḋ eſt ad finem in ipſuꝫ finē. igitur idem qḋ prius. ¶ Cōtra ſextā ꝯnē ſiliter arguit ꝓbādo: ꝙ ꝯſenſus nō dicit applicationē motus appetitiui ad determinationē

Conſiliū precedit ꝯſenſum

Ar(guit) ꝙ vſus ſumat ab applicatiōe rei ad operationē.

Ar(guit) ꝙ ordinatio que eſt in actu electiōis ſit ab intellectu vel voluntate qꝛ voluntas arguit Aur. vbi ſupra.

Utꝝ ↄſenſus dicat applicatione motus appetitiui ad determinationem conſilij. Aureol⁹ vbi ſupra.

nationem ↄſilij: ſicut illa ↄ̊ ⁊ ſequētes innuere videnť. ¶ Arguit ergo ꝓ ſic. Coſtat inquitq̀ incontinēs dicit paſſionibus cōſentire ⁊ ſenſualitati: agit.n. ex ↄſenſu: ſꝫ clarū eſt: ꝙ nō applicat motū appetitus ad determinationē cōſilij. imo magis ad paſſionē: mouet enī ⁊ agit cōtra rōnē. ergo nō ois cōſenſus eſt applicatio volūtatis ad determinationeꝫ cōſilij. Nec valꝫ ſi dicať: q̀ ēt in incōtinente ⁊ paſſionato ↄſiliū determinat ꝓ paſſione: vt ph̃s dicit 3° ethicoꝝ. hoc quidē nō valet: nō enī eſt ibi determinatio cōſilij: ſꝫ magis ſubuerſio ꝑ paſſionē. vnde magis dicitur ignorantia ſeu excecatio vel ligamentū rōnis q̃ꝫ conſiliuꝫ: ſicut ibi ph̃s aſſimilando tales vinolentis ⁊ ſomnolentis.

Capite. 3°.

Ad primum cōtra primā ↄcl'onē dicif negādo minorē: ſm̄ eniꝫ ſupradicta frui ⁊ vti non ſunt dr̃ie diuiſiue ꝑ oppoſita ipſoꝝ actuū volūtatis: preſertim ſi intelligať de oppoſitis imediatis: nec enī eligere: nec intēdere: nec cōſentire ſunt fruitiones aut vſus: tñ cōcedo ꝙ inter vſum ⁊ fruitionem eſt aliqua oppoſitio: eo modo quo abſolutū opponiť ei qd̓ importat abſolutū cuꝫ relatione. Sicut enim dicit ſcūs Tho. p̊ma 2ᵉ. q. 16. art. 2° ad primū. (Frui iportat motū abſolutū appetitus in appetibile: ſꝫ vti importat motū appetitus ad aliquid in ordine ad alterū.) Hec ille. ¶ Sed iſto modo oppoſitiōis nō ſolū vſus opponiť fruitioni: ſed electio: nā ſm̄ eūdē ibidē arti. 4°. electio importat duas relationes: vnā. ſ. eius qd̓ eligiť ad finē: aliā vero ad illud: cui ꝑeligiť. cōcediť ergo ꝙ iter vſum ⁊ fruitionē talis eſt differētia: ꝙ fruitio dic̓ actū volūtatis quieſcentē in aliquo: vſus aūt ꝓut in voluntate dicit lationē trāſitoriā ſup aliquid: i quo nō ſiſtiť: ſed vlterius tendiť: licꝫ aūt vſus vel vti ſit talis actus volūtatis: quo. ſ. appetiť illud: quod eſt ad finē referendo illud ad obtinendū finē: nō tamē valꝫ ↄña. ꝙ vſus nō ſumiť ab applicatione rei ⁊c̃. qui enī applicat aliqd operationi ferť in illud nō ſiſtendo in eo: ſed ad aliud referēdo. ſ. ad opus. ¶ Silr̃ patet: ꝙ nō opꝫ ſemꝑ vſuꝫ eſſe actū a volūtate elicitū: imo pōt eſſe actus intell'ſ: ⁊ pōt eſſe actus potētie executiue: licꝫ ſemꝑ ſit actus a voluntate elicitus vel imperatus: ⁊ ↄñter nō opꝫ: ꝙ ſicut fruitio ſemꝑ eſt ſubiectiue in voluntate ita ⁊ vſus. Uñ dicit ſcūs Tho. p̊ma 2ᵉ. q. 16. arti. p̊. ad 3ᵐ. ꝙ nō ſolū voluntas vtiť. imo itellect⁹ ⁊ alie potētie executiue mote a volūtate: ⁊ recitat Augᵐ in lib. 83. q̄onū dicētē: ꝙ nos iudicādo per rōnē de oībus cauſatis vtimur illis. ¶ Ad 2ᵐ negať minor: inquantū enī homo vult celū ꝓpter aliquā operationē quā facit celū vl' mouet: in tātū applicat celū ad oꝑationē ꝑ volūtatē ⁊ itell'ꝫ: lꝫ nō ꝑ potētiā executiuā. Uñ ſcūs Tho. p̊ ſen. di. i. q. 3. art. p̊. ad p̊mū dicit: ꝙ celo ⁊ angelis nō vtimur tanq̃ꝫ a nob̓ oꝑatis: ſed ſicut in dei cognitioneꝫ ducētibus. ¶ Et in principali rñſione dicit. (Quecūq; ſunt bona nō habēt bonitatē niſi inquantū accedunt ad diuinā bonitateꝫ. Uñ opꝫ ꝙ ſit bonitas diuina: cū ſit rō dilectionis ⁊ deſiderij: vt oīa ameň in ordine ad diuinā bonitateꝫ: oē autē qd̓ bonū eſt: a deo eſt. Unde que a deo nō ſūt: nec querenda ſunt: nec eis vtendū eſt: ⁊ ideo nullo pctō eſt vtendū: q: peccatū nō eſt a deo: pena aūt eſt a deo: ⁊ iō pena vtēdū eſt ⁊ ordinanda eſt ad finē ſm̄ ꝙ ꝓmouet meritū hominis ducēs eū in cōſiderationē ꝓprie infirmitatis: ⁊ ſm̄ ꝙ purgat peccata. Silr̃ res mūdi ab ipo ſunt ⁊ eis vtendū eſt vel inquantū cōferunt ad dei cognitionē oſtendentes ipſius magnitudinem: vel ſm̄ ꝙ prebent ſubſidiū vite noſtre ordinate in deū. Similr̃ opera noſtra: que mala nō ſunt: ab ipſo ſūt: ⁊ ꝓpter ipꝫ facienda: nō ꝙ quālibꝫ oꝑationē oporteat ſemꝑ actualiter referre in deū: ſed ſufficit: ꝙ i deo ſtatuat finē ſue volūtatis.) Hec ille. ¶ Ex quibus oībus pꝫ: ꝙ oīa que facta ſunt a deo applicare poſſumus ad oꝑationeꝫ per voluntatē noſtrā: aut itellectū: aut potentiā executiuā vnde ipſe intellectus cōferens rem in finē vtiť re ⁊ applicat eā ad operationē: ⁊ ſimilr̃ volūtas dū vult aliqd per operationē illius rei applicat eam ad operationeꝫ. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ lꝫ Aug. nō faciat expreſſe mentioneꝫ de applicatiōe rei ad operationē in diffōne vſus. tamē implicite facit. Cū enī dicit. (Uti eſt illō qd̓ in vſuꝫ venit referre ad obtinendū ⁊ cetera.) dat itelligere ꝙ illo vtimur qd̓ volumus: vt illo mediāte obtineamus aliō quo fruēdū eſt: ⁊ ita tale volitū applicamus ad oꝑationē. ſ. ad obtentionē vel poſſeſſionē: vt large accipiatur operatio pro motu vel actione: aut quolibꝫ ſignificato per modū actiōis vel motus: ſicut eſt poſſeſſio: aut generatio: vt enī dictū eſt in p̊ma ↄ̊ne: velle pecuniā ad poſſidendū eſt vti pecunia: ⁊ applicare eā ad operationem vel aliqd per modū operationis. ¶ Ad 4ᵐ negať minor: vt pꝫ ex dictis. nam taꝫ ſeipſuꝫ q̃ꝫ alia homo applicat ad habendū ⁊ obtinēdū deū: illa aūt obtentio oꝑatio diciť eo modo: quo in ꝓpoſito loquimur de operatione. ¶ Ad quintū dico: ꝙ illud argumētū verberat arguentē: nā ſi eo modo vtimur mundo ⁊ in eo cōtētis ſicut nauigātes vtunť vehiculis ad trāſfretandū: cum tales vtēdo vehiculis applicent ea ad operationē: ſeqť ꝙ vti noſtruꝫ eſt applicare res ad operationes. ¶ Ad p̊mū ↄ tertiā ↄ̊nē dr̃: ꝙ ꝓcedit ex falſo intellectu: ac ſi nos poneremus: ꝙ abſoluta ſub̃a actus electionis ſit a volūtate: ⁊ relatio ſuꝑ illo actu fundata ſit a ſolo intellectu. Et ad hunc ſenſum arguit: qui tñ ſcīn Tho. nō intelligit: cū enī dicit p̊ma ſcd̓e. q. 13. arti. p̊. ꝙ illud qd̓ eſt materiale in electiōe eſt volūtatis: formale aūt eſt rōnis: non intelligit in illo actu eſſe duo quidē: quoꝝ vnū ſit a ſola voluntate: ⁊ aliud a ſola rōne producať: vt arguēs male intelligit: ſed quē ſenſuū habeat in talib⁹ locutionibus exprimit de veritate. q. 22. articu. 3° dicēs. (Quādocūq; ſunt duo agētia ordinata: ſcd̓ꝫ agens dupliciter pōt mouere vel agere. Uno mō ſm̄ ꝙ cōpetit nāe ſue. Alio mō ſm̄ ꝙ cōpetit nāe ſuperioris agētis. Impreſſio enī ſupioris agentis manet in iferiori: ⁊ ex hoc inferius agens nō ſolū agit actione ꝓpria: ſꝫ actione ſupioris agentis: ſic̄ ſpera ſolis mouet̃ motu ꝓpo: q ſpacio vnius anni cōpleť: ⁊ motu p̊mi mobilis: qui eſt motus diurnus. Similr̃ aqua mouet̃ motu ꝓprio tendendo in centrū: ⁊ habꝫ quēdā motū ex impreſſiōe lune: que mouet ipſam influxu ⁊ refluxu maris. Corpora etiā mixta habēt quaſdā operationes ſibi ꝓprias: que conſequunť naturā quatuor elemētoꝝ: vt tēdere deorſum: calefacere: ⁊ infrigidare: ⁊ habēt alias ex impſſione corporū celeſtiū: vt magnes attrahit ferrū. Et q̃uis nulla actio inferioris agentis fiat: niſi p̊ſuppoſita actione ſuperioris: tñ illa actio que cōpetit ei ſm̄ ſuā naturā attribuiť ei abſolute: ſicut aque moueri deorſum. Illa vero que competit ei ex impreſſione ſuperioris agentis non attribuitur ei abſolute: ſed in ordine ad aliud. ſicut influere ⁊ refluere diciť eſſe ꝓprius motus maris non inquantū eſt aqua: ſed inquantū mouetur a luna. Ratio antem ⁊ voluntas: que ſunt potentie quedam operatiue adinuicem ordinate ⁊ abſolute conſiderando ratio eſt prior: q̃uis per reflexioneꝫ efficiať voluntas prior ⁊ ſuperior inquantum mouet rationem. Unde voluntas poteſt habere duplicem actum: vnum qui competit ei ſm̄ ſuam naturam inquantum tendit

Qualr̃ vſus ⁊ fruitio opponantur.

Qualr̃ electio vſui quoq; opponať.

Uſus actus intellectus eſſe pōt ⁊ potētie executiue.

Quō celo angelis ⁊ ceteris vtamur ad oꝑatiōes noſtras.

Quō ſumať oꝑatio q̄ ad vſuꝫ reqriť.

Quib⁹ mōis ſcd̓m agens agat.

Volūtatis duplex actus.

in propriũ obiectũ abſolute: ⁊ hic actus attribuit̃ volũtati ſimpl̃r: vt velle ⁊ amare: q̃uis etiã ad hunc actum preſupponit̃ actus rationis. Aliũ v̾o actũ habꝫ: qui cõpetit ei ſm ꝙ rõnis impreſſio relinquit̃ in volũtate: cuꝫ enĩ propriũ ſit rationis cõferre ⁊ ordinare quãdocũqꝫ in actu volũtatis apparet aliqua collatio vl' ordinatio talis actus erit volũtatis nõ abſolute: ſed in ordine ad rationẽ: ⁊ hoc modo ĩtẽdere eſt actus volũtatis.) Hec ille. ¶ Ex q̊ pꝫ ꝙ ſcũs Tho. nõ intendit: ꝙ in actu intẽtionis vel electionis ſint aliqua duo: quoꝝ vnũ ſolum producat̃ a voluntate: ſed intendit ꝙ voluntas ex nã ſua abſolute habꝫ ꝙ velit ⁊ volitionẽ producat: ſed nõ habꝫ ex ſe. imo ex hoc ꝙ mouet̃ ab intellectu: ꝙ ĩ actu ſuo ſit collatio: aut ordinatio vnius ad aliud. ¶ Ad ſecundũ patet per idẽ. verũtamẽ minor eſt falſa. ſ. ꝙ intentio ſit directio loquẽdo de directione actiua. Unde

Intentio nõ eſt directio actiua.

ſcũs Tho. vbi ſupra ad quartũ dicit. (Relatio actiua in fineꝫ eſt rõnis: cuius enĩ eſt referre in finẽ: ſed relatio paſſiua poteſt eſſe cuiuſcũqꝫ directi vel relati in fineꝫ: ⁊ ſic põt eſſe etiã volũtatis: ⁊ hoc modo relatio in finẽ pertinet ad intentionẽ.) Hec ille. Et loquit̃ de relatione non vt eſt habitudo: ſed vt eſt actio vel paſſio. ⁊ ſil'r de directione. ¶ Ex quo patꝫ: ꝙ dirigere ad intellectũ pertinet: ſed actũ directũ ⁊ relatũ elicere eſt volũtatis: licꝫ nõ abſolute: ſed vt eſt mota a rõne: vnde a volũtate effectiue eſt tã actus: qui fundat relationẽ q̃ꝫ relatio in eo fundata: ſed volũtas nõ põt elicere actũ: qui fundat relationẽ: niſi vt mouet̃ a ratione. ¶ Ad tertiũ ſimiliter oĩa cõceduntur quouſqꝫ dicit: ꝙ volũtas volẽdo illud: qd̕ eſt ad finẽ: non attingit finẽ niſi dirigendo ⁊c̃. Illud enĩ negat̃: voluntas quippe non dirigit: ſed actũ directũ elicit: ⁊ collatiuũ alicuius in finẽ: vt enim dicit ſcũs Tho. p̊ma 2ᵉ. q. 12. arti. 2°. ad tertiũ. (In oĩb⁹ que mouent̃ a rõne apparet ordo rationis mouẽtis. licꝫ ipſa rationẽ nõ habeãt: ſic enĩ ſagitta directe tendit in ſignũ ex motione ſagittantis: ac ſi ipſa haberet rationeꝫ dirigentẽ: ⁊ idẽ apparet in motibus horologioꝝ ⁊ oiuꝫ humanoꝝ ingenioꝝ: que arte fiũt.) Hec ille. ¶ Et. q. 12. arti. p̊ ad tertiũ dicit. (Uoluntas nõ ordinat: ſed tñ in aliquid tendit ſm ordinẽ ratiõis.) ¶ Et. q. 13. arti. p̊ ad p̊mũ dicit. (Electio collationẽ importat precedẽtẽ non ꝙ eſſentialr̃ ſit ipſa collatio.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ ſolus intellectus dirigit: ſed voluntas actũ cõformẽ illi directioni elicit. ¶ Ad primũ cõtra ſextã ꝯcluſionẽ negat̃ ꝙ incõtinẽs nõ applicet motũ appetitiuũ ad determinationẽ cõſilij q̃ꝫdiu habꝫ actũ volũtatis: licꝫ cõſiliũ ſit erroneũ: ſic enĩ ponit ſcũs Tho. de malo q. 3. arti. 9°. in r̃ñſione ad 7ᵐ argumẽtũ. (In oĩ actu v̾tutis vel peccati eſt quedaꝫ deductio quaſi ſyllogiſtica: tñ

Syllogizat̃ in q̃libꝫ actu v̾tutis ⁊ pcti

aliter ſyllogiçat temperatus: aliter intemperatus: ⁊ aliter cõtinẽs q̃ꝫ incõtinẽs: temperatus ſm iudiciũ rationis vtit̃ ſyllogiſmo triũ propoſitionuꝫ ſic ſyllogiçans. Nulla fornicatio eſt cõmittẽda: hic actus ẽ fornicatio. igit̃ ⁊c̃. Intemperatus v̾o totalr̃ ſequit̃ cõcupiſcentiaꝫ ſic ſyllogiçãs. Omni delectabili eſt fruendũ. hic actus eſt delectabilis. igit̃ ⁊c̃. ¶ Sil'r tã cõtinẽs q̃ꝫ icõtinẽs dupl'r mouet̃: ſm rõnẽ quidẽ ad vitandũ peccatũ: ſm cõcupiſcentiã v̾o ad cõmittendũ: ſed in cõtinente vincit iudiciũ rationis: in incõtinẽte vero cõcupiſcẽtia: vñ vterqꝫ vtit̃ ſyllogiſmo quattuor ꝓpoſitionũ vel terminoꝝ ad ꝯ̃rias ꝯ̃nes. Cõtinens enĩ ſic ſyllogiçat. Nullũ pctm̃ eſt faciendũ: hoc ꝓponit ſm iudiciũ rationis: ſm vero motũ cõcupiſcẽtie verſat̃ in corde eius: ꝙ oẽ delectabile eſt ꝓſequendũ: ſed q2 iudiciũ rõnis in eo vincit: aſſumit ſub p̊mo: hoc eſt pctm̃: ⁊ cõcludit. g̃ non eſt faciendũ. Incõtinẽs vero in quo vincit motus concupiſcẽtie aſſumit ſub ſcd̕o. hoc eſt delectabile: ⁊ cõcludit igitur eſt faciendũ vel ꝓſequẽdũ.) Hec ille. ¶ Eãdẽ ſniam ponit ſcd̕o ſen. diſ. 24. q. 3. arti. 3°. ⁊ p̊ma ſcd̕e. q. 77. arti. 2°. ad 4ᵐ. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ incõtinẽs dum conſentit applicat motũ appetitiuũ ad determinationẽ ſui: licꝫ falſi cõſilij. Intelligo tñ dicta ſci Tho. de peccante mortalr̃: nõ ſolũ rõne circũſtantie: ſed rõne mali voliti: nã cõtingit ſꝫ eũ peccare mortalr̃ ſine tali diuerſa ſyllogiçatione: ſicut pꝫ de angelis: ⁊ p̊mo parente vt alias videbit̃ latius. ¶ Sed cũ reprobat̃ iſta r̃ñſio

Scd̕o ſen. diſtin. 7. ⁊. 21.

per arguentẽ: q2 in incõtinẽte nõ eſt determinatio cõſilij: ſed ſubuerſio ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ q̃ꝫdiu incõtinẽs per voluntatẽ cõſentit: licꝫ ibi ſit ligamentũ rõnis: inquãtum ratio impedit̃: ne recte eſtimet de eligibili ⁊ agibili in vl'i ⁊ particulari accidẽtalr̃: tñ nõ ſic eſt ligatus: qn mõ p̾dicto ſyllogiçet ꝓponẽdo vnã falſam vl'em: quã ſuggerit paſſio ſubſumẽdo vnã p̾ticularẽ verã: vt dictum fuit: ⁊ hoc ſi ſit ibi aliqs cõſenſus volũtatis. Nã ſm ꝙ dicit ſcũs Tho. p̊ma 2ᵉ. q. 10. arti. 3°. (Immutatio hoīs

A paſſiõe duplr̃ hõ mutari poteſt.

per paſſionẽ dupl'r contingit. vno mõ ſic: ꝙ rõ totalr̃ ligat̃: ita ꝙ hõ vſum rõnis nõ hẽat: ſicut contingit in illis q ꝑꝑ irã vel cõcupiſcẽtiã furioſi vel amẽtes fiunt: ſi

Paſſiõe ab ſorpt⁹ nõ cõſentit.

ue ꝑꝑ aliquã aliã p̾turbationẽ corporalẽ. h⁹ enĩ paſſiones nõ ſine trãſmutatione corpali accidũt. ⁊ de talib⁹ eſt eadẽ rõ: ſicut de aĩalibus brutis: que ex neceſſitate ſequunt̃ impetũ paſſionis: in his enĩ nõ eſt aliquis rõnis motus: ⁊ per ꝯ̃ñs nec volũtas: aliqñ aũt rõ nõ totaliter abſorbet̃ a paſſione: ſed remanet q̃ꝫtũ ad aliqd iudiciũ rõnis liberũ: ⁊ ſꝫ hoc remanet aliqd ex motu voluntatis.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ ſm eũ voluntas nõ agit: ſi rõ ſit totalr̃ abſorpta a paſſione: ⁊ p ꝯ̃ñs nec cõſentit: ois ergo cõſenſus ſequit̃ iudiciũ rõnis ſiue recte: ſiue erronee: nec eſt aliter poſſe fieri ſm eũ: ⁊ in hoc ſecũdus articulus terminat̃. ¶ Ad rõnẽ v̾o in oppoſitũ pꝫ reſponſio per p̾dicta. vti enĩ nõ eſt referre ſꝫ eẽntiam: ſed cauſalr̃: aut effectiue: q2. ſ. eſt actus volũtatis cõformis actui rõnis referenti aliquid in alterũ ⁊c̃.

¶ Utrũ vltimo fine ꝑ intellectum apprehenſo neceſſario fruat̃ creata voluntas. Queſtio. III.

Ultimo

circa p̊mã diſtinctioneꝫ querit̃. Utrũ vltimo fine ꝑ intellectũ apprehẽſo neceſſario fruat̃ creata volũtas. Et arguit̃ ꝙ nõ. Nihil eſt taꝫ in p̾tãte volũtatis q̃ꝫ ipſa voluntas ſm Augᵐ. p̊ retractationũ. ¶ Ex q̊ colligit̃: ꝙ ſi actus voluntatis eſt in poteſtate volũtatis mediate: multo plus ĩmediate: ſed in poteſtate voluntatis eſt velle finẽ: ⁊ nõ velle mediãte intellectu: poteſt enim auertere intellectũ a conſideratione finis: quo facto non volet ipſum. ergo ſtante conſideratione poterit non velle vt videtur.

In oppoſitum

arguit̃. Naꝫ maiorẽ appetibilitatẽ hꝫ finis in ſua totalitate acceptus q̃ꝫ aliqua ps eius: ſed eſſe ⁊ viuere ſunt partes integrales vltimi finis: iſte aũt neceſſario appetunt̃ iuxta illud phi. 9° ethico. (Eſſe ⁊ viuere eſt in oĩbus eligibile ⁊ amabile.) Et illud. 3. poliͨᶜ. (Ineſt aliq̃

Capite. 8. Cõ. 4.

boni particula ad ipſum viuere: vnde multa mala ſuſtinent hoĩes inuitati ad viuere tanq̃ꝫ exiſtente in ipſo quodaꝫ ſolatio ⁊ dulcedine naturali.) ergo totus finis qui includit eſſe ⁊ viuere neceſſario appetitur.

In hac qõne

erunt duo articuli. nam in p̊mo ponent̃ ꝯ̃nes. in ſcd̕o mouebũt̃ obiectiones. ¶ Quantũ ad primũ ſit p̊ma ꝯclõ: ꝙ voluntas

Circa hanc mēs ſci Thome pȝ:⁊ ꝯcordat Egidius ⁊ Geraldus quol.1.q.20 Scotus dr ꝗ ꝙ ſine obſcure apprehēſo in vli vel particulari volūtas nō neceſſario fruit̄ cū Scoto ꝯuēit Aureolus incōcluſiō:lȝ differāt in rōnibus Adā ſilr ⁊ michael de maſſa.

Tex.cō.89.

luntas neceſſario vult finem vltimū apprehenſuȝ ſub ratione ſua vniuerſali. Et eſt intellectus ꝯnis:ꝙ nō eſt in poteſtate voluntatis:ꝙ ſtante apprehenſione finis vltimi:vel beatitudinis ſub vli rōne optimi boni ipſa voluntas nolit:aut refugiat vltimū finē. Iſta ꝯ̄ pbatur ex dictis ſci Tho. multipliciter. ¶ Prima rō talis eſt. Sic ſe hȝ finis in agibilibus:ſicut pncipia in ſpeculabilibus:ſic ſe habȝ intellectus in ſpeculabilibus:ꝙ de neceſſitate adheret primis pncipijs:ꝗuis ꝯcluſionib⁹ nō neceſſario adhereat.ḡ voluntas vltimo fini neceſſario adheret:ꝗuis eis:que ſunt ad finē:nō neceſſario inhereat. Hāc rōnē ponit ſnialr ſcūs Tho. pma pte.qō.82.arti.1.(Neceſſe (inquit) eſt:ꝙ ſicut intellectus ex neceſſitate inheret pmis pncipijs:ita volūtas ex neceſſitate inhereat fini vltimo:qui eſt btitudo:finis enim ſe hȝ in opatiuis:vt pncipiū in ſpeculatiuis:vt dicit̄ ſcdo phyſicoꝝ:opȝ eni ꝙ illud qd naturalr alicui cōuenit ⁊ imobilr ſit fundamētū ⁊ pncipiū oium alioꝝ:qꝛ natura rei eſt pmū in vnoquoqȝ:⁊ ois motus ꝓcedit ab aliquo imobili.) Hec ille. ¶ Itē de malo.q.3.arti.3°.vbi ſic ait.(Tam intellectus ꝗȝ voluntas ex neceſſitate tēdit in illud:ad qd nāliter ordinat̄:nāle eſt eni determinari ad vnū. vñ itellectus ex neceſſitate aſſentit pmis pncipijs nāliter notis:nec pōt coꝝ ꝯ̄rijs aſſentire:⁊ ſilr volūtas nālr vult ⁊ ex neceſſitate beatitudinē:nec aliquis pōt velle miſeriā. vñ in intellectu ꝯtingit:ꝙ ea ꝗ neceſſariā coherentiā hñt cū pmis principijs naturalr notis ex neceſſitate mouēt intellectū:ſicut ꝯnes demōſtrate qñ apparet:ꝙ ſi negant̄:oȝ negari pma pncipia ex qbus de neceſſitate cōſequant̄. Si vo ſint alique cōcluſiones:que nō neceſſariā coherentiā habeant cū primis pncipijs nālr notis:ſicut cōtingentia ⁊ opinabilia:nō cogit̄ his intellectus aſſentire. Similr etiā neqȝ neceſſarijs:que neceſſario cōnectunt̄ pmis pncipijs ex neceſſitate aſſentit:anteꝗȝ hȝ neceſſariā ꝯnexionē cognoſcat:ſic igit̄ videt̄ eſſe circa voluntatē:ꝙ volūtas ad nihil ex neceſſitate mouet̄:qd nō apparet hre neceſſariā ꝯnexionē cū beatitudie:que naturalr eſt volita.) Hec ille. ¶ Sed ad hanc rationē dicit Aureolus:ꝙ nō concludit. ¶ Primo. Qꝛ pōt reduci ad oppoſitū ſic arguēdo. Sicut ſe habȝ pncipiū in ſpeculabilibus:ſic hȝ ſe finis in agibilibus:ſed ſic ſe hȝ pncipiū ſpeculabile reſpectu intellectus:qd nō ſolū vniuerſaliſſimū pncipiū de quolibȝ eſſe:vel non eſſe neceſſitat intellectū:imo qdlibet particulare pncipiū per ſe notū:ſicut patȝ i mathematicis.ḡ ſic ſe hȝ finis reſpectu voluntatis:ꝙ nō ſolū finis vniuerſaliſſimus ⁊ vltimus neceſſitabit voluntatē.imo etiā quilibȝ finis particularis:honoꝛ aūt ⁊ voluptas ⁊ ſcientia ſūt per ſe bona appetibilia ⁊ fines. vt pȝ p ethicoꝝ.ḡ apprehenſo honore:aut voluptate neceſſario volūtas cōplacebit ⁊ deſiderabit:ſi ratio ꝓ ꝯne ſit bona. ¶ Cōfirmat̄. Qꝛ phs ſcdo phyſicoꝝ non loquit̄ de pncipijs vniuerſaliſſimis:nec de fine vltimo:ſed de quolibet pn°:⁊ de quolibȝ fine:de quo manifeſte pȝ:ꝙ nō mouet neciō voluntatē:alias humilis nō cōtemneret honores:nec temperatus voluptates. ¶ Scdo. Qꝛ qñcūqȝ ex vna ſimilitudine reperta iter aliqua arguit̄ ois ſilitudo inter illa:eſt fallacia ꝯñtis:ſed phs ⁊ Commentatoꝛ aſſimilant pncipia fini.2° phyſicoꝝ in ordine ad ꝯñs:⁊ ea que ſunt ad finē dicendo:ꝙ quēadmodū ſi pncipia ſunt:ꝯnes ſunt:eodē modo ſi finis eſt:ea que ſunt ad finē ſunt vel erunt:volēs ex hoc ꝯcludere ꝙ nō eſt in eis neceſſitas ſimplr:ſed cōditionata:vt pȝ ibidē.ḡ concludens ex hoc neceſſitatē ſimplr cōmittit fallaciā ꝯñtis. Hec ille. ¶ Iſta reſpōſio non infringit

Hanc rōneȝ ſoluit Aureolus.p.di.1.q.5.ꝯ opi.ſ.T. duplicater.

Tex.cō.89.

Tex.cō.89.

rationē predictā:nec reductio vſquequaqȝ ꝓcedit. Cū eni ſcūs ſcūs. Tho. ponit illā maximā.ſ.ſicut ſe hȝ pn̄m in ſpeculabilibus:ita finis ⁊c̄.nō ſolū intelligit de pncipio illo vniuerſaliſſimo. De quolibȝ eſſe vel nō eſſe ⁊c̄. imo de quolibȝ pncipio indemonſtrabili itendit:ꝙ ſicut ſe hȝ tale pn̄m per ſe notū ⁊ idemōſtrabile a pori in ſpeculabilib⁹:ſic ſe hȝ finis:q nō eſt pp aliud appetibilis in agibilibus:⁊ nō intēdit loq de finibus:q ad alios fines vlterius ordinant̄:⁊ ſunt ꝓpter alios appetibiles:modo ꝯſtat:ꝙ loquēdo de tali fine clara eſt illa maxima:⁊ optime probat ꝯnē:ſed arguēs in ſua reductione eaȝ male accipit:⁊ ꝯñter male ſubſumit:qꝛ ſcūs Tho. ſolū facit cōparationē inter pn̄m idemōſtrabile ⁊ fineȝ nō ordinabilē in aliud. ¶ Cōfirmatio iterū nō valet. Dico eni ꝙ phs 2° phyſicoꝝ loquit̄ de quolibȝ fine:⁊ de quolibȝ pncipio.ſcȝ ꝙ eodē modo ſe habȝ pncipiuȝ in ſpeculabilibus:ſicut finis in agibilibus:quantuȝ ad hoc ꝙ pncipio intellectus aſſentit pp ſe ſi accipiatur vt pncipiū:⁊ ita fini vt finis eſt:volūtas adheret ꝓpter ſe. Et ſicut pncipio indemōſtrabili intellectus nō pōt diſſentire:ita nec a fine irreferibili volūtas pt reſilire:ſicut aūt principijs nō p ſe notis:nec indemōſtrabilibus intellectus nō neceſſario aſſentit:ita nec finē ad aliud ordinabilē volūtas neceſſario vult:⁊ ita finis ⁊ pncipiuȝ ꝓportionabilr accepta ſemp eodem modo ſe habent. ¶ Illud aūt qd ſcdo arguit nō valȝ:nō eni eſt fallacia ꝯſequētis in argumēto nro:nec nos ex vna ſimilitudine reperta inter pncipiū ⁊ finem inferimus quālibȝ:ſȝ eni phs ſcdo phyſicoꝝ poſtꝗȝ dixerat:ꝙ ſicut ſe hȝ finis in agibilibus:ſic ſe hȝ pncipiū in ſpeculabilib⁹:ſtatim poſt applicet illā maximā ad illā ſimilitudinē:quā arguens recitat:tū nō ſolū illa ſimilitudo:de ꝗ Ariſto. ibi loquit̄ eſt iter finē ⁊ pncipiū:ſed etiā illa:de qua loquimur in argumēto.vt pȝ 7° ethicoꝝ.ca.8°. vbi dicit Ariſto.(In actionib⁹ aūt ꝙ cuius gratia pncipiū:ſicut in mathematicis ſuppoſitiōes.) ⁊ ibidē ſtatiȝ dat ſimilitudinē:ex qua arguimus in ꝓpoſito. Dicit eni ꝙ ſicut in mathematica ſuppoſitiones non docent̄ per rōneȝ.ſed per quandā virtutē naturalē eiſdeȝ aſſentit̄. ita eſt de finibus in materia moraliū:ꝙ appetitus finis non eſt per doctrinā:ſed per naturā loquēdo de fine in generali:vel per aſſuefactionē loquendo de recto fine in particulari:⁊ ſic patet:ꝙ arguentis obiectio nō ꝓcedit. ¶ Scda rō pncipalis ꝓ eadē pma ꝯne talis eſt. Ois motus reducit̄ ad aliqd imobile:ſicut pȝ de motibus animaliū:aial eni nō moueret̄ niſi alicui imobili inniteret̄:ſȝ volūtas mouet̄ ad diuerſa obiecta:⁊ hȝ ſe mobiliter ad ea ⁊ ꝯtingenter.ergo neceſſe eſt:ꝙ in aliquo obiecto imobiliter figat̄:illud aūt nō pōt eſſe niſi vltimus finis.ergo vltimū finē de neceſſitate vult. Iſtam rationē ponit ſententialr ſcūs Tho. pma parte:vbi recitaui:in qua recitatione etiā medium huius rōnis tactum fuit in fine. ¶ Ideȝ mediū tangit de veritate.q.16.arti.2°.vbi ait.(Natura in omnibus operibus ſuis bonum intendit:⁊ cōſeruationē eoꝝ:que per operationem nature fiunt:⁊ ideo in omnibus nature operibus ſemper principia ſunt permanentia:⁊ immutabilia ⁊ rectitudinem conſeruantia. Principia enim manere oportet. vt dicit̄ pmo phyſicoꝝ:nō eni poteſt eſſe firmitas vel certitudo in his:que ſunt a pncipijs:niſi ipſa pncipia eſſent firmiter ſtabilita:⁊ inde eſt:ꝙ oia mutabilia reducunt̄ ad aliqd pmū imobile:inde eſt etiam ꝙ ois ſpeculatiua cognitio deriuat̄ ab aliqua certiſſima cognitione:circa quam erroꝛ eſſe nō pōt:ꝗ eſt cognitio pmoꝝ pncipioꝝ vniuerſaliū:ad que omnia alia cogni

Tex.cō.89.

Tex.cō.91.

Suppōnib⁹ mathematicꝭ nālr aſſētit̄.

Tex.cō.40.

ta examinant:ꝛ ex quibus oē verū approbatꝰ:ꝛ omne falſum reſpuitꝰ:in quibus ſi aliqs error poſſet accidere nulla certitudo in ſequēti cognitione inueniretꝰ. vñ ꝛ in opibus humanis ad hoc ꝙ aliqua rectitudo in eis eſſe poſſit:opꝫ eſſe aliqđ pnᵐ pmanēs:qđ habeat rectitudinem imutabilē:ad qđ oīa opa examinentꝰ:ita ꝙ illud pncipiū pmanēs oī malo reſiſtat:ꝛ oī bono aſſentiat:ꝛ hec eſt ſindereſis.) Hec ille. ¶ Sicͣ aūt pōit circa itellectū:ita bꝫ ponere circa voluntatē:preſertim qꝛ ſꝫ eū ꝛ phm:ita ſe bꝫ finis agibiliū reſpectu bonitatis:ſicut pncipiū ſpeculabiliū reſpectu intellꝰs vt ꝑus patuit:eodē aūt medio vtiꝰ in multis alijs locis ad idē ꝓpoſitū cōfirmandū. ¶ Ad hāc rōnē dicit Aureolus:ꝙ nō valet:qꝛ pōt reduci ad oppoſitū ſic arguēdo. Omnis motus reducitꝰ ad aliqđ imobile:ſed volūtas deſiderās ꝓpter ſe ſanitatē mouetꝰ ad potionē.ǵ in illa motiōe oꝫ aliqđ imobile reperiri:ſed hoc eſt falſum:qꝛ voluntas: nec imobiliter in deſiderio ſanitatis:nec in deſiderio potionis quieſcit.ǵ nō eſt verū:ꝙ oīs motus volūtatis reducatꝰ ad aliqđ:in quo voluntas imobiliter quietetꝰ. ¶ Nec valet ſi dicatꝰ:ꝙ i appetitu potiōis pp ſanitatē non opꝫ poni aliqđ imobile:qꝛ appetitus ſanitatis eſt ꝓpter felicitatē. Nō valet inquā:qꝛ phs dicit ꝑ metaphyſice:ꝙ ſcire appetitꝰ ꝓpter ſe:eſto ꝙ nullū aliud bonū debeat euenire:manifeſtat aūt hoc ſenſuū dilectio.ǵ in iſto motu ꝑcaſo:quo qs appetit aliqđ pp ſcire: aut pp videre nō occurrit obiectū aliqđ:cui volūtas inhereat imobiliter:ꝛ de neceſſitate. ¶ P. Jō aīalia non mouentꝰ niſi alicui imobili innitantꝰ:qꝛ mouentꝰ ꝑ ipulſionē:pars aūt impellens ꝑtem aliā neceſſe eſt vt figatur:ſed volūtas nō mouet ſe ꝑ impulſionē:ſed ꝑ ꝓpriā libertatē.ǵ nō indiget aliquo imobili. Hec ille. ¶ Sꝫ iſta reſponſio nō ꝓcedit:nec reductio valꝫ.imo reſpōſio:quā arguēs recitat:ſufficienter euacuat reductionē. Sicut eni ꝓbat ſcūs Tho.ꝑma ſcḋe.q.i.arti.6°.(Neceſſe eſt:ꝙ oīa que hō appetit:appetat ꝓpter vltimū finē:ꝛ hoc (iquit) apparet duplici rōne. ¶ Prio. Qꝛ quicqđ hō appetit:ſub rōne boni appetit:qđ qdē ſi non appetitꝰ vt bonū ꝑfectū:qđ eſt vltimus finis:neceſſe eſt vt appetatꝰ vt tendēs in bonū ꝑfectū:qꝛ ſemꝑ inchoatio alicuius ordinatꝰ ad cōſūmationē ipſius:ſicut patet tā in his:que fiunt a nā:ꝙ in his que fiunt ab arte:ꝛ iō oīs icboatio ꝑfectionis ordinatꝰ in ꝑfectionē ꝯſumatā que eſt per vltimū finē. ¶ Scḋo. Qꝛ vltimꝰ finis hoc mō ſe bꝫ in mouēdo appetitū:ſicut ſe bꝫ in alijs motionibus ꝑmū mouēs:manifeſtū eſt aūt:ꝙ cauſe ſecunde mouētes nō mouēt:niſi ſm ꝙ mouentꝰ a ꝑmo mouēte vñ ſecūda appetibilia nō mouēt appetitū:niſi in ordie ad ꝑmū appetibile:qđ eſt vltimꝰ finis.) Hec ille. Jdē ponit 4° ſen.diſ.49.q.i.arti.3°.queſtiuncula 4°.vbi ſic ait.(Scḋm phm 7° ethicoꝝ in ordie appetibiliū finis hoc modo ſe bꝫ:ſicut pncipiū in ordine intelligibiliū: qꝛ aūt illud:qđ eſt ꝑmū in aliquo genere ꝛ maximū:eſt cauſa eoꝝ:que ſunt poſt.ideo cognitio pncipij in ſpeculatiuis eſt cauſa cognitionis oīuꝫ aliorum. Et ſimilꝛ appetitus finis eſt cauſa appetendi oīa alia:que ſunt ad finē:vñ cū btitudo ſit finis humāe vite:qcqđ volūtas appetit facere:ad btitudinē ordinat:qđ etiā exꝑimēto patꝫ:qcqđ eni appetit aliqđ:appetit illud inquātū eſtimat illud bonū:per hoc aūt ꝙ aliquis habet aliqđ:qđ eſtimat bonū:reputat ſe vt btitudini ꝓpīquiorē:qꝛ additio boni ſuper bonū facit approximare bono ꝑfecto: qđ eſt btitudo:ꝛ iō quilibꝫ appetitus in beatitudinem ordinatꝰ.) Hec ille. ¶ Cum aūt obijcit ꝯ hoc arguens: ꝙ ſcire appetitꝰ nō ꝓpter aliud ꝛc. ¶ Reſpōdet ſcūs Tho.ꝑma 2ᵉ.vbi ſupra ad ſcḋm.vbi facit eandē obiectionē ꝛ dicit.(Scientia ſpeculatiua appetitꝰ vt qođā bonū ſpeculantis:qđ apprehenditꝰ ſub bono cōpleto: qđ eſt vltimus finis.licꝫ non appetatꝰ ꝓpter aliud extrinſecū.) Sicut ſimilꝛ dicit de ludicris:ꝙ licꝫ nō ordinentꝰ ad finē aliquē extrinſecū:tñ ordinantꝰ ad bonū ipſius ludentis ꝓut ſunt delectabilia vel requiē ꝑſtantia:bonū aūt hoīs ꝯſumatū ē vltimꝰ eiꝰ finis. ¶ Sciēdū tñ ꝙ cū dicimꝰ:ꝙ in omni nr̄o appetitu appetitur btitudo:ſic eſt intelligendū ſicut ipſemet dicit ad 3ᵐ. (Nō oportet (inquit) vt ſemꝑ aliqs cogitet de vltimo fine:qñcūqꝫ aliquid appetit:aut operatꝰ:ſed virtus pme intētionis:que eſt reſpectu vltimi finis manet in quocūqꝫ appetitu cuiuſcūqꝫ rei:etiā ſi de vltimo fine actu nō cogitetꝰ:ſicut non opꝫ:ꝙ qui vadat per viā in quolibet paſſu cogitet de fine.) Hec ille. ¶ Ex qbus patꝫ:ꝙ appetitus beatitudinis virtualꝛ:ꝛ ſi nō actualꝛ remanet in quolibꝫ appetitu:ꝛ in illa figitꝰ appetitus:lꝫ mutabiliter ſe habeat reſpectu alioꝝ. ¶ Cū aūt vlterius dicit arguēs:ꝙ nō eſt ſimile de fixione aīalis mouētis ſe per ipulſū ꝛc. Dico ꝙ licꝫ volūtas nō moueatꝰ per impulſū:tñ opꝫ ꝙ in aliquo obiecto figatꝰ:circa qđ ſit determinata:ꝛ qđ naturalꝛ velit. Sicut enim dicitꝰ de veritate.q.22.arti.5°.(Voluntas quedā natura eſt:qꝛ oē qđ in rebus inuenitꝰ:nā quedā eſt:ꝛ ideo in voluntate opꝫ inueniri nō ſolū qđ eſt voluntatis:ſed etiā qđ eſt nāe:hoc aūt eſt cuiuſlibꝫ nāe create:vt a deo ſit ordinata in bonū nālꝛ appetēs illud:vñ ꝛ ipſi volūtati ieſt quedam nālis appetitus boni ſibi cōuenientis:ꝛ ꝓpter hoc habꝫ appetere aliquid ſm ꝓpriā determinationē:non ex neceſſitate:qđ ei cōpetit inquantū volūtas eſt:ſicut aūt eſt ordo nāe ad voluntatē:ita ſe habꝫ ordo eorum que voluntas vult naturalꝛ ad ea:reſpectu quoꝝ volūtas ex ſeipſa determinatꝰ nō ex natura:ꝛ iō ſicut natura eſt voluntatis fundamentū:ita appetibile:qđ nālꝛ appetitur:eſt aliorum appetibiliū pncipiū ꝛ fundamētū:in appetibilibus aūt finis eſt fundamētū ꝛ pncipiū eoꝝ:que ſunt ad finē:cū ea que ſunt ad finē nō appetātur niſi ratione finis:ꝛ ideo illud qđ volūtas de neceſſitate vult:q̄ſi nāli inclinatōe in ipſum determinata:eſt finis vltimus ꝛ beatitudo:ꝛ ea que in ipō includūtur: vt eſſe ꝛ cognitio veritatis ꝛ hꝫ:ad ea vō non de neceſſitate determinatꝰ nālis inclinatio:ſed ꝓpria diſpōne abſqꝫ omni neceſſitate.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet quomodo libertas volūtatis fundatꝰ in nā:ꝛ quō volūtas in aliquo figitꝰ:ex cuius volitione ad alia ꝓcedit:ꝛ ſi talis ꝓceſſus ſit impulſio:cū ſcꝫ volūtas actuata appetitu finis mouet ſe ad volendū ea:que ſunt ad finē tolerabile eſt:ꝛ erit ſimile de motu aīalium:ꝛ de motu voluntatis. vñ ſcūs Tho.prima 2ᵉ.q.9.articu.3°.dicit. (Hoc mō ſe bꝫ finis in appetibilibus:ſicut pncipiū in itelligibilibus:manifeſtū eſt aūt:ꝙ itellꝰs per hoc ꝙ cognoſcit pncipiū reducit ſe de potētia in actū q̄tum ad cognitionē ꝯnū:ꝛ ſimilꝛ volūtas per hoc ꝙ vult finē mouet ſeipſam ad volendū ea:que ſunt ad finē.) Hec ille. ¶ Tertia rō pncipalis ꝓ pma ꝯne talis eſt. Volūtas neceſſario vult illud:cuius ꝑticipatione oīa vult:ſed btitudo ꝛ vltimus finis eſt hmōi:qꝛ qcqđ appetitꝰ a volūtate appetitꝰ pp ꝑticipationē btitudinis:vt pꝫ per ꝑdicta.ǵ beatitudo erit neceſſario ꝛ nālꝛ volita. ¶ Pōt ſilꝛ ſic argui. Motus ſecūdi mouentis per impreſſionē primi mouētis tendit in eundē finē:quo tendit ꝑmū mouēs Si eni in aliū mouetꝰ iam nō mouetꝰ per impſſionē ꝑmi mouētis in ipſū:ſed voluntas in oīa:que vult mouetꝰ ex ꝺſiderio finis.ǵ nihil vult:in q̄ nō icludatꝰ finis deſideriū:

Rōne finis vltimi appetitur qcqđ appetitꝰ.

Quō in oī appetitu beatitudo appetatur.

deſideriū:nec etiā reſilibit ab aliquo niſi ex deſiderio finis:ſequit̃ ğ ꝙ nō pōt reſilire a fine:ꝛ per ꝯñs de neceſſitate vult finē ſibi per intellectū oñſum. Iſta media tangit ſcūs Tho.4° ſen.vbi.ſ.queſtiūcula 2ª vbi ait.(Operatio cāe ſecūde fundat̃ in opatiōe cāe pme ꝛ pſupponit eam:ꝛ ideo opꝫ ꝙ oīs opatio aīe ꝓcedat ex ſuppoſitiōe eius:qđ eſt ex impreſſione pmi agentis .ſ.dei:ꝛ ideo videmus ex parte intellectus: ꝙ ad nihil intelligendū aīa pōt ꝓcedere niſi ex ſuppoſitiōe illoꝝ quoꝝ cognitio eſt ei innata:ꝛ ꝓpter hoc nō pōt aſſentire alicui:qđ ſit ꝯñiū pncipijs:que nāliter cognoſcit:ꝛ ſimiliter opꝫ eſſe ex pte voluntatis: vñ cū ex ipreſſiōe pme cauſe.ſ.dei hoc aīe inſit vt bonū velit: ꝛ pfectuꝫ bonū tanq̃ finē vltimū appetat:impoſſibile eſt ꝙ ꝯñuꝫ illius i ei⁹ appetitu cadat). Hec ille. ❡ Idē ponit ibidem queſtiuncula pma dicēs.(In ordine mobiliū ꝛ motoꝝ opꝫ duos motores ordinari in finē pmi motoris per diſpoſitionē eis impſſam a pmo motore: ſicut pꝫ cū aīa mouet manū:ꝛ manus baculū:ꝛ baculus ꝑcutit:qđ eſt finis intentus ab aīa:baculus ꝛ manus tēdunt in finē intentū ab aīa:per hoc ꝙ aīa in eis impꝛimit mediate vel imediate:ꝛ qꝛ oīa ꝓcedūt a deo iquātū eſt bonus:vt dicit Aug.ꝛ Diony.iō oīa creata ſꝫ impreſſionē a creatore acceptā inclinant̃ in bonū appetēduꝫ ſm modū ſuū:ꝛ iō ſicut q̃libet res nāliter appetit bonū ſuuꝫ: ita q̃libet creatura rōnalis nāliter appetit ſuā beatitudinē). Hec ille. Hoc etiaꝫ mediū innuit de verita.q.22.arti.2° vbi ſic ait.(Omnia nāliter appetūt deū implicite:nō aūt explicite.) ❡ Ad cui⁹ euidētiā ſciendū: ꝙ cā ſecūda nō pōt influere in ſuū effectū niſi inquātū recipit v̄tutē pme cāe. Sicut aūt iſluere cauſe agentis eſt agere:ita influere cāe finalis eſt appeti ꝛ deſiderari:ꝛ iō ſicut ſecūdariū agēs nō agit niſi ꝑ v̄tutē pmi agentis exiſtentē in eo:ita ſecūdarius finis nō appetit̃ niſi ꝑ v̄tutē pncipalis finis in eo exiſtentē: ꝓut.ſ.eſt ordinatū:vel hꝫ ſimilitudinē eius: ꝛ iō ſicut deus ꝓpter hoc ꝙ eſt pmū efficiens agit in omni agēte:ita ꝓpter hoc ꝙ eſt finis vltim⁹ appetit̃ in oī fine: ſed hoc eſt appetere deū implicite. Sic eni v̄tus pme cāe eſt in ſecunda vt etiā pncipia in ꝯcluſionib⁹:reſoluere aūt ꝯcluſiones in pncipia:vel cās ſecūdas in primas eſt tm̄ v̄tutis rōnalis: vñ ſolū rōnalis nā ſecūdarios fines in ipm deū per q̃ndā viā reſolutionis deducere pōt vt ſic ipm explicite appetat:ꝛ ſicut in demonſtratiuis ſcietijs nō recte ſciunt̃ ꝯclones niſi ꝑ reſolutionē ad pma pncipia:ita appetit⁹ creature rōnalis nō eſt rect⁹ niſi ꝑ appetitū explicitū ipſius dei actu vł habitu). Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ nō ſolū volūtas imo q̃libet creatura appetit nāliter ꝛ neceſſario vltimū finē: nec illū pōt nolle aut actu poſitiuo refugere. ❡ Hanc tm̄ rōnē nitit̃ vbi ſupra infringere:dicit.n.ꝙ pōt ad oppoſitū retorqueri ſic arguēdo. Volūtas nō neceſſario vult illud:ſine cui⁹ ꝑticipatiōe aliqd vult:ſed volūtas appetit noticiā v̄itatis:eſto ꝙ nihil aliud debeat euenire:imo pſcindēdo oē bonū pōt velle ipm ſcire. igit̃ volūtas nō neceſſario vult finē: quo pciſo adhuc pōt appetere aliud ꝓpter ſe ꝛc̃. ❡ Preterea volūtas non neceſſario vult illud: cui⁹ ꝑticipatiōe vult q̄cqd vult: niſi determinet̃ circa ea:q̃ vult de neceſſitate: ſed volūtas q̄ñcūq; velit aliqd participatiōe vltimi finis: nō tm̄ neceſſitat̃ ad illud volendū:igit̃ nec de neceſſitate vult finem. ❡ P̄. Voluntas neceſſario vult illud cui⁹ ꝑticipatiōe vult q̄cqd vult:ſed eſtimans deū eſſe ſūmū bonū eſtimat ꝑticipatiōe ei⁹ volēduꝫ eſſe q̄cqd vult.ğ manēte illa eſtimatiōe de neceſſitate vult deū. Hec aūt eſtimatio manet in quolibet fideli. ğ fidelis de neceſſitate vult deū. ❡ P̄. Voluntas pōt velle oē qđ ꝑticipat rōnē vltimi finis ꝛ ſūmi boni.ğ pſente ſūmo bono volūtas pōt vti ſua libertate in nō volendo finē. Aut igit̃ volūtas vtet̃ ſua libertate:ꝛ ſic nō neceſſario volet:aut nō vtet̃:ꝛ tm̄ volet vti:ꝛ ſic coget̃ in volendo finē:qđ eſt incōueniens manifeſtum. Hec ille. ❡ Iſta aūt reductio:vt ex pmiſſis pꝫ:rōnē nr̄am aliquaten⁹ nō infringit. ❡ In pma nāq; reductione falſum aſſumit̃ in minore.ſ.ꝙ ſcia vel cognitio nō appetat̃ ꝓꝑ beatitudinē vt ſuperi⁹ extitit declaratū. ❡ Secūda etiā reductio falſum ſumit in maiore:nō.n. opꝫ ꝙ ſi aliqd appetit̃ ꝓꝑ finem neceſſario volitū:ꝙ illud neceſſario appetat̃:niſi appareat neceſſaria habitudo illius ad finē:cuiuſmodi ſunt eſſe ꝛ viuere. vt in pma reſpōſione dcm̄ fuit. ❡ Tertia nihilominus reductio verū ꝯcludit vno modo:nō aūt alio mō:vt.n.dictum fuit nō ſolū q̄libet fidelis:imo q̃libet creatura neceſſario vult deū implicite:nec aliqs pōt deū odire:aut reſpuere in ſe:lꝫ poſſit odiri in effectib⁹ ſuis: vñ ſanctus Tho.de veritate.q.22.arti.2° ad 3ᵐ dicit.(Deus pōt dupliciter conſiderari.ſ.in ſe:ꝛ in effectibus ſuis. In ſe q̄deꝫ cū ſit ipſa eſſentia bonitatis nō pōt nō diligi:vñ ab oībus eū videntibus ꝑ eſſentiā diligit̃:ꝛ ibi q̄ntum quiſq; cognoſcit:tm̄ diligit:ſed in aliquibus effectibus ſuis inquātū ſunt ꝯtrarij volūtati:ſicut ſunt pene illate:aut pcepta:q̃ grauia videt̃:ipſe de⁹ refugit̃:ꝛ quodāmodo odio habet̃:ꝛ tm̄ opꝫ ꝙ illi:qui eū q̄ntuꝫ ad aliquos effectus odiunt:in alijs effectibus diligant euꝫ: ſicut ipſi demones ſm Dionyſium 4° caplo de diuinis nominibus appetūt eſſe ꝛ viuere naturaliter: ꝛ in hoc ipm deuꝫ appetūt ꝛ diligūt). Hec ille. ❡ Quarta vero reductio nō obſtat:dico.n. ꝙ pſente ſūmo bono ꝑ eēntiā viſo volūtas nō pōt velle vti ſua libertate illo mō:quo dicit arguēs.ſ.nō volēdo ipm ſūmū bonū: vt poſt dicet̃. ❡ Similr̄ dico ꝙ ſi itellectus in via apprehendat ſūmū bonū ſub rōne beatitudinis vel felicitatis volūtas nō pōt illud nolle aut odire:pōt tm̄ intellectū auertere a ꝯſideratiōe ſūmi boni: ꝛ ſic voluntas nō habebit actū circa illud:ꝛ hoc per ſequētes cōcluſiones explicabit̃:nō ğ ſequit̃ aliq̃ coactio in volūtate:ſi nō pōt deū clare viſum nō velle:aut deum ſub rōne ſūmi boni vel beatitudinis apprehenſum odire: cuius cām aſſignat ſanctus Tho.de veritate.q.22.ar. 5°.dicēs.(Quāuis aūt quadaꝫ neceſſaria inclinatione vltimū finē velit volūtas:nullo tm̄ modo ꝯcedenduꝫ eſt:ꝙ ad illud volendū cogat̃. Coactio enī nihil aliud eſt q̃ȝ violētie cuiuſdā iductio. Violētū aūt ſm phm̄ 3° ethico.eſt cuius pncipiū eſt extra nihil ꝯferente viꝫ paſſo:ſicut ſi lapis ſurſum proiciat̃:qꝛ nullo mō de ſe ad hūc motū inclinat̃:ſed cū ipſa volūtas ſit q̄daꝫ inclinatio:eo ꝙ eſt appetitus quidā: nō pōt ꝯtingere: vt volūtas aliquid velit:ꝛ inclinatio eius nō ſit in illud: ꝛ ita nō pōt ꝯtingere vt voluntas aliquid velit coacte vel violenter:etiā ſi aliqd nāli inclinatiōe velit. Patꝫ igit̃ ꝙ volūtas nō neceſſario aliquid vult neceſſitate coactiōis:vult tm̄ aliquid neceſſario neceſſitate nālis inclinatiōis). Hec ille. ❡ Idē ponit pª pte.q.82.arti. pmo. Dico igit̃ ꝙ lꝫ vti ſua libertate ſit quedā participatio beatitudinis.tm̄ nō taliter vti libertate odiendo beatitudinē:aut nolēdo deū clare viſuꝫ. Libertas enī arbitrij:que dicit̃ ꝯtradictiōis:attendit̃ circa ea:que ſunt ad finē:ſicut ꝛ electio:ꝛ nō circa finē: vt dicit ſanctus Tho.pma pte.q.19.arti.10° vbi dicit.(Liberū arbitriū habem⁹ reſpectu eoꝝ: q̃ nō neceſſario volum⁹

aut nãli iſtinctu:nõ.n.ad liberũ arbitriũ ptinet ꝙ volumus eſſe felices:ſed ad nãlẽ inſtinctũ:vñ ⁊ alia aĩalia:q̃ nãli inſtinctu ad aliqd mouent̃:non dicunt̃ libero arbitrio moueri.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit.q.83.ar. vlti.dicẽs ꝙ liberũ arbitrium eſt potẽtia electiua. Et de veritate.q.24.arti. primo ad.20ᵐ. dicit ꝙ.licet reſpectu finis habeamus liberã volũtatez:tñ neceſſitas nãlis inclinatiõis libertati nõ repugnat:nõ aũt liberũ arbitriũ ꝓpe loquẽdo cũ ſub electiõe nõ cadat. ¶ Ex quibus pʒ ꝙ arguẽtis reductio rõnẽ ſupra poſitã non infringit. Patet ſimiliter ad alias reductiões:quas facit ꝯtra eandẽ tertiã ꝑncipalẽ. Arguit.n.ſic reducẽdo in oppoſitũ ſecũdã formã in tertia rõne principali factã. Agẽs in aliqd nõ ſm impſſionẽ ꝑmi mouẽtis nõ neceſſario tendit in ꝑmũ:per oppoſitũ tue ꝓpoſitiõis: ſed volũtas põt appetere aliquos fines ſecundarios ꝑ ſe ⁊ ꝓcise abſq3 impſſione ꝑmi finis: appetit eñi ſare: eſto ꝙ nullũ aliud bonum debeat euenire ꝑmo metaphyſice:⁊ ꝑmo ethi.ḡ nõ neceſſario mouet̃ in vltimuʒ finẽ. ¶ P. Voluntas appetit ſuã libertatẽ:⁊ viſuʒ ſue libertatis ꝓpter ipreſſionẽ vltimi finis:ſed volendo ſuã libertatẽ ſuſpendit actũ ſuũ circa vltimũ finem.ḡ ex impſſione vltimi finis ſequit̃:ꝙ volũtas poſſit ſuſpendere actũ ſuũ circa ipm. ¶ Ad iſta ſiquidẽ dicit̃ ad ꝑmũ:ꝙ minor eſt falſa:vt patuit prius. ¶ Ad ſcðʒ dicit̃:ꝙ bene ꝯcludit:ꝙ in via vbi finis vltimus ꝯfuſe videtur:⁊ per ſpeculum voluntas volendo experiri ſuã libertatẽ ſuſpẽdit actũ ſuũ circa finẽ. Nec oppoſitũ huius intẽdit ꝓbare tertia rõ. Nec illud ſimiliter intendit ꝑma ꝯcl'o:ſed ſolũ ꝙ volũtas ſemꝑ habitualiter appetit finẽ vltimũ:⁊ nullo mõ põt hr̃e circa finẽ vltimũ appħenſum ſub rõne vlĩ ſũmi boni: vel beatitudinis actũ fuge:vel odij:aut diſplicibile:nec põt velle oppoſituʒ beatitudinis:aut in illo cõplacere. Cauſa aũt q̃re põt hic in via ſuũ actũ ſuſpendere circa finez vltimũ:⁊ diuertere intellectũ ab illo ⁊ conuertere ad alia:eſt q2 talis actus ꝯſideratiõis vltimi finis ꝯfuſus aut volitio eiuſdẽ põt appħẽdi vt mediũ incõueniẽs: ⁊ inſufficiẽs ad inſecutionẽ vltimi finis ⁊ alia q̃dã:puta quies:aut ꝯſideratio aliorũ apparet iplicite vel explicite eſſe mediũ fini ꝓpinquius:⁊ magis vniẽs ⁊ approximare faciẽs bono ꝑfecto: ſecus erit ãt in patria. Et ſic pʒ:ꝙ nõ opʒ ſi volũtas poſſit ſuſpẽdere volitionem ſuã circa finẽ:ꝙ poſſit ipm nolle. ¶ Quarta rõ ꝑncipalis ꝓ ꝯne talis eſt:⁊ ponit eã ſanct' Tho. ꝑma 2ᵉ.q.10.arti.2°.(In motiuis ſʒ potentie a ſuo obꝫo ꝯſiderãda eſt rõ:per quã obm mouet potẽtiã: viſibile eñi mouet viſuʒ ſub rõne coloris actu viſibilis. Unde ſi color ꝓponat̃ viſui: ex neceſſitate mouet viſuʒ: niſi aliqs viſum auertat:qð ptinet ad exercitiũ actus:ſi ãt ꝓponeret̃ aliqd viſui:qð nõ oĩbus modis eẽt coloratũ in actu:ſed ſm aliqd eſſet tale:ſʒ aũt aliqd nõ tale: nõ ex neceſſitate viſus videret tale obm:poſſet.n.intẽdere ad ipm ex illa pte:qua nõ eſt coloratũ:⁊ ſic viſus ipm nõ videret:ſicut aũt coloratũ in actu eſt obm viſus: ita bonũ eſt obm volũtatis: vñ ſi proponat̃ aliqð obm volũtati:ꝙ ſit vniuerſaliter bonũ ⁊ ſm oẽm ꝯſiderationẽ:ex neceſſitate volũtas in illud tendet:ſi aliquid velit:nõ.n.poterit velle oppoſitũ. Si ãt ꝓponit̃ volũtati aliqð obm:qð nõ ſm qualibet ꝯſiderationez ſit bonum:nõ ex neceſſitate volũtas fert̃ in illud:⁊ q2 defectus cuiuſcũq3 boni hʒ rõnẽ nõ boni:iõ ſolũ illud bonũ:qð eſt ꝑfectũ:eſt tale bonũ: qð voluntas nõ põt nõ velle:qð eſt beatitudo:alia aũt ꝑticularia bona inquãtũ deficiũt ab aliquo bono pñt accipi vt nõ bona:

Quare ĩ via põt qs actuʒ ſuum ſuſpendere.

⁊ ſm hãc ꝯſiderationẽ pñt repudiari vel approbari a volũtate:ſm ꝙ põt in idẽ ferri intellectus ſm diuerſas ꝯſiderationes). Hec ille. Idẽ mediũ tãgit de veritate.q.24.arti.ꝑmo ad.18ᵐ.(Sicut(inquit)aliqð verũ ꝓpter ipermixtionẽ falſi de neceſſitate ab itellectu recipit̃:ſicut ꝑma ꝑncipia demõſtratiõis:ita eſt aliquod bonũ:qð ꝓpter malitie impermixtionẽ de neceſſitate a volũtate appetit̃.ſ.ipſa felicitas: nõ tñ ſequit̃: ꝙ ab illo obꝫo volũtas cogat̃:q2 coactio dicit aliqd ꝯtrariũ volũtati:que eſt ꝓpria inclinatio volẽtis:nõ aũt dicit aliquid ꝯtrariũ intellectui:q nõ dicit inclinationẽ intelligentis).Et.q.22.arti.5°.ad 3ᵐ dicit ſimile.(Intellect' (inquit)aliqd nãliter intelligit:ſicut ⁊ volũtas aliqd nãliter vult:ſed coactio nõ eſt ꝯtria intellectiõi ſm ſuã rõnẽ:ſicut volũtati:itellectus.n.⁊ ſi habeat inclinationem ad aliqd:nõ tñ noiat ipſaʒ inclinationẽ hoĩs: ſed volũtas ipſam inclinationẽ hoĩs noiat:vñ q̃cquid fit ſm volũtatẽ:fit ſm iclinationẽ hoĩs:⁊ per hoc nõ põt eſſe violentum:ſed opatio intellectus põt eſſe ꝯtra inclinationẽ hoĩs:que eſt voluntas:vt cũ alicui placeat aliq̃ opinio:ſed ꝓpter efficaciã rõnũ deducit̃ ad aſſentiendũ ꝯtrarie per itellectũ). Hec ille. ¶ Verũtamẽ ad hãc rõnẽ dicit Aureolus:ꝙ põt ſic ad oppoſitũ reduci. Ab illo nõ põt volũtas reſilire in quo nullã malicie reperit rõnẽ:ſed potius oĩs boni.ḡ cũ in deo accepto a viatore ſub rõne oĩs boni viator nihil tale reperiat ſtante iſta eſtimatione nõ poterit reſilire:⁊ ſic nullus peccare poterit niſi fiat ꝑus hereticus. ¶ Addit etiaʒ ꝙ volũtas in reſiliẽdo a ſũmo bono hʒ aliqð cur non velit eũ.ſ.experiẽtiã ꝓprie libertatis. ¶ P. Suſpẽſio volitiõis reſpectu vltimi finis põt appħẽdi ſub rõne boni inquãtũ in illa ſuſpenſione eſt magna libertas:⁊ inquãtũ illa volitio includit quãdã inutilẽ occupationez:occupari videlicet in ꝯtinua muſitatiõe reſpectu finis.igit̃ nõ apparet cur nõ poſſit volũtas ꝓſequi iſtã ſuſpenſionẽ:⁊ gñ in fine ſic ꝯſiderato reperiat̃ aliquis defectus boni:ſcʒ inanis occupatio in eius volitione. ¶ Sed iſta reductio ꝑuerſe mouet:cũ.n.dicit̃ ꝑmo: ꝙ deus ꝯceptus a viatore ſub rõne oĩs boni põt odiri: falſuʒ eſt: imo ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. prima pte.q. 60.arti.5°.inquãtũ deus eſt cõe bonũ oĩum vnũqðq3 nãliter diligit deũ pluſq̃ ſeipm: lʒ dicat̃ odio haberi q̃tum ad aliquos eius effectus:qui volũtati hoĩs cõtrariatur. ¶ Qꝫ aũt quelibet res nãli dilectione plus diligat deũ q̃ ſe arguit ſic. Inclinatio nãlis in his:que ſunt ſm rõnẽ:demõſtrat nãlẽ inclinationẽ in volũtate nãe intellectualis: vnũquodq3 aũt in rebus nãlib' qð ſm nãm hoc ipſuʒ qð eſt alterius:eſt ꝑncipali': tẽdit in illud:cuius eſt q̃ in ſeipm:⁊ hec nãlis iclinatio demonſtrat̃ ex his:que nãliter agunt̃: q2 vnũquodq3 ſicut agit̃ nãliter:ſic aptũ natũ eſt agi:vt dicit̃ 2° phyſicoꝝ. Videmus.n.ꝙ nãliter pars exponit ſe ad ꝯſeruationẽ totius corꝑis:⁊ q2 rõ imitat̃ nãm:hʒ imitationem inueniͫ in virtutibus politicis:eſt.n.virtuoſi ciuis vt ſe exponat mortis periculo ꝓ totius reipublice ꝯſeruatiõe:⁊ ſi hõ eẽt nãlis pars hui' ciuitatis:hec iclinatio eẽt ei nãlis:q2 igit̃ vniuerſale bonũ eſt ipſe de': ⁊ ſub hoc bono ꝯtinet̃ hõ ⁊ angelus ⁊ oĩs creatura:q2 oĩs creatura nãliter ſm illud qð eſt:dei eſt:ſequit̃ ꝙ nãli dilectione angelus ⁊ hõ plus ⁊ ꝑncipalius diligat deũ q̃ ſeipſum:alioqn ſi nãliter plus ſe q̃ deũ diligeret.ſequeret̃ ꝙ nãlis dilectio eſſet ꝑuerſa: ⁊ ꝙ nõ ꝑficeret̃ per charitatẽ: ſʒ deſtrueret̃. Hec ille. Quid aũt vocet dilectionẽ nãlẽ oſtendit arti.2°. dicens: ꝙ dilectio boni qð hõ nãliter vult ſicut finis eſt dilectio nãlis:dilectio

Et ſi õ neceſſitate voluntas vltimum finẽ velit: nõ tñ cogit̃.

Naturali dilectiõe quelibet res deuʒ plus diligit ſeipſa.

T.c.2.

lis.dilectio aūt ab hac deriuata:que eſt boni:qđ diligi
tur ꝑpter finē eſt dilectio electiua:nec tñ ſequiť vt ar
guens infert:ꝙ nullus poſſit peccare vel deū odire:ni/
ſi fiat hereticus:nec ꝙ hō nunq̄ȝ peccet: ex quo deū il
lo mō neceſſario diligit.Illud eni argumētū facit ſan
ctus Tho.ibidēȝ arti.5°.(Dilectio(inquit)naturalis
ſemꝑ manet manēte nã:ſed diligere deū pluſquã ſeip
ſum nō manet in peccante hoīe vel angelo.igiť ꝛc̄.Et
reſpondet.(Dicēdū(inquit)ꝙ deus ꝼȝ q́ eſt vniuer/
ſale bonū:a quo dependet omne bonū nãle:diligiť di/
lectione nãli ab vnoquoq̄ȝ.inquãtū vo eſt beatificãs
oēs beatitudine ſupernãli:ſic diligiť dilectiōe charita
tis).Hec ille.❡ Ex quo pȝ:ꝙ ꝼm eū quilibȝ quãtūcū
q̄ȝ peccet diligit deū nãliter:nō tñ dilectione charita/
tiua:ꝛ hoc illi imputať ad pctm̄:nō aūt p̄ma dilectio:
ſcȝ naturalis imputať ad meritū.Idē ponit.2ª.2ᵉ.q.
26.arti.3°.Et de malo.q.16.arti.4°.ad.15ᵐ.(Diligere
ſe ꝑpter deū inquãtū eſt obm ſupnaturalis beatitudi
nis ꝛ actor gratie eſt actus charitatis:ſed diligere deū
ſuper oīa:ꝛ ſe ꝑpter deū inquãtū in eo cōſiſtit bonum
nãle omnis creature cōpetit nãliter nō ſolū creature
rōnali:ſed etiã brutis aīalibus ꝛ corporibus inanima
tis inquãtū participant nãli amore rōneȝ ſūmi boni:
vt dicit Dionyſius 4°.caplo de diuinis noībus.)Hec
ille.❡ Ex qb⁹ oībus pȝ:ꝙ viator ꝯcipiens deū ſub rō
ne boni oīno perfecti:nullo mō pōt euȝ reſpuere:imo
neceſſario eum diligit ſi aliquē actū circa deum hȝ:cō
cediť tñ ꝙ pōt eum per accidens odire odiendo eius
aliquos effectus volūtati pfecte contrarios:ſicut ſunt ~~Per acciñs deū odio haberi pōt.~~
punitiones ꝛ ꝓhibitiones:quibus odio habitis per ſe:
retorqueť per accidens odiū in deum cauſantē tales
effectus:deus eni apprehēſus ſub rōne infligentis pe
naȝ app̄hendiť a peccante tanq̄ȝ iniuſtus vel malus.
Nec tñ opȝ ꝙ taliter eum apprehēdens ſit hereticus
ilico:q2 forte illa apprehenſio eſt in pte ſenſitiua ex ve
hementia paſſionis:ꝛ nō ex dictamine rōnis: que ha/
bitualiter dictat deū nullã rōnē mali hr̄e:ꝛ ideo talis
nō eſt hereticus pluſquã freneticus iudicans deū eſſe
iniuſtū:aut ꝙ aliter paſſionatus actu falſe iudicat ꝼm
partē ſenſitiuã rōne bene habituata habitu fidei per
paſſionē abſorpta ꝛ ligata:ne ī rectū iudiciū de dei bo
nitate ꝛ puritate ab omni malitia ꝓponat voluntatī.
❡ Cū iterū arguēs 2°. ꝛ 3° addit:ꝙ in fine vltimo app̄/
henſo in vniuerſali volūtas inuenit cur ꝛc̄.❡ Dico ꝙ
volūtas in quocūq̄ȝ cur:ſuper quo ferť:nō ferť niſi ꝑ/
pter participationē vltimi finis in tali cur inuentaȝ: ꝛ
ideo quãtūcūq̄ȝ ſuſpendat actū dilectionis circa vlti
mū finē ſub vniuerſali rōne apprehenſum:tñ ſi fertur
ſuꝑ aliqd:virtualiter ferť ſuꝑ vltimū finē ꝛ implicite
diligit illū.❡ Dico 2°.ꝙ hoc argumētū ſolū ꝓbat ꝙ
vltimus finis nō neceſſario actu diligiť ꝛ explicite:qđ
ꝯcediť:ſed nō ꝓbat:ꝙ poſſit odiri:ꝛ hoc ſolū vult no/
ſtra ꝯcluſio.ſ.ꝙ nō ſtant ſimul ꝙ intellectus app̄hen
dat beatitudinē ſub rōne pfecti boni:ꝛ ꝙ volūtas pro
tunc odio illã habeat:quãtuncunq̄ȝ.n.talis app̄henſio
vltimi finis ſit vniuerſalis cōis:aut ꝯfuſa ꝛ impfecta:
tñ dilectio nō ferť ſuper app̄hēſionē:ſed ſuper app̄hē/
ſum:ꝛ licet ꝯtinuatio dilectionis vltimi finis poſſit ap
parere vana:nō tñ ipſum dilectū per illã dilectionē:ꝛ
iō lȝ volūtas habeat cur ꝛ motiuū ad ſuſpendendū il
lã muſitationē: nō tñ ad odiendū beatitudineȝ ſic ap
prehēſaȝ.❡ Scđa ꝯclo p̄ncipalis hui⁹ articuli ē:ꝙ lȝ
voluntas neceſſitate nãlis inclinationis velit beatitu
dinē apprehenſam ſub rōne ſūmi boni:aut beatitudi/
nis:aut felicitatis:nō tñ neceſſario vult eã app̄henſaȝ
ſub aliq̄ ſpeciali rōne illius:in quo beatitudo ꝯſiſtit:ꝛ
hoc dum eſt in via.Iſtã ponit ſanctus Tho.p̄ma 2ᵉ.
q.5.arti.8.(Beatitudo inquit pōt dupliciter ꝯſidera/
ri.Uno mō ꝼm rōneȝ cōem beatitudinis:ꝛ ſic neceſſe ~~Btitudo dupliciter cōſiderari pōt.~~
eſt:ꝙ oīs hō beatitudinem velit.Ratio aūt cōmunis
beatitudinis eſt:vt ſit bonū pfectū.Cū aūt bonum ſit
obm voluntatis:pfectū bonū eſt illud:qđ totaliter vo
luntati ſatiſfacit:vñ appetere beatitudinē nihil aliud
eſt q̄ȝ appetere vt voluntas ſacieť:qđ cuilibet vult.Alio
mō poſſumus loq̄ de beatitudine ꝼm ſpecialē rōnē q̄ȝ
tum ad illud:in quo beatitudo ꝯſiſtit:ꝛ ſic non oēs co/
gnoſcunt beatitudinē:q2 neſciūt cui rei cōis rō btitu/
dinis ꝯueniat:ꝛ ꝑ ꝯñs q̄ȝtū ad hoc non oēs eã volūt.)
Hec ille.❡ Et ibidē ad 2ᵐ dicit.(Cū volūtas ſequať
apprehēſionē intellus ſeu rōnis:ſicut ꝯtingit ꝙ aliqd
eſt idē ꝼm rē:qđ tñ eſt diuerſum ꝼm ꝯſiderationeȝ rō/
nis:ita ꝯtingit ꝙ aliqd eſt idē ꝼm rē: ꝛ tñ vno mō ap
petiť:ꝛ alio mō nō appetiť.Beatitudo ḡ pōt ꝯſidera/
ri ſub rōne finalis boni ꝛ pfecti : q̄ eſt cōis rō btitudi/
nis:ꝛ ſic nãliter ex neceſſitate volūtas in illud tendit:
vt dcm̄ eſt.Poteſt etiam ꝯſiderari ꝼm aliquas ſpãles
rōnes:vel ex pte ipſi⁹ operationis:vel ex pte potentie
operatiue:vel ex pte obiecti:ꝛ ſic nō ex neceſſitate vo
luntas tēdit in ipſam.)Hec ille.❡ Idē ponit.4° ſen.
diſt.49.q.1.arti.3.queſtiuncula.1.ad p̄mū:vbi ſic dicit.
(Viſibile eſt duplex.ſ.ꝑ ſe:vt color: ꝛ per accidens vt ~~Viſibile duplex.~~
hō:ita etiã ꝛ appetibile:qđ eſt volūtatis obiectū dupl'r
pōt accipi ſ.ꝑ ſe ꝛ per accidēs:per ſe obm volūtatis eſt
bonū:ſed per accidēs eſt hoc:vel illud bonū:ꝛ ſicut bo
nū cōmuniter loquēdo eſt obm voluntatis:ita ꝛ ſum/
mū bonū eſt finis vltimatus voluntatis per ſe loquē/
do:ſed hoc vel illud poniť vt vltimus finis volūtatis
ꝛ p̄ncipale obm eius q̄ſi per accidēs:beatitudo aūt q̄ȝ
tum ad illud:qđ in ipſa eſt per ſe voluntatis p̄ncipale
obȝ : eſt oībus nota:ſed q̄ȝtū ad illud:qđ accidit per ſe
obto nō eſt nota:oēs.n.cognoſcūt pfectū bonū:ꝛ hoc
appetūt dū beatitudinē appetūt:ſed hoc pfectū bonū
eſſe voluptatē:vel diuitias:vel virtuteȝ : vel aliqd h⁹
eſt ꝑ accidēs:ꝛ iō circa hoc nō eſt incōueniens multos
eſſe errores:q̄ȝuis.n.diuina viſio ſit beatitudo:nō ſeq/
tur tñ ꝙ qcūq̄ȝ appetit beatitudinē appetat diuinaȝ
viſionē:q2 beatitudo inquantū h⁹ iportat per ſe obm
volūtatis p̄mū:nō aūt ipſa diuina viſio:ſicut aliqs ap
petit dulce:qui tñ nō appetit mel.Sic etiã non ſequiť
ꝙ aliqs appetēdo beatitudinem appetat illud:qđ ꝼm
rei veritatē eſt beatitudo:ita etiã nō ſeqť:ꝙ aliqs ſper
nēdo illud:qđ ꝼm rei veritateȝ eſt beatitudo beatitu/
dinē ſpernat:ſicut nō ſeqť ꝙ qui ignorat hoiem:igno/
ret albuȝ:lȝ hō ſit albus.)Hec ille.❡ Ad p̄ᵐ 2ᵐ ꝛ 4ᵐ
aliquibus dimiſſis.❡ Tertia ꝯclo:ꝙ volūtas ꝓ ſtatu
vie nihil necio actualiter vult: nec ab aliquo obo mo
ueť neceſſario q̄ȝtū ad exercitiū actus: lȝ q̄ȝtū ad ſpēȝ
actus necio ab aliquo moueať obto.Iſtã ꝯnem ponit
ſcūs Tho.p̄ª 2ᵉ.q.10.arti.2°.(Voluntas inquit dupl'r ~~Volūtas dupliciter moueri pōt.~~
moueť.Uno mō q̄ȝtū ad exercitiū actus.Alio mō q̄ȝ
tū ad ſpecificationē:q̄ eſt ex obto.Primo igiť mō vo/
luntas a nullo obto ex neceſſitate moueť:pōt.n.aliqs
de quocūq̄ȝ obo nō cogitare: ꝛ per ꝯñs non actu velle
illud:ſed q̄ȝtū ad 2ᵐ modū motiōis ab aliquo obto ex
neceſſitate mouetur:ab aliquo aūt nō.)Hec ille.❡ A
qb⁹ aūt obiectis moueať neceſſario q̄ȝtū ad ſpecifica/
tionē actus oſtendit:ꝙ a ſolo fine vltimo : qđ ꝼm oēȝ
ꝯſiderationē eius eſt bonū:ꝛ media eius recitata ſunt
in 4ª rōne ꝑ p̄ª ꝯne : que icipit.(In motu cuiuſcūq̄ȝ
po' ꝛc̄.)❡ Quid ãt ſit moueri q̄ȝtū ad exercitiū act⁹:

Quid moueri quantū ad exercitiū act⁹ ſit ꝛ qd quãtū ad ſpecificationem.

ꝛ quid moueri q̃tū ad ſpecificationē act⁹. manifeſtat
q.9.arti.p̄mo dicens.(Aliqd in tm̄ indiget moueri ab
aliquo: inquātū eſt in potētia ad plura: opʒ.n. vt illud
qd̄ eſt in potētia: reducat̄ ad actū: ꝛ h̄ eſt moueri. Du-
pliciter aūt aliq̄ vis aīe inuenit̄ eſſe ad diuerſa in po-
tentia. Uno mō q̃tū ad agere vel nō agere. Alio mō
q̃tū ad agere h̄ vel illud: ſicut viſus qn̄qʒ videt actu:
qn̄qʒ nō videt actu ꝛ qn̄qʒ videt albuʒ: qn̄qʒ videt ni-
grū. Indiget igit̄ mouente q̃tū ad duo. ſ. q̃tū ad exer
citiū vel vſum actus: ꝛ q̃tū ad determinationē actus:
quorū p̄mū eſt ex pte ſubiecti: qd̄ qn̄qʒ inuenit̄ agens
qn̄qʒ non agens. Aliud ex pte obiecti: ſm̄ qd̄ ſpecifica
tur actu.) Hec ille. ¶ Eādē ↄcluſionē ponit de veritate.
q.22.arti.6°. dicēs.(Ex hoc dicit̄ aliqd eſſe neceſſariū
qd̄ eſt imutabiliter determinatū ad vnū: vn̄ cū volū-
tas indeterminate ſe habeat reſpectu multoꝝ: non hʒ
reſpectu oīum neceſſitatē: ſʒ reſpectu eoꝝ tm̄: ad que
nālı iclinatiōe determinat̄: ꝛ qꝛ omne mobile reduca-
tur ad imobile: ꝛ indeterminatū ad determinatuʒ: iō
opʒ ꝙ illud: ad qd̄ volūtas eſt determinata: ſit p̄ncipiū
appetēdi ea ad que nō eſt determinata: ꝛ hoc eſt vlti-
mus finis. Inuenit̄ aūt indeterminatio voluntatis re
ſpectu triū: ſcʒ reſpectu obiecti: reſpectu actus: ꝛ reſpe-
ctu ordinis in finē. reſpectu obiecti quedā eſt indeter
minata voluntas q̃tū ad ea: que ſunt ad finē: ꝛ nō q̃-
tuʒ ad ip̄m finē vltimū: multis.n. vijs puenīri pōt ad
vltimū finē: ꝛ diuerſi diuerſas vias appetūt puenīēdi
in ip̄m: ꝛ iō nō potuit eſſe appetitus voluntatis deter-
minatus in ea: que ſunt ad finē: ſicut eſt in rebus nāli-
bus: que ad certū finē ꝛ determinatū non habent niſi
certas ꝛ determinatas vias: ꝛ ſic pʒ ꝙ res nāles ſicut
de neceſſitate appetūt finē: ita ea que ſunt ad fineʒ: vt
nihil ſit in eis accipere: qd̄ poſſint appetere: ꝛ nō appe-
tere: ſed volūtas de neceſſitate appetit fineʒ vltimū.
vt nō poſſit ip̄m non appetere: ſed non de neceſſitate
appetit aliqd eoꝝ: que ſunt ad finē: vn̄ reſpectu huius
eſt in poteſtate ei⁹ appetere hoc vel illud. Secūdo eſt
volūtas indeterminata reſpectu actus: qꝛ etiam circa
obm̄ determinatū pōt vti actu ſuo ſi voluerit vel nō
vti: pōt enī exire in actū volendi reſpectu cuiuſlibet: ꝛ
nō exire: qd̄ in rebus nālibus nō ↄtingit. Graue.n. ſem
per deſcendit deorſuʒ in actu niſi aliquid ꝓhibeat: qd̄
exinde cōtingit: ꝙ res inanimate nō ſunt mote a ſeip
ſis: ſed ab alijs: vnde nō eſt in eis moueri: vel nō moue
ri: res autē animate pn̄t moueri a ſeipſis: ꝛ inde eſt ꝙ
volūtas poteſt velle ꝛ nō velle. Tertio eſt indetermi-
natio volūtatis reſpectu ordinis ad finē: inquantū vo
lūtas pōt appetere illud: qd̄ in finē debitū ſm̄ verita-
tem ordinat̄. vel etiā ſm̄ apparentiā tm̄. Et hec inde-
terminatio ex duobus ↄtingit: ſcʒ ex indeterminatiōe
circa obm̄ in his: que ſunt ad finē: ꝛ iterū ex idetermi-
natiōe appꝛehēſionis: que pōt eſſe recta ꝛ nō recta: ſicut
enī ex aliquo p̄ncipio vō dato nō ſequit̄ ↄcl'o falſa ni-
ſi per aliquā falſitatē rōnis: vel aſſumentis aliquā ꝓ-
poſitionē falſam: vel falſo ordinātis p̄ncipiū in ↄclo-
nem: ita etiā ex quo ineſt appetit⁹ rectus vltimi finis
nō pōt ſequi: ꝙ aliqs aliqd inordinate appeteret: niſi
ratio acciperet aliqd vt ordinabile in fineʒ: qd̄ nō eſt
ordinabile in finē: ſicut qui appetit beatitudinē appe-
titu recto nunq̃ deduceret̄ in appetendaʒ fornicatio-
nem niſi inquātū appꝛehendit eam vt qddā hoīs bonū
inquātū eſt qddā delectabile bonū: ꝛ ſic vt ordinabilē
in btitudinē velut q̃dā imagineʒ ei⁹. ¶ Et ex hoc ſe-
quit̄ indeterminatio volūtatis: qua pōt bonū vel ma
lum appetere. Cū aūt volūtas dicat̄ libera inquātum

Voluntatis libertas in tribus conſideratur.

neceſſitatē nō hʒ: libertas volūtatis in tribus ↄſiderā
bit̄: ſcʒ q̃tū ad actū inquātū pōt velle ꝛ nō velle: ꝛ q̃-
tū ad obm̄ inquātū pōt velle hoc: ꝛ velle illud ꝛ eius
oppoſitū: ꝛ q̃tū ad ordinē finis inquātū pōt velle bo-
num ꝛ malū: ſed q̃tū ad p̄mū hoꝝ ineſt libertas vo-
lūtati in quolibet ſtatu nāe reſpectu cuiuſlibʒ obiecti.
Scd̄m vō eſt reſpectu quorundā obiectorum. ſ. reſpe-
ctu eoꝝ: que ſunt ad finē ꝛ nō ipſius finis: ꝛ etiam ſm̄
quēlibet ſtatū nāe. Tertium vō nō eſt reſpectu oīum
obiectoꝝ: ſed quorundā. ſ. eoꝝ que ſunt ad finē: nec re
ſpectu cuiuſlibet ſtatus nāe: ſed illius tm̄: in quo defi-
cere pōt: nā vbi nō eſt defectus in appꝛehendendo ꝛ ↄfe
rendo nō pōt eſſe volūtas mali etiam in his: que ſunt
ad finē: ſicut pʒ in beatis: ꝛ pro tanto dr̄ ꝙ velle malū
nō eſt libertas: nec pars libertatis: q̃uis ſit qddā liber
tatis ſignū.) Hec ille. ¶ Ex quibus pʒ: ꝙ volūtas nō
neceſſario exit in actū reſpectu alicuius obiecti p̄ſer-
tim h̄ in via: ſic ꝙ quolibet obto ꝓpoſito in poteſtate
ſua eſt nullū actū habere reſpectu illius: pōt.n. intelle-
ctū ab hꝰ cognitiōe auertere: ꝛ per ↄn̄s in aliud diuer
tendo ſup aliud obm̄ ferri. ¶ Sed dubiū videt̄ eſſe
in p̄dictis: falſum enī videt̄ ꝙ voluntas ꝓ quocunqʒ
ſtatu pōt reſpectu cuiuſlibet obiecti habere actū ꝛ nō
habere. Nā in patria nō eſt in poteſtate volūtatis vel
le deū ꝛ nō velle: vt dicet̄ in alia ↄcl'one. ¶ Similiter
falſum videt̄: ꝙ volūtas reſpectu nullius eorum: que
ſunt ad finē ſit determinata. Nā ipſemet dicit p̄ma 2ᵉ
q.10.arti.2.ad 3ᵐ. ꝙ homo nāliter vult nō ſolū vltimū
finē: ſed multa alia: dicit enī ſic.(Finis vltimus ex ne
ceſſitate mouet voluntatē: qꝛ eſt bonū pfectū: ꝛ ſimi-
liter illa: que ordinant̄ ad hunc finem: ſine qbus finis
haberi nō pōt: ſicut eē ꝛ viuere. et hꝰ.) ¶ Articulo ēt
p̄mo dicit: ꝙ hō nāliter vult nō ſolū obm̄ volūtatis: ſʒ
ꝛ alia que ↄueniūt alijs potētijs: vt cognitioneʒ veri: q̄
ↄuenit intellectui: ꝛ eſſe ꝛ viuere ꝛ alia: que reſpiciunt
ↄſiſtētiā nālē. ¶ Ad p̄mū dubiū dr̄: ꝙ intētio ſua eſt:
ꝙ volūtas reſpectu cuiuſcunqʒ obiecti pro quocunqʒ
ſtatu pōt habere actū ꝛ ſuſpendere actuʒ: ꝓ quo ſtatu
pōt ſibi ꝓponi ſub rōne boni exitus in actuʒ vel ceſſa
tio ab actu. In patria vō nō pōt ꝓponi voluntati ſub
aliq̄ ſpē boni ceſſare a dilectione dei ſm̄ ſe: ſi tm̄ intel-
lectus pōt ſibi ꝓponere ſub ſpē boni hoc: qd̄ eſt ſuſpē-
dere talē actū: vtiqʒ volūtas pōt illū actū intercipere: ꝛ
ꝙ iſta ſit mens eius pʒ de veritate. q.24. arti.8. ad 2ᵐ
ꝛ 3ᵐ. ¶ Argumētū enī 3ᵐ eſt tale.(Liberū arbitriū hʒ
dominiū ſui actus: ſed vti gratia eſt quidā actus libe-
ri arbitrij. ḡ eſt in poteſtate liberi arbitrij vti grā vel
nō vti: ꝛ ſic per grāʒ ↄfirmari nō pōt.) ¶ Argumētū
2ᵐ ↄſimile eſt huic: arguit enī ſic.(In poteſtate liberi
arbitrij eſt vti gratia ꝛ nō vti: nā liberuʒ arbitrium a
gratia nō pōt cogi: ſed ſi liberū arbitriū gratia infuſa
nō vtat̄: decidit in malū. ḡ nulla gratia ſuperueniens
pōt libe. arbitriū ↄfirmare in bono.(Hec ille. ¶ Ad
iſta duo argumēta ſimiliter r̄ndet dicēs.) In poteſtate
liberi arbitrij eſt nō vti habitu: cū pōt hoc ip̄m: quod
eſt nō vti habitu: ſibi ꝓponi ſub ſpecie boni: qd̄ de grā
in beatis accidere nō pōt.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ ſo-
lutio ad p̄mum dubiū: ſicut enī q̃uis in ptāte volūta
tis ſit vti vel nō vti habitu: cū tale vti vel non vti pōt
ſibi ꝓponi ſub ſpecie boni: tn̄ in patria voluntas neceſ
ſario vtit̄ grā: qꝛ nō vti grā nō pōt ſibi apparere bonū
ſm̄ ſe: cū ibi nullus poſſit eē defectus in itellectu. Ita
ſimiliter dico: ꝙ q̃uis volūtas qdlibet obm̄ poſſit vel
le actualiter ꝛ nō velle: cum exire in actū ꝛ ſuſpendere
pōt ſibi ꝓponi ſub rōne boni: tn̄ in patria volūtas ne-

Quō p quēcūqʒ ſtatū poſſumus ſuſpēdere actū intelligatur.

ceſſario

ceſſatio exit in actū diuine dilectionis: nec pōt illā ſuſpendere: cū illud nō poſſit ꝓponi voluntati ſub rōne boni. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſaltē habet̄ ꝙ nō plus ꝓ quolibet ſtatu voluntas habeat pmā indeterminationē. ſ. reſpectu actus ꝗ̄ꝫ tertiā: ſcꝫ reſpectu ordinandoꝝ in finem: ex quo in patria ſicut nō hꝫ tertiā: ita nō hꝫ pmā. ¶ Dico ꝙ tertia indeterminatio nullo mō remanet in beatis: ibi. n. nihil male appetit̄ in ordine ad finē: ſed pma indeterminatio. ſ. quo ad exire in actū vel nō exire remanet in patria quo ad multa obiecta: puta reſpectu oīum actuū quoꝝ ceſſatio ab actu vel nō exire pōt ꝓponi ſub ſpē boni volūtati per ītellectū. ¶ Secundū dubiū etiā faciliter ſoluit̄ ſi dicta ſuperius ad memoriā reuocent̄. Intelligit eni ſanctus Tho. ꝙ voluntas nō neceſſario vult ea: que ſunt ad finē ſine qb⁹ finis haberi pōt: vel ſaltē apparet illuꝫ ſine talib⁹ haberi poſſe: talia vō nō ſunt eſſe viuere itelligere: vt ſuperius extitit ꝓbatum. ¶ Quarta ꝯcluſio eſt. Qꝫ diuina eſſentia clare viſa neceſſario mouet voluntatē creatā ad ſui dilectionē: nō ſolū quo ad ſpecificationē actus: ſed etiā ꝗ̄ ad exercitiū. Primā partē ꝯnis ꝓbat ſctūs Tho. 4°. ſen. di. 48. q. i. ar. 3°. (In ꝗ̄libet (iquit) appetibili ſiue delectabili duo ṗnt ꝯſiderari. ſ. illud: qḋ appetit̄: vel qḋ eſt delectabile: ⁊ illud qḋ ē rō appetibilitatis vel delectabilitatis in eo: ſicut āt ſm Boe. in lib. de hebdōadib⁹ illud⁹ qḋ ē hr̄e aliqd p̄ter ꝗ̄ꝫ qḋ ipꝫ eſt pōt: ipm vō eē nihil aliud p̄ter ſe hꝫ admixtū: ita illud qḋ ē appe͡le vel delectabile pōt hr̄e aliqd admixtū: vn̄ nō ſit delectabile vel appe͡le: ſꝫ illud qḋ eſt rō delectabilitatis nihil hꝫ admixtū: nec habere pōt. ꝓpter qḋ non ſit appetibile vel delectabile: res igit̄ que ſunt delectabiles ꝓpter participationē bonitatis: que eſt rō appetibilitatis ⁊ delectabilitatis pnt app̄henſe nō delectare: ſed illud qḋ eſt per eēntiā ſuā bonitas: īpoſſibile eſt ꝙ eius eſſentia app̄henſa nō delectet: vn̄ cū deus eſſentialiter ſit ipa bonitas nō pōt diuinitas ſine gaudio videri.) Hec ille. ¶ Itē pma pte. q. 62. arti. 8°. ſic ait. (Eſſentia dei eſt ipſa eſſentia bonitatis: vnde hoc mō ſe hꝫ angelus videns deū ad ipm deū: ſicut ſe hꝫ quicunqꝫ nō videns deū ad cōem rōnē boni. Impoſſibile eſt aūt ꝙ aliqs quecunqꝫ velit ⁊ operet̄ niſi attendens ad bonū: vel ꝙ velit diuertere a bono inquātū hꝫ. angelus igit̄ videns deum nō pōt velle vel agere niſi attendens ad deū. ſic aūt volens nō pōt peccare.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ volūtas videntis deū neceſſario mouet̄ a deo ꝗ̄tū ad ſpēm actus: ſic ꝙ non ſtant ſimul ꝙ intellectus diuinā eſſentiā videat: ⁊ voluntas eā odio habeat: vel nolit: aut reſpuat. imo ſi aliquē actū circa eā habeat ille erit ꝓſecutio ⁊ nō fuga: erit. n. dilectio vel delectatio: ⁊ hoc ſonat pma pars ꝯcluſionis. Qꝫ aūt ſimiliter neceſſario moueat̄ a tali obiecto ꝗ̄tū ad exercitium actus: ita ꝙ nō ſit in ptāte volūtatis create viſa diuina eſſentia oēm actū circa eā ſuſpēdere: vel intellectū ab eius ꝯſideratiōe auertere: patet iterū ex predictis: qꝛ illud nō pōt volūtas poſitiue aut ꝓuatiue qḋ nullā ſpēm boni hꝫ: ſed cum aliquis videt deum: intellectus nō pōt voluntati dictare: aut ſub boni ſpecie preſentare: ꝙ nullū actū circa deum eliciat: aut ꝙ illo relicto alia velit: aut ꝙ intellectuꝫ ab illius intuitione diuertat. ergo volūtas nō poterit illud. minor pꝫ. qꝛ aliter videns deuꝫ clare erraret ſi iudicaret aliqḋ tale eſſe bonū. ¶ Confirmat̄ per ſanctuꝫ Tho. 3°. ꝯtra gent. caplo. 62. vbi ſic ait. (Impoſſibile eſt ꝙ aliquis a bono quo fruit̄ velit diſcedere niſi ꝓpter aliquod malū qḋ in fruitione illius boni eſtimat̄: ſaltē ꝓpter hoc ꝙ eſtimat̄ īpedimentū maioris boni. Sicut eni nihil appetit̄ niſi ſub rōne boni: ita nihil fugit̄ niſi ſub rōne mali: ſed in fruitione illius viſionis non pōt eſſe aliqḋ malū cū ſit optimū ad qḋ creatura itellectualis pōt peruenire. Neqꝫ etiam pōt eſſe ꝙ ab eo qui fruit̄ illa viſione eſtimet̄ in ea eſſe aliquid maluꝫ vel aliquid ea melius: cum viſio illius ſūme veritatis oēm falſam eſtimationem excludat. Impoſſibile eſt igit̄ ꝙ ſubſtātia intellectualis que deum videt vnquā illa viſione carere velit.) Hec ille. ¶ Itē ibidē. (Nihil qḋ cū admiratione ꝯſiderat̄: pōt eſſe faſtidioſuꝫ: qꝛ ꝗ̄diu ſub admiratione eſt adhuc deſideriū manet: diuina aūt ſubſtantia ſemper cū admiratione a quolibet intellectu creato videt̄: cū nullus intellectus creatus eā cōprehendat: impoſſibile eſt igit̄ ꝙ ſubſtantia intellectualis illam viſionē faſtidiat: ⁊ ſic non pōt eſſe ꝙ ab illa viſione vel fruitione per ꝓpriā voluntatem deſiſtat.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt ꝙ vltimo fine clare app̄henſo voluntas neceſſario fruit̄. Iſta concluſio pōt ꝓbari ex dictis in ꝓbatiōe ꝗ̄rte ꝯcluſionis: ex illis que allegata ſunt de 4°. ſen. que ꝓbant ꝙ diuina eſſentia ſine gaudio videri nō pōt. ¶ Sexta concluſio eſt: ꝙ vltimo fine apprehēſo ſub generali rōne ſūmi vl' perfecti boni: aut felicitatis: aut beatitudinis circa beatificā viſionē volūtas nō fruit̄ perfecte. Iſtā ponit ſanctus Tho. pmo ſen. diſ. i. q. vltima arti. pmo vbi ſic dicit. ¶ Fruitio ponit quādā delectationē in fine: delectatio aūt nō pōt eſſe niſi in cognoſcente: ꝓpter qḋ Plato dicit ꝙ delectatio eſt generatio ſenſibilis in natura. i. que ſentit̄ nature ꝯueniens: ⁊ ideo cū creature inſenſibiles nō cognoſcāt: nec delectant̄: nec fruunt̄. ¶ P. Fruitio ꝓprie loquēdo eſt tm̄ vltimi finis: bruta aūt vltimū finē nō apprehendunt: nec finē ꝓximū poſſunt ordinare ad finē iſtū cū careant rōne: cuius eſt ordinare: vn̄ non ꝓprie fruunt̄: ſimiliter peccator ponit finē vltimū in quo nō eſt: vnde cū verum finē non habeat nō vere fruit̄. (Ulterius fruitio dicit delectationē in fine: vn̄ ꝑfecta fruitio nō eſt niſi perfecta delectatio: que eſſe nō pōt ante ꝯſecutionē finis: ideo in via iuſtus homo nō perfecte fruit̄: ſed beati qui conſecuti ſunt finē nunc ꝓprie ⁊ perfecte fruunt̄.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ voluntas ante ꝯſecutionē vltimi finis: licet neceſſario diligat eum: nō tn̄ neceſſario fruit̄ illo: loquēdo de fruitiōe perfecta: licet loquēdo de fruitione imperfecta cōcedendū ſit ꝙ ſicut finem neceſſario diligit: ita fine neceſſario fruit̄: inquantū. ſ. deſideriū in illo quietat̄ nō ꝓcedendo vlterius: referēdo illū in aliud. Sicut eni dicit ſanctus Tho. ibidem ad qntuꝫ. (Duplex eſt quies. ſ. quies deſiderij ⁊ quies motus. quies deſiderij eſt qn̄ deſideriū ſiſtit in aliquo: ꝓpter qḋ omnia querit ⁊ nō deſiderat aliquid vlteri⁹: ⁊ hoc mō voluntas iuſti in via quieſcit in deo. Quies aūt motus eſt qn̄ ꝑuenit̄ ad terminū ꝗ̄ſitum: ⁊ ita qes volūtatis erit in patria: hec aūt quies facit ꝑfectā fruitionē: ſed pma iperfectaꝫ.) Hec ille. ¶ Sicut aūt ipſe dicit de deo: ita pōt dici de vltimo fine app̄henſo ſub rōne ꝑfecti boni: in illo. n. qetat̄ volūtas p mō: nō aūt ſcḋo mō: ⁊ in hoc pmus articulus terminet̄.

Lꝫ nō perfecte: tñ imꝑfecte tñ fruit̄ quia deo ipſo non habuo.

Ūnico duplex deſiderij. ſ. ⁊ motus.

Quantum ad 2m mouēda ſūt dubia. ¶ Cōtra primā eni ꝯcluſionē arguit Aureolus multipliciter probando: ꝙ vltimo fine qualitercūqꝫ apprehenſo circa viſionē diuine eſſentie voluntas nō de neceſſitate elicit actum cōplacentie: aut deſiderij reſpectu ipſius. Arguit ergo pmo ſic. Illud voluntas nō neceſſario deſiderat: aut in illo neceſſario dele

etaꝛ: ī quo defectū repit boni ⁊ rōnē alic⁹ mali: lata.n.
ſup illā rōnē mali aut defectū boni appet ꝙ nō neceſſio
cōplacebit: ſȝ ſūmū bonū appꝛehēſum in vīa hȝ vt ſic ap
pꝛehēſum defectū boni ac rōnē alicui⁹ mali: vīe.n. eſt
in potētia: ⁊ idcirco appꝛehēſum in via ꝯſideraꝛ ſub q̄dā
īperfectiōe: vñ in eē cognito eſt īpfectū puta potēiale
obſcurū nō ſatiās: nō q̄etās: q̄ oīa icludūt rōnē alicui⁹
defect⁹ aut mali. ğ nō appet q̄liter ſic acceptū neceſſitet
volūtatē ad cōplacēdū in ſe: ⁊ delectabiliter q̄ſcēdū.
❡ Nec valet ingd ſi dicaꝛ ꝙ ſaltē neceſſitabit ad dſide
rādū: nullū nāq; deſideriū hȝ neceſſitatē niſi q̄ten⁹ cōpla
centia ex q̄ oritᷣ eſt neceſſia: cū igiꝛ volūtas nō neceſſio cō
placeat in fine ſic appꝛehenſo: nec illū neceſſio dſiderabit:
aliogn neceſſium dependeret a cōtingenti: qȯ eſt ipoſſe.
Nec ēt obſtat ſi dicaꝛ ꝙ in ſūmo bono appꝛehēſo nō in
ueniꝛ aliqs defect⁹: ſȝ in mō appꝛehendēdi: hoc qdēȝ nō
obuiat: q2 modus appꝛehēdendi ſūme facit ad hȝ ꝙ obȝ
moueat: cū bonū itellectū moueat voluntatē: vt pȝ 3°
ethico. ⁊ 6°. vbi dꝛ: ꝙ mēs pꝛactica mouet. Unde obm 3. ethi. ca. 4. 6. eth. cap. 5°
clare appꝛehenſum alr mouebit q̄ꝫ ꝯfuſe ⁊ diminute co
gnitū: hȝ.n. nullo mō q̄etat. ❡ Scdo ſic. Sub illo actu
nō eſt volūtas de neceſſitate qui pōt ipediri cāſr ⁊ delibe
rate: ſȝ ſtante appꝛehēſione ſumi boni poſſibile eſt vt bō
illud nō appetat: nec ſit ſub actu deſiderij: poſſe eſt in
quā ex inaduertētia ⁊ inattentiōe: vt pȝ ꝙ diſputātes
de ſūmo bono vel ſtudētes circa mā̃ȝ vltimi finis nō
ſūt in ꝯtinuo appetitu vltimi finis: alr ſeq̄reꝛ ꝙ legēs
p̄m ⁊ xm ethico. eſſet in ꝯtinuo appetitu vltimi finis: qȯ
nullus experiꝛ. Poſſibile eſt ēt ex dilectiōe: q2 pōt ꝯci
pi deſideriū ſub rōne ipeditiui maioris boni puta inq
ſitiōis veritatis circa finē vltimū: q2 affectati nō bene
vident verū: multis ēt alijs cāis pōt ſe hō figere ⁊ mu
nire ne dū ꝯcipiet vltimū finē deſideret eū: puta q2 il
lud deſideriū eſt vanū ⁊ inutile: ⁊ multa talia. ğ volū
tas nō neceſſio fruiꝛ aut deſiderat finēȝ ſic appꝛehenſum.
❡ Tertio ſic. Quilibet rediēs ad ſeipm̄ experiꝛ iſtud
ꝙ fine vltimo ſic appꝛehēſo ab eo nō neceſſio ī eo ꝯplacet
aut delectaꝛ: qȯ pȝ: nā nullus act⁹ de neceſſitate extrīs in
itellectu vel volūtate vꝛ nos poſſe latere. Unde q̄libȝ
experiꝛ qñ dubitatiue aliqd cognoſcit: ⁊ qñ certitudi
naliter: ⁊ pari mō dȝ experiri qñ cōplacet imobilr aut
ꝯtingēter aut nō. Interrogat⁹.n. laicus q̄libet facta ſi
bi mētiōe de vltimo fine vtꝝ vellet ipm̄ hrē. rñderet
nulli dubiam ꝙ ſic: ⁊ ſi vltra iterrogareꝛ an poſſet nō
velle: rñderet vtiq; ꝙ ſi vellet nō curaret: īmmo plus
vellet ꝓ aliq̄ ſtatu aliqd aliud. ğ pȝ ꝙ illȯ nō volebat
de neceſſitate. ❡ Quarto ſic. Nullus act⁹ voluntatis eſt
neceſſius niſi act⁹ reflexus ſup illū ſit neceſſius dū volūtas
reflectiꝛ ſup illū. ver. ğ. voluntas nō neceſſio cōplacet in
aliq̄ niſi cōplaceat ſibi neceſſio cōplacētia dūȝ reflectiꝛ
ſup eā: aliogn ſi nō neceſſio placet cōplacētia pōt ſibi il
la cōplacētia diſplicere: ⁊ ſic cōplacebit inſtabiliter ⁊
violēter ⁊ ꝯ̄ ſpōte: qȯ eſt ipoſſe: cū oīs mot⁹ cōplacētie
ſit ſpōtane⁹: ſȝ claru eſt ꝙ act⁹ volūtatis quo reflectiꝛ
ſupꝛa cōplacētiā finis vltimi: nō eſt neceſſius: imo multi
vellēt ꝙ illa cōplacētia eēt neceſſia vt illi qui iſtā ptem
tenēt: ⁊ iterū cōplacētia nō hȝ in ſe vñ neceſſio cōplaceat
cū nō ſit magnū bonū hoiem in tali cōplacētia occu
pari. ğ nec cōplacētia vltimi finis eſt in volūtate imo
biliter. ❡ Quīto ſic. In nullo imobilitaꝛ volūtas niſi
quieteꝛ in illo: ſȝ in cōplacētia vltimi finis ſic appꝛehen
ſi volūtas nō expiꝛ q̄etē ſui aut ſui q̄etationē. ğ nec ibi
imobilitaꝛ: vꝛ.n. repugnātia ꝙ cōplaceat in aliq̄ imo
biliter: ⁊ tñ nō quieſcat in eo. ❡ Sexto. Nullus amoꝛ
ꝯcupiſcētie eſt neceſſio in volūtate niſi amoꝛ amicitie: ex
quo ꝓcedit amoꝛ ꝯcupiſcētie ſit neceſſius: alias effectus
eēt neceſſius ⁊ cā ꝯtingēs: qȯ eſt ipoſſibile: ſed cōplacere
in vltimo fine ſic appꝛehenſo nō eſt niſi amoꝛ ꝯcupiſcē
tie: nec.n. eū deſiderare eſt niſi ꝯcupiſcere eū: nō.n. cō
cipiꝛ vt q̄ddā ſubſiſtēs qȯ poſſit amoꝛe amicitie ꝯpla
cere: ſȝ potius vt q̄dā pfectio ⁊ bonū appetētis: nūc āt
oīs talis ꝯcupiſcētia ortū hȝ ex amoꝛe ſuppoſiti: ſȝ cō
ſtat ꝙ amoꝛ amicitie quo qs ſe amat nō eſt neceſſius: ſȝ
ꝯtingēs ⁊ in nr̄a poteſtate: aliogn nō poſſem⁹ nos plus
vel min⁹ amare: nec cadēt virt⁹ ⁊ vitiū circa iſtū amo
rē: cū vtus ſit habitus electiu⁹: ⁊ de eis q̄ neceſſio inſunt
nō vituperamur. ğ ſi ꝯtingit circa iſtū amoꝛē recte agere
⁊ errare: imo ⁊ ſeipm̄ cōtēnere pp deū: neceſſe eſt ꝙ nul
lius boni ꝯcupiſcētia reſpcū ſui inſit imobilr volunta
ti aut neceſſio. ❡ Confirmaꝛ qȯ dcm̄ eſt de amicitia re
ſpectu ſuppoſiti: nā multi deſiderāt nō eē ſuūȝ: vt pȝ p
experientiā in deſperātib⁹ q ſe anullarent ſi poſſent: ⁊ ēt
fortis nō ſperans aliam vitā exponit ſe morti: vt pȝ 3°
ethico. Iſta ſunt argumēta Aureoli. ❡ Scotus aūt ꝯ̄ Cap. 10.
eandē ꝯnē ſic arguit p̄mo. Nā nihil eſt tā in poteſtate ꝯ̄ eādē Sco.
volūtatis q̄ꝫ ipa volūtas ſȝ Aug.ᵐ p̄mo retractationū: p. diſ. j. q. 4.
ex quo colligiꝛ ꝙ ſi act⁹ volūtatis ſit in poteſtate volū ca. 9. ⁊ 22.
tatis mediate: multo plus imediate: ſȝ in poteſtate vo
luntatis eſt velle finē ⁊ nō velle mediāte itellectu: pōt
.n. auertere itellectū a ꝯſideratione finis: quo facto nō
volet ipm̄. ğ ſtāte ꝯſideratiōe poterit nō velle: vt vꝛ.
❡ Scdo ſic. Agens qȯ neceſſitaꝛ ad agēdū eadē neceſſi
tate remouet ꝓhibēs actionē: vt pȝ de graui qȯ de ne
ceſſitate moueꝛ deoꝛſum: ⁊ iō de neceſſitate remouet oē
ꝓhibēs ſi pōt illud remouere: ſȝ volūtas nō remouet
ꝓhibēs ⁊ ipediens illā a volitiōe finis: vȝ nō ꝯſidera
tionē intellus: ⁊ tñ poſſet remouere figēdo itellectū ⁊
manutenendo ipm̄ in ꝯſideratiōe finis. ğ cū nō faciat
ſequiꝛ ꝙ nō neceſſio eliciebat volitionē finis. ❡ Tertio
ſic. Impoſſibile ē extremū alicui⁹ coordinatiōis reſpi
cere extremū alteri⁹ coordinatiōis ſub q̄cunq; neceſſita
te: q̄n tanta reſpiciat neceſſitate qȯcūq; mediū neceſſio re
quiſitū iter illa extrema: ſȝ volitio finis eſt q̄ſi vnū ex
tremū coordinatiōis oīum aliarū volitionū: finis aūt
eſt aliud extremū oīum volitoꝝ: mediū aūt inter il
la duo extrema. ſ. volitionē ⁊ finē erit ꝯſideratio ipſi⁹
finis. Hec aūt ꝯſideratio nō eſt neceſſia: imo volūtas pōt
eā ſuſpēdere: igiꝛ nec ꝯnexio volūtatis cū fine erit de
neceſſitate. ❡ Quarto ſic. Quicqd neceſſio q̄ſcat in aliquo
ſibi p̄ñte: neceſſio manutenet illud ſibi p̄ſens ſi pōt: ſicut
pȝ de graui qȯ manutenet ſe in cētro: in quo de neceſſi
tate q̄ſcit: ⁊ ſimiliter appetitus ſenſitiu⁹ tenet ſenſuȝ
in illo ſenſibili in quo neceſſario delectaꝛ ⁊ q̄ſcit ſi il
lud pōt p̄ñs hrē. Cuius rō eſt: q2 ꝙ aliquid neceſſario
quieſcat in aliquo ſibi p̄ſente hoc eſt ꝓpter ꝯueniētiā
pfectā: ⁊ ꝓpter eandem videꝛ neceſſario ſibi ꝯiungi: ⁊
ita q̄tūȝ pōt facit ꝙ ꝯiunctio ſit p̄ſens ⁊ in actu. Sed
volūtas nō neceſſario tenet finē ſibi p̄ſentē p ꝯſidera
tionē: ⁊ tñ pōt. ğ nō videꝛ neceſſario quieſcere ī fine
appꝛehenſo. ❡ Quinto ſic. Omne agēs neceſſario agit
de neceſſitate vſq; ad vltimū ſue potētie: vt pȝ de gra
ui qȯ toto ipetu īferi⁹ moueꝛ. Et rō hui⁹ eſt: q2 ſicut in
poteſtate ſua nō eſt actus iſꝫ nec intentio actus: ſed volun
tas nō ferꝛ de neceſſitate in finē appꝛehenſum ſm vl
timū ſue potentie: nō eñ experimur nos intenſiſſime
⁊ ſm conatū ardentiſſimū diligere beatitudinēȝ appꝛe
henſam. ğ nec dilectio finis erit in voluntate de neceſ
ſitate. ❡ Sexto ſic. Potentia libera p participationē
nō magis tendit libere in obm̄ q̄ꝫ illa que eſt libera p
eſſentiā: ſed intellectus in ꝯſiderando de fine vltimo
nō neceſſitaꝛ

nõ neceſſitaꝛ a volũtate.ģ nec voluntas neceſſitabiꝛ
ad tendendũ in obm. ¶ Septimo. Quãdocunqȝ aliq̃
agentia ſunt ordinata ſi neceſſitas eſt in ſuperioꝛi erit
in oibus alijs:ſed voluntas eſt ſuperioꝛ in toto regno
aie:ꝛ mouet itellectũ ad ꝯſiderãdũ de fine.ģ ſi in ipſo
poniꝛ neceſſitas reſpectu finis ꝛ intellectus neceſſita-
bitur ad ꝯſiderandũ de fine:cuius oppoſitũ experimur.
¶ Contra ſcḋam ꝯnē Aureolus arguit ꝓbando ꝙ ſit
irrõnabilis. Illud inqt eſt maxime irrõnabile ꝙ ſum
mũ bonũ vlr appꝰhenſum trahat imobiliter volũtatē
quin ſtante firma eſtimatiõe ꝙ hoc ſũmũ bonũ ſit ſo
lus deus:ipſe deus ſic apprehẽſus imobiliter moueat
ipſam voluntatē:hoc aũt videꝛ neceſſariũ:qꝛ ſũpta ma-
ioꝛe per itellectũ ꝛ ei adherente voluntate:ſi ſit firma
opinio de minoꝛi abſqȝ hoc ꝙ nõ ſit ſcientia: ſtatiȝ cõ
Cap.5. cluſio eſt volita:vt pȝ 7°.ethico. vñ ſi volo oē dulce: ꝛ
lacte demonſtratio ſenſus ſumit minorē dicẽdo hoc
eſt dulce:ſtatiȝ ꝯcluſio eſt volita.ſ.hoc lac. Pari rõne
ſi de neceſſitate volo ſũmũ bonũ ꝛ firmiter teneo ꝙ il
lud ſũmũ bonũ eſt ſolus deus:ſtatiȝ de neceſſitate cõ-
cludiꝛ ꝙ deus de neceſſitate eſt volitus. tũ qꝛ ſtante
ꝯnexione formalis obiecti ſuꝑ qḋ trãſit potentia cuȝ
obiecto mãli ſimul trãſit ſuꝑ vtrunqȝ cõpoſitũ. Si ģ
ſũmũ bonũ eſt neceſſario volitũ ꝛ illḋ applicat firma
opinio ipſi deo:ſequiꝛ ꝙ deus cõceptus vt ſũmũ bonũ
neceſſario appetaꝛ. ¶ Scḋo ſic. Ab illo nõ põt reſili-
re voluntas in quo nullã mali reperit rõnē:ſed potius
ois boni.ģ cũ in deo ꝯcepto a viatore ſub rõne ois bo-
ni viatoꝛ nihil tale reperiat:ſtante iſta eſtimatione nõ
poterit reſilire:ꝛ ſic nullus poterit peccare niſi prius
fiat hereticus. ¶ Tertio. Si illud qḋ minus ineſſe vr̃
ineſt ꝛ illud qḋ magis:ſed minus videꝛ ꝙ btitudo ap
prehẽſa vt ſũmũ bonũ ꝯfuſum ꝛ vlr traheret imuta-
biliter volũtatē q̃ȝ de deo appꝰhenſo vt ſũmũ bonũ.ꝛ
ſic certitudinaliter eſtimato qm̃ pticularia magis mo
uent q̃ȝ vniuerſalia pſertim in moꝛalibus.ģ ſi ſũmum
bonũ vlr ꝛ ꝯfuſum trahit imutabiliter volũtateȝ dũ-
modo aꝑhendaꝛ:multo fortius deus cũ eſtimabiꝛ ſũ
mũ bonũ trahet eã ad ſe imutabiliter diligẽdũ. Nec
valet ſi dicaꝛ ꝙ hoc teneꝛ ſolũ ꝑ fidē:tũ qꝛ hoc teneꝛ
per rõnē ꝙ deus eſt ſũmũ bonũ quo maius excogita-
ri nõ põt:ſm Anſelmũ: ꝑ ſoł.tum qꝛ lȝ teneaꝛ ꝑ fideȝ
ꝛ firmã eſtimationē eque efficaciter mouebit:ac ſi te-
Cap.3. nereꝛ ꝑ ſciam:ſicut dicit phs 7°. ethicoꝝ.ꝯtra volẽtes
euadere rõneȝ ſocratis dicentis ꝙ impoſſibile eſt agere
ꝯtra ſciaȝ:vt pȝ ibidē. ¶ Cõtra q̃rtã ꝯnē arguit Adaȝ
multipliciter. ¶ Primo ſic. Experiẽtia nãqȝ docet in
ſciẽtijs ꝙ nullũ triſtabile vel delectabile in creaturis
põt limitare libertateȝ volũtatis:vel tollere ſtãte vſu
rõnis.igiꝛ nõ eſt rõnabile negare libertateȝ volũtatis
reſpectu dei clare viſi niſi in bono ꝯfirmeꝛ. ¶ Scḋo.
Si aliqḋ obſtaret huic libertati vł hoc eſſet infinitas
diligibilis:vel qꝛ deficeret circa tale obm cur ſic ſuſpẽ
deret talē fruitionē aut dilectionē:nõ pmũ:qꝛ nõ ob-
ſtante infinitate obiecti adhuc libere ꝯtingẽter ꝯcau-
ſat in volũtate creata dilectionē ſui:ꝛ etiã cognitioneȝ
finitã tñ. Nec 2m:qꝛ ſufficiẽs cã poſſet eē volũtati ex-
perientia an poſſet a dilectiõe ceſſãnda vel ꝯtinẽda deſi
ſtere ad horã. ¶ Tertio. Quia ſi ſic: hoc ſꝑapue vide-
reꝛ:qꝛ tũc iudicaꝛ ſũmũ bonũ vel ſũme debere ama-
ri ꝛ hõ:ſed hoc nõ qꝛ in via iudicamus deũ eſſe ſũme
diligibilē:nec tñ neceſſario eũ ſic appꝰhẽſuȝ diligimꝰ:
ꝛ ſic ét in via nullus mereꝛ ex hoc ꝙ diligit deũ ſic ap
prehenſum vel iudicatũ eē ſũme diligibilē:ex quo nõ
poſſet ſtãte tali iudicio nõ diligere. ¶ Cõfirmaꝛ. Qꝛ
voluntas eſt ita libera ꝙ habito dictamine practico
põt illi ſe ꝯformare:vel non ita bene reſpectu finis:ſic̃
reſpectu ordinãdoꝝ in finē. ¶ Quarto. Nã Augu.pri-
mo de libero arbitrio ꝓbat ꝙ nulla res poteſt cogere
mentem ſeruire libidini.ģ electio vel volitio libidinis
nõ neceſſario ſequiꝛ appꝰhẽſionē ꝑhabita deliberatio-
ne.igiꝛ nec ſũmũ bonũ ifinitũ neceſſitat volũtateȝ ad
ſui dilectionē poſt cognitionē deliberatiuã.cõſequẽtia
ꝓbaꝛ:qꝛ obm infinitũ clare vel obſcure viſuȝ nõ mo
uet itellectũ aut volũtatē niſi finite:qꝛ paſſum nõ eſt
receptiuũ motionis infinite:nec mouet ad volendum
ipm effectiue per modũ obiecti niſi cauſando cogni-
tionē ſui finitã:q̃ imediate actiue mouet ad volitionē.
igiꝛ ſolũ finite fortius mouet volũtatē ad appetendũ
vel volendũ ipm q̃ȝ delectabile finitum.capiaꝛ ģ de-
lectabile finitũ in eadē ꝓpoꝛtiõe fortius mouet volũ-
tatē ad volẽdũ ipm q̃ȝ fuerit pmũ delectabile finituȝ
datũ.igiꝛ ſicut illud poſt deliberatiuã cognitioneȝ ſui
nõ põt neceſſitare volũtatē ad ſui volitionem ſeu dile
ctionē:ita nec obm pmũ ifinitũ. ¶ Quinto. Nam cũ
dictamine quo cognoſcimus eſſe ſubueniẽdũ ꝓximo
ſtat ꝙ hoc nõ facimus.igiꝛ eodē mõ reſpcũ dei q̃liter-
cũqȝ appꝰhẽſi.ꝛ ſtãte iudicio ꝙ ipm debemꝰ ſũme dili-
gere:ſtare põt ꝙ ipm nõ diligamus. ¶ Sexto. Deus
põt ad horã dare alicui fruitioneȝ:ꝛ certificare ipm:ꝙ
poſt talē horã nõ habebit illã fruitionē. igiꝛ talis põt
velle carere illa fruitiõe:ét ſtantibus adhuc viſione ꝛ
fruitiõe:qꝛ nõ eſt ſibi impoſſibile ꝯformare ſe deo in vo
lito ꝛ acceptare illḋ qḋ deus de ipo ad horã diſpoſuit.
¶ Cõfirmaꝛ. Qꝛ deus põt ꝑcipere voluntati ꝙ coneꝛ
ad ſuſpẽdendũ amorē quo amat illũ clare viſuȝ. ģ ipa
põt velle ſuſpẽdere deũ amorē. ¶ Septimo. Nã ali-
cui decedẽti cũ pctõ veniali poſſet deꝰ ad tpȝ ſe clare
oñdere:ꝛ ad fruitionē ſui eũ admittere:ꝛ cũ hoc oñde
re ſibi ꝙ in purgatorio dȝ ſoluere penã debitã interru
pta tñ fruitiõe:ꝛ cũ talis eēt in charitate ꝯformaret ſe
deo in volito: ꝛ cogitaret ꝙ iuſtũ eſſet eũ ad tpȝ ꝑuari
delicto ſuo.igiꝛ. ¶ Octauo. Nã cum clara dei viſione
ſtat ꝙ deus ꝯpoſitiue ꝛ diuiſiue ꝯciperetꝛ ſub rõne di
ſplicibilis ꝛ incõmodi veri vel eſtimati:vtputa ſi oſtē
dereꝛ ſic videñ eſſe futurus ꝑpetuꝰ afflictoꝛ vel ãnihi
latoꝛ ꝛ hõ:omne aũt appꝰhenſuȝ ſub rõne diſplicabilis
põt volũtas nõ velle.igiꝛ ꝛc. ¶ Nono. Nõ minꝰ libe
re ꝛ ꝯtingẽter fruiꝛ quis deo clare viſo q̃ȝ velit btitu-
dinē appꝰhenſam:oēs.n.voluꝛ nãliter eē bti:ſm Augm
12.de trinitate. Et Anſelmũ de caſu diaboli:ꝛ tñ libe-
re põt quis velle miſeriã ſibi eternã:qꝛ ſȝ Augm 3°. de
libero arbitrio.ſi diabolo dareꝛ optio ſm rectã rõneȝ:
potius deberet eligere ſemꝑ miſer eē q̃ȝ nõ eē. ¶ De-
cimo. Nã viatoꝛ põt velle non eſſe:vt pȝ de achitofel
ſaule ꝛ iuda.igiꝛ põt ſibi nolle btitudinē. igiꝛ clare vi
dens deũ põt nolle btitudinē. Prima ꝯña pȝ ꝑ Augm
pmo de ciuitate dei. Porro inquit tã nemo eſt q nõ eē
btũs velit:q̃ȝ nõ eē:ꝛ quõ.n.põt eē btũs cũ nihil ſit.2a
ꝯña pȝ:qꝛ nõ magis neceitaꝛ vidẽs deũ vt clare viſum
diligat q̃ȝ aliqs ad volẽdũ ſibi btitudinē vel bene eē.
¶ Undecimo. Qꝛ poſſe eēt aliquē dãnãdũ clare vide
re deũ:ꝛ ꝙ deꝰ reuelaret ſibi aliq̃ȝ ꝑuã penã ſibi futu-
rã:tũc ex hoc hrẽt aliquē dolorē:ꝛ ꝑ ꝯñs in aliquo mi-
nuereꝛ ſuũ gaudiũ.igr ꝓꝑ maiorē dolorē plus minue-
reꝛ:ꝛ ꝑ ꝯñs deus poſſet facere ꝙ ille hrẽt tm̃ dolorē ét
ſtãte clara dei viſione:ꝙ ille doloꝛ nãliter excluderet
oē gaudiũ ꝯñs dei viſionē:ſȝ frui non eſt ſine gaudio.
igiꝛ. ¶ Duodecimo. Arguit qꝛ tũc clara dei viſio face
ret volũtatē deſinere eē volũtatē.ꝯña pȝ ꝑ Augm.5°de

libe. arbi. Si neceſſe eſt vt velim iā nō volūtate: ſꝫ ne ceſſitate: illud me velle fatendū eſt: ſꝫ ꝙ nō volūtate velim⁹: ſic nō volūtate: ſꝫ neceſſitate ſeneſcim⁹ ꝗſquā delirus dicere audeat: pꝫ ꝑ pͣ ꝯña. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ nullaꝫ co gnitionē volūtas neceſſitabit̄ ad diligendū deū. Hec ſunt argumenta Ade q̄ſi in forma recitata. ¶ Cōtra eandā q̄rtā ꝯnē arguit ſic Scotus. Una potētia nō bꝫ niſi vnū modū agēdi: nā ſi hr̄et plures iā nō eſſet vna: ſꝫ volūtas eſt vna ſimplex potētia cui⁹ modus eſt age re libere ⁊ ꝯtingēter. ꝑ reſpcū cuiuſcūqꝫ aget ꝯtingen ter nō de necītate: ⁊ ꝑ ꝯñs reſpcū finis ēt clare viſi ⁊ in patria apphēſi. ¶ 2⁰. Neceſſitas agēdi nō pōt eſſe niſi ꝑ aliqd itrinſecū pn⁹ actiuo: ſꝫ obm clare viſuꝫ nō eſt aliqd itrinſecū volūtati. ꝑ nō dabit volūtati vt de ne ceſſitate ferat̄ in ipſum. ¶ 3⁰. Diuerſa approximatio paſſi ad agēs nō cauſat necītatē aliq̄: ſꝫ tm̄mō itenſio rē actionē: ſicut pꝫ de calido reſpcū calefactibilis plus aut minus approximati: ſꝫ p̄ſentia finis clare viſi non vr̄ cē niſi maior approximatio ad volūtatē: cū. n. app henderet̄ in vli ⁊ obſcure q̄ſi videbat̄ diſtare: cū aūt clare ⁊ in pticulari apphēdit̄ vr̄ cē approximatuꝫ. ꝑ ꝑ iſtā viſionē nō ifert̄ neceſſitas volūtati: ſꝫ orieſ inten ſior gradus dilectionis in ea. ¶ 4⁰. Si volūtas necīo vult finē ſic apphēſum: aut ad iſtū actū volūtatis mo uet potētia aut finis aut vtrūqꝫ: ſi finis: pꝫ ꝙ nō eſt ne ceſſitas: qꝛ deus ad nullū actū creature necīo mouet: ſi potētia: pꝫ ꝙ nulla erit neceſſitas cū agēs ſit ꝯtingēs ſi vtrūqꝫ: pꝫ ꝑ idē qm̄ vtrūqꝫ eſt ꝯtingēs in mouēdo. ꝑ idem qḋ pus. ¶ 5⁰. Quādocūqꝫ pn̄m elicitū nō necīo elicit: hn̄s illud nō necīo agit: ſꝫ eadē charitas pōt eſſe in voluntate deo clare viſo ⁊ nō viſo: ſicut pꝫ in raptu Pauli: nō. n. habuit aliā charitatē in raptu ⁊ aliaꝫ poſt raptū: ſꝫ poſt raptū nō necīo diligebat deū: nec elicie bat necīo actū. ꝑ nec volūtas hn̄s charitatē de neceſſi tate diligit deū ēt clare viſuꝫ. ¶ 6⁰. Habit⁹ nō mutat potētiā nec modū agēdi ipſius: ſꝫ voluntas agit libere ⁊ ꝯtingēter. ꝑ q̄tūcūqꝫ eleuet̄ ꝑ charitatem in patria adhuc ꝯtingēter: ⁊ libere ⁊ nō ꝺ necītate fruet̄. ¶ 7⁰. Poteſt argui ex dictis Aureoli ꝯtra ſanctum Tho. ar guētis ꝑ aliq̄ motiua qb⁹ ſcūs Tho. aliqn̄ vtit̄. Poteſt ſic argui. Obiectū qḋ nō replet totā capacitatē poten tie: nō imutabilr̄ mouet volūtatē: ſꝫ tale obm eſt de⁹: qḋ pꝫ: tū qꝛ nō replet niſi mediāte actu dilectiōis. Di lectio vō dei ēt clare viſi nō replet totā potētiā volun tatis cū volūtas ſit in potētia ad multas alias dilectio nes: tū ēt qꝛ nō ſaciat: qꝛ relīqt deſideriū potētiale re ſpectu alteri⁹ obti: nūc aūt deo p̄ſente adhuc pōt volū tas in pluribus alijs complacere: ⁊ forſan in experien tia proprie libertatis. ergo non attrahit immutabili ter voluntatem. Hec ille ⁊c.

Ad primum contra pmaꝫ concluſionē dicit̄: ꝙ ſcḋa reſponſio ibidem poſita eſt bona: nō enīꝫ ſūmum bonum in ſua rōne includit defectum alicuius boni: nec rōnem alicuius mali: nec includit in ſua ratione potentialitatem aut obſcurita tem vt fingit arguens: ſed omnes iſte imperfectiones ſunt in modo concipiendi: ⁊ nō in obiecto concepto: ſꝫ enim ratio vniuerſalis dicat q̄ſdam ꝯfuſionem ⁊ po tentialitatē: nō tamen illud eſt de rōne nature cui at tribuit̄ per intellectū talis intentio: voluntas aūt cū in ſūmū bonū fert̄ nō vult vlitatē illā: ſꝫ obm cui acci dit vlitas nō in re: ſꝫ vt eſt in itellectu: volūtas aūt ten dit in rem nō vt eſt in volūtate: ſꝫ vt eſt in ſeipa extra volūtatē ⁊ intellectū. Et cū dr̄ ꝙ non ſolū imperfectio obti: imo ēt iperfectio cognitiōs aut modi cognoſcēdi

ſūme facit ⁊c. dr̄ ꝙ verū eſt: ſꝫ ex h̄ nō ſeqt̄ gn obm iperfecte cognitū q̄nqꝫ necīo moueat potētiā ſic̄ ⁊ cla re viſuꝫ: potiſſime vbi obm ſub rōne vniuerſaliori eſt vt ſit finis volūtatis: hō aūt eſt pfectū bonū iquātum hō: vt ponit. Scḋa ꝯclo in ſuis ꝓbationib⁹ vbi ſatis de h̄ dcm̄ eſt: ꝓcedit̄ tm̄ ꝙ magis necīo mouet illo mō q̄ iſto: vt pꝫ in pma ⁊ in 4ª ꝯnibus. Unde in argumento vr̄ cē fallacia ꝯñtis arguēdo a pluribus cāis vitatis ad vnā: iſta. n. ꝓpoſitio: obm clare viſuꝫ mouet alr̄ q̄ obꝫ ꝯfuſe cognitū: hꝫ multas cās vitatis: ⁊ tm̄ ifert̄. ꝑ ſic di uerſimode mouet ꝙ clare apphēſuꝫ necīo mouet: nō aūt ꝯfuſe cognitū: arguit̄ ad vnā illarū cārū vitatis: ta lis aūt alietas pōt cē multis modis. ſ. qꝛ iſto mō ſūme delectat: nō āt illo mō: aut qꝛ iſto mō ſaciat: nō aūt il lo mō: aut qꝛ illo mō beatificat: nō aūt iſto mō: vt de clarat̄ 3⁰. ꝯtra gentiles. a caplo 36. vſqꝫ ad 60ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ nō aliud ꝓbat niſi ꝙ vltim⁹ finis apphen ſus ſub rōne btitudinis vl̄ ſūmi boni nō necīo mouet volūtatē q̄tū ad exercitiū act⁹: ⁊ h̄ ꝓcedit̄: ſꝫ nō ꝓbat gn necīo moueat volūtatē q̄tū ad ſpecificationē act⁹. Dico. n. ꝙ ſꝫ actualr̄ ꝯſiderās de vltimo fine nō necīo exeat in actū volēdi finē: tm̄ ſi aliquē actū circa fineꝫ habeat ille erit dilectio vel deſideriū finis aut ali⁹ act⁹ ꝓſecutiu⁹. Dico tm̄ ꝙ ſemp nālr̄ vult finē: nō tm̄ ſemp actu elicito: ſꝫ dilectōe: q̄ eſt q̄dā iclinatio habitualis. Unde ſcūs Tho. ꝑ ſen. diſ. i. q. vlti. arti. ꝑ. ad 3ᵐ dic̄. Di lectio nālis nō ponit aliq̄ ꝺpōnē in actu: ſꝫ tm̄ q̄ſdā nā lē iclinationē. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝑ idē. Solū. n. ꝓbat ꝙ nō necīo ad apphēſionē vltimi finis ꝑ itellectum ſequit̄ act⁹ elicit⁹ dilectiōis erga illū: nec illud qḋ dr̄ de ruſti co aliud ꝓbat. Dico tm̄ ꝙ nullus eſt ſiue laic⁹ ſiue pbr̄ ꝑ rediēs ad ſe expiat̄ ſe poſſe nolle btitudinē: aut eam odire. Un̄ Augu. 13. de trinitate. caplo. 3⁰ dicit de q̄daꝫ mimo ꝙ putauit ſe dixiſſe vni militi gd vellet ꝗlibet qꝛ. ſ. dixit oib⁹ vili vultis emere: ⁊ care vēdere. de iſto ingt mimo ait Aug. (Cū ſi dixiſſet: oēs btī eſſe vultis: miſeri cē nō vultis: dixiſſet aligd qḋ nullus in ſua non cognoſceret volūtate: qcqd. n. aliud latēter velit ab hac volūtate q̄ ab oib⁹ ⁊ in oib⁹ nota eſt nō recedit.) Hec ille. ¶ Et cap. 5 verū eſt. (Cū oēs hoīes btī cē volunt. idqꝫ vnū ardētiſſimo amore appetunt: ⁊ ꝑꝑ h̄ cetera q̄cūqꝫ appetūt.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ ſi ruſtic⁹ iter rogat⁹ an ſi poſſꝫ nolle btitudinē rn̄deret ꝙ ſic: ipe mē tiret̄: nā ꝗlibet necīo diligit btitudineꝫ habitualr̄: nec pōt actualr̄ ei⁹ oppoſitū velle aut eā odire. Un̄ magi ſter ſen. diſ. 25. ſecūdi libri dicit. (Beati ſic cē volum⁹ vt cē miſeri nō ſoluꝫ nolimus: ſꝫ nequaq̄ ꝓrſus velle poſſim⁹.) Hec ille. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ aliquē ꝯplacere in ꝯplacētia vltimi finis pōt duplr̄ ꝯtingere: vno mō vt ipſa cōplacētia ſit obm pn̄r alteri⁹ cōplacētie: ita ꝙ vo lūtas in ea cōplaceat ꝑ ſe. Alio mō vt eſt cōplacētia ta lis rei. ſ. finis vltimi: ita ꝙ rō cōplacēdi in ea nō ſit ip ſa: ſꝫ finis: pmo mō alio actu cōplacet ꝗs in fine: ⁊ alio in actu cōplacētie: ſicut iſto mō alia eſt dilectio finis ⁊ dilectio illius dilectiōis. 2⁰ vō mō eodē actu cōplacet ꝗs in fine: ⁊ in ꝯplacētia finis: ſicut eodē actu ꝗs fruit̄ fine ⁊ fruitiōe finis: vt pus dcm̄ fuit. Tūc dico ꝙ ſicut volūtas necīo cōplacet in fine: ita ⁊ in tali cōplacētia finis. 2⁰ mō: nō aūt pmo mō: ⁊ cū ꝓbat̄ ꝙ nullo necīo cōplaceat in tali cōplacētia: dr̄ ꝙ argumētū nō ꝓcedit niſi de cōplacere in cōplacētia pmo mō ſolū: ꝓbat enī ꝙ nō ſit magnū bonū reflecti ſup illā cōplacētiaꝫ: ⁊ ꝙ illa nō eſt magnū bonū imo forte eſt ipeditiuū maio ris boni: ⁊ iō nō neceſſario eſt diligēda vt pncipale vo litiuū: ſꝫ tm̄ finis eſt magnū bonū: ⁊ nullo mō ipediti uum boni:

Cōplacere ī complacētia duplr̄.

Diſtin. ſ. q. 4. ꝯclone. 5.

tiuʒ boni:iō neĉario trahit volūtatē directe ad cōplacendū in ea:ꝛ ꝑñter ꝛ indirecte ad cōplacendū in cōplacentia finis. ❡ Cū aūt addit̄ in argumēto: ꝙ repugnat ꝙ illa complacētia respectu finis sit necessaria: ꝛ tamē possit illa cōplecētia displicere. Dico ꝙ nulla est repugnātia: qꝛ illa displicētia aliud obiectuʒ habet q̄ȝ complacētia: nec sunt opposite quāuis nūquā se cōpatiant̄: sed successiue possunt esse in voluntate. vñ argumentuʒ falsē imaginat̄. Primo ꝙ cōplacētia finis sit illo modo necessaria. s. ꝙ necessario sequat̄ apprehensionē finis. hoc eniʒ falsuʒ est. vt pʒ per ꝑdicta: sed dicimus esse necessariā illo mō. s. ꝙ voluntas nō pōt habere actuʒ illi oppositū. Scđo supponit: ꝙ sint simul in volūtate complacētia finis ꝛ displicētia illius complacentie. tunc enī aliquis tristabiliter displiceret: sed hoc nō ponimus: sed cōceditur ꝙ aliquis pōt tristari: quia complacuit. ❡ Ad 5m negat̄ minor: dico enim ꝙ voluntas quietat̄ in cōplacentia finis: loquēdo de quiete desiderij: nō aūt loquendo de quiete motus: quia lʒ voluntas habita illa complacentia adhuc moueat̄ ad cōsequendum finē: in quo cōplacet cum nō desideret aliquid vltra illuʒ: ꝛ hoc est quies desiderij: vt patuit in ꝑmo articu. in ꝓbatione vltime cōclusionis. ❡ Ad 6m negat̄ minor: dico eniʒ ꝙ quilibet necessario amat se ꝛ esse suuʒ ꝛ suū viuere. ❡ Et ad ꝓbationeʒ dico: ꝙ amor sui est in potestate hominis sic ꝙ ad illuʒ nō cogitur quātuʒ ad eius exercituʒ: nō tamē quātum ad habituʒ vel quātū ad speciem actus: vt dcm̄ fuit superius de amore naturali erga fineʒ. ꝑñtie aūt quas arguens facit in oppositū nō valent. s. ꝙ si ille amor sit mō predicto necessarius ꝙ nō possit intēdi vel remitti: nec iteꝝ ꝙ circa illuʒ amorē nō cadat virtus: aut vitium: aut laus: vel vituperiuʒ: aut meritū: vel demeritum. ꝭm eniʒ ꝙ dicit sanctus Thomas de veritate. q. 22. arti. 7. Volēdo illud qđ quis naturaliter vult ꝭm se: neqȝ est meritoriū neqȝ demeritoriū: sed ꝭm ꝙ specificat̄ ad hoc vel illud pōt esse meritoriuʒ vel demeritoriū. Et exemplificat de beatitudine: qꝛ nullus meretur inquātū beatitudinē appetit quā naturaliter appetit: sed ex hoc ꝙ appetit hoc speciale qđ nō naturaliter appetit. s. visionē dei in quo tamē ꝭm rei veritatem sua beatitudo cōsistit. sic in ꝓposito lʒ nullus mereatur vel demereat̄ nec sit laudandus vel vituperādus: qꝛ se amat: qđ habet ex natura: tamē pōt laudari vel vituperari: quia amat se ꝓpter aliquid: vel ad aliquid: vel aliquo mō vel ꝭm aliquid qđ nō venit ex natura: sed ex determinatiōe bonitatis. Vñ sanct⁹ Tho. 2a 2e. q. 25. arti. 4. ad 2m dici. Q(amātes seipsos vituperant̄ inquātuʒ se amant ꝭm naturā sensibilē cui obtemperant: qđ nō est vere amare seipsuʒ: sed ꝭm naturam rōnalem: vt sibi velit illa bona que pertinent ad perfectionē rōnis.) Hec ille. ❡ Cuʒ etiā dicit arguēs ꝙ aliqui se contēnunt ꝓpter deum: cōceditur: sed hoc nō est odiendo se: aut non amando se actu nec habitu: vel naturali inclinatiōe: sed nō obtādo sibi aliqua: puta honores: aut alia hmōi: qb⁹ possent retrahi vel impediri a diuinis mādatis: vel cōsilijs exequēdis. Mirum aūt est de arguente qui cū sciat quēlibet obligari ad diligendū se ex charitate videt̄ laudare aliquos se nō amantes. ❡ Cōfirmatio etiā facta ibidē non valet. sicut enim dicit sanctus Thomas. 4. sen. dist. 50. q. 2a. articu. ꝑmo. questiūcula 3a. (Non esse pōt dupliciter cōsiderari. Vno mō ꝭm se: ꝛ sic nullo mō est appetibile cū nō habeat aliquā rōnem boni: sed si pura priuatio boni. Alio mō pōt cōsiderari inquantū est abla

Qualr̄ quis btitudinē appetendo mereat̄ vel nō.

Nō eē dupl r̄ ꝯsiderari pt.

tiuum pene vel miserie: ꝛ sic nō esse accipit rōneʒ boni: carere enim malo quoddā bonū est: vt dicit ph̄s. 5. ethicoꝝ: ꝛ isto mō est appetibile: qui quidē modus est per accidens.) Hec ille. ❡ Idē ponit ꝑma parte. q. 5. arti. 2. ad 3m. Et de veritate. q. 22. arti. ꝑmo ad 7m. Cōsimiliter dico de forti: ꝙ fortis eligit nō esse nō ꝭm se: sed inquātuʒ induit rōnem boni. s. inquātū est liberatiuū cōitatis: aut populi a malo: sed h̄ est appetere nō esse per accidēs: ꝛ nō per se: imo taliter appetēs implicite appetit esse ꝛ bonuʒ. ❡ Ad ꝑmuʒ coꝝ que arguit Scotus dicit̄: ꝙ illud ꝛ alia nō ꝓbant aliud nisi ꝙ ad apprehensionē finis nō necessario sequit̄ motio volūtatis quātū ad exercitiū actus: qđ conceditur: nō tamen ꝓbant quin voluntas necessario moueat̄ a fine quantum ad specificationē actus modo sepe exposito. Verūtamen dico: ꝙ ꝭm ꝙ bene ostēdit Aureolus illa argumēta nullius sunt efficacie ad aliquid ꝯcludendū. ꝑmuʒ enim peccat per fallaciā figure dictionis: qꝛ ibi mutat̄ quid in quō: ꝛ substātia in modū: nō enim sequitur: voluntas habet in potestate sua actū, ergo immediate habet: nec nihil tam in potestate voluntatis q̄ȝ ipsa volūtas, ergo nihil imediati⁹. ❡ Vñ qꝛ volūtas mouet se mediāte rōne: vt ꝑmo moueat rōnem. Secūdo ipsa mouet̄ a rōne vel intellectu: sicut nauta mouet se mouendo nauē: nō pōt inferri ꝙ voluntas pōt se mouere imediate: sicut nec de nauta ꝙ imediate moueret se ꝭm totū ꝑmo. ❡ Ad 2m negat̄ maior: qđ pʒ. naʒ appetitus bruti de necessitate mouet̄ ad obm̄ appetibile: ꝛ tamē nō necessario remouet ꝓhibens illuʒ motum: qđ ꝓhibens est nō imaginari de obiecto: pʒ eniʒ ꝙ appetitus asini posset figere imaginationē circa appetibile: sicut canes ex appetitu figunt imaginationeʒ circa lepores: ꝛ cati circa mures: ꝛ tamē nō necessario hoc facit: ꝛ sic nō necessario remouet ꝓhibēs appetibilis circa eos. s. nos imaginari. ❡ Ad 3m similiter negatur maior: vt pʒ in exemplo ꝓposito. nā appetit⁹ bruti q est extremū vnius coordinatiōis: ꝛ appetibile qđ est alterius ordinis necessario se respiciunt: ꝛ tamē imaginatio que est media: nō semper manutenet̄ in cōsideratione appetibilis: vt dcm̄ fuit. ❡ Ad 4m simil r̄ maior est falsa: vt pʒ in eodē exemplo. Et iterū dicit̄: ꝙ illud qđ quiescit in aliquo non necessario manutenet illud si ab alio abducat̄: multa sunt aūt que possunt intellectū abducere ꝛ auertere a consideratiōe vltimi finis. s. cōnexio specierū: ex qua orit̄ ꝙ intellectus transeat subito de vno ad aliud: distribuendo etiā occupationes sensuū: de quib⁹ constat ꝙ intellectuʒ auertere possunt. similiter fames: ꝛ sitis: ꝛ alie corporales indigentie: de quib⁹ constat cōsimiliter appetitus ꝓsequēdi fineʒ realiter: ꝛ ea que sunt ad finē: qui quidē oritur ex desiderio eoꝝ que sunt ad finē. ergo nō est inconueniens ꝙ volūtas nō manuteneat perpetuo volitionē finis in se: aut cōsiderationē eius in intellectu. ❡ Ad 5m similiter negat̄ maior. nā constat ꝙ intellectus possibilis necessario mouet̄ a fantasmate: ꝛ intellectu agēte per speciem intelligibilē: ꝛ tamē nō necessario agit ꝭm vltimum sue potentie: eliciendo intellectionem ꝛ cōsiderando intelligibile. similiter in proposito: potest enim esse ꝙ voluntas aliquādo magis aliquando minus in vltimo fine complaceat: vel ꝓpter confusioreʒ considerationem: vel ꝓpter maiorem occupationem erga sensibilia: vel ꝓpter alias causas. ❡ Ad 6m dr̄: ꝙ ꝯcludit ꝙ voluntas pōt suspēdere actū suum ab appetitu finis: sicut intellus a ꝯsideratiōe illius: sed cū vlterius ꝯcludit ꝙ iō imediate pōt voluntas suspendere

Cap. 7o.

Vbi supra ꝭ opi. Sco.

actuȝ ꝓprius: cōmittit̃ fallā figure dictiōis: qꝛ mutat̃ modus de magis in modū imediatōis. ¶ Ad 7m dico ad minorē: ꝙ in agētibꝰ ordinatis ſi p̄m neċitat̃ ad mouēduȝ alia ſequētia: oȝ ꝙ alia ſeq̄ntia neċio moueant̃: nō tñ opȝ ꝙ ſi p̄m neċio moueẗ ab obō ſuo: ꝙ ipm neceſſario moueat alia. vñ lȝ volūtas neċio moueat̃ a fine in vl'i app̄hēſo: nō tñ ex hoc ipſa neċio mouet intellectuȝ ad ꝯſiderādū de fine: nec potētias executiuas ad exequēdū ea q̄ ſunt ad finē. Et pōt dari inſtātia de appetitu bruti ⁊ imaginatōe eiꝰ: q qdē appetitꝰ bȝ mouere qn̄qȝ imaginatōeȝ ⁊ alios ſenſus bruti. ¶ Ad p̄m ꝯ 2as ꝯnē dr̄: ꝙ ꝯcludit ſolū ꝙ deꝰ ꝯceptꝰ a viatore ſub rōne ſummi boni neċio diligit̃ q̄ntū ad ſpecificatiōeȝ actꝰ: vt. ſ. dictū fuit in ꝓbatōe ꝯnis p̄me poſita 4o loco: ſȝ ex hoc nō ſeqt̃ ꝙ deꝰ ſub aliq̄ rōne ſpāli. ſ. creatoris vel bō neċio diligat̃: nec ſilr̄ ſeqt̃ ꝙ neċio moueat voluntatē q̄ntum ad exercitiū actꝰ. ¶ Ad 2m pȝ ꝑ idē: dr̄ .n. ꝙ ſtāte firma adheſiōe: ⁊ opiōne: vel eſtimatiōe in actu ꝙ deꝰ ſit ſūmū bonuȝ: voluntas nō pōt nō eū reſpuere aut odire: cū hoc tñ ſtat ꝙ voluntas pōt nō exire in actū volēdi circa eum. Silr̄ ſtat ꝙ ſtāte illo iudicio firmo in hñti: ꝙ deꝰ eſt ſūmuȝ bonū ⁊ btitudo aut felicitas nr̄a: app̄hendat̃ deꝰ actualr̄ ſub rōne punitoris vel ꝓhibētis aliq̄ delectabilia: ⁊ ꝯñter tāq̄ malus homini ⁊ ei nociuꝰ ⁊ iniuſtꝰ: ſic ꝙ hoc iudiciū ſuggerit appetitꝰ ſenſitiuꝰ ex vehemētia paſſiōis ⁊ nō itellus ſȝ dictamē rōnis: ⁊ tūc voluntas pōt eū hr̄e odio ſine hoc ꝙ hō fiat hereticꝰ: ſȝ hoc eſt odire eū ꝑ accn̄s. ſ. in ſuis effectibꝰ: ⁊ nō ꝑ ſe ⁊ ſub ꝓp̄a rōne. ¶ Ad 3m negat̃ minor: nō .n. vr̄ magis ꝙ btitudo app̄rehēſa ſub rōne ſpāli neċio moueat voluntatē: ſȝ qꝛ app̄hēſa ſub rōne cōi btitudinis neceſſario mouet eā: qꝛ ſub rōne cōmuni btitudis eſt ꝑ ſe obm nāle: ſub rōne autē pticulari ſe hȝ ꝑ accn̄s ad illud: ſicut ſub rōne viſiōis diuine eēntie vel bō. ¶ Ad alia q̄ dr̄r in arguᵗᵒ pȝ ꝑ predicta: ꝯcedo .n. ꝙ ſtante illa eſtimatiōe: deꝰ eſt ſūmū bonuȝ: ſub tali rōne deꝰ neċio diligit̃ ⁊ neċio mouet voluntatem q̄ntū ad ſpecificatiōeȝ actus: nō aūt q̄ntū ad exercitiū: ſȝ deum taliter diligi eſt ꝑ accn̄s: qꝛ ꝑ ſe diligit̃ tali dilectiōe ſummū bonum aut beatitudo.

Ad primū dr̄: ꝙ illud argutᵐ nil aliud ꝯcludit niſi ꝙ volūtas nō vult vltimū finē niſi libere ⁊ ſine coactiōe: cuȝ hoc tñ ſtat ꝙ neċio vult illū nō qdē neċitas coactiōis: ſȝ neċitate nālis inclinatiōis. Hāc ſolōnē dat ſcūs Tho. in multis locis ſignāter de vītate. q. 22. ar. 5. vbi ſic dicit in p̄ncipali ſolōne. (Duplex ē neċitas. ſ. coactiōis: ⁊ hec in volūtatē nullo mō cadere pōt: ⁊ neċitas nālis iclinatōis: ſicut dicimꝰ deū de neċitate viuere: ⁊ tali neċitate voluntas aliqd de neċitate vult.) Hec ille. ¶ Idē pōit. q. 24. ar. p̄. ad 2m vbi dicit ſic. (Sicut de p̄mis p̄ncipiis nō iudicamꝰ examinādo: ſȝ eis nāliter aſſentimus: ⁊ ſm̄ ea oīa alia examinamus: ita in appetibilibꝰ de fine vltio nō iudicamus iudicio diſcuſſiōis vel examinatiōis: ſȝ nāliter approbamꝰ: ꝓꝑ qđ de illo nō eſt electio: ſȝ volūtas. habemus igit̃ reſpcū eiꝰ liberā voluntatē cū neċitas nālis iclinatōis libertati nō repugnet ſm̄ Augu. 5. de ciuitate dei: nō aūt liberū arb. ꝓp̄e loquēdo: cū ſub electione nō cadat.) Hec ille. ¶ Ex quibus dictis hēmus p̄: ꝙ nō ſeqt̃ voluntas reſpectu vltimi finis clare viſi hȝ liberā volitionē. igit̃ pōt ipm nō velle vel nō diligere. 2o ꝙ nō ſeqt̃ nullū delectabile aut triſtabile creatū pōt neċio mouere voluntatē ad ſui ꝓſecutionē aut fugā. igit̃ nec vltimꝰ finis clare viſus: qꝛ voluntas nō inclinat̃ ad alia neċitate nāli: ſicut ad vltimuȝ finē. ¶ Ad 2m dr̄: ꝙ libertati voluntatis nihil obſtat in via nec in p̄ria: tñ in btis neċio moueẗ in p̄ria. Tunc cuȝ q̄rit̃. vñ venit illa neċitas: dico ꝙ nō ꝓuēit ex ſola īfinitate obiecti: ſȝ ex ꝑfecta ꝯiunctiōe ad tale obm ſibi ꝯueniētiſſimū ꝑ clarā viſionē: per quā neċio iudicat illud obm oibꝰ p̄ēlatis eē ꝓ tunc diligēdū ſup oīa: nec illud iudiciuȝ eſt in ptāte creature ad ſuſpēdēduȝ illud: ⁊ iō nec appetitus aut fruitio illud iudicium ſequēs. vnde ſanctus Thomas de veritate. q. 24. articu. 2. (Tota (inquit) ratio libertatis ex modo cognitōis dependet: appetitus enim cognitiōeȝ ſequit̃: cuȝ appetitus non ſit niſi boni qđ ſibi per vim cognitiuam ꝓponit̃: ⁊ ꝙ appetitꝰ qn̄q; videat̃ cognitōeȝ nō ſeq: hoc ideo eſt: qꝛ nō circa idē accipit̃ appetitꝰ ⁊ cognitiōis iudiciū: eſt .n. appetitꝰ de pticulari appetibili: iudiciū v̄o rōnis ē qn̄q; de aliq̄ vl'i: qđ eſt qn̄q; ꝯ̄riū appetitui: ſȝ iudiciū ḋ hoc pticulari vt nūc opabili nūq̄ pōt eē ꝯ̄rium: q. n. vult fornicari: lȝ ſciat in vl'i fornicatōeȝ malā eē: tñ iudicat ſibi: vt nūc bonū eſſe hunc actū fornicatiōis: ⁊ ſub ſpē boni ipȝ eligit. Nullus .n. intēdēs ad malū opat̃: ⁊ iō ſi iudiciū cognitiue nō ſit in ptāte alicꝰ: ſȝ ſit ei aliūde determinatum: nec appetitꝰ erit in ptāte eiꝰ.) Hec ille. ¶ Et nota vltima v̄ba. Nunc aūt ita eſt ꝙ iudiciū de ꝓſecutōe reꝰ vltimi finis vel clare viſi: vel ſub rōne ꝑfecti boni app̄rehēſi nō ſubeſt ptāti volūtatis: ſȝ eſt ei dem p̄efixū a deo: ad hoc .n. habemus quendā habitum ꝯnaturalē qui dr̄ ſindereſis ꝙ ita ſe habere reſpectu p̄moꜝ p̄ncipioꜝ in operabilibꝰ: ſicut habitus q dr̄ intellꝰ ſe hȝ reſpcū p̄ncipioꜝ in ſpeculabilibꝰ: vt probat ſcūs Tho. p̄a parte. q. 79. ar. 12. Et p̄a 2e. q. 21 arti. 1. Signāter aūt clare vidēs deū nō hȝ in ptāte ſua ſuſpēdere iudiciū illud q̄ iudicat obm illud eē ſūme diligēdū: qꝛ illa viſio nō eſt in ptāte ſua: ſecus eſt de app̄henſiōe vltimi finis in via: qꝛ illā pōt ſuſpēdere qn̄ vult ⁊ ꝯñter ceſſare ab appetitu finis. ¶ Dico vlteriꝰ ꝙ iō tale obm neċitat voluntatē: qꝛ ꝓpoīt ſub rōne īfiniti boni ⁊ vl'is boni. Et cuȝ dr̄ ꝙ nō obſtāte īfinitate adhuc mouet ꝯtingēter ⁊c̄. Dr̄ ꝙ lȝ illud obm. ſ. deꝰ q̄ntū eſt de ſe poſſit nō mouere voluntatē: tñ ipſa volūtas nō pōt q̄ntū eſt ex ſe nō mouere: imo nāli neċitate inclinat̃ in illud. Cuiꝰ rōnē aſſignat ſcūs Tho. p̄a pte. q. 82. arti. 2. ad 2m vbi ait. (Mouēs tunc ex neċitate cāt motuȝ in mobili qn̄ ptās mouētis excedit mobile: ita ꝙ tota eiꝰ poſſibilitas mouēti ſubdat̃: cū aūt poſſibilitas volūtatis ſit reꝰ boni vl'is ⁊ ꝑfecti nō ſubijcit̃ eius poſſibilitas tota alicui pticulari bono: ⁊ iō nō ex neċitate moueẗ ab illo: ſed a bono vl'i.) Hec ille. ¶ Dico vlteriꝰ: ꝙ clare vidēs deū nō pōt q̄ntū ex ſe eſt iudicare ꝙ bonū eēt ſuſpēdere illū actū fruitōis ad experienduȝ ꝓp̄iā libtatē: qꝛ iſtud iudiciū ꝯ̄riat̃ iudicio q̄ iudicat tale obm ꝓ tūc eē diligēduȝ: qđ qdē iudiciū ſuſpēdere nō pōt vt p̄dicatū eſt: ſi tñ ꝑ dei potētiā tolleret̃ illud p̄m iudiciū. ſ. quo iudicat v̄tute diuine viſionis illud obm eē. tunc diligēdū ⁊ crearet̃ 2m iudiciū de q̄ loquit̃ arguēs. tunc forte poſſet nō diligere obm diuinū: ſȝ de illis miraculis nō eſt ſmo ꝓ nunc. Sufficiat eniȝ nobis hēre ꝙ voluntas creata nō pōt ſe ꝯtinere ab illo actu nec illū ſuſpē[...]ere pōt: lȝ deꝰ hoc poſſit. ¶ Ad 3m dico: ꝙ cā ibidē tacta bona eſt: addito ꝙ illud iudiciū tā in vl'i q̄ȝ in pticulari: ⁊ ꝓ tali tp̄e nō eſt in ptāte iudicātis: vt illud ꝯtinuet vl' ſuſpēdat. Et cū dr̄ ꝙ i via ⁊c̄. Dico ꝙ qn̄cūq; qs in via iudicat deū ꝓ tunc eē ab eo diligēdū oibus p̄ēlatis: nec hȝ nūc qđcūq; iudiciuȝ oppoſituȝ formalr̄ vel v̄tualr̄ illi iudicio p̄o ſemꝑ diligit deū: ⁊ poſito tali iudicio ponit̃ talis appetitꝰ. Et cū dit̃

arguēs

Vñ veniat neceſſitas q̄ neceſſario moueẗ beatoȝ. Voluntas p̄o ⁊ declarano

arguēs ꝙ nullus merer̄.ꝛc̄.falſum eſt.ſm eni ꝙ ponit
ſctūs Tho.de vita.q.22.ar.7.aliqs pōt mereri ꝑ voli/
tionē quā neceſſio hʒ.¶ Ad ꝯfirmatōeʒ dico:ꝙ nō oi di
ctamini practico pōt volūtas ſe nō ꝯformare: niſi poſ
ſit illud dictamē ſuſpēdere: vel hr̄e oppoᵐ dictamē for
malr̄ vt.ſ.iudicet tale obʒ nō eē ꝑ nūc diligēdū vel v/
tualr̄:vt.ſ.iudicet aliud obm eē oibꝰ pēſatis ꝑ tali tpe
diligēduʒ pre ceteris: vel pciſe ſine alijs:nullū āt iſto/
ruʒ eſt in clara dei viſiōe iuxͣ pdicta.¶ Ad 4ᵐ negat̄
ꝯña:qꝛ volūtas rcᵘ coꝝ q̄ ſunt ad finē ſe hʒ vt poᵃ rō/
nalis:que pōt in oppoſita:ſʒ rcᵘ finis ſe hʒ potiꝰ vt poᵃ
itellectualis ſm ꝙ ponit ſctūs Tho.pᵃ ptc.q.82.ar.ꝑ.
ad 2ᵐ vbi ſic dicit.¶ Uoluntas ſm ꝙ naturaliter ali
quid vult:magis correſpondet intellectui naturaliuʒ
principioruʒ q̄ rationi que ad oppoſita ſe habet: vnde
ſm hoc magis eſt itellectualis q̄ rationalis poteſtas.
Ad quoꝝ oppoſita voluntas ſe hēat.
Cōſilr̄ ponit.q.62.ar.8.ad 2ᵐ dicēs.¶ Uirtutes rōna/
les ſe hn̄t ad oppoſita ī illis ad que nō nālr̄ ordinant̄:
ſʒ q̄tū ad illa ad q̄ nālr̄ ordinant̄ nō ſe hn̄t ad oppoſi/
ta. Intellꝰ.n.nō pōt nō aſſentire pncipijs nālr̄ notis:ꝛ
ſimilr̄ volūtas n̄ pōt nō adherere bono inq̄tū bonū
eſt:qꝛ ī bonū nālr̄ ordinat̄ ſic in ſuū obm. volūtas igr̄
vidēns deū ſe hʒ ad oppoſita q̄tū ad multa facienda
vel nō faciēda: ſʒ q̄tū ad ipm deū quē videt eē ipſaʒ
eēntiā bonitatis nō ſe hʒ ad oppoſita:ſʒ ſm ipʒ ad oīa
dirigunt̄ qcqd eligat) Decille.¶ Nūc ad ꝓbōnē ꝯñe
dico:ꝙ lʒ deꝰ n̄ moueat ad ſui dilectōeʒ niſi finite:nec
delectabile creatū niſi finite: tn̄ iſtō mouere ꝛ illō ſūt
diuerſaꝝ rōnū:qꝛ vna iſtaꝝ dilectionuʒ eſt nālis ꝛ nō
alia.ſic itellīdo ꝙ volūtas nālr̄ iclinat̄ ad volēdū vl
timū fineʒ:ꝛ nō ad alia diſpata tali fini: ꝛ iō q̄tūcūqʒ
augeret̄ delectabile creatū nūq̄ neceſſio moueret volū/
tatē:ſic̄ facit vltimꝰ finis:ſic̄ rō ꝓbabilis q̄tūcūqʒ in/
tēdat̄ nūq̄ ita nec̄itat itellcm̄ ſic̄ pᵐ pnᵐ vel rō demra
tiua ex illis pncipijs fidē hn̄s.¶ Ad 5ᵐ dr̄:ſic ad 3ᵐ di
ctū fuit.¶ Ad 6ᵐ dr̄:ꝙ ſolū ꝓbat ꝙ clare vidēs deuʒ
pōt cū illa viſiōe ſil̄ hr̄e volitiōeʒ carendi illa viſione
poſt horā: ꝛ h̄ nō eſt ꝯ nos:ſʒ nō ꝓbat ꝙ cū illa viſiōe
poſſit hr̄e volitōeʒ carēdi ꝑ tūc tali viſiōe: vel ꝙ bēat
illā viſionem ſine quacūqʒ delectatiōe vel dilectiōe.
¶ Ad ꝯfirmationē vo dr̄:ꝙ ſic̄ deꝰ nō pōt mihi pcipe
ꝙ coner ad ſuſpēdēdū aſſenſum reſpcū ꝓpōnis mihi
ꝑ ſe note dū actualr̄ mihi ꝓponit̄:qꝛ h̄ nō ſubeſt ptāti
itellꝰ aut volūtatis:qꝛ talibꝰ ꝓpōnibꝰ itellꝰ nālr̄ aſ
ſentit: ita nec pōt cuiq̄ pcipe ꝙ conet̄ ad ſuſpendēdū
volitionē reſpcū vltimi finis clare apphēſi: qꝛ ad illū
diligēdū qlibʒ nālr̄ iclinat̄: vt pdcm̄ eſt: nec talis dile
ctio ſubeſt ptāti volūtati : ſʒ ſi ſtāte ſui clara viſiōe tol
leret deꝰ iudiciū q̄ vidēs eū iudicat deū eē ꝑ tunc dili
gēdū.tūc pōt dare illud pceptū ꝛ nō alr̄: qꝛ ex illa vi/
ſione ſtatī ſeq̄t̄ iudiciū practicū de deo ſup oīa diligē
do:qd̄ iudiciū nō pōt creatura:ſʒ creator ſuſpendere:ꝛ
ꝯñter ſolus ipſe pōt facere viſionē illā ſine fruitione.
¶ Ad 7ᵐ dr̄ oīno ſic̄ ad 6ᵐ dcm̄ fuit. ¶ Ad 8ᵐ negat̄
maior:niſi fieret ſpāle miraculū. nā ex illa viſiōe ſeq̄t̄
euidēs iudiciū q̄ iudicat̄ deū eē ſup oīa diligēdū: qd̄ q
dē iudiciū adeo intēſum ē:ꝙ nullū pmittit ſecū iudi/
ciuʒ q̄ iudicet̄ deū eē odiēdū aut nō diligenduʒ: nec q̄
iudicet̄ aliō eē diligibiliꝰ aut eligibiliꝰ deo:nec iudiciū
q̄ iudicet̄ dilectio dei ſuſpēdēda aut itercipiēda. Nec
aliq̄ paſſio tale iudicium īpedit ſiue ſit corpis ſiue aīe
paſſio.¶ Et ad ꝓbōnē dr̄:ꝙ lʒ clare vidēs deuʒ poſſit
apphēdere deū vt futuꝝ punitorē: aut ānihilatorē vi/
dētis:tn̄ talis nō iō apphēdit eū aut iudicat eū eē ma
lū:qꝛ videt clariſſime ipʒ eē eēntiā bonitatis.ſic̄ phs q
demrātiue ſcit ſolē eē maiorē terra: ꝛ ita iudicat iudi
cio ad qd̄ nec̄itat̄ ꝑ demrātionē: nullo mō iudicat ſolē
eē tāte pciſe q̄titatis q̄te ē rota figuli: ſʒ appeat ad vi
ſum.vn̄ ſic̄ aſtrologꝰ nūq̄ aſſentit iſti ꝯñtie:viſus rep/
ſentat ſolē eē tāte q̄titatis pciſe ſic̄ ē rota figuli.igr̄ ſol
eſt tāte q̄titatis pciſe:ita nec clare deū vidēs aſſentit
iſti ꝯñe:deꝰ eſt punitor tui futurꝰ.igr̄ ē odiēdus vel nō
diligēdus:aut malus:q̄q̄ forte ſenſualitas aut rō in/
ferior ſi nō corrigeret̄ per ſupiorēʒ:ita fore iudicaret.
¶ Ad 9ᵐ dico:ꝙ plus nec̄itat̄ qs ad fruēdū deo ī pñia
q̄ ad fruēduʒ vltio fine:aut btitudine ī via: cuiꝰ rō di
cta ē ſupra. 2ᵒ dico:ꝙ nullus pōt in via nolle btitudinē
aut odire ꝑ ſe.3ᵒ dico:ꝙ nullus pōt ꝑ ſe miſeriā appete
re.4ᵒ dico:ꝙ qs pōt appetere miſeriā de ꝑ accn̄s inq̄
Miſeria de ꝑ accn̄s appeti poteſt.
tuʒ appetit eē:qd̄ tn̄ videt nō poſſe ſe hr̄e niſi cuʒ miſe
ria ſic̄ dānat̄.5ᵒ dico:ꝙ ſic̄ in via qs pōt appetere miſe
riā ꝺ ꝑ accn̄s:ita clare deū vidēs pōt appetere caretiā
diuine btitudis ꝑ accn̄s:inquātū.ſ.ſe vellet ꝯformare
diuino pcepto q̄ deꝰ ei pcipet ꝙ vellet carere tali gau/
dio ad tpꝰs:ſʒ ex h̄ nō hr̄ ꝙ poſſʒ ſuſpendere illū actū:
vt dcm̄ fuit in ſolone ad 6ᵐ.¶ Ad 10ᵐ dr̄:ꝙ aliqs pōt
velle nō eē de ꝑ accn̄s:ſʒ negat̄ ſcda ꝯña ibi fca: qꝛ in
pñia nō pōt appere vidēti deū ſuſpēdere fruitiōeʒ dei
ſub ſpē boni:niſi ꝑ ſpūale miraculū:vt dcm̄ fuit.¶ Et
ad ꝓbōnē 2ᵉ ꝯñtie pʒ:ꝙ nō valet:qꝛ nō ē in ptāte vidē
tis deū:vt iudicet deū nō eē diligendū:ſecus eſt in via
vbi qs pōt iudicare ꝙ bonū eſt ānihilari vel nō btifi
cari:tn̄ de ꝑ accn̄s h̄ erit.¶ Ad xiᵐ dr̄:ꝙ clare vidēs
deuʒ q̄tūcūqʒ reuelaret̄ ſibi futura eſſe magna pena:
ꝑꝑ h̄ nūq̄ gaudiū ſuū minueret̄:qꝛ h̄ gaudiū ꝛ illa pe
na nō ſunt ꝯria.tn̄ qꝛ illud gaudiū nō eſt in ptāte gau
dētꝭ:vt plus aut minꝰ q̄ gaudet gaudeat.tn̄ qꝛ vidēs
deuʒ iudicat ꝙ bonū ē ſibi illā penā pati cū ſit iuſta:i/
mo de h̄ gaudet.¶ Ad 12ᵐ dr̄:ꝙ Augu. loq̄t̄ de nec̄ita
te coactiōis:nō aūt de nec̄itate nālis iclinatiōis. Pña
.n.repugnat voluntati:ſʒ nō 2ᵃ: ꝛ h̄ optie oñdit ſanctꝰ
Tho.pᵃ ptc.q.82.ar.1. vbi nuāt multos modos nec̄ita
tis poſt Ar. ꝛ ibidē oñdit.q̄ nec̄itas volūtati repugnet
ꝛ q̄ nō.¶ Et h̄ ſint dicta ad arguᵗᵃ Ade qui in hac mā
fuit fortiter ſpeculatꝰ.Scio tn̄ ꝙ cācellariꝰ Pariſien̄.
me pñte. Anno dn̄i.M.cccc.x. ꝯdēnauit quoſdā arti/
culos quos ego in pn̄ti ſolutiōe videor ſuſtinere: tn̄ in
dicio maioꝝ q̄ tunc erant Pariſiꝰ ad talia ꝯdēnandū:
plus eum portabat affectio q̄ rō: qꝛ ꝯ maioꝝ doctoꝝ
dicta fabat̄:quare de ſua ꝯdēnatione non curo.

Ad primū ꝯ q̄rtā ꝯnē negat̄ maior. nā itellꝰ
poſſibilis eſt vnica poᵃ:ꝛ tn̄ reſpcū
aliquoꝝ oboꝝ ſe hʒ nec̄io ꝛ imobilr̄: vt cū aſſentit pri
mis pncipijs.reſpcū āt ꝯnū ſe hʒ ꝯtigēter qbꝰ nō nec̄io
aſſentit. Silr̄ pʒ de volūtate diuina:q̄ nec̄io vult diui/
nā bonitatē:ſʒ creaturas vult ꝯtingēter:ꝯtingētia.n.ꝛ
nec̄itas nō variāt poᵃˢ:qꝛ nō inſunt ei abſolute ſʒ in or
dine ad oba.¶ Ad 2ᵐ negat̄ aīs.nec̄itas.n.agendi nō
ieſt potēte ſolū ꝑ aliqd itrinſecū nec ēt ſolū ꝑ obm ab
ſolute ſumptū:ſʒ ex ꝯpatiōe eiꝰ ad tale obm ꝛ ex ꝯcur
ſu amboꝝ.¶ Ad 3ᵐ negat̄ maior:ſeq̄t̄ eniʒ ꝙ dilectio
vie ꝛ pñie nō different niſi ſm magis ꝛ minꝰ qd̄ nō eſt
veꝝ. Dico tn̄ ꝙ mior ē falſa:qꝛ dū finis clare vr̄ poſt/
Clare ꝛ ꝯfuſe viſiōis diuſa ſunt oba.
q̄ ꝯfuſe videbat̄ nō ſoluʒ eſt ibi maior approximatio
obti:imo ē ibi aliud obʒ ſm rōnē: qꝛ cū deꝰ vr̄ ꝑ ſpeci
lū nō cogſcit̄ in ſe ꝛ in ꝓpa rōne: cū āt clare vr̄ tūc in/
tellectꝰ pn̄tat euʒ volūtati ſub ꝓpa rōne:lʒ.n.idē deꝰ di
ligat̄ in via ꝛ pñia:tn̄ qꝛ bonū itellcm̄ eſt obm volunta
tis:ſm diuerſitatē cognitiōis boni aliqualr̄ variat̄ rō
obti voluntatis:ꝛ ita nō ſolū mouet voluntatē intēſiꝰ.

tunc q̄z nunc: immo tunc neceſſario: nunc autez non. ¶ Ad 4^{m} dico: ſicut ad 2^{m}. illa enim neceſſitas nō tm̄ orif ex obito in ſe: nec tm̄ ex potētia: ſʒ ex potētia reſpectu talis obti ſic apprebēſi. ¶ Ad 5^{m} pʒ p idē. Dico. n. φ lʒ charitas nō neceſſario eligat actuʒ dilectiōis dei in via appbēſi ſub aliq̄ rōne ſpāli beatitudinis: tñ in pñia elicit illū neceſſario: q: obm ſibi p̄ſentat ſub alia rōne q̄ʒ in via. ¶ Ad 6^{m} ꝯcedif maioꝛ. ſi intelligat reſpectu eiuſdē obti ſub eadē rōne ſibi p̄ſentis. ſi aliter intelligat negaf: ꝛ iō eodē mō dr̄ ad iſtud ſicut ad p^{m}. ¶ Ad 7^{m} negaf minoꝛ. Dico eni φ obm beatificū clare viſum replet totam capacitatē potētie volitiue: nō ſic φ nullū aliud obm ſimul cum eo ſit volitū: nec ſic φ illi⁹ dilectio nullam aliā dilectionē cōpatiaf. naʒ in btīs angelis eſt ſimul dilectio nālis ꝛ beatifica: vt ponit ſctūs Tho. p^{a} pte. q. 62. arti. 7. ꝛ ſilr in alijs btīs: ſʒ iſto mō replet totā ei⁹ capacitatē: qa tota rō obti volūtatis repitur perfecte in obto beatifico cum illud cōtineat oē bonū. vñ ſicut cōis rō boni adequat potētiam volitiuā: ita φ nō pōt ſe ad aliud extendere: niſi ad illud ſolū vbi dicta rō reperif: nec aliquid mouet volūtatem niſi inquātū participat rōnem p̄dictaʒ: ita ſe bʒ diuina eſſentia clare viſa reſpectu voluntatis beati: qḋ eſt ei rō volendi oīa quecūqʒ vult: nec quacūqʒ alia dilectione voluntatis aliquid diligit beatus qn illud diligat in ordine ad diuinā eſſentiā. Ipſe ēt beat⁹ nō pōt deſiderare interruptionem illius viſionis: aut fruitionis: nec ꝓpter aliud obm: aut experientiā ꝓpe libertatis ab illa quā bʒ: q: nulluʒ tale pōt ſibi de per ſe apparere bonū: vt ſupꝛa dcm̄ eſt: ꝛ ita itelligo repletionē potētie volitiue per obm beatificū: ꝛ eſt ſimilis modus loquēdi illi quē ponit ſanctus Tho. pma par. q. 82. arti. 2. ad 2^{m} cum dicit: φ mouēs tunc ex neceſſitate cauſat motum imobili qñ poteſtas mouentis excedit mobile: ita φ tota eius poſſibilitas ſubdaf mouenti: cū aūt poſſibilitas volūtatis ſit reſpectu vniuerſalis boni ꝛ perfecti: nō ſubdif eius poſſibilitas alicui particulari bono: ꝛ iō non ex neceſſitate mouef ab illo.) Hec ille. Et. q. 104. arti. 4. (Uolūtas pōt moueri ſicut ab obiecto a quocūqʒ bono: nō tñ ſufficiēter ꝛ efficaciter niſi a deo: nō. n. aligd pōt ſufficiēter mouere aliqḋ mobile niſi virtus actiua mouētis excedat vel ſaltē adequet vtutē paſſiuā mobilis: vtus aūt paſſiua volūtatis ſe extēdit ad bonuʒ in vlī: eſt. n. ei⁹ obm bonū vle ſicut ꝛ itellus obm ē ens: qḋlibet aūt bonuʒ cātū eſt qḋdā pticulare bonū. ſolus aūt de⁹ eſt bon⁹ vlr. vñ ipſe ſolus implet voluntatē: ꝛ ſufficiēter mouet eā vt obm.) Hec ille. Cuʒ p̄dictis aūt omnibus ſemp tene: φ voluntas vt deliberatiua eſt habet aliquos act⁹ circa deū clare viſuʒ quos pōt interrūpere ꝓ libito in multis caſibus: ꝛ vt deliberatiua eſt pōt deū clare viſum odire de per accñs: ſʒ voluntas vt nā eſt elicit dilectionē circa deū a qua ceſſare non pōt: nec vt ſic pōt odire deū clare viſuʒ. vñ diſtinctio de thelisi ꝛ bulesi valet in ꝓpoſito. nam voluntas per reſpectū ad apprehenſionē cū collatiōe dicif buleſis ſiue voluntas vt ratio: ſʒ volūtas per reſpectuʒ ad apprehēſionē ſine collatiōe dr̄ thelisis ſeu voluntas vt natura ſm φ ponit Damaſ. ꝛ ſctūs Tho. 3. ſen. diſ. 17. Uñ apparet mihi: φ qñcūqʒ ſcūs Tho. dicit: φ voluntas neceſſario exit in actū dilectiōis circa deū clare viſuʒ: ipſe loquif de voluntate vt eſt thelisis: ꝛ ſi loquamur de voluntate vt eſt buleſis. tūc intēdit: φ de per ſe nō pōt odire deū: aut ab eius dilectiōe ceſſare: ſʒ ſi hoc faciat erit de p accñs. Ex quibus oibus pʒ rñſio ad obiecta ꝯtra concluſiones: ꝛ pñter ad totā queſtioneʒ: ꝛ ad rōnes in pncipio queſtionis ꝛc.

Quō volūtatis capacitatē diuina eēntia clara viſa repleat.

In rñſiōib⁹ ad argumenta Ade.

¶ Diſtinctio. II.

¶ Utꝝ de⁹ ſit a nob̄ ꝓ ſtatu vie itelligibilis. Qō. I.

Circa ſecundam diſtōnē querif. Utrum deus ſit a nobis ꝓ ſtatu vie itelligibilis. ¶ Et arguif φ nō: q: de⁹ nō eſt fantaſiabilis: nec aliq̄ ſenſu ꝑceptibilis. igr̄ nec eſt a nobis ꝓ iſto ſtatu intelligibilis. tʒ ꝯñtia: q: ꝓ iſto ſtatu itellus noſter ſic ſe habet ad fantaſmata: ſicut viſus ad coloꝛes. añs de ſe notuʒ eſt. nā fantaſmata nō ſunt niſi reꝝ ſenſibiliū ꝛ mālium.

In oppoſituʒ arguif. De⁹ ꝓ iſto ſtatu a volūtate eſt diligibilis. ḡ itelligibilis. tʒ ꝯña: q: nō ferf niſi in bonū itellectum.

In hac qōne erunt duo articuli. Primus habebit concluſiones. Secundus mouebit dubitationes.

Quantum ad p^{m} ſit iſta pma ꝯ. Obm pmū et p ſe nr̄i intellus eſt ens. Iſtā ponit ſctūs Tho. p^{a} parte. q. 5. arti. 2. vbi ſic ait. (Ens ſm rōnē pus eſt q̄ʒ bonū: rō. n. ſigt̄a p nomē eſt illud qḋ ꝯcipit itellus de re: ꝛ ſignat illud p vocē: illud ḡ ē pus ſʒ rōnē qḋ pus cadit in ꝯceptōe intellus. pmo aūt in cōceptiōe intellus cadit ens: q: ſm hoc vnūqḋqʒ eſt cognoſcibile qḋ eſt in actu: vt dr̄ 9° metaphy. vñ ens eſt ꝓpꝛiū obm intellus: ꝛ ſic eſt pmū intelligibile: ſicut ſonus eſt pmū audibile.) Hec ille. Idē ponit ſcḋo ꝯtra Gētiles. cap. 96. vbi ſic ait. (Obm ꝓpꝛiū itellus ē ens itelligibile: qḋ qdē cōpꝛehendit oēs dr̄ias ꝛ ſpēs entis poſſes: qcqd eni eſſe pōt itelligi pōt.) Et poſt pauca dicit. Ex hoc φ aliq̄ ſubſtātia eſt intellectualis cōpꝛehēſiua eſt totius entis. Idē ponit de veritate. q. i. arti. i. et in alijs ifinitis locis. Ex quib⁹ pʒ: φ ſm cū ens eſt pmū ꝛ per ſe obm intellectus. ¶ Primū qdē: q: adeq̄tuʒ: ꝛ ſimiliter q: pmo imprimif intellectui nr̄o. ſicut oñdit ſctūs Tho. de verita. q. i. arti. p. ex dictis Auicē. vbi ſic dicit. (Sicut in demrātiōibus opʒ fieri reductionē in aliq̄ pncipia per ſe intellectui nota: ita in iueſtigādo quid eſt vnūquodqʒ: alias vtrobiqʒ in ifinitū iretur: ꝛ ſic oīno periret ſciā ꝛ cognitio rerū. illud autē qḋ pmo intellus ꝯcipit quaſi notiſſimū: ꝛ in quod oēs ſuas ꝯceptiōes reſoluit eſt ens: vt Auicēna dicit in pncipio ſue metaphyſi. vñ opʒ φ oēs alie cōceptiones intellectus accipianf ex additiōe ad ens.) Hec ille. Ex quibus pʒ quō ens eſt pmū obm intellectus duplici pꝛioritate: taʒ tēpoꝛis q̄ʒ adequationis. ¶ Eſt inſuper eius obm per ſe: q: omne qḋ intelligif: ex hoc habʒ φ ſit intelligibile: φ habet rōnem entis. ſ. q: eſt actu: vt dr̄. 9. metaphyſice. illa aūt eſt ratio entis. Et ſic pʒ concluſio pꝛima. ¶ Scḋa eſt: φ veꝝ eſt obm intellectus noſtri pmū. ſ. adequatū: nō tamē per ſe: hoc eſt per ꝓpꝛiam rōnem. Iſta ꝯclo ſic ꝓbatur. Illud qḋ ꝯuertif cum obiecto intellectus ꝛ ei accidit: eſt pmū: ſed nō per ſe obm intellectus: ſed verū eſt hmō. cōſtat enim φ verum ꝯuertif cū ente: qḋ eſt pꝛimū obm intellectus: conſtat etiā φ accidit ei. nā addit ſup ens relationem ad intellectū: vt qñq̄; ꝓbabitur. Iſtam ꝯclōneʒ ponit ſctūs Tho. pma parte. q. 87. arti. 3. ad pꝛimuʒ dicens. (Obm intellectus eſt quoddā cōe. ſ. ens ꝛ veꝝ.) Idē ponit. q. 82. articu. 3. ꝛ. 4. vbi dicit intellectuʒ eſſe eminentioꝛē voluntate: quia obiectum intellectus. ſ. ens: ꝛ verum ē ſimplici⁹ ꝛ abſtracti⁹ obiecto volūtatis: qḋ eſt rō boni. ¶ Itē in multis locis ponit φ rō entis poteſt intelligi nō intellecta rōne veri: ſed nō ecōtra: ſʒ ad oēm

T. c. 10.

T. c. 15. Aureo. di. 2. q. 2. ar. 4. dicit, primo φ quelʒ ꝓpꝛa entitas eſt obʒ motiuū ſʒ ꝓpꝛiā rōnē ipſi⁹ itellus. 2° φ iteꝝ ēt obʒ denomiatiue dcm̄ reſpectu itellec⁹. 3° φ ens eſt obm p̄dicatiue dictū. 4° φ verū i itellectu exñs obiectiue eſt obʒ determiatiuuʒ.

ad oēm ītellectionē ꝯſequat̄ rō veri. ℂ Ex quibus vi/
detur velle: ꝙ veꝝ eſt quedaꝫ adequata paſſio obiecti
intellectus ⁊ nō per ſe obꝫ. vn̄ pma pte. q. 16. arti. 3° ad
3m ſic ait. (Cū dr̄ ꝙ ens nō pōt apprehēdi ſine rōne ve
ri. hoc pōt dupl'r intelligi. Uno° ꝙ nō apprehēdat̄ ens
niſi rō veri ꝯſequat̄ apprehēſionē entis: ⁊ ſic loquēdo
hꝫ veritatē. Alio° pōt ſic intelligi: ꝙ ens nō apprehen/
di pōt niſi apprehendat̄ rō veri: ⁊ hoc eſt falſuꝫ: ſꝫ ve
ruꝫ nō pōt apprehēdi niſi apprehēdat̄ rō entis. q2 ens
cadit in rōne veri. Et eſt ſil'e ſicut ſi cōparet̄ ītelligibi/
le ad ens: nō eni pōt intelligi ens: gn ens ſit intelligibi
le: ſꝫ tn̄ pōt intelligi ens: ita ꝙ nō intelligat̄ intelligibi
litas eius: ⁊ ſil'r ens intellectū eſt veꝝ: nō tn̄ intelligen
do ens intelligit̄ veruꝫ.) Hec ille. ℂ Idē ponit de ve/
ritate. q. i. arti. i. ad 3m. (Aliqd intelligi ſine alio pōt du
pliciter accipi. Uno mō ita ꝙ aliquid intelligit̄ altero
nō intellecto. Alio mō pōt accipi aliquid intelligi ſine
altero: q2 intelligit̄ altero nō exn̄te: ⁊ ſic nō pōt intelli
gi ens ſine vero: q2 ens nō pōt intelligi ſine hoc: qđ cō
cordet vel adequet̄ intellectui: ſed tn̄ nō opꝫ ꝙ gcūqꝫ
intelligit rōnem entis intelligat rōnem veri: ſicut nec
quicūqꝫ intelligit ens intelligit intellectū agentē: ⁊ tn̄
ſine intellectu agente nihil poteſt intelligi.) Hec ille.
ℂ Quō aūt veꝝ ꝯſequat̄ oēm intellectionē oſtendit
ibideꝫ in pncipali rn̄ſione. (Omnis (inquit) cognitio
pficit̄ per aſſimilationē vel ſimilitudinē cognoſcētis
ad rem cognitā: ita ꝙ dicta aſſimilatio eſt cā cognitio
nis: ſic̄ viſus p hoc: ꝙ diſponit̄ ſm ſpēm coloris cogno
ſcit colorē. Prima ḡ ꝯparatio entis ad intellcm̄ eſt: vt
ens intellectui ꝯcordet: que qdē ꝯcordātia dr̄ adequa
tio rei ⁊ intellus: ⁊ in hoc formal'r rō veri pficit̄: hoc ē
ergo qđ addit verū ſupra ens. ſ. ꝯformitatē ſiue adeq̄/
tionē rei ⁊ intellus: ad quā ꝯformitatem ſiue adequa
tionē ſeq̄t̄ cognitio rei. Sic ergo entitas rei pcedit rō/
nem veritatis: ſꝫ cognitio eſt qdam veritatis effect⁹.)
Hec ille. ℂ Ex qb⁹ clare pꝫ: ꝙ ſic ſe hꝫ rō veri ad ītel/
lectū: ſicut ſe hꝫ rō aſſimilati ſenſui p ſpēm ſenſibilē.
ꝯſtat aūt ꝙ obm ſenſus p̄ ⁊ p ſe nō eſt hoc: qđ dico aſſi
milatū ſenſui p ſpēm ſenſibilē: ſꝫ poti⁹ q̄litas paſſibi/
lis vl' aliqd hm̄: q̄uis hoc qđ dico aſſimilatū ſenſui per
ſpēm ſenſibilē ſit paſſio ꝯis oē: qđ ſentit̄ in actu: ⁊ ita
in ppoſito veꝝ nō eſt pmū ⁊ p ſe obm intellus: ſed po
tius ens: lꝫ p ſe ꝯſequat̄ illud obm: dū actu intelligit̄.
nulla. n. res eſt vera niſi actu ītelligat̄ a deo: vel a crea
tura. ℂ Tertia ꝯ eſt. Qꝫ mālē obm ītellus ⁊ ꝯnālē ac
pportionatū nobis ad ītellīndū p iſto ſtatu ē qdditas
rei mālis. Iſtaꝫ ꝯnem ponit ſctūs Tho. pma parte. q.
84. arti. 7. vbi ſic dicit. (Potētia cognitiua pportiōa
tur cogſcibili. vn̄ ītellus angeli: q eſt a corpe ſepatus:
obm ppriū eſt ſuba intellectualis a corpore ſepata: et
p hm̄ intelligibile cognoſcit mālia: intellus aūt hūani
q eſt ꝯiunct⁹ corpi ppriuꝫ obm eſt qdditas ſiue nā in
mā corpali exn̄s: ⁊ p hm̄ naturas viſibiliū reꝝ in inuiſi
biliū aliqualē cognitionē aſcēdit.) Hec ille. ℂ Item
. q. 12. arti. 4° (Cognitio (inqt) ꝯtingit ſm ꝙ cognituꝫ
eſt in cogſcēte: cognitū aūt eſt in cogſcēte ſm moduꝫ
cogſcētis. vn̄ cuiuſlꝫ cogſcētis cognitio eſt ſm modū
ſue nāe. ſi ḡ modus eēndi alicui⁹ rei cognite excedat
modū nāe cogſcētis: oꝫ ꝙ cognitio illi⁹ ſit ſupra nām
illi⁹ cognoſcētis. Eſt aūt multiplex modus eēndi reꝝ.
Quedā. n. ſunt: quoꝝ nā nō hꝫ eſſe: niſi in hac mā indi
uiduali: ⁊ hm̄ ſunt oīa corpalia. Quedā vō ſunt: quoꝝ
nāe ſunt p ſe ſubſiſtētes nō in mā aliq̄ ſenſibili: que tn̄
nō ſunt ſuū eē: ſꝫ ſunt eē hn̄tes: ⁊ hm̄ ſunt ſubſtātie īcor
poree: q̄s angelos dicimus. Soli⁹ aūt dei ppri⁹ modus

Mod⁹ eēn/di reꝝ triplx.

eēndi eſt: vt ſit ſuuꝫ eē ſubſiſtēs. Ea ḡ q̄ nō hn̄t eē: niſi
in mā īdiuiduali cogſcere: eſt nobis nāle: eo ꝙ aīa: per
quā cogſcimus eſt forma alicui⁹ māe: que tn̄ hꝫ duas
v̄tutes cognitiuas: vnā que eſt actus alicui⁹ organi cor
porei: ⁊ huic nāle eſt cogſcere res ſm ꝙ ſunt in mā in
diuiduali. vn̄ ſenſus nō cogſcit niſi ſingularia. Alia ve
ro v̄tus cognitiua eſt intellus q nō eſt act⁹ alicui⁹ orga
ni corpalis. vn̄ p ītellectū ꝯnāle eſt nobis cogſcere na
turas: que qdē nō hn̄t eē niſi in mā īdiuiduali: ſm ꝙ
abſtrahunt̄ ab ea p ꝯſiderationē intellus. vn̄ ſm ītel/
lectū poſſumus cogſcere hm̄ res ī vniuerſali: qđ eſt ſu/
pra nālē facultatē ſenſus. Intellectui aūt angelico cō/
nāle eſt cogſcere nās nō in mā exn̄tes: qđ eſt ſupra fa/
cultatē nāleꝫ intellus anīe hūane ſm ſtatū vite pſen/
tis: quo corpori vnit̄. Relinquit̄ ḡ: ꝙ cogſcere ipm eē
ſubſiſtēs ſit connāle ſoli diuino intellectui.) Hec ille
ℂ Itē ſup Boetiū de trinita. q. i. articu. 3. dic̄. (Qꝫ pri/
mo cognitū homini pōt dupl'r accipi: aut. ſ. ſm ordinē
diuerſaꝝ potentiaꝝ: aut ſm ordineꝫ obiectoꝝ in vna
potentia. Primo quidē mō cū cognitio intellus nr̄i to
ta deriuet̄ a ſenſu: illud qđ eſt cognoſcibile a ſenſu: eſt
pmo notū nobis q̄ꝫ illud: qđ eſt cognoſcibile ab ītelle/
ctu. ſ. ſingulare vel ſenſibile pri⁹ intelligibili. Alio mō
ſm ordinē obiectoꝝ in vna potētia cuilibet potentie
cognoſcibile eſt pmo ſuum ppriū obm: cuꝫ aūt in in/
tellectu humano ſit potentia actiua ⁊ paſſiua: obm po
tentie paſſiue. ſ. intellectus poſſibilis erit illud: qđ exit
in actū per potentiā actiuā. ſ. intellectū agentem: q2 po
tentie paſſiue dꝫ rn̄dere ſuum actiuū: intellectus aūt
agens nō facit intelligibilia formas ſepatas: que ſunt
ex ſeipſis ītelligibiles: ſꝫ formas quas abſtrahit a fan/
taſmatibus: ⁊ iō hm̄ ſunt: que ītellectus noſter pmo in/
telligit: ⁊ inter hec illa ſunt pora: que pmo intellectui
abſtrahēti occurrunt: hec aūt ſunt que multa in ſe cō/
prehendunt: vel p modū totius vniuerſalis: vel p mo/
dum toti⁹ integralis: ⁊ iō magis vniuerſalia ſunt pmo
nota ītellectui: ⁊ cōpoſita cōponibilib⁹: vt diffinitum
partib⁹ diffinitionis: ⁊ ſm hoc quedā imitatio intelle
ctus eſt in ſenſu: qui ēt quodāmō abſtracta a mā reci/
pit: etiā apud ſenſum ſingularia magis cōia ſunt pmo
nota: vt hoc corpus q̄ꝫ hoc anīal. Ubi pꝫ: ꝙ deus ⁊ alie
ſubſtātie ſepate nō pn̄t eſſe prima intellecta: ſꝫ intelli
gunt̄ ex alijs.) Hec ille. ℂ Ad hoc ppoſitū Linconiē
ſis ſup p° poſterio. cōmen. 17. dicit. (Poſſibile (inqt)
eſt q̄ꝫlibet ſciam eſſe abſqꝫ ſenſus adminiculo: in mē/
te enim diuina ſunt oēs ſcientie ab eterno: ⁊ non ſolū
ipſa cognitio vniuerſaliū certa: ſed etiā oīum ſingula/
rium: lꝫ mens diuina nouerit ſingularia per modum
vl'em: q2 ipſa nouit oēs ſingulares eſſentias p moduꝫ
abſtrahentis: nos nāqꝫ nō nouimus ſingularē hui⁹ hu/
manitatis niſi p hoc ꝙ admiſcemus eā accn̄tib⁹: ipſa
vō nouit eius ſingularitatē in puritate ſue eſſentie nō
ꝯcernēdo eam cū actibus. Similiter intelligētie reci
pientes irradiationem a lumine pmo in primo lumi/
ne ipō vidēt oēs res ſcibiles vniuerſales ⁊ ſingulares
⁊ etiam in reflexione ipſius intelligentie ſupra ſe co/
gnoſcūt ipſa res: que ſunt poſt ipſam: ⁊ per hoc ꝙ ipſe
eſt eoꝝ cauſa. Eſt igit̄ in his que carent ſenſu ſcientia
completiſſima: ⁊ ſimiliter ſi pars ſuprema anime hu/
mane: que vocat̄ intelligētia: ⁊ que nō eſt actus alicu/
ius partis corporis: neqꝫ egens in ſui operatiōe ppria
inſtrumēto corporeo: nō eſſet mole corporis corrupti
obnubilata ⁊ aggrauata: ipſa per irradiationem acce/
ptam a lumine ſuperiori haberet cōpletam ſcientiam
abſqꝫ ſenſus adminiculo. ſicut habebit cū anima erit

Qualr ſcia ſin ſenſus ad/miniculo ⁊ i quolibet ſit.

exuta a corpore: ⁊ ſicut forte hñt aliq̄ penitus abſolute ab amore ⁊ fantaſmatib⁹ rex corporaliu3: ſed q2 ipſa puritas oculi anie p corpus corruptū obnubilata ⁊ aggrauata eſt: oēs vires ipſi⁹ anime rōnalis in hoīe nato occupate ſunt per molē corpis: ne poſſunt agere: ⁊ ita quodāmō ſopite: cu3 itaq3 pceſſu tpis agāt ſenſus p multiplicē obuiationē ſenſus cū ſenſibilib⁹ expergiſcit̄ rō ipſis ſenſib⁹ admixta: ⁊ in ſenſib⁹ quaſi in naui delata ad ſenſibilia rō vō expgefacta incipit: deinde ⁊ ſeorſu3 aſpicere: que in ſenſu erāt ꝯfuſa: vtpote viſus: colorē: magnitudinē: figurā: corpus ꝯfundit: ⁊ in eius iudicio ſunt oīa hec accepta vt vnū: rō vō expgefacta diuidit colorē a magnitudine: ⁊ figurā a corpe: ⁊ iterū figurā ⁊ magnitudinē a corpe ſubtr: ⁊ ita p diuiſionē ⁊ abſtractionē puenit in cognitionē corpis ſubſtāte deferētis magnitudinē ⁊ figurā ⁊ colorē: verūtñ non nouit rō hoc eſſe vle actu: niſi poſtq̄3 a multis ſingularibus fecerit hanc abſtractōe3: ⁊ occurrēt ei vnū ⁊ ide3 ſm iudiciū ſuū in multis reptū. Manifeſtū eſt itaq3: q̄ deficiēte aliquo ſenſu in nobis hñtibus mētis oculum mole corpis corrupti occupatū: deficit vle incompletum ex ſingularib⁹ ſenſus deficiētis venatū: ⁊ deficit ēt vle completū expl'e ex eiſde3 ſingularib⁹ ſumptū: ⁊ per ꝯñs ſcia: que erigit̄ ſupra vniuerſalia ſic venata: rō eni vt in nobis ſopita nō agit niſi poſtq̄3 p ſenſus opationē: cui admiſcet̄: fuerit expergefacta. cauſa aūt quare obnubilat̄ viſus anime p molē corporis corrupti eſt: q̄ affectus ⁊ aſpectus anime nō ſunt diuiſi: nec attingit aſpect⁹ eius: niſi quo attingit affectus ſiue amor eius: cū ḡ amor ⁊ affect⁹ anie ꝯuertit̄ ad corpus ⁊ illecebras corporales: neceſſario trahit ſecū aſpectū ⁊ auertit eū a lumine ſuo: qḋ ſe habet ad ipſum: ſicut ſol ſe hēt ad oculos exteriores. aſpectus aūt mentis a ſuo lumine auerſus neceſſario cōuertit̄ in tenebras ⁊ ocium: donec egrediens mō aliquo per ſenſus exteriores in luce ſenſibili exteriori per modū alique3 reppit lucis ad ipm nate veſtigiū: ad qḋ cū aſcendit quaſi excitatus incipit ingrere lumē ppriū: ⁊ inq̄ntu3 magis auertit̄ a corpalib⁹ corruptibilib⁹ intm̄ ꝯuertit̄ aſpectus ad diuinum lumen ⁊ intantu3 reppérit ipſum.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus oībus p3: q̄ quidditates rex materialiū ſunt obiecta pportiōata intellectui nr̄o p iſto ſtatu ad eas pfecte cognoſcendū: ⁊ ſole tales: nō tñ intelligit iſta ꝯ̄: q̄ rō quidditatis mālis ſit formale vel per ſe ob3 intellectus: ſ3 māle: vt dicet̄ in alia ꝯclone.

Non ſeparatio affect⁹ ⁊ aſpectus ē cā nře obnubilatiōis in cognitione.

¶ Quarta ꝯ̄. q̄ l3 vex nō ſit p ſe vl formale ob3 qḋ intellectus: ſtat q̄ eſt formale ⁊ per ſe obm quo intellectus. ¶ Pro intellectu huius ꝯ̄nis pmitto duo dcā ſancti Tho. Primū ponit 3° ſent. di. 24. q. i. arti. i. que ſtiūcula p⁹. (In obiecto cuiuſlibet potētie eſt tria ꝯſiderare. ſ. illud qḋ eſt formale: ⁊ illud qḋ eſt materiale: ⁊ illud qḋ eſt accñtale: ⁊ exēplificat de obiecto viſus: in quo dicit: q̄ lux eſt formale: color vō māle: ⁊ q̄ntitas vt accñtale. ¶ Idē ponit 2ª 2ᵉ. q. i. arti. i. Et de virtutibus. q. 2. arti. i3. ad 6ᵐ. et fuit recitatū in plogo. ¶ Secundū dcm̄ ponit de vitate. q. i4. arti. 8. ad 4ᵐ. (Lux (inquit) quodāmō eſt obm viſus: ⁊ quodāmō nō: inquātū eni lux non videt̄ nr̄is viſibus niſi p hoc q̄ aliquod corp⁹ terminatū p reflexionē: vel aliquo mō cōiungit̄: nō dr̄ eſſe per ſe viſus obm: ſ3 magis color qui eſt ſemp in corpore termiato: inquātū aūt nihil niſi p lucē videri pōt: lux ip3 viſibile eē dr̄.) ¶ Ex qb⁹ duobus dictis p3: quō lux pōt dici formale: vl per ſe obiectum viſus: ⁊ quō non. Si enim loquamur de formali obiecto tāq̄3 quo aliquid obijcit̄ potētie: vel mouet potentiam: ſic lux eſt formale obm viſus: q2 nihil obijcitur viſui: nec eſt actu viſibile niſi per lucē. Si aūt loquamur de formali obō tāq̄3 qḋ obijcit̄ ipſi potētie: ſic lux nō eſt formale ob3 viſus: ſ3 potius color. pmo mō loquit̄ in pmo dicto. ſcḋo mō in alio dicto. Sic ꝯſimiliter in pposito: ſi loquamur de formali obiecto intellectus pmo mō: ſic vex eſt formale in obiecto intellectus: q2 ideo aliquid intelligit̄ ab intellectu: q2 intellectus eidē aſſimilat̄ per ſpēm: que aſſimilatio complet rōnem veri: ita q̄ vex vel veritas eſt quo aliquid eſt intelligibile: vt eni patuit: cognitio quedē eſt quidam veritatis effectus: nō ſic q̄ relatio: quā dicit verū: ſit illud quo mouet̄ intellectus ad intelligendū: ſ3 eſt ſicut cauſa ſine qua nō. ipſa eni ſpēs nō eſſet pncipiū: quo intellectus aſinū intelligit: niſi per eam intellectus conformaret̄ ⁊ ſimilaret̄ aſino. Si aūt loquamur de formali obiecto intellectus ad qḋ. ſ. terminatur intuitus eius: ⁊ qḋ directe intelligit̄: ſic formale obm intellect⁹ eſt ens: q2 ad eius rōnem ſemper in omni intelligibili terminatur intuitus intellectus ⁊ nō ad rōne3 veri: ſ3 potius vex ſe habet vt accñtale illo mō in obiecto intellectus iuxta ſecunda3 ꝯ̄nem: ⁊ quelibet res intellecta ſe habet vt materiale in obiecto intellectus: ſ3 quidditas rei materialis eſt obm materiale p iſto ſtatu pfecte cognoſcibile. alia vō obiecta ſunt improportiōata: ⁊ iſto mō intelligit̄ cū dr̄ quidditatē mālem eſſe ppriū obm intellectus poſſibilis p iſto ſtatu: nō. ſ. ppriū. ſ. per adequationē: ſed potius ens ⁊ verū: ſed ppriū hoc eſt pportionatū ⁊ ꝯnaturale ⁊ perfecte cognoſcibile: ita q̄ hoc ſolū imediate cognoſcit̄ ab intellectu ꝯiuncto: alia vō iſto mediāte: iſtud eni ſolū mouet intellectū nr̄um p iſto ſtatu: ⁊ nō aliqua res inſenſibilis. Eſt ḡ pmū obm pꝛitate imediatiōis ⁊ pꝛitate gnātiōis aut tēporis. vñ ſctus Tho. pma pte. q. 87. ar. 3° ad pmū. (Obm ingt intellectus eſt quodda3 cōe. ſ. ens ⁊ verū: ſ3 tñ pmū obm intellectus ſm pſentē ſtatum nō eſt qḋlibet ens: aut quodlibet verū: ſed ens et verū ꝯſideratū in rebus mālibus: ex quibus in cognitione3 aliox deuenit.) Hec ille. Et loquit̄ de pꝛitate tpis vel gnōnis: nō aūt adequatiōis: aut cōuertibilitatis.

Uex eſt obm quo.

Quidditas mālis eſt obiectū mãle.

¶ Quīta ꝯ̄ ē. q̄ de⁹ nō pōt a nobis in via cognoſci p eſſentiā ſuā vel in ſe. Iſtā ꝯ̄ne3 pbat ſctus Tho. in multis locis. vñ in de veritate. q. io. articu. xi. ſic ait. (Mens nr̄a nāli cognitiōe fantaſmata reſpicit quaſi obiecta: a quib⁹ ſpēs intelligibiles accipit: vt dr̄ 3° de ania. vñ oē qḋ intelligit̄ ſm ſtatū vie: intelligit̄ p ſpēs abſtractas a fantaſmatib⁹: nulla aūt ſpēs hoī ſufficiēs eſt ad repreſentādū diuinā eēntiā: vel ēt cuiuſcūq3 alteri⁹ ſube ſepate: cū qdditates rex ſenſibiliū: quaru3 ſimilitudines ſunt ſpēs a fantaſmatib⁹ abſtracte: ſint alteri⁹ rōnis ab eēntijs ſubſtantiarū imaterialiū etiā creataru3: ⁊ multo magis ab eſſentia diuina. vñ mēs noſtra naturali cognitiōe: quā in ſtatu vie experimur: nec deum: nec angelos per eſſentiā videre pōt.) Hec ille. ¶ Ite3 de veritate. q. 8. arti. 3. dicit. (q̄ cognitio dei: ad quā homo naturaliter peruenire pōt: eſt vt cognoſcat deum per formam intelligibile3: que lumine intellectus agentis eſt a ſenſibilibus abſtracta: cognitio aūt per formam creatā non eſt viſio eius per eſſentiam.) Hec ille. ¶ Ite3. q. io. arti. 2. cōcludit: q̄ nulla ſpecies creata poteſt inueniri ſufficiēs ad repreſentandum diuinam eſſentiā. vñ opз q̄ ſi deus per eſſentia3 videatur: q̄ per nullam ſpeciem creatam videatur: ſ3 ipſa eius eſſentia fiat intelligibilis forma intellectus creati eum videntis: quod fieri non poteſt: niſi ad hoc

T. c. 30.

intellectus

intellectus creatus lumine glorie diſponaẽ:⁊ ſic in vi-dendo deũ per eſſentiã per diſpõnẽ infuſi luminis ptin-git mens ad finẽ vie:qui eſt gloria:⁊ ſic nõ eſt in via.) Hec ille. ❡ Itẽ p̄ ꝯtra Gentiles.cap.14.(In ꝯſidera-tione(inquit) diuine ſubſtãtie ꝑcipue vtendũ eſt via remotionis.nã diuina ſubſtãtia oẽm formã: quã intelle-ctus noſter attingit:ſua imẽſitate excedit:⁊ ſic ipſam apprehẽdere nõ poſſumus cognoſcẽdo quid eſt:ſ3 ali-qualiter eius notitiã hẽmus cognoſcendo qd non eſt: tãtoq3 eius notitie magis appropinquamus: quanto plura p intellectu3 nr̃um ab eo poterimus remouere: tanto.n.vnũqđq3 pfecti⁹ cognoſcimus: q̃to drĩas ei⁹ ab alio pleni⁹ intuemur. h3 eñi vnaqueq3 res in ſeipa eſſe ꝓpriũ ab oĩbus alijs rebus diſtinctũ. vñ ⁊ in reb⁹: quaꝝ diffinitiones cognoſcimus:primo eas in genere collocamus:p qđ ſcimus in cõi qd ſunt: ⁊ poſtmodu3 drĩas addimus:quib⁹ a rebus alijs diſtinguanẽ:⁊ ſic pficiẽ ſubſtãtie rei cõpleta notitia:ſ3 qꝛ in ꝯſideratio ne diuine ſubſtãtie nõ poſſumus accipere quid q̃ſi ge nus:nec diſtõnem ab alijs rebus per drĩas affirma-tiuas accipere poſſumus:eã opꝫ accipere per drĩas ne gatiuas:ſicut aũt in affirmatiuis vna aliam ꝯtrahit:⁊ magis ad cõpletã rei deſignationẽ appropinquat ſm q a pluribus differre facit: ita vna drĩa negatiua p aliã ꝯtrahiẽ que a pluribus differre facit:ſicut ſi dica-mus deũ nõ eſſe accñs per hoc:q ab oĩbus accñtibus diſtinguiẽ:deinde ſi nõ addamus eu3 nõ eſſe corp⁹ di-ſtinguemus eũ ab aliqbus ſubſtãtijs: ⁊ ſic p ordinem ab omni eo:qđ eſt ꝑter ipm:per negatões hoi diſtigue tur:⁊ tunc de ſubſtãtia eius erit ꝓpria ꝯſideratio: cu3 cognoſceẽ vt ab oĩbus diſtinctus:non tñ erit cognitio pfecta:qꝛ nõ cognoſceẽ qd in ſe ſit.) Hec ille. ❡ Ex q bus oĩbus pꝫ:q p ſtatu iſto nõ poſſumus cognoſcere eſſentiã dei in ſe:hoc eſt per formã intelligibilẽ eã pſe cte repreſentãtẽ vt in ſe eſt. illud eñi vocamus cogno ſci in ſe. vñ ſctũs Tho.p̄⁹ pte.q.14.arti.5.dicit.(Dupli citer aliqd cognoſciẽ.vno mõ i ſeipſo.alio⁹ in alio. In ſeipſo qdẽ cognoſciẽ aliqd:qñ cognoſciẽ per ꝓpriã ſpe ciem adequatã cognoſcibili:ſic cũ oculus videt hoĩe3 per ſpẽm hoĩs. In alio aũt videẽ illud qđ videẽ per ſpẽm ꝯtinentis:ſicut cũ videẽ pars per ſpẽm toti⁹:vel cũ hõ videẽ per ſpẽm ſpeculi:vel quocũq3 alio modo ꝯtingit aliqd in alio videri.) Hec ille. ❡ Itẽ de veri-tate.q.2.arti.3.⁹ ad 5ᵐ.(Aliquid dupl'r intelligiẽ.vno⁹ in ſeipſo:qñ.ſ.ex ipſa re intellecta vel cognita formaẽ acies intuẽtis.alio⁹ videẽ aliquid in altero:quo cogni to ⁊ illud cognoſciẽ.)Sic aũt eſt in ꝓpoſito:q diuina eſſentia nõ cognoſciẽ a nobis per ꝓpriã ſpẽm. vñ ſan-ctus Tho.ſup Boetiũ de trin.q.1.arti.2.dicit.(Dupli citer aliqd cognoſciẽ.vno mõ per formã ꝓpria3:ſicut oculus videt lapidẽ per ſpẽm lapidis. alio mõ per for mam alterius ſibi ſimilis: ſicut cognoſcitur cauſa per ſimilitudinem ſui effectus: ⁊ homo per formam ſue imaginis. Per formam aũt ſuam dupliciter aliquid videẽ.vno modo per formã: que eſt res ipſa:ſicut de⁹ ſe cognoſcit per eſſentiam ſuam:⁊ angelus ſeipm.alio modo per formã: que eſt ab ipſo:ſiue ſit abſtracta ab ipo:quãdo.ſ.forma eſt imaterialior q̃3 res:ſicut forma lapidis abſtrahitur a lapide:ſiue ſit impreſſa intelligẽ ti ab eo:vtpote quãdo res eſt ſimplicior q̃3 ſimilitudo per quã cognoſcitur:ſicut Auicẽna dicit:q intelligen-tias cognoſcimus per impreſſiones earũ in nobis. Qꝛ igiẽ intellectus noſter ſm ſtatum vie habet determi-natam habitudinẽ ad formas que a ſenſu abſtrahun tur:cum comparetur ad fantaſmata:vt viſus ad colo res ſm q dicitur 3.⁹ de anima:nõ poteſt ipſum cognõ ſcere deũ per formã:que eſt ſua eſſentia:⁊ ſic cognoſci tur a beatis. Similitudo ẽt impreſſa humano intelle ctui ab ipſo nõ ſufficit ad hoc:q faceret ſuã eſſentiam cognoſci:cũ in infinitũ excedat q̃libet formã creata3 rõne cui⁹ intellectui per formas creatas peruius eſſe nõ põt deus:vt dicit Augu. Nec ẽt in ſtatu vie hui⁹ co-gnoſciẽ deus a nobis per ſpẽm rei pure intelligibilis: que ſit aliq̃ ſimilitudo ipſi⁹ ꝑpter ꝯnaturalitatẽ intel-lectus nr̃i ad fantaſmata.vt dcm̃ eſt.) Hec ille. ❡ Ex qbus pꝫ quid intelligimus:cu3 dicamus deũ nõ cogno ſci in via per eſſentiã ſuã:nec in ſe. Nã ad hoc q intel lectus eẽntiã rei videat:opꝫ q hẽat formã illius: que perfecte illã repreſentet:ſm q ait ſanctus Tho.3.ſen. diſt.14.q.1.arti.3.⁹ queſtiũcula p̄⁹ vbi ſic ait.(Si res ex cedat ſimilitudine3 intellect⁹:qua ipm intelligit:tunc intellectus nõ attingit ad videndã eſſentiã illius rei: qꝛ per ſimilitudinẽ illã intellus determinaẽ ad rẽ co-gnitã:ſicut ſi ſpẽs intelligibilis repreſentaret hoĩem inquãtũ eſt ſenſibilis: ⁊ nõ inquãtũ eſt rõnalis.tũc.n. nõ videreẽ eſſentia hominis: quocũq enim ſubtracto de eſſentialib⁹ rei:remanet eẽntia alteri⁹ ſpẽi.) Hec il-le. ❡ Et ſil'r idẽ intelligo cũ dicit:q de deo nõ cogno-ſcimus qd eſt in via.ſ. qꝛ nõ cognoſcim⁹ ei⁹ qđ qd eſt: neq3.n.hẽmus gen⁹ ipſius:nec drĩam:nec diffinitiõe3. ❡ Sexta ꝯ eſt:q in via poſſumus deũ cognoſcere ex ſuis ⁊ in ſuis effectib⁹. Iſtã ꝯcl'one3 ꝓbat ſctũs Tho. ſup Boetiũ de trini. vbi.ã. Cum.n.ꝓbaſſet:q deus in via nõ poteſt cognoſci ſm eſſentiam ſuam per formã vel ſimilitudinem propria3 ſibi.tunc ſubdit.(Relin-quiẽ q deus in via ſolum per forma3 effectus cogno-ſcatẽ. Effectus aũt eſt duplex. Quidã adequaẽ virtuti ſue cauſe:⁊ per talẽ effcm̃ plene cognoſciẽ virtus cau-ſe.⁊ per ꝯñs quidditas eius. Alius effect⁹ eſt:qui defi-cit a predicta equalitate: ⁊ per talem effectum nõ po-teſt cõprehendi virtus agentis: ⁊ per ꝯñs nec eſſentia eius:ſed cognoſciẽ tñ de cauſa qꝛ eſt:⁊ ſic ſe habet co-gnitio effectus vt principium ad cognoſcendũ de cau ſa an eſt:ſicut ſe habet cognitio ipſi⁹ cauſe:cu3 per for ma3 ſuã cognoſcatur. Hoc aũt modo ſe habet omnis effectus ad deu3:⁊ ideo nõ poſſumus in ſtatu vie per-tingere ad cognoſcendu3 de ipſo niſi quia eſt:⁊ tamẽ vnus cognoſcentium de ipſo quia eſt alio perfectius cognoſcit: quia cauſa tãto ex effectu perfectius cogno ſcitur:quãto per effectum magis apprehenditur habi tudo cauſe ad effectu3:que quidem habitudo in effe-ctu nõ pertingente ad equalitatem ſue cauſe attendi-tur ſ3 tria.ſ.⁊ ſm ꝓgreſſu3 effectus a cauſa: ⁊ ſm hoc q effectus cõſequitur de ſimilitudine ſue cauſe: ⁊ ſm hoc q deficit a perfecta eius conſequutiõe:⁊ ſic tripli-citer mens humana ꝓficit in cognitiõe dei:quãuis ad cognoſcendũ quid eſt nõ pertingat:ſed an eſt ſolũ. Et primo ſm q perfectius cognoſciẽ eius in producẽdo effectus efficacia. Scđo ꝓut nobiliũ effectuum cauſa cognoſcatur:quia cum eius ſimilitudinem aliqualiter gerant:magis eius eſſentiam cõmendant. Tertio ſm q magis ac magis cognoſcitur elongatus ab his om-nibus:que in effectibus apparẽt. vñ Dionyſius de di-uinis nominibus dicit: q cognoſcitur ex omni cauſa ⁊ exceſſu ⁊ ablatione: in hoc autem profectu cognitio nis maxime iuuatur mens humana:cu3 lumẽ eius na turale noua illuſtratione cõfortatur:ſicut enim lumẽ fidei:⁊ doni:⁊ ſapientie: ⁊ intellectus:per que mens in contemplatione ſupra ſe eleuatur:inquãtũ cognoſcit deum eſſe ſupra omne illud: quod naturaliter appre-

Uia remotio nis in cognitione diuine rñ valior.

T.c.30.

Opꝫ enim q intellectus ⁊ itelligibile ꝓportionẽtur.

Effectus in adequati habitudo ſcđm tria attendẽda eſt.

Dupl'r aliqd cognoſci pt.

hendit: ſ; q: ad eius eſſentiā vidēdā penetrare nō ſuf
ficit: dr̄ in ſeipſam quodāmō ab excellenti lumine re
flecti. Ex hoc ē illud qđ dicit gloſa Gregorij ſup illud
Gen̄.32. Uidi dn̄m facie ad faciē. Uiſus anime cū in
deū intendit̄: imenſitatis coruſcatiōe reuerberatur.)
Hec ſctūs Tho. in forꝰ. ¶ Sciēdū aūt ꝙ illud qđ di
cit. ſ. ꝙ in via non cognoſcimus de deo niſi ſolū q: eſt
vel an eſt: nō incidit in articulū Pariſius ꝯdēnatū: q
eſt in numero. 214. ⁊ habet ſic. (Qꝫ de deo non pōt co
gnoſci: niſi q: ipſe eſt: ſiue ip̄; ee. error.) Ille eni error
ꝗ ibi ꝯdēnat̄ ponebat: ꝙ de deo non poterat alia vera
enūciatio cognoſci niſi iſta. Deus eſt: ⁊ iſtud nō intelli
git ſctūs Tho. ſ; vult: ꝙ q: deum nō poſſumus in via
videre per eſſentiā ſuam: nec ſcire qđ quid eſt illius: iō
dicit ꝙ nō ſcimus de illo per ſuos effectus quid eſt: ſ;
potius q: eſt: vel an eſt: cognitio eni q: eſt nō ſolu; dr̄
cognitio: qua cognoſcit̄ de aliquo an ſit: ⁊ qđ eſt: ſ; oīs
cognitio: qua aliqđ ꝑdicatū nō diffinitiuu; cognoſcit̄
Tex.ſ. ineſſe alicui ſubto: dr̄ cognitio q: eſt: vt dr̄ 2° poſterio.
particula p̄ma: vbi enumerant̄ quattuor qōnes: ꝗbus
correſpondent quattuor ſcibilia. ſ. ꝗd eſt: q: eſt: an eſt:
⁊ ꝓpter quid eſt. In via ḡ ſolu; ſcimus de deo an eſt:
⁊ q: eſt: q: l; cognoſcamus ip̄m eē ⁊ cognoſcamꝰ mul
ta ꝑdicata ſibi ineſſe: nō tamen habemus diffinitiōe;
ſubiecti: ⁊ ideo neſcimus quid eſt. vn̄ Lincolnienſis 2°
poſteriorꝝ. cap. p̄ (Qđ aut eſt ſimpliciter de eētia rei
aut eſt qđ de complexiōe: ⁊ queſtio que querit ſimplr̄
eſſentiā rei: aut querit an res ſit: an quid eſt res: ⁊ que
ſtio que querit complexionē rei: aut querit aliquid de
aliq̄: aut querit ꝓpter quid hoc ð illo.) Hec ille. ¶ Et
poſt pauca. (Per ſe notu; eſt: ꝙ querētes quid eſt res
querimus diffinitōe; eius) Hec ille. ¶ Sic ḡ p; quō
intelligēda ſunt verba ſancti Tho. dicentis: ꝙ de deo
ſcimus ſolu; q: eſt: vel an eſt: ⁊ nō quid eſt: nec īcidit
in illū articulū prefatu;: vt quidā mentiunt̄: q: ipſe ſi
cut inſtructus in libro poſteriorꝝ vocat gnāliter oēm
cognitionē rei citra cognitionē quidditatis eiꝰ cogni
tionem q: eſt: vel an eſt: ⁊ huic ꝯcordat illud qđ habe
tur in articu. 36. qui ſic habet. (Qꝫ deū in hac via poſ
ſumus intelligere ēt per eſſentiā. error.) ¶ Septima
ꝯclō: ꝙ deꝰ pōt in via īmediate cognoſci: ita ꝙ cogni
tio viatoris attingit in ip̄m: l; per media tranſeat: du;
aūt deu; attingit: pōt de ipſo īmediate cogitare. ſic ꝙ
extunc ad cogitandum de deo nō op; precogitare de
alio. ¶ Qꝫ aūt cognitio intellectꝰ nr̄i in via terminēt
ad deū oſtendit ſctūs Tho. 3. ſen. diſt. 27. q. 3. articu. p̄.
vbi ſic dicit. (In potentijs ordinatis ita eſt: ꝙ vbi ter
minat̄ opatio prioris potentie: incipit opatio ſequen
tis: ſicut p;: q: ſenſus terminat̄ ad fantaſiā: que eſt mo
tus factus a ſenſu ſm actū: ⁊ intellus in termino ima
ginatiōis īcipit q: fantaſmata accipit ꝓ obiecto: vt di
Tex.c.30. cit̄. 3. de anīa: ⁊ iō illarū rerū: que nō habēt fantaſma
ta cognitionē nō pōt accipe: niſi ex rebus: quaru; ſibi
repreſentant̄ fantaſmata. vn̄ in ſtatu vie: in qua acci
pit a fantaſmatibus: nō pōt videre deū īmediate: ſed
op; ꝙ ex viſibilibus: quorꝝ fantaſmata capit: in eiꝰ co
gnitiōe; deueniat. q̄uis aūt ipſam eſſentiā nō videat
īmediate: tn̄ cognitio intellectus terminat̄ ad ipſum
deum: quia ipſum deum eē ſe ex effectibus apprehen
dit.) Hec ille. ¶ Qꝫ aūt nō oporteat: ꝙ qn̄cūq; intel
lectus noſter cogitat de deo: p̄us cogitet ð alio: ex quo
deuenit ſemel ad dei cognitionē: oſ̄dit ſctūs Tho. 4.
ſen. diſt. 49. q. 2. arti. 7° ad 7m ſic dicēs (Quāuis intel
lectus deū in ſtatu vie nō niſi ꝑ effectus cognoſcat: tn̄
eius opatio in ipſum deū terminat̄ ſm quātulācūq;
cognitōe;: quā de ip̄o accipit.) ¶ Et ad 8m dicit. (Qn̄
aliꝗd videt̄ ꝑ ſimilitudinē alteriꝰ rei pōt ꝯtingere: ꝙ
vidēs rem per mediū cogitat de re īmediate ſine hoc
ꝙ cognitio eiꝰ ꝯuertat̄ ad aliā rē: q: in illud mediū nō
ꝯuertit̄ vt eſt res quedā: ſ; vt eſt imago illius rei: quē
per ipſam cognoſcit̄. Idē aūt eſt motus intellectus in
imaginē inquātū eſt imago ⁊ imaginatū: q̄uis ſit aliꝰ
motus intellectꝰ in imaginē inquātū eſt res quedā: et
in illud cuius eſt imago: ⁊ iō qn̄ ꝑ ſimilitudinē creatu
re: quā intellectꝰ h; penes ſe: nō ꝯuertit̄ in creaturā vt
eſt res quedā: ſed ſolū vt eſt ſimilitudo rei. tūc īmedia
te de deo cogitat: q̄uis nō īmediate deū videat) Hec
ille. ¶ Idē ponit. 2a 2e. q. 27. arti. 4° ad p̄m ⁊ 2m. ¶ Ex
ꝗbꝰ p;: ꝙ l; ꝓ ſtatu vie nō cognoſcimus deū īmedia
te: ſic ꝙ videamus eū vel cognoſcamus ſine ſpē crea
ture: vel cognoſcamus eū nullo alio obiecto p̄cognito
ꝑ qđ deueniamus in dei cognitionē: qđ in ꝓpoſito dici
mus īmediate cognoſci: tn̄ cognitio noſtra non ꝯſiſtit
in creatura: ſ; attingit ip̄m deū: ⁊ poſſumus īmediate
cogitare de ipſo. ¶ Quō āt hoc fiat: oſ̄dit vnꝰ doctor
. ſ. Gregor. de Arimino. Nā ex ꝗbuſdā ꝯceptibꝰ ſimpli
cibus abſtractis a rebꝰ formamus vnū ꝯceptū cōple
xum: qui eſt ꝓprius deo: ⁊ illū ꝓbamus de ente parti
culariter ſumpto. ſ. de hoc: qđ dico aliqđ ens: ac ꝑ hoc
cognoſcimus illū ꝯceptū eē ꝓpriū alicui enti: quo nul
lū eſt ſupius: ⁊ extunc tale ens illo ꝯceptu cogitamus.
hoc aūt ꝯtingit ꝓbando p̄ quēlibet illorꝝ ſimpliciū cō
ceptuum de ente particulariter ſumpto. verbi grā. Ex
motu celi: quē videmus ſenſu: ꝯcludimus celū moue
ri ab aliquo alio: ⁊ vltra ꝑ alias rōnes: ꝙ illud qđ mo
uet celu; eſt ſuba. ¶ Itē ex eo qđ mouet̄ circulariter
arguimus: ꝙ ſubſtātia mouēs celū eſt intelligens: ⁊ q:
ille motus ſemꝑ videt̄ durare: vlteriꝰ ꝯcludit̄: ꝙ illud
mouēs eſt incorporeum ⁊ īmateriale: ⁊ ex oībus iſtis
colligimus: ꝙ eſt aliqđ ens: qđ eſt ſubſtantia īmateria
lis incorporea: qui cōceptus eſt ꝓprius ſubſtātie ſepa
rate. ¶ Ulteriꝰ aūt per alias rōnes ꝯcludimus: ꝙ eſt
aliqđ ens: qđ eſt ſubſtātia īmālis incorporea: ⁊ prima
oīum ſubſtantiarꝝ ſeparatarꝝ: qui eſt cōceptus ꝓprius
dei: in quo ꝯceptu ex poſt cognoſcimus deū: ⁊ qn̄cūq;
volumus: cogitamus īmediate de deo: l; anq̄; habea
mus talē ꝯceptū oporteat multa p̄cogitare: ⁊ hoc vel
īuenire per rōnem talē ꝯceptū ꝯplexū: vel magnū di
ſcurſum: vel audire ab alio: vel hꝫ: vel per reuelatōe;
illū habere: vel alios conceptus hꝫ magis diſtincte: vl̄
minus repreſentantes deū: cuiuſmodi ſunt ruſtici: vel
ſimplices: qui habēt aliud quid nominis ð hoc nomi
ne deus q̄ ſapientes. ¶ Ex ꝗbus oībus p;: ꝙ l; in p̄n
cipio nō cognoſcamus deū niſi alio p̄cognito: ⁊ ꝯn̄ter
nō īmediate cognoſcamus eū: dū incipimus eum co
gitare: tn̄ ip̄o ſemel cognito: poſtea poſſumus īmedia
te de ipſo cogitare. ſic ꝙ nō op; ad cogitandū de ipſo
p̄us tēpore: vel alia cogitatiōe de alio cogitare: ſ; quo
cūq; ꝯceptu ꝯcipiat̄ deus ꝯcipiat̄ creatura per totu;
ꝯceptū: vel per partē talis ꝯceptus: ⁊ iſtud per ſequen
tia declarabit̄ magis. ¶ Sciendū ēt ꝙ cū dico deum
ꝓ iſto ſtatu nō videri immediate: vel intelligi. hoc ſic
ītelligo: ꝙ quādo deū cognoſco in via: intellectus: ha
bet duplex mediū. ſ. vnū ex pte cognoſcētis: qđ eſt ſpe
cies ītelligibilis. aliud ex pte cogniti. ſ. aliq̄ creatura:
que repreſentat̄ ꝑ illā ſpēm nō ſolū deꝰ: ⁊ eſt ſile ſicut
ſi cognoſcā herculē videndo eius ſtatuam lapideam.
¶ Sciendū ēt: ꝙ nō eſt ꝯdictio cū dr̄ de deo īmedia
te cognito: ⁊ tn̄ deū nō īmediate cognoſco: q: ꝑ p̄mu;
denotat̄: ꝙ de deo aliꝗd affirmo vel nego: qđ faciēdo
nō op;

Idē motꝰ in imaginē: ⁊ ī id cuiꝰ ē imago.

nō opꝫ aliquid affirmare vel negare de creatura:ſed ꝑ ſecūdū ſignificaꝫ ꝙ actꝰ cognoſcēdi deū attigit duo.ſ. creaturā ⁊ deū:ſicut idē eſt motus in imagine Hercu lis ⁊ in herculē:⁊ imediatius eſt in imaginē ꝙ̄ Hercu lem:qꝛ imago ibi ſe hꝫ:vt qḋ cognoſcit:⁊ vt quo aliud cognoſcit.ſ.hercules:ita in ꝓpoſito. ¶ Octaua ꝯclu ſio eſt:ꝙ in ſtatu vie poſſumus habere aliquē ꝯceptū deo ꝓpriū:⁊ idē dico de ſpē ſibi ꝓpria. Prima pars pꝫ ex dictis in qnta ꝯcōne allegatis de pmo cōtra Gētī. cap.14.ibi enīꝫ habeꝫ:ꝙ lꝫ de deo nō ſciamꝰ qd eſt ꝙ̄ſi genus illius:tn̄ pōt cōſiderari in quodā ꝯceptu cōpo ſito:ex aliquo cōi ꝯceptu:⁊ ex multis differētijs nega tiuis:per quas cognoſcimꝰ eius diſtinctionez a creatu ris:⁊ ꝙ illa eſt ꝓpria cōſideratio de deo in ſtatu vie:lꝫ imperfecta:hꝰ autē eſſet ꝯceptus qui explicaꝫ per h̄ ꝯplexū:ens nō accidens incorporeū nō diſtinctum a ſuo eſſe īfinitū primū ⁊ hꝰ. De etiā idē ſit dicēdum de ſpē videꝫ per ſimile:ſicut enī dicit ſanctus Tho. pma parte.q.12.articu.9.ad ſcḋꝫ. (Alique potētie cognitiue ſunt:que ex ſpēbus pmo ꝯceptis alias formare poſſūt: ſicut imaginatio ex precōceptis ſpēbus montis ⁊ auri format ſpēm montis auri:⁊ itellectus ex preconceptis ſpēbꝰ generis ⁊ differētie format rationē ſpēi:⁊ ſilr ex ſimilitudine imaginis formare poſſumꝰ in nobis ſimi litudinē illius:cuius eſt imago.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ:ꝙ cū itellectus habeat in ſe ſpēs entis:⁊ primi:⁊ in corporei:⁊ multoꝝ alioꝝ deo cōuenientiū:nō videtur plus negādū ꝙ intellectus poſſit formare ſpēm vnam ex multis deo ꝓpriā:lꝫ iperfectā:ꝙ̄ de ꝯceptu: de quo nullus debꝫ dubitare:alias nō video quomodo iſta ſit vera:deus eſt eternus:niſi ſubiectū ſignificet ꝯceptū deo ꝓprium:lꝫ iperfectum. ¶ Nona concluſio eſt: ꝙ eodē ꝯceptu quo viator ꝯcipit creaturā pōt ꝯcipere deū:licꝫ nomē ſignificās illum ꝯceptum non dicatur vniuoce de deo ⁊ creatura. Primā partē huius ꝯclu ſionis ponit ſentētialiter ſanctꝰ Tho. de potētia dei.q. 7.arti.5.vbi vult ꝙ ſpēs ⁊ ꝯceptiones quas itellectus noſter accipit a creaturis ſint quedā ſimilitudines dei: ⁊ ideo itellectus noſter in illis itelligit deū.ait enī ſic. (Intellectꝰ noſter cū a rebus creatis cognitionez acci piat iformatur ſimilitudinibꝰ perfectionē in creaturis inuētarū:ſicut ſapiētie virtutis bonitatis ⁊ hꝰ:vnde ſi cut res create per ſuas perfectiones aliqualr:licꝫ defi cienter deo aſſimilētur:ita ⁊ itellectus noſter harū ꝑfe ctionū ſpēbus iformatus:quādocūqꝫ autem itellectus noſter per ſuā formā itelligibilē alicui aſſimilatur:tūc illud qḋ ꝯcipit ⁊ enūciat ſm illam itelligibilez ſpēm verificatur de re illa cui per ſpēm ſuam ſimilatur: naꝫ ſciētia eſt aſſimilatio ſciētis ad rē ſcitam:vnde opꝫ ꝙ illa que itellectus harū ſpērū ſimilitudinibꝰ iformatꝰ de deo cogitat vel enūciat in deo vere exiſtāt: qꝛ vni cuiqꝫ harū predictarū ſpērum reſpōdet:ſicut illud cui oēs ſunt ſimiles:ſi aūt hꝰ ſpēs itelligibilis noſtri itelle ctus diuinā eſſentiā adequaret in aſſimilando ipſam: ꝯprehēderet:⁊ ipſa ꝯceptio intellectus eſſet perfecta vel rō:ſicut animal greſſibile bipes eſt perfecta rō ho minis:nō aūt perfecte diuinā eſſentiaꝫ aſſimilat ſpēs predicta:vt dictū eſt. Et ideo lꝫ hꝰ nomina que intelle ctus ex talibꝰ ꝯceptionibꝰ deo attribuit ſignificēt illḋ qḋ eſt diuina eſſentia:nō tn̄ perfecte ipſam ſignificant ſm ꝙ eſt:ſꝫ ſm ꝙ a nobis itelligiꝫ.) Hec ille. ¶ Idē ponit expreſſius ſequēti artic.eiuſdē qōnis dicēs. (Cō ceptiones perfectionū iuētaruꝫ in creaturis ſunt iper fecte ſimilitudines:⁊ nō eiuſdē rōnis cū diuina eēntia vnde nihil ꝓhibet qn ipſa vna eſſentia oībus ꝯceptio nibus predictis reſpondeat quaſi per eas impfecte re preſentata:⁊ ſic oēs ille rōnes ſunt quidē in intellectu noſtro:ſicut in ſubiecto:ſꝫ in deo ſunt vt in radice veri ficāte has ꝯceptiones.) Hec ille. ¶ Ex qbus patꝫ:ꝙ ens bonū iuſtuꝫ:que ſunt cōiter dicta de deo ⁊ creatu ra nō dicūt duos ꝯceptus.ſ.vnuꝫ dei ⁊ aliū creature: ſed eūdē:que tamē eſt impfecta rō dei:⁊ pfecta creatu re:quo tn̄ ꝯceptu ꝯcipitur deus ⁊ creatura. Cōſimile ponit ꝑ ſen.diſt.19.q.5.arti.2ᵒ ad primū:vbi vult ꝙ deꝰ ⁊ creatura ꝯueniūt in vna cōi intētione quā ſignificat nomē analogū:licꝫ ſm prius ⁊ poſterius: ait enim ſic. (Aliquid dꝛ ſm analogiā tripl̄r. Uel ſm intētionē tm̄: ⁊ nō ſꝫ eē:⁊ hoc eſt quādo vna intētio refertur ad plu ra per prius ⁊ poſteriꝰ:que tamē nō habꝫ eē niſi in vno ſicut intētio ſanitatis referꝫ ad animal:⁊ vrinā ⁊ dietā diuerſimode ſm priꝰ ⁊ poſteriꝰ:nō tn̄ ſm diuerſum eē: qꝛ eē ſanitatis nō eſt niſi in aīali. (Uel ſm eē: ⁊ nō ſꝫ intētionē:⁊ hoc cōtingit qn̄ plura parificanꝫ in intētio ne alicuius:ſed illud cōe nō hꝫ eē vnius rōnis in oībꝰ ſicut oīa corpora parificātur in intētione corporeitatis vnde logicus qui cōſiderat intētiones tm̄ dicit hoc no men corpus:de oībus corporibꝰ vniuoce predicari:ſed eē huius nature nō eſt eiuſdē rationis in corporibꝰ cor ruptibilibꝰ ⁊ icorruptibilibꝰ:vnde quātū ad metaphy ſicuꝫ ⁊ naturalē qui cōſiderāt res ſm ſuum eē:nec hoc nomē corpus:nec aliqḋ aliud dꝛ vniuoce de corrupti bilibus ⁊ icorruptibilibꝰ:vt pꝫ ex pho.10. metaphyſice ⁊ cōmētatore. (Uel ſm intētionez ⁊ ſm eē:hoc eſt qn̄ nec parificanꝫ in intētione cōi:neqꝫ in eē: ſicut ens dꝛ de ſubſtantia ⁊ accidēte:in talibꝰ opꝫ ꝙ natura cōis ha beat aliqḋ eē in vnoquoqꝫ eoꝝ:de qbus dꝛ: ſꝫ differēs ſm rōnē maioris ⁊ minoris perfectionis. Et ſimilr di co:ꝙ veritas ⁊ bonitas:⁊ oīa hꝰ dicūtur analogice de deo ⁊ creaturis:vnde opꝫ ꝙ ſm ſuūꝫ eē oīa hec ſint in deo ⁊ creaturis ſm rōnē maioris ⁊ minoris perfectio nis.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ:ꝙ intētiones importate per hec noīa cōiter dicta de deo ⁊ creaturis ſunt in deo ⁊ in creaturis eo modo quo itētio dꝛ eē in re:nō.ſ. ſub iectiue:ſꝫ ſicut in fundamēto veritatis ſue:licꝫ ille in tētiones perfectius fundamētuꝫ habeant in deo ꝙ̄ in creaturis:cū hoc tn̄ ſtat ꝙ impfectius repſentāt deuꝫ ꝙ̄ creaturas:qꝛ.ſ.ſunt imediate ſūpte a creaturis ⁊ nō a deo. Et ſic pꝫ pma pars huius ꝯcluſionis. ¶ Sꝫ ſcḋa ꝓbaꝫ ſic per eūdē ꝑ ſen.diſt.35.q.1.artic.4. (Uniuoce (inqt) nihil pōt de deo ⁊ creatura dici. Huius rō eſt: qꝛ cū in re ſit duo cōſiderare.ſ.naturaꝫ vel quidditatē rei:⁊ eē ſuum:opꝫ ꝙ in omnibus vniuocis ſit cōitas ſꝫ ipſam nāe quidditatē ⁊ nō ſm eē:quia vnum eſſe non poteſt niſi in vna re:vnde humanitas non eſt eadē ſm idē eē in duobus hominibus:⁊ ideo quādocūqꝫ forma ſignificata per ipſum eſt ipſuꝫ eē:nō poteſt vniuoce cō uenire:ꝓpter quod etiam ens nō predicatur vniuoce: ⁊ ideo cum omnia que dicūtur de deo natura vel for ma ſit ipſum:qꝛ ſuum eē eſt ſua natura:ꝓpter quod di citur a quibuſdā philoſophis:ꝙ eſt ens non in eēntia:⁊ eſt ſciēs nō per ſciētiaꝫ:⁊ ſic de alijs:vt itelligatur eēn tia nō eē aliud ab eē:⁊ ſic diſtingui:ideo nihil vniuoce de deo ⁊ creaturis dici poteſt.) Hec ille. ¶ Eādē ꝓba tionem ponit de veritate.q.2.arti.11. (Impoſſibile eſt (inquit) aliquid ꝓdicari vniuoce de deo ⁊ creatura:in omnibus enim vniuocis cōis eſt ratio nominis vtriuſqꝫ eoꝝ:de quibus nomen vniuoce predicatur. ⁊ ſic quan tum ad illius nominis rationem vniuocata in aliquo ſunt equalia:ꝗuis ſm eē vnum altero poſſit eſſe prius vel poſterius:ſicut in ratione numeri omnes numeri

Scotus lꝫ ꝙ poſſumꝰ hꝫre ꝯceptū ⁊ for te vniuocū in quo ꝑ ſe ⁊ qd diuine ꝯci piꝫ cū paſſio nū vel qꝫſi paſ ſionū ꝯceptū hēamꝰ: ⁊ ad multos ꝯce ptꝰ ſibi ꝓpos ꝯuenire poſ ſumꝰ:vtputa entis ſimplr īfiniti:lꝫ non poſſimꝰ nāl'r in pticulari ⁊ ꝓpe hoc ē ſꝫ rōē huiꝰ eēn tie:vt eſt hec ⁊ in ſe.

Scotus.4ᵒ met.q.ꝑ. vni uocatio tri plex phyſica logica ⁊ me taphy.ꝑᵒ eſt ſpēi ſpāliſſi me ꝯuēit: qꝛ ei tn̄ corri det vna nā eē 2ᵒ ē trāſcen dētibꝰ ꝯuenit qꝛ ꝯcipi pōt ſub rōne vſis 3ᵒ ꝓpe ē trā ſcēdētibꝰ:qꝛ ens.o. vnum ꝯᵐ realr ab ſtrahibilē ab oībꝰ eīsꝰ pꝛi cipātibꝰ ens quidditatiue ſꝫ ꝙ ē ꝓdica. de oī eiꝰ vni uoce ⁊ realr ⁊ in qd.

Triplr aliqd ſꝫ analogiaꝫ dꝛ.

T.c.26.

ſunt equales q̄uis ſm naturam rei vnus alio prior ſit:
creatura autē quantūcūq̧ imitetur deū: nō poteſt atti
gere ad hoc: vt eadem ratione aliquid ſibi cōueniat: q̄
cōuenit deo: illa enim que ſm eandē rationem ſunt in
diuerſis: ſunt eis cōia ſm rationē ſubſtātie vel quiddi
tatis: ſed ſunt diſtincta ſm eſſe: quicqd autē eſt in deo
hoc eſt ſuuz ꝓpriū eſſe: ſicut eniz eſſentia in eo eſt idez
qđ eēta ſciētia eſt idem: ꝙ ſciētem eſſe: vnde cuz eſſe
qđ eſt propriū vni rei nō poſſit alteri cōicari: impoſſibi
le eſt vt creatura pertingat ad eādem rationē habendi
aliquid qđ habꝫ deus: ſicut impoſſibile eſt ꝙ ad idē eē
perueniat. Simil'r etiā in nobis eſſet: ſi eniz ī petro nō
differret homo ꝛ hominē eſſe: impoſſibile eſſet ꝙ vni
uoce homo diceref de petro ꝛ paulo: qbus eſt diuerſuz
eſſe.) Hec ille. ¶ Et in hoc prim⁹ articulus terminat̄.

Utrū ens ha beat vnā rō nez Aure. p. di. 2. q. 1. **Quantum** ad ſecundū articulū mouenda ſunt
dubia. Naz cōtra quedā dicta in pri
ma cōcluſione. ſ. ꝙ ratio ꝛ cōceptio entis prima eſt in
ter omnes: ꝛ in illā oēs alie ſoluuntur: arguit Aureolus
multipl'r ꝓbando: ꝙ ens nullā vnam habeat rationē.
¶ Primo ſic. Ille cōceptus qui icidit in idētitatez oi
modam nullo penitus addito cū omni ratione: non di
cit aliquā vnā rationē: hec ꝓpoſitio tenet in virtute pri
mi principij. Quecūq̧ vni ꝛ eidē ſunt eadē: inter ſe ſūt
eadem illo modo idētitatis quo ſunt eadem in tertio.
Sed cōſtat ꝙ ꝓprie rationes entiū nō ſunt eedē inter
ſe: ſed diſtincte: ergo nō poſſunt eſſe eedē alicui vni ra
tioni quin ſaltē addant aliquam ꝓpriaz rationē illi: in
qua cōueniunt: per quā inter ſe formaliter diſtinguan
tur: ſed cōceptus entis in idē coincidit cum omni rōne
nullo ſibi addito. Aut eniz coincidit aliquo ſibi addito
aut nullo: cū ſint cōtradictoria aliquid ꝛ nullū. Si ali
quo addito: ergo ente addito: cū ens ꝛ aliquid idē ſint:
ens autē enti addi nō pōt: imo volens dare ꝙ cōcept⁹
entis coincidat cū aliquo addito cōcedit ꝙ nullo: ꝛ ha
betur ita ꝓpoſitum: relinqtur ergo ꝙ conceptus entis
nō icludat aliquā vnaz rationē. ¶ Secūdo ſic. Quan
docūq̧ differētie diuidētes cōceptum aliquē ſic ſe ha
bent: ꝙ nō eſt poſſibile dare mediū per abnegationez
ꝛ indifferentiā vtriuſq̧ ꝯceptus: ille qui per tales diffe
rentias diuiditur: eſt denudatus ab omni vna ratione:
hec ꝓpoſitio pꝫ: qm̄ ex oppoſito ꝑdicati deſtruit̄ ſubie
ctum: ꝛ idcirco predicatū clauditur in ſubiecto: cōſtat
enim ꝙ ſi cōceptus icludit aliquam vnā rationē: illaz
rationē opꝫ eſſe idifferentē differentijs diuiſiuis: ꝛ me
diam per abnegationez vtriuſq̧: ſicut pꝫ ꝙ ratio ſenſi
bilis: nec eſt rōnalis: nec irrōnalis: ſed abſtracta ꝛ me
dia: ꝛ idifferens ad vtrūq̧: vnde ſi ratio ſenſibilis eſſet
rōnalis ꝛ irrationalis: neceſſario ſenſibile diuiſum per
rōnale ꝛ irrōnale nō diceret vnam rationē ſed plures:
vt pꝫ. ¶ Sed cōſtat ꝙ ens diuidit̄ ꝑ abſolutū ꝛ reſpe
ctiuum: ꝛ nō eſt aliqua ratio que poſſit abſtrahere ꝛ ſe
habere per indifferētiā ad abſolutum ꝛ reſpectiuū: ois
enim ratio vel eſt abſoluta vel reſpectiua: nec eſt poſſi
bile imaginari aliquam: que nō ſit actu abſoluta ratio:
vel reſpectiua ratio: cū cōtradictorie ſe habeāt: eſſe ad
ſe ꝛ eſſe ad aliud. ergo cōceptus entis diuiſus per abſo
lutū ꝛ reſpectiuū eſt denudat⁹ ab omni vna rōne cōi.
¶ Tertio ſic. Primo diuerſa nō cōueniunt in aliqua
vna rōne cōi. nā ſi ꝯueniunt: aliquo differunt: ꝛ aliquo
T. c. 24. cōueniunt: ꝛ ſic nō ſunt p̄mo diuerſa: ſicut pꝫ. 10. meta.
ſed decē predicamēta cōueniunt in conceptu entis: vt
pꝫ: decē enim predicamēta ſunt olo diuerſa: primo qꝛ
ſunt p̄mo itellecta irreſolubilia ſimplicia: ꝛ que diffini
ri nō poſſunt: nec cōponūtur ex duobus ꝯceptib⁹: ſicut
dicit Cōmētator 3° metaphiſice ꝛ 8° ꝛ ph̄s ibidē: ꝛ de T. 24.
claratur. nam cōceptus ſubſtantie eſt hoc aliquid ſiue
preciſum ens: cōceptus vero accidētis eſt hꝫ: ſic ꝙ acci
dentia nō ſunt niſi modi ꝛ actus ꝛ diſpoſitiones ſubſtā
tie: que eſt res preciſa. Iſte aūt ꝯceptus hoc aliquid nō
poteſt reſolui in duos ꝯceptus niſi forte quis imagine
tur ipſum reſolui in hoc ꝛ aliquid: qđ nō pōt dici: qꝛ eē
hoc: eſt eē aliquid: ꝛ ita eēt ibi bis aliquid: vnde tot⁹ cō
ceptus pōt importari per eſſe hoc preciſum ꝛ determi
natū in entitate: ꝛ hoc eſt qđ ph̄s freqūter dicit ſubſtā
tiam ſignificare hoc. i. terminatū ꝛ preciſum cōceptuz
habere: omnia aūt accidētia habēt cōceptuz ipreciſuz:
ſic igitur totus cōceptus ſubſtātie eſt ſimpliciſſim⁹: ꝛ ꝑ
ꝯñs p̄mo diuerſus: ꝛ eodē modo ꝓbatur de quātitate
ꝛ alijs ꝑdicamētis. ¶ Nunc reſumatur argu^m ſic. Cō
ceptus ſimpliciſſimi ſe totis diſtincti tāq̄ primo diuer
ſi nō cōcurrūt ad aliquē cōceptum habētē aliquaz ra
tionez: ſed decē predicamēta habēt ꝯceptus ſimpliciſ
ſimos ſe totis diſtinctos: ꝛ primo diuerſos. ergo ꝯcept⁹
entis in quez ꝯcurrūt eſt ſpoliatus ab omni rōne vna
cōi. ¶ Quarto arguitur ꝯtra primā ꝯcluſionē ab alijs
ſic. Illud qđ imediate ꝛ prima ſignificatione dicit oia
que ſunt in decē predicamētis: nō hꝫ vnū cōem cōce
ptum: qm̄ ſi haberet: p̄mo ſignificaret illū: ꝛ eo mediā
te ſignificaret alia: ſicut animal qđ p̄mo ſignificat ſen
ſibile: ꝛ mediāte ſenſibili ſignificat ſpēs contentas ſub
eo. Sed Cōmētator dicit. 10. metaphiſice: ꝙ ens ꝛ vnū T. 8°.
ſignificāt imediate: ꝛ p̄ma ſignificatiōe: qđ eſt in vno
quoq̧ predicamētorū. ergo nō habꝫ vnum cōceptum.
¶ Quinto. Si ens diceret vnū cōceptum: decē predi
camēta nō eēnt altiſſima ꝛ prima itellecta: qꝛ ens eēt
altius ꝛ p̄mo itellectū: ſed Cōmētator dicit 3°. metaph. T. 10°.
ꝙ predicamēta ſunt prima itellecta: ꝛ Porphyrius di T. de ſpē.
cit: ꝙ ſunt altiſſima ꝛ p̄ma rerꝫ ꝑncipia. ergo ꝛc. ¶ Se
xto. Si ens diceret vnuz cōceptum: decē predicamēta
nō eſſent ſimplicia: cōponerētur enim ex cōceptu ētis
ꝛ ex aliquo ꝯtrahēte: ſed Cōmētator dicit 8° metaph. T. 5°.
ꝙ predicamēta ſunt genera ſimplicia altiſſima: cū nō
habeant genera ꝛ diffinitiones: diffinitiones eniz ſunt
cōpoſitorū. igitur ꝛc. ¶ 7°. Si ens diceret vnū ꝯceptū
aliquid poſſet reperiri cōe decē predicamētis: puta cō
ceptus entis: ſed cōmētator dicit. 10. metaphiſice: ꝙ nō T. 8°.
iuenitur aliquid qđ ſit cōe predicamēto ſubſtātie: ꝛ q̄
litatis: ꝛ aliorū predicamētorū. Et ph̄us 3° phiſicorꝫ di T. cō. 4.
cit: ꝙ ſubſtātie qualitati: ꝛ quantitati nihil eſt cōe acci
pere. Et Cōmētator dicit ibidē: ꝙ impoſſibile eſt aliqd T. 4°.
cōe inuenire decē predicamētis: in qbus inuenitur mo
tus. ergo ens nō importat vnuz cōceptum cōmunem.
¶ Octauo. Si ens diceret vnū cōceptuz cōem ꝛ vni⁹
rationis: eſſet genus ad decē predicamēta: ſed ph̄us h̄ T. cō. 10.
negat 3° metaphiſice. igitur nō dicit aliquid cōe. Nec
valꝫ ſi dicatur: ꝙ dr̄ per prius ꝛ poſterius: ꝛ ideo nō eſt
genus: eodē mō enim rō aialis per prius ſaluat̄ ꝛ per
fectius in hoie q̄z in alijs: vnde eſt menſura ꝛ nobiliſſi
mū animaliū: vt ph̄s dicit p̄mo de aialibus. Et ſimil'r T. 6°.
ratio coloris prius eſt in albedine: cū ſit mēſura colorū
vt dr̄. 10. metaphiſice: ꝛ vniuerſal'r inter ſpēs vnius ge T. cō. 2.
neris poteſt eſſe prius ꝛ poſterius: q̄uis nō iter indiui
dua vnius ſpēi: vt pꝫ 3° metaphiſice. Nō impeditur g̊ T. cō. 11.
quin ens ſit genus ſi dicit vnum conceptū dato ꝙ pri⁹
dicatur de ſubſtantia ꝛ poſterius de accidente. ¶ No
no. Illud nō importat vnum cōceptuz infra cuius ra
tionem eſt prius ꝛ poſterius ꝛ attributio: ſi eniz eſt ibi
prius ꝛ poſterius diſticta ſunt: ꝛ in actu illa: quorꝫ vnuz
eſt prius aliud poſterius: impoſſibile eſt eniz reſpectū
prioritatis

prioritatis ꝛ poſterioritatis ꝛ attributionis eſſe niſi iter actu diſtincta: ſed īfra primum ſignificatū entis eſt attributio: ſignificat eni accidens in attributione ad ſubſtantiam 4° metaphyſice. igitur ꝛc. ℭ Decimo. Quia licet cuꝫ vnitate cōceptus ꝛ rationis ſtet prius ꝛ poſterius in ſecūdario ſignificatis: nō tamē in ꝑmario ſignificatis. verbi gratia: animal primo ſignificat ſenſibile ſecūdario vero ꝛ mediāte ſenſibili ſpecies ſignificat. Stat igitur prioritas ꝛ poſterioritas ꝛ attributio inter ſpēs cuꝫ vnitate ſenſibilis: que eſt ratio animalis: ſꝫ ſi infra rationeꝫ ſenſibilis: vt primo ſignificatur per aīal eſſet aliquid prius ſignificatū: ꝛ aliquid poſterius: vel aliquid per ſe: ꝛ aliud per attributionē ad illud per ſe: impoſſibile eſſet rationē animalis eſſe vnā: in actu eni attribueretur prioritas ꝛ poſterioritas: ſed in primo ſignificato entis eſt attributio: ꝛ pōritas ꝛ poſterioritas ſm pħm: ens enim ſignificat ſubſtantiaꝫ primo: ꝛ accidentia per attributionē ad ſubſtātiam. ergo de neceſſitate plures cōceptus ꝛ rationes in actu īportat. ℭ Undecimo. Omne illud apud Platoneꝫ habebat ideam vnam: qđ habebat vnū conceptum. nam illum conceptum ponebat ſubſiſtētem: ꝛ erat ydea: ſed pħus dicit ꝑmo ethicoꝝ: ꝙ Plato nō debuit ponere vnam ydeā in ente. ergo ens ſm mētē Ariſto. nō dicit vnum conceptuꝫ. ℭ Duodecimo. Illud qđ ſic ſe habꝫ ad ſignificata ſua: ſicut ſanum ad ſua nō importat vnā rationē: a ſanitate eniꝫ animalis ꝛ diete ac potionis nō abſtrahitur vnus cōceptus cōmunis: qui ſanitas appelletur: ſed ſic ſe habet ens ad decem genera: ſicut ſanum ad ſua ſignificata: vt pħs dicit 4° metaphyſice. ꝛ Cōmentator ibidē. ℭ 13°. Illđ qđ dicitur analogice de ſuis ſignificatis nō importat vnam rationē: equiuoca enim ſignificāt plures ratiōes: analoga vero ſunt vera equiuoca: niſi ꝙ nō ſunt a caſu: nomē quippe canis caſualiter impoſitū eſt latrabili ꝛ marino: qui enim impoſuit nomē latrabili nō habuit reſpectū ad marinū: ꝛ ſimiliter qui impoſuit nomē altari arē nō habuit reſpectū ad ſtabulum porcoꝝ: ꝛ tamē ara ſignificat vtrūq;. In analogis vō qui impoſuit nomē ſani diete ille habuit aſpectuꝫ ad ſanitatē animalis. Ex quo pꝫ: ꝙ analoga vere ſunt equiuoca quo ad plura ſignificare: differunt tamē qꝛ equiuoca ſunt a caſu īpoſita illis pluribꝰ: analoga vero habēdo aſpectuꝫ ꝛ attributionē ad vnum: ꝛ hec differētia ortū habꝫ ex dictis pħi ꝑmo ethicoꝝ dicētis: ꝙ analoga nō aſſimilātur a caſu equiuocis: ſꝫ certe ei qđ eſt ab vno eſſe. ſ. ad vnum oīa cōtēdere vl' magis ſm analogiaꝫ: ſed cōſtat ꝙ ens analogice dicit̄ de ſuis ſignificatis. ergo importat plura ꝛ nō vnuꝫ. ℭ Contra tertiaꝫ concluſionē arguit Aureolus: ſimilr ꝓbādo ꝙ formalis ratio obiecti itellectus noſtri nō ſit quidditas rei materialis: cuius oppoſituꝫ putat ſanctū Tho. ſenſiſſe. Arguit igit̄ primo ſic. Nulla potētia fertur per aliquē actum in oppoſitum ſui obiecti: viſus enim nō fertur in tenebram: nec auditus in ſilētium per aliquē actum poſitiuū: ſꝫ itellectus fertur per actuꝫ diſtinctiuum in ſubſtātias īmateriales: vt pꝫ 8° phyſicoꝝ. vbi probatur ꝙ primus motor eſt ſeparatus a mā ꝛ a magnitudine ꝛ oī mālitate. ergo obiectum intellectus noſtri cōiuncti nō eſt quidditas rei mālis. ℭ Secundo ſic. Nullus habitus exiſtēs in potētia habꝫ obiectū oppoſitum obiecto illius potētie: ſed metaphyſica in aliq̄ ſui parte habꝫ pro obiecto ſubſtantias īmāles ſeparatas. ergo quidditas mālis nō eſt obiectum intellectus cōiuncti. ℭ Tertio. Nulla potētia extēditur ad altiorem rationē q̄ ſit ratio ſui obiecti: nō enim viſus attingit ad rationē qualitatis: ſimilr nec ad rationeꝫ paſſionis ꝛ paſſibilis qualitatis: ſꝫ preciſe ad rationē coloris ꝛ luminoſi: ſed intellectus extēditur ꝛ attingit ad altiorem rationē q̄ ſit quidditas mālis: cōſiderat eniꝫ ens ꝛ ſubſtātiam: ſimilr que eſt in plus q̄ quidditas materialis. ergo impoſſibile eſt ꝙ quidditas mālis ſit obiectum itellectus noſtri ēt dum eſt cōiunctus. ℭ Quarto. Nulla potētia fertur in aliquid niſi actu participet rationē ſui obiecti: vt patꝫ: quia viſus nō fertur niſi in actu coloratū ſeu luminoſuꝫ: ſed ens ſimplr ꝛ ſubſtantia ſimplr cum ſit idifferēs ad ſubſtātias māles ꝛ imateriales denudatur a ratiōe vtriuſq; in actu: ſicut genꝰ a ratione vtriuſq; differētie: ꝛ tamē vt ſic fertur itellectus in ens ꝛ ſubſtātiaꝫ. ergo quidditas mālis accidit obiecto. ℭ Quinto. Nulla potētia conat̄ auferre a ſuo obiecto rationē formalē: ſed intellectꝰ conatur auferre materialitatē ab obiecto: ꝛ quāto plus imāliter concipit: tāto melius cōcipit. ergo quidditas rei mālis nō ē obiectum itellectus. ℭ Sexto querēdum eſt. Quid itelligis per quidditatē rei mālis: aut quidditatē rei corporee: ꝛ hoc nō poteſt poni cum itellectus multa de icorporeis ſciētifice ꝛ demōſtratiue cognoſcat: alias in vanum tot queſtiōes in libris varijs Thomas diſcuſſiſſet: vnde pħus dicit. pꝰ de aīalibus: ꝙ ſcire modicuꝫ de ſubſtātijs abſtractis eſt nobilius ꝛ deſiderabiliꝰ q̄ multa ſcire de alijs. Aut itelligis per qdditateꝫ rei materialis ſpēm ſeu ſubſtātiam rei determinatam ad potētiam ꝛ ſitum: ꝛ hoc etiā dici nō poteſt: quia itellectus itelligit vnum ꝛ vnitatē abſtrahēdo a ſitu: vt pꝫ ꝑmo poſterioꝝ. ergo quidditas materialis nullo modo pōt poni obiectuꝫ itellectus. ℭ Septimo. Aliud eſt illud qđ itellectus obiectiue cognoſcit: ꝛ aliud ex quo itellectus in illius cognitionē deuenit: ſed itellectus tranſcēdit ſenſibilia ꝛ mālia: licꝫ ex ſenſibilibus ꝛ mālibus in illoꝝ cognitionē veniat. ergo nō ſolum quidditas rei mālis eſt obiectū itellectus: imo etiaꝫ quidditates imāles q̄uis ad eas itellectus ex mālibus deducatur. ℭ Octauo. Pħs nō dubitat de obiecto itellectus: ſed dubitat 3° de aīa. vtrum poſſit itelligere aliquid extra magnitudinē: ꝛ Cōmētator dicit expreſſe 2° metaphyſice. ꝙ nō eſt itellectui noſtro impoſſibilis notitia ſubſtantiarū ſeparatarū ꝛ abſtractarū. ergo nō fuit mens eoꝝ: ꝙ quidditas materialis eſſet obiectuꝫ itellectus. ℭ Nono. Nulla potētia per quēcūq; habitum poteſt eleuari ad aliquid extra ſuū formale obiectū: vt pꝫ: ꝙ deus non poteſt facere: ꝙ auditus ſentiret colores: aut viſus ſonū: ſed itellectus poteſt eleuari ad videdū ſubſtātias ſeparatas: ꝛ deū vt fides docet. ergo quidditas mālis nō erit obiectū. ℭ Decimo ſic. Eadē eſt intellectiua potētia in aīa cōiuncta ꝛ ſeparata: alioquin ſi mutaretur potētia mutaretur ſubſtātia aīe: cum potentie ſint accidētia iſeparabilia ſm ſcm̄ Tho. ſed itellectus anime ſeparate nō hꝫ pro obiecto quiddıtatē mālem: alias aīa non videret angelos ꝛ ceteras animas. ergo idem qđ prius. ℭ Undecimo. Actus itellectus eſt aliquid imāle: ꝛ ſimilr actus volūtatis: ſed itellectus coniunctus itelligit actus ſue volūtatis ꝛ actus ꝓprios ꝑ reflexionē: experitur nāq; mens ſe itelligere ꝛ velle: nō igitur habꝫ pro obiecto adequato qdditatem mālem. Hec ille. ℭ Cōtra qrtaꝫ cōcluſionē arguitur ſꝫ Scotuꝫ ſuper 2° metaph. multis medijs qbus nititur ꝓbare: ꝙ itellectus cōiunctus poteſt nāliter cognoſcere de ſubſtantijs ſeparatis qd ſunt. Et primo arguit ſic. Oēs hoīes natura ſcire deſiderāt. ergo maxime ſcibilia magis ſcire deſiderāt: ſed deſideriū nāle nō eſt fruſtra. igr̄

T.cō.2.

4° me.t.c.4

Cap.7.

T.c.4.

Ca.7.

Aur.di.2.q.2.art.2.ɔtra S.Tho.

T.cō.86.

Ild pꝰ de pd bꝰ ani.cap.5.

T.cc.45.

T.c.9.
T.cō.j.

Scotus ſcdo me.q.3.

Utrū itellectꝰ ɔiūctꝰ poſſit quidditatiue ſb̄as ſeparatas cognoſcere.

ſi dicatur ꝙ illud ſcire cōicaẜ intellectui ſeparato:ſicut
oēs appetūt beatitudinē:nō tñ ꝓ oi tēpore ſunt beati.
Cōtra.nō eſt ſile:qꝛ Arꝫ.loqtur de de poſſibilibꝰ cōſeq
in hac vita:cū aliā ignorauerit vel dubitatiue poſuerit:
T.c.10. ⁊ hoc pꝫ.10.ethicoꝝ.qꝛ in hoc ponit felicitatē noſtraꝫ.
¶ Secūdo.Qꝛ ſi itellectꝰ ꝯiunctus nullo mō poſſet i-
telligere qdditates ſubſtātiarū imālium ſeparatoꝝ:nec
ſeparatꝰ poſſet:ꝓbatio ꝯñe:qꝛ potētia ſm ſe iꝓportio
nabilis alicui obiecto per nullū extrinſecū adueniens
pōt fieri ꝓportionabilis.¶ Tertio.qꝛ ſm Tho.poten
tie diſtinguūtur per obiecta:ſed ſm te aia ꝯiuncta ⁊ ſe
parata diſtincta obiecta hꝫ:qꝛ qdditates cognoſcit q̄s
hic ignorat.ergo nō eſt eadē potētia itellectꝰ ꝯiunctus
⁊ ſeparatus:qḋ eſt manifeſte falſum.¶ Quarto.quia
T.cō.8. ſcḋo metaphyſice dꝛ.Si fines eſſent ifiniti:vel ēt cau-
T.cō.11. ſe efficiētes:nullum agens ageret:ſed hoc nō eſſet niſi
agēs ꝑ intellectū oēs cauſas ⁊ fines cognoſceret.igr ⁊c̄.
¶ Quinto.qꝛ veritas eſt cōformitas rei ad primā mē
ſurā:vel nō eſt ſine illa:ſed illa mēſura eſt ydea in mē-
te diuina:cōformitatē aūt ad illā nō cōuenit intellige-
re niſi in hac itelligētia:ſicut relationē ſine extremis:
T.c.22. igitur illa ydea eſt cognoſcibilis.¶ 6°.qꝛ ſm ꝙ dꝛ 9°
metaphyſice.Ignorātia ſubſtātiarū ſeparataꝝ nō eſt
ſicut cecitas.igr̄ poſſumus eas cognoſcere hic.¶ Se-
ptimo.qꝛ effectus ducit in cognitioneꝫ cāe.igr̄ magis
cauſe:magis ducit in cognitionē:⁊ in cognitionē maxi
Cap.27. me cāe:maxime ducit:tenet ꝯña:ex 2° topicoꝝ:ſꝫ pri-
ma cā eſt maxie cauſans:vt pꝫ pma ꝓpoſitiōe libri ḋ
cauſis.¶ Nec valꝫ iṅgt ſi dicatur ad oia iſta:ꝙ cōtin-
git de ſubſtātijs illis ſcire:qꝛ ſunt ⁊ nō qd ſunt.Uel ſci
re quid nō ſunt:nō aūt quid ſunt:⁊ hoc qꝛ nō cognoſci
mus eas ex differētijs poſitiuis cū ſint nobis ignote:ſꝫ
ex negatiuis deuenimꝰ in cognitionē earū.¶ Hoc in-
T.c.7. quit nō valꝫ:ꝑcertim pma rñſio.tū qꝛ 2° poſterioꝝ dꝛ.
Quorūcūqꝫ qꝛ eſt huiꝰ qd eſt facile eſt habere q̄re quē-
admodū:qꝛ eſt ſic habemꝰ ⁊ qd eſt.tū qꝛ non ſeqtur:vt
T.c.7. habeẜ 2° poſteriorū.Effectus nō demōſtrat ꝓpter qd
T.c.60. de cā.ergo per effectū nō ſcitur qd eſt cā.tū qꝛ vt dꝛ 7°
metaphyſice.Circa incōpoſita nō decipiẜ itellectꝰ:ſed
aut attingiẜ:⁊ eſt ſcia:aut nihil attingiẜ:⁊ eſt ignorātia:
tū qꝛ eſſe ieſt imediate qdditati:ſi ergo cognoſcimꝰ eē
in eſſe qdditati earū ſm ſeipſas:⁊ nō cōtingit itellige-
T.c.5. re ꝯpoſitionē niſi cognitis extremis:qꝛ ṗ perihermeñ.
eſſe ſignificat ꝯpoſitionē:quā ſine extremis nō eſt itel-
ligere.ergo ſeqtur de neceſſitate ꝙ cognoſcimꝰ qddita-
tem eaꝝ.Similr̄ nec valꝫ rñſio qua dꝛ ꝙ cognoſcimꝰ
de illis qd nō ſunt:tum qꝛ ita nec differētias poſitiuas
ſcimus aliorū:ſicut irrōnale dicimꝰ drñam bruti.g̊ nec
T.c.4. ſciremꝰ qd eſt brutū:ſed qd nō eſt:tū qꝛ 2° perihermē-
nias hec negatiua:bonū nō eſt malū eſt vera:qꝛ hec af
firmatiua eſt vera bonū eſt bonū:⁊ nō eſt ecōtra.tum
T.cō.16. qꝛ 4° metaphyſice notior eſt dictio q̄ꝫ oppoſita nega-
tio.ſi igr̄ de angelo cognoſciẜ qd nō eſt:de illo cogno-
ſcitur qd eſt.¶ Octauo pncipalr̄:qꝛ aut qdditas ſubē
imālis nō cognoſciẜ per ſe a nobis:qꝛ per ſe non cadit
ſub ſenſu:aut qꝛ nō contineẜ ſub qdditate mālí.Sed
nō ꝓpter pmū:qꝛ ſuba eſt per ſe itelligibilis:licꝫ nō ꝑ
ſe cadat ſub ſenſu:nec ꝓpter ſcḋꝫ:qꝛ qdditas rei mālis
nō eſt obiectū adequatū itellectus noſtri.¶ Nono.qꝛ
cognita ꝓpōne cognoſcunẜ termini illius:ſed Arꝫ.co-
gnouit iſtā:pmū itelligit ſeipm:⁊ iſtā:pmū eſt ſua vita
⁊ ſuū itelligere.ergo cognoſcat qd eſt:vel ꝓpoſitiōes il
Utrū ens dica-tur vniuoce ḋ deo ⁊ creatur] Scotus 4° meta.q.1. las ignorauit.¶ Cōtra ſcḋaꝫ parteꝫ none ꝯcloſionis in q̄
dꝛ:ꝙ nullum nomen vniuoce dꝛ de deo ⁊ creaturis:ar
guit Scotus ſup 4° metaphyſice multiplr̄ ſic.Conce-
ptus entis eſt vniuocus deo ⁊ oibꝰ entibꝰ.igr̄ ꝯclo illa
falſa:ꝯña nota eſt:ſed aſſumptū ꝓbat ſupponēdo duo
quoꝝ primū eſt:ꝙ cōceptus entis eſt vnꝰ in ſe:⁊ diſti-
ctus ab oibus alijs.Scḋm eſt ꝙ cōceptus entis ē rea-
lis.i.nō fabricatus ab itellectu ſumēdo conceptū obie
ctiue:⁊ nō i potētia ꝯcipiēte nec ꝑ actu eiꝰ.¶ Primū
autē iſtoꝝ ꝓbat multiplr̄.tū pmo.qꝛ de cōceptu entis
formaẜ primū pncipiū:qḋ nullo modo eſt diſtinguen
dum cū ſit certiſſimū.tū ſcḋo.qꝛ eſt obiectū vnius po-
tentie.ſ.itellectiue.tū tertio.qꝛ pōt eſſe mediū in ſyllo-
giſmo:qḋ nō eſt verū de multiplici.tū 4°.qꝛ nihil per
creaturā pōt ꝓbari de deo:cū in nullo ꝯuenirēt.tuꝫ 5°
qꝛ vnus habitus ſciētifici:cuius eſt habitꝰ metaphyſi-
ce obiectū vel ſubiectū vnū eſt.tū 6°.qꝛ nō plus cōue-
nirent duo entia in ente q̄ꝫ ens ⁊ nihil:cum nō eſſet ali
quod cōe vnū plus iſtis q̄ꝫ illis.tū 7°.qꝛ non adequaẜ
a quocūqꝫ cōceptu iferiori:vt pꝫ iducēdo.tū 8°.qꝛ ſeq-
tur ſubſtātia.ergo ens:ſed idē nō ſeqtur ad ſeipſuꝫ cuꝫ
nō habeat ordinē ad ſeipſum precise.in ꝯña aūt eſt or-
do.tū 9°.qꝛ cōceptus certus eſt alius a dubijs.de mul-
tis aūt certū eſt:ꝙ ſunt entia:ſed qualia ſunt dubitaẜ.
tū 10°.qꝛ ſi ꝯceptus entis nō eſſet vnus in ſe ⁊ diſtinctꝰ
ab alijs:ſemꝑ ſupponeret vel ṗdicaret alterū illoꝝ.Ħ
aūt eſt falſum:qꝛ cū dꝛ:deus contineẜ ſub ente:iſta eſt
vera:aut igitur accipiẜ ens creatū:⁊ tūc falſum eſt:aut
ens icreatū:⁊ tūc iterū falſum eſt:qꝛ cuꝫ ſolus deus ſit
icreatus:nihil aūt cōtineẜ ſub ſeipſo.tū 11°.qꝛ pma paſ
ſio verius ⁊ perfectiꝰ ineſt pmo ſubiecto:cui paſſio ineſt
q̄ꝫ alijs.ṗ poſterioꝝ.Sed vnū eſt paſſio entis ⁊ ſibi ꝑ ſe T.c.10.
eſt.4° meta.igr̄ conceptus entis eſt magis vnus:⁊ ſic T.cō.3.
ꝓbat pmū ſuppoſitum.¶ Iſta aūt argumēta alij po- Eadem ſub alia forma.
nunt ſub alia forma:licꝫ ſenſus ideꝫ ſit.Unde pmo ſic
arguūt.Cōceptus certus ⁊ dubius impoſſe eſt ꝙ ſit idē
alias cōtradictoria ineſſent eidē cōceptui.ſ.certū ⁊ in-
certū:ſed cōceptus entis pōt eſſe certus de deo:⁊ cōce-
ptus ꝓprius erit dubius:poſſum eniꝫ ſcire certitudina
liter ꝙ deus eſt:⁊ tñ dubitis eſſe qd ſit:vtrū.ſ.ignis vel
corpꝰ vel aliqs ſpūs.Circa hoc eniꝫ fuerunt opiniones
aliquoꝝ:qui tñ ꝯueniebāt:ꝙ deus eſt ens.Similr̄ cer-
ti ſumus ꝙ potētie aie ſunt entia:⁊ tñ dubitamꝰ vtruꝫ
ſint ipſa ſuba aie vel accidētia:⁊ ſi accidētia:vtrū qua-
litates vel reſpectus.ergo cōceptus entis alius eſt a cō
ceptu dei:⁊ alioꝝ decem predicamentoꝝ cōis:tñ illis.
¶ Secūdo.Illud qḋ iprimiẜ in itellectu pma ipreſ-
ſione eſt maxime vnū:qḋ patꝫ:qꝛ primū in vnoquoqꝫ
genere eſt maxie vnū:⁊ iterū ſi eſſent plura iam nō im
primerenẜ pmo:cū itellectus icipiat a cōioribꝰ:⁊ cōfu
ſioribus:vt pꝫ ṗ phyſicoꝝ:ſed ſm Auicēnā pmo meta- T.cō.2.3.4.
phyſice:res ⁊ ens ſunt que iprimunẜ intellectui pma i-
preſſione:qꝛ ſunt cōia oibus rebus:vnde ſunt ꝓriora
ad imaginādū per ſe:vt ibi dicit.ergo ens ⁊ res dicunt
maxie vnū cōceptū vniꝰ rōnis.¶ Tertio.Uniꝰ poten
tie vnū eſt obiectū ⁊ ſub vna formali rōne:potētie.n.
diſtinguunẜ per obiecta:potētia eni dꝛ relatiue ad obiꝫ:
multiplicato aūt vno correlatiuoꝝ multiplicatur reli-
quū:q̄re ipoſſe eſt ꝙ ſit vna potētia nō habēs vnū for-
male obiectū:ſed itellectꝰ eſt vna potētia:obiectū autē
eius eſt ens:qꝛ oē ens itelligi pōt ſub vna ꝓpria rōne
per ſe.g̊ ens hꝫ vnā formalē rōnē ſub qua ꝯtinebiẜ deꝰ
⁊ ois creatura:cum cadant oia ſub ſubiecto itellectus.
¶ Quarto.Uniꝰ ſciētie eſt vnicū ſubiectum ⁊ ſub vna
rōne formali:ſcientia eſt.n.vniꝰ generis ſubiecti partes
⁊ ꝓprietates habēns ṗ poſterioꝝ:ſed metaphyſica eſt T.c.41.
vna ſciētia:cuius ſubiectū eſt ens ſub ratione entis:vt
dicit phs 4° metaphy.vbi dicit Cōmētator ꝯmēto ṗ. T.cō.1.
ꝙ manifeſtū

ꝙ manifeſtū eſt per ſe eſſe aliquā ſciaȝ q̄ cōſiderat de
ente in eo ꝙ eſt ens. ergo ens hȝ vnā cōem rōneȝ deo
⁊ alijs que metaphyſicus tractat. ❡ Quinto. Quādo-
cūqȝ cōiungunt̄ due dictiones nō iportantes diuerſas
rōnes: tunc eſt nugatio dicēdo albus cādidus: ſed enti
poſſunt addi dictiones ſignificātes rōnes particulariū
entiū: vt dicēdo ens: qḋ eſt de⁹ ens ſubſtātia ens veꝝ ⁊
ſimilia. ergo rō entis eſt alia a rōne veri ⁊ boni ⁊ alioꝝ.
❡ Sexto. Nulla ṗdicatio eſt per ſe ⁊ artificialis in q̄
nō ṗdicat̄ dictio iportās aliū ꝯceptū a conceptu ſubie
cti. Iſta eniȝ nō eſt per ſe hō eſt hō aut ſortes eſt ſortes
nec in aliquo modo dicēdi per ſe: vt pȝ: eſt. n. iartificia
lis ⁊ nihil faciēs ſcire: ſed hec ꝓpoſitio eſt per ſe: de⁹ eſt
ens: ⁊ ſimil'r hec: ſubſtātia eſt ens: ⁊ quelibȝ facit aliqd
ſcire. ergo cōceptus eſt alius a cōceptib⁹ alioꝝ. ❡ Se-
ptimo. Dicēdo ſic. de⁹ eſt ens: ſubſtātia eſt ens: aut ṗdi-
catur ſola vox: aut ṗdicat̄ cōceptus dei de deo: ⁊ ſub-
ſtantie de ſubſtātia: aut ṗdicat̄ aliqs cōceptus cōis oī-
bus reb⁹: ſed clarū eſt: ꝙ nō ṗdicat̄ ſola vox: q2 predi-
catio nō fit rōne vocū: ſed rōne cōceptuū: ⁊ iterū pro-
poſitio erit falſa: q2 de⁹ non eſt vox. ❡ Et ſi dicat̄ ꝙ ſi-
gnificatū entis predicat̄ vt ſit ſenſus: deus eſt vnuȝ de
ſignificatis per hoc nomē ens: tūc nō erit ꝑ ſe: q2 ſigni-
ficari nō ineſt deo per ſe: imo per accidens ex tpe. Nec
pōt dici: ꝙ ṗdicet̄ ipſemet cōceptus dei vt nihil aliud
ſit dictū de⁹ eſt ens q̄ȝ deus eſt de⁹: tūc eniȝ eſſet iartifi
cialiter dictū: ⁊ nihil faciēs ſcire. Nec pōt dici ꝙ ṗdicē
tur rōnes oīum rerū: q2 ꝓpoſitio eſt falſiſſima: rediret
eniȝ dogma ipi9 Amalrici dicētis: ꝙ deus erat oīa. ḡ re
linqtur ꝙ ṗdicet̄ cōceptus cōis alius a conceptu dei ⁊
oīum alioꝝ. ❡ Octauo. Oīs ꝓpoſitio eſt ambigua ⁊ i-
certa: in qua ponit̄ termin⁹ multiplex nō dicēs vnā ra-
tionē: talis. n. diſtinguēda eſt vt ambigua ⁊ equoca: vt
Cap. 5°. pȝ p̄ ⁊ 2° elenchoꝝ. ſed hec ꝓpoſitio de quolibȝ eē ⁊ nō
eſſe nō eſt ambigua: ⁊ incerta cū ſit ṗmū ṗncipiū: ⁊ ma
xime notū. In ea vō ponit̄ eē ꝙ ſignificat idem enti. ḡ
vnū ⁊ ens nō dicunt̄ multipl'r: imo ſignificāt vnā rō-
nem. ❡ Nono. Nō oīs ꝓpoſitio eſt diſtinguēda ⁊ mul
tiplex: alias nō eēt aliqua demōſtratio: ſed in oīb⁹ eſſet
paralogiſm⁹ equocationis: ſed in omni ꝓpoſitione po-
nitur ens vel eqpollēs: vt dicēdo homo eſt aīal homo
eſt albus: imo ly ens a quo dr̄ ens nō eſt dictio multi-
plex: ſed iportat vnū cōceptū. ❡ Decimo. Multiplici
tas ⁊ equocatio tollit cōtradictionē: vnde canis latrat
⁊ canis nō latrat: nō eſt ꝯtradictio: q2 pōt referri ad di-
uerſa: ſed cōtradictio eſt iter ens: ⁊ nihil: ⁊ iteꝝ de quo-
libet ṗdicat̄ eē vel nō eē: ſicut cōtradictoria. ergo eē ⁊
ens nō ſunt dictiones multiplices: ſed iportātes vnuȝ
cōceptū. ❡ Undecimo. Poſſe eſt eē impoſſe eſt eē ſūt
ꝯtradictoria: ſed nō eēnt cōtradictoria ſi eē iportaret
multos cōceptus: q2 in ṗmo poſſet teneri pro vno: ⁊ in
ſcḋo ꝓ alio. ergo eē nō iportat plures cōcept⁹. ❡ Duo-
decimo. Illud qḋ hȝ ꝓprias paſſiones ⁊ accidētia eē̄n
tialia hȝ ꝓpriā rōnem: paſſiones eniȝ nō ſunt de rōne
ſubiecti: imo ſunt extra eā: q̄uis ecōtra ſubiectū ſit in-
tra rationē paſſionū: ſed ens hȝ ꝓprias rōnes ⁊ accidē-
tia per ſe: que Cōmētator vocat eē̄ntialia. ergo hȝ pro-
priā rationē diſtinctā a paſſionib⁹ ſuis. ❡ 13°. Ultime dif
ferētie ſunt ṗmo diuerſe nec habētes aliqd cōe: ſi eniȝ
habēt aliqd cōe: tūc aliquo mō cōueniūt ⁊ aliquo mō
differūt: ⁊ ſic nō ſunt ṗmo diuerſe: vnde ꝓcedit̄ in infi
nituȝ: vel eſt deuenire ad aliquas differētias in nullo
cōueniētes: ſȝ ſi ens icluderet̄ formal'r in ꝯceptu illa-
rū differētiaꝝ ille haberēt aliqd cōe: in quo ꝯuenirēt.
ergo neceſſe eſt aliqua reperire: que ſint extra rōnem
formalē entis: ergo ens dicit aliquā rōnē cōeȝ ab alijs
diſtinctā. ❡ 14°. Queſtio ſi eſt alia a qōne qd eſt: vt pȝ
2° poſterioꝝ: ſȝ qō ſi eſt q̄rit de gnāli ꝯceptu entis quo Lec. p°.
ſuppoſito qō qd eſt q̄rit vltra de ſpālib⁹ rōnib⁹ vtruȝ. ſ.
ſit ſubſtātia vel accidēs hō vel aſinus. ergo ꝯcept⁹ en-
tis cōis eſt alius a ꝯceptib⁹ ꝑticularib⁹. ❡ 15°. Hec ꝓ-
poſitio eſt vera: ſuba eſt magis ens q̄ȝ accidēs. nā ph'us
eā ponit 7° metaphyſice: aut igit̄ hic fit ꝯparatio ſube T. c. 14.
⁊ accidētis in ordine ad ſolā dictionē: aut in ordine ad
ꝯceptus ſube ⁊ accidētis ꝓprios: aut in ordine ad cōce
ptuȝ cōem. Sed nō pōt dici ꝙ in ordine ad dictionē:
q2 tūc qō erit nulla ⁊ de voce: ⁊ tñ ph's ſciētifice deduc̄
ꝙ ſuba eſt ṗncipale ens ⁊ magis ens in trib⁹. ſ. diffōne
cognitiōe ⁊ tpe: vt pȝ 7° meta. Nec pōt dici ꝙ fiat ꝯpa
ratio ſub ꝯceptib⁹ ꝓprijs quia tūc nihil eſt aliud dictu
niſi ꝙ ſuba eſt magi ſuba q̄ȝ accidēs ſit accidēs: imo ꝓ
poſitio eēt falſa: q2 eque accidēs eſt accidēs: ſicut ſuba
eſt ſuba. ergo relinqt̄ ꝙ fiat ꝯparatio penes ꝯceptum
cōeȝ. ❡ 16°. Qō vna q̄rit vnū de vno: ſed qō an eſt: eſt
vna ḡ q̄rit vnū ꝯceptū importatū per eſſe. igr̄ ens dicit
vnū ꝯceptū. ❡ 17° Cōcept⁹ quo aliq̄ ꝯueniunt nō eſt
idē cū ꝯceptu quo differūt: ſed hō ⁊ albedo ꝯueniūt in
ente: differūt aūt per ꝯceptum ſube ⁊ accidētis ⁊ oīum
alioꝝ. ergo ꝯcept⁹ entis eſt alius a ꝯceptib⁹ ꝓprijs oīuȝ
alioꝝ. ❡ 18°. Omni paſſioni corrñdet aliqḋ ſubiectuȝ
adequatū: vt pȝ p̄ poſterioꝝ: ſed trāſcēdentib⁹ nō corre T. cō. 9.
ſpōdet aliqḋ ſubiectū correſpondētia adequata. ḡ ne-
ceſſe eſt ponere aliqḋ cōe decē ṗdicamētis cui iſint trā
ſcēdētia: ſicut ſubiecto adeq̄to: hoc aūt nō pōt eſſe niſi
ens. igr̄ ⁊c̄. ❡ 19°. Magis differūt ens reale ⁊ ens rōis
q̄ȝ deus ⁊ decē ṗdicamēta: que ſunt vere realia: ſed rei
reali: ⁊ rōnis pōt eē vn⁹ ꝯcept⁹ cōis: vt pȝ: q2 poſſum eē
certus: ꝙ ſilitudo dicit vnū ꝯceptū: ⁊ tñ eē dubi⁹ vtruȝ
ſilitudo ſit qd reale vl' rōnis. ḡ multo forti⁹ deo ⁊ crea-
turis erit vn⁹ ꝯceptus cōis. ❡ 20°. Si illud qḋ min⁹ vi
detur ieſſe ieſt: ⁊ illud qḋ magis: ſed minus vr̄ ꝙ aliqd
aliud eſſet cōe deo ⁊ creature q̄ȝ ens: ⁊ tñ cōe eſt deo ⁊
ſube: qḋ vtrūqȝ eſt aliqd abſolutū. Itē cōe eſt p̄nitati
diuine ⁊ p̄nitati Ade: ꝙ vtraqȝ eſt relatio. Iteȝ cōe eſt
deo ⁊ hoī: ꝙ vtrūqȝ eſt hoc aliqd ⁊ ſubſiſtens. ḡ multo
forti⁹ ens vel conceptus entis erit cōis deo ⁊ creature.
❡ 21°. Cōſtat ꝙ de deo habet̄ aliqs ꝯcept⁹ non ſimpl'r
ſimplex: vtpota deus eſt act⁹ purus: ens infinitū ⁊ ſimi
les: q̄ro igit̄ de cōceptu illo iportato per actū cui attri-
buit̄ purū: ⁊ de ꝯceptu entis cui attribuit̄ ifinitū: vtrū
ſit ſolius dei an ſolius creature: aut cōis deo ⁊ creature
Nō ſolius dei: q2 tūc erit ſimpl'r ſimplex: ⁊ eque erit ꝓ-
priuȝ dei eē ens: ſicut eē ens ifinitū: qḋ nullus pōt dice
re. Nec ſolius creature: q2 tunc nullo mō ꝯpeteret deo
relinqtur ḡ ꝙ ſit cōis deo ⁊ creature. ❡ 22°. Cōſtat ꝙ
ex creaturis habet̄ aliqs ꝯcept⁹ poſitiuus de deo: alias
viator nihil cognoſceret de deo: iſte igit̄ cōceptus poſi-
tiuus: aut eſt in creaturis formal'r: aut virtual'r: nō eni
aliter poſſet ibi aſſumere itellect⁹: ſed nō pōt virtual'r
in creaturis eē: q2 tūc eēt ignobilior ꝯceptib⁹ creatura-
rū: relinqtur ergo ꝙ ille conceptus ſit formal'r in crea
turis: ⁊ ꝑ ꝯñs vni⁹ rōnis formalis in deo ⁊ in eis. ❡ 23°
Hec ꝓpoſitio eſt vera: de⁹ eſt ens ifinitū: querendū eſt
igit̄ de hac determinatiōe ifinitū vtruȝ denominet: ⁊
determinet aliquē ꝯceptū: aut ſolā dictionē: nō pōt di-
ci ꝙ ſolā dictionē: q2 nulla dictio eſt infinita. ḡ neceſſe
eſt dicere ꝙ aliquē ꝯceptū: aut igit̄ ꝯceptū ꝓpriū deo:
aut ꝯceptū cōeȝ deo ⁊ alijs: nō ꝓpriū deo: q2 illū eūdē
ꝯceptū determinat infinitū cum dr̄ ens ifinitum: queȝ
determiat cum dr̄ ens finitū. ergo neceſſe eſt dicere ꝙ.

determinet cōem cōceptū. ¶ 24°. Iſta ꝓpoſitio ē neceſſaria: i qua idē ꝑdicaẜ de ſe. Iſta eniꝫ eſt neceſſaria ceſar eſt ceſar: ſed ꝓpoſitio in qua ꝑdicatur ens vel eſt: nō ſemꝑ eſt neceſſaria. Iſta eniꝫ eſt cōuertibilis ceſar eſt. ergo eſt. qḋ predicaẜ hic non predicaẜ pro cōceptu ceſaris. clarum eſt auteꝫ ꝙ nec pro ꝯceptu accidentis nec alteri⁹ rei. ergo neceſſe eſt ꝙ ꝑ cōi ꝯceptu ꝑdiceẜ. ¶ 25°. Omnib⁹ illis pōt poni vna intentio ⁊ cōceptus cōis per itellectū: que iter ſe aſſimilanẜ: vlia enim apō Ar. ſumunẜ ex ſingularib⁹ per intellectū: qui ꝯſiderat iter ea ſimilitudinē ⁊ ponit ea vnā intentionē: vt dicit Cōmētator: ſꝫ de⁹ ⁊ decē ꝑdicamēta: ⁊ vlr oē qḋ eſt hꝫt aliquā ſimilitudinē: oīa eniꝫ ꝯueniūt in eē: ⁊ iterū magis cōueniūt deus ⁊ roſa q̄ꝫ de⁹ ⁊ chimera. ergo ratiōe iſti⁹ ꝯueniētie itellect⁹ poterit ab eis abſtrahere vnum cōeꝫ ꝯceptū. ¶ Cōfirmaẜ: qꝛ q̄cūq̄ ꝯueniūt in aliquo cōi ꝯueniūt: ſed de⁹ ⁊ roſa plus ꝯueniunt q̄ꝫ deus ⁊ chimera cū deus ⁊ roſa ſint entia: chimera vō nō eſt. ergo deo ⁊ roſe eſt aliqs cōis ꝯceptus iportatus per ens. Et ſic ex oībus iſtis pꝫ: qḋ ꝑmo ſupponebaẜ. ¶ Secūdūꝫ aūt ſuppoſitū Scotus vbi ſupra hic ꝓbat: tū qꝛ ꝯcept⁹ entis: vt ſic eſt obiectū ſciētie realis. ſ. metaphyſice. tūꝫ ſcḋo. qꝛ nulla potētia fabricat ſibi obiectū apprehēſionis primariū. qḋ pꝫ iductione ⁊ rōne: qꝛ vt ſic precedit

T. cō. 33. potētiā ⁊ eius actū ex ſcḋo de aīa. tū 3°. qꝛ bonuꝫ qḋ eſt paſſio entis nō eſt in aīa ſubiectiue: ſed ſubiectū nō eſt minoris entitatis ſua paſſione. tū 4°. qꝛ reali⁹ cōuenit ſub̄a cū accidēte q̄ꝫ chimera: qḋ patet: qꝛ ꝑter quēcū q̄ actū itellect⁹ illa duo ꝑma ſunt entia ⁊ 3ᵐ nō ens. tū 5°. qꝛ ſi enti inquātū ens repugnet ꝯceptus realis accipiēdo ly inquātū reduplicatiue. tūc repugnaret cuilibꝫ en

T. 5°. ti: ꝯn̄s eſt falſum: tenet ꝯn̄a ex ſcḋo prioꝝ. Si iuſtitia eſſet bonū in eo: qḋ bonū iuſtitia eſſet omne bonū. tūꝫ 6°. qꝛ nō reale nō icludiẜ per ſe in reali cuꝫ ſint oppoſita: ſed cōceptus entis per ſe icludiẜ in alijs cū prediceẜ

Arguit ad pncipale itētum. in qd. igiẜ. ⁊ ſic ꝓbat ſcḋꝫ ſuppoſitū. ¶ Iſtis aūt ſuppoſitis ꝓbat 3ᵐ. ſ. ꝙ ꝯceptus entis ſit vniuocus deo ⁊ ceteris entib⁹. tū ꝑmo qꝛ hꝫ vnū nomē cōe: ⁊ ẜꝫ idē nomē hꝫ eādē rōnē cōem ex ꝑcedētib⁹: qꝛ nō ſoluꝫ vocaliter: ſed ēt realr de⁹ eſt ens ⁊ creatura ſilr. tū 2°. qꝛ vnica diſtributiōe diſtribuiẜ ens pro deo ⁊ creatura dicēdo oē ens. hoc aūt nō eſt verū in equocis: nec in analogis. tū 3°. qꝛ qcqd repugnat deo ẜm ꝙ ens repugnat creature ẜm ꝙ ens ⁊ ecōuerſo: hoc aūt nō eēt veꝝ niſi rōne vniuocatiōis ⁊ vniformitatis ipſi⁹ entis in eis. tū 4°. qꝛ nulluꝫ equocū ſeu analoguꝫ ꝓprie multiplicaẜ ad multiplicationē ſuoꝝ ſignificatoꝝ: ens aūt multiplicaẜ etiā ꝓprie: vt cū dr̄ de⁹ ⁊ creatura ſunt duo entia: ⁊ duo predicamēta duo entia. tū 5°. qꝛ ꝯcept⁹ entis ẜm qdditatē ꝓpriā eſt cōis ⁊ cōicabilis qdditatiue plurib⁹ dubijs. ḡ nō eſt illis vniuocis. aſſūptū pꝫ. nā ꝯceptus entis eſt primo notus ⁊ notiſſim⁹ notitia diſtincta: dubiū aūt eſt ō plurib⁹: vtruꝫ ſint ſub̄a vel accidēs: qbus eſt cōis ⁊ cōicabilis qdditatiue cōceptus entis. tū 6°. qꝛ oē qḋ hꝫ qd eſt vniuocū: qꝛ ꝑdicari in qd dicit rōnē qdditatiuā: ſed ens hꝫ qd: vt pꝫ ex ꝑmo ⁊ ſcḋo ſuppoſitis. tū 7°. qꝛ 3° ⁊ 4° metaphyſice ens nō eſt genus: qꝛ eſt de itellectu cuiuſlibet: ſed ſi nō eſſet vniuocū poſſet eſſe extra itellectum aliquoꝝ. igiẜ ens eſt vniuocum.

Ad argumenta cōtra primā cōcluſionē dictum ꝑmitto: qd itelligo per rōnē entis vel boni aut alicui⁹ alteri⁹. Sciēdūꝫ eſt ꝙ ẜꝫ ſctm̄ Tho. ꝑ cōtra Gēntiles ca. 54°. (Intellect⁹ per ſpēm rei formatus itelligēdo format in ſeipſo quādaꝫ intētionē rei intellecte: que eſt ratio ipſi⁹ quā ſignificat diffinitio: ⁊ hoc qdem eſt neceſſarium: eo ꝙ itellectus intelligit indifferenter rem abſentē ⁊ preſentē: in quo cū itellectu ꝯuenit imaginatio: ſed itellect⁹ hoc ampli⁹

Imaginatio ⁊ intellectus dña. hꝫ: ꝙ ēt itelligit rem ſeparatā a cōditionib⁹ mālib⁹ ſine qb⁹ in rerū natura nō exiſtit: ⁊ hoc nō poſſet eſſe niſi itellectus predictā intētionē ſibi formaret: hec aūt intentio itellecta cū ſit quaſi termin⁹ itellectualis operationis eſt aliud a ſpē itelligibili: que facit itellectum in actu quā opꝫ ꝯſiderari: vt itellectualis opationis ꝑncipiū: licꝫ vtrūq̄ ſit itellecte rei ſimilitudo. Per hoc eniꝫ ꝙ ſpēs itelligibilis: que eſt forma itellect⁹: ⁊ intelligendi ꝑncipiū eſt ſimilitudo rei exterioris: ſeqtur ꝙ itellectus intentionē formet illi rei cōſimilē: qꝛ q̄le eſt vnūquodq̄ talia operaẜ: ⁊ ex hoc ꝙ intētio itellecta eſt ſimilis alicui rei: ſeqtur ꝙ itellect⁹ formādo hui⁹ intētioneꝫ rem illā itelligat.) Hec ille in forma. ¶ Itē ꝑ ſen. diſ. 2. q. 1. arti. 3° dicit. (Ratio (inquit) ẜm ꝙ ſumiẜ in ꝓpoſito: nihil aliud eſt: q̄ꝫ illud qḋ itellectus apprehēdit de ſignificatione noīs alicuius: ⁊ hoc: in his que diffinitionē hn̄t: eſt ipſa rei diffinitio ẜm ꝙ dicit phs 4° me

T. c. 28. taphyſice. Rō quā ſignificat nomē eſt diffinitio. Sed

Quedā hn̄t rōnē q̄ nō diffiniri pūt. quedā dicunẜ habere rōnē ſic dictā: que nō diffiniunẜ ſicut quātitas ⁊ qualitas ⁊ hm̄: que nō diffiniunẜ: qꝛ ſūt genera generaliſſima: ⁊ tn̄ rō q̄litatis eſt illud qḋ ſignificatur noīe qualitatis: ⁊ hoc eſt illud ex quo q̄litas hꝫ ꝙ ſit q̄litas: vnde nō refert vtrū illa que dicunẜ habere rōnē habeāt diffinitionē aut nō. Et ſic pꝫ ꝙ rō ſapiētie: que de deo dr̄: eſt illud qḋ cōcipiẜ de ſignificatione hui⁹ noīs: q̄uis ipſa diuina ſapiētia nō poſſit diffiniri: nec tn̄ hoc nomē rō ſignificat ipſam ꝯceptionē: qꝛ hoc ſignificaẜ per nomē ſapiētie vel per aliud nomē rei: ſꝫ ſignificat ꝯceptiōis hui⁹ intētionē: nō. n. hoc dr̄: qꝛ ipſa intētio quā nomē rōnis ſignificat ſit in re: aut etiā ipſa cōceptio cui cōuenit talis intētio ſit in re extra aīaꝫ cū ſit in aīa: ſicut in ſubiecto: ſed dr̄ eſſe in re inquātū in re extra aīam eſt aliqd qḋ reſpōdet cōceptioni aīe: ſicut

Cōcept⁹ ad rē ꝑ ipꝫ ſignificatā tripliciter ſe hr̄e pōt. ſignificatū ſigno. Unde ſciēdū ꝙ ipſa conceptio itellectus tripl'r ſe hꝫ ad rem extra aīam. Aliqn̄ enim ħ qḋ itellectus cōcipit eſt ſimilitudo rei exiſtētis extra aīaꝫ ſicut hoc qḋ ꝯcipiẜ hoc noīe hō: ⁊ talis ꝯceptio itellect⁹ hꝫ immediate fundamētū in re: inquātuꝫ res ipſa ex ſua cōformitate ad itellectū facit ꝙ itellect⁹ ſit verus: ⁊ ꝙ nomē ſignificās illū itellectū ꝓprie dicaẜ de re. Aliqn̄ aūt hoc qḋ ſignificat nomē nō eſt ſimilitudo rei exiſtētis extra aīam: ſed eſt aliqd qḋ ꝯſeqtur ex modo itelligendi rē que eſt extra aīaꝫ: ⁊ hm̄ ſunt intētiones q̄s itellectus noſter adiuenit: ſicut ſignificatū hui⁹ genus non eſt ſimilitudo alicui⁹ rei exiſtētis extra aīam: ſed in ħ ꝙ itellectus itelligit aīal: vt in plurib⁹ ſpēbus attribuit eī intētionē generis ⁊ hui⁹ intētionis: licꝫ ꝓximuꝫ fundamētū nō ſit in re: ſed in itellectu: tn̄ remotuꝫ fundamentū eſt res ipſa: vnde itellectus nō eſt falſus q hm̄ itentiōes adiuenit: ⁊ ſimile eſt de omnib⁹ alijs: que ꝯſequunẜ ex modo itelligēdi: ſicut eſt abſtractio mathe⁹ ⁊ hm̄. Aliqn̄ vero illud qḋ ſignificatur per nomē nō hꝫ fundamentū in re: neq̄ proximū: neq̄ remotum: ſicut ꝯceptio chimere: qꝛ neq̄ ē ſimilitudo rei extra animā: neq̄ cōſequitur ex modo itelligēdi rem aliquā nature ⁊ iſta cōceptio eſt falſa: vnde patꝫ: ꝙ ratio dr̄ eſſe in re: inquātum ſignificatū nominis cui accidit eſſe rationē eſt in re: ⁊ hoc cōtingit ꝓprie quādo cōceptio intellectus eſt ſimilitudo rei.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ quid intelligo per rationē: per intentionem: per cōceptioneꝫ entis. Eandē ponit ſententiam ꝑma parte. q. 5. articu. 2° q. 13. articu. 4. q. 34. artic. ꝑ. Idem in queſtionibus de

potētia

potētia dei.q.7.arti.p̊ ⁊ 6⁰.⁊.q.9.arti.5⁰.Itē de veritate
Alr⁹ modus ſumēdi rōē
q.3.arti.2.⁊.q.5.p totū.Sciendū tñ ꝙ rōnē qñqꝫ aliter
accipit:ſicut cū dr̄ hoc eſt ratio agēdi ⁊ hꝫ: vocans rō/
nem pncipiū quo actiuum vel formale. Rationē etiā
quādoqꝫ ſed raro vocat ipſam qdditatē rei:quā expli/
cat diffinitio:ſicut eſt humanitas. ¶ Iſtis pmiſſis dr̄
ad pmū cōtra primā cōcluſionē:ꝙ cōceptus entis co/
incidit in idē cum alijs cōceptionib⁹ aliquo addito:oēs
eniꝫ ꝯceptus aliqd addit ſupra cōceptū entis:qḋ oſten
dit ſctūs Tho.de veritate.q.i.arti.p̊.vbi ſic ait. (Illud
qḋ itellectus pmo cōcipit quaſi notiſſimū ⁊ in qḋ oēs
cōceptiones reſoluit eſt ens:vt Auicēna dicit pmo ſue
metaphyſice.Unde opꝫ ꝙ oēs alie cōceptiones intel/
lectus accipianṫ ex additione ad ens:ſed enti non pōt
addi aliqua natura extranea per modū quo dr̄ia addi
tur generi:vel accidēs ſubiecto:qꝛ quelibet natura eſt
T.cō.io.
eſſentialiter ens:vnde ⁊ phūs 3⁰ metaphyſice pbat ꝙ
ens nō eſt genus:ſed ſm hoc aliqua dicunṫ addere ad
ens vel ſupra ens inquātū exprimūt modū entis: qui
entis noīe nō exprimitur qḋ ꝯtingit dupľr:vno modo
vt modus expreſſus ſit aliquis ſpālis modus entis:ſūt
enim diuerſi gradus entitatis ſm quos accipiuntur di/
uerſi modi eſſendi:⁊ iuxta hos modos accipiuntur di/
Quō ſe hēat ſubā ad ens.
uerſa genera rerū:ſubſtantia enim nō addit ſupra ens
aliquā differētiam:que ſignificet aliquā naturā ſuper/
additā enti:ſed nomine ſubē exprimitur ſpālis mo/
dus eēndi.ſ.per ſe ens:⁊ iſto mō addūt ad ens alia trā/
ſcendentia.) Hec ille in forma.(Similē ſniam ponit
q.21.arti.p̊.vbi dicit:ꝙ decē genera addunt ad ens per
modū cōtrahēdi ⁊ determinādi:ſicut homo addit ad
animal:nō ita ꝙ ſit aliqua res in homie que ſit penit⁹
extra eſſentiā animalis:alias oporteret dicere:ꝙ nō to
tum quod eſt homo eſſet animal:ſed animal eſſꝫ pars
hominis:ſed animal per hominē contrahitur: qꝛ illud
qḋ actualiter ⁊ determinate ꝯtinetur in rōne hominis
implicite ⁊ potētialiter cōtinetur in ratione animalis.
Quid pdicamēta ⁊ quid trāſcēdentia enti addunt.
Per hunc ergo modū decem predicamēta addunt ad
ens:nō quidē accidēs aliquod nec aliquā differētiam
que ſit extra eſſentiā entis:ſed determinatū modū eſ/
ſendi qui fundatur in exiſtētia rei:bonū autem ⁊ alia
tranſcēdētia addūt aliquid ſuper ens:nō aliquid rea/
le per modum cōtrahētis:ſed aliquid qḋ eſt rationis tm̄
ſiue ſit negatio vt vnū:qḋ addit negationē diuiſionis:
ſiue ſit relatio rōnis ſm quā illud dicitur ad aliquid
referri a quo nō depēdet:ſicut bonū ⁊ verum:que ſup
intellectū entis addunt rationē perfectiui ipſius intel/
lectus vel rei extra.) Hec ille. ¶ Ex qbus patet:ꝙ alij
cōceptus addūt aliquid ad cōceptum entis.Et cū di/
cit arguēs ſi addūt aliquid addūt ens:dico ꝙ addūt il
lud:qḋ eſt ens:ſed nō ſub ratione entis:ſed ſub alia ra/
tione determiatiori ⁊ actualiori. Nec eſt incōueniens
ꝙ aliquis cōcept⁹ ſic addat ens enti illo modo quo ali
quid repreſentatū in particulari additur ſibipſi repre
ſentato in cōfuſo:addūt igitur nō aliud ſignificādo: ſꝫ
aliquo modo.ſ.explicatius exprimēdo:qḋ cōceptu en/
tis implicite deſignatur. ¶ Ad ſcḋꝫ negatur maior:cō
ceptus enim entis eſt abſolutus:vt expreſſe ponit ſctūs
Tho.5⁰ de veritate.q.21.artic.p̊ ad primū vbi dicit ꝙ
ens dr̄ abſolute:ſed bonū ſuperaddit habitudinē cauſe
finalis:nec hoc phibꝫ quin cōceptus entis vel ens di/
uidatur in abſolutū ⁊ reſpectiuū.dico igitur ꝙ maior
Abſtrahe ab oppoſitis differētijs dupliciter.
eſt falſa. ¶ Sciēdum etiā ꝙ aliquā rationē abſtrahe
re ab oppoſitis differētijs pōt itelligi dupliciter. Prio
modo ꝙ nulla illarū per ſe primo modo conuenit tali
rationi:⁊ illo modo ratio entis abſtrahit ab abſoluto ⁊
reſpectiuo.ſcḋo modo:qꝛ nulla taliū differētiarū illi ra
tioni cōuenit per ſe nec per accidēs:⁊ ſic maior dicti ar
gumēti eſt falſa.Et ad pbationē dico ꝙ ppoſitio ibi
aſſumpta falſa eſt.ſ.ꝙ ſi cōceptus diuiſus per aliquas
differētias dicit aliquā vnam rōnē:illam opꝫ eē indif/
ferētem ⁊ mediam per abnegationē īter illas iſto mo/
do:loquēdo precipue de ꝯceptu:qui licꝫ diuidatur op/
Quō ſe abſtrahūt: q nō cōueniūt ſub alitro abſtra cto.
poſitis differētijs ⁊ imediatis:pōt tamē accipi ad vnā
illarum vt ſuperior ⁊ cōior:⁊ ſimiľr vt iferior ad illam
ſicut manifeſte patꝫ de cōceptu vel intētione vniuer/
ſalis:poteſt eniꝫ ille ꝯceptus accipi vt ſuperior ad illō
vniuerſale:qḋ eſt genus:⁊ vt inferior ad illud:vnde ge
nus eſt vno modo ſuperius vniuerſali:⁊ alio modo iſe
rius.nam vľe continet ſub ſe genus:ſpēm:differētiam:
pprium ⁊ accidēs tāqꝫ iferiora ſe:⁊ quaſi ſpecies ſuas.
Similiter genus ſub ſe vľe cum oīa genera ſint iferio/
ra ad hoc ꝙ dico genus modo vniuerſale eſt quoddā
de numero oīum generū:⁊ pꝫ:ꝙ vniuerſale dicit vnā
rationē ⁊ vnū cōceptum:licꝫ diuidatur per illa quinqꝫ
ſupradicta:⁊ nō ſit dare vľe medium per abnegationē
ita in ppoſito:ratio entis diuidiṫ per abſolutū ⁊ reſpe
ctiuū:tamē rō entis pōt accipi vt ſuperior ad abſolu/
tum:qꝛ omne abſolutū eſt ens ⁊ nō ecōtra:ſimiľr abſo
lutum pōt accipi vt ſuperius ad rationē entis:oīa eniꝫ
abſoluta cōtinētur ſub hoc cōmuni abſolutū:ratio aūt
entis eſt de numero abſolutorū:nō igitur aliquid phi/
bet ens habere vnā rationē:licꝫ diuidatur per abſolu
tum ⁊ reſpectiuū quaſi per differētias oppoſitas ⁊ ime/
diatas. Nec ſimiľr eſt incōueniēs ꝙ cōceptus entis di/
uidatur per ens in aīa ⁊ ens extra animā tāqꝫ per ꝯtra/
dictoria:⁊ tñ ꝯceptus entis eſt ens in aīa.De iſto nēpe
modo arguēdi poſſunt dari ifinite inſtātie.nam illius
argumēti fundamētum in hoc ſtat:ꝙ nullus ꝯceptus
diuiſus per aliquas differētias ſi ſit vn⁹ vel dicēs vnā
rationē icidit in aliquā illarū. Hec aūt maxima mul/
tas habꝫ iſtātias pſertim in ſecūdis itētionibus:vt eſt
exēplificatum de intētione vniuerſalis ⁊ intētione ge
neris. Itē recipio illum cōceptū:qualitas quā format
itellectus cōſtat ꝙ ille diuiditur in qualitatē corpora/
lem ⁊ ſpūalem:⁊ tamē iſte cōceptus qualitas icidit in
vnam partē diuiſionis:eſt enim qualitas ſpūalis:⁊ ſic
de multis alijs exēplis.Dico igitur ꝙ nullus cōceptus
vnus diuiſus per aliquas differētias icidit in aliquam
illarū tāqꝫ iferius ſub ſuperiori niſi talis cōceptus ſup
ſe reflectatur:ſicut eſt cōceptus entis:conceptus quali
Cōcept⁹ reflex⁹ tāqꝫ ſuperior ſit ꝯtinet tñ ſub iferiori.
tatis:cōceptus accidētis ⁊ multorū alioꝝ:cōceptus.n.
entis reflectitur ſupra ſe: qꝛ ſignificat ſe ⁊ oīa alia: ſiľr
cōceptus qualitatis ſignificat oēs qualitates:⁊ ipſe eſt
quedā qualitas:⁊ in talibus vnus conceptus eſt iferior
ad ſeipſum:ꝯceptus eniꝫ entis:vt eſt ſignū eſt ſuperior
ad ſe vt eſt res:vel ſm alios ille cōceptus ſumptus ſi/
gnificatiue eſt ſuperior ad ſe vt extat materiaľr: nimi/
rum ergo ſi talis ꝯceptus ſit iferior ad vnā de differen
tijs diuidētib⁹ ipſum:inferior quidē vt ſumitur pro ſe:
ſuperior aūt vt ſumitur pro illis:que naturaľr repſen/
tat in tota ſua latitudine. ¶ Ad tertiū dr̄:ꝙ aliqua eē
Primo diuerſa dupľr.
primo diuerſa poteſt contingere dupliciter:vno modo
qꝛ in nullo reali cōueniunt:nec in aliqua forma vnitiuo
ce ab ipſis participata:nec habēt pprie differētias: q/
bus adinuicē ſub illo cōi diſtinguātur:⁊ ſic cōceditur:
ꝙ decē predicamēta ſunt primo diuerſa:vt ponit ſctūs
Tho.pmo cōtra Gētiles cap.71.vbi ſic dicit. (Prima
que ſeipſis diſtinguūtur mutuo negationē includūt:ra
tione cuius negatiue ppoſitiones in eis ſunt imediate
vt nulla quātitas eſt ſubſtātia.) Hec ille. ¶ Alio mō

de intellectu anime oportet vti vt principio ad ea que de ſubſtantijs ſeparatis cognoſcimus: non autẽ oportet ꝙ ſi per ſciẽtias ſpeculatiuas poſſumus peruenire ad ſciendum quod quid eſt de anima noſtra: ꝙ etiã ad cognoſcendũ: quod quid eſt de ſubſtantijs ſeparatis ꝑ hmõi ſcientias deuenire poſſumus: naꝫ intelligere noſtrũ per quod peruenimus ad cognoſcendũ de aĩa nr̃a quid eſt: multũ eſt remotũ ab intelligẽtia ſubē ſeparate: põt tñ per hoc qđ ſcitur de aĩa noſtra quid eſt: pueniri ad ſciendũ aliqđ genus remotũ ſubarũ ſeparatarũ: qđ non eſt earũ ſubas intelligere.) Hec ille. Ubi notãter dicit genus remotũ: q2 ſicut ponit prima pte. q. 88. arti. 2° ad quartũ. Nihil põt cognoſci a nobis de angelis ſꝫ rationẽ ſpeciei coꝝ. Ait enĩ ſic. (Subē imateriales create quidẽ in genere nãli nõ cõueniunt cũ ſubſtãtijs mãlib⁹: q2 nõ eſt in eis eadẽ rõ potentie ⁊ materie: cõueniunt tñ cũ eis in gñe logico: q2 etiaꝫ ſubē imãles ſunt in pdicamẽto ſubē cũ earũ quidditas nõ ſit earuꝫ eſſe: ſed deus nõ cõuenit cũ rebus mãlibus: neqꝫ ſꝫ genus logicũ: q2 deus nullo mõ eſt in genere. vñ per ſimilitudines rerũ mãlium aliqd affirmatiue cognoſci poteſt de angelis ſm cõem rõnem generis: licꝫ nõ ſꝫ ſpeciẽ: de deo aũt nullo mõ.) ¶ Ex quibus oĩbus patꝫ: ꝙ de nulla forma ſepata cognoſcimus qd eſt: hoc eſt ei⁹ quidditatẽ ⁊ eſſentiã nõ cognoſcimus pfecte ⁊ diſtĩcte licꝫ cognoſcamus de ea: q2 eſt: aut qd nõ eſt. ſ. aliqua pdicata cõia cõfuſa: ⁊ diſtinctionẽ eius a ſubſtãtijs mãlibus per remotionẽ: ⁊ ſic pꝫ ad ſcdm. ¶ Ad tertiũ ſilr negat maior loquẽdo de obiecto mãli ꝓportionato potentie pro aliquo ſtatu: põt enĩ extendi ad altiorẽ rõnẽ ꝙ̃ ſit ratio illius mãlis: ſed illã rõneꝫ altiorẽ nõ inueniet niſi in obiecto materiali ſibi ꝓportionato: ſeu in illis ad quoꝝ cognitionẽ manuducit per illud obm proportionatũ: ⁊ hoc dicit ſcũs Tho. pma parte. q. 87. arti. 3° ad pmũ. vbi ait. (Obiectũ intellectus eſt quoddam cõe. ſ. ens ⁊ veꝝ: ſed pmũ obiectũ intellectus nõ eſt qđlibꝫ ens: ſed ens cõſideratũ in rebus materialibus: ex quibus in cognitioneꝫ deuenit oĩum alioꝝ.) Hec ille. ¶ Ad 4^m^ cõcedit maior de obiecto formali: nõ auteꝫ de materiali ꝓportionato. ¶ Ad 5^m^ ſilr patꝫ ꝙ nõ procedit cõtra intellectũ ꝯnis. ¶ Ad ſextũ dico: ꝙ per qdditatẽ rei mãlis intelligo quidditatẽ rei compoſite ex materia ⁊ forma: cuius põt haberi fantaſma: talẽ autẽ quidditatẽ dicimus eſſe obiectũ mãle primuꝫ ⁊ ꝓportionatũ intellectui coniuncto: nõ quin alia itelligat: ſꝫ quia nõ pmo alia intelligit. imo oĩa per illud obm itelligit: vt predictũ eſt. ¶ Ad ſeptimũ dico: ꝙ facit ꝓ declaratione opĩonis noſtre. ¶ Ad 8^m^ dico: ꝙ mens fuit phi ꝙ intellectus noſter intelligeret mãlia ⁊ imaterialia: ſed mãlia per ꝓprias ſpẽs pfecte repreſentantes qdditatẽ eorũ: ⁊ ideo in ſe. imaterialia võ licꝫ cognoſcant a nobis: tñ inſpicimus ea in fantaſmate: vel ſpẽ alicui⁹ mãlis: vt ponit ſcũs Tho. pma parte. q. 84. articu. 7°. ad tertiũ. (Incorporea (inquit) quoꝝ non ſunt fantaſmata cognoſcunt a nobis per cõparationẽ ad corpora ſenſibilia: quoꝝ fantaſmata habemus: ſicut veritatem intelligimus ex cõſideratione rei circa quã veritatem ſpeculamur. Deũ aũt vt dicit Dionyſius cognoſcimus vt cauſaꝫ: ⁊ per exceſſum: ⁊ per remotionẽ: alias etiam ſubſtantias icorporeas in ſtatu vie cognoſcere nõ poſſumus niſi per remotionẽ vl̃ aliquã comparationẽ ad corporalia: ⁊ ideo cũ de hꝫ aliquid intelligimus neceſſario habemus cõuerti ad fantaſmata corporũ: licꝫ ipſoꝝ non ſint fantaſmata.) Hec ille. Qđ aũt addit de Cõmẽtatore: parũ valꝫ. nã ipſe in hoc errauit: ⁊ fuit cõ

Mãlia ⁊ immãlia in gñe logico ꝯueniũt.

Quid p qdditatẽ rei mãlis intelligit.

tra phm eius exemplũ deprauãdo: dicit enĩꝫ Ariſto. ꝙ intellectus noſter ſe hꝫ ad manifeſtiſſima rerum: ſicut oculus veſpertilionis ad lucẽ ſolis. Ipſe aũt Cõmentator dicit: ꝙ non eſt ſimile de itellectu noſtro ad ſubſtãtias ſeparatas: ⁊ de oculo verſpertilionis ad lucẽ ſolis quantũ ad impoſſibilitatẽ: ſed ſolũ quantũ ad difficultatẽ: qđ tali rõne probat ibidẽ: q2 ſi illa que ſunt intellecta ſm ſe ſcilꝫ ſubſtantie ſeparate eſſent nobis impoſſibiles ad intelligendũ fruſtra eſſent: ſicut ſi eſſet aliqđ viſibile qđ nullo ſenſu poteſt videri. ¶ Iſtã aũt rõneꝫ ſimul cũ poſitione ſua de ſubſtãtiaꝝ ſeparatarũ cognitione improbat ſcũs Tho. ſuper ſcdo metaphyſice. dicens rationẽ illam eſſe deriſibilẽ ꝓpter duo. (Primo quidem in hoc ꝙ cognitio itellectus noſtri nõ eſt finis ſubſtantie ſeparate: ſed magis econuerſo. vnde non ſequit ꝙ ſi non cognoſcamus ſubſtantias ſeparatas: ꝙ ꝓpter hoc ſint fruſtra: fruſtra enim eſt qđ nõ conſequit finem: ad quẽ eſt. ſcđo quia ⁊ ſi ſubſtantie ſeparate nõ intelligant a nobis ſm ſuas quidditates: intelligunt tamen ab alijs intellectibus: ſicut ſi ſolem non videat oculus nycticoracis: videt tamen oculus aquile.) Hec ille. ¶ Idem ponit tertio contra gentiles caplo. 43. ⁊ 45. ¶ Item prima parte. q. 88. arti. p. in pncipali reſpõſione: ⁊ ad quartũ. ¶ Ad nonum dicit: ꝙ procedit de obiecto formali: nõ aũt de materiali pro ſtatu iſto. naꝫ anima ſeparata ſm ſcũm Tho. pma parte. q. 89. art. p. quia hꝫ aliũ modum eſſendi ꝙ̃ coniuncta: habꝫ aliuꝫ modum intelligendi. (Anime (inquit) ſm illũ modũ eſſendi quo eſt vnita corpori competit modus intelligendi per conuerſionẽ ad fantaſmata: que ſunt in corporeis organis. Cum autẽ fuerit a corpore ſeparata: cõpetit ei modus intelligendi per ꝯuerſionem ad ea que ſunt ſimplr intelligibilia: ſicut ⁊ alijs ſubſtantijs a corpore ſeparatis.) Hec ille. Et ibidem ad tertiũ dic. (Quod anima ſeparata nõ intelligit per ſpecies ĩnatas vel q̃s tunc abſtrahat: nec ſolum per ſpecies conſeruatas: ſed per ſpecies ex influentia diuini luminis participatas: quarũ aĩa ſit particeps: ſicut ⁊ alie ſubſtantie ſeparate ꝙ̃uis inferiori modo. vnde ceſſante cõuerſione ad corpus ad ſuperiora cõuertitur.) Hec ille. ¶ Ad decimũ patet ꝑ idẽ. (Licet enim ſit eadem potentia: nõ tamẽ habet eundẽ modum eſſendi: ⁊ ideo nec idem obiectũ materiale ſibi proportionatum: ſed idem obiectuꝫ formale habet. ¶ Ad vndecimũ dicit ſic ad ſcdm ⁊ octauum. Actus enim intellectus ⁊ voluntatis cognoſcuntur per obiecta. vnde tertio contra gentiles. caplo. 46. dicit ſanctus Tho. (De anima ſcimus quia eſt per ſe ipſam inquantũ actus eius percipimus. Quid autem ſit inquirimus ex actibus ⁊ obiectis per principia ſcientiarum ſpeculatiuarum: ita etiã de his que ſunt in anima noſtra. ſcilicꝫ de potentijs ⁊ habitibus: ſcimus quidem quia ſunt: inquantum actus percipimus: qd vero ſint ex ipſorum actuum qualitate inuenimus.) Hec ille. Unde patet ꝙ argumenta iſta procedũt ex falſo intellectu: ac ſi ſanctus Tho. poneret ꝙ formalis ratio obiecti intellectus eſſet quidditas rei materialis: quod tamen nunꝙ̃ ſenſit: vt patet per predicta. ¶ Ad pmuꝫ contra quintã concluſionem dicit ꝙ reſponſio ibi data ſufficit: nec replica facta ibidem vſqꝫquaqꝫ valet: ſꝫ enim ꝙ ponit ſanctus Thomas tertio contra gentiles caplo. 48. tam phs ꝙ̃ ſui Cõmẽtatores paſſi ſunt magnas anguſtias ſuper iſta materia. Nam Ariſto. videt pmo ethicoꝝ innuere ꝙ hõ nõ poſſit puenire ad pfectã felicitatẽ cũ non poſſit in hac vita ptingere ad pfecte cognoſcendũ ſubſtantias ſeparatas: in quarum ſpecu

Tex. cõ. pmi ſcdo meta.

Lectio pũa.

Aĩa ſeparata ꝑ aliũ eſſendi modũ aliũ intelligẽdi modũ habꝫ.

Capite. 14.

latione vltima eius beatitudo conſiſtit. Alij aũt cõmẽ
tatores ei⁹ poſuerunt hoiem poſſe pṽenire ad h̃: ſʒ mo
dus eſt erroneus. vñ ſcũs Tho. ibidẽ poſitis multis ra
tionibus ad probãdũ. q̄ in hac vita nullus põt pertin
Scđo de aĩa cõmẽto. 5°. gere ad perfectã felicitatẽ ↄcludit. (Propter has igĩ
rõnes Alexãder ⁊ Auerrois poſuerũt vltimã felicitatẽ
non eſſe in cognitione humana: que eſt per ſcias ſpecu
latiuas: ſed per cõtinuationẽ cũ ſuba ſepata quã eẽ cre
debãt poſſibilẽ homini in hac vita: qꝛ vero Ariſt. vidit
q̄ nõ eſt alia cognitio hoĩs in hac vita: q̄ȝ per ſcias ſpe
culatiuas poſuit hoiem nõ cõſequi felicitatẽ perfectã:
ſed ſuo modo: in quo ſatis apparet quantã anguſtiã pa
tiebanĩ hincinde eorũ preclara ingenia: a quibus ãgu
ſtijs liberabimur: ſi ponamus ſꝫm ꝓbationes p̄miſſas
hoies ad verã felicitatẽ poſt hanc vitam pṽenire poſſe
anima ĩmortali exiſtente: in quo ſtatu aĩa intelliget ꝑ
modũ quo intelligunt ſube ſeparate. Erit ergo vltima
felicitas hoĩs in cognitiõe dei quã habꝫ humana mẽs
poſt hanc vitã.) Hec ille. ¶ Ex quibus patꝫ q̄ nõ fuit
Ariſt. 10. ethi corũ ca°. 10. mens Ariſto. q̄ homo in hac vita pertingere poſſet ad
cognoſcendũ quidditates ſubarũ ſeparatarũ: ⁊ licꝫ ipſe
nõ poſuerit expreſſe aliã vitã: tamẽ rõnes ſue debẽt ad
hoc eũ mouere preſertim iſta: qꝛ deſideriũ nãle nõ põt
eſſe fruſtra: qđ eẽt niſi ipleref: ſʒ deſideriũ nãle cogno
ſcendi maxime intelligibilia nõ implef in hac vita. igi
tur ⁊c̃. ¶ Ad ſcđm negaĩ ↄñtia: nec valꝫ ꝓbatio: qꝛ im
proportio potentie ad obm eſt duplex. vna ſcꝫ qñ obꝫ
ſic iꝓportionaĩ potentie: q̄ nõ cõtinef ſub rõne forã
li obiecti illius potentie quõ iꝓportionaĩ viſus ſonis
vel auditus coloribus. ¶ Alia eſt qñ obm ↄtinef ſub
rõne formali obiecti potẽtie: ſed tñ ipſi⁹ obiecti mod⁹
eſſendi excedit modũ eſſendi nãe cognoſcentis: que tñ
nã põt eleuari ad altiorẽ moduꝫ: ſicut viſus noctue eſt
iꝓportionatus luci ſolis: põt tamẽ ꝓportionari: tunc
dicif q̄ potẽtia p̄mo modo improportionata obiecto:
nõ põt reduci ad proportionẽ: ſʒ bene potẽtia ſcđo mõ
iꝓportionata. vnde viſus nõ põt eleuari ad videndũ
ſubſtantiã in incorporeã: intellectus tñ noſter poſſet: ſʒ
vtercꝫ ſit iꝓportiõatus ſubſtãtie ſeparate: qđ oſtẽdit
ſcũs Tho. p̄ma parte. q. 12. arti. 4°. ad tertium. (Viſus
(inquit) qꝛ oĩno materialis eſt nullo modo eleuari po
teſt ad aliquid imãle: ſed intellectus noſter vel angeli
cus: qꝛ a mã ſꝫm nãꝫ aliqualiter eleuatus eſt: põt vltra
ſuã nãm per grãm ad aliqđ altius eleuari: ⁊ hui⁹ ſignũ
eſt: q̄ viſus nullo modo põt in abſtractione cognoſce
re id qđ in concretione cognouit: nullo eni modo perci
pere poteſt nãm niſi vt hanc: ſed intellectus põt in ab
ſtractione cõſiderare que in concretione cognouit: ⁊ ſi
eni cognoſcat res hñtes formã in mã: tñ reſoluit cõpo
ſitũ in vtrũcꝫ cõſiderãs ipſaꝫ formã per ſe: ⁊ ſimilr itel
lectus angelicus: licꝫ nãle ſit ei cognoſcere eſſe concre
tũ. tñ põt ipm eſſe ſecernere per intellm: duꝫ cognoſcit
q̄ aliud ipſum: ⁊ aliud eſt eſſe ſuũ: ⁊ ideo cũ per intellcs
creatus per ſuã nãm natus ſit apprehendere formã cõ
cretã: ⁊ eſſe cõcretũ in abſtractione per modũ reſolutio
nis eiuſdem: poteſt per gratiã eleuari vt cognoſcat ſub
ſtantiã ſeparatã ſubſiſtentẽ vt eſſe ſeparatũ ſubſiſtẽs.)
Hec ille. ¶ Ad tertiũ patꝫ reſpõſio per p̄dicta: potẽtie
eni diſtinguunĩ penes obiecta formalia: nõ aũt mãlia
modo aĩa cõiuncta ⁊ ſeparata nõ hñt diuerſa obiecta
formalia. ¶ Ad 4m dico q̄ agẽs per intellectũ cogno
ſcat vltimũ finẽ in vli rõne ſũmi boni: hoc aũt non eſt
cognoſcere illũ quantũ ad qđ quid eſt. ¶ Ad quintuꝫ
dicif q̄ multiplex eſt veritas ſꝫm multiplicitatẽ intel
lectuũ. vnde dico q̄ alia eſt veritas lapidis in cõpara

tione ad intellectũ creatũ: ⁊ alia ad intellectũ diuinuꝫ:
ſicut oſtendit ſcũs Tho. p̄ma parte. qõ. 16. arti. 6°. Dico
igĩ q̄ p̄mã veritatẽ. ſcꝫ intellectus diuini aĩa nõ co
gnoſcit in ſeipſa: ſicut nec ideas diuini intellectus: ſʒ co
gnoſcit illã veritatẽ inquantũ reſultat in ipſa aĩa. vñ
ſcũs Tho. ibidẽ ad p̄mũ dicit. (Aĩa nõ ſꝫm quãcũcꝫ
veritatẽ iudicat de oĩbus rebus: ſed ſꝫm veritatẽ p̄maꝫ
inquantũ reſultat in ea ſicut in ſpeculo ſꝫm prima itel
ligibilia.) Hec ille. ¶ Ad ſextũ dicif q̄ ignorãtia ſuba
rũ ſeparatarũ nõ eſt ſicut cecitas: qꝛ in vita alia ſciem⁹
quid ſunt. ¶ Ad ſeptimũ dicif: q̄ quãtũcũcꝫ effectus
ducant in cognitionẽ p̄me cauſe: qꝛ tñ nõ adequant il
lius virtutẽ: per hõ effectus nũq̄ poterit actus ſepara
te ſube deprehendi. vñ ſcũs Tho. p̄ma parte. q. 12. arti.
12. (Quia (inquit) noſtra nãlis cognitio a ſenſu princi
piũ ſumit: inde ſe tñ nr̃a nãlis cognitio extendere põt
inquantũ manuduci põt per ſenſibilia: ex ſenſibilibus
aũt nõ põt ꝑtingere ad hoc intellectus noſter: q̄ diui
nã eſſentiã videat: qꝛ creature ſenſibiles ſunt effectus
dei virtutẽ nõ adequantes: vnde ex ſenſibiliũ cognitio
ne non põt tota dei virtus cognoſci: ⁊ per ↄñs nec eius
eſſentia videri: ſed qꝛ ſunt effectus a cauſa depẽdẽtes
ex eis in hoc perduci poſſumus vt cognoſcamus de ip
ſo: ea que neceſſe eſt ei cõuenire ſꝫm q̄ eſt p̄ma oĩum
cauſa excedens oĩa ſua cauſata. vñ cognoſcimus de ip
ſo habitudinẽ ad creaturas: q̄ ſcꝫ eſt oĩum cauſa ⁊ dif
ferentiã creaturarũ ab ipſo: q̄ ſcilꝫ ipſe nõ eſt aliqđ eo
rũ que ab eo cauſanĩ: ⁊ q̄ hec non remouenĩ ab eo ꝓ
pter eius defectuꝫ: ſed qꝛ oĩa ſuperexcedit.) Hec ille. Et
arti. ſequẽti ad p̄mũ ſic ait. (Licꝫ per reuelationeꝫ grẽ
in hac vita nõ cognoſcamus de deo quid eſt: tamẽ ple
nius ipſum cognoſcimus inquãtũ plures ⁊ excellentio
res effectus eius nobis demonſtranĩ: ⁊ inquantũ aliq̄
ei attribuimus ex reuelatione diuina ad que nãlis rõ
nõ pertingit: vt deũ eſſe trinũ ⁊ vnũ.) Hec ille. ¶ Ad
reſponſionẽ ibi datã dico q̄ vtracꝫ bona eſt ſi bene in
Prĩe rñſio nis declaratio. telligaĩ. Prima quidẽ qua dicif q̄ de deo nõ cognoſci
mus qđ eſt: ſed qꝛ eſt. vnde ſcũs Tho. de veritate. q. 2.
arti. p̄. ad nonũ. (Tũc intellectus dicif ſcire de aliquo
qđ eſt: qñ diffinit ipſum. i. qñ cõcipit aliquã formaꝫ de
ipſa rei quidditate: que ꝑ oĩa ipſi rei rñdet. ¶ Iaꝫ autẽ
ex dictis pꝫ. q̄ qcꝗđ intellectus noſter de deo concipit
eſt deficiens a repreſentatione eius: ⁊ ideo qđ quid eſt
Summa dei cognitio nobis poſſibilis. ipſius dei ſemꝑ nobis occultũ remanet: ⁊ hec eſt ſũma
cognitio quaꝫ de ipſo in ſtatu vie hr̃e poſſumus: vt co
gnoſcamus deũ eſſe ſupra omne illud qđ cogitam⁹ de
deo. vt pꝫ per Dionyſiũ cap°. p̄. de myſtica theologia.)
Hec ille. Hoc etiã declarat ſcũs Tho. 3° cõtra gẽtiles.
ca°. 47. (Omnis inquit) itelligibilis ſpẽs per quã itel
ligif qđditas vel eſſentia alicuius rei cõprehendit in
repñſentãdo rẽ illã. vñ ⁊ diffiniẽtes ſignificãtes: qđ qđ
eſt terminos etiã vocam⁹. Impoſſe eſt aũt q̄ aliq̄ ſimi
litudo creata talr deũ repñſentet: cũ q̄libꝫ creata ſilitu
do alicuius ſit generis ðterminati: nõ aũt deus nõ eſt
igĩ poſſe q̄ per aliquã ſimilitudinẽ creatã diuina intel
ligaĩ.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ qđ itelligit cũ dicit:
q̄ de deo nõ cognoſcimus qđ eſt. Subdit etiã ibideꝫ.
(Per effectus dei ꝑtingere poſſumus vt cognoſcam⁹
de deo: qꝛ eſt: ⁊ q̄ cã aliorꝫ eſt alijs ſupeminẽs: ⁊ ab oĩ
bus remotus: ⁊ hoc eſt vltimũ ⁊ perfectiſſimũ noſtre
cognitionis in hac vita: vt Dionyſius dicit in libro de
Capite p̄mo myſtica theologia: cum deo quaſi ignoto cõiungimur
qđ quidẽ cõtingit dũ de deo: qđ nõ ſit cognoſcim⁹: qđ
vero ſit: penitus manet ignotũ: vñ ⁊ ad hõ ſublimiſſi
me cognitiõis ignorantiã demõſtrandã dr̃ de Moyſe

Exodi

Exodi.20.q᷑ acceſſit ad caligine͂ in qua de⁹ erat.) Hec
ille. ℂ Ex quibus patet quõ pma rñſio data ibidez eſt
intelligenda. Et ſimilr̃ pʒ de ſcđa aliqualr̃. ſcʒ quõ de
deo nõ cognoſcimus: quid eſt: ſʒ quid nõ eſt: hoc eſt: ꝙ
oĩa que dñr de creaturis vno mõ poſſunt a deo remo/
ueri ſm ꝙ ponit ſcũs Tho. p̃ ſen. diſtin. 8. q. i. arti. p̃. ad
quartũ. (Quãdo (inquit) in diuinis ꝓcedimus p viaʒ
remotionis p̃mo negamus corꝑalia. ⁊ ſcđo intellectua
lia ſm ꝙ inueniunt̃ in creaturis: vt bonitas ⁊ ſapiẽtia:
⁊ tũc remanet tñ in itellectu nr̃o: ꝙ eſt ⁊ nihil ampli⁹.
vñ eſt ſicut in quadã ꝯfuſione. ℂ Ad vltimũ aũt etiã
ipſum ſm ꝙ eſt in creaturis ab ipſo remouemus: ⁊ tũc
remanet in quadã tenebra ignorantie ſm quã ignorã/
tiã quantũ ad ſtatũ vie ꝑtinet: optie deo cõiungimur.
vt Dionyſius dicit: ⁊ hec eſt caligo: in qua deus habita
re dr̃.) Hec ille. ℂ Item diſ. 22. q. i. artic. 2°. exponens
illud Dionyſij ca. 2°. celeſtis hierarchie. Negationes in
diuinis ſunt vere: affirmationes aũt in parte ſic dic̃ ad
primũ. (Cũ in noĩe duo ſint: modus ſignificandi: ⁊ res
ipſa ſignificata: ſemꝑ ſm alterũ põt remoueri a deo: vl̃
ſm vtrũq;: ſed nõ põt dici de eo niſi ſʒ alterũ tñ: ⁊ qꝛ
ad veritatẽ ⁊ ꝓprietatẽ affirmationis requirit̃ q᷑ totũ
affirmet̃: ad ꝓprietatẽ aũt negationis ſufficit ſi alterũ
tm̃ deſit: ideo dicit Dionyſius ꝙ negationes ſunt abſo
lute vere: ſed affirmationes nõ niſi ſm quid: qꝛ quãtũ
ad ſignificatũ tñ: ⁊ nõ quantũ ad modũ ſignificãdi.)
Hec ille. Et ſimilr̃ p̃ma parte. q. 13. arti. 3. ad ſcđm. (Jõ
(inquit) Dionyſius dicit hᷓ noĩs negari a deo: qꝛ illud
qđ ſignificat̃ per nomẽ nõ conuenit deo eodẽ modo q̃
ſignificat nomẽ: ſed excellentiori modo. vnde ibidem
dicit: ꝙ deus eſt ſuper oẽm ſubſtãtiã ⁊ vitã.) Hec ille.
Huic cõcordat dñs Albertus libro ſcđo de cauſis. tra/
ctatu ſcđo cap. 8°. vbi ſic ait. (Intelligentia aũt cogno
ſcit illud qđ ſupra ſe eſt: cognoſcit autẽ cognitione: qꝛ ⁊
non quid eſt: eo q᷑ cognoſcit per cognitũ poſterius. Bo
nitas eni effluens a ſuperiori: poſterius eſt ſuperiori: ⁊
cũ ſic cognoſcit̃ per bonitatẽ ab eo effluxã: cognoſcit ꝑ
effectũ ſuũ: qui poſterior eſt: ⁊ hec eſt cognitio ꝗ qꝛ ⁊ nõ
quid eſt: ꝓpter quod de tali cognitione: vt dicit Alfara
nus: ⁊ idẽ ꝯfirmat Dionyſius: potius cognoſcimus qd
nõ eſt q̃ʒ quid eſt: q̃ʒuis cognoſcamus ꝙ eſt ens: ⁊ vita:
⁊ intellectus: ⁊ lumen: ⁊ verũ: ⁊ bonũ: nihil tamẽ horuʒ
eſt per modũ iſtũ quo iſta cadunt in cognitiõe inferio/
ris: cognitio eni eſt ſm facultatẽ cognoſcẽtis. facultas
aũt inferioris deficit a facultate ſuperioris: ꝑꝑ qđ tali
cognitione magis cognoſcit̃ qd non eſt: q̃ʒ qd eſt: qꝛ vt
dicit rabbi Moyſes negatio reſtringit ad cogniti nãʒ:
iſte alius modus eſt cognitionis: ſi eni dicã ꝙ primum
eſt ens: ens aũt corporeũ vel icorporeũ: ⁊ dicã ꝙ p̃muʒ
p̃ncipiũ nõ eſt corporũ reſtringit̃ cognitio ad ens icor/
poreũ: ſi rurſus dicã incorporeuʒ ens intellectuale vel
ſenſibile: ⁊ dicã ꝙ primũ nõ eſt ſenſibile reſtringit̃ co/
gnitio ad ens intellectuale: cũ aũt primũ principiũ nõ
ſit ens intellectuale ꝓut ab inferiori apprehenſum eſt
nõ ꝓprie affirmari põt ens intellectuale de p̃mo p̃nci/
pio: ⁊ ſi affirmat̃ ⁊ predicat̃: erit ſicut ſuperius cõicat̃
inferiori: ꝓpter qđ dicit Dionyſius ꝙ opʒ in p̃mo prin
cipio oiuʒ affirmationes potenſius negare tãq̃ʒ de eo:
qđ nihil eſt oium eoꝝ que ſunt.) Hec ille. ℂ Tunc ad
primũ cõtra primã reſponſionẽ dico: ꝙ nõ de quocũq;
habet̃: qꝛ eſt: poteſt haberi quid eſt: per illud per qđ co/
gnoſcebatur: quia eſt: niſi illud ſit effectus aliquis per/
fecte illius repreſentans virtutẽ: tunc eni per taleʒ effe
ctum cognoſci poteſt de cauſa ſua nõ ſolũ: qꝛ eſt ſʒ qd:
ſed nullus effectus ꝑfecte repreſentat virtutem prime

Nõ de deo ncn cognoſci m⁹: niſi quia ſm Albertũ.

cauſe: ideo non oſtendit de cauſa ſua quid ſit: ſed quia
ſit. ℂ Ad ſcđm patet per idem. licʒ eniʒ ꝯñtia illa non
valeat de quocũq; effectu: valet tñ de effectu non ade/
quante ſuam cauſam. ℂ Ad tertiũ dico: ꝙ lʒ ſimplex
totum cognoſcat̃: aut totum ignoret̃: non tamẽ oportʒ
q᷑ cognoſcens totum ſimplex: cognoſcat de illo quid
eſt: qꝛ nõ cognoſcit illud in ſe: ſed per ſpeciẽ in adequa
taʒ in repreſentando: quod intelligimus per hoc qđ di/
cimus ꝺ aliquo cognoſci: quia eſt. ℂ Ad quartũ dr̃: ꝙ
licʒ cognoſcamus iſtã cõpoſitionẽ deus vel prima cau
ſa ẽ: ex hoc nõ ſequit̃ q᷑ ſciat̃ de ſubiecto quid eſt: ſicut
enim dicit ſanctus Tho. p̃ma pte. q. i. arti. 7°. ad p̃mũ.
(Licʒ de deo non poſſumus ſcire quid eſt: vtimur tñ
in hac doctrina effectu eius nature vel gratie: loco diffi
nitionis ad ea que de deo in hac doctrina conſiderãt̃.
ſicut in quibuſdã ſcientijs phyſicis demõſtrat̃ aliquid
de cauſa per effectũ accipiendo effectũ loco diffinitio/
nis cauſe.) Hec ille. ℂ Ex quo patʒ ꝙ ad itelligenduʒ
cõcluſionẽ demõſtratã nõ opʒ cognoſcere de ſubiecto
quid eſt: ſed ſufficit cognitio eius in effectu. ℂ Ad pri/
mũ cõtra ſcđam rñſionẽ ſimilr̃ dr̃: ꝙ non eſt ſimile de
differentijs creaturaꝝ ⁊ de differẽtijs dei ad creaturã:
qꝛ licʒ dña lapidis ad lignũ non habeat nomẽ impoſi/
tũ: habʒ tñ conceptũ affirmatiuũ ꝑfecte determinan/
tẽ diffinitionẽ lapidis ꝯplẽdo illã: nõ ſic de deo. ℂ Ad
ſcđm ⁊ tertiũ dicit dñs Albertus ſuper ſcđo cap°. cele/
ſtis hierarchie. in illa qõne. Utrũ deus per negationes
magis certificet̃. (De re (inquit) cuius totũ eſſe cõpre
hendit̃: aut qꝛ habʒ terminos: aut qꝛ eſt termin⁹: ſicut
punctus qui ꝓpter ſimplicitatẽ nõ põt diffiniri niſi ne/
gatiue: negatio ſcit̃ per hoc: q᷑ cõprehendit̃ illud qđ ꝑ
negationẽ relinquit̃: ſiue ſit vnũ vt in ſimplicibus: ſiue
ſit plura: vt in cõpoſitis: ſed illđ qđ relinquit̃ per nega/
tiones in deo nõ poſſumus cõprehẽdere: ⁊ iõ negatio/
nes in ipſo nõ ſunt certe ꝑ aliquã affirmationeʒ.) Hec
ille. ℂ Ad 8m dicit̃: ꝙ quidditatẽ ſubẽ im̃ãlis nõ poſ/
ſumus ꝯprehẽdere nec cognoſcere in via: nõ ſolũ: quia
nõ cadit ſub ſenſu: nec ſolũ: qꝛ eſt extra rõnẽ quiddita/
tis mãlis: ſed qꝛ quidditas mãlis: q̃ ſola imediate mo/
uet intellectũ ꝓ iſto ſtatu nõ eſt ſufficiens ductiuũ in
illius quidditatẽ: ſuba aũt licʒ nõ cadat ſub ſenſu: tam̃
ſenſibilia accidẽtia ſunt effectus eidẽ ꝓportionati ad
cognoſcẽdũ qđ qd ẽ ſubẽ mãlis. ℂ Ad 9m dictũ ẽ ꝑus:
nõ eni ad cognitionẽ ꝓpõnis cognoſci opʒ quod qd eſt
ſubti: ſed ſufficit illud cognoſcere in q̃dã ꝯceptu ſibi ꝓ
prio vel cõi quẽ nõ negamus a deo. ℂ Ad argumẽta ꝯ
nonã ꝯnẽ dr̃: ꝙ q̃ʒuis illud qđ ſcđo ſupponit̃ ſit veꝝ nõ
tñ p̃mũ. vñ ad oẽs ei⁹ ꝓbatiões dr̃ gñalr̃ ꝙ vtiq; hñ ꝓ
bãt ꝙ ens hẽat vnũ ꝯceptũ cõeʒ deo ⁊ creaturis ⁊ decẽ
p̃dicamentis: ſumendo cõceptũ pro cõceptione quaʒ
intellectus format dũ cõcipit ens. Si autẽ loquamur
de cõceptu obiectali: qui nõ eſt aliud q̃ʒ itelligibile qđ
obijcit̃ intellectui formanti dictã cõceptionẽ: ſicut na/
tura humana diceret̃ cõceptus obiectalis illius intelle
ctionis: qua intelligit̃ homo: inquantuʒ hᷓ: tunc diſtin
guenduʒ eſt de vnitate: qꝛ vel põt intelligi de vnitate
attributionis: eo modo quo multa habentia attributio
nẽ ad vnũ dicunt̃ vnum attributiue: vel poteſt dici de
vnitate que attendit̃ penes aliquã formã vel nãm: que
participat̃ a multis qualis eſt vnitas generis vel ſpẽi:
humanitas enim in omnibus eſt vna forma: non qdẽ
actu nec potentia extra intellectũ: ſed aptitudine ſic ꝙ
nõ ſtat ex parte illius forme quin ſit vna: ſed ex alio. ſ.
ex p̃ncipijs indiuiduantibus illã: vel ex differẽtijs diui/
dentibus eã. Si loquamur de p̃mo mõ vnitatis ſic cõ

Quõ ſimplex cognoſcatur.

Quare im̃ãlia nõ ꝯphẽdimus.

cedítur ꝙ ens hʒ vnū ꝯceptū cōmunē deo ⁊ creaturis obiectalē. vnū quidē per attributionē nō per indiuiſionē aliꝰ forme in eis participate: ſed vnuʒ per attributionē: qꝛ creature dnr̄ entia ex imitatione ⁊ attributione ad deū: ⁊ vlterius accidens ex imitatione ſubē ⁊ attributione ad illā: ⁊ ideo ille ꝯceptus obiectalis non eſt vnus tanta vnitate quāta ꝯceptus obiectalis generis dicitᷣ vnus vel ꝯceptus ſpeciei: ſed multo minori. ¶ Juxta igitᷣ hanc diſtinctionē dicitᷣ ad p̄mū ꝙ bene ꝯcludit ꝯceptū entis: de quo certū eſt ꝙ ꝯuenit illi de quo eſt dubiū an ꝯceptus ſubē illi ꝯueniat: ⁊ ſimilr̄ de ꝯceptu accidētis: ille quidē ꝯceptus entis eſt alius a ꝯceptu tā ſubē ꝗ̄ accidentis: ⁊ eſt vnus vnitate attributionis ſolū. ¶ Ad ſcd̄m dicitᷣ ſimilr̄: ꝙ licʒ ꝯceptꝰ entis p̄ma impreſſione imprimatᷣ in aīa ſumendo ꝯceptū ex p̄te intellectus: nō tn̄ opʒ ꝙ obiectalis conceptus habeat aliquā vnitatē niſi attributiōis aut imitationis. ¶ Ad 3^m dico: ꝙ nō opʒ obiectū formale intellectus habere aliquā vnitatē extra intellectū ꝗ̄ vnitatē attributionis. ¶ Et ſimilr̄ dicitᷣ ad q̄rtū: cuius ſolutio manifeſte ponitᷣ 4° metaphyſice. vbi dicitᷣ ꝙ nō ſolū illa pertinēt ad eandē ſciam que ſunt vnum genere: aut ſpecie: aut ꝯueniunt in aliquo vniuoce dicto de illis: ſed etiā illa que attribuūtᷣ vni fini: aut vni agenti: aut vni ſubſtātie: vt patʒ per Cōmentatorē com̄. ſcd̄o eiuſdē libri. ¶ Ad 5^m dico: ꝙ ad tollendū nugationem ſufficit ꝙ dictio alteri addita dicat aliam rōneʒ: ⁊ hoc eſt in ꝓpoſito. ſed licʒ ratio ex p̄te ratiocinantis ſit vna ratio: tn̄ obiectalis non hʒ vnitatem niſi attributionis. ¶ Ad 6^m dicitᷣ ꝙ ꝯcludit ꝯceptū entis eſſe aliū a ꝯceptu ꝓprio ſubſtātie: ⁊ a ꝯceptu ꝓprio dei: ita ꝙ duʒ dicitᷣ deus eſt ens: ꝯceptus predicati eſt alius a conceptu ſubiecti: nec hoc negamus nos: ſed ſolū ꝙ ꝯceptꝰ entis ſit vnus ab vnitate forme itellecte: niſi per attributionē. ¶ Ad ſeptimū dicitᷣ: ꝙ cuʒ dicitᷣ deus eſt ens ibi predicatᷣ ꝯceptus cōis de ꝯceptu p̄ticulari: tamē alio modo eſt vnus ꝯceptus ſubiecti ꝗ̄ p̄dicati. ¶ Ad octauū dicitᷣ: ꝙ multiplicitas analogi qđ dicᷣ diuerſas rōnes in actu ⁊ explicite: ſicut forte eſt ſanuʒ reddit totam ꝓpoſitionē multiplicē: in qua ponitᷣ tale analogū: ſicut ſi diceretᷣ: omne ſanū eſt animal: ſed analogū qđ dicit vnā ſolā rationē explicite: licʒ illa ſit vna ſola vnitate attributionis loquēdo de rōne obiectali: qđ etiaʒ dicit vnā intentionē itellectus repreſentātē rōnē obiectalē ꝗ̄uis nō eque quantū ad oīa contenta ſub tali ratione tale inquā analogū nō facit ꝓpoſitionē multiplicem. hmōi aūt eſt ens: ⁊ ideo primū p̄ncipiū in quo ponitᷣ eſſe vel ens nō eſt diſtinguendū. ¶ Ad nonū dicitᷣ eodē modo: licʒ enī ens ponatᷣ in omni ꝓpoſitione vel aliqđ equalēs: nō tamē ideo quelibʒ ꝓpoſitio eſt multiplex. Triplex eſt enī modus analogie ſm̄ ꝙ dictū eſt in ꝓbatione none ꝯnis. Primus eſt qn̄ analoguʒ dicit vnā rōnē p̄ncipalr̄: ⁊ p̄ter hoc dicit habitudinē vl̄ ꝓportionē ad illā rōnē ſicut ſanū qn̄ꝗ̄ dicit formā ſanitatis qn̄ꝗ̄ habitudinē cauſe ad ſanitatē: ⁊ ſic tale analoguʒ dicit diuerſas rationes in actu ⁊ explicite. ¶ Aliud eſt analogū qđ nō dicat niſi vnā rōnem: que tn̄ diuerſum eſſe hʒ in analogatis ⁊ nō vniforme: ſicut corpus cū dr̄ de celeſtibus ⁊ inferioribus. ¶ Aliud eſt analoguʒ qđ dicit vnā rōnem actu: in q̄ tn̄ nō parificantᷣ analogata: nec ieſſe illius: ſicut ens dictū de deo ⁊ creatura de ſubſtantia ⁊ accidēte: ⁊ ſolū p̄mus modus analogie reddit ꝓpoſitionē multiplicē. ¶ Ad. 10^m. ⁊ 11^m. dr̄ eodē modo ꝙ analogia illa ſolū tollit ꝯdictionē: que eſt analogi dicentis multas rōnes in actu ſicut ſanū. ¶ Ad 12^m dr̄: ꝙ ꝯcludit ꝙ ens hʒ aliā rōneʒ a ſuis paſſionibus: q̄ ſunt verū: vnū bonū: de quali vnitate: dictū eſt ſepe. ¶ Ad 13^m dr̄: ꝙ aliqua eſſe p̄mo diuerſa poteſt duplr̄ itelligi. Primo mō: qꝛ nō ꝯueniūt in aliquo vniuoce dicto de ipſis nec participant aliquā eandē nām. Alio mō: quia nulla intentio eſt in eis cōis: tunc dico ꝙ vltie drīe ſūt p̄mo diuerſe p̄mo mō: nō aūt ſcd̄o. imo ꝯueniūt in itētione entis. Nec opʒ querere aliqđ quo differant ſub illo cōi ꝯceptu: qꝛ aliter diuiditᷣ vniuocū ⁊ aliter analogū: vt dictū eſt. vnde nō opʒ illa que ꝯueniūt in aliquo analogo habere drīas: ſed ſufficit ꝙ diſſimilr̄ p̄ticipent illud ⁊ ſint diuerſi modi eius: argumētū aūt ꝓcederet ſi ille drīe ꝯuenirent in aliquo vniuoco. ¶ Ad 14^m dr̄ ꝙ licʒ queſtio an eſt q̄rat aliud ꝗ̄ q̄ſtio quid eſt: non tn̄ habetᷣ ꝙ ꝯceptus entis: ſit diſtinctus a ꝓprys ꝯceptibus illo modo quo ꝯceptus ꝑfecte vnus diſtiguitᷣ a ꝯceptu ꝑfecte vno: ſed per modū quo ꝯceptꝰ habēs vnitatē attributionis diſtinguitᷣ a ꝯceptu vere vno quaʒ implicite includit. ¶ Ad 15^m dr̄: ꝙ cū dr̄ ſuba eſt magis ens ꝗ̄ accidēs iſta ꝯparatio fit penes ꝯceptuʒ entis: nec tn̄ opʒ illū ꝯceptū vniformiter participari a ſuba ⁊ accidente nec h̄re ꝑfectā vnitatē. ¶ Ad 16^m dr̄: ſic ad 14^m. ¶ Ad 17^m dr̄: ꝙ licʒ ꝯceptus in quo oīa ꝯueniunt ſit alius a ꝯceptu quo diſtinguūtᷣ: non tn̄ iſte ⁊ ille h̄nt ꝯſimilē vnitatē loquēdo de ꝯceptu obiectali: lʒ ꝯceptus formalis q. ſ. fit per intellectū: hincinde ꝯſimilē habeat vnitatē. ¶ Ad 18^m dico: ꝙ paſſiones tranſcendentes habēt pro ſubo adequato rationē entis: ⁊ ſicut rō entis nō vniformiter ſe hʒ ad ſubam ⁊ accidēs: ſic nec ille paſſiones. ¶ Ad 19^m dr̄ ꝙ tā deus: ꝗ̄ cratura: ꝗ̄ ens reale: ꝗ̄ ens rōnis h̄nt vnū ꝯceptū formaleʒ vere vnū: ſed ꝯceptū obiectalē nō ꝑfecte vnū. ¶ Ad 20^m dr̄: ꝙ nec ratio abſoluti nec rō relatiōis aut ꝑſone que cōis eſt deo ⁊ creature hʒ ꝑfectā vnitatē niſi attributionis. ¶ Ad 21^m dico: ꝙ cū dicimus ens infinitum illud adiectiuū determinat rōnē cōem deo ⁊ creature vnā predicta vnitate. ¶ Ad 22^m dr̄: ꝙ concludit ꝙ ex creaturis poſſumus habere ꝯceptū cōem deo ⁊ creaturis: ſʒ nō ꝑfecte vnū. ¶ Ad 23^m dr̄: ſicut ad 21^m. ¶ Ad 24^m dr̄: ꝙ ſolū ꝯcludit ꝙ conceptus entis eſt alius a ꝯceptu ceſaris ⁊ alioꝝ entiū. ¶ Ad 25^m dr̄: ꝙ concludit ꝙ ꝓpter ſimilitudinē inter deū ⁊ creaturā pōt itellectus habere ⁊ formare in ſe vnā ꝯceptioneʒ: que repreſentat deū ⁊ creaturas illa tamē inequaliter repreſentabit deum ⁊ creaturas. Concludit etiam ꝙ deus ⁊ creatura conueniunt in aliquo conceptu obiectali imperfecte vno: ſicut ⁊ ſimilitudo creature ad deum imperfecta eſt per modum ſole imitationis ſe habens. Jllud quod additur de vniuerſali non valʒ: quia forma vniuerſalis: oportet ꝙ differat a ſuo eſſe: ⁊ ꝯſequēter nihil conueniens deo conuenit ſibi vt vniuerſale ꝓprie loquendo cum ipſe non habeat genus nec differētiam ⁊c. ſicut alias poterit videri: ⁊ ſic patʒ ad rōnes factas ⁊ non eſt niſi vnica ſolutio: vt pʒ ex dictis. ¶ Verūtamē ad rationes p̄mo loco factas pro ꝓbatione huius primi ſuppoſiti. ſcʒ ꝙ conceptus entis ſit vnus. patet reſpōſio per predicta. Nam ad primū illoꝝ dictuʒ eſt reſpondendo ad 8^m ⁊ 9^m. ¶ Ad ſcd̄m dicendū eſt: ſicut fuit dictū ad tertiū. ¶ Ad tertiū dicitᷣ: ꝙ non oportet omne quod eſt mediū in ſyllogiſmo habere conceptū obiectaleʒ vnum pluſꝗ̄ vnitate attributionis: illa enī ſufficit dum tamē ꝯceptus ex parte intellectus ſit vere vnus. ¶ Ad quartuʒ dicitᷣ: ꝙ licʒ conceptus cōis deo ⁊ creature non ſit perfecte: vnus tamen per euʒ poteſt ex creaturis aliquid probari de deo: quia eſt vnus

vnitate

Tex. cō. ſcd̄i.

Qđ ſufficiat ad nugatōeʒ tollendum.

Analogorum diuerſitas.

Modꝰ analogie triplex.

Prīo diuerſa dupliciter

In ſcd̄a p̄te ꝯñe ꝯcloꝑia.

Cōpatio vniuocatiōeʒ nō arguit.

Diſti. 8. q. 2.

vnitate ſufficienti ad hoc. ꝓpoſitio enim nõ eſt diſtinguenda: niſi vox dicat diuerſos cõceptus tã ex parte intellectus ꝗ̃ ex parte obiecti. ¶ Ad q̃ntũ dictũ eſt ſuperius rñdendo ad q̃rtũ. ¶ Ad ſextũ dicit̃: ꝙ duo entia plus cõueniunt in ente ꝗ̃ ens: ⁊ nihil ẽſto ꝙ ens nõ dicat conceptũ perfecte vnũ: ſed vnũ vnitate attributionis ⁊ imitationis q̃lis nõ eſt inter ens ⁊ pure non ens. ¶ Ad ſeptimũ dico: ꝙ bene cõcludit cõceptũ entis eẽ cõmunioꝛẽ omni conceptu particulari: qḋ conceditur. ¶ Ad octauũ dr̃: ꝙ cõcludit cõceptũ entis eſſe aliuꝫ a cõceptu ſube. ¶ Ad nonũ dictũ eſt reſpõdendo ad primũ. ¶ Ad decimũ dr̃: ꝙ bene cõcludit ꝙ in iſta deus continet̃ ſub ente ly: ens ſupponit pro cõceptu cõi ad deũ ⁊ creaturã: quod concedit̃. ¶ Ad vndecimũ dicit̃ ꝙ licꝫ ꝓpria paſſio verius ⁊ perfectius inſit ſuo primo ſubiecto ꝗ̃ alicui alteri: non tñ opꝫ ꝙ inſit ei in ſua rõne vel ſuo cõi: ſicut licꝫ homo ꝑ̇us ſit riſibilis ꝗ̃ ſoꝛtes nõ tñ opꝫ ꝙ ratio hoĩs ſit riſibilis vel poſſit ridere: ſic in ꝓpoſito: licꝫ ens ſit prius vnũ ꝗ̃ ſuba ſit vna: non tñ opꝫ ꝙ rõ entis ſit vna. Imo ille modus arguẽdi nullus eſt: cũ ſit ex quattuoꝛ terminis: debꝫ enĩ ſic arguere: ꝓpria paſſio verius cõpetit ꝑ̇mo ſubiecto ꝗ̃ alteri: ſꝫ vnitas eſt ꝓpria paſſio entis. ergo prius ⁊ verius competit enti ꝗ̃ alteri: ⁊ arguens cõcludit. g̃ vnitas prius ĩeſt rationi entis ꝗ̃ alteri. Nõ enĩ opꝫ ꝙ paſſio inſit ꝑ̇mo ſubiecto in ratiõe ſua: ſicut homo in ſua rõne nõ ridet: nec albedo in ſua rõne albet: ⁊ ideo nõ opꝫ ꝙ ratio obiectiua entis habeat perfectiſſimã vnitatẽ: ſed rõ illa ꝯſiderata in ſuppoſitis entis hꝫ perfectiſſime vnitatẽ ſic: ꝙ acceptis oĩbus rationibus concurrentibus in lapide. ſ. ratione lapideitatis: ſubſtantialitatis: entitatis: vnitas ſequit̃ rationẽ entis primo ⁊ per ſe: nõ aũt rõnem lapideitatis: aut ſubalitatis: ſed rõ entitatis ſumpta in ſua abſtractione nõ hꝫ vnitatẽ: nec pluralitateꝫ: ſed iſta attribuunt̃ ei in ſuppoſitis modo predicto: vel ex oꝛdine ad intellectũ conſiſtentẽ ſic vel ſic. Et ſic pꝫ ad ꝓbationes prime ſuppoſitionis. ¶ Ad ꝓbationes ſcḋi ſuppoſiti dicit̃: ꝙ cõceptus entis ſumptus put ſe extendit ad deũ: ⁊ ad decẽ predicamẽta realis eſt: ⁊ non fabricatus per intellectũ loquẽdo de cõceptu obiectali: loquendo aũt de tali cõceptu ꝓut ambit tã ens reale ꝗ̃ rõnis: tũc dico ꝙ talis conceptus nõ eſt realis nec rõnis: ſꝫ abſtrahit ab vtroqꝫ. ¶ Et tũc ad ꝑ̇mã ꝓbationẽ dicit̃: ꝙ ens in tota ſui cõitate vel ambitu nõ eſt ſubm metaphyſice: ſed ens reale. ¶ Ad ſcḋm dicit̃: ꝙ bene probat: ꝙ ratio entis obiectiua non ſit aliq̇d factũ per intellectũ: ſed hoc cõceſſo non ſequit̃ ꝙ ens in tota ſui latitudine dicat quid reale. ¶ Ad tertiũ dicit̃: ꝙ bonũ eſt paſſio entis realis ⁊ in actu: nõ aũt in tota ſui latitudie. ¶ Ad quartũ dicit̃: ꝙ ſuba ⁊ accidens plus cõueniunt in ente reali ꝗ̃ ſuba cũ chimera. Nec tamẽ ſequit̃ ꝙ tota latitudo cõceptus entis ſit realis. ¶ Ad quintũ dico ꝙ enti inquantũ ens non repugnat cõceptus realis nec ſibi cõpetit: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ includẽs rem ⁊ rõneꝫ. ¶ Ad ſextũ dico: ꝙ nõ reale cõtrarie nõ includit̃ in ratione alicuius realis: ſicut chimera ꝙ eſt nõ reale ꝯtrarie. i. cõtrario modo ſe habẽs ad reale nõ intrat rõnem alicuius rei: iſto modo aũt rõ entis non dicit̃ eſſe non realis: q2 tũc eſſet quid noĩs ſ̄m ſe: ſed dr̃ nõ realis: q̃ſi priuatiue vel diſperate: q2. ſ. abſtrahit a reali ⁊ ab ente rationis: ⁊ tale quid qḋ dr̃ nõ reale illo modo põt eſſe de rõne realis. ¶ Sciendũ ergo ꝙ ens põt accipi ꝓut includit in ſe ſolũ decẽ ꝑ̇dicamẽta: ⁊ ſic dicit vnũ cõceptũ: vel rationẽ realẽ ſic: ꝙ nihil icludit̃ ſub eo quin ſit aptũ eſſe in rerũ nã ſine opere intellectus. ¶ Alio mõ ſumit̃ ꝓut extendit ſe ad omne ens reale ſiue ſit creatũ ſiue increatũ: ⁊ tunc dicit conceptũ realẽ: ſed minus vnũ ꝗ̃ ꝑ̇mo modo. ¶ Tertio põt ſumi ꝓut extẽdit ſe ad omne qḋ qualitercũqꝫ eſt ſiue ſit reale ſiue rõnis ſiue poſitiuũ ſiue priuatiuũ ⁊ breuiter ad omne intelligibile: ⁊ tunc cõceptus entis habꝫ vnitateꝫ attributionis: ⁊ nõ eſt realis nec rõnis: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ icludẽs in ſe omnẽ rem ⁊ rationẽ. Sic igit̃ pꝫ quid dĩm ſit ad illas duas ſuppoſitiones. ¶ Nũc ad ꝑ̇ncipales rõnes cõtra ꝯ̇nem dicit̃. ¶ Ad ꝑ̇mã q̇dẽ ꝙ ad vniuocationẽ non ſufficit ꝙ ſit idem nomẽ: ⁊ idẽ cõceptus intellect9: niſi ille cõceptus equaliter repreſentet oĩa que illo conceptu cõcipiunt̃ cuiuſmodi non eſt de aliquo cõceptu cõi deo ⁊ creature aut decẽ generaliſſimis. ¶ Item diuerſitas in eſſendo impedit vniuocationeꝫ: licꝫ ſit vnitas rõnis ſicut exemplificat̃ ꝑ̇mo cõtra gẽtiles ca. 32. de domo que ẽ in mẽte artificis: ⁊ de domo que eſt in materia. Et de potentia dei. q. 7. arti. 7. ad ſextũ. de formis intelligibilibus: que ſunt in mente diuina: ⁊ de formis creaturarũ: que non ſunt vniuoce ꝓpter diuerſum modũ eſſendi: licꝫ ſint vnius rationis. ¶ Ad ſcḋm negat̃ minoꝛ. ¶ Ad tertiũ ſimilr̃ negat̃. ſufficit enĩ talia cõuenire in conceptu analogico: q2 vnũ eſt imitatio alterius loquendo de cõceptu foꝛmali: loquendo aũt de obiectali conceptu nõ ſufficit vnitas actualitatis: quaꝫ ſolã habꝫ cõceptus entis. ¶ Ad quartũ negat̃ maioꝛ loquendo de analogis cõuenientibus in aliqua cõi ratione: licꝫ non eque. ¶ Ad quintũ dicit̃: ꝙ hoc non ſufficit ad vniuocationẽ: niſi aliquid addat̃: ſicut dictum eſt in reſponſione primi. ¶ Ad 6m dico: ꝙ ens nõ dicit q̇d de aliqua creatura: q2 nullius creature eſſentia ſua vel quidditas eſt eſſe. Sed ſi diceret de aliquo per modũ generis vel diffinitiõis: tũc diceret quid: ens aũt ſumit̃ ab eẽ. ¶ Ad 7m negat̃ minoꝛ: ſi enĩ ens eẽt analogũ illo mõ quo ſanũ poſſet eſſe extra intellectũ alicui9 q2 haberet plures cõceptus aliqualr̃ ꝯuenientes. ſcilꝫ in habitudine ad idem numero: ⁊ ſub vno eẽt extra aliũ: ſed ens non eſt iſto modo analogũ. Habꝫ enĩ vnũ cõmunem cõceptũ qui ꝑfectius repreſentat vnũ analogatoꝝ ꝗ̃ aliud: licꝫ ſit de intellectu vtriuſqꝫ. ¶ Ad rõnẽ in ꝑ̇ncipio queſtionis factã patuit ſepe reſpõdendo in predictis. Et hec de q̃õne dicta ſufficiant ⁊c̃.

Cõcept9 entis ad decẽ ꝑ̇dicamẽta ⁊ ad ens reale ⁊ rõnis q̃lis ſit

Realr̃ nõ reale rõ entis ꝓut ſe extendit ad ens reale ⁊ ad ens rationis.

Ens non eſt de rõne alicuius.

¶ Utrum deum eſſe ſit per ſe notum nobis. Q̃õ. II.

SEcundo circa eandẽ diſtinctionẽ q̃rit̃. Utrũ deũ eſſe ſit per ſe notũ mẽti humane in via. Et arguit̃ ꝙ ſic. Illa ſunt nobis ꝑ ſe nota: quoꝝ cognitio naturaliter eſt nobis indita: ſed cognitio exiſtendi deuꝫ omnibus naturaliter eſt inſerta. vt dic̃ Damaſcen9. ergo ⁊c̃.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Eoꝛũ que ſunt per ſe nota nõ põt cõtrariuꝫ eſtimari ſ̄m interioꝛẽ rõnẽ: ſicut ſunt ꝑ̇ma ꝑ̇ncipia demõſtrationis: ſed cõtrariũ huius: qḋ eſt deuꝫ eſſe: eſtimari in actu eſt poſſibile: vt pꝫ per illud ps. Dixit inſipiẽs ⁊c̃. ergo deum eſſe non eſt per ſe notum.

In hac q̃õne ſunt duo articuli. Primo ponaꝫ ꝯ̇nes. Scḋo mouebo dubĩones.

Quantum ad primũ ſit ꝑ̇ma ꝯ̇: ꝙ ad hoc ꝙ aliqua ꝓpoſitio ſit per ſe nota: ſufficit ꝙ predicatũ ſit de ratione ſubiecti. Iſtaꝫ propoſitionẽ ſeu ꝯcluſionẽ ponit ſcũs Tho. de veritate. q. 10. arti. 12. vbi ſic dicit. (Ad hoc ꝙ aliquid ſit per ſe notuꝫ: nihil aliud requirit̃: niſi vt predicatum ſit de ratione ſubiecti: tunc enim ſubiectũ cogitari non poteſt ſine hoc ꝙ

ꝑdicatū ſibi ineſſe appareat.) Hec ille. ¶ Itē prima
parte.q.2.arti.i.(Ex hoc (inquit) aliqua ꝓpoſitio eſt
per ſe nota:q2 predicatū includit̃ in rōne ſubiecti:vt
homo eſt aial. Nā animal eſt de rōne hoīs.) Hec ille.
Idē ponit p̄mo cōtra gentiles ca°.10. ¶ Itē 4° meta-
Lectio.5. Tex.cō.5. phyſice dicit.(Propoſitiones per ſe note ſunt que ſta-
tim notis terminis cognoſcunt̃. vt dicit̃ p̄ poſteriorū:
hoc autē contingit illis ꝓpōnibus in quibus ꝑdicatū
ponit̃ in diffinitione ſubiecti:vel predicatū eſt idem
ſubiecto.) Hec ille. ¶ Scda ꝯ eſt.ꝙ nō oīs ꝓpoſitio ꝑ
ſe nota:eſt ꝑ ſe nota nobis. Hāc ponit ſcūs Tho. in lo-
cis preallegatis. vnde in q̄ōnibus de veritate ſic dicit.
Per ſe notū dupliciter. (Dupl'r eſt aliqd per ſe notū.ſ. ſm ſe:⁊ quo ad nos. Ad
hoc eni ꝙ aliquid ſit per ſe notū:nihil aliud requirit̃:
niſi vt predicatū ſit de rōne ſubiecti:tūc eni ſubiectū
cogitari non pōt ſine hoc ꝙ predicatū ſibi ineſſe appa-
reat. ¶ Ad hoc aūt vt aliquid ſit per ſe notū nobis: oꝫ
ꝙ nobis ſit cognita rō ſubiecti:in qua icludit̃ ꝑdicatū:
⁊ inde eſt:ꝙ quedā ſunt per ſe nota oībus:q̄ñ.ſ. hō ꝓpo-
ſitiones habēt talia ſubiecta:quoꝝ ratio oīb⁹ eſt nota:
vt omne totū maius eſt ſua parte:quilibꝫ eni ſcit qd ſit
totū:⁊ quid pars. Quedā vō ſunt per ſe nota ſapientib⁹
tñ:qui rōnes terminoꝝ cognoſcūt vulgo eas ignorāte:
⁊ ſm hoc Boetius in libro de ebdomadibus dicit: ꝙ
duplex eſt modus cōium acceptionū. Una eſt cōis oī-
bus:vt ſi ab equalibus eq̄lia demas q̄ ⁊c̄. Alia eſt q̄ eſt
doctoꝝ tñ:vt icorporalia in loco nō eē:que nō vulgus
ſed docti cōprobant:q2.ſ. vulgi ꝯſideratio imaginatio-
nē tranſcendere nō pōt vt ad rōnē rei incorporalis per-
tingat.) Hec ille. Idē ponit p̄ma parte vbi ſupra. ⁊ 4°
metaphyſice. vbi ſupra. ¶ Tertia ꝯ eſt. Q2 hec ꝓpoſi-
tio deus eſt ſm ſe:eſt ꝑ ſe nota.nō aūt quo ad nos. hāc
ponit ipe vbi ſupra. vnde in de veritate:vbi ſupra poſt
verba premiſſa ſubdit.(Hoc autē qd eſt eē in nullius
creature rōne ꝑfecte includit̃:cuiuſlibꝫ eni creature eē
eſt aliud a ſui quidditate. vñ nō pōt dici de aliqua crea-
tura:ꝙ eā eſſe ſit per ſe notū:⁊ ſm ſe:ſꝫ in deo eſſe ſuū
includit̃ in eius quidditatis rōne:q2 in deo idē eſt:qd ē:
⁊ eſſe:vt dicit Boetius:⁊ idē an eſt ⁊ quid eſt. vt dicit
Auicēna:⁊ iō ſm ſe:e ꝑ ſe eſt notū:q2 quidditas dei nō
eſt nobis nota:ideo quo ad nos deū eſſe:nō eſt ꝑ ſe no-
tū:ſed indiget demōſtratione:ſed in patria vbi eēntiā
eius videbimus:multo amplius erit nobis per ſe notū
deū eſſe:q̄ꝫ nūc ſit per ſe notū:ꝙ affirmatio vl' negatio
nō ſunt ſimul vera.) Hec ille. ¶ Idē dicit p̄ma parte
vbi ſupra. ⁊ p̄mo ꝯ gētiles:⁊ p̄ ſen. preſenti diſ.⁊c̄.

Quantum ad ſcdm articulū arguit̃ ꝯtra predi-
ctas ꝯnes. Et quidē cōtra p̄mā ar-
guit Aureolus p̄mo ſic. Oīs ꝓpoſitio in cuius ſubiecto
includit̃ predicatū:eſt in p̄mo mō dicendi per ſe:vt pꝫ
Tex.cō.9. p̄mo poſterioꝝ:ſed nō oīs ꝓpoſitio per ſe nota eſt in p̄
modo dicendi per ſe:qd apparet:q2 cū in mathemati-
ca:paſſio ꝑdicat̃ de rōne ſubiecti illa ꝓpoſitio ē per ſe
nota. vbi gr̄a. linea cadēs ſuꝑ lineā conſtituit duos an-
gulos rectos:vel eq̄les duobus rectis:vel paralelle nō
concurrūt:vel omne totū eſt maius ſua parte: oēs iſte
ſunt per ſe note:ſed certū eſt:ꝙ cōſtituere duos angu-
los rectos nō eſt de rōne linee cadentis ſuper lineā re-
ctam:nec nō cōcurrere eſt de rōne paralelle:nec maio-
ritas de rōne totius aut minoritas de rōne partis. imo
ꝓprie paſſiones. vñ hō omnes ꝓpoſitiones ſūt in ſcdo
mō dicēdi per ſe:in quibus predicatū non includit̃ in
ſubiecto:ſed magis ecōtra. Nō ergo eſt verū:ꝙ ꝓpoſi-
tio per ſe nota ſit illa:cuius predicatū includit̃ in ſubo.
¶ Scdo ſic. Motū eſſe eſt per ſe notū: ⁊ nām eſſe eſt
per ſe notū. vt dicit̃ ſcdo phyſicoꝝ. ⁊ ibidē dicit Cōmē- Tex.cō.6.
tator:ꝙ qui querit declarare illud qd eſt manifeſtū de
ſe:eſt mos eius qui nō pōt diſtinguere inter manifeſtū
per ſe:⁊ manifeſtū per aliud. Et iſte modus hoīum nū-
q̄ꝫ poteſt philoſophari:tale aūt eſt motus ⁊ natura: ſed
conſtat ꝙ in hac ꝓpoſitione motus eſt:aut natura eſt:
predicatū nō includit̃ in ſubiecto:cū nulla creatura ſit
ſuū eſſe. ergo illa aſſignatio nō fuit vera. ¶ Tertio ſic
Hec ꝓpoſitio eſt per ſe nota:nix eſt alba:qui eni dubi-
tat vtrū nix ſit alba ſenſu indiget. vt dr̄ ſcdo topicoꝝ. ſꝫ Capi. 10.
cōſtat:ꝙ in hac predicatū nō includit̃ in ſubiecto. imo
forſitan eſt ꝓpoſitio demōſtrabilis a p̄ori. ergo nō fuit
propoſitio per ſe nota ita diffinienda. ¶ Quarto ſic.
Hec eſt per ſe nota:celum eſt:terra eſt:⁊ ſic de omnib⁹
ꝓpoſitionibus:quas intellectus capit ex ſenſu:ſed in ta-
libus predicatū non includitur in ſubiecto. ergo idem
quod prius. ¶ Arguit etiā Gregorius ꝓbando:ꝙ non
oīs ꝓpoſitio cuius predicatū includit̃ in ratione ſubie-
cti ſit per ſe nota. ¶ Primo. q2 vel hoc intelligitur de
diffinitione dicente quid rei:vel de dicente qd noīs:ſꝫ
non p̄mo modo:quia neutra harū eſt per ſe nota:itelle-
ctus eſt ſubſtātia:intellectus eſt qualitas:cū de vtraq̄ꝫ
magna ſit queſtio apud ſapientes:⁊ tamē alterius pre-
dicatum includitur in rōne dicente quid rei ſubiecti.
ſimil'r iſta. Roſa eſt flos:nō eſt per ſe nota. imo nec ne-
ceſſaria. Nec iſta:albedo eſt color:eſt per ſe nota:alias
eſſet nota ceco a natiuitate:⁊ tñ vtrūq̄ꝫ ꝑdicatū inclu-
dit̃ in rōne ſubiecti:⁊ ita de multis alijs pōt argui. ſili-
ter ſequit̃:ꝙ quelibet ꝓpoſitio in qua predicaret̃ gen⁹
vel differentia de ſua ſpecie eſſet per ſe nota:⁊ eadē ra-
tione quelibet in qua diffinitio predicaret̃ de diffinito:
⁊ ſic proprie differentie ⁊ diffinitiōes rerū eſſent abſq̄ꝫ
argumentatione note de ipſis:quod eſt manifeſte fal-
ſum:cū multū difficile ſit proprias diffinitiones in-
veſtigare. De diffinitione etiā dicente quid noīs idem
probat̃:q2 omnis ꝓpoſitio per ſe nota eſt vera:nō que-
libet autē cuius predicatū includit̃ in tali diffinitione
ſubiecti eſt vera:ſicut patet de iſta. vacuū eſt locus:eſt
enim falſa:cum nullus locus ſit vacuꝫ vel vacuus: ⁊
tamē locus ponit̃ in diffinitione dicēte quid nominis
vacui. Diffinit̃ eniꝫ ꝙ eſt locus priuatus corpore:⁊ ita
de pluribus talibus pōt argui quarū ſubiecta etiā ſup-
ponere poſſunt pro veris rebus:⁊ tamē predicationes
tales non ſunt neceſſe:ſed contingentes ſicut ⁊ ipſe res
contingenter exiſtunt:⁊ per conſequēs non ſunt per ſe
note. ¶ Secundo arguit probando:ꝙ non cuiuſlibet
ꝓpoſitionis per ſe note predicatū includit̃ in ratione
ſubiecti. Nam quelibet iſtarū eſt per ſe nota homo eſt
aſinus vel non eſt aſinus:ſi aliqua ſunt eidem equalia:
ſunt equalia inter ſe:ſi equalibus equalia addant̃:tota
fient equalia:⁊ multa alia de quibus cōſtat ꝙ predica-
ta non ſunt de ratione ſubiecti. ¶ Tertio ſic. Propoſi-
tio quelibet per ſe nota eſt illa:que vel ſibi equiualens
cuilibet potēti vti ratione poteſt naturaliter eſſe nota
abſq̄ꝫ indigentia noticie alicuius extrinſeci:ſed nō oīs
ꝓpoſitio cuius predicatū eſt in ratione ſubiecti eſt hu-
iuſmodi. igitur deſcriptio illa non valet. maior patꝫ tā
ex dictis phi p̄mo poſterioꝝ dicentis:ꝙ dignitas ⁊ pro- Tex. cō.5. ⁊ lec.5.
poſitio maxima eſt ꝓpoſitio imediata quā neceſſe eſt
quemlibꝫ docentē.ſ. potentē vti ratione hr̄e anteq̄ꝫ de
aliquo doceat̃:tales ꝓpōnes abſq̄ꝫ doctrina cuilibꝫ na-
turalr in mentē veniunt:vt dicit Cōmētator tertio de
aīa.cōmēto.36.⁊ abſq̄ꝫ añcedēti cognitiōe. vt idē dicit
in de ſomno ⁊ vigilia:ſed minor probatur:quia multe
ſunt propoſitiones:quarum predicata includuntur in

ſubiectis:que nō ſunt cuilibet potēti vti rōne note.vt pꝫ in hoc argumēto. ℂ Cōtra ſecundā ꝯnē ſilr̄ arguit ſic Aureolus. Nulla ꝓpoſitio eſt eadē niſi ſit ſub eiſdē cōceptibus:voces nāqꝫ ſole non faciunt ꝓpoſitionē ꝑ ſe notā:ſed rōnes ꝯceptuū:qꝛ ꝯceptus mutuo ſe includunt.ſed ſtantibus eiſdē cōceptibus in quocūqꝫ intellectu ponant̄:ꝓpoſitio eſt per ſe nota:aut enīꝫ ex ipſis cōceptibus apparet veritas cōplexionis:⁊ ſic vbicunqꝫ ponant̄ illi termini cōplexio apparebit:aut non apparet ex cōceptibus:ſed ex aliquo alio:⁊ tunc non erit ꝓpoſitio per ſe nota.ḡ ꝓpoſitio per ſe nota vbicūqꝫ ponatur vel in quocūqꝫ intellectu ſit erit ꝑ ſe nota. ℂ 2° ſic. Intellectus cōcipiēs aliquā ꝓpoſitionēꝫ que eſt per ſe nota : aut fert ſuū intuitū ſuper cōceptus:ex quib⁹ oritur noticia illius ꝓpoſitiōis:aut ſuꝑ alios:ſi ſuꝑ eoſdē cōceptus:ſequit̄ ꝙ erit ſibi ꝓpoſitio per ſe nota:nā poſita cā ponit̄ effectus:illi autē cōceptus erāt cā noticie: ſi vero ſuꝑ alios cōceptus iā non eſt eadē ꝓpoſitio:cū ſole voces ꝓpoſitiōes nō faciāt:ſed magis cōceptus ſignificati per voces.relinquit̄ ḡ ꝙ ſtāte idētitate ꝓpoſitiōis cuilibꝫ itellectui erit per ſe nota. ℂ Cōtra tertiā ꝯnē arguit̄ ꝑ ſic. Illa ꝓpoſitio nō eſt ꝑ ſe nota cui⁹ ſubiectū ⁊ predicatū non includūt ſe mutuo ſm te:ſed illius ꝓpoſitionis quaꝫ format viatoꝛ de deo:deus eſt. ſubm̄ ⁊ predicatū nō ſe includūt mutuo.iſta nāqꝫ icluſio eſſet:vel qꝛ vox includeret̄ in voce:⁊ hoc nō eſt:ſic patet:vel qꝛ cōceptus quē hꝫ viatoꝛ de eſſe includeret̄ in cōceptu quē hꝫ de deo:cuius oppoſitū experimur:⁊ ſic nō eſt per ſe nota.ḡ illa ꝓpoſitio quā format viatoꝛ dicēdo deus eſt:ſicut nō eſt nota viatori per ſe:ita nec ē per ſe nota in ſe. Nec valꝫ ſi dicat̄ ꝙ beatus hꝫ alios cōceptus:⁊ illi mutuo ſe icludūt:nō valꝫ inquā:qꝛ tunc beatus hꝫ aliā ꝓpoſitionē de eadē re tm̄:nō eſt aūt icōueniēs ꝙ de eadē re ſint formabiles diuerſe ꝓpōnes: quaꝝ vna ſit per ſe nota ⁊ alia nō:ſed ꝙ eadē ꝓpoſitio ſit per ſe nota in ſe:⁊ nō per ſe nota formāti eā eſt impoſſibile. ℂ Scđo ſic. Illā eandē ꝓpoſitionē quā format viatoꝛ de deo:deus eſt ſub iſtis cōceptibus actus pur⁹ eſt:vel pͥma cauſa eſt:illā eandeꝫ pōt formare beatus: ſed clarū eſt:ꝙ illa nō eſt ſibi nota.imo ꝓbat eā ex puro ⁊ determinato ꝯceptu diuinitatis:ſic arguēdo. De⁹ eſt actus purus:igit̄ actus purus eſt.ſicut ſi argueretur. Triangulus hꝫ tres angulos:triangulus eſt pͥma figura.ḡ pͥma figura eſt habēs tres angulos.ḡ illa ꝓpoſitio quā format viatoꝛ nō eſt ꝑ ſe nota beato ſꝫ alia:⁊ econuerſo illa que eſt per ſe nota beato non eſt illa que viatori non eſt per ſe nota.Et infert Aureolus ꝙ ſcūs Tho. ⁊ ſequaces eius vident̄ fuiſſe decepti in hoc ꝙ de vna ⁊ eadē re poſſunt formari due ꝓpoſitiones:⁊ tamē ſub eiſdē vocibus prima eſt per ſe nota ⁊ nō ſecunda: ⁊ ſic habentes aſpectū ad idētitatē vocū dixerūt ꝙ eadē ꝓpoſitio eſt per ſe nota in ſe:nō aūt quo ad nos:qđ vtiqꝫ ſtare nō pōt:vt viſum eſt. Hec ille in forma. ℂ Arguit cōtra eandē Gregorius ꝓbando:ꝙ nec illa propoſitio deus eſt:quā format btūs ſit per ſe nota:lꝫ ſit ei euidēs. Arguit igit̄ ſic. Nō cuilibꝫ potēti vti rōne pōt abſqꝫ alterius extrinſeci noticia eſſe nāliter notū:deū eſſe.igit̄ deū eſſe non eſt per ſe notū.aīs patet.nō enī naturalr̄ homini pōt eſſe notū deū eſſe niſi ex noticia creaturarū:ſi tamē hoc etiā ſit nāliter tali modo poſſibile noſſe.tenet ꝯña:qꝛ cuiuſlibꝫ ꝓpoſitionis per ſe note enūciabile eſt per ſe notū. ℂ Scđo. Nō cuilibet potēti vti rōne illa ꝓpoſitio quā format beatus:vel alia ſibi equalens in ſignificando pōt abſqꝫ alterius extrinſeci noticia eſſe nāliter nota.ergo illa nō eſt per ſe nota : tenet ꝯña ex diffōne ꝓpoſitionis per ſe note:aīs probatur qꝛ nec illa:nec aliqua ſibi equalēs pōt naturalr̄ homini viatori eē nota ſine noticia alicui⁹ extriſeci. ℂ Tertio. Quia ꝓpoſitiones per ſe note naturalr̄ veniunt in mentē hoīs:vt ſupra dictū fuit:illa aūt ꝓpoſitio quaꝫ habꝫ beatus nō nāliter:ſed ſupernaturaliter ⁊ gratuite cauſatur in mente eius ⁊c̄.

Ad argumēta cōtra pͥmā cōcluſionē dr̄ dupliciter. Pͥo qꝛ nō cadūt directe cōtra mētē ſci Tho.licꝫ enī ſcūs Tho.dicat:ꝙ ꝓpoſitio per ſe nota ſit illa cuius ꝑdicatū includit̄ in ratione ſubiecti:vel eſt eidē ſubiecto:nō tamē dicit ꝙ ſolū talis ſit per ſe nota:qđ argumenta facta improbare cōtendūt. Dicit̄ ſcđo ꝙ ſuſtinēdo ꝙ illa fuerit mēs ſci Tho.quā iſte lacerat:adhuc argumenta nō valēt:idcirco ad ea per ordinē reſpōdet̄. ℂ Ad pͥmū quidē dicit̄: ꝙ qͥntuplr̄ cōtingit predicatū includi in rōne ſubiecti. ℂ Pͥo. Qꝛ predicatū eſt diffinitio ſubiecti.vt homo eſt aīal rōnale. ℂ Scđo. Qꝛ predicatuꝫ eſt pars rōnis ſubiecti:vel ſuperius quocūqꝫ modo ad ſubiectum:vt homo eſt aīal:homo eſt rationalis. ℂ Tertio. Qꝛ diffinitū ꝑdicat̄ de ſua diffinitione:vt dicēdo:aīal rōnale eſt homo. ℂ Quarto. Qꝛ aliqđ ſe habēs per modum diffinitionis:vel deſcriptionis:aut equiualens diffōni: aut deſcriptioni ꝑdicat̄ de diffinito:aut de ſcripto:aut qualitercūqꝫ notificato:ſicut dicēdo. Totū eſt maius ſua pᵗe:licꝫ enī in hac:totale predicatū nō ſit diffinitio vel pars diffinitionis ſubiecti:tm̄ illud totale ꝑdicatuꝫ dicit̄ iſto modo includi in rōne ſubiecti : qꝛ equiualet diffinitioni:vel deſcriptiōi huius qđ dico totū. ℂ Quito. Qn̄ eſt econuerſo huic qͣrto modo.vt ſi diceret̄. De maius ſua pᵗe eſt totū ⁊c̄. ℂ Tūc iſtis ſuppoſitis dico pͥmo ꝙ maioꝛ primi argumēti eſt falſa.nā ꝓpoſitio in qua predicat̄ diffinitū de ſua diffinitōe eſt in ſcđo mō dicēdi ꝑ ſe:ſꝫ ꝙ ponit ſcūs Tho.in tractatu de demōſtratiōe:⁊ tm̄ in tali ꝓpōne ꝑdicaᵐ ē de rōne ſubiti tertio mō diſtinctionis poſite. Dicit̄ ſcđo ꝙ minoꝛ eſt falſa:quia nunqꝫ ꝓpoſitio aliqua in qua paſſio predicat̄ de diffinitione ſubiecti eſt per ſe nota:talis enī pōt demōſtrari per diffinitionē paſſionis.vn̄ ſcūs Tho.ſuꝑ 2° poſterioꝝ.ca.ꝑ.ſic dicit.(Opꝫ (inquit) cōcludere paſſioneꝫ de ſubiecto per diffinitionē paſſionis:⁊ vlterius diffinitionē paſſionis cōcludere de ſubiecto per diffōnem ſubiecti.vnde in pͥmo poſterioꝝ dicit̄:ꝙ opꝫ ꝓcognoſcere quid eſt non ſolū de ſubiecto:ſed de paſſione:⁊ hͦ pꝫ per exemplū ſi velimus demōſtrare de triāgulo ꝙ habet tres angulos equales duobus rectis:accipiamus pͦ pro medio:ꝙ eſt figura habēs angulū extrinſecū equalē duobus intrinſecis ſibi oppoſitis:qđ eſt quaſi diffinitio paſſionis:qđ iterū opꝫ demōſtrare per diffōnem ſubiecti:vt dicamus. Omnis figura rectilinea tribus lineis rectis contenta:habꝫ angulū exterioꝛē equalem duobus interioꝛibus ſibi oppoſitis. Et idem patet ſi velimus demōſtrare ꝙ vox acuta ⁊ grauis conſonēt:accipiemus diffinitionem paſſionis:ſcꝫ ꝙ habēt ꝓportionem numeralē:ſed rurſus ad hoc demonſtrandū opoꝛtet accipere diffinitionē grauis ⁊ acuti. Nā vox grauis eſt que in multo tēpoꝛe nata eſt mouere ſenſuꝫ : acuta autem que modico tempoꝛe:modici autē ad multum eſt ꝓportio numeralis.) Hec ille. ℂ Ex quibus pꝫ ad oīa que in pͥmo argumēto narrant̄:dico enīꝫ ꝙ in iſta: pararelle non cōcurrūt predicatū quodāmodo eſt de ratione ſubiecti:⁊ in ceteris ꝓpoſitiōibus ibidē poſitis: ⁊ hoc dicēdo predicatū includi in ſubiecto 4° mō diſtinctionis ꝓſuppoſite:qꝛ ſcꝫ predicatū eſt qualiſcūqꝫ

T. ex. cō. 2.

deſcriptio ſubiecti: vel 3° mō: quia predicatū eſt ſupius
ad ſubiecti deſcriptionē. Nā hoc qd dico nō cōcurrere
ad inuicē ſuperius eſt ad diſtare ab inuicem equaliter
qd eſt deſcriptio paralellarū: ſimilr hoc qd dico: maius
parte: ſuperius eſt ad hoc: qd dico ꝯſtitutū ex partibus:
vel continēs partes: qd eſt quaſi deſcriptio totius: ſimi
liter hoc qd dico: minus toto: ſuperius eſt ad diffōnem
partis: vel eius deſcriptionē: hec aūt ꝓpoſitio linea ca/
dens ſuper lineā ꝛc. eſt demōſtrabilis ex notioꝛib᷒ mō
ſupra poſito. ideo nihil cōtra nos. nō eniꝫ iſto mō quo
loquimur eſt per ſe nota. ¶ Ad ſcd̄ꝫ negaт̄ aн̄s: vt eni
dictū eſt in ꝓbatione tertie cōcluſionis, de nulla crea/
tura pōt dici ꝙ eā eſſe ſit per ſe notū. Cōmētatoꝛ aūt ꝛ
Ari. dicūt iſtas ꝓpoſitiōes: motus eſt: nā eſt: eſſe per ſe
notas: qꝛ nō indigent demōſtratione: ſed cognoſcunт̄
ſenſu aut experientia. ¶ Ad tertiū negaт̄ aн̄s: iſta eniꝫ
nō eſt per ſe nota: nix eſt alba: qꝛ in ſe nō hꝫ vnde ſuffi
cienter cognoſcaт̄ cognitis rōnibus terminoꝝ: ſed ali/
quo extrinſeco idiget. ſ. ſenſu: qd eſt ꝯtra rōnē ꝓpōnis
ꝑ ſe note. ¶ Ad 4m dr̄ ſicut ad ſcd̄m. ¶ Ad qntū Gre
goꝛij dico: ꝙ illa propoſitio qua dicit ꝙ oīs ꝓpō cuius
predicatū claudiт̄ in rōne ſubiecti eſt per ſe nota: intel/
ligiт̄ tā de rōne dicente ad rei: ꝙ̄ quid noīs: ꝛ cū ꝓbaт̄
ꝙ nō ſit vā de diffōne quid rei. dico ad primā ꝓbatio/
nē: ꝙ aliqua iſtaruꝫ eſt per ſe nota: intellectus poſſis eſt
ſuba: intellectus poſſis eſt accñs: licꝫ nulla earū ſit ꝑ ſe
nota oībus: ſed ſolū ſcientibus rōnes terminoꝝ: ſi eniꝫ
ratio dicēs quid rei intellectus poſſis eſſet nota cuilibꝫ
pro certo: nō eſſet dubiū an intellˀs poſſibilis eſſet ſuba.
De iſta: roſa eſt flos: dr̄ ꝙ eſt oībus ſciētibus: qd roſe ꝑ
ſe nota: ꝛ ſilr iſta: albedo ē coloꝛ. Et cū diciт̄ nulla iſta/
rū eſt neceſſaria: falſuꝫ eſt: ſiue eni roſa ſit actu: ſiue nō
ſemꝑ tamē roſa eſt flos: ꝛ ſemꝑ albedo eſt coloꝛ: ſed ar
guens forte falliт̄ credēs ꝙ ad veritatē oīs cathegori/
ce affirmatiue requiraт̄ cōſiſtentia ſubiecti. hoc eſt ꝙ
de ſubiecto verū ſit dicere ꝙ actu eſt: qd eſt falſum: lꝫ
hoc teneāt terminiſte. Cū eni dicit: ꝙ ſi iſta eſſet per ſe
nota: albedo eſt coloꝛ illa poſſet eſſe ceco per ſe nota a
natiuitate. negaт̄ ꝯñā: qꝛ cecus pōt habere nāliter rō/
nē qd rei albedinis: ꝛ iō talis ꝓpoſitio albedo eſt coloꝛ
eſt per ſe nota ſm ſe: nō tñ ceco. ¶ Ad ſecūdā ꝓbatio
nē diciт̄: ꝙ ꝯñtia quā facit nō valꝫ: non eni ſequiт̄: oīs
ꝓpō in qua ꝑdicaт̄ gen᷒: vl̓ diffō vl̓ dr̄ia de ſpē eſt ꝑ ſe
nota. igiт̄ diffōnes rerū oīum eſſent nobis note: ꝛ ꝓpria
genera: ꝛ ꝓprie drīe: ꝛ cauſa quare ꝯñtia nō valꝫ dicta
eſt in ſcd̄a ꝯclone: qꝛ aliud eſt dicere hoc eſt ſm ſe ꝑ ſe
notū: ꝛ hoc eſt per ſe notū nobis: dico eni ꝙ nō opꝫ: qd
eſt notū nāe eſſe notū nobis: nec qd eſt per ſe notū ſm
nām: eſſe per ſe notū nobis. Cū aūt intendit ꝓbare ꝙ
dicta ꝓpoſitio nō pōt intelligi de diffinitione dicente
quid noīs. dico ad eius ꝓbationē ꝯcedendo: ꝙ oīs ꝓpo
ſitio cuius ꝑdicatū includiт̄ in qd noīs ſubiecti eſt vā.
¶ Ad inſtātiā de iſta: vacuū eſt locus nō repletus coꝛ/
poꝛe ꝛc. dico ꝙ illa eſt vera ſumēdo ſubiectū ꝛ predica
tū ſm ſuppōnē ſimplicem: nec opꝫ ꝙ ſubiectū actu ſit
aut ꝑdicatū: nec ꝙ habeat aliquā ſingularē verā: qꝛ in
tali ſuppōne ſubiectū ſtat pro quiditate vt abſtrahit a
ſingularibus. Nec valꝫ ꝓbatio ibi facta per conuerſio/
nē: nullus locus eſt vacuū. igiт̄ falſuꝫ eſt ꝙ vacuū ſit lo
cus: qꝛ eſt fallacia equocationis arguēdo a ſuppoſitiōe
ſimplici ad perſonalē vel ecōtra. Cū etiā ibi dicit: ꝙ ꝓ
poſitio aliqua affirmatiua: cuius ſubm ꝓ re cōtingēti
ſupponit eſt ꝯtingens: negaт̄: de re eni ꝯtingenti pōt ꝓ
poſitio neceſſaria formari affirmatiua de tertio adia/
cente: lꝫ nō de ſcd̄o: qꝛ in tali eſt: nō dicit actualē exiſtē/
tiā: ſed cōpoſitionē aīe. ꝑ peryher. ¶ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ cū
dr̄ homo eſt aſinus vel nō aſinus: ꝑdicatuꝫ eſt iſto mō
de rōne ſubiecti: qꝛ affirmatio ꝛ negatio ſub diſiunctio
ne ſequunт̄ ens inquantū hō: qd eſt de rōne cuiuſlibet
itelligibilis: ideo dicunт̄ eſſe illo mō de rōne hoīs: quo
paſſio ſupioꝛis diceret̄ eſſe de rōne iferioꝛis: ſicut ſuſce
ptibile diſcipline de rōne hoīs: ꝛ ſimilr de iſta ſi ab eq̄/
libus demas ꝛc. dr̄ ꝙ iſta eſt hypotetica: nos aūt loqui
mur de cathegoꝛicis: ſicut ꝛ phs: ſꝫ ſi reducaт̄ in cathe
goꝛicam dicendo: omnia equalia remanent equalia
demptis ab eis ꝑtibus equalibus: vel alio modo con/
uenientioꝛi: tūc dr̄ ꝙ predicatū illius eſt de rōne ſubie
cti illo mō: qꝛ predicatū eſt quedaꝫ ſubiecti deſcriptio:
illa eni dnr̄ equalia que hñt eq̄les partes: ꝛ tantū pōt
auferri ab vno vt ab alio vl̓ hō. ¶ Ad 3m negaт̄ maioꝛ.
ad ꝓbationē dr̄ ꝙ phs loquiт̄ de ꝓpoſitione per ſe no
ta: que eſt ꝑncipiū primū ſcie: talis aūt eſt nō ſoluꝫ ꝑ ſe
nota in ſe. imo per ſe nota cuilibꝫ: cū ſit ex terminis oī/
bus notis quātū ad quid noīs eoꝝ: nō aūt loquiт̄ de ꝓ
poſitione per ſe nota in ſe ſolū: ꝛ iō Boetius fecit diui/
ſionē de duplici cōceptione animi: vt ſupra fuerat alle/
gatū. ¶ Ad ꝑmū ꝯ ſcd̄aꝫ ꝯclonem dico: ꝙ illud ꝛ alia
media tangunt vnicū mediū: petunt eni hanc difficul
tatē. ſ. vtrū ex idētitate vocuꝫ alicuius ꝓpōnis debeat
cēſeri eadē ꝓpō: lꝫ ꝯcept᷒ aliquoꝝ eā ꝓferentiū ſint di
uerſi. Iſto aūt dubio expedito pꝫ qd ſit dd̄m ad rōnes.
¶ Dico igiт̄ ꝙ in ꝓpōne vocali vel ſcripta tria ſunt cō
ſideranda ſm ꝙ tangit ſcūs Tho. 4° quolibꝫ. q. 9. arti.
2°. ſ. vox ipſa ꝓpōnis ꝛ ſui termini. 2° ꝯceptus mentis:
quē ſignificat imediate: ꝛ 3° res ipſa quā ſignificat me/
diāte cōceptu: ꝛ nō ſolū dicit hoc eſſe cōſiderādū in vo
ce cōplexa. imo etiā in incōplexa. ſ. noīe. Tunc dico ꝙ
vnitas vocis ſignificatiue: aut diuerſitas nō dependet
ex vnitate vel diuerſitate rei ſignificate: alioqn nō eēt
aliqd nomē equocū: ſꝫ hoc eni ſi ſunt diuerſe res eēnt
diuerſa noīa: ꝛ nō idē nomē. Depēdet aūt vnitas vl̓ di
uerſitas vocis ſignificatiue: ſiue cōplexe: ſiue icōplexe
ex vnitate vel diuerſitate vocis ꝛ itellectus. Hec ille.
¶ Nūc dico ꝙ cū ꝓpō ſit vox ſignificatiua: ſi ſint eedē
voces: ꝛ ydē cōceptus intellˀs: erit eadē ꝓpō formalr ꝛ
māliter: ſi aūt ſit idē cōceptus: ſed alie voces ſicut eſt ī
ſynonimis: in qbus vox eſt diuerſa: ꝛ ſignificatū idem
oīno: tunc erit eadē ꝓpō formalr: ſed nō mālr: ſi autē
cū diuerſitate intellectuū ſit idētitas vocis: erit eadeꝫ
ꝓpoſitio māliter: ſed nō formalr: ipſe eni ꝯceptus quē
ſignificat ꝓpoſitio vel nomē: eſt formale in voce ſigni
ficatiua: qꝛ cōceptus eſt ipſi voci rō formalis ſignificā/
di rē: ex h eni vox eſt ſignificatiua rei: qꝛ ſignificat con
ceptū: qui eſt ſilitudo rei: ꝛ vox qd māle. Cū ḡ dicimus
eadē ꝓpoſitio eſt ꝑ ſe nota ſm ſe: q̄ nō eſt ꝑ ſe nota no/
bis: nō loquimur de idētitate formali ꝛ māli: ſꝫ de idē/
titate māli. ſ. quantū ad vocē: ꝛ ꝑter hoc q̄tū ad reꝫ ſi/
gnificatā. Intendimus eni ꝙ eadē ꝓpoſitio ſm vocē:
ꝛ eaſdē res a parte rei oīno ſignificās eſt ſm ſe ꝑ ſe no/
ta: ſed non nobis: ita ꝙ illa eſt per ſe nota vni ꝛ nō alte
ri: iſti tñ nō hñt eoſdē cōceptus de illa. Tunc ad ꝑmū
dico ꝙ niſi ſint idem cōceptus nō erit eadē ꝓpoſitio q̄
ad formale: poterit tñ eſſe eadē quo ad māle: ꝛ quo ad
rem ſignificatam. ¶ Ad 2m dico: ꝙ intellectus conci/
piens ꝓpoſitionem ſibi non per ſe notā: ſed alteri: non
fertur ſup conceptus: ex quibus per ſe oꝛiт̄ noticia illi᷒
ꝓpoſitiōis: ſed ſuper alios cōceptus. Et ſi dicatur ꝯtra
hoc qꝛ ex quo iſta ꝓpoſitio: deus eſt: hꝫ duos itellectus
ꝛ ſm vnū eſt per ſe nota: ꝛ ſm alium non: videт̄ ꝙ nō
plus debeat dici per ſe nota ratione iſtius cōceptus q̄ꝫ
non per

Scd̄o phy. 7. ca. 6.

Actualis exiſtentia ibi nō reqriт̄ ad h ꝙ ꝓpō vā ſit.

Predicatuꝫ diſiunctū q̄lr de rōne ſubiecti ſit.

De idētitate ꝛ diuerſitate māli vel foꝛmali ꝓpōnum

nō ꝑ ſe nota ratiōe alterius. ğ vel erit ſꝫ ſe per ſe nota: ⁊ ſm ſe nō per ſe nota: vel neutrū. (Dico ꝙ iſta deus eſt: hꝫ duos ꝯceptus vt dcm̄ eſt: nā aliū hꝫ viator: aliū beatus: ſed ꝯceptus quē hꝫ beatus de iſta: vl' ꝓpoſitio mētalis quā ſignificat per illā vocalē cōponiť ex proprijs rōnibꝰ terminoꝝ: cū ille cognoſcat rē īportatā ꝑ ſubm ⁊ p̄dicatū in ſe: ⁊ iō qꝛ ſm illos ꝯceptus eſt per ſe nota: iō ipſa dr̃ eſſe ſm ſe per ſe nota: ꝯceptus aūt quē hꝫ viator de illa nō eſt ꝓprius ꝯceptus rerū ſignificatarū: nec hꝫ ꝓprias rōnes terminoꝝ: cū res de quibus enūciat nō cognoſcat in ſe: nec per ꝓpriā ⁊ adequatā ſpēꝫ: ſed in alio: ⁊ per ꝯceptus ab alijs rebus habitos: nō enī viator hꝫ ꝓpriā rōnē diuinitatis: nec ꝓpriā rōnem eſſe ſubſiſtentis: ⁊ iō lꝫ iſta ꝓpoſitio: deus eſt: ſub ꝯceptibus viatoris nō ſit ꝑ ſe nota: tñ nō iō dicēdū eſt eam ſm ſe eſſe nō per ſe notam.

Ad primum ꝯtra tertiā ꝯclōnē negať minor ⁊ diciť ꝙ mīſio ibi poſita eſt bona. Et cū diciť ꝙ lꝫ ꝯceptꝰ quos hꝫ beatus de illa mutuo ſe includāt nō eſt eadē ꝓpoſitio ⁊c̃. dcm̄ eſt prius. ⸿ Ad 2m dico ꝙ ſi capiať eadē ꝓpoſitio q̃tū ad rem ſignificatā: ⁊ q̃tū ad voces: ⁊ q̃tū ad ꝯceptus: ꝯcediť ꝙ illa nō eſt vni per ſe nota: ⁊ alteri nō ꝑ ſe nota: ſi glibet coꝝ eā formet tam ſm voces q̃ ſm ꝯceptus: ſꝫ dico ꝙ ipſa eadē ſm vocē ⁊ rem ſignificatā tñ eſt vni ꝑ ſe nota: ⁊ nō alteri qui hꝫ alios ꝯceptus de illa. ſ. nō ꝓprios que nō ſunt ꝯceptiōes rerū in ſe: ſed in alijs mō quo fuit dictū in alia reſpōſione. ⸿ Ad p̄mum negať ꝯñā: ⁊ ad ꝓbationē dico: ꝙ nō cuiuſlibet ꝓpoſitionis per ſe note enunciabile eſt cuilibet ꝑ ſe notum: niſi ſit per ſe nota ſimplr̄: ⁊ quo ad eū. ⸿ Ad ſcdm negať ſimiliter ꝯñā: ꝓcedit enī de ꝓpoſitōibus ꝑ ſe notis quo ad oēs: cuiuſmodi nō eſt iſta deus eſt. ⸿ Ad tertiū dico ꝙ nō oīs ꝓpoſitio ꝑ ſe nota venit nāliter in mentē: ſed ſolū illa: que eſt oībus per ſe nota: ⁊ nō ſolū eſt ꝑ ſe nota in ſe. ⸿ Nō reſtat ſoluere ad rōnes in pede qōnis factas: ⁊ quidē illa que ꝓbat ꝙ deū eſſe nō eſt per ſe notū ꝯcedať ad hunc ſenſum: ꝙ nō eſt per ſe notū nobis: qꝛ aliud nō ꝓbat. ⸿ Ad p̄mā v̓o que ꝓbat oppoſitū dico: ꝙ nāle eſt nobis cognoſcere deū ſub q̄dā ꝯfuſione inquātū ipſe eſt beatitudo: qꝛ illā glibet nāliter appetit: ⁊ nāliter cognoſcit: non aūt eſt nāle nobis cognoſcere deū ſub ꝓpria rōne: nō ſolū quā hꝫ btūs: imo nec ſub illa quā hꝫ viator fidelis ꝑ fidē: aut phus ꝑ demſ̄tationē. Iſtā rñſionē dat ſcūs Tho. in ſūma: ſꝫ de v̓itate. q. 10. arti. 12. ſoluit alr̄: dicēs ꝙ ꝓ tanto dicit Damaſ. ꝙ cognitio dei eſt nāliter nobis īcerta: īquātū nāliter cuilibꝫ aliqd inſitū eſt: vnde poſſit ꝑueniri ad cogſcēdū deū. Et hec de qōne ſufficiāt.

⸿ Utrū vnꝰ deus in diuinis ſit tres ꝑſone. Qō II.

TErtio circa eandē diſtinctionem q̄riť. Utꝝ in diuinis vnus deus ſit tres ꝑſone. Et arguiť ꝙ nō: qꝛ ſi tres ꝑſone ſunt vna eēntia: ſequiť ꝙ ſint tres ꝑſone: ⁊ ꝙ nō ſint tres perſone diuine: ſed iſte eſt peſſimus error. ſ. ponere ꝯ̄dictoria ſimul eſſe vera. ğ ⁊c̃. añs pꝫ: qꝛ ſi tres ꝑſone ſunt vna eſſentia. ğ ꝑſone ſunt tres. Et ex alia pte: ſi tres ꝑſone ſunt vna eſſentia: ꝑſone nō erūt tres: qꝛ vna ꝑſona erit alia: per illā regulā. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: īter ſe ſunt eadē: ⁊ ſic ſi q̄libet ꝑſona eſt eadē eſſentie: omnes perſone erunt eedē ad īuicē nullo mō realiter diſtincte: ⁊ ſic nō erūt tres realiter: qđ fuit ꝓbandū. ⸿ 2° ſic. Illđ nō eſt ponendū: qđ īfringit artē ſyllogiſticā: ꝑſertī ſyllogiſmū expoſitoriū: q eſt ex ſe euidēs: vt diciť p̄mo poſterioꝝ. ſcꝫ ꝙ medio exiſtente hoc aliqd: ⁊ ſingulari ſignato: neceſſe eſt extrema ꝯiungi: ſed ſi ponamus ꝙ in diuinis vna eſſentia ſit tres ꝑſone: dictus modus arguendi infringiť: pꝫ: qꝛ diuinitas eſt q̄dā res ſimpliciſſima qua demōſtrata pōt dici: hec res eſt pater: ⁊ hec eadem res eſt filius: ⁊ tñ nō ſequiť. ğ pater eſt filius vl' ecōtra: qđ eſt ꝯtra oēm artē ſyllogiſmi expoſitorij. igiť illud ex quo tale qd ſequiť nullatenus eſt ponēdū. ⸿ Tertio. Illud nō eſt ponēdū ad qđ ſequiť ꝯ̄dictoria eē ſimul vera de eodē: ⁊ hoc ſequiť ſi ponamus ꝙ tres perſone ſunt vna eſſentia: tunc enī eſſentia illa: ⁊ pater ſunt eadem res: ⁊ tamen de eſſentia dicitur ꝙ eſt filius: ⁊ de patre ꝙ non eſt filius: ⁊ ſic contradictoria de eodem videntur verificari.

In oppoſitū eſt Athanaſius in ſuo ſymbolo: ⁊ determinatio eccleſie ex̃ de ſūma trinitate ⁊ fide catholica. ⸿ Et Iohānes apoſtolus in p̄ma ſua canonica caplo 3°. dicēs. Tres ſunt qui teſtimoniū dant in celo: pater: verbū: ⁊ ſpiritꝰ ſanctus: ⁊ hi tres vnum ſunt.

In hac qōne erunt tres articuli iuxta tria dubia tacta in articulis. ⸿ In primo videbiť quomodo in diuinis nō falſificať illa maxima de qua fit mentio in p̄mo argumēto. ⸿ In ſecūdo quomō in diuinis nō infringiť ſyllogiſmus expoſitorius. ⸿ In tertio quomodo in diuinis nō verificantur contradictoria de eodem.

Quantum ad p̄mū dico ꝙ illa maxima. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: inter ſe ſunt eadē: tripliciter pōt exponi ſm mētē ſancti Tho. [Trippliter exponiť illa maxima q̄cūqꝫ vni ⁊ eidem ⁊c̃.] ⸿ Primus intellectus illius eſt: vt intelligať tñ hr̄e veritatē in illis: que ſunt eadē alicui tertio: nō ſolū re: ſed etiā rōne: ſaltem ꝙ vtrūqꝫ in rōne illius includať: vt qꝛ homo ⁊ aīal ſunt idē realiter ſorti: ⁊ homo ⁊ aīal includunť in rōne ſortis: ideo homo ⁊ aīal ſunt idem inter ſe. Si aūt aliqua ſint idē realiter eidē rei ſingulari: nō tñ ſunt de rōne illius: imo ad inuicem differunt rōne: ⁊ ab illa re cui ſunt eadē realiter: nō opꝫ illa eſſe idem ſibyinuicē: ꝑſertim ſi ratio vnius opponiť rōni alterius aliquo mō oppoſitiōis. Et iſto modo exponit ſanctus Tho. dictā maximā prima parte. q. 28. arti. 3°. in reſpōſione ad p̄mū: vbi ſic ait. (Illud argumētū. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē ⁊c̃. tenet ſm phm̄ in his que ſunt idē re ⁊ rōne: ſicut tunica ⁊ indumentū: [3° phyſi. tex. cō. 20.] nō aūt in his que differūt rōne: vnde ibidē dicit: ꝙ lꝫ actio ſit idem motui ⁊ ſimiliter paſſio: nō tñ ſequiť ꝙ actio ⁊ paſſio ſint idem: qꝛ in actione īportať reſpectꝰ vt a quo eſt motus in mobili: in paſſione v̓o vt qui eſt ab alio. Et ſimiliter licet paternitas ſit idē ſm rem cū diuina eēntia ⁊ ſimiliter filiatio: tñ hec duo in ſuis ꝓprijs rōnibus īportāt oppoſitos reſpectus vnde diſtinguunť adinuicē.) Hec ille. ⸿ Ex quibus pꝫ ꝙ iſte primus modus exponendi p̄dictā maximā eſt ſm mētē Ar. ⸿ Secundus modus exponēdi eandē maximā ēt ſm mētē ſancti Tho. ē vt dicať ſic.) Quecūqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: īter ſe ſunt eadē. Iſto mō: ꝙ vnū iſtorū eſt reliquū: vel ſaltē illud qđ eſt idē vni illoꝝ eſt reliquū. Et ſic diceretť ꝙ: qꝛ pater ⁊ filius ſunt idē eſſentie diuine: nō ſeqť ꝙ ſi pater ſit iſto mō idē filio: ꝙ pater ſit filius: ſed iſto mō: ꝙ aliqd idē patri eſt filius. ſ. eēntia diuina: que eſt patri eadē. Hanc enī expoſitionē itēdit ſcūs Tho. in de potentia. q. 8. arti. 2°. ad. 10m cū dicit. (Idē eſt inſtans qđ eſt finis p̄teriti ⁊ p̄n̄m futuri: nō tñ p̄n̄m futuri dr̃ eſſe in p̄terito: ſꝫ illud qđ eſt

p̄n^m futuri:⁊ ſimiliter nō dr̄ ꝙ paternitas ſit in filio:ſꝫ
illud quod eſt paternitas.ſ. eēntia diuina eſt in filio.)
Hec ille.¶ A ſimili in ꝓpoſito:q2 filius ⁊ ſpūs ſanct⁹
ſunt idē eſſentie diuine ſm rem:nō tñ ſm rōnē:iō nō
ſequit̄ ꝙ ſpiritus ſanctus ſit filius:ſed ꝙ aliqd idē ſpi
ritui ſancto ſit filius.ſ.eſſentia diuina.¶ Tertius mo
dus exponēdi p̄dictā maximā ſm mentē ſancti Tho.
foret iſte vt dicat̄ ſic.Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē:
inter ſe ſunt eadē:q̄tū ad illud in quo ſunt eadem ter
tio:⁊ iō q2 pater ⁊ filius ſunt ideꝫ eſſentie diuine q̄tū
ad ſuū eſſe:ideo bene ſequit̄:ꝙ pater ⁊ filius ſint ideꝫ
adinuicē ſm eſſe:q2 tñ pater nō eſt idē eſſentie diuine
ſm ſuā rōnem:imo vt ſic diſtinguit̄ ab eſſentia:iō pa/
ter ſm rōneꝫ paternitatis diſtinguit̄ a filio:nec eſt idē

Tacite obie/ctionis ſolu.

illi:verūtamen nō opꝫ ꝙ ſi pater ⁊ filius nō diſtinguū
tur a diuina eēntia:niſi rōne ſola:ꝙ nec inter ſe diſtin
guant̄ niſi ſola ratione:q2 ratio eſſentie nō opponitur
rōni patris aut filij:ſicut pater ⁊ filius relatiue oppo/
nunt̄:⁊ q2 ſola oppoſitio relatiua relationuꝫ realiū di/
ſtinguit in diuinis realiter:bene ſtat:imo ſequit̄ ꝙ pa
ter ⁊ filius realiter adinuicē diſtinguant̄:nō tamē a di
uina eſſentia. Iſtum ſenſuꝫ innuit p̄mo ſen. diſ.33.q.i.
arti.p̄mo ad 2^m.ſic dicens.(Si aliqua duo ſint idem:
ſm id qđ idem ſunt in quocūqꝫ eſt vnū eſt alterū:pa
ternitas aūt ⁊ diuina eſſentia ſunt ideꝫ ſm eſſe:⁊ iō ſi/
cut in filio eſt eſſe ipſius eſſentie:ita ⁊ in filio eſt eē pa/
ternitatis:q2 in diuinis nō eſt niſi vnū eſſe:ſed paterni
tas hꝫ aliquid in quo nō vnit̄ cū eſſentia:ſcꝫ rōneꝫ pa/
ternitatis que eſt alia a rōne eſſentie:vnde ſm iſtā rō/
nem reſpectus pōt eē in patre ⁊ nō in filio ſi diſtingue
rem patrē a filio. Nec opꝫ in his aliquid ſimile inqui/
ri:q2 in nulla re creata inuenit̄ aliqd ſimile diuine ſim/
plicitati:vt habens ſit illud qđ habet̄:omnia eni ſimi/
lia que p̄nt induci:vel de punctis in linea:vel de diffe
rentijs exiſtentibus in genere:plus habēt de diſſimili
tudine q̄ꝫ de ſimilitudine:⁊ ideo magis abducūt intel
lectū a veritate q̄ꝫ inducant in verū.) Hec ille.¶ Ex
quibus pꝫ ꝙ q2 paternitas eſt eadē eēntie ſm eſſe nō
tamē ſm rōnem:ideo nō ſequit̄ vbicunqꝫ eſt eſſentia
ſit paternitas ſm rōnem paternitatis:lꝫ vbicunqꝫ eſt
eſſentia ſit paternitas q̄tū ad ſuū eſſe:ſic etiā lꝫ pater
ſit idem eſſentie:nō tamē opꝫ ꝙ cuicūqꝫ eſſentia diui/

Cōtra p̄maꝫ expōnē Aureo. d. 2. q. 3. arti. 3. ꝯ ſan. Th. p. q. 28. ar. 3. ad p̄m.

na eſt eadē:pater ſit idem niſi quo ad eſſe.¶ Sed cō/
tra iſta arguit Aureolus in p̄ſenti diſtinctione p̄ſertim
ꝯtra p̄mā expoſitionē dicte maxime. Iſte inquit mo/
dus declarandi minime ſtare pōt:nec difficultatē eua
cuat.Quecunqꝫ eni vni ⁊ eidē ſunt eadem realiter:ſed
differentia ſola rōne talia inter ſe ſunt eadeꝫ ſm rem
q̄uis differant rōne:talis nāqꝫ eſt identitas extremo/
rum inter ſe:qualis eſt eoꝛuꝫ identitas in medio:vel
tollit̄ omnis forma ſyllogiſtica:⁊ demonſtratiua que
tenet ex iſto p̄ncipio vñ negans ip̄m vel in deo:vel in
quocunqꝫ alio tollit oēm viam demonſtrandi ⁊ ſcien
di aliquid de deo:ſed ſm te paternitas ⁊ filiatio ſunt
idem ſm rē eſſentie diuine:lꝫ ſint diſtincta ſm rōneꝫ
ab ea.ḡ inter ſe erunt eedē ſm rem q̄uis diſtinguant̄
ſm rōnē.⁊ per ꝯñs pater ⁊ filius ſola rōne diſtinguun
tur:⁊ reddit erroꝛ Sabellij.¶ Scđo arguit ꝯtra exē/
plum ibi datum. Aut eni actio ⁊ paſſio realiter diſtin/
guunt̄ a motu:aut ſola rōne:ſi ſunt idē realiter motui
nec differunt niſi rōne:erunt inter ſe idē realiter diffe

Extremoꝝ diuiſitas realis iter ſe eſſe pōt: lꝫ rōnis ſit reſpcū tertij.

rentia ſola rōne.¶ Ad primū negat̄ maioꝛ ⁊ ſua ꝓba
tio:nō eni opꝫ ꝙ talis ſit identitas extremoꝛum inter
ſe qualeꝫ habent illa extrema in medio:potiſſime qñ
medium eſt idem extremis nō foꝛmaliter:ſed identi/
ce:hoc eſt identitate rei nō rōnis:quin potius mediuꝫ
identificat̄ eis quaſi per accidēs:ſicut res vnius gene/
ris rei alterius generis:quēadmodū videt̄ eſſentia di/
uina identificari relationibus:aut p̄ſonis:ſicut abſolu
tum relatiuo:tunc eni nō opꝫ extrema talē identitatē
habere inter ſe:qualeꝫ habent in medio:q2 talia extre
ma per accidens identificata medio:poſſunt minus
ꝯuenire inter ſe q̄ꝫ cum medio:vt pꝫ de albedine ⁊ hu
miditate in niue:qđlibet eni ꝯuenit cū niue in facien/
do cōpoſitū vnū verius q̄ꝫ inter ſe:q2 albedo eſt act⁹
niuis:nō aūt humiditatis:⁊ ꝯſequēter plus eſt de vni/
tate inter albū ⁊ niuē:q̄ꝫ inter albū ⁊ humidū:⁊ ſimi/
liter verius vnit̄ humidum niui q̄ꝫ albo:⁊ ſic nō tanta
eſt vnitas aut identitas illoꝝ duoꝝ extremoꝝ adinui
cem:quanta eſt cuiuſlibet extremi ſeoꝛſum ſumpti in
oꝛdine ad mediū:ſcꝫ niuē. Ita in ꝓpoſito:licet ſimili/
tudo longe a ꝓpoſito diſtet. Poſſet etiā dari exēplum
de differentijs reſpectu generis:nō tanta eſt eni conue
nientia differentiarū adinuicē quāta eſt cuiuſlibet ea/
rum ad genus qđ diuidunt. Dicta ergo ꝓpoſitio.ſ.qua
lis eſt identitas extremoꝛum in medio:talis eſt extre/
moꝝ adinuicē:debet intelligi qñ extrema nō quaſi ꝑ
accidens ſe habent ad mediū:ita ꝙ predicatio medij
de extremitatibus:vel ecōtra nō eſt per accidens:⁊ ſo
lum identifica:nō foꝛmalis:⁊ ꝓpter identitatem eſſe:
nō rōnis:cuiuſmodi eſt cū dicit̄:pater eſt eſſentia:vel
ecōtra:talis eni p̄dicatio eſt quaſi per accidens:⁊ nō ꝑ
ſe:eſt eni vera nō propter identitatem ſignificationis
ſubiecti ⁊ p̄dicati:ſed ꝓpter identitatem rei ſubiecti ⁊
p̄dicati. Nec eni pater ſignificat eēntiā:nec nomē eēn
tie ſignificat patreꝫ:licet res ſit eadē.¶ Sciendū etiā
ꝙ qñcunqꝫ aliqua extrema ſic identificantur medio:
aut alicui tertio:ꝙ nullum extremoꝝ identificat ſibi
illud adequate:imo medium pluribus identificat̄ q̄ꝫ
aliqđ extremum:ſic ꝙ nō ſolū mediū eſt idē ipi extre
mo:imo ab extremo quolibet ſeoꝛſum ſumpto aliud
vel aliud includit:tūc non opꝫ ꝙ extrema identifica/
ta in tali medio identificent̄ inter ſe. Exemplū huius
eſt de homine in vniuerſali realiter:quē aliqui ponūt.
Ille eni homo eſt idem ſoꝛti:⁊ ſimiliter eſt idem pla/
toni:nec tamē ſoꝛtes ideo eſt idē platoni:imo ſunt rea
liter diſtincti:q2 licet ſoꝛtes ſit idem homini vniuerſa
li:nō tñ adequate ⁊ cōuertibiliter. Ita in ꝓpoſito que
libet perſona eſt eadē diuine eſſentie:nō tamē adequa
te:⁊ ꝯuertibiliter:⁊ ideo licet due perſone ſint eedem
diuine eſſentie:nō tñ inter ſe ſic ꝙ hec ſit illa. Ex iſtis
ergo duobus pōt cōflari vna expoſitio illius maxime
quā ſumit arguens.ſ.talis eſt identitas extremoꝝ in/
ter ſe:qualis eſt identitas eoꝝ in medio:debet enim
intelligi qñ extrema identificantur medio nō per acci
dens:ſed per ſe. Item quando identificant̄ illi medio
adequate mō preexpoſito.¶ Si āt regula tenet iſtis
nō ſeruatis hoc eſt gratia materie nō auteꝫ gratia foꝛ/
me. Et cum dicit arguens ꝙ illa ꝓpoſitiōe negata tol
lit̄ ⁊c̄.dico ꝙ nō eſt verū:imo illa data:ſine quacūqꝫ
expoſitione ſequunt̄ multa falſa:verūtamē ꝯcedo ꝙ
ꝓpoſitio ph̄i in foꝛma quā ponit p̄mo prioꝛuꝫ:⁊ expo/
nit 3° phyſicoꝝ.ſ. Quecunqꝫ vni ⁊ eidem ⁊c̄.vera eſt:⁊ T. c. 19.
illa negata ſequerent̄ multa incōuenientia. Mirum
aūt eſt:q̄uo ipſe arguens ita velit illam maximā ſine
quacunqꝫ modificatione tenere:cuꝫ ipſe eadē.q. arti.
4°. eā gloſet de capite ꝓprio:dicens ꝙ ſolū hꝫ verū in
illis que habent realem identitatē in p̄mo modo dicē
di per ſe:que eſt identitas per repetitionem eiuſdem
rei. In ſecundo modo autē nō tenet niſi in his que ha

bent identitatē

bent identitatem indiſtinctionis. Et finaliter dicit ꝙ põt vnico verbo gloſari illud principium. Quecunqꝫ vni ⁊ eidem ſunt eadẽ ⁊c̃. habet veritatẽ in his que ſic ſunt eadem in tertio: ꝙ qõlibet repetit rem tertij: non autẽ teneret in illis: in quibus eſt identitas omnimode indiſtinctionis: imo eſt fallacia accidentis: ecce gloſam ſuã: ⁊ credo ꝙ pauciora ꝯcludet de deo ex illa maxima ſi ſolum teneat ſm ſuã gloſam ɋ̃ ſi ſm noſtraꝫ. ¶ Dico igiẽ ꝙ ſicut illa maxima. Quecunqꝫ vni ⁊ eidem ⁊c̃. tenet in illis que ſunt eadẽ adequate alicui tertio re ⁊ rõne: ita illa: talis eſt identitas extremoꝝ inter ſe ⁊c̃. tenet in illis extremis que ſunt adequate eadem alicui tertio rõne ⁊ re: ſed in alijs nõ opꝫ eam tenere: niſi aliquo mõ ꝑdictarũ expoſitionũ: vtpote ꝙ ſi quodlibet extremũ eſt ideꝫ medio realiter ipſa extrema ſunt eadẽ inter ſe: ſic ꝙ vel hoc extremũ eſt illud vel aliquid ideꝫ vni extremo eſt aliud extremũ: ⁊ hoc penes ſecundã expõneꝫ. ¶ Uel ſic: ꝙ ſi duo extrema ſunt eadẽ in medio: illa pñt dici eadẽ inter ſe iſto mõ .ſ. cũ additiõe medij: vtpote qꝛ pater eſt idẽ eẽntie ⁊ filius eſt idẽ eſt eẽntie nõ ſequiẽ ꝙ filiꝰ ſit pater: ſꝫ ꝙ filiꝰ ſit idẽ patri ſm eẽntiã: ⁊ hoc ſm tertiã expoſitionẽ ſuperius datã. ¶ Ad ſcõm ſimiliter negaẽ iſta ꝯſequẽtia: actio ⁊ paſſio ſunt idẽ motui realiter: nec differunt ab eo niſi ſola rõne. ergo nec differunt inter ſe niſi ſola rõne. Iſtam autẽ ꝯſequentiã ipſe nõ probat. ideo non plus dico ad eam. Utrum autẽ actio ⁊ paſſio ſint due res vel vna: nõ eſt pro nunc ad propoſitũ: videẽ tamẽ ꝙ idẽ motus eſt actio ⁊ paſſio: ſꝫ diciẽ actio prout importat originẽ eius: ſm ꝙ incipit ab agente ⁊ terminatur in paſſum. Diciẽ auteꝫ paſſio prout eſt in mobili: ⁊ importat relationẽ fundatã in paſſo ⁊ terminataꝫ ad agens. Ille tamẽ relationes realiter differũt: ⁊ vna eſt ſubiectiue in agente: alia võ in paſſo. Iſta videẽ eẽ ſententia ſancti Tho. prima parte. q. 41. arti. primo et. q. 18. arti. 3°. ⁊ multis alijs locis in ſumma ⁊ ſcriptis: ⁊ expreſſe in ſcripto ſup 3° phyſicoꝝ. ⁊ ſup. xi. metaphyſice. Et in hoc pmus articulus terminat.

Actio ⁊ paſſio quõ differãt ⁊ ꝯcũde.

Phiſicoꝝ li° 3. c. 4. meta. li. 9. Idẽ hẽt de aĩa. lib. 2. [illegible]

Quantum ad ſcõm articulum diciẽ ꝙ ex poſitione trium perſonaruꝫ in vnitate eſſentie: nõ infringiẽ ars ſyllogiſtica: nec expoſitorius ſyllogiſmus. Cum enim ſic arguiẽ. Eſſentia diuina eſt paternitas: filiatio eſt eſſentia diuina. ergo filiatio eſt paternitas: eſt fallacia accidentis: lꝫ enim in deo nullum ſit accidens: eſt tamẽ quedã ſimilitudo accidentis: inquãtũ ea que de inuicẽ ꝑdicanẽ ſm accidens differunt rõne: ⁊ ſunt vnũ ſubiecto: vba ſunt ſancti Tho. de potentia dei. q. 8. arti. 2°. in reſpõſione ad 6m. vbi ẽt dicit ꝙ. ¶ Illa regula in qua fundaẽ dictum argumẽtum: ſcꝫ. Quicquid predicaẽ de ꝑdicato ꝑdicaẽ de ſubiecto: tenet in predicabilibus per ſe: per ſe autẽ ꝑdicaẽ de aliquo: quod ꝑdicaẽ de illo ſm propriaꝫ rõnem: qõ vero nõ ſm ꝓpriam rõnem ꝑdicaẽ: ſed ꝓpter identitatem rei nõ ꝑdicaẽ per ſe. Cuꝫ ergo diciẽ. Eſſentia diuina eſt paternitas: nõ ꝑdicatur paternitas de diuina eſſentia propter identitatem rõnis: ſed rei: ⁊ ſimiliter nec eẽntia de paternitate.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ iſta poſitio nõ infringit verũ modum ſyllogiçandi expoſitorie: ſed ſyllogiſmos ſophiſticos repudiat ac refellit. Conſimili modo poſſunt ſolui illa ſophiſmata que ſolent fieri circa iſtã mãm: vt dicendo ſic. Omnis deus eſt pater: ſed filius eſt deus. ergo filius dei eſt pater. Iteꝫ. Omnis pater in diuinis generat: ſed eſſentia diuina eſt pater in diuinis. ergo ⁊c̃. omnia enĩ hec ſoluunẽ: qꝛ incidit in eis fallacia accidentis. Sciendum enim ꝙ ſm Tho. in tractatu ſuo de fallacijs caplõ de fallacia accidentis. (Accidens de quo loquimur in fallacia accidentis accipiẽ ſm ꝙ diſtinguiẽ cõtra per ſe: per ſe autem diciẽ aliquid ineſſe alicui: quod ei conuenit ſm propriã diffinitionẽ: ꝙ aũt ineſt alicui preter hec: ineſt per accidẽs: vñ ad hoc ꝙ eſt per ſe ineſſe: aut per accidens tripliciter: aliqd põt ſe habere. Quedam enim ſunt que omnino ſunt idem ſm ſubſtantie rõnem: vt veſtis ⁊ indumentum: ⁊ in iſtis eſt ſolũmõ per ſe: ⁊ nullo modo per accidens. Quedam vero ſunt quorum vnũ eſt omnino extraneũ a ratione alterius: ſicut ſe habent homo ⁊ album: ⁊ in iſtis eſt ſolũmodo per accidens ⁊ nullo modo per ſe. Quedam vero ſunt quorum vnum aliquo modo pertinet ad rationem alterius: licet nõ ſint omnino eadem ſm diffinitionem ſicut ſe habent ſuperius ⁊ inferius: ⁊ proprium ⁊ ſpecies. In primis: quicquid diciẽ de vno diciẽ de alio: in alijs autem nõ: ſed quandoqꝫ. Nam quando aliquid conuenit vni coniunctorum per accidens ſm illud qõ eſt idem alteri: tunc conuenit etiaꝫ alteri: ſed quando aliquid conuenit vni ſm ꝙ diſtinguiẽ ab alio tunc nõ oportet ꝙ conueniat alteri: imo ſic arguendo eſt fallacia accidentis.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ cuꝫ eſſentia diuina ⁊ pater ſe habeant illo modo per accidens quo dictũ eſt: nõ oportet ꝙ quicquid conuenit vni conueniat alteri: ſicut eſſentie diuine conuenit hoc predicatum: cõmune: ⁊ hoc predicatum: filius. Dicimus enĩ ꝙ eſſentia eſt cõmunis: eſſentia eſt filius: que predicata nõ conueniunt patri: ſimiliter generare cõuenit patri: ⁊ diſtinguiẽ a filio: que tamẽ eſſentie nõ cõueniũt: vnde ſm regulam predictam quãdocunqꝫ aliquid attribuiẽ eſſentie ſm illud in quo conuenit cum patre etiam illud conuenit filio: ⁊ econtra: ſicut iſta predicata bonus: ſapiens: infinitus ⁊ huiuſmodi. Quãdocũqꝫ autem aliquid cõuenit eſſentie ſm illud in quo diſtinguiẽ a patre: ſi illud attribuaẽ patri ex hoc ꝙ eſt ideꝫ eſſentie: cõmittiẽ fallacia accidentis: vt patebit in articulo ſequenti. Similiter ex dictis patet ꝙ inſtantia quorundam nulla eſt: qua dicunt ꝙ ſi diſtinctio rationis inter patrem ⁊ eſſentiam cauſaret fallaciam accidentis in hoc proceſſu: hec eſſentia eſt pater: hec eſſentia eſt filius. ergo filius eſt pater: eadeꝫ ratione hic erit fallacia accidentis: ſortes eſt homo: ſortes eſt pater. g̃ pater eſt homo: patet inquam: quia in hoc ſecundo ſyllogiſmo non incidit fallacia predicta: qꝛ eſſe patrem: non ꝯuenit ſorti: ſm ꝙ diſtinguiẽ ab homine: ſed eſſe indiuiduum aut ſingulare conuenit ſorti vt diſtinguiẽ ab homine: ⁊ ideo hic eſt fallacia accidentis: ſortes eſt indiuiduũ: ſortes eſt homo. ergo homo eſt indiuiduũ. Et in hoc ſecundus articulus terminaẽ.

Cap. 15.

Quantum ad tertium dicitur ꝙ illud principium: ſcilicet de quolibet affirmatio vel negatio eſt vera: ⁊ de nullo ambe ſunt vere: nõ falſificatur ex hoc ꝙ in diuinis ponimus vnam rem eſſe tres perſonas. Nam ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. primo ſen. diſt. 25. q. 1. arti. primo in reſponſione ad 2m. de eodem ſm ꝙ idẽ eſt impoſſibile eſt aliquid ideꝫ affirmare ⁊ negare: ſed ſi aliqua eadẽ in aliquo diſtinguantur: affirmationes ⁊ negationes pertinentes ad illam diſtinctionem de ipſis verificari poterũt: qꝛ omnis diſtinctio ſiue rei ſiue rationis: fundaẽ in affirmatione ⁊ negatione ſicut patet etiam in ſynonimis: tunica eniꝫ ⁊ veſtis ſignificant eandem rem: tamen nomina ſunt diuerſa: ⁊ ſimiliter indumentum: vnde affirmationes ⁊ negationes que pertinent ad rem: non poſſunt verifi

Utrũ pm pnm falſificet ex h ꝙ vna res indiuiſa eſt tres pſone.

Utrum infringatur ars ſillogiſtica.

cari vt dicatur tunica eſt alba: indumentuʒ non eſt album: ſed affirmationes ⁊ negatiões que pertinent ad nomina poſſunt verificari: vt dicatur indumentuʒ eſt neutri generis: veſtis non eſt neutri generis: ita etiam cum perſona ⁊ eſſentia ſint idem ſm rem: nihil quod ad naturam rei pertinet quod predicatur de eſſentia poteſt negari de perſona: vt dicamus ꝙ eẽntia eſt increata: ⁊ perſona nõ eſt increata: vel eſſentia eſt deus: perſona nõ eſt deus: ſed quia perſona ⁊ eſſentia diſtinguuntur ratione: quicquid pertinet ad rationem illaʒ in qua diſtinguuntur: quod predicatur de vno poteſt negari de alio: vt dicatur ꝙ eſſentia eſt cõmunis perſona non eſt cõmunis: perſona generat: eſſentia nõ generat: ⁊ ſic de alijs: vnde in talibus non idem attribuitur eſſentie ⁊ perſone.) Hec ille in forma. ¶ Item q̃rto contra gentiles. caplo. 14. in fine dicit. (Ubicunqꝫ eſt aliqua diſtinctio oportet inueniri oppoſitioneʒ negationis ⁊ affirmationis: que enim ſm nullã affirmationem ⁊ negationem differunt penitus ſunt indiſtincta: oporteret enim ꝙ quãtum ad omnia vnum eſſet quod ⁊ alterum: ⁊ ſic eſſent penitus idem ⁊ nullo modo diſtincta.) Hec ille. ¶ Item de potentia. q. 7. arti. primo in ratione ad 5^m dicit. (De eo quod eſt ideʒ re: ⁊ differens ratione: nihil prohibet contradictoria predicari: vt dicit phus 3° phyſicoꝝ: ſicut patet ꝙ idem punctum re ⁊ differens ratione eſt principium ⁊ finis: ſed ſm ꝙ eſt principiuʒ non eſt finis: ⁊ econtra: vnde cum eſſentia ⁊ proprietas ſint idem re ⁊ differant ratione: nihil prohibet quin vnum ſit communicabile ⁊ aliud incõmunicabile.) Hec ille. ¶ Item primo ſen. diſt. 5. q. 1. arti. primo in reſpõſione ad primũ dicit ſic. (Affirmatio ⁊ negatio dicũtur maxime opponi: quia in eis non importatur aliqua conuenientia: in priuatiue autem oppoſitis importatur conuenientia quãtuʒ ad ſubiectum: quia nata ſunt fieri circa idem: in contrarijs autem ⁊ relatiuis: quãtum ad genus: qꝛ ſunt in eodem genere: vnde vtrunqꝫ extremorum ſignificaꝫ per modum entis ⁊ nature cuiuſdam: illud autem in quo inuenitur aliquid non permixtum contrario: eſt maximum ⁊ primum in illo genere ⁊ cauſa omnium aliorum: ⁊ ideo oppoſitio affirmationis ⁊ negationis cui non admiſcetur aliqua conuenientia eſt prima ⁊ maxima oppoſitio ⁊ cauſa omnis oppoſitiõis ⁊ diſtinctionis: ⁊ ideo oportet ꝙ in qualibet alia oppoſitione includatur affirmatio ⁊ negatio: ſicut primum in poſteriori: vnde plura requirũtur ad alias oppoſitiones q̃ʒ ad oppoſitionem contradictionis: qꝛ ſe habent ex additione ad ipſam: vnde non oportet ꝙ ſi contrarietas non inuenitur niſi in diuerſis realiter: ꝙ affirmatio ⁊ negatio nõ inueniãtur niſi in realiter diuerſis. immo ſufficit etiam diſtinctio rationis ad affirmationẽ ⁊ negationeʒ: ⁊ talis diſtinctio rationis eſt inter eſſentiam ⁊ perſonam.) Hec ille. ¶ Item diſt. 33. q. 1. arti. 4. dicit. Quia proprietas: perſona: ⁊ eſſentia non differunt ſm rem: ſed ſm moduʒ ſignificandi: ideo omnia adiectiua que predicant conditioneʒ rei abſolute predicantur cõmuniter de proprietate eſſentia ⁊ perſona: ⁊ huiuſmodi precise ſunt adiectiua negatiua: vt icreatus ⁊ huiuſmodi. Quecunqꝫ vero exprimunt moduʒ ſignificandi in quo iſta tria diſtinguuntur: non predicantur de eis cõmuniter. tamen in his eſt differentia. Quedam enim ſunt que important illum modum ſignificandi in principali ſignificato: ſicut hoc nomen: cõmune: importat in ſignificando modum eſſentie: ⁊ hoc nomen: diſtinctum: modum perſone: ⁊ hoc nomẽ: diſtinguens: modum proprietatis: ⁊ ideo ſi predicatio iſtorum permutetur vt dicatur: eſſentia diſtincta: vel proprietas cõmunis: erit propoſitio falſa non ſolũ impropria. Quedam autem important illum modũ nõ ſignificando ipſum: ſed dant eũ intelligere ex ſuo modo ſignificandi: ſicut illa que ſignificant per modum actus: qꝛ actus ſunt ſuppoſitorum: vnde non proprie poſſunt attribui niſi perſonis: que ſunt ſuppoſita diuine nature: non auteʒ eſſentie vel proprietati: que ſignificantur per modum forme: vnde non proprie dicitur ꝙ paternitas creet vel generet: ⁊ ſimiliter illa que ſignificant concretiue dant intelligere modum perſonarum: vnde etiam hec non eſt propria paternitas: eſt ſapiẽs vel huiuſmodi. ſimiliter nec iſta: paternitas eſt pater ſi pater ſumatur adiectiue: vel paternitas eſt innaſcibilis.) Hec ille in forma. ¶ Addit etiam ibideʒ ꝙ adiectiua perſonalia nullo modo predicantur de diuina eſſentia per diuiſionem quaʒ ſignificant que eſt oppoſito modo ipſius eſſentie. Nec etiam proprie dicantur de proprietatibus perſonalibus vt adiectiua eẽntialia propter modum ſignificandi: adiectiua tamen eſſentialia magis proprie predicãtur de eſſentialibus: q̃ʒ perſonalia de proprietatibus: qꝛ proprietas ſignificatur vt ratio quedam perſone: vnde quãtum ad modum ſignificandi magis elongantur a perfectione ſuppoſiti q̃ʒ eſſentia que dicit totuʒ eſſe ſuppoſiti: licet alio modo ſignificetur.) Hec ille. ¶ Eandem ſententiam replicat de potentia dei. q. 8. arti. 2°. ad 7^m dicens ſm phm 3° phyſicoꝝ.) Non oportet ꝙ omnia eadeʒ predicentur de quolibet modo eiſdem: ſed ſolum de eiſdem ſm rationem. Eſſentia aut diuina ⁊ paternitas ⁊ ſi ſint idem re non tamen ſunt idem ratione: ⁊ ideo nõ oportet ꝙ quicquid predicatur de vno predicetur de alio. Sciendum tamen ꝙ quedam ſunt que conſequuntur proprias rationes eſſentie: ⁊ relationis. ſicut dicimus ꝙ eſſe cõmune ſequitur ad eſſentiam: diſtinguere vero ſequitur ad relationem: vnde vnum horũ ab alio remouetur: neqꝫ enim eſſentia diſtinguit: neqꝫ relatio eſt cõmunis. Quedam vero non quantum ad principale ſignificatum: ſed quãtum ad modum ſignificandi habent aliquam differentiam a ratione eſſentie vel relationis: ⁊ iſta predicantur quidem de eſſentia vel relatione: licet nõ ꝓprie: ⁊ huiuſmodi ſunt adiectiua ⁊ verba eſſentialia: vt bonus ſapiens: intelligere ⁊ velle: huiuſmodi enim quãtum ad rem ſignificataʒ ſignificant ipſam eſſentiam: ſed tamen ſignificant eaʒ per modum ſuppoſiti ⁊ nõ in abſtracto: ⁊ ideo proprie dicuntur de perſonis ⁊ de nominibus eſſentialibus cõcretis: vt deus vel pater eſt bonus: ſapiẽs: creans ⁊ huiuſmodi: de eſſentia autem in abſtracto ſignata ⁊ non per modum ſuppoſiti improprie: minus auteʒ proprie adhuc de relationibus: qꝛ huiuſmodi conueniunt ſuppoſito ſcdm eſſentiam: nõ autem ſm relationẽ. Deus enim eſt bonus vel creans ex eo: ꝙ habet eſſentiaʒ: nõ autem ex eo ꝙ habet relationem.) Hec ille. ¶ Et ſi fiat inſtantia cõtra hoc: quod dictũ eſt: ſcilicet ꝙ adiectiua que ſignificant per modum actus nõ proprie cõueniunt eſſentie: quia dant intelligere modum ſuppoſiti. Si inquam inſtetur contra hoc quia bene ⁊ catholice dicitur ꝙ eſſentia creat ⁊ gubernat ⁊ huiuſmodi: ⁊ tamen creans ſignificatur per moduʒ actus. Dicit ſanctus Tho. primo ſen. diſ. 5. q. 1. arti. primo. (In diuinis quecunqꝫ predicantur de ſuppoſito non ſm modum quo differt ab eſſentia predicantur etiam de eſſentia. Dicamus enim ꝙ eſſentia creat: gubernat ⁊ huiuſmodi: ſed

Quõ alie oppõnes addũt ad ꝯdictõeʒ.

Dñtia inter hec nomina: cõe: diſtictũ: ⁊ diſtinguẽs

T.c.26

di:ſed actus qui dicitur de ſuppoſito ſm modum: ſm quem differt ab eſſentia:non poteſt de eſſentia predicari:⁊ huiuſmodi eſt actus generandi:quia predicatur de ſuppoſito patris: ſm ꝙ eſt diſtinctū a ſuppoſito filij:

De rōne ſuppoſiti.

vnde nō ſequit̄ ꝙ eſſentia generat.) Hec ille. ¶ Et eſt intentio ſua dicere vt videtur ꝙ de ratione ſuppoſiti ſunt duo ſm ꝙ ipſemet dicit de potentia dei.q.8. arti.3°.in reſponſione ad 7m. ſcilicet ꝙ ſit per ſe ſubſiſtens ⁊ in ſe indiuiſum.2m eſt ꝙ ſit diſtinctuꝫ ab alijs ſuppoſitis eiuſdem nature:ſi tamē contingat eſſe alia ſuppoſita eiuſdem nature.) Hec ille. ¶ Conſtat autē ꝙ diuina eſſentia non differt a perſona quātuꝫ ad primum:ſed quātum ad ſcōm:⁊ quia actus creandi conuenit diuino ſuppoſito ſolum ratione primi:actus aūt generandi ratione ſecundi ⁊ primi:ideo creare conuenit eſſentie ſicut ⁊ ſuppoſito non auteꝫ generare. Iſta omnia dicta ſunt ad videndum quomodo de eiſdem realiter:ſed diſtinctis ratione poſſunt contradictoria predicari:vel ſaltem idem predicatum affirmari ⁊ negari ſine implicatione contradictionis. Quam ſententiam ponit ſanctus Tho. ſimiliter prima parte.q.38. arti.primo ad ſcōm ⁊.q.39.arti.5°.⁊.q.40.arti. primo. ad tertium.⁊.q.32.arti.2°.ad ſcōm .⁊ generaliter vbicunqꝫ loquitur de iſta materia.

Arg̃ ad tollēdū ꝯdictōeꝫ in diuis ſufficiat ſola diſtinctio rōnis.

¶ Sed contra iſtam determinationem arguit Aureolus in ſuo quolibet.q. 5.arti.2°.vbi vult probare ꝙ ad tollendum contradictiones in diuinis non ſufficit ſola diſtinctio rationis que ſolum in virtute ſit in re:ſed in actu ſit per intellectum. Arguit autem primo ſic: quia ex 2° phyſicoꝝ:

T.c.37.
T.c.3.

⁊ 5° metaphyſice:effect⁹ in actu:exigit cauſaꝫ in actu: ⁊ effectus in potentia:cauſam in potentia:ſed cauſa ꝙ affirmatio ⁊ negatio de aliquo:ſibi non contradicunt in aliquo:eſt diſtinctio:vel non identitas aliqua exiſtens in illo ex diffinitione elenchi.

p̂ elenc.ca.2.

ergo ſi actu non eſt contradictio:oportet ꝙ actu non ſoluꝫ virtute ſit non identitas vel diſtinctio:ſed actu nullo intellectu conſiderante:eſſentia eſt communis ⁊ proprietas non.ergo actu non ſoluꝫ virtute erit ibi non identitas ſeu diſtinctio:nec illud virtualiter iuuat. ¶ Confirmatur:quia pari ratione dicerem:ꝙ animal idem re eſſet in omni animali: ⁊ differentia nō:quia licet ſint vna res:tamē differunt virtute:tali differentia quam intellectus poteſt reducere in actum. ¶ Secundo. Quia talis differentia virtualis repugnat deo ſm Anſelmuꝫ de incarnatione verbi caplo.5. Simplicia (inquit) preſtant cōpoſitis quātum ad ſimplicitatem actuum ⁊ compoſitionem:quoniam omne compoſitum neceſſe eſt actu vel intellectu poſſe diſtingui. Et tunc infert ꝙ ſi deus cōpoſitus eſt:aut nulla natura ſimplex eſt:aut aliqua natura eſt que natura dei preſtantior eſt. Quod enim nec actu nec intellectu poteſt diſſolui:maius eſt ꝙ̃ qd̄ actu vel intellectu diſſolui poteſt. Ex quo patet ꝙ perſonam diuinam poſſe per intellectum diſſolui in duo virtualiter inexiſtentia: eſt oīno falſum ⁊ contra Anſelmum. ¶ Tertio. Illud quod tollit contradictionē in diuinis:oportet ꝙ ſit in deo preueniens oēm actuꝫ intellectus:quia ſiue intelligatur deus ſiue non intelligatur nulla contradictio eſt in deo:ſed diſtinctio rationis omnem actum intellectus non preuenit:cum non habeat eſſe niſi per actum intellectus.ergo diſtinctio rationis non ſufficit. ¶ Quarto. Arguit ſic primo ſen. diſt.2. Cuius conſtituentia ſunt ſeorſuꝫ conceptibilia: ⁊ habentia proprias vnitates:conſtitutum neceſſe eſt eſſe compoſitum ſaltem ſm rationem:patet enim ꝙ in tali conſtituto eſt vnum:⁊ vnum:ſe habentia vt cōponibilia inter ſe alias facient aceruum:⁊ ſic neceſſe eſt ꝙ tale conſtitutum ſit compoſitum:vel ꝙ ſit aceruus:ſed perſona diuina eſt ſimpliciſſima:nec eſt compoſita etiam ſm rationem:quia non eſt maior ſimplicitas in eēntia ꝙ̃ in perſona:cuꝫ perſona vere ſit deus: deus autē ſit omnino ſimplex:vt dicit caplm de ſumma trinitate ⁊ fide catholica. Firmiter credimus. ergo eſſentia ⁊ proprietas que perſonam conſtituunt nō ſunt ſeorſum conceptibiles:nec habētes proprias vnitates etiam rationis. ¶ Forte (inquit) diceretur ad hanc rationem. Primo quidem ꝙ proprietas ⁊ eſſentia:licet ſint diſtincta ſm rationem:cum tranſeunt in idem realiter ratione cuius tranſitus nō componunt: ſed ſunt realiter idem omnino: tamen ratione diſtincta. ¶ Secundo forte dicetur ꝙ nullū inconueniens eſt:ſi in perſona ſit compoſitio rationis ⁊ conceptuum fabricatorum per intellectum:⁊ ſi ſic dicitur non euaditur ratio. ¶ Ex primo quideꝫ non:talis enim eſt ordo ⁊ habitudo inter aliqua ſm rationem quando illa diſtincta ſunt ratione:qualis ordo ⁊ habitudo eſt inter ea ſm rem vbi ſunt realiter diſtincta:ſed ſi eſſentia ⁊ paternitas eſſent diſtincta ſm rem:non dubium ꝙ facerent compoſitionem realem ſm illud phi 7° metaphyſice:ꝙ ex ſubſtantia ⁊ alijs predicamentis ſit compoſitum etiam ex ad aliquid ⁊ relatione. g̃ vbi paternitas ⁊ eſſentia diſtinguuntur ſola ratione facient cōpoſitionem rationis:⁊ per conſequens perſona erit cōpoſita ſm rationē. ¶ Secundo ad idem. Nullus trāſitus in identitatem tollit compoſitionem niſi illam: que eſt eiuſdem generis cum tranſitu:vt ſi ſit tranſitus ſm rem:tollit compoſitioneꝫ realem:ſi ſm rationem:tollit compoſitionem rationis:ſed paternitas ⁊ eſſentia tranſeunt in identitatem ſm reꝫ:⁊ retinent diſtinctionem rationis ſm te.ergo tranſitus iſte ſolum tollit compoſitionem realem ⁊ relinquit compoſitionem ſm rationem:quod eſt contra auctoritatem Hylarij 6° de trinitate:aliquantulum poſt medium dicentis:ꝙ non eſt compoſitus deus qui eſt vita. Nec qui eſt lux ex obſcuris coaptatur:nec qui ſpiritus eſt ex diſparibus formabilis eſt:totum enī quod in eo eſt vnū eſt. Et ſic patet ꝙ prima reſponſio non valet ſimiliter nec 2a. ¶ Primo q2 falſum eſt nec bene conſonum fidei veritati ꝙ perſona aliquo modo ſit compoſita: vl' formaliter nec ex natura rei:aut ꝯceptibiliter:aut ſm rationem:nempe qui omne dicit nihil excludit:ſed determinatio concilij:firmiter creditur in quo fides plenarie ꝯtinetur:dicit ſimplex omnino.ergo nullus modus compoſitionis ponendus eſt in deo:nec realis nec formalis:nec rationis:⁊ per conſequens nec in perſona:que vere eſt deus. ¶ Secundo ad idem. Quia oīs perfectio ſimpliciter eſt in deo in ſummo:ſed ſimplicitas eſt perfectio ſimpliciter:q2 in vnoquoqꝫ melius eſt eſſe ſimplex ꝙ̃ nō ſimplex.ergo infinita ſimplicitas ⁊ ſumma erit in qualibet perſona que eſt in infinitum perfecta:ſed non eſt ſumma nec infinita ſi ſit ibi aliqua compoſitio realis: formalis:vel rationis.ergo idem quod prius. ¶ Tertio ad idem. Sicut quelibet perſona eſt ſimpliciter perfecta ſm rem:ita eſt ſimpliciter perfecta ſm rationem:⁊ per conſequens ſicut in ea non debet poni res aliqua imperfecta:ita nec ratio aliqua imperfecta:ſed rationis compoſitio:eſt imperfectio ſm rationem quod patet:q2 vbi eſt compoſitio conceptuū ibi alter conceptuum eſt per aliū perfectibilis tanquam per ſui perfectionem:vt conceptus animalis perficitur per rationale:⁊ vniuerſaliter vbicun-

T.c.7.

ſpirationis.ergo quicunqꝫ capit realitatem eſſentie capit tres realitates diſtinctas ⁊ conſequenter tres perſonas diſtinctas:non igitur poteſt dici ꝙ eſſentia ⁊ paternitas ſint idem re:⁊ habeant diſtinctas rationes:niſi detur ꝙ paternitas vel eſſentia includat aliquid rationis:⁊ non dicat rem in deo exiſtentem:aut niſi detur ꝙ eſſentia includat aliquid rationis.Si eniꝫ verū ꝙ dicat rem puram ſic ꝙ concipiens vtranqꝫ nihil cōcipit:niſi quod in deo realiter exiſtit:q2 tota ratio paternitatis ⁊ tota ratio eſſentie ſunt vere in deo:neceſſe eſt ſi diſtinguantur conceptibiliter ꝙ diſtinguantur realiter ⁊ econtra:non ſic autem eſt de genere ⁊ differentia ⁊ quibuſcunqꝫ conceptibus ſuper eandem reꝫ ab intellectu fundatis:homo enim ⁊ animal ⁊ 2ª ſubſtantie ⁊ omnia vniuerſalia dicunt res ſingulariuꝫ vt conceptas. ¶ Septimo arguit ſic. Quandocunqꝫ aliqui conceptus ſic ſe habent:ꝙ vnus nihil addit ad alterum:neceſſe eſt illud quod per primum concipitur ⁊ illud quod per ſcdm concipitur:fundare penitus eandem vnitatem:imo nec primum poſſe a 2° conceptibiliter ſeparari:quia ſi detur oppoſitum predicati ſequitur oppoſitum ſubiecti.Si eniꝫ illud quod per primū concipiebatur habet propriam vnitatem:⁊ poteſt ſeorſum intelligi:ſcdm addet ſibi aliquid cuius oppoſituꝫ ponebatur:ſed ſi aliquis concipit eſſentiam ⁊ deinde concipit paternitateꝫ:nihil addit ad illud quod prius concipit:aut enim addit rem:aut formalitatem inexiſtentem ex natura rei:aut addit rationem fabricatam per intellectū:ſed conſtat ꝙ non addit rem:alias eſſet res addita ⁊ ponens in numerum ⁊ dualitatem:quod eſt contra determinationem concilij ⁊ intentionē phi
T.c.39. ⁊ cōmentatoris.12°.metaphyſice dicentium:ꝙ in primo principio nō poteſt eſſe intentio addita realis:nec diſpoſitio ⁊ diſponibile habent ibi locuꝫ. Conſtat aūt etiam ꝙ non ſolam addit formalitatem ſine realitate:quia tunc pater non eſſet pater realis:ſed formalis tantum:per paternitatem enim ſi non ſit niſi formalitas non eſt pater niſi formalis. Per eſſentiam autem que res eſt:non habet ꝙ ſit pater. Conſtat etiaꝫ ꝙ nō addit rationem ſolam:quia tunc temporis nō eſſet pater niſi rationis:⁊ rediret error Sabellij.Ex quo igitur concipiens paternitatem non addit ſolam rationem ad conceptum eſſentie:nec ſolam formalitatē:nec addit realitateꝫ neceſſe eſt dicere ꝙ nihil addat.ergo cōcipiendo eſſentiam concipiebatur paternitas:⁊ per cōſequens eſſentia non poteſt preciſe concipi:nec habet propriam vnitatem:nec eſt vnū diſtinctum a proprietatibus quoquo modo. ¶ Ad primum iſtorum dicitur concedendo maiorem:⁊ ad minoreꝫ dico tria. Primū ꝙ affirmatio ⁊ negatio in eſſe affirmationis:⁊ negationis actu non conueniunt aliquibus nullo intellectu cōſiderante tanqꝫ aliqua duo extrema realia:ſm enim ꝙ ponit ſanctus Tho.de veritate.q.21.arti.primo. Negatio non eſt aliquid in rerum natura:ſed eſt ens rationis tantum. Et de malo.q.1.arti. primo ad 2m dicit. Priuatio non eſt aliquid in rerum natura:ſed eſt ens rationis tantum intellectum a ratione. Ideꝫ ponit 2°
Lec.3°. ſen.diſ.34.q.1.arti.primo.Itē prima parte.q.48.arti. ſecūdo. Item.4°.metaphyſice vbi ponit quattuor modos quibus aliquid poteſt dici ens:⁊ dicit ꝙ vnus eorum eſt de vniuerſaliſſimis:ille ſcilicet quo aliquid dicitur eſſe tantuꝫ in ratione ſcilicet negatio ⁊ priuatio: que dicimus in ratione eſſe:quia ratio de eis negociatur:quaſi de quibuſdam entibus dum de eis affirmat
Lec.2°. vel negat aliquid. Et in eodem libro oſtendens quomodo vnum quod conuertitur cum ente nō addit aliquam naturam enti:dicit ꝙ vnum quod cum ente cōuertitur deſignat ipſum ens ſuperaddens rationeꝫ indiuiſionis:que cum ſit negatio vel priuatio non ponit aliquam naturam enti additam:⁊ ſic in nullo differt ab ente ſm rem:ſed ſolum ratione.nam negatio vel priuatio nō eſt ens nature:ſed rōnis.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet ꝙ predicatis contradictorijs non reſpondent aliqua duo in re extra intellectum. ¶ Dico ſcdo ꝙ nulla incomplexorum contradictio:eſt aliqua habitudo poſitiua vel realis que ſit aliquid:quia entis ad non ens non poteſt eſſe habitudo realis:ſemper anteꝫ alterum extremuꝫ contradictionis eſt pure non ens: ſcilicet negatio:talis ergo contradictio nō eſt aliquid actu proprie extra intellectum:licet ſit in re fundamētaliter:nam ceſſante omni conſideratione intellectus creati:adhuc ita eſt in re:vnde intellectus poſſit affirmare vel negare de aliquibus:naꝫ quia ita eſt in re ꝙ eſſentia nō generat:⁊ pater generat:intellectus poteſt aliquid affirmare de patre:qđ negat de eſſentia. ¶ Dico tertio ꝙ conceſſo ꝙ in diuinis ante opus intellectꝰ conueniant affirmatio ⁊ negatio:illo modo quo concedi debet affirmationem ⁊ negationem conuenire aliquibus ante conſiderationem intellectus:ad cauſandum contradictionem inter dictam affirmationem ⁊ negationem puta cōmunicabile non communicabile: generare non generare vel huiuſmodi:que dicuntur vel conueniunt patri ⁊ diuine eſſentie:non oportet ponere diſtinctionem aliquam actualem inter patrem ⁊ eſſentiaꝫ:quaſi illa diſtinctio ſit cauſa illius effectus: ſcilicet non contradictio vel ſublatio contradictionis: cum enim ille effectus ſit quedam negatio oppoſita cuidam enti rationis:ſcilicet contradictionis que eſt habitudo rationis vt dictum fuit:non requirit cauſaꝫ poſitiuam in actu:ſed ſufficienter datur ſibi pro cauſa vna alia negatio:ſcilicet non identitas rationis inter patrem ⁊ eſſentiam vel non adequatio. Sicut enim affirmatio eſt cauſa affirmatiōis:ita negatio cauſe negationis. Poteſt etiam ſibi dari pro cauſa diſtinctionis inter eſſentiam ⁊ patrem:que quidem diſtinctio eſt in re virtualiter ⁊ vt in fundamento:ita ꝙ talis diſtinctio eſt ante actum intellectus non ſolum in potētia nec in actu completo:ſed in fundamento: ſicut vniuerſale eſt extra animaꝫ illo modo:⁊ ſic diſtinctio tollens contradictionem dictā ſatis ſufficienter eſt actu: immo pluſquā ille effectus qui eſt purum nihil taꝫ in ſe q̄ in fundamento. Negatio enim contradictionis fundatur in negatione ⁊ affirmatione:negatio autem fundata ſuper negationem:fundamentum debilius habet:q̄ diſtinctio ratiōis fundata in plenitudine diuine perfectionis:in qua vnum ſunt ſm rem abſolutā ⁊ relatiuam.Ex quo conſurgit ꝙ intellectus poteſt habere diuerſas conceptiones de tali re omnimode perfecta. Patet ergo ꝙ dicta ratio nihil valet:quia ſupponit in diuinis eſſe aliquem effectum ante omneꝫ actū intellectus: ſcilicet ſublationem contradictionis vel non contradictionem:cui oporteat aſſignare aliquam cauſam in actu completo.hec autem imaginatio ſatis debilis eſt:vt patet ex predictis.Conſimiliter ſoluitur argumentum aliorum quod equiualet precedenti q̄uis q̄ alia verborum fantaſia coloretur:dicunt enim ſic. ¶ Predicata contradictoria ꝯueniunt eſſentie ⁊ proprietati ante omne opus itellectus.ergo diſtinctio eſt inter ea ante omne opus intellectus:deceptio eniꝫ eſt in hoc ꝙ arbitrantur predicationem:⁊ compoſitionē:

Incōplexoꝝ ꝯdictio nō ē habitudo poſitiua.

In q̄ ꝯtradictionis negatio fundat.

Vbi n° fundamētū ē diſtinctiōis rōnis q̄ negatiōis ꝯdictionis.

Argm aliorū idē virtualr.

⁊ diuiſionem vel negationem eſſe in re extra in actu completo: quod minime veruʒ eſt: vnde cōmentator Albertus in cōmento ſuper Porphirium tractatu .3°. caplo .3°. qd eſt de generis diuiſione ſic ait. (Predicari (inquit) eſt idem quod attribuere per notā compoſitionis: quādo enim vnuʒ alteri attribuitur mediante compoſitione quam ſignificat verbum: eſt. tunc predicatur: ⁊ quando vnum ab alio diuiditur mediante negatione talis compoſitionis: ſicut cum dicitur: homo non eſt lapis: tunc diuiditur ab eo: ⁊ hoc fit intellectu componente vel diuidente. In re enim ipſa ſine nota compoſitionis vel diuiſionis vnū in altero eſt vel nō eſt. Sed intellectus componēs vel diuidens: hoc ſine nota compoſitionis vel diuiſionis ſignificare nō pōt: ⁊ vt hoc ſignificet inuenit modū compoſitionis vnius cum alio: vel diuiſionis vnius ab alio: ⁊ hoc eſt predicare vnū de alio: vel negare vnum ab alio.) Hec ille.

L.4. ¶ Predicte ſententie ɔcordat cōmentator Auerrois ſuper 3°. de anima commento .26°. dicens. (Predicare aliquid de aliquo ſicut affirmatio ⁊ negatio cōpoſitio eſt per actionem intellectus.) Hec ille. ¶ Et ſanctus Tho. in ſuo tractatu qui intitulat̄ de eſſe ⁊ eſſentia ſic ait. (Predicatio eſt quoddam qd completur per actū intellectus componentis ⁊ diuidentis habens fundamentum in re ipſa ſignificante veritatem eoruʒ quorum vnuʒ de altero dicitur.) Hec ille. ¶ Dico igitur ꝙ ante actum intellectus cōponentis ⁊ diuidentis nō predicant̄ aliqua predicata contradictoria de eſſentia diuina ⁊ de perſona diuina: ita ꝙ talis predicatio ſit in actu cōpleto: ɔcedo tamē ꝙ eſt ibi ſicut in fundamento: ⁊ ideo nō habet̄ ꝙ ante intellectus actū ɔtradictio ɔueniat eidem inquātum ideʒ: vel ꝙ pro aliquo ſpori ſit ibidem ɔtradictio: pro quo nō ſit ibideʒ diſtinctio. ¶ Ad ɔfirmationē dicitur: ꝙ non eſt ſimile de eſſentia ⁊ proprietatibus: ⁊ de animali reſpectu ſuarū differentiarum. Tum quia differentie ɔtente ſub animali ſe habent ſicut perfectum ⁊ iperfectum. Tum qꝛ ſunt res abſolute. Tum qꝛ differunt ſm eſſe: quod pʒ: quia aſinus morit̄ remanente homine: modo impoſſibile eſt ꝙ idem realiter ſit perfectum ⁊ imperfectuʒ: qꝛ talia dicūt diuerſas eſſentias abſolutas. Impoſſibile eſt etiam vnū abſolutū eſſe duo abſoluta: lʒ vnū abſolutum poſſit eſſe tres res relatiue. Impoſſibile eſt etiaʒ idē habere duo eſſe abſoluta: vel idē eſſe ⁊ non eſſe: dico tn̄ ꝙ nō ſufficienter probaret̄ aliqua eſſe diſtincta ſm rem per hoc ꝙ affirmatio ⁊ negatio vnius ⁊ eiuſdem illis ɔueniunt niſi eſſent talia predicata que ɔueniunt rei nullo reſpectu habito ad modū quo res itelligitur aut ſignificat̄ vt ſuperius plenius eſt deductū. ¶ Ad 2m dicit̄ ꝙ Anſelmus bene probat ꝙ deus nullo modo eſt cōpoſitus: nec nos oppoſitū dicimus: non enī ɔcedo ꝙ deus ſit ɔpoſitus realiter aut formaliter aut ſm rōneʒ: lʒ habeat plures rōnes: qꝛ nihil componit cū alio ſm ſuam rōnem: ſed ſm ſuum eſſe ſm ſanctū Tho. p̄mo ſen. diſt. 8. q. 6. arti. p̄mo vbi vult in reſponſione ad ſcdm ꝙ ideo attributa nullā in deo compoſitionem faciunt: qꝛ ſapientia aut aliud attributuʒ ſm ſuam rōnem nō facit compoſitionem: ſed ſm ſuū eſſe prout eſt in ſubiecto realr differēs ab illo. ¶ Et in reſponſione ad 4m dicit: ꝙ ꝓprietas perſonalis cōparata ad eſſentiam nō differt re ab ipſa: ⁊ ideo nō facit cōpoſitionem cum ea. Itē diſ. 33. q. 1. arti. p̄mo dicit. ꝙ in relationibus realibus que ſunt in creaturis eſt aliud eſſe relationis: ⁊ aliud ſubſtantie que refert̄: ⁊ ideo dicunt̄ ineſſe: ⁊ ſm ꝙ inſunt cōpoſitionē faciunt accidētis ad ſubiectuʒ: qd nō ɔuenit in diuinis relationibus. In quo articulo vult ꝙ relatio nullam cōpoſitionē faciat cum diuina eſſentia: qꝛ nō hꝫ aliud eſſe: nec vnū actuat alterū: ſed habent idem eſſe: ideo ſunt eſſe ſubſiſtens: qd eſt puriſſimus actus. Ex hoc enim aliqua faciunt compoſitionē: qꝛ vnū eſt in potentia reſpectu alterius: vel ambo reſpectu alicuius actus: nō ſic autem eſt de eſſentia ⁊ relatione quoꝝ qdlibet eſt eſſe: vnde pʒ ꝙ verba Anſelmi nullo mō ſunt ad ꝓpoſitum: cuʒ ipſe loquat̄ de cōpoſitione ⁊ diſſolutione: que in diuinis nullo modo ſunt: lʒ ſit ibi rationuʒ pluralitas ſine cōpoſitiōe: ⁊ diſtinctio ſine diſſolutiōe: cuius cauſa eſt potiſſima ⁊ deluſionis cauſa multoꝝ illud nō ɔſiderātium: qꝛ .ſ. ille rationes non ſunt ſubiectiue in deo: ſed in intellectu noſtro: lʒ deus ſit illarū oīum fundamentum ſicut in alia queſtione huius diſtinctionis fuit ꝓlixius declaratuʒ: vnde ſanctus Tho. p̄mo ſen. diſt. 2. q. 1. arti. 3°. ad 5m dicit. (Aliquid dicit̄ radicari vel fundari in aliquo metaphorice: ex quo firmitateʒ habet. rōnes autē intellecte duplicem firmitatem habent. ſ. firmitatem ſui eſſe: ⁊ hanc habent ab intellectu ſicut alia accidentia a ſuis ſubiectis: habent etiam firmitatem ſue veritatis ⁊ hanc habent ex rei cui cōformant̄. Ex eo enim ꝙ res eſt vel nō eſt locutio vel opinio veritatem hꝫ vel falſitatem: rōnes ergo attributorū fundant̄ vel radicant̄ in intellectu q̄tum ad firmitatem ſui eſſe: qꝛ vt dictum eſt intellectus eſt earuʒ ſubiectū. In eſſentia autem diuina ſunt q̄tuʒ ad firmitatē ſue veritatis: ⁊ hoc in nullo repugnat diuine ſimplicitati.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ ꝙ rōnes diuerſe attributorum vel eſſentie ⁊ proprietatum nullam dicunt in deo cōpoſitionem cuʒ in eo nō ſit formaliter. Si tn̄ deus dicatur multiplex ſm rōnem: qꝛ multis cōceptionibus noſtri intellectus correſpondet: hoc erit extrinſece ſicut ſpiritus ſanctus dicit̄ multiplex ⁊ ſeptiformis nō in ſe: ſed extrinſece propter multiplices eius effectus. ¶ Ratio eniʒ poteſt accipi dupliciter in ꝓpoſito: vel pro ipſa ɔceptione quam intellectus per actum ſuum producit: ⁊ iſto modo clarū eſt ꝙ diuerſe rōnes nullaʒ ponunt in deo pluralitatem cum ſint quedam accidētia intellectus noſtri. imo Ar. vocat eas paſſiones anime p̄mo periarmenias dicens. Que voces ſunt ſigna paſſionum anime. ſ. rationū ⁊ cōceptuū. ¶ Scdo modo accipit̄ ratio pro obiecto vt eſt acceptuʒ ab intellectu: ſic ꝙ obiectum eſt vt materiale. ⁊ cōceptio eſt vt formale: ratio etiā ſic accepta nullaʒ ponit in deo pluralitatem: qꝛ rōnes illo modo ſumpte ſunt in deo ſolum quo ad fundamentum: quo ad ſui vero complementum ſunt in intellectu: ⁊ ibi eſt pluralitas earum: ſicut ſi ab vno puncto ꝓcedant in circulo multe linee verſus circumferentiam: illud punctū eſt in ſe ſimplex nullam in ſe habens pluralitatem: eſt tamen pluralitas in lineis procedentibus: vt ſunt extra ipſum nō vt ſunt in ipſo: qꝛ ibi omnes linee vnum ſunt: ſunt ibi enī quelibet per ſuum punctum inchoatiuū linee idē autē punctum omnes illas lineas inchoat ⁊ principiat. Si ergo illud punctuʒ vt iniciat talē lineam diceret̄ vna ratio: ⁊ vt iniciat aliaʒ diceret̄ alia ratio: tunc apparet quomodo omnes ille rationes vt ſunt in re eſſent idē licet vt ſunt in intellectu eēnt multiplices ⁊ diſtincte. A ſimili ſit ille punctus deus: circūferentia intellectus noſter: linee exeuntes a centro ⁊ terminate ad circūferentiam ſint ɔceptus de deo habiti: ſi ergo ratio dicat̄ res diuina ſub tali ɔceptu: vel vt fundat ɔceptum: apparet quo modo diuerſitas rationum in nullo preiudicat diuine

In q̄ ſ[...]e ſunt rōnes ho attributor.

Lec. p°

R ōnē diuerſitas: nec reales: nec formales ɔpōnē arguit.

Pulchra ſimilitudo ꝙ diuerſitas rōnū nō p̄iudicat diuie ſimplicitati.

eat diuine ſimplicitati: ſicut nec pluralitas lineaꝝ vni
tati puncti: ⁊ quomodo ſicut ille punctus dicitur mul/
tiplex extrinſeca: ita deus dicitur multiplex ſm ratio/
nem: vel diſtinctus ſm rõnem. ſ. extrinſece: ⁊ quomo/
do eſſentia ⁊ relatio diſtinguunt̃ rõne: vel etiaꝫ perfe/
ctiones diuine: diſtinguunt̃ eniꝫ extrinſece: quia. ſ. vna
res fundat diſtinctos cõceptus: que quidẽ res eſt eẽn/
tia ⁊ relatio: eſſentia ex hoc ꝙ habet vnde fundet con
ceptionẽ talem: relatio ex hoc ꝙ habet in ſe vnde fun
det aliaꝫ: ita ꝙ relatio ⁊ eſſentia ex parte rei idẽ ſunt:
ſed in intelligi: nõ ideꝫ ſunt: quia conceptus qui repre/
ſentant illaꝫ rem: vt eſt relatio: nõ repreſentãt eam vt
eſt eſſentia vel ſubſtãtia: ⁊ ſic tota diſtinctio eſt extrin/
ſeca: ſicut ſi dicamus in predicto exemplo centrum di
ſtingui linealiter: q2 fundat diuerſas lineas. vocemus
ergo illud centrum vt initiat primã lineaꝫ a. vt initiat
ſecundã b. tunc diceremus ꝙ a. ⁊ b. diſtinguunt̃ linea/
liter: ⁊ tamẽ ſunt eadẽ res: ita ⁊ in ꝓpoſito eſſentia ⁊ re
latio diſtinguunt̃ ratione vel in eſſe intellecto: ⁊ tamẽ
ſunt eadem res: lꝫ exemplum nõ ſit ſufficiens ad tan/
tam rem declarandaꝫ: tamen exemplũ illud eque va/
let: ſiue ratio dicatur cõceptio ipſa intellectus: ſiue res
vt habens illaꝫ conceptionẽ: ⁊ credo ꝙ ṗma acceptio
eſt de mẽte ſancti Tho. pluſqꝫ ſcda. iõ illaꝫ teneo. Ra/
tio eniꝫ illo modo dicta eſt ſubiectiue in intellectu: ſꝫ
fundamentaliter in re. ¶ Ad 3m principale dicit̃ ſicut
ad primuꝫ. dicit̃ eniꝫ ꝙ illud quod tollit actualẽ con/
tradictionem affirmatiõis ⁊ negationis: hoc eſt illud
quod facit ne actualis affirmatio ⁊ negatio ð diuinis
dicte cõtradicant: eſt ſimul cum affirmatione ⁊ nega/
tione: ⁊ vtrũqꝫ eſt in actu completo per actum intelle/
ctus. ſ. negatio ⁊ oppoſitio eius ad affirmationem ⁊ re
motio dicte oppoſitiõis: licet vtrũqꝫ ſit fundamenta/
liter in re ante actuꝫ intellectus: vt dictuꝫ eſt. Et ſi di/
catur ꝙ hoc non valet: quia contradictio eſt realis op
poſitio. ergo nõ eſt per opus intellectus. ¶ Dico ꝙ eſt
realis quãtum ad vnum extremũ ſcꝫ poſitiuum: non
aũt quãtũ ad vtrũqꝫ niſi fundamentaliter. ¶ Ad 4m
principale dicitur: ꝙ prima ⁊ ſcda reſpõſio ibidem po
ſite bone ſunt: nõ aũt ſcda. ¶ Et ad ṗmũ cõtra ṗmaꝫ
reſpoſionẽ dicit̃: ꝙ nõ oportet talem habitudineꝫ: aut
ordinem eſſe inter aliqua vbi ſunt diſtincta ſola ratio
ne: qualis eſſet inter ea: ſi realiter diſtinguerentur: ⁊
hoc quo ad omnia: niſi quantum ad habitudines: que
conſequunt̃ rationes illorum: compoſitio autem non
conſequitur eſſentiam ⁊ relationem quãtum ad earũ
rationes: ſed quãtum ad eſſe: vt dictuꝫ fuit in ſolutio/
ne ſcdi ṗncipalis: ⁊ lꝫ illa maxima forte cõcederetur a
formalibꝰ qui ponunt talem diſtinctioneꝫ inter eſſen/
tiam ⁊ relationem: ꝙ illa diſtinctio eſt formaliter ex/
tra intellectum in ipſo deo: nõ aũt nobis qui nullã di/
ſtinctionem ponimus extra itellectũ inter predicta in
actu completo. ¶ Ad 2m contra eandem reſponſionẽ
negat̃ maior. dico eniꝫ ꝙ tranſitus in idẽtitatem rea/
lem tollit omnẽ compoſitionẽ cuꝫ res nõ componant
ſm ſuas rationes: ſed ſm ſuuꝫ actuale exiſtere vbi ſcꝫ
eſt multitudo ipſius eſſe: ſicut cum relatio creata com
ponit cuꝫ ſubiecto: vel cũ ſunt duo habẽtia idẽ eſſe: ſꝫ
illud habet vnum illoꝝ per alterum: ſicut cuꝫ forma
componit cum materia: vel cuꝫ ſunt multa habentia
idem eſſe quod eſt primo totius. ⁊ cõſequẽter partiuꝫ:
ſicut cũ pars componit cum parte: vbi aũt eſt vnicuꝫ
eſſe ſubſiſtens nõ diſtinctum ab eo quod eſt per illud
eſſe ſed eſt illud eſſe. nulla poteſt eſſe compoſitio cum
omnia ibi ſint actus purus. ¶ Ratio ſimiliter cõtra
tertiam reſponſionem datam non procedit: dico eniꝫ
primo ꝙ perſona diuina eſt vnuꝫ conceptibile vnica
perfecta ratione quã deus habet: ſed nullus cõceptus
viatoris poteſt omnia que in pſona diuina ſunt repre/
preſentare: eſt ergo vnum conceptibile ⁊ vnuꝫ forma
le obiectum intellectus in ſe: ſed non viatori quinim/
mo quodãmodo multiplex obiectuꝫ non in ſe multi/
plex: ſed extrinſece inquantũ nõ vna conceptione via
toris tota diuine perſone perfectio capi poteſt: ſed in/
diget multis conceptionibus. ¶ Dico ſecũdo: ꝙ ad
hoc ꝙ aliquid dicatur vnum ſm rationem: non opor/
tet ꝙ omnes eius formate rõnes per intellectũ ⁊ fun/
date in re intellecta: habeant vnionem adinuiceꝫ: ſed
ſufficit ꝙ ſit vnitas in obiecto talis: ꝙ idẽ omnino cui
libet rationum correſpondeat: licet imperfecte repre/
ſentetur per quãlibet earum: ⁊ aliter per vnaꝫ qꝫ per
aliam. ¶ Rationes autem facte contra ſecundam re
ſponſionẽ bene probant ꝙ nullo modo concedẽdum
eſt: deum eſſe compoſituꝫ: etiam ſm rationem: ſic ꝙ
aliqua pluralitas ſit formaliter ⁊ in actu in ipa diuina
perſona: ſed non probant quin deus poſſet dici extrin/
ſece multiplex ſm rationem: multiplicitate que eſt in
intellectu deum diuerſis rationibus concipiente: nec
iſtud nullo modo derogat diuine ſimplicitati. Unde
ſanctus Thomas. prima parte. queſtio. 13. articulo. 4.
ſic arguit. (Magis eſt vnum quod eſt vnum re et
ratione: qꝫ quod eſt vnum re: ⁊ multiplex ratione: ſed
deus eſt maxime vnus. ergo videtur ꝙ non ſit multi/
plex ratione.) Et reſpondet. (Dicendum (inquit) ꝙ
ipſum ad perfectam dei vnitatem pertinet ꝙ ea que
ſunt multipliciter ⁊ diuiſim in alijs in ipſo ſint ſimpli
citer ⁊ vnite. Et ex hoc contingit ꝙ eſt vnus re: ⁊ plu
res ſecundum rationem: quia intellectus ita multipli/
citer apprehendit eum: ſicut res multipliciter eum re
preſentat.) Hec ille. ¶ Et ṗmo ſententiarum. diſtin.
ſecunda. q. prima. arti. 3. ad 6m. (Quod dicit Boetius.
ſola relatio multiplicat trinitatem: intelligendum eſt
ſcilicet de pluralitate reali. tunc enim aliquid eſt vnũ
re: ſed ratione multiplex quãdo vna res reſpondet di/
uerſis cõceptionibus ⁊ nominibus vt de ea verificen
tur ſicut punctum quod cuꝫ ſit vna res ſm veritateꝫ:
reſpondet diuerſis cõceptionibus de eo factis ſiue ꝓ/
ut cogitatur in ſe: ſiue prout cogitatur vt relatuꝫ: ſiue
prout cogitatur vt principium linearum. Et he ratio/
nes ſiue conceptiones ſunt in intellectu: ſicut in ſubie/
cto ⁊ ſunt in ipſo puncto: ſicut in fundamento verita/
tis ipſarum conceptionũ.) Hec ille. ¶ Ex quibus pa/
tet ꝙ deꝰ poteſt dici multiplex: nõ tamẽ cõpoſitus ſꝫ
rõnẽ: q2 ille rões nõ cõponunt̃ adiuicẽ in deo: nec in
intellectu: cuꝫ nõ habeãt vnionem in intellectu adin/
uicem: nec in deo ſint ſubiectiue. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ ſpe/
cies dicit̃ cõponi ex genere ⁊ differentia que cõpoſitio
non eſt realis: ſed ſm rationeꝫ ex hoc: quia ſpecies ha/
bet rationes diuerſas in intellectu: ſcꝫ generis ⁊ diffe/
rentie: quare ergo nõ dicetur deus vel diuina perſona
compoſita ſm rõnem ex quo habet diuerſas ratiões
in intellectu: ſcꝫ rationem eſſentie ⁊ rationem relatio
nis. ¶ Dico ꝙ nõ eſt ſimile: quia compoſitio ſm rõnẽ
ex genere ⁊ differẽtia reducitur ad aliqualem compo
ſitionem in re: ſed non ſic eſt in deo. vnde ſctũs Tho.
de veritate. q. 3. arti. 2. ad 3m ſic dicit. ¶ Pluralitas rõ
nis qñqꝫ reducitur ad aliquaꝫ diuerſitatem rei: ſicut
Sortes ⁊ Sortes ſedens differũt rõne: ⁊ hec reducit̃
ad diuerſitateꝫ ſubſtantie ⁊ accidentis: ⁊ ſimiliter ho/
mo ⁊ animal rõne differunt: ⁊ hec differentia reducit̃ Quedã diuẽ/ſitas ratiõis ad diuerſita/tẽ rei reducit̃ qdã nõ.

ad diuerſitatez forme ⁊ materie: quia genus ſumitur a materia. differētia vō ſpecifica ſumit̄ a forma. vnde talis differētia ſm rōnem repugnat maxime vnitati ⁊ ſimplicitati: quādoqꝫ vō differentia ſm rōnez nō reducitur ad aliquā rei diuerſitatē: ſꝫ ad vnitatē rei: que eſt diuerſimode intelligibilis: ⁊ ſic ponimus pluralitatez rōnuz in deo.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ principale negat̄ maior. dico eniz ꝙ dato ꝙ aliqua duo ſm rōnes ſuas dicant meras res: ⁊ ſm ſuas realitates non ponant in numeꝝ: nec ſit aliqua pluralitas in re: tñ non ſequitur quin rōnes illoꝝ ponāt in numerū ⁊ ſint multe. ¶ Et ad p̄mā ꝓbationē illius maioris que ibi ſit ⁊ ſtat ſententialiter in hoc: quia ex oppoſito cōſequētis ſequit̄ oppoſitū aūtis: ſequit̄ eniz ratio a. ⁊ ratio b. ponunt in numerū. ergo realitas a. ⁊ realitas b. ponunt in numerū: vel a. ⁊ b. in ſuis rōnibus nō dicūt meras res: negat̄ ꝯñtia: qꝛ eſt fallacia ꝯñtis arguēdo a pluribus cauſis veritatis ad vnā earuz. aūs eni huius ꝯñtie poteſt verificari nō ſolū ꝓpter illas duas cauſas poſitas in conſequēte: ſed ꝓpter multas alias: vtpote quia nulla iſtaruz rōnuz dicit rem adequate circūſcribendo eaz: ita ꝙ perfecte aſſimilet̄ rei: vt ſit talis in eſſe intelligibili ⁊ repreſentatiuo qualis eſt res in ſe. Iſte aūt defectus eſt in omni rōne quā format itellectus de deo: ⁊ ideo format de illo multas rōnes lꝫ res ſit vna. ¶ Ad aliā ꝓbationez maioris dicit̄: ꝙ valet ꝓbatio: ſed falſum ſupponit. ſ. ꝙ homo in ſua ſignificatiōe vel conceptu non dicat meraz rez: ſed rem cū aliquo rōnis. hoc eni falſuz eſt. ſimiliter dcm̄ Cōmētatoris nō iuuat: quod qualiter ſit intelligendū oſtendit ſctūs Tho. 10. metaphyſice vbi ſic dicit. (Videt̄ (inquit) Ariſto. eſſe ſibi

Lec. 3. contrarius. nā p̄mo dicit: ꝙ vnū ⁊ ens nō ſunt ſubſtantia eoꝝ de quibus predicant̄: hic aūt dicit ꝙ vnum et ens nō predicant aliquā naturā aliā de his de quibus

Subſtā dupl'r dicitur. dicunt̄. ¶ Sciendū eſt ergo ꝙ ſubſtātia dicit̄ dupliciter. Uno modo ſuppoſituz in genere ſubſtantie: qḋ dicitur prima ſubſtantia ⁊ hypoſtaſis: cuius eſt proprie ſubſiſtere. Alio modo ꝙ quid eſt quod dicitur etiam natura rei. Secundum igitur opinionez Platonis cuz vniuerſalia eſſent res ſubſiſtentes non ſolum ſignificabant ſubſtantiam ſecundo modo: ſed etiam primo

T.c.40. modo. Ariſtote. vero probauit in ſeptimo: ꝙ vniuerſalia nō ſubſiſtunt. vnde ſequitur ꝙ vniuerſalia nō ſunt ſubſtantie primo modo: ſed tantūmodo ſecundo modo: propter quod dicitur in predicamentis ꝙ ſecunde

Lec. 6. ſubſtātie que ſunt genera ⁊ ſpecies nō ſignificant hoc aliquid: qḋ eſt ſubſtātia ſubſiſtens: ſed ſignificant quale quid. i. naturā quādam in genere ſubſtantie. Sicut igit̄ ſupra ꝓbauit phūs: ꝙ vnum ⁊ ens nō ſignificant ſubſtātiā: que eſt hoc aliquid: ſed oportet querere aliquid qḋ ſit vnuz ⁊ ens: ſicut queritur aliquid: ꝙ ſit homo ⁊ animal vt Sortes ⁊ Plato. Poſtmodū vō oſtēdit: ꝙ ſignificant naturaz eoꝝ de quibus dicuntur: et nō aliquid additū ſicut accidentia. in hoc enim differunt cōia ab accidentibus quāuis vtriqꝫ ſit cōe nō eē hoc aliquid: quia cōia ſignificant ipſaz naturā ſuppoſitoꝝ: nō aūt accidētia: ſed aliquā naturā additā.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet primo: quomodo vniuerſalia ſint ſubſtantie: ⁊ quomodo non. Scdo quomodo homo ⁊ animal ⁊ alia cōia nō ſignificāt aliquod accidēs rei ſed naturam rei: ⁊ per ꝯſequēs nō dicunt rez ſingularis cum aliquo facto per intellectū: ſed ſm ꝙ Ariſt.

T.c.35. 7ᵒ. metaphyſice: ⁊ ſctūs Tho. ibidem. vniuerſaliter di-

Lec.[illegible] cta vt homo ⁊ equus ſignificant aliquid cōpoſituz ex materia ⁊ forma determinatis: nō quidem ſingulariter: ſed vniuerſaliter vt homo dicit compoſituz ex anima ⁊ corpore: non aūt ex hac anima ⁊ hoc corpore: ſed ſingulare dicit aliquid cōpoſituz ex vltima materia. i. indiuiduali. eſt eni Sortes aliquid compoſitū ex hac materia ⁊ ex hoc corpore: ⁊ ſimiliter eſt in alijs ſingularibus.) Hec ille. ¶ Videt̄ aūt arguēs decipi in hoc ꝙ quādoqꝫ Cōmentator dicit vniuerſalia ſignificare intentiōes vel res conceptas. Cōmentator eniz loquitur de rōne vel nomine vniuerſalis inquantū hmōi: ⁊ nō de illo cui attribuit̄ rō vniuerſalitatis: vtpote hoc ꝙ dico ſpecies ſignificat intentionē: ⁊ ſimiliter hoc ꝙ dico genus: ſed ly homo ⁊ ly animal: cui itellectus attribuit intentionē ſpecie generis: nō dicit aliqd per intellectū factuz vel operationē intellectus cōſequens ſm naturā extra intellectuz. Item prima parte. q. 30. 4ᵒ. arti. (Nomina (iquit) generū ⁊ ſpecierū vt homo vel animal ſunt impoſita ad ſignificādas naturas cōmunes: non aūt intentiōes naturarū cōium que ſignificantur his nominibꝰ: genus: ſpecies. Sed indiuiduū vagum vt aliquis homo ſignificat naturā cōmunem cū determinato modo exiſtēdi qui competit ſingularibus: vt ſcꝫ ſit per ſe ſubſiſtens diſtinctuz ab alijs: ſed in nomine ſingulariter deſignati ſignificatur determinatū diſtinguēs: ſicut in nomie Sortis hec caro ⁊ hec os.) ¶ Ad 6ᵐ p̄ncipale patet per idē negādo maiorē. Ad probationē dico ꝙ eſt fallacia ꝯñtis: quia aūs plures cauſas veritatis habet ꝙ̄ exprimant̄ in ꝯñte. iſtud ſi quidē aūs a. eſt mera res: ⁊ nō ponit in numeruz cū b.c.d. vere realiter diſtinctis ⁊ ponētibus in numeruz adinuicē: nec cū omnibus ſimul. Iſtud inquā aūs pōteſt verificari ex iſta cauſa: qꝛ. ſ. a. habet ad b.c.d. habitudinē cōmunis ad ꝓpriuz: ⁊ cōicabilis ad incōmunicabile: ⁊ non oportet ꝙ aſſignetur iſta cauſa quā exprimit arguens in ꝯñte: quia. ſ. non habet propriam vnitatem in eſſe rōnis ⁊ concipi b.c.d. nō conceptis: ⁊ hoc quia illa conceptio qua concipit̄: nō repreſentabit rez adequate: repreſentabit eniz eaz: vt eſt tale quid puta diuina eſſentia: nō aūt vt ipſa eſt paternitas vel ſapiētia. ⁊ ideo ex imperfectiōe illarum rationū ꝯſurgit ꝙ ille ſunt plures res aut erit vna: lꝫ ille rōnes dicāt meram rez ſolū: ⁊ ſic dicit arguēs ꝙ ſi a. habet propriam vnitatē. igit̄ a. cū b.c.d. erūt quattuor. dico ꝙ in eſſe rationis vel ſm rōnē ſunt quattuor: ſed nō ſunt quattuor ſm rez: nō eni oportet ꝙ ſi aliq̄ ſunt que nō ponūt in numerū ſm rez: ⁊ quodlibet dicit merā rez: nec eſt nugatio addēdo vnū alteri: ꝙ talia ſint indiſtinguibilia ſm rōnez: nec opꝫ ꝙ ſi fundēt oino eandē vnitatē ſm rez: ꝙ ſint vnū ſm rōnē: imo eēnt plura ſm rōnē. Intellectus eni poterit habere de tali re diuerſas rōnes. Tū ꝓpter inadequationē cuiuſlibet rōnis ad illā rez. Tū per oimodā perfectionē rei: ex qua venit ꝙ perfectiōes alibi diſpſe ⁊ multiplices ſunt in tali re ſimpliciter ⁊ vnite: ⁊ ꝙ res illa pōt diuerſis pfectionuz ſimilitudinibꝰ in intellectu exñtibꝰ ridere tāqꝫ ſuis inadequatis ſimilitudinibꝰ: ⁊ iō cū relatio ⁊ eſſentia que in creaturis realiter differūt: in deo ſint idē ſm rez. illa res ſumme ſimplex pōt ꝯcipi vt eē rez: nō ꝯcipiēdo ꝓtūc relationē ⁊ ecōtra: ⁊ relatio in deo correſpōdebit ꝯceptui: cui nō corrñdet eēntia ⁊ ecōtra. ¶ Ad 7ᵐ p̄ncipale negat̄ minor. dico eniz ꝙ ꝯceptus eēntie addit ad cōceptū relatiōis ⁊ ecōtra. ſic ꝙ qui preintellexit eſſentiaz ſolū: ⁊ poſt intelligit relationē: aliquid intelligit qḋ prius nō intelligebat: ⁊ ſic addit: non quidem aliquid realiter diſtinctuz a primo intellecto: ſed illo modo quo ratio ſubſtantie dicit̄ addere ad rationem

entis: qꝛ

entis: quia. ſ. ſecūdus cōceptus aliquid explicat qd̄ nō explicabaṫ per primū. Similiter ratio relatiōis addit ad ratione eſſentie: quia explicat illud qd̄ non explicabatur per ratione eētie: ⁊ lʒ explicatū primo ⁊ explicatuʒ ſcd̄o ſint idē extra intellectū: nō tamē in acie cogitantis vbi prius erat eſſentia per ſuam ſimilitudinē vt obiectuʒ: non aūt relatio illo modo erat ibi. Et enī talis eſt additio: q̄ licet p̄mus cōceptus dicat totam rem: ⁊ ſecūdus eandeʒ: tamē neuter perfecte eam explicat: ⁊ ideo quia ſecūdus aliter dicit ⁊ explicat eā q̄ȝ primus ⁊ quilibet eſt ſimilitudo rei: tamen ille ſimilitudines ſunt diſſimiliter eaʒ repreſentātes ac ſi repreſentarent diuerſas res: ideo vnus cōceptus dr̄ ad aliū addere: quia ſecūdus ſic diſſimiliter repreſentat a primo: ac ſi p̄mus ⁊ ſecūdus diuerſa rep̄ñtarēt: ⁊ ſic pʒ q̄ nō ſequitur ſi ſecūdus cōceptus addit rem ad primū: q̄ in illa re ſint duo ponentia in numerū ſm eſſe reale: ſed ſolū in intellectu: ⁊ in eſſe obiectiuo: non enī addit aliam reʒ: ſed eandeʒ aliter obycit q̄ȝ p̄mus: ⁊ hoc voco addere. Iſtud aūt ꝯtingit: iō q2 nulla iſtaꝝ rōnū rem intellectā adequat per oīa aſſimilādo illi. Et hec de iſta q̄ōne dicta ſufficiāt. ¶ Diſtin. III.

Qualr̄ vnus ꝯceptus alteri addere dicaṫ

¶ Utrum vnitas dei ex creaturis demonſtratiue concludi poſſit. ¶ Diſtinctio. I.

Circa tertiam diſtinctionē primo queriṫ. An vnitas dei poſſit ex creaturis demonſtratiue concludi. ¶ Et arguiṫ q̄ ſic. Nam dicit apoſtolus ad Romanos primo. Inuiſibilia dei: per ea que facta ſunt itellecta conſpiciūt: ſed hoc nō eēt niſi per ea que facta ſunt poſſet demōſtrari deum eſſe. Primū enim qd̄ oportet de aliquo intelligi eſt an ſit.

Sed in oppoſitū arguiṫ ſic. Ea que ſunt fidei non ſunt demonſtrabilia: ſʒ vnū deū eſſe eſt articulus fidei. igiṫ.

In hac q̄ōne erit vn⁹ articulus in quo taliter ꝓcedeṫ: q̄ p̄mo ponā rōnes ſancti Tho. quibus ꝓbat vnū deū eſſe p̄ma parte: ⁊ p̄mo cōtra Gētiles. Scd̄o recitata rōne ponaʒ īpugnationes Aureoli ꝯ illam. Et 3° replicabiṫ ꝯ rñſionē.

Prima igiṫ ratio ſcti Tho. in p̄ma parte. q. 2ª. arti. 3° talis eſt. (In iſtis ſenſibilib⁹ inuenimus eſſe ordineʒ cauſarum efficientiū: nec tamē inueniṫ: nec eſt poſſibile q̄ aliquid ſit cauſa efficiens ſuipſius: q2 ſic eſſet prius ſeipſo qd̄ eſt impoſſibile: nō aūt eſt poſſibile q̄ in cauſis efficientibus ꝓcedatur in infinitū: quia in omnibus cauſis efficientibus ordinatis p̄mū eſt cauſa medij: ⁊ mediuʒ eſt cauſa vltimi: ſiue media ſint plura: ſiue vnum tm̄: remota aūt cauſa remoueṫ effectus. ergo ſi nō fuerit primū in cauſis efficientibus: nō erit vltimū nec mediū. Sed ſi ꝓcedaṫ in infinitū in cauſis efficientibus: nō erit prima cauſa efficiens: ⁊ ſic non erit nec effectus vltimus: nec cauſe efficientes medie: qd̄ patet eſſe falſuʒ. ergo neceſſe eſt ponere aliquā cauſam efficientē primam: quā omnes deum nominant. ergo ⁊c. ¶ Item ſcd̄o ſic. Certuʒ eſt ⁊ ſenſu cōſtat aliqua moueri in hoc mundo: omne autem qd̄ mouetur: ab alio mouetur: nihil enim mouetur: niſi ſm q̄ eſt in potentia ad illud: ad quod mouetur: mouet aūt aliquid ſm q̄ eſt actu: mouere eniʒ nihil eſt aliud q̄ȝ educere aliquid de potentia in actum: de potentia auteʒ non poteſt aliquid educi in actum niſi per aliquid ens actu: ſicut ignis calidus in actu facit lignum quod eſt calidum in potentia: eſſe calidum in actu: ⁊ per hoc mouet: ⁊ alterat ipſum: non eſt auteʒ poſſibile q̄ ideʒ ſit ſimul in actu ⁊ impotētia ſm idē: ſed ſolū ſm diuerſa: quod eniʒ eſt calidum in actu nō pōt eſſe ſimul calidū in potētia: ſed eſt ſimul frigiduʒ in potētia. Impoſſibile eſt ergo q̄ idē eodeʒ motu ſit mouens ⁊ motum ſm idē: vel q̄ moueat ſeipſum: opʒ ḡ omne qd̄ moueṫ ab alio moueri ⁊ illud ab alio: hoc aūt non eſt procedere in infinituʒ: quia ſic nō eſſet aliquod primū mouens: ⁊ per cōſequens nec aliqd̄ aliud mouens: quia mouētia ſcd̄a nō mouēt niſi per hoc q̄ ſunt mota a primo mouēte: ſicut baculus non moueṫ niſi per hoc: q̄ eſt mot⁹ a manu. ergo neceſſe eſt deuenire ad aliquod primuʒ mouens qd̄ a nullo moueṫ: ⁊ hoc oēs itelligūt deū.) Hec ille. ¶ Ad iſta argumēta dicit Aureolus in p̄ti diſtōne: q̄ ſunt inefficacia: p̄ſertim dicit ad p̄mū: q̄ illa ratio non dicit niſi ad corpus eternū: ſicut Cōmētator ait p̄mo celi ⁊ mūdi cōmen. 22°. Ait eniʒ q̄ via loquētiū in lege noſtra ad ꝓbādū deum eſſe: nō ducit niſi ad corpus eternū. vnde dicendū eſt q̄ in efficientibus eſt ſtatus ſm philoſophātes. Eſt eniʒ dare p̄mū efficiēs: ⁊ p̄muʒ alterans: ⁊ illud eſt corpus celeſte: ⁊ eſt dare primū mouens elicitiue: ⁊ illud eſt p̄mus motor cōiunctus ſiue anima p̄mi celi: et eſt dare p̄mū mouens per modū finis: ⁊ illud eſt p̄mū principiū: de quo aliquid cōcipit motor orbis ſtellati: ⁊ alius motor orbis ſaturni: ⁊ ſic de alijs. vt dicit Commētator. 12. metaphyſi. cōmēto. 44. hec Aureolus in forma.

Cōtra rōnes hās Au. diſ. 3ª. q. p̄ma.

¶ Sed q̄ iſta rñſio non ſufficiat arguitur ſic. Nam ſm Aureolū ſaltem rō ſcti Tho. cōcludit q̄ eſt dare primū efficiēs. Tunc arguiṫ ſic. Aut tale quid primū efficiēs eſt cā effectiua oīum alioꝝ: ita q̄ nihil ſit quod nō ſit effectum ab eo: aut aliquid eſt qd̄ non eſt effectū ab illo primo efficiente. Si primū. habeṫ propoſitum q̄ eſt vna cauſa oīum alioꝝ quorūcūq̄ȝ effectiua: quā dicimus deū. Si ſcd̄m. ḡ ſunt duo entia non effecta. ſ. ipſuʒ primū efficiens qd̄ a nullo efficitur: ⁊ illud aliud qd̄ poniṫ non eſt effectū ab illo p̄mo efficiēte: quia ſi non eſt effectū ab eo nō pōt effici ab aliquo ſecundoꝝ efficientiū: quia illa nō agunt niſi mota a p̄mo ⁊ in virtute eius: ⁊ ſic a nullo erit effectū: ſed iſtud eſſe falſuʒ probatur demōſtratiue. ſ. q̄ impoſſibile ſit eſſe duo nō effecta: ⁊ hoc per rōnes ſcti Tho. 2° cōtra Gentiles. caplo. 15. ſic. ¶ Omne qd̄ cōuenit alicui non ſm q̄ ipſuʒ eſt: per aliquā cauſaʒ cōuenit ei ſicut albū homini. nā q̄ cauſam nō habet p̄mū ⁊ imediatuʒ eſt. vnde neceſſe eſt q̄ ſit per ſe ⁊ ſm q̄ ipſum: impoſſibile eſt auteʒ aliqd̄ vnū duobus ꝯuenire ⁊ vtriq̄ȝ ſm q̄ ipſum: qd̄ eniʒ de aliquo predicaṫ ſm q̄ ipſum: nō excedit ipſum. ſicut habere tres angulos duobus rectis equales: nō excedit triangulū qui predicaṫ eideʒ ꝯuertibiliter. ſi igiṫ aliqd̄ duob⁹ cōueniat: nō vtriq̄ȝ conuenit ſm q̄ ipſuʒ eſt: impoſſibile eſt igiṫ aliquid vnū de duob⁹ predicari: ita q̄ de neutro p cām dicatur: ſʒ opʒ vel vnū eſſe cauſaʒ alterius: ſicut ignis eſt cauſa caloris corpori mixto: cū vtrūq̄ȝ calidū dicaṫ: vel q̄ aliqd̄ tertiū ſit cā vtriq̄ȝ: ſicut duabus cādelis accēſis ignis eſt cauſa lucēdi: eſſe aūt dicitur de omni eo q̄ eſt: impoſſibile eſt igiṫ eſſe aliqua duo: quoꝝ neutrū habeat cauſam eſſendi: ſed oportet vtrūq̄ȝ acceptoꝝ eſſe per cām vel alteꝝ alteri eſſe cām eſſendi: oportet igitur q̄ ab illo cui nihil eſt cauſa eſſendi ſit omne aliud quod quocūq̄ȝ mō eſt: eſt aūt aliqd̄ cui nihil eſt cauſa eſſendi. ab eo igiṫ eſt oē qd̄ quocūq̄ȝ mō ē. Si aūt dicaṫ q̄ ens nō p̄dicaṫ vniuoce: nihilomin⁹ ſequiṫ dicta ꝯclo: non enim de multis equiuoce dicitur ſed analogice.)

Contra hāc reſponſio.

Hec ille in forma. ℂ Cōſimilē rōnem ponit de potētia dei.q.3.arti.5.ſic dicens.(Opꝫ ſi aliquid vnū inuenitur in pluribꝰ: ꝙ ab aliqua vna cauſa in illis cauſetᷣ: nō eniꝫ pōt eſſe ꝙ illud cōe vtriqꝫ ex ſeipſo conueniat cū vtriqꝫ ſm ꝙ ipſum eſt diſtinguatᷣ ab alio: ⁊ diuerſitas cauſarū diuerſos effectus inducat:cū igiᷣ eē iueniatᷣ in omnibꝰ rebus: que ſm illud qȯ ſunt:adinuicē diſtinguuntᷣ:opꝫ ꝙ in eis nō ex ſeipſis: ſꝫ ex aliqua cā eſſe tribuatᷣ: ⁊ iſta videtᷣ eē ratio Platonis qui voluit ꝙ ante omnē multitudinē eſſet vnitas nō ſoluꝫ in numeris:ſed etiam in rerū naturis.) Hec ille. ℂ Ex quibus patet:ꝙ impoſſibile eſt eſſe aliqua duo nō effecta precipue diuerſarū rōnum:ſicut ponunt illi phi:quoꝝ eſt dicta ſolutio ab Aureolo recitata. Si aūt dicerent ꝙ illa duo eſſent eiuſdeꝫ rōnis.dicerēt cōtra phm:qui

T.c.49. vult.12.metaphyſice ꝙ primū principiū nō pōt multiplicari: quia nō habet materiā: ⁊ preter hoc ſunt multe rationes cōtra hoc.nō eniꝫ poſſet fingi ꝙ eſſent in illa ſpecie:quia cum quodlibet eoruꝫ eſſet neceſſe eſſe: ⁊ in talibus nō differt eſſe ⁊ poſſe eſſe: tot eſſent talia: quot poſſent eſſe. ℂ Et ſic pꝫ ꝙ data reſpōſio eſt ꝯtra phiam:nō ſoluꝫ cōtra fidem ⁊ veritatē.

Utrum cārū efficiētiū ſit ꝓceſſus in infinitum.

ℂ Forte poſſet aliter dici ad principalē rōnem: ꝙ ſcꝫ nō eſt inconueniens:ꝙ ſit ꝓceſſus in infinitū in cauſis efficiētibꝰ ⁊ mobilibus: ⁊ ꝙ nulla earū eſt prima: ⁊ ad ꝓbationē ibidem factā diceretᷣ:ꝙ ſicut in partibus ꝓportionalibus ꝯtinui iſto modo ſignatis:ꝙ.ſ.ſcḋa medietas continui ſit vltima pars ꝓportiōalis: ⁊ ſcḋa medietas prime medietatis ſit ſcḋa pars proportionalis: ⁊ ſecunda medietas reſidue precedētis ſit tertia pars ꝓportiōalis: ⁊ ſic in illis (inquā) partibus ꝓportiōalibus eſt vltimaꝫ ſignare:nō tñ ꝑmā ſimpliciter: ita in cauſis efficiētibus ⁊ mobilibus eſt vltima:nō aūt aliqua ſimpliciter prima: ⁊ tñ in eis eſt ordo. ℂ Dicitur ꝙ inſtātia nulla eſt: quia in ordine partiū ꝓportiōaliū precedēs nō eſt cauſa poſterioris: ſecus eſt in ordine cauſarū dicto mō ordinatarū: nec in ordine illaruꝫ partiū poſterior depēdet a prima eēntialiter.ideo inſtantia nō valet. ℂ Et ſi dicatᷣ ꝙ iſta ꝓpoſitio: in cauſis eſſentialiter ordinatis ꝑmuꝫ eſt cauſa medij ⁊c̄. iſta non habet euidentiaꝫ a ponente infinitatē cauſarū: imo ille diceret ꝙ ſic arguens petit ꝑncipiū:diceret eniꝫ ꝙ lꝫ in tali ordine prius ſit cauſa poſterioris:nō tamē primum eſt cauſa medij:qꝛ ibi nullū eſt ꝑmū. ℂ Sed hoc non valet:qꝛ accepta tota multitudine cauſarū mouentiū preter illā:que eſt ꝓxima effectui:queritᷣ aut tota iſta multitudo eſt mouēs ⁊ mota:aut aliqua pars eius eſt mouēs ⁊ nō mota. Si ſcḋm.igiᷣ eſt ibi dare ꝑmā cauſam mouentē que mouet alias: ⁊ nō mouetur ab alia: quia omnes ille cauſe ſunt adinuicē ordinate: ita ꝙ poſterior mouetur a priore.ſi detur ꝑmū arguitᷣ ſic. Tota iſta multitudo eſt mouēs mota. igiᷣ ſe habet in ratione vnius mouētis moti vltra. igiᷣ aliqd extra iſtaꝫ multitudinē mouet illam ⁊ a nullo mouetur: ⁊ ſic habetur ꝓpoſitū. ℂ Nec valet ſi dicatᷣ:ꝙ tota multitudo numeroꝝ excedētiuꝫ: ⁊ exceſſoꝝ: eſt exceſſa: ⁊ tñ a nullo eſt exceſſa:quia nec a numero finito: nec ab infinito. ℂ Hoc nō valet: quia illa totalis multitudo numeroꝝ exceſſoꝝ ⁊ excedentiuꝫ:nō ex hoc habet ꝙ excedat quia exceditᷣ:ſed totalis multitudo cauſarū mouentiū ⁊ motarū nō aliunde mouet: niſi quia mouetᷣ. vnde remoto mouente illarū:remouetur aliquid moueri ab illa:nō ſic in numeris:quia nō ex hoc illa multitudo excedit:qꝛ exceditᷣ. iō nō oꝫ ꝙ ſit aliquo exceſſa. ℂ Et ſi dicatᷣ:qꝛ nō plus apparet euidēs ꝙ omnis multitudo mouēs mota ab aliquo mouetur: ꝙ̄ ꝙ oīs multitudo excedēs exceſſa ab aliquo excedatᷣ. ℂ Dicitur ꝙ nō eſt ſimile: quia omnis multitudo mouens quātacūqꝫ ſit:ex quo mouet:oportet ꝙ ſit in actu: ⁊ ſimiliter ex quo mouetur eſt in actu aliqualiter: ſed nō oportet ꝙ ſit dare in actu totā multitudinē numeroꝝ exceſſoꝝ:quia illi ſunt in potētia ꝓ maiori parte: ⁊ nullo modo in actu. Iſtud autē quod eſt in actu ſm ſe totum pōt accipi vt vnū:nō aūt illud quod eſt in potentia.ideoqꝫ finaliter dico ꝙ nō oportet totam multitudinem numeroꝝ: quoꝝ quilibet eſt exceſſus: eſſe exceſſaꝫ:ſed oportet totā multitudinē mobiliū: que mouent ab aliquo moueri: ⁊ preſertiꝫ quia diuerſa inquātuꝫ hmōi nō conueniunt in aliquē ordinē:ſed oportet hoc eſſe ab aliquo vno quod per ſe intendat illaꝫ ordineꝫ.igiᷣ in ordine mouentiū ⁊ motoꝝ dicto modo ordinatoꝝ oportet deuenire ad aliquid qȯ nō mouetur: ⁊ eſt cauſa illius ordinis: ⁊ hoc eſt deus. ℂ Item quādocūqꝫ multa agētia mouent mota:ex hoc ꝙ mota totalis multitudo eoꝝ eſt quid potentiale ad ſic mouendum:qꝛ hoc patet in quacūqꝫ multitudine finita: nec hoc pōt negari niſi ꝓteruiēdo in multitudine īfinita. Sed omne potētiale ad hoc ꝙ exeat in actuꝫ indiget aliquo ente actu qȯ illud reducat in actū. ℂ Itē ante omne potentiale:eſt aliquid actuale:cuꝫ actus ſimpliciter precedat.9.metaphyſice: ſed tota illa multitudo T.c.14. eſt quid potētiale cuꝫ mouetur. ergo eſt aliquis actus īmobilis illa precedēs. ℂ Scḋa ratio ſancti Tho. ad probandū vnuꝫ deū eſſe talis eſt. ℂ In rebus inueniuntur diuerſi gradus: inueniᷣ eniꝫ aliquid magis bonum: ⁊ aliquid minus bonū: verū:nobile: ⁊ ſic de alijs hmōi:ſed magis ⁊ minꝰ dicūtᷣ de diuerſis: ſm ꝙ appropinquant diuerſimode ad aliquid:qȯ eſt maxime tale:ſicut magis calidū eſt: quod magis appropiquat maxime calido.eſt igitur aliquid quod eſt veriſſimū: ⁊ optimum: ⁊ nobiliſſimum: ⁊ per cōſequēs maxime ens. nam que ſunt maxime vera ſunt maxime entia vt dicitur 2° metaphyſice. Quod aūt diciᷣ maximum T.c.4. in aliquo genere:eſt cauſa omnium que ſunt illius generis:ſicut ignis qui eſt maxime calidus: eſt cā oīum calidioruꝫ: vt in eodē libro diciᷣ. Eſt enim aliquid qȯ eſt cauſa eſſe: ⁊ bonitatis: ⁊ cuiuſlibet perfectiōis rebꝰ omnibus: ⁊ hoc dicimus deū.) Hec ille. ℂ Ad hāc ra T.c.4. tionē dicit Aureolus:ꝙ nō eſt multum efficax.naꝫ albedo eſt menſura coloꝝ ⁊ maximum in illo genere: ⁊ colores ſunt magis ⁊ minus nobiles per acceſſum ad albedinē nec tamē eos effectiue producit. vnde nō eſt vniuerſaliter verū menſuram eſſe cauſaꝫ menſuratorum.) Hec ille. ℂ Sed ꝙ iſta reſponſio argumentuꝫ nō infringat:nec inſtātia quā fert aduerſus maximaꝫ phyloſophi valet:ſicut enim dicit ſanctus Tho. de potētia dei.q.7.artic.4. Accidentia nō ſunt entia:niſi ꝑ relationē ad ſubſtantiaꝫ:que eſt primū ens: ⁊ ideo nō oportet ꝙ efficiātur vel menſurentᷣ aliquo primo qȯ eſt accidens:ſed aliquo primo qȯ eſt ſubſtantia: ⁊ hoc loquendo de menſura prima: ⁊ quo ad entitatē: lꝫ mēſurentur aliqua mēſura proxima ſui generis.ſ. albedine:que eſt maxima ī genere coloꝝ: quia ſuperabundat alijs quātum ad lucē:que eſt formale in compoſitione coloris: ⁊ ſm hoc eſt menſura alioꝝ coloꝝ: vt dicit ſctūs Tho. de veritate.q.2.arti.4.ad 4ᵐ. ℂ Dicit enim ibidem:ꝙ albedo nō eſt menſura coloꝝ quo ad materiale.ſ.quo ad terminationeꝫ diaphoni. vnde in ſpē albedinis nō inueniᷣ totū qȯ in alijs coloribus inuenitur. vnde alij colores nō ſunt in albedine ſicut in cauſa.)

2° metaphy. T.c.4. cauſa.) Hec ille aliqbus additis. Ariſto. ẽxponens ꝑdi ctam maximã loquebaẽ de ꝑncipijs vltimis.ſ. de mo toribus celoꝝ: q ſunt omnibus cauſa in eſſe: ⁊ veritate ſꝫm ꝙ exponit Cõmentator in 2° metaphyſi. cõmento 4°. Nõ valet igiẽ inſtãtia de accidẽtibus: quoꝝ nullũ eſt menſura ꝑma: nec ꝑmũ principiũ alicui⁹. Quõ aũt intelligaẽ dicta maxima phi oñdit ſctũs Tho. ſup eo/ Lec. 2. dem 2° metaphyſice dicens. ℂ Unũquodq; iter alia dẽ maximuꝫ: ex quo cauſaẽ in alijs aliqd vniuoce ꝑdi catum de eis: ſicut ignis eſt cauſa caloris in elemẽtis. vnde cuꝫ calor dicaẽ vniuoce de igne: ⁊ de elemẽtatis corporib⁹: ſequiẽ ꝙ ignis ſit calidiſſimus: facit autem Ariſto. mẽtionẽ de vniuocatõe: q2 quãdoq; ꝯtingit ꝙ effectus nõ pertenit ad ſimilitudinẽ cauſe: ſꝫm eandẽ rõnem ſpẽi ꝓpter excellẽtiaꝫ ipſius cauſe: ſicut ſol eſt cauſa caloris in iſtis inferiorib⁹: nec tamẽ corpora in/ feriora poſſunt recipe impreſſionẽ ſolis: aut alioꝝ cor/ poꝝ celeſtiũ ſꝫm eãdẽ rõnem ſpeciei: cũ nõ cõicent in materia: ⁊ ꝓpter hoc nõ dicimus ſolẽ eſſe calidiſſimũ ſicut ignẽ: ſꝫ dicimus ſolẽ eſſe aliqd ampli⁹ q̄ꝫ calidiſ/ ſimũ: nomẽ aũt veritatis nõ eſt ꝓpriũ alicui ſpẽi: ſꝫ ſe habet cõiter ad omnia entia. vnde illud qḋ eſt cã ve/ ritatis eſt cauſa cõicans cuꝫ effectu in noĩe ⁊ rõne cõi: ſequiẽ ꝙ illud qḋ eſt poſterioribus cauſa: vt ſint vera: ſit veriſſimũ.) Hec ille. ℂ Ex quo pꝫ: ꝙ mẽs phi eſt: ꝙ omnia que cõicant in aliqua rõne generis: reducun tur ad aliquod ꝑncipiũ: qḋ ſumme participat rõneꝫ il lius generis: vl' aliquid perfectius rõne illius generis: ſicut omnia calida ad aliquid calidiſſimuꝫ vel perfe ctius q̄ꝫ ſi eſſet calidiſſimũ: ⁊ omnia colorata ad aliqd coloratiſſimũ vel perfectius q̄ꝫ coloratiſſimuꝫ: ⁊ ſic de ceteris. Et ꝯſtat ꝙ loquebaẽ de ꝑncipio effectiuo ⁊ nõ de fine: ſicut pꝫ in ſuo exemplo poſito de igne reſpcũ calefactibiliũ. ℂ Tertia ratio ſancti Tho. talis ẽ vbi ſupra. ſ. ꝑma parte ⁊ de potẽtia dei. (Uidemus (inqt) ꝙ aliqua que cognitiõe carẽt. ſ. corpora naturalia ope/ rantur ꝓpter finem: qḋ apparet ex hoc ꝙ ſemper aut frequentius eodẽ modo operanẽ: vt conſequanẽ illud qḋ eſt optimũ. Ex quo pꝫ ꝙ nõ caſu ſed ex intentione perueniũt ad finẽ: ea aũt que nõ habẽt cognitionem nõ intendunt finẽ: niſi directa ab aliquo cognoſcẽte ⁊ intelligente: ſicut ſagitta a ſagittatore. ergo eſt aliquis intellectus a quo oẽs res naturales ordinanẽ ad finẽ: ⁊ hunc dicimus deũ.) Hec ille in forma. ℂ Ad hanc rõnem dicit Aureolus ꝙ nõ demõſtrat. diceretẽ enim ꝙ omnia diriguntẽ in fineꝫ: ⁊ inclinanẽ ex formis ſuis ⁊ ꝓprijs naturis: nec indigẽt aliquo extrinſeco impri/ mente iſtaꝫ inclinationẽ: ⁊ ideo nõ ꝓbareẽ ex hoc: vel per hoc aliquis extrinſecus intellectus omnia produ/ cens. ℂ Et ſi dicaẽ ꝙ tunc ordo vniuerſi erit a caſu di cenduꝫ ꝙ nõ: imo erit per ſe: cũ oriaẽ ex quidditatib⁹ rerũ.) Hec ille. ℂ Sed iſta reſpõſio nulla erit: vt oſtẽ dit ſanct⁹ Thomas de veritate. q. 5. arti. 2. vbi impro/ bat illud qḋ ponit iſta reſpõſio. ſ. ꝙ omnia ꝓcedãt ex Que euẽiũt nõ ex neceſ. neceſſitate cauſarũ precedentiũ. ſ. agẽtis vel materie: ⁊ ꝯñter ex neceſſitate forme quã agens imprimit: ar/ guit eniꝫ ſic. (Cauſa materialis: ⁊ agens inquantũ hĩ ſunt cauſa eſſendi ipſi effectui: nõ aũt ſufficiũt ad cau/ ſandũ bonitateꝫ in effectu: ſꝫm quã ſit cõueniens: ⁊ in ſeipſo vt poſſit permanere: ⁊ vt alijs opituletur. verbi grã. calor de ſui rõne quãtum eſt de ſe habet diſſolue/ re: diſſolutio aũt nõ eſt bona: ⁊ cõueniens niſi vſq; ad certum terminũ ⁊ modũ. vnde ſi nõ poneremus aliã cãꝫ ꝑter calorẽ: ⁊ hĩ agẽtia in nã: nõ poſſemus aſſigna re cãm q̄re res ꝯueniẽter fiũt ⁊ bene: omne aũt qḋ nõ

habet determinataꝫ cauſam a caſu accidit. vñ oporte ret ſꝫm predictam poſitionẽ vt omnes cõuenientie et vtilitates que inueniunẽ in rebus eẽnt caſuales.) Hec ille in forma. ℂ Ex qb⁹ patet: ꝙ natura rei non cogno ſcentis: nõ ſufficit ad hoc ꝙ rerũ operatiões ſint cõue nientes ipſis naturis rerũ: ⁊ cum hoc ſint vtiles: ⁊ bo/ ne: ac cõuenientes alijs: nunc iſto modo: nunc illo: nũc ſꝫm iſtam actionẽ: nũc ſꝫm aliam: iſtas verũtamen vti litates videmus ſemper: aut in maiori parte accidere in operibus nature. vnde opꝫ ꝙ preexiſtat aliquis intel lectus qui res naturales in finẽ ordinet ad modũ quo ſagittator dat ſagitte certuꝫ motũ vt tendat ad deter/ minatũ finẽ. vnde ſicut percuſſio: que fit per ſagittam nõ tm̃ dicẽ opus ſagitte: ſed ꝓijcientis: ita etiã omne opus nature diciẽ a philoſophis opus intelligẽtie: vt dicit ſanctus Tho. ibidem. ℂ Eandẽ nihilominus re ſpõſionẽ improbat aliter 3° cõtra Gentiles. caplo. 64. ſcꝫ ꝓbando ꝙ natura rerũ ⁊ quidditas nõ ſufficit ad hoc vt res determinatos fines intẽdant. Et ideꝫ ꝓbat de veritate vbi ſupra. Arguit g̃ ſic. (Ea que ſꝫm ſuam naturã ſunt diſtincta: in vnũ ordinẽ nõ cõueniunt: ni/ ſi ab vno ordinãte colligantur in vnũ: in vniuerſitate aũt rerũ ſunt res cõtrarias ⁊ diſtinctas naturas habẽ tes: que tamẽ oẽs in vnũ ordinẽ conueniũt: cũ quedaꝫ opatiões quorũdã excipiunt: quedã aũt a quibuſdaꝫ iuuanẽ vel illis cooperanẽ. opꝫ g̃ ꝙ ſit vnus vniuerſo rum gubernator ⁊ rector. vñ virtute maioris hui⁹ ar/ gumẽti phi poſuerunt animã eſſe armoniã ꝓpter con ſeruationeꝫ contrarioꝝ in corpore animalis.) Ex qui/ bus patet ꝙ nullus phus daret reſpõſionẽ quã iſte fin git. ℂ Quarta rõ ſancti Thome talis eſt. (Inuenim⁹ (inquit) in reb⁹ quedã que ſunt poſſibilia eſſe ⁊ nõ eẽ: impoſſe eſt aũt oĩa que ſunt talia ſemp eſſe: q2 qḋ poſſi bile eſt nõ eſſe: quãdoq; nõ eſt. ſi igiẽ oĩa ſunt poſſibi/ lia nõ eſſe: aliqñ nihil fuit in reb⁹: ſꝫ ſi hoc eſt verũ ẽt nũc nihil eſſet: q2 qḋ nihil eſt nõ incipit eẽ: niſi per ali/ qd qḋ eſt. ſi igiẽ nihil fuit ens: impoſſibile fuit ꝙ aliqd inciperet eſſe ⁊ modo nihil eẽt: qḋ pꝫ eſſe falſum: non igiẽ omnia entia ſunt poſſibilia: ſed oportet aliqd eſſe neceſſarium in rebus: omne aũt neceſſariũ vel habet cauſam ſue neceſſitatis aliunde vel nõ habet: non eſt aũt poſſibile ꝙ ꝓcedatur in iſinitũ in neceſſarijs: que habẽt cauſaꝫ ſue neceſſitatis: ſicut nec in cauſis efficiẽ tibus vt ꝓbatuꝫ eſt. g̃ neceſſe eſt ponere aliqd: qḋ eſt ꝑ ſe neceſſariũ nõ hñs cauſaꝫ ſue neceſſitatis aliũde: ſed qḋ eſt cauſa neceſſitatis alijs. ⁊ hoc dicim⁹ deũ.) Hec ille in forma. ℂ Ad hanc rõnẽ dicit Aureolus: ꝙ phi negarent ꝙ neceſſaria hẽrent cauſam ſue neceſſitatis efficientẽ vel cõſeruantẽ: q̄uis ꝯcederent ꝙ haberent cauſam finalem ⁊ extra rem: ꝓpter qḋ illa nõ demon ſtrarẽt eis vnũ efficiẽs. hec Aureolus. ℂ Sed iſta re ſpõſio nõ valet. predictuꝫ eni eſt ſupius per rõnes ſcti Tho. ꝙ impoſſibile eſt aliquid eſſe qḋ nõ ſit a deo: ſi/ cut ab efficiẽte ꝑmo: qḋ etiã ⁊ nũc ꝓbaẽ ꝑ rõnes eiuſ/ dẽ de potẽtia dei. q. 3. arti. 5. ℂ Cũ aliqd inueniẽ a pluri bus diuerſimode participatũ: opꝫ ꝙ ab eo in quo ꝑfe ctiſſime inueniẽ attribuaẽ oĩb⁹ illis in quib⁹ impfecti⁹ inueniẽ. nã ea que poſitiue ſꝫm magis ⁊ min⁹ dicuntur hoc hñt ex re propinquiori vel remotiori ad vnũ: ſi eni vnu/ cuiq; eoꝝ ex ſeipſo illud ꝯueniret: nõ ꝑfecti⁹ in vno q̄ꝫ in alio inueniretẽ: ſicut videmus ꝙ ignis q eſt in fine ca liditatis eſt ꝑncipiuꝫ caloris oĩb⁹ calidis: eſt aũt pone re vnum ens qḋ eſt ꝑfectiſſimũ ⁊ veriſſimũ ens: qḋ ex hoc ꝓbaẽ: q2 eſt aliqḋ mouens oĩno imobile ⁊ ꝑfectiſ/ ſimũ vt a phis eſt ꝓbatũ. oportet igiẽ ꝙ oĩa illa min⁹

Utꝝ neceſſaria hẽant cauſaꝫ ſui eſſe.

Ponenduꝫ vnũ eſt quod ꝑfectiſſimuꝫ. eſſe ſic.

T.c.4. perfecta ab ipſo eſſe recipiant:⁊ hec eſt ꝓbatio phi 2° metaphyſi. ¶ Itē illud qđ eſt per alterū:reducit̄ ſicut in cauſaꝫ in illud qđ eſt per ſe. vñ ſi eſſet vnus calor ꝑ ſe exiſtēs oporteret ipſum eē cauſam oium calidoꝝ: que ꝑ modū participatiōis hñt calorē: eſt aūt ponere aliqđ ens qđ eſt ipm ſuū eē:qđ ex h ꝓbat̄:qꝛ oꝫ eē aliquod pmū ens qđ ſit act⁹ purus:in quo nulla ſit compoſitio. vñ opꝫ ꝙ ab illo vno ente omnia alia ſint que cūqꝫ nō ſunt ſuū eſſe:ſed habēt ꝑ modū participationis.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ impoſſibile eſt:⁊ contra veram phiam eſſe aliqua neceſſaria: quoꝝ vnum nō ſit ꝓductum ab alio:nec ecōtra: ſicut iſte fingit dicere phos de celis ⁊ eoꝝ motoribus:quoꝝ nullum dependet a pmo ente niſi in genere cauſe finalis. Qđ iterum ꝓbat̄ eē ɔtra phiam.ſ.ꝙ aliqua neceſſaria habeant cauſaꝫ finalē:⁊ nō efficientē: vtputa ꝙ pmū ſit finis ⁊ nō efficiēs. ¶ Arguit̄ igit̄ ſic. Scđm phos ⁊ veritatē pmuꝫ mouēs ⁊ agens eſt vltimus finis. ergo ſolutio illa nulla eſt a quocūqꝫ det̄.⁊ ɔñia: qꝛ ſm hoc ille vltimus finis nō ſolū mouet motiōe per modum finis:ſꝫ motōe efficiētis. Aſſumptū ꝓbat ſic ſctūs Tho. de malo.q.i.arti.i.ſic. (Appetibile mouet appetitum. pmū aūt mouēs opꝫ eſſe oino nō motuꝫ. ḡ neċe eſt ꝙ pmū ⁊ vniuerſale agens ſit ipſum primuꝫ ⁊ vniuerſale appetibile:id eſt primū ⁊ vniuerſale bonum: quod omnia operatur ꝓpter appetitum ſui ipſius.) Hec ille. ¶ Et pmo ɔtra Gentiles.cap.75.ꝓbat ideꝫ aſſumptū. Et ſimiliter pma parte.q.44.arti.4.ſic. (Omne agens agit ꝓpter finē:aliter ex actiōe agentis non magis ſequeret̄ hoc qꝫ illud:niſi a caſu:eſt aūt idem finis agētis ⁊ patiētis inquātū hmōi:ſꝫ aliter ⁊ aliter. vnū eniꝫ ⁊ idem eſt quod agens intendit imprimere:⁊ patiens intēdit recipe: ſunt aūt que ſimul agūt ⁊ patiunt̄:que ſunt agētia impfecta:⁊ in his contingit: ꝙ ēt in agēdo intendant aliquid acquirere:ſed primo agenti qui eſt tm̄ agens nō conuenit agere propter acquiſitioneꝫ alicuius finis:ſed intendit ſolū cōicare ſuā ꝑfectionem: que eſt eius bonitas:⁊ vnaqueqꝫ creatura intendit cōſequi ſuam perfectioneꝫ:que eſt ſimilitudo perfectionis ⁊ bonitatis diuine. ſic ḡ diuina bonitas eſt finis vltimus oium reꝝ.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ illa rō hꝫ idem mediū qđ alie.ſ.ꝙ quia eſt primū agēs. ideo nihil recipit:ac per hoc exterior finis euꝫ non mouet: qđ tamen oporteret ſi ageret propter alium finem. tunc enim reciperet ab eo cognitionem: vel delectationeꝫ: vel perfectionē:ſicut ab obiecto ſaltē ꝙ primo agenti nullo modo cōuenit. ſic ergo pꝫ ꝙ contra rationeꝫ eſt ponere ꝙ vltimus finis nō ſit primū agens ⁊ motum exequutiue cauſans. ¶ Qꝫ etiā iſta reſpōſio nūqꝫ fuerit de mēte Ariſto. aut Cōmentatoris.ſ. nullum neceſſarium habeat cauſam productiuā in eſſe vel conſeruatiuam. pꝫ. nam 5° metaphyſi. caplo de neceſſario taꝫ phus qꝫ Cōmentator dicunt: ꝙ aliquod eſt neceſſariū quod habet cauſam:lꝫ Cōmentator dicat ibidem neceſſarium ſcđo modo nō eſſe ita ꝓprie neceſſarium: ſicut illud quod eſt primo modo neceſſarium:⁊ velit ſimiliter nullum neceſſarium habere cauſam generantem: ꝙ autem loquatur de cauſa effectiua pꝫ. nam ibi diſtinguit neceſſarium in neceſſariū per ſe qđ non habet cauſam dantem illi neceſſitatem: ⁊ in neceſſariuꝫ quod habet cauſam dantem illi neceſſitatē: dare autē dicit cauſam agentē:nō finalem. ¶ Item 8° phyſico. particula.15. dicit phus: ꝙ Democritus nō bene dicit in hoc: ꝙ nullius neceſſarij oportet querere cauſam. (Hoc (inquit) phus indiciū in quibuſdam rebus nō eſt verum:triāgulus enim ſemper habet tres angulos equales duobus rectis:ſed pncipiū eſt ad hāc rem eternam:principia vō nō habēt aliquas cauſas:⁊ ſunt eterna.) Hec phus. vbi Cōmentator. (Sermo Democriti ⁊ ſequentiū eius: ꝙ res neceſſarie nō dicunt̄ habere cauſas eſt verus in quibuſdā rebus: ⁊ falſus in quibuſdam:triangulū eniꝫ habere tres angulos equales duobus rectis eſt neceſſariū:⁊ tamē habet cauſam.) Hec Cōmentator ⁊ poſt. (Et intendebat Ariſto. declarare ꝙ multa neceſſaria hñt cauſas.) Hec ille. ¶ Conſtat aūt principia reſpectu cōcluſionis nō habere rōnem cauſe finalis. ergo falſum eſt ꝙ ſm Ariſto. nullum neceſſariū habeat cauſaꝫ niſi finalem. ¶ Item ꝙ pma ſubſtantia ⁊ primū ens nō ſolū ſit finis omniū: ſed ēt effectiua ⁊ dans eſſe omnib⁹ ſm mentē phi:⁊ Cōmentatoris. pꝫ. naꝫ Auerroys 10. metaphyſice. cōmento 7. ſic dicit. (¶ Omne qđ eſt principiū eſſe: eſt principiuꝫ numeri:⁊ qđ eſt principiū numeri: eſt principiū eſſendi:idem enim contingit ex hoc in omnibus: ⁊ cuꝫ hoc ita ſit:apparet per inductionem: manifeſtū eſt eniꝫ ꝙ vnuꝫ in quolibet genere eſt aliqua natura ſimpliciter: que quia eſt pncipiū eſſe illoꝝ eiuſdē generis: eſt principium numeri eoꝝ:⁊ intēdit ꝙ cum huic iunctū fuerit:qđ declaratū eſt in phyſicis: hoc eſt primū motorē eternum ⁊ abſolutū ab omni materia: ⁊ declarauerit poſt ꝙ hoc nō ſolūmodo eſt pncipiū tanqꝫ motor: ſed tāqꝫ forma ⁊ finis: declarabit̄ ꝙ illud eſt vnū de quo fuit declaratum hoc qđ eſt pncipiū ſubſtātie: ſicut eſt declaratū ꝙ eſt actus vltimus cui nō admiſcet̄ potentia.) Hec ille. ¶ Item ꝙ ſm mentē eoꝝ primū agēs ⁊ vltimus finis ſint idē patet. naꝫ Cōmentator 12. metaphyſice cōmen. 36. ſic ait. (¶ Dcm̄ eſt in 8° phyſico. ꝙ mouens corpora celeſtia in nulla exiſtit materia: ⁊ ꝙ eſt forma abſtracta:quapropter mouēs hoc eſt intellectus:quia agit motū ⁊ eſt motus finis. hec aūt differunt in nobis:ſcꝫ illud qđ mouet nos in loco ſm ꝙ eſt agens:⁊ qđ mouet nos ſm ꝙ eſt finis: ⁊ habet duplex eſſe.ſ. in anima ⁊ extra animā:qđ aūt eſt in anima eſt agens motū: ſm vō ꝙ extra animā eſt mouens ſm finem. verbi grā. quādo balneū habet duplicē formam in anima:⁊ extra animā:⁊ ꝓpter illam formā: que eſt in anima: deſideramus illā formā:que eſt extra aiam. igit̄ forma balnei inquantū eſt in anima eſt agens deſideriū ⁊ motuꝫ: ſm aūt ꝙ eſt extra animam eſt finis motus. ſi igit̄ forma balnei non eſſet in materia. tunc moueret ſm agens ⁊ ſm finē ſine aliqua motiōe contingēte:⁊ ſic intelligēdū eſt de mouētib⁹ corpora celeſtia: ſm igit̄ ꝙ intellecta iſta ſunt forme eoꝝ: ſunt mouentia ſm agens: ſm aūt ꝙ ſunt eoꝝ fines mouentur ab illis ſm deſideriuꝫ.) Hec ille. ¶ Item cōmen. 41. dicit: ꝙ pmus motor habet potentiā infinitā. ⁊ eſt cauſa permanētie celi. ¶ Itē cōmēto. 44. dicit Cōmentator. (¶ Qꝫ aūt moderni dicūt ſubſtātiā pmā eſſe potem motore toti⁹: falſum eſt: qlibet eni ſubſtātia iſtarū eſt pncipiū ſubſtātie ſenſibilis ſm motorē ⁊ ſm finē:⁊ iō dicit Ariſto. ꝙ ſi alique ſubſtātie eſſent nō mouētes eēnt ocioſe:qđ aūt mouit eos ad hoc dōm: eſt ratio que pōt diſſolui a quolibet exercitato in hac ſcientia: dicūt eni ꝙ apparet ex iſtis intelligētijs: ꝙ quedā earū ɔſequit̄ ſicut cauſatū cauſam. pma aūt ſubſtantia debet eſſe vna ⁊ ſimplex in fine: ab vno aūt ⁊ ſimplici nō prouenit niſi vnuꝫ: ⁊ a motore primi celi prouenit anima primi celi ⁊ motor orbis cōſequentis: neceſſe eſt igit̄ vt ſit nō ſimplex: habet ḡ cauſam priorē: iſte aūt ſermo eſt imaginabilis:nō eni eſt illic ꝓuent⁹:

neqꝫ

Ponēdū ē aliqđ ens qđ eſt ſuū eſſe.

Quod pmū agens ⁊ mouēs ē vltim⁹ finis.

Qꝫ neċia aliqꝫ hēant cām efficiētem ſit ad mētē Ariſto. ⁊ Cōmē. T.c.6.

T.c.15.

Finis hꝫ duplex eſſe.

neqȝ ꝯſequutio:neqȝ actio: ita vt dicamꝰ ꝙ vna actio tm̃ ꝯſequit̃ vnũ agentẽ: tm̃ enĩ eſt illic cauſa ⁊ cauſatum ſm ꝙ dicimus ꝙ intellcm̃ eſt cauſa intelligẽtis: ⁊ cũ ita ſit nõ eſt impoſſe vt illud qð eſt ꝑ ſe intelligentia:ſit cã plurium entiũ ſm ꝙ ex eo intelligunt̃ multi modi.illud igit̃ qð intelligit motor iouis de p̃mo motore:⁊ eſt cã in anĩa celi: aliud eſt ab eo qð intelligit ex eo:motor orbis ſaturni:⁊ ſilr̃ de vnoquoqȝ eoꝝ eſt: intelligẽdo cãm ꝓpriã: ⁊ ſm hoc oẽs motus eoꝝ intendunt ſm ordinẽ totius.) Hec ille. ❡ Ex quibus pȝ: ꝙ deꝰ quẽ vocat p̃mã ſubam nõ ſoluȝ eſt finis ſubſtãtie ſenſibilis:imo eſt cauſa mouẽs:⁊ quodlibet ſic ſimplex cũ ab eo ꝓcedũt multa: ſm ꝙ multa ĩtelligit vel eſſentiã ſuã multiplr̃ intelligit nõ ſolũ ipſe:imo alie ſubſtãtie ſepate. ❡ Sciendũ etiã ꝙ cũ dicit Cõmẽtator: ꝙ inter p̃mã cãm ⁊ alias intelligẽtias nõ eſt cauſa ⁊ cauſatum:nec actio:nec ꝯſequutio ⁊c̃. nõ intendit negare deũ effectiue ꝓducere alias intelligẽtias: ſȝ ſolũ intẽdit ꝙ deus ipſe nõ ꝓducit eas ꝑ actionẽ:que eſt extractio alicuiꝰ de potẽtia in actũ: ſȝ ſolũ ꝑ actũ intellus et volũtatis:que eſt actio imanẽs agenti:nõ tranſiens in paſſuȝ extrinſecũ:⁊ hoc eſt veꝝ. ❡ Itẽ 2° metaphyſi. cõmen. 4. ſic ait. (Opȝ vt maxime veruȝ ſit illud: qð eſt cauſa maxime veritatis in quolibet genere entiũ: ⁊ magis digna in eſſe ⁊ veritate: q̃ȝ illa quoꝝ eſt cauſa in illo genere:⁊ manifeſtũ eſt ꝙ ſi hec eſt p̃ma cã oĩuȝ entiũ: vt declaratũ eſt in ſciẽtia nãliũ: ꝙ illa cauſa eſt magis digna in eẽ ⁊ veritate q̃ȝ oĩa entia: oĩa enĩ entia nõ acqrũt eẽ ⁊ veritatẽ niſi ab iſta cã: eſt igit̃ tm̃ ens ⁊ vnũ ꝑ ſe ⁊ veꝝ ꝑ ſe:⁊ oĩa entia ⁊ vera ꝑ eſſe: ⁊ veritatem eiꝰ.) Hec ille in forma. ❡ Et pȝ ꝙ nõ loqt̃ de cã finali. Tũ qꝛ de illa cã nulla mẽtio fit ĩ. 8. phyſi. ſȝ ſolũ de efficiẽte. vbi dicit Cõmẽtator eſſe declaratũ p̃maȝ cauſam eẽ cãm oĩum alioꝝ. Tũ qꝛ ſi loqueret̃ de fine nõ diceret: ꝙ alia acqrũt eẽ a p̃ma cã: ſȝ potius ꝓpter p̃mã cãm. nõ enĩ dicimus: diligo petrũ a gmo: ſȝ ꝓpter gm. ❡ Hanc etiã intentionẽ habuiſſe Cõmẽtator manifeſte pãdit in tractatu de ſuba orbis. vbi ſic dicit 2° caplo. ❡ Et debes ſcire ꝙ iſtud corpꝰ celeſte non indiget virtute mouẽte in loco ſemp tm̃: ſȝ virtute largiẽte in ſe:⁊ in ſuã ſubaȝ ꝑmanẽtiã eternã: qm̃ ⁊ ſi ſit ſimplex ⁊ nõ hñs in ſe potentiã ad corruptionẽ: tñ eſt finite actiõis necẽio: qꝛ eſt finitaꝝ dimenſionũ ⁊ determinataꝝ a ſupficie ꝯtinẽte ipm: ⁊ oẽ tale cũ intellus poſuerit ipȝ eẽ ꝑ ſe abſqȝ eo ꝙ aliquid largiat̃ ipſi ꝑmanentiam ⁊ eternitatẽ: neceſſe erit vt ita ſit de finitate ſue ꝑmanẽtie ſicut eſt de finitate ſue actionis: ⁊ iõ neceſſe in intellectu potẽtiã eẽ huic largientẽ permanẽtiã eternã quẽdmodũ largit̃ ipſi motũ ꝓpriũ eternũ: ⁊ nõ hoc tm̃: ſȝ neceſſe eſt hoc eẽ virtutẽ que largit̃ ei ꝓpriũ ſue actõis motũ que eſt eternitas inter ceteros motus. ſ. motũ localẽ in circuitu: ⁊ figuraȝ ꝓpriam iſti motui. ſ. ſpericã: ⁊ mẽſurã ꝓpriã vniuſcuiuſqȝ iſtoꝝ corporum: ⁊ ꝯueniẽtiaȝ inter ea adinuicẽ in ordine ⁊ q̃ȝtitate: ita ꝙ ex oĩbus ꝑficit̃ vnus actus . ſ. totus mundus: nulla enĩ eſt dr̃ntia ĩter virtutis actiue indigentiaȝ in corpore:⁊ in omni corpore ſimplici: aut in vno ꝯpoſito ex ſimplicibus hõ: ⁊ indifferẽter ſiue illud corpus fuerit gnãtum: ſiue nõ gnãtũ. vñ videmus celũ hẽre vnã virtutẽ nõ tm̃ mouentẽ oĩa: ſȝ agentẽ ⁊ conſeruantem oĩa: ſicut eſt diſpõ in corpore hominis ⁊ in corpore facto ꝓpter finẽ ꝓpriũ: finis. n. ſignificat agens ſignificatione necẽaria: ſicut motuȝ ſignificat mouẽs: ſȝ in genere agẽtiũ quoddã eſt agẽs p̃us tẽpore acto: ⁊ eſt oẽ qð fit in ſpera mundi:⁊ quoddã eſt nãliter p̃us vt in tempore orbẽ quẽ ſequit̃ tẽpus: ⁊ cui accidit ⁊ agẽs orbeȝ . ſ. faciẽs ipm in diſpõibus neceſſariys in inueniendo finẽ ꝓpter quẽ fuit:⁊ cũ hoc ignorauerũt quidã eſſe de opinione Ariſto. dixerũt ipm nõ dicere cauſam agẽtẽ totũ: ſȝ cauſam mouentẽ: ⁊ illud fuit valde abſurduȝ: ⁊ nõ eſt dubiũ in hoc ꝙ agẽs ipſum eſt mouẽs ipſuȝ: qð eniȝ mouet ipſo motu ꝓprio illi eſt illud qð largit̃ ei p̃mo: diſpõnes per quas motuȝ ꝓpriũ acquirit: ⁊ iſta eſt virtus illa quã laudat Ariſt. in multis locis in lib° de celo ⁊ mũdo: ⁊ indicat ipſaȝ eſſe nobiliorẽ celo ⁊ altiorẽ.) Hec Cõmenta. in forma. ❡ Et cap. 6. ⁊ vlti. dicit. (Declaratũ eſt ex iſtis oĩbus: ꝙ dator ꝯtinuatiõis motus: eſt dator motus celi: ⁊ ſi ipſe nõ eẽt deſtrueret̃ motus: ⁊ ſi motus: ⁊ celũ: celũ. n. eſt ꝓpter motũ ſuũ: ⁊ ſi motus celi deſtrueret̃: deſtrueret̃ motus entiũ inferioꝝ: ⁊ ſic mũdus: ex quo verificat̃ ꝙ dator ꝯtinuationis motꝰ eſt dator eẽ alys entibꝰ.) Hec Cõmentator. ❡ Ex q̃bus oĩbꝰ pȝ mãifeſte: ꝙ ſm mentẽ phi ⁊ Cõmẽtatoris p̃m p̃nm eſt cã nõ ſolũ ꝑ moduȝ finis: imo ꝑ modũ mouẽtis ⁊ agẽtis ⁊ largiẽtis eẽ oĩbus alys entibus: ⁊ ꝑ ꝯñs rñſio data ad rõnẽ ſcti Tho. nõ ꝓceſſit ð ꝯſilio ⁊ aſſenſu Ariſt. ⁊ Cõmẽtatoris. ❡ Verũtñ ꝯ dictã rõnẽ: ⁊ replicã factam ꝯ rñſionẽ inſtat arguẽs: dicẽs illã maximã qua dr̃ ꝙ oẽ ens ꝑ participationẽ eſt effectiue ab ente ꝑ eẽntiã: nõ videt̃ hẽre oĩmodã veritatẽ. nã ignis ꝑ ſuã eſſentiã determinat ſibi calorẽ: nec tñ vbicũqȝ participat̃ calor ibi eſt ꝑ actionẽ ignis. naȝ ſtelle gnãnt calorẽ in medio. ❡ Itẽ addit ꝙ alia ꝓpoſitio eſt falſa in qua dr̃: ꝙ ſit aliquid qð non hẽat eſſe ꝑ ſuaȝ eẽntiã. hoc inqt nõ eſt veꝝ: qꝛ imo omne ens eſt ꝑ ſuã eẽntiã: qꝛ eẽntia ſua eſt ei rõ eſſendi. Participatio aũt nõ eſt aliud niſi ꝙ oĩa entia ſunt quedã particulares entitates. p̃ter p̃muȝ qð eſt tota entitas ſubſiſtẽs: ſȝ hoc nõ inferret ꝙ oĩa eẽnt effectiue ab alio: p̃ſertim ſi creatio nõ eẽt. ❡ Tertio põt inſtari ꝯ rõneȝ p̃ncipalẽ: nõ enĩ videt̃ verum: ꝙ omne qð eſt poſſe nõ eẽ: qñqȝ nõ ſit: vel deſinat eẽ. nã elemẽta hñt potẽtiaȝ ad nõ eſſe: ⁊ tamẽ elemẽta nũq̃ȝ deſinẽt. ❡ Ad p̃maȝ inſtantiaȝ dico: ꝙ illa maxima dȝ ſic intelligi. Omne qð eſt aliquale ꝑ participationẽ: eſt tale ꝑ actionem illiusꝗ qð eſt tale ꝑ eẽntiã: vel ꝑ actionẽ alicuius qð eminenter ꝯtinet hoc qð eſt tale ꝑ eſſentiã. ❡ Et ſic pȝ ꝙ inſtãtia facta de igne nõ valet: ſȝ non ſolũ ſctũs Tho. vtatur illo exẽplo: ſȝ ẽt Ariſto. 2° metaphyſi. ⁊ Cõmẽtator: ſȝ exemplorum nõ requiritur verificatio. vnde dico ꝙ omne calidũ eſt calidũ ꝑ actionẽ ignis vel alicuius qð totã ignis actualitatẽ cõtineat eminẽter ⁊ in ṽtute. ſicut eſt ſol aut aliud corpus celeſte: ⁊ maxima in iſto ſenſu ſumpta potiſſime demõſtrat intentũ. ſ. ꝙ cũ deus ſit ens ꝑ eſſentiã: opȝ ꝙ ſit cauſa oĩs rehabentis eẽ participatũ: vel aliquid qð deũ ꝯtineat eminenter: ⁊ in virtute: ſi qð ſit tale: ⁊ ſic pȝ: ꝙ inſtãtia eſt verbalis. Solutio aũt inſtantie eſt de mente ſcti Tho. p° parte. q. 44. arti. 3. ad 2m. vbi ſic arguit. (Omne qð eſt per participationẽ reducit̃ ad aliquid ꝑ ſe exiſtens: vt ignitũ ad igneȝ: ſed quecũqȝ ſunt in rebus ſenſibilibꝰ ſunt ſolum per participationeȝ alicuius ſpeciei: qð ex hoc patet ꝙ in nullo ſenſibilium inuenitur ſolũ id qð ad rõnem ſpeciei pertinet: ſed adiungunt̃ p̃ncipys ſpeciei principia indiuiduãtia: opȝ igitur ponere ipſas ſpecies ꝑ ſe exiſtẽtes: vt per ſe equũ ⁊ hõ.) Ecce argumẽtum. ❡ Et reſpõdet dicenduȝ: ꝙ de rõne hominis eſt ꝙ ſit in materia: ⁊ ſic nõ põt inueniri homo ſine materia hac: licȝ igitur hic homo ſit per participationẽ ſpeciei: nõ tamẽ poteſt reduci ad aliquid per ſe exiſtẽs in

Solũ tacite obiectionis.

Cõtra rationes has idez vt ſupra.

Qð eſt ꝑ participatiõeȝ aliquale reducit̃ ad aliqd qdẽ ꝑ ſe.

T. c. 4.

eadem ſpecie: ſȝ ad ſpēm ſuperexcellentem: ſicut ſunt ſube ſepate. Eadē rō eſt in alijs ſenſibilibus.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ manifeſte pȝ: ꝙ oīs calor participatus opȝ ꝙ ſit a calido ꝑ eēntiā vel ab aliquo ſuperiori ad calorē ſi ſubſiſteret: ⁊ ſic de alijs oīb⁹. ¶ Ad ſecundaȝ inſtantiā dr̄: ꝙ ſolus de⁹ eſt ꝑ eſſentiā: ſic ꝙ eſſe eſt de rōne eſſentie dei: nō aūt de rōne alicuius eſſentie create: ⁊ ſilr nulla eſſentia creata eſt vltimū ⁊ ꝓrimū formale quo aliquid eſt. ſecus eſt de eēntia diuina: ⁊ iſta

p.a.1.q.1. deo duce lōge ꝓlixi⁹ ꝓbabunť alias. ¶ Ad 3ᵐ inſtantiā dico: ꝙ elnta ⁊ ſi ſint poſſibilia nō eē: durāt tn̄: hoc eis pſtāte aliquo: qd̄ eſt neceſſe eſſe: qd̄ pōt ea in eternum ꝯſeruare: ſȝ ſi nullū tale eſſet neēario exiſ. tunc pculdubio terra nō eſſet: vel ēt ſi illud neceſſario exiſtēs elnta ⁊ alia que potētiā hn̄t ad nō eſſe ſue nature curſum ꝑagere ſinerēt: tota mā que nūc eſt ſub forma terre: qn̄qȝ eſſet ſub alia forma: ⁊ ſic illud elntū terre qd̄ nūc eſt qn̄qȝ nō eſſet: ſȝ aliud in numero ſibi ſuccederet: ⁊ ita ſicut terra eſt poſſibilis nō eſſe: ſic qn̄qȝ nō eſſet: vult ğ ſctūs Tho. ꝙ ſi nullū ens eſſet neceſſe eē. ꝓ certo oē poſe nō eſſe qn̄qȝ nō eēt: ⁊ ſi ꝯtingat ꝙ aliqua poſſibilia nō eē ſemꝑ durent: hoc eſt qꝛ eſt: aliqd̄ neceſſe eſſe qd̄ manutenet illa: ⁊ hoc ſufficit in ſuo propoſito in quo illaȝ ꝓpōnem aſſumit. ¶ Sic igiť pȝ ꝙ 4ᵒ rō pncipalr ꝓbans vnū deū eſſe nō obſtantib⁹ inſtātijs nr̄m ꝓpoſitū efficaciter demr̄abat. ¶ Quinto arguit ſic ſctūs Tho. ꝑ ꝯtra Gentiles. cap. 43. directe ꝓbando intentū: alie nāqȝ rōnes ꝓbant directe ꝙ eſt vnus de⁹. iſta aūt directe ꝓbat ꝙ nō eſt niſi vnus. Arguiť ğ ſic. ¶ Omne poſe eſſe ⁊ nō eſſe: neēario eſt ꝓductū. tale nāqȝ q̄ntum eſt ex ſe non hȝ eſſe: ſȝ ꝑ aliud reduciť ad eſſe: ſed oīa que ſunt ꝑter vnū: ſunt poſſibilia

Duo eē: q̄rū vtrūqȝ ſit neceſſe eē poſe eſt. eſſe ⁊ nō eē: impoſe. n. eſt eē duo: quoꝝ qd̄libet ſit nece eſſe: qd̄ ſic pȝ. Nihil. n. eoꝝ que ꝯueniūt huic ſigto inquantū eſt hoc ſignatū: poſe eſt alteri ꝯuēire: qꝛ ſingularitas alicui⁹ rei nō ineſt alteri ꝑter ipm ſingulare: ſȝ ei qd̄ eſt nece eſſe: ſua neceſſitas eſſendi ꝯuenit inq̄ntū eſt hoc ſignatū. ğ impoſe eſt: ꝙ alicui alteri ꝯueniat: ⁊ ſic impoſe eſt ꝙ ſint plura: quoꝝ quodlibet eſt neceſſe eē: ⁊ ꝯñter impoſe eſt eē plures deos. Probatio medie. Si n. illud qd̄ eſt neceſſe eē: nō eſt hoc ſignatū inquātū eſt nece eē: opȝ ꝙ deſignatio ſui eſſe nō ſit neceſſaria ſcḋm ſe: ſȝ ex alio depēdeat: vnūquodqȝ aūt ſcḋm ꝙ eſt actu: eſt diſtinctū ab oībus alijs: qd̄ eſt eē hoc ſignatum. ğ qd̄ eſt nece eē: depēdet ab alio q̄ntū ad hoc qd̄ ē eſſe in actu: qd̄ eſt ꝯ rōneȝ eius qd̄ eſt neceſſe eſſe: opȝ igiť ꝙ illud qd̄ eſt neceſſe eē: ſit neceſſe eē ſcḋm hoc: ꝙ eſt hoc ſignatū.) Hec ille in forma. ¶ Ad hanc tn̄ rōnē dicit Aureolus: ꝙ eſt iefficax: nec ꝯcludit. nā hȝ cū phi ꝯcederent qd̄libet nece eſſe. fore alteri⁹ ſpēi: ⁊ ita nō poſſe multiplicari: ⁊ ꝑ ꝯñs qd̄libet eēt quedā ſingularitas: nihilomin⁹ eēnt plura.) Hec ille. ¶ Sed iſta rñſio nulla eſt: ſicut oñdit ſctūs Tho. luculentiſſime vbi ſupra. Nā ex quo illa duo ꝯueniūt in intentiōe neceſſitatis eēndi: opȝ ꝙ diſtinguanť ꝑ aliqd: aut ğ illud reqriť ad cōplementuȝ neceſſitatis eēndi aliquo mō: aut nullo. Si nullo. ğ eſt accn̄tale: qꝛ oē qd̄ adueīt rei nihil faciēs ad eius eſſe eſt accn̄s. ğ hoc accn̄s hȝ cām: aut ğ eſſentia ei⁹ qd̄ eſt nece eſſe: aut aliquid aliud. Si eſſentia ei⁹ qd̄ eſt neceſſe eē: cū ipſa neceſſitas eſſendi ſit eſſentia ei⁹ vt alias ꝓbatū eſt: neceſſitas eēndi erit cauſa illius accn̄tis: ſȝ neēitas eſſendi inueniť in vtroqȝ. ğ vtrūqȝ hēbit illud accn̄s: ⁊ ſic nō diſtigueť ſcḋm illud. Si aūt cauſa illi⁹ accn̄tis ſit aliqd aliud: niſi illud aliud eſſet: nō eſſet hoc accidēs: ⁊ niſi hoc accn̄s eſſet: predicta diſtinctio nō eſſet. ğ niſi illud aliud eſſet: ꝑdicta diſtinctio nō eſſet: ac per hoc illa duo que ponunť nece eſſe nō eēnt duo: ſȝ vnū. ğ eſſe ꝓpriū vtriuſqȝ depēdet ab alio: ⁊ ſic neutrū erit nece eē ꝑ ſeipȝ. Si āt illud quo diſtinguunť ſit neceſſariū ad neceſſitatē eēndi cōplendaȝ. hoc erit: qꝛ includiť in rōne neceſſitatis eſſendi: ſicut animatū includiť in rōne animalis: aut hoc erit: qꝛ neceſſitas eēndi ſpecificať ꝑ illud: ſicut animal cōpleť per rōnale. Si pmo mō: oȝ ꝙ vbicūqȝ ſit neceſſitas eēndi ſit illud qd̄ in eius rōne dr̄: ſicut cuicūqȝ ꝯuenit animal ꝯuenit animatū: ⁊ ſic cū ambob⁹ ꝑdictis attribuať neceſſitas eēndi: ſcḋm illud diſtingui nō poterūt. Si aūt ſcḋo mō. hoc iterꝝ eſſe nō pōt. nam drn̄tia ſpecificans genus: nō cōplet rōnē generis: ſed ꝑ eam acquiriť generi eē in actu: rō eni animalis cōpleta eſt an̄ additionē rōnalis: ſȝ nō pōt eſſe aīal in actu niſi ſit rōnale vel irrōnale. Sic igiť aliqd complet neceſſitatē eſſendi q̄ntum ad eē in actu ⁊ nō q̄ntum ad intentioneȝ neceſſitatis eēndi: qd̄ eſt impoſe ꝓpter duo. Primo qꝛ eius qd̄ eſt neceſſe eē ſua qdditas eſt ſuum eſſe. Scḋo qꝛ ſic ipſi neceſſe eē acqreret eſſe per aliud qd̄ eſt impoſe: non eſt igiť ponere plura: quoꝝ quodlibet ſit nece eſſe per ſeipm. Iterꝝ: ſi aliqua duo ꝯueniāt in intentiōe neceſſitatis eēndi oȝ ꝙ diſtinguanť ꝑ aliquid qd̄ additur alteri tm̄ vel vtriqȝ: ⁊ ſic opȝ vtrūqȝ vel alterꝝ eſſe cōpoſitū: nulluȝ aūt cōpoſitū eſt neceſſe eſſe per ſeipſum. ğ impoſe eſt plura eſſe: quoꝝ qd̄libet ſit neceſſe eē per ſeipm.) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pȝ: ꝙ rñſio illa eſt ꝯ phiam: que. ſ. diceret duo neceſſe eſſe alteri⁹ ſpēi vel euiſdem. Iſtis ğ qnqȝ vijs ꝓbat ſctūs Tho. vnū deū eſſe locis ꝑdictis: ſȝ multas alias in varijs locis ad h̄ ideȝ ponat: ſȝ qꝛ nō ipugnat eas Aureolus: iō eas trāſeo. ¶ Nūc ğ reſtat dicere ad rōnem: que oppoſitū arguebat. ſ. ꝙ deū eſſe nō ſit demonſtrabile. Dico igiť ſcḋm ſanctū Tho. pma parte. q. 2ᵃ. arti. 2ᵒ. ad pmū: ꝙ nihil ꝓhibet illud qd̄ eſt ꝑ ſe demōſtrabile ⁊ ſcibile ab aliquo accipi vt credibile: qui demr̄ationē nō capit: ita ꝙ vnū deū eſſe teneť ſola fide ab aliquo: nō aūt ab alio: ſȝ habitu ſciētifico: ⁊ eſt ei nō articulus fidei: ſȝ ꝑambulū ad fidem ⁊ articulos: ſicut eni gr̄a ſupponit nām ita fides cognitionē nālem. Et hec de qōne dicta ſufficiant ꝓ preſenti.

¶ Utrum imago ⁊ trinitatis veſtigium in creaturis reperiať

¶ Queſtio. II.

SEcundo iuxta eādē diſtinctionem queriť. Utrū in creaturis reperiať imago ⁊ veſtigium trinitatis. ¶ Et arguiť pmo ꝙ non reperiať imago. Dicit. n. Hyllarius in libro de ſynodis: ꝙ imago eſt illius rei ad quā imaginať ſpēs indifferens. Et iterꝝ dicit: ꝙ imago eſt rei ad rē coequādā indiſcreta et vnita ſimilitudo: ſed dei ⁊ creature nō eſt ſpēs indifferens: nec pōt eſſe equalitas creature ad deum. ergo in nulla creatura eſt imago. Qꝫ aūt nō ſit in ea veſtigiuȝ arguiť ſic. Effectus nō repn̄tat niſi ſuā cām: ſȝ cāūtas creaturaꝝ pertinet ad nām cōem: non aūt ad relōnes quibus perſone diſtinguunť ⁊ numeranť. ğ in creatura nō iueniť veſtigiū trinitatis ſȝ vnitatis eēntie.

In oppoſitum eſt magiſter in preſenti diſtinctione.

In preſenti diſtōne erūt duo articuli. In pᵒ videbiť qd ſit veſtigiū aut imago: ⁊ in quo abinuicē diſtinguanť. In ſcḋo videbiť in quibus rebus reperianť veſtigium ⁊ imago.

Quantum

Quid veſtigium.

Quantum ad primū articulū dico: ꝙ ſm ſcm̄ Tho. p̄ma parte. q. 45. arti. 7°. Et p̄ ſen. diſt. 3. q. 2. arti. p̄. ¶ Ratio veſtigij in hoc ꝯſiſtit: ꝙ ē repreſentatio cāe vel cauſalitatis quātū ad ſolā cauſalitatē abſq; rep̄ntatione forme: ſicut pꝫ ꝙ fumus vel aduſtio rep̄ntat ignē: veſtigiū .n. demōſtrat motū alicuiꝰ trāſeūtis: ſed nō qualis ille ſit: ⁊ ſm hoc tria ſunt de rōne eius. ſ. ſimilitudo: ⁊ imꝑfectio ſimilitudinis: ⁊ ꝙ per ipſm i rē cuiꝰ eſt veſtigiū deueniat: ⁊ q2 in creaturis īueniunt̄ aliqua que nō rep̄ntant formales rōes pſonarū: puta modus ꝓcedēdi per modū amoris ⁊ vbi nihilominꝰ illa neceſſe eſt reducere in diuinas pſonas: ſicut in cauſam: ⁊ illa repreſentāt trinitatē: lꝫ imꝑfecte ⁊ ducūt in eius aliqualē notitiā: ideo in eis veſtigiū eſt: quelibꝫ enī creatura ſubſiſtit in eſſe ſuo: ⁊ hꝫ formā ꝑ quā determinat̄ ad ſpēm: ⁊ hꝫ ordinē ad aliquid: ſm igitur ꝙ eſt quedā ſubā creata: repreſentat cām ⁊ principiū: ⁊ demōſtrat perſonā patris: que eſt p̄ncipiū nō de principio: ſm aūt ꝙ hꝫ quādā formā ⁊ ſpēm: repreſentat verbū: ſm ꝙ forma artificiati eſt ex conceptiōe artificis: ſm autē ꝙ hꝫ ordinē repreſentat ſpūm ſcm̄ inquātū eſt amor: q2 ordo effectus ad aliquid eſt ex voluntate creatoris: ⁊ ideo dicit Aug. 6°. de trini. ꝙ veſtigium trinitatis inuenitur in vnaquaq; creatura: ſm ꝙ aliquid vnū eſt: ⁊ ſm ꝙ aliqua ſpecie format̄: ⁊ ſm ꝙ quedā ordinē tenet: ⁊ ad hoc etiā reducunt̄ illa tria: numerus: pōdus ⁊ mēſura: que ponunt̄ Sap. xi°. Nā mēſura refertur ad ſubſtātiā rei limitatā ſuis principijs: numerus ad ſpēm: pōdus ad ordinē. Ad hoc etiam reducuntur alia tria que ponit Aug. modus ſpēs ⁊ ordo: ⁊ illa alia que ponit. 83. queſtionū. qđ cōſtat: qđ diſcernit: qđ cōgruit: cōſtat enim aliquid per ſuā ſubſtātiam: diſcernitur per formā: cōgruit per ordinē: ⁊ in idē de facili reduci poſſunt quecūq; ſic dicuntur.) Sic igitur pꝫ que ratio veſtigij: ⁊ qualiter veſtigium attēdatur in rebus.

Tria de rōe veſtigij.

Quid imago ⁊ in quo.

¶ Ratio autē imaginis cōſiſtit in repreſentatiōe cauſe quantū ad ſimilitudinē forme eius: ſicut ignis genitus ignē generantē repreſentat: ⁊ ſtatua Mercurij mercuriū. Quia ergo proceſſiones diuinarū perſonaꝝ attendūtur per actum intellectus ⁊ volūtatis. nam filius procedit: vt verbū intellectus: ſpiritus ſanctus vt amor volūtatis: ideo in creaturis rationalibꝰ: in q̄bus eſt intellectus ⁊ volūtas īuenitur repreſentatio trinitatis per modum imaginis: inquātum in eis īuenit̄ verbum cōceptū ⁊ amor procedēs.) Hec ſunt verba ſancti Thome in prima parte vbi ſupra. Cōſimiliter pōit q. 93. artic. 6°. vbi ait: ꝙ imago repreſentat ſm ſimilitudinem ſpēi: veſtigium autē per modum effectus: q̄ ſic repreſentat cauſam ſuā: ꝙ tamē ad ſpēi ſimilitudinē nō pertingit: ſicut exemplificat de impreſſione: que ex motu animalis relinqtur: ⁊ de cinere cauſato ab igne: ⁊ de deſolatione terre ab hoſtili exercitu: que omnia dicuntur veſtigia. Ibi etiā oſtendit ⁊ in alijs q̄nq; articulis precedētibus eiuſdem queſtionis quomodo in creatura rationali eſt imago inquātum in ea repreſentatur ſimilitudo diuine nature: ⁊ inquātū repreſentatur ſimilitudo trinitatis increate. ¶ Idē ponit de veritate q. 10. articu. p̄mo. ⁊ q. 2i. arti. 6. Itē ſcđo ſen. diſt. 26. q. i. artic. 4°. ¶ Sed cōtra predicta inſtat Aureolus 2° q̄ſtione huius diſtinctionis: ꝙ iſte modus ponendi deficit in tribus. ¶ Primo q2 dicit rationē veſtigij conſiſtere in repreſentatione ſolius cauſalitatis cauſe: conſtat enim ꝙ trinitas perſonarū in ratione qua trinitas nullā cauſalitatē habet reſpectu creaturarū: quelibet nāq; perſona cauſat totā creaturā quātum ad ſubam. ¶ Et iterū ꝓprietates pſonales nō ſunt ꝓductiue: ⁊ tū ſi nō eſſē niſi vna pſona in deo: ſicut imaginabātur phi ⁊ pagani: adhuc reperirent̄ i creaturis oīa q̄ nūc reperiūtur: ſed cōſtat ꝙ veſtigium dicitur in repreſentādo trinitatem perſonalem. ergo nō conſiſtit in repreſentatione ſolius cauſalitatis. Secūdo dicit iſtam poſitionem deficere in hoc ꝙ ponit veſtigiū nō repreſentare formam: cōſtat enim ꝙ veſtigiū pedis repreſentat pedē ⁊ formā pedis: ⁊ ſi totum animal applicaretur pulueri in ambulādo: ſicut eſt de ſerpente: ⁊ ita īpreſſio animalis poſſet veſtigiū appellari: ſed tunc repreſentaret̄ forma animalis. ergo videtur ꝙ nō tollat rationē veſtigij ſi repreſentet cauſam ſm formā. Tertio dicit iſtā poſitionē in hoc deficere: q2 ponit ſimilitudinē ⁊ imperfectionē: ⁊ ducere in notitiā alterius integrare rationē veſtigij: cōſtat enim ꝙ imagini competūt iſta tria cuꝫ ſit ſimilitudo imperfecta: ⁊ ducat in notitiā trinitatis. igitur dicta aſſignatio fuit incōpetēs.) Hec ille. ¶ Ad primū iſtorū reſpondet ſanctus Tho. prima parte. q. 45. arti. 7°. ad tertiū argumētum: ⁊ arti. 6°. in corpore articuli. Ait enim ſic. (Creare nō eſt ꝓpriū alicui pſone: ſed cōmune toti trinitati: ſed tamen diuine perſone ſm rōnes ſue ꝓceſſionis: habēt cauſalitatē reſpectu creatiōis rerū: vt enim ingt ſupra oſtēſum eſt: cum de ſciētia dei ⁊ volūtate ageretur: deus eſt cauſa rerū per ſuū itellectū ⁊ volūtatē: ſicut artifex rerū artificiataꝝ: artifex autē per verbū interius cōceptū: ⁊ per amorem ſue volūtatis ad aliquid relatū operatur: vnde ⁊ deus operat̄ creaturā per ſuū verbū: qđ eſt filius: ⁊ per ſuū amorē: qui eſt ſpūs ſcūs: ⁊ ſm hoc ꝓceſſiones perſonarum ſunt rōnes ꝓductionis creaturarū inquātū includunt eſſentialia attributa: que ſunt ſciētia ⁊ volūtas.) Hec ille.

Creare cōe eſt toti trinitati.

¶ Itē in ſcripto diſt. 10. q. i. arti. p̄mo. ſic ait. (Suppoſita ſꝫ fidē nāq; ꝓceſſione diuinarū perſonarū in vnitate eſſentie. Ad cuius ꝓbationē rō ſufficiens nō īuenitur: opꝫ ꝓceſſionē perſonarū: que perfecta eſt eſſe rationē ⁊ cām ꝓceſſionis creature: vnde ſicut proceſſionē creaturarū nature diuine perfectionē imperfecte repreſentātiū: reducimus in perfectā imaginē diuinam perfectionē pleniſſime cōtinētem. ſ. filiū tāq; principiū: ⁊ quaſi totalis ꝓceſſionis creaturarū a deo ſm imitationē diuine nature exēplar ⁊ rationē: ita ēt opꝫ ꝙ proceſſio creature: inquātum eſt ex liberalitate diuine volūtatis reducatur in vnū principiū: ꝙ ſit q̄ſi ratio totius liberalis collationis: hoc autē eſt amor ſub cuius ratione oīa a voluntate conferuntur.) Hec ille.

Ad ꝓbādaꝫ ꝓceſſionē in diuinis nulla rō ſufficiens.

¶ Itē diſt. 14. q. i. arti. p̄mo. dicit (Ex ꝓceſſiones eterne perſonarū ſunt cauſa ⁊ ratio ꝓductionis creaturarum: ideo opꝫ ꝙ ſicut generatio filij eſt ratio totius ꝓductionis creature: ſm ꝙ dicitur pater in filio oīa feciſſe: ita ⁊ amor patris in filium tendēs: vt in obiectū ſit ratio in qua deus omnē effectum amoris creaturis largiatur.) Hec ille. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 10. arti. ſcđo in reſpōſione ad 19m. dicit enim. (Ex filiꝰ eſt ſufficiens ratio ꝓceſſionis temporalis creature: vt verbum ⁊ exemplar: ſed opꝫ ꝙ ſpūs ſcūs ſit ratio ꝓceſſionis vt amor. Sicut enim dicitur Sap. 9° ꝙ deus fecit omnia ſuo verbo: ita dicitur Sap. xi°. ꝙ diligit oīa q̄ ſunt: ⁊ nihil odit ⁊c. Et Dionyſius dicit 4° cap. de diuis nominibꝰ: ꝙ amor diuinus nō permiſit ipſū ſine germine eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ quid ſit dicēdū ad primū argumentum: cum enim dicit ꝙ trinitas in ratione qua trinitas nullam dicit cauſalitatē ⁊c. Dico ꝙ trinitas in generali nō dicit rationē cauſalitatis: ſꝫ iſta ſpecialis trinitas. ſ. artificis: ⁊ ſui vbi: ⁊ amoris: di-

cit ratione̅ cauſalitatis: vnde ſanctus Tho. prima par/
te. q. 27. articu. p̄mo. ad tertiu̅. (Cu̅ dicimus (inquit)
edificatore̅ principium domus: in ratione huius prin/
cipij includitur co̅ceptio artis ſue: ⁊ includeretur in ra
tione primi principij ſi edificator eſſet primum princi/
pium: deus aute̅ qui eſt primu̅ principiu̅ ꝯparatur ad
res creatas: vt artifex ad artificiata.) Hec ille. ¶ Et
ſicut dicit ꝙ in ratione primi principij agentis per mo
dum artificis i̅cluditur conceptio: ita ⁊ amor: vt pʒ per
predicta. Sic ergo patet ꝙ in ratione primi principij: ⁊
⁊ prime cauſe includitur ternarius ⁊ trinitas: ſic ꝙ in il
la ratione tria i̅cluduntur. ſ. potentia eius: co̅ceptio ei⁹:
⁊ amor ad aliquid relatus. Et cum arguens ꝓbat illa̅
ꝓpoſitionem negata̅. Dico de primo: ꝙ licʒ quelibʒ ꝑ/
ſona producat creaturam omne̅ totaliter: tamen nulla
perſona eſt ratio ꝓductionis creature: qua̅tum ad oi̅a
incluſa in ratione principij age̅tis per modu̅ artificis
ſed tres perſone ſimul: quaru̅ vni attribuitur potentia
alia habʒ ratione̅ verbi: alia amoris. De ſc̄do dico ꝙ lʒ
ꝓprietates perſonales ſub iſtis nominib⁹ pater: filius:
ſpiritus ſanctus: no̅ dicant ratione̅ cauſalitatis: hoc ti̅
dicunt ſub iſtis conceptio artis: ⁊ amor artificis: q2 ſub
talibus rationib⁹ i̅cludunt eſſentialia attributa: no̅ au/
tem ſub alijs. Iſto etia̅ modo creature ducunt in noti/
tiam trinitatis. ſ. tam in appropriata perſonarum q̄ʒ in
ꝓpria: vt dicit ſanctus Tho. preſenti diſt. q. 2. articu. p̄.
ad tertiu̅. Cum aute̅ vlterius dicit argue̅s: ꝙ ſi no̅ eſſet
in diuinis niſi vna perſona ⁊c. Dico ꝙ ſi poneretur ille
caſus: tunc creature repreſentare̅t tria diſtincta ſm ra/
tionem: ſicut nunc tria diſtincta ſm rem: que prius di/
cta ſunt. ſ. artificem: verbu̅ eius: ⁊ amore̅ eius: vnde ve
ſtigium dicitur in repreſenta̅do perſonas per approꝑa/
ta pluſq̄ʒ in repreſenta̅do ꝓpria ⁊ diſtincta. ¶ Scie̅du̅

Qualr̄ itelli gat cu̅ dr̄ ꝑſo naru̅ ꝓceſſio in diuis e̅ ro̅ ꝓceſſio̅is cre aturaꝝ.

tame̅ ꝙ cum dicitur ꝓceſſio filij ⁊ ſpiritus ſancti e̅e ra/
tio ꝓductionis creaturaru̅: hoc intelligendu̅ eſt: ꝙ ille
ꝓceſſiones ſunt creaturis ratio ꝓcedendi a deo patre
no̅ autʒ patri ſunt ratio ꝓduce̅di: cum pater nihil ex/
pectet a filio. Et hunc ſenſum aperit ſanctus Tho. pri
mo ſen. diſt. 32. q. i. arti. 3°. vbi dicit ſic. (Proceſſio diui
naru̅ perſonaru̅ eſt queda̅ origo ꝓceſſionis creaturaru̅
cum omne primu̅ in aliquo genere ſit cauſa eorum que
ſunt poſt: ſed tame̅ efficie̅tia creaturaꝝ e̅entie co̅muni
attribuitur: vnde dice̅du̅ eſt ꝙ cu̅ dicitur pater ⁊ fili⁹
diligunt nos ſpiritu ſancto: ſumendo hoc verbum dili
gere eſſentialiter: tunc in verbo dilectionis deſignabi̅t
efficie̅tia totius trinitatis: ⁊ in ablatiuo deſigna̅te per/
ſonam ſpiritus ſancti deſignabitur ratio efficie̅tie non
ex parte efficie̅tis: ſed ex parte effectoru̅: quoru̅ ratio et
origo eſt ꝓceſſio ſpiritus ſancti: ſicut ⁊ verbu̅.) Hec il/
le. ¶ Ex quib⁹ pʒ: ꝙ proceſſio ſpiritus ſancti: ⁊ ꝓceſſio
filij illo modo quo dicu̅t ratione̅ cauſalitatis reſpectu
ꝓceſſionis creaturaru̅: no̅ dicunt ratione̅ efficientie ex
parte efficie̅tis: ſed ex parte effectoru̅: ſicut etiam v̄bu̅
⁊ amor domificatoris ſunt ratio ꝓductio̅is domus ex
parte effectus potius q̄ʒ ex parte domifica̅tis: quia no̅
dant efficacia̅ ei: ſed tame̅ domus no̅ poſſet ꝓcedere a
domificatore niſi prius ab eo ꝓcederet verbu̅ domus
⁊ amor ſeu velle facie̅di domu̅. Et ſic pʒ ad primu̅ ar
gumentu̅ ſine aſſertione quacu̅q̄ʒ. ¶ Ad ſc̄m dico: ꝙ
veſtigium no̅ repreſentat forma̅ ſue cauſe niſi forte ſʒ
parte̅ ⁊ ſm ſuperficiem aliqua̅ alio modo ſe habente̅
q̄ʒ ſit in cauſa ſua: vt pʒ per veſtigium pedis ſm ſuam
ſuperficie̅ co̅cauam repreſentat ſuperficie̅ pedis conue/
xam: ⁊ ita eſſet ſi totu̅ animal applicaretur pulueri: vl̄
faceret forame̅ in puluere per qd̄ tra̅ſiret: ſicut vermes
in ligno: tunc enim licʒ repreſentaretur tota ſuperficies
animalis: tame̅ in animali eſſet conuexa ⁊ in veſtigio
co̅caua: vnde no̅ eſſet ibi ꝑfecta ſimilitudo docuit eſſe
in imagine ſerpe̅tis. Et ſic pʒ ꝙ illud argumentu̅ non
valʒ: loquimur enim de repreſentatione forme per ali
quam aſſimilatione̅: ⁊ illa eſt imperfecta i̅ veſtigio: vt
dixi ſiue repreſentet parte̅ ſiue totu̅. ¶ Ad tertiu̅ nega
tur ꝙ illa tria co̅ueniat imagini: imago enim repreſen
tat perfecte cauſam: ⁊ hoc ſm ſimilitudinem ſpe̅i: vel
ad minus ſm ſimilitudine̅ accide̅tis ꝓprij ſpe̅i p̄cipue
ſm figura̅: vt dicit ſanctus Tho. prima parte. q. 93. art.
ſc̄do. Et p̄mo ſen. diſt. 3. q. 3. artic. p̄mo. dicit. (Et veſti/

Per qd̄ dif ferat veſtigiu̅ ab imagine.

gium in hoc differt ab imagine ꝙ veſtigiu̅ eſt alicuius
ꝯfuſa ſimilitudo ⁊ imperfecta: imago aute̅ repreſentat
rem magis determinate ſm oe̅s ſuas partes ⁊ diſpoſi/
tiones: ex quib⁹ etiam aliquid de i̅terioribus rei perci/
pi poteſt.) Hec ille. ¶ Ex quo apparet quomodo ⁊ cur
dicitur veſtigiu̅ ſimilitudo imperfecta: ⁊ imago ſimili/
tudo perfecta. Dico tame̅ ꝙ ad ratione̅ imaginis non
requiritur ꝙ ſit adeo perfecta ſimilitudo ꝙ pertingat
ad eius cuius eſt imago equalitate̅: licʒ hoc ſit de ro̅ne
perfecte imaginis ad qua̅ requiritur: ꝙ nihil deſit ima
gini: qd̄ i̅ſit illi: de quo eſt expreſſa: vt dicit ſanct⁹ Tho.
prima parte. q. 93. arti. p̄mo. Et ideo ꝯceditur ꝙ imago
dei in creaturis reperta eſt i̅perfecta ſimilitudo dei: no̅
tame̅ ita imperfecta ſicut veſtigiu̅: na̅ ⁊ ſi vtru̅q̄ʒ ſit i̅/
perfectu̅: tame̅ imago eſt perfecta ſimilitudo in gene
re effectuu̅ deſigna̅tium ſuam cauſam: in quo veſtigiu̅
eſt impꝑfecta ſimilitudo: ſm enim ſanctu̅ Tho. prima ꝑ/
te. q. 93. artic. 6°. (Imago repreſentat ſm ſimilitudine̅
ſpe̅i: veſtigium aute̅ per modum effectus: qui ſic repre/
ſentat ca̅m: qd̄ tame̅ ad eius ſpe̅i ſimilitudine̅ no̅ per/
tingit: talis au̅t dr̄ia in creaturis i̅ueni̅r: na̅ in creaturis
ro̅nalib⁹ repi̅tat̄ ſi̅litudo diuie nature: vt videan̄t per/
tingere ad ſimilitudine̅ ſpe̅i: inqua̅tum imitantur deu̅
no̅ ſolum in hoc: ꝙ eſt ⁊ viuit: ſʒ e̅t in h ꝙ i̅telligit: ⁊ io̅
ſm Aug. 83. queſtionu̅: ita ſunt de ſimilitudine ꝓxima
vt in creaturis nihil ſit ꝓpinquius: alie autʒ creature
no̅ i̅telligunt: ſed apparet in eis quodda̅ veſtigium in/
tellectus ꝓduce̅tis ſi earu̅ diſpoſitio co̅ſideretur. Silr̄
cum trinitas increata diſtinguatur ſm ꝓceſſione̅ ver
bi a dice̅te: ⁊ amoris ab vtroq̄ʒ: ideo in creatura ratio̅a
li: in qua i̅uenitur proceſſio verbi ſm intellectu̅: ⁊ pro/
ceſſio amoris ſm voluntate̅: poteſt dici imago trinita/
tis increate ꝓpter qua̅dam repreſentatione̅ ſpe̅i: i̅ alijs
autʒ creaturis no̅ inuenitur principiu̅ verbi: ⁊ verbu̅:
⁊ amor: ſed apparet in eis quodda̅ veſtigiu̅: ꝙ hec iue/
nia̅tur in cauſa ꝓduce̅te. nam hoc ipſu̅ ꝙ creatura hʒ
ſubſta̅tiam modificatam ⁊ finitam: demonſtrat ꝙ ſit a
quoda̅ principio: ſpecies vero eius demo̅ſtrat verbu̅
facientis: ſicut forma domus demonſtrat conceptio/
nem artificis: ordo vero demonſtrat amorem produ/
centis quo effectus ordinatur ad bonu̅: ſicut vſus edi
ficij demonſtrat voluntate̅ artificis.) Hec ille. ¶ Ide̅
ponit de veritate. q. 10. arti. p̄. ad 5m. (Ad hoc (inq̄t) ꝙ
imago dei in aliquo i̅ueniatur opʒ ꝙ ad vltimu̅ gen⁹
perfectionis veniat quo creatura tendere poteſt: vnde
ſi habeat eſſe ti̅: ſicut lapides: vel e̅e ⁊ viuere: ſicut pla̅
te ⁊ bruta: no̅ ſaluatur in hoc ratio imaginis: ſed oʒ ad
perfectam rationem imaginis: vt creatura ſic viuat ⁊
intelligat: in hoc enim perfectiſſime ſm genus confor/
matur eſſentialibus attributis.) Hec ille. ¶ Et in hoc
primus articulus terminatur.

Quantum ad ſecundu̅ articulum dicit ſanct⁹
Tho. p̄mo ſen. diſti. 3. q. 2. articu. 3°.

(Et ro̅

Rõ veſtigij in accñtib⁹ ñ reperit.

❡ Et ratio veſtigij nõ iuenitur proprie in accidentibus: ſed tantũ in ſubſtãtijs: quod patz. tum quia ſubſtãtie cum ſint res ſubſiſtẽtes habent proprie rationẽ creature: accidẽtia vero cum ſint inherẽtia nec habentia eſſe niſi dependẽs a ſubſtãtia nõ ꝓprie dicuntur creature. tum quia accidẽtia magis ſunt ſpecies modi: ꝛ ordies ſubſtantiarum penes: que attenditur veſtigium ꝙ̃ habeant modum: ſpeciem: ꝛ ordinem: vnde Augu. dicit 6° de trinitate. cap. vltimo. ꝙ ſpecies corpoꝝ ſunt figure vel qualitates: doctrine autem ꝛ artes ſunt ſpecies animarũ: ordo autem in corporibus ſunt collocatiões ꝛ pondera: in animabus autẽ amores ꝛ delectatiões.) Hec ille. ❡ Idem ponit prima parte. q. 45. artic. 7° ad ſcðm. vbi dicit. (Creatura eſt res proprie ſubſiſtens in qua eſt predicta tria inuenire: nec oportet ꝙ in quolibꝫ eorũ que ei inſunt ſint hec tria: ſed ſ̃m ea veſtigiũ rei ſubſiſtenti attribuitur.) Hec ille. ❡ Item eadẽ. q. art. 6° dicit. (Illi ꝓprie conuenit creari cui conuenit eſſe: ꝛ qꝛ eſſe ſolum proprie cõuenit rei ſubſiſtenti: forme aũt ꝛ accidentia nõ dicũtur entia quaſi ipſa ſint: ſed quia eis aliquid eſt: imo magis ſunt coexiſtentes ꝙ̃ entia: ꝛ magis ꝓprie dicuntur cõcreata ꝙ̃ creata: proprie vero creata ſunt ſubſiſtẽtia.) Idem ponit de potẽtia dei. q. 3ª. articulis multis. ❡ Ex quib⁹ patet in quibus ꝓprie ſit veſtigium. In quib⁹ autẽ ſit imago diuine nature vel trinitas: ſatis pꝫ per articulum precedentẽ. ❡ Sed contra iſta Aureolus vbi ſupra. Cõſtat inquit ꝙ in ſpecie numero: ꝛ ordine conſiſtit veſtigiũ: ſed albedo hꝫ ſuum numerũ cum ſit vna: ꝛ ſuam ſpeciẽ cum ſit forma: ꝛ ſuum ordinem: cum inclinetur ad propriam operationem: que eſt diſgregare. ergo in albedine ratio veſtigij iuenitur: que tamẽ nõ eſt indiuiduũ ſubſtantie. ❡ Secũdo ſic. Penes ſubſtantiã: virtutem: ꝛ operationem ponitur alia aſſignatio veſtigij: ſed cõſtat ꝙ in accidentibus eſt eſſentia vel realitas: virtus: ꝛ operatio. igitur eſt ibi ratio veſtigij. ❡ Tertio ſic. Unitas bonitas ꝛ veritas reperiũtur in accidentibus: in iſtis autẽ eſt ratio veſtigij ſ̃m vnã aſſignationẽ. igitur idem qð prius. ❡ Quarto ſic. Ordo: modus: ſpẽs ſunt in quib⁹ conſiſtit ratio veſtigij ſ̃m Aug. 5° de trinitate. ſed Cõ-

T. cõ. 5. T. c. 17. T. cõ. 15.

mentator demõſtrat 4° metaphyſice: ꝙ vnum nõ eſt accidẽs enti. Et 5° metaphyſice. ꝛ 9° ꝙ potẽtie naturales que ſunt inclinationes ad operationes ꝓprias non ſunt aliud a formis ſubſtãtialibus. Conſtat etiã ꝙ ſpecies ſubſtãtialis nõ eſt aliud a forma. ergo nõ eſt verũ qð tua poſitio ponit. ſ. modum: ordinem ꝛ numerum: ꝛ alias partes veſtigij nõ attendi penes accidẽtia: cõcludit ergo ꝙ ſicut ſe habẽt res ad entitatẽ ſic ſe habent ad eſſe veſtigium: ideo prima materia ꝛ oĩa que ſunt: ſunt veſtigiũ trinitatis: nihilominus ſubſtãtia principaliter eſt veſtigiũ: ſicut eſt principal'r ens.) Hec ille.

Albedo ꝛ a° accñtia nõ p ꝑrie vnũ dũr

❡ Ad primũ iſtorũ dicitur: ꝙ minor eſt falſa vel impropria: albedo enim nõ eſt ꝓprie vna: cũ vnũ dicat ens idiuiſum: albedo autem nõ proprie dicitur ens: ſed entis: nec ꝓprie habꝫ operationẽ: ſicut nec aliud accidẽs: imo nec forma ſubſtãtialis: que nõ ſubſiſtit eſt qð operatur: ſed eſt quo aliquid operatur: vt pꝫ p̃ma parte. q. 77. articu. p̃mo. Item p̃ma parte. q. 75. articu. ſcðo. ad ſcðm dicitur: ꝙ operari nullo modo cõuenit accidenti nec ꝓprie alicui parti: nec alicui forme nõ ſubſiſtenti: ꝛ ꝙ magis ꝓprie dicitur ꝙ homo intẽdit per animaꝫ ꝙ̃ ꝙ anima itendit. Ex quo ſequitur ꝙ accidẽs nõ hꝫ inclinationẽ ad ꝓpriam operationẽ: cum ꝓpriam operationem nõ habeat: ſed eius ſubiectum habꝫ inclinationẽ ad operationẽ ratione illius. Sic igitur patꝫ ꝙ albedo nõ habꝫ in ſe ꝓprie rationeꝫ veſtigij: nec aliqð accidens formaliter: ſed forte effectiue: ſicut dicit ſanctus Tho. p̃mo ſen. diſt. 3. q. 2. articu. 3°. Dicit enĩꝫ (Secundũ quodlibꝫ accidẽs additur aliquod eſſe ipſi ſubſtantie: ꝛ ſ̃m illud eſſe eſt aliquo modo cõſiderare veſtigium: vnde qð priuat illud accidẽs priuat partes veſtigij. ſ. modum ſpẽm ꝛ ordinẽ quantũ ad illud eſſe.) Hec ille.

In ſolutione primi.

❡ Ad ſcðm dico: ꝙ accidẽs non ꝓprie habet operationẽ: vt dictũ eſt: nec habꝫ virtutẽ: ſed eſt virtus ſubſtãtie: nec eſt ꝓprie eſſentia niſi in ordine ad ſubſtãtiam: qꝛ eſſentia dicitur qð eſt ſubiectum eſſendi: eſſe autẽ nõ ꝓprie cõuenit niſi ſubſiſtẽti: vt dictũ eſt: ꝙ autem accidens nec ꝓprie ſit eſſentia: nec ꝓprie habeat eſſentiã oſtẽdit ſanctus Tho. in tractatu de eſſentia et ente. ❡ Ad tertiũ dr̃ eodẽ modo ꝙ accidẽtia nõ ꝓprie ſunt bona: ſicut nec ꝓprie entia ſunt: ſicut dicitur p̃ma parte. q. 5. artic. 5° ad 2m. ꝛ. q. 6. artic. 4° ad 3m. ꝛ de veritate. q. 10. arti. 5°. ſed ipſa accidẽtia ꝛ alie forme nõ ſubſiſtẽtes ſunt quo vel quib⁹ aliqd eſt bonũ vnũ ꝛ veꝝ. ❡ Ad quartũ dico: ꝙ implicat multa falſa. Primũ eſt ꝙ potentia naturalis nõ ſit aliud a forma ſubſtantiali: huius enim oppoſitum probat ſanctus Tho. prima parte. q. 77. articu. p̃mo. ꝛ. q. 54. artic. 3° ꝛ infinitis alijs locis. Illud autem dictũ qð arguens imponit Cõmentatori: nõ eſt dictũ eius: ſed Alexãdri: vt pꝫ 7° phyſicorum cõmẽto. 20. Cõmẽtator enim recitat Alexandrũ dixiſſe illud. Et dicit Cõmẽtator: ꝙ ideo dixit Alexander ꝙ naturalis potẽtia nõ eſt qualitas vniuerſaliter: quia ſcilꝫ nõ eſt qualitas alterabilis: ideſt amiſſibilis per alterationem. Quod autem dicit de vnitate conceditur: ſed ex hoc non habetur ꝙ accidens ſit proprie vnum. Aliud falſũ qð imponit ſancto Tho. ſcilꝫ ꝙ illa penes que attenditur veſtigium generaliter ſint accidentia. Hoc enim ſanctus Thomas nõ intendit cũ ipſe ponat ꝙ modus qui eſt pars veſtigij non ſolũ attenditur penes accidentalia: ſed etiam penes ſubſtantialia: vtpote penes eſſe ſubſtantiale: ſ̃m ꝙ patꝫ de veritate. q. 21. articu. 6° ad quintũ. Et prima parte. q. 45. articu. 7° vbi dicit moduꝫ qui eſt pars veſtigij attendi penes hoc ꝙ ſubſtãtia creata in ſuo eſſe ſubſiſtit. Dico igitur ꝙ veſtigium nõ ſolum attenditur penes accidẽtalia: ſed etiam penes ſubſtantialia: licet poſſit attendi penes accidentalia: ſ̃m enim albedinem homo habet aliquod eſſe: et aliquam ſpeciem accidentalem: ꝛ aliquem ordinem: ſed iterum penes ſuã formã ſubſtantialeꝫ habet aliquod eſſe ſubſtãtiale: ꝛ ipſa eſt quedaꝫ forma: ꝛ habꝫ penes eam aliquem ordinem. Et ſic pꝫ in quibus proprie ſit veſtigium aut trinitatis imago.

Modus et penes ſubſtantialia attẽdẽda.

❡ Ad argumenta facta in pede queſtionis ſatis patet ſolutio per predicta. Primũ enim argumẽtum ꝓbat ꝙ in creaturis nõ eſt adequata ꝛ ſimpliciter perfecta imago trinitatis: qð cõceditur: ſꝫ nõ ꝓbat quin in creaturis ſit imago perfecta in genere ſigni ꝛ effectus ſuam deſignantis cauſam: ſolũ enĩꝫ dei filius eſt patris imago perfecta. ❡ Ad aliud dicendum ſicut prius: ꝙ cauſalitas reſpectu creaturarũ pertinet ad ꝓceſſiones ꝑſonarum inquantũ includunt eſſentialia attributa: vt dictum fuit: veſtigium autem attenditur in creaturis prout repreſentat perſonas quantũ ad illa appropriata. ſ. ſcientiam voluntatem. Unde ſ̃m ſanctum Tho. p̃mo ſen. in preſenti diſt. qꝛ illa tria inuenta in creaturis plus deficiũt a repreſentatione diſtinctionis perſonarum ꝙ̃ eſſentialiũ attributorũ: ideo magis ꝓprie dicitur veſtigium diuine trinitatis ꝙ̃ veſtigium diuine eſſentie ꝛc̃. Et de hoc dicta ſufficiant.

¶ Utr̄ illa penes que veſtigium attēditur diſtinguantur ab eo in quo ſunt. Qō. III.

Tertio circa tertiā diſtinctionem queritur. Utrū3 illa penes que attenditur veſtigiū vel imago trinitatis realiter diſtinguātur a rebus in quib⁹ ſunt. Et arguitur ꝙ nō. Nā veſtigiu3 attēditur penes iſta tria vnum: verū: bonū: ſed iſta nō ſunt alia a reb⁹ in quib⁹ ſunt: cū quelibet res eſſentialiter ſit vera: vna ꝛ bona. igiť ꝛc. ſimiľr imago attendiť penes memoria3 intelligentiā: voluntatē: ſed potētie aīe nō videnť eſſe aliud ꝙ̄ anima. igitur ꝛc.

In oppoſitum arguitur ſic. Nam pars veſtigij ꝛ imaginis ſūt plures ſ3 rem: ſed illud in quo īueniť veſtigiū vel imago ē vnū ſm rē: vnū aūt nō eſt multa. ergo ſeqtur ꝙ tā ps veſtigij ꝙ̄ imaginis ſūt aliud vľ alia ab illis: in qb⁹ īueniūť.

In hac queſtione erūt duo articuli iuxta mām argumentoꝝ. In primo videbiť an partes veſtigij ſint diſtincte ſm re3 a re in qua veſtigium trinitatis īuenitur. In ſcđo hoc ſde3 de partib⁹ imaginis pſcrutabitur cōſequēter.

Quantum ad primū articulū ſit pma cōcluſio ꝙ partes veſtigij qualitercūq3 aſſignētur ad tria generaľr reducunť. Iſtā cōcluſionē declarat ſcūs Tho. pñtis diſtinctionis. q. 2. arti. 2° vbi ſic ait. ¶ Veſtigiū īueniť in creatura: inquātū imitať diuinā perfectionē: pfectio aūt creature non ſtatim habeť in pncipijs ſuis: que impfecta ſunt: vt p3 i mā ꝛ forma quoꝝ neutrū de ſe h3 eſſe perfectum: ſed in ꝯiunctiōe creature ad finē ſuū: diſtātia aūt nō ꝯiūgunť ſine medio: ꝛ iō in creatura īueniť principiū mediū ꝛ finis: ſ3 que tria pōebat Pythagoras pfectionē cuiuſlib3 creature: ꝛ ſm ēt rōnē horū trium repreſentať in creaturis diſtinctio diuinarū pſonaꝝ: in qbus fili⁹ eſt media pſona: ſed ſpūs ſcūs eſt in quo terminať pceſſio pſonaꝝ: cōtingit autē īter duo extrema eē plura media: ꝛ ideo cōtingit etiā ꝙ mediū: pncipium: ꝛ finis diuerſimode pñt aſſignari: ſ3 ꝙ ex his. ſ. pncipio: ꝛ fine: ꝛ multis medijs qdā pñt accipi: vt principia: queda3 vt media: ꝛ qdam vt finis diuerſimode ꝯbinando: ꝛ ideo ꝯtingit ꝙ a diuerſis ptes veſtigij ſunt diuerſimode aſſignate. verbi grā. Primū qđ ptinet ad pfectionē rei ſunt pncipia ipſi⁹ rei: vltima aūt rei pfectio eſt ſm operationē ſua3 ad alias res: nō tñ put in ſe pfecta eſt. Inter hec aute3 ſunt multa media: eſt. n. diſpoſitio pncipioꝝ ſiue inclinatio ad eſſe pncipiati: eſt etiā limitatio pncipioꝝ ſub for⁹ pncipiati: ꝛ eſt virt⁹ ꝛ opatio ꝛ multa h°. ¶ Pōt

Prim⁹ modus aſſignatōis veſtigij

ergo aſſignari veſtigiū vt p pncipio ſumať illud ſolū qđ eſt pmū. ſ. ipſa ſuba pncipioꝝ: ꝛ pro medio illđ qđ eſt imediate ſequēs. ſ. diſpoſitio ſiue iclinatio ad eē pncipiati: ꝛ p fine totū illud qđ ſeqtur: ꝛ ſm hoc ſumitur illud Sap. xi°. Numerus: pōdus: mēſura: qꝛ numerus ptinet ad pluralitatē pncipioꝝ: pōdus ad iclinatione3 pncipioꝝ in eē pncipiati: mēſura ad terminationē pncipioꝝ ſub eſſe pncipiati terminato: ita ꝙ in iſta terminatione ſumať ꝛ termiatio in eſſe: ꝛ in operari: ꝛ in oībus alijs. ¶ Itē pōt aliter ſumi vt pro pncipio ſumať ipſa natura pncipioꝝ: ꝛ iclinatio: ꝛ qcqd aliud ad principia pertinet: ꝛ p medio ſumať ipſa forma pncipiati: ꝛ pro vltimo ſumať cōparatio ipſi⁹ rei ad ea que ſunt extra re3: ꝛ ſic ſumiť illa Aug. 83. qōnu3: qđ conſtat: qđ diſcerniť: qđ ꝯgruit. Cōſtat. n. res per ipſa ſua pncipia: diſcerniť per formā: cōgruit per cōparatione3 ad obiectum: ꝛ quaſi ſiľr ſumunť iſta: modus: ſpēs: ordo: ita ꝙ modus ptineat ad pncipia termiata ſub eſſe pncipiati: ſpēs ad formā: ordo ad cōparationē ad alterū: niſi ꝙ iſta ſunt abſtracta: ꝛ pma ſunt cōcreta: ꝛ quaſi ſiľr accipiunť iſta: vnū: verū: bonū: vt vnitas rei ptineat ad ſui determinationē put ex principijs cōſtituta eſt: ꝛ vitas ſm ꝙ h3 formā: ꝛ bonū ſm ꝙ ordinať ad finē. ¶ Itē etiā pōt ſumi p pncipio tota res ſm ꝙ eſt pfecta per formā: ꝛ pro medio vtus: ꝛ pro fine opatio: ꝛ ſic ſumeť illa diuiſio Dionyſij. Eſſentia: vtus: opatio. Et ſic p3 ꝙ ſm ꝙ perfectio rei pōt itelligi terminari ad diuerſa: ꝛ ſ3 ꝙ vnū mēbrū pōt multa vel pauca icludere īueniť diuerſitas veſtigij in oībus: ſm vnā tamē rationē cōe3 pncipiati: ꝛ medij: ꝛ finis aſſignatā.) Hec ille. ¶ Ex qbus dicta ꝯcluſio ſeqtur manifeſte. ſ. ꝙ partes veſtigij ſ3 quācūq3 aſſignationē reducunť ad ternariū pythagoricū. ſ. pncipiū: mediū: ꝛ finē. ¶ Secūda ꝯcluſio eſt ꝙ partes veſtigij aſſignati per illa tria vnū: bonū: verū: differūt ab eo in quo tale veſtigiū reperiť. Iſta ꝯcluſio pbať. qꝛ in oī re ppꝛie creata differt bonitas ab eo: cuius eſt: ꝛ ſiľr veritas ſm rem: vnitas aūt differt a tali re ſm rōnē. igitur ille tres ptes veſtigij differūt a re in q reperiunť. Aſſumptū hui⁹ rōnis pbať quo ad tres ei⁹ ptes: ꝛ pmo quo ad primā. ſ. ꝙ in oī re que ppꝛie diciť creatura differat realr bonitas ꝛ bonū. Hāc eni3 pbat ſcūs Tho. de veritate p tres doctores. ſ. Augm: Boetiū: ꝛ auctorē libri de cauſis: q oēs in hac ꝯclōne ꝯueniunt ꝙ. ſ. nihil citra pmū eſt bonū per eſſentiā: rō aūt Aug. ad ponēdū ꝙ ſolus deus eſt bon⁹ per eſſentiā: alia vero ſunt bona per pticipationē talis eſt. (Na3 nihil dř bonu3 ſimpľr ꝛ abſolute: niſi perficiať in ſe ꝛ debito mō ſe habeat ad oīa: que ſunt extra illud: ad hoc aūt requirunť in creatis eſſentie pncipia ꝛ accidentia ſupaddita qꝛ opatiōes qbus vnum alteri ꝯiungiť: pgrediunť ab eſſentia mediantib⁹ vtutib⁹ eſſentie ſupadditis: vñ nullum creatū bonitate3 abſolute obtinet niſi ſm cōplem ꝛ ſ3 ſubſtātialia ꝛ accidētalia pncipia: qcqd pfectiōis creatura h3 ex eſſentialib⁹ pncipijs ꝛ accidētalib⁹ ſimľ iunctis: hoc totū de⁹ h3 per vnū ſuū eſſe ſimplex cuiuſmodi eſſentia eſt ſapiētia: iuſtitia: fortitudo: ꝛ oīa que ſunt eētie ſupaddita: ꝛ iō ipſa abſoluta bonitas ī deo eſt idē qđ eſſentia ei⁹: in nobis aūt cōſideranť ſm ea q ſupaddunť eētie: ꝛ p tāto bonitas cōpleta vel abſoluta augeť ꝛ augmētať: ꝛ totalr auferť: nō aūt in deo: l3 in nobis ēt bonitas ſubſtātialis: que attēditur ſm eſſe ſubſtātiale ſemp manet: ſed ſ3 illud eē res dř ens ſimpliciter: ꝛ bona ſm quid.) Ecce iſta rō eſt Augu. ſm ꝙ dicit in forma ſcūs Tho. Sed auctor libri de cauſis aſſignat aliā rōnē. (Bonitas eni3 eētialis nō attendiť ſm abſolutā ꝯſiderationē nāe: ſed ſm eē ipſius: humanitas eni3 nō h3 rōnē boni vel bonitatis: niſi inquantū eſſe h3. Ipa aūt diuina nā vel eſſentia eſt ſuū eē: nā vero vel eſſentia creature nō eſt ſuū eſſe: ſed eſt eē participās ab alio: ꝛ ſic in deo eſt eē puru3: qꝛ ipſe deus eſt ſuū eſſe ſubſiſtēs. In creatura aūt eſt eē participatū vľ receptū: vnde poſito ꝙ bonitas abſoluta diceret de re creata ſm ſuū eſſe ſubale: nihilominus adhuc haberet bonitatē participatā: ſicut ꝛ eſſe participatū: de⁹ aūt eſt bonitas per eētiā inquātū eius eētia eſt ſuū eē.) Ecce rōnē auctoris libri de cauſis ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. Boetius vō in libro de hebdomadib⁹ aſſignat aliā rōnē. (Bonitas. n. h3 rōne3 cāe finalis: deus aūt h3 rōnē cāe finalis: cū ſit oīum vltim⁹ finis: ſicut ꝛ pncipiū. Ex quo op3 ꝙ nihil habeat rōne3 finis: niſi ſm ordinē ad cām pmā: qꝛ ſcđa cā nō īfluit in cauſatū niſi ſuppoſito

influxu

q. 22. arti. 5°

Rō qꝛ ſolus deus ſit bon⁹ p eēntiā: alia vō p pticipa. ratio Aug.

Rō auctoris li. de cau.

Rō Boetij.

influxu pme cāe: vnde ⁊ bonū qđ hꝫ rōnē finis nō pōt dici de creatura nisi ꝑsupposito ordīe creature ad creatorē. Dato igit̄ ꝙ creatura esset suum esse: sicut ⁊ deus: adhuc tñ esse creature nō haberet rōnē boni: nisi ꝑsupposito ordine ad creatorē: ⁊ pro tāto diceret̄ bona per participationē: ⁊ nō absolute in eo qđ est: sed eē diuinū qđ hꝫ rōnē boni nō ꝑsupposito aliquo alio: hꝫ rōnē boni per seipꝫ. Hec sunt v̄ba sci Tho. vt supra. ❡ Eandem quoqꝫ ponit sniam pma pte. q. 6. arti. 6. Et p contra Gētiles cap. 38. ⁊ 39. ❡ Ex qb⁹ pꝫ pma pars ꝯclusionis. s. ꝙ in omni re ꝓprie creata differt bonitas ei⁹ ab ipsa re: que ꝓprie dr̄ bona.

Prob⁹ scde ptis ꝯclonis. s. ꝙ creatura nō ē vera formalr̄ p suam eēntiā.

Secundā vero partē eiusdē ꝯclonis. s. ꝙ nulla res ꝓprie creata sit vera formalr̄ ꝓprie per suā eēntiaꝫ ꝓbat̄ per scm̄ Thomā in de veritate. q. i. arti. 4. (Ueritas (inqt) ꝓprie inuenit̄ in itellectu diuino vel humano: sic̄ sanitas in aiali. In alijs aūt reb⁹ inuenit̄ veritas per relationē ad itellectū: sicut ⁊ sanitas dr̄ de qbusdā alijs inquātū sunt effectiua vel cōseruatiua sanitatis aialis. Est ergo in itellectu diuino veritas ꝓprie ⁊ pmo: in itellectu aūt humano ꝓprie: sꝫ secūdario: in reb⁹ aūt iꝓpropie ⁊ secūdario: qꝛ nō nisi in respectu ad alterā duaꝝ veritatū.) Hec ille. ❡ Et subdit. (Ueritas itellect⁹ diuini est vna tm̄: a qua in itellectu humano deriuant̄ plures veritates: sicut ab vna facie hominis resultāt plures similitudines i speculo: sic̄ dicit glosa super illud. Diminute sunt veritates ⁊c. veritates aūt que in reb⁹ sunt: plures sunt sicut ⁊ eoꝝ entitates: veritas aūt que dr̄ de reb⁹ in ꝯparatione ad intellectū humanū: est reb⁹ quodāmō accidēs: qꝛ posito ꝙ itellectus human⁹ nō esset nec eē posset: adhuc res in sua eēntia permanerēt: sed veritas que dr̄ de eis in cōparatiōe ad itellectū diuinū eas iseꝑabilr̄ comitat̄: cū nō possint subsistere: nisi per itellectū diuinum eas in esse ꝓducētē: per prius ēt iest veritas rei ꝯparationeꝫ ad itellectum diuinū q̄ ad humanū: cū ad itellectū diuinum compertur q̄si ad cām: ad humanum autē quodāmodo q̄si ad effectū: inquātum a rebus sciētiā accipit: sic ergo res aliq̄ pricipalius dicitur vera a veritate vel ordine ad veritatē itellect⁹ diuini q̄ humani. Si g̃ v̄itas accipiat̄ ꝓprie dicta ꝟꝫ quā oia pncipalr̄ sunt v̄a: sic oia sunt v̄a vna veritate diuini itellectus: ⁊ sic loqt̄ Anselmus libro suo de veritate. Si aūt accipiatur veritas ꝓprie dicta ꝟm quaꝫ res secūdario dicūtur vere: sic sunt plurium veroꝝ plures veritates: ⁊ ēt vnius rei plures veritates in animab⁹ diuersis. Si autē accipiat̄ veritas iꝓproprie dicta ꝟm quaꝫ omnia dicunt̄ vera: sic sunt plurium verorū plures veritates: sed vnius rei tm̄ vna veritas.

Res de dnr̄ a v̄itate extrinseca.

Denominant̄ aūt res vere a veritate: que est in itellectu diuino vel humano: sicut denominat̄ cibus sanus a sanitate: que est in aiali: ⁊ nō sicut a forma inherēte: sed a veritate q̄ est in ipsa re: que nihil aliud est q̄ entitas itellectui adequata: vl̄ itellectū sibi adequās: sicut a forma iherēte: sicut denominat̄ cib⁹ sanus a q̄litate sua a qua dr̄ sanus.) Hec ille in forma. ❡ Ex qbus pꝫ quomodo cuiuslibet creature est triplex veritas vel esse pōt. scđo quomodo veritas ꝓprie dicta qua res dr̄ vera: nō est in ipsa re extra itellectū: sed in itellectu. 3. ꝙ aliqua veritas est accidēs ⁊ aliq̄ nō. ❡ Sciēdum enim ꝙ ꝟm ꝙ ponit idē doctor ibidē in respōsione ad primū. In oppositū: ⁊ silr̄ eadē. q. arti. p. Ueritas ꝓprie dicta: que est itellectu: est quedā adequatio ⁊ cōueniētia itellectus ad rem: vnde ꝟm ꝙ ponit articu. 2. eiusdē q̄ōnis: ꝟm adequationē ad intellectū diuinū res dr̄ vera: inquātū replet hoc ad qđ est ordinata per itellectū diuinū: ꝟm adequationē aūt ad intellectū huma

p^m nobile. Ueritas ꝓp̄e in itellu humano.

num res dr̄ vera: inquātum nata est de se formare veram estimationē. ❡ Sciēduꝫ ēt ꝙ illa veritas que est in itellectu humano nō est solus respectus adequationis: sed forma itellectus sub tali respectu. ❡ Sciēduꝫ etiā ꝙ adequatio que est in itellectu humano videtur esse quedā relatio realis terminata ad reꝫ: que adequatur cōceptioni itellectus: ex parte rei aūt est relatio rationis: ⁊ hoc itelligo si cognitio quā itellectus hꝫ de re quā comitat̄ veritas sit accepta a re ⁊ cāta ab ea: tūc. n. cognitio illa depēdet a re: ⁊ ideo p̄dr̄ relatio erit realis sed si cognitio itellectus nō causet̄ a re: sed precedat eā cuiusmodi est cognitio artificis de domo fiēda: tūc relatio ex parte itellectus nō erit realis: sed ex parte rei: si aūt loquamur de veritate que est in itellectu diuino dico: ꝙ illa adequatio est diuina eēntia ꝟm eē: tamē superaddit respectū rōnis ad rem: que dr̄ vera: nec est nisi vna adeq̄tio itellectus diuini ad oēs res: vt pōit sanctus Tho. ibidē artic. 4. ad septimū in oppositum: tñ ex parte rerū sunt multe adequationes vel cōformitates: qꝛ nō oī ⁊ eodē modo sibi adequant̄: ⁊ forte relatio rerū actu existētiū ad itellectuꝫ diuinū est relatio realis: nō tamē relatio rerū nō existētiū.

Respect⁹ adequōis incl a suo in v̄itate gdē.

Ueritas etiā improprie dicta: licꝫ sit ipsa rei entitas: tamen in sua rōne dicit entitatē rei: ⁊ supaddit ad itellectū habitudinem vt ponit sanct⁹ Tho. eadē. q. arti. 8. vbi dicit sic. (Ueritas dicta de lapide claudit in suā rōne entitateꝫ lapidis: ⁊ supaddit habitudinē ad intellectū: que causat̄ ēt ex parte rei: cum habeat aliquid ꝟm qđ referri possit: sed veritas dicta de cecitate nō icludit in seipsa priuationē: que est cecitas: sed solū mō habitudinē cecitatis ad itellectū.) Et forte mēs ei⁹ est ꝙ ipsa rei entitas cū relatione ad itellectū dicat̄ veritas vel solū ipsa entitas rei substans tali relationi adequationis. Sic igitur pꝫ scđa pars cōclōnis quā ponit silr̄ prima parte. q. 16. arti. p. 3. 6. ⁊ 8. Itē p sen. dist. 8. q. i. arti. 2. Itē dist. 19. q. 5. arti. p. Itē cōtra Gētiles libro p. ca. 60. ⁊ multis alijs locis. ❡ Nūc ꝓbatur cōclusio quo ad tertiā partē. s. ꝙ vnitas rei nihil addat positiuū ad essentiā rei: hāc eniꝫ ꝓbat sanctus Tho. pma pte. q. xi. arti. p. (Si enim res per aliquid superadditū eēt vna cū illud iterū sit vnū: si iteruꝫ erit vnum per aliquid additū: esset abire i infinituꝫ: vnde stādum est in pmo. sic ergo dicēdū est ꝙ vnum qđ cōuertitur cum ente nō addit rem aliquā supra ens: sed vnū qđ est principiuꝫ numeri addit aliqđ ad genus pertinēs quātitatis.) Hec ille.

Unitas saltē rōe differt ab eo cui⁹ est.

❡ Et si dicat̄ ꝙ ista ratio nō valꝫ: aut si valeat eodem modo ꝓbabitur ꝙ quelibet res sit bona per essentiā: ⁊ nō per aliqđ additum: qꝛ si sit bonū per aliquid additum: queratur de illo an sit bonuꝫ: ⁊ sic vel erit ꝓcessus in infinitū: vl̄ standum fuit in primo.

Rōnis imaginatio.

❡ Ad hanc obiectioneꝫ respōdet sanctus Thomas prima parte. q. 6. articu. 3. dicēs. (Et nō est simile: quia vnuꝫ nō importat rationē perfectionis: sicut bonum: sed indiuisionis tantū: qđ vnicuiqꝫ rei competit ꝟm essentiam suam: simpliciuꝫ eniꝫ essentie indiuise sunt actu ⁊ potentia: compositorū autem essentie sunt indiuise ꝟm actum. ⁊ ideo oportet ꝙ quelibet res sit vna ꝟm essentiam: non autem bona vt ostensum est.) Hec ille.

Unūquodqꝫ est bo^m p eēntiā nō aūt bonū

❡ Eandem ponit solutionem de veritate. q. xi. articu. 5. ad septimuꝫ vbi ait. (Unuꝫ qđ conuertitur cum ente dicitur ꝟm rationeꝫ negationis: quā addit super ens: bonum autem nō addit negationeꝫ sup ens: sed eius ratio in positione ꝯsistit: ⁊ ideo nō est simile.) ❡ Principalē autem cōclusionem pro ista parte. s. ꝙ vnum nihil addit supra ens ponit de potentia dei. q. 9. articu. 7. Item pmo sen. distin. 24. q. i.

articu.pmo ⁊ 3°. Item de veritate.q.i.artic.pmo. Et ſic pbata eſt cócluſio quo ad tres ſui partes principales. ¶ Tercia cócluſio eſt.q bonitas ⁊ veritas rei create diſtinguūtur realiter: ⁊ bonum: ⁊ verū: ⁊ vnum diſtinguuntur ratione. Patz prima pars concluſionis ex pre dictis. nam veritas rei proprie dicta eſt in intellectu diuino vel humano: bonitas autē rei eſt formaliter in re

T.cō.8. ipſa: vt pz.6.metaphyſice. Sed ſecūda pars cóclusiōis probatur per ſanctū Thomā de veritate.q.i.articu.primo: vbi dicit: q hoc nomē bonum exprimit cōuenientiam entis ad appetitum: hoc autē nomē verum cōuenientiam ad intellectū. Et.q.21.articu.pmo dicit. (Cū ens ſit id quod primo cadit in cóceptione intellectus: oportet q omne aliud nomē vel ſit enti ſynonimum: qd de bono ⁊ vero dici nō poteſt: cum nō nugatorie dicatur ens bonū: vel addit ad minus aliquid ſm rationem: ⁊ ſic oportet q bonuz ⁊ verum: cum nō cótrahāt ens: addant ſuper ens aliquid qd ſit rationis tātū: illud autem qd eſt rationis tātū: nō poteſt eſſe niſi negatio vel relatio: ſic ergo ſupra ens addit vnum negationez: dicitur enim vnuz quaſi ens indiuiſum: ſed veruz ⁊ bonum poſitiue dicūtur: vnde nō poſſunt addere niſi re

T.c.20. lationez rationis: illa autē relatio ſz phm 5° metaphyſice dicitur eſſe rationis tm: ſm quā dicitur referri illō quod nō dependet ad id ad quod refertur: ſed econuerſo cum ipſa relatio ſit quedaz dependētia: ſicut patz in ſciētia ⁊ ſcibili: ſciētia enim depēdet a ſcibili: ſed non ecōtra vnde relatio qua ſcientia refertur ad ſcibile eſt realis: relatio vero qua ſcibile refertur ad ſcientias eſt rationis tātuz: dicitur enim ſcibile relatiuuz ſm phm nō quia ipſum referaī: ſed qz aliud refertur ad ipſum: ⁊ ita eſt in omnib⁹ alijs: que ſe habent vt mēſura ⁊ mēſuratum: vel perfectuz ⁊ perfectibile: oportet igitur q verum ⁊ bonuz ſuper intellectū entis addant reſpectū

Duo in quolibz ente cōſiderāda ſunt. perfectiui. In quolibet autē ente eſt duo cōſiderare. ſ. rationē ſpeciei ⁊ eſſe ipſum: quo aliquid in ſpē illa ſubſiſtat: ⁊ ſic aliquod ens poteſt cē perfectiuū dupliciter. Uno modo ſm rationē ſpeciei tm: ⁊ ſic ab ente perficitur itellectus. qui recipit rationem entis: nec tamē ens eſt in eo ſm eſſe naturale: ⁊ ideo hunc modū perficiendi addit verū ſupra ens: verū enim eſt in mēte: vt phs

T.cō.8. dicit 6° metaphyſice: ⁊ vnūquodqz ens intātuz dicitur veruz: inquātum cōformatū eſt: vel cōformabile itellectui: ⁊ ideo omnes recte diffiniētes veruz ponunt in eius diffinitione itellectū. Alio modo ens eſt perfectiuum alterius: nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiam ſz eſſe qd habet in rerū natura: ⁊ per hunc modū eſt perfectiſſimuz bonū: bonū enim in rebus eſt: vt phus dicit

T.cō.8. 6° metaphyſice. Inquātum autē vnū ens eſt perfectiuum alterius ſm ſuū eſſe: ⁊ cōſeruatiuū habet rationē finis reſpectu illius. qd ab eo pficitur: ⁊ inde eſt q oēs recte diffiniētes bonum ponūt in ratione eius aliquid

p° ethi.lec.⁊ cap.p. qd pertinet ad habitudinē finis: vnde phs dicit: q bonum optime diffinierunt dicētes: qd bonum eſt qd oīa appetunt: ſic ergo primo ⁊ principaliter dicitur bonuz ens perfectiuū alterius per modū finis. Sed ſcdo dicitur bonuz qd eſt ductiuū ad finem: pro vt vtile dicitur bonū vel qd natuz eſt conſequi finem: ſicut ⁊ ſanuz dicitur nō ſolum habens ſanitatem: ſed perficiens ⁊ conſeruans eam.) Hec ille. ¶ Et artic.3° eiuſdem qōnis dicit. (Cum verū ſit perfectiuū alicuius ſm rationem ſpēi: bonuz autē nō ſolum ſm rationē ſpeciei: ſed etiaz ſm eſſe qd habet in re: ⁊ ita plura includit in ſe rō boni qz ratio veri: ⁊ ſe habet quodāmodo per additionez ad illā: ⁊ ſic bonuz preſupponit verū: veruz autem preſupponit vnū: cum ratio veri ex apprehenſione intellectus perficiatur: vnūquodqz autez eſt intelligibile inquātum eſt vnū: qui enim nō intelligit vnū nihil intelligit: vt dicitur 4° metaphyſice.) Hec ille. ¶ Sciēdū T.cō.8.

tamē q prima parte.q.5.arti.p.dicit q ratio boni in h cōſiſtit q aliquid ſit appetibile. ¶ Quarta concluſio principalis eſt iſta: q modus: ſpēs: ⁊ ordo: penes q̄ attēditur alia aſſignatio veſtigij: nō ſunt idem inter ſe: nec cū illo cuius ſunt. Iſta cóclusio ponitur a ſancto Tho. de veritate.q.21.arti.6°. vbi oſtendit quomodo illa ſe habent ad rationē boni. ſic ergo dicit. (Ratio boni reſpectuz implicat: nō quia ipſum nomē boni ſignificet ipſum reſpectū ſolū: ſed quia ſignificat illud ad quod ſequitur reſpectus cū ipſo reſpectu: reſpectus autē importatus in nomine boni eſt habitudo pfectiui: ſm qd natum eſt aliquid perficere: nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiaz ſm eſſe: hoc enim modo finis perficit ea que ſunt ad finez.) Hoc autē dicit ſanctus Tho.ſ.q bonū perficit nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiaz ſm eſſe: qz ſm eum eadez.q.articu.pmo. (Aliquid perficit aliud quādoqz ſm rationē ſpēi: ⁊ nō ſm eſſe naturale illius: res enim iſto modo perficiunt intellectū: ⁊ hūc modū perficiendi addit verū ſupra ens: ſed bonū addit rōnē perfectiui ſz vtrūqz.) Tunc rōcinādo vbi ſupra. (Cū autē creature nō ſint ſuū eſſe: oportz q habeāt eſſe eis inſertuz: ⁊ per hoc eſſe earū eſt finitū ⁊ terminatū p menſuram eius in quo recipitur. ſic ergo inter iſta tria que Aug. ponit vltimū. ſ. ordo eſt reſpectus quē nomē boni importat: ſed alia duo. ſ. ſpēs ⁊ modus cauſant illuz reſpectū: ſpēs eniz pertinet ad ipſam rationez ſpēi: que quidē ſm q in aliquo habz eſſe: recipitur ſm aliquez modū determinatuz: cum omne qd eſt in aliquo ſit in eo per modū recipiētis. ita igitur vnūquodqz bonū inquantū eſt perfectiuū ſm rationē ſpēi ⁊ eſſe ſimul habet modū: ſpēm: ⁊ ordinē: ſpēm quidē quantuz ad rationē ipſam: modū autē quantū ad eſſe: ordinē autez quātum ad ipſaz habitudinē perfecti.) Hec ille in forma. ¶ Ex quib⁹ pz q modus. ſpēs: ⁊ ordo: realiter diſtinguūtur: cum ordo qui eſt reſpectus nō ſit ipſum eē: qz importat modus cum quadaz terminatione: que ēt eſt relatio vl negatio: nec ſit ipſa rei ſpēs. In creatis. n. eſſe differt ab eo qd eſt eſſentia: ⁊ abſolutuz differt a relatione: ⁊ indiuiduū addit ſupra ſpēm: vnde ſequit q illa tria diſtinguūtur ab eo cuiuſmodi ſunt ſaltem modus: ⁊ ordo: cū res nō ſit ſua relatio nec ſuū eſſe: de ſpē autez dico: q cū ipſa ſit bona aliquod bonuz eſt cuius ſpēs non diſtinguitur ab eo. ſ. ipſamet natura cui attribuitur eſſe ſpēm: vel ſi ſpēs capiatur pro forma in tali bono: licz modus: ⁊ ordo: ab eo diſtinguātur: nō tamē forma: que eſt tale bonū: ſed qz abſolute bonum eſt qd ſubſiſtit in eſſe ſuo perfectū per eſſentialia ⁊ accidentalia: ⁊ omne tale eſt ſuppoſituz ⁊ ſignificatum in rebus cōpoſitis ⁊ materialib⁹: qd differt a ſua natura ⁊ forma ⁊ forte etiā in creaturis ſpūalib⁹. Ideo dico q illa tria Dfūt realr ⁊ nō ſm qd.

realiter differunt ab illo cuius ſunt: qd dicitur abſolute bonū: ⁊ nō ſolum ſm quid. Eandē cóclusionē tenet ſanctus Tho. prima parte.q.5.artic.5°. dicēs: q modus importat cōmenſurationē pncipiorū efficientium ſeu materialiuz ipſius rei ad rem ipſam: ſpēs autem dicit ipſam formā rei: ordo autē dicit inclinationē in finez. Iſta autē tria ſunt de ratione boni creati: nō autez de ratione bōi icreati: ſm q ipſe dicit.q.6.arti.p.in reſpōſione ad primū. Dicit enim q modus: ſpēs: ⁊ ordo: nō Sunt in deo tm̄ vt in cā.

ſunt in deo niſi ſicut in cauſa: ad ipm eniz ſpectat alijs imponere ſpēm: modū: ⁊ ordinē: ⁊ iſta expoſitio illorū

triuum

triuꝫ videtur quãtuꝫ ad primũ differre ab alia ſupradicta. Ibi eniꝫ dicitur modus ipſum eſſe rei limitatuꝫ vel limitatio ipſius eſſe: hic autẽ dicitur modus cõmẽſuratio principiorũ ad rem principiatã. Similr̃ videt̃ eſſe differẽtia quãtũ ad tertiũ: ibidem.n.dicit̃: ordo reſpectus perfecti: hic autẽ iclinatio in finem: ſed quo ad ſecũdaꝫ partẽ veſtigij nõ eſt differẽtia inter illã expoſitionẽ ⁊ iſtam: pͥmo autẽ ſen. dicit: ꝙ ordo ſignificat cõparationẽ ad alterũ: modus autẽ determinationẽ principiorũ ſub eſſe principiati: ſpẽs auteꝫ ipſam formã: ſꝫ ꝓm quãlibet iſtarũ expoſitionũ tres partes veſtigij ad inuicẽ diſtinguũtur: qꝛ duę dicũt reſpectũ vel rem ſub reſpectu.ſ.modus ⁊ ordo. Alia vero dicit abſolutũ: ⁊ ſic ꝓm vtrũqꝫ cõcluſio remanet in ſua veritate. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt.ꝙ ſubſtãtia: virtus: ⁊ operatio penes que attẽditur alia aſſignatio veſtigij abinuiceꝫ realiter diſtinguũtur ⁊ duo eorũ diſtinguũtur ab eo cuius ſunt. Qꝛ enim in omni creato diſtinguat̃ virtus a ſubſtãtia rei ꝓbat ſctũs Tho. pͥma parte.q.54.arti.3° vbi ſic ait. Nec in angelo nec in aliqua creatura v̈tus vel potẽtia opatiua eſt idẽ qꝺ ſua eſſentia: qꝺ ſic pꝫ. ¶ Cũ eniꝫ potẽtia dicat̃ ad actũ: opꝫ ꝙ ꝓm diuerſitatẽ actuũ: ſit diuerſitas potẽtiaꝝ. ꝓpter qꝺ dicitur ꝙ ꝓprius actus correſpondet ꝓprię potẽtię: in omni creato differt eſſentia a ſuo eẽ ⁊ cõparatur ad ipſum: ſicut potẽtia ad actũ: vt pꝫ ex ſupradictis: actus aũt ad queꝫ cõparatur potẽtia operatiua: eſt operatio. In angelo aũt nõ eſt ideꝫ intelligere ⁊ eſſe: nec aliqua alia opatio: aut in ipſo: aut in aliquo creato eſt idẽ qꝺ eſſentia eius. ergo eſſentia angeli nõ eſt eius potẽtia itellectiua: nec alicui⁹ creati eſſentia eſt eius potẽtia operatiua. Hec ille. ¶ Ex qͥbus pꝫ: ꝙ in nulla creatura ſunt idẽ ſubſtãtia eius: ⁊ virtus ei⁹. ¶ Qꝛ aũt in nullo creato ſint idẽ ſubſtãtia ⁊ opatio eius ꝓbat ſanctus Tho. eadẽ.q.arti.pͥmo. vbi ſic dicit̃. ¶ Nec angeli: nec alteri⁹ creature ſua actio eſt eius ſubſtantia actio enim eſt ꝓprię actualitas ſubſtãtię vel eſſentię. Impoſſibile eſt aũt ꝙ aliquid qꝺ nõ eſt act⁹ purus: ſꝫ habꝫ aliquid de potẽtia admixtũ ſit ſua actualitas: qꝛ actualitas potẽtialitati repugnat: ſolus aũt deus eſt actus purus: vnde in ſolo deo ſua ſubſtãtia eſt ſuuꝫ eſſe ⁊ ſuũ agere. Hec ille. ¶ Hoc ideꝫ aũt ꝓbat ibidem in ſpãli de operatione angeli: que eſt itelligere: vbi ſic arguit. ¶ Si itelligere angeli eſſet ſua ſubſtãtia oporteret ꝙ itelligere angeli eſſet ſubſiſtẽs: itelligere auteꝫ ſubſiſtens nõ põt eſſe niſi vnũ: ſicut nec aliquod abſtractuꝫ ſubſiſtẽs: vnde ſubſtãtia vni⁹ angeli nõ diſtigueret̃ neqꝫ a ſubſtãtia dei: que eſt ipſum itelligere ſubſiſtẽs: neqꝫ a ſubſtãtia alteri⁹ angeli: ſi eniꝫ angelus eſſet ſuũ itelligere nõ poſſent eſſe gradus in itelligẽdo perfecti⁹ ⁊ minus perfecte: cũ hoc contingat ꝓpter diuerſam pticipationẽ ipſius itelligere. Hec ille. ¶ Ex qͥb⁹ pꝫ: ꝙ in nulla creatura ſunt idẽ realiter opatio ⁊ ſubſtãtia eiuſdeꝫ rei. Qꝛ autẽ operatio diſtinguat̃ a potẽtia: patꝫ manifeſte: qꝛ actus differt a potẽtia quę eſt ad illũ actum: operatio aũt eſt actus v̈tutis ⁊ potẽtię. igit̃ ⁊c. Ex qͥbus omnibus pꝫ: iſta tria veſtigiũ integrãtia abinuicem realiter diſtingui: ꝙ aũt diſtinguantur ab eo: in quo ſunt.ſ.a re ſubſiſtẽte: in qua iueniunt̃: pꝫ de potẽtia ⁊ operatione: ſubſtãtia autẽ quãdoqꝫ dicit ſuppoſituꝫ: quãdoqꝫ nũeruꝫ vel qͥdditatẽ: ⁊ ideo vno mõ ſubſtãtia rei nõ diſtinguit ab eo cui⁹ eſt: quãqꝫ autẽ diſtinguitur: ⁊ hoc in illis in qͥb⁹ qꝺ qͥd eſt nõ eſt illud cuius eſt. vt pꝫ.7° meta.

Po⁹ opatiua ſiue v̈tus differt ab eẽntia cui⁹ ẽ icreat.

Opꝰ ⁊ ſubã nõ ſunt ideꝫ i creatis.

Opatio a potẽtia diſtiguitur.

T.c.ix.

Aure. vbi ſupra arti.4.

Sed contra iſta arguit Aureolus preſertiꝫ cõtra ſecundã cõcluſionẽ: ꝓbãdo ꝙ veritas bonitas ⁊ hꝫ: nõ diſtinguũtur ab eo in q̃ ſunt. Et pͥmo arguit ſic. Quelibꝫ res ex quo cauſata eſt hꝫ illa tria: in qͥbus cõſiſtit veſtigiũ: ⁊ ideo ſi quodlꝫ iſtoruꝫ eſt res diſtincta ꝓcedit̃ in ifinitũ: qꝛ qꝺlibꝫ habebit illa tria in ſe. ¶ Secũdo. qꝛ abſqꝫ cõtradictiõe de⁹ põt ſubſtãtiã omni accidẽte ſpoliare: ⁊ cũ cõſtet ꝙ adhuc remanet creatura ſeqͥtur ꝙ ea ſit veſtigium trinitatis. ¶ Tertio. qꝛ quelibꝫ ſubſtãtia per eſſentiã ſuã eſt vna ⁊ per eſſentiã ſuã itelligitur: ⁊ ideo per eſſentiã ſuaꝫ eſt vera ⁊ ſpẽm hꝫ: per eſſentiã ſuã: etiã eſt diligibilis ⁊ ordinata ad aliqͥd: ⁊ ideo bona ⁊ ordinẽ tenẽs. ¶ Quarto ſic. ſpãliter ꝙ bonitas rei nõ ſit aliquid ab entitate rei. Si eniꝫ bonitas eſt alia res ab entitate vel abſoluta vel reſpectiua: tunc itellectus itelligit vel cõcipit entitatẽ: put dr̃ eſſe quoddã bonuꝫ cũ vt ſic ſit cõplacẽs ⁊ amabilis diuine volũtati: que in omni ente cõplacꝫ: vt ſic etiã eſt ens cuꝫ ens ⁊ bonũ cõuertãtur ꝓm ſuppoſita: relinquit̃ ergo ꝙ talis res eſt bona ſine bõitate: vt diſtinguitur ab eadẽ. Idẽ etiã habet̃ ſi ponantur diſtingui ratione ab itellectu fabricata: quoniã tunc volũtas amabit rationẽ illius ſine bonitate: eſt eniꝫ verũ quoddam amabile per ſe itellectui. ¶ Quinto ꝓbatur ſpãliter ꝙ veritas nõ diſtinguat̃ ab entitate rei: aut enim diſtinguitur realiter: aut ſolũ ratione: ſi realiter. Cõtra qꝛ ſi veritas ſit res abſoluta diſtincta a lapideitate: aliquid erit verũ ſine veritate: cõſtat eniꝫ ꝙ itellectus rẽ entitatis diſtinguit ꝯ rem veritatis: ⁊ ſic entitatẽ concipit vt quoddã diſtictũ a veritate. Omne aũt qꝺ diſtincte cõcipitur verũ eſt. ergo entitas eſt vera ſine veritate: vt diſtinguit̃ ab ea. Si der̃ ꝙ diſtinguunt̃ rõne idẽ ſeqͥt̃. qm̃ itellus diſtiguẽdo rõnẽ v̈itatis a rõne ẽtitatis itelliget rõnẽ entitatis ſine v̈itate. ¶ Cõtra 3^am^ ꝯnẽ arguit ꝓbãdo ꝙ bonitas nullo modo diſtinguat̃ a veritate: etiã ꝓm rationẽ: qꝛ tunc itellectus itelligit bonitatẽ abſqꝫ veritate: ⁊ cũ itelligibile ſit verꝝ: ⁊ oẽ amabile ſit bonũ: bonitas erit vera abſqꝫ veritate: qꝛ itellectus itelliget bonitatẽ: vt diſtinguit a veritate: ⁊ ſilr̃ veritas erit bona: ſine bonitate: qꝛ voluntas amabit rõnẽ veritatis: vt diſtinguit̃ a bonitate: ⁊ ſic pꝫ ꝙ iſta nõ poſſũt diſtingui nec ꝓm rem nec ꝓm rõnẽ. ¶ Secũdo ſic. Illa que ſic ſe hñt ꝙ vnũqꝺqꝫ eoꝝ ieſt omni rei ⁊ omni rõni per ſe: ⁊ pciſe ſumpte nõ differũt re aut rõne iter ſe nec a q̃cũqꝫ re aut rõne. Nã ſi differũt nõ ois rõ preciſe ſũpta habebit illã: ſed de oi re pciſe ſumpta verꝝ ẽ: ꝙ eſt aliqͥd: ⁊ ꝙ eſt aliqꝺ verꝝ ⁊ ꝙ ẽ aliqꝺ bonũ ⁊ aliqͥd vnũ: iuxta illud Cõmẽta. 4° meta. dicẽtis ꝙ h̃ nomẽ eẽ ⁊ vnũ ſigñt imediate: qꝺ eſt in vnoqꝫ pdicamẽtoꝝ. g̃ verꝝ bonũ ens ⁊ vnũ nullã diſtinctiõeꝫ habẽt iter ſe: nec realẽ: nec formaleꝫ nec ꝓm rõnẽ. ¶ Tertio arguit̃ ſpãliter: ꝙ verꝝ ⁊ bonũ nõ diſtinguant̃ rõne cõparãte rem ad itellectuꝫ vel voluntatẽ. tũ qꝛ bonuꝫ ⁊ malum ſunt in reb⁹ circũſcripto omni actu itellectus: vt dicit phus 6° metaphyſice. tũ qꝛ bonuꝫ ⁊ perfectũ idẽ ſunt: res autẽ ſunt perfecte circũſcripto omni actu itellect⁹. tũ qꝛ bonuꝫ eſt qꝺ amatur ⁊ appetitur: terra autẽ appetit centrũ tãqꝫ ſibi bonũ circũſcripto actu itellect⁹. tuꝫ qꝛ verũ eſt manifeſtatiuũ itellectus: ergo veritas pcedit oẽm actũ itellectus. ¶ Secũdo arguit̃ cõtra aliud dictũ in eadẽ cõcluſione.ſ.ꝙ rõ boni ſit rõ appetibilis Primo ſic. ab oĩbus ponitur bonũ eſſe obiectũ voluntatis: ſicut color viſus. tũc ſic. Illa rõ que ꝯuenit alicui in ſecũdo mõ dicẽdi per ſe ⁊ nõ in pͥmo nõ eſt rõ itranea formalis illi⁹. Pꝫ. qꝛ illud qꝺ eſt rõ formalis itranea alicui⁹ eſt in pͥmo mõ: cũ ſit de p ſe: de itellectu ei⁹: ⁊ cadit in diffõne ei⁹: illa aũt rõ que eſt in ſcꝺo mõ nõ eſt de per ſe de intellectu: imo in diffõne talis rõnis ca

Utꝝ bonitas a v̈itate etiã realiter ⁊ rõne diſtiu.

Cap.3.

Utꝝ verus ⁊ bonũ rõe diſtinguant̃.

T.cõ.8.

Utꝝ rõ boni ſit rõ appetibilis.

T.c.9. dit res: cuius eſt rō: vt pz p̄ poſterioꝝ. ſꝫ rō appetibilis bono cōuenit ſcḋo mō dicēdi p ſe ⁊ nō p̄mo mō: qꝛ ſm T.cō.66. phm 2° de aīa rō denominās obiectū ſm reſpectuꝫ ad potētiā ⁊ ad actum potētie: vt viſibile coloreꝫ ꝯuenit in ſcḋo mō: ⁊ nō in p̄: vn̄ Cōmēta. in cōmēto. 66. dic̄: ꝙ dicere ꝙ color eſt p ſe viſibile eſt dicere p ſe nō ſꝫ p̄mā intētionē: de quo dr̄ illud qḋ eſt eſſentialr̄: ⁊ ē modus in quo p̄dicat̄ eſt ibi ſuba ſubiecti ⁊ ſm intētioneꝫ ſcḋaꝫ: ⁊ eſt illud in quo ſubiectuꝫ eſt in diffōne p̄dicati: color. n. eſt vt res viſibilis ſit: igit̄ appetibile nō eſt formalis ⁊ itranea rō boni. ❡ Scḋo ad idē. Obiectū precedit actū potētie ⁊ relatiōnē ꝯſequētē actū: ſed bonū eſt obiectū volūtatis. ergo precedit actū: ⁊ illud qḋ ſequitur actū. ſ. reſpectuꝫ appetibilis. ſ. eſſe appetibile. nā bonum nō dicit ordinē ad voluntatē: niſi qꝛ voluntas ad T.cō.16. bonū dr̄: vt pꝫ 5° metaphyſice. ergo ordo quē dicit bonum ad voluntatē. ſ. eſſe appetibile cōſequit̄ rōnē boni: ⁊ per ꝯn̄s nō eſt de per ſe itellectu eius cuꝫ inaſcat̄ ex relatione: que eſt potētie ad obiectuꝫ mediāte actu. ❡ Tertio ad idē. Illud qḋ reſoluit̄ vt in cām ⁊ rōneꝫ ſui: nō eſt de per ſe itellectu eius in qḋ reſoluit̄. hoc pꝫ ex quo reſoluit̄ in illud: vt in cām ⁊ rōnē ſui eſt illo poſterius. Vn̄ Cōmētator vbi ſupra dicit: ꝙ pro tāto viſibile nō eſt de eſſentiali itellectu coloris: qꝛ color eſt cā vt res ſit viſibilis: ideo. n. res eſt viſibilis: qꝛ color ⁊ nō ecōtra: ſed eſſe appetibile reſoluit̄: vt in cām ⁊ rōnem ſui in bonū: nō. n. ideo aliqḋ eſt bonū: qꝛ appetibile: ſꝫ ideo appetibile: qꝛ bonū vel apparēs bonū: vt patꝫ per Cap.p. Cap.3°. phm 3° ethicoꝝ ⁊ 8° ethicoꝝ reſoluit diſtictionē amicitie ad amabilia: amabilia vo reſoluit in bonū honeſti delectabilis ⁊ vtilis. ergo appetibile nō eſt formalis ⁊ itranea rō boni. ❡ Quarto ad idē. Nullus reſpectus dicit pfectionē ſimplr̄: ſed bonū dicit perfectionē ſimplr̄: ſm Anſel. monol. cap. 5°. igitur bonum dicit reſpectuꝫ. Iſte ſunt rōnes Guidonis de Carmelo in q̄lꝫ. ❡ Arguit etiā ſic Aureolus 2° ſen. diſt. 34. p̄ qm̄ rō boni eſt rō abſoluta alias de⁹ nō eſſet ad ſe bon⁹. ergo ſequitur ꝙ rō boni nō eſt ratio appetibilis cuꝫ importet reſpectū. ❡ Secūdo ad idē arguit Aureolus ⁊ in hac rōne p̄ncipalr̄ ſe fundat. Ratio boni eſt motiua appetitus: rō aūt appetibilis eſt rō reſpectiua: relatio auteꝫ nō mouet appetitū: vnde rō appetibilis eſt in ſcḋo mō dicēdi per ſe non in p̄mo modo: vt vbi grā viſibilitas nō eſt rō obiectiua potētie viſiue: ſed coloritas: vt dic̄ T.c.66. Ar. in 2° de aīa. ꝙ color eſt viſibilis in ſcḋo mō dicendi per ſe: ⁊ iō ſi ſic diffiniat̄ color: dicēdo color eſt viſibilis diffinit̄ a poſteriori: ſic i ꝓpoſito. ❡ Vlteri⁹ arguit Guido p̄dictus ꝯ aliud dictū in eadē ꝯne. ſ. ꝙ bonū hꝫ rōnē finis. Prio ſic. Poſteri⁹ nō eſt de p ſe p̄ itellectu prioris: nec p ꝯn̄s ei⁹ formalis ⁊ intranea rō: ſed rō boni eſt prior rōne finis qꝛ ratio boni imediatius cōſequit̄ rōnē entis q̄ꝫ rō finis: bonū. n. ꝯuertit̄ cū ente ⁊ equalr̄ Cap.7. dr̄ enti: vt pꝫ p̄mo ethicoꝝ. ens aūt ⁊ finis nō cōuertūtur. Unde ſm Auicēnā bonū ⁊ vnū ſunt de p̄mis cōſequētib⁹ entis. ergo finis nō eſt itranea rō boni. ❡ Secundo ad idē. Illud qḋ predicat̄ de aliqbus plurib⁹ primo ⁊ per ſe: nullū illoꝝ eſt de itellectu p̄mo: ⁊ p ſe illi⁹ qḋ taliter p̄dicat̄. Patꝫ iſta: qꝛ tale predicatū cōparat̄ ad illa plura vt ſuperi⁹ ad iferiora: iferius aūt non eſt de per ſe itellectu ſuperioris: imo ecōuerſo: ſed bonum p̄mo ⁊ p ſe p̄dicat̄ de fine: ⁊ de his que ſunt ad fineꝫ: ⁊ de cā agēte: formali: ⁊ mālī: ⁊ finali: vn̄ ſicut quodlibet iſtoꝝ eſt ens ſic ⁊ bonū. ergo finis nō eſt de p̄mo ⁊ p ſe T.cō.2. itellectu: ⁊ per ꝯn̄s nec formalis itranea rō boni: vnde Cap.p°. phs p̄mo ethicoꝝ. cuꝫ deſcribit bonū per hoc ꝙ eſt finis. ſ. ꝙ ſui grā eſt eligibile: vidēs ꝙ bonū nō dr̄ ſolum de fine: ſed etiam de alijs ſubdit: ⁊ factiuum aut cōſeruatiuuꝫ horū: ⁊ ad qḋ ſequuntur talia ⁊ ꝓhibitiua contrarioꝝ ⁊ corruptiua: quaſi velit dicere: ꝙ bonū nō ſolum dr̄ de fine: ſed ēt de oībus que ſunt ad finē.

Marginal notes (left): 3° loco 5 3ᵃᵐ ꝯclone. Ut bonū habeat rōnē finis p° ꝙ non guido vbi. ſ.

Ad primum cōtra ſcḋam cōcluſionē negat̄ maior. Nō eniꝫ opꝫ ꝙ in quolibet reperiatur veſtigiū trinitatis niſi in reb⁹ ſubſiſtentib⁹: vt pri⁹ dicebat̄: ⁊ iſtā reſpōſionē dat ſcūs Tho. ad iſtud argumētū p̄ma pte. q. 45. arti. 7° ad 2ᵐ. Et p̄ ſen. diſt. 3. q. 2. arti. 3° ❡ Ad ſcḋm dico: ꝙ ſm ſcm̄ Tho. de vitate. q. 21. arti. 6° (Cū in iſtis trib⁹ rō boni ꝯſiſtat mō ſpē: ⁊ ordine: nō potuit a deo fieri: ꝙ aliqḋ eſſet bonuꝫ nō habēs modū: ſpēꝫ: ⁊ ordinē: ſicut ab eo fieri non potuit: ꝙ eēt aliqs hō q nō eſſet rōnalis.) Hec ille. ❡ Et ideo nego maiorē. ſ. ꝙ de⁹ pōt oēm ſubſtantiā ſpoliare quocūq; accidēte pſertim reſpectiuo: vn̄ non pōt facere: ꝙ eēt lapis qn realr̄ depēderet a deo: ⁊ illa depēdentia eēt accidēs lapidis. Eodē mō dico ꝙ ordo q eſt accidēs cōſequit̄ neceſſario creaturaꝫ ipſa poſita in eſſe: vel ſi ꝯcedat̄ ꝙ aliqua ſuba eſſet quolibꝫ accidēte ſpoliata: adhuc haberet modū: ſpēꝫ: ⁊ ordinē: nā modus: ⁊ ſpēs ſubſtātie nō neceſſario ſūt accidētia: ordo aūt eēt reſpect⁹ habitualis nō actualis. nā ſcūs Tho. ponit tales reſpect⁹ habituales: vt pꝫ de vitate. q. 4. artic. 5° ad p̄mū. ❡ Ad tertiū negat̄ ꝙ quelibꝫ creatura ſit va formaliter ⁊ ꝓprie per ſuā eſſentiā: nec valꝫ ꝓbatio. naꝫ tā aūs q̄ꝫ ꝯn̄s falſa ſunt: nec eniꝫ res per eſſentiā eſt itelligibilis formalr̄: ſed per reſpectū itelligētis: nec p eēntiā eſt vera formalr̄: ſed per reſpectū ad itellectū: cōcedi tamē pōt ꝙ per eſſentiā eſt vera ⁊ itelligibilis ſi ly: per: dicat p̄ᵐ quo aliquid eſt veꝝ vel itelligibile: hoc. n. eſt eſſentia: que fundat dictos reſpect⁹ qui ſunt ꝓximū ⁊ vltimatū quo aliqḋ eſt formalr̄ veꝝ vel itelligibile. Uel aliter alijs vbis: ſi ly: p: dicat cām efficiētē: aut fundamētū itelligibilitatis ꝯcedit̄ ꝙ res eſt vera ⁊ intelligibilis per ſuā eſſentiaꝫ. Si aūt ly: p: dicat cauſam formalē ſic illud negat̄ ⁊ eſt ſimile: ſicut ſi diceret̄ ſortes per generationē actiuā eſt pater: h. n. eſt verū ſi ly: p: dicat cām fundantē paternitatē: que pōt dici cā efficiens quare ſortes eſt pater. Si aūt ly: p: dicat cām formalē: falſum eſt: ꝙ ſortes per generare ſit pater: ſed poti⁹ per paternitateꝫ. Ita in ꝓpoſito eſſentia lapidis eſt fundamentū itelligibilitatis ⁊ veritatis: ſed lapis nō dr̄ formaliter itelligibilis p eſſentiā: ſed per itelligibilitateꝫ: que dicit eſſentiā cū habitudine ad itellectū. Silr̄ ē in iſto exēplo ſi querat̄ enim de homine an ſit riſibilis p eſſentiā ſuā: dicitur ꝙ eſt riſibilis per eſſentiā: tāq̄ꝫ per illud qḋ cauſat riſibilitatē: nō autē eſt riſibilis per eēntiam ſuā: ſicut per illud quo formalr̄ eſt riſibilis: ſꝫ per riſibilitatē. Similr̄ negatur ꝙ quelibet creatura ſit bona per eſſentiā: nec eniꝫ eſſentia creature vt preſcindit ab omni eſſe tam ſimplr̄: q̄ꝫ ſm quid: tam ſubſtantiali q̄ꝫ accidētali: tam in ſe: q̄ꝫ in alio: puta in itellectu vl̄ in ſuo ſimili eſt diligibilis: vt enim dicit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 5. arti. 2° ad 4ᵐ. (Nihil appetit̄ ab aliquo niſi p ordinē ad eſſe: vnde in oīb⁹ appetitur quoddā eſſe: eſſe aūt nō eſt ipa rei eſſentia.) ❡ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ eſſentia rei vt preſcindit ab eē nō hꝫ rōnē appetibilis: nec bōi: nec diligibilis: falſuꝫ ēt ibidē aſſumitur. ſ. ꝙ res per eēntiā ſit ordinata ad aliqḋ: nā nihil eſt ordinatū formalr̄ vltimate: niſi p ordinē qui dicit reſpectū. ❡ Ad 4ᵐ dicit̄ ſilr̄: nā ſi eſſentia vel entitas rei preſcindat̄ a bonitate: tunc preſcindit̄ ab eſſe ſubſtātiali: in quo maxime cōſiſtit rō ſubalis bōitatis: vt dr̄ de vitate. q. 21. ar. 5° ad 5ᵐ.

Et ad

Marginal notes (right): q. 2. arti. 2. — Nō pōt eſſe ſba creata ſine q̄cūq; accidente ēt de potētia dei. — Reſpect⁹ habitualis non pſuppōit creaturam ſicut actualis. — Quō aliqḋ dicat̄ verū ⁊ itelligibile p eēntiā ⁊ quō non. — Quō appellabilis ⁊ quō n̄

Eſſentia vt ſic nõ eſt dili gibilis.

Et ad primũ dicat ſic.(Bonitas que attẽditur ſm eſſe ſubſtantiale nõ eſt ipſa rei eẽntia: ſed eſſe participatũ: ⁊ hoc etiam preſuppoſito ordine ad primũ eſſe per ſe ſubſiſtens: entitas aũt ſic preciſa ab eſſe nõ habꝫ rõnẽ diligibilis a creatore aut a creatura: deus enĩ diligit eſſentias rerũ volendo eis eſſe: vt dicitur pͣma pte.q.20. arti.2° ⁊ ſic inq̃tũ diligiť a deo hꝫ ordinẽ ad eſſe: vñ eſſentias poſſibiles nõ factas nec futuras deus nõ diligit. ¶ Sciendũ tñ ꝙ illa probatio qua ſic arguitur: eſſentia rei vt abſtrahit ab omni eſſe vel ab omni diſtincto a ſe quocũ eſt a deo dilecta: ⁊ deus in ea complacet: ergo vt ſic eſt bona. Talis ſiquidẽ ꝯña nõ valet: qꝛ ſicut dicit ſanctus Thomas pͣma pte.q.23.arti.4°.(In nobis volũtas diligendo rem non cauſat bonũ in re: ſꝫ ex bono preexiſtente incitamur ad diligẽdũ: in deo aũt eſt econuerſo. Nam volũtas eius qua vult bonũ alicui diligendo eſt cã ꝙ illud bonũ ab ea pre alijs habeatur.) Hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ amor quo deus amat creata nõ infert ea eſſe bona quia ille amor non cauſať ex bono preexiſtente: ſed eſt cã ꝙ res ſit bona: nõ ergo ſequitur: entitas rei pro vt diſtinguitur ab omni alio diligitur a deo: ergo vt ſic eſt bona: ſed ſequiť ꝙ eſt vel erit bona: ſꝫ cũ probať ꝙ entitas ſic preciſa ſit bona: qꝛ vt ſic eſt ens ⁊c. dico ꝙ ens in actu conuertitur cum bono vt dicitur prima pte.q.5.arti.3°. Eſſentia autẽ preciſa a bonitate preſcindit ab omni eſſe ⁊ ordine ad eſſe: ⁊ cõſequẽter ab omni actualitate cũ eſſe ſit actualitas omnis forme vel nature: vt dicitur prima parte.q.3.arti.3°: ⁊ per cõſequens eẽntia talis nõ proprie eſt ens: ſaltẽ non ens actu nec ꝯñter bona: ⁊ ꝙ nõ ſit ꝓprie ens pꝫ qꝛ ens ꝓprie dr̃ ens actu: vt dr̃ pͣa pte.q.5° vbi ſupra. Pꝫ igiť ꝙ eẽntia pciſa a bonitate pſcidit ab ente ꝙ cõuertitur cũ bono: ſilr̃ nec valet probatio q̃ arguẽs nititur ꝓbare ꝙ eſſentia rei nõ diſtinguiť rõne a bonitate vel ꝙ bonũ ⁊ ens nõ diſtinguũť rõne: dico enĩ ꝙ rõ rei vt pſcindit ab ẽe rei quocũ nõ icludit rõnẽ amabilis: ſi aũt capiať in ordine ad aliqđ eẽ iam pt hr̃e rõnẽ boni: ſed tũc nõ pſcindiť a bonitate. Silr̃ ꝯña quã facit arguens nulla eſt: nõ enĩ ſequiť: volũtas amat entitatẽ rei ſine bonitate: vel volũtas amat rõnẽ entitatis ſine ratione bonitatis: ergo ſequiť ꝙ entitas vel rõ entitatis eſt bona ſine bonitate: ſed ſolũ ſequiť ꝙ illa ratio amatur ⁊ alia non amať: ſicut nec ſequitur volũtas amat aſinũ vt diſtinguiť ab amore: ergo amat aſinũ ſine amore: vel ergo aſinꝰ ẽ amatꝰ ſine amore: nec ſequitur voluntas vult roſam vt diſtinguiť a volũtate. ergo roſa eſt volita ſine voluntate: ſed eſt fallacia conſequentis a pluribus cauſis veritatis ad vnã illarum. ¶ Ad 5m dicitur: ꝙ entitas rei diſtinguiť realiter a veritate ꝓprie dicta qua res diciť vera proprie: ⁊ ad probationẽ ꝙ non realiter. Dico ꝙ intellectus concipit rõnem lapidis nõ concipiendo eius veritatẽ: tamẽ q̃ñcũ illa rõ cõcipiť ſemp eſt vera: imo priꝰ ẽ verã q̃ intelligať. naꝫ cognitio eſt effectus veritatis: vt dicitur de veritate.q.1. arti.pͦ. vnde argumentuꝫ illud ſoluit ſcũs Tho. de veritate.q.1.ar.1.ad 3m vbi ſic dicit. (Aliquid intelligi ſine alio poteſt accipi dupliciter. Uno mõ ita ꝙ aliqđ intelligať altero nõ intellecto ⁊ ſic ea que rõne differũt ita ſe habent ꝙ vnũ ſine altero itelligi põt. Alio modo põt accipi aliquid intelligi ſine alio qđ intelligiť eo nõ exiſtente: ⁊ ſic ens non poteſt intelligi: qꝛ ens non pt intelligi ſine eo ꝙ cõcordet vel equetur intellectui: ſed tamen nõ opꝫ ꝙ quicũ intelligit rõneꝫ entis intelligat rõnẽ veri: ſicut nec quicunq intelligit ens intelligit intellectũ agentẽ: ⁊ tñ ſine intellectu agẽte homo nihil põt intelligere.) Hec ille.

Aliqd intel ligi ſine alio dupliciter.

Idẽ ponit.q.21.ar.1.ad 2m in oppoſitũ: dicit enĩ ꝙ dupliciter põt aliquid intelligi ſine alio. Uno mõ ꝑ modũ enũciatiõis: vñ.ſ. vnũ intelligitur eſſe ſine alio: ⁊ ſic ens nõ põt aliqđ intelligi ſine bono: vt.ſ. intellectus intelligat aliqđ eſſe ens ⁊ nõ eſſe bonũ. Alio mõ põt intelligi aliquid ſine alio per modũ diffiniendi: vt.ſ. intelligatur vnum non intellecto alio: ſicut aĩal intelligiť ſine hoĩe ⁊ alijs ſpeciebus: ⁊ ſic ens põt intelligi ſine bono.) Hec ille. Ex quo pꝫ ad argumẽtũ iſtius: quãtũcũ enim intellectus diſtinguat ⁊ diſtincte intelligat entitatẽ non intellecta veritate eius: nõ ſequitur ꝙ ſit ſine veritate: ſed ꝙ res que eſt vera intelligiť nõ intellecta eiꝰ veritate. ¶ Ad primũ ꝯ tertiam ꝯñẽ dicitur ſicut ad precedentia: nõ enĩ concludit ꝙ bonitas ſit vera ſine veritate: ſꝫ ꝙ bonitas ſit vera nõ intellecta eius veritate: cũ enim intellectus diſtinguit bonitatẽ a veritate: non facit ꝙ bonitas ſit ſine veritate: ſed ſolũ ꝙ veritas non eſt de intellectu bonitatis: hec enĩ intellectio vnius ſine alio non eſt ꝑ modũ enunciandi: ſed diffinindi: nec diuidit duo quãtũ ad coexiſtentiã: ſed ſolum quo ad diffinitiuam coincludentiã. Eodẽ mõ idẽ argumẽtuꝫ nõ concludit ꝙ veritas ſit bona ſine bonitate: ſed ꝙ veritas intelligitur nõ intellecta eius bonitate: ſi enĩ intellectꝰ intelligat veritatem pciſe diffiniendo eã: tunc ipſe non intelligit eã vt amabilem: aut vt bonã: imo ſi veritas non aliud haberet q̃ qđ de ipſa cõcipit intellectus: ipſa veritas nullo mõ eẽt bona nec amabilis: ſꝫ qꝛ non obſtante ꝙ intellectus ipſam abſtrahat dicto mõ ſtat ꝙ illi veritati multa inſunt: lꝫ nõ intelligãť pro tũc: ſicut eſſe in intellectu vel aliud qđcũ eẽ: iõ intellectus abſtrahens non aufert ab ea ſuã bonitatẽ: ſꝫ ꝑ tũc nõ hꝫ oculũ ad bonitatem. ¶ Sꝫ forte dicet aliquis cuꝫ oĩs creatura ſit bona: aut eſt bona bõitate que eſt ipſamet res: aut bonitate diſtincta. Si pͥmũ: ergo 2° ꝯ 3° videtur falſe: ſi 2m cũ illa bonitas ſit creatura. iterũ queriť qua bonitate eſt bona: ⁊ tunc vel erit ꝓceſſus in infinitũ in bonitatibus vel erit ſtandũ in aliqua creatura q̃ ſit ſua bonitas. ¶ Ad illud rñdet ſcũs Tho. de ṽitate q.21.ar.4°.ad 4m: dicit enĩ (Cũ aliqđ dr̃ ens multipliciter. Primo mõ aliqđ dr̃ ens qꝛ in ſe ſubſiſtit: ſecũdo mõ qꝛ eſt principiũ ſubſiſtendi vt forma. 3° qꝛ ẽ diſpõ ſubſiſtentis vt cecitas: ⁊ iõ cũ dicimus eẽntia eſt ens ſi ꝓcedať ſic ergo eſt aliquo mõ ens ⁊ tunc: vl' ſe: vl' alio: ⁊ ſic ꝓceſſus nõ ſequiť: qꝛ nõ dicebať hoc mõ ens ſicut aliqđ in eẽ ſuo ſubſiſtẽs eſt ens: ſꝫ ſicut quo aliqđ ẽ. vñ nõ opꝫ querere ipſi eẽntie aliqđ quo ſit ſicut aliqđ alterũ eſt ꝑ eẽntiã: ſimiliter cũ dr̃ bonitas eſt bona: nõ hoc mõ dr̃ bona q̃ſi in bonitate ſubſiſtens: ſꝫ hoc mõ quo bonũ dicimꝰ illud quo aliqđ eſt bonũ: ⁊ ſic nõ oportet etiã inq̃rere vtrũ bonitas ſit bona ſe bonitate vel alia: ſed vtrũ ipſa bonitate ſit aliqđ bonũ ꝙ ſit alterũ ab ipſa bonitate ſicut in creaturis: vel qđ ſit idẽ cũ ipſa bonitate: ſicut ẽ ĩ deo.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit ar.5°.ad 8m dicit.n.(Hoc mõ bõitas rei dr̃ bõa ſicut eẽ rei dr̃ ens: nõ qꝛ eiꝰ ſit aliqđ eẽ: ſꝫ qꝛ ꝑ hoc eẽ res eſſe dr̃: vñ ſicut nõ ſequiť ꝙ ipſa ſuba rei nõ dicať eẽ ꝑ aliqđ eẽ qđ ipſa nõ ſit: qꝛ eẽ nõ dr̃ ens ꝑ aliqđ eẽ aliđ ab ipõ: ita nõ ſeqť đ bonitate.) Hec ille. ¶ Eãdẽ q̃ rñſionẽ põit ĩ ſũma pͣ pte.q.5.ar.5.ad 2m. ¶ Dices forte ꝙ ex h̃ ꝙ aliq̃ creatura ẽ bona: ⁊ nõ ꝑ aliqđ aliđ a ſe ſeqť ꝙ aliq̃ creatura ſit bõa ꝑ eẽntiã ſuã. ¶ Dico ꝙ cũ dicimꝰ ꝙ nulla creatura ẽ bõitas ſua itelligiť đ rebꝰ ſubſiſtẽtibꝰ ⁊ cõpletũ eẽ ĩ nã hñtibꝰ: q̃ ſole ꝓpe dicũť creari vl' eẽ creature: vt ſupra dictũ fuit. Et hunc ſenſuꝫ ſe hr̃e aperit ſanctꝰ Tho.

de veritate.q.i.ar.i.ad 4^m^: vbi ſic dicit. (Cuȝ dr̄ nulla res eſt ſua veritas intelligit̄ de reb⁹ que habent eē cōpletum in natura: ſicut etiaȝ cū dicitur nulla res ē ſuū eſſe: ꝛ tamē eē rei eſt quedā res creata: ꝛ eodē mō veritas rei aliquid creatū ē) hec ille. Eodē mō pōt dici de bono ꝛ de bonitate. ¶ Ad ſecūdū contra tertiam ꝯnē negatur minor. ſ. ꝙ ratio veri inſit per ſe omni rationi per ſe preciſe ſumpte: ſumendo li per ſe pmo modo: lȝ inſint cuilibet rationi per ſe 2°. nulla enim ratio formaliter eſt vera niſi per adequationē ad rem cuius ē: nec aliqua res eſt vera niſi per adequationem ad intellectū. Illa aūt adequatio addit ad illud: cuius ē reſpectus rōnis: ꝛ ſi p impoſſibile illā rōnē nulla conſequeretur adequatio: ita ꝙ nec adequaret rē ſibi: nec adequaret̄ rei actu vel habitu illa rō non eſſet vera. Itē ſi res nec actu nec habitu adequaret̄ intellectui non eēt vͣ. vnde ſcūs Tho. de veritate.q.i.arti.2°. (Si nullus eēt intellect⁹ diuinus vel humanus reb⁹ p impoſſibilē ypotheſim nullo mō rō veritatis maneret in reb⁹.) Hec ille. De bonitate ēt dictū ē nūc: ꝛ nūc dr̄ ſm ſcm̄ Tho. de veritate.q.2i.arti.2.ad 4^m^. (Bonitas nō cōſequit̄ rōnē ſpeciei niſi ſm eſſe qđ habet in re aliqua: ꝛ ideo rō boni non cōpetit linee vel numero ſm ꝙ cadunt in cōſideratione mathematici: q̄uis linea ꝛ numerus bona ſint.) Hec ille. Ex quo patet ꝙ arguens falſum aſſumit. ſ. ꝙ bonitas inſit oī rei ꝛ oī rationi p ſe ꝛ pciſe ſumpte. ¶ Ad 3^m^ contra eādē ꝯnē dico: ꝙ male capit opinionē ꝯ quā arguit: cū enī dicit ſcūs Tho. ꝙ verū ꝛ bonū diſtinguunt̄ p intellectū ꝛc. non intelligit ꝙ intellectus creatus det rei ꝙ ſit bona vel vera. Et ad iſtam mentē arguit iſte cōtra eum in primis tribus pbationibus q̄ bn̄ probant ꝙ res nō habet ab itellectu ꝙ ſit bona: ꝛ hoc vtiq̨ verū eſt nec ſanctus Tho. oppoſituȝ dicit: ſed ſolū vult ꝙ in rōne boni ꝛ in rōne veri importatur reſpectus rōnis: nō quidē tāq̨ aliquid intraneuȝ bono: aut aliqđ requiſitū ad hoc ꝙ res ſit bona: tunc. n. argumenta bene cōcludunt ſed tanq̨ aliquid requiſitū ad itelligēdū rē vt bona eſt: multa enī nomia ſūt hꝫ ꝙ. ſ. in ſuo cōceptu dicunt aliqđ ens rōnis puta negationem vel reſpectū rōnis. Cuius rō eſt: qꝛ illā negationē vel relationē dicūt nō in recto: nec vt qđ intraneuȝ rei quā principaliter ſignt: ſed ſignt principalr̄ ꝛ in recto aliquid extra aīam: que fundat talia entia rōnis inquātū hꝫ: talia aūt fundata ſigt̄ in obliquo: ꝛ vt quid ꝯſis ad pncipale ſignificatū ac requiſitū ad intelligendum rem vt talis eſt. Cū aūt dicit in q̄rta pbatione ꝙ verū eſt manifeſtatiuū intellect⁹ verū eſt ꝛ cōcedo cū ſācto Tho. de veritate.q.i.ar.4°. ꝙ veritas rei pcedit actuȝ itellectus humani: qꝛ non dr̄ vera principaliter per reſpectū ad intellectū creatū: ſed tamē actus intellectus increati ꝛ ei⁹ verbū neceſſario pcedit veritatem rei. Ex hoc enī dr̄ vera creatura qꝛ implet vł equat̄ diuine cōceptioni ſm modū ſibi preſcipū: ſed loquendo de intellectu creato: cognitio intellectus non eſt cā veritatis rei: ſed eſt talis ordo ꝙ veritas p̄ eſt in intellectu diuino. 2° in reb⁹ ab eo exēplatis. 3° in intellectu qui cōcordat rei habendo ſimilitudinē eius. 4°. ſequit̄ cognitio que eſt effectus veritatis. ſ. illi⁹ cōcordie inter intellectū informatū ſpē rei ꝛ ipſam rē: vt pȝ de veritate.q.i.arti.p. ¶ Ad pmū eorū q̄ ſecūdo loco ꝯ tertiā ꝯnē idu cta ſūt dr̄: ꝙ obiectū voluntatis nō hꝫ nomē impoſitū niſi ꝙ ſigt̄ ens in ordine ad voluntatē: vnde nō eſt ſimile de colore reſpectu viſus: ꝛ de bono reſpectu volūtatis: ſed ita ſe habet bonū reſpectu volūtatis: ſicut viſibile reſpectu viſus: obiectum enim viſus habet propriū qđ quid eſt: preter illā rōnem que cōpetit ei in ſecundo mō pſeitatis ex relatione ad viſuȝ: ꝛ hoc eſt color: ſed nō ſic obiectū volūtatis aut appetit⁹: ꝛ ideo negat̄ ꝙ iſta ſit in ſecūdo mō p ſe: bonū ē appetibile: qn potī⁹ eſt in p̄. bonū enī nō dicit qđ qđ eſt ei⁹ qđ ē obiectū volūtatis: ſed dicit rōnē q̄ ꝯſequit̄ tale obiectū ex reſpectu ad voluntatē vel appetitū ſicut viſibile ſe hꝫ ad obiectū viſus. ¶ Ad 2^m^ ſilr̄ dico: ꝙ bonū non dicit qdditatē obiecti volūtatis in ſe: ſed in ordine ad actuȝ volūtatis: ſicut viſibile reſpectu obiecti viſus: vn̄ iſtud argumētū ſoluit̄ oīo vt precedēs: ſupponit. n. ꝙ bonū ſe habeat ad appetitū: vt color r̄ſpectu viſus. ¶ Ad 3^m^ dr̄ ꝙ appetibile nō reſoluit̄ in bonū vt in cām talē: q̄le ē ſubiectū reſpectu paſſiōis vt color reſpectu viſibilis: ſed in cām que eſt forma ꝛ quidditas: ſicut ſi dicerem quare hoc eſt homo qꝛ eſt aīal rōnale: ꝛc. talis aūt cā ꝛ effectus non ſe hn̄t vt prius nā ꝛ poſterius: ſed vt noti⁹ ꝛ minus notū. ¶ Ad 4^m^ dico: ꝙ argm̄ pcederet ſi bonū nullū abſolutū diceret ſed purū reſpectū: talia enī nō dicūt pfectionē ſimplr̄: ſed non ſic eſt in pposito: nā ſꝫ ꝙ dicit ſcūs Tho. de veritate.q.2i.arti.6°. (rō boni reſpectū iplicat nō qꝛ ipſuȝ nomē boni ſignificet ipſuȝ reſpectū ſolū: ſꝫ qꝛ ſignt̄ illud ad qđ ſeqt̄ reſpect⁹ cū ipo reſpectu.) Hec ille. ¶ Scđm enī ꝙ dicit ibidē (aliqđ nomē pōt reſpectū iportare dupliciter. Uno mō ſic ꝙ nomē iponat̄ ad ſignificandū reſpectū ſolū: ſicut hoc nomē pr̄ vel filius vel paternitas ipſa. Quedā vͦ noīa dicūtur importare reſpectū qꝛ ſignificāt rē alicui⁹ gn̄is quā comitatur reſpectus q̄uis nomē nō ſit ipoſitū ad ſignificādū reſpectū ſolū: ſicut hoc nomē ſcia eſt ipoſitū ad ſignificandū qualitatē quā ſequit̄ reſpectus: non aūt ad ſignificandū reſpectum ipſuȝ.) Hec ille. ¶ Negatur maior nec valet pbatio: iſto mō enī de⁹ dicit̄ bonus ad ſequo iuſt⁹. ꝯſtat aūt ꝙ iuſtus reſpectū iportat nō tn̄ vnius pſone ab altera diſtinctiuū: ſꝫ reſpectū debiti vel aliū reſpectū rōnis cōem trinitati. ꝛ illo modo Aug⁹ q̄nq̨ dicit talia i diuinis dici ad ſe qꝛ ſcȝ non illo mō dicunt̄ quo pr̄ vel fili⁹. ¶ Uel pt optime rīderi ſꝫ pfatam diſtinctionē in pcedenti ſolutiōe. ſ. ꝙ talia nō ſunt relatiua ſm eē ſed ſm dici. ¶ Ad 2^m^ dr̄ ꝙ rō relatiua nō mouet accipiendo relatiuū p̄ mō: ſꝫ negat̄ ſecūdo mō ſumēdo relatiuū vel rōnē relatiuam. Cetera vero que in eodem argumento tangunt̄ ſoluta ſunt in ſolutione primi hui⁹ ordinis: nā bonū nō ſic dicit obiectū voluntatis ſicut color reſpectu viſus ſꝫ ſimul implicat abſolutū motiuū voluntatis cū habitudine ad appetitū vel voluntatē: vn̄ nō dicit ſolū reſpectū appetibilitatis: ſꝫ dicit aliqđ abſolutū ſub dicto reſpectu qđ qdem abſolutū forte explicat̄ p hoc ꝙ dico pfectū: vn̄ nec appetibile dicit totū qđ eſt de rōne boni ſꝫ ptē: ꝛ iđ nec ita ſe hꝫ bonū reſpectu appetit⁹ ſicut color reſpectu viſus: nec totaliter eodē mō ſicut viſibile reſpectu viſus: qꝛ pmū dicit pure abſolutū: ſecūdū pure reſpectiuū: ſed ſic ſe hꝫ ſicut ſe haberet ad viſū hoc qđ dico color viſibilis vel aliqđ illa duo importans. ¶ Ad p^m^ illorū que 3° loco ꝯ eādē ꝯnē inducta ſunt dr̄ ꝙ minor ē falſa: nec pbatio valet. Dico eniȝ ꝙ oē ens appetibile dici aliqualiter pōt finis inq̄tū eſt termin⁹ motus appetitiui: qđ vt meli⁹ itelligat̄ dicit ſcūs Tho. pma pte q.5.ar.6°. (Bonū (inqt) aliqđ eſt inq̄tū eſt appetibile ꝛ termin⁹ mot⁹ appetit⁹: cui⁹ qdē motus terminatio cōſiderari pōt ex cōſideratiōe motus nālis corpis: terminatur aūt motus corpis nālis ſimplr̄ qdē ad vltimū: ſꝫ qđ āt ad mediū p qđ itur ad vltimū ꝙ terminat motum: ꝛ dicit̄ aliquis terminus motus inq̄tū aliquā par

Fūdamētalr̄ ēt eſt de rōne intrinſeca nō autē formalr̄ qꝛ vt ſic appetitus eſt paſſio boni.

Reſoluit̄ appetibile i bonum velut in formā ꝛ qđ.

Rāo reſpectus rōnis ſe hēat ad bonū ꝛ verum.

Qualr̄ veritas intellectū precedit.

tē motus terminat. Illud aūt qḋ eſt vltim⁹ terminus
mot⁹ pōt accipi dupl̄r.ſ. vt res ipſa in quā tendiť vt ꝑo
te locus vel forma q̄ acquiriť ī motu: vel quies in re il/
la. Sic ergo in motu appetitus termin⁹ ꝭ3 quid vt me
diū ꝑ qḋ tendiť in aliud vocatur vtile: illḋ autē quod
appetitur vt vltimū terminās totaliter motū appetit⁹
ſicut quedā res in quā ꝑ ſe appetitus tendit vocať bo/
neſtū: q2 boneſtū dr̄ qḋ ꝑ ſe deſiderať: illud aūt qḋ ter
minat motū appetit⁹ vt quies in re deſiderata eſt dele
ctatio.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ negať minor. nō eni bonū
ꝑdicať ꝑ̄ ⁊ per ſe de fine ⁊ de his q̄ ſūt ad finē: ſ3 ꝑnci/
pal̄r de fine ⁊ de alijs ex ordine quē hn̄t ad finē: vl' ſūt
quodāmō finis mō ſupra poſito: vn̄ ſcūs Tho. vbi ſu/
pra ad 3ᵐ. dicit. (Qꝛ bonū nō diuidiť in boneſtū: vtile:
⁊ delectabile ſicut vniuoce equaliter de eis ꝑdicatū: ſ3
ſicut analogū qḋ ꝑdicať ꝭm prius ⁊ poſteri⁹: ꝑ prius. n.
ꝑdicatur de boneſto. ſecūdario de delectabili. 3° de vti/
li.) Hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ bonū nō dicitur eque ḋ
fine ꝑmo ⁊ de his que ſūt ad finē: ſicut nec quodlibet
illoꝝ eque principaliter terminat motum appetitus:
nec equaliter: ſed vnū dicitur finis ſimpliciter aliud fi
nis ꝭ3 quid. Et in hoc primus articulus terminatur ⁊c̄.

Quantum ad ſecūdū articulum ſit prima con/
cluſio ꝙ potētie aīe nō ſunt ipſa eēn
tia anime. Iſtā ꝯnem ꝓbat ſcūs Tho. ꝑma ꝑte. q. 77.
articu. i. vbi ſic dicit. (Impoſſibile eſt dicere ꝙ eſſen
tia anime ſit ei⁹ potētie. l3 quidā hoc poſuerit. Et hoc
q̄dem dupliciter oñdiť quo ad preſens. Primo q2 cu3
potentia ⁊ actus diuidant ens ⁊ quodlib3 genus entis:
op3 ꝙ ad idem genus referatur potētia ⁊ actus: ⁊ iō ſi
actus non eſt in genere ſubſtantie: nec potētia: opatio
aūt anime non eſt in genere ſubſtantie: ſed in ſolo deo
cuius operatio eſt eius ſubſtantia: vn̄ potentia dei que
eſt principiū operationis: eſt ipſa dei eſſentia: qḋ nō p̄t
eſſe verū in anima nec in aliqua creatura). Ecce ꝑmā
rōnē eius ibidē. ¶ Sed cōtra iſtā rōnem inſtatur per
Scotus. 2. diſ. 16. q. i. multos dicentes eam nō procedere. dicit eni Scotus
in 2° ſen. ꝙ maior eſt diſtinguenda: potētia eni ⁊ actus
multipliciter accipiuntur. Nam accipiendo potentiā
pro potentia actiua vel paſſiua ꝓut potētia diciť ꝑnci/
piū tranſmutandi aliud vel tranſmutandi ab alio: non
op3 ꝙ talis potentia ⁊ ſuus actus reducanť ad idē ge/
nus: nec ſic accipiendo potētiam: potentia ⁊ actus diui
dunt oē genus entis. Alio modo accipiť potentia ꝓ po
tentia obiectiua: vt illud dicatur eſſe in potētia: quod
eſt obiectū potentie productiue: ⁊ illud dicatur eſſe in
actu quod in eē eſt poſitū: actus aūt ⁊ potentia iſto mō
accepta diuidūt omne genus entis: imo talis potentia
eſt idē numero cum ſuo actu: idem eni numero eſt al/
bum in potentia ⁊ poſt albū in actu: ⁊ ideo ſi argumē/
tum illud valeat probabit ꝙ quot ſunt actus intelligē
di aut volendi in aīa tot ſunt in ea potētie realiter di/
ſtincte. ¶ 2° poteſt inſtari contra illā rōnē: q2 ſubſtan/
tia eſt in potētia ad quātitatē. imo ſubſtantia nude cō
ſiderata ſe h3 ad accidentia vt potentia ad actum: ⁊ tn̄
non ſunt eiuſdē generis. ¶ 3° q2 ſuperficies eſt poten/
tia reſpectu colorū: q̄ tamē non eſt eiuſdē generis cu3
colore: cu3 vnū pertineat ad genus quātitatis puta ſu/
perficies: ⁊ aliud ad genus qualitatis puta color. ¶ 4°
q2 in ꝓpoſito poſito ꝙ potentie aīe ſint accidentia aīe:
op3 ꝙ aīa ſe habeat reſpectu illarū vt poᵃ ad actū: ſicut
oē ſubiectū reſpectu ſui accidētis: queriť ergo ḋ illa po
tentia qua anima eſt in potentia reſpectu talium acci
dentium: an ſit ipſa eſſentia anime: ⁊ tunc habemus ꝙ
nō oportet ſemper actum ⁊ potentiam reduci ad ide3
genus: cū eſſentia anime ſit ſubſtantia: ⁊ illa potentia
ſit acciñs: ſi illa potētia ſit accidens ꝓcediť in infinitū.
q2 iterū eſſentia anime erit in potentia ad talē potētiā:
⁊ queriť vt prius. ¶ Ad ꝑmū dr̄ ꝙ diſtinctio de poten
tia obiectiua ⁊c̄. nō valet: ſed ē pura fictio: nō eni Ar. Potētia obiectiua pura fictio eſt. T. cō. 2. ⁊. 5. ⁊ ij de.
qui totiens dicit oē genus entis diuidi per potētiā ⁊ ac
tum fecit vnq̄ implicite vel explicite de tali potentia
obiectiua mentionē. Nono eni metaphiſice cū propo/
ſuit actū ⁊ potētiā eſſe differētias entis: ſtatim diuidit
potentiā per paſſiuā ⁊ actiuam: ⁊ agit de vtraq3: ⁊ actu3
etiā diuidit in primū ⁊ 2ᵐ: ⁊ de omnibus illis tractat ī
toto. 9°. Omne ſiquidem ens vel eſt actus purus vt de/
us: vel potentia pura vt materia prima: vel cōpoſitu3
ex actu ⁊ potentia: actu quidem qui eſt forma: ⁊ poten/
tia que eſt materia: vt res ſenſibiles: vel ex eſſe ⁊ eſſen/
tia: quorū vnū ſe habet quodāmodo vt materia: aliud
quaſi forma: vt ſubſtantie ſepate: ⁊ ſicut eſſe eſt actus
eſſentie: ita operatio eſt actus potentie actiue. In oib⁹
aūt iſtis cōbinationibus ſemꝑ actus ⁊ potētia ad ide3
genus reducunť: preſertim potētia actiua ⁊ paſſiua: de
qua in 9°. facit Ar. mentionē ꝭm mentē phi ⁊ ſui cō/
mentatoris. Si eni de alia potentia voluiſſet illā ꝓpo
ſitionem intelligere: vtiq3 debuit ipſe vel cōmentator
mentionē facere: qḋ tn̄ non fecit. ¶ Qꝛ ēt arguēs dicit
Actū eē idē numero cum potētia falſū eſt p2io ḋ aīa T. cō. 6. aliquē actū eē idē nūero cū ſua potētia repugnat Ari.
ꝑ̄ de aīa. ꝑte 6ᵃ. vbi dicit: ꝙ potentia ⁊ endelechia non
parū diſtant: vbi cōmētator cōmēto 6° dicit. (Poten/
tia ⁊ act⁹ ſunt dr̄ie qua ꝯtingunt oib⁹ ꝑdicamētis: ⁊ ſūt
valde oppoſite.) Hec ille. Ex quo p3 ꝙ actus ⁊ potētia
que diuidunt oē ꝑdicamentū nō ſūt idē numero: ſic ꝙ
illa potētia nūq3 ſit actus: cū cōmētator dicat talia eē
dr̄ias valde oppoſitas. Nono ēt metaphiſice: cōmēto
2°. dicit cōmētator ꝙ hoc nomē potentia nō dr̄: niſi ḋ
potentia actiua: vel paſſiua: vel de potētia trāſſūptiue
dicta q̄lis ē in mathematicis: vel potētia ꝭm ſimilitu
dinē ꝭm quā falſum quod non neceſſario eſt falſu3 dr̄
poſſibile: vel id qḋ non eſt verū ſed pōt eſſe verum. Et
idē ponit 5° metaphiſice cōmēto. 17°. P3 ḡ ꝙ inſtātia
illa nulla ē. nā oīs potētia ꝓprie dicta ē actiua vel paſ
ſiua ſiue ꝓductiua vel receptiua. ¶ Ad ſcḋam inſtan/
tiā dr̄: ꝙ mā prima eſt in potentia reſpectu forme ſub
ſtantialis de per ſe: ſubſtantia vō cōpoſita ex materia
⁊ forma eſt ſubiectū quātitatis ⁊ in potentia ad quāti/
tatem non per ſe: ſic ꝙ ſit ꝭm ſe totū vel ꝭm partē ſc3
materiā ordinata ad actū qui eſt accidēs ⁊ iō non op3
Hoc ꝓpoſitio act⁹ ⁊ poᵃ ſunt eiuſdem gn̄is quō intelligitur. ꝙ talis potentia ſit eiuſdē generis cū tali actu: mō illa
ꝓpoſitio act⁹ ⁊ potētia ad idē genus reducunť: intelli/
gitur de potētia q̄ ꝓprie ⁊ de ꝑ ſe ordinať ad illū actū:
ſicut potentia calefactiua ad calefaciendū: ⁊ potentia
intellectiua ad intelligendū. ¶ Poteſt ēt dici ꝭm ali/
quos ꝙ in ſubſtantia eſt alia potentia ad qualitate3: ⁊
alia ad quantitatē: ⁊ ſic de alijs ꝑdicamētis: ⁊ tales po
tentie reſpectu accidentiū nō ſunt ipſa ſubſtantia ꝓputa
mā prima vel cōpoſitū ſed accidens illius: vn̄ cōmen/
tator 5°. phyſicorū cōmēto 9°. (Potētia (inq̄t) ad vnū
quodq3 ꝑdicamētū eſt in illo genere ꝑdicamēti qḋ eſt
actu: ⁊ ſil̄r via de potētia ad actū) ⁊c̄. vbi patet ꝙ loq̄ť
de potētia ſuſceptiua motus que ē via ad rē ꝑdicamē
ti: vn̄ ibidē ſic ait. (Potētia ad ſubam eſt quodāmō in
ꝑdicamēto ſube: ⁊ ſil̄r via ad generationē ſube: ſimili/
ter potentia ad quātū ⁊ alia ꝑdicamēta: ideo viſum eſt
illud eſſe qḋ eſt inter potentiā ⁊ actū in illo genere ſit
ſub illo genere: qm̄ eſſe mediū inter potentiā ⁊ actum
que ſunt in illo genere neceſſe eſt de genere actus q̄ eſt
cōplementū: ſed differunt ꝭ3 magis ⁊ min⁹.) Hec cō/

mētatoꝛ. ¶ Et ſi vlteriꝰ dicatur: tales potētie ſunt acci
dētia ſube: igiť ſuba eſt in potētia ad illa: ergo ē eiuſdē
generis cū illis ⁊c. ¶ Dicať ꝙ ſuba cōpoſita eſt de ꝑ ſe
in potentia ad actū qui eſt eſſe: ſed conſecutiue ad hꝰ
accidētia: ſufficit ğ ꝙ illa potētia ſit eiuſdē generis cuʒ
actu: quē p̄mo ⁊ de ꝑ ſe reſpicit: lʒ nō ſit vniꝰ generis cū
actu quē cōſecutiue ⁊ ꝑ accñs reſpicit. ¶ Ad tertiam
dř: ꝙ ſupficies nō eſt potētia ꝓpria ⁊ per ſe reſpectu co
loꝛis: ſed diaphonū in ſupficie: vel aliqd hꝰ: talis autē
potentia reſpectu coloꝛis actualis eſt in gñe qualitatis.
¶ Et ſi querať de tali potētia cū ſit accñs ⁊ actus ſube
per quā potētiā ſuba eſt in potētia ad hꝰ accñs. ¶ Di
co ꝙ hꝰ accñs nō habet potentiā ꝓpriā ſibi: ſed illa ea
dem potētia q̄ oꝛdinať de ꝑ ſe p̄mo ad eſſe ſubale oꝛdi
nať ad hꝰ inchoationes ꝑ accñs ⁊ ſecūdario. ¶ Ad q̄r
tam dř ꝙ aīa ſe habet ad ſuū eſſe quaſi potentia rece/
ptiua: nō dico paſſiua ad ſuū actū: ⁊ hoc ꝺ ꝑ ſe p̄mo: ad
hꝰ aūt potētias ſe hʒ vt potentia ad actū ſcꝺariū ⁊ quē
per accñs reſpicit: ⁊ iō lʒ eēntia aīe ⁊ ſuū eſſe ad idē ge
nus reducanť: nō tñ opʒ ꝙ eius eſſentia ⁊ ſue ꝓprie paſ
ſiones ad idē genus reducanť. Illa ergo maioꝛ p̄ncipa
lis rōnis ſic intellecta: oīs potentia p̄ ⁊ per ſe reſpiciens
aliquē actū reduciť ad idē genus cū tali actu: nullā hʒ
inſtantiā. Et tunc ſubſumať: ſed potētie aīe primo ⁊ ꝑ
ſe reſpiciunt actū de genere q̄litatis: igitur ⁊c. Et ſic pʒ
prima ratio principalis in ſuo roboꝛe perſeuerās. ¶ 2ª
ratio principalis ad eandem ꝯ̄nem eſt hec quaʒ ponit
vbi ſupra. (Anima (inquit) ẜm eſſentiā ſuā eſt actus:
ſi ergo ipſa eēntia aīe eēt imediatū operationis princi/
piū: ſemꝑ hñs aīam actu haberet opationē vite: ſicut
ſemꝑ hñs aīam eſt actu viuū: nō enī inq̄ʒtū eſt foꝛma
eſt actus oꝛdinatꝰ ad vlterioꝛē actū: ſed eſt vltimꝰ ter/
minꝰ gñationis: vñ ꝙ ſit in potētia ad hūc aut ad aliuʒ
actū: hoc nō cōpetit ei ẜʒ eſſentiā ſuā inq̄ʒtū eſt foꝛma:
ſed ẜm ſuā potentiā: ⁊ ſic aīa ẜm ꝙ ſubeſt ſue potētie
dř actꝰ primus oꝛdinatꝰ ad 2m actū. Inueniť aūt hñs
aīam non ſemꝑ eſſe in actu operū vite: ⁊ in diffōne aīe
dř ꝙ eſt actus coꝛpis potentia vitam habentis: que tñ
potentia nō abijcit aīam. Relinquiť ğ ꝙ eſſentia aīe
nō eſt eius potētia: nihil enī eſt in potentia ẜm actum
inq̄ʒtū actꝰ eſt.) Hec ille. ¶ Sed ꝯ̄ hāc rōnē ſunt mul
te inſtantie. P̄ria eſt ẜm Scotū qꝛ eodē mō arguiť ꝺ
potentia quā tu ponis eſſe qualitatē diſtinctam ab aīa
ſicut tu arguis de aīa. Sicut enī tu arguis ꝙ qꝛ aīa ẜʒ
eſſentiā ſuam eſt foꝛma ⁊ actus: ⁊ iō ſi ipſa ſit imedia/
tū opationis p̄ncipiū: ſemꝑ eſſet in actu operū vite: ita
ego arguā de illa qualitate: ex quo enī illa eſt quedam
foꝛma ⁊ actus qdā: ſi ipſa ſit imediatū principiū opa/
tionis: ſemꝑ hñs illam erit in actu operū vite puta in/
telligēdi ⁊ volendi. nec tua ꝯ̄ña eſt euidentioꝛ q̄ʒ iſta.
¶ 2ª inſtātia eſt: qꝛ ſimilitudo poſita inter aīam ꝓut
eſt p̄nm viuendi ⁊ eaʒ ꝓut eſt p̄ncipiū operuʒ vite non
valet: qꝛ aīa eſt p̄ncipiū viuendi in genere cauſe foꝛma
lis: ſʒ eſt p̄nm operū vite in genere cauſe efficientis: ⁊ iō
nō ſeqť: aīa eſt imediatū p̄nm operū vite: igiť hñs aīaʒ
ſemꝑ talia operať: ſicut ex alia pte ſequiť: aīa ē imedia
tū p̄nm viuendi: igiť hñs aīaʒ ſꝑ viuit in actu: qꝛ cauſa
foꝛmalis ſemꝑ eſt ſiľ cū ſuo effectu foꝛmali: nō aūt cā
efficiēs: ꝑſertī cā efficiēs partialis q̄uo ſe habet aīa re/
ſpectu operū vite: nam p̄ter aīam requiriť ad intelligē
dū vel cognoſcendū obiectū: ⁊ ſpēs itelligibilis ⁊ oꝛga/
na vel hꝰ. ¶ 3° pōt inſtari. Nā falſū vř qn ꝑ vnū ⁊ idē
ſcʒ ꝑ eſſentiā ſuā que eſt foꝛma aīa ſit actꝰ coꝛpis: ⁊ ſit
in potētia ad actū vlterioꝛē: nā tu ponis aīam ẜm eſſen
tiā ſuā eē ſubiectū dictaꝝ qualitatū: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs in potētia
ad illas. Itē eſſentia aīe ſe hʒ ad ſuū eē ſicut potentia
ad actū. Pʒ ergo ꝙ nō eſt incōueniēs aīam ꝑ idē ex ꝑ/
te rei eſſe actū vniꝰ ⁊ in potētia reſpectu alteriꝰ. ¶ Ad
p̄mā inſtantiā dř: ꝙ nō ita pōt argui de potentia aīe ſi
ſit accñs aīe ſicut ſi eſſet eēntia aīe. Cuius ratio ē: quia
alius actus eſt eſſentia aīe ⁊ alius actꝰ hꝰ potentia quā
dico qualitatē: aīa enī eſt actus dans eſſe ſimplr: ⁊ ē vl
timus terminus gñationis hominis: ⁊ iō talis actus nō
poteſt ẜm ſe eſſe ratio ꝙ homo ſit in potentia expectā
te vlterioꝛē actū: ẜm enim cōmētatoꝛē. 9°. metaphiſi/
ce cōmēto 2°. nihil eſt in potentia ẜʒ illud quo eſt actu:
nec per foꝛmam que eſt ſimpliciter in actu: ſed potētia
illa quā dicimus qualitatē eſt actus non dans eē ſim/
pliciter ipſi aīe aut toti cōpoſito: nec eſt terminus ali/
cuius productionis ſubſtantialis aut accidentalis ꝺ ꝑ
ſe: ſed conſequiť ad ꝓductionē aīe ſicut paſſio conſeqť
ꝓductionē ꝓprij ſubiecti: ⁊ iō eſt ratio ꝙ homo ſit ī po
tentia ad opa vite: talis enī actꝰ reddit aīam potentia/
lioꝛē q̄ʒ ſit ꝑ ſuā eēntiā: lʒ enī ſit actus aīe ꝓut aſpicit
actū p̄mū: tñ in oꝛdine ad actus ſecūdos reddit eā po/
tentialē. ¶ Ad ſecūdā inſtantiā dř. ꝙ lʒ aīa ſit alio mo
do ⁊ in alio genere cauſe p̄ncipiū viuendi ⁊ p̄ncipium
operū vite: tñ hoc eſt generale vtriqʒ principio ꝙ nul/
lū eoꝝ eſt in potētia ad actū ſuū: ꝑſertim imanentē: ſi
det per idē eſſe actū ſimpliciter: ⁊ actū 2m vel ſecunda/
riū: ⁊ ẜm ſe ſit ſufficienter in actu ad exeundū in eſſe ⁊
opari oīa: ſicut eadem foꝛma ſubſtantialis dat igni eē
ſimpliciter ⁊ foꝛmam leuitatis: iō nūq̄ʒ ignis habet eē
ſimpliciter ꝑ foꝛmā ſuā qn habeat illū actū qui eſt le/
uitas imanēs: igiť ⁊ in ꝓpoſito patet manifeſtius quia
aīa non ſolū elicit opus intelligendi: imo illū actuʒ re/
ſpicit: ſi ergo ꝑ idem imediate daret eſſe per modū foꝛ
me: ⁊ intelligere per modū efficiētis: ſicut ſemper dat
viuere ſemꝑ daret intelligere. Illud auteʒ qꝺ addiť ꝙ
aīa ē efficiēs ſolū partiale reſpectu itellectꝰ vel volitio
nis: nō valet. Dico enī ꝙ actus intelligendi imediate
cauſať ab aīa ſub potētia exiſtēte: ꝙ aūt requirať obie
ctū aliud ab aīa: hoc iō eſt: qꝛ obiectū reducit aīaʒ ſub
potentia ad actū p̄mū: quo habito aīa ſub potētia exit
in actū 2m: ſed quia ſi eſſentia aīe nō haberet talē potē
tiā adiūctā: nō poſſet per obiectū exteriꝰ ampliꝰ actua/
ri: iō ſi eēntia aīe eēt imediatū opatiōis p̄nm cū in nullo
actuareť ꝑ obiecta exterioꝛa: nec idigeret aliquo paſſo
exterioꝛi: ſemꝑ eſſet ī actu operū vite vel nūq̄ʒ: ⁊ ꝑſer/
tim loquēdo de opibꝰ q̄ nāliter ⁊ nō libere fiūt. ¶ Ad
tertiā inſtantiā dř: ꝙ aīa aliter dř in potētia ad ſuas po
tentias ⁊ aliter ad actus ſecūdos vel opatiōes vite: ad
opa ſiqdē vite eſt ꝓprie in potētia paſſiua: qꝛ pōt trāſi/
ri ad illa: ⁊ eē ſub illis: ⁊ ſub priuatiōe illoꝝ: ſed ad ſuas
potētias nō ſe habet in potētia niſi receptiua: ⁊ nō paſſi
ua ꝓprie loquēdo ſic ꝙ nūq̄ʒ pōt eē ſub taliū potētia/
rū ꝑuatiōe: cū ſint eiꝰ nāles ꝓprietates. Et eodē mō dř
de eſſentia aīe reſpectu ſui eē: nō enī ꝓprie eſt in poten
tia reſpectu eius: accipiendo enī ꝓprie potentiā paſſiuā
illā eſt reſpectu oppoſitoꝛū: nō opʒ aūt hoc dicere ꝺ po
tentia receptiua: ⁊ iō eſſentia ſe habet ad ens in poten
tia receptiua que nō dicitur ꝓprie potētia paſſiua ſicut
dictū eſt de potētijs aīe. Dico igitur ꝙ nō ē incōueniēs
eandē eēntiā aīe eſſe actum reſpectu vnius ⁊ dare illi
eē ſimplr: ⁊ cū hoc ſe hře ad aliud vt potētiā receptiuā:
ſecꝰ de potētia ꝓprie paſſiua cuiuſmodi ſūt potētie aīe
que ſunt paſſiue paſſione ſpirituali tali mō ꝙ trāſmu/
tanť de actu in eiꝰ priuationē: ⁊ iō lʒ eſſentia aīe nō ſe
habeat vt potētia ad opatiōes vite: tñ ſe habet vt potē
tia ad ſuas ꝓprias paſſiones quas potentias anime

dicimus

Eſt.n. ꝺ gñe ſolutiuo potentiarum eſſentialiter lʒ inquantū eſt inherens ſue q̄duaꝝ actꝰ.

2. de anima T. cō. 6.

Qualiter ab aīa intelligere cauſetur.

Aliud ē eſſe in potētia receptiua ⁊ aliud in potētia paſ.

dicimus. ⁊ ad ſuū eſſe. Patet igitur ꝙ ille inſtātie non
impediunt predicte ſufficientiam rōnis. ❡ 3° rō prin-
cipalis ē iſta. Impoſſibile eſt ꝙ actus ſubſtātie creatu
re ſua eſſentia ſit ſua potentia operatiua: manifeſtū ē eni
ꝙ diuerſi actus diuerſorū ſunt: ſemꝑ vero actus ꝓportio
nat̄ ei: cui⁹ eſt act⁹: ſicut aūt ipſū eē eſt actualitas quedā
eſſentie: ita operari ē actualitas operatiue potētie ſeu
virtutis: ſm hoc eni vtrūqȝ eorū ē in actu: eſſentia qui
dē ſm eē: potētia vero ſm operari: vñ cū in nulla creatu
ra ſuum operari ſit ſuū eē: ſed hoc ſit ꝓpriū ſolius dei:
ſequit̄ ꝙ nulli⁹ creature operatiua potētia ſit ei⁹ eēntia:
ſed hoc ſolius dei ꝓpriū ē vt ſua eēntia ſit ſua potētia.
Hanc rōnē ponit ſctūs Tho. de ſpūalibus creaturis. q.
xi. que eſt vltima illius libri. ❡ Sed ad hanc rōnem
fit inſtātia dicendo ꝙ ſimilitudo nulla eſt quā doctor
facit: q2 alio mō eſſe eſt actualitas eēntie: ꝙ̄ operari ſit
actualitas potentie: q2 eſſe eſt actus eſſentie: ſicut for-
ma d̄r act⁹ eius: ſed operari eſt actualitas potētie: ſicut
effect⁹ efficientis vel actio eius dicit̄ actus eius: modo
maior diſtinctio eſt inter cām efficientem ⁊ eius actio
nem: ꝙ̄ inter formā ⁊ eius effectū formalē: non ergo
opꝫ ꝙ ſi iſti duo actus ſunt diſtincti: ꝙ illa quorū ſunt
effect⁹ diſtinguant̄ in creatis. ❡ Ad hanc inſtantiā d̄r
ꝙ nō impedit rōnem: q2 lȝ alio modo eſſe reſpiciat eſ-
ſentiā: ꝙ̄ operari potentiā: hoc eſt ī alio genere ꝑncipij
vel cauſe: tñ hoc eſt eis cōe: q2 in creaturis ſicut eē ſim
pliciter nō eſt actus ad quē ordinatur potentia: ita nec
operari eſt act⁹ ad quē ordinat̄ eſſentia: ſed eſſentia ad
eſſe ⁊ potētia ad operari: cū ergo creatura per ſuā eſſen
tiam nō habeat ꝙ ordinet̄ expectando ad aliū actum
ꝙ̄ eſſe q2 per illud quo eſt in actu ſimpliciter: nō eſt in
potentia expectatiua: opꝫ dare ꝑter eſſentiā que actu
eſt ſimplr: aliud quo ordinet̄ ad actū expectatū qui eſt
operari: vbi ergo eē diſtinguit̄ ab operari ſicut actus ſꝑ
preſens ab actu expectato: opꝫ dare aliud ꝑncipiū quo
ordinet̄ ad hoc: ⁊ aliud quo ordinet̄ ad illud. ❡ 4ª rō
quā etiā facit vbi ſtatim dixi talis eſt. ❡ Impoſſibile
(inquit) eſt ꝙ aīa ſit ſue potētie ꝓpter tria. Primo q2 eſ-
ſentia eſt vna: in potētia aūt opꝫ ponere multitudinē
ꝓpter diuerſitatē actuū ⁊ obiectorū: opꝫ enim potentias
ſm actū diuerſificari: cū potentia ad actum dicatur.

Tertia eſſentia nō eſt ſue potētie.

❡ 2° idē apparet ex potentiarū differentia: quaꝝ que
dam ſunt quarundam partium corporis actus vt oēs

2. de anima T. cō. 33.

potentie ſenſitiue ⁊ nutritiue partis. Quedam vero po-
tentie non ſunt actus partium corporis vt intellectus
⁊ voluntas: qđ eſſe nō poſſet ſi due potentie nō eſſent
aliud ꝙ̄ eius eſſentia: nō eni poteſt dici ꝙ vnū ⁊ idem
poſſit eſſe actus corporis ⁊ ſeparatum a corpore niſi ſm
diuerſa. ❡ 3° apparet idē ex ordine potentiarū anime
⁊ habitudine illarū ad inuicē: inenitur eni ꝙ vna aliā
mouet: ſicut ſenſus iraſcibilē ⁊ concupiſcibilē: ⁊ intelle
ctus voluntatē: qđ eſſe nō poſſet ſi omnes potētie eēnt
ipſa eſſentia aīe: q2 idem ſm idem non mouet ſeipſū
vt probat phs. Relinquitur ergo ꝙ potētie anime nō
ſunt ipſa eēntia.) hec ille. ❡ Sed cōtra hanc rōnem

Septio phi. T. cō. 2. ⁊ 8. phi. T. com. 40.

multe fiunt inſtantie. Prima quidē cōtra primū mo-
tiuum ibi tactū: diceret̄ enim ꝙ eadem potētia eſt po-
tentia cōtrariorū: tam paſſiua vt ſuperficies albi ⁊ ni-
gri: ꝙ̄ actiua ⁊ hoc ſiue rationalis que poteſt in oppo-
ſita: ſiue actiua naturalis vniuerſalis: ſiue actiua natu
ralis ꝑticularis ſm diuerſitatem recipientiū: vt calor
aliqua indurat ⁊ alia liquefacit: ⁊ eadē eſt potentia ſen
ſitiua contrariorū: nec differunt re opinatiuū ⁊ intelle
ctiuū: nec poſſe ſanari ⁊ infirmari: cuꝫ ↄ̄rietas nata ſit
fieri circa idem: diſtinctio autē potentiarum de qua lo

quitur phs dꝫ intelligi ſm rōnē nō ſm reꝫ. ❡ Uel di
ceretur etiam ꝙ actus ꝙ̄uis differant genere poſſunt

2. de anima T. cō. 31.

eſſe ab vno principio quodā ordine ſiue ſit actuū ſiue
paſſiuū: ⁊ ſicut tu dicis eēntiā aīe vnam eſſe principiū
productiuū ⁊ receptiuū multarū potentiarū aīe: lȝ quo
dam ordine: ſic dicā a ſimili ꝙ eſt principiū multarū
operationū eodem ordine. ❡ 2ª inſtantia eſt: q2 ad 2ᵐ
motiuū diceret̄ ꝙ ideo dicuntur alique potentie ſepa-
rate a corpore ⁊ alie cōiuncte: q2 aīa aliquas operatio-
nes poteſt nō coexigēdo organū corporeū: ⁊ aliqua nō
poteſt niſi per organū corporeum: non tamē ex hoc ha
betur ꝙ illud quo anima poteſt hanc operationē vel
aliam ſit accidens diſtinctum ab anima. ❡ 3ª inſtan-
tia eſt q2 diceret̄ ad 3ᵐ motiuū ibi tactū ꝙ cū actio ſit
a potentia actiua: ⁊ paſſio a potentia paſſiua: non ē ma
ius inconueniens idē eſſe principiū actionis ⁊ paſſiōis
vel idem mouere ſeipſum: ꝙ̄ idē eſſe principium potē-
tie actiue ⁊ principiū potentie paſſiue ſubiectiuū: imo
minus: q2 ſi idē non poteſt eē in actu ⁊ potentia inſtru
mentaliter: multo minus ꝑncipaliter: ſubiectū autem
eſt principiū agens ⁊ patiens: vñ ſi aīa poteſt eſſe ſubie
ctū potentie actiue ⁊ paſſiue: pari rōne poteſt per ſe age
re ⁊ pati imediate ſicut mediate: lȝ agat per vnā poten
tiā inſtrumētaliter: ⁊ patiatur per aliā imediate: tamē
agit principaliter ⁊ patitur per ſuam eēntiā. ❡ Ad pri-
mam inſtantiā d̄r: ꝙ neutra ſolutionū ibidē poſitarū
ſufficit: non quidem prima: q2 lȝ diſtinctio ſm rōnem
non ſit cauſa effectiua diſtinctionis realis actuum vel
obiectorū vel potentiarū anime: tamē diſtinctio rōnis
per modū finis vel forme poteſt eē principiū diſtinctio-
nis realis potentiaꝝ: ex quo enim potentie ſm ſuam
eēntiā ordinentur ad obiecta vt diuerſa ſm rōnem ita ꝙ
vna potētia nullo mō ordinat̄ ad obiectū ſub tali rō-
ne ſub qua alia potentia ordinat̄ ad ſuū obiectum: opꝫ
ꝙ tales potentie diſtinguant̄ genere vel ſpecie: ⁊ ꝓinter
numero: ⁊ ideo falſa eſt glo. que dat̄ ad dicta Ariſtote-
lis: imponens ſibi ꝙ aſſerit potentias tales ſola rōne
diſtingui: nec tamē oportet ꝙ oīs diuerſitas rōnis ī ob
iecto diuerſificet actum vel potentiā aīe: ſed ſolum ra
tiones ille obiectoꝝ quas potentie primo ⁊ ꝑ ſe reſpici
unt. Et ideo inſtantie facte nihil valent: nam potentia
paſſiua non reſpicit aliquod contrariorum ſub ratione
propria: ſed cōi cuilibet contrariorum: nec potentia ac
tiua rationalis: vel naturalis: vniuerſalis: vel particu-
laris que diuerſos effectus ſm diuerſitatem paſſiuoꝝ
inducit: nulla ſiquidē iſtarū reſpicit plura: ſed oīa ſub
vna cōi ratione obiecti quod primo ⁊ per ſe reſpicit: vt
pꝫ per ſingula diſcurrenti: ſola ſiquidē obiectorū diuer
ſitas potētias diuerſificat: a qua potentia recipit ſpeci
ficā diſtinctionē. ❡ 2ª ſilr reſponſio ibidē data non va
let: q2 aīa non recipit ſpeciem a ſuis potētijs ſicut potē
tie ab obiectis: ⁊ iō non opꝫ ꝙ ab eadem potentia aīe
procedant diuerſe operationes: cū proximū principiū
operationis ſpeciem recipiat ab obiecto modo ꝑdicto:
⁊ in 2ª ↄ̄ne explicabo. ❡ Ad ſcđam inſtantiam d̄r: ꝙ il
la reſponſio ibidem data non valet: q2 Ariſ. dicit intel-
lectum nullo modo eſſe materie immixtū: nec eſſe actū

3. de anima T. cx. cō. 4.

corporis: cū ergo eēntia anime ſit actus corporis ipſa
non pōt dici intellectus ad mentem phi. ❡ Ad tertiā

Ibidem. T. cō. 7.

dicitur ꝙ reſponſio ibidem data nulla eſt: nō eni eſt in
cōueniens idem eſſe principiū potentie actiue ⁊ poten
tie paſſiue: ſicut eēt incōueniens idem eē proximū prin
cipiū actionis ⁊ paſſionis: proximū enim ꝑncipiū agen
di non poteſt eē eiuſdem ſpeciei cuꝫ proximo ꝑncipio
patiendi: alias idem eſſet in potentia ad ſe. Similiter

Rō ⁊ que diuerſitas rōnis ſit ꝑncipium diſtinctionis realis potentiarum.

agens ⁊ patiens ſunt diſſimilia in principio. Illud aũt quod additur de inſtrumẽto: nihil eſt ad propoſitũ: nã potentie anime nõ ſunt ꝓprie in potentia vel in actu: ſʒ aĩa per eas: nec agunt nec patiuntur: ſed aĩa per eas: nõ ſunt enim talia inſtrumẽta que habeant aliã actioneʒ a principali agente: vel que recipiant motũ a principali agente ⁊ poſtea agãt: ſed ſunt inſtrumẽta cõiunctiſſima: imo rõ agendi vel patiẽdi: ⁊ ideo nõ ſequit̃ ꝙ aĩa principaliter ſm ſuã eſſentiã agat ⁊ patiat̃ proxime: ⁊ agat ⁊ patiat̃ inſtrumẽtaliter per potẽtias: ſed ſequit̃ ꝙ aĩa agit ⁊ patitur principal'r ſm diuerſa inſtrumẽta: arguens eni imaginatur animã prius agere principaliter per ẽẽntiã: ⁊ poſt inſtrumentaliter per potentias: q̃ imaginatio a noſtra procul repellitur rõne: quicq̃d eni aĩa agit: per potentias agit principaliter: lʒ agat per inſtrumẽta cõiunctiſſima: ⁊ ſic patet ꝙ illa rõ principalis in ſua efficacia ꝑſeuerat. ¶ S^a rõ principalis eſt iſta. Omne agẽs qd agit per ẽẽntiã eſt agens primũ. vt Auicẽna dicit. Cuius ratio eſt: q2 oẽ 2^{m} agens agit inq̃ʒtum participat aliquid: ⁊ ita agit per aliquid additũ ẽẽntie ſue: ſed anima nõ eſt agens primũ. ergo non eſt agens ꝑ eſſentiã ſuã: ſed ipſa agit per ſuam potentiã. ergo ſua potentia nõ eſt ſua ẽẽntia. Iſtam rõnem ponit primo ſen. diſ. preſenti. ¶ Sed ad hanc rõnẽ fit inſtantia. Dicit̃ eni ꝙ aliquod agens agere per ẽẽntiã contingit tripliciter. Primo modo q2 eſſentia ſua ẽ actio q̃ formaliter agit. Alio° q2 ex ẽẽntia ſua hʒ ꝙ agat: ⁊ nõ ab aliquo extrinſeco hoc conferente. Alio mõ q2 ẽẽntia ſua eſt ei ratio ⁊ proximũ principiũ agendi: modo cuʒ aliquod agẽs creatũ agat per eſſentiaʒ. ꝑmo vel 2° modo negatur: q2 oẽ agens creatũ agit diſtincta actione realiter a ſua eſſentia: ſimiliter omne creatũ agens habet a primo agente effectiue ſuam actiuitatẽ: ſed 3° modo ſumendo agere per ẽẽntiam conceditur aliquod agẽs creatuʒ agere per eſſentiã. ¶ Sed cõtra iſtam reſponſionẽ arguit̃ ſic. Nullius ẽẽntie create ſuũ eſſe eſt ſuuʒ agere per ſe. ergo nullius eſſentie create ſua eſſentia eſt ſua potẽtia actiua. ꝓbat̃ ꝯña: q2 eſſentia qua res habet eſſe ſimpliciter: non ordinatur ad vlterioreʒ actum q̃ʒ ſit ſuũ eſſe: quia tunc per idem res haberet eſſe ſimpliciter actu: ⁊ per illud idem eſſet in potẽtia ad actum vlteriorem. vbi ergo agere differt ab eſſe: oportet ꝙ aliud ſit illud per quod res habet ſimpliciter eſſe: ⁊ aliud ſit illud per quod ordinat̃ ad agere: ſed illud 2^{m} vocamꝰ potentiaʒ. igitur in oĩ agente creato potẽtia differt ab eſſentia: nec aliqd tale agit per eſſentiã 3° mõ niſi ageret per eſſentiã primo modo. ¶ 2^a ꝯ huius articuli eſt iſta. ꝙ voluntas ⁊ intellectus in anima rationali ſunt due potẽtie real'r diſtincte. Hanc ꝯneʒ probat ſanctus Tho. de veritate. q. 22. ar. x. (Voluntas (inq̃t) ⁊ intellectus ſunt diuerſe potẽtie: ⁊ ad diuerſa genera potẽtiarũ aĩe pertinẽt. Ad cuius euidentiã ſciendũ: ꝙ cum diſtinctio potẽtiaꝝ aĩe attendat̃ penes actus ⁊ obiecta: nõ quelibʒ obiectoꝝ dñia oſtendit diuerſitatẽ potẽtiarũ: ſed differentia obiectorũ inq̃ʒtũ obiecta ſunt: nõ ãt aliqua accidentalis differentia: que dico accidat obiecto inquãtũ obiectũ eſt: ſenſibili enim inq̃ʒtũ ſenſibile eſt accidit eẽ animatũ vel inanimatũ: q̃ʒuis ipſis rebꝰ que ſentiunt̃ he differentie ſint eſſentiales: ⁊ iõ penes has differẽtias nõ diuerſificant̃ potentie ſenſitiue: ſed penes viſibile: ⁊ penes audibile: ⁊ tangibile: q̃ ſunt dñe ſenſibilis inq̃ʒtũ eſt ſenſibile ſiue ꝑ eſſe ſenſibile ꝑ mediũ: ⁊ ſine medio: ⁊ qñ quidẽ differentie eſſentiales obiectorũ inquantũ obiecta ſunt: ſumuntur vt diuidẽtes per ſe aliquod ſpeciale obiectum anime. ex hoc diuerſificant̃ potentie. ſed non genera potentiarũ ſicut ſenſibile nominat nõ obiectũ aĩe ſimpliciter ſed quoddam obiectũ quod predictis differentijs diuiditur per ſe. vñ viſus: auditus: ⁊ tactꝰ ſunt diuerſe potentie ſpeciales ad idẽ genus potentiarũ aĩe pertinentes ſcʒ ad ſenſum: ſʒ qñ differentie accepte diuidũt ipſum obiectũ cõiter acceptũ: tũc ex tali differentia innoteſcũt diuerſa genera potentiaꝝ aĩe: dr̃ aũt aliquid eſſe obiectum aĩe ſm ꝙ hʒ aliquã habitudinẽ ad animã: vbi ergo inuenimus diuerſas rõnes habitudinis ad aĩam: ibi inuenimus ꝑ ſe differentiã obiecti anime demonſtrantẽ diuerſum genus potentiaꝝ anime: res aũt ad aĩam inuenitur duplicem habitudinẽ habere: vnã ſm ꝙ ipſa res ẽ in aĩa per modũ anime ⁊ nõ per modũ ſui. Aliã ſm ꝙ aĩa cõparatur ad rem in ſuo eſſe exiſtentẽ: ⁊ ſic obiectũ aĩe ẽ aliquid dupliciter. Uno modo inq̃ʒtũ natũ eſt eſſe in aĩa: non ſm eſſe propriũ: ſed ſm modũ aĩe id eſt ſpiritualiter: ⁊ hec eſt rõ cognoſcibilis inq̃ʒtum eſt cognoſcibile. Alio modo eſt aliq̃d obiectũ aĩe ſm ꝙ ad ipſum anima inclinatur ⁊ ordinatur ſm modũ ipſius rei in ſeipſa exiſtentis: ⁊ hec eſt ratio appetibilis inq̃ʒtum eſt appetibile: vñ cognoſcitiuũ ⁊ appetitiuũ in aĩa conſtituunt diuerſa genera potentiarũ aĩe: vñ cum intellectꝰ ſub cognitiuo comprehendatur ⁊ voluntas ſub appetitiuo oportet voluntatẽ ⁊ intellectum eſſe potentias genere diuerſas.) Hec ille i forma. ¶ Ex qbꝰ manifeſte patet vnde originatur diſtinctio potẽtiaꝝ: q2. ſ. ex actibus ad diuerſa obiecta terminatis tali diuerſitate que diuidat obiectũ aĩe in cõmuni. vel aliqd genus obiecti anime. Itẽ in ſcripto ſuꝑ 2° de aĩa oñdens q̃uo ſũt q̃nq; genera potẽtiaꝝ anime ſic ait. (Cũ omnis potentia dicat̃ ad actũ ꝓpriũ: potentia operatiua dicit̃ ad actũ qui eſt operatio: potẽtie aũt aĩe ſunt operatiue: talis eſt enim potẽtia forme: vñ neceſſe eſt ſm diuerſas operationes aĩe accipi diuerſitatẽ potentiarũ: operatio autẽ anime eſt operatio rei viuentis: cũ igitur vnicuiq; propria operatio ineſt ſm ꝙ habet eſſe: eo ꝙ vnũquodq; operatur inq̃ʒtũ eſt ens. ideo oportet operationes anime conſiderare ſm eſſe quod inuenitur in viuentibꝰ: hoꝝ autẽ viuentia iferiora quoꝝ actus eſt aĩa habẽt duplex eſſe: vnũ quidẽ materiale in quo cõicant cuʒ alijs rebus materialibus: aliud imateriale in quo cõmunicant cũ ſubſtantijs ſuꝑioribus aliqualiter. Eſt aũt differentia inter vtrũq; eſſe: q2 ſm eſſe materiale quod ẽ per materiam contractũ: vnaqueq; res eſt hoc ſolũ qd eſt ſicut hic lapis non eſt aliud q̃ʒ hic lapis. Scd̃m võ eſſe imateriale qd eſt amplũ ⁊ quodãmodo infinituʒ inq̃ʒtũ non eſt per materiã terminatũ: res nõ ſoluʒ eſt illud qd eſt: ſed eſt ẽt quodãmodo alia: vñ in ſubſtantijs ſuperioribus imaterialibꝰ quodãmodo ſunt oĩa: ſicut in vniuerſalibus cauſis. Hoꝝ aũt eſſe imateriale hʒ duos gradus in iſtis inferioribꝰ. Nã quoddã eſt penitꝰ imateriale. ſ. eſſe intelligibile: in intellectu eni res habent eſſe ſine materia ⁊ ſine conditionibꝰ materie indiuiduantibꝰ ⁊ etiã abſq; organo corpali. Eſſe autẽ ſenſibile eſt mediũ inter vtrũq;: nam in ſenſu res habet eſſe ſine materia: nõ tñ abſq; conditionibꝰ materie indiuiduantibꝰ: neq; abſq; organo corpali: eſt enim ſenſus particulariũ: intellectus võ vniuerſaliũ. Et q̃ʒtum ad hoc duplex eſſe oſtendit phs 3° de aĩa ꝙ anima ẽ quodãmodo omnia. Operationes igitur que cõpetunt viuenti ſm eſſe materiale ſũt operatiões que attribuunt̃ anime vegetabili: que tamẽ licet ad idẽ ordinẽtur ad qd ordinantur actiones in rebus inanimatis. ſ. ad conſequendum eſſe ⁊ conſeruandum: tamen in viuentibꝰ

hoc fit

Quõ aĩa ſe habeat ad ſuas potentias in agendo.

Inſtrũm duplex cõiunctũ ⁊ remotũ: primũ nõ hʒ actionẽ ꝓpriaʒ ſed ponꝰ eſt rõ agẽdi: ſcdʒ võ actionem propriã habere poteſt.

Qualr ab obiecto ſpecifica ⁊ gñata diſtinctio ſumitur

Res ad aĩaʒ duplíceʒ hʒt habitudinẽ.

Lec. 5.

T. cõ. 57.

hoc fit per altiorē ⁊ nobiliorē modū. corpora enim inanimata generantur ⁊ conſeruantur in eſſe a principio motiuo extrinſeco: animata vō generantur a pͥncipio intrinſeco qḋ eſt in ſemine: cōſeruanť vō a pͥncipio nutritiuo intrinſeco. hoc enī videť eſſe ꝓpriū viuentium qḋ operenť tanq̄ ex ſeipſis mota. operationes vō que attribuūtur rebus viuentibus ſm eſſe penitus imateriale pertinent ad partē anime intellectiuā: que vō attribuūtur eis ſꝫ eſſe mediū ꝑtinēt ad partē anime ſenſitiuā: ⁊ ſm hoc triplex eē: diſtinguiť cōiter triplex aīa .ſ. ſenſibilis vegetabilis ⁊ rōnabilis. Sed qꝛ oē eſſe eſt ſm aliquā formā: oportet ꝙ eſſe ſenſibile ſit ſꝫ formā ſenſibilē: ⁊ eſſe intelligibile ſm formā intelligibilē. ex vnaquaqꝫ aūt forma ſequiť aliqua inclinatio: ⁊ ex inclinatiōe opatio. ſicut ex forma naturali ignis ſequiť inclinatio ad locū ſurſum: ſm quaꝫ ignis dř leuis: ⁊ ex hac inclinatione ſequiť opatio .ſ. motus qui eſt ſurſuꝫ: ad formā igiť tam ſenſibilē q̄ intelligibilē ſeqť q̄daꝫ inclinatio q̄ dř appetitꝰ ſenſibilis vel intellectualis: ſicut inclinatio ſequēs formā nālem dř appetitus nālis ex appetitu aūt ſequiť operatio que eſt motus localis. Hec igiť eſt rō quare oportet eſſe q̄nqꝫ genera potētiarū aīe.) Hec ille. Ex quibus apparet quō potētie aīe diuerſificanť ſm operationes rei viuentis. Operatio aūt rei viuentis in iſtis materialibus cōſequitur vel eſſe penitus imateriale: vł eē penitꝰ māle: vel eſſe medio mō ſe hñs. Ad opationes aūt cōſequētes primū eſſe ordinanť potētie partis intellectiue: ad opationes cōſequētes 2m eſſe ordinanť potētie vegetatiue partis: ad operationes aūt conſequentes 3m eſſe ordinantur potentie ſenſitiue partis. Sed qꝛ quodlibet eſſe ſupradictum ſequiť duplex operatio: nā quedā operatio ſequitur imediate formā dantē eſſe: quedā vō cōſequitur inclinationem cauſatam ex forma que dat eſſe: ideo in parte intellectiua eſt duplex potentiaruꝫ genus: ⁊ ſilř in parte ſenſitiua: nā potentia que ordinatur ad operationē cōſequētē imediate formā intelligibileꝫ vel ſenſibilem: diciť apprehenſiua: potentia vō q̄ ordinať ad opationē cōſequētē formā itelligibilē vel ſenſibilem mediāte iclinatione cāta ex forma dř appetitiua: potētia vō que ordinať ad opationē ſequentē inclinationē cātam a forma nāli ꝓut dat eſſe māle dicitur ſm locū motiua: ſed qꝛ appetitiua tam partis ſenſitiue q̄ partis intellectiue noīe cōi dicitur appetitus. ideo dicunť q̄nq̄ genera potētiarū anime. Itē pͥma pte. q. 78. ar. pͦ. ſic ait (Genera potentiarū anime diſtinguunť ſm obiecta. quāto enī potētia eſt altior: tanto reſpicit vniuerſalius obiectū. Obiectū aūt operationis aīe in triplici ordine pōt cōſiderari: alicuius enī potētie obiectū eſt ſolū corpus aīe vnitū: ⁊ hoc genus potētiaꝝ aīe dř vegetatiuū: nō enī potētia vegetatiua agit: niſi in corpꝰ cui aīa vnitur. eſt aūt aliud genus potentiaꝝ aīe qḋ reſpicit vniuerſaliꝰ obiectū: ſcꝫ oē corpus ſenſibile: ⁊ non ſolū corpus aīe vnitū: eſt aūt alterū genus potentiaꝝ aīe qḋ reſpicit adhuc vniuerſaliūs obiectū .ſ. non ſolum corpus ſenſibile: ſed vlř omne ens. Ex quo patet ꝙ iſta duo ſecūda genera potētiaꝝ aīe hñt operationē nō ſoluꝫ reſpectu rei cōiuncte: ſed etiā reſpectu rei extrinſece: cuꝫ aūt oporteat operans aliquo mō cōiūgi ſuo obiecto circa qḋ opatur: neceſſario eſt rem extrinſecā que eſt obiectū opatiōis aīe ſm duplicē rōnē ad aīam cōparari. Uno mō ſm ꝙ nata eſt cōiungi aīe ⁊ in anima eſſe ꝑ ſuā ſimilitudinē: ⁊ q̄tum ad hoc ſūt duo genera potentiaꝝ anime .ſ. ſenſitiuū reſpectu obiecti minus cōis qḋ eſt corpus ſenſibile: ⁊ intellectiuū reſpectu obiecti cōmuniſſimi qḋ eſt ens vlē. Alio vō mō ſm ꝙ ipſa inclinatur aīa ⁊ tendit in rē exteriorē: ⁊ ſm hanc cōꝑationē ēt ſunt duo gña potētiaꝝ aīe. vnū quidē .ſ. appetitiuuꝫ ſm ꝙ aīa compať ad rē extrinſecā vt ad finē qui ē primū in intentione. Aliud vō motiuū ſm locū prout aīa compať ad rē exteriorē ſicut ad terminuꝫ opationis ⁊ motus. ad cōſequēdū enī aliquod deſideratū ⁊ intentū oē aīal moueť.) Hec ille. Ex quibus pꝫ vnde cōſurgit diſtinctio potētiaꝝ aīe ſm genꝰ .ſ. ſm obiecta: ⁊ ſemper hř ꝙ volūtas i aīa noſtra ē alia potētia ab intellectu: nō ſolū alia ſpecifice imo ſm genꝰ. ¶ 3a ꝯ eſt: ꝙ memoria in pte intellectiua nō eſt potētia diſtincta ab intellectu. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. de veritate. q. 10. art. 3o. dicēs. (Memoria nō pōt eſſe in mente alia potentia preter intelligentiā. qḋ ſic pꝫ. Potētie enī nō diuerſificanť ex diuerſitate obiectorū niſi diuerſitas obiectorū ſit ex his q̄ accidūt obiectis ſꝫ qꝛ ſūt taliū potētiarū obiecta: vñ calidū ⁊ frigidū q̄ colorato accidūt inq̄tū hꝰ nō diuerſificāt potētiā viſiuā: eiuſdē enim viſiue potētie eſt videre coloratū: calidum ⁊ frigiduꝫ: dulce ⁊ amaꝝ: q̄uis aūt mēs ſiue itellectꝰ aliquo mō poſſit cogitare ꝑteritū: tñ cū indifferēter ſe habeat ad cogitāda pñtia: ꝑterita: ⁊ futura: dña pñtis ⁊ ꝑteriti eſt accidentalis itelligibili inq̄tū hꝰ. vñ q̄uis i mēte poſſit eē aliq̄ mō memoria: nō tñ pōt eē vt potētia q̄dā ꝑ ſe diſtincta ab alijs: ꝑ modū quo phi de diſtinctōe potētiaꝝ loquunť: ſꝫ hoc mō ſolū pōt iueniri memoria in pte aīe ſenſitiua que fertur ad pñs inq̄tū pͥſens eſt. vñ ſi debeat ferri i ꝑteritū requiritur alia virtus altior q̄ ſenſus: nihilominus tñ ⁊ ſi memoria nō ſit potentia diſtincta ab intelligentia ꝓut intelligentia ſumiť ꝓ potentia: tñ inueniť ēt triplicitas i aīa ēt cōſiderādo ipſas potētias ſm ꝙ vna potētia que eſt intellꝰ hꝫ habitudinē ad diuerſa .ſ. ad tenendū habitualiter noticiā alicuius: ⁊ ad ꝯſiderandū illud actualiter. ſicut etiā Augꝰ diſtinguit rōnē ſuꝑiorē ab inferiori ſm habitudinē ad diuerſa.) Hec ille ex quo pꝫ ꝙ eadē potentia diciť in parte intellectiua memoria ⁊ intelligentia ſm habitudinē ad diuerſa: ſm enī ꝙ illa potētia hꝫ habitudinē ad tenēdū habitualē noticiam aut ſpeciem alicuius obiecti diciť memoria. ſm vō ꝙ hꝫ habitudinem ad actualiter conſiderandum de obiecto dicitur intellectus. Item prima parte. q. 79. arti. 7o. (Potētie (inquit) anime diſtiguuntur ſm diuerſas rationes obiectorum: eo ꝙ ratio cuiuſlibet potentie conſiſtit in ordine ad aliud ad qḋ dicitur qḋ eſt eius obiectū ſm cōem rōnē obiecti. nō diuerſificabitur potentia illa ſm diuerſitatē particularium dñarum: ſicut potentia viſiua que reſpicit ſuum obiectū: ſm rōneꝫ colorati non diuerſificať ꝑ diuerſitateꝫ albi ⁊ nigri. Intellectus aūt reſpicit ſuū obiectū ſm cōem rōnem entis eo ꝙ intellectus poſſibilis eſt quo oīa fieri. vñ ſm nullā differentiā entium diuerſificabitur differentia intellectus poſſibilis. diuerſificabitur tñ potentia intellectus agentis ⁊ intellectus poſſibilis: qꝛ reſpectu eiuſdē obiecti aliud principiū oportet eſſe potentiam actiuā que facit obiectū eſſe in actu: ⁊ aliud potentiaꝫ paſſiuā que moueť ab obiecto in actu exiſtente: ⁊ ſic potentia actiua compať ad ſuū obiectū. vt ens in actu ad ens in potentia. potentia autē paſſiua compať ad ſuuꝫ obiectū ecōuerſo. vt ens i potētia ad ens in actu. ſic nulla alia differētia potentiaꝝ in intellectu eſſe poteſt: niſi poſſibilis ⁊ agētis. vñ pꝫ ꝙ memoria nō pōt eſſe alia potētia ab intellectu poſſibili. ad rōnē enī potētie paſſiue ꝑtinet cōſeruare ſicut ⁊ recipe.) Hec ille. Idē ponit pͦ ſen. diſ. preſenti. q. 4. arti. pͥo vbi

Potentiaꝝ aīe ſufficientia ex opatiōibꝰ ſumpta.

Alia potentiarū aīe ſufficientia ex obiectis.

Quibus memoria ⁊ preſens diſtiguitur.

Tertio de aīa Tex. cō. 17. Ad idē obiectum diuerſimode itellꝰ agēs ⁊ poſſis ſe hñt ⁊ comparantur.

ſic ait.(Omnis proprietas cōſequēs eſſentiā anime ſꝫ ſuā naturā: vocatᷣ hic potentia anime: ſiue ſit ad operādum: ſiue non. cū igitᷣ natura anime ſit receptiua inq̄ꝫtum habet aliquid de poſſibilitate: eo ꝙ omne habēs eſſe ab alio eſt potentiale. vt ꝓbat Auicēna. ⁊ nō ſit impreſſa organo corporali: cū habeat operationē abſolutam a corpore. ſ. intelligere: cōſequitᷣ ipſaꝫ quedā proprietas vt impreſſa retineat. vn̄ 3º de aīa dᷣ ꝙ aīa eſt locꝰ ſpecierū nō tota: ſed intellectus. illa ergo virtus retinēdi dᷣ hic potētia memorie.) Hec ille verūtn̄ ibidē ponit iſta tria: memoriā: intelligentiā: voluntatē eſſe tres potētias. ſed hoc dicebat ſequēdo magiſtri opinionē ī illa parte. nā oppoſitum tenuit poſt in ſūma cū ex proprijs loquebatᷣ.❡ 4ª ꝯ ꝙ mens ꝓut in ea eſt imago trinitatis: nō eſt idē qđ aīa: nec qđ memoria: aut intelligentia: vel voluntas. Iſta ꝯ pꝫ. qꝛ mens iſto mō dicta noīat qđdā potētiale cōtinēs ſub ſe multas potentias ꝑticulares. qđ pꝫ ꝑ ſcm̄ doctorē de veritate. q. 10. arti. pº ad 7m: vbi ſic ait.(Sicut ps aīe ſenſitiua nō intelligitᷣ eē vna quidē potētia preter oēs particulares potētias: que ſub ipſa cōprehenduntᷣ. ſed eſt quaſi quoddā totū potētiale cōprehēdēs oēs illas potētias quaſi ꝑtes: ita etiā mens nō eſt vna quidem potētia preter memoriā intelligentiā: volūtatē: ſed eſt quoddā totū potentiale cōprehēdēs hec tria ſicut etiā videmus ꝙ ſub potētia faciendi domū cōprehēditᷣ potētia dolandi parietes lapides. ⁊ ſic de alijs.) hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ mens noſtra nō eſt eadē alicui particulari potētie anime: qđ eſt ſecūda pars ꝯnis. Prima vº pars ꝯnis. ſ. ꝙ mēs iſto mō dicta nō ſit id ipſuꝫ qđ aīa. patet ꝑ eundem ibidem ad 8m.(Mens (inquit) nō compatᷣ ad intelligentiā ⁊ volūtatē ſicut ſubiectū: ſed magis ſicut totū ad partes.) Et in pͥncipali reſponſione dicit ſic.(Mens ꝓut in ea eſt imago nominat potētiā anime ⁊ non eſſentiaꝫ. vel ſi nominat eēntiā hoc nō eſt niſi inquātū ab ea effluit talis potētia.) Et ibidē ad primū dicit ꝙ Augꝰ accipit mētē ſꝫ ꝙ ſignificat aīe eēntiā ſil' cū tali potētia. Ex q̄º pꝫ ꝙ ſꝫ eū ibidē mens dicit vnū totū potētiale reſpectu memorie: intelligētie: ⁊ volūtatis. vel dicit eſſentiā aīe cū illa generali potētia vel toto potētiali ꝑdicto. ⁊ huic cōſonat qđ dicit pº ſen. diſ. 3. q. 5. arti. pº.(Mēs (inquit) multipliciter dᷣ ſꝫm quoſdā. qn̄qꝫ eni dᷣ ipſa nā īntellectiua. ſicut Dionyſius vocat angelos diuinas mētes. qn̄qꝫ dᷣ intellectus examinans res ſꝫm ꝙ mens dicitur a metior metiris: ⁊ iuxta hoc etiā ſumitᷣ ꝙ dicitᷣ mens eſſe ſuperior pars aīe. ſ. intelligentia. qn̄qꝫ dicitᷣ pro memoria a reminiſcendo dicta. ⁊ dicūt ꝙ ita ſumitur hic. vn̄ dicūt ꝙ mens hic ſumitᷣ pro habitu memorie noticia ꝓ habitu itelligētie. amor pro habitu volūtatis. Sed qꝛ iſta opiō non ꝓcedit ſꝫm opinionē magiſtri. ⁊ nimis extorta ē. ideo dᷣ aliter ꝙ mens hic ſumitᷣ pro ipſa ſuperiori parte anime que eſt ſubiectū predicte imaginis: ⁊ noticia eſt habitꝰ memorie: ⁊ amor eſt habitus volūtatis: ⁊ ita hec aſſignatio ſumitᷣ ſꝫm eſſentiā ⁊ habitus ſubſtātiales.) Hec ille. Quicq̄d ſit ď verbis. tamē cū dicit hanc aſſignationem imaginis penes mentē amorē: ⁊ noticiā: accipit mentē pro ſuperiori ꝑte aīe. vel ꝓ eēntia ſub tali parte aīe que dicit aliud ab eſſentia aīe: lꝫ videatur dicere ꝙ mens accipitᷣ pro eſſentia anime. ⁊ amor ⁊ noticia pro habitibus eius. Sꝫ conſiderandū eſt ꝙ ipſe ſuperius dixit vocando mentem ſuperiorē partē anime. conſtat autē ꝙ ſꝫm eū potentia anime eſt ſubiectū habitus nō autē eēntia: ⁊ ſic pꝫ quid eſt mens in propoſito.❡ 5ª cōcluſio eſt ꝙ partes imaginis create diſtinguuntur ab illo in quo ſunt quelibet vel aliqua illarū. Iſtā ꝯnem intendit ſanctus Thomas pͥma ꝑte. q. 93. ar. 7. vbi ſic ait.(Ad imaginis rationē pertinet aliqualis repreſentatio ſpeciei. ſi ergo imago trinitatis diuine debet accipi in anima. opꝫ ꝙ ſꝫm illud principaliter attendatᷣ qđ maxime accedit ꝓut eſt poſſibile ad repreſentandū ſpēm diuinarum perſonarū: diſtinguūtur autē diuine ꝑſone ſꝫm aduerbia dicente ꝓceſſionē ⁊ amoris cōnectentis vtrūqꝫ. vͤbum aūt in aīa noſtra ſine actuali cognitione eſſe non pōt. vt dicit Augꝰ 14º de trinitate. ⁊ ideo primo ⁊ principaliter attenditᷣ imago trinitatis in mente ſꝫm actꝰ. ꝓut ſcꝫ ex noticia quā habemus cogitando: interiꝰ verbum formamus: ⁊ ex hoc in amorē prorūpimus: ſꝫ qꝛ principia actuū ſunt habitus ⁊ potētie. vnūquodqꝫ aūt virtualiter eſt in ſuo pͥncipio: ſecūdario ⁊ ex ꝯñti imago trinitatis pōt attēdi in aīa ſꝫm potentias: ⁊ precipue ſꝫm habitus ꝓut ſcꝫ in eis actus virtualiter exiſtunt.) Hec ille. Itē q. 79. arti. 7º ad pͥmū ſic ait.(Cuius in 3ª diſ. pͥmi ſen. dicatᷣ ꝙ memoria: itelligētia: volūtas ſūt tres vires. tn̄ hoc nō eſt ſꝫm intētionē Aug. qui expreſſe dicit 14º de trinita. ꝙ ſi accipiatᷣ memoria: intelligētia: ⁊ volūtas ſꝫm ꝙ ſemꝑ preſto ſunt aīe ſiue cogitentᷣ ſiue non cogitentur ad ſolā memoriā pertinere videntur. Intelligentiā autem nunc dico qꝛ interius cogitātes ⁊ eam voluntatem ſiue amorē ſiue' dilectionē que iſtam prolem parentēqꝫ coniungit.) Ex quo pꝫ ꝙ illa tria nō accipit Augꝰ pro tribꝰ potētijs ſed memoriam accipit pro habituali aīe retentione. intelligentiā autē pro actu intellectus. voluntatē aūt pro actu voluntatis.) Hec ille. Pꝫ igitur cum ſꝫm eum potentie aīe diſtinguantur ab aīa. ⁊ actus ⁊ habitus potentiarū diſtinguantᷣ ſimiliter ab anima ꝙ partes imaginis ſiue' dicant actus ſiue habitus ſiue potētias realiter ab anima diſtinguūtur. Itē de veritate. q. 10. arti. 3º. dicit ꝙ imago trinitatis in mēte dupliciter aſſignatᷣ. pº. ſ. q̄ꝫtum ad iſta tria mēs: noticia: amor. 2º q̄ꝫtū ad illa memoria: intelligētia: ⁊ volūtas. ⁊ oñdit ibi quō partes 2e imaginis differūt ab aīa. nā ſꝫm eū ibidē memoria dicit habitualem noticiaꝫ. intelligētia vº actualē cognitionē ex illa noticia ꝓcedētē. volūtas vº actualē motū voluntatis ex cognitiōe procedētē. Dicit etiā ibi ꝙ ꝑtes pͥme imaginis que ſcꝫ attēditᷣ ſꝫm mentē: notitiā: ⁊ amorē dicūt res diſtinctas ab aīa. naꝫ ſꝫm eū mens nominat potentiā. ſ. generalē. vt ſupra expoſitū eſt. noticia vº ⁊ amor habitꝰ in ea exiſtentes. Ex q̄bus patet ſimiliter ꝯ tota. Uerūtn̄ pº ſen. videtur oppoſitū iſtoꝝ aliqualiter reſonare. ſed talia dicebat ſuſtinēdo opinionem magiſtri.

Sed contra dictas ꝯnes arguitᷣ a multis. Contra primam arguit Scotus ſic. Ponenda eſt paucitas vbi non occurrit plura ponendi neceſſitas. ponēdū eſt etiā quod nobilitat naturaꝫ aīe vbi nō occurrit impoſſibilitas: ſed nō eſt neceſſitas ponendi aīam per aliqua accidentia ſuꝑaddita eſſe pͥncipiū ſuoꝝ actuū. vt patet ſoluendo argomēta in ꝯriuꝫ. ergo ponēdū eſt ꝙ ꝑ eſſentiā ſuā ſit principiū ſuoꝝ actuū. Qđ aūt hec ſit nobilitas in aīa patet: quia ſi eſſet imperfectionis imediate oꝑari ad actū. tūc hoc nō eēt cōcedendū deo. ergo eſt perfectionis. ſi ergo hoc ſit poſſibile anime vt patet ſoluendo argumenta in oppoſitū. hoc debet concedi eſſentie aīe quia ipſam nobilitat.❡ Item nobilitatis eſt ꝙ ordinatū ad finē imediatiꝰ attingat finē ſed ſi aīa operatur ꝑ eſſentiā: imediatium attinget finē ſuū q̄ꝫ ſi operᷣ ꝑ aliqđ aliđ accidēs ſuꝑadditū. ḡ ponere aīam per eēntiā ſuā operari nobilitat illam.❡ Itē nō eſt ꝓpria perfectio alicuiꝰ qđ nō recipitur in eo

T. com. 6.

Cōtradictionis ſolutio.

Mens multipliciter dᷣ.

Apparētis cōtradictoris ſolu.

Imago trinita. duplr ī mēte aſſignatur.

Diſ. 3. q. 5. in corpore.

Scotus ſcđo ſen. diſ. 16.

Utrū operari ꝑ eſſentiam imedia. aīam nobilitet.

tur in eo: ſed in alio in quo pōt recipi ſi nō eſſet eius: ſʒ ſi intellectus eſſet accidens additū eſſentie aīe in eo reciperet̄ viſio dei ſʒ ſepararet̄ ab eſſentia aīe: ꝛ ſic illud accidens eſſet beatū per ſe: ꝛ aīa nō niſi per accidens ſicut lignū dicit̄ albuʒ per accidens: q2 ſuperficies eſt in quo pmo recipit̄ albedo: vnde ſi intellectus eſſet accidens nō magis beatitudo eſſet perfectio aīe q̄ȝ albedo ſit ꝑfectio ligni. ¶ Item 3° aliquis actus pmus inferior aīa pōt eſſe imediatuʒ pncipiū operationis. igit̄ hoc nō repugnat aīe que eſt actus ꝑfectior: antecedēs pʒ in accidentibus. ¶ Primo q2 ſi nullū accidens ſeu nullus actus accidentalis eſſet pncipiū imediatū operandi: erit pceſſus in infinitū. ¶ Scdo hoc pʒ in ſubſtantijs inferioribus: neceſſe eſt. n. ſubam imediate generari a ſuba ſiue in generatiōe vniuoca ſiue equoca: qđ pbat̄: q2 neceſſario forma generantis eſt eque ꝑfecta vel ꝑfectior q̄ȝ forma geniti: ſed impoſſibile eſt formā accidentalē quācūqȝ eſſe ꝑfectiorē forma ſubſtantiali. ḡ forma ſubſtātialis erit imediate pn̄m generādi. Si dicas q forma accidentalis nō eſt pncipale agēs. ¶ Ergo aliqua efficientia dat̄ ſuperiori agenti. ſ. ſubſtantie. ¶ Item vbi pncipale agens nō habere pōt inſtrumentū per qđ attingat paſſum: ibi imediate attingit terminū pductū: ſed in generatiōe ſubali iſtrumētum nō pōt attingere paſſuʒ: pbat̄: q2 quicquid ſupponit̄ ab actu pmo inquātum eſt actus pmus: ſupponit̄ ab actu 2°. ſed forma accidentalis neceſſario ꝓſupponit in mā formā ſubalem. ḡ actio forme accidentalis neceſſario ꝓſupponit in materia formā ſubſtantialeʒ. igit̄ tunc nō vtit̄ eo. ſ. inſtrumento. igit̄ imediate. hec ſunt argumēta eius 2° ſen. ¶ Cōtra eandē arguit Aureolus in ſuo quolibet. q. 6 ſic. Nulla q̄litas nec aliqđ accñs eſt potētia pura ab oī actualitate denudata: ſed intellectus poſſibilis eſt hō. igit̄ intellectus poſſibilis nō eſt q̄litas nec accñs: maior manifeſta eſt: ſed minorem pbat dupliciter. ¶ Primo ſic. Si intellectus poſſibilis ſit aliq̄ entitas actualis vel in actu: quero igit̄ an intelligat ſe per eēntiā ſuā: ſic q ſua realitas ſit ſua intellectio: aut itelligat ſe recipiēdo itellectioneʒ ſui a ſeipſo: ſicut recipit a ceteris obiectis. Nō pōt dici 2m q2 tunc moueret̄ idē a ſe: ꝛ reciperet a ſe: q eſt impoſſibile. Nec pōt dari primū: q2 illud qđ per eſſentiā ſuā eſt intellectio: ipoſſibile eſt q ſit ſuſceptiuū alterius intellectionis: q2 recipiēs nō pōt eſſe de nā ſpecifica aut generis ppinqui rei recepte: ſicut pʒ q nulla figura pōt eſſe pncipiū recipiendi alias figuras: nec albedo alios colores. cū igit̄ intellectus poſſibilis ſit illud quo aīa ſuſcipit oēm intellectionē: ipoſſibile eſt q iſte intellectus ſit eēntialiter intellectio. igit̄ nullo mō intelliget ſe ſi ſit aliq̄ realitas in actu puta q̄litas: qđ eſt abſonū dicere. ¶ 2° pbat̄ eadē minor. Illud quo recipiēs ꝑ ſe pmo recipit: neceſſario eſt in ſua nā denudatū a nā ſpecifica: aut generis ppinq rei recepte: ſic q nec eſt eiuſdē ſpēi nec eiuſdē generis ppinq cū illo qđ recipit̄: ꝛ hoc pʒ ſiue receptio ſit realis ſiue intētionalis: vnde capio iſtā maximā vel ppoſitionē de receptiōe intētionali: ſic. Nulla realitas in actu pōt eſſe rō recipiēdi ſpeciē vel ſimilitudinē alicui⁹ qđ ſit eiuſdē ſpēi vel generis ppinq: imo opʒ q illa realitas ſit in illo genere vel ſpē illa potētialiter: nō in actu: nō. n. illud quo oculus recipit ſpēm coloris eſt aliqs color: ſʒ diaphoneitas: nec illud quo auris recipit ſonū eſt fractio aeris: ſʒ potī⁹ aer frangibilis: ꝛ rō huī⁹ eſt: q2 opʒ illud quo recipiēs recipit eſſe potētiale: ꝛ receptū eſſe actuale: vnū aūt idiuiduū infra eandē ſpēm nō ſe hʒ ad aliud vt potentiale: nec etiā vna ſpēs ad aliā ifra idē gen⁹: cū ſint ꝯrie: ſed ꝯſtat q aīa recipit ꝑ itellectū poſſibilē oēm entitateʒ exiſtentē in actu: receptiōe dico nō reali: ſʒ intētionali. ergo nō pōt eē in actu eiuſdē generis ppinq: aut eiuſdē ſpēi cū aliquo ente actuali. opʒ igit̄ vnū dare de duobus. ſ. q itellect⁹ poſſibilis differat gn̄e ꝛ ſpē ab omni alio: qđ eſt erroneū: vel q in ſe nō ſit alicui⁹ ſpeciei in actu: ꝛ per ꝯñs erit pure potētialis. Et ſic pʒ minor ſūpta: ſequit̄ ḡ q itellectus poſſibilis non ſit aliq̄ forma accidētalis. ¶ 2° arguit ſic ſm mentē Ariſto. Intellectus agens ſemꝑ itelligit ꝛ ꝯtinet in v̄tute oēs formas intelligibiles: ſed nulla q̄litas eſt hō: nec eſt probabile phm hoc ſenſiſſe. dicit etiā phs q itellectus agens eſt ſubſtantia actu ens: ꝛ q eſt ꝑfectio: itellectus poſſibilis: ſed hoc nō pōt dici de aliqua q̄litate aut de quocunqȝ accñte. igit̄ itellectus agens nō eſt accñs diſtinctū ab aīa nr̄a. ¶ Arguit ſic ēt Okam. Omne qđ ſm ſui mutationē eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ eſt ſubſtātia: ſʒ itellus poſſibilis ꝛ volūtas ſm ſui mutationē ſunt ſuſceptibiles ꝯtrarioꝝ. ḡ qđlibet eoꝝ eſt ſuba. maior pʒ ꝑ phm in p̄dicamētis ca°. de ſuba: minor pʒ. naʒ itellect⁹ eſt ſuſceptiu⁹ ꝯtrariaꝝ opinionū ſucceſſiue ſm ſui mutationē: ſimilr volūtas ſʒ ſui mutationē ē ſuſceptiua virtutis vitij ꝛ ꝯtrariaʒ volitionū. igit̄. ¶ Arguit ēt Adaʒ. q. 16. pmi. pmo ſic. Anima itellectiua ſiue mens ſm Augu. eo eſt imago dei quo capax eius eſt: ſed per nām ſuam eſt capax: q2 oī circūſcripto a nā aīe: adhuc ipa eſt capax dei. i. cognitiōis ꝛ fruitionis dei. ḡ oī alio circūſcripto eſt in aīa imago dei ꝛ ꝯſ̄ter potētie. ¶ 2° arguit. Fruſtra fit per plura qđ eque faciliter pōt ſaluari ꝑ pauciora: ſʒ ſine omni tali diſtinctiōe reali pniā ipſis actibus mō quo exp̄mit actor libri de ſpū ꝛ aīa facilime potuerunt ſaluari alia: ppter que alij ponunt potētias aīe diſtingui realiter ſub aīa: dicit. n. ſic. Anīa eſt ſpūs rōnalis ꝛ itellectualis bone maleqȝ volūtatis capax: atqȝ ſm ſuū officiū operis varijs nuncupat̄ nominibus. Dicit̄ nāqȝ aīa dū vegetat: ſpiritus dum ꝯtēplat̄: ſenſus dū ſentit: anim⁹ dum ſapit: mens dū itelligit: ratio dum diſcernit: dum recordat̄ memoria: duʒ vult volūtas. Iſta tamē nō differūt in ſubſtantia quēadmodū in nominib⁹: qm̄ iſta quaſi vna eſt aīa. ¶ 3° q2 omni alio circumſcripto a nā intellectuali hoc. ſ. ab ipſa aīa: ipſa nata eſt intelligere: igit̄ ipſa eſt intellect⁹: ex hoc. n. q talis nā nata eſt itelligere: ipſa dicit̄ itellectus: ſimiliter hec nā omni alio circumſcpto nata eſt velle. igit̄ hec nā eſt volūtas: q2 ex hoc ſolo q talis nā nata eſt velle: vel eſt potens velle ipſa dicit̄ voluntas: ꝛ ex hoc ſequit̄ q nec volūtas nec intellect⁹ ſunt aliđ ab eſſentia aīe nec abinuicē: q2 hoc natū itelligere eſt natū velle. ḡ intellectus eſt voluntas: ꝛ hoc nō ſolū (inquit) dicere de itellectu ꝛ volūtate: ſed in omni ſenſu in hoīe. Cui ꝯſentit actor libri de ſpū: ꝛ aīa dicens: ſenſus v̄o vnus eſt in aīa: ꝛ cū nō ſit niſi vnus: verūtamē ppter varia exercitia varie nūcupat̄. dicit̄ nāqȝ ſenſus: imaginatio: rō: intellectus: intelligētia: ꝛ hec oīa in aīa nihil aliud ſunt q̄ȝ ipſa aīa. ¶ 4° arguūt ſic alij. Eadem ſunt pncipia eſſendi ꝛ operandi: etiā imediata: loquendo de eſſe ſuꝑ quo imediate fundat̄ opari: ſicut ignis per illud quo eſt calidus imediate calefacit. ſ. calore: ſʒ nō eodē ſit ignis. nā calefacere nō eſt op⁹ ignis vt ignis eſt: ſed vt calidus eſt: vn̄ calidum calefacit nō ignis. ergo eodē quid eſt animatū ꝛ hʒ opera vite: ſed eſt aīatū imediate ꝑ aīam. ḡ ꝛ operat̄ per animā imediate opa vite. ſ. vegetare: ſentire: ꝛ intelligere. ¶ 5° q2 actus ꝛ potentia ſunt in eodē genere: ſed actus potētie

Utrū itellus ſit aliq̄ entitas i actu aut pura po°.

2° pncipale. 3° de aia. tex. cō. 20.

Utrū itellus ſit ſubſtātia.

Arguit etiaʒ Adā ꝑ ſen. q. 16. ꝫ ꝯclo.

generatiue ⁊ aliarū potentiarū partis vegetatiue vidē
tur eſſe ſubſtantie ⁊ terminari ad ſubſtantiam. ḡ dicte
potētie vere ſunt ſubſtātie. ¶ Confirmat̄. Qꝛ forma/
lis terminus ꝓductionis nō pōt eſſe ꝑfectioꝛ p̄ncipio
īmediate ꝓductiuo: ſed formalis terminꝰ actuū ptis
vegetatiue eſt dignioꝛ oī accidente. igit̄ pnm imediatū
taliū actuū nō eſt accn̄s: ſꝫ dignius accidente. ¶ 6°. qꝛ
ſi potētie aīe ſint accidētia ab aīa diſtincta: ipſa fluūt
ab eēntia aīe ſm aduerſariū: aut igit̄ aīa eſt imediatū
pnm ꝓductiuū taliū potētiarū aut nō: ſed mediāte ali/
quo accidēte eſt pnm illarū. Si 2° mō eſt proceſſus in
infinitū. ſi p̄mo mō: tūc rōne eadē pōt poni ꝙ eſſentia
aīe eſt imediate pnm ſuoꝝ actuū: ⁊ nō mediāte quocū
qꝫ ab ea diſtincto. ¶ 7°. qꝛ nā eſt pnm motꝰ ⁊ qetis eiꝰ
in quo eſt p̄mo ⁊ ꝑ ſe: ⁊ nō ꝑ accn̄s: vt dr̄ 2°. phyſico. ſꝫ
T.c.3. nā p̄ncipaliter dr̄ forma: ibidē. igit̄ aīa eſt pnm ſuoꝛuꝫ
T.c.12. actuū imediatū: qꝛ ſi mediāte aliquo accn̄te iaꝫ nō eſt
pnm per ſe: ſꝫ per aliud accn̄s. ¶ Cōtra 2am ꝯnē arguit̄
ꝯ 2am ꝯclo/ nē Scotꝰ 2° diſt. 16. ſic ſm Scotū vbi ſupra. Poſſibile (inquit) eſt vnum
oīno idiſtinctū re ⁊ rōne eſſe pnm actuū diſtinctoꝝ: nō
eni requirit̄ diſtinctio realis in pn°. reſpcū diuerſoꝛuꝫ
actuū: vt pꝫ de pn° equoco reſpectu actuū equiuocoꝝ:
nec etiā requirit̄ aliq̄ diſtinctio rōnis: qꝛ lꝫ nos poſſu/
mus ꝯſiderare pnm diuerſimode: ⁊ ipſum cōparare ad
diuerſos actus ⁊ ad diuerſa obta: tn̄ ꝑꝑ talē ꝯſideratio
nem rōnuꝫ nulla cauſalitas attribuit̄ pn°: ⁊ iō pnm: vt
effectiuū diuerſoꝝ actuū: nō exigit diuerſitatē rei nec
rōnis: vt pꝫ de ſole qui de ſe eo ꝙ illimitatꝰ eſt ad plu/
res effectꝰ pōt eſſe cā illoꝝ ſine aliq̄ diſtinctiōe rei vl'
rōnis: ⁊ ita eēntia aīe ſine aliq̄ diſtinctiōe rei vl' rōnis
pōt eē imediatū pnm intelligēdi ⁊ volēdi: nō opꝫ ḡ po
nere voluntatē ⁊ intellectuꝫ realiter inter ſe diſtingui
ꝯ eādē argu/ it Aureo. vbi ſupra. aut eſſe potētias diuerſas. ¶ Arguit ēt Aureolus vbi
ſupra ꝓbādo ꝙ mens phi ⁊ ſui cōmētatoris fuit ꝙ in
tellectus ⁊ volūtas nō differūt realiter: ſed ſm diuer/
Utꝝ ad mētē Ar. ⁊ Cōm. realiter volū tas ⁊ intelle ctus diſt. ſas denominatiōes. Nā cōmētatoꝛ 3°. de aīa cōmēto.
49°. dicit: ꝙ cū deſideratū mouet intellectū: tunc deſi
derabit intellectꝰ: ⁊ cū deſiderauerit tūc mouebit̄ hō
.ſ. v̄tute deſideratiua. ſ. intellectꝰ: ⁊ ſequit̄ ꝙ itellectus
qn̄ cōprehēdit aliqd deſiderabit ⁊ mouebit: ⁊ neēe eſt
ꝙ ipſe itellectus ſit mouēs vt eſt deſiderans: nō ſm ꝙ
Cap.3. eſt cōprehendens: nec ſm ꝙ eſt deſideriū eſt alia virtꝰ
Cap.5. ab itellectu deſideratiuo. Phus etiā 6°. ethico. ⁊ 3° vbi
loquit̄ de electione indifferenter ait ꝙ eſt appetitꝰ in/
tellectiuus: vel itellectꝰ appetitiuus. Et 3°. de aīa com/
mento. 49. dicit. Si. n. duo. ſ. appetitus ⁊ intellectꝰ mo
uebunt ſm cōmunē aliquam vtiqꝫ ſpēm mouebunt.
Unde phs ⁊ cōmētatoꝛ expſſe vident̄ dicere: ꝙ eadeꝫ
eſt virtus ſm rem que deſiderat ⁊ cōprehendit: q̄uis
differat ſm diuerſas denominatiōes. ¶ Arguit ēt ſic
Adaꝫ: vel argui pōt ex dictis eius. Omnis actus volū/
tatis eſt quedā cognitio vel intellectio. ergo oīs volun
tas eſt intellectus: tenet ꝯſequētia: qꝛ ſi voluntas eſſet
alia potētia ab intellectu ſm reꝫ: tunc poſſet volūtas
elicere actū qui non eſſet cognitio: antecedens aūt ipſe
Utꝝ actꝰ vo/ lūtatis ſit co gnitio. ꝓbat multipliciter. ¶ Primo ſic: qꝛ ſi aliq̄ volitio nō
eēt cognitio: deus poſſet deſtruere viſionē dei ꝯſeruā/
do fruitionē: ⁊ ita amaret̄ icognitū: qd̄ eſt incōueniēs:
⁊ pꝫ falſitas iſtius per Augu. 9°. de trinitate ca°. 4°. Et
magiſtruꝫ. 3. diſ. p̄mi. Mens (inquit) amare ſeipſam
nō pōt niſi etiā nouerit ſe. nam quomodo amat qd̄ ne
ſcit: Et in fine illius capituli dicit: ꝙ ſi mens nō nouit
nō amat ſe. Et alibi. Inuiſa diligere poſſumꝰ: incogni/
ta aūt nequaquā: pꝫ ꝯſequētia: qꝛ ſi eēnt abſoluta rea/
liter diſtincta deus pōt facere vnū ſine reliquo. ¶ 2°.

ꝓbat̄ idem antecedens. Qꝛ tunc volūtas eēt ceca: qꝛ
nihil cognoſceret per actū ſuū de obto. ¶ Tertio. Qꝛ
tūc poſſet aliqs eſſe beatus: ⁊ tn̄ nō videret nec cogno/
ſceret deū. ¶ Quarto. Qꝛ ipoſſibile eſt ſimpliciter in/
cognitū placere volūtati: ſed poſito ſolo actu amandi
quocūqꝫ alio circūſcripto placet obm dilectū. ¶ Qui
to. Qꝛ actus fidei poſſet eſſe ſine actu volendi: ꝯn̄s eſt
falſuꝫ: qꝛ nullus credit niſi volēs ſm Augu. ſup Joh.
omel. 97. Intrare eccleſiā pōt aliqs nolens: ſed crede/
re nō niſi volēs. ¶ Sexto. Qꝛ tūc voluntas poſſet in
oppoſitū cuiuſlibet dictaminis ſine noticia: ⁊ ita ferri
in incognitū. ¶ Septimo. Qꝛ oīs experiētia alicuius
obti eſt q̄dā cognitio eiuſdē: ſed oīs actus appetitiuus
eſt q̄dā experiētia ſui obti. i. quo aīa experit̄ tale obm:
qꝛ oīs actus vitalis eſt q̄dā experientia: aliter nō plus
video ꝙ eſſet actus vitalis aīe q̄ꝫ ſpēs ꝓuia omni actu
ſi ponat̄: vel habitus infuſus vel coloꝛ ſui obti: ſed oīs
cognitio ⁊ volitio eſt actus vitalis. ḡ. ¶ Octauo. Non
magis incōueniēs eſt oēm volitionē ponere cognitio/
nem quādā: lꝫ nō oīs cognitio ſit actus appetēdi: q̄ꝫ ꝙ
oīs aſſenſus ſit apprehenſio q̄dā: lꝫ nō oīs app̄henſio
ſit aſſenſus vel diſſenſus: ſꝫ illud nō eſt inconueniens.
igit̄ nec p̄mū. ¶ Nono. Qꝛ vna opatio eſt vltimus fi
nis hoīs: ⁊ nulla niſi cognitio ⁊ dilectio. igit̄ ⁊c. ꝓbat̄
minoꝛ: qꝛ ſi ſit cognitio que nō eſt dilectio: deus pōt il
lam ꝯſeruare ſine dilectiōe: ⁊ tunc hō poſſet eſſe beatꝰ
qui deum nō diligeret: nec pōt eſſe dilectio que nō ſit
cognitio: qꝛ tunc in patria cuꝫ beatitudine hoīs ſtaret
ꝙ deus oīno eſſet incognitus: qd̄ eſt falſum. ¶ Deci/
mo. qꝛ Augu. 12°. de trinitate dicit ꝙ amoꝛ dei eſt ſa/
pientia: ⁊ q̄ſi idem totaliter habet̄ ench. ca°. 64. Nun
quid dicturi ſumus volūtatē nr̄am qn̄ recta eſt neſci/
re quid agit: poꝛro ſi ſic ineſt ei ſua qdē ſcientia: an v̄o
audiendus eſt quiſpiā dicēs charitatē neſcire qd agat
cū nō agit perperā. Et ca°. 65°. Amoꝛ vniꝰ meminit at
qꝫ intelligit qd appetere debeat: aut qd vitare. ¶ Un
decimo. Qꝛ Gregoꝛius in omel. ſup illud Joh. Quecū
qꝫ audiui a patre meo nota feci vobis. dicit. Duꝫ audi
ta ſeruaui ⁊ amaui. iam noui: qꝛ amoꝛ ipſe noticia eſt.
Hec ſunt motiua eius ad ꝓbandū minoꝛem ſuperius
aſſumptā. ſ. ꝙ oīs volitio eſt cognitio: ⁊ ꝯn̄r oīs poten/
tia volitiua eſt cognitiua: ⁊ ſic volūtas eſt intellectus
ſm reꝫ. ¶ Scd̄o p̄ncipal'r arguit ipſe in alia q̄ōne. Si
eni itellectus ⁊ volūtas diſtinguunt̄: aut hec eſt diſtin
ctio rōnis ſolū: ⁊ hoc nō pōt dici: qꝛ talis diſtinctio cā/
ret̄ per actū: ſed actus ⁊ volūtas p̄cedūt oēm actū itel
lectus aut volūtatis. aut illa diſtinctio eſſet ex nā rei: ⁊
hoc nō: qꝛ aut illa diuerſitas eſſet ponēda ꝓpter diuer
ſitatē actuū aut ꝓpter diuerſitatē modoꝝ p̄ncipiādi:
nō ꝓpter primū: qꝛ tunc tot eſſent potentie intellecti/
ue: quot eſſent actus intelligēdi ſm ſpēm diſtincti: qd̄
nō eſt verū: nec ꝓpter ſcd̄m: qꝛ p̄ncipiare libere ⁊ ne/
ceſſario reſpectu diuerſoꝝ nō opponunt̄: vt pꝫ de bo/
nitate dei qui neceſſario vult ſe: ⁊ alia ꝯtingēter: pater
etiā neceſſario ꝓducit filiū: ⁊ ſpiritum ſanctuꝫ libere.
Similiter voluntas noſtra quoſdā actus materie na/
turaliter principiat: ⁊ quoſdā libere. ¶ Tertio princi/
paliter arguit ſic. Nā Augu. de trinitate libro. 10. dicit.
⁊ allegat magiſtrū in p̄ſenti diſtinctiōe. Hec tria. ſ. me
moria: intelligētia: volūtas nō ſunt tres vite: ſꝫ vna vi
ta: nec tres mētes: ſꝫ vna mens: vna eſſentia: memoria
v̄o dicit̄ ad aliquid: vita vero dicit̄ ad ſeipſaꝫ ⁊ mens:
⁊ eſſentia. ¶ Quarto arguit. Nam deus hꝫ potentiaꝫ
gubernatiuā: reparatiuā: predeſtinatiuā: que nullo mō
diſtinguunt̄ in eo: ſed eadē oīno dei eſſentiā vel volun

tas varie nominaꝛ̄ a varijs eius effectibus ſm magi/ ſtrū ſepe libro p̄mo. Sed ſimiliter per oia dici pōt de intellectu ꝛ voluntate: ꝛ alijs potentijs reſpectu anie. igiꝛ̄ nō apparet quare ponenda ſit talis diſtinctio rea lis: hec ſunt argumenta Ade. ¶ Quinto arguiꝛ̄ ſic ab alijs. Omnis virtus ſeparata ab organo corporali eſt actu ꝛ per ſuā eſſentiam intellectus: qꝛ talis ſeparatio eſt cauſa intellectualitatis: vnde vt quidā dicunt ſi ca lor eſſet ſubſiſtens actu ꝛ aptitudine eſſet intellectus: ſed volūtas eſt hmoi. igiꝛ̄ volūtas eſt intellect⁹. ¶ Sex to. Qꝛ appetitus naturalis nō differt a natura quā ꝯſe quiꝛ̄ ſicut appetitus materie a materia: nec appetitus grauis a grauitate. ergo a ſimili nec appetitus anima/ lis a potentia ſenſitiua quā ſequiꝛ̄: nec rōnalis ab itel/ lectu ꝛc. ¶ Septimo. Si voluntas eſſet alia potentia ab intellectu ſequereꝛ̄ ꝙ eſſet iperfectior intellectu ꝛ perfectior eo: ſed ꝯn̄s eſt falſum: qꝛ tunc eſſet pfectior ſeipſa: pbaꝛ̄ ꝯſequētia: qꝛ illud eſt altero pfectius ſim pliciter qd̄ hꝫ perfectionē ſimpliciter qua aliud caret: ſed ſi intellectus ꝛ voluntas diſtinguunꝛ̄ rōne abſolu ta: qd̄libet tale hꝫ perfectionē ſimpliciter qua aliud caret: ꝛ quā melius eſt habere ꝙ̄ nō habere: qꝛ intelle/ ctus ſic eſt itellectus ꝙ nullo mō ad eius nām intrin/ ſece ptinet volūtas ꝛ ecōtra: ꝛ tn̄ qd̄libet horū iportat perfectionē ſimpliciter. ¶ Octauo. Ille potentie non differunt re abſoluta quarū obiecta nō differūt re ab/ ſoluta: ſed tm̄ rōne: ſed obm̄ intellectus eſt ens: obm̄ autē volūtatis eſt bonū: ꝯuertunꝛ̄ realiter ꝛ ſm oēs rōnem realē: nec facit ad ꝓpoſitū diuerſitas facta per intellectū que nō ſufficit ad diuerſificandum obm̄ v ſit ſufficiēs ꝛ reale diſtinctiuū duarū potentiarū realr ter diſtinctarū. ¶ Nono. Potentia que eſt per eſſen/ tiā libera: eſt per eſſentiā rōnalis: ꝛ per ꝯn̄s eſt intelle ctus: ſed voluntas eſt hmoi. igiꝛ̄: maior ꝓbaꝛ̄: qꝛ rō eſt de eſſentia libertatis: vbi eni eſt liberū ꝛ rōnale: vn̄ in q bus nō eſt cognitio ſicut in plantis aut nō intellectua cognitio ſicut in brutis non eſt libertas: lꝫ voluntario pticipent: qꝛ mouēt ſe per cognitionē: vbi etiā eſt intel lectus puta in hoie: potentie que nō obediunt rōni: qꝛ nihil participant de rōne nihil participant de liberta/ te vt vegetatiue in hoie: que aūt obediunt p̄ncipatu di ſpotico .i. ſeruili nō politico qui ſolus eſt liberorū: nō ſunt libere vt potētie ſenſitiue apphēſiue: que aūt obe diūt rōni p̄ncipatu politico vt appetitus ſenſitiui ſunt ſolū libere ſicut rōnales per participationē. Sicut ḡ potentie nullo mō libere nullo mō ſunt rōnales: ꝛ libe re participatione ſunt rōnales participatione: ſic libe/ re per eſſentiā ſunt rōnales per eſſentiā: ſicut eni ſe hꝫ minime ad minime ꝛ magis ad magi ꝛ ſimpliciter ad ſimpliciter: ſic maxime ad maxime: ꝛ ſic pꝫ maior: ſed minor pbaꝛ̄: qꝛ illud eſt ſimpliciter reſpectu cui⁹ alia diꝛ̄r talia que ſunt talia per participationē: ſicut ignis reſpectu ignitorū: ſed alie potētie ꝛ actus earū ſunt li/ beri: ꝛ nō niſi inquātū moueꝛ̄ aut imperanꝛ̄ a volun tate ſiue ab actibus elicitis a voluntate. ¶ P̄. Abſur/ dum videꝛ̄ dicere ꝙ nō ſit magis liberū velle ꝙ̄ cur/ rere: cū in curſu poſſit homo cogi nō autē in volendo currere: tamē eſt liberū pticipatione. Item quicquid nō eſt liberū per eſſentiā nō repugnat ſue eſſentie co/ gi: ſed ꝯtra nām voluntatis. igiꝛ̄ ꝛc. ꝛ ſic pꝫ tam maior ꝙ̄ minor: ſequiꝛ̄ ergo ꝯclō ꝙ volūtas eſt rōnalis ꝛ co/ gnitiua: ꝛ ꝯn̄r nō diſtinguunꝛ̄ re abſoluta. ¶ Decimo arguiꝛ̄ ſic. Quecunqꝫ forme differūt re abſoluta deus pōt illas abinuicē ſeparare: ſed deus non pōt ſeparare voluntatē ab intellectu. igiꝛ̄ nō differunt re abſoluta. maior pꝫ: qꝛ nō ꝓpter aliud non pōt facere mām̄ ſine forma: qꝛ eſſet actu pura potentia ſine actu: ꝛ vnū rela tiuum ſm eſſe nō pōt eſſe ſine alio: ſed relatiuū ſm di ci deus bene pōt facere ſine correlatiuo: qꝛ ſua eēntia ꝛ ſuū eſſe differunt re abſoluta a ſuo correlatiuo: ꝛ iō nō eſt cōtradictio ipſum habere eſſe ꝛ eſſentiā ſine cor relatiuo: ſicut ſciā ſine actuali exiſtentia ſcibilis: ꝛ ſic pꝫ maior: ſed minor ꝓbaꝛ̄: qꝛ deus nō pōt ſeparare dif finitionē a diffinito: ſed diffinitio volūtatis eſt ꝙ eſt appetitus rōnalis: vt diciꝛ̄ 3°. de aia: qꝛ volūtas in rō ne eſt: ſi autē eſſet ſine rōne tūc eſſet irrationalis: ꝛ ſic rationale eſſet irratiōale: qd̄ eſt ꝯtradictio. ¶ P̄. Vo luntas eſt potentia volendi ꝛ eius eſt poſſe velle: ſi au tem eſſet ſeparata ab intellectu nō poſſet velle: qꝛ inui ſa diligere poſſumus: incognita autē nequaqꝫ: ꝛ ſic eēt voluntas ꝛ nō voluntas .i. potens velle ꝛ nō potēs vel/ le: ꝛ ſic patet minor: ſequiꝛ̄ ergo ꝯcluſio ꝙ volūtas nō differt ab intellu re abſoluta. ¶ Undecimo. Omnis potentie que delectaꝛ̄ eſt appetitiua: ſed intellectus ꝛ omnis potentia appetitiua delectaꝛ̄. igiꝛ̄ itellectus eſt appetitus: maior ꝓbaꝛ̄: qꝛ delectatio ꝛ triſticia ſunt cir ca idem ſubiectiue: licet nō circa idē obiectiue: qꝛ de/ lectatio eſt circa preſens obiectū: triſtitia circa pſens malū: ſicut ecōtra deſideriū ꝛ timor ſunt reſpectu fu/ turi boni ꝛ mali: ſed triſtitia ꝛ timor ſunt ſubiectiue in appetitu. igiꝛ̄ deſideriū ꝛ delectatio: ꝛ ſic patet maior: ſed minor probaꝛ̄. Tum p̄mo qꝛ delectatio eſt de per ceptione boni ꝯuenientis naturaliter. Tū ſcdo: qꝛ de/ lectari eſt propriū cognoſcentiū. ergo delectatio ineſt ſm illā potentiā ſm quā ineſt cognitio. Tum tertio: qꝛ ſignū generati habitus opꝫ accipere in opere delecta/ tionē: ſed in potentia cognitiua ſunt habitus. igiꝛ̄ ꝛc. ¶ Duodecimo. Sicut ſe hꝫ appetitus ſenſitiu⁹ ad ſen ſum: ſic appetitus intellectiuus ad intellectū: ſed appe titus ſenſitiuus nō differt a ſenſu. igiꝛ̄ nec volūtas ab intellectu: minor probaꝛ̄: qꝛ quot ſunt potentie ſenſiti/ ue cognitiue: tot ſunt appetitiue: qd̄ pꝫ. Tum qꝛ in na/ turalibus diuerſificaꝛ̄ appetitus ſm diuerſitatē gene ris ꝛ ſpēi. igiꝛ̄ cum potentie ſenſitiue differant genere vel ſpecie: ſm earū diuerſitatē diuerſificanꝛ̄ appetit⁹. ſcdo: qꝛ leſo tactu ꝛ alijs ſenſib⁹ ſequitur triſtitia ſine alia ſenſatiōe. tertio: qꝛ appetitus ſenſitiuus nō differt ſubiecto a ſenſu: ſed omnes potētie ſenſitiue differunt ſubiecto. igiꝛ̄ tot ſunt appetitiue quot ſenſitiue: ꝛ ꝯn̄ter appetitus ſenſitiuus nō differt a ſenſu. ¶ Tertiodeci/ mo arguit Hybernicus. Thomas (inquit) tenet ꝙ in tellectus eſt potentia altiſſima in aīa: quero igiꝛ̄ an in telligit per potentiā altiſſimā potētiā nobiliſſimā aut potentiā priorē ſm ordinē ſicut magis apparet ex di ctis ſuis. Si potentiā nobiliſſimā: ꝯtradicit ſibipſi: qꝛ ſtatim pꝫ in reſponſione quoꝝ duorum intellectus eſt altior ſm originē: ꝛ volūtas ſm perfectionē: ꝛ ſimilis ordo eſt in actibus ꝛ habitib⁹. hec Tho. in ſcripto. Si vero per potentiā altiſſimā nō intelligit nobiliſſimā ſeu perfectiſſimā: tunc illud qd̄ ipſe accipit pro princi/ pio per ſe noto eſt falſum .ſ. ꝙ optima operatio ſit altiſ ſime potentie .ſ. intellectus: hoc enim capit in poſitiōe: qd̄ tamē falſum eſt niſi per potentiā altiſſimā intelli/ gat nobiliſſimā: qꝛ potētie nobiliſſime eſt opus nobiliſ ſimū: vt vult phus .lo. ethicoꝝ. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯnem ar/ guit Aureolus ꝓbando ꝯtra vnū ibidē dictū: ꝙ me/ moria que eſt pars imaginis dicit⁹ intellectū habitua/ liter retinentē notitiā obiecti: qd̄ etiā in 5ᵃ ꝯne expreſ/ ſius dictū eſt. Arguiꝛ̄ igiꝛ̄ p̄mo ſic. Memoria dicit p/ fectionē ſimpliciter ita vt ſit melius in vnoquoqꝫ eſſe

L. c. ſo.

L. c. 7. ca. 4. 5 3ᵃᵐ ꝯclō. arguit Aur. d. 3. q. 3. ar. 2 Uꝫ memo⁹ dicat habitualr retinētē noti nam obiecti.

memorẽ ꝙ̃ ĩmemorẽ. Unde eſt cõmunis tribus. nam pater eſt memoria: filius eſt memoria: ſũma eñi ſapiẽtia ſui memor eſſe nequaꝙ̃ negari põt: vt dicit Anſel. monol. caplõ. 48. vbi ꝓbat ꝙ eque cõmunis eſt tribꝰ memoria ſicut ſapientia ⁊ quelibet ꝑfectio ſimplr: ſed cõſtat ꝙ illud duplex pͥncipiũ. ſ. intellectus cum obto habitualiter retẽto vt actiuũ eſt: nõ ẽ ꝑfectio ſimplr: Illud nãꝙ̃ nõ eſt aliud ꝙ̃ potẽtia dictiua ⁊ generatiua: de qua ꝯſtat ꝙ nõ dicit ꝑfectiõeʒ ſimpliciter: alias filius ⁊ ſpiritus ſanctus: cũ careãt potẽtia generatiua ⁊ dictiua ⁊ illo duplici pͥncipio actiuo nõ eſſent ꝑfecti ſimpliciter. ergo illud duplex principium nõ põt poni memoria cum memoria ſit in filio. ❡ Scd̃o. Qꝛ memoria ⁊ actus eius qui eſt memorari ſunt communes tribus ꝑſonis: vt dicit Augu. 15. de trinitate. Et Anſel. vbi ſupra: vñ dicunt ꝙ ſicut pater eſt memoria ⁊ meminit ſibi: ita filiꝰ eſt memoria ⁊ meminit ſibi. Abſit eñi vt pater meminerit filio: vt dicit̃ ibidẽ: ſed cõſtat ꝙ in filio nõ eſt illud duplex pͥcipiũ: vt probatũ eſt: nec filius dicit aut ꝓducit illo. g̃ illud nõ eſt memoria nec memorari eſt dicere aut ꝓducere per illõ. ❡ Tertio. Qꝛ illud non eſt formaliter memoria quo aliquis carens nõ eſt inſipiens: nullus quidem põt carere memoria niſi inſipiens ſit: quomodo eniʒ ſapiens eſt qui nihil meminit vel ſui nõ meminit: vt dicit Augu. 15°. de trinitate: quaſi dicat ꝙ nullo modo eſt ſapiens ſine memoria: ſed carens illo duplici pͥncipio non eſt inſipiens vel minus ſapiens: vt pʒ de filio qui caret illo: g̃ tamẽ nõ eſt minus ſapiens patre: ⁊ adhuc pʒ in patre qui nõ eſt ſapiens per illud duplex principiuʒ: ſed per eſſentialẽ intellectionẽ infinitã: ĩmo ſi per illud principium eſſet aliquo modo ſapiẽs haberet aliquẽ modũ ſapiẽtie: quẽ non haberẽt alie perſone. ergo nullo mõ dõm eſt ꝙ in illis duobus ꝯſiſtat memoria. ❡ Quarto. Quia ſi illa duo ſimul ſumpta ſint memoria fecunda: aut de rõne eoꝝ eſt actiuitas: aut fecũditas: aut nullo modo: ſed ſolũ ĩtellectus ⁊ obm vel notitia obiecti habitudinalis ſunt memoria abſq̃ actiuitate. Si primo modo tunc ratio memorie nõ eſt cõmunis tribus cũ actiuitas nõ ſit cõmunis tribus: hoc autẽ eſt cõtra dicta ſanctorũ. Si vero ſecũdo modo tũc eſt expreſſa ꝯtradictio: naʒ de rõne fecunditatis eſt actiuitas: ⁊ talis intellectus ſine actiuitate: aut eſt ĩtellectꝰ paſſiuus ⁊ receptiuus: ⁊ talis nõ põt poni in deo: cũ nulla ratio imperfectionẽ importãs formaliter ſit in deo: aut ille intellectus erit ipſamet actualis intellectio tranſiens ſuper obiectũ: ⁊ ſic memoria nõ erit aliqd̃ principiuʒ: ſed intellectio actualis: relinquit̃ ergo ꝙ illud poni nõ põt. ❡ Contra 5ᵃᵐ cõcluſionẽ arguit̃ ſm eum probando ꝙ partes imaginis. ſ. notitia ⁊ amor vel intellectus ⁊ voluntas nõ dicant actũ nec habitũ nec potentiam. Arguit igit̃ pͥmo qꝛ dicit Augu. 9°. de trinitate. caplõ 4° ꝙ amor ⁊ cognitio que ſunt partes imaginis nõ inſunt menti tanquã ſubiecto: ſicut color aut figura: ſed ſubſtãtialiter ſicut ipſa mens. Et ibidẽ dicit ꝙ ſciẽtia eſt ſubſtãtia: ⁊ amor eſt ſubſtãtia: ſed conſtat ꝙ ſi accipiant̃ pro potentijs vel habitibus aut actibus nõ ſunt ſubſtãtie ſm ſe: ĩmo ſunt in ſubiecto ſicut color in corpore. g̃ notitia ⁊ amor non ſunt actus vel potentie ſm menteʒ Augu. prout ſunt partes imaginis. ❡ Scd̃o ſi illa que ſunt vna ſubſtantia ⁊ tota mentis ſubſtantia ſolũ a ſe relatiue diſtincta: nõ poſſunt poni actus aĩe cum illi ſint qualitates: ſed nec potentie preſertim ſʒ eos qui ponunt eas eſſe accidentia. ergo vt videt̃ non ſunt potentie nec habitus aut actus. ❡ Tertio ſic ibidem dicit Augu. ꝙ illa tria amor ⁊ notitia ⁊ mens aut ſunt tres partes equales quibus vnũ totuʒ complet̃: ⁊ hoc dicit eſſe impoſſibile: qꝛ cum mens ſe totaʒ nouit ipſa eius notitia eſt ipſa per totum: ⁊ cum perfecte ſe amat ipſe amor eſt ipſa per totuʒ: aut ponunt̃ hec tria vnũ totum per modũ cõmixtionis: ſicut vna potio cõmiſcet̃ ex aqua vino ⁊ melle: ſed hoc nõ põt eẽ: qꝛ illa tria nõ ſunt vnius ſubſtãtie. Quomõ aũt mens amor notitia nõ ſunt eiuſdẽ ſubſtantie nõ video dicit Augu. ⁊ concludit ꝙ ſic ſunt vnius ſubſtãtie illa tria ſicut ſi ex vno ⁊ ex eodẽ auro tres circulos ſimiles faciamus: ⁊ per ꝯñs videt̃ eſſe ſua intentio ꝙ amor mens ⁊ notitia ſunt quaſi vna ſubſtantia triplicata. ſ. triplex ſubſiſtens. cõſtat autẽ ꝙ nec actus nec potẽtia anime ſunt aliquid tale. igit̃ vt prius. ❡ Quarto. Naʒ Augu. 14. de trinitate exponens imaginem memorie intelligentie ⁊ voluntatis ꝙ quando nõ forinſecus accepit memoria qd̃ teneret: nec foris inuenit qd̃ aſpiceret intellectus ſicut corporis oculus nec iſta duo velut formã corporis ⁊ eam que inde facta eſt in acie cogitãtis voluntas foris iunxit aliã: tunc triplicẽ facit animã per ſuã pͥſentiam retenta cõſpecta dilecta. Hec ille. ❡ Ex quo pʒ ꝙ memoria intelligẽtia ⁊ volũtas put ꝯſtituunt imaginẽ ſic ſe hñt ꝙ ĩtelligẽtia eſt illud qd̃ ꝯſpicitur: ⁊ amor illud qd̃ amat̃: dicit. n. ꝙ triplicẽ facit ꝓut retenta eſt ꝯſpecta dilecta. Sequit̃.

Cõ 5ᵃᵐ ꝯclo. Aur. diſ. 3. q. 3. arti. p.

Utrũ partes imaginis dicãt actuʒ: aut habituʒ: aut potẽtiã: aut nullum horꝝ.

Ad primum cõtra primam ꝯcluſionẽ negat̃ minor: qꝛ neceſſe eſt ponere animam ⁊ ſuas potentias eſſe plures res ⁊ diſtinctas: nec reſponſiones quas arguens dat ad rõnes huiꝰ opinionis valent: vt prius patuit. Similiter dico ꝙ illa nobilitas quã vult attribuere aĩe nulli creature ſubſiſtenti põt competere vt ſuperius oſtenſum fuit. ſ. ꝙ vbi eſſe nõ eſt operari: nec eſſentia rei eſt ipſa virtus vel potẽtia rei: nec reſponſio ad illã rõnem valuit: vt ſuperius eſt deductũ. ❡ Ad ſcd̃m negat̃ minor: dico eniʒ ꝙ viſio beatifica recipit̃ ſubiectiue in ẽentia anime per potentiã: nec poſſet recipi in accidente ſeparato: aĩa eniʒ eſt pͥncipale ſubm ſuorũ actuũ: lʒ potentie animeꝰ ſint ei rõ ſubijciẽdi actibus ſecundis. Unde ſanctus Tho. pͥma 2ᵉ. q. 56. arti. pͥmo ad 3ᵐ. (Unum accidens dicit̃ eſſe in alio ſicut in ſubiecto: nõ qꝛ accidẽs per ſe poſſit ſuſtentare aliud: ſed qꝛ vnuʒ accidens inheret ſubſtãtie mediante alio accidente: vt color corpori mediante ſuperficie: vnde ſuperficies dicit̃ eſſe ſubiectũ coloris: ⁊ eodẽ modo potentie anime dicunt̃ eſſe ſubiectũ virtutis.) Hec ille. ❡ Et 3°. ſen. diſt. 33. q. 2. arti. quarto queſtiuncula pͥma. (Subſtãtia que eſt ſubm oĩum accidentiũ recipit q̄dã accidentia mediantibus alijs: ⁊ quedã cauſant̃ ex pͥncipijs ſubſtantie mediantibus alijs accidẽtibꝰ: ſicut colorẽ recipit mediãte ſupficie: ⁊ ex pͥncipijs corporis mixti cauſat̃ ſapor mediãte calido ⁊ frigido. Unde ſubiectũ alicuius accidentis põt dupliciter aſſignari: vno modo ſubſtantia que eſt primum fundamentũ accidentiũ: ⁊ ſic habitus virtutuʒ nõ ſunt in potentijs ſicut in ſubiecto: ſed magis in ipſa anima vel cõiuncto. Alio mõ dicit̃ accidens quo mediante alteꝝ ineſt ſubſtãtie eſſe ſubm illius: ſicut ſupficies coloris: ⁊ hoc modo habitus virtutũ dicunt̃ eſſe in potentijs ſicut in ſubiecto: qꝛ habitus ordinant̃ ad actus: actus autẽ egrediunt̃ ab eſſentia mediãte potẽtia.) Hec ille. ❡ Ex quibus pʒ ꝙ ſubſtantia eſt pͥmuʒ ſubiectũ accidẽtiũ: nec accidens dicit̃ ꝓprie ſubm accidentis ꝙ ſubijciat̃: ſed qꝛ eſt ratio ſubijciendi ſm cõmunẽ curſum nature quicquid ſit de miraculis in ſacramentis.

Ad inſtãtias ꝯ rõnes ꝓ pͥma ꝯclõne.

Poten. ſunt rõ ſubijciẽdi

Subm alicuius accidenſ dupliciter aſſignari põt.

cramentis. Dicit̄ ergo ad argumentū q viſio beatifica ꝓprie recipit̄ in eſſentia aie: lȝ potentia intellectiua ſit ipſi anime ratio ſubijciendi: vel q ſubſtet tali accidenti. Dicit̄ ſimiliter vlteriꝰ q viſio beatifica nō pōt recipi in accidente ſeparato: puta in intellectiua potētia. Tum qꝛ illud accidēs eſt inſeparabile ab anima. Tum qꝛ dato per impoſſibile q illud accidens qȫ eſt viſio eſſet in intellectu ſeꝑato: adhuc nec illa eſſet beatifica nec illud accidens beatū: qꝛ beatificari non pōt niſi natura viua ratiōalis: ⁊ que nata eſt ꝯſtituere ſuppoſitū: ⁊ hr̄e amicitiā cū deo: que omnia tali accidenti deficerent: nō ergo eſt ſimile de albedine reſpectu ſuperficiei ⁊ ligni: ⁊ de viſione dei reſpcū itellectus poſſibilis ⁊ aie rōnalis: cū ſupficies poſſit a ligno ſeparari ⁊ albedine pro tunc informata alba formaliter dici ⁊ denominari.

Viſio btīfica in eēntia aie ſubiectiua.

¶ Ad tertiū negat̄ ꝯſequētia: niſi antecedens intelligat̄ de actu p̄mo qui dat eē ſimpliciter: cuius cauſa ſuperius dicta eſt: qꝛ actus quo aliqd hȝ eſſe ſimpliciter nō pōt eſſe ſꝫm ſe ratio q aliquid ſit in potentia ad vlteriorē actum realiter diſtinctum ab actu p̄mo: ⁊ amiſſibilē ac deperdibilē: ⁊ ꝯñr nec talis actus pōt eſſe ratio ſeu proximū principiū talis actus ſecundi. Secus eſt de actu p̄mo qui nō dat alicui eē ſimpliciter. nec natus eſt dare: cuiuſmodi ſunt accidentia. Et ſic pȝ q p̄ma ꝓbatio antecedentis que ꝓcedit de actu p̄mo accidētali: nō valet ad ꝯſequētiā inferēdū. Ubi etiam dico q eſſe ꝓximū operationis p̄ncipiuȝ nō eſt ꝑfectio ſimpliciter: vbi tale p̄ncipiū ſoluȝ ſe hȝ vt quo agens agit: ⁊ nō vllo modo vt quod agit. Iſto mō autē ſe hȝ accidens in omni actione: forma aūt ſubſtantialis: lȝ nō ſit proximū operationis p̄ncipiū tamē ipſa ſe hȝ vt quod agit: ⁊ ideo dignius ſe habet q̄ȝ ſi eſſet ꝓximum principiū operationis. Alie autē forme ſubſtantiales: lȝ nō ſint qȫ agant: qꝛ nō ſubſiſtunt: tñ ſunt principia actionū nō ꝓxima: ſed principalia.

2ᵃ rōne p̄ncipali: ⁊ ad p̄mum inſtan. euſdē rōnis

Scd̄a ſimiliter ꝓbatio antecedētis que procedit de formis ſubſtātialibus inferioribus ad animā nō valet: ſed peccat ꝑ fallaciā ꝯſequētis a pluribus cauſis veritatis arguēdo ad vnā illarū. Arguit enī ſic. Subſtantia īmediate generat̄ a ſubſtantia. ergo ſubſtantia eſt imediatū principium generationis: vbi conſtat antecedēs hr̄e duas cauſas veritatis. Subſtantiā enī imediate generari a ſubſtantia pōt dupliciter cōtingere. ſ. qꝛ ſubſtantia in tali generatione ſe hȝ vt īmediatū principiuȝ quo: aut. ſ. qꝛ ſe hȝ vt imediatū principiū qȫ: illud autē antecedens nō conceditur in primo ſenſu: ſed in ſecundo: ⁊ qꝛ arguens infert primū ſenſum: aliter nihil dicit contra nos: ideo fallit̄ modo p̄dicto: cōcedit̄ enī ſibi in generatione ſubſtantie: puta ignis imediatū principium vt quo eſt calor: ſed imediatū principiū qȫ agit eſt ſubſtātia: puta ignis: nō enī calor ignit ſtupā: ſȝ ignis calidus. Omne. n. generās eſt compoſitū 7°. metaphyſice: ſicut ⁊ omne genitū: forma. n. nō ꝓducit cōpoſitū: ſȝ ſuppoſitum per formā: ⁊ hoc loquēdo in actionibus tranſeuntibus in mām̄ exteriorē.

Subā quō i gnōne ſbe ſe hēat ⁊ quō accidens.

¶ Ad illud qȫ arguit̄ cōtra reſponſionē ibi datā de agente inſtrumentali: dico q ꝯſequētia quā ibi facit nō valet: non. n. ſequit̄: accidēs eſt agens inſtrumentale vel inſtrumentum anie autē ſubſtantie. ergo ſubſtantia hȝ aliaȝ efficaciā vel actionem quā nō agit mediāte accidente: fallit enī ꝯſequētia: dum loquimur de inſtrumento ꝯiuncto principali agenti: ſic q illud inſtrumētū nullā actionē hȝ ꝓprie: ſed agens p̄ncipale hȝ actionē per illud: tūc enī nō opȝ q alia actio attribuat̄ p̄ncipali agēti ⁊ alia inſtrumēto: ſed opȝ q inſtrumentum ſit principiū quo. ⁊ ſubſtātia ſit principiū qȫ: ⁊ ideo improprie dicit̄ q accidens ſit agens inſtrumentale: ſed eſt inſtrumentum agētis.

¶ Ad aliud ꝯtra eandē reſponſionē: dico ad minoreȝ q eſt multiplex: ⁊ iō ꝯñtia peccat ꝑ fallaciaȝ ꝯñtis: vt prius: accidentis enī vel inſtrumētū accidentale attingeret terminum generationis pōt dupliciter intelligi. Primo q attingat per modū generātis vel agētis ſeu principij quod: ⁊ iſto mō nō ꝯcedit̄. ſecūdo mō q ꝯtingat illo modo: quo principiū quo: ꝓductiōis inſtrumētale dicit̄ attingere terminū ꝓductionis: ⁊ iſto modo in generotione ignis: calor attingit ignē genituȝ: qꝛ eſt principiū quo inſtrumentale illius generationis: ⁊ forma ignis principiū quo p̄ncipale: ⁊ ignis eſt p̄ncipium qȫ ꝓducit ⁊ generat: ꝓbatio autē qua arguens iſtam minorē ꝓbat nō aliud ꝯcludit. niſi q actio accidentis p̄ſupponit in materia formā ſubſtantialē: ad qȫ dicit̄ q ꝯceſſo hoc q. ſ. calor haberet propriā actionē in generatione ignis: nō tamē ſequit̄ q ſit dare aliqȫ ſignū vel inſtans nature in quo prius ſit ſubſtātialis forma ignis in mā: q̄ȝ calor ageret in tali paſſo: qꝛ lȝ actio caloris vt accidens eſt: vel vt eſt calor p̄ſupponit in materia eſſe formā ſubſtantialē: tamē caloris actio vt eſt inſtrumentū ſubſtantie attingit formā ſubſtantialeȝ.

Inſtrm attigere termiᵐ gnātionis dupliciter itelligi pōt.

Alia ē actio caloris vt accidēs alia vt inſtrm.

¶ Dico 2°. q calor nullam hȝ actionem: ſed ignis per calorē: ⁊ ideo imaginatio fundat̄ in falſo: ⁊ ideo dicit̄ q lȝ calor nō ſit in materia quin p̄ſupponat ibi formā ſubſtantialē: tamē nō opȝ q actio caloris in mām̄ preſupponat in materia actionē ſubſtātie: vel p̄ſupponit in materia inductionē forme ſubſtātialis: nullā enī hȝ actionē: ſed ignis agens per calorē inducit in mām̄ duplicē formā. ſ. ſubſtantialē ⁊ accidentalē: quā autē p̄us inducat nō eſt ad ꝓpoſitū niſi q dicendū videt̄ q cū prioritas nature ſit prioritas quodāmodo cauſalitatis ideo dicit̄ q in genere cauſe materialis accidentia diſponētia mām̄ prius ſunt in materia q̄ȝ forma ſubſtātialis: ſed in genere cauſe finalis ⁊ formalis eſt cōtra: vt ponit ſanctus Tho. 4°. ſen. diſt. 2. q. 2. arti. p̄.

In diūſis generibꝰ cāꝝ diſpōnes ančcedunt ⁊ ſubſequuntur formā ſubalē.

¶ Ad p̄mū qȫ eſt Aureoli negat̄ minor. Non enī intellectꝰ poſſibilis eſt potētia pura in genere entiū: ſed ſolum in genere intelligibiliū: ita q lȝ ſit aliqua entitas in actu non tamē eſt actu intelligibilis: ſed in potentia ad oīa intelligibilia recipiēda. Unde ſanctus doctor de veritate. q. 8ᵃ ſic dicit. (Nihil prohibet aliquid eſſe actu vnū ⁊ in potentia alterum: ſicut corpus diaphonuȝ eſt actu quidem corpus: ſed potentia tm̄ coloratum. Et ſimiliter eſt poſſibile aliquid eē actu ens quod in genere intelligibilium eſt potentia tm̄: ſicut enī eſt gradus actus potentie in entibus q aliquid eſt potentia tm̄: vt materia p̄ma: aliquid actu tm̄: vt deus: aliquid actu ⁊ potentia vt omnia intermedia: ſic eſt in genere intelligibiliuȝ aliquid vt actu tm̄: ſcȝ eſſentia diuina. aliqd vt potentia tm̄. ſ. intellectus poſſibilis qui hoc modo hȝ ſe in genere intelligibiliū ſicut mā prima in ordine ſenſibiliū: ſicut dicit Cōmētator 3°. de aīa: oēs aūt ſubſtantie angelice ſunt medie habentes aliquid de potētia ⁊ aliqd de actu nō ſolū in genere entiū: ſȝ etiā in ordine intelligibiliū.) Hec ille.

Quō itellus ſit pura poᵃ.

¶ Ex quo pȝ quō itellectus lȝ ſit pura potētia in genere intelligibiliuȝ: nō tñ in ordine entiū. ¶ Tunc ad primā ꝓbationē minoris negate dicit̄ q intellectus poſſibilis intelligit ſeipſuȝ intellectione: que nō eſt eēntia ipſius: ſed eſt qualitas inherēs intellectui modo ſuperius expoſito: nec tamē ſequit̄ q idē moueat̄ a ſe ſꝫm idem: nā intellectus ꝓprie nō mouet̄: ſed anima mouet̄ ⁊ mouet ſe ſȝ diuerſa: ſꝫm enī q eſt facta in actu per ſpēm intelligibilem:

Q̄ďo aīa intelligat ſeipſaʒ p itellcōē poteʒ: nec tñ moueat ſeipſaʒ ſm idē.

mouet ſe cauſando itellectionē: ſm autē ꝙ eſt ſub in/
tellectu poſſibili: iam eſt potentialis ⁊ moueri poſſibi
lis: ⁊ ſm illum mouet̄: nō eni imaginādum eſt ꝙ itel/
lectus poſſibilis poſito ꝙ nunq̄ʒ aliud a ſe itellexiſſet:
nec actus alterius obiecti ſpēm itelligibilē recepiſſet:
ſit ſufficiens principiū quo imediate aīa cauſat intel/
lectionem ſui: ⁊ illud quo imediate recipit: dico ꝙ hoc
eſt impoſſibile: qꝛ tūc aīa ſm idē ſe moueret: ⁊ ſm idē
moueret̄: ſed eſt ſic imaginandum ſicut ponit ſanctus
Tho. de veritate vbi ſupra. (Sicut (inquit) mā pma
nō pōt agere aliquā actionē niſi perficiat̄ per formā ⁊
tūc illa actio eſt magis emanatio forme q̄ʒ ipſius ma/
terie: res aūt exiſtentes actu poſſunt agere actiones ſʒ
ꝙ ſunt in actu: ita noſter itellectus poſſibilis nihil pōt
itelligere anteq̄ʒ perficiat̄ forma intelligibili in actu:
tunc eniʒ rem cuius eſt illa forma intelligit: nec pōt ſe
intelligere niſi per formā intelligibilē in ſe actu exiſtē
tem. Intellectus vō angeli: qꝛ hʒ eſſentiā ſuam: que eſt
vt actus in genere intelligibiliū ſibi pſentē: pōt intelli
gere illud qð eſt intelligibile apud ipſum. ſ. eſſentiam
ſuā nō per aliquā ſimilitudinē: ſed per ſeipſam.) Hec
ille. ¶ Patet igit̄ ꝙ nō eſt incōueniēs intellectū poſſi
bileʒ cauſare in ſeipſo aliquā intellectionē vel potius
animā intelligentē: nā intellectus in ſua eſſentia ɔſide
ratus eſt rō recipiendi intellectionē ſui vel alterius: ſʒ
vt eſt factus in actu per ſpēm intelligibilē: eſt rō cau/
ſandi dictā intellectionē: eſt eni talis ordo ꝙ aīa facta
in actu per aliquā ſpēm alicuius q̄dditatis mālis pri/
mo directe intelligit illam quidditatē puta lapidem:
deinde reflectit̄ ſuper actū ſuū. deinde ſuper ſpēm in/
telligibilē ⁊ ſuper intellectū poſſibilē tanq̄ʒ ſupra pnci
pia illius actus: ⁊ pma forma eſt ratio intelligendi oia
iſta. ſ. ſpēs lapidis. ¶ Ad 2am ꝓbationem dicte mino/
ris ſuperius negate negat̄ minor: nō enim intellectus
poſſibilis eſt ratio recipiendi oēm entitatē: nā intelle/
ctus poſſibilis non eſt in potentia naturali niſi ad for/
mas materialiū quidditatum: que virtute intellectus
agentis a fantaſmatibus abſtrahunt̄: vt dicit ſanctus

Intellus nō eſt rō recipiēdi oēʒ entitatem.

Tho. 3°. ſen. diſ. 14. q. i. arti. 3°. queſtiuncula pma. (Si/
cut (inquit) materia eſt in potentia nāli tm̄ ad illas:
que per agēs nāle ꝓduci poſſunt q̄uis aliq̄ alia ex mā
facere poſſit: ita etiā intellectus poſſibilis eſt in poten/
tia nāli tm̄ coꝝ que per lumē intellect⁹ agentis cogno
ſci pñt.) Itē 3°. ɔtra gentiles. ca°. 43. ¶ Potētia paſſi
ua ad illa ſolū eſt in potētia in que pōt ꝓpriū eius acti
uum: cū potētie paſſiue correſpōdet actiua in nā: alias
potētia paſſiua eſſet fruſtra: cū nō poſſit reduci in actū
niſi per actiuā: vnde videmus ꝙ viſus nō eſt ſuſcepti/
uus niſi coloꝝ qui illuminant̄ per lucē: intellect⁹ aūt
poſſibilis cū ſit quedā virtus quodāmodo paſſiua hʒ
ꝓpriū agens ſibi correſpondens in nā. ſ. intellectū agē
tem: qui ita ſe hʒ ad intellectū poſſibilē: ſicut ſe hʒ lux
ad viſum: nō eſt igit̄ intellectus poſſibilis in potentia
niſi ad illa intelligibilia que facta ſunt per intellectuʒ

T. c. 17.

agentē: vñ ⁊ Ariſto. 3°. de aīa deſcribēs vtrūq̄ʒ intelle/
ctuʒ dicit ꝙ intellectus poſſibilis eſt quo eſt oia fieri.
agens vō quo eſt oia facere vt ad eadē obiecta referat̄
vtriuſq̄ʒ potentia hui⁹ actiua illius paſſiua.) Hec ſan/
ctus Tho. ¶ Poteſt etiā licet nō ita ſm mentē ſancti
Tho. negari maior de receptiōe rei ſm ſuā ſimilitudi
nem q̄cq̄d ſit de receptione reali. Intellectus. n. ange/
licus hʒ de facto ſimilitudines oium intellectuū crea
torū: qui tamē ſunt eiuſdē generis ꝓximi cuʒ eo: licet
nō poſſet recipere aliud intellectū in eſſe reali: ⁊ ſimi/
liter itellectus poſſibilis aīe noſtre poſſet recipere ſpe
ciem alterius intellect⁹ poſſibilis ſi ſibi iprimat̄ a deo
ſicut eſt in aīa ſeparata. Cuius rō eſt qꝛ ſimilitudo rei
⁊ res ipſa nō ſunt vni⁹ generis ꝓximi: cū vnū q̄nq̄ʒ ſit
ſuba ⁊ aliud ſp accidēs: lʒ igit̄ recipiens aliud realiter
nō poſſit eē eiuſdē ſpēi aut eiuſdē generis ꝓximi cum
illo qð recipit̄: tñ pōt recipe ſilitudinē illi⁹ qð eſt eiuſ/
dē generis ꝓximi. ¶ Sed ɔtra h̄ replicat arguens: qꝛ

ɔ̄ h̄ ꝙ de receptiōe intentiōali ɔcedit̄

dicit ꝙ eque ipoſſibile eſt de receptiōe ſilitudinis rei
ſicut de receptione ipſi⁹ rei: ⁊ hoc dicit apparere in oī/
bus inductiue: cui⁹ rōneʒ ponit: qꝛ ſpēs vel ſimilitudo
obiecti eſt ꝓpinquiſſima ipſi obto: imo nō eſt niſi for/
ma ipſius mō diminuto: ⁊ iō dicit phs 2°. de aīa: ꝙ ſen

T. c. 6.

ſus recipit ſpēs rerū ſine mā. i. rerū ſimilitudines ſine
illarū realitate: ⁊ iō ſi recipiēs rem eſt potētiale in to/
to gñe ꝓinquo ⁊ in tota ſpē illius rei: ſic recipiēs ſimi/
litudinē rei opʒ eē pure potētiale: vñ videmus ꝙ ſicut
diaphoncitas eſt ratio recipiendi extremitatē lucis in
pſpicuo qui eſt color: ita eſt ratio recipiēdi ſimilitudi/
nem ⁊ ſpēm coloris: ⁊ ſic eſt potētiale reſpectu ſimili/
tudinis ſicut reſpectu coloruʒ: q̄re ꝓpoſita nō eſt plus
neganda de receptiōe ſimilitudinis que eſt intentiōa/
lis q̄ʒ de receptione reali. ¶ Ad hoc dr̄ negādo aſſum
ptū nec inductio ſua aut ꝓbatio valet: lʒ. n. ſpēs intelli
gibilis ſit ipſi obto cuius eſt ſpēs ꝓpinquiſſima in rep
ſentando: nō tñ in mō eſſendi vñ forme cōtrarie in eē
reali nō ſe cōpatiunt̄: ſicut in eſſe intentionali: nec q̄d/
ditas lapidis ſe hʒ ad aīam rōnalē vt actus ad poten/
tiā: ſicut ſpēs lapidis ſe hʒ: ſimilitudo ſiquideʒ rei pōt
ſe hr̄e ad intellectū vel animā vt actus ad potentiā: ⁊
tñ res cuius eſt ſimilitudo nō ſic ſe hʒ ad intellectum
vel animā. Dico igit̄ ꝙ intellect⁹ poſſibilis pōt recipe
re ſimilitudinē alicui⁹ qð eſt eiuſdē generis ꝓximi cū
eo: nō tñ illam rē: qꝛ eſt potētialis ad illā ſimilitudinē
nō tñ ad illā rē. Ex quo pʒ ꝙ nec iſta replica nec ꝓba/
tio in pncipali argumēto facta ꝓ minore negata valʒ:
lʒ. n. infra eandē ſpēm vnū indiuiduū nō ſit potētiale
vel receptiuū: nec ifra idē gen⁹ ꝓximū vna ſpēs potē/
tialis ad aliā: tñ aliq̄ res eſt potētialis reſpcū ſimilitu
dinaris rei q̄ eſt eiuſdē generis vel ſpēi. ¶ Sʒ adhuc
replicat pſertim ɔtra hoc ꝙ dr̄ ꝙ itellus poſſibilis eſt

Arg. ēt ꝓbādo ꝙ itellus non ſit actualitas.

aliq̄d actu in gñe entiū nō aūt in gñe itelligibiliū. Tū
pmo qꝛ hoc eſſet dicere vnū qð eſt cōmune oī ꝑparato
⁊ recipiēti ꝙ. ſ. nullā habeat nām: nec eſt aliq̄d actu
coꝝ que recipit in ſe: tñ eſt aliq̄d actu: cū igit̄ phs itel/

T. c. 18. tertij de anima.

ligat aliq̄d ꝓpriū itellectui poſſibili: manifeſtuʒ eſt ꝙ
loquit̄ de ipſo in ſe. ſ. ꝙ nō eſt aliq̄ nā in actu aut aliq̄d
de numero entiū actualiū. ¶ Scđo. Qꝛ ſi itellus poſ/
ſibilis eēt in ſua ſubſtātia aliq̄d actuale: ille act⁹ poſſet
dici forma: vel mālis vel imālis ſeu itelligibilis. Poſ
ſet etiā dici q̄dā intētio itellecta in potētia vel in actu:
ſed Cōmētator 3°. de aīa cōmēto. 18°. dicit ꝙ itellect⁹
mālis nullā hʒ nām ⁊ eēntiā a qua ɔſtituat̄ ſm ꝙ eſt
mālis niſi nā poſſibilitatis: cuʒ denudet̄ ab oibus for/
mis mālibus ⁊ intelligibilibus: ⁊ per ɔñs nec formaʒ
hʒ mālē nec intelligibilē. Et cōmēto. 27. 3° de aīa ꝙ
in itellectu māli nō eſt aliq̄ formarū intellectarū nec
actu nec potētia: ɔſtat aūt ꝙ ſi hr̄et aliq̄ʒ nām actualē
ꝙ illa eſſet intellecta in potētia: oīs. n. actus ꝑ ſe itelli/
gibilis eſt. igr̄ in eēntia ſua nō ē aliq̄d actuale. ¶ Ter
tio. Qꝛ ſi ita eēt nulla eſſet differentia q̄ʒtū ad hoc iter
virtutē ſenſitiuā ⁊ intellectiuā. Sicut eni virtus ſenſi
tiua nihil eſt coꝝ que recipit: ſed eſt in potentia ad po
ſtremā ꝑfectionē: in ſe tñ eſt aliq̄d in actu ⁊ prima ꝑfe
ctio: ſic intellectus poſſibilis eſſet in potentia reſpectu
poſtreme ꝑfectionis: in ſe tamen eſſet aliquid in actu.

Sed hanc

Sed hãc imaginationẽ reprobat ex intẽtione Cõmentatoꝛ 3°. de aĩa Cõmẽto. 27°. cuius vba ſunt hec. (Uoco potẽtiã ꝓpinquã actui: diſpoſitionẽ mediã inter potentiã remotã ⁊ ꝑfectionẽ poſtremã: ⁊ ſm hoc in intellectu mãli nõ eſt aliqua formarũ intellectarũ in actu: nec in potentia ꝓpinqua actui: ⁊ hoc eſt vt nõ ſit in eo intentio que ſit in potẽtia intellecta: ⁊ hoc eſt ꝓpriũ ſoli intellectui: ꝑfectio.n. pͥma ſenſibilitatis eſt aliqd in actu in reſpectu potentie remote: ⁊ aliquid in potẽtia reſpectu poſtreme ꝑfectiõis: ⁊ iõ aſſimilauit Ariſt. primã ꝑfectionẽ ſenſus geometre qñ nõ vtiꝛ geometria. Scimus eni certe q habemus ſenſibilẽ virtutẽ exiſtẽtem in actu: lʒ tñ nihil ſentiamus.) Hec ille. (Unde manifeſte negat itellectũ poſſibilẽ hꝛe aliqͣ actualem nãm: tũc eni eſſet ſicut pͥma ꝑfectio ſenſibilitatis qua eſt aliqd in actu in ſe qͣtũis ſit in potẽtia reſpcũ perfectionis poſtreme: cũ igiꝛ ſit in hoc differẽtia inter intellectũ poſſibilẽ ⁊ virtutes ſenſitiuã: manifeſtũ eſt q ſm ipm itellectus poſſibilis nõ eſt aliqd in actu in ſe. (Quarto. Qꝛ ſi intellectus poſſibilis eſſet aliqua nã actualis phs ⁊ Cõmẽtatoꝛ valde male diffiniſſent intellectũ poſſibilẽ: qꝛ eoꝝ diffinitio nõ explicaret qdditatem eius: ſʒ ꝓpriũ accñs.ſ. ꝑparationẽ ⁊ potentiã: cũ dicunt diffiniẽdo q itellect⁹ poſſibilis nec vnã hʒ nãz: ſed hanc tñ q poſſibilis ſit vocatus: ⁊ tñ Cõmẽtatoꝛ dicit q hec eſt diffinitio itellect⁹ mãlis: manifeſtũ eſt q hec eſt qdditas ſubſtãtie ei⁹ ⁊ nõ ꝑparatõis ſeu aptitudinis q̃ eſt in eo: vnde ſi haberet actũ in ſe oportuiſſet diffinire ꝑ aliqd exprimens illũ actũ alioqn nõ bñ fuiſſet notificata nã eius. (Quinto. Qꝛ male comparaſſet hoc genus entis mãe dicẽs ipm eſſe quartuʒ genus entis. 3°. de aĩa cõmento. 18°. vbi dicit q ſicut eſſe ſenſibile diuidiꝛ in formã ⁊ mãm: ſic eſſe intelligibile opꝫ diuidi in cõſimilia his duob⁹.ſ. in aliqd ſimile forme: ⁊ in aliqd ſimile mãe. (Sexto. Qꝛ male aſſignaſſet differentiã in eodẽ Cõmẽto iter mãm iſtã ⁊ mãm pͥmã: debuiſſet eni dixiſſe q hec mã eſt aliqd actu: prima vo nõ: ⁊ tñ cũ mltas differẽtias aſſignaſſet nunqͣ tangit iſtã qn potius ſupponens q nec illa nec iſta mã ſunt in actu: ſed in pura potentia dicit q differunt: qꝛ iſta eſt in potentia ad formas ſimplices ⁊ pticulares: pͥma autẽ mã ad formas vniuerſales. (Ad primum iſtoꝝ diciꝛ q Ariſto. nõ ponit aliqd ꝓpriũ itellectui poſſibili in ordine ad ſpẽs intelligibiles vel intelligibilia pluſquã diaphono in ordine ad ſpẽs coloꝝ: ⁊ oculo in ordine ad ſpẽs viſibiliũ: nã qͦlibet hoꝝ eſt aliqd actu in ſe: lʒ ſit in potẽtia ad alia. Uerũtamẽ aliter recipiuntur intelligibilia in intellectu poſſibili: qͣ in diaphono vel in oculo ſpẽs coloꝝ: qꝛ in intellectu imãliter oĩno: nõ aũt in ſenſu vel in medio. Itẽ qꝛ intellect⁹ poſſibilis ꝯſeruat ſpẽs impreſſas: nõ aũt diaphanum: nec oculus: ſimiliter hoc eſt ꝓpriũ intellectui poſſibili inter alios itellectus puta celeſtes q intellectus poſſibilis eſt ſimilis tabule raſe in qua nihil depictuʒ eſt: intellectus autẽ ſubſtãtiarũ ſeparatarũ ſunt pleni formis: ⁊ ſunt ſimiles ſpeculis in quibus rõnes rerũ nãliter refulgent: vt oſtendit ſanctus Tho. de veritate. q. 8. arti. 9°. (Ad ſcd̃m diciꝛ q Cõmẽtatoꝛ nõ aliud vult niſi q itellectus poſſibilis nõ hʒ in nã ſua aliqͣ formã intelligibilẽ in actu: nec aliqͣ formã mãlẽ: ⁊ hoc ꝯcediꝛ qꝛ nec ipſe eſt mãlis: nec forma intelligibilis in actu. Cum etiã dicit q in eo non eſt aliqͣ intentio intellecta in actu vel in potentia: intendit q intellectus poſſibilis nõ eſt forma intellecta in potentia eo mõ quo forme intelligibiles in intellectu poſſibili reſeruate: de q

Cõmu. itellectui diapho. ⁊ ſenſibus.

Eoꝝ dĩatia.

Separ. ⁊ cõiunctĩ intellectus dĩia.

Intellus nõ eſt aliqͣ itellectio ĩellecta in po°.

bus actu nõ ꝯſiderat: diciꝛ intelligibiles in potentia ⁊ quaſi habitualiter: tales eni forme ſunt in genere intelligibiliũ medie inter purã potentiã ⁊ actũ cõpletũ: cuiuſmodi nõ eſt itellectus poſſibilis: imo quaſi pura potentia in illo genere: vñ ſi nunqͣ in intellectu poſſibili deſcriberetur aliqua ſpẽs ab ipſo diſtincta: nunqͣ in eternũ intellectus poſſibilis poſſet intelligi a ſeipſo vꝉ potius ab anima in qua eſt: ſed poſita quacunqͣ ſpẽ intelligibili in eo: illa ſufficit ad hoc q exeat in opus intelligendi. (Ad 3m diciꝛ: q differẽtia eſt inter ſenſuʒ ⁊ itellectũ poſſibilẽ: qꝛ cũ obta ſenſus ſint de ſe in actu nõ aũt obta intellectus poſſibilis: ſed fiant ꝑ itellectũ agẽtẽ: iõ virt⁹ ſenſitiua ſp eſt in potẽtia ꝓxima ad ſentiendum: qꝛ imediate põt moueri a ſenſibili exterioꝛi. Intellect⁹ aũt poſſibilis eſt in potẽtia remota: qꝛ nihil põt illũ imediate imutare niſi pͥus fuerit factũ itelligibile in actu ꝑ intellectũ agentẽ: ⁊ hãc differentiã intendebat Ariſto. ⁊ Cõmẽtatoꝛ niſi errauerit exponẽdo Ariſto. Unñ Ariſto. 2°. de aĩa in illa pte: ſenſitiuũ aũt p⁹ mutatio ⁊c. dicit q ſicut in ſcia eſt duplex potẽtia: ita ⁊ in ſenſu: ⁊ ſimiliter duplex act⁹. Nã ille q nõ hʒ potẽtiã ſenſitiuã: ſʒ nat⁹ eſt hꝛe diciꝛ hꝛe ſenſum in potentia: cuiuſmodi eſt ſemẽ ex quo generaꝛ aĩal: ſed qͦ hʒ ſenſitiuã potẽtiã: ſʒ nõdũ ſentit in actu: dꝛ etiã hꝛe ſenſum in potẽtia vel eſſe ſentiens in potentia: ſicut ille q hʒ oculos clauſos: ⁊ vna iſtaꝝ potẽtiarum dꝛ remota: alia ꝓxima. Intellect⁹ aũt hũanus anteqͣ recipiat ſpeciem itelligibilẽ aſſimilaꝛ pͥme potẽtie: ſʒ dũ hʒ ſciam ⁊ nõ actu ꝯſiderat dꝛ eẽ in potẽtia ꝯſimili ſcd̃e potẽtie ꝑdicte: vñ qñ hõ naſciꝛ vel incipit eẽ: ſenſitiue potẽtie illi⁹ ſunt in potẽtia ꝓxima ⁊ intellus in potẽtia remota: qꝛ generãs reducit eũ ad illã potẽtiã ꝓximã ad ſentiendũ: nõ aũt in potẽtia ꝓxima ad itelligendũ: ſʒ potius doctoꝛ vel magiſter: ⁊ ad hũc ſenſum virt⁹ ſenſitiua eſt magis in actu qͣ itellꝰs poſſibilis. (Ad 4m dꝛ: q Ariſto. inuit itellectũ poſſibilẽ eſſe quẽdã actũ in h̃ q vocat eũ vtutẽ: dicit.n. q neceſſe eſt in aĩa eẽ has duas vtutes.ſ. agẽtẽ ⁊ poſſibilẽ. Ipſe ẽt Cõmẽtatoꝛ 3°. de aĩa Cõmẽto 4°. ſic ait. (Utrũ aũt itellus mãlis habeat formã ꝓpriã diuerſaʒ in eẽ a formis mãlib⁹: adhuc nõ declaraꝛ ex h̃ ſermõe: ꝓpoſitio.n. dicẽs q recipiẽs dʒ eẽ denudatũ a nã recepti: itelligiꝛ a nã ſpẽi recepti illi⁹: nõ a nã ſui generi maxie remoti ⁊ maxime ei⁹ qͦd deꝛ ẽ ꝑ equiuocationẽ: ⁊ iõ dicim⁹ q i ſenſu tact⁹ lueniꝛ mediũ iter ꝯ̃ria q̃ ꝯphẽdit: ꝯ̃ria.n. alia ſũt i ſpẽ a medijs ⁊ cũ talis eſt diſpoſitio itellus mãlis.ſ. q eſt vnũ genus entiũ: ⁊ qꝛ potẽtia eſt abſtracta non hʒ formã mãlẽ: manifeſtũ eſt ipm nõ eẽ paſſiuũ cũ paſſiua trãſmutabilia ſint ſicut forme mãles: ⁊ qꝛ eſt ſimplex vt dicit Ariſto. ⁊ iſeparabilis: ⁊ ſic itelligiꝛ nã intellus mãlis.) Hec Cõmẽtatoꝛ. Ex quo pꝫ q lʒ itellus poſſibilis ſeu mãlis ſit potẽtia pura in gñe itelligibiliuʒ: tñ eſt vnũ entiũ: ⁊ ſimilr lʒ nõ hẽat in ſui nã aliqͣ formã mãliũ q̃s ſolũ recipit vel earũ ſpẽs: tñ eſt qͣdaʒ forma imãlis. Ibidẽ ẽt Cõmẽtatoꝛ vocat eũ vtutẽ: vñ ſic loquiꝛ. (Neceſſe ẽ ponere in aĩa rõnali has differẽtias ſcʒ vtutẽ actiõis ⁊ vtutẽ paſſionis: ⁊ dicit apte Ariſto. q vtraqʒ ps eius eſt ingenerabilis ⁊ icorruptibilis vt poſt apparebit: ſʒ h̃ incipit notificare ſubſtãtiaʒ huius vtutis paſſiue.) Hec Cõmẽtatoꝛ. (Ex quo pꝫ q implicite dat ſibi aliqd de actu in gñe entiũ. (Ad 5m dꝛ q Cõmẽtatoꝛ expſſe cõmẽto. 5° dicit itellectũ poſſibilem eſſe aliqd in actu: vñ vba ſua ſunt iſta. (Propoſitio aũt dicens q recipiẽs nihil debet hꝛe in actu ex eo qͦd recipit nõ dꝛ ſimplr: ſed cũ ꝯditiõe: ſcʒ q nõ eſt ne

Senſus ⁊ intellect⁹ quomõ dĩant.

3° de anima. T. c. 17.

T. c. 59.

3° de a. T. c. 17.

ceſſe vt recipiens nõ ſit aliq̄d in actu oĩno:ſed nõ ſit in
actu aliquid ex eo qd̓ recipit ſicut p̄diximꝰ:imo debes
ſcire ꝙ reſpectus intellectus agentis ad iſtũ intellectũ
eſt ſicut reſpectꝰ lucis ad diaphonũ ⁊ reſpectꝰ forma-
rũ mãliũ ad ipm̄:⁊ reſpectus colorum ad diaphonũ.)
Hec ille.(Omnia aũt iſta ponit ad diſſoluendũ talē
q̄ōnē quã ſub hac forma ꝓponit.3ª qd̓ eſt qũo ĩtellꝰ
mãlis eſt aliqd̓ ens ⁊ nõ eſt aliq̄ formarum mãliũ nec
mã:ſic diſſoluit̄.Opinãdũ eſt enĩ illũ ee̅ 4ᵐ genus ee̅.
queãdmodũ enĩ ee̅ ſenſibile diuidit̄ in mãm ⁊ formã
ſic intelligibile eſſe opꝫ diuidi in ꝯſimilia his duobꝰ.ſ.
in aliqd̓ eſſe ꝯſimile forme ⁊ aliqd̓ eſſe ꝯſimile mãe.)
Hec ille.¶ Patet ḡ ex ſuppoſito q̄ōnis ⁊ ex ſolutiōe:
ꝙ Cõmētator intelligit intellectũ poſſibilē eſſe aliq̄d
in actu in genere entiũ:lꝫ purã potentiã in genere ĩtel
ligibiliũ.¶ Ad 6ᵐ pꝫ p idē:lꝫ enĩ Cõmētator cõparet
intellectũ poſſibilē mãe:nõ tñ quo ad oĩa: lꝫ enĩ intel-
lectus ſe habeat vt mã in genere intelligibiliũ non tñ
in genere entiũ.Omnibus iſtis ꝯcordat ſanctꝰ Tho.
de vitate.q.22.arti.p̄mo.Ad 8ᵐ vbi ſic dicit.(In app̄
henſiuis potentijs nõ ſemꝑ hoc eſt verũ ꝙ potētia de-
nudet̄ totaliter a ſpē ſui obiecti:hoc enĩ fallit in illis
potētijs que hñt obm̄ vniuerſale:ſicut intellectus cuiꝰ
obm̄ eſt quidditas cum tñ habeat quidditateꝫ: opꝫ tñ
ꝙ ſit denudatꝰ ab illis formis quas recipit.) Hec ille.
¶ Ex quibus pꝫ ꝙ nõ opꝫ intellectũ poſſibilē eſſe de-
nudatũ niſi a nã formarũ mãliũ que ſole recipiunt̄ in
intellectu poſſibili:nã intellectus agens nõ facit alias
formas intelligibiles in actu niſi eoꝝ quoꝝ hꝫ fantaſ-
3ᵒ de aĩa.tex. cōmē.5. mata:⁊ id̓ cũ Ariſto.dicit intellectũ poſſibilē ante ĩtel-
ligere:nihil ee̅ eoꝝ que ſunt:loquit̄ ꝯtra antiquos po-
nentes animã intellectiuã cõponi ex rebus ſenſibilibꝰ
vt oĩa ĩtelligeret:terrã.ſ.terra:ignē igne:vñ ipſe ponit
totũ oppoſitũ:qꝛ.ſ.ipſe nõ eſt de nã alicuiꝰ ſenſibiliũ:
ſed in potētia ad oēs formas ſenſibiles:de formis aũt
ſeparatis nõ opꝫ facere inſtantiã:qꝛ intellectus poſſi-
bilis nõ eſt in potentia nãli ad illas:nõ enĩ plus ſe ex-
tendit eius potētia paſſiua q̄ꝫ eius potētia actiua que
eſt intellectus agēs:ſed ille forme nõ intelligunt̄ a no
bis in ſe:ſed in alio:vt alias fuit prolixius declaratũ.
Dubiũ an vnius intellus poſſ. p ſpeciē alteriꝰ ĩtellꝰ intelligē poſſit. ¶ Si aũt querat̄ nõne intellectus poſſibilis vniꝰ ho-
minis poſſet recipere ſpēm intelligibilem intellectus
poſſibilis alterius hoĩs ſi deus infunderet ei.¶ Dicē-
dum videt̄ ꝙ ſi illa ſpecies eſſet adequata ſimilitudo
intellectus poſſibilis tunc eſſet dubiũ.Si tñ repreſen-
taret intellectũ adequate aut nõ adequate:ſed ſimul
cum alijs:ſicut ſpecies influxe a diuino lumine taꝫ in
angelis q̄ꝫ in ſubſtantijs ſeparatis:nõ ſolũ repreſentãt
accñs:imo ſubm̄ illius:⁊ multa que ſunt in ſubiecto:ĩ-
mo aliq̄ñ oĩa que ſunt in ſubiecto: ſic ꝙ eadē ſpēs nõ
ſoluꝫ repreſentat ſubm̄: imo oĩa que ſunt in tali ſubto:
tunc nõ eſt inconueniens ꝙ vnus intellectus recipiat
ſpēm alterius intellectus:ſed in intellectu poſſibili hʒ
nõ pōt fieri nãliter nec in iſto ſtatu.Et ſic pꝫ quid dicē
dum ad illud argumentuꝫ 4ᵐ qd̓ eſt Aureoli ⁊ repli-
cas ſupradictas.¶ Ad 2ᵐ principale dicit̄ p̄mo:ꝙ nõ
eſt mens Ariſto.ꝙ intellectus agens ſemꝑ intelligat:
ſed hoc dicit de intellectu in actu ſm̄ ꝙ ponit ſanctus
3ᵒ de aĩa.tex. cōme.20. Tho.p̄ma parte.q.79.arti.4º.ad 2ᵐ vbi dicit.(Et illa
verba phus non dicit de intellectu agente:ſed de intel
3ᵒ de aĩa.tex. commẽ.19. lectu in actu:vnde de illo p̄miſerat. Idem eſt aũt ſm̄
actuꝫ ſcientia rei ſcite:vel ſi intelligatur de agente:hʒ
dicit̄ ideo qꝛ nõ eſt ex parte intellectus agentis hoc ꝙ
quãdoq̄ꝫ intelligimus ⁊ quãdoqꝫ nõ intelligimus:ſed
ex pte intellectus qui eſt in potentia.) Hec ille.¶ Si-

militer de ſpiritualibus creaturis arti.10.ad 3ᵐ dicit̄ ſic.
(Illud verbũ nõ dicit Ariſto. de ĩtellectu agente:ſed 3ᵒ de aĩa.a.t.
de intellectu in actu:p̄mo enim locutus eſt de intelle- cō.p. vſqꝫ ad
ctu poſſibili:⁊ poſtea de intellectu agente:⁊ tandeꝫ in- 16.a.t.cō.17.
cipit loqui de intellectu in actu vbi dicit.Idem eſt ſꝫ vſqꝫ ad.19.
actuꝫ ſcientia rei ſcite vel res ſcita:⁊ ibi diſtinguit in- In fi.t.c.19.
tellectũ in actu ab intellectu poſſibili tripl'r.¶ Pri-
mo quideꝫ:qꝛ intellectus in potentia nõ eſt intellectũ
in potētia:ſed intellectus in actu:ſiue ſcientia in actu:
eſt res intellecta vel ſcita in actu:⁊ ita etiam circa ſen-
ſum determinat ꝙ ſenſus in potentia ⁊ ſenſibile in po
tētia ſunt diuerſa.¶ Scd̓o cõparat ĩtellectũ in potē-
tia ad intellectum in actu:qꝛ intellectus in potētia eſt
prior in vno ⁊ eodē ſm̄ tempus:q̄ꝫ intellectus in actu:
prius enĩ tempore aliquis intellectus eſt in potentia:
q̄ꝫ in actu:ſed naturaliter prius eſt actus q̄ꝫ potentia:⁊
ſimpliciter loquendo etiam prius tempore oportet po
nere aliquem intellectum in actu q̄ꝫ intellectuꝫ in po-
tentia:qui reducit̄ in actu per aliquē ĩtellectũ in actu:
⁊ hoc eſt quod ſubdit.Qui vero ſm̄ potētiã prior tem
pore in vno ⁊ eodem.⁊c̄.⁊ iſta cõparatione inter actuꝫ
⁊ potentiã vtit̄ in 9º metaphyſice:⁊ multis alijs locis. T.c.13.
¶ Tertio oſtendit differentiã q̄tũ ad hoc ꝙ ĩtellectꝰ
in potentia ſiue poſſibilis:quãdoq̄ꝫ inuenit̄ intelligēs
quandoqꝫ autem non intelligens: ſed hoc non poteſt
dici de intellectu in actu:ſicut ⁊ potentia viſiua quan-
doqꝫ videt quandoqꝫ non videt:ſed viſus in actu eſt
in ipſo videre in actu ⁊ hoc eſt quod dicit: ſed non ali-
quando quidem intelligit ⁊ aliquando non:⁊ poſtmo
dum ſubdit.Separatus aũt hoc ſolum quod vere eſt:
qd̓ non poteſt intelligi de intellectu agente:nec de in- vbi ſupra. te. cō.20.
tellectu poſſibili cum vtrũq̄ꝫ ſupra dixerit ſeparatũ:ſꝫ
oportet ꝙ intelligatur de omni eo quod requirit̄ ad
intellectuꝫ in actu.i.de tota parte intellectiua:vnde ⁊
ſubdit.Et hoc ſolũ imortale ⁊ perpetuum eſt: qd̓ ſi ex-
ponit̄ de intellectu agente:ſequit̄ ꝙ intellectus poſſi-
bilis ſit corruptibilis:vt Alexander intellexit:ſed hoc
eſt ꝯtra ea que Ariſto. ſuperius de intellectu poſſibili
dixerat.) Hec ſanctus Tho. Quam ſolutioneꝫ latius T.cō.4.7.⁊
pertractat ⁊ planius 2º.ꝯtra gētiles capl'o.77º. Iſtud p̄mo de aĩa. T.c.21.
eſt primũ dcm̄ huius reſponſionis ad primũ motiuũ
tactũ ibidem.¶ Dicit̄ 2º.pro 2º.motiuo:ꝙ licet eſſet
inconueniens ꝙ aliqua qualitas ſic virtualiter conti-
neret omnes formas ĩtelligibiles:ſcꝫ ꝙ in paſſo diſpo
ſito poſſet ſe ſola inducere omnes formas intelligibi-
les:nõ tamen eſt inconueniens ꝙ aliqua qualitas iſto
modo cõtineat omnes formas a nobis naturaliter in-
telligibiles:quo lumen continet in virtute omnes co-
lores faciendo eos de potentia viſibilibus actu viſibi
les.Unde ſanctus Tho.2º.contra gentiles capl'o.76.
(Exemplum(inquit)de intellectu agente ⁊ poſſibili
eſſet oĩno ſimile ſi oculus ſimul cum hoc quod eſt dia
phanus ⁊ ſuſceptiuus colorum: haberet tm̄ de luce ꝙ
poſſet colores facere viſibiles in actu:ſicut quedã aĩa-
lia dicuntur ſui oculi luce ſufficienter illuminare ſibi
obiecta propter qd̓ in nocte vident magis:in die vero
minus:ſunt enim debilium oculoruꝫ:qꝛ a parua luce
mouentur:a multa aũt confundunt̄. Cui eſt etiam ſi-
mile in intellectu noſtro qui ad ea que ſunt manifeſtiſ
ſima ſe habet ſicut oculus noctue ad ſolem:vnde par-
uum lumen intelligibile quod nobis eſt connaturale 2º metaphy.
ſufficit ad faciendũ actionē intellectus agentis.) Hec T.c.p.
ille.¶ Item 3º.de anima.Quoniaꝫ autē ſicut in omni
natura:ſic dicit.(Conſiderandum(inquit)eſt qũo in T.c.c.10.
tellectus poſſibilis ſit in potētia ad ĩtelligibilia:⁊ qũo

intellectiua ſint in potẽtia intellectus agentis: eſt eniꝫ
intellectus poſſibilis in potẽtia ad intelligibilia: ſicut
indeterminatũ ad determinata. nã intellectus poſſibi-
lis nõ hꝫ determinate nãm alicuius rerũ ſenſibiliuꝫ.
vnũquodq; aũt intelligibile eſt aliqua determinata
T.c.14. natura alicuꝰ ſpẽi. vñ ſupra dicit phs: ꝙ intellectꝰ poſ-
ſibilis cõparatur ad itelligibilia: ſicut tabula ad deter-
minatas picturas: quãtũ ad hoc aũt: ſi itellꝰ agẽs ha-
beret in ſe determinationẽ oium itelligibiliũ: nõ idi-
geret intellectus poſſibilis fantaſmatibꝰ: ſed per ſoluꝫ
intellectũ agentẽ reduceret in actuꝫ oium intelligibi-
liũ: ⁊ ſic nõ cõpararet ad itelligibilia vt faciens ad fa-
ctũ: vt dicit phs hic: ſed vt exñs ipſa itelligibilia: com-
parat igit vt actus reſpectu intelligibiliũ inquantuꝫ
eſt quedã virtus imaterialis actiua potẽs alia ſimilia
ſibi facere. ſ. imaterialia: ⁊ per hũc modũ illa que ſunt
intelligibilia in potẽtia fiunt intelligibilia in actu per
intellectũ agentẽ. Sic eni ⁊ lumẽ facit colores in actu
nõ ꝙ ipſuꝫ habeat in ſe determinationẽ oium coloꝝ.
hꝫ aũt virtus actiua eſt quedã participatio luminis in-
T.c.18. tellectualis a ſubſtãtijs ſeparatis: ⁊ iõ dicit phs ꝙ eſt
ſicut habitus vt lumẽ.) Hec ille. Et hoc ꝓ ſcdo moti-
uo illius argumẽti. ¶ Dico 3º ꝙ ſm ſanctũ Thomã.
Ar. p̃ ad pm. p̃ma parte. q. 79. (Sẽſus aliqñ accipit ꝓ potentia ſen-
ſitiua: aliquãdo vo ꝓ ipſa anima ſenſitiua: denominat
enim ipſa anima ſenſitiua noie ſue p̃ncipalis potentie
que eſt ſenſus: ⁊ ſilr anĩa intellectiua qñq; nominatur
nomine intellectꝰ quaſi a ſua virtute p̃ncipaliori: ſicut
T.c.66. dr in p̃mo: ꝙ intellectus eſt ſubſtantia quedã.) Hec il-
le. ¶ Ex quo pꝫ ad quẽ ſenſuꝫ phs ſit locutus. Et iſta
ſint dicta ꝓ hoc principali. ¶ Ad argum Ockam dicit
ꝙ minor eſt falſa: nõ eniꝫ intellectus aut volũtas pro-
prie mutatur: ſꝫ anima ſm intellectũ ⁊ volũtatẽ. ſicut
eniꝫ nullũ accñs ꝓprie ſubiectũ eſt iſto mõ ꝙ ſubijcia-
tur: ſꝫ ſi dicat ſubiectũ: hoc eſt qꝛ eſt ratio alicui ꝙ ſu-
bijciat: ⁊ eſt illud quo aliqua ſubſtãtia efficitur ꝓpriũ
ſubiectũ alterius accidẽtis: ſic nec aliqđ accidẽs ꝓprie
mutat: ſed bene põt eſſe ratio ꝙ aliquid mutetur. Et
ſi ex hoc dicat accñs mutari hoc eſt improprie dictũ:
nec tũc illo mõ mutationis loquẽdo eſſet vera maior
ſumpta ex dictis phi. ſ. ꝙ oẽ illud qđ ſm ſui mutatio-
neꝫ ⁊c. ¶ Ad pm Ade dr: ꝙ aĩa eſt capax dei ſm nãm
ſuã: ſicut hꝫ p̃mũ p̃ncipiũ capiẽdi deũ: ⁊ ſicut qđ capit
deũ: ſꝫ aĩa nõ eſt capax dei ſm nãm ſuã: ſicut ſm ꝓxi-
mũ p̃ncipiũ capiendi: ſꝫ ſm potẽtias que ſunt ꝓxima
p̃ncipia actuũ quibꝰ attingit deus per moduꝫ obiecti.
¶ Ad 2m negat minor: nec dcm illius auctoris de ſpũ
⁊ aĩa tenendũ eſt. vñ ſctũs Tho. de ſpũalibus creatu-
ris. arti. vlti. ad 2m ſic ait. (Liber de ſpũ ⁊ aĩa apo-
criphꝰ eſt: cũ eiꝰ auctor ignoret: ẽt ſunt ibi multa im-
proprie vel falſe dicta: qꝛ ille q libꝝ cõpoſuit nõ itelle-
xit dicta ſanctoꝝ a quibus accipe conatus fuit: ſi tñ ſuſti-
neri debeat. ¶ Sciẽdũ ꝙ eſt triplex totũ. ſ. vle quod
adeſt cuilibet parti ſm totã ſuã eẽntiã ⁊ vtutẽ. vñ pro-
prie p̃dicat de ſuis partibꝰ. vt cũ dr ꝙ hõ eſt animal.
¶ Aliud vo eſt totũ itegrale qđ nõ adeſt alicui ſue pti
ſm totã ſuã eſſentiã neq; ſm totã ſuã virtutẽ: ⁊ ideo
nullo mõ p̃dicat de parte: vt dicat paries eſt domus.
¶ Tertiũ ẽ totũ potẽtiale qđ eſt mediũ iter hec duo:
adeſt eni ſue pti ſm totã ſuã eẽntiã: ſꝫ nõ ſm totã ſuaꝫ
vtuteꝫ. vñ medio mõ ſe hꝫ in p̃dicãdo: p̃dicat. n. qñq;
de ptibus: ſꝫ nõ ꝓprie: ⁊ hoc mõ qñq; dr ꝙ aĩa eſt ſue
potẽtie: vel ecõtra.) Hec ille. ¶ Ad 3m p̃mo ꝙ impoſſe
eſt potẽtias anĩe circũſcribi ab aĩa ẽt p intellcm ꝓprie
loquẽdo itelligẽdo aĩam eẽ ſine illis. Vñ ſctũs Tho.

de ſpũalibus creaturis vbi. ſ. ad 7m: ꝙ lꝫ intellꝰ poſ-
ſit itelligere eſſentiã aĩe: nõ intellĩdo potentiã eiꝰ: nõ
tñ põt intelligere ꝙ anĩa ſit ſine potẽtijs. vñ ibidẽ ſic
ait. (Duplex eſt opatio itellꝰ: ſicut dr 3º de anĩa. vna T.c.21.
qua itelligit qđ qd eſt: ⁊ tali opatiõe itellꝰ põt intelli-
gere eẽ rei ſine ꝓprio ⁊ ſine accñte: cũ neutrũ eoꝝ in-
grediat eſſentiã rei. Alia eſt opatio itellꝰ cõponẽtis
⁊ diuidẽtis: ⁊ ſic põt ſubſtãtia intelligi ſine accidẽtali
p̃dicato ẽt ſi ſm reꝫ ſit inſepabile: ſicut põt itelligi cor-
uus eſſe albus: nõ. n. eſt ibi repugnãtia itellectuũ: cum
oppoſitũ p̃dicati nõ depẽdeat ex p̃ncipijs ſpẽi: q ſigña-
tur noie poſito in ſubiecto. hac vo opatiõe nõ põt itel-
ligi ſubſtãtia ſine ꝓprio: nõ. n. põt intelligi ꝙ hõ nõ ſit
riſibilis: vel ꝙ triãgulus nõ hꝫ tres angulos ⁊c. hic. n.
eſt repugnãtia intellectuũ: qꝛ oppoſitũ p̃dicati depen-
det ex natura ſubiecti. ſic igit põt itelligi p̃ma opõne
intellꝰ eẽntia aĩe ſine potẽtijs: vt. ſ. itelligat qd eſt abſ-
qꝫ potẽtijs: nõ aũt ſecũda opatiõe: vt. ſ. intelligat non
hẽre potẽtias.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ nõ põt intel-
ligi eſſentia aĩe eſſe ſine talibꝰ accñtibꝰ ꝓprijs: ⁊ mul-
to minus ecõtra: cũ in diffinitiõe paſſiõis ponat ſubie-
ctũ. ¶ Ex quo vlteriꝰ infert ꝙ nõ eſt factibile ꝙ anĩa Non oia rea-
ſepet a ſuis accñtibus ꝓprijs: non. n. opꝫ ꝙ oia diſtin- liter diſticta
cta realiter abinuicẽ: ẽt abſoluta poſſint abinuicẽ rea- abinuicẽ ſepa-
liter ſepari: vel vnũ deſtrui alio remanẽte: vel ſepara- ri piu ⁊ que
tiꝫ ꝯſeruari: nec vbi vnũ eſt de rõne alteriꝰ: nec vbiqꝫ ſint cuuãt.
vnũ ex p̃ncipijs ꝯſtituẽtibꝰ reliquum nãli ꝯñtia reſul-
tat: ipſis poſitis ex ſuã cãm efficienteꝫ: nec vbi vnũ eſt
alteri rõ exñdi: ꝓpter defectũ p̃mi diffinitũ nõ põt eẽ
ſine diffiniẽtibꝰ: ꝓpter defectum ſecũdi ſubm nõ põt
eẽ ſine ꝓpria paſſiõe: nec eꝯ: ꝓpter defectũ tertij eẽn-
tia nõ põt exiſtere ſine eẽ: nec econtra: nec mã ſine for-
ma: lꝫ ecõtra. ¶ Dicit 2º ꝙ poſito p impoſſe: ꝙ anima
eẽt omni accñte ſpoliata ipſa eẽt nata itelligere ⁊ vel-
le: ſꝫ nõ poſſet itelligere neqꝫ velle loquẽdo de poten- Sepatis itel-
tia reali que eſt ꝓximũ p̃ncipiũ agẽdi vel patiendi. ſe- lectu ⁊ volũ.
cus ſi loquamur de potẽtia logica vel abſolute ſum- qũo aĩa dice-
pta: que nõ eſt niſi nõ repugnantia terminoꝝ: illo mõ ret itelligere
eni tali hypotheſi facta aĩa poſſet itelligere: ſicut ferꝝ ⁊ velle.
aſcẽdere in celũ: vel aq̃ calefacere: qꝛ p̃dicatũ nõ repu-
gnat ſubo: ⁊ aq̃ eſt capax potẽtie calefactiue. ſ. caloris:
⁊ ferrũ leuitatis. Sic ẽt talis nã aĩe diceret potẽs itel-
ligere vel velle: qꝛ nõ repugnat eã hẽre p̃ncipiuꝫ intel-
ligendi aut volendi: lꝫ illud nõ hẽat: ⁊ ideo nec dicere-
tur potens niſi remote nõ ꝓxime: ex tali aũt poſſe na-
tura nõ dr intellꝰ aut volũtas: ſꝫ ſolũ illud dr intelle-
ctus qđ eſt ꝓximum intelligendi p̃ncipiũ: ⁊ voluntas
qđ eſt ꝓximũ principiũ volendi. ¶ Ad 4m dicitur: ꝙ
eſſe ſuper qđ fundat agere nõ eſt eſſe ſimpliciter: ſed
eẽ ſm quid vbi agere eſt accñs ⁊ nõ ſubſtantia: dicit
igit ꝙ operari opera viuentis vel animati nõ fundat
imediate ſup viuere vel ſup eſſe rei viue ſubſtantiale:
ſed ſup eſſe virtuale qđ dat potẽtia ꝯñs formã vite. ſ.
animã: ⁊ iõ argumẽtũ ſupponit falſum. ſ. ꝙ operari vi-
uentis fundet imediate ſuper eſſe ſubſtantiale rei vi-
uentis. ¶ Ad 5m dr: ꝙ actus potẽtie vegetatiue eſt ac-
cidẽs: imo actus cuiuſlibet potẽtie create opatiue eſt
accñs: lꝫ aũt terminus formalis generatiõis q eſt actꝰ
potẽtie vegetatiue: vel potius actus aĩe per talẽ poten-
tiã vegetatiuã ſit forma ſubſtantialis: nõ tamen opor-
tet ꝙ dicta potentia ſit ſubſtantia: quia non oportet ꝓ-
ximum principiũ operationis eſſe eiuſdeꝫ generis cũ
termino producto: nec eque perfectuꝫ vel perfectius:
ſicut oportet dictũ principiũ eſſe eiuſdem generis cuꝫ
tali actione; ſufficit eniꝫ qđ ipſum p̃ncipiũ qđ agit vel

principiū quo agit eſſe eque perfectum vel perfectius termino productiōis: modo potētia vegetatiua nō eſt generans: nec ipſuʒ ꝑncipiū generatiōis: ſed ꝓximū: ꝛ iō nō opʒ ꝙ ſit eque perfectū: ſicut eſt terminus ꝓductionis. ¶ Ad cōfirmationeʒ negatur maior: vt patet per ſolutionē precedentē. ¶ Ad 6m dico: ꝙ potētie anime fluūt ab aīa: ꝛ aīa eſt illarū principiū nō mediante alia potētia vel virtute diſtincta ab eſſentia anime: ꝛ cauſa eſt: qꝛ ſm ꝙ dicit ſanct9 Thomas ꝑma parte .q.77.arti.6.ad 3m. (Emanatio ꝓprioꝝ accidentiuʒ a ſubiecto nō eſt per aliquā trāſmutationē: ſed per naturaleʒ ꝯſequentiam: ſicut ex vno naturaliter aliud reſultat: vt ex luce color.) Hec ille. In illis āt vbi ꝓcedit̄ de potentia ad actū ꝑ tranſmutationē oportet actū ꝛ potentiā eſſe eiuſdē generis: nō aūt vbi nō eſt talis ꝓceſſus: ꝛ ideo nō oportet ꝙ ſi potētia fluat imediate a ſubſtātia ꝙ ſimili ratiōe operatio que eſt cuʒ tranſmutatiōe imediate poſſit ꝓcedere a ſubſtātia: ſignanter qꝛ potētie anime ideo dicuntur fluere ab anima vel produci aut cauſa ab ea: quia eadem ꝓductio que terminatur ad eſſe anime primo terminatur ad eſſe potentiarum ſecundario: proprie ſiquidē producūtur a producente animaʒ potius ꝙ̄ ab anima: ſicut quelibet propria paſſio producitur a producente ſubiectū: ſed ideo dicitur paſſio fluere a ſubiecto ꝙ illa actio ꝑus natura terminatur ad ſubiectū ꝙ̄ ad propriaʒ paſſioneʒ. ¶ Ad 7m dicitur: ꝙ natura dicitur ꝑncipiū motus ꝛ quietis primuʒ: ſed nō ꝓximū: nec ſequitur: accidēs eſt principiū ꝓximuʒ: ꝛ natura eſt principiū primuʒ. igit̄ natura eſt ꝑncim ꝑ illud accñs: qꝛ lʒ ꝑncipale agēs agat ꝑ illud accidēs ꝛ per formā ſubalē: ita ꝙ accidēs ſit aliqualiter ratio agendi tali agenti: tamē accidēs nō eſt ratio forme ſubſtantiali ꝙ ſit principiū quo: ſed quelibet tam forma ſubſtantialis ꝙ̄ accidentalis eſt principiū quo in ſuo ordine: nec forma ſubſtātialis mēdicat ab accidētali ꝙ ſit principiū primū actionis: imo potius accidens. ideo eſt ꝓximum principiū actionis: qꝛ eſt inſtrumentū ſubſtantie. ſic igitur natura licet nō ſit ꝓximū principiuʒ actionis vel motus: nō tamē ſequitur ꝙ ſit principiū per accidens. ¶ Ad argm Scoti ꝯtra 2am cōcluſionē dicitur: ꝙ licet idē principiū indiſtinctū re et ratione ſit pluriū principiū ꝛ diuerſoꝝ actuū vel effectuuʒ: tñ tale principiū nō recipit ſpeciē ꝛ rationeʒ ab aliquo taliū actuū vel effectuuʒ: ſed ab aliquo cōmuni: in quo illa particularia cōmunicant: ſeu illi particulares effectus ꝛ actiōes: tamē īpoſſibile eſt ꝙ aliqđ ꝑncipiū oīno indiſtinctū extendat ſe ad plures actiones diuerſarū rōnum: ꝛ ex oppoſito diſtinctarū a quaruʒ vna recipit ſpeciē ꝛ rationē: ſicut potētia calefactiua: quia ſumit ſpeciem ab actione: que eſt calefactio: ideo inquātū hmōi nō pōt eadem potētia oīno indiſtincta manēs eſſe principiū infrigidatiōis. Sic aūt eſt in propoſito: quia voluntas recipit ſpeciem ab actu volendi qui diſtinguitur ex oppoſito contra actū intelligendi in genere operū vite nō ſolū ſpecie: imo ſm genus: ꝑncipia enim operuʒ vitaliū cuiuſmodi ſunt intellectus ꝛ voluntas ſumunt ſpeciem a talibus actibus: ꝛ ꝯñter diſtinguuntur ratiōe: diſtinguunt̄ etiaʒ realiter: qꝛ diſtincta genere diſtinguuntur numero. ſic auteʒ eſt de hmōi ꝑncipijs in creaturis ſm Ariſto. 2o de anima numerāte qnqꝫ genera potētiarū anime vt prius dicebatur. ¶ Nec valet ſi dicat̄ ꝙ idē eſt ꝑncipiū oīum operum vite ꝛ illud nō recipit ſpeciē ab aliqua ſpecie operuʒ vite: ſed ab hoc cōmuni opus vite. ¶ Illud inquā nō valet: qꝛ hoc dato nō apparet quō ſaluantur dicta phoꝝ diſtinguētiū iter intellcm̄ poſſeʒ agentē: iter ſenſuʒ ꝛ itellcm̄: dicētiū ēt ꝙ volūtas mouet itellcm̄: ꝛ ꝙ volūtas eſt rōnalis per ꝑticipatiōeʒ: nō appet ēt qn oē itelligere eēt velle: ꝛ ecōtra. ¶ Ad argm Aureo. negat̄ añs: nec eni illa eſt mens phī: nec Cōmētatoris: cum quilibet eoꝝ expreſſe dicat intellectū ꝛ deſideriū eſſe duas virtutes. verba eniʒ Cōmentatoris 3o de anima. cōmen. 48. ſuper illo verbo Ariſto. ibidē. hec igit̄ duo .ſ. deſideriū ꝛ intellectus ſunt mouentia de loco ad locum. (Hec (inquit) igitur dominatur in iſto motu et appropriatur ei: nō tamē cognitio: cuʒ multotiēs moueamur a deſiderio: ꝛ intellectus indicat nos debere moueri: nec etiā qđ dominatur in illo motu eſt deſiderium qđ multi homines deſiderant: ſed nō ꝯſequuntur deſideriū ſed intellectuʒ: ꝛ cū declarauit Ariſto. ꝙ motus localis impoſſibilis eſt attribui alteri iſtarum virtutū ſingulariter: apparet ꝙ vtraqꝫ illarum habet introitū in mouēdo: motus eni non fit ſine deſiderio: neqꝫ ſine intellectu aut imaginatiōe: apparet igitur ꝙ agēs motuʒ eſt duo. ſ. intellectus ꝛ deſideriū: aut imaginatio que ſimilis eſt itellectui.) Hec ille. ¶ Ex quo patet quomodo pōt eſſe duas virtutes: preſertim cum dicit in fine ꝙ aliquādo mouetur animal a deſiderio et imaginatione ꝛ non intellectu. Iſtud enim demonſtrauit deſideriū ab intellectu realiter diſtigui ex quo quādoqꝫ deſideriū mouet: intellectu nō mouente: ſed imaginatione vicē eius ſupplente. ¶ Illa autē verba Cōmētatoris que arguēs recitat de cōmento. 49. male ſunt intellecta: cū enim dicit Cōmentator: ꝙ virtus rationalis eſt deſideratiua: ꝛ hmōi: nō intēdit ꝙ eadē potētia in numero ſit intellectus ꝛ appetitus vel deſideriū: cū in illo cōmento ꝛ precedēti: ꝛ multis alijs dicat ꝙ ſunt due virtutes: ſed loquit̄ de itellectu eo modo quo nos loqmur de mēte: ꝛ nec hoc: nec illud dicit aliquā potētiā particularē: ſed dicit quoddā totū potētiale cōprehendens oēs potentias intellectiue partis. ſiue ſint apprehēſiue ſiue appetitiue: illo modo aūt capiendo intellectū: dicit Cōmentator: ꝙ ille deſiderat: ꝛ intelligit: ſicut poſſet dici de mente. Ad illud dictuʒ phī. 6. ethicoꝝ cū dicit phs: ꝙ electio eſt appetitus intellectiuus. ꝛc. dicitur ꝙ phs nō intendit per hoc ꝙ dicit. electio eſt appetitus intellectiuus niſi ꝙ electio eſt actus appetitus tendentis in aliquid ſm ordinem rationis vel eſt actus intellectus moti ab appetitu. Uñ ſanctus Thomas de verita. q. 22. arti. 15. dicit. ¶ Electio habet in ſe aliquid rationis ꝛ aliquid voluntatis. vtrum autem ꝓprie ſit actus voluntatis vel rationis: phus videtur relinquere ſub dubio. 6. ethico. vbi dicit. (Qꝫ electio vel eſt appetitus itellectiuus. i. appetitus in ordine ad intellectuʒ: vel intellectus appetitiui. i. intellectus in ordine ad appetitū. Primū aūt eſt verius .ſ. ꝙ ſit actus voluntatis in ordine ad rationeʒ.) Hec ille. ¶ Ex quo patet quomodo intelligatur verbuʒ illud phī. (Ad aliud dictuʒ eius. 3. de anima. parte. 49. vbi ait. Si eni duo. ſ. itellectus ꝛ appetitus mouēt. ꝛc. dicendum ꝙ Ariſto. intendit ꝙ intellectus ꝛ appetit9 ſm aliquaʒ cōmuneʒ ſpeciem mouent: hoc eſt intellectus ꝛ appetitus ſm ꝙ ſunt reſpectu eiuſdem obiecti mouēt animal de loco ad locū: inquātū. ſ. idē quod eſt dictatum per intellectum eſt affectatum per voluntatem: dicit eniʒ ꝙ hec duo mouentia non mouent: niſi ſm ꝙ reducuntur ad vnuʒ mouēs. ſ. ad obiectū appetibile qđ mouet intellectū ꝛ appetitū: ꝛ in eius virtute iſta duo mouēt animal: nō aūt intēdit Ariſto. ꝙ intellectus ꝛ appetitus ſint vnius ſpeciei vel vna res in numero: imo

Marginal notes:

In qb9 oʒ ꝙ po9 ſit eiuſdē gñis cū actu ꝛ in qb9 nō.

Qñō ꝓpria paſſio a ſbto ꝓduci dicat.

T. c. 27.

Ad mentem Ar. ꝛ Cōm. volun. ꝛ intellect9 realr diſtinguuntur.

Lec. 2. ꝛ capite. 5.

Lec. 2. ca. 3.

meroꝛimo Ariſto.9.metaphy.parte.5.dicit voluntateȝ
eſſe aliud principiuȝ ab intellectu. vñ oſtendens quid
determinat potentiam rationalem ad alterum cōtra-
riorum:cuȝ illa ſit indifferēter ad oppoſita dicit:ꝙ ali
quid eſt verus dominus.ſ.appetitus vel voluntas: ait
eni ſic. ¶ Potētie vō que nō habēt rōnem quādo ap-
propinquanť ſm ꝙ eſt poſſibile de actiuo et paſſiuo:
neceſſe eſt vt quedaȝ agant ⁊ quedaȝ patianť. alia vō
nō eſt neceſſe.ſ.potentias rationales. vnaqueqȝ enim
illaruȝ.ſ. que nō habent rationē agit alterum tñ con-
trarioꝛuȝ: que aūt ſunt cum ratione agunt contraria.
agūt ergo cōtraria inſimul quod eſt impoſſibile.ergo
neceſſe eſt vt dominus verus ſit aliud:⁊ dico quoniaȝ
hic eſt appetitus aut volūtas.) Hec ſunt verba Ariſt.
nulla expoſitiōe addite preter expoſitionem Cōmen
tatoris.vñ Cōmentatoꝛ ibidē ait. ¶ Cuȝ illa que poſ-
ſunt aliquā actionē fuerint rationabilia:potētie coꝛuȝ
agentes erunt cōiuncte cum ratione:⁊ intēdit Ariſto.
ꝙ ratio eſt primus motoꝛ in eis:⁊ poſt ſubdit. Potētie
vero que ſunt ſine ratiōe quādo agens appropinquat
acto:⁊ nō eſt illic aliquod impediens extrinſecuȝ neceſ-
ſe vt agēs agat ⁊ patiens patiatur. Alie vō potētie que
ſunt cū ratione nō eſt neceſſe quando appropinquant
ſuas actiones vt agant:quoniā potentie que ſunt cum
ratione agunt contraria. Scientia enim eſt contrario
rum:⁊ ſi agit duo cōtraria per ſe pmo:cōtinget ex hoc
ꝙ agat duo contraria inſimul:qđ eſt impoſſibile.ergo
neceſſe eſt vt in iſtis ſit principium prius potētis mo-
uentibus que ſit cauſa in hoc ꝙ agunt alterum cōtra-
rioꝛum quādoqȝ ⁊ quādoqȝ alterū: ⁊ vniuerſaliter ne
ceſſe eſt vt aliquid ſit quod faciat magis agere alterū
contrarioꝝ ꝙ̄ alterum: ⁊ hoc eſt verum principium:⁊
hoc quod facit magis agere alterum contrarioꝛuȝ eſt
appetitus ⁊ voluntas que eſt ab intellectu.) Hec ille.
¶ Ex quo patet quomodo Cōmentatoꝛ numerat ra-
tionem inter potentias rationales ⁊ cum hic dicit vo-
luntatem eſſe aliud principiuȝ ⁊ prius potētis ratiōa-
libus ⁊ ꝯter diſtingui. preſertum aūt mirandum eſt
quomodo iſte tantam falſitatem impudēter conatur
Cōmentatoꝛi imponere: cū Cōmentatoꝛ expreſſe po-
nat quinqȝ virtutes anime diſtinctas abinuiceȝ ⁊ ab
anima:ſicut accidens a ſubiecto:quod patet. Naȝ pri-
mo de anima.cōmento.89. dicit ſic. ¶ Anima habet
quinqȝ actiones aut paſſiones diuerſas genere: quarū
vna eſt ſcire ⁊ eſtimare.ſecūda ſentire.tertia deſidera
re ⁊ velle.quarta moueri in loco. qnta augeri ⁊ minui
⁊ nutriri. ideo queritur vtrū quelibet iſtaruȝ actionū
diuerſaruȝ in genere ſint totius anime: ita ꝙ per ean-
dem naturā intelligit ⁊ ſentit:⁊ mouetur in loco: ⁊ de-
ſiderat: ⁊ nutritur: ⁊ vniuerſaliter agit ⁊ patitur vno-
quoqȝ eoꝛum niſi per virtutes diuerſas ⁊ membra di-
uerſa:⁊ membra eius conuenientia cōmunia. hec igi-
tur opinio Ariſto. Nō igitur opinamur ꝙ faciat diuer
ſas actiones ⁊ vnica membra tñ:neqȝ per vnicas vir
tutes ⁊ diuerſa membra.ſ.cum hoc qđ agit cuȝ mem-
bris conuenientibus:quoniam ſi ſic nō intelligeretur:
eſſet idem cum ſermone Platonis.) Hec ille. ¶ Ex
quo habeť ꝙ virtutes anime ſunt diuerſe adinuiceȝ.
Item cōmento.92.ſic dicit. ¶ Debet dubitare homo
de partibus anime cum fuerit opinatus habere eam
partes ſm hunc modum:ſcȝ vt ſit diſſimilis vno mo-
do:⁊ vnita alio modo. Et ſubdit. Et debes ſcire ꝙ iſta
duo nō ſequitur niſi hoc: quia nō determinatur vtruȝ
ſit vna ſm ſubiectū: ⁊ plura ſm virtutes:ita ꝙ diuiſio
anime in ſuas partes ſit:ſicut pomi in odoꝛem coloꝛē

Ala.ſ. paſſiones diſtincte ſȝ apud Cōmentatoreȝ.

⁊ ſapoꝛem. Aut eſt vna propter vnam materiam com
muneȝ:⁊ plura qꝛ iſta natura habet duas virtutes: ita
ꝙ diuiſio aīe in ſuas partes ſit: ſicut diuiſio generis in
ſuas ſpecies:quoniā ſm hunc moduȝ contingunt duo
predicta: cū enim poſuerimus eam vnicam ſm ſubie
ctum tñ nō continget hoc. ſubiectū enim partiū eius
erit vnū tñ: ⁊ quedā eoꝝ erunt ſubiectū quoꝛundā.)
Hec ille. Et cōmēto.91.dič. ¶ Neceſſe eſt vt aīa ſit in
toto animali vna ſubſtātia ⁊ plura ſm virtutes: ita ꝙ
quedam partiū ſit ſubiectum quoꝛūdam.ſ.ꝙ nutriti-
ua ſit ſubiectum ſenſibilis ⁊ tangibilis ſit ſubiectum
alioꝛum ſenſuum: et ſimiliter quedam quoꝛūdam vt
poſt declarabiť.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet:ꝙ vir-
tutes ſeu potentie quas vocat partes anime ſunt abin-
uicem realiter diſtincte:diuiſio eni anime in ſuas par-
tes eſt vel ſicut diuiſio ſubiecti in accidētia. ſicut exē-
plificauit de diuiſione pomi in odoꝛē: coloꝛē:⁊ ſapoꝛē:
aut ſicut diuiſio generis in ſuas ſpecies: ſicut ex dictis
in cōmento.90. in vtraqȝ autem iſtarum diuiſionum
diuidentia realiter abinuicem diſtinguuntur: ſcȝ tam
diuerſa accidentia vnius ſubiecti: ꝙ̄ diuerſe ſpēs vni⁹
generis. Sed vt per verba finalia eiuſdem cōmenti
apparet: ⁊ ex cōmento.91. mens ſua eſt:ꝙ anima non
ſe habet ad ſuas virtutes: vt genus ad ſpecies:loquen
do de anima vnius animati ſoluȝ:ſed potius ſicut ſub
iectum ad multa accidentia. In vtroqȝ etiam cōmen
to dicit vnam virtutem eſſe ſubiectuȝ alterius: quod
nullo modo poſſet eſſe niſi eſſent realiter diſtincte. Et
ſic patet ꝙ Cōmentatoꝛ eſt ꝓ noſtra opinione. ¶ Ad
argumentū qđ eſt Ade negatur antecedens. Ad pmā
probationem dicitur:ꝙ deus poſſet fruitionē volunta
tis conſeruare ſine actu intellectus preſente: nō tamē
poſſet facere ꝙ voluntas vellet ⁊ intellectus:nec tūc:
nec prius intellexiſſet: quia de ratione actus volunta-
tis eſt ꝙ feratur in bonum intellectuȝ:nō ergo ſequi-
tur: actus voluntatis eſt: ⁊ nulla cognitio intellectus
eſt. ergo amatur incognitum:ſed ſequiť ſoluȝ ꝙ ama-
tur aliquid qđ pro tunc nō cognoſcať: ſed prius cogno
ſcebatur. ¶ Poteſt etiaȝ dici:ꝙ lȝ actus intellectus ⁊
voluntatis ſint realiter diſtincti: tamen vnus includi-
tur in ratione alterius:⁊ ideo nō poſſunt ſeparari ſm
rem. Uolitio eni eſt appetitus boni intellecti: cū ergo
deſinit eſſe intellectio deſinit tale bonum intelligi: ac
per hoc a volūtate appeti. ¶ Ad 2^{m} probationē dici-
tur: ꝙ voluntas non eſt ceca nec videns: quia non eſt
apta videre:ſufficit enim ꝙ idem ſit ſubiectum quod
videt ⁊ quod vult.ſ. anima cui principaliter attribuiť
intelligere ⁊ velle:⁊ non alicui potentie. ſi enim volun
tas eſſet quaſi ſuppoſitum volens bene eſſet inconue
niens ꝙ nihil intelligeret. ſicut ſi viſus eſſet vna ani-
ma incōueniens eſſet illam nō habere guſtuȝ: ⁊ ſi ocu
lus eſſet animal inconueniens eſſet ꝙ nō haberet os:
ſed quia ſunt inſtrumēta animalis ⁊ nō animalia: nō
opoꝛtet eādem virtutē videre:⁊ guſtare:⁊ olfacere:ita
in propoſito. ¶ Ad tertiaȝ probationem negať conſe
quentia:quia ſupponit duo falſa. Primū ꝙ fruitio ſit
eſſentialiter beatitudo. Scđm ꝙ illa remanēs fruitio
ſeu in eē fruitiōis aut delectatiōis vel dilectiōis poſſet
ſeparari ab oī cognitōe: qđ foꝛte falſuȝ eſt. ¶ Ad 4^{m}
dicią:ꝙ minoꝛ implicat impoſſibile: ⁊ ideo infert qđ-
libet: cum eniȝ dicią poſito ſolo actu amādi quocūqȝ
alio circūſcripto implicatur contradictio: ſcȝ ꝙ actus
amādi ſit ⁊ oīs actus intellectus circūſcribanť:⁊ iđ ex
illo impoſſibile bñ ſequitur ꝙ obm placet:Imo ꝙ ho-
mo ſit aſinus. ¶ Ad 5^{m} dicitur ſicut ad primaȝ ⁊ 3^{m}.

Act⁹ intell⁹ ⁊ voluntatis adinuicē includūtur.

¶ Ad 6^m dicitur ꝙ ꝯñtia nulla eſt: volũtas poteſt in
oppoſitum cuiuſlibet dictaminis. ergo poteſt ferri in
incognitū: poteſt enim in oppoſitū cuiuſlibet dicta/
minis in ſenſu diuiſo. hoc eſt. nõ eſt aliquid dictamen
circa ea que ſunt ad finem quin voluntas poſſit in op
poſitum: non tamen eſt poſſibile ꝙ velit in oppoſitū
cuiuſlibꝫ dictaminis. hoc ē ꝙ habeat velle nulli dicta
mini conforme: ⁊ iſte eſt ſenſus compoſitus: in primo
ſenſu negatur cõſequentia: ⁊ conceditur antecedens.
¶ Ad 7^m negaꝫ minor: nõ eniꝫ actus volẽdi aut ve/
getandi eſt experiẽtia ſui obiecti: ⁊ tamẽ actus potẽtie
vegetatiue eſt vitalis. negaꝫ ergo ꝯñtia: iſte actus non
eſt experientia. ergo nõ plus eſt vitalis ꝙ͂ habitus vel
ſpecies. fallitur enim arguens nomine actus vitalis.
actus enim ille dicitꝫ vitalis qui eſt actus viuentis in/
quantum hmõi. viuens autẽ dicitur quod a ſe moue
tur. Unde ſanctus Thomas. prima parte. q. 18. articu.
pmo. ¶ Uiuentia dicunꝫ quecũqꝫ ſe agunt ad motũ
vel operationem aliquã: ea vero in quoꝝ natura non
eſt: vt ſe agant ad aliquem motũ vel operationem: vi
uentia dici nõ poſſunt: niſi per aliquã ſimilitudineꝫ.)
Et ideo ſm ꝙ ipſe ponit articu. 2°. eiuſdem queſtionis
ad 2^m argumentum: opera vite dicuntur: quoꝝ princi
pia ſunt in opãtibus vt ſeipſos inducant in tales ope
rationes. ¶ Nec valet ſi fiat inſtantia de motu natu/
rali ipſius grauis: que eſt a principio itrinſeco: ſcilicet
grauitate: nec tamen ille motus dicitur actus vitalis.
¶ Naꝫ ſm ꝙ ponit ſanctus Thomas de veritate. q.
24°. arti. pmo. ¶ Eoꝝ quoꝝ principium motus in
ipſis eſt: quedam talia ſunt ꝙ ipſa ſeipſa mouent ſicut
animalia: quedaꝫ aũt que non mouent ſeipſa quãuis
in ſeipſis aliquod principiũ motus habeant: ſicut gra/
uia ⁊ leuia: non enim ipſa ſeipſa mouent: cum nõ poſ/
ſint diſtingui in duas partes: quarum vna ſit mouens
⁊ alia mota: ſicut in animatis inuenitur: ꝙ͂uis motus
eorum ſequatur aliquod principium in ipſis: ſciꝫ for/
maꝫ: quaꝫ quia a generante habent: dicunꝫ a generan/
L.c.29. te moueri: ſm phm. 8. phyſicoꝝ: ſed a remouente pro
hibens per accidens: ⁊ ideo talia mouẽtur ſeipſis: ſed
non a ſeipſis: quia non ſunt ſibiipſis cauſa agendi vel
mouendi: ſed per illud quod ab altero receperunt di/
riguntur ad agenduꝫ vel mouenduꝫ.) Hec ille. ¶ Et
Lec.12. 5° metaphyſi. caplo de potentia dicit ſic. (Natura ſm
ꝙ eſt principiũ motus in eo in quo eſt: nõ comprehen/
ditur ſub potentia actiua ſed magis ſub paſſiua: graui
tas enim non eſt principium vt moueat: ſed magis vt
moueaꝫ.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ motus naturalis
grauis nõ dicitur actus vitalis nec opus vite: qꝛ lꝫ prĩ/
cipiũ illius motus ſit in graui: nõ tñ ſic vt ſe iducat ad
talẽ motũ: ſꝫ potius vt moueaꝫ a gnãnte vel remouẽ/
te ꝓhibẽs. Patet igiꝫ ꝙ ad hoc ꝙ actus dicaꝫ vitalis
nõ requiriꝫ ꝙ ipſa ſit cognitio vel experientia. ¶ Ad
8^am dicitur: ꝙ quicquid ſit de minore maior eſt falſa:
quia taꝫ aſſenſus ꝙ͂ apprehẽſio pertinẽt ad intellectũ:
nõ ſic cognitio aut volitio: ſed ad diuerſas potentias.
¶ Ad 9^am negaꝫ minor: ⁊ ad ꝓbationẽ dicitur: ꝙ bea
Uidẽs ⁊ nõ volens deū beatꝰ eſſet. titudo eſſentialiter eſt cognitio ⁊ nõ fruitio: ⁊ ſi per im
poſſibile aliquis videret deum ⁊ velle nullũ haberet:
ipſe eſſet beatus: lꝫ nõ perfecte quo ad illa que extrin
ſece beatitudinẽ perficiunt ⁊ decorãt. ¶ Ad 10^m dici
tur: ꝙ omnes locutiões ſunt intelligende per cõcomi
tantiã: ⁊ nõ ꝙ ſit predicatio per eſſentiã vt ſit ſenſus:
amor eſt notitia. i. non eſt ſine notitia: vel ꝙ in talibus
loqutionibus abſtracta ponantur pro cõcretis vt ſit
ſenſus: amor eſt notitia id eſt amans eſt cognoſcens.

¶ Ad 11^m per idẽ. Ex quibus patet: ꝙ minor ſuperiꝰ
negata adhuc nõ ſufficienter probatur. ¶ Ad 2^m prĩ/
cipale dicitur: ꝙ intellectus ⁊ voluntas diſtinguuntur
realiter. Et cum queritur. an hoc ſit. ⁊c. Dico ꝙ hoc eſt
propter diuerſitatem obiectoꝝ intellectus ⁊ volun/
tatis non materialibus ſed formalibus: que primo et
per ſe reſpiciunt ſcꝫ bonũ ⁊ verũ: ⁊ ens vt fuit dictum Quī actꝰ potentias diuerſificant.
in probatione ſecunde concluſionis. Si etiam dica/
tur ꝙ dicte potẽtie diſtinguantur propter diuerſitatẽ
actuum nõ oportet ꝙ tot ſint potentie in anima quot
ſunt actus ſpecie diſtincti in ea: nõ enĩ quecũqꝫ actuũ
diuerſitas diuerſificat potẽtiam: ſed ſolum diuerſitas
actus que non poteſt reduci ad vnitatem generis vel
ſpecie ſub hoc cõmuni opus vite. ſic autẽ eſt de ac u
qui eſt cognitio ⁊ de actu qui eſt appetitio vel volitio:
quia iſti continentur ſub diuerſis generibus operum
vite: vt ſupra deductũ eſt. ¶ Ad 3^m reſpondet ſanctus
Thomas in de veritate. q. 10. arti. p° ad 5^m dicens. (Il/
la tria dicuntur vna eſſentia inquãtũ ab vna eſſentia
procedunt: vna vita inquantum ad vnum genus vite
pertinent: vna mens inquãtum ſub vna mente cõpre/
hendantur. ſicut partes ſub toto: ſicut viſus ⁊ auditus
comprehenduntur ſub parte anime ſenſitiua.) Hec il
le. ¶ Ad 4^m dicitur: ꝙ ſimilitudo parũ valet: nõ [illegible]
opꝫ omnia illa que ſunt idẽ in deo: eſſe ideꝫ in creatu/
ris. alias nõ oporteret diſtinguere ſapientiaꝫ: iuſtitiã:
cognitionem: ⁊ eſſentiã in creatis: ſicut nec in deo: non
enim creature attingunt ad diuinaꝫ ſimplicitatẽ que
tanta eſt ꝙ illud quod habet eſt illud quod habetur:
loquẽdo de abſolute dictis. ideo deus qui habet ſapiẽ
tiam eſt ſapientia quam habet: non ſic in rebus crea/
tis. ¶ Ad 5^m dicitur: ꝙ non oportet omne immateria
le eſſe intellectiuuꝫ tanꝙ͂ potens intelligere: ſed bene
conceditur ꝙ imaterialitas eſt cauſa vel circũloquiꝫ Intellectuale aliqd poteſt dici multiplr.
cauſam ꝙ aliquid ſit intellectuale. Aliquid autem po
teſt dici itellectuale multipliciter. Primo quia eſt na
tum intelligere: ſicut ſubſtantia immaterialis. Secun
do modo: quia eſt principium vel potentia ad intelli
gendum: ſicut intellectus. Tertio: quia eſt ipſum intel
ligere vt opus intelligendi. Quarto qꝛ neceſſario pre/
uiũ ad talẽ actum: ſicut ſpecies vel habitus vel eſt in/
telligibile in actu. Quinto. quia cõſequutiuũ ad virtu
tem intellectiuam: ⁊ iſto modo voluntas dicitur eſſe Preter immaterialitatē qd plꝰ requirit. ad hoc ꝙ aliquid ſit intellectiuū.
quid intellectuale: nõ tamẽ qd intellectiuũ. Et ſi que/
ratur quid plus requiritur ad hoc ꝙ aliquid ſit intelle
ctiuũ vltra imaterialitatẽ: dicitꝫ ꝙ virtus intellectiua
qꝛ nõ ſolum dicit virtutem imaterialem: ſed dicit vir
tutem que ſit imaterialiter forme non ſolum ſue: ſed
alterius conceptiua vel receptiua loquendo in creatu
ris. hanc enim cauſam aſſignat ſanctus Thomas pri/
ma parte. q. 14. arti. pmo: ⁊ quia voluntas: lꝫ ſit imma/
terialis: non tamen eſt ſuſceptiua vel conceptiua ſpe
ciei obiecti. ideo non eſt intellectiua. Intellectus eniꝫ
ſe habet vt femina: volũtas vero vt vehiculũ portãs
cog^tem. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ſanctus Thomas ibideꝫ po
nit ꝙ ex imaterialitate nature ꝓuenit ꝙ natura ſit ſu
ſceptiua formarum aliarum a ſe. ¶ Dicitur ꝙ loqui/
tur de natura ſubſiſtente. ex hoc enim ꝙ aliqua natu/
ra naturaliter ſubſiſtit immaterialiter: habet virtu/
tem ſuſcipiẽdi ſpeciem obiectorũ aliorum a ſe. modo
nec voluntas nec intellectus creatus ſubſiſtũt: ⁊ ideo
nõ intẽdit ꝙ intellectus ex hoc hẽat ꝙ ſit imateriali/
ter ſuſceptiuus: qꝛ eſt imaterialis: ſed hoc dicit de ſub/
ſtãtia intellectuali: itellus eni ꝓprie nõ ſuſcipit: ſꝫ ſub/
ſtantia per intellectum ſpẽm obiecti. ¶ Et ſi queraꝫ
cur plus

tur plus ſuſcipit per hanc qualitatē quam dicimus in-
tellectum: q̃ per illaꝫ quā dicimus voluntatem. Dici-
tur ꝙ nō eſt alia cauſa: niſi quia hec qualitas eſt talis:
⁊ alia non: ſicut ſi queratur. vnde eſt ꝙ hec forma ſit
anima: ⁊ non illa: vel cur iſti nature cōueniat talis dif
finitio ⁊ nō alteri nature: nō enim eſt diffinitio demō-
ſtrabilis de diffinito: nec differentia eſſentialis de ſua
ſpecie a priori: ſed eſt imediata illi: nec hic habet locū
queſtio propter quid. ¶ Ad 6ᵐ dicitur: ꝙ appetere eſt
actus perfectior in cognoſcibilibus q̃ in pure natura-
libus: plura enim requiruntur ad principiandū actuꝫ
perfectiorem q̃ minus perfectuꝫ. vnde ⁊ ſi in natura-
libus ſola naturalis forma ſufficiat: in cognoſcibilib⁹
tamen oportet dare ſpecialem potentiam appetitiuā:
nec eſt ſimile de appetitu materie: quia cum ſit poten
tia pura nihil poteſt in ea eſſe diſtinctum: nec appeti-
tus: nec appetere. ¶ De graui autẽ dicendum eſt: ꝙ

Differt appe|tit⁹ nãlis ab|[forma] ꝙ ſequit i|quocūqꝫ.

ipſa grauitas que eſt appetitus diſtinguit̄ re a forma
ſubſtātiali grauis: quaꝫ ſequitur in eſſendo ⁊ ab intel-
ligentia dirigente: quā ſequitur in tenendo ad centrū:
quia natura agit propter fineꝫ: ⁊ opus nature eſt opus
intelligentie: ſed a forma differt eſſentialiter non ſub
iecto. ab intelligentia aūt differt etiaꝫ ſuppoſito. ſimi-
liter appetitus animalis differt re a forma animalis ⁊
a potentia cognitiua quā conſequitur. ¶ Iſta ſolutio
in forma eſt Petri de palude: que probabilis eſt ⁊ ve-
ra: niſi forte intelligat appetere in naturalibus non co
gnoſcibilibus eſſe actum elicituꝫ. hoc enim falſuꝫ eſt.
¶ Poteſt etiam dici: ꝙ non eſt ſimile de appetitu na
turali ⁊ de appetitu animali vel rationali: quia ſm ꝙ
ponit ſanct⁹ Thomas de veritate. q. 22. arti. 3° ad 3ᵐ.
(Quāuis bonum (inquit) appetatur taꝫ per appetitū
naturalem q̃ per appetitum animaleꝫ: tamen per na-
turalem appetitum non appetit aliquid ex ſe bonuꝫ:
ſicut per appetituꝫ animalē: ⁊ iō ad appetendū bonū
appetitu animali exigitur potentia: que nō requiritur
ad appetendum per appetitum naturalem. ¶ Et pre-
terea bonum quod intendit appetitus eſt determina-
tum ad vniforme: non aūt eſt ita de bono quod appe-
titur per appetitum animalem: ⁊ poteſt ſimile induci
de virtute motiua. ſicut enim animalia mouentur ex
ſe: ita ⁊ appetunt ex ſe: ⁊ propter hoc ſicut vis motiua
eſt ſpecialis potentia in anima: ita ⁊ vis appetitiua.)
Hec ille. ¶ Scōm enim ꝙ idē ponit ibidē in reſpon
ſione principali: cuꝫ potētie anime ordinentur ad ope
ra que ſunt propria animatorum: ſm hoc aliqua ope-
ratio habet ꝙ ad eam ſpecialis potentia anime depu-
tetur: quia ipſa eſt propria operatio animati: ⁊ quia li-
cet mouere ⁊ appetere ſit cōmune animatis ⁊ inanima
tis ſm vnum moduꝫ: tamen quodlibet eoruꝫ ſm aliū
modum eſt proprium animatoruꝫ: que mouentur ex
ſe ⁊ appetunt ex ſe. ideo appetitus animalis vel ratio-
nalis eſt potentia diſtincta a forma ſubſtātiali anima
lis: ⁊ ſimiliter potentia motiua: licet non ſit appetitus
naturalis. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄: ꝙ perfectio ſimpliciter po-

Perfectio ſimplr duob⁹ mo. capi põt.

teſt duobus modis accipi. Uno modo accipiēdo ſim-
pliciter pro vniuerſaliter vt dicatur perfectio ſimpli-
citer: que includit omneꝫ perfectionē: ⁊ excludit oēm
imperfectionem: ⁊ iſta eſt in ſolo deo. vnde habēs iſtā
eſt ſimpliciter perfectius omni non habente: ⁊ carens
illa eſt ſimpliciter imperfectus: ⁊ talem perfectioneꝫ
ſimpliciter non dicunt intelligere ⁊ velle creatū. Alio
modo dicitur perfectio ſimpliciter que perfectionem
includit: ſed non excludit imperfectionē nec includit:
ſicut ſunt velle ⁊ intelligere ſi ſimpliciter accipiantur:
propter quod indifferenter ſunt in deo: quia imperfe-
ctionem nō includunt: ⁊ in creatura: quia imperfectio
nem non excludunt: ⁊ habere talem perfectionem vt
ſic: melius eſt q̃ carere. ſi autem vnum habeat vnaꝫ
⁊ aliud aliam. tunc habens meliorem: ſimpliciter per-
fectius eſt carente ea: habens vero minus bonam: eſt
perfectius ſm quid carente illa: ⁊ nihilominus eſt im-
perfectius ſimpliciter. ſicut ille de intellectu ⁊ volun-
tate. vnde quia intelligere eſt nobilius q̃ velle: intel-
lectus eſt nobilior q̃ voluntas. vnde melius eſt habe
re volitionem q̃ non habere. vbi auteꝫ haberetur in-
tellectus ſine volūtate eſſet nobilius. vnde intellect⁹
eſt ſimpliciter nobilior voluntate: licet careat nobilita
te quaꝫ illa habet: ⁊ que eſt perfectio ſimpliciter: quia
habet aliam meliorem. hec etiam eſt ſolutio dicti do-
ctoris Petri de palude. ¶ Ad 8ᵐ dicitur: ꝙ maior eſt
ſimpliciter falſa. vñ ſanctus Thomas de veritate. q.
22. arti. 10. ad p̄mū. vbi ſoluit iſtud argumentū in ſuo
ſimili. vnde argumentū qđ ibideꝫ facit tale eſt. (Po-
tentie diuerſificantur ſm obiecta: obiectum auteꝫ in-
tellectus eſt verum: voluntas vero bonum. cum ergo
verum ⁊ bonum ſint ideꝫ ſuppoſito ⁊ differant ratio-
ne. videtur ꝙ intellectus ⁊ voluntas ſint idem re: ſed
differant ratione.) Ecce argumentum ſuuꝫ. Et ſoluit.
(Dicendum (inquit) ꝙ diſtinctio potentiarum non
oſtenditur ex obiectis ſm reꝫ conſideratis: ſed ſm ra-
tionem: quia ipſe rationes obiectorū ſpecificant ipſas
operationes potentiarum: ⁊ ideo vbi eſt diuerſa ratio
obiecti ibi inuenimus diuerſaꝫ potentiam: quāuis ſit
eadem res que ſubeſt vtriqꝫ rationi: ſicut eſt de bono
⁊ vero: ⁊ hoc etiam patet in rebus materialibus. nam
aer patitur ab igne inquantuꝫ eſt calidus ſm ꝙ eſt in
potentia aer calidus: inquātum vero ignis eſt lucidus
patitur ab eo ſm ꝙ ipſe eſt diaphonus: nec eſt eadem
potentia in aere ſm quā dicitur diaphonus ⁊ ſm quā
dicitur potentia calidus: quāuis ſit idem ignis qui in
vtrāqꝫ potētiam agit.) Hec ſanctus Thomas. ¶ Ad
9ᵐ dicit Petrus de palude. Si enim maior intelliga-
tur de potentia libera per eſſentiaꝫ ſic ꝙ in ipſa eſſen-
tia ſua includit totum liberum arbitrium. vera eſt. ta
lis enim potentia eſt rationalis per eſſentiam ⁊ voliti-
ua: quia liberum arbitrium eſt facultas rationis ⁊ vo-
luntatis includens illa duo: ſed in hoc ſenſu negatur
minor. ſ. ꝙ iſto modo voluntas ſit libera per eſſentiā.
Si autem maior intelligatur de potētia ſic libera per
eſſentiam: ꝙ tamen eius eſſentia non eſt totum libe-
rum arbitrium. i. totum qđ requirit liberum arbitriū
vel totum quod eſt de ratione liberi arbitrij: ſed ſoluꝫ
eſt pars libertatis. tunc maior eſt falſa. talem enim po
tentiam nō oportet eſſe rationaleꝫ per eſſentiam: ſed
ſufficit ꝙ vel ſit rationalis vel imediate illi cōiuncta:
⁊ ad hunc ſenſum minor eſt vera: quia voluntas illo
modo eſt libera per eſſentiaꝫ. ¶ Iſta reſponſio bona
non eſt: quia ibi videtur ſentire ꝙ liberum arbitriuꝫ
continet intellectum ⁊ voluntatē quaſi partes: ⁊ ꝙ li-
berum arbitrium: nec eſt ſolum ratio: nec ſolum intel
lectus ſed vtrūqꝫ. hoc autem falſum eſt: ⁊ contra opi-
nionē ſancti Thome. vt patet expreſſe de veritate. q.
24. vbi. arti. 5. oſtendit ꝙ liberum arbitrium non con
tinet ſub ſe multas potentias: neqꝫ per moduꝫ totius
vniuerſalis: neqꝫ per modū totius integralis: ⁊ arti. 6°.
oſtendit liberum arbitrium nō eſſe aliam potentiā a
voluntate. Hoc idem ponit p̄ma parte. q. 83. arti. 4. et
2° ſen. diſt. 24. q. 1. arti. 2. ⁊ 3. in ſolutione ad 4ᵐ. ¶ Di
cit̄ ergo ꝙ maior eſt ſimpliciter falſa: nec eius proba-

tio valet. vnde ad pmā probationem maioris: que ibi innuit̄ cum. ſ. dicitur: ꝙ ratio eſt de eſſentia libertatis: ſed non pars. Un̄ ſanctus Thomas prima ſcđe. q. 17. arti. p° ad 2m ſic ait. (Radix libertatis eſt voluntas ſi

Ad liberū arbitriū rō ptinet velut ei° origo ⁊ cā.

cut ſubiectum: ſȝ ſicut cauſa eſt ratio ex hoc ꝙ voluntas poteſt libere ad diuerſa ferri: quia ratio poteſt habere diuerſas cōceptiones boni: ⁊ ideo phi diffinierūt liberum arbitrium: qđ eſt liberum de ratiōe iudiciū: quaſi ratio ſit cauſa libertatis) Hec ille. ¶ Et de veritate vbi ſupra dicit. Liberū arbitrium eſt potētia qua

Liberū arbitrium quid.

homo poteſt libere iudicare: quod aūt dicit̄ eſſe principium actus alicuius aliqualiter fiendi: non oportet ꝙ ſit principiū illius actus ſimpliciter: ſed aliqualiter ſignificat̄ eſſe principiū illius: ſicut grāmatica per hoc ꝙ dicit̄ eſſe ſciētia recte loquēdi: nō dicit̄ ꝙ ſit principiū locutiōis ſimpliciter: quia etiā ſine grāmatica poteſt homo loqui: ſed ꝙ ſit principiuȝ rectitudinis in locutione: ita ⁊ potētia qua libere iudicamus: nō intelligitur qua iudicamus ſimpliciter ꝙ eſt rationis: ſȝ que facit libertatem in iudicando qđ eſt voluntatis. vnde arbitriuȝ liberum eſt ipſa voluntas nō abſolute: ſȝ in ordine ad aliquē actum eius qui eſt eligere.) Et ad pmū dicit. (Liberū arbitriū nominat voluntatem non abſolute: ſed in ordine ad rationē: ⁊ ide eſt ꝙ ad ſignificandū voluntas ⁊ ratio in diffinitiōe liberi arbitrij oblique ponunt̄.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ ad illam primaȝ pbationē. dicit̄ eniȝ ꝙ ratio ſic pertinet ad libertatē. ſ. ſicut pma origo liberi arbitrij: vt etiā ponit ſanctus Thomas ibidem ad 4m: nō tamen ſicut aliquid de eſſentia liberi arbitrij qđ nō eſt aliud q̄ȝ potētia electiua. ſ. volūtas vt electiua. ¶ Scđa etiā pbatio que

In quibus valeat illa maxima: ſic̄ ſimplr ad ſimpliciter ⁊c̄. ⁊ in [illegible]

ibidē innuit̄ ad pbandum maiorē per illā regulaȝ: ſicut ſimpliciter ad ſimpliciter ⁊c̄. nō valet. talis enim modus arguēdi fallit vbi eſt alia habitudo inter maximū vnius ordinis ⁊ maximū alterius ordinis: q̄ȝ ſit inter minimū alterius vel q̄ȝ medij ad mediū: non ſequitur. Minimū accidēs eſt minimum ens: ⁊ maius accidēs vel perfectius accidēs eſt perfectius ens. ergo perfectiſſimū accidēs eſt perfectiſſimū ens. Et cauſa eſt: q2 ſignificata tota latitudine entiū ab vna parte: ⁊ tota latitudine accidentiū ab alia parte: clarum eſt ꝙ aliter ſe hȝ extremū ad extremū q̄ȝ minimū ad minimuȝ. ſic in pposito ſignet̄ tota latitudo rationalitatis ⁊ tota latitudo libertatis extremū vnius latitudīs eſt ſumma libertas: extremū alterius ſumma ratiōalitas vel rōnale per eſſentiā ⁊ liberū per eſſentiaȝ: modo lȝ rōnale ſit liberū ⁊ magis rationale magis liberuȝ: nō ſequit̄ ꝙ eſſentia libertatis ſit eſſentia rationalitatis: quia prius cōparabant̄ concretū ad concretū: ⁊ poſterius abſtractū ad abſtractū: ſicut nec ſequit̄: calidū p participationē eſt igneū per participationeȝ: ⁊ magis calidū magis igneū. ergo igneū per eſſentiā eſt calidū per eſſentiam: vel ergo calor eſt igneus: ⁊ infinita alia exempla poſſunt dari in quibus ille modus arguendi nō valet. ¶ Ad 10m dicit Petr° de palude: ꝙ nō ſolū purā potentiā: ⁊ relationeȝ nō pōt deus ab actu: ⁊ a termino oppoſito ſeparare: ſed nec quodcūq; abſolutuȝ a ſua ppetate abſoluta vel relatiua: quādo ſic ſe habent

Que ſeparari [illegible] non pōt p diuinā potentiam.

ꝙ ſubiectuȝ ſcđm eſſe actu eſt cauſa neceſſaria ⁊ totalis ſue proprie paſſionis: quia contradictio eſt eſſe cauſam in actu ⁊ nō eſſe effectum: ppter hoc enim nō poteſt deus ſeparare ſimilitudinē a duobus albis: q2 eſſe cauſam vt cauſa eſt ſine effectu: eſt contradictio. vnde nō poteſt facere lineā que nō ſit recta vel curua: quāuis rectitudo ⁊ curuitas differāt re abſoluta a linea: ſicut quedam ſpecies qualitatis: quia cōtradictio eſt ꝙ linea ſit: cuius medium nō exeat ab extremis: nec corpus finitum ſine figura: nec creaturam ſine relatione ad creatorē: quia ipſam dependere eſt eius relatio formaliter. Sic autem eſt in propoſito: non quideȝ de potentia volitiua: ſed de actu volendi: quia de voluntate cum eius eſſe vel eſſentiam non neceſſario per ſe conſequatur reſpectus ad intellectum deus poteſt vnuȝ facere ſine alio: nec ſeparabitur diffinitio a diffinito:

Voluntas eſt appetitus rōnalis i aptitudine.

quia voluntas eſt appetitus rōnalis in aptitudine nō in actu: ſicut quantitas eſt menſura ſubſtantie: quā tamen deus ſeparare poteſt: potentia enim volēdi eſt q̄ quis vult niſi impediatur: ſeparato autem intellectu impediretur ne poſſet voluntas velle: quia eius obiectum eſt bonum cognituȝ. vnde nō poteſt velle quod non eſt volibile: velle autem inquātū velle eſt: dicit reſpectum ad intellectum. vnde ſicut eſſe creaturam ſine reſpectu ad creatorem eſt cōtradictio. ſic ⁊ hic: magis q̄ȝ viſionem ſine colore: quia eſſe viſionem non viſibilis implicat contradictionem: duȝ tamen color haberet eſſe viſiuum: ecce reſponſionē dicti doctoris qui iudicio meo nihil dicit inconueniens. ¶ Niſi forte in hoc ꝙ ponit voluntateȝ poſſe exiſtere ſine intellectu:

Contra illū ꝙ in ratione dī. vȝ. ꝙ itellect° ſeparari poſſit.

quod non videtur verum: quia lȝ nō ſit apparens connexio inter illa duo accidentia ſi comparentur adinuicem: tamē ppter tertiuȝ ſunt cōnexa. ſ. propter proprium ſubiectuȝ animā: videlicet cuius ſunt paſſiōes proprie: ſine qua nullum eorum eſſe poteſt: nec ipſa ſine quolibet illorum: ⁊ ideo poſita voluntate ponitur anima rationalis: qua poſita ponit̄ intellectus. ¶ Ad 12m dicit doctor: ꝙ maior eſt vera de delectatione proprie dicta loquēdo: ſed tūc minor eſt falſa. ¶ Prima aūt probatio procedit de delectatione large dicta que eſt connaturalis ⁊ facilitas ⁊ promptitudo. ¶ Secunda vero probatio non concludit: ſicut propriuȝ eſt hominis eſſe riſibilem: non ſ̄m illud tamen ꝙ eſt homo . i. ſ̄m rationeȝ: ſed forte ſ̄m os aut aliquid tale. ¶ Et ad illud quod dicitur de habitu dicenduȝ eſt ꝙ eſt delectatio large dicta: vel quia ſicut appetitus querit bonum appetitus pro omnibus potentijs futurum: ſic delectatur p preſenti bono omnis potentie. vnde in opere eſt delectatio. i. ex opere nō in potentia operante ſecundū ſe: ſed in potētia ei naturaliter cōiuncta. ¶ Ad 13m dicit: ꝙ minor eſt falſa. Et ad primam probationē dicit: ꝙ in naturalibus verum eſt: ſicut appetitus grauium ⁊ leuiuȝ differt genere: ⁊ leuitas ignis ⁊ aeris ſpecie: ⁊ grauitas aque ⁊ terre: quia ſunt per ſe ad diuerſa loca: ſed non ſic eſt de ſenſu: quia non quemlibet ſenſum ſequitur appetitus: quia nullum exteriorem: nec nullum interiorem: ſed ſolum eſtimatiuam: que ſola dicit aliquid de fugibili ⁊ pſequibili. ¶ Ad ſecundaȝ probationem dicit: ꝙ in eodem inſtanti in quo ſenſus exterior imutatur poteſt immutari ſenſus cōmunis ⁊ eſtimatiua ad iudicandum bonuȝ vel malum: ⁊ ſtatim in appetitu ſequitur delectatio vel triſtitia. ¶ Ad tertiam dicitur: ꝙ appetitus non diſtat ſubiecto a ſenſu quem ſequitur: ſed differt ab eſſentia: vt ſupra dictum eſt: ⁊ ſi eſtimatiua eſt vna non poteſt eſſe eadem cum iraſcibili ⁊ concupiſcibili que differunt re ſicut ⁊ obiecta: quia aliquid eſt arduuȝ quod non eſt delectabile ſenſu: vt pugnare ⁊ cū vulneribus vincere.) Hec ille. ¶ Ad 14m dicitur: ꝙ mens ſancti Thome eſt vbicunq; loquitur de hac materia: que in argumento tangitur ꝙ itellectus eſt ſimpliciter ⁊ abſolute altior voluntate ſecundum perfectionem ⁊ nobilitatem: ſicut

dī. 3. q. 1. ar. [illegible]

alius

alias in pᷓma diſtinctione fuit allegatum: cum vo ipſe
q.i.in rñſiõe cõtra 6m. dicit pmo ſen.di.1.q.1.arti.1.ad pmũ: ꝙ intellectus eſt
altioꝛ ſm originem ⁊ voluntas ſm perfectionem. ⁊c̃.
Unã potẽtiã alterã eẽ pfectiorẽ duplr. ¶ Sciendũ ꝙ aliquã potentiã eſſe altiorẽ ſm perfe
ctionẽ põt duplr intelligi. Pꝛimo mõ in ſe ⁊ abſolute:
⁊ ſic intellus eſt altioꝛ ⁊ perfectioꝛ volũtate. Secũdo
mõ: qꝛ vna illarũ perficit aliã in ſuis actibus: ⁊ ſic vo
luntas eſt perfectioꝛ intellectu: qꝛ delectatio que perti
net ad voluntatẽ perficit operationẽ intellectus: puta
ↄtemplationẽ veritatis. Et ſic pꝫ ꝙ in dictis eius nul
la eſt ↄtradictio realiter: ſed ſolũ apparẽter. ¶ Ad pri
mũ ↄtra 3m ↄcluſionẽ dicit̃ quidẽ: ꝙ memoꝛia de ſui
rõne nõ dicit actiuitatẽ: ſed tentionẽ obiecti in eſſe in
telligibili: ⁊ conceditur ꝙ dicat perfectionẽ ſimpliciter:
⁊ eſt cõis tribus perſonis. Dico tñ ꝙ ad memoꝛiã con
ſequitur actiuitas quã includit intellectus: ⁊ lꝫ intelle
ctus ſit in filio: nõ põt tamẽ filius ꝓducere v̓bum aut
intellectionẽ: qꝛ habet relationem oppoſitã relationi:
que conſequitur productionẽ terminatam ad verbũ:
nulla aũt relatio põt ibi geminari: cuius cauſa lati9 ex
plicabitur deo duce. ¶ Ad 2m pꝫ per idem: nõ enim de
rõne memoꝛie eſt actiuitas: lꝫ eam conſequat̃ vbi eſt
memoꝛia nõ ſub relatione oppoſita dicenti verbum.
¶ Ad 3m negat̃ minoꝛ. filius enim habet intellectũ cũ
obiecto ſibi pñte in eẽ intelligibili: lꝫ in diuinis non
admittatur ratio habitus: ⁊ iõ nõ vniuoce dicitur me
moꝛia in nobis ⁊ in deo: cum in nobis memoꝛia dicat
intellectũ habituatũ notitia obiecti. ¶ Ad 4m dicit̃
ſm predicta: ꝙ de rõne memoꝛie nõ eſt actiuitas aut
fecunditas. Illud aũt qꝺ hoc loco addit̃ de intellectu
paſſiuo nõ valet: lꝫ enim in deo nõ ſit itellectus qui pa
tiatur ab obiecto: eſt tamẽ ibi intellectus ↄiunctus ob
iecto ſine paſſiõe vel trãſmutatiõe: qui qꝺem intellect9
reſpectu intellectiõis nõ habet ꝓprie rõnem eliciti: aut
rõnem potẽtie: aut habitus: ſed eſt purum intelligere
ſubſiſtens: lꝫ ſm rationẽ intelligendi concipiamus ibi
intellectũ ⁊ intellectionẽ diuerſimode. Intellectũ qui
dem vt illud quo deus formaliter eſt potẽs intellige
re. Intellectõem vo vt illud quo formaliter actualiter
Di.35.ar.2. intelligit: ⁊ hoc alias ꝓlixius explicabit̃. ¶ Ad pmũ
cõtra quintã ↄcluſionẽ reſpõdet̃ ꝙ Augu. per illa ver
ba vult: ꝙ amoꝛ ⁊ notitia ſi accipiant̃ ꝓ potentijs non
ſunt talia accñtia anime qualia ſunt coloꝛ ⁊ figura re
ſpectu coꝛpoꝛis. nam ille potẽtie ſunt vires naturales
anime: ⁊ nõ accidẽtia cõia vel per accñs: ſed per ſe: co
loꝛ aũt ⁊ figura accidũt coꝛpoꝛi per accñs ⁊ ſunt ſepa
rabilia: nec ↄſequunt̃ ſpẽm coꝛpoꝛis: nec ſunt illius ꝓ
prie paſſiões: ſꝫ potẽtie anime ſunt accidẽtia per ſe ꝓ
pria anime. ſi aũt loquatur de notitia ⁊ amoꝛe ſm ꝙ
ſunt actus: ſic etiã nec ſunt talia accidẽtia qualia coloꝛ
⁊ figura: qꝛ illi actus ſemper ſunt in anima vt in radi
ce a qua pfluũt ꝓximũ pncipiũ illoꝝ actuum: nõ autẽ
ſic eſt de coloꝛe aut figura reſpectu coꝛpoꝛis inquãtuꝫ
hmõi. Cuꝫ aũt dicit Augu. ꝙ amoꝛ eſt ſubſtãtia ⁊c̃. di
co ꝙ illa verba ⁊ ſimilia exponunt̃ eo modo quo ma
giſter exponit illa Auguſtini dicẽtis: ꝙ memoꝛia: intel
ligentia: voluntas ſunt vna vita ⁊c̃. qꝛ ſcꝫ ſunt natura
les ꝓprietates vnius anime: que eſt vita ⁊c̃. (Põt etiã
dici aliter ſm ꝙ ſanctus Thomas dicit pma parte. q.
77a. arti. pmo ad pmũ. Dicit enĩ ibidẽ: ꝙ Augu. loqui
tur de mente notitia ⁊ amoꝛe ſm ꝙ anima cognoſcit
⁊ amat ſe. ſic enim notitia ⁊ amoꝛ vt ferunt̃ ad ipſaꝫ vt
cognitam ⁊ amatã ſubſtãtialiter vel eſſentialiter ſunt
in ipſa eſſentia anime: qꝛ ipſa ſubſtãtia vel eẽntia ani
me cognoſcit̃ ⁊ amatur.) Hec ille. ¶ Et dicit ꝙ eodẽ
modo debet intelligi cũ dicit Augu. ꝙ amoꝛ ⁊ notitia
ſunt vna vita: ⁊ vna mens: intẽdit enĩ ꝙ illa tria ſunt
vna mens: vna vita: vna anima inquãtũ habent ꝓ ob
iecto animã: que eſt vna vita: eſſentia: ⁊ anima. vnde
ſanctus Thomas in queſtionibus de anima. q. 12. di
cit: ꝙ foꝛtaſſis ad hũc ſenſum dicat Auguſ. ꝙ ſunt vna
eſſentia: vna vita: quia notitia in actu eſt quodãmodo
ipſum cognitũ: ⁊ amoꝛ in actu eſt quodãmodo ipſum
amatuꝫ. ¶ Dicit etiam ibidem: ꝙ ſimilis modus lo
quendi eſt cũ dicatur: ꝙ notitia ⁊ amoꝛ ſunt vna vita:
ac ſi diceret̃ ꝙ calidũ ⁊ ſiccũ: ⁊ leue ſunt vnus ignis:
per qꝺ intendebat vt videt̃ ꝙ nõ aliter iſta tria dicun
tur vna vita: vna eſſentia: niſi quia oꝛiuntur ab eadeꝫ
vita ⁊ ab eadem eſſentia. Uel quia habent idem obie
ctum: ſcꝫ animaꝫ que eſt vita eſſentia: ⁊ eſt predicatio:
nõ per eſſentiam: ſed per cauſaꝫ vel totius poteſtatiuĩ
de ſuis partibus. totũ enim poteſtatiuũ eſt quod habet
multas potẽtias ⁊ predicat̃ de qualibet illarum in
concreto pꝛopꝛie: non aũt in abſtracto pꝛopꝛie niſi vt
ſumitur pro concreto. dicimus enim pꝛopꝛie ꝙ anima
eſt intellectiua volitiua: ſed impꝛopꝛie dicit̃ ꝙ anima
ſit intellectus aut voluntas niſi abſtractum ſumatur
pro concreto. ¶ Ad 2m patet per ideꝫ: quia Auguſtin9
dicit illa tria eſſe mẽtis ſubſtantiã: vel quia ſunt natu
rales pꝛopꝛietates ſubſtantie anime: iuxta pꝛimã viaꝫ
tactam in ſolutiõe argumẽti precedẽte: aut quia acci
pit ibi abſtractum ꝓ concreto: ſicut ſi diceret ꝙ caloꝛ:
ſiccitas: leuitas: ſunt vnus ignis: iuxta ſecundã viã: aut
quia notitia in actu eſt ipſuꝫ cognitũ in actu: iuxta ter
tiam viã. ibi enim loquit̃ de mente notitia ⁊ amoꝛe vt
habent animã pro obiecto. ¶ Ad 3m dico: ꝙ Auguſti.
dicit illa tria eẽ partes vnius totius eo modo quo po
tentie anime dicunt̃ eſſe partes: ⁊ inquantũ anima eſt
quoddam totũ potentiale reſpectu illarum: dicuntur
aũt eẽ vnitas potẽtie modo ſupra expoſito. ¶ Ad 4m
dico: ꝙ Auguſ. loquit̃ ibidẽ de anima pꝛout cognoſcit
⁊ amat ſe: vt dicit ſanctus Thomas: ⁊ ideo dicit Aug.
ꝙ amoꝛ ⁊ notitia ſunt anima ↄſpecta ⁊ dilecta eo mo
do loquendi quo cognitio dicitur cognituꝫ ⁊ dilectio
dilectum: qui modus eſt ſatis impꝛopꝛius. ¶ Ad ar
gumentũ in pede queſtionis patet reſponſio per pre
dicta.

¶ Diſtinctio. IIII.

¶ Utrũ hec ↄcedẽda ſit de9 genuit deũ. ¶ Qõ. I.

CIrca diſtinctionem quartaꝫ queritur. Utrum iſta ſit concedenda: deus genuit deum. ¶ Et arguitur ꝙ non: quia terminus in ſubiecto poſitus non reſtringitur per terminũ poſituꝫ in predicato ratione ſignificationis: ſed ſolum ratiõe tempoꝛis conſignificati: ſed cũ dico: deus creat. hoc nomẽ deus ſupponit pro eſſentia. ergo cum dicitur: deus generat deũ: non poteſt iſte terminus deus ratione predicati rationalis ſupponere pro perſona: ſed ſupponet ꝓ eſſentia. ſic auteꝫ ſupponendo concluſio eſt falſa: cum eſſentia non generet. ergo ⁊c̃.

In oppoſituꝫ arguitur ſic. Habens deitatẽ genuit habentẽ deitatẽ. ergo deus genuit deuꝫ. ↄñtia tenet ab equipollenti ad equipollens. añs patet: quia pater habens deitatem genuit filium habentem deitatem.

In hac qõne erunt tres articuli. In pꝛimo .n. videbitur de ſignificato huius nominis deus. In 2o. de veritate huius: de9 nõ genuit deũ. In 3o. de veritate huius: de9 genuit deũ.

Quantum ad pmum ſit pma ꝯcl'o. Omne no
mē cuiuſcūqꝫ ſit pdicamēti ſigni
cat ſubſtātiā cū qualitate. Hāc ponit ſctūs Tho. pmo
ſen. di. 22. q. 1. arti. 1. ad 3m. (Cū (inquit) dr̄ ꝙ nomen ſi
gnificat ſubam cū qualitate: nō intelligit̄ qualitas et
ſubſtātia ꝓprie ſcḋm ꝙ accipit logicus predicamēta di
ſtinguēs. ſꝫ grāmaticus accipit ſubam quātum ad mo
dum ſignādi: ⁊ ſilr̄ qualitatē: ⁊ ideo qꝛ illud qḋ ſigni
ficat̄ per nomē: ſignat̄ vt aliquid ſubſiſtens ſcḋm ꝙ de
eo pōt aliqd predicari: q̄uis ſcḋm rem nō ſit ſubſiſtēs. ſi
cut albedo dr̄ ꝙ ſignat ſubſtātiaꝫ ad dn̄am verbi qḋ
nō ſignat aliquid vt ſubſiſtēs: ⁊ qꝛ in quolibet nomie
eſt ꝯſiderare illud a quo nomē imponit̄: qḋ eſt q̄ſi pn
cipiū cognoſcēdi. iō q̄tum ad hoc hꝫ modum qualita
tis ſcḋm ꝙ qualitas vel forma eſt pncipiū cognoſcendi
Lec.6. reꝫ. vn̄ ſcḋm phm̄. 5. metaphy. forma ſubſtātialis dr̄ qua
litas: nec refert q̄tum ad ſignationē nominis vtꝝ pn
cipiū inoteſcēdi ſit idē re cū eo qḋ nomine ſignat̄: vt
in abſtractis: vel diuerſuꝫ: vt in hoc nomine hō.) Hec
ille. ¶ Scḋa ꝯcl'o eſt. Nullū nomē de pdicamento ac
cidētis ſignat ſubam ꝓut eam accipit logicus vel pri
mus phs: niſi forte ex ꝯnti. Hāc ponit ſctūs Tho. ſup
Lec.7. 5. metaph. caplo de ente. vbi ſic dicit. (Nō eſt (inqt)
verꝫ qḋ dicit Auicē. ꝙ pdicata que ſunt in generibus
accn̄tis pncipalr̄ ſignificēt ſubam ⁊ poſterius accn̄s. ſi
Lec.6. cut hoc ꝙ dico albū vel muſicū. nā albū vt pdicamē
tis dr̄: ſolā qualitatē ſignat: ꝯſignificat aūt hoc nomē
albū ſubm ex ꝯnti inquantū ſignat albedinē per mo
dum accn̄tis. vn̄ opꝫ ꝙ ex ꝯnti includat in ſui ratiōe
ſubm. nā accn̄tis eſſe eſt ineſſe: albedo. n. ⁊ ſi ſignificat
accidēs: nō tn̄ per modū accidētis: ſed per modū ſub
ſtātie. vn̄ nullo mō ꝯſignificat ſubſtātiā. ſi aūt pncipa
liter ſignificaret ſubm. tūc pdicata accn̄talia nō pone
rent̄ a phō ſub ente ſcḋm ſe: ſꝫ ſub ente ſcḋm accn̄s. nam
hoc totuꝫ qḋ eſt hō albus eſt ens ſcḋm accn̄s.) Hec ille.
¶ Idē ponit 3o. ſen. diſt. 7. q. 1. arti. 1. ad 5m. (Illud (in
quit) qḋ eſt per ſe ſuppoſitū hominis nō eſt pars ſigni
ficatiōis huius nominis albū: albū. n. ſolā qualitatē ſi
gnificat: cū omne nomē ſignificet vnum. ex albedine
aūt ⁊ ſubiecto nō fit vnū ſimplr̄. vn̄ hoc nomē album co
pulat ſuū ſubm quaſi extrinſecū.) Hec ille. ¶ Idem
ponit de potētia dei. q. 9. arti. 4. vbi ſic ait. (Cum pro
pria ratio nomis ſit quā ſignificat nomē. illud cui at
tribuit̄ nomē ſi ſit recte ſumptū ſub re ſignata per no
mē: ſicut determinatū ſub indeterminato dr̄ ſupponi
per nomē. ſi aūt nō ſit recte ſumptum ſub re nominis
dr̄ copulari ꝑ nomē. ſicut hoc nomē animal ſignificat
ſubam animatā ſenſibilē: ⁊ albū ſignat colorē diſgre
gatiuū viſus. hō vō recte ſumit̄ ſub rōne aialis: ſicut
determinatū ſub indetermiato. eſt. n. hō ſubſtātia ani
mata ſenſibilis tali aia. ſ. rōnali. ſub albo vō qḋ eſt ex
tra eſſentiā ei9 nō directe ſumit̄. vn̄ hō ſupponit̄ nomi
ne aialis. copulat̄ vō noie albi.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ
ꝙ oē nomē ſupponit ꝓ ſubſtātia ⁊ ꝓprie ſignificat q̄li
tatē loquēdo vt grāmaticus loquit̄ de ſubſtātia ⁊ q̄li
tate. Hāc ponit ſctūs Tho. 3o ſen. diſ. 6. q. 1. arti. 3. (In
quolibet eni noie eſt duo cōſiderare. ſ. illud a quo ipo
nit̄ nomē: qḋ dr̄ qualitas nominis: ⁊ illud cui imponi
tur qḋ eſt ſubſtātia nomis. nomē āt ꝓprie loquēdo di
cit̄ ſignificare formā ſiue qualitatē a qua imponitur.
dicit̄ autem ſupponere ꝓ eo cui imponit̄.) Hec ille.
¶ Ex quo pꝫ: ꝙ nomē lꝫ ſignificet ſubſtātiā cū quali
tate. ꝓprie tn̄ ſignat qualitatē hoc eſt formā a qua no
mē imponit̄: ſupponit vō ꝓ ſubſtātia hoc eſt ꝓ re cui
imponit̄ tale nomē. illa aūt duo q̄nqꝫ idē vt pꝫ in ab
ſtractis: ⁊ tūc nomē ꝓ eo ſupponit qḋ ſignificat: quan
doqꝫ aūt ſunt diuerſa vt pꝫ in ꝯcretis ſignificantibus
res materiales: vtpote lapis: ⁊ tūc res ꝓ alio ſupponit
q̄s ſignificet: lapis eni ſignat nām lapidis. ſupponit vō
pro eo qḋ in tali natura ſubſiſtit. ¶ Quarta ꝯ eſt: ꝙ ſi
gnificatū nomis eſt duplex. ſ. formale ⁊ mālē. Hāc di
ſtinctioneꝫ ponit ſctūs Tho. de potētia dei vbi ſupra.
(Sciendum (inquit) ꝙ aliquid ſignificat̄ duplr̄. vno
mō formalr̄. alio mō materialr̄. Formalr̄ quidē ſigni
ficat̄ per nomē illud ad qḋ ſignandū nomē eſt princi
paliter impoſitū qḋ eſt rō nominis: ſicut hoc nomē ho
mo ſignat aliquid cōpoſituꝫ ex corpore ⁊ aia rationali.
Materialr̄ vō ſignat̄ per nomē illud in quo talis ra
tio ſaluat̄: ſicut hoc nomē hō ſignat aliquid habēs ce
rebꝝ ⁊ cor.) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ lo
quēdo de ſignato māli nomē q̄nqꝫ aliquid ſignat qḋ
nō ſignat de ſignato formali. ¶ Quinta ꝯ eſt: ꝙ hoc
nomē de9 ⁊ qḋlibet aliud ꝯcretū ſubſtātiale ſignat di
ſtincte quidditatē vel eēntiā: idiſtincte aūt ſuppoſita
illi9 nature. Hāc ponit ſctūs Tho. pmo ſen. diſ. 4. q. 1.
arti. 2. vbi ſic dicit. (Quidā dixerūt ꝙ hoc nomē deus
ſignat eſſentiā: ⁊ ſupponit eēntiā q̄tum eſt de ſe: ſed ꝓ
pter indifferētiā eēntie ⁊ ꝑſone in diuinis ex adiuncto
notiōali trahit̄ ad ſupponēdū ꝓ perſona. Alij dicūt ꝙ
hoc nomē de9 ſignat eēntiā: ⁊ ſupponit q̄tum eſt de ſe
ꝑſonā tn̄ idiſtincte. vn̄ pōt ſupponere vnā tm̄ vel plu
res. vnā cū dr̄: deus generat: plures vt cū dicit̄: de9 eſt
trinitas: ⁊ hec opīo verior eſt. q̄uis. n. vt dr̄ in libro de
cauſis oē nomē deficiat a ſignificatiōe diuini eſſe pro
pter hoc ꝙ nullū nomē ſimul ſignat aliquid perfectū
⁊ ſimplex: qꝛ abſtracta nō ſignificant ens per ſe ſubſi
ſtēs: ⁊ ꝯcreta ſignificāt ens cōpoſitū: nihilomin9 tamē
abiiciētes illud qḋ imꝑfectiōis eſt vtimur vtriſqꝫ no
minibus in diuinis: abſtractis ꝓpter ſimplicitatē: con
cretis ꝓpter ꝑfectionē. vn̄ hoc nomē deus ſignificat ꝑ
modū perfecti ⁊ ſubſiſtētis per ſe ſicut hoc nomen ho
mo. vn̄ ſicut hō in ſe importat nō tm̄ eſſentiā: ſed etiā
ſuppoſitū indiſtincte. alias nō predicaretur de indiui
duis: ita ⁊ hoc nomē deus: ⁊ iō de ſe hꝫ ꝙ pōt ſuppone
re ꝓ perſona: ⁊ nō hꝫ ꝙ ſupponat ꝓ eſſentia ex modo
ſignandi nominis: ſed tm̄ rōne diuine ſimplicitatis: in
qua idē eſt re eſſentia ⁊ ſuppoſitū.) Hec ille. ¶ Ex q
bus pꝫ quō hoc nomē deus ſignificat taꝫ eſſentiam q̄s
perſonas. Nec eſt ꝯtra illa que dicta ſunt in 3a ꝯcluſio
ne. ibi eni loquimur de ſignato formali: ⁊ illo mō dice
ret̄ ꝙ hoc nomē deus ſolū ſignat eſſentiā: lꝫ ſupponat
ꝓ ꝑſonis: in hac aūt ꝯcluſione loquit̄ ſctūs Tho. gene
raliter de ſignificato nomis: ſiue ſit formale: ſiue ma
teriale: ⁊ ideo dicit talia nomina ſignificare. ſimiliter
naturā ⁊ ſuppoſitū: qualitatē ⁊ ſubſtantiaꝫ iuxta intel
lectuꝫ pme ꝯcluſionis. ¶ Sed ꝯtra iſta arguit Aureo Cōtra pdcā Aure. diſ. 4. q. 1. arti. 1.
lus ꝓbando ꝙ ꝯcreta nō ſolū ſignificēt diſtincte ⁊ in
actu naturā vl' formā que dicitur qualitas: ⁊ pmo ſic.
Quādocūqꝫ aliqḋ nomē ſignificat rē aliquā: illa plu
rificata nomen dicit̄ plurificari ⁊ in plurali: ⁊ illa non
plurificata: nomē ſoluꝫ dr̄ ſingulariter: ſed plurificata
forma: dū tn̄ maneat idē hn̄s nō dicit̄ nomē plurifica
ri vt pꝫ: qꝛ in vno ſciēte poſſunt eſſe due vel tres ſcien
tie: ⁊ tamē nō dicerētur duo ſciētes ſed vnus ſciens: ⁊
in aere ſcḋm aliquos ſunt plura lumia: ⁊ tn̄ nō ſunt plu
ra illuminata: ſꝫ vnus aer illuminatus. Similr̄ ſi eēnt
duo homines hn̄tes eādē numero ſciam: nō eſt dubiū
ꝙ eſſent duo ſcientes: ⁊ tn̄ vna ſciētia. ergo ſciens non
ſignificat ſcientiam: nec aliquod concretum formam.
¶ Scḋo arguit ſic. Si ſciētia ſignificaret ſcienteꝫ vel
econtra

ecõtra: hec ꝓpoſitio eſſet vera: ſciẽtia eſt ſciens: ⁊ ſciẽs eſt ſua ſciẽtia: qḋ nullus dicit. ergo pꝫ: ꝙ cõcretũ nõ ſignificat ſolã formã pͥncipalr̃. ¶ Tertio ſic. phus dicit 6° metaphyſice: ꝙ ſimũ ſignificat hoc in hoc. Et 7° metaphyſice dicit: ꝙ nugatio eſt dicere: naſus ſimus ⁊ ꝙ in ſimo reperit̃ naſus. ergo ꝯcretũ ſignificat ſubiectũ. — T. cõ. z.

¶ Ad pͥmũ iſtoꝝ dr̃: ꝙ maior eſt vera de nominibus ſubſtãtiuis. ſcḋs Tho. enĩ pͥma pte. q. 39. arti. 3° dicit. (Singularitas ⁊ pluralitas nominis ſubſtãtiui attẽditur ſm formã ſignificatã per nomẽ.) Cuius rõnẽ aſſignat: qꝛ talia ſignificant per modũ ſubſtãtie: ſubſtãtia aũt ſicut per ſe hꝫ eſſe: ita per ſe hꝫ pluralitatẽ ⁊ vnitatem ſiue multitudinẽ. (Accidẽtia aũt ſicut habẽt eẽ in ſubiecto: ita ex ſubiecto recipiũt vnitatẽ vel multitudinem: ⁊ ideo qꝛ nomina adiectiua ſignificãt per moduꝫ accidẽtis idẽ eſt: ꝙ in eis attẽditur ſingularitas vl̃ pluralitas ſm ſuppoſita.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit pͦ ſen. diſt. 29. q. i. arti. 4°. Et 3° ſen. diſt. i. q. z. arti. 4° ⁊ 5°. Uñ arti. 4° in reſpõſione ad 6ᵐ ſic ait. (Cũ termini ſubſtantiui ſignificent̃ vel cõſignificent̃ pluraliter ex vnitate vel pluralitate forme ſignificate: ſi tres perſone vnã naturaꝫ aſſumpſiſſent dicerent̃ vnus homo: ſicut ꝓpter diuinã naturã dicunt̃ vnus deus: ⁊ ſicut dr̃ ſola trinitas eſt vnus ſolus verus deꝰ ſm Aug. ita poſſet dici: iſte ſolus homo eſt pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũs ſanctus: ⁊ tunc iſte terminus hõ: ſupponeret rem nature humane ſine diſtinctione triũ perſonarũ: ſicut iſte terminus deus ſuppõit in dicta locutione rẽ nature diuine idiſtincte: ⁊ hec eſt ſuppoſitio ſua naturalis: ⁊ quaſi termini cõis reſpectu triũ perſonaꝝ: ſuppoſitio autẽ qua ſupponit pro parte vel filio eſt accidentalis ⁊ quaſi termini diſcreti.) Hec ille in forma. ¶ Artic. vero 5° ad zᵐ dicit. (Et ſi filius aſſumeret duas naturas ſm vnã: quarũ diceret̃ petrus ⁊ ſm aliã Joãnes. tunc Petrus ⁊ Joãnes nõ eẽnt duo ſuppoſita: ſed vnũ: ⁊ hec eſſet vera: Joãnes eſt Petrus ⁊ Joãnes: ⁊ cũ Petrus ⁊ Joãnes nõ eſſent vnus homo ſed duo hoĩes: ſingularitas ⁊ pluralitas termini ſubſtãtiui attẽditur ſm vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ nature ſignificate per terminũ: ⁊ nõ ſm vnitatẽ vel pluralitatẽ ſuppoſitorũ: q̃uis enim pater ⁊ filius ⁊ ſpũs ſanctus ſint tria ſuppoſita: tñ ꝓpter vnitateꝫ diuine nature quã ſignificat hoc nomẽ deus dicunt̃ vnus deus: ita econtra q̃uis Joãnes ⁊ petrus eẽnt vnũ ſuppoſitũ: tamẽ ꝓpter pluralitatẽ naturaꝝ aſſumptaꝝ dicerent̃ duo Joãnes ſed diuerſitas naturarũ manẽte vnitate ſuppoſiti non impediret qn de ſe inuicẽ predicarent̃: qꝛ idẽtitas ſuppoſiti ſufficit ad veritatẽ pḋicationis.) Hec ille in forma. ¶ Q̃uis aũt tertia parte. q. 3. arti. 7°. dicat ꝙ nullum nomẽ ab aliqua forma impoſitũ dicit̃ pluraliter niſi ꝓpter pluralitatẽ ſuppoſitoꝝ. (Homo enĩ (inqt) qui eſt duobꝰ veſtimentis idutus nõ dr̃ duo veſtiti: ſed vnus veſtitus duobꝰ veſtimẽtis: ⁊ qui hꝫ duas qualitates dr̃ ſingulariter aliqualis ꝓpter duas qualitates.) ¶ Q̃uis inquã ita teneat: tñ ibi ⁊ vbicũqꝫ tenet ꝙ nullum ſubſtãtiuũ recipit vnitatẽ a forma quã ſignificat: videt̃ potiꝰ loqui de adiectiuis q̃ de ſubſtãtiuis. Tũc ad formã argumẽti dr̃ ꝙ maior eſt falſa de nominibꝰ adiectiuis: ad quoꝝ plurificationẽ requiritur ⁊ ſufficit pluralitas ſuppoſitoꝝ ⁊ nõ forme ſignificate: ſecus eſt de terminis ſubſtãtiuis. ¶ Ad ſcḋm negat̃ ꝯña: licꝫ. n. ſciens ſignificet ſciẽtiam nõ tamẽ ſupponit pro ea: ⁊ iõ nõ põt de illa pḋicari: ſicut nec homo predicat̃ de humanitate: lꝫ eam ſignificet: nã ad veritatẽ predicationis nõ ſufficit veritas ſignificatiõis ex parte forme ſignificate: niſi cũ hoc modus ſignificãdi eſſet oĩo idem

Cõtradictio alis ſolo.

Ad ṽitatem ꝑdicatõis qd reqrit.

qḋ nõ eſt hic: qꝛ licꝫ albũ ⁊ albedo idẽ ſignificẽt: tamẽ albũ copulat ſubiectũ: ſignificat enĩ albedinẽ in ꝯcretione ad illud ⁊ ſubiectũ dicit in recto: ⁊ ideo ſupponit pro illo ⁊ nõ pro albedine: albedo aũt ſignificat eãdeꝫ formã ſine tali cõcretione: ſed per modũ ſubſtantie: vt dictũ fuit ſupra: ⁊ ideo albũ nõ pḋicatur de albedine: nec ecõtra. ¶ Ad tertiũ dico: ꝙ ſm ſcm̃ Tho. de veritate. q. 10. arti. 4°. forme ſunt duplices: quedã ſunt que nullã mãm ſibi determinãt: vt linea ſupficies: quedaꝫ autẽ determinãt ſibi mãm ſpãlem: vt ſimuꝫ: tũc dico ꝙ nullũ cõcretũ vel abſtractũ accidẽtale de ſignificato pͥncipali ſignificat ſubiectũ: ſed formã: vt dictũ fuit: verũtamẽ quedã illoꝝ dant itelligere ſuũ ſubiectũ ex cõſequẽti: ⁊ hoc vel ſub rõne cõfuſa: vt oĩa cõcreta accidẽtalia: qꝛ ſignificãt formã in cõcreto: ⁊ vt adiacẽtẽ alteri: vel ſub ratione determĩata: vt illa que ſignificãt formaꝫ determinantẽ ſibi materiaꝫ: ſicut ſimitas vel ſimuꝫ. ¶ Et ſic patet ad argumẽta. — Cõtra pͦ

Quantum ad ſecũdũ articulũ ſit hec concluſio ꝙ iſta eſt falſa: deꝰ nõ generat deuꝫ. Iſtã ꝯcluſionẽ tenet ſanctꝰ Tho. pͥma parte. q. 39. arti. 4°. ad tertiũ: vbi ſic ait. (Aliter ſe hꝫ hoc nomen deus ad ſupponẽdũ pro pſona: ⁊ aliter hoc nomẽ homo. Qꝛ enĩ natura ſignificata per hoc nomen homo. ſ. humanitas realiter diuidit̃ in diuerſis ſuppoſitis: per ſe ſupponit pro pſona: etiã ſi nihil addatur qḋ determiet ipꝫ ad perſonã: que eſt ſuppoſitũ diſtinctũ: vnitas aũt ſiue cõitas humane nature nõ eſt ſm rẽ: ſed ſolũ ſm conſiderationẽ: vnde iſte terminꝰ homo nõ ſupponit pro natura cõi niſi ꝓpter exigẽtiam alicuius additi: vt cũ dr̃ homo eſt ſpẽs: ſed forma ſignificata per hoc nomẽ deꝰ .ſ. eẽntia diuina eſt vna ⁊ cõis ſm reꝫ: vnde per ſe ſupponit ꝓ nã cõi: ſed ex adiuncto terminat̃ eius ſuppoſitio ad perſonã: vnde cũ dr̃: deus nõ generat: nihil addit qḋ determinet hoc nomẽ ad perſonã filij: vnde datur itelligi ꝙ generatio repugnet diuine nature: ſed ſi additur aliquod pertinens ad perſonam filij: vera eẽt locutio: vt ſi dicatur: deus genitus nõ generat: vnde ẽt nõ ſequitur: eſt deus generans: ⁊ eſt deus non generãs niſi ponatur aliquid pertinens ad perſonas: vtputa ſi dicamus: pater eſt deus generans: ⁊ filius eſt deus nõ generans.) Hec ille. ¶ Et intẽdit vt mihi videtur ꝙ in iſta ꝓpoſitione: deus nõ generat: ly deus ſtat pro eſſentia: ⁊ nõ pro aliqua perſona determiate ⁊ diſtincte: verũtamen nõ negat quin ſtet pro re diuine nature: dicit enim 3° ſen. vbi ſupra allegatuꝫ eſt ꝙ naturalis ſuppoſitio huius termini deus eſt quando ſupponit rem nature diuine indiſtincte: res autem diuine nature eſt ſuppoſitum nature diuine: vt patebit in ſequenti queſtione. Ex quo patet ꝙ hoc nomen deus ſiue ſupponat determinate pro patre vel filio: ſiue non ſemper ſupponit rem nature diuine. In dicta ergo propoſitione ſtat pro eſſentia ⁊ pro re nature diuine indiſtincte: cum nõ trahatur ad ſtãdum determinate pro hac: aut illa perſona in ſpeciali: ⁊ ideo quia negatio ſequens tantuꝫ valet reſpectu huius termini deus ſtantis pro eſſentia diuina vel indiſtincte pro re nature diuine: quantũ ſi precederet: cum hic terminus deus quo ad hoc habeat vicem termini ſingularis: vt ipſe dicit pͥmo ſen. diſtin. 4. q. i. articu. ſcḋo. ad tertium. ideo illa negatio negat actum generandi nõ ſolum a diuina eſſentia: quinimo a re diuine nature inquãtum huiuſmodi. Ex quo ſequitur ꝙ nulla res habens naturã diuinaꝫ poteſt generare: qḋ enim negatur ab aliquo inquãtum tali remouet̃ ab omni tali: imo ſibi repugnat: ⁊ quia hoc eſt falſum:

In rñſione ad primũ.

Cõtra 2°

Digitized by Google

ideo illa ꝓpoſitio: deus non generat: eſt falſa: ſicut iſta:
res diuine nature inquãtum huiuſmodi non generat.
Unde ſanctus Tho. ꝑ ſen. vbi dixi: hic terminus deus
in hoc cõuenit cum terminis cõmunibꝰ: ꝙ predicatur
de pluribus ſuppoſitis: ſed in hoc cõuenit cũ diſcretis
ꝙ nõ predicatur in plurali quantũcũqꝫ ſuppoſita ſint
multa: nõ enim pater ꝛ filiꝰ ꝛ ſpũs ſcũs ſunt dij: ſꝫ vnꝰ
deus: ꝛ ideo dicit ꝙ ex hoc habet ꝙ affirmatio ꝛ nega
tio circa illam ſunt cõtradictorie: vnde ſm ſctm Tho.
ibidem ita cõtradicunt adinuicem iſte: deus generat: ꝛ
deus nõ generat ſicut iſte: ſortes currit ꝛ ſortes nõ cur
rit. ¶ Sed contra predicta arguit Aureolus in preſen
ti diſtinctione. Primo ſic. Illa ꝓpoſitio eſt vera cuius
equipollens eſt vera: ſed ſꝫ te iſte due equipollent: deꝰ
nõ generat: ꝛ eſſentia nõ generat: ꝓ eo ꝙ deus nõ ſup
ponit ibi pro perſona ſm te: ſed pro eſſentia: hec autem
eſt vera eſſentia nõ generat. ergo iſta eſt vera: deus nõ
generat. ¶ Secũdo ſic. Predicatum affirmatũ ꝛ nega
tum reducũtur ad idem genus ſm Aug. 5° de trinitate
ait enim: ꝙ nõ homo nõ aliud genus predicamẽti an
nunciat ꝙ͂ homo: ſed tãtũ illud negat: ſed generare eſt
aliquid pertinẽs ad perſonam. ergo ꝛ nõ generare: ꝛ per
cõſequens determinabit deũ: vt ſtet pro perſona dicẽ
do deus nõ generat. ¶ Tertio ſic. Deus nõ generat ꝛ
omnis deus generat ſunt cõtradictorie: ꝛ per ꝯſequẽs
affirmatio ꝛ negatio de eodem: ſed dicẽdo: omnis deꝰ
generat ſupponit pro perſona. ergo dicẽdo: deus nõ ge
nerat ſtabit ſimiliter pro perſona. ¶ Quarto ſic. Dicẽ
do deus nõ generat: aut ly deus ſupponit ꝓ diuina eſ
ſentia: ꝛ tunc eſt ꝓpoſitio veriſſima: aut ſupponit ꝓ de
terminata perſona: puta pro filio: ꝛ tũc etiam erit vera
aut ſupponit pro aliqua perſona indeterminate: ꝛ tũc
etiam erit vera. nam indefinita verificatur ꝓ vna ſin
gulari. ergo pro quocũqꝫ ſupponat ꝓpoſitio erit vera.
¶ Quinto. quia nõ eſt verum: ꝙ cuicũqꝫ nature attri
buitur negatio alicuius predicati denotetur repugnan
tia predicati ad naturã. Dicẽdo enim homo non eſt al
bus non denotatur ꝙ albedo repugnet homini. ergo nec
denotatur ꝙ generatio repugnet diuine nature dicen
do: deus nõ generat: vel eſſentia nõ generat. ergo fal
ſum eſt. quod tu aſſignas pro cauſa negationis. ¶ Ad
primum iſtorum negatur minor: nõ enim iſte equipollẽt
ſm ſanctum Thomã deus nõ generat: ꝛ iſta eſſentia di
uina nõ generat: quia licet in pˀma ly: deꝰ: ſtet pro eſſen
tia: ſicut in ſecũda: tamẽ in ſecũda ſtat pro eſſentia pre
ciſe nullo habito reſpectu ad rem nature diuine: que in
illa natura ſubſiſtit: ꝛ ideo ſolum negatur actus generã
di ab eſſentia: ꝛ nõ a ſuppoſito vel re illius nature: ac ꝑ
hoc eſt vera: ſed in prima ly deus ſtat pro eſſentia habi
to reſpectu ad ſuppoſita: ſed indeterminate ꝛ indiſtin
cte: ꝛ hoc quia ſignificat eſſentiam cõcretiue: talia aũt
nomina ſignificant aliquid ſubſiſtens quantum eſt ex
parte modi ſignificãdi: vt dictum eſt in primo articulo.
Subſiſtens autem in diuina natura eſt ſuppoſitum: ꝛ
res nature diuine: ꝛ ideo cum negatur actus generãdi
a deo: negatur nõ ſolum ab eſſentia diuina: ſed a re na
ture diuine: ꝛ eius ſuppoſito: vt eſt talis nature: ꝛ ideo ẽ
falſa: quia generatio nõ negatur a ſuppoſito diuine na
ture: quia ſic nõ cõueniret patri. non ergo equipollent
dicte due ꝓpoſitiones: ſed iſte potius equipollent: deꝰ
nõ generat: ꝛ nihil quod ſubſiſtit in diuĩa natura gene
rat: quarum quelibet eſt falſa. ¶ Ad ſecũdũ cõceditur
maior: ſed minor nõ bene ſubſumitur: debebat enim
ſubſumi ꝙ generare pertinet ad tale genus vel tale. ꝛ
cõcludi ꝙ nõ generare pertinet ad illud idem: ꝛ argu
ens ſubſumit: ꝙ generare eſt quid perſonale: ꝛ conclu
dit: ꝙ ideo nõ generare erit quid perſonale: ꝛ ideo cõſe
quentia nulla eſt: non generare enim nõ eſt perſonale:
cum eque cõueniat eſſentie: ſicut perſone: imo nõ con
uenit eſſentie ratione perſone: ꝛ ideo argumẽtum non
valet: nec cõcludit ꝙ ly: nõ generare: determinet hoc
nomẽ: deus: ad ſtandum pro aliqua perſona determi
nata: preſertim ꝙ illa negatio tenetur ibidem negãter
ꝛ tantũdem valet ac ſi diceretur: nõ deus generat: vbi
patet ꝙ nõ reſtringitur ly: deus: ad ſtandum pro aliqua
perſona determinata: quia ad illum ſenſum negaret ſo
lum ſanctus Tho. ꝙ ly deus ſtet pro ꝑſona in hac: deꝰ
nõ genuit. ¶ Ad tertiũ cõceditur cõcluſio. ſ. ꝙ in iſta
deus nõ generat ly: deus: ſtat nõ ſolum pro eſſentia: ſꝫ
pro quocũqꝫ diuino ſubſiſtẽte ſiue ſit eſſentia ſiue per
ſona: cũ enim dicat ſanctus Tho. ꝙ in ea nihil ponitur
qḋ determinet ly: deus: ad ſtãdum pro perſona filij: nõ
intendit ꝙ in illa ꝓpõne ſtet ꝑ ꝰvlla ꝑſona: ſed ſolum
vult ꝙ nõ ſtat diſtincte: ꝛ in ſpãli ꝓ aliq̃ ꝑſona determi
nata: ſed pro natura diuina vt ꝛ ꝓ re nãe diuine dictum
fuit: hoc nomẽ enim deus de ſua naturali ſuppoſitione
ſtat pro natura diuina: vt in habente vel pro ſubſiſten
te in ea. ſubiectũ igitur dicte ꝓpoſitionis ſupponit in
diſtincte pro re diuine nature: ꝛ qꝛ negatio intelligitur
precedere totum negans: cum in ſingularibus nõ refe
rat negationem preponere vel poſtponere: ideo per eam
deſignatur generationẽ nullo modo cõuenire rei ſub
ſiſtẽti in natura diuina. ¶ Ad quartũ patet per dicta. In
illa enim ꝓpoſitione ſubiectũ ſtat nõ ſolum pro eſſen
tia: nec reſtringitur ad aliquã perſonam in ſpeciali: ſed
indiſtincte pro quolibꝫ in diuina natura ſubſiſtẽte. Et
cum dicitur ꝙ tũc eſt vera: quia indefinita ꝛc̃. dicitur
ꝙ illa ꝓpoſitio tãtum valet ac ſi eſſet vniuerſalis nega
tiua: idem enim eſt dicere: ſortes nõ currit ꝛ nihil qḋ ẽ
ſortes currit: ſic in ꝓpoſito: deus nõ generat: ꝛ nihil qḋ
eſt deus generat. ¶ Ad quintũ dicitur: ꝙ quandocũqꝫ
nomẽ nature ſupponit pro ipſa natura vel pro re talis
nature inquãtum huiuſmodi: ꝛ nõ pro aliquo ſuppoſi
to determinato illius nature: tũc quicquid negatur ab
illo intelligitur negari a re nature inquãtũ res talis na
ture eſt ac per hoc ſibi repugnare: qḋ enim ab aliquo re
mouetur inquãtum tale eſt ei repugnat: cum enim di
citur: homo nõ eſt albus ſi ly: homo: ſtaret ibi pro natu
ra humana preciſe: vel pro ſubſiſtẽte in tali natura in
cõmuni nõ pro iſto vel illo: tunc idem eſſet dicere: ho
mo nõ eſt albus: ꝛ dicere homo inquãtum huiuſmodi
nõ eſt albus: ſic autem eſt in propoſito. ¶ Poteſt etiã
aliter dici cõcedendo antecedẽs ꝛ negando cõſequen
tiam. nam licet de forma illa conſequentia nõ valeat
deus nõ generat. ergo deo repugnat generatio: tamen
valet in iſta materia. nam in diuinis ad itra quicquid
non conuenit repugnat: quia quicquid poteſt ibi eſſe
iam ibi eſt. ergo quicquid ibi non eſt nõ poteſt ibi eſſe
ſed repugnat: generatio autẽ diuine perſone eſt ad in
tra: quapropter conſequentia valuit in iſta materia: et
ſi non in alia.

Quantum ad tertium articulum ſit iſta conclu
ſio ꝙ hec eſt vera: deus genuit deũ:
ꝛ nõ ſolum vera: imo propria. Hanc declarat ſanctus
Thomas prima parte. q. 39. articu. 4.° vbi ait. (Quidã
dixerunt ꝙ hoc nomen deus ꝛ ſimilia proprie ſm ſuã
naturam ſupponunt pro eſſentia: ſed ex adiuncto no
tionali trahũtur ad ſupponẽdum pro perſona: ꝛ hec opi
nio proceſſiſſe videtur ex cõſideratione diuine ſimpli
citatis: que requirit ꝙ in deo idem ſit habens ꝛ qḋ ha
betur

Aure. vbi ſu pra arti. 2°

hetur: ⁊ ſic habens deitatem qđ ſignificat hoc nomen deus: eſt ideꝫ qđ deitas: ſed in proprietatibus locutionum nõ tãtum attendenda eſt res ſignificata per nomen: ſed etiaꝫ modus ſignificandi: ⁊ ideo quia hoc nomen deus deſignat diuinam eſſentiam: vt in habente ipſam: ſicut hoc nomē homo humanitatem in ſuppoſito: alij melius dixerunt: ꝙ. ſ. hoc nomē deus ex modo ſignificãdi habet: vt proprie poſſit ſupponere pro perſona: ſicut ⁊ hoc nomen homo: quãdoqꝫ igitur hoc nomen deus ſupponit pro eſſentia: vt cum dicitur: deus creat: qꝛ hoc predicatũ cõuenit ſubiecto rõne forme ſignificate: que eſt deitas: quãdoqꝫ vero ſupponit perſonam vel vnam tantum: vt cum dicitur deus generat: vel duas: vt cum dicitur deus ſpirat: vel tres: vt cuꝫ dicitur. Regi ſeculorum immortali inuiſibili deo p̄me Thimo. vltimo.) Hec ille. ¶ Uult ergo dicere ꝙ in iſta: deus generat deum: ſubiectum ſupponit determinate pro perſona patris ſecludẽdo eſſentiã ratione additi perſonalis: ⁊ quia ſic ſupponẽdo propoſitio eſt vera ⁊ propria: ſequitur ꝙ proprie loquendo illa ſit vera.

Aure. vbi ſupra arti. 3°.

Eãdem cõcluſionem tenet p̄mo ſen. diſt. 4. q. i. articu. p̄mo. ¶ Sed hanc cõcluſionem dicit Aureolus deficere in ſua probatione tripliciter. Primo quidem in hꝫ ꝙ dicit ꝙ hoc nomen deus non ſupponit pro perſona cuꝫ dicitur: deus creat: actiones nãqꝫ ſunt ſuppoſitorũ: ſed creare eſt agere. ergo cuꝫ dicitur deus creat ſtat ibi ly deus pro ſuppoſitis ⁊ perſonis. ¶ Secundo ad ideꝫ nõ magis abſtrahit creatio q̃ abſtrahat itellectio beatorum: ſed probatũ inquit eſt ꝙ intentio beatoruꝫ non poteſt preciſe terminari ad eſſentiam tãq̃ ad illud qđ videtur: ſi neceſſario terminatur ad perſonaꝫ pro eo ꝙ eſt res habens propriã veritatem: eſſentia vero nõ habet. ergo multo minus creatio poterit preciſe profluere ab eſſentia: ſed fluet de neceſſitate a tribus perſonis q̃uis per rationẽ formalem. ¶ Deficit iterum ſm eũ dicta probatio in eo ꝙ ait: hoc nomen deus ſupponere pro tribus pſonis cum dr̃. Regi ſeculoꝝ ⁊c. illi eniꝫ ſoli debetur honor qui creat: ſed iſte eſt deus prout ſubſiſtit in tribus perſonis. ergo deus qui creat ſupponit ꝓ tribus ⁊ nõ pro natura tãtuꝫ: cuius oppoſitum tu prio loco dixiſti: ita ꝙ ſecũduꝫ dictum videtur primo repugnare. ¶ Deficit tertio inquit dicta probatio in hoc ꝙ dicit deum nunc ſupponere pro eſſentia nunc pro perſona: ſemper enim ſupponit pro perſona. ſi eni aliquando nõ ſupponeret pro perſona: ſed tãtum pro natura: hꝫ eſſet maxime quãdo de deo predicaretur eſſentia vel aliquod eſſentiale: ſed etiaꝫ tunc ſupponit pro perſona: dicendo enim deus eſt eſſentia: vel deus creat: aut itelligit: vel ſimilia: ſenſus eſt ꝙ habens deitatẽ eſt eſſentia diuina: ⁊ ꝙ perſone que ſunt deus ſunt ipſamet eſſentialia. ergo deus ſemper ſuppõit pro perſona vel pſonis. ¶ Et ſi dicatur ꝙ non: cum dicitur tres perſone ſunt vnus deus nõ ſunt vna perſona: ſed tantũ vna eſſentia. ¶ Dicendũ inquit: ꝙ tunc etiam ſupponit non tantũ pro diuinitate: imo pro habẽte diuinitatem. Eſt enim ſenſus tres perſone ſunt vn⁹ deus: ideſt vnũ ſunt in habẽdo diuinitatem: licꝫ ſint tres habentes: nec eſt idem ſenſus: tres perſone ſunt vna deitas: ⁊ tres perſone ſunt vnus deus: ibi eniꝫ predicatur abſolute diuinitas: hic auteꝫ habens diuinitatẽ. ¶ Ad ea que primo inducit reſpondetur ꝙ falſe iponit ſancto Tho. ꝙ ipſe dixerit in iſta: deus creat: ſubiectum ſupponere pro eſſentia: ita ꝙ nullo modo pro perſona: ſanct⁹ Tho. eniꝫ p̄mo ſen. diſt. 36. q. i. articu. p̄mo. ponit ꝙ actus creãdi cõuenit diuine nature ⁊ eius ſuppoſitis: nõ enim oportebat arguẽtem laborare ad probãdum ꝙ creatio nõ poteſt preciſe terminari ad eſſentiam ſine perſonis: cũ ſanctus Tho. prima parte. q. 45. articu. 7°. ad tertium dicat ⁊ gratis concedat ꝙ creare eſt cõe toti trinitati: ⁊ ſic patet reſolutio ad ſcđm. ¶ Ad illud quod ſcđo loco ꝓponit vbi vult ꝓbare cõtradictioneꝫ in dictis ſancti Tho. dicẽdũ iuxta premiſſa ꝙ in iſta: deus creat ſubiectum ſtat pro eſſentia: ⁊ pro re habente diuinitatem: ⁊ hoc diſtincte: ſed pro perſonis ſtat idiſtincte: imo ꝓ tota trinitate: ⁊ ideo nõ eſt contradictio dicere ꝙ in hac: deus creat: ſubiectuꝫ ſupponit: diſtincte pro perſonis: ⁊ dicere ꝙ in hac: regi ſeculorum ⁊c. ly deo ſtat pro trib⁹ perſonis. ¶ Ad illud quod tertio ꝓponit dicitur ſimiliter ꝙ procedit ex malo itellectu dictoꝝ ſancti Tho.

Nũq̃ hoc nomen de⁹ ſupponit ꝓ eẽntia qn diſtincte vł idiſtincte pro perſona ſupponat.

nõ enim intendit ſanctus Tho. ꝙ hoc nomē de⁹ quandoqꝫ ſupponat pro eſſentia qn ſupponat pro pſona ibidem diſtincte vel idiſtincte: ſed ad hunc ſenſum dicit: ꝙ aliquãdo ſupponit pro perſona aliquãdo pro eẽntia: qꝛ. ſ. quãdoqꝫ ſupponit diſtincte ꝓ iſto ⁊ nõ ꝓ illo quãdoqꝫ econtra: quãdoqꝫ vero ſupponit pro perſona ſic ꝙ nõ pro eſſentia: vt cum dicitur: deus generat: nunq̃ tamen ſtat pro eſſentia quin implicite vel explicite ſtet pro perſona: ⁊ ꝙ iſta ſit mens ſancti Thome pꝫ. naꝫ ſi quãdoqꝫ ſtaret pro eſſentia: ⁊ non ꝓ pſona: maxime videretur eſſe in iſta: pater ⁊ filius ſunt vnus deus: vel in iſta: trinitas eſt vnus deus: ſed tamẽ ſm mẽtem ſancti Thome in vtraqꝫ iſtarũ ly: deus: ſtat implicite pro pſonis: quod pꝫ. Nam prima parte. q. 36. artic. 4°. dicit idẽ eſſe iudiciuꝫ de iſtis: pater ⁊ filius ſunt vnus deus: ⁊ pater ⁊ filius ſunt vnuꝫ principium ſpiritus ſancti. Sicut enim pater ⁊ filius ſunt vnus deus ꝓpter vnitateꝫ forme ſignificate per hoc nomẽ deus: ita ſunt vnum principiuꝫ ſpiritus ſancti propter vnitateꝫ ꝓprietatis importate in nomine principij: ⁊ tamẽ eodem artic. poſt pauca. ſ. reſpõdendo ad quartũ ⁊ quintũ dicit: ꝙ in ſecũda ꝓpoſitione ly: principiũ: ſupponit confuſe pro duabus perſonis indiſtincte. ergo eodem modo haberet dicere de prima ꝓpoſitione. ſ. pater ⁊ filius ſunt vnus deus ꝙ ly: deus: ſupponit pro duabus perſonis indiſtincte ⁊ habet ſuppoſitionem cõfuſam. Item 3° ſen. diſt. i. q. 2. articu. 4°. in reſponſione ad ſextuꝫ dicit: ꝙ in iſta: trinitas eſt vnus ſolus verus deus ly: deus: ſupponit reꝫ nature diuine indiſtincte. Rem autem nature vocat ſuppoſitum eodem libro 3°. diſt. 6. q. i. articu. p̄mo. Cuꝫ igitur in iſtis ꝓpoſitionibus: que dicte ſunt. ſ. trinitas eſt vn⁹ ſolus verus de⁹: ⁊ pr̃ ⁊ filius ſunt vn⁹ deus ly: de⁹: ſupponit pro eſſentia ⁊ pro re illius nature. ſequitur ꝙ ſm eum nũq̃ ſupponit pro eſſentia quin implicite vel explicite ſupponat pro perſona: cum huiuſmodi oppoſitum: maxime videretur ſenſiſſe in dictis ꝓpoſitionibus: quod tamen nõ fecit. ¶ Ad argumẽtum in pede queſtionis factũ dicitur: ꝙ licet hoc nomẽ: deus: ſignificet eſſentiaꝫ: tamẽ quãtum eſt de ſe ſupponit pro habente eſſentiam ⁊ rem nature: etiaꝫ nõ intellectis perſonis quas fides dicit: vnde poteſt ſupponere pro perſona etiaꝫ ſi ab alio nõ reſtringatur: ⁊ quia ſupponit perſonam indiſtincte: ideo poteſt ſtare pro perſona in locutione pro qua reddit propoſitionem veram: vnde in hac locutione: deus generat deũ: deus in ſubiecto ſtat pro parte: in propoſito pro filio. Iſtam ſolutionem ponit ſanctus Thomas p̄mo ſen. vbi ſupra arti. p̄mo. ad ſcđm. In ſũma autem. ſ. prima parte. q. 39. artic. 4°. ad ſcđm dicit: ꝙ iſta ratio ſolum procedit cõtra illos qui dicebant ꝙ hoc nomen: deus: nõ habet naturalem ſuppoſitionem pro perſona: nos autem qui oppoſitum po-

nimus nõ oportet ponere quid reſtringat eum ad ſtã- dum pro perſona. Et hec de queſtione predicta.

❡ Utrum i diuinis abſtractũ p̃dicet̃ de ↄcreto. Qõ. II.

SEcũdo queritur iuxta eãdẽ diſtictionẽ. Utrum in diuinis abſtractum predicetur de ↄcreto: vtpote. Utrum de' ſit deitas ſua: vel ſua eẽntia. Et arguit̃ q̃ nõ. Quia nihil eſt in ſeipſo: ſed deitas eſt in deo. ergo deitas nõ eſt deus. Et ſilr nec aliqð concretũ predicatur ibidẽ de ſuo abſtracto: vel ecõtra.

In oppoſitum arguitur ſic. Abſtractũ ⁊ concretũ differũt ſicut habens ⁊ illud qð habet̃. Et iterũ ſicut qð eſt ⁊ quo eſt: ſed talia in diuinis nõ differũt: dicit enim Aug. xi. de trinita. q̃ ideo diuina natura eſt ſimplex: ⁊ nõ eſt aliud habens: ⁊ aliud qð habet̃: ſicut in ceteris. Et Boetius in libro de hebdo. dicit: q̃ in ſolo deo nõ differt qð eſt ⁊ quo eſt.

In hac queſtione erunt duo articuli. In p̊ videbit̃ quomodo tã in deo q̃̃ in creaturis ſe habẽt abſtractũ ⁊ ↄcretũ: vel natura ⁊ nãe ſuppoſitũ. In ſcðo mouebunt̃ dubitatiões.

Quantum ad primũ articulũ ſciendum: q̃ iſta queſtio põt poni ſub multiplici forma. Pria eſt. An abſtractũ ⁊ ↄcretũ de ſeinuicẽ predicent̃. Scða eſt. An ſuppoſitũ ⁊ nã ſint idẽ. Tertia eſt. An qð quid eſt ſit idem cũ eo cuius eſt. Et quãtum ad vtrũq; ſenſum ponã cõcluſiones. ❡ Prima concluſio eſt. Quia in creaturis abſtractũ ⁊ cõcretũ predicant̃ de ſe inuicẽ in formis generalib': nõ autem ſemp in formis ſpãlibus. Hanc ponit ſcũs Tho. de veritate. q. xi. arti. 4° ad 4m. vbi ait. (Aliter eſt in formis generalib' ⁊ aliter in formis ſpãlibus: in formis enim ſpãlibus nõ recipitur predicatio cõcreti de abſtracto: vt dicatur: q̃ albedo eſt alba: vel calor eſt calidus: vt pȝ ẽt per Dionyſiuȝ cap. 2° de diuinis noĩbus. Sed in formis generalibus hõ predicatio recipitur: dicimus enim q̃ eſſentia eſt ens: ⁊ bonitas eſt bona: ⁊ vnitas eſt vna. Cuius rõ ẽ quia qð p̊mo cadit in apprehenſione eſt ens: vnde opȝ q̃ cuiq; apprehẽſo per itellectũ itellectus attribuat hoc qð eſt ens: ⁊ ideo cũ apprehẽdit eſſentiã alicui' dicit illaȝ eſſe ens: ⁊ ſilr vnãquãq; formã generalẽ vel ſpãleȝ: vt bonitas eſt ens. albedo eſt ens: ⁊ ſic de alijs. ⁊ quia quedã ſunt: que cõcomitant̃ inſeparabilr rõneȝ entis: vt vnũ bonũ ⁊ hõ. opȝ q̃ de quolibet apprehẽſo predicet̃ eadẽ rõne qua ens: vñ dicim': q̃ eẽntia eſt vna ⁊ bõa. ❡ Et ſilr dicim' q̃ vnitas eſt vna ⁊ bona: ⁊ ita de bonitate ⁊ albedine: ⁊ ita de qualibȝ forma generali vel ſpãli: ſed albũ quia eſt ſpãle nõ cõcomitat̃ inſeparabilr rõnem entis: vnde põt apprehendi forma albedinis ſine hoc q̃ attribuat̃ ei eſſe albũ: vnde nõ cogimur dicere: q̃ albedo eſt alba.) Hec ille in forma. ❡ Cõſimilr dicit ſcðo ſen. diſt. 27. q. i. arti. 2° in reſpõſione ad primũ: vbi ponit diſtinctionẽ de nominib' exprimẽtib' formas generales ⁊ ſpãles. ❡ Scða ↄcluſio eſt. Quia in reb' mãlibus differt ſm rem natura ⁊ ſuppoſitũ nãe. ❡ Sed anteq̃̃ veniã ad ꝓbationẽ ↄcluſionis premittã quid nois ſuppoſiti: ⁊ nature. Quid nois ſuppoſiti oſtẽdit ſcũs Tho. 3° ſen. diſt. 6. q. i. arti. p̊. q̃ſtiũcula p̊. vbi ſic ait. (Cuȝ oẽ (inq̃t) particulare habeat reſpectũ ad cõeȝ nãm ⁊ ad ꝓprietates: põt ſm vtrũq; reſpectũ nominari taȝ per nomẽ p̊me intẽtionis q̃̃ per nomẽ ſecunde intẽtionis. Hoc eniȝ nomẽ res nature: eſt nomẽ prime impoſitionis ſignificãs particulare per reſpectuȝ ad nãm cõem. Hoc vero nomẽ ſuppoſitũ eſt nomẽ ſcðe intẽtionis ſignificans ipſam habitudinẽ particularis ad naturaȝ cõem inquãtuȝ ſubſiſtit in ea. Particulare vero inquãtũ excceditur ab ea. Sed quia accidẽtia cõſequuntur nãȝ: ideo omne nomẽ ſignificãs particulare ſm reſpectũ ad ꝓprietates deſignat etiã ipſum per reſpectũ ad naturaȝ cõem. Hoc aũt põt fieri duplr: vel per nomẽ prime impoſitiõis: ⁊ ſic eſt hypoſtaſis cõiter in oĩbus ſubſtãtijs. Perſona vo in oĩbus rõnalib'. Uel per nomẽ ſcðe impoſitiõis: ⁊ ſic eſt idiuiduũ inquãtũ eſt indiuiſuȝ in ſe. Singulare vero iquãtũ eſt diuiſum ab alijs: vnde ſingulare ideȝ eſt qð diuiſuȝ. Eſt aũt alia differẽtia attendẽda iter illa: quia quedã iſtoꝝ cõiter ſignificãt particulare in quolibȝ genere: ſicut particulare: indiuiduũ: ſingulare: quedaȝ vero particulare tm̃ in genere ſubſtãtie ſicut res nature: ſuppoſituȝ: ꝑſona: hypoſtaſis. Quia vo ratio ſubſtãtie eſt: q̃ per ſe ſubſiſtat: inde eſt q̃ nulluȝ iſtoꝝ dr̃ niſi de re cõpleta ⁊ ſubſiſtẽti per ſe: vnde non dicunt̃ neq; de pte: neq; de accidẽte: de q̃bus alia dici poſſunt: que in oĩbus generib' iueniunt̃: q̃̃uis eniȝ hec albedo: vel manus dicat̃ idiuiduum: vel ſingulare: nõ tamẽ põt dici hypoſtaſis: vel ſuppoſitũ: aut res nãe.) Hec ille. ❡ Itẽ eodẽ arti. q̃ſtiun. 2a. ad 2m arm dic̃. (Quia ſuppoſitũ nõ iportat ſuppoſitionẽ idignitatis vel potẽtialitatis: alias ꝑſone nõ dicerent̃ ſuppoſita diuine nature: ſed ſolũ ſuppoſitionẽ quãtuȝ ad cõitatẽ iquãtũ nã cõis excedit in p̃dicatiõe ſuppoſitũ actu vel potẽtia.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit p̊ma parte. q. 29. arti. p̊ ⁊ 2°. ⁊ q. 38. arti. p̊. ⁊ p̊mo ſen. diſt. 23. q. i. arti. p̊. ❡ Item de po' dei. q. 9. arti. p̊. ❡ Ex q̃bus oĩb' habetur: q̃ indiuiduuȝ ſubſtãtie hȝ q̃ñq; quattuor noĩa: dr̃ eniȝ ſuppoſitũ: res nature: ſubſiſtẽtia: hypoſtaſis: idiuiduũ eniȝ ſubſtãtie ſm q̃ per ſe exiſtit ⁊ nõ in alio dr̃ ſubſiſtẽtia. Illa eniȝ dicimus ſubſiſtere: que nõ in alio: ſed in ſeipſis exiſtũt ſm vero q̃ ſupponit̃ alicui nature ſic dr̃ res nature: ſic homo dr̃ res nature humane: ſm vero q̃ ſubijcit̃ accidentib' dr̃ hypoſtaſis vel ſubſtãtia: ſuppoſituȝ autẽ dr̃ ſm q̃ ponitur ſub natura cõi: ſicut particulare ſub ſpẽ vel genere. ❡ Sic igit̃ pȝ quid eſt ſuppoſituȝ. ſ. indiuiduũ ſubſtãtie ſubſiſtẽs in genere ſubſtantie ⁊ in cõpleta ſpẽ: nõ eniȝ omne idiuiduuȝ ſubſtãtie dicitur ſuppoſitum. naȝ neq; anima: nec aliqua pars ſubſtãtie dicit̃ ſuppoſituȝ: quia quodlibȝ illoꝝ habet naturã vnibilitatis: vel nõ eſt in ↄpleta ſpẽ: nec etiã talia dicũtur hypoſtaſes: vel ſubſiſtẽtie: vel hõ: vt pȝ p̊ma parte. q. 29. art. p̊mo. ad q̃ntũ. Et. q. 75. artic. 2°. vbi habetur q̃ anima nõ eſt quid ↄpletũ in ſpẽ. ❡ Quid autẽ ſignificetur nomine nature oſtẽdit ſanctus Tho. 3. parte. q. 2. artic. p̊. (Sciẽduȝ (inquit) q̃ nomẽ nature a naſcẽdo dictum eſt vel ſumptũ: vnde p̊mo impoſitũ eſt hoc nomen ad ſignificãdũ generationẽ viuẽtiũ: que natiuitas vel pullulatio dr̃: vt dicat̃ nã quaſi naſcitura: deinde trãſlatũ eſt nomẽ nãe ad ſignificãdũ principiũ hõ generatiõis. ⁊ quia principiũ generatiõis in reb' viuentib' eſt intrinſecuȝ: vlteri' deriuatũ eſt nomẽ nature ad ſignificanduȝ quodlibȝ pricipiũ itrinſecum motus ſm q̃ p̃hus dicit ſcðo phyſicoꝝ: q̃ natura eſt pricipiũ mot' in eo in quo eſt per ſe ⁊ nõ per accidẽs: hoc autẽ principium vel eſt forma vel mã: vnde natura quãdoq; dicit̃ forma quãdoq; vero mã: ⁊ quia finis generatiõis naturalis in eo qð generatur eſt eſſentia ſpẽi: vocatur etiã natura: ⁊ hoc mõ Boetius naturã diffinit in libro de duabus naturis dicens. (Natura eſt vnãquãq; reȝ iformãs ſpecifica differẽtia: que. ſ. cõplet diffinitionẽ ſpẽi.) Sic ergo nũc loquitur de natura ſm q̃ ſignificat eſſentiã: vel qð qd ẽ ſiue q̃dditateȝ ſpẽi.) Hec ille. ❡ Eãdem ponit diſtinctionem

Quid nois ſuppoſiti.

Quid ſuppoſitum.

Quid nomẽ nãe.

2. cã. 1.

ctionem prima parte.q.29.arti.ꝑ.ad quartū. Et 3ᵒ ſen. diſt.5.q.i.arti.2ᵒ. Et ſilr 2ᵒ ſen.diſt.37.q.i.arti.ꝑ.⁊ multis alijs locis. ¶ Iſtis premiſſis ꝓbatur ĉcluſio accipiédo naturā vltimo modo.ſ.ꝙ in reb⁹ mālibus natura ⁊ ſuppoſitū ſm rem differāt. Ipſe enim ſcūs Tho. ꝑma parte.q.3.arti.3ᵒ ſic eā ꝓbat dicés.(Sciédum ꝙ in reb⁹ cópoſitis ex mā ⁊ forma neceſſe eſt ꝙ differat natura vel eſſentia: ⁊ ſuppoſitū:qꝛ eſſentia vel natura cópꝛehēdit in ſe tm̄ illa:que cadūt in diffinitiōe ſpéi:ſicut humanitas cópꝛehédit in ſe ea que cadunt in diffinitiōe hoīs:his enī homo eſt homo: ⁊ hꝯ ſignat humanitas.ſ.quo homo eſt homo:ſed mā idiuidualis cū oībus accidétibus idiuiduātibus ipſam nō cadūt in diffinitiōe ſpéi:nō enim in diffinitiōe hoīs cadunt hec carnes ⁊ hec oſſa:aut albedo vel nigredo:vel aliqd hꝯ:vn̄ he carnes ⁊ hec oſſa ⁊ accidétia deſignātia hanc materiam nō icludūtur in humanitate: ⁊ tamē in eo qui eſt homo icludūtur:vnde illud:qđ eſt homo habꝫ in ſe aliquid qđ nō hꝫ humanitas: ⁊ ꝓpter hoc nō totaliter eſt idem homo ⁊ humanitas:ſed humanitas ſignificatur vt pars formalis hominis:qꝛ principia diffiniétia hñt ſe formaliter reſpectu materie idiuiduātis.) Hec ille. ¶ Idé ponit ꝑmo ſen.diſt.23.q.i.arti.ꝑmo.(In cópoſitis(inquit) ex materia ⁊ forma eſſentia non dicit formā tm̄:ſed in cópoſitis ex mā ⁊ forma dicit totū compoſitum: ⁊ hoc dr̄ quidditas vel natura rei: ⁊ ideo dicit Boetius in ꝯmēto predicamētoꝝ:ꝙ vſia ſignat compoſitū ex materia ⁊ forma:nō tamen ex hac mā determinata determinatis accidétibus ſubſtātie:in qua indiuiduatur forma:qꝛ hꝯ cópoſitū dicit hoc nomē ſortes hec autē materia determinata eſt ſicut recipiés illā naturā cōem: ⁊ ideo natura vel eſſentia dupliciter ſignatꝰ.ſ.vt pars quādo natura cōmunis ſumitur cū preciſione cuiuſlibet ad naturā pertinétis cōem:ſic enim mā determinata ſuperuenit in cópoſitionē ſingularis demōſtrati:ſicut hoc nomē humanitas: ⁊ ſic nō predicatꝰ: nec eſt genus:nec ſpés:ſed ea formaliter denominatur homo:aliquādo autē ſignatur vt totum ſm ꝙ ea que ad naturā cōem nō pertinēt ſine preciſione itelligūtꝰ in potētia materia determīata in natura cōmuni: ⁊ ſic ſignificatur hoc nomīe homo.) Hec ille. ¶ Itē de potentia dei.q.9.artic.ꝑmo.demōſtrauit iſtam ĉcluſionē in hūc modū.(Phs(iquit) in 5ᵒ metaphyſice dicit ſubſtātiā duplr̄ dici. Dicitur enī vno modo ſubſtātia ipſum ſubiectū vltimū:qđ nō predicatur de alio: ⁊ hoc eſt particulare in genere ſubſtātie. Alio modo dr̄ ſubſtātia natura illius ſubiecti.huius aūt diſtinctiōis eſt rō:quia inueniūtur plura ſuppoſita in vna nā cōuenire: ſicut plures homīes in vna natura hoīs:vnde oportuit diſtingui illud qđ eſt vnū ab alio qđ multiplicatur:natura enim eſt quā ſignificat diffinitio idicans quid eſt res:vnde ipſa natura cōis eſſentia vel quidditas dicitꝰ quicquid igiꝰ eſt in re ad naturā cōē ſub ſignificatiōe eſſentie cōtinetur:nō autē quicquid eſt in ſubſtātia particulari eſt hꝯ:ſi enim qcquid eſt in ſubſtātia particulari ad naturā cōem pertineret:nō poſſet eſſe diſtinctio iter ſubſtātias particulares eiuſdē nature: hoc aūt qđ eſt in ſubſtātia particulari preter naturā cōem eſt mā idiuidualis:que ē ſingularitatis pricipiū: ⁊ per cōſequés accidétia idiuidualia:que materiā predictā determināt:cóparatur igitur eſſentia ad ſubſtātiā particularē:vt pars formalis ipſius:vt humanitas ad ſortē ⁊ ideo in rebus ex mā ⁊ forma compoſitis eſſentia nō eſt oīo idem quod ſuppoſitū:vn̄ nō predicatur de ſuppoſito:nō enī dicitur ꝙ ſortes ſit ſua hūanitas.) Hec ille. ¶ Et poſt pauca.(Eſſentia(inquit) in ſubſtātijs materialib⁹ nō eſt idem cū eis ſm rē:neqꝫ penitus diuerſum:cū ſe habeat vt ꝑs formalis.) Hec ille. ¶ Itē in tractatu quē fecit de eſſe ⁊ eēntia ſic ait.(Cū humanitas in ſuo itellectu includat tm̄ ea:ex quib⁹ homo hꝫ ꝙ eſt homo:ꝑꝫ ꝙ a ſignificatiōe eius excluditꝰ vel preſcinditur mā deſignata: ⁊ quia pars nō predicatꝰ de toto:idē eſt ꝙ humanitas:nec de hoīe nec de ſorte predicatur:vn̄ dicit Auicēna.Quidditas cópoſiti nō eſt ipꝫ cópoſitū:cuius eſt quidditas:q̄uis etiā ipſa quidditas ſit cópoſita:ſicut humanitas licꝫ ſit compoſita nō eſt homo:imo opꝫ ꝙ ſit receptiua in aliquo:qđ eſt mā deſignata.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. Qꝛ in ſubſtantijs mālibus differt qđ quid eſt: ⁊ illud cuius eſt. Iſtā ponit ſcūs Tho.ſuper 7ᵒ metaphy.in illo ca°.(Dubitatur aūt merito:) vbi dicit Ar.hec vba.(Qđ quid erat eſſe ⁊ vnūquodqꝫ in quibuſdā quidē idē eſt vt in ꝑmis ſubſtātijs: vt curuitas: ⁊ curuitati eē idē ſi prima eſt. Dico aūt primā:que nō dicitꝰ per aliud in alio eſſe ⁊ ſubo vt mā:quecūqꝫ vero vt mā aut recepta cū materia nō idē:neqꝫ ſꝫ accñs vnū:vt ſocrates ⁊ muſicū.) ¶ Sup quibus verbis dicit ſanctus Tho.in ſcripto ſuper metaphyſicā.(Attédédū(inqt) eſt ꝙ ab hac ſentētia quā ſupra poſuerat.ſ.ꝙ quid eſt:eſt idē cū vnoquoqꝫ:cuius eſt:duo hic excipit.ſ.illa que dicuntꝰ per accidés: ⁊ ſubſtantias mālés:cū ſuperius nō exceperit:niſi illa que dicūtur per accidés:opꝫ autē nō ſolū iſta excludi: ſed etiam ſubſtātias mālés:ſicut enim ſupra dictū eſt: qđ quid erat eē:eſt id qđ ſignificat diffinitio:diffinitio autē nō aſſignatur idiuiduis:ſꝫ ſpébus: ⁊ ideo mā idiuidualis:que eſt principiū idiuiduatiōis eſt preter qđ qd erat eē:impoſſibile aūt eſt in rerū natura eē ſpēm niſi in hoc idiuiduo:vnde oportet ꝙ quelibet res nature ſi habeat materiā:que eſt pars ſpeciei:qđ eſt pertinés ad quod quid eſt:ꝙ etiam habeat materiā indiuidualem quod nō pertinet ad quod quid eſt:vnde nulla res nature ſi materiā habeat eſt ipſum quod quid eſt: ſed eſt habés illud:ſicut ſortes nō eſt humanitas: ſed humanitatē habés:ſi autē eſſet poſſibile eē hominē compoſitum ex corpore ⁊ anima.qui nō eēt hic homo cópoſitus ex hoc corpore: ⁊ ex hac anima: nihilominus eſſet ſuū qđ quid erat eſſe:q̄uis haberet materiā:licꝫ autē homo nō ſit preter ſingularia in rerū natura.eſt tm̄ in rōne qđ pertinet ad logicā conſiderationē: ⁊ ideo ſuperius vbi logice cōſiderauit de qđ quid erat eē:nō excludit ſubſtātias mālés:quia in illis eēt idē qđ quid eſt cū eo:cuius eſt:homo enim cōis eſt idē cum ſuo qđ quid eſt logice loquédo:nunc aūt poſtq̄ iam deſcédit ad pricipia nālia:que ſunt mā ⁊ forma:oſtendit quō diuerſimode cōparātur ad vle ⁊ particulare:quod ſubſiſtit in natura:excipit hꝯ ab eo qđ ſupra dixerat idē eē qđ quid eſt cū vnoquoqꝫ:cuius eſt:ſubſtātias mālés in rerū natura exiſtétes.) Hec ille. ¶ Itē in illo ca°.(Utrū aūt idē ⁊c̄.) ſic dicit ſcūs Tho.in fine.(Sciédum(iquit) ꝙ qđ quid erat eē eſt illō qđ ſignificat diffinitio: vnde cū diffinitio predicetꝰ de diffinito:opꝫ qđ qd eſt ꝑdicari de diffinito:nō eſt igiꝰ qđ qd eſt eē hoīs humanitas: que de hoīe nō ꝑdicatꝰ:ſed aīal rōnale mortale:humanitas enī nō videtur quereti qd eſt hō:ſed aīal rōnale mortale:ſed tamē humanitas accipitur vt pricipiū formale eius:qđ eſt qđ quid erat eē:ſicut ⁊ aīalitas accipitur vt principiū generis ⁊ nō vt gen⁹: ⁊ rōnabilitas vt principiū drīe:nō aūt vt drīa:humanitas aūt ꝓ tanto nō oīo eſt idē cū hoīe:qꝛ importat ꝑncipia eēntialia hoīs cū preciſione omniū accidétiū:eſt enim humani

Cóclonis ꝓbatio.

T.cō.15.

Cap.3ᵒ i fine

5ᵒ met.ca.5ᵒ

T.cō.41.

Lec.4.

Lec.5.

tas qua homo eſt homo:nullū aūt hoīs accidentiū eſt quo homo eſt homo:vnde oīa accidētia hoīs excludū/tur a ſignificatiōe humanitatis:hoc ipm aūt qđ eſt hō eſt qđ hꝫ pncipia eēntialia cui poſſunt accidētia ieſſe: vnde lꝫ in ſignificatiōe hoīs nō excludanꝰ accidentia hoīs:nō tñ hō ſignificaꝰ vt aliqđ ſeparatū ab accidēti bus:ꝛ iō hō ſignificaꝰ vt totū:ꝛ humanitas ſignificaꝰ vt pars:ſi aūt eſt aliq̄ res in qua non ſit aliqđ accidēs ibi neceſſe eſt:ꝙ nihil differat abſtractum a ꝯcreto:vt maxie patꝫ in deo. Hec ille. ¶ Si aūt dicaꝰ ꝙ iſtud dictū ſcđm cōtradicit pmo. Primo eniꝫ dixerat ꝙ in rebus mālibus:qđ quid eſt differt ab eo: cuius eſt: hic aūt dicit ꝙ predicatur de illo:que videtur repugnare. ¶ Dicēdū ꝙ primo loquebaꝰ de qđ quid eſt ꝓut ſu/mitur cū preciſione omniū extraneoꝝ: hic aūt loquiꝰ de qđ quid eſt ſumpto ſine preciſione ꝛ ſine incluſione actuali:licꝫ cū implicita:vnde ſcūs Tho. i tractatu de eſſe ꝛ eſſentia ſic ait. ¶ Eſſentiā hoīs ſignificat h nomē homo:ꝛ hoc nomē humanitas:ſed diuerſimode: qꝛ h nomē hō ſignificat eā:vt totū inquātū.ſ.nō preſcindit deſignationē mãe:ſed implicite cōtinet eā ꝛ idiſtincte ſicut genus cōtinet differētiaꝫ:ꝛ ideo hoc nomē homo ꝑdicaꝰ de idiuiduis:ſed hoc nomē humanitas ſignifi/cat eā:vt partē:qꝛ nō cōtinet in ſignificatione ſua niſi illud qđ eſt hoīs inquātū eſt homo:ꝛ preſcindit omneꝫ deſignationē:vnde de idiuiduis non predicaꝰ:ꝛ ꝓpter hoc ēt nomē eſſentie qñq꜡ iueniꝰ predicatū de re:dici/mus eniꝫ ſortē eſſe quādā eſſentiā:ꝛ qñq꜡ negatū:ſicut dicimꝰ:ꝙ eēntia ſortis nō ē ſortes. Hec ille. ¶ Quar ta cōcluſio eſt. Qꝛ in ſubſtantijs ſpūalibꝰ creatis cuiuſ/modi ſunt angeli:abſtractū nō ꝑdicaꝰ de cōcreto: nec ſuppoſitū eſt oīo idē ƀm rē qđ ſua eſſentia vel natura. Hanc ponit ſcūs Tho. in quoli. 2° q. 2. arti. 2° ad pmū vbi dicit ſic. ¶ Nō ſoluꝫ in ꝯpoſitis ex mã ꝛ forma iue nitur aliqđ accidēs preter eſſentiā ſpēi:ſed ēt in ſubſtā tijs ſpūalibus:que nō cōponunꝰ ex mã ꝛ forma:ꝛ ideo in vtriſq꜡ ſuppoſitū nō eſt oīo idē qđ nã:hoc tñ eſt ali/ter ꝛ aliter in vtriſq꜡:dupl'r eniꝫ aliqđ accipiꝰ vt accn̄s preter rōnē ſpēi:vno modo:qꝛ non cadit in diffōne ſi/gnificāte eſſentiā rei:ſed tñ eſt deſignatiuum vel deter minatiuū alicuius eſſentialiū principioꝝ: ſicut rōnale accidit aīali vtpote ꝑter diffinitionē eius exiſtens:ꝛ tñ eſt determinatiuū eēntie aīalis:vnde fit eēntiale hoī ꝛ de rōne eiꝰ exiſtēs:alio modo accidit alicui aliqđ: qꝛ nec in eius diffinitiōe poniꝰ:nec eſt determinatiuū ali cuius eſſentialiū principiorū:ſicut albedo accidit hoī. ¶ His igiꝰ que ſunt cōpoſita ex mã ꝛ forma accidit aliquid preter rōnē ſpēi exiſtēs vtroq꜡ modo:cū enim de rōne humane ſpēi ſit:ꝙ cōponaꝰ ex aīa ꝛ corpore: determinatio corporis ꝛ aīe eſt preter rōnē ſpēi: ꝛ acci/dit hoī iquātū eſt hō:ꝙ cōponatur:ꝛ ꝙ ſit ex hac aīa:ꝛ hoc corpore:ſed hoc couenit per ſe huic hoī:de cuiꝰ rō/ne eſſet:ſi diffiniretꝰ:ꝙ eſſꝫ ex hac aīa ꝛ hoc corpe:ſicut de rōe hoīs cōis eſt:ꝙ ſit ex aīa ꝛ corpe. ¶ Accidūt ēt cōpoſitis ex mã ꝛ forma preter rōnē ſpēi multa alia q̄ nō ſunt determinatiua eſſentialiū pncipioꝝ. Subſtan tijs vero imãlibus creatis accidūt quedā preter rōneꝫ ſpēi:que nō ſunt determinatiua eſſentialiū pncipioꝝꝫ qꝛ ipſuꝫ eſſe angeli eſt preter eius eſſentiaꝫ ſeu nãm: ꝛ alia quedā ei accidūt:que oīa pertinēt ad ſuppoſitum: nō aūt ad naturā:nō tamē accidit eis aliqđ determia/tiuū eſſe ſpēi:qꝛ ipſa natura ſpeciei nō idiuiduatur per materiā:ſed per ſeipſam ex hoc:ꝙ talis forma nō ē na ta recipi in aliqua mã:vnde per ſeipſam eſt nō multi/plicabilis:neq꜡ predicabilis de pluribus: ſed qꝛ nō eſt

Accidēs pre ter rōnē ſpēi dupl'r ſumiꝰ.

Subſtantijs ſpūalibꝰ acci dētia iſunt.

ſuū eſſe accidit ei aliqđ preter rōnē ſpēi.ſ.ipſum eſſe ꝛ alia que accidūt ſuppoſito ꝛ non nature:ꝓpter qđ ſup/poſitū nō eſt i eis oīo idē qđ natura. Hec ille. ¶ Qui/ta cōcluſio eſt. Qꝛ in ſolo deo nō differt ſuppoſitū ꝛ na tura:abſtractū ꝛ cōcretū. Iſtā ponit ſcūs Tho. eodem quolibe. ꝛ eodē arti. dicēs. ¶ Cuicūq꜡ ꝑt accidere aliqđ qđ nō ſit de rōne nãe ſue:in eo differt res ꝛ qđ quid eſt ſiue ſuppoſitū ꝛ natura. Nã in ſignificatiōe nature ſo/lum icludiꝰ illud:qđ eſt de rōne ſpēi:ſuppoſitū aūt nō ſolū hꝫ ea que ad rationē ſpēi pertinēt:ſed etiā alia q̄ ei accidunt:ꝛ ideo ſuppoſitū ſignificaꝰ vt totū: natura autē ſeu qdditas vt pars formalis. In ſolo autem deo nō iuenitur aliqđ accidēs preter eius eſſentiam: quia ſuum eſſe eſt ſua eſſentia:ꝛ ideo in deo ideꝫ eſt ſuppo/ſituꝫ ꝛ natura. Hec ille. ¶ Iteꝫ in 3° parte. q. 2. art. 2° ¶ In rebꝰ (inquit) ſubſiſtētibꝰ: in qbus aliqđ cōtingit iueniri:qđ nō pertinet ad rōnem ſpēi.ſ.accidētia ꝛ pn/cipia idiuiduātia:in talibꝰ ƀm rem differt ſuppoſituꝫ ꝛ natura nō quaſi aliqua oīo ſeparata:ſed qꝛ in ſuppoſi/to includiꝰ nã ſpēi:ꝛ ſuperaddūtur quedā alia:que ſūt preter rōnē ſpēi:vnde ſuppoſitū ſignificaꝰ:vt totū hn̄s naturā ſicut partē formalē ꝛ perfectiuā ſuā:ꝛ ꝓpter h in talibꝰ nō predicaꝰ natura de ſuppoſito: nō.n.dicimꝰ ꝙ hic hō ſit ſua humanitas:ſi qua vo res eſt:in qua ni/hil eſt oīno preter rōneꝫ ſpēi vel nature ſue:ſicut eſt in deo:ibi nō eſt aliud ƀm rem ſuppoſitū ꝛ natura:ſed ſo lum ƀm rōnem itelligendi:qꝛ natura dicitur ƀm ꝙ eſt eēntia quedā:eadē vero dr ſuppoſitum ƀm ꝙ eſt ſubſi ſtens. Hec ille. ¶ Item pma parte. q. 40. artic. p. ad primū dicit. ¶ Cōſiderādū (inqꝫ) eſt ꝙ preter diuinaſ ſimplicitatē ꝯſideraꝰ duplex realis idētitas in diuinis coꝝ:que differūt in creatis:cū eniꝫ diuina ſimplicitas excludat ꝯpoſitionē forme ꝛ mãe:ſeqtur ꝙ in diuinis idem eſt abſtractū ꝛ cōcretū:vt diuinitas ꝛ deus:qꝛ vo diuina ſimplicitas excludit cōpoſitionē ſubiecti ꝛ acci dētis:ſeqtur ꝙ quicqđ attribuitur deo eſt eius eſſentia ꝛ propter hoc ſapientia ꝛ virtus ſunt ideꝫ in deo: quia ambo ſunt diuina eſſentia. Hec ille. ¶ Et in hoc pri mus articulus terminatur ꝛc.

In qbꝰ ſup/poſituꝫ ꝛ nã diſtinguūꝰ.

Quantum ad ſecundū articulū mouenda ſunt dubia cōtra cōcluſiones. ¶ Cōtra ſecūdaꝫ arguit Gerardus de Carmelo in ſūma ſua ſic. Spēs de genere ſubſtātie ꝑdicatur in primo modo di/cendi per ſe de indiuiduo:vt homo de hoc homine: qđ nō eſſet ſi idiuiduū icluderet accidētia:ſubſtātia enim nō predicatur de accidēte etiā ſumpto cōcretiue in pri mo modo dicēdi per ſe.ergo hic homo nō includit in ſua ſignificatiōe accidētia. ¶ Secundo dicit iſtū mo/duꝫ dicēdi eſſe iſufficiēteꝫ:qꝛ licꝫ cōcluſio quoquo mo do declaret:ꝙ hic homo nō eſt humanitas cōſiderata in ſpē:nō tñ ꝺclarat q̄re hic hō nō eſt hec humanitas: qꝛ hec humanitas nō minꝰ videꝰ icludere hãc mãm ꝛ hos characteres q̄ꝫ h homo:ꝛ tñ hoc eſſet neceſſariuꝫ declarare:qꝛ cōcluſio ꝓbanda nō eſt de habitudine ali cuius cōis ad idiuiduū:ſed de habitudine idiuidui vel ſingularis cōcreti ad ſuū abſtractū:deus enim eſt ſub/ſtantia ſingularis:ꝛ ſimil'r ſua eſſentia ſiue quidditas. ¶ Cōtra eādem arguit etiā Aureolus. Diffinitio eniꝫ icludit in ſe predicata eſſentialia:que ꝑdicanꝰ in pmo modo per ſe:vt dicit phs 7° metaphyſice: ſꝫ abſtracto repugnat ꝑdicari per ſe pmo modo:nō eniꝫ eſt iſta per ſe. Sortes ē hūanitas:vl' Sor. eſt rōnabilitas aut aīa/litas.ergo abſtractum ſub ratiōe qua abſtractū nō im/portat principia diffiniētia:cuius oppoſitū cōcluſio po nit. ¶ 2° arguit ſic. Pricipia diffiniētia reſpōdenꝰ ad

Cōtra eādeꝫ Aur. diſt. 4. q. 2. arti. 2. ꝯ S. Th. p. q. 3. ar. 3°.

qōnem

queſtionē factā per quid de diffinito: ſunt enim partes
T. cō. 42. qđ quid eſt: vt dicitᷣ 7° metaphyſice: ſed nomē abſtra/
ctum nō reſpōdetur ad iterrogationeʒ factam per qđ.
Interrogato enim quid eſt ſortes: nō reſpōdetur aiali/
tas. ergo idem qđ prius. ¶ Tertio ad idem. Diffinitio
T. c. 21. ⁊ diffinitū idem iportant. 7° metaphyſice: ſed cōcretū
eſt quoddā diffinitū ⁊ nō abſtractū. nō ergo principia
diffiniētia iportātur per abſtractū: puta per humanita
tem: ſed magis per hominē ⁊ alia cōcreta. ¶ Quarto.
Nullū ens per accidēs habet diffinitionē: ſed hō in cō
creto diffinitur. ergo nullum accidēs icludit implicite
aut explicite: cuius oppoſitū ponit cōcluſio. ¶ Quito.
Diffinitio ⁊ diffinitū idem ſignificāt: ſed diffinitio nul
T. cō. 20. luʒ accidēs icludit: vt pʒ 7° metaphyſice. nō ergo con/
cretū icludit aliqđ accidēs. ¶ Sexto. Infra cōceptuʒ
ſpecificū nō clauditur aliqđ accidēs iduiduale: ſed hō
importat ꝯceptuʒ ſpecificuʒ. nō igitur hic homo ad hu
manitatē addit accidēs induiduale. ¶ Septimo ſic.
Si cōcretū puta homo vel ſortes addit accidentia ad
abſtractū: aut icludit illa itrinſece tāꝗ igrediētia eius
cōſtitutioneʒ: aut icludit illa extrinſece tāꝗ cōnotata.
Si detur primū: tūc homo vel ſortes erit ens per acci/
dens in nullo predicamēto exiſtēs. Si detur ſcđʒ. tūc
illa cōnotatio nō impediet predicationē humanitatis
de hoīe: nec de ſorte: qđ pʒ. tum qꝛ volūtas ⁊ itellectus
in diuinis alia ⁊ alia cōnotāt: vt dicit magiſter: deꝰ eni
itelligit mala: que tamē nō vult: ⁊ tamē itellectus diui
nus eſt volūtas diuina. Sic a ſimili: ſi homo ⁊ huma/
nitas nō differūt in eēntiali ſigñato: ſed qꝛ homo acci/
dentia cōnotat: nō ex hoc tolletur mutua p̄dicatio. tuʒ
qꝛ predicatio nō impeditᷣ per aliqđ nō faciens diuerſi/
tateʒ iter ſubiectū ⁊ predicatū ſub illa ratiōe: qua vnū
enūciatur de alio: ſed cōnotatū ſi nō igrediatur itrinſe/
ce rationē hominis nō tollit idētitateʒ: nec facit diuer/
ſitatē hominis ad humanitateʒ nec ecōtra. igitur non
apparet ex hoc qn de ſe inuicē poſſint mutuo p̄dicari.
¶ Octauo. Si homo non p̄dicatᷣ de humanitate aut
ecōtra: hoc erit qꝛ humanitas nō dicit totū hominem
ſed homo addit aliqđ ad ipſam: hoc autē impedire nō
pōt pro eo ꝙ nihil addit. naʒ ſubam nō addit: nec acci/
dens: qꝛ ſi accidēs: tūc diceret ens per accidēs ⁊ nō eēt
per ſe in predicamēto. Si aūt ſubſtātiā: tunc in homie
eſſent due ſpecifice nature puta humanitas: ⁊ illa quā
adheret homo: relinqtur igitᷣ ꝙ nihil addit: ⁊ per cōſe/
quēs ꝙ humanitas vere p̄dicetᷣ de hoīe. ¶ Nono ar/
guit ſic. 3° ſen. Nā humanitas in chriſto hʒ oīa accidē/
tia: que haberet ſi deponeretᷣ: ⁊ tū depoſita eſſet ſuppo/
ſitū. aſſumpta vero nō eſt ſuppoſitū: vnde ſm iſtū mo
duʒ dicēdi nō apparet: ꝙ verbū aſſumpſerit tm̄ nām
ſi natura dicit rōnē ſpecificā ſine accn̄tibꝰ. ¶ Si dica
tur ꝙ nō aſſumpſit naturā cuʒ eſſe actualis exiſtentie:
hoc nō valʒ. nam eē exiſtētie idifferēs eſt ad perſeita/
tem ⁊ nō perſeitatē. nā eſſe exiſtētie ⁊ eſſentia idē ſunt
ſm rem: ⁊ ideo ſicut eſſentia q̄dam eſt in alio: ⁊ q̄dam
per ſe: ita ⁊ exiſtētia: vnde ſubſtātia exiſtit per ſe: accn̄s
vero hʒ eſſe in alio. nō igitur eſſe exiſtētie eſt illud: qđ
facit rem habere perſeitateʒ tertij modi: aliogn oē hn̄s
eſſe haberet eſſe per ſe ⁊ vltra. igitᷣ ſuppoſitū nō addit
vltra eſſentiā eſſe exiſtētie; qꝛ ſuppoſitū dicit ens ſolita
riū habēs pſeitatē tertij modi. ¶ Decimo arguit ideʒ
Nā ſi ſuppoſitū ſic adderet ad naturam. tunc illud eēt
ens per accidēs: ⁊ per cōſequēs nō eſſet p̄ma ſubſtātia
nec eſſet in genere ſubſtātie: nec diffinitio de eo: vnde
illa nō eſſet per ſe. Sor. eſt aīal rōnale mortale: ſicut
nec illa. Sortes albꝰ eſt aīal rōnale. ¶ Cōtra tertiā cō
cluſionē arguit ſic Gerardus đ Carmelo vbi ſupra. Pri
mo. qꝛ iſta opinio icōuenienter allegat phʒ 7° metaph. T. c. 20.
Nō enim eſt mens phi ꝙ ea: que in ſe hn̄t aliqđ acci/
dens nō ſint idem cū ſua quidditate: ſed eſt intētio eiꝰ
ꝙ dicta per ſe ſint idē cum ſua quidditate: vt maxime
pʒ in ſubſtātijs: vnde dicit ibidē: ꝙ ſingulū non videtᷣ
eſſe aliud a ſui ſubſtātia: ⁊ qđ quid erat eſſe dᷣ de ſingu
lari ſubſtātia. Et īfra dicit: ꝙ nihil ꝓhibet eſſe qdē ſta/
tiʒ qđ erat eē: ſi qdē ſubſtātia erat qđ erat eē. ¶ In di
ctis vero ſm accidēs nō eſt idē: ſed dicta ſm accidēs
vocat aggregata ex ſubiecto ⁊ accidēte q in 5° dixerat T. cō. 15.
eſſe entia per accidēs: ⁊ vnū p accidēs: nō aūt ſubſtan/
tias: que in ſe habēt aliquod accidēs: ipſe enim ſunt p
ſe entia: ſi accipiantᷣ ſeorſum ab itellectu ſine accidēte:
cū vero fingitur ⁊ accipitur aggregatū ex ſubiecto ⁊ ac
cidēte: tunc ſolū eſt ens per accidēs: ⁊ dictū per accn̄s
ꝓut phs loquitᷣ ibidē: ⁊ ꝙ hec ſit itētio phi pʒ ex textu
expreſſe: ⁊ ex Cōmētatore: ⁊ oibus expoſitoribꝰ. ¶ Se
cundo arguit ēt Sco. in q̄onibus ſuper 7ᵐ metaphyſi.
vbi intēdit ꝓbare: ꝙ in oibus habētibꝰ ſimplr̄ qđ quid
eſt: idē eſt qđ quid eſt cū eo cuius eſt. Arguit igitur ſic.
Qꝛ ſi qđ qđ eſt eſſet aliud ab eo: cuius eſt: tunc nō eſſet
vex qđ dicit phs. ſ. ꝙ ſingulū nō eſt aliud a ſui ſubſtā
tia: hoc. n. dicit phus 7° metaphyſice. ¶ Scđo arguit. T. cō. 20.
Qꝛ ſi ſic. tūc nihil eēt formalr̄ ſcitū vel ens: ꝯn̄s eſt fal
ſum: tenet ꝯn̄a: qꝛ vnūquodqꝫ eſt ſcituʒ vel ens per in/
trinſecū ſibi: ⁊ hoc eſt qđ qđ eſt. ¶ Tertio arguit. Qꝛ ſi
ſic. idē eſſet ſeipſuʒ ⁊ nō eſſet: ꝓbatio: qꝛ bonū eſt bonū
per nāʒ boni: ſed ſi natura vel qđ quid eſt boni ſit ſepa/
ratuʒ: iaʒ nō eſt illud. ¶ Quarto arguit. Qꝛ ſi ſic. eēt ꝓ/
ceſſus in īfinitū: qꝛ queritᷣ de illo ſep̄ato qđ qđ eſt: vtrū
habeat qđ qđ eſt vel nō: ⁊ tenet argumētū ſi ponatur
alia res. Iſtas aūt q̄tuor rōnes dicit eſſe phi. ¶ Quin
to arguit. Qꝛ veritas in itellectu ꝯponēte cauſatur ex
veritate in re ⁊ idētitate: ⁊ prior eſt nāliter illa idētitas
ꝗ̄ iſta vitas. ſi ergo hec eſt vera. Hō eſt homo: prior eſt
idētitas in re: ſed idē ſignificat homo ⁊ qđ qđ eſt ſuuʒ.
ergo homo ⁊ ſuū qđ quid eſt idē ſunt. ¶ Cōtra quartā
cōcluſionē arguit ſic Aureolus p̄ ſen. ꝓbādo: ꝙ ſuppo/
ſitū nō plus icludat eſſe in ſubſtātijs imālibꝰ aut alijs
ꝗ̄ natura: nec cōcretū plus ꝗ̄ abſtractum. Primo ſic.
Illud qđ pōt cōcipi ſub nō eſſe nō includit in ſui rōne
eſſe: ſed cōcretū cōe vel ſingulare eſt hꝫ: formās enim
hanc ꝓpoſitionē. Homo nō eſt: attribuit ꝯcreto nō eē:
⁊ ſilr̄ formās iſtā. Hic angelus nō eſt. ḡ falſum ꝙ ſup/
poſitū angelicum icludat eſſe plus ꝗ̄ natura ſpecifica.
¶ Secūdo ſic. Illud qđ eſt idifferēs ad eſſe ⁊ nō eſſe:
nō icludit eſſe: ſed poſſumus loqui ⁊ diſputare de roſa
⁊ alijs cōcretis: ⁊ ſilr̄ de quolibʒ ſuppoſito angelico vl̄
māli ignorādo vtꝝ ſint: ⁊ per ꝯn̄s ſub idifferētia ad eē
⁊ nō eē. ergo nec cōcretū: nec ſuppoſitū angelicuʒ: aut
māle claudit in ſuo cōceptu eſſe.

Ad primum cōtra ſcđam cōcluſionē dᷣ cōce
dēdo maiorē: ſed minor negatᷣ:
cuius cā eſt: qꝛ natura deſignata cū preciſione ⁊ exclu/
ſione accidētiū: quomodo ſignificatᷣ per hoc nomē hu
manitas nō eſt genus: nec ſpēs: vnde ſcūs Tho. in tra/ Cap. 4.
ctatu de eē ⁊ eēntia ſic ait. (Impoſſibile eſt ꝙ rō vlīs
. ſ. generis vel ſpēi cōueniat eſſentie: ſm ꝙ per moduʒ
ptis ſignificatᷣ: vt noīe humanitatis vel aialitatis: ⁊ iō
dicit Auicēna ꝙ rōnalitas nō eſt differentia: ſed diffe/ 5° met. ca. 6°
rentie principiū: ⁊ eadeʒ ratione humanitas nō eſt ſpe
cies: nec animalitas genus: ſimilr̄ etiam nō poteſt dici:
ꝙ ratio generis vel ſpeciei cōueniat eſſentie ſm ꝙ eſt
res quedā exiſtēs extra ſingularia: vt Platonici pone/

bant:q2 ſic genus ⁊ ſpēs nō predicarenꝫ de indiuiduo:
nō enim pōt dici:ꝙ Sortes ſit hoc qð ab eo ſeparatū
eſt:nec iterū illud ſeparatū ꝓficeret ad cognitionē ſin
gularis hȝ:⁊ ideo relinquitur:ꝙ ratio vel ſpēs cōueniat
eſſentie:ſm ꝙ ſignificatur per modū totius:vt nomie
hominis vel aialis ꝓut implicite ⁊ indiſtincte cōtinet
totū:qð eſt in indiuiduo.) Hec ille. ❡ Ex quo pȝ:ꝙ licȝ
indiuiduū mãle puta Sortes icludat accidentia:nihilo
minus tamē ſpēs de illo predicatur:q2 ſpēs icludit ſi
militer accidentia implicite:ſm enim ꝙ dicit ſanctus
Tho.9.quolibe.q.2.artic.pmo.ad primū.(Homo (di
cit)habēs humanitatē vel ſubſiſtēs in humanitate ſi
ne preciſione quorūcūq; aliorū ſuperuenientiū eſſen
tialib⁹ principijs ſpēi:q2 per hoc ꝙ dico habēs huma
nitatē:nō preſcinditur qn habeat colorē ⁊ quātitatem
⁊ alia hȝ.) Hec ille. ❡ Hoc autē eſt implicite ⁊ poten
tialiter accidētia cōtinere:⁊ eſt ſimilis modus cōtinē
di:quo gen⁹ cōtinet implicite differētias:que ſibi quo
dāmodo accidunt:vnde ſanct⁹ Tho.in tractatu ſupra

Cap.5.

nominato dicit.(Sicut illud qð eſt genus ꝓut predi
cabatur de ſpē implicabat in ſua ſignificatione:quāuis
indefinite:totū qð determinate eſt in ſpē:ita etiā illð
qð eſt ſpēs ſm ꝙ predicatur de indiuiduo oportet ꝙ ſi
gnificet totū illud:qð eſt eſſentialiter in indiuiduo.ſ.in
diſtincte:⁊ hoc modo eſſentia ſpēi ſignificatur nomie
hominis:vnde homo de Sorte predicaꝫ.) Hec ille.
❡ Ad ſcðȝ dicitur:ꝙ hic modus nō eſt inſufficiens:nec
ſolum declarat quomodo ſe habēt hic homo:⁊ huma
nitas:imo quomodo ſe habent hic homo:⁊ hec huma
nitas.ſi dicta ſancti Tho.per longū videātur:declarat
enim quomodo Sortes eſt nō humanitas:⁊ ſimilr pȝ
ex dictis eius:ꝙ Sortes nō eſt hec humanitas ſua:ꝙ
enȝ hec fuerit mens ſancti Tho.pȝ:q2 ſm eum aliud
reqritur ad hoc ꝙ humanitas ſit hec ⁊ indiuidua:⁊ aliō

In rñſione ad pᵐ.

ad hoc ꝙ aliquid ſit ſuppoſitū quomodo Sortes eſt
ſuppoſitū:vnde quolibe.9.vbi ſupra dicit:ipſā natu
ram humanā in chriſto nihil ꝓhibet dicere eſſe quod
dam indiuiduū:aut ſingulare:vel particulare:⁊ ſimilr
quelibȝ pars humane nature:vt manus:pedes:⁊ oſſa:
quorū quodlibet eſt quoddā indiuiduum:nō tamē ꝙ
de toto predicetur:quia nullum eorū eſt indiuiduum
per ſe ſubſiſtens. ❡ Ibidē etiā dicit:ꝙ hūana natura
licȝ ſit hec ⁊ indiuidua:nō tamē eſt ſuppoſitū:quia non
ſubſiſtit:ſed eſt in alio. Dico ergo ꝙ cū Sortes habeat
humanitatē indiuiduatā:⁊ vlterius aliqua alia:que nec
ſunt de ratiōe humanitatis:nec faciūt ad indiuiduatio
nē eius:ſequitur ꝙ Sortes non eſt hec ſua humanitas
ſicut nec humanitas cōmunis:hec enȝ humanitas eſt
indiuiduū:nō tamē eſt ſuppoſitū:q2 non dicit totum
qð eſt in Sorte:licȝ Michaelis natura ſit hec ⁊ indiui
dua per ſeipſā:nō tamē eſt hic Michael:imo differt

Principia diffinitiua duplr ſignificari pñt.

aliqualr vt prius quarta cōcluſio declarauit. ❡ Ad pri
mū Aureo.dicitur:ꝙ principia diffinitiua poſſunt du
pliciter ſignificari vel per modū partis:vel per modū
totius:primo ſignificata nō predicātur de habente:qð
ſignificatur per modū totius:⁊ illo modo pdicata eſſen
tialia vel principia diffinitiua importātur per nomen
abſtractū:cuiuſmodi eſt humanitas:poſſunt nihilomi
nus ſignificari in cōcreto per modū totius:ſicut per hoc
nomen homo:⁊ iſto modo predicātur de Sorte:⁊ hoc
ſuperius extitit declaratū. ❡ Ad 2ᵐ ⁊ ad 3ᵐ patȝ ſolu
tio per idem:cōceditur enim ad quartū:ꝙ principia dif
finitiua reſpondētur ad queſtionē factā per quid cū
deſignātur per modū totius nō deſignata per modū
partis. ❡ Et ad 3ᵐ dicitur:ꝙ licȝ abſtractū nō diffinia
tur:hoc nō cōcludit quin idem importetur per diffini
tionem qð per abſtractū:ſed aliter ⁊ aliter:ſicut e ſimi
li:humanitas nō dꝛ ſpēs:ſed homo. Quomodo autem
hūanitas ſit pars formalis indiuidui oſtēdit ſcūs Tho.

Cap.3° i fine. Quo hūanitas ſit pars formal' indiuidui.

dicēs i prefato tractatu.(Q2 (inqt)deſignatio ſpēi re
ſpectu generis eſt per formā:deſignatio aūt indiuidui re
ſpectu ſpēi eſt per mām:ideo opȝ:vt illud vnde nomē
generis ſumitur cū preciſione forme determinate ſpēȝ
perficiētis:ſignificet partē mālē totius:ſicut corp⁹ eſt
pars mãlis hōis:nomē aūt ſignificās illud:vnde nā ſu
mitur ſpēi cū preciſione mãe deſignate:ſignificat par
tem formalē:⁊ ideo humanitas ſignificaꝫ:vt forma
quedā addita partib⁹ eſſentialib⁹.ſ.forme ⁊ mãe:ſicut
forma domus ſuperadditur partib⁹ eius integralib⁹:ſed
magis eſt forma:que eſt totū.ſ.formā ꝯplectens ⁊ ma
teriā:tamē cū preciſione eorū:per que mā nata eſt de
ſignari.) Hec ille.(Et q2 (inquit ibidē)pars nō predi
catur de toto:inde eſt ꝙ humanitas:nec de hōie:nec de
Sorte pdicaꝫ (Sicut enȝ ipſe ibidē pōit)ſicut res cō
ſtituta ex aliqbus nō recipit predicationē earū rerum
ex qbus cōſtituitur:ita nec intellectus recipit predica
tionē eoꝝ intellectuū:ex qbus cōſtituitur. Ipſo enim at
teſtāte.2° quolibe.q.2.arti.2°.(Et natura dꝛ conſtitue

Et nā ſuppoſitum ꝯſtituere dicaꝫ.

re ſuppoſitū:etiā in cōpoſitis ex mā ⁊ forma:nō iō dici
tur:ꝙ natura ſit vna res:⁊ ſuppoſitū ſit alia res:hoc.n.
eſſet ſm opinionē ponētiū:ꝙ nā ſpēi ſit forma tm̄:que
cōſtituit ſuppoſitū:ſicut totū:ſed q2 ſm modū ſignifi
candi nā ſignificaꝫ vt pars:ſuppoſitū vero ſicut totū:
natura vt cōſtituēs:ſuppoſitū vt cōſtitutū.) Hec ille.
❡ Ex quo manifeſte patȝ:ꝙ nō fuit mens eius:ꝙ ſup
poſitū puta Sortes vel homo ſit qðdam totū integrale
vel eſſentiale intrinſece compoſitū ex humanitate:ſicut
ex vna parte integrali vel eſſentiali:⁊ ex accidētib⁹ deſi
gnātibus mām:ſicut ex alia parte ſui integrali vel eſſen
tiali:ſed poti⁹ꝙ ipſamet res:que eſt humanitas:vt nō
ſit ſignificata:ſed preciſa ab omni qð eſt de rōne eius:
eſt ſuppoſitū vel Sortes vt eſt ſignificata ⁊ ſubſiſtēs:
q2 tamē illa res modo oppoſito ſignificaꝫ in abſtracto
⁊ in cōcreto preſertiȝ ſuppoſitali vt noie Sortis:ideo
vnuȝ illorū alterius predicationē non recipit:q2 Sor
tes ſignificat illā naturā cum multorū aliorū inclu
ſione:humanitas autē cū eorū pciſione:⁊ hunc ſenſuȝ
innuit ipſe in pfato quoli.q.2.arti.p.ad pᵐ.(Aliqñ (iqt)
ex his que ſiꝫ iūgunꝫ relinqꝫ aliqua res tertia:ſicut ex
aīa ⁊ corpe cōſtituiꝫ hūanitas qua hō eſt hō:vñ hō cō
poniꝫ ex aīa ⁊ carne:aliqñ aūt ex his que ſiꝫ iungūtur
nō reſultat aliq̄ 3ª res:ſȝ reſultat qðā rō cōpoſita:ſicut
rō hōis albi reſoluiꝫ in rōnē hōis:⁊ in rōnē albi:⁊ in ta
lib⁹ aliqd ꝯponiꝫ ex ſeipſo ⁊ ex alio:ſicut albū cōponiꝫ
ex eo qð eſt albū ⁊ ex albedine.) Hec ille. ❡ Ita in ꝓ
poſito ſuppoſitū puta Sortes dicitur cōponi ex natu
ra humana:⁊ ex accidētibus:nō ꝙ ſit tertia res ex ſub
ſtantia ⁊ accidēte reſultans:ſed q2 in ſua ſignificatione
includit naturā ⁊ accidētia illam determinātia:⁊ ita
Sortes eſt vera ſubſtātia accidētibus cōiuncta vtrū
q; in ſua ſignificatione includens:⁊ ideo differt ab hu
manitate:q2 includit aliā rem ab ea nō tāq̄ partē in
trinſecam:ſed tāq̄ determinatiuā ſuarū eſſentialium
partiū:puta materie ⁊ cōſequēter forme. Iſtam patet
eſſe mentē Auicēne 5° metaphyſice cap.p.(Humani
tas (inquit)nō eſt humanitas alicuius niſi propter ac
cidētia:que ſunt in ipſa:quoniā nūq̄ inuenitur ſine acci
dentib⁹:⁊ tunc nō accipitur ſm hoc qð eſt humanitas
tm̄:poſtq̄ autē humanitas Platonis nō eſt ſua:niſi ꝓ
pter accidētia:tūc hec accidētia habēt actiones in indi

uiduo

uiduo platonis:eo ꝙ ipſum compoſitū eſt ex humani/
tate ꝛ accidentibus:que comitant̄ tanꝗ ꝑtibus eius.)
Hec ille.❡ Item caᵒ.2ᵒ.oſtendēs differentiā inter vni
uerſale ꝛ totū:ſic ait.(Natura totius nō fiet pars ſuarꝫ
partiū vllo modo.Natura vō vniuerſalis pars eſt nāc
ſuorū particulariū:quoniā he partes aut ſunt ſpecies q̄
conſtituunt̄ a natura duorꝫ vniuerſalium.ſcꝫ generis ꝛ
differentie:aut ſunt indiuidua que cōſtituunt̄ ex natu
ra omniū vniuerſaliū ꝛ ex natura accidentiū:que ve/
ſtiunt ea cum mā.) Hec Auicēna.Iſta autē intelligo
modo predicto.ſcꝫ ꝙ ſortes cōponit̄ ex humanitate ꝛ
accidentibus non quaſi tertiū ex illis intrinſece conſti/
tutum.ſed illo modo quo aliquid componit̄ ex ſe ꝛ ex
alio.❡ Ad 4ᵐ dr̄:ꝙ nec ſortes:nec hō eſt ens ꝑ accn̄s:
ens.n.ꝑ accn̄s qđ nec diffinit̄:nec intrat ꝑdicamentū
dicit̄ illud qđ intrinſece conſtituitur ex duobus:quorū
vnū accidit alteri vel ambo alicui tertio:vt compoſitū
ex muſica ꝛ anima:vel cōpoſitum ex grāmatica ꝛ logi
ca:ſed non dicit̄ ens per accidens illud:qđ in ſua ſigni/
ficatione includit duas naturas:vel aliqua duo:quorꝫ
vnum accidit alteri.Primo modo ſortes non includit
accidentia:nec ſimiliter homo:ſed ſcđo modo.vnde ſi
cut chriſtus non dicit ens per accidēs:ꝛ tamē includit
in ſua ſignificatione naturā diuinā ꝛ humanā ſm ſan/
ctos:cuius cauſa eſt:qꝛ nō icludit eas velut partes ſui.
ita nec hic homo dicit ens per accidens:licꝫ icludat ac/
cidentia tanꝗ deſignātia ſui partes eſſentiales.Unde
Cōmētatoꝛ 7ᵒ metaphy.cōmēto.41.(Nō eſt remotū
vt aliquid in predicamēto qualitatis accipiat̄ in diffi/
Quō diffō ꝛ diffinitū idē ſignificent. nitione eius quod eſt in ꝑdicamēto ſubſtātie.)❡ Ad
quintū dicit̄:ꝙ diffinitio ꝛ diffinitum idem ſignificāt
explicite ꝛ in actu:ſed nihil obſtat diffinitū aliquid ſi/
gnificare implicite qđ ſua diffinitio nec implicite nec
explicite ſignificat:ſed abſtractum bene ſignificat om
nino idem quod diffinitio concreti.vnde ſcūs Tho.ſu
Capite 3ᵒ. ꝑ illud Boetij de ebdo.(Diuerſū eſt eſſe ꝛ qđ eſt).ſic
ait.(Conſiderandū(inquit)ꝙ circa quodlibꝫ abſtra
ctum hoc habet veritatē ꝙ non habꝫ in ſe aliquid ex/
traneū:quod ſcilꝫ ſit preter eſſentiā ſuā:ſicut humani/
tas ꝛ albedo:ꝛ quecūꝗ hoc modo dicunt̄.Cuius ratio
eſt:qꝛ humanitas eſt:vt quo aliquid ē homo:ꝛ albedo
vt quo aliquid eſt album:nō eſt autē homo per aliqđ
formaliter loquendo niſi per illud:quod ad rationem
hominis pertinet:ꝛ ſimilr̄ non eſt aliquid albū forma
liter loquendo:niſi per illud qđ pertinet ad rationē al/
bi:ꝛ ideo hmōi abſtracta nihil alienū in ſe habere pn̄t.
Aliter autem ſe habet in his que ſignificant̄ in concre/
to.nam homo ſignatur:vt quod habꝫ humanitatem:ꝛ
album vt quod habet albedinem:ex hoc autem ꝙ hō
habet humanitatem:ꝛ album habꝫ albedinem:nō ꝓ/
hibent̄ habere aliquid aliud qđ non pertinet ad rōnē
horū:niſi ſolū ꝙ eſt oppoſitū his:ꝛ ideo homo ꝛ albū
poſſunt aliud habere ꝙ̄ humanitatē vel albedinem:ꝛ
hec eſt ratio quare albedo ꝛ humanitas ſignificantur
per modum partis ꝛ non predicant̄ de concretis:ſicut
nec aliqua pars de ſuo toto.)Hec ille.❡ Ex qbus pa/
tet ꝙ cōcreta implicite ſignificant aliquid qđ nō ſigni
ficat diffinitio inquantū ſcilꝫ ſignificant diffinitionē ſi
ne alicuius extranei preciſione non oppoſiti.hoc enim
eſt ſignificare in potētia ꝛ implicite.❡ Ad ſextum di/
cit̄ eodem modo ſicut ad quintū.❡ Ad ſeptimū dici/
tur:ꝙ ſortes importat de principali ſignificato nō ſolū
ea que ſunt de ratione hominis.imo ea per que eſt hic
homo:que ſunt extra rationem hominis:ꝛ accidētia ta
Capite 2ᵒ. li eēntie vel nature.Unde ſcūs Tho.in tractatu de eē

ꝛ eſſentia ſic ait.(Sciendum ꝙ materia non quolibet Penes qđ differant hominis ꝛ ſortis eſſentia.
modo accepta eſt indiuiduationis principiū:ſed ſolū
materia ſignata:ꝛ dico materia ſignata:que ſub deter
minatis dimenſionibus conſideratur.hec autem ma/
teria in diffinitione hominis inquantum eſt homo nō
ponitur:ſed poneretur in diffinitiōe ſortis:ſi ſortes dif/
finitionem haberet.In diffinitione autē hominis nō
ponitur materia ſignata.non enim in diffinitione ho/
minis ponitur hoc os:ꝛ hec caro:ſꝫ os ꝛ caro abſolute:
que ſunt materia hominis non ſignata.ſic ergo patꝫ ꝙ
eſſentia hominis ꝛ eſſentia ſortis non differunt niſi pe
nes ſignatum ꝛ non ſignatum.)Hec ille.❡ Idem po/
nit ſcđo quolibet.q.2.arti.ſcđo.vbi ſupra recitatū fuit.
ſcꝫ ꝙ ſicut rationale accidit animali:ſed eſſentiale eſt
homini:ſic determinatio corporis ꝛ anime accidit ho
mini:ꝛ eſt preter rationē eius:ſed cōuenit per ſe huic
homini:de cuius ratione eſſet:ſi diffiniret̄ ꝙ eēt ex hac
materia ꝛ hoc corpore.❡ Itē ꝑmo ſenten.diſtin.34.
q.1.arti.ꝑmo.dicit.(Et in creatis aliud eſt eſſe ꝙ̄ hypo
ſtaſis vel ſuppoſitū:qꝛ addit ſupra naturā determina/
tionē materie:vel aliquid quod loco materie ſe habet
per quod natura idiuiduet̄ ꝛ determinet̄ ad hoc ſingu
lare.)Hec ille.❡ Ex quibus patet:ꝙ concretū ſingu
lare:puta ſortes in ſua principali ſignificatiōe includit
accidentia:concretū autem cōmune.puta homo inclu
dit illa implicite modo predicto:ꝛ nō in actu:ſicut ſup/
poſitū indiuiduale:nec tamen ſequitur:ꝙ ſit ens per
accidens:quia non includit ea vt intrinſeca ſue nature
ſed vt determinatiua ſuarum partiū eſſentialium:ita
ꝙ ſignificat ea quaſi connotando inquantū ſuppoſitū
pro materia ſubiecta:ꝛ preter hoc ſignificat accidētia:
ꝛ ſignificat ſubiectum in recto ꝛ accidentia in obliquo.
ſortes enim dicit naturā deſignatā talibus indiuiduali
bus in eis ſubſiſtentē.❡ Nec valent argumēta ꝯtra
hoc per arguentē inducta.Non quidem primum:quia
non eſt ſimile de diuina voluntate ꝛ itellectu:qꝛ qcqđ
ſit de ꝯnotatione illorꝫ:tamē in propoſito eſt talis mo
dus cōnotandi:ꝙ ſuppoſitū materiale inquantū hmōi
exigit aliquā rem ad ſui exiſtentiā:quā non exigit na/
tura:ſecus autē eſt de intellectu ꝛ voluntate in diuis.
❡ Nec ſimiliter valꝫ ſcđm:quia minoꝛ falſa eſt:acci/
dentia enim faciunt diuerſitatem inter ſuppoſitum ꝛ
naturā:quia licet non plus ſint partes huius ꝙ̄ illius:
tamē illa excludunt̄ a ſignificatione nature:ꝛ includū
tur in ſignificatione ſuppoſiti:ꝛ propter iſtū diuerſum.
imo oppoſitum modum ſignificandi non admittitur
predicatio mutua ſuppoſiti ꝛ nature.❡ Ad octauū di/
citur:ꝙ cauſa quare homo non predicatur de humani
tate nec ecōtra ſepe dicta eſt:qꝛ ſcilꝫ humanitas ſigni/
ficat oppoſito modo illō quod ſignificat homo.huma/
nitas quidem per modū partis.homo autem per mo/
dum totius.humanitas cū preciſione accidentiū ipſi
nature.homo aūt ſine preciſione:imo cū incluſione ap
titudinali vel implicita.ita ꝙ licꝫ incluſio vel preciſio
non ſit de ratione alicuius illorum:tamē ſequit̄ modū
quo ſignificat̄ hoc vel illud vt ſupius diffuſe dclarat̄.
Dicit̄ ergo ad formā argumēti:ꝙ homo addit ad hūa/
nitatē accidentia non quidē actu vel explicite:ſed po/
tentialr̄ ꝛ implicite tali modo:qui impedit predicatio/
nē vnius de alio:ꝛ nō iducit ens per accn̄s in abſtracto
vel concreto.❡ Ad nonū dicit̄:ꝙ argumētū procedit
ex falſo intellectu.nam licꝫ ſcūs Tho.dicat ꝙ in mate
rialibus ſuppoſitum addit ſupra naturam accidentia:
non tamē dicit ꝙ ſolū hoc addat:ſm enī ꝙ ipſe dicit
ꝑma pte.q.29.arti.2ᵒ ſuppoſitum ſemꝑ ſubſiſtit.(Iſta

enī3 quattuoꝛ ſuppoſitū: res nature: ſubſiſtentia: hypo-ſtaſis idē ſunt ſm rem: licʒ differant ratione. Dicit enī

Tex. cō. 15. ſic. Secūdū phm quīto methaphyſice ſuba dicit̄ dupl'r. Uno modo dicit̄ ſuba ipſa quidditas rei quā ſignificat diffinitio: ſm q̄ dicimus: q̄ diffinitio ſignificat ſubam rei: quā quidē ſubſtantiā greci vſiam vocant quaʒ nos eſſentiam dicere poſſumus. Alio modo dicitur ſubſtā-tia ſubm vel ſuppoſitū quod ſubſiſtit in genere ſubſtā-tie: ⁊ hoc quidē cōmuniter accipiēdo nominari poteſt nomine ſignificante intentionē: ⁊ ſic dicit̄ ſuppoſitum. nominatur etiā tribus nominibus rerum: que ſunt res nature: ſubſiſtentia: ⁊ hypoſtaſis: ſed ſm triplicē ꝯſide-rationē ſubſtātie ſic dicte: ſm enī q̄ per ſe exiſtit ⁊ non in alio vocat̄ ſubſiſtentia: illa enim ſubſiſtere dicimus que non in alio: ſed in ſeipſis exiſtūt. ſm vero q̄ ſuppo-nit̄ alicui nature cōmuni ſic dicit̄ res nature: ſicut hō eſt res nature humane: ſm vero q̄ ſupponit̄ accidenti-bus dicit̄ hypoſtaſis vel ſubſtātia.) Hec ille. ¶ Et ar-ticulo precedenti ſcilʒ primo in reſpōſione ad quintuʒ ſic ait. (Anima eſt pars humane ſpeciei: ⁊ ideo licet ſit ſeparata: quia tamē retinet nām vnibilitatis nō poteſt dici ſubſtātia induidua: que eſt hypoſtaſis: vel ſubſtā-tia p̄ma: ſicut nec manus: nec quecūq̄ alia pars hoīs.) Hec ille. ¶ Ex quibus patʒ q̄ ſm mentē eius ſuppoſi-tum in rebus mālibus addit accidētia ſupra nām: ſed general'r de ratione ſuppoſiti eſt: q̄ ſubſiſtat: ⁊ q̄ ſit nō vnibile alteri per modū partis: ⁊ ideo licʒ humana na-tura in xp̄o habeat omnia illa accidentia indiuiduātia que addit ſuppoſitū ſupra naturā in materialibus: nō tamē hec omnia que addit ratio ſuppoſiti ſuper rōneʒ eſſentie vel nature: ipſa enim nec ſubſiſtit: nec eſt iuni-bilis alteri vt pars formalis. Unde ſcūs Tho. 3ª parte q. 2. arti. 3°. ad ſcdm ſic ait. (Hypoſtaſis ſignificat ſub-ſtantiā particularē nō quocūq̄ modo: ſed prout eſt in ſuo cōplemēto. ſm vō q̄ venit in vnionē alicuius ma-gis completi non dicit̄ hypoſtaſis ſicut manus vl' pes: ⁊ ſimil'r natura humana in chriſto q̄uis ſit ſubſtantia particularis: quia tamē venit in vnionē cuiuſdam cō-pleti. ſcʒ totius chriſti prout eſt deus ⁊ hō nō pōt dici hypoſtaſis vel ſuppoſitum: ſed illud completum ad qḋ concurrit dicitur eſſe hypoſtaſis vel ſuppoſitū.) Hec

Arrā de rōe ſuppoſiti ſic nō eē in alio ⁊ nō eē vnibi le. ille. ¶ Sed arguit̄ contra iſtam reſponſionē. Primo quia videt̄ innuere q̄ de ratione ſuppoſiti ſit non eſſe in alio: ⁊ nō eē vnibile: ⁊ ſic negatio erit de ratione ſup-poſiti: cōſequēs videt̄ falſum apud multos. Tuʒ quia formalis ratio entis poſitiui non debet eſſe negatio: ſʒ ſuppoſitū dicit̄ poſitiue ſicut ⁊ natura. Tuʒ ſcdo. quia ſuppoſitū non eſt minus ens q̄ natura. igit̄ nō plus in-cludit negationeʒ. Tum tertio: qꝛ natura non dicit̄ di-ſtingui a ſuppoſito per eſſe in alio. igit̄ nec ſuppoſitum a natura per non eſſe in alio. Tum quarto. quia nullūʒ ſuppoſitum creatū videt̄ plus conſtitui per relationē negatiuam q̄ per poſitiuā: cū vtrūq̄ ſit propriū ſuppo-ſito diuino. Tum quīto. quia negatio nulli repugnat ni-ſi cui cōuenit oppoſita affirmatio formal'r vel virtuali-ter: ſed natura non habʒ aliā affirmationē vltra ſuppo-ſituʒ. igit̄ nulla negatio ei repugnat plus q̄ ſuppoſito. Tum ſexto. quia ſequit̄ q̄ cōceptus habentis ⁊ eius qḋ eſt: ⁊ totius ac complementi ⁊ p̄me ſubſtātie eſſet for-mal'r negatiuus. Tum ſeptimo. qꝛ cum ſignificatū pro-nominis: quod eſt ſubſiſtentia ſm ſuū formale eēt ne-gatio: ⁊ ita negatio eſſet ratio demōſtrādi reʒ per ꝓno-mina ego tu ille. Tum octauo: quia negatio illa: quam dicis: ſequit̄ ad rationē ſuppoſiti: ideo enīʒ non inititur alteri: quia habʒ eſſe in ſe: ⁊ ſic videt̄ q̄ ratio ſuppoſiti nullo modo includat negationē. ¶ Scdo arguit̄ con-tra dictā ſolutionē. Quia videt̄ innuere q̄ eſſe ſit de ra-tione ſuppoſiti: ſubſiſtere enim eſt eſſe: ſed hoc ꝑs vi-detur falſum. tum ꝓpter rationes factas in argumēto p̄°. reprobādo reſponſionē ibi datam. ¶ Tertio argui-

Arrā nō hēa na in xp̄o ha beat aliud eē q̄ eē diuine eſſentie. tur cōtra eam. Qꝛ videt̄ innuere q̄ natura humana in chriſto non habeat aliud eſſe q̄ eſſe diuine eētie: ⁊ iō non eſt ſuppoſitū. Iſtud aūt videt̄ falſū multipliciter. Tum primo: qꝛ tunc dei filius non aſſumpſiſſet totaʒ realitatē hoīs. ſcʒ eſſe creatum nature humane. Tum ſcdo. qꝛ hoc eſt ſubtrahere a chriſto potiorē perfectiōē eſſentialē hominis. ſcilʒ eſſe actualis exiſtentie. Tum tertio. quia prius natura humana fuit perfecta omni-bus ſuis perfectionibus tum eſſentialibus q̄ accidēta-libus: inter quas eſt ipſuʒ eſſe q̄ fuerit aſſumpta a ver-bo. Tum quarto. quia nā accidentalis ſemper habet ꝓ-priū eſſe nō ſolū quādo per ſe eſt vt in ſacramēto alta-ris. imo quādo eſt in alio. igit̄ eſt natura ſubſtantialis cum ſit perfectioꝛ. Tum quinto: qꝛ quantitas per ideʒ formal'r exiſtit in ſacramento altaris: per qḋ exiſtebat quādo erat in ſuba panis: ergo econtra natura huma-na per ideʒ exiſtit in chriſto: per qḋ exiſteret ſi eſſet per ſe non vnita. ¶ Ad primū dicit̄: q̄ negationeʒ eſſe de

Negationē eſſe de ratiōe ſuppoſiti du pl'r intelligi p. ratione ſuppoſiti poteſt dupliciter itelligi. Uno modo q̄ ſit quid intrinſecum ſuppoſito tanq̄ pars eius. Alio modo quia importat̄ per nomē eius tāq̄ circūloquēs differentiam indiuiduoꝝ ſubſtantie ad indiuidua ac-cidentis: cum propriā differentiaʒ ignoremus. Primo modo procedunt argumenta: ſed ſolutio non p̄mo: ſed ſecūdo modo intelligit̄: nec hoc eſt incōueniens plus q̄ hoc. ſcʒ q̄ ſcda intentio ponit̄ in diffinitione per ſe: que dicit nomē rei. vnde ſcūs Tho. p̄ma parte. qō. 29. arti. p̄. ad tertiū ſic ait. (Differentie ſubales nō ſunt no-bis note: vel etiā nominate non ſunt: ⁊ ideo oportet in-terdū vti differentijs accidentalibus loco ſubſtātialiū. puta ſi quis diceret: ignis eſt corpus ſimplex calidum ⁊ ſiccum: accidentia enim ꝓpria ſunt effectus formarū ſubſtantialiū: ⁊ manifeſtant eas: ⁊ ſimil'r nomina inten-tionum poſſunt accipi ad diffiniendum res ſm q̄ acci-piuntur pro aliquibus nominibus rerum: que ſunt ipo-ſita: ⁊ ſic hoc nomen indiuiduum ponitur in diffinitio-ne per ſe ad deſignādū moduʒ ſubſiſtēdi: qui competit ſubſtātijs pticularibus.) Hec ille. Sicut aūt ipſe dicit de noībus intentionū: ſic in ꝓpoſito dōm vř de noīb9 negationū. ¶ Ad 2m iſtoꝝ dr: q̄ nō plus eē ē de ratiōe ſuppoſiti q̄ nāe. vñ ſcūs Tho. quolib. 2. q. 2. arti. 2°. ſic arguit. (Eſſe ſicut nō ponit̄ in diffōne nāe: ita nō pone-ret in diffōne ſuppoſiti vel ſingularis: ſi ſuppoſitū vel ſingulare diffiniret̄. ergo ſuppoſitū per eſſe nō differt a natura.) ecce ſuū argumētū. Et ibidem ad ſcdm. (Di-cendū (inquit) q̄ nō oē qḋ accidit alicui ꝑter rōnē ſpēi eſt determinatiuū eētie ipſius: vt oporteat illud poni in rōne eius: ſicut dictū eſt: ⁊ ideo licʒ ipſuʒ eſſe nō ſit de rōne ſuppoſiti: qꝛ tñ ptinet ad ſuppoſitū: ⁊ nō ē d rōne nature. manifeſtuʒ eſt q̄ ſuppoſitū ⁊ natura non ſunt idem in illis: in quibus res non ſunt ſuū eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet q̄ argumētū nō ꝓcedit ꝯ ōnē. ¶ Si aūt querat̄ quō ſuppoſitū differt a nā in talibus vbi nihil accidit ꝑter rōnē eſſentie niſi ipſuʒ eſſe. In ta-libus enī idem videt̄ ſignificare ſuppoſitum ⁊ natura abſtractum ⁊ concretū: ex quo ſuppoſitum non aliud ſignificat q̄ natura: nec abſtractū dicit aliud q̄ cōcre-tū. ¶ Rñdet̄ q̄ pro tanto ſuppoſitū differt a nā in ta-libus: qꝛ abſtractuʒ excludit a ſui ſignificatione omne quod non eſt de ratione ſpecifica: concretum autem il-

lud icludit

lud includit non actu: ſed potentia: non explicite: ſed implicite: vnum enim illorum ſignificatur: vt habens ⁊ aliud vt habitum: vnum per modum partis: aliud ꝑ modū totius. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ille diuerſus modus ſignificandi eſt in diuinis inter intellectum ⁊ intelligens: inter vitaȝ ⁊ viuens: deum ⁊ deitatem. vbi tamē non eſt differentia realis inter naturam ⁊ ſuppoſitum: concretum ⁊ abſtractum. ¶ Reſpōdeo. ꝙ in diuinis diuerſitas modi ſignificandi taliū. ſ. abſtracti ⁊ cōcreti nō ſumitur penes diuerſas rationes: ſiue res: ſicut in creatis: vbi cōcretū dat formā materie concretā. i. cōpactam ⁊ vnitaȝ. vnde talia in diuinis ĩproprie dicūt̃ ſicut alias extitit declaratū. ¶ Ad tertiū dicit̃: ꝙ licet iſta materia in caſu illo pertineat ad tertiuȝ ſniarū. tñ pro nunc dicit̃: ꝙ natura humana in xp̄o nō habȝ aliquod eſſe exiſtētie creatū: ſed exiſtit per diuinū eſſe. Hoc enim expreſſe ponit ſcūs Tho. 3°. ſen. diſ. 6. q. 2. arti. 2°. vbi ſic dicit. (Impoſſibile ē ꝙ aliqd vnū habeat duo

Impoſſi. eſt vnū duo eſſe ſimplr̃ hr̃e.

eſſe ſubſtantialia: quia vnū fundat̃ ſuper ens. vnde ſi ſint plura eē ſm que aliquid dicat̃ ens ſimplr̃: impoſſibile eſt: ꝙ dicatur vnū: ſed non eſt inconueniēs: ꝙ eſſe vnius rei ſubſiſtentis habeat reſpectū ad multa: ſicut eſſe petri eſt vnū: habens tñ reſpectū ad diuerſa principia cōſtituētia ipſum: ⁊ ſimilr̃ ſuo modo eſſe chriſti hȝ duos reſpectus. vnum ad nām diuinā. aliuȝ ad humanam.) ¶ Item 3ª parte. q. 17. arti. ſcđo. expreſſe ponit hoc idē: ꝙ ſcȝ humanitas nō hȝ aliud eſſe exiſtentie in xp̄o q̄ȝ eſſe quo diuina eſſentia formalr̃ exiſtit. ¶ Itē 9° quolibȝ. q. 2. arti. 2°. ſic ait. (Eſſe ꝓprie ⁊ vere nō at

Cui ꝓprie eē tribuatur.

tribuit̃ niſi rei ſubſiſtenti. huic aūt attribuit̃ duplex eē vnum ſcilicȝ eſſe qđ reſultat ex his ex quibus eius vnitas integrat̃: quod eſt eſſe ſubale. Aliud eſt eſſe ſuppoſito attributū preter ea que integrant ipſuȝ: qđ eſt eſſe ſuperadditū. ſcȝ accidentale: vt eſſe albū attribuit̃ ſortici dicit̃: ſortes eſt albus: q2 ergo in xp̄o ponimus tñ vnā rem ſubſiſtentē: ad cuius integritatē cōcurrit etiā ipſa humanitas: q2 vnū ſuppoſitū eſt vtriuſqȝ nāe. ideo opȝ dicere ꝙ eſſe ſubſtantiale: qđ ꝓprie attribuit̃ ſuppoſito: eſt tñ vnū. habȝ aūt vnitatē ex ipſo ſuppoſito ⁊ nō ex materijs. Si tamē ponat̃ diuinitas ab humanitate ſeparari: tunc humanitas ſuū eſſe habebit aliud ab eē diuino: nō eñi impediebat: quin proximū eſſe haberet niſi hoc ꝙ non erat per ſe ſubſiſtens: ſicut ſi archa eſſet quoddā indiuiduū nāle ipſa tota non haberet niſi vnū eſſe: quelibet tamē partiū ab archa ſeparata propriuȝ eſſe habebit. Et ſic patet: ꝙ in chriſto eſt vnuȝ eſſe: ſubſtantiale ſm quod eſſe proprie eſt ſuppoſiti: q̄uis ſit multiplex eſſe accidentale.) Hec ille. ¶ Tūc ad obiecta in oppoſitū dicit̃: ad primū quidē ꝙ xp̄s aſſumpſit oīa que pertinēt ad rationē hoīs: non autē eſſe creatuȝ quale habȝ petrus: ſicut nec aſſumpſit ſuppoſitū humanū: quale eſt petrus: nec ipſe eſt ſuppoſitū humanū: ſed cōmunicat ſuū eſſe humanitati. ¶ Ad ſcđm dicit̃: ꝙ nō plus ſubtrahit̃ aliqua perfectio hoīs ipſi xp̄o ex hoc ꝙ nō aſſumpſit eſſe creatū: q̄ȝ ex hoc ꝙ non aſſumpſit ſuppoſitū creatū: nec ex hoc ſua humanitas eſt iꝑfectior q̄ȝ humanitas petri: q2 licȝ nō habeat eſſe propriū tamē habȝ eſſe perfectius q̄ȝ ſi ſuppoſitaret̃ in proprio ſuppoſito. ¶ Ad tertiuȝ dicit̃: ꝙ humanitas xp̄i prius ordine nāe fuit perfecta omni perfectione cōponibili cū aſſumptione q̄ȝ fuerit aſſumpta: ſed ſicut ſuppoſitū nō eſt aſſumptibile: ita nec natura ſub ꝓprio eē actualis exiſtentie ſubſtantiali. vnde ſcūs Tho. 3°. ſen. diſtin. 6. q. 1. arti. 2. dicit: ꝙ illud qđ hȝ eē completū in quo ſubſiſtit nō pōt alteri vniri niſi tribus modis. ſcilȝ per mo

Tribus modis vniri pōt hñs eē cōpletum.

dū accidentis: ſicut tunica homini: vel per modū aggregationis vt lapis lapidi: vel aliquo accidente: ſicut hō vnitur deo per amorē. ¶ Ad quartū dicit̃: ꝙ ſimilitudo non valet. nam eſſe ſubſtantiale nō pluraficatur in eodē ſuppoſito: ſicut eſſe accidentale: ⁊ ideo licȝ ſit aliud eſſe albedinis q̄ȝ ſuppoſiti: in quo eſt: nō tamē nāe conſtituētis ſuppoſituȝ: ⁊ ipſius ſuppoſiti. vñ ſcūs Tho. 3ª parte. q. 17. articu. ſcđo. (Si aliqua (inquit) forma vel natura eſt: que nō pertineat ad eſſe perſonale hypoſtaſis ſubſiſtentis: illud eſſe non dicit̃ eſſe illius perſone ſimpliciter: ſed ſm quid: ſicut eſſe albū eſt eē ſortis nō inquantū ſortes eſt: ſed inquātū albus eſt: ⁊ hmōi eſſe nihil prohibȝ multiplicari in vna hypoſtaſi vel ꝑſona. Aliud eſt eniȝ eſſe quo ſortes eſt: ⁊ aliud quo ſortes eſt muſicus: ſed illud eſſe qđ pertinet ad ipſam hypoſtaſiȝ vel perſonā impoſſibile eſt in vna hypoſtaſi vel perſona multiplicari: q2 ĩpoſſibile eſt vt vnius rei ſit niſi vnicum eſſe. ſi igit̃ humana natura aduenirет filio dei nō hypoſtatice vel perſonalr̃: ſed accidētalr̃ ſicut quidam poſuerūt: oporteret in xp̄o ponere duo eſſe. vnū quidē ſm ꝙ eſt deus: aliud ſm ꝙ eſt homo: ſicut ſortis ponitur aliud eſſe ſcđm ꝙ eſt homo: ⁊ aliud ſm ꝙ eſt albus: q2 eſſe album non pertinet ad ipſum eſſe perſonale ſortis. Eſſe aūt capitatū: ⁊ eſſe corporeū: ⁊ eē animatuȝ totū pertinet ad vnā perſonā ſortis: ⁊ ideo ex omnibus iſtis non fit niſi vnum eſſe in ſorte: ⁊ ſi contingeret ꝙ poſt conſtitutionē perſone ſortis adueniret ſorti manus: vl̃ pes: vel oculus: ſicut accidit in ceco nato: ex his non accreſceret ſorti aliud eſſe: ſed ſolū relatio quedaȝ ad hmōi eſſe: q2 ſcȝ diceret̃ eſſe non ſoluȝ ſm illa que habebat prius: ſed etiā ſm ea que poſtmodū ſibi aduenirent. cuȝ igit̃ nā humana coniungat̃ filio dei hypoſtatice ⁊ nō accidentalr̃: ꝯſequēs eſt: ꝙ ſm humanam naturā non adueniat ſibi nouū eſſe: ſed ſolū noua habitudo eſſe perſonalis ꝑexiſtentis ad nām humanam: vt ſcilicȝ illa perſona iam dicat̃ ſubſiſtere non ſolū ſȝ naturā diuinā: ſed etiā humanā.) Hec ille. ¶ Ad quintū patet eodē modo ſicut ad 4m. ⁊ ſic patȝ ꝙ inſtantie cōtra ſolutionē argumenti. xi. non procedūt. ¶ Ad decimū ꝑncipale dicitur: ſicut dictū eſt ad ſextū. ſortes eñi eſt ſubſtantia ꝑma ⁊ ens ſm ſe ⁊ non per accñs: licȝ in ſui ſignificatione includat aliqua: que accidūt nāe ſm materiā ſignataȝ: cuius cauſa eſt aſſignata ſuperius: q2 talia accidentia: puta ſignationē materie nō ſignificat principalr̃ in recto: nec tanq̄ȝ pertinētia ad ſui nāȝ: ſed tanq̄ȝ pertinētia ad ſui indiuiduationē: nec etiā prima ſubſtantia dicit̃ maxime ſuba: prout ſubſtantia opponit̃ accidēti: ſed prout ſubſtantia dicit ſuppoſitū ſubſiſtens accidentibus. imo omnibus ſubſtantijs ſecundis ſubſtans: vt etiā dicit ſcūs Tho. 3ª parte. qōne ſcđa articulo tertio ad tertiuȝ. (In rebus creatis res aliqua ſingularis non ponit̃ in genere vel ſpecie ratione eius qđ pertinet ad indiuiduationē: ſed ratione nature: que ſȝ formam determinat̃.) ¶ Sciendum etiam ꝙ accidētia ſunt duplicia: quedam que nihil faciunt ad conſti-

Accidentia ſunt in dupli ci differētia.

tutionem eſſe ſuppoſitalis: vel ſaltē ſunt poſteriora ordine nature: cuiuſmodi eſt albedo: ⁊ etiaȝ riſibilitas reſpectu ſortis. Alia ſunt que faciunt ad eſſe ſuppoſitale. immo habent aliquam cauſalitatem ſaltem in genere cauſe materialis reſpectu talis eſſe inquantum diſponunt materiam ⁊ reddunt eam materiam propriā huic forme: cuiuſmodi ſunt dimenſiones: que ſignant materiam ⁊ diuidunt eam: ⁊ eam reddunt aptam ad recipiendum formam cum ſuis diſpoſitionibus. Si enim materia non eſſet extenſa per quantitatem ipſa

non eſſet habilis ad recipiendum formaꝫ:nec ad indiuiduandū illud.ergo qȯ includit accidentia p̄mo modo dicta dicit̄ ens per accidēs:non autē illud qȯ includit accidentia ſcȯo mō dicta:⁊ talia accidentia conſignificat hoc nomē ſortes.vnde ſcūs Tho.3° parte.q.17.articu.p̄.dicit.(Hoc nomē homo importat habētē humanitatē indiſtincte:ſicut hoc nomē deus idiſtincte ipoꝛtat habētē diuinitatē:hoc tamē nomē petrus vel ieſus importat diſtincte habentē humanitatē.ſcꝫ ſub determinatis indiuidualibus ꝓprietatibus:ſicut hoc nomē filius dei importat habentem diuinitatē ſub determinata proprietate perſonali.) Hec ille. Et iſta reſponſio eſt alia ab illa que poſita fuit in reſponſione ad ſextuꝫ. ¶ Ad primū cōtra tertiā cōcluſionē dicit̄:ꝙ licet Ar. ſeptimo metaphyſi.particula decima ⁊ 11°.⁊ Cōmēta. ibidem dicat ꝙ prime ſubſtātie ſunt idē cuꝫ ſuis quidditatibus.tamē Ar.eodeꝫ libro particula.41.dicit:ꝙ ea que habēt formam in materia:⁊ illa que ſunt eſſentialia per accidens non ſunt idem cum ſua quidditate vnde verba Ari.ſunt iſta.(Omnia aūt que ſunt in materia aut ſunt congregata ex materia non ſunt idem qȯ coꝝ eſſentia.) ¶ Item Cōmētatoꝛ 3°.de anima cōmēto 9°.ſic ait.(Quia inquit hoc idiuiduū eſt aliquid:⁊ intentio ⁊ forma per quā hoc indiuiduū eſt ens.ſ.quidditas ⁊ forma eius eſt aliȯ.vbi grā.ꝙ hec aqua eſt aliqd. ⁊ intentio ⁊ forma per quā hec aqua eſt ens aliȯ eſt ab aqua:⁊ hoc accidit ſimil'r in multis rebus.ſcꝫ oībus cōpoſitis ex materia ⁊ forma:ſed non in omnibus entibꝰ ad excipiendum res abſtractas ⁊ vniuerſal'r res ſimplices non compoſitas:⁊ cauſa ꝓpter quā he due intentiones non inueniunt̄ in omnibus entibus eſt:ꝙ quidditas ⁊ eſſentia in rebus ſimplicibus eſt idem.) Hec ille. ¶ Itē cōmēto qnto.(Iaꝫ inquit determinatū eſt in p̄ma phīa:ꝙ nulla forma liberata eſt a potētia ſimpliciter niſi pria forma:que nihil intelligit extra ſe:ſed eēntia eius eſt quidditas eius. Alie aūt diuerſificāt̄ in eēntia ⁊ quidditate quoquomō.) Hec ille. ¶ Illud ſimpliciter dicit.8°.metaphy.cōmento.16.vbi dicit.(Omnia que carent materia intelligibili ⁊ ſenſibili: vnumquodqꝫ eſt idem cū illo quod dat ſuum eſſe.ſ.ꝙ quidditas ⁊ eſſentia ſunt ideꝫ in eis.) Et ſubdit.(Et ideo illa que non habent materiā non habent aliā cām a ſe in hoc ꝙ ſunt vnū:⁊ in hoc ꝙ ſunt ens:econtrario eis que ſunt in materijs:per formas enim fiunt compoſita ex materia ⁊ forma vnū ⁊ ens.) Hec ille. ¶ Itē. 12°.metaphiſice cōmēto.49.ſic ait.(Qȯ eſt ꝑ primā eēntiam nō hꝫ mām.qꝛ eſt ꝑfectio:qꝛ p̄ma eēntia q̄ ſignificat eē rei:opꝫ vt non habeat mām:qm̄ ſi haberet materiam haberet aliam eſſentiam:⁊ ſic in infinitum.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet ꝙ non ſolū in rebus materialibus imo in quolibet citra primā formā que ē deus differt res ⁊ quidditas eius aliquo modo. Dicta aūt Ar. ⁊ cōmētatoris in oppoſitū nō concludunt aliud niſi ꝙ in dictis ſm̄ ſe quidditas non eſt alia res ab illo cuius eſt:quod conceditur ad illū intellectū:qui explicatur ī ſolutione huius argumenti:ideo nō dicimus qȯ quid ē differre ab eo cuius eſt in ceteris citra p̄mū:qꝛ qȯ quid eſt in quolibet taliū nō dicit totū:quod eſt in re cuiꝰ eſt: non qꝛ ſuppoſitum:ſed alia res totaliter a ſuo qȯ quid eſt. ¶ Ad p̄mū Sco.dicit̄ eodē mō:ſicut enī dicit ſanctus Tho.in queſtionibus de verbo a.q.3.ad.14.quod quid eſt nō eſt aliud ab eo:cuius eſt:inquantū ad ea:q̄ per ſe inſunt:ſed nō opꝫ ꝙ ſit oīno ideꝫ:⁊ hoc ſi aliqua ſint ibi per accidēs. ¶ Ad ſcȯm negat̄ ꝯña. Res eniꝫ ſcitur cognitis illis que per ſe inſunt ei:⁊ quo ad talia non ponimus differre qȯ quid eſt ab eo:cuius eſt in dictis ſm̄ ſe. ¶ Ad tertiū negat̄ ꝯña:licꝫ enī qȯ quid eſt differat ab eo:cuius eſt modo predicto:nō tamē predicatio vnius de altero in cōcreto:vt ſortes eſt animal rationale ⁊ mortale:ſequit̄ tamē ꝙ res nō eſt oīno eadeꝫ illi:qȯ de ipſa dicit̄ in quid:⁊ ꝑ ſe. Iſte modus diſtictionis eſt modicus:⁊ nō talis qualis eſt inter ſoꝛtē ⁊ aīaꝫ ſuā:ſed qualis eſt inter ſoꝛtē ⁊ ſoꝛtē albū.talis enim diſtinctio nō habꝫ extra diſtincta realiter ꝓprie:ſꝫ eſt inter eandē rem ſignatā dupl'r.ſcilꝫ cuꝫ preciſione: ⁊ ſine preciſione.imo cū incluſione accidentiū ab ea realiter diſtinctoꝝ non intrantiū eius realitatē. ¶ Ad quartū negat̄ ꝯñtia:qȯ quid eſt enī nō habꝫ quod quid eſt:nec eſſentiā:quia non includit aliquid extrinſecū:⁊ ſignificat̄ per modū partis:⁊ eius quo aliquid eſt:⁊ ideo talia nō differūt a ſuo qȯ quid eſt:⁊ hoc fuit latius declaratū in ſolutione 7ⁱ cōtra ſcȯaꝫ ꝯnē. ¶ Ad quintū dicit̄: ꝙ cōcludit ſolū:ꝙ ipſum qȯ qd eſt:eſt idem ei:cuius ē quo ad ea que per ſe inſunt rei:nō aūt ꝙ nullo mō differant quo ad extrinſece cōnotata:nec ꝙ res nō includat aliquid preter ſuū qȯ quid eſt:nec ꝙ nomē ſuppoſiti non includat aliam rem q̄ꝫ nomē nature. ¶ Ad argumenta cōtra quartā cōcluſionē dictuꝫ eſt in ſolōne 11.dico enim ꝙ nec ſuppoſitū māle nec imāle creatuꝫ includit eſſe in ſui rōne explicite:ſed implicite inquantū ſignificat̄ vt habens:⁊ vt totū:eſſe aūt habet̄ a ſuppoſito creato:⁊ nō eſt ipſum ſuppoſitū creatū:nec eius natura. Argumēta aūt iſta procedunt:ac ſi ſuppoſituꝫ explicite includat eſſe. ¶ Ex iſtis aūt patꝫ quid dōm ad qōnem ⁊ argumēta eius ⁊c̄.

Diſtin. V.

¶ Utruꝫ diuina eſſentia ſit formalis terminus diuine generationis. Queſtio. I.

CIrca quintaꝫ diſtinctionē querit̄. Utrū diuina eſſentia ſit formalis terminus diuine generatōis. Et arguit̄ ꝙ non. Si diuina eſſentia eſſet terminus generationis:hoc nō eēt niſi quia eſſet accepta per generationē:ſꝫ filius non accipit eſſentiaꝫ.ergo eſſentia non eſt terminus diuine generationis. Probatio medie. Accipere enim cuꝫ non conueniat tribus perſonis eſt actus notionalis:ſed nullus actus notionalis terminatur ad eſſentiā:ſicut patet ꝙ pater nō generat eſſentiam.ergo nullus filius accipit eſſentiam.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Illud in quod eſt generatio eſt terminus generatiōis.ſed Hilarius dicit ꝙ natiuitas vnigeniti in naturā ingenitā ſubſiſtit.ergo natura vel eēntia eſt terminus generationis.

In hac qōne erunt duo articuli. In quorū primo ponentur concluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad primum ſit p̄ma ꝯcluſio. Qꝛ diuina generatio terminatur ad eēntiaꝫ ⁊ ad perſonā.probat̄ ſic. Nā ſm̄ ſcūm Tho.p̄mo ſentē. diſtinctione qnta articu.primo.tertie queſtionis.(Terminus generationis in creatis poteſt dupliciter accipi:ſicut ⁊ principiū:dicitur enim principiuꝫ generationis ipſum generans:⁊ huic p̄ncipio correſpondet ſicut terminus ipſum genitum. Dicit̄ etiam principium generationis a quo incipit generatio:⁊ hoc modo p̄ncipiuꝫ vel initium generationis dicit̄ priuatio forme inducēde:⁊ huic principio terminus oppoſitus eſt forma per generationeꝫ inducta:ſicut in dealbatione terminus a quo eſt nigredo:⁊ terminus ad quod eſt albedo:⁊ ſic in

diuinis

diuinis gn̄ationis terminus ꝗuis non fit ſibi actio vel
mutatio poteſt dupliciter accipi.ſcilicȝ ipſum genituȝ
⁊ ſic eſt filius:vel eſſentia accepta a filio per generatio-
nem . Ꝙ autē iſti duo termini ſint in diuinis probatur
ſic.Generatio inueniſ in diuinis ſm illud qḋ eſt pfectio-
nis in ipſa:ſed tota perfectio generationis eſt ex termi
no ad quē.ergo in generatione diuina eſt terminus ad
quē:ſed non videſ alius ꝗ̄ eſſentia loquēdo de forma
li termino:nec ali⁹ ꝗ̄ pſona loquēdo de totali genito.ḡ
generatio diuina hȝ illos duos terminos. ℭ Scḋa cō-
cluſio eſt.Ꝙ generatio diuina nō habȝ terminū a quo.
probaſ ſic.tū qꝛ illa generatio nō incipit ex nō eſſe.tuȝ
quia generatio ⁊ quilibȝ motus totā imperfectionē hȝ
a termino a quo:qḋ eſt priuatio:vel cōtrariū includēs
priuationē:⁊ qꝛ diuina generatio nullā patiſ admixtio
nē priuationis:ideo licȝ habeat terminū ad quē:a quo
eſt tota perfectio generatiōis:nō tn̄ hȝ terminū a quo.
Iſtam cōcluſionē cum ꝓbationibus ponit ſcūs Tho.
vbi ſupra ad primū. ℭ Tertia ꝯ eſt. Ꝙ diuina eēntia
non eſt genita per ſe nec per accidēs.ꝓbaſ ꝯ per eūdē
ad ſcḋm ibidē ſic.quia ſcȝ in diuinis eadeȝ eſſentia eſt
in genito ⁊ generante penitus indiuiſa.ḡ non generaſ
etiā per accidēs.tenet ꝯn̄tia:qꝛ cōſtat ꝙ non per ſe: cū
etiā in creaturis nō per ſe genereſ non eni generaſ per
ſe homo.ſed hic homo.Ꝙ etiā nec per accidens.ꝓbaſ.
qꝛ cauſa:ꝙ in generatis creatis natura genereſ per acci
dens:quando ſuppoſitū per ſe generaſ eſt hec:qꝛ ſcilicȝ
eſſentia diuidiſ:nec habȝ idē eſſe in generāte ⁊ genito:
nec eſt eadē numero:ſed alia ⁊ alia:ħ aūt nō eſt in deo
igiſ ⁊c̄. ℭ Quarta ꝯ eſt.Ꝙ diuina eſſentia nō ſe habet
in diuina gn̄atione ꝓprie loquēdo:ſicut mā vel ſubm:
licȝ habeat vnā de cōditionibus māe. Probaſ ꝯ pro p̄-
ma parte.nā ꝓpria ⁊ cōpleta ratio ſubiecti vel māe in
cludit imperfectionē:cū ſe habeat ꝑ moduȝ potētialis
⁊ pfectibilis per actū ſuperuenientē.ergo nō conuenit
diuine eſſentie.tenet ꝯn̄tia:⁊ aūs ꝓbaſ ex diffinitione
māe vel ſubiecti.8° metaphyſi. ℭ Sed pro ſcḋa parte
ꝓbaſ ſic ꝯclō.Nā cōditio materie eſt:ꝙ manet in re ⁊
tota generatione:⁊ ꝙ per eaȝ res ſubſiſtit precipue res
artificiata:que eſt in genere ſube preter ſuā mām.vt di
cit Cōmentator 2° de anima:ſed hoc conuenit diuine
eſſentie.igiſ ipſa hȝ vnam de conditionibus materie.
Iſtam cōcluſionē cū ꝓbatione ponit ſcūs Tho.in hac
diſtinctione.q.2.arti.p̄.(Ex qua infert ꝙ cū dr̄.Filius
eſt genitus de eſſentia patris:ly de:dicit principiū gn̄a
tionis cōmunicatū genito a generāte:qḋ quidē accedit
ad ſimilitudinē p̄ncipij mālis.Cū aūt dicaſ.Fili⁹ eſt ge-
nitus de patre.ly de.dicit p̄ncipiū producēs cōſubale.
Iſta tamē negaſ.Filius eſt genitus de ſubſtātia filij vl
de ſuba ſpūs ſcī:qꝛ in iſta ꝓpoſitiōe. Filius eſt genitus
de ſuba patris:notaſ cōſubalitas ⁊ ordo ad p̄ncipium:
qui nō ſaluaſ in alijs duabus ꝓpōnibus.) Hec ſūt ver
ba ipſius ibidē. ℭ Sciendū tn̄ ꝙ prima parte.qō.41.
arti.3° dicit ꝙ in illa.Filius eſt genitus ḋ ſubſtātia pr̄is
ly de.dicit habitudinē principij conſubſtātialis forma
lis.nā in illis in quibus forme ſunt ſubſiſtentes poſſu-
mus dicere:ꝙ angelus eſt de natura itellectuali:⁊ per
hunc modū dicimus ꝙ filius eſt genitus de ſubſtātia
patris filio per generationē cōmunicata:que in eo ſub
ſiſtit.Importatur etiā diſtinctio:vt dicit in ſcripto.Et
in hoc primus articulus terminatur.

Circa hoc eſt
Henric⁹ i ſū.
ar.54.qō.3.
⁊ quoli.8.q.
9.ꝙ eēntia ē
ꝗ̄ſi mā relō ꝗ̄
ſi forma ⁊ p-
ſona ꝗ̄ſi ꝯpo
ſiti. Ideȝ tȝ
Goſfred⁹ q̄-
lib.9. Scot⁹
di.5.ꝙ eſt ter
minus ſoſaľ.
Durādus ar
ticulo vltimo
ꝙ hȝ moduȝ
māe. Grego.
de ꝙ non eſt
ſubȝ gnōnis.
Tex.cō.21.
Cō.8.

QUANTUM ad ſcḋm articulū arguiſ cōtra ꝯclu-
ſiones.Et quidē cōtra primā arguit
Aureolus multiplr̄.Primo ſic.Ratio formalis termi
ni in hoc cōſiſtit:ꝙ capit qḋ fit:⁊ ſua realitas accipit ꝙ
realiter fit per productionē:ſicut ratio ſubiecti in ħ cō-
ſiſtit ꝙ capit realitatē illā.Naȝ hoc patet in omni pro-
ductione:naȝ ſi albedo nō caperet entitatē per dealba-
tioneȝ:non eſſet formalis terminus dealbationis : nec
forma ignis ignitionis:⁊ ſic de omni formali termino:
ſed conſtat ꝙ eſſentia per generationeȝ non capit eſſe:
nec ꝙ realr̄ ſit.Tum quia iſta realitas iam eſt vere in
patre:factū aūt facere nihil eſt facere:⁊ multo minus
illud qḋ eſt itex facere:nihil eſt facere:ens eni genera
ri nō poteſt:vt pȝ p̄ phyſicoꝝ:qꝛ ſequereſ contradictio
ꝙ ſcȝ eadē res haberet ex ſe eſſe:⁊ deinde ab alio : ⁊ ꝙ
capiat eſſe:⁊ non capiat eſſe:⁊ multa ſimilia.ergo ipoſſi
bile eſt:ꝙ eſſentia ſit formalis terminus. ℭ Scḋo ſic.
Hec eſt differētia inter agere ⁊ relationeȝ:ꝙ formalis
terminus actionis ⁊ productionis capit eſſe ⁊ ſuā rea-
litatē ex vi productionis:terminus aūt relationis non
oriſ ex ipſa:ſed magis ecōtra.Et hāc differentiam aſſi
gnat Simplicius ſuper predicamēta:ſed conſtat ꝙ ge
neratio in diuinis eſt vera ꝓductio.ergo formalis ter-
minus eius non poteſt eſſe illud qḋ nō capit ſuam rea-
litatē ex vi huius ꝓductiōis:cuius eſt eſſentia. ℭ Ter-
tio ſic.Formalis terminus cuiuſcūqȝ productionis eſt
illud quo formaliter totū compoſitū capit eſſe ⁊ habet
ꝙ producatur:ſicut eni formale p̄ncipiū actionis eſt il
lud quo agens agit:ſic eius formalis terminus eſt illḋ
quo actū agiſ:ſed ꝓpter vnūqḋqȝ tale ⁊ illud magis.ḡ
formalis terminus magis capit ꝙ ſit ex vi ꝓductiōis
ꝗ̄ ipſum productū.Conſtat autem ꝙ eſſentia ex vi ge
nerationis non capit entitatē ſuā.igiſ idem quod prius.
ℭ Quarto ſic.Nam Cōmentator dicit 7° metaphyſi.
cōmen.31.ꝙ quia ſubiectū forme non habet eſſe niſi
per formā.ideo actio agentis non dependet a ſubiecto
niſi ſm ꝙ dependet a forma:⁊ illud eſt quod generat
formā.imo non generat ſubiectuȝ : niſi qꝛ generat for-
mam. ℭ Ex quo patet ꝙ formalis termin⁹ generatio-
nis eſt illud:quod capit eſſe ex vi generationis.gn̄imo
ſubiectuȝ aut totum compoſitum non accipit eſſe niſi
ratione forme:ſed conſtat ꝙ realitas diuine eēntie nō
capit intrinſece ex vi diuine generationis ꝙ ſit.igiſ nō
eſt terminus formalis. ℭ Quinto. Illud qḋ alteri cō-
municatur in alio p̄exiſtens non eſt formalis termin⁹
generationis:ſicut patet.Nam raritas que ſit in aqua
⁊ remanet in igne genito ex aqua non dicitur generari
nec eſt formalis terminus generationis : ⁊ idem eſt in
alijs formis ſymbolicis.vnde quantitas eſt ingenera-
bilis ⁊ incorruptibilis ſm Cōmentatorē tractatu p̄mo
de ſuba orbis.Et idem dicit p̄mo celi ⁊ mūdi:ꝙ dimē-
ſiones ſimpliciter non generanſ pro eo ꝙ manēt eedeȝ
in genito:que preexiſtebant in corrupto:ſed conſtat ꝙ
eſſentia vere exiſtens in patre cōmunicatur filio.ergo
non habet rationem formalis generationis termini.
ℭ Sexto.Conſtat ꝙ filius in diuinis vere oriſ ⁊ acci-
pit ꝙ ſit:illud ergo quo formaliter accipit:eſt formalis
terminus generationis:ſed non accipit ſuā realitatem
ex vi eſſentie:cum eſſentia ſuam realitatē nō accipiat:
ſed ex vi proprietatis.ergo eſſentia nō eſt formalis ter
minus generationis. ℭ Septimo. Dicit philoſophus
ſcḋo phyſicorum:ꝙ generatio eſt via in formam . vbi
dicit Cōmentator commento 14°.ꝙ generatio eſt via
ad hoc ꝙ forma fiat:ſed conſtat ꝙ diuinitas no capit
entitatem:nec fit realitas per generationem.ergo non
eſt formalis terminus. ℭ Octauo. Illud cuius reali-
tas eſſe non accipit:nec in ſe fit:ſed alteri inſit : non eſt
formalis terminus generationis : ſicut patet de ani-
ma:que vnitur partibus alimenti conuerſis in carnes:

Tex.cō.76.

Cap.prio.
Cō.42.

Tex.cō.14.

nō eni dicit̄ anima formalis terminus nutritionis:qꝛ
per nutritionē nō fit ſed vnit̄:ꝛ q̄ſi inſit ꝑtibus alimē/
ti:ſed eſſentia in ſui realitate nō fit nec eſſe capit q̄uis
vniat̄ relationi in filio.ergo non erit formalis terminꝰ
generationis:ꝛ poteſt poni exemplū ad hoc de turture:
de qua dr̄ ꝙ euulſis oculis iterū generant̄:nec ꝓpter h̄
anima eius eſt formalis terminus generatiōis oculoꝝ
pro eo ꝙ preceſſit in toto corꝑe:ꝯſimilr̄ ergo qꝛ eēntia
preceſſit in patre q̄uis cōmunicet̄ filio ꝛ vniat̄ ꝓprie/
tati eius nihilominꝰ dici nō pōt formalis terminus ge
nerationis. ¶ Nono. Non eſt dubiū ꝙ in cōmuni re/
ſurrectione reanimet̄ anima corꝑi:nec tamē ꝓpter h̄ di/
cet̄ anima formalis terminus illius actiōis:nec reſur/
rectio generatio dici debꝫ:pro eo ꝙ aīa prefuit:nec ac/
cipiet eſſe per reſurrectionē:ſed cōſtat ꝙ diuina eēntia
preexiſtit in patre:nec accipit eſſe per generationē.ergo
nō pōt dici formalis terminus generatiōis q̄uis ex vi
generationis vniat̄ ipſi filiationi. ¶ Decimo ſic. Pro/
ductio realis eſt aliquid reale ſiue realis habitudo iter
formale principiū ꝛ terminū formalē.vnde producēs
habꝫ realē habitudinē ad terminū formaleꝫ ꝓductio
nis:cū ipſa ꝓductio ſit realis habitudo egrediens a ꝓ/
ducente ꝛ terminata ad ipſum ꝓductum tanq̄ꝫ ad qd̄:ꝛ
formalē terminū tanq̄ꝫ ad quo:ſed conſtat ꝙ inter pa
trē ꝛ eſſentiā que eſt in filio non eſt habitudo realis:ſic
expreſſe dicit magr̄ in lr̄a:ꝛ patet etiā ꝙ neceſſario di/
ſtinguent̄ realiter ab ea:cum realis habitudo originis
nō poſſit eſſe niſi inter diſtincta realr̄.ergo impoſſ̄e eſt
ꝙ eſſentia diuina in filio attingat̄ a generāte tanq̄ꝫ ter
minus formalis. ¶ Undecimo. Formali ablato alicu
ius auferſ̄ ꝛ ipſum:forma enim eſt que dat nomē ꝛ dif
Tex.cō.14. finitionē.vt dicit ph̄s ſcd̄o phyſicoꝝ:ſꝫ ratio formalis
termini nō cōpetit diuine eſſentie.patꝫ.nā terminꝰ in/
quantū terminus relatiue dicit̄ ad aliū terminū.puta
terminus ad quē ad terminū a quo.ſed diuina genera
tio nō hꝫ terminū a quo.ergo nec remanet ibi ratio ter
mini ad quē. ¶ Duodecimo ſic. Si aliquid ſit in filio
per modū formalis termini paſſiue generationis:aut
illud eſt eſſentia:aut filiatio:aut perſona filij tota:ſꝫ nō
poteſt dici ꝙ illud ſit eſſentia ne cogamur fateri ꝙ rea
litas eſſentie accidit ꝙ ſit vera res.ſm̄ hoc eni oporte/
ret ꝙ realitas huius eſſentie eſſet alia a realitate eſſen
tie paterne:de qua conſtat ꝙ habꝫ eſſe a ſeipſa. Nec pt̄
dici ꝙ ſit filiatio:qꝛ penitus eadem res ſunt generatio
paſſiua ꝛ filiatio:ꝛ per ꝯſequēs idem eſſet formalis ter
minus ſui ipſius:ꝛ ſeipſo ꝓduceret̄:qd̄ eſt falſum. Nec
poteſt poni ꝙ ſit tota perſona filij:qꝛ illa conſtituit̄ for
malr̄ per generationē:nullū aūt formalr̄ cōſtitutū ori
gine ꝛ ꝑ̄ncipiatione attingit̄ generatione:alioquin idē
principiaret ſe cum ſit quaſi pars illius cōſtituti.Et ite/
rū ſi generatio paſſiua haberet pro termino originato
totā perſonam:aut haberet rōne eſſentie:aut rōne filia
tionis. Primū nō poteſt poni:vt probatū eſt.nec ſcd̄ꝫ
etiam vt probatum fuit. Nec rōne formalitatis quaſi
eēt origo illius realitatis:quia origo neceſſario eſt aliō
ab originato. Nec poteſt eſſe pars formalis illius.ergo
nullus terminus poni poteſt qui originet̄ generatione
paſſiua in filio:vt videt̄. ¶ Decimotertio ſic. Illa gn̄a
tio non poteſt habere aliquē formalē terminū qui ori/
ginet̄ formalr̄:qui exiſtit in aliquo:vbi nihil acquirit̄:
niſi preexiſtens:vel quin ſit idē realr̄ cuꝫ illa generatio
ne paſſiua:ſed in filio nō eſt niſi eſſentia que erat p̄exi/
ſtens:de qua cōſtat ꝙ non pōt eſſe formalr̄ originata:
quia nullā realitatē capit per generationē:ꝛ iterū ē ibi
filiatio:que nō eſt aliud reale a gn̄atione paſſiua ꝛ per/
ſona que non eſt aliud ab vtroqꝫ.ergo non eſt aliquis
terminus formalis in filio vt vr̄. ¶ 14°. Generatio eſt
via in eē.vt ph̄s dicit 4°.metaphy.ꝛ Cōmētator ibidē.
ꝛ p̄rio celi ꝛ mūdi.ſed in filio nō eſt aliq̄d ad qd̄ poſſit
eē via paſſiua:niſi paſſiua generatio.nō eni filiatio:qꝛ
eſt idem cum ea:nec eſſentia:qꝛ p̄exiſtebat:nec ꝑſona:
qꝛ diſtingueret̄ realr̄ ab ea.via eni eſt a termino in ter
minū:ꝛ tunc perſona eſſet via in ſeipſam cū generatio
ſit aliquid eius.Et iterūꝫ. Perſona conſtituit̄ formalr̄
generatione.vn̄ ꝯn̄s eſt ꝙ nō ſit ab ea ꝑ̄ncipiatiue nec
origine.ergo impoſſibile eſt q̄ ſit aliq̄s formalis termi
nus acquiſitus in filio:ita ꝙ ſit via paſſiua generatiōi.
¶ 15° ſic. Ubi nihil acquirit̄ niſi ipſamet paſſiua gn̄atio
ibi eſt paſſiua generatio abſqꝫ formali termino:quia ſi
detur formalis terminus neceſſario acquireret̄ aliud q̄ꝫ
ipſa paſſiua generatio.puta formalis terminus:ſed in
filio non acquirit̄ niſi filiatio:que idē eſt ꝙ paſſiua ge/
neratio.ḡ in filio ē paſſiua generatio abſqꝫ formali ter
mino. ¶ 16° ſic. Illud nō pōt negari verbo diuino qd̄
eſt ꝑfectionis:ꝛ cōcedit̄ verbo noſtro:ſed in verbo mē/
tis noſtre nō eſt aliquis formalis terminus acquiſitus
per formationē paſſiuā ipſius:ſed imediate ex forma/
re ſequit̄ formari:qd̄ apparet ſi accipiat̄ roſa apparēs:
ex apparitione eni eius formali:que eſt in mente actus
intelligendi oritur apparitio obiectiua roſe:qua quidē
apparitione nihil fit circa roſam:niſi eſſet apparens vl̄
niſi ꝙ capiat eſſe apparens formaliter per ipſam appa
ritionem paſſiuam:non autem effectiue:aut ꝑ̄ncipia/
tiue:ꝛ ſic reſultat vnum ꝓductum conſtitutum ex ip/
ſa paſſiua productione:que eſt apparitio obiectiua:ꝛ ex
ipſa realitate indiſtincta apparitione quod quideꝫ cō/
ſtitutū eſt roſa ſimplr̄ quā itellectus intuet̄. vnde non
producit̄ aliqua res:ſed res ꝛ apparitio cōſtituūt vnuꝫ
ſimplex eſſe apparens qd̄ in eſſe apparenti ꝓductū eſt
paſſiua apparitione formalr̄ nō originalr̄ aut ꝑ̄ncipia/
tiue.ergo multo fortius in verbo diuino a dicere ꝛ ge/
nerare paterno infert̄ dici ꝛ generari filij:ſꝫ ex ipſo ge/
nerari vna cum diuina eſſentia reſultabit vnus gn̄atꝰ
ꝛ ꝓductus formalr̄ ꝛ nō per modū termini originati.
¶ 17° ſic. De rōne paſſionis non eſt plus niſi ꝙ ſit effe/
ctus illatioqꝫ actionis.ergo in filio infert̄ generari a ge
nerare paterno:ꝛ ſic totus filius dicet̄ gn̄atus genera/
tione paſſiue illata a pr̄e abſqꝫ hoc ꝙ aliq̄d aliud req̄/
rat̄. ¶ Ex iſtis cōcludit Aureolus q̄ incōcuſſe tenen/
dū eſt ꝙ filius veriſſime generat̄ tanq̄ꝫ conſtitutus ex
gn̄atione paſſiua ꝛ eēntia:nō aūt ꝙ eēntia acquirat̄ ꝑ
generationē paſſiuā aut filiatio:aut ꝑſona:aut aliꝰ for̄a
lis terminus:ꝛ in hoc decipiunt̄ oēs opinātes q̄ ꝑ̄unt
ibi aliquid formale:non enim eſt aliud aliquid niſi ip/
ſamet filiatio ſiue paſſiua generatio que ifert̄ a genera
tione quaſi actiua patris. Hec ille in forma. ¶ Arguit
etiā Ocha̅ preſenti diſtictione. Primo. Sicut de rōne
termini totalis aliciuꝰ ꝓductiōis eſt nō hr̄e eſſe totalē
niſi per productionē.ita de rōne termini formalis eſt
nō hr̄e eſſe formale:niſi per productionē: hoc probat̄:
quia ꝓpterea materia nec eſt totalis:nec formalis ter/
minus productionis cuiuſqꝫ quia nō habꝫ eſſe per pro
ductionē. ¶ Confirmat̄. Quia ſi aīa intellectiua eſſet
primo creata:ꝛ poſtea crearet̄ materia ſub ea:nō dice/
ret̄ ꝙ anima eſſet terminus illius ꝓductionis:ꝛ tamē
caperet eſſe in materia per productioneꝫ.vnde dicit ꝙ
formalis terminus productionis eſt illud qd̄ capit eſſe
ſimpliciter per illaꝫ productionem:ꝛ ideo quando for/
malis terminus eſt aliquid ipſius termini totalis ca/
piens ſimpliciter eſſe per illam productioneꝫ:quia ter/
minus

minus formalis ſic capit eſſe. ideo terminus totalis capit eſſe ſimplr̃ per illã productionẽ. Ex quo ſequiť: vt dicit ꝙ non ideo diciť aliquis terminus formalis: qꝛ forma eſt. Nam ſi deus crearet ipſammet materiã ꝑ ſe exiſtentem. ipſa eſſet terminus formalis: ⁊ tamẽ nõ eẽt forma. ſimiliter ſi deus crearet materiã ſub forma ꝑexiſtente. forma nõ eſſet terminus formalis: ſed materia: ⁊ ideo terminus formalis: vt hoc noĩe ꝯmuniter vtuntur loquẽtes: nõ eſt cõcretũ voce ⁊ ſignificatione huius termini forma: ſed diciť illud qđ primo ⁊ ſm ſe totũ habꝫ eſſe tale per productionez. cum igiť eſſentia diuina non capiat eſſe qualecũqꝫ per generationẽ: ſequitur ꝙ non eſt formalis terminus gñationis. ⁋ Arguit etiã Gregorius de Arimino cõtra diſtinctionẽ factam in ꝯne de duplici termino generationis. Ubicunqꝫ eſt terminus formalis alius a termino ꝑ ſe genito: ibi terminus formalis eſt pars ꝑ ſe termini: ⁊ in illo incluſus: in ſimpliciſſimo aũt nulla pars eſt. ⁋ Sc̃do. Quia ſi aliqua res ſimplex crearetur a deo non aſſignaretur terminus formalis diſtinctus a termino per ſe: qui ꝑ ſe creatur. hoc autẽ non eſſet ꝓpter aliud niſi rõne ſimplicitatis. ergo multo fortius ſic dicendum eſt in propoſito. ⁋ Confirmať. Quia illud eſt formalis terminus quo actu productũ eſt tale. cõſtat aũt ꝙ ſimplex nullo alio eſt tale: ſed ſeipſo. iaꝫ enĩ non eſſet ſimplex. ⁋ Arguit etiã Durãdus ꝓbãdo: ꝙ eſſentia nõ ſit formalis terminus generationis: ſed potius relatio. diſt. 7ª. ſic ſm phꝫ p̃mo. phy. p̃ncipiũ ⁊ p̃ncipiatũ ſunt multa ⁊ nõ vnum: ex quo accipiť ꝙ p̃ncipiũ ⁊ p̃ncipiatuꝫ realr̃ differunt: ſed principiũ ⁊ principiatũ non ſolũ ſunt illud qđ producit ⁊ illud qđ produciť: ſed ꝓus ⁊ verius diciť principiũ illud quo producens producit q̃ ſuppoſitũ qđ ꝓducit: ⁊ ꝓportionabilr̃ verius eſt p̃ncipiatũ correſpondẽs ꝑdicto p̃ncipio illud quo ꝓductio terminať q̃ ſuppoſitũ qđ ꝓductionẽ terminat. ꝗ p̃ncipiũ quo ꝓducens ꝓducit: neceſſario diſtinguiť a termino quo ꝓductũ productionẽ terminat etiã ſm ſuppoſitũ. vbi ꝓductio ſꝑ conſtituit nouũ ſuppoſitũ. ſed oĩs productio in diuinis cõſtituit ſuppoſitũ. eſſentia aũt diuina a nullo qđ ſit in diuinis diſtinguiť ſm ſuppoſituꝫ. ergo eſſentia diuina non poteſt eſſe principiũ quo vel terminus alicuius diuine ꝓductionis: aſſumptũ ꝓbať. ſcilꝫ ꝙ ꝓus ⁊ verius eſt p̃ncipiũ illud quo ꝓducens producit ⁊c̃. tum qꝛ propter vnũqđqꝫ tale ⁊ illud magis: ſed ꝓducens diciť p̃ncipiũ ꝓducti rõne forme: per quã ipſum ꝓducit ⁊ non ecõtra: tum quia p̃ncipiũ quo: ſe toto eſt principiuꝫ: ſed ſuppoſitũ nõ eſt p̃ncipiũ ſe toto: ſed ſoluꝫ rõne p̃ncipij quo p̃ncipiat: tũ qꝛ qualitas abſtracta a ſuppoſito agit. vt pꝫ in ſacro: ſed ſuppoſitũ nullo mõ põt agere niſi haberet qualitatẽ vel formã qua ageret: ⁊ ſicut arguiť de p̃ncipio quo. ita arguiť de termino quo ꝓductũ terminat generationẽ. videť ergo ꝙ ſola relatio ſit formalis terminus gñatiõis. ⁋ Sc̃do. Iſtud quod in filio eſt ſolũ ꝓductũ eſt illud quo ꝓductio filij terminať: ſed in filio nihil eſt productũ niſi ſola relatio filiationis non eſſentia que nullo modo eſt ꝓducta: ex his aũt duobus conſtituiť perſona filij. ergo ſola relatio eſt terminus ꝓductionis. ⁋ Tertio ſic. Producens ⁊ ꝓductũ neceſſario diſtinguunť: nihil eniꝫ eſt impoſſibilius q̃ ꝙ aliquid producat ſeipſum: vt dicit Aug. p̃ de trinitate: ſꝫ producens totaliter eſt ꝓducens rõne principij quo ꝓducit: ⁊ productũ totalr̃ eſt ꝓductũ rõne termini: quo ꝓductio terminať: qꝛ his excluſis: ⁊ poſito quocũqꝫ alio excludiť ratio totalr̃ ꝓducentis ⁊ ꝓducti: ⁊ his habitis ſtatim hr̃ ratio producentis ⁊ producti. ꝗ oꝫ ꝙ ꝓducẽs ⁊ ꝓductũ realiter diſtinguanť quantũ ad p̃ncipiũ ꝓductiõis ⁊ terminũ: ſed eſſentia non diſtinguiť realr̃ ab aliquo qđ ſit in diuinis. ergo ipſa nõ eſt principiũ alicuius productionis aut terminus. ⁋ Cõtra tertiã cõcluſionem arguit Petrus Io. multiplr̃. p̃mo ſic. Q̃cunqꝫ aliqua ſunt vnũ ⁊ idem realiter omnĩ modo ſi vnũ capit eſſe ⁊ reliquũ: ſed eſſentia diuina ⁊ filius ſunt vnũ ⁊ idẽ realiter: ⁊ filius accipit eſſe per generationẽ. ergo ⁊ eẽntia ꝓut eſt in filio accipit eſſe: ⁊ per ꝯſequẽs generať. ſimiliter ꝓut eſt in patre eſt eadẽ res cũ patre: ⁊ per ꝯñs generabit. ⁋ Sc̃do ſic. Gñatio realis egreditur a re ⁊ terminať ad rem: ſed generatio in diuinis realis eſt: ⁊ egrediť a patre ⁊ terminať ad filiũ: in patre autẽ nulla alia res eſt niſi eſſentia: nec in filio etiã. ergo generatio egrediť a re eſſentie vt in patre: ⁊ terminať ad rem eſſentie vt in filio: ⁊ per cõſequẽs generat vt eſt in patre ⁊ generať vt eſt in filio. ⁋ Tertio. Licꝫ eadẽ perſona nõ poſſit eſſe generans ⁊ genita: eadẽ tñ eẽntia poteſt: alioqn pater ⁊ filius non poſſent eſſe idem eſſentialr̃ ſicut nec ꝑſonalr̃: ſed nulla alia cauſa aſſignať: qꝛ eſſentia nõ generet ⁊ generetur niſi quatenus eadẽ eẽntia ꝯſeruať: qđ eſſe non poſſet ſi eadẽ generetur ⁊ generet. ergo cũ poſſit eadẽ res eſſentialr̃ ꝓducere ⁊ ꝓduci q̃uis nõ eadẽ res ꝑſonaliter: nõ apparet cur non generetur: vt eſt in filio ⁊ generet vt eſt in patre. ⁋ Confirmať ex hoc ꝙ Augu. dicit: ꝙ nulla res ſeipſam gignit accipiendo rẽ pro perſona. Nam pronomẽ reciprocũ refert perſonã. non dic̃ aũt qn res poſſit generare eandẽ reꝫ. vnde nullum inconueniens: ſequiť ꝙ eſſentia diuina repliceť vel tripliceťur manẽs eadẽ eſſentia q̃uis ſit alia perſona. ⁋ 4º. Pater nihil aliud videť q̃ eſſentia generãs: nec fili9 q̃ eſſentia genita: ſicut filius dr̃ ſapiẽtia genita ⁊ pr̃ ſapiẽtia generans: ſed tale dr̃ ꝓprie generare ⁊ generari. ꝗ videť ꝙ eſſentia vt in patre ꝓprie generet: ⁊ vt in filio ꝓprie generetur. imo non ſit aliud pater q̃ diuinitas vt ab ea egrediť generatio: nec aliud filius q̃ diuinitas vt generať. ⁋ Quinto. Nõ eſt tutũ nec ſecuꝝ ꝙ a ſcõꝝ ſententijs deuiceť: ſed oẽs ſci ꝯcedunt hoc. Nã Augu. de fide ad Petrũ ait. ꝙ pater genuit id qđ eſt. Et 7º de trinitate dicit: ꝙ filius eſt eſſentia de eſſentia. Et de fide ad Petruꝫ dicit: ꝙ diuinitas chriſti nata eſt de nã patris. Et. 15. de trinitate dicit: ꝙ filius eſt ſubã de ſubã. Hilarius quoqꝫ dicit: ꝙ qcq̃d filius hꝫ natum eſt: ⁊ breuiter oẽs ſci cõcedere hoc videnť. ꝗ nõ eſt ſecurũ hãc ꝓpõnẽ negare. ⁋ Sexto. Nã tãte auctoritatis vr̃ Ricardus de ſcõ Uictore ſicut magr̃ ſententiaꝝ: ſed Ricardus dicit ſexto de trinitate: ꝙ nihil aliud eſt patris ꝑſona q̃ ſubſtãtia ingenita. ⁊ nihil aliud perſona filij q̃ ſubſtantia genita. Et ſubdit cõtra magr̃ꝫ ſniaꝝ ⁊ diſcipulos eius: ꝙ multi tẽporibus nr̃is ſurrexerũt q nõ audẽt hoc dicere: qn potius ⁊ multo periculoſius ꝯ ſcõꝝ patrũ auctoritatẽ: ⁊ tot atteſtationes paternarũ traditionũ audẽt negare. ⁋ Ad hoc aũt ꝙ dicimus auctoritates multas ⁊ ipſi adducunt vt in morẽ Golie gladiũ q̃ iuguleť deferentes ad certamẽ ꝓcedũt: ſed dicunt. ſi filij ſubã eſt genita pr̃is quõ erit vtriuſqꝫ vna eademqꝫ ſubã: ꝑfecto alr̃ eſt in nã diua alr̃ i hũana. In hũana nãqꝫ ſi ſubã. alicui9 ſit gẽita. alicui9 võ igenita: abſqꝫ oĩ ꝯtradictione ꝯſequẽs erit vt alia ſit ſubã. In diuina võ nã vnius ſubã eſt ingenita ⁊ alterius genita: nec tamẽ ꝯſequẽs eſt vt ſit alia ⁊ alia ſubã: ſed alia ⁊ alia ꝑſona. hec Ricardus. ꝗ videť ꝙ auctoritas magr̃i nõ ẽ ſequẽda in hac parte negãdo hãc ꝓpõnẽ: hec ſunt argumẽta Petri Ioã. ⁋ 7º arguiť ſic ab alijs. Oĩs filius genitus fuit vel eſt genitus: eẽntia diuina eſt filius. ꝗ eẽntia diuina

Utrũ in ꝓductiõe diuina ſit terminus formal' ⁊ terminus totalis.

Utrũ relatio ſit formal' terminus ꝓductiõis diue. Tra. cõ. 64.

eſt genita: ꝑmiſſe ſunt vere ⁊ forma argumentandi ꝑfecta: ergo ꝯ vera. ¶ 8° ſic ꝑ ſyllogiſmũ expoſitoꝝ: hic filius gñatur: hic filius eſt eẽntia diuina: ergo eẽntia diuina gñat̃. ¶ 9°. Eſſentia diuina ẽ filius genit⁹: ğ eẽntia diuina ẽ genita: añs eſt notũ. Ipſa enĩ eẽntia vt dicit cõciliũ eſt fili⁹ ꝗ gñatur ac ꝑ hoc ipſa ẽ fili⁹ genit⁹: ſʒ
Lec.4. tʒ ꝯña: qꝛ ſm ph̃m 2° periarmenias: ex his q̃ cõiunctiʒ de aliquo predicant̃ lʒ inferre de illo ſubiecto diuiſim quãlibet ptẽ illi⁹ ꝓdicati cõiuncti: qñ nulla illarũ ẽ diſtrahẽs aut diminuẽs aliã: ſeqt̃ enĩ: ſortes eſt hõ alb⁹: ğ ſortes eſt albus: ⁊ cõſilr̃ ğ eſt hõ: lʒ non ſequat̃ ſortes eſt hõ mortu⁹. ğ ſortes eſt hõ qꝛ mortu⁹ tollit rõnẽ hominis: neutra võ huius predicati filius genitus vel filius oriens aut naſcẽs diſtrahit aut diminuit aliaʒ: 2° ꝓbat̃ eadẽ ꝯña: qꝛ ſeqt̃: eſſentia eſt filius naſcens vel oriens: ğ eſt hic naſcens demõſtrato filio. Et vltra ꝑ locũ ab inferiori ad ſuperi⁹ affirmatiue a pte ꝓdicati: ergo eẽntia eſt naſcens vel oriẽs: ⁊ tũc vltra: igit̃ eẽntia naſcitur vel orit̃: qꝛ de q̃cũqꝫ ꝓdicat̃ ꝑticipiũ verbi ꝓdicatur ⁊ verbũ ⁊ ecõuerſo: nec hʒ inſtantiã. ¶ 10. Eſſentia eſt filius pr̃is: ergo eſſentia eſt genita. tʒ ꝯña: qꝛ eo filius quo genit⁹ fuit. 5° metaphiſice. Et Aug⁹ 5° de trinitate. Id quippe filius qꝛ genit⁹: ⁊ qꝛ fili⁹ vtiqꝫ genit⁹: ſicut autẽ filius ad patrẽ ita genit⁹ ad genitorẽ refert̃: ſi ergo eẽntia eſt filius patris: pr̃ erit pater eſſentie: ⁊ ꝑ cõſequẽs genuit eũ: añs ꝓbat̃. Nam hec eſt vera fili⁹ patris eſt eſſentia: q̃ ꝯuertitur in hãc eſſentia eſt filius patris. ¶ xi°. Naſcens eſt eẽntia diuina: ğ diña eſſentia eſt naſcens: añs eſt certũ ⁊ tenet ꝯña per cõuerſionem indefinite. Et põt etiã probari: qꝛ ſi illa non ſequitur ſumat̃ ſua oppoſita. ſ. hec: nulla eſſentia diuina eſt naſcens: ſed hec cõuertit̃ ſimpliciter in iſtã: nullũ naſcens eſt eſſentia diuina q̃ repugnat añcedenti. ¶ 12° ſic. Conſtat ꝙ aliqua res generat̃ a patre: ſignet̃ ergo illa: ⁊ queratur an hec res ſit eſſentia aut nõ: nõ poteſt dici ꝙ non: qꝛ cũ filius ſit illa res que generat̃ filius nõ eſſet eſſentia: qđ eſt falſum: vt patet per cõciliũ. Dãnamus: vbi dicit̃ ꝙ quelibet triũ perſonarũ eſt illa res videlʒ ſubſtantia eſſentia ſeu diuina nã: reliquitur ergo ꝙ illa res que generat̃ ſit ipſa diuina eſſentia: ⁊ cõſeqn̄ter eſſentia diuina generat̃ a patre. ¶ Cõtra quartam
Arguit durandus di.5. ꝯnem arguit Durandus. ꝑmo ſic. Illud qđ ſm modũ noſtrũ intelligendi ꝑexiſtit filio ꝓducendo: ⁊ inexiſtit iam ꝓducto: ſe hʒ ad filiũ vt de quo eſt filius: hoc pʒ: qꝛ hec eſt cõditio materie que non ptinet ad aliquam perfectionẽ: ſed ſubſtantia patris ſm noſtrũ modũ intelligendi preexiſtit filio gñando ⁊ inexiſtit genito: igitur ⁊c̃. ¶ 2° ſic. Quãdocũqꝫ aliquid conſtituit̃ ex pluribus: opʒ ꝙ vnũ illoꝝ ſe habeat ſm rõnẽ materie ⁊ ꝑfectibilis: ⁊ alterũ ſm rõnẽ quaſi act⁹ ꝑficiens: ſed filius conſtituitur ex eſſentia ⁊ ꝓprietate relatiua: ergo opʒ ꝙ alterũ iſtoꝝ ſe habeat in rõne quaſi materie: ⁊ alterũ quaſi in rõne actus: inter hec aũt eſſentia magis videt̃ ſe habere in rõne materie q̃ȝ relatio: qꝛ intelligit̃ quaſi ſubſtare relationi ⁊ nõ ecõuerſo: qđ aũt hʒ rõnẽ materie eſt illud d̃ quo eſt gñatio. ¶ 3° ſic. Illud ẽ ſubiectũ vel quaſi mã in generatione qđ recipit in ſe formã geniti: ſed eſſentia diuina recipit in ſe formã ꝑ quã cõſtituit̃ genitũ ſcʒ ꝓprietatẽ relatiuã: ergo ipſa eſt q̃ſi ſubiectũ ⁊ materia de qua ẽ generatio. Sũt tñ alique conditiones materie que nullo modo cõueniunt diuine eſſentie: nec ſũt in generatione diuina querẽde qꝛ ꝑtinẽt ad iꝑfectionem que omnino relegat̃ a diuinis: vtpote ꝙ ipſa eſt pura potentia: ⁊ fit actu ꝑ aliquam formã abſolutã ſibi aduenientẽ. Itẽ ꝙ traſmutat̃ de ꝑuatiõe in formã: ⁊ ꝙ acgrẽdo vnã formã ꝑdit aliaʒ.
¶ Etiã ꝯ eãdẽ arguit ſic Henricus. Illđ d̃ quo gignit̃ Arguit con Henricus.
genitũ gñatur ſubiectiue: ⁊ eſt ſubiectũ gñatiõis: dicit enĩ ph̃s 5° phiſicoꝝ ꝙ torax dr̃ ſanari: ⁊ 8° metaphiſice dicit: ꝙ cõpoſitũ fit ꝑ ſe: mã aũt ⁊ forma ꝑ accidens Tex.cõ.4.
generant̃. Sʒ Aug⁹ de fide ad Petrum ait: ꝙ pr̃ de nã
ſua generat filiũ. Et ꝯ Maximũ libro 2° ait. Nõ vere Tex.cõ.3.
dei filiũ cogitatis ſi de ſuba patris eũ natum eſſe negatis. Et in pluribus locis teſtat̃ ꝙ filius non eſt genitus d̃ nihilo aut de nulla ſuba ſʒ de ſuba patris: ergo videtur ꝙ ſba ſeu eẽntia generet̃ mãliter ⁊ ſubiectiue. ¶ Qđ cõfirmat̃ qꝛ hec ꝓpoſitio: de: dicit habitudinẽ cãe materialis. ¶ Et ſi dicat̃ ſicut dicit mgr̃ in lr̃a hoc debere ſic exponi. fili⁹ eſt de ſuba patris id eſt de patre q̃ ẽ eadẽ cũ ipſo ſuba. ¶ Hoc aũt nõ videt̃ ire ad mentem Aug. vt apparet ex argumẽtatione quã facit di. Aut de nihilo aut de aliq̃ ſuba nat⁹ ẽ libro 3° ꝯ Maximum: nam ly: de: in ꝓpoſito nõ põt dicere circunſtantiã ꝑncipij ꝓducti: qꝛ ſi ſic tũc idẽ eſſet ac ſi diceret̃ aut ẽ a nullo aut ab aliqua ſuba. ⁊ conſtat ꝙ Maxim⁹ cõceſſiſſʒ ꝙ ab aliqua ſuba ⁊ a ſuba patris vel que pater eſt fili⁹ natus eſt. ſed ex hoc non habebit Aug⁹ intentũ. ſ. ꝙ filius eſſet homouſion patris ⁊ eiuſdẽ cũ ipſo ſube: ſicut nec creatura q̃ tñ a dei ſuba vel a deo ſuba ꝓducta eſt: ergo oportet ꝙ ly: de: dicat circunſtantiaʒ cauſe mãlis ⁊ ꝑncipij ſubiectiui: ⁊ tũc optime ꝓcedit ratio: nam aut filius eſt de nullo: aut de non aliquo mãliter vel quaſi mãliter: aut de aliqua ſuba: ſed nõ de nullo vt concedebat Maxim⁹: ergo de aliqua ſuba: ⁊ non põt inueniri de aliq̃ alia: ergo de ſuba patris. ¶ Confirmat̃ ex verbis ei⁹ ibidẽ habitis in littera. Vos inqt Aug⁹ nec filiũ de patris ſuba genitũ vultis: ⁊ tñ cum nec ex nihilo nec ex aliqua mã: ſed ex patre eſſe cõceditis: nec videtis q̃ȝ neceſſe ſit vt qui non eſt ex aliquo nec ex aliqua re alia ſed ex deo niſi ex dei ſuba eſſe non poſſit. ſi ğ Aug⁹ cũ cõcludit ꝙ fili⁹ eſt de ſuba pr̃is nõ intelligat niſi ꝙ filius ẽ de pr̃e ſuba nõ cõcludit intentũ nec aliqđ ꝯ illos cum hoc ipſi cõcederent. vt pʒ in verbis allegatis. ¶ 2° ſic. Illud videt̃ hr̃e rõnem quaſi materie qđ remanet idẽ in tota trãſmutatiõe: ſed eẽntia diuina manet eadẽ ſub vtroqꝫ termino gñationis. Eſt enĩ eadem in pr̃e gñante ⁊ in filio genito: ergo ipſa eſt mã vel ſubiectũ gñationis. ¶ 3° oĩ potentie actiue correſpondet po⁹ paſſiua: ſed cõſtat ꝙ in patre eſt potentia actiua q̃ gñat: ſed illa nõ põt eſſe niſi eẽntia: reſtat ergo ꝙ eẽntia ſit quaſi paſſiua ⁊ mãlis ⁊ quaſi ſubiectũ. ¶ 4° cõſtat ꝙ filius nõ creat̃ in diuinis: ſed ipſe crearetur niſi generaret̃ ex eẽntia tanq̃ȝ ex mã: omne enim qđ fit ex nihilo ſiue ex nulla mã dr̃ creari: ergo neceſſe eſt ꝙ filius gñetur ex diuina eẽntia q̃ſi ex mã. ¶ 5°. Si ignis gñaret aliũ ignẽ de pte ſue ſube: ignis gñans ſe hr̃et in genito quaſi mã ſʒ ptẽ ſui: ſed idẽ eſt ſi gñaret de tota ſua ſuba: ergo de⁹ ꝗ de tota ſua ſuba gñat filiũ: videtur ſm totã ſuã ſubam habere rõnẽ materie reſpectu filij. ¶ 6°. Si ignis gñaret aliũ ignẽ de mã ſua ſicut d̃ mã aliena facit: nõ eſt dubiũ ꝙ ſua mã ſe haberet modo paſſiuo: ⁊ ſimiliter ſi pater celeſtis gñaret filiuʒ de aliena ſuba ſicut nũc gñat de ſua ſuba: non eſt dubiũ ꝙ illa alinea ſuba ſe haberet ꝑ modũ materie ⁊ ſubiecti: ſʒ rõni materie accidit ꝙ ſit aliena vel propria: ergo videtur ꝙ pater generet filium de ſubſtãtia ſua q̃ſi de mã. ¶ 7°. In quocũqꝫ eſt ſubiectiue paſſiua gñatio ſiue generari filij: ipſuʒ eſt ſubiectũ gñationis filij: ſʒ gñari filij ẽ ſubiectiue in eẽntia: qđ ꝓbat̃: naʒ filiatio eſt prior origine ipſo filio: ſicut forma in cõpoſito prior eſt ipſo

cōpoſito:in illo ꝗ priori ꝯſtat ꝙ filiatio nō eſt ꝑ ſe ſub ſiſtens:ſ3 eſt in eſſentia tanꝗ in fundamēto cū impoſſibile ſit relationē eſſe abſq3 omni abſoluto in quo fundet̃:vt pōt haberi ab Augu.7° de trinitate:ſed conſtat ꝙ filiatio nō fundat̃ in eſſentia niſi mediante paſſiua gn̄atione q̄ nō eſt rō fundādi:ſicut nec paternitas fundat̃ in eſſentia niſi mediāte gn̄atione actiua.ḡ in illo priori paſſiua gn̄atio eſt in eſſentia:nō eſt aūt in ea tanꝗ in ſuppoſito genito:aut eo quo natū eſt eū eſſe genitū.ḡ eſt in ea tanꝗ in generabili qḋ eſt gn̄atiōis ſubiectū. ¶ 8°. Illud qḋ per ſe ingredit̃ entitatē ꝑ ſe geniti ꝛ nō accipit nec accepit eſſe ꝑ gn̄ationē illius:eſt vel fuit ſubm gn̄ationis illius:ſed diuina eēntia ꝑ ſe eſt de ꝯſtitutione ꝛ entitate filij qui eſt termin⁹ ꝑ ſe genitus: ꝛ nō accipit eſſe ꝑ gn̄ationē illā.igit̃ ipſa eſt ſubiectū gn̄ationis filij:maior ꝓbat̃:qꝛ ad ꝯſtitutionē termini q ꝑ ſe gn̄atur nō videt̃ ꝯcurrere ꝑ ſe niſi ſubm ex q̄ gn̄atur ꝛ formalis terminus ad quē gn̄atio terminat̃: formalis aūt termin⁹ accipit eſſe ꝑ gn̄ationē:cū ari nō fuerit.ḡ qḋ ꝑcūlit eſt ſubm gn̄atiōis. ¶ 9° arguit̃ ſic. Si diuina eēntia nō eſſet ſubm gn̄ationis filij ſequit̃ ꝙ gn̄atio filij nō differret a creatione:ꝯñs eſt falſū ꝛ erroneū:tenet ꝯñtia:qꝛ gn̄atio nō differt a creatione niſi per hr̄e ſubm vel nō hr̄e:mō ſi eēntia diuina nō ſit ſubm gn̄ationis filij:illa gn̄atio nullū habebit ſubm: ac per hoc nō differt a creatione.

Ad primum ꝯtra ꝑmā ꝯcluſionē negat̃ maior:nō.n.ē de rōne formalis termini gn̄ationis aut ꝑductionis ꝙ capiat eſſe: vel per ꝑductionē illā cui⁹ eſt terminus capiat ꝙ ſit realiter. Pro quo ſciendū ꝙ ſm ſanctū Tho.de potētia dei.q. 2.arti.ꝑmo.(Natura diuina a formis mālib⁹ in duobus differt. Primo qdē ꝑ h̄ ꝙ forme māles non ſunt ſubſiſtētes:vñ hūanitas in hoīe nō eſt idē ꝙ hō q ſubſiſtit:diuinitas āt idē eſt qḋ de⁹:vñ ipa nā diuina eſt ſubſiſtēs. Aliud eſt ꝙ nulla forma vl̃ nā creata eſt ſuū eē: ſ3 ipm eē dei eſt ei⁹ nā ꝛ qdditas:ꝛ inde eſt ꝙ ꝓpriū nomen eius eſt q eſt:vt p3 Exo.3°. qꝛ ſic denoiat̃ q̄ſi a ꝓpria forma ſua. Forma igit̃ in iſtis iferiorbus:qꝛ ꝑ ſe nō ſubſiſtit:oꝫ ꝙ in eo cui cōicat̃ ſit aliqd ꝑ qḋ forma vel nā ſubſiſtentiā recipiat:ꝛ hec eſt mā q̄ ſubſtat formis mālib⁹ ꝛ naturis. Qꝛ vo mā vel forma nō eſt ſuū eſſe:ſed h3 eſſe ꝑ hoc ꝙ in alio ſuſcipit̃:inde eſt ꝙ ſ3 ꝙ in diuerſis eſt:de neceſſitate h3 diuerſū eē:vñ hūanitas nō eſt vna in ſorte ꝛ in platone ſm eē:q̄uis ſit vna ſm ꝓpriā rōnē. In cōicatiōe vo qua diuina nā cōicat̃: qꝛ ipſa eſt ꝑ ſe ſubſiſtēs nō reqrit̃ aliqd māle ꝑ qḋ ꝯſiſtētiā recipiat:vñ nō recipit̃ in aliquo q̄ſi in mā: vt ſic genit⁹ inueniat̃ ex mā ꝛ forma cōpoſitus:ꝛ qꝛ iterum ipſa eſſentia eſt ſuū eſſe nō accipit eſſe per ſuppoſitū in quo eſt:vñ ꝑ vnū ꝛ idē eē eſt in cōicante ꝛ in eo cui cōicat̃:ꝛ manet eadē ſm numeꝝ in vtraq3.) Hec ille in forma. ¶ Ex qb⁹ accipio tria. ¶ ꝑ᷑ eſt ꝙ nō eſt de rōne forme q̄ cōicat̃ ꝑ ꝑductionē aliꝗ ꝙ capiat eē ꝑ illā ꝑductionē:ꝛ h̄ ſi illa forma ſubſiſtat ꝛ ſit ſuū eſſe. ¶ Scōm eſt:ꝙ in formis nō ſubſiſtentib⁹ ꝛ q̄ nō ſunt ſuū eē h̄ reqrit̃.ſ.ꝙ capiāt eē ꝑ ꝑductionē ꝑ quā cōicatur. ¶ Tertiū eſt ꝙ de rōne formalis termini alicui⁹ ꝑductiōis eſt ꝙ ꝑ illā ꝑductionē cōicet̃ ꝑducto:ꝛ ꝙ ꝑductū capiat eſſe ꝑ illā:vñ ſanctus Tho.ibidē dicit. (Natura cuiuſlibet actus eſt ꝙ ſeipm cōicet q̄tū eſt poſſe:vnde vnūqḋq3 agit ſm ꝙ eſt actu:agere vo nihil aliud eſt ꝗ cōicare illud ꝑ qḋ agēs eſt in actu ſ3 ꝙ eſt poſſibile.) Hec ille. ¶ Ex quo p3 ꝙ illḋ ꝑ qḋ agēs eſt in actu cōicat̃ ꝑducto ꝑ illā actionē:illud āt cōicat̃ qḋ actionē terminat ꝛ cōicationē: vñ hoc ſufficit ad rōnē termini formalis.ſ.ꝙ cōicet̃ ꝛ ꝙ ꝑ illū ꝑductū aſſumitur̃ ꝑducēti. Ex qb⁹ oib⁹ p3 ſolutio ad oia argumenta q̄ iſte facit:nā oia ꝑ maiori pte fundant̃ in hac ꝓpoſitione.ſ.ꝙ de rōne formalis termini eſt in quacūq3 ꝑductiōe ꝙ capiat eſſe per illā:mō ꝯſtat per ꝑdicta hoc nō oportere:niſi qñ forma que cōicat̃ ꝛ ꝑ ꝑductionē acquirit̃ nō eſt ſuū eſſe nec ſubſiſtit:in forma aūt que eſt ſuū eſſe ſecus eſt:h3 aūt eſt eſſentia diuina:ꝛ ꝑ iſtā diſtinctionē oia eius argumēta ſoluunt̃. ¶ Vñ ad ꝑ᷑ dr̃:ꝙ maior eſt falſa q̄ illā ꝓpoſitionē aſſumit ſepe dictā. ¶ Ad 2ᵐ ꝑ idē. Illa.n.differētia inter ꝑductionē ꝛ relationē quā dat Simplicius:h3 verū de ꝑductiōe forme nō ſubſiſtētis:ꝛ q̄ nō eſt ſuū eſſe:nō aūt in diuinis vt dcm̄ eſt:ꝓſertim qꝛ ibi ꝑductio non eſt aliud ꝗ relatio:nec differūt niſi ſm modū intelligendi. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcedit̃ maior:ſed ad minorem dr̃ ꝙ illa maxima. Propter vnūqḋq3 ꝛc̃.pōt exponi tripliciter:ꝛ in nullo ſenſu facit ad ꝓpoſitū. ¶ Primo eni exponit̃ ſm ſanctū Tho.de veritate.q.10.arti.9.ad 3ᵐ.vbi dicit ꝙ nō tenet in cauſis equiuocis:que nō recipiunt eandē denominationē:ſicut albedo facit albū q̄uis illa nō ſit alba:ſed eſt quo aliquid eſt albū. Scōm aūt iſtā expoſitionē diceret̃ in ꝓpoſito ꝙ formalis termin⁹ ꝑductionis ꝛ ipm ꝑductū totale nō ſe haberēt ſic cā ꝛ effectus vniuoci:nec ꝯueniūt in noīe:ꝛ iō nō oꝫ ꝙ ſi filius ratione eſſentie quā accipit dr̃ capere eſſe vel ꝑduci:ꝙ ſimiliter ipſe formalis terminus dicat̃ eſſe capere vl̃ ꝑduci. Et huic expoſitiōi ꝯſona eſt alioꝝ expoſitio dicentiū ꝙ inter illa q̄ reqrunt̃ ad veritatē dicte maxime eſt hoc ꝙ.ſ.illud ꝑꝑ qḋ aliud dr̃ tale:etiā ipm ſit tale: vbi grā:ſi ꝯclō eſt nota ꝑꝑ ꝑncipiū ad hoc vt ꝯcludat̃ ꝙ ꝑncipiū eſt magis notū nec̃e eſt ꝙ ꝑncipiū ſit notū aliogn nō ꝯcluderet̃:vt p3:nā q̄uis ſit ſcita ꝑpter ꝑncipiū:qꝛ tñ ꝑncipiū nō eſt ſcitū iō nō dr̃ ꝙ ſit magis ſcitum:qꝛ ḡ aliqñ formalis termin⁹ nō accipit eſſe per ꝑductionē nō ſeqt̃ ꝙ accipiat magis eē. Scōo exponit̃ ſic dicta maxima ſ3 ſanctū Tho.ꝑ° pte.q.87.arti.2° ad 3ᵐ:dicit.n.ꝙ h3 verū ſolū in his:q̄ ſunt eiuſdē ordinis puta in vno genere:puta ſi dicat̃ ꝙ ſanitas eſt deſiderabilis ꝑpter vitā:ſequit̃ ꝙ vita ſit magis deſiderabilis:ſi aūt accipiant̃ ea que ſunt diuerſoꝝ ordinum nō h3 veritatē:vt ſi dicat̃ ꝙ ſanitas eſt deſiderabilis ꝑꝑ medicinā:nō ideo ſequit̃ ꝙ medicina ſit magis deſiderabilis:qꝛ ſanitas eſt in ordine finiū:medicina autē in ordine cauſaꝝ efficientum.hec ſunt verba eius. Ad ꝓpoſitū diceret̃ ꝙ formalis terminus productionis:ꝛ ipm ſuppoſitū per ſe ꝑductū nō ſunt eiuſdē ordinis: ſicut nec forma nec formatū:vel ꝑducibile per ſe ꝛ ꝑducibile per accidens:ſicut eni ſanctus Tho. ꝓbat prima parte.q.65.arti.4°.ꝛ.q.45.arti°.4. Per Ariſto.8° metaphyſice.(Illud qḋ ꝓꝑe fit eſt cōpoſitū:forme āt rerū corporaliū hn̄t qdem ꝙ aliqñ ſint ꝛ aliqñ nō ſint abſq3 h̄ ꝙ ipſe generent̃ vel corrūpant̃:ſed cōpoſitis generatis aut corruptis:qꝛ forme nō habēt eſſe:ſed cōpoſita per eas:ſic eni alicui cōpetit fieri ſicut ꝛ eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quo p3:ꝙ forma nō per ſe fit:ſ3 per accidens:ſuppoſitū aūt per ſe. In diuinis aūt nā vel eēntia nec per ſe nec ꝑ accidens fit aut ꝑducit̃:qꝛ de rōne eius eſt eſſe ac ꝑ hoc nō pōt intelligi vt in potentia ad eē qḋ eſt termin⁹ ꝑductiōis. ¶ Tertio exponit̃ dicta maxima ſ3 ſanctū Tho.ꝑmo ſen.di.12.q.1.arti. 2° ad 2ᵐ:dicit.n.ꝙ dicta regula h3 verū qñ illud qḋ ꝯuenit alicui ꝑꝑ aliud:eſt diuerſū in vtroq3:ꝛ ꝑcipue qñ vnū eſt cā alterius eēntiali ordine cāe:tūc.n.cauſalitas ſua

Quid ad rōnē formalis termini requiratur.

Propter qḋ vnūqḋq3 tale ꝛ illud magis tripli͛r exponitur.

Nā diuina a formis mālibus in duob⁹ differt.

T.c.3.

extēdit̃ reſpectu totius ſpēi:⁊ nō reſpcū vniꝰ īdiuidui: vt dicit Auicēna:ſicut calor eſt magis in igne ꝙ̄ in corpore mixto.) Hec ille. ¶ Iuxta quā expoſitionē diceret̃ in ꝓpoſito:ꝙ eē qđ cōpetit cōpoſito ꝓꝑ formaꝫ nō eſt aliud ab eē forme:qꝛ ſicut dicit ſcūs Tho.3°.ſen.diſt. 6.q.2.arti.2°.⁊ pͣ pte.q.45.arti.4°. eſſe eſt ſubſiſtētis tanꝙ̄ eiꝰ qđ eſt:ſꝫ ſit nāe vel forme tanꝙ̄ eius quo eſt: vñ nūc nā rei:nec ptes eiꝰ dr̄ ꝓpꝛie eſſe accipiēdo eē ꝑ actu entis. ¶ Et poſt pauca dicit:ꝙ eē petri nō ē niſi vnū:hꝫ tñ reſpectū ad diuerſa pn̄cipia ipſum petruꝫ ꝯſtituentia. Patet ḡ ꝙ qꝛ eſſe vel etiā capere eſſe non eſt aliud in diuinis in ſuppoſito producto:ꝙ̄ in diuina eſſentia:que nō accipit eſſe vel ſaltē nō alia ꝓductiōe ꝙ̄ ſuppoſitū:iō nō opꝫ ꝙ magis ꝓducat̃ vel capiat eē ꝙ̄ diuinū ſuppoſitū:quare dicta regula in ꝓpoſito nihil iuuat. ¶ Ad 4ᵐ dōm:ꝙ illa verba Cōmentatoris .ſ.agens generat formā:nō ita ſunt intelligēda:ꝙ agēs generet formā pn̄cipalius ꝙ̄ cōpoſitū vel ſuppoſitum forme:ſed hoc ideo dicit:qꝛ forma eſt rō fiendi ſibi cōpoſitū:ex h̄.n.ꝯpoſitū dr̄ fieri:qꝛ mā reducit̃ de poᵃ in actū forᵉ: vel qꝛ accipit formā ſibi cōicatā ab agēte:⁊ nō qꝛ accipit māꝫ. Iſto nāqꝫ mō exponit ſcūs Tho. illā ꝓpoſitionē libri de cauſis.ſ.pͥma rerū creaturuꝫ eſt eſſe:dicit eni ſic i pͣ pte.q.45.arti.4° ad pͥmū.(Or in illa ꝓpoſitiōe li eſſe nō īportat ſubm creatiōis: ſed importat ꝓpꝛiā rōnē obꝛi creationis:nā ex eo aliquid dicit̃ creatū:qꝛ eſt ens:nō ex hoc qꝛ eſt hoc ens:cuꝫ creatio ſit emanatio totius eē ab ente vlī:⁊ eſt ſimilis modus loquendi ac ſi diceret̃ ꝙ primuꝫ viſibile eſt color ꝙ̄uis illud quod ꝓpꝛie videt̃ ſit coloratum.) Hec ille. ¶ Ita in propoſito cū dicit̃ ꝙ agens ꝓducit cōpoſitū qꝛ ꝓducit formā:ſenſus eſt:ꝙ iō agens ꝓducit compoſitum:qꝛ cōmunicat formā: vel qꝛ ꝓducit habens formā nō ꝙ forma ꝓpꝛie ꝓducat̃. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ antecedens:ſi illud qđ cōmunicat̃ ꝑexiſtat in generāte vl̃ cōmunicāte illud:ſi aūt ꝑexiſtat in ſubiō ꝓductiōis.ſ. in mā ipſius producti:ꝯcedo ꝙ illud nō erit formalis terminus ꝓductionis. Et cauſa eſt:qꝛ ſi illud ꝑexiſtat in ſubiō ꝓductionis vel trāſitionis:tūc illud nō cōmunicat̃ ꝓducto virtute illius ꝓductionis:ſecus ſi illud ꝑexiſtat in ꝓducente:tunc eni ꝓducēs pōt illud communicare ꝓducto:⁊ hꝫ exemplū eſt de aīa ītellectiua quā hō cibū digerēs ꝯmunicat māe cibi digeſti ⁊ carni nouiter generate. Uerūtñ iſtud argumētū ſoluit̃ ꝑ pͥmā diſtinctionē:qꝛ ꝓcedit de formis:que nō ſunt ſuū eſſe:cuiuſmodi eſt raritas vel quātitas:de qua aduerſarius arguit. ¶ Ad 6ᵐ negat̃ minor:totaꝫ eni realitatem quā hꝫ filius accipit ex vi eēntie vt a formali rōne ⁊ non ex vi ꝓpꝛietatis:nā lꝫ ꝓpꝛietas filij.ſ. filiatio ſit vera res ⁊ relatio realis:tñ ipſa nō hꝫ:ꝙ ſit res realis ex rōne relatiōis:ſꝫ ex ipſo eſſe:qđ hꝫ in ſuo fundamēto.ſ.diuina eſſentia:ſicut eni dicit ſanctus Tho. primo ſen.diſt.26.q.2.arti.pͥmo.(Relatio ſm̄ ſuā rōnē hꝫ ꝙ ad aliud referat:ſed nō hꝫ ꝙ ponat aliquid in eo de quo dicit̃:ſicut oēs alie forme abſolute ex ipſa ſua rōne habēt:ꝙ aliqđ ponāt in eo de quo dr̄:⁊ iō inueniunt̃ alique relatiōes nihil ponētes in deo:de quo dicunt̃:relatio tamē tunc dr̄ realis qñ hꝫ aliqđ in re:ſupra qđ eius eſſe fundat̃:ſicut equalitas ſuper ꝙ̄titatē: ⁊ ita relationes diſtinguentes perſonas habēt fundamentū in re.ſ.ipſam nām:que cōmunicat̃ ⁊ cōmunicatione nature.) Hec ille. ¶ Patet ḡ ꝙ formalis ⁊ pͥma rō pn̄cipaliſqꝫ eſt ipſa diuina eſſentia ꝓpꝛietati: ꝙ ſit res:⁊ ꝙ habeat realitatē:⁊ ꝑiter minor rōnis eſt falſa. Nec valꝫ ꝓbatio eiꝰ cū fundet̃ in illa falſa ꝯſequētia prius negata.ſ.eſſentia nō accipit eſſe:nec realitatē per ꝓductionē.ḡ filiꝰ nō accipit ſuā realitatē per illā. Iſta enim in ſolutiōe pͥmi argumēti oſtenſa eſt penitus nō valere. ¶ Ad 7ᵐ dicit̃ ſicut ad primū ⁊ 4ᵐ. forma.n. non ꝓpꝛie fit:vt habet̃ 7° metaphyſice:ſed tñ cōpoſitum fit ꝓpter formā ⁊ nō ꝓpter mām. Similiter argumentū non eſt ad ꝓpoſituꝫ:qꝛ Cōmentator loquit̃ de formis:que nō ſunt ſuū eſſe:de qbus nō loquimur in pn̄ti. ¶ Ad 8ᵐ negat̃ maior:⁊ exemplū adductuꝫ in ꝓbatione eſt ad oppoſitū:ꝯſtat eni ꝙ in nutritione corrumpit̃ cibus.ḡ aliqđ generat̃ ex eo:⁊ ꝯſtat ꝙ illđ eſt aliq̄ pars nutriti:vt caro vl̃ hō. Quero igit̃ que forma ſubalis ſit terminus huius generationis:⁊ nō pōt dari alia niſi aīa intellectiua precedens:niſi vellemus ponere alias formas ſubales in carne humana preter intellectiuā:qđ nō ponimus. Illud ergo exempluꝫ deſtruit argumentū:⁊ aſtruit noſtrū ꝓpoſitū.ſ.ꝙ formalis terminus ꝓductionis non neceſſario capit eſſe per illā. ¶ Ad 9ᵐ negat̃ minor:imo aīa erit formalis terminus reſurrectionis:vnde iſtud argumentū ⁊ precedens deſtruit ſeipſuꝫ:cū exēpla ſint ad oppoſitū:⁊ cuꝫ dicit̃ ꝙ reſurrectio nō eſt gn̄atio. Dico ꝙ veruꝫ eſt:qꝛ generatio īportat ꝙ genitū nō pͥfuerit gn̄ationi:mō illud qđ reſurget prius fuit:⁊ iterū qꝛ illa reſurrectio nō erit terminus alicuius alterationis ꝑcedentis ordinate ad ſuſceptionē forme in materia:⁊ multa alia diſſimilia poſſent repiri. Uerūtñ ſiue reſurrectio ſit gn̄atio vt multi ꝯcedūt:ſiue nō vt dcm̄ eſt:tñ cā quā argumētū aſſignat:q̄re reſurrectio nō eſt gn̄atio:nulla eſt: dicit eniꝫ ꝙ reſurrectio non eſt generatio qꝛ aīa pͥfuit hoc enim non eſt vera cā:qꝛ ſi hoīs aīa crearet̃ ante māe creationē ⁊ corporis formationeꝫ:⁊ poſtea infunderet̃ corpori diſpoſito:homo reſultans diceret̃ in illa vnione ꝓduci ⁊ tñ aīa pͥfuiſſet:ſufficit eni ꝙ homo nō pͥfuiſſet qui vere ⁊ per ſe dr̄ in illa vnione corporis ⁊ anime ꝓduci:⁊ non eius pars niſi per accidens. ¶ Ad 10ᵐ dr̄:ꝙ vbi eſt exitus de potentia in actū:tunc productio forte eſt media ſm̄ rē inter formalē terminū productionis ⁊ formale pn̄cipiū ꝓductiuū:ſed vbi nō eſt talis exitus de potentia in actū ſm̄ diuerſitatē nāe:ſꝫ mera cōmunicatio forme ſubſiſtentis:⁊ q̄ eſt actus purus ſm̄ idē eſſe in ꝓducente ⁊ ꝓducto: hoc nō opꝫ:ibi .n. ꝓductio nō pōt realiter diſtingui a termino niſi ſꝫ rōnē intelligēdi:vñ ſcūs Tho. pͥmo ſen.di.4.q.1.arti. pͥmo.ad 4ᵐ dicit.(Generatio nō eſt aliqđ realiter mediū īter patrē ⁊ filiū:cū gn̄atio paſſiue accepta ſm̄ reꝫ ſit ipſa filiatio:que eſt ꝓpꝛietas filij:⁊ eſt in filio. Actiue vō accepta eſt ipa paternitas:q̄ eſt in patre:⁊ eſt ipe pater:tñ ſignat ꝓpꝛietatē ꝑ modū actꝰ:⁊ illa ſignificatio fundat̃ ſupra rē in acceptiōe vniꝰ ab alio.) Hec ille. ¶ Ad 11ᵐ negat̃ minor ⁊ eius ꝓbatio:nō.n. de rōne formalis termini ꝓductionis paſſiue dicte eſt ꝙ ſibi correſpōdeat terminus a quo:niſi qñ ꝓductio paſſiua eſt exitus de potētia in actū:⁊ qñ ꝑ eā cōicat̃ forma q̄ nō eſt ſuū eſſe:ſꝫ rō formalis termini ꝯſiſtit in hoc:ꝙ ꝑ illū ꝓductū aſſimilet̃ ꝓducenti:⁊ cōicet̃ ſibi a ꝓducente. ¶ Ad 12ᵐ dr̄:ꝙ formalis terminꝰ gn̄ationis eſt diuina eēntia:ſꝫ terminus totalis eſt ipſe filius. Et ad improbationē pͥmi dico:ꝙ fundat̃ in falſo.ſ. ꝙ terminus formalis neceſſario capiat eſſe ⁊ realitatē per productionē. ¶ Ad īprobationē ſecundi ſimiliter dico:ꝙ fundat̃ in falſo.ſ.ꝙ paſſiua gn̄atio ꝯſtituat filiuꝫ:hoc eni falſuꝫ eſt:cū nulla origo ꝑſonā ꝯſtituat in diuinis: vt alias videbit̃. ¶ Aliud ēt falſum ibi ſupponit:ſcꝫ iſtud. Gn̄atio paſſiua eſt filiꝰ vl̃ filiatio.ḡ nō terminatur ad

Agens gn̄at formā quam intelligit.

Quid ly eē importet cū dr̄ pͥᵐ rerꝫ creatarum ⁊c̄.

T.c.27.

Diſ.26. q.1. ꝯcloue ſcḋa.

tur ad filiū. Iſta.n. ↄ̄ſ̄ntia nō valet: naʒ lʒ ſit identitas
realis inter gnātionē ⁊ genitū in diuinis: tn̄ differunt
rōne fundata ſupra veritatē rei: ex qua ↄ̄ſequit̄ ꝙ ibi
pōt aliqd ſignificari ꝑ modū vie: ⁊ aliqd ꝑ moduʒ ter-
mini. Aliud falſum ibidē multiplicat̄.ſ. ꝙ origo paſſi-
Origo nō opʒ ꝙ ab originato diſtinguat̄. ua necĉario diſtinguit̄ ab originato. ¶ Ex quo īfert ꝙ
nec filius nec filiatio capit eſſe per originem: que am-
bo falſa ſunt: dico enī ꝙ non opʒ originē diſtingui ab
originato: niſi vbi origo nō ſubſiſtit nec eſt ſuum eſſe:
tunc enī origo eſt accidens originati: ſed vbi origo eſt
ſuū eſſe ſubſiſtens: ipſa eſt illud quod originat̄ ſm rē:
¶ Ad 13m dico ꝙ fundatur in illo falſo ſepe dicto.ſ. ꝙ
formalis terminus neceſſario originat̄: cuius falſitas
patet: qꝛ in corruptione hoīs ſua forma nō deſinit eē:
q̄re nec opʒ ꝙ in eius generatione incipiat eſſe. Impli
cat etiam aliud falſum.ſ. ꝙ generatio realiter diſtin-
guat̄ a generato vbicū qꝫ: vl̄ origo ab originato. ¶ Ad
14m negat̄ minor: dico enī ꝙ generatio paſſiua ſe hʒ ꝑ
modū vie ad eſſentiā diuinā ⁊ ad pſonā. Nec ꝓbatio-
nes obſtant: nō qdē p̄ma: qꝛ nō eſt incōueniens termi-
num p̄exiſtere vie metaphorice dicte: quā dicimus ꝓ-
ductionē: vt ſepe dictū fuit. Nec valet ꝓbatio: quia ꝓ-
bat̄ generationē nō poſſe dici viā in pſonā: licet enim
generatio ſit perſona ⁊ generatio ſi via in perſonā: non
ſequit̄. ergo perſona eſt via in perſonā: ſed eſt fallacia
accidentis: falſum etiā aſſumit̄ ibidē.ſ. ꝙ perſona filij
ↄ̄ſtituat̄ per origineʒ. ¶ Itē ꝙ oīs via neceſſario ſit a
termino in terminū realiter diſtinctos: hoc enī nō opʒ
niſi loquēdo de via pedū: ſed loquendo de via que nō
eſt niſi acceptio forme: que pro tanto dr̄ via qꝛ preſup
ponit̄ acceptio habitioni: prius enim ſm modū itelli-
gendi filius accipit eſſentiaʒ q̄ʒ ſubſiſtat in ea vel ↄ̄ſti
tuat̄ ex ea: ⁊ ad hunc ſenſum gnātio dicatur via. ¶ Ad
15m dr̄ ꝙ minor falſa eſt: per paſſiuā enī generationē fi-
p°.ſ.d.5. lius accipit oīa que hʒ: iuxta illud Hylla. (Nihil hʒ fi-
lius niſi natū): qd̄ gloſat magiſter.ſ. niſi ꝙ naſcēdo ac-
cepit: dico tn̄ ꝙ gnātio paſſiua non diſtinguit̄ realiter
ab eo qd̄ accipit̄ per eā ſm rem: ſʒ rōne: ⁊ iō opʒ nō ſo-
lum aſſignare ꝓductionē: imo terminū diſtinctum ab
ea ſaltē rōne: cū ille ſit de rōne ꝓductiōis. ¶ Ad 16m
dico ꝙ falſo nitit̄ fundamento.ſ. ꝙ verbū mentis no-
ſtre non ſit aliquid ſubiecti exiſtens in aīa: ſed ſit ipſa
res intellecta poſita in eſſe apparenti: huius enim fal-
ſitas alias oſtendet̄. ¶ Ad 17m dicit̄ ꝙ in diuinis non
Paſſio q̄lr ſit i diuinis. eſt proprie paſſio p̄ncipalis quā iſte diffinit: vnde ſan-
ctus Tho. prima parte.q.41.arti. p̄mo. ad 3m. (Paſſio
(inquit) dicit motuʒ ꝓut eſt in mobili ab aliquo: ⁊ iō
nō eſt in diuinis niſi grāmatice loquēdo q̄ʒtuʒ ad mo-
dum ſignificādi: ſicut patri attribuimus gnāre: filio āt
gnāri: actio aūt ſm p̄mā noīs iſtitutionē importat ori-
ginem motus: origo enim motus ſm ꝙ incipit ab ali-
quo ⁊ terminat̄ in illud qd̄ mouet̄ eſt actio: ſic autem
nō eſt in diuinis: ⁊ ſic infert ex ſe paſſioneʒ: ſed in diui-
nis dicit̄ actio ordo originis ſm ꝙ ab aliquo p̄ncipio
ꝓcedit in illud qd̄ eſt a p̄ncipio: que qdē habitudo eſt
ipa relatio vel notio: qꝛ tn̄ de diuinis in talibus rebus
loqui nō poſſumus niſi ſm modum rerū ſenſibilium
a quibus cognitionē accipimus: ⁊ in quibus actiōes ⁊
paſſiones inquātū motū implicant aliud ſunt a rela-
tionibus que ex actionibus ⁊ paſſionibus cōſequunt̄:
oportuit ſeorſum ſignificari habitudines pſonaꝝ per
modū actus ⁊ ſeorſum per modū relatiōis: ⁊ ſic pʒ ꝙ
In rn̄ſio. ad p̄mū.4.7.⁊ in ↄ̄clo.p°. ſunt idē ſm rem: ſed differūt ſm modū ſignificandi.)
Hec ille i forma. ¶ Ad argumētū Ochā negat̄ maior:
nō.n. verū eſt ꝙ ſic de rōne termini totalis eſt capere
totalr̄ eſſe ꝑ ꝓductionē: ꝙ ſimilr̄ de rōne termini for-
malis ſit capere eſſe formale ꝑ ꝓductionē: vt pʒ ex di-
ctis. Nec valet ꝓbatio ꝑ exēpluʒ de mā: qm̄ illa nō eſt
rō q̄re mā nō eſt formalis termin⁹: aut totalis act⁹ ꝓ-
ductiōis.ſ. ꝙ nō capit eē ꝑ ꝓductionē: ſʒ cā eſt: qꝛ non
cōmunicat̄ ab agēte ipſi ꝓducto: ſʒ ſolū forma loquē-
do de agēte nāli: loquēdo vͦo de p̄ma reruʒ creatiōe a
deo: qua mā creabat̄: adhuc ipſa nō dicebat̄ formalis
terminus: qꝛ ipſa nō pōt in eſſe ꝓdire niſi ſub forma:
nec habet ordinē ad eſſe actu: in qd̄ tendit omnis pro-
ductio: niſi mediante forma. ¶ Ad ↄ̄firmationem di-
citur ꝙ in illo caſu: ſcʒ ſi mā crearet̄ ſub anima itelle-
ctiua p̄exiſtente: aīa eſſet formalis terminus creatio-
nis materie: inquātū eſſet formalis termin⁹ ꝓductio-
nis cōpoſiti reſultātis ex aīa antiq̄ ⁊ mā noua: nō eniʒ
eēnt due ꝓductiōes: q̄rū vna terminaret̄ ad mām ſo-
lū: ⁊ alia ad cōpoſitū: ſed eadē eſſet: nā materia nō hʒ
vnde poſſit ꝓpriam ꝓductionē paſſiuam terminare:
ſʒ crearet̄ illud cōpoſitū rōne vnius partis.ſ. materie:
illa aūt mā potius ↄ̄crearet̄ q̄ʒ crearet̄. ¶ Ad p̄m Gre-
go. negat̄ maior vbi termin⁹ formalis ſola rōne diſtin
guit̄ a termino totali: tūc.n. formalis terminus nō eſt
ps ſm rem: cū ſit totū ꝓductū: nec etiā pars ſm rōneʒ
vbi formalis terminus ſm ſuā rōnē eſt actus purus: ⁊
ſubſiſtens: nō mēdicans eſſe a ſuppoſito. ¶ Ad 2m ne-
gat̄ maior: dico.n. ꝙ in ꝓductione angeli aſſignat̄ ter-
minus formalis ipſa natura angeli: ⁊ terminus totalis
ip̄m ſuppoſitū: poſito etiaʒ ꝙ ſola rōne diſtinguerent̄.
omnis eniʒ ꝓductio terminat̄ ad qd̄ eſt. ¶ Ad confir
mationē dico: ꝙ in ſimpliciſſimo puta deo diſtinguit̄
rōne ⁊ mō ſignificandi qd̄ eſt: ⁊ quo eſt: vt deus ⁊ dei-
tas: pater ⁊ paternitas: lʒ abſtractū ⁊ ↄ̄cretū nullaten⁹
realiter diſtinguant̄. ¶ Ad p̄m. Durādi dr̄: ꝙ p̄ncipiū
⁊ p̄ncipiatū realiter diſtinguunt̄ loquendo de p̄ncipio
qd̄: ⁊ de p̄ncipiato qd̄: ſed loquēdo de p̄ncipio quo: ⁊ p̄n
cipiato quo nō opʒ ꝙ diſtinguant̄. Hanc ſolutionē po-
nit ſanct⁹ Tho. p̄ma parte.q.41.arti.5°. ad primū vbi Lʒ p̄n^m ⁊ p̄ncipiatū qd̄ diſtiguant̄: nō tn̄ quo de neceſſitate.
ſic ait. (Agens diſtinguit̄ a facto: ⁊ generans a genera-
to: ſed illud quo generans generat eſt cōmune genera
to ⁊ generanti: ⁊ tanto perfectius: quāto pfectior fuerit
generatio: vn̄ cū in diuinis ſit perfectiſſima generatio
illud quo generās generat eſt cōe gnāto ⁊ gnānti: ideʒ
numero nō ſoluʒ ſpecie: ſicut in rebus creatis. per h̄ g̃
ꝙ dicimus. Diuina eēntia eſt quo generās generat: nō
ſequitur ꝙ eſſentia diſtinguat̄: ſicut ſequeret̄ ſi dicere
tur ꝙ eſſentia diuina generat.) Hec ille. ¶ Eandē po
nit ſolutionē de potētia dei.q.2.arti.2°. ad 3m. ¶ Ex q̊
patet: ꝙ non opʒ illud: quo producens producit diſtin
gui realiter a forma qua ꝓductum generationem ter-
minat: nec principium quo generans generat diſtin-
gui a formali termino generatiōis. Nec ꝓbatiōes va-
lent ibidē facte: cū ſolū ꝓbent p̄ncipiuʒ quo eſſe veri⁹
p̄ncipium q̄ʒ p̄ncipium qd̄: tn̄ dico ꝙ ille nō ꝓbant ꝙ
terminus formalis ſit verius p̄ncipiatum q̄ʒ ſuppoſi-
tum ꝓductū: niſi qn̄ formalis terminus accipit eſſe ꝑ
ꝓductionē: cuiuſmodi nō eſt in diuinis: nec ſemper in
creaturis vt patet in nutritione: iteʒ in reſurrectione.
Et ſimiliter pʒ: ꝙ argumentū tenet in formis: que nō
ſunt ſuū eſſe: tales enim nō cōicant̄ niſi ſm aliud eſſe
vt prius dicebat̄. ¶ Ad 2m negat̄ maior: nō enī eſt de
rōne termini formalis ꝙ ꝓducat̄: vt ibidē falſe ſuppo
nit̄. Dico etiā ꝙ filiatio nō ꝓprie ꝓducit̄: ſed filius: cū
relatio inquātū h⁹ nō ſit termin⁹ ꝓductionis: vt dicit̄ Phi. te.c8.
5°. phyſico. ⁊. xi°. metaphyſice. ¶ Ad 3m dr̄ ſicut ad 1m 10.⁊.xj. meta
lʒ enī ꝓducens diſtinguat̄ a ꝓducto: tn̄ illud quo pro- phyſi.lec.12.

ducēs ꝑducit nō opʒ diſtingui a ꝑducto: ſicut lʒ ꝑdu/
cēs nō ꝑducat niſi rōne ṗncipij quo: vt pater rōne eēn/
tie: nō tñ opʒ ꝙ eēntia ꝑducat ſi pater ꝑducit. A ſimi/
li: ſi pater eſt ṗncipiū rōne eēntie: nō opʒ ꝙ ſicut pater
diſtinguat̄ a filio ꝙ eēntia diſtiguat̄ a filio: ⁊ ī ꝓpoſi/
to filius ꝑducit̄ ⁊ generat̄ rōne eēntie quā accipit: nō
tñ opʒ eſſentiā diſtingui a patre ſi fili^{9} diſtinguit̄ a pa/
tre: ſed ſufficit ꝙ aliū modū eēndi reſpectiuū habeat
in ꝑducēte ṗncipiū quo: q̄ʒ habeat in ꝑducto termin^{9}
formalis. Sic aūt eſt in ꝓpoſito: nā eēntia eſt in patre
ſub paternitate: ⁊ in filio ſub filiatiōe q̄ ſunt relatiōes
realiter diſtīcte: ⁊ diſtincti modi reales. ſ. a ſe ⁊ ab alio.
¶ Ad ṗ^{m} ꝯtra 3^{am} ꝯclōnē negat̄ maior: ſufficit. n. ꝙ il/
la diſtinguant̄ rōne: quorū vnū accidit eſſe ꝑ ꝑductio/
nē ⁊ nō aliud. Sed ſciendū ꝙ diſtinctio rōnis multos
hʒ gradus nec q̄cūq; ſufficit ad hoc ꝙ ṗdicata ꝯdicto/
ria pure realia de taliter diſtinctis verificent̄: ſʒ tñ di/
ſtinctio rōnis in tali gradu quo. ſ. diſtinctio rōnis fun/
dat̄ in diſtinctiōe reali iſto mō: ꝙ taliter diſtincta rō/
ne vel ſm rōnē ſic ſe hñt in re: ꝙ vnū eſt cōe ſm reʒ ⁊
idē plurib^{9} oppoſitis ⁊ diſtinctis: reliquū āt nō eſt cōe:
ſʒ ꝯdiſtinctū alicui vel aliq̄bus ſub illo cōi ꝯtētis: talis
inquā diſtinctio rōnis ſufficit ad hoc ꝙ ṗdicata realia
ꝯdictoria de extremis illi^{9} diſtinctiōis verificent̄: pre/
ſertim q̄ cōpetūt extremis inquātū diſtinguunt̄: hmōi āt
ſunt iſta ṗdicata generari nō gñari: capere eē ⁊ nō ca/
pere: ꝑduci ⁊ nō ꝑduci: nā taliū ṗdicatoꝝ vnū ꝯuenit
vni extremo diſtinctiōis ſm rōnē q̄tū ad hoc in quo
diſtinguit̄ ab alio extremo: inquātū. ſ. pſona ſe hʒ vt q̄d
diſtinctū: ⁊ eēntia vt cōe q̄d: ꝑduci aūt ꝯuenit diſtīcto
⁊ ꝑticulari. nō aūt cōi ⁊ indiſtincto. ¶ Ad 2^{m} dr̄ ꝙ ge/
neratio diuina terminat̄ in filio ad rē: verūtñ in filio
eſt res q̄ terminat gñatiōnē ꝑ moduʒ formalis termi/
ni: ⁊ illa eſt eēntia: filius etiā eſt res q̄ terminat gñatio/
nē ꝑ modū geniti: nec tñ oʒ ꝙ ſi fili^{9} gñet̄: ⁊ fili^{9} ē res
diuine nāe: ꝙ iō diuina nā gñet̄: ſʒ eſt fallatia accñtis
ſic arguēdo. Res q̄ eſt fili^{9} gñat̄: ⁊ illa res ē diuina eēn/
tia: igit̄ nā diuina gñat̄. ¶ Ad 3^{m} dr̄: ꝙ ſicut nulla pſona
ſimul eadē gñatione gñat ⁊ gñat̄ur: ita nulla eēntia ge/
nerat ⁊ gñat̄ eadē gñatōe: nec valet ꝓbatio. Pater ⁊
fili^{9} ſunt idē eēntialr̄. g̃ eadē eēntia gñat ⁊ gñat̄: nā nō
oē qd̄ eſt pater gñat: nec oē qd̄ eſt fili^{9} gñat̄. ¶ Ad cō/
firmationē dr̄: ꝙ dcm̄ Aug. nō ſolū itelligit̄ de eadē ꝑ/
ſona: imo de eadē eēntia: nec ly ſe ſolū refert pſonam
ſm rē: ſʒ ſm modū ſignificādi: ſtat. n. ly ſe ꝓ ſuppoſito
locutiōis: q̄uo eēntia pōt dici ſuppoſitū. ¶ Ad 4^{m} ne/
gat̄ maior: nō. n. pater eſt eēntia gñans: ſʒ eſſentia ſub
paternitate: nec eſt ſimile de ſapia ⁊ de eēntia: lʒ ipro/
prie dicat̄ ſapia gñans: ⁊ magis iproprie eēntia vel ſub/
ſtantia aut nā gñata: vñ ſcūs Tho. ṗ ſen. diſ. 5. q. 1. arti.
2°. ſic ait. (Generare proprie ꝯuenit ſuppoſito iquātū
diſtinctū: ⁊ iō q̄to magis nomē appropinquat ad ſup/
poſitū diſtinctū: tāto verius pōt de ipſo ṗdicari actus
gñandi: vñ hec ē ꝓpriiſſima. Pater gñat: q2 iponit̄ no/
mē pr̄is a ꝓṗetate diſtincte. Et ſilr̄ pōt dici. Perſona
generat: q2 nomē pſone iponit̄ a cōi ꝓṗetate q̄ dr̄ pſo/
nalitas: ⁊ ꝯñter min^{9} ꝓṗe dr̄. Deus gñat: q2 q̄uis clau/
dat in ſe ſuppoſitū: nō tñ ſuppoſitū diſtinctuʒ: nec ipo/
nit̄ nomen a ꝓprietate diſtincte: ſʒ ab eſſentia cōi. In
noib^{9} etiaʒ abſtractis eſt ordo: q2 q̄dā dicūt ordinē ad
actū ſic virt^{9}. bonitas: lux: nā: ⁊ habit^{9}: ⁊ q2 actus ſunt
ſuppoſitoꝝ: iō in iſtis iuenit̄ dictū. Sapia generat: vl̄.
Nā generat: tñ hōi locutiōes nō ſunt extēdēde: ſʒ ſunt
pie intelligende. Quedā vō noīa ſunt: q̄ nō dicūt ordi/
nem ad oꝑationē: ſʒ tñ iponunt̄ ſm rōnē noīs ab actu

Diſtō ratōis plīes gradus habet.

Que ratōis diſtō ſufficiēs ſit ad hoc ꝙ ꝯria de diſtinctis ṗdicentur.

ſubſtādi ſicut ſuba: vñ hoc nomē ſuba adhuc accedit ad
rōnē ſuppoſiti: ſʒ hoc nomē eēntia oīno remouet̄ a rō/
ne ſuppoſiti: ⁊ iō minime pōt dici: ꝙ eēntia generet: ſi
tñ iueniret̄ eēt exponēda. Eſſentia generat. i. pater q̄ ē
eēntia.) Hec ille. ¶ Ad 5^{m} dr̄: ꝙ maior eſt auctoritas
magiſtri ſniaꝝ ī hac ṗte auctoritate cuiuſcūq; ſancti:
q2m̄ ꝯfirmata eſt ꝑ eccleſiā: ſcti tñ itellexerūt ꝙ eēntia
dr̄ gñata hoc eſt cōicata: cū. n. ait Augu. Eſſentia de eēn/
tia: lumē de lumīe: ars de arte: ſp ſubdit. Et ambo vnū
lumē: vna eēntia: vna ars: vt notet cōicationē eiuſdem
nāe: nō aūt gñationē. ¶ Ad 6^{m} pʒ ꝑ idē. ¶ Ad 7^{m} di/
cit̄ ꝙ illud ſophiſma peccat per fallatiā accñtis: vnde
ſanctus Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2°. ad 6^{m} ſoluens
hoc ſophiſma. Eēntia diuina eſt paternitas: filiatio eſt
eēntia diuina. g̃ filiatio eſt paternitas: dicit in tali pro/
ceſſu incidere fallatiā accñtis. Cui^{9} rōnē aſſignat: q2 lʒ
in deo nullū ſit accñs: eſt tñ ibi q̄dā ſimilitudo accidē/
tis: inquātū ea q̄ de inuicē ṗdicant̄ ſm accñs ſunt vnū
ſubto ⁊ differūt rōne. Vult g̃ ꝙ cū pſona ṗdicet̄ q̄ſi ꝑ
accñs de eēntia: cū ex tali identitate ſm rē pſone ⁊ eēn/
tie infert̄ ea que dñr de vno dici de alio: cōmittit̄ fal/
latia accidētis. Et idē ponit vltima ṗte. q. 3. arti. 6°. ad
3^{m} vbi dicit ꝙ ſic arguēdo. De^{9} eſt ingenit^{9}: filius eſt
deus. g̃ filius eſt ingenitus: cōmittit̄ fallatia figure di/
ctionis: ⁊ fallatia accñtis: Cui ꝯcordat Cathō in ꝓpoſi/
to dicēs: ꝙ in argumēto qd̄ habet̄ ṗmanib^{9} eſt duplex
fallatia. ſ. figure dictiōis pro eo ꝙ in maiore ⁊ minore
nō eſt ideʒ modus ṗdicatiōis: nā in maiore cū dr̄. Ois
filius fuit genit^{9} vel generabat̄ eſt ṗdicatio formalis:
cū oē verbū ṗdicet̄ formaliter ⁊ nō ſolū per idētitatē:
in minore vō cū dr̄. Eſſentia diuina ē fili^{9}: eſt ṗdicatio
ꝑ idētitatē tm̄: ⁊ iō nō vʒ diſcurſus. ¶ Eſt etiā fallatia
accidētis: q2 filiatio inquātū ṗdicat̄ de eēntia per idē/
titatē accidit ꝙ generet̄: ⁊ iō nō eſt mediū ſufficiēs ad
ꝯcludendū generari de eſſentia diuina. ¶ Sed cōtra
hanc reſpōſionē arguit Grego. ṗmo ꝯtra ṗmā: q2 alius
⁊ alius modus ṗdicādi in vtraq; ṗmiſſa: niſi aliud in/
terueniat: nō cōmittit fallatiā figure dictiōis: qd̄ pʒ: q2
alias hec eēt fallatia figure dictiōis. Omne aīal eſt ſen/
ſibile: oīs hō eſt aīal. g̃ oīs hō eſt ſenſibilis: q2 in maio/
ri eſt ṗdicatio ſecūdi modi dicendi per ſe: ⁊ in minore
eſt ṗdicatio primi modi: ⁊ generaliter q̄ñcunq; ꝓpria
paſſio ſuperioris ṗdicaret̄ de per ſe inferiori per ipſuʒ
ſuperius tanq̄ʒ per mediū: eēt fallatia figure dictiōis.
¶ Iteʒ q̄ñcunq; aliq̄ paſſio ṗdicaret̄ de ſubto aliquo
per diffinitionē ſubiecti: eſſet fallatia figure dictionis:
q2 alius modus ṗdicandi eſt: q̄ñ paſſio ṗdicat̄ de diffi/
nitione ſubiecti ab illo: quo diffinitio ſubiecti ṗdicat̄
de ſubto: ⁊ ſic in multis demōſtratiōib^{9} eſſet fallatia:
qd̄ nō eſt dicendū. ¶ Itē hic eſſet fallatia. Oē animal
eſt albū: oīs homo eſt animal. g̃ oīs homo eſt albus: cū
ṗdicatio maioris ſit per accidēs: ⁊ ṗdicatio minoris ꝑ
ſe: ⁊ ſic ṗma reſpōſio nō valet. ¶ Cōtra 2^{m} reſpōſionē
arguit ſic: ṗmo. Qm̄ ſm eā in multis optimis ſyllogiſ/
mis eſſet fallatia accidētis. vbi grā: in vltimo nūc aſſi/
gnato: nā aīali inquātū ṗdicat̄ de hoīe accidit ꝙ ſit al/
bum multo magis q̄ʒ patri accidat generare inquātuʒ
de eo ṗdicat̄ eēntia. ¶ Scdo. Q2 ſm iſtā rñſionē acci/
pit̄ accidens nō ꝓ eo qd̄ realiter adeſt ⁊ abeſt: nec ꝓ eo
qd̄ accidētalr̄ ṗdicat̄: ſʒ generaliter ꝓ omni extraneo
a rōne ſubiecti: ⁊ ſic generare eſt accñs pr̄i: ⁊ ſeq̄t̄ ꝙ in
multis demōſtrationib^{9} eſſet talis fallatia: ſicut pʒ in
ipugnatiōe ṗme ſolutiōis. ¶ Ad ṗmū ꝯtra ṗmā ſolu/
tionē reſpōdet̄: ꝙ nō q̄cūq; variatio modi ṗdicādi in/
fert fallatiā figure dictionis: ſed tñ ille varius modus

Maior eſt auctas magiſtri ſniaꝝ auctoritate cuiuſcūq; ſcti.

Cōtra rñſiones primi arguit Grego.

ṗdicādi

p̄dicādi:quo vnū p̄dicatū mutaᵗ in aliud:puta ad aliquid in aliquid:vel ecōuerſo:infert fallatiā figure dictiōis:eo potiſſimum qn̄ p̄dicatū qđ p̄dicaᵗ de terminis alicuius p̄dicamēti.⁊ ī quantū h̄ꝫ: ꝯcludiᵗ p̄dicari de terminis alterius p̄dicamēti:ꝑꝑ hoc ꝙ p̄dicanᵗ de terminis p̄mi p̄dicamēti inquātū habēt talē modum p̄dicādi vel ecōtra:ſicut cū dicimus generari p̄dicaᵗ de filio:q2 eſt relatiuū:⁊ iō īferᵗ ꝙ generari p̄diceᵗ de eēntia:q2 filius de eēntia p̄dicaᵗ vel ecōtra:ſic in ꝓpoſito:dico ergo ꝙ p̄dicatio p̄mi ⁊ ſecūdi modi nō eſt talis variatio que cauſet fallatiaꝫ figure dictionis ſic ꝙ repugnat ei p̄dicari de alijs:quibus nō cōuenit in ſecundo mō:ſic in ꝓpoſito aliq̄ p̄dicata ꝯueniunt relatiuis inquātū h̄ꝫ.ſ.q2 ſunt diſtincta in diuinis:quibus repugnat p̄dicari de nō diſtinctis:ac per h̄ de nō relatiuis large capiēdo relatiuū ꝓ ſuppoſito ī diuinis.❡ Ad 2m de paſſione dico:ꝙ illa variatio modi p̄dicādi non variat veritatē ꝓpoſitiōis ſicut in ꝓpoſito vbi actus notionales p̄dicanᵗ de relatiuis ſolū: nō aūt de alijs:niſi implicite vel explicite dicant relationē ⁊ ſupponāt ꝓ

Relatiuū in diuinis multipliciter.

eo:cuiuſmodi ſunt pſona:pater:deus:vn̄ ſanctꝰ Tho.p̄ ſen.diſ.5.q.i.arti.2°.ad 2m.(Relatiuū in diuinis diciᵗ multipliciter:ꝓprijſſime eni relatiuū eſt qđ ſꝫ nomē ſuū ad aliud referᵗ vt pater.Aliud eſt relatiuū qđ ꝯſequiᵗ vel cauſat relationeꝫ:ſicut generatio ⁊ generare. Aliud eſt qđ implicite claudit in ſe relationē:ſicut trinitas pſonas diſtinctas relatione:⁊ hoc nomē perſona includit relationē diſtinguentē. Aliud pōt dici relatiuū inquātū ꝓ relatiuo poniᵗ:ſicut deus ⁊ q̄dā nomia abſtracta:cuius rō eſt dicta.)Hec ille.❡ Ad 3m dico ꝙ p̄dicatio ꝑ ſe ⁊ ꝑ accn̄s nō cauſat fallatiaꝫ figure dictiōis:ſed forte fallatiā accn̄tis:qn̄cūqꝫ.n.aliq̄ duo de ſeinuicē accidētaliter p̄dicanᵗ:ſi aliqđ p̄diciatum ꝯueniat vni illoꝝ inquantū diſtinguiᵗ ab alio:⁊ illud p̄dicatū ꝯcludaᵗ ineſſe alteri:cōmittiᵗ fallatia accn̄tis:ſicut in ꝓpoſito:eēntia ⁊ filius accidētaliter quodāmō de ſeinuicē p̄dicanᵗ:ſi g̃ generari qđ ꝯuenit filio inquātū eſt ſuppoſitū diſtictū ꝯcludaᵗ p̄dicari de eēntia:q2 p̄dicaᵗ de filio:cōmittiᵗ dicta fallatia:nō eni opꝫ ea:q̄ ꝯueniunt filio ſm modū:quo differt ab eēntia:p̄dicari de eēntia:lꝫ filius ⁊ eſſentia de ſeinuiceꝫ p̄diceᵗ:⁊ de hoc amplius dictū eſt diſt.2ᵃ.Per h̄ pꝫ ad argumē

Q̄ō.3.ar.2.

ta ꝯtra 2am reſpōſionē.❡ Ad 8m pꝫ per idē:q2 cōmittitur fallacia accidētis.❡ Ad 9m dōm:ꝙ iſta ꝯſequētia nō valꝫ.Eēntia eſt filius generatus.g̃ eēntia eſt gn̄āta ſicut nec iſta.Eēntia eſt res generās.g̃ eſſentia eſt generans:cuiꝰ cā eſt ſm ſcm̄ Tho. p̄mo ſen.diſt.5.q.i.ar.p̄. ad 4m:q2 forma adiectiui nō circa idē poniᵗ in añcedēte ⁊ ꝯn̄te:ſed in añte poniᵗ circa pſonaꝫ: in ꝯn̄te vō circa eēntiā.Et ad ꝓbationē ꝯn̄tie dr̄ ꝙ ph̄us ad efficaciā illiꝰ ꝯn̄tie nō ſolū ponit illā ꝯditioneꝫ: que dicta eſt in arguendo:ſed etiā quādā aliā.ſ.ſi ſm ſe p̄diceᵗ ⁊ nō ſm accidens ſimpliciter:⁊ nō tm̄ cū addito aliquo vel determinatiōe qđlibet illoꝝ p̄diceᵗ de tali ſubto: nūc aūt nō ſic eſt in ꝓpoſito:q2 ly generatū nō p̄dicaᵗ ſm ſe ſi particulariter ⁊ adiectiue tm̄ ſumaᵗ:ſicut opꝫ ſi 2ᵃ ꝯn̄tia valere debet.ſ.Eēntia eſt generata.g̃ generabaᵗ.❡ Ad aliā ꝓbationē dicte ꝯn̄tie ꝯcediᵗ pᵃ ꝯſequētia:⁊ negaᵗ 2ᵃ.Ad ꝓbationē dico:ꝙ illa 2ᵃ tūc tm̄ h̄ꝫ veritatē vniuerſaliter:qn̄ illud ſuperius p̄dicaᵗ vlr̄ de illo inferiori:⁊ de oī de quo inferiꝰ illud p̄dicaᵗ:ita ꝙ nō ſolū p̄dicaᵗ de illo īferiori diſtributo pro oībus ſuis per ſe:ſed etiaꝫ pro omnibus:de quibus ipſum dicitur:ſic ꝙ talis ꝓpoſitio poſſit eſſe maior in ſyllogiſmo perfecte regulato per dici de omni.Nūc aūt in ꝓ

poſito li generatū nō eſt taliter ſuperiꝰ ad hoc generatū.Nā hec eſt falſa.Oē qđ eſt hoc generatū eſt gn̄ātū. Jō dicta ꝯn̄tia nō valet.Patet g̃ ꝙ ꝯn̄tia breuiter a p̄dicato ꝯiuncto ad ptes eiꝰ nō valet:niſi q̄libet pars p̄dicati p̄diceᵗ de oī illo:de quo p̄dicaᵗ ꝯiūctū.Similr̄ ꝯn̄tia ab īferiori ad ſuperius nō valet niſi ſuperiꝰ p̄diceᵗ de q̄cūqꝫ:de quo p̄dicaᵗ inferius:nullū aūt p̄dictorum eſt in ꝓpoſito verū.❡ Ad 10m diciᵗ:ꝙ ſcūs Tho. rn̄det in ſimili propoſito p̄mo ſen. vbi.ſ. ad 3m vbi ſic arguit.(Eſſentia eſt pater.g̃ eēntia eſt pater filij:ſꝫ relatiua dn̄r ad ꝯuertētiā.g̃ filius erit filius eēntie:⁊ ſic eēntia generat.)Ecce argumētū. Et rn̄det.(Dōm(inquit)ꝙ cū dr̄.Eēntia eſt pater:eſt duplx̄ locutio ex eo ꝙ ly pater pōt teneri q̄ſi adiectiue vt ponat formā ſuā circa eēntiā ⁊ ſic eſt falſa:q2 ꝓprietates nō determināt eēntiā:vel pōt ſumi ſubſtātiue:⁊ tūc pater ſupponit in p̄dicato ꝓ pſona pr̄is:⁊ ſic ē vera.Nec oꝫ ꝙ fiat h̄ mō ꝯuerſio.g̃ filiꝰ eſt filiꝰ eēntie:ſꝫ filius eſt filiꝰ patris q eſt eēntia.)Hec ille.❡ Ita in ꝓpoſito dico:ꝙ ꝯceſſa iſta.Eēntia eſt filiꝰ patris:nō ſequiᵗ.g̃ pater eſt pater eēntie:ſꝫ ſequiᵗ ꝙ eſt pater filij qui ē eēntia: nec ſeqᵗ. Eēntia eſt filiꝰ patris.g̃ eſt gn̄āta:niſi li filiꝰ ſtaret adiectiue:⁊ ad hunc ſenſum negaᵗ:ꝙ eēntia ſit filius patris:eēntia nō opponiᵗ relatiue pr̄i:hoc eni ſignat nomē filij tentū adiectiue.❡ Pro ītellc̄u huiꝰ ⁊ p̄cedētis ſolutiōis notādū:ꝙ ſcūs Tho.3°.ſen.diſ.5.in expoſitione lr̄e ſic ait.(Differentia ē īter noīa ſubſtātiua ⁊ adiectiua:ſubſtātiua eni ſignant nō tm̄ formā: ſed ſuppoſitū forme:vn̄ pn̄t p̄dicari rōne vtriuſqꝫ: ⁊ qn̄ p̄dicanᵗ

Inter ſubſtātiua ⁊ adiectiua noīa dr̄ia.

rōne ſuppoſiti:diciᵗ p̄dicatio ꝑ identitatē:qn̄ vō rōne forme diciᵗ ꝑ denoīationē ſeu ꝑ īformationē:⁊ hec eſt magis propria p̄dicatio:q2 termini in p̄dicato tenenᵗ formaliter:adiectiua aūt ſignant tm̄ formā:⁊ ideo nō pn̄t p̄dicari niſi per īformationē: vn̄ hec eſt falſa.Eēntia eſt gn̄ans:q̄uis hec ſit vera. Eēntia ē pater.)Hec ſcūs Tho.❡ Ex qbꝰ pꝫ q̄ p̄dicatio ſit identica ⁊ q̄ formalis.❡ Ad 11m dr̄ ꝙ illa ꝯuerſio nō valet:q2 naſcēs in añcedēte ſtat ſubſtātiue:alr̄ eſſet īcōgrua:⁊ in ꝯn̄te ſtat adiectiue ⁊ non ſtat vniformiter:ſed debet ꝯuerti ſic.Naſcēs eſt eēntia.g̃ eēntia eſt filiꝰ naſcēs: vl̄ aliqd naſcēs aut h̄ꝫ:addēdo in ꝯn̄te aliqd:qđ ꝓhibeat:ne adiectiuū ponat formā ſuā circa eēntiā. ❡ Ad 12m dr̄:ꝙ in diuinis gn̄ātur aliq̄ res: ⁊ ꝯcediᵗ ꝙ illa res: q̄ gn̄aᵗ eſt eēntia:nec tm̄ ſequiᵗ.g̃ eēntia gn̄ātur:nec ſeqᵗ. Res que eſt eēntia gn̄ātur ſumēdo rem pro relatiuo.g̃ eēntia gn̄ātur:ſicut nō ſequiᵗ. Res que ē eēntia diſtinguitur realr̄ a filio.g̃ eēntia diſtinguiᵗ realiter a filio:⁊ q2 eēntia ſemꝑ ſtat ꝓ re cōi ⁊ nō pro pſona:hoc auteꝫ:qđ dico res:que eſt eſſentia:pōt ſtare ꝓ abſoluto ⁊ ꝓ relatiuo:⁊ ideo nō quicquid predicaᵗ de vno predicaᵗ de alio.❡ Ad p̄mū ꝯtra 4am ꝯcluſionē dico: ꝙ nō aliud ꝯcludit niſi ꝙ eſſentia eſt illud: de quo eſt filius: non tamē ſequiᵗ ꝙ eſſentia ſe habeat in generatione filij quaſi mā vel ſubm̄:ſed ꝙ h̄ꝫ vnā de ꝯditiōibus māe: nō tm̄ totū:qđ eſt de rōne māe.ſ.potentialitatē ⁊ actuabilitateꝫ.❡ Pōt etiā dici ꝙ illud:de quo eſt aliqd nō opꝫ ꝙ ſit illius mā:nec quaſi mā:imo pōt eē illius forma ſpecifica:ſicut cū dicimus.Angelus eſt de nā intellectuali vt dictū fuit in ꝓbatiōe q̄rte ꝯcluſionis:qđ pꝫ expreſſius:q2 ſi aīa ꝓducta eſſet ante corpus: ⁊ poſtea infunderetᵗ corpori:ille hō qui ſic ꝓduceretᵗ nō eēt de aīa ſicut de mā:⁊ ꝯſtat ꝙ aīa prefuit ꝓductiōi ⁊ inexiſteret homini ꝓducto.g̃ vel falſum eſt:ꝙ oē p̄exiſtens ꝓductioni:⁊ inexiſtens ꝓducto ſit illud:de quo eſt ꝓductū vt ſumiᵗ in maiore huius argumēti:vel falſum

ē φ de illud de quo eſt ꝑductū ſit eius mā vel q̄ſi mā lȝ ꝯueniat cum mā in vna ꝯditione. ℭ Ad 2ᵐ dicit̄: φ maior eſt falſa: niſi qn̄ talia ꝯſtituentia ſic ſe habēt φ nō q̄libet eſt totū ꝯſtitutū: ſed pars eius vel p̄ncipaliter ip̄ortans parteȝ: ſicut genus τ differentia in rebus cōpoſitis: mō in diuinis eēntia eſt ipſa perſona diuina τ relatio ſimiliter. Non valet ſimiliter maior niſi vbi talia ꝯſtituentia nō ſunt ſuū eſſe: tunc enim opȝ vnuȝ eſſe potentiale reſpectu alterius: In diuinis aūt nō differt quod eſt τ eſſe: τ ideo nihil pōt habere rōnem potentie. ℭ Ad 3ᵐ per idem: dico eni p̄mo φ eſſentia nō recipit aliquid ſm rem in diuinis: cuȝ ſit purus actus: licet preexiſtat ſm modum intelligendi relationibus. ℭ Dico 2ᵒ φ nō opȝ φ recipiens aliud ſit potentiale vel materiale niſi acquirat aliq̄d eſſe per illud: cuiuſmodi nō eſt in diuinis: imo relationes ſunt per eſſentiam diuine eēntie: τ habēt eſſe per eā: nō aūt ecōtra: τ ideo poſito φ eſſentia reciperet relationes: non ſequit̄ φ ſe haberet reſpectu earū: vt potentiale ſubm. ℭ Ad 4ᵐ Henri. negat̄ maior: nō. n. oȝ φ illud de quo aliqd ꝑducit̄ vel eſt: ſit ſubm generationis: aut ꝑductionis eius: τ de hoc dat̄ exēplū ab aliquibus: ſi enim forma preexiſteret τ ſub illa crearet̄ materia: cōpoſitū reſultans produceret̄ de illa forma: τ tamē non eſſet ſubm generationis illius. Iſtud ꝯcordat illi q̄d dicit ſanctus Tho. p̄ma parte vt allegatū fuit in q̄rta cōcluſione: φ Michael pōt dici eſſe de naturaītellectuali τ ꝯſequēter fieri de illa: nō opȝ ḡ ly de ſemper dicere circūſtantiam materie vel ſubiecti. ℭ Ex quo pȝ ad illam ꝯfirmationeȝ: que ibi fiebat. ℭ Ad replicā q̄ibi ponit̄ dico: φ ſancti dicentes filiū eſſe natū de ſubſtantia p̄ris deſignāt ꝯſubſtātialitatē p̄ncipij ꝑductiui: vn̄ ſimul ly de importat ꝯſubſtātialitatē τ diſtinctionē inter illud de quo eſt: τ illud q̄d de eo eſt: hinc eſt φ nō dicim⁹ domū eē de edificatore: nec creaturā de deo: q2 nō eſt cōſubſtantialitas domus ad edificatorē: nec dei ad creaturā: nec ecōtra. Similiter vbi nulla eſt diſtinctio nō dicimus hoc de hoc ꝓprie loquēdo: vn̄ nō dicimus ferrū eſſe de ferro: ſed bene dicim⁹ cultellū eſſe de ferro: q2 inter cultellū τ ferrū eſſet diſtinctio ſicut inter p̄nᵐ intrinſecū τ p̄ncipiatū: ſenſus eſt ḡ. filius eſt natus de ſubſtantia patris. i. eſt natus a patre q̄ eſt eadē ſubſtantia: q̄d ipſe τ eius p̄nᵐ: non dicimus aūt φ filius eſt de eēntia: q2 eēntia nō eſt p̄nᵐ eius: nec ab ipſo diſtincta: nec dicimus φ filius eſt de ſubſtantia ſp̄us ſancti: aut φ pater eſt de eſſentia filij: q2 lȝ inter eos ſit ꝯſubſtantialitas τ pſonalis diſtinctio: nō tn̄ ſcūs ſp̄us eſt p̄nᵐ filij: nec filius p̄nᵐ patris: q̄uis aūt nō abſolute dicam⁹ filius eſt de eſſentia: dicimus tamē φ filius eſt de eēntia patris: qn̄ in eo φ dicit̄ patris notat̄ diſtinctio τ p̄ncipiatio: in eo v̄o φ eſſentia denotat̄ ꝯſubſtantialitas: τ debet exponi per hanc. Filius eſt a patre: cū quo eſt vna eſſentia τ ſubſtantia. ℭ Quod v̄o ꝯtra hoc inducit̄ ex argumētatione Augu. nō tollit q̄d dcm̄ eſt: nā Augu. accipit ibi eſſe de nihilo eo mō quo creatura dicit̄ eſſe de nihilo. ſ. q2 non eſt ex aliquo p̄exiſtente: nec tota eius ſuba eſt aliqd p̄exiſtens: τ ꝑ oppoſitū accipit eſſe de aliq̄ ſubſtātia cōiter taȝ pro eſſe de aliqua ſubſtantia p̄exiſtente non producta per talem productionem: q̄ȝ pro eſſe vel fieri aliquā ſubſtantiaȝ actualiter in alio exiſtentē improductā: hoc aūt modo filius non eſt de nihilo: ſed de aliq̄ ſubſtantia: τ nō eſt de aliqua ſubſtātia q̄ȝ p̄ris. ḡ eſt de ei⁹ eēntia. i. eſt ſubſtātia: q̄ eſt p̄ris: τ ſic ꝓcedit argumētatio: τ ꝯcludit ꝓpoſitū eius q̄uis aūt Maximus ꝯcederet filiū eē ex p̄re: nō tn̄ cōcedebat ipſum eſſe vnā ſubſtantiā cū patre: q̄d Augu. ex datis ꝓbat ꝯtra euȝ: q2 ipſe nō eſt de nihilo vt creatura: τ per ꝯn̄s opȝ φ de aliq̄: vel ſit aliqua ſuba p̄exiſtens: τ nō apparet niſi ſubſtātia patris. ḡ eſt ſuba p̄ris: ac per hoc eſt ex patre qui eſt ſuba: que eſt filius τ ecōtra: τ iſta reſpōſio eſt Grego. de arimino qui nō multū deuiat a ſancto Tho. Unde ſanctus Tho. p̄mo ſen. di. 5. q. 2. arti. primo. (Hec p̄poſitio de ꝓprie ſignat p̄nᵐ τ ꝯſubſtātialitatē: hec aūt p̄poſitio ex ordinē p̄ncipij deſignat: vn̄ quicq̄d dicit̄ eſſe de aliquo eſt ex illo: ſed nō ꝯuertit̄: ſicut dicit̄ diſt. 36. vn̄ hec p̄poſitio ex q̄nq3 notat ordinē tēporis: vt ex mane fit dies: q̄nq3 ordinē p̄ncipij agentis: ſicut artificiata ſunt ex artifice: q̄nq3 p̄ncipiū māle vt cultellus eſt ex ferro: ſed de cū denotet ꝯſubſtantialitatē ſemper notat p̄ncipiuȝ vel māle vel agens ꝯſubſtantiale: ſicut dicimus φ homo filius generat̄ de patre ſuo: cū ſit generatio per deciſionē ſubſtantie: τ ſm iſtū modū filius de patre dicit̄: τ de eſſentia patris: tn̄ de patre ſicut de generante: τ de eſſentia ſicut de generationis p̄ncipio cōicato: vn̄ τ accedit ad ſimilitudinē ſm mām: ſi a mā remoueat̄ totuȝ q̄d eſt imperfectionis: τ remaneat hec ſola de conditionibus māe: φ eſt manens in re τ per eam res ſubſiſtit τ precipue res artificiata: que eſt in genere ſubſtantie ꝓpter ſuam mām τ nō ꝑ ſuaȝ formā vt dicit Cōmentator libro de anima.) Quia ergo de dicit cōſubſtantialitatem τ ordinē ad p̄ncipium: τ ꝯſubſtantialitas reſpicit perſonā generantem: ideo non dicimus φ filius ſit de eſſentia: ſed φ ſit de eſſentia patris: τ ideo nō opȝ eſſe diſtinctionē filij ab eēntia. ℭ Ad 2ᵐ dico φ ſi maior intelligat̄ de terminis productionis: que ſunt forma τ eius priuatio: maior eſt vera: ſed minor eſt falſa: cū diuina eſſentia nunq̄ȝ fuerit ſub priuatione filij: nec probatio vadit ad hoc propoſitum. Si autē termini productionis intelligant̄ principium productiuū: τ ipſuȝ ꝑductū. maior eſt falſa. ℭ Ad 3ᵐ dicit̄: φ ſm ſanctuȝ Tho. de potētia dei. q. 2. arti. p̄mo ad p̄ᵐ. (Potentia: q̄ in deo ponit̄: nec ꝓprie actiua eſt: nec paſſiua: cū in ip̄o nec ſit p̄dicamentū actiōis nec paſſionis: ſed ſua actio eſt ſua ſubſtantia: ſed eſt ibi potentia per modum potentie actiue ſignificata: nec tamē opȝ: φ filius ſit act⁹ vel factus: ſicut nec opȝ φ ibi ſit proprie actio vel paſſio.) Hec ille. ℭ Dico tamē φ in diuinis eſt potētia q̄ aliquis puta pater generat: τ eſt ibi potentia qua alius puta filius generat̄: eadem tamen eſt potentia: que eſt in patre vt generet: τ in filio vt generet̄ ſȝ φ ponit ſanctus Tho. p̄mo ſen. diſ. 7. q. vltima ar. p̄mo. ℭ Ad 4ᵐ dicit̄: φ lȝ filius dei nō ꝑducat̄ de aliqua mā: nō tn̄ ꝑducit̄ de nihilo: vnde ſanctus Tho. p̄mo ſen. diſ. 5. q. 2. arti. 2ᵒ. ad p̄ᵐ ſic ait. (Quāuis filius non ſit de mā: tn̄ nō ſequitur φ nō de aliquo: q2 eſt de ſubſtātia patris: quo etiaȝ remoto adhuc nō ſequeret̄ φ eſſet ex nihilo vt dictū eſt: q2 pater non eſt de aliquo τ tn̄ nō eſt ex nihilo.) Hec ille. ℭ Pro cuius intellectu ſciendū φ ſȝ eum ibideȝ in p̄ncipali reſpōſione. (Differt dicere aliquid nō eſſe ex aliquo: τ aliquid eſſe ex nihilo: cū eniȝ dicit̄ aliquid nō eē ex aliquo ſicut ex mā nihil ponit̄: τ hoc ꝯuenit filio dei: cū aūt dicit̄ aliquid eſſe ex nihilo remanet ordo affirmatus ad nihil: ſȝ aliquid hȝ ordinem ad nihil dupliciter. ſ. ordinem temporis τ ordinem nature: ordinem temporis: eo φ prius fuit nō ens τ poſtea ens: τ hoc nulli eterno cōuenit: ordinem nature qn̄ aliquid hȝ eſſe dependens ab alio: hoc enim ex parte ſui nō hȝ nō eſſe: cū totum eſſe ſuum ad alterum dependeat: τ quod eſt alicui ex ſeipſo naturaliter p̄cedit illud

Fili⁹ ē ō ſba p̄ris qd ly de importat,

De p̄pōnes de τ ex quid importent.

Aliqd nō ex aliq̄: τ aliqd ex nihilo q̄ mō dr̄.

dit illud qđ eſt ei ab altero: ꝛ ideo ſuppoſito ꝙ celum
ſit ab eterno: adhuc tamen eſt verum dicere ꝙ fuerit
ex nihilo ſicut ꝓbat Auicēna. Neutro aūt modo fili⁹
hȝ ordinem ad nihil: nō enim hȝ ordineȝ temporis: qꝛ
eſt eternus: nec ordinem nature: qꝛ ſuū eſſe eſt abſolu-
tum nō dependens ab alio: q̄uis enī filius totum eſſe
ſuum habeat a patre: tamē eſſe ſuū nō eſt dependens:
qꝛ accipit a patre idem numero eſſe qđ hȝ pater: ſicut
eſſe creature que in nihilū caderet niſi eſſe ſuum ſuſti
nereť ab aliquo: ꝛ ideo filius nō hȝ eſſe depēdens: ne-
qȝ ex nihilo qđ neceſſario ſequereť ſi aliud eſſe in nu-
mero reciperet a patre.) Hec ille. ¶ Ex quibus pȝ ꝙ
licet filius nō fiat de aliquo: qđ ſe habeat vt mã: nō tñ
creať. Tum qꝛ nō ꝓduciť ex nihilo. Tum qꝛ ꝓduciť
de ſuba patris. Illud ãt ꝓprie creať qđ ꝓduciť de nul
lo altero: vel vtroqȝ modoꝝ ꝓdictoꝝ: qđ ſcȝ prius fuit
ſm tempus nō ens q̄ȝ ens: vel prius ordine nature: qꝛ
ſcȝ ex ſe nō habet eſſe: imo ſuū eſſe dependet ad aliud
ꝛ ideo prius natura eſt non ens q̄ȝ ens. ¶ Ad 5m dicit:
ꝙ ſiue ignis generet aliū ignem de parte ſue ſubſtãtie
ſiue de tota ſuba: dummodo nulla alia entitas eſſet in
igne generato realiter diſtincta ab illa ſubſtantia que
dať ei a generante: ſicut in filio non eſt alia entitas ab
eſſentia: illa ſuba nō eſſet mã ignis: ſed eſſet ipſe ignis:
ſic in ꝓpoſito. ¶ Ad 6m dico ꝙ nō ſic eſſet in illo caſu
de igne generante ignem de materia ꝓpria ꝛ de patre
generante filium de ſua ſuba: nã tūc illud qđ generãs
daret generato: nō eēt ipſum generatuȝ: ſed pars eius
actuabilis per formã: ſecus eſt in ꝓpoſito vbi ſubſtan
tia patris nō eſt pars filij: ſed totus filius. ¶ Ad 7m di
ciť pmo: ꝙ nec filiatio nec paſſiua generatio eſt prior
filio prioritate originis: aut q̄cunqȝ alia ꝑoritate extra
intellectum. ¶ Scđo diciť: ꝙ lȝ filiatio vel generatio
paſſiua ſm modū noſtrū intelligendi precedant perſo
nam filij: nō tamen opȝ ꝙ in aliquo ſigno vel priori in
telligať filiatio: vel paſſiua generatio eē ſubiectiue in
eſſentia diuina ꝛ non in filio: filiatio enim non vt rela
tio: ſȝ vt forma ꝯſtitutiua perſone ꝛ generatio paſſiua
vt via ſe habens ad filiū preintelliguntˀ perſone cōſti-
tute: vt alias diceť: vt aūt preintelliguntˀ nō opȝ eas in
telligi vt inherentes: ſed ſi intelligantˀ vt exiſtentes in
eſſentia nō intelliguntur in ea eſſe vt in ſubiecto: ſicut
enim dicit ſanctus Tho. pmo ſen. diſ. 33. q. i. arti. 3°. ad
4m. (Comparatio terrenorum ad diuina ſm Hiſ. nul
4° phy. tex. comen. 23. la eſt: vnde nullus illorum modorum quos phus enu-
merat ſufficit ad explicandum: quō in diuinis aliquid
in aliquo eſſe dicať precipue modus: quo proprietates
in eſſentia eſſe dicunť: qꝛ nō inueniť in creaturis aliq̃
diuerſoꝝ generum in identitate rei ꝯuenire: ſicut rela
tio ꝛ ſubſtantia in diuinis cōueniunt in eſſentia: rōne
cuius vnum in altero eſſe diciť: ſcȝ paternitas in eſſen
tia ſicut in ꝑexiſtente ſm intellectū.) Hec ille. ¶ Ad
8m negať maior vt dcm̄ eſt in reſponſione q̄rti: ſi eniȝ
anima preexiſtens cum corpore nouiter creato conſti-
tueret hominem: illa anima per ſe ingredereť ꝯſtitu-
tionem hominis: nec caperet eſſe per generationem il
lius: ꝛ tamē nō eſſet ſubiectū talis ꝓductionis. ¶ Ad
9m negať ꝯſequētia: nec valet ꝓbatio: nō enim illa eſt
differentia inter generationē ꝛ creationem: ſed plures
alie preſertiȝ illa: que dicta eſt in ſolutione q̄rti: verū-
tamen falſum ſupponiť ꝙ creatio non habeat ſubm:
hoc enim falſum eſt: cum creatio ſit accidens vt alias
2° ſen. di. i. q. patebit: angelus etiã creatur ꝛ non de ſubiecto fit: non
2. ꝯſone pri- ergo pōt verificari ꝙ creatio ſit productio ſine ſubto
ma 2° loco. ſui: vel ſine ſubiecto: quod ſit pars perfecti. ¶ Ad ar-
gumentū pncipale diciť: ꝙ q̄uis accipere ſit actus no
tionalis: pōt tñ terminari ad eſſentiã: ſm enim ſanctū
Tho. primo ſen. diſt. 5. q. 3. arti. pmo ad 3m. (In diuina
generatione ſicut ꝛ in q̄libet alia eſt tria ꝯſiderare: ſcȝ
generantē: generatū: ꝛ nãȝ cōmunicatã per generatio-
nem: poſſunt ergo verba notionalia deſignare cōpara
tionem generantis ad genitū ſicut eſt generare: vel ge-
nerantis ad eſſentiã ſicut eſt dare: vel geniti ad eſſen-
tiaȝ ſicut eſt accipere: vel geniti ad generantē ſicut eſt
naſci. Sciendum igiť ꝙ cum verbū notionale ſignifi
cet actū perſone vt diſtincta eſt: opȝ ꝙ ſemper egredia
tur a perſona diſtincta: ꝛ ideo nullū tale verbū exit ab
eſſentia: vt dicať eſſentia generare: vel dare notionali
ter: vel accipere: vel naſci. Uerba aūt que cōparationē
deſignant generantis ad eſſentiam: vel geniti ad eſſen
tiam terminantˀ ad eſſentiã: qꝛ ex illa parte nō ſunt di
ſtincta: ꝛ hoˀ verba ſunt accipere: dare. Sed verba que
dſignant comparationē geniti ad generantē: vel econ-
tra ſunt diſtinctiua ex vtraqȝ parte: ꝛ iō ex neutra pte
pōt eis adiungi eſſentia: qꝛ nec eſſentia generat filium
nec pater generat eſſentiã: qđ pȝ ex ſignificatione ver-
boꝝ: qꝛ generans inquãtū generans diſtinguiť a gene
rato ꝛ econuerſo: ſed dans diſtinguiť ab eo cui dat: ſed
nō ab eo qđ dat: ſimiliter accipiens diſtinguiť ab eo a
quo accipit: ſed nō neceſſario ab eo qđ accipit: aliquis
.n. ſeipm accipere pōt ſicut ſeruus manumiſſus.) Hec
ille. ¶ Et iſta de qōne pñti dicta ſufficiãt. Diſ. VI.

¶ Utrū pater genuerit filium nã. ¶ Qō. I.

CIrca ſextam diſtinctionem q̄riť.
Utruȝ pater genuerit filiū
nã. ¶ Et arguiť ꝙ nō. Natura enim
ꝛ eſſentia idē ſunt. 5°. metaphyſice: ſed
pater nō genuit filiuȝ eſſentia: nec iſta T. c. 5.
cōceditur: igitur nec debet concedi ꝙ
genuerit filium natura.

In oppoſitum arguiť. Uerbum in diuinis
eſt vere filius: ſȝ de rōne fi-
lij eſt ꝙ ꝓducať mō nãe: ꝛ per nãlem generationem.
igitur filius producitur natura.

In iſta qōne erūt duo arti. in pmo ponentˀ ꝯ-
nes: in 2° mouebuntˀ obiectiones.

Quantum ad pmum poniť iſta ꝯclō. Eſſentia
diuina eſt pncipiū quo oiuȝ actuū
diuinoꝝ. Probať ſic. Quicunqȝ actus cōuenit diuine
perſone: aut ꝯuenit ei rōne ſue eēntie: aut rōne ſue ꝓ-
prietatis. Si rōne eſſentie tanq̄ȝ illius cuius v̓tute agit
tali actu: habeť ꝓpoſitū. Si rōne proprietatis: aut hoc
eſt inquãtū illa ꝓprietas eſt quid abſolutū: aut qđ re-
latiuū. Nō 2m: qꝛ relatio vt relatio nō eſt pncipiū agē
di: nec rō alicui agēdi: nec terminus. Si vt eſt qđ abſo
lutū: cum oē tale ſit diuina eēntia vel fundeť in ea: ſe-
quiť ꝓpoſitū. ſ. ꝙ ois actus ꝯueniēs diuino ſuppoſito
ꝯuenit ei rōne eſſentie tanq̄ȝ pncipij quo ſuppoſitum
agit. Iſta ꝯclō eſt ſancti Tho. pmo ſen. diſt. 5. q. i. arti.
pmo: ꝛ diſt. 6. q. i. arti. 3°. ¶ Scđa ꝯclō eſt. Eſſentia ſub
rōne eſſentie nō eſt pncipiū alicuius actus ſecūdi qui
eſt operatio: ſed ſolū reſpectu pmi actus qui eſt eē: ꝓ-
bať. Illud qđ nō ꝯuenit omni tali non ꝯuenit ei in eo
ꝙ tale: ſed eſſentie nō ꝯuenit aliquis act⁹ generaliter:
ſcȝ omni eēntie niſi eſſe: igiť nullius actus ipſa eſt pn-
cipiū in eo ꝙ eſſentia niſi ipſius eſſe ſolū. Iſta ꝯcluſio
eſt eiuſdem ibidē: ſcȝ diſt. 6. q. i. arti. 3°. ꝛ diſt. 7. q. i. arti.
pmo ad 2m: ibi enī dicit. (Eſſentia ſe ipſa dat eſſe habē
ti: ꝛ iſte actus eſt quaſi actus pmus: nec ille actus egre
diť ab eēntia mediãte potētia: egrediť tñ alius actus

ab eſſentia:qui eſt actus nō ſolū eſſentie:ſed habentis
eſſentiā:eſt enim eſſentie ſicut principij:⁊ eſt habentis
eſſentiā ſicut agentis:⁊ ille eſt actus ſecūdus qui dicit̄
operatio:⁊ inter eēntiā ⁊ illum actū cadit potētia me-
dia differēs ab vtroq; in creatis realiter:ſed in deo tm̄
rōne.) Hec ille. ¶ Tertia ɔclō. Eſſentia diuina eſt pn-
cipiū actus generationis ſub rōne qua eſſentia eſt nā:
pbat̄ ſic:nā cū in eſſentia ſint diuerſa attributa:q̄ rea-
liter ſunt vnū:lʒ diſtinguant̄ rōne: tn̄ actus refert̄ ad
eſſentiā ſm illud attributū:qd exigit cōditio actus:ſi-
cut intelligere eſt a diuina eſſentia inquātū ipſa eſt in-
tellectus:⁊ res volite:que poſſunt eſſe ⁊ non eſſe pdu-
cunt̄ ab eſſentia inquātuʒ ipſa eſt voluntas: ſed de rō-
ne generationis eſt:ꝙ producat̄ generatū in ſimilitu-
dinem generantis:⁊ hꝰ pductionis pncipiū pertinet
ad nām.que eſt vis ex ſimilibus ſimilia pcreāſ:eſſen-
tia igit̄ ſub rōne nāe eſt pncipiū actus generandi:⁊ iō
dicit̄:ꝙ pater nā genuit filiū. Iſta eſt concluſio ſancti
Tho. pmo ſen. diſ. 6. q. i. arti. p. ¶ Itē de potētia dei. q.
z. arti. 3°. arguit ꝙ nec generationis filij:nec pceſſiōis
ſpūs ſancti voluntas eſt pncipiū:ſed nā. Qꝛ enī volun-
tas inquātū hꝰ.nō ſit pncipium taliū actuū arguit ſic.
(Uoluntas inquātū volūtas eſt:cū ſit libera:ad vtrū-
libet ſe hʒ:pōt enim agere ⁊ nō agere:ſic vel ſic facere:
velle vel nō velle:⁊ ſi reſpectu alicuius volūtas ſit de-
terminata:hoc nō eſt inquātū voluntas:ſed ex inclina
tione nāli quā hʒ ad aliquid ſicut ad finē vltimū quē
nō pōt non velle:ſicut voluntas humana non pōt nol
Nō a voluñ te eſt: eſt poſſe eē ⁊ poſſe nō eſſe. le beatitudinē:nec velle miſeriā. ¶ Ex quo pʒ ꝙ oē il
lud cuius voluntas eſt pncipiū quātū i ſe eſt:poſſibile:
eſt eſſe vel non eſſe:⁊ eſſe tale vel tale:⁊ eſſe tunc vel
nunc:omne aūt qd ſic ſe hʒ creatū eſt:nam in eo quod
eſt increatū nō eſt poteſtas ad eſſe vel nō eſſe:ſed per
ſe eſt neceſſe eſſe:vt probat Auicen. ſi igit̄ ponat̄ filiꝰ
voluntate generatus ſequit̄ neceſſario ipſum eſſe crea
turā.)Et eo mō pōt argui de ſpiritu ſancto. ¶ Sed ꝙ
dictorū actuū nā ſit pncipium argnit̄ ſic ab eodē ibi-
dem. (Natura(inquit)ad vnū determinata eſt:⁊ ſm
hoc ex hoc ꝙ filius eſt a patre generatꝰ nā:opʒ ꝙ ipſe
nō poſſit eſſe nō generatus:⁊ ꝙ nō poſſit eſſe alio mō
q̄ʒ eſt:aut patri nō cōſubſtantialis vel inequalis: cum
illud qd nāliter pcedit pcedat in ſimilitudinē eius:a
quo pcedit:⁊ hoc eſt qd dicit Hil. in libro de ſynodis.
Omnibus creaturis ſubſtātiā dei voluntas attulit:ſed
filio nām dedit perfecta natiuitas:⁊ iō talia ſunt cun-
cta creata:qualia deus eſſe voluit:filius autē talis eſt
qualis eſt deus. Sicut aūt dictum eſt volūtas:lʒ reſpe
ctu aliquoꝝ ad vtrūqʒ ſe habeat:tamē reſpectu finis
vltimi nālem inclinationeʒ hʒ:⁊ ſimiliter intellectus
reſpectu pncipioꝝ nālem quēdam modum hʒ. Prin-
cipium aūt diuine cognitionis eſt ipſe deus qui etiam
eſt finis ſue voluntatis:vnde illud qd pcedit in deo p
actū intellectus cognoſcentis ſeipſum nāliter pcedit:
⁊ ſimiliter qd pcedit per actum voluntatis diligentis
ſeipſam:⁊ pp̄ter hoc cum filius pcedat per actū diui-
ni intellectus inquātū pater cognoſcit ſeipſum:⁊ ſpiri-
tus ſanctus per actum voluntatis inquātū pater dili-
git filiuʒ:ſequit̄ ꝙ tam filius q̄ʒ ſpiritus ſanctus nāli-
ter pcedant:⁊ ex hoc vlterius ꝙ ſint ɔſubſtantiales:⁊
coequales:⁊ coeterni patri ⁊ ſibynuicem.) Hec ille in
forma. ¶ Eandem ɔcluſionē cuʒ pbationibus tenet
pma parte. q. 41. arti. 3°. ex qua ɔcluſione cū pbationi
bus ſequit̄ ꝙ ſpiritus ſanctus non plus pducit̄ volun
tate inquātum voluntas eſt:q̄ʒ filius. z°. ꝙ filius pdu-
citur intellectu vt nā eſt. 3°. ꝙ ſpiritus ſanctus pducit̄
volūtate hoc eſt p actū volūtatis vt nālis eſt:nā quī-
dem ad vnum determinata eſt:vñ in de potentia dei.
q. x°. arti. z°. ad 4m dicit ꝙ ſicut filius nāliter procedit
a patre vt verbum:ita ſpiritus ſanctus nāliter proce-
dit ab eo:vt amor:ſm eniʒ ꝙ ponit ſanctus Tho. pri-
mo ſen. diſt. 6. q. i. arti. z°. Uolūtas diuina nō ſe habet
ad ſpiritum ſanctum:ſicut pncipiū ad pncipiatuʒ:ſed
ſicut principium ad id qd eſt ſibi ratio principiandi:⁊
ſimiliter ſe hʒ intellectus ad verbuʒ. (Uoluntas(in-
quit)pōt cōparari ad aliquid dupliciter:aut ſicut po-
tentia ad obiectum:aut ſicut principiū. Si comparet̄
voluntas ad aliquid:vt obiectum:tunc omne volituʒ
a deo pōt dici eſſe voluntate eius:⁊ ſic pōt dici. Pater
eſt deus ſua voluntate:vult enim ſe eſſe deum:⁊ ſimi-
liter pōt concedi:ꝙ pater genuerit filium voluntate.
Si autem voluntas cōparet̄ ad aliquid vt principiū:
hoc pōt eſſe dupliciter:qꝛ aut illud:ad qd cōparat̄ di-
cit rationē principiandi:aut dicit ipſum principiatuʒ.
Si pmo modo ſic comparat̄ voluntas ad proceſſio-
nem ſpiritus ſancti qui procedit vt amor:in quo amo
re voluntas principiata pducit. ſ. creaturas:⁊ ſm hūc
modum etiam intellectus ſe hʒ in deo ad generatio-
nem filij qui procedit:vt ars:⁊ verbū. Si ſcdo modo
tunc principiatum procedit a voluntate ſm conditio-
nem voluntatis:voluntas aūt quātum eſt in ſe:eſt li-
bera:vnde principiata voluntatis ſunt tm̄ ea:que pñt
eſſe vel non eſſe:⁊ hoc modo cōſtat:ꝙ voluntas diui-
na comparat̄ ad creationem rerum:⁊ non ad genera-
tionem filij.) Hec ille. ¶ Ex quibus videtur velle:ꝙ
eſſentia diuina eſt principiuʒ generationis:⁊ ſpiratio-
nis:⁊ creationis:⁊ omnium diuinorum actuuʒ:ſed nō
ſub nuda ratione eſſentie:quinimo eſſentia diuina vt
induit rationeʒ intellectus aut memorie eſt principiū
generationis verbi vt verbū:licet filij vt eſt filius prin-
cipium generationis ſit eſſentia:vt induit rationeʒ na-
ture. Ulterius eſſentia vt induit rationem voluntatis
naturalis eſt principiuʒ ſpirandi ſpiritus ſancti:ſed vt
induit rōneʒ voluntatis libere indifferenter ad oppo-
ſita ſic eſt principiuʒ creaturarū:⁊ ex hoc ſoluunt̄ mul
te cōtradictiones:que videntur in dictis ſancti Tho.
¶ Quarta ɔcluſio eſt. Licet ſpiritus ſanctus pcedat
naturaliter a patre:nō tamē pcedit ab eo per moduʒ
nature:ſed per modū voluntatis. Prima pars ɔcluſio
nis pbata eſt in pcedenti concluſione. Sed zm pbat
ſic ſanctus Tho. de potentia dei. q. io. arti. z°. (Conue-
nienter(inquit)dixerunt qui poſuerunt vnam iſtarū
proceſſionum eſſe per modū nature ⁊ intellectus:aliā
per modum voluntatis q̄ʒtuʒ ad hoc ꝙ proceſſio:que
eſt ſm naturam vel intellectum:non preexigit aliam
proceſſionem:proceſſio aūt que eſt per moduʒ volun
tatis aliam proceſſionem preexigit. Nam amor alicu-
ius rei nō pōt a voluntate procedere niſi preintelliga
tur pceſſiſſe ab intellectu verbum conceptum:bonuʒ
enim intellectum eſt obiectum voluntatis.) Hec ille.
¶ Item ibidem ad. xim. (Proceſſio que eſt per mo-
dum volūtatis diſtinguit̄ tripliciter ab ea:que eſt per
modum nature. Primo. Qꝛ ſicut pceſſio:que eſt per
modum nature nō preexigit aliam proceſſionem:ita
nec proceſſio que eſt per modum intellectus: pceſſio
aūt que eſt per modum voluntatis de neceſſitate pexi
git aliam pceſſioneʒ:que eſt per modum intellectus.
Scdo. Qꝛ ſicut natura pducit aliqd in ſimilitudinē
ſui:ita ⁊ intellectus tam intra q̄ʒ extra. Intra quidem
ſicut verbuʒ eſt ſimilitudo rei intellecte:⁊ intellectus
intelligentis ſeipſum. Extra aūt ſicut forma itellecta
inducit̄

inducit in artificiatum. Uoluntas autem nõ ꝓducit ſuam ſimilitudinem intus:nec extra. Intus quidẽ nõ: q2 amor qui eſt intranea ꝓceſſio volũtatis nõ eſt aliq̃ ſimilitudo volũtatis vel voliti:ſed quedaꝫ impreſſio relicta ex voluntate in volito:aut quedaꝫ vnio vnius ad alterum. Extra aũt non:q2 volũtas imprimit in artificiatum formã intellectam prius:q̃ʒ volitam ſm ordineꝫ rationis:vnde principaliter eſt ſimilitudo intellectus ꝛ ſecundario voluntatis. Tertio. Q2 proceſſio nãe eſt tñ ab vno: ſicut ab agẽte ſi ſit perfectũ agens: nec obſtat q̄ in aïalibus idẽ gnãtur a duobus.ſ.ex patre ꝛ mr̃e.nã ſolus pater eſt agens in gñõne:mater võ eſt patiẽs. ſimiliter aũt ꝓceſſio intellectus eſt ab vno ſolo:ſed amicitia que eſt amor mutuus ꝓcedit a duobus adinuicẽ ſe amãtibus.) Hec ille. ¶ Sed dicetur forte: quõ ſtant ſimul iſta duo:q̄ ſpũs ſanctus nãliter ꝓducat̃:nõ tamẽ per moduꝫ nature: Rñdet ſanctus Tho. ibidẽ ad 4m dĩ. (Spũs ſctũs naturalr̃ procedit a pr̃e vt amor:nec tamẽ ſpũs ſanctus ꝓcedit per modum nature. hoc eñi dicit̃ in diuinis ꝓcedere per modũ nature qd̃ ꝓcedit:ſicut ea que in creaturis a natura ꝓducunt̃ ꝛ nõ a volũtate. ſic ergo differt nãliter ꝓduci:ꝛ ꝓduci per modũ nature:dr̃ aũt ꝓduci nãliter ꝓpter nãlẽ habitudinẽ quã hꝫ ad ſuũ pͥncipiuꝫ: per modũ võ nature ꝓduci dr̃ qd̃ ꝓducit̃ ab aliquo pͥncipio ſic ꝓducente:ſicut natura ꝓducit.) Hec ille in forma. ¶ Quinta ꝯ̃ eſt. Licet ſpũs ſctũs ꝓcedat nãliter:cum hoc tñ libere ꝓcedit a pr̃e. vñ ſctũs Tho. dicit ibidem ad 5m. (Nãlis (inquit) neceſſitas ſm quã volũtas aliqd ex neceſſitate velle dr̃ vt felicitatẽ libertati voluntatis nõ repugnat vt docet Augu. 5. de ciuitate dei. Libertas eñi volũtatis coactiõi vel violẽtie opponit̃:nõ aũt eſt violẽtia vel coactio in hoc q̄ aliqd mouet̃ ſm ordinẽ ſue nature: ſꝫ magis in hoc q̄ nãlis motus impeditur:ſicut cũ impeditur graue ne deſcendat ad mediũ. vñ voluntas libere appetit felicitatẽ: licet neceſſario appetat illam. ſicut etiã ꝛ deus ſua voluntate libere amat ſeipm̃:lꝫ de neceſſitate amet ſeipſum:ꝛ neceſſariũ eſt q̄ tantũ amet ſe:quãtum bonus eſt:ſicut tantum intelligit ſe:quantũ eſt. libere igitur ſpũs ſanctus ꝓcedit a patre:nõ tñ poſſibiliter:ſꝫ ex neceſſitate: nec poſſibile fuit ipſuꝫ ꝓcedere minorẽ patre:ſed neceſſarium fuit illũ patri eſſe equalẽ: ſicut ꝛ filiũ qui eſt verbuꝫ pr̃is.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ̃. Licet reſpectu generatiõis filij de⁹ habuerit voluntatẽ ꝯcomitantẽ:nõ tñ accedenteꝫ: nec antecedentẽ duratione vel intellectu. Iſtã ꝯclõnẽ ꝓbat ſctũs Tho. de potẽtia dei. q. 2. arti. 2o ad 2m. dicit enim ſic. (Reſpectu nullius rei eſt deo volũtas accedens:q2 quicqd aliqñ vult:ab eterno voluit. concomitans võ eſt reſpectu omnium bonorum q̃ ſunt tã in illo q̃ʒ in creaturis. Uult eñi ſe eẽ:ꝛ creaturam eẽ: ſed ꝓcedẽs vel añs tẽpore quidẽ nõ eſt niſi reſpectu creaturarũ que ab eterno nõ ſunt. ꝓcedẽs võ intellectu eſt reſpcũ actuũ eternoꝝ q ſignant̃ ad creaturas terminari:ſicut diſpõ:predeceſſio ꝛ hõ. gnãtio võ filij nec eſt creata:nec ad creaturas terminari ſignat̃. vñ reſpectu eius nõ eſt volũtas ꝓcedẽs:nec tempore: nec intellectu:ſꝫ ſolũ voluntas ꝯcomitãs.) Hec ille. Et in hoc terminatus pͥmus articulus ſit.

Scot. d. 6. in qꝫ q̄ pat genuit filiuꝫ neceſſitate añcedẽte: q2 in pͥ ſigno originis itelligit: ꝛ vult formaliter. in 2o gignit: hãc aũt gignitionem vult volũtate hita i pͥ ſig⁹. Hẽric⁹ dĩ in ſumma. q. 2. ar. 58. dĩ. q̄ nõ genuit pr̃ volẽs: ſꝫ neceſſario: poſt tõn. actu generãdi volũtas pr̃is i eo complacuit.

Quantum ad 2m articuluꝫ arguit̃ cõtra ꝯnes. ¶ Et pͥmo cõtra pͥmas tres arguit Gregori⁹ ꝓbãdo:q̄ diuina eſſentia nullo mõ debꝫ poni pͥncipiũ quo gnãndi aut ſpirãdi:cuius oppoſitũ concluſiones ille vident̃ ſonare. ¶ Arguit igit̃ pͥmo ſic. Omne principiũ generandi eſt realiter diſtinctum a gnãtione:vel a genito:ſed eſſentia diuina nõ eſt realiter diſtincta a generatiõe diuina:nec a genito deo. igitur nõ eſt principiũ gnãndi genitum deũ: minor pꝫ:ſꝫ maior probatur:quia omne principium diſtinguit̃ ab eo:cuius eſt principium:omne etiam principiuꝫ generandi eſt principium generationis vel geniti. ¶ Dicetur forte:q̄ principiuꝫ qd̃ vtiq; diſtinguit̃ a principiato:nõ aũt principiũ quo. ¶ Cõtra. Si hoc eſſet verũ: nõ magis pͥncipiũ quo eſſet pͥncipiũ principiati q̃ʒ ecõtra. verbi grã. in ꝓpoſito nõ magis eſſentia diuina eẽt pͥncipiũ quo generatiõis vel geniti q̃ʒ ecõtra: genituꝫ vel generatio eſſet principium eius. ſimiliter eſſentia ita eſſet principiuꝫ eſſentie ſicut geniti: ex quo tale pͥncipium a pͥncipiato non diſtinguit̃: ſed eſt ipſum. hoc aũt nullus diceret:niſi abuteret̃ vocabulis. ¶ Confirmat̃. Q2 principiũ inquãtũ principiũ eſt principiũ alterius ꝛ nõ ſui:vt pꝫ pͥmo phyſicoꝝ. ideo dicit̃ ibideꝫ: q̄ ſi tñ vnũ eſt principiũ nõ eſt: vel ergo principiuꝫ quo nõ eſt principiuꝫ:vel eſt diſtinctũ ab eo:cuius eſt principium. T.c.6. ¶ Scðo. Nã ſi natura diuina vel eẽntia eſſet pͥncipiũ gnãtiõis vel filij:eſſentia diceret̃ relatiue pͥncipium ad illũ vel illaꝫ. ꝯñs eſt falſum. tenet ꝯñtia:q2 principiũ inquantũ principiũ eſt ad aliud: ſed falſitas ꝯñtis pꝫ: quia nullum nomen notionale predicat̃ de eſſentia: vt ponit magiſter diſt. 27. Et ꝓbatur auctoritate Damaſce. lib. 3. caplo. 6. vnde talia nomina ſoluꝫ de hypoſtaſib⁹ predicãtur: vt pꝫ ibidẽ. conſtat aũt pͥncipium eſſe nomẽ notiõis ſm omnes:ꝛ infra habetur diſt. 29. ¶ Ad hanc rõnem dicit̃: q̄ vbi principiuꝫ nõ diſtinguitur a producto:inter illa nõ eſt realis relatio. vbi vero diſtiguitur:relatio eſt realis: licet aũt in creaturis ſemper principium quo ſit realiter diſtinctũ a ꝓducto:ꝛ per cõſequẽs realr̃ referãtur adinuiceꝫ: in diuinis tñ nõ eſt realis diſtinctio inter illa. vñ nec realis relatio:ſed tñ rationis. ¶ Hec aũt reſpõſio nulla eſt. Primo:q2 dicit incompoſſibilia ſibi: ſcilꝫ aliquid eſſe pͥncipiũ alicuius ꝛ nõ diſtingui ab illo:ſicut ſupra manifeſte pꝫ ex intentiõe phĩ pͥmo phyſicoꝝ:ꝛ Cõmentatoris ibidẽ cõmento. 8. dicentis:q̄ pͥncipiũ exigit pluralitatem: ꝛ per ꝯñs diſtinctionẽ inter ſe ꝛ pͥncipiatũ. T.c.6. ¶ Scðo. Q2 ſi nõ exigat̃ realis diſtinctio: quid prohiberet relationẽ:vt relatio eſt: eſſe pͥncipiũ quo gñõnis vt actio vel productio: ꝛ tamen eſſe indiſtinctam realiter ab ea:ꝛ tamẽ hoc tu negas. ¶ Q2 etiã dicit nõ eẽ relationẽ niſi rõnis: nihil eſt. Naꝫ qd̃ extra animã eſt principium:ꝛ nõ ſm rõnem tñ:realiter ꝛ nõ ſm rõnẽ eſt ad aliquid. ſi ergo eſſentia nõ realiter refertur: nec realiter erit pͥncipiũ. ¶ Tertio pͥcipaliter. Q2 pater ſeipſo primo ꝓducit. ergo nõ eſt aliquod pͥcipiũ quo diſtinctũ a principio qd̃ producit. tenet ꝯñtia. ſi eñi ſit aliud principiũ quo producens ꝓducit: ꝛ aliud ipſum pͥncipiũ ꝓducens:iam nõ ſeipſo pͥmo producit: ſꝫ alio pͥncipio. añcedẽs ꝓbat̃. ſi eñi nõ ꝓduceret ſeipſo pͥmo cũ per ſe ꝓducat: ꝓduceret pͥmo per aliquid ſui:aut g̃ per aliquid qd̃ eſt ſui extrinſece ꝛ hoc dici nõ põt: cũꝫ nihil tale locũ habeat in deo:aut per aliquid qd̃ eſt ſui intrinſece:ꝛ nec hoc:q2 omne quod ꝓducit primo per aliquid intrinſecũ ſibi ꝛ nõ ſeipſo includit in ſe aliquã entitatẽ vltra:id per qd̃ dicit̃ pͥmo ꝓducere:ac per hoc ad minus duas entitates includit. hoc aũt eſt impoſſibile de pͥncipio qd̃ generat deuꝫ. ¶ Quarto. Si pater aliquo alio a ſe generaret tãq̃ʒ principio quo:puta ipſa eſſentia vel natura. tũc illud eſſet aliquo modo cauſa patris. hoc aũt eſt expreſſe cõtra ſanctos. ꝯñtia probatur:q2 omne qd̃ agit ꝑ aliqd: aliquo modo hẽt eſſe vel

tale eſſe per illud. vñ niſi ignis eēt calidus per calorē ſeu informaret̄ per calorē: nō plus calefaceret q̄ infrigidaret per frigiditatē aque. vnde in quibuſcū q̄ talia principia quo ad qḋ diſtinguūtur: p̄ncipiū quo eſt forma cōſtituēs vel perficiēs ipſuꝫ p̄ncipiū qḋ. ¶ Quinto p̄ncipaliter. Si aliqua forma ſimplex ſubſtātialis: vel accidentalis per ſe ſeparata diuina virtute: aut naturaliter exiſtens ageret: ipſa ſeipſa p̄mo ageret ⁊ non aliquo alio p̄ncipio quo. ergo ſic eſt in p̄mo producēte quod eſt deus. antecedēs notuꝫ eſt: ſed ꝯñtia ꝓbatur: quia precipua cauſa veritati antecedētis eſt ſimplicitas: qḋ pꝫ: quia poſito ꝙ agens ſit quid compoſitū ſtatim aſſignatur principiū quo aliud a principio qḋ: poſito aūt ꝙ ſit ſimplex nō eſt talis diſtinctio p̄ncipiȷ. ſumma vō ſimplicitas eſt in p̄mo ꝓducente. ergo in eo nō erit talis diſtinctio p̄ncipioꝝ. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ nō obſtāte ſumma ſimplicitate perſone adhuc eſſentia ⁊ ſimiliter ꝓprietas aliquo modo diſtinguunt̄ a perſona ſaltē ſm rationē: ⁊ per cōſequens perſona pōt eſſe p̄ncipiuꝫ quod: ⁊ eſſentia vel ꝓprietas quo. ¶ Iſtud nō valet: q2 diſtinctio rōnis vel cōceptus nihil valꝫ ad ꝓpoſituꝫ: nec enī conceptus: aut ratio eſt principiū quo: nec qḋ generandi filium: ſed res extra: in qua cuꝫ nulla penitus ſit diſtinctio: nō pōt ibi talis principioꝝ diſtinctio aſſignari. ¶ Confirmatur: q2 eadē rōne in forma ſimplici creata poſſet aſſignari p̄ncipiū quo aliud a principio qḋ: qḋ tamē nullus dicit. ¶ Cōtra quartā cōcluſionem arguit Aureolus ꝓbādo: ꝙ emanare ab vno nō plus pertineat ad modū nature q̄ volūtatis: nec emanare a duobus plus pertineat ad modum voluntatis q̄ nature. Primo quia motio viſus oritur a duobus. ſ. colore ⁊ luce: ſꝫ nullus dicit: ꝙ motio viſus ſit volūtaria. ergo a duobus emanare nō eſt emanare per modū volūtatis. ¶ Scdo ſic. Intellectio ꝓducit̄ in nobis a duobus: ſcilicet ab intellectu ⁊ a fantaſmate. ḡ ꝓduci ab vno nō conſtituit rōnem naturalis productiōis. ¶ Confirmatur. q2 ſi ratio naturalis productionis cōſiſteret in ꝓduci ab vno: nec filius in humanis ꝓduceret̄ modo nature: cuꝫ ꝓducatur a duobus: ſcilꝫ patre ⁊ matre: ⁊ breuiter ſunt multe actiones naturales: in quibus cōmunicāt plura agentia: vt agens vniuerſale ⁊ agens particulare: ⁊ forma ſubſtātialis ⁊ q̄litates actiue ⁊ paſſiue: nihil igit̄ eſt dictu: ꝙ modus naturalis ꝓductiōis ꝯſiſtat in ꝓduci ab vno. ¶ Tertio arguit diſ. 18. ſic. Q2 ꝯcurſus duoꝝ agentiū ad idē ꝓducēdū quātūcū q̄ ſit vniformis nō dicit̄ voluntariꝰ niſi vniformitas hō ſit ex ꝯcordia ⁊ ꝓcedat a ſponte ꝓpria vtriuſ q̄. alioquin ſi caſualiter vel ex neceſſitate eueniat talis concurſus vniformis nū q̄ voluntarius appellat̄: ſꝫ iſte ꝯcurſus eſt ex neceſſitate. ergo talis ꝯcurſus nō dabit ſpiritui ſancto: ꝙ procedat ꝑ modum voluntatis. ¶ Quarto. Procedere a duobꝰ p̄ncipiȷs vniformiter nō dicit modū procedentis voluntatis niſi ſimilitudinarie quadā ſimilitudine extrinſeca: in qua nō ꝯſiſtit ratio procedentis voluntatis: ſed ſm veritatē ſpūs ſanctus ꝓcedit per modū voluntatis. ḡ ꝓceſſus a duobus p̄ncipiȷs vniformiter ſe habētibus nō dat ſpiritui ſancto: ꝙ ꝓcedat ꝑ moduꝫ voluntatis. ¶ Quinto. Si ex tali ſimilitudine ſpūs ſctūs dicat̄ ꝓcedere per modū volūtatis: opꝫ ꝙ in agentibꝰ volūtariȷs ⁊ creatis modis ſimilis reperiat̄: ſed nū q̄ in agentibus volūtariȷs creatis hoc reperit̄ ꝙ eadē actione: ⁊ eadem potentia ⁊ eadeꝫ virtute ab vna cōicata alteri agāt ad eundē effectū ſicut eſt in diuinis. ergo talis cōcurſus cui ſimilis nō reperit̄ in creaturis quo ad agentia voluntaria nō facit ꝙ ſpūs ſctūs procedat per modū volūtatis. ¶ Sexto. Pater ꝓducit filiū ꝑ moduꝫ nature ⁊ ſpūm ſctm̄ per modū voluntatis: ⁊ ſi ꝑ impoſſibile poneret̄: ꝙ nō ꝓcederet a filio adhuc cōplete ꝓcederet a patre: ſed hoc nō eſſet ſi cōcurſus duoꝝ agētum daret tali ꝓductioni rōneꝫ voluntariȷ. igit̄ illud poni nō pōt. ¶ Septimo. Si ꝓpter talē cōcurſuꝫ duorum vniformiter ꝓducentiū ſpūs ſctūs diceret̄ ꝓduci per modū voluntatis vel liberalitatis. tūc diceretur magis ꝓduci per modū voluntatis q̄ ꝙ ſimia: vel pictura: vel pigmeꝰ ſit homo ꝓpter aliquātulā exteriorē ſimilitudinē ⁊ apparentiā abſ q̄ exiſtētia intrinſece et ꝓprie rōnis: ſed oēs ſcti clamāt ꝙ ſpūs ſctūs ꝓprie donū eſt ⁊ eque ꝓprie: ſicut filius eſt verbū. ergo non eſt tutū dicere: ꝙ ꝓpter hō extrinſecas ſimilitudines ſpiritus ſctūs diceret̄ ꝓcedere ꝑ modū voluntatis vel liberalitatis vel doni. vñ cū talis ꝯcurſus ꝓducentium nō det rōnē ꝓcedentis voluntatis: nec liberalis donationis: ſed tm̄ accidētalē ſimilitudinē: nullo mō tenendū eſt: ꝙ ſufficiat hoc ad hoc ꝙ vere ꝓprie ſpūs ſctūs ꝓcedat per modū voluntatis. ¶ Octauo. Infra intellectualē nāꝫ ꝓductio odiȷ vel timoris vel ſpei ⁊ ſic de aliȷs actibꝰ volūtatis eſt ſecūdaria: ⁊ ſequit̄ apprehenſionē intellectuā: ſicut ⁊ amoris ꝓductio. ergo ſi eē ꝓductionē ſecundariā infra intellectualē naturā dat ſpūi ſctō ꝙ ꝓcedat per modū amoris vel voluntatis pariter ſibi dabit ꝙ procedat per modum odiȷ ⁊ timoris. hoc aūt nullus dicit. ḡ hoc non ſufficit. ¶ Contra eandē cōcluſionē arguit Scotus ꝓbando ꝙ ſpūs ſanctus nō ꝓducat̄ naturaliter a patre ⁊ filio. Voluntas diuina eſt principiū producendi ſpiritū ſanctū: ſꝫ voluntas diuina nō eſt principiū naturaliter ꝓductiuuꝫ. igit̄ ſpūs ſanctus non ꝓducitur nāliter. Maior ꝓbat̄ ſic. Quecū q̄ volūtas ꝑfecta hñs obiectū diligibile ſibi preſentatū eſt p̄ncipiū ꝓducēdi amorē adequatū ſibi ⁊ obiecto: id eſt amorē tantū quantū pōt habere reſpectu talis obiecti. igitur voluntas diuina habēs eēntiam diuinā ſumme ſibi p̄ſentatā ⁊ diligibilem eſt obiectum producendi amorē adequatum ſibi ⁊ illi obiecto: cū aūt tam ipſa q̄ eſſentia ſit infinita: amor adeq̄tus ei neceſſario eſt infinitus: ⁊ per ꝯſequens volūtas diuina eſt principiū producendi amorē infinituꝫ: ⁊ vltra cū amor infinitus ſit deus: ⁊ per ſe ſubſiſtens ⁊ ꝓductuū neceſſario ſit diſtinctum a ꝓducente: quia nihil producit ſe. ſequitur ꝙ ille amor ſit perſona ſubſiſtens diſtincta a ꝓducēte. talis aūt perſona ē ſpūs ſanctus. igit̄ volūtas diuina eſt principiū ſpūs ſancti: ⁊ ſic pꝫ maior. Sed minor ꝓbat̄: quia voluntas eſt principium ꝓductiuum libere. ergo non nāliter. tꝫ ꝯñtia: q2 oppoſiti modi operādi vel p̄ncipiādi impoſſibile eſt ꝙ cōpetāt eidem p̄ncipio ꝓductiuo tales aūt ſunt modi p̄ncipiādi libere ⁊ nāliter: qui p̄mo diſtinguūt potētiā actiuā: vt pꝫ 2° phyſicoꝝ. añs ꝓbat̄: quia voluntas eſt p̄ncipiū libere ꝓductiuū creaturaꝝ. igit̄ ⁊ ſpūs ſancti: pꝫ ꝯñtia per idē p̄ncipiū: q2 oppoſiti modi principiādi non poſſunt eidem productiuo principio conuenire. T. c. 49.

¶ Contra 5am ꝯcl'onē arguit Gregorius ꝓbando ꝙ ſpiritus ſanctus nō ꝓcedat libere. Arguit enī ſic. Nullū p̄ncipium actiuū dicit̄ liberū reſpectu alicuius niſi illud ⁊ ſuū oppoſituꝫ ſit in eiꝰ poteſtate: ac per hoc illud tm̄ ꝓducit̄ ab aliquo principio libere quod producit̄ ab illo cōtingenter ⁊ nō neceſſario: ſed ſpiritus ſanctꝰ nō producitur contingenter a patre ⁊ filio: imo neceſſario. ḡ nō ꝓcedit ab eis libere: minor manifeſta eſt ex fide: maior ꝓbat̄ p̄mo: q2 diſtinctio principiȷ ꝓductiui naturalis 5am ꝯcl'onē Grego. diſt. 10. q. 1. art. 2.

ctiuũ naturalis a libero inquãtũ hꝫ nõ attẽdiť ſm entitates coꝝ in ſe ꝛ abſolute vt tales entitates ſunt:qm̃ ſm entitatẽ aliquãdo vnũ principiuꝫ naturale magis ꝯuenit cũ vno principio libero. verbi gratia. pricipiuꝫ quo nãliter ꝓducitur filius dei cũ pncipio a quo libere ꝓducunť creature duo libera pncipia inter ſe: vt volũtas dei ꝛ voluntas noſtra: quarũ vtraqꝫ eſt principiũ liberũ: ſed inquãtũ ſunt actiua ꝛ pncipiũ actiuuꝫ. vtrũqꝫ diciť tale ꝯnotando aliquo modo actuꝫ: vt pꝫ in diffinitiõib⁹ exprimẽtibus quid nõis hoꝝ terminoruꝫ pncipiũ liberuꝫ ꝛ principiũ nãle. Iſta ergo diuerſitas vel ſumiť ſm diuerſitatẽ actuum: quoꝝ ſunt pncipia: vel ſm diuerſuꝫ modum eliciẽdi vel principiandi ſuos actus. Nõ primo mõ: nã duo pncipia actiua vnũ nãle ꝛ aliud liberũ poſſunt ſimiliũ actuuꝫ ſm ſpẽm eſſe pncipia. ſicut deus libere põt ꝓducere calorẽ eiuſdẽ ſpeciei cũ calore quẽ ignis ꝓducit nãliter. ergo hec diuerſitas ſumiť ſm diuerſos modos pncipiandi: ſiue qꝛ aliter ꝛ aliter principiãt ſuos actus: nõ aũt apparet quid ſit illa diuerſitas: niſi qꝛ hoc neceſſario pncipiat. illud aũt nõ neceſſario ſed contingenter: ſeu quia hoc habet in ſua poteſtate actũ ſuum. illud ṽo nõ. ¶ Confirmať iſta ꝓbatio maioris pmo: qꝛ Ariſto. 9. metaph. dans differentiã inter potẽtias actiuas rõnales ꝛ irrationales ait. (Tales qdẽ potẽtias. ſ. irratiõales neceſſe eſt qñ vt poſſunt actiuũ ꝛ paſſiuum appropinquat hoc quidẽ facere: illud ṽo pati. Illas ṽo. ſ. ratiõales nõ neceſſe ſupple hoc facere: ꝛ illud pati:) ſed cõſtat per oẽꝫ cõceſſionẽ: ꝙ ibi phs per potentias irratiõales intelligit eas: quas cõiter vocamus actiuas nãles. ſm enim doctores illa diuiſio eſt eadẽ cũ illa quã ponit phs 2°. phyſicoꝝ de cauſis agẽtibus ſm ꝓpoſitũ ꝛ nõ ſm propoſitũ: quas poſt vocat itellcm̃ ꝛ nãm. vñ per iſta tria nõ ſm ꝓpoſitum: a natura: ꝛ potẽtia irrõnalis Ariſto. ibidem intelligit ſm illud pncipiũ qꝺ cõiter dicimus nãm. ergo ſm phm̃ pncipiũ actiuũ nãle dr̃ illud quod neceſſario agit: duꝫ eſt in diſpõne in qua põt agere: ꝛ ꝑ ꝯñs liberũ ex oppoſito conſideratũ eſt illud: qꝺ nõ neceſſario agit: ſed põt agere ꝛ nõ agere. ¶ Cõfirmatur ſcꝺo ꝑ Auguſ. 3° de libero arbitrio caplo pmo. vbi ponit ſic. (Nõ ẽ nobis libeꝝ qꝺ in poteſtate nõ hẽmus. libeꝝ ãt eſt qꝺ in poteſtate hẽmus.) Ex quo pꝫ: ꝙ ſm ipſuꝫ omne qꝺ eſt nobis libeꝝ eſt in poteſtate noſtra. Illud aũt diciť ſoluꝫ eſſe in poteſtate noſtra: qꝺ poſſumus facere ꝛ nõ facere. vnde phs 3° ethico. dicit. (In quib⁹ eſt in nobis. i. in poteſtate nr̃a opari ꝛ nõ opari ſupple eſt in nobis: ꝛ in quibus non etiam. i. in quibus eſt in nobis nõ operari etiaꝫ operari eſt in nobis.) g̃ illud ſolũ eſt in nobis libeꝝ qꝺ ꝛ ei⁹ oppoſitũ poſſum⁹. ¶ Cõfirmať 3° per Damaſcenũ libro 2°. caplo. 27. dicentẽ. (Eoꝝ ingt que fiũt: hec qdeꝫ ſunt in nobis. hec aũt nõ ſunt in nobis. In nobis quidẽ ſunt que nos ſumus liberi arbitrando facere ꝛ nõ facere. hec eniꝫ oĩa que per nos volũtarie agũtur. nõ enĩ volũtarie dicerẽtur agi: actu nõ exĩte in nobis.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ ea tm̃ voluntarie agere dicimur: que ſunt in nobis: ꝛ que facere ꝛ non facere poſſumus. ¶ Cõtra 6^am arguit Scotus ꝓbãdo: ꝙ pr̃ pus voluit gignere filiuꝫ genuerit euꝫ: nõ ſolũ poꝛitate ſm intellcm̃: imo pus origine: qꝛ pr̃ in pmo ſigno originis itelligit formalr̃: ꝛ tũc etiã põt habere actũ volẽdi formalr̃: in alio tamẽ ſigno originis gignit filiũ: nec tñ vult illã gignitioneꝫ volitione ſequẽte illã gignitionẽ: ſed volitione habita in pmo ſigno originis: qua pater formalr̃ vult preſupponẽdo aliquo mõ itellectionẽ qua pater itelligit: nõ aũt gignitionẽ verbi. Qꝛ eniꝫ pater prioꝛ ſit filio in aliquo ſigno originis ꝓbat ipſe ꝛ ſui ſequaces dupliciter. ¶ Primo ſic. Omne ꝓducẽs eſt pus ſuo ꝓducto. g̃ pater eſt poꝛ filio. ꝯñtia pꝫ: qꝛ pater ꝓducit filiũ. añs probať duplr̃. Primo per Auguſ. de imoꝛtalitate anime. caplo. 3. di. (Nulla res ſe faĉ aut gignit: aliogn erat anteq erat: qꝺ ſi falſuꝫ eſt: verũ illꝺ.) Iſta aũt ꝯñtia nulla eſſet: niſi verũ ſit: ꝙ omne faciẽs vel gignẽs ſit añ ſit illud: qꝺ ab eo gigniť: ꝛ eadẽ rõne oẽ ꝓducẽs ꝛc̃. ¶ Scꝺo idẽ ꝓbať per phm̃. 12. metaphyſi. vbi cauſas agẽtes ꝛ mouẽtes dicit differre a formalib⁹ in hoc ꝙ ipſe precedũt res: quarũ ſunt cauſe: formales aũt non pcedunt ſꝫ ſunt ſimul. ¶ Et Cõmẽtatoꝛ ibidẽ. cõmẽ. 16°. (Cauſa (inquit) agẽs differt a formali: qꝛ agens ꝛ mouẽs precedit illud qꝺ agiť ꝛ mouetur ab eo: formalis aũt ꝛ materialis eſt cũ gñatiõe.) ¶ Et infra exponẽs exemplũ phi ait: ꝙ ſanitas nõ precedit hominem ſanũ: cũ ſanitas in ſano eſt q̃ſi forma: ſanans aũt neceſſe eſt vt pcedat ſanitatẽ. ¶ Neceſſe eſt ẽt ſꝫ Cõmẽtatoreꝫ agens pcedere actũ ab eo: ꝛ ꝓducens ꝓductum. ¶ Scꝺo ſic. Oẽ ꝓducẽs prius intelligiť ſue ꝓductioni: agere enĩ ꝛ ꝓducere ꝑſupponũt eſſe. igiť pater preintelligitur gñationi: ꝛ per ꝯñs filio: ꝛ ambo preintelliguntur ſpirationi. Ex quo ſequitur: ꝙ pater erit prioꝛ filio: ꝛ filius ſpiritui ſancto. ¶ Confirmať. Qꝛ habitudo nature ad ſuppoſitũ poꝛ eſt habitudine ei⁹ ad actũ 2^m. pꝫ per idem: quia ſcilꝫ agere ſupponit eſſe: ꝛ habitudo nature ad ſuppoſitũ pertinet ad eſſe. igiť natura diuina prius hẽt eſſe in ſuppoſito paterno ſit principium ꝓductionis fili: ꝛ per cõſequens pater prius eſt generet: ꝛ ꝑ ꝯſequens eſt filio prioꝛ. Hoc aũt probato apparet: ꝙ cũ pater nihil expectet a filio: pater in illo poꝛi: quo precedit filiũ: eſt ꝑſona perfecta cũ omnibus ẽentialibus nõ habẽtibus reſpectũ ad extra: ꝛ cũ pncipio ꝛ fecũditate ꝑfecta: qua põt gignere filium: et ſpirare ſpm̃ ſctm̃: ꝛ ſic põt ꝛ vult generare filium ꝛ ſpirare ſpiritũ ſanctum. Ex quo ſequitur ꝙ prius voluit generare filium genuerit eum.

Ad primum contra tres concluſiones diciť ꝙ reſponſio ibideꝫ data bona eſt. Et ad primaꝫ improbationem illius negatur cõſequẽtia: lꝫ enim diuina natura: quã dicimus principiuꝫ quo generationis fili: nõ diſtinguatur realiter a filio aut a generatione fili: non tamen ſequitur ꝙ illa non plus ſit principium fili ſui: qꝛ natura diuina differt rõne taꝫ a generatiõe a filio: nõ aũt a ſeipſa: ipſa. n. ſe habet ad patreꝫ vt forma eius inquãtũ eſt deus: nõ aũt filius: ſed vt ſuppoſitũ ꝓductum a patre: ꝛ ideo diuina natura eſt: quo pater producit filium: ꝛ eſt principium fili: non autem eſt principium quo eſſentie vel nature. ¶ Ad confirmationeꝫ diciť: ꝙ principium inquãtũ hmõi eſt principiuꝫ alterius a producente: non autem oportet ꝙ principium quo ſit principium alterius a ſe realiter diſtincti: ſed alterius ſm ratioeꝫ: ſic autem eſt in propoſito: quia filius eſt alter ꝛ alius a patre producente: non aũt a principio quo: ſcilicet natura diuina niſi ſm rationem. ¶ Ad 2^m reſpondetur ſicut ibidem reſpondebatur: ꝛ ad primã improbationeꝫ negať aſſumptũ: ſcilicet iſta eſſe incõpoſſibilia. a. eſt pncipium. b. ꝛ tamẽ nõ realiter diſtinguiť. a. a. b. loquẽdo de principio quo. Et ad Cõmentatoreꝫ ꝛ phm̃ dico: ꝙ ſufficit ad ſaluandũ intentuꝫ eoꝛuꝫ: ꝙ vbicũqꝫ eſt pncipium: ibi oportet eſſe realem diſtinctionem: nõ quidem inter principium quo: ꝛ principiatuꝫ quod eſt de principio: ſed inter principiũ qꝺ: ꝛ ipſum ꝓductuꝫ vel

principiatū:qꝛ principiū quo nūꝙ eſt ſine pncipio qđ.
¶ Ad 2am improbationē dico:ꝙ nō ideo negamus pa
ternitatē eſſe pncipiū gnātionis actiue: qꝛ eſt ideꝫ rea
liter cū illa gnātiōe:ſed qꝛ ſe habet ad patrē vt forma
[Di. 7. q. 1. in rñſio. ad 2m]
indiuidualis:que nūꝙ eſt principiū quo: ſed poti⁹ na
tura cōicata ipſi genito: vt alias dicetur. ¶ Ad 3am im
probatiōnē dr̄: ꝙ lꝫ natura ſit pncipiū quo gnātiōis fi
lij extra aīam: ꝛ ſine negociatiōe intellectus: tñ nō opꝫ
ꝙ habeat realē relatiōeꝫ ad illud cuius eſt pncipium
quo: qꝛ ad hoc ꝙ relatio inter aliqua ſit realis nō ſuffi
cit ꝙ quodlibet eoꝝ ſit res extra aīam: ſꝫ opꝫ ꝙ extre
ma ſint realiter diſtincta: alias relatio qua ſortes dici
tur idē ſibiipſi eēt realis: qđ phī negāt: ſicut nec ſequi
tur. Sortes eſt idē ſibi realiter ex̄ aīaꝫ. igiť hꝫ relatio
nē ad ſeipm extra aīam. Ita ſimilr nec valet ꝯña. Eſt
pncipiū extra aīam. ğ eſt ad aliud extra aīaꝫ: vel rela
tiuū extra aīam aut intellectū: qꝛ pncipiū nō dicit rela
tionē realē actualē ſemp in eo qđ dr̄ pncipiū reſpectu
illius cuius eſt pncipiū: ſed ſolū pncipiū: qđ eſt in ordi
ne ad pncipiatū eiuſdē ordinis: vt alias diceť. ¶ Et ſi
[Di. 29. ꝯcluſione. 5.]
dicať: ꝙ principiū eſt relatiuū: nec pōt ꝯcipi ad ſe nec
abſolute. Dicit ꝙ aliquid ꝯcipi relatiue ꝯtingit dupli
citer. Primo mō vt ly relatiue determinet modū cō
cipiēdi. Scđo mō vt ly relatiue determinet obiectum
qđ ꝯcipiť. ſunt ergo aliqua que nūꝙ poſſunt ꝯcipi ni
ſi relatiue pmo mō: que tamē poſſunt nō concipi rela
tiue ſcđo modo: cuiuſmodi eſt hoc qđ dico pncipium.
Nā nūꝙ aliqđ ꝯcipiť vt pncipiū: niſi p actū intellius
comparantis illud ad aliqđ: ſꝫ tñ nō qñcūqꝫ aliqđ cō
cipiť vt pncipiū opꝫ ꝯcipere in eo relationē eſſe ad ali
quid. Dico ğ ꝙ nō opꝫ omne pncipiū qđ eſt extra itel
lectū hēre relationē extra intellcm̄ vel eſſe ad aliqđ:
tamē pncipiū eſt quid relatiuū: qꝛ nō pōt ꝯcipi niſi re
latiue hoc eſt niſi actu collatiuo duoꝝ adinuiceꝫ: ꝛ ta
lia ſunt multa relatiua dicta de deo ex tēpore: vt dñs
creator: que dicunť importare in deo relationeꝫ ratio
nis tm̄: ꝛ tñ cōueniūt deo nullo intellectu cōſiderante:
nō eni dicunť relatiua ſm rōnem: ꝙ ſignificent princi
paliter relationē ꝯſequentē opus intellectus: ſed quia
habēt eſſe abſolutū: lꝫ nō poſſint ꝯcipi vt talia: niſi re
latiue mō pdicto. Relatiua igiť ſm rōneꝫ primo mō
dicta dicūt abſolutū relatiue: ꝛ nō aliquā relationem
in re: nec in rōne de pncipali ſignificato: ſꝫ quo ad mo
dū ſignificādi. ¶ Relatiuū. n. ſꝫ rōnē dr̄ aliqđ dupli
citer. Primo mō qꝛ pncipaliter dicit relationē quā in
tellectus adinuenit ꝛ attribuit rei vt itelligiť. ſicut eſt
hoc qđ dico gen⁹: ſpecies: predicabile: vniuerſale: ꝛ ta
lia relatiua nō cōueniunt rebus nullo intellectu conſi
derante: imo ſolū conueniūt rebus dū intelligunť: ani
mal eniꝫ nō eſt genus niſi dū intelligiť. Alia ſunt rela
tiua ſm rōnē: que nō dicūt pncipalr relationē quā in
tellectus attribuat rei: ſꝫ dicūt aliqđ abſolutum in re
pncipaliter: ꝛ tñ ſignāt illud ac ſi eſſet relatiuū: qꝛ ta
lia noīa imediate ſignāt ꝯceptū relatiuū quo ꝯcipiť
res abſoluta: ppter hoc ꝙ ſicut intelligimus ſignifica
mus: talia aūt abſoluta in re intellectus cōcipi collati
ue ꝛ in ordine ad aliud: ita ꝙ relatio nō eſt niſi in mō
ꝯcipiēdi: ſicut hoc qđ dico dñs: creator: ꝛ hō: qꝛ intelle
ctus nō itelligit deū vt creatorē niſi ꝯcipiendo ipſum
vt terminat relationē creature ad ipꝫ: ꝛ ita eſt de hoc
relatiuo idē: ꝛ talia relatiua ꝯueniūt rebus nullo intel
lectu ꝯſiderante. ¶ Ad 3m pncipale negať aña. ſ. ꝙ pr̄
ſeipſo pmo pducat: hoc eſt quolibet qđ eſt ipſe: nō eni
pducit relatione: nec pductione tāꝙ virtute pducti
ua vel principio quo: ſed aliquo qđ eſt ipſe. ſ. natura di
uina. Et ad pmaꝫ improbationē dico: ꝙ pater pducit
aliquo ſui intrinſeco ſibi: nec ſequiť ꝙ includat aliam
entitatē pter illā entitatē: qua dr̄ pmo pducere: aliam
inquā ſm rem: lꝫ aliam ſm rōnem: ſed eſt fallacia cō
ſequētis a pluribus cauſis veritatis ad vnā. Iſta eniꝫ
ppō. Pater pducit aliquo ſibi itrinſeco ꝛ nō ſeipſo pri
mo. hꝫ duplicē ſenſuꝫ. Primus eſt: qꝛ pater pducit ali
qua parte ſue entitatis: ꝛ non tota entitate ſua. Ali⁹ eſt
qꝛ pater pducit aliquo qđ eſt ipſe: ꝛ nō quolibꝫ qđ eſt
ipſe. pmus ſenſus eſt falſus. ſcđus eſt verus. in p° ſen
ſu valet ꝯñtia: ſꝫ nō in 2°. ¶ Ad 4m negať pma ꝯñtia
ibi facta loquēdo de pncipio quo indiſtincto ſm rem
a pncipio qđ. ¶ Ad pbatiōeꝫ ꝯñtie dr̄: ꝙ lꝫ pr̄ hēat cē
tale vel tale: imo eſſe ſimplr p diuinā eſſentiā: ea eniꝫ
eſt de⁹ ſciēs: oipotēs: volēs: potens generare: ea inquā
formalr efficit: non tñ ſequiť ꝙ diuina eſſentia ſit cau
ſa pr̄is: ſꝫ ꝙ eſt forma eius cōſtitutiua in eē dei ꝛ in eē
ſimplr̄: ꝛ hoc nō negāt ſancti: gnimo Auguſt. ꝯcedit ſe
pe: ꝙ nō eo filius eſt verbū: quo ſapiētia: vel deus ꝛ ꝙ
deitate deus eſt. Forma aūt nō ſemper diſtinguiť ab
[For⁹ nō ſemper diſtīguit ab eo: cu⁹ eſt forma.]
eo: cuius eſt forma ſm rem. vt docet ſanctus Tho. pri
ma parte. q. 39. arti. 2° ad 5m. (Cauſa efficiēs (inquit) ꝛ
materialis in omnibus diſtinguunť ab his quoꝝ ſunt
cauſe. nihil eni eſt ſua materia: nec aliquid eſt ſuū pn
cipiū actiuū: aliquid tñ eſt ſua forma. vt pꝫ in omnib⁹
rebus imaterialibus: ꝛ iō per hoc qđ dicim⁹: tres per
ſonas vnius eſſentie ſignāndo eſſentiā in habitudine
forme: nō aliud oſtēdiť eſſe eſſentia ꝙ pſona.) Ibidē
dicit etiā ad 4m. (Diuina eſſentia ſignificať vt forma
reſpectu pſone: ꝛ iō ꝯuenięter dr̄ eſſentia pſone: nō tñ
perſona eſſentie niſi aliud addatur ad deſignationem
eſſentie dicēdo. Pr̄ eſt pſona diuine eēntie.) Hec ille.
¶ Cui ꝯcordat Linconieñſis ſup illud ſcđi poſterioꝝ.
cap. 2. (Cauſa aut eſt eadē rei aut alia.) Qđ aūt dictū
eſt in hac ꝯñſione: ꝙ cauſa aut eſt eadē rei aut alia: ſic
eſt intelligēduꝫ. Cauſa eadē rei eſt ei⁹ cauſa formalis:
qꝛ forma totū veꝝ eſſe rei in ſe hēt: ꝛ ſi ſit forma que
nō egeat mā: ipſa eſt vere res ipſa: ꝛ forma q̄ eget mā
ſi poſſet ſubſiſtere abſqꝫ materia eſſet verius res ipſa
ꝙ ſit res māta: ſicut ſi figura ſtatue poſſet eē ſine ma
teria: eēt ipſa figura verius ꝛ nobilius ſtatua ꝙ ſit ſta
tua materiata: cauſa ğ formalis ꝛ diffinitio ſumpta a
cauſa formali hac rōne dicitur eadeꝫ rei. finalis vero
ꝛ efficiens extra rem ſunt: materialis vero lꝫ ſit de in
tegritate rei: non tamen eſt de puritate eſſentie: ſed eſt
aſſumpta propter neceſſitateꝫ: quia vt forma ſit: neceſ
ſe eſt materiā talē eſſe: ꝛ hac rōne he tres cauſe ꝛ diffi
nitiones ab his ſumpte dicunť alia a re.) ¶ Ad 5m di
ciť: ꝙ reſpōſio ibi data eſt bona hoc addito: ꝙ calor ſe
paratus ſeipſo pmo ageret: quia in eo nō eſſet aſſigna
re plura differentia ſm rationem: quorum vnuꝫ eſſet
ſibi ratio agendi ꝛ non aliud: nec eſſet in eo quecūqꝫ
entitas: que non eſſet ei ratio agendi. ſecus eſt in diui
na perſona: in qua licet non ſint diuerſe realitates: ta
men in ea eſt entitas abſoluta qua producit: ꝛ eſt in ea
entitas relatiua: que non pōt eſſe ratio agendi. ¶ Ad
confirmationem pꝫ: ꝙ non eſt ſimile. In nulla enim
forma creata quantūcūqꝫ ſimplici eſt diſtinctio: ſicut
in perſona diuina: ſcilꝫ ꝙ abſolutū ꝛ relatiuū ſint idē
ſm rem. ¶ Ad primū contra 4am concluſionem dici
tur: ꝙ quicqđ ſit de antecedēte: tñ argumentū nō eſt
ad ppoſitum: qꝛ calor ꝛ lux cōcurrunt ad motionem
viſus vice vnius pfectiui mouētis viſuꝫ. Scđs Tho.
aūt non negat quin multa agentia vel mouentia imp
fecta naturalia poſſunt ad vnū motum concurrere in
ratione

ratione vnius perfectiui mouentis. vt pꝫ in probatiōe
ꝯclonis. ¶ Ad 2ᵐ negaꝫ añs. Intelligere enī nō ꝓdu/
citur a fantaſmate: ſꝫ ab intellectu poſſibili actuato ꝑ
ſpēm a fantaſmatibus abſtractā. vñ añq̄ꝫ intellectus
poſſibilis intelligat precedit actio ītellectus agētis in
fantaſmate: vt oñdit ſctūs Tho. 2° ꝯtra Gētiles. cap°.
76. ⁊ deinde fantaſmata facta in actu ꝑ lumē itellus
agentis agunt in intellectuꝫ poſſibilē ⁊ recipiꝫ ſpecies
itelligibilis in eo: vt diciꝫ ibidē. ¶ Et ſilr de vitate. q.
10. arti. 6. ad 7ᵐ ⁊ 8ᵐ. demuꝫ intellectus poſſibilis factꝰ
in actu per alias ſpecies ꝓducit intellectionē: vt dr̄ p°.
ꝯtra Gētiles. cap. 53. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ dico: ꝙ male
capit ſanctū Tho. nō eniꝫ dicit: ꝙ ratio naturalis pro/
ductiōis ꝯſiſtat in hoc: ꝙ eſt ꝓcedere ab vno: ſed dicit
ꝙ ille eſt modus operandi nature: ⁊ diffuſe pꝫ in ꝓba
tione quarte ꝯclonis: vbi oñdiꝫ quō aliud eſt ꝓcede/
re naturaliter: aliud ꝓcedere per modū nature. Illud
aūt qð addiꝫ de ꝓductiōe hominis a pr̄e ⁊ matre ſolu
tuꝫ eſt per ipſuꝫ ſuperius: qꝛ vt dicit ſolus pater in tali
gnātiōe ſe hꝫ vt agens: mater aūt vt patiens. ¶ Ad il
lud qð addit de agēte gnāli ⁊ ꝑticulari: dico ꝙ lꝫ con/
currant ad eandē actionē: nō tñ eodē īmediatiōis mo
do. Nā ſicut dr̄ 3° ꝯtra Gentiles, caplo. 70. ⁊ p̄ma par/
te. q. 36. arti. 3. (In quolibet agēte ⁊ in qualibet actio/
ne eſt duo ꝯſiderare. ſ. ſuppoſitū agens: ⁊ virtuteꝫ qua
agit: ſicut ignis calefacit per caloreꝫ: virtus aūt agētis
inferioris eſt p̄ncipiū agēdi: īquātū ſuperius agēs dat
virtutē ipſam inferiori agēti per quā agit: vel ꝯſeruat
eaꝫ: aut applicat eā ad agenduꝫ: ſicut artifex applicat
īſtrumentū ad ꝓpriū effectū: cui tamē nō dat formā
per quā agit inſtrumentū: nec eā ꝯſeruat: ſꝫ dat ei ſolū
motū: opꝫ igiꝫ ꝙ actio inferioris agentis nō ſolū ſit ab
eo per ꝓpriā virtutē: ſed per virtutē oīum ſuperioruꝫ
agentiū: agit enī in virtute oium: ⁊ ſicut agēs infimuꝫ
īueniꝫ imediatū actiuū: ita v̄tus p̄mi agētis inuenitur
īmediata ad ꝓducendū effectū. nā v̄tus infimi agen/
tis nō hꝫ ꝙ ꝓducat hūc effectū ex ſe: ſꝫ ex v̄tute ſupe/
rioris agentis: ⁊ virtus illius ex virtute ſuperioris ꝓxi
mi: ⁊ ſic virtus ſupremi agētis inueniꝫ ex ſe ꝓductiua
effectus: ſicut pꝫ in p̄ncipijs demr̄ationū: quoꝝ p̄muꝫ
eſt īmediatū: ſicut. n. nō eſt incōueniēs: ꝙ vna actio ꝓ
ducaꝫ ex aliquo agēte ⁊ eius virtute: ita nō eſt incōue
niēs ꝙ ꝓducaꝫ idē effectꝰ ab inferiori agente: ⁊ iō ab
vtroq̄ꝫ īmediate: lꝫ alio ⁊ alio mō.) Hec ille. ¶ Et in/
tendit vt videtur: ꝙ lꝫ illa duo agentia. ſ. ſuperiꝰ ⁊ iſe/
rius concurrant ad eundē effectū: tñ ille eſt īmediate
a ſuꝑiori agēte ꝯſiderādo virtutē qua ille effectus vel
actio ꝓduciꝫ: nō tñ īmediate ꝯſiderādo ſuppoſitū pro
ducens: eſt aūt ab inferiori agente īmediate ⁊ ꝓxime
ꝯſiderando ſuppoſitū ꝓducens: nō aūt virtutē produ/
ctiuaꝫ. nō ergo eſt ab illis duobus ſimilitudo īmedia
tionis: ſed aliter eſt in illis que ꝓducunꝫ a voluntate.
a duobus eniꝫ ꝓducētibus voluntarie pōt idem eque
īmediate ꝓcedere ⁊ a quolibꝫ perfecte. vñ ſcūs Tho.
p̄mo ſen. di. 10. q. 1. arti. 5. ad p̄mū ſic ait. (Proceſſio in/
tellectus ⁊ nature habēt quādā ſimilitudinē ꝑ quā di/
ſtinguunꝫ a ꝓcedēte per modū voluntatis. pōt enim
aliquid ꝓcedere ab vno vel pluribus: quod aūt proce/
dit modo nature procedit vt ab vno ſi illud ſit perfe/
ctum: ⁊ ſimiliter quod ꝓcedit per modū ītellectus: nō
enim plures homines habent vnam cōceptionem in
numero ⁊ ita filio qui eſt tantū ab vno. ſ. a patre attri
buitur vterq̄ꝫ modus: procedit enim per moduꝫ natu/
re vt filius: ⁊ per modū intellectus vt verbū: ſed volū
tas intēdit in alium: ⁊ pōt eſſe reciprocatio vt ex duo/

Agens vle ⁊ pticulare nō eodē mō concurrunt.

bus vna volūtas ꝓcedat ꝯformiter: que eſt vnio vtri/
uſq̄ꝫ: ⁊ ideo ꝓcedere per modū voluntatis cōuenit ſpi
ritui ſancto qui procedit ex duobus vniēs eos inquan
tum ſunt ꝑſone diſtincte.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ: ꝙ
illud qð ꝓcedit per modū volūtatis pōt eſſe eque im
mediate a duobus: nō ſic de illis q̄ ꝓcedūt per modū
nature. ¶ Ad illud qð vlterius addiꝫ de qualitatibꝰ
actiuis dico: ꝙ ille nō agunt: ſed ſunt virtutes ⁊ inſtru
mēta quibus ſuppoſita agunt: nos aūt ſoluꝫ negamus
ꝙ eadem actio in natura ſit a duobus tāq̄ꝫ agentibus
perfectis ⁊ eodem modo īmediatis. Iſtud ꝯcedimus
de actu voluntatis: amor enim ꝓcedit a duobus eque
perfecte ⁊ īmediate preſertim amicitia que importat
reamationē. ſimiliter amor ꝓcedit a voluntate ⁊ a no
titia intellectus ⁊ perfecte ab vtroq̄ꝫ ⁊ non in virtute
vnius agentis. ¶ Ad 3ᵐ diciꝫ: ꝙ concurſus duoꝝ ſup
poſitorum ad actum ſpirandi lꝫ ſit neceſſarius: eſt ta/
men voluntarius ⁊ liberarius: vt ſupra dcm̄ eſt: talis
aūt libertas ſufficit ad rōnem volūtarij. ¶ Ad 4ᵐ ne
gatur maior. Nam modus nature eſt ꝙ eſt determīa
ta ad vnum: vt habeꝫ 2° de anima: ita ꝙ vnus effectꝰ
eſt ab vna cauſa: ⁊ vna cauſa habet vnicum principa/
lem effectum re vel ratione: ꝙ enī habeat plures hoc
erit propter diuerſitatē ſuſcipientiū. ſimiliter ꝙ vnus
effectus a pluribus procedat: hoc eſt inquantuꝫ plura
gerunt vnius agentis vicem ⁊ nō inquantum plures.
¶ Ad 5ᵐ dicitur: ꝙ nō dicimus ꝙ in agētibus volun/
tarijs idem effectus numero eadem actione ab vnica
potentia elicitus cōueniat pluribus: ſed dicimus ꝙ in
eis reperitur aliquis effectus qui de ſui ratione exigit
pluralitatem ſuppoſitoꝝ agentium vniformiter: ſcilꝫ
amicitia. nam amor vnius ſolius nō habet rationem
amicitie niſi ſit reamatio ex parte obti amati: vt alias
dicetur. ¶ Ad 6ᵐ diciꝫ: ꝙ ſi ſpiritus ſanctus a ſolo pa/
tre procederet nō haberet rationem amoris amicitie
ad filium: niſi filius alium ſpūm ſanctū ſpiraret: ⁊ ita
vterq̄ꝫ eſſet imperfectus. ¶ Ad 7ᵐ negaꝫ antecedēs
pro illa cōditionali: ⁊ cuꝫ probaꝫ ꝙ talis cōcurſus ⁊c̄.
dico ꝙ ꝯcurſus ille nō eſt de ratione voluntarij perfe
ctiſſimi qui eſt amor amicitie. ¶ Ad 8ᵐ diciꝫ: ꝙ eſſe
productionē ſecundariā infra naturā intellectualem
nō dat ſpiritui ſancto rōnem amoris: ſed rationeꝫ vo/
luntarij: ſed eſſe perfectiſſimā productioneꝫ ſecunda/
riam: ⁊ a duobus vniformiter ⁊ cōcorditer producen/
tibus dat ſibi amorē rōnis amicitie ⁊ nō odij: qꝛ odiū
non habet vnire: nec eſt de ratione eius vniformis cō/
curſus coodientis: ſicut de ratione amicitie eſt habere
reamantē. ¶ Ad argumentū Sco. negatur minor q̄c
quid ſit de maiore: vt eniꝫ dcm̄ fuit in ꝓbatione q̄nte
cōcluſionis ⁊ tertie. volūtas aliquos actus ꝓducit nā/
liter: ⁊ aliquos libere cōtingenter. Nec iſti duo modi
ꝓducēdi: ſcilicet naturaliter ⁊ libere repugnant eideꝫ
principio productiuo reſpectu diuerſoꝝ: qð pꝫ. Nam
deus pater eſt principiū liberū productiuum creatura
ruꝫ: ⁊ naturaliter ꝓductiuum ad intra. Et cum ꝓbat:
ꝙ iſti modi p̄ncipiandi diſtinguunt potentias 2° phy/ T.c.49.
ſicoꝝ. Dico ꝙ liberū poteſt dupliciter in ꝓpoſito acci/
pi: cū dicimus eniꝫ ꝓducere libere vel aliquod princi/
pium libere productiuū. Primo modo prout opponi/
tur coactiōi vel violentie dūtaxat: ⁊ iſto modo non ac
cipitur in diuiſione potentie: quia eidem potentie poſ
ſunt conuenire reſpectu vnius ⁊ eiuſdem: vt ſuperius
dicebatur: producere enim libere iſto modo non eſt
aliud q̄ꝫ producere voluntarie ⁊ complacenter. Alio
modo accipitur liberum ꝓut opponiꝫ determinatiōi

⁊ neceſſitati: ⁊ iſto modo accipit̃ in predicta diuiſione
potentiarũ cũ dicamus: aliqua agẽtia eſſe nãliter acti-
ua: ⁊ alia libere. Illud eni dr̃ agẽs naturale qđ poſitis
omnib⁹ requiſitis ad agẽdũ ⁊ nullo extrĩſe impedimẽ-
to quin ip̃z poſſit agere: neceſſario agit: nec eſt in eius
poteſtate nõ agere. Agẽs võ illđ dr̃ liberũ qđ eodẽ mõ
omnibus poſitis: ita vt poſſit agere nõ neceſſario agit:
ſed in ptãte eius eſt vt agat ⁊ nõ agat. Uerũtamẽ ſan-
ctus Tho. aliter deſcribit iſta agentia naturaliter ⁊ li-
bere: ſ3 i idẽ redit: ⁊ liberũ iſto mõ diſtinguit̃ 9tra nã-
le: talis aũt diſtinctio potentiarũ. ſ. naturaliter agẽtiũ
⁊ libere agentiũ nõ eſt diuiſio per oppoſitas res aut di-
uerſas: ſed per oppoſitas rationes. vt dictum eſt: quia
nõ cõueniunt eidẽ potẽtie reſpectu eiuſdẽ ꝑductiõis.
¶ Ad argumentũ contra 5^am^ cõcluſionẽ dicitur negã-
do maiorẽ ad ſenſuʒ cõcluſionis. nã 9clõ intelligit̃ vt
ſpũs ſanctus ꝑducat̃ libere p̃mo mõ diſtĩõnis facte
videndo ad 3^m^ contra 4^am^ 9clõnẽ: nõ aũt ſcđo modo.
Rationes aũt per quas ꝓbat̃ illa maior bene ꝓbant
ꝙ ſpũs ſanctus non ꝑducat̃ libere ꝓut opponit̃ ꝑdu-
ctioni: ſ3 hoc nõ negamus: ſed nõ ꝓbant quin ſpiritus
ſanctus ꝑducatur libere ꝓut opponit̃ ꝑductioni coa-
cte vel violente non complacentis: ⁊ ideo omnia illa
ſoluuntur per diſtinctioneʒ ſtatiʒ factã. ¶ Ad p̃mũ 9
6^am^ 9clõnẽ dicit̃: ꝙ ꝓcedit ex falſo fundamẽto. ſ. ꝙ pa-
ter ſit aliquo mõ extra intellectuʒ ex natura rei p̃oꝛ fi-
lio. vñ ſanctus Tho. hoc expreſſe negat p̃ma parte. q.
42. arti. 2. ad 2^m^. vbi ſic ait. (In rebus creatis etiam
cũ illud: qđ eſt a principio: eſt ſuo p̃ncipio coeuum ſm
durationẽ: tamẽ principiũ eſt prius ſm naturam ⁊ in-
tellectũ. ſi cõſiderat̃ illud qđ eſt principiũ: ſed ſi conſi-
derant̃ ille relationes cauſe ⁊ cauſati: ⁊ p̃ncipij ⁊ prin-
cipiati: manifeſtuʒ eſt ꝙ relatiua ſunt ſimul natura ⁊
intellectu: inquãtũ vnum eſt de diffinitiõe alterius: ſ3
in diuinis ipſe relõnes ſunt ſubſiſtẽtes perſone in vna
natura. vñ neq3 ex parte relationũ: neq3 ex parte nãe
vna perſona poteſt eſſe prioꝛ alia: neq3 ſm naturã: ne-
q3 ſ3 itellectũ.) Hec ille. ¶ Ecce p3 ꝙ negat iter pſo-
nas prioꝛitatẽ ſm intellectuʒ: ⁊ multo plus prioꝛitatẽ
ex natura rei negaret. ¶ Tunc ad primã ꝓbationẽ il-
lius fundamẽti negati negat̃ añs. ſ. ꝙ omne ꝑducens
ſit p̃us ꝑducto: vbi ꝑducens non eſt aliud a relatione
quã h3 ad ꝑductũ. Similiter ꝑductũ nõ ẽ qđ abſolu-
tum diſtinctũ a relatiõe eius ad ꝑducentẽ. ſicut eſt in
diuinis. ¶ Et cuʒ p̃mo ꝓbat̃ dictum añs auctoꝛitate
Augu. ⁊c̃. dicitur ꝙ Augu. nõ intendit: ꝙ omne produ-
cens vel faciens ſit ante ſuuʒ ꝑductũ tempoꝛe vel du-
ratione: nec ꝙ ſit prius eo aliqua p̃oꝛitate: niſi ſolũmo-
do de ꝑducente aliud de nõ eſſe ad eſſe: tale enim eſt
prius natura ⁊ cauſalitate ſuo ꝑducto: cũ eſſe ꝑducti
a tali ꝑducente dependeat. ſi aũt aliquid gignat ſe vel
faciat ſe. hoc nõ põt intelligi per cõmunicationẽ eiuſ-
dem nature alteri ſuppoſito: ſicut eſt in diuinis: vbi ꝑ-
ducens cõmunicat ꝑducto eandem eſſentiã ⁊ eſſe: q2
cõicatio non ſit eiuſdem a ſe. op3 ergo ꝙ talis gignitio
ſic intelligatur: ꝙ idem a ſeipſo prius nõ ens exeat in
eſſe: ⁊ ſic cõducat ſe de potẽtia in actũ: de nõ eſſe in eẽ:
⁊ hoc ſufficit ꝓ auctoꝛitate Auguſt. ¶ Ad auctoꝛitatẽ
Ariſto. dicit̃ eodẽ modo: ꝙ intelligit de cauſa efficien-
te: que ſemper eẽntialiter diſtingnit̃ a ſuo effectu: nos
aũt nõ dicimus patrẽ eſſe cauſam filij: ſed principiuʒ:
ꝓpter duo que ponit ſanctus Tho. p̃mo ſen. diſ. 29. q.
p̃ma. arti. p̃mo. ¶ Primuʒ eſt ꝙ omnis cauſa vel eſt
extra eſſentiã rei: ſicut efficiẽs ⁊ finis: vel pars eẽntie.
ſicut materia ⁊ foꝛma. Scđm eſt ꝙ omnis cauſa hẽt

Agens natu-
rale quid.

Ex nã rei pr̃
nõ ẽ p̃oꝛ filio

Pater nõ ẽ
cã filij ſ3 pa-
cipium.

oꝛdinem principij ad eſſe ſui cauſati: qđ per ipſuʒ 9ſti-
tuit̃: pater aũt nõ h3 aliquẽ oꝛdinẽ ad eẽ filij: ſicut ad
eſſe ſuũ: cũ vnũ ⁊ ideʒ ſit vtriuſq3 eſſe. ¶ Ad 2^am^ ꝓba-
tionẽ ſuppoſiti p̃negati dicit̃ ꝙ illud argumentũ ſolũ
9cludit ſi quid 9cludat: ꝙ pater eſſet p̃oꝛ filio ſm mo-
dum nr̃uʒ intelligẽdi: q2 nõ poſſumus intelligere rela-
tionẽ originis: niſi p̃intelligẽdo originẽ: nec poſſumus
itelligere originẽ: niſi p̃intelligẽdo ſuppoſitũ: a quo ꝓ-
fluit generatio: talẽ aũt oꝛdinẽ in nr̃o intellectu cõce-
dit ſctũs Tho. p̃ ſen. diſ. 27. q. i. arti. 2. Et p̃ma parte. q.
40. arti. 4. Et de potẽtia dei. q. io. arti. 3. ¶ S3 tũc vi-
det̃ eẽ 9dictio in dictis ſuis. ipſe. n. negat iter p̃reʒ ⁊ fi-
liũ p̃oꝛitatẽ: ⁊ tñ 9cedit ꝙ p̃us intelligit̃ natiuitas ſeu
paſſiua gñãtio q̃3 fili⁹ vel filiatio. ¶ Itẽ p̃us itelligit̃
ſuppoſitũ p̃mũ q̃3 gñãtio actiua vl̃ paſſiua: ⁊ ſic pater
preintelligit̃ filio. ¶ Dicit̃ ad hoc ꝙ nulla eſt 9tradi-
ctio in dictis eius. Sciendũ eniʒ ꝙ pater põt intelligi
vel 9ſiderari a nobis in via dupl̃r. Uno mõ ſub rõne
p̃opꝛia ſue perſonalitatis. ſ. vt pater eſt: ⁊ iſto mõ nec
natura: nec intellectu eſt prioꝛ filio: nec põt prius intel-
ligi filio pluſq̃3 ecõuerſo: cũ ſint coꝛrelatiua adinuicẽ.
Põt aũt alio mõ cõſiderari in cõmuni: vt eſt quoddã
ſuppoſitũ diuinũ ⁊ perſona perfecta: ⁊ ſic preintelligi-
tur filio ſic ꝙ nõ poſſumus intelligere filiũ ſub ꝓpꝛia
rõne: niſi concipiendo filiationem: nec filiationeʒ: niſi
preconcipiendo generationẽ: cuʒ filiatio ſit relatio in
origine fundata: nec poſſumus intelligere generatio-
nem niſi preintelligamus ſuppoſituʒ: a quo fluit: illud
aũt eſt pater. ¶ Ad 9firmationẽ factaʒ ſuperius dico
ꝙ vbi natura diſtinguit̃ a ſuppoſito ⁊ ab actione ſup-
poſiti conceditur: ꝙ prioꝛ eſt habitudo nature ad ſuppo-
ſitũ habitudine eius ad actũ 2^m^: ſ3 vbi idẽ eſt realiter
natura ⁊ ſuppoſitum nature: ⁊ actio ſuppoſiti ⁊ relatio
in actiõe fundata: nõ eſt ibi prioꝛitas niſi in noſtro mo-
do 9cipiendi. ſ. ꝙ iter talia nõ eſt prioꝛitas quo ad eẽ:
ſed quo ad intelligi modo quo dctũ eſt: taliter aũt eſt
in diuinis. ¶ Sed reſtat dubium. ex quo eniʒ ſm no-
ſtrũ modũ intelligendi op3 p̃intelligere ſuppoſitũ ge-
nerãs ipi generatiõi: tũc op3 p̃intelligere ip̃m velle ge-
nerare an̄q̃3 generet: q2 q̃ñcũq3 in quacũq3 menſura
intelligat̃ pater: o3 intelligi volens generare: ſi genera-
tio p̃intelligit̃ filio: op3 ꝙ preintelligat̃ velle generare
an̄q̃3 intelligat̃ generare. ¶ Dicit̃ p̃. ꝙ ex nã rei nul-
lũ eſt ſignũ: aut inſtãs: in quo pater p̃us velit gñãre q̃3
gñet: vel in quo ſit p̃oꝛ filio. ¶ Scđo dr̃: ꝙ nec pater ẽ
p̃oꝛ filio ſm intellctũ iſto mõ: ꝙ in ſe hẽat aliquid. vñ
p̃us nã debeat intelligi q̃3 filius: nec h3 in ſe. vñ prius
debeat intelligi volẽs generare q̃3 generet. ¶ Tertio
dicit̃: ꝙ ex parte intellectus noſtri eſt: ꝙ opoꝛteat nos
p̃us concipere generationẽ q̃3 relationẽ: aut ſuppoſitũ
a quo ꝓfluit generatio p̃intelligere ipſi generationi: ⁊
nõ ex parte rei. ¶ Quarto dr̃: ꝙ l3 p̃intelligamus ſup-
poſitũ ipſi generatiõi: nõ tñ op3 p̃intelligere illud ſup-
poſitum in actu velle: an̄q̃3 intelligamus generatione ab
ipſo ꝓfluere. ¶ Quito dico: ꝙ l3 p̃intelligeremus vo-
litionẽ generatiõis ipſi generatiõi poſite in actu: tñ res
nõ h3: ꝙ ita debeat intelligi: ſed hoc eſſet ex imperfe-
ctiõe noſtri intellectus: qui diuina neq̃t capere niſi per
ſimilitudinẽ terrenoꝝ. Et iõ dicit ſctũs Tho. vt ponit
6^a^ 9clõ: ꝙ reſpcũ generationis filij nõ eſt in deo volũ-
tas an̄tcedens intellectũ. ſ. ꝙ intellctũ noſtrũ opoꝛteat
p̃intelligere deũ velle generare an̄q̃3 intelligat deum
generare. ¶ Nunc ad rõnes factas in pede q̃õnis dr̃.
Ad primaʒ quidẽ: ꝙ l3 natura ⁊ eſſentia in vno ſigna-
tionis nõ idẽ ſint: nõ tñ in alijs. ſicut p3. 5. metaphyſi.

Pr̃ in via a
nobis dupl̃r
9ſiderari ſ3.

natura

natura enim addit ad eſſentiā rōnē ꝓductiui: ꝛ ꝓpter hoc nō pōt ꝯcedi ꝙ ꝓductio filij ſit eēntialis q̃uis cō cedať ꝙ eſt nālis. Iſtā r̄niſionē in forma ponit Aureo. ꝛ eādē ponit ſnialr ſctūs Tho. pᵃ pte. q. 28. arti. pº. ꝛ p̊ ſen. di. 7. q. i. ar. p̊. Et h̄ de q̄ōne ſufficiāt. ¶ Diſ. VII.

¶ Utrū reſpectu actus generationis diuine in patre ſit aliqua potentia. ¶ Queſtio. I.

Circa 7ᵐ diſtōnē querit. Utruʒ in p̄re ſit aliq̄ potētia reſpe ctu actus gn̄ōnis eterne. Et arguiť ꝙ nō. Omnis potentia vel eſt actiua vel paſſiua: ſʒ neutra illarū in ꝓpoſito pōt cōpetere: potētia. n. paſſiua in deo nō eſt: potentia vō actiua nō pōt cōpetere vni perſone reſpectu alterius: cū perſone diuine non ſint facte. ergo in diuinis non eſt potentia ad actuʒ ge nerandi: nec ad alium actum notionalem.

In oppoſituʒ arguiť ſic. Nā dicit Auguſt. ꝯ Maximū. (Si deus p̄r non potuit gn̄āre filiū: vbi ē oīpotētia dei p̄ris?) ḡ ſeqť ꝙ pater hʒ potentiā reſpcū actus: quo generat filiū.

In hac q̄ōne erūt duo articuli. In primo po nentur concluſiones. In ſecun do mouebuntur dubitationes.

Quantum ad primum ſit prima concluſio. Ge nerans in diuinis habet potentiaʒ generandi: ꝛ ſpirans hʒ potentiā ſpirādi. Iſtam ꝓbat Tho. pma pte. q. 41. arti. 4. (Sicut (iquit) in diuinis ponunť act⁹ notiōales: ita neceſſe eſt ibi ponere potē tiaʒ reſpctū hō actuū: cū potētia nihil aliud ſignificet q̄ȝ pncipiū alicu⁹ actus. vñ cū p̄reʒ itelligam⁹ vt pnᵐ gn̄ōnis: ꝛ p̄rem ꝛ filiū vt pnᵐ ſpiratiōis: neċe eſt ꝙ p̄ri attribuamus potētiā generādi: ꝛ p̄ri ꝛ filio potētiā ſpi rādi: q꞉ poᵃ generādi ſignat illud: quo gignens generat: oē aūt generās generat aliquo. vñ in oī generante opʒ ponere potētiā generādi: ꝛ in oī ſpirāte potētiaʒ ſpiran di.) Hec ille. ¶ Itē in de poᵃ dei. q. 2. arti. p̊. (Q꞉ (in quit) de diuinis loqmur ſm modū noſtrū: quē intelle ctus capit ex reb⁹ iferioribus: ex qb⁹ ſciam ſumit: idō ſi cut in reb⁹ iferiorib⁹ cuicūq꞉ attribuiť actio: attribuiť aliqḋ actiōis pncipiū: qḋ potētia nomiať: ita ꝛ in diui nis: q̃uis in deo nō ſit potētie differētia ꝛ actōis: ſicut eſt in reb⁹ creatis: ꝛ ꝓpter hoc gn̄ōne in deo poſita: que ꝑ modū actiōis ſignať: opʒ ibi ꝯcedere potentiā gene rādi vel potētiā generatiuā.) Hec ille. ¶ Itē p̊ ſen. di. 7. q. i. arti. p̊. (In creaturis (inquit) ꝓduciť aliqd ꝑ po tentiā naturalē: ꝛ hoc produciť in ſimilitudinē nature ipſi⁹ ꝓducētis: ſicut cū hō generat hoīem: ꝓduciť etiā aliqd ꝑ potētiā rōnalē: ꝛ hoc ꝓduciť in ſimilitudineʒ ꝓducētis: nō q̃tum ad ſpēm nature: ſʒ q̃tum ad ſpēʒ in rōne exiſtem: cū oē agens agat ſibi ſilē aliquo mō: ſicut domus ꝓduciť ab artifice: ꝛ recipit ſimilitudinē ſpeciei: quā artifex hʒ in mente. Scđm hos duos mo dos aliqd ꝓduciť a deo: procedit eni aliquid a deo in ſimilitudinē nature recipiens totā naturā: nō eandeʒ ſpecie tm̄: ſed numero: ꝛ ſic procedit a patre per actuʒ generationis filius. vñ in deo eſt potētia ad generādū ſimilis potentie naturali ꝓducēti: ꝓcedit etiā aliquid a deo in ſimilitudinem idee exiſtentis in mente diui na: qḋ nō recipit naturā diuinā: ſicut creature. vñ potē tia ꝓducendi creaturas eſt potētia rationalis in deo: ꝛ ſm iſtā potentiā attendiť oīpotētia dei: pſona eni di uina: que ꝓcedit per potentiā naturalem nō eſt aliqd ꝯnumeratū c̄ibus. vñ potētia generādi nō ꝯtineť ſub omni potētia: ſicut potētia creādi.) Hec ille. ¶ Secū da ꝯ eſt. Potētia gn̄āndi dicit pncipalr: ꝛ in recto di uinā naturā. hāc ꝓbat ſctūs Tho. pma parte. q. 41. arti. 5. vbi ſic ait. (Quidā (ingt) dixerūt: ꝙ potētia gn̄ān di ſignat relōnē in diuinis. Sʒ hoc eē nō pōt. Nam il lud ꝓprie dr̄ potētia in quocūq꞉ agēte: quo agens agit: oē aūt ꝓducēs aliqd per ſuā actionē ꝓducit ſibi ſimi le q̄tū ad formā qua agit: ſic hō genit⁹ ē ſimilis homi ni generanti in natura hūana: cui⁹ v̄tute p̄r pōt genera re hoīeʒ. Illud ḡ eſt potētia generatiua i aliq̄ generāte in quo generatū aſſimilať gn̄anti. Fili⁹ aūt dei aſſimi lať p̄ri gignenti in natura diuina. vñ natura diuina in p̄re eſt potētia generādi in ipſo. vñ ꝛ Hilari⁹ dicit. 5. de trinita. (Natiuitas dei nō pōt eā: ex qua pfecta eſt: nō tenere naturā: nihil. n. aliud q̄ȝ de⁹ ſubſiſtit: qḋ nō aliū de q̄ȝ de deo ſubſiſtit. (Sic igitur dōm eſt ꝙ potētia generandi pncipalr ſignat diuinā naturā: vt magiſter dicit i 7ᵃ diſ. pmi ſen. nō aūt relōnē tm̄: nec ēt inquātū eſt idē relōni vt ſignificet ex equo vtrūq꞉: lʒ eni p̄ni tas ſignificeť vt forma p̄ris: eſt eni ꝓprietas pſonalis ſe h̄ns ad pſonā p̄ris vt forma idiuidualis ad aliquod idiuiduū creatū: forma aūt indiuidualis in reb⁹ crea tis ꝯſtituit pſonā generātē: nō aūt eſt quo generās ge nerat: alioqn fortes generaret fortē. vñ nec p̄nitas po teſt itelligi vt quo p̄r generet: ſed ꝯſtituēs pſonā p̄ris generātis: alioqn p̄r gn̄aret p̄rem: ſʒ illud quo p̄r gene rat eſt natura diuina: in q̄ ſibi fili⁹ ſimilať: ꝛ ſm hoc di cit Damaſce. ꝙ gn̄atio eſt op⁹ nature nō ſicut generan tis: ſed ſicut q̄ gn̄ans gn̄at: ꝛ idō poᵃ gn̄andi ſignat in re cto diuinā naturā.) Hec ille. ¶ Ideʒ ponit de poᵃ dei. q. 2. arti. 2. ꝛ p̊ ſen. vbi. ſ. art. 2. ¶ Tertia ꝯ eſt. Poᵃ ge nerādi dicit relationē: puta p̄nitatē in obliq̄. ¶ Iſtaʒ ꝯnē ꝓbat ſctūs Tho. de poᵃ dei. q. 2. arti. 2. (Quidam (ingt) dixerūt ꝙ poᵃ gn̄āndi ſignat tm̄ eēntiā. Sed il lud ꝯueniēs nō videť. Actio eni q̄ fit v̄tute nāe cōis ꝑ aliqḋ ſub nā cōi ꝯtētū aliqueʒ modū accipit ex ꝓprijs pncipijs: ſicut actio q̄ debeť nāe aīalis fit in hoīe ſm ꝙ cōpetit ſpēi hūane. vñ ꝛ hō pfectius hʒ actū v̄tutis imaginatiue q̄ȝ alia aīalia ſm ꝙ cōpetit ei⁹ rōnabili tati. Silr ēt actio hoīs inueniť in hoc ꝛ in illo homie: ſm ꝙ cōpetit pncipijs indiuidualib⁹ huius vel illius: ex quo ꝯtingit: ꝙ vn⁹ hō clarius alio itelligit. Et idō di cendū: ꝙ ſi nā diuina: q̄ eſt cōis: ſit pncipiū alicu⁹ opa tiōis: que ſolū p̄ri cōpetit: opʒ ꝙ ſit pncipiū ſm ꝙ cō petit ꝓprietati pſonalis patris: ꝛ ꝓpter hoc in rōne po tentie icludiť quodāmodo paternitas quātum ad il lud: qḋ eſt generatiōis pncipiū: ꝛ ꝓpter hoc cū alijs di cendū eſt: ꝙ potentia generādi ſimul eſſentiaʒ ꝛ notio nē ſignat.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 5ᵐ. (In q̄libʒ gene ratiōe pncipiū generās pncipalr nō eſt aliqua forma idiuidualis: ſed forma que ptinet ad nām ſpeciei: ꝛ idō nō opʒ ꝙ generatū aſſimileť generāti quo ad ꝯditōes indiuiduales: ſʒ quātū ad nām ſpeciei: paternitas aūt non eſt in patre per moduʒ forme ſpeciei: ſicut huma nitas in hoīe: ſic eniʒ in eo eſt diuina nā: ſʒ eſt in eo vt ita dicā vt pncipiū indiuiduale: eſt enim ꝓprietas pſo nalis: ꝛ idō nō opʒ ꝙ ſit pncipiū generatiōis principali ter: ſed quodāmodo ꝛ cointellectū rōne ſupradicta.) ¶ Iteʒ prima parte vbi. ſ. (Potentia gn̄āndi ſignifi cat in recto diuinaʒ nām: ſed in obliquo relationeʒ.) ¶ Itē p̊ ſen. vbi. ſ. arti. 2. (Quidā dixerunt: ꝙ poten tia generādi ſimplr eſt ad aliqd non tm̄ ex parte act⁹: ſʒ ēt ex parte ipſius potētie. potētia eni dicit relationē pncipij: ſʒ hoc nihil eſt: q꞉ potentia nō eſt relatiuū ſm ſuū eſſe: ſed ſolū ſm dici: Imo potentia ſm illud qḋ eſt ſignat ēt illud qḋ eſt pncipiū ꝛ nō tm̄ relatōeʒ pncipij.

Ingē Aure. d. 7. q. 1. ꝙ in deo nō ē poᵃ ꝓductiua nec ſpiratiua: ſed idēptitatiua ꝛ connexio nis terminorum reſpcō⁹ q̄ hō pōt eē aīal. Petr⁹ de pa lude b. d. ꝙ i deo ē poᵃ ꝓ ductiua rōne ſpēi: nō aūt rōne hoc ē in diuinis pnᵐ.

Circa ſecun duʒ ꝛ tertiū. d. Sco. ꝙ pō p̄ris ē abſolu tū quid ꝙ eſt memoᵃ ſecū da: vt pʒ per eū. d. 13. Au reol⁹ ꝙ ē ſbe p̄ris cū hītu dine rōnis q̄ ē extremorū idētitas Du rādus ꝙ eſt relō Hen. i ſūma. ar. 57 q. 7. ꝙ ē eēn tia ꝑ relōneʒ determinata Greg. negat in deo gn̄āti uā potentiam.

Diſt.6.q.ꝑ° ↄclō.3° ⁊ in reſponſiõib° ad argumẽta ↄtra ipſam.

ſic.n.ꝗrimus de po° gn̄ãdi:ꝑncipiuꝫ aūt cuiuſlꝫ operatiõis:vt.ṡ.dcm̄ eſt:eſt diuina eẽntia: ſꝫ ab eẽntia diuina egredit̃ aliqs act°:ſm ꝙ eſt ſapiẽtia:⁊ aliqs ſm ꝙ eſt bonitas:⁊ ſic de alijs attributis.ſilr dico ꝙ cū p̄nitas ſit ipſa eẽntia diuina:eẽntia ſm ꝙ p̄nitas:eſt ꝑn̄m huius actus:q eſt gnãre nõ ſicut agens: ſꝫ ſicut illud quo agit̃.vñ ꝑn̄m gn̄õnis eſt eſſentiale ſub rõne relõnis.vñ eſt ꝗſi mediū iter eẽntiale ⁊ ꝑſonale.ex pte.n.illa qua po° ꝗ eſt mediū iter eẽntiã ⁊ opõnẽ radicat̃ in eẽntia eſt gd abſolutū.ex pte aūt ꝗ ↄiungunt̃ opõni eſt relatiuū.)Et ibidem ad 3m.(Nã cõis in vnoquoqꝫ operat̃ ſm ↄditiõẽ ipſi°.vñ aĩa ſenſibilis hꝫ in diuerſis aĩalibus diuerſas opõnes ⁊ in diuerſis organis ſentiẽdi:⁊ hoc eſt iõ: qꝛ nã cõis determinat̃ ⁊ ↄ̄hit̃ in vnoquoqꝫ ſm ꝑꝑetates iuentas in illo: diuina aūt nã nõ ↄ̄hitur: nec determiat̃ ſm ꝑꝑetates ſuppoſitoꝝ:cū nã diuina in p̄re ſit ꝑꝑrietas p̄ris:⁊ in filio ꝑꝑetas filij.iõ aūt nõ ↄ̄hit̃:qꝛ ꝑꝑetas nõ eſt aliud ab ipſa vt adueĩat ſibi ꝗſi diſpõ ↄ̄hens.iõ ẽt nõ determinat̃ nec diſtinguit̃:quia relõ nõ diſtinguit ſm illud qđ eſt:⁊ ſꝫ hoc tñ cõparatur ad eẽntiã cū qua eſt idẽ re:ſꝫ ſm ꝙ ad alteꝝ eſt:et ſic reſpicit ꝑſonã ⁊ diſtinguit eaꝫ:⁊ iõ eẽntia in p̄re eſt ꝑn̄m opõnis ſm ꝑꝑrietatẽ p̄ris:⁊ in filio ſm ꝑꝑrietatẽ filij.vñ eiuſdẽ opõnis ꝑncipiū eſt nã cõis ⁊ forma propria ipſi° p̄ris:⁊ iõ po° gn̄ãdi mediū eſt iter abſolutū ⁊ relatiuū:⁊ hoc voluerũt gdã dicẽtes potẽtiã generãdi eẽ gd abſolutū ſi ↄſideret̃ po° remota ⁊ indiſpoſita: ⁊ ad aligd ↄſideret̃ po° diſpoſita ꝗuis improprie ſint loquti:qꝛ ꝑꝑrietas nõ diſponit eſſentiã ſꝫ ſuppoſitū.) Hec ille.¶ Sciẽduꝫ tñ ꝙ in ſumma videt̃ corrigere qđ dixerat in ſcripto:in ſcripto.n.dicit vt ſtatiꝫ allegatuꝫ eſt: ꝙ ꝑncipiū quo p̄r gn̄ãt eſt eẽntia diuina vt eſt p̄nitas:dicit ẽt ꝙ eiuſdẽ opõnis ꝑn̄m eſt eẽntia diuina ⁊ p̄nitas:hui° aūt oppoſitū dicit in ſūma ponendo ꝙ nec p̄nitas eſt ꝑncipiū gn̄õnis:nec eẽntia vt eſt idem p̄nitati:⁊ ꝙ eẽntia ⁊ p̄nitas nõ ſunt ex equo ꝑncipiū gn̄ãdi:ſꝫ de itellectu talis ꝑncipij vel potẽtie ſit eẽntia in recto ⁊ relatio in obliquo: po°.n.gn̄ãdi eſt eẽntia patris:⁊ ſicut hoc qđ dico eſſentia patris duo includit.ſ.eſſentiaꝫ ⁊ paternitatẽ:ita hoc qđ dico po° gn̄ãdi.Et in hoc terminat̃ ꝑmus articulus.

ↄ̄ ꝑmaꝫ ↄclõne ar.Aure.d.7.q.j.ar.2

Quantum ad 2m arguit Aureolus ↄ̄ ꝑmã ↄ̄nẽ multiplr.¶ Primo ſic.Ubi ꝑductiões nõ ſunt elicite vanū eſt ꝗrere potentiaꝫ ꝑductiuã aut ꝑncipiū ꝑducẽdi: ſꝫ in diuinis gn̄ãre ⁊ ſpirare nõ ſunt ꝑductiões elicite:p̄r eni nihil hꝫ elicitū:aut capiẽs entitatẽ:⁊ potiſſime illud quo formalr ↄſtituitur in eẽ ſuppoſiti nõ põt eẽ aliūde:alias nõ eẽt ſuppoſitū iproductū.g̃ vanū eſt ꝗrere potentiã ꝑductiuã vel ꝑncipiū ꝑducendi reſpcū iſtaꝝ ꝑductionū.¶ Scđo ſic.Poſſe eẽ p̄rem nõ eſt poſſe potẽtie ꝑductiue: ſꝫ ẽ poſſe ↄnexionis neċie:eo mõ quo hõ põt eẽ aĩal:vel diameter põt nõ cõmẽſurari coſte: ſi eni poſſe eẽ p̄rem caderet ſub aliq̄ po° ꝑductiua p̄r neċio ꝑduceret̃ in eẽ p̄ris in diuinis qđ eſt erroneū: ſꝫ nõ eſt alia po° qua p̄r põt eẽ p̄r ⁊ qua põt generare. Idẽ eni eſt act° cū actu: gn̄ãre eni ⁊ p̄nitas ſunt eadẽ res. g̃ eadẽ erit potentia qua p̄r põt generare:⁊ qua p̄r põt eſſe actu p̄r. Et pꝫ in oĩbus ꝙ eadẽ eſt po° qua qs põt gn̄ãre: ⁊ põt ſe facere p̄rem. Magiſter ẽt dicit: ꝙ ſile eſt iter duas potẽtias ⁊ ipotẽtias:pater põt eẽ p̄r.filius nõ põt eẽ p̄r:pater poteſt gn̄are.fili° nõ põt gn̄are.hoc aūt nõ eẽt ſile:niſi oĩno idẽ eẽt p̄reꝫ poſſe eſſe p̄reꝫ: ⁊ p̄rem poſſe generare. g̃ impoſſe eſt ꝙ po° generãdi ſit po° ꝑductiua niſi eẽt po° ꝑductiua reſpcū hui° qđ eſt eẽ p̄reꝫ in diuinis: qđ eſt erroneum.¶ Tertio.Si potẽtia generãdi ſit ꝑncipiū ꝑductiuū:⁊ aliq̄ po° elicitiua: aliq̄ ꝑfectio ſimplr eſt in p̄re que nõ eſt in filio:po° eni ꝑductiua creature iportat ꝑfectionẽ:⁊ multo plus potentia ꝑductiua dei ⁊ creatoris.hec aūt potẽtia gn̄ãtiua non põt poni in filio:⁊ ita aliq̄ ꝑfectio ſimplr erit in p̄re que nõ erit in filio:⁊ ſequit̃ ꝙ fili° nõ erit ſimplr ꝑfectus.hoc aūt erroneū eſt.igit̃ nõ põt poni ꝙ po° generãdi dicat aliqđ ꝑductiuū ꝑn̄m.¶ Nec valet ingt ſi dicat̃:ꝙ pari ratiõe generare dicit ꝑfectionẽ ſimplr:nõ valet uiquã: qꝛ ꝑductiões non dicũt ꝑfectionẽ ſimplr.poſſe aūt ꝑducere dicit:vt pꝫ : qꝛ poſſe creare ꝑtinet ad oĩpotẽtiã ⁊ eſt ꝑfectio ſimplr: creare aūt nõ.alias cū p̄r ab eterno nõ crearet nõ fuiſſet ſimplr ꝑfectus: ꝗre aūt potentie dicant ꝑfectiões.actus võ nõ.ſatis pꝫ.actus eni ſunt trãſeũtes:potẽtie võ imanẽtes: ꝑpter hoc nõ iõ ꝑfectum eſt aligd:qꝛ generat ſibi ſile:ſꝫ cū põt ſibi ſile generare:ſm ph̄m.4.metheoro.¶ Nec valet ſilr ſi dicat̃ ꝙ po° generatiua terminat̃ ad relõnẽ:⁊ iõ nõ eſt ꝑfectio ſimplr:po° aūt creatiua terminat̃ ad abſolutū:hoc nimirū nõ valet:qꝛ nec eſſentie creaturarū ſunt ꝑfectiones ſimplr:⁊ tñ po° creatiua termiat̃ ad eas.ↄſtat aūt ꝙ res filiatiõis melior eſt oĩ re creata. Juxta illud ad Ephe.3°.Ex diuina p̄nitate deriuat̃ oĩs p̄nitas in celo ⁊ in terra:⁊ pari rõne oĩs filiatio deriuat̃ ex filiatiõe diuina. vñ nullū dubiū qn fili° dei ſit nobili° ꝑductū quocūqꝫ creato:⁊ qn generare ſit nobilior ꝑductio: ꝙ̄ creatio:nõ appet. g̃ ſi potentia creatiua ſit ꝑfectio ſimpliciter:qn mlto eẽt ꝑfectior (ſi tñ eẽt poſſibilis) po° reſpcū generatõis: nõ põt aūt dici ꝙ ſit in filio aut reſpectu alteri° filij:aut reſpcū ſpũs ſcti:aut reſpcū p̄ris: aut reſpectu ſui.igit̃ poni nõ põt ꝙ po° generatiua ſit ꝑn̄m ꝑductiuū.¶ Quarto ſic.Cui° negatio nõ eſt negatio potẽtie:ipm nõ eſt formalr potẽtia: negatio eni potentie eſt negatio illi° qđ eſt formalr potẽtia:ſꝫ Augu. docet expreſſe ꝙ negatio gn̄ãtiue potẽtie: nõ eſt negatio alicui° potẽtie:ſed poſſibilitatis terminoꝝ tñmõ. Ait eni Augu.ↄ̄ Maximū lib.3.cap.13.ꝙ filius nõ genuit:nõ qꝛ nõ potuit:ſꝫ qꝛ nõ oportuit.Qđ expõit magiſter dicẽs:ꝙ nõ potuit eſt dictu ꝙ nulla ipotẽtia ſeu negatio potẽtie fuit:aliogn denegaret̃ aliq̄ potentia filio quã hꝫ p̄r:⁊ ita eẽt potẽtior p̄r ⁊ plures potẽtias habẽs:cui° oppoſitū Augu.dicit ⁊ fides.g̃ potẽtia generãdi nõ eſt aliter potẽtia ꝙ̄ potẽtia cõmenſurãdi diametrū coſte que nõ eſt ꝑductiua: ſed notat ↄnexionẽ terminoꝝ.¶ Quinto ſic. In ente formalr neċio: nõ põt poni aliq̄ potẽtia mediãs inter ipm ⁊ ſuū formale: niſi potẽtia:que dicit poſſibilitatẽ ſimul ⁊ ↄnexionẽ terminoꝝ vel neceſſitatẽ terminoꝝ.ſi eni poneret̃ potẽtia ꝑductiua iter ipm ⁊ ſuū formale: ſequeret̃ ꝙ ipm ꝑduceret ſuū formale:qđ eſt oĩno impoſſe:ſꝫ res iportata ꝑ generare ⁊ p̄nitatem: eſt formalis in ſuppoſito p̄ris:ita ꝙ per illã rem eſt ſuppoſitū reale.g̃ potẽtia generandi mediãs inter p̄rem ⁊ generare nõ erit potẽtia ꝑductiua:ſꝫ pura neceſſitas ⁊ actualitas terminoꝝ: ſicut hõ hꝫ potentiã ꝙ ſit aĩal:de qua pꝫ ꝙ nõ eſt ꝑductiua.¶ Sexto.Phs dicit.5.metaphy.ꝙ negatio alicui° ꝑꝑrietatis debite generi: aut alicui ſpẽi dr̃ ꝑuatio in ↄtẽto infra gen° vel ſpẽm.vñ talpa dr̃ ꝑuari viſu:qꝛ gen° aĩalis hꝫ viſuꝫ. Ex quo pꝫ ꝙ cū ꝑuatio potẽtie ſit ipotẽtia:illud põt dici ipotens qđ caret potẽtia debita generi:ſꝫ ↄſtat ꝙ fili° caret po° generãdi.g̃ ſi in p̄re eſt po° ꝑductiua:fili° carebit po° aliq̄ eiuſdeꝫ rõnis:⁊ per ↄ̄ñs poterit dici ipotẽs ⁊ erit in eo in po°: qđ magiſter ⁊ Augu.⁊ fides negãt.¶ Septimo.Cui° oppoſitū non eſt ipotentia

T.c.19.

T.c.27.

eſt ĩpotẽtia:ſed ĩpoſitas:ĩpm nõ eſt potẽtia ꝓductiua:
ſed tm̃ poſitas terminoꝝ:ſicut pꝫ ꝙ diametrũ nõ poſ
ſe ꝯmẽſurare coſtã nõ eſt impotẽtia: ſed ĩpoſitas: ſed
magiſter dicit expreſſe:ꝙ filiũ nõ poſſe generare non
eſt impotẽtia:ſed eſt oportere ita eſſe:q2 filius ꝓprieta
te natiuitatis filius eſt:qua opꝫ cũ nõ eſſe patreꝫ. ergo
potẽtia generãdi nõ eſt pricipiũ ꝓductiuũ. ❡ Octauo.
Quia magiſter in preſenti diſtinctione ita etiã equipe
ra tiſtas duas ꝓpoſitiões:pater nõ hꝫ potẽtiã:qua poſ
ſit eſſe filius:filius nõ hꝫ potentiã qua poſſit eſſe pater:
ſed cõſtat ꝙ impotẽtia qua pater nõ põt eſſe filius nõ
eſt carere alicuiꝰ potẽtie:pꝫ ĩductiue:ſed pura ĩpoſſibili
tas:aut repugnãtia terminoꝝ.ergo nec ĩpotẽtia qua fi
lius nõ põt eſſe pater:hec aũt eadẽ eſt cũ illa:qua non
põt generare.ergo nõ poſſe generare nõ eſt negatio po
tentie ꝓductiue. ❡ Nono. Potẽtia ꝓductiua nõ reci/
pit ĩtra ſe actũ:ſed actus egredit̃ ab ea:ſꝫ generare nõ
egredit̃ a patre:imo eſt ipſe pater ⁊ in patre.ergo potẽ
tia quã hꝫ pater ad generare nõ eſt ꝓductiua:imo ma/
gis idẽtificatiua:nihil enim aliud ſonat patrẽ poſſe ge/
nerare q̃ꝫ patrẽ poſſe eſſe patrẽ:cũꝫ pater ſit ipſummet
generare:qđ nõ pertinet ad potẽtiã ꝓductiuã. ❡ Deci
mo ſic. Per generare in diuinis ĩpoſſibile eſt ꝙ ꝓduca
tur aliqđ diſtinctũ a generãte niſi in ſolo generare ⁊ ſi/
bi oppoſito:cuiuſmodi eſt generari:pater eniꝫ ⁊ filiꝰ ſũt
idẽ in oĩbus preter generare ⁊ generari:ſꝫ tale genera/
re ĩpoſſibile eſt ꝙ habeat reſpectu ſui potẽtiã ꝓducti/
uam:ſi eniꝫ haberet in illa:eſſet idẽ ꝓductũ cũ ꝓducẽ/
te:⁊ ita ꝓductũ haberet potẽtiã generãdi ⁊ poſſꝫ gene
rare:⁊ ſic in ĩfinituꝫ.g̊ generare nõ hꝫ reſpectu ſui potẽ/
tiam ꝓductiuã. ❡ Si dicat̃ ꝙ poᵃ generãdi nõ cõica/
tur genito:tũc habet̃ ꝓpoſitũ:ꝙ potẽtia generãdi non
eſt aliud q̃ꝫ ipſũmet generari ⁊ actꝰ generãdi:ſi enim ſit
aliud iaꝫ nõ differt in ſolo generare ⁊ generari:imo cũ
hoc in potẽtia generãdi:que ponit̃ aliud. ❡ Undecĩo.
Si potẽtia generãdi ſit aliqđ formale principium quo
pater eligat generare:aut illud eſt paternitas:aut eſſen
tia:aut tota pſona vtrũqꝫ ĩcludẽs:ſed nõ põt dici pr̃ni/
tas:generare nãqꝫ ⁊ paternitas ſunt eadẽ res ſolũ diſti
cta nominalr̃:vt magiſter dicit ĩfra:⁊ oẽs ꝯcedũt. Idẽ
aũt nõ põt poni ṗncipiũ ꝓducẽdi reſpectu ſuppſiꝰ:nec
põt poni tota pſona:q2 tũc generare egrederet̃ a perſo
na ⁊ eſſet aliud realr̃ ab ea. Nec poteſt poni: ꝙ eẽntia
per eãdẽ rõnẽ.nã ab ea egrederet̃ res generationis:⁊ ꝑ
ꝯſequẽs eſſet aliud cũ nihil egrediat̃ realiter a ſe.ergo
impoſſibile eſt poni:ꝙ pater ĩportet aliqđ ṗncipiuꝫ ꝓ/
ductiuũ reſpectu ipſius generare. ❡ Duodecimo. Nã
T.cõ.30. phs dicit expreſſe 12° metaphyſi.ꝙ q̃uis videat̃ ꝙ oẽ
agens habeat potẽtiã:qua poſſit agere:tñ nõ ſic eſt: qđ
exponẽs Cõmẽtator cõmẽto.30.dicit.(Impoſſe eſt ꝙ
oĩs motor ⁊ agẽs habeat potẽtiã agendi ⁊ mouendi:oẽ
eniꝫ eternũ eſt actio pura:⁊ omne qđ eſt actio pura nõ
hꝫ potẽtiã:)ſed ꝯſtat:ꝙ deus pater eſt ꝓducẽs eternus
⁊ eſt actio pura in ꝓducẽdo.ergo non opꝫ ꝙ habeat po
tentiã ꝓductiuã. ❡ 13° ſic. Si generare ꝓfluit ab aliq̃
potẽtia ꝓductiua vel elicitiua:pater eſſet quoddã poſ/
ſibile ꝓduci:inquãtũ generare facit ipſum eẽ patreꝫ: ⁊
iterũ pater ageret in ſe:cauſando in ſe generationem ⁊
ſpirationẽ:⁊ multa ĩpoſſibilia:que ſequũtur:nõ igitur
põt poni generare ꝓfluere ab aliqua potẽtia tãq̃ꝫ a ṗn
cipio ꝓductiuo. ❡ 14°. Q2 ſi potẽtia generãdi ſit ꝓdu
ctiua:aut dicit eſſentiã mãe:⁊ hoc eſſe nõ põt:q2 termi/
nus ꝓductus nõ eſt eẽntia:ſed ꝓprietas generationis:
aut dicit relationeꝫ mãe:⁊ hoc eſſe nõ põt: q2 in nullo
genere oppoſitionis vnũ oppoſituꝫ eſt formalis rõ ꝓ/
ducẽdi aliud:vt pꝫ ꝙ nigredo nõ ꝓducit albedinẽ:nec
raritas denſitatẽ:vt dicit phs ṗ phyſicoꝝ. Cõſtat autẽ
ꝙ paternitas ⁊ filiatio relatiue opponunt̃:nec põt po/
ni ſimul vtrũqꝫ:q2 cũ ꝓductio ſit ſimplex:opꝫ eẽ vnuꝫ
formale principiũ ſimplex.ergo potẽtia ꝓductiua nõ
põt poni in patre reſpectu generationis. ❡ Cõtra ſecũ/ ꝯ 2ᵃᵐ ꝯcłõ. ṗ.d.7.q.i.
daꝫ cõcluſionem arguũt multi vtpote Bonauẽtura ⁊
Varro ꝓbando:ꝙ paternitas ſit ratio generãdi ipſi pa/
tri:⁊ per cõſequẽs potẽtia ꝓductiua. Arguũt igit̃ ṗmo
ſic. Illud qđ eſt principiũ eſſendi eſt ṗncipiũ operandi
vnũquodqꝫ eniꝫ agit eo quo formalr̃ eſt:actus nãqꝫ ſe/
cundus ꝓcedit ex actu ṗmo:vt pꝫ 2° de aĩa:ſed paterni/ T.cõ.2.
tas eſt principiũ formale:quo pater eſt pater.igitur eſt
ſibi pricipiũ formale generãdi. ❡ Secũdo ſic. Sicut
ſe hꝫ eſſentialis operatio ad eſſentiã:ſic ſe videt̃ habe/
re pſonalis ꝓductio ad perſonã:ſed eẽntia eſt forma/
lis rõ ꝓducẽdi creaturã:⁊ ĩtelligẽdi: ⁊ oĩs operationis
eſſentialis.ergo videt̃ ꝙ ꝓprietas pſonalis:que eſt pa/
ternitas ſit ſibi rõ generãdi:cũ generatio ſit actus pſo/
nalis. ❡ Tertio. In tantũ repugnat relationi eſſe prin
cipiũ eſſendi ⁊ cõſtituẽdi ſuppoſitũ:quãtum ſibi repu
gnat eſſe principiũ operãdi ⁊ eliciẽdi actũ:ſicut eniꝫ re
latio nõ eſt formalis terminus:aut principiũ actionis:
ſic nec eſt principiũ agẽdi:aut cõſtitutiuũ ſuppoſiti: ſꝫ
relationi diuine cõicatur ꝙ ſit principiũ eſſendi ⁊ con/
ſtituẽdi ſuppoſitũ.ergo ſibi cõicatur ꝙ ſit ṗncipiuꝫ ge/
nerandi. ❡ Cõfirmat̃. Q2 ĩperfectionis eſſet ſi poſſet
dare actũ primũ ⁊ nõ actũ ſcđꝫ. ❡ Quarto. Generatio
nõ ſolũ hꝫ aſſimilare genitũ generãti:imo diſtinguere
idẽ eniꝫ nõ generat ſe.eo ergo pater generat filiũ: quo
diſtinguit eũ a ſe:ſed pater diſtinguit filiũ a ſe per pr̃ni
tatẽ formalr̃.ergo generat per paternitatẽ:⁊ per ꝯñs ẽ
rõ ꝓducẽdi. ❡ Quinto. Productiões diſtincte ſpẽ re/
ducunt̃ ad principia diſticta ſpẽ:ſed generare a ſpirare
eſt alteriꝰ rõnis:in patre aũt paternitas ⁊ ſpiratio acti/
ua alteriꝰ rõnis ſunt:eſſentia vero vniꝰ rõnis.ergo ṗnci
piũ generãdi erit paternitas ⁊ ſpirandi ſpiratio actiua.
❡ Sexto. Nulla ꝓpria operatio ĩeſt alicui:niſi per ꝓ/
priã rõnẽ:ſed generare eſt ꝓpriũ patri.ergo nõ ineſt ſi/
bi per eſſentiã:que eſt cõis tribꝰ:ſed per paternitatem.
❡ Septimo. Eo pater generat quo eſt pater:dicit eniꝫ
Aug.ꝙ eo eſt filiꝰ:quo eſt genitus:a ſimili eo eſt pater
quo eſt generãs:ſed ꝯſtat:ꝙ eſt pater paternitate.g̊ ge/
nerat paternitate. ❡ Henricus ẽt arguit cõtra eãdem Cõtra eãdeꝫ Henricus.
ꝯ̊neni.ṗmo ſic. Quandocũqꝫ aliqđ eſt formalis rõ ali/
cuius actiõis:debet̃ ſibi illa actio ẽt ſi ſit ſeparatuꝫ:vñ
albedo ſeꝑata a ſubiecto diſgregat:⁊ humiditas hume
ctat:vt pꝫ in ſpẽbꝰ ſacramẽtalibꝰ:ſed eſſentie diuine ſe
parate a paternitate nõ ꝯpetit generare:nõ eniꝫ eſt ve
ruꝫ ꝙ eſſentia generet:ſed pater generat. ergo eſſentia
nõ eſt formalis rõ vel ṗncipiũ generandi:niſi ꝓut de/
terminat̃ per paternitatẽ. ❡ Secundo arguit ſic. Qñ/
cũqꝫ aliqđ ꝯtinet plura imediate:⁊ ſine ordine nõ põt
rõ aſſignari:q̃re ṗmo ꝓducit vnũ q̃ꝫ aliud:ſed eſſentia
diuina eſt ṗmitus rõ ꝓducẽdi reſpectu generare q̃ꝫ re
ſpectu ſpirationis.ergo opꝫ ꝙ per aliquid ordinetur: ⁊
determinetur ad illud:ſed non poteſt poni aliud ordi/
nans niſi paternitas.ergo vt prius. ❡ Tertio. Unum
inquãtuꝫ vnũ ſemper eſt aptuꝫ natũ facere vnum:ſed
eſſentia eſt principiũ pluriũ ꝓductionuꝫ:puta genera/
tionis ⁊ ſpirationis.igitur nõ inquãtũ vnũ:⁊ ita opꝫ vt
per paternitatẽ determinet̃. ❡ Quarto. Q2 nulluꝫ in/
determinatũ põt in plura:niſi prius determinetur: vt
pꝫ:calor enim qui eſt ĩdeterminatus ad actũ primũ: q
eſt facere calidũ:⁊ ad actũ ſcđm q eſt calefacere aliud

opꝫ ꝙ predetermineꝭ: ad primū quidē per reſpectū ad ſubiectū: ad ſecūdū vero per reſpectū ad actū vel paſſum: ſed cōſtat ꝙ eſſentia eſt idetermināta: vt ſit ꝑnci piū ſpirādi ⁊ generādi. ergo neceſſe eſt vt determineꝭ ad generare per paternitatē. ¶ Scotus quoqꝫ arguit cōtra illā cōcluſionē. Producens: qđ determinaꝭ ex ſe ad certū numerū ꝓductionū: ꝓducit per ꝑncipia alterius rōnis: ſi eniꝫ per ꝑncipia eiuſdē rōnis quātū eſſet ex ſe ꝓduceret ifinita: nec determinareꝭ ad certum numerū: ſicut ꝙ homo in generādo nō determinat ſe ad certā multitudinē filiorū: nec ſol ad certā multitudinē radiorū: nec ſcriptor ad certū numeruꝫ ſyllabaꝝ eiuſdem rōnis: ſed cōſtat ꝙ pater determinaꝭ ad certum numerū ꝓductionū: puta ad generare ⁊ ſpirare. ergo ꝓducit per principia alteriꝰ rōnis: vtpote: qꝛ generat ꝑ memoriā: ⁊ ſpirat per volūtatē. ¶ Secundo. Productiones alteriꝰ rōnis exigunt ꝓducēs ⁊ rōnē ꝓducēdi alterius rōnis: ſicut enim ꝓducēs oritur a ꝓducēte per rōnem ꝓducendi: ſic diuerſitas rōnis in ꝓductionibꝰ dꝫ reduci ad diuerſitatē ꝓductiue rōnis: ſed ſpirare ⁊ generare ſunt alterius rōnis. ergo ꝑncipia ꝓductiua erūt alterius rōnis: cōſtat aūt ꝙ eēntia eſt vniꝰ rōnis. ergo ꝓut iduit rōnē memorie erit ratio ꝓducēdi verbuꝫ: et ꝓut iduit rōnem volūtatis erit ratio ꝓducēdi ſpirituꝫ ſanctum. ¶ Tertio. Sicut in nobis eſt: ita excellētiori modo eſt in deo: ſed eēntia aīe ſub rōne qua memoria ꝓducit verbū: ſub rōne vero qua voluntas ꝓducit amorē in nobis. ergo in deo eēntia diuina ſub ratione qua memoria eſt ꝑncipiū elicitiuū verbi: ſub rōne vō volūtatis ſpūs ſancti. ¶ Quarto. Aug. frequēter dicit ⁊ Anſelmus cōcordat: ꝙ filius ꝓcedit de memoria patris: ſed hoc nō eſſet niſi ꝙtenꝰ eſt rō ꝓducēdi vt induit rōnem memorie. igiꝭ ⁊c̃. ¶ Durādus ēt arguit cōtra eādē cōcluſionē. Formalia ꝑncipia ꝓductionis debēt correſpōdere formalibꝰ terminis: ſed in filio eſt eēntia vt cōicata: relatio vero ꝓut ꝓducta: eſſentia enim non pōt poni terminus ꝓductionis: qꝛ terminus nō ſoluꝫ dꝫ eſſe cōicatus: imo ꝓductus. ergo cū eēntia per moduꝫ termini cōicati: ⁊ ꝓprietas per moduꝫ termini ꝓducti: ſint i filio: neceſſe eſt vt i patre eēntia ⁊ ꝓprietas ſint correſpōdēter ꝑncipiū generādi. ¶ Secūdo. Quādociū ꝙ in aliqua generatione cōcurrunt vna cōicatio eiuſdē nature in numero: ⁊ vna ꝓductio alicuius alterius: neceſſe eſt in ꝓductiuo principio aliquid poni qđ ſit principiū cōicationis: ⁊ aliud qđ ſit formale principiū ꝓductionis. Cuius rō eſt: qꝛ opꝫ formale principiū ꝓductionis: ⁊ terminū formalē cōicationis realiter diſtingui: terminū autē cōicationis ⁊ principiū nō oportet: ſed in ꝓductione filij eſt vna cōicatio eſſentie ⁊ ꝓductio relationis. ergo neceſſe eſt eſſentiā eſſe ꝑncipiū cōicationis: ꝓprietatem vero ꝑncipium productionis. ¶ Tertio. Emanatiōes debēt reduci in talia ꝑncipia: qbus ꝓpoſitis ſtatim apparet ſtatus in emanationibꝰ: ſed ſi tota eſſentia poniꝭ principiuꝫ nō apparet ſtatus in emanationibꝰ vel ꝓductionibus: qua rōne enim eſt principiū duarū emanationū pōt eſſe principiū pluriū niſi determineꝭ per paternitatē ⁊ ſpirabilitateꝫ: poſito aūt ꝓ ꝑncipio eēntia ⁊ ꝓprietate ſtatim apparet certꝰ numerus ꝓductionū. ergo hec duo cōcurrunt in rationem ꝑncipij ꝓductiui. ¶ Quarto. Nullus pōt negare quin eſſentia hic cōcurrat: alias nō cōicaretur: nec pōt negare quin ꝓprietas concurrat: cū vere in filio relatio ſit ꝓducta. igitur vt prius.

Ad primum cōtra primā ꝯcluſionē negatur maior. Nā nō ſolum neceſſe eſt querere potētiā elicitiuā reſpectu ꝓductionis: imo reſpectu ꝓducti: licꝫ ergo vanū ſit querere potentiā ꝓductiuā generatiōis diuine: que illā realiter eliciat: tamē neceſſariū eſt querere potētiā in patre: que filiuꝫ realiter ꝓducat: vnde ſcūs Tho. ꝑma pte. q. 41. art. 4. dicit reſpōdēdo ad tertiū. (Potētia (inqt) ſignat pricipiū: principiū autē diſtinctionē iportat ab eo: cuius eſt pricipiū. Cōſideratur autē duplex diſtictio in hīs que dicuntur de deo: vna ſm reꝫ. alia ſm rōnem tm̄: ſm rem quidē deus diſtinguiꝭ per eſſentiā a rebꝰ: quarū eſt ꝑncipiū per creationē: ſicut vna ꝑſona diſtinguiꝭ ab alia cuius eſt principiū ſm actū notionalē: ſed actio ab agēte nō diſtinguiꝭ in deo niſi ſm rōnē tm̄. alias actio eēt accidēs in deo: ⁊ ideo reſpectu illaꝝ actionū ſm quas alique res ꝓcedūt diſtincte a deo vel eſſentialr vel ꝑſonaliter pōt deo attribui potētia ſm ꝓpriā rōnē principij: ⁊ ideo ſicut ponimus potētiam creandi in deo: ita poſſumus ponere potētiam generādi vel ſpirandi: ſed itelligere ⁊ velle nō ſunt actus tales: qui deſignēt proceſſionē alicuius rei a deo diſticte vel eſſentialr vel ꝑſonaliter: vnde reſpectu horū actuū nō pōt ſaluari rō potētie in deo: niſi ſm modū itelligēdi ⁊ ſignificandi tm̄ ꝓut diuerſimode ſignificaꝭ in deo itellectus ⁊ itelligere: cū ipſum tm̄ itelligere dei ſit eius eēntia nō hñs principiū.) Hec ille. ¶ Item q. 25. arti. ꝑ. ad 3ᵐ ſic ait. (Potētia in rebꝰ creatis nō ſolū eſt principiū actionis ſed effectꝰ. ſic igiꝭ in deo ſaluaꝭ ratio potētie: quātū ad hoc ꝙ eſt ꝑncipiū effectus: nō autē quātuꝫ ad hoc ꝙ ē principiū actionis: que eſt diuina eſſentia: niſi forte ſꝫ modū intelligēdi.) Hec ille. ¶ Ideꝫ dico ⁊ ipſe dicit vbi ſupra de potētia generādi ſꝫ ꝙ eſt ꝓducti non autem ſm ꝙ eſt principiū ꝓductionis: niſi ſm modū intelligēdi. ¶ Idem dicit cōtra Gētiles libro 2ᵒ. cap. 10. (Quia (inquit) nihil eſt principiū ſuipſius: cū diuina actio nō ſit aliud ꝙ̃ potētia eius: manifeſtū eſt: ꝙ potētia nō dr̄ in deo ſicut principiū actionis: ſed ſicut pricipiuꝫ facti.) Hec ille. ¶ Et poſt pauca dicit: ꝙ reſpectu actus itelligēdi aut volēdi nō eſt in deo ꝓprie potētia: nec itellectus ⁊ volūtas in deo ſunt ꝓprie loquēdo potentie: ſed ſunt in eo vt actiones. ¶ Ideꝫ ponit ꝑ ſen. diſt. 42. q. 1. arti. ꝑ. ad quartū: vbi ait. (Deꝰ nō agit operatione media: que ſit aliud a ſua ſubſtātia vel eſſentia ſed ſuū eſſe eſt ſuū operari: ⁊ ſuum eſſe eſt ſua eēntia ⁊ potētia: nihilominꝰ tm̄ ſua eſſentia ſignatur vt ꝑncipiū eſſendi: ⁊ eadē rōne ſua potētia pōt ſignificari vt principiū operādi: ⁊ ꝓpter hoc vt ꝑncipium operati.) Hec ille. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 2. arti. ꝑ. vt allegatū fuit in ꝑma ꝯne. Itē 4ᵒ quolibe. q. 2. arti. ꝑ. ¶ Ex qbus oībus dico: ꝙ potētia generādi in patre nō eſt ꝓductiua generatiōis actiōis in ſe: ſed filij geniti: ⁊ eſt principiuꝫ quo generatio actio attingit genitū: ⁊ iō diciꝭ potentia generādi: aliter tm̄ ꝙ̃ in creatis: vbi potētia generantis dr̄ potētia generādi: qꝛ ꝑ illā generās elicit actiuā gnātionē: ⁊ cū h̄ genitū. In diuinis aūt generās ꝑ potētiaꝫ gnātiuā ꝓducit genitū: non tm̄ gnōnē: licꝫ ibidē illa potentia ſit rō ipſi gnōni: ꝙ habeat talē terminuꝫ. Qꝛ vō diuina itelligimꝰ ꝑ creaturas: ⁊ ſicut intelligimꝰ: ita nominamꝰ: iō alio actu itelligimꝰ eſſentiā: vt eſt potētia: alio vt eſt actio: ⁊ ſilr alio noīe noiamꝰ eā. Et qꝛ i creaturis potētia eſt principiū actiōis: adeo diciꝭ ꝙ in diuinis potentia eſt principiū actionis ſm rōnē vel modū itelligēdi: qđ nō eſt aliud dicere: niſi ꝙ ſimili mō cōcipimus talia diuina: ſicut ſi realr vnū ꝑnciparet aliud: qꝛ ꝯcipimꝰ ea ſm modū: quo ꝯcipimꝰ creata: vbi potentia ab actu diſtinguiꝭ ſm rē: ⁊ eſt ꝑncipiū realr actiōis

Iſte

Ꝭ eadē Sco. ꝑ. diſ. 7. in q. poſt opi. Vē ria.

Ꝭ eādem arguit Duran. d. 7. q. 1.

In deo diſtĩctio duplex.

Intellectꝰ ⁊ volūtas i deo ſunt actiōes.

Iſte aūt modus itelligēdi nō eſt vanus:qꝛ q̄libꝫ illaꝝ
cōceptionū hꝫ fundamētū in re quātū ad illud qꝺ re-
preſentat:nō aūt quātū ad oēm modū repreſentandi.

Pꝛnitas in diuīs dupl'r accipi pōt.

¶ Ad 2ᵐ dr̄:ꝙ pr̄nitas pōt dupl'r accipi.ſ.vt ē relatio:
⁊ vt eſt forma ꝯſtitutiua ſuppoſiti paterni:qꝺ hꝫ īquā-
tuꝫ eſt eadē diuine nature. Hāc diſtictionē ponit ſcūs
Tho.pͥma pte.q.40.arti.4°. Et p̄ ſen.diſt.27.q.i.arti.
ſcđo.Et de potētia dei.q.8.artic.3°.¶ Tunc vlteri⁹ di-
co:ꝙ capiēdo paternitatē p̄mo mō:ꝯcedo ꝙ eadeꝫ eſt
potētia:qua pater in diuinis pōt generare:⁊ qua pōt eē
pater:qꝛ ſ͡m illū modū capiēdi paternitatē:ipſa cōſeq-
tur ſ͡m modū ītelligēdi ad generationē actionē:⁊ in il-
la fundaẗ:vt dicit ſcūs doctoꝛ in locis allegatis:⁊ ideo
eadē potētia:qua pater pōt gn̄āre pōt eſſe pater:cū ipꝫ
eſſe patrē illo modo conſequaẗ ad ipm̄ generare ⁊ ſup
ponat generare.Capiēdo aūt paternitatē vt eſt ꝯſtitu
tiua ſuppoſiti dico:ꝙ ipſa p̄cedit generare ſ͡m ſanctuꝫ
Tho.vbi pͥ⁹:īmo coītelligiẗ(vt dictum fuit)in rōne
p̄ncipij generādi:⁊ tūc negaẗ:ꝙ eadē potētia pater poſ
ſit eſſe pater:qua pōt generare.naꝫ reſpectu gn̄ōnis qꝛ
ſignatur vt actio pōt ſignificari aliqͩ in diuinis ſe ha-
bens vt elicitiuū:nō autē reſpectu paternitatis ſic cōſi
derate:qꝛ nec hꝫ ſe per modū actionis:nec per moduꝫ
relatiōis ꝯſequētis actionē:nec ꝑ modū ꝓducti:ſed ꝑ
modū forme ꝯſtitutiue ſuppoſiti ꝓducētis total'r im-
producti:⁊ iō ꝓbatio adducta nō valꝫ:cuꝫ dr̄.paterni-
tas ⁊ generare ſunt eadē res:igiẗ potētia reſpectu vni⁹
erit potētia reſpectu alteri⁹:nec enim hoc:nec illud eſt
elicitū real'r:ſꝫ tn̄ ſicut dictuꝫ eſt reſpectu vni⁹ opoꝛtet
ſignari aliqͩ per modū potētie:nō aūt per reſpectū al
terius. ¶ Ad illud qꝺ arguēs addit de dicto magiſtri:
dico:ꝙ ſimilitudo iter illas duas.ſ.pater pōt generare
fili⁹ nō pōt generare:pater pōt eſſe pater:fili⁹ nō pōt eē
pater:attēditur ꝓut pater dr̄ a paternitate cōſiderata
vt eſt relatio:nō aūt vt eſt ꝯſtitutiua:⁊ illo mō ꝯcedo
ꝙ idē eēt:patrē poſſe generare:⁊ poſſe eē patrē:⁊ eadeꝫ
potētia cadit vel nō cadit ſupra vtrūqꝫ.¶ Ad 3ᵐ nega
tur ꝯn̄a:vn̄ ſicut dicit ſcūs Tho.pͥma pte.q.41.arti.5°
ad tertiū.(Cū dr̄ potētia generādi eētia ſignatur i re
cto:relatio in obliquo:ſicut ſi dicereꝫ eētia patris: vn̄
quātuꝫ ad eētiā:que ſignatur in recto potētia generā
di eſt cōis trib⁹ ꝑſonis:ſed quātuꝫ ad notionē:que ꝯno
tatur:ꝓpꝛia ē ꝑſone patris.) Hec ille.¶ Ex quo pꝫ ꝙ

Nūo po^a generādi dicat perfectioneꝫ ſimpl'r ⁊ quō non.

potētia generādi quo ad eſſentiā:quā īcludit.eſt in tri-
bus ꝑſonis:⁊ quo ad hoc dicit ꝑfectionē ſimpl'r: ſꝫ quo
ad notionē eſt in ſolo patre:⁊ quo ad hoc non dicit ꝑfe
ctionē ſimpl'r:relatio eniꝫ inquātū hꝰ nō dicit ꝑfectio
nem:cū inquantū hꝰ nihil ponat in eo cui attribuiẗ:iō
nō ſeqtur ꝙ habeat pater aliquaꝫ perfectionē ſimpl'r
quā alie ꝑſone nō habēt:ſed ꝙ hꝫ ꝑfectionē cū alia re-
latione quā alie ꝑſone:vn̄ ſcūs Tho.q.2.hui⁹ diſt.arti.
ſcđo ad vltimū ſoluit hoc argumētuꝫ in ſuo ſimili:ar-
guit eniꝫ ſic.(Poſſe generare eſt aliqua dignitas pr̄is.
alias nō eſſet ꝓpꝛietas ꝑſonalis:ſed nulla dignitas eſt
in patre:q̄ nō ſit in filio:cuꝫ ſint oīo eq̄les in dignitate
igiẗ fili⁹ pōt oīo generare.)Ecce argumētū ſuū.¶ Et
reſpōdet.(Dignitas(inq̄t)eſt de abſolute dictis:⁊ iō
eadē eſt dignitas patris ⁊ filij numero:ſicut eadē eēn-
tia:vn̄ ſicut paternitas in patre eſt eētia:⁊ eadē eētia
in filio eſt nō paternitas:ſꝫ filiatio:ita eadem dignitas
nūero:que in patre eſt pr̄nitas:in filio ē filiatio.) Hec
ille.¶ Cōſimile dicit pͥma pte.q.42.arti.6° ad tertiū.
(Sicut(inq̄t)eadē eētia:que in patre eſt paternitas
in filio eſt filiatio:ita eadē potētia eſt:qua pr̄ generat:⁊
qua filius generaẗ:vn̄ veꝝ eſt ꝙ q̄cq̄d pōt pr̄ pōt fili⁹
nō tn̄ ex hoc ſeqtur ꝙ fili⁹ poſſit generare:qꝛ mutatur
qͩ in ad aliqͩ.nā generatio ſignat relationē i diuinis:
habꝫ ergo eādem omnipotentiaꝫ quā pater habet:ſed
cuꝫ alia relatione:quia pater habet eaꝫ: vt dans ⁊ hoc
ſignatur cū dicitur:ꝙ pōt generare:filius autē hꝫ eam
vt accipiēs:⁊ hoc ſignatur cū dr̄:ꝙ pōt generari.) Hec
ille.¶ Eādem ponit ſolutionē de potētia dei.q.2.arti.
5° vbi dicit:ꝙ eādē potētiaꝫ quā hꝫ pater hꝫ filius: ſed
tamē ſ͡m vnū reſpectū cōuenit patri:⁊ ſ͡m alium filio.

Sicut dr̄ de po^a:ita de actiōe ⁊ de ꝑfectiōe ſimpl'r dicendū eſt.

¶ Idē dicit de actiōe.Idem ego dico de ꝑfectiōe ſim
pliciter:vnde ſi ſic arguiẗ.Omnē ꝑfectionē quā hꝫ pa-
ter hꝫ filius:ſed perfectionē potētie generatiue hꝫ pa-
ter.igiẗ illaꝫ hꝫ filius:mutaẗ qͩ in ad aliqͩ:⁊ ideo eſt
fallacia figure dictiōis:potētia eniꝫ generādi dicit ab-
ſolutū cū relatiōe.¶ Ad 4ᵐ negaẗ modus arguendi:
qꝛ peccat per fallaciā figure dictionis:vt pꝛius dictū ē.
cū eniꝫ dr̄ ſic.Illud cuius negatio nō eſt negatio potē
tie ⁊c̄.ſubiectū dicit qͩ:⁊ ſi addatur ſignū diſtributiuū
erit de p̄dicamēto ſubſtātie:dicēdo ſic.Nihil cuius ne
gatio nō eſt negatio potētie eſt potētia.Cū vero ſubſu-
mitur:ſed potētie generādi negatio nō eſt negatio po-
tentie:iaꝫ ſumiẗ vnū:qꝺ dicit ad aliqͩ.ſ.potētia gene
rādi:vt pꝛius dictū eſt:⁊ ideo mutaẗ qͩ in ad aliqͩ:vt
enim ponit ſcūs Tho.p̄ ſen.diſt.7.q.2.arti.p̄.ad ſcđm.
Potētia generādi dicit eſſentiā cū pr̄nitate. ¶ Scien
duꝫ ēt ꝙ potētia generādi nō negaẗ a filio quantū ad
illud qꝺ dicit potētiā:ſed quātuꝫ ad relationē paterni-
tatis:quā dicit in obliquo potētia generādi.Et ideo p̄t
aliter dici ad argumētū dicendo:ꝙ ſi negeẗ potētia ge
nerādi a filio quātū ad illud qꝺ dicit in recto:vtiqꝫ ab
ipſo negareẗ aliqua potētia:ſi aūt negeẗ ab eo quātuꝫ
ad illud:qꝺ potētia generādi dicit in obliquo:nō nega
tur ab eo potētia:ſed modus habēdi potētiam. ¶ Ad
quintū dico p̄mo:ꝙ ſicut fuit dictū in ſolutiōe pꝛimi:
nos nō ponimus aliquod p̄ncipiuꝫ elicitiuū diuine ge-
nerationis actiue ſ͡m rē:ſed ſoluꝫ filij q eſt termin⁹ ge-
nerationis.Scđo dico:ꝙ argumētū falſuꝫ ſupponit.ſ.
ꝙ pater ꝯſtituaẗ in eē ꝑſonali per generare:vt poſt qn̄-
qꝫ oſtēdeẗ:ſed ꝑ paternitatē:nō vt eſt relatio:ſed vt eſt
forma q̄dam eadē diuine eſſentie.Nec valꝫ iſta ꝯn̄a:
paternitas ⁊ generare ſunt eadē res.ergo ſi ponim⁹ ali-
quod p̄ncipiū reſpectu generatiōis ſ͡m modū itelligē-
di:ita ⁊ reſpectu paternitatis:⁊ eſt cōſtitutiua:cuius rō
eſt dicta in ſolutiōe ſcđi.¶ Ad ſextū dr̄:ꝙ totus ꝓceſ-
ſus fundaẗ in iſta falſa ꝯn̄a.Filius caret potētia gene-
rādi:⁊ pater habꝫ potētiaꝫ generādi.igitur filius caret
aliqua potētia ꝯuenienti alteri ſuppoſito eiuſdē generis
vel ſpēi:aut eiuſdē rōnis:argumētū eniꝫ eſt paralogiſ-
mus figure dictiōis:qꝛ mutaẗ qͩ in ad aliqͩ:qꝛ ſub B
qꝺ dico aliqua potētia:ſubſumitur potētia generandi.
¶ Ad 7ᵐ dr̄:ſicut ad p̄cedēs:cū eniꝫ ſic arguiẗ. Illud
cuius oppoſitū nō eſt in potentia ⁊c̄.ſed potentia gene
randi eſt illud:cuius oppoſituꝫ ⁊c̄.eſt expꝛeſſa fallacia
figure dictiōis.¶ Ad dictū magr̄i dr̄:ꝙ ipſe itēdit:ꝙ

Cū dr̄ filius nō pōt gn̄āre qͩ negeẗ.

cū dr̄:filius nō pōt generare:nō negaẗ potētia aliqua
a filio:ſed negaẗ ab eo modus habēdi potentiā.ſ.cum
tali relatōe.¶ Sil'r cū dicit:ꝙ filiū nō poſſe generare
nō eſt ipotentia:ſed nō opoꝛtere ⁊c̄.itendit:ꝙ ideo ne-
gatur potētia generādi a filio:qꝛ potētia generādi i ſua
rōne icludit relatiōeꝫ oppoſitā relationi filij:⁊ ideo nō
pōt attribui filio:nec hoc tn̄ ſonat in īpotētiam filij:qꝛ
oē illud qꝺ eſt ꝑtinēs ad rōnē potētie ſimpl'r:in hoc qꝺ
dico potentia generādi:totū illud cōuenit filio:nō aūt
modus habēdi illā potentiā:qꝺ vlteri⁹ dicit potētia ge-
nerādi p̄ter potentiā diuinā.¶ Ad 8ᵐ dr̄:ꝙ cuꝫ dr̄:fili⁹

nõ põt eſſe pater:nõ negaṫ ab eo aliq̃ potẽtia: nec cuꝫ
dr̄ filius nõ põt generare:cũ quo tñ ſtat:ꝙ potentia ge
nerãdi eſt potẽtia ꝓductiua:imo ſi arguiṫ ſic.qcq̇d eſt
potentia ꝓductiua:ipſum negare ab aliquo:eſt negare
ab eo aliquã potẽtiã ꝓductiuã:ſed potẽtia generãdi ė
potẽtia ꝓductiua.igiṫ ⁊c̃. In omni tali ꝓceſſu eſt falla
cia ſupra dicta. ¶ Ad 9m dr̄:ꝙ licꝫ generare non realr̄
egrediaṫ a patre:tñ ſm modũ ſignificãdi intelligiṫ vt
ꝓfluẽs a ſuppoſito paterno:vñ ſm ſanctuꝫ Tho.p̄ma
pte.q.40.arti.2° Origo in diuinis actiue ſignata:ſigni
ficaṫ:vt ꝓdiens a ꝑſona ſubſiſtẽte:vñ ſupponit eã: ſed
origo paſſiue ſignificata:vt natiuitas ſignatur vt via
ad ꝑſonã ſubſiſtẽtẽ. ¶ Idem ponit de potẽtia dei.q.8.
arti.3°. ¶ Itẽ p̄ ſen.diſt.27.q.1.arti.2°. Sciẽdum tñ ꝙ
maior huiꝰ argumẽti falſa eſt. Nam oĩs operatio ĩma
C.cã.15. nẽs eſt ꝑfectio operãtis ⁊ nõ egrediṫ extra: vt diciṫ 9°
metaphy. generatio v̇o filij dei attẽdiṫ ſm opationeꝫ
ĩtelligibilẽ:⁊ ideo licꝫ pater realr̄ eliceret taleꝫ genera
tionẽ:adhuc ipſa maneret in patre:nõ tamẽ dicimꝰ eã
realiter elicitã:⁊ hoc pꝫ in opatione:qua ĩtellectus crea
tus format verbũ. ¶ Ad 10m dr̄:ſicut ad p̄mũ. Nõ eniꝫ
ponimꝰ in diuinis aliq̇d p̄cipiũ ꝓductiuũ realr̄ ipſius
actiue generatiõis:niſi ſm modũ noſtrũ ĩtelligẽdi: vt
priꝰ fuit expoſitũ:ſed qꝛ nõ ſolum eſt in diuinis genera
tio actiua:imo ẽt eſt ibi ſuppoſitũ per illã ꝓductioneꝫ:
ideo opꝫ aſſignare aliq̇d quo pater generet filiũ nõ ſo
lum formalr̄.ſ.generationẽ actiuã:qua pater formalr̄
dr̄ generãs:imo aliq̇d quo generat tanq̃ȝ p̄cipio ⁊ v̇tu
te generatiua:ſicut ponit magiſter in p̄nti diſt. ⁊ Hila
rius ac Damaſcenꝰ:vt recitat ſcũs Tho.de potẽtia dei
q.2.arti.2°. Cũ aũt ĩfert arguẽs:pater ⁊ filius nõ diffe
runt niſi in generare ⁊ generari ſolũ.igiṫ ſi pater habꝫ
potentiã ꝓductiuã vel potẽtiã generãdi:illã habꝫ filiꝰ
negatur ꝯña:qꝛ lꝫ pater ⁊ filiꝰ nõ differãt per alia ſm
rem q̃ȝ penes generare ⁊ generari:non ſeq̇tur q̇n diffe
rant penes paternitatẽ ⁊ filiationẽ:penes poſſe genera
re ⁊ poſſe gigni:qꝛ generatio actiua eſt relatio:quã no
minamꝰ paternitatẽ:que ĩcludiṫ in rõne potẽtie gene
ratiue:⁊ ideo ſicut generare nõ ꝯuenit filio:licꝫ ꝯueiat
patri:ita dico de potẽtia generãdi:que ĩcludit dictã no
tionẽ. ¶ Ad 11m dõm eſt ſicut ad primũ. Semꝑ enim
iſte arguit ac ſi poneremꝰ:ꝙ generare realr̄ egrediaṫ a
ſuppoſito paterno.igiṫ nihil ꝯtra nos. ¶ Ad 12m dr̄:ꝙ
ſi illud argumẽtũ cõcludat: vtiq̃ꝫ cõcluderet ꝙ in deo
nulla oĩno eſt potẽtia:nec ad extra ꝓductiua: ⁊ ſic nec
deꝰ eſt omnipotẽs:q̇d eſt erroneũ. Dico ad dictum Cõ
Cõmenta. ⁊ ph̄s paſſiuaꝫ poᵃᵐ in deo negant. mẽtatoris ⁊ ph̄i:ꝙ ipſi ſolũ negãt a p̄mo p̄cipio potẽ
tiaꝫ paſſiuã:qua.ſ.poſſit trãſiri vel aliq̇d recipe:negant
etiã ab ipſo potẽtiã actiuã exeuntẽ de ocio in actũ ſcd̃ꝫ
ſed ꝙ nõ ſemꝑ in eo ſit potẽtia actiua ſemper ꝯiuncta
operatiõi nõ negãt:cũ ponãt p̄mũ motorẽ ĩfinitum in
virtute:ſicut eniꝫ dicit ſcũs Tho.p̄ma pte.q.45.art.p̄.
Quãto deus eſt actus purus vniuerſaliſſimꝰ:tanto po
tiſſime rõ p̄cipij actiui ſibi ꝯpetit:⁊ nullo modo potẽ
tia paſſiua:qꝛ potẽtia actiua fundaṫ in actu:nõ autem
paſſiua. ¶ Ad 13m dr̄ ſicut ad primũ:ꝙ generare nõ ꝓ
fluit ab aliq̃ potẽtia elicitiua ſm rẽ:ſed ſolũ ſm modũ
ĩtelligẽdi:⁊ ſi cõtra hoc ꝓcedat argumẽtũ.negaṫ ꝯña.
ergo pater eſt quoddã poſſibile ꝓduci etiã ſm rõnem
⁊ cũ ꝓbatur:qꝛ generare facit ipꝫ eſſe patrẽ:ſi ly pater
dicaṫ a paternitate:vt eſt ꝯſtitutiua ſuppoſiti:ita ꝙ pa
ter noĩet hypoſtaſiꝫ.negaṫ illud aſſumptũ:qꝛ iſto mo
do pater priꝰ eſt pater q̃ȝ generet:ſi vero pater nomine
tur a paternitate:vt ė relõ ſic dr̄:ꝙ ideo qꝛ genuit ė pa
ter:cũ relatio in actiõe fundeṫ:ſed tunc pater nõ dicit

hypoſtaſiꝫ:ſꝫ relõnẽ: ⁊ iõ nullo mõ ꝓbaṫ:qꝛ p̄r in eſſe
hypoſtaſis ꝓduciṫ:etiã ſm rõnem ibi eſſꝫ relõ. ¶ Ad
alia que ibi ĩferunṫ:ꝙ pater ageret ĩ ſe generationẽ ⁊c̃.
ſi ĩtelligaṫ:ꝙ realiter agat.ꝯña negatur.ſi ĩtelligaṫ : ꝙ
quãtuꝫ ad noſtrũ modũ ĩtelligẽdi pater ĩtelligitur per
modũ cuiuſdã intelligẽtis:qui per ſuã intellectionem
ab eo ꝓfluentẽ ꝓducit verbũ.cõcediṫ.tales eñi actio
nes ĩmanẽtes nõ trãſeunt in mãm exteriorem. ¶ Ad
14m diciṫ ꝙ potẽtia generandi dicit p̄ncipaliter in re
cto diuinã eſſentiã:⁊ in obliquo relationẽ:⁊ ideo nõ di
cit vtrũq̃ꝫ ex equo. ¶ Et ad improbationẽ ꝙ nõ dicat
eſſentiã ⁊c̃.dr̄ ꝙ licꝫ ꝓductum ſit relatio ſubſiſtens:tñ
formalis terminꝰ illius ꝓductionis nõ eſt relatio: ſꝫ di
uina eſſentia:⁊ h̄ ſufficit. Cuꝫ etiã dr̄:ꝙ relatio non eſt
ratio ꝓducẽdi ſuum oppoſitũ:cõcediṫ:⁊ ideo diciṫ ꝙ
p̄ñitas vt ė relõ nõ ĩcludiṫ in rõne poᵉ generãdi: ſꝫ vt
eſt forᵃ ꝯſtitutiua. Cuꝫ ẽt dr̄ ꝙ vna ꝓductio ſimplex
⁊c̃.dicit ꝙ ꝓductio ſimplex req̇rit vnũ formale p̄nᵐ:
q̇d eſt p̄ncipaliter elicitiuum:ſed alia poſſunt cõcurre
re vt modi talis p̄ncipij:cuiuſmodi ė in ꝓpoſito de pa
ternitate:que eſt modus potẽtie:⁊ includiṫ in rõne po
tentie generãdi vt eſt modus. ¶ Ad argumẽta cõtra
ſcd̃aꝫ cõcluſionẽ dr̄. Et p̄ ad illa que p̄mo loco ĩducun
tur dr̄:ad p̄mũ q̇dẽ negaṫ minor ĩtellecta ad ſenſuꝫ: in
quo dꝫ cõcedi maior:nõ.n.paternitas eſt ipſi patri p̄n
cipiũ eſſendi:vel p̄ncipiũ quo pater eſt:ſed potiꝰ eẽntia Eẽntia ⁊ p̄ñitas ſignificant vt forme ſꝫ diũſimode
diuina.nã licꝫ tã eſſentia diuia q̃ȝ paternitas ſignifice
tur vt forma patris:tñ eẽntia ſignificaṫ vt forma ſpe
cifica cuiuſlibꝫ perſone:relatio aũt vt forma ĩdiuidua
lis:forma aũt ſpecifica eſt p̄ncipiũ taꝫ eſſendi q̃ȝ gene
randi:vt dicit ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.2. arti.2°. ad
q̇ntũ.(Dicendũ(inq̇t)ꝙ in qualibꝫ generatione p̄nci
piũ generatõis p̄ncipalr̄ nõ eſt aliqua forma ĩdiuidua
lis:ſed forma que ꝑtinet ad nãm ſpẽi. Item nõ oportꝫ
ꝙ genitũ aſſimileṫ generãti quãtũ ad cõditiões ĩdiui
duales:ſed quãtũ ad nãm ſpẽi:paternitas aũt nõ eſt in
patre per moduꝫ forme ſpẽi:ſicut humanitas in hoĩe:
ſic.n.in eo eſt diuina nã:ſed in eo eſt(vt ita dicã)ſicut
p̄ncipiũ ĩdiuiduale:eſt eniꝫ ꝓprietas ꝑſonalis:⁊ iõ nõ
opꝫ q̇ ſit p̄ncipiũ generatiõis p̄ncipalr̄:ſed quodãmõ
coĩtellectũ:aliter ſequereṫ:ꝙ pater ꝑ generationẽ non
ſolũ diuinitatẽ cõicaret:ſꝫ etiã paternitatẽ.) Hec ille.
¶ Ad ſcd̃m dr̄:ꝙ maior eſt falſa:ſi ſimilitudo quo ad
oĩa ĩtelligaṫ:ſi eniꝫ pater ſua operatione ꝑſonali cõica
ret illud q̇d eſt ſibi ꝓpriũ.ſ.ſuã relationẽ:ſicut tota tri
nitas cõicat alicui extra ꝑfectiones cões eẽntiales ſua
opatione eẽntiali:tũc ſimilitudo eſſet bona:⁊ ſic opor
teret ꝙ ſicut eẽntia eſt p̄ncipiũ ꝓducẽdi creaturas: ꝙ
ꝓprietas ꝑſonalis eſſꝫ p̄ncipiũ ꝓducẽdi ꝑſonã: nõ ſic
aũt eſt in ꝓpoſito:vt dictũ eſt:ideo ſimilitudo nõ valꝫ
cõcediṫ tñ:q̇ p̄ncipiũ opationis ꝑſonalis nõ dicit ſolã
eſſentiã:imo dicit ꝓprietatẽ:licꝫ minꝰ p̄ncipalr̄ ⁊ in ob
liquo. ¶ Ad tertiũ negaṫ maior ſi loquamur in diuis.
nã relationi diuine cõuenit:ꝙ cõſtituat inquantũ ſe hꝫ
ibi per modum forme ĩdiuidualis:⁊ ex illa rõne repu
gnat ſibi:ꝙ ſit p̄ncipiũ p̄ncipale gn̄õnis vel ꝓductiõis
⁊ ſic pꝫ:q̇ plus repugnat ſibi eẽ p̄ncipiũ eliciẽdi actum:
q̃ȝ p̄ncipiũ cõſtituẽdi:vel ſaltẽ dato ꝙ tãtũ repugnaret
ſibi vnũ quãtũ aliud:tñ ex quo hꝫ vim cõſtituendi in
eſſe incõicabili:nõ põt hr̄e vim p̄ncipiãdi ꝓductionẽ
aut ꝓductũ. ¶ Ad cõfirmationẽ dico: ꝙ imꝑfectiõis
eſſet:ſi paternitas daret patri actũ primũ ꝑ modũ for
me ſpecifice:⁊ nõ actũ ſcd̃m:ſed nullũ eſt incõueniẽs
ſi det ſibi actũ primũ ꝑ modũ forme ĩdiuidualis: non
actũ ſcd̃ꝫ:hoc eñi nõ eſt dare eſſe ſimplr̄:ſed ipm̃ ſpeci

ficare

ficare:vel vt ita dicā indiuiduare:ſicut eniȝ dicit ſcūs
Tho.de potētia dei.q.8.arti.2°.ad pᵐ.In diuinis nō
eſt eſſe niſi qđ dat eſſentia:ſicut nec itelligere niſi itel/
lectus.¶ Ad quartū negaſ ɔña.que fit ibi: generatio
diſtinguit genitū a generāte:ergo illud qđ eſt pncipiuȝ
generationis eſt pncipiū diſtinctionis.ɔña eſt falſum:
q2 ſm ꝙ dicit ſcūs Tho.pma pte.q.41.artic.5° ad pᵐ.
(Illud quo generās generat eſt cōe genito ⁊ generāti:
⁊ tāto pfectius:quāto pfectior fuerit gnātio.)Añs aūt
eſt verū.nā generatio dicit relationē originis iter gene
rans ⁊ genitū:⁊ ſemp iportat diſtinctioneȝ illoꝝ.Non
valȝ ergo ɔña facta:ſed añs eſt falſum:ſi loqmur vni/
formiter de principio diſtinctiuo:⁊ de productiuo.ſ.ꝙ
oporteat idē eſſe formale pductiuuȝ ⁊ formale diſtin/
ctiuū:ſed cōceditur ꝙ illud qđ eſt formale pductiuuȝ
ſiue illud quo pater formalr̃ pducit:ſicut pncipio quo
nō ſicut generatiōe:eſt illud quo elicit diſtinctiuū for/
male:q2 illud diſtinctiuū.ſ.relatio ɔſequiſ ſm modū
itelligēdi ad pductionē.ſic ergo pncipiū generādi nō
eſt formale pncipiū diſtinguēdi:ſed eius illatiuū:id ē
eſt illud:quo ifertur diſtinctiuū.¶ Ad qntū pōt dici:
ꝙ ſicut ille productiones.ſ.generatio actiua ⁊ ſpiratio
actiua diſtinguuntur rōne:⁊ ſunt alteriꝰ ⁊ alteriꝰ rōnis:
tñ ſunt idē realr̃:cū quelibȝ earū ſit in patre:ita ſufficit
ꝙ pncipiū pductiuū vnius ſit idē ſm rem cū pncipio
pductiuo alterius:licȝ ſint alterius rōnis.nā cum filiꝰ
pcedat vt verbū:ſpūs ſanctus vt amor:pncipiuȝ pdu
ctionis vnius erit eſſentia ſub ratione itellectus:⁊ ipſa
eētia ſub rōne volūtatis eſt principiū alteriꝰ:iſtud.n.
ſufficit ad diſtinctionē pductionū actiuarū:que in di/
uinis nō diſtiguūtur ſm reȝ:ſed loquēdo de pductio/
nibus paſſiuis dico:ꝙ ad hoc ꝙ diſtiguātur ſm rōneȝ
vel quaſi ſm ſpēm ſufficit illud qđ dictuȝ eſt:ſed ad h
ꝙ realiter diſtinguanſ nō opȝ:ꝙ pncipia illaruȝ reali/
ter diſtiguanſ:ſed ſufficit ordo originis iter illas:q2.ſ.
pceſſio ſpūs ſancti eſt quodāmodo a pceſſione filij in/
quantum ſpūs ſanctus eſt a filio:⁊ de hoc plus dicetur
alias:vnde ſanctus Tho.de potētia dei.q.10.artic.2°.
(Solus(inqt)ordo pceſſionū qui attēditur ſȝ origi/
nem pceſſiones multiplicat in diuinis.)¶ Silr̃ diſ/
tinctiuū illarū ſm ſpēm:vel quaſi ſpēm eſt diſtinctio
terminorū illarū pceſſionū:vnde ibidē ad 12ᵐ.(Pro
ceſſiones in diuinis ſunt differētes quaſi ſm ſpēm: pp
diſtiam pprietatū pſonalium:lȝ in pcedētibus ſit vna nā
cōis.)Hec ille.¶ Patet igiſ quo diſtinguuntur pdu
ctiones actiue ⁊ paſſiue in diuinis.¶ Ad ſextū reſpon
det ſcūs Tho.de potētia dei.q.2.artic.2°.ad 5ᵐ.que ſo/
lutio recitata eſt ſoluēdo ad pmū.arguit eni ſic.(Pro
prie actionis eſt ppria forma nō cōis:ſed generare eſt
pprie opatio patris vt pater eſt.ergo eius pncipiuȝ eſt
paternitas:que eſt ppria forma patris.)¶ Et reſpon/
det vt ſupra fuit recitatū:lȝ eniȝ illa operatio ſit ppria
patris:nō opȝ ꝙ illius pncipiū ſit pncipalr̃ forma qſi
idiuidualis patris:ſed forma eius quaſi ſpecifica cōin/
tellecta tñ illa forma ppria:q2(vt ſepe dictū eſt)ope/
ratio facta virtute nature cōis per aliqđ ſub illa cōten
tū:aliquē modū ppriū accipit ex pncipijs eius:⁊ ita ef
ficitur ppria:lȝ pncipalr̃ fiat vtute nature cōis.¶ Ad
ſeptimū diſ negādo añs:niſi loquendo de quo formali
⁊ nō elicitiuo:ɔcediſ eniȝ ꝙ eadem pprietate pater diſ
formalr̃ pater ⁊ formalr̃ generans:⁊ ita eadeȝ notione
verbuȝ eſt filiꝰ ⁊ genitus:q2 illa pprietas ſignificaſ vt
actio cū diſ generatio:⁊ vt relatio cū diſ paternitas:ſed
ſi loquamur de quo elicitiuo ad hūc ſenſum:ꝙ illo pa
ter elicit generationē quo formalr̃ eſt pater.falſuȝ eſt:
ſicut ⁊ falſum eſt:ꝙ illo filius ſit formalr̃ filiꝰ:quo vel
cuius vtute eſt pductus vel genitꝰ.pȝ ḡ ꝙ cū diſ:eo eſt
pater quo generat.ſi ly eo ⁊ ly quo teneāſ vniformiter
.ſ.formalr̃:vera eſt ppoſitio:ſi aūt ly eo teneaſ forma/
liter:⁊ ly quo elicitiue falſa eſt.¶ Ad pmuȝ illoꝝ que
ſcđo loco ſunt iducta diſ:ꝙ maior vera eſt:ſi illud tale
ſit abſolute formalis rō talis:ſed ad illū ſenſum nō di
cimus:ꝙ eſſentia diuina ſit formalis rō talis actionis
abſolute:ſed potiꝰ vt eſt ſub tali pprietate.eſt ergo fal/
ſa maior ſi itelligaſ de illo:qđ eſt formalis rō pncipa/
lis:ſed nō totalis:cuiuſmodi eſt in ppoſito.nā potētia
generādi dicit eſſentiā ſimul ⁊ notionē:lȝ nō ex equo.
¶ Ad 2ᵐ diſ:ꝙ nō ɔcludit aliud niſi ꝙ eſſentia abſolu/
te ſumpta nō eſt pncipiū vel potētia generādi:ſed eēn/
tia ſub tali relatiōe.¶ Ad tertiū pideȝ:licȝ modus lo
quēdi ſit iproprius.ſ.cuȝ diſ:ꝙ nā determinaſ:ſola eni
ſuppoſita in diuinis determinanſ:ſed nā nō determina
tur per relatiōes:licȝ actio:que fit virtute eſſentie mo/
dificetur ſm ꝙ profluit ab alio ⁊ alio ſuppoſito nature
diuine.que qdeȝ ſuppoſita quaſi ſpē differūt:ſm ꝙ po
nit ſcūs doctor de potētia dei.q.10.arti.2° ad 12ᵐ.(Lȝ
eniȝ in diuinis non pprie dicaſ genus vel ſpēs vel vle
⁊ particulare:tñ vt de diuinis ſm quādā ſimilitudinē
creaturaꝝ loquamur pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs diſtiguun/ Pr̃ filius ⁊ ſpūs ſcūs ſūt plura idiui. ſiluındiarie.
tur ſicut plura idiuidua vniꝰ ſpēi:vt ēt Damaſcenꝰ di/
cit.Sed attendenduȝ ꝙ in aliquo idiuiduo in genere
ſubſtātie poſſumꝰ ſpēm dupl̃r cōſiderare.Uno modo
ſpēm ipſiꝰ hypoſtaſis.Alio modo ſpēm pprietatis idi/
uidualis.dato eniȝ ꝙ Sortes ſit albꝰ ⁊ Plato niger:⁊
poſito ꝙ albedo ⁊ nigredo ſint pprietates idiuiduātes
Sortē ⁊ Platonē:veꝝ erit dicere:ꝙ Sortes ⁊ Plato
vnū ſunt ſpē:ſub qua ſpē hypoſtaſes cōtinentur:cōue/
niunt enim in humanitate:ſed diſtinguūtur ſm ſpēm
pprietatis:albedo enim ⁊ nigredo ſpē differunt:⁊ ſilr̃
eſt in patre ⁊ filio:cōſiderātur enim vt vnuȝ ſpē:cuius
ipſe hypoſtaſes ſunt ſuppoſita:inquātum cōueniūt in
vna nā diuinitatis:ſed ſm ſpēm pprietatis perſonalis
inueniunſ differre:paternitas eniȝ ⁊ filiatio ſunt relatio
nes ſm ſpēm diuerſe.)¶ Ad quartū pȝ per idē:ɔclu/
dit.n.ꝙ relatio eſt de rōne potētie generādi:ſicut mo/
dus pncipij nō ſicut pncipiū pncipale:ſed tale pncipiū
eſt eſſentia:que pōt eſſe pncipiū multaꝝ operationuȝ
ſm ꝙ hȝ eſſe ſub tali relatiōe:vel ſub tali:que qdē re/
lationes ſunt modi habēdi eēntiā.¶ Ad ea que tertio
iducta ſunt diſ.Ad pᵐ qdē diſ:ꝙ ſolum pbat:ꝙ diuina
eēntia abſolute:⁊ ſub tali rōne ſumpta nō eſt pncipiū
plurimū pductionū alterꝰ rōnis.ſ.generatōis ⁊ ſpiratio/
nis ⁊ ſolū taliuȝ:ita ꝙ ex rōne eſſentie determineſ ad
duas pductiones ⁊ nō plures:ſed ſm ſcm̄ Tho.p ſen.
diſt.6.q.1.arti.3°.(Eſſentia diuina eſt pnᵐ oium actuuȝ
diuinoꝝ:licȝ eēntia ſub rōne eēntie nō dicat pnᵐ actꝰ:
q eſt opatio:ſȝ q eſt eē:ſȝ cū in eſſentia ſit ɔſiderare di/
uerſa attributa:q̄ ſunt realr̃ vnū in ipſa tñ rōne diſtin
cta:actꝰ referſ ad eſſentiā ſm illud attributū:qđ exigit
actꝰ ɔditio:ſicut itelligere eſt ab eēntia: inqtū ipſa eſt
itellectꝰ:⁊ res volite:q pñt eſſe ⁊ non eſſe pducunſ ab
eēntia inqtū ipſa eſt volūtas.)Hec ille.¶ Ex qbꝰ pȝ
ꝙ eēntia eſt pnᵐ actꝰ generādi ⁊ ſpirādi:nō qdē ſub rō/
ne qua eēntia:ſed cuȝ generatio in diuinis attēdaſ ſm
pceſſionē itelligibilē vbi a dicēte:⁊ ſpiratio attēdatur
ſȝ pceſſionē amoris a diligēte:opȝ ꝙ eēntia ſub rōne
qua eſt itellectꝰ ſit pnᵐ generatiōis vbi:licȝ ſub rōne q̄
eſt nā diuina ſit pnᵐ generādi filiū dei:ſȝ ſub rōne qua
volūtas ſit pnᵐ ſpiratiōis:verūtñ q2 in deo itellectus ⁊
volūtas ſola rōne differūt:illa diſtinctio iter itellectū ⁊

Diſtinctio rōnis ſuffic̄ ad diſtinctionē pductionū actiuaꝝ.

Nō eodē pr̃ ē gnāns ⁊ pr̃ elicians.

volūtatē nō ſufficeret ad hoc ꝙ gnātio ⁊ ſpiratio eēnt ꝓductiões vel ꝓceſſiones realr diſtīcte: q2 ſ3 eūdē ꝑ ſen. di. 13. q. 1. arti. 2. q2 volūtas ⁊ nā in diuinis ſola rōne diſtinguūtur: talis coꝝ diſtinctio diſtinctiōis realis eſſe nō pōt: rō q2 ṗncipiū nūq̄ pōt eē debili⁹ ṗncipiato. ¶ Et ꝑ iſtā maximā ꝓbat: ꝙ ꝓceſſio ſpūs ſci non pōt diſtingui a ꝓceſſiōe filij ex hoc: ꝙ vna eſt ꝓceſſio nature: alia eſt ꝓceſſio volūtatis. Sic in ꝓpoſito: l3 dicamus: ꝙ eēntia vt eſt memoria: vel itellectus eſt ṗn^m gnōnis vbi: ⁊ vt eſt voluntas eſt ṗn^m amoris ſpirati: tn̄ hoc nō ſufficit ad h̄ ꝙ iſte ꝓductiones actiue realr diſtinguant̄: ille eni3 ſunt idē ſm rē lic3 rōne diſtinguātur. ſ. generare ⁊ ſpirare: cū ſint i eodē ſuppoſito patris: ipſe aūt ꝓceſſiones paſſiue: puta natiuitas ⁊ proceſſio ſpūs ſci realr diſtinguūtur: ſ3 potētia generādi ⁊ potentia ſpirādi: ſiue ille ponant̄ eēntia vt itellect⁹: ⁊ eēntia vt volūtas: ſiue paternitas ⁊ ſpiratio actiua: ſiue itellectus ſub paternitate: ⁊ volūtas ſub relatiōe ſpiratiōis: nō diſtinguūtur realr: q2 lic3 paternitas ⁊ ſpiratio ſint due relatiões: nō tn̄ ſunt due res: ſ3 eaꝝ realis diſtictio attēditur: q2 hn̄t adinuicē ordinē originis: ⁊ vna eſt ab vno: ⁊ alia a duob⁹ ſuppoſitis. ¶ Ad ſcd̄3 p3 rn̄ſio ꝑ idē cōcedit̄. n. ꝙ pricipia iſtaꝝ ꝓductionū ſunt alteri⁹ rōnis mō ṗdicto: ſ3 illa diuerſitas rōnis in ṗn° nō ſufficeret ad diuerſificādū ꝓductiões: aut ꝓceſſiones ſm rē: nec etiā ſufficit dicere: ꝙ eēntia vt eſt intellect⁹ eſt ṗn^m vni⁹ ꝓductionis: ⁊ vt eſt voluntas alteri⁹: niſi ēt in rōne talis ṗncipij relatio icludat̄: alias nō appet: cur nō conuenirēt iſte ꝓductiões ſpūi ſcō ſicut patri. ¶ Ad 3^m cōcedit̄ totū: ṗter hoc ꝙ opinio iſta diminute loqtur: q2 dicit ſolū abſolutū eſſe ṗn^m totale ꝓductionis pſone: relationē totalr excludēdo: qd̄ nō bene dictū eſt: q2 tunc potētia generādi eſt qd cōe toti trinitati imo nō apparet: cur nō ꝯueniret diuine eēntie: ex quo dicit ꝑuū qd ⁊ nō ad aliqd. ¶ Ad 4^m ꝯcedit̄: ꝙ eēntia vt induit rōnem memorie vel itellect⁹ eſt ṗn^m generandi vbū ṗncipale: ſed nō totale: imo de rōne talis potētie eſt eēntia tali rōne iduta ſub tali relatiōe: q̄ eſt paternitas: ⁊ ſiīr eſſentia vt iduit rōnē volūtatis eſt ṗn^m ſpirādi amorē loquēdo de volūtate nō vt libera libertate ꝯtradictionis: ſed vt nā quedā: talis inquā eſt rō ſpirādi amorem in filiū: ⁊ ideo eſt ṗncipalr ṗn^m ſpirādi cointellecta relatione cōi patri ⁊ filio: ſicut de potētia generādi dictū fuit ſepe. Et ſic p3 ꝙ iſta opinio eſt inſufficiēs: lic3 aliq̄ vera dicat. ¶ Sed ꝯ̄ rn̄ſiones iſtas arguit Guido de Carmelo 6° quolibe. q. 6. ꝓbādo: ꝙ eſſentia nō ſit ṗncipiū generādi verbū ſub rōne itellect⁹: vel alterius attributi. Arguit. n. ſic. Si rō ṗncipiādi vbū eſſet ſub ꝓpria rōne in diuinis: dato per ipoſſe: ꝙ nulla eſſet poſſibilis creatura: hoc. n. dato, adhuc ibi eſſet ꝓpa emanatio verbi: ex poſſibilitate eni3 creature nō cōfert̄ fecūditas diuine perfectioni: imo magis ecōuerſo ꝓpter oimodā3 perfectionē diuinā ē poſſibilitas creaturaꝝ: ⁊ ita ſi nulla eſſet poſſibilis creatura: eēt ifinita dei eēntia fecūda ad ꝓductionē ad itra. igit̄ ibi eſſet ꝓpria rō emanationis verbi: ſed ſi nulla eſſet poſſibilis creatura: nulla eēt diſtincta ⁊ ꝓpria rō attributalis. igit̄ ꝓpria rō attributalis nō eſt ṗncipiū ꝓducēdi verbū diuinu3. ¶ Scd̄o in agēte nō per inſtrm ꝓductiōis ṗncipiū nō eſt iferioris ordinis ac minoris ꝯtinētie q̄3 termin⁹ ꝓductionis. p3. q2 tunc ꝓductū ꝯcerneret virtutē ꝓducentis: qd̄ eſt ipoſſibile. dico aūt in generāte nō per iſtrumētū: q2 qd̄ agēs agat ṗncipio nō ſic perfecto: ſicut termin⁹ ꝯtingit ex iperfectione agētis vel modi agendi: ſed eſſentia eſt termin⁹ in ꝓductione vbiq̄ue eſſentia cū ſit prim⁹ act⁹

dans eſſe ſimplr oīum rationū attributaliū cōtētiua ⁊ prior in diuinis cōparat̄ ad attributa: vt ṗma ꝑfectio ad ſecūdas ⁊ q̄ſi q̄litates: vt dicit Aug. 15° de trinitate cap. 5 ergo ipſa ⁊ nō aliqd̄ attributū eſt in patre nō producente ꝑ inſtrumētū ṗncipiū ꝓductiōis vbi. ¶ Tertio. Illud qd̄ eſt in effectu per ſe vel ſm ſe nō videt̄ reduci ad illud: qd̄ eſt in cā nō ſm ſe: ſed per cōparatiōe3 ad effectū: ſed diſtinctio ꝓductionū eſt in deo ſm ſe: ⁊ nō per ꝯparationē ad effect⁹. ſ. creaturas: diſtincte aūt rōnes attributales: ⁊ ſm eaꝝ diſtinctionem nō ſunt in deo: ſ3 ſumunt̄ ꝑ ꝯparationē ad creaturas. ḡ diſtinctio emanationū nō d3 reduci ad diſtinctas rōnes attributales ṗncipalr. ¶ Quarto. Qualē ordinē hn̄t aliq̄ ſm re3: vbi ſunt diſticta ſm rē: talē hn̄t ſm rōne3 vbi ſunt diſticta ſm rōnē: ſed vbi itellect⁹ ſm rē differt a nā: nō eſt ṗn^m in vtute nāe niſi ſcd̄i actus ⁊ ꝑfectionis accidētalis. igit̄ vbi differt ſm rōne3 itellect⁹ a nā: nō erit in vtute nāe ṗn^m niſi ſcd̄i act⁹ ⁊ ꝑfectionis ſcd̄e diſtincte a nā ſm rōnē: vnde videm⁹ ꝙ aīalia nō generāt ꝑ aliud niſi per nā3. Nec val3 ſi dicat̄ ꝑ potētiā generatiuā: q2 ſm aliquos potētia generatiua non eſt niſi nā: vel ſi ſit aliud a nā eſt inſtrm nāe: de⁹ aūt nō ꝓducit ad itra per inſtrm. ¶ Quinto. Diſtictio attributoꝝ eſt ꝑ actū rōnis ⁊ itellect⁹: ſed nullū itelligere ṗcedit ꝓductionē vbi. igit̄ illud qd̄ cauſat̄ ab actu itellect⁹: ſicut ſunt diſtincte rōnes attributoꝝ: nō erit ṗn^m ſub tali diſtincta rōne emanatiōis vbi. ¶ Ad ṗ^m iſtoꝝ cōcedit̄ maior ⁊ minor ꝓ nūc. ⁊ ideo argumētū nō plus ifert: niſi ꝙ attributū vt eſt diſtictū ab eēntia nō eſt ṗncipiū ꝓducēdi vbu3: ita ꝙ diſtinctio illa aliqd faciat ad rōne3 principij: vel ſit quocūq̄ mō reqſita ad ṗncipiādū: ſed non cōcludit ꝙ illud cui itellect⁹ attribuit rōnē attributi: ⁊ diſtinguit illud ab eſſentia nō ſit ṗn^m ꝓducēdi verbu3 lic3 eni3 nulla creatura eēt poſſibilis adhuc eēt intellectus in deo: lic3 forte nō eēt diſtictus a diuina eſſentia. ¶ Ad 2^m dico: ꝙ itellect⁹ vt diſtinguit̄ ab eēntia diuina nō h3: ꝙ ſit ṗncipiū ꝓducēdi vbū: qd̄ ſit eſſentia diuina: ſed ſolū ꝓducēdi vbū: ſed ꝙ itellect⁹ ſit ṗn^m ꝓducendi vbu3: qd̄ ſit deus: vel qd̄ ſit ṗncipiū ꝓductionis: cui⁹ termin⁹ eſt eſſentia: hoc h3: vt eſt itellect⁹ diuinus idē eſſentie diuine. arg^m ergo hn̄ ꝯcludit: ꝙ itellect⁹ vt ꝑſcindit̄ ab eēntia nō eſt ṗn^m ꝓductiōis terminate ad eſſentiā diuinā: vn̄ ſicut ꝑſona ꝓducta per generatiōe3 eſt fili⁹: ⁊ verbū: ⁊ de⁹: ita ṗncipiū ꝓducēdi eſt nā: ⁊ itellectus: ⁊ diuinitas: ita ꝙ ſingule rōnes in ꝓducto correſpōdēt ſiīl rōnib⁹ in ṗncipio ꝓducēte: que tn̄ dicūt ṗn^m actionis ſicut nā: ⁊ itellect⁹: vel formā ſpecificā ꝓducētis vt diuitas. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ ſupponit duo falſa. Primū eſt: ꝙ ꝓductiones actiue ſint diſtincte a nā ex nā re: imo realr. 2^m eſt quod ſupponit: ꝙ nos intelligamus: ꝙ diſtinctio attributoꝝ aliqd faciat ad ꝓducendu3 vbū. ¶ Ad 4^m dico: ꝙ bene ꝯcludit: ꝙ itellect⁹ ex hoc ꝙ itellectus nō h3 ꝙ ſit ṗn^m generādi aliqd habēs nām diuinā: ſed ſolū act⁹ itelligēdi ⁊ gignēdi verbū: ſ3 nō ꝓbat qn nā diuina vt eſt itellectus ſit ṗn^m gignēdi verbū: lic3 nō vt itellect⁹ eſt habeat: ꝙ ſit ṗn^m gignendi deū: ſed vt eſt diuinitas vel nā diuina: ⁊ hoc eſt qd̄ nos dicim⁹. Lu3 eni3 addit: ꝙ aīal per eſſentiā: ⁊ nō per potentiā generat: aīal niſi iſtrumētaliter dr̄ qd̄ veꝝ eſt: ⁊ ideo cōcedo ꝙ pater ſm diuinitatē ſiue nām diuinā gignit deū. Cū hoc tn̄ ſtat: ꝙ ſicut aīal: puta hō per itellectū gignit vbū: ⁊ nō per eſſentiā vel nām: pater virtute itellectus inquātū hō ꝓducit vbu3: vn̄ ṗn^m generandi filiū eſt nā inquātū hō: ſed ꝙ ille filius ſit vbū: hoc eſt q2 nā eſt itellect⁹: po⁹ ḡ generādi filiū eſt eēntia diuis

Prin^m nō ē debili⁹ ṗncipiato.

Intellect⁹ ſb diuerſa rōne diuerſoꝝ eſt ṗncipiū.

Generās nā niſi iſtrualiter po^m gnāe.

vt nā

vt nã:principiũ ſilr generãdi verbũ eſt eẽntia:vt itellectus. ⁋ Ad qntũ dr̃:ſicut ad pmum.ſ.ꝙ nihil qḋ cauſatur ab actu itellect⁹ eſt pncipiũ pducẽdi verbũ diuinuz:ꝛ ideo bñ ꝯcludiť:ꝙ diſtictio illa:quã intellect⁹ facit iter attributa:vel intẽtio attributi:vt eſt attributuz nihil faciũt ad rõnẽ pncipij pductiui ad itra:ſed nõ pbatur qn illud:cui itellect⁹ attribuit rõnez attributi:vt pote itellect⁹:vel illud qḋ rõ diſtinguit ab eẽntia diuina:ſit pn^m pducẽdi verbũ:tale enim eſt in deo ab eterno:ꝛ poſito ꝙ nulla eſſet poſſibilis diſtinctio rationis. ⁋ Ad ea vo que 4° loco iducta ſunt dr̃. Ad p^m gdẽ dr̃: ꝙ termin⁹ formalis pductiõis verbi eſt eẽntia:ꝛ nõ relatio ſigta in abſtracto.ſ.paternitas. ⁋ Diciť vlteri⁹ ꝙ in illa gnãtione nõ eſt aligs termin⁹ formalis pduct⁹:ꝛ ideo diſtinctio ibidẽ facta de termio cõicato ꝛ de termino pducto nulla eſt:ſi loquamur de formali termino. ⁋ Dr̃ vlteri⁹:ꝙ termin⁹ pductus eſt ipz ſuppoſitũ falſa eſt ergo imaginatio fundata in h̃:ꝙ ſicut in filio eſt aligs termin⁹ formalis pductus:ꝛ aligs terminus formalis cõicatus:ita in patre ſit pn^m cõicandi:ꝛ aliud pncipiũ pducẽdi. ⁋ Ad 2^m dr̃ negãdo maiorẽ:nec valet pbatio:cũ falſum aſſumat.ſ.ꝙ in omni pductione formale pncipiũ pductionis diſtinguať a formali termino illi⁹:vt patuit in alia qõne. falſum ẽt ſupponiť in minori.ſ.ꝙ in filio ſit aligd cõicatũ:ꝛ aligd pductum diſtinctũ realr ab illo:qḋ cõicatur. Iſte gdẽ doctor errat nõ modicũ ponẽdo:ꝙ relatio diuina ſm rẽ ab eẽntia diſtinguať. ⁋ Ad 3^m negať minor:dico enim:ꝙ ponens eẽntiã diuinã eſſe principiũ actuũ notionaliũ: pt aſſignare rõnẽ:cur in diuinis nõ ſunt plures emanationes q̃ due:qꝛ.ſ.eẽntia eſt principiũ taliũ actuũ ſub rõne itellectus:aut memorie:ꝛ ſub rõne volũtatis:ꝛ non abſolute ſub rõne:qua eſſentia. Cõſtat aũt:ꝙ in nã intellectuali pceſſio imanẽs nõ attẽditur niſi ſz actionẽ itellect⁹ vel volũtatis:ꝛ ideo cũ in diuinis ſit ſolũ pceſſio:que iueniť in nã itellectuali:ſolũ ſunt ibi due pductiones ſm ſpẽz diſtincte. Cur aũt nulla eaꝝ põt multiplicari ſm numerum:diceť in alia queſtione. ⁋ Ad quartũ dr̃:ꝙ eſſentia diuina eſt pncipale pncipiũ quo pater generat:paternitas aũt eſt principiũ nõ ita pncipale:ſed.ſ.coitellectũ. Nec valet rõ:filiatio eſt in filio vere pducto.igiť paternitas eſt in patre ve pducens vel pductiua.tñ qꝛ ꝯña non valz:qꝛ relatio licz poſſit pduci ſaltẽ cõſecutiue ad pductionẽ hypoſtaſis:nõ tñ hz rõnẽ pductiui:licz poſſit eẽ modus agẽtis:vel modus pncipij pductiui:cuiuſmodi eſt in ppoſito: tuz qꝛ filiatio nõ pprie pduciť:ſed fili⁹. Et ſic pz:ꝙ rõnes cõtra ꝯcloñes facte nõ pcedunt. ⁋ Ad rõnẽ factã in pede qõnis dr̃:ꝙ potẽtia generãdi nõ diciť pprie actiua nec paſſiua:ſed pductiua.nã pſone diuine non ſunt facte:ſed pducte. ⁋ Et hãc reſpõſionez in ſnĩa dat ſcũs Tho.pma parte.q.41.artic.4. ⁋ Item de potẽtia dei q.2.arti.p.dicit:ꝙ potẽtia generãdi nec eſt actiua: nec paſſiua:licz per modũ potẽtie actiue ſignificeť. ⁋ Itẽ p ſen.diſ.7.q.1.arti.p.dicit:ꝙ potẽtia dei nõ eſt actiua: nec paſſiua:ſz ſupactiua. Et h̃ de qõne dicta ſufficiãt.

⁋ Utꝝ in diuinis poſſint eẽ plꝛes filij. Qõ. II.

S Ecundo queriť iuxta eãdez diſtinctionẽ. Utꝝ in diuinis poſſint eſſe plures filij. Et arguiť ꝙ ſic. De⁹ pater eſt potẽtioꝛ ad generãdũ q̃ pater creatus ſed vnus homo põt generare plures filios.ḡ ꝛ deus:precipue cuz potentia patris vno filio generato non diminuatur.

In oppoſitum arguitur. In diuinis nõ differt eẽ ꝛ poſſe:ſi igiť in diuinis poſſunt eſſe plures filij:iaz de facto eẽnt ibi plures:ꝛ ita eẽnt plures pſone in diuinis q̃ tres.

In hac qõne erũt duo articuli. In quoꝝ pmo poneñ alique ꝯcluſiões. Scdo mouebuntur dubitationes.

Quantum ad pmũ ſit hec pma ꝯcluſio. In diuinis nõ poſſunt eẽ plures filij:pbatur.tũ qꝛ qcqd põt eſſe neceſſe eẽ:actu eſt neceſſe eẽ.tũ qꝛ qcqd põt eſſe de⁹:eſt actu de⁹ ꝛc. Nec eſt de iſta ꝯne aliqua dubitatio apud catholicos:oẽs.n.cõcorditer ponunt:ꝙ in diuinis nõ poſſunt eẽ plures filij:nec plures patres:nec plures ſpũs ſancti:licz dubiuz ſit vñ oriť repugnãtia:ꝙ aliqua relatio:puta filiatio:aut paternitas ſm numerũ pluriſicari nõ põt. ⁋ Secũda ꝯclo. Scdz mẽtẽ ſancti Tho.hui⁹ ipoſſibilitas reſolwiť in diuinã imaterialitatẽ:vt in cãz. Hãc eniz ꝯcluſionẽ ponit ipſe pma parte.q.41.arti.6° vbi ponit q̃tuoꝛ rõnes.quarũ pma eſt talis.(Plures (inquit) filiationes in diuinis eſſe nõ poſſent:niſi ſm mãlez coꝝ diſtinctionẽ:forme eniz vni⁹ ſpẽi nõ multiplicanť ſm numerũ:niſi ſz materiã:que in diuinis nõ eſt:vnde in diuinis nõ põt eſſe niſi tñ vna filiatio ſubſiſtẽs:ſicut albedo ſubſiſtẽs nõ poſſet eſſe niſi vna.) ⁋ Item p ſen.diſt.7.q.2.arti.2°. aſſignat eãdẽ rõnẽ.(Impoſſe (inquit) eſt:ꝙ filiatio in diuinis multipliceť ſz nũeꝝ:qꝛ tal' multiplicatio eẽt mãlis:vñ in deo nõ põt eẽ niſi vna filiatio ꝛ vna filiatiõe nõ ꝯſtituiť niſi vn⁹ fili⁹:ꝛ ita in diuinis non poſſunt eẽ plures filij:nec plures patres.) ⁋ Itẽ de potẽtia dei.q.9.arti.9°.ad primũ ſic ait.(Nihil vnũ ſm ſpẽz exiſtẽs: ſm numerũ põt multiplicari niſi rõne mãe: ꝛ hac rõe in diuinis nõ põt eſſe niſi vna eẽntia ꝛ filiatio: qꝛ diuina eſſentia eſt imãlis oĩno:ſi autez eſſent plures filij in diuinis:oporteret ẽt eſſe plures filiationes:ꝛ ita oporteret eas ſm mãm ſubiectã multiplicari:qḋ diuine imaterialitati nõ cõuenit.) Hec ille. ⁋ Tertia ꝯcluſio eſt. Etiã ſm mẽtẽ ſancti doctoris hõ ipoſſibilitas reſolwiť vt in cãm in pfectionẽ diuinã:tã ex parte pceſſionũ:q̃ ex parte pcedẽtiũ. Unde pria pte vbi ſupra ponit ſcdo loco talẽ rõnẽ dicẽs.(Scda (ingt) rõ ſumiť ex pte pceſſionũ:qꝛ de⁹ intelligit oĩa:ꝛ vult vno ſimplici actu: ideo nõ põt eſſe niſi vna perſona pcedẽs per modum verbi qui eſt filius ꝛ vna tantuz per moduz amoris:q eſt ſpũs ſanct⁹.) Hec ille.(Tertia rõ vo quã ibidẽ ponit talis eſt.(Ex hoc (inquit) eſt perfect⁹ filius:qꝛ tota diuina filiatio in eo ꝯtineť:ex quo eſt:ꝙ eſt tñ vn⁹ filius. Silr idẽ dicẽdũ eſt de ſpũ ſcõ.) Hec ille. ⁋ Hãc vltimã rõnẽ ſilr ponit p ſen.vbi ſupra.(Hoc ipz (igt) pertinet ad pfectionẽ filij:qꝛ nihil de filiatõe eſt extra ipz in diuinis:vñ eſt pfecte fili⁹.) ⁋ Pz ḡ quõ ex diuina pfectione pcedit ipoſſibilitas pluriſicatiõis relationiz vni⁹ rõnis ſm numerũ:qꝛ eniz de⁹ pfectiſſime itelligit:ideo vnico actu ſimpliciſſimo oĩa intelligit: vnico aũt actu itellͤ nõ pducit niſi vnicũ vbũ. ⁋ Et ſilr qꝛ fili⁹ in diuinis eſt pfectiſſime fili⁹:ideo nõ ſe hz vt participãs filiationẽ:imo eſt ipſa gdditas filiationis diuine ſubſiſtẽs. ⁋ Ex quo ſeqtur:ꝙ nihil de diuina filiatõe põt eſſe extra illã:ſi eniz aligd de diuina filiatiõe eſſet extra illã:iaz poſſet imaginari pfectioꝛ filiatio.ſ.vna:q̃ ꝯtinet pfectionẽ pme filiatiõis ꝛ ſecũde. ⁋ Quarta ꝯ eſt. Etiã ſm mẽtẽ ſci Tho.hõ ipoſſibilites reſolwiť in modũ nãlis pceſſionis:vt in cãm. Nã ipſe pma parte vbi ſupra 4° loco aſſignat talẽ rõnẽ.(Perſone (ingt) pcedũt nãliter:ꝛ nã determinať ad vnuz.) ⁋ Itẽ de

Ubi ē eē diſtinctiõis numeralis.

Unũ vbũ tñ ab vno actu itellect⁹ pducitur.

potẽtia dei vbi ſupra.ſic dicit.(Filius dĩ aliq̃s ex hoc
q̃ nãliter ꝓcedit:nã aũt ad vnũ ſe hʒ determinate:ni
ſi per accidẽs ex aliquo mãli plura ꝓueniant pp mãe
diuiſionẽ:⁊ id qꝛ ibi eſt oĩno imãlis nã:opʒ filiũ vnuʒ
eſſe tm̃.) Hec ille.℄ Item.q.2.arti.4°.(Põt(iquit)
aliq̃ ſpãlis rõ aſſignari:q̃re pater tm̃ vnũ filiũ gignere
poſſit.nã eniʒ ad vnũ determinaꝰ:vñ cuʒ pater nã ge/
neraret filiũ nõ põt eſſe niſi vnꝰ filius a patre genitus.
Nec põt dici q̃ ſunt plures numero in eadẽ ſpẽ exiſtẽ/
tes:ſicut apud nos accidit:cũ nõ ſit ibi mã:que eſt prin
cipiũ diſtinctionis ſm numerũ in eadẽ ſpẽ.) Hec ille.
℄ Quinta cõcluſio.eſt.Etiã hꝰ impoſſibilitas ſm mentẽ
dicti doctoris reſoluiꝰ vt in cãm:in modũ quo diuine
ꝑſone cõſtituunꝰ:⁊ abinuicẽ ꝑſonalr diſtinguũtur: vñ
in de potẽtia dei.q.2.arti.p̃.ad 10ᵐ ſic ait.(Cȝ enim in
diuinis(inquit)alius filiꝰ eſſe nõ põt cõtingit:qꝛ ipſa
filiatio eſt ꝓprietas ꝑſonalis ipſiꝰ:⁊ hoc quo(vt ita di
caʒ)iduiduaꝰ:cuilibʒ aũt iduiduo ꝑncipia iduiduã/
tia ꝓpria ſunt ſibi ſoli:alias ſequeret:q̃ ꝑſona vel idi/
uiduũ eſſet cõicabile rõne.) Hec ille.℄ Et ad tertiuʒ
ibidẽ ſic ait.(Ipſa relatio filiationis in filio tenet locũ
omniũ ꝑncipioꝝ iduiduãtiuʒ in rebꝰ creatis:ꝓpter qd̃
dĩ ꝓprietas ꝑſonalis:ipſa aũt nã diuina tenet locũ na/
ture ſpẽi.)℄ Item eadẽ.q.arti.4°.(Nõ eſt(inq̃t)in
diuinis aliq̃d quo filius diſtinguaꝰ ab alijs ꝑſonis: ni/
ſi ſola relatio filiatiõis:que eſt eius ꝓprietas ꝑſonalis:
⁊ qua filiꝰ nõ ſolũ eſt filius:ſed eſt hoc ſuppoſitũ vel ꝑ/
ſona hec.Impoſſibile eſt aũt illud quo aliquod ſuppo
ſituʒ eſt hoc in pluribꝰ iueniri:qꝛ ſic ipſum ſuppoſitum
eẽt cõicabile:qd̃ eſt cõtra rõnẽ ſuppoſiti iduidui: ⁊ ꝑ/
ſone:vnde nullo mõ põt eſſe alius filius in diuinis q̃
vnus:nõ eniʒ põt dici:q̃ vna filiatio cõſtituat hunc fi
liuʒ:⁊ alia aliũ:qꝛ cũ filiationes rõne nõ differãt:opor/
teret:q̃ ſi mã vel quocũq̃ ſuppoſito diſtinguerenꝰ:q̃
eſſet in diuinis mã:aut aliud diſtiguẽs q̃ relo.℄ Itẽ
q.9.arti.9.ad p̃ᵐ.(Illud(inquit)per quod aliq̃d idiui
duatur ⁊ efficiꝰ incõicabile:impoſſe eſt pluribꝰ eſſe cõe
illud eniʒ per qd̃ Sortes eſt hoc aliq̃d:nõ põt intelligi
pluribꝰ ineſſe:vñ ſi filiatio in diuinis pluribꝰ cõueniret
nõ eſſet filiatio cõſtituẽs incõicabilẽ filij perſonã:⁊ ita
oporteret q̃ filius iduidua ꝑſona cõſtitueretꝰ ꝑ aliq̃d
abſolutũ:qd̃ vnitati diuine eſſentie non ꝯuenit.) Hec
ille.℄ Et in hoc primus articulus terminaꝰ.

ꝫ 2ᵐ ꝯclo. Aur. d. 7. q. 2. ar. ꝑ°.

Quantum ad ſcdm̃ articuluʒ mouẽda ſunt du
bia quorũdã cõtra iſtam poſitioneʒ
Et quidẽ cõtra ſcdaʒ cõcluſionẽ arguit Aureolus ꝓbã
do illã eẽ multipliciter defectiuaʒ.℄ Primo inq̃t iſte
modus deficit:qꝛ dicit oẽm plurificationẽ ſm numeꝝ
fieri ꝓpter mãʒ quãtã:accipiẽdo mãm pro parte com
poſiti eſſentiali exiſtẽte in potẽtia. Illud enim qd̃ põt
cõcipi cõceptu vniuerſali nõ eſt principiuʒ indiuidua
tionis:ſed materia põt intelligi cõceptu vniuerſali ẽt
materia quãta. In conceptu enim hominis itelligitur
corpus organicuʒ:qd̃ includit materiã quantam. ergo
materia quãta nõ eſt cauſa indiuiduationis:⁊ per cõſe
quẽs nec plurificationis.℄ Secũdo ſic. Ablata cauſa
aufertur effectus:⁊ maxime ſi ſit cauſa preciſa:ſed nul
la materia exiſtẽte adhuc ipſe anime ſepate numerali
ter diſtinguũtur.nõ ergo eſſet cauſa numerationis ani
maꝝ materia quãta.℄ Et ſi dicatur:q̃ remanet habi
tudo ad corpora:nõ valet:nũq̃ eniʒ effectꝰ ineſt alicui
ꝓpter habitudineʒ ad cãm:alioquin nix eſſet alba pp
ſolam habitudinẽ ad albedinẽ:eſto q̃ nõ participaret
eã in actu:⁊ ſimilr lignũ eſſet calidũ ꝓpter ſolaʒ habi/
tudinẽ ad calorem:ſed cõſtat:q̃ anime ſeparate ſunt
in actu indiuidue:⁊ numeraliter diſtincte.ergo cauſa i/
diuiduationis nõ eſt ſola habitudo ad materias diſti/
ctas.℄ Tertio ſic.Phs dicit 4° metaphyſice.q̃ ideʒ Tex. cõ. 3.
eſt dicere aliquis homo:⁊ vnus homo:⁊ iſte homo:ſed
cõſtat:q̃ nõ eſt homo per materiã quãtã.ergo nec iſte
homo.℄ Quarto ſic.Celi diſtiguũtur numero ſʒ Cõ/
mẽtatorẽ ꝑmi celi ⁊ mũdi.ſed celi nõ habẽt materiaʒ T. 95.
vt idem ponit ibidẽ.Et nõ eſt dubiuʒ:q̃ phs fuit illius
ſentẽtie.ergo nõ omnis numeralis diſtinctio eſt ꝑ ma
teriaʒ quãtitati ſubiectã:nec illa fuit mẽs phi: ſed que
fuerit mens phi dicit arguens in ꝓpoſito alio.ſ. diſt.3.
primi:q̃ cũ Ar.dicit:q̃ forma abſtracta a mã vltima
abſtractione:nõ põt plurificari.12° metaphyſice.p for/ T. cõ. 49.
maʒ itelligit rationẽ ſpecificaʒ ⁊ nãm:mã aũt accipiꝰ
ibidem nõ pro parte cõpoſiti:ſed pro quocũq̃ addito
ad ſpecificã rõneʒ:⁊ põt diſtingui quintus modus ta/
lis materie:additur eniʒ ꝯceptui ſpecifico quãdoq̃ ſi/
tus ⁊ quantitas cuiuſmodi ſitus eſt paſſio: ⁊ ſic conſur/
git cõceptus iduidui ſignati dicendo:h̃ homo:vel ille
homo. Aliquãdo vero additur multitudo accidentiuʒ
ꝓprioꝝ:⁊ ſic cõſurgit cõceptus indiuidui ſimul totius
de quo loquiꝰ phus 7° metaphyſice:vt dum cõcipitur T. c. 20.
Sortes cũ ſua ꝓpria figura ⁊ colore ⁊ ceteris acciden/
tibus:que appellanꝰ partes materie nõ forme 7° meta
phyſice:qꝛ.ſ.nõ ſunt de ꝯceptu ſpecifico. Aliquãdo aũt
additur particularitas icerta abſq̃ oĩ ſignificatione ⁊
determinatiõe:⁊ ſic cõſurgit cõceptus indiuidui vagi:
vt cuʒ cõcipitur:quidã homo vel quidaʒ angelus. Ali/
quãdo autẽ additur particularitas certa ⁊ determina/
ta:nõ tamẽ ſitus ſeu quãtitas vel ſignatio:⁊ tũc conſur
git cõceptus idiuidui abſtracti: qualis eſt Gabriel: vel
Michael:qd̃ nõ eſt iduiduũ ſignatũ vel demonſtra/
bile cõcipiendo hunc angelũ vel illum: qꝛ tũc neceſſa/
rio ſituareꝰ huc vel illuc:angelus aũt nõ põt eſſe ſubie
ctum ſitus. Aliqñ autẽ additur ad cõceptuʒ ſpecificuʒ
aliquod accidẽs cõe omnibꝰ iduiduis:ſed ꝓpriũ ſpẽi:
vt cũ dicitur.homo riſibilis:aut aliquid hꝰ.℄ Põt ẽt
addi ſibi accidens itentionale:vt ſi concipiatur homo
iquãtũ ſpẽs:vel vt predicabilis de pluribus. Secũdũ
hoc ergo de homine poſſunt eſſe ſex cõceptus. Primꝰ
quidẽ idiuidui ſignati:vt cum cõcipimus hunc hoieʒ.
Secũdus vero iduidui ſimul totius:vt cum ꝯcipimꝰ
hunc hominẽ cum talibus carnibꝰ ⁊ oſſibus. Tertiꝰ vo
idiuidui vagi:vt dum cõcipimus quẽdam hominem.
Quartus vero iduidui abſtracti a ſitu ⁊ omnibꝰ acci/
tibus:vt cum cõcipimus Sortẽ ſm ſuam realitatem:
que ſubijcitur oĩbus accidẽtibꝰ:illa nãq̃ eſt ꝓpria nõ
cõis. Quintus aũt cõgregati ex rõne ſpecifica ⁊ accidẽ
tibus eius:vt dum cõcipimus homineʒ cum figuris ⁊
qualitatibus ſibi debitis in cõi:aut dum concipitur hõ
iquantũ eſt ſpẽs. Sextus eſt abſtractiſſimus:qui eſt cõ
ceptus forme ſimplr ⁊ q̃dditatiuꝰ: vt dum cõcipimus
hoiem ſimplr abſtrahendo ab iſtis oĩbꝰ: ⁊ forma talr
abſtracta ſi eſſet in re ſm illam denudationeʒ:quã hʒ
in itellectu ꝯcipiẽte illo ſexto modo plurificari nõ poſ
ſet.ſic ergo itelligendũ eſt:q̃ forma abſtracta a mate/
ria plurificari nõ poteſt:⁊ ꝓpoſitio ſic itellecta eſt per
ſe nota.nõ auteʒ itelligẽdo abſtractionem a materia:
que eſt pars cõpoſiti.℄ Secũdo dicit illam poſitionẽ 2ᵐ in quo di
deficere in hoc q̃ ait ex hoc filiationẽ nõ poſſe plurifi cit põnẽ. S.
cari in deo.ſ.ex imaterialitate:ſʒ h̃ enim nõ plus repu Tho. defice
gnabit filio in diuinis plurificari:q̃ Michaeli vel cui/ re ⁊ hoc ẽ di
libet angelo:qui ſm te plurificari nõ põt:qꝛ eſt forma cere ꝯ ſcdaʒ.
abſtracta:ſed hoc eſt abſonuʒ:qm̃ in angelis ſaltem eſt
rõ generis ⁊ ſpẽi:q̃uis non ſit niſi vnum indiuiduum

ſn vna ſpē ſm te:conſtat autem φ a filiatione nō pōt
abſtrahi cōceptus ſpecificus aut generis:q2 non eſt ge/
nus aut ſpecies in diuinis.ergo rō illa nō eſt cauſa illi⁹
iplurificabilitatis quā hʒ filiatio.❡ Scdo. Quia effe/
ctus ꝓprius dʒ reduci in cām ꝓpriā:ſed nō plurificari:
ꝓpriū eſt filio:ꝛ ſpūi ſcō tali modo:qð nō ꝯpetit alicui
creato:nulla nāqʒ creatura ſic eſt multiplicabilis:ſicut
diuine relōnes.ğ nō debuit aſſignari p cā abſtractio:q̄
cōis eſt creaturis.❡ 3° loco dicit iſtā poſitionē defice/
re.Qm̄ dici poſſet:φ h9 filiatiōes nō eſſent in codē ſu/
biecto:nō eni eēntia eſt ſubm ꝓpetatū:ſed ſuppoſita.ğ
quot erūt filij:tot erūt ſubiecta:ꝛ ſic filiationes diſtin/
gui poterūt penes illa. ❡ 2°.Q2 plēs pr̄nitates ſunt in
codē ſorte ad plēs filios:ꝛ plēs ſilitudines i codē albo
ad plā coalba:ſed iſte ſunt eiuſdē rōnis ꝛ ſolo numero
differētes.igiť ex hac rōne nō tolliť:qn plēs filiatiōes
poni poſſint in deo.❡ 3°.Tales filiationes plēs eſſent
iter alios ꝛ alios terminos:ꝛ ita haberēt quo diſtigue/
renť adinuicē:eſto φ nō p ſubiecta.ğ non appet:φ illa
rō ſufficiat.❡ Pro hoc arguit Sco.5° metaphy.ꝓban
do:φ multa accidētia vni⁹ ſpēi pn̄t eſſe in codeʒ ſubie/
cto.❡ Primo pn̄cipalr.Q2 in eadē pte dyaphani ſūt
plā lumina creata ex diuerſis luminoſis. ❡ Si dicať φ
nō ſūt plā lumina:ſʒ ex illis fit vnū. ❡ Cōtra.Ibi ſūt
diuerſa agētia.ſcʒ plā luminoſa.ğ plēs actiones ꝛ plēs
effectus.❡ Scdo.Q2 plēs ſpēs eiuſdē rōnis ſūt i oclo
ꝛ in fātaſia. ❡ Diceť φ nō ſūt in eadē pte ocli.❡ Cō
tra.Viſo vno albo ſi in codē ſitu poniť aliud albuʒ ibi
eſſent due ſpēs albedinis in eadē pte oculi.Nec valʒ.
ſi dicatur:φ nō erunt ibi due ſpēs:ſed p̄cedens augeť.
hoc inquā nō valʒ:q2 ſi p̄ vř albū intenſuʒ:ꝛ poſt albuʒ
remiſſuʒ.ſi ſpēs illius albi remiſſi augeat precedenteʒ.
tūc ſpēs rep̄ſentās albū remiſſuʒ erit intenſior q̄ʒ ſpēs
rep̄ſentās albū intēſuʒ:qð eſt ꝯ ſenſuʒ.❡ Itē.Accidēs
intentionale abſtrahit a ſitu ꝛ dimenſione ſm ſe:ꝛ ab
actione expellēti ſiue ꝯtraria:ſed ex talibus vř cauſari
repugnātia duoꝝ in codē ſubto.❡ 3°.pn̄cipalr.Q2 idē
pr̄ nūero hʒ plēs filiationes:cū relatio numereť nūera
tione termini.❡ Si dicať:φ eſt eadē pr̄nitas q̄ refert
ad plēs filios.❡ Cōtra.Q2 tūc corrupto vno filio ma
neret illa eadeʒ relatio in nūero q̄ referebať.ergo ma
neret terminus:qð eſt ꝯ poſitionē:vel maneret relatio
deſtructo termino:vel eadē relatio maneret ꝛ non ma
neret.❡ Itē eadē rōne paternitas ſortis ꝛ platōis poſ/
ſent terminari ad eundē filiū:ita φ haberēt eūdē filiū.
ꝓbať:q2 ſm te eadē pr̄nitas nūero terminať ad diuer
ſos filios.igiť a ſimili eadem filiatio terminari pōt ad
plēs patres.❡ 4°.pn̄cipalr.Idē ſubʒ i nūero eſt in po^a
ad plēs albedines ſuccedētes diuerſis tpibus.ğ hʒ ſil'
diuerſas potentias ad illas albedines. ❡ Si dicať:φ
eſt eadē potētia i nūero.❡ Cōtra.Q2 tūc cū vna albe/
do corrūpereť alia nō corrupta.ſilr po^a:ꝛ tūc idē nūero
manet ꝛ nō manet.❡ Pro h̄ etiā arguit Adaʒ in ſcdo
Utrū plā accidētia vnius ſpēi poſſint eſſe in codeʒ ſubo ſimul. Sco.5° me. multiplr.Primo.q2 duo lumina ſimul coextēduntť in
medio.Cuius ꝓbatio eſt:quia poſita vna candela tm̄
in domo de nocte illuminať dom⁹ remiſſius:q̄ʒ ſi plēs
ponanť:ꝛ vna de illis ſubtracta:poſtq̄ʒ poſite fuerint:
pʒ ſenſibilr φ lumē remittiť:ꝛ cū cādela appōiť:dato
φ ſint in oībus ſilēs nō corrūpit lumina p̄ora:nec p̄o/
ris cādele:nec etiā ipſius ſubtractio eſt toti⁹ lumīs vel
oīum luminū corruptio.❡ Itē dū ſunt ſiml' iſta lumi
naria i diuerſis ptib⁹ dom⁹ ſi ponať obſtaculū i medio
dom⁹:q̄libʒ cādela hēbit vmbrā ſuā ex opp^{ro} tal' obſta/
culi directe:ꝛ tn̄ alia cādela ibidē illūinabit:ꝛ tn̄ ſenſi/
bilr pʒ i tali caſu:φ lumē eſt i loco cuiuſlibʒ iſtaꝝ vm/
brarū remiſſius q̄ʒ in illa pte domus:cuius cām nō eſt
poſſibile aſſignare vbiqʒ ꝛ bonā:niſi φ lʒ tota vmbra
illumineť ab aliqua vel aliq̄bus iſtarū candelaꝝ:non
tamē ab iſta:cuius vmbra ibi ꝓduciť per obſtaculū:ꝛ
ideo fit ibi lumē remiſſius q̄ʒ vbi lumina oīum ſimul
cōcurrūt.ergo vbi ſic cōcurrunt in agendo:ibi ſunt plu
ra lumina creata q̄ʒ alibi.❡ Itē ſol p acceſſum ſuū cō
tinuū:vel ēt cādela facit plus de lumine in pte:ad quā
ſic cōtinue accedit q̄ʒ prius fuerit:ꝛ hoc nō facit corrū
pēdo totū lumē p̄cedēs:nec ſine ꝓductione noui lumi
nis.ğ ſunt ibi plura lumina:ꝛ qua rōne duo lumina ſil'
coextenduntť in medio:pari rōne ꝛ duo calores in cale
factibili:ꝛ ſic de alijs. ❡ Scdo.Q2 ſiml' pt hō itellige
re ſortē ꝛ platonē:ꝛ nō vnica intellectione indiuidualr
ꝛ diſtincte nālr añ ꝯpōnē ꝛ diuiſionē.igiť ꝯ duab⁹:aſſū/
ptū pʒ:q2 hō pōt hr̄e ð ipſis tales noticias ſiml' φ ſciat
vel credat ſortē diſtingui a platone v̄tute taliū ſimpli/
ciū noticiaꝝ.❡ Tertio.Q2 noticia ſenſitiua nō ē v'lis.
igiť tm̄ vnius repreſentatiua.igiť qñ vřr duo alba:ſūt
in po^a viſiua ſiml' due viſiones:ꝛ hoc aliūde pʒ:q2 licʒ
ponať aliqð obſtaculū inter oculū ꝛ vnū illorū:non ꝓ
pter hoc deficit aliud videre. ❡ 4°.Q2 recipio aliquē
hoieʒ diligentē duos hoies duobus actib⁹ diligēdi:ex
iſtis duob⁹ actib⁹ generanť duo habitus inclinātes ad
dilectionē huius ꝛ iſtius:ꝛ φ ſint duo patʒ:q2 pōt pde
re inclinationē ad diligendū vnū iſtoꝝ ſtante inclina/
tione diligendi alterū.ğ qñ inclinať ad diſticte diligē/
dū vtrūqʒ hʒ diſtinctos habitus. ❡ 5°. Q2 vn⁹ oculus
pōt videre aliū ſibi ſileʒ:ſed hoc fieri nō pōt:niſi ſimul
in medio eēt ſpēs vtriuſqʒ oculi:eodē mō qñ oēs parie
tes domus ſunt vniformiter albi:vel quilibʒ eoꝝ cau/
ſabit in medio ſpēm ſui:ꝛ tunc multa indiuidua vnius
ſpeciei ſimul erunt:vel nullus:ꝛ hoc non:q2 oculus in
medio poſitus pōt naturalr videre quēcūqʒ iſtoꝝ:ꝛ h̄
non fit naturalr ſine ſpecie rei viſibilis recepta in oclis
ꝛ ſic pari rōne cauſantur ibi ſpecies in aere iterpoſito.
❡ Sexto.Q2 in ſpeculo poſito in tali medio pʒ per ex
perientiā:φ quilibʒ iſtorū parietuʒ eſſentialr repreſen/
tať.igiť ꝛc.❡ Septimo.Quia lumē reflexū ſʒ nume
rū eſt aliud a lumine icidēte:q2 homo qñqʒ pōt inſpi/
cere ſolē per lineā reflexā a ſpeculo:qñqʒ nō pōt per li/
neas incidētes.igiť lumē incidēs ꝛ lumē reflexū ſunt
diuerſa lumina:q2 aliter eque fortiter imutarēt homi/
nē ad videndū ſolē:qð pʒ eſſe falſuʒ:cū vnū ſit hū tole/
rabile:ꝛ aliud intolerabile oculo qñqʒ.❡ Confirmať.
Q2 in caſu interponi pōt obſtaculū inter ſolē ꝛ oculuʒ:
ꝛ tn̄ nō interponi inter ſolē ꝛ ſpeculū:ꝛ per ꝯñs ibi non
videbiť ſol per lumē incidēs:ſed ſolū per reflexuʒ:ꝛ tn̄
illa duo lumina nō ſunt diuerſarū ſpēꝝ. ❡ Cōfirmať
iterū.Q2 lumē reflexū eſt debilius incidente:vt docet
experiētia:ꝛ innuiť ſcdo de aīa.igiť ſunt diſtincta:ꝛ tn̄ Tex.cō.69.
in aliqua pte medij cōcurrunt:ex quib⁹ cōcludit:φ nul
la eſt repugnātia:multa accidētia eiuſdē ſpēi eſſe ſiml'
in codeʒ ſubiecto adequato. ❡ Hugo de caſtro ſimilr
arguit.Q2 ſub vna ſpecie pn̄t eſſe plura indiuidua non
diſtincta per mām:neqʒ per ſubm:q2 angelus pōt mō
hr̄e intellectionē de lapide:ꝛ hac intellectione deſiſten
te:poteſt iterū habere intellectionē de codē lapide:iſte
due intellectiones ſunt eiuſdē rōnis:vt pʒ:q2 obiectuʒ
eſt eiuſdem rōnis:nec diſtinguunť per materiam:nec
per ſubiectū:nec per obiectum:vt patet.ergo aliqua ſo
lo numero diſtinguunť:que nō diſtinguunť nec p ma/
teriā:nec ſubiectū:nec per quātitatē:ꝛ p cōſequēs opor/
tet φ ſeipſis formalr ꝛ intrinſece diſtinguantur.❡ Di
cetur forte:φ iſte due intellectiones differūt ex tēpore

cōnotato: ſcʒ ex eo: ꝙ ſibi ſuccedant in coexiſtentia ad aliā ꝛ aliā partem temporis. Sʒ ex hoc videt̄ haberi ꝓpoſitū. ſcilʒ ꝙ ſaltē in quadā ſucceſſione in ſeparatis a materia pōt eſſe plura ſub eadē ſpē diſtincta ſolo nūero differentia: ꝛ per ꝯſequēs cū coexiſtentie eoꝝ nō repugnent: nec opponant̄ inter ſe pōt ſimul manere: ꝛ eē deo cōſeruante. ¶ Quarto loco dicit Aureolus iſtā poſitionē deficere: q2 expreſſe eſt cōtra tres articulos pariſius excōicatos. ¶ Primū quidē qui dicit: ꝙ quia intelligentie nō habēt mām: ex hoc deus nō poſſet plures eiuſdem ſpeciei facere. error. ¶ Scōm vero qui dicit: ꝙ deus nō poteſt multiplicare indiuidua ſub vna ſpē ſine materia. error. ¶ Tertiū vero ꝗ ait: ꝙ forme non recipiant diuiſionē niſi per mām. error. niſi intelligat̄ de formis eductis ð potētia materie.) Hec ille. ¶ Cōtra omnes iſtas ꝯclones ꝛ ſignāter cōtra ꝑmā poteſt argui probādo: ꝙ in diuinis poſſint eſſe plures filij. Arguit̄ enim ſic. Omni potentie productiue correſpōdet aliqđ ꝓductibile: ſed in filio eſt potentia generatiua: vt dicit Aug'. ſ. ꝙ filius non genuit: non quia non potuit: ſed q2 non oportuit. Et iterū argumentū Henrici ē: ꝙ pater eſſet potētior filio: ſi filius nō pōt generare. ergo videt̄: ꝙ potētie generatiue exiſtenti in filio correſpondeat aliqđ generabile: ꝛ ꝑ ꝯſequēs alius filius. ¶ Secundo ſic. In omni perfecta intellectione debʒ emanare verbum: ſed filius ꝛ ſpūs ſanctus eque perfecte intelligunt ſicut pater. ergo filius intelligēdo producet verbū: ꝛ per ꝯſequēs erunt ibi plures filij: ꝛ plura verba in diuinis. ¶ Tertio. Ex īfinita bonitate patris procedit ꝙ cōicet ſeipſuʒ filiū ꝓducendo: ſed eque bonus eſt filius ſicut pater. ꝗ videt̄ ꝙ cōicet ſe ꝓducendo filium: ꝛ ſimilr̄ ſpm̄ ſcūm aliā ꝑſonā ꝓducēdo. ¶ Quarto. Nō ꝓpter aliud videt̄: ꝙ nō ſint plures filij in diuinis: niſi q̄tenus diſtingui nō poſſent: ſed hoc non impedit: quia ſi eſſent plures: adhuc diſtinguerent̄: ſemꝑ eni ꝑcedēs diſtingueret̄ a ſubſeq̄nte ꝑ cooppoſitā relationē origīs. puta per gñare ꝛ gñari. Ulterius etiā diſtingueret̄ a ꝑmo pr̄e: q2 eſſet tm̄mō genitus. pr̄ vō ꝑmus tm̄mō generans: medij aūt eſſent generātes ꝛ geniti. ꝗ non apparet: q̄re nō pōt eſſe plures filij in diuinis. ¶ Quinto. Quia poſſe generare eſt aliqua dignitas pr̄is: imo etiā genuiſſe filiū deū eſt dignitas: ſed dignitas ois eſt filio dei attribuēda. ꝗ ipſe pōt gñare. imo generat filiū ſibi equalē. ¶ Sexto. Phs dic̄ 4° metheororū: ꝙ pfectū eſt vnū qđ ꝙ: qđ pōt ſibi ſimile gñare. ſed conſtat: ꝙ filius eſt ſumme perfectus. ꝗ pōt ſibi ſimile gñare. ¶ 7°. Cū deus ſit infinitus ſimplr̄: debʒ hr̄e oēʒ modū ifinitatis. ſed infinitas numeralis eſt qdā modus ifinitatis ſicut ꝛ infinitas perfectiōis. ꝗ ſicut in deo eſt infinitas perfectionis: ita debʒ eſſe in eo infinitas numeralis: ꝛ ſic in eo erunt infiniti filij.

Primꝰ articulꝰ ꝫ quē vr̄ eſſe opio ſcti Thome.

Tex. cō. 16.

Ad primum cōtra ſecūdā ꝯclonē dr̄: ꝙ arguens falſe impōit ſcō doctori ipſ ſenſiſſe oēm plurificationē idiuiduoꝝ vnius ſpēi fieri imediate per māʒ quātitati ſubiectā: h eni ſcūs Tho. nunꝙ̄ ſenſit: cū ipſe ponat ſcdo ꝯtra gentiles caplo. 75. ꝙ ſpēs intelligibiles indiuiduant̄ per ſubm̄: qđ eſt intellectus polis: ſicut ꝛ oēs alie forme. ¶ Ibidē etiā vult ꝙ ſcia indiuiduat̄ per ſubm̄: ꝛ ideo ſcia magiſtri ꝛ diſcipuli nō ſunt eadē numero: ſed diuerſe. ¶ Ex quo patʒ ꝙ cū dicit: formas vnius ſpeciei nō diſtingui numero: niſi ꝑ materiā: large accipit materiā ꝓ omni ſubiecto vel ſuſceptiuo: ꝛ nō ſolū ꝓ mā quātitati ſubiecta. Uerūtñ dico: ꝙ mens eius fuit: ꝙ forma ſubſtantialis nō plurificat̄ imediate fm numerū infra eandē ſpēʒ: niſi per mām quātitati ſubiectā: nō quālibʒ: ſʒ ſignatā. vt in de veritate. q. 2. arti. 6°. ad ꝑmū dicit. (Tamē materia (inquit) intelligibilis: que ſcʒ cōſiderat̄ in nā concipit ꝙ̄ materia ſenſibilis. ſcʒ nāliꝰ dupl'r accipit̄. ſcilʒ vt ſignata: ꝛ vt nō ſignata: ꝛ dico ſignatā fm ꝙ conſiderat̄ cū determinatione harū dimenſionū vel illarū. nō ſignatā aūt fm ꝙ conſiderat̄ ſine determinatiōe dimēſionum. ¶ Scdm hoc ꝗ ſciendū eſt: ꝙ mā ſignata eſt ꝑncipiū indiuiduationis: a qua abſtrahit ois intellectꝰ fm ꝙ dicit̄ abſtrahere ab hic ꝛ nūc.) Hec ille. Unde ad iſtud dubiuʒ q̄ſi in forma vr̄ ſoluere in tractatu de ꝑncipio idiuiduationis qui incipit. (Quī due ſūt potētie.) ait eni ſic in fine illiꝰ poſtq̄ dixerat ꝙ ꝛ mā ꝛ quātitas ſunt ꝑncipia indiuiduationis. (Pōt (inquit) hic obijci: ꝙ mā cōis eſt de nā ſua ſicut forma: cum poſſit vna ſub plibus eſſe: vnde hec cōmunitas ſua vr̄ ipedire eam: ne ſit principiū indiuiduationis. ¶ Sed ſciendū ꝙ impoſſibile eſt formā vnīri materie: quin ſit particularis: ꝛ quin ſequat̄ quātitas determinata: per quē modū mā nō eſt vltra cōmunicabilis alicui alteri forme: q2 hec quātitas cum alia forma reperiri nō pōt cū eadē determinatione: ideo mā nō eſt cōicabilis fm eādē rationē ſicut forma. Rō eni māe ſub forma aliqua eſt alia a rōne ſua ſub alia forma: q2 ratio ſua certificatur per determinationē quātitatis: que in diuerſa ꝓportione ꝛ dimenſione requirit̄ ad alias ꝛ alias formas: eēntia tñ materie non diuerſificat̄ ſub diuerſis formis: ſicut ſua rō. Rō eni materie nō ē vna ꝛ cōis: ſicut ſua eēntia: ſed diuerſa ratio eſt: ꝛ ideo cōitas materie fm eſſentiā tm̄: ꝛ non fm eandē rōnem non impedit mām eſſe primū ꝑncipiū indiuiduationis.) Hec ille. ¶ Ex qbus patʒ: ꝙ materia que eſt ꝑncipiū indiuiduationis ꝛ diſtinctionis fm numerū infra eandē ſpeciē nō pōt cōcipi ꝯceptu cōi: ſicut arguēs ſupponit: ꝛ ad ꝓbationē que ibi adducit̄. Q2 in rōe hois icludit̄ corpꝰ organicū ꝛc. Dr̄ ꝙ mā ſignata ſi cōcipiat̄ fm ꝙ eſt in ſe nunꝙ̄ pōt cōcipi in cōi plus q̄ ſortes: pōt tñ ꝯcipi cōceptu cōi nō explicāte ipſaʒ fʒ ꝙ in ſe eſt: ſed in habitudine qdā generali ad formā aliquā: ꝛ nō ſolū ꝯtingit iſta deceptio in hoc: de quo loquimur. imo in multis alijs: ꝛ ꝑſertiʒ de formis a mā ſeparatis. Scdm eni ꝙ ait ſcūs Tho. pꝰ pte. q. 13. arti. 9°. (Forme q̄ nō idiuiduat̄ ꝑ aliqđ ſuppoſitū: ſed per ſeipſas: q2 ſcʒ ſunt forme ſubſiſtētes. ſi intelligat̄ fm ꝙ ſunt in ſeipſis nō pōt cōicari nec re nec rōne: ſed forte fʒ ſilitudinē tm̄: ſicut dictū eſt de indiuiduis aliqn. n. metaphorice pōt dici Achilles fm ꝙ aliqd participat de ꝓꝑetatibꝰ Achillis: ſʒ q2 formas ſimplices ſubſiſtētes nō poſſumꝰ intelligere fʒ ꝙ ſūt: ſʒ intelligimꝰ eas ꝑ modū reꝝ ꝯpoſitaꝝ hntiū formas in materijs: iō iponimꝰ eis noīa ꝯcreta ſignificantia nāʒ in aliq̄ ſuppoſito: ꝛ ſic ſunt cōicabiles fm rōnē. Forma eni i ſuppoſito ſingulari exiſtēs: ꝑ qđ idiuiduat̄: cōis eſt fʒ rē: vt hūanitas: vel fm rōnē: vt nā ſolis.) Hec ille. Ubi intendit: ꝙ nihil qđ ex ſe idiuiduū eſt: ꝛ icōicabile: ſi itelligat̄ fm ꝙ in ſe eſt: intelligit̄ vlr̄: imo oē nomē ipoſitū ad ſignādū aliqđ tale fʒ ꝙ in ſe incōicabile eſt re ꝛ rōne: ſicut nomē ſortis vt ſor. eſt: ſic in ꝓpoſito: q2 mā ſignata certis dimēſionibꝰ icōmunicabilis eſt. ¶ Ulteriꝰ nec ipa pt intelligi ꝯceptu cōi: nec ſignificari noīe cōi: ſi itelligat̄ vel ſignificet̄ vt in ſe eſt: q2 āt māʒ fʒ ſe nō cognoſcimus: ſʒ in hītudine ad actū vel formā. iō iꝓꝓrie ipaʒ intelligimus ꝛ ſignificamus noīe cōmuni. puta hoc qđ dico corpus organicū: qđ dat intelligere ſubiectum forme taliter figuratum: ꝛ habens membra conuenientia ad exercendū opera vite. hoc enim non eſt intelligere ma

teriam

Nō ois plurificatio indiuiduoꝝ ē ꝑ materiā q̄titatā.

Mā q̄ta eſt ꝑnꝰ diſtinctionis numeralis formaꝝ ſubſtantiaꝝ.

Mā ſignata vt in ſe eſt nō pōt ꝯcipi cōceptu cōi.

teriā ſignatā vt in ſe eſt hec: ſꝫ in quadā generali habitudine ad formā: ⁊ hoc ſufficit pro reſponſione p̄mi: q2 minor eſt falſa. ¶ Ad ſc̄dꝫ dicit̄: ꝙ ꝓcedit ex falſo itellectu: ac ſi ſc̄us Tho. ponat ꝙ materia ſit for̄ale diſtinctiuū formarū vnius ſpeciei: vel habitudo aliqua: ſeu relatio ad materiā. hoc enī ſc̄us Tho. nō intelligit: ſed ſolū: ꝙ materia eſt vnū de neceſſario requiſitis ad initiandū indiuiduationē formarū ⁊ diſtinctionē eoꝝ ſꝫ numeꝝ: loquēdo de formis receptibilibus in materia: formale vero indiuiduatiuū ⁊ diſtinctiuū formaꝝ vnius ſpeciei eſt cōmenſuratio ad diuerſa ſuſceptiua: quā cōmenſurationē credo intelligit acquiſitā in mā: ⁊ ꝙ iſta ſit mens eius pꝫ ex illis: que ponit 2° cōtra gentiles cap. 79. (Quecūqꝫ (inquit) opꝫ eſſe ſimul ꝓportionata ⁊ coaptata ſimul recipiūt multitudinē ⁊ vnitatem: vnūqdqꝫ ex ſua cauſa. ſi igit̄ eſſe vnius depēdeat ab altero: vnitas vel multiplicatio eius etiā ex illo depēdet aliogn ex alia cā intrinſeca. Formaꝫ aūt ⁊ mām ſemꝑ opꝫ ad inuicē eſſe ꝓportionata: ⁊ q̄ſi naturalr̄ coaptata q2 ꝓprius actus in ꝓpria materia fit. vnde ſemꝑ oportet ꝙ mā ⁊ forma cōſequant̄ ſe inuicē in multitudine ⁊ vnitate. ſi igit̄ eſſe forme depēdeat a mā: multiplicatio ipſius a materia depēdet: ⁊ ſimilr̄ vnitas: ſin autēꝫ erit quidē neceſſariū multiplicari formā ſm multiplicationē materie. i. ſimul cū materia in ꝓportione ipſi⁹. nō aūt ita ꝙ depēdeat vnitas vel multitudo ipſius forme a mā: oſtenſum eſt aūt: ꝙ anima humana eſt for̄a ſm ſuum eſſe a materia nō depēdēs. Unde ſequit̄ ꝙ multiplicantur quidē anime ſm ꝙ multiplicant̄ corpora: nō tamē multiplicatio corporū erit cauſa multiplicationis animarū: ⁊ ideo nō opꝫ ꝙ deſtructis corporibus ceſſet pluralitas aiarū.) Hec ille. ¶ Iſtud autē declarat amplius p̄mo ſen. diſ. 8. q. 5. arti. 2°. ad ſextū. (In anima (inquit) nō eſt aliqd quo ipa indiuiduet̄: ⁊ hoc intellexerūt qui negauerūt eā eſſe hoc aliqd: ⁊ nō ꝙ nō habeat eſſe per ſe abſolutū: ⁊ dico ꝙ nō idiuiduatur niſi ex corpore. vnde impoſſibilis eſt error ponētiū aīas prius creatas ⁊ poſt incorporatas: q2 non efficiunt̄ plures: niſi ſm ꝙ infundunt̄ pluribus corporibus: ſed q̄uis indiuiduatio animarū dependeat a corpore quātū ad ſuū principiū: nō tamen quātū ad ſuū finē: ita ꝙ ſcꝫ ceſſantibus corporibus ceſſet indiuiduatio animarū. Cuius ratio eſt: q2 cū oīs perfectio infundat̄ māe ſꝫ ſuam capacitatē: natura anime infundit̄ diuerſis corporibus nō ſm eandē nobilitatē ⁊ puritatē. vnde i vno quoqꝫ corpore habebit eſſe terminatū ſm menſuram corporis: hoc aūt eſſe terminatū q̄uis acquirat̄ anīe in corpore: nec tamē ex corpore: nec per dependentiaꝫ ad corpus. vñ remotis corporibus adhuc remanebit vnicuiqꝫ anime eſſe ſuū terminatū ſm affectiones vel diſpoſitiones: que conſecute ſunt eā: prout fuit perfectio talis corporis: ⁊ hec eſt ſolutio Auic. ⁊ pōt manifeſtari per exēplū ſenſibile. Si enī aliquid vnū nō retinens figurā diſtinguat̄ per diuerſa vaſa ſicut aqua: quādo vaſa remouebunt̄ non manebūt proprie figure diſtīcte: ſed remanebit vna tm̄ aqua: ⁊ ita eſt de formis mālibus: que non retinent eſſe per ſe: ſi autē ſit aliquid recipiens figurā: quod diſtinguat̄ ſm diuerſas figuras: vel diuerſa inſtrumēta: etiā remotis illis remanebit diſtinctio figurarū: vt patet in cera: ⁊ ita eſt de anima que retinet eſſe ſuū poſt corporis deſtructionē ꝙ manet in ipſa eſſe idiuiduatū ⁊ diſtīctū.) Hec ille in forma. ¶ Et ſc̄do cōtra gentiles vbi ſupra. (Multitudo animarū a corporibus ſeparatarū conſequit̄ quidēꝫ diuerſitatē formarum ſm ſubſtantiā: quia alia eſt ſubſtantia huius anime ⁊ alia illius: non tamē iſta diuerſitas procedit ex diuerſitate principioꝝ eſſentialiū ipſius anime nec eſt ſm diuerſam rationēꝫ anime: ſed eſt ſm diuerſam cōmenſurationem animarū ad corpora: hec enīꝫ anima eſt cōmenſurata iſti corpori: ⁊ illa alteri ⁊ non iſti: ⁊ ſic de omnibus. huiōi autem cōmēſurationes remanent in animabus etiāꝫ pereuntibus corporibus: ſicut ⁊ ipſe ſubſtantie earum manent quaſi a corporib⁹ ſm eſſe non dependentes: ſunt enīꝫ anime ſm ſuas ſubſtātias for̄e corporū: alr̄ accn̄talr̄ corpibus vnirent̄: ⁊ ſic ex anima ⁊ corpore nō fieret vnum per ſe: ſed vnū per accidens. Inquantū autē forme ſunt: opꝫ eas eſſe corporibus cōmenſuratas: vnde patet ꝙ ipſe diuerſe commenſurationes manēt in animabus ſeparatis: ⁊ ꝓ cōſequens pluralitas.) Hec ille. ¶ Ex quibus omnibus patet: ꝙ formale diſtinctiuū anime ab anima in eadē ſpecie ⁊ formale indiuiduatiuū eſt cōmenſuratio eius ad tale corpus: ita ꝙ illa cōmēſuratio dicit mihi eſſe ⁊ actualitatem: qua anima formalr̄ eſt tali corpori coaptata: ⁊ illud eſt quo anima formalr̄ indiuiduat̄: ⁊ illud non indiuiduat̄ vlterius per aliquid aliud: ſed eſt ratio indiuiduandi formam: corpus autem vel materia nō indiuiduat animam formaliter: ſed potius tanq̄ſ ſubꝫ neceſſario requiſitum ad hoc: ꝙ anima recipiat indiuiduationem: non aūt ad hoc ꝙ ſit indiuidua. ¶ Ad tertium dicitur: ꝙ idē eſt dicere: vnus homo ⁊ aliquis homo: ⁊ iſte homo: ad hunc ſenſum: ꝙ illa tria dicunt̄ de eadem re: ⁊ ſe conſequunt̄ quantū ad exiſtentiā: ⁊ quātum ad generationē ⁊ corruptionem: ſed non eſt idem dicere homo: ⁊ iſte homo: ſic ꝙ per idem formalr̄ ſortes ſit homo: ⁊ iſte homo. vnde ſc̄us Tho. prima parte qōne. xi. articulo tertio dicit. (Per aliud ſortes eſt homo: ⁊ per aliud iſte homo. illud enīꝫ vnde ſortes eſt homo poteſt multis conuenire: ſed illud vnde eſt hic homo: non poteſt conuenire niſi vni tātū.) Hec ille. Per quid autem ſortes ſit hic homo oſtendit ipſe in multis locis manifeſtando quid ſit principiū idiuiduationis. vnde tertia parte. q. 77. articulo ſc̄do dicit. (De ratiōe indiuidui eſt: ꝙ non poſſit eſſe in pluribus: qd̄ quidē dupliciter contingit. Uno modo: quia non eſt natum eſſe in aliquo: ⁊ hoc modo forme imateriales ſeparate per ſe ſubſiſtentes ſunt etiāꝫ per ſeipſas indiuiduate. Alio modo ex eo ꝙ forma ſubſtantialis vel accidētalis eſt quidēꝫ nata in aliquo eſſe: non tamē in pluribus: ſicut hec albedo: que eſt in corpore. ¶ Quantū ad primuꝫ: materia eſt principiū indiuiduatiōis omnibus formis inherentibus: quia cum huiōi forme quantuꝫ eſt de ſe nate ſint eſſe in aliquo ſicut in ſubiecto: ex quo aliqua earum recipit̄ in materia: que nō eſt in alio: nec ipſa forma ſic exiſtens poteſt in alio eſſe. ¶ Certū aūt ad ſc̄m dōm eſt: ꝙ p̄ncipiū indiuiduationis eſt quātitas dimēſiua: ex hoc enim aliquid natum eſt eſſe in vno ſolo: ꝙ illud eſt in ſe indiuiſum: ⁊ ab oibus alijs diuiſuꝫ. Diuiſio aūt accidit ſubſtātie rōne quātitatis: vt dr̄ primo phyſicoꝝ: ⁊ ideo quātitas dimenſiua eſt quoddā idiuiduationis p̄nciꝑū formis inquantū. ſcꝫ diuerſe forme numero ſunt in diuerſis partibus materie. vnde ipſa quātitas dimenſiua ſm ſe hꝫ quādā diuiſionē: ita ꝙ poſſumus imaginari plures lineas eiuſdē ſpeciei differētes poſitione: que cadit in rōne quātitatis huiōi: conuenit enī dimēſioni: ꝙ ſit quātitas poſitionē hn̄s.) Hec ille. ¶ Idem ponit quarto ſenten. diſtin. 12. qōne p̄ma articulo p̄mo: q̄ſtiuncula tertia ad tertiū. vbi ſic ait. (Duo ſunt de rōne idiuidui. ſcꝫ ꝙ ſit ens actu in ſe: vl̄ in alio: ⁊ ꝙ ſit diuiſum ab alijs: que ſūt vel eſſe pn̄t in eadē ſpē

Ponentes aīas prio creari: ⁊ poſtea infundi dicūt impoſſibile.

Anīe indiuiduationis p̄ncipiū a corpe dependet: nō aūt finis.

Diuerſa cōmenſuratio aīe ad corp⁹ eſt ipſi⁹ diſtinctiōis cauſa.

Mꝫ quō ſit indiuiduationis p̄ncipiū.

in ſe indiuiſum exiſtens: ⁊ ideo primū indiuiduatiōis
principiū eſt materia: q̄ acquirit̄ eſſe in actu cuilibꝫ ta
li forme ſiue ſubſtantiali ſiue accidētali: ⁊ ſecundariū
principiū indiuiduationis eſt dimenſio: qꝛ ex ipſa hꝫ
materia ꝙ indiuiduet̄. vnde in carentibus dimenſiōe
impoſſibile eſt eē aliā diuiſionē niſi per formā: que fa
cit diuerſitatē ſpeciei: ⁊ pp̄ h̄ in angelis ſūt tot ſpēs q̄t in
diuidua: qꝛ cum ſint forme ſubſiſtētes ex ſeipſis habēt
eſſe in actu ⁊ diſtinctionē: ⁊ ideo non indigent ad ſui in
diuiduationē neqꝫ materia neqꝫ dimenſione. Si aūt
quātitas ſiue materia haberet eſſe in actu ꝑ ſe: haberet
indiuiduationē: qꝛ per ſe haberet illam diuiſionē ſꝫm
quā diuidit̄ materia: ⁊ ſic vna pars differret ab alia nō
ſpecie: ſed numero ſꝫm ordinē qui attendit̄ in ſitu par
tiū: ⁊ ſimilr̄ vna linea differret ab alia numero: duꝫ tñ
acciperent̄ in diuerſo ſitu.) Hec ille. ¶ Ex quibus pa
tet ꝙ aliud eſt illud: quo ſortes eſt hic homo vel indiui
duū: ⁊ aliud illud: per qd̄ eſt homo. vnde Ariſto. in illo
loco nō intendebat: quin per aliud ſortes ſit iſte homo
q̄ꝫ vnus homo: vel aliq̄s homo: vel ens homo: ita ꝙ in
diuiduatio nihil addat ad vnitatē vel entitatē: ſed ecō
tra intendit: ꝙ vnitas rei: vel eius entitas nihil addūt
ad indiuiduū ſingulare: licꝫ ecōtra aliud ſit ꝑncipiū in
diuiduationis q̄ꝫ entitatis vel vnitatis rei: q̄dditas eni
hominis eſt ens ⁊ vna nō per aliud additū: ſed ad hoc
ꝙ indiuiduet̄ requirit̄ aliq̄d extra quidditatē. ¶ Ad
quartū diceret ſcūs Tho. ꝙ in celo eſt materia: licꝫ ſit
alterius rationis q̄ꝫ materia horū inferiorū: hoc enim
ipſe ponit expreſſe ꝑma pte. q. 66. arti. 2°. vbi etiā negat
Tex. 24. dictū Auerroys. ¶ Item in ſcripto ſup 8°. phyſicoꝝ in
ꝑ caplo. (Or autē neceſſe eſt īpartibile ⁊c̄.) (Auerroys
inquit dicit corpus celeſte nō eſſe compoſitum ex ma
teria ⁊ forma quaſi potentia ⁊ actu: ſed dicit ipſum eſſe
vt actu exiſtentē. Et formā eius dicit aīaꝫ ipſius: ita tñ
ꝙ nō conſtituat̄ in eſſe per formā: ſed ſolū in moueri:
⁊ ſic dicit in eo nō eſſe potentiā ad non eſſe: ſed ſolū ad
Tex. cō. 7. eſſe: ſicut dicit phs 12° metaphy. ⁊ hoc v̄itati repugnat
⁊ intētioni Ariſto. Ueritati quidē multiplr̄. Primo qꝛ
dicit corpus celeſte non eſſe compoſitum ex materia ⁊
forma: hoc eni oīno eſt impoſſibile: manifeſtū eſt eniꝫ
corpus celeſte eſſe aliquid actu: alioquin non moueret̄
Tex. cō. 17. qd̄ eni eſt in potētia tm̄ nō eſt ſubiectū motus vt in 5°.
habitū eſt: oꝫ aūt omne qd̄ eſt actu vel eſſe formā ſub
ſiſtentē: ſicut ſunt forme ſeparate: vel habere formā in
alio: quod q̄dē ſe hꝫ ad formā: ſicut materia: ⁊ ſicut po
tentia ad actū: non aūt pōt dici ꝙ corpus celeſte ſit for
ma ſubſiſtens: qꝛ ſic eſſet intellectū in actu nō cadens
ſub ſenſu: nec ſub qualitate: relinquitur ergo qd̄ eſt cō
poſitū ex materia ⁊ forma: ⁊ potentia ⁊ actu: ⁊ ſic eſt in
ipſo quodāmodo potētia ad eſſe.) Hec ille. ¶ Et ideꝫ
ponit ſcd̄o ſen. diſ. 12. q. ꝑma arti. ꝑ. ⁊ in multis alijs lo
cis: ⁊ ita fuit mens phī: vt patꝫ legenti dicta ipſius. Nā
Ariſto. 12. metaphy. particula. x°. ſꝫm ſignationē Cōmē
tatoris ſic ait in ꝑncipio. (Et omnia que tranſmutant̄
habēt mām: ſed diuerſam. Oīa igit̄ eterna que ſunt nō
generabilia: ⁊ mouent̄ ſꝫm trāſlationē habēt materiā:
ſed nō generatā: ſed ex vbi ad vbi.) Hec ille. Sup quo
verbo dicit Cōmētator. (Et ſi oīa que tranſmutantur
habēt materiā ſicut dicimus: ſed nature materiarū di
uerſificant̄ ſꝫm modos nature trāſlationis: materia āt
generabiliū eſt in potētia: tranſlatoꝝ aūt in actu: cum
tranſlatum ſit aliquid actu: ⁊ ideo cū illud qd̄ eſt trāſla
tū nō fuerit generabile nec corruptibile non hēbit ma
teriā: quā habꝫ generabile ⁊ corruptibile: ⁊ eſt illa que
eſt in potentia: oīa eni eterna: que non ſunt gn̄abilia: ſi

mouent̄ motu ſꝫm tranſlationē habent mām: ſed non
materiā generabiliū: ſed materiā eorū: que mouent̄ de
vbi ad vbi. Et ex hoc videt̄ corpus celeſte non habere Celū non hꝫ
potentiā diuiſibilē ſꝫm diuiſionē corporis. ſcꝫ formam mām cōtet.
materialē: nam ſi ita eſſet: eſſet in eo materia que eſt in
potentia: ⁊ iam declaratū eſt: ꝙ nullū eternū hꝫ poten
tiam vt corrumpat̄ in ꝑmo celi ⁊ mūdi. Auicēna autē Tex. cō. 20.
errauit in hoc: ꝙ dicit: ꝙ materia: que eſt in potētia: exi
ſtit in oībus corporibus.) Hec ille Cōmētator in forā.
¶ Ex quo patet: ꝙ ſolū negat in celo materiaꝫ: que ſit
in potentia ad formā quā nō habꝫ: ſed ſolū ad vbi: licꝫ
forte alibi dicat oppoſitū. ¶ Cū autem arguēs dicit: ꝙ
mens phī ponētis illā ꝓpoſitionē: ſcꝫ. omnis forma ab
ſtracta a materia eſt impluriſicabilis ſꝫm numeꝝ: fuit
loqui de abſtractione a materia: nō prout materia eſt
pars cōpoſiti: ſed prout generalr̄ materia nominat oē
additum nature ſpecifice. Mirum eſt vnde venit iſta
mirabilis gloſa textū deſtruēs: qd̄ apparet. nā Cōmen
tator 12°. metaphy. cōmēto. 49. ſic ait. (Qd̄ eſt vnuꝫ in
ſpecie ⁊ plura in numero hꝫ mām: ſed declaratū eſt ꝙ
ꝑncipiū celi nō hꝫ māꝫ) Hec ſūt v̄ba ei⁹. ¶ Ex quo pꝫ
ꝙ illa materia eſt cauſa pluriſicabilitatis indiuiduoꝝ
in eadē ſpecie ſꝫm mentē Cōmentatoris ⁊ Ariſto. quā
probauerūt nullo modo eſſe in ꝑmo motore: vel in ꝑn
cipio celi. In tota v̄o ſerie libri metaphyſice nuſq̄ꝫ repe
ritur ꝙ phs aut Cōmētator probēt in ꝑmo ꝑncipio nō
eſſe materiā: niſi loquēdo de materia: per quā aliq̄d eſt
in potētia ad eſſe vel non eſſe: aut ad vbi vel ad formā:
⁊ ideo ſi talis diſtinctio de materia ſit de mēte Ariſto.
cū ipſe nuſq̄ꝫ probet materiā talibus modis acceptaꝫ
nō eſſe in primo ꝑncipio: non ſufficiēter ꝓbat primuꝫ
principiū non pluriſicari ſꝫm numerū. vnde particula
31. 12° metaphyſice: vbi probat materiā nō eſſe in ꝑmo
ꝑncipio: loquit̄ in hec verba. (Quoniā (inquit) qd̄ eſt
in potētia poſſibile eſt vt non ſit ens: neceſſe igit̄ eſt vt
tale ꝑncipiū ſit ſubſtātia: que eſt actio: ⁊ etiā vt iſte ſub
ſtantie ſint entitates extra materiā: cum neceſſe ſit vt
ſint eterne.) Hec Ariſto. vbi Cōmentator recitat ⁊ ap
probat cōmentū Alexandri ſuper eodē loco dicentis.
(Si ꝑmū ꝑncipiū fuerit ī potētia ſubſtātia: poſſibile ē
vt non ſit ens ſimplr̄: id eſt ꝙ corrumpat̄ in aliqua ho
ra: hoc quidē determinatū eſt in nālib⁹: ꝙ oē illud: cu
ius ſubē admiſcet̄ potētia eſt gn̄abile ⁊ corruptibile: ⁊
ſi fuerit in potētia motor in loco: poſſe ē vt nō moueat.
Unde neceſſe eſt: vt iſti motori nō admiſceat̄ potētia
oīno: neqꝫ in ſubſtantia: neqꝫ in aliquo modorū poten
tie: ⁊ hoc intendebat Ari. cuꝫ dicit. (Neceſſe eſt igit̄ vt
talis ſuba ſit actio: qꝛ cā potētie ī reb⁹: in q̄b⁹ eſt po⁹: eſt
mā: vt dictū eſt in nālib⁹: ⁊ qꝛ iſte ſubē ſunt mouētes
ſine aliqua potētia: neceſſe eſt vt ſint ſine omni mā: cū
neceſſe eſt vt ſint eterne: omne eni eternū eſt actio pu
ra: ⁊ omne qd̄ eſt actio pura non habꝫ potentiā.) Hec
Cōmētator. ¶ Ex quo patꝫ quā mām negat in primo
motore ⁊ in ſubſtantijs ſeparatis: non eni per materiā
intelligit oēm rationē accidentaleꝫ quidditati: qꝛ cum
mouere celū ſit quid accidētale ratiōi q̄dditatiue ſubē
ſeparate: iam talis ſuba nō careret mā: cuius oppoſitū
intendit probare: ſed potius per mām intelligit illd̄: de
quo in naturalibus locutus eſt: vt pꝫ ꝑ expoſitionē cō
mēti: tū qꝛ licꝫ Ariſto. in 12° metaphyſi. diſtinguat de Tex. cō. 10.
duplici mā. ſcꝫ de mā gn̄abili: ⁊ de mā que eſt potētia
ad vbi: preſertiꝫ ꝑticula decima: vt ſupra extitit allega
tū: verūtñ nunq̄ꝫ in toto illo libro fit mentio de tali ac
ceptione māē: quā iſte imponit Ari. Et ergo videtur ꝙ
ſua gloſa potius dicēda eſt fictio q̄ꝫ expoſitio ſalua pa
ce. Et

ce. Et ex abundanti: ꝙ phs loquiť de materia ſubiecta quātitati. pꝫ. nā 3° metaphyſice particula. xi°. ſm ſignationē Cōmētatoris Ariſto. dicit ita. (Omne diuiſibile

Diuidiť oē qḋ diuidiť aut ſm q̄titatē: aut ſm formam.

diuidiť aut ſm quantitatē: aut ſm formā. Et qḋ diuidiť ſm quantitatē eſt ante illud qḋ diuidiť ſm formā ⁊ genera diuidunť ſm formā: ⁊ forma diuidiť ſm quātitatē. erit igiť vnū predicabile poſtremū magis vnuꝫ q̄ aliud: homo eni non eſt genus cuilibet hoi vnum.) Hec Ariſto. vbi Auerroys cōmēto. xi°. dicit in pncipio cōmenti: ꝙ Ariſto. ibi inquirit: an ſpecies ſpecialiſſima magis ſit dicēda eſſe principiū q̄ genus. ¶ Et arguit Ariſto. ꝙ ſpecies magis debeat dici pncipiū. vnde vba Cōmēta. ſunt hec. (Jllud qḋ diuidiť ſꝫ formā ⁊ eſt pᵐ gen⁹: diuidiť in aliqd qḋ ē vnū ſꝫ formā: ⁊ vnū ſꝫ for

Sc̄dm quātitatē diuiſibile magis eſt vnū diuiſibili ſm formaꝫ.

mā puenit diuiſio in eo ad vnū ſm quātitatē: ⁊ iō illḋ qḋ eſt diuiſibile ſm quātitatē eſt magis vnū q̄ illḋ qḋ eſt diuiſibile ſm formā: ⁊ cū ita ſit: illud qḋ eſt minoris diuerſitatis ē ꝓpinquius nāe vnius: qḋ eſt cauſa multitudinis: qḋ eſt igiť minoris diuerſitatis eſt prius illo qḋ eſt pluris diuiſibilitatis: ſpecies igiť vltima eſt prior oibus ſuperioribus. vbi grā. homo qui diuidiť i hōies indiuiſibiles nō in ſpecies.) Hec Cōmētator. ¶ Jtem ſeptimo metaphyſi. cōmēto. 35. dicit ſic. (Oia diuidūtur in ſuas partes ſm quātitatē diuiſione reꝝ per ſuas materias. i. diuiſione ſpeciei in indiuidua.) Hec ille. ¶ Ex quo clare patꝫ: ꝙ diuiſio ſpeciei in indiuidua eſt per quantitatē ⁊ mām ſm Cōmētatorē. ¶ Ex quibus dictis tā phi q̄ Cōmētatoris patꝫ manifeſte: ꝙ omnis diuiſio vel diſtinctio eſt aut per quātitatē: aut ꝑ formā ⁊ ꝙ diſtinctio per formā cōpetit ſolū generi: ⁊ cōſtituit diuerſas ſpēs: diuiſio per quātitatē cōuenit ſpēi: ⁊ cōſtituit multa indiuidua. ¶ Ex quo vlteri⁹ apparet: ꝙ diuiſio forme ſubſtātialis in multa indiuidua nō ſit niſi ꝑ māteriā quātitati ſubiectā: quātitas eni nō recipitur in ſubſtantia: que caret mā. ¶ P̄. Cōtra glo. iſti⁹ ſic dicentē de materia arguo preſertim cōtra tertiū mēbrū ſue diſtinctionis vbi ponit: ꝙ nā ſpecifica ſube ſeparate: puta Gabrielis: aut Michaelis indiuiduať per māꝫ

Sube ſeparata nō iduiduať ꝑ mām que ſit certa ⁊ determinata pticularitas ſine ſitu q̄titate ⁊ ſignatione.

quā dicit nō eſſe alterā partē cōpoſiti: ſed potius particularitatē certā ⁊ determinatā ſine ſitu ⁊ quātitate aut ſignatione. ¶ Quero eni quid intelligit arguēs ꝑ taleꝫ particularitatē: aut eni intelligit quidditatē puraꝫ: aut aliqḋ accidens reale illius quidditatis diſtinctuꝫ ab ea realiter: aut aliqd diſtinctū a quidditate ſm rōneꝫ: ſed idem illi ſm rem: aut aliquā negationē cōſeqnētē illaꝫ quidditatē. Nō pōt dare pmā viaꝫ: q2 qdditas accidit ſibi ipſi: nec pōt dici mā ſuppſiue: ⁊ iterū ſi particularitas dicat quidditatē tm̄: quot erūt tales pticularitates tot erunt qdditates: ⁊ oia que differūt tali particularitate differunt quidditate ſpecifica: ⁊ tunc habeť propoſitū ꝙ nunq̄ ſub eadē nā ſpecifica erunt plura indiuidua inſeparata a mā: q2 omnia talia differunt ſm ſuaꝫ quidditatē tāq̄ formali diſtinctiuo. Nec ſimilr poteſt dare ſecūdā viā: q2 omne accidēs pter quātitatē indiuiduať per ſubm. imo nunq̄ indiuiduat ſuuꝫ ſubm: ſed prius natura ſubiectū eſt indiuiduatū q̄ tale accidēs in eo recipiať. Nec aliquod tale accidens habet plus rationē indiuiduatiui: q̄ nā ſpecifica Gabrielis: cū nullam dicat maiorē incōmunicabilitatē: aut indiſtinctionē q̄ forma Gabrielis. Nec pōt dare tertiā viā: tuꝫ qa in pmo principio per illū modū erit mā: q2 primū principiū habꝫ in ſe multa que diſtinguunť a ſua quidditate ſm rationē: licꝫ ſint eadē illi ſm rem ſm mentē Cōmētatoris. 12° metaphy. cōmēto. 39. tū quia illud indiuiduatiuū: qḋ taliter accidit quidditati: vel eſt quid relatiuū ſiue relatio: ⁊ tunc talis nā nō poterit indiuiduari: niſi ponať eius correlatiuū: ſicut eſt in diuinis perſonis vel eſt quid abſolutū: ⁊ tūc vel eſt eiuſdē rationis cum alio abſoluto: qḋ eſt indiuiduatiuū alterius angeli eiuſdem ſpeciei aut alterius. Si primo modo: tūc illud nullo modo pōt eſſe ratio indiuiduandi nām ſpecificam plus q̄ ecōtra: cum vtrunq̄ ſit pluribus cōicabile. Si ſc̄do modo: tunc talis natura nō eſt ſpecifica: imo poti⁹ genus: cum ipſa diuidať eſſentialr in plura diuerſarū rationū. ſcilꝫ in diuerſas formas abſolutas alterius rationis. Nec poteſt dare quartā viam: tū quia in primo pncipio erit materia ſm illū modū. nam diuinam qdditatem conſequunť multe negationes: vtpote incorruptibilitas: infinitas: inſupabilitas: tū q2 talis negatio ſi conſequať quidditatē erit vniformis in oibus indiuiduis: ⁊ ſic nō erit ratio incōmunicabilitatis cū ipſa cōmuniceť. Si aūt cōſequať aliqḋ accidens qdditati: nō pōt indiuiduare qdditatē: q2 prius nā qdditas erit indiuidua q̄ ſuū accidēs: ⁊ cōſequenter prius q̄ illa negatio: ⁊ ſic patet ꝙ non apparet modus intelligēdi materiā: que indiuiduat ſubſtantias ſeparatas. ¶ Ad argumenta ſc̄do loco inducta dicitur. Ad primuꝫ ꝙ conſequentia ibidem facta nulla eſt. nam non ſolū aſſignat ſcūs Tho. cauſam impluraficabilitatis filiationis diuine carentiam materie: que cauſa cōmunis eſt etiā creatis: ſed multas alias aſſignat: vt patꝫ in cōcluſionibus. imo eſt fallacia cōſequentis. Arguit enim ſic latenter. Qḋ eſt cauſa cur Michael eſt impluraficabilis: eſt cauſa cur filius dei eſt impluraficabilis. ḡ qḋ non eſt cauſa ipluraficabilitatis Michaelis: non eſt cauſa impluraficabilitatis filij dei: qui eni aſſignat aliquā cām cōmunē impluraficabilitatis angeli ⁊ verbi: non ideo negat aliā eſſe cauſaꝫ ipluraficabilitatis verbi q̄ angeli: ſic in ꝓpoſito ſcūs Tho. ex ſimilitudine creaturarum ducit nos ad aliqualiter percipiendū: cur filius dei ſit ipluraficabilis: non tamē negat aliam cauſam illius impluraficabilitatis eſſe: q̄uis eam non ponat: ⁊ ideo non illud ſequiť quod arguens infert: ꝙ non plus repugnet filio dei pluraficabilitas q̄ angelo: licꝫ vterq̄ ſit forma quedaꝫ abſtracta: tñ maior abſtractio eſt in filio q̄ in Gabriele. vbi eſt quedam concretio eſſe cum eſſentia: eſſe eniꝫ Gabrielis nō ſubſiſtit: ⁊ ideo quia in angelo differt quidditas ⁊ eſſe: poteſt ab ipſo abſtrahi conceptus vniuerſalis ſpecificus vel genericus: quia vero in filio dei non differt eſſe ⁊ quod eſt. ideo in diuinis non eſt vniuerſale vllo modo: verūtamē q2 taꝫ filiatio diuina q̄ natura Gabrielis ſubſiſtunt: ideo nullam eoꝝ poteſt ſolo numero pluraficari. ¶ Ad ſc̄dm patet per idem. Jā enim de facto ſcūs Tho. aſſignat multas ſpeciales rationes impluraficabilitatis diuine filiationis: preſertiꝫ illam: quia filiatio in diuinis eſt proprietas perſonalis ⁊ tenens locū principij indiuiduationis: qḋ tamē non inueniť in creatis. ſcꝫ ꝙ relatio cōſtituat perſonā ⁊ diſtinguat eam ab alijs perſonis eiuſdē nature. ¶ Sciēdum tamen: ꝙ licꝫ filiatio teneat principij vicē indiuiduantis: tamē ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 7. q. pma arti. ſc̄do ad tertiū. (Jn hoc ē differētia: q2 in creaturis natura cōis in vnoquoq̄ determinať ⁊ contrahitur ſm proprietates in illo inuentas: diuina aūt natura non contrahiť neq̄ determinať per ꝓprietates ſuppoſitorum: tamē natura diuina in patre eſt proprietas patris: ⁊ in filio eſt proprietas filij: ideo autem non cōtrahitur: quia ꝓprietas non eſt aliud a diuina eſſentia: vt adueniat ſibi quaſi diſpoſitio contrahens: ideo etiam non determinatur: nec diſtinguitur: quia relatio nō di

ſtinguit ſm illud qđ eſt:ꝛ ſm illud tn̄ comparatur ad
eſſentiam:que eſt idem re:ſed ſm ꝙ ad alterū eſt:ꝛ ſic
reſpicit perſonā ꝛ diſtinguit eam.) Hec ille. Aliā dr̄iaꝫ
aſſignat de potentia dei.q.9.arti.5°.ad 13m.dicit enim.
(In creaturis principia indiuiduātia duo habēt.quo/
rū vnū eſt ꝙ ſunt pͥncipiū ſubſiſtendi:nā eni cōis de ſe
nō ſubſiſtit niſi in ſingularibꝰ.Aliud eſt ꝙ ꝑ pͥncipia i/
diuiduantia ſuppoſita nāe cōmunis ad inuicē diſtin/
guunt̄.In diuinis aūt ꝓprietates ꝑſonales hoc ſolum
habēt ꝙ ſuppoſita diuine nāe abinuicē diſtinguūt̄:nō
aūt ſunt pͥncipia ſubſiſtendi diuine eſſentie:ipſa eni di
uina eſſentia eſt ſm ſe ſubſiſtens.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ
pꝫ qūo aliū modū implurificabilitatis ꝛ indiuiduatio/
nis ponit ſcūs Tho.in diuinis ꝙ̄ in creatis:ſi tamē ꝓ/
prie dicat̄ indiuiduū in diuinis:nō eni cōuenit deo ſm
ꝙ pͥncipiū eius eſt materia:ſed ſolū ſm ꝙ importat in
cōmunicabilitatē:vt idē dicit pͥma parte.q.29.arti.3°.
ad tertiū. ¶ Ad ea que 3° loco inducit arguens rn̄det.
¶ Ad pͥmū quidē ꝙ diſtinctio ſuppoſitoꝝ nō ſuffice/
ret ad cauſandū diſtinctionē filiationis:vel alteriꝰ for
me:niſi eſſent ſuppoſita materialia vel diſticta eſſe ha/
bentia:alr̄ diuina eſſentia in patre ꝛ filio numeralr̄ di/
ſtinguerent̄:ꝛ ſpiratio in prē ꝛ filio:oporteret etiā ꝙ ip/
ſa ſuppoſita filiationis eēnt prius diſtincta per aliqua
abſoluta:ꝛ ſic qđ nō compatit̄ diuina ſimplicitas vt in
gnta ꝯne recitatū eſt. ¶ Rō huius ꝯñtie eſt:qꝛ ſi filia/
tio reciperet̄ in multis ſuppoſitis ipſa nō poſſet eſſe rō
cōſtitutiua:nec hr̄e vicē drīe indiuidualis. ¶ Huic ſo/
lutioni cōformiter loquit̄ Egidius ſcđo quolibꝫ.q.8°.
dicēs.(Non eſt veriſimile.vt ſcilꝫ ſicut in rebus mālī/
bus plurificant̄ indiuidua in eadē ſpecie.qꝛ recipit̄ ea/
dē forma in diuerſis ꝑtibus māe:ita in imaterialibus
ſit multiplicatio:qꝛ eadē forma recipit̄ in diuerſis ſup/
poſitis. Nō eſt (inquit) ſimile de ſuppoſito ꝛ mā.nam
materia reſtrigit formā:ſi eni forma de ſe nō multipli/
cat̄:niſi reſtricta per eē:qꝛ mā reſtringit eā:poterit mul
tiplicari per mām:ſuppoſitū aūt nō reſtrigit ipſaꝫ:niſi
quatenus habꝫ mām ſui partē:ſed ſi ſit ſuppoſitū imā/
le:habebit perfectionē:ꝛ totale eſſe ſm exigentiam ſue
forme:videt̄ enim implicare cōtradictioneꝫ ꝙ forma
ſpecifica multiplicet̄ ſm ſe.) Hec ille in forma. ¶ Ad

Bernardus de gānaco cōtra Henri.

iſtā etiā ſoluit inſtantiā Bernardus de gānaco in ipu/
gnationibus Hērici quolibꝫ 2°.q.8a.vbi dicit ꝙ aliter
ſe hꝫ forma imālis ad ſuppoſitū:ꝛ aliter forma mālis
ad mām:qꝛ forma imālis ſic eſt in ſuo ſuppoſito:ꝙ eſt
tota eēntia:ſed forma materialis diſtinguit̄ realiler ꝛ
eēntialr̄ a materia. Si eni arguēs ſoluēdo ad argumē/
tū ſci Tho.intēdat ꝙ aduerſarius diceret filiationem
ſic eſſe in multis ſuppoſitis vl̄ ſubiectis:ſicut accn̄s in
ſubiecto:vl̄ ſic ꝙ nō ſit illud in quo eſt:patꝫ manifeſte
nullitas ſolutionis:qꝛ illa poneret cōpoſitionē in diui/
nis:ponēdo in eodē ſuppoſito aliqua realiter diſtincta.
ſcꝫ relationē:ꝛ illud in quo eſt.ſi autē ponat filiationē
eſſe in multis:ꝛ tn̄ ipſam eſſe ſuppoſitū in quo eſt:tunc
ipſa nullo modo cōſtituet ſuppoſitū:cuꝫ ſit cōicabilis.
Sequit̄ etiā ꝙ idē erit rō ꝯuenientie ꝛ diſtinctiōis.ſcꝫ
filiatio:niſi dr̄ ꝙ illa ſuppoſita diſtinguant̄ per abſo/
luta.Si dicat̄ ꝙ nō eſt incōueniēs idē eſſe rōnē cōue/
niētie ſm ſpēm ꝛ rationē diſtinctionis ſm numeꝝ:nō
valet:qꝛ tunc natura ſpecifica erit pͥncipiū diſtinguen/
di:ꝛ quecūꝙ̄ diſtinguunt̄ ſuis naturis ſpecificis nō ſo/
lū numeralr̄.imo ſpecifice diſtinguunt̄:ſicut quecunꝙ̄
diſtinguunt̄ ſua eſſentia:diſtinguunt̄ eſſentialr̄:ꝛ ideo
non cōcedit̄ ꝙ perſone diuine diſtinguant̄ ſua eēntia:
ita ꝙ eſſentia ſit quo diſtinguunt̄:vel formale diſtin/
ctiuū perſonaꝝ. ¶ Cōtra etiā illā imaginationē:que ꝑ
termiēdo diceret:nām ſpecificā oīno imaterialē plurifi/
cari ſm indiuidua per ſuppoſita vel rōnem ſuppoſiti:

Nā ſpecifica inmālis non pōt mālr̄ plurificari ꝑ ſuppoſita.

quā talis nā nō habꝫ a ſe:ſed ab agēte arguit̄ ſm Ber/
nardū de Gannaco vbi ſupra.Tum qꝛ illud in quo cō
ueniunt plura ſuppoſita nō eſt ratio diſtinctionis eorū:
qꝛ illud qđ diſtinguit vnū ab alio ſic eſt in vno eorum:
qđ nō eſt in alio:ſicut patet in duobus quātis:que diſti
guunt̄ a ſolo ſitu numeralr̄:ꝛ per ꝯñs terminis ſuis di/
ſtinctis.In duobus eni quātis ſūt neceſſario duo ſitus
ꝛ duo termini diſtincti.puta in duobꝰ corporibus due
ſupficies:ſed ratio ſuppoſiti:ita eſt in vno ſuppoſito ſic
in alio.igitur nō eſt cauſa diſtinctionis ſuppoſitoꝝ in
eadē ſpecie.Tum ſcđo:qꝛ cōe non cōtrahit̄ niſi ꝑ aliqđ
ꝯtrahēs:ſed ratio ſuppoſiti eſt cōis duobus ſuppoſitis.
ergo non contrahit̄ ad aliqđ eoꝝ niſi per aliqđ contra/
hens:hoc aūt opꝫ eſſe aliqđ diuidēs rationē ſuppoſiti:
vel ſpēi:qđ erit cauſa ſuppoſitorū in eadē ſpē:ꝛ nō ipſa
ratio ſuppoſiti.Tū tertio:qꝛ nihil eſt ratio diſtinctionis
aliquoꝝ:niſi rōne alicuius oppoſitionis:cuꝫ oppoſitio
etiā ſuppoſita diuina diſtinguat:vt oppoſitio relatiua:
ꝛ ideo in rebus materialibus poſſunt eſſe plura indiui/
dua in vna ſpē rōne quātitatis diuidētis materiā: que
ſemꝑ eſt in oppoſitis ſitibus:vt diuiſa eſt:due eni quā/
titates ꝑ nām nō pn̄t eſſe in eodē ſitu.vn̄ hic ꝛ ibi ſunt
differētie ſitus:ꝛ ſimilr̄ ante ꝛ retro:ꝛ ſic de alijs:ſed in
oppoſitis imaterialibus ſi eſſent vnius ſpeciei:nō eſſet
aliqua oppoſitio niſi forte ꝯtradictionis:qꝛ ſcꝫ vnū nō
eſt aliud:hoc aūt nō pōt eſſe pͥncipiū diſtinctionis ſup/
poſitoꝝ:qꝛ ſupponit ſuppoſita eſſe:quoꝝ vnuꝫ non eſt
aliud.ergo cū nulla alia oppoſitio ſit inter illa:nec etiā
ſm rōnē ſuppoſiti niſi ꝯtradictionis:qꝛ vnū ſuppoſitū
non eſt aliud:non pn̄t eſſe ſuppoſita plura ſub tali ſpē.
nec pn̄t diſtingui per rōnē ſuppoſiti. Tuꝫ quarto.quia
dicere ꝙ hoc ſuppoſitū eſt hoc ꝛ nō illud:nō eſt ꝓprie
ꝯ̄dictio:qꝛ ꝯ̄dictio eſt ꝓpe reu vniꝰ ꝛ eiuſdē:nō aūt reu
diuerſoꝝ.vn̄ eē ꝛ nō eē reſpectu vnius ſuppoſiti nō cō
tradicūt:ꝛ nō eſſe hoc ꝛ nō eſſe illud:ſed ſolū diſpant̄:
vn̄ iſta duo ſunt ſimul:hoc ſuppoſitū eſt hoc:ꝛ hoc ſup
poſitū nō eſt illud:cōtradictoria aūt nunꝙ̄ ſunt ſimul.
ergo inter duo ſuppoſita vnius ſpēi non pōt eſſe vͣa op/
poſitio cōtradictionis:ꝛ per ꝯſequēs nihil eſt:ꝑ qđ ſup/
poſita abſtrahētia a poſitiōe ꝛ ſitu poſſint differre niſi
ponant̄ differre ꝑ relationes originis:ſicut in diuinis ꝑ/
ſonis. ¶ Ad ſcđm dicit̄:ꝙ aſſumit falſa multa.ſcilꝫ ꝙ
idē homo habeat in ſe multas paternitates ſꝫ multos
filios:vel idē albū habeat plures ſimilitudines ad alia
coalba.vn̄ ſcūs Tho.tertia ꝑte.q.39.art.5.ſic ait.(Uni

Plures relationes eiuſdē ſpēi non pn̄t eē i eodē ſbo

tas relationis vel eius pluralitas nō attendit̄ ſꝫ termi/
nos:ſed ſm cām vel ſubiectū:ſi eni ſm terminos attē/
deret̄:oporteret ꝙ quilibet homo haberet in ſe duas fi
liationes.vnā ſcilꝫ qua refert̄ ad patrē:ꝛ aliā qua refer
tur ad matrē:ſed recte cōſiderāti apparet eadē relatiōe
vnumquēꝙ̄ referri ad ſuū patrē ꝛ ad ſuā matrē ꝓpter
vnitatē cauſe.Eadem eni natiuitate homo naſcit̄ de
patre ꝛ matre:vnde eadē relatione ad vtrūꝙ̄ refert̄:ꝛ
eadem rōne de magiſtro qui docet multos diſcipulos
eadem doctrina: ꝛ de dn̄o qui gubernat multos ſubie/
ctos eadeꝫ poteſtate. ¶ Si vero ſint diuerſe cauſe ſpē
differentes:ex cōſequēti vident̄ relatiōes ſpecie differ
re.vnde nihil prohibet plures tales relationes eidem
ineſſe:ſicut ſi aliquis eſt aliquorū magiſter in grāma/
tica:ꝛ aliorum in logica: alia eſt ratio magiſterij vtri/
uſꝙ̄:ꝛ ideo diuerſis relationibus vnus ꝛ ideꝫ homo po
teſt eſſe magiſter:vel diuerſorū:vel eorundem ſm do/

ctrinas

ctrinas diuerſas:contingit aūt qn̄qꝫ ꝙ aliqs hꝫ relatio/
nē ad plures ꝭm diuerſas cās eiuſdē ſpeciei:ſicut cum
aliquis pōt eſſe pater diuerſoꝝ filiorū ꝭm diuerſos ge/
nerationis actus.vnde paternitas nō pōt ſpecie differ/
re:cū actus generationū ſint idē:⁊ qꝛ plures forme vni
us ſpeciei nō poſſunt ſimul ineſſe eidē ſubiecto:nō eſt
poſſibile:ꝙ ſint plures paternitates in eo qui eſt pr̄ plu
rimoꝝ filioꝝ generatiōe naturali:ſecus de illo qui eſt
pater vnius generatiōe naturali:⁊ alterius per adoptio
nem.) Hec ille in forma. ¶ Et ſtatiꝫ in reſpōſione ad
tertium dicit.(Sicut contingit ꝙ in vno extremoꝝ
relatio ſit quoddā ens:in alio autē non ſit ens ſed ratio
Tex. cō. 20. tantū:ſicut dicit phs qnto metaphy.de ſciētia ⁊ ſcibili:
ita etiā cōtingit ꝙ ex parte vnius extremi eſt vna rela/
tio:ex parte autē alterius extremi ſunt multe relatōes:
ſicut in hoibus ex parte parētū inuenit̄ duplex relatio.
vna paternitatis:alia maternitatis:que ſunt differētes
ꝓpter hoc ꝙ alia ratione pater:⁊ alia ratione mater eſt
ꝑncipiū generationis:ex parte aūt prolis eſt vna ſoluꝫ
filiatio ꝭm rem:ſed duplex ꝭꝫ rōne inquantū correſpō
det vtriqꝫ relationi parentū ꝭm duos reſpectus intel/
lectos.) Hec ille. ¶ Ideꝫ ponit 3° ſen.di.8.q.i.arti.5°.
¶ Itē quolibꝫ.8.q.i.arti.p. ¶ Ex quibus patꝫ falſitas
eorū que arguens aſſumit.ſcꝫ ꝙ in eodē patre ſint mul
te paternitates:⁊ ꝙ in eodē albo ſint multe ſimilitudi/
nes. ¶ Ad tertiū dicit̄:ꝙ illa fuga nō valꝫ:nō enī poſ/
ſent in diuinis eſſe plures filiatiōes inter diuerſos ter/
minos:ſi quelibet filiatio ſubſiſteret:⁊ eſſet vera:⁊ nā/
lis filiatio:duas eniꝫ filiationes vnius rōnis ſubſiſtere
implicat contradictionē:quia eſſent vnius rōnis:⁊ non
eſſent vnius rōnis:vt ſupra deductū fuit.Si aūt ille fi
liationes non ſubſiſtant faciūt cōpoſitionē cū illo:in q̄
ſūt:ſi ſint reales:qđ diuine ſimplicitati derogat:⁊ ſic pꝫ
ꝙ nec iter eoſdeꝫ:nec inter diuerſos terminos poſſunt
eſſe in diuinis multe filiationes nāles. ¶ Ad argumē/
tum Scoti negat̄ añs:dicit̄ enī ꝙ in nulla parte medij
coextendunt̄ plura lumina ſimul in eodē ſubiecto ade
quato. ¶ Et ad probationes dicit̄:ꝙ licꝫ ibi ſint plura
agentia:tamē cōcurrūt in vice vnius perfecti agentis.
ſicut plures hoies ad vnū tractū nauis:⁊ ideo nō eſt in
conueniens ſi ſit ibi vnica actio ex parte paſſi:licꝫ hēat
habitudinē ad plura a quibus exit. ¶ Ad ſcōm dicit̄
eodē modo:ꝙ plures ſpecies eiuſdē rōnis nō coexten/
Nec caſ⁹ iſte poſito eſt p di uinā potētiā cū ꝯdictionē implica duo corpa eē ī eo dē loco ⁊ ſitu dunt̄ in eadē adequata pte organi. ¶ Et ad iprobatio
nē dico:ꝙ ille caſus non eſt per nāꝫ poſſibilis:ſed illo
poſito per miraculū.ſcꝫ ꝙ duo oua oīno ſimilia pone/
ret deus in eodē ſitu:tunc alterū illoꝝ moueret viſum
tm̄modo:ſicut deus vellet:vel ambo cauſarent vnicaꝫ
ſpēm in oculo intenſiorē tm̄ qꝫ ſi tm̄ ab altero cauſaret̄.
¶ Et ſimil'r ſi vnū albū prius cauſaſſet in oculo ſuam
ſpēm:⁊ poſtea album aliud oīno ſimile ṗmo poneret̄ a
deo in eodem ſitu cū prio:tunc ſpecies a primo cauſata
intenderet̄ per ſecundū obm. ¶ Nec valet iprobatio:
dico enī ꝙ nō eſſet incōueniēs ſi albū intenſuꝫ ſimlʼ cū
remiſſo cauſant intenſiorē ſpēm qꝫ albuꝫ intenſum ſe
ſolo cauſaſſet:ſicut eſſet in ꝓpoſito vbi ṗmo per ſpēm
remiſſam videret̄ intenſe albū:⁊ poſtea per ſpēm iten
ſiorē videret̄ non ſolū intenſe album:imo remiſſe al/
bū.Credo tamē ꝙ ſi illa alba eſſent oīno ſimilia in ce/
teris ṗter itenſionē ⁊ remiſſionē.puta in ſitu in figura
⁊ hmōi:ꝙ per illam ſpēm non poſſent diſtinctiue co/
gnoſci illa duo alba per ſenſum.vnde extra illuꝫ caſuꝫ:
nunqꝫ duo idiuidua vnius ſpeciei ſenſibilia habēt ſpe/
cies vnius rōnis in eodē organo:qꝛ licꝫ duo oua quātū
cunqꝫ ſimilia cauſent ſpēs albedinis duas in oculo:tm̄
qꝛ illa ſunt in diuerſo ſitu:ſpēs illoꝝ nō ſolū repñtāt
illa inquantū ſunt alba:imo repreſentant figurā ⁊ ſituꝫ
⁊ hꝰ multa:nō enim imaginanduꝫ eſt:ꝙ in oculo alia
ſit ſpecies coloris:⁊ alia ſpēs quātitatis ⁊ hꝰ:ſed eadeꝫ
ſpēs oīa talia repreſentat:⁊ ideo nūqꝫ duoꝝ indiuiduo
rū vnius ſpeciei ſpecies in organis ſenſuuꝫ ſunt vnius
rationis. ¶ Cū etiam addit arguēs:ꝙ hmōi accidētia
abſtrahūt ⁊c̄.negat̄.qnimo ſpēs in organis ſenſuū ſūt
extenſe per accidēs ⁊ ſituate ⁊ repreſentant ſitū:⁊ alia
accidentia rei.Simil'r dico ꝙ nō omnis repugnantia
duoꝝ accidentiū in eodē ſubiecto venit ex actione cō/
traria:aut ꝓpter ſitus ⁊ cōpoſi^tm.Sed ſicut dicit ſanct⁹
Tho.de veritate.q.8.arti.14.Forme vnius generis re
ſpiciunt vnaꝫ potentiā:⁊ ideo nō poſſunt ſimul eſſe in
eodem ſubiecto in actu perfecto:oporteret enī eādē po
tentiā ad diuerſos actus terminari:qđ eſt ipoſſibile:ſic̄
⁊ vnā lineā ex vna parte terminari ad diuerſa puncta:
⁊ ratio concludit ꝙ plures ſpecies itelligibiles nō pñt
eſſe ſimul in eodē intellectu in actu perfecto:ſed bene
in habitu. ¶ Et ſimil'r quia forme vnius generis ſimlʼ
eſſe poſſunt in actu medio inter potentiā ⁊ actum com
pletum.ideo cōcedit ibidē ad octauū:ꝙ ſpecies albi ⁊
nigri poſſunt ſimul eſſe in medio:qꝛ non ſunt in eo niſi
in fieri:⁊ ſicut in medio deferēte. ¶ Ad 3^m dicit̄:ꝙ idē
pater non habet ad multos filios niſi vnicā relationē
realem.Nec valet ṗma ꝓbatio:qꝛ relatio realis nō nu Relatio pris ad plꝫs filios ē vna ⁊ eadē numero.
merat̄ ad ſolā numerationem termini:alꝫ tot ſimilitu
dines eſſent in duo albo quot ſunt coalba in mundo.
¶ Et ad huius improbationē dicit̄:ꝙ deſtructo termi
no de per ſe nō remanet eadem relatio in numero:ſed
non deſtruit̄ deſtructo termino per accidēs.ideo quia
paternitatis ṗdicte terminus de per accidens eſt hic fi/
lius:nō opꝫ paternitateꝫ corrumpi vel ceſſare ceſſante
illo filio.nam per ſe terminus illius relationis paterne
eſt filius ab eo genitus inquantū huiuſmodi.nō auteꝫ
inquantū hic vel ille:⁊ ideo remanente aliquo filio ab
eo genito ſemꝑ remanet eadē paternitas.dū tamē non
fiat interpolatio tēporis:qđ dico:qꝛ ſi ille pater hꝫ ho/
die filiū vnicū ⁊ ille moriat̄:⁊ anteqꝫ habeat filiū aliū
itercidat tēpus ceſſauit ṗma paternitas ⁊ cōſurgit alia
paternitas adueniēte nouo filio.Nec iterum valꝫ alia
improbatio:quia nō eſt ſimile de duab⁹ paternitatib⁹
reſpectu vnius filij:⁊ duobus filijs reſpectu vni⁹ pater/
nitatis:qꝛ vnicus filius nō pōt capere eſſe a duob⁹ pr̄i/
bus:ſicut duo filij ab eodē patre:cōcedo tamē:ꝙ dua/
bus relationibus exiſtentibus in patre ⁊ matre corre/
ſpōdet vnica filiatio in filio:vt ſupra dictū ē. ¶ Ad 4^m
dicit̄ ꝙ potētia ſubti eadē eſt ad oēs formas nō ſolum
vnius ſpēi.imo vnius generis. ¶ Et ad huius iproba/
tionē dico ꝙ corrupta albedine nō corrūpit̄ potētia ad
illā.vnde ſcūs Tho.ṗma pte.q.104.arti.4.ad 4^m dic̄
ſic.(Forme ⁊ accidētia nō ſūt entia cōpleta:cū nō ſub
ſiſtāt:ſꝫ qđlibꝫ eoꝝ eſt aliqd entis:ſic eniꝫ accñs dicit̄
ens:qꝛ eo aliqd eſt:⁊ tm̄ eo mō quo accidētia ſunt:non
in nihilū redigūt̄:nō qꝛ aliqua pars eoꝝ remaneat:ſꝫ
quia remanēt in potētia materie vel ſubiecti.) Hec il/
le. ¶ Ex quo patꝫ ꝙ cū albedo ſemꝑ remaneat in po/
tētia materie vel ſubiecti:ꝙ potētia ad eā nō ceſſat eē.
¶ Ad ṗmū Ade negat̄ añs.Et ad ꝓbationē ṗmā dico:
ꝙ ex pluralitate candelaꝝ ſequit̄ lumē intēſius in me
dio:nō aūt pluralitas luminū:qꝛ intenſio non fit ex ad
ditione luminis ad lumē:ſed ex eductione ſubiecti de
potētia vel actu impfecto ad actū pfectū. ¶ Secunda
ſimil'r ꝓbatio concludit:ꝙ illa pars medij:que ab vno
ſolo lucido illuminat̄:⁊ que eſt vmbroſa habet lumen

remiſſius:⁊ alie partes habẽt lumen intenſius: ſed nõ ꝙ ibi ſint pauciora lumina ⁊ ibi plura. ¶ Tertia ſilr probat ꝙ lucidũ accedens ad illuminabile intendit lumen:nõ tamẽ ꝙ cauſet ſibi aliqđ aliud lumẽ cũ p̃mo. ¶ Ad ſcđm dico:ꝙ ſupponit duo falſa. Primũ eſt ꝙ intellectus poſſibilis intelligat directe ſingulare: vt h vel illud.hoc eni ꝯuenit virtuti cognitiue:que dr̃ intellectus paſſiuus. Scđa eſt:ꝙ dato illo ſuppoſito credit arguens:ꝙ dũ intelligit̃ ſortes diſtinctus a platone hoc fiat duobus actibus. Cuius falſitatẽ oñdit ſcũs Tho. p̃ma pte.q.85.arti.4.ad quartũ.(Dicẽdũ(inquit)ꝙ quãdo intellectus intelligit differẽtiã vel cõparationẽ vnius ad alterũ:cognoſcit vtrũqȝ differentiũ vel cõparatoꝝ ſub rõne ipſius cõparationis vel differẽtie:ſicut cognoſcit ptes ſub rõne totius.) Hec ille. ¶ Ibidẽ ẽt ponit ꝙ quicũqȝ intellectus põt intelligere multa ſub vna ſpecie poteſt ſimul plura intelligere:quicũqȝ vero intellectus per diuerſas ſpẽs itelligit non ſimul multa intelligit. ¶ Ex quo patȝ:ꝙ ille ꝗ intelligit ſortẽ ⁊ platonẽ vt diſtinctos nõ itelligit eos per diuerſas ſpecies intelligibiles:nec per diuerſas opationes:ſed per vnã: cuius obm principale eſt diſtinctio ſortis a platone:vel cõparatio eorũ ad inuicẽ. ¶ Tertio deficit:qꝛ dato ꝙ diuerſis actibus intelligerẽt̃:tamẽ illi actus nõ eſſent vnius rõnis:dico eni ꝙ licȝ actus quo cognoſcit̃ ſortes vt hõ eſt:⁊ actus quo cognoſcit̃ plato vt hõ ẽ ſint vni⁹ rõnis:qꝛ illoꝝ obiectũ eſt vnũ.ſcȝ homo inquantũ hõ. tamen actus quo cognoſcit̃ ſortes vt ſortes:⁊ plato vt plato eſt:ſunt diuerſarũ rõnũ.naȝ obiectũ eſt alterius rationis:ſi eni ſortes diffiniat̃ vt ſortes eſt alia rõ dabitur ꝗ̃ de platõe vt plato eſt:obiectũ aũt formale diuerſificatũ actũ diuerſificat ſ̃m rõnẽ. ¶ Ad 3^m^ dico:ꝙ viſus põt multa videre vt vnũ ſunt in quodã toto itegrali vel collectiuo:⁊ tunc informabit̃ vnica ſpẽ ſimplici: vel forte cõpoſita ex multis vnitis quoquo mõ: ⁊ non erit ibi niſi vnicus act⁹:⁊ idẽ dico de itellectu.vñ ſcũs Tho.p̃ma pte.q.vbi ſupra ad 2^m^ dicit.(Partes põt intelligi duplr. Uno modo ſub quadã cõfuſione prout ſunt in toto:que cognoſcunt̃ per vnã formã totius corporis:⁊ ſic ſimul cognoſcunt̃. Alio modo cognitione diſtincta:ꝙ quelibet cognoſcat̃ per ſuã ſpẽm:⁊ ſic nõ ſil̃ itelligunt̃.) Hec ille. ¶ Dico ergo ꝙ qñ videt̃ multitudo alborũ:illa viſio eſt vnica in vno oculo per vnã ſpẽm totius multitudinis:⁊ ſi ponat̃ obſtaculũ in medio:tũc p̃ma ſpẽs:que totã multitudinẽ repreſentabat deficit ⁊ cauſat̃ alia noua ſpẽs:que ſolũ ptẽ illius multitudinis repreſentat:nec vnqȝ ſunt ibi due viſiones. Et cum dicit̃:ꝙ illa viſio nõ eſt vlis.dico ꝙ nõ opȝ ꝙ ſit vniuerſalis:qꝛ nõ repreſentat multa vt ſunt vnũ ſ̃ȝ rationẽ:ſed vt ſunt partes vnius totius integralis: ⁊ hoc non ſufficit ad rõnẽ vlis. ¶ Ad quartũ dico:ꝙ actus vel habitus quo diligit̃ ſortes vt ſortes eſt:eſt alterius ſpeciei ab actu vl̃ habitu quo diligit̃ plato vt plato eſt. ¶ Ad quintũ dicit̃:ꝙ ſpecies hui⁹ oculi:vt hic oculus eſt.puta oculus talis coloris:magnitudinis:ſitus ⁊ hic ⁊ tante diſtans alterius rõnis eſt a ſpẽ vel ſimilitudie alterius oculi:vt ille oculus eſt:⁊ iõ tales ſpẽs nihil ꝓhibet eſſe in eodẽ ſubiecto in fieri ⁊ in actu incõpleto. Eodẽ mõ dico de ſpẽbus parietũ domus alborũ:vel alterius vnici coloris:nã illa ſpẽs nõ ſolũ rep̃ſentat colorem parietis:qꝛ ſi ſic ille multe ſpẽs eſſent vnius rõnis. ¶ Ad ſextũ pȝ per idẽ. ¶ Ad 7^m^ dico:ꝙ ſpẽs ſolis cãta in oculo per ſpẽm reflexã a ſpeculo eſt multũ alterius ſpeciei:ꝗ̃ ſpẽs ſolis cauſata in oculo per lineã incidentẽ. Cuius cã eſt:qꝛ p̃ma nõ ſolũ repreſentat ſolem. imo ſpeculũ ⁊ multa alia.ſcđa võ nõ niſi ſolẽ ⁊ alia accidẽtia viſu ſenſibilia in ſole. ¶ Et ꝑ hoc pȝ ad primã confirmationẽ. ¶ Ad ſecundam vero dicit̃:ꝙ lumen incidens ⁊ reflexum non ſunt diuerſa lumina:ſicut ſpecies ſolis incidens in ſpeculum:⁊ reflexa a ſpeculo in oculum ſunt diſtincte:ſed idem radius habȝ rationem incidentis ⁊ reflexi per reſpectum ad diuerſas cauſas: vt enim cauſatur a ſole directe dicitur incidens:vt aũt intendit̃ ab obſtaculo luminis:qđ dicit̃ lumẽ reflectere dicit̃ reflexus. ¶ Et ꝯſimilr dico de calore incidẽte ⁊ reflexo a pariete verſus manũ:vnde idẽ calor eſt in numero:qui primo cauſabat̃ ab igne in aere: ⁊ poſtea de lapide calefacto intendit̃.vnde ille calor vt cauſat̃ ab igne dr̃ rectus:vt aũt ẽ a lapide intendit̃ dr̃ reflex⁹. ¶ Et cum dicit̃:ꝙ lumen ſolis incidens eſt itolerabile:⁊ reflexũ eſt diu tolerabile:dicit̃ ꝙ eque intolerabile eſt vnũ ſicut aliud in illo puncto:in quo incipit reflexio:qꝛ ibi eſt ſũma intenſio luminis.ſimilr eque tolerabile eſt vnũ ſicut aliud in alijs punctis.vnde idẽ eſt lumẽ:ſȝ in vno puncto eſt itolerabile.puta ſi lumẽ ꝓcedẽs directe a ſole ad oculũ reflectat̃ ab oclo. ¶ Qđ aũt additur de obſtaculo:dico ꝙ argumẽtũ probat ꝙ aliqđ lumẽ eſt reflexũ ad aliqđ:in quod nõ incidit.ſcȝ in oculũ:ſed cũ hoc ſtat:ꝙ illud idem lumẽ eſt incidẽs ⁊ reflexũ reſpectu alterius.ſcȝ ſpeculũ qꝛ incidit in parietẽ ⁊ reflectit̃ a ſpeculo. Reflectere eni nõ eſt aliud ꝗ̃ lumẽ ab alio cauſatũ itẽdere.vñ ex hoc ꝙ ſol illuminat ſpeculũ:ſpeculũ intendit lumẽ a ſole cauſatũ extra ſpeculum:ſicut lapis intendit calorẽ.vñ ſcũs Tho.ſcđo ſen. diſtin.13.arti.3°.ad quintũ.⁊ prima parte.q.67.arti.2°. ad tertiũ dicit:ꝙ reflexio:reuerberatio:ſecatio nõ attribuunt̃ lumini niſi metaphorice:⁊ oĩa poſſent attribui colori. ¶ Ad argumẽtũ alioꝝ.ſcȝ Hugonis de caſtro reſpondet̃ negãdo qđ aſſumit:⁊ ad ꝓbationẽ de intellectionibus angeli ⁊c̃.dicit̃ ꝙ ſupponit falſũ ſcȝ ꝙ forme:quarũ vna nõ eſt:ſed fuit ⁊ alia eſt:habeãt realem diſtinctionẽ ad inuicẽ:entis eni ad nõ ens nulla eſt habitudo realis:⁊ ideo cũ poſitio noſtra intelligat ꝙ nulle forme vnius ſpẽi ſunt realiter differentes numero: niſi per ſubiectũ ex quo vel in quo actu vel potẽtia nõ arguit ꝯ nos. ¶ Et cũ tũc infert ꝙ ſi ille due itellectiones vnius ſpeciei reſpiciẽtes vnũ ſubm põt eſſe ſucceſſiue.ergo per potẽtiã dei poſſunt eſſe ſimul.negat̃ ꝯña qꝛ implicat̃ cõtradictio in ꝯñte:qꝛ tales eſſent diſtincte ſine diſtinctiuo:⁊ ſic eſſent diſtincte:⁊ non eſſent diſtincte:nõ eni diſtinguerent̃ per ſuas eſſentias:nec per ſua ſubiecta:nec per aliud ſcȝ per coexiſtentiã ad diuerſas durationes. ¶ Ad ea que quarto loco inducunt̃ reſpõdet̃:ꝙ iſta poſitio nõ eſt cõtra quẽcunqȝ articulũ:vel potius nulli articulo cõdẽnato pariſius cedit vllaten⁹ in fauorẽ. ¶ Nã p̃mus articulus qui allegat̃ debet ſic intelligi:ꝙ error eſt dicere:ꝙ quia intelligentie nõ hñt materiã.ſcȝ ex qua:ideo deus non poteſt facere plures intelligentias vnius ſpeciei:nõ eſt aũt error.imo veritas dicere:ꝙ quia intelligentie nõ habẽt materiam in qua nec ex qua:nec aliquid loco mãe.ſcȝ ſubm actu:nec potentia.ideo ipoſſibile eſt plures illarũ eſſe vnius ſpẽi forme eni plures in actu:que nõ habẽt mãm nullo mõ. ſcȝ in qua nec ex qua nec actu nec potẽtia ſunt ſpẽ vel genere diuerſe. ¶ Secundus articulus ſic intelligit̃:ꝙ ſcȝ error eſt dicere:ꝙ deus non poſſit multiplicare indiuidua ſub vna ſpẽ ſine materia ex qua:qꝛ anime intellectiue ſunt plures:⁊ tamẽ nõ habẽt mãm ex qua. Similr eſt error:ꝙ deus nõ poſſit multiplicare id eſt facere eẽ multas formas vnius ſpeciei ſine materia in ꝗ in actu.

Modo plura ſimul videri poſſunt.

Incidẽs lumẽ a reflexo non eſt diuerſum.

Due intellectiones nõ diſtincte neqȝ de potẽtia ſimul eſſe poſſunt.

actu. Item error eſt: ꝙ mã que eſt pars cõpoſiti requi
rat̃ ad hoc ꝙ forme vnius ſpẽi ſint actu multe: vt patꝫ
de cogitationibus animarũ ſeparatarũ: ⁊ de ſpeciebus
intelligibilibus in eis: ſed nõ eſt error: imo veritas ꝙ
ĩpoſſibile eſt formas vnius ſpẽi eſſe plures in actu: gn
tales forme habeant mãm: aut aliquid loco mãe in q̃
vel in actu vel in potẽtia. ¶ Tertius deniq; articulus
ſic intelligendus eſt: ꝙ erroneũ eſt dicere: ꝙ forme nõ
educte de potentia mãe nõ recipiũt diuiſionẽ niſi per
mãm ſubſtantialẽ ex qua: vel mãm in qua in actu ha
bitãꝫ: ſed veritas nullatenus errori obnoxia eſt: ꝙ for/
me vnius ſpeciei nullatenus recipiũt diſtinctionẽ nu/
meralẽ niſi per ſubiectũ: aut mãm ex qua vel in qua:
quã habent actu vel in potẽtia: quaſi .ſ. tales forme cõ/
menſurate ſunt: ⁊ nãliter coaptate diuerſis materijs
quas pñt informare: lꝫ actu nõ informẽt. Unde breui
ter vt apparet: illi articuli vident̃ poſiti ꝯtra Auerroy
ſtas: ⁊ ꝯtra quãdã opinionẽ ponenteꝫ: ꝙ ad hoc ꝙ for/
me vnius ſpẽi ſint actu plures: ⁊ diſtincte numero re/
quirit̃: ꝙ habeãt actualiter mãm: ex qua: ſicut poſuit
opinio tenens animã intellectiuã cõponi ex mã ⁊ for/
ma: vt recitat ſanctus Tho. ſepe: q2 aliter nõ poſſet in/
diuiduari: vt dicebat: vl' requirit̃ ſm Auerroyſtas: ꝙ
actu habeant mãm in qua .ſ. quã informent: ⁊ vtrũq;
iſtorum falſum eſt: ⁊ in articulis illis cõdemnatũ: naꝫ
forme nõ educte de potentia mãe: vel ſubiecti poſſunt
eſſe actu plures: ⁊ tamẽ non habent actu vllam mãm
nec in qua: nec ex qua: ſcilicet dum ſunt a corporibus
exute: ſꝫ q2 forme educte de potentia mãe non ſunt ſe/
parabiles ab omni ſubiecto remanẽte illarum indiui/
duatione pter quantitatẽ: ideo dicit articulus: ꝙ for/
me tales ſi ſint vnius ſpẽi non recipiunt diuiſionem:
niſi per materiã: ſcꝫ in qua ſunt actu accipiendo mãm
pro omni ſubiecto. Et ſic patet quid ſit dicẽdum ad ar
ticulos. Hec tamẽ ſine aſſertione temeraria ſint dicta.
¶ Ad pm contra ſequẽtes ꝯcluſiones dicit̃: ꝙ potẽtia
generandi poteſt ſumi tripliciter ſm ꝙ ponit ſanctus
Tho. de potentia dei. q. 2. arti. 4°. ad. 15m. Uno modo — *Po° gñandi tripliciter ſumi poteſt.*
ꝓut eſt gerundiuũ verbi actiui: ⁊ ſic ille hꝫ potentiam
generandi qui hꝫ potentiam ad hoc vt generet. Alio
modo ꝓut eſt gerundiuũ verbi paſſiui: ⁊ ſic ille hꝫ po/
tentiam generandi qui hꝫ potentiã ad hoc vt generet̃.
Tertio modo ꝓut eſt gerundiuum verbi imperſona
lis: ⁊ ſic ille dicit̃ habere potentiã generandi qui hꝫ il/
lam potẽtiã qua ab aliquo generat̃. Potentia generã
di pmo modo nõ ꝯuenit filio: ſed bene ſumpta ſecun/
do ⁊ tertio modis. ¶ Eandẽ ponit diſtinctioneꝫ pmo
ſen. diſt. 7. q. 2. arti. pmo. Et addit ibi ad 2m responden
do: ꝙ potẽtia generandi pmo mõ exponẽdo dicit eẽn/
tiam cuꝫ paternitate: ſed alijs modis dicit eẽntiã ⁊ nõ
paternitatẽ. Patet igit̃ ꝙ minor argumenti eſt falſa:
que ponit: ꝙ in filio eſt potentia generandi ꝓductiua:
tunc enim eẽt in eo potẽtia generandi pmo mõ dicta
.ſ. eſſentia cum paternitate. Et ad probationẽ ex dicto
Augu. dico ꝙ conceſſo ꝙ filius habeat oẽm potẽtiam
quã pater hꝫ: nõ tamẽ ſequit̃ ꝙ habeat potentiã gene/
randi: ſed eſt fallacia figure dictionis. ¶ Et ſimiliter
ad dictum Henri. vel eius argumentum dicit̃: ꝙ iſta
ꝯſequẽtia nõ valet: pater põt gñare: ⁊ filius nõ põt ge/
nerare. igit̃ pater eſt potẽtior filio: vel igit̃ hꝫ aliquaꝫ
potentiam: quã non hꝫ filius: ⁊ cauſa eſt: q2 arguit̃ de
ad aliquid ad ipſum aliquid: ⁊ a negatione potẽtie ſub
tali modo ad negationẽ eius ſimpliciter. Cũ eni dicit̃
potẽtia generãdi: vel poſſe generare nõ importat̃ ab/
ſolute potentia: ſed cum reſpectu: vt alias dictuꝫ fuit.

¶ Ad 2m dicit̃: ꝙ vel argumentũ ſupponit falſuꝫ: vel
modus arguendi nõ valet: ſi eni intelligat̃: ꝙ filius ha
beat aliquã intellectionẽ qua intelligit: ab illa qua pa/
ter intelligit: falſuꝫ ſupponit. Si autẽ hoc nõ ſupponi/
tur: ſed potius cõceſſo ꝙ in diuinis nõ ſit niſi vnica in
tellectio: ⁊ tũc arguit̃ ſic. In omni intelletione pfecta
pcedit aliqđ verbũ: ſed filius hꝫ intellectionẽ pfectã: — *An q̃ vbũ ꝓcedat intellĩdo ⁊ a q̃ non.*
⁊ eque pfecte ſicut pater. g ſicut pater ex hoc: qđ intel/
ligit ꝓducit verbũ: ita filius ex hoc: qđ ĩtelligit gignit
verbuꝫ: ⁊ tunc dico ꝙ modus arguendi nõ valet: dato
enim ꝙ in omni pfecta intellectione emanet verbuꝫ:
nõ tamẽ a quocũq; intelligẽte per illã ĩtellectionẽ pfe
cte: ſed ſolũ ab illo: qui per illã intelligit: ⁊ hꝫ relationẽ
dicẽtis. Hoc aũt ſoli pri ꝯuenit in diuinis. ¶ Et ſi qrat̃
cur nõ ꝯuenit talis relatio filio dei: dico ꝙ illa relatio
dicẽtis: quã pater hꝫ: nõ põt filio ꝯuenire eadẽ nume/
ro: q2 oppoſita relatio ſibi ꝯuenit .ſ. relatio dicti ⁊ ver/
bi: nec alia ſm numerũ: q2 nõ põt ibidem talis relatio
plurificari. Similiter nec ſpiritui ſancto põt cõuenire
relatio dicẽtis alia in numero ab illa: quã pater hꝫ ea/
dem rõne: nec eadẽ relatio in numero: q2 ſpũs ſanctus
pcedit a vbo: nõ aũt põt hr̃e relationẽ dicẽtis eandeꝫ
quã hꝫ pater niſi ꝓduceret verbũ patris: ⁊ ſic ꝓducto
rem ſuũ ꝓduceret. De hac ſolutiõe loquit̃ ſcũs Tho.
4°. ꝯtra Gentiles caplo. 13°. (Uerbum (inquit) dei eſt
deus: ſed non eſt alius deus a deo: cuius eſt verbũ: ſed
vnus omnino hoc ſolo ab eo diſtinctuꝫ: ꝙ ab eo eſt: vt
verbũ pcedẽs. Sicut aũt verbũ nõ eſt alius deus: ita
nec eſt alius intellectus: nec aliud ĩtelligere: vnde nec
ad verbũ patris ⁊ filij neceſſario ſequit̃: ꝙ ſit verbum
ſuypſius: ſed ꝙ verbũ ſeipm intelligit: naꝫ in hoc ſolo
verbũ a dicente diſtinguit̃ ꝙ eſt ab ipſo: oĩa g alia cõ/
muniter attribuẽda ſunt deo dicẽti: qui eſt pater: ⁊ ver
bo qđ eſt filius: ꝓpter hoc ꝙ verbũ eſt deus: ſꝫ hoc ſo/
lũ, vt ab eo ſit verbũ: attribuẽdũ eſt ꝓprie patri: ⁊ hoc
qđ eſt eſſe a deo dicente attribuenduꝫ eſt ꝓprie filio.
¶ Ex quo etiã pꝫ: ꝙ filius nõ eſt ĩpotẽs: ⁊ ſi gñare nõ — *Et ſi fili⁹ generare ñ poſſit: nõ tñ ĩpotens eſt.*
poſſit filiũ: nã eadeꝫ potẽtia eſt patris ⁊ filij: ſicut ⁊ ea/
dem diuinitas: cũ generatio in diuinis ſit ĩtelligibilis
verbi ꝯceptio ſm .ſ. ꝙ deus intelligit ſeipm: opꝫ ꝙ po/
tentia ad generandũ in deo ſit ſicut potẽtia ad intelli/
gendũ ſeipſum: ⁊ cũ intelligere ſeipm in deo ſit vnũ ⁊
ſimplex: opꝫ potẽtiã intelligẽdi ſeipm: que nõ eſt aliđ
q̃ ſuus actus: eſſe vnã tñ: ex eadẽ ergo potentia eſt: ꝙ
pater generet: ⁊ ꝙ filius generet̃: nullã ergo potẽtiam
hꝫ pater: quã nõ habeat filius: ſꝫ pater hꝫ ad generare
generatiuã potẽtiã: filius aũt ad gñari: que ſola relatio
ne differũt.) Hec ille. ¶ Eodẽ mõ ſed breuius ſoluit
in ſũma .ſ. pma parte. q. 34. arti. 2. ad 4m. vbi ſic ſoluit
ad iſtud argumentuꝫ dicens. (Eo mõ (inquit) ꝯuenit
filio: quo ſit ĩtelligẽs: quo ꝯuenit ei eẽ deũ: eſt aũt fili⁹
deus genitus: nõ aũt de⁹ generãs: vñ eſt qdẽ ĩtelligẽs
nõ vt ꝓducẽs verbũ: ſed vt verbũ pcedẽs: ꝓut in deo
ſm rem nõ differt verbũ ab intellectu diuino: ſꝫ rela/
tione diſtinguit̃ a pncipio vbi.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹
oĩbus habet̃ ſnĩa ſolutionis ſuperius poſite. ¶ Ad 3m
rñdet ſcũs Tho. p° parte. q. 30. arti. 2° ad 4m. vbi facta
dicta rõne ſic reſpõdet. (Illa (inquit) ratio pcederet
ſi ſpũs ſanctus aliã numero bonitatẽ hẽret a bonitate
patris: oporteret. n. ꝙ ſicut pater per ſuã bonitatẽ ꝓdu
cit pſonã diuinã: ꝙ ita ⁊ ſpũs ſanctus: ſed vna ⁊ eadeꝫ
bonitas eſt patris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti: nec eſt diſtinctio
niſi per relatiões pſonarũ: vñ bonitas ꝯuenit ſpiritui
ſancto q̃ſi habita ab alio: patri aũt ſicut a quo cõicatur
alteri: oppoſitio aũt relationis nõ pmittit vt cum rela

tione ſpūs ſancti ſit relatio p̄ncipij reſpectu diuine pſo ne:q2 ipſe ꝓcedit ab alijs pſonis:que in deo eſſe pōt.) Hec ille. ¶ Et intendit ꝙ ſpiritus ſanctus nō pōt eſſe p̄ncipiū ſui:nec patris:aut filij:q2 hʒ relationē oppoſitam relationi ſpirantis:⁊ que ꝯuenit patri ⁊ filio.ſ.relationē ꝓducti ab eis:⁊ ita nō pōt habere relationem producentis reſpectu eoꝝ.Similiter nec reſpectu ſui: ꝯſtat.n.ꝙ nō ꝓducit ſeipm:nec reſpectu alterius pſone:que ſit quarta in diuinis:q2 nō hʒ aliā bonitatē vel dilectionē in numero a dilectione vel bonitate pr̄is ⁊ filij:vnica aūt dilectiōe ꝓcedit vnicus amo2 ſpiratus. Patet ergo:ꝙ q2 pater hʒ infinitā bonitatē tali mō.ſ. vt a quo cōmunicaꝰ alijs per actionē intellectus ⁊ voluntatis:iō intelligēdo gignit verbū:⁊ diligēdo ſpirat amorē.q2 vō filius hʒ infinitā bonitatē:vt a quo communicaꝰ alteri per actionē volūtatis:nō per actioneʒ intellectus:iō nō gignit verbū:ſed tn̄ ſpirat amoreʒ:q2 vō ſpiritus ſanctus hʒ eandē bonitatē:nō vt a quo cōmunicaꝰ alteri:ſed ſicut habita ab alijs:iō licet intelligat ⁊ diligat nullā perſonā ꝓducit. ¶ Ad 4m dicitꝰ:ꝙ mino2 eſt falſa.Si enim eſſent in diuinis plures filij oporteret ibi eſſe plures filiationes:⁊ conſequēter ille non eſſent ſubſiſtentes:ac ꝑ hoc in deo eſſet cōpoſitio. ¶ Ad 5m dicitꝰ:ꝙ argumentū peccat ſm fallaciā figure dictionis:vt ſepe dictū eſt:cū eni ſic arguitꝰ. Omnis dignitas diuina eſt in qualibet pſona:ſed generare eſt aliqua dignitas diuina.ergo generare eſt in qualibet pſona:q2 ibi mutaꝰ quid in ad aliquid:q2 gnāre dicit actionē diuinā cum relatione paternitatis.Simile habetꝰ prima parte.q.42.arti.4.ad 2m. ¶ Ad 6m dico ꝙ poſſe gnāre ſibi ſimile eſt pfectio q̄dam q̄ʒtum ad potentiam:quā importat:nō aūt q̄ʒtuʒ ad relationē:quā includit:⁊ quo ad p̄m ꝯuenit filio:non autē quo ad 2m. ¶ Ad 7m dicitur:ꝙ infinitas numeralis nullam dicit perfectionē:cum ꝓueniat ex parte materie:⁊ dicat gd potentiale:ideo non eſt attribuēda deo numeralis infinitas ſicut pfectionalis. ¶ Ad argumētum factum in pede qōnis reſpondetꝰ:ꝙ non eſt ſimile de patre naturali:⁊ de patre deo:q2 filiatio oppoſita paternitati alterius pōt diuidi:nō autē filiatio diuina:cum nō poſſit habere aliquod diſtinctiuū illius ſm numeruʒ. Et hec de queſtione preſenti ⁊c̄.

¶ Diſt. VIII.

¶ Utrꝫ creatura ſubſiſtēs ſit ſuū eē exiſtie. Qō. I.

Circa octauā diſtinctionē p̄mo q̄ritꝰ.Utrū aliq̄ creatura ſubſiſtens ſit ſuū eē exiſtētie. ¶ Et arguitur ꝙ nō.Naʒ doctores antiqui negāt illud concorditer.igitꝰ illud eſt ſimpliciter negādū:tenet ꝯſequētia ꝑ locum ab auctoritate:aſſumptū probatꝰ.nam phūs 2o poſterioꝝ dicit:ꝙ eē nō eſt ſuba rei.Et Auicēna 5o ſue metaphyſice caplo p̄mo.⁊ p̄mo phyſicoꝝ ca. vltimo:⁊ vbiqꝫ eſt iſtiꝰ ſnie:ꝙ eē accidit enti in oī alio p̄terq̄ꝫ in neceſſe eē.Huic ꝯcordat Algaçel in ſua logica:vbi multipliciter probat:ꝙ eē noſtrum ſit accidēs. Huic ꝯſonat Hylarius 6o de trinitate dicens:ꝙ eſſe in deo non eſt accidēs ſicut in omni creato.Huic ꝯſentit Boetius de ebdo.dicēs(Diuerſuʒ eſt eē:⁊ qō eſt:ipm vō eē nōdū eſt:at vō qō eſt accepta forma eēndi eſt:atqꝫ ſubſiſtit:)⁊ ſic pʒ ꝙ oēs antiq ſunt huiꝰ ſnie.

In oppoſitum arguitꝰ:q2 q̄ncūqꝫ aliq̄ ſunt realiter diſtincta vnū pōt ꝑ diuinā potētiaʒ ab alio ſeparari:ſʒ eē nō pōt ſepari ab eēntia:alias ſi ſepararetur eſſe:eēt ſine eēntia:⁊ eēntia eſſet ſine eē.ḡ non diſtinguuntꝰ realiter.

In hac qōne erunt duo articuli. ¶ In p̄mo quorū ponentꝰ ꝯnes. ¶ In 2o vō aduerſariorum obiectiones.

Quantum ad p̄m ponitꝰ talis ꝯclō.Nulla creatura ſubſiſtēs eſt ſuū eſſe:quo actu exiſtit in rerū nā.Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho.2o ꝯtra gē tiles.caº.52.multis medijs:quoꝝ vnū eſt tale.(Suba vniuſcuiuſqꝫ eſt ei ꝑ ſe:⁊ nō ꝑ aliud:vn̄ eē lucidū actu nō eſt de ſuba aeris:q2 eſt ei per aliud:ſʒ cuiuſlibet rei create eē ē ei ꝑ aliud:nā alʳs nō eēt creatū nullius.igitꝰ ſube create ſuuʒ eſſe eſt ſua eſſentia.) Hec ille. ¶ Cōſimiliter arguit Albertus p̄mo de cauſis cōmēto vel caplo.8.(Omne qō ex alio eſt:aliud hʒ eſſe:⁊ hoc qō eſt:ꝙ eni aīal ſit aīal:vel hō ſit hō pro certo non hʒ ex alio:hic enim eq̄liter eſt hoīe exiſtēte ⁊ hoīe nō exiſtēte ſm actū. Qꝫ aūt eſſe habeat in effectu ex ſe:non eſt ſibi:ſʒ potiꝰ ex p̄mo eſſe:ex quo fluit eē in oē:qō eſt in effectu:h igitꝰ qō eſt ab alio.hʒ eſſe:⁊ illud qō eſt:⁊ ſic eſſe h mō accidit ei qō ab alio ſibi eſt:⁊ iō in ipſo q̄ri pōt:an eſt:an nō eſt:⁊ eſt qō determinabilis ꝑ cām eiꝰ: qō eſt eſſe.In p̄mo aūt p̄nꝰ ꝓꝑ hoc qō eſſe non hʒ ab alio:eſſe ꝑ ſe ē:⁊ qō an ē nullū locū hʒ. ¶ Et ſi q̄ratꝰ: h erit ſʒ ſolā diſtinctionē rōnis:⁊ determinari nō pōt: h eni qō ipm eſt:⁊ eē ſuū vnū eſt. ¶ Hoc aūt alio mō ꝓbatꝰ.Oīs eni negatiua ante ſe hʒ affirmatiuam:q̄ eſt cā negatiōis:vt cū dico:hō nō eſt aſinus:cā huiꝰ eſt:q2 hō eſt hō:hō aūt ⁊ aſinus oppoſitis differētijs ſtatuuntur:oppoſita aūt mutuo ſe expellūt ab eodē ſubto:cuʒ ḡ dico:hō eſt hō:ꝓꝑ hoc verū eſt:q2 ibi dꝛ illud:qō eſt de eo qō eſt:⁊ ſic eſt id qō eſt nō ꝑ aliqd aliō:qō illuat ſuꝑ ipm:pʒ ḡ:ꝙ oē qō eſt:id qō eſt hʒ a ſeipſo:eſſe aūt ſuū in effectu ſi ex nihilo eſt:a ſeipſo hr̄e nō pōt:ſi.n.a ſeipſo hr̄et:cū ſit ex nihilo:in nihilo eſſet in potētia ad eſſe:hō.n.nō eſt in potētia illud qō eſt:⁊ ſi eſſe a ſe haberet:oporteret ꝙ hō exiſtēs in potentia hēret eſſe in effectu:ſequitꝰ ḡ ꝙ hō exn̄s in potētia hr̄et eſſe in effectu:⁊ ſic idē eēt in effectu:⁊ nō eēt in effectu:ab alio ḡ hʒ eſſe:a ſeipſo aūt ꝙ ſit hoc qō eſt:⁊ ꝑ ꝯn̄s eē nō eſt h qō eſt.Et hoc eſt qō dicꝰ Boetiꝰ in lib. de ebdo. Qō eſt hr̄e aliqd pōt:p̄ter illud qō ipm eſt:eſſe vō nihil hʒ admixtū:in p̄mo aūt p̄ncipio ſic eē nō pōt:eo ꝙ nihil ante ipm eſt negatiue:vel p̄uatiue:vl potētialiter:ꝓꝑ qō opʒ ꝙ eſſe ſuū radicatū ſit in ſeipſo:⁊ ſit ſibi idē eſſe ⁊ qō ē. ¶ Et iterū dicꝰ Boet.Et multi dicūt:q̄uis nō intelligāt:ꝙ in oī eo:qō eſt citra p̄m:aliud eſt eē ⁊ qō eſt: ſiue aliud eſt qō eſt:⁊ quo eſt:in p̄mo aūt penitus ideʒ eſſe hoc hʒ:qō eſt fons oīs eē:⁊ ꝙ oē eſſe ſit ab illo:eē eni qō eſt actꝰ:⁊ qō eſt in aliud reducitꝰ q̄ꝫ illud:qō eſt a quo fluit:nec aliō eſt:in qō reduci poſſit:niſi in id:cui idē eſt eē:⁊ qō eſt.Et ꝑ hoc pʒ:ꝙ hʒ verā rōnē p̄ncipij: q̄n ipm nō reducitꝰ in ante:⁊ oīa ſm eſſe reducuntꝰ in ipm.) Hec ille. ¶ Dicetꝰ forte:ꝙ iſta rō nō concludit: q2 ſupponit falſuʒ in maiori.ſ.ꝙ eēntia rei inſit ei ꝑ ſe: hoc eſt ſine alia cā efficiēte:hoc.n.negatꝰ:q2 ſicut hō hʒ a cā efficiēte ꝙ exiſtat:vl ꝙ ſit in actu:ita a cā hʒ ꝙ ſit hō ⁊ nō ꝑ ſe:hoc eſt ſine alia cā:vnde ſicut ante mūdi creationē hō non exiſtebat:ita nec erat hō:⁊ iſta erat falſa.hō eſt hō. ¶ Sed qui ſic dicit nō aduertit qō dicit Ariſto.p̄mo poſterioꝝ caº.6º. ſm ſignationē Linconieſis.(Sciētia(inquit)demōſtratiua eſt ex neceſſarijs p̄ncipijs:qō.n.ſcitꝰ nō pōt ſe aliter hr̄e:que aūt ꝑ ſe ſunt:neceſſario inſunt rebꝰ:h.n.in eo qō gd eſt:q̄buſdā aūt alia inſunt in eo qō gd eſt:p̄dicātibº de ipſis.) Et caº.7º.(Manifeſtū eſt aūt ⁊ ſi ſint ꝓpōnes vl̄es:ex q̄bꝰ ſyllogiſmꝰ:ꝙ neeē eſt eē ꝑpetuā huiꝰ demr̄atiōis ⁊ ſimpliciter.

Marginal notes (right margin):
Veri. i ſumma.arti.27.q.j.ad p̄m:⁊ quol.2.q.7.dicit:ꝙ eſſe ⁊ eſſentia idem ſūt realr̄ eēntia tn̄ reſpcū ꝓducibilis a deo ⁊ eē ꝓducti icludit.
T.c.17.
T.c.22.

ſimpliciter: vt eſt dicere demſ̃ationē: nō ḡ eſt demſ̃a/
tio corruptibiliū: nec ſciētia ſimplr̃.) Hec ille. ¶ Ubi
Linconieſis 6°. cōmēto. (Demōſtrauit nobis (inq̄t)
Ariſto. in h̄ ca°. 6°. ꝯnē huius ſcie. ſ. hanc. Demōſtratio
eſt ſyllogiſm⁹ ex ꝑ ſe inherētibus: ⁊ hec ꝯclō ſequit̃ ex
hac ꝯne huius ſcie oſtenſa ſupius in 4° ca°. hac. ſ. De/
mōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex neceſſarijs. Et oñdit̃ h̄ 6ᵃ
ꝯclō h̄ mō. Oīs demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex neceſſa
rijs: oīa ⁊ ſola ꝑ ſe īherētia ſunt neceſſaria. ḡ oīs demō/
ſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex ꝑ ſe inherētib⁹.) Et cōmento
7°. ſic ait. (Nona ꝯ̄ e iſta. Neceſſe eſt ꝯclōnē demſ̃atio
nis ſimplr̃ eſſe ꝑpetuā. Hec aūt ſequit̃ ex 7ᵃ huius li/
bri. Explanatū eſt. n. ſuperius: ꝙ demſ̃atio eſt ſyllogiſ/
mus ex vlibus: ſ3 oē vle eſt ꝑpetuū: neceſſe eſt igit̃ de/
monſtrationē3 eſſe ſyllogiſmū ex ꝑpetuis.) Hec ille.
¶ Ex q̄bus p3 ꝙ oīs ꝓpoſitio de pmo mō dicēdi per
ſe ⁊ de 2° eſt neceſſaria ⁊ ꝑpetue v̾itatis: cu3 ḡ q̄dditas
roſe ꝯueniat roſe in pmo mō dicēdi ꝑ ſe: ſeq̄t ꝙ ne c̄io
ꝯuenit ei. Quidditas nō ꝯuēit ali/ cui ꝑ cauſam agentem. T. c. 8. Et etiā q̄dditas roſe nō ꝯueniat ipi roſe per
aliq̄ cām agētē extrinſecā: ita ꝙ aliq̄ cā efficiens ſit cā
ꝙ roſa ſit roſa: oñdit Linconieſis: vñ pmo poſterioꝝ.
commento 4°. vbi diſtinguit modos perſeitatis dicit.
(Hoc ipm qđ dico ꝑ ſe: cām cōparticipē excludit) Et
aliq̄b⁹ interpoſitis ſubdit. (Eſt aūt ꝑ ſe alteru3 de al/
tero: ⁊ dr̃ per ſe alterū de altero: cū q̄dditas vnius eēn
tialiter: ⁊ nō per accidēs a q̄dditate alteri⁹ egredit̃: il/
lud aūt cui⁹ q̄dditas eēntialiter: ⁊ nō ꝑ accidēs a q̄d/
ditate alterius egredit̃: eē ſuū h3 ab eo: a quo egredit̃
ſicut a ſua cā efficiēte: vl̃ mālī: vel formali: vel finali:
illud aūt a quo habet̃ eſſe neceſſe eſt vt recipiat̃ in dif
finitōe: q̄ dicit q̄d eſt: vel q̄d eſt eſſe. Per ſe igit̃ dr̃: ⁊ ē
alteꝝ de altero: cū vnū recipit reliquū ī ſua diffōne.)
Et cōmēto 7°. dicit. (Septima hui⁹ libri ꝯclō eſt iſta.
Primū ineſt medio: ⁊ mediū ineſt tertio ꝑꝑ ipm: ⁊ ſe/
quit̃ imediate ex iſta. Demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex
ꝑ ſe inherētibus. Intellectus aūt hui⁹ 7ᵉ ꝯ̄nis eſt iſte.
Maior extremitas ſyllogiſmi demōſtratiui ineſt me
dio tertio: ⁊ medi⁹ minori extremitati: ita ꝙ in vtraq3
ꝓpōne ſubm eſt p̄ciſa cā p̄dicati vel ecōuerſo: ⁊ intelli
go per cām p̄ciſam: q̄ nō eſt diminuta: ſicut figura eſt
cā diminuta habitiōis anguloꝝ eq̄liū duobus rectis:
nec eſt habēs in ſe ꝯditionē: que nō ſit cā: ſicut yſoche
les h3 in ſe ꝯditionē: q̄ nō eſt cā reſpcū habitiōis triu3
anguloꝝ ⁊c̄. ⁊ hanc p̄ciſionē cāe notat h̄ ꝓnomē ipm:
cū dicit̃. Primū ineſt medio ꝑꝑ ipm: ⁊ hoc ꝓnomē ip
ſum refert̃ ad hāc dictionē pmū: cū dicit̃. primū eſt cā
medij: ⁊ ad hāc dictionē medium cū dicit̃. mediū eſt
cā primi: ⁊ ſimiliter cū dicit̃. medium eſt in tertio ꝑꝑ
ipm.) Hec ille. ¶ Sed ad iſta dicet̃ duplr̃. Primo ꝙ
tales ꝓpōnes de pmo vel 2° modo dicēdi ꝑ ſe nō ſunt
neceſſarie niſi ſub ꝯditōe vtpote iſta eſt neceſſaria: hō
eſt aīal: ad hūc ſenſu3: ꝙ ſi hō eſt: hō eſt aīal: nō aūt ab
ſolute. ¶ Scđo dicet̃: ꝙ cū dicat Linconieſis: ꝙ in ꝓ/
poſitiōibus de ꝑ ſe: p̄dicatum eſt p̄ciſa cā ſubiecti: vel
ecōtra: ipſe loquit̃ de cā formali: nō aūt de cā efficiēte:
ſ3. n. hō ſeipſo formalr̃ ſit aīal: non tñ ſeipſo efficiēter:
imo ad hoc ꝙ hō ſit aīal req̄rit̃ cauſa efficiēs: ſicut ad
h̄ ꝙ hō exiſtat req̄rit̃ ꝓducēs. ¶ Sꝫ ꝯ̄ pᵐ ſolutionē
ſic. Nā ſi ſic: nō plus eēt neceſſaria hec. duo ⁊ tria ſint
quinq3: vel iſta: ſeptē ⁊ tria ſunt dece3: q̄ iſta: terra eſt:
vel iſta: celum eſt: nec vna earū plus incōmutabilr̃ ve
ra ē q̄ alia: ⁊ ſic de alijs ꝓpoſitionibus: q̄ ſunt pncipia
ſciarum: ⁊ q̄ ſunt ꝑ ſe primo mō: ſ3 ꝯ̄ns eſt cōtra mētē
Augu. 2°. de libero arbitrio: vbi ſic dicit. (Quicq̄d cor
poris ſenſu veluti eſt: hoc celū: ⁊ terra hec: ⁊ q̄cunq3 in

eis alia corpora ſentio: q̄diu futura ſunt neſcio: ſepte3
aūt ⁊ tria decē ſunt: ⁊ non ſolū nunc: ſ3 etiā ſemꝑ: neq3
vllo mō aliq̄ñ ſeptē ⁊ tria nō fuerūt decē: aut aliq̄ñ ſe/
ptē ⁊ tria nō erūt decē: hāc ḡ incorruptibilē nūm dixi
mihi: ⁊ cuili3 rōcināti eē cōe3.) ¶ Et poſt poſitis mul/
tis veritatibus circa numeros ſubdit. (Hoc ḡ qđ per
oēs numeros eſſe imobile: firmū: incorruptūq3 ꝯſpici/
mus: non. n. vllo ſenſu corporis oēs numeros attingit:
inumerabiles. n. ſunt: vñ ḡ nouimus ꝑ oēs hoc eſſe: aut
ꝯtra fantaſiā: vel fantaſmate iam certa veritas nume/
ri per mutabilia ta3 fidēter niſi in interiori luce ꝯſpi/
cit.) ¶ Et poſt enumerat multas alias ꝓpōnes: q̄s di
cit incōmutabiliter eſſe veras: vtputa. Studendu3 eſt
ſapiētie: iuſte viuendum eſt: deteriora melioribus eſſe
ſubdenda: paria paribus cōparanda: ꝓpria q̄buſq3 pa/
ribus tribuenda: incorruptū meli⁹ corruptibili: eternū
tēporali: imobile violabili: icorruptio eſt diligēda: cor
ruptio fugiēda. ¶ Et ſubdit. (Iā hꝫ plura nō queras:
ſatis eni ē ꝙ iſtas tanq̄ regulas: ⁊ q̄dā lumina v̾tutū: ⁊
vera: ⁊ incōmutabilia ſiue ſingula: ſiue oīa ꝯueniūt ad
ꝯtemplandū eis: qui hoc valent ſua q̄ſq3 rōne ac men
te ꝯſpicere pariter mecū vides: certiſſimūq3 eſſe ꝯce/
dis.) Et poſt. (Et ḡ vere atq3 icōmutabiles ſunt regu/
le numeroꝝ: quoꝝ rōnē atq3 veritate3 incōmutabilr̃
atq3 cōmuniter oībus eā cernētibus p̄ſto eē dixiſti: tā
ſunt vere atq3 incōmutabiles regule ſapiētie: de q̄bus
paucis nūc ſigillati3 interrogatus reſpōdiſti eē veras
atq3 manifeſtiſſimas.) Hec Augu. ¶ Ex q̄bus p3: ꝙ
tales ꝓpoſitiōes formate de numeris incōmutabilr̃:
ac eternaliter ſunt vere: dicit. n. Augu. in eodē lib. (Ni
hil magis eternū q̄ ratio circuli: ⁊ duo ⁊ tria eſſe quin
q3.) Nec pōt dici: ꝙ intēdat talia eē neceſſario ex ſup/
poſitione vel ꝯditionaliter: puta poſita ꝯſtantia ſubti
taliū ꝓpoſitionū: nā tūc eque eēt neceſſaria iſta: ſortes
exiſtit: dicam. n. ꝙ eſt neceſſaria ſub ꝯditiōe. ſ. q2 ſi ſor
tes ē: ſortes exiſtit: vel hꝫ: qđ ridiculū eſt. Similr̃ ſeq̄t̃
ꝙ v̾ba Aug. ſunt plus falſitatis q̄ veritatis: q̄libet eni
harū q̄nq3 fuiſſet falſa ſimplr̃: ſeptē ⁊ tria ſunt decē: ſ3
iſta ꝯditionalis ſemꝑ fuerit vera. ſi ſepte3 ⁊ tria ſunt:
ſeptē ⁊ tria ſunt decē. Similr̃ ꝯſtat: ꝙ nō oīs ſpecifica
rō numeri eſt poſita in actuali exiſtētia: ſit ḡ illa rō cē
tenarij. Tunc arguo: iſta ꝓpoſitio: centū ſunt decē de/
narij: nō eſt ꝓprie vera: niſi cētenarius actu exiſtat ſ̄3
reſpōſionē iſtā: ſed cētenari⁹ ex ſuppoſito nō exiſtit. ḡ
illa nō eſt vera: qđ eſt ꝯtra illud: qđ dicit Augu. ſ. ꝙ nō
aliq̄ñ ſit: ⁊ aliq̄ñ nō: ſed ſemꝑ centū ſunt dece3 decies:
p3 igit̃ ⁊ illa rñſio nō eſt niſi fuga: iō dico: ꝙ hō ſemꝑ
eſt hō: ⁊ iſta eſt imutabiliter vera: hō eſt aīal rōnale: ⁊
eius veritas eternalr̃ eſt in diuino intellectu ſ̄m ꝙ po
nit ſanctus Tho. pᵃ pte. q. 10. arti. 3°. ad 3ᵐ. ¶ Et de ve/
ritate q. 1. arti. 5° ad 7ᵐ. ¶ Cui ꝯcordat Albert⁹ in poſt
p̄dicamētis. 9. ca°. ſic di. (Scđm (inquit) Auicēnam ⁊
Algaçelē ⁊ Alpha. ⁊ v̾itatē q̄ñ p̄dicatu3 ꝯcipit̃ in rōne
ſubti: talis ꝓpoſitio vera eſt: ſiue re exiſtēte: ſiue re nō
exiſtēte: ſiue. n. hō ſit ⁊ aīal: ſiue hō nō ſit nec aīal: ſem/
per iſta eſt vera: homo eſt aīal: ⁊ aīal eſt viuū: ⁊ viuu3
eſt ſuba. ḡ hō eſt ſubſtātia. Sed ſi vlteri⁹ inferat̃: ſuba
eſt ens. ḡ homo eſt ens: dicunt ꝙ nō ſequit̃: q2 ens vel
enūciatu3 eſſe accidit homini ⁊ aīali: ⁊ nō ꝑ ſe claudit̃
in itellectu coꝝ. Cū eni dicit̃. hō eſt aīal: ſufficit ad ve
ritatē ꝓpoſitionis ſubalis ordinatio p̄dicati ad ſubm:
cu3 aūt addit̃. aīal eſt ens: q2 ens nō eſt de rōne aīalis
vel hoīs: nō eſt ibi ordo ſubalis vnius ad alterū: ⁊ iō ſi
homo eſt ens: vel aīal eſt ens: op3 ꝙ ſint ens actu: ⁊ h̄
eſt ꝯtra hypotheſim poſuimus. n. ꝙ nō ſit hō: ordina/

bilitas aũt reꝝ in p̄dicatũ ⁊ ſubiectũ ꝯuenit rebus exi
ſtentibus: ⁊ nõ exiſtẽtibus dum nõ ſint incõpoſſibiles
ad exiſtendũ: ⁊ iõ ante mundũ hec ꝓpoſitio fuit vera
in ipſa rerũ ordinabilitate. ❡ Et ſi querat̃ in quo fuit
illa rerũ ordinabilitas: qñ nõ erant res. ❡ Dõȝ ꝙ fuit
in ipſis rerũ rõnib⁹. ❡ Si aũt de illis rõnib⁹ vlterius
querat̃. ❡ Dõȝ ꝙ fuerunt in ſapiẽtia creantis ⁊ ordi-
nantis. ❡ Si aũt vlterius inferat̃ ꝙ in ſapientia p̄mi
intellectus fuerũt vt vnũ: ⁊ nõ vt ordinata vnũ ad al-
terũ. ❡ Dicendũ ꝙ res in ſapientia p̄me cãe dupl'r cõ
ſiderant̃. ſ. vt res ꝯſiderate: ⁊ ꝓducende: vel vt intelle
ctus quo intelligunt̃: ⁊ p̄mo mõ q̄dem ſunt poſſibiles
ad pluralitatẽ ⁊ ordinẽ: nõ quidẽ in actu ordinantis: ſȝ
qꝛ eſt de ordinabilibus: ⁊ hoc mõ poſſibile eſt verita-
teȝ eſſe de ipſis: ⁊ ſunt enunciabiles ad veritatẽ: q̄uis
nunq̄ȝ fiat enunciatio: ⁊ ſic enũciabile ad reȝ reducẽt.
Et ſimiliter ꝓpoſitio põt eẽ ab eterno ⁊ tamẽ vnũ ſo-
lum eſt actu ab eterno. ❡ Et ſi querat̃ vtrum tale ſit
creatũ vl' icreatũ. ❡ Dicẽdũ ꝙ creabile ẽ nõ creatũ
ſm rerũ ordinẽ: ⁊ hoc q̄uis ſit in creatore: rõne tñ dif
fert a creatore: qꝛ creator nõ eſt creabilis nec creatus.
Si aũt que ſunt in intellectu creantis accipiant̃ vt in
tellectus: cũ creator nõ intelligat niſi ſeipſo: tunc verũ
eſt ꝙ res in creatore ſunt per modum creatoris: ⁊ nec
ſunt vnũ nec multa: nec ordinata nec inordinata: ſed
ſunt idẽ qḋ ipſe. Et hec eſt doctrina Auicẽne: que ꝯcor
dat cũ Porphyrio dicente: ꝙ nulla ſpẽ aĩalis exiſtẽte
põt intelligi ſubſtãtia aĩata ſenſibilis: ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ lo-
quit̃ de intellectu intelligentis: qꝛ ſic nihil diceret: qꝛ
ſi nulla ſpẽs aĩalis eſt: nihil erit intelligens: ſed loquit̃
de intellectu intelligibilis: qꝛ ſm nãe ordinẽ nulla ſpẽ
aĩalis exiſtente adhuc q̄ſtũ eſt in ſe manet intellectua-
liter ſubſtantia animata ſenſibilis.) Hec ille. ❡ Iteȝ
Augu. 4°. ſuper Geneſim ad litteram ca°. 3° dicit. (Fa
cilius celũ ⁊ terra tranſire poſſunt: que ſm numerũ ſe
narũ fabricata ſunt: q̄ȝ effici poſſit vt ſenarius nume-
rus ſuis partibus nõ compleat̃: quã ob rem nõ poſſu-
mus dicere: ꝓpterea numerũ ſenariũ perfectũ eſſe: qꝛ
ſex diebus perfecit deus opera ſua: ſed ꝓpterea deum
ſexto die ꝑfeciſſe opera ſua: qꝛ ſenarius numer⁹ eſt ꝑ-
fectus: atq̄ȝ ⁊ ſi iſta nõ eſſent ꝑfectus ille eſſet: niſi aũt
ille ꝑfectus eſſet: iſta ſm eũ ꝑfecta nõ fierent.) Hec il
le. ❡ Sup quo dicit ſanctus Tho. in quolibet. (Non
eſt intentio Augu. dicere ꝙ ſi celũ ⁊ terra tranſeant: ⁊
cetere creature: ꝙ ſenarius maneat ſm aliqḋ eẽ crea-
tuȝ: ſed qꝛ ſi oẽs creature ab eſſe deficiant: remanebit
adhuc natura ſenarij prout abſtrahit a quolibet eẽ hu
ius: ꝙ ei ꝑfectio cõpetat: ſicut ⁊ nã humana manebit
talis: ꝙ ei cõpetet rõnalitas.) Et nota totũ illuȝ articu
lum: qꝛ multa pulchra ponit ad ꝓpoſituȝ iſtud. Sic ḡ
pȝ ꝙ p̄ma reſponſio nõ eſt niſi fuga: que ponebat ꝙ tã
contingens eſt iſta: roſa eſt roſa: ſicut iſta: roſa exiſtit ⁊
ꝓcedit hoc: qꝛ non diſcernit̃ de ly eſt prout eſt 2m ad-
iacens ⁊ prout eſt 3m adiacẽs: primo modo enim ſigni-
ficat actualeȝ exiſtentiã ſubiecti: non aũt ſecundo mõ
ſed ſolũ veritatẽ ſubiecti ⁊ predicati: qḋ manifeſte pȝ:
nã aliq̄ñ aliqua copula eſt vera affirmatiua de ineſſe
in qua idẽ p̄dicat̃ de ſeipſo: ⁊ tamen ſubiectũ nõ eſt in
rerũ natura exiſtens: imo nec aliquid: qḋ ꝓbat̃: qꝛ iſta
eſt vera negatio eſt negatio: priuatio eſt priuatio: non
ens eſt nõ ens: qḋ pȝ. nam plus videret̃ iſta neganda:
cecitas eſt ens: q̄ȝ iſta cecitas eſt cecitas: ſed prima cõ-
cedit̃ 4° metaphyſice. 2° ꝑticula: vbi Ariſt. dic̃. (Que-
dam dicunt̃ entia: qꝛ ſunt ſubſtãtie: ⁊ q̄dã: qꝛ ſunt paſ-
ſiones ⁊ q̄dã accidẽtia: ⁊ q̄dã ſunt vie ad ſubſtantiam:

In q̄ ſit ordi-
nabilitas re-
rũ ⁊ rãtõẽs
rerum.

aut ad relationẽ: aut qꝛ ſunt nõ ens: aut qꝛ negant ali-
quod accidentiũ aut ſubſtantiã:) vbi Cõmẽtator com
mento 2°. (Illud etiã qḋ eſt priuatio entis dr̃ ens.) Et
poſt pauca. (Dicit̃ etiã ens illḋ qḋ exiſtit in ſuba: ⁊ h̄
eſt cõmune ceteris p̄dicamẽtis: ⁊ quẽadmodũ ens dr̃
de oĩbus iſtis: ita etiã dicit̃ de affirmatiõe ⁊ negatiõe:
qꝛ hoc nomen eſſe dr̃ de p̄mis intellectibus ⁊ ſecũdis
que ſunt res logice.) Hec ille. ❡ Patȝ ḡ ꝙ de illo: qḋ
nõ eſt aliq̄d in rerũ nã aliq̄d p̄dicat̃. ſ. ens. ergo multo
plus idẽ p̄dicat̃ de ſeipſo ſiue ſit exiſtẽs ſiue nõ: vñ 7°
metaphyſice: particula. 59. dicit Ariſto. ꝙ q̄rere q̄re hõ
eſt hõ: nihil eſt q̄rere: vbi Cõmentator. (Querere per
quare in vna re eſt ĩpoſſibile: vbi grã: vt ſi aliq̄s q̄rat
quare hõ eſt hõ: niſi aliq̄s dicat: qñ oĩa ſunt ſimplicia:
qñ quodlibet eoꝝ eſt vnũ per ſe: ⁊ vnuȝ nõ diuidit̃ in
p̄dicatũ ⁊ ſubm: ⁊ ſic interrogat̃ de eis per quare: cum
eẽntia vnitatis eſt indiuiſibilis: vnde Ariſto. ibi dicit.
Sermo de iſtis reb⁹ eſt vnus: ⁊ cã in oĩbus eſt vna: q̄
re hõ eſt hõ: ⁊ muſicus muſicus: niſi aliq̄s dicat: ꝙ eẽ
vnũ ex ſe nõ diuidit̃: ⁊ hoc eſt eẽntia vnius: ſed h̄ cõe
eſt: ⁊ dr̃ de oĩbus.) Hec ille. ❡ Ex q̄b⁹ pȝ: ꝙ ſȝ eũ nõ
eſt alia cã q̄re hõ eſt hõ: niſi iſta rõ cõis. qꝛ ſubm ⁊ p̄di
catũ ſunt idiuiſa: ⁊ ſubm ẽ vnũ ⁊ idẽ p̄dicato. ❡ Scḋa Cõtra ſcḋaȝ rñſionem.
ſimiliter rñſio: que dabat̃ nulla eſt: qḋ pȝ: nã ſi Linco
nienſis intẽdat: ꝙ in talib⁹ ꝓpoſitionibus ꝑ ſe p̄mo cu
iuſmodi eſt iſta: hõ eſt aĩal rõnale mortale: p̄dicatum
ſit ꝑ ſe a cã formalis ſubiecti: nõ tñ ſit ꝑ ſe a cã ꝙ inſit
ſubto: ſed requirit̃ cã extrinſeca ad h̄ ꝙ p̄dicatũ ſubto
ꝯueniat: ſequit̃ ꝙ illa cã faciat aliq̄d poſtq̄ȝ eſt: imo ꝙ
tale q̄d ſit eius effectus: ⁊ nõ ſit eius effect⁹. Illa cã. n.
nihil faciẽte adhuc predicatum conueniret ſubiecto:
qꝛ ſiue ſubm ſit: ſiue nõ ſit: nõ minus eſt id quod eſt:
vt roſa eſt roſa. ḡ nulla cã facit: ꝙ quidditas roſe ꝯue-
niat roſe: oſtenſum eſt eñ ſupra tales ꝓpoſitiões eter-
naliter eſſe neceſſarias: qꝛ earũ veritas ꝯſurgit poſitis
diuinis ideis: poſita. n. idea hoĩs in deo ſtatim rõ hoĩs
eſt eadẽ rõ hoĩs: ⁊ ſic ſtatiȝ hõ eſt hõ. ❡ Simil'r poſi-
ta illa idea hoĩs: ſtatim rõ aĩalis includit̃ in rõne ho-
minis: ⁊ ſic hõ eſt aĩal: ⁊ ſic de ceteris: imo ſi aliq̄ cã fa-
ciat: ꝙ hõ ſit aĩal illa faciet: ꝙ idea hoĩs includit rõnẽ
aĩalis: qḋ nõ põt fieri a deo: nec a creatura. ❡ Et ſic pȝ
ꝙ ſic per ſe hõ eſt aĩal: ꝙ per nullã cãm extrinſecã effi
cientẽ hõ eſt aĩal. Ad veritatẽ. n. eius ſufficit ꝙ p̄dica-
tum ſit de rõne ſubiecti: hec autẽ eſt incõmutabiliter
veruȝ ⁊ ineffectabiliter: niſi fingamus ꝙ idee ſint effe-
ctibiles ab aliquo efficiente. ❡ Scḋa rõ ſci Tho. vbi
ſupra talis eſt. (Impoſſibile eſt ꝙ ſit duplex eſſe oĩno
infinitũ: eſſe. n. qḋ eſt oĩno infinitũ oẽm perfectionem
eſſendi cõprehendit: ⁊ ſic ſi duobus talibus adeſſet in-
finitas: nõ inueniret̃: quo vnuȝ ab altero differret: eſſe
aũt ſubſiſtens opȝ eſſe infinitũ: qꝛ nõ terminat̃ aliquo
recipiente: impoſſibile eſt igit̃ dari aliqḋ eẽ ſubſiſtẽs
ꝑter p̄mũ.) Hec ille in forma. ❡ Sed inſtat̃ forte cõ-
tra hanc rõnẽ: qꝛ non apparet magis euidentia in illa
ꝓpoſitione: eſſe ſubſiſtens opȝ eſſe infinitũ: accipiẽdo
eſſe ſubſiſtens pro eſſe qḋ non recipit̃ in aliquo diſtin
cto a ſe: ſicut argumẽtũ ꝓcedit: ſi eñ accipiat̃ eſſe ſub-
ſiſtens pro eſſe nullo mõ ꝯtracto ad ſpecialẽ gradum
eſſendi: vera eſt dicta ꝓpoſitio: ſed ille qui poneret an
gelum eſſe ſuũ eſſe: lȝ poneret eſſe angeli ſubſiſtere p̄-
mo mõ: non tamen poneret illud ſcḋo mõ ſubſiſtere: ⁊
ſic argumentũ nihil penitus valere videt̃. ❡ Ad hoc
dicit̃: ꝙ inſtantia nulla eſt: qꝛ ſi ponat̃ aliqḋ eſſe ſubſi
ſtere primo mõ: opȝ ꝙ ſubſiſtat ſcḋo mõ: qḋ ſic pȝ: nul
lus enim actus: qui inquantũ talis nõ hȝ formales dif

ferētias:per quas diuidat̄:pōt diuidi:niſi per ſuſceptiuum eius:qđ hʒ in ſe quādam diuiſibilitatē:pʒ 3° metaphyſice pticula.xi.vbi ponit Ariſto.omne diuiſibile diuidi vel per formā:vel per quātitatē:ſed eſſe inquantuʒ hꝰ nō pōt hr̄e quācunqʒ differentiā formalē:ergo nō pōt diuidi niſi per ſuſceptiua:que ſi fuerint vnius rōnis:eſſe plurificat̄ ſolo numero:ſi fuerint alterius ꝛ alterius rōnis diuidet̄ in plura eſſe alterius rōnis:ſed ſi eſſe aliqđ ſubſiſteret ſic:ꝙ nō reciperet̄ nō haberet aliqđ formale diſtinctiuū: nec māle:ꝛ ſic nullo modo poſſet diuidi:ꝛ per ɔſequens nullo mō cōtrahi:omnis enim cōtractio alicuius cōmunis quodāmodo ipſum diuidit in multa:nec pōt intelligi contractio ſine diuiſione.Si aūt nullo modo eſſet cōtractū:eēt ſubſiſtēs ſcđo modo ꝛ penitus infinitū.Qđ aūt eſſe nō poſſit habere formales differentias pʒ:qꝛ nec ens pōt illas habere:vt pʒ 3° metaphyſice particula.10.ergo multo minus pōt illas habere eſſe:cū concretum magis ſit diuiſibile ꝙ̄ abſtractum:ſicut homo ꝙ̄ humanitas:qꝛ minoreʒ puritatē ꝛ eleuationē importat ab omni:qđ eſt extra rōnē ſuā:cuiuſmodi eſt differētia.¶ Ex quo pʒ inſtantiā aliquoꝝ nullā eſſe:dicunt enim ꝙ ſi nō pōt dari niſi vnū eē ſubſiſtens p̄mo mō:pari rōne nec pōt niſi vna angeleitas ſubſiſtens: pʒ eniʒ ꝙ nō eſt ſimile hinc inde:qꝛ natura angelica dicit genus diuiſibile formalibus differentijs:nō ſic eſſe vt predictum eſt ſuperius.¶ Sciendū tamē ꝙ nec angeleitas ſeparata vt dicit nām generis angelici poſſet eē niſi vnica: vt oſtēdet̄ in 4ª rōne huius ɔ̄nis.¶ Tertia rō eiuſdē ſancti Doctoris ibideʒ talis eſt.(Si ſit aliqđ eſſe ſubſiſtens per ſe:nihil ei cōpetit niſi ꝙ eſt entis inquātū ens:qđ enim dicit̄ de aliquo nō inquātū hꝰ:non ɔuenit ei:niſi per accidens rōne ſubiecti:vñ ſi ſeparet̄ a ſubto:nullo mō ei cōpetit:eſſe aūt creatū ab alio nō competit enti inquātum eſt ens:alias omne ens eſſet ab alio creatū: ꝛ ſic oporteret in infinitū ꝓcedere in cauſis:qđ eſt impoſſibile:illud igit̄ eſſe:qđ eſt ſubſiſtens:opʒ ꝙ ſit non creatū:nullū igit̄ ens creatū eſt ſuū eſſe.)Hec ille in forma.¶ Sed ad hanc rōnē videt̄ poſſe inſtari:videtur enī fundari ſup hoc:ꝙ rei ſubſiſtenti nihil ɔuenit per accidens:imo ꝙ illud:qđ in nullo recipit̄:nihil habeat:niſi qđ ineſt ei per ſe ꝛ ſm qđ ipſum.Conſtat aūt iſtud fundamentū eſſe erroneū: tunc eniʒ nulla ſuba ſeparata haberet aliqđ accidēs per accidēs:imo breuiter nulla ſubſtantia haberet in ſe aliquid p̄ter illa:que ɔueniunt ſibi per ſe:qđ eſt erroneū manifeſte.¶ Ad hoc dicit̄:ꝙ inſtantia nulla eſt.Sanctus Doctor eniʒ arguit de abſtractis:nō de cōcretis:maxima autē illa verū hʒ de abſtractis:vnde ſi humanitas eſſet ſeparata nō ɔueniret illi aliqđ per accidens inherens:qđ ſic pʒ.Omne enim abſtractū formale dicit p̄ncipium formale:quo ſolo:ꝛ quo toto aliquid eſt tale:quale nominat̄ per concretū illius:vt albedo quo aliqđ eſt albū: ideo enim dicit̄ abſtractū:qꝛ ab alijs que per accidēs ɔueniūt extra tractū eſt ꝛ ſeparatū:ita ꝙ nullum tale rōnem ſubiecti:aut receptiui alterius nature includit: ſed hoc cōuenit ſuo concreto:quod ideo dicit̄ ɔcretuʒ: qꝛ cum alijs cōiunctuʒ eſt ſm rem vel rōnem: cū igit̄ eſſe ſit tale abſtractū:imo abſtractiſſimū inter omnia ipſum dicit p̄cipiuʒ formale entis inquantū ens.ſ.illud quo ſolo formaliter:ꝛ quo toto eſt.Hec eniʒ duo dicit omne abſtractū:tali aūt formali ſeparato ab omni ſuſceptiuo:cū nihil ſibi accideret:nec enim ipſum accideret alteri:nec ſubijceret̄ alicui accidenti:nec ipſum cū alio eſſet in aliquo tertio:nullo modo pōt aliquid dici de illo:niſi ꝙ eſſet entis īquātū ens.ſ.qđ pertinet ad perfectionē eſſendi:ꝛ ſic cum dependere ab alio nō ſit entis inquātū hꝰ:imo potius dicit imperfectionē eēndi:ſequit̄ ꝙ tale eſſe nō eſſet ab alio:ꝛ per ɔ̄ns nō eēt eſſe creatum.¶ Forte adhuc dicet̄:ꝙ argumentū nō ꝓcedit:qꝛ diuinū eſſe perfecte ſubſiſtit:ꝛ tñ adhuc de illo eſſe multa dicunt̄:que nō cōueniunt enti inquātū ens:illud enim eſſe eſt deus:ꝛ ſapientia:ꝛ iuſtitia:ꝛ eſt idem relationi ꝛ ſube:ꝛ eſt infinitum independens ꝛc̄. igit̄ a ſimili poſito:ꝙ eſſe angeli eſſet ipſe angelus ſubſiſtens nullo modo receptus:adhuc poſſet dici:ꝙ eſſet quid ꝓductū ab alio:quid intelligēs ꝛ multa alia: que non cōuenirent ei inquantū eſſet ens.¶ Ad qđ dicit̄: ꝙ inſtantia nulla eſt:qꝛ vtiqʒ verum eſt:ꝙ diuino eſſe qꝛ ſubſiſtit nihil realiter accidit nec vllum accidens: aut aliquid alterius ſp̄ei a deo in ſe hʒ:imo quicqđ eſt in eo eſt ipſum:nec eſt poſſibile:ꝙ aliquid ſibi realiter accidat:ꝓpter rōnem ſuperius dictaʒ:ꝛ a ſimili ſi eſſe angeli eſſet ſubſiſtens:non accideret ſibi relatio dependentie ad cām a ſe diſtinctā eēntialiter:imo quicquid eſſet in angelo:eſſet angelus:ꝛ cōſequenter equaret diuinā independentiā ꝛ ſimplicitatē:quapropter nō eēt creatura.Conceditur tñ ꝙ ſubſiſtentia nō tollit ab aliq̄ quin multa ſibi ɔueniant alterius rōnis:loquendo de rōne noſtra:que illa:que ſunt vnū re:nō intelligit vnite:ſed oīa que ſibi ɔuenirēt iſto mō:ɔuenirēt ei per ſe: ita ꝙ nullū eorum eſt aliud ab eo:nec alterius ſp̄ei ab eo:cuʒ hoc tñ dico:ꝙ ipſi eſſe ſubſiſtenti nulla ꝑfectio ad eſſe ptinens deficere poſſet quātūcunqʒ eſſet diſtincta ab eſſe ſm rōnē:vñ ſanctus Tho.p̄ma parte.q.4. arti.2°.(Deus(inquit)eſt ipſuʒ eſſe per ſe ſubſiſtēs:ex quo opʒ ꝙ totā ꝑfectionē eſſendi ɔtineat in ſe:manifeſtum eſt enim:ꝙ ſi aliqđ calidum nō habeat totā perfectionem caloris:hoc ideo eſt: qꝛ calor nō participat̄ ſm perfectam rōneʒ:ſed ſi calor eſſet per ſe ſubſiſtens nō poſſet ei aliquid deeſſe de virtute caloris: vñ cum deus ſit ipſum eſſe ſubſiſtens:nihil de perfectione eēndi pōt ei deeſſe:oīum aūt perfectiones pertinent ad ꝑfectionem eſſendi:ſm hec eniʒ aliqua perfecta ſunt:ꝙ aliquo modo ſe habēt:vnde ſequit̄ ꝙ nullius rei perfectio deo deſit.)Hec ille.¶ Et primo cōtra gentiles caplo.29.(Omnis nobilitas cuiuſcunqʒ rei eſt ſibi ſm ſuū eſſe:ſic ergo ſm modū:quo res hʒ eſſe:eſt ſuus modus in nobilitate:nam res ſm ꝙ ſuuʒ eſſe ɔtrahit̄ ad aliquē ſpecialē modū nobilitatis maiorē vl' minoreʒ:dicit̄ eſſe ſm hoc magis vel minus nobilis.i.ſi aliquid eſt:cui perfectiſſime ɔuenit virtus eſſendi:ei nulla virtus nobilitatis deeſſe pōt:que alicui rei ɔueniat: ſed rei que eſt ſuum eſſe competit eſſe ſm totā eſſendi poteſtatē:ſicut ſi eſſet aliqua albedo ſeparata: nihil ei deeſſe poſſet de virtute albedinis:nam alicui ſubiecto aliquid de virtute albedinis deeſſe pōt ex defectu recipientis albedinē:qđ eam ſm ſuū modū recipit:ꝛ fortaſſe nō ſm totū poſſe albedinis:deus igit̄ qui eſt ſuū eſſe(vt probatū eſt)hʒ eam ſm totā nobilitatē ipſius eſſe:nō pōt ḡ carere aliq̄ nobilitate que alicui rei ɔueniat:ſicut aūt omnis nobilitas ꝛ perfectio ineſt rei ſm ꝙ eſt:ita omnis defectus ineſt ei ſm ꝙ aliqualiter nō eſt:deus autē ſicut hʒ eſſe totaliter:ita ab eo totaliter abeſt nō eſſe:qꝛ per modum:per quem aliquid hʒ eſſe deficit a non eſſe:a deo ergo oīs defectus abſiſtit.Iſta vero:que tñ ſunt:nō ſunt imperfecta propter imperfectionem ipſius eſſe abſoluti:ſed qꝛ nō habent eſſe ſm totum ſuū poſſe:ſed participant eſſe ſm quendā modum particularē ꝛ imperfectum.)Hec ſanctus Tho.

Solo alteriꝰ inſtātie ꝙ dari poſſet.

Quare abſtractū dicat aliquid.

Hec ꝓpō en/ et ſubſiſtenti nihil compe/ tit per accñs qđo itelligat

❡ Ex quo pȝ quomō intelligenda eſt maxima illa in qua fundaẗ argumentuȝ: debet.n.ſic intelligi: ꝙ nulli abſtracto vltimata abſtractiōe ꝯuenit aliqđ alterius rōnis.ſ.ꝙ ſibi realiter accidat: vel ſit alterius ſpēi: ſed omne tale abſtractum hȝ oēm perfectionē nāe ſue debitam: licet ſit alterius rōnis: ⁊ nullā imperfectionem prouenientē ex defectu alicuius perfectionis pertinē/ tis ad ſuam nām: cum igiẗ omnis perfectio attendaẗ ſm aliquod eſſe: ⁊ quelibet imperfectio penes aliquod nō eſſe: ſequiẗ ꝙ ipſi eſſe ſubſiſtenti nihil accideret realiter: ac per hoc a nullo dependeret: nec eſſet vllo mō imperfectū: ſed omnifariaȝ ⁊ vſquequaqȝ perfectum. ❡ Quarta ratio ſancti Tho. vbi ſupra. Natura cōmu/ nis ſi ſeparata intelligaẗ nō pōt eſſe niſi vna: q̄uis ha/ bentes illā nām plures poſſint inueniri: ſi.n. nā aīalis per ſe ſeparata ſubſiſteret: nō haberet ea: que ſunt ho/ minis vel que ſunt bouis: iam enim non eſſet aīal tm̄: ſed homo vel bos: remotis aūt differentijs ꝯſtitutiuis ſpecierū remanet natura generis indiuiſa: qꝛ eedē dif/ ferentie que ſunt ꝯſtitutiue ſpecieruȝ ſunt diuiſiue ge/ neris: ſic igiẗ ſi hoc ipſum qđ eſt eſſe ſit cōmune ſicut genus: eſſe ſeparatum per ſe ſubſiſtens nō pōt eſſe niſi vnū: ſi vero nō diuidaẗ per differētias ſicut genus: ſȝ per hoc qđ eſt huius vel illius: ideo magis eſt verū ꝙ nō pōt eſſe per ſe exiſtens niſi vnū: relinquiẗ ḡ ꝙ cum deus ſit eſſe ſubſiſtens: nihil aliud p̄ter ipſum eſt ſuuȝ eſſe.) Hec ille. ❡ Sed forte ꝯtra iſtam rōnē inſtaẗ: qꝛ ratio videẗ nō valere: diceẗ enīȝ: ꝙ ſi maior ꝓpoſitio intelligaẗ de ſeparatione nature ab omni diſtincto ab ea ſm rōnē: tunc vera eſt: ſed ad hunc ſenſuȝ nō ponit aduerſarius eſſe angeli: nō.n. dicit ipſum angeluȝ eſſe ſeparatū ab omni diſtincto ſm rōnē ab ipſo: ſed ſoluȝ dicit illud ſeparatuȝ ab omni ſuſceptiuo diſtincto ſm rem a tali eſſe. Si aūt maior intelligaẗ de ſeparatione nature ab omni diſtincto ſm rem a tali nā tūc maior falſa eſt. nā natura generis nō differt realiter a forma quam dicit differētia: vt pȝ. 7°. metaphyſice particula. 43. ſed ſola rōne: dato ergo ꝙ aliqua nā generis eſſet ſepata ab omni re ab ea diſtincta: adhuc ipa hēret dif/ ferentias: per quas poſſet diuidi: ⁊ per ꝯñs pōt intelli/ gi natura generis plurificata ⁊ ſubſiſtēs ſicut natura aliqua ſubſiſtit: ⁊ tamē eſt plurificata in multas ſpēs: ⁊ ſic videẗ: ꝙ ratio nihil concludat. ❡ Ad hoc diciẗ: ꝙ inſtantia nō valet: qđ pȝ. nam lȝ natura generis: ⁊ natu/ ra differētie non ſint forme totaliter diuerſe: tm̄ aliq̄ȝ diuerſitatē realeȝ ſupponunt ⁊ requirunt in eo: in quo ſunt: ita ꝙ genus ſumiẗ a mā non vltimate per actuȝ terminata: ſed quoddaȝ eſſe vlterius ſpecificabile ha/ bente. Differētia aūt ſumiẗ ab vltimo cōplemēto for/ me ⁊ hoc in rebus mālibus: ſicut hoc genus corp⁹ ani/ matum ſumiẗ a mā ſubſtracta huic pfectioni ideter/ minate: ſcȝ habere vitaȝ: hec differētia vō ſenſibile ſu/ mitur ex pfectione ſuperaddita ⁊ ſic de alijs. In rebus etiā imaterialibus ſm ꝙ ponit ſanctus Tho. 2°. quoli/ bet. q. 4. arti. primo ad 3m. (Genus ſumiẗ ex ipſa natu/ ra ſubſtantie: ſed differētia ſumiẗ ex ꝓportione illius ſubſtantie ad actū qui eſt eſſe: pȝ ḡ ꝙ genus ⁊ differen/ tia ſemꝑ ſumunẗ vel a diuerſis realitatib⁹ inuentis in re: aut ex eadem realitate ad ſe: ⁊ ad actuȝ: cuius ſuſce/ ptibilis eſt cōparata: ⁊ ꝯſequēter ſemper ſupponūt di/ uerſitatē realē in re: ſcȝ vel māe ⁊ forme: vel eſſentie ⁊ eſſe. Si igiẗ ponereẗ quidditas generis ab omni quod realiter diſtinguiẗ ab ea ſeparari: ibi non pōt inueniri rō differētiarū quarūcūqȝ: per quas natura generis ſe careẗ in multa: animalitas enim ſeparata: ſic ꝙ nullo

Al' q̄ gen⁹ ⁊ a quo dña ſu/ matur.

modo ſit in alio ſicut in ſubiecto: nec ſicut pars forma/ lis in toto nō haberet rōnalitatē: qꝛ ſi hȝ rōnalitatem. ergo eſt coniuncta corpori organico ſm exigentiā aīe rationalis: ⁊ eſt coniuncta multis accidentibus ab ea diſtinctis puta ꝯſequētibus eſſentialiter ſpēm huma/ nam: ⁊ eſt cōiuncta ipſi eſſe humano: per qđ terminaẗ ſua potētialitas ⁊ multis alijs. que requirūt rōnalitas: que tm̄ nō regrebat aīalitas. ❡ Ex quo ſeqẗ ꝙ aīali/ tas q̄ncumqȝ cōiungiẗ rōnalitati venit in cōpoſitionē in multis alijs rebus: ac per hoc ſe hȝ vt pars ⁊ ꝯſequē/ ter nō ſubſiſtit: quod eſt cōtra ſuppoſitū. Et ſicut pro/ batum eſt ꝙ aīalitas ſeparata nō hȝ differentiam rō/ nalitatis: ita nec irrationalitatis: ac per hoc nullaȝ dif/ ferentiam hȝ ipſius diuiſiuam. Patet ḡ finaliter quo/ modo ꝓpoſitio maior aſſumpta bene intellecta nullā habet inſtantiam. ❡ Et qđ diciẗ de nā angeleitatis: diciẗ: ꝙ ſi natura illius generis ſubſiſteret ſic ꝙ nullo modo eſſet ps alicuius ſuppoſiti: ſicut oporteret ſi ipſa eſſet ſuū eſſe: tūc pro certo ipſa nullo mō haberet dif/ ferētias: ⁊ ꝯſequēter nō pōt eſſe niſi vna: lȝ ḡ ipſa ſub/ ſiſtat per carentiā ſubiecti: nō tm̄ per carentiā ſuppoſi/ ti: in quo eſt etiā diſtinctio realiter ab ea: ⁊ ideo qꝛ nō ſubſiſtit plurificari pōt. ❡ Quinta rō eiuſdē doctoris ibidē talis eſt. Si eſſe ſit ſubſiſtēs: nihil p̄ter ipm̄ eſſe adiungiẗ: qꝛ etiaȝ quoꝝ eſſe nō eſt ſubſiſtens qđ ineſt exiſtenti p̄ter eius eſſe: eſt quideȝ exiſtenti vnitū: non aūt eſt vnū cuȝ eſſe niſi per accidens. inquātū eſt vnū ſubm̄ habens eſſe: ⁊ illud qđ eſt p̄ter eſſe. Sicut pȝ ꝙ ſorti p̄ter ſuū eſſe ſubſtantiale ineſt album: qđ q̄deȝ di/ uerſum eſt ab eius eſſe ſubſtantiali: nō enim idem eſt eſſe ſortem: ⁊ eſſe albū niſi per accidens. Si igiẗ nō ſit in aliquo ſubto: nō remanebit aliquis modus: quo poſ/ ſit ei vniri illud: qđ eſt p̄ter eſſe: eē aūt inquātum eſſe nō pōt eſſe diuerſuȝ: pōt aūt diuerſificari per aliqđ: qđ eſt p̄ter eſſe: ſicut eſſe lapidis eſt aliud ab eſſe hoīs: il/ lud igiẗ: qđ eſt ſubſiſtēs: nō pōt eſſe niſi vnū tm̄. Oſtē/ ſuȝ eſt aūt (inquit) doctor: ꝙ deus eſt ſuū eſſe ſubſiſtēs nihil igiẗ aliud p̄ter deum pōt eſſe ſuū eſſe: opȝ igitur ꝙ in omni ſubſtantia: que eſt p̄ter ipm̄: eſſe aliud ipſaȝ ſubſtantiā ⁊ eſſe eius.) Hec ille. ❡ Sed forte dicetur ad hanc rōnē: ꝙ nō ꝯcludit: qꝛ ſi eſſe ſepareẗ ab oī di/ ſtincto ſm rōnem ab eo: tūc nihil ei addiẗ: ſed nō opȝ ſi eſſet ſubſiſtēs iſto mō: ꝙ nō ſit in aliquo realiter ſu/ ſceptiuū ipſius eſſe: ꝙ tale eē nullā patiaẗ additionē: ⁊ negareẗ ꝙ eſſe lapidis nihil habeat adiunctuȝ: imo ſicut lapis ſubijciẗ accidētibus: ita eius eſſe. ❡ Ad h̄ diciẗ: ꝙ reſponſio nulla eſt: qꝛ expreſſe ꝯtradicit Boe/ tio in de ebdomadib⁹ ebdomada. 3°. vbi dicit: ꝙ lȝ il/ lud qđ eſt aliqđ poſſit hr̄e adiunctuȝ: tm̄ ipm̄ eſſe nihil adiunctū hr̄e pōt: ſicut qđ eſt calidū pōt habere aliqđ extraneū p̄ter q̄ȝ calidū: vt albedinē: ſed ipſe calor ni/ hil pōt habere p̄ter caloreȝ: ſuper quo dicit ſcūs Tho. exponens dictū libellū. (Conſiderādū (inquit) eſt ꝙ circa quodlibet abſtractū hoc hȝ veritatē: ꝙ nō hȝ in ſe extraneū aliqđ: q̄ſi.ſ. ſit p̄ter eēntiā ſuā: ſicut huma/ nitas: ⁊ albedo: ⁊ quecūqȝ hoc mō dicunẗ: cuius rō eſt: qꝛ humanitas ſignificaẗ vt quo aliqđ eſt hō: ⁊ albedo vt quo aliqđ eſt albū: nō aūt eſt hō per aliqđ formalr̄ loquēdo: niſi ꝑ illud: qđ ad rōnē hoīs pertinet. Et ſimi/ liter nō eſt aliqđ albū formalr̄ loquēdo: niſi per illud qđ pertinet ad rōnē albi: ⁊ iō hō abſtracta nihil alienū in ſe hr̄e poſſunt: aliter aūt ſe hȝ in hiis: que ſignanẗ in ꝯcreto: nā hō ſignificaẗ: vt qđ hȝ humanitatē. Ex hoc aūt ꝙ hō hȝ humanitatē nō ꝓhibeẗ hr̄e aliqđ aliud: qđ nō ꝑtinet ad rōnē ipſius: niſi illđ ſolū: qđ eſt oppo/ ſitū illi:

ſtrū illi: ꝛ iō hō ꝛ albū pōt aliud hr̄e q̄ȝ albedinē ꝛ humanitatē.) Hec ille. ¶ Et intēdit illud qḋ ſupra dixi: ſcȝ ꝙ illud qḋ ſignat̄ per abſtractū eſt pciſe cā eſſendi tale: quale ſignat̄ per ↄcretū. Preciſa cā vero dicit̄ ſm Linconienſē: vbi ſupra: que eſt cōpleta nō diminuta neqȝ ſuperflua: vtputa albedo eſt illud: quo ſolo ꝛ quo toto aliqḋ eſt albū: albedo.n. ſm omne ꝛ qḋlibet ſui eſt pncipiū: quo aliqḋ eſt albū: ꝛ nihil aliud requirit̄ preter ipſaȝ ad formaliter albefaciēdū: ſic in ꝓpoſito: eē cū ſit abſtractū: nō icludit niſi illud: quo aliquid actu eſt: cū aūt nihil diſtinctuȝ realiter ab eſſe ſit illud: quo ens formaliter eſt ipſuȝ eſſe: nō hȝ in ſe niſi eſſe: ſi ḡ tale eſſe ſubſiſtat ſic: ꝙ nec ſit receptum in aliquo: nec ſe habeat reſpectu alicuius per moduȝ partis: nihil eſſet in tali eſſe pter eſſe: ꝛ per ↄſequens nō poſſet per aliqḋ diuerſificari: qꝛ nec per diſtinctiua formalia: nec ꝑ aliquod ſuſceptiuū illius: vt ſepe dictū fuit. ¶ Sexta rō trahi pōt ex verbis eius primo ſen. diſt. 8. q. 4. arti. 2°. ¶ Quandocunqȝ aliqua duo ſunt idē realiter: oppoſitum vnius nō p̄dicat̄ de altero: vt pȝ: qꝛ ex hoc ꝙ diffinitio ꝛ diffinitū ſunt idē ſm rem: nō pōt diffinitio p̄dicari de oppoſito diffiniti: ſi ḡ eſſentia ꝛ eſſe exiſtentie ſunt ideȝ: tunc nō eſſe exiſtentie nunq̄ȝ poterit p̄dicari de eēntia: qḋ pȝ eſſe falſuȝ: qꝛ nulla roſa exiſtente hec eſt vera: eſſentia roſe nō exiſtit nec eſt: vel eēntia roſe eſt nō exiſtens. ḡ cū nō eſſe vere p̄dicet̄ de eēntia roſe: nō eſt idē in roſa: ꝛ eiꝰ eē exiſtētie. ¶ Pōt etiā iſta rō poni ſub alijs verbis alia forma. ſ. Illud qḋ non eſt de itellectu eēntie: imo eſt tale ꝙ eēntia pōt vere itelligi ſub oppoſito illius: nō eſt idē realiter cū ipſa eēntia: ſȝ eē exiſtētie nō eſt de intellectu eēntie create: imo eēntia cuiuſlibȝ creature pōt intelligi ſub nō eſſe. ḡ nulla creata eēntia eſt realiter idē qḋ ſuū eſſe. ¶ Ad hāc rōnem rn̄det Godofredus in quolibetis dicēs: ꝙ accipiēdo eſſentiam ꝛ eſſe vniformiter: ꝛ vtrūqȝ in actu: vel vtrūqȝ in potētia: nō pōt eēntia intelligi ſub nō eē vere: qꝛ eſſe in actu nō pōt eē ſub oppoſito eius: qḋ eſt in actu: nec eſſe in potētia ſub oppoſito eius: qḋ eſt in potentia: ſed verum eſt ꝙ eſſentia pōt intelligi nō eſſe: qꝛ eēntia in potētia pōt intelligi nō eſſe in actu. Et ſimilr̄ eſſe in potentia pōt intelligi ſub nō eſſe in actu: vn̄ tot ſunt eſſe: quot ſunt eſſentie. ¶ Sed iſta rn̄ſio nō valet ꝓpter duo: pmū eſt: qꝛ ↄtradictio iplicat̄ in diſtinctione quā facit: qꝛ dicere ꝙ eē actualis exiſtētie qn̄qȝ ſit in actu: qn̄qȝ ſit in potētia: eſt dicere ꝙ ſit ꝛ nō ſit. De rōne eni actualis exiſtentie eſt actualitas eſſendi. ſ. ꝙ ſit: vn̄ lȝ ens diuidat̄ in actuȝ ꝛ potentiā: tn̄ exiſtere actu nō diuidit̄ in actū ꝛ potentiā: qꝛ tenet ſe cū altero mēbro diuiſionis. ſ. cuȝ actu: vn̄ ſicut abuſio eſt dicere: ꝙ animal diuidat̄ in rōnale ꝛ irrōnale: ꝛ poſtea ꝙ rōnale adhuc diuidat̄ in rōnale ꝛ irrōnale: ita incōueniens eſt dicere: ꝙ ens diuidat̄ i actū ꝛ potētiā: ꝛ iterū poſtea diuidat̄ actus in actū ꝛ potentiā: aut potētia in potētiā ꝛ actū: ſicut dictus doctor facit: hoc.n. dato talis diuiſio ꝓcedit in infinitū: vt pȝ manifeſte ↄſideranti. Sequitur etiā: ꝙ qḋlibet diuidentiū erit eq̄lis ambitꝰ ꝛ ampliationis: ſiue amplitudinis ſicut diuiſuȝ: qꝛ ens actu diuidet̄ in tot: ſicut ens qḋ diuidit: vnde ſicut inconueniens eſt ponere ꝙ rōnale ſit equalis amplitudinis cū animali: ſic incōueniēs eſt ponere ꝙ actus ꝛ potentia ſint equalis amplitudinis cum ente ſimpliciter dicto: qḋ eſſet ſi actus diuideret̄ in actū ꝛ in potētiā: ꝛ potentia in potētiam ꝛ in actū: ꝛ iō cū exiſtere dicat actum eēndi: nō debet dici ꝙ diuidat̄ in exiſtere in actu: ꝛ in exiſtere in potentia: qꝛ exiſtere nullo mō dicit̄ niſi de

Ratiōis rn̄ſio Godofredi i qḋlibetis.

eo qḋ eſt actu: eſſentia aūt dicit̄ de illo qḋ actu nō eſt: ideo pȝ ꝙ nō ſunt idē eēntia ꝛ exiſtere: nec eſſe in actu ꝛ eēntia. ¶ Scḋo deficit ſolutio: qꝛ certū eſt ꝙ intellectus vere pōt intelligere eēntiā ſub nō eſſe: vn̄ vere intelligo mō roſam nō eſſe: ſed eſſe exiſtentie nō pn̄t intelligere ſub nō eē: qꝛ ſicut nō pn̄t intelligere qdditatem lapidis ſub negatione talis qdditatis: ſic nec eſſe exiſtentie ſub nō eſſe exiſtētie. ḡ cum poſſim intelligere roſam ſub nō eſſe exiſtentie: planū videt̄ ꝙ eēntia roſe nō eſt ſuū eē. ¶ Nec valet ſi dicat̄: ꝙ eſſe exn̄tie in potētia pōt itelligi nō eſſe: ſicut roſa in potētia itelligit̄ nō eſſe: nō valet inquā: qꝛ tale eſſe vt dictū eſt nō eſt aliud q̄ȝ actualitas eſſendi: actualitas aūt nō eſt in potētia ad eſſe: vel ad actualitatē eēndi: vn̄ nō dicitur ꝓprie: ꝙ forma ſit in potētia ad formā: ſȝ ꝙ aliqḋ aliō. ſ. mā eſt in potentia ad formā. ḡ multo minus exiſtere: qḋ eſt actualitas forme: vel cōpoſiti eſt in potentia ad ſeipſum: nō.n. eſt intelligibile: ꝙ roſa ſit in potētia ad roſam: vnde ex hoc poſſet fieri nouū argumētū ꝓ ↄne: qꝛ eēntia eſt in potentia ad eſſe exiſtētie actualis: ſed eſſe exiſtentie nō eſt in potentia ad eſſe exiſtentie actualis. ḡ eſſentia nō eſt realiter ipſuȝ exiſtere: vel eē in actu. ¶ Forte dicet̄ eo mō: quo dicit Aureolus: ſcȝ ꝙ nō eſt verum quin aliqua ſint ideȝ realiter: ꝛ tn̄ oppoſitum vnius p̄dicat̄ de altero: dum tn̄ ↄceptibiliter diſtinguant̄: cōceptu quideȝ poſſibili ad eſſe ꝛ ab eſſe: ſic aūt eſt de re cōcepta per modum fluxus ꝛ alicuius operationis: qḋ eſt cōcipere rem vt extra exiſtenteȝ in rerum nā: ille quidē cōceptus nō ſemꝑ cōcomitat̄ reȝ cōceptā modo quietis. Res quidē: que nihil ſunt: pn̄t ↄcipi modo quietis: vt pȝ de luce ꝛ calore: cum autē nihil ſunt: non pōt eis attribui conceptus alicuius ꝛ operationis puta lucere ꝛ calere. lux nempe nō lucet: cum nihil eſt: ꝛ tamē cōceptibilis eſt per modum lucis: nec tamē per exiſtentiaȝ lucis aliquid addit̄ luci ex parte rei: quinimo tota eius realitas facta eſt: qua quidē realitate poſita in rerū natura poſſunt de ipſa duo ↄceptꝰ formari: vnus quidē per modū habitus ꝛ quaſi ocians: alius vero per modū actus ꝛ operationis fluentis. Iſtoꝝ autē conceptuū pmus remanet tota re deſtructa ꝛ annihilata ſimpliciter. Secundus aūt nō remanet: non quin quilibet dicat totaȝ rem: ſed qꝛ ſecūdus dicit eam modo perfecto ꝛ vltimato: cui repugnat oīs diminutio: qꝛ re annihilata nō eſt niſi diminute: puta in intellectu: ideo neceſſe eſt: vt ſibi repugnet attributio ↄceptꝰ fluētis. Hec eſt ſua rn̄ſio in forma. ¶ Sed ↄtra iſtā ſolutionē arguit̄. Ponit eni ꝙ aliq̄ ſunt idē realiter ſolis conceptibus diſtincta: quoꝝ vnius oppoſitum p̄dicat̄ de alio: vel p̄dicari poteſt. ¶ Ponit 2° ꝙ de eadem re oīno qn̄qȝ pōt formari ſolū vnicus conceptus: qn̄qȝ vero duo: nullo addito: vel remoto ipſi rei. ¶ Contra pmū arguit̄ ſic. Quātū repugnant albedo ꝛ nigredo: tm̄ vel plus repugnant eſſe exiſtentie: ꝛ non eſſe exiſtentie: qꝛ duo pma opponunt̄ ↄrarie: duo vltima cōtradictorie: ꝛ ſumit̄ vtrunqȝ in abſtracto. ſed ꝑ nullam potentiam fieri pōt: ꝙ illud qḋ eſt albedo fiat nigredo idem manens qḋ prius. ḡ per nullam potētiā fieri pōt: ꝙ illud qḋ eſt mō eſſe actualis exiſtētie: qn̄qȝ fiat nō eſſe actualis exiſtentie idē manens. Sed ſi primum dictū huius reſponſionis ſit veruȝ: ſcȝ ꝙ aliqua modo ſunt ideȝ realiter: ꝛ tamē qn̄qȝ vnius oppoſitū p̄dicat̄ de altero loquēdo de oppoſitis abſtractis ſumma abſtractiōe: ꝛ nō ſumptis in ↄcreto: ſequit̄ ꝙ illud qḋ modo eſt eſſe exiſtentie: qn̄qȝ fiet nō eſſe exiſtētie vel ecōtra. ḡ ſequit̄ ꝙ illud dcm̄ eſt falſum: pbat̄ vlti

Rn̄ſio Aureoli. d. 8. ar. 3°. ad 6am rationem.

ma ↄſequẽtia:qꝛ eſſe exiſtentie qñqꝫ p̃dicat̃ de eẽntia ⁊ qñqꝫ de eadẽ eẽntia p̃dicat̃ oppoſitum ipſius actualis exiſtentie:ſequit̃ ꝙ eẽntia illa prius fuit eẽ exiſtentie:⁊ poſtea fuit nõ eſſe exiſtẽtie:vñ pro certo tñ incõueniens eſt ponẽdo eẽntiã nõ realiter diſtingui ab eſſe ꝙ de eẽntia qñqꝫ p̃dicet̃ oppoſitio exiſtentie: ſicut ꝙ de nigredine qñqꝫ p̃dicet̃ albedo. ❡ Cõtra zᵐ dictuꝫ arguit̃ ſic. Aut itelligis ꝙ duꝫ roſa nõ exiſtit actu põt intelligi quidditas roſe:nõ tñ exiſtẽtia roſe:⁊ hoc quo ad p̃ᵃᵐ operationẽ intellectus:aut intelligis ꝙ tunc lꝫ poſſit vere intelligi ꝙ roſa eſt roſa:non tñ ꝙ roſa exiſtit:⁊ hoc quo ad zᵃᵐ operationẽ intellectus. Si intendat p̃mũ dicere:falſe dicit:qꝛ eque eſt in ptãte mea cõcipere exiſtentiã roſe ſicut eius quidditateꝫ:alias ſi nõ exiſtente roſa nõ poſſem cõcipere exiſtentiã roſe: tunc eſſem certus qñ roſa exiſteret ⁊ qñ nõ:⁊ ita de quacũqꝫ re mundi:qd̕ eſt abſurdũ. Si vero intendat dicere iuxta alium ſenſum:verum dicit:ſed cõtra ſe. Querit̃ enim:cur nõ eſt iſta vera:roſa exiſtit:ſicut iſta: roſa eſt roſa:aut hoc eſt ꝙ ad hoc ꝙ roſa exiſtit nõ ſufficit qdditas roſe:ſꝫ opꝫ aliud addere quo formaliter exiſtat: ⁊ ſi ſic dicat habet̃ ꝓpoſitũ noſtrũ:aut hoc eſt ĩõ:qꝛ roſa eſt nunc nõ eſſe:⁊ qñqꝫ erit eſſe exiſtẽtie nullo addito:⁊ ſi ſic dicat habeo:ꝙ vnũ ↄ̃dictorioꝝ ſumptũ in vltima abſtractione mutat̃ in aliud:qd̕ eſt inintelligibile:⁊ ↄtra pħm p̃mo phyſicorũ:particula.ſi. vbi Commẽtator. (Cõtrariũ nõ mutat̃ in formã ↄtrarij. Frigᵘ eni nõ recipit caliditatẽ:nec alterat̃ in eaꝫ.) ❡ Septima rõ põt haberi ex dictis ſancti Tho. zᵒ. quolibet. q. z. arti. p̃mo ⁊ eſt talis. Illud nõ participat aliqd qd̕ hꝫ totuꝫ illud:qꝛ hoc eſt ↄtra vocabulũ ⁊ rõnẽ participãdi:vñ qꝛ deus hꝫ totũ eſſe nõ participat illud. ḡ qd̕ hꝫ totum eſſe ſm totam rõnẽ ſuam ⁊ ſm totũ ſuũ modũ eẽndi nõ participat eſſe:vñ nõ dicimus: ꝙ angelus participet eẽntiam ſuam:qꝛ non hꝫ eẽntiam ſm partẽ:ſed ſm totuꝫ:ſꝫ omnis creatura participat eſſe: vñ hoc eẽ quod angelus hꝫ participatum eſt:⁊ tamẽ eẽntia non eſt participata vt oſtẽſum eſt. ḡ non ſunt idẽ eſſe ⁊ eẽntia. ❡ Sed ad hanc rationẽ reſpõdet̃ dupliciter. Primo ſm Henricũ in quolibetis ſuis. Dicit. n. ꝙ creaturam participare a deo qui eſt ipſum eẽ per eẽntiã põt intelligi dupliciter. Primo mõ intelligẽdo eſſentiam creature vt aliquid ſubſtractum:⁊ ipſum eẽ quo participat vt aliquid in illo receptum tanq̃ꝫ formã quãdã eẽndi:qua dicit̃ eẽ:ad modum quo corpus dicit̃ albũ: recepta in ſe forma albedinis:ita ꝙ q̃libet eẽntia creata ſe hꝫ ad deũ: qui eſt eſſe per eẽntiã: ſicut aer ad ſolẽ illuminantẽ:⁊ iſta imaginatio (inquit) eſt fantaſtica: ⁊ ſm illã ꝓcedit argumẽtum. Alius vero modus itelligendi creaturam participare eẽ eſt:ꝙ intelligamus ipſam eẽntiam creature vt aliqd abſtractuꝫ ꝑ intellectum indifferens ad eſſe ⁊ non eſſe:qd̕ de ſe eſt qdd̕aꝫ non ens:habens tñ formalẽ ideam in deo:per quã in deo eſt ens qd̕dã:anteq̃ꝫ fiat in ꝓpria natura:⁊ tunc fit ens in actu quãdo deus ipſaꝫ facit ad ſimilitudinẽ ſue idee formalis:⁊ ex hoc dicit̃ ꝑticipare eẽ:qꝛ eius ſimilitudo expſſa in effectu ab illo eẽ ponitur qd̕ eſt deus: que quideꝫ ſimilitudo cadit in ipſa eẽntia rei:qꝛ ipſa eẽntia inquãtum eſt effectus dei eſt q̃daꝫ ſimilitudo eẽ dei:⁊ iſto modo intelligẽda eſt participatio eẽ. ḡ ſꝫ iſtam rñſionẽ maior eſt vera p̃mo modo: ſed falſa zᵒ. modo:ſed minor negat̃ ad p̃mũ ſenſum: ⁊ cõcedit̃ in zᵒ. ❡ Dicet̃ zᵒ. ſm viam Aureoli:qui ſic reſpondit in forma. (Dicendum (inquit) ꝙ eſſentia nõ participat eſſe realiter:ſed tantum conceptibiliter inquantũ conceptus eſſe non concomitat̃ eſſentiam in rebus creabilibus:⁊ que poſſunt annihilari:illis nanqꝫ annihilatis ⁊ ſi remaneat conceptus eẽntie formabilis in mẽte:attribui tamẽ non põt ei conceptus operationis ⁊ eſſe:propter quod talia dicunt̃ participare eſſe: qꝛ habent aliunde ſuam realitatem:qua habita attribui tñ non põt eis predictus conceptus:eſſentiam autem nõ dicuntur participare:qꝛ concipi poſſunt per modum quietis ⁊ forme: etiam dum ſunt nihil: vnde non habent ab alio:ꝙ concipiant̃ per moduꝫ eſſentie: habẽt tamen ab alio ꝙ circa ipſa concipiat̃ ↄceptus fluxus ⁊ eſſe.) Hec ille. ❡ Sed neutra iſtarum reſponſionũ valet:⁊ arguo contra primũ reſpondenteꝫ. Eſſe creature ſm ipſum dicit̃ participatuꝫ:qꝛ eſt quedam ſimilitudo diuini eſſe:⁊ quidam effectus illius:⁊ eẽntia dicitur participare eſſe:qꝛ eſt indifferens ad eſſe ⁊ non eſſe:tunc ſic. Eſſe actualis exiſtentie nõ eſt indifferẽs ad eſſe actualis exiſtentie:⁊ ad nõ eſſe actualis exiſtẽtie:ſed eſſentia ſm eum eſt indifferens ad illa. ḡ eſſentia creature nõ eſt realiter ipſum ſuum eſſe actualis exiſtentie:tenet conſequẽtia de ſe:maior probata fuit in precedentibus:qꝛ ſicut albedo nõ eſt realiter indifferens:⁊ in potentia ad ſeipſam:⁊ ad ſuum oppoſitũ: ſic nec eſſe exiſtentie eſt indifferẽs aut in potentia ad ſe ⁊ ſuum oppoſituꝫ. ❡ Scd̕o. Qꝛ ſi ex hoc eſſentia dicitur participare eſſe:qꝛ eſt quedaꝫ ſimilitudo diuini eſſe:a ſimili eſſe creature participabit eſſe:cuꝫ ſit ſimilitudo quedam diuini eſſe:ↄſequens eſt falſum:⁊ contra Boetium in de ebdomadibus: vbi zᵒ ebdomade dicit ſic. (Qd̕ eſt participare aliquo põt:ſed ipſuꝫ eſſe nullo mõ aliquo ꝑticipat.) ❡ Tertio. Iſta diſtinctio eſt expreſſe contra mentem Boetij:qui eodẽ lib. ebdomade p̃ma ſic dicit. (Qd̕ eſt accepta forma eſſendi eſt atqꝫ ↄſiſtit.) ❡ Ex quo pꝫ ꝙ ille p̃mus modus itelligendi participationeꝫ non eſt fantaſticus: imo verus cum ſm menteꝫ ⁊ verba Boetij eſſentia accipiat formam eſſendi a deo:ſicut aer lumen a ſole:per formaꝫ autẽ eſſendi intelligit eſſe actualis exiſtentie: quo aliquid dicit̃ eſſe:iuxta illud q̃nte ebdomadis. (Omne quod eſt ꝑticipat eo:ꝙ eſt eẽ vt ſit.) Et ebdomade ſecunda dicit. (Fit auteꝫ participatio cum aliquid iam eſt:eſt autem aliquid cum iam eẽ ſuſcepit.) ❡ Quarto. Qꝛ ſm iſtam ſolutionem nõ plus creatura participat alio q̃ꝫ deus:conſequens eſt falſum:tenet ↄſequentia:qꝛ ſi eſſentia creature eſt eſſe non receptum ſicut ⁊ deus eſt eſſe nõ receptum:tunc cum eſſe nullo participare poſſit:vt dicit̃ in zᵒ ebdomade:ſꝫ ſolũ illud quod accipit formã eſſendi:ſequit̃ eſſentiam creature non plus participare alio mõ vel alqd q̃ꝫ eſſentiã diuinã. ❡ Quinto. Sequit̃ ꝙ ſicut deus nulli ſubſtat accidẽti:ita nulla creatura:tenet ↄñtia:qꝛ vt dicit Boetius ebdomode zᵒ. (Illud qd̕ eſt:habere aliqd p̃ter q̃ꝫ ipm quod eſt põt:ipſum vero eſſe nihil preter ſe habet admixtũ.) ❡ Sexto. Sequit̃ ꝙ nõ plus eẽt deᵘ ſimplx q̃ꝫ creatura:tenet ↄña:qꝛ ſm Boetium ibidẽ ebdomade 7ᵃ. (Omne ſimplex eẽ ſuum: ⁊ illud qd̕ eſt vnũ hꝫ: omni autem compoſito aliud eſt eſſe:aliud ipſum qd̕ eſt.) ❡ Ex quo pꝫ ꝙ ſi eẽntia creature ſit ſuum eẽ:ꝙ vel ipſa eſt ſimplex ſicut deus: vel deus ita cõpoſitus ſicut creatura. ❡ Cõtra zᵃᵐ ſolutionẽ arguit̃ per Boetiuꝫ ibidẽ ebdomade p̃ma dicentẽ. (Diuerſuꝫ eſt eſſe ⁊ illud qd̕ ẽ.) ❡ Et ſi dicat̃ illã diuerſitatẽ debere intelligi conceptibiliter vel ſm intentionem: ſicut dicti doctores exponunt:non valet expoſitio:nam contradicit expſſe illi quod ſequit̃ in eadẽ ebdomade. ſ. (Qd̕

eſt:accepta

Cõtra ratio
nẽ reſpõdẽ
Henri.

Cõtra rñſio
nẽ Henrici.

eſt: accepta forma eēndi ē atq; ſubſiſtit.) Et illi qđ d'r in 2° ebdomade. ſ. (Fit aūt participatio cū iā aliquid eſt: eſt āt cū iā eē ſuſcepit.) ℂ Ex qb' vbis. ſ. ſuſcipere eē: ⁊ accipe formā eēndi p3: inter qđ eſt ⁊ eē oportere intelligi aliqualē differētiā ex parte rei. Jſta ēt expoſitio ↄtradicit Cōmētatori ſup Boetiū dicēti: ꝙ creatura alio eſt: ⁊ alio aliquid eſt: ⁊ ſi nō ex diuerſis ſubſiſtētibus cōſtat: ꝙ ipm ↄcretū atq; compoſitū eſt. Jn quo exprimit: ꝙ illud quo creatura exiſtit: ⁊ illud quo eſt: eſt illud qđ eſt. ſ3 nō ſint duo ſubſiſtētia tñ adinuicem faciūt cōpōnē: ac p hoc ſunt realr̄ diſtincta: qđ ēt apit Boetius ebdomade 5ª di. (Oē qđ eſt ſubſiſtēs pticipat eo qđ eſt eē nō vt aliquid ſit: ſ3 vt eo ſit. alio vo participat vt aliqd ſit.) ℂ Ex qb' p3: ꝙ oēs iſte gloſe deficiunt: qđ ēt Aureolus ipſa veritate coactus concedit in hoc ꝙ dicit Boetius forte fuiſſe opinionis noſtre. Nulli ēt d3 eē dubiū hui' mētis pħm extitiſſe: cū ipſe dicat. 2° poſteri. cap. 2. iuxᷓ ſignationē Lincolnieñ. (Jllud aūt qđ eſt quid eſt hō: ⁊ eſſe hoiē3 aliud eſt: ⁊ p demſ̄ratiōnē dicimus neceſſariū eſſe demonſtrare oē q2 eſt: niſi ſubſtātia ſit. eē āt nō eſt ſubſtātia vlli.) Cōmētator ēt 3° de anima cōmēto 5° ſic dic̄. (Nulla forma liberata eſt a potētia ſimpliciter niſi pͥma forma: q2 nihil intelligit extra ſe: ſ3 eēntia eius eſt quidditas eius: ⁊ alie forme diuerſan̄ in eēntia ⁊ qdditate quoquomodo.) Et itelligit p qdditatē illđ qđ eſt: ⁊ p eēntiā3 illud quo eſt. Et hec ſufficiant de pͥma ↄcluſione. ℂ Scđa ↄclo pͥncipalis hui' articuli ē iſta. Q2 eē creature nō ſic ſe h3 ad illud qđ eſt: vel ad qdditatē creature omnino conſimiliter: ſicut forma ſubſtantialis ad materiā. pbatur iſta cōcluſio per ſanctū Doctore3 2° ↄtra Gētiles. cap. 54. (Nō eſt aūt (inquit) eiuſde3 rōnis compoſitio ex materia ⁊ forma ⁊ ex ſubſtātia ⁊ eē: ꝗ̄uis vtraq3 ſit cōpoſitio ex actu ⁊ potētia. ℂ Primo quidē. Q2 materia nō eſt ipſa ſubſtātia rei. nā ſequeretur oēs formas eē accñtia: ſicut antiqui naturales opinaban̄: ſ3 materia eſt pars ſubſtātie. ℂ Scđo. Quia ipm eſſe nō eſt ꝓprius actus materie: ſ3 ſubſtantie totius. eius. n. eſt actus ipm eē: de quo dicere poſſumus ꝙ ſit. eē aūt nō dicit̄ de materia: ſed de toto. vñ materia nō pōt dici qđ eſt: ſ3 ipſa ſuba eſt id: qđ eſt. ℂ Tertio. Quia nec forma eſt ipm eē: ſ3 ſe habēt ſm ordinē. cōparat̄. n. forma ad ipm eē: ſicut lux ad lucem: vel ſicut albedo ad albū eſſe. Deinde etiā ad ipſam forma3 cōparatur eſſe vt actus. per hoc eni3 in compoſitis ex materia ⁊ forma: forma dicit̄ eſſe principium eſſendi: q2 eſt cōplementū ſubſtantie: cuius actus eſt ipſu3 eē: ſicut diaphanū eſt aeri principiū lucēdi: q2 facit eū ꝓprium ſubm luminis. vnde in cōpoſitis ex materia et forma: nec materia: nec forma pōt dici ipm qđ eſt: nec etiam ipſum quo eſt: ſed qđ eſt eſſendi principiū. ipſa aūt ſubſtantia eſt ipſum qđ eſt: ⁊ ipſu3 eſſe: eſt quo ſubſtātia denoiat̄ ens. Jn ſubſtātijs aūt intellectualibus: que non ſunt ex materia ⁊ forma compoſite: ſed in eis ipſa forma eſt ſubſtātia ſubſiſtēs. forma eſt qđ eſt: ip3 aute3 eſſe eſt actus quo eſt: ⁊ ꝓpter hoc in eis eſt vnica tm̄ cōpoſitio actus ⁊ potētie: que ſc3 eſt ex ſubſtantia ⁊ eſſe: que a quibuſda3 dicitur: ex quo eſt ⁊ eſſe: vel ex quo eſt ⁊ qđ eſt. Jn ſubſtātijs aūt compoſitis ex materia ⁊ forma eſt duplex cōpoſitio actus ⁊ potentie. Prima quidē ipſius ſubſtantie: que componitur ex materia ⁊ forma. Scđa vo ex ipſa ſubſtantia iam compoſita ⁊ eſſe: que etia3 poteſt dici ex quod eſt ⁊ eſſe: vel ex qđ eſt ⁊ quo eſt. Sic igit̄ p3: ꝙ compoſitio actus ⁊ potētie eſt in plus ꝗ̄ cōpoſitio materie ⁊ forme. vnde materia ⁊ forma diuidūt ſubam mālem: potentia aute3 ⁊ actus diuidunt ens cōe: ⁊ ꝓpter hoc quecūq3 conſequuntur potentiā ⁊ actū inquātū hmōi ſunt cōmunia ſubſtātialibus materialibus ⁊ imaterialibus creatis: ſicut recipere ⁊ recipi: pficere ⁊ perfici: quibuſcūq3 vo ſunt ꝓpria materie ⁊ forme inquātū hmōi: ſicut ſunt generari ⁊ corrumpi ⁊ alia hmōi. hec ſunt ꝓpria ſubaliū mālium: ⁊ nullo mō ↄueniūt ſubſtantijs imālibus creatis.) Hec ſctūs Thō. ibidē. ℂ Sciendū tñ ꝙ p̄ ſen. 8. diſt. 5. q. 2ª arti. ponit eandē ↄclōnē: ſed videt̄ in aliqbus diſſentire ab hoc qđ dcm̄ eſt. ait eni3 ſic. (Differt aūt qđ eſt ⁊ mā: q2 qđ eſt dicit ipm ſuppoſitū hñs eſſe. materia aūt nō h3 eſſe: ſed cōpoſitu3 ex materia ⁊ forma. vñ mā nō eſt qđ eſt: ſed cōpoſitu3. vñ in omnibus illis: in quibus eſt cōpoſitio forme ⁊ materie: eſt etia3 cōpoſitio ex qđ eſt ⁊ quo eſt. ℂ Jn compoſitis aūt ex mā ⁊ forma quo eſt pōt dici tripl'r. pōt eni dici quo eſt ipſa forma partis: que dat eē māe. pōt etiā dici quo eſt ipſe act' eēndi. ſ. eſſe. ſicut illud quo currit̄ eſt act' currēdi. pōt ēt dici quo eſt ipſa nā: que relinquit̄ ex ↄiunctiōe forme cū mā vt humanitas. pcipue ſm ponētes ꝙ forma: que eſt totu3: que dicit̄ quidditas: nō eſt forma partis: de qbus eſt Auicēna.) Hec ille. Jn quo loco dic̄ ꝙ eēntia ⁊ forma quodlibet illoꝝ pōt dici quo eſt. Jn ſcđo aūt contra Gētiles vt recitatū eſt dicat oppoſitū. Jtem h̄ dicat: ꝙ ſuppoſitum eſt qđ eſt. Jn ſcđo aūt cōtra Gētiles dicit: ꝙ eſſentia eſt ipſum quod eſt. ℂ Sed dico: ꝙ hoc nō eſt ↄtradictio niſi ſm apparentiā. nam cū dicit 2° ↄtra Gentiles: ꝙ ſolū eſſe eſt illud quo eſt. itelligit de quo eſt formalr̄. nō aūt de quo eſt cauſaliter ꝗ̄ſi effectiue. Vñ ipſu3 eſſe eſt illud: quo aliquid eſt formaliter ⁊ vltimate: ſicut actu eſſendi: ſ3 p formā vel eſſentiam aliqd eſt nō illo ꝓprie: ſed ꝗ̄ſi per illud: qđ eſt principiū ipſius eē. res ergo eſt ſolo eſſe: ſicut actu eſſendi: ſed res eſt ſua forma: ſicut illo qđ dat eſſe. ℂ Similiter nulla eſt ↄtradictio quo ad aliquid de ly quod eſt. cum enim dicit: ꝙ ſuppoſitu3 eſt ipſu3 quod eſt. loquitur de illo qđ ꝓpriiſſime eſt: quo modo eſſentia differēs a ſuppoſito ⁊ nō ſubſiſtēs nō pōt dici eē: ⁊ ideo pͥmo ſen. quo ad hoc ꝓprie locutus eſt. Sed cū alibi dicat: ꝙ eēntia eſt illud qđ eſt. nō loquitur ita ꝓprie. ſi ſubſtātiam dicat eſſentiā rei: ⁊ cauſa eſt: quia ipſum qđ eſt ꝓprie ſumptū dicit illud: qđ ſic eſt: quod eſt: qđ nullo mō eſt quo aliud eſt: eſt eni3 vltimatū in tali ordine actuū ⁊ actuabiliū incipiendo ab actibus. Nā qđ eſt ſic: eſt actuatum ꝙ nō actuat: taliter aūt accipiēdo quod eſt: conſtat ꝙ ſolum ſuppoſitū: quod nō eſt in alio: dicit̄ ipſum quod eſt ⁊ nō eēntia. na3 eēntia eſt forma ſuppoſiti: ⁊ ideo nō eſt vltimū quod eſt: ſed ſe ſe habet: vt quod reſpectu forme partis ⁊ reſpectu actus eēndi: ſ3 vlteri' ſe habet vt quo reſpectu ſuppoſiti: nō ergo dicit̄ ita ꝓprie quod eſt ſicut ſuppoſitū: nec ita ꝓprie quo eſt: ſicut actus eēndi. de hoc dicit̄ 3ª parte. q. 17. arti. 2. ℂ Tertia ↄclo eſt. Eſſe exiſtentie nō ſe habet oino. ſimiliter ad ſubam vel eſſentia3 creature ſicut accidens ad ſubiectu3 accipiendo accidēs ꝓprie pro quidditate accidētali repoſita in aliquo noue3 generum accidentis. pbat̄ ↄclo per dicta ſancti Thō. de potentia dei. q. 5. arti. 4. ad 3m. quod argumentum fuerat tale. (Nihil quod eſt p accidēs eſt infinitū: ſ3 eſſe cuiuſlibet creature eſt per accidens. vt Auicēna dicit. vñ ⁊ Hilla. in lib. de trini. deū a creatura diſtinguens dicit. (Eſſe nō eſt accñs deo. ergo nulla creatura in infinitum durabit.) Ecce argumētum. Et rñdet.) Dicendum: ꝙ eſſe nō dicit̄ accñs ꝗ̄ſi ſit in genere accidentis

Jn dictis ſcti Thō. appa/rens ↄdictio prima.

Quid ꝓprie ꝙ eſt dicat̄.

Qualr̄ eſſe accñs dicat̄

loquẽdo de eſſe ſubſtãtie. eſt enim actus eſſentie: ſꝫ ꝑ
quãdam ſimilitudinẽ: qꝛ nõ eſt pars eſſentie: ſicut nec
accidẽs. ſi tamẽ eſſet in genere accidentis: nihil ꝓhibe
ret quin in infinitũ duraret. per ſe eñi accidẽtia ex ne/
ceſſitate ſuis ſubſtãtys inſunt. vñ ⁊ nihil ꝓhibet ea in
perpetuuꝫ eſſe: ſꝫ accidẽtia que per accidẽs inſunt nul
lo modo in perpetuũ durant ſm naturã: hoꝰ aũt eẽ nõ
põt ipſum eſſe ſubſtãtiale: cũ ſit actus eẽntie.) Hec il/
le. ❡ Idẽ ponit p̄mo ſen. diſt. 88. in expoſitiõe lrẽ: vbi
ſic arguit ꝯ illõ Hilla.) ❡ Eſſe nõ eſt accñs deo. (Cõ
tra dicit ſctũs Tho. (Videt̃ ꝙ nec alicui creature cũ
nihil ſit eſſentialius rei q̃ꝫ ſuum eſſe.) Et tunc rñdet.
(Dicendũ (inquit) ꝙ accidẽs dicit̃ illud: qõ nõ eſt de
intellectu alicuiꝰ: ſicut rõnale dr̃ alicui accidere: et ita
cuilibet quidditati creature accidit eẽ: quia nõ eſt de
intellectu ipſius quidditatis. põt enim intelligi huma
nitas: ⁊ tamẽ dubitari: vtrũ homo habeat eẽ.) Hec il/
le. ❡ Idẽ ponit 2° quolbet. q. 2. arti. p̄mo. de hoc ſctũs
Tho. ſuper 4° metaphyſice ſic ſcribit. (Eſſe rei q̃uis
ſit aliud ab eius eſſentia: nõ tamẽ eſt intelligenduꝫ: ꝙ
ſit aliquid ſupadditũ ad modũ accñtis: ſed quaſi ꝯſti
tuit̃ ꝑ p̄ncipiuꝫ eẽntie: ⁊ iõ hoc nomẽ ens: qõ imponit̃
ab ipſo eẽ: ſignat idẽ cũ ipſo noie: qõ imponit̃ ab eſſen
tia. In hoc aũt Auicẽna aliter ſenſit. dicit eñi ꝙ vnũꝫ
⁊ ens nõ ſignificãt ſubam rei: ſꝫ ſignificãt aliqd addi/
tũ: ⁊ de ente qdẽ hoc dicebat: qꝛ in qualibet re: que hẽt
eẽ ab aliq̃ alio. aliud eſt eẽ. aliud eſt res ipſa ⁊ ſuba ſeu
eẽntia eiꝰ. hoc aũt nomẽ ens ſignat ipſum eſſe. ſignat
igit̃ vt videt̃ aliqd additũ eẽntie: ſꝫ in hoc nõ recte di
xit.) Hec ille. ❡ Quarta ꝯ eſt. Eſſe creature: quo for/
maliter eſt actu: non eſt deus: nec eſt proprie creatura:
nec eſt ꝓprie ens vl̃ qõ eſt. probatur concluſio. ꝙ eniꝫ
deꝰ nõ ſit eẽ creature: quo formalr̃ eſt: ꝓbat multipli/
citer ſctũs Tho. p̊ ꝯ Gentiles caplõ. 26. ⁊ p̊ ſen. diſt. 8.
q. i. arti. 2. ⁊ p̄ma parte. q. 3. arti. 2. Et motiua eius ſunt
multa: preſertiꝫ quia nullius creature eſſe fuit ab eter
no. tũ etiã qꝛ deus nõ vnit̃ rebus. nihil aũt eſt viciniꝰ
rebus q̃ꝫ ſuũ eſſe. tũ qꝛ eſſe rei finit̃ ſm capacitatẽ re/
cipientis. deꝰ aũt eſt infinitus. ❡ Scda pars ꝯnis. ſ. ꝙ
eẽ nõ ſit ꝓprie creatura ꝓbatur. nã ſicut dicit ſanctus
Tho. pte p̄ma. q. 45. arti. 4. (Creari eſt fieri. fieri aũt
ordinat̃ ad eſſe rei. vnde illis ꝓp̄e cõuenit fieri ⁊ crea/
ri: quibus cõuenit eſſe: qõ quidẽ ꝓprie ꝯuenit ſubſiſtẽ
tibꝰ: ſiue ſint ſimplicia: ſicut ſube ſepate: ſiue ſint com/
poſita. ſicut ſunt ſube mãles. Illi aũt ꝓp̄e cõuenit eſſe
qõ hꝫ eſſe: ⁊ hoc eſt ſubſiſtẽs in ſuo eſſe: forme aũt ⁊ ac
cidẽtia ⁊ hoꝰ nõ dicunt̃ eẽ q̃ſi ipſa ſint: ſed qꝛ eis eſt ali
qd: ſicut albedo ea rõne dr̃ ens: qꝛ ea ſubm eſt album.
vñ ſm phm̃ accñs magis ꝓprie dr̃ entis q̃ꝫ ens. ſicut
igit̃ accñtia ⁊ forme ⁊ hꝰ que nõ ſubſiſtũt: magis ſunt
coexiſtentia q̃ꝫ entia: ita debẽt dici magis cõcreata q̃ꝫ
creata: ꝓprie vero creata ſunt ſubſiſtentia.) Hec ille.
❡ Ex quo pꝫ: ꝙ cũ ſm eũ eẽ: quo creatura formaliter
eſt nõ ſubſiſtat: ꝙ ipm̃ non creat̃ ꝓprie: ſꝫ ꝯcreatur: ⁊
ꝑiter nõ eſt ꝓp̄e creatura: ſꝫ ꝯcreatũ qd. ❡ Itẽ ibidẽ
in ſolone ad p̄mũ ſic ait. (Cũ dicit̃ p̄ma rerũ creatarũ
eſt eẽ: ly eẽ nõ ĩportabat ſubiectũ creationis: vel ſubie
ctũ creatũ: ſed ĩportat ꝓpriã rõnem obiecti creatiõis.
nã ex eo dr̃ aliqd creatũ qõ eſt ens. nõ aũt ex eo qõ eſt
hoc ens cũ creatio ſit emanatio totiꝰ eſſe ab ente vni/
uerſali. Et eſt ſimilis modus loquẽdi ac ſi diceret̃: ꝙ
p̄mũ viſibile ẽ color: q̃uis illud qõ ꝓp̄e videt̃ ſit colo
ratũ.) Hec ille. ❡ Ex q̃ pꝫ ꝙ ſm eũ eẽ nõ ꝓp̄e dr̃ ens:
ſꝫ dicit̃ quo aliqd ẽ: nec ꝓp̄e dicit̃ res creata: ſꝫ ꝯcrea
ta vl̃ rõ creatiõis. ❡ Ex q̃ pꝫ tota ꝯ. ❡ Eãdẽ ꝓbatiõeꝫ
ponit p̄ma parte. q. 90. arti. 2. ⁊ oſtẽdit: ꝙ ſola ſubſiſtẽ/
tia ꝓprie ſunt ⁊ ꝓp̄e fiunt. ❡ Quinta ꝯ eſt. Aliqõ eſſe
eſt ipa eẽntia creature: aliqõ võ eẽ eſt actualitas eius:
⁊ aliqõ eſſe nõ eſt hoc: nec illud. Iſta ꝯ ꝓbat̃ ex dictis
ſcti Tho. p̊ ſen. di. 33. q. i. arti. i. ad p̄mũ: vbi ponit ſequẽ
tia vba. (Sciendũ (inquit) ꝙ eſſe dicit̃ triplr̃. Vno᷒
dr̃ eẽ ipſa qdditas: vel nã rei: ſm qõ dr̃: ꝙ diffinitio eſt
orõ ſignificãs quid eſt eſſe rei. diffinitio aũt ſignat qd
ditatẽ rei. Alio mõ dr̃ eſſe ipſe actus eſſentie. ſicut vi/
uere: qõ eſt eẽ viuẽtibus: eſt aĩe actus: nõ quidẽ actus
ſecũdus: q eſt opatio: ſꝫ actus p̄mus. Tertio mõ dr̃ eẽ
qõ ſignat veritatẽ cõpoſitiõis in ꝓpõnibus ſm ꝙ eſt
dicitur copula: ⁊ ſm hoc eſt in intellectu componente
⁊ diuidente q̃tũ ad ſui cõplementũ: ſed fundat̃ in eſſe
rei: qõ eſt actus eẽntie.) Hec ille. ❡ Eãdẽ ponit diſtin
ctionẽ 3. ſen. diſt. 6. q. 2. arti. 2. Primũ. n. ⁊ 3ᵐ mẽbrum
ponit in corpore articuli: ſꝫ 2ᵐ mẽbꝝ diſtinctionis po
nit in rñſione ad 4ᵐ argumẽtuꝫ. ex qua diſtinctiõe pꝫ
ꝯcluſio pro qualibꝫ ſui parte. Prima quidẽ ex prima
parte diſtinctiõis. 2ᵃ ex ſecũda. 3ᵃ võ ex tertia. Ean/
dẽ diſtinctionẽ ponit in multis alys locis p̃ſertim quo
ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ membꝝ: vtpote 3ᵃ parte. q. 17. arti. 2. ⁊ quo/
libet. 2. q. 2. arti. 2. vbi ſic dicit. (Eſſe dicit̃ dupliciter
vt pꝫ per phm̃. 5. metaphyſi. Et in quadã gloſa Orige.
ſup principiũ Ioan. Vno modo ſm ꝙ eſt copula ver/
balis ſignans compoſitionẽ cuiuſlibet enunciationis
quã anima format. vnde hoc eſſe nõ eſt aliquid in re/
rum natura: ſꝫ tm̃ in actu anime componẽtis ⁊ diuidẽ
tis. ⁊ ſic eſſe attribuimus omni ei: de quo ꝓpoſitio for/
mari põt: ſiue ſit ens: ſiue p̄uatio. dicimus enim cecita/
tem eſſe. aliud: dicitur eſſe actus entis inquãtũ eſt ens
.i. quo denominatur aliquid ens actu in reruꝫ natura:
⁊ ſic eſſe non attribuitur niſi rebus ipſis: que in deceꝫ
genera diuiduntur.) Hec ſanctus Tho. ❡ Tale autẽ
eẽ ſcdo mõ dcm̃ vt ponit Egidius p̄mo quolibet. q. 7.
nihil aliud eſt q̃ꝫ quedã actualitas impreſſa omnibus
entibus a p̄mo ente. nulla. n. eẽntia creature eſt tante
actualitatis: ꝙ poſſit actu exiſtere: niſi ei imprimatur
actualitas quedam a primo ente: ⁊ illa actualitas im/
preſſa vocatur eẽ. ſicut ergo res corporales alie a quã/
titate nõ ſunt actu de ſe extẽſe: ſꝫ ſunt in potẽtia vt ex/
tẽdant̃ per quantitateꝫ. ſic oẽs alie nature a p̄mo ente
de ſe nõ exiſtunt actu: ſꝫ ſunt in potẽtia ad eſſe.) Hec
Egidius. ❡ Cui ꝯcordat ſanctus Tho. p̄ma parte. q. 3.
arti. 4. dicẽs: ꝙ eſſe eſt actualitas omnis forme vel na
ture. nõ. n. bonitas vel humanitas ſignatur in actu ni/
ſi ꝓut ſignamus eã eẽ: opꝫ igit̃ ꝙ eẽ cõparet̃ ad eſſen/
tiam: ſicut actus ad potẽtiam.) Hec ſctũs Tho. Et in
hoc primus articulus terminatur.

Quantum ad 2ᵐ articuluꝫ mouent̃ dubitatio/
nes. vñ ꝯtra primã ꝯcl'onẽ arguit̃ a
multis potiſſime Hẽrico Godofredo Gerardo de car/
melo ⁊ Aureolo. vnde Henricus p̄mo quolibet. q. 7ᵃ.
arguit ſic primo. Qm̃ ſi nihil in creaturis haberet eſſe
per eſſentiã ſuam: ſed per reꝫ additã ſue eſſentie: nihil
in creaturis eſſet ens per ſe. ❡ Scdo. Qm̃ ſi illud eſſe
ſit res aliq̃ ſuper eſſentiã creature cum nõ ſit dare: ꝙ
ſit deus ⁊ res increata. ḡ eſſet res creata. res autẽ queli
bet creata de ſe habet nõ eſſe: ſed ſi habet eſſe: hoc eſt
participatũ ⁊ acquiſitum. ſi ḡ eſſe participatũ ⁊ acqui/
ſituꝫ ſemper aliud re ẽ ab eo cui acqrit̃: ⁊ a quo parti/
cipatur de illo eſſe illius rei addite p̄me creature: per
quã habuit eſſe. quero vtrum ſit aliud re ab eſſe illius
rei cui acquiritur: ⁊ tũc aut erit procedere in infinitũ:
aut ſtatus erit in aliq̃ eſſentia: cui acqrit̃ eſſe: qõ nullo
modo

Eſſe triplici
ter dr̃ p̄mo.

Henri. quo.
p̄mo. q. 7.

modo eſt aliud re ab illa eēntia:cui acquirit̄:⁊ qua rō-
ne ſtat̄ in vna eēntia ⁊ natura creata:eadē rōne in q̄li-
bet nā. ¶ Tertio. Qm̄ illud eē qꝺ ponit̄ eſſe re aliud
ab eēntia:que ipꝫ ꝑticipat:quero aut eſt ſuba:aut acci-
dēs.mediū eni nō eſt ponere:niſi in creatore:qui neqꝫ
eſt ſuba:neqꝫ accn̄s predicamēti alicuius. Et in libro
Alph̄.de diuiſiōe ſciētiarū dr̄:ꝙ ome qꝺ ē aut ē ſuba:
aut accn̄s:aut creator ſubſtātie:aut accn̄tis. Si dicas
ꝙ ſit accn̄s ſequit̄:ꝙ ſuba hꝫ eē per ſuū accn̄s:⁊ ita nō
ꝑ ſe ⁊ pmo.ſed accn̄s illud:ꝑ qꝺ hēt eē: magis eſt ens
ꝑ ſe ⁊ pmo:qꝺ eſt ꝯ ph̄iam ⁊ oēm rōnem: eſto ēt ꝙ ſit
accn̄s:dic in quo pdicamēto accn̄tis eſt:qꝺ ſi attentes
nouē gnā accn̄tiū:nō ſufficiūt tibi.Si dicas ꝙ ſit ſuba
aut ḡ ſuba mā:aut forma:aut compoſitū: ⁊ hēbit tunc
mā mām:aut forma hēbit eē per materiā:aut cōpoſi-
tum erit materia alia:a qua hꝫ eſſe: que oīa ſunt abſur
da.Si dicas cōpoſitūꝫ. hoc nō pōt eſſe:qꝛ omnis talis
ſuba eſt per ſe ſubſiſtēs. Si dicas ꝙ forma:qꝛ ibi vis
eē: aut ḡ ſubalis:aut accn̄talis.ſi accn̄talis ꝑ illā nō hꝫ
eē ſuba:vt dcm̄ eſt. ſi ſubſtantialis:aut eſt per ſe ſubſi-
ſtens. ⁊ tūc eſt eſſentia quedā:⁊ intelligētia que habet
eſſe per ſuā eſſentiā a ſe indifferenteꝫ. Si vō ſit alteri
inherēs ⁊ informās.tūc ipa eſt eēntia rei:vel pars eēn
tie:que in ipſa creatur: ⁊ ſic oībꝰ modis oportebit da-
re:ꝙ quelibet res hꝫ eſſe per ſuam eēntiā:vt eſſe nō ſit
res aliq̄ addita eſſentie.) Hec ille in forꝰ. ¶ Arguit ēt — Cōtra eādē ar. Gerar. 5. q̄. q. 9. ꝯcl. p.
Guido vel Gerardus de Carmelo.5.quoli.q.9.ſic. Il-
la ſunt idē realiter: que eadeꝫ gnōne generant̄ pmo ⁊
corrūpunt̄:ſꝫ nō minus vna generatiōe generat̄ exn̄s
hō ⁊ hō:ꝙꝫ homo ⁊ hic hō.igit̄ ⁊c̄.minor ꝓbat̄ tripli
ter. ¶ Primo. Nā ꝑ ſe terminus gnātionis eſt natu-
ra.2° phyſicoꝝ:⁊ 2° de anīa:⁊ per ſe terminus genera-
tionis eſt eſſe actu cōpoſiti.7° metaphyſi.nāqꝫ reddit̄
rō q̄re cōpoſitū ſit ⁊ nō pars:qꝛ eius eſt eſſe. igit̄ eadē
rōne generat̄ nā hois ⁊ eſſe illiꝰ. ¶ Scđo. Qꝛ ſicut ge
neratōis vnius eſt vnus ꝑ ſe terminus quo. ſic eſt vnꝰ
per ſe terminus qꝺ:ſꝫ terminꝰ generatiōis quo eſt for
ma:que ſeipſa ⁊ nullo alio dat eſſe.ḡ per ſe terminꝰ ge
nerationis:qꝺ eſt cōpoſitū ex mā ⁊ forma:⁊ nullo alio
formalr̄ exiſtēs:ſicut habēs eē. ¶ Tertio. Qꝛ ph̄s.8.
metaphyſi.dicit:ꝙ generatuꝫ eſt vnum: qꝛ generans
trāſfert illud:qꝺ erat in potētia ad actuꝫ: ita ꝙ vt Cō-
mentator dicit ibidē: tranſlatio non largitur multitu
dinem: ſꝫ perfectionē:eo ꝙ eadeꝫ realitas: que erat in
potētia:eſt per trāſlationē in actu:mō certuꝫ eſt ꝙ rea
litas:que erat in potētia:nihil dicit niſi mām cum for-
ma poſſibili.igit̄ cū eſt actu nō dicit niſi materiā cum
actu perficiente:⁊ ita ipſuꝫ generatū nō dicet aliud eē
formalr̄ ꝙꝫ materiā ⁊ formā:que pertinēt ad eſſentiā.
Vn̄ ph̄us ponens principia intrinſeca producti in eſſe
nūꝙꝫ poſuit niſi materiā ⁊ formā pmo phyſicoꝝ.pmo
de generatiōe.7.⁊.8. metaphyſi.⁊.12. conſtat aūt ꝙ ſi
eſſe eſſet actus diſtinctus a materia ⁊ forma vnitis in
re creata ⁊ facta: inueſtigaſſet vltra materiā ⁊ formā.
3^m pncipiū generati:qꝺ nō fecit.ꝑſertim cū omnis pro
ceſſus terminet̄ ad eſſe exiſtētie. ¶ Scđo arguit ſic.
Subſtantia naturaliter pōr eſt oī accn̄te abſoluto: qꝺ
pꝫ:qꝛ cauſa eſt pōr ſuo effectu: ſꝫ exiſtētia ſubiecti eſt
cauſa exiſtentie accidētis:cui ineſt.vnde eſt ens: qꝛ en
tis.7.metaphyſice:qꝛ hoc eſſe in eē alterius.vbi Com- — T.c.2.
mētator dicit.(Indiuiduū ſubſtantie prius eſt indiui
duo accidētis:eo ꝙ nihil ineſt alicui vt ſubiecto:niſi il
lud qꝺ ſubÿcit̄ habeat eſſe. ¶ Cōfirmat̄ ſm̄ ſanctuꝫ
Tho.ꝗ nō ponit niſi vnā formā in cōpoſito: qꝛ in gene
ratiōe forma ſubalis imediate vnit̄ materie pme: ita
ꝙ omnia accn̄tia abſoluta ſequunt̄ naturaliter ſubſtā
tiam generatā:⁊ ita in illo pōri eſt ſubſtātia actu:ante
omne accn̄s abſolutū. igit̄ eſſe qꝺ hꝫ ſubſtantia gene-
rata actu ante omne accn̄s abſolutū eſt ſubſtantia:qꝛ
ſubſtātie abſolute nō eſt accn̄s pncipiū:aut ratio pma
eſſendi pmo phyſico.ſed nō eſt ſola materia: nec ſola — T.c.66.
forma:qꝛ ſola forma nō eſt totuꝫ eſſe cōpoſiti.igit̄ eſt
ſubſtātia cōpoſita. ¶ Et ſimilr̄ pōt argui de ſubſtātia
ſimplici: qꝛ eo pmo exiſtit:quo primo eſt actu: qꝛ eſſe
eſt illud:quo aliquid eſt actu: ſed natura rei ſimplicis
eſt eſſentialr̄ actus. igitur ſimplex ſua natura:⁊ nullo
alio ſupaddito exiſtit. ¶ Tertio arguit. Non minus
perficit actus ſubſtātialis in eſſe actu ꝙꝫ accn̄talis: cū
actus ſubſtātialis det eſſe ſimpliciter:ſꝫ actus acciden
talis,dat ſeipſo ⁊ nullo alio eē accn̄tale:vt albedo dat
ſeipſa eē albū actu:dū actu perficit:nec requirit̄ aliud
eſſe preter naturā albedinis ⁊ ſubiecti ſuſceptiui. igit̄
actꝰ ſubſtātialis:qui eſt forma:dū ſeipſa actu perficit
materiam:dat eſſe actu:puta forma ignis actu ꝑficiēs
materiā dat eſſe actu in eſſe exiſtētie ignis: nec requi-
rit̄ aliud eē preter materiam ⁊ formam actu vnitaꝫ.
¶ Quarto arguit.vt dicit:ex principÿs ſancti Tho. ꝗ
ꝓbat:ꝙ in cōpoſito non eſt niſi vna forma. Qꝛ qꝺ ad-
uenit alicui poſt cōpletā eēntiā eſt neceſſario accn̄s:
qꝛ aduenit habenti formam ⁊ actum.igit̄ ſi eſſe diffe-
rat ab eſſentia aduenit enti habēti formā ⁊ actuꝫ: ⁊ ꝑ
ꝯn̄s eſſe eſt accidēs:⁊ ſic ſubſtātia nō eſt actu ꝑ ſe: ſed
per accidēs. ¶ Quinto per eadē pncipia. Nā ſanctus
Tho.alia forma arguit in dicto ꝓpoſito: qꝛ pma ſub-
ſtātia nō eſſet vnuꝫ per ſe:qꝛ includeret plures actus:
ſed ſi per rem additā pma ſubſtātia eſſet exiſtens:ipſa
includeret plures actus:⁊ ita pma ſuba nō eſſet vnū ꝑ
ſe. ¶ Sexto. Qꝛ ſm̄ eū h̄ hō ⁊ homo nō eſſet ideꝫ: qꝛ
hic hō dicit nām cū eſſentia.homo aūt ſoluꝫ dicit na-
turā: ⁊ ita hic hō comparat̄ ad hominē vt totuꝫ reale
ad ſuā partē: ⁊ eſt ꝯ ph̄ꝫ.7.metaphy. ⁊ pluribus locis. — T.c.42.
¶ Septimo arguit. Qꝛ ſicut ſubſtātia eſt vna per ſe:
ne ſit ꝓceſſus in infinitū.ſic videt̄ ꝑ ſe exiſtere: qꝛ que
ram:aut ꝑ ſe exiſtit:aut per aliud:⁊ ſic de illo in infini
tum. ¶ Nec valet ſi dicat̄:ꝙ eſſe nō eſt qꝺ exiſtit:ſed
quo exiſtit. Tum qꝛ ſic poſſet impediri ratio Cōmen-
tatoris:qꝛ vnitas nō eſt vna:ſꝫ eēt quo aliq̄d eſt vnū:⁊
tū rō illa ꝓcedit̄ ꝓcedere.igit̄ ⁊ h̄:qꝛ nō magis eſt du
biū de vnitate ꝙꝫ de eſſe. Tum qꝛ tranſcēdentia rōne
ſue cōitatis:de quibus pdicant̄ in ꝯcreto:pdicātur in
abſtracto.naꝫ vnitas eſt vnum:⁊ qꝺ eſt ens eſt eēntia.
Tum 3° qꝛ nō minus eſt de tranſcēdentibus exiſtere
ꝙꝫ vnū:qꝛ ſicut omne ens eſt vnum: ita omne ens exi-
ſtit:⁊ ſicut eſt ens in potētia:ita eſt exiſtēs in potentia.
¶ Ex hoc vlteriꝰ arguo ſm̄ ph̄m.10.metaphy. Tran-
ſcendentia ꝯuertibilia cuꝫ ente nō aliud predicant ꝙꝫ
ſubam ⁊ nām eius:de quo dicunt̄: ⁊ ratio eſt:qꝛ quan-
docūꝙꝫ aliqua in creaturis ſunt idem realiter:de quo
predicatur vnū per realem idētitatem predicatur reli
quum:ſed tranſcendētia ſunt ideꝫ realiter.igitur cum
exiſtentia ſit tranſcendens:ſicut eſt res vel natura: cū
natura non differat ab eo:cuius eſt. ſequit̄ ꝙ exiſtere
nō differt ab eo:cuiꝰ eſt. ¶ Octauo arguit. Reſolutio
rei ſtat in ex ꝗbus ꝯſiſtit ipſa res:ſed res exiſtens non
reſoluit̄ niſi per reſolutionem principiorum pertinen
tium ad naturam ⁊ quidditateꝫ eius:vt corruptio ſor
tis:qua fit non exiſtens:non conſiſtit niſi in ſeparatōe
anime a corpore. igitur non alio ſortes exiſtit niſi per
anime ⁊ corporis vnionem. vnde ad exiſtentiam rei
nō plus requirit̄ niſi realis entitas eēntialis actualita

tis.quare.n.eẽntia roſe nõ exiſtit: q2 nõ eſt realis enti/
tas ſm ꝓpriã eſſentiã ⁊ nãm: ſ3 eſt ſolũ in potẽtia ſua/
rum cauſaꝝ.iõ nõ eſt realis eẽntia niſi in potentia: ita
q̄ roſa eo mõ quo eſt ſm eẽ eſſentie: eſt ſm eẽ exñtie.
vñ ſicut roſa eſt eẽntia ⁊ res nõ actu: ſ3 in potentia: ita
exiſtit in poᵃ ⁊ non in actu: q2 tñ exñtia magis ꝯcernit
actũ q̄3 eẽntia.iõ ſm rõnez magis verificat̄ eẽntia de
nõ ente actu q̄3 exiſtere. ¶ Arguit ẽt Godofre. in quo
libet ṗmo ſic. Abſtractum.n. ⁊ ꝯcretũ ſolũ grãmatica
liter diſtinguunt̄: ſ3 eſſe ⁊ eẽntia diſtinguunt̄ ſicut ab/
ſtractũ ⁊ ꝯcretũ: eẽntia nãq3 eſt nomẽ abſtractũ ab eẽ
ſicut humanitas ab homine. g̊ videt̄ q̄ ſolũ grãmati/
caliter diſtinguant̄. ¶ Scd̃o arguit. Q2 Augu. dicit. 5.
de trinita. q̄ ſicut ab eo qd̃ eſt ſape dicta eſt ſapientia:
ita ab eo qd̃ eſt eẽ dicta eſt eẽntia: ſ3 ſape ⁊ ſapiẽtia ſo/
lũ grãmaticalr̃ diſtinguunt̄: ſicut curſus ⁊ currere: lux
ac lucere. igit̄ eẽ ⁊ eẽntia ſolũ differũt grãmaticaliter.
¶ Tertio arguit. Que dr̃nt ſolũ ſicut nomẽ ⁊ verbũ:
ſolũ differũt grãmaticalr̃: ſ3 eſſe ⁊ eſſentia ſe hñt ſicut
nomẽ ⁊ verbũ: q2 ſicut calor ⁊ calere: curſus ⁊ currere.
igitur. ¶ Quarto. Sicut ſe h3 vita ad viuere: ſic ſe h3
eẽntia ad eſſe. viuere nãq3 viuẽtibus eſt eſſe ſm phm̃
2º de aĩa: ſ3 vita ⁊ viuere ſolum differũt ſicut nomẽ ⁊
v̄bũ. g̊ hoc mõ differũt eẽntia ⁊ eẽ. ¶ Quinto arguit.
Si eẽntia ⁊ eſſe cõponũt ſicut actus ⁊ potẽtia: aut eẽn
tia eſt in potẽtia ſimplr̃ aut ſm qd. ſi in potẽtia ſimpli
citer. ſequit̄ q̄ ſit mã ⁊ eẽ forma ſubalis. ſi v̄o ſit in po
tẽtia ſ3 qd. tũc erit in actu ſimplr̃: ⁊ ꝑ ꝯñs erit in actu
ſimplr̃ ſine eſſe: qd̃ eſt impoſe. g̊ eẽntia ⁊ eſſe nõ com/
ponũt ens creatũ. ¶ Sexto arguit ſic. Omne eſſe eſt
a forma: aut ergo eſt ipſamet forma: aut aliqd effectũ
a forma. ſi ipſamet forma: habet̄ ꝓpoſitum: q2 forma
eſt pars eẽntie. ſi v̄o ſit aliqd derelictũ a forma. tũc ef
fectus cauſe formalis eſt effectus cãe efficiẽtis: qd̃ eſt
falſu3: cũ hec ſit dr̃ntia īter cãlitatẽ efficiẽtis ⁊ forme:
q̄ effectus formalis eſt ipſamet forma. g̊ nõ põt poni
q̄ eẽ ſit aliud ab eẽntia. ¶ Septimo. Si eſſe differat
ab eẽntia tanq̄3 res alia: aut ẽ creatura: aut creatrix eẽn/
tia. ſicut dicit Boetiꝰ in libro de ortu ſciaꝝ: ſ3 ꝯſtat q̄
eẽntia nõ eſt creatrix eẽntia. g̊ creatura. querit̄ g̊ de il
la: vtꝝ ſit aliq̄ eẽntia vel nulla. ſi aliq̄. habet̄ ꝓpoſitu3
q̄ eẽ ⁊ eẽntia ſunt idẽ in creatura. ſi v̄o nulla. penitus
nihil eſt: qd̃.n. nulla eẽntia eſt penitꝰ nihil ẽ ſm Augu.
g̊ nõ pñt diſtingui realr̃ eſſe ⁊ eẽntia. ¶ Octauo. Ma
nẽte eadẽ cã manet idẽ effectꝰ: ⁊ ſi eſt eadẽ rõ: d3 ide3
poni: ſ3 oẽs rõnes: q̄bus ꝓbat̄ q̄ eẽ differat ab eẽntia
ꝓbãt: q̄ eẽ differat ab eẽ: vt p3 ꝑ illã: q̄ eſt de indifferẽ
tia: eque enĩ indifferẽs eſt eẽ ab eẽ ⁊ nõ eẽ: ſicut eẽntia
cũ ſit creatura: ⁊ ꝑ illã de participatiõe: q2 eẽ ita ptici/
pat ſicut eẽntia: cũ vtrũq3 ſit q̄dã ſimilitudo dei: ⁊ ꝑ il
la3 de reductiõe in nihil: q2 eẽ ita põt redire in nihil ſi
cut eẽntia: ⁊ ſic de oĩbus alijs rõnibꝰ. g̊ cũ ꝯſtet q̄ eſſe
nõ differt realr̃ ab eẽ: nõ op3 dicere ꝑꝑ illas rõnes: q̄
eẽntia differat ab eẽntia realr̃. ¶ Nono arguit̄. Quã/
cũq3 ſunt aliq̄ diſticta realr̃: vnũ põt ꝑ diuinã potẽtiã
ab alio ſepari: ſ3 eẽntia nõ põt ſepari ab eẽ. alias ſi ſe/
pararēt eẽntia: eẽt ſine eẽ: ⁊ eẽ abſq3 eẽntia: qd̃ īplicat
ꝯdictionẽ. igit̄ illud nõ põt poni. ¶ Arguit ẽt Aureo/
lus. Primo. Nulla res eſt alia ab eo: quo formalr̃ eſt
ex̄ nihil: q2 dato oppoſito ſequit̄ q̄ inquãtũ alia eſt ex̄
nihil: ⁊ inquãtũ alia: nõ eſt ex̄ nihil: nõ enĩ3 eſt alia in/
quãtũ nihil: īmo ſi alia eſt ex̄ nihil: non tñ eſt ex̄ nihil
inquãtũ alia. aliogn nõ ꝑ illã erit ex̄ nihil: ſed ꝯſtat q̄
eẽntia eſt extra nihil ꝑ eſſe actualis exiſtentie: nihil.n.
aliud accipimus hic per actualẽ exiſtẽtiã: niſi poſitio/

Cõtra eãdez arguit etiam Aureol. diſt. 8. q. ſ. arti. 2.

ne3 in rerũ nã: qd̃ eſt poni extra nihil. oĩs aũt eſſentia
ponit̄ ex̄ nihil per poſitionẽ ex̄ nihil formaliter. g̊ poſi
tio extra nihil erit actualis exñtia: ⁊ ꝑ ꝯñs eẽntia poni
tur ex̄ nihil ꝑ actualẽ exñtiã: neceſſe eſt igit̄: q̄ poſitio
extra nihil: ſiue actualis exñtia nõ ſit alia res ab illa: q̄
ponit̄ ex̄ nihil: ⁊ exiſtit ꝑ eã. ¶ Nec valet (inq̄t) ſi di/
cat̄: q̄ eẽntia eſt q̄dã alia res: q̄ formalr̃ eſt extra nihil
ꝑ eẽ. ſubiue aũt eſt extra nihil ſeipſa: nec o3 q̄ ſit vna
res. ſicut ſubiectũ: ⁊ illud cui ſubijcit̄ nõ ſunt vna res.
Illud inquã nõ valet: q2 eẽ: qd̃ ꝑficit eẽntiam tanq̄3 ſub
iectũ: ⁊ ponit eã extra nihil ſubiectiue quidẽ ex parte
ipſius. formalr̃ aũt ex parte ſui. illud inquã eẽ aut ꝑfi/
cit nihil tanq̄3 ſubiectũ ꝓpriũ: ⁊ trahit nihil extra nihil:
aut ipſa3 eſſentiã: que eſt extra nihil: ſed ṗmũ dari nõ
põt: aliogn nihil eẽt ſub eẽ: ⁊ nihil traheret̄ ad eſſe: qd̃
eſt impoſſibile. ſi aũt detur 2ᵐ. habet̄ ꝓpoſitũ: q̄ ide3
abſtractũ eſt res poſita extra nihil ſeipſa: ⁊ ꝑ ꝯñs in la
pide res lapidis nõ per eſſe additũ: ſed ſeipſa formali
ter eſt extra nihil. ¶ Scd̃o arguit ſic. Nulla res ẽ alia
ab ea: qua ponitur in reru3 natura. ſi enĩ ſunt due res:
illa res: qua ponitur in rerum natura prout ſubijcitur
vel eſt res poſita in rerũ natura ſeipſa: aut per aliã cui
ſubijcit̄. ſi ſeipa habet̄ ꝓpoſitũ. ſi ꝑ aliã cui ſubijcitur:
aut illa imprimit aliã realitatẽ ei: que ſubijcit̄ a ꝓpria
realitate ſua: aut cõicat ſibi eãdẽ: nõ põt dici q̄ aliã ſi/
bi imprimat: q2 tunc ſe haberet per modũ agẽtis: ⁊ nõ
per modum forme: ⁊ iterũ illa realitas impreſſa ſuſci/
pienti recipiet recipiens tanq̄3 ſubiectũ: ⁊ querit̄: vtru3
ſubiectũ ⁊ realitas īpreſſa erunt eadẽ res: ⁊ ſi ſic ſtan/
dum erat in primo. ſi nõ. tunc ꝓcedit̄ in infinitũ. non
põt g̊ poni: q̄ alia3 realitatẽ imprimat. relinquit̄ ergo
q̄ cõicet ſibi ꝓpriã ſuã realitatẽ ⁊ ſuã ꝓpriã poſitionẽ
in rerũ natura: ⁊ per ꝯñs nõ eſt ibi niſi vnũ poſitu3 in
rerũ natura: cũ ſubm ſeipſo nõ ſit poſitũ: ſed per illud
cui ſubijcit̄ aliud: nec ꝑ illud cui ſubijcit̄ aliqd ſit poſi
tũ: niſi illud qd̃ eſt idipm: ꝓpõ g̊ ꝑ ſe nota eſt: q̄ nulla
res eſt alia ab ea: q̄ ponit̄ in rerũ natura extra nihil: ſ3
lapis eſt extra nihil in reru3 natura per ſuũ eẽ. g̊ lapis
nõ eſt alia res a ſuo eẽ. ¶ Tertio ſic. Nulla ꝑfectio po
nit ſuũ perfectibile vel ſuſceptibile in reꝝ natura: nul
la nãq3 perfectio dat ſuo ſuſceptibili: q̄ poſſit ſubijci ⁊
perfici: ſed ſupponendo q̄ poſſit ſubijci ⁊ perfici: ⁊ re/
cipere perfectionẽ: perficit illud in actu. de rõne aute3
eiꝰ qd̃ põt ſubijci: ⁊ perfici: ⁊ deferre eſt: q̄ ſit extra ni/
hil poſitũ in rerũ nã. nihil enĩ nõ põt ſubijci: nec ꝑfici:
nec deferre: ⁊ ſilr̃ nec poſitũ extra nihil in reꝝ natura
põt deferre: aut ſuſtẽtare niſi rem: ⁊ perfici niſi ꝑ rem:
ſed conſtat q̄ eſſe ponit eſſentiã extra nihil in rerũ na
tura. g̊ impoſſibile eſt: q̄ reſpiciat ipſam vt ſuũ ꝑfecti/
bile: ita q̄ ſit alia res. ſicut ꝑfectio ⁊ ꝑfectibile reale.
¶ Nec val3 ſi dicat̄: q̄ ꝑ iſtã rõnẽ mã nõ differt a for
ma realiter: eo q̄ mã ponit̄ extra nihil per formã: nec
eſt in reꝝ nã niſi per formã. alias eẽt ꝑciſa res ⁊ actua
lis: cuiꝰ oppoſitu3 declaratũ eſt in tractatu de ṗncipijs
phyſicis. Siqdem hoc nõ valet. nõ.n. eſt veꝝ: q̄n ma/
teria ſit extra nihil ſeipſa: ⁊ q̄n ſit poſita extra in rerũ
nã ſeipſa: qd̃ p3: q2 eius entitas eſt qd̃ eſt purũ perfecti
bile: ⁊ actuabile: ⁊ purũ terminabile carẽs omni perfe
ctione: ⁊ termino: ⁊ actu: nec tñ ꝓpter hoc eſt nihil: cu3
nihil nec ſit ꝑfectibile. nec termĩabile: nec actuabile.
vñ mã nõ eſt actu: ſ3 actuabilis ꝑ actũ: nec ꝑfecta: ſed
ꝑfectibilis per ꝑfectione3: nec terminata: ſed termina
bilis per forma3: que eſt ꝑfectio: ⁊ terminꝰ: ⁊ actus. ſic
igit̄ per formã non ponit̄ extra nihil: cũ per formã nõ
ſit purũ perfectibile: īmo actu perficiatur: eſt tñ extra
nihil

nihil per hoc: ꝙ eſt purū ꝑfectibile: ⁊ per hoc eſt aliqd in rex natura: ⁊ per ꝯñs rō ꝯcludit: ꝙ lapis eſt in rerū nã poſit⁹ ⁊ exñs penit⁹ ex̄ nihil: nō ꝑ aliqd additū: ⁊ ꝑ ꝯñs ſupflue ponit̄ aliud eē diſtinctū. ⁋ Nec valet ēt ſi dicat̄: ꝙ eodez mō eēntia eſt quoddā potētiale: ⁊ ita nō pōt poni ꝑ ſe in rex nã: ſic nec materia. Hoc ſiqdē nō valet. ſufficit. n. ꝙ tota realitas cū ſua mã ⁊ forma actuali ſit poſita ex̄ in rex nã: ⁊ extra nihil ſeipſa. tunc .n. erit actualis qdditatiue inquātū mã eſt actuata. lapis ēt erit actualis: qꝛ oīno ex̄ nihil eſt poſit⁹ in rerum nã: ⁊ ſic eēt penit⁹ actualis ⁊ in nullo potētialis: nec apparet qd hēat lapis ampli⁹ expectare: ex quo eſt ſeipſo poſit⁹ in rex nã. ⁋ Quarto ſic. Nulla res differt a ſua realitate. ſi. n. differt. iā eſt alia realitas: ⁊ ꝑ ꝯñs nō ſua: ſʒ eſſe eſt realitas eſſentie. ſicut pʒ: ꝙ non eſſe lapidis eſt nihileitas lapidis. lapis. n. dū nō eſt nihil eſt ipſum eſſe. igit̄ aliqd aut aliq̄ realitas eſt ipm eſſe. ḡ eſſe lapidis eſt ſua realitas: ⁊ ſic de oī eē ⁊ oī eſſentia. ḡ impoſſe eſt: ꝙ eſſe ſit alia res ab eēntia. ⁋ Et ſi dicat̄: ꝙ res ſumit̄ duplr̄. Uno⁰ ꝑ re eſſentiali: ⁊ ſic nō eſt vex: ꝙ eē lapidis ſit ſua realitas. Alio⁰ pro realitate actuali: ⁊ ſic eſt vex. vñ in lapide actualiter exñte ſunt due realitates. vna qdē eſſentialis puta lapideitas: ⁊ alia actualis puta eē. ⁋ Si qdē hoc nō valet: qm̄ realitas eſſentialis lapidis hʒ ꝙ ſit realitas ex ipſo eē: aut ſeipſa ⁊ ſine eſſe. ſi hʒ ſine eſſe: ꝙ ſit realitas ex̄ in rex natura. ḡ res ſine eſſe pōt eē in rerū natura: ⁊ extra nihil: qđ eſt contradictio. ſi vō habet ꝙ ſit realitas nō a ſe ſed ꝑ eē: aut eſſe imprimit illā realitatez: ⁊ ſic erit efficiens ⁊ imprimens: qđ eſt impoſſe: aut nō imprimit ſuā realitatē: ſʒ eādē cōicat: ⁊ tūc habet̄ ꝑpoſitū: ꝙ eē eſt realitas eēntie indifferens ab ea. ⁋ Quinto arguit ſic. Nulla res differt a ſua actualitate: qua eſt ex̄ nihil: nō loquor de actualitate: que eſt termin⁹ ⁊ ꝑfectio ⁊ cōplemētū: q̄lē actualitatē importat forma reſpcū materie. nō enī ponit eā ex̄ nihil. vt. s. dcm̄ eſt: ſʒ ponit eā in eſſe terminato ⁊ ꝑfecto: qm̄ ante erat perfectibile purū ⁊ purū indiſtinguibile: ſʒ ꝯſtat ꝙ eē eſt actualitas nō ſcđo mō: videlicet tāq̄ȝ termin⁹ ⁊ modus ⁊ cōplemētū: ſʒ tāq̄ȝ ponens extra nihil ⁊ in rerū natura. eēntia. n. dū actu nō eſt: nihil eſt: ⁊ in rex nã nō eſt. ḡ impoſſe eſt: cuȝ eſſe ſit talis actualitas: ꝙ differat ab eēntia. ⁋ Et cōfirmat̄: qm̄ quelibet eēntia eſt quedā actualitas. lapideitas. n. eſt quedā actualitas. vñ nō opʒ dū ponit̄ in eſſe: ꝙ addatur ſibi aliqua actualitas. ⁋ Sexto arguit ſic. Affirmatio rei nihil addit ad rem affirmatam: ſicut nec negatio tollit aliqd niſi rem quā negat. pʒ. n. ꝙ nō hō negat ſoluȝ hoīem: ⁊ affirmatio hoīs nihil aliud ponit: ſʒ illud affirmat. ſi. n. poneret̄ aliud iaȝ nō eſſet affirmatio ꝑcedentis: ſed appoſitio ante negati: ſʒ poſitio lapidis in rerum natura nō eſt aliud q̄ȝ affirmatio realitatis lapidis: qđ pʒ ex hoc: ꝙ qñ negat̄ lapis poni in rex natura: negat̄ lapis ⁊ realitas illius. vñ nihil eſt dictu lapidē eſſe: q̄ȝ lapidē realitatē hēre. ḡ poni lapidē in rerum natura nō eſt alicui⁹ noue rei additio: ſʒ eiuſdem rei affirmatio. ⁋ Et ſi dicat̄: ꝙ affirmatio eſt aliud a re: pari rōne dicet̄: ꝙ negatio eſt aliud a nō re. ⁋ Et ſi dicat̄ vlteri⁹: ꝙ affirmatio ⁊ negatio reſpiciūt lapidē: ꝑ modū ſubſtracti nō valet. Affirmatio enim nō reſpicit rem ꝑ modū ſubſtracti: ſʒ eſt ipſamet res. homo. n. ⁊ nō hō opponunt̄: ſicut affirmatio ⁊ negatio: ⁊ eodez mō opponunt̄ res ⁊ nō res. ⁋ Septimo arguit ſic. Illa ſunt penitus idez: qbus opponit̄ penitus eadē negatio: ſʒ nihil opponit̄ directe realitati eſſentie ⁊ realitati eſſe. ꝑuatio. n. eſſe lapidis eſt lapidez ſimplr̄ nihil eē: ⁊ nullam realitatem habere: nec eſſentialez: nec actualem. nec aliā. ergo manifeſte apparet ꝙ nulla realitas erat in lapide niſi eſſe: ⁊ per ꝯñs realiter idē ſunt in co eēntia ⁊ eē. ⁋ Et ſi dicat̄: ꝙ duplex eſt nihil. vnuȝ qđ opponit̄ realitati eēntie. aliud qđ opponit̄ realitati eē. ⁋ Sed ſi ſic dicat̄ diſtinguēti de nihilo do nihili medietatē: ⁊ eliget quā vult. ꝯſtat. n. ꝙ in nihilo diſtictio nō cadit. ⁋ Octauo arguit ſic. Cōceptus entis applicatus ad lapidē nō addit ſibi aliq̄ȝ rem: vt. s. fuit ꝑbatū. Et pʒ: qꝛ ſi adderet. lapis eēt nihil: qꝛ exñs extra conceptū entis: ſʒ ꝯceptus entis ⁊ ꝯceptus eē eſt vnus ⁊ idē: niſi ꝙ ens ꝯcipit̄ ꝑ modū ſtatus ⁊ quietis. eē vō ꝑ modū cuiuſdā fieri ⁊ egreſſus. ḡ eē additū lapidi ⁊ ſibi applicatū penitus nullā rem addit. ⁋ Nono arguit ſic. Qñcūq̄ȝ aliqd diuidit̄ ꝑ duas drīas: ſi vna totaliter deſtruit diuiſuȝ reliq̄ nihil addit ad diuiſum: nec ſm rem nec ſm rōnē: ſʒ tm̄ affirmat ipm. vbi grā. hō diuiditur per verū ⁊ pictū. pictū aūt totaliter tollit hoīez. ſequit̄ enī: homo eſt pictus. ḡ nō eſt homo: ⁊ ideo vex nihil addit ad hominē. homo enī verus nō eſt niſi hō nec ſm rem: nec ſm rationē: ſed conſtat ꝙ ens diuiditur ꝑ ens actu exñs ⁊ ꝑ ens in potētia: ⁊ altera differētiarū: puta potētia totaliter deſtruit ens. ſequit̄ enim: eſt lapis in potentia. ḡ nō eſt lapis. ḡ altera differentia puta actualitas ⁊ exiſtere nihil addit ad ens: nec ſm rem: nec ſm rōnez. ⁋ Cōfirmat̄. qꝛ ſi lapis concipiat̄ vt nō poſitus in eſſe. ſtatim concipit̄ vt nihil: ita q̄ deſtruit̄ tota realitas lapidis. ḡ qñ cōcipiet̄ vt poſitus in effectu: nihil addet̄ nec ſm rem: nec ſm rōnem. vñ qꝛ nō poſitio lapidis eſt pura negatio lapidis. ſeq̄t̄ ꝙ poſitio lapidis eſt pura affirmatio ei⁹ ⁊ pura veritas: ⁊ ꝑ ꝯñs nihil addit. ⁋ Decimo arguit ſic. Iſte due equipollēt. lapis eſt ens nūc ⁊ in actu: ſʒ ens nō addit rem: nec rōnē ad lapideitatē: nec ecōuerſo: ſʒ eſt eadē rō implicita ⁊ explicita. explicita quidē per lapidem: ⁊ implicita in ente. ḡ dicēdo. lapis eſt ens: nō addit̄ res: nec ratio: que ꝑdicet̄ de lapide. ⁋ Undecimo arguit. Ita ſe hʒ eē ad eēntiā: ſicut ſe hʒ ꝯceptus alicui⁹ rei ſignatus vbaliter ad ꝯceptū eiuſdē rei ſignificatū nomialiter: ⁊ cō. eſſe enī ⁊ ens ⁊ eēntia ſe hñt ſicut curſus: currere: ⁊ currens. ⁊ ſicut flos: floritio: ⁊ florere: ſʒ eadē res ⁊ ratio ⁊ intētio claudit̄ in cōceptu importato per nomē: ⁊ in cōceptu importato per verbū: nec ibi duo cōceptus aliquo mō differūt rōne: ſed tm̄ in modo ꝯcipiendi illam rem ⁊ rōnē: ⁊ hoc eſt qđ dicit Cōmētator. 5. phyſi. cōmēto 9⁰. ait. n. (Oe ꝑpter famoſitatē iſti⁹ diſtinctionis. ſ. q̄uo oēs intentiōes diuidunt̄ in habitus qeſcentes ⁊ mobiles: oēs gentes in hoc cōuenerunt: ꝙ poſuerunt nominationū ꝑncipiū nomē ⁊ verbū: ⁊ poſuerūt cuilibet forme quieſcēti nomē: ⁊ verbum cuilibet forme mobili: ⁊ poſuerūt ꝑtes indeclinabiles ad collationem inter illa duo.) Hec Cōmētator. vñ pʒ ꝙ omnis ratio pōt cōcipi modo quieſcētis: ⁊ talis conceptus exprimit̄ ꝑ nomen: ⁊ modo fieri: ⁊ egreſſus: ⁊ talis exprimit̄ ꝑ verbū. ḡ eſſe ⁊ eſſentia nō differūt penes rē: aut rationē additā. ⁋ Nec valet ſi dicat̄ ꝙ hoc hʒ veruȝ de eſſe eēntie ⁊ nō de eſſe exñtie. Non valet inquam: qꝛ hic loquimur de eē: qđ ꝑdicat̄ in iſta ꝑpoſitōe: roſa eſt. conſtat eniȝ ꝙ attribuit roſe ⁊ enūciat de ea conceptū entis in actu. vñ ſenſus eſt: ꝙ roſa eſt ex̄ nihil: ⁊ ꝙ ꝯceptus entis actualr̄ ſibi ꝯpetit: ⁊ ꝑ ꝯñs ly eſt ꝑdicat ꝯceptū entis: ⁊ importat ipʒ per modū verbi: ⁊ ſic ꝑcedit ratio facta: ꝙ non addit rez: nec rationē: aut intentionē aliq̄ȝ: ſʒ dicit ꝯceptū entis alio mō. ⁋ Duodecimo arguit. Qꝛ ſʒ Cōmētato. 10. metaphyſi. cōmēto. 8.

(Auicēna fuit in hoc decept⁹: q2 credebat ꝙ ens ſignificaret aliqd additū eēntie rei. vñ vba Cōmētat. ſunt hec.) Auicēna dixit. ꝙ ens ⁊ vnū ſigñāt intētionē additā eēntie rei. nō. n. opinat̄ ꝙ res eſt ens ꝑ ſe: ſꝫ per diſpōnē additā ei: vt dicimus aliqd eē albū. vnū igit̄ ⁊ ens apud ipꝫ ſigñant accñs in re: ⁊ iā diximus impoſſibilia huic opinioni in alijs locis: ⁊ poſt cōtinget ei hoc. ſ. ꝙ aut illud accñs eſt ens ⁊ vnū ꝑ aliud additū: aut ꝑ ſe. ſi ꝑ aliud additū ꝓcedit̄ in infinitū. ſi ꝑ ſe. ġ ꝯceſſum eſt aliqd eē vnū ⁊ ens ꝑ ſe. ſꝫ deceperūt eū duo. ſ. quia opinabat̄: ꝙ vnū qd̄ eſt ꝑncipiū q̄ntitatis: eſt vnū qd̄ eſt ſynonimū enti: ⁊ q2 hoc vnū numerat̄ in accñtib⁹ eſtimauit ꝙ vnū qd̄ ſigñat oīa p̄dicamēta: eſt accñs: ⁊ ēt fuit decept⁹: q2 ignorauit dr̄ntiam īter hoc nomē ens: qd̄ ſigñat gen⁹: ⁊ qd̄ ſigñat veꝝ. qd̄. n. ſigñat gen⁹ eſt accñs: ⁊ qd̄ ſigñat veꝝ ſigñat vnūquodq̧ decē p̄dicamentoꝝ multiplr̄.) Hec ille. ❡ Itē. 4. metaphyſi. cōmēto. 3. dicit Cōmēta. (Auicēna multū peccauit in hoc ꝙ eſtimauit: ꝙ vnum ⁊ ens ſigñant diſpōnes additas eēntie: ⁊ mirū ꝫ de iſto homie quō errauit tali errore.) Et poſt ſubdit. (Jō dicimus ꝙ ſuba cuiuſlibet vni⁹ eſt eē ei⁹. ⁊ iō dicimus ꝙ ſuba cuiuſlꝫ vni⁹: ꝑ quā eſt vnū: eſt ſuū eē: ꝑ qd̄ ē ens) Hec Cōmētator. ❡ Ex qbus vr̄ ꝙ opio iſta eſt ꝯ̄ Cōmētatorē ⁊ ꝯ̄ Ariſtotelē. ❡ Arguit ēt ſic Harro. Si eē differat ab eēntia realiter. tūc qd̄ an eſt: eſſet qd̄ ponēs in numerū: ſicut qd̄ q2 eſt: ⁊ ꝓpter qd: ꝯñs eſt falſum ⁊ ꝯ̄ Ariſt. 2. phyſico. caplo p̄. ⁊ ꝯ̄ ñtia: q2 ſi eē differat ab eēntia. tūc cū q̄rit̄ an roſa ſit. īportabat̄ an eē ꝯueniat roſe. ſicut alia res a roſa. qd̄. n. an eſt hꝫ ꝓ ſubiecto eſſentiā: ⁊ ꝓ p̄dicato eē. ❡ Scd̄o arguit idē ſic. Q2 Linconiēſis dicit ſup illo vbo Ariſtote. ꝙ eſſe ⁊ eēntia nec in deo: nec in p̄ma cā ponūt in numeꝝ. ❡ Tertio arguit. Q2 ſi eſſe differat ab eēntia realr̄. tūc ꝑus crearet eēntia q̄ꝫ eē. Auguſ. n. dicit 7°. ſup Geñ. ꝙ ꝑus creat̄ mā q̄ꝫ forma: q2 potētialis eſt. ❡ Quarto arguit. Q2 creatura ſm illud qd̄ eſt: eſt termin⁹ creatiōis: ⁊ ꝑ ꝯñs qcqd eſt in ea: eſt aliquis act⁹ ⁊ aliqd̄ eē. ġ relinquit̄ ꝙ eē nō differt realr̄ ab eēntia. ❡ Primo arguit̄ ſic ab alijs. Creatio terminat̄ ad eē: ſꝫ ꝑ creationē nihil acqrit̄: niſi reſpect⁹ ad efficiēs. tota eñ realitas q̄ ſit: ab eterno fuit vt exēplata. ⁊ per ꝯñs habuit eē eēntie. ġ eſſe exiſtie nihil addit ad eēntiā niſi eē ꝓductū ⁊ reſpectū ad ꝓducēs. ❡ Scd̄o. Exiſtere nō eſt aliud q̄ꝫ ex̄ ſiſtere. extra. ſ. ſuas cās: ſꝫ poni ex̄ v̄tutē cauſe efficientis: ⁊ vlr̄ poni ex̄ cām dicit reſpectū ad cām: extra quā eſt. ġ eē dicit formalr̄ reſpectū ad cām. ❡ Tertio. Qñcūq3 aliqd vnū ⁊ idē trāſfert̄ de potētia in actū: nihil acqſiuit abſolutū. aliogn iam nō eēt idē numero: ſꝫ res que ꝑus fuit poſſibilis: eadē numero ponit̄ in effectu. lapis. n. qui ꝑus nō erat: poſtmodū eſt idē numero. ġ per eē nō eſt acqſitū aliqd abſolutū: ſꝫ tm̄m ꝯ̄ reſpectus ad trāſferens de potētia in actū. ❡ Quarto. Phs dicit. 9. metaphy. ꝙ nomē act⁹ trāſumptū eſt ab actiōe. vñ poni in eē ⁊ poni de facto idē eē vr̄: ſꝫ poni in actu vel in actu eē ⁊ ꝑfecto nō dicit niſi reſpectū ad ꝓducēs ⁊ agēs ⁊ faciēs. ġ eē exiſtie ſolū addit ad eſſentiā reſpectū ad agēs. ⁊c̄.

Argumentū ēt alij tenentes ꝙ eē differat ab eēntia: ſicut reſpectus a fundamēto.

Ad iſta argumēta dr̄. Ad p̄mū qdē ꝙ ly per ſe pōt excludere per aliud tāq̄ꝫ ſubm vel receptiuū: ⁊ tūc ꝯcedit̄: ꝙ aliqd creatū eſt ens per ſe: ſicut ſuba: que nō eſt ens ꝑ aliud ſuſceptiuū: ⁊ iō dr̄ ens per ſe. Linconienſis p̄mo poſterio. cap. 4. dicit. (Dicit̄ aūt ꝑ ſe eē: qd̄ ꝑ efficiētē cām nō eſt ſic ſola p̄ᵃ cauſa ꝑ ſe eſt. Dicit̄ 2° ꝑ ſe eē qd̄ per cām mālem nō eſt: ⁊ ſic dicunt̄ intelligentie per ſe entes: vel per ſe ſtātes. Dicit̄ etiā per ſe eſſe qd̄ ꝑ ſubm nō eſt: ⁊ ſic dr̄: oīs ſubſtātia ⁊ ſola per ſe eē.) Hec ille. Alio° ly per ſe pōt excludere per aliud tāq̄ꝫ formale: ⁊ ſic nec eſſentia ſubſtātie: nec accñtis eſſentia eſt ens ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ aliud formalr̄. ſ. per eē: ⁊ hoc loquēdo de ly ens ꝓut eſt participiū: ⁊ ſignat tm̄ q̄ntū hoc qd̄ dico exñs. Jſto mō. n. quelibet eēntia creata eſt ens ꝑ aliud ⁊ nō ꝑ ſe: ꝓut ly ꝑ ſe excludit formale: ⁊ nō ſolū ſuſceptiuū illi⁹ qd̄ eſt. ❡ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ eſſe creature vt ꝑus dictū fuit in p̄mo articu. nō ſubſiſtit: ⁊ iō nec illi debet̄ ꝓpe eē: nec fieri: nec creari. ac ꝑ hoc nec dr̄ ꝓprie creatura: ſꝫ qd ꝯcreatū. tale aūt nō opꝫ: ꝙ participet aliud eſſe diſtinctū a ſe: aut ꝙ acquirat eſſe. ſi eñ tale quid dicatur eē hoc ē alio mō q̄ꝫ eēntia ſit. (vñ ſꝫ ſcīs Tho. de veritate. q. 21. artī. 4. ad 4ᵐ.) Triplicīter dicit̄ aliqd ens. Primo mō dicit̄ aliqd eē: q2 in ſe ſubſiſtit. Scd̄o mō q2 eſt p̄nᵐ ſubſiſtēdi vt forma. Tertio mō q2 eſt diſpō ſubſiſtētis vt cecitas: ⁊ iō cū dicimus: eē eſt ens ſi ꝓcedat̄ ſic: ergo eſt aliquo ens vel ſe: vel alio. ꝓceſſus nō ſequit̄: q2 nō dicebat̄ hoc mō ens: ſicut aliquid in ſuo eſſe ſubſiſtēs eſt ens: ſed ſicut quo aliqd eſt. vñ nō opꝫ querere ipſi eſſe aliquid quo ſit: ſed verū ipſo eſſe aliquid ſit: qd̄ ſit idē ei: vel diſtinctū ab eo.) Hec ille in forma. ❡ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ nō ſequit̄. eēntia creata ꝑticipat eē. ġ a ſimili eē creatū ꝑticipat eē: nec ſequit̄. eēntia creata eſt ꝑ aliud a ſe. igit̄ eſſe creatū eſt ꝑ aliud a ſe. Nec valet ſi dicat̄. eē creatū eſt extra nihil. igit̄ eſt ꝓprie ens: q2 extra nihil nō ſolū eſt qd̄ eſt: imo ēt diſpōnes entis: que nō dicunt̄ ꝓprie ⁊ formaliter entia ſꝫ entis: ⁊ in hoc differūt a penitus nihilo. ❡ Ad 3ᵐ negat̄ diuiſio q̄ ibi ſit. illa eñ diuiſio entis in ſubam ⁊ accidēs eſt diuiſio entis ꝓut dicit eēntiā: ⁊ nō ꝓut dicit actū exiſtēdi ſm ꝙ ponit ſcīs Tho. 2° quolibet. q. 2. artī. p̄. ⁊ iō lꝫ oīs eēntia ſit ſuba: vel accñs: nō tñ oē qd̄ eſt aliqd entis eſt ſuba vel accñs: niſi reductiue. eē eñ ſube reducit̄ ad gen⁹ ſube: ⁊ eē qualitatis ad gen⁹ q̄litatis. ſicut eñ pūctus reducit̄ ad gen⁹ q̄ntitatis tāq̄ꝫ ꝑncipiū eoꝝ: que ſunt in illo genere: vel vna illius ſpeciez: ita eē ſube reducit̄ ad gen⁹ ſube q̄ſi formale oīm q̄ ſunt in illo. act⁹. n. ⁊ potentia ad idē gen⁹ reducunt̄. Jſto modo ġ cōceſſo ꝙ eſſe ſube ſit de genere ſube. nō ſequit̄ ꝙ ſit mā: vel forma: vel compoſitū: nec ꝙ tres ſube ſint in cōpoſito: ſed due. ⁊ actualitas cōpoſiti q̄ reducit̄ ad idē genus. eē. n. lapidis nō eſt in genere ſube: ſicut eſſentia per ſe cōtenta ſub genere: nec ſicut pars eſſentie. iō nec eſt cōpoſitū ſubale: nec ꝑs eius. Sed q2 eſt act⁹ cōpoſiti ⁊ ſuarū partiū. dico tñ ꝙ eſſe ſube poſſet dici accñs. iuxta aliū modū loquēdi. vt ꝑus in p̄ articulo dicebat̄. ſm ꝙ oē qd̄ eſt p̄ter rōnē alicuius dicitur ei accidere: ⁊ de tali accñte loquēdo nō opꝫ ꝙ ſupponat ſuū ſubm exiſtere: nec eſt incōueniēs: ꝙ ſubſtātia ſit per illud ⁊ exiſtat: aut ꝙ ſit actualius. Silr̄ non ſequit̄ ꝙ ſuba: que habet eſſe per illud accñs: ſit ens ꝑ accidēs eo mō quo Ariſtoteles loquit̄ de ente ꝑ accñs. ſ. ꝙ includit res diuerſoꝝ geneꝝ: nec ſequit̄ ꝙ tale accidēs ſit ens per ſe p̄mo. nō. n. ꝓprie eſt qd̄ eſt: ſed quo eſt. ❡ Ad p̄ᵐ Herar. dr̄: ꝙ minor eſt vera loquēdo de illis: q̄ generant̄ vnica gn̄atiōe: ſic ꝙ quodlibet illoꝝ eſt qd̄ gn̄atur. ⁊ iō ꝯcedit̄: ꝙ hō: ⁊ exiſtens hō: ⁊ vn⁹ hō idē ſunt realr̄: q2 vnica gn̄atiōe gn̄ant̄ illo mō. Si aūt maior īntelligat̄ de gn̄atis: quoꝝ vnū ſe hꝫ vt qd̄: aliud vt quo: vel ambo vt quo. non eſt vera: qd̄ pꝫ: q2 lapis ⁊ partes eius eſſentiales vnica gn̄atiōe gn̄ant̄: ⁊ tñ lapis nō eſt ſua ꝑs eēntialis: ⁊ iō q2 minor ad ſenſū iſtū negāti ē vera: ⁊ ad ſenſū quo ꝯceſſū eſt argumētū nō valet.

valet. ¶ Unū pma ꝓbatio minoris falsum assumit di/cēdo: q̄ ꝑ se termin⁹ gnōnis est eē cōpositi: si loquat̄ de termio qȯ. esse. n. nō est termin⁹ gnōnis. ¶ Scȯa silr ꝓbatio deficit supponēdo: q̄ sola forma sit terminus gnātiōis cōpositi vt quo: ⁊ esse teneat se a pte termini vt qȯ. hoc. n. falsū est: cū eē min⁹ subsistat q̄ forma: ⁊ ꝯñter min⁹ hēat rōnē gnāti q̄ forma: imo poti⁹ ē ter/min⁹ quo q̄ forma. ¶ Tertia deniq̄ ꝓbatio deficit: lꝫ. n. realitas: q̄ actualr gnātur: nō dicat intrinsece nisi mām ⁊ form ī actuātē: tū illa realitas nūq̄ termiaret gnātionē: nisi vt substracta actui q̄ est eē: ita q̄ eē ē ta/li realitati rō termīādi gnōnē: nec tū est pars illi⁹: nec ītrinsecū illi: sꝫ act⁹ eius. ḡ sunt ibi duo termini q̄. vn⁹ est forma. ali⁹ est eē. forma est termin⁹ quo ī quātū est pn̄m terminandi ꝓductionē: sꝫ eē est termin⁹ quo tāq̄ formalis termiatio fluēs a for̄. ¶ Illud āt qȯ addit arguēs de negligētia Aristo. ⁊c̄. dico q̄ Arist. inuestiga/uit pn̄a ītrinseca substātie cōposite. s. mām ⁊ formā: eē aūt nō est pn̄m ītrinsecū subē: imo est totalr ex̄ q̄ddita teꝫ eius: ⁊ aūusl sꝫ subē create: cū sit pticipatio essentie īcreate. iō ista inq̄sitio nō spectat ad tractatū de reruꝫ q̄dditate: vel de pncipÿs rerū: vel subē cōposite: sed in multis locis dicit Aristo. q̄ gnō terminat̄ ad eē. sicut

Z. c. 7. Z. c. 16. ꝓ phȳsi. ⁊ ꝑ de gnātōe. ¶ Utꝝ āt eē distinguat̄ ab eo qȯ est ⁊ subsistat: habet̄ partiꝫ ab eo 2⁹ posterio. vbi. s. allegatum est. ⁊ partim a suis discipulis: puta Auicen. Alpha. Algaçele. Boetio. Auctore de cāis: ⁊ a sctis do/ctorib⁹. ¶ Ad 2m dr̄: q̄ eē nō est accñs loquēdo de eē subali illo mō: quo res collocata in alio pdicamēto q̄ subē dr̄ accñs: sꝫ pōt dici accñs nō supius expresso: q̄ est ex̄ rōne eēntie create: ⁊ pticipatio eēntie icreate. ta le ḡ esse lꝫ nō sit accidēs ad mentē arguētis: nō tū est suba: sed subale quid. ⁊ iō nō opꝫ q̄ sit mā: vel forma vel cōpositū: sꝫ act⁹ subē subsistentis ⁊ quedā pme for me. Qȯ aūt addit̄ de suba simplici. dr̄ q̄ ipsa est seipa in actu nō tāq̄ ipa sit actualitas eēndi: sꝫ poti⁹ q̄ se to ta est forma. ⁊ ꝑ ꝯñs eēntia ei⁹ fm̄ qȯlibet sui est pnci piū essendi: nō sic de suba cōposita: cui⁹ sola vna ps est pncipiū eēndi. ¶ Ad 3m negat̄ minor. nec. n. eē accidē tis est ipsummet accñs. sicut nec esse lapidis est lapis. Silr nec esse qȯ dat accñs ipsi subō: est ipm accñs. vñ fm̄ q̄ ōndit sctūs Tho. in tractatu de esse ⁊ essentia. (Illud (inquit) cui aduēit accñs est ens in se cōpletū subsistēs in suo eē: qȯ qdē esse nālr puenit accidēs qȯ supuenit: ⁊ iō accñs supueniēs ex ꝯiunctiōe sui cuꝫ eo cui supuēit: nō cāt illud eē: in quo res subsistit: ꝑ qȯ res est ens ꝑ se: sed causat quoddā esse 2m: sine quo res subsistens intelligi pōt esse: sicut pm pōt intelligi sine scȯo.) Hec ille. ¶ Et si dicat̄ q̄, qua rōne forma acci/dētalis imprimit subiecto suo tale esse distinctum ab vtroq̄. sic illud esse imprimet aliud esse ⁊ aliā realita/tem: ⁊ illa aliā: ⁊ sic in infinitū. ¶ Dicit̄ q̄ nō sequit̄. nō eniꝫ forma sic dat esse quasi ponat inter se ⁊ subm vnā tertiā entitatē: sic enī argumētuꝫ pcederet: sꝫ isto mō forma est pncipiū essendi: q̄ ex coniunctiōe sui ad subm resultat eē subiecti ꝑ formā: si sit forma accidē/talis: vel esse toti⁹ cōpositi: si sit substātialis: q̄ esse: qȯ dat forma nō est in subiecto per illū modū: quo accñs est in subiecto: vel forma in mā: sed illo mō quo actus est in potētia. act⁹. n. abstrahit a forma ⁊ potētia a sub iecto vel mā. ⁊ iō q̄ subiectuꝫ sub forma est potētiale ad eē: q̄ forma quelibet. ideo dicit̄ esse pncipiū essen/di: q̄ constituit ꝓpriū susceptiuū actus qui est esse: eē aūt q̄ est actualissimū in genere actus primi nō cōsti tuit aliud potentiale: sicut forma faciebat. nō igit̄ opꝫ q̄ si ex vnione forme ad subiectū resultat esse: q̄ iterꝫ ex esse ⁊ ex illo: in quo est: resultet aliud: q̄ dum aliqd est sub esse: iam est in termino actus pmi: qȯ non erat dum fuit sub forma. nō enī restat potētia ad actus pri/mū: sed solū ad 2m qui est opatio. instātia ḡ pcedit ex falso intellectu: q̄ imaginat̄ q̄ esse causet̄ ab ipsa for/ma sicut ab agēte: qȯ nō est verū: sed illo mō quo pro/pria potētia dicit̄ eē causa act⁹: quē suscipit. Si loqua mur de forma subsistente: vt est aīa rōnalis: vl' ange/lus: aut sicut illud qȯ cōplet rōnē potētie ꝓprie: vel ꝓ/prÿ susceptiui actus alicui⁹: dr̄ eē illi⁹ causa: ⁊ isto mo/do accñs ⁊ forma subalis nō subsistēs dr̄ causare esse. ꝯstat aūt q̄ nō sequit̄: si forma isto mō cāt eē q̄ iterū illud eē causet aliud eē: q̄ eē nec est potētia: nec cōsti/tutiuū potētie ad vlteriorē actū pmū: sꝫ est terminus finalis potētie ad actū pmū: ⁊ quedā incboatio secun/di actus. vñ sanctus Tho. ꝑ sen. dis. 8. q. 4. arti. 2. ex di/ctis Auicē. ait sic. (Omne qȯ est in genere hꝫ quiddi/tatē differentē ab esse sicut hō. humanitati enī ex hoc qȯ est humanitas nō debet̄ eē in actu. pōt enī cogitari humanitas: ⁊ tū ignorari an aliq̄s sit hō. Et rō hui⁹ est: q̄ omne: qȯ pdicat̄ de his: q̄ sunt in genere: pdicat q̄d/ditatē: cū genus ⁊ spēs pdicētur in eo qȯ quid. illi aūt quidditati nō debet̄ eē nisi per hoc q̄ suscepta in illo vel in illo. ⁊ iō q̄dditas generis vel spēi nō cōmunicat̄ fm̄ vnū esse oībus: sꝫ solū fm̄ vnā cōem rōnē. vñ con/stat q̄ eē eius nō est sua q̄dditas.) Hec ille. ¶ Ex hoc habet̄ q̄ cū forma accidētalis ponat in genere: q̄ ipsa nō est suū eē plusq̄ suba posita in genere sit suuꝫ esse. ¶ Qȯ ēt clarius dicit. 4. sen. di. 12. q. i. arti. i. q̄stiun. 3a. in rñsione ad 5m vbi dicit: q̄ in accñtibus separatis in sacramēto eucharistie differt eē ab eēntia: ⁊ est ibi cō positio ex qȯ ⁊ quo est. si sit ī āgelis. ¶ Nec valꝫ si q̄s dicat: q̄ ꝑ ideꝫ esse existit accidēs ⁊ subiectū eius. hoc enī falsum est. vñ sctūs Tho. ꝑ sen. dist. 3. q. 2. arti. 3. di cit: q̄ fm̄ quodlibet accñs addit̄ aliquod eē ipsi subē. Et dist. 20. q. i. arti. pmo dicit: q̄ relatio: q̄ hꝫ eē in crea/tura hꝫ aliud esse q̄ sit esse sui subiecti. vñ est aliud a suo subiecto: ⁊ sicut ponit de relatione: ita habet pone/re de alÿs accñtibus. vñ 4⁰ cōtra Gentiles caplo. 14. dicit. (In nobis (inquit) relatiōes habent esse depen dens: q̄ earū eē est aliud ab eēntia sui subiecti. vñ hñt ꝓpriū modū essendi fm̄ ꝓpriaꝫ rōnem: sicut ⁊ in alÿs accñtibus ꝯtingit: q̄. n. omnia accñtia sunt forme que dā subē supaddite: ⁊ a pncipÿs subē causate: opꝫ q̄ ea/rū esse sit superadditū sup esse subē: ⁊ ab ipso depēdēs: ⁊ tanto vniuscuiusq̄ eoꝝ eē est pus vel posteri⁹: quāto forma accñtalis fm̄ ꝓpriam rōnem fuerit ꝓpinquior subē.) Eandē ponit sñiam 3a parte. q. 17. arti. 2. vbi sic ait. (Est aūt ꝯsiderandū: q̄ si aliqua forma vel natu ra sit: q̄ nō ptineat ad eē psonale substātie: vel hyposta sis subsistentis. illud eē nō dr̄ eē eius per se simplr: sed fm̄ quid: sicut esse album est esse sortis nō inquantuꝫ est sortes: sꝫ inquātū est alb⁹: ⁊ hȯ eē nihil ꝓhibꝫ mul/tiplicari in vna hypostasi vl' psona. aliud. n. est eē: quo sortes est albus: ⁊ quo sortes est music⁹: sꝫ illud eē qȯ ptinet ad ipsam hypostasim vel psonaꝫ fm̄ se impossi bile est in vna hypostasi vel psona multiplicari: aliud enī eē ponit̄ in sorte fm̄ q̄ est albus: ⁊ aliud fm̄ q̄ est hō: q̄ eē albū nō ptinet ad eē psonale sortis. eē aūt ca pitatū: ⁊ esse corporeū: ⁊ esse animatū totuꝫ ptinet ad vnā psonā sortis: ⁊ iō ex oīb⁹ his nō fit nisi vnū eē sor/tis: ⁊ sic ꝯtingeret q̄ post ꝯstitutionē psone sortis adue niret sorti man⁹: vel pes: vel oculus: sicut accidit in ce/co nato. ex his nō accresceret sorti aliud esse: sꝫ solū re/

Eē nō a for̄ tāq̄ a causa agente.

Unuꝫ est esse simplr: lꝫ sint plā fm̄ q̄d.

latio quedā ad illud eē:qꝛ diceret̃ eſſe nō ſolū ſm illa:
que ꝑ̇us habebat:ſed ēt ſm ea q̄ poſtmodū ſibi adue/
nerūt.) Hec ille. ¶ Pꝫ igit̃ ex ꝑ̄dictis: ꝙ q̇ðlibet acci
dēs hꝫ aliud eē ab eē ſui ſubiecti. Scðo ꝙ illud eē dif/
fert ab ipſo accñte. Ex q̇bus 3° ſeq̇t̃:ꝙ actus accñta/
lis dat ſubo ſuo eſſe diſtinctū a ſeipſo accñte: vt pote
albedo nō ſolū actuat ſubm:imo dat ſibi q̇ddā eē:qð
nec eſt albedo:nec eſt ſubale ſibi.⁊ ſic pꝫ: ꝙ minoꝛ di/
cti argumēti falſa eſt. ¶ Ad 4m dr̃:ꝙ eſſe ſubale pōt
dici accñs ſube cōplete modo ſuperius dicto: qꝛ.ſ.nec
eſt ei⁹ eſſentia:nec pars eſſentie:nec de rōne eēntie:nō
aūt ꝙ ſit accidēs.i.forma accñtalis:qꝛ lꝫ adueniat poſt
eēntiā cōpletā: nō tñ̄ poſt eſſe cōpletū:ſecus aūt eſt de
forma ſubali: qꝛ ſi adueniat eſſentie cōplete per aliaꝫ
formā ſubalē poꝛ eſt.neceſſario ēt aduenit eē cōpleto:
qꝛ oīs forma ſubalis dat eſſe ſubale completū in aliq̄
ſpecie.ſicut quelibet vnitas ꝯſtituit nouā ſpēm nume
T.c.io. n.8.metaphyſi.talis ḡ forma ſic adueniēs poſt eēntiā
cōpletā ⁊ eſſe cōpletū nec̄ɾio eēt forma accñtalis. Nec
poſſet dare eſſe ſubale:cū vnius entis vnū ſit ens ſub/
ſtātiale quo exiſtit. Et ſic pꝫ ꝙ nō eſt ſilr̃ ð forma ſub
ſtātiali ſupueniēte eſſentie cōplete. verūtñ̄ cūꝫ dicim⁹
ꝙ eſſe ſupueniat eſſentie cōplete.intelligēdūꝫ ꝙ ſupue
nit eēntie cōplete q̄tum ad ſuā rōnē ſpecificā: non tñ̄
ſupuenit eēntie cōplete q̄tū ad ſuū ꝓpriū modū eēn/
di:qꝛ an̄q̄ veniat eſſe:nullū ꝑ̄cedit cōplemētū in actu
in rerū natura:⁊ in hoc differt eſſe a forma accñtali:q̄
ſupponit vtrūq̄ꝫ complementūꝫ eſſentie cui aduenit.
¶ Ad 5m dico ſilr̃:ꝙ ſimilitudo ibidē facta nō valet.
plures eñi forme ſi eēnt in cōpoſito:nec̄ɾio dicerēt plu
res actus nullo mō ſe ꝑficiētes:⁊ iō illud cōpoſitū nul
lo mō eſſet vnū:qꝛ nō poſſet aſſignari illud quo fierēt
vnū:qꝛ nec ſeipſis:cū quelibet forma alteri⁹ rōnis con
ſtituat aliā ſpēm:nec ꝑ corpus:qꝛ materia nō continet
formā:ſꝫ ꝯtinet̃:nec vnit ſed vnit̃.vt deducit Ariſt.p°
de aīa.ꝑticula.88.⁊ 2° metaphy.particula.53.ſed ſi po/
namus in ſorte vnā formā ſubalē: ⁊ preter hanc pona
mus ibidē aliū actū q̇ eſt eſſe.tales actus ſeinuicē ꝑfi/
ciūt:imo vnus eſt actualitas alteri⁹:⁊ alter cōparatur
ad aliū vt potētia ad actū.ſ.forma ad ipm eſſe. Sicut
eñi dicit ſctūs Tho.pma pte.q.3.arti.4.(Eſſe ē actua
litas oīs forme vel nature:nō eniꝫ bonitas vel hūani/
tas ſignat̃ in actu:niſi ꝓut ſignāmus eā eē.) Hec ille.
Nō eñi eſt icōueniēs illud:in quo tales duo act⁹ ſunt:
eē ſimplr̃ vnū:cū act⁹ ⁊ potētia ſint vnū.vt dicit Ariſ.
2° de aīa.ꝑticula.7. Uerūtñ̄ eſt alia diſſimilitudo in
ꝓpoſito:qꝛ ſi plures forme eēnt in cōpoſito ſm taliter
opinantes:oēs ſunt de q̇dditate illi⁹ cōpoſiti:⁊ iō argu
mēti ſcti Tho.bonū eſt ꝯ eos. ex hoc eniꝫ ſequit̃ ꝙ il/
lud nō eſt vere vnū:ſꝫ ſctūs Tho.nō ponit:ꝙ eē ⁊ for
ma ſubalis ſint duo act⁹ ꝯſtituētes q̇dditatē cōpoſiti:
imo dicit ꝙ eē accidit illi quidditati. Dicit ēt 2° quo/
libet.q.2.arti.i.ad p̄m:ꝙ ex eſſe ⁊ eēntia nō reſultat ali/
qua tertia res.ſicut dicebāt illi qui ponūt pluralitateꝫ
formarū in cōpoſito. ¶ Ad 6m dr̃:ꝙ quicq̇d importa/
tur per nomē ſortis explicite:importat̃ noīe hoīs ipli/
cite:⁊ iō hic hō nō ſe hꝫ ad hoīem vt totū reale ad ſuā
partē:⁊ illo mō ſorte ſe hꝫ ad hūanitatē: vt alias dcm̄
eſt. ¶ Ad 7m dico:ꝙ rñſio ibidē poſita bona eſt:nec p̄/
ma illi⁹ improbatio valet:qꝛ rō vni⁹ eſt negatiua. ra/
tio vō entis eſt poſitiua. vñ vnitas nō addit ſup eſſen/
tiā niſi negationē diuiſiōis: ens vō dicit actū exiſtēdi:
q̇ nō ita ꝯſequit̃ nec̄ɾio eēntiā creatā:ſicut negatio idi/
uiſionis. Iſta rñſio eſt ſcti Tho.pma parte.q.6.arti.3.
Et iō rō Cōmentatoris bñ ꝯcludit:ꝙ vnū nō dicit ali
quid diſtinctū a re qua dr̃ vna:ſꝫ nō ꝓbat ꝙ ens parti/
cipialiter ſumptūꝫ dicat aliud ab illo qð exiſtit.vñ.di
cens:ꝙ lapis eſt vnus ꝑ entitatē ſupadditā nō pōt ne
gare q̇n illud ſit idiuiſum:ſꝫ dicēs:ꝙ lapis nō exiſtit ꝑ
ſuā eēntiā:ſꝫ ꝑ eſſe diſtinctūꝫ a ſua eēntia. vtriq̄ꝫ dicet:
ꝙ illud eē:quo lapis eſt:nō eſt qð exiſtit:ſicut nec albe
do eſt illud qð albat̃. verūtñ̄ dico ꝙ ſumendo ens no
minaliter ꝓut dicit eēntiā decē ꝑ̄dicamētoꝝ ita bene
ꝯcludit rō Cōmētatoris de ente ſicut de vno:ꝙ nullū
eoꝝ dicat reꝫ ſupadditā eēntie illius:de quo dicūtur.
¶ Scða ſilr̃ improbatio dicte rñſionis nō ꝓcedit: qꝛ
ens ſumptū ꝑticipialiter:qð ꝯuertit̃ cum hoc:qð dico
exñs: nō ſic eſt trāſcēdēs ꝙ ſit eēntialr̃ ſupi⁹ ad deceꝫ
ꝑ̄dicamēta: qꝛ accidit cuilibet ꝑ̄dicamēto ꝙ ſit ens il/
lo mō: ſꝫ ens noīaliter ſumptū eſt illo mō trāſcēdēs ⁊
eēntialr̃ ſupi⁹ ad decē ꝑ̄dicamēta.ſ.ad oē qð ꝑ ſe repo/
nit̃ in ꝑ̄dicamēto:⁊ ad oē qð eſt in ꝑ̄dicamēto reducti
ue,quocūq̄ꝫ mō: ⁊ iō de quocūq̄ꝫ ꝑ̄dicat̃ ei⁹ ꝯcretūꝫ.ſ.
ens ꝑ̄dicat̃ eē ei⁹ abſtractū. ¶ Tertia deniq̄ꝫ iprobaꝫ
tio nulla eſt:qꝛ ſicut dcm̄ eſt. exñs nō eſt eſſentialiter
trāſcendēs:ſꝫ iō dr̃ trāſcendēs:qꝛ ꝑ̄dicat̃ de reb⁹ diuer
ſoꝝ geneꝝ:lꝫ ꝯtingenter.talia aūt taliter trāſcendētia
nō ꝯuertunt̃ cū ente noīalr̃ ſumpto: ⁊ iō lꝫ ens nō ꝑ̄di
cet de aliquo niſi eēntiā illi⁹ de quo dr̃:ſecus eſt ð hoc
trāſcendēte ens ꝑticipialiter ſumpto.verūtñ̄ ꝯceſſo ꝙ
eſſe quo ſuba eſt:ſit ens vel exñs illo mō.dcm̄ eſt in ſo
lutione ſcði argumēti. ¶ Si tūc vlteri⁹ arguat̃:aut il
lud eē eſt exñs ſeipſo:vel ꝑ aliud eē. ¶ Dr̃ ꝙ nō valet
diuiſio niſi ī illo:qð ſic dr̃ ens:ꝙ eſt in ſuo eē ſubſiſtēs:
nō aūt in illo qð.iō dr̃ ens:qꝛ eſt diſpō exñtis. tale eñi
nec eſt ſeipſo:nec alio:ſꝫ illo aliq̇d eſt:qð eſt idē illi:vt
in deo:vel aliud vt in creatura. ¶ Ad 8m dicit̃:ꝙ bñ
ꝯcludit:ꝙ eē nō eſt p̄nm itrinſecū hoīs vel hūanitatis
aut ſortis: ſꝫ vlterioꝛ deductio nō valet. igit̃ ſortes nō
exiſtit ꝑ aliud a ſua mā vel forma.dcm̄ eſt eniꝫ ꝑ̇us in
ꝓbatiōe 2e ꝯ̄nis:q̄uo cōpoſitū ex mā ⁊ forma exiſtit ꝑ
formā ſicut p̄nm eēndi:⁊ exiſtit ſuo eſſe:ſicut ſua actua
li exñtia.vñ accipiēdo exñs ꝓ illo:qð denoīat̃ ab exñ/
tia.tūc ipm nō icludit itrinſece niſi mām ⁊ formā. Di
co tñ̄ ꝙ ſi accipiat̃ exñs ꝓ illo qð icludit exñtiā ⁊ ſub
iectū exñtie: ipm icludit aliq̇d intrinſece ꝑ̄ter mām ⁊
formā.ſ.eē. ¶ Pꝫ igit̃ ꝙ vlteri⁹ nō valet illatio:q̄ in/
fert̃ ꝙ ad exñtiā nihil req̇rit̃ niſi p̄na ei⁹ itrinſeca.hoc
eñi falſuꝫ eſt.nullū eñi p̄nm ſortis eſt exñtia ſortis:ſed
bñ ꝯcedit̃ ꝙ ad cāndū exñtiā ſortis ſufficiūt ei⁹ p̄nca
itrinſeca.loquendo de cā formali ⁊ nō de efficiente. Il
lud āt qð ibi addit̃:ꝙ exñtia q̄nq̄ꝫ eſt in po°:q̄nq̄ꝫ in
actu.ſupi⁹ eſt multiplr̃ iprobatūꝫ. hoc eñi adeo eſt ab/
ſurdū:ſicut ſi diceret̃:ꝙ albedo q̄nq̄ꝫ eſt alba:q̄nq̄ꝫ ni
gra. ¶ Ad p̄m Scðo.dr̃ ꝙ maioꝛ hꝫ multas iſolubiles
inſtātias. Nā albū ⁊ albedo ſe hñt vt abſtractū ⁊ con
cretū:que tñ̄ realr̃ necdū grāmaticalr̃ diſtinguunt̃:nō
eñi ſine cā vnū noīat̃ abſtractū:aliud ꝯcretūꝫ: abſtra/
ctū dicit illud ſolū:quo ſolo ⁊ toto aliq̇d dr̃ tale:cōcre/
tū aūt dr̃: qꝛ hꝫ illud cū alijs ꝯiunctū: ⁊ cōmaſſatū vt
alr̃ eſt dcm̄. ¶ Nec valꝫ iſtare ī diuinis:qꝛ ibi nec ab/
ſtractū nec ꝯcretū inquātū hꝫ ꝓprie ꝑ̄dicant̃: vt dicit Diſ.4.q.2. ꝯclone pma.
auctoꝛ de cāis. ¶ Ad 2m dico:ꝙ mioꝛ eſt falſa:qꝛ ſape
nō eſt ſapia:ſꝫ eē ſapientē:nec curſus eſt currere: ſꝫ eē
currentē:nec lux eſt lucere:ſꝫ eē lucēteꝫ. vñ talia dicūt
q̇dā eē accñtalia cāta a formis in ſubo illaꝝ. ¶ Ad 3m
negat̃ maioꝛ.verbū.n.nō dicit formā ſignatā ꝑ nomē:
ſꝫ poti⁹ dicit actionē vel paſſionē ſm formā ſignatā ꝑ
nomē:⁊ hoc in v̇bis actiuis ⁊ paſſiuis: vt calefactio:ca
lefio. Si aūt ſint v̇ba neutra ſufficit:ꝙ ſignificēt actū
preuie

preuie forme ſignate per nomẽ: vel ipſuꝫ ſuppoſiti eẽ ſm taleꝫ formã. Patet eniꝫ ꝙ curro reſoluitur in hoc qđ dico ſum currẽs:nõ igitur curro dicit ſolũ curſum: ſed eſſe curſus in ſubiecto ſm formã: que dicit̃ curſus vel hꝫ. ¶ Ad quartũ negat̃ minor: vita eniꝫ dicit eẽn/tiaꝫ rei viuẽtis:ſed viuere dicit actum illius eſſentie. ¶ Ad qntũ dr̃:ꝙ poſitio noſtra non tenet:ꝙ aliq̃ crea tura per ſe vna per ſe cõponitur ex eſſentia ꝛ eſſe: ſꝫ ꝙ in qualibꝫ creatura per ſe in genere exiſtẽte ſit talis cõ poſitio: vnde ſanctus Tho. quolibe. z. q. z. arti. p̃. ad p̃m dicit ſic. (Aliquãdo ex his:que ſimul iungũtur:relinq/tur aliqua tertia res:ſicut ex anima ꝛ corpore cõſtitui/tur humanitas:que eſt homo: vnde homo cõponit̃ ex aĩa ꝛ carne:aliquãdo aũt ex his:que ſimul iũgunt̃: nõ reſultat aliqua tertia res:ſed reſultat quedã ratio com poſita:ſicut rõ hominis albi reſoluitur in rõneꝫ hoĩs: ꝛ in rõnem albi:ꝛ in talib⁹ aliquid cõponitur ex ſe ꝛ ex alio:ſicut albũ cõponitur ex eo:qđ eſt album ꝛ ex albe/dine.) Hec ille. ¶ Et intendit vt pꝫ in argumẽto: pro cuius ſolutiõe illa dixerat:ꝙ ex eſſentia angeli:ꝛ ex eẽ illius nõ reſultat res tertia. hoc ergo ſuppoſito dico: ꝙ in qualibꝫ creatura eſt cõpoſitio eſſe ꝛ eſſentie:ꝛ ſi tol/leretur improprietas loquẽdi:cõceditur ꝙ oĩs creatu/ra eſt cõpoſita ex eſſe ꝛ eſſentia:ſicut enim dicit ſanct⁹ Tho. tertia pte. q. z. arti. 4°. ad zm. (Omne illđ:in quo duo cõueniũt:põt dici compoſitũ ex illis.) ¶ Et cum queritur:an eſſentia creature ſit in potẽtia ſimplr̃. Di/ſtinguo. Aliquid enim eſſe in potẽtia ſimplr̃ duplr̃ põt intelligi. Primo modo ꝙ tale qđ dicit̃ eſſe in potẽtia ſimplr̃ nullo modo eſt actus: nec actuãs aliud: ſed pu/rum actuabile. Scđo modo:qꝛ illud tale nõ ſeipſo ſuf ficit ad hoc ꝙ ſimplr̃ ſit in actu:niſi aliud adderet̃ ei: ſed eſt in potentia ad aliud:quo ſit in actu formaliter: licꝫ ipſum dũ eſt per illud in actu poſſit aliud actuare: ꝛ ſit quid ẽ actuabile. Tũc dico ꝙ eẽntia eſt in potẽtia ſimplr̃ ſcđo modo:nõ auteꝫ primo modo:ſed ſolũ mã prima eſt illo modo ſimplr̃ in potentia:ꝛ tunc negatur ꝯña. Eſſentia creature ẽ in potẽtia ſimplr̃. ergo eſt ma teria. Et ſimilr̃ iſta eſt in potẽtia ſm quid:igit̃ eſt ſim/pliciter in actu ſeipſa:patꝫ enim ꝙ iſte cõſequẽtie non valẽt ꝓpter multiplicem acceptionem eius: qđ eſt in potẽtia ſimpliciter ꝛ in potẽtia ſm quid:ꝛ in actu ſim/pliciter:ꝛ in actu ſm quid. Sicut enim diſtictuꝫ eſt de hoc ꝙ dico in potentia ſimplr̃:ita põt diſtingui de hoc ꝙ dico ens in actu ſimplr̃: vnde illud qđ eſt in potẽtia ſcđo modo nihil ꝓhibet eſſe actũ vel formã. Aliter tñ poſſet dici:ꝙ aliquid eſſe in potẽtia ſimpliciter põt du pliciter cõtingere. ſ. qꝛ poſſumus loqui de actu ꝛ poten tia in genere entis:qđ diuidit̃ in decem predicamenta vel de actu ꝛ potẽtia in genere entis:qđ dicit actũ exi/ſtendi:p̃mo modo ꝙ eſt in potẽtia ſimplr̃ eſt mã pria: nõ aũt ſcđo modo tñ:ꝛ tunc ꝯña nulla eſt. nam eſſen/tia lapidis:licꝫ ſit in potẽtia ſimplr̃ ſcđo modo:non tñ primo mõ:ſed mã p̃ma vtroqꝫ mõ. ¶ Ad 6m dr̃:ꝙ eẽ qđ eſt a forma:fluit a forma nõ per modum effecti ab ea:ſed per modũ ſequele:forma eniꝫ dr̃ eſſe principiuꝫ ipſius eſſe nõ ꝓprie agẽdo ipſuꝫ:qꝛ tunc prius eſſet q̃ꝫ ageret illud eſſe:ꝛ ꝯñter prius eſſet q̃ꝫ eſſet:qꝛ nõ eſt ni ſi per eſſe:dr̃ tamen forma facere eſſe iproprie:quo mõ loquẽdi vtitur ſcũs Tho. p̃ma parte. q. 77. artic. 6° vbi dicit. (Forma ſubſtãtialis facit eſſe ſimplr̃:forma aũt accidẽtalis facit tñ eſſe tale:illud autẽ facere ſꝫ ꝙ di/cit ibidem ad tertiũ oſtẽdẽdo quomodo aĩa eſt cauſa ſuorũ actuũ:nõ inquã per aliquã trãſmutationẽ: ſed p naturalẽ cõſequẽtiã:ſicut ex vno nãliter reſultat aliud

Ex ſl'iũctõ aliũ aliqđ 3m reſultat ali/qñ non.

Inter for'm ſ̃balẽ ꝛ acci/talẽ dr̃ia.

vt ex luce calor.) Hec ille. ¶ Unde dico: ꝙ forma iõ dicit̃ facere eſſe:qꝛ per ipſam eſſentia eſt ꝓpriuꝫ ſuſce ptiuũ illius actualitatis:qui eſt eſſe:ſm ꝙ fuit dictum ſuperius in ꝓbatiõe ſcđe cõcluſionis per ſcm̃ Tho. z°. cõtra Gẽtiles. cap. 53. Illud aũt qđ iſte addit:ꝙ effect⁹ cauſe formalis eſt ipa forma: falſum eſt:nec ab ipſo ꝓ/batur. ¶ Ad 7m dictũ eſt ſuperius in vltima cõcluſiõe qꝛ eſſe creature:nec eſt creator:nec ꝓprie creatura: ſed quid cõcreatũ:ꝛ tale nõ eſt ꝓprie ens:ſed coexiſtẽs:nec tamẽ ſeqtur:ꝙ ſit nihil. ¶ Et ad argumẽtũ dr̃:ꝙ intel ligit per illud:qđ nec eſt res:nec aliqd rei:tale nihil eſt cuiuſmodi nõ eſt eẽ exiſtẽtie. Aliter põt dici:ꝙ eſt res ſed nõ ſubſiſtẽs:tale aũt nihil ꝓhibet eſſe ſuũ eẽ. Hãc reſpõſionẽ ponit ſcũs Tho. de veritate. q. i. arti. 4°. ad quartũ. Preſertim eniꝫ cũ dr̃:ꝙ nihil creatũ eſt ſuum eſſe:itelligitur de eſſentijs in genere p̃dicamẽtali ꝓpe repoſitis:nulla eniꝫ talis eẽntia põt eſſe ſuuꝫ eſſe: niſi ſit deus: vt ꝓbat ſcũs Tho. ſcđo cõtra Gẽtiles cap°. 51° ſic dicẽs. (Ipſum eſſe cõpetit p̃mo agẽti ſꝫ ꝓpriã nãꝫ: eſſe eniꝫ dei eſt eius ſuba: vt ſupra oſtẽſuꝫ eſt. Qđ aũt cõpetit alicui ſm ꝓpriã nãm nõ cõuenit alijs niſi per modũ participatiõis:ſicut calor alijs corporib⁹ ab igne ipſuꝫ igit̃ eſſe cõpetit alijs a p̃mo agẽte per quãdã par/ticipationẽ:qđ aũt cõpetit alicui per participationẽ nõ eſt ſuba eius:ipoĩe eſt igit̃ ꝙ ſuba alterius entis preter agẽs primũ ſit ipꝫ eẽ.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ qꝛ eẽ eſt ipſa dei eẽntia:nulli create eſſentie põt cõicari:ꝙ ſit eſſe:nec ꝙ ſit diuĩa nã:ſed ſolũ ꝙ participet eẽ. ¶ Ad octauũ negat̃ minor:nulla enim rõ ſuperius facta ad ꝓbãdũ:ꝙ nulla eſſentia creature ſit ſuuꝫ eſſe:ꝓbat di/ſtinctionẽ iter eſſe ꝛ eẽ. Nec valꝫ qđ iſte fingit. Falſuꝫ enim eſt ꝛ abſonũ:ꝙ eẽ ſit ĩdifferẽs ad eẽ:ꝛ ad ſuuꝫ op poſitũ. Falſum ẽt eſt ꝙ actualitas participet actuali/tateꝫ: vel eſſe participet eſſe:ſicut abſonũ eſt: ꝙ forma participet formã: vel albedo albedinẽ:aut ideꝫ ſeipſuꝫ lꝫ dicat̃ ꝙ ſubiectũ participat formã: maxime qꝛ ſm ꝙ ꝓbatũ eſt in p̃ma cõclone:ſi eẽ ſit ſubſiſtens in nul/lo receptũ nõ põt eſſe participatũ:nec finitũ:nec mul/tiplicatũ:imo eſſet illimitatũ oẽm perfectionẽ eſſendi cõtinẽs:ꝛ ſic nõ remanet etiaꝫ volẽtibus fingere aliqs modus ꝑticipãdi. ¶ Nec valꝫ ꝯña: eẽ lapidis eſt crea tura. ergo eſt ĩdifferẽs ad eẽ ꝛ nõ eſſe ꝛ participat eſſe. Iſta inquã ꝯña non valꝫ:niſi aliqs loquatur ꝓprie de creatura. ſ. que eſt ſubiectũ creatiõis. ſi enim loquatur de creatura generalr̃ ꝓut extẽdit ſe tã ad illud qđ crea tur:q̃ꝫ ad illud qđ eſt rõ creatiõis ꝛ formalis terminus tũc ꝯña nulla eſt:ſed añs eſt veruꝫ. In p̃mo aũt ſenſu eſt falſuꝫ:qꝛ eẽ creature nõ ꝓprie fit:nec creatur:ſꝫ eſt formalis termin⁹ creatiõis:ꝛ iõ poti⁹ dr̃ ꝯcreari q̃ꝫ crea ri:ꝛ poti⁹ ꝯcreatũ q̃ꝫ creatũ:nec ꝓprie corrũpit̃:aut re/dit in nihilũ:ſed eẽntia creature acgrẽdo vel ꝑdẽdo eẽ fit ꝛ corrũpit̃:ſicut eniꝫ dicit Ar. 3° meta. ꝑticula. 17°. Pũcta:ꝛ linee:ꝛ ſupficies nõ gnãnt̃:nec corrũpũt̃ nec ſũt talia vt qñqꝫ ſint qñqꝫ nõ ſint. Et idẽ põit de oĩ forͣ exñte alicui:ꝛ nõ ſubſiſtẽte ĩ 7° meta. ꝑtlᵉ 26. vbi vult ꝙ nec ſpera fit:nec cuprũ:ſed ꝯpoſitũ. ¶ Ex q̃ põt col ligi:ꝙ nihil nõ ſubſiſtẽs ꝓprie fit:aut corrũpit̃:aut de/ſinit eẽ: vel icipit eẽ. cũ g̃ eẽ creature minime ſubſiſtat nõ ꝓpe creat̃:aut ãnihilat̃:aut eſt:aut nõ eſt:aut icipit ꝛ deſinit:ſꝫ oĩa talia dicunt̃ de illo:qđ eſt ꝑ illud eſſe:ꝛ nõ de ipſo eẽ. ¶ Ad 9m dr̃:ꝙ lꝫ maior a multis multi/plr̃ gloſet̃:tñ in ꝓpoſito dico:ꝙ ſoluꝫ hꝫ vex in illis di/ſtinctis realr̃:quoꝝ vnũ nõ depẽdet ab alio eẽntialr̃: nec eẽntialr̃ ſeqt̃ ad aliud:ſed in alijs nõ tenet exẽpluꝫ ꝑꝑ defectũ p̃ni:qꝛ totũ eẽntialr̃ depẽdet a partib⁹ ſuis

Nihil crea/tũ eſt ſuũ eẽ.

Nõ ſbſiſtẽs nõ ꝓpue fit.

⁊ mã a forma: ⁊ eſſe ab eēntia: ideo nec totū ſine parte nec mã ſine forma: nec eē ſine eēntia: nec eſſentia ſine eſſe pōt exiſtere: q2 eē depēdet ab eēntia: ſicut a ſuſtentante illud: eēntia vo depēdet ab eſſe: ſicut pfectibile a ſua pfectiōe: a ſimili rōne ⁊ ppter cōſimilē defectū relatio nō pōt ineſſe ſine ſui fundamēto ⁊ terminis: a qbus eſſentialr̃ depēdet: ⁊ pp defectū ſecundi: q2 ppria paſſio nāliter ſeqt̃ ex ppriis pncipiis eēntialib⁹ ſubiecti: ⁊ relatio ex fundamēto ⁊ termino: ideo poſito ſubiecto neceſſario ponit̃ paſſio: ⁊ poſitis duob⁹ albis neceſſario ſimilitudo reſultat: ſecus de relatiōib⁹: quas qdā dicunt extrinſec⁹ aduenientes. ¶ Ad pm̄ Aureo. de prio φ eſſe ⁊ eēntia nō ppie dicunt̃ due res: aut duo entia. (Scđz eni φ dicit ſcūs Tho. p ſen. diſt. 25. q. i. arti. 4°. ⁊ allegat Auicēnā: hoc nomē res: ⁊ hoc nomē ens differunt: ſm φ eſt duo cōſiderare in re. ſ. qdditatē ⁊ rōnez eius: ⁊ eſſe illius: ⁊ a qdditate ſumit̃ hoc nomē res: ſed hoc nomē ens ſumitur ab eſſe rei.) Hec ille ſnialiter.

¶ Sciendū etiā ſicut ſupra tactū eſt: φ ens pōt duplr̃ ſumi. ſ. ſz φ ſignat eſſentiā rei: ⁊ ſic diuidit̃ in decē pdicamēta: vel ſm φ ſignat actū eſſendi. ¶ Ex qbus pz: φ eſſe actualis exiſtētie nō eſt res ppie loquēdo cum nō ſit aliqua qdditas: ⁊ pñter nō eſt alia res ab eēntia creature. ¶ Itē ſeqtur φ non eſt ppie ens ſm φ ens ſignat actū eēndi: cū nō ſit qđ exiſtit: nec eſt ens ppie ſz φ ens ſignat eſſentiā: dr̃ tñ entis vel rei: ⁊ ideo nō pprie dr̃ aliud ens ab eēntia. niſi dicat̃ ens eſſe illud qđ exiſtit in ſuo eē: vel eſt pn̄m eſſendi: vel eſt diſpō entis: vt ſupradictū fuit in ſolutiōe ſecūdi: ſed ppie loquendo nō eſt aliud ens pſertiz put ens dicit actū exiſtendi ⁊ eſt ſubſtātiuū: q2. n. forma vel actus iportat⁹ p ly ens nō pluríficat̃ in eēntia, ⁊ eē: ita φ per aliud eſſe formaliter ſit ipſa eēntia. ⁊ p aliud ipm eſſe: iō nō dr̃ ppie φ ſint duo entia: ſicut nec albū: nec albedo ppie ſūt duo alba: q2 nomē ſubſtantiuū ad hoc φ dicat̃ pluralr̃ reqrit pluríficationē forme ſignificate: ⁊ nomē adiectiuū reqrit pluríficationē ſuppoſitoꝝ: vt dictū eſt alias: ⁊ iō eſſe ⁊ eēntia nō ſunt duo exiſtētia: ſiue ly exiſtēs ſit ſubſtātiuū ſiue adiectiuū. ¶ Dr̃ ſcđo φ ↄceſſo lz abuſiue φ eē ⁊ eēntia ſint due res vel duo entia put ly ens dicit illud qđ ponit̃ in pdicamēto. negat̃ maior argumenti facti. Dico. n. φ iſto mō loquēdi eēntia eſt alia res ab illo: quo formalr̃ ponit̃ in rex nã ⁊ extra nihil. ¶ Dico. n. φ eēntia eſt extra nihil formalr̃ p eē put ly nihil opponit̃ enti: qđ dicit actū exiſtēdi: ſed tñ cū hoc cōcedo: φ eēntia ſeipſa eſt extra nihil: qđ opponit̃ enti: qđ dicit eēntiā alicui⁹ pdi̇ᵗⁱ. ¶ Et ſi pbat̃: φ imo eſſentia ſeipſa ſit formalr̃ extra nihil ēt pmo mō: tunc pbatio nō valz: nō. n. ſeqt̃: eēntia lapidis ē alia ab eo: quo formaliter eſt extra nihil illo mō. ergo īquātū alia eſt ex̄ nihil: lz bñ ſequat̃. ergo inq̄tū alia nō eſt extra nihil: ⁊ ita nō ſeqtur ↄtradictio. Et cū pbat̃ illa ↄña negata: q2 inquātū alia nō eſt nihil: diſtiguo añs. Dico eniz φ eēntia inquātū alia ab eē q̄diu eſt ſub eē eſt aliqd denominatiue ⁊ ſubiectiue: ſed nō eſt aliqd formalr̃: imo eſt nihil iſto mō. ſ. nō exiſtēs: ſed nō eſt nihil pmo mō id eſt nō eēntia: ⁊ ſicut diſtinguit̃ de nihilo nō in ſe: ſz ſm diſtinctionē ſui oppoſiti. ſ. entis: quotiēs eniz dicit̃ vnū oppoſitoꝝ totiēs dr̃ reliquū p topicoꝝ: ita pōt diſtingui de alietate: eſſentia eniz preciſa ab eſſe eſt alia ab eſſe alietate eſſentie: ſed non alietate exiſtendi actualiter. ita φ ſit aliud exiſtēs. ¶ Ad replicā contra ſolutionē ibi datā dico: φ eē pficit ⁊ trahit extra nihil aliud: ⁊ nō nihil. ſ. eſſentiā: eſſentia eniz pciſa ab eē: licz nihil ſit actu in genere exiſtētiū: eſt tñ ens ⁊ aliqd in gñe eſſentialiū: hoc eſt: nō eſt ens put dicit actū exiſtēdi: ſz eſt ens put dicit eēntiā alicui⁹ pdi̇ᵗⁱ: ſed tñ q̄diu eſſentia eſt ſub eē: ipſa eſt aliqd vtroqz mō: ⁊ iō ↄña vltima nō valz qua dr̃: eſſe perficit eſſentiā: que eſt extra nihil ergo eēntia ſeipſa eſt extra nihil illo mō: ſicut nec iſta: albedo pficit lignū: qđ eſt albū: ergo lignū ſeipſo eſt albū: ſic in ppoſito: eſſentia. n. q̄diu eſt ſub eſſe ſeipſa eſt formalr̃ ens: ⁊ aliqd i genere entis pdicamētalis: ⁊ ita etiā eēt poſito: φ nō eēt ſub eē actualis exiſtētie: ſed loquēdo de ente put dicit exiſtētiā: ⁊ de ly aliqd put cōuertit̃ cū ente illo mō dicto: ⁊ ly nihil vt opponit̃ enti tūc dico: φ eēntia inq̄tū alia ab eē q̄diu eſt ſub eē nō ſeipſa formalr̃ eſt ens: nec aliqd: ſed tñ denominatiue ⁊ ſubiectiue eſt ens ⁊ aliqd: ſicut lignū q̄diu ſtat ſub albedine: ſi querat̃ an inq̄tū aliud ab albedine ſit albū: dicet̃ φ ſic denoiatiue: ſed nō formalr̃ ⁊ itrinſece: ſz albū formalr̃ ⁊ itrinſece eſt ↄpoſitū ex ligno ⁊ albedine: ſilr̃ exiſtēs formalr̃ ⁊ itrinſece eſt cōpoſitū ex eſſe ⁊ eſſentia: ſed exiſtēs denoīatiue dr̃ eēntia: vt pſcindit ab eſſe: ſicut ſubiectū pſcindit ab actu: pz g̊ q· non ſeqtur: eē pficit aliqd. igit̃ illud aliqd ſeipſo eſt ens: ⁊ aliqd itrinſece ⁊ formalr̃. ¶ Ad 2m̄ negat̃ maior: nec pbatio valz: q2 cū querit̃ an eēntia poſita in rex nã put ſubijcitur illi quo ⁊c̄. ſit res poſita ſeipa in rex nã: vel p aliā cui ſubijciat̃: dico φ eēntia que ſubijcit̃ ponit̃ ſeipſa in rex nã put res dicit qdditatē: ſi aūt dicat actū: dico φ eſſentia ſic ſubiecta ponit̃ in rex nã p eſſe cui ſubſtat. Et cū pbat̃ φ nō: q2 aut eē īprimit aliā realitatē ⁊c̄. dico φ eſſe eſt realitas id eſt actualitas eēntie: ſi realitas dicit ratitudinē actualr̃ exiſtēdi: ⁊ iō diſtictio arguētis nulla eſt: nec eniz eē īprimit ipſi eēntie aliquā realitatez: nec cōicat ei ſuā: ſed eſt actus ⁊ realitas eēntie: eſſe eniz nō dz ↄcipi p modū alicui⁹ hñtis realitatē vel eſſe nec p modū pncipij eēndi vel entis: ſed p modū diſpōnis ⁊ act⁹ entis inq̄tū ens. Cōceſſo tñ ad bonum itellectū: φ eē cōicat eēntie realitatē: cuz vlteri⁹ īfert̃: φ tūc ſi eē cōicat eēntie ſuā ppriā realitatez: tūc nō ponit̃ in rex nã niſi vnū ⁊c̄. Dico vt pri⁹ φ eē ⁊ eēntia nō ſic ponunt̃ in rex nã: q̄ſi duo quoꝝ qđlibet ſit ppie: qđ eſt vel qđ exiſtit: ſz tāq̄z duo quoꝝ vnū eſt qđ eſt: aliđ quo eſt: vñ arg̃m bñ pbat: φ eē ⁊ eēntia nō ſint ppie loquēdo duo exiſtētia: nec due res put res dicit illud: qđ rate exiſtit. Cū h tñ ſtat φ large loquēdo ſūt due res ⁊ duo poſita in rex nã. ¶ Nec valēt ↄñe ibi facte: eēn⁹ pōit̃ p illud cui ſubijcit̃. g̊ non ſunt duo iſto mō poſita: ſilr̃ nec ſeqt̃. g̊ nihil ponit̃ niſi eſſe. Iſta eniz duo ſic ponūtur: nō vt qđlibz eoꝝ ſit qđ ſed q2 vnuz eſt qđ ponit̃ ⁊ aliud eſt illi⁹ poſitio. ¶ Ad 3m̄ negat̃ maior. Dico. n. φ eē ponit eēntiā in rex nã: ⁊ forma ponit ipſam mãz: ⁊ tñ eē eſt pfectio eēntie: ⁊ forma eſt pfectio mãe. ¶ Ad pbationē maioris dico: φ ↄceſſo q· pfectio pſupponit ſuū pfectibile poſſe ſubijci: ⁊ pfici: ac recipe: tñ bñ ſtat: cū h: φ lz pfectibile hēat illa tria ex ſe: ipm tñ de ſe nihil eſt put nihil opponit̃ enti: φ ſignat actū exiſtēdi: ſz nō eſt nihil put nihil opponit̃ enti: qđ dicit qdditatez aut eēntiā pdicamētalē: tale āt qđ de ſe nihil eſt p̄ mō pōt ſubijci: pfici: ⁊ recipe: ⁊ deferre pfectionez ac trahi ex̄ nihil. ¶ Et ad illō qđ replicat̃ ō mã p°: dr̃ vt pri⁹ φ mã eſt ex̄ nihil ſeipſa illo mō quo dictū eſt de eēntia: ⁊ illo mō eſt vel nō ē nihil ſeipſa: ſic de eēntia dicebat̃. ¶ Et cū pbat̃ φ nō ſit ſile ō mã p°: ⁊ de eēn⁹ creature Dico φ nō ē p oīa ſile vt patuit in 2° ↄne: tñ ſufficit ſilitudo quo ad h φ ſic̄ mã nō ponit̃ ex̄ nihileitatē exiſtētie niſi p formā: ita nec aliq̄ creatura ſubſiſtēs: vel q̄ ē qdditas: aut p qdditatis create ponit̃ ex̄ nihil exiſtie-

niſi

Nihil prout opponit̃ enti qđ dicit eēntiā ⁊ qđ opponit̃ enti qđ dicit actuz exiſtendi.

Cap. 12.

Albū denominatiue. Albū formalr̃

niſi ꝑ actualitatē ſibi īpreſſaꝫ ab actualitate ſubſiſten-
te.ſ.a deo.ꝛ h̄ ħꝫ expectare lapis anq̄ꝫ actualr̄ exiſtat:
ſꝫ for^a lapidis ſit act^9 ꝛ ꝑfectio mãe in gn̄e entis:qḋ dic̄
eēntiā:nō tn̄ eſt act^9 ſufficiēs ad h̄ ꝙ lapis exiſtat: niſi
aliud ſupueniat:eē.n.eſt act^9 pm^9 in via reſolonis eēn
tialis:ſꝫ ē act^9 vltim^9 in via ꝯpōnis:vt fuit tactū in 2^a
ꝯne. ¶ Ad 4^m negaṫ maior:ſi realitas dicat ratitudi-
nē exiſdi:ꝯcediṫ tn̄ ſi dicat qddıtatē ſm ꝙ ꝑꝑe ſumiṫ
vt dictū fuit:ꝛ cū ꝑbaṫ negatū:qꝛ ſi differt iā nō ē ſua
negaṫ ꝛc̄. ¶ Et ad replicā ꝯ diſtictionē dr̄:ꝙ eēntia la
pidis ſeipſa hꝫ ꝙ ſit realitas.2°:ſꝫ tn̄ ex h̄ nō ſeqṫ ꝙ
ſit realitas actu:ſꝫ ſꝑ ſit realitas ī reꝝ nã illo mō capiē
do rē ꝛ realitatē:nec ſeqṫ ꝙ res ſine eē poſſit eē:ſꝫ ſolū
ſeqṫ:ꝙ eēntia lapidis ſine exiſtia ē realitas illo mō: ſi
vo realitas lapidis p^o ſumaṫ:ꝗ ſatis ē ipropri^e:tūc eēn
tia lapidis nō ē realitas nec a ſe:nec ab alio.qꝛ nō ē illo
mō realitas.ſ.ratitudo vl̄ actualitas exiſdi:ſꝫ ipꝫ eē ē
ei^9 realitas:ꝯcedo tn̄ ꝙ illo mō eſt res ꝑ ipꝫ eē. Et tūc
cū īferṫ:ꝙ ſi eē eſt realitas eſſentie: ſequiṫ ꝙ eſt idem
cū ea.negatur ꝯſequētia:licꝫ poſſet concedi:ꝙ eſt idē
ſm eſſe:nec eſt aliud exiſtens.negaṫ tamē ꝙ illa eēn-
tia ſit eſſe:quo exiſtit. ¶ Ad 5^m negatur maior: nec va-
let ſua ꝑbatio:dcm̄ eſt.n.ſupra:ꝙ actualitas qua aliqḋ
poniṫ ex̄ nihil in reꝝ nã:accipiēdo rē ꝓ illo qḋ hꝫ ratū
modū exiſdi nō ē ipſa res:q̄ exiſtit. Nec valꝫ diſtictio
de actualitate mãe:ꝛ de actualitate eēntie ꝑ eē: gnãlr̄
eni veꝝ ē:ꝙ tā hic q̄ꝫ ibi act^9 diſtiguiṫ a po^a. ¶ Confir
matio ēt nulla ē:nō.n.eſt veꝝ:ꝙ oīs eēntia ſit q̄dā ac-
tualitas in gn̄e exiſtiū:qcqḋ ſit de gn̄e entiū p̄dicamē
taliū:oīs.n.eēntia creata ē in po^a ad actualitatē eēndi:
vt ꝑbat Auic.ex h̄:ꝙ hꝫ actū exiſdi ab alio: mō nihil
eſt in po^a ad ſeipꝫ. ¶ Ad 6^m negaṫ mior:affirmatio.n.
hoīs nō ē ipꝫ exiſtere hoīs:ſꝫ eſt eēntia hoīs:qḋ ex h̄ pꝫ
qꝛ ſiue hō exiſtat:ſiue nō:ſemꝑ tn̄ hō ꝛ nō hō opponū-
tur ſic̄ affirmatio ꝛ negatio. ¶ Tūc ad ꝑbationē mio
ris dr̄:ꝙ pō lapidis in reꝝ nã nō dic̄ ſolā lapidis affir-
mationē:ſꝫ ſupaddit actū illi^9 affirmatiōis:ꝛ iō cū ne-
gaṫ lapis poni ī reꝝ nã:nō ſolū negaṫ lapis:imo actua
litas lapidis:ꝛ actualitas affirmatiōis:ſilr̄ falſū eſt:ꝙ
lapidē eē vl̄ exiſtere:ꝛ lapidē hr̄e realitatē idēꝫ ſint ſu-
mēdo realitatē ꝓ qddıtate:ſumēdo aūt realitatē ꝑ ac
tualitate:veꝝ eēt:ſꝫ tūc negaṫ:ꝙ realitas lapidis ſit eſ-
ſentia:aut affirmatio lapidis. ¶ Ad 7^m dr̄:ꝙ mior eſt
falſa:qꝛ realitati:h̄ ē eēntie lapidis opponiṫ negatio q̄-
dā in gn̄e entis:qḋ dic̄ eēntiā p̄dicamētalē:realitati vo
exiſtie lapidis id ē actualitati:q̄ eſt eſſe lapidis directe
oppōiṫ negatio in gn̄e exiſtis:ꝯſtat aūt p^am negationeꝫ
ꝛ 2^am nō eē eādē negationeꝫ:cū 2^a ꝯueniat qn̄qꝫ eēntie
lapidis:p^a aūt nullo^9 ſibi poſſit ꝯuenire. ¶ Et cū dr̄: ꝙ
diſtictio iſta de negatiōe vl̄ nihilo nō valꝫ: dr̄ ꝙ lꝫ ar-
guēs illā nō ſuſtiēt:tn̄ ex ei^9 ſaduertētia adeo decept^9 ē
ꝙ ꝑ illā oīa ſua arg^a ſoluūṫ:nō plus.n.ridiculū ē diſti-
guere de nihilo q̄ꝫ de nō ente:ſꝫ ꝯſtat ꝙ phs 5° phy.ꝑti
cula 8^a.ꝛ 4° meta.ꝑticla.2ª diſtiguit de multiplici nō
ente:q̄re nō ē icōueniēs diſtiguere de nihilo ꝓut negat
exiſtiā. ¶ Ad 8^m dr̄:ꝙ ꝯcept^9 entis:qḋ dic̄ eēntiā nihil
addit ad illḋ de q̄ p̄dicaṫ:ſꝫ ꝯcept^9 entis:qḋ dic̄ exiſtiā
aliqḋ ſupaddit. Et iō ad ꝑbationē añtis ī ſenſu:quē ne
go:dr̄ ꝙ lapis ꝓut p̄ſcidit ab eē:eſt nihil mō ſupi^9 expo
ſito. ¶ Ad 9^m dr̄:ꝙ lapis in po^a pōt dici 2^r. Prio^o ꝓut
po^a reſpicit actū q eſt eē:vt illḋ dicaṫ lapis ī po^a qḋ nō
hꝫ exiſtere:ſꝫ eſt in po^a ad exiſtere.2° ꝓut po^a reſpicit
actū q eſt for^a:vt illḋ dicaṫ lapis in po^a qḋ nō hꝫ for^am
ſubãlē lapidis:ſꝫ pōt hr̄e:ꝛ ita pōt gnãlr̄ diſtigui de en
te in po^a.ſ.de ente in po^a in gn̄e eēntiaꝝ:vl̄ de eē in po^a
in gn̄e exiſtiaꝝ:ſiue ꝙ idē eſt de po^a in gn̄e entis:qḋ dic̄
eēntiā vl̄ in gn̄e entis:qḋ dicit exiſtiā.tūc dico ꝙ ens ī
po^a in gn̄e eēntiaꝝ deſtruit ens totalr̄:ſed ens in po^a in
gn̄e exiſtiaꝝ nō dſtruit ens:roſa.n.lꝫ nō exiſtat:adhuc
eſt roſa:ꝛ ens in po^a in gn̄e exiſtie adhuc eſt ens ꝛ eēn^a
q̄dā.negaṫ ḡ ꝙ ens in po^a iſto^9 quo dictū eſt totalr̄ de-
ſtruat ens:ꝛ iō act^9 oppoſit^9 illi po^e aliqḋ addit ad illa
q̄b^9 ꝯuenit. ¶ Ad ꝯfirmationē dico:ꝙ lapis ꝯcept^9 vt
nō poſit^9 in eē:ꝯcipiṫ vt nihil in gn̄e exiſtie:nō tn̄ vt ni
hil in gn̄e eēntie. ¶ Ad 10^m dr̄:ꝙ cū dicim^9 lapis ē ens
lꝫ ens pōt dicere actū exiſtēdi:vl̄ eēntiā p̄dicamētalē:
vel ꝯpōnē aīe:ſeu vitatē ꝓpōnis:ſi p^o mō ſumaṫ:tūc di
co:ꝙ ens addit ad lapideꝫ.ſi 2° mō vel 3° nihil eſt ad
ꝓpo^m. ¶ Ad 11^m negaṫ mior:dico.n.ꝙ v̄bū nō oīo ſigt
idē qḋ nomē v̄bale:vt amor ꝛ amare curſus ꝛ currere
currere.n.dicit eſſe curſus in ſubiecto:ſiue participationē
curſus in ſubo:ꝛ nō dicit directe ipꝫ curſuꝫ: ſilr̄ lucere
dicit eē qḋ ſubm hꝫ a for^a:q̄ dr̄ lux:noīa aūt v̄balia: vt
curſus ꝛ h̄mōi dicūt pncipalr̄ ipſas formas ꝛ nō eē:quod
fluit ab eis. ¶ De v̄bis Cōmēta.ſciēduꝫ ꝙ ipſe vocat
formā mobilē eē fluēs a for^a. Formā qeſcētē vocat il-
lud:qḋ eſt pn̄^m talis eē. ¶ Ad 12^m rn̄ſuꝫ ē in ꝯne 3^a. Aui-
eniꝫ alr̄ ponebat diſtictionē iteꝝ eē ꝛ eēntiā q̄ꝫ ponat ſā
ctus Tho.vt ibidē patuit ex v̄bis ei^9:eē.n.nō diſtiguiṫ
ab eēntia q̄ſi accidēs a ſubo:vl̄ q̄ſi aliqḋ totalr̄ extneū
a qddıtate rei:ſꝫ ſicut aliqḋ ꝑ pn̄^a eēntie ꝯſtitutū:nō q̄-
deꝫ illo ꝯſtitutiōis mō:quo totū ꝯſtituiṫ ex ꝑtib^9: ſꝫ il-
lo mō quo effect^9 formalr̄ ꝯſtituiṫ ꝑ formā tāq̄ꝫ nãlis
forme ſeqla:ſicut eē hoīeꝫ ex hūanitate:eē albū ex al-
bedine. ¶ Ad p^m Sarronis dico:ꝙ ꝯña nō valꝫ: qꝛ eē
ꝑꝑe loquēdo nō eſt aliud ens:nec alia res ab eēntia:ꝛ
iō qḋ an eſt nō ponit in numerū reꝝ ꝑꝑe loquēdo: ſic̄
alie q̄ōnes.ſ.qꝛ eſt:ꝓꝑ qḋ eſt:ꝛ qḋ eſt. ¶ Ad 2^m dico:ꝙ
Linconiēſis ſolū itēdit:ꝙ eē dictū de p^a cā:vel de crea
tura nō ponit multiplicitatē eſſentiaꝝ:nec reꝝ ꝑꝑe lo
quēdo in illo:de quo dr̄.cū h̄ tn̄ ſtat: ꝙ eſſentia creatu
re ſit aliḋ a ſuo eē. ¶ Ad 3^m dōꝫ:ꝙ Aug.nō itēdit ꝙ p^a
mã ꝑꝑe creeṫ ꝛ ꝯñr:nec pri^9: nec poſt creaṫ q̄ꝫ forma:
ſꝫ itēdit loq de mã ꝓut ſubm accidētiū dr̄ mã: tale.n.
pri^9 nã ꝓduciṫ q̄ꝫ ſua accidētia ſibi iſint:ꝛ h̄ qꝛ pri^9 nã ē
po^a re^u act^9 accñtalis q̄ꝫ act^9 accñtalis. Sꝫ h̄ nō ē ad ꝓ-
poſitū:qꝛ eē nō ſe hꝫ ad eēntiā:vt accñs ad ſubm: ꝛ iō
nō opꝫ:ꝙ eēntia pri^9 creeṫ q̄ꝫ eē:ſꝫ eadē creatione ꝓdu
ciṫ eēntia ꝛ acqrit eē. ¶ Ad 4^m dōꝫ:ꝙ creatura ſeipſa
p̄:ꝛ nō rōne alicui^9 ꝑtis ſolū eſt terminus creatiōis:vt
qḋ terminat:ꝛ iō nō oꝫ:ꝙ q̄lꝫ ps ei^9 ſit actualitas q̄daꝫ:
ſꝫ ſufficit:ꝙ eēntia q̄ p̄ ꝛ ꝑ ſe creaṫ:ſit act^9 mō expoſito
nō aūt actualitas:ſꝫ eſſe creature:qḋ eſt ei^9 actualitas
eſt formalis termin^9 creatiōis. ¶ Ad p^m alioꝝ negaṫ
minor:per creationē.n.nūq̄ꝫ acqrereṫ reſpect^9 ad agēs
niſi acqrereṫ eē:an quo fundaṫ talis reſpect^9. ¶ Et ad
ꝑbationē dico:ꝙ accipiēdo realitatē ꝓ actualitate:ne-
gaṫ ꝙ tota realitas p̄ceſſerit ab eterno:vel p̄fuerit ab
eterno extra deū. Silr̄ accipiēdo realitatē ꝓ qddıtate
negaṫ ꝙ illa p̄fuerit ab eterno extra deū: ſꝫ ꝯcediṫ: ꝙ
tā eēntiā q̄ꝫ ipꝫ ei^9 eē de^9 eternalr̄ itellexit:ac ꝑ h̄ qōlꝫ
coꝝ fuit in deo eternalr̄ vt itellectū in itelligēte. Ex q
ꝓuenit ꝙ eternalr̄ roſa eſt roſa:roſa eſt eēntia: ſꝫ non
eternalr̄ fuit:nec eternalr̄ exiſtebat. ¶ Ad 2^m dr̄:ꝙ lꝫ
forte ſꝫ ethimologiaꝫ vocabuli exiſtere ſit ex̄ ſuas cās
ſiſtere:in ſe tn̄ de^9 exiſtit q nullā hꝫ cāꝫ:ſed qcqḋ ſit de
h̄:tn̄ arg^m nō plus ꝯcludit:niſi ꝙ effect^9 poſit^9 ex̄ ſuas
cās acqrit reſpectū ad cas:ſꝫ nō ꝑbat: ꝙ ſolū reſpectū
acqrat:imo vr̄ iplicari ꝯdictio in dictis iſtoꝝ:vt ꝑbat
vn^9 ali^9 doctor. ¶ Iſti.n.ponūt:ꝙ eē ꝛ eēntia ſunt peni

Ad replicas ꝯ ꝯriſtoné.

Diſtinctio ꝺ nihilo.

Quid for^a fluēs ꝛ quieſcēs ſignificꝫ

Ad p^m rnſ-tiuꝫ ꝙ dicam ſicut reſpectiue ꝛ fundamē^m

tas eadē res:ſʒ differūt ſola itētiōe:⁊ cū ħ dicūt ꝙ res eēntie fuit ab eterno:eſſe vō rex nō fuit ab eterno. Si quidē hoc eſt expſſa ꝯdictio:q2 res eterna ⁊ res nō eterna nō ſunt eadē res:ſicut dicit Cōmēta.10° meta.ꝯmē to.26°:⁊ ſine eo pꝫ:ꝙ eſt expſſa ꝯdictio: res.n.eterna ē ab eterno:res vō nō eterna non eſt ab eterno.ſi igiť eſt eadē res:idē erit ⁊ nō erit:⁊ itex idē erit pri⁹ ſe ⁊ multa alia incōuenientia. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ maior iplicat ꝯdictionē:q2 ſi trāſferť de potētia i actū ſaltē acqrit actū: niſi dicať ꝙ potētia efficiť act⁹ ⁊ ꝯuertiť in actū:verū tn̄ ꝯcedo ꝙ illud idē:qḋ pri⁹ fuit in potētia: poſtea illḋ idē numero eſt in actu:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.nam eēntia creature pri⁹ fuit in potētia ad eſſe:⁊ illa eadē acqrit eē vnde argᵐ imaginať ꝙ qcqd eſt in creatura trāſferať de potētia i actū:qḋ eſt i itelligibile:niſi act⁹ tranſferať de potētia in actū. ¶ Ad 4ᵐ dř negādo minorē:eēntiā eni poni in actu nō dicit eēntiā ⁊ ſolū reſpectū ad agēs ſed ēt dicit actū:qui eſt rō ꝙ eſſentia fundet illū reſpectū: vnde ƀꝫ ꝙ ponit ſanctus Tho. in tractatu de quatuor oppoſitionibus.

¶ In prioribus codicib⁹ aliud nō habeť:tu tamē vide opuſculum.37ᵐ.cap.4°. circa principiuꝫ vbi dicit. Ad huius euidētiaꝫ cōſiderandūꝫ eſt:ꝙ eſſe diuerſimode ſe habꝫ ad creationē vł ad generationē ⁊c̄.vſqꝫ ibi. Ex dictis ergo manifeſtuꝫ eſt ⁊c̄.vbi declarat ſubalr quō eſſe eſt ratio fundādi talē reſpectum.

¶ Utx de⁹ ſit in gn̄e. Qō. II.

Iterum Circa octauā diſtinctionem queriť. Utruꝫ de⁹ ſit in genere. Et arguiť ꝙ nō. Q2 gen⁹ eſt pri⁹ eo:qḋ in genere cōtineť: ſed nihil eſt pri⁹ deo ƀm rē:nec ƀm itellectū. ergo de⁹ nō eſt in aliquo genere.

In oppoſitum arguiť ſic. Unūqḋqꝫ menſurať p aliqd ſui generis: ſicut lōgitudines p lōgitudinē:numeri p numex:ſed de⁹ eſt mēſura oium ſubſtātiarū:vt pꝫ p Cōmēta.10°. metaph.
Cap.2° ergo deus eſt in genere ſubſtantie.

In hac qōne erunt duo articuli:in quorū primo ponaꝫ ꝯcluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Ex olchot p° q.3.ꝙ de⁹ eſt in gn̄e:q2 cōcep⁹ iube de deo predicať in quid. Idē 13 Gre. diſt.8.

Quantum ad pmū ſit pma ꝯ. Lꝫ nō oē qḋ eſt in genere ſit cōpoſituꝫ ex mā ⁊ forma:oē tn̄ qḋ hꝫ gen⁹ ⁊ dr̄iaꝫ eſt ad aliquē gradū entiū terminatū. Iſtā ꝯneꝫ ponit ſcūs Tho.2° ꝯ Gētiles ca. 95° dicens.(Scire opꝫ: ꝙ diuerſe rex ſpēs gradatim nāꝫ entis poſſidēt:ſtatiꝫ.n.in p° diuiſione entis iueniť hoc qdeꝫ pfectū.ſ.ens per ſe ⁊ ens in actu:aliud vō iperfectū.ſ.ens in alio ⁊ ens in potētia:⁊ eodē mō diſcurrē ti per ſingula appet vnā ſpēꝫ ſup aliā aliquē gradū pfectionis adꝗcere:ſicut aialia ꝓgreſſiua ſup aialia imobilia:in colorib⁹ ēt vna ſpēs pfectior iueniť ƀm ꝙ eſt
X.cā.10. albedini ꝓpinquior:ꝓpter qḋ Ap.in 8°. meta. dicit: ꝙ rerū diffinitiōes ſunt ſicut numerus:in quo vnitas addita vel ſubtracta ſpēm numeri variat:per quē modū in diffinitiōib⁹ ſi vna dr̄ia ſubtrahať vel addať diuerſa ſpēs iueniť. Rō ergo determiate ſpēi ꝯſiſtit in hoc ꝙ nā cōis in determiato gradu entis collocať: ⁊ q2 in reb⁹ ex mā ⁊ forma cōpoſitis forma eſt q̄ſi terminus: illud autē qḋ terminať per eā eſt mā vel māle: opꝫ ꝙ rō generis ſumať ex māli:differētia vero ſpecifica ex formali:⁊ iō ex dr̄ia ⁊ genere fit vnū:ſicut ex mā ⁊ forma:⁊ ſicut vna ⁊ eadē eſt nā:que ex mā ⁊ forma conſtituiť:ita dr̄ia nō addit quādā nām extraneā ad gen⁹ vł ſup gen⁹:ſed eſt quedā determinatio nāe generis:vt ſi gen⁹ accipiať:aial pedes habēs:dr̄ia eius eſt:aial duos pedes hn̄s:quā qdē dr̄iam nihil extraneū ſup gen⁹ addere manifeſtū eſt:vn̄ pꝫ ꝙ accidit generi ⁊ differētie: ꝙ determiatio quā differētia iportat ex alio pn̄° cauſetur q̄ꝫ nā gn̄is ex ħ ꝙ nā quaꝫ ſignificat diffinitio ex mā ⁊ forma eſt ꝯpoſita:ſicut ex terminato ⁊ termināte ſi igiť ſit aliq̄ nā ſimplex:ipſa qdē p ſeipſaꝫ erit terminata:nec oportebit:ꝙ habeat duas ptes:quarū vna ſit termināſ ⁊ alia termiata:ex ipſa igiť rōne nāe ſumeť rō generis:ex terminatione aūt ƀm ꝙ eſt in tali gradu entiuꝫ ſumeť ei⁹ differētia ſpecifica. ¶ Ex quo ēt pꝫ:ꝙ ſi aliq̄ nā nō ſit termiata:ſꝫ ifinita in ſe:nō ē in ea accipere neqꝫ gen⁹:neqꝫ ſpēm.) Hec ille. ¶ Eādē ponit cōcluſioneꝫ p° pte.q.50.arti.2°. ad pᵐ.(Differētia(ingt) eſt:que cōſtituit ſpēꝫ:vnūqḋqꝫ aūt cōſtituiť in ſpē ƀm ꝙ terminať ad aliquē gradū ſpālē in entib⁹:q2 ſpēs rerū ſunt ſicut numeri:qui differūt p additionē ⁊ ſubtractionem vnitatis:vt dicitur 8°.metaphy. In rebus aūt mālib⁹ aliud eſt:qḋ determinat ad ſpālēꝫ gradū.ſ.forma:⁊ aliud qḋ terminať.ſ.mā:vn̄ ab alio ſumiť gen⁹ ⁊ ab alio ſumiť differētia:ſꝫ in reb⁹ imālib⁹ nō eſt aliḋ determināſ ⁊ determinatū:ſꝫ vnaqueqꝫ eax ƀꝫ ſeipſā tenet determinatū gradū in entib⁹:⁊ iō gen⁹ ⁊ differētia in eis nō accipiunť ƀm aliud ⁊ aliud:ſed ƀm vnū ⁊ idē:qḋ tn̄ differt ƀꝫ cōſiderationē noſtrā in quātū itellectus noſter cōſiderat illā reꝫ vt ideterminatā:vel vt indeterminate accipiť in eis rō generis:iquātū vō ꝯſideratur vt determiata:accipiť rō differētie in eis.) Hec ille. ¶ Scda ꝯ. In oi re que ꝓprie reponiť in gn̄e pdicamētali differt qdditas a ſuo eē. Iſtā ꝯneꝫ pbat ſcūs Tho.pma pte.q.3.arti.5°.vbi ſic dicit.(Oia q̄ ſunt i genere vno cōicāt in qdditate:vel eēntia generis:qḋ pdicať de eis in eo qḋ qd:differūt aūt ƀm eē: nō enim eſt idē eſſe hois ⁊ equi:nec hui⁹ hois ⁊ illi⁹ hois:⁊ ſic opꝫ ꝙ quecūqꝫ ſunt in genere differāt in eis eſſe:⁊ quod eſt.ſ. eēntia.) Hec ille. ¶ Itē pmo cōtra Gētiles cap.26.ſic dicit.(Quicqd eſt in genere ƀm eē differt ab alijs:que ſunt in eodē genere.alias gen⁹ de plurib⁹ nō pdicareť: opꝫ aūt oia que ſunt in eodē genere in qdditate generis conuenire:q2 de oibus in eo qḋ quid eſt pdicať: eſſe igitur cuiuſlibꝫ in genere exiſtētis eſt pter eius qdditateꝫ.) Hec ille. ¶ Itē de potētia dei.q.7.arti.3°.(Nihil (inquit) poniť in genere ƀm ſuū eſſe:ſed rōne ſue qdditatis:qḋ ex hoc pꝫ:q2 eſſe vniuſcuiuſqꝫ eſt ei ꝓpriuꝫ: ⁊ diſtinctū ab eſſe alteri⁹:ſꝫ rō ſubſtātie pōt eſſe cōis: ꝓpter hoc etiā phs dicit:ꝙ ens nō pōt eē genus:⁊ ideo illud:qḋ eſt ſuū eē:nō eſt in genere.) ¶ Itē pmo ſen. diſt.8.q.4.arti.2°.ponit eādē rōnē.(Omne(ingt) qḋ eſt in genere hꝫ qdditatē differētē ab eſſe:ſicut hō: humanitati eniꝫ ex hoc ꝙ eſt humanitas nō debeť eē in actu:pōt enim cogitari humanitas:⁊ tamē ignorari an aliqs ſit hō:⁊ rō hui⁹ eſt:q2 oē qḋ predicať de his:q̄ ſūt in genere predicat quidditatē:cū genus ⁊ ſpēs pdiceнť in eo qḋ qd.illi aūt quidditati nō debeť eſſe niſi p hoc ꝙ ſuſcepta eſt i iſto vel in illo:⁊ iō qdditas generis vł ſpēi nō cōicať ƀꝫ vnū eſſe oib⁹:ſꝫ ſolū ƀm vnā rōnem cōeꝫ:vn̄ conſtat ꝙ eſſe eius nō eſt ſua qdditas) Hec ille. ¶ 3ª ꝯ eſt. Oē qḋ ꝓprie eſt in genere hꝫ actū admixtū potentie. Iſtam ꝯnē ponit ſcūs Tho.pma pte. q.3.arti.5°.(Spēs(ingt) conſtituiť ex genere ⁊ dr̄ia.

A quo ſumatur gen⁹ dr̄ia ⁊ quo ad inuicē ſe hēant.

X.cā.10.

dr̄ia

dĩa aũt cõſtituens ſpẽm ſe hꝫ ad illud: vñ ſumiť genus ſicut actus ad potẽtiã. aĩal eni ſumiť a nã ſenſitiua ꝑ modũ cõcretionis. Hoc enim dr̃ anĩal: qḋ hꝫ nãm ſenſitiuã. rõnale v̾o ſumiť a nã intellectiua: qꝛ rõnale eſt: qḋ hꝫ nãm intellectiuã. Intellectiuũ aũt ꝯparať ad ſenſitiuũ ſicut actus ad potẽtiã: ⁊ ſilr manifeſtũ eſt in alijs.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ cũ oĩs ſpẽs hẽat genus ⁊ differentiã: in ea eſt aliqḋ q̃ſi potẽtiale: ⁊ aliud quaſi actuale: ⁊ ꝯñter oẽ qḋ poniť in gñe ꝓprie: vt ſpẽs aut per ſe indiuiduũ generis: hꝫ actũ potentie admixtuꝫ. Vñ idẽ doctor. 2°. ſen. di. 3. arti. 5. pme q̃õnis ſic dicit. (Omne illud qḋ hꝫ eẽ aliud a ſua q̃dditate: opꝫ ꝙ ſit in genere ſm Auic. ⁊ ita opꝫ ꝙ oẽs angeli ponanť in ꝑdicamẽto ſubſtãtie: hoc. n. eſt rõ ſubſtãtie put eſt ꝑdicamentũ ſm Auic. vt ſit res q̃dditatẽ hñs: cui debeať eſſe ꝑ ſe: nõ in alio. ſ. ꝙ ſit aliud ab ipſa q̃dditate: ⁊ iõ ex ipa poſſibilitate q̃dditatis trahiť rõ generis. Ex cõplemẽto aũt q̃dditatis trahiť rõ dñe ſm ꝙ appropinquat ad eẽ in actu: ſꝫ hoc differenter ꝯtingit in ſubſtantijs cõpoſitis ⁊ ſimplicib⁹: qꝛ in cõpoſitis poſſibilitas eſt ex pte mãe: ſed ꝯplemẽtũ ex pte forme: ⁊ iõ ex pte mãe ſumiť genus: ⁊ ex parte forme dĩa: nõ aũt ita ꝙ mã ſit genus: aut dĩa forma: cũ vtrũqꝫ ſit pars: ⁊ neutrum ꝑdicať: ſed qꝛ mã eſt mã totius nõ ſolũ forme: ⁊ forma ꝑfectio totius nõ ſolũ mãe: iõ totũ põt deſignari ⁊ ex mã: ⁊ ex forma: ⁊ ex vtroqꝫ: nomẽ aũt deſignans totũ ex mã: eſt nomẽ gñis: ⁊ nomẽ deſigans totũ ex forma eſt nomẽ differẽtie: ⁊ nomẽ deſignãs totum ex vtroqꝫ ẽ nomẽ ſpẽi: ⁊ hoc pꝫ ſi ꝯſidereť q̃ño corpus eſt genus aĩati corpis: ⁊ aĩatũ eſt dĩa: ſemꝑ. n. inueniť genus ſumptũ ab eo: qḋ eſt mãle: ⁊ dĩa ab eo: qḋ eſt formale: ⁊ ideꝫ eſt ꝙ differentia determinat genus ſicut forma mãm. In ſimplicibus aũt naturis nõ ſumitur genus ⁊ differentia ab aliqb⁹ ptibus: eo ꝙ cõplemẽtũ in eis ⁊ poſſibilitas nõ fundãť ſuper diuerſas ptes q̃dditatis: ſꝫ ſup ĩdẽ ſimplex: qḋ q̃dẽ hꝫ poſſibilitateꝫ ſm ꝙ de ſe nõ habet eẽ: ⁊ ꝯplementũ: put eſt quedã ſimilitudo diuini eſſe: ſꝫ hoc qḋ appropinquat magis ⁊ minus ad participãdũ diuinũ eſſe: ⁊ iõ quot ſunt gradus ꝯplemẽti: tot ſũt differentie ſpecifice.) Hec ille. ¶ Itẽ de potẽtia dei. q. 7. arti. 3°. (Etſi mã nõ ſit genus: nec forma ſit differentia: tñ rõ generis ſumitur ex mã: rõ dñe ſumiť a forma: ſicut pꝫ: ꝙ in hoĩe nã ſenſibilis: ex qua ſumiť rõ aĩalis eſt mãlis reſpectu rõnis: ex qua ſumitur rõnale: nã aĩal eſt qḋ hꝫ mãm ſenſitiuã: rõnale aũt qḋ habet rõnẽ: vñ in omni eo: qḋ eſt in genere opꝫ eſſe ꝯpõnẽ mãe ⁊ forme: vel actus ⁊ potẽtie.) ¶ Itẽ de ſpiritualib⁹ creaturis. q. 5. ad 24^m. (In reb⁹ (inqt) cõpoſitis ex mã ⁊ forma gen⁹ ſumiť a mã: ⁊ differẽtia a forma: ita tñ ꝙ ꝑ mãm non intelligať mã pma: ſed quoddã eſſe imperfectũ ⁊ mãle reſpectu eẽ ſpecifici: qḋ ꝑ formã recipit: ſicut eẽ anĩalis eſt ĩperfectũ ⁊ mãle reſpectu eſſe hoĩs: tñ illud duplex eſſe nõ eſt ſꝫ aliã ⁊ aliã formã: ſꝫ ſm vnã formã: que homini dat nõ ſolum hoc: qḋ eſt eſſe aĩal: ſꝫ ẽt hoc: qḋ eſt eſſe hoĩem: aĩa autẽ alterius aĩalis dat ei ſolũ eſſe aĩal: vñ aĩal cõe nõ eſt vnũ re: ſꝫ tñ rõne: qꝛ non ab vna ⁊ eadẽ forma hõ eſt aĩal ⁊ aſinus. Subtracta igiť mã a ſpũalib⁹ ſubſtãtijs remanebit ibi genus ⁊ dĩa nõ ſm mãm ⁊ formã: ſꝫ ſꝫ ꝙ ꝯſiderať in nã ſpũali tam illud: qḋ eſt cõe ſibi ⁊ imꝑfectiorib⁹ ſubſtãtijs q̃ꝫ ẽt illud: qḋ eſt cõe ſibi ꝓpriũ.) Hec ille. ¶ 4ª ꝯ eſt. Deus nõ ẽ ꝓprie in aliquo gñe: ⁊ dico ꝓprie in gñe: ſicut. ſ. ſpẽs vel indiuiduum. Iſta ꝯ ſequitur ex ꝑdictis: ſi enĩꝫ oẽ qḋ eſt in genere: opꝫ eſſe finitũ ⁊ terminatũ ad aliquẽ certũ gradũ ĩ entib⁹ iuxta pmã ꝯnem: ⁊ vlterius opꝫ ꝙ eius eſſe ſit aliud a ſua q̃dditate iuxta 2^am: rurſus oꝫ illud eſſe partiꝫ actu ꝑim in potẽtia: cũ deus ſit oĩo illimitatus: ⁊ ſit ſuum eſſe: ⁊ ſit actus purus: ſeqť ꝙ deus non ſit ꝓprie ĩ gñe. Et iſtas ꝓbatiões ponit ad iſtã ꝯnẽ ſcũs Tho. locis ꝑallegatis. ¶ 2°. ꝓbať eadẽ ꝯ ſm eũ ꝑ contra gen. ca°. 26°. (Omne (inquit) qḋ eſt in genere hꝫ aliqḋ in ſe: ꝑ qḋ nã generis deſignať ⁊ determiať ad ſpẽꝫ: nihil. n. eſt in genere: qḋ nõ ſit in aliqua eius ſpẽ: hoc autem in deo eſt impoſſibile: impoſſibile eſt igiť deũ eſſe in aliq̃ genere.) Minorẽ hui⁹ argumẽti ꝓbat ca°. 25°. multipliciter. ¶ Tuꝫ pmo: qꝛ ĩpoſſibile eſt aliqḋ eẽ in actu: niſi oĩbus exiſtentib⁹: quib⁹ eſſe illius ſubale deſignatur: nõ enim põt eſſe aĩal in actu: qn ſit aĩal rõnale vel irrationale: vñ ſm hoc ẽt platonici ponẽtes ideas nõ poſuerunt ideas generũ ꝑ ſe exiſtentes: q̃ deſignãť ad eẽ ſpẽi ꝑ differentias eſſentiales: ſed poſuerũt ideas ꝑ ſe exiſtentes ſolarũ ſpecieꝝ: que ad ſui deſignationẽ non indigent eſſentialibus differẽtijs. Si igiť diuinũ eẽ ꝑ aliqḋ ſupadditũ deſigneť deſignatiõe eẽntiali: ipm eẽ nõ erit in actu: niſi illo ſupaddito exiſtente: ſꝫ ipm eẽ diuinũ eſt ſua ſubſtãtia. ergo ſuba diuina nõ põt eẽ in actu: niſi aliquo ſupueniẽte. ¶ Ex q̃ põt ꝯcludi: ꝙ nõ ſit ꝑ ſe neceſſe eẽ: cuius ꝯrium ſupius dicit ſe ꝓbaſſe. ¶ Tum ſcḋo: qꝛ illud qḋ addiť alicui ad deſignationẽ illius deſignatiõe eẽntiali nõ cõſtituit rõnẽ eius: ſꝫ ſolũ eſſe in actu: rõnale eni additũ aĩali acqrit aĩali eẽ in actu: nõ aũt conſtituit rõneꝫ aĩalis inq̃tũ anĩal eſt: nam dĩa nõ intrat diffinitionẽ generis: ſꝫ ſi in deo addatur aliqḋ de ſignificatione eẽntiali ĩpm deſignans opꝫ ꝙ illud cõſtituat ei: cui addiť: rõnẽ ꝓprie q̃dditatis eius ſeu nãe: nã qḋ ſic addiť acqrit eſſe in actu ipſi rei: hoc aũt. ſ. eſſe in actu eſt ipſa diuina eſſentia: vt ſupra dicit ſe oñdiſſe. ergo ĩfert ꝙ ſupra diuinũ eſſe nihil põt addi: qḋ deſignet ipm deſignatiõe eẽntiali. ¶ Tũ 3°. qꝛ oẽ illud: ꝑ qḋ res ꝯſequiť eſſe in actu: ⁊ eſt intrinſecũ rei: vel ẽ tota eẽntia: vel ps eẽntie: qḋ aũt deſignat aliqḋ deſignatiõe eẽntiali facit rẽ eſſe in actu: ⁊ eſt intrinſecũ rei deſignate: alias ꝑ illud nõ poſſet deſignari ſubſtantialr̃. ergo opꝫ ꝙ ſit vel ipa eẽntia rei: vel pars eſſentie: ſꝫ ſi aliqḋ addať ad eſſe diuinũ: hoc non põt eſſe tota eſſentia dei: qꝛ iam oñſum eſt: ꝙ eſſe dei non eſt aliud ab eius eẽntia. relinqť ergo: ꝙ ſit pars eẽntie: ⁊ ſic deus erit cõpoſitus ex ptib⁹ eſſentialib⁹: cuius cõtrariũ dicit ſupius ſe mõſtraſſe. ¶ Tũ 4°. qꝛ oẽ illud qḋ ĩdiget aliquo ſupaddito: ad hoc ꝙ poſſit eſſe eſt in potẽtia reſpectu ei⁹: ſꝫ diuina ſubſtãtia nõ eſt aliquo mõ in potẽtia: vt ſupra dic̃ ſe mõſtraſſe: ſꝫ ſua ſubſtãtia eſt ſuũ eſſe: igiť eſſe ſuũ nõ põt deſignari deſignatiõe ſubſtãtiali ꝑ aliqḋ ſibi ſupadditũ.) Ecce q̃ttuor ꝓbationes: ꝙ diuina eſſentia nõ põt hẽre dñaꝫ ſui ꝯſtitutiuã. ac ꝑ hoc nec eſt in gñe: ſicut ſpecies. ¶ 3°. ꝓbať eadeꝫ ꝯcl'o ꝑ eũ ibidẽ ca°. 26°. (Unũqḋqꝫ collocať in gñe rõne ſue q̃dditatis: genus eni ꝑdicať in q̃d eſt: ſꝫ q̃dditas dei eſt ipſum eſſe eius ſꝫ qḋ nõ collocať aliqḋ in genere: qꝛ ſic ens erit genus: qḋ ſignat ipſum eſſe: relinquiť ergo ꝙ deus nõ ſit ĩ genere. Qꝛ aũt ens nõ poſſit eſſe genus ꝓbatur ꝑ phm in hunc modũ. Si ens eſſet genus: oporteret aliquã dñam inuenire: ꝑ quã traheret ad ſpẽm: nulla aũt differentia pticipat genus: ita. ſ. ꝙ genus ſit in rõne differentie: qꝛ ſic genus ponereť bis in diffõne ſpẽi: ſꝫ opꝫ dñam eſſe preter illud: qḋ intelligitur in rõne generis: nihil aũt põt eſſe preter illud: qḋ intelligiť ꝑ ens: ſi ens ſit de intellectu eoꝝ: de quib⁹ ꝑdicatur: ⁊ ſic per nullã differentiã ꝯtrahi põt: relinqui-

Diuinũ eſſe a q̃dditate diſtinguitur illud i genere eſt.

Genus ſumitur a mã ⁊ qd per mãm intelligatur.

Diuina nõ ſi põt hẽre differentiam ſui conſtitutiuã.

tur ergo ꝙ ens non ſit genus: vñ ex hoc de neceſſitate concludiṫ: ꝙ deus nõ ſit ĩ gñe. ❡ Ex quo ẽt pȝ: ꝙ de⁹ diffiniri nõ põt: qꝛ omnis diffinitio eſt ex genere ⁊ differentijs: pȝ etiã ꝙ nõ põt demonſtratio de ipſo fieri: niſi ꝑ effectũ. qꝛ principiũ demõſtrationis eſt diffinitio ei⁹: de q̃ ſit demõſtratio.) Hec ille. ❡ Eandẽ. ſ. vltimã rõnẽ ponit prima pte. q. 3°. arti. 5°. vbi ſic ait. (Cuȝ eſſe dei ſit eius eſſentia: ſi deus eſſet in aliquo genere: oporteret ꝙ ens eſſet gen⁹ illius: nam genus ſignat ſubſtantiã rei: cum prediceṫ in eo qđ qd: oñdit autẽ phũs 3°. metaphiſice. ꝙ ens nõ põt eſſe genus alicuius: oẽ eniȝ genus habet differentias: que nõ participãt eſſentiam generis: nulla aũt differẽtia põt inueniri: que ſit extra ens: qꝛ nõ ens nõ põt eſſe differentia: vñ relinquiṫ ꝙ deus nõ ſit in genere.) Hec ille. ❡ 5ª ↄcl'o eſt. Qꝛ deus nõ eſt ĩ genere reductiue. Hanc ↄneȝ ꝓbat ſcũs Tho. ꝑma pte vbi ſupra. (Aliqđ (inquit) eſt in gñe dupliciter: vno mõ ſimpliciter ⁊ ꝓprie: ſicut ſpẽs ⁊ que ſub eis continenṫ. alio mõ ꝑ reductionẽ: ſicut ꝑncipia ⁊ priuationes: ſicut punctũ ⁊ vnitas reducunṫ ad genus quãtitatis: cecitas aũt ⁊ priuatio quelibȝ reduciṫ ad gen⁹ ſui habitus. neutro aũt modo deus eſt in genere. Qꝛ n. deus nõ poſſit eſſe ſpecies alicuius generis: tripliciter oſtendi põt.) Hec ille. ❡ Et oſtenſa triplici rõne: quarum ſnĩa ſuperius recitata eſt: ſubdit. (Qꝛ autẽ deus non ſit in genere ꝑ reductionem vt principium: manifeſtum eſt ex eo: ꝙ ꝑncipiũ: qđ reduciṫ in aliquod genus: nõ ſe extendit vltra illud genus: ſicut punctuȝ nõ eſt principium niſi quãntitatis continue: ⁊ vnitas quãtitatis diſcrete: deus aũt eſt ꝑncipium totius eſſe: vnde non ↄtinetur in aliquo genere: ſicut ꝑncipiũ) Hec ille. ❡ Sciendũ tñ ꝙ oppoſitũ huius ↄcluſionis: dũ fuit iuuenis tenuit in ſcripto primo ſen. diſ. 8. vbi. q. 4. ar. 2°. ad 3m ſic ait. (Non opȝ ꝙ deus ſit in genere ſubſtãtie ſicut contentuȝ: ſed ſolum ſicut ꝑncipium habens in ſe omnẽ perfectionẽ generis: ſicut vnitas in numeris.) Hec ille. ❡ Itẽ de potẽtia dei. q. 7. ar. 3°. ad 7m. (Licet (inquit) deus nõ pertineat ad genus ſubſtãtie quaſi in genere contentũ ſicut ſpecies: vel indiuiduũ ſub genere contineṫ: poteſt tñ dici: ꝙ ſit in genere ſubſtantie per reductionẽ ſicut ꝑncipiũ: ⁊ ſicut pũctus eſt ꝑncipium quãtitatis cõtinue: ⁊ vnitas in genere numeri.) Hec ille. ❡ Sȝ tenendũ eſt qđ vltio dixit in ſumma. Et in hoc primus articulus terminatur.

T. cõ. 10.

Cõtradictio in dictis. S. Tho. quam tñ ſoluit ma. pet. d berga. dil. 464°.

Quantũ ad ſecundũ

articulum mouentur dubitationes cõtra cõcluſiones ſupra poſitas. Et quidẽ ↄtra primã arguit vnus doctor. ſ. Scotus: ⁊ qdã alij ꝓbare volentes: ꝙ oĩs res: que ꝑ ſe poniṫ in genere eſt intrinſece cõpoſita ex aliquo mãli: ⁊ aliquo potentiali: cuius oppoſitũ ponit prima pars illius ↄcl'onis. Arguũt igiṫ ꝑmo. Nam cõmentator dicit. 12°. metaphiſice cõmento. 10. Oĩa que tranſmutanṫ hñt mãȝ: ſed nature materiaꝝ diuerſanṫ ſm modos nature trãſmutationis. cũ ergo ſint modi tranſmutationis diuerſoꝝ generũ: ſequitur ꝙ ſint mãe etiam diuerſoꝝ geneꝝ ꝓprie illis: conſtat ẽt ꝙ diuerſi ſunt actus formarũ diuerſoꝝ geneꝝ. ergo quodlibet ens cõpoſitum eſt ex ꝓprio actu: ⁊ ꝓpria potentia illius generis. ❡ 2°. qꝛ eodem libro cõmẽto. 11°. dicit (Qꝛ quãuis mã ꝑma ſit vna: tamẽ multa eſt in potentia ⁊ habilitate: ⁊ qđlibet ens cum mã cõmuni hȝ materiam ꝓpriã.) ⁊ ſubdit. (Non enim quodlibȝ ens ſit ex qualibet potentia: ſȝ vnũqđqȝ entiũ ſit ex eo: qđ eſt in potentia illud: qđ ſit. i. ex ꝓpria potẽtia: ita ꝙ numerus potẽtiarũ eſt ſicut numerus ſpecierũ generabilium: ⁊ dixit hoc Ariſto. qꝛ opinaṫ: ꝙ ꝑma materia eſt vnum ſm ſubiectũ: ⁊ multa ſȝ habilitatẽ.) Hec cõmẽtator. ❡ Ex qua auctoritate pȝ: ꝙ q̃lȝ ſpẽs entiũ gnãbiliũ hȝ vltra cõeȝ mãȝ ꝓpriaȝ mãȝ ⁊ potẽtiã ex q̃ ſit: ⁊ ſunt tot tales potentie ꝓprie: quot ſunt ſpẽs generabiliũ entiũ. ❡ 3°. qꝛ eodẽ libro cõmento. 22°. vbi ſoluit queſtionẽ motã in. 3°. An. ſ. principia omnium predicamentorũ ſint eadẽ vel diuerſa: dicit cõmentator cum phõ: ꝙ omniũ ꝑncipia ſunt eadẽ ſm ꝓportionem: non aũt ſȝ numerum: vñ cõmentator ait. (In vnoquoqȝ ꝑdicamentoꝝ accñtiũ inueniunṫ ꝑncipia: quoꝝ ꝓportio ad illa eſt. ſicut ꝓportio ꝑncipioꝝ ſubſtãtie ad ſubſtantiã: nõ ꝙ habeãt illaȝ eandẽ mãȝ.) ⁊ ſeqṫ. (Et dicere ꝙ ꝑncipia ſunt eadem ꝓportionalr eſt vt dicere ꝙ mã: ⁊ forª: ⁊ ꝑuatio ſunt ꝑncipia decẽ ꝑdicamentoꝝ: ſȝ que ſunt in ſubſtãtia differũt ab eis: q̃ ſunt cuiuſlibet ꝑdicamẽti: ⁊ ſilr ea q̃ ſũt vniuſcuiuſqȝ ꝑdicamẽti differũt ab alijs) Hec cõmẽtator. ❡ 4°. Quia Ari. 2°. ſue metaphiſice dicit. Nulla cathegoria eſt: que nõ hȝ ꝓpriũ de potẽtia ſua ⁊ ſuũ effectũ. vult ergo ꝙ in quolȝ ꝑdicamento ſit ꝓpria potentia: ⁊ ꝓprius actus. ❡ 5°. arguiṫ rõnibus. Omnis res diffinibilis eſt cõpoſita ex diſtinctis ꝑtibus intrinſecis: ſed oĩs res ꝑ ſe exñs in genere eſt diffinibilis: igitur ⁊c. aᵒʳ pȝ per phm 7°. metaphiſice vbi ait. (Qm̃ oĩs diffinitio rõ eſt. ⁊ omnis ratio hȝ ptes: vt aũt rõ ad rem: ſic ps rõnis ad ptem rei ſimiliter ſe hȝ.) Ubi pȝ ꝙ phũs vult: ꝙ ſicut tota diffõ totam rẽ ſignat. ſic pars diffinitionis ſignat pteȝ rei: ⁊ per ↄñs oẽ diffinibile hȝ pteȝ. ❡ Confirmaṫ: qꝛ cõmẽtator cõmẽto. 33. dic. (Queadmodũ inqt diffinitio declarat qdditate rei: ita ps diffinitionis declarat ptẽ qdditatis rei. ❡ Cõfirmaṫ vlteriª: qꝛ phs eodẽ libro dic. (Qꝛ ſi neqȝ vna ſubſtãtia eſt ex ſubſtãtijs: in potentia eſſet ſubſtãtia oĩo: q̃re neqȝ rõ vtiqȝ eſſet neqȝ vnius ſubſtãtie.) Ecce ꝙ phs iferṫ: ꝙ ſi oĩs ſubſtãtia erit ſimplex nullius ſubſtãtie eſſet diffinitio: q̃ ↄñã ſuper hoc fundaṫ: ꝙ oẽ diffinibile eſt cõpoſitũ: vñ cõmentator ibidẽ cõmento. 50. ait. (Qꝛ oẽs eſtimauerũt ꝙ ſubſtãtie ſint cõpoſite: ex hoc ꝙ concedũt ꝙ diffinitiones ſignãt cõpoſitũ:) pȝ igitur aᵒʳ predicte rõnis. Sȝ bᵒʳ probat: qꝛ vt pȝ ex eodẽ 7°. ad diffinitionẽ ſufficit genus ⁊ differentia. cum ergo omnis ſpecies habeat genus ⁊ differentias: ſeqṫur ꝙ q̃libȝ ſit diffinibilis. ❡ Nec obſtat: vt dicũt: ſi qs dicat ꝙ accñtia diffiniunṫ ꝑ additamenta: qꝛ hoc nõ eſt qꝛ ſint ſimplicia: ſȝ ꝓpter eorum realem dependentiã eſſentialẽ ad ſubiectũ: ꝓpter quã diffiniunṫ ꝑ ſubiectũ: ⁊ etiã qꝛ eorũ differentie nõ ſunt nobis note: qm̃ ſi eſſent nobis note: ita diffinirenṫ ſine addito ſicut ſubſtãtie. ❡ 6°. Qꝛ ſi hⁱ nõ eſſet: hoc maxime videreṫ veꝝ de accidentib⁹: q̃ videnṫ eſſe forme ſimplicis: ſed hoc falſum eſt: qđ pȝ. ❡ Tũ ꝑmo: qꝛ oĩs mutatio ꝑ ſe vna eſt ad terminũ per ſe vnũ: ſed dealbatio eſt per ſe vna mutatio vt pȝ. ergo eſt ad terminũ per ſe vnũ: ille aũt termin⁹ nõ eſt aliqua forma ſimplex: qꝛ illa nõ ſit niſi ꝑ accñs: vt pȝ ex 5°. metaphiſice. ergo eſt cõpoſitum per ſe de genere accñtis: ⁊ ſic poteſt argui de qualibet alia forma accidentali. ❡ Tum 2°. qꝛ ſimplicitas eſt ꝑfectio ſimpliciter ſm omnes. ergo quãto aliqđ ens eſt ſimplicius: tanto eſt ſimpliciter ꝑfectius: ⁊ per conſequens: ſi accñs nõ eſſet compoſituȝ: ſed penitus ſimplex intrinſece: ipſum eſſet ſimpliciter perfectius ſubſtantia compoſita: qđ eſt falſuȝ. ❡ Tũ 3°. qꝛ idem eſt ſuſceptiuũ motus ⁊ termini motus: ſed dealbationis ſuꝑficies non eſt primũ ſuſceptiuũ: cum ſit actus ⁊ forma: motus autẽ eſt actus entis in potẽtia

Tex. cõ. 30.

T. cõ. 33.

T. cõ. 4.

T. c. 7.

Utrum oẽ ꝙ eſt in genere ſit intrinſece ex aliquo mãli ⁊ aliq̃ formali compo.

ſm ꝙ

ſm ꝙ eſt in potentia: qua ꝓpter oportet ſuſceptiuum eius eſſe potētiaȝ: ſȝ potentia receptiua alicuius rei eſt de genere illius rei: vt dicit cōmentator. 5°. phyſicoꝝ cōmento. 9. in fine igit̄.

Vꝫ genus ꝛ dña ſumant̄ a diuerſis realitatibus.

¶ 7°. Quia genus ꝛ differētia ſemper ſumunt̄ a diuerſis realitatibus illius: qđ eſt in tali genere: ꝛ hȝ talē dñaȝ: qđ pȝ. ¶ Tum auctoritate Ariſto. 8°. metaphiſice dicētis. (Oportet rōnē. i. diffinitionē eſſe orationē longaȝ: que ſignat aliqđ de aliquo: ita ꝙ opȝ illud eſſe mām: illud vero formā.) ¶ Tum 2°. qꝛ ſi illa realitas: a qua accipit̄ genus: eſſet vere tota qđditas rei: ſolum genus cōplete diffiniret. ¶ Tuȝ 3°. qꝛ genus ꝛ differētia nō diffinirent: qꝛ ratio ex eis ꝯpoſita nō indicaret primo idem diffinito: vnaqueqȝ eniȝ rō eſt ſemel ipſa: ꝛ ideo illa rō: que exprimeret eaȝ bis nō indicaret primo idē quidditati illius rei. ¶ Tū 4°. qꝛ realitas: a qua ſumit̄ genus: eſt ṗncipiū realis cōuenientie cum ſpecie illa: ꝛ realitas a qua ſumit̄ differentia eſt reale ṗncipium diſconuenientie ꝛ differentie: ſed nō eſt poſſibile eandē realitatem eſſe ṗncipium realis cōuenientie: ꝛ realis dñe aliquorū adinuicē. ergo alia eſt realitas: a qua ſumit̄ genus: ꝛ alia a qua ſumit̄ differentia. ¶ Tum 5°. qꝛ ſi non eſſent due tales realitates in diffinitione: ſemꝑ cōmitteret̄ nugatio: qꝛ ideȝ diceret̄ realiter per genus ꝛ differentiā. ¶ Nec valet ſi dicat̄: ꝙ differunt penes modos: ſiue rōnes cōſiderandi. ſ. rō determinabilis ꝛ determinatiui: hoc inquā nō valet: qꝛ tunc eſt nugatio qñ poſitis diffinitionibꝰ ꝓ rebus idē bis dr̄ ṗmo periarmenias: ſȝ poſitis rōnibus generis ꝛ differētie: idē bis diceret̄. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ ſm Ariſto. ṗ periarmenias hic eſt nugatio: pedes habens bipes: ꝛ tñ eſt alia rō cōcipiendi. ¶ Tum 6°. qꝛ dato ꝙ intellectꝰ nūꝗ̄ cōſideraret: tñ nā generis ex nā rei erit cōtrahibilis: ꝛ dña eſſet cōtrahens: ꝛ hoc ſȝ eandem cōtractionē numero reſpectu eiuſdem: ꝛ ſm idem: qꝛ ſm ꝓpriū cōceptū. ergo ṗter intellectū diſtinguuntur. ¶ Tū 7°. qꝛ cōcipiendo genus: aut ꝯcipit̄ aliqđ rei in ſpē: aut nihil: ꝛ ſilr̄ de dña: ſi nihil. ergo ſunt cōceptꝰ ficticij: ſi aliqđ: aut idē: aut aliud in re. Si 2°. habet̄ ꝓpoſitū. Si dr̄ ꝙ eadē realitas cōcipit̄: ꝗ̄ nata eſt formare diſtictos cōceptꝰ. ſ. generis ꝛ differētie. ¶ Cōtra: qꝛ vnaqueqȝ res nata eſt formare vnū cōceptū ſibi adequatū: alias nō eſſet vnum cognoſcibile: qꝛ nec vnico actu: ſed illū formando videt̄ imutare itellectū ꝗ̄tuȝ in ſe poſſibilis eſt imutare. ¶ Tum 8°. qꝛ lȝ forte aliq̄ res poſſet imutare itellectū ad diuerſos ꝯceptꝰ: tñ hoc nō videt̄ eſſe poſſibile: vbi obiectiue nata eſt res facere conceptus: ꝛ habitus in intellectu ita diuerſos ac ſi eſſent diuerſaꝝ rerū: ſȝ ſic eſt de genere ꝛ dña: vt pȝ de geometria: ꝛ ꝑſpectiua. ¶ Tū 9°. qꝛ obiecta ṗcedunt actus. ergo diſtinctio obiectoꝝ nō eſt ꝑ actꝰ: igit̄ cū genus ꝛ differentia ꝯceptibiliter diſtinguātur: illa diſtinctio ſupponit diſtinctionē ṗoreȝ in obiectis cōceptis. ¶ Tum. 10. qꝛ ex nā rei accipiēdo ꝯceptū obiectiue: vt poſſibile cōcipi abſqȝ actuali ꝯceptione: aut eſt idē cōceptus gñis ꝛ dñe: aut nō. ſi nō. hētur ꝓpoſitum. ſi ſic: aut eſt idē conceptui vnius dñe tm̄: ꝛ tūc nō ṗdicabit̄ niſi de vna ſpē: aut cuiuſlibet dñe: ꝛ tūc vel tot erūt cōceptꝰ gñis: quot differentiaꝝ: vel ſi tm̄ vnus cōceptus gñis: ꝯceptꝰ differentiaꝝ erūt oīo idē illi cōceptui: ac ꝑ hoc inter ſe erūt idē oīo. ¶ Tū xi°. qꝛ tūc due viſiones intellectuales nō poſſent eē̄ reſpectu gñis ꝛ dñe: ꝓbat̄: qꝛ vſio nō eſt niſi obiecti ṗmi realr̄ exñtis ꝛ ṗncipalr̄. ¶ Ex q̊ ſequit̄: ꝙ itellectꝰ diuinꝰ nō cognoſceret illa vt diſtincta obiectiua: niſi ponat̄ in eo cognitio abſtractiua: ꝛ tūc imꝑfecta. ¶ Tū 12°. qꝛ ꝯceptꝰ gñis ꝛ dñe ſunt ṗ diuerſi in nullo qđditatiue ꝯuenientes als dña iterū differret ꝑ aliā dñam. ¶ Tū 13°. qꝛ aliqđ qđditatiue includit̄ in gñe: qđ nō includit̄ in dña: qꝛ genꝰ ꝓximū puta aīal icludit oēs differētias ſuperiores: ſed dña ꝓxima: puta rōnale: nō includit differentias ṗcedētes qđditatiue ꝛ formalr̄. alias in oī diffinitione ꝯpoſita ex genere ꝓximo ꝛ dña ꝓxima: vel vltima eēt nugatio. ¶ Tū 14°. qꝛ ſi inter realitatem gñis ꝛ realitatē dñe nō erit diſtinctio ex nā rei añ ꝯſiderationē intellectꝰ: tūc vbicūqȝ realiter icluderet̄ cōceptus gñis: icluderet̄ cōceptꝰ dñe: ꝛ tūc aſinus includeret rōnale. ¶ Et ſic pȝ ex iſtis: ꝙ aſſūptū dicti argumenti eſt veꝝ. ſ. ꝙ genus ꝛ dña ſumunt̄ a diuerſis realitatibꝰ: ꝛ ꝯñter ꝙ oīs ſpecies ꝯtenta ſub gñe includit plures realitates intrinſecas. ¶ Cōtra 2am ꝑtem dicte ꝯclōnis arguit Grego. de arimino. qꝛ dicere: ꝙ oīs res ꝯtēta in gñe ſit terminata ꝛ finita in entitate: ꝛ ꝑfectione: eſt ad placitū dictū ꝛ ſine rōne: ꝗ̄tuis enim inſtātia dari nō poſſit niſi in ꝓpoſito: qꝛ ſolū deus eſt infinitus ſm ꝑfectionē: ipſa tamen nō hȝ neceſſariā apparentiā veritatis. qꝛ qđ nō tollit a re illđ ꝑꝑ qđ ponit̄ ī aliquo predicamento nō impedit illā eſſe in aliquo predicamento: infinitas aūt perfectionis nō tollit a re qn ipſa ſit ens per ſe: ꝛ ꝑ ꝯñs qn ipſa ſit ſubſtātia: imo tali rei maxime cōuenit eſſe per ſe ens: ꝛ nō alio.

Cōtra ſcđaȝ partem ꝯclonis ar. Gre. diſ. 8. q. 3. ar. 2. ad rōnem terciam.

¶ Et ſi dicatur: ꝙ Cōmētator dicit 2°. metaphiſice cōmento. 33°. (Genus differt a mā: qꝛ mā dicit potētiā purā: genus aūt dicit formā mediā inter potentiā ꝛ actū: actꝰ auteȝ receptus a potentia cōtrahit̄ ad determinatā ꝑfectionē.) ¶ Nō valet hoc ſiqđē. ¶ Tū ṗmo: qꝛ illud eſt ꝯ te: qui nō ponis plures formas ſubſtantiales in eodē: ꝛ per ꝯñs fingere nō potes: q̄ ſit illa forma media iter potentiā ꝛ actū. ¶ Tum 2°. qꝛ ſi eſſent plures forme: adhuc genus totū ſignaret: ꝛ nō tm̄ ꝑtē: ꝛ ꝑ ꝯñs ita ſignat vltimā: ſicut mediā. ¶ Tum 3°. qꝛ in ſubſtantijs creatis abſtractis: ꝛ in qualitatibꝰ: q̄ oēs ſunt in ṗdicamentis ſȝ te. ipoſle eſt aſſignare talē formā mediam. ¶ Tuȝ 4°. qꝛ illud dictū nō inducit̄ ad mentē cōmētatoris: vñ Cōmētator nō dic̄: ꝙ genꝰ ſignificet formā mediā: ſȝ dicit: ꝙ genꝰ eſt forma vlis: ꝛ poſt dicit: ꝙ eſt vnū in forma media inter potētiā ꝛ actū: nec aliud intendit niſi ꝙ genꝰ: qđ iō dr̄ forma: qꝛ eſt pars diffinitionis: ꝛ quelibȝ pars diffōnis dr̄ forma 2°. phiſicoꝝ: aut qꝛ ipſum eſt predicabile de alio: ꝛ ṗdicabile vel ṗdicatum reſpectu ſubiecti dicit ſilitudineȝ forme.

T. cō. 28.

Vñ frequēter Cōmētator vocat ṗdicatū diſpōnē: ꝛ ſubiectū diſpoſitū: vt pȝ. 12°. metaphiſice: dicit̄ vō forma media inter potentiā ꝛ actū: qꝛ genus ſignat totā rem: ꝛ ꝑ ꝯñs magis diſtincte ꝗ̄ nomē ſignificās preciſe mām rei: q̄ nō eſt res niſi in potētia pura: ꝛ qꝛ ipſuȝ ſignat rē vniuerſalius ꝗ̄ ſpēs vel differentia: ꝛ ꝑ ꝯñs minus diſtincte ꝛ in actu: iō dr̄ mediū inter potentiā ꝛ actum: ꝛ hoc magis ṗt hēri ab eodē 8°. metaphiſice ꝯmēto 6°.

Cōmēto. 59.

¶ Et ſilr̄ 7°. libro cōmēto. 43°. et ſic pȝ: ꝙ defenſio illa nō valȝ. ¶ Silr̄ ꝯtra eandē ꝑtē ꝯclōnis arguit Aureolꝰ: qꝛ ṗdicamētū ſube vr̄ ſumi a ꝑ ſe eſſe. Utrū aūt illud: qđ eſt ꝑ ſe ſit limitatū aut illimitatum vr̄ accidere: vñ phs dic̄ 6°. topicoꝝ: ꝙ ſi linea eēt īfinita: adhuc ꝯpeteret ſibi rō linee ꝛ diffō: ꝛ Aui. 2°. metaphiſice ca°. 2°. dic̄: ꝙ q imaginat̄ corpus īfinitū: nō imaginat̄ nō corꝰ. Et ſimilr̄ vr̄ ꝙ q imaginat̄ ſubſtātiā infinitā: nō imaginat̄ non ſubſtantiā: igit̄ illimitatio ꝛ indeterminatio nō tollit qn aliqđ ſit in gñe.

Cōtra eādeȝ partem arg. Aureolus.

¶ Cōtra 2am ꝯclōnē arguit Aureolus ṗ: qꝛ ſi illa ſit vera: nulla creatura erit in ṗdicamento: cū in creatura eſſe nō differat ab eſſentia: ſicut nec

in creatore. ¶ 2°. Quia ɔclo aſſignat ſī cāz p cā: eſto. n. ꝙ qdditas hēat plures cōcept⁹ vnū cōem: ⁊ aliū ſpecifice determinātē: nō apparet: cur nō ſit in genere: ꝗuis eſſe illi⁹ nō differat a qdditate. ¶ 3°. Quia ṕdicamētū ſic abſtrahit ab eſſe: vt tn̄ res qn̄ ſūt: ſint i ṕdicamēto: vn̄ ſi ſemp eēnt: ⁊ de neceſſitate: adhuc remanerēt in ṕdicamēto: vt pȝ de celo: ⁊ intelligētijs ſm phos. ¶ Arguit ēt Gre. Quia eſto: ꝙ eſſe creature differret ab eēntia: ɔſtat tn̄ ꝙ ipſa eſſentia rei nō eſt cōpoſita ex eſſe ⁊ eſſentia: alias in vna re eſſent infinite eſſentie: vel infinita eſſe: vel dabiť eſſentia nō cōpoſita ex eſſe ⁊ eſſentia: ſed ſm te eēntia eſt de per ſe ⁊ directe in ṕdicamēto: ⁊ p ſuam qdditatē ⁊ eſſentiā reponiť res in predicamento: ⁊ in gñe: ⁊ in ſpecie: ɔpm aūt eſſe in gñe eſt per reductionē ſm te. ergo nō oē qđ eſt p ſe i ṕdicamento eſt ɔpoſitū ex eē ⁊ eſſentia. ¶ 2°. arguit ſic. Quia ſʒ te accn̄a nō habēt ꝓpriū eſſe aliud ab eſſe ſubſtantie: ⁊ tn̄ accn̄a ſunt per ſe in ṕdicamēto. Nec pōt dici: ꝙ cōpoſitū ex eſſentia: q̄ eſt accn̄s ⁊ eſſe: ſit in ṕdicamento: q2 vt dictū eſt: accidens nō hȝ ꝓpriū eēꝫ ꝫ exiſtit p eē ſubſtantie vt dicis: ſʒ tale eſſe nō eſt in gñe accn̄tis: ſʒ p reductionē eſt in genere ſubſtātie: ⁊ p ɔn̄s cōpoſitūʒ vel aggregatū ex ipſo ⁊ ex accn̄te non eſt per ſe in gñe accn̄tis. ¶ Contra 3am ɔcluſionem arguit Aureolus. Rō (inquit) generis ⁊ dr̄ie accipiť ab intrinſeco: cūʒ ſint de ɔceptu qdditatiuo ⁊ abſoluto cuiuſlibʒ rei: ſiue ergo res habeat aliqd ſupius ⁊ actualius: ſiue non: adhuc rō generis ſumi pōt ex intrinſeco ſui: ⁊ p ɔn̄s gen⁹ nō ſumiť ab aliquo potēnali i cōparone ad aliqd ſuperius ſe. ¶ Arguit ēt Grego. ꝙ iſta cōclo. ſ. Cū illud: a quo ſumiť dr̄ia: ſe hȝ ad illō: a quo ſumiť gen⁹: vt act⁹ ad potētiā: ɔtradicit aliqs dictis ſc̄i Tho. qm̄ ipſe vult: ꝙ in homine ⁊ in q̄libet ſubſtantia ɔpoſita ſit tm̄ vna forma ſubſtantialis: ⁊ per eandē formā ſit hō intellectiuus ⁊ ſenſitiuus: ⁊ p ɔn̄s ſenſitiuū in hoīe non eſt in potentia ad ītellectiuū plusq̄ ſenſitiuū ad ſenſitiuū: ⁊ intellectiuū ad intellectiuū. hic aūt expreſſe dicit oppoſitū. ¶ Item ſup 7°. metaphiſice in ſcripto dicit: ꝙ genus dicit totā eēntiā rei: ⁊ nō tm̄ formā: ⁊ eadē rōne nec tm̄ mām̄.

Lec. 5°.

Cōtra quartam cōclonē arguit Gre. diſtin. 8. q. 3. ar. 2.

¶ Contra 4am cōclonē arguit multipliciter Grego. p̄ ſic. Oē qđ vere ṕdicatur in quid de ꝓnoīe demōſtrante rē aliquā: ⁊ ēt de ꝓnoīe demōſtrāte rē aliā ſpecifice diſtinctam a p̄ma: nec tn̄ ſic ṕdicatur de quolibet: eſt genus illius rei: ⁊ illa res eſt in genere illo: ⁊ p ɔn̄s in predicamento vbi eſt genus illud: ſʒ h̄ nomē ſpūs vere predicať in qd de ꝓnoīe demōſtrante rem illā: quā vocamus deū: ⁊ etiā de ꝓnoīe demonſtrante aliquā rē ſpecie diſtinctā ab illa: ⁊ nō eodē mō predicať de oībus. ergo ipſuʒ eſt gen⁹ illius rei: ⁊ ipſe eſt res hui⁹ generis: ⁊ p ɔn̄s de ṕdicamēto ſubſtātie: cui⁹ ṕdicamēti genus eſt h̄ cōe ſpiritus. maior ꝓpoſitio nota eſt p diffinitionē generis etiā ſtrictiſſime ſumendo gen⁹. Genus eniʒ diffiniť ꝙ ṕdicať de pluribus differentibus ſpē in eo qđ qd eſt: ſiue in qd. Predicari aūt in qd ſtrictiſſime ſumit: ſicut ſumiť in maiori: dixi ēt ꝙ nō ṕdicať de oībus ꝓpter ens: qđ ſm aliquos in qd ṕdicať de quolibet: nec tn̄ eſt genus: pȝ ēt hec ꝓpoſitio inducendo: q2 eni aial ṕdicať in qd de ꝓnoīe demonſtrante rē: que eſt hō: ⁊ de ꝓnoīe demōſtrante rē: q̄ eſt leo: ⁊ ſic de pluribus: iō aial eſt genus illaꝝ rerū: ⁊ ille dicuntur eſſe in gñe aialis: ⁊ in ṕdicamēto ſubſtantie: cuius ṕdicamēti eſt genus ſubalternū aial. Similr: q2 color ṕdicať in qd de ꝓnoīe demonſtrante illā rem: q̄ eſt albedo: ac ēt illā rē: q̄ eſt nigredo: ⁊ ſic de pluribus diſtinctis ſm ſpēm: ſuppoſito grā exēplitales qualitates ſpē diſtingui: iō dr̄ genus illaꝝ rerū: ⁊ ille dicunť eſſe in illo gñe: ⁊ in ṕdicamēto q̄litatis: cui⁹ ipʒ ē gen⁹ ſubalternū. Et ſic i oīb⁹ pateret ſilr diſcurrēti. ¶ Et ſi qs inſtaret in ꝓpoſito. eadē rōne poterit qualʒ aliam rē negari eē in aliq̄ gñe: ⁊ dici ꝙ nullus angel⁹ eſt in ṕdicamēto ſubē: nec aliqs color i ṕdicamēto q̄litatis: nec vnq̄ʒ poterit ꝓbari oppoᵐ: eo ꝙ illa ſit ꝓpria ratio gñis: ⁊ illo mō tm̄ res ꝓpriſſime dr̄ eē i gñe. minor ꝓbať: nā ɔſtat ꝙ h̄ nomē ſpūs vere dr̄ de deo. Un̄ Jo. 4°. de⁹ ipſemet dixit. (Deus ſpūs ē:) ⁊ p ɔn̄s de ꝓnoīe demōſtrāte rē illā: p q̄ i ꝓpoſitione iſta ſupponit hoc nomē de⁹: ṕdicať vere h̄ ṕdicatū ſpūs: dicendo: hoc eſt ſpūs: cōſtat aūt ꝙ ēt in qd: vn̄ interrogāti qd eſt h̄: hn̄ ridebitur ſpūs: nō aūt ſi interrogeť q̄le eſt h̄: vel ſm aliqđ aliō ṕdicamētū. ¶ Itē cōſtat ſʒ ſcripturas ⁊ ſʒ oēs: ꝙ hoc nomen ſpūs ṕdicať de ꝓnoīe demōſtrante aliā rē: quā vocam⁹ michaelē: ⁊ ſic de multis: ⁊ ɔſtat ēt per ſimilē rōnē ꝙ ṕdicať i qd. ¶ Itē nō ſic ṕdicať de oīb⁹: nā demōſtrato leone nō vere dr̄: h̄ eſt ſpūs. ꝗ hoc cōe ſpūs eſt genus vere ⁊ ꝓprie ad illā rē: q̄ dr̄ de⁹: hoc aūt gen⁹ nulli⁹ alteri⁹ ṕdicamēti veri⁹ pōt dici eē: imo nec ṽe niſi ṕdicamēti ſubē. q̄re ⁊c̄. ¶ Forte diceret ꝙ h̄ nomē ſpūs licʒ ṕdiceť de deo ⁊ angelo: nō tn̄ dr̄ de eis ſʒ vnā rōnē. ⁊ iō nō eſt genus. ¶ Sʒ iſtud eſt ad placitum ⁊ ſine rōne: q2 aut itelligiť: ꝙ nō dr̄ de eis ſʒ vnā rōnē ſpecialiſſimā: ⁊ hoc veꝝ eſt: ſʒ h̄ nō īpedit qn ſit genus: ſʒ īpediat ipʒ eſſe ſpēm ſpecialiſſimā: aut intelligiť de rōne gn̄ali: ⁊ hoc falſuʒ eſt: nā ſʒ vnā rōnē generalē huic noī conuertibilē vlr dr̄ de deo ⁊ creatura ſpūali: ſiue eni diffiniať ſpūs ſubā icorporea ⁊ imālis: ſiue alia diffōne: illa diffō tā deo q̄ʒ angelis erit cōueniēs. ¶ Et ſi h̄ ꝓteruiendo negať: ſili mō negari poterit ſubſtātiā dici ſʒ vnā rōnē de corporea ⁊ icorporea: imo vt videť multo magis: ⁊ ſic ɔſiter poterit negari angelū eſſe in ṕdicamēto ſubē: qđ nullus negat. ¶ 2°. p̄ncipaliter ɔ̄ eādē ɔclōnē arguit ſic. Pater: filius: creator: p̄ncipiū: ⁊ plura ſilia ſūt ṕdicabilia ad aliqd ⁊ p ſe relatiua: ac p h̄ de ṕdicamēto relatiōis: ⁊ tn̄ ꝓprie dr̄r de deo. ꝗ de⁹ deo ꝓpe dr̄r ṕdicabilia: q̄ ṽe ⁊ ꝓpe ſūt i ṕdicamēto: p̄ᵃ ps añte pȝ: qm̄ eis ɔueniunt oīa q̄ dr̄r a ſcis ⁊ phis req̄ri ad h̄: ꝙ aliq̄ ṕdicabilia ſint p ſe ad aliqd. 2ᵃ ēt ps nulli catholico dubia eſſe pōt: veriſſime q̄dē ac ꝓpriſſime: ac p̄ ⁊ p̄ncipalr de⁹ eſt fili⁹ ⁊ pater: vn̄ Damaſcenus libro p̄. (Sciēdū inqt ꝙ n̄ ex nob traſlatū eſt ad beatā diuinitatē paternitatis ⁊ filiatiōis ac ꝓceſſiōis nomē: e ɔ̄rio āt nobis inde ē traditū: vt ait diuin⁹ aplus. Flecto genua mea ad patrē: ex q̄ oīs paternitas in celo ⁊ i terra nomiať.) Et ſcribiť ad Ephe. 3°. (Creator ēt ꝓpe ō ſolo deo dr̄ ſilr p̄ncipiū viſſime eſt de⁹.) ¶ Cōfirmať h̄ p Augᵐ. 5. ō trinitate: vbi p̄⁹ q̄ʒ diſtinxit ṕdicatiōes tā affirmatiuas q̄ʒ negatiuas ꝓpas ſinglis ṕdicamētis: ɔcludit i fine: ꝙ fili⁹ ⁊ nō fili⁹: genitus ⁊ nō genit⁹: ſiue ingenit⁹ dr̄r relatiue: ⁊ ſūt i ṕdicamēto relatiōis: vn̄ ait. Sicut. n. genit⁹ nō ad ſeipſuʒ dr̄ ſʒ q̄ ex genitore ſit oñdiť: ita cū dr̄ igenit⁹ nō ad ſeipʒ dr̄: ſʒ ꝙ ex genitore nō ſit oñdiť. In eodē tn̄ ṕdicamento qđ relatiuū vocať: vtrūq3 ſigñať ṽaciter. Et añ imediate dixit. (Nō recediť a relatiuo ṕdicamēto cū dr̄ īgenit⁹.) ¶ Et ſi qs velit diceť: ꝙ ṕdicta noīa relatiua nō ſūt ꝓpe de ṕdicamēto relatiōis: pt ēt ſi placet plura alia relatiua ⁊ q̄lʒ ad placitū excipe a ṕdicto ṕdicamēto. Ex hoc aūt ꝙ ṕdicti termini ſūt p ſe de ṕdicamēto relatiōis: ſi rē quā ſigñat pr̄ ⁊ fili⁹: ⁊ hō in creaturis ponim⁹ i ṕdicamento relationis: neceſſe eſt eadē rōne rē ēt: i quā ſigñat in deo collocare i ṕdicamēto relatiōis.

¶ Idem

¶ Idē patꝫ de pdicamēto actionis.ſ.ꝙ de deo vere ac
ꝓprie pdicaꝰ:gnimo vt dicit Augu.5°.de trinita.(Qḋ
ad faciendū attinet fortaſſis de ſolo deo rectiſſime dr:
ſolus eni deus facit:⁊ nō fit neqꝫ patiꝰ quātum ad eius
ꝑtinet ſubam:qꝛ deus eſt.) Unde Aug. certiſſime fuit
huius opionis.ſ.ꝙ aliqua pdicamēta vere dnr de deo:
qḋ pꝫ in pdicto libro ex hoc:ꝙ ipſe ſingula predicamen
ta diſtinguens ⁊ ꝓprias eorū pdicationes determinans
cōcludit cap.8.quedā de deo dici ſm ſubam:quedā vo
ad aliqd ⁊ ſm relationē:⁊ hoc tāqꝫ veriſſimo fundamē
to vtiꝰ poſtmodū in toto libro de trinitate.Et ꝙ ꝓprie
talia pdicamēta de ipſo dicanꝰ euidēter inſup apparet.
nā in eodē caplo ait alia pdicamēta qdā dici de deo:ſꝫ
nō ꝓprie videlꝫ:ſitus habitus tēpꝰ ⁊ vbi.vn̄ ait.(Sitꝰ
vo ⁊ habitus:⁊ loca:⁊ tpa nō ꝓprie:ſed trāſlatiue dnr
de deo.)Et pterea remouet ab eo pdicamētū paſſiōis:
ꝓxime allegatū eſt:remouet etiā a deo predicamēta q̄/
litatis ⁊ quātitatis cōtinue:eo ꝙ illa dnr ad ſe:⁊ q̄cūqꝫ
dnr ad ſe ſm ſubam dicunꝰ de deo:vn̄ mirū eſt:ꝙ ipſe
ſic diligenter diſtinxerit predicamenta:⁊ quedā remo/
uerit a deo:quedā aūt ꝓprie ⁊ ſolū dixerit ei cōuenire:
alia vo ſm ſubam relationē ⁊ actionē dixerit ei cōueni
re:niſi voluerit illa tria pdicamēta vere ⁊ ꝓprie de deo
dici. ¶ Tertio pncipalr arguit auctoritate Ariſt. Naꝫ Tex.cō.2.
phs 12° metaphy.in pncipio volēs loq de ſuba abſtra/
cta:⁊ pncipalr de pma:que deus eſt:inuens diſtinctio/
nem entis in ſubam ⁊ alia pdicamēta ſepe ab eo poſita
dicit ſubaꝫ eē pncipaliorē ptē entis.Ait eni ſic.(Eteniꝫ
ſi vt totū quoddā eſſe ſuba eſt pma pars:⁊ ſic qḋ ꝯſiter
⁊ ita pmū ſuba:deinde:q̄litas aut quātitas.)Qḋ expo/
nēs Cōmētator cōmēto ſcḋo dicit.(Et intēdebat Ariſ.
ꝙ ens aut demōſtrat vnū genus ⁊ vnā nāꝫ:aut genera
diuerſa:⁊ qḋcūqꝫ ſit:manifeſtū eſt:ꝙ ſuba eſt por pars
entis:⁊ ſtatim phs ꝑ hoc ꝓbat qḋ dixit:tū qꝛ alia nō di
cunꝰ ſimplr entia:ſed talia entia:tum qꝛ nullū aliorꝫ
eſt ſeparabile.Et Cōmēta.cōmēto 3°.(Nullū(inquit)
alioꝝ īuenitꝰ ſimplr in ſe ſubſtātia.vbi grā.qꝛ qualitas
nō dicit ens ſimplr:neqꝫ motus:ſed diciꝰ eſſe qualitas:
⁊ diciꝰ eſſe motus:ens igiꝰ pncipalr ⁊ ſimplr eſt ſubſtā/
tia:⁊ ſubdit.(Et cū dixit ꝙ ſuba diciꝰ ens ſimplr ⁊ alia
pdicamēta ſm cōparationē dedit cām in hoc:⁊ dixit.
Et etiā nullꝫ alioꝝ eſt abſtractū:⁊ cauſa in hoc eſt:ꝙ
ſubſtātia eſt cōſtans ens per ſe:⁊ alia ſunt ī ſubſtātia.)
¶ Ex quibus pꝫ:ꝙ phs ⁊ Cōmētator in hac pte vtunꝰ
hoc termino ſuba ſꝫ ꝙ eſt pdicamētū diſtinctū ꝯ alia
pdicamēta:⁊ ꝓ rebus q̄ ſunt in tali pdicamēto. Sꝫ ſta
tim poſt ſubam diuidit in ſenſibilē:⁊ in inſenſibilē:⁊ ge
nerabilē:⁊ corruptibilē:⁊ eternā:⁊ poſt cōſiderationem
de ſubſtātia ſenſibili probat eſſe ſubſtantiā inſenſibilē
abſtractaꝫ:⁊ imobilem:⁊ deinde īquit.(An hec ſit vna
tm̄ vel plures:)⁊ terminat ꝙ plures : īter quas eſt vna
pma q̄ eſt nobiliſſima ⁊ finis ⁊ ꝑfectio aliarum ⁊ totius
vniuerſi:quā nos deū appellamus. ¶ Ex quibus euidē
ter cōcludiꝰ:ꝙ ſm mentē phi ⁊ Cōmētatoris deus eſt
ſuba vere de pdicamēto ſubſtātie. ¶ Quarto pncipalr
arguit ꝯ vnā rōnem factaꝫ pro ꝯne.ſ.Qꝛ ſi deus eſſet in
genere:ꝙ ens eſſet genus illius:qꝛ ſcilꝫ eſſe dei eſt eius
eſſentia:⁊ ſic ens ſignificaret eſſentiā dei. Hoc īquit nō
valet:qꝛ ſi ens ideo eſſet genus dei:qꝛ ſignificaret eius
eſſentiā:ſequiꝰ ꝙ iā de facto ens ſit genus:ſi rō valeat:
qꝛ ens de facto ſignat eſſentiā cuiuſlibꝫ imediate:vt di/
cit phs.10.metaphy.⁊ Cōmētator ibidē cōmento.8.Et
qnto metaphy.vult phs ꝙ ens ſigñat illa q̄ ſigñant di/
ctiones pdicamētoꝝ:⁊ cōſtat ſm ſcm̄ Tho.⁊ ſm veri/
tatē ꝙ pdicamēta ſigñant eſſentias aliquarū rerū : cuꝫ
hoc tm̄ ꝙ ens ſigñat eſſentias rerū ſtat:⁊ verū eſt ꝙ ipꝫ
nō eſt genus:ſiue qꝛ ſigñat oīa:⁊ pdicaꝰ de quolibꝫ:ſiue
qꝛ nō ſigñat oīa ſm vnū cōceptū. ¶ Quinto arguit ad
motiuū ſupius tactū.ſ.Qꝛ oīa que ſunt ī genere cōicāt
in eſſentia gn̄is:nō aūt in gn̄e:hoc eni nō videꝰ valere:
qꝛ nulla res extra aīaꝫ eſt cōis multis ſubſtātijs indiui/
duis:nec aliqua res de mūdo eſt vlis aut cōis pluribꝰ
ſubſtantijs:ſed oīs eſſentia eſt ſingularis:ſicut ⁊ qḋlibꝫ
eſſe eſt ſingulare:⁊ ſic illa ratio nihil concludit.

Ad primum cōtra pmam ꝯnē diciꝰ:ꝙ nō eſt
ad ꝓpoſitū.nā Cōmētator nō in
tendit ibidē dicere:ꝙ māe diuerſificenꝰ ſm diuerſita/
tē trāſlationuꝫ in rebus generabilibꝰ:ſic ꝙ alia ſit mā
gn̄ationis:alia alterationis:alia augmenti:vel etiā mā
huius alterationis ſit alia a mā alterius alteratiōis ſꝫ
ſpēm:vt arguens exponit:ſed ſolū ītēdit:ꝙ trāſlatio re/
rū ingenerabiliū:⁊ īcorruptibiliū qualia ſunt corpa ce/
leſtia hꝫ aliā mām ꝓpriā a mā trāſlationis rerū gn̄abi
liū ⁊ corruptibiliū:⁊ hoc pꝫ per vba:q̄ imediate addu/
cit poſt:dicit eni ſic.(Mā eni gn̄abiliū eſt ī poᵃ.trāſla/
toꝝ aūt eſt in actu:cū trāſlatū ſit aliqd actu:⁊ iō qḋ ex
trāſlatis in actu fuerit nō gn̄abile vel corrubtibile : nō
habebit mām:quā hꝫ gn̄abile ⁊ corruptibile:⁊ eſt in po
tētia.) Hec Cōmētator. ¶ Ex quo patꝫ:ꝙ in illo paſſu
Cōmētator ſolū aſſignat drīam inter mām corruptibi
liū ⁊ mām īcorruptibiliū:qcqd dicat in alijs locis. Ue
rūtm̄ cōceſſo ꝙ ſm diuerſitatē trāſlationis ſm genꝰ ſit
alia mā ſm genꝰ:vtputa ꝙ ſubꝫ motus localis ſit aliḋ
a ſubo alterationis:ex hoc nō hr ꝙ forma:penes quaꝫ
attendiꝰ hꝰ mutatio:ſit cōpoſita ex mā ⁊ alio actu:ſꝫ ꝙ
diuerſe forme ſm genus:q̄ ſunt inducibiles per motū
vel mutationē hn̄t ſubiecta diſtincta ſm genus : ſecus
eſt de formis ſeparatis:ille eni nō hn̄t māꝫ in qua:nec
ex qua:⁊ tn̄ ſunt multe vnius gn̄is:qꝛ cōicant in vna in
tentione poſſibilitatis recipiēdi actū exiſtēdi.ſ.ſine mā
⁊ quātitate.Un̄ ſcūs Tho.ſcḋo ſen.diſ.3.q.1.artic.5°.ar/
guit ſic.(Quecūqꝫ ſunt vnius gn̄is cōicant in vna potē
tia generis.10.metaphyſi.ſed angeli nō cōicant in vna Tex.cō.1x.
potētia:qꝛ ſunt imāles.g̊ videꝰ ꝙ non ſunt vnius gene
neris.Et rn̄det.(Dicendū(inquit)ꝙ non opꝫ ꝙ illa:q̄
ſunt vnius generis:cōueniant niſi in vna intentione po
tentie:que eſt poſſibilitas recipiēdi eē a deo:in quo ſub/
ſiſtant ſine mā ⁊ quātitate.) ¶ Ad ſcḋꝫ cōſimilr dr:ꝙ
nō accipiꝰ ſꝫ mētē Cōmētatoris.nā Cōmētator ꝑ ma/
teriā ꝓpriā ⁊ habilitatē ꝓpriā nō intelligit aliquā māꝫ
diſtinctā a mā:que eſt ſuba:ſed intelligit ꝑ mām cōeꝫ Quid ꝑ māꝫ ꝓpinquaꝫ ⁊ ⁊ qd ꝑ remotam.
māꝫ remotā cuiuſlibꝫ:que eſt pciſe eēntia māe pme:ꝑ
mām aūt ꝓpinquā ītelligit ipſam eēntiā eādē māe di/
ſpoſitā ꝑ cōueniētes diſpōnes ad aliquā formā:q̄ gdeꝫ
diſpōnes ſunt forme accidētales:ꝑ potentiā aūt ⁊ habi/
litatē materie intelligit vel incboationē forme reſultā
tē ex diſpoſitionibus accidētalibus:que reddunt pmaꝫ
māꝫ ꝓpriū ſuſceptiuū formaꝝ:⁊ ſunt ratio ſubijciendi
tali forme:vel tali:aut forte ꝑ hoc ītelligit māꝫ ſub tali
incboatione forme.Sic auteꝫ ſumpta mā dico ꝙ alte/
rius:⁊ alterius ſpēi entiū generabiliū eſt alia ⁊ alia mā.
vnde alia mā ꝓpinqua.i.mā aliter diſpoſita requiritur
ad gn̄ationē ſanguinis qꝫ ad generationem carnis:vel
oſſis:vel lapidis:⁊ ſic de alijs:⁊ ꝙ ſic accipiat mām ꝓ/
priā:⁊ ꝙ hec eſt eius intētio demōſtrāt verba eius:que
nullo interpoſito ſequunꝰ ea:que arguens allegat.vnde
dicto ꝙ materia eſt multa ſꝫ habilitates:ait imediate.
pmo eni hꝫ habilitates ad recipiendū pmas cōtrarieta
tes:ſcꝫ formas q̄ttuor elemētoꝝ.ſcḋo vo hꝫ potentiam
cōſimiliū ꝑtiū mediātibꝰ formis q̄ttuor elmtoꝝ.Et vo

cat corpa cõſimiliũ priũ mixta hõgenea:ad que mate
ria diſponiẽ mediãtib⁹ formis elemẽtoꝝ. Et ſeqẽ ime
diate. (Iſte potẽtie diuerſanẽ ſm ꝙ diuerſanẽ mixtio
nes q̃tuor elemẽtoꝝ:ita ꝙ ex hoc diuerſanẽ forme ge
nerabiliũ.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ patet ꝙ ſm diuerſaꝫ
diſpoſitionẽ materie reſultat alia ⁊ alia habilitas ⁊ in
choatio forme:qñcũqꝫ aũt mã ſic eſt diſpoſita:ꝙ vni
co motore põt ex ea generari caro:in ea eſt ꝓpria ichoa
tio carnis:⁊ ſic de alijs. Illud enĩ diciẽ ꝓprie in po⁰ in
aliquo:qȯ põt fieri ex vnico motore:vt ex argento cy
phus:qȯ vero indiget pluribus motorib⁹ ad hoc vt fiat
ex aliquo non dẽ eſſe in eo potẽtia:vt pꝫ 9⁰.meta. ⁊ talẽ
potentiã ꝓpriã intelligo ichoationeꝫ actus. Vñ ſcũs
Tho. 2⁰ ſen.diſ.14.q.1.articu.2⁰.dicit:ꝙ habilitas mãe
ad recipiendũ actionẽ diciẽ appetitus mãe ⁊ ichoatio
forme:⁊ illa habilitas que dẽ ichoatio forme eſt aliqd
potentiale de gñe forme iducẽde. Hic videẽ ꝯſentire
ſcũs Tho. p̊ ſen.diſ.17.q.2.vbi dicit. (Per actionẽ cali
di efficiẽ de nõ calido calidũ:nõ ꝙ ponaẽ ibi aliqs ca
lor:ſed qꝛ calor qui eſt in potẽtia educiẽ in actũ:⁊ cõſi
militer aliqd efficiẽ magis calidũ ꝑ actionẽ calidi:in
quantũ educiẽ calor:qui erat vt actus ipfectus in ma
iorẽ perfectionẽ:qualitates enĩ nãles educunẽ de po⁰
mãe:quaꝝ inchoationes quaſdã deus indidit mãe in
ope creationis:⁊ ideo qñ in actũ ꝓdeunt:eſt exitus de
iperfecto ad pfectũ.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ qũo ſm
eũ alique qualitates ſũt inchoate in mã in ope creatio
nis:⁊ intendit loqui de q̃litatib⁹ primis:puta calidita
te:frigiditate. Iſte enĩ ſunt inchoate in omni mã gene
rabiliũ:ſed q̃litates ſcḋe.puta ſapor:odor:color nõ ſũt
ſicut inchoate ab initio:ſed tales ichoationes reſultãt
ex alia ⁊ alia mixtione primarũ qualitatũ. illa ḡ ichoa
tio forme eſt aliqd de genere forme iducende. imo eſt
tota eſſentia forme iducẽde in potẽtia:⁊ in eſſe icõple
to. ¶ Ad 3ᵐ dẽ:ꝙ verũ eſt:ꝙ oẽ ꝑdicamẽtũ hꝫ talia ꝓ
pria ꝑncipia:nõ tñ opꝫ illa ſemꝑ eẽ res eiuſdeꝫ generis
cũ pncipiato:licꝫ ſint ꝓpa ꝑncipia illius generis:aliqd
enĩ eſt vni⁹ generis:⁊ tñ eſt mã ⁊ pnᵐ mãle alteri⁹ ge
neris.ſicut aliqd qȯ eſt vnius gñis:eſt ꝓpriũ mouẽs al
terius generis.igiẽ nõ opꝫ in quolibꝫ gñe dare ꝓpriuꝫ
mouens illius:qȯ ſit res illius gñis:⁊ tñ ſicut phs dicit
opꝫ dare in quolibꝫ genere iſta tria ꝑncipia ꝓpria.ſcilꝫ
formã:priuationeꝫ:⁊ ſubm vel mãm:ita imediate dicit:
ꝙ opꝫ dare ꝓpriũ mouẽs:⁊ exẽplificat ſtatim:vñ mo
uens in genere ſanitatis eſt medicina. Et in mẽte arti
ficis in factione domus ars edificatiua:⁊ tñ nõ in quo
libꝫ genere ꝓpriũ mouẽs eſt res illius gñis. vbi gra in
genere quãtitatis:cũ quãtitas nõ ſit forma actiua ſm
Cõmentatorẽ:⁊ ſic in multis alijs:⁊ ſilr eſt de ꝑncipio
materiali. Nam eſſe ꝓpriã materiã alicuius generis:
nõ eſt aliud q̃ eſſe mãm ꝓpinquã ad formã illius ge
neris. Similr eẽ mouẽs ꝓpriũ alicuius gñis nõ ẽ aliud
q̃ eẽ mouẽs aptũ natũ inducere determinate formaꝫ
illius gñis. Cũ hoc tñ ſtat:ꝙ mã talis ſit res alteri⁹ ge
neris:⁊ ſimilr mouens. Cõcedo tñ ꝙ licꝫ nulla forma
accñtalis habeat mãꝫ:vel aliqd potẽtiale eiuſdẽ gene
ris:ex quo tanq̃ ex intrinſeco ſibi cõponiẽ:ſicut querit
arguẽs:nõ tamẽ nego qn ois act⁹ ⁊ forma receptibilis
in ſubiecto habeat ꝓpriũ potẽtiale in illo ſubiecto. vbi
gra:albedo nõ eſt intrinſece cõpoſita ex actu ⁊ potẽtia.
tñ nunq̃ mã reciperet actũ qui eſt albedo:niſi hrẽt in
ſe aliqd potẽtiale de genere albedinis:ꝑ qȯ mã efficiẽ
ꝓpriũ ſuſceptibile albedinis:actus enĩ ⁊ potẽtia ꝓpria
ſemꝑ ſunt in eodẽ genere:vt alias dictũ eſt. ¶ Et põit
Cõmẽtator tertio phyſicoꝝ ꝯmẽto 9⁰ dicẽs. (Potẽtia
ad vnũqȯqꝫ predicamẽtũ eſt in illo gñe ꝑdicamẽti:in
quo eſt actus:⁊ ſilr via de po⁰ ad actũ.ſ.potẽtia ad ſub
ſtãtiã eſt quodãmõ in ꝑdicamẽto ſube:⁊ ſilr via ad ge
nerationẽ ſube:ſimilr ad quãtũ ⁊ ad alia ꝑdicamenta.
ideo viſum eſt:ꝙ illud eſſe qȯ eſt iter potẽtiã ⁊ actũ in
illo gñe ſit ſub illo gñe:qm eẽ medium iter potẽtiam ⁊
actũ:q̃ ſunt in illo gñe:ẽ de gñe actus:qui eſt cõplemẽ
tũ:ſed differũt ſm magis ⁊ minus.) Hec Cõmẽtator.
Vbi vult ꝙ po⁰ ad rẽ illi⁹ ꝑdicamẽti eſt de gñe illi⁹ ꝑdi
camẽti:actus enĩ ⁊ po⁰ ſunt in eodẽ gñe:⁊ h̔ eſt verũ ſi
ue accipiaẽ po⁰ ꝓ forma:que nõ eſt actu calor vel hꝫ:⁊
põt eſſe calor:quã dicimus ichoationẽ forme:ſiue acci
piaẽ po⁰ ꝓ mã exiſtente ſub tali inchoatione predicta
ipſius forme:que nõ eſt in actu in mã:nec in eſſe cõple
to:ſed imꝑfecto:⁊ illȯ idẽ in numero erit quãdoqꝫ for
ma in actu ſm ꝙ ponit Cõmẽtator 12⁰ metaphy.com.
19. vbi ſic dicit. (Generãs igiẽ aial nõ ẽ dicere ꝙ ponit
aiam in mã:ſed ꝙ extrahit illud:qȯ eſt aia in potentia
ad eſſe aiam in actu:⁊ hoc idẽ dicit ibidẽ de formis ac
cidentalibus. (Intẽtio inquit Ariſ.eſt:ꝙ cõueniens fit
a cõueniẽte:qꝛ ꝯueniẽs extrahit formã cõueniẽtis ex
potẽtia in actũ:⁊ nõ eſt agens:qꝛ adducit in illaꝫ mãm
aliqd extrinſecũ:nec agit formã ſibi ꝯueniẽtẽ:⁊ ſic eſt
in hoc de ſuba:ſicut in accidẽtibus:calm enĩ nõ iducit
calorẽ extrinſecũ:ſed facit calidũ potẽtia eſſe calm in
actu:⁊ ſic eſt de magnitudine.) Et in fine ꝯmẽti dicit.
(Oẽs ꝓportiones ⁊ forme ſunt in po⁰ in mã ꝑma ⁊ in
actu in ꝑmo motore.) ¶ Ex quo pꝫ manifeſte qȯ ꝑus
dictũ fuit.ſ.ꝙ forme:ad q̃s mã trãſmutaẽ:ſunt in po⁰
in mã:ita ꝙ eſt in mã aliqȯ potentiale:qȯ ꝑus eſt aia
vel albedo in po⁰:⁊ poſt eſt aia:vl albedo in actu:ſemꝑ
enĩ actus ⁊ po⁰:ſi loq̃mur de po⁰ paſſiua nãli:ſunt eiuſ
dẽ gñis:mã enĩꝫ ſub ichoatione caloris ptinet ad gen⁹
caloris.imo illa inchoatio caloris non differt a calore
niſi ſm magis ⁊ minus:vt dictũ eſt ꝑus:vñ tã mã ſub
inchoatione:q̃ ipſa inchoatio dẽ po⁰ ad calorẽ:ſꝫ diuer
ſimode:qꝛ mã ſub inchoatiõe caloris eſt ſuſceptiua ca
loris in actu:⁊ iõ dẽ eſſe potẽtia paſſiua ad calorẽ:⁊ hrẽ
potentiã ad calorẽ:ſed illa ichoatio eſt po⁰ ad caloreꝫ:
qꝛ eſt calor in po⁰:illa enĩ ichoatio eſt po⁰ mãe:⁊ ei⁹ ap
petitus. ¶ Sed ꝯ hoc iſtãtiã facit Grego.ꝯ dictã maxi
mã.ſ.ꝙ po⁰ ſuſceptiua ẽ eiuſdẽ gñis cũ actu:ad quẽ or
dinaẽ:adducit enĩ dictũ Cõmẽta.12.meta.com.22.di
cẽtis. (Principia coloris ſm formã ⁊ ꝑuationẽ ſunt al
bũ ⁊ nigrũ:ſm aũt mãm recipiẽtẽ eſt ſupficies:que eſt
in po⁰ oẽs colores:⁊ pnᵐ noctis ⁊ dici ſm formã ⁊ ꝑua
tionẽ ſunt lux ⁊ obſcuritas:⁊ ſm mãm recipienteꝫ eſt
aer:ꝙ eſt potẽtia luminoſus.) Hec Cõmentator. vbi pꝫ
ꝙ ſm Cõmẽtatorẽ ſuperficies eſt mã coloris:⁊ tamẽ
eſt alterius generis a colore:⁊ eodem modo pꝫ de aere
qui eſt mã lucis:⁊ tñ non eſt in eodẽ genere cum luce.
¶ Inſtãtia iquã iſta nõ valet:qꝛ licꝫ ſupficies ſit ſubꝫ
colorũ:⁊ ſit ois color in potẽtia:nõ tñ ſupficies nude cõ
ſiderata eſt ꝓpriũ ſuſceptiuũ colorũ:ſed ad hoc ꝙ fiat
eoꝝ ꝓpria mã vel ſubiectũ requiriẽ aliquid de genere
qualitatis:qȯ diciẽ potẽtia ꝓpria reſpectu omniũ colo
rũ:⁊ inchoatio ois coloris. Et idem dico de aere. ¶ Et
ſi vlterius queraẽ:cum illud potẽtiale ſit de gñe q̃lita
tis:reqrit vlterius aliud potẽtiale in ſubiecto ſuo:⁊ ſic
in ifinitũ. ¶ Ad hoc dẽ:ꝙ talia potẽtialia nõ ꝓducũẽ
ꝓpa ꝓductiõe:nec ꝑ trãſmutationẽ:q̃ per ſe terminẽẽ
ad talia:⁊ iõ nõ reqrũt ꝓpriã potẽtiã:ſed ſicut eadẽ ꝓ
ductione ꝓducũẽ q̃ ſuũ ſubm:ita eadẽ potẽtia ſuſcipit
primo ſubiecta illoꝝ potẽtialiũ:⁊ ſecundario dicta po
tẽtialia:vñ eadẽ ꝓductiõe ꝓduciẽ ſuba cõpoſita ⁊ quã

titas:

Tex. cõ. 15.

Que qualitates ſint ichoate in creatiõe ⁊ que non.

Non opꝫ ꝙ pnᵃ ⁊ pncipiatum ſint eiuſdẽ gñis.

Diſtin. 3. qȯ. 3. ar. 2. in rñ. ad ſcḋaꝫ iſtã ad ꝯ rõnẽ ꝑductionis.

Inſtãtia gregorij. di. 6. q. 3ᵃ. i rñõe. ad 3ᵐ ꝯ hoc ꝙ potẽtia ⁊ act⁹ ſit eiuſdẽ gñis.

titas:ꝛ eadē ꝓductiōe ꝓducit̃ ſupficies ꝛ potētiale ad colores:vt alias dictū fuit:iō q̄titas ꝛ talia potētialia nō requirūt i ſubiecto ſuo aliqđ potētiale eiuſdē gn̄is: qꝛ nō hn̄t ꝓpriā potētiā:que per ſe ꝓ ad talia ordinet̃:ſe cus eſt de formis educibilibus per trāſmutationeȝ. Et illa que dixi de quātitate itelligo de iterminata:qꝛ illa nō preregnit aliā potētiā:ſecus eſt de q̄titate terminata:qꝛ ſe hȝ ad aliā vt actus ad potētiā:pȝ igit̃ ex p̄dictis ꝙ licȝ nulla forma inherens ſit cōpoſita intrinſece ex actu ꝛ potētia:tñ in quolibȝ gn̄e accidētis eſt repire ꝓ priū actū ꝛ ꝓpriā potētiā ſuſceptiuā. ❡ Ad 4m dr̃ eodē modo:ꝙ oē predicamētū hȝ ſuū ꝓpriū ſuſceptibile potētiale ꝛ ſuū ꝓpriū actū:nō tñ vult Auic.ꝙ ois forma poſita in predicamēto ſit cōpoſita itrinſece ex duobus.ſ.ex aliquo actuali:ꝛ ex aliquo potētiali:qꝛ illō potētiale qđ ponimus reſpectu coloꝝ nō eſt pars coloris. imo color in potētia:ꝛ per actionem agētis fit color in actu:vt dictū fuit.❡ Ad q̄ntū negat̃ maior.ſ.ꝙ oē diffinibile ſit cōpoſitū:ſi intelligat̃ vl̄r de qualibȝ diffōne ſed tñ pōt ꝯcedi loquendo de diffōne ſimpl̄r ꝓprie dicta:ad quē ſenſuȝ ph̄s tūc vbi allegat̃ loquebat̃. Unde ſm ꝙ ponit Auicēna.ꝛ recitat ſcūs Tho.i tractatu de eſſe ꝛ eſſentia:dr̃iam ſimplicē nō hn̄t niſi ſpēs:quarū eſſentie ſunt cōpoſite ex mā ꝛ forma:ꝛ per ꝯn̄s nec ꝓprie diffōnē:de qua ph̄s loquit̃:vbi allegat̃:ſed tunc in eodē ſenſu minor eſt falſa:vt pȝ 7° metaphy.nā vt ibi habet̃ accidētia diffiniunt̃ tm̄ ꝑ additamēta ꝛ nō diffinitione ſimpl̄r ꝓprie dicta.❡ Et ad ꝓbationē dr̃:ꝙ nō quelibȝ dr̃ia cū genere ſufficit ad diffōnē ꝓprie dictaȝ: ſed requirit̃ differētia eſſentialis exprimēs determinatā partē eſſentialē rei ꝛ cōuertibilis cū diffinito:talē aūt dr̃iaȝ nō habēt accidētia.❡ Ad illud aūt qđ ꝯ hoc adducit̃.ſ.ꝙ ideo diffiniunt̃ per extrinſeca: qꝛ depēdent a ſubto:ꝛ nō qꝛ ſint ſimplicia ꝛc̄. Dico ꝙ ipſa ſic dependent a ſubiecto:ꝙ differentia accidentiū ſumit̃ nō ab aliq̄ pte eſſentiali accidētis:ſed ex ipſa cōparatione accidentis ad ſubm:ita ꝙ ſubm tenet in diffinitione illorū locū differentie:ſi diffiniant̃ in abſtracto:vt dicēdo: ſimitas eſt naſi curuitas:vel locū generis ſi diffiniant̃ in cōcreto:vt dicēdo:ſimus eſt naſus curuus: vt ponit ſcūs Tho.in tractatu de eſſe ꝛ eſſentia.vbi ſic ait.(Qꝛ accidentia nō ꝯponunt̃ ex mā ꝛ forma:iō nō poteſt in eis genus ſumi a mā:ꝛ differentia a forma:ſicut in ſubſtantijs cōpoſitis:ſed opȝ vt p̄mū ſumat̃ genus ex ipſo modo eēndi:ſm ꝙ ens diuerſimode ſm prius ꝛ poſterius de decē gn̄ibus p̄dicat̃:ſicut dr̃ quātitas ex eo: ꝙ eſt menſura ſube:ꝛ q̄litas ſm ꝙ eſt diſpoſitio ſube ſm ph̄m 12° metaphy.differētie vō in eis ſumūt̃ ex diuerſitate p̄ncipioꝝ:ex q̄bus cauſant̃:qꝛ ꝓprie paſſiones ex ꝓprijs p̄ncipijs ſubiecti cauſant̃ ideo ſubm ponitur in eoꝝ diffōne loco dr̃ie ſi in abſtracto diffiniunt̃:ſm ꝙ ſunt ꝓprie in gn̄e:ſicut dr̃ ꝙ ſimitas eſt naſi curuitas. Sed econuerſo erit:ſi eoꝝ diffinitio iueniret̃ ſm ꝙ dr̄r cōcretiue:ſic eni ſubm in eoꝝ diffōne poneret̃ ſicut genus:qꝛ tunc diffinirent̃ per modū ſubarū cōpoſitarū: in q̄bus rō generis ſumit̃ a mā:ſicut dicimus ꝙ ſimū eſt naſus curuus.Simil̄r etiā eſt:ſi vnuȝ accn̄s ſit p̄n̄m alterius accidentis:ſicut p̄n̄m relationis eſt actio ꝛ paſſio ꝛ quātitas:ꝛ ideo ſȝ hoc ph̄s diuidit relationē q̄nto metaphy.Sed qꝛ ꝓpria p̄ncipia accidentiū non ſemꝑ ſunt manifeſta:iō q̄nq̄ ſumimus dr̃ias accidentiuȝ ex eoꝝ effectibus:ſicut cōgregatiuū ꝛ diſgregatiuuȝ ſunt dr̃e coloꝝ:que cauſant̃ ex abūdantia vel paucitate luminis:ex qua diuerſe ſpēs coloris cauſant̃.) Hec ille in forma.❡ Ex quibus patȝ ſolō ad aliud:qđ arguens

Diſtin.3.q.3 ar.ſcđo.

Capit.5.

Tex.cō.15.

Capit.7.

Lectio.2.

Tex.cō.20.

iducit de differētijs accn̄tiū:que ſunt nobis ignote ꝛc̄. Dicit̃ eni ꝙ licȝ eſſent nobis note:tamē nō ſumerent̃ ex ptibus intrinſecis ipſi forme accn̄tali:ſed mō predicto.❡ Ad ſextū ſoluit Grego.hn̄.Forme(inquit)accidentales ſūt ſimplices.Cū ꝓbat̃ ꝙ nō:qꝛ ois mutatio per ſe vna ꝛc̄.Dōm ꝙ terminꝰ mutatiōis pōt accipi dupliciter.Uno mō pro termino formali:ad quē trāſmutatur ſubm:ſicut dicimus ꝙ ſubm q̄ dealbat̃ mutatur ad albedinē:ꝛ mā ad formā in generatione ſubſtātiali.Alio mō pōt accipi q̄ūis minus ꝓprie pro cōpoſito ex ſubo ꝛ termino formali:ſicut ꝯpoſitū ſubſtātiale pōt dici terminus trāſmutationis ſubſtātialis:ꝛ tūc dicendū:ꝙ ſic ſumēdo in p̄mo ſenſu terminū:maior eſt vera.in ſcđo ſenſu falſa eſt:qꝛ nullius mutationis niſi ſubſtātialis terminus ſic ſumptus eſt q̄d vnū ꝑ ſe:cuiꝰ cām aſſignat ſcūs Tho.in tractatu p̄allegato.(Qꝛ ſic forma ſubalis nō hȝ ꝑ ſe eſſe abſolutū ſine eo:cui aduenitur nec illud cui aduenit.ſ.mā ſed ex coniunctione vtriuſq̄ relinquit̃ illud eſſe:in quo res ꝑ ſe ſubſiſtit:ꝛ ex eis efficit̃ vnū ꝑ ſe:ꝓpter qđ ex cōiunctiōe relinq̄t̃ eētia q̄dā.vnde forma q̄uis i ſe ꝯſiderata nō habeat cōpletā rōnē eſſentie:tñ eſt pars eſſentie cōplete. Sȝ illō cui aduenit accn̄s eſt ens in ſe cōpletū ſubſiſtēs in ſuo eſſe:qđ q̄dē eſſe nāliter p̄cedit accidēs qđ ſupuenit:ꝛ iō accn̄s ſupueniēs ex cōiunctione ſui cū eo:cui ſupuenit nō cauſat illud eſſe:in quo res ſubſiſtit:ꝑ qđ res eſt ens ꝑ ſe:ſed cauſat quoddā eſſe ſcđm:ſine quo res ſubſiſtēs intelligi pōt eſſe:ſicut p̄mū intelligi pōt ſine ſcđo.vnde ex accidente ꝛ ſubiecto nō efficit̃ vnū ꝑ ſe:ſed vnū per accn̄s:ꝛ iō ex eoꝝ cōiunctione nō reſultat eēntia q̄daȝ ſicut ex cōiunctione forē ad māȝ:ꝑꝑ qđ accn̄s neq̄ hȝ rōnē cōplete eſſentie:nec eſt ꝑs eēntie cōplete: ſȝ ſicut eſt ens ſm q̄d.ita eſt eſſentia ſm q̄d.) Hec ille. ❡ Ad ſcđam ꝓbationē dr̃:ꝙ non opȝ illud:qđ eſt intrinſece ſimpliciꝰ alio eſſe ꝑfectius:niſi loq̄mur de re ſimplici ſubſiſtēte:alr̄ mā hoīs eēt ꝑfectior hoīe.vn̄ ſcūs Tho. p̄a pte.q.3.arti.7°.ad ſcđm ſic ait.(Apud nos cōpoſita ſunt meliora ſimplicibus:qꝛ ꝑfectio bonitatis creature nō inuenit̃ in vno:ſed in multis:ſed ꝑfectio diuine bonitatis inuenit̃ in vno ſimplici.) Hec ille.❡ Sciēduȝ eni ꝙ ſm ꝙ ipſe ponit ſunt gradus in ꝑfectione reruȝ. Ait eni ſic de vitate.q.8.arti.3.ad 12m.(Sicut dic̄ ph̄s in ſcđo celi ꝛ mūdi in rebus īuenit̃ multiplex gradus ꝑfectionis.❡ Primus ꝛ ꝑfectiſſimus gradus eſt:vt aliq̄d hēat bonitatē ſuā ſine motu ꝛ ſine adminiculo alterius: ſic̄ eſt perfectiſſima ſanitas in eo:q̄ ꝑ ſe eſt ſanus ſine auxilio medicine:ꝛ iſte gradus eſt diuine ꝑfectiōis. ❡ Scđus gradus eſt eiꝰ:qđ pōt ꝯſeq̄ ꝑfectā bonitateȝ cū modico auxilio ꝛ ꝑuo motu:ſic̄ eiꝰ q̄ hȝ ſanitatē cuȝ modico exercitio.❡ Tertiꝰ gradus eſt eiꝰ:qđ acq̄rit ꝑfectā bonitatē cū multis motibus:ſicut qui acquirit ſanitatem cum multis exercitijs. ❡ Quartus gradus eſt eiꝰ:qđ nūq̄ pōt acq̄rere bonitatē:ſȝ acq̄rit aliq̄d de bonitate ex motibꝰ.❡ Quītus gradꝰ ē eiꝰ:qđ non pōt acq̄rere aliq̄d de bonitate:nec hȝ aliquē motū ad h̄:ſic̄ eſt gradꝰ illiꝰ in ſanitate q̄ nūq̄ pt̄ ſanari.vn̄ nullā medicinā accipit.) Hec ille.❡ Idē ponit p̄a pte.q.77.art. 2°.❡ Ex q̄ pȝ ꝙ licȝ creatura ſimplicior ſi ad eq̄lē ꝑfectionē ſe extēdat:ſic̄ creatura ꝯpoſita:ſic erit ꝑꝑ ſimplicitatē:tñ ſi creatura ꝯpoſita hēat ꝑfes ꝛ nobiliores opōnes q̄ȝ creatura ſimplex:eo ſcđo erit ꝑfectior ſimplici: ſic aūt eſt de forā accn̄tali ꝛ de ſuba ꝯpoſita:iō accn̄s licȝ ſit ſimplicius tali ſuba:nō tñ ꝑfectius.imo multo ignobilius ea.❡ Ad illud qđ addit in tertia ꝓbatione.dico q̄ bñ ꝯcludit:ꝙ ſupficies nuda nō ſit ꝓpriū ſuſceptiuum de

Grego di.8. q.3.ad rōneȝ ſcđam.

Capit.7°.

Tex.cō.69.

albationis:niſi inquantũ efficiť ꝓpriũ ſuſceptiuũ coloris per aliqd potẽtiale de gñe coloris:vt prius dictũ ſeſt. ex quo tñ nõ ſequiť:ꝙ aliq̃ qualitas:puta color ſit itrinſece ꝯpoſitus ex illo potẽtiali ⁊ ex actuali:vt dictũ fuit ſupra ad 4m.

Cõtra rñſio. hui⁹ terne ꝓbatiõis Grego. diſti.3.q.3.ar.pmo.

¶ Sz ꝯ hoc ⁊ ꝯ pdicta arguit Gregorius qr ſi ponanť tales potẽtialitates in mã q̃ põt alterari: aut cuiuſlibz ſpẽi erit ꝓpriũ potẽtiale:aut idẽ potẽtiale eſſet diuerſarũ ſpẽꝝ.vbi grã.idẽ potẽtiale albedinis ⁊ nigredis:⁊ eodẽ mõ q̃rũlibz q̃litatũ:iter q̃s ẽ ꝑ ſe traſmutatio.

Prio ꝙ diuer.aꝝ ſpẽꝝ nõ ſint diuerſe potentie. Tex.cõ.72.⁊.74.

¶ Primũ inquit dici nõ pt ꝓpter duo.pmũ eſt:qr cũ ſit traſmutatio iter formas ꝯrias:⁊ in qualibz traſmutatione ſit idẽ ſubm numero deferens vtrunq̧ terminũ traſmutationis:vt hr ex pmo phyſicoꝝ:ſeqť ꝙ tale potẽtiale ꝓpriũ non erit ſubm imediatũ illius traſmutationis:cuius oppoſitũ tu dixiſti:tz ꝯña:qr ẑ te idẽ eſt ſubm motus ⁊ termini motus:ſed ẑm te:terminus motus eſt ipſa forma actualis q̃ induciť:ſed illius ſubm nõ eſt illud potentiale:qδ eſt ſubm actualis forme que abyciť. ¶ Scdm eſt:qr aut iſte potẽtialitates ꝓprie ſunt eternalr in mã cõi:que eſt ſuba:aut aliqñ de nouo fiunt in ea:ſi eternalr:ſeqť ꝙ in q̃libet mã poterit iduci quelibz forma a ꝓprio motore nullo alio motore iteruenięte:ſed mãm aliquo mõ traſmutãte:⁊ ꝑ ꝯñs agẽs albedinẽ poterit in igne cauſare albedinẽ. ⁊ erit poſſibile in aceto generari imediate accidẽtia vini a ꝓpriis agentibus:⁊ gñaliter qδlibz fieri ex quolibet:qδ eſt manifeſte falſum:tenet ꝯñtia:qr paſſiuo exiſtente in ꝓpinqua potẽtia ⁊ diſpõne ad formam:nulla cauſa eſt q̃re ꝓpriũ agens nõ poſſit illã inducere:vt pz ex auctoritate Cõmẽtatoris 9° metaphyſi.cõmẽto 12° vbi dans differentiã iter mãm ꝓpinquã ⁊ remotã ſic ait.(Mã remota nõ eſt in potentia ad illud:cuius eſt mã:qr indiget in hoc vt exeat in actuz alio motore ab eo:qδ generat illud:qδ eſt in potẽtia:vbi grã:qñ terra nõ eſt idolũ in potẽtia:ſed eſt cuprũ in po°:qñ cũ traſmutať a corpe celeſti erit cuprũ:⁊ tunc cuprũ erit idolũ in po°:qr eſt illud qδ ab vno motore fit idolũ:ſcz a faciẽte idola.Et intẽdit Ariſt.hic declarare:ꝙ mã que põt ſimplr:nõ indiget in hoc ꝙ exeat in actum niſi ab vno motore:mã aũt que diciť nõ poſſe ſimplr:ſed ꝑ potentiã remotã:exit in actũ ꝑ plres motores.) Per mãz aũt ⁊ potẽtiã ſimplr itelligit mãm ſiue potẽtiã ꝓpinquaz: ſicut infra in eodẽ cõmẽto patet:vbi ait.(Illud qδ eſt in potẽtia ſimplr eſt illδ qδ eſt in mã ſimplr:⁊ hec eſt mã ꝓpinqua. Remota aũt nõ diciť mã ſimplr:neq̧ in potẽtia ſimplr.) Hec Cõmẽtator. ¶ Scdm autem reſpõſionẽ ſequiť:ꝙ quelibz mã erit in potẽtia ꝓpinq̃ ad talẽ formã:cũ habeat ꝓpriã potẽtiã ⁊ habilitatẽ cuiuſlibet. ¶ Si võ dicať ꝙ tales potẽtie nõ ſemꝑ ſũt in mã:ſed aliqñ de nouo fiunt in ipſa:ſequiť ẑm te ꝙ in mã ſit alia potẽtia ꝓpria preuia illi potẽtie:ꝑ quã tranſmutať ad ipſam ⁊ recipit eã eiuſdẽ generis cũ ea:⁊ ſic in ifinitũ:vel ſi nõ:ſed imediate per ſe recipit illam ⁊ traſmutať ad ipſam:falſa ſunt fundamẽta tua ⁊ ſuperflue ponunť tales potẽtialitates in mã:ſic ğ pz:ꝙ non põt dici pmũ mẽbrũ dicte diuiſionis. ¶ Scδz videlz ꝙ ꝯriaꝝ formarũ ſit idẽ potẽtiale ꝓpriũ nõ potes tu dicere:qr tunc numerus taliũ potẽtiaꝝ nõ eſſet ẑm nũerũ ſpẽꝝ entiũ generabiliũ:vt dicis. ¶ Itẽ qr tunc eẽt eadẽ po° ꝓpinqua ꝯriaꝝ formaꝝ:⁊ ꝑ ꝯñs in quocũq̧ ⁊ qñcũq̧ põt induci vna forma ꝯtrariarũ poſſet idifferenter iduci reliq̃.qδ ad ſenſum pz eſſe falſuz. ¶ Itez illud ꝓpriũ potẽtiale.vbi grã albedinis aut eſt in aliq̃ ſubiecto:aut nõ.ſi nõ.ğ eſt ſuba:⁊ ꝯñter ꝓpriũ ſuſceptibile accñtis eſt ſuba:ſi aũt in aliquo vt i ſubo.ergo eſt actus ⁊ diſpõ illius:in quo eſt ſubiectiue:⁊ ſi ſic etiã illδ potẽtiale nõ eſſet receptiuuz alicuius actus:oportebit etiã ꝙ habeat aliud potẽtiale ſuſceptiuũ ꝓpriũ gñis:in quo ſit ſubiectiue ⁊ illud aliud:⁊ ſic in infinitũ:aut conceditur:ꝙ oĩs actus iformat imediate potẽtiale alterius generis.

Nõ ꝯriaruz formaꝝ non ſit vna ⁊ eadẽ potẽtia.

¶ Ad iſta dr cõcedendo ſcδz mẽbrũ dicte diuiſionis.ſ.ꝙ forme ꝯrie hñt idẽ potẽtiale ⁊ ſuſceptiuũ qδ eſt eiuſdẽ generis cũ eis.Uñ ſcũs Tho.de veritate q.8.arti.14.(Sciendũ(inquit)ꝙ formarũ quedã ſũt vnius gñis:⁊ quedã diuerſoꝝ generũ:forme qdez que ſunt diuerſoꝝ generũ diuerſas potẽtias reſpiciunt:cũ vnitas generis ex vnitate mãe vel potẽtie ꝓcedat ẑm phm.vñ poſſe eſt vnũ ſubm ſimul ꝑfici formis diuerſorũ generũ:qr tunc vna potẽtia nõ determinabiť ad diuerſos actus:ſed diuerſe:ſicut ſi aliqδ corpus ſimul eſt albũ ⁊ dulce:albedo ineſt ei ẑm ꝙ ꝑticipat de nã diaphani:dulcedo aũt ẑm nãm humidi:forme vero que ſunt vnius gñis vnã potẽtiã reſpiciũt ſiue ſint ꝯrie:vt albedo ⁊ nigredo:ſiue nõ:vt triangulus ⁊ quadratũ.) Hec ille. ¶ Tũc ad pmã huius ꝑtis iprobationẽ dico ꝙ Cõmẽtator 12° metaphyſice cũ dicit.ꝙ numerus potentiarũ mãe eſt ẑ numerũ ſpecierũ:large accipit ſpeciẽ pro gñe ꝓximo. ¶ Ad ſcδaz ꝓbationẽ cõcediť ꝯſequẽtia accipiẽdo potẽtiã ꝓpinquã:nec ipſe arguẽs accepit pro illa po°:que vnico motore põt reduci in actum. Patz eni ꝙ ſubm:qδ ſubſtat vni ꝯrioꝝ põt ꝑ vnicum motorẽ.ſ.per agens ꝯtrariũ reduci in actũ forme oppoſite:vt videť ꝙ ignis reducit aliqd de frigiditate in caliditatẽ.Et cũ iſert arguẽs:ꝙ tũc qñcũq̧ ⁊ in quocũq̧ ſubto põt induci calor:põt iduci frigus:concediť ꝙ in quocũq̧ ꝑ ſe ſuſceptiuo:ſed negať ꝙ qñcunq̧:qr licz forme ꝯrie habeãt idẽ ſuſceptiuũ:tñ alterũ nõ ꝯpatiť aliqd:qδ alteri annexũ eſt:vel nõ repugnãs:⁊ iõ illδ oz auferri:nõ tñ nouã potẽtiã iduci:ſicut licz idẽ ſit ſubm caloris ⁊ frigoris:tñ ſubm hñs frigus nõ põt recipe calorẽ niſi frigore amoto:⁊ aliquibus que ſequũť frigus. ¶ Ad tertiã iprobationẽ dico:ꝙ potẽtiale reſpectu coloꝝ eſt in ſubiecto:nec valz prima ꝯñtia ibi facta.ğ eſt actus ⁊ nõ põt recipere:dico eni ꝙ eſt actus in latitudine entis ⁊ accidẽtis:nõ tñ in gñe exiſtẽtiũ. Similr nõ dico:ꝙ illud potẽtiale recipiat q̃litates:ſed efficiť qualitas in actu exiſtentiũ de qualitate potẽtiali. Silr nec valz ſcδa ꝯña.dico eni ꝙ illud potẽtiale nõ requirit in ſubiecto aliud potẽtiale eiuſdẽ generis cuz eo:⁊ cauſa eſt:qr vt prius dicebať:nulla traſmutatio terminať de ꝑ ſe ad talia potẽtialia:⁊ tales icho ationes:ſed emanãt a ſuo ſubiecto ſine traſmutatiõe quadã nãli ꝯſequẽtia. vtpote qñcũq̧ miſcibilia taliter ſunt ꝓportionata:ꝑ traſmutationẽ talẽ acquiriť nouũ mixtũ:⁊ in eodẽ iſtãti fluunt talia ab ipſo ſubo:ſecus eſt de formis que acquiruť ꝑ traſmutationẽ ꝑ ſe p̊ terminatã ad eas.tales.n. ſunt actus alicuius generis.⁊ cõſequẽter opz ꝙ habeãt potentiam eiuſdem generis:non aũt potentia alicuius generis requirit vlterius aliã potentiã:qr nõ hz ꝓpriaz potentiã per ſe reſpicientẽ talẽ potentialitatẽ:ſed ſubz aliqδ qδ pmo ⁊ per ſe reſpicit actũ ſubſtãtialẽ vel accidẽtalẽ:ſecũdario reſpicit talia potẽtialia:⁊ ideo eſt ibi duplex ſimilitudo.ſcz ⁊ qr talia non ſunt actus alicui⁹ generis:⁊ qr nõ hñt ꝓpriũ per ſe ſuſceptibile.aer eni ꝑ per ſe eſt in potentia ad eſſe ſubale tanq̃ ad proprium actũ:ſecũdario eſt in potentia ad talia potentialia:que dicta ſunt:quibus mediantibus recipit actus.

Quid illud potẽtiale qδ eſt in eodẽ genere:cui⁹ eſt potẽtia.

¶ Ad ſe primũ pncipale negať añs.ſ.ꝙ genus ⁊ dña ſꝑ ſumãť a diuerſis realitatib⁹ in nã ſpẽi:cui⁹ ſunt gen⁹ ⁊ differẽtia.Et ad pmã ꝓbationẽ diciť:ꝙ Ariſto.vbi allegať loquitur

Gen⁹ ⁊ dña nõ ſꝑ ſumũť a diuerſis realitatibus.

quiř solū de diffōne ꝛ quidditate substātiarū sensibi-
Tex.cō.15. liū: vt patz.q2.8°.metaphy.dicit ꝙ in simplicibus est al
ter modus qōnis: vbi inuit ea que dixit supius de qd-
ditatibus rerū ꝛ diffōnibus intellexisse de diffōne sen-
sibiliū quidditatū. Pōt etiā dici ꝙ Aristo. vocat māꝫ
oē potentiale: ꝛ formā omne actuale: in quolibꝫ autez
qd in genere ponit: est illa duo inuenire: lꝫ nō distincta
realiter. ¶ Ad scdam ꝓbationē dr̄: ꝙ ꝯñtia non valꝫ.
Nā ad diffiniēdū nō sufficit qualitercūqꝫ signare totam
essentiā diffiniti: sed opꝫ signare explicite oia pn° itrin-
Tex.com.8. seca diffiniti. Uñ ꝑ physicoꝝ dr̄: ꝙ diffinitio diuidit i
singula: genus aūt ꝛ si significet totā essentiā cōpositā.
nō tñ exprimit quālibet eius partē ēentialē. ¶ Ad ter-
tiā ꝓbationē negat ꝯñā: qua infert: q2 tūc genus ꝛ dr̄ia
nō diffinirēt: q2 nō significarēt ꝑ idē qdditati illius rei
cū idē repetitū nō sit idē sibi ꝑ. Ista inquā ꝓbatio ꝯñe
nō valꝫ: nō eni est ibi repetitio eiusdē rei eodē mō. nā
licꝫ gen° significet totū qd significat diffō: nō tñ eodez
mō: q2 genus nō dicit ptes nisi iplicite: diffinitio vo ex-
plicite ꝛ distincte. ¶ Itē gen° nō solū dicit illā qddita
tē: quā signat diffinitio: sed plures alias. ¶ Itē gen° nō
predicat cōuertibilr̄ de diffinito: diffō vo illo mō ꝑdi-
caf. sic ḡ patꝫ ꝙ aliter dicit rē gen°: alr̄ diffinitio. Et si-
milr̄ dr̄ia aliter ꝙ̄ gen°: q2 explicat ptē ēentialē: quā ge
nus nō explicat: ꝛ iō nō ē ibi talis repetitio. ¶ Ad 4um
ꝓbōnē dr̄: ꝙ eadē realitas pōt eē pn^m realis distinctio
nis ꝛ ꝯueniētie fm rōnē: ꝯstat eni ꝙ cōueniētia fꝫ rō-
nē nō opponif distinctioni reali: nec ꝯueniētia gn̄ica:
distinctioni specifice: sic aūt est de illa realitate: a q̄ su-
Capitu.3. mif dr̄ia. Uñ scūs Tho. in tractatu de eē ꝛ ēentia ostē
dens qualis sit vnitas generis. sic ait. (Quis āt genus
significet totā ēentiā spēi: nō tñ opꝫ vt diuersarū spērū:
quaꝝ est idē genus sit vna ēentia: q2 vnitas gn̄is ex ipa
ideterminatiōe vel idr̄ia ꝑcedit: nō aūt fꝫ illud quod
significaf ꝑ genus sit vna nā nuō in diuersis spēb°: cui
supueniat alia res: q̄ sit dr̄ia determinās ipꝫ: sicꝫ forma
determinat māin: q̄ est vna nuō: sꝫ q2 genus signat ali-
quā formā: nō tñ determinate hāc vel illā: quaꝫ deter-
minate dr̄ia exprimit q̄ nō est alia ꝙ̄ illa: q̄ indetermi-
Com.11°. nate significabaf ꝑ genus: ꝛ iō dicit Cōmētatoꝛ in 12°.
metaphy. ꝙ mā ꝑma dr̄ vna per remotionē oiuꝫ fora-
rū: sed genus dr̄ vnū ꝑ cōitatē forme signate. vñ patet
ꝙ ꝑ additionē dr̄e ablata illa ideterminatione q̄ erat
causa vnitatis: spēs remanēt per ēentiā diuerse.) Hec
ille. ¶ Ex quo patꝫ: ꝙ nā gn̄is nō dr̄ vna realr̄ i diuer-
sis spēb°: nec ipse diuerse spēs ꝯueniūt i aliq̄ qdditate
que sit realr̄ vna ꝛ cōis eis: fꝫ solū dr̄ vna ꝑꝑ idetermi-
natiōnē: vel ideterminatā rōnē: q̄ fundat intentionem
Utrum vle sit ex intellm. gn̄is. ¶ Sꝫ ꝯ hāc solōnē arguit: q2 ꝑcedit vel inuit ꝙ
vnitas gn̄ica vel specifica vel alteri° cuiuscūqꝫ vlis nō
sit extra intellectū in actu. hoc aūt vr̄ falsuꝫ ꝑꝑ multa.
Tex.cō.33. tūꝫ q2 vle est ꝑpꝛiū obm̄ intells. ḡ ꝑcedit potentiā ex
scdo de ala. ¶ Nec valꝫ si dicaf ꝙ vlitas nō est obm̄:
sed qd qd est. vlitas aūt est cōditio obiecti: vel modus
necessarius: nō modus cognitus: sed sub quo ꝯnotatur
obꝫ. Hoc iquā nō valꝫ. q2 aut ille modus est factus ab
itellectu: aut nō: si nō. hr̄ ꝑpositū. si sic. ḡ nō est necessa
rius in obiecto: q2 ꝑus fuit obm̄ itells sine illo mō cāto
ꝑ intentionē obiecti. Silr̄ obm̄ iquātū est ꝑus in actu
nō itelligif sub hoc mō. ḡ vel sub nullo mō: vel sub op-
posito: q2 vt est obm̄ determinat sibi aliqnez modum.
¶ Cōfirmaf in alio ꝑposito: q2 vni° actiōis sensus est
vnū obm̄ fm aliquā vnitatē realē: sed nō numeralez.
igif est aliqua alia vnitas ꝙ̄ nūeralis: ꝓbaf maioꝛ: q2
potētia ipm obm scit iquātū videt ipsum hac vnitate

vnū: cognoscit ipm inquātū distinctū a quolibꝫ qd nō
est hac vnitate vnū: sed sensus nō cognoscit obm̄ iquā
tū est distinctū a quolibꝫ: qd nō est vnū illa vnitate nu
merali: qd pꝫ: q2 nullus sensus distigūt per hūc radiuꝫ
solis differre numeralr̄ ab alio. si circū scribanf oia sen
sibilia cōia. puta diuersitas loci vel situs: ꝛ si ponerenf
duo quāta simul esse per potētiā diuinā: que etiā essent
oīno silia in albedine: visus nō diceret ibi eē duo alba:
si tñ cognosceret alterū illoꝝ inquātū est vnum vnita
te nūerali: cognosceret ipsum inquātū est vnum distin
ctum a quolibet alio. ¶ Scdo arguit sic. Si nulla vni-
tas generis est ante opus itellect°. ergo nec vnitas spe-
cifica: ꝛ tūc sequif: ꝙ nulla generatio erit vnica sine cō
sideratione intellectus. ¶ Nec valꝫ si dicaf ꝙ generās
ꝛ genitū nō hn̄t aliquā vnitatē realē: sed similitudinē.
¶ Cōtra hoc arguif: q2 ꝑximum fundamentū realis
similitudinis est vnitas gn̄to metaphy. nō aūt generans Tex.co.10.
nec genitū. ḡ cōe vtriqꝫ. ¶ Tertio arguif sic. Si nulla
vnitas sit in re nisi numeralis: seqf ꝙ ois dr̄ia esset nu
meralis tm̄: ꝯñs est falsuꝫ: ꝓbaf ꝯñtia: q2 oē diuersum
eadē vnitate est diuersum ab alio: qua in se est vnum.
Scdo ꝓbaf ꝯñā: q2 vnū ꝛ multa adē ꝛ diuersum oppo
nunf 4° metaphy. quotiēs aūt dr̄ vnū oppositoꝝ dr̄ ꝛ Tex.co.4.
reliquū ex ꝑ topicoꝝ. ḡ cuilibꝫ diuersitati corrñdet sua Capitu.12.
vnitas ꝑpa. ¶ Tertio ꝓbaf. Q2 cuiuslibꝫ diuersitatis
vtrūqꝫ extremū est in se vnū: ꝛ eodē mō quo ē vnuꝫ in
se: eo mō videf esse diuersuꝫ a reliquo extremo: ita ꝙ
vnitas per se vnius extremi videf esse rō diuersitatis
alterius extremi. sequif etiā ꝙ oia dr̄ia realr̄ differrēt
eque realiter: ꝛ tūc nō esset in re aliqd q̄re itells abstra
hit magis vnū ꝯceptū ab illo albo: ꝛ isto albo: ꝙ̄ ab al-
bo ꝛ nigro. Probaf ꝯñtia. s. ꝙ oia differrent eque reali
ter: q2 ex quo ois dr̄ia realis est tm̄ numeralis: dr̄ia nu-
meralis erit precisa causa differentie realis: sed quecū-
qꝫ eque pticipant cām precisaꝫ alicuius effectus: equa-
liter pticipāt illū. s. differre nūero: sequif tertio: ꝙ dr̄ia
gn̄e ꝛ spē essent tm̄ dr̄ia rōne: ꝛ ita fꝫ qd: differētia aūt
numeralr̄: realiter: simplr̄: ergo sic arguendo: ista diffe-
rūt spē: ergo numero: eēt fallacia fm qd ad simpliciter.
¶ Quarto arguif. Q2 iduidua eiusdem spēi: ꝛ spēs eius
dēꝫ gn̄is vniuocanf. ergo hn̄t eandē rōnē sube. i. essen-
tie: nō aūt eadē numero: q2 iā nō differrēt numero: nō
factā ab intellectu: q2 iaꝫ nō esset essentie. i. essentialis:
sed intentionalis. ¶ Quinto arguif. Subiectū sciētie
inquantū subm̄ ꝑcedit itellectionē: sed vt sic est vle: q2
vt sic est ꝑ tale: ꝛ vt sic hꝫ passionē adequatā: ꝛ vt sic est
icorruptibile: ꝛ vt sic ē diffinibile. ¶ Cōfirmaf. Q2 si
obiectū inquātū obm̄ nō esset vle ante actū itells: nō
posset ab intellectu cōparari ad plura extra. ¶ Sexto.
Si vle inquātū hō nō eēt nisi ꝑ actū intells: tūc vle in-
quātū hō esset ens rōnis fꝫ totū vel ptē: ꝯñs est falsuꝫ:
q2 tūc ens factū ab intellectu ꝑdicaref in quid de reb°
ꝑme intētionis: sicut essentialr̄ superius de iferiori. Si-
milr̄ tūc nulla passio realis haberet subm adequatum
nisi ens rōnis. Silr̄ q2 tūc induiduū ꝛ sua spēs nō ha-
berēt aliqd cōe vniuocū: cū vnū sit ens reale: aliud ens
rōnis. Silr̄ tūc sciendo aliq̄ de vlib°: nihil sciremus de
rebus: sed tm̄ de cōceptibus nr̄is: nec mutaref opio no
stra de vera in falsaꝫ ꝑpter mutationeꝫ ex nā rei. Silr̄
scia nō esset de necessarijs: q2 nec signa nec actus itelle
ctus sunt illo mō necessaria. ¶ Septimo arguif. Aut
vle est fm se totū factū ab intellectu: aut est partiꝫ ab
itellectu: ꝛ ptiꝫ a re: vel in re. Nō pt dici ꝑ^m ꝑꝑ illa gnqꝫ
incōueniētia que dicta sunt: nec pōt dari scdm ꝑꝑ alia
sex icōueniētia. Quoꝝ ꝑmuꝫ est: ꝙ oē vniuersale erit

Primū scdi ueniēs ꝙ vle sꝫ ponendo ꝙ vle ptiꝫ sit ab itells ꝛ ptim in re.

ens ꝑ accn̄s: ꝓbaẽ ꝯn̄tia: qꝛ aggregat in ſe res diuerſaꝝ
naturarū. ¶ Cōfirmaẽ. Qꝛ ſuba ꝛ accn̄s ſimĺ cauſant
ens ꝑ accn̄s: cū tn̄ verū ꝙ ſit reale. ḡ multo magis ens
rōnis cū ente reali. Scḋꝫ eſt ꝙ nullū vl̄e hr̄et diffōnē:
qꝛ nullū partim a re: partim ab itellectu hꝫ vnā diffōneꝫ:
Tex. cō. 21. qꝛ ex 7° metaphy. opꝫ diffinitū eſſe vnū: ꝛ diffōnē eſſe
vnā: nō quocū ꝙ ſed qdditatiue. Tertiū eſt: ꝙ nullum
vl̄e hr̄et paſſionē adequatā. Quartū eſt: ꝙ nullum vl̄e
eſſet intelligibile vnico actu. Quintū eſt: ꝙ nulluꝫ vl̄e
eſſet in vno gn̄e ṗdicamētali. Sextū eſt: ꝙ nulluꝫ vl̄e
ṗdicareẽ vniuoce: cū rō eius eſſentialis nō ſit vna: ſed
partim a re: ꝛ ꝑtim ab intellectu. ¶ Octauo arguitur.
Qꝛ ꝓpria rō vel deſcriptio vl̄is ſm ꝙ diſtinguiẽ a ſin-
gularibus: ꝛ a predicabili eſt: qḋ eſt natū aptum eſſe in
Tex. 10. pluribus per Porphirium ꝛ pħm ṗ perihermenias: ſꝫ
circūſcripto quocū ꝙ actu intellectus res de ſe nata eſt
eſſe in plibus: qꝛ ſi nō: aptitudo ſibi repugnaret: nec ſibi
cōferri poſſet ſaltē ab intellectu: qꝛ tūc poſſet dare ſorti
talē aptitudinē. ¶ Nono. Ul̄e eſt extra aīam in potē-
tia vĺ in actu. ſi i actu hr̄ ꝓpoſitū. ſi in potētia q̄riẽ quō
itell̄s reducat hāc potētiā i actū: aut qꝛ facit vl̄e eē actu
in multis: ꝛ tūc quodāmō nullo itelligēte nā ſpecifica
eſt actu in plibus indiuiduis: aut qꝛ facit eā in actu di-
ci de plibus: ꝛ tunc qd ad ꝓpoſitū: cū hoc nō ſit ꝓpria
rō vl̄is inquātū vl̄e: ſed inquātū eſt ṗdicabile: qꝛ aliud
eſt eſſe in: ꝛ aliud eſt eſſe de. ¶ Decimo. Relatio men-
Tex. cō. 20. ſure eſt realis. 5° metaphy. ſed iſta fundaẽ in aliq̄ vl̄i.
ꝓbaẽ: qꝛ opꝫ eſſe aliqd vnā menſurā aliaꝝ ſpērū: non
aūt illud eſt idiuiduū: aut vnū in numero: vt vna albe-
do mēſurās oēs colores. igẽ erit vnū ſpē: aut gn̄e. ¶ 11°
Aliq̄ realis opatio ṗ ꝛ adeq̄te ieſt vl̄i: vt pꝫ. nā itellige-
re aut ṗ ieſt hoi: aut nō. Si dicaẽ ꝙ nō ineſt hoi vt ſpe
cies: ſed vt eſt in idiuiduis. ¶ Cōtra. Aut ineſt vl̄i ſm
ſe: ꝛ tūc hr̄ ꝓpoſitū: aut rōne indiuiduoꝝ: ꝛ tūc ṗ ineſt
eis ꝫ pħm ṗ poſterioꝝ: de hr̄e tres reſpectu trianguli.
¶ Duodecimo. Oppoſitio realis hꝫ extrema realia: ſꝫ
ꝯtrarietas eſt realis oppoſitio: ꝛ nō hꝫ extrema aliqua
duo ſingularia: vt patꝫ: nec aliqḋ ens rōnis. ḡ quiddita
tē realem vl̄em: aut duo vl̄ia realia. ¶ Decimotertio.
Scḋe ſube ſunt in ṗdicamēto ſube: ꝛ ſunt quedā vl̄ia. ḡ
cū in ṗdicamēto ſube nō ponaẽ aliqd factū ab intelle-
ctu: ſequiẽ ꝙ vl̄e eſt extra itellectū nō depēdēs ab ope
ratione intell̄s. ¶ 14°. Qḋ qd eſt. eſt vera res: qꝛ ṗn^m ē
Tex. cō. 15. cā rei 7°. metaphy. ſed qḋ qd eſt: eſt vl̄e: qꝛ eſt diffinibi
le. igẽ ꝛc̄. ¶ 15°. Qꝛ mā ꝛ forma ꝑtinēt ad qdditatē rei
diffinibilis ſm Ari. 7° metaphy. ſed nō mā aut forma
ſingularis: nec aliqd qḋ ſit ens rōnis. igiẽ materia vl̄is
erit ꝛ forma vl̄is. ¶ 16°. In ṗdicamento ſube eſt ordo
ſm ſub ꝛ ſupra: ſed extrema illius ordinis nō ſunt aliq̄
idiuidua: nec aliqua entia rōnis. ḡ in ṗdicamento ſube
ſunt vl̄ia realia. ¶ 17°. In ṗdicamēto ſube agiẽ de pro
prietatibus eoꝝ: que ſunt in ṗdicamēto illo: ſed ibi nō
agiẽ de ꝓprietatib⁹ idiuiduoꝝ: nec de ꝓpetatib⁹ entiū
rōnis. igiẽ de ꝓprietatib⁹ vl̄iū realiū. ¶ 18°. Predica-
mēta diuidunẽ: ſed nō penes diſtinctionē indiuiduoꝝ
nec penes diſtinctionē entiū rōnis. ḡ penes diſtinctio-
nē vniuerſaliū realium. Qꝛ eni ṗdicamenta nō diſtin-
guanẽ penes diſtinctionē indiuiduoꝝ patꝫ. qꝛ tunc tot
eſſent ṗdicamēta quot indiuidua. Qꝛ etiā predicamen
ta nō diſtinguanẽ penes diſtinctionē entiū rōnis patꝫ.
qꝛ talia nō ſūt in ṗdicamēto. ¶ 19°. Predicamēta hn̄t
vnitatē realē: ſed nō hn̄t vnitatē numeralē. igiẽ ſpeci-
ficā vel genericaꝫ: minor nota eſt de ſe. maior ꝓbaẽ. qꝛ
ſi ṗdicamēta nō hn̄t niſi vnitatē rōnis. ḡ ſolū differūt
ſm rōnem. tenet ꝯn̄tia iſta: qꝛ ꝙ idē eſt aliqd in ſe vnū
ꝛ ab alijs diſtinctū. ¶ 20. Qꝛ qcqd eſt ꝑ itell̄m: eſt pu-
ra intētio ꝛ accn̄s intentionale: ſꝫ nō oē vl̄e eſt hm̄ōi: ſꝫ
nullū vl̄e eēt in gn̄e ſube: nec in illo ṗdicamēto ſuperi⁹
predicareẽ in qd de inferioribus. ḡ aliqḋ vl̄e ē ſine ope
re intell̄s. ¶ 21°. Scia habitualis hꝫ obm̄ reale ī actu:
ſꝫ nō hꝫ ens rōnis: nec aliqḋ indiuiduū ꝑ obiecto. ḡ hꝫ
aliqḋ vl̄e reale ꝑ obiecto: qḋ eſt ſine ꝯſideratiōe itell̄s:
qꝛ iā poniẽ: ꝙ ſit habitualis ꝛ nō actualis. ¶ Ex iſtis
oibus apparet. ꝙ extra aīam eſt aliqḋ vl̄e reale: ꝛ cōſe-
quēter vnitas gn̄is eſt realis: cuius oppoſitū in ſolone
ṗdicta dicebaẽ. ¶ Ad iſta dicēdo ṗmitto vnū qḋ pōit Rñſio ad rōnes argumētoꝝ.
ſcūs Tho. 7° phyſicoꝝ ſup ꝑticula 3ª. ſm ſignationeꝫ
Cōmētatoris: ꝛ eſt ſn̄ia Ari. (Genus (inquit) nō eſt ali Lectio. 1.
qd vnū ſimplr̄: ſpēs aūt eſt aliqd vnū ſimplr̄: ꝛ hoc ſe-
quiẽ ex rōne ṗcedēti: qua oſtēſum eſt: ꝙ ea q̄ ſunt vni⁹
gn̄is nō ſunt cōꝑabilia: q̄ vō ſunt vnius ſpēi ſunt cōpa-
rabilia: cū tn̄ ſupradictū ſit: ꝙ eadē nā cōparabilis eſt:
ex eo qdē vr̄ ꝙ gen⁹ nō ſit vere vna nā: ſꝫ ſpēs ſit vna
nā: ꝛ rō huius eſt: qꝛ ſpēs ſumiẽ a forma vltima: q̄ ſim-
plr̄ eſt vna in nā rerū. gen⁹ aūt nō ſumiẽ ab aliqua for-
ma: que ſit vna in reꝝ nā: ſed ſm rōnē tm̄. nō eni eſt ali
qua forma: ex q̄ hō ſit aial ꝑter illā: ex q̄ hō eſt hō. oēs
igiẽ hoies q ſunt vni⁹ ſpēi cōueniūt in forma: q̄ conſti-
tuit hoiem ꝛ ſpēm hois: qꝛ qlibꝫ hꝫ aīam rōnalē: ſꝫ nō
eſt in boue ꝛ equo aliq̄ aia cōis: que cōſtituat aial ꝑter
illā que cōſtituit bouē ꝛ equū aut aſinū: ꝙ ſi eſſet gen⁹
eēt vnū ꝛ cōꝑabile: ſicut ꝛ ſpēs: ſed in ſola cōſideratiōe
accipiẽ forma gn̄is per abſtractionē intell̄s a differen-
tijs. ſic igiẽ ſpēs eſt vnū qd a forma vna in rerū nā exi
ſtente. genus aūt nō eſt vnū: qꝛ ſm diuerſas formas in
rerū nā exiſtentes diuerſe ſpēs ṗdicationē gn̄is ſuſcipi
unt: ꝛ ſic cū logicus cōſideret rōnes: genus eſt vnū logi
ce: ſed nō phyſice.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ manifeſte ſeqẽ:
ꝙ genus: vel nomē generis nō dicit aliquā nāꝫ vnā in
oibus ſpēb⁹ vnitate extra animā exiſtente: ſed tota vni
tas eius cōſiſtit in intentiōe per itellectū facta: oia eni
de quib⁹ ṗdicaẽ genus ſunt indiuiſa in illa intentione:
nō āt in aliq̄ nā extra itellectū. ¶ Premitto ſcḋo vnū
qḋ ponit ſcūs Tho. exponēdo Ariſt. 10. metaphy. ꝑticu Lec. pma.
la ṗma. (Quedā (inquit) dicunẽ vnū nō ꝓpter motū
vnū: ſed ꝓpter rōnē vnā. hm̄ aūt ſunt quoꝝ eſt itelligē
tia vna: que vna apprehēſione apprehendunẽ ab aīa: ꝛ
dicunẽ vna apprehenſione apprehendi talia: quoꝝ eſt
vna apprehenſio indiuiſibilis: qḋ quidē duplr̄ cōtingit
aut qꝛ apprehenſio indiuiſibilis eſt eius: qḋ eſt vnū nu
mero: aut eius: qḋ eſt vnū ſpē. nūero quidē eſt indiuiſi-
bile ipm ſingulare qḋ nō pōt ṗdicari de multis: ſpē aūt
indiuiſibile qḋ eſt vnū ſm ſciaꝫ ꝛ noticiā: nō eni in di-
uerſis ſingularibus eſt aliqua nā vna nūero q̄ poſſit di
ci ſpēs: ſꝫ itell̄s apprehēdit vt vnū illud: in quo oia infe
riora ꝯueniunt: ꝛ ſic in apprehenſione intell̄s ſpēs fit i-
diuiſibilis: que realr̄ eſt diuerſa in diuerſis idiuiduis.)
Hec ille. ¶ Patet ḡ ꝙ ſm mentē ſci Tho. nec genus Spēs maiorēꝫ habꝫ vnitatem gn̄e.
nec ſpēs ſignat aliquā nāꝫ vnā numero exītē in diuer-
ſis ſuppoſitis: verūtn̄ ſpēs hꝫ maiorē vnitateꝫ: vel plus
appropinquat ad vnitatē realē extra aīam q̄ genus: qꝛ
nomē ſpēi dicit aliquā formā: que in ſe ꝛ ex ſe idiuiſibi-
lis eſt. ꝙ eni ſit diuerſificata nō ꝓuenit ex aliquo illius
forme realr̄: ſꝫ ſolū ex pte mãe q̄ntitati ſubiecte: vel ex
pte diuerſorū recipientiū: ꝛ iō qꝛ vnū eſt idē qḋ indiui-
ſum: forma ſignata per nomē ſpēi dr̄ in ſe vna: qꝛ de ſe
idiuiſa ꝛ vltiate ē determinata formalr̄ ꝛ idiuiſibilis
formalr̄: hm̄ eſt ꝑ drīas formales: nomen aūt gn̄is dicit
formā indeterminatā ꝛ in ſe habentē: vnde plurificeẽ
realr̄: nec eniꝫ talis nā ſolum plurificaẽ per extrinſeca

ſtio per intrinſeca vel eadẽ ſibi.ſcilʒ per drĩas forma-
les.nõ ḡ hʒ de ſe idiuiſionẽ extra aiam:ac per hoc: nec
aliquã vnitatẽ.ſic ḡ nã ſpecifica dr̃ vna ex ſe:ſed diuer-
ſa ꝓpter recipientia.nã võ gñis ex̃ aiam nõ hʒ vnitatẽ
ex ſe:nec ex receptiuis:ꝛ iõ ſpẽs extra aiam plus appro
pinquat ad vnitatẽ q̃ genus:qꝛ ipſa nõ portat ſecũ di-
ſtinctiua:ſed gen⁹ hoc facit. ¶ Tunc ad p̃m iſtoꝝ dr̃:ꝙ
rñſio ibidẽ poſita bona eſt. Ad replicaʒ dr̃:ꝙ vlitas eſt
cõditio fabricata ꝑ itellectũ. Nec valʒ ꝯña ibi facta q̃
infert̃.ḡ ille modus nõ eſt neceſſari⁹ ꝛc̃. ¶ Dico enim
ꝙ talis ꝯditio neceſſario ſequit̃ actuʒ intellect⁹:ſic̃ iſta
ꝯditio:eſſe intellectũ:eſſe abſtractũ:licʒ eni obm itelle-
ctus pͥfuerit ſine illa ꝯditiõe:tñ eo facto quo obʒ attin-
git̃ ꝑ itellectuʒ nr̃m inſurgit relatio vlitatis abſtracti.
¶ Ad aliud etiã qȯ ibi addit̃:dico ꝙ obm itellect⁹ añ
actũ intellect⁹ nõ hʒ modũ vlitatis:nec ꝓprie loquen
do ſub oppoſito mõ:qꝛ eſſe vlẽ in itellectu:ꝛ eſſe ſingu-
lare in re nõ ſũt oppoſiti modi:cũ ſil' ꝯueniãt eidẽ nãe
itellecte:nã eni ſpecifica añ intellectionẽ eſt ſingularis
put ꝯſiderat̃ in ſingulari extra aiam: put aũt ꝯſidera-
tur in ſe nec eſt vlis nec ſingularis:ꝛ iõ qꝛ nã ſpecifica
eſt obm intell'is in ſe ꝯſiderata:ꝛ nõ vt in particulari.iõ
ipſa vt ſic neqꝫ eſt vlis:neqꝫ ꝑticularis.ſ.inquantuʒ eſt
obm terminãs actũ:ſed inquãtũ eſt mouẽs intellectuʒ
poſſem eſt vlis in intellectu.ſ.ꝑ ſpẽm ſuã. vñ nã illa in
ſe nec eſt vlis.nec ꝑticularis:ſed in intellectu eſt vlis.ḡ
verũ eſt:ꝙ obʒ itellectus dũ actu obijcit̃ eſt vlẽ ĩ actu:
ſed dũ nõ obijcit̃ actu nõ eſt vlẽ niſi in potẽtia.vñ pro
iſtoꝝ declaratione dicit ſcũs Tho.in tractatu de eſſe ꝛ
eſſentia.(Nã(ingt)vel eſſentia dupl'r põt cõſiderari. *Capite. 4°. Nã vel eſſentia dupl'r conſiderari põt.*
vno mõ ſm rõnẽ ꝓpriã:ꝛ hec eſt abſoluta cõſideratio
ipſius:ꝛ hoc mõ nihil eſt verũ de ea niſi qȯ ꝯuenit ſibi
ſm ꝙ hṁ:vñ qcqd alioꝝ attribuat̃ ſibi falſa ẽ attribu-
tio.vbi grã hoi in eo ꝙ hõ ẽ ꝯuenit rõnale ꝛ aial ꝛ alia
que in diffõne ei⁹ cadũt:albũ võ ꝛ nigrũ:ꝛ qcqd hṁ eſt
qȯ nõ eſt de rõne humanitatis nõ ꝯueniũt hoi in eo ꝙ
hõ.vñ ſi q̃rat̃ vtrũ iſta nã ſic cõſiderata poſſit dici vna
vel pl'es:neutrũ cõcedendũ eſt:qꝛ vtrũqꝫ eſt ex̃ itell'm
humanitatis ꝛ vtrũqꝫ pt ſibi accidere. Si eni pl'alitas
eſſet de ei⁹ itellectu:nũq̃ poſſet eſſe vna:cuʒ tñ vna ſit
ſm ꝙ eſt in ſorte. Simil'r ſi vnitas eſſet de rõne eius:
tunc eſſet vna ꝛ eadẽ in ſorte ꝛ in platone:nec poſſet in
pl'ibus plurificari. Alio mõ cõſiderat̃ ſm eſſe qȯ hʒ in
hoc vel in illo:ꝛ ſic de ipſa aliqd p̃dicat̃ per accñs rõne
eius ĩ quo eſt:ſicut dr̃ ꝙ hõ eſt alb⁹:qꝛ ſortes eſt albus:
q̃uis h̃ nõ ꝯueniat hoi in eo ꝙ eſt hõ. Nec etiaʒ nã hʒ
duplex eẽ vnũ in ſingularib⁹:ꝛ aliȯ in aia:ꝛ ſʒ vtrũqꝫ
ꝯſequũt̃ dictã nãm accñtia:ꝛ in ſingularibus hʒ multi
plex eẽ ſm multiplicitatẽ ſingulariũ ꝛ diuerſitatẽ:ꝛ tñ
ipſi nãe ſʒ p̃mã ſuã ꝯſiderationẽ.ſ.abſolutã nullũ iſto-
rũ eſſe debet̃:falſuʒ eni eſt dicere:ꝙ nã hois inquãtũ ẽ
hõ habeat eſſe in hoc ſingulari:qꝛ ſi eẽ ĩ hoc ſingulari
cõueniret hoi inquãtũ eſt homo:nũq̃ eſſet in alio:ſed
verũ eſt dicere ꝙ hõ nõ ĩquãtũ eſt hõ hʒ ꝙ ſit in h̃ ſin-
gulari vel in illo aut in aia. ¶ Patet ḡ:ꝙ nã hois abſo
lute ꝯſiderata abſtrahit a q̃libʒ eſſe:ita tñ ꝙ nõ fiat p̃-
ciſio alicui⁹ eoꝝ:ꝛ hec nã ſic ꝯſiderata eſt q̃ p̃dicat̃ de
oib⁹ idiuiduis:nõ tñ põt dici ꝙ rõ vlis ꝯueniat nãe ſic
accepte:qꝛ de rõne vlis eſt cõitas ꝛ vnitas:nãe ãt hũa-
ne neutrũ illoꝝ ꝯuenit ſm abſolutã ꝯſiderationeʒ. Si
eni cõmunitas eſſet de intellectu hois:tũc in quocũqꝫ
ĩueniret̃ hũanitas inueniret̃ vlitas ꝛ cõitas:ſed hoc eſt
falſum:qꝛ in ſorte nõ inuenit̃ aliq̃ cõitas:ſed qcqd eſt
in eo eſt indiuiduatũ. Sil'r etiã nõ põt dici:ꝙ rõ gñis
vel ſpẽi ꝯueniat ꝛ accidat nãe hũane ſm eſſe qȯ hʒ in
ſingularibus vel indiuiduis:qꝛ nõ inuenit̃ nã hũana in
indiuiduis ſm vnitatẽ vt ſit vnũ qd oibus ꝯueniẽs:qȯ
rõ vlis exigit.relinquit̃ ḡ ꝙ rõ ſpẽi accidat nãe hũane
ſm illud eſſe qȯ hʒ in itellectu. Ipſa eni nã hũana hʒ
eſſe in itellectu abſtractũ ab oibus idiuiduãtibus:ꝛ iõ
hʒ rõnẽ vniformẽ ad oĩa indiuidua:que ſunt extra ani
mã: put equal'r eſt ſilitudo oium ꝛ ducẽs in oiuʒ cogni
tionẽ inquantũ ſunt hoies:ꝛ ex hoc ꝙ talẽ relationẽ hʒ
ad oĩa indiuidua:itellectus adinuenit rõnẽ ſpẽi ꝛ attri
buit ſibi. vnde dicit Cõmẽtator in p̃ de aia:ꝙ itellect⁹ *Com. 6°.*
agens facit vlitatẽ in reb⁹:ꝛ q̃uis hec nã itellecta hẽat
rõnẽ vlem ſm ꝙ ꝯparat̃ ad res extra aiam:qꝛ eſt vna
ſilitudo oiuʒ:tñ ſm ꝙ hʒ eſſe in hoc itellectu vl' in illo
eſt q̃dã ſpẽs itellecta ꝑticularis:ꝛ iõ pʒ defect⁹ Cõmẽ-
tatoris 3°. de aia q voluit ex vlitate forme itellecte vni *Com. 5°.*
tatẽ itell'is in hoib⁹ oib⁹ ꝯcludere:qꝛ nõ eſt vlitas illius
forme ſm eſſe qȯ hʒ in itellectu:ſʒ ſm ꝙ refert̃ ad res
extra vt ſilitudo reꝝ:ſicut etiã ſi eẽt vna ſtatua corpo
ralis repñtãs m'ltos hoies:cõſtat ꝙ illa imago habe-
ret eſſe ſingulare ꝛ ꝓpriũ:ſm q eſſet in hac mã:ſed ha
beret rõnẽ cõitatis ſm ꝙ eſſet cõe repñtatiuũ pluriũ
Et qꝛ nãe humane ſm ſuã abſolutã ꝯſiderationẽ ꝯue-
nit ꝙ p̃dicet̃ de ſorte:ꝛ rõ ſpẽi nõ ꝯuenit ſibi ſm ſuam
abſolutã ꝯſiderationẽ:ſed eſt de accidẽtib⁹ q̃ ꝯſequũt̃
eã ſm eſſe qȯ hʒ in itellectu:iõ nomẽ ſpẽi nõ p̃dicat̃ de
ſorte.vt dicat̃:ſortes ẽ ſpẽs: qȯ ẽ neceſſitate accideret
ſi rõ ſpẽi ꝯueniret hoi ſm eſſe qȯ hʒ in ſorte:vel ſʒ ſuã
ꝯſiderationẽ abſolutã.ſcʒ.inquantũ eſt hõ:qcqd enim
ꝯuenit hoi inquãtuʒ eſt hõ p̃dicat̃ de ſorte.ꝛ tñ p̃dica-
ri ꝯuenit gñi ꝑ ſe:cũ in eius diffõne ponat̃. Predicatio
eni eſt qȯdã qȯ cõplet̃ ꝑ actũ itell'is ꝯponẽtis ꝛ diuidẽ
tis:hñs fundamẽtũ in re ipſa vnitatẽ eoꝝ:q̃ꝝ vnuʒ de
altero dr̃.vñ rõ p̃dicabilitatis põt claudi in rõne hui⁹
itentionis gen⁹:q̃ ſil'r ꝑ act⁹ itell'is ꝯplet̃:tñ illud cui itel
lect⁹ nomẽ p̃dicabilitatis attribuit ꝯponẽs vnũ cũ alte
ro:nõ eſt ipſa itentio gñis:ſed potius illud cui itell'is in-
tẽtionẽ gñis attribuit:qȯ ſignat̃ h̃ noĩe anĩal.ſic ḡ patʒ
qual'r eẽntia vl' nã ſe hʒ ad rõnẽ ſpẽi:qꝛ rõ ſpẽi non eſt
de illis q̃ ꝯueniũt ei ſʒ abſolutã ꝯſiderationẽ:neqꝫ eſt
de accñtib⁹ q̃ eã ꝯſequũt̃ ſm eſſe qȯ hʒ extra aiaʒ:vt ẽ
albedo ꝛ nigredo:ſed eſt de accñtib⁹:q̃ ꝯſequũt̃ eã ſm
eẽ qȯ hʒ in itellectu:ꝛ ꝑ hũc modũ ꝯuenit ſibi rõ gñis
vel drĩe.) Hec ille. ¶ Iſta eſt clara mens Auic. 5° ſue
metaphy.ca.2°.vbi ſic ait.(Nõ eſt ãt poſſe vt qui ſane
mẽtis eſt itelligat:ꝙ vnã ꝛ eãdẽ hũanitatẽ veſtiãt acci
dẽtia ſortis:ꝛ ipſaʒ eãdẽ veſtiãt accñtia platonis. Ma
nifeſtũ eſt ḡ nõ eẽ poſſe:vt vna nã hẽat eẽ in his ſenſibi
libus:ita vt actu ſit vlis.i.vt ipa vna cõis ſit omnibus.
vlitas eni nõ accidit alicui nãe niſi cũ ceciderit in for-
matione intelligibili:qȯ igit̃ intelligitur de homine eſt
illud quod eſt vniuerſale:eius auteʒ vniuerſalitas non
eſt ex hoc qȯ eſt in anima:ſʒ ex hoc ꝙ cõparat̃ ad mul
ta ſignata habẽtia eẽ vl' opinata. Eoꝝ eni iudiciũ quã-
tũ ad ipm idẽ eſt.hec igit̃ forma ſm hoc qȯ eſt in aĩa
eſt aliq̃ formaꝝ aĩe ꝛ ſingularis:ꝛ ſʒ hoc ꝙ in ea mul
ta cõueniunt eſt vlis.) Hec ille. Et poſt.(Cũ ergo dici-
mus ꝙ nã vlis hʒ eſſe in his ſenſibilibus nõ itelligim⁹
ex hoc ꝙ eſt vlis.ſ.ſm modũ vniuerſalitatis:ſed itelli-
gimus ꝙ nã cui accidit vlitas habʒ eẽ in iſtis ſignatis:
vlitas aũt de qua agimus nõ eſt niſi in aia.) Hec ille.
Et caplo p̃mo ſic ait.(Sicut aial in eſſe hʒ plures mo-
dos:ſic ꝛ in intellectu.in intellectu eteni forma aialis
eſt abſtracta:ꝛ hoc mõ ipm dicit̃ forma intelligibilis:
in intellectu eni forma aialis taliter eſt:ꝙ in itellectu
cõuenit ex vna ꝛ eadẽ diſpõne multis particularibus:

quapropter vna forma apud intellectuʒ erit relata ad multitudinē: ꝛ ſm hūc reſpectū eſt vl'is: q2 ipſuʒ ē vna intentio in intellectu: cuius cōparatio nō variaꝰ ad qḋcūqʒ acceperis aialiū. Hec aūt forma q̄uis reſpectu indiuiduoꝝ ſit vl'is: tñ reſpectu anie ſingularis: in qua ipȓmiꝰ eſt indiuidua. ipſa eni eſt vna ex formis: que ſūt in intellectu: ꝛ q2 anie ſingule ſunt multe numero: tūc eo mō: quo ſunt particulares: habebūt ipſe aliud intellm̄ vl'e.) Hec Auicē. ¶ Ex quibus pʒ quō nā extra aniaʒ ꝛ ante actū intellect' agentis abſtrahētis eā nō hʒ modū vl'itatis: ſed modū ſingularitatis: ſi cōſidereꝰ vt in ſingulari. ſi eni cōſidereꝰ abſolute neuter modus cōuenit ſibi. ¶ Sed forte dices: ꝙ nā ſm eſſe qḋ hʒ in intellectu nō eſt niſi vna ſpēs intelligibilis: ꝛ ſic videꝰ ꝙ tu ponas ſolas ſpēs intelligibiles eſſe vl'ia: qḋ eſt falſum. ¶ Diciꝰ ꝙ cū diciꝰ: natura ſm qḋ eſt in intellectu: ly ſm ꝙ pōt dicere illud: qḋ eſt formalr in intellectu: vel illud qḋ eſt obiectiue in intellectu: vel illḋ quo obm̄ eſt obiectiue in intellu. Si denotet illud: qḋ eſt formalr in itellectu. dico ꝙ illud eſt ſpēs itelligibilis. ſi denotet illud: qḋ eſt obiectiue in intellectu: illud eſt nā hūana ex̄ aiaʒ. ſi denotet illud quo nā hūana eſt obiectiue in intellectu: iterū illḋ eſt ſpēs itelligibilis: q2 eni ſpēs hoīs eſt formaliter in intellectu. ideo homo eſt obiectiue in intellectu: cum igitur dicitur: homo ſm ꝙ eſt in intellectu eſt ſpēs itelligibilis: ſenſus verus eſt: ꝙ illḋ quo eſt hō obiectiue in intellectu eſt ſpēs itelligibilis: q̄ talis ē efficacie: ꝙ ipſa eſt vl'is formalr: ꝛ facit ꝙ res ex̄ aiam quā ponit obiectiue in intellu denoiꝰ vl'is. Ideo ſcūs Tho. 2° ſen. diſ. 3. q. 3. art. p̄. ad 2m. diſtiguit triplex vl'e. (Dico (inq̄t) ꝙ triplex eſt vl'e: qḋdā qḋ eſt i re. ſ. nā ipſa que eſt in p̄ticularib': q̄uis in eis nō ſit ſm rōnē vl'itatis in actu. Eſt etiā qḋdā vl'e qḋ ē a re acceptū p abſtractionē: ꝛ hoc q̄dē poſteri' eſt: ꝛ h̄ mō forme angeloꝝ nō ſunt vl'es. Eſt etiā vl'e ante rē qḋ eſt p̄us re ipa: ſicut forma domus in mēte edificatoris: ꝛ per hunc moduʒ ſunt tales forme reꝝ in mēte angelica exiſtētes: nō ita ꝙ ſint op̄atiue: ſed q2 ſunt ſil'es op̄atiuis: ſicut aliq̄s ſpeculatiue ſciaʒ op̄atiuaʒ hʒ.) Hec ille. ¶ Ex quo app̄et ꝙ ipſa ſpēs itelligibilis eſt qḋdā vl'e: ꝛ ipſa nā ex̄ aiam dꝰ vl'is: ſed diuerſimode vt app̄et: q2 vnū iſtoꝝ vl'ium eſt in re: ꝛ p̄dicaꝰ de re: aliḋ nō. ¶ Ad 2m argm̄ dꝰ: ꝙ generās ꝛ genitū ꝯueniūt in formā ꝛ nā ſpecifica: que ē vna in aptitudine vel in po': nō aūt in actu extra intellm̄: ꝛ talis vnitas nāe ſufficit ad fundādū ſil'itudinē. ¶ Ad tertiū dꝰ: ꝙ nulla vnitas ē actu ex̄ itellꝫ niſi nūeralis. ¶ Et tūc ad p̄mā ꝯñaʒ ibi factā dꝰ: ꝙ cū rō ſpēi aut generis nō cōueniat nāe ſm eē qḋ hʒ ex̄ aiam: ſic̄ dicim' ꝙ ſpēs iq̄ātū hō nō eſt ex̄ aiaʒ: ita diuerſitas ſpēꝝ: aut generū in actu q̄c̄q̄d ſit de po' vel de aptitudine. ¶ Similr dico ad ſcḋaʒ ꝯñtiā: ꝙ nō oīa: que realr differunt: eque realr differunt: q2 licʒ ſola diuerſitas nūeralis ſit actu extra aiam realis: tñ aliq̄ diuerſitas nūeralis hʒ ſibi cōiunctā diuerſitatē ſpecificā vel genericā in aptitudine ꝛ po' ꝓp̄: nq̄: q2. ſ. extrema illius diſtinctiōis nu meralis p itellm̄ p̄nt ſtatuí vt due diſtincte ſpēs vl' genera. ¶ Similr ad tertiā ꝯñaʒ dꝰ: ꝙ nihil valʒ: q2 licet diſtinctio ſpecifica cōpleaꝰ mō p̄dicto p intellm̄: tñ ei' extrema ſemp̄ ſunt diſtincta realr nūero. Iſta eni diſtinctio nō fit iſto mō p intellectū: ꝙ intellꝰs faciat eius extrema: vel diſtinguat ea: ſed q2 dat ei' extremis aliquā denoiationē: hō eni ꝛ aſinus añ actū itellꝰs ſūt diſtīcti realr: ſʒ q2 nullū extremū illi' diſtinctionis ante actuʒ intellꝰs denoiaꝰ ſpēs. iō ante actū itellꝰs nō diciꝰ illa diſtinctio actu ſpecifica: q2 non eſt actu inter duas ſpēs.

Aliq̄ diuerſitas numeralis extra aiaʒ realis.

Hoc etiā nō multū diſcordat a Scoto. Ipſe eniʒ ſcḋo ſen. diſtin. 3. q. i. ſic ait. (Vl'e actu eſt illud qḋ hʒ aliquā indifferentē vnitatē: ſm quā ipm̄ ideʒ eſt in potētia ꝓxima: vt dicaꝰ de quolibʒ ſuppoſito: q2 ſm ph'm p̄mo poſterioꝝ. Uniuerſale eſt qḋ eſt vnū i m̄ltis: nihil eni ſm quācūqʒ vnitatē in re eſt tale: ꝙ ſm illam vnitatē p̄ciſam ſit in potētia ꝓxima ad quodlibet ſuppoſitum: vt dicaꝰ de quolibet ſuppoſito p̄dicatione dicēte. h̄ eſt hoc: q2 licʒ alicui exiſtēti in re nō repugnet ex ſe eſſe in aliq̄ alia ſingularitate ab illa in q̄ eſt: nō tñ illud vere pōt dici de quolibʒ iferiori: ꝙ qḋlibʒ eſt ipſum. hoc eni eſt ſolū potētiale de obiecto eodē numero actu cōſiderato ab intellectu: qḋ quidē vt itellectū hʒ vnitatē etiā numeralē obiecti: ſm quā ipſum ideʒ eſt p̄dicabile de oī ſingulari: dicendo hoc eſt hoc: eſt igiꝰ in re cōe: qḋ nō eſt de ſe hoc: ꝛ per ꝯñs ei nō repugnat vt ſit hoc: ſed tale non eſt vl'e in actu: q2 deficit illa indifferentia: ſm quā cōpletiue vl'e eſt vl'e: ſm quā. ſ. ipſum idē aliqua idēptitate eſt p̄dicabile de quolibʒ indiuiduo: ita ꝙ quolibet ſit ipſuʒ.) Hec ille. ¶ Ad 4m diciꝰ: ꝙ indiuidua: ꝛ ſpēs indiuiduoꝝ h̄nt eandē rōnē eſſentie extra aiaʒ in aptitudine in intellectu actu: ſiue illa natura dicaꝰ forma vel ſpēs intelligibilis: ſiue dicaꝰ natura obiectiue exñs in itellectu ꝛ nō formalr. ¶ Ad q̄ntū diciꝰ: ꝙ obiectū ſcie nō oʒ ꝙ ſit vl'e formalr: ꝙ formalr ſit vnū: ꝛ ſit in multis aliquo mō: ꝛ tale vl'e eſt ſpēs intelligibilis: vel idea diuina: ſed ſufficit ꝙ ſit vniuerſale in potentia vel aptitudine ꝛ fundamētalr: ſicut nā: que obiciꝰ intellectiōi: ꝛ talis nā dꝰ vl'is denoiatiue vel obiectiue. ¶ Ad cōfirmationē negaꝰ ꝯñtia. licʒ eni nā ante actū intellꝰs nō ſit vl'is in actu: tamē eſt vl'is in aptitudine: ꝛ iō pōt obiici vt vna: ꝛ cū realiter ſit in m̄ltis itellectus faciēs eam vnā cōparabit eam ad ea: in q̄bus eſt: ꝙ enim nō poſſint cōpari ad multa: nō eſt: q2 nō ſit in multis indiuiduis: ſed q2 nō eſt vna in omnibus: ꝛ hoc dat ſibi itellectus agens effectiue: itellectus poſſis m̄aliter: ſpecies intelligibilis formalr. ¶ Ad ſextū dico: ꝙ ſicut al's dicebaꝰ: vniuerſale pōt ſumi dupliciter. Primo modo ꝓ nā ipſa in rerū natura: que eſt obiectiue in itellectu: cui intellectus attribuit relationē cōmunitatis ꝛ vniuerſalitatis. Scḋo modo pro cōpoſito ex nā cū tali reſpectu ſicut albū pōt ſumi pro ſubiecto albedinis: vel ꝓ cōpoſito ex albedie ꝛ ex ſubiecto ſuo. Tūc dico ꝙ vl'e p̄ mō nō eſt ens rōnis: ſʒ vl'e 2° mō eſt ens rōnis ſm partē. ſ. reſpectu cōitatis: vl'e aūt p̄mo mō ſolū p̄dicaꝰ de inferiorib' eſſentialr: ꝛ vniuocaꝰ eis: ꝛ eſt ſubm̄ adequatuʒ paſſionis: ꝛ eſt ſubm̄ ſcie: ꝛ eſt neceſſariū modo al's expoſito. ¶ Et ſi dicaꝰ ex quo vl'e p̄ mō nō eſt ens rationis: igiꝰ intellectus nihil facit ad eius vniuerſalitateʒ: ꝛ ſic illa nā eſt vl'is extra aiam. ¶ Ad iſtud negaꝰ p̄ria ꝯñā: licʒ eni vl'e illo mō ſit ens reale: nec itellectus aliquid faciat ad eius entitatē: facit tñ ꝙ denoiꝰ vniuerſale: nam talis nā cōſequiꝰ relationē vniuerſalitatis p operationē intellectus. ¶ Ad ſeptimū dico: ꝙ vl'e p̄io mō. ſ. ſubm̄ vl'itatis eſt ſine op̄e itellectus: vl'e aūt ſcḋo mō eſt p̄tiʒ in re: p̄tiʒ in itellectu: ꝛ iō pʒ q̄d dōm: argm̄ eni ꝓcedit de vl'i ſcḋo mō. ¶ Ad 8m dico: ꝙ licʒ circūſcripta op̄atiōe itellect' nā ſit apta eſſe in pl'ibus: nō tñ eſt vna niſi p itellectū: nō ſolū aūt eſt de rōne vl'is: ꝙ ſit aptum eſſe in pluribus: imo ꝙ ſit vnū exiſtens aptū eſſe in pluribus. ¶ Ad nonuʒ diciꝰ: ꝙ vl'e eſt in rebus actu per cōſiderationē itellectus: ſed circunſcripta tali operatione non eſt ibi niſi in potētia. ¶ Tūc q̄riꝰ q̄uo itellꝰs illā potētiā reducat in actum. dico ꝙ dando nāe diſpartite in indiuiduis vnitatē ꝛ relationē rōnis. ſ. cōi-

Tex. cō. 39.

talem:non ꝙ faciat eā eſſe in multis:q2 prius erat:nec ꝙ faciat eā dici de multis q2 prius dicebaẗ. ¶ Ad 10^m dico ꝙ talis relatio menſure fundaẗ in nā vlī in aptitudine vel in potētia: verūtñ vtꝝ talis relatio ſit realis dubium eſt. ¶ Ad 11^m dico: ꝙ nulla operatio ineſt vlī tanq̄ qd̄ opaẗ: ſed bene cōuenit aliq̄ operatio nāe vlī actu vl' aptitudine: tanq̄ quo idiuiduū opaẗ: ⁊ illo mō ineſt vlī p̄mo. ⁊ adeq̄ate: q2 vle ſumptū ꝓ ſubto vlitatis eſt qd reale. ¶ Ad 12^m dicit: ꝙ extrema ꝯtrarietatis ſunt res ſingulares q̄ tanq̄ opponunẗ: ſed nāe vles mō ꝑconceſſo ſunt extrema tanq̄ rōnes fundandi oppoſitionē: vñ illud argumētū ⁊ duo ꝑcedētia ſolum ꝓbant: ꝙ aliqd̄ vle eſt reale: qd̄ ꝯcediẗ q̄tum ad ſubm vlitatis: nō aūt q̄tū ad ipſam vlitatē vel vnitatem vel cōitatē. ¶ Ad 13^m dico ꝙ vlia ſunt in ꝑdicamento ſube q̄tū ad illud qd̄ eſt vle: nō aūt q̄tū ad illud: quo eſt vle. q2 talis relatio nō eſt qd reale: nec ieſt ꝓprie alicui ſube: niſi dicamus: ꝙ illud cui attribuiẗ eſt ei⁹ ſubm. ¶ Ad 14.^m dico ꝙ qd̄ qd eſt eſt vle in potētia vel aptitudine ꝑter ꝯſiderationē intellectus: nō aūt in actu: niſi ꝑ intellectū agentē. ¶ Ad 15^m dico ꝙ ad qdditatez ſpēi ꝑtinet mā vlis ⁊ forma vlis in aptitudine vel potētia: hoc eſt mā ⁊ forma vt cōſideranẗ ip̄mixta ꝯditiōibus idiuiduātibus. ¶ Ad 16^m dico ꝙ in ꝑdicamēto ſube eſt ordo nō iter idiuidua: que ſunt hoc aliquid: ſed inter naturas indiuiduorum: que ſunt vles aptitudine ⁊ in potētia. Uerūtñ ille ordo eſt ꝑ intellectū adinuētus ſicut ⁊ ꝑdicatio ⁊ ſupioritas. nā ex̄ itellectū nō eſt ordo realis iter aial ⁊ hoiem: ordo eniz realis nō eſt eiuſdē ad ſe: ⁊ iō ordo ꝑdicabiliū in ꝑdicamēto eſt ſm rōnē: lz qd̄libet extremū ſit res. ¶ Ad 17^m ꝯcediẗ ꝙ in ꝑdicamēto ſube agiẗ de ꝓprietatibus ꝯſequētib⁹ res vles. i. naturas: que ſunt ſubta vlitatis: actu quidē ſubta ꝑ intellectū: aptitudine vō ꝑter itellectum. ¶ Ad 18^m dico ꝙ ꝑdicamēta diſtinguunẗ nō ſolum penes diſtinctionē indiuiduoꝝ: imo penes diſtinctionē naturarū vlium in aptitudine: que nature non ſunt indiuidua: ſz forme vel nāe indiuiduoꝝ. Similr̄ nō opꝫ: ꝙ ꝑdicamēta diſtinguanẗ ꝑ realē diſtinctionē nārū ſemꝑ: ſz penes diuerſuz modū ꝑdicādi: ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. ſup 5°. metaphyſice caplo d̄ ente: vbi ſic ait. (Sciēdū (inquit) ꝙ ꝑdicatū ad ſubm tripl'r ſe pōt hr̄e. Uno mō cū ꝑdicatū eſt illud qd̄ eſt ſubm: vt cum dr̄ ſor. eſt aial. nā ſortes eſt illud qd̄ eſt aial: ⁊ h̄ ꝑdicatuz dr̄ ſignare ſubam p̄^am: que eſt ſuba ꝑticularis: de q̄ oia ꝑdicāẗ. 2° modo vt ſumaẗ ꝑdicatū ab eo: qd̄ ineſt ſubto: qd̄ qdē vel ineſt ei de ſe ⁊ abſolute: vt ꝯñs māꝫ: ⁊ ſic eſt q̄titas: vel vt ꝯñs formam: ⁊ ſic eſt q̄litas: vel ineſt ei nō abſolute: ſz in reſpcū ad aliud: ⁊ ſic eſt ad aliquid. ¶ Tertio mō vt ꝑdicatū ſumaẗ ab eo: qd̄ eſt ex̄ ſubm: qd̄ ꝯtingit dupl'r. Uno mō vt ſit oīno ex̄ ſubm: qd̄ qdē ſi nō ſit mēſura ſubti ꝑdicaẗ ꝑ modū habitus: vt cū diciẗ ſortes eſt calciat⁹ vel veſtit⁹. Si aūt ſit mēſura ei⁹: cū mēſura ſit vl' tēpus vel locus: ſumeẗ ꝑdicatuz vel ex ꝑte: ⁊ ſic erit qñ: vel ex loco: ⁊ ſic erit vbi: nō ꝯſiderato ordine ꝑtiū in loco: quo ꝯſiderato erit ſitus. Alio mō vt illud: a quo ſumiẗ ꝑdicatū ſm aliqd: ſit in ſubto: de quo ꝑdicaẗ: ⁊ ſi qdē ſm ſui p̄n^m: ſic ꝑdicabiẗ vt agere: nā actiōis p̄n^m eſt in ſubto. Si aūt ſm terminum: ſic ꝑdicabiẗ vt paſſio: nā paſſio in ſubm patiens terminaẗ: vñ pꝫ ꝙ tot modis dicitur ens: quot modis fit ꝑdicatio.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ q̄uo ꝑdicamenta diſtinguunẗ penes diuerſum modū ꝑdicādi. Nec opꝫ ꝙ quecunqꝫ ꝑtinēt ad diuerſa ꝑdicamēta dicāt diuerſas res: ſicut ipſe teſtaẗ 11°. metaphyſice caplo de motu: vbi ſic dicit mouēdo dubium. (Si actio (inquit) ⁊ paſſio ſunt idē ſm ſubaꝫ: videẗ ꝙ nō ſint diuerſa ꝑdicamēta.) Et rñdet. (Sz ſciēduz ꝙ ꝑdicamēta diuerſificanẗ ſz diuerſos modos ꝑdicādi: vñ lz idē ſint: q2 tñ diuerſimode de diuerſis ꝑdicanẗ: iō ad diuerſa ꝑdicamenta ꝑtinēt. Locus eni ſm ꝙ ꝑdicaẗ de locante ꝑtinet ad genus q̄titatis: ſm aūt ꝙ ꝑdicaẗ denoiatiue de locato ꝯſtituit ꝑdicamētū vbi. Similr̄ mot⁹ ſz ꝙ ꝑdicaẗ de ſubto: i q̄ eſt: ꝯſtituit ꝑdicamētū paſſiōis: ſz aūt ꝙ ꝑdicaẗ: de eo a quo eſt: ꝯſtituit ꝑdicamētū actiōis.) Hec ille. ¶ Idem ponit. ſ. duo que recitata ſunt tā de 5°. metaphyſice: q̄ de 11°. 3°. phyſicoꝝ ca°. de actione. ¶ Ex qbus bene intellectis infero: ꝙ ꝑdicamēta non ſic diſtinguunẗ abinuicē: ꝙ qd̄libet ꝑdicamētū dicat vnā nām vlem cōem extra nām oibus ꝯtentis ſub tali ꝑdicamento: ⁊ diſtinctā realiter a nā vlī: quam dicit aliud ꝑdicamētū: ſicut argumētū iſtud falſe imaginatur: ſz iſto mō dr̄ ꝑdicamenta ꝙ oia: que ſunt in vno ꝑdicamēto: hn̄t eundē modū ꝑdicandi de ſubto p̄mo: ita ꝙ ordo ꝑdicati ad ſubm ſemꝑ eſt ꝯſimilis: oia aūt que ſunt alterius ꝑdicamēti habent aliū modū ꝑdicādi de p̄mo ſubto: vnitas igiẗ modi ꝑdicandi facit vnitatem ꝑdicamēti: ⁊ diuerſitas diuerſitatē: ⁊ nō vnitas nec diuerſitas cōmuniū nārum: nō. n. eſt queciqꝫ nā cōmunis oibus: que ſunt in ꝑdicamēto ſubſtātie: ſicut docet Ariſto. 10°. metaphyſice in fine: vbi ſanct⁹ Tho. dicit. (Corruptibile ⁊ incorruptibile nō cōmunicant in aliquo genere: ⁊ hoc rationabiliter accidit. nā corruptibilium ⁊ incorruptibiliū nō pōt eſſe mā vna: genus aūt phyſice loquendo a mā ſumiẗ. vnde (vt ſupra dictuz eſt) opꝫ ꝙ ea: que nō cōmunicāt in mā: ſint diuerſa genere: loquendo aūt logice nihil ꝓhibet: quin ꝯueniant in genere inq̄ātū ꝯueniūt in vna cōmuni rōne ſube: vel q̄litatis: vel hm̄.) Hec ille. ¶ Ex quo ⁊ multis ſuperi⁹ dictis pꝫ: ꝙ ad vnitatē generis logici cuiuſmodi eſt ꝑdicamentū ſube ſufficit vnitas rōnis facta per intellectū: ⁊ vnitas modi ꝑdicādi facta ꝑ intellectuꝫ. ¶ Ad 19^m dico vt p̄us: ꝙ ꝑdicamēta nō opꝫ hr̄e vnitatem realē: ſic ꝙ oia ꝯtenta ſub aliquo ꝑdicamēto ꝯueniāt in aliq̄ nā: que ſit vna in oibus realiter ⁊ extra intellectum: ſed ſufficit ꝙ habeant vnū moduz ꝑdicādi de ſuba p̄ma. Predicamentū. n. nō eſt aliqd extra animam inq̄ātū ꝑdicabile: ſz eſt coordinatio ꝑdicabiliū ſm ſub ⁊ ſupra eſſentialiter ordinatoꝝ ab indiuiduis vſqꝫ ad generaliſſimū habentū eundē modū ꝑdicandi. Ille aūt ordo cū nō habeat extrema realiter diſtincta eſt ordo inuentus ab intellectu comparante idem ad ſeipſum aliter ⁊ aliter itellectū: vel in generali: vl' in ſpeciali. Nec valet ꝯñā: ꝑdicatū nō hꝫ realē vnitatem mō ꝑdicto. ſ. quo ad oia ꝯtenta ſub genere: ſed ſolum vnitatē rōnis. g̃ ꝑdicamēta nō diſtinguunẗ niſi ſm rōneꝫ: ſicut nō ſequiẗ: ſuba ⁊ q̄litas nō hn̄t adinuicē vnitatem: nec q̄litas ⁊ relatio habēt adinuicē vnitatē niſi ſm rōnē. g̃ iſta duo nō diſtinguunẗ real'r ab illis duobus: pꝫ ꝙ ꝯñtia nulla eſt. ¶ Similr̄ ſi dicaẗ: ꝑdicamētum ſube inq̄ātū ꝑdicamentū nō eſt quid extra animam: nec ꝑdicamentū q̄litatis inq̄ātū ꝑdicamentū. g̃ ens reale nō diuidiẗ in decē ꝑdicamēta: cuꝫ talia nō ſint res. Dico ꝙ cū dicamus: ens diuidiẗ in decē ꝑdicamenta: ſenſus eſt ꝙ diuidiẗ in decē genera: quoꝝ qd̄libet eſt generaliſſimū in aliquo ꝑdicamēto: nō ꝙ diuiſio fiat in illas intentiones: quas intellectus attribuit rebus: ſed in illas naturas: quibus attribuit intentionem generis. ſ. in nām ſube: cui intellect⁹ attribuit intentionē generis: ⁊ in nām q̄titatis ⁁c. nā aūt ſube nō

Margin notes:

nō q̄cūqꝫ ad diuerſa p̄ñta ꝑtinētia res diſtinguūẗ.

X. c. 26. Lec. 13.

Ens diuidiẗ in decē p̄ñta q̄o ſenſu ſit.

eſt vna extra intellectũ: nõ ergo illa diuiſio fit in ali/
quas naturas realr̃ vl̃es in actu extra aĩas: ſed in decẽ
naturas vl̃es in potẽtia. ¶ Ad 2m dicit̃: q vl̃e põt cõ
ſiderari q̃ñtũ ad illũ reſpectũ rõnis: q ſe hʒ vt formale
in diffinitiõe vl̃is. ſ. habitudo vni⁹ ad multa: ⁊ ille nõ
eſt ſuba: ſed ens rõnis. Alio modo q̃ñtũ ad ſuũ mãle. ſ.
ſubm remotũ dicti reſpect⁹: ⁊ quo ad illud vl̃ia de p̃di
camẽto ſube ſunt q̃dã ſube: vl̃e quo ad p̃mũ fit ab in/
tellectu nõ quo ad 2m: vñ dicit̃ q oẽ qd̃ fit ab itellectu
eſt accñs: ſed vl̃e nõ fit ab intellectu niſi quo ad for/
male. ¶ Ad 3m dicit̃: q ſcia habitualis hʒ p obm̃ na
turã extra aĩam: que eſt vl̃is in potẽtia vel aptitudine:
ſed eſt indiuiduata in actu: vel forte nullũ eẽ hʒ extra
aĩam in ſe: nõ tñ hʒ p obm̃ cõpoſitũ ex nã ⁊ indiuiduã
tibus: qd̃ eſt formalr̃ ſingulare indiuiduũ. ¶ Et ſic pʒ
ex dictis q nõ opʒ pp̃ rõnes factas ponere vl̃ia extra
aĩam in actu ante opus intellectus: vt dcm̃ fuit in ſolu
tione q̃rte pbatiõis antecedẽtis ſeptimi argumẽti pn̄
cipalis ↄtra p̃am p̃tẽ p̃me ↄ̃nis. ¶ Ad 5am pbationem
eiuſdẽ antecedentis negat̃ ↄſequẽtia: lʒ. n. genus ⁊ dif
ferentia dicant eandẽ rẽ: tñ ſub alia ⁊ alia rõne: q2 ge/
nus dicit rem indeterminate: differentia võ dicit rem
determinate ⁊ explicite: ⁊ iõ nulla eſt nugatio: q2 non
repetit̃ eadẽ rõ: vñ ſi diffiniat̃ gen⁹ ⁊ dr̃ia: nunq̃ eadẽ
rõ repetet̃: ⁊ ſic nõ dicit̃ idẽ bis. ſ. idẽ ↄceptus. ¶ Cõ/
firmatio ſimilr̃ nõ valet: q2 cũ dicit̃: pedes hñs bipes:
ↄceptus pedis repetit̃ nõ ſic in pppoſito. ¶ Sed ↄtra

Ↄ talẽ rñſiõ/ nẽ Aure. ar gu. dĩ. 8. q.

põt inſtari ſm̃ Aureoluʒ. Q2 ſi genus ⁊ differẽtia non
differunt realiter: ſed acciperent̃ per intellectũ ↄſide/
rantẽ rem vt determinatã ⁊ vt indeterminatã: ſequit̃
q nunq̃ in rebus mãlibus ſimul eſſet genus ⁊ differẽ
tia apud eundẽ intelligentẽ: q̃ñ. n. aliq̃s itellectus itel/
ligit eam vt indeterminatã: ⁊ ita q̃ñ itelligit aliq̃d ſub
rõne generis: nõ poterit ei copulare intellectũ differẽ
tie: nec ecõuerſo: qd̃ pʒ eſſe falſuʒ. ¶ Scd̃o. Q2 ppter
ↄſiderationẽ noſtrã nõ attribuunt̃ rebus mãlib⁹ aut
imãlibus p̃dicata accñtalia. nã ſi ↄſidero angelum vt
bonũ: nõ pp̃ hoc eſt bonus: aut vt malũ: nõ pp̃ hoc eſt
malus: vel vt ſcienteʒ: que ventura ſunt vſqʒ ad mille
annos: non ppter hoc ipſe ſcit. Similiter eſt de rebus
mãlibus: ſi. n. ↄſiderẽ coruũ vel ethiopẽ vt nitentem
intenſo colore albedinis: non propter hoc ſunt tales.
ſi g̃ ↄſideratio noſtra non põt attribuere p̃dicata acci/
dentalia rei: multo minus nec eẽntialia: cui⁹ modi ſũt
genus ⁊ differẽtia. ¶ Ad p̃m dico q pcedit ex falſo in
tellectu: ac ſi genus diceret rem cũ indeterminatiõe, ⁊
differentia diceret rem cũ determinatiõe ſic: q deter
minatio ⁊ indeterminatio eſſent de p̃ncipali itellectu
⁊ ſignato generis ⁊ differẽtie: iſte. n. intellectus falſus
eſt. Similr̃ nõ intẽdimus: q res quã dicit gen⁹ ſit rea/
liter extra aĩam indeterminata: ⁊ res quã dicit dr̃ia ſit
realr̃ determinata: hoc. n. inferret diſtinctionẽ realeʒ
iter rem generis ⁊ rẽ dr̃ie: ſed eſt ſenſus q ↄcept⁹ gene
ris dicit rem indeterminate: dr̃ia võ determinate: ita
q determinatio ⁊ indeterminatio nec ſunt modi rei
ex aĩam: nec ſunt p̃ncipalr̃ de rõne generis: aut dr̃ie: ſʒ
ſunt modi rõnis aut ↄceptus generis ⁊ dr̃ie: tales autẽ
modi ↄcipiẽdi eadẽ rem ſunt cõpoſſibiles in itellectu.
¶ Ad 2m dico: q ſimilr̃ pcedit ex falſo itellectu: ac ſi
itellect⁹ noſter poneret in re nãm iportatã p gen⁹: aut
dr̃iam: nos. n. nõ intelligim⁹ aliud: niſi q dũ itellectus
noſter ↄcipit rẽ ideterminate attribuit ſibi intentionẽ
generis: nõ q det ei nãm illã: cui attribuit talẽ intẽtio
nẽ. Et ſimilr̃ de dr̃ia: gen⁹. n. ⁊ dr̃ia q̃ñtũ ad mãle ⁊ fun
damẽtũ nõ ſunt p itellectũ: lʒ illud: p qd̃ formalr̃ nã di

cit̃ gen⁹ ſit factũ p itellectũ: ſicut aĩal eſt in re: lʒ rela/
tio cõitatis eius ad multa ſit p itellectũ cõparantẽ reʒ
quã ↄcipit ad illa: in q̃b⁹ eſt. ¶ Ad 6am pbationẽ p̃di/
cti añtis dico: q ſolũ pbat gen⁹ ⁊ dr̃iam diſtingui ſm̃
rõnẽ: ↄ̃bere. n. ⁊ ↄtrahi nõ ſunt talia p̃dicata: que infe/
rant realẽ diſtinctionẽ iter illa: q̃bus ↄueniũt: nã nõ p̃
dicãt rem ſimplr̃: ſed rem ſic ſignatã vel ↄceptã: ⁊ cõ/
ueniunt rei vt eſt ſub intẽtiõe cõitatis vel pticularita
tis: nõ põt. n. ↄtrahi niſi cõe: ⁊ iõ nulla cõitas ẽ in actu
in reb⁹ ante ↄſiderationẽ itell̃us poſſibilis: vel potius
ante abſtractionẽ itell̃s agẽtis: ſic nec vlla ↄ̃bibilitas
eſt in actu: ſʒ tũc p̃mo nã fit ↄ̃bibilis: cũ fit actu cõis.
¶ Ad 7am pbationẽ dr̃: q ↄcipiẽdo gen⁹ ↄcipit̃ aliq̃d
in re: imo ipſa nã ſpecifica: ⁊ eadẽ res ↄcipit̃ dũ ↄcipit̃
dr̃ia: q̃ q̃dẽ res: lʒ ſit vnũ cognoſcibile: nõ tñ opʒ q ſit
nata facere vnũ ſimplicẽ ↄceptũ pfecte explicãtẽ illd̃
in quo ↄuenit cũ angelis: ⁊ illud in quo differt ab ãge/
lis: ſʒ facit vnũ cõpoſitũ ex multis: ⁊ p quos idẽ realr̃
illo duplici mõ explicat̃: ⁊ talis ↄcept⁹ eſt rõ rei: põt tñ
illa res multos ↄcept⁹ alios facere: quoꝝ q̃libʒ ipfecte
explicat rem: q nõ ſunt ita cõpoſiti. ¶ Si aũt q̃rit̃: ad
q̃d itell̃us noſter format p̃us ↄceptuʒ generis q̃ʒ dr̃ie:
q̃re nõ p̃ format ↄceptũ dr̃ie: q determinate iportat
nãm ſpẽi? ¶ Dicit̃ q h̃ iõ eſt pp̃ potẽtialitatẽ itell̃us
nr̃i: q̃ pcedit in actib⁹ ſuis de potẽtia in actũ: ⁊ iõ p̃us
ↄcipit ↄfuſe: qd̃ eſt ↄcipe potẽtialr̃: q̃ʒ ↄcipiat determi/
nate: qd̃ eſt ↄcipe i actu: ⁊ iõ p̃mo diffiniẽdo q̃dditates
ↄcipit gen⁹ q̃ʒ dr̃iaʒ. ¶ Ad 8am pbationẽ eiuſdẽ añtis
negat̃ minor: nõ. n. ↄcept⁹ generis ⁊ ↄcept⁹ dr̃ie ſunt ita
diuerſi: ſic̃ ↄcept⁹ diuerſaꝝ reꝝ oĩno: q2 p iſtos idẽ rea
liter iportat̃: nõ aũt p alios. Similr̃ vn⁹ iſtoꝝ eſt deter/
minatio alteri⁹: ⁊ eſt in potẽtia in alio. ſ. ↄcept⁹ dr̃ie re/
ſpectu ↄcept⁹ generis. Dico tñ q nõ eſt incõueniẽs: q
i eadẽ re fundent̃ duo ↄcept⁹ ipfecti: q poſſent ſumi a
diuerſis reb⁹: vt pʒ: q2 ſicut in duab⁹ reb⁹ fundant̃ cõ/
cept⁹ entis ⁊ albedinis: ita in eadẽ nõ tñ eadẽ res ſimr̃
fundat ↄcept⁹ oppoſitos: ſicut diuerſe res pñt fundare
dr̃ias oppoſitas: ſic̃ rõnale ⁊ irrõnale: nõ g̃ ẽ icõueniẽs
eandẽ rem fundare diuerſos ↄcept⁹ ipfecte explicãtes
rem: nõ tñ oppoſitos: ac ſi eẽnt diuerſaꝝ rerũ: vel vnũ
impfectũ aliũ pfectũ: q2 vn⁹ ſignat nõ ſolũ iſtã rẽ quã
ali⁹ dicit: imo multas alias. ¶ Ad 9am pbationẽ dr̃: q
lʒ obm̃ p̃cedat actũ: nõ tñ opʒ q oẽs rõnes: ſub q̃b⁹ ali
quid obycit̃: p̃cedãt actualr̃ in re actũ itellectus: ſʒ ſuf
ficit q res ſit apta fundare oẽs illas rõnes: quas intel
lectus format per ſuuʒ actũ q̃buſq; vna res ↄcepta p
illos diuerſimode: lʒ p quẽlibet impfecte correſpõdet
⁊ ita nõ opʒ q illa: que cõceptibiliter diſtinguunt̃: ſint
añ actũ itell̃us diſtincta: nõ. n. iõ dr̃r ↄceptibilr̃ diſtin
cta: q̃ſi ſint diuerſa obta ante actũ itellectus: ſʒ q2 ſunt
eadẽ res: que diuerſimode obycit̃ intellectui: nec intel
lectus ſimul vnico ſimplici actu attingit eaʒ vt talẽ ⁊
vt talẽ. ſ. vt aĩal ⁊ vt rõnale: vñ vtẽdo verbis phĩ: obm̃ 2° de aĩa. T. c. 33.
in actu nõ p̃cedit actũ potẽtie: ſed obm̃ in potẽtia p̃ce/
dit actũ potẽtie: iõ in pppoſito genus ⁊ dr̃ia inquãtũ ta
lia ſunt diuerſa obta intellectus in potẽtia ante actuʒ
intellectus: ſed per actuʒ intellectus ſunt diuerſa obta
in actu. ¶ Ad 10m pbationẽ dr̃: q ante actũ intellect⁹
ↄceptus obiectalis generis ⁊ dr̃ie: hoc eſt res ↄceptibi/
lis vt genus: vel per ↄceptũ generalẽ ⁊ differẽtialẽ eſt
eadẽ penitus: ⁊ dico q ↄcept⁹ generis illo mõ dictus
eſt idẽ cuilibet ↄceptui differentiali nõ vni tñ: q2 ↄce/
ptus generis illo mõ nõ eſt vnus ante actũ intellectus
niſi in potentia: ſed eſt diuiſus ſm̃ diuerſitatẽ differẽ/
tiarũ: ⁊ iõ q̃ñtũ ad illud: qd̃ de eo eſt in tali ſpẽ: eſt ideʒ

cum differentia talis speciei solū: τ q̄ntum ad illud: qḋ de illo est in alia specie est: idez cū differētia illiꝰ speciei. et sic de alijs. Et cuz inferṫ. ğ tot genera quot differentie: Dico ꝙ si loquaris de illa re: cui attribuiṫ intentio generis aut differētie: ꝯcediṫ ꝙ ante actū intellectus tot sunt nāe: quibus pōt attribui intentio generis: quot sunt ille: qbus pōt attribui intētio differentie: tñ nec h nec ille sunt genera aut differētie i actu: sꝫ sunt mālia generis aut differētie. Si vo loq̄ris de illa re ꝓut stat sub tali intētione vel tali: negaṫ ꝯñtia: qꝛ isto mō accipiēdo genꝰ τ differētiā nō ꝑcedūt actū itellectꝰ: sꝫ sunt obiectiue in aīa tanq̄ distincta obta: concediṫ ğ ꝙ tot sunt gnā: quot differētie loquendo de ipsis quo ad sua mālia: vt sunt gnā vel differētie in potentia: nō aūt loquēdo de ipsis vt actu fundāt intētionem generis aut differētie: qꝛ ante actū itellectꝰ multe sunt aīalitates τ nāe: qbꝰ pōt attribui intētio generis: τ iō multa gnā in potētia: sꝫ ꝑ actū itellꝰ ꝯsiderātis aīal vt aīal ꝑus nā fiunt oīa aīalia vnū in aīa q̄ aīali attribuaṫ intētio generis: τ iō tūc nō est nisi vnū genꝰ in actu: sed differentie sunt actu multe. ¶ Ad xiam ꝓbationē dico: ꝙ genꝰ τ differētia vt sunt extra aīam ita dicunṫ genꝰ τ differentia in potētia: τ sunt idē realr: τ de illis pōt itellꝰ creatus hr̄e duas visiones itellectuales: tñ vna erit cōfusa: τ alia determinata: τ loquor de visione vt dicit intellectionē qdditatis in se. s. ꝑ spēm adequatā: est. n. in intellectu aliq̄ spēs repn̄sentans adequate aīal vt aīal: τ ꝑ illā vr̄ eēntia aīalis: alia est repn̄sentans rōnale vt rōnale adequate: τ ꝑ illā vr̄ dr̄ia. i. nā cui attribuiṫ intentio differēne: itentio. n. illa nō cognosciṫ nisi reflexe: vt alś diceṫ. ¶ Ad illud āt qḋ addiṫ de deo. Dico ꝙ deꝰ cog̃scit: τ videt aīal: τ videt rōnale vnica visiōe. ¶ Et cū arguēs dicit ꝙ visio est obm̄ ꝑmi realr existētis τc̄. Dico ꝙ aīal est in re: τ rōnale est in re sine opere itellectus: τ aīal est obm̄ pm̄ τ ꝑncipale visionis ꝯfuse facte ꝑ spēm aīalis vt aīal: nō. n. dū ꝯcipio aīal: aut aliud genus: ꝯcipio aliqd factū ꝑ intellectū ꝑncipalr: vel aliqd cōpositū ex re τ ente rōnis: vt arguēs forte credit: sꝫ cōcipio merā rem: sꝫ imꝑfecte: qꝛ per spēm repn̄tantez rem imꝑfecte: est. n. gradus visionis multiplex. ¶ Ad izam ꝓbationē dico: ꝙ ꝯceptus generis τ differētie sumendo ꝯceptū illo mō nō sunt ꝑmo mō diuersi extra aīam: qꝛ ex aīam sunt vna res: sꝫ in aīa hn̄t distinctas rōnes: quarū vna nō includit aliā: sicut ptē eēntie sue: vn̄ scūs Tho. in tractatu de esse τ eēntia. (Sicut (inquit) dicit Auicen. genꝰ cointelligiṫ in differētia nō sicut ps eēntie: sꝫ solū sicut ens extra eēntiam: sic τ subz est de itellectu passionū: τ iō ēt genꝰ nō ꝑdicaṫ de differentia ꝑ se loquēdo: vt dicit phꝰ in 3°. metaphysice τ 4°. topicoꝝ: nisi forte sicut subm ꝑdicaṫ d passiōe.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ qūo intelligi debet diuersitas iter ꝯceptū generis τ differētie: qꝛ. s. differētia nō ē de rōne generis: nec genꝰ ꝑ se ꝑdicaṫ de differētia nisi mō ꝑdicto: τ si h vocaṫ ꝑmo diuersum trāseat: verū tñ improprie dictū est. ¶ Ad i3am ꝓbationē dr̄: ꝙ si ꝑ qdditatiue includi intelligaṫ includi in rōne qdditatiua: cōcediṫ: ꝙ genꝰ aliqd icludit qdditatiue: qḋ nō includit differētia: sꝫ ex h nō habeṫ ꝙ differentia ex nā rei distinguaṫ a genere: alias spēs distingueret realr a genere suo. s. hō ab aīali: qꝛ icludit differētiā: quā nō icludit aīal qdditatiue illo mō. Si aūt ꝑ includi qdditatiue intelligaṫ includi in qdditate extra aīam: tunc negaṫ aña. Nec valz ꝓbatio: solū. n. cātur nugatio q̄n idē sub eadē rōne bis dr̄: nō sic aūt genꝰ τ differētia dicūt idē. ¶ Ad i4am ꝓbationē dr̄: ꝙ ꝯñtia nulla est: sicut. n. nō

Nūo tot sūt gnā q̄t dr̄ie.

Dist.35. q.2. post argumēta ꝯ quartā ꝯclonē.

Cap.5.

T.c.io.
Cap.4.

sequiṫ: hō τ sortes sunt idē realr extra aīam. ğ vbicūq̄ est hō realiter: est sortes realiter: ita nec sequiṫ. nā aīalis τ nā rōnalis. s. nā generis τ nā differētie sunt idem realiter: nec vllo mō distinguunṫ extra aīam. ğ vbicūq̄ est nā generis: ibi est nā dr̄ie: sꝫ est sophisma ꝯñtis a nō distributo ad distributū: ac si sic argueret. aīal est hō. ğ vbicūq̄ icludiṫ aīal icludiṫ hō. Sic ğ pꝫ: ꝙ ꝓbationes facte ꝑ añte 7mi argumēti nō valēt. Omnes iste solutiōes sunt de mēte Auicēne 5° metaphysice ca°. 5° vbi loquēs de differētia generis τ dr̄ie sic ait. (Cuius hic sit aliq̄ multitudo sine dubio: nō tñ est multitudo: que est partiū: sꝫ multitudo que est rei: ꝟm ꝙ est terminata τ nō terminata. Res eni terminata in se pōt ꝯsiderari ꝟm hoc: ꝙ est nō terminata q̄tū ad intellectū erit ergo hic alietas ꝟm intellectū: cū aūt fit terminata nō fit altera nisi ꝟm respectū ꝑdictū: q est ꝟm intellectuz tm̄: determinatio. n. nō alterat: sꝫ certificat: sic ğ intellige vnitionē: q̄ est ex genere τ differentia.) Hec ille. ¶ Ibidē ēt dicit: ꝙ genꝰ se hꝫ ad differētiā vt potētia ad actū: nō tñ est illa potētia ꝟm esse extra: sꝫ in intellectu. ¶ Ad pm̄ ꝯtra 2am ptē ꝑme ꝯne negaṫ aña: nō. n. est dcm̄ sine rōne: ꝙ oē qḋ est i genere sit finitū entitatiue: imo valde rōnabiliter dcm̄. Tuz qꝛ oē qḋ est in gn̄e est diffinibile: ac ꝑ h finibile ꝑ differētiā ad certū gradū entiū: qꝛ diffinitio dr̄ terminus: vt habeṫ 5° metaphysice ꝑticula. 22. vbi Cōmētator. (Finis (inquit) dicit de qdditate in suba rei: τ de ꝟmone: qui significat subaz vniuscuiusq̄ rei diffinitio. n. est finis in cognitiōe τ eē rei: qḋ. n. est finis in cognitione: est finis in eē.) Hec Cōmētator. Tum etiaz qꝛ nihil ꝯtentuz sub genere pōt hr̄e nobilitates oīum generū: deus aūt hꝫ nobilitates oīum generū: vt dicit Cōmētator 5° metaphysice cōmento zi. ¶ Et ad ꝓbationē añtis dico: ꝙ arguēs falliṫ de ifinitate: nos. n. loqmur de infinitate extra genꝰ: argumēta aūt sua ꝑcedūt de infinitate in aliq̄ spē: vt de linea infinita. Dico eni ꝙ pª infinitas: q̄ . s. aliqd nullo mō in entitate finituz est: tollit ne aliqd sit in genere: nō aūt 2ª infinitas. ¶ Et cū dr̄ ꝙ infinitas perfectiōis nō tollit qn aliqd sit ens ꝑ se: cōcedo: sꝫ nego vlteriorē ꝯñtiaz. ğ tale est in genere sube. ¶ Ad hoc. n. ꝙ aliqd sit in genere sube requiriṫ: ꝙ sic sit ens per se ꝙ sit eēntia distincta a suo eē nata hr̄e esse in se: vt dicit Auicenna: τ recitat scūs Tho. ꝑmo sen. dist. 8. q. 4. arti. 2°. ad 2m. τ ꝑma pte. q. 3. arti. 6°. ad pm̄. Deus nō est illo mō ens per se. ¶ Improbatio āt solōnis ad istud argumētū nō valet. Nō qdē ꝑma: nō est. n. ꝯtra sanctū Tho. ꝙ genꝰ dicat formā mediā iter potētiam τ actū: qꝛ lꝫ ipse nō ponat plures formas subales in cōposito: ponit tñ ibi formā mediā ad hūc sensuz: ꝙ nā cui attribuiṫ intētio generis signaṫ indeterminate: τ pōt vlteriꝰ magis explicite τ determinate designari ꝑ nomē spēi: sicut nā: quā dicimꝰ aīal: vel aīalitatē significatur indeterminate: nomē. n. aīalis vt aīal est signat q̄dam formā: ex quā pōt ꝓuenire sensus τ motꝰ: q̄cunq̄ sit illa forma: siue sit habēs aīaz sensitiuā tm̄: siue animaz: que sit sensitiua τ rōnalis. Natura autē cui attribuiṫ intētio spēi: puta hō vel humanitas signaṫ determinate cū specificatiōe ꝓprie forme: que nō pōt vlterius specificari nisi vt indiuidua. Et hūc intellectum ostēdit se hr̄e scūs Tho. in multis locis ꝑsertim in tractatu ꝑallegato vbi sic dicit. (Essentia generis τ essentia spēi differūt penes signatū τ nō signatum: designatio. n. respcū generis est ꝑ differētiā ꝯstitutiuā: q̄ ex forma rei sumiṫ. Hec aūt determinatio vel designatio: q̄ est in spē respcū generis: nō ē aliqd extrīs in eēntia spēi

Pña rō q̄re oē ꝙ ē i gn̄e ē terminatū.

Cap.3.

qđ nullo mõ ſit in eẽntia generis: imo gcqd eſt in ſpẽ
eſt in gñe vt nõ determinatũ. Hoc aũt quõ ꝯtingat põt
videri ſi iſpiciaẽ quõ ſe hꝫ gen⁹ ad hoiem: ſi.n.aial no/
minaret tm̃ q̃ddã rem: q̃ hꝫ pfectionẽ vt poſſit ſentire:
ꝛ moueri ꝑ pñm in ipſo exñs cũ pciſiõe alteri⁹ pfectio/
nis: tũc q̃cũq; alia pfectio vlterior adueniret hẽret ſe
ad aial ꝑ modũ ptis: ꝛ nõ ſic̃ iplicite ꝯtẽta in rõne aia/
lis: ꝛ ſic aial nõ eẽt gen⁹: ſꝫ eſt gen⁹ ẜm ꝙ ſignat rẽ q̃z/
dã: ex cui⁹ for ͣ põt ꝓuenire ſenſus ꝛ mot⁹ q̃cũq; ſit il
la for ͣ: ſiue ſit aia ſenſibilis tm̃: ſiue ſit aia ſenſibilis ꝛ
rõnalis ſimul. Sic ġ genus ſignat indeterminate totũ
illud qđ eſt in ſpẽ: nõ.n.ſignat tm̃ mãm. Similr̃ ẽt dif
ferẽtia ſignat totũ ꝛ nõ tm̃ formã: ꝛ ẽt diffinitio ſignat
totũ: ꝛ ẽt ſpẽs: ſꝫ tm̃ diuerſimode: q: genus ſignat totũ
vt q̃dã denominatio determinãs illud qđ eſt mãle in
re ſine determinatiõe ꝓpe forme: vñ genus ſumiẽ ex
mã q̃uis nõ ſit mã: vt pꝫ: ꝙ corp⁹ dr̃ ex h̃ ꝙ hꝫ talẽ p
fectionẽ vt poſſint in eo deſignari tres dimenſiones: q̃
gdẽ eſt mãlr̃ ſe hñs ad vlteriorẽ pfectionẽ: differentia
vo ecõuerſo eſt ſic̃ q̃dã denoiatio ſũpta a for ͣ determi
nata ꝑter h̃ ꝙ i pmo itellectu ei⁹ ſit mã determinata:
vt pꝫ cũ dr̃: aiatũ.ſ.qđ hꝫ aiam: nõ.n.determinaẽ gd ſit
vtrũ corpus vel aliud: vñ dicit Auicẽ. ꝙ gen⁹ nõ itelli/
giẽ in dr̃ia vt ps eẽntie ei⁹: ſꝫ ſolũ vt ens ex̃ eſſentiã: ſic̃
ẽt ſubm̃ eſt de itellectu paſſionũ: ꝛ iõ ẽt gen⁹ nõ pdica
tur ꝑ ſe de dñia: vt dicit phus 3°. metaphyſice. ꝛ 4° to/
picoꝝ: niſi forte ſicut ſubm̃ pdicaẽ de paſſione: ſꝫ diffi/
nitio vel ſpẽs cõprehẽdit vtrũq;.ſ.determinatã mãm
quã deſignat nomẽ generis: ꝛ determinatã formã quã
dic̃ nomẽ dñe. ¶ Et ex h̃ pꝫ rõ q̃re gen⁹ ꝛ dña ꝛ ſpẽs
ſe hñt ꝓportionalr̃ ad mãm ꝛ formã ꝛ cõpoſitũ in nã:
q̃uis nõ ſint idẽ qđ illa: q: neq; genus eſt mã: ſꝫ a mã
ſumptũ vt ſignãs totũ: neq; dr̃ia for ͣ: ſꝫ a for ͣ ſumpta
vt ſignãs totũ: vñ dicim⁹ hoiem eẽ aial rõnale: ꝛ nõ ex
aiali ꝛ rõnali: ſicut dicim⁹ eũ eẽ ex aia ꝛ corpore: ex aia
.n. ꝛ corpe dr̃ eẽ hõ ſic̃ ex duab⁹ reb⁹ q̃dã res tertia cõ/
ſtituta: q̃ neutra illaꝝ eſt: hõ.n.neq; eſt aia: neq; corp⁹
ſꝫ ſi hõ ex aiali ꝛ rõnali aliq̃ mõ eẽ dicaẽ: nõ erit ſicut
res tertia ex duab⁹ reb⁹: ſed ſicut itellect⁹ terti⁹ ex duo
bus intellectib⁹: itellꝰs.n.aialis eſt ſine determinatio
ne ſpãlis forme exp̃mẽs nãm rei ab eo: qđ eſt mãle re
ſpectu vltime pfectiõis: itellꝰs aũt hõis dñe rõnalis ꝯſi
ſtit in determinatiõe forme ſpãlis: ex gb⁹ duob⁹ itelle
ctib⁹ ꝯſtituiẽ itellꝰs ſpẽi vel diffõnis.) Hec ille. ¶ Ex
gb⁹ pꝫ: ꝙ gen⁹ ideo dr̃ eẽ forma media iter potentiã ꝛ
actũ: q: nõ eſt ſola mã: nec dicit nãz exp̃mẽdo vltima/
te ei⁹ ꝓpriã formã: ſꝫ dicit nãm cũ aliq̃ pfectiõe vlte/
rius explicabili ꝛ determinabili: vñ itellꝰs nunq̃ ali/
cui nãe itellecte attribuit intẽtionẽ generis: niſi itelli/
gaẽ ꝯceptu vlteri⁹ determinabili ꝑ ꝯceptũ dñe: oĩs aũt
gdditas ſic itellecta aſſimilaẽ forme medie iter potẽ/
tiã ꝛ actũ. ¶ Et ſic pꝫ: ꝙ illa pma iprobatio non vadit
ad mẽtẽ ſci Tho. ¶ Scđa ſimiliter ipugnatio ex eo/
dẽ falſo fundamẽto ꝓcedit: imo ex duplici falſo fun/
damẽto. Primo q: loqẽ de forma que eſt ps cõpoſiti:
nos aũt loqmur de forma totius: quã Ariſto. vocat qđ
gd eſt. 2° phyſicoꝝ ꝛ 5° metaphyſice. 2°. q: ſupponit ꝙ
nos ponam⁹ in ſpẽ diuerſas formas ẜm rẽ: q̃rũ iſta ſit
pma ꝛ iſta ſit vltima. ¶ Tertia ſimiliter impugnatio
nulla eſt: q: arguit de forma ptis: nos aũt de forma to/
tius: ſꝫ.n.lux non ſit aliqd cõpoſitũ ex multis formis:
tm̃ nomẽ ſpecificũ lucis ſignificat formã lucis vltimã:
ꝛ nomen generis lucis ſignat formã lucis mediaꝫ iter
potentiã ꝛ actũ: puta q̃litas ſenſibilis. ¶ Quarta nihi/
lomin⁹ nõ ipugnat nos: ſꝫ facit ꝓ nobis ġ nullũ aliam

Auicẽ. 5° metaphy. ca° 5° circa mediũ.
T. c. 10. ca. 5.
T. c. 70.
T. c. 22.

ſenſum damus dictis Cõmentatoris q̃z arguens dec:
niſi ꝙ ipſe ponit ſola ſcripta vel voces aut ꝯcept⁹ eſſe
gnã vl vlia: nos aũt dicim⁹ ꝙ nullũ ſcriptũ: nulla vox
eſt ꝓprie aliqđ vle reſpcũ ſubaꝝ: ſꝫ dicim⁹ ꝙ ꝯceptus
nãrũ ſunt vlia q̃dã.ſ.poſteriora indiuiduis: nãe aũt q̃ꝝ
ꝯcept⁹ ſunt ſilitudines dr̃ vlia in re: vt ſuperi⁹ dictũ
eſt. ¶ Errat etiã arguẽs ponẽs ſola ſigna eẽ ſubm̃ vel
pdicatũ. ¶ Ad argumẽtũ Aureoli ꝯ eãdẽ ptẽ ꝯnis dr̃
p ꝙ pdicamẽtũ ſube nõ ſumiẽ a quocũq; ꝑ ſe eẽ: ſed a
tali ꝑ ſe eſſe: qđ differt ab eo qđ ꝑ ſe eſt. Diciẽ 2° ꝙ infi
nitas ifra aliq̃ ſpẽm limitata nõ ponit reꝫ extra gen⁹
ſicut ſi aliq̃ q̃titas eẽt infinita: adhuc eſſet in gñe q̃ti/
tatis: q: adhuc eẽt limitata q̃tũ ad certũ genus: q: nõ
hrẽt nobilitates oĩum generũ: nec eẽt ſuũ eẽ: imo erit
diffinibilis q̃ ad eẽntiã ſuã: ſꝫ infinitas oĩmoda ponit
rem extra gen⁹: ita ꝙ ſicut ens inq̃ntũ hõ nõ eſt in ge
nere ꝑꝑ ſuã trãſcẽdẽtiã: ita nec deus: vlior.n.eſt de⁹ vt
ita dicã in pfectiõe ꝛ actualitate: q̃z ens in pdicabilita
te. ¶ Ad pm̃ ꝯtra 2m̃ ꝯnẽ negaẽ ꝯñtia: eius cã alias di
cta eſt: nulla.n.creatura eſt ſuũ eẽ. ¶ Ad 2m̃ dr̃ ꝙ ipoſ
ſibile eſt deũ hrẽ ꝯceptũ ſpecificũ: vel aliquẽ ꝯceptuꝫ
vlem ſibi ꝛ alteri: q: nihil poteſt vniuoce dici de deo ꝛ
creatura: gdditas.n.que eſt ſuũ eſſe nõ põt eẽ vllo mõ
vlis multis ſpẽb⁹: q: ſi ipſa eſt ſuũ eſſe: ad multiplici/
tatẽ eſſe multiplicaẽ rõ gdditatis: ſicut ġ ipoſſibile eſt
duas ſpẽs hrẽ idẽ eẽ: ita ipoſſibile eſt eas hrẽ eãdẽ rõ/
nẽ gdditatis: deus aũt ẜm ſuaꝫ gdditatẽ eſt eſſe ſubſi/
ſtẽs: vñ nullo mõ põt hrẽ aliqd cõe alteri ſpẽi. ¶ Ad
3m̃ dr̃: ꝙ lꝫ celũ ſi eſſet eternũ adhuc eẽt in gñe: tm̃ ſi ce/
lũ eſſet ſuũ eſſe nullo mõ eſſet in gñe: nõ.n.dicimus ꝙ
oĩs res: q̃ eſt in pdicamẽto q̃ñq; nõ ſit: vl̃ ꝙ poſſit per/
dere eſſe: ſed ꝙ eſſe nõ eſt ſua gdditas: ſpẽs.n.pticipãt
eandẽ rõnẽ generis ſub q̃ ſunt: nulla aũt ſpẽs põt par/
ticipare aliq̃ rõnẽ generis vel ſpẽi: nec nõis eq̃liter cũ
deo. (In oĩbus.n. vniuocis cõmunis eſt rõ nõis vtri/
uſq; coꝝ: de gb⁹ nomẽ vniuoce pdicaẽ: ꝛ ſic q̃tũ ad illi⁹
nõis rõnẽ vniuocata ſunt eq̃lia: q̃uis ẜm eſſe vnũ al/
tero poſſit eſſe pus vel poſteri⁹: ſic̃ in rõne numeri oẽs
numeri ſunt eq̃les: q̃uis ẜm nãm rei vn⁹ alio ſit por
creatura aũt q̃tũcũq; imiteẽ deũ nõ põt attingere ad
hoc: vt eadẽ rõne aliqd ſibi ꝯueniat: qua ꝯuenit deo: il
la.n.que ẜm eandẽ rõneꝫ ſunt in diuerſis: ſunt eis cõia
ẜꝫ rõnẽ ſubſtãtie vel gdditatis: ſꝫ ẜꝫ eẽ ſunt diſtincta:
gcqd aũt eſt in deo hoc eſt ſuũ ꝓpriũ eſſe: ſicut eẽntia
in deo idẽ eſt qđ eſſe: ita ſciẽtia idẽ eſt ꝙ ſciẽtẽ eſſe: vñ
cũ eſſe qđ eſt ꝓpriũ vni rei: nõ poſſit alteri cõicari: im/
poſſibile eſt vt creatura ptingat ad eandẽ rõnẽ haben
di aliqd qđ hꝫ deus: ſicut ꝛ ipoſſibile eſt ꝙ ad idẽ eẽ ꝑ/
ueniat. Similr̃ ẽt in nobis eſſet. Si.n.in petro nõ diffe
rent hõ ꝛ hoiem eſſe: ipoſſibile erit ꝙ hõ vniuoce dice
reẽ de Petro ꝛ Paulo: gb⁹ eſt diuerſum eſſe.) Hec il/
le. ¶ Et ſi dicaẽ ꝙ eodẽ mõ ꝓbabiẽ ꝙ nunq̃ due ſpe
cies ꝯueniãt in rõne generis: q: differẽtie ſpecifice eſt
ipſa gdditas generis. ġ cũ alteri ſpẽi nõ cõiceẽ differẽ/
tia alterius: nec ei cõicabiẽ rõ generis. ¶ Dicaẽ ꝙ nõ
eſt ſimile: nec ad ꝓpoſitũ. q: ſcũs Tho. intẽdit ꝙ eẽ di
uinũ nõ ſolũ eſt idẽ realr̃ eẽntie vel gdditati: imo eſt
idẽ rõne q̃tũ eſt ex pte rei: ita ꝙ ſi habereẽ ꝓpria rõ
eẽntie diuine in ea ponereẽ eſſe: ꝛ ita de ſapia ꝛ q̃libet
diuina pfectiõe: ꝙ.n.nos diſtincte ꝯcipiamus ſapiam
diuinã ꝛ ſeorſuꝫ ſuũ eſſe: ꝯtingit: q: nõ ꝯcipim⁹ ſapiaꝫ
diuinã vt i ſe eſt. Si ġ differẽtia iſto mõ erit idẽ realr̃
gdditati generis: ſicut differẽtia vnius ſpẽi nõ eſt cõis
illi ꝛ alteri ſpẽi: ita nec nã generis. Similiter lꝫ gen⁹ ꝛ
differẽtia dicãt eãdẽ nãm: tm̃ reqrũt realẽ diuerſitatẽ

Infinitas duplex.

in re ꝛ attribuūt.ſ.mãe ꝛ forme:vel eſſe ꝛ eēntie.¶ Ad pᵐ Grego.dico:ꝙ ꝓcedit ex falſo itellectu:ac ſi ſanctꝰ Tho.ponat ꝙ oē qḋ eſt in ṗdicamento ſit cōpoſitū ex eſſe ꝛ eēntia ſicut ex ꝑtibꝰ eius. Hoc aūt falſum eſt:ſed itēdit ꝙ oē:qḋ eſt in ṗdicamēto ꝑ ſe ꝛ directe eſt aliḋ a ſuo eſſe.¶ Ad zᵐ dico ṗmo:ꝙ falſum iponit ſancto Tho.qꝛ ſm eū aliud eſt eſſe ſubſtātie:ꝛ aliud eſt eſſe accn̄tis:imo quot ſunt ibi accidētia:tot ſunt ibi eſſe:ſʒ tale eſſe ſit ſubti:vt qḋ eſt:ꝛ accn̄tis vt ṗncipij eſſendi. Dico zᵒ ꝙ ſupponit falſum ꝙ nos dicamꝰ ſolū cōpoſitū ex eē ꝛ eēntia tanq̄ȝ ex ꝑtibus eſſe in gn̄e:nō.n.ſcūs Tho.ponit h̄.Si.n.aliq̄n dicat:ꝙ oē qḋ eſt in gn̄e eſt cōpoſitū ex eſſe ꝛ qḋ eſt:talis cōpoſitio nō eſt intelligēda ſic:ꝙ illud qḋ dr̄ tali mō cōpoſitū ſit aliqḋ tertiuȝ reſultās ex duobus:ſʒ potius accipit cōpoſitū ꝓ illo:in quo multa ꝯueniūt.ſ.ipm ꝛ aliqḋ aliud:ita ꝙ potiꝰ eſt cōpoſitio cū his q̄ȝ ex his.¶ Ad argumētū Aureo.cōtra zᵐ ꝯnē dr̄ ꝙ ſcūs Tho.nō ponit ꝙ genus ſumat̄ ꝑ cōparationē ad aliquid extrinſecū:imo ab ipa nā rei:ꝛ ab illo qḋ eſt potētiale in re:nō qdē vt illud potētiale cōparet̄ ad aliqḋ extrinſecū:imo ad aliqḋ itrinſecuȝ rei:qḋ ſe hʒ vt actuale reſpcū illiꝰ:a quo ſumit̄ genus: ſicut hoc ꝙ dico habēs aīam ſenſitiuā eſt potētiale ſʒ rōnē reſpcū huiꝰ:qḋ dico hn̄s aīam rōnalē:vt ſupiꝰ pliꝰ eſt deductū in ꝓbatiōe dicte ꝯnis:verūtn̄ in talibus ſimplicibꝰ nō eſt incōueniēs:ꝙ genꝰ ꝛ differentia ſumant̄ ꝑ cōparationē ad extrinſecū qdditati:dum tn̄ dicāt ṗncipalr̄ aliqḋ itrinſecū:vn̄ ſcūs Tho.q̄libet zᵒ. q.3.arti.zᵒ.ad 3ᵐ ſic dicit.(Ipſa ſuba angeli quodāmō ſe hʒ ad eiꝰ eē ſicꝰ mā ad formam:mā aūt ſi diffiniret̄: eius eēntia hr̄et ꝓ differētia ipm ſuū ordinē ad formā ꝛ ꝓ gn̄e ad ipaȝ ſuā ſubaȝ:ꝛ ſimilr̄ in angelis ex ipa nā ſube coꝝ accipit̄ genꝰ.ex ꝓportiōe vō huiꝰ ſube ad eſſe accipit̄ differētia ſpecifica:vn̄ ſm hoc angeli differūt ſpē ſm ꝙ in ſuba vniꝰ eſt plus vel minꝰ de potētia q̄ȝ in ſuba alteriꝰ.¶ Ad argūᵐ Grego.dr̄:ꝙ lʒ ꝑ eādē formā hō ſit itellectiuꝰ ꝛ ſenſitiuꝰ: tn̄ cū hoc ſtat ꝙ h̄ qḋ dico ſenſitiuū eſt potētiale ad itellectiuū:ꝛ nō ecōtra: qꝛ cū itelligit̄ aliqḋ vt ſenſitiuū:nō exṗmit̄ vltimate ſua ꝓpria forma:an.ſ.ſit aīa ſenſitiua tm̄: vel aīa ſenſitiua rōnalis:vel hō.Cū aūt dr̄ itellectiuū: iā vltimate exṗmit̄ forma ſua:ꝛ iō ṗmū indeterminatū ꝛ ꝯbibile erit determinabile ꝑ zᵐ:ac ꝑ hoc in potentia ad illud nō ſm rem:ſed q̄ꝫtū ad itelligi:vn̄ iſtud argumētū ꝓcedit ex falſo itellectu arguēdo de actu ꝛ potētia q̄ꝫtū ad eē:vbi ſanctus Tho.intelligit q̄ꝫtū ad itellectionē. ¶ Ad pᵐ ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnē rn̄det̄ ſicut ibidē rn̄debat̄:ꝙ maior argumēti eſt falſa:niſi addat̄ ꝙ tale ṗdicatū dicat̄ vniuoce de illis pluribus.Et ſi addat̄:negat̄ minor.Et cū ꝓbat̄ ꝙ eadē rō ſpūs generalis: lʒ nō ſpālis ꝯuenit deo ꝛ creature.Dico ꝙ ad vniuocationē nō ſufficit ꝙ eadē rō ꝯueniat pluribꝰ niſi illa plura ſint eq̄lia in illa rōne:mō data q̄cūqȝ rōne:in q̄ ꝯueniāt deꝰ ꝛ creatura:nunq̄ȝ eq̄bunt̄ in illa vt dcm̄ eſt.Tū qꝛ illa rō diminute repſentabit rem nois:que eſt in deo:ſʒ cōplete repreſentabit rem nois in creatura.Tum qꝛ de rōne cuiuſlibet diuine ꝑfectiōis eſt eſſe:nō aūt in creatura: ꝛ iō nunq̄ȝ ꝯueniūt in aliq̄ rōne ꝑfectiōis eq̄lr̄: ꝛ multa alia:que alias ſūt deducta.¶ Ad zᵐ dico:ꝙ talia noīa relatiua cū ṗdicant̄ de deo nō ſunt in ṗdicamēto relationis:qꝛ relatio vt eſt ṗdicamentū eſt accn̄s: qḋ ꝯſtat lōge factū a deo.Qualiter aūt alia ṗdicamēta a ſuba remaneāt in diuinis oñdit ſcūs Tho.ṗ ſen.diſ.8.q.4.arti.3ᵒ. vbi ſic ait.(Quicqͥd ꝑfectionis inuētū eſt in creaturis de deo ṗdicat̄:vt dicit Dionyſiꝰ:ſicut etiā in oībus alijs cauſis ꝛ cauſatis:vn̄ opʒ oēm iperfectionē remouere ab eo:qḋ i diuinā ṗdicationē venit. In vnoquoqȝ aūt nouē ṗdicamētoꝝ eſt duo inuenire.ſ.rōnē accidētis:ꝛ rōnē ꝓpriā illiꝰ generis:vt q̄ꝫtitatis q̄litatis: rō aūt accn̄tis imꝑfectionē ꝯtinet:qꝛ eē accn̄tis eſt ineſſe:ꝛ depēdere:ꝛ cōpoſitionē facere cum ſubto ꝑ ꝯn̄s: vn̄ ſm rōneȝ accn̄tis nihil pōt de deo ṗdicari.Si aūt ꝯſideremꝰ ꝓpriā rōnē cuiuſlibet generis:qḋlibet alioꝝ ṗter ad aliqḋ imꝑfectionē iportat:q̄ꝫtitas.n. ꝓpriā rōnē hʒ ꝑ cōpoſitionē ad ſubm:eſt.n. q̄ꝫtitas menſura ſubſtātie:qualitas diſpoſitio ſubſtātie. Et ſic pʒ in oībus alijs:vn̄ eadē rōne remouent̄ a diuina ṗdicatiōe ſm rōnē generis:ſicut remouebant̄ ſm rōnē accn̄tis. Si aūt ꝯſideremꝰ ſpēs ipſoꝝ:tunc alique ſm differentias cōpletiuas iportāt qḋ ꝑfectiōis.vt ſcia: vtus:ꝛ hꝰ ꝛ iō iſta ṗdicant̄ de deo ſm ꝓpriā rōnē ſpēi:ꝛ non ſm ꝓpriā rōnē generis:relatio aūt nō iportat aliq̄ȝ dependentiā ad ſubm:imo refert̄ ad aliud extremū: iō etiā ſm rōnē generis in diuinis inenit̄:ꝛ ꝑꝑ h̄ etiaȝ tn̄ remanēt in diuinis duo modi ṗdicandi ſm ſubam ꝛ relationē:nō.n.ſpēi ꝯtēte in genere debet̄ aliqs modus ṗdicādi:ſed ipſi generi.) Hec ille.¶ Quō aūt intelligat aliq̄ in diuinis remanere ſm rōnē generis vl̄ ſpēi oſtendit diſ.19.q.4.arti.zᵒ.ad 4ᵐ.vbi ſic ait.(In creaturis q̄dā inueniūt:q̄ tā ſm rōnē generis q̄ȝ rōnē ſpēi dicūt aliqḋ ꝑfectiōis:vn̄ attribuit̄ deo vtrūqȝ ſm ꝓpriā rōnē:vt pʒ in cognitiōe ꝛ ſcia.ꝛ hec qdē in creaturis ſe hn̄t ſicut genꝰ ꝛ ſpēs:tn̄ in diuinis non ſic ſe hn̄t: qꝛ vnū ſm rē nihil addit ad alterū: ſʒ ſolū ſm rōnē.) Hec ille.¶ In illo.n.articulo oſtēdit q̄druplici rōne ꝙ in diuinis nullo mō eſt totū vl̄e:vn̄ ſic ait.(In diuinis nō pōt eſſe vl̄e ꝛ particulare.Et huiꝰ ratio pōt quadrupliciter aſſignari.¶ Primo qꝛ ſm Auicen.vbicūqȝ eſt genꝰ ꝛ ſpēs opʒ eſſe qdditatē differentē a ſuo eē vt ṗus dcm̄ eſt:ꝛ h̄ in diuinis non cōpetit.¶ Scdo:qꝛ eſſentia vl̄is nō eſt eadē numero in ſuis iferioribꝰ:ſed ſm rōnē tm̄:eēntia aūt diuina eſt eadē nūero in tribꝰ ꝑſonis.¶ Tertio:qꝛ vl̄e exigit pluralitatē in his:que ſub ipſo ꝯtinent̄:vel actu:vel potētia. In actu ſicut in genere:qḋ ſꝑ hʒ plures ſpēs:in potētia ſicut in aliqbꝰ ſpēbus:quaꝝ formā q̄ꝫtū eſt de ſe poſſibile eſt iueniri in multis:cū oīs forma per ſe ſit cōicabilis: ſʒ ꝙ inueniat̄ tm̄ in vno eſt ex ꝑte mãe debite illi ſpēi:que tota adunat̄ in vno indiuiduo:vt pʒ in ſole:ꝗ ꝯſtat ex tota ſua mã:ꝛ illa pluralitas eſt ſm numerum:ꝗ ſimplr̄ eſt numerus fundatꝰ in ſubſtātiali diffinitiōe:tres aūt ꝑſone nō numerant̄ tali numero:vt dcm̄ eſt:ꝛ iō eēntia nō hʒ rōnē vl̄is.¶ Quarto:qꝛ ꝑticulare ſꝑ ſe hʒ ex additiōe ad vl̄e:in diuinis aūt ꝑꝑ ſūmā ſimplicitatē non eſt poſſibilis additio:ꝛ iō nec vl̄e:nec ꝑticulare.) Hec ille.¶ Ex quo pʒ:ꝙ nihil qḋ ṗdicat̄ de deo ṗdicat̄ de ipſo vt genus:vel vt ſpecies:vel vt vl̄e: ſicut cuȝ dicit̄: iſta perſona eſt deus:iſta perſona eſt ſciens: iſta perſona eſt pater:nec.n.ly pater:nec ly deus:nec ly ſciēs predicat̄ de iſta ꝑſona diuina ſicut vl̄e de particulari:aut ſicut genꝰ vl̄ ſpēs.Cū aūt dr̄ aliqḋ remanere in diuinis ſm rōneȝ generis:ſenſus eſt ꝙ illa:q̄ in creaturis dicūtr̄ genera vel ſpēs remanēt in diuinis ſm ꝓpriam rōnē: ſicut cognitio:que in creatis eſt genus:remanet in diuinis ſm ꝓpriā rōnē cognitionis:non tn̄ remanet ibi vt genus.¶ Ad cōfirmationē pʒ per ṗdicta:Augu. enim nunq̄ȝ vult:ꝙ noīa relatiua vt dn̄r de deo ſunt de ṗdicamēto ad aliqḋ:ſed intēdit ꝙ illa q̄ in creatis veriſſime ꝑtinēt ad illud ṗdicamētū recipiunt̄ in diuinis depoſita intētiōe vl̄itatis:vel ꝑticularitatis. Nec eſt ſile

Quō intelligat ꝙ genꝰ a mā ſumat̄.

Quō ſenſitiuū ē potētiale ad itellectiuū in hoīe.

Qꝫ eadēʒ rō pluribꝰ cōueniat ad vniuocatiōeʒ nō ſufficit.

Duo ī ṗdica accn̄talibꝰ inueniunt̄.

in creaturis: vt pʒ p q̄ttuor rōnes iam factas in p̄cedē‑ti ſolutiōe. ¶ Ad illud qḋ addit̄ de p̄dicamento actio‑nis. Reſpōdet ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3° ad 3m. (Actio (inquit) ſm q̄ eſt p̄dicamētū dicit aliqd fluēs ab agente ⁊ cū motu: ſʒ in deo nō eſt aliqd mediū ſm rem īter ipm ⁊ opus ſuū: ⁊ iō nō dr̄ agere actione: q̄ eſt p̄dicamētū: ſʒ actio ſua eſt ſua ſuba.) Hec ille. ¶ Ad il‑lud qḋ addit̄ Augu. fuiſſe hui⁹ mentis. Dico q̄ falſum eſt ſm q̄ oſtendit magiſter in p̄ſenti diſtinctione: ſed verba eius itelligēda ſunt ad mētē ei⁹. ſ. q̄ ſuba: ⁊ rela‑tio: ⁊ actio p̄p̄e ꝯueniūt deo: ⁊ iſta in creatis hn̄t rōnes generis ⁊ vlis: tn̄ in diuinis oīa illa deponunt: q2 ſuba nō eſt genus niſi vbi eius eſſe differt ab ea: nec relatio eſt genus niſi vbi eſt accidēs: nec actio niſi vbi eſt fun‑data in motu vel mutatione: verū tn̄ actio nō accipit̄ in diuinis ſm eandē diffinitionē: ſʒ quā in creatis: ita nec p̄prie remanet ibi ſicut ſuba ⁊ relatio: vn̄ antiqui dicebāt duo p̄dicamēta remanere in diuinis. ſ. ſubam ⁊ relationē: nō aūt alia p̄dicamēta: qḋ ſic itelligēdū ē: ſm q̄ dicit ſcūs Tho. p̄ pte. q. 28. arti. 2°. ad p̄m. (Re‑latio (inquit) nō p̄dicat̄ in diuinis ſm moduʒ ſube vt exiſtens in eo: de quo dr̄: ſed vt ad alterū ſe hn̄s: ⁊ pp̄ h̄ dicunt̄ duo tn̄ eſſe p̄dicamēta in diuinis: q2 alia p̄dica‑mēta iportāt habitudinē ad illud: de quo dn̄r tā ſʒ ſuū eſſe q̄ʒ ſm rōnē p̄priū generis: nihil aūt qḋ eſt in deo pōt hr̄e habitudineʒ ad illud. in quo eſt: vel de quo dr̄ niſi habitudinē idētitatis pp̄ ſūmā dei ſimplicitatē.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ q̄ p̄dicamētuʒ dr̄ remanere in diuinis nō quo ad vlitatē vel p̄ticularitatē: aut quo ad intētionē generis aut ſpēi: ſed ſolū quo ad modū p̄di‑cādi. ſ. q2 aliq̄ dn̄r de deo eo mō quo illa: q̄ ſunt in p̄di‑camēto ſube dn̄r de illis: de qb⁹ p̄dicant̄: vtpote q2 di‑cunt eēntiā ſubti: ⁊ aliq̄ dn̄r de deo eo mō q̄ illa: q̄ ſunt in p̄dicamēto relatiōis dn̄r de aliq̄. ſ. vt ſignātia ha‑bitudinē ſubti ad aliqd: nō aūt p̄dicat̄ aliqd de deo il‑lo mō q̄ illa: q̄ ſūt in alijs p̄dicamētis: p̄dicant̄ de ſuba p̄ma vtpote ſignando mēſurā ſubti vel diſpōnē ſubti aut aliqd fluēs a ſubto cū motu: ⁊ iō in diuinis ſolū re‑manēt illi duo modi p̄dicandi: nō tn̄ illa: q̄ p̄dicant̄ in diuinis ſunt in p̄dicamēto: ſʒ hn̄ cū dn̄r de creatis: non eni ſufficit ad h̄ q̄ aliqd ſit in tali p̄dicamēto: q̄ hēat ſimilē modū p̄dicādi cū illis: q̄ ſunt in tali p̄dicamēto ſʒ reqrit̄ aliḋ: vt dcm̄ eſt. ¶ Ad 3m qḋ ſumit̄ ex aucto‑ritate Ariſto dico: q̄ lʒ Ariſto. iueſtigādo nām p̄mi p̄n‑cipij p̄us diſtinguat ens i decē p̄dicamēta: ⁊ poſt diſtin‑guat ſubam inſenſibilē ⁊ nō ſenſibilē: ⁊ ponat p̄m p̄n̄m eſſe ſubaʒ iſenſibilē: nō habet̄ ex h̄ q̄ ipſe ponat deū eſſe in p̄dicamēto ſube: ſuba. n. p̄ut gnāliter diuidit̄ in ſubam ſenſibilē ⁊ inſenſibilē nō ꝯſtituit p̄dicamētuʒ: nec hʒ rōnē vniuocā oīb⁹: q̄ cadūt ſub altero mēbro di‑uiſionis: imo eſt analogum: ſicut ⁊ oīa noīa: q̄ cōia ſunt deo ⁊ creature: verū tn̄ Ariſto. ad iueſtigādū rē: q̄ nō ē in p̄dicamēto: nō incōuenientēr diuidit p̄dicamēta: hoc eni facit ad faciliorē modū p̄ueniendi a ſenſibilib⁹ ad iſenſibilia ⁊ a reb⁹: q̄ ſunt in gn̄e ad illud: qḋ eſt extra gen⁹: ⁊ oium nobilitates p̄dicamētoꝝ cōp̄rehendit: vn̄ Cōmētator. 12°. metaphyſice cōmēto. 51. oſtēdit ſciam dei nō eſſe vni⁹ rōnis cū ſcia nr̄a: nec eſſe vlem nec p̄ti‑cularē. Sic. n. ait. (Hoc nomē ſcia equoce dr̄ de ſuba p̄ma: ⁊ nr̄a: ſua. n. ſcia eſt cā entis: ens āt eſt cā nr̄e ſcie: ſcia igit̄ ei⁹ nō dicit̄ vlis eſſe neqʒ p̄ticularis: neqʒ eoꝝ q̄ ſunt in actu vl in potētia. Si. n. eſſet ſcia vlis: neceſſe eſſet ſcia in potētia: ⁊ nulla potētia eſt in ſcia ei⁹: ⁊ nihil eſt magis mānifeſtū: q̄m ſcia ei⁹ nō eſt particularis: ille igit̄ p̄us nō diſponit̄ p ſciā: que eſt in nobis: neqʒ per ignorantiā: que eſt ei oppoſita: ſicut nō diſponit̄ p iſtud illud: qḋ nō eſt natū hr̄e alterum.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ: q̄ ſcia dei ⁊ ſcia nr̄a non ſunt in eodē gn̄e: imo ſunt equoca ſm eū: nec ibi hʒ locū vle aut p̄ticulare. ¶ Ad 4m dr̄: q̄ ipugnatio ibi facta ꝯ rōnē ſci Tho. nulla eſt: nō. n. verū eſt: q̄ ens ſignificet illo mō eēntias rerū: q̄ ſunt in p̄dicamēto ſic̄ eēntiā dei: nā ens formali ſignifi‑catiōe ſignat eſſe: nulli⁹ aūt creature eēntia eſt ſuū eē: nec eē eſt de rōne illi⁹: diuina aūt eēntia eſt ſubſiſtēs. Et ſi diffiniret̄ eē: poneret̄ in eius diffōne. Patet igit̄ q̄ ens nō dicit de formali ſignatiōe eēntiā creature: ſʒ eſſe ei⁹. Et ſi. n. ens ſignat eēntias reꝝ creataꝝ: h̄ eſt de ſignato ſecūdario: ſicut. n. albū ſignat p̄ncipalr albedi‑neʒ: ⁊ ex ꝯñti ſubm albedinis: ita ens p̄ncipalr ſignat eſſe: ⁊ ſecūdario illud: qḋ hʒ eſſe ſeu ſubm eēndi: ⁊ hoc intelligo de ente p̄ticipaliter ſūpto. Si aūt ens ſumat̄ noīaliter. adhuc nō ꝯuenit ita qdditatiue creature ſic̄ deo: nā ens illo mō ſignificat eſſentiā: ſʒ eſt ipoſitū ab eſſe: ita q̄ eſſe eſt rō: a qua eſt ipoſitū nomē: ſʒ eſſentia eſt illud: ad qḋ ſignādū imponit̄: ⁊ q2 in creatura eſſe eſt aliud ab eēntia: iō nō eſt eadē rō a qua ⁊ ad quā: ſʒ q2 in deo oīa ſunt idē: iō ſemp̄ res nois formalius ꝯue‑nit deo q̄ʒ creature: q2 qcqd dicit nomē: ſiue ſit rō a q̄: ſiue rō ad quā: totū cōpetit deo qdditatiue: nō āt crea‑ture. Et iō ſi aliqḋ nomē dicat̄ de deo ſm ſubam ⁊ qd‑ditatiue: maxime videt̄ de ente: nō ſic de aliq̄ alio no‑mine: q2 oīa alia dicūt eēntiā limitatā ad certū modū eēndi: vel addūt aliqd ad eſſe: cū tn̄ deus ſit eſſe: de cu‑ius rōne eſt: vt nulla ſibi fiat additio: pʒ igit̄ q̄ de⁹ nō pōt hr̄e aliud gen⁹ q̄ʒ ens: q2 nihil aliud eſſe ſine addi‑to: ſecus in creaturis: q2 nullius creature ens dicit ſolā eēntiā: imo dicit aliqd aliud q̄ʒtū ad rōnē a qua: quod nō p̄tinet ad eēntiā creature: ⁊ iō nō opʒ: q̄ ſi creatura hʒ gen⁹: q̄ illud ſit ens: q2 non p̄dicat̄ p̄fecte de ipſa in qd: ⁊ multa ſunt alia: q̄ de ipſa p̄prie dn̄r in qd. ſ. gene‑ra generaliſſima: ⁊ ſpecies ſubalterne ⁊ ſpecialiſſime. ¶ Et ſi dicat̄ ꝯtra hoc: q2 cū ens dicat aliqd p̄ter eēn‑tiā creature: ⁊ ens icludat̄ in omni alia rōne: ſequit̄ q̄ nulla alia rō cōuenit creature pure quidditatiue. Re‑ſpōdet̄ q̄ ens nō icludit̄ in omni alia rōne q̄ʒtū ad il‑lud: a quo iponit̄. ſ. eſſe. ¶ Ad 5m dicit̄ p̄mo: q̄ illud ar‑gumentum eſt beati Anſelmi monol. 27. ſic arguētis. (Cū oīs ſuba tractet̄: aut eſſe vlis: que pluribus ſubſtā‑tijs eēntialr cōis eſt: vt hoiem eſſe cōe eſt oībus hoīb⁹: aut eſſe indiuidua: que vlem cōem eēntiā cuʒ alijs hʒ queādmodū ſinguli hoies cōe hn̄t cum ſingulis: vt ho‑mines ſint: quō qs ſūmā nām in aliarū ſubaꝝ tracta‑tu ꝯtineri intelligit: que nec in plures ſubas ſe diuidit: nec cū aliq̄ alia p eēntialē cōicationē ſe colligit.) Hec ille. q̄ſi dicat nullo mō: vn̄ in hoc ꝯſiſtit rō ei⁹. ¶ Oīs ſuba: que eſt in genere: eſt vlis vl indiuidua: ſed ſūma nā nō eſt vlis: q2 nō multiplicat̄ in plurib⁹: nec īdiui‑dua: cū nō ꝯueniat eēntialr cū alia nā: igit̄. pʒ q̄ rōneʒ illā eē bonā. ¶ Et cū dicit̄: q̄ nulla res extra aīam eſt vlis: negat̄ iſtud: vn̄ Cōmētator p̄mo celi cōmēto. 91. (In diffōne vlis dr̄: q̄ ſit natū dici de plurib⁹: forma enim eſt ſubm vlitatis: formā. n. orbitatis poſſibile eſt inueniri in diuerſis materijs: ⁊ ſic eſt in oībus: q̄ cōpo‑nunt̄ ex mā ⁊ forma.) Hec ille. ¶ Dico. n. iuxta p̄miſ‑ſa: q̄ illud cui attribuit̄ vlitas eſt extra aīam: ſʒ tn̄ illa que ſunt extra aīaʒ: nō ſufficiunt ad hoc: q̄ nā aliq̄ ſit vlis: ad hoc. n. q̄ aliqd vel aliq̄ nā dicat̄: ⁊ ſit vlis req‑rit̄: q̄ ipa vna exiſtens ſit apta eſſe in multis. Iſta aūt duo nō ꝯueniūt alicui nāe poſitis ſolis rebus extra in‑tellectū: nā nulla nā extra intellectū ſm eē: qḋ hʒ extra

aīam

Dñtia inter actiōeʒ p̄ñta lē ⁊ diuinaʒ.

Que ⁊ quo p̄ñta in diui‑nis.

Ens ſiue no‑minalr ſiue p̄ticipialr ſu‑matur magi qdditatiue ꝯ deo dr̄ q̄ʒ de creaturis.

Que ſuffici‑unt ad h̄ q̄ aliq̄ nā vni‑ſalis ſit.

aīam apta nata eſt eſſe in multis:qꝛ extra aīam hꝫ eē
indiuiduatū in ſuis ſingularibus:ꝛ lꝫ ſit in multis:nō
tñ ꝭm idē eſſe:nec eſt vna in eis:alia eſt.n.humanitas
ſortis:alia platonis extra aīaꝫ. Ad h̄ ḡ ꝙ ſit vlis:oꝫ ꝙ
vna fiat:ꝛ habeat eē:in quo ſint indiuiſa oīa īdiuidua
poſſibilia vel imaginabilia:ꝛ ſint vnū in illa. Hoc aūt
fieret:ſi pſcindanṫ ab ea oīa illa:que ipſam diuidūt in
indiuiduis:ꝛ ꝯtrahunt ad hoc indiuiduūꝫ vel illud:ꝛ
ipſam cōicabilē reddūt:nā hoc facto ipſa ſic depurata
poſſet eſſe in aliq̄ indiuiduo:ꝛ qua rōne in vno:eadeꝫ
rōne in multis:hoc ēt facto ipſa ſe haberet vt aliquid
pticipabile a multis:ſicut idea platonica. Ad hoc aūt
faciēdū reqriṫ ītellectus agēs:qui talis nāe ſpēm ab/
ſtrahat:ꝛ eā in intellectu poſſibili ꝯſigillet:tūc.n. nā:q̄
extra aīam eſt indiuiduata:ꝛ ꝯtracta:ꝛ incōicabilis in
ītellectu hꝫ eſſe abſtractū:ꝛ cōicabile per ſuā ſimilitu/
dinē ibi exiſtens:imago.n.rei eſt quodāmodo ipſa res
cui⁹ eſt imago:vt ponit ſcūs Tho. de vitate.q.4.arti.
8°.(Similitudo(inquit)rei eſt quodāmō res ipā:per
modū illū quo dr̄:ꝙ aīa eſt q̄dāmō oīa.) ¶ Et 4° cō/
tra Gentiles.ca°.5°.dicit:ꝙ intellectū in intelligēte eſt
intentio intellecta ꝛ verbū. ¶ Similr̄ p̄ quolibet.q.2.
arti.2°.ponit:ꝙ ſpēs intelligibiles eſt quodāmō qddi/
tas ꝛ nā rei ꝭm eſſe intelligibile:ꝛ nō ꝭm eē nāle:ꝭꝫ ꝙ
eſt in rebus. Dico ḡ ꝙ nā hoīs eſt per ſuaꝫ ſimilitudi/
nem in intellectu:ꝛ ꝙ nā hoīs in intellectu eſt q̄dā for
ma abſtracta:ꝛ ſimilitudo oīum hominū pticipata ab
oībus:ꝛ eſt in multis ſicut participatū in pticipātib⁹:ꝛ
ibi eſt vniuerſalis:qꝛ vna in multis:illa.n.q̄ attribuū/
tur dicte ſpēi pñt attribui nāe humane in eſſe intelle/
cto. ¶ Et ſi q̄raṫ an hūanitas:q̄ eſt in platone ſit vlis:
vel illa q̄ eſt in ſorte:vel aggregatū ex oīb⁹ illis. ¶ Di/
co ꝙ hūanitas:que eſt in quolibet eſt vlis:nec tñ ſunt
multe hūanitates vl'es:nā hūanitas:que eſt in ſorte ē
vlis ꝭm ꝙ eſt in intellectu:non ꝭm eſſe qḋ hꝫ in re:vt
aūt eſt in ītellectu nō differt ab humanitate platonis:
imo ibi ſunt vna hūanitas:ibi.n.ſunt vna ſpēs intelli/
gibilis. ¶ Et ſi vlterius queraṫ:q̄uo humanitas extra
aīaꝫ:vel hō poti⁹ p̄dicaṫ de multis indiuiduis. ¶ Di
co ꝙ p̄dicari cōpleṫ p ītellectū:eteni͂ duꝫ ītellus rem
quā ꝯcipit attribuit ſorti:tūc p̄dicat eaꝫ de ſorte:ꝛ ita
de platone:p̄dicare.n.eſt attribuere aliqd alicui p no/
tā cōpoſitionis vel diuiſionis:ꝛ p̄dicari eſt attribui al
teri illo mō:res ḡ extra aīam p̄dicaṫ de multis:qꝛ ītel
lectus rem ꝛ nām:quā ītelligit attribuit multis:nō ꝙ
vnā rem extra aīam attribuat multis:ſed qꝛ enunciat
nām humanā:vel hoīem de ſorte:ꝛ enūciat hoīem de
platone:ꝛ ſic de alijs. Illud aūt qḋ enūciat de ſorte eſt
aliud ab illo:qḋ enūciat de platone ex̄ ītellectū:ſꝫ ſunt
idē in intellectu:res ḡ p̄dicaṫ de re:ſꝫ illud qḋ p̄dicaṫ
de multis eſt in eis diuiſum:ꝛ in ītellectu vnū. ¶ Ad
argumētū in pede q̄ōnis pꝫ p ſupius dicta.

¶ Utrū aliq̄ creatura ſit imutabilis. Qō. III.

TErum circa octauā diſtinctio/
nem queriṫ. Utꝝ aliq̄
creatura ſit imutabilis. ¶ Et arguit
ꝙ ſic. Illud eſt imutabile qḋ pōt eſſe
ſubm motus:aut mutationis:ſed aliq̄
creatura eſt hꝫ:puta creatio:q̄ non eſt
ſubiectum motus:aut mutationis:nec
etiam terminus:vt pꝫ 5°.phyſicoꝝ:vbi dicitur:ꝙ mo/
tus nō eſt motus:nec mutationis eſt mutatio.ḡ eſt ali
qua creatura:que mutari non poteſt.

In oppoſitū arguiṫ ſic:ait.n.apl's p̄ᵃ ad Thi
mo.vlti.ꝙ ſolus de⁹ hꝫ imor/
talitatē:ſed oīs mutatio eſt aliqua mortalitas.ergo ſo
lus deus habet imutabilitatem.

In hac q̄ōne erit vnicus articulus:p quo ſit
p̄ma ꝯclo.ꝙ oīs creatura ē mu/
tabilis p potētiā:q̄ eſt in alio ab ea:probaṫ ſic. Omnes
creature anteq̄ eēnt nō erāt poſſibiles p potētiā aliq̄
creatā:cū nihil creatū ſit eternū:ſed per ſolā diuinā po
tentiā inquātū diuina virtus poterat eas pducere:ſi/
cut aūt ex volūte dei depēdet:ꝙ res in eē pduxit:ita
ex volūtate eius depēdet:ꝙ res in eē ꝯſeruat:nō.n.alr̄
res in eſſe ꝯſeruat q̄ ſemp eis eē dādo:vñ ſi ſuā actio/
nē eis ſubtraheret:oīa ad nihilū redigerenṫ:vt pꝫ per
Augu.4° ſup Geñ.ad lr̄am:ſicut igiṫ anteq̄ res eſſent
in potētia creatoris fuit:vt res eſſent:ſic in potētia ei⁹
eſt vt nō ſint:ſic igiṫ p potētiā:que eſt in alio.ſ.deo ſūt
mutabiles inquātū ab ipſo ex nihilo potuerūt pduci
in eſſe:ꝛ de eſſe pñt reduci in nō eſſe. ¶ Iſtā ꝯnem in
forma cū pbatiōe etiā in forma ponit ſcūs doctor p̄ᵃ
pte.q.9.arti.2°. Eādē ꝯnē ponit p̄mo ſen.di.8.q.3.arti.
2°.ꝛ pbat eā ſic.(Motus quocūqꝫ mō dicaṫ ſequiṫ
potētiā:cū igiṫ oīs creatura habeat aliqd de potentia:
qꝛ ſolus deus eſt act⁹ purus:opꝫ oēs creaturas eē mu/
tabiles:ꝛ ſolū deū imutabilē eē. Eſt aūt ꝯſiderare du
plicē poſſibilitatē in creatura:vnā ꝭm illud:qḋ creatu
ra hꝫ:alterā ꝭm illud:qḋ nata eſt hr̄e. Prima ꝯſequiṫ
creaturā ꝭm ꝙ hꝫ eſſe ab alio:oē.n.qḋ eſſe ſuuꝫ hꝫ ab
alio:nō eſt per ſe neceſſe eſſe:vt pbat Auicēna:vñ q̄tū
eſt in ſe eſt poſſibile:ꝛ illa poſſibilitas dicit dependen/
tiā ad illud:a quo eſt. ¶ Et hec poſſibilitas eſt duplx̄.
Quedā ꝭm depēdentiā toti⁹ eſſe ad illud:a quo eſt res
ꝭm totū eſſe:ꝛ hꝫ eſt deus:ꝛ hāc depēdentiā ſiue poſſi
bilitatē ꝯſequiṫ mutabilitas q̄dā:que eſt vertibilitas
in nihil ꝭꝫ Damaſ. ¶ Et poſt pauca ſubdit. Eſt ēt q̄dā
dependētia ſiue poſſibilitas rei ꝭm ptē ſui eē.ſ.formā
p̄ſuppoſita mā:vel eo qḋ eſt in loco māe:ꝛ hāc poſſibi/
litatē ſequiṫ mutatio variabilitatis:ex eo qḋ illud:qḋ
hꝫ ab alio:pōt amittere q̄tū eſt in ſe:niſi forte ipediaṫ
ex imutabilitate diuine volūtatis:ꝛ hoc mō ſci in glīa
ſunt imutabiles in eſſe glorie.2ᵃ aūt poſſibilitas ꝯſeq
tur creaturā ꝭm ꝙ nō eſt pfecta ſimplr̄:ꝭm hoc.n.ſem
per eſt poſſibilis ad receptionē:vñ ꝭm hoc etiā dr̄ oīs
creatura mutabilis:accipiēdo large mutationē ꝭm ꝙ
omne recipe dr̄ pati qꝺdā ꝛ moueri:ſicut diē ph̄us 3° 2.c.2.
de aīa ītelligere qꝺdā pati eē.) Hec ille. ¶ Ex q̊ pꝫ ꝙ
oīs creatura ē mutabilis p potētiā dei. ¶ Eādē ſniam
tenet de veritate.q.5.arti.2°. ad 6ᵐ.(Cūcta(inqt)que
deus in eē pduxit:pōt ēt reducere in nō eē:cū ad h̄ ꝙ
creature ſubſiſtant:opꝫ ꝙ ſemp in eis deus opereṫ:vt
Augu.dicit ſup Geñ.ad lr̄am:nō p modū:quo domus
fit ab artifice:ſꝫ p modum:quo illuminatio aeris eſt a
ſole:vñ ex h̄ ipſo ꝙ nō p̄beret eē creature:qḋ in ei⁹ vo
lūtate eſt ꝯſtitutū:in nihilū creatura redigereṫ.) Hec
ille. ¶ Eandē ꝯnē tenet de potentia dei.q.5.arti.p̄mo
2°.3°.ꝛ 4°. In p̄mo.n.articulo pbat auctoritatib⁹ apo/
ſtoli Aug. Grego.ꝛ libri de cauſis. Itē multis rōnibus
ꝙ diuina opatione ceſſante oēs res eodē momento in
nihilū deciderent. In 2°.ꝙ ꝯtradictionē iplicat deum
aliqd poſſe pducere:qḋ ei⁹ ꝯſeruatione nō egeret. In
3°.ꝙ nō eſt ipoſſibile:imo poſſibile deuꝫ reducere oēs
creaturas ad nō eſſe. ¶ Ideꝫ ponit 3°.ꝯ Genti.ca°.65.
Item libro 2°.ca°.39. ¶ Scḋa ꝯclo eſt. Non oīs crea/
tura eſt mutabilis in nō eſſe p potētiam:que ſit in ea.
Probat ſic. Iſtā ꝯnē ſcūs doctor p̄ma pte.q.9.arti.2°.
(In aliquibus creaturis illud:qḋ eſt in eis potentiale
nō pōt ſtare cū nō eſſe illarū creaturarū.igiṫ in eis nō

eſt potentia ad nõ eſſe: tenet ↄ̃ñtia: qꝛ in corporibꝰ inferioribꝰ eſt mutabilitas etiã ſm eſſe ſubſtantiale: quia mã eorꝫ põt eſſe cũ ꝑuatione forme ſubſtãtialis illorꝫ: ⁊ etiã q̃tũ ad eſſe accidentale ſi ſubiectũ cõpatiatᷣ ſecum priuatione accñtis: ſicut hoc ſubm hõ cõpatiᷣ nõ albũ: ⁊ iõ põt mutari de albo in nõ albũ. Si vo ſit tale accñs: qð ↄ̃ſequatᷣ pñcipia eſſentialia ſubti: ꝑuatio illius accidentis nõ põt ſtare cũ ſubto: vñ ſubm nõ põt mutari ſm accidens illud: ſicͭ nix nõ põt fieri nigra.) Hec ille. ❡ Ex quibus vult ↄ̃cludere ꝙ cã mutabilitatis ſm eſſe in quolibet taliter mutabili eſt: qꝛ illud qð eſt potẽtiale in illa: põt ſtare cũ oppoſito illiꝰ qð eſt actuale in ea. ſ. per qð eſt in actu: ſicut exemplificauit taꝫ de mutabili ſm eſſe ſubſtãtiale: q̃ꝫ de mutabili ſꝫ eſſe accidẽtale. ergo per oppoſitũ ſi in aliquo effectu: eius eſſe potentiale nõ põt ſtare cũ oppoſito illius: per qð eſt in actu: tale nõ hꝫ potentiã in ſe: qua poſſit mutari ſm eſſe ſubſtantiale: ⁊ ſic pꝫ ↄ̃ñtia ſm cũ: ſed añs ꝓbat pᷓmo de corpore celeſti. (In corporibꝰ (inquit) celeſtibus materia nõ cõpatiᷣ ſecũ ꝑuationeꝫ forme: qꝛ forma ꝑficit totã capacitatẽ materie ⁊ potentialitatem: ⁊ ideo nõ ſunt mutabilia ſm eſſe ſubſtantiale: ſꝫ ſm eſſe locale: qꝛ ſubm cõpatiᷣ ſecũ ꝑuationẽ huiꝰ vel illiꝰ loci.) Hec ille. ❡ Scðo. ꝓbat hᷓ ideꝫ de angelis. (Subſtantie (inquit) incorporee: qꝛ ſunt ipſe ẽentie ſubſiſtentes: que tñ ſe hñt ad eſſe ipſarũ ſicut potẽtia ad actũ: nõ cõpatiuntᷣ ſecũ ꝑuationeꝫ huiꝰ actꝰ: qꝛ eſſe ↄ̃ſequiᷣ formã: ⁊ nihil corrũpiᷣ niſi per hoc ꝙ amittit formã: vñ in ipſa forma nõ eſt potẽtia ad non eſſe: ⁊ iõ hꝯ ſube ſunt imutabiles ⁊ inuariabiles ſm eſſe. Et hoc eſt qð dicit Dionyſiꝰ. 10. caᵒ. de diuinis noĩbus ꝙ ſube intellectuales create ſunt nude a generatione ⁊ ab oĩ variatiõe: ſicut incorporales ⁊ imateriales.) Hec ille in forma. ❡ Eãdẽ ↄ̃nẽ tenet pᷓma pte. q. 50. arti. 5ᵒ. vbi ſic ait. (Impoſſibile (inquit) eſt ꝙ ſuba angeli ſit corruptibilis: qð. n. ↄ̃uenit alicui ſꝫ ſe: nunq̃ꝫ põt ab eo ſeparari: ab eo. n. cui ↄ̃uenit ꝑ aliud põt ſeparari ſeparato eo ſm ꝙ ei ↄ̃ueniebat: rotũditas eñi a circulo ſeparari nõ põt: qꝛ ↄ̃uenit ei ſm ſeipſuꝫ: ſed ereus circulus põt amittere rotunditatẽ per hoc: ꝙ figura circularis ſeparatᷣ ab ere: eſſe aũt per ſe cõpetit forme: vnũquodq̃ꝫ eñi eſt ens actu ſm qð hꝫ formã: mã vo eſt actu ens ꝑ formã: cõpoſituꝫ igiᷣ ex materia ⁊ forma deſinit eſſe actu per hoc: ꝙ forma ſeparatᷣ a mã: ſed ſi ipſa forma ſubſiſtat in ſuo eſſe ſicut eſt in angelis: nõ põt amittere eſſe.) Hec ille. ❡ Eandẽ ↄ̃nem tenet 2ᵒ. ↄ̃tra Gentiles caplo. 55. vbi ꝓbat multis rõnibus ꝙ oĩs ſuba itellectualis eſt incorruptibilis. Et mediũ pᷓme rõnis eſt (Qꝛ vbi nõ eſt cõpoſitio forme cũ mã nõ põt eẽ ſepatio forme a mã: per quã ſeparationẽ ſolũ fit corruptio: manente eñi forma manet eſſe. Mediuꝫ vo 2ᵉ rõnis: qꝛ ſuba: que eſt forma nõ põt ꝑuari eſſe: ſicut nec circulus rotunditate. Mediũ vo 3ᵉ: ꝙ in oĩ corruptione remoto actu remanet potẽtia. Si igiᷣ in angelis ita eẽt: tunc eſſentia: que eſt potẽtia remaneret ꝑdito eſſe qð eſt actus: ⁊ ſic ẽentia eſſet poſt eius corruptionẽ. Medium vo 4ᵉ rõnis eſt: qꝛ vbicunq̃ꝫ eſt cõpoſitio potentie ⁊ actus: illud qð tenet locũ potẽtie ſeu pᷓmi ſubiecti eſt incorruptibile: ſꝫ in angelis illud qð tenet locũ potentie eſt ipſa eſſentia cõpleta: que ſic eſt ꝓpriũ ſuſceptiuum: ⁊ potentia appropriata ad eſſe: ꝙ nullo modo ad oppoſituꝫ: ſicut qð eſt potentia appropriata ad frigus: nullo modo eſt potentia ad calorẽ. Mediũ vo 5ᵉ rõnis eſt: qꝛ ſolũ corpus ꝓprie corrũpiᷣ: qꝛ ſolũ ꝓprie mouetᷣ. Mediũ vo 6ᵉ rõnis eſt: qꝛ ſubſtãtia itellectualis nõ proprie põt pati: nec recipere niſi itellectualiter. Mediũ aũt 7ᵉ rõnis eſt: qꝛ intellectus nõ põt corrũpi ꝓpria corruptiõe ſicut nec ſenſus: nec ad corruptionẽ ſubiecti ſui: ſicut corrũpiᷣ ſenſus: nec ꝓpter excellẽtiã ſui obiecti. Medium 8ᵉ rõnis eſt: qꝛ ſicut intelligibile inquãtũ hꝯ eſt incorruptibile: ita intellectus inquãtũ hꝯ: cũ ꝑfectio ⁊ ꝑfectibile ſint vnius generis. Mediũ vo 9ᵉ rõnis eſt: qꝛ eſſe ſubſtãtie intellectualis eſt ſupra tẽpus: ⁊ per ↄ̃ñs nõ ſubiacet corruptioni. Mediuꝫ vo 10ᵉ rõnis eſt: qꝛ ĩpoſſibile eſt nãle deſideriũ eẽ fruſtra in angelis: cum igiᷣ oẽs ſubſtantie intellectuales nãli deſiderio appetant eſſe perpetuũ: ĩpoſſibile eſt ꝙ eſſe deficiant. Mediũ vo vltime rõnis eſt tale: q̃cũq̃ꝫ (inquit) incipiunt eſſe ⁊ deſiderant per eandẽ potentiam hñt vtrũq̃ꝫ: eadẽ. n. potentia eſt ad eſſe ⁊ nõ eſſe: ſꝫ ſubſtantie intellectuales nõ potuerũt incipere eſſe niſi ꝑ potentiã pᷓmi agentis: non. n. ſunt ex mã: que potuerit ꝑfuiſſe: igiᷣ nec eſt aliq̃ potentia ad nõ eſſe eorꝫ: niſi in pᷓmo agẽte ſm ꝙ põt eis nõ ĩfluere.) Hec ille. ❡ Eãdem ↄ̃nẽ tenet eodẽ lib. caplo. 39. ait. n. ſic. (Licet oĩa ex dei volũtate dependeant ſicut ex pᷓma cã: que operando neceſſitatẽ nõ hꝫ niſi ex ſui ꝓpoſiti ſuppoſitione: nõ tñ ꝓpter hoc abſoluta neceſſitas a rebus excludiᷣ: vt ſit neceſſariũ nos fateri omnia ↄ̃tingẽtia eſſe: qð poſſet alicui videri ex hoc: ꝙ a cã ſua nõ de neceſſitate abſoluta fluxerũt: cũ ſoleat in rebus eſſe ↄ̃tingẽs effectus: qui nõ ex cã ſua de neceſſitate ꝓcedit: ſunt. n. q̃dã in rebꝰ creatis: que ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe eſt eſſe: in quibus nõ eſt potentialitas ad nõ eſſe: q̃daꝫ aũt res ſic ſunt a deo in eſſe ꝓducte: vt earuꝫ nã ſit in potẽtia ad non eſſe: qð q̃dẽ ↄ̃tingit ex hoc: ꝙ mã eſt in eis in potentia ad aliã formã. Ille igiᷣ res: in q̃bus nõ eſt mã: vel ſi eſt. nõ eſt poſſibilis ad aliã formã: nõ hñt potentiã ad nõ eſſe: eas igiᷣ abſolute ⁊ ſimpliciter neceſſe eſt eſſe. Si aũt dicatᷣ ꝙ ea: que ſunt ex nihilo q̃ꝫtum eſt de ſe in nihilum tendunt: ⁊ ſic oĩbus creaturis ineſt potentia ad nõ eſſe: manifeſtũ eſt hoc non ſequi: dicuntᷣ eñi res create eodem modo in nihilũ tendere quo ſunt ex nihilo: qð quidẽ nõ eſt niſi ſm potentiam agentis: ſic igiᷣ in rebus creatis non ineſt potentia ad non eſſe: ſed creatori ineſt potentia: vt eis det eſſe: vel deſinat eis eſſe influere: cũ nõ ex neceſſitate nãe agat ad rerũ ꝓductionẽ: ſed ex voluntate.) Hec ille in forma. ❡ Et poſt pauca ſubdit. (Sciendum (inquit) eſt itaq̃ꝫ: ꝙ ſi rerũ creatarũ vniuerſitas ↄ̃ſideretᷣ ꝓut ſunt a pᷓmo pñcipio inueniuntᷣ dependere ex voluntate: nõ ex neceſſitate pñcipij: niſi ex neceſſitate ſuppoſitionis ſicut dictũ eſt. Si vo cõparentᷣ ad pñcipia pᷓma ⁊ pxima: inueniuntᷣ hr̃e neceſſitatẽ abſolutã: nihil eñi ꝓhibet aliq̃ pñcipia ex neceſſitate ꝓduci: q̃bus tñ poſitis de neceſſitate ſequiᷣ talis effectus: ſicut mors aĩalis ⁊ hꝯ neceſſitatẽ abſolutã hꝫ ꝑꝑ hoc ꝙ iaꝫ ex ↄ̃rijs eſt cõpoſitũ: q̃uis ipſum ex cõtrarijs cõponi non fuiſſet neceſſarium abſolute. Similiter aũt ꝙ tales nãe rerum a deo ꝓducerentᷣ voluntariũ fuit: ꝙ eis ſic ſtatutis aliquid proueniat vel exiſtat: abſolutã neceſſitatem hꝫ.) Hec ille. ❡ Et paulo ante dicit. (Eſſe aũt neceſſe ſimpliciter nõ repugnat ad rõnẽ eſſe creati: nihil eñi ꝓhibet eſſe neceſſe: qð tñ ſue neceſſitatis cãm hꝫ: ſicut concluſiones demonſtrationũ: nihil igiᷣ ꝓhibet quaſdam res ſic eſſe ꝓductas a deo: vt tñ eas eſſe ſit neceſſe ſimpliciter: imo hoc diuine perfectioni atteſtatᷣ.) Hec ille. ❡ Eandem ↄ̃cluſionem ſententialiter tenet de veritate. q. 5. arti. 2ᵒ. ad 6ᵐ vbi ſic ait. (Generatio ⁊ corruptio pñt accipi dupľr. Unoᵒ ſꝫ ꝙ gñõ ⁊ corruptio ſunt

Dñtia inter mãm corporũ celeſtiũ ⁊ mãm horum inferiorꝫ.

Abſoluta neceſſitas in rebus creatiſ reperitur.

Gñõ ⁊ corruptio dupľr.

ex ente contrario ⁊ in ens contrarium: ⁊ hoc modo potentia ad generationem ⁊ corruptionẽ ineſt alicui ſm q eius natura eſt in potentia ad contrarias formas: ⁊ hoc modo corpora celeſtia ⁊ ſubſtantie ſpirituales neq3 ad generationẽ: neq3 ad corruptionẽ potentiam habent. Alio mõ hec cõiter dicunt̃ p quolibet exitu rer̃ in eſſe: ⁊ p quolibet trãſitu in nõ eſſe: ⁊ ſic etiã creatio per quã aliquid ex nihilo ad eſſe deducit̃: generatio dicit̃: ⁊ ipſa rei annihilatio dicit̃ corruptio: dr̃ aũt aliqd habere potẽtiã ad generationẽ per hunc modum: per hoc q eſt potentia in agente ad pductionẽ ipſius: ⁊ ſimiliter dr̃ aliqd habere potẽtiã ad corruptionẽ: q2 in agente eſt potẽtia vt deducat illud in nõ eẽ: ⁊ ſm hoc ois creatura h3 potentiã ad corruptionem.) Hec ille. ❡ Ex quo p3: q aliqd iſto ſcdo mõ dr̃ poſſe corrũpi: q2 potẽtia eſt in agẽte: qua põt duci in nõ eẽ: nõ ex hoc q potẽtia talis ppꝛie ſit in illo. ❡ Eãdẽ ↄcluſionẽ expreſſius ponit de potentia dei. q. 5. arti. 3. vbi dicit. (Cõmentator ponit. xi. metaphyſi. cõmẽto. 41. ⁊ in lib.
Cap. j. de ſuba orbis: q quedã res create ſunt: in quarum nã non eſt poſſibilitas ad nõ eſſe: q2 qd in ſua natura habet poſſibilitatem ad nõ eſſe: nõ põt ab extrinſeco acquirere ſempiternitatẽ. ſ. ſempiternã naturam: ⁊ hec quidem poſitio videtur rationabilior: potentia enim ad eẽ ⁊ nõ eſſe nõ ↄuenit alicui niſi rõne materie: que eſt pura potẽtia. mã ẽt cũ nõ poſſit eẽ ſine forma: non põt eẽ in potentia ad nõ eẽ: niſi quaten⁹ exñs ſub vna forma eſt in potentia ad aliam formã. Dupl'r igit̃ põt ↄtingere q in nã alicui⁹ rei nõ ſit potentia ad non eẽ.

Po° ad non eẽ in aliq̃ nõ eẽ dupl'r contingere põt.

vno quidẽ mõ p hoc q res illa eſt forma tñ ſubſiſtẽs in eſſe ſuo: ſicut ſubſtãtie incorporee: que ſunt penitus imãles. ſi enim forma ex hoc q ineſt materie eſt pncipium eſſendi in reb⁹. non eſt niſi p ſeparationẽ forme a mã: vbi ipſa forma in eẽ ſuo ſubſiſtit: nullo mõ eſſe poterit: ſicut nec põt a ſeipſo ſepari. Alio mõ p hoc q in mã nõ ſit potentia ad aliã formã: ſ3 tota materie poſſibilitas ad vnã formã terminet̃: ſicut eſt in corporib⁹ celeſtib⁹: in qbus nõ eſt formar̃ cõtrarietas. Ille igit̃ ſole res in ſua natura poſſibilitatẽ hñt ad nõ eẽ. in quibus eſt mã ↄtrarietati ſubiecta. alijs vo rebus ſm ſuã nãm competit neceſſitas eſſendi: poſſibilitate nõ eẽndi ab earũ natura ſublata: nec tñ p hoc remouet̃ quin neceſſitas eẽndi ſit eis a deo: q2 vnũ neceſſariũ cã alterius eſſe põt. vt dr̃. 5. metaphy. Ipſius eni nature crea
T. c. 5. te: cui cõpetit ſempiternitas cauſa eſt deus.) Hec ille. Et ſic p3 ↄ̃ ſm eũ. ❡ Sciẽdũ tñ q iſta ↄcl'o. ſ. aliquã creaturã ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe eſt eſſe: põt malũ ſenſum gnãre in cordibus aliquor̃: ſ3 ſctũs Tho. bonũ ⁊ catholicũ ſenſum in ea habuerit. ipſã tñ nõ aſſentio ⁊ ex eã. ſenſum tñ ſcti Doctoris firmiter teneo: quẽ ſcda ↄcl'o expreſſe declarat: nõ eni3 aliud intendit niſi q aliqua creatura nõ eſt mutabilis p potentiã que ſit in ea. ❡ Tertia ↄcl'o eſt iſta. Nulla creatura hẽt in ſe potẽtiã: per quã poſſit cedere in nihilũ. Probat̃ ſic ſ3 ſctm̃ Doctorem de potẽtia dei vbi ſupra. (Omnis res creata aut eſt forma ſubſiſtens: aut compoſita ex mã ⁊ forma: ſi ſit forma ſubſiſtẽs. iã declaratum eſt: q nõ h3 potẽtiã ad hoc q cedat in nihilũ. Si ſit compoſita ex mã ⁊ forma: aut ſua materia eſt in potẽtia ad aliã formã aut nõ. Si 2° mõ ſicut corp⁹ celeſte. deñ eſt iterũ q nõ h3 potẽtiã ad nõ eẽ. Si p° mõ. tũc ſ3 talis res hẽat potẽtiã ad nõ eẽ: nõ tñ ad hoc q cedat i nihilum) Qd ſic p3 ſm eũdẽ ibidẽ. (In illis (inquit) reb⁹: in quibus eſt poſſibilitas ad nõ eẽ: mã pmanet. Forme vo ſicut ex potẽtia mãe educunt̃ in actũ in rer̃ gnãtiõe: ita in corruptiõe de actu reducunt̃ in hoc q ſint in potentia. Un̄ relinquit̃ q in tota nã creata nõ eſt aliqua potẽtia: p quã aliqd ſit poſſe cedere in nihilum.) Hec ille in forma. ❡ Eandẽ ↄ̃nem t3 pma parte. q. 104. arti. 4. vbi ſic ait (Creature vel ſunt imãles: ⁊ ſic in eis nõ eſt potẽtia ad nõ eẽ: vel ſunt mãles: ⁊ ſic ſaltẽ ſemp remanẽt ſm mãm: que icorruptibilis eſt: vtpote ſubiectum gnãtiõis extis.) Hec ille. ❡ Et ſi arguat̃ de accñtib⁹: que nõ hñt mãm ptẽ ſui: ⁊ tñ qñq3 deſinũt eẽ: ⁊ ſic vident̃ ãnihilari. (Rñdet ibidẽ ad 3m: q forme ⁊ accñtia nõ ſunt entia cõpleta: cũ nõ ſubſiſtãt: q2 qõlib3 eor̃ eſt aliqd entis. ſic. n. ens dr̃: q2 eo aliqd eſt: ⁊ tñ eo mõ quo ſunt: nõ oino i nihilũ rediguñt: nõ q2 aliq̃ pe eor̃ remãet: ſ3 tñ remanẽt in po⁰ mãe vel ſubi.) Hec ille. ❡ Idẽ dicit de po⁰ dei. q. 15. arti. 4. ad. 9m. ❡ Et ſi obyciat̃ de grã ⁊ charitate: q̃ deſinũt eſſe: ⁊ tñ nec earũ remanet aliq̃ pars: nec remanent in potẽtia materie: vel ſubi: de quo poſſint educi. ❡ Rñdet ipſe in de virtutibus. q. de charitate: que eſt 2ª qõ illius libri arti. 12. ad 2m. ait eni3 ſic. (Charitas ppꝛie loquendo nõ corrũpitur: ſ3 ſubm deſinit participare charitatẽ. vñ nõ ppꝛie dr̃ q charitas corrumpat̃ in aliquid vel in nihilum.) Hec ille. ❡ Quarta ↄ̃ eſt hec. Ois creatura ſubſiſtẽs eſt mutabilis ſm eẽ accñtale p potẽtiã: q̃ eſt in ipſa. Pbat̃ ↄ̃. q̃tũ ad oia corporalia p3: q2 pñt mutari localr̃: p3 ẽt de ſubſtãtijs incorporeis: q2 hñt potentiã ad hoc q mutent̃ ſm locũ ⁊ ſm electionem. vt ponit ſanctus Tho. pma parte. q. 9. arti. 2. Et pmo ſniarũ vbi ſupra. ❡ Sed ↄ̃ 2am ↄ̃nem arguit Aureo. in 2° . q. hui⁹ diſtinctionis multipl'r. ❡ Primo ſic. Qd in ſe eſt impoſſibile: nulli potentie eſt poſſibile: alioquin impoſſibile fieret poſſibile: ſ3 ſi ſube abſtracte nõ ſunt poſſibiles nõ eẽ in ſe. ſequit̃ q ſint ipoſſibiles nõ eẽ in ſe. equipollẽt eni nõ poſſibile ⁊ ipoſſibile. nõ ergo ſubſtantie abſtracte per nullã potẽtiã erũt poſſibiles nõ eſſe: ⁊ per ↄñs ãnihilari nõ pñt: qd repugnat fidei veritati. ❡ Et confirmat̃. Q2 Cõmẽtator expſſe dicit pmo celi ⁊ mũdi. cõmen. 124. q ↄceſſum eſt ab oib⁹ ⁊ p ſe notũ: ipoſſibile in ſe eẽ ipoſe ſm extrinſecũ. ❡ Scdo ſic. Qẽ ↄtẽtũ ſub aliquo claudit̃ ſm ſe ⁊ abſolute ſub aliq̃ differentiarũ diuidentiũ illud: ſub quo ↄtinet̃: ſicut hõ ↄtinet̃ ſub rõnali: ⁊ ois ſpecies animalis ↄtinet̃ ſub rationali vel irrõnali. Sed Auicẽ. dicit pmo metaphyſi. q ens diuidit̃ per neceſſe eſſe ⁊ poſſibile: ↄſtat aũt q ſubſtãtie ſeparate nõ ↄtinent̃ ſub neceſſe eſſe. Tum q2 ipſe pbat ibi: q nõ eſt niſi vnũ neceſſe eſſe. Tum q2 demonſtrat ibidẽ: q neceſſe eſſe nõ h3 cãm ſui eſſe: ſicut hñt ſubſtantie ſepate. Tum q2 qd eſt neceſſe eſſe in ſe. per nullã potentiã imutari põt: q2 eni ſorte ſedẽte neceſſariũ eſt ſortẽ ſedere: deus nõ põt oppoſitũ facere: ⁊ ſile eſt de omni neceſſario. Tum q2 de⁹ vnũ ↄtradictoriũ in aliud mutare nõ põt: neceſſariũ aũt: ⁊ poſſibile nõ eẽ ſunt ↄtradictoria: facit aũt deus itelligẽtias abſtractas nõ eſſe: ⁊ ita nõ erũt neceſſe eſſe. g̃ ſubſtantie abſtracte in ſe ⁊ abſolute ↄſiderate cõtinentur ſub poſſibili eẽ ⁊ nõ eẽ. ❡ Tertio ſic. Hec eſt diffinitio poſſibilis: quã ponit Algazel. q poſe eſt illud: qd ex alio habz eẽ: ⁊ eo nõ exñte nõ h3 eẽ. ❡ Ex quo colligit̃: q rõ diffinitiua poſſibilis abſtrahit ab eſſe ⁊ nõ eſſe: nec determinat ſibi eẽ: que oia cõpetunt ſubſtantijs ſepatis ſm ſe ⁊ abſolute cõſideratis. vnde põt ſic argui. Qd ineſt alicui ſm ſuã diffinitiuã rõnem: etiã oi alio circũſcripto ineſt. igit̃ ſm ſe ⁊ abſolute: ſ3 poſſe eſſe ⁊ non eſſe ineſt ſubſtantijs intellectualibus abſtractis ſm qddicatiuã rõnẽ: que eſt indifferẽs ad eſſe ⁊ nõ eſſe. g̃ poſſi

bilitas ineſt eis ex ſe: ⁊ nõ per reſpectũ ad potẽtiã agẽ/
tis p̃mi. ¶ Quarto ſic. Sicut ẽ de alijs neceſſarijs: ſic
eſt de eſſe neceſſario: ſ; alie ꝓprietates neceſſarie per
diuinã potentiã tolli nõ poſſunt: nõ enĩ põt triãgulus
amittere tres angulos: nec dyameter fieri cõmẽſura/
bilis per diuinã potentiã: cõſtat aũt ꝙ eſſe ſubſtantia
rũ abſtractarũ tolli põt ⁊ annihilari: nõ ſunt neceſſe
in eſſendo: imo poſſibiles eſſe ⁊ nõ eſſe quãtũ eſt ex ſe.
¶ Quinto ſic. Sicut ſe habet poſſibile complexũ ad
compoſitũ. ſic poſſibile incõplexũ ad ſimplicẽ entita/
tem. poſſibile eni; ⁊ impoſſile ſunt conditiones alicu/
ius cõplexi. vt ſoꝛtẽ currere eſt poſſibile ⁊ incõplexũ.
ſoꝛtes. n. eſt quoddã poſſibile. ¶ Et ↄfirmat̃ per hoc
ꝙ neceſſariũ nõ ſolũ conſiſtit incõplexione. vt hoĩem
eſſe aĩal eſt neceſſariũ: imo in incõplexo: deus eni; eſt
quoddã neceſſariũ incomplexũ: conſtat aũt ꝙ poſſibi
le complexũ dr̃ abſolute in ſe nõ per reſpectũ ad ali
quid agẽs: nõ eni; eſt poſſibile ſoꝛtẽ currere ꝓpter po/
tentiã cadentẽ ſup curſu;: ſ; q: in ſe poſſibile eſt. ergo
poſſibile incõplexũ ⁊ hꝰ omnis creatura nõ dicet̃ po/
tentialis ꝓpter aliquã potentiã poſſibilẽ cadentẽ ſup
ip̃m: imo in ſe ⁊ abſolute; ⁊ ita ſubſtantie abſtracte in
ſe conſiderate ſunt poſſibiles non eſſe. ¶ Sexto ſic.
De quacũq̧ re ſimplici pñt foꝛmari duo cõceptus ha
bentes ↄnexionẽ cõtingentẽ non neceſſariã: illud tale
dicit̃ ↄtingens in oꝛdine ad illã cõplexionẽ: per oppo/
ſitum enim ſi foꝛmẽt̃ cõceptus: quoꝝ cõplexio eſt ne
ceſſaria: illud eſt neceſſariũ. vt p;: q: q: de ſoꝛte foꝛma
tur cõceptus animalis ⁊ ſubſtantie: cõceptus aũt ani/
malis ⁊ ſubſtantie neceſſario conuertũtur: ⁊ ideo ſoꝛ/
tem eſt neceſſe eẽ in oꝛdine ad hoĩe; ⁊ aĩal. Iſta quip/
pe neceſſaria eſt. ſoꝛtes eſt homo: ⁊ ſoꝛtes eſt aĩal: ſed
ↄſtat ꝙ cũ ſit ↄceptus eſſentie: ⁊ iterũ foꝛme fluentis
ſiue operatiõis: ⁊ actus qui eſt cõceptus eſſe. iter iſtos
aũt duos ↄceptus nõ eſt cõnexio neceſſaria: imo ↄtin/
gens. eſſentia enĩ cuiuſlibet creature contingenter re/
ſpicit eſſe ⁊ nõ eſſe. g̃ nihil eſt dictu qn oẽs creature et
ſubſtãtie ſepate in ſeipſis ſint poſſibiles eſſe ⁊ nõ eẽ ac
defectibiles. ¶ Septimo ſic. Qđ ineſt alicui ex condi
tione ſue nature: ineſt ſibi abſolute: nec per cõparatio/
nem ad aliqđ agẽs: ſed Augu. dicit de fide ad Petru;.
caplo. io. (Q: nãs a deo factas ad defectum ducit nã
oꝛiginis.) ¶ Et in lib. de vera religione ait. (Q: crea/
ture mutabiles ſunt: q: nõ ſũme ſunt:) ⁊ determinat
ꝙ oẽ qđ incipit finit̃ ſm nãm. g̃ abſolute ⁊ ſm ſe ſub/
ſtãtie abſtracte ſunt defectibiles ⁊ poſſibiles non eſſe.
¶ Octauo ſic. Aut ſubſtãtie abſtracte a deo manute/
nent̃: q: ſunt defectibiles in ſe: aut q: non ſunt defecti
biles in ſe. Nõ põt dici 2m. qđ enĩ nõ eſt defectibile in
ſe nõ ĩdiget manutenẽte: cũ poſſit ꝑmanere ꝑ ſe. g̃ ne/
ceſſe eſt: ꝙ det̃ p̃mu;. ſ. ꝙ ſint defectibiles in ſeipſis: ⁊
ꝑ ↄñs poſſibiles nõ eſſe. ſic g̃ ĩpoſſibile eſt poni: ꝙ ſub
ſtãtie ſepate ſint neceſſarie: aut incõmutabiles in eſſe
ſubſtãtiali quantũ eſt ex ſe: ⁊ ꝙ ſint ſolũ mutabiles ꝑ
potẽtiã dei agẽtis: niſi hec eſſet natura eaꝝ intrinſece
deus ipſas annihilare nõ poſſet. vñ neceſſe eſt: ꝙ natu
ra eaꝝ nõ det eis ꝙ ſint ſemꝑ: ſ; ꝙ ſint aliqñ ⁊ aliquã
do nõ ſm voluntatẽ dei ꝓducẽtis: ita ꝙ volũtas non
T.c.68. dat ꝙ ſint poſſibiles: ſ; q: nã earum eſt talis. vt docet
Reſponſio ad iſtas obã neo Aurcol. phs p̃mo celi ⁊ mũdi. Hec ſunt argumẽta eiꝰ i foꝛma.
¶ Pro quoꝝ rñſione p̃mitto: ꝙ poſſibile ⁊ impoſſibi
Nõnm p̃mũ p̃ argumẽtoꝝ ſatiſfactione poſe ⁊ ipoſe triplr dicr. le dicr̃ triplr. Unoꝰ ſm aliq̃ potẽtiã actiuam vel paſſi
uã. ſicut dr̃ homini poſſibile ambulare ſm potentiam
greſſiuã. volare vo ĩpoſe. ¶ Alioꝰ nõ ſm aliquã poten
tiã: ſ; ſm ſeipſum: ſicut dicimus: poſſibile illud: qđ nõ
eſt impoſſibile eſſe: ⁊ illud dicimus impoſſibile qđ ne
ceſſe eſt nõ eẽ. ¶ Tertio mõ dr̃ poſe ſm potẽtia; ma
thematicã: que eſt in geometricis ꝓut dr̃ linea poꝰ cõ/
mẽſurabilis: q: q̃dratũ eiꝰ eſt cõmẽſurabile. Hoc aũt
poſſibili p̃termiſſo circa alia duo ↄſiderãdũ eſt: ꝙ im
poſſibile qđ dr̃ ſm nullã potẽtiã: ſ; ſm ſe p̃mũ dr̃ rõne
diſcoherẽtie terminoꝝ: omnis aũt terminoꝝ diſcohe
rentia eſt rõne alicuius oppõnis. In omni aũt oppoſi/
tione includit̃ affirmatio ⁊ negatio: vt ꝓbat̃. io. meta/ T.c.15.
phyſice. Uñ in oĩ tali impoſſibili cauſat̃ affirmatõe;
⁊ negationẽ eẽ ſimul. hoc aũt nulliꝰ actiue potẽtie eſt:
q: actio potẽtie actiue ſemꝑ terminat̃ ad eẽ: ⁊ ſi. n. ali
qñ fit ꝑ actionẽ nõ eſſe. vt in coꝛruptõe p;: tñ hoc non
eſt niſi inquãtu; eẽ vniꝰ nõ cõpatit̃ eſſe alterius. ſicut
eſſe calidi nõ cõpatit̃ eſſe frigidi: ⁊ iõ caloꝛ ex principa
li intentione generat calidũ: ſed ſi coꝛrumpat frigidũ:
hoc eſt ex conſequenti. hoc aũt ꝙ eſt affirmatione; ⁊
negationẽ eſſe ſimul rõne; entis habere non põt: nec
etiam nõ entis: q: eſſe tollit nõ eſſe: ⁊ nõ eſſe tollit eſſe.
vñ nec p̃ncipaliter: nec ex ↄñti põt eſſe terminus ali/
cuius potentie actiue. ¶ Impoſſibile vo qđ dicit̃ ſm
aliq̃ potẽtiã põt duplr̃ attendi. Uno mõ ꝑꝑ defectu;
potẽtie ex ſeipſa: q: videl; ad illũ effectũ nõ põt ſe ex
tẽdere: vtpote qñ nõ põt agẽs nãle trãſmutare aliq̃
materia;. Alio modo ꝓpter aliquod extrinſecũ: vtpo/
te cu; potentia alicuius impeditur: vel ligatur. Sic g̃
aliquid dicitur impoſſibile fieri tripliciter. Uno mo/
do ꝓpter defectu; potẽtie actiue: ſiue in tranſmutãdo
materiã: ſiue in quocũq̧ alio. Alio mõ ꝓpter aliquod
reſiſtens vel impediẽs. Tertio mõ ꝓpter hoc ꝙ illud
qđ dicit̃ ĩpoſſibile fieri nõ põt eſſe terminus actionis.
Iſta diſtinctio in foꝛma eſt ſctĩ Docto. de potẽtia dei.
q. i. arti. 3. ¶ Itẽ. q. 3. arti. i4. Eandem ponit q̊ ad duo
p̃ma membꝛa prima parte. q. 25. arti. 3. Dicit. n. (Ali/
quid dr̃ poſſibile dupliciter. Unoꝰ ꝑ reſpectũ ad aliq̃
potẽtiã. Scđo mõ aliqđ dr̃ poſſibile abſolute ex habi/
tudine terminoꝝ: q: p̃dicatũ nõ repugnat ſubiecto: et
dicit ꝙ eodẽ mõ eſt duplex impoſſibile oppoſitu; du/
plici poſſibili. ¶ Idẽ ponit. q. 46. arꝰ. p̊ ad p̃m. ¶ Ite; Nõnm 2m in
p̃mo ſen. diſt. 42. arti. 3. ¶ Scđo premitto: ꝙ iudiciũ dicũ de poſſ
de poſſibili ⁊ impoſſibili põt dupliciter conſiderari. ⁊ ipoſ dupl̃r
vno mõ ex parte iudicantiũ. alioꝰ ex parte eius: de quo
iudicat̃. ¶ Quãtũ ad p̃mũ ſciẽdũ: ꝙ ſi ſunt due ſcie:
quaꝝ vna conſiderat cauſas altioꝛes: ⁊ alia minus al/
tas: iudiciũ in vtraq; nõ eodẽ mõ ſumet̃: ſed ſm cau/
ſas: quas vtraq; conſiderat: vt p; in medico ⁊ aſtrolo/
go: quoꝝ aſtrologus conſiderat cauſas ſupremas: me/
dicus aũt cauſas proximas. vnde medicus dabit iudi
ciũ de ſanitate: vel moꝛte infirmi ſm cauſas ꝓximas:
id eſt ſm virtutẽ nature: aſtrologus aũt ſm cauſas re
motas. ſ. ſ; ꝓpoꝛtionẽ ſideꝝ. Eodẽ mõ eſt in ꝓpoſito.
Eſt enĩ duplex ſapientia. ſ. mundana: que dicitur phy/
loſophia: que conſiderat cauſas inferioꝛes. ſ. creatas: ⁊
ſm eas iudicat: ⁊ diuina que dicit̃ theologia: que cõſi/
derat cauſas ſupioꝛes. i. diuinas ſm q̃s iudicat. Dicun
tur aũt cauſe ſupioꝛes diuina attributa: vt ſapia: boni/
tas: voluntas diuina ⁊ hꝰ. tũc ſic loquẽdo de poſſibili
⁊ ĩpoſſibili ꝑ reſpctũ ad aliquã potẽtia; aliqs effectus
poſſibilis vel impoſſibilis iudicat̃ a theologo ſm cau/
ſas ſuperioꝛes: ſm aũt iudicium phi dicitur poſſibilis
vel impoſſibilis ſm cauſas inferioꝛes. Si aũt conſide
retur iſtud iudiciũ q̃tum ad naturã eius: de quo iudi
catur. ſic patet ꝙ effectus debent iudicari poſſibiles
vel impoſſibiles ſm cauſas ꝓximas ⁊ determinatas
quas precipue defectus imitant̃: ⁊ ideo ſm eas preci/
pue iudiciũ

pūe ꝑiudicium de effectibus ſumit̄: qd̄ pꝫ per ſimile de
potentia paſſiua. nam materia nō dicit̄ ꝓprie loquen/
do in potētia ad aliquid: que eſt remota: ſicut terra ad
cypbū: ſed que eſt ꝓpinqua vno motore potens exire
T.c.l2. in actū. vt pꝫ per pħm. 9. metapbyſi. ſicut aurū eſt po/
tētia cypbus ſola arte educēte in actū: ⁊ ſimiliter effe/
ctus inquātū eſt ex ſui natura nō niſi a ꝓpinquis cau/
ſis poſſibiles vel īpoſſibiles dicunt̄. ❡ Iſtā diſtōnem
in forma ponit ſctūs Tho. de potētia dei. q. i. arti. 4. et
Necitas dr̄ multiplr. ꝑmo ſen. di. 4. 2. arti. 3. ❡ Tertio ꝑmitto: ꝙ neceſſitas
multiplr̄ dicit̄: neceſſe enī eſt qd̄ nō pōt nō eē: qd̄ q̄dē
ꝯuenit alicui vno mō ex ꝑncipio intrinſeco: ⁊ hoc ſiue
materiali: ſicut dicimus ꝙ omne cōpoſitū ex contra/
rijs neceſſe ē corrūpi: ſiue formali: ſicut dicimus ꝙ ne/
ceſſariū eſt triāgulū habere tres angulos equales duo
bus rectis: ⁊ hec necītas eſt nālis ⁊ abſoluta. Alio mō
conuenit alicui qd̄ nō poſſit nō eſſe ex aliquo extrinſe/
co: vel fine: vel agente. Fine quidē ſicut cum aliquis ſi
ne hoc nō pōt cōſequi aliquē finē: vt cibus dicit̄ necā
rius ad vitam: ⁊ equus ad iter: ⁊ hec vocat̄ neceſſitas
finis: que interdū etiā dicit̄ vtilitas: ex agente aūt hoc
alicui cōuenit: ſicut cū aliquis cogitur ex aliquo agen/
te: ita ꝙ nō poſſit ꝯtrariū agere: ⁊ hec vocatur neceſſi/
tas coactionis. ❡ Hāc diſtinctionē ponit ſctūs Doct.
ꝑma parte. q. 82. arti. ꝑmo. Itē ꝑmo ſen. diſt. 6. q. ꝑma.
arti. ꝑmo. Itē 2°. ſen. diſt. 29. q. i. arti. ꝑmo. Itē 4° ſent.
diſt. 7. q. i. arti. ꝑmo. queſtiūcula 2ª. Itē de veritate. q.
22. arti. 5. ⁊ q. 23. arti. 4. ad ꝑmū. Itē cōtra Gentiles.
lib. 2. caplo. 29. ❡ Quarto ꝑmitto: ꝙ neceſſariū abſo/
lute dicit̄ aliquid dupl̄r. Uno modo q2 eſt neceſſariū
per illud: qd̄ in eſſentia ſua eſt: ſiue illud ſit ipſa eēntia:
ſicut in ſimplicibus: ſiue illud ſit materia vel forma: ⁊
iſto modo accipit ſanctus Doctor neceſſarium abſolu
te: ⁊ ſimpliciter ꝑmo ſen. diſ. 6. q. i. arti. ꝑmo. vbi dat di
ctam deſcriptionē necārij abſolute. ❡ Itē 2° ſen. di.
29. q. i. arti. ꝑmo vbi dicit: ꝙ neceſſitas abſoluta eſt il/
la: que eſt ex prioribus cauſis vt ex materiali vel for/
mali. Itē 2°. cōtra Gētiles. caplo. 29. Item ꝑma pte. q.
82. arti. ꝑ. Alio° dicit̄ aliqd neceſſariū abſolute ⁊ ſim/
pliciter ꝓpter habitudinē adinuicē terminoꝝ: q̄ in ali
qua ꝓpōne ponunt̄: ſicut hoiem eſſe aial: ⁊ oē totū eſt
mai⁹ ſua pte: ⁊ iſto mō accipit neceſſariū ſctūs Doct.
de veritate. q. 23. arti. 4. ad ꝑmū: ⁊ ꝑma pte. q. i9. arti.
3°. vbi ait. (Neceſſariū abſolute iudicat̄ ex habitudi/
ne terminoꝝ: vtpote: q2 ꝑdicatū eſt in diffinitiōe ſub/
iecti: ſicut neceſſariū eſt hoiē eē aial: vel q2 ſubm eſt
de rōne ꝑdicati: ſicut hoc eſt neceſſariū: numerū eſſe
Subaꝫ ſepa ri eē ē poſſi/ bile vno mō ⁊ alio° non. parē vel imparē.) Hec ille. ❡ Ex quibus diſtinctioni
bus vī ſeq primo: ꝙ ſubam ſepatā nō eſſe eſt vno mō
poſſibile: ⁊ alio mō nō. Eſt inquā poſſibile 2° mō ꝑme
diſt. q2. ſ. non implicat ꝯdictionē. Itē eſt poſſibile ſm̄
iudiciū theologi: q2. ſ. ꝑ potentiā cauſe ſuꝑioris: vt fuit
dcm̄ in 2ª di. nō eſt aūt poſle 2° mō 2ᵉ diſt. quātū ad na
turā ſube: ita ꝙ in ei⁹ natura ſit potētia ad nō eſſe: nō
ēt ē poſſibile ſm̄ iudiciū phi: q iudicat ſm̄ cauſas in/
feriores: ⁊ iſto mō loquut⁹ eſt ſctūs Doctor ꝯ Gētiles:
in multis alijs locis. ❡ Scdo ſeq̄t̄: ꝙ ſubam ſeparatā
nō eſſe eſt impoſſibile vno modo: ⁊ alio mō nō: nō eſt
inquā impoſſibile quaſi contradictionem implicans:
nec ꝑ reſpectū ad potētiā ſm̄ quā iudicat theologus:
ſꝫ eſt impoſle ſm̄ naturā ⁊ ſm̄ iudiciū phi. ❡ Tertio
ſequit̄: ꝙ ſubam ſepatā eſſe eſt neceſſariū abſolute: et
ſimpliciter vno mō ⁊ nō alio modo. Eſt inquā neceſſa
riū ꝑmo mō 4ᵉ diſt. ſꝫ nō ſcdo mō eiuſdē diſt. q2 lꝫ ſit
neceſſariū iſto modo: q2. ſ. angelus eſt forma ſubſiſtēs
que eſt propria potentia ⁊ receptaculū ipſius eſſe exi/
ſtentie: ita ꝙ ea poſita ponitur eē: tamē hoc cōplexū:
ſuba ſepata eſt vel actu exiſtit: non eſt tale ꝙ habeat
neceſſariā habitudinē terminoꝝ: ita ꝙ vnū ſit de ra/
tione alterius: ⁊ ideo nō eſt illo mō neceſſariū: quō eſt
neceſſariū deū eſſe: vel hoiem eſſe aial: vel triangulū
habere ⁊c̄. ❡ Quarto ſeq̄t̄: ꝙ iſta ꝓpoſitio: ſuba ſepa/ Suba ſepa/ ta hꝫ ſimplr ⁊ abſolute ē heretica vno mō ⁊ alio° ñ.
ta hꝫ ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe eſſe. vno° eſt here
tica. alio° eſt vera ⁊ catholica: ſed q2 ille ſenſus: quem
hꝫ dūꝫ eſt vera eſt magis phyſic⁹ q̄ꝫ theologicus. ideo
theologi nō libenter eam recipiūt: q2 ſenſum poſſet er
roneū generare: ſed tñ pꝫ quō ſctūs Doctor ſenſū ca/
tholicum habuit in poſitiōe eius ꝯtra Gentiles diſpu/
tans: qui illo mō neceſſariū accipiūt: quo ipſe vtitur.
❡ Tūc ad ꝑmū iſtoꝝ argumentoꝝ Aureoli dicit̄ di/
ſtinguēdo maiorē. Poteſt enī habere iſtū ſenſum: ꝙ
illud qd̄ eſt īpoſſibile in ſe: hoc eſt ex diſcoherentia ter
minoꝝ nulli eſt poſſibile: ⁊ ſic ꝯcedit̄ maior: ſꝫ minor
ſumpta ſub maiore ad illū ſenſū negat̄. pōt aūt hēre
aliū ſenſū. ſ. ꝙ illud qd̄ eſt impoſſibile in ſe: hoc eſt ſꝫ
naturā rei vel cauſas proximas ⁊ inferiores nulli eſt
poſſibile: ⁊ ſic eſt maior falſa ⁊ minor vera: vt pꝫ ꝑ 2ᵐ
correlariū. ❡ Ad ꝯfirmationē dr̄ eodē mō. ❡ Ad 2ᵐ
dicit̄: ꝙ ſube ſepate ſunt neceſſarie eo mō quo dictū
eſt in 3° ⁊ 4° correlarijs. ❡ Et ad ꝑmā ꝓbōnem in op
poſitū dicit̄ ſm̄ ſctm̄ Tho. de potētia dei. q. 5. arti. 3°. ꝙ
Auicēna fuit illius opinionis: ſꝫ opīnio Cōmentatoris
in. xi. metaphyſi. cōmento. 4i. eſt in oppoſitū: ⁊ videt̄
eſſe rōnabilior ſctō Doctori. ideo dicit̄: ꝙ lꝫ nō ſit ni/
ſi vnū neceſſe eſſe: qd̄ habet neceſſitatē a ſe: tñ nō eſt
incōueniens eſſe alia: que habent neceſſitatē eſſendi
ab alio: vt dcm̄ fuit in ſcda ꝯclōne. ❡ Ad ſecundā ꝓ/
bationē dicit̄: ꝙ Auicēna hoc nō demōſtrauit niſi ad
ſenſum: q dictus eſt: ſi aliqd tñ demonſtret. ❡ Ad ter
tiam dicit̄: ꝙ illud qd̄ eſt neceſſariū ſcdo mō vltime
diſtōnis nullo mō pōt mutari etiā a deo: ſed ſi ſit ne/
ceſſariū ꝑmo mō ſolū: nō eſt incōueniēs: vt pꝫ per pri/
mā ꝯclōnē. ❡ Ad quartā dicit̄: ꝙ neceſſe eſſe ⁊ poſſi
bile nō eſſe vno mō ꝯtradicūt: ⁊ alio mō nō. capiēdo
enī neceſſe eſſe 2° mō diſtinctiōis vltime tūc contradi
cit huic qd̄ eſt poſſibile nō eſſe: ſed capiēdo neceſſe eē
ꝑmo mō illius diſtinctiōis: vel ſcdo mō penultime di/
ſtinctionis nō ꝯtradicūt ſemꝑ: vt ꝑ ꝑdictas diſtinctio/
nes pꝫ. ❡ Ad 3ᵐ argumentū pncipale dicitur dupliciter.
Primo ꝙ Algazel fuit inſecutor Auicēne: vt pꝫ ꝑ
dñm Albertū in multis locis: ⁊ ipſi eius libri teſtant̄
. ſ. Algazelis: ⁊ ideo dicitur ꝙ ipſe fuit illius opinionis:
cuius oppoſita eſt veriſimilior: vt dicit ſctūs Doctor.
Aliter dicit̄ ꝙ argumentū ſolū ꝓbat: ꝙ ſuba ſeparata
eſt de ſe poſſibilis eē: ⁊ h̄ ꝯcedit̄. Sctūs Tho. n. ꝯcedit
vbiq3 ꝙ ois creatura: q2 hꝫ eſſe a deo eſt potētialis ad
eſſe: nec eſt ſuū eſſe: ſed illud qd̄ eſt in potētia ad eſſe
nō opꝫ ꝙ ſit in potētia ad nō eſſe: ac per hoc tali poſſi/
bili nō repugnat neceſſe eſſe loquendo de neceſſario
abſolutiſſime dicto: de quo procedunt rationes Aui/
cenne: ⁊ eſt neceſſarium logicum oppoſitum: ſcꝫ poſſi/
bili non eſſe: vnde neceſſarium abſolute logicum eſt
cui repugnat ex terminis non eſſe: ſed neceſſariū me/
taphyſicū eſt qd̄ nō hꝫ in ſe potentiā ad non eſſe. Ali/
ter dicit̄ ꝙ ipſe diffinit ibi poſſibile logicum: qd̄. ſ. ſan
ctus Doctor vocat poſſibile ſimpliciter. ❡ Ad 4ᵐ di/
cit̄: ꝙ alio mō ſuba ſeparata eſt neceſſe eſſe q̄ꝫ illa de
quibus arguens loquit̄: vt pꝫ in vltima diſtinctione:
q2 talia cōplexa ſunt neceſſaria ſimpliciter ⁊ abſolute
logice loquendo: nō ſolū metaphyſice: ſed ſubſtātia ſe/

parata ſolūmodo eſt neceſſe eſſe abſolute metaphyſice. ¶ Ad 5m dr̄: q fundamētū illius argumēti expreſſe eſt ɔ phm̄.5.metaphyſi.cōmēto.4.vbi ponit diſtōnem p̄mā: quā arguens nitit̄ deſtruere: ꝛ iō p̄terea minor eſt falſa: qꝛ mūdū eſſe fuit poſe p potētiā dei ante mūdi creationē: ſꝫ mundū eſſe ſit cōplexū. ¶ Itē maior illius argumēti nullā hꝫ apparentiā: ſecus enī eſt de cōplexo qḋ nō eſt directe termin⁹ actiōis alicuius potētie: ꝛ ſecus eſt de incōplexo. ¶ Ad 6m dr̄: q ſolū pbat: q ſuba ſepata nō hēat neceſſe eſſe ſcḋo mō vltime diſtōnis: ꝛ hoc ɔcedit̄. ſi.n.intēdat excludere aliā neceſſitatē: negatur maior argumēti. ¶ Ad 7m ɔceditur maior: ſed ad minorē dr̄: q Auguſt. intelligit: q qꝛ creature nā eſt ex nihilo: pōt redigi in nihilum: vtrūqꝫ tñ eſt per potētiam creatoris: ꝛ nō creature: vt dcm̄ eſt in ſcḋa ɔne: ſed intelligit q nā creature cuiuſlibet hēt potētiā ad nō eſſe. Eodē modo dr̄ ad ſecūdā auctoritatē. ¶ Ad 8m dr̄: q ſube ſeparate manutenent̄ a deo: ꝛ indigent manutenētia: ſꝫ ſint indefectibiles in ſe: hoc eſt p potentiā intrinſecā. Et cū dr̄: qꝛ qḋ nō eſt defectibile in ſe ꝛc̄. Dico q aliquid eſſe indefectibile in ſe dr̄ dupliciter. Uno mō qꝛ ipm̄ deficere implicat contradictionē: ſicut de⁹ eſt iſto mō indefectibilis: ꝛ tale non indiget manutenēte. Alio mō qꝛ in ſe non hꝫ p̄ncipiū deficiēdi: ſꝫ ab extra ſit cauſa potēs ipm̄ facere deficere: ꝛ iſto mō ſube ſepate ſunt indefectibiles: ſꝫ taliter indefectibile indiget alio ɔſeruante nō formaliter ſꝫ effectiue. Et hui⁹ cauſa eſt: qꝛ indefectibile p̄mo modo eſt ꝓprie ꝛ principaliſſime indefectibile: ꝛ iō opꝫ: q oē indeficiēs ſit indeficiēs p participationē ꝛ actionē ei⁹. Sicut igit̄ ceſſante actiōe cauſe efficiētis: q̄ agit p motum in ipſo inſtāti ceſſat fieri rerū gn̄atarū: ita ceſſante actiōe agentis incorporei ceſſat ipſum eſſe rerū ab eo creatarum: ſicut ait ſctūs Doc. de potentia dei.q.5. arti.p̄mo: ꝛ ſic pꝫ qd dꝫ ad argumēta. ¶ Nūc reſtat dicere ad rōnem factā in pede qōnis. Cum enī dicit̄. Illud eſt ꝛc̄. Dōm q ſm ſctm̄ Tho. prima parte.q.9. arti.2.ad 3m. (Forme dicunt̄ inuariabiles: qꝛ non poſſūt eſſe ſubm̄ variatiōis: ſubijciunt̄ tñ variatiōi inquātū ſubm̄ ſm eas variat̄. Unde pꝫ q ſm q ſunt ſic variātur: non.n. dicunt̄ entia q̄ſi ſint ſubm̄ eſſendi: ſꝫ qꝛ eis eſt aliqd.) Hec ille in forma. Et eodē mō de motu ꝛ mutatione. Et de iſta qōne hec dicta ſufficiāt.

¶ Utrum pluralitas attributorum diuine ſimplicitati repugnet. ¶ Queſtio. IIII.

Iterum circa octauā diſtōnem queritur. Utrum attributorū pluralitas diuine ſimplicitati repugnet. ¶ Et arguit̄ q ſic. Illud.n. qḋ eſt ſumme vnū maxime a pluralitate remouet̄: albus.n. ſm phm̄ eſt qḋ eſt magis impmixt⁹: ſꝫ diuina eſſentia eſt ſumme vna: qꝛ eſt p̄ncipiū totius vnitatis. g̃ in ea nulla pluralitas cadere poteſt.

In oppoſitum arguitur. Omne qḋ ſimplr̄ melius eſt eſſe q̄ nō eē deo eſt attribuendū: ſꝫ ſapiam ꝛ bonitatē ꝛ hōi ſimplr̄ melius eſt eſſe q̄ nō eſſe. g̃ ſunt in deo.

In iſta qōne erunt duo articuli. In quorum primo ponent̄ ɔcluſiones. In ſecundo mouebunt̄ aduerſarioꝝ obiectiones.

Quantum ad p̄m articulū an̄ ɔnes p̄mitto p̄: q p attributū nō itelligo ſolū vocem vel ɔceptū quē intellus deo ſolū attribuat cōponēdo vel diuidēdo: qꝛ talia attributa: de qb⁹ loqmur: in deo eternaliter exiſtunt: voꝝ aūt vel ɔceptus ex tpe ſunt. ¶ Itē qꝛ attributa diuina non diſtinguunt̄ eſſentialiter: voces aūt ꝛ ɔceptus diſtinguunt̄ eſſentialr̄: ſi ſint plures. Sed p attributa intelligit ſctūs Doctor ſignata taliū nominū vocū vel ɔceptuū: q̄ nomia de deo dicunt̄: quoꝝ nominū ſignata meli⁹ eſt repiri in aliquo: q̄ ſua oppoſita. exēplū hui⁹ eſt ſapia: ſignificatū enim hui⁹ repit̄ in deo: qꝛ de⁹ eſt ſapiēs. ¶ Itē vbicūqꝫ ꝛ in quocūqꝫ meli⁹ eſt ineē ſapiam q̄ inſipiētiā: vel q̄ nō eſſe ibi ſapiam: ꝛ iō ſapia eſt attributū diuinū. Et ſilr̄ bonitas: iuſtitia: intellus: volūtas: ſcia ꝛ hō. Et dicunt̄ attributa: qꝛ ſignata taliū nominū ſe hn̄t ad diuinam eēntiā p modū itelligēdi. ſicut pfectiōes ſecūdarie p̄dicate de ipſa. Uñ Cōmenta. vocat talia diſpōnes. xi. metaphyſi. cōmen. 39. qꝛ intellus talia attribuit deo: ſicut p̄dicatū ſubiecto. Nec opꝫ oīa talia eſſe cōia deo ꝛ creaturis ſm mentē ſcti Tho. qꝛ eternitas: imēſitas: ꝛ hō ſm eū ſunt attributa: ꝛ tñ nō ɔueniunt ꝓprie creaturis. Qꝛ aūt ſctūs Doctor iſto modo capiat attributa pꝫ. tū qꝛ p̄ ɔ Gētiles caplo. 32. dicit. (Sic.n. (inquit) oēs pfectiōes in rebus alijs inuentas deo attribui dicimus: ſicut effectus in ſuis cauſis equiocis inueniunt̄.) Et poſt pauca iterū dicit. (Omniū pfectiōes que reb⁹ alijs ſm diuerſas formas ɔueniūt deo ſm vnā vtutē eius attribui eſt neceſſe.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: q p attributa nō itelligit noīa: nec ɔceptus intellus: ſꝫ pfectiōes p̄dictas. ¶ Idē dic̄ de potētia dei.q.7.arti.5.tū qꝛ p̄ ſen. diſt.2.q.1.arti.2. querit. Utꝝ in diuina eēntia ſit pluralitas attributoꝝ. Et eādem qōnē mouet p̄ma pte.q.4.arti.2.ſub hac forma. Utrū in deo ſint perfectiōes oīum reꝝ. ¶ Ex quo pꝫ: q idē intendebat p attributa ꝛ pfectiōes rerū: ꝛ p̄ ɔ Gētiles caplo. 31. mouet eā ſub hac forma. Utrū diuina pfectio plurib⁹ nominib⁹ ſignata diuine ſimplicitati repugnet. ¶ Iſtis premiſſis ponit̄ p̄ma ɔ. Sapientia: bonitas: ꝛ oīa hō attributa ſunt oīno vnū re i deo: ꝛ nullaten⁹ extra itellcm̄ diſtincta. pbat̄ ſic iſta ɔ auctoritate Cōmentato. in. xi. metaphyſi. cōmento. 39. vbi loquēs de deo dicit. (Eſt igit̄ vnus deus ſapiēs: ꝛ ɔtingit loquētib⁹ in lege mauroꝝ ponētib⁹ has diſpōnes additas eſſentie: vt ſit vn⁹ p vnā diſpōnē additā eſſentie ꝛ diſpōnibus: ꝛ vtriqꝫ cōpoſitioni dubitat̄ accidere cōpoſitio: ꝛ oē compoſitum eſt nouū: niſi dicant aliqua componi per ſe: ꝛ ſi aliqua eſſent que cōponerent̄ p ſe. tūc exirent de potētia in actū p ſe: ꝛ mouerent̄ ſine motore p ſe.) Hec Commentator. ¶ Ex quo pꝫ ſm eū attributa nō diſtingui realr̄: ꝛ ſtatī poſt oñdit in deo tali attributa nō diſtingui niſi in itellectu ſeu p itellectū. ¶ Et ſic itelligēdū eſt cū diximus ipſum eſſe vnū ꝛ hn̄tē vitā. ſ. idē ſubiecto ꝛ duo ſm modū: nō qꝛ ſignat idē oībus modis: ſicut ſignat noīa ſynonima: neqꝫ ſicut ſignant nomia. ſ. neqꝫ ſicut p̄ncipale ꝛ ſumptū: qꝛ ſumptū ſignificet illud qḋ ſignat p̄ncipale ꝛ magl. Uita.n. ſignat aliqd nō in ſubo. viuū aūt ſignat aliqd in ſubo. ſ. formā in mā: ꝛ habitū in ſubo. Hec igit̄ ſunt diſpōnes ſignationū nominū in eis: que ſunt forma i materia. In eis aūt que ſunt forma nō in materia diſpō ꝛ diſpoſitū reducunt̄ ad vnū in eē: ꝛ duo ɔſideratiōe. Iſta enī eſſentia cum fuerit accepta ſꝫ q eſt poſita: ꝛ fuerit diſpoſita aliqua diſpoſitiōe. tunc diſpoſitio ꝛ diſpoſitū vnū erit in p̄dicatione: ꝛ duo in intentione: qꝛ p̄dicatū differt a ſubiecto: ſꝫ tñ nō ſicut predicatū differt a ſubiecto in ꝓpoſitionibus cathegoricis ſubalibus: diſpoſitio enim ꝛ diſpoſitū idē eſt: ſicut in reb⁹ abſtractis: ſꝫ in potētia duo quādo intellectus diuiſerit alterū ab altero: intellectum

Tꝫ Greg. p̄ ſen. d. 8. q. i. ter attributa non tm̄ diſtō ratiōis: ſꝫ ſapiētia ē ꝛ in re ꝛ ex nā rei. Aureo. di. 8. q arec ex nā rei: nec rōne diſtinguunt: ſꝫ oīa vnū ꝛ cādē rōnem ꝛ formalitatem impoītāt. Grego. di. 8. q. 2. arti. 3. ꝫ q diſtiguntur ratiōe: q̄ alteritas rōnis attēditur penes extrinſec⁹ ɔnotata. S. Th. Egidi⁹ Gerard⁹ Radulphus ꝛ Henricus conueniunt.

enim natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea:ex quib⁹
componunť:quāuis nō diuidanť in eſſe: ſicut diuidit
materiā a forma a cōpoſito ex materia ⁊ forma. Hec
igiť eſt diſpoſitio intellus in reb⁹ cōpoſitis ex mate/
ria ⁊ forma cū diſponit compoſitū p formā:aut cū di/
ſponit brīte formā p formā. Intelligit.n.vtraq₃ adu/
nata aliquo modo.verbi grā: qꝛ cum diſponit homi/
nem per rōnabilitatem itelligit ꝙ rōnabilitas ⁊ ſubie
ctum rōnabilitatis ſunt idē in adunatione:⁊ intelligit
ꝙ deferens in eis aliud eſt a delato. Cū aūt fuerit ꝯſi
derata diſpoſitio ⁊ diſpoſitū in eis: que nō ſunt in ma/
teria.tūc reducunť ad vnā intentionē omnib⁹ modis:
⁊ nullus modus erit:quo diſtinguať predicatū a ſubie
cto ⁊ diſpoſito ex intellectū.ſ.in eſſentia rei. Sed cū
intellectus cōponit aliquā ꝓpoſitionē ex diſpoſitione
⁊ diſpoſito in talibus rebus.tūc nō intellexit ex eis no
mina ſynonima:ita ꝙ ꝓpoſitio ſit ſm nomē nō ſm in
tentionē: ſ₃ intelligit ea differētia ſm aſſimulationē.ſ.
ꝙ intellectus accipit duo:quoꝝ ꝓportio adinuicem
eſt: ſicut ꝓportio ꝑdicati ad ſubiectū: ⁊ ex eis cōponit
ꝓpoſitionē aliquā:⁊ nullā differentiā intelligit eſſe in
ter ea oīno niſi ſm acceptionē.ſ.qꝛ idē accipit eſſe di/
ſpoſitū ⁊ diſpoſitionē. Intellectus enī₃ pōt intelligere
idē₃ his duobus modis ſm ſimilitudinē ad ꝓpoſitio/
nem cathegoricā rebus cōpoſitis:ſicut intelligit mul/
ta ſm ſimilitudinem:⁊ ſi intellectus non accepiſſet in
iſtis diſpōnē ⁊ diſpoſitū:nō poſſet intelligere naturas
eaꝝ:neq₃ declarare eas: ⁊ eſt inter ea magna differen/
tia:que differūt in intellectu ⁊ in eſſe:⁊ que differūt in
intellectu tm̄: multiplicitas igiť in deo nō eſt niſi in
intellecu differētia:nō in eſſe.) Hec Cōmētator in for
ma. ❡ Ex quo p₃ quō ſm eū vita ⁊ ſapia nō differūt
a deo:de quo ꝑdicanť niſi in itellectu: ⁊ nullus eſt ali⁹
modus:quo differāt extra intellectū. ❡ Itē₃ Auicen.
8° lib.metaphyſice ſue caplo vlti.dicit.(Cū igiť intel/
lexit ꝓprietates ꝑmi ꝑncipij ſm hunc modū₃: ꝑfecto
nō inueniunť de eis aliqua: que faciant debere eſſe in
eius eēntia partes:nec multiplicitatē aliquo modo.)
❡ Itē Algaçel in ſua metaphyſica.lib.3.cap.ꝑ°ſic ait.
(In ipo neceſſe eſſe nullo modo pluralitas eſt:ſupple
abſolutoꝝ: op₃ tñ oīno deſignare neceſſe eſſe aliq/
bus deſignatōib⁹: ⁊ neceſſe eſt diſtinguere deſignatio
nes:q̄ inducūt pluralitatē in ipm ab his: que nō indu/
cūt pluralitatē₃:ſic ꝙ nō attribuanť ei niſi he ſole:que
nullā faciūt multitudinē.) Hec ille. ❡ Ex qbus clare
p₃:ꝙ tam Auerroys q̄₃ Auicēne q̄₃ Algaçelis intentio
fuit: ꝙ in ꝑmo ꝑncipio nulla eſt multitudo abſoluto/
rū ex intellectū:ſ₃ intellus ipſu₃ ꝯcipiat diuerſis con/
ceptionibus:ac p ꝯñs deſignat ipſu₃ diuerſis nomini/
bus. Iſta eadē ꝯ eſt de mēte magiſtri.vt p₃ ꝑ ſen.diſt.
8ª qui vlti. caplo ait.(Huius aūt eſſentie ſimplicitas
tāta eſt:ꝙ nō eſt in ea aliqd:qđ nō ſit ipſa:ſ₃ idē eſt ha/
bens ⁊ qđ habeť.) ❡ Ex quo p₃:ꝙ iſta attributa: que
Auerroys vocat diſpōnes:⁊ Auicēna ꝓprietates: ⁊ Al
gaçel deſignatiōes nō differūt:nec ſunt multa quedā:
nec plura accñtaliter in deo: ſ₃ ſolū in noſtro intellcū.
❡ Scđa ꝯ eſt. Diuina attributa diſtinguunť ratione.
Ut aūt intelligať ꝯ. ꝑmitto qd nomis rōnis. Sciēdū
enī ꝙ ſm Linconiēſem ꝑ poſterio.caplo.2.(Ariſtote
les vocat diffinitionē multis noībus. Diciť enī₃ apud
eū tam ſyllus q̄₃ diffinitio ratio: eo ꝙ rō ꝑus dicta eſt
ṽtus cadēdi ſup occulta:hec aūt virtus diſcurrit in co
gnitionē occulti ſup aliqđ notū:p qđ venit in notitia₃
ignoti: ea aūt ſup q̄ diſcurrit ſunt ſyllus ⁊ diffinitio:p
quoꝝ alteꝝ venit in notitiā cōplexi ignoti:⁊ p reliquū
in notitia₃ incōplexi. Hec igiť duo:qꝛ ſunt q̄ſi via ſup
que currit rō dicta ſm prius:vocať nomine rōnis ſm
poſteri⁹. Diciť ēt diffinitio termin⁹:eo ꝙ diffinitio ex
primit totā rem:ita ꝙ nihil min⁹:aut nihil ampli⁹: qđ
aūt min⁹ eſt re nō attingit terminos rei:⁊ qđ amplius
eſt re excedit terminos rei:ſ₃ qđ ꝑciſe cōmenſurať rei
adequate dr̄ diffinitio. Similiter diciť diffinitio:quia
ſtatuit fines rei:vltra quos non extenditur res:nec ci/
tra quos ſiſtit. Simil'r vocať hac appellatione qđ qd
eſt:eo ꝙ explicat de quouis qd ſit ipſu₃: diffinitio aūt
formalis oñdit qd erat eſſe:eo ꝙ forma eſt vera eēn/
tia ipſius rei:⁊ dat eſſe ꝓprie:mā aūt dat ꝓprie poten/
tia₃ eſſendi.) Hec ille. ❡ Idē ponit ſctūs Tho.ꝑ con
tra Gentiles.cap.53.vbi dicit.(Intellectus p ſpēm rei
formať intelligēdo format in ſeipſo quandā intentio
nem rei intellecte:quā ſignat diffinitio.) ❡ Itē ꝑ ſen.
di.2.q.i.arti.3.(Rō(inquit) put hic ſumiť nihil aliud
eſt q̄₃ illud:qđ intellectus apprehēdit de ſignatiōe ali/
cui⁹ nois:⁊ in his que hñt diffinitionē eſt ipſa rei diffi/
nitio:ſicut phs dicit.4.metaphyſi. Ratio quā ſignat T.c.16.
nomē eſt diffinitio. Sed quedā dicunť hēre rōne₃ ſic
dictā: que nō diffiniunť:ſicut quātitas:qualitas ⁊ hᵡ:
que non diffiniunť: quia ſunt genera generaliſſima:⁊
tamē ratio qualitatis eſt illud:qđ ſignať nomine qua/
litatis:⁊ hoc eſt illud.vnde qualitas habet ꝙ ſit quali/
tas. Uñ nō refert vtrū illa que dicantur habere rōne₃
habeant diffinitionē aut non. Et ſic p₃:ꝙ ratio ſapien
tie: que de deo diciť:eſt illud qđ cōcipitur de ſignifica
tione huius nominis ſapiētia:q̄uis ſapiētia diuina nō
poſſit diffiniri:nec tñ hoc nomē rō ſignat ipſam conce
ptione₃:quia hoc ſignatur per nomē ſapientie vel per
aliud nomē rei.) Hec ille. ❡ Idē ponit ꝑma parte.q.
27.arti.ꝑ.(Quicūq₃ intelligit ex hoc ipſo qđ intelligit
in eo ꝓcedit aliquid intra ipſum qđ eſt conceptio rei
intellecte ex eius notitia procedens quam:quidē con
ceptione₃ vox ſignificat:⁊ dicitur verbū cordis ſigna
tum verbo vocis.) Iſtis ſuppoſitis ⁊ preintellectis ꝓ
batur iſta concluſio ſic. ❡ In creaturis: a quibus co/
gnitionem accipimus:iſta attributa ſub diuerſis con/
ceptionib⁹ ⁊ rōnibus a viatore cognoſcunť:ita ꝙ non
niſi ſub illis diuerſis ꝯceptionibus ⁊ rōnibus poſſunt
cognoſci:nec illa attributa ꝓut ſunt in deo pōt viator
cognoſcere niſi in illis:⁊ per illas creaturarū rationes
⁊ conceptiones.ergo diuina attributa diſtinguūtur ra/
tione.ꝯ₃ ꝯñtia:qꝛ ad hoc ꝙ aliqua diſtinguantur ratio
ne:⁊ mereantur dici ſic diſtincta:ſufficit ꝙ eadem res
diuerſis cōceptibus cognoſcať nō ſolū₃ numero: ſ₃ ēt
formaliter differentibus: qđ p₃:quia nomina ſubſtan
tiua pluraficantur ſm pluralitatem forme per nomen
ſignificate:vt dcm̄ eſt alias. Unde ſicut ex vnitate rō
nis aliquid dicitur vnu₃ rōne: imo aliqua quātūcūq₃
realiter multa:ſi tamen conueniant in vna ratione di
cantur vnū rōne:ita ex diuerſitate rationum:quibus
vna res poteſt cōcipi:diciť aliquid quātūcūq₃ ſit vnū
realiter eſſe multa ſm rōnem: ⁊ illa res concepta ſub
vna rōne differt rōne a ſeipſa cōcepta ſub alia ratiōe:
⁊ ſic p₃ ꝯñtia.maior ⁊ minor manifeſte ſunt. Quantū
enim ad maiorem p₃: ꝙ alia eſt ratio:qua cōcipimus
bonitatem:⁊ alia qua concipimus ſapientiam:qđ con
tingit ex hoc:ꝙ intellectus noſter iſtas perfectōes rep
perit in creaturis diſperſas ⁊ realiter diſtictas: ex quo
conſurgit ꝙ quando vna iſtarū perfectionū aſſimilat
ſibi noſtrū intellectū cauſando in eo ſuı ſpeciem.alia
non aſſimilat eum ſibi:ſed ſunt diuerſe aſſimilatōes:
⁊ ſpēs:⁊ cōceptiōes. Iſta₃ enim cauſam aſſignat ſctūs

Tho. pmo ſen. diſt. z. q. i. arti. z. ⁊ de potētia dei. q. 7. p
totū. Minor aūt hui⁹ argumēti pbat̄: q2 deus p ſtatu
vie nō pōt cognoſci in ſe: hoc eſt per ppriā ſpēm ⁊ ade
quatā: ſicut pbat ſctūs Doctor pma parte. q. iz. arti. z.
tribus rōnibus: quarū vna eſt: q2 diuina eēntia eſt qd
incircūſcriptū continēs in ſe ſupeminēter quicquid pōt
ſignari vel intelligi ab intellcū creato: ⁊ hoc nullo mo/
do per aliquā ſpēz creatā repreſentari pōt.) Hec ille.
Et ſic arguit: q nulla ſpēs ad hoc ſufficit. ita dicit etiā
pmo ſen. diſt. z. q. i. arti. pmo: q nulla cōceptio intelle/
ctus creati repreſentat totā pfectionē diuine eſſentie
etiā ſi ille intellectus videret deum. deus ergo in via:
q2 nō videt̄ per ſpēm adequatā: nec per eſſentiā ſuam
tenentē locuz ſpeciei adequate cognoſcit̄ per ſpecies
creaturarū: ⁊ in ꝯceptionibus: ⁊ rōnibus creaturaruz:
vt dcīm fuit in illa qōne. Utrū deū eſſe ſit per ſe notū.
¶ Ex quo pōt formari talis ſcda ratio p concluſione.
Quādocūqz aliqua res ſupat omnē ꝯceptionē noſtri
intellectus: neceſſariū eſt de illa re haberi diuerſas cō
ceptiōes: ſed pfectio diuina excedit noſtrū intellectū:
habet enī in ſe vnitiſſime omnē pfectionez cōicatam
oībus creaturis: oēs aūt pfectiones intellectus noſter
concipere nō pōt vnica cōceptione. ergo neceſſe eſt q
ppter ſui imperfectionē ⁊ exceſſum perfectionis exi/
ſtentis in deo formet diuerſas conceptiones. ex quo ſe
quitur: q deus per illas diſtinguatur quaſi diſtinctim
tangat̄. ¶ Tertio ſic. Cōceptus intellectus repreſen/
tat rem: de qua format̄: ſed impoſſibile eſt q vna con/
ceptio intellectus creati repreſentet totā perfectionez
diuine eſſentie. ḡ ꝯceptiōes formatas de diuina perfe
ctione neceſſe eſt eſſe plures ppter exceſſuz diuine p/
fectiōis ⁊ defectū itellectus noſtri. ¶ Quarto ſic. Si/
cut ſe habet quelibet creatura ad recipiendū ſimilitu
dinē diuine perfectiōis ſm eſſe reale. ſic ſe habet itel/
lectus ad recipiēdū illius ſimilitudinē ſm eſſe inten/
tionale: ſz ppter finitatē ⁊ limitationē creature eſt: q
pfectiōes: que ſunt in deo vnū ſm eſſe: ⁊ ſm rem reci/
piunt̄ in creaturis ſparſim ⁊ diuiſim: nec pnt in crea/
tura eſſe adeo vnite ſicut in deo. ḡ ita eſt q nec diuina
pfectio poterit imprimi noſtro itellectui ſm eſſe intē/
tionale. ſ. quātū ad ſpēm: que repreſentet totā diuinaz
pfectionē: vel quātū ad ꝯceptionē etiā: quā intellectus
format mediāte illa ſpecie: imo ſicut perfectiōes: que
in deo ſunt vnitiſſime ſunt plures ⁊ diuiſe in creatura:
ita lz de⁹ ſe vnico v̄bo plene ꝯcipiat: null⁹ tn̄ creatus
intellectus vnica ꝯceptiōe creata oēm pfectionē pōt
ꝯcipe. tunc enī illa creata ꝯceptio eſſet vnius rōnis cū
diuina eſſentia. vnde 3° ꝯ̄ Gētiles. cap. 49. dicit ſanct⁹
Doctor. (Similitudo ſpēi itelligibilis: p quaz aliquid
itelligit̄ ſm ſuā ſubaz. ſ. pfecte: opz q ſit eiuſdē ſpeciei
vel magis ſpēs eius: ſicut forma domus: q̄ eſt in mēte
artificis eſt eiuſdē ſpeciei cū forma domus: que eſt in
mā: vel potius ſpēs ei⁹.) Hec ille. ¶ Idē ponit de po^a
dei. q. 7. arti. 6. ait enī loquens de rōnibus attributo/
rū. (Oēs (inquit) iſte multe rōnes ⁊ diuerſe habēt ali
quid rñdens in ipſo deo: cuius oēs iſte ꝯceptiōes intel/
lectus ſunt ſimilitudines: ꝯſtat. n. q vnius forme non
pōt eſſe niſi vnica ſimilitudo ſm ſpēm: que ſit eiuſdē
rōnis cū ea. pnt tn̄ eſſe diuerſe ſimilitudines imperfe/
cte: quaꝝ quelibet a forme repreſentatiōe deficiat.)
Hec ille. ¶ Et articulo pcedēti. ſ. 5 dicit. (Si ātingt
hōꝯ ſpecies intelligibilis noſtri intellectus diuinā eēn/
tiā adequaret in aſſimilādo ipſam comprehenderet: ⁊
ipſa ꝯceptio intellectus eſſet pfecta dei ratio: ſicut ani
mal greſſibile bipes eſt pfecta ratio hoīs.) Hec ille.

¶ Itē 4° ſen. diſt. 49. q. z. arti. p° dicit: q ad hoc q vi
ſus videat albedinē opz q in eo repiat̄ ſimilitudo al/
bedinis ſm rōnē ſue ſpēi: q̄uis nō ſm eundē modum
eēndi: q2 alteri⁹ modi eſſe habet forma in ſenſu: ⁊ in re
extra aīam: ⁊ ſilr ad hoc q intellectus itelligat aliq̄
qdditatē opz: q fiat in eo ſimilitudo eiuſdē rōnis ſm
ſpēm: q̄uis forte nō ſit idē modus exiſtēdi vtrobiqz)
Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pz: q ſi intellectus noſter totā dei
pfectionē capet vl̄ ꝯcipet: oporteret q ſpēs intelligibi
lis: que eēt pncipiū illius intellectōis: vel ꝯceptio quā
ex illa intellectione hēret: eſſet eiuſdē rōnis cū diuina
eſſentia: qd̄ eſt erroneū in viatore. ¶ Tertia ꝯ̄ eſt. Q2
nō ſoluz attributa ſunt in deo: ſz ēt rōnes attributoꝝ.
Probat̄ ſic iſta ꝯ̄. In ipſa re: que de⁹ eſt: eſt aliqd corre
ſpōdēs rōnib⁹ ⁊ ꝯceptiōibus attributoꝝ. ḡ ille rōnes
ſunt in deo. tz ꝯ̄ntia: q2 iſto mō rō ſapie dr̄ eſſe in aliq̄
re ex̄ aīam: nō q2 ſit in ea ſubiue: ſicut accñs in ſubō: il
lo mō enī ſunt in itellectu: ſz q2 in re eſt aliqd: qd̄ reſpō
det illi rōni p ſimilitudinē faciēs eius veritatē: ⁊ iō ta
les rōnes dicunt̄ eē ſubiue in itellectu: ſz in re ſicut in
fundamēto ſue veritatis: ex hoc enī res dr̄ fundamen
tū rōnis q̄ eſt in itellectu: q2 ꝯformat̄ illi rōni ⁊ eſt ta/
lis in eēndo: q̄lis illa in repn̄tādo. añs pbat̄: q2 rōnes
illoꝝ attributoꝝ ſunt ſimilitudines pfectionū reptaꝝ
in creaturis. Uñ ſicut res create p ſuas pfectiōes aliq̄
liter lz deficiēter deo aſſimilent̄: ita ⁊ itellect⁹ noſter
harū pfectionū ſpēbus informatus: ſicut dr̄ de poten/
tia dei. q. 7. arti. 5. Articulo ēt ſequēti dicit: q ꝯceptio/
nes hōꝯ pfectionū in creatis inuentarū ſunt ſimilitudi
nes impfecte diuine eēntie: ⁊ nō eiuſdē rōnis cū ipſa:
⁊ iō nihil pbibet: qn ipſa vna eadē oībus pdictis cōce
ptiōib⁹ rñdeat quaſi p eas impfecte repn̄tata: ⁊ ſic oēs
iſte rōnes ſunt in intellectu nr̄o: ſicut in ſubō: ſz in deo
ſunt vt in radice verificāte has ꝯceptōes. nā nō eſſent
vere ꝯceptiōes intellectus: quas hz de re aliqua niſi p
viā ſimilitudinis illis ꝯceptib⁹ res illa rñderet.) Hec
ille ibidē. ¶ Iſtā ꝯ̄nē ponit p̊ ſen. vbi. ſ̄. ⁊ de potentia
dei: vbi dcīm eſt. ¶ Quarta ꝯ̄ eſt. Q2 iſtaꝝ rōnū plura/
litatis cauſa eſt dei plena pfectio ⁊ noſtri intellect⁹ li/
mitatio. ¶ Iſtā ꝯ̄nē ponit pmo ſen. vbi. ſ̄. ſ. diſt. z. q. i.
arti. 3. ⁊ pbat eandē ibidez. Et pmo q hec multiplici
tas proueniat ex parte dei nō quidem ſic: q in deo ſit
quecūqz pluralitas rei niſi perſonaruz: ſed q2 res: que
deus eſt ſuperat noſtrū intellectū. Intellectus eniz no
ſter nō pōt vna cōceptione diuerſos modos perfectio
nis accipere. tum q2 ex creaturis cognitionē accipit: in
quibus ſunt diuerſi modi perfectionū ſz diuerſas for
mas. tuz q2 hoc: qd̄ eſt in deo vnū ⁊ ſimplex: plurifica
tur in itellectu noſtro etiā ſi imediate a deo reciperet:
ſicut multiplicat̄ pceſſio bonitatis in alijs creaturis.
vñ cū deus ſm vnā ⁊ eandē rem ſit oībus modis pfe
ctus. vna cōceptiōe nō pōt integre apprehēdere perfe
ctionē eius: ⁊ per ꝯñs nec nomiare: ⁊ iō opz q diuerſas
cōceptiones habeat de eo: que ſunt diuerſe rōnes: ⁊ di/
uerſa noīa imponat ſignantia rōnes illas. Unde noīa
illa nō ſunt ſynonima iquātū ſignant rōnes diuerſas.
Si aūt intellectus noſter deū p ſe videret: illi rei poſ/
ſet imponere nomen vnū: qd̄ erit in patria: ⁊ iō dr̄ Za/
charie vlti. (In die illa erit dñs vnū: ⁊ nomē ei⁹ vnū:)
illud aūt nomē eius vnum nō ſignificaret tm̄ ſapien/
tiam aut bonitatem: ſed ſignificata omnium iſtorum
includeret: ſi tamē intellectus videns deum per eſſen
tiam imponeret nomen rei: quam videret mediante
conceptione: quam habet: oporteret adhuc q impone
ret plura nomīa: quia impoſſibile eſt: q ꝯceptio intel/
lectus

lectus creati repreſentet totā pfectionē diuine eēntie.
vñ diuina re viſa diuerſas cōceptiones formaret ⁊ di
uerſa nomina imponeret: ſicut ⁊ Criſoſtom⁹ dicit: ꝙ
angeli laudant deū quidā vt bonitatē:quidā vt ma/
ieſtatem:⁊ ſic de alijs: in ſignū ꝙ nō vident ipſum vi/
ſione cōprehendēte:ſed cōceptio perfecte repreſentās
eum:eſt verbū increatū:⁊ ideo eſt vnū tm̄. Sic igitur
pꝫ:ꝙ pluralitas rōnum ꝓuenit ex hoc:ꝙ deus intelle/
ctum noſtrū excedit:ꝙ aūt excedat intellectū noſtrū
eſt ex parte ipſius dei ꝓpter plenitudinē perfectionis
eius:⁊ ex parte intellectus noſtri:⁊ etiā ex parte ipſius
dei inquātū ꝓpter ſuā perfectionē ſuperat vnāquāq̄
cōceptionē intellectus noſtri.) Hec ille in for⁹. ¶ Si/
militer de potentia dei.q.7.arti.6.dicit. (Diuerſitatis
(inquit) vel multiplicitatis rōnum ⁊ nominū cauſa
eſt ex parte ītellectus noſtri:qui nō pōt pertingere ad
illā dei eēntiā vidēdā ſm ꝙ in ſe eſt:ſed videt eā per
multas ſimilitudines eius deficiētes in creaturis qua
ſi in ſpeculo reſultantes. vñ ſi ipſam eſſentiā videret:
nō indigeret pluribus nominibus:nec indigeret pluri
bus ꝯceptiōib⁹:⁊ ꝓpter hoc verbū dei:qđ eſt perfecta
ꝯceptio ipſi⁹ nō eſt niſi vnū:⁊ ꝓpter hoc dr̄ Zacharie
vlti. (In illa die ⁊c̄.) qñ ipſa dei eēntia videbit̄ ⁊ non
colliget̄ dei pfectio ex creaturis.) Hec ille. ¶ Idem
ponit p̄⁹ pte.q.13. arti.4. ¶ Itē ꝯ Genti. lib.p̄.cap.31.
¶ Quinta ꝯ eſt. Qꝫ ſm doctrinā ſcti Doctoris multe
formalitates ſunt in deo ſm vnū ſenſū: ⁊ ſm aliū nō
eſt niſi vna formalitas in deo. ſctūs.n. Doctor exponē
do illud Hilarij.6.de trini. allegatū a magiſtro in vlti
mo caplo hui⁹ diſtōnis.ſ. (Nec ipſe g ſpūs ſctūs ē ex
diſparib⁹ formalis eſt) ſic ait. (Deus dr̄ ſpūs eēntialr.
vñ formalitas ſiue quidditas ſua nō eſt ex aliquibus
diſparib⁹.i.diſſimiliter ſe hñtibus ad formalitatem: ſi
cut humanitas ex anima ⁊ corpore:per quā hō forma
lis eſt.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ ſm eū idē eſt forma
litas quod qdditas. cū igit̄ ad vnū ſenſū in deo ſint
multe quidditates ſm eū ⁊ ad aliū nō: ſequit̄ ꝙ idē
dōm eſt de formalitatib⁹:ꝙ vno mō ſunt plures dicē/
de in deo ⁊ alio mō nō. Aſſumptū pꝫ:q2 p̄mo ſen.diſt.
25.q.1.arti.4.ad 2ᵐ argumētū dicit. (Qꝫ per quiddita
tem pōt intelligi nā abſoluta: ⁊ ſic in diuinis nō eſt ni
ſi vna qdditas. pōt etiā intelligi p qdditatē rō vel in
tētio cuiuſcūq3 ſubē: vl' accñtis:vel relatiōis:⁊ ſic quā
uis in diuinis ſit vna qdditas abſoluta:tñ ſunt plures
rōnes relationū realiū: ⁊ ita plures qdditates quodā/
mō:q̄uis hoc nō ꝓprie poſſit ꝯcedi: q2 qdditas:eſſen/
tia:⁊ diffinitio eſt ſimpliciter tm̄ ſubarum : ꝓut ꝓbat
phs.7.metaphyſi.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ qdditas
pōt accipi interdū ꝓ rōne alicuius:⁊ ꝙ vbicūq3 ſunt
plures rōnes:ſunt plēs qdditates illo mō. ¶ Hoc idē
dicit de veritate.q.3.arti.2. (Ex hoc (inquit ſctūs Do/
ctor) ꝙ intellectus g eſt factus in actu p ſpēm:ope/
rari pōt formādo qdditates rerum:⁊ cōponēdo ⁊ diui
dēdo. vñ ipſa quidditas formata in intellectu eſt qđ/
dā operatū ipſius:p qđ tñ intellectus venit in cogni
tionē rei exterioris:⁊ ſic eſt 2ᵐ quo itelligit̄.) Hec ille.
¶ Ex quo pꝫ ꝙ ꝯceptio:⁊ rō: ⁊ v̄bū opatū ab intellcū
ſm eū dr̄ qdditas. Cū igit̄ attributa habeāt diuerſas
rōnes: ſequit̄ ꝙ hñt diuerſas qdditates:⁊ ꝯñter diuer
ſas formalitates: iſte tñ formalitates ſunt in intellcū
nr̄o ſubiectiue:ſed in deo ſicut in fundamēto ⁊ radice
ſue veritatis. in itellectu nr̄o ſunt actualiter diſtincte:
⁊ actualiter plures : ſed in deo ſunt vnū ⁊ indiſtincte
tam in actu:q̄ in potentia reali:ſeu actualiter plures ⁊
diſtincte in intellectu: ſꝫ virtualiter ſunt plures in ob/
iecto:⁊ idē eſt dūmō caueat̄ error. ¶ Ex qbus oīb⁹
pꝫ ꝙ iſtarū rōnū vel formalitatū pluralitas in nullo
p̄iudicat diuine ſimplicitati. ¶ Item ꝙ attributorū
multitudo ſm rōnē in nullo ēt ei derogat: q2 oīa ſunt
vnū in deo: lꝫ rō vni⁹ nō ſit rō vel formalitas alteri⁹.
Et in hoc p̄mus terminatur articulus.

Quantum ad 2ᵐ articulū contra p̄mā conclu
ſionem:ꝙ.ſ. attributa diuina diſtin guantur pluſquā per intellectū ex natura rei arguitur Cōtra p̄mas ar. Sco. ⁊ ſe quaces.
ſm Scotum ⁊ ſequaces ſuos.16.medijs. ¶ Primum
eſt tale. Nullū ens reale neceſſario p̄ſupponit aliqđ
qđ ſit factū ab intellectu:ens eñi reale pōt eē circūſcri
pto omni opere intellectus:ſꝫ perſone diuine ſunt rea/
liſſime ⁊ preſupponūt diſtinctionē intellectus ⁊ volū/
tatis. alioquin nō magis ſpūs ſctūs ꝓduceret̄ per mo
dum volūtatis q̄ filius:nec ecōuerſo. g̃ intellectus et
voluntas diſtinguunt̄ omni alio circūſcripto. ¶ Se/
cundū eſt tale. Productiuū eiuſdē rōnis nō determi/
nat̄ ad certā pluralitatē:qua rōne eñi ꝓducerent̄ duo
poſſent ꝓduci infinita: ſꝫ diuina eēntia eſt p̄ncipiū ꝓ/
ductiuū determinatū ad certā pluralitatē: puta ad ꝑ/
ſonā filij ⁊ perſonā ſpūs ſcti. g̃ neceſſe eſt:ꝙ ſit exiſtēs
alterius rōnis ꝓut eſt p̄ncipiū ꝓductiuū huius vel il/
lius. eſt aūt p̄ncipiū ꝓductiuū ex natura rei. igit̄ eſſen
tia ex natura rei eſt alterius ⁊ alterius ratiōis:⁊ p ꝯñs
eſt in ea diſtinctio rōnum p̄ter oēm actū intellectus.
¶ Tertiū eſt tale. Circūſcripto omni actu itellectus
deus eſt veriſſime btūs. nullus enim intellectus facit
eū btm̄ p actū ſuū:ſed conſtat ꝙ deus eſt beatus p in/
telligere ⁊ velle. g̃ intelligere ⁊ velle in deo ſunt ex na/
tura rei. ¶ Quartū eſt. Circūſcripto oī actu intellect⁹
de⁹ hꝫ oēm pfectionē ſimplr: alias de⁹ nō eſſet pfect⁹
niſi intelligeret̄ a nobis:qđ falſum eſt. tūc eñi de⁹ non
eſſet illud:quo maius excogitari nō pōt:q2 mai⁹ eſt qđ
eſt pfectū ex nā rei ⁊ in exiſtentia q̄ qđ eſt perfectū ſo
lum in intellectu: ſed oēs perfectiōes ſimpliciter non Q̄ō non ſint
poſſunt poni in deo:quin aliqualiter diſtinguant̄. ſi.n. oīno idem.
nō diſtinguerent̄: ſed eſſent id ipꝫ: qđ diuinitas omni
modo. tūc nō eſſet niſi vna pfectio ſimpliciter: vtpote
diuinitas. ¶ Et iterū. Nulla eſſet pfectio in creaturis
formalr: cum in ipſis nō exiſtat diuinitas formaliter.
¶ Et adhuc. Act⁹ ⁊ forma diſtiguit ⁊ ſepat.7.metap.
⁊ p ꝯñs ſi iuſtitia eſt actualr ⁊ formalr in deo: actu di/
ſtinguit̄ a ſapia: ⁊ ſic de alijs. ¶ Et iterū. Si ex nā rei
ſunt in deo hȝ pfectiōes. erūt ibi diffinitiōes eaꝝ: diffi
nitio.n. eſt terminus. vñ hꝫ finire ⁊ diſtinguere. erunt
ergo ibi diffinitiue. ¶ Et iteꝝ. Cū ens ⁊ vnū cōuertā/
tur: ſi ibi eſt qdditatiua ratio ſapientie: eſt ibi qdditati
ua vnitas: per quā ſapiētia ſic eſt ſapientia: ꝙ nō eſt iu
ſtitia: nec ecōuerſo. equinitas eſt tm̄ equinitas ſꝫ Aui/
cēnā: ⁊ eodē modo ſapientia eſt tm̄ ſapientia. Relin
quit̄ ergo: ꝙ hȝ perfectiōes diſtinguant̄ in deo ex na/
tura rei. ¶ Quintū eſt. Illa que intelligunt̄ diſtincte
ītellectu intuitiuo hñt diſtinctionē ex nā rei. in hoc.n.
differt intuitiua notitia ab abſtractiua: ꝙ intuitiua con
cernit exiſtentiā ⁊ actualitatē rei: ſed diuine pfectōes
intellectu intuitiuo diſtincte cōcipiunt̄: qđ pꝫ: q2 deus
intuet̄ ſuā bonitatē: ⁊ ſuā veritatē: ⁊ alias perfectiōes.
beati ēt amant bonitatē diuinā. nō aūt amant niſi qđ
intuent̄. Relinquit̄ g̃ ꝙ iſte perfectiones diſtinguant̄
in deo ex natura rei. ¶ Sextū eſt. Qꝫ in quocūq3 ſi/
gno ꝯtradictoria verificant̄ de aliquo: oꝫ ꝙ ibi ſit ali
qua multitudo: alias ꝯdictoria verificarent̄ de eodē
penitus: qđ eē nō pōt: ſꝫ circūſcripto oī actu itellectus
memoria ⁊ volūtas ſe hñt ſic: ꝙ de ipſis verificantur

ideſt nō plures rōnes:ita ꝙ ipſa res ſit hec rō ⁊ illa:nec
alio plures res in eſſe reali:ſꝫ tm̄ in eē obiectiuo.ſ.q꞉ ē
obiectū pluriū rōnū ⁊ cōceptionū:⁊ ſm ꝙ eſt obiectū
vnius eſt aliud a ſeipſa ſꝫ ꝙ eſt obiectū alteri⁹. ¶ Cō-
tra. Aut itelligis ꝙ eſt plura obiectiue.i.plura obiecta:
ſic ꝙ obiectū vnius cōcept⁹ nō eſt obiectū alteri⁹. Aut
eſt plura obiectiue:ideſt eſt obiectū pluriū ꝯceptionū:
nō tm̄ eſt aliud obiectū vni⁹ cōcept⁹ ab obō alteri⁹:ſꝫ
idē. Si p̊ modo:aut ipſa res eſt p̄ciſe obm̄ ꝯcept⁹:⁊ tūc
cū res ſit vna tm̄mō:nō erunt plura oba. Aut non ipſa
res p̄ciſe eſt obm̄:ſꝫ aliqd aliud factū in ipſa ab intelle
ctu qcqd ſit illud ſimul cū ipa re eſt obiectū:⁊ qōcūqꝫ
hoꝝ duoꝝ dr̄:cū ſolū ſint plura in eſſe obiectiuo per
reſponſionē:ſeqꝛ ꝙ ipſa res preciſe nō diſtinguit a ſe/
ipſa:ſꝫ tm̄mō illa entia facta per intellectū circa rē:vl̄
aggregata ex illis diſtinguunt. Si 2° mō dicat:tūc nō
eſt aliqua pluralitas niſi in ꝯceptionib⁹ vel rōnib⁹:⁊ ꝑ
ꝯñs illi ſoli diſtinguunt:⁊ non res ipſa. ¶ 3ᵐ eſt tale.
Nullis rōnibus res ipſa fit nō ipſa. ḡ nullis rōnibus
ipſa res fit diſticta a ſeipſa:cū igit̄ ſine rōnib⁹ nō ſit di/
ſtincta a ſeipſa:ꝑ rōnes ēt nō eſt diſtincta a ſeipſa.añs
pꝫ:⁊ vtraqꝫ ꝯña ꝓbat̄:q꞉ ſeqꝛ:hec res eſt diſtincta a
ſeipſa.ḡ alia a ſeipſa:⁊ vltra.igit̄ ipa nō eſt ipſa. ¶ Sꝫ
dices ad añs:ꝙ veꝝ eſt intelligēdo ſic:ꝙ nullis rōnib⁹
res ipſa fit ñ ipſa ſꝫ rē:vt ſortes nō fit ꝑ rōnē nō ſortes
realiter:ſꝫ nō eſt incōueniēs:ꝙ ꝑ rōnē res aliqua fiat
nō ipſa ſm rōnē:vñ res ſm vnā rōnē eſt non ipſa ſm
aliā. ¶ Cōtra. Cū dicis res ſm rōnē:aut ſumis reꝫ ⁊ rō
nē ſimꝉ:⁊ hoc totū dicis nō eē ipſaꝫ ſm aliā rōnem.i.
aliud totū aggregatū ex ipſa ⁊ alia rōne q̄litercūqꝫ in/
telligi poſſit aggregatio illa:⁊ in hoc ſenſu veꝝ eſt qō
dr̄ ꝓpter alietatē rōnū implicatarū:ſꝫ ſic nō eſt reſpon
ſio ad argumentū:q꞉ nec ꝯtra hoc inducit̄. Aut ſumis
rē ipſaꝫ p̄ciſe ſm ſe:que illis rōnibus ꝯſideret̄:⁊ tūc eſt
ſenſus:ꝙ res ꝯſiderata vna rōne eſt nō ipſamet conſi
derata alia rōne:qui ſenſus eſt ex toto falſus:cū eadeꝫ
res pluribus cōſideratiōibus ⁊ rōnibus poſſit cōcipi:⁊
ſic ſupponit̄ i ꝓpoſito. ¶ 4ᵐ ē tale. Quia cū dr̄ ꝙ vna
res diſtinguit̄ rōne a ſeipſa:aut intelligit̄ diſtingui rō/
ne.i.a rōne tanq̄ꝫ agente diſtinguente:ſicut dicim⁹ ꝙ
intellectus diſtinguit aliq̄ ab inuicē:⁊ hoc mō impoſſi
bile eſt:aliquā rem per intellectū vel ab intellectu nō
ſolū realr̄:ſed obiectiue diſtingui a ſeipſa:q̄ꝫuis intelle
ctus vnā rem poſſit diſtinguere ab alia:⁊ vnaꝫ in ſeipſa
diſtinguere.ſ.vnā eius ptē ab alia:⁊ vnā medietatem
contineri ab alia:⁊ mām̄ a forma:⁊ omnis res:q̄ ſic in
ſe vere ꝑ intellectū diſtinguit̄:vere in ſe ē ꝯpoſita:nul
la tm̄ ꝑ intellectū a ſeipſa diſtinguit̄:ſiue ſit ſimplex:
ſiue cōpoſita:ſic ꝙ ipſa tota ſit qō diſtinguit̄:⁊ ipſa to/
ta ſit:a quo diſtinguit̄. Aut intelligit̄ diſtingui rōne.i.
ꝑ rōnē tanq̄ꝫ ꝑ formale diſtinctiuū:⁊ hoc pōt intelligi
dupliciter. Uno mō tanq̄ꝫ ꝑ diſtinctiuū intrinſecū:ſic
vna res ꝑ ſuā formā intrinſecā diſtinguit̄ ab alia:vel
per aliquā eius partē intrinſecā:⁊ hoc mō ēt eſt impoſ/
ſibile aliquā rē ſm ſe diſtingui rōne a ſeipſa:cū rō non
ſit intrinſeca rei. Alio mō pōt intelligi diſtingui rōne
tāq̄ꝫ diſtinctiuo extrinſeco:ſicut dicimus ſubāꝫ iſtam
diſtingui ab alia ſuo accn̄te vl̄ q̄litate:⁊ h̄ mō ēt ipoſſe
eſt vnā rem diſtingui a ſeipſa rōne:q꞉ quecūqꝫ diſtin/
guunt̄ ſic per extrinſeca diſtinctiua:neceſſe eſt diſtin/
gui eēntialr̄:ſiue ſeipſis p̊ mō:ſiue aliq̊ ſui:ſic ꝙ nō pre
ciſe ꝑ illa extrinſeca diſtiguūt̄. Hoc pꝫ:qm̄ ſi i vna ſub
ſtantia ſunt plures q̄litates:nō ex hoc ipſa diſtinguit̄
qualitate vel qualitatibus a ſeipſa:qm̄ qualitas diſtin
ctiua nō eſt cōis illi:qō diſtinguit̄:⁊ illi a quo diſtingui
tur:ſed alteri tm̄ ꝓpria:ſed vtiqꝫ vna ſuba diſtinguit̄
per ſuā q̄litatē ab alia ſuba quadā:⁊ hec q̄ diſtinguit̄
eſt eſſentialiter alia ſuba ab alia:a qua diſtinguit̄. ſi ḡ
res aliqua diſtinguit̄ rōne ab aliqua re:hoc mō neceſſe
eſt eas eſſe diſtinctas res:⁊ ꝑ ꝯñs ipoſſe eſt vnā rē a ſe/
ipſa rōne diſtingui. ¶ 5ᵐ eſt tale. Nulla res diſtingui/
tur a ſeipſa aliquo mō ꝓpter cauſationē q̄rūcūqꝫ rōnū
in ipſa:vel circa ipſam.ḡ nulla res diſtinguit̄ a ſeipſa
aliquo mō ꝓpter q̄ſcūqꝫ exceptiones:vel rōnes ꝑ itel/
lectū formatas de ipſa:tꝫ ꝯña ꝑ locū a maiori ad mi/
nus:magis eñi videret̄ ꝙ res diuerſe facte in aliqua
vna re:⁊ diuerſe actiones reales deberent facere rem
illā aliq̊ mō differre a ſeipſa q̄ꝫ cōſiderationes aīe.tuꝫ
q꞉ tales res facte in illa:q̄ ſunt ſubiectiue in illa:rōnes
aūt nō ſunt ſubiectiue in re ſꝫ in aīa:tū q꞉ realis actio
magis eſt apta tranſmutare ⁊ diuidere rē q̄ꝫ cōſidera
tio nr̄a:vñ ꝓpter nr̄m affirmare vel negare res nō mu
tantur.añs pꝫ:q꞉ ſi ſit aliq̄ ſuba hn̄s in ſe plures quali
tates diſtinctas:q̄ꝫuis ille q̄litates diſtinguāt̄ inter ſe
⁊ aggregata ſilr̄:ipſa tm̄ ſm ſe preciſa a qualitatib⁹ nō
diſtinguit̄ a ſe:q꞉ nec realiter:cū ſit vna res numero in
diuiſa:que eſt vtriuſqꝫ ſubiectum:nec rōne tm̄. tū q꞉
ille q̄litates nō ſunt rōnes ſed res:⁊ ꝑ ꝯñs diſtingui ꝑ
illas:nō ē diſtigui ꝑ rōnes. ¶ Inſuꝑ q꞉ ſicut nihil ꝑ rōnē
diſtinguit̄ ab aliquo realr̄.ſic nec ꝑ rē diſtinguit rōne
ab aliq̊.tū q꞉ diſtinctio rōnis nō eſt p̄ter opationē aīe:
ſꝫ tales q̄litates ſunt in illa ſuba p̄ter opationē aīe:eſto
ꝙ nūq̄ꝫ ꝯſideret̄.ḡ ꝑ illas nō diſtiguit̄ rōne a ſeipſo:⁊
ꝑ ꝯñs nl̄lo mō. ¶ Itē q꞉ eſto ꝙ vna res videat̄ plib⁹
viſionibus:ſꝫ viſiones ille ab inuicē ſint diſtincte:ipſa
tm̄ nō diſtinguit̄ viſione a ſeipſa:ita ēt dato ꝙ vna res
cōcipiat̄ plibus rōnib⁹:ipſa nō diſtinguit̄ rōne a ſeipſa:
ſꝫ ille rōnes tm̄ mutuo diſtinguūt̄. ¶ 6ᵐ eſt tale. Nul/
lum ens rōnis diſtinguit̄ re:vel ſm rem:vel ꝑ rem a ſe
ipſo.ḡ nulla res diſtinguit̄ ente rationis:vel rōne:ſeu
ꝑ rōnē a ſeipſa.tꝫ ꝯña ſatis apparenter:q꞉ nō minus
res eſt ipſa q̄ꝫ ens rōnis ē ipꝫ:nec illō ſibi eſt magis idē
q̄ꝫ illa ſibi:⁊ ſicut eē idē vel diuerſuꝫ re eſt ꝓpriū rei ⁊
enti reali:ſic eſſe idē vel diuerſum rōne ꝓpriū eſt enti
rōnis:q̄re ſicut ſe hꝫ diſtingui re ad ens rōnis:ſic diſtin
gui rōne ad ens reale. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ vr̄:ꝙ nl̄la res ex
tra aīaꝫ diſtinguit̄ rōne a ſeipſa:imo q̄cūqꝫ diſtingui/
tur rōne nō ſūt eadē res:cū igit̄ ꝑfectio attributalis ſit
vera res extra aīam:⁊ nō rō:nec rōnē includēs:cū non
ſint diuerſe res extra aīaꝫ:iuſticia dīna:⁊ ſapīa:⁊ ſic de
alijs attributis:ſeqꝛ ꝙ nullo mō diſtinguūt̄ rōne:cuꝫ
ſint eadē res. ¶ Cōtra eandē ꝯclōnē arguit Aureolus *Contra eandem Aureo. diſtin. 8.q.3. arti.2°.*
3ª.q.hui⁹ diſtinctiōis multiplr̄:⁊ p̊ ſic. Illa que nullam
rōnē abſolutā vel reſpectiuā determinatā iportant pn
cipalr̄ ⁊ i recto:ſꝫ tm̄ cōceptū determiatū cū cōnotato
dtermiato ñ dn̄t diuerſas rōnes:ſꝫ attributa:vt iuſti̊:
ſapīa:intellect⁹:volūtas:eternitas:imenſitas ſunt hꝰ.
ergo nō dicūt diuerſas rōnes:nec ꝯñter diſtinguūt̄ rō
ne.ꝯña eſt bona:⁊ aᵒʳ manifeſta eſt:ſꝫ bᵒʳ ꝓbat̄ multi/
pliciter. ¶ Prio ſic. Nā itellect⁹:volūtas:ſapīa:⁊ hꝰ i *Utrum attributa importent determinatam rōneꝫ in recto principaliter.*
recto ⁊ p̄ncipalr̄ nō dicūt in ſe cōceptū entis:q eſt de/
nudat⁹ ab oī rōne determinata:ſꝫ in obliquo dicāt:ali/
qō determinatū cōnotatū vt pꝫ:nā intellectus iportat
illud:cui res ſunt p̄ſentes in eē obiectiuo:ſilr̄ volūtas
illud qō i aliud inclinat̄ poſt appꝛ̄heſionē intellectiuā:
iuſticia v̊o illō:quo qs reddit vnicuiqꝫ qō ſuū eſt:⁊ ſic
de ceteris.conſtat aūt ꝙ in oībus iſtis ꝯceptibus nihil
eſt determinatū p̄ncipalr̄:ſꝫ ſolum connotatiue:cum
enim cōcipio hoc qō dico:illō quo qs reddit vnicuiqꝫ
⁊c̄.ly illō q̊ nō eſt aliqd determinatū:ſꝫ pt ꝯpetere oī

rei ꝛ rõni:eodẽ modo põt induci de ceteris attributis. ¶ 2°. ꝓbatur eadẽ bͣ ſic. Illud qȯ cũ omni re ꝛ rõne coincidere põt:nõ importat determinate aliquã rẽ:aut rõnẽ:tale enim ĩportat directe conceptũ entis abſtrahentẽ ab oĩ re ꝛ rõne determinata:ſed cõſtat ꝙ ꝯcept⁹ attributales ſũt hmȯ:vt pꝫ de ſapia:que cũ ſit illud quo verũ ponit̃ in eſſe conſpicuo:ꝛ ꝑſpecto:ꝛ obiectiue formato:ſi hoc fiat p qualitatẽ ſicut in nobis:illa qualitas erit ſapia. Si vo p eſſentiã ſic in deo:illa erit ſapiẽtia:ꝛ generalr̃ q̃cũqꝫ res h̃ faceret illa erit ſapia:imo ẽẽ dign⁹:ꝛ ita de alijs attributis. ¶ Et ſi dicat̃:ꝙ coīcidit in omneꝫ rõnẽ aliquo addito:nõ valet:qꝛ qualitas que eſt ſapia nr̃a per ſuã ꝓpriã rõnẽ:q̃ eſt talis res accidentalis ꝛ talis qualitas:ponit res in eſſe formato:ꝛ ſilr̃ diuinitas p ꝓpriã rõnẽ diuinitatis:ꝛ nõ p aliã rationẽ mediã hoc facit:ꝛ ita ſapia coincidit in plures rõnes nullo addito. ¶ 3°. ad eandem minorẽ arguit ſic. Si aliqua rõ cõis importet̃ p attributum ꝑticipata ab oĩbus:q̃bus cõpetit illud attributũ:aut erit cõis qdditatiue ſicut aĩal oĩ aĩali:aut erit cõis quaſi accñtaliter. ſed non põt dici pmũ.tũ qꝛ deo ꝛ creature aliqd eſſet cõe qdditatiue importans determinatã rõnẽ:ꝛ tũc illa determinata rõ haberet rõnẽ ſuperioris:ꝛ vl̃is:ꝛ p̃dicabilis in qd de plurib⁹ alterius rõnis:ꝛ tũc nõ apparet cur nõ eſſet genus.tũ qꝛ a ſapia creata ꝛ ĩcreata abſtraheret̃ vna cõis rõ p̃dicabilis in qd:ꝛ eſſet aliquod cõe vniuocũ ſapientie create ꝛ ĩcreate.tũ qꝛ tũc a ſapiẽtia creata abſtraherent̃ due rõnes qdditatiue: quaꝝ vna nõ contineret̃ ſub alia.ſ.qualitatis rõ:ꝛ rõ ſapie cõis: cõſtat eniꝫ:ꝙ rõ ſapientie nõ p̃dicat̃ qdditatiue de rõne qualitatis.ſm hoc g̃ ſapia creata continebitur ſub
Cap.5°. duabus qdditatiuis rõnibus:qȯ eſt cõtra regulã p̃hi ĩ predicamentis dicentis:ꝙ diuerſoꝝ generũ ꝛ nõ ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpecies ꝛ dr̃ie:ꝛ idem eſt de omni p̃dicato qdditatiuo. Nec põt poni 2ᵐ:tũc eniꝫ ſequeret̃:ꝙ qualitas:q̃ eſt in aĩa:nõ eſſet formalr̃ ſapientia:ſed p quãdaꝫ rõnẽ additã ſi ſapientia in cõi diceret quãdã rõnẽ accidentalẽ participatã ab oĩbus ſapiẽtibus:qȯ nõ eſt veꝝ. Relinquit̃ ergo ꝙ ſapiẽtia nõ dicat aliquã rõnẽ determiatã:ꝛ idẽ pꝫ de alijs attributis. ¶ 4°. ad idem arguit ſic. Si attributa dicerent ꝛc̃. pari rõne verũ:bonũ:vnũ ꝛ alia tranſcẽdentia dicerẽt aliquã vnã rõnẽ:cũ iſta ſint de attributis:ſed cõſtat ꝙ nõ dicũt:ſi eniꝫ veꝝ diceret aliquã ꝛc̃. illa eſſet vna:ꝛ bona:ꝛ vera:ꝛ ſic ꝓcederet̃ in infinitũ:vñ cũ oĩs ratio determinata includat iſtud:impo̾le eſt ꝙ ipſa importet vnaꝫ determiatã rõnẽ. ¶ 5° ad idẽ ſic. Unũqȯqꝫ cognoſcit̃ ex ſua ꝓpria diffõne:ſed cõſtat ꝙ in diffõne attributi cuiuſlibet nihil determinatũ exprimit̃ p̃ncipalr̃ ꝛ in recto:ſed ſolũ cõnotatiue ꝛ in obliquo.ſi eniꝫ diffiniat̃ ſapia:dicet̃ ꝙ eſt illud:quo res obiectiue lucere:hoc aũt in recto illud quo:ꝛ h̃ nihil determinatũ dicit:in obliquo aũt ponit̃ relucentia rerũ obiectiua:ꝛ ita de iuſticia ꝛ ceteris.g̃ nullũ attributũ dicit p̃ncipaliter ꝛc̃. ¶ 6°. ad idem ſic. Impoſſibile eſt plures rationes diſpatas de eodẽ p̃dicari qdditatiue:ſequeret̃ eniꝫ ꝙ de eodem poſſent formari plures qdditates:ſꝫ oẽs ꝑfectiones p̃dicant̃ in qd de deo:dicit eniꝫ Anſelmus monol.16°. Cũ ſi querat̃ ȯ ipſa ſũma natura videlꝫ de diuinitate quid ſit:nihil verius reſpondet̃ q̃ȝ iuſticia: qm̃ ſũma natura nõ ꝓprie dr̃ qȯ habet iuſticiã:ſꝫ qȯ exiſtit iuſticia:qȯ vero in exemplo iuſticie ratũ eſſe cõſpicit̃:hoc de omnibus que ſimiliter de ipſa ſũma nã dicuntur intellectus per rõnem ſentire conſtringitur. qcqd enim de illa dicat̃ non qualis vel quanta ſit:ſed magis quid ſit demonſtrat̃:illa eni eſt ſũma eẽntia ſũma vita:ſũma magnitudo:ſũma pulchritudo:ꝛ multa alia que ibi ponit Anſelmus.g̃ iſte ꝑfectiones nõ dicunt determinatas rationes. ¶ 7°. ad idem arguit. Si ſapientia in cõi dicit vnaꝫ aliquã rationem determiatã:que ſit cõis deo ꝛ creature:aut illa eſt abſoluta:aut reſpectiua. Nõ 2ᵐ:qꝛ aut poneret reſpectum realem:ꝛ tunc eſſent multe relationes:cum tamen non ponant̃ alique reales in deo niſi ꝓprietates perſonales:aut dicerent reſpectum rationis:qȯ nõ eẽ põt. Tum qꝛ reſpectus rationis non eſt perfectio ſimpliciter:cum ſit ens diminutum. Tum qꝛ hmȯ reſpectus fiunt ab intellectu: ꝛ ita deus nõ eſſet perfectus niſi aliquis intellectus fabricaret in eo iſtos reſpectus rationis. Nec poteſt dici: ꝙ ſint abſolute hmȯ ratiões:qꝛ tũc deus nõ eſſet beatus niſi per taleꝫ rationeꝫ:nec iuſtus:nec bonus p eſſentiã cuius oppoſitũ clamat veritas fidei ꝛ p̃hie.g̃ cõcept⁹ attributales nõ important aliquã determinatã rõneꝫ: ꝛ ſic pꝫ minor ꝓbanda. Iſta aũt ſeptẽ argumenta facit Aureolus nõ ꝯtra ſolũ ſcm̃ doctorẽ:ſed gnãlr̃ cõtra eũ ꝛ contra Scotũ:Henricũ:Durandũ:Godofredũ:ꝛ oẽs alios qui ponunt hmȯ attributa rõnes determinatas importare:ꝛ in hoc dicit oẽs doctori. ¶ Sed 2°. loco ſpẽliter arguit contra poſitionẽ ſci doctoris ſic. Tanta eſt infinitas realis diuine eẽntie:quãta eſt infinitas ſꝫ rõnẽ diuine ꝑfectionis:eque eniꝫ illimitatus eſt deus ſꝫ rem ſicut ſm rõnẽ:ſed nõ obſtante reali illimitatione dei tota res diuinitatis cõcipit̃ vno cõceptu:nec particulant̃ ꝯceptiones de realitate infinite diuitatis.g̃ nõ obſtante illimitatione diuine ꝑfectiõis tota poterit cõcipi vna cõceptione. ¶ Et ſi dicat̃:ꝙ btĩ lꝫ totã reꝫ diuinitatis cõcipiãt nõ tñ totaliter:vñ nõ adequãt totaꝫ rem diuinitatis. ¶ Sed qd hoc eſt veꝝ:nihilominus nõ formãt nec diuidũt aut diſtinguũt diuã realitateꝫ: ſꝫ totã attigũt q̃uis diminute. ¶ Et eodẽ mȯ dñꝫ vr̃:ꝙ attingunt totã ꝑfectionẽ:nec equaliçãt:nec diſtinguũt ſm diuerſas cõceptiones. ¶ 2°. ſic. Manente eadem cã manet idẽ effect⁹ rõne:ſꝫ qȯlibꝫ attributũ eſt infinitum formalr̃:ſapie eni diuine nõ eſt numer⁹ ſm ꝓphetam:nec nñe dei eſt finis aliquis:ꝛ ſic de ꝑfectionib⁹ alijs.g̃ ſi illimitatio diuina ꝛ limitatio intellectus ſũt cã:ꝙ de diuina ꝑfectione forment̃ multe ꝯceptiones ẽt formabũt̃ de diuina ſapia ꝛ alijs attributis. ¶ Et cõfirmatur:qꝛ cũ q̃lꝫ ps infiniti ſit infinita:qȯlibet attributũ poterit dici plura:ꝛ ſic.ĩ ĩfinitũ. ¶ 4°. ſic. Si ex limitatiõe intellect⁹ ſequeret̃ attributoꝝ diſtinctio:quãto intellect⁹ eẽt finitior ꝛ magis limitat⁹:tãto cõciperet plures ꝑfectiões ꝛ formaret plures concept⁹ attributales in deo:multiplicata.n.cã multiplicat̃ effect⁹:ſꝫ angelus ĩferioris hierarchie hꝫ itellectũ magis diminutũ q̃ȝ angel⁹ ſupior:ꝛ hõ q̃ȝ angel⁹:ꝛ ruſtic⁹ mag̃ q̃ȝ magiſter in theologia.g̃ ruſtic⁹ plures ꝯcept⁹ formabit q̃ȝ doctor ſubtilis:ꝛ hõ q̃ȝ angelus:ꝛ angel⁹ inferior q̃ȝ ſupremus:ꝛ oĩa que ſũt abſona:ꝛ ꝯ illud qȯ experimur. ¶ 5°. ſic. Quãcũqꝫ eſt cõceptuũ multitudo pp finitationẽ cõcipiẽtis:oẽs illi ꝯcept⁹ ſunt eiuſdẽ rõnis:vt pꝫ ȯ videntibus albedinẽ clari⁹ ꝛ mui⁹ clare:viſiões enim eoꝝ ſũt eiuſdẽ rõnis:vñ cõceptiones beatoꝝ:q̃s ſm gradũ maiorẽ ꝛ minorẽ hñt de deo eiuſdẽ rõnis ſunt: ſed cõcept⁹ attributales ſunt alteri⁹ rõnis obiectiue.g̃ eoꝝ diſtinctio nõ oritur ex limitatione itellect⁹. ¶ 6°. ſic. Illud qȯ eſt ſũme vnũ diuidi nõ põt:ſꝫ diuina ꝑfectio eſt ſũme vna.g̃ diuidi ꝛ limitari nõ põt.g̃ nõ ſunt ꝯceptiões limitate cõceptus attributales. ¶ Et ſi dicatur:ꝙ intellectus põt diuidere ea:q̃ ſunt adunata in re

ſm Cōmentatorē.ız°. metaphiſice cōmento.37°.(Di/
cendū:ꝙ intellect⁹ pōt qdē formare diuerſos ꝯceptus
de eadē pfectiōe:ſi tñ illā rē diuidēdo.aut illā pfectio
nē ſic ꝙ aliqd aſſumat:ꝛ aliqd relinquat:imo p quālꝫ
ꝯceptionē claudit totaꝫ pfectionē ꝛ totā rē.) Hec ille
ibidē.❡ Sꝫ qꝛ diſ.8ª.q.1.ponit alia argumenta:q̄ vñr
cōtra poſitionē nřam.eapꝑ arguit̃.7°.ſic.Quñcūqꝫ aliq
cōcept⁹ ſic ſe hñt ꝙ vn⁹ addit ad alterū:neceſſe eſt il/
lud qḋ cōcipit̃ p pmū:ꝛ illud qḋ cōcipit̃ p zᵐ fundare
penit⁹ eādē vnitatē nō ſolū rei ſꝫ rōnis:imo nec poſſet
pmū a z°. cōceptibiliter ſeparari:qꝛ ſi dēt̃ oppoſitum
ꝑdicari ſeq̃t̃ oppoſitū ſubiecti:ſi eñi illud qḋ p pmum
cōcipiebat̃ hꝫ ꝓpriā vnitatē:ꝛ pōt ſeorſuꝫ intelligi zᵐ
addet ſibi qḋ eſt oppoſitū illi⁹:qḋ ponebat̃:ſꝫ ſi aliquis
ꝯcipit eēntiā diuinā ꝛ poſt ꝯcipit ſapiaꝫ vel aliud attri
butū:nihil addit ad illud qḋ ṗus concipit:qꝛ ſi ſic aut
addit rem:aut ſolā formalitatē inexiſtenteꝫ ex nā rei:
aut rōnē fabricatā p intellectū:ſed cōſtat ꝙ nō addit
rē aliam:alias eēt res addita:ꝛ ponēs in numeruꝫ qḋ
eſt falſuꝫ.Cōſtat etiā ꝙ ñ addit aliā formalitatē ſine
realitate:qꝛ tūc ſapiens diuin⁹ nō eſt ſapiens realis:ſꝫ
formalis tm̄:p ſapiētiā eñiꝫ cū non ſit niſi formalitas
nō eſt deus ſapiens:cōſtat aūt ꝙ nō addit ſolā rōneꝫ:
qꝛ tūc tpis nō eſſet niſi ſapiens ſm rōneꝫ:qḋ eſt error.
❡ Ex quo igit̃ cōcipiēs ſapiam nō addit ſolā rōnē ad
cōceptū eſſentie:nec ſolā formalitatē:nec addit reali/
tatē:neceſſe eſt dicere:ꝙ nihil addit.ḡ cōcipiendo eēn/
tiam cōcipiebat̃ ſapia ꝛ bonitas ꝛ hꝫ:imo ꝯcepto vno
attributo cōcipiunt̃ oīa p eandeꝫ rōnē facta. ❡ 8°. ſic
qdē.Quñcūqꝫ aliq̄ ſunt talia:ꝙ ſub ꝓprijs rōnib⁹ ſunt
res mere abſqꝫ immixtione rōnis aut cōcept⁹:ſi illa nō
ponūt in numerum:nō pōt vnū illoꝝ p intellectū ab
alio ſepari:da.n.op⁹ ꝙ rō vni⁹ a rōne alteri⁹ ſepet̃ ꝛ di
ſtinguat̃ ſeq̃t̃ ēt:ꝙ realitas poterit a realitate ſepari:ꝛ
habebit ꝓpriaꝫ diſtinctionē ꝛ vnitatē:ꝛ p ꝯñs ille res
ad inuicē ponēt in numerū:ꝛ facient dualitatē.Si.n.
das ꝙ rōnes illoꝝ ponūt in numeruꝫ:ꝛ poſſit vna ab
alia p intellectū ſepari:res vero nō ponāt in numeruꝫ
ſequit̃ ꝙ talia ſub illis rōnibus non erāt res mere:ſed
res cū admixtione alicuius:qḋ diſtinguit̃ remanente
re penitus indiſtincta:ſed ſapia inq̄tū ſapia ꝛ ſub ꝓpa
rōne ſapientie eſt veriſſima res abſqꝫ admixtione rō
nis vel concept⁹:ꝛ iuſticia eodē modo.ḡ vt ſic non po/
nunt in numerū:nec inq̄tū diuina ſunt:pñt per intelle
ctum ꝑſcindi. ❡ 9°. ſic.Sicut deus vel diuina eſſentia
eſt vnū aliqd realiter:ita eſt vnū aliqd cōceptibilr:ſꝫ
nihil in quo ſunt plures cōcept⁹ eſt vnum cōceptibilr:
niſi illi concept⁹ habeant inter ſe aliquā vniōnē.ḡ ne/
ceſſe eſt ꝙ cōceptus exiſtētes in deo nō ſolū inq̄tum
ſunt res:imo inq̄tū ſūt ꝯcept⁹ habeāt inter ſe vniōnē
ꝛ cōnexiōnē:aliogn nō erit vnū ꝯceptibile:nec vnum
formale obiectum intellectus. ❡ 10.ſic. Illa que ſunt
oīo vnum in ꝯſideratione non diſtinguunt̃ rōne:ſed
Anſelmus dicit monol.17°.ꝙ oīa que dicunt̃ de ſum
ma ſuba:dñr de ea vno mō ꝛ vna ꝯſideratione:nō eñi
ſm aliuꝫ modum:aut ſꝫ aliā ꝯſiderationē dñr de ea
iuſticia:aut ſapia:ꝛ ſic de alijs.igit̃. ❡ xi°. ſic. Nō eſt p
fectius iuſticia illa q̄litas creata:q̄ eſt in mente iuſti q̄
diuinitas:aliogn pfectiōes ſimpliciter inferiori mō ꝛ
pfectiori attribuerent̃ creaturis q̄ deo. Silr aūt nec
q̄litas exñs i mēte ſapiētis ē pfecti⁹ ſapia:ꝛ ſic de alijs:
ſed cōſtat ꝙ qualitas iuſticia eſt iuſticia per ſuam ꝓ/
priam rōnē:ꝛ ſilr habitus ſapientis eſt per ꝓpriā rōnē
ſapientia.ḡ diuinitas per ꝓpriā rōnē erit ſapia:ꝛ iuſti/
cia:ꝛ ſic de pfectionibus vniuerſis:ex quo ſeq̃t̃:ꝙ oīa
attributa dicūt vnicā rōnē diuinitatis. ❡ 12°. ſic. Sic̃
deus eſt quo maius excogitari nō pōt in q̄libet pfectio
ne:ſic ꝛ rō diuinitatis dꝫ eſſe ſūma in oī pfectione:aut
igitur ſe hꝫ ad omnē perfectionē p moduꝫ ſubſtracti:
aut per modū cuiuſdā cōſtituti ex eis:aut p modū iſe
rioris determinantis oēs pfectiōes aliq̄ addito:aut p
modū determinātis eas:nullo penit⁹ addito:ſꝫ qꝛ oēs
pñt explicari p ipſaꝫ diuinitatē in ipſaꝫ coincidendo.
Nō pōt aūt dari pmū:qꝛ tunc non eſſet pfectiſſima in
trinſece:ſꝫ p modū ſubſtracti:ꝛ denomīatiue:ꝛ p ꝯñs
nō eēt illud:quo mai⁹ excogitari nō pōt ī oī pfectiōe:
maius.n.eēt:ſi haberet oēm pfectionē intrinſece ꝛ qd/
ditatiue.Sed nec zᵐ dari pōt.tuꝫ qꝛ pfectiones ipor/
tant ꝯceptū cōfuſionis oī determinata rōne carētes:ꝛ
ita nihil pñt ꝯſtituere.tū qꝛ repugnat diue pfectiōi ꝙ
conſtituat̃ ex oībus pfectionib⁹ tanq̄ totū ex ꝑtibus.
tū qꝛ pfectiones dato ꝙ dicerēt determinatas rōnes
amitterēt terminos ſuos:ꝗ deberēt aliqd conſtituere:
vel ex eis aliqd vnū cōſtitui. Nec pōt dari 3ᵐ:qꝛ diui/
nitas conſtitueret̃ ex oībus pfectiōib⁹ in aliq̄ addito:
eſſet enim ibi cōpoſitio ex indeterminato ꝛ determina
bili:ꝛ nullū eoꝝ eēt illud:quo mai⁹ excogitari nō pōt
ſm ipſam rōnē:qꝛ ꝓpria rō eēt extra oēm pfectioneꝫ
tāq̄ qd additū ꝛ determinās. Relinquit̃ ḡ ꝙ 4ᵐ oīo
ſit veꝝ.ſ.ꝙ diuitas ſic ſpecificet oēm pfectionē ſimpli
citer:ꝙ p ꝓpriā rōnem ſit quedā ſūma ſapia:ꝛ quedaꝫ
iuſticia:ꝛ ſic de alijs vniuerſis. ❡ 13°. arguit Aureolus
adhuc diſ.45.ꝓbando:ꝙ nullū attributū diſtinguat̃
quocūqꝫ mō a diuinitate:aut inter ſe.ſic.Si pfectiōes
hꝫ ponerent intrinſece diſtinctionem aliquam rōnuꝫ
abſolutarū quocunqꝫ modo:vel p intellectum fabri/
catarū:ita vt dum concipit̃ diuina voluntas:cōcipere
tur aliq̄ rō abſoluta alia a rōne diuinitatis:oporteret
dare vnuꝫ de tribus.ſ.aut ꝙ rō diuinitatis ſe haberet
ad alias:vt quedā rō diſpata:aut quedā rō ex illis rō/
nibus integrata:aut quedā rō illis ſubſtracta:ſed non
pōt dari pmū ꝙ.ſ.ratio diuinitatis concipi debeat vt
aliqd diſperatū a rōne volūtatis:aut bonitatis:ꝛ iuſti
cie:ꝛ ſic de alijs:qꝛ ſꝫ h̄ ſeq̄ret̃:ꝙ hec ꝓpoſitio nō eſſet
vā:deus inq̄tū de⁹ eſt ſapiēs vel volitiuus:qꝛ nō eſſet
ſapiēs ex hoc ipſo ꝙ ē de⁹:qꝛ nō p rōnē diuitatis:ſed p
aliā additā:ꝛ iteꝝ vna rō diſpata nō ꝑdicat̃ de alia in
abſtracto:ſꝫ tm̄ denoīatiue:vñ nō pōt dici:ꝙ diuinitas
eēt ſapia vel volūtas:ſꝫ ſolū denoīatiue diuitas eſt ſa
piēs:aut volēs. Nec pōt dari zᵐ:qꝛ tūc rō diuitatis nō
eēt ſimpliciſſima rō ꝛ indiuiſibilis:cū integraretur ex
oīb⁹ hꝫ rōnib⁹:imo nec hēret vnitatē cōitatis:qꝛ quā/
titas ꝯtinua ī deo nō eſt. Nec vnitatē ſimplicitatis:qꝛ
illa omnē pluralitatē excludit ꝛ actu ꝛ potentia. Nec
ꝯpoſitiōis:nā talis vnitas exigit ꝙ vnū ſit act⁹ ꝛ aliud
potentia:q̄ oīo repugnāt diuinis pfectionib⁹. Nec pōt
dari.3ᵐ.ſ.ꝙ rō diuitatis debeat ꝯcipi ſubſtracta alijs
rōnibus:tūc eñiꝫ eēt iperfectior oīb⁹:ꝛ pficeret̃ p oēs:
ꝛ ꝯpareret̃ q̄ſi mālis:vñ cū ꝯcipi nō poſſit vt rō diſpa
ta:nec vt integra:nec vt alijs ſubſtracta:neceſſe eſt ꝙ
ꝯcipiat̃ vt idempaificata intrinſece:ꝛ indiuiſibilr cui/
libꝫ pfectioni.ḡ hꝫ pfectiones nō diſtinguunt̃ penes
intrinſecas rōnes:ſed tm̄ extrinſece penes connotata.
❡ 14°. ſic. Idē eſt iudiciū de vna pfectiōe ꝙ poſſit vl
nō poſſit coincidere cuꝫ rōne diuitatis ꝛ de oīb⁹ attri/
butis:ſꝫ ſi accipiat̃ vna pfectio:ſtatim demōſtrari pōt
ꝙ nō addit rōnē intrinſecā ad rōnem diuinitatis:imo
eſt ſimpliciſſime eadē rō indiſtinguibilis itellectu:ac/
cipiat̃ eñiꝫ exēpli grā velle diuinū:nō eſt dubium ꝙ
eque intrinſece diuinitas eſt volitio q̄ intrinſece ē vo/

litio illa q̄litas q̄ eſt in volūtate:ↄſtat aūt ꝙ ad rōnē intrinſecā illi⁹ q̄litatis q̄ dr̄ volitio rō volitionis nihil addit intrinſece. q̄uis addat extrinſece trāſitū ſup volitū: vñ cum illa qualitas reſolui nō poſſit in duas rationes intrinſecas abſolutas:quaꝝ vna exprimat propriam qdditatē:altera qdē qdditatē volitionis: manifeſte pꝫ: ꝙ nō erunt due rōnes in diuinitate: quaꝝ vna ſit qdditas volitionis:alia quidditas diuinitatis:imo erit vna ſimpliciſſima rō intrinſece:qꝛ dīnitas ipa erit quedā volitio multo intimius ⁊ ſimplicius q̄ȝ q̄litas illa:q̄ ē in mēte volētis:alioqn ꝑfectiones ſimplr magis erūt extrinſece dīnitati q̄ȝ creaturis:⁊ qđ dictū eſt de volitione pōt ꝓbari de rōne iuſticie:comparando eā ad q̄litatē q̄ eſt in mēte iuſti:⁊ ſic de alijs. ḡ oēs ꝑfectiones ſimplr coincidūt intrinſece i rōnē diuinitatis: nec pñt ab intellectu vere appbēdi vtalie rōnes a rōne dīnitatis:ſꝫ ꝑ modū eiuſdē rōnis dꝫ intelligi:⁊ tñ penes extrinſeca dr̄ plures ⁊ plura noīa ſortiri. ❡ 15. ſic. Si voluntas diſtingueret̄ rōne abſoluta a rōne diuinitatis:vel iſta diſtinctio eēt in ipſis ex opere intellectus:vel ex nā rei:⁊ ſine oī ope intellectus. ſed manifeſtū eſt:ꝙ p̄ᵐ dari nō pōt:ſꝫ enī in aliquo compoſito quātitatiuo poſſit imediate acqri diſtinctio nullo mō abſoluto acqſito:ſicut videmus ꝙ lignū diuidi pōt vl̄ realr̄ vel ꝑ intellectū in duas ptes:tñ in re indiuiſibili dici nō pōt:ꝙ intellect⁹ imediate ponat diſtinctionē niſi ꝑ hoc:ꝙ ſubſternit aliqd ⁊ fabricat aliqd ſubſtractum illi diſtinctioni:ſm h̄ ḡ intellect⁹ nō potent ꝑfectiones in dīnitate diſtinguere imediate fabricādo diſtinctionē:niſi q̄ten⁹ fabricat rōnes ſubſtractas illi diſtinctioni:⁊ ꝑ ↄñs ſine ope intellect⁹ nō ſolū nō erit ibi diſtinctio hꝫ ꝑfectionū vel ꝑfectionaliū rōnū:imo nec ipſemet rōnes ꝑfectionales ſūt ibi. nō ḡ erit de⁹ ꝑfectus:nec iuſtus:nec ſapiens ſine ope intellect⁹:qđ eſt erroneū. ❡ Confirmat̄. Qꝛ adeo adheret diſtictio hꝫ rōnib⁹:qꝛ nec ēt intelligi pñt ſine ꝓpria vnitate:ex h̄ enim ꝙ intelligim⁹ ſapiam intelligim⁹ eā vt rōnē diſtinctā:ita ꝙ ſi intrinſece ⁊ in recto diceret rōnē determinatā ⁊ abſolutā:ipoſſe eſſet eā poni alicubi ſine iſta diſtinctione: vñ pꝫ:ꝙ nihil eſt dictu ꝑfectiōes iſtas importare determiatas rōnes intrinſece ⁊ abſolute:⁊ eas eſſe in deo ſecluſa diſtinctione:quā poſt moduꝫ ponit circa eas ↄſideratio itellect⁹:nullo qdē mō pōt ſuper illas imediate addere diſtinctionē q̄ſi diuidendo eas niſi eēnt ibi q̄ſi ptes i potētia ſicꝫ i ↄtinuo videm⁹. Nec ēt pōt dari 2ᵐ. ſ. ꝙ diſtinctio hꝫ rōnū abſolutarū ſit in deo ſine opere intellect⁹:manifeſtū eſt eniꝫ: ꝙ diſtinguerēt̄ ſe totis:cū formalitas:⁊ qdditas:⁊ realitas ſint idē ēt ſꝫ ponētes formalē diſtinctionē. ſm hoc ḡ eſſet in deo qdā aceru⁹ rerū totalr̄ diſtinctaꝝ:qđ oīo abſurdū eſt. ❡ Cōfirmat̄. Qm̄ ſi eſſent rōnes abſolute:itellectus totalr̄ ꝑſcinderet vnā ab alia ↄcipiendo totam vnā rē diſtincte aliā nō cognoſcēdo:⁊ ſi talis diſtictio eēt in re:ineuitabile eēt qn ſe totis eēnt diſticta ex nā rei:⁊ ꝑ ↄñs totalr̄ ⁊ ſimplr̄:qđ nullo mō ſtare pōt. Relinquit̄ ḡ ꝙ iſte ꝑfectiōes nō habeant rōnes intrinſecas abſolutas diſtinctas a rōne diuinitatis factas ope intellect⁹:aut exñtes i deo ꝑ ſe ⁊ ex nā rei:⁊ ꝑ ↄñs nec aliquo mō ſunt rōnes diſtincte intrinſece:ſꝫ vna ſimplex rō diuinitatis. ❡ 16°. arguit̄ ſic. Qñcūqꝫ aliqđ predicatū dr̄ de aliq̄ ſubiecto cū reduplicatione ſubiecti: neceſſe eſt:ꝙ ꝑdicatū includat̄ intrinſece ⁊ in recto in rōne ſubiecti:⁊ ꝓpter h̄ iſta eſt vera:hō inq̄tuꝫ hō eſt aīal:qꝛ aīal intrinſece includit̄ in rōne hoīs ⁊ ei⁹ qdditate:reduplicatio nāqꝫ denotat ꝑdicatū ineē ſubiecto nō ꝑ aliqd aliud:ſed ꝑ ꝓpriā rōnē:ſꝫ Aug⁹ dicit ſapiētiā in diuinis ꝑdicari de eēntia cū reduplicatiōe eſſentie. 7°. de trinitate. ca°. 5°. ait eniꝫ ſic. Eſſentia eo ꝙ eſt eſſentia eſt ſapia:cōſtat aūt ꝙ iſta duo equipollēt. ſ. eo quo ⁊ inq̄tū: verba aūt ei⁹ dñr ꝙ nō eo verbū q̄ ſapia: qꝛ verbū nō ad ſe dr̄:ſapia vō eo q̄ eēntia. Et ſubdit rōnē:qꝛ ſꝫ verbū ſit ſapia:nō tñ eo verbū quo ſapia:qꝛ verbū relatiue:ſapia vō eēntialr̄ intelligit̄. ḡ necīo rō diuine ſapie includit̄ intrinſece in rōne eēntie:vel iſta nō eſt vera:ſapia eo q̄ eēntia:ↄſtat aūt ꝙ nō includit̄ i rōne eēntie ꝑ moꝫ ptis:cū rō dīnitatis ſit ſimpliciſſima. ḡ neccē ē ꝙ totalr̄ icludat̄ in ea itrinſece ⁊ i recto:q̄uis extrinſece diſtiguat̄ i cōnotato. ❡ 17°. arguit ſic. Phs dicit 4° metaphiſice ꝙ rō quā ſigt nomē eſt diffō:ſed Augu. dicit 6°. de trini. ca°. 4° ꝙ iuſti⁹:ſapia:⁊ ſic ď alijs ꝑfectionib⁹ ſubām ſigniāt. Et ſimilr lib°. 7°. ca°. 5°. dič: ꝙ cū dr̄ ſapia aut iuſti{a}. in oīb⁹ iſtis eēntia oñdit̄ ⁊ demonſtrat̄. ḡ rō eēntie ⁊ ei⁹ diffō ꝑ iſta noīa imediate ſignificabit̄ ſꝫ Augᵐ. Cōſtat āt ꝙ nō ſūt ſynonimia. necē eſt ḡ ꝙ ſic rō eentie iportet̄ ꝑ iſta:ꝙ cū h̄ aliud extrinſecū iportet̄. ❡ 18°. arguit ſic. Nā dicit Aug. 6° de trini. ca°. p̄. (Qꝛ eadē q̄ppe eſt vt⁹ ⁊ ſapia.) Et ca°. 7°. dič. (Qꝛ eadē eſt bonitas q̄ magnitudo:⁊ ſapia:⁊ eadē veritas q̄ illa oīa:) ſꝫ manifᵐ eſt ꝙ hꝫ ꝑdicatiōes in abſtracto falſe reddūt̄ ex hoc ipſo ꝙ alie rōnes ꝑ ſubm ⁊ ꝑdicatū importāt̄:qđ apparet ex h̄:ꝙ abſtractū ſigniat ſuā rōnē cū ꝑciſiōe oīs rōnis alteri⁹ q̄ nō includit̄ in ipa:humanitas. n. eſt humanitas tñ ſꝫ Aui. 5°. metaphiſice. ca°. p̄. qcqd ḡ ꝑdicat̄ de hūanitate denotat̄ ꝑdicari de ea cū ꝑciſiōe oīs alteri⁹ rōnis ab humanitate:⁊ ꝑ ↄñs nulla rō q̄ ꝑdicat̄ de ea pōt eē ꝑciſa ab ea:imo necīo ē icluſa:⁊ ſi illa ſit ſimplex necīo eſt eadē. cū ḡ rō magnitudinis in abſtracto ꝑdicet̄ de dīnitate in abſtracto ſꝫ Augᵐ q dicit ꝙ ipſa magnitudo eſt ipſa veritas:⁊ ipſa dīnitas eſt ipſa magnitudo:neccē eſt ꝙ rō magnitudis quātūcūqꝫ ꝑſcindat̄:includat̄ in rōne dīnitatis quātūcūqꝫ abſtrahat̄ ⁊ ꝑſcindat̄:includi aūt nō pōt niſi per idemptitatē. ḡ relinqt̄ ꝙ rōnes oiuꝫ ꝑfectionū nō ſint aliud intrinſece ⁊ in recto q̄ȝ ipa rō dīnitatis ſꝫ Augᵐ. ❡ 19°. arguit ſic. Qñcūqꝫ aliqd eſt h̄ vel illđ eēntialr̄: opꝫ ꝙ ſit ipm qdditatiue ac formalr̄ ⁊ diffinitiue:alr̄ diffō exp̄mēs eēntiā nō exp̄meret qdditatē:cui⁹ oppoſitū dicit phūs 7°. metaphiſice. ſꝫ Augu. ait libro de cognitione vere vite:ꝙ rō veraciter ꝓbat deū eē vitam: ſapiam:⁊ veritatē:⁊ iuſticiā:⁊ eternitatē eēntialr̄. ḡ veraciter ꝓbat deū eſſe oīa iſta qdditatiue:⁊ formalr̄:ac diffinitiue:⁊ ꝑ ↄñs intrinſece ⁊ i recto nō eſt ibi alia qdditas:nec rō diffinibilis:aut formalitas niſi diuinitas ipſa. ❡ Et ſi dicat̄:ꝙ Aug. intelligit ꝙ eſt oīa illa eēntialr̄:qꝛ realr̄. Nō valꝫ qdē:qꝛ qdditas ⁊ eēntia idē ſt̄: ⁊ ꝑ ↄñs aduerbia deſcēdētia inde idē ſignificabūt. eſt igit̄ diuinitas oīa iſta eſſentialr̄ ⁊ qdditatiue. ❡ 20. arguit ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliqd ꝑdicet̄ ſubaliter niſi ſignificet ſubam:aut eēntialr̄ niſi ſignificet eēntiā rei:aut accītalr̄ niſi ſignificet accñs illius rei. ſꝫ Boetius dič in libro de trini. vitatē ſubalr̄ ꝑdicari de bonitate ⁊ iuſticia:ac de ceteris oīb⁹. Et i fine libri ↄcludit. (Qꝛ bonitas:iuſticia:veritas:oīpotētia:ſuba:imutabilitas:virtus:ſapia ⁊ qcqd excogitari pt ſubalr ď dīnitate dñr.) Et ↄcludit interrogādo. (Hec ſi recte:⁊ ex fide ſe hñt vt me inſtruas peto:q̄ſi dicere velit:ꝙ iſta opꝫ tenere ex fide. ḡ de mēte ipſi⁹ fuit:ꝙ oēs iſte ꝑfectiōes ſignificēt ſubām ⁊ eēntiā:⁊ nō ſolū realitatē ipſius:imo ⁊ qdditatē:cū nō differat realitas a qdditate. ❡ 21°. arguit ſic. Illa noīa que ne tollant diuinā ſimplicitatem:⁊ cō-

poſitionem

poſitionē ponāt in ea:opꝫ ꝙ oñdant circa ipſaꝫ qd nō
eſt:aut aliqd eoꝝ q̄ ꝯſequunt̄ nãm vel opationē:talia
quidē nō addūt ad diuinitatē intrinſecā rõnē:ſ; tm̄ ex
trinſece cõnotata.ſ.qd nō eſt:aut habitudinē quãdaꝫ
⁊ ſimilia.Sꝫ Damaſ.dic̄ libꝰ.p̄.caº.12.(Et ſi deū dixe
rimus increabilē ſine p̄ncipio:incorporeū:imortalem:
eternū:bonū ⁊ ſilia:⁊ ſubales differentias dixerimꝰ:⁊
tot cõnexus:nō ſimplex erit ſꝫ ꝯpoſitus:qd vltime im/
pietatis ē.)Et ex h̄ ſubdit.(Et oꝫ ñ ſingulū eoꝝ ſignã
re ẜm ſubam:ſꝫ qd nō eſt oñdere:vt incorruptibilē:in/
corporeū:inuiſibilē:ſignatur q̄ nō incepit:nō corrūpi/
tur:nō videt̄:aut oſtendere habitudinē quãdã:vt dñs
creator:aut oſtēdere aliqd eoꝝ q̄ aſſequūt̄ nãm ⁊ opa
tionē:ſicut bonus:⁊ iuſtus:⁊ ſcūs.)ḡ de mēte eiꝰ fuit ꝙ
iſta noīa nō ponūt circa diuinitatē aliquã multiplicē rõ
nē:ſꝫ ſignãt eãdeꝫ rõnē diuinitatis addēdo vel apponē/
do quãdã extriſecã cõnotationē.¶Et ē notãdū:ꝙ ait
iſta noīa nō ſignare ſubales differētias nec ẜꝫ ſubam:
per h̄ inuens ꝙ nō ſignãt res qdditatiuas additas di/
uinitati.¶22º.arguit ſic.Illud qd ꝯgrue reſpondetur
ad interrogationē factã p qd de aliquo eſt de qddita/
te ⁊ formali rõne eiꝰ:pp hoc.n.ph̄s p̄ topicoꝝ ꝓbat:ꝙ
genꝰ:⁊ diffõ:⁊ ſpēs p̄dicant̄ in qd ꝓ eo:ꝙ reſpondent̄
ad interrogationē factã p qd.Et ſilr Porphirius ideꝫ
dic̄.Sꝫ Anſel.monol.16º.determiat.(Et ſi q̄rat̄ qd ſit
ipſa ſūma nã nō ꝓprie dr̄ ꝙ habeat iuſticiã ſꝫ exiſtit
iuſticia:ideo cū dr̄ iuſta ꝓprie intelligit̄ exiſtens iuſti/
cia:⁊ rõ cõſeqt̄:vt nō dicat̄ q̄lis ſit ſꝫ qd ſit.)Et ſubdit.
(Quicqd igit̄ ð illa dicat̄:⁊ loquit̄ de diuinitate:nō q̄/
lis vel quãta:ſed magis qd ſit demonſtrat̄.)Hec An/
ſelmꝰ.¶Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ad interrogatiōnē factã p qd ð ipa
diuinitate ẜm eū vere reſpondet̄ ꝙ eſt q̄dã iuſticia:⁊
quedã bonitas:⁊ q̄dã vita.ḡ de mēte eiꝰ eſt:ꝙ oīa iſta
eſſent de qdditate diuinitatis:ꝯſtat aūt ꝙ diuinitas dei
eſt ſimpliciſſima ⁊ vnitiſſima:⁊ per ꝯñs oīa attributa
ſūt vna rõ qdditatiua diuinitatis nihil addentia itrinſe
ce:ſed tm̄ extrinſece.¶23º.arguit ſic.Naꝫ idē caº.17º.
ſtatim mouet q̄ōnē:quō ſi illa ſūma nã fuerit tot bo/
na:nō erit cõpoſita ex pluribꝰ bonis.Et ſubdit rñden/
do:ꝙ nō eſt plura bona:ſꝫ vnū bonū pluribꝰ nomini/
bus ſignatū.Et ſubdit.(Et cū nllo mō illa nã ſit ꝯpoſi
ta:⁊ tm̄ oīmode tot illa bona ſit:neceſſe eſt vt oīa illa ñ
plura ſꝫ vnū ſint:⁊ qdlꝫ eoꝝ idē eſt qd oīa:ſiue ſil ſiue
ſingula:vñ cū dr̄:iuſticia vel eēntia:idē ſignãt vna qd
alia vl ſingla ⁊ oīa.)Et ſubdit.(Et qcqd eēntialr̄ dr̄ ð
ſūma ſuba.vno mō ⁊ vna ꝯſideratiōe dr̄.)Et īfra.(Il
la ſūma eſſentia nullo mō ſic eſt aliqd:vt illud idē ẜm
aliū modū vel aliã ꝯſiderationē ſit:qꝛ qcqd aliq̄ mō ē
eēntialr̄:hoc totū eſt qd ipa eſt.nihil igit̄ de ea vere dr̄
in eo ꝙ qualis vl quãta:ſed ī eo qd qd ē totū accipit̄.)
Hec Anſelmus.Sꝫ ꝯſtat:ꝙ iſta vera nō eſſent ſi pfe/
ctiones attributales importarent aliq̄s rõnes alias a
rõne diuinitatis.ſiue rõnes ille qdditatiue eēnt p opa/
tionē tm̄:ſiue ex nã rei ineſſent.igit̄ oēs diue pfectiōes
coincidūt in eandē rē ⁊ rõneꝫ diuinitatis.¶24º ar/
guit ſic.Nã magiſter in p̄.diſ.8.exponēs illud Augu.q
dixit eūdē deū multiplr̄ dici:ait.(Et h̄ nō dicit ꝓpter
diuerſitatē accidētiū vel partiū:ſed pp multiplicitatē
⁊ diuerſitatē noīuꝫ q̄ de deo dñr:q̄lꝫ multiplicia ſint:
vnū tm̄ ſignãt.ſ.nãꝫ diuinã.)Hec magiſter.Sꝫ hoc nō
eſſet verū ſi importarēt plures rõnes intrinſece ſiue p
cõſiderationē intellectus:ſiue ex nã rei:tūc enīꝫ nō ſi/
gnificarent nãm diuinã ſiue diuinitatē ipſaꝫ:ſꝫ aliã rõnē
⁊ aliã qdditatē:cū rõ quã ſignãt nomen ſit ſua diffō.ḡ
manifeſte patet:ꝙ ẜm eū oīa attributa ſignificarent
vnã ſimplicē rõnē diuinitatis ſiue nãe diuine intrinſece:
⁊ in recto.¶25º.arguit ſic.Nã magiſter h̄ dic̄ expſſe
diſ.45.ita vt nō indigeat expoſitiōe.Ait enī.(Et cū dr̄
deus ſcit:⁊ deꝰ vult:eēntia diuina p̄dicat̄:⁊ deꝰ eſſe nū
ciat̄:cū aūt addit̄ oīa:vel aliqd:aut aliqua:eēntia qdē
diuina p̄dicat̄ nō ſimplr̄ ⁊ abſolute:ſꝫ ita vt ſcie q̄ ipſa
eſt oīa ſubiecta eſſe monſtrent̄:⁊ volūtati q̄ ipſa eadeꝫ
eſt aliqd vel aliq̄ ſubiecta eē dicãt̄:vt talis ſenſus fiat:
deus ſcit oīa.i.deꝰ eſt:cuius ſcie q̄ ipſe ē oīa ſunt ſubie/
cta.)Hec ille.Ubi expreſſe pꝫ:ꝙ magr̄ fuit huiꝰ itētio/
nis.¶26º.arguit ſic.Si bonitas ⁊ ſapia diſtinguuntur
rõne:⁊ ſunt ideꝫ realiter in deo:h̄ dr̄ ꝓ tanto:qꝛ de ea
dē re q̄ ē bonitas habent̄ diuerſe rõnes ī itellectu nr̄o:
ſed p p hoc nō opꝫ illã diſtinctionē ponere.igit̄ minor
pꝫ:qꝛ ſi ꝓpter hoc de eadē re habent̄ diſtincte rõnes
in intellectu diceret̄ talis res diſtingui a ſeipſa:tūc pa/
riformiter diuinꝰ intellectꝰ diceret̄ diſtinctus a ſeipo
ẜm rõnē ꝓpter hoc:ꝙ alia rõ habet̄ de ipſo dū cõſide
ratur vt intelligit deū:⁊ alia duꝫ intelligit creaturas:
ꝯñs eſt falſum vt pꝫ:nã articulus pariſienſis.148º.ſic
dicit.(Et alius ē intellectꝰ in rõne ẜm ꝙ deus itelligit
ſe ⁊ alia:)error:qꝛ lꝫ ſit alia rõ itelligendi:nō tm̄ alius
intellectꝰ ẜm rõnē.¶27º.arguit̄ ſic a quodã.Si diui
na attributa diſtinguerent̄ rõne:h̄ videret̄ ꝓpter au/
ctoritatē Cõmētatoris.12º.metaphiſice cõmento.38º
dicentē.(In his que ſunt forma non in mã diſpoſitio
vel diſpoſitū reducunt̄ ad vnū in eſſe ⁊ duo in ꝯſide/
ratiōe.ſunt ḡ vna res ⁊ duo cõpoſita rõne vel ꝯſidera
tione.)Et ibidē ſubdit.(Intellectus enīꝫ natus eſt di
uidere adunata in eſſe in ea:ex qbus cõponit̄.)Et in fi
ne cõmenti dicit.(Et magna eſt differentia inter ea q̄
differūt in intellectu ⁊ in eſſe:⁊ q̄ differūt in intellectu
tm̄.)Et ſubdit.(Multiplicitas ḡ in deo nō eſt niſi in
intellectu:differētia nō in eſſe.)Videret̄ inquã ex h̄
ꝙ Cõmentator ſenſiſſet tales pfectiones eē idē realr̄
in deo:ſꝫ diſtingui ẜꝫ rõnē.Sed hoc nō dꝫ mouere ad
ponēdū diſtinctionē talē:qꝛ Cõmētator in p̄ma aucto
ritate allegata accipit diſpoſitionē ⁊ diſpoſitū ꝓ ſubo
⁊ p̄dicato ꝓpoſitiōis:que ſunt termini ⁊ nō res extra:
vñ dicit ibidē.(Cum intellectꝰ cõponit aliquã ꝓpoſi/
tionē ex diſpoſitione ⁊ diſpoſito in talibus rebꝰ)⁊c̄.cõ
ſtat aūt ꝙ intellectꝰ nō cõponit ꝓpoſitionē niſi ex ter
minis:⁊ nō ex rebus extra.Et antea dicit ibideꝫ.(Qñ
fuerit diſpoſitio conſiderata ⁊ diſpoſitū in eis:que nō
ſunt in mã:tūc reducūt̄ ad vnã intentionē oībus mo/
dis:⁊ nullus erit modus:quo diſtinguat̄ predicatum a
ſubiecto ⁊ diſpoſito.)Ecce ꝙ ꝓ eodē ponit ſubiectuꝫ ⁊
diſpoſitū:⁊ p̄dicatū vocat diſpoſitionē.Et in ſpāli loq̄/
tur de ꝓpoſitione:in q̄ de deo p̄dicat̄ terminꝰ concre/
tus.verbi gr̄a:deus eſt viuus:deꝰ ē ſapiēs:⁊ eſt intentio
eius:ꝙ in hꝫ ꝓpoſitionibꝰ ſubiectū ⁊ p̄dicatuꝫ ſuppo/
nunt ꝓ oīo eodeꝫ ex pte rei ſub alia tm̄ ⁊ alia rõne:ita
ꝙ p̄dicatū ⁊ ſubꝫ differūt rõne:⁊ nō ſunt noīa ſynoni/
ma:⁊ qꝛ ſupponūt ꝓ eodē a pte rei:dicit ꝙ reducūt̄ ad
vnū in eē.Eſt ḡ mens eiꝰ:ꝙ vna res hꝫ duo noīa.ſ.ſub/
iectū ⁊ p̄dicatū:⁊ duos conceptꝰ differētes:ſꝫ nō inten
dit:ꝙ res differat a ſeipſa rõne:ſed ſolū vna rõ ab alia
rõne.Silr̄ cū dicit ꝙ itellectus eſt natus diuidere ⁊c̄.
nō intendit ꝙ rē oīo ſimplicē intellectus ſit natꝰ diui/
dere:ſed intēdit ꝙ intellectꝰ eſt natꝰ diuidere.i.diuiſiꝫ
intelligere:vel diuiſa eē cognoſcere:⁊ diuiſiꝫ ſignare:q̄
ſunt cõiuncta vel adunata in re ſicut mã ⁊ forma:⁊ ꝙ
hec ſit eius intentio pꝫ:nã vbi.ā.dicit.(Intellectus.n.
natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea:ex qbus cõpo/
nitur:q̄uis nō diuidat̄ in eſſe:ſicut diuidit mãm a for

Marginal note (left, beside "dic̄.Sꝫ Anſel.monol."): In capi. de genere ⁊ ſpē.

ma: ⁊ formã a cõpoſito ex mã ⁊ forma.) ¶ Ulterius arguit̃. Si diuina attributa diſtinguant̃ rõne: aut h̃ erit ꝑ intellectũ cõparantẽ diuinã ꝑfectionẽ ad creaturas: aut ꝑ intellectũ cõparantẽ eã ad intra: ſʒ neutra pars rõnabiliter dari põt. Ꝙ enĩ nõ ꝑma ps ꝓbat̃ ſm Henricũ ⁊ alios nouem vijs. ¶ Prima talis eſt. Deus ab eterno circũſcripta oĩ creatura intellexit eẽntiã ſuam ſub rõne veri: ⁊ voluit ſub rõne boni: ſʒ rõ veri ⁊ boni ⁊ ꝯſiles ſũt rõnes attributales. g̃ videt̃ ꝙ in deo diſtinguãtur ꝑ cõꝑationẽ ad intra circũſcripta oĩ cõꝑatiõe ad creaturã. ¶ 2ª talis eſt. Dato ꝙ nõ eſſet poſſibilis creatura. adhuc verbũ in diuinis emanaret ꝑ modum intellectus: ⁊ ſpũs ſcũs ꝑ modũ volũtatis: ſʒ h̃ nõ eẽt niſi voluntas ⁊ intellectus diſtinguerent̃: aliogn eque emanaret verbũ ꝑ modũ volũtatis ſicut ꝑ modũ intellectus: ſi penitus eẽnt idẽ. g̃ volũtas ⁊ intellect⁹ diſtinguunt̃ in deo ꝑ cõꝑationẽ ad intra: ⁊ nõ ꝑ ꝯꝑationẽ ad creaturas. ¶ 3ª talis eſt. Ubicũqʒ eſt reperire maiorẽ dr̃iam ⁊ minorẽ: ibi vr̃ ꝙ minor hʒ ortũ a maiori: ſed in deo eſt realis diſtinctio ꝑſonaꝝ: q̄ maior eſt q̃ʒ diſtinctio attributoꝝ ſm rõnẽ. igit̃ iſta reducit̃ ad illã: imo ſi pª põt eẽ in deo ſine ꝯꝑatione ad creaturã: ſilr ⁊ 2ª. ¶ 4ª talis eſt. Si attributa diſtinguerent̃ ꝑ ꝯꝑationẽ ad pluralitatẽ realẽ coꝝ in creaturis repertã: de⁹ nõ diceret̃ bonus aut ſapiẽs: ⁊ ſic de alijs ꝑfectionib⁹ ſm rõnẽ formalẽʒ: ſʒ ſm cauſalitatẽ effectiuaʒ: vtpote q᷑ iſta diffundit in creaturis: ſʒ h̃ eſt ĩpoſſe: q᷑ ſʒ h̃ nõ magis diceret̃ q̃ʒ lapis: cũ eque creauit lapidẽ ſicẽ bonitatẽ creature. g̃ attributa nõ vr̃ diſtingui ꝑ cõꝑationẽ ad creaturas: ſed ꝑ cõꝑationẽ ad intra. ¶ 5ª talis eſt. Fundamẽta emanationũ nõ diſtinguunt̃ ꝑ ꝯꝑationeʒ ad creaturas: ſed intelligere eſt fundamẽtũ ipſius dr̃ie: ⁊ amare eſt fundamentũ ſpirationis actiue: qb⁹ emanãt diuine ꝑſone. g̃ diſtinctio amoris ⁊ intellectiõis attendit̃ penes ĩtra: ⁊ nõ ꝑ ꝯꝑationẽ ad creaturas. ¶ 6ª. Si diſtinctio iſtaꝝ rationũ nõ poſſet aſſumi niſi ex reali diſtinctione ipſarũ reperta in creaturis: tũc illa q̄ nõ diſtinguunt̃ realiter in creaturis nõ poſſent diſtingui rõne in deo: ſʒ veꝝ ⁊ bonũ in creaturis nõ diſtinguuntur ſm rem: ſed tm̃ rõne. nõ g̃ diſtinguerent̃ in deo ſm rõneʒ: qδ eſt falſuʒ: cũ ſint attributa: ⁊ ꝑ ꝯñs falſuʒ eſt ꝙ diſtinguãt̃ ꝑ ꝯꝑationẽ ad extra. ¶ 7ª eſt talis. Imꝑfectũ actũ hʒ a ꝑfecto ⁊ nõ ecõtra: ſʒ rõnes attributales ꝓut ſunt in deo ꝑfecte ſunt: ꝑfectior enĩʒ eſt ſapiã dei q̃ʒ quecũqʒ creata ſapientia. g̃ diſtinctio ꝑfectionũ hoꝝ ꝓut eſt in creatura ſumit ortum a diſtinctiõe ſm rõnẽ que eſt in deo: ⁊ nõ ecõtra. ¶ 8ª talis eſt. Cauſa p̄cedit effectũ: ſed hꝫ ꝑfectiões ꝓut ſunt in deo ſunt cauſe earundem ꝓut ſunt in creaturis. g̃ diſtinctio eaꝝ in deo p̄cedit earũ diſtinctionẽ ꝓut in creaturis: nec ſumitur ab eis. ¶ 9ª talis eſt. Intellectus diuin⁹ põt reducere ad actũ qcqd eſt in potentia in diuina eſſentia negociãdo circa ipſam: ſʒ licʒ diuina eſſentia ſit ſimpliciſſima ⁊ apprehenſibilis ſub ratione ſimpliciſſima a diuino intellectu: nihilominus ipſa eſt in potentia ad pluralitatem attributoꝝ. g̃ intellectus diuin⁹ negociãdo circa eẽntiã ſimplici intelligẽtia apprehenſam poterit negociando ad actũ reducere multitudinẽ attributaliũ rõnũ. ſic g̃ pʒ ꝙ non põt dari ꝑma pars diuiſionis poſite. ¶ Sʒ q᷑ nec 2ª ps dari poſſit arguit̃ ſm Godofredũ ⁊ Duran. ⁊ alios decẽ medijs. ¶ Primuʒ eſt tale. Qñcũqʒ aliq̃ differũt alicubi ſm rẽ ⁊ alibi ſm rõneʒ dr̃ia coꝝ ſm rõnẽ accipit̃ a dr̃ia coꝝ ſm rẽ. dextrum enim ⁊ ſiniſtrũ in animali differunt ſm reʒ: ſm rõneʒ vͦo in colũna: ꝓpter qδ dr̃ia dextri ⁊ ſiniſtri in colũna ortũ hʒ ab eoꝝ reali dr̃ia: quã hñt in aĩali: dextrũ enĩʒ in colũna nõ dr̃ niſi ꝑ reſpectũ ad aliqδ aĩal: ſʒ ꝯſtat ꝙ iuſticia: ⁊ ſapiã: ⁊ cetera attributa iueniunt̃ in creatura diſtincta ſm rẽ. in deo vͦo ſm ſolã rõnẽ. g̃ diſtinctio eoꝝ ſm rõnẽ ſumi dʒ in eo a reali diſtinctione eorũdẽ reꝑta in creatis. ¶ 2ᵐ eſt tale. Quia talis eſt diſtinctio inter attributa in deo q̃lis eſt inter diſpõnẽ ⁊ diſpoſituʒ in eo: hñt enĩʒ ſe attributa ad deũ ꝑ modũ cuiuſdã diſpoſitionis: q᷑ vr̃ diſponi diuinitas ꝑ ſapiam: iuſticiã: bonitatẽ: ſed Cõmentator dicit 12º metaphiſice. cõmẽto. 38º ꝙ cũ intellect⁹ intelligit diſpõnẽ ⁊ diſpoſitũ in deo non intelligit ex eis noĩa ſynonima: ita ꝙ ꝓpoſitio ſit ſm nomẽ nõ ſm intentionẽ: ſʒ intelligit ea eẽ dr̃ia ſm aſſimilationẽ ſicut intelligit multa ſm ſimilitudinẽ: ſi enĩ intellectus nõ accepiſſet diſpoſitionẽ ⁊ diſpoſitũ in rebus cõpoſitis: nõ põt intelligere nãs eoꝝ: nec declarare eas. g̃ ex dictis Cõmentatoris vr̃ ꝙ diſtinctio attributoꝝ accipiat̃ ꝑ intellectũ per cõꝑationem ad res materiales: in qbus ſm reʒ diſtinguunt̃. ¶ 3ᵐ eſt tale. Ꝙ illud qδ ſm ſe eſt vnũ ſimpliciter: ſi ꝯſideret̃ tm̃ ſm ſe: ita hʒ cõſiderari ſm vnã rõnẽ ſimpliciſſimã ſicut hʒ eſſe vnũ ſimpliciſſimũ: rõ enĩʒ rei adequat̃: rõ quideʒ albedinis nõ excedit albedinẽ: nec ecõuerſo: ſed deus eſt ſm ſe ſimpliciſſimus ⁊ in eſſe. g̃ hʒ cõſiderari ſm vnã ſimpliciſſimã rõnẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs ſi hʒ cõſiderari ſm plures rõnes: erit ꝑ cõꝑationem ad extra. ¶ 4ᵐ eſt tale. Sic videt̃ eſſe de diſtinctione attributoꝝ in deo: ſicut eſt d̄ pluralitate aliorũ q̄ differũt ſm rationem in eo: ſʒ pluralitas ideaꝝ in deo ſumit̃ ꝑ ꝯꝑationẽ ad extra: q᷑ diſtinguunt̃ ſm formas ⁊ nãs repreſentatas. g̃ diſtinctio attributoꝝ accipiet̃ ꝑ cõꝑationẽ ad creaturas. ¶ 5ᵐ eſt tale. Sic diſtinguunt̃ attributa in deo ſicut intellectus eſt apt⁹ nat⁹ diſtinctionẽ ponere: ſʒ intellectus nõ eſt aptus natus ponere diſtinctionẽ ſm rõnẽ in eo qδ eſt idẽ ſm rẽ: niſi ex aliqbus: q̄ ſunt plura ſm rẽ: ſicut pʒ ꝙ rõneʒ generis ⁊ differentie accipit ex diuerſis ſm rẽ: vtpote ex apparentib⁹ vel oꝑationib⁹: eadẽ enĩ albedo concipit̃ ſub rõne coloris ex motione viſus: ⁊ ſub rõne albedinis: ex hoc ꝙ eſt diſgregare viſuʒ ⁊ ſimilr̃ rõnale ⁊ aĩal differunt in hoĩe ꝑ ratiocinari ⁊ ſentire. igitur intellectus diſtinctionẽ attributoꝝ nõ concipit in deo niſi per cõꝑationẽ ad aliq̃ realr̃ diſtincta. ¶ 6ᵐ ẽ tale. Ubicũqʒ eſt pluralitas ſm rõnẽ ibi reqrunt̃ tria. pᵐ ẽ res: circa quã eſt talis pluralitas tanq̃ʒ fundamentum oĩum rõnũ: ne intellectus ſit van⁹. 2ᵐ eſt aliqua diuerſitas ad quã illud vnũ comꝑet̃: q᷑ rõ vnius ſm ꝙ ꝯſideratur in ſe nõ eſt niſi vna. 3ᵐ vero eſt apprehẽſio intellectus reducentis in actũ circa ipſaʒ rẽ hꝫ rõnes: quas quidẽ impoſſibile eſt vt reducat: niſi ꝑꝑ diuerſitatem alibi repertã: ⁊ hoc pʒ. Tum q᷑ Cõmentator. 12º metaphiſice. cõmẽto. 38º. dicit expreſſe: ꝙ ſi intellectus non accepiſſet diſpoſitionem ⁊ diſpoſituʒ vbi realiter diſtinguunt̃: nõ poſſet intelligere: nec declarare nãs eaꝝ. Tum q᷑ opʒ ꝙ a re ortũ habeat ꝙ aliqua res ſm diuerſas rõnes obiectiuas obijciat̃ intellectui: ⁊ alia nõ obijciat̃: cũ vͦo hoc non habeat ex ſe res ſimpliciſſima opʒ ꝙ hoc habeat q᷑ cõꝑabilis eſt ad plura. alia vͦo nõ eſt. Tum q᷑ ſicut ſe hʒ ens rõnis ad ens reale: ſic ſe hʒ pluralitas rõnis ad pluralitatẽ realẽ. ꝯſtat aũt ꝙ ens rõnis hʒ ortum ab ente reali: ⁊ ꝑ ꝯñs pluralitas rõnis hʒ ortum a pluralitate reali: ſed ꝯſtat ꝙ ĩ deo ẽ tm̃mõ ꝑmũ. ſ. fundamentũ qδ eſt oĩo vnũ ⁊ idẽ: nõ aũt eſt ibi 2ᵐ. ſ. pluralitas realis. g̃ intellectus in accipiẽdo diſtinctionẽ attributoꝝ opʒ ꝙ recurrat ad pluralitatẽ eoruʒ realem exiſtentẽ in creatis. ¶ 7ᵐ eſt tale. Intellectus

in accipiendo

Utrum attributa ratione diſtiguantur per itellectũ cõparantem, diuinaʒ perfectionem ad creaturas.

Utrum attributa ratione diſtinguãt̃ ꝑ opus intellectus conſiderantis deum in ſe.

in accipiendo h3 ſe paſſiue:aut igiť reduciť ad plures
conceptiones a re vna ſimpliciſſima:aut a pluribus
rebus correſpondentibus illis plurib⁹ conceptionibus
alibi q̃3 in illa re ſimplici:aut ab ipſomet itellectu. S3
nó pót dici:ꝙ a ſeipſo cū ſit paſſiua:ꝛ idē nó reducat ſe
de potentia in actū:nec reduci pót ab illa ſimpliciſſi
ma:nā ab vno inq̃tū vnū nō ꝑuenit niſi vnū.g̃ reliq̃
tur ꝙ reducať ex diſtinctione reali alibi:ꝛ ꝑ ꝯñs diſtin
ctionē attributoꝝ ſm rōnē accipit intellectus inde ex
reali diſtinctione eorundē repta in creatura. ¶ 8ᵐ eſt
tale. Omnis diſtinctio rōnis aut ꝯſeqť intellectū ſim
pliciter apprehendētē3:aut intellectū cōponētē ꝛ diui
dentē:ſed ōis diſtinctio rōnis in intellectu apprehēdē
te ſimplicia ortū h3 a reali diſtinctiōe mediorꝝ:puta
ſpēꝝ:vel ſaltē actus itelligendi. Similr omnis diſtin
ctio rōnis in intellectu ꝯponēte ꝛ diuidēte ortū h3 ex
hoc ꝙ ꝑdicatū nō cōuenit ſubo inq̃tū h:certū eſt āt
ꝙ ſp ꝯuenit ꝑꝑ diſtinctionē realē eorūdem:vñ ſapia
inq̃tū diuina eſt iuſticia:in gnāli āt non:eo ꝙ alicubi
realiter diſtinguit.g̃ ōis diſtinctio rōnis ortū habz a
diſtinctione reali:ꝛ ꝑ ꝯñs ex pluralitate attributoꝝ re
perta ſm rē in creaturis ſequiť eorūdē diſtictio ſ3 rō
nē i deo. ¶ 9ᵐ eſt. Diſtinctio rōnis niſi ſit vana ꝛ falſa
op3 ꝙ hēat fundamētū in re:l3 ſit ab intellectu cōple
tiue:ſ3 diſtinctio attributoꝝ eſt ſm rōnē:nec h3 in diui
na eēntia ſufficiens fundamētum:qd̄ p3 ex hoc ꝙ ipſa
nullo mō ē plures nec actu:nec formalr ſicut claret:
nec potētia ſeu virtualiter:ſi eni nihil ꝑter deū eēt:nec
eſſe poſſet:attributa nec eēnt plura virtualr:ꝑ eo eni3
dr̄ virtualr cōtineri in deo:q2 in creaturis diffundun
tur ꝛ participanť diſtincta realiter:ex h eni3 dicimus
ꝙ deus ꝯtinet vnitiue virtualr ac eminenter ꝑfectio
nes reptas in creatis:ꝛ ita ſi nō eēnt ſaltem poſſibiles
creature nulla eſſet in deo cōtinētia virtualis.g̃ reliq̃
tur ꝙ dña attributoꝝ ſm rōnē nō eſſet ſufficiens fun
damentu3 in deo niſi ꝯpareť ad creaturas. ¶ 10ᵐ eſt
tale. Nihil impfectionē includēs eſt abſolute in diuis:
ſed ſolū in compatione ad creaturas: ſicut p3 de diua
eſſentia que h3 rōnē ideeq̃ dicit qd̄ limitatu3:ꝛ ꝑ ꝯñs
quodāmō iperfectū ex habitudine ad creaturas:ſ3 di
ſtinctio attributoꝝ quandā imperfectionē includit:q2
quādā limitationē diuine ꝑfectiōis:q̄ in ſe illimitata
eſt diſtinctioē̄t per abſoluta vr̄ iportare iperfectione3:
nō ſic aūt diſtinctio ꝑ relatiōes:q2 relatio nō dicit ꝑfe
ctionē nec impfectionē.g̃ diſtinctio attributoꝝ nō ac
cipiť in deo niſi ꝑ reſpectū ad creaturas.ſic g̃ patet ꝙ
neutra ps ꝑfate diuiſionis dari pót ⁊c. Sequiť reſpon
ſio ad argumēta iſta facta añ oppoᵐ ꝛ poſt oppoſitu3.

Ad argumenta ꝯtra ꝑmā ꝯclōnē dicitur.
Ad ꝑmū qdē negatur mi
nor.diſtinctio eni3 ꝑſonaꝝ diuinaꝝ nō ꝑſupponit di
ſtinctionē intellectus ꝛ volūtatis in deo:l3 eni3 filius
ꝑducať ꝑ modū intellect⁹ vel nāe:nō aūt ſpūs ſcūs:
ſed poti⁹ ꝑ modū volūtatis añ oēm actū itellect⁹ nego
ciantis circa diſtinctionē attributoꝝ diuinoꝝ:nō tñ ſe
quiť ex hoc ꝙ intellect⁹ ꝛ volūtas diſtinguanť in deo
añ oēm actū intellect⁹:ſ3 ſufficit ꝙ añ oēm actū intel
lectus ſit intellectus in deo:ꝛ ſit voluntas in deo rea
liter:ꝛ formalr:ſeu in actu:ꝛ res q̄ eſt intellectus ꝛ vo
luntas.ſ.diua eēntia:nō ex hoc ꝙ intellectus ſit volun
tas:nec ex hoc ꝙ volūtas ſit intellect⁹:hoc ſolo eni po
ſito aliqd cōuenit ei vt ipſa eſt itellect⁹:qd̄ nō cōuenit
ei vt eſt volūtas.ſ.eē ꝑncipiū q̊ gigniť verbū:h aūt nō
infert diſtinctionē aliquā actualē in diua eēntia:ſ3 ſo
lū eſt ſignū nō limitationis ipſi⁹ ad aliquē modū ꝑfe
ctionis:ꝛ cōtinētie ſupereminētis ꝑfectionū in creatu
ris diſtinctarū:q2 nō ſolū h3 in ſe modū ꝑfectionis:q
cōpetit intelligēti vt intelligēs eſt:imo modū ꝑfectio
nis q ꝯpetit volūtati vt volēs eſt:cōcediť tñ ꝙ iſtud
bñ īfert ꝙ i diua eēntia añ oēm actū intellectus eſt in
choata diſtinctio rōnis attributoꝝ:ſic linea inchoatur
in pūcto:ꝛ relatio in fūdamento:ꝛ ſignum in ſignato.
¶ Ad 2ᵐ dr̄.ꝙ aliqd̄ ꝑductiuū eē eiuſdē rōnis pót du
pliciter intelligi. ¶ Pͥo mō:q2 ē limitatū ad certum
modū ꝑfectiōis ſpecifice:ita ꝙ ē talr ꝑfectū ꝛ nō alio
modo:vtputa ſi aliqd̄ ꝑductiuū eēt itellect⁹:ꝛ nō vo
lūtas aut ꝯ. ¶ 2ᵒ mō:q2 l3 non ſit limitatū ad aliquā
ſpēm ꝑfectiōis:imo ſit penit⁹ illimitatū ad oē3 modū:
ꝛ gen⁹.ꝛ ſpeciē ꝑfectionis.tñ nō h3 aliquā pluralitate3
aut diuerſitatē rōnū ꝑfectionaliū i actu:ꝛ ſic remanet
vnū:ꝛ indiuiſū:ꝛ idē in ꝑfectiōe:ꝛ rōne ꝑfectiōis. Tūc
dico:ꝙ añ oēm actū itellect⁹ eēntia diua ē vni⁹ rōnis
2ᵒ mō:nō aūt ꝑ mō. Dico vlteri⁹:ꝙ ꝑductiuū vni⁹ rō
nis 2ᵒ mō:cuiuſmodi ē eēntia diuina pót eē determia
tū ad certā pluralitatē ꝑductionū.ſ.intellect⁹ ꝛ volū
tatis. Nec valet ꝑbatio:q2 ꝑcedit de ꝑductiuo vni⁹
rōnis ꝑͦ mō. ¶ Ad 3ᵐ dr̄.ꝙ non ꝯcludit niſi ꝙ añ oēm
diſtinctionē factā ꝑ itellectū de⁹ eſt hēus:ꝛ intelligēs:
ꝛ volēs:ſ3 h ꝯceſſo ñ ſeqť ꝙ itelligere ꝛ velle differāt
in deo. ¶ Ad 4ᵐ negať mior.dico ꝙ bñ ſtāt ſil ꝙ ōis
ꝑfectiōis mod⁹ ſit in deo:ꝛ ꝙ diue ꝑfectiōes nullo mō
differāt i deo:ſ3 ſint ōio idipſu3 qd̄ diuitas. ¶ Nec va
let ꝑͦ iprobatio hui⁹. Dico.n.ꝙ in deo non eſt niſi vna
ꝑfectio illimitata ꝛ extra gen⁹:nec ē in mūdo niſi vna
ꝑfectio ſimplr vocādo ꝑfectionē ſimplr actū:cui null⁹
modus ꝑfectiōis deeſt:nec aliq̄ ipfectio adeſt:ꝛ illa ē
diua eēntia:ſūt tñ multe ꝑfectiones ſimplr in creatis
ad aliū ſenſū vocādo.ſ.ꝑfectiōe3 ſimplr actū:q ſ3 ſuā
rōnē nullā includit ipfectionē:l3 inq̃tū h nō icludat
oēm ꝑfectionē:ita ꝙ talis act⁹ ſ3 ſuā rōnē melior ē oī
actu q h3 rōnē oppoſitā:ꝛ iſto mō eē itelligētē dicit ꝑ
fectionē ſimplr:q2 meli⁹ eſt eſſe intelligentē q̃3 eē nō
intelligente3. ¶ Silr nec valet 2ᵒ improbatio vt p3.
ꝯcediť eni ꝙ in creaturis nō ē aliq̄ ꝑfectio ſimplr ꝑmo
modo:ſ3 rō nō ꝑbat qn ꝑfectio ſimplr 2ᵒ modo ſit in
creatura. ¶ Similiter inanis eſt 3ᵃ improbatio:l3 eni
actus limitatus ad genus vel ſpēm portet ſecū diſtin
ctionē ab oī actu:q ſ3 ſuā rōnē eſt alteri⁹ ſpeciei:ſicut
ſapia q̄ eſt in genere:a iuſticia q̄ eſt in genere:nō tñ o3
ꝙ hoc ſit verꝝ de actu illimitato:ꝛ iō intellectus diui
nus nō reqrit ſepationē a diuina volūtate:q2 diu⁹ in
tellectus nō ſolū eſt intellect⁹:imo eſt volūtas:ꝛ ſapia:
ꝛ iuſticia:ꝛ ſic de ceteris. Et iſta ſolutio ꝯformis eſt ei
qd̄ dicit ſcūs Tho. de potētia dei.q.8.arti.2ᵒ.ad ꝑmū.
vbi ſic ait. (Nulla ſuba q̄ eſt in genere pót eſſe relatio:
q2 eſt diffinita ad vnū gen⁹:ꝛ ꝑ ꝯñs excludiť ab alio
genere:ſ3 eēntia diua nō eſt in genere ſube:ſ3 ē ſupra
oē genus cōprehendēs in ſe oiu3 generū ꝑfectiōes:vñ
nihil ꝑhibet illd̄ qd̄ eſt relatiōis in ea inueniri.) Hec
ille. Ita dico in ꝑpoſito de actu extra genus:ſicut ipſe
dicit de ſuba ex genus. ¶ Silr caſſa eſt 4ᵃ iprobatio:
fundať eni in iſta ꝯña falſa:in deo ſunt dicte ꝑfectio
nes.g̃ ſūt ibi diffōnes eaꝝ:ad hūc ſenſū q ſapia q̄ eſt
in deo ſit diffinibilis:ſm eni ꝙ dicit ſcūs Tho. de po
tentia dei.q.7.arti.5ᵒ.dicit Dionyſius 2ᵒ.caᵒ. de diui.
noibus:ꝙ diuitas oīa ſimplr ꝛ incircūfinite in ſeipſa
exiſtētia ꝑaccipit:ꝛ iō ex diuerſis cōuenienter laudať
ꝛ noiať:ꝛ ſilr dicit:ꝙ ꝑfectiōes q̄ in creaturis ſunt ſm
diuerſas formas deo attribuunť ſm ei⁹ ſimplice3 eēn
tiā. Incircūfinite dicit ad oſtendēdū:ꝙ nulla ꝑfectio

in creaturis inuēta dinā eſſentiam cōprehendit:vt ſic intellectus ſub rōne illius pfectionis i ſeipſo deū diffiniat.) Hec ille. ¶ Siſr pª pte.q.13.arti.5º.dic̄ ſic.(Cū aliqd nomē ad pfectionē ptinēs dr̄ de creatura ſignāt illā pfectionē vt diſtinctā ſ3 rōnē diffōnis ab alijs:puta cū h̄ nomē ſapiēs de hoīe dr̄: ſignificam⁹ aliquā pfectionē diſtinctā ab eēntia hoīs:⁊ a potētia:⁊ ab eſſe ipſi⁹:⁊ ab oīb⁹ hm̄oi:ſ3 cū h̄ nomē de deo dicimus:nō intēdim⁹ ſignāre aliqd diſtinctū ab eēntia:vel potētia: vel eē ipſius:⁊ ſic cū h̄ nomē ſapiēs de hoīe dr̄ q̊dāmō circūſcribit:⁊ ꝯphēdit rē ſignatā:nō aūt cū dr̄ de deo: ſ3 relinqt rē ſignatā vt icōphēſā ⁊ excedētē noīs ſignificationē.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ p3:ꝙ intellect⁹ vl' volūtas ꝑut eſt i creaturis ſit qd diffinibile:⁊ p nomē ſuū circūſcriptibile:nō tn̄ cū dr̄ de deo:nec.n. h̄ nomē volūtas:nec rō vel diffō:quā ſignāt diffinit volūtatē3 dei:ſ3 relinqt eā incōphenſa3 ⁊ indiffinitā:l3 illa diffō ſit ſilitudo q̄dā dīne volūtatis:deficiēs tn̄ ⁊ inadeq̄ta. ¶ Ultima deniq3 iprobatio nulla ē:l3.n.in deo ſit rō ſapie:⁊ rō intellect⁹ ⁊c̄.nō tn̄ op3 ꝙ q̄l3 rō ibi hēat talē vnitatē:q̄ ſit indiuiſa in ſe:⁊ diuiſa ab alijs rōnibus aū opus intellect⁹. Tū qꝛ tales rōnes nō ſūt ſubiectiue in deo:ſ3 in itellectu creato:l3 ſint in deo vt in exēplari q̊dā quodāmō ⁊ fundamētal'r:⁊ iō ſic̄ iſte rōnes ſūt ibi aū ꝯſiderationē itellect⁹ fūdamētal'r:ita tales vnitates ⁊ diſtinctiones ſūt ibi fundamētal'r.ſ. diſtinctio rōnis:in actu aūt in intellectu diſtinguēte vnā pfectionē ab alia. Tū qꝛ cōceſſo ꝙ ibi ſit actual'r rō bonitatis ⁊ rō volūtatis aū actū intellect⁹:vocādo rōnē bonitatis nō ipſa3 cōceptionē formatā p intellectū:ſ3 illud qd correſpondet ei in deo:tūc diceret̄ ꝙ ibi nō eſt niſi vnica rō:⁊ iō nō ꝓbat̄ ex h̄:ꝙ ibi ſint multe vnitates ſecū ferētes diſtinctiōes. ¶ Ad illō Aui.de equinitate dr̄:ꝙ eq̄nitas diffinibilis nō eſt niſi eq̄nitas:⁊ ita dr̄ de oī qdditate:verūtn̄ in dinis nō ē ꝓprie diffō:nec cognoſcim⁹ qd ē diffinitiue. ¶ Ad 5ᵐ dico:ꝙ deū diſtincte cōcipe intuitiue bonitatē ſuā ⁊ iuſticiā ſuā pōt 2ʳ intelligi.

Deum diſtincte cognoſcere ſuas perfectiones dupliciter intelligi poteſt.

¶ Prio mō ſic:ꝙ de⁹ ꝯcipiat ⁊ intueat̄ bonitatē ſuā:⁊ iuſticiā ſuā hēre diſtinctionē adinuicē ex nā rei:⁊ videat in q̊ vna differt ab alia:vel ꝙ alia intuitione intueat̄ vnā ⁊ alia aliā:⁊ ſi hᵒᶜ iſto mō itelligat̄:neg̃āda ē:⁊ arguēs petit illud qd eſt i pn°. ¶ 2°. pōt illud intelligi ſic:ꝙ de⁹ intelligit ⁊ intuet̄ qual3 ſuā pfectionē nō ꝯfuſe nec ſolū in vli:imo in vltima actualitate: l3 ſua cognitio nō ſit vlis nec pticularis:⁊ ſic cōcedit̄ hᵒᶜ.ſ.ꝙ de⁹ intuet̄ diſtincte ſuā bonitatē:⁊ diſtīcte ſuā veritatē:⁊ ſic ð alijs:ſ3 ad hūc ſenſū negat̄ aᶜʳ:nō.n.o3 ꝙ illo mō q̊ vnr̄ diſtincte ſint diſtīcta ex nā rei. ¶ Ad 6ᵐ dico:ꝙ aᶜʳ diſtiguēda ē:aliqd eni p̄dicatū pōt alicui ſubo 2ʳ cōuenire.

Subiectū p̄dicato dupl'r ꝯuenire pōt.

¶ Uno mō ſic ꝙ inſit toti ⁊ total'r ſic ꝙ nō pōt iueniri res eadē ſubo:qn illi p̄dicatū iſit. ¶ Alio mō:qꝛ p̄dicatū ineſt toti ſubo:ſ3 ñ total'r:qꝛ l3 inſit ei:tn̄ aliq̄ res eſt eadē ſubo:cui nō ineſt p̄dicatū3. ¶ Et ſicut diſtinctū ē de ineſſe:ita pōt diſtingui ð ſuo oppoſito.ſ.nō ineſſe vl' negari:aliqd eni p̄dicatū pōt negari ab aliq̊ ſubo toto ⁊ total'r:⁊ pōt negari de toto:ſed nō total'r:iſta āt diſtinctio forte raro h3 locū:vbi ſub3 eſt qd limitatū ad gen⁹ vel ſpeciē:ſ3 vbi ē qd illimitatū ⁊ ex̄ gen⁹ diſtīctio multū val3. ¶ Dico tn̄ in ꝓpoſito:ꝙ ſi aᶜʳ argumēti intelligat̄ ſic.ſ.ꝙ i q̊cūq3 ſigno cōtradictoria p̄dicata ꝯueniūt aliqb⁹ p eodē ſigno ſunt multa ⁊ diſtincta.ſi inquā itelligit̄:ꝙ ꝯtradictoria eis iſto mō ꝯueniunt ꝙ vnū ꝯ̄dictorioꝝ ꝯuenit iſti toti ⁊ total'r:⁊ aliud ꝯuenit illi toti ⁊ total'r mō preexpoſito: certe tūc op3 ꝙ illa ſuba:qb⁹ ꝯtradictoria dicto mō cōueniūt:diſtiguat̄ ñ ſolū ex nā rei:imo real'r. S3 ſi vnū ꝯ̄dictorioꝝ ꝯuenit iſti ſubo toti:l3 nō total'r:⁊ aliud ꝯ̄dictoriū ꝯuenit illi ſubo toti:l3 nō total'r:nō o3 ꝙ ꝓ eodē ſigno h̄ ſubm diſtinguat̄ ab illo aliq̄ diſtinctione reali:imo ſufficit ꝙ ſint diſtinguibilia p intellectū:⁊ ñ actu diſtincta:tūc dico ꝙ hᵒᶜ intellecta ad ſenſu3 in q̊ aᶜʳ ꝯcedit̄ eſt falſa:l3 eni hec ꝯ̄dictoria:eē pnᵐ gnāndi nō eē pnᵐ gnāndi ꝯueniāt intellectui ⁊ volūtati dīne: nō tn̄ aliqd illoꝝ ꝯuenit itellectui aut volūtati total'r: nā l3 ſit veꝝ ꝙ intellect⁹ eſt pnᵐ gnāndi vbū:nō tn̄ eſt ita:ꝙ q̊cq̊d eſt idē intellectui ſit pnᵐ gnāndi vbū:nam ſpūs ſcūs ē idē intellectui:⁊ ſil'r fili⁹:⁊ ſil'r volūtas:iuſticia ⁊ hm̄oi:qb⁹ nō ꝯuenit dictū p̄dicatū:⁊ ita l3 illud cōueniat ſubo:nō tn̄ total'r. ¶ Eodē mō dr̄:ꝙ h̄ p̄dicatū nō eſſe pnᵐ gnāndi verbū:l3 ꝯueniat voluntati nō tn̄ total'r. Iſta ſolutio tenet in dinis ſi ꝯſimile argumētū fiat de eēntia dīna ⁊ de relatione:ſic arguēdo. Aū oēm actū intellect⁹ ꝯ̄dictoria eis ꝯueniūt:qꝛ eēntia eſt tres pſone:relatio nō eſt tres pſone:eſſentia nō generat.pr̄ gnāt ⁊c̄. Patet eni:ꝙ dato q̊cūq3 p̄dicato:qd cōuenit eſſentie:⁊ negat̄ de relatiōe vel pſona:tale p̄dicatū nō cōuenit eſſentie toti ⁊ total'r:nec aliqd ꝯueniēs relationi vel pſone negat̄ de eſſentia tota ⁊ total'r. ¶ Et ſi dicatur:ꝙ eēntia ⁊ relatio differunt ex nā rei:⁊ iō p̄dicata ꝯ̄dictoria realia eis pñt ꝯuenire. Dicit̄ ꝙ reſponſio nō valet:ſicut eni tu dicis:ꝙ ad hoc ꝙ p̄dicata ꝯ̄dictoria realia dicta de aliqb⁹ arguūt diſtīctionē eoꝝ ex nā rei:nec ſufficit diſtinctio rōnis.ita ego dicā ꝙ non ſufficit aliq̄ diſtinctio minor diſtinctione reali:nec tu plus poteris arguere ꝯ̄ me q̄3 ego ꝯ̄ te. Dico igit̄ vt prius:ꝙ p̄dicata ꝯ̄dictoria ꝯueniētia aliqb⁹ totis ⁊ total'r arguūt inter illa diſtinctionē realē:ſ3 ſi illis ꝯueniāt nō total'r nullā diſtīctionē arguūt in re:ſ3 ſolū in itellectu actualē vel potētialē. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ aliq̄ eē diſtincta ſ3 rōnē dnr̄ nō ſolū qꝛ actual'r diſtinctio eoꝝ fabricata eſt p intellectū:ſ3 qꝛ fundamētū dicte diſtinctiōis eſt in re.ſ.illimitatio ad genus:⁊ plena pfectio ⁊ vlitas in actualitate. Uñ ſicut nullo intellectu ꝯſiderāte lapis ⁊ lignū ſūt diſtinctaꝝ rōnū ⁊ ſpēꝝ:qꝛ adhuc hñt ſufficiēs fundamētū illarū rōnū ⁊ intētionū:ita dīna volūtas ⁊ intellect⁹ pñt dici diſtincta ſm rōne3 ab eterno: q̄uis tūc null⁹ intellectus formet diſtinctas rōnes de illis:vñ pp debilitatē dicte diſtinctionis ſufficit eā eē in potētia ad hoc:ꝙ denoiet aliq̄ eē diſtincta:vñ aliq̄ differūt ſpē ⁊ genere nulla re exñte:q̄ ſit actual'r gen⁹ aut actual'r ſpēs. ¶ Et ſimil'r ſciendū:ꝙ ſm Petꝝ de palude diſtinctio rōnis pōt dici eſſe actu ab eterno:qꝛ ad hoc ꝙ entia rōnis ſint in actu ſufficit ꝙ actual'r intelligant̄:cū igit̄ de⁹ ab eterno itelligat oē3 diſtīctiōe3 factibilē p intellectū creatū:⁊ oēs ꝯcept⁹ formabiles ð ſua eēntia:iō attributa dici pñt ab eterno diſtincta ſm rōnē nō ſolū diſtīctiōe potētiali:imo diſtinctiōe actuali rōnis.ſ.itellecta a deo:⁊ illa diſtinctio l3 ſit actuali⁹ qñ format̄ diſtincte rōnes p itellectū creatū de dinis attributis:qꝛ tūc nō ſolū eſt actu vt itellectū i itelligēte qũo ē ab eterno i deo:imo ē actu ſicut in ꝓximo fūdamēto.ſ.i rōnib⁹ formatis p intellectū creatū:tn̄ ipa eſt actu ab eterno vt itellecta a deo:nec ē alicubi ſubiectiue:ſic̄ nec aliqd ens rōnis. ¶ Sciendū ēt ꝙ ꝓprie loquēdo cū alterū ꝯ̄dictorioꝝ nihil ponat in rerū nā: cū ſit negatio:nec ſit extremū oppoſitiōis niſi ſ3 rōnē: ⁊ nec illa oppoſitio ſit extra aīa3 i actu:cū nō hēat duo q̄dā extrema realia:iō iꝓpe dr̄:ꝙ ꝯ̄dictoria ꝯueniāt aliqb⁹ circūſcripta oī ꝯſideratione intellect⁹:niſi fundamental'r ⁊ in potētia:vñ ſicut extrema illi⁹ oppoſi-

tionis

tionis ſūt duo ꝑ intellm̄ diuinū vel creatū: ita ꝙ illa op-
poſitio eſt actu per itellm̄: ſic et ꝙ illa duo extrema: vt
duo ſunt: ⁊ vt oppoſita ſunt: cōueniāt aliqb⁹: ⁊ ita ↄdi-
ctoria nō exigūt in illis: de qb⁹ dñr vl' qb⁹ ↄueniūt ma-
iorē diſtōnē q̄ȝ rōnis: ſic ⁊ illoꝝ oppō eſt ꝑ itellꝫ i actu.
ↄdictoria enī iquātū hꝫ ſola rōne diſtinguūtˀ: nō eniȝ
negatio realr̄ diſtinguitˀ ab aliq̄ ꝓpe loquēdo: qꝛ diſtin
ctio realis eſt hitudo realis: ⁊ regrit ſaltē realitatē in q̄-
libꝫ extremo. Sic ḡ pꝫ ꝙ argu^m iſtud eſt ſatis debiliter
Nulla dei ꝑfectio formalr̄ eſt diffinibil. fundatū. ⁋ Ad 7m dr̄: ꝙ nulla ꝑfectio: q̄ ſit in deo for-
malr̄ ē diffinibil: cū nec ſit i gn̄e: nec hꝫ drīa: nec ſit qd
finitū entitatie. vn̄ ſcūs Tho. ꝑ ſen. di. 2. q. i. ar. 3. (Rō
(inqt) ſapie: q̄ de deo dr̄: ē illō qd̄ ↄcipitˀ d ſignatiōe h⁹
nois ſapia: q̄uis ipſa diuina ſapia diffiniri nō poſſit.)
⁋ Itē diſ. 22. q. i. arti. ꝑ. ad 2m. exponēs illō Aug. De⁹ q
oēm formā ſubter fugit intellectui peruius eē nō pōt.
ſic dicit. (Quantācūq; formā intell's cōcipiat de⁹ ſub-
terfugit illā ſua eētia: ſi eni intell's nr̄ apprehēdat ſa-
pientiā: ipſe deus in ſapia ſua excedit oēm ſapiaȝ a no-
bis intellectā: ⁊ iō ↄcludit ꝙ nō eſt perui⁹ itellectui nr̄o
ita ꝙ in ipſuȝ ire poſſit ꝑfecte ↄprehēdēdo: pp̄ qd̄ etiaȝ
Dionyſius dicit: ꝙ qcqd de ipſo affirmam⁹: pōt etiam
de ipſo negarˀ: qꝛ nō cōpetit ſibi ſm hoc ꝙ nos itelligi
mus: ⁊ noie ſigñam⁹: ſed excellēti⁹.) Hec ille. ⁋ Ex q̄
pꝫ: ꝙ nullū attributū ſm q' ē in deo: eſt diffinibile. Di-
co tn̄ ꝙ bonitas hꝫ aliā rōnē a rōne intell's: illa aūt rō
nō eſt diffinitio dicte bonitatis: ſꝫ quedā imꝑfecta ſili
tudo. ⁋ Et ſi arguitˀ de illa rōne ſic arguitˀ de diffōne.
rn̄det ſcūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2°. vbi poſtq̄ȝ
arguit loco xi. ſic dicēdo. (Relatio ⁊ eētia differunt
ſaltē rōne in diuis: ſed vbi eſt diuerſa rō ſiue diffō eſt
diuerſum eſſe: qꝛ diffinitio eſt orō idicās quid eſt eē. ḡ
aliud erit eē ſube: ⁊ aliud eſſe relonis in diuinis. ḡ relo
⁊ ſuba differunt ſm eſſe: ⁊ ita realr̄.) ⁋ Rn̄det. (Di-
cendū (inquit) ꝙ in diuinis nullo mō eſt eē: niſi eſſen
tie: ſic nec itelligere: niſi itell's: ⁊ pp̄ h̄ ſicut i deo eſt tn̄
vnū itelligere: ita ⁊ vnū eē: ⁊ iō nullo mō ↄcedēdū eſt
ꝙ aliud ſit eſſe relonis: ⁊ aliud eētie: rō aūt nō ſigñat
eē: ſed eē qd. i. qd aliqd eſt: ſicut de pūcto pōt dici qd ē
Due ratiōes nō dicūt duo eē: aut duas quidditates: ſꝫ dicāt qd ſit res. ſic pn^m ⁊ finis.) Hec ille. ⁋ Ita dicā in ꝓpoſito de at-
tributis: ꝙ due rōnes attributoꝝ dicūt qd eſt res: nec
tn̄ ſeqtˀ ꝙ dicāt duo eē: vel duas qdditates: ꝑſertiȝ 'qn̄
neutra rō ꝑfecte dicit qd rei: ſꝫ ſolū qd nois: cui⁹ eſt in
ꝓpoſito: nā cū bonitas dina ſit dina eētia: ſi aliq̄ diffi
nitio dicēs ꝑfecte qd rei daretˀ de dina bonitate: illa cō
ꝑhēderet in ſe rōnes oiuȝ ꝑfectionū dinaꝝ: ſꝫ rō boni-
tatis: in q̄ ↄcipim⁹ deū: licꝫ ꝑfecte exꝑmat qd nois bōi
tatis: nō tn̄ qd eſt res: quā dicim⁹ bonitatē in deo: diffō
nes ḡ q̄s itell's nr̄ format ad itelligēdū dinā ꝑfectionē
nō ſt ꝓpe diffōnes dinaꝝ ꝑfectionū: nec rōnes ꝑfecte
ipſaꝝ: ſic nec aliqd̄ nomē a nobis ipoſitū ē ꝓpe nomē
dei loquēdo de ↄcretis attributalib⁹. vn̄ ſcūs Tho. de
po° dei. q. 7. arti. 5°. ad 5m. exponēs illud qd̄ dr̄ in lib. de
cauſis. (Cā ꝑma nō noiatˀ niſi noie cāti ꝑmi qd̄ ē itelli-
gētia.) ſic ait. (De⁹ noiatˀ noie ſui cāti: qꝛ nomē qd̄ ſui
cāti ſubaȝ ſigñat: ſibi nō pt̄ attribui diffinitiue: ſꝫ quē
modū nomē ſigñat. Et ſic h̄ nomē q̄uis aliq̄ mō ↄue-
niat ei: nō tn̄ ↄuenit ei: vt nomē ei⁹: qꝛ illō qd̄ ſigñat no
mē eſt diffō: cāto v̄o ↄuenit vt nomē ei⁹.) ⁋ Et ibideȝ
9° loco arguit ſic. (Significare ſubam eſt ſigñare h̄: ⁊
Tex. cō. 9. nihil aliud ſꝫ phꝫ. 8. meta. ſi ḡ h̄ nom̄ bo^m ſigñat dinā
ſubaȝ: nihil erit in dina ſuba qd̄ nō ſignificetˀ h̄ noie: ſi
cut nihil eſt in hūana ſuba: qd̄ nō ſignificetˀ h̄ noie bo
mo ⁊c.) ⁋ Et rn̄det. (Ratio (inquit) iſta procedit de
eo: qd̄ ſigñat ſubam diffinitiue: vel circunſcriptiue: ſic

aūt nullū iſtoꝝ noium ſigñat diuinā ſubaȝ.) Hec ille.
⁋ Ad 8m negat ↄn̄a: nec valꝫ ꝓbatio: dico eniȝ ꝙ licet
quelibet ratio ſeu quilibet cōceptus attributalis ſigni
ficet totā diuinā eētiā ⁊ ꝑfectionē: non tn̄ totalr̄ eam
repſentat: nec qcqd eſt in re: ſicut cōceptus bonitatꝭ re-
preſentat ꝑfectionē diuinā totā id eſt non ſolū ꝑtē ei⁹:
ſed nō repreſentat eā totalr̄: qꝛ nō repſentat itellꝫ: nec
relones: que ſunt in deo: vn̄ ſcūs Tho. ꝑma ꝑte. q. 28.
arti. 2. ad 3m. ſic ait. (Si in ꝑfectione diuina nihil plus
cōtineretˀ: q̄ȝ qd̄ ſigñat nomē relatiuū: ſequitˀ ꝙ eſſe ei⁹
eſſet imꝑfectū: vtpote ad aliud ſe hn̄s: ſicut ſi nō conti
neretˀ ibi pluſq̄ȝ qd̄ noie ſapie ſigñatˀ: nō eſſet aliqd ſub
ſiſtēs: ſed qꝛ dine eētie ꝑfectio maior eſt q̄ȝ qd̄ ſigña-
tione alicuius nois cōꝑhēdi poſſit: nō ſeqtˀ ſi nomē di-
ctū de deo nō ſigñat aliqd ꝑfectū: ꝙ diuina eētia ha-
beat eſſe imꝑfectū: qꝛ diuina eētia cōprehendit in ſe
oium generū ꝑfectiones.) Hec ille. ⁋ Et. q. 13. arti. 4.
ad 2m. (Rōnes (inquit) plures hoꝝ noiuȝ. ſ. attributa
liū non ſunt caſſe quaſi vane: qꝛ oib⁹ eis co[...]det vnū
ſimplex: ꝑ oia hꝫ multiplr̄ ⁊ iꝑperfecte repſentatum.)
⁋ Idē ponit de potētia dei. q. 7. arti. 6°. (Et ſi dicatur
quō ſtant iſta ſil: ꝙ vn⁹ ↄceptus repſentet diuinā eſſen
tiā totā: ⁊ tn̄ nō repreſentet qcqd eſt dina eētia: ⁊ ſi nō
repreſentet qcqd eſt dina eſſentia. igitˀ aliqd repn̄tat ⁊
aliqd nō: ⁊ ita dina eētia ↄtinet in ſe multa abſoluta
diſtincta realiter: ⁊ ſic nō eſt ſūme ſimplex. ⁋ Dicitˀ ꝙ
iſta ↄn̄tia nō valꝫ: iſte ↄcept⁹ puta rō ſapie repn̄tat ali-
qd: qd̄ eſt dina eēn⁹: ⁊ nō repn̄tat. ſ. itellꝫ dinū. ḡ itell's
quē nō repn̄tat: ⁊ ſapia quā repn̄tat ſunt due res realr̄
diſtincte: ſicut nō ſequitˀ: in diuinis eſt res: q̄ generat: ⁊
eſt ibi res q̄ nō gn̄at. igitˀ res iſta ⁊ illa realr̄ diſtinguū-
tur ab iuicē. ſ. ꝑſona ⁊ eētia. Similr̄ ſi ſic dicatˀ. rō bo
nitatis nō repn̄tat qcqd eſt de⁹. igitˀ in deo eſt aliquid
aliud in illo qd̄ repreſentatˀ ꝑ illā rōneȝ: ⁊ illa ſapia eſt
aliud a dina bonitate: dico ꝙ ↄn̄tia nō valꝫ: ſicut nō ſe
quitˀ: nō ois res que eſt pater gn̄at. ḡ in p̄re eſt alia res
ab illa que gn̄at: nō eni cōcluditˀ ibi alietas realis: ſꝫ ra
tionis. ⁋ Ad 9m dr̄: ꝙ ſi Aug. alicubi dicat magnitudi
nē diuinā ⁊ veritatē diuinā eſſe eq̄les: exponēdū eſt ne
gatiue. ſ. ꝙ nō ſunt ineq̄les. ⁋ Similr̄ dico ꝙ cū illa-
tio: ꝓbatio: demōſtratio ſint actus itell's ex talibus nō
pōt argui diſtinctio in rebus: ſicut ſi ex hoc ꝙ ſortes ē
aial infertˀ ꝙ ſortes eſt ſuba: nō pōt cōcludi ꝙ aial di-
ſtinguatˀ a ſuba ſortis. ⁋ Ad 10m negatˀ minor. Diuini
tas eni nō dicitˀ pelagus ſube infinite pp̄ aliquā diſtin
ctionē abſolutoꝝ in ipſa: ſed qꝛ eſt illimitata nō cōclu
ſa in gn̄e vel ſpē: ſed oiuȝ generū ꝑfectiōes vnitiſſime
icludēs: ſicut eni dicit ſcūs Tho. i tractatu de eē ⁊ eēn- Capite. 6.
tia. (Deus q̄uis ſit eē tn̄: nō opꝫ ꝙ ei deficiāt relique
ꝑfectiones ⁊ nobilitates: imo hꝫ oēs ꝑfectiones q̄ ſunt
in oibus gn̄ibus: pp̄ qd̄ dicitˀ ꝑfectuȝ ſimplr̄: vt dicunt
phs ⁊ Cōmētator 5° metaphy. ſed hꝫ eas mō excellen Tex. cō. 21.
tiori oibus rebus: qꝛ in eo vnū ſunt: ſed in alijs diuerſi
tatē hn̄t: ⁊ hoc eſt: qꝛ oēs ille ꝑfectiōes ↄueniūt ſibi ſꝫ
ſuū eſſe ſimplex: ſicut ſi aliqs ꝑ vnā q̄litatē poſſet effi-
cere opationes oium qualitatū: in illa vna q̄litate oēs
qualitates haberet: ita deus in ipſo eſſe ſuo oēs ꝑfectio
nes habꝫ.) Hec ille. ⁋ Ex quo ſequitˀ quō de⁹ dicitur
habere multas ꝑfectiones: qꝛ. ſ. ſuū eſſe indiſtinctū ex
nā rei equiualet oibus ꝑfectionibus poſſibilibus hr̄i: ⁊
ois modus ꝑfectionis: q pōt alicui ↄuenire: ↄuenit ei ꝑ
illud ſimplex eſſe: puta intelligere: viuere: velle: eſſe: ⁊
ſic de alijs. ⁋ Ad vndecimū dicitˀ: ꝙ conceſſo ꝙ ꝓprie
tates nominuȝ ſunt in deo: non habetur adhuc ꝙ ſint
diſtincte in deo: ſicut licꝫ ꝑfectiōes oium generuȝ ſint

in deo:non tñ vna diſtinguit̃ ab alia in deo. ¶ Ad 12m
dr̃ ſicut ad 9m. ¶ Ad 13m rñdet Grego. de arimino. (Di
co (inquit) q̃ iſta rõ ita deducit̃ ad pbãdũ tãtã eſſe di
ſtinctionẽ pfectionũ attributaliũ: quãta eſt pſonarum
diuinaꝝ adinuicẽ: qđ arguẽs non cõcederet. Dico tñ q̃
Augu. nõ fecit pdictã cõparationẽ attendẽs diſtõnẽ mi-
norẽ vel maiorẽ pſonarũ adinuicẽ: q̃ꝫ bonitatis ꝛ ſapiẽ
tie pr̃is: ſed attẽdẽs maiorẽ ſilitudinẽ ad eẽ partẽ ꝛ cõ-
ponere. Certũ eſt eñi q̃ in creaturis tales pfectões ma
gis hñt rõnẽ partis ꝛ cõponibilis q̃ꝫ ſuppoſita ſubſiſtẽ-
tia: ꝛ tñ in deo nõ cõponũt: nec ſunt ptes: m̃lto min⁹ q̃
pſone ipſe ſũt ptes aut ꝯponũt.) Hec Grego. ¶ Scũs
Tho. võ p̃ ſen. di. 19. in expõne lr̃e ſic ait ſup dictis ver
bis Augu. (Videt̃ (inquit) q̃ Aug. arguat a maiori af
firmãdo: magis eñi vr̃ q̃ in vna pſona ſimplicitas inue-
niat̃ q̃ꝫ in duabus ſimul acceptis. ¶ Rñdeo dõm: q̃
eſt locus a maiori: q2 Aug. in vna pſona pr̃is accipit ea
que ſunt diuerſa ſm rõnẽ: vt ſapiam ṽtutẽ: ꝛ hõ: ſed in
duabus pſonis accipit hoc: qđ eſt vnũ ſm rõnẽ. ſ. diuã
nãm q̃ ſm nũerũ multiplicari nõ pt.) Hec ille. ¶ Et
intẽdit vt vr̃ q̃ Aug. nõ itẽdebat niſi iſtã ꝯñaꝫ: ſicut in
vna pſona pr̃is inueniunt̃ plura attributa: vt bonitas
ꝛ ſapia: ꝛ hõ: ita in nã diuina iueniunt̃ plures pſone: ſꝫ
pr̃ nõ dr̃ eſſe cõpoſitus ex plibus attributis: ſic̃ ex parti
bus: q2 ſimplex eſt. ğ pari rõne: q2 nã diuina eſt ſimplex
nõ erit cõpoſita ex pſonis ſicut ex ptib⁹: ꝛ hoc exprimit
ſcũs Tho. i eadẽ expõne lr̃e. ¶ Poſſet et̃ dici q̃ Aug.
intẽdebat ſic arguere. Qualitates in creatis maiorem
ꝯpõnẽ faciũt cũ illis in qbus ſũt q̃ꝫ relõnes cũ funda-
mẽto: ſed in diuinis pfectões ſignificate noĩb⁹ q̃litatũ
nõ faciũt aliquã ꝯpõnẽ cũ ſuppoſito in quo ſũt: nec ad
inuicẽ. ğ nec relõnes cũ eẽntia diuina. ¶ Ad 14m dr̃:
q̃ ille q̃ poneret ſignata noĩuꝫ pfectionaliũ ꝛ nõ habe
re aliqđ corñdẽs e pte rei in deo: deſtrueret dicta do-
ctoꝝ. ¶ Silr̃ q̃ poneret oĩa iſta noĩa ideꝫ ſignificare ꝛ
eodẽ mõ deſtrueret dicta doctoꝝ: q2 tũc iſta noĩa bo-
nus: ſapiẽs eẽnt ſynonima: ꝛ iſta ꝓpõ eẽt formalis: vo-
lũtas eſt itell̃s: ſicut iſta: volũtas eſt volũtas: ſed ille q̃
ponit q̃ in deo corñdet idẽ oĩno ſimplex oĩb⁹ iſtis no-
minibus: ſed nõ eodẽ mõ: vtpote q2 iuſticia ſignãt talẽ
rẽ mediãte iſto ꝯceptu: ꝛ ſapia ſignãt eãdẽ rẽ mediãte
alio ꝯceptu: nomẽ. n. pr̃us ſignat ꝯceptũ q̃ꝫ rẽ: vt dr̃ p̃ ꝯ
gẽtiles caplõ. 35. non deſtruit dicta ſcõꝝ: nec hꝫ dr̃e: q̃
iſta ſit formalis: iuſticia eſt ſapia pp diuerſitatẽ rõnuꝫ
ſignificataꝝ p ſubm ꝛ predicatũ. ¶ Ad 15m dr̃: q̃ ex nã
rei nõ plus eſt eadẽ diuina eẽntia ſibiipſi: q̃ꝫ ſit eadem
ſapie vel volũtati. Nec valꝫ pbatio: licꝫ eñi duo cõce-
ptus formarent̃ de ſapia ꝛ eẽntia: vnic⁹ võ de eẽntia: h
nõ puenit ex pte rei: q̃ res ita exigat intelligi: ſed q2 i-
tellectus nr̃ itelligit deũ ex creaturis: ꝛ ſicut in creatu-
ris ad intelligẽdũ ſapiam aliũ ꝯceptũ format q̃ꝫ ad in
telligendũ ſapiẽtẽ eẽntiã: ita etiã facit cũ itelligit deũ
Cuius cãꝫ aſſignat ſcũs Tho. p̃a pte. q̃ 13. arti. 4o. (Ra
tio (inquit) quã ſignãt nomẽ eſt ꝯceptio itell̃s de re ſi
gnificata p nomẽ: itell̃s aũt cũ cognoſcat deũ ex crea-
turis: format ad itelligẽdũ deũ ꝯceptiones pportiona
les pfectionib⁹ pcedẽtib⁹ a deo in creaturas: que qdẽ
pfectiones in deo pexiſtũt ſimplr̃ ꝛ vnite: in creaturis
võ accipiunt̃ diuerſe ꝛ multiplr̃: ſicut igit̃ diuerſis pfe
ctionibus creaturarũ reſpõdet vnũ ſimplex pn̄m repre
ſentatũ p diuerſas pfectiones creaturarũ varie ꝛ mul-
tipliciter: ita varijs ꝛ multiplicibus cõceptionib⁹ itelle
ctus nr̃i reſpõdet vnũ oĩno ſimplex ſm hõ ꝯceptiones
imperfecte reptatũ.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: q̃ ſicut
creature: ex qbus cogñẽ accipim⁹: p aliã pfectionẽ aſſi-

Dicta ſcõꝝ deſtruerẽtur ſi diuerſa attributa ideꝫ ꝛ eodem mõ ſignificarẽt.

Nõ diuerſos format cõceptus itell̃s nr̃ de deo.

milant̃ deo vt eſt ſapiẽs: ꝛ p aliã vt eſt viuẽs: ita itell̃s
nr̃ alia cõceptione ꝯcipit deũ vt ſapiẽtẽ: ꝛ alia vt viuẽ-
tẽ. ¶ Addo etiã q̃ poſito q̃ itell̃s deũ in ſe videret: ꝛ
nõ ex creaturis: adhuc ples rões formari pt de eẽn̄a
ꝛ ſapia dei: nõ ãt de ſapia: q2 lꝫ ex pte rei nõ ſit actu ma
ior idẽtitas aut diſtõ iter ſapiaꝫ ꝛ eẽn̄aꝫ: q̃ꝫ iter ſapiaꝫ
ꝛ ſapiam: tñ ſapia ꝛ eẽn̄a diuã nata ſũt diuidi in itellũ
creato: ꝛ diſtinctiꝫ pticipari in creatis: nõ ſic aũt eẽn̄a ꝛ
eẽntia: vel ſapia ꝛ ſapia. ¶ Unde iſtõ nõ arguit q̃ ex̃
intellm̃ creatũ ſit aliq̃ talis nõ idẽtitas: aut diſtinctio
actualis iter pdicta: ſꝫ ſolũ radix ꝛ fundamentũ diſtin
ctionis: que qdẽ nõ eſt actualiter extra intellm̃: ſed in
itellectu: ſicut qdditas lucẽs in fantaſmate eſt itelligi-
bilis in poa: que poa nõ reducit̃ in actũ in fãtaſmate: ſꝫ
in intellectu: ſimilr̃ nã ſpecifica eſt extra intellm̃ vl̃is
in poa: que poa nõ reducit̃ ad actũ extra intellm̃: ſꝫ in i-
tellectu. Sic in ꝓpoſito: licꝫ eñi in deo nulla ſit poa di-
ſtans ab actu vel reducibilis ad actũ: tñ diſtinctio inter
attributa eſt in diuina eſſentia in poa actiua obiectali:
ita q̃ illud obm eſt cauſatiuũ talis diſtinctionis in itel
lectu creato limitato mediate vl̃ imediate. Immedia
te qdẽ cũ intell̃s imediate recipit ab illo obiecto diuer
ſas impſſiones: mediate võ cũ itellect⁹ recipit ex crea-
tis diuerſas ipreſſiões q̃ ſunt varie ſilitudies dei: ſicut
eñi pfectiones: que ſũt formalr̃ in creaturis erãt in poa
in pma cã: a q̃ pceſſerũt: ita hõ rões pfectionũ pexiſtũt
in deo in poa actiua obiectiua: ſicut tñ dei oĩpotẽtia cũ
res pduxit nõ dicebat̃ de poa reduci in actũ: ſed ſoluꝫ
dr̃ q̃ res q̃ pr̃us erat in deo in poa: poſtea eſt in actu: ꝛ h
q2 res creata nõ eſt actus diuine potẽtie: ſꝫ effect⁹: ita nec
dꝫ dici q̃ in deo ſit aliq̃ poa ad diſtinctionẽ: que reduca
tur in actũ: ſed ſolũ q̃ diſtinctio rõnũ pr̃us erat cauſali
ter in deo: ꝛ poſtea eſt in actu in intellectu creato: ꝛ hoc
gñalr̃ ẽ verũ de omnipotẽtia: q̃ nihil recipit: dũ illõ qđ
erat potẽtialr̃ in eo: poſtea eſt in effectu: vñ nõ dꝫ dici
q̃ in fantaſmate ſit poa ad plalitatẽ: q̃ reducat̃ in actũ
p intellectũ agentẽ: ſꝫ q̃ vl̃e eſt potẽtialr̃ in fantaſma-
te: ꝛ actualr̃ in itellectu poſſ: ꝛ ita intelligo ſupradicta.
¶ Ad 16m dico: q̃ diuã attributa pñt diſtigui p itellm̃
diuũ: ꝛ p itellꝫ creatũ: ſic̃ eñi dic̃ Petr⁹ õ palude: quoq̃
modis dr̃r aliqua diſticta rõne. ¶ Prio qñ abinuicẽ
diſtiguunt̃ diuerſa entia rõnis: vt chimera dicit̃ diſtin
gui a tragelapho: ꝛ hõ figmenta: ꝛ ſcđe intentiones: vt
ſpẽs differt a genere: q2 eñi differunt: ꝛ non realr̃: cum
non ſint res: oportet q̃ differant rõne: ꝛ hoc rationabi-
liter: quia ſicut differũt re: que ſunt diuerſa entia in re:
cõſimilr̃ differunt rõne diuerſa entia rõnis. ¶ Scđo.
Qñ vnũ ens reale ſimplr̃ diſtinguit̃ a ſeipſo ſm q̃ di-
uerſis cõceptibus formalibus comprehendit̃ ab intel-
lectu: ſicut aĩa inquantũ vegetatiua: ſenſitiua: ꝛ intelle-
ctiua ſm que alia ꝛ alia ſibi attribuit intellectus: ſi eñi
dicunt̃ differre re: que habẽt diuerſas formas reales:
pari modo differunt rõne: quoꝝ ſunt diuerſi concept⁹
formales nõ mãles: vt ſi bis vel ter eadẽ res ſub eodẽ
cõceptu cõcipiat̃: q2 ſicut mã nõ diſtinguit in rebus: ſꝫ
forma: ita nec ꝯceptus mãlis: ſꝫ formalis in diſtinctio
ne rõnis. ¶ Tertio. Qñ vna res vno cõceptu itelligit̃
vt ples ſiue ꝯparãdo illã ad diuerſa: vt cẽtrũ ad lineas
pgrediẽtes ex eo: vel tẽdẽtes ad ipſum: ſiue ad idẽ di-
uerſimode: vt pũctũ ad circulum: vt pn̄m ad fineꝫ: ſiue
idẽ ad ſeipſum: vt dicẽdo: hõ eſt hõ: vel hõ eſt idẽ ſibi
ipſi. ¶ Sꝫ ad duo pa mẽbra huius tertij pncipalis vr̃r
reduci ſcđus modus pncipalis: ꝛ tertiũ mẽbrũ hui⁹ ter
tij modi: q2 ex h res forte eſt ꝯceptibilis plib⁹ ꝯceptio-
nib⁹ ꝛ rõnib⁹: q2 eſt ꝯparabilis diuerſis reb⁹: vl̃ vni diuer

Poſſe eẽt pl⁹ formaret itell̃s de deo ſi etiã ipm̃ in ſe ꝛ nõ ex creaturis cognoſceret.

ſimode:ꝛ ꝯpatio vni⁹ rei ad ſeipſaꝫ diuerſoꝝ cōpatio
nē coexigit. ❡ Rō aūt hui⁹ ē:qꝛ ex q̄ itell's vtiť vna re
ſic vtereť plib⁹ reb⁹:q̄ꝫtū ad itellectū res eſt pl'es:ꝛ ſic
diſtinguiť rōne. ❡ Quarto. Qñ intell's iudicat aliqd
vnū re eſſe pl'a rōne nō iudicās plura re:qꝛ tūc eēt fal
ſus:nec iudicās pl'a rōne:q̄ ēt ſūt pl'a rōne:qꝛ iſte itell's
nō faceret pl'alitatē rōnis:ſꝫ ſupponeret:ſed ſi videns
rē eē ꝯpabilē ad pl'a:vel eē ꝯceptibilē plib⁹ modis:nō
tūc cōparet eā:nec cōcipiat ꝑ illos modos:ſed ex h̄ ꝙ
videat eā ſic cōparabilē vel cōceptibilē ex h̄ ipſo iudi
cet eā plures rōne:tūc facit eā plures rōne:cui⁹ dicere
eſt facere:nec eſt itell's falſus:q̄ꝫuis nō ſit plures rōne
ſed tunc fit:ꝛ ita dicendo res eſſe plures facit eā pl'es:
ſicut deus:cuius dicere eſt facere:res dixit ꝛ facte ſunt
ſicut cū dico:hoc eſt corpus meū:dicēdo fit: illō qȯ eſt
verū:nec eſt falſuꝫ:qꝛ in talibus practicis non ex eo ꝙ
res eſt oꝛ̄o eſt vȧ:ſed ex eo ꝙ ꝑ oꝛ̄onē res fit:eſt oꝛ̄o ve
ra ex entitate rei quā facit:ꝛ non ſupponit:ꝛ ſermo eſt
ſubiectus intētioni:q̄ eſt ſigñare:nō ꝙ res p̄exiſtat:ſed
ꝙ ſignificādo fiat. ❡ Quīto. Qñ res que aliq̄ p̄dictoꝝ
modoꝝ eſt plures po° ſolū vel entia pl'a actu:qꝛ pl'a eē
rōnis pōt res hr̄e:ſicut plura eē accidētalia:illa iquā pl'a
litas apprehēdiť in actu ab aliquo intellectu ſine h̄ ꝙ
iudiceť eſſe plures:aut ꝯcipiať diuerſis ꝯceptib⁹ h̄ ipō
illa pl'alitas:ſiue hr̄et pus eſſe:ſiue nō iā hꝫ eſſe actu:qꝛ
ad eſſe actuale pl'alitatis rōnis requiriť ꝙ actu cadat
ſuꝑ rē ille actus rōnis:qui facit eaꝫ plures:qꝛ ſicut mā
ex h̄ ꝙ pōt hr̄e plures formas nō eſt diſtincta actu per
aliquē actū poteꝫ:ſꝫ ſolū ꝑ illū q̄ eſt actu:ſed qꝛ ad eſſe
actuale entiū rōnis ſufficit eſſe cognitū:ſi etiā non eēt
aliq̄ rō formalr̄ pluricās aliqd rōne ſm aliqueꝫ mo
dū q̄tuoꝛ p̄dictoꝝ:ſi tñ illis modis ceſſantib⁹ res ap
p̄hendiť vt pl'ificabilis illis modis.ex h̄ ipō ſolo pl'ali
tas hꝫ eſſe cognitū:ꝛ ꝑ ꝯñs eſt actu. Tunc ſubdit dict⁹
doctoꝛ:ꝙ p̄mus modus diſtōnis rōnis non eſt in deo:
q̄ eſt ens viliſſimū:ſꝫ ſcḋs eſt in deo ꝑ ꝯpationē ad itell'ꝫ
creatū:nō aūt diuinū qȯ vnico ꝯceptu rē cognoſcit:ter
tius aūt ꝛ 4⁹ ſūt in deo idifferēter ꝑ ꝯpationē ad itell'ꝫ
diuinū vl' creatū:qꝛ vterqꝫ pōt vna re vti vt pl'es:ꝛ ex h̄:
vel alio iudicare eā pl'es:qnt⁹ vō ꝓpe eſt in deo q̄ ad in
tell'ꝫ diuinū:q oēm pl'alitatē poteꝫ ꝛ actualē maxie cō
prehēdit.) Hec ille. ❡ Patꝫ ğ ꝙ attributa diuina diſtin
guūť rōne ꝑ cōparationē ad intell'm diuinū ꝛ creatuꝫ
ſil'r. ❡ Tūc ad p̄mā iprobationeꝫ p̄me ꝑtis dr̄:ꝙ ꝓce
dit ex falſa imaginatione:ac ſi nos diceremꝰ ꝙ ꝑ itelle
ctū diſtinguentē attributa ſꝫ rōnē cauſanť in deo per
fectiones attributales:qȯ nullus nr̄m ſomniauit:ꝛ iō
illō argumētū bñ ꝯcludit ꝙ itelligere ꝛ alia attributa
ſunt in deo nō ꝑ op⁹ itell's:ſed nō ꝓbat qñ deus ꝑ ſuū
intelligere diſtinguat attributa ſua:quoꝝ vnū eſt itel
lectio ſua:que ꝛ ſi nō faciat ſe:tñ diſtinguit ſe ꝛ alia ſm
rōnē 5° mō diſtinctiōis ſupra poſite. ❡ Scḋa ſil'r ꝓba
tio nō valꝫ. Tū qꝛ ſupponit p̄oritatē iter itell'm diuinū
ꝛ ſuū itelligere:qȯ nō ē verū ſi itelligať p̄oritas ex nā
rei. Tū qꝛ fundať in iſta falſa ꝯña:prius eſt itell's q̄ꝫ in
telligere.ğ itelligere nō diſtinguit itellectū ab alijs at
tributis:q ꝯña nulla eſt:qꝛ itell's nr̄ q ē poſterioꝛ aīa i
tellectiua diſtinguit eā a ſenſitiua:ꝛ vegetatiua:hñ tñ
ſeqť:itelligere p̄ſupponit itellectū.igiť ꝑ ſuā itellectio
nē deus nō hꝫ intellectū:ſed nō ſeqť qñ ꝑ ſuū itellige
re de⁹ diſtiguat itellectū ſuū ab alijs attributis. ❡ Si
militer iprobatio ſcḋe ꝑtis.ſ.ꝙ attributa diſtinguanť ꝑ
intellectū creatū:nō valꝫ. Cū eni dr̄ ꝙ nullus reſpect⁹
rōnis pōt eē ꝑfectio ſimpl'r:nec qd formalr̄ īfinitū ꝛc̄.
cōcediť:ſed nihil eſt ad ꝓpoſitū:nō eni dico ꝙ attribu

ta facta ꝑ itellectū ſint reſpect⁹ rōnis. Tū qꝛ non dico
ꝙ itell's faciat attributa:ſed ſolū ꝙ diſtiguit ea formā
do diuerſas ꝯceptiones de illis:vel alio mō ſuꝑius di
cto:quo facto inſurgunt multi reſpectus rōnis attribu
toꝝ ad intellectū:nō eni ꝑfectiones diuine:ꝑ illud idē
ſunt in deo:ꝑ qȯ diſtinguūť:cū eoꝝ diſtictio ſit ꝑ extri
ſeca.ſ.ꝑ ꝯcept⁹ eoꝝ in itell'u creato:vel ꝑ itelligere diui
nū:qȯ eis quodāmō accidit inquātū nō eſt de rōne ſa
piētie aut iuſtitie ꝙ itelliganť in actu. ❡ Ad argumē
ta q̄ p̄ loco inducunť ꝯ ſcḋaꝫ ꝯ̊nē reſpōdeť negādo ꝯſe
quētiā ibi factā.ſ.attributa diſtiguūť rōne.ğ diſtiguūť
realr̄:nec ſunt eadē res. ❡ Tūc ad ꝓbationē ꝯñe pōt
dici dupl'. Primo:ꝙ ꝯña ibi facta non valꝫ.ſ.qꝛ nō ſeqť:
nulla res diſtinguiť rōne a ſeipſa.ğ q̄cūqꝫ diſtinguunť
rōne nō ſūt eadē res. ❡ Et ſi arguať ſic. In diuinis ſꝫ
te ſapia diſtinguiť ab eēntia ſm rōnē:ſed ſapia eſt ſm
rē ipſa eēntia.igiť idē diſtinguiť a ſeipſo ſm rōnē:eſt
ibi fallacia accn̄tis:qꝛ p̄ma eſt ꝑ ſe:ſcḋa ꝑ accn̄s:vñ ſic
nō ſeqť:riſibile eſt paſſio hoīs:ſed riſibile eſt hō.ğ hō
eſt paſſio hoīs.ita nec ſeqť:ſapia eſt attributū eſſentie
vel diſtinguiť ab eſſentia:ſed eſſentia diuina eſt ſapia.
ğ eēntia diua ē attributū eēntie:vel diſtinctū ab eſſen
tia ſm rōnē:qꝛ h̄ p̄dicatū diſtingui ab eſſentia ꝯuenit
ſapie nō q̄ꝫtū ad illud in quo cōueniūt:ſꝫ q̄ꝫtū ad illud
in quo diſtiguunť:ꝛ qꝛ vnū iſtoꝝ quodāmō accidit al
teri iquātū nō eſt de rōne illi⁹:iō cū p̄dicatū ꝯueniēs
ſapie vt diſtinguiť ab eēntia attribuiť eēntie:eſt falla
cia accidēns. vñ ſm iſtā ſolonē nunq̄ꝫ eēt ꝯcedēdū ꝙ
aliqd diſtinguať ſꝫ rōnē a ſeipſo:qꝛ nec ſapia diſtiguiť
a ſeipſa ſꝫ rōnē:nec eſſentia:nec aliqd:pōt tñ concedi
ꝙ aliqd diſtinguiť ſm rōnē ab aliq̄:a q̄ nō diſtinguiť
ſm rē.ſ.ſapia diua ab eēntia. ❡ Pōt tñ alr̄ dici ad pro Aliqd diſtin guiť ab aliq̄ rōe a quo nō diſtiguiť ſm rem.
bationē dicte ꝯñe ſequēdo modū cōeꝫ loquēdi ꝙ ꝯñs
in ſcḋa ꝯña illatū eſt verū.ſ.ꝙ idē diſtiguiť a ſeipſo ſꝫ
rōnē:dūmō bñ itelligať:vt expſſuꝫ eſt. Tūc dr̄ ad p̄ᵉꝫ
ei⁹ iprobationē ꝙ p̄ᵃ ꝯña ibi facta ñ valꝫ.ſ.iſta:ſi eadē
res diſtinguiť rōne a ſeipſa:tūc aliq̄ rō eſſet ei⁹:q̄ non
eſſet ei⁹:ꝛ qñ ꝓbať:qꝛ oē illud quo aliqd ꝛc̄. Dico ꝙ oē
illud q̄ aliqd ab aliq̄ diſtinguiť eſt vni⁹ illoꝝ ꝛ nō am
boꝝ eo mō q̄ diſtinguūť:ſꝫ pōt eſſe vtriuſqꝫ illoꝝ alio
mō cōſiderati. vñ ſupta vna re:q̄ diſtinguiť ſm rōneꝫ
a ſeipſa:puta q̄ hꝫ duas rōnes:ſic idē pūct⁹ hꝫ rōnē p̄n
cipij ꝛ rōnē finis:idē diſtinguiť a ſeipſo ſm rōnē:ꝛ ꝯce
diť ꝙ pūctū vt p̄nᵐ diſtinguiť a ſeipſo vt eſt finis:qui
ꝑꝑ rō p̄ncipij eſt ei⁹ vno mō:ꝛ nō ei⁹ alio mō ꝯſiderati.
eſt qdē ei⁹ iquātū ꝯſiderať vt vna res fundans vtrāqꝫ
rōnē ꝛ ꝯceptū:eſt etiā eius vt ꝯparať ad lineā ſequētē
ſed nō eſt ei⁹:vt ꝯpať ad lineā p̄cedēteꝫ:quā terminat:
rō eni p̄ncipij nō eſt ei⁹ iquātū eſt finis:nec inq̄ꝫtū ter
minat lineā:nec vt diſtiguiť a p̄nᵒ:ſꝫ ē ei⁹ inq̄ꝫtuꝫ ē res
q̄dā:cui ꝯuenit eē p̄nᵐ ꝛ finē:vl' inq̄ꝫtū cōpať ad h̄ vel
illud:ꝛ ſic de ceteris q̄ diſtinguūť rōne a ſeipſis:nō ſeq
tur ꝙ aliq̄ rō eadē ſit iſti⁹:ꝛ nō ſit iſtius:ſꝫ ſolū ꝙ aliq̄
rō ꝯuenit ei vno mō:ꝛ nō alio mō:res eni q̄ hꝫ pl'es rō
nes inq̄ꝫtū eſt ſub vna:ꝛ correſpōdet illi nō eſt ei⁹ alia rō:
ſicut aīa ſortis vt eſt itellectiua nō ē ſenſitiua:nec equ⁹
vt equ⁹ eſt:eſt bon⁹ vl' vn⁹:qꝛ eq̄nitas nō ē niſi eq̄nitas
ſm Aui. 5° metaphy. ca. p̄. ❡ Ad 2ᵐ iprobationē euiſ
dē ꝯñtis dr̄ breuiter:ꝙ talis res a ſeipſa rōne diſtincta
eſt plura in eē itellecto vl' obiectiuo:vl' ſm eē qȯ hꝫ i aīa:
ꝛ pōt dici pl'es rōnes ſm eē qȯ hꝫ in aīa:ſic idē pūctuꝫ
vt itelligiť ſub rōne finis ꝛ p̄ncipij ē pl'es rōne ſm eſſe
qȯ hꝫ in aīa. Et cū iprobať iſta ps:qꝛ ens reale non eſt
aliqȯ ens:nec aliq̄ entia rōnis ꝛc̄. Dico ſic ibideꝫ dr̄ ꝙ
res ſꝫ eē qȯ hꝫ ex̄ nō eſt ens rōnis:ſꝫ ſꝫ eē qȯ hꝫ in itel

lectu diſtiguẽte nihil ꝓhibet eã dici plura entia rõnis. Similr̃ ad aliud qð ibi tangit̃: dico ꝙ res realis non põt mutari in ens rõnis:ſic ꝙ ei⁹ eſſe reale fiat eſſe rõnis:ſ3 nihil ꝓhibz:gn eadẽ res habeat ſolũ eſſe reale ante itellectionẽ:⁊ poſt itellectionẽ hẽat eẽ reale ⁊ eſſe rõnis.ſ.eſſe itellectũ ſil' ⁊ ſemel. Ad illud qð addit̃.ſ.ꝙ ſola entia rõnis ſunt pl'a ꝑ itellm̃:dicit̃ vt p̄us:ꝙ eo facto q̃ res hz pl'es rõnes aut ꝯcept⁹ in aĩa:ipſa põt dici pl'es rõnes ſm eſſe cognitũ vel obiectiuũ:qð hz in aĩa. Nec iſte modus loquẽdi eſt nou⁹:ſ3 eſt euãgelicus.vñ Joã.p̊ dr̃.(Qð factũ eſt in ipſo vita erat ⁊c̃.)Qð exponẽs magr̃ p̊ ſen.diſ.35.dicit.(Ex hoc ſenſu oĩa dñr eſſe in deo vita:⁊ oẽ qð factũ eſt dr̃ eſſe vita in ipſo:non iõ ꝙ creatura ſit creator:vel ꝙ iſta tpalia cẽtialr̃ ſint in deo:ſ3 qꝛ in eius ſcia ſũt q̃ vita eſt. ¶ Itẽ Anſelm⁹ in ſuo monol.cap.34.dicit ꝙ creatura in creatore ẽ creatrix cẽntia. ¶ Itẽ ſcũs Tho. de veritate.q.4.arti.8°.(Intelligere vbi eſt ſuũ eſſe:⁊ ſilr̃ ſilitudo ipſius.vñ ſilitudo creature in vbo eſt vita eius:ſilr̃ etiã ſilitudo creature eſt quodãmõ ipſa creatura ꝑ illũ modũ q̃ dicit̃ ꝙ aĩa eſt quodãmõ oĩa:vñ ex h̃ ꝙ ſilitudo creature in vbo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature in ꝓpria nã exñtis quodãmõ cõtingit:vt creatura ſeipſam moueat:⁊ ad eẽ ꝓducat iquãtũ.ſ.ꝓducit̃ in eſſe ⁊ mouet̃ a ſua ſilitudine in vbo exñte:⁊ ita ſilitudo creature i vbo eſt q̃dãmõ creature vita.) ¶ Itẽ p̊ᵃ pte.q.18.arti.4° dic̃.(Uiuere dei eſt ei⁹ itelligere. In deo aũt idẽ eſt itell's:⁊ qð itelligit̃:⁊ ipm̃ ei⁹ itelligere:vñ gcgd eſt in deo vt itellectũ eſt ipm̃ viuere ſeu vita ei⁹:vñ cũ oĩa q̃ ſunt facta ſint in ipſo vt itellecta:⁊ ſeq̃t̃ ꝙ oĩa in ipſo ſũt vita diuina.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ res itellecta vt eſt in intelligẽte eſt ipſa ſpẽs itelligibilis:vel rõ:aut cõceptus: aut intẽtio intell's:qð clarius dicit 4° ꝯ gẽtiles:cap.5°.(Intellm̃(inquit)vt eſt in itelligẽte eſt itẽtio intellecta ⁊ vbũ:⁊ iõ illa q̃ ꝯueniũt tali itentiõi:q̃ eſt in itellectu vt intẽtio eſt:pñt dici de re:cui⁹ eſt intentio:ita ꝙ ſi itell's multos ꝯcept⁹ formet de vna re:talis dr̃ eſſe plures ⁊ diſtincta ⁊ multiplex ſm rõneꝫ:h̃ eſt ſm eſſe qð hz in itellectu:imo ipm̃ põt dici multe rõnes:ſic dr̃ vita in deo vt intelligit̃ a deo ſm ꝙ dictũ eſt. Iſte ẽ modus loquẽdi Anſelmi monol.cap.36.(Nulli(inquit) dubiũ eſt creatas ſubas multo aliter eẽ in ſeipſis q̃ in nr̃a ſcia:in ſeipſis nãq; ſunt per ipſam ſuã eẽntiã:i nr̃a vo ſcia nõ ſũt eaꝝ eẽntie:ſ3 eaꝝ ſilitudies. ¶ Reſtat igit̃ vt tãto verius ſint in ſeipſis q̃ in nr̃a ſcia q̃ verius alicubi ſunt ꝑ ſuã eẽntiã q̃ ꝑ ſuã ſilitudinẽ.cuꝫ g̃ ex h̃ ꝯſtet:ꝙ oĩs creata ſuba tãto verius eſt in vbo.i.in itelligẽtia creatoris q̃ in ſeipſa:quãto veri⁹ exiſtit creatrix q̃ creata eẽntia qũo cõphendat mens hũana:cui⁹ illi ſit dicet̃ ⁊ illa ſcia.) Hec ille. ¶ Itẽ Cõmẽta.12.meta.cõmẽto.51.(Uere(inqt)poſſum⁹ dr̃e ꝙ ſcia eſt res ſcita:ſic de annulo ⁊ artificiali:dicim⁹ eni ꝙ forma artificialis:que eſt in mã:⁊ que eſt in mẽte artificis:eſt eadẽ quãto magis dꝫ eſſe qb⁹ mã nõ admiſcet̃:⁊ nõ eſt niſi forma ⁊ eẽntia ſignans eſſe rei.) Hec ille. ¶ Et 7° metaphyſice com̃.23.dicit ſic.(Quidditates ſunt exñtes in aĩa:dr̃ eni ſanitas de forma q̃ eſt in aĩa:⁊ de habitu q̃ eſt in corpe:⁊ ambo ſunt idem.)Et ifra dicit.(Manifeſtũ eſt:ꝙ forma artis dr̃ duob⁹ modis.vn⁹ eſt forma:q̃ eſt in aĩa:⁊ alius eſt illa:que eſt extra aĩaꝫ:⁊ ſunt idem.vbi gr̃a.qñ ſanitas dr̃ de itellectu ſanitatis:q̃ eſt in aĩa:⁊ de ſanitate exñte in corpe:⁊ cõcludit ꝙ diffinitio ſanitatis:que eſt in aĩa:eſt ſanitas in rei veritate.) Hec ille. ¶ Itẽ Anſelm⁹ ſup Joã.homel.18.di.(Et cũ ſcribim⁹ l'ras facit eas p̊mo cor nr̃ꝫ:⁊ deinde man⁹ noſtra:l're ſunt p̊ a corde:deinde a corpe nr̃o:eaſdẽ aũt litteras facit cor nr̃m:⁊ manus:nõ ꝙ al's cor:al's manus: eaſdẽ qppe facit:ſed nõ ꝯſimilr̃:cor eni facit eas itelligibilr̃:ſed manus viſibilr̃.ecce qũo fiunt eadẽ diſſilr̃.) Hec ille. Silr̃ cũ arguẽs iprobat hũc modũ loquendi: aliqd eſt plures res ſm rõnẽ. Dico ꝙ licꝫ nõ ſit ꝓprie dictũ:tñ iſte eſt admiſſibilis:aliq̃ res eſt multiplex ſꝫ rõnẽ:imo multe rõnes ſm ꝙ eſt in itellectu:⁊ tũc cum querit qũo intelligo iſtud:dico ꝙ p̊ma pars diuiſionis ſue ꝯcedit̃.ſ.ꝙ cũ dr̃ res multiplex ſm rõnẽ:ſenſus eſt ꝙ res ſit plures:⁊ diſtiguit̃ per opus itellectus:q̃ formãdo diuerſas rõnes de re diuidit rẽ nõ ſm eſſe:qð hz in ſe extra intellectũ:ſed ſm ꝙ eſt in intellectu ꝑ ſuã ſilitudinẽ:qð eni itell's facit de ſilitudine rei:dr̃ facere de illa re:vt eſt in itellectu:ideo dicit ſcũs Tho.p̊ma pte q.14.arti.13.(Qñ in añte ponit̃ aliqd ptinẽs ad actuꝫ aĩe:ꝯñs accipiẽdũ eſt nõ ſm ꝙ in ſe eſt:ſed ſꝫ ꝙ eſt in aĩa. Aliud eſt eni eſſe rei in ſeipſa:⁊ eſſe rei in aĩa.vtputa ſi dicã:ſi aĩa itendit aliqd illud eſt imãle:intelligendũ eſt:ꝙ ẽ imãle ſm eſſe qð eſt in intellectu:nõ ſm qð eſt in ſeipſo.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito ſi ſic dicat̃: aĩa multiplr̃ ꝯcipit lapidẽ.igit̃ lapis eſt multiplex:ꝯñs intelligendũ eſt de lapide ſm eſſe qð hz in intellectu. Et ſimilr̃ cũ dicit̃:per opationẽ intellect⁹ lapis ſit multiplex.q̃ itell's diuidit lapidẽ in plura:concedit̃ ꝯñs ſm eſſe lapidis in intellectu. ¶ Cũ vlterius improbat̃ iſte modus loquẽdi:lapis eſt plura entia ſm rõnẽ obiectiue vel in eſſe obiectiuo. Et arguit̃ ſic. Aut itelligens ⁊c̃. Dico ꝙ intelligimus:q: eadẽ res ſic eſt obiectũ plurium rõnũ:ꝙ eadẽ realitas obiciat̃ cuilibꝫ illarũ:ſ3 neutra illarũ rem pfecte cõprehendit:⁊ iõ quelibꝫ illarũ rem quodãmodo partit̃ ⁊ diuidit tangendo rẽ totã:ſed non totaliter:ita ꝙ obiectũ ita varie terminat actũ intell's ac ſi eſſent diuerſa obiecta:⁊ vt dictũ eſt:illud obm̃ ex ex hoc ꝙ bis vel duobus actib⁹ obiicit̃ bifurcat̃ in aĩa ⁊ ſic do primũ mẽbrũ diuiſionis.ſ.ꝙ obiectũ vnius rationis eſt aliud ab obiecto alteri⁹:vt ſũt in aĩa. ¶ Et ſimilr̃ ꝯcedo 2ᵐ mẽbrũ ꝙ obm̃ vnius eſt obm̃ alterius ⁊ nõ aliud ſm eſſe:qð hz extra aĩam. ¶ Et cũ arguis. Qꝛ tũc nõ eſt diſtictio:aut pl'alitas niſi in ꝯcepib⁹ ⁊c̃. Dico ꝙ eoipſo ꝙ cõcept⁹ ſunt diuerſi formalr̃ ⁊ ꝑ eẽntiam:res cuius ſunt conceptus plurificat̃ ꝑ ſuã ſimilitudinẽ:⁊ vt eſt in aĩa obiectiue. Et ſic pꝫ ꝙ illa ſcḋa improbatio dicti ꝯñtis nõ valꝫ. ¶ Ad tertiã improbationẽ reſpõdet̃:ſicut ibidẽ reſpondebat̃:qñ eni intellect⁹ rem:que eſt vna ſm eſſentiã:diſtinguit in plures rationes:alia res ſm vnã rõnẽ eſt diſtincta:⁊ alia:⁊ non ipſa a ſe ſm aliã rationẽ:⁊ hoc ſm eſſe in aĩa:ſicut eni vna rõ nõ eſt alia:ita res exñs in aĩa per vnam ſit nõ ipſa:⁊ nõ eadẽ ſibi exñti in aĩa per aliã:ſicut punctus vt p̊nᵐ nõ eſt punctus vt finis. ¶ Et cũ q̃rit̃ qd intelligo cuꝫ dico res ſm ſuã rõnẽ. Dico ꝙ nõ intelligo aggregatuꝫ ex re ⁊ rõne:ſed intelligo nudã rẽ nõ ſm eſſe qð hz ex:ſ3 ſm eẽ qð hz in aĩa:vt eni dixi:diuerſitas rõnũ redũdat in diuerſitatẽ rerũ:vt ſunt in aĩa:ſicut dicit Ariſto. p̊ phy.(Et ſor.diuerſat̃ cũ fuerit in domo:⁊ cũ fuerit in foro:qñ ipm̃ eẽ in diuerſis locis facit diuerſitateꝫ.) Tex.cõ.62. Ubi Cõmẽta.com̃.104.(Traſlatũ cũ accipit̃ i ſe erit vnũ:⁊ cũ recipit̃ in reᵘ ad diuerſa loca:in qb⁹ eſt apud ſuã traſlationẽ erit diuerſũ ſꝫ diuerſitatẽ p̊oris ⁊ poſterioris:⁊ accidet ei nũer⁹.vñ ſophyſte dicũt:ꝙ ſi ſor. eſt aliud i foro ab ſp̊o i domo.g̃ ſor.eſt idẽ ⁊ alius:⁊ intendit:qñ ſi non eſſet h̃ aliqua pluralitas:non poſſent ſophiſtice accipe ipꝫ eẽ plura ſimplr̃. Et dõꝫ eſt ꝙ ſortes eſt idẽ quodãmõ:⁊ hoc eſt ſm ſubm̃: ⁊ diuerſum alio

modo

Poſt itellectionem aliq̃ res p̄t ſil h̃re eẽ reale ⁊ rõnis:ſ3 añ nõ eẽ reale hũeru.

Diuerſimode res in ſeipſa:⁊ in ſcientia nr̃a ſunt.

Dicere ꝙ aliqd eſt plures res ſm rõnẽ eſt admiſſibile:ſ3 non proprium.

mō.ſ.ſm diſſōnē.) Hec ille. ¶ Ita in ꝓpoſito obiectū
pluriū rōnū eſt vnū q̄dāmodo.ſ.ſm ſubm: ⁊ eſt plura
alio mō ſm ꝙ h3 eſſe in alia ⁊ alia rōne ſui: vel in alia
⁊ alia ſpē apud intellectū. ¶ Ad q̄rtā improbationez
dico: ꝙ rē diſtingui a ſeipſa rōne pōt vtroq̨ mō intel/
ligi ſm ꝙ rō q̄n̄q̨ ſumit̄ ꝓ po ͣ aie: ⁊ q̄n̄q̨ ꝓ cōceptu
aīe. Si eni rō p̄mo mō ſumit̄: tūc dico ꝙ res diſtingui
tur rōne a ſeipſa effectiue.i.ab itellectu q effectiue ob3
diſtinguit tāq̨ agens diuerſas ꝯceptiōes eiuſdē rei: ⁊ ꝑ
ꝯn̄s dans rei duplex eſſe rōnis: ac ꝑ hoc diſtinguit ea3
in plura: iuxta illud Cōmentatoris.i2° metaphy.com.
39.(Intell's inatus eſt diuidere adunata in eſſe.) non
tn̄ intell's diſtinguit rē dādo ei duplex eē reale: nec cō/
ſequēter faciēdo de ipſo duas res. Si vō ſumit̄ rō ſcdo
mō: dico ꝙ res diſtinguit̄ a ſeipſa rōne formalr ⁊ non
effectiue. Et cū q̄rit̄ an rō illa ſit formale diſtinctiuu3
extrinſecū ⁊c̄. dico ꝙ eſt diſtinctiuū intrinſecū q̄ꝺtū ad
eſſe rōnis: rō eni illo mō eſt intrinſeca rei intellectiōe
cū ſit ipſa res in eſſe intellecto: nō aūt eſt ei intrinſeca
q̄ꝺtū ad eſſe extra aīam: nec illo mō eſt ei⁹ formale di/
ſtinctiuū: imo nec diſtinctiuu3. eſt g̊ ei⁹ itrinſecum illo
mō quo eſt diſtinctiuū. ⁊ illo modo quo eſt ſibi extrin
ſecū: ⁊ nō eſt diſtictiuū. ¶ Ad quintā improbationez
negat̄ ꝯn̄a p̄ma: nec eſt argumētū a maiori: non enim
op3 ꝙ ſi res d̄r diſtingui ad diſtinctionē rōnū forma/
liū de ipſa ꝯceptaꝝ: ꝙ ſimilr diuerſe q̄litates in re for/
malr exiſtētes ipſa3 diſtinguāt. Et cā diuerſitatis eſt:
q2 vt ſepe replicatū eſt rō in aīa eſt ipſa res in eſſe itel
ligibili: qð h3 in aīa. Et hoc itex ponit ſcūs Tho. p̄mo
q̄lib3.q.2.arti.2. ſic dicēs.(Spēs intelligibilis eſt quo
dāmodo q̄ddītas in nā rei ſm eſſe intelligibile ⁊ non
ſm eē nāle ſm ꝙ eſt in reb⁹.) Hec ille. Nō ſic autē eſt
de albedine: aut de dulcedine. Uerūtn̄ ſcūs Tho. de
malo.q.2.arti.6°.ad i2ᵐ. dicit ꝙ idē pomū ē multiplx
q̄le ꝑ diuerſitatē odoris ⁊ ſaporꝭ: l3 ſit idē q̄le ꝑ vni/
tatē ſubiecti. ¶ Probationes aūt facte in argumento
nō valēt: nō q̄dē p̄ma: q2 vt dictū eſt: diuerſe res in po/
mo nō ſunt vllo mō ip3 pomū: nec in eē reali: nec in eē
itellecto: cui⁹ opp̄ᵐ eſt de rōnib⁹: ⁊ iō accn̄tia pomi nō
ſic diſtinguunt pomū ſicͭ diuerſe rōnes eius in aīa. Nec
tertia ꝓbatio val3: q2 hic nō loq̄mur de diuiſione: aut
trāſmutatione ſm eē reale. Nec 2ᵃ q2 eē in re vl' extra
rē nihil facit niſi quo ad diſtinctionē realē: ⁊ tn̄ falſum
ſupponit: q2 rō aīe illo mō: quo diſtiguit eā nō eſt ex̄ rē
imo eſt res ipſa quodāmō. ¶ Ad ꝯfirmationē dico: ꝙ
nō habeo ꝓ icōueniēti ꝙ res duplici rōne viſa ſit mul
tiplex in eſſe cognito: ſed illa diſtinctio nō eſt formalis
ſed ſolū mālis: ſi viſiones ille ſint vni⁹ ſpēi. ¶ Ad 6ᵃᵐ
iprobationē negat̄ ꝯn̄a: nec h3 aliquā apparentiā: ꝯſtat
eni ꝙ rō nō eſt apta habere multiplex eſſe reale: ſicut
res eſt apta hr̄e multiplex eē rōnis: ⁊ iō nō op3 ꝙ ſi ali
qð ens reale diſtinguit̄ a ſeipſo rōne: ꝙ iō a ſili aliqua
rō vel ens rōnis diſtinguat̄ a ſeipſo ſ3 rē. Tūc ad pᵃᵐ
ꝓbōnē ꝯn̄tie dico: ꝙ res nō min⁹ eſt ipſa ſola: ⁊ nō alia
ſm eſſe reale: q̄ꝫ rō ſit ipſa rō: l3 tn̄ res poſita in eſſe rō/
nis pōt eſſe nō ipſa poſita in alio eſſe. ¶ Ad aliā ꝓba/
tionē dico: ꝙ aſſumit vnū manifeſte falſu3.ſ. ꝙ diſtin
gui rōne ſit ꝓꝑiū entis rōnis. nā ꝯſtat ꝙ hō ⁊ aſinus q
ſunt res diſtinguūt̄ rōne: ⁊ ſilr ſortes ⁊ plato ſunt ide3
rōne ſpecifica: quā idētitatē phs vocat.5o.meta.pticla
io ͣ idētitatē ſm diſſōnē: ⁊ pticla pᵃ vocat idētitatē ſ3
itelligētiā. Sic g̊ p3 ꝙ falſu3 eſt illð ꝯn̄s.ſ. ꝙ ipoſe eſt
eādē rē a ſeipſa diſtingui ſ3 rōnē. verūtn̄ vt p̄dixi alia
via facilior poſſet teneri: q̄ dicebat: ꝙ nunq̄ꝫ ꝯcedēdū
eſt ꝙ aliq̄ res diſtiguat̄ rōne a ſeipſa: l3 ꝯcedat̄ aliq̄ eē
idē realr ⁊ diſtigui ſ3 rōnē. Uñ ſicͭ nō ſeq̄t̄. a. ⁊. b. diſti
guunt̄ realiter. ⁊ a. ⁊. b. ſunt eadē res. g̊ eadē res diſtin/
guit̄ realr a ſeipſa. nā totū añs eſt verū in diuis de pa/
tre ⁊ filio: iſti eni diſtinguunt̄ realr: ⁊ cū hoc ſunt eade3
ſc3 diua eēntia: nec tn̄ illa res.ſ. eēntia diſtinguit̄ realr
a ſeipſa. Sic nec in ꝓpoſito ſeq̄t̄: bonitas ⁊ ſapia diſtin
guūt̄ rōne: ⁊ iſta ſunt vna ⁊ eadē res. igit̄ vna ⁊ eade3
res diſtinguit̄ rōne a ſeipſa: tene qua3 volueris. ¶ Ad
argumēta Aureoli ꝯ eādē ꝯn̄e: ad p̄mū q̄dē d̄r negan/
do minorē: ⁊ ad p̄mā ei⁹ ꝓbationē d̄r: ꝙ ſi iſta ꝓbatio
valeat: eq̄ ꝓbabit ꝙ nullū decē p̄dicamētoꝝ ſaltē ſub
ſtātia: nec aliq̄ ei⁹ ſpēs dicit determinatā rōnē p̄ncipa
liter ⁊ in recto: q2 ſuba in recto dicͭ ens: ⁊ q̄lib3 ſpēs ſub
ſtātie in ꝯceptu ſuo icludit ſubam: ac ꝑ ꝯ̄ in recto. Uñ
ꝯn̄a p̄me ꝓbationis nulla eſt ⁊ fundat̄ in falſo. ſcil3 ꝙ
ens nō dicat aliquā determinatā rōne3: q̄ ſic eſt rō iſta
ꝙ nō alia: hoc eni falſu3 eſt: vt dictū fuit alr̄: ⁊ argumē
ta in oppoſitū ſoluta. Fundat̄ etiā in alio falſo. Suppo
nere eni v̄r iſta rō ⁊ multe ſequētes: ꝙ cū dicim⁹ conce
ptū entis includi in alioꝝ cōceptibus: ꝙ ſicut vno mō
rō ꝯſtituit̄ ex diſtinctis vocib⁹: ita conceptus attributi
vel alicuius iferioris ad ens cōſtituit̄ ex diuerſis quali
tatibus: qð nō eſt vex: ꝯceptus eni hōis eſt ſimilitudo
hōis: ⁊ eſt ſimplex qualitas ſicut ꝯceptus ſube: lic3 con
tineat virtualr cōceptū gn̄is: ⁊ dn̄e: ⁊ ita dico de conce
ptu ſapie ⁊ ſube: ⁊ ideo falſe imaginat̄: ꝙ illius cōcept⁹
ſapie vna pecia ſit quid determinatū: ⁊ alia pecia ſit de/
terminatiua eius. Uñ ſapia dicit vnū cōceptu3: qui eſt
vna ſimplex qualitas: lic3 equaleat in rep̄ſentādo duo
bus cōceptibus: quoꝝ vn⁹ eēt ꝯfuſus.ſ. cōceptus entis
vel qualitatis: ⁊ alius determinatiuus illius cōceptus
cōfuſi. Supponit etiā aliud falſum in toto ꝓceſſu.ſ. ꝙ
aliud ſit ratio: ⁊ aliud cōceptus. ¶ Ad ſcdam ꝓbatio/
nē diſtinguit̄ maior: ſi eni intelligat̄ de coincidēti per
predicationē: negat̄ maior: ⁊ concedit̄ minor: q2 ratio
ſapie coincidit cu3 ratiōe q̄litatis: q2 p̄dicat̄ de q̄litate:
coincidit etiā cum ratione ſubſtātie in deo: q2 predica/
tur de ea. Si aūt maior intelligat̄ de coincidētia ꝑ oī/
moda3 identitatem: ita ꝙ aliqua ratio nunc ſit hec rō:
nūc illa: cōcedit̄ maior: ⁊ negat̄ minor: nō eni rō ſapie
nūc eſt ratio adequata accn̄tis: nec rō ſube: ſicut nec ra
tio aīalis nunc eſt ratio hōis ſolū: nunc ratio aſini. In/
telligit eni iſte ita eſſe de ſapia: ac ſi aīal nō diceret ali/
quā rōnē aut ꝯceptū p̄ter ꝯcept⁹ ſuaꝝ ſpēꝝ: ſed ꝯcept⁹
hōis diceret̄ cōceptus aīalis: ⁊ idē de ꝯceptu aſini: ⁊ ꝙ
ab illis ꝯceptib⁹ non abſtraheret̄ aliq̄s terci⁹ cōis illis:
qð eſt falſu3. Et eodē mō falſu3 eſt: ſi ita imaginet̄ de
ſapia: ⁊ cū dicit ꝙ illa q̄litas in aīa ſapiētis iq̄ꝺtū3 eſt
talis qualitas ⁊c̄. falſu3 ē. imo nō facit hoc ꝑ rōnē qua
q̄litas: ſed ꝑ aliā q̄.ſ. eſt ſapia. ¶ Et idē dico de diuini/
tate: ⁊ q2 ipſe nō ꝓbat oppoᵐ: nō dico amplius: ſ3 ſolu3
ꝙ eēntia ⁊ q̄litas nō faciūt aliquē eſſe ſapiēte3: niſi in/
quātū ſunt fundamētū talis tertie rōnis. ¶ Ad 3ᵃᵐ d̄r
ꝙ ille ꝯcept⁹ ſapie cōis deo ⁊ creature nec eſt cōis eis
accn̄talr: nec ꝓp̄e q̄dditatiue. Uerūtn̄ dico ꝙ aliq̄ue3
ꝯceptū p̄dicari de deo q̄dditatie ꝯtigit duplr. Uno° q2
dicit ⁊ ſignat diuinā eſſentiā: q̄ eſt q̄dditas dei: ⁊ ꝯ̄ mō
mlti ꝯcept⁹ cōes poſſent dici de deo ⁊ creaturis q̄ddita
tiue: ſic.n. ait Aug. 7° d̄ tri. deo ꝯ̄ eſt eē ꝙ fortē eē: vl' ſa
piētē eſſe: ⁊ ſi q̄d aliud de illa ſimplicitate dixeris quo
ei⁹ ſuba ſignificet̄. ¶ Itē Boe. de trini. dicit: ꝙ cu3 q̄s
alia p̄dicamēta p̄ter relationē in diuinā vertent p̄dica
tionē: cuncta mutant̄ in ſuba3: ſicut iuſtus: ⁊ ſi qualita/
tē ſignare videat̄: tn̄ ſignat ſuba3. ¶ Itē Anſelmus ſ3
ꝙ allegat arguēs dicit talia noīa rideri ad q̄ōnē factā.

Rō eſt ſola/ le diſtinctiuū intrinſecum.

Nō eſt incō/ ueniēs vnā rē multiplice3 eē in eſſe co/ gnito.

Diſtin. 2. q. pᵃ ꝯ primū.

aliq̄s ꝯcept⁹ de deo ꝙ q̄d/ ditatiue p̄di/ cet̄ duplr intel/ ligi poteſt.

per quid. Et isto mō loquēdi de cōi qdditatiue loquit̄ scūs Tho. pma pte. q. 3. arti. 5°. ait eni: q gen⁹ signat naturā rei: cū pdicet̄ in eo qđ qd. vbi vr̄ velle q illud qđ signat nām pdicat̄ in eo qđ quid. ¶ Alio mō pōt pdicari quidditatiue: qz nō solū signat subaz quocūqz mō sed diffinit vel ꝯprehēdit eā vel reprītat eā: sicꝫ est in se ⁊ isto mō nulla rō fabricata ab itellectu pdicat̄ de eo in quid. Unde Damas. lib. p̊ ca°. 3°. (Opꝫ (iquit) singulū coꝝ: que de deo dr̄ nō qd est ꝑm subām signare: sꝫ qd nō est ostēdere: aut habitudinē quādā ad aliqd coꝝ que assequūt̄ nām vel opationē.) Et isto mō exponit eū scūs doctor pma pte. q. 12. arti. 2°. ⁊ de potētia dei. q. 7. arti. 5. ad pmū: ⁊ p̊ sen. dis. 23. q. 1. arti. 3. Tunc igit̄ cōcedēdo ad sensuꝫ pdictū: q ꝯceptus sapie sit cōis qdditatiue deo ⁊ creaturis. ¶ Dico ad pmam ꝓbationē in oppositū q ꝯña nō valꝫ. s. q illa rō sic cōis esset genus ad deū: qz genus opꝫ pdicari in quid scdo mō. s. cōphēdendo cōceptū speciei: ita q nihil importet̄ p spēm qn importet̄ iplicite p genus: vt dr̄ de veritate. q. 2. arti. 6. sic aūt nō est de sapia re⁹ dei: nec de quocūqz conceptu creato: vt dictū fuit in ꝯne. ¶ Ad aliud eiusdē ꝓbōnis dr̄: q ꝯña nō valꝫ. Illa enim rō sapie quā hꝫ intells nr̄ nō est vniuoca deo ⁊ creature: sed analoga: imo nec est pfecta rō dei: sed qđā silitudo impfecta ⁊ deficiēs: nec sufficit ad h q sit vniuoca q pdicet̄ in qd illo mō p̊. sed opꝫ q scdo mō pdicet̄ in qd. ¶ Tertia etiaꝫ ꝓbatio nō valet: ꝯcedo eni q de rōne sapie quā hꝫ intells nr̄ pdicat̄ q̄litas qdditatiue tanq̄ genus de sua specie ⁊ h ꝑꝫ q sapia pdicat̄ de creatura: nō tn̄ est genus ei⁹ ꝑm q de deo pdicant̄: eo q q̄litas inquantū hꝫ dr̄ ens eo q in hoc: ⁊ aliqualr̄ in subiecto: sapia autē ⁊ iusticia non ex hoc noiant̄: sed magis ex aliq̄ pfectione: vel ex aliquo actu. vn̄ talia veniunt in diuinā pdicationē ꝑm rōnē dr̄e: ⁊ nō ꝑm rōnē gn̄is. vba sunt scī Tho. de po⁹ dei. q. 7. arti. 4. ad 2m. Nec seqt̄ q cū pdicat̄ de deo sit falsa pdicatio remoto gn̄e: qz non vniuoce pdicant̄ de deo ⁊ creatura: vt idē dicit ibidē ad 3m. Et sic patet ad tertiā ꝓbationē minoris pme rōnis. ¶ Ad 4om concedit̄ pma cōditionalis: sed negat̄ minor: qd aūt sit dōꝫ

Disti. 3. q. 2. ad ꝓbationē eius patuit in q̄one de vesti°. ¶ Ad qntā dr̄: sicut ad pmā. ¶ Ad sextā negat̄ maior loquēdo de pdicari qdditatiue p̊ mō: sed ꝯcedit̄ 2° mō: tūc aūt nihil est ad ꝓpom. ¶ Ad 6m. dico q tā rō relatiua potest esse cōis deo ⁊ creature q̄ absoluta: exēplū pmi est de rōne boni: exēplū scdi de rōne iusti. Et qn̄ ꝓbat̄: q nō rō relatiua. Dico q relatio iportata p nomē boni est relatio rōnis ꝑm q dicit scūs doctor de veritate. q. 1. arti. pmo. vbi dicit q bonū addit sup ens respectū rōnis. s. ꝯuenietiā ad appetitū: sicut verū addit respectū rōnis ad ens. s. ꝯuenietiā ad intellectū. ¶ Itē. q. 21. arti. pmo. dicit: q verū ⁊ bonū sup intellectū entis addunt respectū rōnis. s. respectū pfectiui. verū eni dicit pfectiuꝫ ꝑm rōnem spēi tm̄: ⁊ nō ꝑm esse nāle rei: sed bonū dicit pfectiuū alterius nō solū ꝑm esse spēi: sed esse qđ hꝫ in rerū nā. pmo mō eni itells pficit̄ a reb⁹: sed 2° mō pficit̄ res a suo fine. ¶ Hoc supposito dico: q attributuꝫ bonitatis dicit respectuꝫ rōnis: nec tn̄ sequit̄ qn dicat pfectionē simplr̄: vt arguit aduersarius. nā ꝑm q dicit scūs doctor de vitate. q. 21. arti. 6°. (Aliqđ nomē pōt i-

Nomen pōt importare respectū duplr.

portare respectū duplr̄. Uno° sic q nomē imponat̄ ad signādū ipm respectū: sicꝫ h nomē pr̄ vel fili⁹: aut paternitas ipsa. Quedā vō dr̄ iportare respectū: qz significāt rē alicui⁹ gn̄is: quā comitat̄ respect⁹: qmuis nomē nō sit impositū ad signādū respectū tm̄: sicꝫ h nomen scia est ipositū ad signādū q̄litatē quādā: quā seqt̄ respectus: nō aūt ad signādū ipm respectū: ⁊ p hūc modū rō boni respectū iplicat: nō qz ipꝫ nomē boni significet ipm respectū solū: sꝫ qz signat id: ad qđ seqt̄ respectus cū ipso re°.) Hec ille. ¶ Hoc supposito dico q si bonū diceret respectū p̊ mō: ꝯcedit̄ q nō diceret pfectionē simplr̄: sꝫ dicit respectū 2° mō. iō non obstat qn dicat pfectionē simplr̄: nō q̄ sit ille respect⁹ rōnis: sꝫ illō ad qđ ꝯseqt̄ respect⁹. Bonū eni dicit pfectissimū ꝑꝫ cē ita q rō boni icludit ens in actu pfecto: ⁊ tunc seqt̄ respectus: quē etiā iportat nomē boni: q aūt bonū includat ens in actu pfecto dicit scūs doctor p̊° pte. q. 5. arti. p̊ ⁊ 3°. ⁊ 5°. Nec valꝫ etiā illud qđ dicit q hꝫ respectus rōnis fiunt ab intellu ⁊c. ¶ Ad h rndet̄ q ꝯñtia nulla est: nā nullus est ita demēs: q dicat q deus sit formalr̄ bonus p rōnē fabricatā in nostro intellectu: nec per respectum fabricatum ab intellu nr̄o: vel ꝯñtē eius operationē: sed deus est formalr̄ bonus p bonitatē: que est in deo: illā tn̄ bonitatē itells nō pōt cōcipe: nisi cōcipiēdo diuinā essentiā ⁊ respectū eius ad aliqd: sicꝫ pfectiui ad pfectibile. Cui⁹ cā est: qz itells nr̄ ꝯcipit deū ex creaturis: in qb⁹ nihil ꝯcipit̄ vt bonū: nisi p illū modū. nō q̄ de⁹ pfect⁹ est p ꝯceptus nr̄os: sꝫ p eēntiā suā: ⁊ iō cuꝫ dicim⁹: deus formalr̄ sapiēs est p rōnē sapie: nō intelligim⁹ q p illū ꝯceptū: quē nos hēm⁹ de sapia de⁹ sit formalr̄ sapiēs: sꝫ p eēntiā suā: vt nata est fundare istū cōceptū ⁊ rōnē: ⁊ hoc est sub alijs v̄bis: q rō sapie nō fac̄ deū formalr̄ sapiētē ꝑm eē: qđ hꝫ in intellu: sꝫ ꝑm esse qđ hꝫ in deo. ¶ Et p hoc ē pꝫ rn̄sio ad illud: p qđ vult ꝓbare q attributa nō dicāt rōnē absolutaꝫ. ¶ Ad pm coꝝ q̄ scdo loco ꝯcedit̄ ꝯ. s. q tota res diuine pfectionis cōcipit̄ qñcūqz aliqd ei⁹ ꝯcipit̄. Nec scūs doctor oppositū vult: sꝫ solū q nulla creata ꝯceptiōe ꝯcipit̄ diuina pfectio ꝑm oēm modū sue pfectionis: vel ꝑm oēm modū quo pōt ꝯcipi vt pfecta: pōt eni ꝯcipi vt bona: vt sapiēs: vt volēs: ⁊ vnica ꝯceptione nō pōt itells nr̄ oibus illis modis ꝯcipe: qz sic nullus ꝯceptus est pfecte representatiuus ois pfectionis polis: ita nec diuinā eēntiaꝫ pfecte reprītat: vt ei p oia assimilet̄: qz diua eēn⁹ oēm pfectionē polēꝫ ꝯtinet: ⁊ iō dicit in plerisqꝫ locis: q bti ꝯcipiūt totū deū: sꝫ nō totalr̄: licꝫ hoc aliter exponat. s. qd dicat ly totalr̄ cognosci: vt pꝫ 4° sen. dis. 49. q. 2. art. 3°. ad 3m. ⁊ 3°. sen. dis. 14. q. 1. arti. 2°. q̄stiuncula pma ad scdm. ¶ Itē pma pte. q. 12. arti. 7. ad 3m: ⁊ de vitate. q. 8. arti. 2°. ad 2m. sic a simili dōm est de viatoribus q cōcapiūt totā diuinā pfectionē: sꝫ nō totalr̄: nō solū quia res itellecta excedit lumē itells creati cuiuscūqz siue bti: siue nō: siue sit lumē glie: siue nō: ex quo contingit q nullus itells creat⁹ deū ꝯphēdit: sꝫ ēt qz spēs vl̄ silitudo quā hꝫ itells de re itellecta excedit̄ a re itellecta: sic si spēs itelligibilis reprītaret hoieꝫ iquātū ē sensibilis: ⁊ nō iquātū rōnal. ¶ Ex q̄ ꝯtigit q p nullā talē cōceptionē vr̄ diua eēntia. vt dic̄ scūs Tho. 3° sen. vbi supra. ¶ Et cū arguēs ifert: q licꝫ bti nō videāt deū totalr̄: tn̄ nō distinguūt ⁊c. Dico p̊ q nō est sile: qz bti vidēt deū p spēm equantē rē itellectā. s. p ipsaꝫ diuinam eēntiā q̄ intellectui btō supplet vicē spēi: vt dic̄ scūs doctor locis allegatis. Dico 2° q nec btūs: nec viator vnica creata ꝯceptōe diuā pfectōeꝫ totalr̄ ꝯcipit: vt dictū fuit pius: ⁊ iō tā iste q̄ ille diuinas pfectiones distiguet̄ pōt. ¶ Ad 2m pncipale negat̄ minor: nō eni ē eadē cā pfectōis diue ⁊ attributi: q vno vl̄ plib⁹ ꝯceptib⁹ ꝯcipiat̄ nā cā q de pfectōe diua itells format tot ꝯcept⁹ ē: qz pfectio diua dicit qd ꝯceptibile oī ꝯceptu pfectionis reperte vl̄ repibilis in creatis nō icludēte impfectioneꝫ cū aūt dico bonitas diua: vel sapia diua: dico diuinam

essentiam

eſſentiã ſub tali rõne pfectionis repte in creatis:quã di cimus ſapiam.nã noĩa vocalia p̃ ſignãt cõceptũ ⁊ ſecũ/ dario rem ſub cõceptu:vt allegat ſepe ſcũs doctoꝛ pˀbˀ pmo pbyermenias:⁊ iõ licȝ ſapia diuina ſit eque realr illimitata ſicut diuina pfectio:tñ ſapia dicit illã rẽ ſub rõne determinata:⁊ non adeo diſtinguibili p rõnes ſpe cialiores:nõ ſic de diña pfectione.Un̄ ꝑm rõnẽ limita tioꝛ eſt ſapia diuina q̄ pfectio:⁊ ex hoc cõſurgit ꝙ vnũ eſt magis diſtinguibile ꝑm conceptus pfectionales q̄ aliud:⁊ ita dr̄ de alijs attributis. ¶ Ad cõfirmationeȝ negat̃ añs tã in iſto ꝓpoſito q̄ in alijs:pſertim in ifini to ꝑm numerũ:cuiꝰ eſt diuina pfectio infinita ꝑȝ rõnẽ. ſcȝ qꝛ infinitis cõceptibus pfectionalibus cõceptibilis: nõ ſic ſapia. ¶ Ad 4m negat̃ ꝯña:licȝ eni ponat ſanctꝰ Tho.pma pte.q.56.arti.3º.⁊ de veritate.q.8.arti.10. ꝙ quãto virtus itellectiua eſt ſupioꝛ:tãto p pauciores ſpe cies multa cognoſcit:vt exẽplificat de deo q oĩa cogno ſcit p vnicã formã intelligibilẽ.ſ.ſuã eẽntiã:⁊ de ange lis q̄to ſuperiores ſunt:tãto p pauciores ſpecies vniuer ſitatẽ intelligibiliũ apprehendũt:⁊ de hoĩbus:q quãto ſunt pſpicatioꝛis intell's:tãto ex paucis multa capiunt: quãto aũt debilioꝛẽ intellectũ hñt:non intelligunt niſi eis pticulatim explicet̃ per ſingula.tñ erit deuenire ad al's cõceptiones nõ vlterius diſtinguibiles:ſic in conce ptũ ſpecificũ:q eſt idiſtinguibilis in alios:⁊ ſic pȝ ꝙ nõ eſt iconueniẽs:ꝙ paꝝ pſpicax indigeat plibus ꝯceptibꝰ ad itelligẽdũ diuinã pfectionẽ:nõ tñ qđ iſte infert.ſ.ꝙ pleꝰ cõceptus attributales formet ruſticus q̄ magr̃ in theologia:ſȝ ꝙ plibꝰ indigeat.ſ.quotq; formãt ruſticus tot poſſit formare theologus. ¶ Ad 5m negat̃ maioꝛ vt patuit de angelis iferioꝛibus:⁊ ſupioꝛibus:nec exẽpluȝ de albedine iuuat:aliqs eni itell's eſt qui vnico cõceptu cognoſcit albedinẽ eſſe diſgregatiuã:⁊ eſſe menſurã co loꝛis:⁊ oppoſitã nigredini:aliqs aũt q ad h̃ idiget tribꝰ cõceptibus:⁊ idẽ dico de btis ꝙ aliq ſunt cognoſcẽtes vnico ꝯceptu:q̄ alij inferiores nõ cognoſcũt:niſi p q̄ttu oꝛ vel hꝰ ꝑm ꝙ ſunt potiores tã in nãlibus q̄ in lumie glorie. ¶ Ad ſextũ dico:ꝙ ſoluit ſeipſuȝ:nõ eni intelli gimus ꝙ intell's nr̃ formãs de deo plures cõceptus at tributales ſic diſtinguat diuinã pfectioneȝ ꝙ aliqd de ea cõcipiat:⁊ aliqd dimittat:ſed ſic ꝙ diuinã pfectionẽ diuerſis ꝯceptibus cõcipit:⁊ q̃libȝ eſt illi pfectioni iade quatus:qꝛ ipfecte talia repſentat:qꝛ nõ ꝑm modũ quo repñtari nata eſt.ſ.vt bõa:vt iuſta:vt ſapiẽs:⁊ iõ eſt ibi aliq̃ ſilitudo realis diuiſionis:ſicut eni in reali diuiſiõe vna ps ſepat̃ ab alia:vel vna ps ſignat̃ vel tangit̃ alia nõ tacta vel ſignata:ita in hmõi cõceptuiȝ diſtinctiõe diuine pfectiõis ꝯtinẽtis ſupeminẽter oẽs perfectiones creaturaꝝ:que in creatis ſunt ptite itell's nr̃ dũ cõcipit eam.dũ ꝯtinet in ſe hãc pfectionẽ:que eſt bonitas non cõcipiẽdo eã:tũc vt ꝯtinet illã pfectionẽ:que eſt ſapia:⁊ poſt cõcipit eã ꝯcipiẽdo eã:vt ꝯtinet hãc pfectionẽ:que eſt ſapia:nõ ꝯcipiẽdo eã vt ꝯtinet eaȝ:que eſt bonitas: quodãmodo vr̃ diuinã pfectionẽ ptiri. Nec eſt falſus itell's ſic diſtincte ꝯcipiẽdo:nõ eni itelligit talia eẽ par tita ⁊ diſtincta in deo:ſed ipſe diſtiẽte ⁊ partite talia in telligit:qꝛ nullũ taliũ itelligit:vt in deo eſt:cũ nulla ta liũ cõceptionũ adequat rẽ cõceptã.ſic q̃ diuina pfectio cõceptibilr diſtinguit̃:nõ ꝙ diſtinctio in eaȝ cadat ꝑm ꝙ eſt in ſe:ſed ꝑm qꝫ eſt in intellectu:eſt eni ibi per ſuã diminutã ſilitudinẽ:⁊ iõ cũ tales ſilitudies ſint plures ⁊ diſtincte:ipſa eſt ibi q̃dãmodo diſtincta. ¶ Ad ſepti mũ negat̃ minoꝛ.Dico eni ꝙ q p̃ cõcipit eẽntiã:aut bo nitatẽ dei:⁊ ſcđo cõcipit eius ſapiam non addit in ſcđa ꝯceptione aliquã aliã rẽ ad illã:que p̃ ꝯcipiebat̃:q̃ qdẽ additio ſit in deo:ſed eſt additio in creatura exñte vel poſſibili.p̃ eni diuina eẽntia ꝯcipiebat̃ in cõceptu talis creature:⁊ 2º in cõceptu alteriꝰ.Un̄ argumẽtũ hȝ veri tatẽ:ſi p queͣlibȝ taliũ res diña ꝯcipet̃ in ſe:nõ aũt nõ ꝑm ꝙ in ſe eſt cõcipit̃:ſȝ in creatura:⁊ ex creatura:⁊ ꝑȝ ꝙ cõtinet eminẽter talẽ pfectionẽ addit ꝑm rõnem ad ſeipſaȝ ꝯceptã:vt ꝯtinet aliã pfectionẽ:ſed ꝑm rẽ eſt ad ditio in creatura:qꝛ tales cõceptus ſunt cõceptus crea turarũ adeq̃ti:ex quo pȝ:ꝙ ꝓceſſus argumẽti ꝯ hoc qđ dictũ eſt:nullus eſt.ſ.ꝙ cõceptus vniꝰ attributi addat rẽ ad cõceptũ alteriꝰ. ¶ Itẽ nec valȝ ꝯ h̃:ꝙ cõceptꝰ at tributi adderet rõnẽ ad ꝯceptũ eẽntie vt bonũ ad eẽn tiã:licȝ eni cõceptꝰ bonitatis addat ſolũ reſpectũ rõnis ad cõceptũ eẽntie:nõ ſeq̄t̃ ꝙ eẽntia ſit bona ſolũ ꝑȝ rõ nẽ:⁊ nõ ꝑm rẽ:qꝛ eẽntia diuina non eſt formalr bona p illũ reſpectũ:nec p illũ ꝯceptũ:ſȝ bõitate q̄ eſt ipſa eẽn tia:ſȝ itell's nr̃ nõ põt ꝯcipe eẽntiã eſſe bonã niſi cõcipiẽ do eã:⁊ ꝑm illũ reſpectũ:vel aliã rõnẽ:⁊ hoc eſt ideo qꝛ nõ ꝯcipit deũ in ſe:ſed ex creaturis:vbi rõ bonitatis.in qua ꝯcipit̃ aliqd bonũ icludit reſpectũ vel rõnẽ aliaȝ a rõne eſſentie:que dr̃ bona. ¶ Ad 8m ꝯcedit̃ maioꝛ.ſi talia accipiant̃ ꝑm ꝙ ſunt in ſe:⁊ cõceptu rẽ adequãte: ⁊ ſpẽ pfecte rem repſentãte:tũc eni nõ apparet.vñ eẽt numerus taliũ cõceptuũ:ſed ſi res nõ ꝯcipit̃ illo mõ:ſȝ ſolũ in ſua impfecta ſilitudine:vel ſpẽ:vel cõceptu:tũc tales cõceptiões multiplicari poterũt:ac p hoc illa ꝯce ptibilr diſtinguunt̃:⁊ vnus ꝯceptꝰ addet ad aliũ reȝ vl̃ rõnẽ ꝑm ꝙ res diſtincte:ex qbus cõcipiunt̃ talia:q̄ ſũt vnita in alio:addũt ad ſe rẽ vel rõnẽ. ¶ Ad 9m dico:ꝙ maioꝛ eſt v̄a:ſed ad minoꝛẽ dico vt p̄us:cõcedo eni eaȝ ſi illis cõceptibus res ꝯcipiat̃ ꝑm ꝙ in ſe eſt:ſic eadem res cõcipit̃ ꝯceptu gñis ⁊ ſpẽi:ſed ſi res ꝯcepta talibus ꝯceptibus ꝯcipiat̃ in cõceptu alteriꝰ rei quã eminẽter cõtinet:pñt tales ꝯceptꝰ eẽ icõnexi ꝑm ꝙ res:ex qbus: ⁊ in quoꝝ ꝯceptu cõcipit̃ ſunt vnite vel incõnexe. Un̄ breuiter eẽntia diuina eſt vnũ aliqd ꝯceptibilr ꝯceptu ſibi adeq̃to.ſ.q eſt ipſa:vel dei filiꝰ ⁊ v̄bũ:ſȝ ẽ multiplex ⁊ mltiplr ꝯceptibile ꝯceptu ſibi iadequato. ¶ Ad 10m ꝯcedit̃ maioꝛ:ſi talia ſic ſint vnũ ꝯſideratione:ꝙ nec in gñali:nec in ſpeciali vnũ poſſit cõcipi alio non cõcepto: ſed ſic ꝯceſſa maioꝛe:neget̃ minoꝛ:ſi aũt talia ſint vnũ cõſideratione ſolũ:qꝛ in aliquo gñali mõ cõſideratõis cõueniunt:negat̃ maioꝛ:ſed ꝯcedit̃ minoꝛ:nõ eni aliõ itelligit Anſelmꝰ:vbi allegat̃ niſi ꝙ iuſticia:bonitas:⁊ alia attributa ſunt vnum in hac cõſideratione.ſ.ꝙ oĩa ſignãt diuinã eſſentiã:⁊ nõ aliqđ accñs eius:ſed nõ in telligit ꝙ qui cõcipit deũ vt ſapiẽtẽ cõcipiat eũ:vt iuſtũ vel hmõi:tũc eni eque perfecte cognoſceret deũ:qui ſo lum cognoſceret eum vt eſt ſuba:ſicut qui haberet de ipſo totũ:qđ ſciuit aliquis theologus de deo p oẽs cõce ptus vie:qđ eſt falſum manifeſte. ¶ Ad 11m negat̃ mi noꝛ:vt patuit in ſolõne ſcđe ꝓbationis minoꝛis primi argumẽti.Un̄ dico ꝙ ſapia creata nõ ca rõe:qua talis qualitas eſt ſapia:cũ alicubi reperiat̃ ſapia:vbi nõ repe ritur ratio qualitatis.Uel aliter ⁊ credo ꝙ melius:con cedo eni ꝙ diuinitas:vel res:que eſt deus ꝑm ꝓpriaȝ ⁊ adequatã ſibi rõnẽ eſt ſapientia:iuſticia:bonitas:⁊ hꝰ. nec hꝰ rõnes adequantes rem cõceptaȝ diſtinguuntur: ſed deitas ꝑm rõneȝ deitatis quã hȝ viatoꝛ certe nõ eſt ſapiẽs iuſta:vel hmõi:ita ꝙ illa rõ repreſentet eam:vt iuſtãm:vt bonã:⁊ hmõi:nec eni ad hoc ꝙ aliqd fundet rõnẽ bonitatis requirit̃ qꝫ fundet rõneȝ iuſtitie. ¶ Et tũc dico ad argumẽtũ:ad minoꝛẽ:ꝙ licȝ res q̄litatis:q̄ eſt in aĩa iuſti:nõ ſit intimius ſapia:q̄ res q̄ eſt deus.tñ illa res illꝰ q̄litatis eſt limitata:⁊ cõphẽſa p rõneȝ ſapi

Margin notes: Lec. pma. — Nõ falſus ē intell's diuidens q̄ vnita ſunt.

entie quā hꝫ intellectus creatus hoīs p̄cipue: non aūt res diuinitatis: ⁊ iō illa rō vel ꝯceptus eſt ꝓ p̄ria rō ⁊ cōceptus talis q̄litatis: nō aūt diuinitatis. ❡ Ad 12ᵐ cōcedit̄ maior de rōne diuinitatis ſibi adequata: q̄ eſt ꝟbuꝫ dei: ſed ſecus eſt de rōne illa: quā fabricat itell's noſter ꝯcipiēdo diuinitatē ex creatis: p̄ma eni rō eſt perfectiſſima: qua nulla maior cogitari pōt: ⁊ ideo nō ſe hꝫ aliq̄ modoꝝ diuiſionis: quā facit arguēs: ſed rō diuinitatis quā hꝫ viator nō eſt talis: q̄ maior cogitari nō pōt: ⁊ talis rō ſe hꝫ per modū ſubſtracti alijs rōnibus: in q̄bus intell's nr̄ eū cōcipit. ❡ Nec valet ꝓbatio in oppoᵐ. Iā eni pꝫ q̄ nō intrinſece p̄fectiſſima: nec qua maior cogitari ⁊c̄. Cuius cauſa aſſignata eſt. Illa eni rō eſt: que explicat̄ ſic dicēdo: vlīs puiſor ſm q̄ dicit ſcūs Tho. pᵃ pte. q. 13. arti. 8. dicit eni q̄ hoc nomē deus eſt impoſitū ad ſignīandū diuinā nāꝫ: ſed illud a quo eſt ipoſituꝫ: eſt vlīs rerū ꝓuidētia. ❡ Idē dicit arti. xi° ad p̄mū ⁊ i ſimi tis alijs locis. ❡ Ex q̄bꝰ pꝫ ad argumēta. ❡ Ad 13ᵐ dr̄: q̄ rō quā hꝫ viator de diuinitate pōt cōcipi vt ſubſtracta alijs rōnibus p̄fectionalibus: ita q̄ alie attribuant̄ eidē: puta rō itell's ⁊ volūtatis. Nec eſt icōueniēs q̄ ſit imp̄fecta: q̄ꝛ viator imp̄fecte deū apphendit: nō tn̄ opꝫ q̄ ſit illo mō ſubſtracta quo genus ſubſternit̄ differentijs: ⁊ cōfuſuꝫ ſpecificabilibus: ſed illo mō quo p̄us ſm intellectū dr̄ ſubſterni: ſi tn̄ abſtractū dici dꝫ rōnibꝰ poſterioribus eidē attributis: ſi aūt loq̄mur d̄ p̄fecta rōne diuinitatis: illa nulli ſubſternit̄: ⁊ eſt vnitas oīuꝫ p̄fectionū deū p̄fectiſſime repreſentās: vt pōit ſcūs Tho. p̄o ſen. di. 2. q. 1. arti. 3° ⁊ de potētia dei. q. 7. arti. 6°. vt fuit i ꝯclōnū ꝓbationibus recitatū. ❡ Ad 14ᵐ negat̄ maior ⁊ ad ꝓbationē dicit̄: q̄ eſt p̄alogiſmus ſm non cām vt cām: q̄ eni rō diuine eſſentie: quā hꝫ viator: ſit alia a ratiōe volūtatis diuine: ⁊ tn̄ rō volūtatis nō ſit alia a ratione illius q̄litatis: que eſt in aīa volētis: imo ſit ciꝰ rō. hoc q̄dē nō eſt iō: q̄ rō volūtatis ſit magis itrinſeca illi creature q̄ꝫ diuinitati: ſꝫ q̄ꝛ rō volitidonis cōp̄rehēdit illā creaturā: nō aūt diuinitatē: ⁊ eſt p̄fecta rō illius: non aūt diuinitatis. Uñ opꝫ formare multas tales rōnes: ⁊ eas attribuere diuinitati: ⁊ p̄nter aliū ꝯceptū hr̄e de diuinitate: ⁊ de ſapia: q̄ꝛ nullus illoꝝ ꝯceptuū diffinit: cōp̄rehēdit: circūſcribit: vel adeq̄t ſuuꝫ rōciᵉ. ❡ Dico tn̄ q̄ p̄fecta rō diuinitatis icludit rōnē ſapie ⁊ oīs p̄fectionis intelligibilis aut imaginabilis: ſed nunc loquor de rōne diuinitatis: quā ꝯcipit creatura p̄cipue viatrix. vñ cū talis rō nō circūſcribat: nec diffiniat rē: opꝫ alīs cōceptiones de illa formare. ❡ Ad 15ᵐ dico: q̄ diſtinctio illaꝝ rōnū eſt per opus itell's: q̄ tales plures rōnes format hꝫ q̄ a diuerſis p̄fectionibus creaturarū eas accepit: ⁊ illas poſtea deo attribuit omni defectione vel imp̄fectione ſemota: ſic pꝫ de rōe ſcie ⁊ vite. ❡ Et ad ꝓbationē in oppoᵐ dr̄: q̄ in re indiuiſibili itell's ponit diſtinctionē fabricādo diuerſas rōnes eidē idiuiſibili inadequatas: q̄bus illud indiuiſibile corridet tanq̄ꝫ per multa rep̄ſentatū: ⁊ ꝑ q̄rlibꝫ illoꝝ ip̄fecte: quo facto diſtinctio rōnis hꝫ ſufficiēs fundamētū mediatuꝫ ⁊ imediatū: imediatū q̄dē diſtinctas rōnes p̄dictas: mediatū vero illud indiuiſibile cōceptū per illas: non q̄ intell's aliq̄d vel aliqua ponat in illa indiuiſibili re ⁊ ſimplici ſm q̄ in ſe eſt: ſed quia format diſtinctas rōnes: in q̄ꝝ quelibꝫ res eſt: ſicut in ſuo fundamēto: ⁊ ſignū repreſentatiuū in rep̄ſentato: ea pp̄ dr̄ rē diſtinguere ſm eſſe qđ hꝫ in aīa in plures rōnes: ⁊ iſto mō ponit intell's noſter diſtinctionē rōnis in diuinis attributis. Multi ſūt alij modi: q̄bus itell's creatus vel diuinus pōt diſtinguere attributa diuina: vt ſup̄ius dictū fuit: ſed ille q̄ dicitꝰ eſt ꝯueniētior eſt nobis ꝑ iſto ſtatu. Nec ex hoc ſequit̄ q̄ intellectus ponat p̄fectiones in deo: aut q̄ ſine opere itellectus deus nō hr̄et illas: ſed ſolū ſequit̄: q̄ nō eēnt actu diſtincte ſꝫ rōnē ſine ope itell's. Nā ille rōnes nō ſunt diuine p̄fectiones: nec ſunt formalr̄ in deo: ſed ſūt ſimilitudines imp̄fecte ipſius diuine p̄fectionis: que in ſe eſt vnita: ſed ſm eſſe qđ hꝫ in itellectu ꝑ illas rōnes eſt diſtincta. ❡ Ad cōfirmationē dicit̄: q̄ lꝫ diſtinctio ſemꝑ ꝯſequat̄ illas rōnes vbicūq̄ ſūt ſubiectiue vel obiectiue: non tn̄ vbicūq̄ ſunt fundamētaliter. ſ. in ipſa diuinitate: vbi nulla eſt diſtinctio p̄fectionū: que fundāt has res. Uñ iſtas rōnes ponimus ſubiectiue ſolū in creato intellectu. In diuino aūt itellectu ſunt obiectiue: ſed in re diuinitatis. ſ. in obiecto earū fundamētalr̄ ⁊ in radice metaphorice. Unde ſcūs Tho. in p̄mo ſen. diſtin. 2°. q. 1. arti. 3° ad q̄ntū. (Aliq̄d dicit̄ radicari vel fundari in aliquo metaphorice: ex quo firmitatē hꝫ: rōnes aūt intellecte hn̄t duplicē firmitatē. ſcꝫ firmitatē ſui eſſe: ⁊ hanc hn̄t ab intellectu: ſicut alia accidentia a ſuis ſubiectis firmitatē hn̄t: ⁊ firmitatē ſue veritatis: ⁊ hāc hn̄t ex re: cui cōformant̄. ❡ Ex eo eni q̄ res eſt vel nō eſt locutio veritatē vel falſitatē hꝫ: rōnes ḡ attributoꝝ fundant̄ vel radicant̄ in intellectu q̄ntū ad firmitatē ſui eē q̄ꝛ intellectus eſt earū ſubm: in eſſentia aūt diuina ſūt quantū ad firmitatē ſue veritatis.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad quartū. (Rō hoīs non dicit̄ eſſe in hoīe q̄ſi res quedā in ipſo: ſed eſt in intellectu ſicut in ſubiecto: ⁊ eſt in hoīe: ſicut in eo qđ p̄ſtat fulcimentū veritati ipſius: ita etiā rō bonitatis diuine eſt in intellectu ſicut in ſubiecto: in deo aūt ſicut in eo qđ r̄ndet per quādā ſimilitudinē faciens eius veritatē.) Hec ſcūs Tho. ❡ Predictis cōſonat Petrus de palude. Ait eni: q̄ diſtinctio rōnis attributoꝝ eſt in nā diuina: ſicut in fundamento inchoatiue: ſed in ipſis diſtinctis: ſicut in termino ⁊ terminatiue. In itellectu āt diuino ⁊ creato ſicut in cognoſcēte effectū cōpletiue: licꝫ tn̄ obiectiue. Uidet̄ aūt mihi addendū q̄ in itellectu creato nō ſolū eſt obiectiue: vel ſicut in cognoſcēte: ſed etiā ſicut in illo: vbi eſt ſuum fundamētū ꝓximū. ſ. res cōcepta ſm ſuā rōnē aut conceptū. Imaginādū eſt eni: q̄ duo ꝯceptꝰ: q̄ ſunt in itellectu creato diſtinguunt̄ realr̄: ⁊ nō ſola rōne: obiecta aūt illis rōnibus vel cōceptibus correſpōdētia diſtinguunt̄ ſola rōne: ⁊ iō diſtinctio iter duos cōceptus vel rōnes: cū ſit realis nō cadit inter res cōceptas: q̄s ſupponimꝰ realiter indiſtinctas: ſꝫ alia eſt diſtinctio hoꝝ: ⁊ illoꝝ. Sꝫ ſicut iſti cōceptus ſūt realr̄ ⁊ ſubiectiue in intellectu: res aūt cōcepta dicit̄ eſſe in intellectu ꝑ ſuā ſimilitudinē ⁊ obiectiue: nō aūt realr̄ ⁊ ꝑ eēntiā ꝓpriā: ita ꝓportionaliter in intellectu tali eſt duplex diſtinctio quedā realis cuius extrema ſunt duo cōceptus: ⁊ quedā rōnis: cuius extrema ſunt obiecta ꝯceptuū nō vt ex̄ ſunt: ſꝫ vt obiecta ⁊ intellecta ſunt: ita q̄ iſta diſtinctio nullibi eſt ſubiectiue: cū nō ſit niſi reſpectus rōnis. ❡ Prima aūt diſtinctio eſt ſubiectiue in intell'u: ſic ſuū fundamētū. ſ. ꝯceptus: ⁊ eſt accn̄s reale. Silr̄ fundaᵐ pᵉ diſtōnis eſt ipſe cōceptꝰ: vt ē q̄dā res. ſꝫ fundaᵐ 2ᵉ diſtōnis eſt ipſa res vt intellecta ꝑ ꝯceptū: ⁊ vt ex̄ñs i itell'u ꝑ ſuā ſilitudinē: nō aūt ipſa rō vl' ꝯceptꝰ: vt ē q̄dā res: ſꝫ forte ꝯceptꝰ: vt ē ſignū rei p̄t dici fundamētū illiꝰ diſtōnis rōnis: res eni vt intellecta nō ē niſi rō ciꝰ i itelligēte eā: nō q̄dē rō vt ē res: ſed vt ē rō: ⁊ ſignū: ⁊ rep̄itatiᵐ: ⁊ iō idē ē dr̄e talē diſtōnē fūdari in re vt itellecta ē: ⁊ i ꝯceptu vt ſignū ē. In diuino aūt itellectu nō eſt niſi ſic̄ cognitū in cognoſcēte: ⁊ non tāq̄ i illo: vbi ē ſuū ꝓximū fundamētū: loq̄ēdo de diſtinctione attributoꝝ: q̄ꝛ de illis intell's non format diſtinctos

> Rōnes ſubiecte duplicē habent firmitatem.

> Diſtinctio rōnis inchoatiue eſt in nā diuina.

> Sūt cōceptꝰ in intell'u ſubiectiue.

ſtinctos ꝯcept⁹ formales vt alias dictũ eſt. ¶ Ad 16ᵐ
negaẗ minoꝛ. Non enim dicit Augu. ꝙ diuinitas in
quãtũ eſt eẽntia ſit ſapiã: ſʒ dicit ꝙ eo ſapiã quo eſſen
tia: per qḋ nõ itelligit illã reduplicationẽ: quã infert ar
guẽs: ſed intelligit ſm ſanctũ Tho. pmo ſen. diſ. 33. q.
1. arti. 2°. ad 5ᵐ ꝙ in diuinis nõ eſt niſi duplex modus
ꝑdicãdi. ſ. ſube ⁊ relationis: ⁊ iõ quecũqȝ nõ dicunt re
lationẽ: ſʒ rõnẽ abſolutã: dicit hñe modũ ⁊ rõnez ſube:
ac per hoc vniẗ iſto mõ loquẽdo: eo ſapiã quo eſſentia:
ſed nõ eo pater quo deus. Unde ṽba ſancti Tho. ſunt
iſta. (Scientia (inquit) nõ diuidiẗ ꝯtra ſubam niſi ex
genere ſuo ꝓut eſt q̃litas. Unde diciẗ ꝙ hec eſt ime
diata: nulla ſuba eſt ſciã: ⁊ ſic de oĩbus alijs generib⁹:
ſed ſicut ſupra dictũ eſt: nulla rõ noĩs alicuius ꝑdica
menti manet in deo niſi rõ relatiõis ⁊ rõ ſube: ⁊ iõ dr̃
ꝙ ad aliqd in diuinis hʒ aliã rõnẽ a rõne ſube: ⁊ aliũ
modũ ꝑdicandi ꝯdiuiſum ꝯtra ſubam: ſed ſciã: boni
tas: ⁊ hmõi que ſunt in alijs generibus ⁊ dicuntur de deo:
nõ hñt rõnem cõem generis: per quã diuidunẗ contra
ſubaʒ: imo loco cõis rõnis q̃litatis vel q̃titatis venit
ibi rõ ſube. Unde dr̃ alia rõ eẽ ſube: alia ſcie in diuinis
nõ q̃ſi ſit ꝯdiuiſa ꝯtra rõnẽ ſube: ſʒ ſicut rõ ſpẽi ẽ alia
a rõne generis: inquãtũ addit rõnẽ differẽtie ſupra rõ
nez generis. Unde ita in diuinis eſt alia rõ ſube ⁊ ſcie
ſicut in creaturis ẽ alia rõ ſcie ⁊ q̃litatis: qḋ nõ eſt ſim
pliciter aliud: ⁊ iõ ſicut in creaturis dr̃: ꝙ eadez qs eſt
q̃lis ⁊ ſciẽs: nõ tñ ꝙ eadẽ eſt ſuba ⁊ pater: cũ relatio q̃
per ſe ꝯtra ſubam diuidiẗ ſm rõnẽ generis ⁊ modũ
ſalueẗ.) Hec ille. ¶ Ad 17ᵐ negaẗ minoꝛ. ſ. ꝙ oĩa iſta
noĩa eandẽ ſignificent rõnẽ: ſʒ. n. oĩa ſignificẽt eãdem
rẽ in deo: hoc tñ eſt mediantibus diuerſis rõnib⁹: nec
enĩ Aug. dicit ꝙ ſignificẽt rõnẽ eẽntie: ſʒ eẽntiã. Unde
ſcũs Tho. pmo ꝯtra Gentiles ca°. 36. dicit ſic. (Oĩa
noĩa dicta de deo eandẽ rẽ ſignificent nõ tñ ſunt ſyno
nima: qꝛ nõ ſignãt rõnẽ eandẽ: nam ſicut diuerſe res
vni rei ſimplici: que deus eſt ſimilanẗ ꝑ diuerſas for
mas: ita ꝙ intellectus noſter per diuerſas ꝯceptiones
aliq̃liter aſſimilaẗ inquantũ per diuerſas ꝑfectiones
creaturaꝝ ipm ad cognoſcẽdũ ꝑduciẗ: ⁊ iõ de vno in
tellectus noſter multa ꝯcipiens nõ eſt falſus neqȝ va
nus: qꝛ illud ſimplex eſſe diuinũ hmõi eſt vt ſm formas
multiplices aliq̃ aſſimilari poſſint: ſm aũt diuerſas cõ
ceptiones diuerſa noĩa intellectus adinuenit: que deo
attribuit: ⁊ ita cũ nõ ſm eandẽ rõnẽ attribuanẗ: ꝯſtat
ea nõ eſſe ſynonima: q̃uis oĩno vnã rẽ ſignificẽt: nõ. n.
eſt eadem nominis ſignificatio: cũ nomẽ per ꝑus cõ
ceptionẽ intellectus q̃ʒ rez intellectã ſignificet.) Hec
ille. ¶ Ad 18ᵐ negaẗ minoꝛ. Dico enĩ ꝙ abſtracta pñt
de ſeinuicẽ vere ꝑdicari: lʒ dicant diuerſas: imo diſpe
ratas rõnes q̃ſi ſunt extra genus: dicimus. n. ꝙ relatio
eſt ſuba in diuinis: ⁊ hoc qꝛ tam relatio diuina q̃ʒ ſuba
ei⁹ ſunt extra genus. Si tñ ſit aliq̃ relatio in genere: ⁊
aliq̃ ſuba in genere: nunq̃ʒ de ſeinuicez ꝑdicanẗ in ab
ſtracto: ſed forte in ꝯcreto dicẽdo: pater eſt hõ. Unde
ſcũs Tho. de potẽtia dei. q. 8. arti. 2°. ad primũ ſic ait.
(Nulla ſuba: que eſt in gñe: põt eſſe relatio: qꝛ eſt diffi
nita ad vnũ genus: ⁊ per ꝯñs excludiẗ ab alio genere:
ſed eſſentia diuina nõ eſt in genere: ſʒ ẽ ſupra omne ge
nus cõprehendens in ſe oĩum generũ ꝑfectiones. Unõ
nihil ꝓhibet illud: qḋ eſt relatiõis in ea inueniri.) Hec
ille. Similiter dico in ꝓpoſito. ¶ Põt etiã dici: ꝙ mi
noꝛ ſolũ vera eſt: q̃ſi talia abſoluta cõprehendũt rem
ſignificatã: cuiuſmodi nõ eſt in ꝓpoſito: nec enĩ rõ ſa
pientie vel nomẽ ſapie comprehendit rẽ: cui attribuiẗ.
¶ Ad 19ᵐ negaẗ maioꝛ q̃ſi talia ſunt idẽ eẽntialr ſm
eſſentiã nõ limitatã ad certũ gen⁹: talia enĩ pñt ꝯueni
re in eadẽ eſſentia ⁊ erunt eſſentialiter eadẽ: nõ tñ qd
ditatiue aut ſm rõnẽ: ſicut pʒ de relatiõe ⁊ eſſentia in
diuinis: ⁊ de filiatione: ⁊ paternitate. Et ad ꝓbationez
cũ dr̃: diffinitio ⁊c. Dico ꝙ eẽntia illimitata ad genus
indiffinibilis eſt: ⁊ iõ nomẽ ſignãs eſſentiã illã nõ oꝫ
ſignificare illius diffinitionẽ: ſed ſolũ rõnẽ: que nõ eſt
diffinitio: eſſentia enĩ eadẽ multis rõnibus deſignari
põt loquẽdo de eẽntia illimitata: ⁊ de rõnibus: que nõ
adequãt rem: cuius ſunt. ¶ Ad 20ᵐ diciẗ: ꝙ oĩa talia
noĩa ꝑfectionũ ſignãt diuinaʒ ſubam: nõ tñ ſub rõne
ſube vel eſſentie: vnde oĩa illa habẽt idẽ ſignatũ remo
tũ: ſed diuerſa importãt ſignificata ꝓxima: exprimũt
enĩ diuerſas rõnes ſicut ſignificata ꝓxima: ſʒ ſignãt
diuinã eſſentiã tanq̃ʒ ſignatũ mediatũ ⁊ remotum: qḋ
illis oĩbus ꝯcep^{b⁹} ⁊ rõnib⁹ correſpondet. ¶ Ad 21ᵐ diciẗ:
ꝙ dicta Damaſ. ſatis ꝑter eius intentionẽ alleganẗ: vt
enĩ ait ſcũs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 5°. ad pmũ
Damaſ. ꝑ illa ṽba ſolũ intelligit: ꝙ hmõi noĩa nõ ſignãt
quid eſt deus q̃ſi eius ſubam diffiniẽdo ⁊ cõprehendẽ
do. ¶ Et idẽ ponit pma pte. q. 13. arti. 2°. ad pᵐ. Unde
pro certo iſtud argumentũ potius ꝯcludit ꝯtra arguẽ
tem: qui ponit oĩa hmõi noĩa ſignare rõnez diuinitatis ⁊
qḋ qd eſt diuinitatis. Fuit ẽ mens Damaſ. ꝙ talia no
mina ſignarent diuinã ſubam nõ ſm ꝙ in ſe eſt: ſʒ ſʒ
ꝙ repſentaẗ in ꝑfectionibus creaturarũ ꝓcedentibus
ab ipſa: ſunt enĩ impoſita a ꝓceſſibus perfectionum a
deo in creaturis ad ſignandũ deũ: ſicut nomẽ quodqȝ im
poniẗ rei: qḋ tñ ſumiẗ ab opatione rei aut ab eius effe
ctu vel aliquo circa rem. Unde pʒ ꝙ maioꝛ eſt paten
tiſſime falſa. ¶ Ad 22ᵐ dico: ꝙ aliqd de aliquo ꝑdica
ri in qd ꝯtingit dupliciter. vno mõ qꝛ ꝑdicaẗ de illo vt
genus vel ſpẽs ꝑ ſe ⁊ eſſentialiter ſuperioꝛ ad tale ſub
iectũ: vel vt diffinitio eſſentialis illius: vel vt idẽ de ſe
ipſo: ⁊ iſto mõ cõcediẗ maioꝛ: ⁊ negaẗ minoꝛ: nec. n. ſa
pientia: nec iuſtitia iſto mõ in qd ꝑdicãẗ de deo: cũ nul
lum tale ſit diffinitio: vel pars diffinitionis dei: nec ita
intelligit Anſel. ṽba ibidẽ allegata: imo vt diẗ Dama.
iſto mõ impoſſibile eſt ſcire de deo qd eſt. Et ſcũs Tho.
ponit in multis locis. ¶ Alio mõ põt dici aliqd ꝑdica
ri in qd de alio: qꝛ ꝑdicaẗ de ipſo in recto nõ denoĩati
ue: ſed per oĩmodã idẽtitatẽ ſubiecti ⁊ ꝑdicati ſm rez
ſiue ꝑdicatũ ſit diffinitio vel ps diffinitiõis ſubiecti: ſi
ue non: ⁊ ſi maioꝛ iſto mõ ſumaẗ falſa eſt: ⁊ minoꝛ eſt
vera illo mõ: ⁊ Anſelm⁹ ad hunc ſenſum locutus eſt: ⁊
ſignanter forte motus eſt ad dicendũ talia de deo in
quid ꝑdicari qꝛ ſʒ Boetiũ in lib. ſuo de trinitate. (Cũ
quis alia ꝑdicamẽta ꝑter relationẽ in diuinã verterit
ꝑdicationẽ cuncta mutanẗ in ſubſtantiã vt iuſtus: ⁊ ſi
q̃litatẽ ſignare videaẗ. tñ ſubam ſignat.) Et intẽdit ꝙ
oĩa talia habẽt modũ ꝑdicandi ſube: ea enim que ſunt
de ꝑdicamẽto ſube ſignificãt ꝑ modũ inexiſtẽtis ſub
iecto: ⁊ nõ ꝑ modũ ad aliqd ſe habẽtis: ⁊ de hoc dictũ
eſt in ſolutione q̃rti. ¶ Ad 23ᵐ dico per illud: ꝙ Anſel
mus eodẽ mõ intelligendus eſt ſicut Augu. vbi ꝑus al
legaẗ in 4°. argumẽto. ſ. ꝙ oĩa illa noĩa eandẽ rem in
deo ſignãt: ⁊ habent eandẽ modũ ꝑdicandi. ſ. diſtin
ctũ a mõ: quo relatio in diuinis ꝑdicaẗ: ⁊ habẽt modũ
ꝑdicandi ſube. Unde oĩa que abſolute in diuinis ꝑdi
canẗ: dicit vno mõ dici ⁊ vna ꝯſideratione q̃tum. ſ. ad
modũ ꝑdicãdi ſm rõnẽ generis. Si enĩ Anſelm⁹ intẽ
deret ꝙ oĩno haberẽt eandẽ rõnẽ: irrõnabiliter loque
retur ⁊ ꝯtra arguentẽ. Si aũt dicaẗ ꝙ intẽdebat talia
nomina eandẽ rez dicere in recto: ſed aliud in obliquo
ꝯnotare: liberũ eſt ita dicere: ⁊ ita liberũ eſt mihi dice

Nulla ſba ẽ ſcia ꝓpoſitio eſt imediata.

Eſſentia illi mitata multi rõnibus deſi gnari põt.

te ſicut dico:nõ ḡ intẽdebat loqui de identitate rõnis:
ſed rei ſignate ⁊ modi ṗdicandi ſicut ſupra dictuʒ eſt.
¶ Ad 24.^m dico:ꝙ magiſter nihil aliud dicit:niſi ꝙ il
la oĩa noĩa eandẽ rem ſignãt:qḋ ꝯcedit:⁊ ꝙ ṗdicant
diuinã eſſentiã:qḋ eſt verũ loquẽdo de ṗdicatiõe mã
li:nõ aũt de formali:cũ.n.dico:deus ſcit oĩa: ly ſciens
formaliter ſupponit pro ſciente:ſed mãliter ꝑ illo qḋ
eſt ſciens:ṗdicat etiã mãliter diuinã eſſentiã:formali
ter ṗdicat ſcientiã:⁊ loquor hic de ṗdicatione ⁊ ſuppo
ſitione formali ꝯformiter ad illud:qḋ dicit ſcũs Tho.
de potentia dei.q.9.arti.4°.loquens de ſignificatione
materiali ⁊ formali. (Illud (inquit) dicit formaliter
ſignificari per nomẽ:ad qḋ ſignãdũ nomẽ eſt ṗncipa
liter impoſitũ:qḋ eſt ratio noĩs:ſicut hoc nomẽ homo
ſignãt aliqd cõpoſitũ ex corpore ⁊ aĩa rõnali: mãliter
võ ſignãt per nomẽ illud:in quo talis rõ ſaluat̃: ſicut
hoc nomẽ homo ſignãt aliqd habens cerebrũ ⁊ cor.)
Hec ille. ¶ Sic in propoſito dico cum dicit̃:deus eſt
ſapiens:deus eſt iuſtus:ṗdicata idẽ ſignãnt mãliter.ſ.
diuinã eſſentiã:in qua ſaluat̃ rõ cuiuſlibet noĩs attri
butalis poſiti in ṗdicato:ſed nõ ſignãnt idem formali
ter:qꝛ qḋlibet hʒ ſuã ꝓpriam rõnẽ diſtinctã a rõne al
terius. ¶ Ad 25^m dicit̃ per idẽ oĩno. ¶ Ad 26^m dicit̃:
ꝙ articulus ꝯdẽnat ſolũ opinionẽ ponẽtẽ ꝙ ad diuer
ſitatẽ rõnũ:qbus intelligimus diuinũ intellectum ſe ⁊
alia cognoſcere ſequit̃ diuerſitas itellect⁹ diuini:ita ꝙ
diuerſitati rõnũ correſpõdeat diuerſitas rex vel vni⁹
rei ex̃ itellectũ creatũ:ſʒ nõ itẽdit reprobare ponẽtes
ꝙ itellectus diuin⁹ in eſſe cognito ſit multiplex in itel
lectu noſtro ſm multiplices rõnes de ipſo formatas
per intellectũ creatũ:nos antẽ ponimus diſtinctioneʒ
rõnis in diuinis 2° mõ: nõ auteʒ ṗmo mõ. ¶ Ad 27^m
qḋ eſt Grego. dr̃ ꝙ dictũ Cõmẽtatoris multuʒ facit ꝓ
opinione nr̃a. Et dr̃ vlterius ꝙ expoſitio:quam dat ar
guẽs multũ diſtorta eſt a mẽte Cõmẽtatoris:cũ.n.dic̃
ꝙ Cõmẽtator per diſpoſitionẽ ⁊ diſpoſitũ intelligit ṗ
dicatũ ⁊ ſubm̃ ꝓpoſitiõis:ꝯcedit̃. Cũ dicit vlterius ꝙ
ſubm̃ ⁊ ṗdicatũ nõ ſunt res extra aĩam ⁊c̃. Dico ꝙ fal
ſum eſt:eadẽ eni eſt ſnĩa de ſubiecto ⁊ ṗdicato:que eſt
de vlibus:qꝛ vtrũqʒ dicit ſecũdã intentionẽ ſm ꝙ po
nit ſcũs Tho. in multis locis:dicere eniʒ ꝙ nulla vere
res extra aĩam predicet̃ niſi vox:vel lr̃a:aut ſcriptura:
falſum eſt:vt pʒ 7° metaphyſice:ṗticula.34.vbi ſic ait
Ariſto. (Forma igit̃ dicit̃ de illo q̃cunqʒ rerũ mã:aut
nõ dicit̃ per ſe oĩno. vbi Cõmentator cõmento.34. ſic
Res ad ex tra ṗdicãtur ad mẽtẽ Ar. ⁊ Cõmenta. dicit. (Ariſto. dat differentiã inter mãm ⁊ formã: que
eſt ꝙ forma ṗdicat̃ per ſe de habente formã ſm qd ⁊
declarat quidditatẽ eius ſubſtãtialẽ:mã võ nõ ṗdica
tur de habẽte formã vera ṗdicatiõe nedũ vt ṗdicet̃
per ſe:idolũ.n.nõ eſt cuprũ:nec hõ caro:nec ſimus na
ſus.) Hec ille. ¶ Itẽ particula.8. eiuſdẽ ſeptimi dicit
Ariſto. (Dico mãʒ illud qḋ per ſe nõ dicit̃ quale eſt:
nec q̃ntũ:nec aliud coꝝ:per qḋ determinat̃ ens: eſt eni
aliqd de quo dicit̃ vnũqḋqʒ iſtoꝝ:⁊ illius eſſentia eſt
alia:⁊ eſſentia cuiuſlibet ṗdicabilis:alia enim dicunt̃
de ſubſtantia:⁊ hec de mã.) vbi Cõmẽtator. (Mate
ria (inquit) eſt ſubm̃ cõe oĩbus decẽ ṗdicamẽtis:⁊ ꝙ
ſuũ eſſe eſt aliud ab eſſe cuiuſlibet iſtoꝝ. Predicamẽ
ta eni accidentiũ dicunt̃ de ṗdicamẽto ſube: ⁊ ṗdica
mentũ ſube dicit̃ de hoc qḋ eſt mã.) Hec ille. ¶ Itẽ
7° metaphyſice cõmẽto.41°. (In ṗmis ſubſtãtijs ṗdi
catũ eſt ſubſtãtia ſubiecti.) ¶ Itẽ ṗ celi cõmento.91.
(Si celũ eſt vnũ indiuiduoꝝ ſenſibiliũ neceſſarium
eſt vt cõponat̃ ex mã ⁊ forma. Celitas.n.aliud eſt q̃
dicere hoc celum:celitas eni dicit̃ de pluribus indiui

duis:oĩum eni habentiũ formã:aut in actu forma dr̃
de pluribus nũero:aut erit hoc poſſibile:q̃uis illa plu
ralitas non ſit in actu.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ: ꝙ for
ma que eſt in mã ṗdicat̃ de īdiuiduis ex qb⁹ oĩb⁹ pʒ
ꝙ for⁹ q̃ eſt vera res extra aĩam ṗdicat̃. Et ſimilr ꝙ
mã ſe hʒ vt ſubm̃ reſpectu oĩum decẽ ṗdicamentoꝝ:
⁊ oĩa decem ṗdicamẽta ṗdicant̃ de mã: ⁊ ſic vera res
ſubijcit̃ in ꝓpõne. ¶ Qḋ ꝯfirmat̃. Nã phs ṗ phyſico
rũ ṗticula.14.arguens ꝯ ponẽtes tm̃ vnũ ens diuidit
ibi ens in decẽ ṗdicamenta:⁊ dicit ſic. (Nullũ.n.cete
roꝝ ſeparat̃ niſi ſuba:oĩa.n.dñr in ſubto:qḋ eſt ſuba.)
vbi Cõmẽtator cõmẽto.14.dicit. (Nullũ ceterorum
ṗdicamentoꝝ niſi ſuba põt ſeparari per ſe:ſed oĩa dñr
in ſubto:vt declaratũ eſt in cathegorijs:⁊ cũ ṗdicamẽ
tũ:qḋ intẽdit per h̃ nomẽ ens:ſit in ſubto.ḡ entia ſunt
plura.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pʒ: ꝙ ṗdicamẽta ſunt res
extra aĩam exiſtẽtia in ſubto: ⁊ ꝯñter res extra animã
ṗdicat̃. ¶ Itẽ 3° de aĩa cõmẽto.21.oñdit Cõmẽtator
q̃uo itellectus dũ cõponit ꝓpoſitiões:cõponit rẽ cum
re:vñ ſic ait ibidẽ. (Due ſunt actiones itellect⁹:quaꝝ
vna dr̃ formatio:⁊ alia dr̃ fides:cõprehendere aũt res
ſimplices nõ compoſitas erit ꝑ itellecta:q̃ nõ falſant̃
neqʒ verificant̃:que dr̃ formatio:apphendere aũt res
cõpoſitas erit ꝑ itellecta:in qb⁹ eſt falſitas ⁊ veritas.)
¶ Et poſt ꝯmẽto.22.dic̃. (Veritas ⁊ falſitas accidũt
cõpoſitiõi rerũ adinuicẽ:⁊ h̃ idẽ accidit qñ componit
eas cũ tpe:⁊ loqt̃ ibidẽ de cõpoſitiõe ſubti ⁊ ṗdicati.)
¶ Itẽ 6°. metaphyſice cõmẽto.8°. ⁊ 5°. metaphyſice cõ
mẽto.34. ⁊ 9° metaphyſice cõmẽtis.21. ⁊.22. dicit hoc
idẽ.ſ. q̃uo itellect⁹ cõponit entia adinuicẽ vt ſunt itel
lecta:⁊ ſi cõponat ea penes ſe ſicut ſunt cõpoſita extra
aĩam:ſua cõpoſitio eſt vera. Et ſi nõ:cõpoſitio eſt fal
ſa. Pro hac ṗte ꝯſentiũt oẽs antiq ṗſertim Linconiẽ Res õ re ṗdicat̃ ſm lin conienſem ⁊ oẽs ãtiquos.
ſis ſup ṗ poſterioꝝ cap.7. vbi enumerãs modos vliuʒ
dicit. (Quarto mõ cognoſcit̃ res in ſua cã formali:q̃
eſt in ipſa:a q̃ ipſa eſt h̃:qḋ eſt:⁊ ſm ꝙ in iſta forma:q̃
eſt ṗs rei videt̃ ipſa eadẽ forma:ſicut lux in ſeipſa vi
det̃:vel ſm ꝙ in ipſa videt̃ mã:q̃ ſiliter eſt ṗs rei ipſa
forma nõ eſt gen⁹ vel ſpẽs:ſʒ ſm ꝙ ipſa forma eſt:ſic
totius cõpoſiti:⁊ ſm ꝙ ipſa eſt ṗn^m cognoſcẽdi totum
cõpoſitũ:ſicut eſt gen⁹ vel ſpẽs:⁊ ṗn^m eẽndi ⁊ ṗdicabi
le in qd.) Hec ille. ¶ Itẽ cap.4. dicit. (Cũ igit̃ gen⁹ ⁊
differẽtia ſubalis:a qbus ſubaliter ⁊ nõ ꝑ accidẽs egre
dit̃ qdditas ſpẽi ṗdicat̃ de ſpẽ:eſt ṗmus modus dicẽ
di ꝑ ſe:⁊ eſſendi ꝑ ſe alterũ de altero:egredit̃ nãq: ſpe
cies a qdditate generis ⁊ differẽtie:⁊ differẽtia eſt ſpẽi
cã:ſicut formalis ⁊ gen⁹ eſt cã ſpẽi:ſicut forma mãlis:
aut ſicut mã formalis. Cũ aũt accidẽs qḋ eſſentialiter
egredit̃ a qdditate ſubti ṗdicat̃ de ſuo ſubto eſt ſecun
dus modus.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ:ꝙ res ṗdicat̃ de
re:⁊ accñs de ſubo:talia.n.nõ pñt exponi de terminis:
qꝛ qdditas ſpecifica non egredit̃ ab aliq̊ termino vel
ꝯceptu. ¶ Itẽ phs ṗ poſterio.cap.16.dicit ſic. (Subaʒ
qdẽ ſignificãtia:ꝙ vere illud eſt:aut ꝙ illud eſt aliqḋ
ſignãnt:de quo ṗdicant̃:q̃cunqʒ võ nõ ſubam ſignãnt
ſʒ de alio ſubto dicunt̃:nec vere ꝙ illud eſt:nec ꝙ ali
qd eſt:ſed de altero quodã dicunt̃:accidentia ſunt:vt
de hoĩe eſt albũ:nõ.n.eſt hõ:neqʒ qḋ vere albũ eſt:ſed
aĩal forſan:qḋ vere eni aĩal eſt:hõ eſt: quecunqʒ võ nõ
ſubam ſignãnt opʒ de quodã ſubto ṗdicari: ⁊ non eſſe
aliqḋ albũ:qḋ nõ cũ alterũ aliqḋ ſit albũ eſt.) Super
quo dicit Linconiẽſis. (Duplex eſt modus predicãdi: Mod⁹ ṗdicandi duplex.
vnus cũ ſubm̃ nõ ſm ſe:ſed ſm alteꝝ aliqḋ cui accidit
eſt receptiuus ṗdicati:vt cũ dr̃:albũ eſt lignũ: albũ nõ
ſm ſe:ſed ſm alterũ aliqḋ:cui accidit eſt receptiuuʒ li
gni tatis:

ꝑitatis:cū vō dicit̄:lignū eſt albū: lignum ſm ſe ⁊ nō
ſm alterū aliqđ:cui accidit eſt receptiuū albedinis:qñ
ĝ ſubm ſm ſe eſt receptiuū p̄dicati dicet̄ eſſe ſimplr̄
p̄dicatio:cū vō ſubm nō ſm ſe:ſʒ ſm alteruʒ aliqđ:cui
accidit ipm eſt receptiuū p̄dicati:tunc nō eſt p̄dicatio
ſimplr̄:ſed vel nō eſt p̄dicatio:aut eſt p̄dicatio ſm acci
dens.)Et ſubdit.(Itaqʒ cū eſt p̄dicatio ſimplr̄ aut p̄-
dicat̄ qđ eſt ſubale ſubto:vt gen⁹ qđ ſm veritateʒ nāe
eſt idē cū ſubto vel differētia:aut p̄dicat̄ accn̄s ſubti:
qđ opʒ reperiri in ſubto:⁊ nō eē ſepatū a ſubto.Unñ oē
qđ p̄dicat̄ ſimplr̄ repertuʒ eſt in ſubto vel de ſubto.)
¶Et poſt.(Demrātiōes(inquit)⁊ rōcinatiōes ſumit
de p̄dicabilib⁹ ſimplr̄:in qb⁹ p̄dicatū ⁊ ſubm ſunt ideʒ
ſubto:⁊ nō ſunt res diuiſe: ſed idee lʒ ſint rōnes reruʒ
increate ab eterno in mēte diuina nihil ptinēt ad rōci-
nationē:in q̄ aliquid p̄dicat̄ de aliquo. Ipſe itaqʒ idee
vere ſunt.Sed cū itellect⁹ vult eas facere p̄dicabiles
de reb⁹:a qb⁹ ſunt diuiſe ⁊ ſepate in hac ordinatiōe p-
digia ſunt.)Hec ille. ¶Ex quo appet ꝙ ſubm ⁊ p̄di-
catū ꝓpoſitionis vere:vbi eſt p̄dicatio ſimplr̄:nō ſunt
res ſeparate vel diuiſe:qđ nō pōt exponi de ꝯceptibus
aut vocib⁹ vel ſcriptis. ¶Itē cōmēto.18.dicit ꝙ in p̄
mō dicēdi p ſe p̄dicatum eſt cā ſubti:ſʒ in 2° mō ſubm
eſt cā p̄dicati. ¶Item p̄ poſterioꝝ cap.2°.dicit.(Dif-
finitio(inquit)que ſigñat qd eſt:eſt cōpoſita ex ſmo-
nibus ſignantibus res p̄dicabiles: que ſunt poſſibiles
in nā:⁊ quoꝝ ordinatio ⁊ ꝯiunctio eſt poſſibilis in nā:
¶Et poſt ſubdit.(Diffinitio(inqt)que cōſtat ex gñe
⁊ differentia:que eſt differentia ſimpliciter:⁊ maxime
diffinitio eſt diffinitio formalis qꝛ iter intētionē gene
ris vel ſpēi:⁊ formā a qua res eſt id:qđ eſt:nō eſt diuer
ſitas niſi ꝙ forma dicit̄ ſm qđ eſt pars rei cū mā ꝯſti-
tuens totū:⁊ ſic nō eſt p̄dicabilis de eo cuiʒ ſit eius ps.
Intentio vō generis vel ſpēi eſt ipſa eadē forma ſʒ ꝙ
ſub ipſa ſpeculat̄ res tota:⁊ ſic eſt p̄dicabilis de re:⁊ to
tū rei.)Hec ille. ¶Ex qb⁹ manifeſte pʒ:ꝙ forma rei
p̄dicat̄ de re ſicut p̄mo p Ari. ꝓbabā. ¶Eūdē ſenſum
docet cōmētatoꝛ.12.metaphyſice cōmēto.39.vbi dicit
ſic.(Hec eſt diſpoſitio intellect⁹ in reb⁹ compoſitis ex
mā ⁊ forma:cū diſponit ꝯpoſitū p formā:aut cū diſpo-
nit habētē formā p formā:itelligit.n. vtraqʒ adunata
aliquo mō:verbi grā:qꝛ cū diſponit hoīem p rōnabili-
tate:itelligit ꝙ ſubm rōnabilitatis ⁊ rōnabilitas ideʒ
ſunt in adunatione:⁊ intelligit ꝙ deferēs ex eis aliud
eſt a delato:qñ aūt ꝯſiderata fuerit diſpoſitio ⁊ diſpo-
ſitū in eis:que nō ſunt in mā:tunc reducunt̄ ad vnaʒ
intētionē oīb⁹ modis:⁊ nullus modus erit:quo diſtin-
guat̄ p̄dicatū a ſubto ⁊ diſpoſito extra intellectuʒ.ſ.in
eēntia rei:ſʒ cū intellectus cōponit aliq̄ʒ cōpoſitioneʒ
ex diſpoſitione ⁊ diſpoſito:in talibus rebus intelligit
ea eſſe differentia ſm aſſimilationē.ſ.ꝙ in talibus ac-
cipit duo:quoꝝ ꝓportio adinuicē alteri⁹ ad alterū eſt
ſicut ꝓportio p̄dicati ad ſubm:⁊ ex eis cōponit ꝓpo-
ſitionē aliq̄ʒ:⁊ nullā differētiā itelligit eē inter ea oīno
niſi ſm acceptionē:ſm ꝙ idē accipit diſpoſitionē ⁊ di-
ſpoſitū. Intellectus enī pōt itelligere idē his duobus
modis ſm ſimilitudinē ad diſpoſitionē cātā in rebus
cōpoſitis:ſicut itelligit multa ſm ſimilitudinē.)Hec
Septez q̄ ſe-quunt̄ ex his ille. ¶Ex qbus manifeſte ſequit̄ p̄mo ꝙ in rebus cō-
poſitis ex mā ⁊ forma itellect⁹ diſponit ſubm per for-
maʒ.i.p̄dicat ⁊ enunciat:vel affirmat formā de ſubto:
vt cū dicit:hō eſt alb⁹:⁊ loquēdo de forma ptis: vel p̄-
dicat formā de ſuppoſito eā habēte: vt cuʒ dicit:hō eſt
rōnalis. ¶Scđo ꝙ in ꝓpoſitiōibus:quas intellus cō-
ponit de reb⁹ cōpoſitis ex mā ⁊ forma:ſubm ⁊ p̄dicatū
vel diſpoſitio ⁊ diſpoſitū ſunt idē in adunatiōe:ſʒ diffe
runt ſicut deferens ⁊ delatū: vel ſubm ⁊ ſubti forma.
¶Tertio ꝙ in rebus abſtractis a tali mā ⁊ cōpoſitio
ne:oīno ſubm ⁊ p̄dicatū nullo modo ſunt due res:nec
due intētiones aut qdditates:ſed ſunt vna intētio:vel
qdditas oībus modis extra intellectuʒ. ¶Quarto ꝙ
in talibus ſubm ⁊ p̄dicatū nō differūt niſi ſicut eadeʒ
res bis itellecta differt a ſeipſa: put itelligit̄ vt diſpo-
ſita ⁊ vt diſpoſitio. ¶Quinto ꝙ nō ſemp:nec oē ſub-
iectuʒ ⁊ p̄dicatū ꝓpōnis ſunt due voces: nec duo ſcri-
pta:nec duo ꝯceptus formati p itellectū:pʒ qꝛ ſi ſic eēt
tunc ois ꝓpoſitio eſſet falſa:qꝛ ſubm eēt diuiſum a p̄-
dicato:⁊ nullo mō adunatū in eſſe. ¶Sexto ꝙ voces
ſcripta:vel ꝯcep⁹ ſunt inſtrumēta:qbus itellectus p̄di
cat aliqd de aliquo:ſed res quaꝝ ſunt tales ꝯcep⁹ p̄di
cant̄ ⁊ enunciant̄: vel ſi voces p̄dicant̄: h̄ eſt alio mō
q̄ʒ res: nā ſicut ponit ſcūs Tho. in de vitate.q.4. arti.
2° ad 3m.(Illud qđ dicit̄ pōt dici ⁊ res q̄ dicit̄ p verbū
⁊ ipſum verbū:vt etiā in verbo exteriori pʒ: qꝛ ⁊ ipſuʒ
nomē dicit̄ ⁊ res ſignata p nomē dicit̄ ipo noie.)Hec
ille. ¶Ita in ꝓpoſito tā res q̄ʒ ſignū rei dr̄ de ſubto:⁊
p̄dicat̄ de ſubto:ſed illud qđ p̄dicat̄ p̄ncipaliter ⁊ vlti-
mate eſt ipſa res:terminus aūt vel vox eſt illud: q̄ res
dr̄ ⁊ p̄dicat̄ de re nō p̄ncipaliter ⁊ vltimate. ¶Septi-
mo:ꝙ gloſa arguētis nulla eſt cū expſſe dicat Cōmen
tatoꝛ vbi ſ.ꝙ cū dicimus:de⁹ eſt ſapiēs:ſubm ⁊ p̄dica
tū ſunt oīno idē in re:⁊ duo ſm aſſimilatiōeʒ. Iſtud.n.
nō pōt intelligi de duob⁹ terminis vel ꝯceptib⁹:qꝛ illi
ſunt due res eēntialiter diſtincte.Et ſi dicat̄ ꝙ itelligit
ꝙ ſubm ⁊ p̄dicatū ſupponūt p eodeʒ: pʒ manifeſte le-
genti Cōmētatorē:ꝙ illa gloſa nulla eſt:ſʒ deſtruit te-
xtū volēdo:ꝙ nulla res extra aiaʒ p̄dicat̄: cui⁹ falſitas
auctoritate multiplici reſerat̄. ¶Ad argumēta q̄ vlti
mo loco ꝯ eandē ꝯnē inducta ſunt r̄ndet̄:⁊ qꝛ ibi p̄nci
paliter iſurgit difficultas ex illa diuiſiōe:an.ſ.attribu-
torum diſtinctio ꝯſurgat ex ope itellectus cōparantis
deū ad creaturas:vel ex ope itellectus ꝯſiderātis deū
i ſe.Dico ꝙ ſcūs Tho. videt̄ in ſcripto declinare ad
hāc ptē q.ſ.lʒ p iſto ſtatu:q̄ deū ex creaturis cognoſci-
mus:ꝯſurgat diſtinctio attributoꝝ in itellectu nr̄o ex
hoc:ꝙ diuinā pfectionē in habitudine ad creaturas co
gnoſcimus:⁊ ex ꝯceptiōibus formatis ꝓportionaliter
pfectiōibus creaturarū:que diuiſe ſunt ⁊ particulate:
tū poſito ꝙ intellectus nō cognoſceret creaturas: nec Idez dat̄ e ad 15m ſco.
vnq̄ʒ vidiſſet:adhuc poſſet diſtinguere diuinā pfectio
nem ſine q̄cunq; tali habitudine ad creaturas:qꝛ da-
to ꝙ eſſet aliqs itellectus videns diuinā eēntiā nō vi-
ſa aliq̄ creatura in proprio genere:nec in deo:⁊ loquoꝛ
de intellectu creato:adhuc ip̄e de obto viſo poſſet foꝛ
mare multas ꝯceptiones:poſſet enī formare aliq̄ʒ:⁊ cū
illa nō adequare obm viſum:nec viſionē illā:ſicut nec
aliq̄ ſpēs intelligibilis pōt adequare viſionē beatificā
niſi diuina eēntia:vt oñdit ſcūs Tho.ſepe. Poſſet vl-
terius aliā ⁊ aliā ꝯceptionem de obto formare:⁊ alia ⁊
alia noīa iponere:⁊ iſta videt̄ itētio ſci Tho.p̄mo ſen.
diſt.2°.qui vt allegatuʒ eſt in 4° ꝯne ſic ait.(Intelle-
ctus noſter nō pōt vnica cōceptiōe diuerſos modos p-
fectiōis accipe. Tū qꝛ ex creaturis accipit cognitionē
in qb⁹ ſunt diuerſi modi pfectionū ſm formas diuer-
ſas.Tū qꝛ h̄ qđ eſt in deo vnū ⁊ ſimplex pluriſicat̄ in
itellectu nr̄o:etiā ſi imediate a deo recipet:ſicut multi
plicat̄ ꝓceſſio bonitatis eius in alijs creaturis. Unde
cū de⁹ ſm vnā ⁊ eādeʒ rē ſit in oīb⁹ modis pfect⁹:vna
ꝯceptiōe nō pōt integre cōprehēdere totā ei⁹ pfectio-
nē:⁊ iō opʒ ꝙ diuerſas ꝯceptiones habeat de deo:que

ſūt diuerſe rōnes.) ¶ Et ſubdit. (Or ēt ſi ītell's vidēs
deū ꝑ eēntiā īponeret nomē rei: quā videret mediāte
ꝯceptiōe quā hꝫ: oporteret ad h̄ ꝙ īponeret adhuc plu
ra noīa: q2 īpoſſibile eſt ꝙ ꝯceptio ītellectus creati rep
ſentet totā ꝑfectionē diuine eſſentie: vñ de illa re viſa
diuerſas ꝯceptiōes formaret ⁊c̄.) ſicut ibi dictū ē.ſ.in
q̄rta q̄ōne: ⁊ iō dico: ꝙ diſtinctio attributoꝝ nō ſoluꝫ
ꝓuenit ex opere ītellectus cōparantis deū ad creatu/
ras: īmo talis diſtinctio poſſet eſſe per intellectū ꝯſide
rantē deū in ſe: ꝗ ex ſui limitatiōe nullā ꝯceptionē ha
bere pōt: que completuc repſentat obm. ¶ Tunc ad
p̄ᵃᵐ īprobationē hui⁹ ꝑtis dr̄ ꝙ maior falſa eſt: nō eni
opꝫ ꝙ oīs diſtinctio rōnis aliquoꝝ: q̄ alicubi realiter
diſtinguunt̄: ſumat̄ a differētia coꝝ: ſm rē niſi eadeꝫ
ſit cā diſtinctiōis ſm rōnē: q̄ eſt cā diſtinctiōis ſm rē:
eadē dico ꝓportionaliter. Sic aūt eſt in ꝓpoſito: naꝫ
ꝙ ꝑfectiones: q̄ vnite ſunt in deo: diſtinguant̄ in crea
turis ſm rem: cā eſt limitatio creature. Simil'r ꝙ di/
cte ꝑfectiones diſtinguant̄ in ītellectu ſm rōnē: cā eſt
limitatio intellectus: nō ḡ opꝫ: ꝙ diſtinctio rōnis: que
eſt in ītellectu reſoluat̄ vt in cām in diſtinctionē rea/
lem extra aīam: cū pluralitas: que eſt in intellectu: ha
beat ſufficientē cām in intellectu.ſ. limitationē eius: ⁊
in obīto plenitudinē ꝑfectiōis: nō ſemp.n. diſtinctio rō
nis reducit̄ ad diuerſitateꝫ realē: ſic teſtat̄ ſcūs Tho.
de v̄itate. q.3. arti. 2ᵒ ad 3ᵐ. (Pluralitas rōnis (inq̄t)
qñq3 reducit̄ ad aliq̄3 diuerſitatē rei: ſicut ſortes ⁊ ſor
tes ſedens differūt rōne: ⁊ hoc reducit̄ ad diuerſitatē
ſube ⁊ accñtis: ⁊ ſimiliter hō ⁊ aīal rōne differūt: ⁊ hec
differētia reducit̄ ad diuerſitateꝫ forme ⁊ mãe: q2 ge
nus ſumit̄ a mã: differētia v̄o a forma. Vñ talis diffe
rētia ſm rōne repugnat maxime vnitati vel ſimplici
tati: qñq3 v̄o differētia ſm rōnē nō reducit̄ ad aliquā
rei diuerſitatē: ſed ad vnitatē rei: q̄ eſt diuerſimode in
telligibilis: ⁊ ſic ponim⁹ pluralitatē rōnū in deo.) Hec
ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ diſtinctio rōnis attributoꝝ diui/
noꝝ nō opꝫ: ꝙ ſumat̄ a diſtinctiōe reali in deo: vel in
creaturis: ſꝫ a plenitudine diuine ꝑfectiōis ⁊ a limita/
tione intellectus creati. Nec valet ſimilitudo de dex/
tro ⁊ ſiniſtro in colūna: q2 in colūna nō eſt aliquid: vñ
poſſit ſumi dicta diſtinctio: niſi ꝑ cōparationē ad aīal: ſe/
cus eſt de diſtinctiōe rōnis: que eſt in intellectu limita
to. ¶ Ad 2ᵃᵐ īprobationeꝫ dico: ꝙ Cōmētator loquit̄
de diſtinctiōe attributoꝝ facta ꝑ intellectum in ſtatu
iſto: q2 aliū nō nouit: vult ḡ ꝙ ītellect⁹ de deo formet
multas ꝯceptiōes: ⁊ de ipſo ꝓpoſitiones cathegoricas
formet: ⁊ attribuet ei p̄dicata ſicut ſubīo: ſicut cū dicit̄
p̄ma ſuba viuit: eſt q2 cognoſcit hic deū ex rebus ſenſi
bilibus: in quarū cognitione format diuerſas ꝯceptio/
nes ꝯformiter diſtinctioni ꝑfectionū repertaꝝ in tali/
bus reb⁹: ſed nō negat qn aliqs intellectus: ſiue habi/
tudo ad diſtinctionē realem poſſit de deo multas ꝯce
ptiones ītelligibiles habere: ſed tūc forte aliter diſtin
gueret attributa: ⁊ alias ꝯceptiōes vl'iores ⁊ particula/
riores haberet q̄3 nunc dum ꝯcipit deuꝫ ex creaturis.
Ipſe.n. ponit. 12. metaphyſice cōmento. 44. ꝙ motor
orbis ſaturni aliud ītelligit de p̄mo motore: ⁊ aliō mo/
tor iouis: ⁊ ſic de ceteris ſubſtātijs ſepatis: ⁊ nō loquit̄
de alietate ſm rem: ſed de pluralitate rōnū ītelligibi/
liū. Ait eni ſic loquēdo ꝯ̄ Auicēnā. (Non eſt īpoſſibi/
le: vt illud qō eſt intelligētia ⁊ intellectū ſit cā pluriuꝫ
entiū ſm ꝙ intelligunt ex eo multi modi. Illud eniꝫ
qō ītelligit motor iouis de p̄mo motore: ⁊ eſt cā in aīa
celi: aliō eſt ab eo: qō ītelligit ex eo motor orbis ſatur/
ni.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ motorē iouis aliā ꝯceptioneꝫ
formare de p̄ma ſuba q̄3 formet motor ſaturni: nec tñ
hic aut ille ītelligit p̄mā ſubam ex ſuis effectib⁹ vel ex
cōparatione ad creaturas: īmo ipſa p̄ma forma intelli
gibilis tenēs locū ſpēi in intellectu ſubaꝝ mouētiū or
bes: vt dicit ipſemet Cōmētator ibidem cōmento. 36.
¶ Ad 3ᵃᵐ īprobationē dico: ꝙ illud qō in ſe vnū eſt: ſi
ꝯſideret̄ ſm ꝑfectā rōnē ſui nō hꝫ ꝙ diſtinguat̄ rōne:
ſed qñ illud qō in ſe vnū eſt ꝯſiderat̄ ab aliq̄ ītellectu
qui ꝑꝑ ſuā īꝑfectionē nō pōt formare in ſe ꝓpriā rōnē
rei: nec rem ſimplicē vnico verbo exprimere: opꝫ ꝙ de
re vnica ⁊ ſimplici multas ꝯceptiōes formet: ⁊ rōnes
ac per hoc obm ꝯceptibiliter diſtinguat vt allegatuꝫ
fuit in ꝓbatione 4ᵉ ꝯnis. Nullus eni intellect⁹ creat⁹
pōt in ſe exp̄mere aliq̄3 ꝯceptioneꝫ: que ꝑfecte exp̄mat
aliqd qō ſit in deo: nulla eni ſimilitudo creata ꝑfecte
diffinit: repſentat: aut exp̄mit rem: q̄ nō ē in genere: cu
iuſmodi ſunt oīa: q̄ ſunt in deo. Hec eni eſt ſnīa ſancti
Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2ᵒ. ad 2ᵐ. (Tunc (inq̄t)
ꝯtingit ꝙ duab⁹ rōnib⁹ rñdet vna res: qñ neutra com/
prehendit ipſam rē: ⁊ ſic eſt in diuinis.) Et. q. 7. arti. 6ᵒ.
ad 4ᵐ. (Licet (inquit) deus ſit oīno vn⁹: tñ iſte mul/
te ꝯceptiōes vel rōnes nō ſunt falſe: q2 oīb⁹ eis rñdet
vna ⁊ eadē res īꝑfecte ꝑ eas repñtata.) ¶ In ꝯfirma
tionē oīum p̄cedentiū ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. diſt.
22. q. 1. arti. 3ᵒ ad 3ᵐ. (Quedā (inquit) noīa dicunt̄ ꝓ/
prie de deo: que q̄3tū ad ſignata ꝑ prius ſunt in deo q̄3
in creaturis: vt bonitas: ſapīa: ⁊ hꝰ: ⁊ horuꝫ diuerſitas
nō ſumit̄ ꝑ reſpectū ad creaturas: īmo potius ecōuer
ſo: q2 rō ſapīe ⁊ bonitatis differūt in deo diuerſificant̄
in creaturis bonitas ⁊ ſapīa: nō tñ rōne: ſed etiaꝫ re: ſꝫ
verū eſt ꝙ diuerſitas taliū nominuꝫ ꝓut p̄dicant̄ de
deo innoteſcit nobis ex diuerſitate coꝝ in creaturis.)
Et ibidē ad 4ᵐ vbi ſic ait. (Noīa attributoꝝ differūt
ſꝫ rōnē nō tñ: que ſit in in rōcinante ſolū: ſed q̄ ſaluat̄
in ipſa re ſm veritatē ⁊ ꝓprietatē rei: qō ſic pꝫ: oīa eni
hꝰ dicunt̄ de deo ⁊ creaturis nō equoce: ſꝫ ſm vnā rō/
nē analogice. Unde cum in creatura rō ſapīe nō ſit rō
bonitatis: opꝫ etiā ꝙ hoc in deo nō ſit veruꝫ: ſꝫ in hoc
differt ꝙ in deo ſunt idē re: in creaturis aūt differunt
rōne: qō qualiter fieri poſſit ſupra dictū eſt.) Hec ille.
¶ Et intēdit vt dicit p̄mo ſen. diſt. 2. ꝙ pluralitas iſta
rū rōnū nō tñ ē ex ꝑte ītell's noſtri iſto mō: ꝙ iſte rō/
nes nō habeāt ꝓximū fundamētū in deo: ſꝫ remotū:
ſicut de relatiōibus: q̄ ex tpe de deo dñr: hꝰ.n. relatio/
nes in deo nō ſunt ſm rē: ſed ſequunt̄ modū ītelligen
di ſicut intētiōes. Illo mō.n. dixerūt: ꝙ rōnes hoꝝ at/
tributoꝝ ſunt tñ in ītellectu: ⁊ nō in re: q̄ de⁹ eſt: ⁊ ītel
lect⁹ eas adinuenit ex ꝯſideratiōe creaturaꝝ: vel ꝑ ne/
gationē: vel ꝑ cāl'itatē. Iſto mō.n. ſcūs Tho. negat plu
ralitatē rōnū eſſe tñ in ītellectu: īmo dicit eā eſſe in re
ſicut in ꝓximo fundamēto: nō tñ intēdit: ꝙ attributa
habeant aliq̄3 pluralitatē realem in deo: nec in diuino
ītellectu: nec ꝙ in deo ſint plures rōnes attributoruꝫ:
ita qō in deo hec rō non ſit illa: vel hec rō diuiſa ſit ab
illa formaliter ⁊ in actu: ſꝫ in deo eſt oīmoda ꝑfectio
ex q̄ ꝓuenit: ꝙ oīs rō vel ꝯceptio ꝑfectionis repſentat
deū: nec pōt formari ꝯcept⁹ pure ꝑfectionalis: qn aliqd
ſibi correſpōdeat in deo: vt ꝓximū fundamētum: ⁊ iō
ad hunc ſenſum dicit rōnē ſapiētie ⁊ bonitatis differ/
re in deo: ſicut in creaturis.ſ. q2 tā hic q̄3 ibi eſt aliqd ꝓ/
xime repſentatū ꝑ hꝰ rōnes ītell'as nr̄i: ſicut eni ſapiē/
tia creata alio ꝯceptu ꝯcipit̄ q̄3 bonitas creata: ita diui
na ſapīa ab ītellectu creato alio ꝯceptu ꝯcipit̄ q̄3 eius
bonitas: ſic ḡ intelligit̄ pluralitatē rōnū ⁊ diſtinctiōeꝫ
eſſe in deo: q2 deus in ſe hꝫ: vnde diuerſis ꝯceptib⁹ ꝑfe

ctionalibus

[Left margin:] Ad p̄ma im/ probationē. 2ᵉ ptꝭ.ſ. ꝙ at/ tributa diſti/ guant̄ ꝑ op⁹ / intellus ꝯſide/ rātis deū i ſe

[Right margin:] q.1.art.3. i3ᵒ nōnᵒ vbi de/ clarat ꝙ rō/ nes attribu/ toꝝ ſūt i deo ſm Auicē. ⁊ Rabymoiſ.

ctionalibus correſpōdeat:nō tñ intēdit:ꝙ deus diſtin
guat h̄ꝫ pfectiões ſuas formādo p̄ ꝑpriā quālibet rō/
nē:ſicut nos:vt poſtea dicet̄.¶ Ad 4ᵐ negat̄ maior:
nec valet ſimilitudo. Unde ſcūs Tho. de veritate.q.
3.arti.2° ad 2ᵐ.(Non eſt(inquit)ſimile de ideis ⁊ de
eſſentialibus attributis. Attributa.n.eſſentialia nihil
h̄nt de p̄ncipali intellectu p̄ter eēntiā creatoris. Unde
⁊ nō plurificant̄ q̄uis ſm ea deus ad creaturas cōpa/
ret̄ ꝑut ſm bonitatē dicimus bonos:⁊ ſm ſapiam ſa/
pientes:ſꝫ idea de ſuo p̄ncipali ītellectu h̄ꝫ aliqd aliō
p̄ter eēntiā:in q̊ etiā cōplet̄ formalr̄ rō idee:rōne cui⁹
differūt plures idee.) Hec ille.¶ Ad 5ᵐ negat̄ minor:
ītellect⁹.n.pōt in aliquo diſtinctionē ponere nō haben
do aſpectū ad aliq̄ꝫ pluralitatē realē:potiſſime qñ obꝫ
excedit oēm formā factā ⁊ ꝯceptā p̄ itellectū.Et ad ꝓ/
bationē de genere ⁊ differētia dcm̄ eſt in ſolutiōe pri/
mi.¶ Ad 6ᵐ dr̄:ꝙ maior eſt falſa: nō.n. vbicunq̄ꝫ eſt
pluralitas rōnū req̄runt̄ illa tria:ꝑſertī 2ᵐ.ſ. ꝙ intel/
lectus cōparet illud:qȯ eſt vnuꝫ in ſe ad aliq̄ realiter
diſtincta.¶ Et tūc ad p̄mā ꝓbōnē ex dicto Cōmenta/
toris:dico ꝙ loquit̄ de intellectu ꝓ iſto ſtatu cognoſcē
te deū ex craturis vt p̄us dictū eſt in ſolutiōe ſecūdi.
¶ Ad 2ᵃᵐ dico:ꝙ lꝫ a re ortum habeat:ꝙ hec res obij
ciat̄ intellectui ſm plures rōnes obiectiuas ⁊ nō alia:
tñ hoc nō eſt ſic:ꝙ iō hec res plurib⁹ rōnib⁹ ꝯcipi poſ
ſit:q̄ ad diuerſas res cōparari pōt:ſꝫ q̄ in ſe h̄ꝫ tantā
pfectionē ꝙ excedit ⁊ ſubterfugit formā vel ꝯceptuꝫ
fabricatum ab intellectu:qui dr̄ diſtinguere tale obm̄
ſm rōnē ⁊ h̄ꝫ in ſe vñ correſpōdeat multis ꝯceptibus
a tali intellectu formatis. ¶ Ad 3ᵃᵐ dico: ꝙ ſimilitu/
do nō valet:non enī ita ſe h̄ꝫ oīno diſtinctio rōnis ad
diſtinctionē realē:ſicut ens rōnis ad ens reale:tūc enī
oporteret: ꝙ ſicut nihil ideꝫ eſt ens rōnis:⁊ ens reale:
ita diſtinctio rōnis nō eēt inter diſtincta realiter:⁊ ſic
hō ⁊ aſinus nō diſtinguerent̄ rōne:nō enim diſtinctio
rōnis eodē mō ſe h̄ꝫ ad ens rōnis:ſicut diſtinctio rea/
lis ad ens reale:nā diſtinctio rōnis nō ſoluꝫ fundat̄ in
ente rōnis: imo in ente reali:ſicut dcm̄ eſt.ſ. diſtinctio
aūt realis ſolū fundat̄ in re.¶ Ad 7ᵐ dico:ꝙ ītellect⁹
ſe h̄ꝫ paſſiue in recipiēdo ſpēꝫ obti:ſꝫ actiue ſe h̄ꝫ reſpe
ctu cōſiderationis actualis: vt dicit̄ 2° de aīa p̄ticula.
55.⁊.56.¶ Itē 3° de aīa cōmēto.36.dicit Cōmentator.
(Dicamus igit̄ qñ intellectus exn̄s in nobis h̄ꝫ duas
actiones ſm ꝙ attribuit̄ nobis:quarū vna eſt de gene
re paſſiōis ⁊ eſt intelligere:alia de gn̄e actiōis ⁊ eſt ex/
trahere formas ⁊ denudare eas a materijs: qȯ nihil ē
aliud q̄ꝫ facere eas itellectas in actu poſtq̄ꝫ erāt in po/
tentia:manifeſtū eſt aūt ꝙ in volūtate nr̄a eſt cuꝫ ha/
buerim⁹ intellectuꝫ q̄ eſt in habitu intelligere qȯcūq̄ꝫ
intellectū voluerim⁹:⁊ extrahere quācunq̄ꝫ formā vo
luerim⁹.) Hec ille.¶ Et cōmēto.21.(Due(inq̄t)ſunt
actiōes ītellus:q̄rū vna dr̄ formatio:⁊ alia dr̄ fides.)
Et idē ponit cōmēto.26.Cōmēto etiā.19.dicit ꝙ iudi/
care ⁊ diſtinguere nō attribuit̄ in nobis niſi ītellectui
mālī:quē vocat poſſibilē.Et.12.metaphyſice cōmēto.
39.ponit ꝙ ītellect⁹ eſt īnatus diuidere adinuicē adu/
nata in eſſe.¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ p̄ꝫ:ꝙ ītellect⁹ noſter nō ſo
lū ſe h̄ꝫ paſſiue in ītelligēdo:⁊ ꝯcept⁹ rerū formādo:⁊
enūciabilia cōponēdo:īmo actiue. Dico igit̄ ꝙ ītellus
factus in actu p̄mo p̄ ſpēm obi: quē Cōmētator vocat
intellectū in habitu pōt de vna re diuerſos ꝯcept⁹ for/
mare etiā p̄ vnā ſpēm rei ſimplicē:ſicut oñdit ſanctus
Tho.de v̄itate.q.8.arti.13. ad 2ᵐ ⁊ de malo.q.16. arti.
8°.ad 12ᵐ.Dico etiā ꝙ vnū obm̄ ſimpliciſſimū pōt aſſi
milare ſibi ītellectū diuerſimode:cū obm̄ illud eſt illi

Nō ſꝑ p̄ralí tas rōnū p̄uenit:q̄ itellect⁹ vnū i ſe ad realr̄ diſti cum.

Intellectus poſſis actiue ſe h̄ꝫ i cognitionem.

mitatius q̄ꝫ ītellus recipiēs:ſicut ſpēs:que ſunt impſſe
mētib⁹ angelicis ſunt plures ⁊ diuerſe:lꝫ ſint ſimilitu/
dines ⁊ q̄dā p̄ticipationes idearū in diuino intellectu
vnitiſſimaꝝ ſm rē:vt deducit ſcūs Tho. de veritate.
q.8.arti.8°.⁊ arti.10.magis expſſe:⁊ q̄ꝫto ītellect⁹ ange
licus eſt potētialior ⁊ inferior ⁊ min⁹ h̄ñs de actu:tan/
to emanatio taliū ſpērum magis in eo multiplicabit̄:
ſicut.n.ponit ibideꝫ ſcūs Tho. Forma ⁊ actus eſt p̄nᵐ
vnionis:ſꝫ potētialitas inuenit̄ eſſe p̄nᵐ multitudinis
⁊ diuiſionis.Sic igit̄ ſicut illud:qȯ eſt in deo vnitiſſi/
mū ſm rem multiplicat̄ in intellectu angelico loquē
do de ſpēbus impſſis intellectui angelico:q̄ q̄deꝫ ſpēs
ſunt q̄dā ſimilitudines ideaꝝ:ſic diuina eēntia etiam
nō viſa poſſet imp̄mere plures vel pauciores ſpēs ſuo
rum attributoꝝ itellectui creato:nullo habito reſpcū
ad creaturas:⁊ tūc talis intellus diſtingueret attribu/
ta diuina p̄ illas ſpēs:⁊ poſſet plures vel pauciores rō/
nes attributales in ſe ꝯcipere:ſicut vellet:⁊ etiā intelle
ctus clare videns deū poſſet ipm̄ ꝯceptibiliter diſtin/
guere ⁊ vt p̄us dcm̄ fuit.¶ Ad 8ᵐ negat̄ hᵒᵃ.Et dico ꝙ
diſtinctio rōnis ꝯn̄s ſimplicē apphēſionē nō ſemꝑ cō
ſequit̄ realē diſtinctionē medioꝝ intelligēdi:puta ſpe
cierū intelligibiliū:aut ꝯceptuū:aut actus ītelligendi:
qȯ p̄ꝫ.nā ītellus diuinus diſtinguit ſm rōnē ideas re/
rū creabiliū: ⁊ reſpect⁹ rōnis factibiliū ad diuinā eēn/
tiā:⁊ entia ꝓhibita:⁊ negatiōes: ⁊ h̄ꝫ:in q̊ nō eſt realis
diſtinctio medioꝝ aut actuū intelligendi:ꝯceſſo tñ ꝙ
in nobis ita eēt ſic ponit minor:q̄ ad illā p̄tē nihil ē ad
ꝓpoſitū nr̄m:q̄ nō eſt qȯ nr̄a ꝯ nūc: vtꝝ oīs diſtictio
rōnis ꝯſequat̄ qualēcunq̄ꝫ realē diſtinctionē a p̄te co/
gnoſcētis:vel a p̄te cogniti:ſꝫ eſt qȯ vtꝝ ītellus poſſet
diſtinctos ꝯceptus:⁊ rōnes formales de aliq̄ obto in ſe
ꝯcipe:niſi illis diſtictis ꝯceptib⁹ corrn̄deat realis diſti
ctio cognitoꝝ in vno vel plurib⁹ obtis:ad quā intellus
diſtinguēs aſpiciat:vtpote vtꝝ ītellus poſſit diſtingue
re in deo ſapiam a iuſtitia:niſi vidiſſet alicubi ſapiam
a iuſtitia realr̄ diſtingui.¶ Ad illud qȯ dr̄ de intelle/
ctu cōponēte ⁊ diuidēte ſimilr̄ negat̄:ꝙ diſtinctio rō/
nis ſequēs talē actū ītellus ꝯſurgat ex diſtinctiōe rea/
li alicubi rep̄ta inter ſubm̄ ⁊ p̄dicatū:ſicut exēplificat̄
de ſapia:⁊ iuſtitia:qȯ p̄ꝫ.nā diſtinctio ſm rōnē īter ens
⁊ vnū ꝯn̄s actū ītellus cōponentis ens cuꝫ vno: vel di/
ſtinctio inter idē ⁊ ſeipſum ꝯn̄s actū intellectus cōpo/
nentis hoīem cū hoīe:dicendo. hō eſt hō:nō ſequit̄ ali
quā realē diſtinctionē rep̄tā alicubi inter hoīem ⁊ ho/
minē: nullibi enī hō differt realiter a ſeipſo:ꝯcedit̄ tñ
pro iſto ſtatu:ꝙ q̄ ītellus noſter īuenit diſtinctionem
realē inter aliq̄ p̄dicata ⁊ ſua ſubiecta:ſicut cuꝫ hō eſt
albus:⁊ iō diſtinguit̄ ſm rōnē idē a ſeipſo:cuꝫ enūciat
idē de eodē:⁊ vbicūq̄ꝫ cōponit ⁊ diuidit:ſꝫ tñ poſito ꝙ
ītellus nunq̄ꝫ vidiſſet diſtinctionē īter p̄dicatū ⁊ ſub/
iectū realē:adhuc poſſet ꝯponere ⁊ diuidere:ſic diuer/
ſos ꝯceptus h̄re de eadē re.¶ Ad 9ᵐ negat̄ minor.ſ.ꝙ
diſtinctio rōnis nō habeat in diuina eſſentia ſufficiēs
fundamentū:hui⁹ enī oppoſitū oſtenſuꝫ eſt in ſolutio/
ne tertij: vbi dicebat̄:ꝙ oēs rōnes pfectionales h̄nt ꝓ
ximū fundamētū in diuina eēntia ꝑꝑ ſui illimitatio/
nem.Et ad ꝓbationē illius minoris dicit̄:ꝙ lꝫ in deo
nulla ſit potētia ad actū reducibilis reſpectu hui⁹ plu
ralitatis ⁊ diſtinctionis attributoꝝ:nec ipſa pfectio di
uina ſit plures pfectiones in actu:aut in potētia extra
intellectum:tñ ipſa eſt illimitata:⁊ extra genus ⁊ diffe
rentiā:⁊ incōprehenſibilis ab oī ꝯceptione creata: vel
per intellectū creatū facta:⁊ iō diſtinguibilis ab intel
lectu creato ſm rōnē nō p̄expoſito. Et cū addit̄:ꝙ ſi

Obm ſimpliciſſimū diuſimode itellcm̄ ſibi aſſimilare poteſt.

nõ poſſit eſſe aliq̃ creatura ꝛc̃. dicit̃ ꝙ h̃ cõceſſo nihil eſt ad ꝓpoſitũ ꝯ nos: ego. n. bene ꝯcedo ꝙ diuina pfectio nõ põt diuidi ſm rõnẽ niſi vel per itellectũ creatum formãtẽ diuerſas ꝯceptiões de diuina pfectione diſtinctas ſm rẽ: vel ꝑ intellectũ in creatũ aut diuinuʒ itelligẽtẽ diuinã pfectionẽ eſſe diſtinguibilẽ ꝑ hõ multas creatas ꝯceptiões: ꝛ repſentabilẽ per illas: ꝛ ſic de aliis modis ſuperi⁹ expſſis: ꝛ iõ iſtud argumẽtuʒ bene ꝯcludit: ꝙ ſi nulla poſſit eẽ diſtinctio realis in creaturis: nulla poſſit eſſe diſtinctio ſm rõnẽ inter attributa diuina: ſed de h̃ nõ eſt qõ ꝑ nũc: ſʒ q̃rit̃ vtꝝ qbuſcunq; rõnibus diſtinctis vel ꝯceptib⁹ corrñdeãt ꝯceptibilia realr̃ diſtincta: vel idẽ ꝯceptibile cõpatuʒ nẽcio ad res diuerſas: ad quã diſtinctionẽ realẽ intellect⁹ diſtinguens ferat̃: ad hunc ſenſuʒ argumentũ nihil ꝯcludit. Intendit eni ꝯcludere ꝙ ſapia ꝛ iuſtitia diſtinguant̃ rõne ꝑ reſpectũ ad creaturas iſto mõ: q2 itellectus cõparat eẽntiã diuinã ad diuerſas res: vel q2 ꝯcipit deuʒ ſub aliqbus ꝯceptibus: qbus in creatis diuerſe res correſpõdent ꝛ hõ ꝯſtat autem iſta ſm ꝑmiſſa falſa eſſe. ¶ Ad 10ᵐ dr̃: ꝙ nihil iperfectionẽ icludens eſt in deo formaliter ꝛ ſubiectiue: ſed aliqd ipfectũ eſt in deo: ſicut in fundamẽto ſue veritatis. Iſto eni mõ ois cõceptus vel rõ pfectionẽ pure iportans eſt in deo: ſicut repſentatuʒ in repſentato: ſicut docet ſcũs Tho. ꝑmo ſen. diſt. 2. vbi. s̃. ꝛ tñ ois rõ facta ꝑ itellectũ creatũ eſt imperfecta: tale g̃ iperfectũ põt eſſe in deo ſine reſpectu ad creaturas: ſicut diſtinctio rõnis: nõ qdẽ taliter ſine reſpectu ad creaturas: ꝙ nullã habitudinẽ habeat ad creaturas: qnimo ois talis diſtinctio eſt formalr̃ ꝛ ſubiectiue in intellectu creato: ſʒ poſſit eſſe in itellectu diuino obiectiue ſicut intellectũ in intelligente: vt ſupra dictũ eſt: ſed nõ opʒ talẽ diſtinctionẽ eſſe in deo per reſpectum ad creaturas iſto mõ: ꝙ extrema talis diſtinctionis ſint diuerſe creature: vel deus cõparat⁹ ad creaturas inquãtũ hõ: nec ꝙ q̃libet talis rõ dicat creaturã vel deũ in ordine ad creaturã: qõ aũt dr̃ de ideis: dico ꝙ rõ idee nullã limitationẽ aut iperfectionem icludit in recto ꝛ ex pte dei: ſicut. n. dicit ſcũs Tho. de veritate. q. 3. arti. 2°. ad 5ᵐ idee nõ ſunt incq̃les: ſed ſunt incq̃liũ: q2 forma: que eſt in itellectu ex reſpectu: quẽ hʒ ad illud: cuius eſt nõ dicit̃ aliq̃lis: ſʒ alicui⁹ tñ: nõ. n. mãliũ eſt forma mãlis: nec ſenſibiliũ eſt forma ſenſibilis ſed ſm reſpectũ ad illud: in quo eſt aliq̃lis dr̃: q2 ſeq̃t̃ modũ ei⁹: in quo eſt. Dico g̃ in ꝓpoſito: ꝙ lʒ oẽ ideatũ ſit finitũ: nõ tñ idea eſt finita vel limitata: ſʒ eſt idea finiti. Similr̃ diſtinctio realis ꝑ abſoluta: ſi eſſet in deo icluderet iperfectionẽ ꝛ limitatiõeʒ: ꝛ ſimilr̃ diſtinctio attributoꝝ ſʒ ꝓprias ꝛ pfectas rõnes icluderet limitationẽ: niſi ſumeret̃ ꝑ reſpectũ ad creaturã. Si. n. rõ ſapientie pfecta diſtingueret̃ in deo a ꝓpria ꝛ pfecta rõne diuine iuſtitie ſine tali reſpectu vel ꝯnotatiõe creature: tũc rõ talis adeq̃te repſentaret ſuuʒ rõcinabile: ꝛ ſic oporteret ꝙ ad diſtinctionẽ taliũ rõnũ diſtinguerẽtur res: quaꝝ ſunt ille rõnes: q2 vna res nõ hʒ niſi vnã cõpletã rõnẽ: ſequeret̃ ẽt ſapiam eſſe limitatã ad certũ modũ ꝛ rõnẽ pfectiõis: ita ꝙ ſapia in deo non eſſet iuſtitia: ꝛ iõ talis diſtinctio rõnũ inferret limitationeʒ diſtinctoꝝ: ſed diſtinctio ſm rõnẽ: que attendit̃ penes rõnes factas ꝑ itellectũ nr̃m: que impfecte ſunt: nulla adequat aliqõ attributũ: talis inquã nullã limitationẽ infert in deo: ſʒ in itellectu nrõ ꝛ ꝯceptib⁹ eius. ¶ Uerũtñ q2 argumẽta alterius ptis magis ꝯcludũt q̃ ego teneã: iõ ad ea reſpõdet̃. ¶ Ad ꝑᵐ qdem dico: ꝙ deus ab eterno intellexit eẽntiã ſuã ſub vnica rõne: que includit ſdiſtincte oẽs rõnes de eẽntia ſua formabiles: iõ ipſe nõ ꝯcipit diſtinctas rõnes de ipſa. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ minor eſt falſa: talis. n. ꝯdictio nõ reqrit aliq̃ diſtinctionẽ in actu: ſed ſufficit ꝙ in re ſit fundamentuʒ taliũ plurium rõnuʒ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ maior: nõ. n. opʒ maius reduci ad minus: q̃ñ ſunt alterius coordinationis: ſicut eſt de diſtinctiõe rõnis. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ argumentũ nõ ꝓcedit ꝯ me: nõ eni pono ꝙ diſtinctio attributoꝝ ſumat̃ per cõparationẽ ad diuerſitatẽ realẽ in creaturis ex pte obiecti ſe tenẽtẽ ſicut argumẽtum ꝓcedit. ¶ Ad 5ᵐ pʒ ꝑ idẽ: verũtñ argumentũ nõ multũ valet: q2 nõ eſt incõueniẽs ꝑncipia vel fundamẽta emanationũ diſtingui ſm rõnẽ ꝓpter diuerſas conceptiones de illis habitas: ſʒ eẽt incõueniẽs: ꝙ nõ diſtinguerent̃ niſi cointellecta diuerſitate reali in creaturis ex parte obiecti. ¶ Ad 6ᵐ pʒ per idẽ: q2 ꝓcedit ad ſenſum quẽ nõ teneo: nã in ſenſu ꝯceſſo antecedẽs eſt falſum. ¶ Ad 7ᵐ dico: ꝙ argumentũ nõ valet: q2 ꝓcedit de re ad diſtinctionẽ: debet eni ꝯcludere: ꝙ pfectiões creaturaꝝ hñt ortũ a pfectiõe diuina: ꝛ ꝯcludit ꝙ diſtinctio pfectionũ creaturarũ hʒ ortũ a diſtinctiõe attributoꝝ. Uñ eſt ex q̃ttuor terminis. Unde eodeʒ mõ ꝓbaret realẽ diſtinctionẽ attributoꝝ ꝑ illũ modũ. Dico g̃ ꝙ nõ opʒ oẽ impfectũ reduci ad pfectũ euiſdem generis: ſic ꝛ nõ opʒ impfectã diſtinctioneʒ reduci ad pfectã: ſed ad pfectiſſimã veritatẽ. ¶ Ad 8ᵐ pʒ: ꝙ eodẽ mõ peccat. Dico. n. ꝙ nõ opʒ diſtinctionẽ creaturarũ reduci vt in cãm ad diſtinctionẽ in deo: ſʒ ad cognitionẽ diſtinctionis rerũ ꝓducendaꝝ. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ diuina eſſentia nõ eſt in potẽtia q̃licũq; ad actũ reducibili: ſʒ ſit fundamentũ pluriũ ꝯceptionũ de ſua pfectiõe factibiliũ: tñ diuin⁹ itellect⁹ talẽ pluralitatẽ ꝯceptuũ nõ pateret̃: cũ illa ex intellus limitatiõe ꝓcedat. Et hec de iſta qõne dicta ſufficiãt. ¶ Diſt. IX.

¶ Utꝝ generatio diuina eternitate mẽſuret̃. Qõ. I.

Circa nonã diſtinctionem querit̃. Utrũ diuina generatio mẽſuret̃ eternitate. ¶ Et arguit̃ ꝙ nõ. Illud. n. qõ itelligit̃ ꝑ modũ cuiuſdã fluxus ꝛ egreſſus nõ põt mẽſurari eternitate: q2 flux⁹ videt̃ iportare aliqd mutabile: aut quẽdã trãſituʒ: qõ repugnat eternitati: ꝯ gñãtio vbi eſt ꝑ modũ cuiuſdã egreſſus. Ait. n. ꝓpheta Micheas. (Egreſſus ei⁹ ab initio: ſic a dieb⁹ eternitatis.) g̃ gnõ vbi nõ mẽſurat̃ eternitate.

In oppoſituʒ arguit̃ ſic. Qõ ẽ coeuuʒ eterno eſt eternũ: ſʒ gñãtio vbi ẽ coeua patri eterno. igit̃: minor pʒ: q2 ſplendoris natiuitas eſt coeua ſoli: ſʒ fili⁹ a pr̃e naſcit̃ vt ſplẽdor a ſole g̃.

In hac qõne erũt duo arti. in ꝑ videbit̃ qũo gñãtio eſt in diuinis. in 2°. qd ſit eternitas: ꝛ videbit̃ de ꝓpoſito ꝑncipali.

Quantum ad ꝑᵐ ſit ꝑ² ꝯ: ꝙ ꝓceſſio vbi in diuinis dr̃ gnõ: ꝛ ipm vbũ ꝓcedẽs dr̃ filius: ꝓbat̃ ſic ꝯclõ ſm ſcñ Tho. prima pte. q. 27. arti. 2°. ¶ Omnis ꝓceſſio viuẽtis a viuẽte ꝯiuncto ſm rõnẽ ſimilitudinis in eadẽ nã ſpecifica eſt gñãtio: ſed ꝓceſſio vbi in diuinis eſt hõ. g̃ eſt vere gñãtio: ꝛ illud qõ ꝓcedit ꝑ illã eſt ver⁹ fili⁹ illius a quo ꝓcedit: maiorẽ ꝓbat ꝑ rõnẽ vere gñãtiõis ꝛ ꝓprie: que dr̃ natiuitas. De rõne illius ſiqdẽ eſt: ꝙ viuẽs ꝓcedat a viuẽte: nã lʒ oĩa gñãbilia ꝛ corruptibilia dicant̃ gñãri ꝑut gñãtio gñãliter ſumit̃ ꝓ mutatiõe de nõ eſſe in eſſe: illa tñ generatio nõ dr̃ natiuitas: ſʒ ſolũ in viuẽtibus: q̃ oriũtur a ꝑncipio viuẽte ꝯiũcto. ¶ Scdõ de rõne ei⁹ eſt: ꝙ ꝓcedat

cedat

In reſpõſione ad 3ᵐ improbationeʒ ꝯ rñſionẽ tertii argumẽti.

Ad ꝑᵐ alteri⁹ ptis: q̃ ꝓbat ꝙ non ab extrinſeco.

Proceſſio viuentis a viuẽte ꝯiuncto ſʒ ſiſitudinẽ ſpecificã ẽ generatio.

cedat ſm rõnẽ ſimilitudinis: vnde pilus vel capillus
nõ hꝫ rõnẽ geniti vł filij: qꝛ nõ ꝓcedit ab aiali: de quo
naſcat̃ ſm rõnẽ ſimilitudinis in nã. ¶ Tertio ꝙ ꝓce-
dat nõ ſm quãcũqꝫ ſimilitudinẽ in nã: ſed ſm ſimili-
tudinẽ in nã ſm ſpẽm: ⁊ iõ lꝫ vermis q naſcat̃ ex aiali
viuente ꝓcedat ſm rõnẽ ſimilitudinis in nã generis:
nõ tñ dr̃ filius: ſed hõ q ꝓcedit ab hoie eiuſdẽ ſpeciei.
Sic ḡ pꝫ maior: ſed minor ꝓbat̃: qꝛ verbũ in diuinis
ꝓcedit per actionẽ intelligibilẽ: que eſt vite opatio ⁊ a
pn̄cipio ꝯiuncto: qꝛ eſt opatio manẽs in opante: ⁊ ſm
rõnẽ ſimilitudinis: qꝛ ꝯceptio intellect⁹ eſt ſimilitudo
rei intellecte: ⁊ in eadẽ nã: qꝛ in deo idẽ eſt intelligere
⁊ eſſe. ⁊ ſic pꝫ minor. ¶ Et ſi dicatur ꝙ de rõne gñatio
nis eſt: ꝙ ſit mutatio: dicat ꝙ verũ eſt qñ vita eius: qð
gñat̃ exit de potẽtia in actũ vite: ſꝫ ſi nõ: nõ. Eãdẽ ꝯnẽ
ponit p̈ ſen. diſt. 13. q. 1. arti. p̈mo. Et ꝯtra Gẽtiles lib. 4.
cap. 11. ¶ Scðà ꝯclo hui⁹ articuli eſt ꝙ gnõ paſſiue di
cta: ſiue natiuitas filij nõ eſt paſſio: ſed relatio. Iſtã ꝯ-
nẽ ponit ſcũs Doctor p̈ᵃ pte. q. 41. arti. p̈ ad 2ᵐ. (Actio
(inquit) ſm p̈ᵃᵐ nois ipoſitionẽ iportat originẽ mot⁹:
ſicut. n. mot⁹ put eſt in mobili ab aliq̃ dr̃ paſſio: ita ori
go ipſius motus ſm qð incipit ab alio: ⁊ terminat̃ in
id qð mouet̃ dicit̃ actio: remoto igit̃ motu actio nihil
aliud iportat q̃ꝫ ordinẽ originis ſm ꝙ a cã aliq̃ vel pn̄
cipio ꝓcedit in id: qð eſt a pn̄cipio: que qdeꝫ habitudi-
nes ſunt ipe relatiões vel notiões.) Hec ibi. ¶ Ad 2ᵐ
⁊ ad 3ᵐ dicit. (Actio (inquit) ſm ꝙ importat origineꝫ
motus iſert ex ſe paſſionem. ſic aũt nõ ponit̃ actio in
diuinis pſonis. Unde nõ ponunt̃ ibi paſſiões niſi ſolũ
grãmatice loquẽdo q̃tuꝫ ad modũ ſignãndi: ſicut pri
attribuim⁹ generare ⁊ filio generari.) Hec ille. ¶ Sꝫ
Z p̃mã ꝯclo. Aureo. argu it. diſt. 9. q. 1. arti. ſcdo. ꝯtra p̈ᵃᵐ ꝯnẽ arguit Aureolus pſertim ꝫ illud: qð dr̃ in
ꝓbatiõe. ſ. gñãtio in diuinis eſt ꝓceſſio viuẽtis a viuẽ-
te ⁊c̃. primo ḡ ſic arguit. Conſtat (inquit) ꝙ eadem eſt
ꝓprietas vbi ⁊ filij in diuinis: dicit eñi Augu. 7°. de tri
nitate cap. 4. ꝙ filius in diuinis eo vbũ q̊ filius: ⁊ eo fi
lius quo vbũ: ſꝫ ſi rõ gñãtiõis put eſt in diuinis eẽt via
in ſubam viuã ⁊ itellectualẽ: vel ꝓceſſio talis q̃lis di-
cta eſt: nõ eſſet eadẽ ꝓprietas vbi. Tũ qꝛ gñãtio verbi
in nobis nõ ſemp terminat̃ ad ſubam: cũ aliqñ forme
tur vbũ de accidẽtibus: ſed nec ad viuũ: cuꝫ formem⁹
vba de nõ viuẽtibus. Tũ etiã qꝛ filius genitus p talẽ
modũ gñãtiõis nõ appellat̃ vbũ: nõ. n. filij hoium ap
pellant̃ vba. ḡ gnõ in diuinis nõ dr̃ ſm iſtã rõnẽ quã
ponit ꝯclo. ¶ Scðo ſic. Cuicunqꝫ cõpetit diffinitio ⁊
diffinitũ: ſꝫ eque ſpiratio in diuinis eſt ꝓceſſio viuẽtis
a viuẽte ⁊c̃. ſicut ꝓductio filij: qꝛ ſpũs ſcũs eſt ſuba vi-
uens eiuſdẽ nãe ſm ſpẽm cũ patre. ḡ ſi rõ gñãtiõis in
deo eſſet illa que dicta eſt: eque genitus põt dici ſpũs
ſanct⁹: ſicut filius. ¶ Tertio ſic. Generatio que eſt via
in ſubaꝫ attingit eã per modũ formalis termini capiẽ-
tis eſſe per eã. ḡ diuina generatio nõ eſt via in ſubam.
¶ Scðo loco arguit ꝯtra 2ᵃᵐ ꝯnem Arguit p̈ ſic. Nul
lus reſpect⁹ de gñe relatiõis iſert: aut cãtur ab oppoſi
to reſpectu: nõ eñi paternitas cauſat: aut iſert filiatio-
nem: alias reſpectus de gñe relatiõis eſſet actiuus: ſiue
actio: ⁊ alius paſſiuus ſiue paſſio. Paſſio. n. eſt effectus
illatioqꝫ actiõis ſꝫ auctorẽ ſex pn̄cipio ꝑ: ſꝫ ꝯſtat ꝙ ge
nerare in diuinis infert generari: ⁊ dicere infert dici: ⁊
verbũ ac ꝯcipere ꝯcipi ⁊ ꝯceptum. ḡ gñare ⁊ gñari nõ
ſunt reſpectus de gñe relatiõis. ¶ Scðo ſic. Simpli-
cius ſup p̈dicamẽta aſſignat differentiã iter genus re-
lationis: ⁊ gña actiõis ⁊ paſſiõis dicens: ꝙ ex relatiõe
nõ ꝓuenit aliqð actũ: ſed ex actiõe ⁊ paſſiõe prouenit.
Sed in diuinis ꝓuenit aliqd per modũ acti ⁊ ꝓducti
ſꝫ filius. ḡ generare ⁊ gñari nõ ſunt de genere relatio-
nis: ſꝫ potius de gñe actionis ⁊ paſſiõis. ¶ Tertio ſic.
Generare eſt vere ꝓducere: generari eſt vere ꝓduci: ſꝫ
ꝓducere ⁊ ꝓduci nõ ſunt de genere relatiõis: imo re-
latio fundat̃ ſuper illa: vt pꝫ 5° metaphyſice. ḡ gñãre ⁊
gñãri nõ ſunt de gñe relatiõis. Hec ſũt vba ei⁹. ¶ Ad
p̈ᵐ ꝫ p̈ᵃᵐ ꝯnẽ dr̃: ꝙ eadẽ eſt ꝓprietas q̃ filius dei eſt fi-
lius: ⁊ qua eſt verbũ: ſed alia eſt rõ vtriuſqꝫ. Unde ſan
ctus Doctor p̈ma pte. q. 34. arti. 2°. ad 3ᵐ dicit: ꝙ eadẽ
ꝓprietas iportat̃ in noie filij: que in noie verbi: vñ di-
cit Aug. (Eo dr̃ verbũ quo filius: ipſa eñi natiuitas fi-
lij que eſt ꝓprietas perſonalis eius diuerſis noibus ſi-
gñat̃: q̃ filio attribuunt̃ ad exp̈mendũ diuerſimode
pfectionẽ eius: nã vt oſtendat̃ ꝯnãlis patri dicit̃ fili⁹:
vt oſtẽdat̃ coeternus dr̃ ſplẽdor: vt oñdat̃ oino ſimilis
dicit̃ imago: vt oſtẽdat̃ imãliter genitus dicit̃ verbũ:
nõ aũt potuit vnũ nomẽ iueniri: p qð oia iſta deſigna-
rentur.) Hec ille in forma. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ oia iſta di-
cunt eandẽ rem ſub diuerſis ꝯceptibus: ⁊ rõnib⁹ eiuſ-
dẽ rei: ⁊ iõ negat̃ p̈ma ꝯña: quã facit. ſ. ſi rõ gñãtiõis
in diuinis eẽt ⁊c̃. nõ eẽt eadẽ ꝓprietas verbi ⁊ filij: pꝫ
eñi ꝙ ſolũ ꝓbat: ꝙ eſt alia rõ ꝓprietatis: ſꝫ nõ alia ꝓ-
prietas: qð ꝯcedim⁹. ¶ Prima. n. ſua ꝓbatio ꝓbat ꝙ Gnõ vbi ⁊ filij rõne diſtiguantur.
gñãtio vbi creati nõ eſt realiter gñãtio filij: ⁊ ꝯñter in
diuinis illa differũt ſaltẽ ſꝫ rõnẽ. ¶ Scðà vͦo ꝓbat ꝙ
gnõ filij creati non eſt realiter generatio vbi: ⁊ ꝯñter
illa in diuinis differũt ſm rõnẽ: que ꝯcedimus: nec ipe
aliud ꝓbat. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ minor: lꝫ eñi ꝓceſſio ſpi-
ritus ſancti ſit viuẽtis a viuente ſm ſimilitudinẽ nãe:
h̃ tñ nõ hꝫ ea rõne: q̃ eſt ꝓceſſio. ſ. per modũ amoris.
Unde ſcũs Doctor p̈ma pte. q. 27. arti. 4. dicit. (Hec
(inquit) eſt differẽtia iter itellectũ ⁊ volũtatẽ ꝙ itel-
lectus fit in actu per hoc: ꝙ res itellecta eſt in itellectu
ſm ſuaꝫ ſimilitudinẽ. Uolũtas aũt fit in actu nõ p h̃
ꝙ aliq̃ ſimilitudo voliti ſit in volẽte: ſꝫ ex h̃ ꝙ volun
tas hꝫ quãdã iclinationẽ in rẽ volitã: ꝓceſſio igit̃ q̃ at
tendit̃ ſm rõnẽ ſimilitudinis in tñ põt hr̃e rõnẽ ge-
neratiõis: qꝛ oẽ generans ſibi ſimile gñat: ꝓceſſio aũt
que attendit̃ ſm rõnẽ volũtatis nõ ꝯſiderat̃ ſm rõnẽ
ſimilitudinis: ſꝫ magis ſꝫ rõnẽ ipellẽtis ⁊ mouẽtis.)
Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ nõ eque ꝓductio ſpũs ſan-
cti ſe hꝫ ad rõnẽ gñatiõis poſitã: ſicut ꝓductio filij. Eã
dem rõnẽ ponit p ſen. diſt. 13. q. 1. arti. 3°. ad 3ᵐ. ¶ Iteꝫ
de potẽtia dei. q. 10. arti. 2°. ad. 22ᵐ ⁊. 23ᵐ: ⁊ ſtat in h̃ ꝙ
ꝓceſſio amoris nõ hꝫ ex ſua rõne: ꝙ p eaꝫ ꝓcedat ali-
qd in ſimilitudinẽ eius: a quo ꝓcedit: ſec⁹ eſt de ꝓceſ-
ſione verbi. Et addit p̈ ſen. vbi ſ. (Etiã ſi (inquit) di-
uerſitas rõnis nõ ſufficiat ad realẽ ꝓceſſionũ differẽ-
tiã: ſufficit tñ ad differẽtẽ noiationẽ.) Hec ille. ¶ Ad
3ᵐ dico: ꝙ icludit vnũ falſum in maiori. ſ. ꝙ terminus
formalis de rõne ſua habeat: ꝙ capiat eẽ per ꝓductio-
nẽ. Aliud aũt icludit in minori. ſ. ꝙ eſſentia diuina nõ
ſit formalis terminus gñatiõis: vt p̈dictum eſt alias.
¶ Ad argumẽta vͦo 2° loco ⁊ ꝯtra 2ᵃᵐ ꝯnẽ facta rñde
tur. ¶ Ad p̈ᵐ qdẽ negat̃ maior de reſpectu ſubſiſtẽte
qui eſt ſuũ fundamẽtũ: ⁊ ſuppoſitũ qð refert: ⁊ tũc mi
nor ꝯcederet̃: ſed qꝛ ſcũs Doctor dicit p̈ma pte. q. 32.
arti. 2°. ad 2ᵐ ꝙ nõ poſſumus dicere: ꝙ paternitas ge-
neret aut creet. Ideo aliter dicit̃ ꝙ aliqꝫ relationẽ ali
qd iferre vel cauſare põt itelligi dupliciter. Uno mõ
ꝙ talis reſpectus iferat vt ſuppoſitũ: qð ifert aut cau-
ſat aliqd illatũ vel cauſatũ: ⁊ iſto mõ cõcedit̃ maior
⁊ negat̃ minor. Alio mõ põt intelligi ꝙ reſpectus ille
ſit rõ iferẽdi aut cauſandi: qua. ſ. aliquid formaliter in
fert: aut cauſat: ⁊ tũc diſtinguo: qꝛ reſpectus põt accipi

vt reſpectus: ⁊ tūc nō hʒ ꝙ ſit illud: quo quid formaliter cauſat: aut infert aliqd: ſed eſt ſequela ad illationem ⁊ cauſationem. Alio modo in diuinis pōt accipi vt eſt inexiſtens inferēti ⁊ cauſanti tanq̄ʒ eius vltima actualitas: que dicit̄ operatio: ⁊ iſto modo hʒ ꝙ inferat aliquid: ⁊ iſto mō generare infert generari: ⁊ dicere dici: licet ſint relationes: vnde argumentū ſolū ↄcludit ꝙ relatio vt relatio nihil ꝓducit aut cauſat. ❡ Ad 2m dicit̄ hoc mō ſicut ad p̄mū: ↄcedit̄ eni ꝙ relatio inquātum relatio nō hʒ qđ inferat ſicut ſuppoſitū inferens: nec ſicut rō inferendi: ſed pōt hoc habere inquātū eſt vltima actualitas ſuppoſiti inferētis. Simplicius aūt qui allegat̄ loquit̄ de relatiōe cauſaꝝ: ſed ſi talia trāſferamus ad diuina: tunc differentia quā ponit in creatis ſm rem ↄcedit̄ in creatore ſm rōnē. ❡ Ad 3m ↄceditur maior: ſed ad minorē dico ꝙ ꝓducere ſm rōnē qua eſt ꝓducere nō eſt de genere relationis: cū quo tñ ſtat ꝙ ſm reʒ generare ſit relatio eo mō quo aliqd diuinū dr̄ de genere relationis: de quo nō eſt p̄ñtis negocij. Et iſta ſufficiant quo ad iſtum articulū.

Quantum ad ſcđm articulū ſit iſta p̄ma ↄcluſio. Ratio eternitatis ↄſequit̄ immutationē. ❡ Iſtā ↄcluſionē ponit ſcūs Doctor p̄ma parte. q. 10. arti. 2°. quā ꝓbat ſic arti. p̄mo eiuſdem q̄ōnis. Sicut ſe hñt ſimplicia ad cōpoſita: ſic vniformia ad mutabilia: ⁊ menſura vniformiū ad menſurā mutabilium: ſed ſic ſe hñt ſimplicia ad cōpoſita: ꝙ rōnes ſimplicium nō apprehendimus niſi per compoſita: attribuendo. ſ. ſimplicibus oppoſita illoꝝ: que ↄueniūt cōpoſitis: ⁊ negādo ab eis ↄditiōes compoſitoꝝ. igit̄ ſic erit de menſura vniformiū ad menſuraʒ mutabiliū: ꝙ p̄ma nō apprehendit̄ niſi per ſecūdā modo ꝑexpoſito. ſ. negando ab ea conditiones 2e. cuʒ ergo tempus qđ eſt mēſura mutabilium duo habeat. ſ. ꝙ cōſiſtit in numeratione p̄oris ⁊ poſterioris in motu: opʒ ꝙ eternitatis ratio ↄſiſtat in mēſuratione vniformitatis eiꝰ qđ eſt extra motū. Iterū tempus eſt menſura ſuperexcedens ſua menſurata: cū in ea ſolū dicant̄ menſurari tēpore: que p̄ncipiū ⁊ fineʒ hñt in tēpore. Eternitas vō eſt mēſura rei carētis nō ſolū ſucceſſione: ſed p̄ncipio ⁊ fine. Sic ergo ex duob9 notificat̄ eternitas. ſ. ex hoc ꝙ illud qđ eſt in eternitate eſt interminabile. i. p̄ncipio ⁊ fine carēs. 2° ex hoc qꝛ ipſa eternitas ſucceſſione caret tota ſimul exiſtens. ❡ Ex q̄bus ſequit̄ ꝙ cū ꝑfecta imutabilitas dicta duo icludat. ſ. interminabilitatem: ⁊ nullā ſucceſſionē: ꝙ eternitas ſolū eſt mēſura rei imutabilis perfecte. ſ. nullo mō mutabilis. Cuʒ aūt dicimus: ꝙ eternitas eſt mēſura: nō intelligamus ꝙ deus ſit aliquo menſuratus ꝓprie loquēdo de menſura: ſed accipit̄ ibi rō mēſure ſm apprehenſionē noſtram tm̄. ſ. ꝙ nō poſſumus apphendere eternitatem niſi per aliqualē ꝓportionē ⁊ ſimilitudinē ad mēſurā: intelligamus eni qꝛ ſicut ſe hʒ menſura ad menſurata quo ad hoc ꝙ per illā notificat̄ q̄ntitas durationis rei menſurate: ita ſe hʒ eternitas ad deuʒ: verūtñ mēſura ꝓprie debet̄ finitis. Iſtū intellectū innuit ſcūs Doctor vbi. ſ. arti. 2°. ad 3m. ❡ Secūda cōcluſio eſt. Eternitas nō eſt tempus nec euū: ꝓbat̄ ſic concluſio ſm ſanctuʒ Doctorē p̄mo ſen. Quoꝝ mēſurata realiter diſtinguūtur: mēſure ad inuicem diſtinguunt̄: loquor de ꝓpria mēſura: ſed ꝓprie mēſurata ꝑ eternitatē: euū: ⁊ tempꝰ realiter diſtinguunt̄. g̃ ⁊c̄. maior nota eſt: qđ eni eſt ꝓpriū vni: differt realiter a nō ꝓprio illi: minor declaratur ab eodē ibidē ſic. Illa eni tria dicunt quādā durationē vel mēſurā durationis cuiuſdaʒ: duratio aūt rei

Scot. q̄ſl. 6. arti. p̄ dič: ꝙ actual' eēntia dei cuʒ tripli ci reſpcā negatiuo vl' poſitiuo aptitudinali tñ eſt rō formalis eternitatis ſi le ⁊ reſpectꝰ īporat ꝑ h qđ dr̄ iterminabilis: tota ſimul: ⁊ perfecta poſſeſſio. Quid autē Aureol. ſenſerit et eiꝰ argumētis facile patz pōt.

attendit̄ ſm ꝙ aliqd eſt in actu: tāʒ eni res durare dr̄ q̄ʒdiu eſt in actu: nō aūt dum eſt in potentia. Triplex aūt eſt actus: quidā. ſ. cui nō ſubſternit̄ aliq̄ potentia: ꝗ ſcʒ actus eſt de rōne q̄dditatis eius cuius eſt: ⁊ huius actus mēſura eſt eternitas. Alius aūt eſt actus cui ſubſtat potentia q̄dā: ſed tñ eſt actus cōpletus acquiſitus tñ in potētia illa: ⁊ huic reſpōdet euum. Eſt etiaʒ alius actus: cui ſubſternit̄ potētia: ⁊ admiſcetur ſibi potētia ad actū completū ſm ſucceſſionē: additionē ꝑfectiōis recipiens: ⁊ huic reſpondet tēpus. Iſta ſunt verba ſancti Doctoris in ſentētia: nō tñ in forma. Dicit etiaʒ ibi ꝙ qꝛ illud: qđ eſt mãle in tempore fundat̄ in motu. ſ. prius ⁊ poſterius: qđ aūt eſt formale complet̄ in comparatione aīe numerantis: iō p̄us ⁊ poſterius in motu ꝓut intelligunt̄ numerata complēt rōnē temporis: qꝛ aūt in illo actu ꝗ eſt cōpletus. ſ. qꝛ nō imixtus potētie: nō eſt intelligere prius ⁊ poſterius: nec aliqua plura ꝑ ſucceſſionē: adeo mēſura que ſibi correſpondet nō eſt per modū numeri: ſʒ magis ꝑ moduʒ vnitatis. Unde permanentia actus ſm ꝙ intelligit̄ in rōne vnitatis: q̄ hʒ rōnē mēſure complet rōnē eternitatis ⁊ eui: que in hoc differūt: ꝙ eternitas menſurat eſſe nō acquiſitum ab alio: ſed euū menſurat eſſe acquiſitū ab alio. ❡ Eādeʒ ↄcluſionē ponit p̄ma parte vbi. ſ. arti. 5°. vbi dicit ꝙ tempus hʒ p̄us ⁊ poſterius: euū āt nō hʒ in ſe prius ⁊ poſterius: ſed ei ↄiūgi p̄ñt: eternitas neq̄ʒ hʒ p̄us aut poſterius: neq̄ʒ ea compatit̄. ❡ Item. Illa quoꝝ eſſe ↄſiſtit in trāſmutatiōe vel eſt ſubiectū trāſmutationi mēſurant̄ tpe: vt motus ⁊ omne corruptibile: illa aūt quorum nec eſſe ſubijcit̄ tranſmutationi: nec ↄſiſtit in trāſmutatione: tñ hñt trāſmutationē adiūctā actu vel potentia: mēſurant̄ euo: ſicut corpora celeſtia: quoruʒ eſſe ſubale eſt trāſmutabile: cū trāſmutet̄ ſm electionem vel affectionē aut locum: ſed deus cuius eſſe: nec eſt trāſmutabile: nec adiunctū trāſmutatiōi mēſurat̄ eternitate. ❡ Tertia ↄcluſio eſt. Aliter ſe hʒ nūc eternitatis ad eternitatē: q̄ʒ nūc tpis ad tēpus: ⁊ q̄ʒ nūc eui ad euū. Iſtam ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. vbi. ſ. arti. 2°. (Sicut (inquit) motus eſt actus mobilis inquātū eſt mobile: ita eſſe eſt actus exñtis ſm ꝙ eſt exiſtens vel inquātū eſt ens: vnde q̄cunq̄ʒ menſura menſuret̄ eſſe alicuius rei: ipſi rei exiſtenti r̄ndet nūc illius durationis q̄ſi menſura. Unde per nunc eui menſurat̄ ipſum exiſtens: cuius menſura eſt euū: ⁊ per nunc eternitatis menſurat̄ illud ens: cuius eſſe mēſurat eternitas. Uñ ſicut ſe hʒ quilibet actus ad illud: cuiꝰ eſt actus: ita ſe hʒ quelibet duratio ad ſuū nūc: actus aūt ille ꝗ mēſurat̄ tpe differt ab eo: cuius eſt actus ſm reʒ: qꝛ mobile nō eſt motꝰ: ⁊ ſm rōnem ſucceſſionis: qꝛ mobile nō hʒ ſubam de numero ſucceſſiuoꝝ: ſed ꝑmanentiū. Unde eodē mō tempus ⁊ nūc tēporis dupliciter differunt. ſ. ſm rem: qꝛ nūc nō eſt tempus: ⁊ ſm ſucceſſionis rōnē: qꝛ tempus eſt ſucceſſiuū: ⁊ nō nūc tēporis: actus aūt ꝗ menſurat̄ euo. ſ. ipſum eſſe eui differt ab euo: cuius eſt actus: re quidē ſed nō ſm rōnē ſucceſſionis: qꝛ vtrūq̄ʒ eſt ſine ſucceſſione: ⁊ ſic etiā intelligēda eſt differētia eui ad nunc eius. Eſſe aūt qđ menſurat̄ eternitate eſt idem cum eo: cuius eſt actus re: ſed differt ſoluʒ rōne ⁊ ideo eternitas ⁊ nunc eternitatis non differunt re: ſʒ rōne tm̄ inquātū. ſ. eternitas reſpicit ipſum diuinū eē ⁊ nunc eternitatis quidditatem ipſius rei: que ſm reʒ nō eſt aliud q̄ʒ ſuū eſſe: ſed ſoluʒ ratione.) Hec ille in forma. ❡ Ex quo pʒ ↄcluſio: qꝛ nūc eui differt ab euo realiter: ⁊ nunc temporis a tēpore: ſed nūc eternitatis nō differt ab eternitate realiter. Dicit tñ Boetius ꝙ

Formale ⁊ mãle in tēpore.

Tho ⁊ nunc tpis dupliciter drūt.

nunc

nunc ſtans cauſat eternitatem: qđ ita intelligendũ eſt
ſm ſcđm Doctorẽ pmo ſen. vbi. ẽ. ad 3m. (Ait.n. ꝙ ſicut
eẽ ſm rõnẽ intelligẽdi ↄſequiĩ pncipia ipſius entis q̃ſi
cauſaccta ꝛ mẽſura entis ſe habet ad mẽſurã eſſendi
ſm rõnez cauſe. Unũ nũc eternitatis ſm rõnem videĩ
eſſe cauſa eternitatis: ſed ex hoc nõ oſtẽdiĩ diuerſitas
in re: ſed tm̃ in ratiõe: ſicut nec inter ipſuz diuinũ eſſe
ꝛ ipm̃ qđ eſt deus) Hec ille in forma: ꝛ pma pte. q. 10.
arti. 2o ad pmũ exponit eandem auctoritatez dicens.
(Nũc ſtans dicĩ facere eternitatẽ ſm noſtraz appre/
henſionẽ: ſicut enim cauſaĩ in nobis apprehẽſio tẽpo/
ris: eo ꝙ apprehẽdimus fluxũ ipſius nũc: ita cauſaĩ in
nobis apprehẽſio eternitatis inquãtũ apprehẽdimus
nũc ſtans.) Hec ille. ❡ Quarta ↄclo eſt. Aliter ſe ha/
bet eternitas ad eternũ: q̃ȝ euũ ad euiternũ vel q̃ȝ tpſ
ad tpale. ꝓbaĩ ſic ↄclo. Eternitas eſt ſm rez ipſe deꝰ:
ſed euũ realiter differt ab euiterno: ꝛ tẽpus a tẽporali.
g̃ ſecus hic ꝛ ſecus ibi. ↄñtia bona: ſȝ añs ꝓbaĩ quo ad
pmã partẽ per hoc ꝙ ſi eternitas nõ eſt deus: opȝ ꝙ ſit
creatura vel aliquid creature: ſed nõ põt dici ꝙ aliqđ
creatũ vel ↄcreatũ ſit eternitas: cũ nihil tale poſſit eẽ
menſura eterni. Unde ſctũs Doctor. prima parte: vbi
ſupra dicit: ꝙ deus nõ eſt eternus: ſȝ eſt ſua eternitas.
Ibidem etiã dicit: ꝙ nulla alia res a deo eſt ſua dura/
tio: qꝛ nõ eſt ſuũ eſſe. Unde ſicut ſolus deꝰ eſt ſua eẽn/
tia: ita ſolus deus eſt ſua eternitas. ❡ Ex quo euiden/
ter habeĩ nõ ſolũ pma: ſed ẽt ſcđa pars ↄclonis. Con/
ſtat etiã ꝙ tempus diſtinguiĩ a re temporali: euũ aũt
ab euiterno. Unde euũ eſt vnum: ꝛ euiterna ſunt mul
ta. Sanctus Tho. etiam. 6. quolibet. q. 7. vbi querĩ
vtrũ lucifer ſit ſubm̃ cui tenet: ꝙ nõ lucifer: ſed ſupre/
mus angeloꝝ beatoꝝ eſt ſubȝ eu. ❡ Ex quo patet: ꝙ
nec ille: nec aliud euiternũ eſt euũ. Sed vtrũ euum ſit
eſſe illius angeli. credo ꝙ ſic: imaginor. n. ꝙ ſicut ipm̃
eſſe angeli beatioris vt induit rõnez vnitatis eſt euũ:
ita eſſentia dicti angeli habens ſimiliter rõnez vnita/
tis eſt nũc eui. Quõ aũt ſe habet tempus ad motuȝ: et
nũc ad ipſum mobile. diceĩ in ſcđo. diſt. 2a. ❡ Quinta
ↄclo eſt. Generatio dei menſuraĩ eternitate. ꝓbaĩ ſic.
Generatio verbi diuini eſt actus: cui nulla potẽtia ſub
ſternitur nulli permixtus potẽtie ſine ſucceſſione: ſine
pncipio: ꝛ fine durationis. ergo mẽſuratur eternitate. te
net ↄñtia ex pdictis. maior pȝ infinitis ſanctoꝝ aucto
ritatibus ꝛ rõnibus irrefragabilibus. ❡ Sed contra
pdicta arguit Aureolus multipliciter. Arguit ↄ ſctm̃
Doctorem in hoc: ꝙ ponit rationẽ eternitatis conſiſte
re in apprehẽſione vniformitatis eius: qđ oino eſt ex/ *Utruȝ eterni tatis rõ ĩ vni formitati rõ ne ↄſiſtat.*
tra motũ. Et argumẽtoꝝ primuȝ eſt tale. Ratio tẽpo/
ris nõ cõſiſtit in difformitate ipſius motus: ſed in mo/
ra difformiter. ergo nec ratio eternitatis ↄſiſtit in vni
formitate eoꝝ: que ſunt extra motũ: nec in apprehẽ/
ſione vniformitatis: ſed in apprehenſione more illius
vniformitatis. ❡ Scđo ad idẽ. Ratio eternitatis nõ
cõſiſtit in oppoſito motus: ſed vniformitas opponitur
varietati motus: nõ g̃ conſiſtit eternitas in vniformi
tate motꝰ: ſȝ in mora difformitatis. ❡ Tertio ad idẽ.
Ratio mẽſure nõ ↄſiſtit in rõne mẽſurati: ſed vnifor
mitas eſt illud qđ mẽſuratur per eternitatem. ergo ra
tio eternitatis nõ cõſiſtit in vniformitate: ſed in dura/
tione ꝛ mora ipſius. ❡ Quarto ſic. Sicut ſe hẽt tẽpus
ad motus varietatẽ: ſic eternitas ad dei imutabilita/
tem: ſȝ rõ tpis ↄſiſtit in numeratiõe motus ſm pus ꝛ
poſterius: qđ nihil aliud eſt q̃ȝ motũ ſumare: vt ita loq
liceat: ſicut enĩ dicĩ: ꝙ numerus eſt ſumma pmanẽ/
tiũ: cũ dicĩ decẽ vel mille: ſic tẽpus eſt ſumma ſucceſ
ſiuoꝝ. Unũ cũ ſummaĩ motus. tũc cauſaĩ tempus: qđ
nihil aliud eſt q̃ȝ ſumma motus ſm prius ꝛ poſterius.
g̃ ſic ſe habebit eternitas ad vniformitatẽ dei: ꝙ non
erit vniformitas: ſȝ ipſa ſũma durationis ꝛ mora ipſiꝰ.
❡ Quinto ſic ad idez. Uniformitas ꝛ incõmutabili/
tas idẽ ſunt: ſed rõ eternitatis nõ cõſiſtit in apprehen
ſione incõmutabilitatis: aliud enĩ attributũ eſt icõm/
mutabilitas: ꝛ aliud eternitas. g̃ nõ conſiſtit ratio eter
nitatis in apprehẽſione vniformitatis. ❡ In 2o loco *Utrum ĩ deo*
arguit ↄ illud qđ dcm̃ eſt. ſ. ꝙ in deo nũc ſtans cauſat *nũc ſtãs eter*
eternitatẽ ſm noſtrã apprehẽſionẽ. Nũc inquit nullo *nitatẽ cãet.*
mõ põt deo attribui ſm veꝝ intellcm̃: qđ eniȝ abſtra/
hit a tota linea ſucceſſionis abſtrahit a nũc: qꝛ nũc nõ
inueniĩ extra ſucceſſionẽ. Sicut enim indiuiſibile po/
ſitionis qđ eſt pũctus nõ inuenitur extra lineã pma/
nentẽ: ſic indiuiſibile durationis qđ eſt nũc nõ inueniĩ
extra decurſuȝ ſucceſſionis. Cuius rõ eſt: qꝛ indiuiſibi
le poſitionis nõ põt imaginari per modũ cuiuſdaȝ ſoli
tarij: ſed per modũ termini linee: ꝛ ideo punctus diui
ſio appellaĩ: ꝛ equaliter imaginari non põt indiuiſibi
le durationis: niſi terminus decurſus duratiui q̃ eſt ſuc
ceſſio: ſed conſtat: ꝙ deus abſtrahit ab omni ſucceſſio
ne. g̃ ab omni nũc. ❡ Et ſi dicaĩ: ꝙ veꝝ eſt nunc tem
poris nõ eſſe in deo: nõ tñ eſt veꝝ de nũc eternitatis.
❡ Nõ valet h: qꝛ ꝓbatũ ẽ ꝙ de rõne ipſiꝰ nũc ẽ ꝙ ſit
terminus decurſus duratiuĩ ꝛ ſucceſſiui. tollere at hãc
rõnez eſt tollere ne ſit nũc. ❡ Scđo ad idẽ. Sic ſe hȝ
nũc ad deũ ſicut ꝛ inſtãs: ꝛ iaȝ: ꝛ modo: ꝛ ſimilia equi/
pollentia ipſi nũc: ſed ↄſtat ꝙ inſtãs: ꝛ iam: ꝛ modo nõ
habẽt locuȝ in deo: nõ enim põt intelligi inſtans in ali
quo: cui nihil inſtat: aut adeſt: aut accedit: qꝛ inſtans di
citur ab inſtãdo: ꝛ hoc modo conceditur. g̃ nunc non
poteſt deo attribui. ❡ Tertio ad idez. Illud quod de
ſua ratione formali nõ eſt aliud q̃ȝ acceſſus nõ põt po
ni in deo: cui nihil accedit de nouo: ſed nũc cõcipi non
poteſt niſi per modũ acceſſus: eſt enim illud: quo mu/
tatum eſſe inſtat: accedit: ꝛ adeſt. Unde nullus poteſt
concipere nunc niſi per modũ cuiuſdaȝ accedentis: et
inſtantis: ꝛ quod habet adeſſe. ergo impoſſibile eſt ꝙ
attribuaĩ deo. ❡ Quarto ſic. Nũc ꝛ tũc dicũtur adin/
uicẽ. vbi enĩ eſt nũc: ꝛ tunc: ꝛ olim: qđ apparet: qꝛ ſicut
hic ꝛ ibi ſunt differẽtie poſitionis: ita nũc ꝛ tũc ſunt dif
ferentie durationis. Impoſſibile eſt aũt reperire hic ſi
ne ibi ꝛ alibi: ideo. n. vna pars linee eſt hic: qꝛ alia eſt
ibi: ꝛ alia ibi: qꝛ ſi oĩa eſſent annihilata pter vnã lineã
tota linea non poſſet aſſignari alicubi: qꝛ nõ eẽt aliud
aliquod quod alibi poneretur: ſed cum ponitur infra
celum. tunc poteſt aſſignari alicubi: quia ſunt alia: que
debent eſſe alibi. Unde totus mũdus non habet vbi
aſſignetur: nec põt dicere aliquis intellectus: mundus
eſt hic: quia non eſt aliquid habens eſſe alicubi reſpe/
ctu cuius mundus dicatur hic eſſe. conſimiliter eſt in/
telligendum de nunc: quia nihil eſt nunc ſm ꝓpriam
rationez niſi in ordine ad tunc: ſed conſtat ꝙ deus nõ
habet tũc: quia nihil eſt ibi preteritũ. g̃ nec in deo erit
ratio ipſius nũc. ❡ Quinto ſic. Idem eſt dictu nũc et
tũc: ſicut qđ pus ꝛ poſterius: ſed in deo nõ eſt aliqđ po
ſterius. ergo in deo nõ eſt nũc ſm ꝓpriam rõnẽ. Nec
valet ſi dicaĩ: ꝙ duplex eſt nunc. ſ. partiale: qđ dicaĩ re/
ſpectu tunc: ꝛ illud eſt nunc temporis: qđ nullo modo
dicaĩ in deo: ꝛ aliud totale pmanẽs qđ eſt nunc eterni/
tatis: ꝛ tale poteſt poni in deo. Siquidem hoc non va/
let. eſt enim ſimilis diſtinctio ac ſi diceret: ꝙ duplex
eſt filius. vnus q̃ relatiue dicaĩ ad patrem: ꝛ alius qui
dicitur abſolute ſine habitudine ad patrem. nũc enim

malem hʒ rōnem eternitatis. ⁋ Ad 3ᵐ dico: ꝙ vnifor
mitas materialis menſuratur eternitate: ⁊ illaʒ nō di
cimus eternitatē. ſed ſolum illam: que dicit actuʒ ſub
vnitate. ⁋ Ad 4ᵐ dico: ꝙ imaginatio illa de ſumma
tione falſa eſt taʒ in materia de numero permanētiū:
ꝙ̄ in materia de numero ſucceſſiuoꝝ vt alias patebit
ſumendo ſummā ad mentē arguētis. ſ. p aliquo facto
per intellectum: ſed numerus eſt realiter in rebus nu
meratis: ⁊ ipſe motus numeratus eſt tempus: nec opʒ
ibi fingere moras: vel aliqua talia diſticta a motu nu
merato: ita in propoſito. verūtamē concedo: ꝙ nume
rus qui eſt tempus nō habet vnitates ſimul extra in
tellectum: niſi in potentia: lʒ quelibet fuerit: vel ſit: vel
futura ſit extra intellectū. ⁋ Ad 5ᵐ dico: ꝙ vniformi
tas materialis: ⁊ incōmutabilitas idē ſunt: ſed vnifor
mitas includens illam materialē cū formali non eſt
idem qđ incōmutabilitas: ⁊ talem vniformitatē dico
eternitatē. ⁋ Ad primū aūt argumētoꝝ ſcđo loco fa
ctoꝝ negatur aña: imo ipſe Boetius ⁊ ſancti deo attri
buunt nunc eternitatis: negaꝰ etiā aſſumptū in proba
tione illius. ſ. ꝙ nunc nō inuenitur extra ſucceſſioneʒ.
Et ad ſimilitudinē de puncto reſpectu linee ⁊c̄. conce
ditur: ꝙ ſicut punctus non inuenitur extra lineam: ita
nec nunc extra durationem: non tamen oportet ꝙ ſi
punctus nō inuenitur niſi in linea extenſa: ꝙ ideo nec
nunc inueniaꝰ in duratiōe niſi ſit duratio diſtenſa. Et
huius cauſa eſt: quia duratio eſt nomen magis multi
plex ꝙ̄ linea. Linea enim vniuoce dicitur de omni li
nea: duratio aūt nō dicitur vniuoce de omni duratio
ne ſed equiuoce vel analogice: ⁊ ideo aliq̄ duratio eſt
diſtenſa: ⁊ aliqua nō: ⁊ aliqua eſt ſimplex: ⁊ alia cōpoſi
ta. ⁋ Ex quo pʒ: ꝙ nō currit per omnia ſimilitudo de
nunc reſpectu duratiōis: ⁊ de pūcto reſpectu linee: nec
opʒ ꝙ ſicut omnis punctus cōtinuat partes linee vel
terminat lineam: ita ſit de nunc quocūqʒ modo acce
pto nūc. ſ. ꝙ ꝯtinuet partes duratiōis vel terminet du
rationē: ſed ſolū de nūc duratiōis fluentis ⁊ compoſi
te: nec opʒ ꝙ ſi pūctus nō eſt imaginabilis per moduʒ
ſolitarij: ꝙ nec nunc quocūqʒ mō dicaꝰ: ſicut imagina
bile ſolitarie: imo nūc temporis diſcreti eſt qñqʒ ſoli
tariū nō continuās: nec terminās: quia nō opʒ ꝙ ſi ali
qua vniuoce dicta eodē mō ſe habeāt: quo aliq̄ multi
pliciter dicta ſe habēt: dū ſumunꝰ in aliquo mō multi
plicitatis: ꝙ ēt eodē mō ſe habeant quo multiplicia ſe
habēt in alio mō illius multiplicitatis: ſicut pʒ in alio
exēplo. Locus. n. ⁊ locatū vno mō accepta ſe hñt adin
uicē: ſicut vas ad vinū in vaſe. nō ꝓpter hoc locus ⁊ lo
catum generaliter ſe hñt vt vas ⁊ vinuʒ vaſis: ⁊ infini
ta alia exempla dari poſſunt. ⁋ Ad 2ᵐ negaꝰ maior.
nā nūc fluens: lʒ equipolleat p̄dictis: nō tñ nūc ſtans.
⁋ Ad 3ᵐ negaꝰ minor: niſi loquaꝰ de inſtanti fluente
in tēpore ꝯtinuo de quo nihil ad ꝓpoſitū: negantꝰ etiā
alia: que aſſumit in hui⁹ falſi ꝓbationē. ⁋ Ad 4ᵐ ne
gaꝰ maior: ⁊ ad p̄mā ꝓbationē ꝯcediꝰ: ꝙ nunc ⁊ tunc
ſunt differētie duratiōis fluētis ⁊ compoſite: nō auteʒ
ꝑmanentis ⁊ ſimplicis: nec cōparatio de hic ⁊ ibi eſt:
ſicut cōparatio de nūc ⁊ tūc: q2 multiplicius dicatur ly
nūc ꝙ̄ ly ibi. vñ iſte nō aſpicit niſi ad nunc tēporis cō
tinui: ⁊ eſt ſimile ac ſi aliquis ea que inſunt animali ra
tiōali vellet reperire in animali in generali. ⁋ Ad 5ᵐ
negaꝰ aña niſi intelligendo de nunc fluente: ⁊ ſolutio
que ibidē daꝰ pōt ſtare. Nec improbatio valet. nō. n.
filius dicaꝰ ſic multipliciter ſicut nunc loquēdo de ve
ro filio ſicut loquimur de vero: ⁊ ideo filius nō referꝰ
per aliud: nō aūt ly nūc diffiniꝰ per ly tunc: ⁊ ꝓter hoc

Di. 24. q. 1. in riſionib⁹ ad argumēta Aureo. ꝯ ſecūdā ꝯclōnē

Duratio nō vniuoce dꝛ̄ ꝺ tēpore euo ⁊ eternitate.

quot modis dicꝰ pater: tot modis dicꝰ fili⁹ ⁊ econtra:
nō ſic de nunc ⁊ tunc: quia ſic multiplicius eſt nunc ꝙ̄
ly tunc: qđ ſolū dꝛ̄ in duratione fluenti ⁊ cōpoſita ha
bere locū: non aūt nūc. ⁋ Ad argumenta 3º loco facta
reſpōdeꝰ. Et quidē ad p̄mū negatur minor: ⁊ cū dicit
ꝙ eaʒ ꝓbauit. apparet ꝙ ꝓbatio nō valuit. ⁋ Ad 2ᵐ
negaꝰ ſilr minor: ⁊ ad dicta Cōmētato. ⁊ Ariſto. pʒ ꝙ
ipſi loquunꝰ de nūc fluente. Et cū dicit arguēs: ꝙ ipſi
loquunꝰ de ratiōe formali ipſius nunc. dꝛ̄ ꝙ nulla eſt
vna formalis rō cōpetens oī nunc: niſi forte iſta ꝙ eſt
indiuiſibile duratiōis: q2 dciū eſt ꝙ nunc ⁊ duratio di
cunꝰ multiplr vel analogice: ⁊ Ariſt. ſolū loqꝰ de nūc
capto ſm modū aliquē illi⁹ analogie: ⁊ nō gn̄aliter de
nūc. ⁋ Ad argumēta 4º loco facta reſpondeꝰ. Ad pri
mū q̄dē negaꝰ minor. vñ ſctūs Doc. p̄ ſen. diſt. 19. q. 2.
arti. p̄ ad 2ᵐ ſic ait. (In oībus illis: in quibus inueniꝰ
diuerſa ratio menſurandi oportet diuerſas menſuras
eſſe proprias: non enim eodem menſuranꝰ panis ⁊ vi
num. vñ cum diuerſa ratio menſurandi ſit in diuerſis
actibus: opʒ ꝙ reſpondeant eis diuerſe mēſure. verū
tamē vna earū pōt ordinari ad aliā: ſicut ad p̄mā mē
ſurā ⁊ excedentē. vñ ſicut diuinū eſſe eſt menſura oīs
actus: ita eternitas eſt menſura omnis duratiōis exce
dens ⁊ non coadequata: ſed ꝑꝑ hoc opʒ hēre alias pro
prias ꝑꝑ diuerſos modos mēſurādi.) Hec ille. ⁋ Ex
q̄ patēt duo. ſ. ꝙ nūc eternitatis: ⁊ tēporis: ⁊ eui ſunt di
uerſaꝝ rōnuʒ vt ſepe dixi. 2º ⁊ ꝙ minor hui⁹ argumē
ti eſt falſa. ſanctus doctor eniʒ expreſſe dicit: ꝙ eterni
tas excedit alias menſuras: ⁊ ſic ꝯñter eſt maior. Nec
probatio quā facit arguens valet: non enim ex hoc ſo
lo duratio dicitur maior alia propter p̄us aut poſteri⁹
vel illa que ibi dicuntur: ſed quia vna attingit aliam
totaliter: ⁊ nō ſolum illam: ſed alias priores ⁊ alias po
ſteriores illa: nō inferendo prius aut poſterius ad eter
nitatem excedentem: ſed ad alias mēſuras exceſſas: ſi
cut anima dicaꝰ excedere manū: nō q2 habet maiores
partes ꝙ̄ manus: ſed quia attingit totaʒ manū: ⁊ ꝓter
hoc partes diſtātes a manu: nō ꝙ vlla diſtenſio ſit in
anima: ſed in partibus: quas informat: ⁊ quib⁹ aſſiſtit.
⁋ Ad 2ᵐ negaꝰ maior: nō. n. duratio imaginanda eſt
nec ꝯcipiēda ꝑ modū diſtēſionis aut more: ſʒ ꝑ modū
numeri: vel vnitatis ipſi⁹ actualitatis: nō. n. ꝯtinuitas
vel extenſio eſt de rōne duratiōis: imo nec tpis ſm ꝙ
dicit ſanctus Doctor vbi. ſ. (Cōtinuitas (inquit) acci
dit tēpori ex rōne mot⁹ q mēſurat. vñ ſi aliqs eēt mo
tus nō ꝯtinuus: nec hñs ordinē ad ꝯtinuū motū celi:
tps menſurās illū motū nō eſſet continuū.) Hec ille.
⁋ Ex quo pʒ: ꝙ maior eſt falſa: minor ēt includit fal
ſum. ſ. ꝙ nulla duratio ſit dicenda maior alia: ſi ſit ſi
mul tota: vt dcm̄ eſt in ſolōne p̄mi. ⁋ Ad 3ᵐ dicaꝰ: ꝙ
tm̄ ⁊ quātū ſolū hñt locū in rebus finitis: nō aūt in re
bus infinitis: ⁊ ideo maior negaꝰ niſi intelligaꝰ de du
ratiōe finita. Si aūt tātitas ꝯueniat rebus īfinitis: ne
ganda eſt minor. nō eniʒ duratio ex hoc generaliter di
citur tanta: q2 tantū hʒ de p̄ori ⁊ poſteriori: vel de ſuc
ceſſione vt ibidē dicatur: ſed q2 attingit quicquid alia
attingit vel plura vel pauciora: ſicut exēplificatuʒ eſt
de aīa: que lʒ ſit indiuiſibilis: tñ adeſt oīb⁹ partib⁹ cor
poris ⁊ oēs attigit: ⁊ iſto mō accipiēda eſt ei⁹ magnitu
do: a ſimili eternitas illo mō dꝛ̄ tāta vl ꝗta. Vñ ſcūs
Doctor p̄mo ꝯ̄ Gētiles. cap. 66. (Intelligere (inquit)
dei ſucceſſionē nō hʒ: ſicut nec eius eſſe. eſt igiꝰ totum
ſimul ꝑmanens qđ de rōne eternitatis eſt. tpis aūt du
ratio ſm ſucceſſionē p̄oris ⁊ poſterioris extenditur. ꝓ
portio igiꝰ eternitatis ad totā tpis duratiōnē eſt: ſicut

Propter qđ vna duratio dicaꝰ maior altera.

ꝓportio indiuiſibilis ad ꝯtinuū:nā quidē eius indiuiſibilis:qđ eſt terminꝰ ꝯtinui:eſt ꝙ nō adeſt cuilibet pti ꝯtinui.huius.n.ſilitudinē hꝫ inſtās tpis:ſꝫ eiꝰ indiuiſibilis:qđ eſt ext̄ ꝯtinuū:ē ꝙ cuilibet pti ꝯtinui ſiue puncto ꝯtinuo ſignato coexiſtit.vn̄ cū tēpus motū nō excedat eternitas:que oīno ext̄ motū eſt:nihil tēporis eſt. Rurſus cū eternitas nūq̄ deficiat:cuilibet tēpori vel inſtanti temporis preſentialiter adeſt eternitas:cuius exemplū eſt vtcūqꝫ videre in circulo.punctū enim in circūferentia ſignatū ⁊ ſi indiuiſibile ſit:nō tamē cuilibet puncto aliȷ ſm ſitū coexiſtit ſimul:ordo enim ſitus continuitatē circūferentie facit:centrū vō qđ eſt extra circūferentiā ad qđlibet punctū in circūferētia ſignatū directe oppoſitionē hꝫ: qcqd igit̄ in quacūqꝫ pte tēporis eſt:coexiſtit eterno quaſi p̄ſens eidē:⁊ſi reſpectu alteriꝰ partis tēporis ſit pteritū vel futurū.eterno aūt non poteſt aliquid principaliter coexiſtere niſi toti:quia ſucceſſionis durationē nō habꝫ:quicqd igit̄ per totū decurſuꝫ tēporis agit̄: diuinus intellectus in tota ſua eternitate quaſi p̄ſens intuet̄: nec tn̄ quod in quadā pte tēporis agit̄: ſemꝑ fuit exiſtēs) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pꝫ:que ſit ⁊ quō ſit ꝯcipiēda tantitas eternitatis. ¶ Ad 4m dico: ꝙ falſum eſt ꝙ dicit omnē durationē eſſe decurſuꝫ ſiue ante ſiue poſt: nec eſt verꝫ:ꝙ qcqd imaginamur plus ⁊c̄.niſi loquēdo de tpalibꝰ. ¶ Ad pmū vō argumētoꝝ vltimo factoꝝ negat̄ minor.imēſitas.n.diuina ponit in deo magnitudinem virtutis:ſed nō molis:⁊ ideo ſicut imenſitas ponit in deo magnitudinē:ſꝫ non extenſiuā: ſic eternitas ponit in deo durationē ſed non ſucceſſiuaꝫ.verūtamē concedo:ꝙ in deo nulla eſt duratio:de cuius ratōe ſit numerus vel vnitas quātitatis:ſicut nec ſua magnitudo eſt aliquid de genere quātitatis continue.vnde ſua duratio nihil poſitiuū addit ad ſuū eſſe vel eſſentiā:ſꝫ ſolā negationē variationis vel ſucceſſionis:quā ſupra dixi vniformitatē formalem. ¶ Ad 2m negat̄ maior vt pꝫ per predicta niſi intelligat̄ de duratiōe: cuius rō complet̄ per numerū de genere quātitatis. ¶ Ad 3m negat̄ maior.nō.n.ratio huius attributi bonū eſt ratio diuine eſſentie:cuiꝰ oppoſitū ſupponit maior. ¶ Nūc ad rōnes factas in pede qōnis reſpondet̄ quidē ad primā:ꝙ actus generationis nō fluit ſm reꝫ: ſed eſt ſubſiſtens ⁊ permanens: ſꝫ intelligat̄ a nobis nō ſm illū: qꝛ nō cognoſcit̄ vt in ſe eſt: ſed per creaturas:in qbus actus gn̄ationis eſt fluens: ⁊ ideo qꝛ ille actus diuine gn̄ationis concipit̄ in conceptibus actuū repertoꝝ in creaturis qui ſunt fluētes: ideo dicit̄ pmanēs ſm reꝫ: ſed fluens ſm rationē:eternitas aūt nō menſurat ſm ꝙ eſt in conceptu noſtro:ſed vt in ſe eſt. Et hec de iſta queſtione dicta ſufficiant. ¶ Diſtin. X.

¶ Utrꝫ ſpūs ſctūs ꝓcedat vt amor. ¶ Qō. I.

Circa decimā diſtinctōeꝫ querit̄. Utrū ſpūs ſctūs ꝓcedat vt amor. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō. Illud qđ nō ꝓcedit libere nō ꝓcedit vt amor: ſed ſpiritus ſanctus non procedit libere. tum quia naturaliter. tum quia neceſſario procedit. ergo ⁊c̄.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Sicut ſe habꝫ dei filius ad intellectuꝫ:ſic ſpūs ſctūs ad voluntatē:ſꝫ filiꝰ dei ꝓcedit vt verbū diuini itellūs.g̊ ſpūs ſctūs ꝓcedit vt amor diue volūtatis.

In iſta qōne erunt duo articuli. In primo ponentur cōcluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad pm ſit pa ꝯclo. Spūs ſctūs ꝓcedit ꝓceſſiōe amoris ⁊ voluntatis. Probat̄ ſic ꝯ. In diuinis ꝓcedit aliquid ſubſiſtens in natura diuina ꝑ actū amoris ⁊ volūtatis. igr̄ in diuinis eſt aliq̄ ꝑſona ꝓcedēs ꝓceſſiōe amoris ⁊ volūtatis: ſꝫ nō alia q̄ ſpūs ſctūs.igit̄ ꝯ vera.maior ꝓbat̄ ꝑ ſctm̄ Doctorē pa pte.q.37.arti.p.(Sicut(inqt) ex hoc ꝙ aliqs reꝫ aliq̄ intelligit ꝓuenit quedā itellectualis ꝯceptio rei itellecte:que dr̄ vbū:ita ex hoc ꝙ aliqs rem aliquā amat ꝓuenit quedā impſſio (vt ita loquar) rei amate in affectū amātis:ſm quā amatū dr̄ eē in amāte: ſicut ⁊ intellcm̄ in intelligēte: ita ꝙ cū aliqs ſeipm̄ amat et intelligit:nō ſolū eſt in ſeipſo per idētitatē rei : ſꝫ ēt vt intellectū in intelligēte: ⁊ amatū in amāte.) Hec ille. ¶ Cōſtat āt ꝙ oē qđ eſt ē diuis eſt ſubſiſtēs ⁊ ē nature diuine.g̊ illa impſſio ſic ꝓcedēs eſt ſubſiſtēs: ⁊ ē nature diue:ſꝫ ꝯñtia ꝓbat̄:qꝛ oē ſubſiſtēs in nā diuina:⁊ ꝓcedēs ab alio eſt ꝑſona: iſta aūt dr̄ ꝓceſſio ꝑ moduꝫ volūtatis rōne ſupra dicta in qōne prima diſtōnis.6. dr̄ āt ꝓceſſio amoris:qꝛ ꝑ actū amoris. ¶ Eādē ꝯcloñē tꝫ ꝑ ſen.di.10.q.i.arti.p.quā tn̄ aliter ꝓbat:⁊ intēdit talē rōnē. Sicut creature ꝓcedūt a deo ſm aliq̄ imitationē nāe diuine ſꝫ impfectā:ita ꝓcedūt ab eo ex liberalitate diuine volūtatis eius liberalitatē imperfecte repñtantes:ſꝫ ꝑꝑ pmū opꝫ ꝓceſſionē creaturarum nāe diuine pfectionē impfecte repñtantiuꝫ reducere in aliquāꝰ ꝓceſſionē diuinā pfectionē pleniſſime ꝯtinētē.ſ.in ꝓceſſionē filiȷ tāq̄ in pncipiuꝫ: ⁊ q̄ſi exemplar: ⁊ rōnē ꝓceſſiōis creaturaꝝ a deo ſm imitationē nāe. g̊ ꝓpter 2m opꝫ ꝓceſſionē creaturaꝝ ꝓcedentiū ex diuina liberalitate:quaꝫ impfecte repñtant:reducere in aliquāꝰ ꝓceſſionē:qđ ſit q̄ſi rō totius liberalis collationis. Hoc aūt eſt amor ſub cuius ratiōe oīa a volūtate ꝯferunt̄: ⁊ iō opꝫ eſſe aliquā perſonā in diuinis ꝓcedēteꝫ per modū amoris: ⁊ hoc eſt ſpūs ſctūs: ⁊ inde eſt ꝙ quidā ph̄i totius nature amorē principiuꝫ poſuerunt. Iſta aūt rō ſm ꝙ ipſe dicit ibideꝫ tenet ſuppoſito ſm fidem:ꝙ perſone diſtinguant̄ abinuicē.vn̄ ſicut ponimus in deo aliquā ꝑſona ꝓcedere:que ſit rō ꝓceſſiōis creaturarū:ſicut exemplar ⁊ verbū artificis dr̄ eſſe rō ꝓductionis artificiatoꝝ: qui imitant̄ verbū artificis: ita opꝫ ponere perſonā ꝓcedentē: que ſit rō ꝓceſſiōis creaturaꝝ eo mō:quo amor artificis dicit̄ ratio ꝓductiōis artificiatoꝝ. Hoc idē etiā dicit de potētia dei.q.10a.arti.2o ad 19m. ¶ Scđa ꝯ eſt. Spūs ſctūs procedit naturaliter a p̄re ⁊ filio:nō tn̄ per moduꝫ nature. Iſta ꝯclo ꝓbata fuit ſupiꝰ diſtōne 6a. ¶ Tertia ꝯ eſt. Spiritus ſanctus nō ꝓducit̄ libere libertate excludēte neceſſitatē:ſꝫ producatur libere libertate excludēte coactionē.prima pars eſt ſcti Tho.in multis locis. preſertim pmo ſen.di.6.q.i.arti.2.vbi dicit: ꝙ ſole creature procedunt a deo libere: ⁊ exponit quō illud intelligat aſſignans ꝓ cauſa:qꝛ.ſ.creature poſſunt eſſe ⁊ nō eſſe. ¶ Ex quo pꝫ quō ⁊ de qua libertate loqt̄. ¶ Idē ponit virtualiter de veritate.q.22.arti.6.vbi dicit: ꝙ aliquid dicitur liberum:qꝛ neceſſitatem nō hꝫ. ¶ Iteꝫ .q.24.arti.pmo dicit:ꝙ deus nō habet libertatem niſi reſpectu eorum: que ſunt ad finem.ſ.creatoꝝ:ꝑ que pꝫ:ꝙ ipſe quandoqꝫ vocat libertatem potentiam voluntatis ad oppoſita: ⁊ illa dicit fieri:vel produci:vel eſſe volita libere a deo:que nō neceſſario facit:producit:aut vult: ſed poteſt ea ꝓducere: vel nō producere. Secundam partē cōcluſionis expreſſe ponit de potētia dei.q.10.articu.2.ad 5m.vt fuit allegatum ſuperius in 6a diſtinctione huius.

Sco.d.10.q. vnica.ꝙ ſpiritus ſctūs eſt amor ⁊ ꝓcedit vt amō ꝓcedēs. Henricus q̄l.6.q. pa dic:ꝙ.ſ.ſ. emanat per modū cuiuſdam zeli ⁊ amoris inclīti. Durādꝰ. diſ.6.q.2.negat euꝫ vt amorē ꝓcedēꝫ: qꝛ ſecluſa volūtate ⁊ amore adhuc ſpiraret.

Quantum

Quantum ad 2ᵐ articulũ p̃mo loco arguit Au
reolus ↄ̃ p̃mã ↄ̃nẽ multiplir: ⁊ p̃ſer/
tiʒ ↄ̃ p̃mã eius ꝓbationẽ. ¶ Primo ſic. Actus enĩʒ vo
lũtatis q̃ eſt amor nõ eſt motus rei ad aĩam: ſʒ aĩe ad
res ẽt ſm̃ Doctoreʒ ſctm̃. vñ ipſe dicit p̃ma pte. q. 27.
arti. 4. ꝙ ꝓceſſio amoris in diuinis nõ dʒ dici gnãtio:
qꝛ intellꝰ fit in actu ꝑ hoc: ꝙ res itellecta eſt in itelle/
ctu ſm̃ ſuã ſimilitudineʒ. volũtas aũt fit in actu nõ ꝑ
hoc ꝙ aliq̃ ſimilitudo voliti ſit in volẽte: ſʒ ex hoc ꝙ
volũtas hʒ quãdã inclinationẽ in rẽ volitã. vñ ꝓceſſio
que attẽdit̃ ſm̃ rõnẽ volũtatis nõ ↄ̃ſiderat̃ ſm̃ rõneʒ
ſimilitudinis: ſʒ magis ſm̃ rõnẽ impellẽtis ⁊ mouẽtis
in aliqd. Hec ſunt verba eiꝰ inqt Aureolus: ſʒ ↄ̃ſtat ꝙ
ſi res amata ꝑuenit ĩ affectũ amãtis. tũc ꝓceſſio amo
ris erit ſm̃ aliquã ſimilitudinẽ voliti in volẽte: ⁊ non
ſm̃ rõnem impulſus. ḡ iſta duo ſtare nõ pñt. vñ nõ ap
paret qñ ſit repugnãtia in his dictis. ¶ Scd̃o ſic. Ipſe
dicit ꝙ ꝑſona ꝓcedens in diuinis ꝑ modũ amoris nõ
ꝓcedit vt genitũ: vel vt filius: qꝛ amor nõ fit ſm̃ aliq̃
ſimilitudinẽ voliti in volẽte: ſed magis ꝓcedit vt ſpi/
ritus: quo q̇dã vitalis motio ⁊ impulſus deſignat̃ ꝓut
aliquid ex amore moueri dr̃ ⁊ impelli: ſʒ ſi amatũ per
ueniret ſm̃ eẽ ſimilitudinariũ in amantẽ: vere poſſet
dici ꝙ ſpũs importat ſimilitudinẽ rei amate: ⁊ nõ im/
pulſum. ḡ idẽ qḋ p̃us. ¶ Tertio ſic. Hec eſt dr̃ia inter
deſideriũ qḋ eſt amor ↄ̃cupiſcentie: ⁊ cõplacentiã que
eſt amor amicitie: ꝙ deſideriũ eſt ꝑ modũ cuiuſdã at/
tractus rei ↄ̃cupite ad ſe: cõplacentia v̓o eſt amor ami
citie ꝑ modũ cuiuſdã cõdonatõis ſui ad rẽ amatã. vñ
pʒ: ꝙ ꝑ amorẽ ↄ̃cupiſcentie res attrahunt̃ ad amãteʒ:
ſed ꝑ amorẽ amicitie amãs impellit̃ ⁊ trahit̃ ad ama/
tũʒ: ſʒ ↄ̃ſtat ꝙ in diuinis eſt amor amicitie: ⁊ nõ concu
piſcentie: nõ igit̃ ſpũs erit impꝛ̃ſſio amati ꝑueniens in
amãtẽ: ſʒ erit ecõuerſo ipm̃ amãs vt ↄ̃donatũ amato.
¶ Quarto ſic. Uulgata auctoritas Bernardi dicit: ꝙ
aĩa veriꝰ ⁊ meliꝰ eſt vbi amat q̃ʒ vbi habitat vel aĩat:
cui concordat verbuʒ ſaluatoris dicẽtis Matth. 6. ꝙ
vbi eſt theſaurus tuus: ibi cor tuũ: ſʒ hoc nõ eẽt verũ ſi
ex vi amoris amatũ ꝑueniret in amantẽ. tũc. n. aĩa nõ
eẽt vbi amat: ſʒ amatũ ſemꝑ eẽt vbi anima amat. nec
cor eſſet in theſauro: ſed theſaurus in corde. ḡ impꝛ̃ſſio
amoris trahit affectũ amãtis ad rem: nec ponit reʒ in
amãte. ¶ Quinto. Si res amata hʒ eſſe in amãte: vel
eſt ibi per eſſentiã ſuã: aut per ſui ſimilitudinẽ: ſʒ ↄ̃ſtat
ꝙ nõ ꝑ eſſentiã: cũ res amate ſint extra: nec etiã ꝑ ſimi
litudinẽ ſuã. Tũ qꝛ oppoſitũ alibi iſti dicũt. Tũ qꝛ vo
luntas ſimilitudines rerũ ↄ̃cipet ſic̃ ⁊ inteˡˡᵒ ⁊ eẽt potẽ/
tia ↄ̃ceptiua ⁊ formatiua: ⁊ poſſet ſpũs dici verbũ: ⁊ ſpi
ratio ↄ̃ceptio: ⁊ multa alia abſona que ſequunt̃. ḡ v̓tu/
te amoris res amata nõ ꝑuenit in amantẽ. ¶ Sexto
ſic. Uis amoris eſt trãſformare amãteʒ in amatũ ſm̃
oẽs loquẽtes: trãſformare aũt nõ eſt aliud q̃ʒ trãſire in
formã amati: ſʒ hoc nõ eſſet ſi ſilitudo rei amate trãſi
ret in amãtem. tũc. n. nõ trãſiret in amatũ: nec accede
ret ad formã illiꝰ: ſʒ magis ecõuerſo forma veniret ad
ſp̃m: nõ ḡ ſpũs põt eſſe res amata intentionalr̃ exñs in
affectu amãtis. Hec ille. ¶ In 2º loco ↄ̃ eandẽ ↄ̃nem
Cõtra eãdeʒ arg. Durãd. diſt. 6. q. 2. in cõpore circa medium.
arguit Durãdus ꝓbãdo: ꝙ ſpũs ſctũs nõ procedat vt
amor: nec vt aliqd ptinẽs ad voluntatẽ. ¶ Primo: qꝛ
illud non pertinet ad amorẽ vel voluntatẽ qḋ compe
teret deo excluſa voluntate ⁊ amore: ſed ſpiratio ſpiri
tus ſancti ineſt deo excluſis per intellectuʒ voluntate
⁊ actibus ſuis: ineſt. n. ſibi hoc radicaliter ex fecũdita/
te nature: quã fecunditatẽ hʒ ex ſua infinitate: ⁊ nõ ex
hoc ꝙ eſt volens. ḡ ſpũs ſctũs non pertinet ad amorẽ.

¶ Scd̃o. Illud qḋ nõ producitur a voluntate non ha
bet rõnem amoris: ſed ſpũs ſanctus non producitur a
voluntate: qꝛ voluntas habet conditionem oppoſitaʒ
fecunditati: ⁊ principio ꝓductiuo: eſt enim hec cõditio
intellectus ⁊ voluntatis ꝙ per actus eoꝝ nihil cõſti/
tuitur aut producitur: ſed ipſe operationes ſunt fines.
vñ ſunt potentie nõ ꝓductiue ſed im̃anentes. vt dicit̃
9º metaphyſice. ergo ſpiritus ſanctus non procedit vt T. c. 15.
aliquid pertinẽs ad voluntateʒ. ¶ Tertio. Qualis eſt
ordo rei inter diuerſa realiter: talis eſt ordo rõnis iter
differẽtia ſm̃ rõnem: ſed vbi natura intellectus ⁊ vo/
lũtatis differũt realiter: ꝓductio eſt ex vi nature non
intellectus ⁊ voluntatis: ſicut pʒ in generatione filij in
humanis: lʒ enim generet homo intelligens ⁊ volens
nihilominus productio eſt ex vi nature: nõ ex vi intel
lectus aut volũtatis. vñ ⁊ ſi calor eſſet intelligẽs ⁊ vo/
lens nõ cognoſceret calorem ex intellectu ⁊ volũtate:
ſed ex nature fecũditate. ḡ in diuinis nulla productio
erit per intellectũ ⁊ voluntatẽ: ſed ex vi nature: ⁊ ꝑ cõ/
ſequẽs quãtum eſt ex parte p̃ncipij ꝓductiui ſpiritus
ſanctus ꝓcedit nec̃itate ⁊ imutabiliter: nõ igit̃ ꝓcedit
vt amor. ¶ Quarto. Illud nõ ꝓcedit ꝓprie vt amor:
aut aliquid pertinens ad voluntatẽ: cui hoc nõ compe
tit: niſi ex quadã ſimilitudine ad imaginem que eſt in
nobis: ſed ita eſt de ſpiritu ſancto: nõ eniʒ ꝓpter aliud
dicit̃ emanare per moduʒ voluntatis: niſi qꝛ in nobis
attendit̃ imago penes intellectũ ⁊ voluntateʒ ⁊ actus
eoꝝ. p̃ma aũt emanatio eſt per intellectũ: ⁊ ſcd̃a ꝑ vo/
luntatẽ. iõ p̃ma corrñdet verbo: ⁊ ſcd̃a ſpũi ſctõ: ⁊ hec
eſt ratio ſola q̄re ſpũs ſctũs dicit̃ emanare per modũ
volũtatis. nõ igit̃ ꝓcedit vt amor. ¶ In 3º loco ad idẽ Cõtra eãdeʒ Sco. diſt. 10. q͂ vnica.
arguit Scotus ⁊ multi alij: ꝙ ſpũs ſanctus ꝓprie ꝓce
dit vt actus diligendi: vel vt actus amoris: ⁊ nõ vt ta/
lis impreſſio. Qꝛ vbicũqꝫ eſt volũtas habens obiectũ
diligibile ſibi preſens põt eſſe amor realiter ꝓcedẽs:
talis nãqꝫ voluntas eſt p̃ncipiũ fecundũ ꝓductiuum
amoris: ſed in deo eſt voluntas: cũ ſit perfectio ſimpli
citer: ⁊ eſt ibi diuina eſſentia diligibilis in infinituʒ. ḡ
erit ibi amor realiter ꝓcedens: amor aũt ille erit ꝑſo/
na ſubſiſtens: ⁊ nõ verbũ: nec filius. ergo ſpiritus ſctũs.
¶ Scd̃o. Sicut ſe habet verbũ ad intellectionem. ſic
ſpũs ſctũs ad amorem. Ait enim Auguſ. 15. de trinita.
caplo. 17. ꝙ ſicut ꝓprie verbũ dei dicit̃ ſapiẽtia: ſic cha
ritas ſpũs ſctũs dici dʒ: ſʒ verbũ ſic ſe hʒ ad intellectio
nẽ: ꝙ vere ⁊ formalr̃ dicit̃ intellectio vt ꝓcedẽs. ergo
ſpũs ſctũs erit amor vt ꝓcedẽs. ¶ Tertio. In his que
tãgũt diuinas ꝑſonas ſectãda eſt ſnĩa ſctoꝝ: ſed breui
ter oẽs ſcti loquẽtes de ſpũ ſctõ vocãt eum amorẽ: vt
pʒ de Auguſtino in de cognitiõe vere vite reſpõſione
penult. Ait eniʒ ꝙ ſpũs ſctũs nihil aliud q̃ʒ amor dei
itelligit̃. Et Hieroꝰ. ſuꝑ pſ. 14. ait: ꝙ ſpũs ſctũs nec eſt
pr̃: nec filiꝰ: ſʒ dilectio quã hʒ pr̃ in filiũ. Et Anſelmus
monol. cap. 50. dicit: ꝙ pʒ amorẽ ſummi ſpũs ex eo ꝓ/
cedere: ꝙ ſi memoria ſummi ſpũs intelligit̃ pr̃. intelli
gentia v̓o dicit̃ filius: mãifeſtuʒ ꝙ a prẽ pariter ⁊ filio
ſummi ſpũs amor ꝓcedit. Et Ricardus de trinitate.
lib. 6. cap. 14. ait: ꝙ in illa ſũme ſimplici nã nõ ẽ aliud
ſpũs ſctũs: ⁊ aliud amor illius. quid eni ſpũs ſctũs niſi
ignis diuinꝰ: oĩs aũt amor eſt ignis: ſed ignis ſpũalis.
Idẽ pʒ ex dictis oĩum doctoꝝ. igit̃ ſpũs ſctũs eſt pro/
prie amor actualis. ¶ In 4º loco ad idẽ arguit Hen/
ricus in q̊libʒ. Sicut eſt in humanis. ſic ponẽdũ eſt in di
uinis: dũ tñ imꝑfectio nõ cõicet̃: ſʒ iter hoĩes ẽ amor
q̇dã cõplacẽtie cuiuſdã: quo hõ diligit ꝓximũ: ⁊ amor
parẽtalis ⁊ zelatiue amicitie: q̊ mr̃ diligit filiũ: in cuiꝰ

aſpectu liqueſcit ⁊ ferueſcit. ꝗ vltra amorē cōplacētie quo deꝰ diligit eēntiā ⁊ oēm creaturā eſt amor incētiuus ⁊ zelatiuꝰ: quo pr̄ diligit filiū ⁊ eɔ̄: aſte aūt eſt ſpūs ſctūs. igiṫ ſpūs ſctūs ꝓcedit vt talis amor. ¶ Scđo. Ex his q̄ expimur in nobis ɔſcēdere debemus ad diuina: cū i nobis ſit imago trinitatis. vñ ⁊ Aug. (Ex vbo repto in nobis aſcēdit ad vbū diuinū:) ſ3 nos expimur in nobis duplicē amorē. Primū .ſ. cuiuſdā cōplacētie ⁊ allectiōis q̄ cauſaṫ ex attractōe obi. Scđm vo incētiuū ⁊ efficacē cū vtute poris cōplacētie: quo volūtas ad obm ſe mouet. ꝗ ꝓportōaliter iſti duo amores ſunt in deo vt p̄mus ſit eēntialis ⁊ ſcđus ſit ꝑſonalis: ⁊ ita ſpūs ſctūs emanabit vt amor incētiuꝰ. ¶ Tertio. Qr ſic ſe h3 actꝰ intellīndi ad vbū: ſic ſe h3 actꝰ amādi ad ſpm ⁊ zelū ac incēdiū: ſ3 actꝰ intelligēdi eſt q̄ſi ſimplex itelligētia. vbū vo q̄ſi notitia declaratiua: nec ꝑficiṫ actꝰ intelligētie ſimplicis donec emanet declaratiua notitia: q̄ eſt vbū. ꝗ ſic eſt de ſimplici cōplacētia reſpectu incēdij ⁊ cōplacētie zelatiue. ꝙ nō perficieṫ do nec illa emanet. ꝗ in diuinis ſpūs ſctūs eſt amor incētiuꝰ emanās ab amore ſimplicis cōplacētie q̄ eſt eēntialis. ¶ Quarto. Talis eſt amor q̄ eſt ſpūs ſctūs: qualis eſt amor q̄ artificē mouet ad efficaciter agendum: emanatio .n. creatura⁊ p̄ſupponit emanatiōes ꝑſonarū: pp̄ qđ op3 vt vbū ſit talis notitia: q̄lis ad ꝓducēdū exigiṫ: ⁊ ſilr ſpūs ſctūs talis amor: q̄lis mouet artificē ad ꝓducēdū: ſ3 ꝑ amorē ſimplicis complacentie nūq̄3 moueṫ artifex ad agendū. videmus .n. ꝙ aliqñ cōplacemus in ope: ⁊ tñ nō pp̄ hoc mouemur ad agēdū donec cōplaceat efficaciter ⁊ incētiue. ꝗ ſpūs ſctūs in diuinis nō erit amor ſimplicis cōplacētie: ſ3 incētiuꝰ et zelatiuꝰ. ¶ Quinto. Qr noīa ducunt in notitiā rex: ſ3 ſpūs ſctūs appellaṫ ardor: ignis: flāma. ſpūs. ꝗ videtur ꝙ emanet ꝑ modū cuiuſdā zeli ⁊ incendij.

Ad argumēta Aureoli p̄º loco facta r̄ndeṫ ad p̄ᵐ ⁊ ad zᵐ ⁊ 5ᵐ ⁊ 6ᵐ: ꝙ ꝓcedūt ex falſo fundamēto: ⁊ ex malo itellectu ſcti Doctoris: fundāṫ .n. in hoc ꝙ ſi amatū eſt in amāte: aut ē ibi ꝑ ſuā eēntiā: aut ꝑ ſuā ſimilitudinē: qđ falſum eſt: ⁊ ɔ̄ mentē ſcti Tho. ¶ Eſt eni tertiꝰ modus: q̄ amatū ē in amāte: quē ponit ſctūs Doctor ɔ̄ Gentiles libro. 4. caplo. 19. (Qđ amaṫ (inquit) nō ſolū eſt in intellectu amātis: ſ3 ēt in volūtate ipſiꝰ: alr̄ tñ ⁊ alr̄: in intellectu .n. eſt ſ3 ſilitudinē ſue ſpēi: in volūtate āt amātis eſt: ſicut terminꝰ motus in p̄ncīºmotiuo ꝓportionato per ɔuenientiā ⁊ ꝓportionē quā h3 ad ip̄z: ſic in igne quodāmō eſt locus ſurſu3 rōne leuitatis: ſm quā h3 ad ip̄m ꝓportiōe3 ⁊ ɔuenientiā ad talē locū: ignis vo genitꝰ eſt in igne gn̄ante ꝑ ſimilitudinē ſue forme.) Hec ille in forꝰ. ¶ Et poſt pauca ſubdit. (Cū āt (inqt) oñſum ſit ꝙ amatū nō ſit in amāte ꝑ ſimilitudinē ſpēi: ſicut itellectū in itelligēte: oē aūt qđ ꝓcedit ab alio ꝑ modū geniti ꝓcedit ſm ſilitudinē ſpēi a gn̄ante. Relinquiṫ ꝙ ꝓceſſus rei ad hoc ꝙ ſit in volūtate: ſicut amatum in amāte: nō ſit ꝑ modū gn̄ōnis: ſicut ꝓceſſus rei ad hoc ꝙ ſit in itellc̄u h3 rōnē ⁊c̄.) Hec ille. ¶ Et poſt ſubdit. (Deꝰ igiṫ ꝓcedēs ꝑ modū amoris nō ꝓcedit vt genitus: neq3 igiṫ filiꝰ dici pōt: ſ3 qr amatū in volūtate ꝑexiſtit vt inclināš: ⁊ quodāmō impellēs itrinſecꝰ amātem in rem amatā: impulſus aūt rei viuētis ab iteriori ad ſpm ꝑtinēs ɔuenit deo ꝑ modū amoris ꝓducentis: vt ſpūs dicaṫ eius ꝓceſſiōe q̄ſi ſpiratiōe quadā exiſtēte.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ p3 ꝙ impreſſio amati in amātem: ꝑ quā vel ſm quā amatu3 dṙ eē in amāte: nec eſt ipſa eēntia rei amate: nec eſt eiꝰ ſpēs aut ſimilitudo: ſ3 eſt quedā habitualis iclinatio derelicta ex amore iclinās amantē in amatū: eo mō quo grauitas iclinat ad locū deorſu3 rē3 grauē. aliter .n. res imprimūt in intellectū. aliter in volūtate. ¶ Et ſic p3 qd dōm ad dicta q̄tuor argumēta. ¶ Ad 3ᵐ dṙ: ꝙ fundaṫ in vna falſa ɔñtia .ſ. in iſta: amās impelliṫ in amatū. ꝗ amatū non eſt in amāte: quā ɔſtat ex ꝓdictis nihil valere: imo añs infert oppoſitū ɔñtis: nō .n. amor impelleret amante3 in amatū: niſi amatū eſſet in amāte ꝑ illā inclinatiōe3 de qua dcm̄ eſt. ¶ Ad 4ᵐ negaṫ minor. hñ .n. ſtant ſimul ꝙ amatū ſit in amāte: ⁊ tñ cū hoc ip̄m amans ſit in amato. nā amatū eſt in amāte mō ſupradicto: ſ3 eɔ̄ amās eſt in amato: ſicut ea que ordinanṫ ad finē ſunt in fine: vel aliter ſm ſctm̄ Doctorē p̄ma zᵉ. q. z8. arti. zº. vbi querit. vtꝝ mutua inheſio ſit effectus amoris: vt .ſ. amās ſit in amato ⁊ econtra. ſic .n. ait. (Iſte effectus mutue inheſionis pōt intelligi q̄tum ad vim apprehenſiuā: ⁊ quātū ad vim appetitiuā. Nā quātū ad vim apprehenſiuā amatū diciṫ eſſe in amante inquātum amatū imoraṫ in apprehēſione amātis ſm illud Phil. p̄mo. Eo ꝙ habemus vos in corde: amans vo dicitur eſſe in amato ſm apprehenſionē inquātū amās nō eſt contentus ſuperficiali apprehēſione amati: ſed nititur ſingula que ad amatū ptinent intrinſecus diſquirere: ⁊ ſic ad interiora eius progreditur vel ingrediṫ: ſicut de ſpiritu ſancto: qui eſt amor dei diciṫ p̄me Corint. zº. ꝙ ſcrutatur etiā ꝓfunda dei. Sed q̄tu3 ad vim appetitiuam amatu3 dṙ eſſe in amāte ꝓut eſt per quādā cōplacentiā in eiꝰ affectu vt delecteṫ in eo: aut in bonis eius apud p̄ſentiā: vel in abſentia per deſideriū tēdat in ip̄3 amatū ꝑ amorē ɔcupiſcētie: vel in bona: q̄ vult amato ꝑ amorē amicitie: nō qdē ex alia cauſa extrinſeca: ſicut cū aliqs deſiderat aliqd pp̄ altez: vl̄ cū aliqs vult bonū alteri pp̄ aliqd aliud: ſ3 pp̄ cōplacētiā amati interiꝰ radicatā. vñ ⁊ amor dṙ intimus: ⁊ dicunṫ viſcera charitatis. Ecōuerſo aūt amās eſt i amato aliter qdē pp̄ amorē amicitie: alr̄ pp̄ amorē ɔcupiſcētie: amor aūt ɔcupiſcētie nō q̄eſcit i quacūq3 re extrinſeca aut ſupficiali adeptiōe vel fruitōe amati: ſ3 q̄rit amatū ꝑfecte hēre q̄ſi ad intima illius ꝑueniēs: in amore vo amicitie amās eſt in amato inq̄tu3 reputat bona vel mala amici eē ſua ⁊ volūtatē amici ſic ſua3. vt q̄ſi ipſe i ſuo amico videaṫ bona vel mala pati ⁊ affici: ⁊ pp̄ hoc amicorum eſt eadem velle: ⁊ in eodē triſtari ⁊ gaudere ſm pħm. 9. ethico. ⁊ in. z. rethori. vt ſic inq̄tu3 que ſunt amici eſtimat ſua amās videaṫ eē in amato q̄ſi idē factꝰ amato. Inq̄tu3 aūt ecōuerſo vult ⁊ agit pp̄ amicū: ſicut pp̄ ſeip̄m q̄ſi repñtans amicū idē ſibi. ſic amatū eſt in amāte. Pōt aūt 3º mō mutua inheſio intelligi in amore amicitie: inquātū mutuo ſe amāt amici: adiuicēq3 ſibi volūt bona ⁊ opanṫ.) Hec ille in forma. ¶ Et ibidē ad p̄ᵐ dicit. (Amatū ɔtineṫ in amāte inq̄tū eſt impreſſu3 in affectu eiº ꝑ quandā cōplacētiā: ecōuerſo vo amās ɔtineṫ in amato inq̄tū amās ſeqṫ aliq̄ mō illud: qđ eſt intimū amati. nihil .n. ꝓhibet diuerſo mō idē eē ɔtinēs ⁊ cōtentū. ſicut genꝰ ɔtineṫ in ſpē ⁊ ecōtra.) ¶ Ex quibꝰ p3 q̄ꝫ debilia ſunt argumēta opponētis ɔ̄ tam ſolidā veritatē. ¶ Ad p̄ᵐ Durādi negaṫ minor: nec valet ꝓbatio: ſi enim in deo nō eſſet intellectus: aut volūtas ipſe nō eſt ꝓductiuus alicuiꝰ ad itra: nec verbi: nec ſpūs ſcti. ſicut oñdit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 27. arti. 3. (In diuinis nō ē ꝓceſſio niſi ſm actionē: que nō intēdit in aliqd extrinſecū: ſ3 manet in ipſo agente. hō autē actio in nā intellectuali eſt actio intellectus, ⁊ actus voluntatis: ꝓceſſio aūt verbi

attendiṫ

Mutue inheſionis effectꝰ intelligi pōt tripliciter.

Modo amatū ſit in amāte.

Cap. 8. Cap. 4.

attendiť ſm actionē itelligibilē:ſm aũt opationē vo/
lũtatis attēdiť in nobis alia qdā ꝓceſſio.ſ.amoꝛis:ſm
quā amatũ ē in amātē:ſicut ꝑ ꝯceptionē ỽbi res dicta
vel itellecta eſt in itellectu.) Hec ille. ❡ Ad 2^m negať
hᶜᵗ. Dico.n.ꝙ lȝ non ſit de rōne intellꝰ ꝛ volũtatis ꝙ
ꝑ ſuos actꝰ ꝯſtituiať aliqd extrinſecũ actui: tñ ꝑ actũ
itellꝰ ſemꝑ ꝓduciť aliqd diſtinctũ ab actu.ſ.ỽbuȝ: ꝛ
ꝑ actũ volũtatis aliqd diſtictũ ab actu.ſ.impſſio ama
ti in amātē: talia aũt.ſ.ỽbũ ꝛ impreſſio nō ſunt totalr̃
extrīſeca ipſi actui:imo ſunt termini actꝰ q̄ſi itrinſeci:
nec actus ſine illis cōpleť. ❡ Ad 3^m negať minoꝛ:nec
ſilr̃ qđ adducit valet ad ꝓpoſitũ.nam arguit de ꝓdu/
ctiōe ad ex:que fit vi nāe vt nā eſt: nos aũt loqmur đ
ꝓductōe imanente:illa.n.fit vi nāe tāq̄ꝫ ꝑncipij remo
ti:ſȝ vi intellꝰ vel volũtatis tāq̄ꝫ ꝓximi ꝑncipij: ꝛ ita
ꝯſilr̃ in diuinis: lȝ nā ſit ꝑn^m vtriuſqȝ ꝓceſſiōis: tñ in/
quātũ ꝑmũ ꝓductiuũ eſt ỽbũ:ꝑn^m illiꝰ ꝓductiōis ꝓxi
mũ eſt itellꝰ:ſȝ ꝑn^m alteriꝰ ꝓceſſiōis:inq̄tũ termiať
ad amoꝛē vel impreſſionē amoꝛis:eſt volũtas. ❡ Ad
4^m negať minoꝛ:nec valet ſilr̃itudo:cũ coꝛrũpat dicta
ſctōꝝ:q̄ dicũt filiũ dei eē ꝓpꝛie ỽbũ:ꝛ ſpm̃ ſctm̃ ꝓpꝛie
amoꝛē:vel aliqd ꝑtinēs ad actũ voluntatis. ❡ Ad ꝑ^m
Scoti negať maioꝛ.nō omnis.n.volũtas eſt ꝓductiua
amoꝛis actualis: nec oīs itellꝰ eſt ꝓductiuꝰ actualis
intellectiōis:vt pȝ ꝑ phm̃.12.metaphyſi.vbi vult ꝙ in
T.c.40. deo idē eſt itellꝰ:ꝛ itelligere: ꝛ quo itelligit. Cōcediť
tñ ꝙ oīs itellꝰ eſt ꝑ actũ ſuũ ꝓductiuꝰ ỽbi.vñ ſanctꝰ
Tho.ꝑma ꝑte.q.34.arti.ꝑ ad 2^m.(Nihil coꝝ:q̄ ad in/
tellectũ ꝑtinent dr̃ ꝑſonalr̃ in diuinis niſi ſolũ ỽbũ:ſo/
lũ.n.ỽbũ ſignat aliqd ab alio emanās:illud.n.qđ itel/
lectꝰ in ꝯcipiendo foꝛmat:ỽbũ eſt.itellꝰ aũt ipſe ſm
ꝙ eſt in actu ꝑ ſpēm itelligibilē ꝯſiderať abſolute:ꝛ ſi
militer itelligere:qđ ſe hȝ ad itellectũ i actu: ſic eē ad
ens in actu:nō.n.itelligere ſignat actum ab intellectu
exeũtē:ſȝ in itelligēte manētē.) Hec ille. ❡ Silr̃ dico
de volũtate reſpectu ſui actꝰ. ❡ Et ſi q̄rať cur potiꝰ in
diuinis itellꝰ eſt ꝓductiuꝰ ỽbi q̄ꝫ itellectiōis actualis
cũ in nobis nũq̄ꝫ ꝓducať ỽbũ:gn actus intelligēdi ꝓ/
ducať.et ſimiliter in volũtate. Rñdet ſctũs Tho.de
veritate.q.4.arti.2.ad 7^m vbi ſic dicit.(Aliqd pōt ꝓ/
cedere ab altero vno mō ſicut actio ab agēte ꝛ opera/
tio ab operante. Alio mō ſicut operatũ ab operāte. ꝓ/
ceſſus aũt operatiōis ad operantem nō diſtinguit reȝ
per ſe exiſtēteȝ ab alia re per ſe exiſtēte: ſed diſtinguit
perfectionē a perfecto:qꝛ operatio eſt ꝑfectio operan/
tis:ſed ꝓceſſus opati diſtinguit vnā rem ab alia: in di
uinis aũt nō pōt eē ſm rē diſtinctio ꝑfectiōis a ꝑfecti
bili:ieniunť tñ in deo res abiuicē diſtincte.ſ.tres ꝑſo
ne:ꝛ iō ꝓceſſus q ſignať in diuinis vt opatiōis ab ope
rāte nō eſt niſi rōnis tm̃: ſȝ ꝓceſſus q ſignať rei a ꝑnci
pio pōt in deo realr̃ iueniri.) Hec ille. ❡ Ex quo patet
cur in diuinis itellꝰ nō ꝓducit ſuā intellectioneȝ ſm
rem:tñ intellꝰ eſt ꝑn^m ꝓducendi ỽbũ realr̃. Idē dico
de volũtate ꝙ nō eſt ꝓductiua actus amādi ſm rem:
ſȝ tñ eſt realiter ꝓductiua ſpũs:qui ſe hȝ ad actũ volũ
tatis:ſicut ỽbũ ad actũ intellectus. ❡ Uerũ tñ ſanctꝰ
Tho.ibidē videť dicere: ꝙ lȝ intellectus habeat in ſe
aliquid ꝓcedens per modũ operationis ꝛ aliqd ꝑ mo
dũ opati:tñ volũtas nō hȝ aliqd ꝓcedēs ꝑ modũ opa
ti:ſȝ ſolũ ꝑ modũ opatiōis. Sed itelligit vt mihi vr̃:ꝙ
voluntas nō opať obiectũ ſuũ : nec ſimilitudinē obie/
cti ſicut intellectus. ❡ Ad 2^m negať minoꝛ.nō.n.ver/
bũ dicit actualē intellectionē:ſȝ aliqd ꝓductũ per eaȝ
vt alias patuit. ❡ Ad 3^m dicať:ꝙ ſicut ſci cũ dicũt ver
bũ eſſe notitiā:vel cognitionē:vel ſapiam ꝛ hꝰ:nō in/
telligũt ꝑ notitiā actũ:vel habitũ intellectꝰ: ſed aliqd
opatũ vel ꝓductũ per actualē intellectionē: ita cũ di/
cũt ſpm̃ eē amoꝛē:nō loquunť de amoꝛe q dicit actuȝ
vel habitũ ꝓpꝛie:ſed aliqd ꝓcedens per actũ amoꝛis.
❡ Ad primũ Henrici dicitur:ꝙ deficit in duobꝰ. Pri
mo ꝙ ſimilitudo illa nō valet:ꝙ enim homo habeat
tales duos amoꝛes contingit ex hoc ꝙ procedit de po
tentia in actũ : ꝛ ideo aliq̄ perfectius ꝛ intēſius diligit
q̄ꝫ alia. Scđo.qꝛ ſupponit ſine ꝓbatiōe:ꝙ ſpũs ſanctꝰ
ſit amoꝛ q eſt actꝰ diligēdi. ❡ Ad 2^m ſilr̃ dr̃ : qꝛ duplr̃
deficit ſicut ꝑ^m. ❡ Ad 3^m dicať:ꝙ falſe ſupponit ꝙ ver
bum ſit notitia actualis. ❡ Ad 4^m dr̃:ꝙ ſicut ỽbũ ar/
tificis nō dicit notitiā actualē:ſȝ ꝯceptioneȝ opatā per
actũ intellꝰ:ita ſilr̃ dico de amoꝛe q ipellit eũ ad ope
rāduȝ. ❡ Ad 5^m dr̃: ꝙ ſi iſta iueniāť in dictis ſctōꝝ.ſ.
ardoꝛ:flamma:ꝛ hꝰ attribui ſpũi ſctō: iſte metaphoꝛe
ſũt exponēde ad h̃ ꝙ ꝑ talia nō itelligať actualis opa
tio voluntatis: ſȝ aliqd ꝑuiũ actui:vel ꝯſtitutũ ꝑ actũ
volēdi:aut amādi vt ſepe dcm̃ eſt. ❡ Diſt. XI.

❡ Utꝝ.ſ.ſ.a patre ꝛ filio ꝓcedat. ❡ Qō. I.

Circa vndecimā diſtōnē queriť. Utruȝ ſpũs ſctũs ꝓcedat a
patre ꝛ filio. ❡ Et arguitur ꝙ nō per
Damaſ.lib.ꝑ.cap.xi.dicēte.(Spiritũ
ſctm̃ ex pr̃e dicimus: ꝛ pr̃is ſpm̃ nomi
namus:ex filio ỽo nō dicimus: ſȝ ipm̃
ſpm̃ filij nominamꝰ.) Hec ille. ❡ Ex
quibus verbis pȝ ipm̃ velle ſpm̃ ſcm̃ nō ꝓcedere a fi/
lio:ꝛ per ꝯñs cōcluſio falſa.

In oppoſitum arguiť auctoꝛitatibꝰ ſancto/
rum:quas magiſter adducit
in hac diſtōne. Et ꝓbať rōne. Pater cōicat filio qcqd
eſt cōpoſſibile ſibi:ſed ſpirare eſt cōpoſſibile filio:non
eniȝ repugnat ſibi rōne diuinitatis.ſic.n. pr̃i repugna/
ret:nec rōne filiationis: qꝛ ꝓductũ pōt producere:nec
filio repugnat aliquid ꝓducere vel oꝛiginare. vnde fi/
lius eſt.ergo pater ſibi cōicat ſpirare:ꝛ per ꝯñs vterq̄ꝫ
ſpirat ſpm̃ ſcm̃:ꝛ ſic concluſio vera.

In hac qōne erũt tres articuli. In ꝑmo dice/
tur ad queſitũ. In 2ᵒ inquiretur
q̃uo filius diſtinguať a ſpũ ſctō foꝛmalr̃. In 3ᵒ inquire
tur:an filius in eſſe ꝑſonali conſtituatur foꝛmaliter ꝑ
ſpirationē actiuā. Iſtas enim materias decreui tange
re in hac diſtinctiōe:quia circa illas Aureolus impu/
gnat ſctm̃ Tho.in hac diſtinctione.

Quantum ad ꝑ^m arti^m ſit iſta ꝯ. Spũs ſctũs ꝓ/
cedit a filio. Probať ſic iſta ꝯ a ſctō
Doct.ꝑᵃ ꝑte.q.36.arti.2.ꝛ itēdit talē rōnē. Spũs ſctũs
ꝑſonalr̃ diſtinguiť a filio. ꝗ ſpũs ſctũs ꝓcedit a filio.
añs ſuppōniť ꝑ fidē: ſȝ ꝯñam ꝓbat ibidē ſctũs Doct.
in hac foꝛᵃ (Si (inqt) ſpũs ſctũs nō eēt a filio:nō poſ
ſet ab eo ꝑſonalr̃ diſtingui vllo mō:nō.n. (inquit) eſt
poſſe dicere ꝙ ſm aliqd abſolutũ diuine ꝑſone diſtin/
guanť:qꝛ ſequereť ꝙ nō eēt triũ vna eēntia: qcqd eni
abſolute dr̃ i diuinis ad vnitatē eēntie ꝑtinet. Relin/
quiť igiť ꝙ ſolis relōnibꝰ ꝑſone diue adiuicē diſtiguā
tur. Relōnes aũt diuas ꝑſonas diſtiguere nō pñt niſi
ſm ꝙ ſunt oppoſite:qđ ex hoc pȝ:qꝛ pr̃ hēt duas relō/
nes:q̃rũ vna referť ad filiũ:ꝛ alia ad ſpm̃ ſcm̃: q̄ tñ qꝛ
nō ſunt oppoſite nō ꝯſtituũt duas ꝑſonas : ſȝ ad vnaȝ
ꝑſonā pr̃is ꝑtinēt.ſi igiť in filio:ꝛ in ſpũ ſctō nō eēt in/
uenire niſi duas relōnes:qbꝰ vterqȝ referť ad pr̃em:il/
le relōnes nō eēnt adiuicē oppoſite:ſicut nec due rela
tiones:quibꝰ pr̃ referť ad illos. vñ ſicut ꝑſona pr̃is eſt
vna:ita ſequereť ꝙ ꝑſona filij ꝛ ſpũs ſcti eēt vna hñs

Per actum itellꝰ ſemꝑ ab actu diſti/ctũ aliquid ꝓ ducitur.

Cur i diuis potꝰ ỽbũ q̄ꝫ itellectio per intellectũ ꝓ/ducatur.

Circa ꝯñam inqt Goffre. ql.7.q.4.ꝙ pō.S.Tho. eſt includēs ꝯdictoꝛia: iō ſuſtieri ñ pt. Sco.d.11.q. 2ᵃ ēēt ꝙ di/ſtiguerēť:qđ ēt tenuit Hen. quoli.5.q.9. Aureolꝰ aũt di. ꝙ reqriť ēt ſpiratio q̄ ſic ñ ꝯſtituit ꝑ ſe ſũpta:ita nec diſtiguit ꝑſonalr̃:ꝓte/rea ꝙ gñatꝰ ꝛ ſpiratus ex ſuis foꝛalibꝰ rōnibꝰ hñt i/cōpoſſibilitatē ꝛ nō expirare.

Digitized by Google

duas relatiōes oppoſitas duab⁹ relōnib⁹ pr̄is. hoc aūt
eſt hereticū: cū tollat fidē trinitatis: opʒ igit̄ ꝙ fili⁹ et
ſpūs ſctūs adiuicē referant̄ oppoſitis relōnib⁹. nō aūt
pn̄t eē in diuinis alie relōnes oppoſite niſi relōnes ori
ginis: vt. s̄. ꝓbatū eſt. oppoſite aūt relōnes originis ac
cipiunt̄ ſm ṗn^m: ꝛ id qȯ eſt a ṗn°. Relinquit̄ g̃ ꝙ neēe
eſt dicere vel filiū eē a ſpū ſctō: qȯ nullus dicit: vel ſpi
ritū ſctm̄ eē a filio: qȯ nos ꝯfitemur.) Hec ille. ¶ Eā/
dē ꝯn̄am ꝓlixe ꝓbat de po³ dei. q. 10. arti. 5. vbi ſic ait.
(Dico autē ꝙ ſi ſpūs ſctūs non ſit a filio: nec aliq̄ mō
fili⁹ ſit ṗnci^m ꝓceſſiōis ſpūs ſcti: impoſle eſt ꝙ ſpūs ſan
ctus a filio ꝑſonalr̄ diſtinguat̄: ꝛ ēt impoſle eſt ꝙ ꝓceſ
ſio ſpūs ſcti differat a filij gn̄atiōe: qȯ qdē māifeſtum
eſt ſi qs ꝯſiderat ea: ex qb⁹ aliq diuinaꝝ ꝑſonaꝝ diſtō/
nē manifeſtāt: loquunt̄. n. qdā de diſtōne ꝑſonaꝝ ſm
relatōes: alij vō ſm modos originis: quidā aūt ꝑ cōpa
rationē ad eēntialia attributa. Si igit̄ conſideremus
modū diſtinguēdi ꝑſonas ꝑ relōnes: manifeſte appꝫ
ꝙ ſpūs ſctūs ꝑſonalr̄ a filio diſtingui nō pōt: ſi ab eo
nō ꝓcedat. Primo qdē: qꝛ diſtinctio aliquoꝝ adiuicē
nō ꝓprie pōt eē: niſi vel ꝑ diuiſionē mālez: ſeu q̄ntitati
uā: vel ꝑꝑ diuiſionē formalē. Diſtinctio aūt ſm mālē
ꝛ q̄ntitatiuā diuiſionē inuenit̄ in corporalib⁹ rebus: in
qb⁹ eiuſdē ſpēi ſunt plura īdiuidua: ex eo ꝙ forma ſpe
ciei in diuerſis ꝑtibus māe ſm q̄ntitatē diuiſis inuenit̄.
vn̄ ꝛ ſi qȯ eſt indiuiduū: qȯ ꝯſtat ex tota mā in q̄ poſle
eſt eē formā ſpēi: impoſle eſt ꝙ illi⁹ ſpēi ſint indiuidua
T.c.95. plura: ſicut ꝓbat Ariſt. de mūdo in ṗ celi ꝛ mūdi. Hūc
aūt modū diſtōnis oīno opʒ a diuinis remoueri: cum
in eo nō ſit mā: nec q̄ntitas corꝑalis. Diſtinctio aūt ha/
bentiū vnā nām ſaltē gn̄is ꝑ diuiſionē formalē eē nō
pōt: niſi rōne alicui⁹ oppōnis. vn̄ inuenimus ꝙ cuiuſli
bet generis dr̄ntie ſunt oppoſite: ꝛ iō in nā diuina non
pōt: nec eē: nec itelligi aliq̄ diſtō: cū ſit vna nō ſoluʒ ge
nere: ſʒ numero: niſi ꝑ aliq̄ʒ oppōnē. vn̄ cū ꝑſone diſti/
guant̄ in diuinis: opʒ ꝙ hoc ſit ꝑ aliq̄ʒ oppōnez relati/
uā: qꝛ alia oppō in diuinis eē nō pōt: ꝛ hoc ſatis māife/
ſte appꝫ. Nā quātūcūqʒ aliq̄ diuidant̄ ſm rōnē: ſicut
ſunt diuerſa eēntialia attributa: nō diſtinguunt perſo
nas: qꝛ adiuicē nō opponunt̄: ꝛ ſic ēt plures notōes in/
ueniunt̄ in vna ꝑſona diuina: ꝑꝑ hoc ꝙ adiuicē oppō/
nē non hn̄t: ſicut in pr̄e ſunt inaſcibilitas: pr̄nitas: ꝛ ſpi
ratio actiua. Ibi. n. ṗ inuenit̄ diſtinctio vbi occurrit op/
poſitio relatiua: ſicut in hoc ꝙ eſt eē pr̄em ꝛ filiuʒ. vbi
g̃ nō eſt oppō relatiua in diuinis nō pōt eē realis diſtō
ꝑſonalis. Si aūt ſpūs ſctūs non ꝓcedit a filio: non erit
aliq̄ oppō iter filiū ꝛ ſpm̄ ſcm̄: ꝛ ita nō diſtingueret̄ ſpi
Oppō affir/ mationis ꝛ ne gatōis nō ſuf ficit ad diſtō nez filij ꝛ ſpi ritus ſcti.
ritus ſcūs a filio. ¶ Nec pōt dici: ꝙ ad talē diſtōnē fa
ciēdā ſufficiat oppō affirmationis ꝛ negōnis: qꝛ talis
oppoſitio ſeq̄t diſtōnē: nō aūt diſtōnē cāt: cū ex̄ns ab
alio diſtinguat̄ ꝑ aliqd ſibi inherēs ſubalr̄ vel accidē
taliter: ꝙ aūt hoc nō ſit hoc: ſequit̄ ex hoc ꝙ diſtincta
ſunt. Silr̄ ēt pʒ: ꝙ veritas cuiuſlibet negatiue in ex̄n/
tib⁹ ſupra veritatē affirmatiue fundat̄: ſicut veritas
hui⁹ negatiue: ethiops nō eſt alb⁹: fundat̄ ſupra verita
tez hui⁹ affirmatiue: ethiops eſt niger: ꝛ iō oʒ oēm dif/
ferēnā: q̄ eſt ꝑ oppōnez affirmatiōis ꝛ negōnis reduci
in dr̄iam alicui⁹ affirmatiue oppōnis. vn̄ nō pōt eē ṗ/
ma diſtōnis ratio inter filium ꝛ ſpm̄ ſctm̄ ex hoc ꝙ fi
lius eſt genitus nō ſpiratus: alius ſpirat⁹ nō genit⁹: ni/
ſi ṗ intelligat̄ iter filiū ꝛ ſpm̄ ſctm̄: ꝛ iter gn̄ōnē ꝛ ſpira
tionē diſtinctio ꝑ aliq̄ʒ oppōnē diuarū affirmationuʒ.
¶ Scdo. Qꝛ ſm Augu. in libro de trinitate in diuinis
qȯ dr̄ abſolute eſt cōe trib⁹ ꝑſonis. vn̄ relinquit̄ ꝙ diui
naꝝ ꝑſonaꝝ diſtinctio eſſe nō poſſit: niſi ſm hoc quod
ad aliqd dr̄. hec. n. duo ṗdicamēta ſunt in diuinis. Per/
ſonalis aūt diſtō: que in diuinis ſm relōnē inuenit̄: eſt
ꝑ hec duo a q̄ ali⁹: ꝛ qȯ ab alio. Si aūt alteꝝ illoꝝ: ſub
diſtinguēdū eſt. ſ. qȯ eſt ab alio: opʒ ꝙ ſubdiſtiguat̄ ꝑ
ea: q̄ ſunt eiuſdē rōnis. vt. n. phs docet. 8. metaphy. Si T.c.9.
qs ſubdiuidēdo vtat̄ his: q̄ ſunt ꝑ accn̄s ꝛ nō ꝑ ſe: non
rectū diuiſiōis ordinē ſeq̄t: ſicut ſi diceret̄: aīaliū aliō
rōnale: aliud irrōnale: irrōnaliū vō aliud album: aliud
nigrū: nō eēt recta diuiſio: qꝛ cū ex his: q̄ ſunt ꝑ accn̄s
nō fiat vnū ſimplr̄. vltima ſpēs ex dr̄ntijs multis cō
ſtituta nō eſſet vnū ſimplr̄: opʒ g̊ ſi in diuinis q eſt ab
alio ſubdiſtinguat̄ vel ſubdiuidatur: ꝙ hoc ſit ꝑ dr̄ias:
eiuſdē rōnis. vt. ſ. coꝝ q̄ ſunt ab alio vn⁹ coꝝ ab altero
ſit: ꝛ hoc iportat dr̄ia ꝓceſſionū: q̄ ſigni̅at cū dr̄: ꝙ vn⁹
ꝓcedit ꝑ gn̄ōnē: ali⁹ ꝑ ſpirationē. vn̄ Ricar. de ſctō vi
ctore. 5. de trini. hoc mō diſtinguit ꝓcedentē ab alio: ꝙ
vn⁹ hēat de ſe ꝓcedētē: ꝛ ali⁹ nō. ¶ Tertio. Qꝛ cū in
pr̄e ſint due relōnes. ſ. pr̄nitas ꝛ actiua ſpiratio: ſola pr̄
nitas ꝯſtituit ꝑſonā pr̄is. vn̄ dr̄ ꝓpetas ſiue relō ꝑſona
lis. Spiratio aūt actiua eſt relō ꝑſone: ſʒ non ꝑſonalis
q̄ſi ꝑſone iā ꝯſtitute ſupueniēs. ¶ Ex q̊ pʒ: ꝙ gn̄ō acti
ua ſiue pr̄nitas ſm ordinē itellīdi p̄ſupponit̄ ad ſpira
tionē: opʒ g̊ ꝙ ſilr̄ filiatio: q̄ pr̄nitati corn̄dꝫ ꝑ oppō
nē ſm aliquē ordinē p̄ſuppōat̄ ad ſpirationē paſſiuā
q̄ eſt ſpūs ſcti ꝓceſſio. Aut g̊ ita ꝙ ſpiratio paſſiua itel/
ligat̄ ſupuenire filiatiōi in eadē ꝑſona: ſic ſpiratio acti
ua pr̄nitati: ꝛ ſic erit in eadē ꝑſona ſpirati ꝛ nati: ſic ge/
nerātis ꝛ ſpirantis: aut opʒ ꝙ aliquē aliū ordinē hēat
filiatio ad ſpiratiōez paſſiuā: nō eſt aūt ordo ī diuinis:
niſi nāe: ſm quē aliqs eſt ab aliq̊ ſm Augu. vn̄ relinq
tur: ꝙ ſit vna ꝑſona filij ꝛ ſpūs ſcti ſpirati: vel ꝙ ſpūs
ſctūs ſit a filio. ¶ Si qs aūt diſtōne diuinaꝝ ꝑſonarū
Idez ſeq̄r ſi diſtō ꝑſonaꝝ ꝑ originē ꝛ ꝑ relationē ori ginis.
ꝑ ipſaʒ originē ꝯſideret: ꝛ nō ꝑ relōnes origīs. idē ſeq/
tur: ſicut in his q̄ dicent̄ appebit. Primo qdē: qꝛ ſi qs
ꝓprietatē diue nāe ꝯſideret ipoſle eſt in deo eē plalita
tē ꝑſonaꝝ: niſi ꝑ hoc ꝙ vna ab alia oriat̄: nullo mō āt
ꝑ hoc ꝙ due oriunt̄ ab vna: qȯ pʒ: ſi qs ꝯſideret q̄lr in
diuerſis reb⁹ diſtō inuenit̄: in reb⁹. n. mālib⁹: in qb⁹ poſ/
ſibile eſt fieri multiplicationē ꝑ dr̄iaʒ māe ꝛ q̄ntitatis
(vt dcm̄ eſt) poſle eſt duo indiuidua vni⁹ ſpēi ex equo
ſe hr̄e: ſicut ꝛ due ꝑtes q̄ntitatis ex equo ſe hn̄t. vbi aūt
inuenit̄ ṗma dr̄ia ſm formā: ibi ipoſle eſt ꝙ aliq̄ duo ſe
hēant ex equo. vt. n. phs dicit phs. 8. metaphy. Forme T.c.o.
reꝝ ſunt ſicut numeri: in qb⁹ variant̄ ſpēs ꝑ vnitatis
additionē vel ſubtractionē: ita ꝛ formales reꝝ dr̄ie cō
ſiſtūt in quodā ꝑfectōis ordine. Nā plāta ſpē differt a
lapide in hoc ꝙ ſupaddit vitā: aīal vō brutū a planta
in hoc ꝙ ſupaddit ſenſuʒ. hō vō a bruto in hoc ꝙ ſup/
addit rōnē: ꝛ iō in reb⁹ mālib⁹: in qb⁹ nō pōt eē multi/
plicatio ſm diuiſionez māe: ipoſſibile ē ꝙ ſit plalitas:
niſi cū ordine q̊dā. In ſubſtātijs qdē imālib⁹ creatis
eſt ordo ꝑfectōis ſm ꝙ vn⁹ angelus eſt ꝑfectioris nāe
q̄ʒ alius: ꝛ qꝛ quidā phi crediderunt: ꝙ omnis natura
imperfecta cauſaret̄ a perfectiori. ideo crediderūt ꝙ
in ſubſtātijs ſeparatis nō pōt eē multitudo: niſi ꝑ cau/
ſam ꝛ cauſatū: qȯ tn̄ recta fides nō tenet: qꝛ credimus
ex ordine diuine ſapie differentes ordines ſubſtātiaꝝ
imutabiliū ꝓductiōes eſſe. Cū aūt in diuinis nō poſſit
eſſe ordo perfectiōis: vt arriani poſuerūt dicētes pr̄eʒ
filio eē maiorē: ꝛ vtrūqʒ ſpū ſctō. Relinquit̄ ꝙ plura/
litas in diuinis ꝑſonis eſſe nō pōt: niſi ſm ordinē origi
nis ſolū. vt. ſ. fili⁹ ſit a pr̄e: ꝛ ſpūs ſctūs a filio. Si. n. ſpi
rit⁹ ſctūs nō eēt a filio: ex equo reſpiceret pr̄eʒ q̄ntū ad
originē. vn̄ vel nō eſſent due perſone: vel eēt inter eos
ordo perfectiōis ſm arrianos: vel eēt inter eos mālis

diuiſio:qđ eſt impoſſibile. Et hanc rõnẽ ſequens Hil. in lib. de ſynodis dicit. (Qꝛ ponere i diuis duos ingenitos .i. nõ ab aliquo exiſtẽs ẽ ponere duos deos:qꝛ ſi nõ ſit multi^o per ordinẽ originis:opꝫ q̃ ſit p ordinẽ nãꝛ:ꝛ iõ eadẽ rõ ẽ ſi inter filiũ ꝛ ſpm̃ ſcm̃ origis ordo nõ ponat̃.) ❡ Scđo qꝛ qđ ꝓcedit ab vno nãlr oꝫ eẽ vnũ: nã .n. ad vnũ ſe hꝫ:ſed que ꝓcedunt ab aliquo p volũtatem opantẽ põt eſſe plura: lꝫ ſint ab vno: ſicut ab vno deo diuerſe creature ꝓceſſerunt ſm voluntatẽ ipſius: ↄſtat aũt q̃ filius ꝓcedit a patre nãlr:ꝛ nõ per voluntatẽ: vt Arriani dixerũt:ꝛ hoc iõ qꝛ Hil. in lib. de ſynodis dicit. (Qđ nãlr ꝓcedit ab aliquo ẽ tale:quale ẽ ipꝫ a quo ꝓcedit:qđ ꝓcedit ab aliquo ſm voluntatẽ nõ ẽ tale:quale eſt a quo ꝓcedit:ſed eſt q̃le vult eẽ illud. Filius aũt talis eſt:qualis eſt pr̃:creature vo ſunt tales:q̃les deus voluit eas eſſe:vñ filius eſt a pr̃e nãlr: creature aũt ab eo p voluntatẽ. Silr aũt ꝛ ſpũs ſcũs talis eſt: qualis eſt pr̃:nõ .n. creatura vt Arria. ꝛ Macedoni^o dixerunt:vñ opꝫ q̃ nãlr a pr̃e ꝓcedat:pp qđ dr̃ ab Athanaſio:ꝛ aliqs ſcis eſſe nãlis ſpũs pr̃is ꝛ filij):impoſſe eſt ergo q̃ filius ꝛ ſpũs ſcũs ꝓcedãt a pr̃e:niſi hoc mõ:q̃ a ſolo pr̃e ꝓcedat vnus ſolus .ſ. filius:ꝛ a pr̃e ꝛ filio ſiqtũ vnũ ſunt vn^9 ſpũs ſcũs. ❡ Tertio qꝛ ſicut Ricar. 5° de tri. ꝓbat:q̃ ipoſſibile eſt:q̃ i diuinis ſit mediata ꝓceſſio:cũ .n. q̃libet pſona ſit in alia:opꝫ q̃ q̃libet diuina pſona imediate ad aliã ordinet̃. Si ãt filius ꝛ ſpũs ſcũs eſſent a pr̃e abſq; hoc:q̃ ſpũs ſcũs eſſet a filio: ſpũs ſci ad filiũ nõ eſſet imediatus ordo:nõ .n. ordinarent̃ ad inuicẽ niſi mediãte vno a quo exiſterent: ſicut duo fratres ab vno pr̃e geniti:vñ ipoſſibile eſt:q̃ filius ꝛ ſpũs ſcũs hoc mõ ſint a pr̃e:ſicut due pſone diſtincte:ꝛ q̃ vn^9 eorũ nõ ſit ab alio. ❡ Si vo aliqs ↄſideret diſtinctionẽ pſona℞ per ordinẽ ad attributa eẽntialia:pꝫ ẽt q̃ idẽ ſequit̃. ❡ Primo qdẽ:qꝛ ſm hoc filius ꝓcedit p modũ nãe: ſpũs ſcũs aũt p modũ volũtatis:nã ſp ꝓceſſio nãe eſt pn^m ꝛ origo cuiuſlibet alteri^9 ꝓceſſionis:oĩa .n. que per artẽ ꝛ voluntatẽ:ꝛ intellectũ fiunt ab eis: q̃ ſꝫ nãm ſunt pn^m ſumunt:ꝛ iõ dicit Ric. 6. de tri. (Qꝛ iter oẽs ꝓcedendi modos ſtat pmum locũ tenere:ꝛ ceteris pncipalẽ eſſe illũ modũ ꝓcedẽdi:q eſt filij a pr̃e: nã niſi iſte pceſſerit:cetero℞ nullũ exiſtẽdi locũ habebit oĩno). ❡ Scđo mãifeſtũ ẽ ſi dicat̃:q̃ fili^9 ꝓcedit ꝓceſſione intellectuali vt verbũ:ſpũs aũt ſcũs ꝓceſſiõe voluntatis vt amor:nõ .n. põt nec intelligi: q̃ amor ſit alicuius qđ non eſt intellectu ꝓconceptũ: vñ q̃libꝫ amor eſt ab aliquo vbo loqndo de amore intellectualis nãe. ❡ Tertio idẽ apparet: ſi ſpm̃ ſcm̃ dicamus viuificus ſpiramen qđdã diuinitatis: vt dicit Athas. Ois .n. motus ꝛ actio vite ordinat̃ p intellectũ:niſi ex imperfectiõne nãe ↄtrium accidat:vñ ex his oĩbus ſupradictis dat̃ intelligi:q̃ nec ſpũs ſcũs eſſet alius a filio:ſi ab eo non ꝓcederet:nec ſpiratio eſſet aliud a gn̄atione.) Hec ille in forma. Sic ergo pꝫ ꝓbatio ↄñe aſſumpte pme rõis p ↄñe. ❡ Eandẽ ↄñam ꝓbat eodẽ modo:ſed breui^9 p^o mo ſen. di. xi. q. i. arti. i. ❡ Itẽ 4° ↄ gentiles c. 24° probat eandẽ ↄñaꝫ breuius ꝛ formalius. (In reb^9 (inqt) remota mãli diſtinctione:que in diuinis locũ hr̃e non põt:non inueniunt̃ aliqua diſtingui:niſi per aliquã oppoſitionẽ. q̃ .n. nullã oppoſitionẽ hñt ad inuicẽ:ſil eſſe põt in eodẽ:vñ p ea diſtinctio cãri non põt: albuꝫ .n. ꝛ triangulare lꝫ diuerſa ſint:qꝛ tñ non opponunt̃: in eodem eſſe ↄtingit:opꝫ aũt ſupponere ſm catholice fidei documenta:q̃ ſpũs ſcũs a filio diſtinguat̃:alias nõ eſſet trinitas:ſed dualitas in pſonis:opꝫ igit̃ hꝫ diſtinctionem per aliquã oppoſitionẽ fieri:non aũt oppoſitione affirmationis ꝛ negatiõis:qꝛ ſic diſtinguunt̃ entia a nõ entibus:nec etiã oppoſitione priuationis ꝛ habitus:qꝛ ſic diſtinguunt̃ pfecta ab impfectis:nec ẽt oppoſitione ↄrietatis:qꝛ ſic diſtinguunt̃:q̃ ſunt diuerſa ſm formã: nam ↄrietas (vt pl'i docent) eſt ↄrietas ſm formã:q̃ quidẽ dñia diuinis perſonis non ↄuenit:cũ eo℞ ſit vna forma:ſicut vna eſſentia ſm illud apli Eph. 2° de filio dei dicentis:q̃ cũ in forma dei eſſet .ſ. patris. Relingt̃ ergo vnã pſonã diuinã ab alia nõ diſtingui niſi oppoſitiõe relatiua:ſic .n. filius a patre diſtingui ſm .ſ. oppoſitionẽ relatiuã filij ꝛ pr̃is:nõ aũt i diuinis pſonis alia oppoſitio relatiua eſſe põt niſi ſꝫ originẽ. Nã relatiue oppoſita:vl ſupra q̃titatẽ fũdãt̃:vt duplũ ꝛ dimidiũ: vel ſup actionẽ ꝛ paſſionẽ: vt dñs ꝛ ſerui^9:mouẽs ꝛ motũ:pr̃ ꝛ filius. Rurſus relatiuo℞ q̃ ſup q̃titatẽ fũdãt̃ q̃dã fũdant̃ ſup diuerſã q̃titatẽ: vt duplũ ꝛ dimidiũ: mai^9 ꝛ min^9:q̃dã ſup ipa℞ vnitatẽ:vt idẽ qđ ſignt vnũ i ſuba:ꝛ equale qđ ſignat vnũ in q̃titate: ꝛ ſimile qđ ſignat vnũ in qualitate. Diuine igit̃ pſone diſtingui nõ põt relationibus fundatis ſup diuerſitatẽ q̃titatis:qꝛ ſic tolleret̃ triũ pſona℞ equalitas:nec ite℞ relatiõib^9 que fundant̃ ſup vnũ:qꝛ hꝫ relatiões diſtinctionẽ non cãnt:imo magis ad ↄuenientiam ptinere inueniunt̃: ꝛ ſi forte alique ea℞ diſtictionẽ pſupponãt. In relationibus vo oĩbus ſup actione ꝛ paſſione fundatis ſemp alte℞ eſt vt ſubiectũ ꝛ inequale ſm virtutẽ:niſi ſolũ in relationibus originis:in qbus nulla deſignat̃ minoratio:eo q̃ inuenit̃ aliqd pducere ſibi ſimile:vel eq̃le ſm nãm ꝛ virtutẽ. Relinquit̃ igit̃:q̃ diuine pſone nõ põt diſtingui:niſi oppoſitione relatiua ſm originẽ:opꝫ igit̃ q̃ ſi ſpũs ſcũs diſtinguit̃ a filio q̃ ſit ab eo:nõ .n. ẽ dicere:q̃ filius ſit a ſpũ ſcõ:cũ ſpũs ſcũs magis filij eẽ dicat̃:ꝛ a filio det̃.) Hec ille ibidẽ. ❡ Item arguit ibidẽ p pdicta ↄñtia multipliciter quaſi p eaſdẽ rõnes:q̃ poſite ſunt. ❡ Mediũ .n. vn^9 ẽ. Qꝛ cũ pñitas ꝛ ſpiratio actiua ex hoc q̃ non ſunt oppoſite adinuicẽ:nõ conſtituant duas pſonas:imo inueniant̃ in eadẽ pſona:ita nec filiatio ꝛ ꝓceſſio ſpũs ſci ſi nõ plus opponerẽt̃ q̃ due pdicte ↄſtituerent duas pſonas:ſed inuenirent̃ in eadẽ:oꝫ igit̃ q̃ filiatio ꝛ ꝓceſſio hẽant oppoſitionẽ originis:ſicut q̃ pſona ↄſtituta p vnã originẽ a pſona cõſtituta p aliã. ❡ Mediũ aũt alterius rõis tactũ eſt ẽt ſuperius. Qꝛ cũ filius ꝛ ſpũs ſcũs ↄueniant in hoc:q̃ ẽ eſſe ab alio:ꝛ inter ſe diſtinguant̃: oꝫ q̃ diſtinguant̃ p aliqd per ſe ptinens: vel per dñas per ſe ptinentes ad illud cõe .ſ. ens ab alio .i. per ſe diuidentes hoc: qđ ẽ eẽ ab alio:que qdẽ nõ põt eẽ niſi dñe eiuſdẽ generis .ſ. ad originẽ ptinentes:vt vn^9 eo℞ ſit ab alio. ❡ Mediũ ãt alterius rõnis eſt:qꝛ ſi ſpũs ſcũs nõ ꝓcedit a filio:tunc ꝓceſſio vnius non poſſet diſtingui a ꝓceſſione alteri^9: non .n. poſſent eſſe due ꝓceſſiones aut origines: arguit .n. ſic. ❡ Origines (inqt) non põt diſtingui niſi penes terminos vel pncipium vel ſubiectũ: ſicut origo equi diſtinguitur ab origine bouis ex parte termini: ſm q̃ he origines terminãt̃ ad nãs ſpecifice diuerſas ex pte autẽ principij:vt ſi ſupponamus in eadẽ ſpecie aĩalis quedã generari ex virtute actiua ſolis tñ. q̃daꝫ aũt ſimul cũ hac vtute ex virtute actiua ſemis:ex parte vo ſubiectĩ differt generatio huius eq̃ ꝛ illius ſm q̃ in diuerſa mã recipit̃:hec aũt diſtictio:que eſt ex pte ſubiecti in pſonis diuinis locũ hẽre non põt:cũ ſint oĩno immãles. ❡ Silr ex pte termini non põt eſſe ꝓceſſionũ diſtinctio in diuinis:qꝛ vnã ꝛ eandẽ diuinã nãm:quaꝫ accipit filius naſcendo:accipit ſpũs ſcũs ꝓcedẽdo. Relinquit̃ ergo:q̃ vtriuſq; originis diſtinctio eſſe nõ põt

Idem ſi tñ per ordinem ad attributa eẽntia. pſona℞ diſtĩ cõſideretur.

Relatiuo℞ ſufficientia.

niſi ex parte pncipij: manifeſtū eſt aūt ꝙ pñm originis filij eſt ſolus pater: ſi igitur pceſſionis ſpiritus ſci pñm ſit ſolus pater: non erit alia pceſſio ſpūs ſci a generatione filij: ⁊ ſic nec ſpūs ſanctus diſtinctus a filio. Ad hoc igit̄: ꝙ ſint alie pceſſiones ⁊ alij pcedentes: neceſſe eſt dicere: ꝙ ſpūs ſcūs non ſit a ſolo patre: ſed a pr̄e ⁊ filio. (Si aūt (inqt ſcūs doctor) aliqs dicat: ꝙ iſte pceſſiões differunt ſm pñm inq̄ntum pater pducit filiū p modū intellectus vt verbū: ſpūs ſcūs aūt p modū volūtatis vt amorē: ſm hoc oportebit dicere ꝙ ſm drīam intellectus ⁊ voluntatis in deo patre diſtinguāt̄ due pceſſiones in diuinis: ⁊ duo pcedentes. ſed voluntas ⁊ itellectus in deo pr̄e non diſtinguunt̄ ſm rē: ſed ſolū ſ3 rōnem. Sequit̄ igit̄: ꝙ due pceſſiones ⁊ duo pcedentes differant ſolū rōne: ea vero q̄ ſolū rōne differunt de ſe inuicē pdicant̄: verū .n. eſt dicere: ꝙ voluntas diuina ē itellectus eius: ⁊ ecōuerſo: verū ergo erit dicere ꝙ ſpūs ſcūs eſt filius: ⁊ ecōuerſo: qđ eſt ſabelliane impietatis: non igit̄ ſufficit ad diſtictionē ſpūs ſci ⁊ filij dicere: ꝙ filius pcedat p modū intellectus: ⁊ ſpūs ſanct⁹ p modum voluntatis: niſi cū hoc dicat̄: ꝙ ex hoc ꝙ filius pcedit p modū intellect⁹: ⁊ ſpūs ſcūs p modū volūtatis ſequit̄ ꝙ ſpūs ſcūs ſit a filio: nā amor pcedit a vbo: eo ꝙ nihil amare poſſumus niſi verbo cordis illud concipiam⁹.) Hec ille in forma. ¶ Mediū vo alterius rōnis eſt ſupra poſitū. ſ. qꝛ in ſubſtantijs mālibus nō pōt eſſe diſtinctio: niſi ſm ordinē: in diuinis aūt ſolū eē poteſt ordo originis: quo vna pſona pcedit ab alia: ⁊ ſic p iſta media pbat ſcūs doctor iſtam ꝯditionalē3: ſi ſpūs ſcūs non pcedit a filio nō diſtinguit̄ ab eo: ⁊ ꝯũr iſta3: ſpiritus ſcūs diſtinguit̄ a filio: ergo pcedit ab eo: ac p hoc pbat ꝯnem noſtrā. ¶ Ulterius 2° loco arguit p ꝯclone ibidē. ſ. ꝯ gentiles lib. 4° ca. 24°. ¶ Pater (inqt) ⁊ filius q̄ntum ad vnitatē eſſentie non differunt niſi i hoc: ꝙ hic eſt pater: ille eſt filius: quicqd igit̄ p̄ter hoc ē: eſt cōe patri ⁊ filio: eſſe aūt pñm ſpūs ſci eſt p̄ter rōnem paternitatis ⁊ filiationis: nā alia relatio eſt. qua pater eſt pater: ⁊ qua pater eſt pñm ſpūs ſci: eſſe igit̄ pñm ſpūs ſci: cōe eſt patri ⁊ filio.) Hec ille. ¶ Ulterius 3° loco arguit p ꝯne. (Quicquid non eſt ꝯ rōnē alicuius nō impoſſibile eſt ei ꝯuenire niſi forte per accñs: eē aūt pñm ſpiritus ſancti non eſt ꝯ rōnem filij: neq3 inq̄ntum eſt deus: qꝛ pater eſt pñm ſpiritus ſci: neq3 inq̄tū eſt filius: eo ꝙ alia eſt pceſſio ſpūs ſancti ⁊ filij: non eſt autē repugnans id: qđ eſt a pño: ſm vnam pceſſionē eſſe pñm alterius pceſſionis. Relinquit̄ igit̄ ꝙ non ſit impoſſibile filiū eſſe pñm ſpiritus ſci: qđ aūt non eſt impoſſibile eſt poſſibile: vel pōt eſſe: in diuinis aūt nō differt eē ⁊ poſſe: ergo filius eſt pncipium ſpūs ſci.) Hec ille. Iſtas ēt rōnes ponit de potentia dei. q. 10. arti. 4°. ¶ Sed iſtas rōnes labefactare nitit̄ Aureolus in pñti diſtinctione eas aſſerens inefficaces ad ppoſitum: quicquid ſit de cōcluſione: ió primo ponā rñſionem ſuā ad rōnes ſancti doctoris. Scđo ſtatim oſtendet̄ rñſionis inſufficiētia: ⁊ rōnis efficacia pdurare. ¶ Ad pmum ergo argumētum dicit: ꝙ ſuppoſito ꝙ ſpūs ſpūs non pcederet a filio: adhuc tñ in filio remaneret aliquid diſtinctū a ſpū ſancto: ⁊ res illi incōpoſſibilis: nec filius ⁊ ſpūs ſcūs cōcurrerent in eandē pſonā. Iſtud aūt pbat Aureo. quattuor medijs. ¶ Primū eſt ꝙ due paſſiue pductiones: per quas pfecte capit eſſe pductū: impoſſibile eſt ꝙ attingant idē pductum: ſed generari ⁊ ſpirari ſunt due pductiones paſſiue: que ēt eſſent diſtincte: dato ꝙ ſpiritus ſcūs non pcederet a filio: ſicut expſſe dicit Anſel. de pceſſiōe ſpūs ſci. c. xi°. ait. n. (Et li3 non ꝯſtet adhuc

Contra ratiões Aurc. d. ij. q. i. arti. ij.

Utrū3 ſuppoſito ꝙ ſ. ſ. a filio non procedat filius diſtinctus eſſet a ſpū ſcō.

ꝙ ſpūs ſctūs pcedat a filio. (⁊ loqtur p principio libri: anteq̄3 iſtud pbauerit ꝯ grecos: li3 inquā iſtud nō conſtet: cōſtat tñ ꝙ diſtinguunt̄ filius ⁊ ſpūs ſanctus: qꝛ iſte eſt ex deo naſcēdo: ⁊ ille pcedendo:) ergo iquit Aureolus: paſſiua generatio nondum eſſet in pſona ſpiritus ſci: imo diſtingueret̄ ab ea. ⁊ eſſet incōpoſſibilis: dato ꝙ ſpūs ſcūs non emanaret a filio. ¶ Scđm ē tale. Cōſtat inquit ꝙ generari ⁊ ſpirari ſunt incōpoſſibilia in eodē ſuppoſito: quā incōpoſſibilitatē facit ſpirare qđ eſt a genito ſm te: ſpirare ergo dat ſm te ipſi gnāri incōpoſſibilitate3 cū ſpirari paſſiuo: aut ergo hoc dat ſibi effectiue: aut formaliter: aut in alio genere cāe: nō pōt poni: ꝙ hoc det ſibi formaliter: qꝛ tūc ſpirare ⁊ generari eſſent idē formalr: qđ dici non pōt: cum generari ſit quaſi paſſio: ⁊ ſpirare ſit actio. Et ite3 qꝛ ſpirare ē vere in patre: cui repugnat gnāri. Relinquit̄ ergo ꝙ i alio genere cāe ꝯbat generari ⁊ ſpirare incōpoſſibilitatem cū ſpiratione paſſiua. In quocūq3 aūt genere cāe ſit ſeipſo habebit incōpoſſibilitatē formalr: q̄uis actiue vel aliter a ſpirare, ſed conſtat ꝙ illud qđ ineſt alicui formalr ⁊ debet̄ ſibi ex ſua rōne remanet quocunq3 alio dēpto. ſiue per poſſibile ſeu p impoſſibile. ergo dempto ſpirare: adhuc remanebit incōpoſſibilitas generationis paſſiue cū ſpirari paſſiuo. ¶ Tertium ē tale. Quicūq3 aliquid nō eſt cā alicuius ſm rē: ſed hoc ē tantūmodo vt illud innoteſcat: illo dēpto p impoſſibile pōt aliud remanere: alioquin ſi non remaneret eſſet cā illius ſm rē. ⁊ non ſolū ſm innoteſcentie rōnē. ſ3 generari ⁊ ſpirare nō eſt cā ſ3 rē: quare gnātio ⁊ ſpiratio paſſiue ſūpte ſunt incōpoſſibiles inuicē. qđ pz. qꝛ quicqd cōpetit rei alicui in diuis: cōpetit ſibi formalr ex ſe: paſſiue aūt generationi. ⁊ paſſiue ſpirationi cōpetit incompoſſibilitas mutua ⁊ ita neceſſe eſt ꝙ oriat̄ ex proprijs eo4 rōib⁹. ¶ Et ite3 ſi ſpirare eſſet cā hui⁹ incōpoſſibilitatis: aut eſſet qꝛ ſpirare ⁊ generari ſunt ide3 in filio: aut qꝛ ſunt ſimul in eo: aut qꝛ generari eſt priū ad ſpirare. non pōt poni pmū. nec 2m. nec 3m. qꝛ eodē mō idē eſt ſpirare cū eſſentia in pſona filij. ⁊ ſimul eſt cū eſſentia. ⁊ ſpirare ſupponit eſſentiam in filio. ⁊ tñ non dat eſſentie incōicabilitatē reſpectu ſpūs ſci: nec ꝙ eſſentia ⁊ ſpiratio paſſiua ſint incōpoſſibiles. ergo nec gnātioni paſſiue dabit ꝙ ſit incōpoſſis ſpirationi paſſiue. niſi ipſe hoc hēant formalr ⁊ ex ſeipſis. Relinquit̄ ergo ꝙ ſpirare ſit cā ſolū vt inoteſcat incōpoſſibilitas iſta. vñ nō dicunt̄ ſpirari ⁊ generari diſtingui p ſpirare realr. ſed tñ innoteſcunt. quare dēpto ſpirare: adhuc paſſiua gnātio ſpiritui ſcō repugnabit. ¶ Quartū ē tale. Quicqd eſt cā cāe eſt cā effectus. ſed ſm te cā incōpoſſibilitatis paſſiue gnātionis. ⁊ paſſiue ſpirationis eſt. qꝛ iſta illa3 exigit in ſuppoſito pducere. Cauſa vo ꝙ iſta exigat ⁊ illa exigat̄ eſt ex ſuis rōnibus formalibus. ergo iſte rōnes ſunt cā primaria incōpoſſibilitatis. dēpta ḡ cauſa 2a: adhuc remanebit pma. vñ datoq̄ ſpiratū non ſit a generato. adhuc ſuis rōibus formalibus gnātio ⁊ ſpiratio paſſiue ſūpte erūt incōpoſſibiles. Hec ille. ¶ Ex iſtis aūt rñdet ad pmam rōne3: ꝙ in falſo fundat̄. ſ. ꝙ ois diſtinctio in diuinis ſit p relatiōes oppoſitas. ſ3 hoc verū eſt ꝙ ois diſtinctio in diuinis ſit per relationes incōpoſſibiles. ⁊ ita dicit debere intelligi dictū Anſelmi dicētis. (Et in diuis oia ⁊c̄.) Generatio aūt paſſiua. ⁊ ſpiratio paſſiua ſunt relationes incōpoſſibiles. ⁊ ió ſufficienter diſtinguerent filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄: poſito ꝙ in filio non eſſet ſpiratio actiua. ¶ Cōtra eandē ꝯnem arguit ſic Sco. Quocūq3 formaliter aliqd ꝯſtituit̄ in eē. eodē diſtinguit̄ diſtinctione ꝯueniente tali entitati. qꝛ

Contra ide3 arg. Scot. d. ij. q. ij contra ſanctū Tho.

eodē eſt aliqd ens ⁊ vnum conueniens tali entitati: ⁊ ſi vnū.igiť indiſtinctū in ſe:⁊ diſtinctū ab alijs: ſed filius ꝯſtituiť in eſſe ꝑſonali filiatione:igiť ea formalr̄ diſtinguiť ab oī alia pſona:igiť circūſcripto per impoſſibile quocūq3 alio:⁊ maxime poſteriori filiatōe:remanebit filius diſtinctus pſonalr̄ a quacunq3 pſona: aſſūptum p3:q2 filius non ꝯſtituiť in eē perſonali ſpiratione actiua:q2 illa eſt cōis patri ⁊ filio:⁊ non ſunt in eo ꝓprietates poſitiue alie q̄3 gnātio paſſio: ⁊ ſpiratio actio. ❡ Diceť forte ꝙ formali ꝯſtitutiuo nō diſtinguiť aliqd a quocūq3:ſed tm̄ ab illis:cū qb⁹ magis ꝯuenit: ⁊ a qbus nō diſtinguiť aliquo mō niſi illo formali:exēplū hō rōalitate nō diſtinguiť a lapide:ſed a ſpēbus aīalis cū qbus maxime ꝯuenit:⁊ in quo in pauciſſimis diſtiguí vř a lapide diſtinguiť aīalitate:q2 lapis eſt inaīat⁹: que aīalitas non eſt ꝯſtitutiuū eius: ita dř in ꝓpoſito ꝙ filius cū patre ꝯuenit in ſpiratione actiua:⁊ in h̄ diſtinguiť a ſpiritu ſcō:ꝓprio aūt ſuo formali.ſ. filiatiōe diſtinguiť a p̄re:cū quo ꝯuenit in ſpiratione. ❡ Cōtra hoc arguiť ꝑmo. Q2 qōlibet hn̄s aliqđ eē diſtinguiť diſtinctione ꝯueniente illi eſſe a quocūq3 alio ꝑ aliquid qđ eſt de rōne eius inq̄3tū h3 tale eſſe:igiť filius diſtinguiť pſonalr̄ ꝑ aliqd:qđ eſt de rōne eius inq̄3tū eſt perſona:ſpiratio aūt actiua non eſt de rōe eius:ſed filio ia3 poſito quaſi ꝓprietas aduenticia. ❡ Scđo. Q2 exēplū non eſt ad ꝓpoſitū:q2 ſi hō diſtinguiť a lapide:non eſt per rōnale ꝑmo:diſtinguiť tm̄ per aliqd:qđ eſt de eſſentia ſua:ita ꝙ incōueniens eſſet ipm̄ ꝑ nihil:qđ ē đ eēntia ſua a lapide diſtingui:ſed tm̄ ꝑ riſibilitatē:igiť eſt in ꝓpoſito ita. ❡ Tertio. Q2 ꝑ formale ꝯſtitutiuū diſtiguiť ꝯſtitutū ab oī alio:etiam ſi per ipoſſibile qđcūq3 aliud ab alio circūſcribať:q2 per illud diſtinguiť ꝑmo ⁊ adequate ab oī non tali:ſed qđcūq3 nō hn̄s formam illā ꝯſtitutiuā eſt nō tale:igiť ꝑ illā diſtiguiť ab oī alio non hn̄te illā. ❡ Iſta rō declarať. Q2 l3 hō nō tm̄ ꝑ rōnale diſtinguat a lapide:ſed ēt ꝑ aīalitatē: non ēt ꝑmo diſtinguiť ꝑ rōnalitatē.i.nō adequate: q2 tunc qōlibet diſtinctū a lapide eſſet rōnale:ſed adequate in genere corporis diſtinguiť a lapide ꝑ aīatū: circūſcripto ꝑ itellectū ab hoīe quocūq3 alio a rōnalitate:per illud diſtiguiť ſolū eēntialr̄ a quocūq3 nō rōnali: ⁊ ita a lapide: qui eſt non rōnalis:nō igiť tm̄ illud diſtinguit realr̄ qđ diſtinguit adequate:ſed ēt illud qđ ſolū ſi poneret: eēt incōpoſſibile illi: a quo diſtinguiť. ❡ Scđo ſic ꝑncipaliter. Q2 ſi p̄r per ipoſſibile nō ſpiraret: ſed fili⁹: adhuc tm̄ pater p̄rnitate diſtingueret a filio ⁊ ſpū ſancto:ſicut p̄rnitate ꝯſtituiť in eſſe perſonali: igiť ita i ꝓpoſito dato ꝙ filius non ſpiraret ſufficienter:diſtingueret a ſpū ſcō ⁊ a p̄re per filiationē eius ꝯſtitutiuā. ❡ Tertio ſic. Generatio diſtinguiť a ſpiratione circūſcripto ꝑ ipoſſibile oī alio,a relatione gnātionis ⁊ ſpirationis:aut ſaltē circūſcripto hoc:ꝙ ſpiratio actiua eſt a filio: dū tm̄ ſtaret diſtinctio ꝓpꝛioꝝ gnāndi ⁊ ſpirandi: igiť ⁊ quocūq3 tali circūſcripto ſtaret diſtictio filij ⁊ ſpūs ſci. ꝓbať ꝯn̄a:q2 ipoſſibile eſt vnā pſonā duabus ꝓductionibus totalibus accipe eſſe:nulla.n. ꝓductione accipit eſſe vł diſtinctionē. qua ꝑ ipoſſibile circūſcripta non min⁹ acciperet eſſe:ſed in ꝓductione hac:⁊ illa accipet eſſe cōplete vtraq3:q2 vtraq3 eſſet ꝑfecta:igiť vtralibet circūſcripta hēret eſſe ꝑ alterā cōplete:⁊ ita neutra vel vtraq3 accipet eſſe ꝯplete. ❡ Quarto. Dictū Boetij nō iuuat. licet.n. relatio multiplicet:tm̄ non tātū a relatione oppoſita:ſed ēt a q̄libet relatione diſperata: cui formaliter non eſt idē;q2 ſicut in gnātione qualitatis albedo non ſolū diſtinguiť ab altera qualitate ꝯ̄ria: ſed ab oī alia diſꝑata:q2 albedo nō ē foralr̄ dulcedo:nec odor: ⁊ ſi alia diſperata eſſet ipoſſis alteri diſꝑate in eodē ſuppoſito:nō tm̄ diſtingueret nā a nā: ſed requireret diſtinctio ſuppoſitoꝝ:ita relatio diſꝑata diſtinguiť ab oī relatione diſꝑata abſq3 aliqua alia icōpoſſibilitate: nec tm̄ hn̄t diſtinctionē:ſed incōpoſſibilē rōnē ſiue incompoſſibilitatē in eodē ſuppoſito.q̄les relationes diſꝑate accipiēdi nām:q2 pſona q̄ diſꝑatis modis accipet nā3 nō vnico mō hēret nām. ❡ Sed iſtoꝝ rn̄ſiones nulle ſunt:nec ſuppoſitū Aureoli ē veꝝ:nec ꝓbatiōes adducte ꝓcedunt. ❡ Ad ꝑmā.n. ꝓbationē negať minor:ſupra:n. ꝓbatū eſt rōnib⁹ ſci doctoris:ꝙ ſi ſpūs ſcūs non ꝓcederet a filio:nec e3: ꝓceſſio vnius nullo mō diſtingueret a ꝓceſſiōe alterius. Et cū vult ꝓbare oppoſitū per dictū Anſelmi. Ad hoc dictū rn̄det ſctūs Tho. de potentia dei.q.10.arti.5.ad 2m. Inquit.n. (Illud qđ dicit Anſel.ꝙ fili⁹ ⁊ ſpūs ſcūs ꝑ hoc ſolū ad inuicē diſtinguunť ꝙ diuerſo mō ꝓcedūt:eſt oīno veꝝ: ſed ſic oſtenſum eſt diuerſo mō ꝓcedere nō poſſent:niſi ſpūs ſcūs a filio eſſet:vn̄ remoto ꝙ ſpūs ſcūs ſit a filio:oīo diſtictio ſpūs ſcūs remoueť a filio. Eſt aūt intētio Anſel.i lib.de ꝓceſſione ſpūs ſci prius ponere ea: in qbus nos ꝯuenimus cū negātibus ſpm̄ ſcm̄ a filio eē: ꝗ tm̄ dicūt ſpm̄ ſcm̄ a filio diſtingui:vn̄ v̄ba ꝑdicta Anſelmi ſunt magis diſputatiua ſuppoſitio q̄3 veritatis diffinitio.) Hec ſcūs doctor in forma. ❡ Eandē rn̄ſionē ponit finalr̄ ꝑma ꝑte.q.36.art.2.ad 7m. ❡ Ex qbus p3: ꝙ ſi arguens dicta ſancti doctoris diligenter ⁊ ſimplici oculo ꝑlegiſſet:iſta argumenta nō tm̄ pōderaſſet. ❡ Ad 2am ꝓbationē illius ſuppoſiti dř ad minorē: ꝙ ſpirare dat formalr̄ ipſi gnāri incōpoſſibilitatē ad ſpirari. Et cu3 iferť:ergo ſpirare ⁊ gnāri eēnt idē formalr̄:negať ꝯn̄a: nec v3 ſicut iſta:hec albedo rōne huius ſubiecti:i quo eſt:h3 formalr̄ incōpoſſibilitatē ad hoc:ꝙ ſit i alio ſubiecto:ergo albedo eſt idē formalr̄ cū h̄ ſubiecto:⁊ multe alie iſtātie dari poſſent. ❡ Ad 3am negať minor. Spirare.n.eo ipſo ꝙ eſt in eodē ſuppoſito cū gnātione paſſiua dat illi incōpoſſibilitatē ad ſpirationē paſſiuā ſm̄ rē:⁊ nō ſolū ſm̄ innoteſcētie rōnē. Nec valet ꝓbatio ꝑma:falſum eſt.n.ꝙ qcqd cōpetit alicui in diuinis:cōpetit formalr̄ ei ex ſe. Nā ſpūs i diuinis eſt ſilis: ⁊ eiuſdē nāe cū ſpirante:qđ tm̄ nō ꝯuenit ſpiritui formalr̄ ex ſe: hoc eſt inq̄3tū eſt ſpūs:vt alias dictu3 eſt. Nec ēt v3 2a ꝓbatio:cū.n. dř. Si ſpirare ē cā huius icōpoſſibilitatis ⁊c. Dico ꝙ diuiſio eſt inſufficiens:non.n.ſpirare qđ ē i filio cū gnāri eſt cā incōpoſſibilitatis ipſoꝝ.ſ.generari ⁊ ſpirari:q2 ſpiratio eſt idē realiter cū gnātione: nec q2 eſt i eodē ſuppoſito:nec q2 eſt poſterior ipſa generatōe paſſiua:ſed q2 eſt relatio ſm̄ rōnē adueniens ſuppoſito ꝯſtituto ꝑ gnātionē paſſiuā. ❡ Ex q̊ p3:ꝙ inſtantia de diuina eēntia nulla eſt:quā tm̄ iſte tm̄ pōderat. Patet ēt ꝙ nulla eſt inſtantia:quā aliq faciūt de ſpiratiōe actiua:q̄ eſt cū gnātione actiua:dicunt.n.ꝙ nō eſt maior repugnātia vel incōpoſſibilitas:ꝙ filiatio ſtet cum ſpiratione actiua:⁊ cū oppoſito ſpiratiōis q̄3 ꝙ ſpiratio actiua ſtet cū p̄rnitate ⁊ cū oppoſito p̄rnitatis:niſi aliđ obſtet ꝑter oppoſitionē:ſed ꝯſtat ꝙ ſpiratio actiua ſtat cū p̄rnitate:⁊ cū oppoſito paternitatis.ſ.filiatione: ꝗ filiatio pōt ſtare cū ſpiratione actiua:⁊ cū eius oppoſito ſi aliud nō obſtet niſi oppoſitio. Dico.n.ꝙ iſta inſtātia nulla eſt:q2 ꝙ ſpiratio actiua ſtet cū paternitate: ⁊ ei⁹ oppoſito cā eſt:q2 ſpiratio actiua non eſt ꝓprietas pſonalis:nec ꝯſtituit ſuppoſitū:aut pſonā:ſed aduenit ſm̄ rōnē ſuppoſito patris ꝯſtituto in eſſe pſonali ꝑ p̄rnitatē:⁊ iđ non ſe h3 quaſi ꝓprietas indiuidualis ⁊ incōica

Quid ſit icōpoſſibilitatis cauſa ſcōꝝ paſſiuaꝝ productionum.

bilis:nõ miꝝ ergo ſi põt ſtare cũ pluribus ꝑſonis: ⁊ cũ
ꝓprietatibus ꝑſonaꝝ oppoſitis:ſicut ẽt in creatis eaꝝ
ſequunť ſuppoſita ꝯſtituta pñt ſtare cũ oppoſitis pnci
pijs ſuppoſita indiuiduantibꝰ:vt albedo ⁊ nigredo ſũt
in diuerſis ſuppoſitis:ſed filiatio vł generatio paſſiua
conſtituit ſuppoſitũ:⁊ hꝫ vicẽ pncipij indiuiduantis ꝑ
ꝯñs:⁊ ideo nimiꝝ ſi ipſa incõicabilis exiſtens non ſtet
cum aliqbus oppoſitis:imo nec cũ diſtictis ſuppoſitis.
¶ Ad quartã totũ ꝓcediť vſqꝫ ad illud qꝺ inferť.ſ.ꝙ
rõnes formales paſſiue gñationis: ⁊ paſſiue ſpiratiõis
ſunt cã ſufficiens ſine alio incõpoſſibilitatis caꝝ. Iſtꝺ
enim non inferť bene:ſicut nec iſtud.ſ. pater ⁊ filiꝰ for/
maliter opponunť relatiue ꝑ paternitatẽ ⁊ filiationeꝫ:
ita ꝙ paternitas ⁊ filiatio ſunt cã huius oppoſitionis:
ſed generare ⁊ gñari ſũt cã:ꝙ pr̃ ⁊ filius hẽant iſtas re/
lationes oppoſitas:q̃ ſunt paternitas ⁊ filiatio: ergo dẽ
ptis iſtis relationibus pñitate.ſ.⁊ filiatione: adhuc pr̃
⁊ filius opponerenť relatiue:remanente cã pmaria.ſ.
generare ⁊ gñari. Cõſtat ꝙ ꝯña nulla eſt:⁊ ꝓpoſitio in
qua fundat iſtã ꝯñam.ſ.remota cã ſcđa remanet pria:
intelligiť de cauſis efficientibus eſſentialr̃ ordinatis:
⁊ quo ad generalẽ influentiã ſolũ:ſed loquendo đ cãis
alterius ordinis.ſ.efficiente ⁊ formali:⁊ non de duabꝰ
efficientibus:vel de duabus formalibus nihil eſt ad ꝓ
poſitum:forma.n.ignis eſt cã caloris in igne:⁊ calor fa
cit ignem formalr̃ calidũ:⁊ tñ cõſtat ꝙ remoto calore
nũq̃ꝫ forma ignis faceret ignẽ formaliter calidũ. Ue/
rũtamen arguens vnũ falſum ꝓſuppõit.ſ.ꝙ formalis
rõ iſtaꝝ ꝓceſſionum ſit cã ꝙ vna ꝓexigat aliã: huiꝰ.n.
oppoſitum dicimus.ſ.ꝙ qꝛ vna iſtaꝝ preexigit aliam:
inde ſumiť formalis caꝝ rõ:ꝓceſſiones.n.cum nõ di
ſtinguanť penes ſubiecta:in qbus ſunt loquendo in di
uinis:nec habeant in ſe aliquã oppoſitionẽ:opꝫ ꝙ for/
malis ratio diſtinctionis caꝝ ſumať penes terminos:
vel penes principia. vt ſupra dictũ eſt:non ergo forma
lis caꝝ rõ eſt cã ꝙ vna ꝓexigat aliam:vel ſe habeat q̃/
ſi pncipiuꝫ alterius:ſed potius:qꝛ vna caꝝ ꝯſtituit ſup
poſitum in quo eſt alia:vel ſe hꝫ quaſi pncipium alte/
rius:inde ſumiť caꝝ formalis rõ: arguẽs ergo deceptꝰ
vr̃ in hoc:ꝙ de effectu facit cãm ⁊ ecõtra. Sic ergo pꝫ:
ꝙ illud ſuppoſitũ eſt falſum. ¶ Rñſio ẽt quaꝫ dat ad
argumentũ ſancti doctoris nulla eſt: nec gloſa Anſel/
mi: ꝓbatum eſt.n.ſupra ꝙ ille ꝓceſſiones non pñt eſſe
plures in diuinis non ſolũ incõpoſſibiles: niſi aliq̊ mõ
ſit inter eas oppoſitio: nõ ſic ꝙ ꝓceſſiões ſint adinuicẽ
relatões oppoſite vt paternitas ⁊ filiatio:ſed ſic ꝙ ſunt
ꝓceſſiones ſuppoſitoꝝ oppoſitoꝝ relatiõe originis. cu
iuſmodi ſunt filius ⁊ ſpũs ſanctus:qꝛ.ſ. filius opponiť
ſpiritui ſcõ per ſpirationem actiuã:que eſt relatio dire
cte oppoſita ſpirationi paſſiue. ¶ Ad multa etiã ſupe/
rius tacta rñdet:ſed oẽs ſue rñſiones fundanť in h̃: ꝙ
ſpirari ⁊ generari ex ſuis rõnibus formalibꝰ di alio cir
cũſcripto ſunt incõpoſſibiles:⁊ non ſic ſpirare ⁊ gene/
rare:dicit.n.ꝙ maior eſt repugnantia inter ꝓductiões
paſſiuas q̃ꝫ actiuas:ſed iſtud ẽ ſupius improbatũ. vbi
oſtenſum eſt.ꝙ nulla eſſet incõpoſſibilitas:⁊ diſtinctõ
illaꝝ ꝓceſſionũ:niſi iter eas eẽt ordo realis:⁊ ꝙ ois di
ſtinctio reꝝ immaterialiũ eſt ꝓpter aliquã oppoſitio/
nem realẽ:nec vnq̃ꝫ iſte ꝓceſſiones ex ſuis rõnibꝰ for/
malibus formaliter ſeipſis diſtinguerenť: niſi ille rõ/
nes haberent adinuicẽ aliqualiter oppoſitionẽ. ¶ Ad
multa ẽt alia ſoluit fundans ſe in hoc:ꝙ non ois diſti/
ctio in diuinis eſt formalr̃ per relationes oppoſitas: ſꝫ
ſufficit ꝙ ſint diſperate ⁊ incõpoſſibiles ex ſuis rõibꝰ
formalibus:ſed hoc ꝯſimiliter iprobať ſicut ꝓcedẽs.il

Remota cau ſa ſcđa rema net prima. in quo ordi. cau ſaꝝ itelligať.

Contra ſolu tionem Aur. quibꝰ ad mul ta argumẽta ſan. Tho. re ſpondet.

la.n.incõpoſſibilitas vel realis diſtinctio non põt ꝓue
nire:niſi ex oppoſitione:ꝓſertim qꝛ ex formaliuꝫ rõnũ
diſtinctione ꝓceſſionũ vel relationũ filij ⁊ ſpũs ſci nũ
q̃ꝫ põt inferri inter filiũ ⁊ ſpũm ſanctum. vel inter ꝓ
ceſſiones eoꝝ:aut relatiões niſi formalis diſtinctio: ſꝫ
non realis:dicã.n.ꝙ iſte ꝓceſſiones hñt idem ꝓductũ
ſm rem:ſed aliud ⁊ aliud ſm rõnem:⁊ pñt terminari
ad eandẽ ꝑſonam ſm rem:ſed aliam ⁊ aliã ſm rõneꝫ:
⁊ ſic iſta ꝯña eſt bona ſuppoſitis illis: inter que ꝯueni/
unt greci cũ latinis.ſ.ꝙ ſpũs ſcũs nõ diſtingueret a fi/
lio:ſi non ꝓcederet ab eo:⁊ ſic argumentũ pmũ ꝓ ꝯne
ſtat in vigore. ¶ Ad 2m aũt argumentum ꝓ ꝯne dicit
Aureo.diceret ꝙ filius ⁊ pater differunt: qꝛ in patre ẽ
actiua ſpiratio: cui opponiť filiatio iſto modo:qꝛ gene
ratio ⁊ ſpiratio ſunt ſimultanee ꝓductiones:ita ꝙ vna
aliam non ꝓſupponit:ꝓpter qꝺ repugnat ſpirato ꝙ ge
neret:⁊ generato ꝙ ſpiret. ¶ Sed iſta rñſio apparet i/
poſſibilis. Licet.n.ille ꝓductiones in diuis ſint ſimul/
tanee quo ad durationẽ:tñ ſm noſtrum modũ intelli
gendi vna ꝓſupponit aliã:⁊ ex ſuis rõnibus hñt:ꝙ ꝓce
dens per generationẽ intellectus ſit principiũ illiꝰ qꝺ
procedit per ſpirationẽ intellectualẽ:quare ſi greci ita
reſponderent:multũ ꝓreuaerent niſi dicerent:ꝙ filius
non ꝓcedit vt verbum intellectus:⁊ ſpũs ſcũs non vt
amor volũtatis. ¶ Ad tertiũ aũt argumentum ꝓ ꝯne
dicit Aureo.ꝙ eſt inefficax qꝛ diceť pari rõe: ꝙ pater
cõicat ſpiritui ſancto:ꝙ generaret filiũ:ita vt pater ſo/
lus ſpiret ſpũm ſanctum:pater aũt ⁊ ſpiritus ſanctus fil
generent filium:non.n.repugnat ſpũi ſancto generare
rõne diuinitatis:nec qꝛ ꝓductus eſt:qꝛ ꝓductum gene
rare põt: ſicut videmus in creatis: nec rõe ſpirationis:
qꝛ nullam habitudinem hꝫ ad generationẽ. ¶ Et ſi di
cať.ꝙ imo qꝛ ſpiratio eſt a genito petiť illud qꝺ que/
riť ⁊ ratio remanet inefficax. Hec ille in forma. ¶ Sꝫ
apparet per ꝓdicta. ꝙ rñſio nulla eſt; diceť.n.ꝙ gene/
rare repugnat ſpiritui ſcõ:qꝛ ſꝫ ꝙ dicit ſanctus doctor
prima parte.q.37.arti.3.ad.3m. (Licet.n. in deo nõ ſit
alius intellectus ⁊ voluntas:tñ de rõne intellectꝰ ⁊ vo/
luntatis eſt:ꝙ ꝓceſſiones:q̃ ſunt ſm actionẽ vtriuſqꝫ
ſe habeant ſm quẽdam ordinẽ:nõ.n.eſt ꝓceſſio amo/
ris niſi in ordine ad ꝓceſſioneꝫ verbi:nihil.n.põt ama
ri.niſi ſit in intellectu ꝓconceptum.) Hec ille. In crea
tis ergo apparet manifeſte.ꝙ ꝓceſſio amoris ꝓſuppo/
nit ꝓceſſionem verbi:cũ autem ꝓducens non ꝓſuppo
nat ꝓductum. apparet manifeſte:ꝙ cũ ſpũs ſcũs ꝓſup
ponat verbum repugnat ei generare verbuꝫ illud qꝺ
ꝓſupponit. In diuinis aũt nõ põt eſſe aliud verbũ rõe
que alias dicta fuit:⁊ ſic pꝫ ꝙ generare pmum verbũ
repugnat in diuinis ſpũi ſancto:ac ꝑ hoc generare ver/
bum.cum non poſſit ibi eſſe 2m verbũ. Qꝺ autem dixi
de ꝓſuppoſitione intelligo ſm rõnem.ſ.iſta productio
preſupponit illam:⁊ non de preſuppoſitione alia in di/
uinis loquendo. Et ſic terminatur primus articulus.
¶ Ad rationes Scoti reſpondebitur in ſcđo articulo
propter vicinitatem ad dicenda in eodem.

Quantũ ad ſcđm articulũ ſit pma ꝯclo. Licet fi
lius diſtinguať a ſpũ ſcõ ꝑ filiationem
ſm hr̃e ⁊ non hr̃e eandẽ ꝓprietatẽ:ſtat ꝙ per filiatio/
nem ſolũ diſtinguiť a pr̃e ſm oppoſitionẽ relatiuam.
Iſtam ꝯclõnẽ ponit ⁊ ꝓbat ſanctus doctor.4° qꝺlibꝫ.
q.4.arti.2°.vbi ſic ait. (Hoc mõ ſe hñt ꝓprietates ꝑſo
nales in diuinis ad diſtinguendũ ꝑſonas:ſicut ſe hñt i
rebus nãlibus forme ſubſtantiales ad diſtinguendas
ſpẽs reꝝ:ſm tñ ꝙ a creaturis exempla ad deũ aſſum/
pta:non oĩno ſimilia ſunt. In rebus aũt nãlibus diſtin

guitur

Per formã res nãles du pliciter ab inuicem diſtinguuntur.

guit aliquid per formã ſuam ab alio dupl'r. Uno mõ ſm directã oppoſitionẽ forme ad formã: ⁊ hoc modo diſtinguit vnaqueqꝫ res nãlis ab oĩbus ſpeciebus ſui generis: que hñt formas oppoſitas ſm ꝙ genus diuiditur oppoſitis differentijs: ſicut Saphirus diſtinguitur ſua forma ab oĩbus alijs ſpẽbus lapidũ. Alio modo diſtinguit res nãlis per ſuã formã ſm habere ⁊ nõ hr̃e: ⁊ hoc modo diſtinguit ab oĩbus non habentib' formã illam: ſicut ſaphirus per ſuam formã nãlem diſtinguitur non ſolũ ab alijs generibus lapidũ: ſed a ſpeciebus aĩalium ⁊ plantarum: ſic ergo dicendũ eſt ꝙ filius ſua filiatione diſtinguit a patre ſm oppoſitionẽ relatiuam ad paternitatẽ: ſed a ſpũ ſancto diſtinguit filiatione ꝑ hoc: ꝙ ſpũs ſcũs non hꝫ filiationẽ quã filius hꝫ.) Hec ille in forma. ¶ Scḋa ꝯ eſt iſta. Filiatio non põt eẽ p' diſtinctionis rõ inter filium ⁊ ſpiritũ ſanctum: ſed ſpiratio actiua: que eſt in filio. ꝓbat ꝯ ꝑ p̃ma pte ſui ꝑ ſãctum doctorem de potentia dei. q. 10. arti. 5. vt ſupra allegatũ extitit. Ait. n. ſic. Ueritas cuiuſlibꝫ negatiue fũdat ſupra veritatẽ affirmatiue: ſicut veritas huius negatiue: ethiops non eſt albus: fundat ſupra veritatẽ huius: ethiops eſt niger: ⁊ ideo opꝫ oẽm diñaꝫ: que eſt per oppoſitionẽ affirmationis ⁊ negationis reduci in differentiam alicuius affirmatiue oppoſitionis: vnde nõ pt eſſe prima rõnis diſtinctio inter filiũ ⁊ ſpiritũ ſanctũ: ex hoc ꝙ filius eſt genitus non ſpiratus: ⁊ alius ſpirat' non genitus: niſi ꝑintelligat inter generationẽ ⁊ ſpirationem inter filiũ ⁊ ſpiritum ſcm̃ diſtinctio ꝑ aliquaꝫ oppoſitioneꝫ duarum affirmationũ.) Hec ille in for'. ¶ Ex quo nõ ſolũ pꝫ prima pars ꝯnis: ſed etiam ſcḋa. Ex quo enim prima diſtinctionis rõ inter filium ⁊ ſpũm ſcũꝫ eſt per oppoſitionem duarum affirmationũ: in filio autẽ non eſt aliqua affirmatio oppoſita affirmatiõi: que ſit in ſpiritu ſcõ niſi ſpiratio actiua. que opponit relatiue ſpirationi paſſiue: opꝫ ꝙ primo diſtinguat filius a ſpũ ſancto per ſpirationem actiuã: non aũt per filiationeꝫ primo: qꝛ illa non opponit affirmatiue alicui affirmationi. que ſit in ſpiritu ſctõ. ¶ Sed ꝯ iſtam ſcḋaꝫ ꝯnẽ arguit Aureol. vbi ſupra p̃mo ſic. Illo nãqꝫ perſona filij diſtinguit ꝑſonal'r: a quo hꝫ ꝙ ſit perſona: eadẽ. n. eſt differentia ꝯſtitutiua ſpẽi: ⁊ ꝯdiuiſiua ab alia ſpẽ infra idem genus: vt dicit Porphirius: ⁊ eſt notũ ꝑ ſe: ꝙ oẽs res in tali eſſe ꝯſtituit: in quali eſſe diſtinguit: naꝫ ſi albedo diſtinguit qualitatiue albũ a nigro: dat eſſe qualitatiuum: ⁊ ſi diſtingueret ſubſtantial'r: daret eẽ ſubſtãtiale: qḋ ergo diſtinguit ꝑſonaliter: dat eſſe ꝑſonam: ſed ꝯſtat: ꝙ filius non eſt ꝑciſe perſona per ſpirationẽ actiuam: tunc. n. filiatio eſſet extra perſonam filij: ⁊ ita nõ eſſet ꝓprietas perſonalis: qḋ eſt ꝯ conceſſuꝫ ab oĩbus: ergo ſpirare preciſe ſumptum non diſtinguit perſonaꝫ filij a perſona ſpũs ſancti. ¶ Scḋo ſic. Qñcũqꝫ aliqḋ vnum ⁊ ſimplex diſtinguit ꝑſonaliter aliqd ab aliquo quecũqꝫ diſtinguit ab illo vt vnam perſonam diſtinguit: ſi. n. eſt vnũ ſimplex diſtinguens perſonaliter cuicunqꝫ dat eſſe diſtinctũ: dat qḋ ſit vnum ſimplex perſonaliter diſtinctũ: vnum aũt ſimplex perſonaliter diſtinctum: neceſſario eſt vna ſimplex perſona: alioquin ſi due: non eſſet vnum diſtinctũ perſonal'r: imo plures perſone ꝑſonal'r diſtincte. Sed ſpirare preciſe ſumptũ eſt vnũ ſimplex diſtinctũ: ergo ſi ꝑſonaliter diſtinguit filiũ a ſpiritu ſancto: ⁊ ſimiliter patrẽ: ſeqtur ꝙ pater ⁊ filius ſunt vna ſimplex perſona diſticta a ſpirare a ſpiritu ſancto: hoc autẽ ẽ erroneum: tũc. n. ex patre ⁊ filio conflaret vna perſona: ⁊ rediret error Sabelli cõfundentis ⁊ cõmaſſantis perſonas. ergo impoſſibile eſt poni: ꝙ ſpirare preciſe ſumptũ diſtinguat ꝑſonam filij a perſona ſpũs ſancti in eẽ perſonali. ¶ Tertio ſic. Effectus formalis numerat cum numeratione forme: vñ qꝛ diuinitas eſt vna in tribus perſonis: tres ꝑſone: ſunt vnus deus: ⁊ qꝛ ſpirare eſt idẽ in pr̃e ⁊ filio: pater ⁊ filius ſunt vnus ſpirator: ſed ꝯſtat ꝙ pater ⁊ filius nõ ſunt vna perſona reſpectu ſpiritus ſancti: ſic ꝙ diſtinguat ab eo tãq̃ vna ꝑſona ab alia vna perſona: ergo nõ differunt ꝑciſe per ſpirare a perſona ſpũs ſancti: imo cuꝫ hoc ꝙ per ſpirare diſtinguuntur: aliquid facit ex parte pr̃is paternitas: ⁊ filiatio ex parte filij. ¶ Quarto ſic. Impoſſibile ẽ vnaꝫ ſimplicem ꝑſonam duobus perſonal'r diſtingui: ſicut vnum ſimplex quale impoſſibile eſt duabus qualitatibus diſtingui: ſi. n. ſunt due qualitates conſtituũt duo qualia: ⁊ ſimiliter ſi ſunt due perſonalitates: vel duo perſonalia: erunt due perſone: ſtãte ergo perſonalitate ſimpliciſſima neceſſe eſt: vt nõ ſint duo perſonaliter diſtincta: ſed perſona filij ẽ ſimpliciſſima: ergo non alia perſonalitate diſtinguit a patre: ⁊ alia a ſpiritu ſancto: ſed eadem perſonalitate: ⁊ per conſequens toto eo: qḋ pertinet ad perſonalitatem filij diſtinguet a ſpiritu ſancto: non ergo per ſpirare preciſe. Hec ille in forma. ¶ Contra eandeꝫ ꝯclonem arguit Grego. Sumo inquit ipſam ſpirationẽ ſm ſe vt ꝑcurrit ab oĩ: qḋ eſt extra aiam: quocũqꝫ modo ab ea diſtinctum: ſiue qḋ non eſt ipſa. Et quero an ſpiratio ſic ſumpta eſt filius: vel ꝑſona filij: aut non: ſi ſic ergo in filio non eſt aliquid p̃ter ipſam ſpirationem: ⁊ per cõſeq̃ns non eſt in ipſo aliquid aliud diſtinctiuum ipſius a ſpiritu ſancto p̃ter ſpirationem. Et ſimil'r ſeqtur: ꝙ ſi ſola ſpiratio circũſcriberet non remaneret aliqd filij: qḋ aliquid conſtitueret cum eſſentia: aut aliquo alio: cui' oppoſitum tu dicis: ⁊ pꝫ ꝯñtia q̃tum ad vtrũqꝫ conſequens: qꝛ ſi det oppoſitũ ꝯñtis. ſ. ꝙ aliqd remanet: aut ꝙ in ipſo filio ſit aliquid preter ſpirationem: ſequit ꝙ ipſa preciſe ſumpta non eſt filius: ⁊ ſi dici poſſet: ꝙ eſt aliquid filij. Si vero ſpiratio ſic ſumpta non eſt filius ipſe: ſeu perſona filij: aut ipſa eſt aliquid intrinſecum ſibi: ⁊ tunc ſeqtur ꝙ preter ipſam filius intrinſece includit aliquid aliud: qḋ non eſt ſpiratio: ⁊ per ꝯſequens filius non eſt oĩno ſimplex: qḋ eſt erroneũ: aut eſt aliqd extrinſecũ filio: ⁊ tunc cum nihil ſit in deo vt habens: aut informans: ipſa erit per ſe ſubſiſtens: ⁊ ꝑ cõſequẽs ſuppoſitum vnum vel plura: qḋlibet autꝫ ſuppoſituꝫ in deo eſt perſona: ergo ipſa eſt q̃dam perſona diſticta a perſona filij: ⁊ eadem rõe erit diſtincta a perſona patris: ⁊ conſtat ꝙ ipſa non eſt perſona ſpiritus ſancti: ex quo ſequit: ꝙ in diuinis ſunt quattuor perſone: qḋ eſt hereticum dicere. ¶ Scḋo. Conſtat ꝙ filius eſt eque ſimplex vt filiatio: ⁊ ꝙ filiatio vt eſt ſermo de ea: nunc eſt ipſe filius: ⁊ filius eſt filiatio oĩ modo ſibi ideꝫ: quo filiatio eſt eadẽ filiationi: ſed in ipſa filiatione nõ ſunt aliqua plura diſtincta: qbus diſtinguat a ſpũ ſcõ: neqꝫ quorum aliquo ſolo circũſcripto aliud eorum remaneret cum eſſentia conſtituens aliquid diſtinctum a ſpiritu ſancto: ergo nec i filio ſunt aliqua plura talia diſticta.

¶ Ad p̃mum iſtorum quaſi in forma rñdet ſanctus doctor. 5° quolibet vbi ſupra allegatum eſt in prima concluſione. In pede. n. queſtionis facit illud argumẽtuꝫ. ⁊ dicit illius ſolutionẽ patere per reſponſionẽ ad argumentũ: que poſita eſt in prima ꝯne. Dico igitur: ꝙ lꝫ filius diſtingueret ꝑſonal'r a ſpiritu ſancto per filiatõeꝫ qua conſtituit in eſſe perſonali illo mõ diſtinctionis ꝙ eſt ſm habere: ⁊ non habere eandem formam: non tamen illo modo diſtinctionis: ꝙ eſt ſm directam oppo-

ſitionem ad formā:non.n.opꝫ ꝙ per illud quo aliquid
conſtituit̄ in eſſentia perſonali formaliter ⁊ ꝓmcua di
ſtinctione diſtinguat̄ a quocunqꝫ diſtinguit̄ perſona
liter.nam ſortes conſtituit̄ in eſſe perſone per animaꝫ
rōnalem:⁊ tñ non per illaꝫ diſtinguit̄ perſonalr̄ a So
crate:ſed per ſuam materiā ⁊ principia indiuiduantia.
¶ Uel pōt dici:ꝙ ſi oporteat idē eſſe ſꝫ rē illud:qđ ꝑ
ſonaliter diſtinguit:⁊ in eē pſone ꝯſtituit in diuinis: ſꝫ
tñ aliā rōnē ꝯſtituit:⁊ ſm aliā diſtinguit: vnde eadem
res eſt filiatio ⁊ ſpiratio:ſꝫ vt ē filiatio ꝯſtituit filiū i eē
perſonali: vt aūt eſt ſpiratio diſtinguit eū a ſpiritu ſcō.
¶ Ad ſcōm negat̄ añs.niſi ſit vnum incōicabile mul
tis:ſi.n.illud ſit cōicabile multis:licet ea diſtinguat ab
alio:non tñ oportet ꝙ ea diſtinguat vt vnum incōica
bile:ſed forte,vt ſunt vnum in illo ſimplici: cuius exē
plum eſt:nā anima itellectiua:que eſt forma ſimplex:
diſtinguit diuerſa membra hominis a membris aſini:
non tamen diſtinguit ea vt vnum membrū ſimplex i
diuiſibile:ſed forte vt vnum vliquo mō: ⁊ hoc qꝛ aīa ē
cōmunicabilis diuerſis mēbris eadem exiſtens. Sic i
ꝓpoſito dico de ſpiratione actiua:que lꝫ ſit ſimpliciſſi
ma:non tamen eſt incōmunicabilis multis: imo eſt i
filio ⁊ in patre:ideo pater ⁊ filius per illaꝫ perſonaliter
diſtinguunt̄ a ſpiritu ſancto non vt vna pſona ab alia:
ſed vt vnus ſpirator ab vno ſpirato: ⁊ eodem mō dico
ad ꝓbationes quas ibidem adducit. ¶ Ad tertiuꝫ ne
gat̄ modus arguendi ſicut ⁊ iſte. Effectus formalis nu
merat̄ ſm numerationem forme:ſed conſtat ꝙ caro ⁊
os non ſunt idē mēbrum:ergo illud per qđ diſtinguun
tur a membris aſini non eſt vnum.ſ.aīa itellectiua:po
ſito ꝙ eadem materia fuiſſet ꝓmo ſub forma aſini: ⁊
poſt ſub forma hoīs:tunc caro ⁊ os hoīs diſtinguerен
tur a carne aſini:non per ſuam materiam: qꝛ eadē eēt:
ſed per formam intellectiuam:⁊ tñ caro ⁊ os eēnt duo
diſtincta a carne aſini:lꝫ forma qua diſtinguerent̄ eēt
vnica ſimplex. Et cauſa quare nō valet eſt:qꝛ male ſu
mitur ſub illa regula:deberet.n.ſic argui. Effectus for
malis multiplicat̄ ſm multiplicationem forme:ſꝫ pa
ter ⁊ filius ſunt due perſone:ergo eſt duplex perſonali
tas in eis:vel ſic:pater ⁊ filius ſunt duo diſtincti a ſpiri
tu ſancto:ergo eſt duplex diſtinctio:diſtinctio.n.eſt il
la forma:cuius effectus formalis eſt diſtinctū:⁊ nō ſpi
ratio actiua:cuius effect⁹ formalis eſt ſpirator. ¶ Sci
endum tñ:ꝙ illa regula hꝫ verum ſolum qñ effectus
formalis deſignat̄ per nomen ſubſtantiuū:qꝛ vt alias
dictum eſt:tale nomen numerat̄ ſm numerationem
forme deſignate:⁊ non aliter:ſed nomen adiectiuū qñ
qꝫ numerat̄ non numerata forma deſignata:pꝫ: nā pa
ter ⁊ filius ſunt duo ſpirantes: ⁊ tamē ſpiratio eſt ſolū
vnica:⁊ iō in ꝓpoſito lꝫ ſpiratio ſit vnica:⁊ poſito ꝙ ei⁹
effectus formalis eſſet eſſe diſtinctū pſonaliter a filio:
non opꝫ ꝙ illa nō numerata non numeret̄ effect⁹ for
malis:cū deſignat̄ per nomen adiectiuꝫ.ſ.diſtinctū.
¶ Ad quartuꝫ concedit̄.ꝙ vna ſimplex perſona non
pōt diſtingui perſonaliter per duo diſtincta re ⁊ rōne:
ſed non eſt incōueniens:ꝙ vna ſimpliciſſima perſona
puta pater paternitate diſtinguat̄ a filio:⁊ ſpiratione a
ſpiritu ſancto:que quidem.ſ.paternitas ⁊ ſpiratio ſunt
vnum re:ſed duo rōne.ſunt.n.due relatiōes ⁊ vna res
vt alias forte dicet̄:tñ in argumento ſupponit: ꝙ nos
ponamus in filio duas pſonalitates vl' in patre: qđ nō
eſt verꝫ:lꝫ.n.in patre ſint due relationes:tñ vna carꝫ
non eſt pſonalis.i.pſonā ꝯſtituēs.ſ.ſpiratio:idē dico de
filio. ¶ Ad rōnes Scoti factas ꝯ ꝓm articulū rñdet̄ hꝫ
in.2.arti.qꝛ tangūt vtrūqꝫ. ¶ Ad ꝓmā igit̄ dico ꝯfor
miter ad ꝓdicta.ꝙ nō oꝫ ꝯſtitutiuū diſtiguere ſuū ꝯſti
tutū ab oī alio:niſi tali diſtōne: q̄ attēdit̄ ſm hr̄e: ⁊ nō
hēre eandē formā:⁊ nō aūt tali diſtinctione: q̄ attendit̄
ſm ꝓmum diſtinctiuū:⁊ ꝓmā rōnem diſtinctiōis hu
ius ab illo. Illa.n.non pōt eſſe ſm affirmationeꝫ ⁊ ne
gationem:qꝛ talis non reqrit duo extrema. ¶ Et per hꝫ
pꝫ ad ꝓmam ⁊ ſcdaꝫ replicam. ¶ Ad tertiaꝫ dr̄ ſilr̄.ꝙ
filius per ſuū formale ꝯſtitutiuꝫ diſtinguit̄ a ſpiritu
ſancto:⁊ diſtingueret̄ circūſcripta per impoſſibile ſpi
ratione actiua a filio:ſed diſtinctio illa inter filium ⁊
ſpirituꝫ ſcm̄ eſſet ſolū diſtinctio per affirmationē ⁊ ne
gationē:⁊ entis ad non ens. Similitudo aūt ibi addu
cta de hoīe ⁊ lapide nulla eſt.qꝛ hō ⁊ lapis pñt diſtigui
per drias multiplices oppoſitas poſitiuas. Inter filiū
aūt ⁊ ſpm̄ ſanctum non poſſet eſſe oppoſitio aliqua di
ſtinctionē cāns ſublata oppoſitione relatiua: vñ opor
teret ꝙ ſola rōne diſtinguerent̄: vel ſicut ens ⁊ nō ens:
ſicut.n.ſupra in ꝓmo articu.deductū eſt:q̄ realr̄ diſtin
guunt̄:⁊ non ſunt vnius rōnis:opꝫ diſtingui ſm oppo
ſitionem ꝓuationis ⁊ habitus:vel ſm oppoſitioneꝫ re
latiuam:aut ꝯriā:nam diſtinctio ſm affirmationem ⁊
negationē non ſufficit:nec ēt diſtinctio diſperatoꝝ: alr̄
attributa realiter diſtiguerent̄. ¶ Ad 2^m ꝓncipale dr̄.
ꝙ ſtante illa ypotheſi pater nullo mō diſtingueret̄ a
ſpū ſancto:niſi per abſoluta ⁊ eſſentialiter: vel ſola rō
ne:vel ſicut ens ⁊ nō ens:ideo illa implicat ꝯdictionē.
¶ Ad tertiuꝫ dico.ꝙ ſpiratio ⁊ generatio ex ſuis rōni
bus circūſcriptis alijs diſtinguunt̄ rōne:non aūt reali
ter: vñ q̄tūcunqꝫ intellectus ⁊ voluntas:q̄ ponit argu
ens principia elicitiua generatiōis ⁊ ꝓceſſionis diſtin
guerent̄ rōne:vel ſaltem non realiter:ſed q̄libet illaꝝ
ſit ab vno ſolo:nunq̄ꝫ poterit ꝓbari diſtinctio illaꝝ eē
maior q̄ꝫ ſm rōnem.vt oſtendit ſcūs Tho.i.ſen.di.ꝫ.
qꝛ diſtinctio rōis non pōt eſſe principiū diſtinctionis
realis:nec ſilr̄ diſtinctio ex natura rei: cū principiū nū
q̄ꝫ ſit debilius ſuo ꝓncipiato:⁊ iō facta circūſcriptōe ac
tiue ſpirationis a filio non eſſent ꝓceſſiōes realiter di
ſtincte:nec duo ꝓducti realiter diſtincti: ⁊ iō ꝓbatio q̄
ꝓcedit ex illa ſuppoſitione nulla eſt. ¶ Ad quartū dr̄
ꝙ dictuꝫ Boetij iuuat.qꝛ non ſolum relationis oppo
ſitio diſtinguit pſonas:imo ſola illa oppoſitio. Illud āt
quod dr̄ ibi de diſperatis nihil vꝫ:qꝛ diſtinctio diſpera
toꝝ nō ſufficit ad realem diſtinctionē.niſi includat op
poſitionem aliquā priuatiōis ⁊ habitus aut ꝯrietatis:
vnde exemplū de albedine ⁊ dulcedine nulluꝫ eſt: qꝛ
lꝫ ſint diſperate:tñ eaꝝ diſtictio reducit̄ ad oppoſitio
nem coloris ⁊ saporis:que ſunt due ſpēs ſubalterne op
poſitis differentijs ꝯſtitute: que opponunt̄ priuatiue.
¶ Ad ꝓmū Gregorij ꝯ ſcdam ꝯneꝫ ſcdi articuli dicit̄.
ꝙ ſpiratio actiua ſūpta ꝓciſe ab oī diſticto ab ea extra
intellectū eſt filius ⁊ pſona filij. Et ad ꝯñaꝫ ex hoc añ
cedente illataꝫ dico:ꝙ in filio non eſt alia res realr̄ di
ſtincta:nec aliqđ diſtinctiuū filij ab aliqua perſona, di
ſtinctū realiter a ſpiratione actiua. Similiter concedi
tur:ꝙ circūſcripta re:que eſt ſpiratio ab ipō filio nō re
maneret aliqua res:que nunc ſit in filio. Sed oībus il
lis datis non habet̄ ꝙ ſpiratio actiua ꝯſtituat filiuꝫ in
eſſe pſonali:aut ꝙ diſtinguat eū a patre:ſicut non ſeq̄t
in filio:non eſt alia res a diuina eēntia: ergo nec aliqđ
diſtinctiuū eius ab alijs pſonis remaneret eſſentia di
uina ſublata:igit̄ eſſentia diuina diſtinguit filiū a pr̄e
perſonaliter: vel igit̄ ꝯſtituit in eſſe ſuppoſitali:ſed ipa
filiatio hoc facit:qꝛ lꝫ non diſtinguat̄ extra intellectuꝫ
a diuina eſſentia:tñ diſtinguit̄ rōne: ⁊ hꝫ ſufficit ad hoc
ꝙ relatio ꝯſtituat ⁊ diſtinguat non aūt eſſentia: diſtin

Aia intellec. diſtiguit mē bra diuerſa vt vnuꝫ aliquō a mēbris bru torum.

Quando verificat̄ ꝙ effectus forma les multiplicant̄ ad formaruꝫ multi pli.d.iiij.q.i. in reſpon.ar. cōtra ꝓmaꝫ ꝯcluſioneꝫ.

Diſtictio rōnis nec ex.nā rei cāt realē diſtinctionē.

ctio.n.ꝯuenit relationi non ꝗ̄tum ad ſtatū eſſe: ſed ꝗ̄-
tum ad ſuā rōnē:qua recipit oppoſitū.Similr in ꝓpo
ſito lꝫ filiatio ⁊ ſpiratio ſint vna res:⁊ ꝗ̄libet ſit tota ꝑ
ſona filij:nec vllo mō extra intellectū diſtinguant̄: tn̄
filiatio ꝯſtituit ꝑſonā:nō aūt ſpiratio:ſilr ſpiratio diſti
guit filiū a ſpū ſcō:non aūt filiatio ꝓprie loquēdo:im
mo ſi per intellectū illa res:ꝗ̄ eſt nūc filiatio ⁊ ſpiratio
perderet rōnē ſpirationis:⁊ remaneret in rōne filiatio
nis non diſtingueret realiter filiū a ſpū ſancto: qꝛ nec
ſolū numeraliter:nec ſpecifice:aut alio mō niſi ſola rō
ne:vt dictū eſt:cā aūt nullitatis iſtaꝝ ꝯñaꝝ eſt:qꝛ rela
tio non diſtinguit vt ē res:immo hoc hꝫ ex ſua rōe:ꝗ̄tū-
cunqꝫ ergo aliqd idētificet̄ ſibi ſm rem: ſi rōnes ma-
neant diſtincte nō idētificate: ſemꝑ relatio ſua officia
incōicabilr obſeruabit. ¶ Ad 2m dr̄. ꝙ lꝫ filius ſit eꝗ̄
ſimplex ⁊ indiuiſus realr ſicut filiatio: tn̄ qꝛ filiatio ſi-
gnificat̄ ꝑ modū abſtracti ⁊ forme: filius aūt ꝯcrete:⁊
vt hñs formā:cui non repugnat ex mō ſue ſignificatio
nis hr̄e aliqd alterius rōnis a filiatione:iō in filiatiōe
non querit̄ illa pluralitas diſtinctoꝝ ſm rōnē:que ꝗ̄ri
tur in filio. Ipſa.n.non ſignificat̄ vt ſuppoſitū: nec vt
diſtinctū:nec vt hñs:ſed vt diſtinctiuū ⁊ ꝯſtitutiuū: ⁊
iō in talibus ꝓceſſibus eſt fallacia accñtis: filius hꝫ in
ſe filiationē ⁊ ſpirationē:ſed filiatio eſt filius:ergo filia
tio icludit in ſe filiationē ⁊ ſpirationē: vñ iſta argumē-
ta nō ſunt niſi ſophiſmata apud antiquos theologos:
per quoꝝ ſilia fuit deceptus Porretanus: ⁊ ꝯſimilr ar
guens: qui in multis:que ꝓprietates diuinas tangunt
mentem ſequitur Porretani. Hoc pro ſcd̄o articulo.

In reſpōſio-ne ad argu-mēta Scoti.

Quantū ad tertiū articulū ſit prima ꝯclo. Spira
tio nullā perſonam diuinā ꝯſtituit. pro-
bat̄ ſic. Illud qd̄ eſt multis cōicabile non cōſtituit ali-
quid in eſſe incōicabili:ſed ſpiratio eſt cōicabilis mul-
tis:hoc eſt:ꝙ eſt cōis patri ⁊ filio: ꝑſona aūt dicit quid
incōicabile:cū ſit ſubſtantia indiuidua:ergo non cōſti
tuit filiū:nec patrem in eſſe ꝑſonali:maioꝛ pꝫ:qꝛ repu-
gnantia eſt ꝙ aliqd habeat incōicabilitatē ꝑ illud: cui
non repugnat incōicabilitas:imo ꝯuenit cōicabilitas:
ſicut ꝙ aliqd ſit nigrū formalr per illud:qd̄ eſt album
vel albedo:minoꝛ nota eſt. ¶ Cōfirmat̄. Qꝛ ſi per ſpi-
rationem actiuā pater ⁊ filius conſtituerent̄ formalr
in eſſe incōicabili ⁊ perſonali:non apparet repugnātia
qn ſint duo prẽs in diuinis: vel qn pr̄ poſſꝫ eſſe due ꝑſo-
ne: vñ.n.veniet ſibi iſta icōicabilitas: nō.n.ex pte eēn-
tie:cū illa ſit in tribus ſuppoſitis:nec ex pte ſpiratōis:
qꝛ illa pōt eſſe in duobus. Iſtā ꝯnez ponit ſcūs doctoꝛ
pmo ſen.di.33.q.1.arti.3o. Itē pa pte.q.32.arti.3. vbi dic̄
ꝙ tm̄ ſunt tres notiōes ꝑſonales.ſ.ꝯſtituētes ꝑſonas.ſ.
paternitas filiatio ꝓceſſio. Item de potentia dei. q.10.
arti.5.ad.12. ¶ Ex quo ſequit̄ rñſio ad 3m ar.ſ.ꝙ ſpira-
tio actiua nō ꝯſtituit ſpm̄ ſcm̄ ſed ſolū ꝓceſſio. ¶ Sꝫ
ꝯ ꝑdicta arguit Aureo.ꝑ ſic. Qñcūqꝫ aliqua ſic ſe hñt:
ꝙ neutrū illoꝝ habeat ꝓpriā vnitatē: ſed fundant pe-
nitus eandē vnitatē:de neceſſitate fundant eandē ꝑſo
nalitatē:ex quo.n.ꝑſeitas tertij modi:ſiue per ſe vnitas
eſt idē qd̄ ꝑſonalitas: ſi ſit ī nā itellectuali: vt determi
natū eſt ſupra:ſi ſint aliqua nō hñtia vnitatē ꝑ ſe:quot
ꝯcurrunt ad fundandā vnitatē:tot ptinent intrinſece
ad eandē ꝑſonalitatem:ſed in filio nec eſſentia hꝫ ꝑ ſe
vnitatē:nec gnārī:nec ſpirare:nec ſpirari in ſpū ſcō:ſed
fundant eandē vnitatē ⁊ vniunt̄ per oīmodā indiſtin
ctionē:ſi.n.aliqd̄ iſtoꝝ haberet ꝓpriam vnitatē ⁊ ꝑſei
tatē tertij modi:ita vt caderet inter ea minime diſtin-
ctio pōſſet in numeꝝ:⁊ faceret aliquē numeꝝ ꝑfectio
nis in ꝑſona filij:nec filius eēt adeo ſimplex:ſicut eēn-

Contra ꝑdi-cta arg. Au-reo. di. ij. ꝓ-poſitione. iij. arti. iij. q. i.

tia:⁊ tolleret̄ ꝑdicatio iſtoꝝ de ꝑſona:nec.n.filius eſſet
gnārī aut ſpirare:aut eſſentia. qꝛ de nullo cōpoſito ex
diſtinctis ꝑdicat̄ aliqd̄ ꝯponentiū:ꝓ eo qꝛ talia habēt
rōnem partis ⁊ non totius:ex quo qd̄libꝫ non dicit oīa
alia:ſed mutuo diſtinguunt̄ vt hñtia ꝓpriā vnitatez:
cū ergo hec oīa ſint abſoluta circa ꝑſonā filij:relinquit̄
ꝙ nullū iſtoꝝ habeat ꝓpriam vnitatē:ſed ꝙ fundent
eandē penitꝰ:⁊ reſultet ex eis vna ꝑſeitas ⁊ ꝑſonalitas:
⁊ per ꝯñs:ꝙ ꝯcurrant intrinſece ad ꝯſtitutionē vnius
perſone:ita vt vnū ſine alijs non ſufficiat:nec duo ſine
tertio. ¶ Scd̄o ſic. Illa dicunt̄ intrinſece ꝯcurrere ad
aliqd:quoꝝ collectio hꝫ illd̄ ꝯſtituere: ſed expſſe dicit
Anſel. de ꝓceſſione ſpūs ſci caº 24. ꝙ tribus ꝑſonis in
diuinis cōe eſt dici ad duas relationes:pater.n. ad fili-
um ⁊ ſpūm ſanctum:filius ad patrem ⁊ ſpiritū ſanctū
qui eſt de patre ⁊ de illo:ſpūs ad patrē ⁊ filiū:qui eſt de
vtroqꝫ:poſſidet ergo vnuſquiſqꝫ ſuas ꝓprietates: qua
rum collectio in alio non eſt eadem ad ſimilitudinem
hoīum diuerſoꝝ:per hoc.n.hoīum diuerſe ſunt ꝑſone.
qꝛ vniuſcuiuſqꝫ ꝓprietatū collectio non eſt in alio ea-
dē. Hec Anſel. Ubi pꝫ:ꝙ collectio paſſiue gnātionis
qua filius.ſ.refert̄ ad patrē:⁊ actiue ſpirationis:qua re
fert̄ ad ſpm̄ ſcm̄:ꝯſtituit filij ꝑſonalitatez ⁊ diſtinguit:
relinquit̄ ergo ſm eum:ꝙ oīa ptineāt intrinſece ad fi-
lij perſonalitatē:⁊ eodē mō de ꝓprietatibus aliaꝝ per
ſonaꝝ reſpectu earūdē. ¶ Tertio ſic. Si ꝑſonalitas fi
lij intrinſece non includeret niſi eſſentiā ⁊ gnātionem
paſſiuā. tunc actiua ſpiratio aſſiſteret ꝑſone: ⁊ non ꝯſti
tueret eam:hoc aūt eſt erroneū:redit.n.erroꝛ dicentiū
ꝓprietates aſſiſtere ꝑſonis:ergo ſpirare ptinet intrinſe
ce per modū ꝯſtituentis ad ꝑſonalitatez filij: ⁊ ſilr ad
ypoſtaſim patris. ¶ Quarto ſic. Augu. dicit primo de
doctrina xpiana. caº i. ꝙ res quibus fruendum eſt: ſunt
pater:filius:⁊ ſpūs ſcūs:⁊ frequenter dicit ꝙ tota trini-
tate fruenduꝫ eſt tanꝗ̄ imutabili bono: ⁊ ita nulla re
fruendū eſt:qd̄ ſit extra ꝑſonalitatē triū ſuppoſitoꝝ di
uinoꝝ:ſed ipſo ſpirare fruendū eſt. In ꝑſonis.n.adora
ri dꝫ ꝓprietas ſm auctoritatē eccleſie:ſolū āt illd̄ ado-
randū eſt: qd̄ beatos nos facit:⁊ quo fruendū eſt: ergo
ſpirare de neceſſitate includit̄ intra filij ⁊ pr̄is ꝑſonali
tates. ¶ Quinto ſic. Si nō includat̄ inter ꝑſonalitatē
patris ⁊ filij ſpiratio actiua:tunc eſt vnus ſingularis ꝑ
ſe ⁊ diſcretus ſine ipſo ſpirare:hoc aūt eſt impoſſe. Tū
qꝛ de illa re ſic ꝑ ſe ⁊ diſcreta non ꝑdicabit̄ res impoꝛ-
tata ꝑ ſpirare:nullū.n.adueniēs alicui diſtincto ꝑdica-
bit̄ de illo niſi denoīatiue. Tū qꝛ illud tale ipoꝛtatum
per ſpirare ipſa res eſt:cū ſit ꝓductio realis:ꝑ quā rea-
liter ꝓducit̄ ſpūs ſcūs:erit ergo res:qua vtendū eſt: ⁊
ſic in filio erit ꝓpria ꝑſonalitas:qua fruendū eſt:⁊ ali-
quid extrīs extra eā:qua ēt fruendū eſt:⁊ ſm h̄ erunt in
eo due rōnes fruibilitatis:⁊ duo qbus fruēdū eſt:i ſpū
ſcō aūt tm̄mō vnū:qd̄ abſurdiſſimū eſt:relinquit̄ ḡ ꝙ
ſic ingrediat̄ ꝑſonalitatē filij: ꝙ nec poſſit diuinitas ⁊
filiatio ꝑſcindi ab ipſa ſpiratione actiua:nec ecōuerſo: ⁊ ꝑ cō
ſequens ꝯſtituūt eādē ꝑſeitatē ac ꝑſonalitatē. ¶ Sex
to ſic. Sicut ſe hꝫ eſſentia ad ꝑſonalitatē filij. ſic ſe hꝫ
ſpiratio actiua. cōicat̄.n.ſpiratio actiua ſimul ⁊ eodez
dem ordine cū eſſentia. non eſt.n.imaginandū ꝙ pus
cōicet̄ eſſentia. imo eodē ordine quo ad oēs ꝑfectiōes
ſimplr cōicant̄ cū eſſentia duobus.ſ.filio ⁊ ſpūi ſcō. eo
dē ordine:cū eſſe cōicat̄ ſpiratio actiua filio. cōicat̄.n.
ſibi qcqd eſt in patre. ad qd̄ nō hꝫ oppoſitionē. non hꝫ
aūt oppoſitionē ad eſſentiā ſpiratio ꝓpter qd̄ ſimul ſi-
bi cōicant̄ eodem ordine. ſed ꝯſtat ꝙ eſſentia ſibi cōi-
cat̄ non tanꝗ̄ aduenticiū ꝑſonalitatis ſue. imo quaſi ſi-

ſtaneū ex quo cū ꝓprietate pſone ꝯſtituit. ergo ſic erit de ſpiratione. ꝯcludēdū eſt ergo ex pdictis. ꝙ ſic ſe hꝫ gnāre ad diuinitatē: ꝙ non pōt pſcindi ab eo: nec econuerſo ꝓpter qḋ ꝯſtituunt qͣdam per ſe vnitatē: que eſt perſonalitas patris: ita ſilr in filio ſe habent diuinitas ⁊ generari ⁊ ſpirare. Hec ille. ¶ Contra ꝯnem illā arguit Grego. ꝓbando ꝙ filius non cōſtituat̄ in eſſe perſonali per filiationem: filius nō conſtituit̄ in eſſe perſonali per filiuꝫ: nec filiatio conſtituitur in aliquo eſſe ſiue pſonali: ſiue alio eſſe per filiationeꝫ: ⁊ vlter nihil conſtituit̄ in aliquo eſſe per ſeipm̄ pͥmo: ergo filius nō conſtituit̄ in eſſe perſonali per filiationem: aīs notuꝫ eſt. ꝓbatur ꝯñā ex eo ꝙ filiatio nullo modo diſtinguitur a parte rei a filio: ſed eſt ſibi eadem adequate oībꝫ modis: quibus eſt eadē ſibiipſi. ¶ Confirmat̄. Qꝛ oē qḋ cōſtituit̄ in eſſe per aliqd quocūqꝫ modo diſtinguitur ab ipſo: nam conſtituens eſt aliquo mō cā ꝯſtituti: ſicut pꝫ in oībus inducendo. ¶ Scḋo. Filius eſt oīno ſimplex ⁊ actus purus perſone ſubſiſtens: ergo non cōſtituit̄ in eſſe pſonali per aliquid formaliter: ſeu tanqͣ formali cōſtitutiuo: aīs eſt certū: ⁊ ꝯñā ꝓbatur: qꝛ in eo ꝙ eſt ſimplex non cōſtituit̄ aliquo intrinſeco ſibi. ex eo vero ꝙ eſt actus purus per nullum formale dās ſibi eſſe conſtituit̄: ſicut forſitan qs diceret ꝙ mā conſtituit̄: ex eo quoqꝫ ꝙ eſt per ſe ſubſiſtens non ꝯſtituit̄ in eſſe per aliud tanqͣ per mām: ſicut aliquo mō pt qs dicere ꝙ forma ꝯſtituit̄ per mām: qꝛ ſubſiſtit aliquo mō per ipſam: vñ talia verba in ſua ꝓprietate penitus falſa ſunt: ⁊ ex falſa imaginatione ꝓcedunt qua. ſ. ſic loquentes imaginant̄: ꝙ eſſentia diuina ſit quaſi mā reſpectu filiatiōis ⁊ filiatio ſit forma eius: ⁊ ex vtraqꝫ reſultat perſona cōpleta. Et ꝓpter hoc pſona ꝯſtituitur formalr̄ in ſuo eſſe per filiationē: ſicut cōpoſitum ſubſtantiale dr̄ diſtingui formalr̄ in eſſe per ſuā formam ſubſtantialē: qḋ vtiqꝫ figmentū oīno remotū eſt a perſona diuina: quapropter in deo nō eſt eſtimandum eē aliqd realiter ꝯſtitutiuū ꝑ aliqd formaliter: nec aliqd realr̄ formalr̄ ꝯſtituens aliud: ſed qcqd ibi eſt ꝑ ſeipꝫ: ⁊ nullo alio formaliter eſt qcquid eſt. ¶ Ad primū argumētoꝝ Aureoli rn̄det̄. ⁊ negat̄ minor. dico. n. ꝙ eēntia: ⁊ ſpiratio actiua: ⁊ filiatio non fundāt eandē vnitatem: ſic ꝙ ſint oīno re ⁊ rōne vnū. Concedo tn̄ ꝙ ſunt oīno vnū ſm rē: ſed ſunt multa ſm rōnem. Et cū ꝓbatur ꝙ non: qꝛ ſi minima diſtinctio caderet ⁊c̄. negatur ꝯñā: non. n. ex diſtinctione rōnis inter eſſentiā: filiationē ⁊ ſpirationē ſeqtur ꝙ illa ponant in numeꝝ ſm reꝫ ⁊ ſm rōnem. dicimus. n. ꝙ filiatio ⁊ ſpiratio ſunt due ꝓprietates ⁊ arguens met velit nolit iſto mō loqͥ. dicit. n. ꝙ non eſt incōueniens plures ꝓprietates eē in patre vel filio qͣ in ſpiritu ſcō: ipſe ergo ponit in eadem perſona dualitatē: non ſeqtur etiam cōpoſitio in filio: nā nihil cōponit cū alio ꝓpter pluralitatē rōnuꝫ: nec in eſſe rōnis: ſed ſm eſſe reale: vt alias dictū fuit: nec ſeqtur ēt qn quodlibet illoꝝ poſſit de alio pdicari. ¶ Ad ſcḋm dico. ꝙ Anſel. non dicit in illis verbis: ꝙ collectio ꝓprietatū in pſona diuina eā cōſtituat: nec dicit hoc de pſona humana: ſed dicit ꝙ ꝓpter diuerſitatem taliū ꝓprietatū pſone humane diſtinguunt̄: ⁊ hoc dicit eſſe ſilē in diuinis: qḋ ꝯcedimus: non tn̄ ſequitur ꝙ ſi filius per qualibet ſuā ꝓprietatē ab alio diſtinguit̄ ꝙ per qualibet ꝓprietatē ꝯſtituat̄: ſed in illa auctoritate arguēs fert gladiū Golie. Ibi. n. Anſel. ponit expſſe collectionē ꝓprietatū in aliqua pſona diuina: ergo ꝓprietates eiuſdē pſone inferunt in ea multiplicitatē rei vl̄ rōnis: ⁊ ſilr non fundant oīo eandē vnitatē. ¶ Ad tertium negat̄ ꝯñā. ꝙ. ſ. ſpiratio aſſiſteret diuine pſone: ⁊ cā eſt: qꝛ ſpiratio lꝫ non ꝯſtituat patrē: tn̄ eſt in patre: nec hꝫ aliud eſſe cū patre: cū nō inhereat: ſed ſubſiſtat. Iſte. n. vr̄ arguere ac ſi nos poneremus realē diſtinctōnem inter eſſentiā ⁊ ꝓprietates: vel inter proprietates eiuſdē pſone: vel inter pſonam ⁊ ꝓprietatem: qḋ non facimus: illi aūt q ponebant relatiōes aſſiſtere pſonis dicebāt eas differre a pſonis ſm rōnem ⁊ ſm eſſe: non aūt ſm rōnē ſolū: vnde ſcūs doctor pͥmo ſen. di. 33. q. i. ar. 3. dicit. (Proprietates (inquit) ſunt in eſſentia ⁊ in pſonis: ſed diuerſimode: qꝛ in eſſentia ſunt ꝑ identitatem rei: ſed in pſonis ſicut in ſuppoſito: ſed diuerſimode ſm ꝙ aliqd dr̄ ſuppoſituꝫ alicuius nature dupl̄r. ſ. vl̄ nature: per quā conſtituit̄: ſicut humanitas eſt i ſorte: ⁊ hoc mō ꝓprietates pſonales ſunt in pſonis: vel ſicut illius qḋ aduenit poſt eſſe ꝯſtitutū: ſicut albedo eſt in ſorte: ⁊ ita ſm intellectū ꝓprietates nō pſonales: vt inaſcibilitas ⁊ cōis ſpiratio ſunt in pſonis: nō tn̄ ꝙ ſuppoſitū ſit aliud ab eo qḋ ineſt ſm rē: ſed ſm rōnē ꝯcreti ⁊ abſtracti.) Hec ille. ¶ Idē dicit pͣ pte. q. 40. ar. i. dicit. n. ꝙ in diuinis ꝓprietates pſonales ſunt idē pſonis ea rōne: qua in diuinis abſtractū eſt idem cū ꝯcreto: ſed ꝓprietates non pſonales ſunt idē pſonis ea rōe qua oē illud qḋ attribuit̄ deo eſt eius eēntia. ¶ Ad qͣrtum dico. ꝙ illud argumentū ſolū ꝓbat ꝙ ſpirare nō ſit quarta res diſtincta a tribus pſonis: non aūt ꝙ ꝯſtituat pſonam filij aut patris: nec ꝙ ſit itra pſonalitateꝫ filij ſm intelligentie modū: per illud. n. argumentū ꝓbat ſcūs doctor primo ſen. diſ. 33. q. i. arti. i. ꝙ relatio in diuinis ſit ipſa eſſentia ſm rē: cū tn̄ ipſe ponat diſtinctōnem inter eſſentiam ⁊ paternitatē. ¶ Ad qͥntuꝫ dico. ꝙ non intellecta ſpiratione actiua: adhuc filius ⁊ pater intelligunt̄ eſſe ꝯſtituti in eē pſonali: nec ſeqtur ꝙ filius non ſit ſpiratio. nec ꝙ ſpiratio ſit res: qua vtēdū: ſequerent̄ tn̄ illa: ſi poneremus: ꝙ ſpiratio actiua non cōſtitueret pſonā: nec eſſet idē relationi ꝯſtituenti pſonā: qḋ tn̄ nō ponimus: nā lꝫ ſpiratio non ꝯſtituat preꝫ: tn̄ eſt eadē ſm rē pͥnitati: q̄ ꝯſtituit patrē: ⁊ filiatiōi: q̄ ꝯſtituit filiū. ¶ Et cū infert: ꝙ ſi aliquo mō diſtīguūtur filius ⁊ ſpiratio ſaltē ſm rōnē: tunc ſunt due rōnes fruibilitatis in filio. negat̄ ꝯñā: qꝛ nec pͥnitas: nec filiatio: nec ſpiratio dicit rōnē fruibilitatis: ſed ſūma bonitas: que eſt eadē tribus pſonis: vñ fruendū eſt paternitate ſolū inqͣtū eſt idē re qḋ ſūma bōitas: differēs rōne vt ponit ſcūs doctor pͥmo ſen. diſt. i. q. 2. arti. 2º. ad pͥmum ⁊ 2m. ⁊ 2ª 2e. q. 84. arti. i. ad 3m. ⁊ 3º. ſen. di. 9. q. i. arti. 3. qͣſtiūcula. 2º. ad pm. Falſum ergo ſupponit arguēs: ꝙ ſpirationi inqͣtū ſpiratio vel pͥnitati: vt pͥnitas debeat̄ fruitio vel adoratio: qḋ vr̄ ſapere errorem: qꝛ tūc eēnt tria prima pͥncipia. ſ. tres ꝓprietates pſonales: qͣs nullus negat realiter diſtingui. ſi. n. filiationi ⁊ ſpirationi exiſtentibus diſtinctis due ſunt rōnes fruibilitatis: vr̄ ſentire arguens: ꝙ tribus ꝓprietatibus exiſtentibꝫ diſtinctis ſunt tres rōnes fruibilitatis. ¶ Ad ſeptū dr̄ ꝙ minor eſt falſa: non. n. eſſentia ꝯſtituit pſonam in eē pſonali niſi quo ad illud qḋ eſt vitiatū in rōe pſone. ſ. incōicabile: vñ ſcūs doctor de potentia dei. q. 8. arti. 3. dicit. (Hoc nomen hypoſtaſis ſigt̄ ſubſtantiam indiuidui. i. que non poteſt de pluribus pdicari: vnde genera ⁊ ſpēs in pdicamento ſubſtantie: vt hō ⁊ aīal nō poſſunt dici hypoſtaſes: qꝛ de pluribus pdicant̄. Sortes vero ⁊ Plato dicuntur hypoſtaſes. qꝛ predicantur de vno ſolo. ſi igitur in diuinis trinitas perſonarum non ſupponeretur. vt ponunt iudei ⁊ pagani non oporteret in diuinis aliud conſtitutiuum ⁊ diſtinctiuum hypoſtaſis

querere

Contra eandē arg. Grego. di. ij. q. i. arti. i.

Diuerſimode ꝓprietates ſunt in eēntia ⁊ in pſonis

Sūma bonitas eſt in deo rationē fruibilitatis dicit oppoſitū aūt errorē ſapere videt.

querere.niſi ſolam eſſentiam diuinaʒ.deus.n. ꝑ ſuā eſ/
ſentiam eſt aliquid indiuiſum in ſe:ꝛ ab oībus que nō
ſunt deus diſtinctū:ſed qꝛ fides catholica ponit vnam
eſſentiā in tribus perſonis:nō pōt intelligi diuina eſſen
tia vt diſtinctiua ꝛ ꝯſtitutiua ypoſtaſis in diuinis.diui
nitate.n.intelligit̄ ꝯſtitui deus:qḋ eſt cōe tribus perſo
nis:ꝛ non vt ypoſtaſis incōicabilis. Et eadē rōne nihil
quod dr̄ abſolute de deo pōt intelligi vt ꝯſtitutiuum ꝛ
diſtinctiuū ypoſtaſis in diuinis:cū omnia que abſolute
dicuntur de deo ſignificent̄ ꝑ modū eſſentie. opʒ igit̄
ponere diſtinctiuū ꝛ ꝯſtitutiuū ypoſtaſis in diuinis il/
lud:qḋ primo inuenit̄ de pluribus non dicit̄:ſʒ vni ſoli
conuenire.talia aūt ſunt duo.ſ.relatio ꝛ origo.) Hec il
le.❡ Ad p^m Greg.ꝯ eandem ꝯclōnem negat̄ ꝯña: nec
valet ꝓbatio:lʒ.n.filius ꝛ filiatio nō diſtinguant̄ a par/
te rei:tñ diſtinguunt̄ ſm modū ſignificādi vt forma:ꝛ
hñs formam:ꝛ ideo predicata contradictoria:que cōſe
quunt̄ ad hō diſtinctionē poſſunt de ipſis verificari. ſi
cut ponit ſcūs Tho.p̄ ſen.di.33.q.i.art.4.Et de poten/
tia dei.q.8.arti.2.ad 7^m:vt fuit latius diſcuſſum in 2^a
diſt.huius.lʒ.n.intellectus p̄dicet rem de re:tñ non pre
dicat aliqḋ de aliquo:niſi mediāte cōceptu intellectus
imo noīa non ſignificāt rē niſi mediāte rōne intellus.
ſic ergo vna rō hʒ repugnantiā vel diſparitatē ad aliā:
lʒ eiſdem vna res corrñdeat:ſicut rō finis ad rōnē p̄n/
cipij:ꝛ rō conſtitutiui rōni conſtituti:ꝛ rō forme ad rō
nem hñtis formā:ſic ſilr̄ de re ſub tali rōne intellectus
aliquid affirmat:qḋ de eadem re ſub alia rōne negat.
vñ ſanctus Tho.prima pte.q.39.ar.5° dicit.(Ꝙ ad ve
ritatem locutionis non ſolū opʒ conſiderare res ſigni/
ficatas:ſed ēt modum ſignificandi.vñ ſicut dicit ibidē
lʒ eadem res ſignificetur his noībus deus:ꝛ diuinitas:
tñ qꝛ diuinitas ſignificat̄ vt forma abſtracta: iō oīa q̄
ſunt ꝓpria perſonaꝝ:quibus adinuicē diſtinguunt̄: vt
generare:ſpirare:generari ꝛ ſpirari:ꝛ hō nō poſſunt at/
tribui eſſentie:qꝛ ſignificaret̄ ꝙ eſſet diſtinctio in eēn/
tia ſicut in ſuppoſitis.poſſunt aūt omnia talia p̄dicari
de hoc noīe deus:qꝛ ſignificat diuinam eſſentiam vt ī
habente. ꝛ ideo hʒ ex modo ſue ſignificationis ꝙ pōt
ſupponere ꝓ perſona.ideo dicit̄ ꝙ deus eſt generans:ꝛ
deus eſt genitus.Similiter.q.40.arti.i.ad 3^m dicit. ꝙ
participia ꝛ verba notionalia ſignificant actus notio/
nales:actus aūt ſunt ſuppoſitoꝝ.ꝓprietates aūt nō ſi/
gnificant̄ vt ſuppoſita:ſed vt forme ſuppoſitoruʒ. ꝛ iō
modus ſignificandi repugnat vt participia ꝛ verba no
tionalia de ꝓprietatibus p̄dicent̄). Hec ille.❡ Simi/
liter.q.32.arti.2.ad 2^m dicit ſic.(Notiones ſignifican/
tur in diuinis non vt res:ſed vt quedā rōnes quib⁹ co/
gnoſcunt̄ perſone.lʒ ipſe notiones vel relationes ſint
realiter in deo:ꝛ ideo ea que hñt ordinem ad aliquem
actū eſſentialem:vel perſonalē non poſſunt dici de no/
tionibus:qꝛ hoc repugnat modo ſignificandi earū. vñ
nō poſſumus dicere:ꝙ paternitas generet:vel creet:vl̄
ſit ſapiens:aut intelligēs.Ita in ꝓpoſito dico: ꝙ lʒ fili⁹
ꝛ filiatio ſint idē extra intellectuʒ:tñ qꝛ intellectus ali
ter ſignificat filiationē:ꝛ aliter ſignificat filiū:ideo ali
qua p̄dicat de filio:que repugnāt mō ſignificādi: quo
ſignificat filiationē:ꝛ ideo aliq̄ attribuit filio:q̄ negat
de filiatiōe. hō aūt ſunt que ſignāt actū incōuenientē
ſuppoſito vt ſubſiſtēti ꝛ diſtincto:ꝛ ecōtrario illa que
repugnant ſuppoſito inq̄tū hō.nō aūt forme attribuit
filiationi ꝛ negat a filio:vt ꝯſtituere:diſtinguere: vitas
enim locutionis cōſurgit nō ſolū ex p̄ncipali ſignifica/
to extremoꝝ.imo ex mō ſignificandi:q multū variat
totale ſignificatū ꝓpoſitiōis q̄tū ad veritatē ꝛ falſita/

Nota q̄ ad ve
ritatem locu
tionis requi
ritur.

tem.❡ Ad ꝯfirmationē dico:ꝙ nō oē ꝯſtituens aliud
diſtinguit̄ realiter ab illo:niſi cōſtituat ꝑ modū ptis:
non.n.eſt de rōne forme ꝙ differat ab eo:cuius eſt for
ma:imo vt dicit Arꝫ.2° poſterio.(Aliqua cā eſt eadeʒ
rei cuius eſt cā):ꝛ intelligit formā: que eſt qdditas ſʒ
Linconienſeʒ.De rōne aūt forme eſt ꝯſtituere illō cu
ius eſt forma:ſicut humanitas in eſſe hominis:ꝛ diuini
tas in eſſe dei:paternitas in eſſe pris:tale aūt cōſtitue/
re non eſt ꝓprie cāre:ſed eſſe illud: quo habēs eſt tale.
❡ Ad 2^m negat̄ ꝯña:niſi loquamur de formali conſti/
tutiuo inherenti:qḋ eſt forma partis: aliquid.n. ſubſi/
ſtens ꝛ ſimplex conſtitui pōt per formam ſubſiſtenteʒ.
lʒ non vt ſubſiſtens:ſed vt forma eſt. ❡ Et cū dicit̄ ꝙ
ſimplex non ꝯſtituit̄ aliquo intrinſeco ſibi:dicit̄ ꝙ ali/
qḋ pōt dici intrinſecū dupl̄r. vno mō tanq̄ pars qddi/
tatis.alio mō tanq̄ tota qdditas:vel tanq̄ aliqḋ ꝯcur
rens cū aliquo ad integrādū rōnem alterius: lʒ non ſit
ps ſm rē ſed totuʒ:tunc dico ꝙ ſimplex non hʒ aliqḋ
intrinſecū p̄mo mō:ſed hñ ſcḋo mō. ꝛ hoc ponit phūs.
dicit.n.phūs diſputans ꝯ Platonē 7° metaphi. pticula
57.ꝙ ſubā.i.qdditas cuiuſlibet eſt in eo cuius eſt.Cete
ra que dicit arguēs non ſunt niſi narrationes vel admi
ratiōes ſine ꝓbatione. De ꝯſtitutiōe aūt perſonaꝝ for
te alias erit ſermo plixior.Nūc reſtat dicere ad rōneʒ
in oppoſitū queſtionis.Dicit ſanctus doctor prima par
te.q.36.arti.2°.ad 3^m.(Spūm ſanctum non ꝓcedere
a filio p̄mū fuit a Neſtorianis introductū:vt pʒ in quo
dā ſymbolo Neſtorianoꝝ dānato in epheſina ſynodo:
ꝛ hunc errorem ſecutus fuit Theodoricus neſtorius ꝛ
plures poſt ipſum:inter quos ēt fuit Damaſcenus.Vñ
in hoc eius ſnīe non eſt ſtandum:lʒ a quibuſdam dica
tur:ꝙ Damaſcenus ſicut non cōfitet̄ ſpūm ſanctū eē
a filio:ita ēt non negat ex vi illoꝝ verboruʒ). Hec ille
in forma.Et hec de queſtione. Diſtin. XII.

❡ Vtꝝ pr̄ ꝛ filius ſint vnū p̄n^m. ſpūs ſcī. Qō I.

Circa duodecimam diſtinctioneʒ
queritur.Vtrum pater ꝛ fili
us ſint vnum principiū ſpiritus ſancti.
Et arguit̄ ꝙ non:qꝛ cum dr̄ pater ꝛ fili/
us ſunt vnum principiū ſpūs ſancti nō
poteſt deſignari vnitas ꝑſonalis: qꝛ ſic
pater ꝛ filius eſſent vna perſona:nec ēt
vnitas ꝓprietatis:qꝛ ſi ꝓpter vnam ꝓprietatem pr̄ ꝛ fi
lius ſunt vnū principiū ſpūs ſancti:pari rōne ꝓꝑ duas
ꝓprietates videt̄ pr̄ eſſe duo p̄ncipia filij ꝛ ſpūs ſcī:qḋ
eſt icōueniēs: nō ergo pr̄ ꝛ filius ſunt vnū p̄n^m ſpūs ſcī.

In oppoſitū arguit̄ ſic.Nā Aug.dicit in 6° de
tri.ꝙ pr̄ ꝛ filius non ſunt duo p̄n
cipia:ſed vnum principium ſpūs ſancti.

In hac qōne erit vnicus articulus: ꝓ quo ſit
p̄ᵃ ꝯclo:Ꝙ vtiqȝ pr̄ ꝛ filius ſunt
vnū p̄ncipiū ſpūs ſancti.Probat̄ ſic iſta ꝯ ſm ſanctuʒ
Tho.p̄ᵃ pte.q.36.art.4.(Pr̄(inq̄t)ꝛ fili⁹ ſūt vnū i oī/
bus:i qb⁹ nō diſtiguit iter eos relatiōis oppoſitio:ſed in
h̄ qḋ ē eē p̄n^m ſpūs ſcī nō opponunt̄ relatiue:ſeq̄t ꝙ pr̄
ꝛ fili⁹ ſint vnū p̄n^m ſpūs ſcī.❡ Scḋo ſic.Noīa ſubſtāti
ua recipiūt numeꝝ a formis ſignatis. cū igit̄ h̄ nomē
p̄n^m ſignificet ꝑ modū ſubſtātiui ꝓprietatē:recipit vni
tatē vel plalitatē ab illa:ſicut igit̄ pr̄ ꝛ filius ſūt deus
vnus ꝓꝑ vnitatē forme ſignificate ꝑ hoc nomē de⁹.ita
ſunt vnū p̄n^m.ſ.ꝓꝑ vnitatē ꝓprietatis ſignificate i hoc
noīe p̄n^m que.ſ.eſt virtus ſpiratiua). ❡ Eandē ꝯclōnē
ponit p̄ ſen.di.29.q.i.art.4°.vbi ponit iſtas duas ratio
nes.ꝛ ibi oñdit quō pr̄ ꝛ filius dicunt̄ vnū principium
ſpūs ſcī:nō ſolū ꝓpter vnitatem ꝓportionis: vel vnum

modū ſpirādi.ſ.qꝛ quilibet ſe hꝫ ad ſpūm ſcm̄ vt ſpirās:
ſm hoc.n.poſſet dici vnū ſuppoſituꝫ: qꝛ pr̄ ⁊ filius ſm
vnitatē ꝓportionis ꝯueniunt in rōne ſuppoſiti: nec ēt
dicunt̄ vnū pn̄m ꝓpter vnitatē nāe: qꝛ tunc ſpūs ſcūs
nō excluderet̄ ab illa vnitate pn̄cipij: ſicut nō excludi
tur ab vnitate nāe.ſed dicunt̄ vnū pn̄cipiū ſpūs ſancti
ꝓpter vnitatē notionis: quā importat hoc nomē prin/
cipiū. ¶ Scđa ꝯcl'o eſt. Qꝛ iſta vno mō eſt ꝯcedēda: ⁊
alio mō non. ſ.pr̄ ⁊ filius ſunt idē pn̄cipiū ſpūs ſancti.
vñ ſanct' doctor ibidē ad 3m dic̄. (Nō ꝯcedit̄ cōiter ꝙ
ſint idē pn̄cipiū ſpūs ſancti:qꝛ rōne articulatiōis iclu/
dit̄ vnitas ſuppoſiti:ſicut ⁊ ſupra magiſter dicit: ꝙ de/
us nō genuit aliū deū:nec ſe deū:gdā tñ dicunt: ꝙ fili'
⁊ pr̄ ſunt idē deus:eo ꝙ ly idē eſt adiectiuū:⁊ nō ponit
idētitatē abſolutā:ſed reſpectu eius:cui adiūgit̄: ⁊ ſm
hoc pōt ꝯcedi: ꝙ ſunt idē pn̄cipiū ſpūs ſcī.) Hec ille.
¶ Tertia ꝯ̄ eſt. Qꝛ lꝫ pr̄ ⁊ filius ſint duo ſpirātes:nō tñ
duo ſpiratores. Iſtā ꝯ̄nem ponit ipſe pma pte.q.36.ar.
4°.ad vltimū argumētū:⁊ ꝓbat ſic. (Spirās (inqt) ē
adiectiuū:⁊ ſpirator ſubſtātiuū:⁊ iō nō poſſumus dice/
re: ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt duo ſpirātes ꝓpter vnā ſpirationē.
nā adiectiua noīa hñt numeꝝ a ſuppoſitis: ſubſtātiua
vō a ſeipſis ſm formā ſignificatā. Qđ vō dicit Hila. ꝙ
ſpūs ſanctus a pr̄e ⁊ filio auctoribus eſt. exponēdū eſt:
ꝙ ponit̄ ſubſtātiuū ꝓ adiectiuo). Hec ille. ¶ Sciēdū
tñ ꝙ p ſen.diſt.xi.q.i.arti.4.tenuit oppoſitū i lʒ ſecut'
alioꝝ opinionē:quā ēt recitat pma pte ibidē. Dicit.n.i
p ſen. ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt plures ſpirātes.⁊ plures ſpirato
res.vñ in pma pte vbi ſupra ſic ait. (Quidā (inqt ipſe)
dicūt: ꝙ pr̄ ⁊ filius:lꝫ ſint vnū pn̄cipiū ſpūs ſancti: ſūt
tñ duo ſpiratores ꝓpter diſtinctionē ſuppoſitoꝝ: ſicut
duo ſpirātes:qꝛ actus referunt̄ ad ſuppoſita:nec eſt ea
dē rō de hoc noīe creator:qꝛ ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e
⁊ filio: vt ſunt pſone diſtincte:creatura aūt ꝓcedit a tri
bus pſonis:nō vt ſunt pſone diſtincte: ſed vt ſunt vnū
in eſſentia. Sed melius dicendū vr̄: ꝙ qꝛ ſpirās eſt ad/
iectiuū:⁊ ſpirator ſubſtātiuū ⁊c. vt ſupra dixi.) ¶ Idē
in ſnia ponit pmo ſen. vbi ſupra. Tenendo aūt illā opi
nionē diceret̄ ad regulā de noībus ſubſtātiuis: ꝙ qñ
nomē ſubſtantiuū ſignificat formā: que eſt actus.i.ope
ratio:tūc nō ſolū recipit numeꝝ a forma illa: ſed a ſup
poſitis. Sed iſta gloſa nō vr̄ ſufficere nec effugere: qꝛ
poſſent dici plures creantes:nec dr̄ia q̄ data eſt inter il
la noīa creator ⁊ ſpirator vr̄ ſufficere. ¶ Quarta ꝯcl'o
eſt. Qꝛ ſpūs ſanctus ꝓcedit a patre ⁊ filio inqꝫtuꝫ ſunt
vnū:⁊ inqꝫtum ſunt plres. Iſtā ꝯcl'onē ponit ſcūs Tho.
p ſen.di.xi.q.i.artic.2°. Ait.n.ſic. (Oīs actus refert̄ ad
duo originalr̄.ſ.ad agētē ⁊ ad pn̄cipiū actionis: agens
aūt eſt ipm ſuppoſitū:vt hō vel ignis:⁊ pn̄cipiū actiōis
eſt forma in ipſo vel ſubalis vel accn̄talis. Dico g̊ ꝙ ly
inqꝫtū pōt dicere ꝯdōnē agētis vel pn̄cipiū actionis: ſi
dicat ꝯdōnem agētis vel opantis:ſic ꝓcedit ſpūs ſcūs
a pr̄e ⁊ filio inqꝫtū ſunt plures:⁊ inqꝫtū ſunt diſtincte p
ſone:qꝛ ab eis plurib' ⁊ diſtinctis ꝓcedit. Si aūt dicat
ꝯdōnē pn̄cipij actiōis:ſic dico ꝙ ꝓcedit ab eis inqꝫtuꝫ
ſunt vnū.cū.n.vna operatio nō ſit niſi ab vno pn̄cipio.
opꝫ aliqd eſſe vnū in pr̄e ⁊ filio:qđ eſt pn̄cipium huius
actus:qui eſt ſpirare g eſt vnus ⁊ ſimplex:quo vna ſim
plex perſona ſpūs ſancti procedit). Hec ille in forma.
¶ Eandē cōcluſionē cū ꝓbatione ponit pma pte.q.36.
arti.4°.ad pm. dicit enim ſic. (Si attendat̄ virtus ſpi/
ratiua ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio inqꝫtū ſūt vnū
in virtute ſpiratiua:q̄ quodāmodo ſignificat nām cuꝫ
ꝓprietate:nec eſt inconueniens vnā ꝓprietatē eſſe in
duobus ſuppoſitis:quoꝝ eſt vna nā. Si vero ꝯſideren

Sco. diſt.12.
q.i.dic̄ ꝙ nul
lo mō vt pl'co
Aur. diſ.12.
dicit ꝙ neqꝫ
vt vnū: neqꝫ
vt plr̄o ſi ly
vt redupli/
cat formale
pn̄cipiuꝫ ſpi/
randi.
Dur. di.12.
art.vlt. dicit
ꝙ vnitas et
pluralitas ſi/
bi accidit: qꝛ
ſpirare vl' ac/
tus nō reſpi/
cit niſi princi
pium ꝓducti
uum in ꝓdu/
cente.
Henri. lꝫ ꝙ
nō pōt eē niſi
inter duos. ⁊
iō concordia
eſt de ratiōe
ſpiratiui: ⁊
mutuitas ſi/
militer.

tur ſuppoſita ſpirationis:ſic ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e
⁊ filio vt ſūt plures. ꝓcedit.n. ab eis vt amor mutuus
duoꝝ). ¶ Sed ꝯ̄ primas tres ꝯ̄nes arguit Aureolus i
pn̄ti diſtinctione. dicit.n. ꝙ lꝫ iſta opinio veꝝ dicat.ſ.
ꝙ noīa ſubſtātiua huiuſmodi ſunt ſpirator:⁊ principiū:
⁊ hꝯ recipiant numeꝝ:vel vnitatē a forma ſignificata
noīa aūt adiectiua recipiāt numeꝝ a ſuppoſitis:tñ iſte
modus dicendi eſt inſufficiens ⁊ nimis ſuperficialis:
nec.n.reddit cām:quare ſic ē ꝙ adiectiua numerentur
ſm ſuppoſita:ſubſtātiua vero ſm formā ſignatam:im
mo magis oppoſitū videretur. Tū qꝛ adiectiuū ſignifi
cat ſolā formā ſine ſuppoſito. albū.n.ſignificat ſolā q̄li
tatē. ſubſtātiuū aūt vtpote albedo ſignificat formaꝫ p
modū ſuppoſiti. Tū qꝛ determinatio ponit ſuū ſignifi
catū circa ꝓpriū determinabile: ⁊ ꝑ ꝯñs cū dr̄ duo ſpi/
rantes ſpiratio ſignificata deberet pluraficari vt vide/
tur. Tum qꝛ non ſolū noīa adiectiua:imo verba ⁊ par
ticipla numerant̄ ſm ſuppoſita. imo opꝫ q' generalis
regula aſſignetur. Hec ille. ¶ In ſecūdo loco arguit ꝯ̄
quartam ꝯ̄nem. primo ſic. In diuinis non eſt aliq̄ po/
tentia elicitiua actus ſpirādi. ergo nec aliquod forma/
le principiū ſpirationis:⁊ ꝯñter falſum eſt: ꝙ pater ⁊ fi
lius ſpirent inqꝫtū vnum. ſi ly inqꝫtum dicat ꝯditionē
pn̄cipij actionis. ꝯña eſt bona. añs dicit ſe ꝓbaſſe qñ ꝓ/
bauit: ꝙ reſpectu actus generandi non eſt aliqua potē
tia elicitiua. ¶ Scđo ad idem. Unitas ⁊ pluralitas
ſunt extra conceptum cuiuſlibet entis ſaltē rōne nega
tionis ꝯnotate. g̊ vnitas vel pluralitas nō dicūt forma
lem rōnem:qua pater ⁊ filius ꝓducunt:cū illa rō non
poſſit eſſe quid negatiuum. ¶ Tertio ſic. Solus pater
eſt ſufficiens ſpirator:⁊ ſilr̄ ſolus filius. vñ accidit pr̄i i
qꝫtum ſpirat: ꝙ ſibi in ſpirando filius ſit vnus:vel ab
eo diſtinctus. ergo illa vnitas:vel pluralitas:vel mutui
tas nihil facit ad ſpirationeꝫ. ¶ Quarto ſic. Spiratio
ſm ſe totā eſt in patre:⁊ ſm ſe totam in filio: nec aliqd
pertinens ad eam capit in filio:qđ nō habuit in patre.
ergo ꝯcordia non eſt de rōne huius principij. ¶ Quin
to ſic. Actus ſimpliciſſimus in quocunqꝫ eſt ſufficien/
ter:eſt totaliter ⁊ ꝑfecte:qꝛ ſi non totaliter ſed ſꝫ aliqd
ſuiiā non eſt oīno ſimplex: ſed ſpirare eſt actus ſimpli
ciſſimus habens ꝓ formali termino perſonam ſimpli/
cem ſpūs ſancti. g̊ cum ſit in patre ⁊ in filio eſt in quo/
libꝫ ⁊ totaliter ⁊ perfecte. ¶ Sexto. Si ſpirare nō eēt
totaliter in pr̄e:tūc filius nō acciperet ſpirare a pr̄e:im
mo aliquid pertinēs ad ſpirare haberet a ſe. ſed Aug'
dicit.15.de trinitate ⁊ homel'.99. ꝙ filius a quo habꝫ vt
ſit eius:ab illo vtiqꝫ hꝫ vt de ipo ꝓcedat ſpūs ſcūs:⁊ vt
de illo ſpūs ꝓcedat:ſicut ꝓcedit a pr̄e:ab ipſo vtiqꝫ hēt
patre. ergo ſpirare eſt totaliter in patre:nec aliqd acci
pit in filio ſpirare:qđ non hēret in pr̄e. ¶ Septimo ſic.
Sicut ſe hꝫ diuinitas ad pr̄em ⁊ filiū: ſic ſuo mō ſe hꝫ
ſpirare:cōicat̄.n.ſpirare qꝛ cōicat̄ eſſentia: ⁊ eodē ordi
ne quo eſſentia: ꝓpter hoc ꝙ in filio non eſt repugnan
tia ad ſpirare:ſicut nec ad eſſentiam:ſed cōſtat ꝙ eſſen
tia diuinitatis ſic ē in patre ⁊ filio:qđ eſt perfectiſſime
in vtroqꝫ:nec accipit aliquid ꝑtinens ad ſuam ꝑfectio
neꝫ in vno magis q̄ȝ in alio. ergo ⁊ ſpirare erit totaliter
⁊ ꝑfectiſſime in vtroqꝫ. ¶ Octauo ſic. Si ſpiratio ali
quā diuerſitatem habeat ꝓut exiſtit in filio:⁊ ꝓut exi/
ſtit in patre. hoc erit qꝛ vt in pr̄e eſt quedam tendentia
a pr̄e in filium:qñ vero in filio eſt econtra. Sꝫ hꝫ nullā
diuerſitatem facit. non.n. eſt imaginandū ꝙ pr̄ amet:
⁊ filius reamet:⁊ ꝙ pr̄ vi amoris ipellat̄ ad filiū:⁊ fili'
rurſum ipulſu ꝓprio ferat̄ ad pr̄em: ſm hoc.n.eſſent di
uerſi impulſus:⁊ diuerſi amores. g̊ ſpiratio vt in patre

⁊ in filio

⁊ in filio nullam h͡z diuerſitatē: ſed pr̄ ⁊ filius hn̄t eundem impulſum amoris: ⁊ eādē emiſſionē ſpūs. ⁊ ita eādē ſpirationē. Nec ſunt ibi diuerſe tendētie: quaꝝ vna incipiat a pr̄e ⁊ reflectat̄ in filiū. ⁊ alia incipiat ī filio/ ⁊ reflectat̄ in pr̄em: etiā ſm rōnem ⁊ modū intelligēdi: imo eſt vna ⁊ vniformis tendētia: ⁊ ꝯn̄r vniformis ſpiratio. Per iſta quinq; argumēta vltima vult ꝓbare Aureolus: ꝙ mutuitas vel ꝯcordia non eſt de rōne ſpirationis actiue.

Cōtra eādē q̄rtā ar. Henricus ī ſūma ar. 54.

❡ Cōtra 4^am ꝯclōnē arguit Henric⁹ ꝓbādo ꝙ volūtas vt exn̄s in ſolo pr̄e: vel in ſolo filio nō eſt ſufficiens ꝓductiuū ſpūs ſancti: ſed ꝓut eſt ī duobus: ita ꝙ voluntas vt concors ſic eſt principium ꝙ cōcordia eſt de rōne ipſius: cōcordia aūt voluntatis eſſe non pōt niſi ſit in duob⁹ ad minus. ꝓpter qđ pr̄ ⁊ filius vt cōcordes in volūtate ſpirāt ſpm̄ ſcm̄.

Utrū ꝯcordia ſic ſit de rōne ſpirationis ꝙ volūtas in ſolo pr̄e aut in ſolo filio nō ſit ſufficiēs ꝓductiuū ſpūs ſancti.

❡ Qđ ḡ cōcordia ſit de rōne formali pn̄cipij ꝓductiui arguit ſic primo. Illud qđ emanat vt nexus: ⁊ vt vinculū. ac duorū cōis vr̄ emanare a duobus: vt duo ſunt. nā ſi nō a duobus vt duo: iā non erit nexus: ⁊ vinculū ex ſua ratione. vinculū. n. ad minus dualitatē requirit. Sed Aug. dīc 7° de trinitate cap. 5°. ꝙ ſpūs ſanctus eſt vnitas ⁊ ſāctitas amboꝝ. ſ. patris ⁊ filij: quo vterq; cōiūgit̄: ⁊ ſeruāt vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Et ibidem dr̄: ꝙ eſt cōis ſubſtantialis vtriq; ⁊ coeterna. ḡ vr̄ ꝙ emanet a duobus inq̄tū duo ſunt. ❡ Scđo. Spūs ſanctus emanat per modū amoris perfectiſſimi: ⁊ perfectiſſime charitatis. ſ3 Gregorius dicit ī homel. ꝙ minus q̄ inter duos charitas haberi nō poteſt. ḡ ſpūs ſanctus a duob⁹ emanat inq̄tum duo ſunt. aliter non eſſet ꝑfecta charitas. ❡ Tertio. Licet amor complacētie poſſit eſſe eiuſdē ad ſe. nō tn̄ amor incentiuus ⁊ çelatiuus: q2 idem nō dicitur çelare ſeipſum: ſed ſpūs ſanctus ꝓcedit vt amor incentiuus. ergo ꝓcedit a duobus. ❡ Quarto. Spūs ſanctus eſt amor pr̄is in filium obiectiue: ⁊ filij in pr̄e3. vt dicit Hiero. ſuper pſal^m. ſed talis amor qui eſt ab vno ⁊ ꝓcedit in aliū nō pōt eſſe niſi ex duobus vt duo ſunt. igit̄. ❡ Cōfirmat̄. Q2 Damaſ. dicit lib. p° ca. 10. ꝙ ſpiritus ſanctus a pr̄e ꝓcedit: ⁊ in filio regeſcit: qđ eſſe nō poſſet: niſi eēnt duo diſtincti. Hoc Ricardus dicit 3° đ trinitate. ca. xi. ꝙ vbi pluralitas perſonaꝝ deeſt: charitas oīno eſſe non poteſt. ⁊ freq̄nter dicit in primo lib. ꝙ amoris mutuitas requirit̄ ad perfectū amore3: ſed ſpiritus ſanctus ꝓcedit ex ꝑfecto amore. igit̄ vt videtur ſpiritus ſanctus ꝓcedit ex amore mutuo. ita ꝙ mutuitas includitur in ratione principij ſpiratiui.

Cōtra eādē Scot⁹. d. 12. q. prima.

❡ Contra aliā partem eiuſdē cōcluſionis arguit Scotus ꝓbādo ꝙ nullo modo pater ⁊ filius ſpirent inq̄tum ꝑſes: nec mutuitas: aut concordia ſit aliquo modo de rōne principij productiui ſpūs ſancti.

Utrū aliquo mō mutuitas ſit de rōne ꝓductiui. ſ. ſ.

❡ Arguit igit̄ p° ſic. Pater nāq; in illo priori originis: quo precedit filium h͡z perfectionem ſimpliciter. ſed voluntas pertinet ad perfectionem ſimpliciter. ergo pater h͡z voluntatem ſufficiētem ⁊ fecundam in illo priori: quo filiū precedit. tunc aūt non eſt ꝯcordia vel mutuitas amborū. igit̄ concordia non eſt de rōne principij ſpiratiui. ❡ Scđo. Pater nihil recipit a filio: ſ3 ſi non haberet ſufficiens pn̄cipiū ꝓductiuū: vel ꝓducendi ſpm̄ ſanctum niſi cū filio. tūc reciperet aliquid a filio: puta ꝑfectionem potentie ſpiratiue. igit̄ iſtud poni nō pōt: imo voluntas vt in patre erit ſufficiens principium. ❡ Tertio. Nullus reſpect⁹ rōnis eſt de formali rōne principij ꝓductiui realis: ſed ꝯcordia voluntatis patris ⁊ filij nō eſt niſi reſpectus rōnis. alias inter pr̄em ⁊ filium eſſet alia realis relatio a filiatione ⁊ paternitate. ergo concordia non poteſt poni de rōne pn̄cipij productiui ſpūs ſancti. ❡ Quarto. Si cut ſe h͡z memoria fecunda ad patrem: ſic ⁊ volūtas fecunda: cum vtraq; eque perfecte debeat poni in eo: ſed conſtat ꝙ in ſolo patre eſt fecunda memoria ſufficiēs ad productionē ſpūs ſancti. ❡ Quinto. Nihil ſonans in imperfectionem d3 poni in patre: ſed ſi poneretur in eo voluntas non potens ꝓducere ⁊ habere terminum adequatū videret̄ eſſe imꝑfecta. ergo volūtas vt in patre eſt ſufficiens ad producendū ſpūm ſanctū. ❡ Sexto. Spūs ſanctus procedit mediante actu amandi perfectiſſimo. vel potius vt amor perfectiſſimus: ſ3 amor mutuus non eſt perfectiſſimus. non enim terminatur ad ſūmum bonum ſub rōne ſummi boni: vel ad infinitum ſub rōne infiniti: eſt enim a filio in patre3 vt pater eſt: ⁊ a patre in filiū vt filius ē: pater aūt ⁊ filius vt ſic non ſunt infiniti: ſed inq̄tum deus. vnde cu3 amor mutuus terminetur ad perſonas vt perſone ſunt: alius aūt amor: qui mutuus non eſt: terminat̄ ad eſſentiam. ḡ ſpūs ſanctus non ꝓcedit vt amor mutuus; nec ex cōcordi voluntate duoꝝ.

Utru3 poſito ꝙ pr̄ ⁊ filius inq̄tū cōcorditer ſe amāt ꝓducāt. ſ. ſ. ſequat̄ ꝙ ſit alius. ſ. ſ. ꝓductus.

❡ Septimo ſic. Si pr̄ ⁊ filius ꝓducunt ſpūm ſcm̄ inq̄tū ꝯcorditer amantes ſe. igit̄ erit alius ſpūs ſanctus ꝑus ꝓductus: qđ eſt inconueniens. ꝓbat̄ ꝯn̄a dupl'r. primo q2 in quocunq; ſigno nāe vel originis eſt pn̄cipiū ꝓductiuū ꝑfectū in ſe. ⁊ in ſuppoſito ꝯueniēte actioni: in illo ſigno pōt eſſe in ſuppoſito tali rō ꝓducendi: ſed volūtas infinita vt ē infinita ītellecta an̄ oē velle hn̄s obiectū infinitū ſibi preſens ē ſufficiēs pn̄cipiū ꝓductiuū amoris infiniti: ⁊ pr̄ ⁊ filius ſunt ꝑſone ꝯueniētes tali ꝓductioni. igit̄ volūtas vt in filio ⁊ pr̄e non intellecta vt q̄ formal'r volūt: ſed vt eſt volūtas infinita hn̄s eſſentiā diuinā ꝑſentē ſibi ꝑ actū intelligentie erit pr̄i ⁊ filio pn̄cipiū ꝓductiuū ſpūs ſcī. ⁊ ita ſi ſpūs ſcūs ꝓducat̄ ꝑ voluntatē inq̄tū volēs: ſiue inq̄tum ea pr̄ ⁊ filius diligūt ſe mutuo actu: ſeq̄t̄ ꝙ an̄ ſpūm ſanctū ꝓductū voluntate volente erit alius ſpūs ſanctus ꝓductus voluntate: vt eſt actus primus. ❡ Cōfirmat̄ dupl'r. primo ſic. Volūtas vt in nobis ē actus p̄mus libera eſt ad habendum actū volendi: non aūt ipſe actus volēdi liber eſt: ſiue principiū libere ꝓducēdi aliquid: q2 actus volēdi eſt q̄dā nālis qualitas: ⁊ ſi ē pn̄cipiū alicuius vr̄ eſſe nāle principiū eius: ⁊ nō liberū: ſicut ſi ex tali actu generat̄ habitus: generat̄ nāliter. ita ꝙ nō eſt in ꝑtāte talis actus generatio talis habitus vt vr̄. ita in ꝓpoſito magis videt̄ libere ꝓduci ſpūs ſcūs: ſi ꝓducat̄ voluntate. vt ē actus primus q̄ ſi ꝓducat̄ voluntate vt eſt actu volēs. ſ. vt intelligit̄ ſub actu ſcđo. ❡ Cōfirmatur ſcđo. Q2 filius nō ꝓducit̄ ab ītellectu paterno: vt actu intelligens eſt: ita ꝙ actualis ītellectio ſit formalis rō: qua pr̄ gn̄at filiū. igit̄ a ſimili voluntas vt actu volens non erit pn̄cipiū ꝓducendi ſpūm ſcm̄: ſed vt eſt actus primus. ❡ Scđo al'r ꝓbatur dicta ꝯn̄a accipiēdo eandē maiorē quā ꝑus in quocūq; ſigno nature vel originis. tunc addo hanc minorē: ꝙ voluntas hn̄s obiectū pn̄iū ſibi ꝑſens eſt rō ꝓducendi amorem adeq̄tū illi ꝑfectius q̄ hn̄s obiectu3 ſcđm ſibi pn̄s: vel ſaltē nō minus ꝑfecte. igit̄ eēntia diua cum ſit p^m obiectū volūtatis diue nō pr̄ vt pr̄: nec filius vt filius: quia tūc pr̄ eēt formal'r beatus in plib⁹ obiectis diſtinctis. igit̄ volūtas hn̄s eēntiā dinā ꝑſentē ſibi: ſiue vt amabilē: ſiue nō amabilē in iſta ꝓductiōe magis erit pn̄cipiū ꝓducendi amorē adeq̄tum illi q̄ vt h͡z pr̄em vt pr̄ eſt vel filiū vt filius eſt ꝑ obiecto: vel ſaltē non minus. ⁊ ita cū voluntas ꝑus habeat eēntiā ꝑ obiecto q̄ patre3 ꝑus ſpirabit̄ ſpūs ſcūs volūtate vt eſt eſſentie vt primi obiecti q̄ voluntate: vt eſt pr̄is vel filij tanq̄ obiecti. ❡ Cōfirmat̄. Q2 eēntia dina eſt formal'r īfinita: ſ3

ad illū ſenſum non eſt ꝯ ꝯnem. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ lꝫ charitas reqrat diſtincta ſuppoſita tanq̄ illa: q̄ diligunt ſe adinuicē: tn̄ ipſa fundat̄ in aliq̄ vnitate vite: vel hꝰ. nū q̄ꝫ. n. aliqui ſe diligerēt charitatiue: nec ab eis ꝓflueret amicitia: niſi qꝛ ſunt vnū in aliquo: qđ inuenit in vtroqꝫ illoꝝ: vel eſt vtriuſqꝫ illoꝝ ſm̄ ꝙ ponit ſcūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 27. arti. 3. dicens. (Similitudo ꝓprie loquendo eſt cā amoris.) Sꝫ ꝯſiderādū eſt: ꝙ ſilitudo iter aliqua pōt attēdi duplr̄. Uno mō ex hꝫ: ꝙ vtrūqꝫ hꝫ idē in actu: ſicut duo hn̄tes albedinē dicunt̄ ſiles. Alio mō ex hꝫ: ꝙ vnū hꝫ in potētia ⁊ in quadā inclinatiōe ad illud: qđ aliud hꝫ in actu: ſicut ſi dicamus: ꝙ corpus graue exiſtēs extra locū ſuū hꝫ ſilitudīnē cū corpore graui in ſuo loco exn̄ti. vel ēt ſm̄ ꝙ potētia hꝫ ſilitudinē ad ip̄m actū: nā in ipſa potētia eſt quodāmodo actus.

Similitudo inter aliq̄ dupliciter.

Primus igit̄ modus ſilitudinis cāt amorem amicitie ſeu beniuolētie: ex hꝫ. n. ꝙ aliqui duo ſunt ſimiles: quaſi hn̄tes vnā formā. ſunt quodāmō vnū in illa forma: ſicut duo hoīes ſunt vnū in ſpecie hūanitatis: ⁊ duo albi in albedine: ⁊ iō affectus vnius tēdit in alteꝝ ſicut in vnū ſibi: ⁊ vult ei bonū ſicut ſibi. Sed ſcđs modus ſilitudinis cāt amorē ꝯcupiſcētie: vel amicitiā vtilis vel delectabilis: qꝛ vnicuiqꝫ exn̄ti in potētia inq̄ꝫtū hꝰ ineſt appetitus ſui actus: ⁊ in eius ꝯſecutiōe delectat̄ ſi ſit ſentiēs: aut cognoſcēs). Hec ille. ¶ Itē. q. 28. ar. 1. (Cū (inqt) ſit duplex amor. ſ. ꝯcupiſcētie ⁊ amicitie: vterqꝫ ꝓcedit ex quadā apprehenſiōe vnitatis amati ad amātē: cū. n. aliqđ amat aliqs q̄ſi ꝯcipiens illud: apꝓhendit illud quaſi ꝑtinēs ad ſuū bn̄ eſſe: ſilr̄ cū aliqs amat aliquem amore amicitie vult ei bonum: ſicut ⁊ ſibi vult bonum: vnde apꝓhendit eum vt alteꝝ ſe: inq̄ꝫtū. ſ. vult ei bonum ſicut ⁊ ſibyipſi: ⁊ inde eſt ꝙ amicus dr̄ eē alter ipſe. Et Auguſtinus dicit 4° confeſſionuꝫ. (Bene quidem dixit de amico ſuo dimidium anime ſue).

Quis modꝰ ſimilitudinis amorē amicitie cauſet.

Quis ꝯcupiſcentie.

¶ Idē ponit ibidē in rn̄ſione ad 3ᵐ: oñdendo q̄uo vnitas vel vnio ē cā amoris: ⁊ ē amor eēntialr̄: ⁊ ē effectus amoris. ¶ Idē ponit 2ᵃ 2ᵉ. q. 23. ar. 6. ad 3ᵐ. vbi dicit. (Idē bonū eſt obīm charitatis ⁊ ſpei: ſed charitas iportat vnionē ad illud bonū: ſpes aūt diſtātiā q̄ꝫdā ab eo: ⁊ inde ē ꝙ charitas nō reſpicit illud bonū vt arduū ſicut ſpes: qđ. n. iā vnū eſt non hꝫ rōnē ardui.) Hec ille. Iſta ē determinatio phi 8° ⁊ 9° ethicoꝝ multis capitulis. vn̄ 8° ethi. ca. xi. oñdit q̄uo nō eſt ꝓprie amicitia ad inaīata: neqꝫ ad bruta: neqꝫ ad ſeruos inq̄ꝫtū ſerui ꝑꝑ defectū vnitatis ⁊ cōicatiōis inter hoiem ⁊ talia. Dicit. n. ſic. (Amicitia aūt nō eſt ad inaīata: ſꝫ neqꝫ ad equū vel bouē: neqꝫ ad ſeruū ſm̄ ꝙ ſeruus. nihil. n. cōe ē. ſeruus. n. aīatū organū. organū aūt inaīatus ſeruus ſꝫ ꝙ gdē igit̄ ſeruus: nō eſt amicitia ad ip̄m: ſed ſm̄ ꝙ hō. vr̄. n. quoddā eē iuſtū oī hoī ad oēm hoiem potētē cōicare lege ⁊ cōpoſitiōe: ⁊ vtiqꝫ amicitia ſm̄ ꝙ hō.) Similr̄ ca. xi. oñdit q̄uo parentū ad filios: ⁊ eꝯ. ⁊ fratrum adinuicē eſt fortis amicitia ꝑꝑ vehemētē vnitatē: que eſt q̄dā idētitas. dicit. n. ſic. (Parētes qdem filios diligūt vt ſeipſos: qui. n. ex ſeipſis velut alteri ipſi inſeparati. filij aūt parētes vt ab illis nati: fratres aūt adiuicē ex eiſdē nati: ad illa. n. idētitas adiuicē idē facit. ꝑꝑ qđ Auicēna idē ſanguinē: ⁊ radicē: ⁊ talia. ſunt aūt idē eēntialr̄ indiuiſiꝫ). Silr̄ ca° eodē oñdit q̄uo ꝯiuges dū ꝓlificant ſeinuicē diligūt ꝓpter filiū: q eſt cōe bonū vtriuſqꝫ. Ecōtra vō de ſterilibꝰ. (Cōiūctio (inqt) filij vīr eſſe. ꝓpter qđ ⁊ ſteriles diſſoluunt̄. filij. n. cōe bonū amboꝝ. ꝯtinet aūt cōe. ſ. amicitiā). Silr̄ lib. 9. cap. 9. oſtēdit q̄uo virtuoſus eſt magis amator ſui ꝑꝑ vehemētē vnitatē eiuſdē ad ſeip̄m. ſ. qꝛ idē bonū vult ſꝫ vtrāqꝫ

Lec. ij.

Lec. 13.

Lec. 8.

ꝑtē ſui. Et idē ponit ca. 7. ¶ Ex qbꝰ oibꝰ pꝫ: ꝙ amicitia ꝓfluit ex duobꝰ inq̄ꝫtū ꝯueniūt: vel ſūt vnū in aliquo. Lec. 6.

vt prius dicebat̄: cū quo tn̄ ſtat: ꝙ eiuſdē ad ſeip̄m nō eſt ꝓprie amicitia. vt ponit ſcūs Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 25. ar. 4. (Amicitia (inqt) ꝓprie nō hr̄ ad ſeip̄m: ſed aliqđ maius amicitia: qꝛ amicitia vnionē q̄ꝫdā iportat. Dicit. n. Dionyſius. ꝙ amor eſt virtus vnitiua. vnicuiqꝫ āt ad ſeip̄m eſt vnitas: q̄ eſt potior vnitione: vn̄ ſicut vnitas eſt ꝑncipiū vnionis. ita amor quo qs diligit ſeip̄m eſt forma ⁊ radix amicitie. in hꝫ. n. amicitiā habemus ad alios: ꝙ ad eos nos hēmus: ſicut ad noſipſos. Dicit̄. n. 9. ethi. ꝙ amabilia: q̄ ſunt ad alteꝝ venerūt ex his: que ſunt ad ſeip̄m: ſicut ⁊ de ꝑncipijs non hr̄ ſcia. ſed aliqđ maius. ſ. intellͣs). Hec ille. Et loqt̄ de charitate ſub cōmuni rōne amicitie. nō aūt vt charitas eſt: qꝛ talis hr̄ ad ſeip̄m quaſi ad rē ꝑtinētē ad deū: quē ꝑncipalr̄ diligit. Hoc idē pōit Ar. 9. ethi. ca. 4. vbi ſic dīc. (Ad ſeipſum aūt vtrū ē vel nō ē amicitia relinquat̄ in pn̄ti. videbit̄ aūt vtiqꝫ ſic eē amicitia ſm̄ ꝙ ē duo vel plura.) vbi cōmētator Euſtratius dicit (Uidebit̄ āt vtiqꝫ ad ſeip̄m eē amicitia: nō ſm̄ ꝙ vnus eſt amans ſeip̄m. ſꝫ ſm̄ ꝙ duo. ⁊ dicit duo. rōnale nr̄um qđ ſumus ꝑncipaliter ⁊ ꝓprie: ⁊ irrōnale. hūana. n. ſpēs ⁊ ꝑncipaliter hō rōcinatiua eſt ꝑs aīe ⁊ nō rōnalis. cū igit̄ hec nō contēdunt nec differūt: ſꝫ ſequant̄ motionibꝰ itellectus ⁊ voluntatibꝰ. irrōnale vnū ſunt ꝯſonantia: ſubā. n. ⁊ natura duo exiſtūt: neqꝫ ē ad ſeip̄m amicitia: ſm̄ ꝙ duo eſt talis. vel ſm̄ plā duobꝰ. eſt aūt tale qđ dicit potētia. ſi gdē diuidas in duo animā: ⁊ rōcinatiuū: ⁊ irrōnale ſm̄ ꝙ duo erit amicitia eiuſdē ad ſeip̄m. ſi aūt nō in duo ſꝫ in tria rōnē: ⁊ irā: ⁊ ꝯcupiſcētiā: nō ſm̄ ꝙ duo: ſꝫ vel plura duobꝰ. hoc eſt: ſed vel tria erit ad ſeip̄m amicitia. ſi. n. erit duo eſt rōnale ⁊ irrōnale: ſed tn̄ amicitia tunc ē ad ſeipꝫ: cū hec vnū ſūt). Hec ille. ¶ Ex qbꝰ oibus pꝫ ꝙ charitas ⁊ amicitia nālis ꝓfluit a duobꝰ inq̄ꝫtū ſunt vnū in aliquo: ſi ly inq̄ꝫtū replicet p̄nᵐ quo: ſed ꝓfluit a duobꝰ vt duo ſunt. ſi ly inq̄ꝫtū replicet ꝑncipiū qđ: ſiue ꝯdōnē ſuppoſiti agētis. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ꝑ idē: qꝛ ſolū ꝯcludit: ꝙ talis amor reqrit in p̄n° qđ pluralitatē: nō aūt in p̄n° quo. ¶ Ad 4ᵐ ꝑ idē. nā lꝫ talis amor ſit ad duos dilectos. ſ. p̄rem ⁊ filiū obiue. nō tn̄ ad duo obiā formalia. vel ꝑꝑ duas diligibilitates: ſꝫ ꝑꝑ eādē: q̄ ē dei bonitas imēſa. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ vt pꝰ. ꝙ mutuitas ſic reqrit̄ ad amicitiā. nō q̄ſi ſit ꝑncipalis cā eius: ſed quodāmō ꝯdō cōcomitās p̄nᵐ q̄ in p̄n° qđ. ¶ Ad pᵐ Scoti dr̄ p°. ꝙ pr̄ in nullo p̄ori extra intellꝫ p̄cedit filiū. imo nō ē veꝝ ſine q̄cūqꝫ intellͣu ponere talia ſigna. Dr̄ 2°. ꝙ cōceſſo ꝙ pr̄ a ſe hēat p̄nᵐ ſufficiēs ſpirādi. ita ꝙ ꝑ filiū nō hēat illud pricipium ſpirandi. nec perfectius habeat illud. ꝓpter filiū quem ꝓducit. tn̄ nunq̄ a p̄re ꝓcederet ſpūs ſcūs: niſi p̄ſuppoſita alia ꝑſona ꝓcedēte a p̄re. ſ. verbo a quo ⁊ p̄re ſpūs ſcūs ꝓcedit. nō g filius ē rō p̄ri ſuo ꝓducēdi ſpūm ſcm̄. nec rō ſpirādi amorē. ſꝫ ē ſpūs ſcūs rō ꝓcedēdi a p̄re. qꝛ nec ꝑſona filij. nec eiꝰ ꝓceſſio dat p̄ri p̄nᵐ ſpirādi. nec modū hn̄di p̄nᵐ: ſꝫ dat ſpūi ſancto ꝙ ſit nexꝰ: ⁊ amicitia: ⁊ ꝯcordia vtriuſqꝫ: qđ nō hēret. ſi a ſolo p̄re ꝓcederet. ſicut vnꝰ amicꝰ nō dat coamico v̄tutē diligēdi: aut amorē ꝓducēdi: ſꝫ tn̄ niſi amicus haberet reamantē. amor ꝓcedēs ab eo nō hēret rōnē amicitie: nec ꝯcordie. Uerūtn̄ in ꝓpoſito nō ſolū ſpūs ſanctꝰ hꝫ a filio qđ ꝓcedat a p̄re. vt amicitia. vel nexus. imo ꝙ ꝓcedat a p̄re. vt dictuꝫ eſt. qꝛ ſpiritus ſanctus eadem proprietate eſt ſpūs. ⁊ donū: ⁊ cōio: ac nexus. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ nō arguit ꝯ ſcm̄ Tho. ſed ꝯ Henricū: qꝛ ſanctus Tho. non diceret. qn pr̄ habeat ꝑncipium ſufficiēs ſpi

Lec. 8. c. 4.

Lec. 4.

randi a ſe:ſed dicit:ꝙ pceſſio ſpūs ſancti reqrit vnā cōditionē in pncipio qḋ ꝓducit:q̄ nō eſſet: ſi filius nō eēt .ſ. mutuitas:ſicut dcm̄ eſt de amicitia. Jlla aūt ꝯdō nō eſt de intrinſeca rōne pncipij ſpiratiui vt quo:ſed ē cōditio ꝓducētis ꝑ illud pn̄m. Nec ſeq̄r ſi poſito filio pr̄ hʒ illā ꝯdōnē:ꝛ nō alr̄ ꝙ pr̄ habeat aliqd a filio effectiue:ſed ſolū ſequit̄:ꝙ filius ſit illud:ſine quo pr̄ non haberet huiuſmodi conditionē:ſicut pater non haberet paternitatem.ſi per impoſſ'e non eſſet filius:qꝛ dēpta filiatiōe demit̄ pr̄nitas: ꝛ iō pr̄ non eēt pr̄:non tn̄ ſequit̄ ꝙ filius ſit aliquo mō cā:vel pncipiū pr̄is:aut alicuius qḋ ſit in pr̄e formalr̄:ſed ſolū ꝙ filius ē illud: ſine quo nō hr̄et pr̄ talē relationē:ſic in ꝓpoſito ſine filio pr̄ nō haberet amoris mutuitatē cū aliquo ſibi dilecto:cum quo ſpiraret talē amorē. ❡ Ad 3m dr̄:ꝙ ꝯcordia vl' mutuitas nō eſt de rōne pncipij.quo pr̄ ꝛ filius ſpirant: vt ſepe dcm̄ eſt:eſt tn̄ ꝯdō ſine qua nō ſpirarēt talē amorem:ꝛ lʒ ꝯcordia ꝓut dicit relationē ſit in diuinis reſpectus rōnis:nō tn̄ ſeqtur:ꝙ reſpectus rōnis aliqd faciat ad ꝓductionē ſpūs ſancti: nō tn̄ eſt incōueniēs ꝙ ſit illud ſine quo nō ꝛc.nō rōne ſui:ſed rōne ſuoꝝ extremorū vel fundamenti:ſicut ſi pr̄ in diuinis nō eſſet idē ſibi:ꝛ cognitiuus ſui nō gigneret verbū: ꝛ tn̄ relatio quā dicit idētitas:ꝛ illa quā dicit cognitiuus:ſunt in diuinis relatiōes rōnis.vt pʒ.ſilr̄ pr̄ ꝛ filius niſi eſſent volitiui ꝛ diligibiles nō ꝓducerent ſpūm ſcm̄. ❡ Ad 4m dr̄. ꝙ argumētū ꝯcludit:ꝙ in pr̄e ſolo.i.ꝑ ſe accepto eſt ſufficienter pncipiū ꝓducēdi ſpūm ſcm̄:ſed nō ꝓbat ꝙ ipſo ſolo poſito ꝛ nullo alio ſint poſita oīa:ſine qb9 nō ꝓducit̄ ſpūs ſanctus:talis.n. mutuitas nullo mō eſt cā nec pncipiū ſpūs ſancti:ſed eſt ꝯditio: ſine qua non ꝓcederet ſpūs ſanctus a pr̄e:aut filio. ❡ Ad 5m negat̄ minor voluntas.n. vt in pr̄e eſt ſufficienter ꝓductiua: ꝛ potens hr̄e terminū:ſic ꝙ nō reqrit̄ aliḋ pn̄m: ꝑ qḋ cōpleat̄ ei9 ꝓductiuitas:ſʒ hn̄ reqrit̄:ꝙ ſuppoſitū ꝓducēs ꝑ illā hēat aliā ꝯdōnē:nō tanq̄ ꝑ quā:ſʒ tanq̄ ſine q̄ nō ꝓduceret:illā āt n̄ hʒ niſi poſito alio ſuppoſito a ꝓducēte ꝑ eādem voluntatē.ſ.poſito verbo. ❡ Ad 6m negat̄ minor tanq̄ erronea.oīs.n.amor: quo pr̄ diligit filiū eſt ꝑfectiſſimus. Nec valet ꝓbatio.dico.n.ꝙ amor ille mutu9 patris ad filiū vt filius ē terminat̄ ad diuā eſſentiā: ꝛ ad relationē:vel ꝑſonā:ſed ad eſſentiā:vt ad rōnē diligibilitatis:ad relationē aūt vt ad dilectum:in quo talis rō ſūmi boni ꝛ infiniti diligibilis ꝑ idētitatē realē repit̄. nullus.n.amor terminari pōt ad relationē:niſi inq̄tū induicit rōnē boni. Jn diuinis aūt nō eſt niſi vnica bonitas.iō nec niſi vnica rō diligibilitatis:ac ꝑ h̄ non eſt ibi niſi vnica dilectio:ſola.n.rō formalis obiecti: q̄ dat actui ſpēm variat rōnē formalē actus:ſicut viſiōe eiuſdē ſpēi vīr oīa alba:lʒ vnum ſit nix: aliud lana. ❡ Ad 7m negat̄ pncipalis ꝯn̄a: ꝛ ad pmā ꝓbationē dico: ꝙ lʒ ꝓbet ꝯ̄ Henricū ponētē: ꝙ in deo ē duplex intellectio: vna q̄ſi ꝯfuſa:q̄ eſt rō ꝓducendi cognitionē diſtinctā ꝛ expſſam:quā dicit verbū:ꝛ cōformiter ponit duplicē amorē:quorū vnus eſt rō ꝓducendi aliū : qui dr̄ zelus ꝛ ſpūs:tn̄ nihil ꝓbat ꝯ̄ ſanctū Tho.nō.n.ſcūs Tho. ponit:ꝙ actualis intellectio ſit rō ꝓducēdi verbū q̄ſi pncipiū eius elicitiuū:ſed potius intendit: ꝙ actualis intellectio eſt ꝓductio verbi:ꝛ ſilr̄ nō vult: ꝙ actualis dilectio ſit rō vel pn̄m elicitiuū ſpūs:ſed potius dicit:ꝙ ē eius elitio.ſicut.n. verbū eſt terminus actualis intellectionis.ita ſpūs ſcūs eſt terminus actualis dilectiōis. nō ḡ hr̄ in diuinis duplex pn̄m ſpiratiuū. ſ.eſſe vt actus pmus:ꝛ eſſentia ſub actu 2o.ſ. volibile:ꝛ ita nec duplex ſpūs ſcūs:q̄propter ſicut ꝯn̄a:ita ꝓbatio ꝯn̄e nulla fuit. ❡ Ad ꝯfirmationē dico:ꝙ nos nō dicimus:ꝙ actus voluntatis ſit ꝓductiuus ſpūs: vel amoris ſpirati nāliter:aut libere:ſed potius ꝙ ē eius ꝓductio. ꝓductiuum .n.talis ſpūs ē volūtas cū obto ſibi pn̄te per intellectū verū tn̄ argumētū radicē innuit erroneā.ſ.ꝙ ſpūs ſcūs ꝓducat̄ libere:ſic ꝙ in ptāte ꝓducētis ſit ꝓducere ꝛ n̄ ꝓducere.iō argumētū ex pte libertatis huiuſcemodi nihil valet. ❡ Ad 2am ꝯfirmationē pʒ ꝑ pdicta:qꝛ non ꝓcedit niſi ꝯ̄ Henricū. ❡ Ad 2am pncipalē ꝓbationē ꝯn̄e dr̄:ꝙ oīs pōritas ꝛ poſterioritas realis:vel ex natura rei an̄ actū itellectus inter eſſentiā ꝛ relatiōes negāda ē in diuinis:vel ꝙ vnū pus ametr̄:aut intelligat̄ q̄ aliud tali pōritate. Sed ſi ibidē ſit aliq̄ pōritas :illa eſt ſm noſtrū modū ꝯcipiēdi talia:quā nō requirit nā rei vt in ſe eſt. Dico 2o: ꝙ ꝯceſſa ibidē pōritate: q̄ ꝯcedi pt: adhuc nō hr̄ ꝙ ibi ſint duo amores ſpirati:aut duo ſpūs ꝓcedētes: qꝛ cū relatio cū pſcindit ab eſſentia diuina nullā hēat ꝓpriā entitatē:aut bonitatē ꝯn̄r:nec diligibilitatē: vn̄ nō ſe hʒ ad eēntiā vt ad diligibile:ſʒ vt diligibile ad diligibilitatē ſuā.dato ḡ ꝑ ipoſſ'e ꝙ prius diligeret̄ eēn9 q̄ relatio:vel ꝑſona.nō tn̄ alio actu diligi poſſet.nec alius ſpūs ꝓcederet dilectiōe q̄ diligit̄ eſſentia: ꝛ dilectione q̄ diligit̄ ꝑſona vel relatio:qꝛ actus manet idē:manēte eadē formali rōne obti.manente aūt actu eodē:manet idē termin9 ꝑ actū ꝓduct9. Dico 3o: ꝙ dato ꝑ impoſſ'e:ꝙ pr̄ ꝛ filius diligerēt eſſentiā ſuā nō diligēdo ſeipſos:aut relatiōes illo amore:nunq̄ ꝓcederet ſpūs hn̄s rōnē charitatis vel amicitie: vt dcm̄ ē: qꝛ ibi nulla erit reamatio. vn̄ illa ypotheſis infert ꝯ̄dictoria .ſ.q; ꝓcederet idē ſpūs ſm rē:ꝛ alius ſm rē. ❡ Ad ꝯfirmationē dico:ꝙ ſicut pn̄m ſpiratiuū includit bonitatē pncipalr̄:ꝛ ſcd'ario relationē cōem pr̄i ꝛ filio: ita obm illius actus dilectōis:quo ſpūs ſcūs ꝓducit̄ hʒ pncipalr̄ ꝓ obto eſſentiā:ſʒ ſcd'ario ſuppoſita:vn̄ ex h̄ qḋ eſt dilectio eēntie terminat̄ ad ſpūʒ amoris:ex h̄ aūt qḋ eſt dilectio mutua ꝑſonaꝝ:hʒ ꝙ ſit ſpūs amoris: q eſt charitas: ꝛ amicitia: ꝛ nexus. vn̄ tertia ꝑſona ſʒ modū nr̄um intelligēdi pus ē ſpiritus amoris q̄ ſit ſpiritus amoris amicitie: vel q̄ ſit nexus. ❡ Ad argumentum in pede queſtionis factum reſpondet ſanctus doctor pma parte.q.36.arti.4.ad 2m dicens. (Cū dr̄.pr̄ ꝛ filius ſunt vnū pn̄m ſps ſci:dſignat̄ vna ꝓpetas:q̄ ē forma ſignata ꝑ nomē:nec tn̄ ſeq̄r:ꝙ pp ples ꝓprietates pr̄ poſſit dici plra pn̄a.qꝛ iplicaret̄ plalitas ſuppoſitoꝝ). Hec ille. ❡ Et ſi dicat̄ ꝙ tūc rl'a illa de noib9 ſubſtātiuis:q̄ dicit ꝙ talia plurificant̄ ad plr̄ificationē forme ſignate videret̄ eē falſa. Dico ꝙ nō eſt falſa:imo ē vera bn̄ intellecta:ſʒ opʒ ꝙ intelligat̄ de reali plalitate forme. ita ꝙ forma realr̄ plurificet̄ in duas res:ſed ſic nō eſt i ꝓpoſito:nā lʒ pn̄m ſignificet ꝓprietatē ꝛ pr̄ hēat duas ꝓpetates.nō tn̄ ille ſunt due res in pr̄e:ſed vna res.ſūt tn̄ due relatiōes reales.ꝛ iō n̄ oʒ:q; pr̄ ſit duo pn̄a. ❡ Et ſi dicatur ꝙ ſaltē dʒ dici duo pn̄a ſm rōnē cū forma īportata ꝑ ly pn̄m plurificet̄ ſm rōnē.negat̄ ꝯn̄a.nā pr̄ nō pncipiat in eē rōnis:ſed vt ē in actu realis exn̄tie. ſi tn̄ obberet ꝯcedi:ꝙ illud pncipiū eſt duo ſʒ rōnē.nō tn̄ duo pncipia ſʒ rōnē.forte ſic dicerēt multi.ꝛ h̄ ſit ꝓ iſto argumēto. ❡ Utrū aūt iſta ꝯn̄a valeat. pr̄ ꝛ fili9 ſunt vnū pncipiū ſpūs ſancti.ḡ pater ꝛ filius ſunt vnū pncipiū: qḋ eſt pater:vel ſunt vnū pncipiū quod non eſt pr̄.quere ſanctū Tho.in pa parte ibidem. ❡ Jtē ꝓ quo ſupponit ſubiectū huius:vnū pncipiū ſpūs ſancti eſt pater ꝛ filius:vel pdicatū huius.pr̄ ꝛ filius ſunt vnū pncipiū ſpūs ſancti.vide ibidē.dicit enim ꝙ nō ꝓ vna notiōe nec ꝓ vna eēntia:nec ꝑ vna ꝑſona; ſʒ ꝓ duabus ꝑſonis

ſimul:ꝛ

Mutuitas nō ē de rōne pncipij ꝓductiui:ſed ꝯdō ſine qua nō.

Amor mutuus pr̄is ad filiū terminat̄ ad eſſentiā ꝛ ad relationē diuerſimode

Nulla in diuinis eſt prioritas ꝛ poſt. niſi ſm nr̄um modū concipiendi.

Quō hec ꝓpoſitio ſubſtātiua noīa ad plurificationem forme ſignificate intelligatur.

ſil:⁊ hꝫ ꝯfuſam ſuppoſitionē ⁊ nō determinatā. ¶ Sꝫ ſi dicat̄: qd ē illud ꝯfundēs ꝑdicatū 2ᵉ: Dico ꝙ ly et ſic in hac ꝓpōne: hic ⁊ rome vendit̄ piper: ſed de ſubō huius. ſ. vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pr̄ ⁊ filius: dubiū videt̄ a quo ꝯfundat̄ niſi ꝑ terminū ſeq̄ntē: ⁊ ꝙ talia ſunt ſubiecta q̄lia ꝑmittunt ꝑdicata: vel ſi iſta logica nō placet q̄re aliā: qꝛ ego tp̄s nō habeo ſpeculādi ad alia ꝓperās.

¶ Cōtra ſolutionē argumenti facti in pede q̄ōnis arguit ſic Gregorius. pmo qꝛ de v̄tute ſermōis pnᵐ in predicato nō pōt ſtare ꝯfuſe: cū nullū ſignū vl̄e: vl̄ ſincaᵐᵃ ꝑcedat ꝯfundēs ipm: ⁊ iō ſi ꝓpō illa eſt vera: qꝛ ꝑdicatū ſtat cōfuſe: cū hoc nō ſit de virtute ſermōis: ſeq̄t̄ ꝙ ipſa nō ſit ꝓpria: nec de v̄tute ſermōis ꝯcedēda. ¶ 2° Qꝛ ſi principiū ſtat ꝯfuſe ⁊ nō determiate: cū ꝯſtet ꝙ nō ſtet ꝯfuſe diſtributiue: ſeq̄t̄ ꝙ ſupponit̄ ꝯfuſe tm̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſub ipſo ꝯtingit deſcendere ad ſingularia ꝑ ꝓpoſitionē de diſiūcto ꝑdicato: nulla mutatione facta ex ꝑte ſubiti. ſequit̄ ḡ. pr̄ ⁊ filius ſunt pnᵐ ſpūs ſci. ḡ pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt hͦ pnᵐ: vel hoc pnᵐ. demōſtrādo pmo vnā ꝑſonaꝫ deinde aliā: ꝑ q̄bus dr̄ prinᵐ ſupponere cōfuſe: ſꝫ iſtud ꝯn̄s eſt falſum: cū eius oppoſitū ſit verꝫ. ſ. pr̄ ⁊ filius n̄ ſunt hͦ pnᵐ: nec ſunt hͦ pncipiū: ſicut verꝫ eſt. ꝙ pr̄ ⁊ filius non ſunt hec ꝑſona pr̄is: neq̄ ſunt hec ꝑſona filij.

¶ 3°. Si pnᵐ ſupponit ꝑ duabꝰ ꝑſonis ſimul. ḡ hͦ erit magis vel nō minus ꝓpria ⁊ cōcedenda. pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt pncipia: ſicut dr̄: ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt ꝑſone. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ terminus in pl̄ali numero magis ꝓprie ſupponit ꝑ pl̄ibus ſingularibus ꝯiunctim q̄ꝫ in numero ſingulari. ¶ Itē ſꝫ hͦ pncipiū nō ſupponeret ꝯfuſe tm̄: vt dicis: ſed determinate: ſicut in iſta. ſortes ⁊ plato ſunt hoīes. ꝑdicatū ſupponit determinate. nō obſtāte ꝙ ſupponat ꝑ pl̄ibꝰ ſimul. ſ. ꝑ ſorte ⁊ platōe: ⁊ vtrūqꝫ ꝓbat̄: qꝛ ſub ꝑdicato ꝯtingit deſcēdere ꝑ diſiūctiuā: q̄ vtiqꝫ v̄a erit: ⁊ ſua ꝯ̄dictoria falſa. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dr̄. ꝙ in iſta ꝓpoſitione. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſci. pr̄ ſtat confuſe ⁊ ꝯfundit̄. vt dcm̄ ē in ſolōne illius argumēti facti in pede q̄ōnis ꝑ hͦ ſincaᵐᵃ. ¶ Et ad replicā q̄ fit de iſta vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pr̄ ⁊ filius. dr̄ ſil̄r ſm̄ ſcm̄ Tho. ꝙ ſtat ꝯfuſe: ⁊ iō dico final̄r. ꝙ tales termini cōes de ſua nāli ſignificatiōe ſtāt cōfuſe ⁊ nō determinate ꝑ hͦ vl̄ illo ſuppoſito. vn̄ ſcūs Tho. 3° ſen. di. i. q. 2. ar. 4. dicit. (Oꝫ ſi pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſanctꝰ eādē nūero nāꝫ aſſumerēt dicerent̄ vnus hō: ſicut ꝑꝑ vnā nām diuinaꝫ dicuntur vnus deus: ⁊ ſicut dr̄ tota trinitas vnꝰ ſolus verus deꝰ. ita pōt dici. iſte ſolus hō eſt pr̄ filius ⁊ ſpūs ſanctꝰ: ⁊ iſte terminus hō ſupponeret rē nāe hūane ſine diſtinctiōe triū ꝑſonaꝝ: ſicut iſte terminus deus ī ꝑdictis locutionibus ſupponit rē nāe dīne indiſtincte: ⁊ hec ē ſuppoſitio ſua nālis: ⁊ q̄ſi termini cōis reſpectu triū ꝑſonarū. ſuppoſitio aūt qua ſupponit ꝑ pr̄e vel filio eſt ſibi accidētalis: ⁊ q̄ſi termini diſcreti.) Hec ille. Ita in ꝓpoſito dico. ꝙ in iſta: vnū pnᵐ ſpūs ſancti ē pr̄ ⁊ filius. ly vnū pnᵐ ſupponit ꝯfuſe: ⁊ indiſtincte rē nāe humane: ⁊ iſta eſt ſua nālis ſuppoſitio: nec opꝫ q̄rere ꝯfuſiuū eius: ſed potius ꝑ qd trahat̄ ad ſtandū determinate ꝑ hͦ vl̄ illo eius ſuppoſito diſtincto: hoc. n. fit ꝑ ſignū vl̄e: vel particulare: vel aliq̄d hꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ ſub ꝑdicato huius ꝓpoſitionis. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti: nō cōtingit deſcēdere ꝑ diſiūctiuā. ſic ḡ pr̄ ⁊ filius ſunt hͦ pncipiū: vel pr̄ ⁊ filius ſunt hoc pncipiū. imo eſt fallacia ibi figure dictiōis: vt oñdit ſcūs Tho. pma pte. q. 36. arti. 4. ad 4ᵐ. vbi ſic dicit. (Hoc qd̄ dico. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ: qd̄ eſt pr̄: aut vnū pnᵐ qd̄ nō eſt pr̄ nō ſunt ꝯ̄dictorie oppoſita: vn̄ non eſt neceſſe altero illoꝝ dare: cū. n. dicimus. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti. hoc qd̄ dico pnᵐ non hꝫ ſuppoſitionē determinataꝫ: ſed cōfuſam ꝑ duabꝰ ꝑſonis ſimul: vn̄ in ꝓceſſu ē fallacia figure dictiōis a ꝯfuſa ſuppoſitione ad determinataꝫ). Hec ille. ¶ Ibidē ēt ad 5ᵐ dicit ſic. (Hec eſt vera. vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pater ⁊ filius: qꝛ hoc qd̄ dico pnᵐ: n̄ ſupponit ꝑ vna ꝑſona tm̄: ſed indiſticte ꝑ duabꝰ). Hec ille. Sic pꝫ igit̄. ꝙ nō ſequit̄: pr̄ ⁊ filius ſunt vnū principiū ſpūs ſci. ḡ ſunt hͦ pnᵐ: vel ſunt hoc pnᵐ. ¶ Scḋo dico ꝙ bn̄ ſeq̄t̄. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti. ḡ ſunt hoc pnᵐ: vel hoc pnᵐ. demōſtrando ꝑ pᵐ hͦ vnam ꝑſonā: ⁊ ꝑ 2ᵐ hoc aliā: nec ꝯn̄s illud eſt falſum. ſed verꝫ ⁊ eſt ꝓpoſitio de diſiuncto extremo: ⁊ cū ꝓbat̄ falſitas ꝯn̄tis: qꝛ nec pr̄ ⁊ filius ſunt hec ꝑſona demōſtrādo patrē. nec pater ⁊ filius ſunt hec perſona demonſtrādo filiū: igit̄ nec illud ꝯn̄s eſt verꝫ: dico ꝙ ꝯn̄a nō valet: nā ex tali an̄cedente: qd̄ eſt ꝓpoſitio copulatiua bn̄ ꝓbat̄: ꝙ ꝯn̄s eſt falſum. ſi eēt diſiūctiua: nō aūt ſi ſit d̄ diſiuncto extremo: vn̄ iſta ꝯn̄a nō valet: nec Pariſius ⁊ Rome vendit̄ iſte piper: nec Pariſius ⁊ Rome venditur ille piper. ḡ falſum eſt: ꝙ Pariſius ⁊ Rome vēdit̄ iſte vel ille. vn̄ ſortes ⁊ plato ſunt ſortes vel plato. nō tn̄ cōcedit̄: ꝙ ſortes ⁊ plato ſunt ſortes: nec ꝙ ſortes ⁊ plato ſunt plato. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ ꝯn̄a: qꝛ lꝫ hoc qd̄ dico pnᵐ ſupponat ꝑ duabus ꝑſonis: nō tn̄ ꝑ duobꝰ pncipijs. qꝛ nomen ſubſtantiuū nō ꝑdicat̄ in plurali: niſi plurificetur forma ſignata ꝑ ipm. lꝫ ſupponat ꝑ multis: ſicut pꝫ de hoc noīe deus. lꝫ ſupponat pro multis: tn̄ nō dr̄: nec cōcedit̄: ꝙ pl̄a ſuppoſita ſint pl̄es dij. ꝓbatio aūt de hͦ noīe ꝑſona nihil valet: qꝛ forma quā ſignificat plurificat̄ in diuinis. ſ. ꝑſonalitas ⁊ relatio ſubſiſtens. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ codē mō: ꝙ ille maxime nō tenēt. vbi nomē ſignificat formā: q̄ nō plurificat̄: lꝫ ſit in multis ſuppoſitis: ſicut ē in diuinis d̄ hͦ noīe deꝰ: ⁊ multis alijs abſolutis: ⁊ de hoc noīe pnᵐ in ꝓpoſito. vn̄ ſcūs Tho. vbi ſupra ad 2ᵐ. (Cū dr̄. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pncipiū ſpūs ſancti: deſignat̄ vna ꝓprietas: q̄ eſt forma ſignificata ꝑ nomē). ¶ Ad vltimū dr̄: ꝙ ī illa ꝓpoſitione. pr̄ ⁊ filius ſunt pnᵒ ſpūs ſancti. ꝑdicatū nō ſupponeret determinate ꝑ pl̄ibus ſuppoſitis hn̄tibus vnicā formā ſignatā ꝑ nomē: ſed ꝑ pluribus ſuppoſitis hn̄tibus multas formas ſignatas ꝑ nomē illud: eēt. n. ſenſus ꝙ illa notio: q̄ dr̄ ſpiratio actiua plurificaret̄ in pr̄e ⁊ filio qd̄ eſt abſurdū: qꝛ tunc nullo mō eſſent vnus ſpirator: nec vnū pnᵐ ſpūs ſancti. Et hec ſufficiāt. Diſt. XIII.

Contra ſolutionē ad argumēta ī pn. qō. arguit.

Vtrū ly principiū ſtet ꝯfuſe cū dr̄. pr̄ ⁊ filiꝰ ſūt vnuꝫ pncipiū ſpūs ſan.

Termini cōmūes ſua nāli ſignificatione ſtāt ꝯfuſe.

¶ Vtruꝫ gn̄atio ⁊ ꝓceſſio. ſ. ſ. ſint proceſſiones alterius rationis. Queſtio I.

Circa tertiamdecimā diſtictioneꝫ queritur. Utꝝ gn̄atio ⁊ ꝓceſſio ſpūs ſancti ſint ꝓceſſiōes alteriꝰ rōnis. Et arguit̄ ꝙ nō. Proprietates cōſtitutiue filij ⁊ ſpūs ſancti nō ſūt alterius rōnis. ḡ nec coꝝ ꝓceſſiōes. tꝫ ꝯn̄a: quia iſte ⁊ ille idem realiter ſunt. antecedēs patet. quia tūc filius ⁊ ſpūs ſanctus eſſent diuerſaruꝫ rationum: ⁊ ſic alterius ſpeciei.

In oppoſitū arguit̄ ſic. Iſte ꝓductiones terminant̄ ad ideꝫ formal̄r. ḡ non ſunt alterius rōnis. tꝫ ꝯn̄a. qꝛ ꝓductiones ſunt alterius rōnis ꝓpter terminos alterius rōnis: ⁊ dicunt̄ eiuſdeꝫ rōnis ꝓpter terminos eiuſdē rōnis: ſꝫ an̄s pꝫ. qꝛ terminus natiuitatis filij ⁊ ꝓceſſiōis ſpūs ſic ē de eēnᵃ dīna.

In iſta q̄ōne erunt duo articuli. In primo videbitur q̄uō ⁊ penes quid diſtinguuntur natiuitas filij ⁊ proceſſio. In 2° penes quid ⁊ q̄uō diſtinguant̄ generatio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte.

Quantū ad p̄mū ſit p̄ma ꝯclo. Qꝫ ille ꝓceſſiões paſſiue ſumpte non diſtinguunt̄ ſeipſis formal̓r. Iſtā ꝯclonē ꝓbat ſic ſanctus doctor de potentia dei.q.10.arti.2°.(Unūquodqꝫ diſtinguitur ab alio ſm ſpēm ꝑ illud a quo ſpēm hꝫ:⁊ ſm numeꝝ ꝑ illud a quo indiuiduat̄. Dr̄ia aūt īter ꝓceſſiões diuinas oꝫ ꝙ ſit non ſolū ſicut ea:q̄ dr̄unt numero tm̄: ſed ſicut ea:q̄ dr̄unt ſpecie:cū vna ſit generatio:alia v̓o non. Relinquitur ḡ ꝙ ꝓceſſiones diuine diſtinguunt̄ per illud: a quo ſpēm hn̄t. Nulla aūt ꝓceſſio:nec oꝑatio:nec motus hꝫ ſpēm a ſe:ſed ſortit̄ ſpēm a termino: vel a p̄ncipio: vñ nihil eſt dictu:ꝙ ꝓceſſiões alique diſtinguant̄ ſeipſis: ſed opꝫ ꝙ diſtinguant̄ penes terminos: vel principia) Hec ille. ¶ Itē p° ſen.di.13.q.1.ar.2°.arguit ſic ꝓ iſta ꝯclone.(Generatio (inquit) ⁊ ꝓceſſio nullā hn̄t oppoſitionē ad inuicē:oīs aūt formalis diſtinctio eſt ſm aliq̄ꝫ oppoſitionē. ¶ Itē. Proceſſio ⁊ gn̄atio ſignificant̄ ꝑ modū operationū:h̓ aūt nō conuenit:vt ꝑ oꝑationes: vel motus diſtinguant̄ oꝑantia:vel oꝑata:ſed magis econtrario: qꝛ actiões dr̄unt ſpecie ſm formas agentiū:vt calefacere ⁊ infrigidare:⁊ motus ſm terminos). Hec ille. ¶ Itē p̓a 2e.q.18.arti.2° dicit.(Sicut aūt res nālis hꝫ ſpeciē ex ſua forma:ita actio hꝫ ſpēm ex obi̓to:ſicut ⁊ motus ex termino). Idē dicit ad 3m ibidē. ¶ Itē arti.5°.⁊ ar.6.⁊.7.⁊.9.⁊.10.in quo ſic ait.(Spēs reꝝ nāliū ꝯſtituūtur ex nālib⁹ formis:⁊ ſpēs actuū ex obiectis). Idē ponit de malo.q.2a.ꝑ totū. ¶ Itē p̓a 2e.q.1.arti.3°.ſic ait.(Unūquodqꝫ ſortit̄ ſpēm ſm actū ⁊ nō ſm potētiaꝫ: vñ ea que ſunt ꝯpoſita ex mā ⁊ forma cōſtituūt̄ ſuis ſpēbus ꝑ ꝓprias formas:⁊ h̓ ēt eſt ꝯſiderandū ī ꝓprijs motib⁹:cū.n.motus quodāmō diſtinguant̄ ſm actionē ⁊ paſſionē: vtrūqꝫ eoꝝ ab actu ſpēm ſortit̄:actio quidē ab actu:q̄ eſt p̄nm agendi:paſſio vero ab actu: qui ē terminus motus:vñ calefactio actio nihil aliud eſt q̄ꝫ motio q̄dā a calore ꝓcedēs:calefactio aūt paſſio nihil aliud eſt q̄ꝫ motus ad calorē: diffō aūt manifeſtat rōnem ſpēi). Hec ille. ¶ Secda ꝯ eſt. Qꝫ ꝓceſſiões ille nō diſtinguunt̄ real̓r penes p̄n̓a.ſ.ſm h̓:ꝙ vna eſt ꝓceſſio ꝑ modū nāe ⁊ intell̓s:alia v̓o ꝑ modū volūtatis:nā eni ⁊ itell̓s:⁊ volūtas vīr ſignificare q̄dā oꝑonū p̄ncipia. Iſtam ꝯnem ꝓbat ſanctus doctor de potentia dei:vbi ſupra ait.n.ſic.(Iſtud (inquit) nō ſufficit ad diuinā proceſſionū diſtinctionē:niſi aliud addat̄. Cū.n. oporteat in ꝓcedēte inueniri ſīlitudinē eius:qđ eſt ꝓceſſiōis p̄ncipiū:ſicut ī reb⁹ creatis ſīlitudnē forme generātis neceſſe ē eē in gn̄ato:opꝫ ꝙ ſi ꝓceſſiões in diuinis diſtinguunt̄ ꝑ h̓:ꝙ p̄ncipiū vnius ē nā:vel intell̓s: alteri⁹ v̓o volūtas:ꝙ in ꝓcedente ſm vnā ꝓceſſionē inueniat̄ tm̄ ꝙ nāe eſt:vel intell̓s:in altero vero id:qđ ē voluntatis tm̄:qđ pꝫ eſſe falſuꝫ. Nā ꝑ vnā ꝓceſſionē:q̄ eſt filij a patre:cōicat pr̄ filio qcqd hꝫ ⁊ nām:⁊ potētiā:⁊ intellm̄:⁊ volūtatē:⁊ qcqd abſolute dr̄:vt ſicut v̓bū dr̄ ſapientia genita:ita poſſet dici nā:vel volūtas:vel ſapiētia genita.i.ꝑ gn̄ationē accepta:vel magis hꝯ ꝑ gn̄ationē accipiens:vñ pꝫ:ꝙ cū oīa attributa eēntialia ꝯcurrant in vnā ꝓceſſionē filij: ꝙ nō pōt ꝓceſſionuꝫ dr̄ia inueniri ſm diuerſas rōnes attributoꝝ:ita ꝙ ꝑ vnā ꝓceſſioneꝫ attēdat̄ cōicatio vnius attributi:⁊ ꝑ aliā alteri⁹ cōicatio). Hec ille. ¶ Eādē ꝓbat p° ſen.di.13.q.1.art.2°.ſic.(Uolūtas ⁊ nā in diuinis ſolū rōne diſtinguunt̄: vñ talis diſtinctio nō pōt eſſe rō realis diſtinctionis: qꝛ p̄nm nō eſt debilius p̄ncipiato. Et p̄terea ſꝫ h̓ ꝓceſſio itellectus:ſm quā dr̄ verbū eēt alia a ꝓceſſiōe nāe ſm quaꝫ dr̄ filius). ¶ Tertia ꝯ ē. Qꝫ hꝯ ꝓceſſiões diſtinguunt̄ ſm ordinationē originis. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſanct⁹ doct. de potētia dei:vbi ſupra ſic.(Proceſſiōis termin⁹ ē h̓re:cū ad h̓ ꝓcedat ꝑſona diuina:vt hēat qđ accipit ꝓcedēdo: ꝓceſſiões aūt penes terminos diſtinguunt̄.ḡ neceſſe eſt:vt ſicut hn̄s diſtinguit̄ in dīnis:ita diſtinguat̄ ⁊ ꝓcedens:hn̄s aūt nō diſtinguit̄ in diuinis ab hn̄te ꝑ hoc qđ hic habeat hec attributa:ille v̓o alia:ſed ꝑ h̓ ꝙ eadē vnus hꝫ ab alio. Nā oīa q̄ hꝫ pr̄ hꝫ filius:ſꝫ in h̓ diſtinguit̄ filius a pr̄e: ꝙ hꝫ ea a pr̄e.ſic igit̄ vn⁹ ꝓcedens ab alio ꝓcedente diſtinguit̄:nō qꝛ vn⁹ ꝓcedēdo hec accipiat:⁊ alius alia:ſed qꝛ vnus illoꝝ ab alio accipit.quicqd igit̄ inuenit̄ in ꝓceſſiōe dīna:qđ ſtatim in vna ꝓceſſione pōt intelligi:nulla alia itellecta:vnius tm̄ ꝓceſſio ē. Ibi v̓o ſtatim alia ꝓceſſio inueniri pōt:vbi eadē que ꝑ p̄mā ꝓceſſionē ſunt accepta iteꝝ deriuant̄ ī aliā: ⁊ ſic ſolū ordo ꝓceſſionū:q̄ attendit̄ ſm originē: ꝓceſſiones multiplicat in dīnis:vñ ꝯuenienter dixerūt q̄ poſuerūt vnā ꝓceſſionē eē ꝑ modū nāe ⁊ intell̓s.aliā ꝑ modum volūtatis q̄ꝫtū ad illud:ꝙ ꝓceſſio:q̄ eſt ſm nām vel intellectū nō p̄exigit aliā ꝓceſſionē. ꝓceſſio aūt q̄ eſt per modū volūtatis aliā ꝓceſſionē p̄exigit. nā amor alicuius rei nō pōt a volūtate ꝓcedere:niſi p̄intelligat̄ ꝓceſſiſſe ab intellectu illius rei:qđ ē veꝝ ꝯceptū. bonū eni intellm̄ eſt obm̄ volūtatis). Hec ille. ¶ Eādē ꝯnē ponit p° ſen.vbi ſupra ait.n.ſic.(In diuinis nō pōt eē aliq̄ realis diſtictio ⁊ pluralitas:niſi ſꝫ relationem originis.⁊ iō ſm hoc oꝫ nos inueſtigare plalitatē ꝓceſſionū ⁊ ꝓcedentiū. Dico igit̄ ſm h̓:ꝙ ē ī diuinis aliq̄ ꝓceſſio ſm quā vna ꝑſona ꝓcedit ab vna.⁊ hec eſt ꝓceſſio gn̄ationis:ſm quā filius eſt.⁊ iō dr̄ eē ꝑ modū nāe.vel itellectus. ꝓcedit.n.vt fili⁹ ⁊ vt v̓bū. qꝛ ī vtroqꝫ mō iſtarū ꝓceſſionū.ſ.nāe ⁊ intell̓s ē ꝓceſſio vni⁹ ab vno. ¶ Itē in diuinis eſt aliq̄ ꝓceſſio.q̄ ē ſimul a duob⁹.ſ. ab eo q̄ ꝓcedit.⁊ ab eo a quo ꝓcedit.⁊ hec diſtiguit̄ a p° ſꝫ originē:qꝛ illa 2a ꝓceſſio ē a ꝓcedēte ſm ꝓceſſionē p̄dictā q̄ ē ꝑ modū nāe.⁊ inde ē ꝙ illa ꝓceſſio dr̄ eē ꝑ modum volūtatis.qꝛ ꝑ ꝯſenſum a duob⁹ volētib⁹ pōt vn⁹ amor ꝓcedere.⁊ ſm iſtos diuerſos modos originis ꝓducunt̄ pl̓es ꝑſone relatiōe originis diſtincte.ſ.filius q̄ ē a pr̄e.⁊ ſpūs ſanctus.q̄ ē ab vtroqꝫ.vñ ꝯcedit̄. ꝙ niſi ſpūs ſāctus eēt a filio:nō eēt aſſignare realē diſtinctionē inter filiū ⁊ ſpūꝫ ſanctū). Hec ille in forma. ¶ Eandē ꝯnē ponit p̄ma pte.q.27.arti.4°.ad p̄m.vbi ait.(Quicqd ē in diuinis ē vnū cū dīna nā: vñ ex pte hui⁹ vnitatis nō pōt accipi ꝓpria rō hui⁹ ꝓceſſiōis:vel illius. ſm quam vna diſtinguit̄ ab alia.ſed opꝫ ꝙ p̓a rō huius ꝓceſſiōis vel illius accipiat̄ ſm ordinē vni⁹ ꝓceſſiōis ad aliaꝫ. Hꝯ aūt ordo attendit̄ ſm rōnē volūtatis ⁊ intell̓s.vñ ſm hoꝝ ꝓpriā rōnē ſortit̄ in diuinis vtraqꝫ ꝓceſſio nomē:qđ iportat̄ ad ꝓpriā rōnē rei ſignificādā). Hec ille. ¶ Itē arti.3° ad 3m dicit.(Lꝫ in deo nō ſit aliud volūtas ⁊ intellectus.tm̄ de rōne intell̓s ⁊ volūtatis ē.ꝙ proceſſiones:q̄ ſunt ſm actionē vtriuſqꝫ ſe habeāt ſꝫ quēdā ordinē.nō.n.eſt ꝓceſſio amoris niſi in ordine ad ꝓceſſionē v̓bi.nihil.n.pōt voluntate amari.niſi ſit in itellectu p̄cōceptū.ſicut igit̄ attēdit̄ q̄dā ordo verbi ad illud.a quo ꝓcedit.lꝫ in diuinis ſit eadē ſubſtantia intellectus ⁊ ꝯceptio intellectus.ita lꝫ ī deo ſit voluntas ⁊ intell̓s. tm̄ qꝛ de rōne amoris eſt.ꝙ nō ꝓcedit niſi a ꝯceptione intell̓s.iō hꝫ ordinis diſtinctionē ꝓceſſio amoris a proceſſiōe v̓bi in diuinis). Hec ille. ¶ Sed ꝯ p̄mā ꝯnē arguit̄ ſꝫ Aureolū multipl̓r. Et p̄mo in gn̄ali.ꝙ actiões ⁊ paſſiões ſeipſis formal̓r diſtiguant̄. ¶ Primo ſic. Phs dicit in p̄dicamentis.ꝙ diuerſoꝝ geneꝝ ⁊ nō ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ dr̄ie. Et ꝑ poſterioꝝ ait.ꝙ p̄dicamētorum coordinatiōes ſunt impmixte.

Sco.di.13.q.vnica.d.ꝙ diſtiguunt̄ realiter ſeipſis originatiue ꝑ principia arguitiue ꝑ terminos Egidius hic.d.ꝙ rōne ſuppoſitoꝝ.

Henr. in ſūma ar.37.q̄l.5.qō.1.dicit ꝙ ꝑ p̄ncipia formalia.

Adam vero di.6.q.1.arti.2.dicit ꝙ diſtinctio ſumitur ex infinitate:⁊ ex illimitatione diuine eſſentie.

Cōtra p̄maꝫ ꝯclonē Aur. di.13.q.1.art.2.ꝓpoſitiōe tertia.

In p̄dicam. capite.4.primo poſteri.l.26.t.c.31.

Et 3°

Et 3°.metaphyſice dicit: ꝙ dr̄ie diuidētes genus debēt eſſe eēntialesꝫ per ſe ꝑtinētes ad rōnem generis: ſicut bipeditas ꝑ ſe ꝑtinet ad pedalitatē: nō autē per accńs ſicut alatuꝫ per accńs reſpicit pedes habēs: ſed ſi actio ꝛ paſſio non habeat per ſe genera: ꝛ ſpecies: ꝛ dr̄ias: nullum iſtoꝝ ſaluatur: nec enim diuerſoꝝ generū erunt diuerſe ſpecies ꝛ dr̄ie: nec ꝑdicamentales coordinatiōes erunt imꝑmixte: nec differentie erunt per ſe ꝑtinentes ad rōnem generis: ſi ꝑdicamēta hꝰ non habeāt ſeipſis formaliter dr̄ias diſtinctas: q̄bus ſint alterius rōnis: ſꝫ omnis alteritas ſit ex terminis. ḡ impoſſibile eſt illud poni. ¶ Secūdo ſic ad ideꝫ. Cui cōpetit qḋ maius eſt poteſt cōpetere illud qḋ minus eſt: ſed alteritas rōnis: quā habēt cōceptus ḡnāliſſimi eſt maxima diuerſitas: cōceptus enim ḡnāliſſimi ſunt primo itellecta: ꝛ ꝑmo diuerſa: ꝛ prime maneries rerum oīno alterius nature nullaꝫ hn̄tes cōmunē naturā: vt dicit Cōmentator expreſſe. 3°. metaphiſice cōmento.10. ꝛ.8°. cōmento.16°. ḡ cum actio ꝛ paſſio ſeipſis formaliter hēant: ꝙ ſint q̄dā cōceptus ḡnāliſſimi alterius rōnis ꝛ ꝑmo diuerſi: multo fortius ſeipſis habebūt formaliter ſpecificas differentias cōſtitutiuas ꝛ diuiſiuas: que minorem alteritatē iportant. ¶ Tertio ſic. Ph̄s dicit.10. metaphyſice ꝙ differētia m̄ālis nō diuerſificat ſpeciē: ideo maſculinū ꝛ femininū nō variāt ſpeciē hoīs: ſed ꝑdicamentuꝫ actionis habet in ſe diuerſas ſpecies: alias nō eſſent per ſe ꝑdicamenta ſi ſpecies nō haberēt. ḡ ſpecifica diſtinctio: que reperitur in ipſis nō eſt m̄ālis: ꝛ per ꝯſequens nō eſt ſolū per fundamēta: vel per terminos: q̄ꝛ ius non ſit niſi in ipſis. ¶ Quarto ſic. In nulla nā̄ inuenit̄ qḋ eſt materiale diſtinctū ꝛ ꝓpriū illi nature quin reperiatur illud: qḋ eſt formale: vt dicit Cōmētator. 2°. de aīa cōmento.60. ſed cōceptus ḡnāliſſimus eſt quaſi m̄ālis ꝛ potētialis: cōceptus vero differentiaꝝ formales ſunt ꝛ qui extrahūtur de potentia cōceptus ḡnāliſſimi. ḡ ſi in ꝑdicamēto actiōis reperitur per ſe ꝛ ꝓpꝛie cōceptus ḡnāliſſimus qui eſt m̄ālis: multo fortius reperient̄ ꝯceptus differētiaꝝ ſpecificaꝝ: qui ſunt actuales ꝛ formales. ¶ Quinto. Nam inductiue pꝫ: ꝙ licꝫ actiones: aut paſſiones habeāt diſtinctos terminos: vel diſtincta ꝑncipia: nihilominus ſeipſis formaliter diſtinguunt̄: ſicut forme alterius rōnis reperiri habēt in materijs alteriꝰ rōnis. hoc aūt apparet: nam intellectus apprehendens ꝛ preciſe ſumens rōneꝫ calefactionis ꝛ albefactionis: ſtatim apprehēdit: ꝙ ſeipſis formaliter differūt: ꝛ ſunt alterius rōnis. ¶ Secūdo loco arguit ꝓpꝛie cōtra illā primā ꝯcluſionē: ꝙ generatio ꝛ ſpiratio paſſiue ſumpte ſeipſis differūt formaliter. Et ꝑmo ſic. Q̄cūqꝫ aliqua ſeipſis ſunt alterius rōnis etiaꝫ vbi habēt diminutū eē ꝛ quaſi itellectuale: multo fortius ſeipſis diſtinguūtur vbi habent verum eſſe ꝛ reale: res quidem ſic ſe videntur habere ad diſtingui ſicut ſe habēt ad eſſe: ſed ſpirituꝰ ꝛ verbū: dictio: ꝛ ſpiratio in nobis ſeipſis formaliter diſtinguunt̄ per ſuas ꝓprias rōnes: in quibus tamē non habent niſi eſſe diminutū ꝛ intentionale ac quid fictiuum: mens quideꝫ coram ſe poſita in eſſe conſpicuo ꝛ formato ſeipſa differt ab eadem mente extra ſe in eſſe dato ꝛ elargito poſita per vim amoris ꝛ votū. Et pꝫ ꝙ iſte poſitiones ſunt alterius rōnis poni coraꝫ ſe: ꝛ poni extra ſe: vnde q̄libet experitur iſta eſſe alterius rōnis: ꝛ per ꝯñs ſpirari: qḋ nihil eſt aliud q̄ꝫ in eſſe lato poni: eſt alteriꝰ rōnis a generari: q꜠ nihil aliud eſt q̄ꝫ poni in eſſe cōſpicuo: ꝛ obiectiuo. a fortiori ḡ cū in diuinis non ſint iſta ficticie ꝛ intētionaliter ſicut in nobis: imo realiter ꝛ vere: nō debet mens ambigere quin ſuis formalibus rōnibus diſtinguant̄. ¶ Secūdo ſic. Nulla res diſtinguitur formaliter per aliq̄d extrinſecū ab ea: cum omnis res per ſuā ꝓpriā realitateꝫ ab omni alia re diſtinguatur: ſed ꝓductiua ꝑncipia ꝛ termini ꝓductiōis ſunt extrinſeca actioni ꝛ paſſioni. ḡ per iſta nō diſtinguit̄ vltimate ꝛ ſimpliciter aliqua actio vel paſſio: ꝛ ꝑ̄iter nec generatio ꝛ ſpiratio: imo ſi ḡnātio ꝛ ſpiratio realiter diſtinguunt̄: earuꝫ vltimata ꝛ formalis diſtinctio erit ex intimis earūdem: ꝛ non penes terminos vel principia. ¶ Tertio ſic. Nulluꝫ prius diſtinguitur per poſterius nec cauſa diſtinguit̄ per effectū: ſed dato ꝙ in diuinis eſſent formales termini: adhuc ꝓceſſiones eſſent priores illis. ḡ nō diſtinguerent̄ penes illos: niſi forte inoteſcenter ꝛ argutiue. ¶ Contra eandem ꝯcluſionē arguunt Scotus Bonauētura ꝛ Varro ꝓbando: ꝙ generatio ꝛ ſpiratio ſeipſis formalr̄ diſtinguantur. ¶ Primo ſic. Prima diſtinctiua ſunt ſimpliciſſima: ꝛ ſe totis formaliter diuerſa: vt pꝫ.8°. metaphyſice: ſed ḡnātio ꝛ ſpiratio paſſiue ſumpte ſunt ꝯſtitutiue ꝑſonaꝝ filij ꝛ ſpūs ſancti: ꝛ per ꝯñs diſtinctiue. ḡ ſeipſis primo formalr̄ diſtinguūtur. ¶ Confirmat̄. Q꜠ hꝰ ꝓductiōes ſunt ideꝫ realiter qḋ relationes conſtitutiue. ¶ Secūdo. Ens ꝛ vnū cōuertunt̄: ꝛ per cōſequens vnaqueqꝫ res hꝫ: ꝙ ſit vna res diſtincta ſeipſa formaliter: ſed hꝰ ꝓductiones ſunt vere realiter in deo. ḡ ſeipſis formaliter diſtinguūtur. ¶ Tertio. Unūquodqꝫ per ſuaꝫ formaleꝫ rōnem habet: ꝙ diſtinguat̄ ab oī eo: qḋ non eſt de ſua formali rōne: forma eniꝫ eſt diſtinctiua: aō ſeparat ꝛ diſtinguit: ſed generatio in diuinis ſeipſa formalr̄ eſt generatio ꝛ ſpiratio. ḡ ex rōnibus formalibus eaꝝ īpoſſibile eſt generationē eſſe ſpirationē etiam quocūqꝫ alio per ipoſſibile circūſcripto. ¶ Quarto. Quod eſt cauſa diſtinctionis ꝑſonaꝝ vꝫ ſeipſo hēre diſtinctionē. ſed Augu. 5°. de trinitate caplo.17°. aſſignat rōnem: quare ſpūs ſcūs ꝛ filius diſtinguunt̄ ex ꝓceſſionibꝰ eorūdeꝫ: dicēs ꝙ filiꝰ ꝓcedit naſcendo: ſpūs ſanctus vō a p̄re ꝓcedit nō q̄uo natus: ſꝫ q̄uo datꝰ. ¶ Et li. 15. de trinitate dicit: ꝙ ex cognitiōe ꝛ dilectione in nobis inſinuat̄ hic quedā intelligibilis natiuitatis ꝛ ꝓceſſiōis diſtātia: q꜠ nō ē ē cognitione cōſpicere qḋ appetere: vel ꝑfrui voluntate. Et ex his ibidē infert in nobis eſſe parentē: ꝛ ꝓlem: ꝛ tertiā volūtatē: que ſimilia ſunt illi ſūme trinitati q̄ ē in deo. igit̄ ꝓceſſiones iſte ſunt rōnes diſtinctiue ꝑſonaꝝ: ꝛ ꝑ ꝯñs diſtinguunt̄ ſeipſis. ¶ Quinto arguit Scotꝰ. Q꜠ illud dictū ph̄i. 5°. phyſicoꝝ nō eſt ad ꝓpoſitū: nō enim motus diſtinguūtur penes terminos: niſi q꜠ forme fluentes ſunt eiuſdē rōnis cū termino: ꝛ idē dicit̄ de via q꜠ fluxus eſt eiuſdeꝫ rōnis cum terminis formalibus. ¶ Contra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit Henricus ꝓbādo: ꝙ ḡnātio ꝛ ſpiratio diſtinguant̄ penes formalia ꝑncipia. Primo ſic. Spiratio ꝛ ḡnātio diſtinguunt̄ in q̄ꝫ vna ꝓductio habꝫ modū liberū: reliqua vō modū nāleꝫ. ſpūs ſanctꝰ eni ꝓcedit mō libero: ꝛ ſm̄ rōnem libertatis: filius aūt nāliter: ſed hanc dr̄iam nō hn̄t niſi q꜠ ſpiratio eſt a voluntate: ḡnātio vō ab intellectu ſeu memoria. ḡ hꝰ ꝓductiones diſtinguūt̄ penes iſta. ¶ Secundo. Generatio terminat̄ ad verbū: ſpiratio vō ad ſpm̄ ſcm̄: ſed nō plus filius haberet rōnem verbi q̄ꝫ ſpūs: niſi q̄tenus ꝓcedit mediāte itellectu: ſpūs vō nō: ſed mediāte volūtate. igitur. ¶ Tertio. Generatio ꝛ ſpiratio diſtinguūt̄ ex h̄: ꝙ ḡnātio ex ſua formali rōne ē ꝓductio aſſimilatiua: ſpiratio vō vꝫ eē ꝓductio iclinatiua: ſꝫ hꝰ aſſimilatio ꝛ inclinatio nō pōt eis cōpetere niſi q̄tenus ḡnātio ē a memoria: q̄ eſt ꝑnᵐ aſſimilatiuū: ſpiratio vō a voluntate: que eſt ꝑnᵐ iclinatiuū. ḡ ḡnātio ꝛ ſpiratio diſtinguunt̄

Scdo loco ꝫ eadē idē vbi ſupra ꝓpōne q̄rta.

Cōtra eādeꝫ Sco. d.13.q. 1. Bon. d.13. q.3.

T. cō.4.

Tex. c.4.5. t.40.

Cōtra ſcdā arg. Henricꝰ q.5.t.q.9.

penes pncipia: que ſunt intellect⁹ ⁊ volūtas. ¶ Quarto. Generatio terminat̄ ad cognitionē ſubſiſtentē: que verbū eſt: ſpiratio vō ad amorē ſubſiſtentē: qui ſpūs ē: ſed cōſtat φ hoc nō eſſet niſi gnātio eēt ab itellectu: ſpiratio vō a volūtate: emanat nāq₃ amor a volūtate: cognitio vō ab intellectu. ḡ iſtaꝝ pductionū diſtinctio certum h₃ ab itellectu ⁊ volūtate tanq̄ a pncipijs pductiuis.

Cōtra tertiā Aure. vbi in pea ppōe ꝛ⁴

¶ Cōtra 3ᵃᵐ ōnem arguit Aureolus ſic pbādo: φ gnātio ⁊ ſpiratio nō diſtinguūt̄ ſimplr̄ ⁊ vltimate: ex h̄ φ generatio eſt a pn° iproducto: ſpiratio vō a pncipio improducto ſimul ⁊ a pncipio pducto p actū dicendi. Et pmo arguit ſic. Aut ex illa diuerſitate ſe tenente ex pte pncipij derelinqt̄ in pductionib⁹ formalis diuerſitas rōnis: aut nulla talis diuerſitas derelinquit̄ in pductionib⁹ ipſis: ſed nō pōt dari 2ᵐ. φ nulla talis derelinquatur: qꝛ ſm h̄ nō ſunt pductiōes formaliter alteri⁹ rōnis in ſe: hoc aūt eſt ꝯ vitatē ⁊ dicta ſcōꝝ: tūc eni fili⁹ nō habebit rōnē verbi magl q̄ ſpūs ſanct⁹: nec ecōtra. Reſtat ḡ vt deſ pmū: ſcꝫ: φ vltra illā diuerſitatē: q̄ eſt ex parte pncipij: relinquat̄ in ipſis pductionib⁹ itrinſeca alietas ⁊ formalis: ⁊ p ꝯñs ſuis formalib⁹ rōnib⁹ diſtinguent̄. ¶ Secūdo ſic. Qn̄ aliqd pticipat pprietatē extrinſecā alicuius ⁊ nō ei⁹ rōnē itrinſecā ⁊ formaleꝫ: nō dr̄ eſſe illud pncipalr̄ ⁊ per ſe: vn̄ participās figurā hoīs vt ſimalis pictura nō dr̄ ſimplr̄ eſſe homo: ſꝫ magis ſꝫ qd ⁊ diminute: p eo φ caret rōnalitate: q̄ eſt formalis ratio hoīs: ſꝫ in verbo ⁊ ſpū ſancto ſe habēt tāq̄ extrinſeca: φ verbū ſit ab vno: ⁊ ſpūs ſcūs a duob⁹: tanq̄ aūt intrinſeca ſunt φ verbū cōſtituat̄ in eē relacētis ⁊ ſpūs ſcūs in eſſe pcedenti: eē nāq₃ ab vno vel duob⁹ pōt reperiri in alijs q̄ in verbo vl ſpū: ⁊ in alio q̄ in nā intellectuali: eē aūt verbū vel ſpūꝫ cōpetit ſoli nāe intellectuali. ḡ ſi verbū ⁊ ſpūs in diuinis ſolū pticipēt eē ab vno ⁊ eē a duobus: nō pncipabūt niſi pprietatē extrinſecā verbi ⁊ ſpūs: nō itrinſecā aut formalē: ⁊ p ꝯñs nō erit in eis rō verbi: ⁊ pncipaliter ſpūs: cuius oppoſitū dicit Damaſcenus li° p° ⁊ Aug. 15. de trinitate q dicūt verbū noſtrū eē diminutū: ⁊ verbū dei pncipaliter dici. ¶ Tertio ſic. A quo hñt eē gnātio ⁊ ſpiratio ſꝫ ſuas cōpletas rōnes: ab eo hñt eſſe in ordine ad ſuā cōpletaꝫ diſtictionē: ꝯſtat eni φ diſtictio gnātionis a ſpiratione pſequit̄ ⁊ ꝯſequit̄ eaꝝ rōnes formales cōpletas: ſꝫ generatio ⁊ ſpiratio ſunt ſm ſuas cōpletas rōnes ſufficiēter ⁊ pfecte a ſolo pr̄e: eque eni pfecte ſolus pater ſpirat ſicut ſimul pr̄ ⁊ fili⁹: ⁊ ſimiliter pfecte gnāt. ḡ gnātio ⁊ ſpiratio pfecte diſtinguunt̄ in ordine ad ſolū prēm: ⁊ p ꝯñs nō h₃ gnātio φ a ſpiratiōe diſtiguat̄ pp h̄: φ ſpiratio eſt a filio: cū ſpiratio ēt diſtinguat̄ a gnātione ēt ſm φ eſt a pr̄e. ¶ Quarto ſic. Qꝛ gnātio diſtinguit̄ a ſpiratione: h̄ eſt ſm Aug. 5°. de trinitate. ca° 17°. qꝛ eſt a patre diſſimiliter: eſt nāq₃ gnātio p modū natiuitatis: ⁊ ſpiratio p modū donatiōis. Et ſimilr̄. Damaſcen⁹ idē teſtat̄ li° p°. ca° 10. dicēs: φ filius ex pr̄e eſt gnālr̄: ſpūs ſcūs aūt ⁊ ipſe eſt ex pr̄e: ſed nō gnāliter: ſed pceſſionalr̄. Anſelmus q₃ dicit de pceſſione ſpūs ſci. ca° 3°. φ ſpūs ſcūs q exiſtit de pr̄e pcedēdo nō eſt ille: q eſt de pr̄e naſcēdo. ¶ Ex qbus colligit̄: φ in h̄ gnātio ⁊ ſpiratio diſtinguūtur in ordie ad prēꝫ: qꝛ ſunt a pr̄e diſſimiliter: ſꝫ nō ſūt a pr̄e diſſimiliter ex h̄ φ vnū eſt a pr̄e ſolo: reliquū vō a pr̄e ⁊ filio: illā nāq₃ habitudineꝫ nō hñt in ordine ad ſolū prēm. ḡ gnātio ⁊ ſpiratio nō diſtinguunt̄: qꝛ ſpiratio ſit a genito. ¶ Nec valet ſi dicatur: φ in ordine ad prēm diſtiguunt̄ ex h̄ φ ſunt ab eo ſub quodā ordine: eſt eni vbi gnātio pmo. ⁊ deinde ſpiratio ſaltē ſm nr̄m modū intelligēdi: ſi qdē h̄ nō valꝫ: tū qꝛ tu ponis φ generatio ⁊ ſpiratio diſtinguunt̄ ex h̄ ſolo: φ gnātio eſt a pr̄e ſolo: ſpiratio vō a pr̄e ⁊ filio: tum qꝛ ille ordo nō eſt in re: ſed tm̄ ſm modū itelligēdi: diſtinctio vō gnātiōis ⁊ ſpiratiōis in ordine ad prēm eſt ſꝫ rem nō ſm noſtꝝ modū itelligēdi: loqmur eni hic de gnātione ⁊ ſpiratione paſſiua: tum qꝛ a ſole ordine quodā pcedit radius ⁊ calor: nec tn̄ gnātio radij dr̄ dictio verbi: nec pductio caloris pceſſio ſpūs aut ſpiratio. Reſtat ḡ vt gnātio ⁊ ſpiratio put ſunt in pr̄e diſſimilitudinē quādā habeāt ⁊ difformitateꝫ: qua intrinſece diſtinguant̄. ¶ Quinto ſic. Si de rōne ſpiratōis eſt: φ ſit a gnānte ⁊ a genito p ſe ⁊ eēntialr̄: de rōne ei⁹ ē: φ ſit ab vtroq₃ copulatiue ſed h̄ nō pōt dici: qꝛ tunc nō pfecte eēt a qlibꝫ diuiſiꝫ: ſi de rōne eius eēt: φ aſpiceret vtrūq₃ cōiunctim. eſt ḡ de rōne eius eſſe a quolꝫ pfecte ⁊ cōplete diuiſim. ⁊ ſꝫ hoc in ordine ad quālibꝫ pfecte diſtiguent̄ a gnātione nō ſolū ḡ ab ea pfecte diſtinguit̄ inq̄tū eſt a filio. imo etiā filio circūſcripto inq̄tū eſt a pr̄e. ¶ Sexto. Illud nō cauſat diſtinctionē ſpirationis: qd̄ accidit ipſi ſpirationi vel ſpiratori: ⁊ ē ex̄ eius rōnē. ſed ex̄ rōnē filij inq̄tū ſpirat eſt eſſe genitū: vn̄ gnāri accidit ſibi: ſpirator eni inq̄tū ſpirator nō eſt genit⁹. aliogn pr̄ nō eēt ſpirator. Et iteꝝ ſicut fili⁹ nō eo q̄ genit⁹ ē creator: ſic nec eo quo genit⁹ eſt ſpirator: gnāre inſup ⁊ gnāri accidūt pn° ſpiratiuo: vn̄ nec pr̄ ſpirat inq̄tū gnāns: nec fili⁹ inq̄tū genit⁹. ḡ eē a genito nō diſtinguit ſpirationē a gnātiōe. ¶ Septimo ſic. Si rō ſpūs ⁊ volūtarie pceſſiōis p eo ſaluari dr̄ in diuinis: qꝛ iſta repiunt̄ in pceſſione voluntaria repta i creaturis eē vꝫ a duob⁹: qꝛ a vbo ⁊ a volūtate: oꝫ ꝯſimilē modū pcedēdi a duob⁹ ēt hic repiri: ſꝫ h̄ nō reperit̄. amor eni vl ē a volūtate elicitiue: ⁊ a vbo tm̄ terminatiue: ⁊ tanq̄ a cā ſine q̄ n̄ ſꝫ φ aliq volūt: vel a vbo q̄tū ad ſpecificationē act⁹: ⁊ a volūtate q̄tuꝫ ad exercitiū eiuſdē act⁹ vt dicūt alij: nullū aūt iſtoꝝ ſaluatur in diuinis. ḡ pceſſio p modū volūtatis nō eſt in diuinis pp ꝯſimilē modū eēndi a duob⁹. ¶ Octauo ſic. Si ſpiratio includit in ſua rōne vt ſit p ſe ab aliq̄ genito: aut illud genitū h₃ tm̄ rōnē pducti in gnāli: aut rōnē talis pducti in ſpāli vꝫ p gnātionē: ſꝫ nō pōt poni φ pmū ſufficiat: qꝛ ſm h̄ caloris pductio erit ſpiratio: cū ſit a radio pducto ⁊ gnāto a ſole. Si vō deſ 2ᵐ hr̄ ppoſitū: ſic eni in diuis ē vere gnāre ſꝫ ppriā rōnē: ita qꝛ ſit ab vno ſolo: ſic erit ibi ſpiratio ſꝫ ppriā ⁊ formalē rōnē nō tm̄ mō: qꝛ ſit pductio a duob⁹. ¶ Nono ſic. Dualitas q̄ ponit diſtictionē in aliq̄ pductiōe oꝫ ptinere p ſe ad rōnē pncipij illi⁹ pductiōis: ſꝫ nō ē ſic reſpectu ſpirationis: qꝛ pr̄ ⁊ fili⁹ nō ſpirāt inq̄tū duo pncipia: nec ſicut duo ſpiratores: nec p duas vtutes: ſꝫ q̄ſi oīno vnū. ḡ hec dualitas nihil facit: que eni ſpiratio eſt ab vno pncipio ſic gnātio. ¶ Decimo ſic. Secūduꝫ ſcm̄ Tho. pceſſio amoris in diuis nō oꝫ dici gnātio: qꝛ res itellecta in intellectu ſit ſꝫ ſuā ſimilitudinē: q̄ ſilitudo pōt dici vbuꝫ cui⁹ ſilitudinis pductio pōt appellari gnātio: cū oē generās gnet ſibi ſimile. pceſſio aūt q̄ attendit̄ ſm rōnē volūtatis nō ꝯſiderat̄ ſm rōnē ſilitudis: ſꝫ magis ſm rōnē ipellētis ⁊ mouētis in aliqd: qꝛ volūtas ex h̄ ſit in actu: qꝛ h₃ iclinationē in rē volitā. Hec ſūt vba eius in qōne q̄ querit. vtꝝ pceſſio amoris in diuis ſit gnātio: ⁊ eſt ſnia ſolonis ei⁹ in hoc: φ pductio vbi ē gnātio cuiuſdā ſilitudis: pceſſio vō eſt p modū cuiuſdā iclinatiōis ⁊ motiōis ac ipulſiōis: ſꝫ iſti modi ſaluari pñt in ordine ad prēm ſolū: nec rō ſilitudis ꝯſiſtit in eē ab vno ſolo: nec rō iclinatiōis ⁊ motiōis in eē a duob⁹: nō ḡ penes illa gnātio ⁊ ſpiratio diſtinguunt̄. ¶ Undecimo ſic. Illud nō iducit in pductiōib⁹ diuerſitatē rōnis: qd̄ pt indifferenter

differenter

differenter cōpetere ꝓductiōibꝰ eiuſdē ⁊ alterius rōnis
ſ3 eſſe ab vno: ⁊ eē a duobꝰ pōt idifferēter cōpetere ꝓ-
ductionibꝰ eiuſdē rōnis ⁊ alteriꝰ: vñ tractus ignis pōt
eē ab vno ſolo ſicut ab igne: ⁊ a duobꝰ ſicut a ferro ⁊ la
pide: ex q̄rū colliſione generaṫ flāma in aere. ğ illō nō
pōt eſſe rō ꝙ gnātio ⁊ ꝓductio ſint ꝓductiōes alterius
Cōtra eādē Sco. vbi. ſ. ⁊ alteriꝰ rōis. Hec ſunt argumēta eiꝰ in forma. ¶ Cōtra
eandē ꝯclōnē 3^{am} arguit Scotus p̄mo ſic. Si iſte ꝓdu
ctiones diſtinguunṫ ꝑ h ꝙ vna eſt ab vno: ⁊ alia a duo
bus de ꝑ ſe ſm iſtā viā poſſent poni ifinite ꝑſone in di-
uinis. poſſet eni poni q̄rta ꝑſona a tribus: ⁊ q̄nta a q̄t-
tuor: nec eēt alia rō trinitatis in diuinis ꝑſonis: ſ3 tm̄ eēt
diſtictio ꝑ vnitatē ſuppo^{li} agētis vel plalitatē: ⁊ nō eēt
diſtictio ꝑ rōnes ꝓducēdi. ¶ Secūdo. Quia ſi idē3 ſit
p̄n^{m} formale ꝓducēdi aliqd ꝑꝑ eē eiꝰ in hoc ſuppoſito
vel in illo: nō erit p̄n^{m} ꝓductiōis alteriꝰ rōnis: q2 albe-
do in lapide vel in equo eſt p̄n^{m} imutatiōis viſus eiuſ-
de3 rōnis: ita ēt ſi albedo eade3 eēt in duobꝰ: vt in vno
eēt p̄n^{m} imutatiōis vniꝰ rōnis. Iſte aūt ꝓductiōes ita
diſtiguunṫ: ꝙ nō ſūt eiuſdē rōnis: igiṫ o3 iſtiꝰ diſtinctō
nis aſſignare aliā rōnē q̄3 vnitatē vl' dualitatē ſuppoſi-
toꝝ agētiu3. ¶ Tertio. Quia oīs diſtinctio reduciṫ ad
aliq̄ p̄mo diuerſa: q̄ eēnt diſticta: ſi ꝑ ipoſ'e eēnt ab oībꝰ
alijs ſeꝑata: igiṫ iſta diſtictio ē ꝑ aliq̄ talia: q̄ eēnt diſti-
cta oībꝰ talibꝰ ꝑtermiſſis ꝑ ipoſ'e: q̄ ēt ſeipſis ſūt p̄ diuer
ſa: ſ3 talia nō ſunt vnitas vl' pluralitas ſuppoſitoꝝ agē
tiū: ſi nō ſit alia diſtictio in p̄ncipijs agēdi: igiṫ ⁊c. circū
ſcripto oī alio ab vnitate vl' pluralitate ſuppoſitoꝝ nō
vṙ ꝙ plalitas ſit p̄ᵒ rō diſtiguēdi ꝓductiōes. ¶ Ad p̄^{m}
Ad p̄^{m} Au-reo. p̄ᵒ loco. argumētoꝝ Aureo. p̄ loco factoꝝ ꝯ̄ p̄^{am} ꝯclōnē rñdeṫ
negādo miorē. Iſta. n. poſitio nullū p̄dictoꝝ deſtruit: ⁊
cū ꝓbaṫ: q2 ſi actiōes ⁊ paſſiōes nō hñt ꝑ ſe gnā ⁊ ſpēs
⁊ dr̄ias: ſ3 ab alijs puta p̄ncipijs: aut termis: tūc nō erit
veꝝ: ꝙ diuerſoꝝ geneꝝ ⁊c. negaṫ ꝯñā. l3 eni calefactio
hēat ſpē3 a calore: ⁊ dr̄ia3 ꝓportionalr ſicut res nālis a
ſua forᵃ. cū h tm̄ ſtat ꝙ alteriꝰ ſpēi ē calor: ⁊ alteriꝰ cale-
factio: ⁊ alteriꝰ dr̄ie: ⁊ alteriꝰ gnīs. Illud. n. qd̄ eſt in gnē
q̄litatis pōt dare ſpēm illi: qd̄ eſt de gnē actiōis: nō tm̄ ē
eiuſdē gnīs cū illo. ¶ Eode3 mō negaṫ illō qd̄ 2ᵒ iferṫ
.ſ. ꝙ ſeqṫ ex ꝯ̄ne ꝙ coordiatiōes p̄dicamētoꝝ nō eēnt i-
ꝑmixte: hoc. n. nō ſeqṫ: q2 nō ponimꝰ ꝙ eadē ſit dr̄ia re
rum diuerſaꝝ coordinationum: ſed ꝙ vna dat differē-
tiam alteri: nō ꝙ ſit differentia alterius: vel dat ei ſpe-
cie3: nō ꝙ ſit ſpecies eius: ſicut forma lapidis dat ei ſpe
ciem: non tamen eſt eius ſpecies: ſed potius natura re-
ſultās ex forma lapidis ⁊ ex eius mā: que dṙ lapideitas
nec eſt ꝓprie de genere ſubſtātie niſi reductiue. Eode3
mō dico: ꝙ differētie actionū ꝑtinēt ad genus actōis ꝑ
ſe ⁊ eēntialr: l3 ſumanṫ a rebus: que ſunt alterius gene
ris: vñ iſte arguit ac ſi nos poneremus: ꝙ dr̄ia actionū
eſſet de vno p̄dicamēto: ⁊ actio in alio p̄dicamēto: ⁊ ita
de ſpecie ⁊ gnē qd̄ nō ponimꝰ: vt p3 ꝑ p̄dicta. ¶ Scien
dum tm̄ ꝙ nō o3 dr̄iam per ſe cōtineri ſub illo gnē: ſub
quo eſt ſpecies: quā ꝯſtituit illa dr̄ia: vt docet Auice. 5.
metaphiſice. caᵒ. 6ᵒ. vbi vult: ꝙ dr̄ia hoīs ꝯtineṫ ſub aīa-
li: nō ꝙ ſit de q̄dditate aīalis: nec ecōtra: ſed q2 comita-
tur aīal. Dictū eſt etiam. 8. diſ. in. q. vtrū deus ſit in gnē
q̄ñ accñtiu3 dr̄ie ſumunṫ a rebꝰ alterius generis. ſ. ex
ſubiecto accñtium vel ex cauſis: aut effectibus coru3.
¶ Ad 2^{m} negatur minor. Sicut eni calefactio h3 ſpē3
a re alteriꝰ generis ſumpta in ſpāli. ſ. a calore: ita ab ea-
dem re ſumpta ſub rōne cōi: ſc3 q̄litatis h3 genus ſub-
alternū. ſ. alterationē: vel hꝰ: ⁊ ab eadē ſumpta ſub rō
ne gnāliſſima: vel analoga h3 genꝰ gnāliſſimū: ſic. n. ca
lefactio eſt talis ſpeciei ſpāliſſime: q2 ꝓcedit a tali p̄nᵒ.

qd̄ eſt calor: ita eſt talis generis ſc3 actōis: q2 eſt effluxꝰ
a tali actu in aliud: ita ꝙ ab eadē re ſumiṫ in ea genus
⁊ ſpēs: ꝓut illud p̄n^{m} calefactiōis ꝯſideraṫ in ſpāli vel
gnāli. ¶ Ad 3^{m} ꝯcediṫ qd̄ iferṫ ſc3: ꝙ dr̄ia actionū nō
ſolū eſt mālis: ſ3 formalis: negaṫ tm̄ vltima ꝯñā. ſ. ꝙ ſi
differūt formalr. ğ ſeipſis formalr: ⁊ nō ꝑ terminos vel
p̄ncipia: nō eni o3: ꝙ oē qd̄ eſt formalr aliq̄le ſit ſe ipſo
tale: ſ3 ſufficit: ꝙ ꝑ formā ſuā: vel ꝑ illud: qd̄ tenet locu3
forme: vt i ꝓpoſito: vñ formalis diſtictio formalr eſt i
actionibꝰ: ſ3 p̄n^{m} illiꝰ diſtictiōis ē exᵗ ſc3 p̄n^{m} vl' terminꝰ
⁊ talia pñt dici forᶜ extrinſece ipſaꝝ actionū vl' paſſio-
nū. ¶ Ad 4^{m} ꝯcediṫ totū ſc3: ꝙ actiōes ⁊ paſſiōes ha-
bēt formalr ꝯceptū gnīs: ⁊ ſpeciei: ⁊ dr̄ie: qui q̄dē cōce
ptꝰ ſunt eis ꝓprij: illi tm̄ ſumunṫ cōpletiue a rebꝰ alioꝝ
geneꝝ: ſiue ſint cōceptꝰ geneꝝ: ſiue ſpēꝝ. ¶ Ad 5^{m} dico
ꝙ intellectꝰ nō pōt ꝯcipere rōnē calefactiōis nō ꝯcipiē
do calorē q̄ eſt eiꝰ terminꝰ: nec albefactionē nō cōcipiē
do albedinē: ſilr nec ꝓpriā rōnē cuiuſcūq3 actiōis: niſi
ꝯcipiat ꝓpriū terminū ad quē: vel a q̄ eſt: cuiꝰ rō eſt: q2
nihil itelligiṫ: niſi ſm ꝙ eſt actu: ſc3 nō itelligendo illō
qd̄ eſt actꝰ rei: vl' ſe h3 loco actus ⁊ forᵉ in re illa: vñ nec
cōpoſitū itelligiṫ niſi ꝑ actū eiꝰ q̄ eſt forᵃ: nec mā niſi i
hitudine ad for^{am}: nec actio niſi in hitudine ad for^{am}. q̄
eſt eiꝰ p̄n^{m}: nec paſſio niſi in hitudine ad for^{am}. q̄ eſt ter-
minꝰ: ⁊ ſic de ceteris: argumētū aūt ſupponit oppoſitū:
⁊ ideo nō ꝓcedit. ¶ Ad argumēta in 2ᵒ loco facta re-
ſpōdeṫ. Et p̄mo ad p̄mū cōcediṫ maior. ſed negaṫ mi-
nor: vñ dṙ ꝙ in nobis ſpiratio amoris: ⁊ gnātio v̄bi non
diſtiguunṫ formalr ſeipſis ſicut dcm̄ fuit: ſ3 ex alio: con
cediṫ tm̄ ꝙ ſunt alteriꝰ rōnis: ſed rō eaꝝ ſumiṫ ex p̄nci-
pijs vel terminis: dṙ tm̄ ꝙ aliq̄ falſa aſſumunṫ in mino
ri ō illo eē apparēti ⁊ lato ſicut al's dcm̄ fuit. ¶ Ad 2^{m}
dicitur: ꝙ maior eſt falſa: q̄ñcūq3 eni3 ꝓpa rō alicuiꝰ ſu
miṫ ab aliq̄ extrinſeco: nō eſt incōueniens: ꝙ illō diſti-
guaṫ ab alio ꝑ aliqd ſibi extrinſecū: ſicut p3 de relatiōi
bus ⁊ actiōibus: nā illō qd̄ ſe habet q̄ſi actuale in actio-
ne ē ſibi extriſecū: res aūt diſtinguiṫ ꝑ ſuū actū. ¶ Ad
3^{m} negaṫ maior. nā motus habēt diſtinctionē a termi-
nis ſuis: tm̄ motꝰ p̄cedit tēpore vel nā ſuū terminu3. vñ
q̄ñ p̄us ſe habet q̄ſi via ad illud: qd̄ ſe h3 q̄ſi poſterius:
vel q̄ñ poſterius dat ſpēm ⁊ rōnē priori: tunc p̄us diſtin-
gui pōt per poſteriꝰ: ſicut in ꝓpoſito. ¶ Ad p̄^{m} Scoti ꝯ̄
p̄^{am} ꝯclōnē negaṫ minor. nō enim origines ꝑſonaꝝ eas
cōſtituunt nec diſtiguūt ꝓprie loquēdo: vt al's videbiṫ
ſed relatiōes. Nec valet ꝯfirmatio: nō enim ſeqtur. ſi
relatio diſtinguit: aut ꝯſtituit ꝙ origo diſtinguat ꝓprie
vel cōſtituat. lic3 ſint idem ſm rem. ¶ Ad ſcd̄m dico:
ꝙ l3 quel3 res hēat ex ſua formali rōne: qua eſt ens: ⁊ il
lud qd̄ eſt: ꝙ ſit vna ⁊ indiuiſa in ſe: nō aūt ꝙ ſit diuiſa
ab alijs: q2 l3 de rōne vniꝰ ſit indiuiſio in ſe: nō aūt diui
ſio ab aliq̄. verū tm̄ dico: ꝙ ſicut rō ꝓductionis inq̄ntu3
ꝓductio ſumiṫ a p̄ncipio vl' termino: ita ⁊ eiꝰ diſtinctio
⁊ vnitas. ¶ Ad 3^{m} diciṫ: ꝙ gnātio nō h3 ſuā formale3
rōnē ab aliq̄ ſibi intrinſeco: nec ſpiratio ſilr: iō nec eius
diſtictiuū eſt ſibi inq̄ntū hꝰ itrinſecū: ſ3 ē terminꝰ eiꝰ vl'
p̄n^{m}. ¶ Ad 4^{m} diciṫ: ꝙ ꝓductiōes nō ſunt intrinſeca
diſtinctiua ꝓducētis ⁊ ꝓducti: vt al's videbiṫ: q2 ꝓdu-
ctio paſſiua ē via ad ꝯſtitutiuū ⁊ diſtinctiuū ꝑſone a ꝑ
ſona: ꝓductio v̄o actiua ſe h3 ꝑ modū egredientis a di-
ſtictiuo. ¶ Ad auctes Aug. dṙ: ꝙ Aug. nō itēdit aliud
niſi ꝙ illi diuerſi modi ꝓcedendi filij ⁊ ſpūs ſancti ar-
guūt coꝝ diſtinctionē: nō aūt ꝙ filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs ꝓprie
⁊ itrinſece ꝑ hꝰ ꝓceſſiones diſtinguanṫ: niſi tanq̄3 per
vias ad ꝓpria diſtinctiua ſm modū loquēdi ſci Tho.
¶ Ad 5^{m} dico: ꝙ l3 motꝰ q̄ ad ſuū mālē ſit eiuſdē rōnis

Diſt.1.q.2. ad argᵘ Aureo.ꝯ 2ᵐ.

cū termino:vt in 2° dicet̄:tn̄ ꝙ̄ ad ſuū formale.ſ.hitudinē potētialis ad terminū actualiorē recipit ſpēm a termino:q2 hitudīes ad diuerſos termīos ſpecificā diſtinctionē recipiūt ab eiſdē. Et idē itelligo de actiōe ⁊ paſſione.nā q̄ꝫtū ad mālē ſuū in creaturis ſunt vni⁹ rōnis cū termīo:ſꝫ ꝙ̄ ad formale recipiūt ſpēꝫ a pn̄°.vel termino:illō aūt formale ē hitudo q̄dā:vt in.2°.clari⁹ oñdetur. ❡ Ad p̄ᵐ Henri.ꝯ 2ᵃᵐ ꝯcl'onē dr̄:ꝙ eque nālr̄ ꝓducitur ſpūs ſcūs ſicͭ fili⁹:vt alṡ diffuſe dcm̄ fuit. Uerūtn̄

Diſt.6.q.1. ꝯclōne.4.⁊ 5.in rñ.arg. ꝯ 4ᵐ.

ꝯceſſo ꝙ ſpūs ſcūs ꝓducat̄ mō libertatis:⁊ fili⁹ mō nature:⁊ ꝙ ille ꝓceſſiōes hēant p̄dictos modos ab itellectu ⁊ volūtate:nūq̄ꝫ tn̄ hr̄et̄ ꝙ natiuitas:⁊ ꝓceſſio realr̄ diſtiguerent̄:ſꝫ ſolū rōne ꝑꝑ illā diſtictionē p̄ncipiorū que cū nō ſit realis nō pōt eē in q̄ꝫtū hꝫ rō diſtinctionis realis in effectu vl' actib⁹ elicitis:vt dicit ſcūs Tho. in ꝓbatiōe 2ᵉ ꝯcl'onis:⁊ iō in vanū reperit̄ diſtinctio formalis:q2 cū illa ſit minor reali:nūq̄ꝫ ſufficiet ad realeꝫ diſtinctionē iter ꝓceſſiōes. ❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ argᵐ ſolū ꝯcludit:ꝙ gnātio hꝫ:ꝙ terminet̄ ad v̄bū ⁊ nō ad ſpm̄: ⁊ ꝙ ſit alteri⁹ rōnis a ſpiratiōe:q2 eſt ab itellectu: ⁊ ſpiratio a volūtate:ſꝫ reſtat aliud iuenire:qđ inferat realē diſtictionē eaꝝ. ❡ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ pꝫ ꝑ idē:ſolū eni cōcludit:ꝙ itellus ⁊ volūtas ſunt diſtictiua dictaꝝ ꝓceſſionū ſm̄ rōnē:ſꝫ nō ꝙ lō iſta diſtinguat̄ realr̄ ab illa: q2

Diſt.7.q.1. in rñ.arg. aureo.ꝯ p̄ᵃᵐ cōcluſionē.

hec eſt elicita ab itellectu:alia a volūtate:ſane itelligēdo illā elitionē:vt alṡ viſuꝫ eſt.vn̄ nō ē aliō diſtinctiuū huius ab illa ſm̄ rē:niſi q2 vna q̄dāmō originat̄ ab a°: ⁊ ꝓcedit realr̄ ab alia.ſ.ꝓcedēdo a natiuitate. ❡ Ad p̄mū Aureo.ꝯ 3ᵃᵐ ꝯnē negat̄ diſiūctiua aſſumpta ꝙ̄ ad qualꝫ ꝑtē:nō eni ex diuerſitate p̄ncipioꝝ gnātiōis ⁊ ſpirationis relinquit̄ vlla formalis diuerſitas in gnātione ⁊ ſpiratiōe:nec ēt ſic in eis reliquit̄ formalis diuerſitas ꝙ itriſece:ħ eſt ſeipſis ⁊ nō ꝑ alia diſtiguant̄. vn̄ breuiter gnātio ⁊ ſpiratio formalr̄ ꝓxime diſtinguunt̄ ſuis formalib⁹ diſtinctiōib⁹:que ſunt in eis: ſꝫ formalr̄ p̄ diſtinguunt̄ ex ſuis p̄ncipijs:q̄ ſe hn̄t q̄ſi for' ꝓductionū. ❡ Ad 2ᵐ negat̄ mior.vn̄ ꝓpria ratio ſpiratiōis ē:ꝙ ſit a dicēte:⁊ a verbo ꝓducto. Cōcedit̄ tn̄ ꝙ ꝓp̄a rō ſpirationis nō ꝯſiſtit in eē a duob⁹:nec ꝓpria rō gnātiōis in ħ qđ ē eē ab vno.nō eni q̄cūqꝫ duo ꝓducentia:⁊ qđcūqꝫ vnū ꝓducēs diuerſificāt rōnē gnātiōis ⁊ ſpiratiōis ⁊ hoc ſolū ꝓbat argᵐ:ſꝫ duo ꝓducentes:quoꝝ vnus eſt ab alio genit⁹:⁊ vnus ꝓducēs diuerſificāt p̄dictas ꝓductiones:vn̄ arguēs vr̄ innuere:ꝙ nos itelligam⁹:ꝙ ꝓpria rō haꝝ ꝓductionū ſolū cōſiſtit in eē ab vno:⁊ in eſſe a duob⁹:qđ nō dicim⁹:ſꝫ ſolū volum⁹:ꝙ ꝑ ħ diſtiguunt̄: vn̄ fundat̄ in falſa imaginatiōe.ſ.ꝙ diſtiguant̄ formaliter ex ꝓprijs rōnib⁹:qđ negatū fuit. ❡ Ad 3ᵐ negat̄ maior.falſuꝫ.n.ibi ſumit̄.ſ.ꝙ gnātio ⁊ ſpiratio ex ſuis ꝓprijs rōnib⁹ diſtiguant̄:vt ſepe dcm̄ eſt:⁊ iō lꝫ pr̄ ꝑfecte ſpiret ⁊ gn̄et:nō tn̄ in ordie ad ſolū p̄reꝫ diſtiguunt̄ gnātio ⁊ ſpiratio. ❡ Ad 4ᵐ negat̄ hᵒʳ. vn̄ ſcūs doctor p̄ᵃ ꝑte.q.36.ar.2°. ad 7ᵐ ſic ait. (Spūs ſcūs diſtinguit̄ ꝑſonalr̄ a filio:q2 origo vni⁹ diſtiguit̄ ab origine alteri⁹ ſꝫ ipā dr̄ia originis eſt ꝑ ħ ꝙ fili⁹ ē ſolū a patre:ſpūs v̄o ſcūs a p̄re ⁊ filio:nō eniꝫ alr̄ ꝓceſſiōes diſtiguerent̄ vt .ſ̄.dcm̄ ē.) Hec ille. ❡ Ex q̊ pꝫ:ꝙ ſi eēnt a ſolo p̄re ille origīes nō poſſent diſtigui:nec poſſent eē diſſimilr̄ ab eo:nūc aūt ſūt diſſimilr̄ a p̄re:q2 vna ab eo ſolū:alia v̄o a p̄re ⁊ filio. Et cū dr̄:ꝙ illā ſilitudinē nō hn̄t in ordine ad ſolū p̄reꝫ:negat̄:imo nō in ordine ad aliū:q2 a nullo alio ſunt hēe ille ꝓceſſiōes ſimilr̄ nec diſſimilr̄. vn̄ breuiter loquēdo rñſio:q̄ dat̄ ibidē ē bona itelligēdo ꝑ ordinē nō ordinē ſolius rōnis:ſꝫ ordinē originis:vt ponit ſcūs doctor de potētia dei.q.10.ar.5.(Relinqr̄ (īngt)

ꝙ pl'alitas in diuinis ꝑſonis eē nō pōt niſi ſꝫ ordinē originis ſolū:vt.ſ.fili⁹ ſit a p̄re:⁊ ſpūs ſcūs a filio:ſi eni ſpirit⁹ ſcūs nō eēt a filio:ex ꝙ̄ reſpiceret p̄reꝫ. vn̄ vl' ñ eēnt due ꝑſone:vel eēt iter eos ordo ꝑfectiōis ſm̄ arrianos: vel eēt iter eos mālis diuiſio:qđ eſt impoſſ'e.) Hec ille. ❡ Ex q̄b⁹ pꝫ:ꝙ gnō ⁊ ſpiratio paſſiue ſumpte ſunt diſſimilr̄ a p̄re:q2 ſub quodā ordie origīs ꝙ dict⁹ ē. ❡ Nec valet p̄ᵃ hui⁹ rñſiōis ipugnatio:hn̄ eni ſtāt ſimꝉ:ꝙ iſte ꝓceſſiōes diſtiguant̄ ſm̄ ordinē originis:⁊ ꝙ ex ħ ſolo diſtiguūt̄ ꝙ vna eſt ab vno:⁊ alia a duob⁹:quoꝝ.ſ.vn⁹ eſt ab alio. ❡ Nec valet 2ᵃ.nō eni loqmur de ordie rōnis:ſꝫ originis. ❡ Nec valet 3ᵃ.nō.n.dicim⁹:ꝙ rō ſpiratiōis ſolū ⁊ ꝯpletiue ꝯſiſtat in eē a duob⁹:nec ꝙ rō gnātiōis ꝯſiſtat ſolū in eē ab vno:ſꝫ dicim⁹:ꝙ ille ꝓceſſiōeſ ex ħ differūt:nō eni diſtiguunt̄ ex ꝓprijs rōnib⁹:vt dictū eſt. ❡ Ad 5ᵐ dr̄ ſic ad 3ᵐ.lꝫ eni ſpiratio ſit ꝯplete ⁊ ꝑfecte a p̄re:⁊ ꝯplete ⁊ ꝑfecte a filio:nō tn̄ in ordine ad aliqđ illoꝝ circūſcripto ꝑ itellectū alio diſtinguit̄ a generatiōe. Iſte.n.ſemꝑ ſupponit:ꝙ ex ſua rōne diſtiguatur a gnātiōe:qđ eſt falſū. ❡ Ad 6ᵐ negat̄ mod⁹ arguēdi.hᵉᶻ eni male ſubſumit̄:deret eni argui. Illud nō cāt ⁊c̄.ſꝫ eē a genito accidit ſpiratiōi.ꝰ ⁊c̄.⁊ tūc ꝯn̄a eēt bona:ſꝫ negaret̄ hᵒᶻ. Dico ēt ꝙ lꝫ ſpiratori inq̄ꝫtū hꝫ accidat eē genitū:⁊ cōſimilr̄ accidat ei eē gnāntē:nō tn̄ ſpiratori inq̄ꝫᵐ hꝫ accidit ꝙ ſit genitū vl' gnāns:imo oīs ſpirator nec̄ario gnāt vl' gnāt̄:nec ē ſpiratio niſi ſit a generāte ⁊ genito.ſ.a dicēte ⁊ v̄bo eius. ❡ Ad 7ᵐ dico ad maiorē:ꝙ mod⁹ ꝓceſſiōis ſpūs ſci eſt idē in deo ⁊ ī nobis q̄ꝫtū ad ea:ꝙ̄ ſunt de rōne ſpūs:nō tn̄ ē ibi idētitas vl' vnitas:vl' idētitas vniuocatōis:ſꝫ analogie cuiuſdā ⁊ iꝑfecte repn̄tatiōis ꝓceſſiōis diue ꝑ creatā ꝓceſſionē vn̄ de rōne ſpūs eſt ꝙ ꝓcedat a verbo:⁊ ħ eſt in deo:⁊ in nobis. Sed per quem modū ꝓcedat a verbo nō variat ꝓpoſitū nec rōnē ſpūs:niſi ſm̄ ꝑfectū ⁊ impꝑfectū ꝙ eni ſpūs amoris ꝓcedat ī nobis a verbo itellect⁹ q̄ꝫtum ad ſpecificatiōnē act⁹:⁊ a volūtate q̄ꝫtū ad exercitiū cōtingit ex iꝑfecta actiuitate noſtri verbi ⁊ nr̄e volūtatis:q̄ realr̄ diſtiguūt̄:⁊ quolꝫ ex alio ꝑficit̄. In deo aūt ſpūs ꝑfecte ꝓcedit a verbo:⁊ ꝑfecte a dicente:⁊ iō ibi eſt ꝑfectū v̄buꝫ ⁊ ꝑfect⁹ ſpūs:nō ſic in nobis. ❡ Ad 8ᵐ ꝯcedit̄ 2ᵃ ꝑs diuiſiōis:⁊ illud qđ vlteri⁹ infert̄.ſ.non ex hoc ſolo eſt in diuis ſpiratio:q2 eſt ibi ꝓceſſio a duobus:q2 nec nos oppoſitū dicim⁹:ſꝫ ſolū ꝙ ex ħ ſpiratio differt a gnātiōe:⁊ nō ꝙ in hoc ꝯſiſtat rō ſpiratiōis:vt ſepe dcm̄ eſt. ❡ Ad 9ᵐ negat̄ hᵒʳ.pr̄ eni ⁊ filius ſpirāt inq̄ꝫtū duo:nō tn̄ inq̄ꝫtū duo pn̄ᵃ:ſed inq̄ꝫtū duo ſuppoſita ſpirantia mō alias dicto. ❡ Ad 10ᵐ dr̄:ꝙ fundat̄ in falſa imaginatiōe.ſ.ꝙ gnātio ⁊ ſpiratio ex ſuis rōnibus formalib⁹ ⁊ intrinſece diſtinguant̄.dico eni ꝙ dato ꝙ ille rōnes dictaꝝ ꝓceſſionū in ordine ad ſolū patrē circūſcripto filio ſaluarent̄:nūq̄ꝫ realiter diſtiguerent̄ dicte ꝓceſſiōes ex illis rōnibus:ſꝫ ſolū rōne. Sed realis diſtinctio venit ex ordine originis:quo vnus eſt a p̄re: ⁊ alius ab eo:ꝙ eſt a p̄re:⁊ ꝙ eſt a p̄re eſt filius:⁊ ꝙ eſt ab illo:ꝙ eſt a p̄re eſt ſpūs ſcūs:lꝫ ēt ſit a p̄re:ita ꝙ ſicͭ vnus ꝓcedit a p̄re mediāte alio:lꝫ etiā ſit a patre:ita vnus ꝓcedit a p̄re mediāte alio:licꝫ ēt ꝓcedat ab eo imediate. ❡ Ad 11ᵐ negat̄ mior loquēdo ꝑ ſe:nūq̄ꝫ eni alicui ꝓductioni ꝑ ſe cōpetet ꝙ ſit a duob⁹ niſi ꝓductiōi volūtatis:ꝓductio aūt nālis ꝑ ſe eſt ab vno pn̄°. ⁊ ꝙ ſit a duob⁹ ħ accidit ei ex iꝑfectiōe agētiū:q̄ mꝉta vicē ſupplēt vni⁹ ꝑfecti agētis:vl' ſaltē ſūt ſubordiata ī cauſando ⁊ alteri⁹ ordis:vl' vnū agit:⁊ aliō patit̄ ⁊ hꝫ. Uerūtn̄ maior pōt merito negari:nā ꝓductio:ꝙ̄ ſolū eſt ab vno ꝓducēte realr̄ differt ab ea:ꝙ̄ eſt a duob⁹ ſaltē nūero:

Dr̄ia iter ꝓductionē volūtans ⁊ nālē in hoc ꝙ ē eē a duob⁹.

⁊ ēt ſi

⁊ ēt ſi vna de ꝑ ſe eſt ab vno: ⁊ alia de ꝑ ſe a duob⁹: oꝫ ꝙ
differāt rōe. Et ſic pꝫ q̄ñ arg⁹ ei⁹ nō ꝓcedūt. ¶ Ad pᵐ
Scoti. ⁊ 3ᵘᵐ ꝯnē negat̄ ꝯñā: q₂ in diuis lꝫ ſint due ꝓdu
ctiōes: quaꝝ vna ē ab vno: ⁊ alia de ſui rōne hēat: ꝙ ſit
a duob⁹: nulla tñ ē ibi: de cui⁹ rōne hēat: ꝙ ſit a trib⁹ vł
q̄ttuor. Nec eē pōt: q₂ in diuis nō ē ꝓductio ab itra: niſi
que īuenit̄ in nā ītellectuali: illa aūt nō ē niſi duplex. ſ.
vna ſm ītellectū: alia ſm volūtatē. Cōcedo tñ ꝙ diſti/
ctio rōnis illaꝝ ꝓceſſionū vel ꝓductionū nō ſolū attē
ditur penes vnitatē vel pluralitatē ꝓducētiū: ſed dico
ꝙ diſtīctio realis ꝓceſſionū originat̄ ex hoc: ꝙ vna eſt
ab vnico ꝓducēte: alia v̄o a duobus: ſed rōnes taliū ꝓ/ Nā vna eſt ꝑ modū ſimilitudinis alia vero per modū impulſus
ceſſionū ſuaꝫ rōnē ſumūt ex diſtinctione ꝑncipioꝝ eli
citiuoꝝ: ſꝫ talis nō ſufficeret: niſi ad diſtīctionē rōnis.
¶ Ad 2ᵐ dicit̄: ꝙ ꝑncipia elicitiua iſtaꝝ emanationū
ſunt alterius rōnis: ſꝫ hoc nō ſufficeret: vt dictuꝫ eſt: ad
realē diſtinctionē ꝓceſſionū: niſi q₂ diſtinctio taliū eli/
citiuoꝝ cauſat diſtinctionē rōnis in emanationib⁹: ad
quā ſeq̄tur vna eſſe a ꝓcedente ſm ꝑmā: ac ꝑ hoc a pri
ma realiter diſtingui: aliud ḡ eſt: qđ diſtinguit eas ſm
rōneꝫ: ⁊ aliud ſꝫ qđ diſtinguit eas in re. ¶ Ad 3ᵐ dico:
ꝙ realis diſtinctio iſtarū ꝓceſſionū reducit̄ ad diſtin/
ctionē realē ſuppoſitoꝝ ꝓducentiuꝫ: ſꝫ earū diſtinctio
rōnis reducit̄ ad diſtinctionē attributoꝝ: ⁊ nego quin
vnū ⁊ multa ſint ꝑmo diuerſa: ita hñ ſicut diuerſa attri
buta: imo plus: ſimilr̄ diſtīctio p̄ris ⁊ filij reducit̄ ad di
ſtinctionē relationū cōſtitutiuaꝝ. Et h̄ de ꝑ arti. ⁊c̄.

Quantum ad ſecūdū articulū ſit iſta ꝑma con/
cluſio. Generare ⁊ ſpirare non ſunt
due res realiter diſtincte in p̄re. ꝓbatur iſta cōclo ſm
ſanctū doctorē ꝑma pte. q. 32. articlo 3°. tuꝫ q₂ ſi differ/
rent realiter: ſequit̄ ꝙ ꝑſona patris eſſet compoſita ex
pluribus rebus. tuꝫ q₂ cū ſola oppoſitio relatiua faciat
diſtīctionē realē in diuinis: plures ꝓprietates vnius ꝑ/
ſone cū nō opponerent̄ adinuicē relatiue nō differrēt
realiter: iſte ſunt rōnes eius. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ per 2ᵃᵐ rō
nem ꝓbabit̄: ꝙ gnāri ⁊ ſpirari nō differunt realiter: q₂
nō opponunt̄ relatiue plus q̄ꝫ gnāre ⁊ ſpirare. Dicitur
ꝙ inſtantia nō valet: nā inter ꝓceſſiones eſt ordo origi
nis: nō aūt inter ꝓductiones actiue ſumptas: q₂ nec ge
neratio per ſe ꝑcedit ſm ordineꝫ originis ſpirationem
actiuā: q₂ tūc pater ſeipſum generaret: nec ecōtra ſpira
tio actiua pōt ꝑcedere per ſe gnātionē actiuam: q₂ tūc
ꝑus eſſet actus volūtatis q̄ꝫ intellectus: qđ eſt in intelli
gibile: ſecus eſt de ꝓceſſionib⁹: nam natiuitas ſeu gene
ratio paſſiue ſūpta ꝑcedit ſm ordinē originis ſpiratio/
nem paſſiue dictam. ¶ Scđa ꝯclo eſt. Spirare ⁊ ge/
nerare differūt rōne. ꝓbatur iſta ꝯclo. tum q₂ gnātio ⁊
ſpiratio ſunt diuerſe relatiōes. tuꝫ q₂ vna eſt cōmunis:
alia ꝓpria. tum q₂ alia eſt rō vnius: ⁊ alia eſt rō alteri⁹.
Iſtam ꝯclonē ponit ſan. doctor ꝑma pte vbi ſupra. Et
ꝑ ſen. diſ. 27. q. i. arti. ꝑmo: vbi ſic ait. (In illo (inquit)
ꝓprie aliqua multiplicant̄ ⁊ nō ſunt vnuꝫ: cuius diffe/
rētijs ꝓprijs diſtinguunt̄: vt dicit ph̄us. 5°. metaphiſice
⁊ 4°. phyſicoꝝ. verbi gratia. yſocheles. i. triāgulus duo
rum equaliū laterum: ⁊ yſopleuros. i. triāgulus equila
terus diſtinguunt̄ differētijs triāguli: ⁊ ideo nō dicim⁹
ꝙ ſint vnus triangulus: ſed plures nō autē diſtinguūt̄
ꝓprijs differētijs figure: imo ſub vna figure dr̄ia inci/
dunt: que eſt hr̄e tria latera: ⁊ ideo dicūtur vna figura
que eſt triangulus: ⁊ ideo nō pōt dici: ꝙ ſint plures res
niſi de illis que ꝑ differētiā rei diſtinguunt̄: dr̄ia auteꝫ
rei in diuinis nō eſt niſi per oppoſitioneꝫ relatiōis: ⁊ iō
non poteſt dici: ꝙ ſint plures res niſi ſm ꝙ exigit illa
oppoſitio: vñ paternitas ⁊ filiatio ſunt due res: ⁊ ſimili
ter pater ⁊ filius: ſed paternitas ⁊ cōmunis ſpiratio nō
ſunt due res: q₂ nō opponunt̄ relatiue: ſed tñ due rela
tiones: q₂ diſtinguūt̄ differētijs relatiōis inq̄ꝫtū eſt re/
latio: cū eniꝫ relatio dicat̄ ſm reſpectū ad alterū: dr̄ia
relatiōis erit ſm ꝙ eſt a diuerſa: ⁊ ideo q₂ paternitate
pater refert̄ ad filiū ⁊ cōmuni ſpiratione ad ſpm̄ ſcm̄.
cōmunis ſpiratio ⁊ paternitas ſunt due relatiōes: ⁊ ſi/
militer ſunt due notiōes inq̄ꝫtū alia ⁊ alia rō eſt inote/
ſcēdi p̄rem in vna ⁊ in alia.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯclo
eſt. Licet gnātio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte nō diſtinguā
tur realiter: nō tñ vna ꝑdicat̄ de alia. Iſtam ꝯclonem
ponit ſcūs doctor ꝑmo ſen. diſt. 27°. vbi ſupra vbi ſic
ait ad 3ᵐ argumētū. (Sicut (inquit) attributa eēntia/
lia nō ſunt plures res: ita nec ꝓprietates vni ꝑſone cō
uenientes: ſed ſunt vna res: que eſt illa ꝑſona: ſed tñ q₂
relatio manet in diuinis etiā ſm cōem rōnē gnīs: ma
net etiaꝫ diſtinctio relatiōis ⁊ relatio: ⁊ ideo pōt dici ꝙ
ſunt plures relatiōes: ⁊ vna rō de alia ꝑdicatur: nō ſic
aūt eſt in eſſentialib⁹: que nō manēt ibi ſm rōnē cōeꝫ
generis. vñ nō diſtinguunt̄ ſm rōnem alicuius cōmu
nis: cuius rō in deo ſit: ſi tñ accipiat̄ cōe reale ſignatuꝫ
noīe ꝑme īpoſitiōis. ſi aūt accipit̄ cōe rōnis ſignatum
noīe ſecūde īpoſitionis: ſic cōe eſt oībus ꝙ ſint attribu
ta: ⁊ ideo q₂ diuidūt vnū cōe rōnis ſm hoc nō ꝑdicant̄
ſm ſeinuicē: nō eniꝫ dicim⁹ ꝙ hoc attributuꝫ ſit illud
attributū: ſed ꝙ eſt aliud attributū: ſꝫ nō diuidūt vnū
cōe reale: ideo rōne diuine ſimplicitatis ſꝫ qđcūqꝫ no
mē ꝑme īpoſitionis de ſeinuiceꝫ ꝑdicant̄: vt dicat̄: hec
res eſt illa. vel etiam ꝓprijs nomib⁹: vt ſapiētia eſt bo/
nitas.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ intēdit taleꝫ rōnem.
Quecūqꝫ ſub ꝓprijs nominib⁹ diuidūt aliqđ cōmune
reale in illo pn̄t dici plura: nec vnuꝫ ſub ꝓprio nomie
de alio ꝑdicat̄: ſed gnātio ⁊ ſpiratio vel h⁹ ſub ꝓprijs
noībus diuidūt in diuinis hoc cōe reale: qđ eſt relatio.
ḡ illa ſunt plures relationes: nec vna ꝑdicatur de alia
ſub ꝓprio nomie. ¶ Eandē ꝯclonem ponit ꝑma par/
te. q. 32. articulo 3°. ad 3ᵐ. vbi ait. (Plures ꝓprietates
vnius ꝑſone cum nō opponant̄ adinuiceꝫ relatiue nō
differūt realiter: nec tñ deinuicem ꝑdicantur: q₂ ſignā/
tur vt diuerſe rōnes perſonarum: ſicut etiam nō dici/
mus: ꝙ attributuꝫ potentie eſt attributuꝫ ſciētie: licꝫ
dicamus: ꝙ potētia eſt ſapiētia.) Hec ille. ¶ Et acci/ Quo ratio a S. Tho. accipiatur.
pit rōnem nō pro cōceptu facto per intellectum: ſed ꝓ
quiditate fundante illum cōceptuꝫ. ideſt pro ipſa re ſꝫ
ꝙ habet in ſe. vnde poteſt fundare rōnem factam ab
intellectu: ⁊ intendit talem rōnem. Una quidditas ſic
abſtracte ſignificata non ꝑdicatur de alia: niſi illa alia
de per ſe intellectu eius foret: vel per ſe cōſequat̄ illaꝫ:
ſed gnātio ⁊ ſpiratio ſignant̄ per modū quidditatis ab
ſtracte. ḡ cuꝫ vna eaꝝ nō ſit de per ſe intellectu alteri⁹:
nec per ſe cōſequat̄ ad aliam: vna nō ꝑdicatur de alia.
Qui aūt termini ꝑdicent̄ de illis ꝓprietatibus ſic ab/
ſtractis: nō eſt ad ꝓpoſitū diſcutere. ¶ Sed ꝯtra ꝑmā
ꝯclonem arguūt Duran. ⁊ multi alij ꝓbantes: ꝙ ſpira Cŏtra ꝑmaꝫ ꝯclonē Duran. di. 13. q. i
tio actiua in p̄re diſtinguat̄ realiter ab actiua gnātione
⁊ in filio a gnātione paſſiua. ¶ Primo ſic. Relatiōes
penes terminos diſtinguunt̄: vñ illa: quib⁹ aliquid rea
liter cōparatur ad diuerſa vident̄ realiter differre: ſed
pater per gnāre cōparat̄ ad filiuꝫ: ⁊ per ſpirare ad ſpm̄
ſanctuꝫ: qui ſunt realiter diſtincti. ḡ ſpirare ⁊ generare
realiter diſtinguuntur. ¶ Secūdo ſic. Impoſſibile eſt
duas paſſiones diſtinctas realiter profluere ab eadem
actione ⁊ vna ſm rem. actiōes eniꝫ vident̄ multiplica
ri ſm numerum paſſionum: ſed ſpirari ⁊ generari ſunt
paſſiue ꝓductiones realiter diſtincte: cum conſtituant

ſpiri ſcm̃ ꝛ filium. ḡ generare ꝛ ſpirare realiter diſtiguē tur. ¶ Tertio. Sicut ſe habꝫ generare ad generari: ſic ſpirare ad ſpirari. ḡ ꝑmutatim ſicut ſe habꝫ ſpirare ad gnāre: ſic ſpirari ad gnāri ꝛ ecōtra: ſed cōſtat ꝙ ſpirari ꝛ gnāri realiter diſtinguunt̄. ḡ gnāre ꝛ ſpirare realiter diſtinguent̄. ¶ Quarto. Quecūqꝫ vni ꝛ eidē ſunt ea dem: inter ſe ſunt eadeꝫ: ſed gnāre ꝛ gnāri nullo modo ſunt inter ſe realiter idem. ḡ nec gnāre erit idem in p̄re cum ſpirare: nec in filio generari erit ideꝫ cum ſpirare. ¶ Quinto. Multiplicato vno correlatiuoꝝ multipli catur ꝛ reliquū: ꝛ maxime ſi fiat multiplicatio ſm ſpe ciē nō ſolū ſm numeꝝ: ſed gnāri ꝛ ſpirari diſtinguunt̄ realiter: ꝛ nō ſolū ſm numerū: imo quaſi ſm ſpēm cū alterius ſint rōnis. ḡ generare ꝛ ſpirare: que ſunt eoruꝫ correlatiua realiter diſtinguent̄. ¶ Sexto. Si gnātio ꝛ ſpiratio nō diſtinguerent̄ realiter nō eſſent quattuor reales relationes in diuinis: cōmunis enīꝫ ſpiratio nō poneret in numerū cū paternitate ꝛ filiatione: ſed hoc eſt ꝯtra dicta ſanctoꝝ. igitur. ¶ Septimo. Relatio ꝓ ducentis ꝛ ꝓducti īpoſſibile eſt ꝙ ſint idem: ꝛ ſimiliter ꝓductio actiua ꝛ paſſiua nō p̄nt eſſe eadē: ſed generari eſt paſſiua ꝓductio: ſpirare vero actiua. ḡ nō ſunt ideꝫ realiter. ¶ Octauo. Ille actiones que h̄nt diſtinctos modos realiter ex intellectū realiter diſtinguunt̄: ſed ita eſt de generare ꝛ ſpirare: pater nāqꝫ generat nāliter: ꝛ ſpirat libere: ꝛ ſm omnes alio mō ſpirat q̄ꝫ generet ḡ ſpiratio ꝛ gnātio realiter diſtinguunt̄. ¶ Cōtra 2^{am} cō cluſionē arguit Aureo. vbi ſupra volēdo ꝓbare ꝙ gnā re ꝛ ſpirare nullo modo diſtinguant̄ nec re: nec rōne: arguit aūt ſic. Impoſſibile inq̄t eſt ꝙ ꝯdictoria de ꝑdi cato reali verificent̄ de his. que dicūt eādem rem ſub alio ꝛ alio conceptu: ꝑdicatū enīꝫ reale reſpicit rem nō q̄tenus cōcepta eſt: ſed q̄tenus res eſt: ꝓpter qd̓ ſi affir met̄ ꝛ neget̄ ſub diuerſis cōceptibus de eadem re ſim pliciter: affirmat̄ ꝛ negat̄ de eodē: accidit enim ſibi cō ceptuū pluralitas: ſꝫ de gnāre ꝛ ſpirare p̄nt enūciari cō tradictoria d̓ ꝑdicato reali: nā gnāre nō cōicatur filio: ſpirare v̓o ſm rem ſibi cōicatur: ꝛ iterū pater generat filium ꝛ nō ſpirat ipſuꝫ: ꝛ ſic de multis alijs: vt ꝙ gene rare realiter opponit̄ generari: cui ſm rem ſpirare non opponit̄: ꝛ ꝙ generare non eſt vere realiter niſi in vno ſuppoſito: ſpirare v̓o ſm reꝫ eſt in duobus. ḡ īpoſſibile eſt ꝙ ſint de his: que diſtiguunt̄ ꝑ repetitionē ſub alio ꝛ alio cōceptu: quoꝝ diſtinctionē ꝑficit opatio ītellus. ¶ Secūdo arguit ſic. Quecūqꝫ cōcurrūt ītrinſece ad vnā ꝛ ſimpliciſſimā ꝑſonalitatē: neceſſe eſt ꝙ fundent penitus eandē indiſtinctionē. alioquin ſi habet diſtin ctiōes: ꝛ ꝓp̄as vnitates ꝑſonalitas illa: in qua erūt plu ra diſtincta ꝛ plures vnitates: nullo mō ſimpliciſſima eſt: ſed ꝑſonalitas patris ſimpliciſſima eſt re ꝛ ratione. Intra iſtaꝫ aūt ꝑſonalitatē claudit̄ eſſentia: ꝛ ſpiratio: ac gnātio actiua: aliogn ꝑſonalitas patris ſubijceretur ſpirationi: ꝛ ſpiratio eēt accn̄s eius. ḡ taꝫ eēntia q̄ꝫ gene ratio q̄ꝫ ſpiratio ſunt penitus indiſtincta in patre caren te prorſus omni diſtinctiōe reali vel rōnis.) Hec ille. ¶ Ad p^{m} cōtra p^{am} ꝯcl'onem dr̄: ꝙ ſolū cōcludit: ꝙ ge neratio actiua: ꝛ ſpiratio actiua ſunt due relatiōes: non aūt ꝙ ſint due res: vt pꝫ in 2^{a} ꝯne huius articuli. Dicit̄ ergo ad maiorē: ꝙ relatiōes penes terminos diſtiguū tur in eſſe relatiōis: nō aūt in eſſe rei: nec in diuinis: ni ſi ſint oppoſite relatiue: vel vna originet̄ ab alia. ¶ Ad 2^{m} dicit̄. ꝙ cuꝫ in diuinis actio ſit relatio ſignificata ꝑ modū actionis: ſicut dicimus ꝙ generare ꝛ ſpirare ſūt due relatiōes: ſꝫ vnica res: ita pōt dici: ꝙ ſint due actio nes notionales: ꝛ nō ſunt niſi vnica res: nec oportet eſſe tantā differentiam inter actiones ſicut inter paſſiones: ſi tamē paſſio in diuinis locuꝫ habet: q2 ibi vna paſſio ꝓcedit ab alia: nō tn̄ vna actio ab alia. ¶ Ad 3^{m} nega tur maior in diuinis. nam generare ꝛ generari nō ſolū identificant̄ in diuina eſſentia: imo in illa re relatiua que dicit̄ cōmunis ſpiratio. nō ſic ſpirari ꝛ ſpirare. Ve rū tamē argumentū a tranſmutata ꝓportione nō ſem per tenet niſi in quātitatibus. ꝑſertiꝫ nō tenet in ꝓpoſi to. vnde arguaꝫ ſic. Sicut ſe habet generās ad genitū. ſic ſpirans ad ſpiratū. ḡ a tranſmutata ꝓportione ſicut ſe habet ſpiratus ad genitū. ita ſpirans ad generanteꝫ: ſꝫ ſpiratus ꝛ genitus realiter diſtinguūtur. ḡ ꝛ generās ꝛ ſpirans: qd̓ eſt falſum: cū idem pater ſit generās ꝛ ſpi rans. ¶ Ad 4^{m} dicitur: ꝙ ſi argumētum valeat: proba ret: ꝙ ſicut in diuinis nō eſt eadeꝫ perſona generans ꝛ genita: ita nec generās ꝛ ſpirans: qd̓ eſt erroneū: ſimilr̄ nec genita ꝛ ſpirās: ꝛ ſic in diuinis eſſent quattuor per ſone. dico tn̄ ꝙ regula nō tenet niſi in illis: que ſunt idē in tertio realiter adequate: vt alias dictū eſt. ¶ Ad 5^{m} dicitur ſicut ad p̄mū. vnde ſicut generari ꝛ ſpirari ſunt due relationes quaſi ſpecifice diſtincte: ita generare ꝛ ſpirare: nō tamē oportet duas vltimas realiter diſtin gui: ſicut duas primas propter cauſam predictam in ſe cunda cōcluſione. ¶ Ad 6^{m} negatur ꝯn̄a. dico enim ꝙ in diuinis ſunt quattuor relationes reales: non tamen quattuor res: q2 licet ſpiratio actiua nō ponat in nume rum rerum cum generare ꝛ generari: ponit tamē in nu merū relationū. ¶ Ad 7^{m} dico: ꝙ relatio ꝓducentis ꝛ ꝓducti ſunt diuerſe relationes: ꝛ ſunt diſtincte res rela tiue oppoſite: cuꝫ quo ſtat ꝙ ſint vna res abſoluta. ſ. di uina eſſentia: ꝛ ſint idem in vna re relatiua: que nulli eaꝝ opponit̄: puta in cōmuni ſpiratiōe. ¶ Ad 8^{m} dico: ꝙ eque naturaliter pater ſpirat ſicut generat: vt alias ꝓlixius dicebat̄: nec iſte due ꝓductiones habēt diuer ſos modos extra intellectū. ¶ Ad p^{m} cōtra 2^{am} ꝯnem rn̄det̄ negādo maiorē: ꝑdicatū enī reale lꝫ dicat̄ de re: tn̄ itellectus nr̄ qui affirmat ꝑdicatuꝫ illud de re nūq̄ꝫ attribuit ꝑdicatū rei niſi ſub aliq̄ rōne rei: ita ꝙ ꝯcipiē do reꝫ ſub tali rōe affirmat aliq̄d reale de illa re: ꝛ cōci piēdo eandē reꝫ ſub alia rōne negat illud ꝑdicatū rea le: qd̓ prius affirmat: ſicut de ſtatua affirmat: ꝙ eſt res nālis: vt ꝯcipit ſtatuā ſub hoc cōceptu ferrū: ꝛ de eadē ſtatua negat idē ꝑdicatū: vt cōcipit eā ſub hoc cōceptu artificiatū: ita de eadē re relatiua ī diuinis ꝯcepta: vt ſub ſiſtēs eſt: affirmat ꝙ generet: ſꝫ de eadē ꝯcepta ꝑ mo^{m} opationis vel ꝓductiōis negat ꝙ gn̄et: lꝫ gnāre ſit ꝑdi catū reale: ꝛ cōſimilr̄ in ꝓpoſito de eadē re cōcepta: vt eſt illud quo p̄r opponit̄ filio: negat ꝙ illa cōicet̄ filio a patre: ſꝫ de eadē cōcepta vt eſt illud quo opponit̄ pater ſpiritui ſācto: affirmat ꝙ illa res cōmunicat̄ filio a pa tre: ꝛ ſic de ceteris ꝯtradictiōib᷒: quas ille enumerat ar guēdo: ꝛ cā hui᷒ eſt: q2 ītellectus noſter nō vnica cōce ptione cōcipit q̄cq̄d ꝯuenit rei: ꝛ ideo oꝫ ꝙ diuerſas cō ceptiōes formet: ꝛ ꝯponat: ꝛ diuidat enūciabilia. ſi enī vnica cōceptiōe diuinā reꝫ: vel aliā quācūqꝫ ꝑfecte cō ciperet: nō affirmaret: nec negaret: nec eidē rei cōtradi ctoria attribueret. p᷒ pte. q. 14. ar. 14°. ꝛ. q. 85. ar. 5°. ¶ Et quādo ꝓbat̄ oppoſitū: q2 ꝑdicatū reale reſpicit rem nō quatenus cōcepta eſt ꝛc. Dico ꝙ licꝫ ꝑdicatū reale nō cōueniat rei ex hoc ꝙ cōcepta eſt: tamē intellectus no ſter qui predicat vnam rem de alia: nō niſi mediantib᷒ ꝯceptibus: vel vocibus: aut ſcriptis predicat: ꝛ ideo rei taliter concepte aliqua attribuit: que ab ea aliter cōce pta remouet ꝛ negat. In re vero extra animaꝫ nulla eſt ꝑdicatio formaliter ꝛ in actu: ſed predicationi quā facit

intellectus

Cōtra ſcd̓aꝫ ꝯclo. Aure.

Diſ. 2. q. 3.

Quare ītelle ct᷒ diuerſas ꝯceptōes for met.

intellectus correſpōdet aliqd in re.ſ.cōpoſitio materie
ꝛ forme:vel accñtis ad ſubiectū:ꝫ cōpoſita in intelle
ctu aliter ſe habeāt q̄ cōpoſita in re:ꝛ hoc bene dclarat
ſanctus doctoꝛ pͥma pte.q.85.ar.5°.ad 3m. ¶ Ad 2m ne
gaꝰ maioꝛ:qꝛ ſufficit q̄ nō ſint diſtincta realiter:qꝛ res
nullaꝫ faciūt cōpoſitionē ſm ſuas rōnes:ſꝫ ꝑꝫ eſſe ſuū:
negaꝰ etiā minoꝛ.nō eniꝫ ſpiratio cōcurrit ad conſtitu
tionē diuine pſone:vt alias dictū eſt:nec tamē eſt acci
dens:ſed relatio ſubſiſtens ꝛ diuina pſona. ¶ Ad argᵒ
facta in pede q̄ōnis mō reſpōdeo. Et pͥmo ad pͥmū ne
gatur añs:ꝛ ad pbationē dico:q̄ ꝑꝫ ſanctū Tho.de po
tentia dei.q.10.artic.2° ad 12m. (Licet in diuinis nō p
prie dicaꝰ genus:ꝛ ſpēs:vel vniuerſale: vꝉ particulare:
tamē in diuinis vt ſm quādā ſilitudinē creaturaꝝ log
mur pater ꝛ filius ꝛ ſpūs ſanctꝰ diſtinguūtur ſicut plu
ra iduidua eiuſdē ſpēi:vt etiā Damaſcenꝰ dicit. ¶ Sꝫ
attēdendū eſt:q̄ in aliquo iduiduo in genere ſubſtan
tie poſſumus ſpēm dupl̄r cōſiderare.vno mō ipſiꝰ ypo
ſtaſis ſpēm.alio mō ſpēm ꝓprietatis indiuidualis:da
to eniꝫ q̄ ſoꝛtes ſit albus:ꝛ plato ſit niger:ꝛ poſito q̄ al
bedo ꝛ nigredo ſint ꝓprietates iduiduātes ſoꝛtē ꝛ pla
tonē:verū erit dicere q̄ ſoꝛtes ꝛ plato ſunt vnū ſpē:ſub
qua ſpecie ypoſtaſes cōtinenꝰ.ꝯueniūt eni in humani
tate:ſed diſtinguūtur ſm rōneꝫ ꝓprietatis.albedo eniꝫ
ꝛ nigredo ſpecie differunt.Et ſimil̄r eſt in patre ꝛ filio:
ꝯſideranꝰ eniꝫ vt vnū ſpecie:cuius iſte ypoſtaſes ſunt
ſuppoſita inquantuꝫ cōueniunt in vna nā diuinitatis:
ſed ſm ſpēm ꝓprietatis pſonalis inueniuntur differre:
paternitas eniꝫ ꝛ filiatio ſunt relationes ꝑꝫ ſpēm diuer
ſe. ¶ Sciendū eſt etiaꝫ q̄ generatio in rebꝰ creatis per
ſe oꝛdinaꝰ ad ſpecieꝫ:natura eniꝫ intendit generare ho
minē:vñ natura ſpeciei per gnātionē multiplicaꝰ in re
bus creatis:ꝓceſſio aūt in diuinis eſt ad multiplicatio
nē ypoſtaſuꝫ:in quibus nā diuina vna numero inueniꝰ
vñ ꝓceſſiones in diuis ſunt differentes qdem ſm ſpēꝫ
ꝓpter differentiā ꝓprietatū pſonaliū.ꝫ in ꝓcedentibꝰ
ſit vna nā cōmunis.) Hec ille. ¶ Vñ ſcūs doctoꝛ de
potentia dei.q.9.arti.5.ad 18m dicit.(Licet pater ꝛ filiꝰ
nō diſtinguanꝰ abinuiceꝫ niſi paternitate ꝛ filiatiōe:
nō tamē opꝫ q̄ pater ꝛ filius quaſi ſpecifice differāt in
diuinis:qꝛ paternitas ꝛ filiatio ſunt relationes ꝑꝫ ſpēꝫ
diuerſe:nō eni iſte relationes ſe habēt ad diuinas pſo
nas vt ſpēm dantes:ſꝫ magis vt ſupoſita diſtinguētes
ꝛ ꝯſtituētes:illud aūt qđ ſe hꝫ ad diuas pſonas vt ſpēm
dans eſt nā diuina:in qua filius eſt ſimilis patri:nam
generās generat ſibi ſimile ſm ſpēm nō ſm indiuidua
les ꝓprietates:ſicut ſoꝛtes ꝛ plato ꝫ nō diſtinguanꝰ ad
īuicē idiuidual̄r niſi albedine ꝛ nigredine:que ſunt di
uerſe qualitates ſm ſpēm:nō tamē ſpecie differrēt: qꝛ
illud:qđ eſt ſpēs albo ꝛ nigro:non eſt ſpēs ſoꝛti ꝛ plato
ni:ita nec ſequiꝰ:q̄ pater ꝛ filiꝰ ſpē differrent ꝓpter diſ
ferentiā paternitatis ꝛ filiationis ſm ſpēꝫ.ꝫ in diuinis
nō ꝓprie poſſit dici aliqd differre ſm ſpēm:cuꝫ ibi nō
ſit genus nec ſpēs.) Et ſic pꝫ ad pͥmū. ¶ Ad 2m reſpon
det ſanctus doctoꝛ pͥmo ſen.diſ.13.q.1.ar.2° ad 3m. (Qꝛ
ꝓceſſiones diſtinguūtur in diuinis penes pͥncipia ꝛ pe
nes terminos:vt enim ſuperius dictuꝫ eſt:q̄uis natura
diuina ſit pͥncipiū generationis in patre:nō tamē abſo
lute ſub rōne nature:ſed ſub rōne paternitatis. aliter a
nā diuina inq̄tū eſt nā:que accipitur in filio per gene
rationē:nō habet filius q̄ ſit filius:ſed deus:ſed ex eo:
q̄ nā in filio ſm reꝫ: eſt ipſa filiatio.Et ita pꝫ:q̄ ipſe re
lationes ſe hñt aliquo modo vt pͥncipium eſt:ꝛ vt ter
minus ad ipſas ꝓceſſiones.) Hec ille. ¶ Et ad quartū
ibidem ait.(Sicut ꝓprietates perſonales ſm q̄ com
parantur ad eſſentiam ſunt idem re:quia ſunt diuina
eſſentia:ꝛ differūt tantū rōne.ſm aūt q̄ ad aliqd dicū
tur:ſunt ſm rem plures.ita etiam de ꝓceſſionibus:qꝛ
ſm q̄ cōparanꝰ ad nām vt pͥncipiū vel terminū nō di
ſtinguūtur niſi rōne:ſm q̄ dicaꝰ in deo volūtas ꝛ natu
ra rōne differre:ſed qꝛ cōparanꝰ etiam ad relatiuas ꝓ
prietates ſicut ad pͥncipiū ꝛ terminū.iō ex hoc etiaꝫ ha
bent realem differentiam.) Hec ille. ¶ Et hec de iſta
queſtione dicta ſufficiant.

¶ Diſt. XIIII.
¶ Utꝝ tpalis ꝓceſſio ſit ſpūs ſcī ꝓpͥetas. ¶ Qō. I.

CIrca 14m diſtinctioneꝫ queritur.
Utrum temporalis proceſſio
ſpiritus ſancti ſit eius proprietas.Et ar
guitur q̄ nō:qꝛ nullum tēpoꝛale poteſt
eſſe proprietas diuine perſone: que eſt
eterna:ſed ꝓceſſio tempoꝛalis eſt quid
tempoꝛale:igitur ꝛc̄.

In oppoſitum arguitur ſic. Naꝫ Augᵒ. di
cit.15°. de trinitate: q̄ ſpiri
ritus ſanctus ſimul de vtroqꝫ procedit ad ſanctifican
duꝫ creatureꝫ:ſed conſtat q̄ ſanctificatio creature fuit
ex tempoꝛe.ergo proceſſio ſpūs ſancti ad creature ſan
ctificationem eſt tempoꝛalis.proceſſio autem eſt pro
prietas ſpiritus ſancti.ḡ ꝛc̄.

In hac q̄ōne erit vnicꝰ articulus: p quo ſit pͥa
ꝯ.Spūs ſcūs ꝓcedit tpal̄r:ꝛ ali
qua ꝓceſſio ſpūs ſci eſt tpalis. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs doc.
pͥmo ſen.diſt.14.q.1.arti.1.quā pbat ſic. (Cūis(inqt)
in pſonis diuinis ꝓprie loquēdo dicaꝰ ꝓceſſio ꝑꝫ rōnē
exitꝰ a pͥncipio:qui nō neceſſario tendit in aliqd:tñ ꝓ
ceſſio ſpūs ſci ex mō ſue ꝓceſſiōis hꝫ inq̄tū ꝓcedit vt
amoꝛ q̄ in aliud tendat ſicut in obiectū.ſ.in amatū:qꝛ
ꝓceſſiones pſonaꝝ eterne ſunt cā ꝛ rō ꝓductionis crea
turaꝝ.ideo oꝫ q̄ ſicut generatio filij eſt rō totius ꝓdu
ctionis creature ſm q̄ dicaꝰ:patrē in filio oīa eſſeciſſe:
ita etiā amoꝛ patris in filiū tendens vt in obiectū ſit rō
in qua deꝰ oēm effectū amoꝛis creaturis largiꝰ:ꝛ inde
eſt q̄ ſpūs ſcūs:qui eſt amoꝛ quo pater amat filiū.eſt
etiā amoꝛ:quo pater amat creaturas ipartiēdo ſibi ſuā
pfectionē. Poterit ḡ ꝓceſſio iſtius amoꝛis dupl̄r conſi
derari:vel ſm q̄ tendit in obiectū eternuꝫ:ꝛ ſic dicetur
eterna ꝓceſſio:vel ſm q̄ ꝓcedit vt amoꝛ in obiectum
creatū inq̄tuꝫ.ſ.per illū amoꝛē creature aliquid a deo
confertur:ꝛ ſic dicetur ꝓceſſio tempoꝛalis:qꝛ ex noui
tate effectus conſurgit noua relatio creature ad deuꝫ:
ratione cuius opoꝛtet deum ſub noua habitudine ad
creaturam ſign.) Hec ille. ¶ Et intendit talem rōnē
vt videtur.Omnis amoꝛ quo aliquid nouiter conferꝰ
amato tēpoꝛaliter ꝓcedit in amatū: ſed ſpūs ſā.eſt hō.
ergo.ꝛc̄.minoꝛem ſuperius declarat: ꝛ adhuc declarat
in ſolutione argumētoꝝ.Unde in ſolutione pͥmi dicit.
(Qꝛ ꝓceſſio ſpiritꝰ ſancti nō ſolū dicit reſpectū ad pͥn
cipiū: a quo ꝓcedit: ꝑꝫ quaꝫ eſt eterna tm̄modo:ſicut
eſt generatio:ſed etiā impoꝛtat reſpectū ad euꝫ: in quē
ꝓcedit:ſm quā tēpoꝛalis dici poteſt.) Hec ille. ¶ Et
huius vltimi aſſignat cauſaꝫ in ſolutiōe quarti.(Sciē
dum(inquit) q̄ nullum coniunctuꝫ pōt affirmari niſi
pro vtraqꝫ parte:ſed negari poteſt pro altera parte tm̄:
ſicut patet in veritate ꝛ falſitate ꝓpoſitionis copulati
ue:ꝛ qꝛ tēpoꝛale includit in ſe aliquā negationē cū affir
matione.ſ.aliquādo eſſe:ꝛ aliquādo nō fuiſſe:eternum
autem impoꝛtat affirmationem eſſendi. ideo coniun
ctum non poteſt dici eternum niſi vtrūqꝫ ſit eternum.
tempoꝛale autē dici poteſt:etiam ſi alteꝝ tm̄ ſit tem
poꝛale:ſicut creatoꝛ impoꝛtat diuinam opationē ꝛ con

Diſ. 2. ar. 3. ꝯcluſione. 1.

Pͣtem filiū ꝛ ſpūs ſan. dicimꝰ ꝑꝫ quandā ſilitudinē eē pſs iduiduas.

Idē ē amoꝛ quo amat pr̄ filiū ꝛ creaturas. ꝛ iō dupl̄r ꝯſideraꝰ.

notat effectũ in creatura actualiter: rõne cui⁹ deus nõ
dicit̃ creator ab eterno:ſ3 ex tẽpore.) Hec ille. ¶ Ean-
Cap.2. dem ſniam ponit p̊ma pte.q.13.arti.7°.ad p̊mũ ⁊ cõtra
Gentiles lib.2. ¶ Secũda ꝯclo eſt. Qꝫ ꝓceſſio tempo
ralis ſpiritus ſancti nõ eſt alia realiter a ꝓceſſione eter
na eiuſdem ſpũs ſancti. Iſtam ꝯ̊nem ponit ſanctus do
ctor p̊ ſen. vbi ſupra art. 2°. vbi ſic ait. (Cũ ꝓceſſio ſem-
per dicat reſpectũ ꝓceſſionis ad illũ a quo ꝓcedit: ſpũs
ſanct⁹ autẽ ad patrẽ nõ referat̃ niſi relatione eterna:
oportet ꝙ nulla ꝓceſſio ſpiritus ſancti ſit alia eſſentia-
liter ab eterna: ſed põt ſibi aduenire aliquis reſpectus
alius ex parte eius in qͦd eſt: ſicut in amatũ: ⁊ rõne eius
poteſt dici ꝓceſſio tẽporalis: dicẽdũ eſt ergo ꝙ eſt vna
ꝓceſſio eſſentialiter ꝓpter reſpectũ vnum ꝓcedentis
ad illud: a quo ꝓcedit. quẽ p̊ncipalr̃ importat ꝓceſſio.
Eſt aũt duplex vel gemina rõne duorum reſpectuũ in
duo obiecta. ſ. tẽporale: ⁊ eternũ: quorum vnus realiter
eſt in ipſo ꝓcedente. ſ. eternus: alius autẽ ſm rõnẽ tñ
eſt in ſpiritu ſancto ꝓcedente: ſed ſm rem eſt in eo: in
quem ꝓcedit. Horũ autẽ reſpectuũ p̊mus includitur
in 2°. ſicut ratio ⁊ cauſa eius. vñ ſecũdus ſe habet ex ad
ditione ad p̊mũ.) Hec ille. ¶ Et ad huius declaratio-
nem dicit in ſolutiõe ad 3ᵐ. (Cũ is (inquit) eterno ſm
rem nihil ſit addibile: nihilominus tamẽ eternũ poteſt
intelligi in aliqua habitudine ſe habere ad aliqͦd tẽpo-
rale: ſed tamẽ habitudo nõ ponit̃ realiter circa ipſum
eternũ: vt dictũ eſt: ⁊ qꝛ ipſe itellectus poteſt repreſen
tari per nomen: qꝛ voces ſunt note earum: que ſunt in
anima paſſionũ. ideo eterno imponit̃ aliquod nomen
ꝓut intelligit̃ ſub illa habitudine: ſicut deus dicit̃ dñs
ex tempore: ⁊ ita etiã dicitur ꝓceſſio tẽporalis. ¶ Ter
tia ꝯclo eſt. Nõ tñ dona ſpiritus ſancti ꝓcedũt in nos:
ſed etiam ipſe ſpiritus ſanctus. Iſtã ponit ſanctus doc.
ibidem. q. 2. arti. p̊. vbi ſic ait. (Ipſemet (inquit) ſpirit⁹
ſanctus ꝓcedit temporali ꝓceſſione vel datur nõ ſolũ
dono eius: ſi enim cõſiderem⁹ ꝓceſſionẽ eius a patre a
quo ꝓcedit ſm illum reſpectũ: ipſemet ſpiritus ſanct⁹
ꝓcedit. Si aũt cõſiderem⁹ ſm reſpectũ ad illud in qͦd
ꝓcedit: tunc ſicut dictũ eſt: iſte reſpectus in ſpiritu ſan-
cto ponitur: nõ qꝛ ipſe realiter referatur: ſed qꝛ alterum
refertur ad ipſum: cum igitur in acceptione donorum
ipſius non ſolum relatio noſtra terminet̃ ad dona: vt
ipſa tñ habeamus: ſed etiã ad ſpiritũ ſanctũ: qꝛ aliter
ipſum habemus ꝙ̃ prius: nõ tñ dicentur dona ipſius ꝓ
cedere: ſed ẽt ipſemet. Scdm̃ hoc eni ipſe dr̃ referri ad
nos ſm ꝙ nos referimur ad ipſũ: ⁊ ideo ꝓcedit in nos
⁊ dona eius recipimus: ⁊ per eadẽ nos aliter ad ipſum
habemus inq̃tum per dona eius ipſi ſpiritui ſancto cõ
iungimur: per donum nos ſibi aſſimilamus.) Hec ille.
¶ Quarta ꝯclo eſt. Qꝫ ꝓceſſio temporalis ſpiritus ſan
cti de qua loquimur tñ attendit̃ ſ3 dona gratie gratũ
facientis. Iſtã ꝯcloñem ꝓbat ſanctus doctor p̊ma pte
.q.43.arti.3°. vbi ſic ait. (Diuine pſone cõuenit mitti
ſm ꝙ nouo modo exiſtit in aliquo: dari autẽ ſm ꝙ ab
aliquo: neutrũ autẽ horum eſt niſi ſm grãm gratũ fa-
cientẽ: eſt enim vn⁹ modus cõis: quo deus eſt in oĩb⁹ re
bus per eſſentiam: potentiam: ⁊ preſentiam: ſicut cauſa
in effectibus pticipantib⁹ bonitatẽ ipſius. Super iſtũ
autem modum cõmunẽ eſt vnus ſpãlis: qui conuenit
creature rõnali: in qua deus eſſe dicitur: ſicut cognitũ
in cognoſcẽte: ⁊ amatũ in amante: ⁊ qꝛ cognoſcendo ⁊
amando creatura rationalis ſua opatione attingit ad
ipm̃ ſm iſtũ ſpãlem modũ: dr̃ nõ ſolũ eſſe in creatura
rõnali: ſed etiã habitare in ea ſicut in tẽplo ſuo. ſic igi-
tur nullus alius effectus põt eſſe rõ: ꝙ diuina pſona ſit
nouo mõ in creatura rõnali ⁊ tẽporali niſi gratia gra-
tum faciens. vnde ſm ſolã grãm gratum facientẽ mit
tit̃ ⁊ ꝓcedit tẽporaliter diuina perſona. Similiter illͦd
ſolũ habere dicimur: quo libere poſſumus vti vel frui:
habere autẽ ptãtem fruendi diuina pſona eſt ſolũ ſm
gratiam gratũ facientis: ſed tamẽ in ipſo dono gratie
gratũ facientis ſpũs ſcũs habet̃ ⁊ inhabitat hominẽ:
vñ ipſemet ſpũs ſcũs datur: ⁊ mittit̃: ⁊ ꝓcedit.) Hec
ille. ¶ Eandẽ ponit p̊ ſen. diſ. 14. q. 2. arti. 2°. vbi ſic ait.
(In exitu rerũ ab alio p̊ncipio attẽditur quedã circula-
tio ⁊ regyratio: eo ꝙ oĩa reuertũtur ſicut in finẽ in id a
quo oĩa ꝓdierũt ſicut a p̊ncipio: ⁊ ideo oportet ꝙ per ea
dem: q̃bus eſt exitus a p̊ncipio ⁊ reditus in finẽ atten-
datur. Sicut igitur dictũ eſt: ꝙ ꝓceſſio pſonarum eſt
ratio ꝓductionis creaturarũ a p̊mo p̊ncipio: ita eadem
ꝓceſſio eſt ratio redeũdi in finẽ: qꝛ ſicut per filiũ ⁊ ſpi-
ritũ ſanctũ ex nihilo conditi ſumus: ita etiam fini con
iungimur vel termino. Scdm̃ hoc ğ ꝓceſſio diuinarũ pſo-
narum in creaturas põt dupliciter ꝯſiderari: aut inq̃-
tum eſt ratio exeũdi a p̊ncipio: ⁊ ſic talis ꝓceſſio atten-
ditur ſ3 dona naturalia: in q̃bus ſubſiſtimus: ſicut dici
tur a Diony. diuina bonitas in creaturas ꝓcedere: ſed
de tali ꝓceſſione nõ loquimur hic. Põt etiam attendi
inq̃tũ eſt ratio redeũdi in finẽ: ⁊ ſic eſt ſ3 illa dona tñ
que cõiungunt nos fini vltimo: que ſunt grã gratũ fa-
ciẽs: ⁊ gloria: ⁊ de iſta ꝓceſſiõe loquimur hic: ſicut. n. in ge
neratiõe nãli gñatũ nõ ꝯiungit̃ gñanti in ſilitudinẽ
ſpẽi niſi in vltimo termino gñationis: ita etiam in par-
ticipatione diuine bonitatis nõ eſt imediata cõiũctio
ad deũ per p̊mos effect⁹: q̃bus in eẽ ſubſiſtim⁹: ſed per
vltimos: q̃bus fini adheremus.) Hec ille. ¶ Et poſt in
ſolutiõe ſecũdi ait ſic. (In ꝓceſſiõe (inq̃t) ſm ꝙ hic lo
quimur ꝓut. ſ. claudit in ſe donationẽ: nõ ſufficit: ꝙ ſit
noua relatio qualiſcũqꝫ creature ad deũ: ſ3 opꝫ ꝙ refe-
ratur in ipſũ vt in habitũ. qꝛ qͦd datur alicui: habetur
aliquo mõ ab illo: pſona aũt diuina nõ põt haberi a no
bis aliquo nouo mõ niſi vel ad fructũ pfectũ: ⁊ ſic ha-
bet̃ p donũ glie: aut ſm fructũ impfectũ: ⁊ ſic habet̃ p
donũ gratie gratũ faciẽtis: vl̃ potius ſicut illͦ: p qͦd cõ
iungimur fruibili inq̃tũ ipſe pſone diuine quadã ſui ſi-
gillatiõe in aĩabus noſtris relinquũt q̃dã dona: q̃b⁹ for
maliter fruimur. ſ. amorẽ ⁊ ſapiẽtiã.) Hec ille. ¶ Quin-
ta ꝯclo eſt. Tẽporalis ꝓceſſio vl̃ ẽ ꝓprietas ſpũs ſci. vel
nõ diſtinguit̃ realiter ab ea. Iſta ſequitur ex predictis.
¶ Sed cõtra dicta arguit Aureo. in hac diſtinctiõe ſi-
gnanter cõtra. 4ᵃᵐ ꝯ̊nem. p̊ ſic. In illo nõ cõſiſtit ꝓceſ
ſionis rõ: qͦd eſt cõe trib⁹ pſonis: qꝛ pſona patris nõ di-
citur tẽporaliter ꝓcedere: imo ꝓceſſio tẽporalis eſt ꝓ-
pria ſpũi ſcõ: ſ3 ꝓcedere in mẽtẽ in rõne amati ⁊ cogni-
ti cõmune eſt tribus pſonis: nã per grãm gratũ faciẽ
tem diligit̃ tota trinitas ⁊ reciproce tota trinitas dili-
git. ğ in hoc ꝓceſſiõis rõ nõ ꝯſiſtit. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ ꝓ-
cedere importat originẽ pſone a pſona: ꝓpter qͦd nõ ꝯpe
tit trinitati ꝓcedere: q̃uis ſibi cõpetat ſm hunc modũ
eſſe in mẽte per donũ gratie gratũ facientis. ¶ Dicen-
dũ ꝙ ꝯfirmat ꝓpoſitũ q̃ſi. ſ. rõ ꝓceſſionis ſpũs ſci: ſm
quã ipe ſpũs ſcũs dari dicit̃: in hoc nõ ꝯſiſteret. ¶ Se
cũdo ſic. Talis modus eẽndi ſpũs ſci in creatura dꝫ at
tribui ꝓceſſioni: q̃ hẽat aliquẽ ordinẽ ad emanationẽ
eternã ſpũs ſci a filio ⁊ a pr̃e: ſ3 ſpũs. ſ. nõ ꝓcedit a pr̃e ⁊
filio in creaturã ſub rõne obiecti amati: aut cogniti: nõ
eni ſpirãt ipſũ pater ⁊ filius: vt obiectũ amoris vel intel
lectiõis creature. ğ hic modus eẽndi ſpũs ſci in crea-
tura rõnali nõ ſpectat ad tpalẽ ꝓceſſionẽ ipſi⁹. ¶ Ter
tio. Si iſte modus hẽret veritatẽ ſequeret̃: ꝙ oĩs reo

duꝫ mens icipit eas itelligere: ꝛ amare ꝓcederēt in mē
tem: ſed nō dicit̄: nō enim ſol dicit̄ ꝓcedere in animā
dum intelligitur. ergo iſte modus nō eſt competens.
¶ Quarto arguit cōtra aliqua ſuperiꝰ dicta. ſ. ꝙ ꝓceſ-
ſio tēporalis addit ſup eternā reſpectū ad ſuum termi
num. Cōtra hoc arguit ſic. Uiſioni qua color prius exi
ſtens in pane cernit̄: nō addit viſio corporis xp̄i aliqd
qđ mediet iter viſionē ꝛ colores: ſed ſolaꝫ participatio
nē coloris a corpore xp̄i: qđ ſacramētalr̄ exiſtit ſub ſpē
bus poſt cōſecratione. ergo a ſimili ſpūs ſcūs ꝓcedēs
eternaliter in dona gratuita: in qbus imutabilr̄ cōpla-
cet deus dr̄ tēporaliter ꝓcedere in animā participātē
illa dona ex tēpore: ꝛ ita ꝓceſſio illa eterna nō iducit
reſpectū rōnis: nec cōnotationē aliquā: dum efficit̄ tē-
poralis: ſed eius terminꝰ participat̄ de nouo a creatu-
ra: vnde pōt ſic deſcribi. Proceſſio temporalis eſt eter
na ſpūs ſci ꝓceſſio terminata de nouo ad aliqd mā̄le
participās ex tēpore formalē ipſiꝰ terminū imutabilē
ꝛ eternū. Hec ille in forma. ¶ Contra eādem ꝯcłonē
quartā arguit Grego. ꝓbādo: ꝙ poſſibile eſt dari ſpūꝫ
ſanctū homini abſqꝫ hoc ꝙ detur ei aliqđ donuꝫ crea-
tum: qꝛ omne dabile homini a deo poſſibile eſt ei dari
a deo nō dato aliquo qđ ſit idem eſſentialr̄ cuꝫ eo: nec
aliqd cū eſſentia illius. ğ poſſibile eſt dari ſpm̄ ſcm̄ ho
mini non dato ei aliquo dono ſpūs ſancti creato: tenet
ꝯn̄a. qꝛ ſpūs ſcūs eſt dabilis homini: ꝛ nullum donuꝫ
creatū eſt idē eſſentialiter cū ſpū ſancto: aut de eēntia
ſpūs ſancti. an̄s autē ꝓbatur. Tuꝫ qꝛ ipſo cōceſſo nul-
la ſeqtur ꝯtradictio. Tū qꝛ ſicut omne factibile a deo
pōt fieri ab ipſo nō facto aliquo: qđ nō eſt ipm̄: nec ali
quid itrinſecuꝫ eſſentialr̄ illi: vt cōiter cōceditur: ꝛ ꝓ-
bari pōt ex eo ꝙ nulla repugnātia ꝯtradictionis iter-
uenit: ſicut in ꝓpoſito. oē dabile ꝛc̄. Tuꝫ qꝛ omne dabi
le creature a deo deus pōt nō dare: ꝛ pōt nullo alio cō
dante dare: ꝛ nullū tale pōt eo nō ꝯdante dari. ergo oē
dabile creature a deo pōt deus dare nō cōdāte alio ꝛc̄.
an̄s eſt verū ꝛ ꝯceſſuꝫ cōiter. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ ſi aliquid dabi-
le. verbi grā. a. nō pōt dari a deo nō dato dabili eēntia
liter diſtincto: nec in eo eſſentialiter incluſo. vbi grā. b.
hoc nō eſſet: niſi qꝛ vel. a. datū neceſſario daret. b. vel
qꝛ. b. neceſſario reqritur ad dandū. a. Si dicat̄ ſcđꝫ. ğ
ipſuꝫ. a. nō pōt deus nullo alio cōdante dare. b. deo nō
condante. b. ꝛ hoc repugnat alteri parti an̄tis: vel non
poſſet dare deo nō cōdāte: ꝛ tunc vel deus dabit neceſ-
ſario. b. cuius oppoſitū ſumitur: vel poterit non dare. ꝛ
hoc poſito. a. erit datū nō dato. b. ¶ Cōfirmatur. Nul
lū donū creatū vel creabile reqritur neceſſario vt dās
vel cōdans ad hoc vt ſpūs ſcūs detur: ꝛ ſilr̄ nulluꝫ ta-
le donum datur neceſſario a ſpū ſcō. dato ergo ſpū ſcō
poterit dari nullo alio creato dato. ¶ Ad pᵐ Aureo. ꝯ
quartā cōcluſionē negat̄ minor: nō. n. pater ꝓcedit in
mentē in rōne amati: nec ēt filius: ſed ſolus ſpūs ſcūs:
licꝫ tota trinitas ſit in mēte in rōe amati: ꝛ cā negatio-
nis eſt: qꝛ ꝓcedere in mētē ſupponit ꝓcedere in aliqd
hoc aūt ſoluꝫ ſpūi ſcō ꝯpetit. naꝫ pater nō ꝓcedit: filiꝰ
aūt ꝓcedit: ſed nō in aliqd: qꝛ ꝓcedit per actū itellectꝰ
cuiꝰ nō eſt tēdere in res: ſed potius res capere in ſe ꝛ cō
cipere: ſꝫ ſpūs ſcūs ꝓcedit per actū volūtatis: cuius eſt
tēdere in res: ꝛ ideo ſpūs ſcūs ex ſua ꝓceſſione hꝫ non
ſoluꝫ ꝓcedere ab aliquo: ſꝫ ēt ꝓcedere in aliqd: vtrūqꝫ
aūt iſtoꝝ icludit ꝓceſſio tēporalis: ꝛ vlteriꝰ nouū reſpe
ctū ad mētē rōnalē. ¶ Et cū arguēs dicit: ꝙ ſi de rōe
ꝓceſſiōis eſt origo pſone a perſona incōuenietēr dcm̄
eſt: ꝙ ꝓceſſio ſpūs ſci: de qua loqmur conſiſtat in hoc:
qđ eſt ꝓcedere in mentē in rōne amati. negat̄ ſibi ꝯn̄a

Ut tēpalis ꝓceſſio addat ſup eternā reſpectū ad ſuū terminū.

Cōtra eādeꝫ 4am Greg. d. 14. q. 1. art. pº. ꝯcłone. 3.

Qꝛ ihabitat mētē: non tñ munit̄ pp̄ prime habitudinis deficientiā: ſicut nec pf.

qꝛ ſcđꝫ icludit primū: vt ꝓlixe declaratū fuit p dcā ſci
doctoris. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ modus arguēdi nō valꝫ. naꝫ
maior ꝯcedit̄: ſed minor male ſubſumit̄: debebat eniꝫ
minori aſſumere: ꝙ modus eſſendi ſpūs ſci in creatu-
ra in rōne obiecti amati nullū ordinē hr̄et ad ꝓceſſio-
neꝫ eius eternā: qđ tñ iſte nō facit: ſed aſſumit: ꝙ nō ē
ibi talis ordo: ꝙ ſpūs ſcūs ſpiretur a patre vel filio: vt
obiectū amoris creature: ideo vr̄ peccare per fallaciaꝫ
ꝯn̄tis arguēdo a negatiōe iferioris ad negationē ſupio
ris: vtpote: nō eſt iter iſta talis ordo. ğ nō eſt ordo. dico
igit̄ ꝙ iter illū moduꝫ: quo ſpūs ſcūs per grām eſt in
creatura: ꝛ illā emanationē eternā eſt talis ordo: ꝙ ſpi
ritus ſcūs eternalr̄ ꝓcedit: vt rō collationis oīum do-
noꝝ a deo creature collatoꝝ. Qꝛ aūt ſpūs ſcūs nouiter
vel nouo mō ſit per grāꝫ in aliquo: hoc eſt donū dei: ꝛ
ita iter iſtud donū: ꝛ illā emanationē eſt ordo effectus
volūtatis diuine ad rationē creādi: ſm̄ quā diuina vo
luntas libere creat. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ pᵐa ꝯn̄a facta. nā
nō opꝫ: ꝙ res itellecte ꝓcedāt in itellectū duꝫ itelligū
tur: licꝫ tēdant in euꝫ vel recipiant̄ in eo: ꝛ ſigillent ſe-
ipſas in aīa noſtra: nō tñ ꝓcedunt ab aliquo in intelle
ctū: ita ꝙ originent̄ ab aliquo ꝓ tunc. hoc aūt: vt dcm̄
eſt: reperit̄ in ꝓceſſiōe ſpūs ſci tēporali: que dicit tres
reſpectꝰ: duos eternos: ꝛ vnū temporalē. Primꝰ eſt ad
ſpirantē: ſecūdus ad obiectū eternū. tertius ad creatu-
raꝫ tēporalē. Similr̄ nec res amate dicunt̄ procedere
in mentē ex hoc ꝙ amant̄: licꝫ ſint in amāte mō alias
dicto. Unde iſte arguēs breuiter decipit̄. credit eni ꝙ
nos ponamꝰ rōnē ꝓceſſionis tēporalis in hoc ſolo cōſi
ſtere: ꝙ ſpūs ſcūs nouiter eſt in nobis: ſicut amatū qđ-
cūqꝫ: qđ nō dicimꝰ: ſed imaginamur ꝙ ſpūs ſcūs tēpo
raliter ꝓcedit in nos: ſicut amor: quo deꝰ eſſentialr̄ di-
lexit nos: quē nouiter nos reamamꝰ: ꝛ ita ꝯcedā arguē
ti: ꝙ lapis ꝓcedit in mētē: ſi lapis eſt amor: quo mens
diligit: q amor a mēte reamat̄: ꝛ ita de ſuo ſole: đ quo
arguit. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ in exēplo ſuo impoſſe eſt: ꝙ vi
ſio nouiter terminet̄ ad corpꝰ xp̄i: qn ꝯſurgat nouus re
ſpectꝰ iter viſionē: ꝛ illud corpꝰ viſum: rōne cuiꝰ illa vi-
ſio: que prius erat viſio albedinis: mō nouiter dr̄ viſio
corpis xp̄i: ꝛ ita in ꝓpoſito: qꝛ mens nouiter gratifica-
ta nouiter refert̄ ad ſpm̄ ſcm̄: ēt opꝫ ꝙ ſpūs ſcūs noui-
ter referat̄ ad mētē gratificatā: rōne cuiꝰ dr̄ nouiter in
illam ꝓcedere. Dico ꝙ ſic viſio nō eſt ille reſpectꝰ: qui
importat̄ in hoc nomine viſio corporis xp̄i: ſed illud
nomē importat viſionem cuꝫ reſpectu: ita illa ꝓceſſio
ſpūs ſancti nō eſt reſpectus ad creaturā: nec illuꝫ iclu-
dit intrinſece: ſed tamē hoc nomē ꝓceſſio tēporalis i-
cludit in ſuo ſignato ꝓceſſionē ſpūs ſancti: ꝛ reſpectuꝫ
temporalē: ꝛ ſic pꝫ ꝙ rationes ille nō ꝯcludunt. ¶ Ad
primū Gregorij cōtra eādeꝫ cōcluſionē negatur ante-
cedēs. Et ad primā eius ꝓbationē dicitur: ꝙ contradi-
ctio eſt ſpiritū ſanctuꝫ dari creature: ꝛ nihil aliud dari
creature: quia ſpm̄ ſanctū dari creature eſt ipſuꝫ nouo
modo haberi a creatura: vt cognitū vel dilectum: ꝛ qꝛ
ſpūs ſanctus nō poteſt eſſe formalis dilectio creature
actualis vel habitualis: ſimilr̄ nec cognitio opꝫ ꝙ da-
to ſpū ſancto detur noua cognitio vel dilectio: que di-
ſtinguitur a ſpū ſcō. dicere ergo ꝙ ſoluꝫ ſpūs ſcūs dat̄
eſt dicere ꝙ dat̄ ꝛ nō dat̄. ¶ Ad 2am ꝓbationē eiuſdē
antecedētis dr̄: ꝙ nō eſt ſimile de factione ꝛ datione:
qꝛ factio terminatur ad eſſe. datio aūt ad haberi ab ali
quo nouo mō: mō lꝫ aliqd poſſit fieri ſine alio: non tñ
hri ſine alio: qđ applicet donū hn̄ti: cuiuſmodi ē grā vł
charitas in datiōe ſpūs ſci: ſicut color pōt eē ſine ſupfi
cie: nō tñ pōt dari corpori: niſi detur ſibi ſuperficies. i.

In quo arguēs decipiatur.

Si ſolū ſpūs ſcūs daret̄: daretur ꝛ nō daret̄.

niſi habeat ſuperficiẽ. Uerũtamẽ falſum aſſumit: ꝙ omne factibile poſſit fieri ſine omni eo qđ nõ eſt illõ nec aliqd eius: vt pʒ de mã reſpectu forme. ¶ Ad 3um dr negãdo cõſequẽtiaʒ: ꝛ ad ꝓbationeʒ eius dicitur: ꝙ ſpiritus ſcũs nõ põt dari creature: niſi dato alio dono creato eidem creature ꝛ hoc nõ ideo ꝙ creatuʒ donũ reqrat ad dandũ ſpm ſcm: vel ad cõdonandũ eũ: nec ideo ꝙ ſpũs poſtq̃ dat⁹ eſt neceſſario det aliqđ donuʒ creatũ: ſed qꝛ de rõne dationis ſpũs ſci eſt aliqđ diſtinctuʒ a ſpũ ſcõ: ꝛ a deo: ꝛ a creatura cui dat ſpũs ſcũs: qđ creatura nõ põt hr̃e niſi a deo dante: ꝛ eſt q̃ſi diſpoſitio ad h ꝙ ſpũs ſcũs habeat: vñ ſcũs Tho. p ſen. diſ.

Ordo ſʒ nãʒ dupl'r ꝯſideratur. 14. q. 2. arti. p. in fine dicit ſic. (Ordo aliquoꝝ ſm nãʒ poteſt dupl'r ꝯſiderari: aut ex parte recipiẽtis vl' mãe ꝛ ſic diſpoſitio eſt prior q̃ ad qđ diſponit: ꝛ ſic pri⁹ recipimus dona ſpũs ſci q̃ ipſuʒ ſpiritũ ſcm: qꝛ p ipa dona recepta ſpũi ſancto aſſimilamur: aut ex parte agentis ꝛ finis: ꝛ ſic qđ ꝓpinquius eſt fini ꝛ agẽti dr eſſe pri⁹: ꝛ ita per pri⁹ recipimus ſpũm ſanctũ q̃ dona eius: qꝛ pr̃ ꝛ filius per amoreʒ ſuum alia nobis donãt.) Hec ille.

¶ Iteʒ ibidẽ arti. 2° ad ſcðm. (Proceſſio ſʒ ꝙ hic loquimur claudit in ſe dationẽ: ꝛ non ſufficit ꝙ ſit noua relatio qualiſcũq; creature ad deuʒ: ſed opʒ ꝙ referat in ipſum ſicut ad habitũ: qꝛ qđ datur alicui habet ab illo aliquo modo: perſona aũt diuina nõ põt haberi a nobis niſi vel ad fructũ perfectũ: ꝛ ſic habet per donũ glorie: aut ſm fructũ imperfectũ: ꝛ ſic habet per donũ gratie gratũ faciẽtis: vel potius ſicut illud: per qđ fruibili cõiungimur inquãtuʒ ipſe perſone diuine quadaʒ ſui ſigillatione in animab⁹ noſtris: in qbus formaliter fruimur. ſ. amore ꝛ ſapiẽtia: pp qđ ſpũs ſanct⁹ dr pign⁹ hereditatis noſtre.) Hec ille. ¶ Ex qbus pʒ ꝙ ſpirit⁹ ſanctus nõ põt dari ſine hoc: ꝙ detur donũ creatũ: per qđ habeatur. ¶ Ad cõfirmationẽ dr eodẽ modo: quia ꝯña nulla eſt. ¶ Modo ad arg͞a in pede qõnis dicoꝛ ad primũ ꝯcedit maior. ꝛ negat mĩor. nõ eniʒ ꝓceſſio aliqua ſpũs ſancti eſt res tẽporalis in ſe: ſed tẽporalis ꝓceſſio dr tẽporalis: qꝛ nõ totum: qđ importat in hoc nomine tẽporalis: ꝓceſſio eniʒ eſt eternuʒ: imo importat aliquid tẽporale. ſ. reſpectuʒ nouũ: ꝛ ideo totum aggregatum ex eterno ꝛ tꝑali dr tꝑale: tñ ex illo eterno: ꝛ alio tꝑali nõ efficit vnũ p ſe. ¶ Diſt. XV. ꝛ XVI

¶ Utꝝ cuilibʒ ꝑſone mitti ꝯueniat. ¶ Qõ. I.

Circa diſtinctionẽ 15am ꝛ 16am queritur. Utruʒ cuilibet diuine perſone ꝯueniat mitti. Et arguit ꝙ ſic. Pater mittitur: ꝛ de filio ac ſpũ ſancto nõ eſt dubiuʒ quin mittant. ergo quelʒ perſona diuina mittitur. antecedẽs pʒ: pro p̃ma parte. naʒ diuinaʒ perſonã dari eſt illam mitti: ſed pater dat ſeipſum: cuʒ haberi non poſſit niſi ſeipſo donãte. ergo videt ꝙ pr̃ mittat ſeipʒ.

In oppoſitum arguit ſic. Nulla ꝑſona diuina mittit. ergo non cuilʒ perſone diuine cõuenit mitti. antecedẽs pʒ. miſſus. n. eſt minoꝛ mittẽte: ſed nulla perſona eſt mĩoꝛ alia. ergo perſona diuina a nullo mittitur.

In iſta qõne erunt tres articuli. In p̃mo inqretur qd eſt miſſio i diuinis. In ſecũdo. an quelibʒ mittatur. In tertio. an aliqua perſona mittatur nulla alia miſſa.

Quantum ad primũ ſit p̃ma ꝯclo. Rõ miſſionis conſiſtit in duplici habitudine. Iſtã ponit ſcũs doctoꝛ p̃ma parte. q. 43. arti. p. quã ꝓbat ſic. (In rõne (inqt) miſſionis duo iportant: quoꝝ vnũ eſt habitudo miſſi ad eum: a quo mittit. Aliud eſt habitudo miſſi ad terminũ: ad quẽ mittitur: per h aũt ꝙ aliquis mittit oſtẽdit ꝓceſſio quedã miſſi a mittẽte: vel ſm imperiũ: ſicut dñs mittit ſeruũ: vel ſm cõſiliumꝛ ſic cõſiliarius dr mittere regẽ ad bellandũ: vel ſm originẽ: vt ſi dicat flos emittit ab arbore. Oſtẽdit etiã habitudo ad terminũ ad queʒ mittitur: vt aliquo modo ibi eſſe icipiat: vel qꝛ prius ibi oĩno nõ erat: quo mittitur: vel qꝛ incipit ibi eſſe aliquo modo: quo prius nõ erat ibi.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ: ꝙ miſſio eſt ꝓceſſio alicuius ab aliquo: ꝛ in aliquẽ terminũ: vt in eo nouiter: vel nouo modo ſit. Eãdem ꝯcluſionẽ ponit p̃rio ſen. diſt. 15. q. 1. arti. p. ¶ Secunda cõcluſio eſt. Miſſio cõuenit diuinis perſonis. ꝓbatur ſic ſm eundẽ prima parte vbi ſupra. (Miſſio (inquit) diuine perſone conuenire põt ſm ꝙ importat ex vna parte ꝓceſſionẽ originis a mittẽte: ꝛ ſm ꝙ iportat ex alia parte nouũ modum eſſendi in aliquo: ſicut filius dr miſſus a patre in mũduʒ: ſm ꝙ icipit eſſe in mũdo viſibiliter per carnẽ aſſumptã: ꝛ tñ antea in mundo erat: vt dr Jo. p.) Hec ille.) ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. Miſſio de ſui rõne differt a ꝓceſſione ꝛ datione. Iſtam ponit ſcũs doctoꝛ vbi ſupra ſic dicens. (Proceſſio inquantum proceſſio dicit realẽ diſtinctionẽ tñ ad principiũ: a quo ꝓcedit: ꝛ non ad aliquẽ terminũ. Datio autẽ nõ iportat diſtinctionẽ dati a principio a quo datur: qꝛ idẽ poteſt dare ſeipſuʒ ſed tñ dantis ab eo cui datur: vt ſupra dictũ eſt: ſʒ miſſio ponit diſtinctionẽ in ipſo miſſo ꝛ ad principiũ ꝛ ad terminũ: ꝛ ideo cuʒ dr ſpũs ſanct⁹ mitti: icluditur in ſignificatiõe miſſionis vterq; reſpect⁹. ſ. eternus ꝓut a patre ꝛ filio ꝓcedit: ꝛ tẽporalis ꝓut ſignificat in habitudine ad creaturã: que nouo mõ ſe hʒ ad illuʒ.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̃ma parte. q. 43. artic. 2°. vbi ſic ait. (In his que iportãt originẽ diuinarum perſonaꝝ eſt quedã differẽtia attẽdẽda. Quedã. n. in ſui ſignificatione iportãt ſolã habitudinẽ ad p̃ncipiũ: vt ꝓceſſio ꝛ exitus. Quedã vͦ cũ habitudine ad p̃nm determinãt ꝓceſſionis terminũ: quoꝝ q̃dã determinãt eternũ: ſic generatio ꝛ ſpiratio. nã gnõ eſt ꝓceſſio diuine ꝑſone in nãʒ diuinã: ꝛ ſpiratio paſſiue ſũpta iportat ꝓceſſionẽ amoris ſubſiſtẽtis. Quedã vͦ cũ habitudine ad p̃nm importãt terminũ tẽporalẽ: ſicut miſſio ꝛ datio: mittit eniʒ aliqd ad hoc: vt nouo modo in aliquo ſit: datur aũt vt habeat: ꝑſonã aũt diuinã haberi ab aliq̃ creatura: vel eſſe nouo mõ exiſtẽdi in ea eſt quoddã tẽporale: vnde miſſio ꝛ datio dicunt tẽporaliter tñ: generatio ꝛ ſpiratio ſolũ ab eterno: ꝓceſſio aũt ꝛ exitus dicunt in diuinis ꝛ eternalr ꝛ tẽporalr. naʒ filius ab eterno ꝓceſſit vt deus ſit: tẽporaliter aũt vt ſit hõ ſʒ miſſionẽ viſibilẽ vel vt ſit in hoĩe ſʒ iuiſibilẽ miſſionẽ.) Hec ille. ¶ Ex ꝓdictis põt haberi: ꝙ eadẽ res eſt generatio ꝛ ꝓceſſio ꝛ datio ꝛ miſſio: licʒ reſpect⁹ connotati vel iportati per iſta noĩa ſint diuerſi. ¶ Sʒ ꝯ iſta arguit Aureo. Et p̃ ꝯ primã ꝯclonẽ in h: ꝙ dicit ꝙ miſſio iportat ꝓceſſionẽ ſʒ originẽ: eo modo quo dr: ꝙ flos emittit de arbore.

Cõtra p̃maʒ ꝯclo. arguit Aureo. di. 15 q. 2. ar. 2. ¶ Primo ſic. Miſſio ꝓut de ea hic loqmur nõ eſt idẽ qđ ꝓceſſio: nec miſſus eſt ideʒ: qđ ꝓductus: imo miſſio ſumit p legatiõe: ꝛ miſſus dr legatus: ſicut de filio dr

Abdie Cap. p°. Abdie. Auditũ audiuim⁹ a dño: ꝛ legatum ad gentes miſit: ſed flos non dicit legari ab arbore: nec originari eſt legari. ergo miſſio ꝓut hic accipit nõ importat habitudineʒ originis. ¶ Secũdo ſic. Miſſio nõ iportat ꝓceſſionẽ ab aliquo ſm rõnẽ ꝯſilij vel imperij: ſʒ magis ſʒ acceptionẽ poteſtatis: ꝛ dnij: ꝛ auctoritatꝭ: vnde legatus dr in humanis: qui poteſtatẽ: aut auctoritateʒ

accipit

accipit a legante:ſed in diuinis filius ⁊ ſpūs ſcūs accipiant auctoritatē:⁊ poteſtatē a patre:ille naſcēdo: iſte pcedēdo.ergo quāuis ſit ibi habitudo originis:nō tñ ſʒ eā dicet̃ perſona legari ſeu mitti:ſed ſm acceptionem auctoritatis ⁊ poteſtatis.¶ Et ſi dicat̃ ꝙ acceptio nō eſt aliud ꝙ̄ origo:nō valʒ.qꝛ ſi eſſet origo abſqꝫ hoc ꝙ cōicaretur auctoritas:ſicut eſt in flore qui orit̃ ex arbore:talis origo nō īduceret miſſionē:⁊ ſilr ſi eſſet auctoritatis cōicatio ſine origine:ſicut eſt in hūanis: ibi ſaluaret̃ vera legationis ratio:ꝓpter qđ origo filij nō dr̃ legatio inquātū origo:ſed inq̄tū auctoritatis cōicatio: ⁊ quedaʒ trāſfuſio.¶ Tertio ſic.Si fili⁹ diceret̃ mitti a patre ſʒ rōnē illā:qua flos emittit̃ ab arbore: miſſio filij eſſet ab eterno:ab eterno nāqꝫ filius eſt a patre: vt radius a ſole:⁊ flos ſeu ramus ab arbore:ſʒ nullus dicit:ꝙ miſſio filij ſit eterna.nō ergo accipit̃ miſſio ſʒ illaʒ rōnē.¶ Deinde arguit cōtra eaſdeʒ ↄclones.ſ.pᵃᵐ ⁊ ſcdaʒ quātū ad hoc qđ dicūt: ꝙ de rōne miſſiōis eſt: ꝙ miſſus in termio ad quē mittit̃ nouo mō eē icipiat: hoc quidē inqt iſte nō eſt veꝝ:imo ſufficit ꝙ ibi prius exiſtēs de nouo auctoritate vti icipiat:ſicut pʒ in hūanis.Nā exiſtēti Pariſius pōt papa ↄmittere auctoritatē cām aliquā ventilādi ⁊ decidēdi:⁊ talis quidē diceret̃ legatus:non qꝛ de nouo veniret Pariſius:ſed quia iaʒ ibi exiſtēs de nouo auctoritatē acciperet.Silr ēt ſi auctoritate accepta mādaret̃ ſibi de nouo:vt ea vti inciperet:nō eſt dubiū ꝙ diceret̃ quodāmodo de nouo legari.ſic ergo in ꝓpoſito nō eſt de rōne diuine pſone qñ legat̃:ꝙ de nouo eē incipiat:ſed ꝙ accepta auctoritate de nouo vtat̃.)Hec ille in forma.¶ Ad pᵐ iſtorū dr̃:ꝙ miſſio in diuinis eſt eadē ſm rē cū ꝓductione:et miſſus cū ꝓducto.Sed ſm rōnē miſſio dicit de ſignificato formali ꝓceſſionē alicui⁹ ab aliquo:quocūqꝫ modo ꝓcedat:ſed qꝛ ꝓceſſio in diuinis nō pōt eſſe niſi ſʒ originē:iō miſſio in diuinis quo ad ſignificatum mãle dicit ꝓceſſionē ſʒ originē.¶ Et cū dr̃:ꝙ pſona que in diuinis mittit̃ legat̃:⁊ flos miſſus ab arbore nō legat̃. Dico ꝙ nō itendim⁹:ꝙ per oīa ſunt ſiles miſſio pſone a perſona ⁊ floris ab arbore:ſed ſolū in hoc ꝙ vtraqꝫ ē ſolū ꝓceſſio ſm originē.Exēpluʒ.n.de flore poſitū eſt ſolū ad oſtēdēdū:ꝙ ad miſſionē non reqritur ꝓceſſio ſm ↄſiliū:vel imperiū:ſed ſufficit ꝓceſſio ſm originē ⁊ ideo cū ex illa ſimilitudie ifert̃.emiſſio floris nō eſt legatio.ergo miſſio pſone nō eſt legatio:nulla eſt ↄña: qꝛ lʒ ambe miſſiones cōueniant in hoc:qđ eſt ꝓcedere ſm originē:tñ in hoc differūt: ꝙ illud:qđ mittit̃ ab arbore nō per ſe operat̃:nec per ſe ſubſiſtit dum mittit̃: nec eſt ſuppoſitū diſtinctū a mittēte.⁊ alia ifinita diſſimilia pñt īueniri.¶ Ad 2ᵐ dr̃:ꝙ miſſio de ſuo ſignificato formali nō iportat ꝓceſſionē ſm rōneʒ ↄſilij:nec ſm rōnē iperij:nec ſʒ originē:nec ſm acceptionē poteſtatis:ſed ſolū ꝓceſſionē alicui⁹ ab aliquo in aliqd quocūqꝫ modo ꝓcedat:loquēdo aūt de ſignificato mãli: dico ꝙ miſſio in aliq̄ nā ſignificat ꝓceſſionē ſm originē:⁊ ſʒ acceptionē poteſtatis:⁊ nāc: vl' accidētis.¶ Et ſilr cū ꝓbat̃:ꝙ in diuinis miſſio dicat ꝓceſſionē ſʒ acceptionē ptātis:⁊ nō ſm originē:qꝛ ſi eſſet ibi origo ſine trāſfuſiōe ptātis:vel auctoritatis: ſic eſt in flore ⁊c̃. negat̃ illud:imo eſt vera miſſionis rō:ſed nō legatiōis vñ iſtud argᵐ ſolū ꝓbat:ꝙ legatio nō dicat ꝓceſſionē ſm originē:ſed ſʒ auctoritatē:⁊ ideo cū ſic arguit̃:legatio in diuinis dicit talē ꝓceſſionē ⁊ nō talē: ſed miſſio in diuinis eſt legatio.ḡ miſſio in diuinis dicit ꝓceſſionē ſm ⁊c̃.eſt fallacia accidentis:accidit.n.ꝙ miſſio ſit legatio.¶ Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ miſſionis rō in diuinis nō precise cōſiſtit in hoc:qđ eſt ꝓcedere ſm originē:⁊ iō non eſt eterna.¶ Ad 4ᵐ dr̃:ꝙ ipoſſibile eſt aliquē nouiter vti ptāte ſibi data Pariſius:qn nouo mō ſit Pariſius. ¶ Et iō cū arguēs dic̃:ꝙ ſuffic̃:ꝙ miſſus nouiter vtat̃ auctoritate ſibi collata:⁊ nō ſit Pariſius nouiter.Dico ꝙ illud nō ſufficit:cū ſit ipoſſe ⁊ iplicans ↄdictionē.ſ.ꝙ nouiter operet̃ Pariſi⁹:⁊ nō ſit pariſi⁹ nouo mō exiſtēdi:nos.n.dicim⁹ aliqd nouiter alicubi exiſtere: vel nouo modo:ſi ſit aliq̄ nouitas in eo:vel in eius effectu:vl' ſi habeat nouū reſpectū ad aliqd quocūqꝫ mō:⁊ vñcūqꝫ veniat ille reſpect⁹:ſiue ſit rei vel rōnis:⁊ ſic pʒ ꝙ argumēta nō ↄcludūt.Et hec de pͥmo articulo.

Uarꝫ de rōne miſſionis ſit ꝙ miſſus nouiter ⁊c̃.

Forte vt generis ꝓceſſionē vt ſpēs ꝓceſſionē originis formalr.

Non.n.nouiter aut nouo mō ſic flos.

Quantum ad ſcdm articulū ſit pͥma ↄclo.Soli patri in diuinis repugnat miſſio. ꝓbat̃ ſic iſta ↄclo.Qꝛ patri repugnat miſſio:⁊ cuilʒ alteri pſone ↄuenit miſſio.ergo ↄclo vā.Scda ps añtis pʒ per dicta ſanctoꝝ:ſʒ pͥma ꝓbat̃ ſic.Miſſio in ſui ratione iportat ꝓceſſionē ſm originē ab alio in diuinis: vnde cū pr̃ nō ſit ab alio:nullo mō ↄuenit ei mitti:ſed ſolum filio ⁊ ſpūi ſancto:quibus conuenit eſſe ab alio. Iſta ſunt verba ſancti doctoris pͥma parte.q.43.arti. 4°.¶ Eandē ponit pͥ ſen.diſti.15.q.2.artic.pͥmo.in ſolutione ad 4ᵐ.¶ Secūda ↄcluſio eſt.Mittere perſonaʒ diuinā ꝓprie ↄuenit patri ⁊ filio:ſed minus ꝓprie cōuenit ſpūi ſancto.ꝓbatur iſta cōcluſio.Naʒ mittere dicit rationē principij in mittēte.verbi grã:mittēs eſt principiū pluriū pertinētiuʒ ad miſſionē:verius videtur ſibi cōpetere ratio mittētis:ſed ſic eſt de patre ⁊ filio.nam ſm ſanctū Tho.prima parte vbi ſupra art.8°. (Cū dicit̃ aliqua perſona mitti deſignat̃ ipſa perſona ab alio exiſtēs:⁊ effectus viſibilis:aut iuiſibilis:ſʒ quē miſſio diuine perſone attēditur.Si igitur mittēs deſignatur vt principiū perſone miſſe:ſic nō quelibet perſona mittit:ſed ſoluʒ illa:cui ↄuenit eſſe principiū illi⁹ perſone:⁊ ſic filius mittitur tñ a patre:ſpūs ſanct⁹ aūt a patre ⁊ filio.Si vero perſona mittens intelligat̃ eſſe principiū effectus:ſm quē attēditur miſſio:ſic tota trinitas mittit perſonā miſſam.)Hec ille.¶ Ex quo pʒ ꝙ pater dū mittit ipſe eſt principiū pſone miſſe: ⁊ ipſi⁹ effectus miſſionis:⁊ ſimilr duʒ filius mittit ſpūm ſanctum:ſed duʒ ſpiritus ſanct⁹ mittit aliquam perſonaʒ nō eſt principiū perſone:quā mittit:ſed effect⁹ miſſionis.Qꝛ autem ſpiritus ſanctus mittat perſonā diuinaʒ pʒ per Augu.2° de trinitate cap.pͥ.dicentem:ꝙ filius mittitur a ſe:⁊ a ſpiritu ſancto:⁊ ſpūs ſanctus mittitur a ſe ⁊ a filio:hoc recitat ſcūs Tho.vbi.ſ.¶ Prio autē ſen.diſt.15.q.3.arti.pͥ.ſic ait.(Quidā dixerunt: ꝙ ꝓprie ſpūs ſcūs dr̃ ſe mittere:⁊ hoc determināduʒ vr̃:ſi virt⁹ nominis attēdat̃.Miſſio.n.vt dictū eſt:iportat duo.ſ. miſſum eſſe ab alio ratiōe auctoritatis: quā importat ⁊ iterū effectum:ſm quem nouo modo in aliqua creatura ſpiritus ſanctus datur:vnde ſenſus eſt: ſpirit⁹ ſanctus mittitur:ideſt ab aliquo eſt:⁊ fit nouo modo i aliquo:nulla tamē mutatione facta circa ipſuʒ:ſicut pri⁹ dictū eſt.¶ Notandū tamē:ꝙ diuerſimode verificatur locutio:qñ aliqđ cōiunctū predicat̃ de aliquo ſm eſſe:⁊ qñ ſʒ fieri:qñ.n.ꝑdicat̃ ſm eſſe:opʒ ꝙ vtrūqꝫ illoꝝ in eſſe dicat̃:vt ſi dicā.Soꝛ.eſſe hoiem albuʒ: opʒ ꝙ ſit homo:⁊ ꝙ ſit albus:niſi alterū illoꝝ diminuat rationē alteri⁹:vt cum dr̃:homo mortuus:ſed qñ predicatur cōiunctū ſm fieri:ſufficit ꝙ alterū in fieri predicetur:vt ſi dicat̃:ꝙ Soꝛ.eſt nūc factus hō albus:ſufficit ad veritatē hui⁹ locutionis:ꝙ ſit nūc factus albus: quāuis nō ſit factus hō.¶ Itē notādū:ꝙ qñ aliqđ ↄpoſitum ꝑdicat̃ de aliquo ſm fieri:diuerſimode ſe hʒ in

faciente ⁊ in facto: qꝛ ex parte facti: opꝫ ꝙ vtrūqꝫ ꝑdi-
cetur ſm eſſe: ⁊ ſi nō ſꝫ fieri: vñ ſi dicaꝫ: iſte eſt factus
hō albus: opꝫ cū eſſe hoīeꝫ: ⁊ eſſe albū: niſi alterū ſit di
minnēs rōnē alteri⁹: non aūt opꝫ ꝙ fiat hō: ſed ꝙ fiat
albus: ex pte aūt faciētis: qꝛ nō referr̄ ad factū: niſi ſꝫ
illud: qđ fit in ipſo: ſufficit ꝙ faciēs dicat̄ facere alteꝝ
tm̄: vt ſi dicā: pictoꝛ facit parietē albū: nō opꝫ ꝙ faciat
eſſe parietē: ⁊ faciat cū eſſe album: ſed ſufficit ſi faciat
cū eſſe albū tm̄. Dico ergo ꝙ miſſio qꝛ ponit miſſum
eſſe in aliquo eo mō quo pri⁹ non erat: ⁊ ſic fieri in illo
ſm illū modū iportat quādā factionē: nō realē factio-
nem: ſed rōnis tm̄: que terminat̄ ad relationē rōnis: ⁊
nō rei: ſicut deus dr̄ factus refugium. Senſus ergo eſt:
ſpūs ſanctus eſt miſſus id eſt ē fact⁹ ens ab alio exiſtēs
in creatura per grāꝫ: vnde opꝫ ad hoc ꝙ dicat̄ miſſus
ꝙ ſit ab alio: ⁊ fiat i aliquo ſm nouā habitudinē: ꝓpter
qđ pater nō pōt dici mitti: qꝛ nō eſt ab alio. Si autē ac
cipiamus ex pte mittētis: tunc mittere ſpm̄ ſcm̄ nihil
aliud eſt q̄ꝫ facere ſpm̄ ſcm̄ exiſtentē ab alio eſſe in ali-
quo ſm nouā habitudinē: ⁊ ideo cuicūqꝫ ꝑſone ꝯuenit
facere alteꝝ iſtoꝝ. ſ. ꝙ ſit in aliquo ſm nouā habitudi
neꝫ: dicet̄ mittere ſpm̄ ſcm̄: q̄uis nō ſit pn̄ᵐ ſpūs ſancti
ſm ꝙ eſt ab alio: ⁊ ꝙ tota trinitas facit ſpm̄ ſanctū eē
in aliquo ſm nouā habitudinē ꝓpter donū collatū to-
tius trinitatis: ideo tota trinitas dr̄ ſpm̄ ſanctū mitte-
re: ⁊ ipſe ſeipſuꝫ mittit: ⁊ ipſe a ſe mittit̄ ſub eodeꝫ ſen-
ſu.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ cū dr̄: filius vel pr̄ mit-
tit ſpm̄ ſcm̄: pater vel filius deſignat̄ eſſe pn̄ᵐ duoꝝ: q̄
importat miſſio. ſ. ꝙ ſpūs ſcūs eſt ab alio: ⁊ ꝙ eſt nouo
modo in alio: cū aūt dr̄ ſpūs ſcūs mittit ſe: ipſe nō deſi-
gnat̄ eſſe pn̄ᵐ illoꝝ duoꝝ: ſed ſolū vni⁹: ⁊ lꝫ quelꝫ iſta-
rū ꝓpoſitionū ſit ꝓpꝛia: tm̄ pma plus videt̄ habere ꝓ-
prietatis: ſicut ⁊ iſta: filius mittit ſpm̄ ſcm̄ q̄ꝫ iſta: filius
mittit ſeipm̄: ⁊ credo ꝙ iſta fuit mens ſancti doctoris.

Cōtra ſcđaꝫ ꝯcloñē Aur. vbi ſup̄ ar. 3ᵒ

¶ Sed ꝯtra hoc arguit Aureo. dicēs: ꝙ hic modus di
cendi. ſ. q recitatus eſt de ſūma pma pte. q. 43. arti. 8.
cū poſui ſcđaꝫ ꝯcloñē. Ille inquā modus nihil fac̄ nos
ſcire: de hoc. n. dubiū eſt: vtrū ꝑſona mittēs per hoc ꝙ
dr̄ mittere deſignat̄ eſſe pn̄ᵐ: ſicut ꝑſona que mittitur
deſignat̄ ex hoc ꝙ mittit̄ eē pncipiata. In hoc eni dif-
ficultatē faciūt multi: mitti gdē ⁊ mittere vident̄ vnū
ſignificare: licꝫ vnū actiue ⁊ reliquū paſſiue: ꝓpter qđ
ſi mitti iportat originari: mittere vr̄ iportare origina-
re: ⁊ in hoc eſt difficultas hui⁹ q̄ſiti: que nō tollitur per
iſtū modū dicēdi.) Hec ille. ¶ Ad iſtud reſpondet̄ ꝙ
iſte modus ſci doctoris pleni⁹ facit nos ſcire veritateꝫ
queſiti q̄ꝫ modus alioꝝ. Et cū iſte arguit: ꝙ dubiuꝫ eſt
an ꝑſona mittēs ⁊c̄. dico ꝙ iſtud dubiū ipſe ſoluit tam
in ſcripto q̄ꝫ in ſūma: cū ponit ſententialr̄: ꝙ nulla ꝑſo-
na mittit: niſi ſit pn̄ᵐ alicui⁹ iportati per miſſionē. ſ. vel
ꝑſone miſſe: ⁊ effect⁹ miſſionis: per quē modū mittit fi
liuꝫ pater ⁊ ſpm̄ ſcm̄ pater ⁊ filius: vel ſaltē niſi ſit pn̄ᵐ
ſolius effect⁹ miſſiōis: lꝫ nō ꝑſone miſſe: quō ſpūs ſcūs
mittit ſeipm̄: ⁊ filiū: ⁊ filius mittit ſeipꝫ: nō tm̄ oꝫ ꝙ ꝑſo
na: q̄ mittit: ſit pn̄ᵐ ꝑſone miſſe: niſi in ꝓpꝛiſſima miſ-
ſione: que cōpetit patri reſpectu filij: ⁊ reſpectu ſpūs ſci
⁊ filio reſpectu ſpūs ſci: nō aūt reſpectu ſui: nec cōuenit
ſpūi ſcō reſpectu ſui vl̄ filij. ¶ Et cū dr̄ ꝙ difficultas ē
cur mittere nō dicit originare: ſicut mitti dicit origina
ri: ꝯcedit̄: ſed iſta elucidat̄ per dicta ſancti doctoris in
ſcripto pri⁹ allegata: vbi oſtēdit quō diuerſimode ſe hꝫ
in faciēte ⁊ facto: qn̄ aliqđ cōpoſitū ꝑdicat̄ de alio ſm
fieri: vñ licꝫ mittere ꝓpꝛiſſime dictuꝫ dicat originare
ſicut mitti dicit originari: tm̄ cū aliter accipit̄ non dicit
originare: ſed facere ꝑſonā originatā eſſe in aliquo ſm
nouā habitudinē: vt dictū fuit. Quare aūt mitti ſemꝑ
iportat originari a mittēte vel ab alio: nō ſemꝑ auteꝫ
mittere dicit originare ꝑſonā miſſam vel aliā. Dico ꝙ
nec mittere de foꝛali ſignāto ſignāt originare: nec mit
ti originari: ſed mitti dicit ꝓceſſionē vel exitū alicuius
ab aliquo in aliqd: ⁊ qꝛ in diuinis nō eſt alius exit⁹ niſi
ſm originē: iō de ſignato māli in dīnis mitti dicit ori-
ginari: mittere autē de formali ſignificato dicit eē pn-
cipiū alicui⁹ iportati vel regſiti ad miſſionē: ⁊ qꝛ talia
ſunt duo: ꝑſona miſſa: ⁊ effectus miſſionis: vl̄ noua ha
bitudo: ideo reſpectu cuiuſcūqꝫ aliqd dicatur eſſe pn̄ᵐ:
dicet̄ perſonā mittere: vnde formalia ſignificata illo-
rū verboꝝ mittere ⁊ mitti ſunt oppoſita. ſ. ꝓcedere ⁊
pncipiare: ſed nō mālia: ⁊ de hoc ſunt ifinita exempla.

Cur mitti originari a mittente vel ab alio non aūt ꝑſonaꝫ origiare im portet.

¶ Quero. n. ab arguēte. vñ eſt ꝙ oē calefactuꝫ eſt crea
tuꝫ: ⁊ tm̄ nō oē calefaciēs eſt creās: oē cōicās in diuinis
eſt ꝓducēs in diuinis: nō tm̄ oē cōicatū eſt ꝓductuꝫ: vt
pꝫ de eſſentialib⁹ attributis: ⁊ tm̄ cōicare ⁊ cōicari ſigni
ficāt vnū: lꝫ cōicare ſignificatione actiua: cōmunicari
vero paſſiua: iſto modo eniꝫ ipſe arguit. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ
ꝯcloñē arguit Sco. ꝓbādo: ꝙ non quelꝫ ꝑſona mittat
perſonā diuinā. ¶ Primo ſic. Mittere ⁊ mitti ſūt op-
poſita relatiue: ſed mitti icludit ꝓduci. ergo mittere i-
cludit ſuū correlatiuū: qđ eſt ꝓducere. ¶ Secūdo. Si

Cōtra ſcđaꝫ Sco. diſ. 14. ꝯ op. ma.

oppoſitū de oppoſito: ⁊ ꝓpoſitū de ꝓpoſito: ſed mitte-
re ⁊ mitti ſunt oppoſita. ḡ mittere erit origiare: cū mit
ti ſit originari. ¶ Tertio. Mittere ⁊ mitti vident̄ eā-
dē rē ſignificare ſm diuerſos modos grāmaticales: ſꝫ
mitti ſignāt reſpectū origis ad itra cū cōnotatiōe ter-
mini extra. ḡ mittere ſignificabit reſpectū origis ad i-
tra: vñ cū ſignificet actiue illud: qđ mitti ſignificat paſ
ſiue: ⁊ mitti icludat originari: ſeqtur ꝙ mittere icludet
originare. ¶ Quarto. Mittere eſt auctētice dare ſm
acceptionē factoꝝ: ſꝫ dare auctētice nō pōt diuina ꝑſo
na: niſi ſꝫ aucteꝫ originis. ḡ ois ꝑſona: que aliaꝫ mittit
ipſaꝫ originat. ¶ Quīto. Si de rōe ꝑſone mittētis nō
eſt ꝙ miſſam originet: ita ꝙ ſpūs ſcūs poſſit mittere fi
liū vel ſeipꝫ: pari rōne fili⁹ poterit mittere patrē: ſicut
eniꝫ ſpūs ſcūs ꝓducit̄ a filio: ſic filius a pr̄e. ſed Aug⁹.
expꝛeſſe dicit 4ᵒ. de tri. cap. vltio. ꝙ pr̄ nō legit̄ miſſus
ꝓpter auctoritatē pncipij. ergo ſpūs ſcūs nō mittet fi-
liuꝫ a quo ꝓcedit. ¶ Sexto. Perſona mittēs dicitur
opari ꝑ miſſaꝫ: ſicut pr̄ diffundere charitatē ꝑ ſpm̄ ſcm̄
⁊ erudire ꝑ filiū: ſed nulla ꝑſona dr̄ opari per aliā: niſi
quatenus originat eam. igitur idē qđ prius. ¶ Ad pri-
muꝫ dico. ꝙ modus arguēdi nō valet: niſi addito i mi
nori: ꝙ mitti de formali ſignificatōe in recto include-
ret ꝓduci: qđ negatur: mitti eniꝫ de formali ſignifica-
to dicit fieri entē ab alio nouo mō in creatura: ita ꝙ ly
fieri cadat ſuper hoc totum ens ab alio nouo mō in ali
quo nō rōne pme ptis. ſ. ens ab alio: ſꝫ rōne ſcđe. ſ. i ali-
quo nouo mō: vt dcm̄ eſt in 2ᵃ ꝯne. Cōſtat aūt ꝙ i hac
deſcriptiōe nō ponit̄ ꝓduci in recto: ſꝫ in obliquo: non
eniꝫ mitti eſt ꝓduci in aliq̊ nouiter: ſꝫ eſt ꝓductū fieri
in aliq̊ nouiter: adhuc autē clari⁹ eſt: ſi mitti deſcribat̄
ſic. Mitti ē exire ab aliquo in aliqd: vt dcm̄ eſt in ſolo-
ne argumēti Aur. ⁊ iſtātia ibi data oſtēdit iſtud arguᵐ
nō ꝓcedere. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ illa regula non tꝫ: niſi vbi
in vtraqꝫ ꝯbinatiōe eſt ꝑdicatio formalis in pmo mō
dicēdi per ſe: vel ſaltē in ſcđo. Exēplū primi. Sanitas
⁊ ifirmitas ſunt oppoſita: ⁊ ꝓportio humorū ⁊ diſpro-
portio humoꝝ ſunt oppoſita: iō bn̄ ſeqt̄: ſi ꝓportio eſt
gen⁹ ſanitatis: ꝙ diſproportio erit genus infirmitatis.
Exemplū ſcđi. Albū eſt diſgregatiuū. igit̄ nigrū eſt cō
gregatiuū: nec tamē opꝫ: ꝙ ꝯtrarioꝝ ꝯtraria ſint gene
ra: ſed

ru:ſed de differẽtijs bene opꝫ:ꝙ ꝯ̃ria ꝓ cõtrarie ſint diſ
ferẽtie: vnde nõ ſeqtur:albũ ⁊ nigrũ ſunt ꝯ̃ria. ergo ſicͣ
albũ eſt viſibile nigrũ eſt iuiſibile. ℂ Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ mit
ti nõ ſignificat reſpectũ originis de ſignificato forma
li:ſed de mãli:ideo nõ opꝫ:ꝙ ſi mitti dicat reſpectũ ori
ginis:ꝙ ſilr̃ mittere dicat reſpectuꝫ oppoᵐ. ℂ Ad 4ᵐ
negaẽ maior.nã tunc filius nõ mitteret ſpĩm ſcm̃:quia
ꝓprie loq̃ndo ſolus pater dat auctẽtice. Ille.n. ꝓpe dr̃
auctor:qui nõ hꝫ ab alio:ſed cõicat alijs: cõſtat aũt ꝙ
filius hꝫ a patre:ꝙ det ſpũm ſcm̃:ꝯceſſo tñ ꝙ perſona
quelibꝫ ꝓducẽs aliã det illã auctentice:adhuc falſa eſt
maior:qꝛ ad rõnẽ mittẽtis nõ eſt:ꝙ habeat auctorita
tẽ ſuper miſſuꝫ:pꝫ.qꝛ ſcḋm ſanctũ Tho.dans cõſiliũ re
gi dicit eũ mittere:vt dicit pᵃ pte.q.43.arti.p. Et reci
tatuꝫ eſt in pᵃ ꝯcl'one articuli pmi. Dato tñ ꝙ mittere
dicat auctoritatẽ:illa tñ eſt reſpectu miſſionis:⁊ nõ re
ſpectu miſſi. ℂ Ad 5ᵐ dr̃ ꝙ nõ eſt de rõne mittentis ꝙ
miſſum originet:ſed ſolũ ꝙ originatuꝫ faciat eſſe nouo
mõ in aliquo:⁊ ideo qꝛ pr̃ a nullo eſt originatus:iõ nec
a ſe:nec ab alio mittit:ſed qꝛ filiꝰ eſt originatus licꝫ nõ
a ſe:iõ filiꝰ põt ſe mittere:qꝛ licꝫ nõ originet ſe: tñ origi
natuꝫ facit eẽ nouiter in aliquo:⁊ ꝯſilr̃ dico de ſpũ ſcõ.
ℂ Ad 6ᵐ negat maior:ſed ſufficit:ꝙ operet effectum
miſſionis. Et iſte riſiones dant de miſſione cõiter di
cta loquẽdo.nã ſtrictius ⁊ ꝓprius loquẽdo de miſſiõe:
vt dicebat in ſcḋa cõcl'one huiꝰ articuli: argumẽtoꝛuꝫ
cõcl'ones vere ſunt nõ ꝓpter vim rõnũ:ſed ꝓpter dcã
ſanctoꝝ. Et hec de ſcḋo articulo.

Quantum ad tertiũ articulũ ſit pma cõcluſio.
Miſſio filij diſtiguit a miſſiõe ſpi
ritus ſci. ꝓbatur ꝯcl'o.qꝛ gnõ filij diſtinguit a ꝓceſſio
ne ſpũs ſancti.ḡ miſſio vnius a miſſione alteriꝰ: tenet
ꝯña:qꝛ miſſio filij vel eſt gnãtio eiꝰ:vel nõ diſtinguit
ab ea ſcḋm rẽ:licꝫ quãtũ ad rõnẽ dicat vltra ꝓceſſioneꝫ
filij aliquos reſpectꝰ rõnis:⁊ eodeꝫ modo ꝓceſſio ſpũs
ſancti eſt eius miſſio:lꝫ differat rõne. ℂ Scḋa ꝯcl'o ẽ:
Iſte due ꝓceſſiones cõueniũt quantũ ad effectũ:⁊ diſ
ferunt. ꝓbat ſcḋm ſanctũ Tho.pma parte.q.43.arti.5.
ad 3ᵐ.vbi ſic ait.(Miſſio (inquit) iportat orginẽ per
ſone miſſe:⁊ habitationẽ per graꝫ: vt ſupra dictũ eſt.ſi
ergo loq̃mur de miſſione quantũ ad origineꝫ: ſic miſ
ſio filij diſtinguit a miſſione ſpũs ſancti:ſicut gnõ a ꝓ
ceſſione:ſi autẽ quãtũ ad effectũ grẽ:ſic cõueniunt ille
due ꝓceſſiones in radice grẽ.ſed diſtiguunt in effecti
bus grẽ:qui ſunt itellectus illuminatio:⁊ affectus inflã
matio.) Hec ille. ℂ Tertia cõcl'o eſt. Nũq̃ ſpũs ſcũs
mittit gn mittat filius loquẽdo de miſſione iuiſibili:
nec ecõtra. ꝓbat iſta ꝯcl'o. Quãdocũq̃ mittit diuina
perſona datur grã gratuꝫ faciens:ſed quandocũq̃ da
tur gratia gratum faciens illuminat intellectus:⁊ ſic
mittitur filiꝰ:inflãmat affectus:⁊ ſic ſpũs ſanctꝰ mit
titur. ℂ Iſtã cõcluſionẽ ponit ſcũs doctor pma parte
ibidẽ:⁊ dictã ꝓbationẽ in ſnĩa in reſpõſione ad 3ᵐ:⁊ ẽt
in riſione ad pᵐ. vbi ſic ait.(Licꝫ oia dona inquãtũ
dona ſunt attribuant ſpũi ſancto:qꝛ hꝫ rõnẽ pmi do
ni ſcḋm ꝙ eſt amor:vt ſupra dictũ eſt. Alia tñ dona ſcḋm
ꝓprias rõnes attribuunt ꝑ quandã appropriationẽ fi
lio.ſ.illa que ptinẽt ad itellectũ:⁊ ſcḋm illa dona attẽdi
tur miſſio filij:vñ Aug.dicit 4° de trinitate:ꝙ tunc fi
lius iniſibilr̃ mittit:cũ a quoq̃ cognoſcit atq̃ ꝑcipit.)
Hec ille. ℂ Eãdẽ ꝯcl'onẽ ponit p ſen.diſt.16.q.1.ar.2°.
(Una (ingt) miſſio nũq̃ eſt ſine alia:qꝛ amor notitiã
ſeqtur:⁊ notitia ꝑfecta:ſcḋm quã eſt miſſio filij ſemꝑ in
ducit amorẽ:⁊ ideo ſil' ifunduntur ⁊ ſimul augmẽtant.)
Hec ille. ℂ Et ad 4ᵐ ſic ait.(Illa notitia ex qua ꝓce
dit amor viget in fruẽtibꝰ diuiſo amore:ꝑ quẽ.ſ.cogno
ſcũt diuinã bonitatẽ inquãtũ eſt finis:⁊ inq̃tũ eſt lar
giſſime fluens in eos ſua beneficia:⁊ talẽ notitiã perfe
cte nõ habẽt qui amore ipſiꝰ nõ accẽdunt.) Hec ille.
ℂ Sed contra iſta argũt Aureolus ſignãter ꝯtra 3ᵐ Cõtra tertiã Aure. vbi ſupra arti. 4°
cõcl'onẽ in hoc qḋ inuit:ꝙ nõ per oẽm ꝑceptionẽ veri
tatis dr̃ mitti verbũ:hoc ingt nõ vr̃ veꝝ:cũ ſapiẽtia ali
quoꝝ maloꝝ boiuꝫ attribuat dono dei:vñ ſapia. Sa
lomonis ꝑſeuerauit i eo tpe:quo extitit in peccato mor
tali:⁊ tñ ſcḋm eã nuſſũ eſt ſibi verbũ:qḋ eſt ſapiẽtia:quã
poſtulat vbi ait.(Mitte illã de celis ſcis.) vr̃ ḡ ꝙ ver
bi miſſio ſeparet in eo a dono charitatis. ℂ Secũdo.
Quia Eccl.p dr̃:ꝙ omnis ſapia a dño deo eſt:⁊ qꝛ fons
ſapie eſt verbũ dei in excelſis:⁊ ibi loqtur ſapiẽs de co
gnitione veritatis creaturaꝝ nõ ſolũ de cognitiõe diui
noꝝ:vñ ait.(Altitudinẽ celi latitudinẽ terre ⁊ ꝓfũdũ
abyſſi quis dimẽſus eſt?) Et tunc ſubdit ꝙ fons ſapie
eſt vbũ dei in excelſis. ⁊ hoc nõ eſſet niſi filius mittere
tur dum ꝑcipit ois ꝓfunda veritas:eſto ẽt ꝙ non ſpe
ctet ad charitatẽ.ḡ ideꝫ qḋ prius. Hec ille. ℂ Ad pᵐ iſto
rum dr̃ ꝙ lꝫ ois ſapia ſit donum dei:nõ tñ per oẽm ſa
piẽtiã verbũ dr̃ ihabitare illũ:cui ſapia illa dat:ſed ſo
lum qñ datur cũ gratia gratũ faciente:ac per hoc cũ miſ
ſio ꝑſone fiat ad inhabitãdũ illũ ad quẽ mittit: nõ ſe
quit ſi aliqs hꝫ ſapiam ex dono verbi ꝙ ad eũ mittat
verbũ. Et iſtã riſionẽ dat ſcũs doctor pᵃ pte.q. 43.ar.
3°. ad 3ᵐ argᵐ:qḋ includit iſta duo:que facta ſunt ab ar
guẽte iſto. Et cuꝫ dr̃ de Salomone ⁊c̃. Dico ꝙ ſicut fi De ſalomõe an ſapiaꝫ habuerit qn peccauit mortaliter.
des nõ ifundit niſi illi:ad quẽ mittit filꝰ: illa tñ fides
manet xp̃o deſinente ihabitare:quẽ prius habitabat:ita
in ifuſione ſapie Salomõ recepit ſpũm ſcm̃:⁊ filiũ qui i
uiſibiliter ad eũ miſſi ſunt:qñ tñ ille mortaliter pecca
uit nõ amiſit ex toto illã ſapiaꝫ:duꝫ ꝑſone ad euꝫ miſ
ſe ab eo receſſerũt:tñ nõ credo ꝙ dum erat in peccato
mortali haberet perfecte illã actualẽ noticiã: de qua lo
cutus eſt ſanctus doctor in p ſen. vt ſtatim in fine 3ᵉ cõ
cluſionis recitaui. ℂ Ad 2ᵐ per ideꝫ. ℂ Modo ad pᵐ
argᵐ.qõnis negat ꝙ pr̃ mittatur. Nec valet ꝓbatio:qꝛ
dare ⁊ mittere differũt: vt dcm̃ eſt. Aliter tñ ſoluit ſcũs
Tho.pᵃ pte.q.43.arti.4°. ad pᵐ.(Dicit eñi ꝙ ſi li dare
iportat liberalẽ cõicationẽ alicꝰ:ſic pater dat ſeipſuꝫ in
q̃tũ liberalr̃ ſe cõicat creature ad fruendũ. Si vo iport
tet auctoritatẽ dantis reſpectu eius qḋ dat:ſic nõ cõue
nit dari in diuinis niſi ꝑſone: que eſt ab alio: ſicut nec
mitti:⁊ intendit vt videt ꝙ dari nõ cõuertitur cũ mit
ti:niſi datio importaret dictã auctoritatẽ. ℂ Ad illud
in oppoſituꝫ reſpõdet eadẽ.q.artic.pmo:ꝙ miſſio im
portet minorationẽ in eo qui mittitur ſcḋm ꝙ importat
ꝓceſſionẽ a principio mittẽte aut ſcḋm imperiũ: aut ſcḋm
ꝯſiliũ:qꝛ iperãs eſt maior:⁊ cõſiliãs eſt ſapiẽtior:ſed in
diuinis nõ iportat niſi ꝓceſſionẽ originis:q̃ eſt ſcḋm eq̃
litatẽ:vt ſupra dictũ eſt.) Hec ille. Diſt. XVII.

ℂ Utrꝫ charitas ſit aliqs hitꝰ i aĩa creatꝰ. Qõ. XVII.

Circa decimã ſeptimaꝫ diſtinctio
nem querit. Utruꝫ charitas
ſit aliquis habitus creatus in aĩa. Et ar
guitur ꝙ nõ. Nulla creatura ẽ dignior
aĩa xp̃i:ſed charitas eſt dignior aĩa xp̃i
qꝛ ipſa charitate aĩa xp̃i digna ẽ ⁊ bõa.
ergo charitas nõ eſt creatura.

In oppoſituꝫ arguitur per Aug.qui 3° de
doctrina chriſtiana dic.(Cha
ritatẽ voco animi motum ad fruẽdũ deo ꝓpter ipꝫ:)
ſed motus animi eſt aliquid creatum in aĩa.ergo cha
ritas eſt qd creatum in anima.

Quid ſit charitas ſʒ magiſter ſententiarum ꝙ eſt deus.ſ.ſ.qḋ declarat h Egidius.d. ꝙ eſt motio mētis a.ſ.ſ.mediante nō gr̄a que ſṗrꝰ nō ē: ⁊ iō negat magr̄ charitatē eē habitū diſtinctū realr̄: nō aūt ſimplr̄ ipſaʒ eē hitum eodē fere mō Sco. d.8. q. 2. Ipſe autē Egi. ⁊ gerardꝰ realr̄ charitatē a gr̄a nō diſtiguūt qḋ nō ē de mēte S.Th cū teneat ipā gr̄aʒ in aīa ſubiectiue charitatē vo in volūtate. An vo ſit in nobis nec̄io ʒ Aur. ꝙ ſicutꝰ oppm̄ tenēt Dur. frāciſ. greg. di. ꝙ deꝰ pt h̄re charita. aliqḋ ſine hītu medio de ptāte tamē abſoluta qḋ aſſerūt thomiſte aſſerētes tn̄ ꝙ talis denoīatione extrinſeca nō aūt itriſeca chari. diceret h ē ex diuina nō acceptatiōe.

In hac qōne erant duo articuli. In ṗ ponent̄ cōclōnes. In ſcḋo dubitatiōes. Quantum ad ṗm̄ ſit ṗma ɔclo. Motꝰ charitatis nec̄io reqrit formā aliquā habitualē in nobis ſuꝑadditā potētie nāli. Probat̄ ſic. iſta ɔclo ƀʒ ſcm̄ Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 23. arti. 2°. vbi ſic arguit. (Si motus charitatis ita ꝓcedit a ſpū ſcō mouēte humanā mentē: ꝙ mens humana ſit tm̄mō mota: ⁊ nullo modo ſit ṗnm̄ huius motꝰ: ſicut cū aliqḋ corpꝰ mouetur ab aliquo exteriori mouēte: nullo mō ille motꝰ erit volūtariꝰ: hoc eniʒ eſt ɔtra rōnē volūtarij: cuiꝰ opʒ ṗncipiū in ipſo eſſe: vn̄ ſequeret̄ ꝙ diligere nō eſſet volūtariū: qḋ īplicat ɔdictionē: cū amor de ſui rōne iporteat ꝙ ſit actꝰ volūtatis. Similr̄ etiā nō pōt dici: ꝙ ſic moueat ſpūs ſcūs volūtatē ad actū diligēdi: ſicut mouet̄ inſtrumētū: qḋ ⁊ ſi ſit ṗnm̄ actus: nō tn̄ eſt in ipſo agere vel nō agere: ſic eniʒ tolleret̄ rō volūtarij ⁊ excluderet̄ per ɔn̄s rō meriti: cum tn̄ dilectio charitatis ſit radix merēdi: ſed opʒ ꝙ ſic moueat̄ volūtas a ſpū ſcō ad diligēdū: ꝙ ēt ipſa ſit efficiēs huc actuʒ. Nullus aūt actꝰ ꝑfecte ꝓducit̄ ab aliq̄ potētia paſſiua: niſi ſit ei ɔnālis per aliquā formā: que ſit ṗnm̄ actionis: vn̄ deus qui oīa mouet ad debitos fines ſingulis rebꝰ indidit formas: ꝑ quas īclinant̄ ad fines ſibi preſtitutos a deo: ⁊ ƀm hoc diſponit oīa ſuauiter: vt dr̄ Sap. 8°. Manifeſtū auteʒ eſt ꝙ actꝰ charitatis excedit nām potētie volūtatis: niſi ergo aliq̄ forma ſuꝑadderet̄ potētie nāli: per quam īclinaret̄ ad dilectionis actū: ƀm hoc eſſet actꝰ iſte imꝑfectior actibꝰ aliaꝝ virtutū: nec eſſet facilis: nec delectabilis: qḋ pʒ eſſe falſum: qꝛ nulla virtꝰ hʒ tantā inclinationē ad ſuū actū: ſicut charitas: nec aliq̄ ita delectabiliter operat̄: vn̄ maxie neceſſe eſt: ꝙ ad actū charitatis exiſtat ī nobis aliq̄ habitualis forma ſuꝑaddita potentie nāli īclināns ipſam ad charitatis actuʒ: ⁊ faciens eā ꝓmpte ⁊ delectabilr̄ oꝑari.) Hec ille in forꝰ. ¶ Eādem ꝓbationē ponit ideʒ de virtutibꝰ. q. 2. artic. ṗ. vbi deducit ꝓlixe: ꝙ ſi actꝰ charitatis in hoīe nō ex aliquo habitu iteriori ꝓcedat nāli potentie ſuꝑaddito: ſed ex motiōe ſpūs ſci: ſeqtur alteꝝ duoꝝ: vel ꝙ actꝰ charitatis nō ſit voluntariꝰ: quod eſt īpoſſibile: aut ꝙ nō excedat facultatē nāe: ⁊ hoc eſt hereticū. ¶ Itē ibi deducit ꝙ illo habitu remoto actꝰ charitatis aut nō erit actus volūtatis: aut ꝙ nō erit meritoriꝰ. ¶ Itē ꝙ hō qui eſt in charitate ad actū charitatis nō ſit ꝓmptus: neqʒ illū delectabilr̄ agat: ex hoc eniʒ actꝰ virtutū ſunt nobis delectabiles: ꝙ ƀm habitꝰ ɔformamur ad illos: ⁊ inclinamur in illos ꝑ modū īclinationis nālis. ¶ Eādē cōcluſioneʒ tenet ṗ ſen. diſt. 17. q. i. articu. ṗ vbi ſic arguit. (Tota (inqt) bonitas aīe ipſius eſt ex charitate: vnde quātū bona eſt: tantū hʒ de charitate: ⁊ ſi charitatē nō hʒ: nihil eſt: ſicut dr̄ ṗme Cori. 13. cōſtat aūt ꝙ per charitatē aīa nō minꝰ hʒ de bonitate in eſſe grē: q̄ȝ per virtutē acquiſitā in eſſe politico: virtus autē politica duo facit: qꝛ facit bonū habentē: ⁊ opus eius bonuʒ reddit: multo ergo fortiꝰ hoc faciet charitas: neutrū aūt horū effici poterit: niſi charitas ſit habitꝰ creatꝰ: cōſtat enim ꝙ oē eſſe eſt a forma aliq̄ inherēte: ſicut eſt albū ab albedine: ⁊ eſſe ſubſtātiale a forma ſubali. ſicut igit̄ non pōt itelligi: ꝙ paries ſit albꝰ ſine albedine inherēte: ita nō pōt itelligi: ꝙ aīa ſit bona in eſſe gratuito ſine charitate: ⁊ gr̄a īformāte ipſam. Similr̄ ēt cū actus ꝓportionat̄ potentie actiue vel operatiue: ſicut effectꝰ ꝓprie cāe: īpoſſibile eſt intelligere: ꝙ actus ꝑfectꝰ in bonitate ſit a potētia nō ꝑfecta per habitum: ſicut ēt calefacere nō pōt eſſe ab igne niſi mediāte calore: ⁊ iō cū actꝰ charitatis ꝑfectiōnē quādā habeat ex hoc: ꝙ eſt meritoriꝰ oībꝰ modis: opʒ ponere charitatē eſſe habitū creatū in aīa: qui qdē efficiēter eſt a tota trinitate: ſed exēplariter manat ab amore: q eſt ſpūs. ſ. ⁊ iō frequēter inuenit̄ ꝙ ſpūs ſcūs ſit amor: quo diligimꝰ deū ⁊ ꝓximū.) Hec ille. ¶ Scḋa ɔclo eſt. Actꝰ meritoriꝰ nec̄io reqrit grāʒ creatā in aīa eliciēte vel ꝓducēte hȝ actū. Probat̄ q̄ȝtū ad ṗmā partē ꝙ gr̄a reqrat̄: vn̄ ſcūs Tho. ṗ° ſcḋe. q. 109. arti. 5°. ſic ꝓbat. (Actꝰ ꝑducētes ad finē opʒ eſſe fini ꝓportionatos: nullus aūt actꝰ excedit ꝓportionē ṗncipij actiui: ⁊ iō videmꝰ in rebꝰ nālibus: ꝙ nulla res pōt ꝑficere effectū ꝑ ſuā operationē: q excedat virtutē actiuaʒ: ſed ſolū pōt ꝓducere per oꝑationē ſuā effectū ſue virtuti ꝓportionatū: vita aūt eterna eſt finis excedēs ꝓportionē humane nāe (vt dictū eſt:) ⁊ iō hō per ſua nālia nō pōt ꝓducere oꝑa meritoria ꝓportionata vite eterne: ſed ad h exigit̄ altior v̄tus: que eſt v̄tus grē: ⁊ ideo ſine gr̄a hō nō pōt mereri vitā eternā: pōt tn̄ facere oꝑa ꝑducētia ad aliqḋ bonū hoī cōnāle.) Hec ille. ¶ Idē argm̄ ponit 2° ſen. diſ. 29. q. i. arti. ṗ. ¶ Sʒ ſecūdaʒ partē. ſ. ꝙ hȝ gr̄a ſit aliqd creatuʒ in aīa ꝓbat ſcūs Tho. de veritate. q. 27. arti. ṗ ſic. (Deus aliqbꝰ vult bonuʒ ſuꝑnāle: qḋ eſt vita eterna: ſed hoc bonū deꝰ vult alicui digno: ⁊ nulli idigno: ex nā aūt ſua hō non eſt dignꝰ tāto bono: cū ſit ſuꝑnāle: ⁊ iō ex h ipſo ꝙ ponit̄ qs deo gratꝰ reū huiꝰ boni: ponit̄ ꝙ in eo ſit aliqd: ꝑ qḋ ſit dignꝰ tali bono ſuꝑ ſua nālia: qḋ qdē nō mouet diuinā voluntatē: vt hoīeʒ ad bonū illud ordinet: ſʒ potiꝰ ecōuerſo ex hoc ipſo: ꝙ deus ſua volūtate aliquē ordinat in vitā eternā: preſtat eni aliqd: ꝑ qḋ ſit dignꝰ vita eterna: ⁊ hoc eſt qḋ dr̄ Col. ṗ. Qui dignos nos fecit in partē ſcōꝝ in lumie. Et huiꝰ rō eſt: qꝛ ſicut ſcia dei eſt cā reꝝ nō cauſata a rebꝰ vt noſtra: ita ⁊ volūtas eiꝰ ē effectrix boni ⁊ cauſata a bono: ſicut nr̄a. ſic ḡ hō dr̄ grāʒ dei habere nō ſolū ex hoc ꝙ hō diligit̄ a deo in vitā eternā: ſed ex h ꝙ dat̄ ei aliqḋ donū: per qḋ eſt dignꝰ vita eterna: ⁊ hoc donū dr̄ gr̄a gratuʒ faciens: aliter enim ēt in peccato mortali exiſtēs poſſet dici eſſe in gr̄a dei: ſi gr̄a ſolā diuinā acceptationē diceret: cū cōtingat aliquem peccatorē eē ṗdeſtinatū ad vitā eternā habēdā.) Hec ille. ¶ Idē ponit ṗma ſcḋe. q. 110. arti. ṗ ⁊ 2°. In ṗ qdeʒ dicit: ꝙ ƀm cōeʒ modū loquēdi gr̄a triplr̄ accipi ɔſueuit. Uno mō ꝓ dilectiōe alicuiꝰ: ſicut ɔſueuimus dicere: ꝙ iſte miles hʒ grām regis. i. rex hʒ eū gratū. Scḋo mō ſumit̄ ꝓ aliquo dono gratis dato: ſicut ɔſueuimꝰ dicere: hāc grāʒ facio tibi. Tertio mō ſumit̄ ꝓ recōpēſatiōe hñficij gratis dati: ƀm ꝙ dicimur agere grās benefactori: quoꝝ triū 2m̄ depēdet ex ṗ: ⁊ ex 2° ꝓcedit 3m̄. In 3° aūt arti. eiuſdē qōnis dicit. (In eo q dr̄ grām dei h̄re ſigtur eē qdā effectꝰ gratuite dei volūtatis. Dictuʒ eſt aūt ſupra: ꝙ duplr̄ ex gratuita dei volūtate hō adiuuat̄. vno mō inq̄ȝtū aīa hoīs mouet̄ a deo ad aliqd cognoſcēdū: vl̄ agēdū: vl̄ volēdū: ⁊ h mō ipſe gratuitꝰ effectꝰ in hoīe nō ē q̄litas: ſʒ motꝰ qdā aīe: actus. n. mouētis in moto eſt motꝰ: vt dr̄ 3° phy. Alio mō adiuuat̄ T. cō. 16.
hō ex gratuita dei voluntate: ƀm ꝙ habituale donū a deo aīe īfundit̄: ⁊ hoc iō: qꝛ nō eſt ɔueniēs: ꝙ deꝰ minꝰ ꝓuideat his: quos diligit ad ſuꝑnāle bonū q̄ȝ creaturis quas diligit ad bonū nāle habēdū: creaturis aūt nālibus ſic ꝓuidit: vt nō ſolū moueat eas ad actꝰ nāles: ſʒ etiā largiat̄ eis formas ⁊ virtutes quaſdā: que ſunt ṗncipia actuū: vt ƀm ſeipſas inclinent̄ ad hȝ motus: ⁊ ſic motꝰ qbus a deo mouent̄ fiunt creaturis cōnāles ⁊ faciles. ƀm illḋ Sap. 7°. (Qui diſpōit ſuauiter.) Multo igit̄ magis illis: quos mouet ad habēdū bonuʒ ſuꝑnāle eternū

le eternū

ſe eternū iſtundit aliquas formas ſeu q̄litates ſuperna-
turales ſcḋm quas ſuauiter ꝛ ꝓmpte ab ipſo moueanť
ad bonū eternū ꝯſequendū: ꝛ ſic donū gratie eſt q̄daꝫ
qualitas.) Hec ille. ¶ Idem ꝓbat 2° ſen. diſti. 26. q. 1.
arti. p̄ ꝛ 2°. ¶ Itē 3° cōtra Gētiles cap. 149. (Oportet
(inquit) grāꝫ aliq̄d in hoīe gratifico eſſe quaſi quādā
formā ꝛ ꝑfectionē ipſi°. Qḋ eniꝫ in aliquē finē dirigiť
opꝫ ꝙ habeat cōtinuū ordinē in ipſuꝫ. nā mouens cō-
tinue mutat quouſqꝫ mobile per motū finem ſortiať.
Cū igiť auxilio diuine grē homo dirigať in vltimuꝫ fi-
nem (vt oſtēſuꝫ eſt) opꝫ ꝙ cōtinue hō iſto auxilio po-
tiatur quouſqꝫ ad finē ꝑueniat: hoc autē nō eſſet: ſi pre
dictū auxiliū participaret hō ſcḋm aliquē motū aut paſ
ſionē: ꝛ nō ſcḋm aliquā formā manētē: ꝛ quaſi quietātē
in ipſo: mot° enim ꝛ paſſio talis nō eſſet in hoīe: niſi q̄ñ
actu ꝯuertereť in finē: qḋ nō continue ab hoīe agiť: vt
ꝑcipue pꝫ in dormiētib°. eſt ergo grā gratū faciens ali
qua forma ꝛ ꝑfectio in hoīe: manēs ēt cū nō operať.)
Hec ille. ¶ Ibi etiā ponit multas alias pulcherrimas
rōnes. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. Gratia gratū faciēs realr
diſtinguiť a charitate ꝛ ab oī virtute. Iſtā cōcluſioneꝫ
ꝓbat ſcūs doctor de veritate. q. 27. arti. 2° ſic. (Cū eni (Tria ad finiſ ꝯſecutionem requirunť.)
(inquit) diuerſarū naturaꝝ diuerſi ſint fines ad cōſe-
cutionē alicu° finis in reb° nālibus tria ꝑexiguť. ſ. nā
ꝓportiōata ad illū finē: ꝛ iclinatio in finē illū: q̄ eſt ap-
petitus finis nālis: ꝛ mot° in finē: ſicut pꝫ: ꝙ in terra eſt
nā quedā: per quā ſibi cōpetit eſſe in medio: ꝛ hāc nāꝫ
ſeq̄tur iclinatio in locū mediū: ſcḋm quā nāliter appetit
talē locū: etiā cū extra ipſuꝫ per violentiā detineret: ꝛ
ideo remoto ꝓhibēte deorſum mouetť: hō autē ſcḋm na-
turā ſuā ꝓportionatus eſt ad quēdā finē: cuius hꝫ natu
ralē appetitū: ꝛ ſcḋm vires nāles operari pōt ad conſecu
tionē illius finis: q̄ finis eſt aliqua cōtēplatio diuinoꝝ:
qualis eſt homini poſſibilis ſcḋm facultateꝫ nāe: in quā
etiā phī vltimā hoīs felicitatē poſuerunt: ſed eſt aliq̄s
finis: ad quē homo a deo preparať nature humane ꝓ-
portioneꝫ excedēs. ſ. vita eterna: que cōſiſtit in viſione
dei per eſſentiā: que excedit ꝓportioneꝫ cuiuſlibꝫ nāe
create ſoli deo ꝯnālis exiſtēs: vñ opꝫ ꝙ hoī etiā detur
aliq̄d nō ſolū per qḋ opereť ad finē: vel per qḋ iclineť
eius appetit° in finē illū: ſed etiā per qḋ ipſa nā hoīs ele
uetur ad quādā dignitatē: ſcḋm quā talis finis ſit ei ꝯpe
tens: ꝛ ad hoc datť grā. Ad iclinandū autē affectum in
hunc finē datť charitas: ad exequēdū aūt opera q̄bus
predict° finis acq̄riť danť alie virtutes: ꝛ ideo ſicut in
reb° nālib° eſt aliud nā ipſa: ꝙ inclinatio nāe: vel eius
mot° aut opatio: ita ꝛ in gratuitis eſt aliud grā a chari-
tate: ꝛ a ceteris virtutib°: ꝛ ꝙ hec opatio ſit recte acce-
pta: pꝫ per Diony. in ſcḋo cap°. celeſtis hierarchie: vbi
dicit: ꝙ nō pōt aliq̄s habere ſpūalē opationē niſi prius
eſſe ſpūale accipiat: ſicut nec opationeꝫ illius nāe: niſi
pri° habeat eē in illa nā.) Hec ille. ¶ Allegat ēt ibidē
Aug. in lib. ꝑdeſtinatiōe ſcōꝝ: q̄ dicit: ꝙ grā ꝑuenit cha-
ritatē. Cōſtat aūt ꝙ idē nō ꝑuenit ſeipm. ¶ Eandē ꝯ-
cluſioneꝫ ponit p̄ma ſcḋe. q. 109. arti. p̄. et intēdit cōſimilē ꝓ-
bationē. Sicut virtutes acq̄ſite per actus hūanos ſūt
diſpōnes: q̄bus hō cōuenienter diſponiť in ordine ad
nām: qua eſt homo: v̄tutes aūt iſuſe diſponūt hoīeꝫ al
tiori modo: ꝛ ad altiorē fineꝫ: vñ opꝫ etiā ꝙ in ordine
ad aliā altiorē nāꝫ: v̄tus eniꝫ vniuſcuiuſqꝫ rei eſt in or
dine ad aliquā nām preexiſtentē: q̄ñ. ſ. diſponiť ſcḋm ꝙ
cōgruit ſue nāe: hoc aūt eſt in ordine ad nām diuinaꝫ
participādū ſcḋm ꝙ dř ſcḋa Pet. p̄. Magna ꝛ precioſa
nobis ꝓmiſſa donauit: vt ꝑ hoc efficiamini diuine cō-
ſortes nāe: ꝛ ſcḋm acceptionē hui° nāe dicunť hoīes re-

generari in filios dei. igiť ſicut lumē nāle rōnis eſt ali
q̄d preter virtutes acquiſitas: que dicunť in ordine ad
ipſum lumē nāle: ita etiā ipm lumē grē: que eſt partici
patio diuine nāe eſt aliq̄d preter virtutes iſuſas: que a
lumine illo deriuanť: ſicut eniꝫ v̄tutes acq̄ſite ꝑficiūt
hominē ad ambulādum cōgruēter lumini nāli rōnis:
ita virtutes iſuſe perficiūt hoīeꝫ ad ambulādū ꝯgruē-
ter lumini grē.) Hec ille ¶ Idē ponit 2° ſen. di. 26. q. 1.
arti. 4°. Itē 3° cōtra Gentiles capitulis. 150. 151. 152. 153.
¶ Sꝫ queriť in qua ſpē q̄litatis eſt? Reſpōdet de ve
ritate. q. 27. arti. 2° ad 7ᵐ. (Qꝛ grā eſt in p̄ma ſpē q̄lita- (In qua ſpē qualitatis ſit gr̄a gratū faciens.)
tis: q̄uis nō ꝓprie poſſit dici habit°: quia nō imediate
ordinať ad actū: ſed ad q̄dā ſpāle eſſe: qḋ in aīa facit:
ꝛ eſt ſicut quedā diſpō: que eſt reſpectu glorie: q̄ eſt grā
ꝯſumata. Nihil tñ ſile grē in accidētibus aīe: que phī
ſciuerūt inueniť: qꝛ phī nō cognouerūt niſi illa acciden
tia aīe: que ordinanť ad act° humane nāe ꝓportiona-
tos.) Hec ille. ¶ Itē vbi eſt ſubiectiue? Reſpōdet ea-
dem. q. arti. 6. ꝙ eſt in eſſentia aīe: ſicut in ſubiecto: vir
tutes vero ſunt ī potētijs aīe: fides. n. ꝛ ſpes: ꝛ charitas
ſunt q̄ſi q̄dā radij ꝓcedētes ab ipſo lumine grē: ſic ipſe
dicit p̄ ſcḋe. q. 109. arti. 4° ad p̄ᵐ. (Sicut (inq̄t) ab eēn
tia aīe fluūt ei° potētie: que ſunt opeꝝ p̄ncipia: ita ēt ab
ipſa grā effluūt ei° v̄tutes in potētias aīe: per q̄s poten
tie mouenť ad actus.) ¶ Et 2° ſen. vbi ſupra ſic dicit.
(Sicut eſſe aīe a qua fluūt potētie ab ipſa eēntialr dif
ferētes: ſicut accidēs a ſubiecto: ꝛ tñ oēs vniunť in eſſe
aīe ſicut in radice: ita ēt a grā que eſt ꝑfectio eſſentie
fluūt v̄tutes: q̄ ſunt ꝑfectiōes potētiaꝝ ab ipſa grā eēn
tialr differētes: in grā tñ ꝯiūcte ſunt: ſicut in ſua origīe
ꝑ modū quo diuerſi radij ab eodē corpore lucēte ꝓce-
dūt.) Hec ille. ¶ Itē q̄riť q̄uō ſe hꝫ grā ad v̄tutes re°
meriti: ꝛ q̄uō dř for° v̄tutū: ꝛ q̄uō iformat act°? Reſpō
det de v̄itate. q. 27. arti. 5° ad 5ᵐ. (Qꝛ grā non dř forma
v̄tutū: que ſit ꝯs eēntialis v̄tutū: ſic. n. oporteret ꝙ mul
tiplicatis v̄tutib° multiplicareť: ſꝫ dř forma v̄tutuꝫ in-
q̄ntū formalr actū v̄tutis cōplet. Informať aūt act°
v̄tutis tripl̄r. vno mō inq̄ntū circa ſubaꝫ act° apponū-
tur debite ꝯditiōes: ꝑ quaꝝ limitationē in medio vir-
tutis cōſtituť: ꝛ h̄ hꝫ act° v̄tutis a prudētia: nā mediū
v̄tutis accipitur ſcḋm rationē rectā: vt dř ſcḋo ethicoꝝ. ꝛ (Lec. 3. c. c.)
ſic prudētia dř forma oiuꝫ v̄tutū moraliuꝫ: actus autē
virtutis ſic cōſtitutus in medio eſt quaſi māalis reſpctū
ordinis in finem vltimum: qui quidē ordo apponitur
actui virtutis ex imperio charitatis: ꝛ ſic charitas dici
tur forma oiuꝫ aliaꝝ v̄tutū: vlteri° vo efficaciā merēdi
adhibet grā: nullus. n. operū noſtroꝝ valor reputareť
cōdignus eterne glorie niſi preſuppoſita acceptatione
diuina: ꝛ ſic grā diciť eſſe forma charitatis: ꝛ aliarum
virtutū.) Hec ille. ¶ Conſimile ponit in multis alijs
locis: vt 2° ſen. di. 26. q. 1. arti. 5°. Et p̄° ſcḋe. q. 3. artic. 3°.
vbi ponit: ꝙ q̄nqꝫ ſunt effect° grē in nobis. Quoꝝ pri-
mus eſt: vt aīa ſaneť: ꝛ fiat grata deo: hec eniꝫ grā ope
ratur formaliter nō effectiue. Scḋs eſt vt bonū velit:
ꝛ iſtū effectū p̄ncipaliter facit: quātū ad ſubam ipſum
liberū arbitriū: licꝫ gratia cogat ad illū non imediate:
ſed mediantibus alijs virtutib°: verūtamē gratia dat
formā: per quā ille actus eſt meritori°. Terti° eſt vt bo
nū: qḋ vult efficaciter opereť. Quart° eſt vt in bono ꝓ-
ficiat ꝛ ꝑſeueret: ꝛ hos duos opať mediāte libero arbi
trio effectiue. Quint° eſt vt ad gl̄iaꝫ ꝑueniat: nā ſcḋm ꝙ
ipſe ponit de v̄itate. q. 27. art. 5° ad 6ᵐ. (Sicut charitas
vie nō tolliť: ſꝫ in p̄ria remanet augmētata ꝓpter hoc
ꝙ in ſui ratiōe nullū defectū iportat: ita grā cum nul-
lum in ſui ratione importet defectū per ſui augmētū

ſit gloria:nec dicitur eē diuerſa perfectio nature in ſta tu vie ꝛ patrie:quãtũ ad gratiã ꝓpter diuerſaꝫ formã perficientẽ:ſed ꝓpter diuerſam perfectionis menſuraꝫ. Si autẽ gratiã accipiam⁹ cũ omnib⁹ virtutibus:quas informat:ſic gratia ꝛ gloria nõ ſunt ideꝫ:qꝛ alique virtutes in pãtria euacuabũtur:ſicut fides ꝛ ſpes.) Hec ille. ¶ Illud autẽ qḋ dictuꝫ eſt de gratia ꝛ gloria ponit etiã 3⁰. ſen.diſt.13.q.1.art.pͥmo ad quartũ.vbi dicit.(Gratia cõſumata in anima eſt idẽ qḋ glorie lumen.) Hec ille. ¶ Item de veritate.q.8.arti.4⁰.ad decimũ. Ipſa aũt gratia ꝓpter tot effectus dr̃ preueniẽs:ꝛ ſubſequẽs operans:ꝛ cooperãs:operãs rõne primi effect⁹:cooperans re⁹ ſecũdi.preueniẽs reſpectu primi. ſubſequẽs reſpcũ alterius:ſemper.n.gratia accepta ſm̃ effectũ priorẽ poteſt dici preueniẽs:ꝛ accepta ſm̃ effectũ poſteriorẽ poteſt dici ſubſequẽs.Sed de hoc quere pͣ ſcḋe.q.3.arti. 3⁰.Et ſcḋo ſen.diſtin.26.q.1.arti.5⁰.ꝛ de veritate.q.27. articu.5⁰. Hec de pͥmo articulo.

Quantum ad ſcḋm articulũ videtur arguere Aureolus:ꝛ pͥncipaliter contra aliq̃ dicta in ꝓbatione prime ↄcluſionis.Et pͥmo in hac diſtinctione ſic. Hec inquit opinio nõ videt̃ neceſſitateꝫ charitatis ſuper alios naturales habitus demõſtrare: nõ eniꝫ eſt verũ quin volũtas poſſit in ſubſtãtiã actus dilectionis charitatiue in puris nãlib⁹ cõſtituta:diligere eniꝫ ſuper oĩa deuꝫ:ꝛ ſupra ſe:ꝛ toto conamine:ꝛ ex tota virtute eſt habere ſubſtãtiã charitatiue dilectiõis ſed ſm̃ iſtos prima ſcḋe.q.109.artic.3⁰. homo in nãlib⁹ cõſtitutus poteſt deũ diligere ſuper ſe:ꝛ ſuper oĩa: ꝛ ſimiliter Aug.idẽ ponit.ergo voluntas habet principiũ ſufficiens in ſe ſine habitu ſuperaddito ſupernãliter. ergo poteſt in ſubſtantiã dilectionis charitatiue:vñ nõ apparet quin ſit repugnantia in his duab⁹ ꝓpõnibus. Prima quidẽ ꝙ volũtas nõ ſit ſufficiẽs principiũ act⁹ dilectiõis niſi ſuperaddat̃ aliquis habitus ſupernaturalis.Secũda vero:ꝙ ex puris nãlibus poſſit diligere deũ ſupra ſe:ꝛ ſuper oĩa:niſi forte dicatur:ꝙ amplius diligi poſſit q̃ ſupra ſe:ꝛ ſuper oĩa:vel ꝙ dilectio charitatis ſit inferior naturali.¶ Secũdo ſic.Quicũq; experitur in ſe aliquẽ actũ:in quem non põt nãliter:experit̃ ſe habere aliquod actiuũ principiũ ſuperadditũ nature:ſed nullus exiſtẽs in charitate:ꝛ diligens deum charitatiue põt experimẽtaliter cognoſcere:ꝙ ſit in eo ſupernaturale principiuꝫ:qḋ ſit charitas:alias poſſet hõ ſcire verũ odio vel amore dignus eſſet cõtra determinationẽ ſcripture.ergo nullũ actum ſupernãlem experitur in ſe.¶ Tertio ſic.Tãta eſt libertas voluntatis ſaltẽ angelice:vt poſſit in omnẽ actũ volũtatis ſub oĩbus circũſtãtijs:ſub quibus põt ab itellectu preſentari hꝫ actus:alioquin plus poſſet intellectus dictare q̃ voluntas eligere:cuius oppoſitũ experimur:ſed oẽꝫ actũ quẽ experimur põt recta ratio dictare:vtpote deũ intẽſiſſime diligere ſuper oĩa.ergo nõ apparet cur talis actus ſit ſuper facultatem naturaleꝫ potẽtie voluntatis. ¶ Quarto ſic. Nõ videt̃ verũ:ꝙ charitatis habit⁹ reddat actum delectabilẽ:ꝛ faciat volũtatẽ delectabiliter operari:hoc enim nõ experitur de nouo cõuerſus ꝛ cõfeſſus.Qꝛ ſi charitate exiſtẽte in volũtate experiretur homo delectationẽ hꝫ ſtatim cognoſceret:quãdo inciperet eſſe in charitate:cuius oppoſitũ dicit apls pͥme Cori.4⁰.cũ ait.(Nihil mihi cõſcius ſum:ſꝫ nec in hoc iuſtificatus ſum:)per hoc inuẽs:ꝙ nõ poteſt homo ꝓpendere quãdo deo acceptus eſt.ergo charitas non exigatur ꝓpter delectationẽ in actu.) Hec ille.¶ Et poſt. (Nec valet(inquit)ſi dicat̃ ꝙ charitas exigit̃ ꝓpter circũſtãtiã actus dilectionis:vt.ſ.qꝛ licꝫ deus ex naturalibus diligatur ſuper oĩa inquãtum eſt pͥcipiũ eẽndi:ſub rõne tamẽ obiecti beatifici nõ põt diligi ſine habitu charitatis.huius inq̄t falſitas pꝫ.tũ qꝛ ex hoc hõ poſſet certitudinaliter cognoſcere quãdo foret in charitate:cum tñ cognoſceret ꝛ experiret̃ ſe diligere deuꝫ ſub rõne obiecti beatifici.tũ qꝛ ex hoc ſequitur:ꝙ charitas haberet rationẽ potẽtie:ex quo haberet ꝓpriaꝫ formalẽ rõnem obiectiuã:diſtincta enim obiecta formalia diſtinguũt potẽtias:vt phs inuit 2⁰ de aĩa. tũ quia deus ſub rõne beatifica cõtinetur ſub bono ſimplr̃:qḋ eſt obiectũ volũtatis humane.tũ qꝛ intellectus dictat deũ ſub rõne beatifica diligẽdum:ꝓpter qḋ voluntas ex puris nãlibus poteſt illuꝫ ſub illa rõne diligere:alias plus poſſet preſentare itellectus nãli iudicio:q̃ voluntas proſequi ex libero arbitrio.tum qꝛ videm⁹ ꝙ hereticus q ducitur ad ignẽ diligit deũ ſub rõne obiecti beatifici.vnde ſperat ad ipſuꝫ euolare ſtatiꝫ poſt ignẽ.Pꝫ igitur ꝙ nõ ꝓpter h̃ exigit̃ charitatis habit⁹. ¶ Nec valet inquit etiã ſi dicat̃ ꝙ hꝫ habitus exiget̃ ex parte modi qui eſt diligere deũ ſuper oĩa.tum qꝛ quis poſſet experiri ſe habere charitatẽ.tũ qꝛ aplus ſeparat fermorem charitatis a charitate pͥme Cori.13.vbi dicit.(Si tradidero corpus meũ ita vt ardeã:charitatẽ aũt non habuero nihil mihi ꝓdeſt.)tũ qꝛ heretici ꝓ deo exponunt ſe morti:ꝛ multis ieiunijs ꝛ afflictionib⁹ ſeipſos cõtẽnẽtes ꝓpter deum:quẽ ſe putant diligere ſup oĩa homines etiã aliquos diligunt:ita vt exponãt ſe morti pro eis.tũ qꝛ intellectus ꝛ recta ratio dictat:ꝙ deus ſit ſuper oĩa diligẽdus:vnde nõ apparet ꝙ ꝓpter hoc charitas exigatur.qꝛ ſola naturalia ſufficiũt. ¶ Nec valꝫ iterũ ſi dicat̃ ꝙ habitus charitatis exigit̃ ꝓpter circũſtantiã meriti:quã ſe tenet ex parte dei acceptãtis:q ſtatuit vt nullus actus ſit meritorius niſi eliciat̃ ab habẽte habitũ charitatis. Hoc ſi qdẽ nõ valꝫ. tũ qꝛ ſicut deus nõ eſt perſonaꝝ acceptor:ſic nec actuũ:ſed eſſet ꝓſonaruꝫ acceptor ꝛ actuũ ſi acceptaret perſonã ꝛ actũ ꝓpter bonitatẽ inexiſtẽtẽ ꝓpter habitũ nullam bonitatem ponẽtem.igitur illud poni nõ põt.tuꝫ qꝛ multitudo entiũ hic poni nõ debꝫ abſq; vlla neceſſitate ꝛ vtilitate:ſed ſi habitus actui vel perſone nullã tribuit bonitateꝫ abſq; vlla vtilitate vel neceſſitate ponitur:nõ igitur poni dꝫ.tum qꝛ odium dei ex nã rei eſt aliquid dignũ pena:ſed dilectio debite circũſtãtiata:ꝛ odium ſunt oppoſita.ergo hꝫ dei dilectio ẽ meritoria premij ex natura rei.tũ qꝛ apls ſcḋe ad Timoth.4.dicit ꝙ ꝓ bono certamine ꝛ curſu cõſumato eſt ſibi repoſita pro reſiduo corona iuſtitie:quã reddet ſibi in illa die iuſt⁹ iudex:ſed clarũ eſt:ꝙ nulla iuſtitia corona redderetur pro fide:ꝛ certamine:ꝛ curſu conſumato niſi ex nã rei hꝫ actus eẽnt accepti a deo.ergo nõ ineſt ſolũ acceptatio rõne habitus nihil bonitatis afferẽtis:imo rõne alicuius itrinſece bonitatis:vnde Aug.dicit ad Sixtuꝫ preſbyterũ:ꝙ deus cũ merita noſtra coronat nihil aliud q̃ munera ſua coronat.¶ Ex quo pꝫ:ꝙ ex diuino munere debet̃ actib⁹ noſtris:vt habeãt meriti rõnem intrinſece:ꝛ ex nã rei.) Hec ille in forma.¶ Ulteri⁹ cõtra eandẽ ↄcluſionẽ arguit:ꝙ nullo modo requiratur talis habitus creatus ad illũ actuꝫ dilectionis dei ſuper oĩa.Aut enim talis habitus requirtur ad actum: ſicut cã partialis ſubſtãtie actus.aut ſicut cã modi actus ſoluꝫ. aut ſicut faciẽs ad ſubſtãtiam actus:ꝛ ad modũ vt determinatiuũ:aut ſicut iclinans ad actuꝫ tñ modo ſine alia cauſalitate actiua vel paſſiua:aut ſicut cã ſine qua nõ nihil facimus ad actũ:aut ſicut ponẽs animã in eſſe

Utrũ volũtas in puris nãlibus ↄſtituta poſſit actum dilectiõis charitatiue elicere.

Utrum charitas ex parte modi exigat

Utrũ charitas ꝓp circũſtãtiã act⁹ dilectiõis requiratur.

poteſtatiuo vt poſſit exire in actū in quem nō poſſet ex puris nālib⁹:ſʒ nullū iſtoꝝ ſex eſt dicēdū:vel nō apparet neceſſitas ponendi charitatē:aut aliū hītū pp actū.

Utrum requiraẗ talis habitus charitatis tanq̈ cauſa partialis ſubſtātie act⁹.

¶ Qꝫ nō pp p^m apparet. Tum pmo:qꝛ cā ptialis pōt elicere effectū cōcurrēdo cū alia excluſa inherentia ꝛ actuatiōe vni⁹ ꝑ alterā:ſʒ hītus nō cōcurrit ad agēdū aliqd circa actū niſi pintelligaẗ perficere potētiam:ꝛ actuare illā:ac diſponere. Tum 2°.qꝛ ſicut forma generata ex actib⁹ in reb⁹ nālib⁹ nō eſt cā partialis reſpectu actus:ſicut leuitas reſpectu motus:cuʒ forma ꝯñs quātitatē nō ſit pn^m actionis:ſic nec hītus derelict⁹ in volūtate ex actib⁹ vꝛ hēre rōnē pncipij actiui: aut cāe partialis. Tum 3°.qꝛ in cauſis equocis nō pōt eē reciprocatio:ſʒ actus gnāt hītuʒ:vt pʒ 2°.ethicoꝝ:ꝛ hec eſt

Lec.p°.c.p°

gnātio equoca.igiẗ ipoſſibile eſt ꝙ hītus reciproce ſit cā actus partialis. Tum 4°.qꝛ ōis cauſa partialis hʒ in ſe partialē actiuitatē:ꝛ ꝑ ꝯñs eſt potētia actiua:ſed hītus nō eſt actiua potētia:cū nō ſit potētia.aliter vnio habitus ad potentiā eſſet vnio potētie ad potentiam. Tum 5°.qꝛ tota cauſalitas hītus conſiſtit in habituando potētiā:ꝛ ꝑ hoc ꝑficiendo actū ſm illud phī 2°.ethi

Lec.6.c.5.

coꝝ.(Uirtus eſt q̄ habētē ꝑficit ꝛc.)ſʒ diſponere ꝛ habituare potētiā actiuā nō eſt coagere illi.igiẗ pʒ ꝙ habitus nō poniẗ vt cā partialis ſube act⁹. ¶ Qꝫ nec pp 2^m.ſ.vt ſit cā modi actus ꝛ nō ſube pʒ. Tum qꝛ ſi eſſet actiuū pncipiū ſe hēret ꝑ modū potentie. Tum 2°.qꝛ habituat⁹ inq̈ntum hꝫ non dꝛ ſimplr̄ potens:igiẗ nec habit⁹ erit cā actiuitas vel cauſalitas:ſʒ diſpoſitio cauſalitatis. Tum 3° qꝛ modus nō eſt aliqd pciſum circa ſubam act⁹.igiẗ nec exigit pciſaʒ cāli tatem. Tum 4°. qꝛ modi illi.ſ.delectatio:facilitas: pmptitudo ſunt ſubiectiue in potētia:nō aūt in actu:ſʒ habit⁹ nō agit in potētiā:q̄ ſibi ſubijciẗ.igiẗ hītus nō eſt ponēdus pp h. ¶ Qꝫ nec pp 3^m arguiẗ. Tum qꝛ illud qḋ pciſe cōcurrit ꝑ modū determinātis potētiā ad actū nullā hʒ cālitatē ſup actū:qꝛ vna cālitas nō determiat aliā. Tum 2°. qꝛ illa cālitas nō pōt ſe hēre ꝑ modū totalis nec ꝑ modū partialis:vt ꝓbatū eſt. Tum 3°.qꝛ acuties vel figura cultelli nullā hʒ actiuitatē ſup actū diuiſionis aut penetrationis cū figura nō ſit actiua.ḡ nec habit⁹ qꝛ ſm talē opinionē ita ſe hʒ ad potentiā ſicut acuties ad ferrū.igiẗ. ¶ Qꝫ aūt nec pp 4^m pʒ pmo:qꝛ queriẗ qd ſit illa inclinatio:q̄ potentia ꝑ habitū inclinaẗ:aut

An ſit aliqs actus talis inclinatio.

enī eſt aliqs act⁹ elicitus in potentia ab habitu in ordine ad actū:aut eſt ipſemet hītus actus pmus. Nō pōt dari pmū ꝓpter tria. Tum qꝛ accñs ageret in ſubm. Tum qꝛ eadeʒ eſt difficultas ſi hītus eliciat illū actū ꝗ erit ſi eliciat actū pncipalē habituate potentie: de q̄ eſt qō. Tum qꝛ talis act⁹ ſi ſit in volūtate nō vꝛ aliud: q̈ȝ velle. ¶ Nec pōt dari 2^m:qꝛ iclinatio nō nōiat actū p^m:imo actū 2^m:inclinari enī eſt actu moueri ad aliqd vñ inclinatio grauis quā experiẗ ſuſtinēs graue nō ē pmus actus grauitatis:ſʒ act⁹ 2°.q eſt mouere ꝛ impellere impediēs:aut reſiſtens.ḡ habitus non ſe hʒ reſpectu potētie inclinatiue. ¶ 2°.qꝛ illud qḋ inclinat aliud trahit ipſum ad aliqd:nō enī determinare ſolū eſt ipſʒ inclinare.alias calor iclinaret corpus calidū:ꝛ albedo corp⁹ albū:ſʒ habit⁹ nō trahit potentiā:tūc enī vere potentia moueret ꝛ hītus moueret:ꝛ iterū tractus nō hʒ locū niſi i motu locali.vel vbi paſſuʒ trahiẗ ad aliquā formā:q̄ nullo mō cōpetūt habitui reſpectu potētie.ḡ nihil eſt dictu ꝙ hītus inclinet potētiā. ¶ 3°.qꝛ habituatus nō inclinaẗ ad opationē niſi qꝛ illā concipit vt delectabilē:delectatio enī allicit appetitū ꝛ trahit:vt pʒ.3°.ethicoꝝ.ſed apphēſio delectatiōis non mediat inter habitū ꝛ potētiā.ḡ hītus nō inclinat potētiā:nec inclinatio eſt cā delectatiōis:ſed eꝫ. ¶ Qꝫ aūt nec pp 5^m ponendus ſit habitus patꝫ. Tum qꝛ negatio eſt cā negationis:ꝛ affirmatio cā affirmationis 5°. metaphiſice ꝛ p periarmenias:ſed negatio habit⁹ facit ad negationē actus debite circūſtantionati:vt docet expientia

Utrū 5^m.ſ. ꝙ requiraẗ ſicut cā ſine q̄ non.

ergo poſitio hītus erit aliq̄ mō cā act⁹ debite circūſtantionati. Tum qꝛ diſpoſitio cuiuſlibet cāe reduciẗ ad idē gen⁹ cauſalitatis:vt ſi ſit diſpō:ꝑ quā agens diſponiẗ facit ad actū ſm rōnē cāe actiue:ſi vō ſit diſpoſitio ſubiecti reduciẗ ad cālitatē māe:ſʒ hītus eſt diſpoſitio potentie actiue vel paſſiue.ḡ hʒ aliquā cālitatē actiuā vel paſſiuā. Tum 3°. qꝛ oē exigitū ad aliqd pp hoc regritur ꝙ facit ad ipſuʒ:ſʒ hītus ſm ſic dicentes exigiẗ ad hoc ꝙ potētia agat actū:ſicut ēt approximatio agētis ad paſſuʒ regriẗ ad agendū.igiẗ habit⁹ nō erit ſolum cā ſine qua nō. ¶ Qꝫ aūt 6^m mēbrū dari nō poſſit apparet. Tum qꝛ cālitas ſm hoc eſſet potentia. Tum qꝛ actus meritori⁹ eliceret nālr:cū ōis hīt⁹ nālr agat. vñ nō eliceret libere act⁹ dilectionis:cū pncipiū eſſet habit⁹. Tum 3°. qꝛ charitas ſepata poſſet elicere actū dilectionis:ex quo daret volūtati poſſe in talē. Tum 4°.qꝛ charitas ſemel habita nō poſſet amitti:qꝛ voluntas ſemꝑ ſequereẗ inclinationē ipſi⁹ habitus:qui eliceret actū. Tum 5°.qꝛ nullū actū experimur in voluntate quē nō poſſim⁹ ex puris nālib⁹:pōt enī diligi deus ſuꝑ oīa. ¶ Et breuiter nulla eſt ꝑticularis circūſtātia reſpectu cuius volūtas nō poſſit elicere actū electiōis q̈uis nō poſſit cōprehendere oēs circumſtantias:quas deus vult ꝯprehēdi:nec dari pōt aliq̄ forma:q̄ det eſſe poteſtatiuū reſpectu oīuʒ circūſtantiaꝝ:qꝛ circūſtantie ille ſunt negationes oīuʒ repugnantiū diuine volūtati:ꝛ poſitiōes oīum hīplacitoꝝ ſaltem virtualr ꝛ preceptiue:ſicut aūt ꝑfecte ꝛ integre nō pōt ꝓuenire a ſola volūtate q̄ oīo labilis eſt:nec ab aliquo hītu ſibi attribui pōt hītē rōneʒ forme quiete:ſed opʒ ꝙ habeat rōnē cuiuſdā influxus medij:q̄ ſpūs ſcūs volūtatē ducit ꝛ agit. ¶ Cōtra pmā ꝛ ſcdaʒ ꝯcl'ones ſimul arguit

Cōtra pmaʒ ꝛ ſcdaʒ arg. Greg.di.17. q.1.ar.2°.cōtra primam.

Grego.tripliciter. ¶ Primo ſic. Poſſibile eſt aliqueʒ de potentia dei abſoluta eē deo charū ꝛ acceptū nō habēdo charitatē hītualē creatā.igiẗ ꝓbatio ꝯcl'onis nō valet.ꝯña pʒ:ſʒ añs ꝓbat q̈druplr. ¶ Prio ſic. Poſſibile eſt ꝙ alicui nullū habitū ſupnāleʒ hñti deus det ſpm̄ ſcm̄ nō dando eidē aliquē hꝫ habituʒ:ꝛ ꝙ vellet deus eidē ſi ſic finalr ꝑſeuerauerit dare vitā eternam. ḡ poſſe eſt aliquē eē acceptū deo ad vitam eternā non hñdo habitū charitatis infuſe.ꝯña pʒ:ſʒ añs q̈tuʒ ad pmā ptē dicit ſe ꝓbaſſe.ſcdaʒ dicit nō eē dubioſaʒ:alioqn cū aīa hñs ſpm̄ ſcm̄ pciſe nō poſſet ſic acceptari:qꝛ charitas creata ex nā ſua aliquā dignitateʒ in reſpectu ad vitā eternaʒ tribueret aīe:quā nullo mō poſſet dici ſpm̄ ſcm̄ tribuere pciſe ꝑ ſeipſuʒ:qḋ nō putat ſane dictū. ¶ 2°.ꝓbat ideʒ añs ſic. Poſſibile eſt aliquē hoieʒ nō hñdo habitū charitatis nō eſſe in ſtatu reprobationis.ḡ poſſe eſt aliquē nō hñdo habitū charitatis eſſe in ſtatu acceptatiōis|ideſt eſſe acceptū ſm ſtatū:ꝯña pʒ: qꝛ qcqd de hoc ſitꝫ de potētia dei abſoluta poſſet eſſe ſtatus medi⁹ inter ſtatū reprobatiōis ꝛ acceptationis: nō tñ eſt neceſſe ſic eē:imo nec ſm legē dei ordinataʒ nullus eſt talis ſtatus medius.voco aūt ſtatū reprobationis:in quo ſi qs ꝑſeuerauerit deus illi dabit penam eternā ſenſus vel damni.añs ꝓbaẗ. Naʒ poſſibile eſt aliquē hoiem ſine reatu pcti originalis vel actualis eē nō hñdo habitū charitatis:ſicut erat pmus hō anq̄ reciperet gratieʒ:poſito ꝙ nō fuerit creatus cū habitu cha

ritatis vt eſſe potuit:ꝛ multi ponũt:poſſe ẽt eſſet q̄ pue
ri in baptiſmo abſoluerẽtur a reatu peccati originalis
abſq; infuſiõe alicui⁹ hitus ſupnãlis. Nec eſt dubiũ h̄
eſſe poſſe:imo multi doctores dixerũt ita eſſe de facto:
q̄uis eorũ opinio nõ teneaṫ:vt pꝫ extra de baptiſmo.
¶ 3°. ꝓbat ſic idẽ añs. Nõ eſt neceſſe quẽlibꝫ btũ p̄
habuiſſe habitũ charitatis.ġ poſſe eſt aliquẽ nõ haben
do habitũ charitatis eẽ acceptũ ad hñdũ finalr̄ btitu
dinẽ.añs pꝫ de facto in aïa xpi:q̄ nõ p̄us habuit chari
tatẽ q̄ꝫ viſionẽ btificã. ¶ Et ſilr̄ ſꝫ magr̄ꝫ 2° ſen.diſ.5.
in fine. Angeli boni nõ p̄us habuerũt grãm q̄ꝫ btitudi
nẽ:ꝛ tñ p̄us fuerũt q̄ꝫ eẽnt bti:gegd aũt de facto fuerit
poſſe fuit ſic fuiſſe. Patet ẽt rõne:qꝛ ſi charitas p̄habe
reṫ:vel h̄ eẽt pp meritũ iuſticie:vel pp imunitatem a
pctõ. Nõ pp p̄ᵐ:qꝛ nõ eſt neceẽ meritũ p̄cedere p̄miuꝫ:
ſicut pꝫ in aïa xpi:ꝛ angelis bonis ſm magr̄ꝫ:ꝛ pueris
baptiçatis:q nullũ ꝓpriũ meritũ habuerũt:attñ p̄miũ
btitudinis ꝯſecuti ſũt. Nec pp iuſtificationẽ:ſicut i aïa
xpi pꝫ:in qua nulla iuſtificatio p̄ceſſit btitudinẽ. Nec
pp imunitateꝫ a pctõ:qꝛ illa eſt poſſibilis ſine habitu
charitatis vt iã ꝓbatũ eſt. Cõſequentia vͦ ꝓbaṫ:qꝛ ſi
nõ eẽt neceẽ btũ p̄habuiſſe habitũ charitatis.ġ de⁹ põt
aliquẽ nõ p̄habentẽ hitũ charitatis p̄parare ꝛ ordiare
ad dãdũ illi vitã eternã:ita q̄ ſi pſeuerauerit dabit illi
vitã eternã:nã talis dr̄ charus deo. ¶ Et ſi dicatur:q̄
eſto q̄ ipe ſit in tali diſpõne:nõ ſeqṫ:q̄ ipſe ſit accept⁹:
nec q̄ ſit dign⁹ vita eterna ſꝫ illũ ſtatũ. ¶ Cõtra q̄ro
q̄uo ſumis dignitatẽ iſtã:qꝛ vel illũ tñ dicis dignum:
cui tñ debite ꝯferenda eſt vita eterna:ita q̄ ſine iniu
ria nõ põt nõ cõferri:ꝛ ſic nullus eſt dign⁹ vita eterna:
quãtũcũq; hẽat charitatẽ:ꝛ p ꝯñs nullus eẽt acceptus
ſm ſuũ ſtatũ:vel ille dr̄ dignus:quẽ deus ſua gratuita
bonitate acceptat ad dandũ ſibi vitã eternã:ꝛ tũc glꝫ
talis eſt charus ꝛ accept⁹ deo.ġ põt eſſe ſine hitu chari
tatis:ſicut ille in quo eſt hitus charitatis dr̄ accept⁹ ꝛ
dignus:qꝛ in tali diſpõne deus acceptat eum velut di
gnũ.i.dabit illi ſi pſeuerauerit vitã eternã:ac ſi ipſe ea
eſſet dignus:vñ p̄cisa cã huius dignitatis eſt diuina vo
luntas gratis acceptãs. ¶ 4°. ꝓbat ideꝫ añs ſic. Deus
põt aliquẽ nõ hñtẽ charitatẽ acceptare ſm ſtatũ in q̄
eſt ad dandũ ſibi charitatẽ talẽ:ꝛ btitudinẽ ſi pſeuera
uerit.ġ aliquẽ talẽ poſſꝫ acceptare ad btitudinẽ:tꝫ ꝯña
ſꝫ añs ꝓbaṫ:qꝛ ſit aliqs bõ q nec charitateꝫ hẽat:nec
pctñ:aut aliqd icõpoſſe charitati:ſicut de⁹ facere poſſꝫ:
huic ſi pſeuerauerit in hoc ſtatu:deus poterit dare ſil
charitatẽ:ꝛ btidinẽ:certũ eſt ſicut aïe xpi dedit vtrũq;
ſimul:ꝛ ſi illa p̄fuiſſet ſine pctõ ꝛ ſine charitate:nõ mi
nus potuiſſet dare vtrũq; ſil ſilr̄:ꝛ huic poſſet velle da
re vtrũq; ſi pſeuerauerit:ꝛ p ꝯñs poſſet ipſum velut di
gnũ vtriuſq; acceptare. ¶ 2° p̄ncipalr̄ arguit ꝯ ꝯclõ
nes ſic. Poſſibile eſt aliquẽ hẽre charitatẽ ꝛ nõ eẽ deo
charũ vel acceptũ ad vitã eternã.ġ ꝓbatio ꝯclõnũ in
falſo fũdaṫ.añs ꝓbat tripliciter. Primo ſic. Poſſibile — Utrum habẽdo charitatẽ qs poſſit eſſe deo non gratus.
eſt deũ dare alicui charitatẽ:ꝛ nũq̄ꝫ velle illi dare bti
tudinẽ:ẽt ſi in charitate pſeuerauerit.ġ poſſe eſt aliquẽ
hẽre charitatẽ:ꝛ nõ eſſe deo charũ vel acceptũ ad vi
tam eternã.ꝯña pꝫ.añs ꝓbaṫ.tũ qꝛ poſſe eſt deũ aliquẽ
hñtẽ charitatẽ:ꝛ nõdũ beatũ ſic ꝯſeruare in eternũ:ꝛ
p ꝯñs nũq̄ꝫ illi dare vitã eternã:q̄ eñi rõne põt illũ per
tempus ſic ꝯſeruare:eadẽ põt in eternũ ꝛ ſemp.ġ poſſe
eſt deũ alicui dare charitatẽ:ꝛ nũq̄ꝫ velle dare vitam
eternã ẽt ſi pſeuerauerit. Tũ qꝛ poſſe eſt deũ aliquẽ ha
bentẽ charitatẽ ſil cũ charitate ãnihilare:ꝛ nũq̄ꝫ illuꝫ
recreare:ꝛ p ꝯñs nũq̄ꝫ illi dare btitudinẽ. Tũ qꝛ alicui
iã btõ ꝛ habenti ſil cũ btitudine charitatẽ poſſet deus
btitudinẽ auferre relicta ſibi charitate nũq̄ꝫ deinceps
illi datur⁹ btitudinẽ:nec ablaturus charitatẽ.ġ poſſet
illi charitatẽ dare nolendo ei dare btitudinẽ:nec aufe
rendo illi charitatẽ. Tum qꝛ tã charitatis hitus q̄ꝫ bti
tudo ſunt ꝓducibiles imediate a deo:ꝛ neutra eẽntia
liter vel intrinſece dependet ab alia:ꝛ p ꝯñs poſſꝫ vnã
ꝓducere nũq̄ꝫ alterã ꝓducturus:q̄cq̄d aũt põt facere
põt velle:ꝛ ecõtra. ¶ Scdo ꝓbat idẽ añs ſic. Animaꝫ
hñtẽ charitatẽ deus gratis acceptat ad vitã eternaꝫ.ġ
poſſe eſt aïam hẽre charitatẽ:ꝛ nõ eſſe deo acceptaꝫ ad
vitã eternã.ꝯña vͦ eſt nota:qꝛ ſi deṫ oppoſitũ ꝯñtis ſe
quiṫ q̄ ſuppoſita charitate in aïa deus nõ poſſet illam
nõ acceptare:ꝛ p ꝯñs ſuppoſita charitate in aïa deus
nõ gratis illã acceptat:cui⁹ oppoᵐ ſumitur ꝓ añte.añs
vͦ ꝓbaṫ:nã cõſtat q̄ aïe carenti charitate ſil ꝛ gloria
deus q̄tũ ad neutꝝ eſt illi debitor:ꝛ ſi det charitatem
gratis donat:nũc autẽ nullus diceret:q̄ ex eo q̄ deus
dat aliqd munus alicui fiat ei alterius muneris debi
tor.ġ nõ ex eo q̄ deus gratis dat charitatẽ:debeṫ cõſe
quẽter illi gloria ſeu vita eterna. ¶ Et ſi dicaṫ:q̄ non
iõ debetur illi gloria vel vita eterna:qꝛ hꝫ charitateꝫ:
aut qꝛ data eſt illi charitas:ſed qꝛ ſꝫ acceptã charitatẽ
opatur. ¶ Cõtra. Oẽs opõnes nr̄e ſꝫ charitatẽ facte ꝛ
oïa merita noſtra ſunt dei dona:vt dicit Augu.13°. de
trini.ca°.x°.ꝛ p ꝯñs ex illis nõ eſt deus debitor alicui⁹
p̄mij alterius. ¶ Iteꝫ. Oïa merita nõ ſunt cõdigna
glorie vt eis tanq̄ꝫ debita reddaṫ:ſed gratis tñmodo
donaṫ:ita q̄ grã grẽ addiṫ:vt dicit Augu.in ench.ca°.
106.(Ipſa (inq̄t) hoïs bona merita itelligẽdũ ẽ eẽ dei
munera q̄b⁹ cũ vita eterna reddiṫ q̄d aliõ niſi grã ꝓ
grã redditꝛ) ¶ Itẽ apl̄s ad Ro.6°.(Exiſtimo (igr̄)
q̄ nõ ſũt cõdigne paſſiões hui⁹ tẽporis ad futurã glo
riã:) vbi gloſa.(Paſſiões hui⁹ tẽpis nõ ſũt oẽs ſil ꝯdi
gne:id eſt ſufficientes:ſi diſtricte ageret nobiſcũ ad ꝓ
merendũ gloriã futurã.) ¶ Ex hoc vlterius infert:q̄
nedũ vite eterne:ſed nec alicui⁹ alteri⁹ p̄mij eterni vl̄
tp̄alis aliqs actus hoïs ex quãtacũq; charitate elicit⁹
eſt de condigno meritorius apud deũ:qm̄ q̄libet talis
eſt donũ dei.iuxta illud apl̄i pͤ ad Cor.4°.(Quid ha
bes qd nõ accepiſti.) ¶ Tertio ꝓbaṫ idẽ añs ſic. Oïs
act⁹ hoïs ẽt mediante charitate elicit⁹ põt a deo ſuffi
cienter p̄miari p̄mio minore q̄ꝫ eſt vita eterna.ġ aïam
pro ſuo actu meritorio deus gratis acceptat ad vitaꝫ
eternã. ꝯña eſt clara:ſed añs ꝓbatur:qꝛ nullus actus
meritorius eſt tantũ vel tam grãde bonũ q̄ꝫ grãdis eſt
vita eterna:ꝛ ita nõ equiualens ſibi:ac per hoc nec ex
debito iuſticie ei debeṫ tantũ premiũ.eſto igr̄ q̄ ali
qd p̄miuꝫ a deo ſibi deberet:illud minus eſſet q̄ꝫ vita
eterna:ꝛ p ꝯñs ſi ꝓ aliquo dat vitã eternã.gratis hoc
facit. ¶ Cõfirmaṫ. Qꝛ nõ apparet q̄n ſufficienter pre
miareṫ aliquis act⁹ quodã actu eiuſdeꝫ rõnis meliore:
vel ẽt alterius ſpeciei pfectioris:ꝛ ex maiore charitate
elicito:aut ẽt per infuſionẽ maioris gratie:aut alterius
ſpiritualis doni poſſibilis citra beatitudinem conferri
homini a deo. ¶ 3° p̄ncipaliter ꝯtra ꝯclõnẽ ſic arguit. — Tertio p̄ncipalr̄ cõtra cõclones Gre. vbi ſupra cõclone. 3°.
Poſſibile eſt aliquẽ nõ habendo habitũ charitatis di
ligere deũ meritorie.igiṫ tã ꝯclõ q̄ꝫ ꝓbatio falſa.añs
ꝓbatur tripliciter. Primo ſic. Poſſibile eſt aliquem
nõ habendo habitũ charitatis diligere deũ dilectione
eiuſdem rõnis:ꝛ equaliter exiſtente in poteſtate ſua:ꝛ
eque pfecta:ꝛ circũſtantionata ſimilib⁹ oïo circũſtãtijs
dilectioni meritorie:ꝛ mediãte charitate elicite:ita q̄
in hoc tñmõ ſit dr̄ia q̄ vna eliciṫ mediante charitate
altera nõ.ġ poſſibile eſt aliquẽ nõ habendo habitum
charitatis diligere deũ meritorie.tenet ꝯña:qꝛ actus

vſbꝫ ꝙ ſit meritoꝛiꝰ ex ꝓpͣa bonitate nāli vel moꝛali:
ꝛ ſic de iſtis dilectionibus idē erit iudiciū ꝗ̄tū ad h:
cū ſint eque bone: vel hoc hꝫ ex libera acceptatione di
uina: ꝛ tūc idē ſeqꝉ: qꝛ qua rōne deus pōt vnā accepta
re ꝛ aliā: vel hoc hꝫ ex vtroqꝫ ſimul. ſ. ex ꝓpͥa bonita
te ꝛ diuina acceptatione: ꝛ ſequiꝉ idē qđ pͥus. añs vero
ꝓbaꝉ: qꝛ cū deus imediate poſſit in oēm effectū cuiuſ
cūqꝫ agentis ſcđi: poterit deꝰ ↄcurrere cū volūtate
ad ꝓducendū oīo ſimilē dilectionē ei ꝗ̄ eliciꝉ mediā
te charitate: imo eandē numero ꝗ̄ fuiſſet elicita mediā
te charitate ſi voluntas fuiſſet informata charitate.
⁋ Et ſi dicatur: ꝙ actus eſt meritoꝛiꝰ ex h: ꝙ eſt a vo
luntate informata charitate: ꝛ ꝑ ↄñs actꝰ oīo ſilis non
elicitꝰ a volūtate informata charitate nō erit merito
rius. ⁋ Iſtud nō valet: qꝛ vel hoc eſt ꝑꝑ aliquā boni
tatē ꝓuenientē actui ex priua charitatis: ꝛ tunc cum a
deo ꝛ volūtate poſſit abſqꝫ charitate elici actus eque
bonus: ꝛ abſqꝫ charitate poterit eē meritoꝛiꝰ: vel hoc
eſt ex libera volūtate dei volētis acceptare ad ꝑmiū
eternū actū elicitum a volūtate iformata charitate: ꝛ
tūc ēt ſeqꝉ ꝓpoſitū: nā deꝰ ēt poterit acceptare actum
eque boꝰ elicitū abſqꝫ hitu charitatis. ⁋ 2° ꝓbat ſic
idē añs. Poſſibile eſt ꝙ aliqs nō hñdo habitū charita
tis infuſe deo ſpecialr iuuāte diligat deū dilectione ꝗ̄
deus velit ꝑmiare ꝑmio vite eterne. igiꝉ ꝛc. tenet ↄña.
ꝛ añs ꝓbaꝉ: nā poſſe eſt ꝙ aliqs abſqꝫ tali hitu charita
tis mediāte diuino adiutoꝛio diligat deū dilectiōe nō
vitioſa ſed laudabili ꝛ recta: vtpote diligat deū ꝑꝑ ſe: ꝛ
cū oībus circūſtātijs reqſitis ſcꝫ dictamen recte rōnis:
ita ꝙ illa dilectio erit recta ꝛ bona ſm ꝙ aliqs actꝰ diꝉ
moꝛaliter bonꝰ: ſꝫ talē dilectionē poſſet deus velle pre
miare ꝑmio vite eterne: nā nullus actꝰ ſiue cū charita
te ſiue abſqꝫ charitate elicitus eſt ex nā ſua dignꝰ aut
meritoꝛius vite eterne: ſed ex gratuita oꝛdinatione di
uina: qꝛ nō ſunt ↄdigne ꝛc. ſm aplm. ꝛ cōſtat ꝙ loquiꝉ
de paſſionibus martyꝝ xp̄i: ꝗ̄ ſunt mediante charitate
ſuſcepte. ḡ ſicut dilectione mediante charitate elicitā
gratis ꝛ libere vult ꝑmiare premio vite eterne: ita pōt
velle ꝑmiare quācūqꝫ bonā dilectionē: ꝛ ꝑ ↄñs qlꝫ
talis pōt virtute dei eſſe meritoꝛia. ⁋ 3° ꝓbat idē añs
ſic vt ꝓbatū eſt. Deus poſſet acceptare ad vitā eternā
aīam nō habentē aliquē habitū infuſū: nec ēt aliquē
actū elicitū. ḡ poſſet ſi vellet acceptare animā hñtem
actum dilectionis bonū mō ꝑdicto: ꝛ nullū habitū in
fuſū habentē: ꝛ ꝓ iſta dilectione maioꝛi gloꝛia velle
ꝑmiare ipſā ꝗ̄ ſi nō hēret hõ dilectionē: ꝛ ꝑ ↄñs aliqs
poſſet diligere deū meritoꝛie abſqꝫ hitu charitatis ſi
deo placeret. ⁋ Similr Sco. arguit: ꝙ deus poſſit ac
ceptare aīam ꝛ eius actū ſine habitu creato: ꝗ dicatur
charitas. ⁋ Primo: qꝛ actus diuine acceptatōis eſt ne
ceſſarius ꝛ intrinſecus voluntati ipſius: oīs aūt creatꝰ
habitus eſt cōtingens ꝛ extra voluntatē ſicut ꝛ ꝗ̄libet
creatura: nō pōt igiꝉ eſſe rō diuine acceptatōis. ⁋ 2° qꝛ
diuina voluntas no ferꝉ neceſſario niſi in ꝓpͥū obm
qđ eſt ſua eſſentia: vel in id qđ hꝫ cōnexionē cū dei bo
nitate: aliās de neceſſitate crearet ꝛ cōſeruaret. nō igiꝉ
aliqs habitus eſt neceſſario rō acceptādi aīaꝫ vel actū
eius. ⁋ 3°. qꝛ nihil eſt aliud hoīem vel actū eius acce
ptare ꝗ̄ ipſū ad gloꝛiā oꝛdinare: ꝛ actū eius ad hoc
recipere. vt ꝓ eo deꝉ vita eterna: nō dubiū aūt ꝙ hoc
eſt in facultate diuine volūtatis: ſicut enim hoīem ad
hoc acceptat vt det ſibi dona grē abſqꝫ habitu p̊. aliās
ꝓcederet in infinitum: ſic abſqꝫ oī habitu pōt eū acce
ptare ad dona gloꝛie. ⁋ Similr ēt eſt in ꝑſte eius ꝓ
calice aque frigide: ꝛ pro quocūqꝫ actu minimo dimo
pro nullo ſi placet ſibi dare vitā eternā. Circūſcripto
itaqꝫ oī habitu pōt deus actū hominis ꝛ hoīem acce
ptare: nec eſt alligatū ſuum beneplacitū: qđ maxime
relucet in acceptatione alicuius creature. ⁋ Cōtra ter
tiam ↄcl'onē arguit Aureolus in preſenti diſtinctione. Contra 3am ↄcl'ones arg. Aure. diſtin. 17. q. 1. ar. 2.
Et primo cōtra hoc qđ dictum eſt ꝙ grã: qua foꝛmalr
aīa deo reddiꝉ grata ꝓfluit in aīam ex dina dilectione
ꝛ acceptatiōe. ⁋ Cōtra h arguit multiplr. ⁋ Primo
ſic. Illud ꝗ̄ dina acceptatio applicaꝉ ad animā: ꝛ cuius
participatio eſt aīe foꝛmalis rō vt accepteꝉ nō pōt pro
uenire ex dei dilectione in aīaꝫ tranſeūte: ſequereꝉ enī
ꝙ aīa pͥus eſſet dilecta ſaltem oꝛdine rōnis ꝗ̄ talis foꝛ
ma eſſet in ea: ex quo foꝛma ꝓflueret in ea ex hoc ꝙ
eſſet dilecta: ſꝫ ↄñs eſt falſū: qꝛ participatio huius foꝛ
me reddit aīam gratā deo: ꝛ applicat dilectionē dinā.
ergo nō pōt ꝓfluere ī aīa ex dilectiōe dei. ⁋ 2° ſic. Im
poſſibile eſt actū eternū ꝛ imutabilē de nouo tranſire
ſuper aīam niſi ꝓpter participationē nouā in anima
obiecti immutabilis ꝛ eterni: ſed ſm negantes hanc
propoſitionem. dei dilectio que eſt imutabilis ꝛ eterna
tranſit de nouo ſuꝑ aīam: ꝛ ex hoc ꝓfluit in ea habitus
charitatis ꝛ grē. ergo aīa ꝑticipat foꝛmalr aliqđ obm
eterne ꝛ imobilis dilectionis diuine aliud ab habitu
gratie: hoc aūt eſt impoſſibile: qꝛ tūc eſſent in aīa due
foꝛme gratificātes: ꝑma quidē: per quā applicareꝉ ad
animā diuina dilectio. 2a vo habitus gratie ꝓfluens
ex dilectione: qđ poni nō pōt. ⁋ 3° ſic. Sicut ſe habet
generalis dilectio ad illud: ſuper quod tranſit: ſic ſe hꝫ
charitatiua dilectio ad aīam acceptam ꝛ gratam: ſed
ex generali dei dilectione: qua complacet ei creatura
non profluit creatura in eſſe: aliās cum immutabiliter
diligat oēm creaturā imutabiliter ꝓfluerent omnes
in eſſe: vnde nō ex hoc ꝙ creature diliguntur: realita
tes eaꝝ in eſſe ꝓfluunt. ergo nec charitas ꝓfluit ī aīa
grata ex dei dilectione charitatiua: ſed magis eſt ratio
ꝙ charitatiua dei dilectio appliceꝉ ad eam.) Hec ille.
⁋ 2° loco arguit ꝙ gratia ꝗ̄ eſt foꝛmata nō cadit ſub
acceptatione diuina: ꝛ eius complacentia: ꝛ ꝙ per eius
exiſtentiā in anima ipſa gratificeꝉ. arguit igiꝉ primo
ſic. Deus eſt rationabiliſſimus dilectoꝛ: nō amat enim
abſqꝫ rationali inductiuo: ſed dilectio ꝛ amoꝛ mereꝉ
reamationem: dū tñ cetera diligibilia ſint: ꝗ̄uis enim
vitioſus non mereaꝉ ſuo amoꝛe reamationem a vir
tuoſo: qꝛ amicitia virtuoſi fundatur ſuper cōicatione
virtutū. vt patet 8°. ꝛ 9°. ethicoꝝ. nihilominus amans Lec. 13. c. 10.
aliquē virtuoſus exiſtens ſuo amoꝛe mereꝉ reamari Lec. 8. c. 8.
iuxta illud ſapiētis. Leges amicitie deſcribentis. Ego
diligentes me diligo: ꝛ qui mane euigilauerint ad me
inuenient me. ergo ex natura rei deus diligit oēm dili
gentē ſe: ꝛ habentē habitualē charitatē ꝛ gratiā ſcꝫ ꝙ
teſtatur ſaluatoꝛ Joan. 14°. Si quis diligit me ſermo
nem meum ſeruabit: ꝛ pater meus diliget eū ꝛc. ꝛ ibi
premittitur. Qui diligit me diligiꝉ a patre meo. ⁋ 2°.
ſic. Quicūqꝫ ex natura rei diligit iuſticiam: charitatē:
ꝛ ceteras virtutes ex natura rei diligit participantem
illas virtutes: ipoſſibile eſt enim ꝙ actus feraꝉ ſuper
aliquā foꝛmā: qn feraꝉ ſuꝑ participans illā foꝛmā ſaltē
māliter ꝛ ꝑ accñs. vñ vidēs coloꝛē de neceſſitate videt
oē qđ afficiꝉ illo coloꝛe: ſed deus imutabiliter ꝛ neceſſi
tate nature diligit charitatē ꝛ oēm virtutē: imutabili
ter enim diligit ſe: ꝛ ꝑ ↄñs imutabiliter vult ſibi dile
ctionē: ꝛ inſuꝑ iuſtus eſt imutabiliter ꝛ perfectus: nul
lus aūt eſt iuſtus: qui iuſticiam nō diligit ſm Augꝰ. Et
phs dicit p̊ ethicoꝝ. ꝙ nō eſt bonus qui nō gaudet de Lec. 13. c. xi.
bonis operibus: nō eniꝫ iuſtū vtiqꝫ aliquis diceret nō

Contra eidē Sco. di. 17. q. 2.

gaudentē iuſta operatione. igit̄ deus ea neceſſitate q̄
diligit ſuā iuſticiā: ⁊ cōplacet in ſui amore: cōplacet ēt
in oī aīa participante eius iuſticiā: ⁊ ei⁹ habitualē amo
rē: ⁊ per ꝯñs habitualis amor dei dat ex nā rei eſſe ac/
ceptū deo. ¶ 3° ſic. Deo acceptū eſt qcqd ſm veritatē
delectabile eſt ⁊ acceptabile ⁊ pulchrū: dicit eniȝ phs

Lec. 10. capi te. 7. — 3° ethicoꝝ ꝙ virtuoſus bñ diſpoſitus eſt regula ⁊ men
ſura eoꝝ q̄ delectabilia ⁊ placētia ſūt ſm veritatē: ſed
ꝯſtat ꝙ virtutes ſm ſeipſas pulchre ſunt: ⁊ bone: ⁊ de
lectabiles ſm veritateȝ: ⁊ maxime amor dei: vñ dicit

Lec. 13. capi te. xi. — phs p̊ ethicoꝝ ꝙ delectabiles ſunt opationes ſm vir/
tutē: ⁊ pulchre: ⁊ bone: ⁊ nō ſunt diuiſa hec tria optimū
iuſtiſſimū: ⁊ delectabiliſſimū: ſȝ hec tria exiſtūt in ope/
rationib⁹ optimis ⁊ v̓tuoſis. g̃ vr̄ ꝙ deus ex nā rei cō/
placeat in virtutib⁹: ſed q̄ȝ maxime ⁊ vltimate in ſui
habituali amore. ¶ 4°. ſic. Sicut ſe hȝ charum eſſe a
deo ad volūtatē diuā: ſic ⁊ eſſe oditū: ſȝ nihil eſt oditū
a deo qn diua volūtas repiat i eo aliqd odibile ⁊ dete
ſtabile ex nā rei: qđ dat formalr̄ eē oditū: pctm̄ eniȝ ex
nā rei odit̄ a deo iuxta illud pphe. Uidebo qm̄ non
deus volēs iniqtatē tu es. g̃ p oppoſitū null⁹ acceptat̄
a deo charitatiue niſi q̄ten⁹ eſt in eo aliqd: qđ ex nā rei
acceptabile reddit. ¶ Cōfirmat̄ (inqt) qꝛ forme op/
poſite hñt formalr̄ effect⁹ oppoſitos ex nā rei: vñ ſi al
bedo dat eē albū ex nā rei: nigredo ex nā rei dat eē ni/
grū nō ſolū volūtarie ſȝ ſm aliqđ inſtitutiuū. g̃ poſtq̄ȝ
iniqtas ex nā rei eſt odibilis deo: ⁊ dat eē oditū: nō ap/
paret cur nō ſit poſſibilis aliq̄ forma creata ſibi oppo/
ſita: q̄ det formalr̄ ⁊ ex nā rei eſſe dilectū ⁊ acceptum.
Hec ille. ¶ Cōtra illđ aūt: qđ ponit ꝯclo de diſtinctio
ne charitatis ⁊ grē nō nūc: ſȝ in 2° arguet̄: vbi iſta mā
ſolet cōmuniter ptractari.

Ad argumēta Aureoli ꝯtra p̊mā ꝯcłonem
rñdet̄: ⁊ p̊mo ad ea que p̊mo
loco inducta ſunt. Ad quoꝝ p̊m 2m ⁊ 3m dr̄: ꝙ arguens
in vanum laborauit: nō enim eſt intentio ſci doctoris

In quā act⁹ ſubſtāriā pōt volūtas cum charitate pōt ⁊ ſine charita te. — ꝙ voluntas charitate informata poſſit in ſubſtātiā ali
cuius actus: i quā nō poſſit ſine habitu charitatis. Et
ꝙ iſta ſit intētio eius expſſe pȝ p̊ ſen. diſ. 17. q. 1. arti. 4°.
vbi ſic ait. (Si igit̄ (inqt) accipiamus actum charita/
tis qui eſt diligere deū ⁊ pximū ex ſpē actus: nō decer
nit̄: vtrū ſit a potentia imperfecta vel pfecta p habitū
gratuitū: qꝛ ad idē obiectū ordinat̄ potentia ⁊ habit⁹:
ſicut ſcientia ⁊ intellect⁹.) Hec ille. ¶ Idem ponit de
veritate. q. 10. arti. x°. in reſpōſiōe ad p̊m vbi ait. (Actus
ille dilectionis: quē in nobis pcipimus: ſm illud qđ de
illo eſt pceptibile: nō eſt ſufficiens ſignū charitatis pp
ſilitudineȝ nālis dilectionis ad gratuitam.) Hec ille.
¶ Idem ponit p̊ quolȝ. q. 3. arti. 2°. vbi ſic ait. (In acti
bus ipſius charitatis nō poſſumus ſufficienter pcipere
ꝙ ſint a charitate eliciti pp ſilitudinē dilectiōis nālis
cū dilectione gratuita.) Hec ille. ¶ Ex qbus pȝ: ꝙ nō
intendit ſcūs doctor dicere: ꝙ habit⁹ charitatis exigat̄
ad actū dilectiōis dei pp ſubaȝ actus: ſic arguēs credit
nec pp aliquā circūſtātiaȝ nobis notā: vł a nob exprimi
lē: quā hēat act⁹ elicit⁹ a volūtate iformata hītu chari
tatis: ⁊ nō hēat ſine charitate elicit⁹ ab eadē volūtate:
ſed intendit ꝙ ad h̓ ꝙ voluntas eliciat actū dilectio/
nis dei pfectū q̄ȝtū ad oīa reqſita ad bonitatē act⁹ me
ritorij neceſſario exigit̄: ꝙ ſit iformata habitu charita
tis: vñ in p̊ma 2e. q. 114. arti. 2°. ſic ait. (Nulla (inqt) nā
creata ē ſufficiens p̊n^m actus meritorij vite eterne niſi
ſuperaddat̄ aliqđ donū ſupnāle.) Hec ille. ¶ Scđm
.n. ꝙ ipſe ponit in 2° ſen. diſ. 41. q. 1. ar. 2°. (Sic in reb⁹
nālib⁹ vna pfectio alteri ſuperaddit̄ ſic vt quedā res
hēant vnā illaꝝ: ⁊ q̄dā duas: ⁊ ſic deinceps: ſic ꝯtigit in
moralib⁹ in actu cōſiderare aliquā pfectionē alij ſup/
additā: ex quaꝝ vnaq̄q; dr̄ act⁹ bonus: ⁊ ſi aliq̄ illarū
pfectionū deſit: deerit bonitas: q̄ eſt ſm pfectionē illā:
v̓bi grā: oīs actus inq̄ȝtū eſt actus hȝ quandā bonitatē
eſſentialē ſm ꝙ oē ens bonū eſt: ſȝ in aliqbus actibus
ſupaddit̄ q̄dā bonitas ex pportione act⁹ ad debitum
obiectū: ⁊ ſm ꝙ dr̄ bonus ex genere: ⁊ vlterius ex debi/
ta cōmenſuratione circūſtātiaꝝ: dicet̄ bonus ex circū/
ſtantia: ⁊ ſic deinceps quouſq; pueniat̄ ad vltimā bo/
nitatē: cuius humanus act⁹ eſt ſuſceptiu⁹: q eſt ex ordi/
ne in finē vltimū p habitū grē vel charitatis: ⁊ iō act⁹
illoꝝ: qui gratiā vel charitatē nō hñt: hoc mō bon⁹ eſſe
nō pōt: ⁊ hec eſt bonitas ſm quā act⁹ dr̄ meritorius: ſȝ
ſubtracto poſteriori: nihilominus remanet prius vt in
libro de cauſis dr̄: vñ q̄ȝuis ab infideliū actib⁹ ſubtra/
hat̄ illa bonitas: ſm quā act⁹ meritori⁹ dr̄: remanet tñ
bonitas alia.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ ipſe intelligit:
ꝙ habit⁹ charitatis nō exigit̄ ad h̓ vt act⁹ ſit bon⁹ ex
genere vel ex circūſtātia: ſȝ vt debite ordinet̄ in finem
vltimū: pp quē ſit meritori⁹: vt. n. ipſe dicit. 2° 2e. q. 23.
arti. 7. (Per charitatē debite ordiat̄ hō ad vltimū fi/
nē hoīs: q eſt dei fruitio: vñ ſine charitate nō pōt debi/
te ſe habere ad illū finē qn deficiat in aliquo: nec forte
eſt poſſibile ꝙ ſine dono ſupnāli aliqs habeat actū in
nulla circūſtātia deficientē in ſtatu nāe corrupte: imo
ēt cū charitate ⁊ habituali grā adhuc indiget ad recte
agendū alio auxilio diuine gratie: vt. ſ. a deo moueat̄
ad recte agendū: tū pp hoc qꝛ nulla creatura poteſt in
quēcūq; actū pcedere: niſi v̓tute diuine motionis: tūȝ
rōne ſpeciali pp ꝯditionē ſtatus hūane nāe: q̄ lȝ p grāȝ
ſanet̄ q̄ȝtū ad mentē: remanet in ea tñ corruptio ⁊ infe
ctio q̄ȝtū ad carnē: per quā ſeruit legi peti vt dr̄ Ro. 7°.
Remanet ēt q̄dā ignorātie obſcuritas in intellectu ſm
quā vt ēt dr̄ Ro. 8°. ꝙ orem⁹ ſicut oȝ neſcimus: pp va/
rios eni reꝝ euent⁹: ⁊ qꝛ ēt noſipſos nō pfecte cognoſci
mus: nō poſſumus ad plenū ſcire qd i nobis expediat:
ſm illud Sapie 9°. Cogitationes mortaliuȝ timide: ⁊
incerte puidētie nr̄e: ⁊ iō neceſſe eſt nobis vt a deo diri
gamur: ⁊ ptegamur: q oīa nouit ⁊ oīa pōt: ⁊ pp hoc ēt
renatis in filios dei p gratiaȝ ꝯuenit dicere. Et ne nos
inducas in tētationeȝ: ⁊ fiat volūtas tua ⁊c.) Hec ſunt
v̓ba ſci doctoris p̊ma 2e. q. 109. ar. 9°. (Cōcedit̄ tñ ꝙ in
ſtatu nāe integre hō nō indigebat dono gratie ſupad/
dito nālibus bonis ad diligēdū deū nāliter ſuper oīa:
lȝ indigeret auxilio dei ad hoc eū mouētis: ſȝ in ſtatu
nāe corrupte indiget ēt hō ad hoc auxilio grē nām ſa/
nātis.) Hec ſūt v̓ba eius eadē. q. arti. 3°. ¶ Ex qb⁹ pȝ
ꝙ in dictis ſci doctoris nulla eſt repugnātia: p̊ma eniȝ
ppoſitio: de qua facit arguēs mētionē: intelligit̄ ſic: ꝙ
volūtas ſine habitu ſupnāli nō eſt ſufficiens p̊ncipiū
actus dilectionis dei q̄ȝtū ad oīa requiſita ad eius vlti
mā pfectionē: nec in ſtatu nāe integre: nec in ſtatu na
ture corrupte. 2a aūt ppoſitio intelligit̄ ſic: ꝙ hō ex ſo/
lis bonis nālibus in ſtatu nāe integre poterat diligere
deū ſup oīa: ita ꝙ ille actus in nulla circūſtātia defice/
ret: lȝ ad hoc ꝙ eſſet pportionatus ad merendū vitaȝ
eternā hō in illo ſtatu indigeret donis ſupernaturali/
bus: ſcȝ gratia ⁊ charitate. Et ſic dico ad tria prima ar/
gumēta. ¶ Ad 4m negatur añs: ⁊ qñ pbatur: ꝙ ſi cha
ritas faceret actū delectabilē ⁊c. Rñdet ſcūs Tho. p̊
ſen. vbi ſupra: ⁊ de veritate vbi ſupra: ꝙ experiens illā
delectationē neſcit certitudinalr̄: an pueniat ex habi/
tu acquiſito vel infuſo: ⁊ ideo nō eſt certus an habeat
charitatē. Et ſic pȝ ꝙ argumenta p̊ loco poſita nō con
cludunt.

cludunt. ¶ Nunc ad argumēta 2° loco poſita dico: ꝙ
ſcūs Tho. pma 2ᵉ. q. 109. arti. 3°. ad pᵐ dicit: ꝙ aliter di-
ligitur deus ſuper oīa dilectione nāli: ⁊ aliter dilectio-
ne gratuita vel charitatiua: qꝛ dilectione nāli quelibet
res diligit deū ſupra ſe: ⁊ ſup oīa inq̄ꝫtū in eo conſiſtit
nāle bonū oīs creature: ſꝫ diligere deuꝫ ſupra ſe: ⁊ ſup
oīa inq̄ꝫtū eſt obiectū ſupernālis beatitudinis ⁊ actor
gratie eſt actus charitatis. Hoc ēt dicit de malo. q. 16.
arti. 4°. ad. 15ᵐ. ¶ Et ad pmā ꝓbationē in oppoſitū ne
gatur ꝯñā ſicut pꝫ ꝑ p̄dicta: lꝫ eñi charitas ferat̄ ī deū
ſub illa rōne: tñ voluntas ſine charitate illo mō poteſt
ferri in deū: ſꝫ nō ꝓmpte ⁊ delectabiliter: nec intenſe ⁊
debite circūſtātionate ex puris nālibus: qꝛ deū eſſe ta-
liter btificatorē nō pōt nāliter cogſci: nec deſiderari: vt
dicit ſcūs doctor. 2ª 2ᵉ. q. 25. arti. p̊. ⁊ iō requirit̄ ſupnā
lis reuelatio vel habitus fidei. Et vltra hoc ad h̄ ꝙ ta-
lis actꝰ nālis dilectionis ſit ꝑfectus vltimata ꝑfectiōe:
exigit̄ charitatis habitꝰ: ⁊ gr̄a gratū faciens a deo infu
ſa. ¶ Ad ſcd̄am ꝓbationē negat̄ ꝯñā: nō eñi q̄libꝫ for
malis diſtinctio obiecti diuerſificat potētiā: nec oē p̄n-
cipiū alicuiꝰ actꝰ: qd̄ ſibi determinat formalē rōnē obi
eſt potentia: alias q̄libꝫ virtus: ⁊ qd̄libꝫ vitiuꝫ: ⁊ gnālr
oīs habitꝰ haberet rōnē potētie. Sꝫ q̄ formalis diſtin-
ctio obiectoꝝ diuerſificet potētias: ⁊ que ſolū habituꝫ
querat̄ 3°. ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̊. vbi ſic dicit ſcūs Tho.
(Diuerſitas obiecti ſꝫ illā rōnē qua ſe hꝫ ad actū ſim-
pliciter diuerſificat potētiā: ſꝫ diuerſitas obiecti in or-
dine ad ea que faciūt facilitatē in actu cauſat diuerſi-
tatē habitꝰ: ſꝫ nō potētie: vñ in ſpeculatiuis diuerſitas
māe ſm ꝙ eſt determinabilis ꝑ diuerſa media ⁊ p̄nci
pia: ex q̄bus eſt facilitas cōſiderationis facit diuerſas
ſcias: ⁊ qꝛ ſicut ſe hꝫ in ſpeculatiuis p̄ncipiū demōſtra
tionis ⁊ mediū: ita ſe hꝫ finis in operatiuis: iō ſm rela
tionē ad finē oēs morales habitus diſtiguunt̄: ex quo
p̄ma dr̄ia ſumpta eſt dr̄ia boni ⁊ mali: qꝛ bonū impor-
tat finē: malū aūt deordinationē a fine: ⁊ ſcd̄m hoc vir
tutes a vitijs diſtinguunt̄: ⁊ in virtutibus vbi inuenit̄
diuerſificatio boni ſunt diuerſe virtutes ſm ſpecieꝫ.)
Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ manifeſte: ꝙ non oē illud: qd̄
determinat ſibi certaꝫ formalē rōnē obiecti: hꝫ rōneꝫ
potentie: vt ſupra dicebat̄: ꝑſertim vbi illa rō obiecti
talis eſt: ꝙ ſm eam obiectū nō ſe hꝫ ad actū ſimplr̄: ſꝫ
ad talē actū: vel taliter eliciendū: aut hꝫ: ſic aūt eſt de
charitate reſpectu ſui obiecti. ¶ Ad alias ꝓbationes
pꝫ ꝑ iam dicta: ſupponūt enim ꝙ nos dicamꝰ ꝙ volun
tas ſine habitu charitatis nō poſſit diligere ſub aliqua
rōne vel cū aliqua circūſtantia deū: ſub qua pōt eū di-
ligere cū habitu charitatis: ⁊ iō arguunt ſine cā ⁊ ꝯtra
nullū aduerſariū. ¶ Ad argumenta 3° loco facta dr̄ ꝑ
idē: nō eñi ſunt ꝯ nos. ¶ Ad argumenta 4° loco facta
dr̄: ꝙ rñſio ibi data bona eſt ſi bene intelligat̄. ſ. ꝙ nul
lus actus eſt meritorius niſi ꝓcedat a voluntate infor
mata charitate vel gr̄a: nō ꝙ hoc ſolum ſit qꝛ deus ita
vult: ſed qꝛ nulla nā creata eſt ex ſe ſufficiens ad elicie
dum actū dignū vita eterna: vel ꝓportionatum illi: vt
poſt dicet̄ in alia ꝙ̄ſtione. ¶ Et ad p̄mā ꝓbationē ne-
gat̄ minor: qꝛ falſuꝫ ſupponit. ſ. ꝙ habitus charitatis
nullā rōnē bonitatis adijciat actui vel ꝑloᵉ. vt pꝫ ꝑ p̄di
cta. ¶ Et de malo. q. 2. arti. 4°. ad xiᵐ dicit ſcūs doctor
ꝙ in actu morali eſt triplex bonitatis gradus vel ma-
licie. p̊ ſm ſuū genus vel ſpeciē ꝑ ꝯꝑationē ad obiectū
vel mām. 2° ex circūſtantia. 3° ex habitu informante.
Idē ponit p̄ma 2ᵉ. q. 18. arti. 4°. idem 2° ſen. diſ. 29. q. i.
arti. p̊. ad 2ᵐ. (Gratie operātis eſt nō ſolū vt facultatē
in operādo faciat: hoc eñi hereſis pelagiana ponebat:
ſed vt efficaciā ⁊ virtutē quandā nouā opibus hoīum
p̄beat ſcꝫ merēdi vitā eternā:) ⁊ diſ. 5. q. 2. arti. p̊. ad pᵐ
dicit. (Cuius liberꝝ arbitriū de ſe poſſit in ſubām actꝰ:
nō tñ in formaꝫ eius: per quaꝫ eſt meritorius.) ¶ Ad
ſcd̄am ꝓbationē eodē mō negat̄ minor. ¶ Ad tertiā
dr̄: ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ plura requiruntur ad opus vir-
tuoſum q̄ꝫ ad vitioſuꝫ: ⁊ plura ad meritū q̄ꝫ ad deme-
ritū. ¶ Ad quartā negatur minor: illi enim actus ſunt
digni vita eterna: ⁊ iuſtū eſt eis reddi vitā eternā ſꝫ ꝙ
ꝓcedūt ex gratia ſpūs ſci: ⁊ nō ſm ꝙ ꝓcedunt a libero
arbitrio ſm ꝙ dicit ſcūs doctor prima 2ᵉ. q. 114. arti.
3°. ⁊ 6°. vnde arti. 6°. ſic dicit. (Opus noſtrū hꝫ rōnem
meriti ex duobꝰ. p̊ quidem ex vi motionis diuine: ⁊ ſic
meret̄ aliq̄s ex cōdigno. alio° hꝫ rōnē meriti ſm qꝫ ꝓ
cedit a libero arbitrio inq̄ꝫtū volūtarie aliq̄d facimꝰ:
⁊ ex hac parte eſt meritū ꝯgrui: qꝛ cōgruū eſt vt dū hō
bene vtitur ſua virtute: deus ſm ſuperexcellentē v̄tu-
tē excellentius operet̄.) Hec ille. ¶ Ad ea vero q̄ vlte
rius obijciuntur dico: ꝙ habitus charitatis ⁊ aliarum
virtutū ſunt neceſſarij: nō ꝑꝑ 6ᵐ ꝙ ibi dr̄: vt ſcꝫ poten-
tia cū habitu poſſit in aliquē actū: in quē nō poſſet ſine
habitu q̄ꝫtū ad ſubām actus ⁊ ſpeciē in genere nature.
Sicut enim dicit ſcūs doctor 2°. ſen. diſ. 28. q. i. arti. p̊.
(Opus meritoriū nō determinat genus actus: ſꝫ effi-
caciā: genera eñi actuū diſtinguunt̄ ſm diuerſitatem
obiectoꝝ: ⁊ qꝛ liberꝝ arbitriū ad nullū obiectū d̄termi
natū eſt: ideo in qd̄libꝫ genus actus ex ſe pōt: vt videlꝫ
facere fortia vel iuſta ⁊ hꝫ: ſed actꝰ meritoriꝰ hꝫ effica-
ciā excedentē nālē virtutē inq̄ꝫtū eſt efficax ad illud
p̄miū ꝯſequēdū: qd̄ facultatē nāe excedit: ⁊ iō ꝙ opus
ſit meritoriū nō pōt liberū arbitriū ex ſeipſo niſi ſub-
leuet̄ ꝑ habitū: q̄ ēt nāe facultatē excedat q̄ dr̄ gr̄a: ⁊ iō
ſm fidē catholicā dicendū eſt hoīeꝫ ꝑ liberū arbitriuꝫ
poſſe facere bona ⁊ mala: nō tñ in actū meritoriū exi-
re ſine habitu gr̄e: ſicut ēt nō pōt hō ſine habitu v̄tutis
acq̄ſite taleꝫ actū facere qualē facit virtuoſus q̄ꝫtū ad
modū agendi: lꝫ poſſit ꝑ ſe talē facere q̄ꝫtum ad genus
opis: vt ꝑ ſe nō excludat diuinā cauſalitatem: ſm quā
deus in omnibus opatur vt cā vlis hoī: ſꝫ excludat ha-
bitū aliquē creatū nālibꝰ ſupadditū.) Hec ille. ¶ Ex
quibus pꝫ qd̄ ſuperius dicebat̄: ſcꝫ ꝙ gratia nō exigit̄
ad hoc: ꝙ ꝑ eam potentia nālis poſſit in actuꝫ alterius
ſpeciei in genere nāe: in quē pus nō poterat. ¶ Simi-
liter ꝙ habitus nō dat potētie ꝙ poſſit in nouā ſpeciē
actus: ſꝫ ꝙ nouo mō poſſit q̄ꝫ prius exire in actū. Hoc
aūt intelligo de habitu: q̄ nō cōſtituit potentiā ſimplr̄
in actu p̊ reſpectu ſui obiecti: nā ſi potētia nullo mō eēt
in actu p̊ reſpectu ſui obiecti niſi ꝑ talē habitū: tūc non
eſſet incōueniens ꝙ potentia ꝑ habitū poſſet in aliquē
actū: in quē nō poſſꝫ ſine habitu. ſicut intellectus poſſi-
bilis ſine habitu: q̄ eſt ſpecies intelligibilis nullo mō
pōt agere: qꝛ ꝑ illū conſtituit̄ in actu p̊ in genere intel-
ligibiliū: nō aūt ꝑ habitū qui eſt qualitas ex actibꝰ in-
telligendi cauſata: ⁊ iō ſine illo habitu pōt in quēcūqꝫ
actū in quē poſſet cū illo: lꝫ nō tali mō poſſet agere: ſic
q̄n hꝫ illū habitū. ¶ Dico 2° ꝙ habitus nō requiritur
tāq̄ꝫ cā ſine qua nō: que nihil facit ad actū: nec quo ad
ſubſtantiam: nec quo ad moduꝫ agendi. ¶ Dico 3° ꝙ
habitus inclinat ad actū conſimilē illi: a quo cauſatus
eſt vt dicit ſcūs Tho. in multis locis ſup 3°. ſen. di. 23. ⁊
p̄ma 2ᵉ. q. 52. arti. 3°. etiam. 51. arti. 2°. ¶ Tunc ad pᵃᵐ
huius impugnationeꝫ dr̄: ꝙ inclinatio illa eſt ipſemet
habitus: ſicut inclinatio grauis eſt ipſamet grauitas.
¶ Et cum dr̄ ꝙ inclinatio nō dicit actuꝫ p̄mū: negat̄
hoc: imo dicit actum primū ſignatuꝫ per modū actus

Nō requirit̄ habitus charitatis ad h̄ ꝙ ponat aīaꝫ in eē poteſtatiuo reſpectu alicuius actꝰ in quem nāliter poſſet.

ſecūdi:nec inclinari vt hic ſumiꝫ dicit paſſionē ab agē
te inclinātē:ſed dicit actū forme vt recipiꝫ in ſubiecto
illius ſicut rubere. Diciꝫ ēt ꝙ inclinatio quā ſentit ſu
ſtinens lapidē nō eſt aliqs actus ſecund⁹:qꝛ lapide ge
ſcente nec mouēte vllatenus manū ſuſtinētis ſentitur
illa inclinatio:ꝛ ideo nō eſt aliqs motus:ſʒ ipſa graui
tas inherens lapidi vt actus pmus. ⁋ Ad 2ᵐ ipugna
tionē dr̄:ꝙ inclinare formalr non eſt trahere vt ſonat
motū:ſed eſt eē pncipiū mot⁹ꝛ tract⁹ metaphoric⁹. vñ
habit⁹ nō mouet potētiā:ſʒ potētia ꝑ habitū ſe mouet:
ſilr habit⁹ nō trahit potētiā:ſed obiectū mediāte habi
tu trahit iuxta illud Virgilij. Trahit ſua quēqʒ volu
ptas. talis aūt tract⁹ ē metaphoricus ſicꝫ tractus finis.
⁋ Ad 3ᵐ dico:ꝙ habituatus inclinaꝫ ad opationem
habitus:nō iō qꝛ cōcipiꝫ vt delectabilis ſibi:ſed qꝛ eſt
ſibi quodāmō cōnālis actus fact⁹ ꝑ habitū:qꝛ ſiue con
cipiaꝫ ſiue nō:ſemꝑ habit⁹ iclinaꝫ habitualr ad actū:
ſʒ inclinatio q̄ dr̄ actus ſecūdus ꝛ motio preſupponat
appbenſionē loquēdo de habitib⁹ ꝑtis affectiue:q ꝓpe
dnr̄ inclinare:ꝛ nō habit⁹ intellectuales:vt ponit ſcūs
Tho. pma 2ᵉ.q.57.arti.3°. ⁋ Dico 4°.ꝙ habitus req
ritur ad determinandū potētiā:q̄ de ſe illimitata ē ad
ſic ꝛ aliter agendū. Vñ ſcūs Tho. 3° ſen. diſ.23.q.i.arti.
p. ſic ait. (In oibus que hñt regulā ꝛ menſurā bonitas
ꝛ rectitudo cōſiſtit in ꝯformitate ad ſuā regulā vel mē
ſurā:malicia aūt ſm ꝙ diſcordāt. ⁋ Prima aūt regla
ꝛ menſura oium diuina ſapia eſt:vñ bonitas:ꝛ rectitu
do:ſiue veritas vniuſcuiuſqʒ conſiſtit ſm ꝙ attingit
ad hoc:ad qḋ ex dīna ſapia ordinaꝫ vt Anſelmus dic.
⁋ Et ſilr eſt dōm de alijs regulis:ꝙ in ꝯformitate ad
ipſas bonitas ꝛ rectitudo regulatoꝝ ꝯſiſtit. Sunt aūt
quedā potētie limitate ad determinatas actiones vel
paſſiones:ꝛ ſm ꝙ illas implent ſue regule conforman
tur:qꝛ ꝑ diuinā ſapiam ad talia ſunt ordiate:ꝛ qꝛ nāe
inclinatio ſemꝑ eſt ad vnū:iō tales potētie ex ipſa nā
potentie rectitudinē ſufficienter habere pñt ꝛ bonita
tem. Malicia aūt in eis cōtingit ex defectu potentie.
Potentie vō altiores ꝛ vliores cuiuſmodi ſunt poten
tie rōnales nō ſunt limitate ad aliqd vel obm̄:vel mo
dū opandi:qꝛ ſm diuerſa ꝛ diuerſimode rectitudinem
habere pñt:ꝛ iō ex nā potentie nō poterūt determina
ri ad rectū ꝛ bonū ipſarū:ſʒ opʒ ꝙ rectificenꝫ rectitu
dinē a ſua regula recipientes:hoc aūt contingit duplr.
Vno° vt recipiaꝫ ꝑ modū paſſionis:ſicut in hoc ipſo
ꝙ regulata potentia a regulāte moueꝫ:ſʒ qꝛ in hoc ꝙ
aliqd patiaꝫ:ꝛ nihil ad actū cōferat violētie diffinitio
ꝯſiſtit:vt pʒ 3° ethicoꝝ. Violētia aūt difficultatē ꝛ tri (Lec.p.c.z.t c.6.)
ſticiā hʒ vt in 5° metaphiſice dr̄:ꝛ iō pdicta receptio re
ctitudinis nō ſufficit ad rectā rectificationē potētie re
gulate. opʒ ḡ vt alio mō recipiaꝫ .ſ. per modū q̄litatis
inherentis:vt rectitudo regule efficiaꝫ forma potentie
regulate:ſic enī ꝛ faciliter ꝛ delectabilr qḋ rectum eſt
opabiꝫ ſicut illud:qḋ eſt cōueniens ſue forme:ꝛ hec q
dē q̄litas ſiue forma dū adhuc iperfecta eſt. diſpoſitio
dr̄:cū aūt iam cōſūmata ꝛ q̄ſi in nām ꝯuerſa ē habit⁹
noiaꝫ:q vt ex 2° ethicoꝝ. ꝛ 5° metaphiſice accipiꝫ eſt (2° ethicorū)
ſm quē nos habem⁹ ad aliqd bñ vel male:ꝛ inde ē ꝙ (Lec. t.c. 5.)
in predicamētis dr̄ diſpoſitio facile mobilis:ꝛ habitus (5° me.t.c.25)
difficile mobilis:qꝛ qḋ nāle eſt nō cito tranſmutatur. (Lec.16.c.o.)
inde eſt ēt ꝙ habit⁹ ad vnū iclināt ſicut ꝛ nā vt dr̄ i 5°.
ethicoꝝ:ꝛ ꝑꝑ hoc ſignum gnāti habitus eſt delectio in
ope facta vt dr̄ in 2° ethicoꝝ:qꝛ qḋ eſt nāe ꝯueniēs de (Lec.p.c.c.ꝓ)
lectabile eſt ꝛ facile:ꝛ ꝑꝑ hō habit⁹ a Cōmētatore 3° de (Lec.3.t c.3.)
aīa diffiniꝫ:ꝙ eſt q̄ qs agit dū voluerit q̄ſi in ꝓmptu (Cōmēto.10.)
hñs qḋ opandū ē:ꝛ iō habit⁹ poſſeſſioni cōparaꝫ pmo

ethicoꝝ:ſm quā res poſſeſſe ad nutū habenꝫ:opatio (Lec.15.c.10.)
vō viſu. pʒ ḡ ꝙ potentie nāles qꝛ ſunt ex ſeipſis deter
minate ad vnū habitib⁹ nō idigēt. Silr ēt nec appre
henſiue ſenſitiue:qꝛ hñt determinatū modū opandi:a
quo nō deficiunt niſi ꝑ potentie defectū. Silr etiam
nec voluntas hūana ſm ꝙ eſt determinata nāliter ad
vltimū finē:ꝛ ad bonū ſm ꝙ eſt obiectū eius. Silr ēt
nec intellectus agens:q hʒ determiatā actionē .ſ. face
re intelligibilia in actu:ſicꝫ lux facere viſibilia in actu.
Silr etiā nec in ipſo deo eſt aliqs habit⁹:cū ipſe ſit p⁹
regula ab alio nō regulata:vñ eēntialr bonus eſt:ꝛ nō
ꝑ ꝑticipationē rectitudinis ab alio:nec malū in ipſo in
cidere pōt. Sʒ intellect⁹ poſſibilis q de ſe indetermīa
tus ē ſicꝫ mā p⁹ hitu indiget q̄ ꝑticipet rectitudinē ſue
regule:ꝛ nāli q̄tū ad ea q̄ ex ipſo lumine intellect⁹ agē
tis q eſt ei⁹ regla ſtatiʒ determinanꝫ ſicꝫ ſūt p⁹ pncipia:
ꝛ acqſito:q̄tū ad ea q̄ ex his pncipijs educi pñt:ꝛ ifuſo:
q̄ ꝑticipet rectitudinē pme regle in his:q̄ intellectum
agentē excedūt. Silr etiam in volūtate q̄tū ad ea ad
q̄ ex nā nō pōt Et in iraſcibili ꝛ ꝯcupiſcibili indigem⁹
habitib⁹ ſm ꝙ ꝑticipāt rectitudinē rōnis:q̄ eſt eoꝝ re
gula:vel rectitudinē pme mētate in his q̄ nām hūanā
excedūt q̄tū ad habit⁹ infuſos. ⁋ Et ſimilr in corpe
aiato eſt habit⁹ ſanitatis ꝓut ꝑticipat ab aia diſpōnes:
q̄ pōt op⁹ ſuū recte ꝑficere:qꝛ ocul⁹ ſan⁹ dr̄ q opus ocu
li recte ꝑficere pōt:vt dr̄. io. ꝺ aialib⁹.) Hec ſcūs Tho. (Cap.i.)
in forma. ⁋ Ex qb⁹ pʒ quō hit⁹ reqriꝫ ad rectificādū
potētiā:ꝛ determinādū eā ad ꝯformitatē ſue regule:q̄
potentia nō ex ſe limitaꝫ ad ꝯformiter illi opandum.
Iſto mō vō iſtā determinationē intelligo nō ꝙ habi
tus habeat diſtinctā cāūtatē effectiuā ſuꝑ aliquē actū:
aut aliqd poſitiuū in actu ſuꝑ quo potētia nō hēat cau
ſalitatē:ita ꝙ ſint due cāe diuerſaꝝ rōnū:quaꝝ q̄libʒ
aliqd agat diſtinctū ab illo qḋ alia agit:ſʒ itelligo qḋ
pcise ē ibi vnicū agēs ꝑfectū cōſtitutū ex potētia ꝛ ha
bitu:ſicut ex actu ꝛ potentia:ita ꝙ hitus ille tanq̄ for
ma potētie ē ſibi rō agēdi ſic determinate ꝛ cōformi
ter ſue regule:ꝛ delectabilr ꝛ ꝓmpte. ⁋ Et ſi ꝯ hō itēn
dat Aureol⁹ arguere. Dico ad p^m ꝓbationē ꝙ illō qḋ
determinat iſto mō potētiā nō hʒ pciſaʒ cauſalitatem
tāq̄ qḋ cauſat ſeorſuʒ aliud q̄ potētia:ſʒ tale nihil pro
hibʒ hēre cāūtatē ſicꝫ illud qḋ eſt rō cāndi aliter q̄ p⁹.
⁋ Ad 2ᵐ dico:ꝙ illa cauſalitas nō eſt totalis:nec ꝑtia
lis:nec cauſans:ſʒ eſt cauſalitas:vel poti⁹ rō cauſandi
ꝑtialis ſi ꝯpeꝫ ad oia ꝯcurrētia ad ꝯplemētū actus:qꝛ
quo ad modū agendi ꝛ nō q̄ ad ſubam in ſe. ⁋ Ad 3ᵐ
dr̄:ꝙ de exēplo illo nō curo:qꝛ oīs hitus ē q̄litas:ſʒ actu
tes vel ē quātitas:vl̄ aliqd nullo mō actiuū. vñ ſcūs
Tho. 4° ſen. diſ.49. arti.2°. q̄ſtiūcula 2ᵃ. in rñſione ad
2ᵐ dicit (In actu duo ꝯſiderāda ſunt .ſ. ſuba act⁹. ꝛ for
ma ipſius a q̄ ꝑfectionē hʒ act⁹. ḡ ſʒ ſubaʒ ſui pn^m eſt
nālis potētia:ſʒ ſʒ ſuā formā pn^m eius eſt hitus.) Hec
ille. ⁋ Et tūc ad rōnes factas ꝯ hō in 2° mēbro illi⁹ ſe
ptuple diſtinctiōis. Dico ad pmā:ꝙ nō oē pn^m actiuū
eſt potētia. ꝑfectiʒ pncipiū qḋ non eſt rō ꝙ hō fiat:ſʒ ꝙ
taliter fiat:potētia.n. ſubam act⁹ reſpicit ꝛ nō habit⁹.
⁋ Ad 2ᵐ dr̄:ꝙ habituat⁹ nō iō dr̄ ſimplr potens:qꝛ
actiuitas habit⁹ nō reſpicit actū ſimplr:ſʒ q̄ ad ſubſtā
tiam:ſed quo ad modū:ſʒ tam habitus q̄ potētia eli
ciant ſubſtantiā actus:qꝛ ex eis ꝯſtituiꝫ vnū ꝑfectum
operandi pncipiū:tñ ſuba actus q̄tū ad illud qḋ eſt:ꝛ
q̄tum ad ſuā ſpecieʒ referꝫ ad potentiā:ꝛ nō ad habi
tum:qꝛ nō poſito habitu:adhuc ſuba actus eliceretur
a potentia nuda:ſed q̄tū ad ſui modificationē referꝫ
ad habitū:ſublato enim habitu potentia non eliceret

talem actū: vtpote nō ita intenſuꝫ: nec ita delectabilē
potentie: nec ita faciliter. ❡ Ad 3m dr̄: ꝙ imo aliquis
modus actus eſt diſtinctus ab actu ⁊ qd p̄ciſuꝫ. ſ. dele
ctatio in actu: ſilr̄ intēſio actus: ſimilr̄ fervor ⁊ multa
talia puta forme que ſunt in actu ꝑꝑ habitū. Verūtn̄
argumētū iſtud nō dr̄ ꝓcedere ꝯ me: qꝛ nō pono ꝙ ha
bitus habeat effectū diſtinctū ab oī eo qḋ cauſat̄ a po
tentia: ſed totū cauſat potentia ꝑfecta ꝑ habitū lꝫ hitꝰ
ſit rō ꝙ actus ſit talis potētia ꝙ ſit hic. Deficit vlteriꝰ
argumentū: nā diverſitas rōnis in effectu ſufficit ad h̄
ꝙ ſm illas reducat̄ in diverſas cauſas ſm rē: lꝫ enim
idem ſm rē ſit ens: ⁊ gnābile: ⁊ aſinus: tn̄ ille ideꝫ effe
ctus ꝗ eſt aſinus reducit̄ ſicut in cām in deū inq̄ꝫtum
hꝫ eſſe: deus enim eſt vlē eſſendi p̄ncipiū: ⁊ in ſolē in
q̄ꝫtuꝫ eſt quoddā generabile: ⁊ in aſinū inq̄ꝫtū eſt aſi
nus vel hic aſinus: ſemꝑ enim cā vniverſalior reſpicit
effectū ſub vliori rōne: lꝫ totus effectus a qualꝫ rōne
ꝓcedat. Unde ſcūs Tho. 3° ꝯ gentiles. ca° 66°. dicit ſic.
(Scđm ordineꝫ cauſaꝝ eſt ordo effectuum: p̄m aūt in
oībus effectibꝰ eſt eē: nam oīa alia ſunt determinatio
nes ipſius eſſe. igit̄ ē ꝓprius effectus p̄mi agentis: ⁊ oīa
alia agunt in virtute p̄mi agentis. 2ª aūt agentia: que
ſunt q̄ſi ꝑticulantia ⁊ determinantia actionē p̄mi agē
tis agunt ſicut ꝓprios effectus alias ꝑfectiones: que de
terminant eē.) Hec ille. ❡ Ecce ꝙ clare ponit: ꝙ eſſe
reducit̄ in deū ſicut in ꝓpriā cauſaꝫ: cetere aūt ꝑfectio
nes in cauſas ſecundas: ꝯſtat aūt ꝙ nō intendit ꝙ agē
tia ſecūdaria agant ꝑfectiones realiter diſtinctas ab
oī eo qḋ deus facit. vel ꝙ deus nō agat niſi eſſe diſtin
ctum ab alijs ꝑfectionibus; ſtatim enim in ca°. ſequen
ti dicit. (Omne (inq̄t) opans eſt aliquo mō cā eēndi
vel ſm eſſe ſubale vel accidentale: nihil aūt eſt cā eēn
di inq̄ꝫtū agit in virtute divina.) Hec ille. ❡ Intelli
git ergo ꝙ lꝫ ideꝫ ſit realr̄ in aliquo effectu puta igne
eſſe: ⁊ eſſe corpus gnābile: ⁊ eſſe ignē: tn̄ illa eadē actua
litas eſſendi pōt reduci ſm diverſas rōnes in diverſas
cauſas ita ꝙ ſm rōnē vlioreꝫ reducit̄ in cām p̄oreꝫ: ⁊
ſm rōnē determinatiorē in cām poſteriorē: lꝫ idem ſit
ſm reꝫ: qḋ oēs ille cāe agūt: ſic in ꝓpoſito dato ꝙ actꝰ
⁊ eius modus eſſent eadē res: tn̄ q̄ꝫtū ad ſubam redu
cit̄ vt in p̄ncipiū in potētiā nālē: ſed q̄ꝫtū ad modū re
ducit̄ in potentiā vt habituatā vel in habitū tanq̄ꝫ in
rōnem agendi: ſicut ēt intellectio aſini cauſat̄ ab intel
lectu poſſibili ⁊ a ſpecie intelligibili: lꝫ ꝙ ſit intellectio
hꝫ ab intellectu: ꝙ aūt ſit intellectio aſini hꝫ a ſpē in
telligibili: que determinat actionē intellectus poſſibi
lis ad intelligendū aſinum: ſm ꝙ ſilr̄ ponit ſcūs
Tho. de vitate. q. 3. ar. p̄. ad 3m. vbi ait. (Or determīa
tio cognitionis ad cognitū ſeq̄t̄ relationē ſpeciei ad rē
ipſam: ſed nā cognitionis ſeq̄t̄ ſpēm ſm cōꝑationē quā
hꝫ ad itellectū in quo eſt.) ❡ Ad 4m dico: ꝙ acciden
tia ſpūalia lꝫ nō agant vt agentia p̄ciſa in ſuum ſubm
ſubiecto nō agente: tn̄ illoꝝ ſubiectū ꝑ illa accidentia
agit in ſeipſum ꝓportionate ⁊ delectabilr̄: ⁊ aliter q̄ꝫ ſi
nō haberet talia: imo intellectus poſſibilis ſi nō habe
ret in ſe aliqḋ accidens puta ſpeciē: nihil agere poſſet.
❡ Ad aliud qḋ obijcitur de cauſis equivocis ⁊c. dr̄: ꝙ
nō eſt ibi reciprocatio: qꝛ actus cauſat habitū q̄ꝫtuꝫ ad
ſubam: ita ꝙ potentia ſine actu nūq̄ꝫ cauſaret habitū:
ſed actus eſt ſibi rō cauſandi habitū q̄ꝫtum ad ſubam
eius: ſed habitus nō eſt de ꝑ ſe cā totalis vel partialis
ſube actus: ſed eſt cā modi actꝰ ad ſenſuꝫ ſepe dictū: qꝛ
eſt rō potentie puta voluntati nō ꝙ diligat: ſed ꝙ talr̄
diligat. ❡ Ad illud qḋ addit̄ ibidē ꝙ diſponere poten
tiā nō eſt coagere: dr̄ ꝙ habitꝰ nō agit tanq̄ꝫ aliud p̄ci
ſum agens: ſed vt rō totalr̄ agendi agenti p̄ncipali: iō
reducit̄ ad idē genꝰ cauſe. ❡ Ad illud qḋ addit̄ de cā
partiali ꝙ nō requirit inherentiā ⁊c. Dicit̄ ꝙ habitus
nō eſt ꝓprie cā partialis: ſed rō partialis: ⁊ magis ſe hꝫ
vt quo q̄ꝫ vt qḋ agit. ❡ Ad illud de levitate dr̄: ꝙ ſimi
litudo nō valet: qꝛ habitus eſt q̄litas ⁊ reducit̄ ad ge
nus efficientis: vt in ꝓpoſito loquimur. ❡ Patet igit̄
ad qd req̄rit̄ habitꝰ in cōi: ⁊ q̄uō eſt p̄ncipiū actꝰ: ⁊ ſilr̄
de habitibus ſupnālibus: qꝛ h̄ faciūt in eſſe gratuito:
qḋ habitꝰ acq̄ſiti in eſſe politico. Un̄ ſcūs Tho. p̄ª 2ᵉ.
q. 110. arti. 2°. (Nō eſt (inquit) cōveniēs ꝙ deus minꝰ
ꝓvideat his: quos diligit ad bom ſupnāle q̄ꝫ creaturis:
quas diligit ad bonū nāle habendū: creaturis aūt nā
libus ſic ꝓvidet vt non ſolū moveat eas ad actus nā
les: ſed ēt largiat̄ eis formas ⁊ virtutes quaſdā: q̄ ſunt
p̄ncipia actuū: vt ſm ſeipſas inclinent̄ ad hꝯ motꝰ: ⁊
ſic motꝰ q̄bꝰ movent̄ a deo fiunt eis ꝯnāles ⁊ faciles
ſꝫ illud Sapie. 7°. Diſponit oīa ſuaviter. Multo igit̄
magis illis: quos movet ad ꝯſequendū bonū ſupnāle
eternuꝫ infundit aliq̄s formas ſeu q̄litates ſupnāles:
ſm quas ſuaviter ⁊ ꝓmpte moveant̄ ad bonū eternū
ꝯſequēdum: ⁊ ſic donū gr̄e eſt q̄dam q̄litas.) Hec ille.
❡ Patet igit̄ q̄uō habitꝰ gratuiti reddūt actū poten
tie ꝑfectū: qꝛ ꝑ illos habitꝰ potētia exit in actū ꝓmpte:
delectabiliter: ⁊ ſuaviter: ⁊ hꝫ actū formatū ſupnālr̄: ⁊
ad merendū efficacē. Un̄ ſcūs Tho. 2°. ſen. diſ. 29. q. i.
arti. p̄. dicit. (Gratie opantis nō ſolū eſt vt facultatem
in operando faciat: h̄ eni hereſis pelagiana ponebat:
ſꝫ vt efficaciā ⁊ v̄tutē quandā novā opibus hominū ꝑ
beat. ſ. merendi vitam eternā.) Hec ille. ❡ Ad p̄muꝫ
Gregorij ꝯ p̄mā ⁊ ſcđam ꝯcl'ones negat̄ maior loquē
do de charo ⁊ accepto formalr̄ nō ſolū extriſece. Tūc
ad p̄mā ꝓbationē illiꝰ an̄tis dico: ꝙ eſt īpoſſibile ſpūm
ſcm̄ dari alicui creature niſi det̄ ei donū gr̄e gratum
facientis: vt ſupius in diſ. 14° eſt oſ̄ſuꝫ ꝑ ſcm̄ Tho. qꝛ
de rōne illius dationis eſt donū creatū mō ibi expoſi
to. Dato ēt ꝙ ſpūs ſcūs daret̄ hoī ſine habitu īfuſo: tn̄
ille hō nō diceret̄ acceptꝰ formalr̄: aut dignꝰ vita eter
na: qꝛ ſpūs ſcūs nō pōt eſſe forma creature reddēs eaꝫ
fōmalr̄ dignā: ſꝫ h̄ fit ꝑ habitū creatū. Un̄ ſcūs Tho.
de vitate. q. 27. arti. p̄. ad p̄m. (Deus (inquit) vivificat
aīam nō ſicut cā formalis: ſꝫ ſic̄ cā efficiens: vn̄ aliqua
forma cadit media: ſicut pictor facit parietē albuꝫ effe
ctive albedine mediante: albedo vͦ nulla forma me
diante: qꝛ facit albū formalr̄.) Hec ille. ❡ Ita in ꝓpo
ſito ſpiritus ſanctus facit hoieꝫ dignū vita eterna effe
ctive: ſed gratia habitualis vel charitas facit hoieꝫ di
gnum formaliter. ❡ Ad 2am ꝓbationem dicti an̄tis
conceditur an̄s: ſꝫ negat̄ ꝯn̄a ad ſenſuꝫ: quē loquimur
ſcꝫ ꝙ aliq̄d ſm ſtatū in q̊ eſſet ſine habituali dono eſſet
formalr̄ gratus ⁊ dignꝰ vita eterna: q̄ꝫuis bn̄ ꝯcedā ꝙ
aliq̄s ꝗ eſt in pctō mortali eſt acceptus ⁊ p̄deſtinatꝰ ad
vitā eternā: vn̄ talis nō eſt dignꝰ ꝑ aliq̄d: qḋ ſit in ipſo:
ſꝫ quadā extrinſeca denoīatione a dei volūtate. ❡ Ad
3am ꝓbationē reſpondet̄ vt p̄us: ⁊ ſicut ibidē rn̄detur.
❡ Et tūc ad replicā cū q̄rit̄ q̄uō ſumo illā dignitatē.
Dico ꝙ illū dico formalr̄ dignū vita eterna: ꝗ hꝫ ali
qḋ bonū in ſe formalr̄: ꝑ qḋ eſt ꝓportionatꝰ fini ſupnā
li: tale eni donū charitatis vel glorie eſt equale glorie
virtualr̄: qꝛ ille hō conſors eſt divine nāe: ⁊ iō adoptat̄
in filium cui debet̄ hereditas ex ipſo iure adoptionis
vn̄ ſcūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 114. arti. 3°. oſtēdēs q̄uō opus
aliqḋ eſt de ꝯdigno meritoriū vite eterne dicit. (Pre
ciū operis attendit̄ ſm dignitatē gr̄e: per quam homo
conſors divine nature effectus adoptat̄ in filiū: cui de

betur hereditas ex ipſo iure adoptionis ſm illud Ro.
8°.(Si filij ꝛ heredes.)Et ibidē ad 3m.(Gr̄a ſpūs ſcī
ꝛ ſi nō ſit eq̄lis glīe in actu:eſt tñ equalis in ṽtute:ſicͭ
ꝛ ſemen arboꝝ:in quo eſt ṽtus ad totā arborē.)Patet
ḡ ꝙ diuiſio quā facit arguēs nō ſufficit:nec enim iō dr̄
aliqͥs dignus vita eterna:qꝛ ſi nō redderet̄ ei vita eter
na:fieret ei iniuria:nec ſolū iō qꝛ deꝰ ꝓponit ſibi dare
vitā eternā:ſed qꝛ ex h̄ ꝙ ē a deo ordinatus ad vitam
eternā:hꝫ a deo aliqͥd ꝑ qḋ eſt ꝓportionatꝰ illi fini:ſm
ꝙ declarat ſcūs Tho.de veritate vbi.ſ.arti.2°.vt dictū
fuit in ꝓbatione tertie ꝯnis.ꝛ iō iuſtū eſt ſibi dari talē
btitudinē a deo tanq̄ ſibi debitā:vt poſt oñdet̄:ſicͭ de-
bitū eſt graui ꝙ ſit in tali loco:qḋ eſt dignū habere talē
locū.¶ Ad 4m ꝓbationez dr̄:ꝙ ſicut nulla creatura
in ſolis nālibꝰ ꝯſtituta ē digna hēre vitā eternā:ita nec
charitatē aut gratiā:lꝫ deus poſſit velle illi dare gratiā
vel gloriā ex mera liberalitate ſine eius p̄cedenti di-
gnitate:verūtñ ſecus eſt q̄tū ad h̄ de gloria q̄ de gr̄a:
qꝛ deus nulli dat gloriā:niſi ꝑus nā ſit dignꝰ ea forma-
liter ꝑ gr̄az ꝛ virtutes:charitatē aūt pōt dare alicui nō
prius digno hēre illā:ſicut pꝫ quotidie in illis:qbꝰ gr̄az
nouiter infundit.Un̄ ſicut ꝑus nā q̄ res q̄eſcat in loco
ſuo vel fine nāli dat̄ ei nā ꝓportionata tali loco vel ta
li fini:ꝛ cū hoc inclinatio ad finē illū:ꝛ q̄nq̄ motꝰ in
finē:ita nāe rōnali ꝑus nā dat̄ gr̄a nām eleuans ad h̄
ꝙ viſio beatifica ſit finis ei cōpetens.2° charitas incli-
nans affectū ad hunc finē.3° virtutes qbus talis finis
ſi ſit nō habitus acq̄rat̄:ꝛ ſicut nō oꝫ ꝙ terre vel alteri
corpi nāli detur aliqͥd a generāte p̄cedēs illa tria predi
cta:ita nec opꝫ ꝙ añ donū gr̄e gratū facientis p̄cedat
aliud donū habituale:lꝫ p̄cedat eſſe nāle:q̄re ſilitudo
nō valet.¶ Et ſic pꝫ ꝙ argumenta iſta ſolū ꝓbant:ꝙ
gr̄a nō ſit rō diuine acceptationis:ſꝫ nō ꝓbant:qn ſit rō
dignitatis ex p̄te hoīs.¶ Ad 2m argumentū p̄ncipale
ſimilr̄ pōt dici duplr̄:p̄ qꝛ de potētia dei abſoluta poſ
ſibile eſſet talē qualitatē:quā dicimus gr̄am:eſſe ſuble
ctiue in aīa rōnali:nec tñ illā aīam eſſe acceptā ad vitā
eternam ex parte dei:ꝛ tūc diceret̄ ꝙ gratia illa hēret
hūc effectū in hoīe ꝙ redderet eū formalr̄ dignū vita
eterna:ꝛ ꝓportionatū illi q̄tū in ſe eſſet:non tñ redde
ret eum dilectum a deo:aut acceptū ad vitā eternā:ſicͭ
nec nūc facit:nā nō iō qꝛ aīa hꝫ illā qualitatez eſt deo
accepta:lꝫ ecōtra:qꝛ eſt accepta deo ad vitā eternā:deꝰ
dat vel dedit aut dabit illi talē qualitatē:verū tñ talis
qualitas dr̄ gr̄a nūc:qꝛ eſt ſignū ꝛ effectus talis diuine
acceptatiōis ad beatitudinē:tūc vō nō diceret̄ gr̄a:qꝛ
eſſet ſignū talis acceptatiōis:ſꝫ qꝛ eſſet gratis data tali
nāe:ꝛ qꝛ redderet obiectuꝫ diligibile ꝛ acceptabile ad
vitam eternam:vel nō actu dilectū vel acceptū. Sed
tūc vlterius ſm iſtam viā conformiter negāda eēt ꝯnā.
igit̄ improbatio ꝯnū fundat̄ in falſo:nō eniꝫ ponimus
talē qualitatē vt reddat hoiem formalr̄ dilectuꝫ:ſed
qꝛ reddit hoiem dignū diligi:ꝛ ita gratū in aptitudine
ꝓxima.¶ Poteſt tñ aliter dici negādo añs p̄ncipale:
ad cuius p̄mā ꝓbationē negat̄ aſſumptū:ſicut eni dicͭ
ſcūs Tho.prima 2e.q.114.artic.3°.ad 3m.(Per gr̄am
ſpūs ſcūs habitat in hoīe:q eſt pignꝰ future heredita-
tis.)Nec valet p̄ma ꝓbatio illius aſſumpti:qꝛ i operi-
bus dei nihil poteſt eſſe fruſtra:cū aūt gr̄a ſit quedam
inchoatio glorie vt ponit ſanctus Tho.2°.2e.q.24.ar.
3°.ad 2m.Et de veritate vbi.ſ.arti.2°.ad 7m:vnde dicit̄
ꝙ diſpoſitio reſpectu glorie fruſtra eēt ſi ſic in eternū
ſtaret gratia:ꝛ aīa diſpoſita ad gloriā:ꝛ nūq̄ ꝑtingeret
ad gloriā:illud eni fruſtra eſt qḋ finē:ad quē eſt nō at-
tingit.¶ Nō valet inſuper 2a ꝓbatio eiuſdē aſſumpti

In reſpo. ad 2m ad p̄mū añtis ipꝛob.

Ad primam añtis ꝓba.ſ. ꝙ hñs charitatez poſſit eſſe non gratus deo.

ex eodē cā:lꝫ eni deus nō neceſſario det gloriā aut gra-
tiaꝫ:tñ qꝛ nō pōt fruſtra dare gr̄am ꝑſeueranti in ea:da-
bit gloriā neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis.ſ.ſuppo
ſito ꝙ finalr̄ ꝯſeruauerit eā.Silr̄ nō pōt ānihilare glo-
riam ſuppoſito ꝙ dedit eam in termino:ipſo eni actore
nemo fit deterior:fieret aūt hō ipſo actore deterior
ſi ſine vllo ſuo demerito de btō fieret miſer.¶ Non
valet demūq̄ 3a ꝓbatio:qꝛ lꝫ charitas nō ſit intrinſeca
btitudini nec ecōtra:tñ charitas ē p̄ncipiū btitudinis
q̄tū ad fruitionē:ꝛ gr̄a ſilr̄ q̄tū ad viſionē:iō btitudo
nō pōt fieri ſine illis.Similr̄ qꝛ iſti habitꝰ ſunt q̄dam
inchoatio btitudinis ꝛ ordinant̄ ad eā vt i finē ꝓpriū:
ex quo deꝰ dedit illos ꝛ ſeruauit:finalr̄ dabit btitudinē
neceſſario neceſſitate ſuppoſitiōis.¶ Et ſi dicat̄ ꝯ iſta
qꝛ nō implicāt ꝯdictionē:deus ſeruabit eternaliter cha-
ritatē vel gr̄am in aīa Petri:ꝛ nūq̄ dabit eidē btitudi-
nē:ꝛ ꝑ ꝯn̄s hoc pōt fieri a deo.¶ Dico ꝙ ꝯdictionem
implicat:qꝛ p̄a ps infert oppoſitū 2e:ſeq̄t̄ eni:deꝰ eter-
naliter cōſeruabit gratiā.ḡ aliqñ gr̄a finē ſuū ꝛ ꝯſūma
tionē ſortiet̄:aliter eternalr̄ eſſet fruſtra.et vlterius ſe-
quit̄.ḡ aliqñ habenti illā gratiā dabit̄ lumē glorie:qḋ
eſt illius cōſūmatio.¶ Et ſi fiat inſtantia de illo qui
ſemel fuit in gratia ꝛ per pctm̄ mortale finalr̄ damna
tur:ꝛ dicatur ꝙ eodē mō illa gr̄a fuit fruſtra.¶ Dicit̄
ꝙ nō valet obiectio:qꝛ ſm ꝙ ponit ſcūs Tho.p̄ma 2e.
q.114.arti.7°.ad 3m talis ponit impedimentū ſuo me-
rito:dicit enim ſic.(Quilibet actus charitatis meret̄
abſolute vitā eternā:lꝫ ꝑ pctm̄ ſequens ponit̄ impedi-
mentū p̄cedenti merito:vt nō ſortiat̄ effectū:ſicͭ etiaꝫ
cauſe naturales deficiunt a ſuis effectibus ꝓpter impe
dimentū ſuperueniens.)Hec ille.¶ Et ſimilr̄ qꝛ gr̄a
illa eſt infallibile ſignū diuine acceptatiōis:ꝛ dū finalr̄
cōſeruat̄ vſq̄ ad terminū vie ſequit̄:iſte habuit gr̄az
finaliter.ergo eſt predeſtinatus ad vitā eternā:ꝛ vltra
igit̄ q̄nq̄ habebit btitudinē nūq̄ deſiturā:ꝛ vltra igit̄
nō annihilabit̄ nō recreandus:nec in eternū ſic ſtabit
ſine gloria:qḋ eſt oppoſitū p̄me partis.Un̄ ſicut deus
libere reuelat futura:ſed poſt reuelationez neceſſario
neceſſitate ſuppoſitionis implet qḋ predixit:aliter eēt
mendax ꝛ ſeductor:ita libere dat ꝛ ꝯſeruat gratiam:
ſed ex quo eam finaliter conſeruauit neceſſario neceſſi
tate ſuppoſitionis illā conſeruabit in eterna btitudie:
nam eque vel plus infallibile ſignū eſt gratia illa ſicut
ꝓphetia.¶ Ad 2am ꝓbationē añtis p̄ncipalis negatur
ꝯn̄a:lꝫ enim deus aiam habentē charitatem vel gra
tiam gratis acceptet:ſic ꝙ nō cogitur aiam cui dedit
talem habitū acceptare:tñ neceſſario acceptat eaꝫ ne-
ceſſitate ſuppoſitionis:imo ꝑus natura q̄ det ei chari-
tatem acceptat eā ad vitam eternā vt dictū eſt in ꝯclu
ſionibus:cum ille habitus ſit infallibile pignus:ꝛ cer-
titudo diuine acceptationis:ꝛ ideo ſicut nō valet ꝯn̄a
illa:ita nec ex oppoſito ꝯn̄tis.ſ.deus nō pōt nō accepta
re aiam habentē charitatē infuſam:ſequit̄ oppoſitum
añtis ſcꝫ deus non gratis acceptat. Ideo enim dicit̄
gratis acceptare:qꝛ ſi nō ex debito:ita ꝙ deus ſit debi
tor alteri:nec acceptat ꝓpter merita:ſed econtra acce-
ptatio eſt cauſa ꝙ creatura meret̄.verūtamen lꝫ deꝰ
nulli ſit debitor:tñ debitum reddit habenti gratiam
finalez dū dat gloriā.¶ Quō aūt deus reddat debitū
ſine hoc ꝙ ſit debitor:oñdit p̄ma p̄te.q.21.arti.p̄ ad 3m
vbi ait.(Unicuiq̄ debet̄ qḋ ſuum eſt:dicitur aūt eſſe
ſuum alicuius qḋ ad ipſum ordinatur:ſicut ſeruus eſt
dn̄i:ꝛ nō ecōtra.Nam liberum eſt qḋ ſui cauſa eſt.In
noīe igit̄ debiti importat̄ ordo exigētie vel neceſſita-
tis alicuius:ad qḋ ordinat̄.Eſt aūt duplex ordo cōſide

randus

In reb⁹ creatis ordo duplex.

ſtandus in rebus. Unus quo aliqd creatū ordinatᷣ ad aliud creatū: ſicut ptes ordinatᷣ ad totū ꝛ accidētia ad ſubas: ꝛ vnaqueqꝫ res ad ſuū finē. Alius eſt ordo q̄ oīa creata ordinantᷣ in deū. Sic igiᷣ debitū duplr attendi pōt in opatiōe dīna: aut ſm ꝙ aliqd debeᷣ deo: aut ſꝫ ꝙ aliqd debeᷣ creature: ꝛ vtroqꝫ mō deus reddit debitū. Debitū eni eſt deo vt illud impleaᷣ i reb⁹: qđ ei⁹ ſapiētia ꝛ volūtas hꝫ: ꝛ qđ ſuā bonitatē manifeſtat: ꝛ ſm hoc iuſticia dei reſpicit decentiā ipſius ſm ꝙ reddit ſibi qđ ei debeᷣ. Debitū etiā eſt alicui rei ꝙ habeat illud ad qđ ipſuꝫ ordinaᷣ: ſicut hō ꝙ habeat manus: ꝛ ꝙ ei alia aīalia ſeruiant: ꝛ ſic etiā deus iuſticiā operaᷣ: quādo dedit vnicuiqꝫ: qđ ei debeᷣ ſm rōnē ſue nāe ꝛ conditionis: ſed hoc ſcđm debitū dependet a p̄mo: qꝛ hoc vnicuiqꝫ debeᷣ: qđ eſt ordinatū ad ipſuꝫ ſm ordinem diuine ſapie: ꝛ lꝫ deus debitū hoc mō det alicui: nō tn̄ ipſe eſt debitor: qꝛ ipſe ad aliud nō ordinaᷣ: ſed potius alia ad ipſꝫ: ꝛ iō qn̄qꝫ iuſticia dr̄ in deo ꝯdecētia ſue bonitatis: qn̄qꝫ vō retributio ꝓ meritis. Et vtrūqꝫ modū tāgit Anſelmus dicēs. (Cū punis malos iuſtū ē: quia eoꝝ meritis ꝯuenit: cū vō parcis malis iuſtū eſt: qꝛ bonitati tue ꝯdecēs ē.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pꝫ q̄uō de⁹ lꝫ gratis acceptet creaturā hn̄tē grāꝫ finalē: nec ſit ei debitor: tn̄ dū dat ei glīaꝫ reddit illi debitū ex iuſticia: qꝛ glīa ſibi debeᷣ. ❡ Ulteri⁹ cū dicit arguēs. oīa merita nr̄a īquātū eliciunᷣ a grā: vel ꝓcedūt a grā ſpūs ſci eē

Opus meritoriū dupl̄r ꝯſiderari pōt.

meritoria de cōdigno: vn̄ ibidē ſic ait. (Opus meritoriū pōt duplr ꝯſiderari. vno⁹ ſm ꝙ ꝓcedit ex grā ſpūs ſci. alio⁹ ſm ſubam opis. Si eni cōſidereᷣ ſm ſubam opis: ꝛ ꝙ ꝓcedat a libero arbitrio: ſic nō pōt ibi eē meriti cōdignitas ꝓꝑ maximā ineq̄litatem: ſed eſt ibi condignitas ꝓpter quādā eq̄litatē ꝓportiōis: vr̄ enim cōgruū vt hoi opanti ſm ſuā ṽtutē de⁹ recōpēſet ſm excellētiā ſue virtutis. Si aūt loq̄mur de ope meritorio ſm ꝙ ꝓcedit ex grā ſpūs ſci: ſic eſt meritoriū vite eterne ex cōdigno: ſic eni attendiᷣ valor meriti ſm ṽtutē ſpūs ſci mouentis nos in vitā ſm illđ Joā. 4⁰. Fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternaꝫ. Attendiᷣ etiam preciū operis ſm dignitatē grē: per quā hō cōſors effectus diuine nāe adoptaᷣ i filiū: cui debeᷣ hereditas ex ipſo iure adoptiōis ſꝫ illđ Ro. 8⁰. Si filij ꝛ heredes.) Hec ille. ❡ Ibidē etiā oſtēdit q̄uō intelligenda ſit auctoritas apſi. (Non ſunt cōdigne.) Dicit eni ꝙ apſus loquiᷣ de paſſionib⁹ ſcōꝝ ſm ſubam: ꝛ illo mō intelligende ſunt cetere auctoritates. ❡ Ex qbus pꝫ etiaꝫ ꝙ falſuꝫ eſt illud qđ infert arguēs. ſ. ꝙ nullū opus noſtrū ſit cuiuſcūqꝫ p̄mij etiā tpalr apđ deū meritoriū de cōdigno niſi loquamur de ope ſm ſubaꝫ actus ꝛ īquātū ꝓcedit a libero arbitrio: ꝛ hoc cōcedit ſcūs Tho. eadē q. arti. p̄. vbi ſic ait. (Meritū ꝛ merces ad idē referuntur: illud eni merces dr̄: qđ alicui recōpenſaᷣ ꝓ retributione opis vel laboris q̄ſi qđdā p̄ciū ipſius: vn̄ ſicͭ reddere p̄ciū iuſtū ꝓ re accepta ab aliquo eſt act⁹ iuſticie: ita etiā recōpenſare mercedē opis vel laboris eſt act⁹

Lec. 6. Capite 7.

iuſticie: iuſticia aūt eq̄litas q̄dā eſt: vt pꝫ per phꝫ q̄nto ethicoꝝ. ꝛ iō ſimplr eſt iuſticia inter eos: quoꝝ eſt ſimplr eq̄litas: eoꝝ vō q̄ꝝ nō eſt equalitas: nō eſt iuſticia ſimplr: lꝫ q̄dā iuſticie modus pōt eſſe: ſicͭ dr̄ qđdaꝫ ius

Lec. 4. c. 5.

paternū vel dn̄atiuū: vt in eodē lib. dicit phs: ꝛ ꝓꝑ hꝫ in his: in qbus eſt ſimplr iuſtuꝫ: eſt etiā ſimplr rō meriti vel mercedis. In qb⁹ aūt eſt ſm q̄d iuſtū ꝛ nō ſimplr in his etiā nō ſimplr eſt rō meriti: ſed ſm q̄d īquantū ſaluaᷣ ibi iuſticie rō: ſic eni fili⁹ mereᷣ aliqd a p̄re ꝛ ſeruus a dn̄o. Manifeſtū eſt aūt ꝙ iter deū ꝛ hoieꝫ ē maxima ineq̄litas: in infinitū eni diſtāt: ꝛ totū qđ ē hois bonū eſt a deo. vn̄ nō pōt hois ad deū eſſe iuſticia ſm abſolutā eq̄litatē: ſed ſm ꝓportionē quādā īquātū. ſ. vterqꝫ opaᷣ ſm modū ſuū: modus aūt ꝛ mēſura hūane ṽtutis eſt a deo hoi: ꝛ iō meritū hois apđ deū eē nō pōt niſi ſm p̄ſuppoſitionē diuine ordinationis. ita ſcꝫ vt id hō ꝯſequaᷣ a deo ꝑ ſuā opationē q̄ſi mercedē: ad qđ de⁹ ei⁹ ṽtutē opandi deputauit: ſicut etiā res nāles que cōſequunᷣ per ꝓprios motus ꝛ operatiōes: ad qđ a deo ſunt ordinate.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ ſm cū a volūtate dei acceptāte: ꝛ ex eius ordinatione ꝯuenit ꝙ actus creature ſit apud deū meritorius: loquēdo de actu conſiderato ſm ſubaꝫ ſuā: ſic eniꝫ eſt meritorius de ꝯgruo ex ordinatione dei: cū q̄ tn̄ ſtat ꝙ actus creature ſm ꝙ ꝓcedit ex grā ſpūs ſci eſt ꝯdign⁹ p̄mio eterno. Un̄ ſi deus illā ordinationeꝫ mutaret per impoſſibile vel poſꝫ nunq̄ illā q̄litatē quā dicimus grāꝫ: vel charitatē alicui ꝯferret: eo eni caſu ꝙ cōferret: iā ſignū eſſet indeficiēs: ꝙ illud ad premiū acceptaret eternū. ❡ Ad tertiā ꝓbationē p̄ncipalis aſītis dr̄ ꝙ nullo mō actus charitatis poſſet a deo p̄miari ſufficiēter aliquo p̄mio minori q̄ꝫ ſit vita eterna: ſufficiēter inquā ex pte idest ꝯdigne ꝛ ꝓportionate actus: q ad vlteriorē finem ꝓportionatus eſt formalr. ❡ Et ad ꝓbationē dicͭ ſcūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 114. arti. 3⁰ ad 2ᵐ. (Gratia (inq̄t) ſpūs ſci: ꝛ ſi nō ſit eq̄lis glīe in actu: eſt tn̄ eq̄lis in ṽtute: ſicͭ ꝛ ſemē arboꝝ: in quo eſt virtus ad totā arboreꝫ. Et ſilr ꝑ grāꝫ inhabitat hoiem ſpūs ſcūs: q eſt ſufficiens cā vite eterne. Un̄ ꝛ dr̄ pignus nr̄e hereditatis ſcđe ad Corin. p̄mo. ❡ Aliter r̄ndet 2⁰ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 3⁰. ad 2ᵐ dicēs. (Nō reqriᷣ ad ꝯdignitatē iuſticie diſtributiue eq̄litas quātitatis: ſꝫ ꝓportionis tm̄. Scđꝫ aūt quātitatis equalitatē ex actibus ṽtutū vitā eternā ex cōdigno nō meremur: nō eni tm̄ bonū eſt i quātitate actus ṽtutis q̄tū p̄miū glīe: qđ eſt eius finis: ſm aūt eq̄litatē ꝓportionis ex cōdigno meremur vitā eternā. Attendiᷣ eni equalitas ꝓportionis: qn̄ equalr ſe hꝫ hoc ad illud: ſicͭ aliud ad alterū: nō aūt mai⁹ eſt deo vitā eternā tribuere q̄ꝫ nobis actū ṽtutis exhibere: ſed ſicut hoc cōgruit huic: ita illud illi: ꝛ ideo quedaꝫ ꝓportionis equalitas īuenitᷣ inter deū premiantē ꝛ hoiem merentē: dū tn̄ premiū referaᷣ ad idem genus: in quo eſt meritū: vt ſi p̄miū eſt: qđ oēm nāe humane facultatē excedit ſicut vita eterna: meritū etiā ſit per talē actū: in quo fulgeat bonum illius habitus: q diuinitus infunditur deo nos cōſignās.) Hec ille. ❡ Ad ꝯfirmationeꝫ dicitᷣ ꝙ tale p̄miū nō eſt finis ꝓportionatus actui charitatis: cū ſit quedā inchoatio glīe. Un̄ licꝫ talis actus ſi reſpiciam⁹ ad eius ſubam ſufficiēter ꝛ cōdigne p̄miareᷣ citra redditionē glorie: nō tn̄ īquātū eſt ex ſpāli influxu ſpūs ſci. ❡ Ad 3ᵐ p̄ncipale negaᷣ aīs. ❡ Ad cuius p̄mā probationē dico ꝙ volūtas ſine charitate pt hr̄e actū eiuſdē ſpēi in genere nāe cum actu charitatis. ſed nō in genere moris: ꝛ hoc licꝫ oſtenſum ſit eſſe de mēte ſci Tho. ſupius adhuc oſtendiᷣ. nā ipſe 3⁰ ſen. diſ. 23. q. 3. arti. p̄. ad tertiā q̄ōnē dicit ſic. (Differentia habituū pēſanda eſt ex actibus: cōtingit aūt aliquos actus duplr cōſiderari: vel ſm ſpēm nāe: vel ſm ſpeciem moris: ꝛ qn̄qꝫ cōueniunt ſm ſpēm quantū ad vnū dictoꝝ ꝛ differūt ſm aliud: ſicut occidere nocentē ꝛ innocenteꝫ nō differunt ſm ſpecieꝫ nature: ſed ſm ſpeciē moris: quia vnū eſt actus vitij. ſ. homicidiū: ꝛ aliud actus virtutis. ſ. iuſticie: ſed occidere latronē ꝛ verberare ſūt actus diuerſi ſm ſpeciem nature: ꝛ cōueniunt ſm ſpēm moris: qꝛ ſunt actus iuſticie. Si ergo actus fidei formate ꝛ informis conſiderenᷣ ſm ſpeciē nature: ſic ſunt ideꝫ ſpecie:

Actus duplr ꝯſiderari pōt.

qꝛ ſpēm nālē bꝫ actus ex obiecto ꝓpꝛio. Si aūt cōſide
rent̄ ſm eſſe moꝛis: tūc differūt ſicut cōpletū ꝛ icōple
tū in eadē ſpē: ſic actus quo qs facit iuſta nō vt iuſtus.
ꝛ q facit iuſta vt iuſtus: ꝛ ſimilr̄ fides foꝛmata ꝛ infoꝛ/
mis in ſpē nāe ſunt idē penitus: ſed in ſpē moꝛis dr̄nt:
nō q̄ſi in diuerſis ſpēbus exiſtētes: ſed ſic pfectū ꝛ im/
perfectū in eadē ſpē: ſicut diſpoſitio ꝛ habitus.) Hec il
le. Ita dico in ꝓpoſito: ꝙ licꝫ charitas nō poſſit eſſe in
foꝛmis: tn̄ actū eiuſdē ſpēi elicit qs ſine charitate: ꝛ cū
charitate in gn̄e nāe: nō aūt in gn̄e moꝛis. ℂ Scdo dr̄
ꝙ nunq̄ꝫ actus dilectionis dei ſine charitate eſt eq̄ bo/
nus: ſicut actus ex charitate elicitus. vn̄ ſcūs Tho. pͣ
ſcdē. q. ii4. arti. 2°. ad 2ᵐ dicit ſic. (Homo ſine grā non
pōt hr̄e opus eq̄le opi qd̄ ex grā ꝓcedit: qꝛ quāto eſt p/
fectius pnᵐ actionis: tāto eſt pfectioꝛ actio.) Hec ille.
ℂ Itē 2° ſen. diſ. 5. q. 2. artic. p. ad pᵐ dicit. (Quis libe/
rū arbitriū de ſe poſſit in ſubaꝫ actus: nō tn̄ in foꝛmaꝫ
eius: p quā ē meritoꝛiꝰ.) ℂ Silr̄ 3° ſen. diſ. i8. q. i. artic.
3° ponit ꝙ actus ex charitatē eſt q̄ꝫtū ad ſubam actus
ſilis actui charitatis meritoꝛio. ℂ Itē pͣ 2ͤ. q. ii9. arti.
3° ad pᵐ. (Charitas (igr̄) diligit deū ſup oīa eminētiꝰ
q̄ꝫ nā: nā eni diligit deū ſup oīa: put eſt pnᵐ ꝛ finis bōi
nālis: charitas aūt ſm ꝙ eſt obm btitudinis: ꝛ ſꝫ hoc
hꝫ quādā ſocietatē ſpūalē cū deo: addit etiaꝫ charitas
ſup dilectionē: ſicut ꝛ qlibꝫ habitus v̄tutis addit ſupra
actū bonū: q fit ex ſola nāli rōne hoīs v̄tutis habitum
nō hn̄tis.) Hec ille. ℂ Itē 3° ſen. ſilr̄ oñdit diſ. 27. q. 2.
arti. 4°. q̄ſtiūcula 3ͣ quō charitas ē foꝛᵃ aliaꝝ v̄tutū: ſic
prudētia eſt foꝛma virtutū moꝛaliū. Un̄ ſic in oī v̄tu/
te moꝛali eſt q̄dā ſigillatio prudentie: ꝛ ſilr̄ in quolibꝫ
actu virtutis moꝛalis: ita charitas in actibꝰ aliaꝝ v̄tu/
tū imprimit foꝛmā. vn̄ ibidē ad 2ᵐ ſic ait. (Inferioꝛes
vires nō pficiunt̄ pfectiōe v̄tutis niſi p participationē
pfectōis a ſupioꝛibus: cū aūt ſupioꝛa ſint foꝛmalia reⁿ
iferioꝝ q̄ſi pfectioꝛa: qd̄ participat̄ in iferioribꝰ a ſupio
ribus foꝛmale eſt. Un̄ ad pfectionē v̄tutis in aliq̄ po/
tētia tot foꝛme exigūt̄: quot ſuperioꝛa ſūt reſpectu po/
tētie illius: ſicut rō ſupioꝛ eſt q̄ꝫ cōcupiſcibilis q̄ſi oꝛdi/
nās ipſaꝫ: ꝛ iō prudētia q̄ eſt pfectio rōnis eſt foꝛma tē
perātie: q̄ eſt in cōcupiſcibili. Silr̄ voluntas eſt ſupioꝛ
rōne ſm ꝙ actus rōnis cōſideret̄ vt volūtariꝰ ꝛ meri/
toꝛius: ꝛ iō charitas eſt foꝛma prudētie ꝛ tēperātie. Si
militer eſſentia aīe eſt ſupioꝛ volūtate inquātuꝫ ab ea
volūtas ꝛ alie oēs vires aīe fluūt: ꝛ iō grā: q̄ eſt pfectio
eſſentie aīe ꝯſtituēs aīaꝫ in eē ſpirituali eſt foꝛma cha/
ritatis: ꝛ prudētie: ꝛ tpantie: nec charitas eſſet virtꝰ ſine
grā: ſicut nec prudentia ſine charitate: loquēdo de v̄tu/
tibꝰ iſuſis oꝛdinatis ad merēdū: neq̄ꝫ tpantia ſine cha
ritate ꝛ prudētia.) Hec ille. ℂ Idē ponit i eodē tertio
ſen. diſ. 23. q. 3. arti. p. queſtiūcula pma. (Uires (iquit)
mote a voluntate duo ab ea recipiūt. p foꝛmā aliquaꝫ
ipſius ſm ꝙ oē mouēs ꝛ agens iprimit ſuā ſilitudineꝫ
in motis ꝛ patiētibꝰ ab eo: hec aūt foꝛma vel eſt ſꝫ foꝛ
mā ipſius volūtatis ſm ꝙ oēs vires mote a volūtate
ipſius participant libertatē: vel ſm habitū pficienteꝫ
volūtatē q̄ eſt charitas: ꝛ ſic oēs habitus: q ſunt in viri
bus motis a volūtate charitate pfecta pticipāt foꝛmā
charitatis.) Hec ille. ℂ Idē ponit 2ᵃ 2ͤ. q. 23. artic. 8°.
vbi ſic dicit. (In moꝛalibꝰ foꝛma actus pncipalr̄ attē
dit̄ ex pte finis. cuiꝰ rō eſt: qꝛ pnᵐ moꝛaliū actuū ē vo/
luntas: cuiꝰ obꝫ eſt q̄ſi foꝛma ꝛ finis: ſemp autē foꝛma
actus ꝯſeqt̄ foꝛmā agentis. vn̄ opꝫ in moꝛalibꝰ illō qd̄
dat actui oꝛdinē: det etiā ei ꝛ foꝛmā. Manifeſtū ē aūt
ꝙ p charitatē oꝛdinant̄ actꝰ aliaꝝ v̄tutū ad vltimū fi
nē: ꝛ ſm hoc ipſa dat foꝛmā actibꝰ oīuꝫ aliarū v̄tutuꝫ.
naꝫ ꝛ ipſe virtutes dr̄ in oꝛdine ad actus foꝛmatos.)
Hec ille. ℂ Et ibidē ad pmū dicit. (Charitas dr̄ eē foꝛ
ma aliaꝝ v̄tutū: nō qdē exēplariter: aut eēntialr̄: ſꝫ ef/
fectiue inquātū. ſ. foꝛmā imponit oībus ſm modū pre
dictū.) Hec ille. ℂ De h̄ dictū ē in 3° ꝯne ſatis. ℂ Si
aūt querit̄ que eſt illa foꝛma. vr̄ ꝙ non eſt niſi relatio
quedā ꝛ reſpectus ad tale vel tale obm: vel ad circun/
ſtātias: vl' ad finē vltimū vt eſt foꝛma quā iprimit grā
ipſi actui: p quā dr̄ meritoꝛiꝰ. Un̄ cū dic̄ ſcūs Tho. ꝙ
tpantia hꝫ tot foꝛmas: quot hꝫ hitus ſupioꝛes: itelligo
ꝙ actus tēperātie foꝛmā ꝓpꝛiā hꝫ iquātū hꝫ oꝛdinē ad
ꝓpꝛiū obꝫ: aliā foꝛmā hꝫ iquātū hꝫ oꝛdinē ad obꝫ cha/
ritatis: aliā inquātū hꝫ habitudinē meriti reſpectu ha/
bitudinis: ꝛ ſic de ceteris. Tūc ex pꝛbatis dr̄ ad illā ꝓ/
bationē: ꝙ volūtas ſine charitate nō pōt hr̄e actum in
genere moꝛis eque bonū: ꝛ foꝛmatū: ꝛ circūſtātiōatuꝫ
ſine habitu charitatis vel grē ſicut cuꝫ illo habitu: nec
ille actus erit equalr̄ in ptāte ſua ſicut cū habitu. vt ſcꝫ
ꝓmpte: delectabilr̄: ꝛ itēſe illū eliciat. ℂ Nec valꝫ qd̄
ibidē dr̄: ꝙ deꝰ poſſit ꝛc̄. ℂ Dico eni ꝯformiter ad dcā
in pma ꝯne: ꝙ licꝫ deꝰ quecūq̄ꝫ ꝛ qualēcūq̄ꝫ actū elicit
volūtas quātūcūqꝫ habituata poſſet ſe ſolo in volūta
te ponere: tn̄ ſi voluntas ſe haberet mere paſſiue talis
actus nō eſt voluntariꝰ: nec meritoꝛius: nec laudabilis
Si āt volūtas ſe hr̄et ibidē actiue ſine habitu: ipſa nō
eliceret illū cōplacēter nec virtuoſe: cū nō eſſet ibi fa/
ctus q̄ſi ꝯnālis p habitū ſupadditū: nec ille actus vt p
cederet ab ea: hr̄et illā foꝛmā vltimā reſpectiuā: q̄ dicit̄
foꝛmalr̄ meritoꝛiꝰ: qꝛ nō hr̄et fundamētum: nec termi
num ſufficienter: ꝛ per ꝯſequēs nec mereret̄ per illuꝫ.
vnde vel opoꝛteret ꝙ deus efficeret̄ foꝛma habitualis
voluntatis: vel ille actus non erit perfectus: nec virtuo
ſus. ℂ Ad illud etiam qd̄ addit̄ ꝛ querit̄. vnde eſt ꝙ
actus elicitus a voluntate iformata charitate ꝛc̄. Dici
tur ſm ſanctum Tho. ſcdo ſenten. diſtin. 27. q. i. artic.
tertio ad tertium. (In hoc autē aliquis apud deū me/
ret̄: in quo etiā vite laudabilis apud homines cōſtitui/
tur.) Et quia volūtas pfecta per habitū poteſt elicere
actum ſibi imputabilē ad laudē: qꝛ ſcꝫ pꝛompte ꝛ dele
ctabiliter illū eliciet: non aūt ſine habitu: qꝛ lꝫ deꝰ ꝯcur
rat cū ea ad producendū actum quecūqꝫ perfectum:
tamen ſi ipſa non ſit habituata non eliciet illum dele/
ctabiliter nec pꝛompte: ac p hoc nec laudabiliter: ideo
licet voluntas ſine charitate cōproduceret deo actum
quantūcūqꝫ perfectū: ſicut ex parte ſua actū impfecte
nec virtuoſe produceret: ita nec per illum cōſtitueret̄
laudabilis: aut mereret̄ ꝓpꝛie loquendo: licꝫ etiā taleꝫ
actum deus acceptaret: hoc non eſſet ex aliqua digni/
tate elicientis actum: ꝛ ideo alius modus meriti eſſet:
ſi tamen eſſet q̄ꝫ ille de quo ſci loquunt̄. ℂ Meritꝰꝫ
enim ſm ſcm̄ Tho. 3° ſen. diſ. i8. q. i. arti. 4°. q̄ſtiūcula
pma eſt opatio eius q iuſticiā patit̄: ſm quā facit ſuuꝫ
id qd̄ eſt ſibi reddēdū: talis aūt nō ſic faceret cū nō v̄/
tuoſe ageret: ꝛ pncipalis defectꝰ eēt: qꝛ ille actꝰ iꝓpoꝛ
tionatus eēt tāto fini ex pte hoīs. Tria eni reqrunt̄ ad
meritū: vt dicit ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. i8. q. i. artic. 2. ſ. vt
ille q dr̄ mereri ſit in ſtatu acqrendi mercedeꝫ: ꝛ nō in
termino. Scdo ꝙ ſit dn̄s ſue actiōis: alr̄s p ſuā actionē
nō dignificat̄ ad aliqd habēdū nec laudat̄: iō agētia p
neceſſitatē nāe: vel p violētiam nō merent̄. Tertio ꝙ
actio equet̄ mercedi ſm eq̄litatē ꝓpoꝛtiōis q̄ reqrit̄
in iuſticia diſtributiua: ſm quā deꝰ pmia eterna ptit̄.
Cōſtat aūt ꝙ talis volūtas: q̄ ſic moueret̄ a deo nec eēt
habituata: nō hr̄et plene actū in ſua ptāte: nec eēt dn̄a
ſue actionis. ideo ſcda cōditio ibi deficeret. ℂ Ad ſecū

dã ꝓbationẽ añtis pncipalis negaꝰ ꝯñtia:nõ enĩ ſuffi/
cit ad rõnẽ meriti ꝓpe dicti: vt nũc loqmur:ꝙ ſit actio
accepta a deo ad vitã eternã:niſi ſit in ptãte agentis eã
qđ ſine habitu eſſe nõ põt:ſm eniꝫ ꝙ dicit ſcũs Tho.
de vtutibꝰ.q.i.arti.p.(Habitibus indigemus ad operã
dũ ꝓmpte ſine inquiſitiõe:firmiter ſine variatione:de
lectabilr ſine rebelliõe.) ¶ Ad tertiã dr vt ꝑus ꝙ nul
lus habitus creatus eſt rõ ꝙ deus acceptet aiam.imo
ex hoc ꝙ acceptat eã dat ei donuꝫ ſupnãle:quo digna
fiat ⁊ ꝓportionata fini:ad quẽ ꝑordinauit eã. Cõcedo
igiꝛ ꝙ aiam nudã:vel etiã hñtẽ actũ elicitũ ſine chari/
tate poſſit acceptare ⁊ velle illi ꝯferre qđ vellet:tñ ille
actus nõ eſſet meritorius ꝓprie loquẽdo:qꝛ nõ eqpara
reꝛ mercedi:qđ tñ reqriꝛ ad pfectã rõneꝫ meriti:vt di/
ctũ fuit iterũ:qꝛ ſm ꝙ dicit ſcũs Tho.pma 2ᵉ.qõ.114.
arti.2°.(Actus rei nõ ordinaꝛ diuinitus ad aliqd exce
dẽs ꝓportionẽ vtutis:q̃ eſt pnᵐ actus.hoc enĩ eſt ex in/
ſtitutione diuine ꝓuidẽtie:vt nihil agat vltra ſuaꝫ vtu
tẽ:vita aũt eterna eſt qđdã bonũ excedẽs ꝓportioneꝫ
nãe create:qꝛ excedit cognitionẽ ⁊ deſideriuꝫ eius ſm
illud pᵉ Corin.2°.Nec oculus vidit:nec auris audiuit:
nec in cor hoĩs aſcendit.⁊ inde eſt ꝙ nulla creatura eſt
ſufficiẽs pnᵐ actus meritoꝝ vite eterne niſi ſupaddaꝛ
aliqd ſupnãle diuinũ qđ dr grã.) Hec ille. ¶ Ad pmũ
Scoti ꝯcediꝛ ꝙ nulla creatura eſt rõ diñe acceptatio/
nis:vt in ꝓbationibꝰ ꝯñũ dictũ eſt:ſꝫ dr ꝙ nullus actꝰ
eſt formalr dignꝰ vita eterna:nec aliq̃ pſona formalr
digna btitudine niſi eleueꝛ p grãꝫ creatã:iõ argumẽta
nõ ꝓcedũt ꝯ ꝯñes niſi velint ꝓbare:ꝙ nulla creatura
reddit pſonã formalr dignã eterna btitudie. ¶ Et tũc
ad pmũ dr:ꝙ lꝫ grã creata ſit ꝯtingẽs:cũ hꝫ ſtat ꝙ red/
dat pſonã formalr dignaꝫ eterno pmio a deo eternalr
volito tali pſone:q̃uis talis habitꝰ nõ ſit rõ ꝓductiua
actus eterni.imo effectus eius. ¶ Ad 2ᵐ dr:ꝙ diuina
volũtas nõ neccio ferꝛ ſup aliqđ obm creatuꝫ necitate
abſoluta:tñ cũ hoc ſtat ꝙ aliqđ donũ creatuꝫ eo facto
quo eſt in aliq̃ reddat illud dignũ diuo amore ſpãliter
glificatiuo:ita ꝙ quãtũ in ſe ẽ hꝫ reddere ſubm ſuũ ta
liter amabile:lꝫ nõ actu dilectũ forte ad vitam eternã.
¶ Ad 3ᵐ dr:ꝙ lꝫ deꝰ poſſet acceptare creaturã rõnalẽ
in puri nãlibꝰ ꝯſtitutã ad vitã eternã:tñ ipſa talr nuda
nõ eẽt formalr digna tãto bono:nec ei ꝓportiõata: ſicꝫ
dato aliquo corpe qđ non eẽt graue nec leue nec de nã
celeſti:illud poſſet ꝑpetuo detineri ſurſuꝫ:nõ tñ eſſet hꝫ
ſue nãe ꝯdignũ aut ꝓportionatũ:niſi dareꝛ ſibi graui/
tas:aut leuitas:aut nã grauis:aut leuis:⁊ ſic pꝫ ꝙ argu
mẽta nõ ꝓcedũt. ¶ Ad argumẽta Aureoli ꝯ 3ᵐ ꝯneꝫ
rñdeꝛ.Et p ad argumẽta p loco facta:ad quoꝝ pmum
negaꝛ minor:aĩa enĩ ꝑus eſt grata deo:⁊ deo accepta:⁊
dilecta ab eo q̃ʒ hẽat hꝫ donũ ſupnãle:⁊ hoc nõ foralr
aliquo:qđ ſit in ipſa:ſꝫ actu diñe volũtatis quo vult ta
li aĩe bonũ eternũ ꝓ tali mẽſura:⁊ vult eideꝫ conferre
determiato tpe aliqd quo ſit formalr digna tali bono
eterno:vt ꝑus dictũ fuit. Uñ aĩa dr deo grata formalr
per illud donũ creatũ:ſed p diuinã acceptionẽ dicitꝛ ei
grata denolatione ſumpta ab extrinſeco:dei enĩ gratui
ta acceptatio dr grã:ſm ꝙ habeꝛ de veritate.q.27.ar/
ticu.p.Et 2°.ſen.di.26.dic ſcũs doctor.(De noĩe grẽ ali
qd increatũ ſigñari põt.ſ.ipſa diuina acceptatio:vel ẽt
donũ icreatũ:qđ eſt ſpũs ſcũs.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ ne/
gaꝛ minor:nõ enĩ deꝰ de nouo diligit creaturas:ſꝫ eter
nalr dilexit oĩa que diligit.Et hoc ponit ſcũs doctor pᵒ
pte.q.20.arti.2°.ad 2ᵐ.(Amare enĩ ſeu diligere nõ eſt
aliud q̃ʒ velle bonũ alicui:) vt idẽ dicit ibidẽ arti.2°.⁊
4°.Et iõ cũ deus ab eterno voluerit creaturis bona q̃

In qõne hec dem. ad ar. Grego.

qõne.i.ar.i.

ꝓponebat eis cõferre.ſiue illud bonũ ſit eſſe:ſiue alia
pfectio ſupaddita q̃cũqꝫ illa ſit ꝓ tali tpe vel mẽſura
tali deus eternalr dilexit creaturas:tã dilectione chari
tatiua q̃ʒ gñali:⁊ ideo arguẽs falſum ſupponit.ſ.ꝙ deꝰ
actu diuine dilectionis nouiter trãſeat ſup creaturas:hꝫ
enĩ verũ nõ eſt:cuꝫ dicat aplſ ad Ephe.p.(Elegit nos
ante mũdi cõſtitutionẽ.) Dilectio ãt in deo ſm rõneꝫ
por eſt electiõe ſm ꝙ ꝓbat ſcũs doctor pma pte.q.23.
arti.4°.cõcediꝛ tñ ꝙ ex dei eterna dilectione:qua eter/
nalr dilexit creaturas tali tpe daꝛ bonũ creature ſꝫ ꝙ
ſapia ſua diſpoſuit:⁊ ipſe eternalr voluit. ¶ Ad 3ᵐ ne/
gaꝛ minor:ſicut enĩ dicit ſcũs doctor pma pte.qõ.20.
arti.2°.⁊.23.arti.4°.Uolũtas i nobis diligẽdo nõ cãt
bonũ:ſed ex bono pexiſtẽte incitamur ad diligẽdũ:vo
luntas aũt dei:q̃ vult bonũ alicui diligẽdo eſt cã ꝙ illđ
bonũ ab illo habeaꝛ. ¶ Et cũ ꝓbaꝛ:qꝛ tũc oẽs creatu/
re imutabilr ꝓfluerent in eſſe:negaꝛ ꝯñã:ſm enĩ ꝙ di
cit ſcũs Tho.pma pte.q.19.arti.8.ad 3ᵐ.(Poſteriora
hñt neceſſitatẽ ſm modũ poꝝ.vñ ea q̃ fiunt volunta/
te diuina talẽ neceſſitatẽ habẽt:qualẽ deus vult ea hrẽ
ſcꝫ vel abſolutã vel ꝯditionalẽ tñ:⁊ ſic nõ oĩa ſunt ne/
ceſſaria abſolute.) Hec ille.Et de veritate.q.23.arti.5°
dicit.(Opꝫ (inquit) patiens aſſimilari agenti:⁊ ideo ſi
agens ſit fortiſſimũ:erit ſilitudo effectus ad cãm agẽ/
te pfecta.Si aũt ſit debile erit ſilitudo impfecta:ſicut
pp fortitudinẽ virtutis formatiue in ſemie filius aſſi/
milaꝛ pri:nõ ſolũ in nã ſpẽi:ſed etiã in multis accidẽti
bus:ecõtrario vo pp debilitatẽ pdicte vtutis deficit p/
dicta aſſimilatio:volũtas aũt diña ẽ agẽs fortiſſimuꝫ.
vñ opꝫ eius effectũ ei oĩbꝰ modis aſſimilari:vt nõ ſolũ
fiat illud:qđ deus vult fieri:qđ eſt etiã q̃ſi aſſimilari ſꝫ
ſpẽm.ſed vt fiat illo mõ quo deꝰ vult illud fieri:vt ne/
ceſſario:vel cõtingẽter cito:vel tarde:qđ eſt q̃ſi quedã
aſſimilatio ſm accñã:⁊ hũc qdẽ modũ rebꝰ diuina vo
luntas prefigit ex ordine ſue ſapie.) Hec ille. ¶ Et ibi
dem ad pmum dicit.(Ex voluntate non ſequitur ali/
quid eo modo:quo voluntas habet eſſe: ſed eo modo
quo volũtas diſponit:vñ argumẽtũ iſtđ ſolũ tꝫ in cau/
ſis nãlibꝰ:⁊ nõ i volũtarijs.) ¶ Ad argumẽta ſcđo lo/
co facta nũc dr:ꝙ deꝰ nihil neccio vult neceſſitate abſo
luta niſi ſuã bõitatẽ:vt ꝓbat ſcũs Tho.pma pte.q.19.
arti.3°.Et de vitate.q.23.arti.4°.ac p hoc nullã formã
createꝫ neceſſario vult:aut diligit:aut cõplacet i ea.Et Nil pter bonitatẽ ꝓpriã amat deꝰ neceſſitate abſoluta.
cuꝫ ꝓbaꝛ ꝙ imo. Dicitur ad primã ꝓbationẽ:cõcedi/
tur maior ⁊ minor:ſed totũ argumẽtũ nõ ꝓbat niſi ꝙ
deus neceſſario diligit virtuoſum ⁊ exiſtẽtẽ in charita/
te ſuppoſito ꝙ aliquis ſit talis:ſed nõ ꝓbat neceſſitate
abſoluta:ꝙ deꝰ diligit charitatẽ vl charũ nec iuſticiã
aut iuſtũ:loquẽdo de creatis habitibus aut habituatis
non enim neceſſario deus vult eis eſſe:ac p hoc nullũ
tale neceſſario diligit. ¶ Ad 2ᵐ negaꝛ ſimiliter minor
loquẽdo de iuſticia vel virtute creata niſi intelligatur
neceſſitas:aut imutabilitas ex ſuppõne. ¶ Ad tertiuꝫ
per idem. ¶ Ad 4ᵐ negaꝛ maior. Nõ enim eſt ſimile
qꝛ amor dei cauſat in re dilecta bonuꝫ qđ diligit:nõ ãt
odiũ dei:qđ cauſat peccatũ qđ odit:minor etiaꝫ negaꝛ
qꝛ deus odit aliquos anteq̃ʒ aliquid boni aut mali ege
rũt:vt patet de Eſau:⁊ ideo cõſimiliter diligit aliquos
anteq̃ʒ quicq̃ʒ hõi:aut acceptabilis:aut gratificũ habe
ant:cõcedo tamẽ ꝙ ſicut poſito actu vitioſo deus euꝫ
odit neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis:ita poſita gra
tia:que eſt quedã participatio diuine nature deus eam
neceſſario diligit charitatiue modo predicte neceſſita/
tatis. ¶ Ad argumentum factum in pede queſtionis
nunc dicitur:dicit enim ſanctus Thomas de veritate

q.26.arti.p.ad 6m. ꝙ nulla creatura ſimplr eſt aīa xpi nobilioꝛ: ſed ſm qd omne accñs aīe eius eſt ea nobilius inquãtũ cõparat̃ ad ipſam vt forma eius: vel põt dici ꝙ grã inquãtũ creatura nõ eſt nobilioꝛ aīa xpi: ſed iquã- tũ eſt quedã ſilitudo diuine bonitatis expreſſioꝛ ꝙ̃ ſili tudo nãlis: que eſt in aīa xpi.) Hec ille. Et eodẽ modo põt dici de charitate. ¶ Eãdẽ ſolõnẽ ponit p̃ ſen. diſti.

Nobilitas dupl'r attẽdi poteſt.

pñti.q.i.arti.p.ad 6m. (Dõni (inquit) ꝙ nobilitas ali- quoꝛũ põt attendi dupliciter. ſ. vel ſimplr vel ſm qd: dicitur autem ſimplr dignius eſſe quod ſm ſuam eſſe eſt nobilius: ⁊ hoc mõ aīa xpi ⁊ aīa cuiuſlibꝫ iuſti ẽ no bilioꝛ ꝙ̃ charitas creata: que hꝫ eẽ accidẽtis: ſꝫ ſꝫ quid charitas eſt nobilioꝛ ꝙ̃ aīa xpi: in quolibꝫ eni gñe actus eſt nobilioꝛ poa qñtũ ad illd genus: vñ ſicut albedo coꝛ poris xpi qñtũ ad hoc eẽ: qd eſt eẽ albũ: eſt nobilioꝛ ꝙ̃ ſit corpus xpi. ita ⁊ ſcia eius creata eſt nobilioꝛ ꝙ̃ aīa eius qñtũ ad hoc: qd eſt eẽ ſcientẽ: qd eſt eſſe ſꝫ qd: ⁊ ſilr charitas qñtũ ad tale eſſe: q ſe hꝫ in illo eẽ ad aīaꝫ xpi: ſicut actus ad potentiam.) Et hec de queſtione dicta ſufficiant. Diſtin. XVII.

¶ Utrum charitas augeri poſſit. Queſtio. II.

Terum circa decimãſeptimã diſtinctionẽ querit̃. Utꝝ charitas poſſit augeri. Et arguit̃ ꝙ nõ: q nullũ ſimplex ⁊ iuariabile põt augeri: ſed charitas eſt hõ. igit̃ ⁊c. maioꝛ pꝫ. q augeri eſt variari: ⁊ moueri: ⁊ maius fieri qd repugnat ſimplici. minoꝛ pꝫ: q charitas eſt qdã forma accidẽtalis: mõ forma ſimplex eſt ⁊ iuariabilis ſꝫ auctorem ſex principioꝛum.

Lec.2.

In oppoſitum arguitur per magiſtrũ ⁊ ſanctos.

In hac qõne erũt duo articuli. In p̃ videbit̃ an ⁊ quõ charitas augeat̃. In 2o an poſſit augeri in infinitũ. ¶ Circa p̃mũ ſit iſta p̃ma cõcluſio. Charitas creata põt augeri. pbat̃ p Aug. ſup Joã. q dicit ꝙ charitas meret̃ augeri: vt aucta mereat̃ pfici. ¶ Itẽ omne illud in quo pgreſſus attendit̃ ſm diuerſos gradus augeт̃: ſed charitas eſt hõ. Nam dicit Aug. (Charitas cũ fuerit nata nutrit̃: cũ nutrita fuerit roboꝛat̃: cũ fuerit roboꝛata perficit̃.) ¶ Itẽ charitas diuidit̃ in charitatẽ incipiẽtẽ: pficientẽ: ⁊ pfectã: vt recitat̃ 3o ſen. di. 29. ca. vltimo. ¶ Scða ꝯ. Licꝫ intenſio aliquaꝝ qlitatũ fiat p remotionẽ ꝯry: tñ intẽſio charitatis nõ fit illo mõ. ¶ Iſtã ponit ſcũs Tho. p̃ ſen. diſ. 17.q.2.arti.2.ad 3m vbi ſic ait. (Non eſt de ratione intenſionis alicuius qualitatis ꝙ ſit p remotionẽ a ꝯtrario: ſed hoc accidit qualitati ſm ꝙ eſt in ſubto pticipãte ꝯriũ: ſed hoc eſt de neceſſitate intẽſionis: ꝙ qualitas educat̃ de impfecto ad pfectũ: ſic pꝫ de dyaphano in quo nihil eſt ꝯriũ luci: ꝙ põt lumẽ intendi ſm cremẽtũ vtutis illuminãtis. hec aũt ipfectio eſt de potẽtialitate ipſius nãe: q̃ ſubycit̃ pfectioni ⁊ actui ⁊c. ¶ Ibidẽ etiã dicit arguẽdo: ꝙ augmentũ charitatis põt eſſe in illis: in qbus nihil eſt de ꝯrio charitatis: ſicut in angelo ⁊ in hoĩe in ſtatu inocẽtie.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ intenſio charitatis nõ pueniт ex remotione ꝯry: ſicut in aliqbus qlitatibus contingit: vt ipſe oſtẽdit de veritate. q.8. arti. 14o. (Sciendũ (inquit) ꝙ formarũ quedã ſunt vnius gñis: qdã diuerſoꝝ. Forme qdẽ q̃ ſũt diuerſoꝝ geneꝝ: diuerſas potẽtias reſpiciũt: cũ vnitas gñis ex vnitate mãe ſiue potẽtie pcedat ſm phm. vñ

Ariſto meta phyſi.tex.cõ. 35.⁊10. meta phy.tex.c.12

poſſe eſt vnũ ſubm ſimul pfici diuerſis formis diuerſorũ generũ: q tũc vna poa nõ determinabit̃ ad diuerſos actus: ſꝫ diuerſe: ſic ſi aliqd corpus eſt ſil albũ ⁊ dulce: albedo eni ineſt ei ſm ꝙ pticipat de nã dyaphani: dulcedo aũt ſm nãm humidi. Forme vo que ſunt vnius gñis vnã potẽtiã reſpiciũt ſiue ſint ꝯrie: vt albedo ⁊ nigredo: ſiue nõ: vt triangulus ⁊ qdratuꝫ. De igit̃ forme in ſubiecto triplr eſſe dñr. vno mõ in potentia tñ: ⁊ ſic ſunt ſil: q vna potẽtia eſt ꝯrioꝝ ⁊ diuerſarũ formarũ vnius gñis. alio mõ ſm ꝙ ſunt in actu ipfecto: vt cuꝫ ſunt in fieri: ⁊ ſic etiã ſimul eſſe pñt: vt pꝫ cũ aliqs dealbat̃: tũc eni toto dealbatiõis tẽpoꝛe albedo eſt vt in fieri: nigredo vo vt in coꝛrũpi. 3o modo vt in actu perfecto: vt cũ iã eſt albedo in termino dealbatiõis: ⁊ ſic impoſſe eſt duas formas vnius gñis eẽ ſil in eodẽ ſubo: opoꝛteret eni eãdẽ potẽtiã ad diuerſos actus terminari: qd eſt ipoſſe: ſicut ⁊ vnã lineaꝫ ex vna pte terminari ad diuerſa puncta.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ forme ꝯrie pñt ſcðo mõ ⁊ p̃ mõ ſil eſſe: ⁊ quõ in talibus ad diminutionẽ vel coꝛruptionẽ ſucceſſiuã vnius augeт̃ alia: qd eſt intentũ. ¶ Pro iſta ꝯne facit qd dic ſcũs Tho. 4o ſen. diſ. 17.q.i.arti.5.q.3a. (Triplex (inquit) eſt modus foꝛ marũ. Quedã eni forme ſũt: q̃ recipiũt magis ⁊ minus

Modus formarũ triplx.

ſm elongationẽ a ꝯrio: ⁊ ſꝫ acceſſuꝫ ad cãm pꝓpꝛiã: ſic albedo: ⁊ iõ talis foꝛma ſucceſſiue recipitur in ſubto: ⁊ poſtꝙ̃ recepta eſt intẽdit̃ ⁊ remittit̃. Quedã ãt forma eſt: que nõ recipit magis ⁊ minus nec ſic nec ſic: q ipoſitio eius in idiuiſibili ꝯſiſtit: ſicut forma ſubalis: ⁊ talis forma nec recipit̃ ſucceſſiue in ſubto: nec intendit̃ aut remittit̃ poſtꝙ̃ ſuſcepta fuerit. Quedã aũt foꝛa medio mõ ſe hꝫ: q nõ recipit magis ⁊ minus ſm elõgationẽ a ꝯtrario: eo ꝙ nullo mõ ſuo ꝯrio miſcibilis eſt: ⁊ in h̃ ꝯuenit cũ forma ſubali: ſꝫ tñ ſuſcipit magis ⁊ minus qñtũ ad acceſſuꝫ ad ſuã cãm: ſicut pꝫ de luce: ⁊ iõ talis foꝛa nõ recipit̃ ſucceſſiue: ſic nec forma ſubalis: ſꝫ tñ poſtꝙ̃ ieſt põt itẽdi ⁊ remitti: ſic foꝛma accñtalis ꝯriũ hñs: ⁊ talis forma eſt grã: q nullã cõmixtionẽ patit̃ cuꝫ ſuo oppoſito: eo ꝙ ſuũ oppom magis hꝫ nãꝫ puatiõis ꝙ̃ alicuius poſitiõis: ſic ⁊ tenebra: ⁊ iõ opꝫ ꝙ recipiat̃ ſubito in ſubto: ⁊ tñ pt itẽdi ⁊ remitti ſꝫ acceſſũ ad grẽ cãꝫ.) Hec ille. ¶ 3a ꝯ eſt. Charitas nõ pt augeri iſto mõ ꝙ charitas addat̃ charitati. pbat̃ iſta ꝯ ſꝫ ſcm doctoꝛẽ p̃mo ſen. diſ. 17.q.2.arti.2o. (In oĩ (inqt) additiõe opꝫ itelligere duo diuerſa: quoꝝ vnũ alteri addit̃. ſi aũt intelligant̃ due charitates: aut intelligunt̃ diuerſe ſm ſpẽm: aut ſm nũꝝ: ꝯſtat ꝙ nõ ſm ſpẽm: cuꝫ oẽs charitates ſint in eadẽ ſpẽ vtutis: diuerſitas aũt ſm numeruꝫ eſt ex diuerſitate mãe: ſicut hec albedo differt in numero ab illa: q̃ eſt in diuerſo ſubto. vñ nõ põt qlitas addi qlitati niſi p h̃ ꝙ ſolũ ſubto addit̃: charitas ãt que ponit̃ addi nũꝙ̃ fuit in aliquo ſubto añꝙ̃ in iſto: ⁊ ſm h̃ qd ẽ in iſto nõ differt nũo ab aliq̃ charitate i eodẽ exñte: vt pbatũ ẽ: vñ nullo mõ eſt itelligere additionẽ.) Hec ille. ¶ Eãdẽ rõnẽ facit p̃a 2e.q.52.arti.2o. arguit eni ſic. (Si eni p additionẽ itelliget̃ hõ augmẽtũ i formis: h̃ nõ poſſet eſſe niſi vel ex pte ipſius foꝛe: vel ex pte ſubti. Si aũt ex pte ipſius forme iã dictũ eſt ꝙ talis additio vel ſubtractio ſpẽm variaret: ſic variat̃ ſpẽs coloris qñ de pallido fit albũ. Dicit eni phs 8o metaphyſice: ꝙ ſpecies rerũ ſunt ſicut numeri: in qbus additio vel diminutio variat ſpẽm: ſi vo hõ additio intelligatur ex pte ſubiecti: hoc nõ põt eſſe niſi: vel q alia pars ſubiecti recipit formã: quã prius nõ habebat: vt ſi dicatur frigus creſcere in hoĩe: qui prius frigebat in vna parte quãdo iaꝫ in pluribus partibus friget: vel q aliqd aliud ſubiectũ additur participans eandem formã: ſicut ſi calidũ adiungat̃ calido: vel albũ albo: ſed ſm vtrũꝙ̃ iſtoꝛũ duorũ modoꝝ nõ dicit̃ aliqd magis albũ: ſed maius.) Hec ille.

Tenet Sco. diſ.17.q.3. ꝙ realitas poſitiua q̃ erat in charitate minoꝛi eadẽ realiter manet i maioꝛi: nec tñ ẽ tota realitas: realitaſ maioris.

Grego. diſti. 17.q.2. aſſerit illa nõ eẽ duo accñtia eiuſdẽ ſpẽi. ſꝫ vnum tm pp vnuꝫ eẽ nuõ: nec eſt ibi cõpoſitio itrinſeca ex actu ⁊ potentia.

Goffredus i qð. oꝛdiarijs ⁊ quoli. ij. q. 3. inquit ꝙ intẽſio fit p acq ſitio. noue foꝛme in cuius aduẽtu tñ pꝛioꝛ coꝛrũpitur.

Alfõſus vo tꝫ ꝙ remanent p̃. diſtin. 15. ⁊ 16. q̃ tñ ⁊ poſterioꝛ differunt realiter ⁊ ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſpãliſſi.

Aure. vo di. 17. di. ꝙ q̃ additur a pexiſtente non eſt pceſibilis realiter vel intellectu nec pt ſine illa itelligi: nec eſt pꝓpꝛie itelligibilis: ſed coitelligibil̃: nec pꝓpꝛe charitas: ſꝫ ꝯcharitas.

ille. ℂ Item magis ad ꝓpoſitū 2ª 2ᵉ. q. 24. arti. 5°. ſic
arguit. (Oīs additio eſt alicuius ad aliqd. vñ in oī ad/
ditione opʒ ſaltē pintelligere diſtinctionē eoꝝ: quoꝝ
vnū addit̄ alteri añ ipſam additionē. ſi igit̄ charitas
addat̄ charitati: opʒ pſupponi charitatē additā vt di/
ſtinctā a charitate cui addit̄: nō qdē ex neceſſitate ſm
eſſe: ſed ſaltē ſm intellectū: poſſet eñi deus etiā quanti
tatē corporalē augere addēdo aliā magnitudinē nō p/
exiſtentē: ſed tūc creatura: que q̄uis nō fuerit prius in
rerū nā: hʒ tñ in ſe vñ ei⁹ diſtinctio itelligi poſſit a quā/
titate cui addit̄. ſi igit̄ charitas addat̄ charitati: opʒ p/
ſupponere ad minus ſm intellm̄ diſtinctionē vni⁹ cha
ritatis ab alia. diſtinctio aūt in formis eſt duplex. vna
quidē ſm ſpēm: alia aūt ſm numerū: diſtinctio quidē
ſm ſpēʒ in habitib⁹ eſt ſm diuerſitatē obiectoꝝ: diſtin
ctio vō ſʒ numerū eſt ſm diuerſitatē ſubti: pōt igit̄ cō/
tingere ꝙ aliqs habitus p additionē augeat̄: dū exten
dit̄ ad q̄dā obta: ad que p̄us ſe nō extēdebat: ⁊ ſic auge
tur ſcia geometrie in eo: q de nouo icipit ſcire aliq̄ geo/
metricalia: que p̄us neſciebat: hoc aūt non pōt dici de
charitate: qꝛ etiā minima charitas ſe extēdit ad oīa il/
la que ſunt ex charitate diligēda: nō ergo talis additio
in augmēto charitatis pōt intelligi pſuppoſita diſtin/
ctione ſm ſpēm charitatis addite ad eā: cui ſuperaddi
tur. ℂ Relinquit̄ ḡ ſi fiat additio charitatis ad chari
tatē: ꝙ hoc ſit pſuppoſita diſtinctione ſʒ numerū: que
eſt ſm diuerſitatē ſubtoꝝ: ſicut albedo auget̄ p hoc ꝙ
albū addit̄ albo: q̄uis hoc augmēto nō fiat aliqd ma/
gis albū: ſed in hoc ꝓpoſito dici nō pōt: qꝛ ſubm̄ chari
tatis nō eſt niſi mens rōnalis. vñ tale charitati augmē
tū fieri nō poſſet niſi p hoc ꝙ vna mens rōnalis alteri
adderet̄: qđ eſt impoſſe: q̄uis etiā ſi eſſet poſſe: tale au/
gmētū faceret maiorē diligentē: nō aūt magis diligen
tem. relinquitur ḡ ꝙ nullo modo charitas pōt augeri
p additionē charitatis ad charitatē.) Hec ille. ℂ Eā/
dē rōnē ponit de virtutib⁹. q. i. arti. xi°. ℂ Scđo ꝓbat̄
ſic iſta ꝯ p eū in p̄ ſen. vbi ſupra. Nā ſʒ Dionyſiū. 5°. ca
pl̄o de diuinis noībus: tm̄ diſtat inter ipſas diuinas pti
cipationes ⁊ pticipātes: ꝙ pticipatio quāto ſimplicior
eſt: tāto ē nobilior: pticipās vō quātū maiorē hʒ ꝯpōnē
donoꝝ pticipatoꝝ: tāto nobilius eſt: ſicut eſſe eſt nobi/
lius q̄ʒ viuere: ⁊ viuere q̄ʒ intelligere: ſi vnū ſine altero
intelligat̄: oībus eniʒ eſſe opʒ p̄eligere: ſed qđ hʒ plura
ex his melius eſt: ſed charitas eſt quedā pticipatio di/
uine bonitatis. ḡ quāto cōpoſitior eſt p additionē cha/
ritatis ad charitatē minus valebit. ḡ ſi charitas auget̄
per additionē: quāto magis auget̄: min⁹ erit eligēda:
hoc aūt eſt incōueniēs. ḡ nō auget̄ p additionē.) Hec
ille. ℂ Tertio ſic ibidē. (Si ſimplex ſimplici addatur
6° phyſicoꝝ tex. com. 2. nihil maius efficit: vt ꝓbat ph̄s: ſʒ charitas eſt qd ſim/
plex. ḡ p additionē charitatis ad charitatē nō efficiet̄
maior charitas.) Hec ille. ℂ Et hāc rōnē facit i locis
p̄allegatis. ℂ Quarto arguit p dictū Ariſto. 4° phyſi.
⁊ Cōmētatorē cōmēto 86 vbi Cōmētator ait. (Ideʒ
corpus trāſfert̄ de minore quātitate in maiorē nō aliq̄
quātitate in actu aduenīēte ex q̄ fit mai⁹: ſʒ fit maius
ex eo ꝙ ſit in potētia aliqd non ex illo qđ eſt in actu.)
Hec ſūt v̄ba Cōmētatoris. ℂ Et poſt dicit ibidē. (Et
caliditas nō creſcit ex alia caliditate aduenīente: ⁊ ita
erit de charitate.) ℂ 4ª ꝯ eſt. Ponere charitatē auge/
ri iſto mō ꝙ magis firmat̄ ⁊ radicat̄ in ſubto: ⁊ ꝙ non
auget̄ eſſentialr̄ iplicat cōtradictionē. ℂ Hanc ꝓbat
ſic ſcūs doctor de v̄tutibus vbi ſupra. (Nihil (inquit)
aliud eſt q̄litatē augeri q̄ʒ ſubm̄ magis pticipare qua/
litatē: nō eñi eſt aliud eē charitatis niſi qđ hʒ in ſubie/
cto: ex hoc aūt ipſo ꝙ ſubm̄ magis pticipat charitateʒ
vehemētius operat̄: qꝛ vnūqđq; agit iquātū eſt actu:
vñ qđ magis reductū eſt in actu: pfecti⁹ agit: ponere ḡ
ꝙ aliq̄ qualitas nō auget̄ ſm eſſentiā: ſed augeat̄ ſm
radicationē in ſubiecto: vel ſm intēſionē actus: eſt po/
nere ꝯtradictoria eſſe ſimul.) Hec ille. ℂ Itē p̄ ſentē.
vbi ſupra arti. p̄ dicit. (Ex hoc (inquit) ꝙ charitas ma
gis firmat̄ ⁊ radicat̄ in ſubiecto: ſequit̄ ipſam augeri
eſſentialr̄: nulla eñi forma pōt intelligi magis firmari
in ſubiecto: niſi p hoc ꝙ hʒ maiorē victoriā ſup ſubm̄
ſuū: augmentū aūt victorie redundat in augmētū v̄tu
tis: ⁊ p ꝯñs in augmētū eſſentie: qꝛ virtus ſi nō eſt ipſa
eētia: opʒ ꝙ ſit ab eſſentia ⁊ cōmenſuret̄ ſibi: ſic̄ effe/
ctus cauſe ꝓxime.) Hec ille. ℂ Itē 2ª 2ᵉ. q. 24. articu.
4°. ad 3ᵐ dicit. (Quidā dixerūt charitatē nō augeri ſʒ
ſuā eētiā: ſed ſolū ſm radicationē in ſubiecto: vel ſm
feruorē: ſed hi ꝓpriā vocē ignorauerūt: cū eñi ſit acci/
dēs: ei⁹ eē eſt in eē. Uñ nihil aliđ ē ipſaʒ ſʒ eētiā auge
ri q̄ʒ eā magi ieſſe ſubto: qđ ē eā magi in ſubo radicari.
Silr̄ ēt ipa eētialr̄ ē v̄t⁹ ordiata ad actū. vñ idē ē ipaʒ
augeri ſm eſſentiā: ⁊ ipſaʒ hr̄e efficaciā ad ꝓducēdum
actū feruentioris dilectionis. auget̄ ergo ſm eētiam
non quidem ita ꝙ eſſe deſinat vel incipiat in ſubiecto
ſed ita ꝙ magis in ſubiecto eſſe incipiat.) Hec ille.
ℂ Quita ꝯ. Charitas auget̄ p hoc ꝙ educit̄ de impfe
cto ad perfectū. vñ p̄ ſen. vbi ſupra arti. 2° ſic dic̄ ſcūs
doctor. (Qñ (inquit) charitas auget̄: nihil ibi addit̄:
ſicut dicit ph̄s 4° phyſicoꝝ: ꝙ aliqd efficit̄ magis al/
bū vel magis calidū: nō p additionē alicui⁹ albedinis Tex. cō. 84.
vel caloris: ſed qꝛ illa qualitas: que p̄us inerat: intēdit̄
ſm ꝓpinquitatē ad terminū: hec aūt intenſio ꝯtingit
diuerſimode in q̄litatib⁹ ſimplicibus ⁊ cōpoſitis p̄mis
⁊ ſecūdis: qualitates eñi cōpoſite vel ſecūde itendunt̄
ſm intenſionē qualitatū p̄maꝝ: ſicut ſapor ⁊ ſanitas: ⁊
hꝫ ſm intēſionē caloris: ⁊ frigoris: humiditatis: ⁊ ſicci
tatis. Qualitates aūt p̄me ⁊ ſimplices itēdunt̄ ex cau/ Qualitates p̄me quō itē/dantur.
ſis ſuis. ſ. ex agente ⁊ recipiēte: agens eñi intendit redu
cere patiēs de potētia in actū ſue ſiltudis inq̄ʒtū pōt:
ſicut aūt nō calidū eſt potētia calidū: ita minus calm̄
reſpectu magis calidi. vñ ſicut p actionē calidi efficit̄
de nō calido calidū: nō ꝙ ponat̄ ibi aliqs calor: ſed il/
le qui eſt in poᵃ educit̄ in actū: ita etiā efficit̄ magis ca/
lidū p actionē calidi: inquātū educit̄ calor q inerat vt
actus impfectus in maiorē pfectionē ⁊ aſſimilationē
agentis: ⁊ hoc cōtingit ſʒ ꝙ potētia ſubiecta actui: que
quidē q̄ʒtū in ſe eſt ad multa: ſe hʒ magis ac magis ter
minat̄ ſub actu illo: vel qꝛ auget̄ v̄tus agentis: ſicut ex
cōiunctione pluriū luminariuʒ intendit̄ illuminatio:
vel ex pte ipſius māe ſm ꝙ efficit̄ ſuſceptibilior illius
actus: ſicut aer quanto plus attenuat̄: fit ſuſceptibilior
luminis. Intēſio aūt charitatis nō ꝯtigit ex hoc ꝙ vir
tus agentis fortificet̄: ſed tñ ex hoc ꝙ nā recipiēs que
quātū in ſe eſt diſperſionē quādā hʒ ſʒ ꝙ eſt ad plura
magis ac magis p̄parat̄ ad ſuſceptionē gr̄e: ſʒ ꝙ ex di/
cta multitudine vel ꝯfuſione potētialitatis in vnū col
ligit̄ p opatiōes: qbus ad charitatē ſuſcipiēdā p̄parat̄:
⁊ ideo Dionyſius pfectū ſcitatis ſp deſignat p hoc: ꝙ ē
ex ptita vita in vnicā ꝯſurgere: ⁊ ſic pʒ ꝙ augmentum
charitatis ſilē eſt augmēto q̄litatū nāliū: licʒ origo ei⁹
differat ab origine illaꝝ. Cuius rō eſt qꝛ qualitates na
turales educunt̄ de potentia materie: quarū inchoatio
nes quaſdā māe deus in opere creationis indidit: ⁊ iō
qñ in actū ꝓdeunt: eſt exitus de impfecto ad pfectū.
Differūt dona gratuita a qualitatibus nālibus. Dona autem gratuita non reducuntur quaſi de potē/
tia materie: qꝛ nihil eſt in potētia nāli: quod per agens

nāle educi non poſſit:ꝛ iō ozigo grē eſt per nouā īfuſio nē:ſed augmētū eius eſt ꝑ hoc ꝙ de imperfecto ad pfe ctū actus infuſus educit.) Hec ille. ❡ Item 2ª 2ᵉ.q. 24.arti.5° hoc idē dicit.(Sic(inquit)charitas augeť ſcʒ ſolū ꝑ hoc ꝙ ſubm̄ magis ac magis ꝑticipat chari/ tatē.i.ſm q̄ magis reducit in actū illius forme:ꝛ ma gis ſubdiť illi.hic enī eſt modus ꝓprius augmenti cu/ iuſlibʒ forme que intendiť:eo ꝙ eſſe huius forme to/ taliter ꝯſiſtit in eo qđ īheret ſuſceptibili:ꝛ ideo cū ma/ gnitudo rei ſequať eſſe illius formā eſſe maiorē:ħ eſt eā magis ineſſe ſuſceptibili:nō aūt aliā formā adueni re:hoc enī eēt:ſi forma haberet aliā quātitatē ex ſeipa nō ꝑ cōparationē ad ſubm̄:ſic igiť charitas augeť ꝑ ħ ꝙ intendiť in ſubiecto:ꝛ hoc eſt ipſam augeri ſm eēn/ tiam.) Hec ille. ❡ Itē de virtutibus vbi ſupra dicit. (Sicut corpus qđ moueť ad quātitatē pfectā dicitur augeri; ꝛ ipſa quātitas pfecta dŕ magna reᵘ impfecte: ita illud qđ moueť de q̄litate iperfecta ad pfectam di ciť augeri ſm q̄litatē:ꝛ ipſa pfecta qualitas dŕ magna reſpectu impfecte:ꝛ qꝛ pfectio vniuſcuiuſqʒ rei eſt eiº bonitas.ideo Aug.dicit ꝙ in his que nō mole magna ſunt:idē eſt eē maius qđ melius:moueri aūt de iperfe/ cta forma ad pfectā nihil eſt aliud q̄ʒ ſubm̄ magis re/ duci in actū:nā forma eſt actus:vn̄ ſubʒ magis formā ꝑticipare nihil aliud eſt q̄ʒ ipſum reduci magis ī actuʒ illius forme:ꝛ ſic ab agente reduciť de pura potētia in actū:ita etiā per actionē agentis reduciť de actu iperfe cto in actū perfectū.) Hec ille. ❡ Sexta ꝯ eſt. Q aliq̄ forme intenſibiles intenduntˀ nō ſolū ſm maiorē ꝑti/ cipationē ſubiecti:ſed etiā ꝑ additionē alicuius.ꝓbať iſta ꝯ ſʒ ſciū Tho.pᵐa 2ᵉ.q.52.arti.p.vbi ſic ait.(Cū habitus ꝛ diſpōnes dicanť ſm ordinēʒ ad aliqđ. vt dŕ

Tex.cō.17. 7° phy.dupľr pōt itēſio ꝛ remiſſio in hītibº ꝛ diſpōnibº ꝯſiderari.vnoº ſm ſe.put dŕ maioz vľ mīoz ſanitas vľ maioz vel minoz ſcia:q̄ ad pľa vel pauciora ſe extēdit: alioº ſʒ ꝑticipationē ſubti.put.ſ.eq̄lis ſcia vel ſanitas magis recipiť in vno q̄ʒ in alio ſm diuerſaʒ aptitudi/ nē ex nā vel ex ꝯſuetudine:nō enī habitus ꝛ diſpoſitio dant ſpēm ſubiecto: neqʒ iterū in ſui rōne icludunt in diuiſibilitatē.) Hec ille. ❡ Et intendit hoc ꝙ aliq̄ for ma nō participať ſm magis ꝛ minus ex duobº ſm ꝙ

Duobº modis aliquam formā ſʒ magis ꝛ minus non ꝑticipari contingit. Tex.cō.10.

ipſe ponit ibi.(Duobus(inquit)modis pōt cōtingere ꝙ forma non ꝑticipať ſm magis ꝛ minus.vno mō qꝛ participās hʒ ſpēm ſm illā:ꝛ ide eſt ꝙ nulla ſubſtātia/ lis forma participať ſm magis ꝛ minus:ꝛ ꝓpter hoc dicit phs 8° metaphy.ꝙ ſicut numerus nō hʒ magis ꝛ minus:ſic nec ſubā que eſt ſm ſpēm.i.quantū ad par/ ticipationē forme ſpecifice:ſed ſiqdē que cū mā.i.ſm materiales diſpōnes inueniť magis ꝛ minus in ſubſtā tia. Alio modo pōt cōtingere ex hoc ꝙ ipſa indiuiſibi/ litas eſt de rōne forme.vn̄ opʒ ꝙ ſi aliqd ꝑticipet illā formā ꝙ participet illā ſm rōne indiuiſibilitatis:ꝛ in/ de eſt:ꝙ ſpēs numeri nō dńr ſm magis ꝛ minus:quia vnaqueqʒ ſpēs in eis cōſtituiť ꝑ indiuiſibilē vnitatē: ꝛ eadē rō eſt de ſpēbus quātitatis cōtīnue que ſm nūe/ ros accipiunť:vt bicubitū tricubitū:ꝛ de relationibus: vt duplū triplū:ꝛ de figuris vt trigonū tetragonū:que cūqʒ enī participāt rōne dictoꝝ:opʒ ꝙ indiuiſibiľr ꝑti cipent.) Hec ille. ❡ Itē arti.ſequēti ſic diē.(Sʒ qꝛ q̄/ dā accidentia augenť ſm ſeipſa:vt ſupra dictū eſt:in q buſdā hoꝝ pōt fieri augmentū ꝑ additionē:augeť enī motus ꝑ hoc ꝙ aliqd ei addiť vel ſm tēpus:in quo eſt vel ſm viā:ꝑ quā eſt:ꝛ tñ manet eadē ſpēs ꝓpter vni/ tatē termini:augeť etiā nihilominus motus per inten ſionē ſm ꝑticipationē ſubiecti:inquātū.ſ.idem motus

pōt expedite:aut prompte fieri. ❡ Simiľr etiaʒ ꝛ ſcia pōt augeri ſm ſeipſaʒ ꝑ additionē:ſicut cuʒ aliqs pľes ꝯnes geometrie addiſcit:augeť in eo habitus eiuſdem ſcie ſm ſpēm. Augetur nihilominus ſcia in aliquo ſm ꝑticipationē ſubiecti ꝑ intenſionē:put.ſ.expeditius ꝛ clarius vnus homo ſe hʒ alio in eiſdē ꝯnibus cōſiderā dis. In habitibus aūt corpalibus non multū videť ſie ri augmentū ꝑ additionē:qꝛ nō dŕ aīal ſanum ſimpľr aut pulchꝝ niſi ſʒ oēs ſuas ꝑtes ſit tale:ꝙ āt ad pfectio rē cōmenſurationē ꝑducať:hoc cōtingit ſm trāſmuta tionē ſimpliciū qualitatū:que non augenť niſi ſm in/ tenſionē ex ꝑte ſubiecti ꝑticipantis.) Hec ille. ❡ Itē ſcda ſcđe.q.24.arti.5° ad pmū dicit.(Scia(iquit)hʒ quātitatē inquātū eſt habitus ex ꝑte obiectoꝝ:ꝛ ſic au/ geť ꝑ additionē inquātū aliqs plura cognoſcit:hʒ etiā quātitatē iquātū eſt quedā forma accidētalis:ex eo ꝙ eſt in ſubiecto:ꝛ ſʒ hoc augeť in eo q certius eadē ſen/ ſibilia cognoſcit nūc q̄ʒ prius.) Hec ille. ❡ Itē ibideʒ diciť.(Pōt(inquit)cōtingere ꝙ aliqs habitº augeať per additionē dum extendiť ad quedā obiecta:ad que pius ſe nō extēdebat:ꝛ ſic augeť ſcia geometrie in eo q de nouo incipit ſcire aliqua geometricalia:que pius ne ſciebat.) Hec ille. ❡ Septima ꝯ eſt. Nō ois forma ē augmentabilis ſeu intenſibilis. ❡ Iſtā ꝯnē ꝓbat a po

ri ſcūs doctoz prima 2ᵉ.q.52.artic.p.ſic dicens.(Illud (inquit)ſm ꝙ aliquid ſortitur ſpēm:opʒ eſſe fixum ꝛ ſtans quaſi indiuiſibile:quecūqʒ enī ad illud attingūt ſub ſpē continenť:q̄cūqʒ aūt recedūt ab illo in plus vľ in minus ꝑtinēt ad aliā ſpēm perfectiorē vel imperfe ctiorē. Unde phs dicit 8° meta.ꝙ ſpēs rerū ſuntˀ ſicut numeri:in qbus additio vel diminutio variat ſpēʒ. ſi igiť aliq̄ forma vel q̄cūqʒ res ſm ſeipſaʒ:vel ſʒ aliqd ſui ſortiať rōnē ſpēi:neceſſe eſt:ꝙ ſm ſe cōſiderata ha beat determinatā rōnē:que neqʒ in plus excedere:nec in minus deficere poſſit:ꝛ hꝰ ſunt caloz ꝛ albedo:ꝛ hꝰ alie qualitates:que nō dńr in ordine ad aliud:ꝛ multo magis ſuba:que eſt ꝑ ſe ens. Illa vō q̄ recipiūt ſpēʒ ex aliq:ad qđ ordināť:pñt ſm ſeipſa diuerſificari in plus vel in minus:ꝛ nihilominus ſunt eadē ſpē ꝑꝑ vnitatē termini:ex quo ſpecificanť:ꝛ idē pōt cōſiderari in ſani tate:nā corpº ꝯtingit ad rōnē ſanitatis ſm ꝙ hʒ diſpō nē ꝯuenietē nāe aīalis:cui pñt diuerſe diſpōnes cōue/ niētes eē:vn̄ pōt variari diſpoſitio in plus ꝛ in minus: ꝛ tñ ſemp remanebit rō ſanitatis:ſi aūt nomē ſanitatis eſſet ipoſitū ſoli pfectiſſime cōmenſurationi:tunc ipſa ſanitas nō diceret maioz vel minoz. Sic ḡ pʒ qualiter aliqua forma poſſit ſm ſeipſaʒ augeri vel minui:ꝛ q̄li/ ter nō. ❡ Si vō cōſideremus formā ſm participatio/ nē ſubiecti:ſic inueniunť quedā forme recipere magis vel minus:ꝛ quedā non:cū enī illud a quo hʒ aliquid ſpēm oporteat manere fixū:ꝛ ſtās idiuiſibile duobus modis:pōt ꝯtingere ꝙ forma nō ꝑticipať ſm magis ꝛ minus:vel qꝛ ꝑticipans hʒ ſpēm ſm ipſaʒ:vel qꝛ indi/ uiſibilitas eſt de ratiōe forme.) Hec ille q̄ſi in forma. ❡ Aliqua enī detraxi in medio ꝛ in fine:qꝛ in ꝓbōne pcedentis ꝯnis dicta ſūt. ❡ Ex pdictis tñ pʒ ꝙ fore q̄ recipiūt ſpēm ex ſe:vel aliquo ſui nō ſūt itenſibiles ſʒ ſe. ❡ 2° ꝙ fore q̄ dāt ſpēʒ ꝑticipātī eas:vľ de q̄ꝝ rōne eſt indiuiſibilitas nō ſunt itenſibiles ſm ꝑticipationeʒ ſubti. ❡ Eādē ꝯnē ponit de vtutibº vbi.ā.(Nō ꝯtigit (inqt)oibº formis itēſio ſʒ ꝑticipationē ſubti ꝑꝑ duo. Pˀo qdē ex ipſa rōne fore:eo.ſ.ꝙ illō qđ pficit rōneʒ fore eſt aliqd idiuiſibile:puta nūerº.nā vnitas addita ꝯſtituit ſpēm.vn̄ binariº ꝛ ternariº nō dŕ ſʒ magis:aut minus:ꝛ ꝑ ꝯns non inueniť magis ꝛ minus in quanti/

Que forme ſʒ ſeipſas augeri nō pñt.

Tex.cō.10.

Que augeri pñt ſʒ ſeipſas

tatibus

tatibus:que denominanť a numeris:puta bicubitū tri
cubitū:neqȝ in figuris:puta triangulare ⁊ quadratum
neqȝ in ꝓportiōibus:puta duplū triplū. Alio modo ex
cōparatione forme ad ſubm:qꝛ inheret ei mō indiuiſi/
bili:⁊ ꝑꝑ hoc forma ſubalis nō recipit intenſionē nec
remiſſionē:qꝛ dat eſſe ſubale:qḋ eſt vno mō:vbi enim
Ler.c.6.in. eſt aliud eſſe ſubale:eſt alia res:⁊ ꝓpter hoc phs 8° me
taphyſice aſſimilat diffōnes numeris:⁊ inde eſt ꝙ ni/
hil ſubalr de altero ꝑdicať etiā ſi ſit in gñe accñtis cū
magis ⁊ minus:non enim dicitur albedo magis ⁊ mi/
nus color:⁊ propter hoc etiam qualitates in abſtracto
ſignate:qꝛ ſignanť per modū ſubſtātie nō intendūtur:
nō eñi dr̃ albedo magis vel minus.ſed albū.) Hec ille
in forma. ¶ Itam eandē ꝯnē ponit eodē libro.q.vlti
ma arti.3°. ¶ Sed ſciendū ꝙ cū dictū fuit in ꝓbatio/
ne ante ꝯnis:ꝙ aliqua forā augeť ꝑ additionē:non eſt
hoc intelligendū:ꝙ aliq̄ per ſe vna forma intendať ex
additione forme ad formā in eodē ſubiecto ꝑ̊ata ꝙ ex
illis fiat vna:hoc eñi eſt impoſe:qꝛ ſi ille forme ſūt di/
uerſarū ſpecieꝝ:nō pōt ex illis per ſe vna cōflari.ſi aūt
ſint euſdē ſpēi:nō prit eē in eodē adeq̄to:⁊ ꝑ̊ ſubiecto:
ſed intelligit ſctūs doctor:ꝙ alique forme augenť per
additionē forme ad formā:nō ꝙ additio fiat intrinſe/
ce forme que intendiť ſed extrinſece:ſcia eñi augeť ꝑꝑ
additionē ſpecieꝝ intelligibiliū adinuicē:que qdē ſpe
cies ſibi inuicē addunť:nō aūt addunť habitui ſciētie
q̄ eſt ſimplex habitus. Uñ ꝑ̊ 2ᵉ.q.54.arti.4.ad 3ᵐ dic.
(Ille qui in aliq̄ ſcientia acquirit per demōſtrationē
ſciam vni⁹ ꝯnis habȝ quidē habitū:ſed iꝑfecte:cum
vero acquirit ꝑ aliā demōſtrationē ſciam alterius cō/
cluſionis:nō generať in eo alius habitus:ſed habit⁹ q
ꝑ̊us inerat fit ꝑfectior vtpote ad plura ſe extēdens:eo
ꝙ ꝯnes ⁊ demōſtrationes vni⁹ ſcie ordinate ſūt:⁊ vna
oriť ex alia.) Hec ille. ¶ Patȝ ḡ ꝙ in augmēto ſcie ꝑ
additionē addiť demōſtratio demōſtrationi vel ꝯclō
ꝯni:nō aūt habitus habitui:nec forma forme:cū ipſe
expreſſe dicat in corꝑe illi⁹ articuli:ꝙ habitus eſt ſim/
plex qualitas nō cōſtituta ex ꝑlibus habitibus: etiam
ſi ad multa ſe extēdat. ¶ Et eodē modo dōȝ eſt de ſa
nitate ⁊ aliis formis:que augenť per additionē:de hoc
Libro ꝯclu/ né ſcóam ar guit Grego. di.17.q 3.ar. ſcdo. dictū eſt in prologo diffuſius. ¶ Sed ꝯ ſecūdā ꝯnem
arguit multiplr̃ Grego.primo ꝓbat qnqȝ vel ſex me
dijs:ꝙ impoſſibile eſt formas cōtrarias ſimul eē in ali
Utrȝ i aliquo gradu forme ꝯrie ſimul eé poſſunt. quo ſubiecto in quocūqȝ gradu:arguit eñi ꝑ̊ ſic. Si eēt
poſſibile aliqua ꝯria in aliquo gradu ſimul eſſe in eo/
dē ſubiecto ꝑmo.hoc eſſet poſe de ꝑmis ꝯrijs.ſ.calidi/
tate ⁊ frigiditate ⁊ alijs actiuis adiuicē ⁊ paſſiuis:ꝯñs
eſt falſum:vt ꝓbabo.igiť ⁊ añs.ꝯña tenet:qꝛ eadē rō
in oibus. ¶ Patet etiā h̄ ex cōceſſione oium cōtrarie
opinātiū:⁊ ex oib⁹ arguentibus:quas inducunt ad ꝯnē
oppoſitā. Falſitatē ꝯñtis ꝓbo ſic. Impoſe eſt nālr aliq̄
duo talia ꝯtraria eſſe in diuerſis ſubiectis approximā
tis ſm ꝙ requiriť ad agendū ⁊ patiendū omni ipedi/
mento remoto:qn vnū agat in aliud ⁊ expellat illud.ḡ
impoſe eſt aliqua duo talia ſimul eſſe in eodē ſubiecto
ꝑmo.añs eſt cōiter cōceſſum:⁊ per experiētiā notū : ſed
tenet ꝯña per locū a maiori.magis eñi videreť poſe:ꝙ
talia cōtraria cōpaterenť ſe in ſitibus ꝓpiquis ⁊ diuer
ſis ſubiectis q̄ȝ in eodē ſubiecto ꝑ̊.⁊ ideo ſic arguendo
ꝯña eſt eadē:licȝ nō econuerſo ſequať:aliqua ꝯtraria
nō cōpatiunť ſe in eodē ſubo ꝑ̊.ḡ nec in diuerſis ſubie/
ctis approximatis. Inſtantia eñi habeť in ꝯtrarijs nō
actiuis ⁊ paſſiuis ad inuicē.vbi grā.albedine ⁊ nigredi
ne:que ſm veritatē in nullo gradu cōpatiunť ſe in eo/
dē ſubiecto:⁊ ſm cōem cōceſſionē nō cōpatiunť ſe in

gradibus intenſiſſimis.vñ cōiter etiā aduerſarij cōce
dunt ipoſe eſſe nāliter:ꝙ albedo intēſiſſima ⁊ nigredo
intēſiſſima ſint ſimul in eodē adequato ſubiecto : ⁊ nī
in diuerſis ſubiectis ꝓpinquis ſm ſitū ſe compatiunť
in gradibus quātiſcūqȝ:vt experiētia docet. ¶ Scdm
mediū eſt tale. Aut ꝯria ꝯpoſſia ſūt in eodē ſubo in q̄
tiſcūqȝ gradib⁹:aut nō iquātiſcūqȝ:ſȝ in aliquātis ſic:⁊
in aliquātis nō. Primū nō pōt dici:qꝛ tūc ꝯria in ſuis
excellentijs ſiue in ſūmo eſſent cōpoſſibilia:qḋ nullus
dicit:nec dicere pōt:qꝛ tūc talia nō magis eſſent ꝯtra/
ria q̄ȝ ſiccitas ⁊ caliditas:albedo:⁊ dulcedo. ¶ Si di/
cať ꝙ in aliquātis ſic:⁊ in aliquātis nō:tūc ſumanť ali/
qua duo talia ſimul exiſtētia in eodē ſubiecto ꝑ̊:⁊ ſint
calor ⁊ frigus:⁊ ſit calor ille.a.⁊ frigus.b.tunc q̄ro: aut
a.calor pōt ſecū pati ꝑ̊cīſe.b.⁊ nō maius frigus intenſi
ue:nec minus q̄ȝ eſt.b.aut minus tm̄:⁊ nō maius.aut
maius ſed nō minus:aut tā maius q̄ȝ minus. ¶ Et ſi
dicať pᵐ. ¶ Cōtra. Si calor.a.nō pōt ꝯpati ſecū i eodē
ſubto min⁹ frig⁹:q̄ȝ ē frig⁹.b.ḡ maior calor q̄ȝ eſt.a.ñ pt
ſecū cōpati minus frigus q̄ȝ eſt.b.⁊ vltra.igiť ſi itēdať
calor.a.nō minueť frigus.b.qḋ eſt ꝯtra opināteſ q di/
cunt:ꝙ qñ vnū ꝯriū itēdiť:reliquū remittiť. Pria ꝯña
pȝ:qꝛ q̄ꝫto vnū ꝯriū plus excedit aliḋ:tāto min⁹ ꝯpatiť
illud ſecū:⁊ h̄ pȝ ſi accipianť ꝯria in diuerſis ſubiectis
ꝓpinqs ſȝ ſitū:vt ſupra dicebať. Scda etiā ꝯña pȝ: qꝛ
alioqn poſt intenſionē caloris.a.⁊ remiſſionē frigoris.
b.in eodē ſubto ſil eſſet maior calor q̄ȝ.a.⁊ min⁹ frigus
q̄ȝ.b.qḋ repugnat añti. ¶ Itē. Si calor.a.ñ pt ſecū cō/
pati min⁹ frig⁹ q̄ȝ frig⁹.b.ḡ nec maior calor q̄ȝ.a.poteſt
ſecū cōpati frigus.b.⁊ vltra.igiť ſi intendať calor.a.ne
ceſſario ſil intendeť frigus.b.⁊ ꝑ ꝯñs qñ aliqḋ calefa/
ctiuū intendet calorē alicui⁹ remiſſe calidi:intendet ēt
ſil frig⁹ in eo exñs:⁊ ſil faciet ipm magis calm ⁊ magis
frigidū q̄ȝ eſſet ꝑ̊us:qḋ eſt ꝯ oēm experiētiā ⁊ opiones:
ꝓbať tñ ꝯña:tū ꝑ̊:qꝛ ſi deť oppᵐ ꝯñtis:nō erit neċe qñ
itēdeť calor.a.remitti frig⁹.b.qꝛ nūq̄ȝ agēs nāle ꝑ ſe cō
rūpit aliquā formā nec in toto nec ſm ptē niſi ꝑꝑ incō
poſſibilitatē forme iducēde.ſi ḡ maior calor q̄ȝ.a.ē cō/
poſſibilis toti frigori.b.nō oportebit aliquā ptē frigori
b.corrūpi vt maior calor q̄ȝ.a.genereť:⁊ ſic erit intēſio
vni⁹ ꝯrij ſine remiſſione alteri⁹ ſecū exñtis:qḋ ipſi ne/
gant.tū 2° ꝓbať eadē ꝯña:qꝛ ſi maior calor q̄ȝ.a.cōpa
ti pōt ſecū totū frig⁹.b.eadē rōne calor.a.pōt ſecū ꝯpa
ti aliqḋ frigus min⁹ q̄ȝ.b.qḋ in eadē ꝓportione ſe hēat
ad calorē q̄ȝ.a.cui dr̃ ꝯpoſſis. ¶ Itē ex alia pte.ſi calor
a.nō pōt ſecū ꝯpati min⁹ frigus q̄ȝ.b.ḡ nec minor calor
q̄ȝ.a.poterit ſtare cū toto frigore.b.⁊ multo minus cū
maiori frigore q̄ȝ eſt.b.⁊ ſic ſequiť vlterius ꝙ ſi remit/
tať calor:oportebit ſimul remitti frigus:⁊ ſi frigus itē/
dať nō remitteť calor:qn potius neċio ſimul intende/
tur:que oia ſunt ꝯ nām ⁊ ꝯ opinātes:⁊ ꝯñe patēt ex di/
ctis. ¶ Si vo dicať 2ᵐ.ſ.ꝙ calor.a.pōt ꝯpati ſecū ma
ius frigus q̄ȝ eſt.b.nō aūt minus. ¶ Arguiť ꝯ prio. Qꝛ
ſi nō pōt cōpati ſecū minus frigus.ḡ ſecū exiſtens nō
poterit remitti:niſi ſiml remittať ⁊ ipſe calor.a. ¶ Itē
Nec maior calor q̄ȝ.a.cōpatieť ſecū min⁹ frigus q̄ȝ.b.
nec etiā ipm:⁊ ꝑ ꝯñs nō erit poſſibile.a.intēdi qn ſiml
intendať frigus exñs cū eo. ¶ Scdo. Si calor.a.pt ſe
cū cōpati maius frig⁹ q̄ȝ eſt.b.ḡ frigus.b.poterit intēdi
ſine remiſſione caloris.a.qḋ eſt ꝯ opinātes:⁊ ꝯña patȝ
ex dictis. ¶ Item ſequiť ꝙ maior calor q̄ȝ eſt.a.pote/
rit ſtare cum maiore frigore q̄ȝ eſt.b.vt ex dictis pōt ꝓ
bari : ⁊ per ꝯñs poterit intendi abſqȝ hoc ꝙ frigus re/
mittatur:imo etiaȝ eſto ꝙ ſimul frigus intenderetur.
¶ Si vo dicať tertiū.ſ.ꝙ calor.a.pōt ſecū cōpati mi/

nus frigus q̃ eſt.b.nõ aũt maius: põt p̃mo argui ꝯ ꝗ qꝺ ꝺr ꝙ nõ põt cõpati ſecũ maius: ſicut ꝯ vnã p̃tẽ p̃mi mẽbꝛi:q̃ erat eadẽ cũ iſta:ẽ argutũ. ¶ Scꝺo ꝯ illꝺ qꝺ ꝺicit̃ ꝙ põt ſecũ cõpati minus frigus. Nã ex hoc ſeq̃t̃ ꝙ totũ frigus.b.poterit ſtare cũ aliquo calore maiore q̃ eſt.a.ad quẽ ſe hꝫ in aliq̃ ꝑportione:in q̃ ſe hẽbit minus frigus q̃ ẽ.b.qꝺ ꝺicit̃ poſſe ſtare cũ toto calore.a. ad ip̃m.a. ¶ Ex quo vltra ſequit̃ ꝙ nõ erit neceſſe ad intenſionẽ caloris.a.remitti frigus.b.vt ſupra eſt argutũ. ¶ Si aũt ꝺr 4ᵐ.ſ.ꝙ calor.a.põt ſecũ cõpati maius frig⁹ q̃ eſt.b.ꝛ ſilr minus q̃ eſt.b. ¶ Cõtra p̃. Qꝛ vtraq̃ pars ꝑt reprobari ex dictis. nã p̃ma reprobata eſt arguẽdo ꝯ ſm mẽbꝛũ diuiſiõis:ꝛ ſcꝺa ꝯ 3ᵐ. ¶ Scꝺo. Si calor.a.põt ſecũ cõpati maius frigus q̃ .b.aut põt ſecũ cõpati q̃tũcũqꝫ maius:ꝛ ꝑ ꝯñs ſũmã frigiditatẽ nãlr:ꝛ ſic cũ tãta frigiditate q̃ta eſt frigiditas aq̃ ſtaret tantus calor:quãtus eſt.a.ꝛ eadẽ rõne cũ tãto calore q̃t⁹ ẽ calor ignis ſtaret nãlr aliq̃ ſatis magna latitudo frigiditatis:qꝺ eſt oĩno falſum:aut nõ q̃tũcũqꝫ maius frigus:ſꝫ vſqꝫ ad certã latitudinẽ:ꝛ tũc ponat̃ ꝙ calor.a. ſit in ſubiecto ſimul cũ tota illa latitudine frigoris:que maiorẽ ſecũ nõ põt ꝯpati:ꝛ huic ſubiecto approximet̃ aliqꝺ frigefactiuũ potẽs intendere frigus illud:non ſꝫ vſqꝫ ad ſũmũ gradũ frigiditatis polem nãlr:ꝛ totũ ꝗ eſt poſſibile:ꝛ tunc certũ eſt:ꝙ illud frigefactiuũ intendet illud frigus:aut ḡ remanebit calor.a.nõ remiſſus poſt intenſionẽ illius frigoris:ꝛ ſic illud frigus ante intenſionẽ eius nõ fuit maximũ:qꝺ ſecuꝫ poterat cõpati calor.a.qꝺ eſt contra poſitionẽ:aut remittet̃ ſimul calor.a.ꝛ aliqua pars eius remanebit. ¶ Et tũc ꝯ p̃. Qꝛ ſi totus calor.a.nõ põt ſimul ſtare cuꝫ frigore maiore. multo min⁹ eius ꝑs poterit:vt ſupra argutũ eſt. ¶ 2° Qꝛ ſi minor calor q̃ eſt.a.põt ſtare cuꝫ maiore frigore q̃ eſt illud datũ.ergo ꝛ calor.a.poterit ſtare cũ aliquo frigore adhuc maiore q̃ ſit illud datũ:qꝺ in eadẽ ꝑportione ſe habeat ad ipꝫ:in q̃ ad illũ calorẽ minorẽ ſe hꝫ illud frigus maius:qꝺ ponit̃ cũ ipſo ſtare:ꝛ ꝑ ꝯñs illud nõ fuit maximũ potẽs ſtare cũ calore.a.vt ponebatur: aut in tali intẽſiõe totalr corrũpet̃ calor.a.ꝛ cũ frigus iſtud nõ fiat ſũmũ ꝑ illud agens ex caſu poſito:erit adhuc remiſſuꝫ:ꝛ poterit vlterius itẽdi. Et ſilr aliqꝺ corp⁹ frigidiſſimũ poterit remitti in frigiditate ad equalitatẽ iſtius:ꝛ ſic poterit eẽ aliqꝺ frigidũ remiſſuꝫ ſine mixtione caloris:ꝛ etiã poterit eẽ itẽſio ꝛ remiſſio in vno ꝯrio ſine alteri⁹ mixtione:ꝛ per ꝯñs nõ eſt neceẽ ponere in aliquo gradu ꝯria ſiml. ¶ Silr ꝯ aliã p̃tẽ põt argui qꝛ aut calor põt ſecũ cõpati q̃tũcũqꝫ minus frigus q̃ eſt.b.in infinitũ:aut nõ:ſed vſqꝫ ad certã ꝑuitatẽ frigoris. ¶ P̃rimũ ꝺici nõ põt:qꝛ tũc cũ toto frigore.b.põt ſtare ſũma caliditas:qꝺ eſt reprobatũ.pꝫ ꝯña:qꝛ ſumma caliditas nãlr poſſibilis nõ tãtũ excedit frigus.b. q̃tũ calor.a.excedit aliqꝺ frigus ſibi ꝯpoſſe:ſi in infinitũ minus põt ſecũ cõpati.ſi võ cõpatiat̃ ſecũ min⁹ frigus vſqꝫ ad determinatã ꝑuitatẽ frigoris:ꝛ non vltra: tũc ponit̃ cũ hꝫ ꝑuo frigore:ꝛ approximet̃ aliqꝺ calefactiuũ intẽdẽs calorẽ:vt p̃us ꝺicebat̃ de frigefactiuo intendente frigus:ꝛ procedit argumẽtũ penitus eodeꝫ modo:ꝛ ad eaſdẽ ꝯcluſiones deducit. ¶ Tertiũ mediuꝫ eſt tale. Si ꝯria ꝑñt ſe cõpati in aliquibus gradibus.ḡ durities ꝛ mollities poterũt ſimul eſſe in eodẽ ſubꝺo:ꝛ cũ in oẽ:in quo ẽ ſubtiue durities ſit durũ:ꝛ in q̃ ẽ mollities ſit molle:idẽ poterit eẽ durũ ꝛ molle. ꝗ autẽ falſum eſt:qꝛ tunc cõtradictoria eſſent ſimul vera:qꝺ patet ex diffõnibus eoꝝ:vt pꝫ 4° metheoroꝝ. Duruꝫ eſt ꝙ nõ cedit in ſeipſum ſm ſuperficiẽ:molle aũt qꝺ cedit Tex.cõ.30.

nõ ecõtra circunſtãdo. ¶ Idẽ ponit̃ 3° celi ꝛ mundi:ꝛ intelligendũ eſt:ꝙ niſi ꝑter ſolitũ:ꝛ cõem curſum nãe deus operet̃.ſi ergo idẽ eſſet durũ ꝛ molle:idẽ cederet in ſeipſuꝫ ſm ſuperficiẽ:nõ ecõtra circũſtando:ꝛ non cederet ꝛc̃. Silr nõ põt fieri de rectitudie ꝛ curuitate:ſi ponerent̃ eſſe alique qualitates ſm ſe diſtincte:ꝛ alys inherentes:ſi eni idem eſſet curuũ ꝛ rectuꝫ:ꝯdictoria eſſent ſimul vera:vt ꝓbat̃ ex diffõnibus eoꝝ. Eſt eniꝫ rectũ:cuius mediũ non exit ab extremis:curuũ aũt:cuius mediũ exit extrema. ¶ Quartũ mediũ eſt de formis ꝯtrarys:que nate ſunt fieri circa aĩam: vt error ꝛ ſcia circa eandẽ ꝯnẽ:virtus ꝛ vitiũ illi oppoſitũ:ſimul eni poſſent eſſe in aĩa qꝺlibꝫ illoꝝ:ꝛ ſimul poſſet aliqs ſcire aliquã veritatẽ ꝛ errare circa illã:ꝛ ſiml' aſſentire firmiter ꝛ diſſentire:ꝛ eandẽ rẽ ſimplr velle ꝛ nolle:ꝛ de eodẽ delectari ſimul ꝛ ꝯtriſtari:que ſunt ꝯ hũanaꝫ experientiã. ¶ Quintũ mediũ eſt:qꝛ tũc eodẽ mõ q̃libet due forme ſubales vel accñtales poſſent nãliter informare eadẽ mãm:cũ nulle videant̃ plus icõpoſſibiles q̃ ꝯrie:ꝛ ſic in eadẽ mã poterũt ſimul eẽ forma palee ꝛ forma lapidis vel ferri:ꝛ forma vini:ꝛ aceti:oſſis: ꝛ olei:qꝺ eſt abſurdũ. Due etiã aĩe rõnales poterũt eẽ in vno corpe:ꝯ qꝺ ẽ articulus pariſiẽſis.27°.qui eſt talis:ꝙ deus poſſet pl'es aĩas in vno corpe facere.error. ¶ Sextũ mediũ ſumit̃ ex dictis pħi inferẽtis:ꝙ ſi cõtraria eẽnt ſimul:ꝯdictoria eſſent ſimul.vnde in q̃rto meta.ꝺicit ſic.(Qm̃ aũt impoſſe ꝯdictionẽ ſiml' eẽ verã de eodẽ:palã ꝙ nec ꝯria ſil' icẽ cõtingit eidẽ.)ꝛ mox infert ꝓbationẽ:qꝛ vt ꝺicit vnũ ꝯrioꝝ eſt ꝑuatio alteri⁹: qꝺ nõ eſt itelligẽdũ eſſentialr:cũ vtrũqꝫ ſit ens:ſed antecedẽter ꝛ illatiue. Nã ad poſitiõeꝫ vni⁹:ſeq̃t̃ negatio alterius circa idẽ ſubm:ꝛ hoc ideo qꝛ eſſentia vni⁹ icõpoſſibilis eſt nãlr eẽntie alterius in eodeꝫ ſubiecto. vñ ex hoc ꝑciſe ꝺñr eẽntie ꝯrie.negatio aũt circa determinatũ ſubm eſt ꝑuatio.io.meta.ſi ḡ in eodeꝫ ſimul ſunt ꝯria.vbi grã albedo ꝛ nigredo:ſeq̃t̃:in hoc ſubiecto eſt albedo.ḡ in hoc eodẽ ſubiecto nõ eſt nigredo. ¶ Et ſimiliter ſequit̃:in hoc eſt nigredo.ḡ in hoc nõ eſt albedo:ꝛ vltra:igit̃ i hoc ſubiecto eſt albedo:ꝛ in hoc ſubiecto nõ eſt albedo:que ſunt ꝯdictoria. ¶ Et ſimilr ſequitur:in hoc ſubiecto eſt nigredo: ꝛ in hoc ſubiecto non eſt nigredo:accipiendo.ſ.eſſe ſm actum:qũo aliqꝺ ꝺicit̃ ſimpliciter eſſe:non autẽ eſſe in potẽtia:qꝺ eſt eſſe ſm quid:nam quod tñ eſt in potẽtia tale non ſimplr ꝛ ſine determinatione dicitur tale:ſed potius negat̃ eẽ tale.vt ꝺicit Cõmentator 4° metaphyſice ꝯmento.15. ꝛ ꝑpterea cõcludit pħs.(Si igitur ipoſſibile eſt ſimul affirmare ꝛ negare vere impoſſibile ꝛ contraria ſimul eſſe:ſed aut quo:ideſt ſm quid ambo:aut alterum quo alterum vero ſimpliciter quaſi:aut ambo ſunt ſimul in eodem in potẽtia tantum:quia ſcilꝫ neutrum eſt in actu:ſed vtrũqꝫ põt ineſſe ſicut contingit:qñ ꝯria ſunt mediata:aut vnũ in actu:aliꝺ aũt in potẽtia tm̃:)qꝛ qñ alterũ eſt actu in re:ita ꝙ ſimplr ꝛ ſine addito vere ꝺicit̃ eſſe in illa:reliquũ non inuenit̃ in ea:niſi in temporibus diuerſis:vt ꝺicit Cõmẽtator ibidẽ cõmẽto 27.ꝛ allegat ibi Cõmẽtator quãdã trãſlationẽ:que ẽ manifeſtior q̃ ſua ꝛ q̃ nr̃a ꝺicẽs.(Et in alia tranſlatione in loco totius illius eſt aliud manifeſtius ſic:ꝛ ſi ipoſſibile eſt vt inſimul neget̃ ꝛ affirmet̃:ipoſſibile eſt vt cõtraria ſint inſil:ſꝫ qñqꝫ hoc:ꝛ qñqꝫ hoc.) ¶ Iteꝫ pħs 4° meta.ꝓbat ꝙ ipoſſibile eſt aliquẽ opinari cõtradictoria ſimul eſſe vera:per hoc ꝙ impoſſe eſt eundeꝫ ſilr hr̃e ꝯrias opiones:ꝛ opiones de cõtradictorys ſunt cõtrarie:q̃ tota ꝓbatio ſup ꝗ fũdat̃:ꝙ ꝯria nõ ꝑñt ſimul eidem

Tex.cõ.xl.
Tex.cõ.27.
Tex.cõ.15.
Tex.cõ.27.
Tex.cõ.27.

eidē ineſſe: ꝓpterea qꝛ videbat ex eodē gnāri cōtraria
ꝛ nihil generarī ex eo.qđ nō eſt:dicit pħus ꝙ ꝓ̄tāte cō/
tingit ſimul eidē ineſſe ꝯ̄ria:actu aūt nō. Et Cōmenta
toꝛ ibidē cōmento.30.(Dicere(inquit)ꝙ ꝯ̄ria exiſtūt
inſimul in eodē potētia eſt verū:actu aūt eſt falſum: ꝛ
ad idē ꝓpoſitū antea cōmento.15.dicit: ꝙ oīa ꝯ̄ria nō
ſunt exiſtentia inſimul actu:ſ; potētia:ꝛ qđ nō eſt actu
nō eſt ens. ¶ Adā etiā ad idē ꝓpoſitū arguit ꝓbando
ꝙ ſit īpoſſibile nāliter ꝯtraria eſſe in eodē ꝛ q̄tocūq;
gradu. Primo ſic. Qꝛ qualitates ꝯ̄rie nō cōpatiunī ſe
in gradibus intēſis.igiī nec in gradibus remiſſis:aīis
daī ab oībus:ſ; ꝯ̄ñtia ꝓbaī:pmo qꝛ gradus remiſſus
ita eſt talis nāc vel talis:ſicut gradus intēſus: ꝛ ꝑ ꝯ̄ñs
ſi albedini ex nā albedinis repugnat nigredini coexi/
ſtere.ita habebitur repugnātia in remiſſa albedine re/
ſpectu nigredinis:ſicut in intenſa. Si aūt nō repugnat
qꝛ eſt albedo:ſed qꝛ eſt tāta albedo:hoc erit dcm̄ volū/
tariū ꝛ ſine rōne: qꝛ ſuppoſito iſto gradu nigredinis:q
ſtat in eodē ſubto cū albedine tāta: volo ꝙ iſte gradus
perficiat ſubm̄ illud ſine omni gradu albedinis:ſi igiī
poſt illi ſubto approximeī dealbatiuū:qđ poſſit intro/
ducere gradum albedinis p̄rehabitū:iſtud nō corrum
peret aliqd nigredinis ad hoc:ꝙ introducat albedinē
iſtam in iſto gradu:qꝛ nulla eſt repugnātia inter iſtos
gradus albedinis ꝛ nigredinis:hoc dato.igī pari rōne
fortius dealbatiuū poſſet ꝑmanēte iſta nigredine ītro
ducere albedinē maiorē.nā ſi diceretī oppoſitū:fictio
eſt ſine rōne. ¶ Scđo. Qꝛ repugnātia: q̄ ē iter gradus
intēſionis:aut eſt formalis:aut virtualis : formalis in/
quit ſicut eſſe albū ꝛ non eſſe album formaliter repu/
gnat reſpectu albedinis:ꝛ eſſe cecū ꝛ eſſe videntē vir/
tualis eſt:qꝛ vna forma eſt corruptiua alteri⁹. Si pri/
mo modo:tūc ſicut ꝑuus cū albedo in minori gradu ita
repugnabit paruus gradus albedinis gradui alterius
ſicut magnus. Si ſit ſolū virtualis repugnātia:ħ eſt ir
rationabile ſm̄ hanc viā:qꝛ iſta fictio ponit ꝙ magn⁹
gradus valde dñans nō intenſiſſimus vni⁹ ꝯ̄rij ſtabit
bene cū ꝑuo alterius:ꝛ tñ ſi eſſet virtualis repugnātia
in cauſa:q̄re gradus intenſi nō cōpatiunī ſe:multo for
tius magnus gradus ipſi⁹ ꝯ̄rij cōpatereī ſecū ꝑuū al/
terius:ꝛ hec rō potiſſime ꝓbat de ſimul cōpati in eſſe
ꝑmanſiuo ꝛ quieto. ¶ Tertio. Si nigredo in gradu re
miſſo poſſit nāliter ſtare cū albedine:aut igiī qꝛ nigre
do eſt:ꝛ tūc oīs nigredo:ꝛ ꝑ ꝯ̄ñs oīs nigredo itēſiſſima
poterit ſic ſtare etiā cū albedine intēſa: qđ iterū eſt ꝯ̄
ꝓteruū:vel qꝛ nigredo in tali gradu:ꝛ hoc dari nō pōt:
qꝛ tūc vel repugnaret minori nigredini ſtare cū albe/
dine:qđ falſum eſt:qꝛ cū data nigredo nō ſit maxima
intēdi poſſet:qꝛ cū albedo ſecū ſtans nō ſubito corrū/
pereī:ſed maneret minor cum maiori nigredine. igiī
nō minori:qꝛ ſi nō repugnat maiori:nec minori:ꝛ iteꝝ
albedo cū qua ſtat dat⁹ gradus poſſet intēdi. igiī ſm̄ il
lā fictionē nigredo data poſſet remitti vſquequo ha/
bereī minor nigredo ꝛ maior albedo:ꝛ ſic nō videtur
qn poſſit dari ꝓ cā : q̄re remiſſi ſtant ſimul:quin inten
ſiores ſtare poſſint. ¶ Dices forte ꝙ tāt⁹ gradus vni⁹
ꝯ̄rij poſſet ſtare cū tāto alterius ꝯ̄rij gradu: dato aliq̄
maxio:cū q̄ poſſit ſtare nāliter:ſ; nō cū maiori. ¶ Cō
tra. Si talis ꝛ tātus gradus pōt ſtare cū tāto ꝛ nō cū
minore.igiī opꝫ ꝓportionalr:ꝙ ſicut vna qualitas cre
ſcit:ita ꝯ̄ria decreſcat:ꝛ ꝑ ꝯ̄ñs in aliq̄ inſtāti eēnt equa
les:ꝛ ſi poſſent ſe cōpati in talibus gradibus equalib⁹
nō apparet:quare nō poſſent intēdi eq̄liter ꝛ cōpati ſe
in gradibus maioribus equalibus adinuicē:ꝛ in ma/
ioribus vſq; ad ſūmū: ꝛ ita in gradibus intēſiſſimis:

ꝯ̄ñtia pꝫ:ſi deus approximaret actiua ꝯ̄ria: vel vnum
tm̄:ꝛ ex alia ꝑte ꝯſeruaret formā:ꝛ iſta ꝓportiōaliter
intēderet actū alterius actiui approximati:ꝛ tunc for
mas illas naturis ſuis relinqueret:aut.n.iſte in eē per/
manerēt poſtea ſibi relicte:ꝛ tūc nāliter ſe cōpatiūtur
ex ꝑte ſua:ꝛ habeī intētū:vel vna aget in aliam:cū tñ
ſint equales:ꝛ ita nō obſtante ꝯtrarietate ſemꝑ agunt
adinuicē:ꝛ deſtruūt ſe finaliter:ꝛ nō cōpatiunī ſe etiā
in gradibus remiſſis datis nō plus q̄; in alijs gradib⁹
equalibus. ¶ Quarto ſm̄ ꝙ arguit Okam. Ab omni forma īherēte ſubto alicui adequato vere denomina/ 4⁰ arg. ſicut arguit Och.
ri pōt ſubm̄ tale:quale pōt aliqd eſſe per inherentiam
talis forme:ſ; hoc nō ſit verū de ſubto nō adequato:
nā ethiops eſt albus ſm̄ dentes:nō tñ eſt albus:ita ꝙ
ſi forma ſit ꝑfecta ꝑfecte denominari pōt ſubm̄ hui⁹
eſſe tale:ſi imperfecta imperfecte:ſi igiī calor ꝛ frigus
ſunt ſimul in gradibus remiſſis in eodē ſubto adequa
to:illud erit ſimul calidū ꝛ frigidum:ſ; nō in ſummo.
¶ Quinto. Tunc odiū dei in gradu remiſſo eadē rō/
ne poſſet ſtare cū amore dei:quod videī inconueniēs.
¶ Sexto. Si dati gradus nāliter ſe cōpatianī:addaī
igiī alteri pars ſimilis vel maior ꝑ potētiā dei: ꝛ relin/
quat eas formas naturis ſuis: aut igī ꝑmanebit vtraq;
in dato gradu:aut nō: ſi ſic.igiī nō erat nālis repugnā
tia inter tales formas ex nā taliū formaꝝ:nec etiā tan
tarū.ſi nō:opꝫ ꝙ vna deſtruat vel diminuat aliā: ꝛ ſi
hoc.igiī multo fortius ageret ad corruptionē alteri⁹
poſt ea minoris;qꝛ ſi forma maior illius ſpēi non pōt
reſiſtere ꝛ defendere ſe ꝯtra formā tanti gradus ꝯ̄rie
ſpēi:nec minor illa:ꝛ ſic vel in nullo gradu ſe cōpatiū/
tur: vel in quolibet. ¶ Septimo. Si ꝯ̄ria coextendā/
tur:ſequiī ꝙ aliqs ſit calor in centuplo maioris v̄tutis
q̄; frigiditas data: ꝛ tñ ꝙ nec iſte calor:nec aliqd hñs
illū pōt agere in hñs frigiditatē datā niſi intēdendo
eam:qđ videī magnū incōueniēs: ꝓbaī ꝯ̄ñtia:ſit.a.il/
le calor:ꝛ frigiditas data in alio ſubto ſit.b.volo ꝙ ha
bens calorē.a.ſit vnū calidū remiſſū:in quo tu ponis
calorē ꝛ frigus coextendi:tunc ſi calor in.a.gradu com
patiī ſecū in eodē ſubiecto frigus:in quo ponis ꝙ com
patianī ſe:ponit.n.opinio certū frigoris cōpoſſibilem
gradui.a.caloris in eodē ſubto adeq̄to: ꝛ ſi iſte debet
creſcere:opꝫ calorē minui: ꝛ ſi calor in iſto debet creſce
re:opꝫ frigus minui ſm̄ imaginationē iſti⁹ opinionis:
capiatur igiī aliud frigus in cētuplo remiſſius frigore
qđ ꝑ te eſt cum calore.a. ꝛ illud frigus in alio ſubo per
caſum voceī.b.igiī ſm̄ hāc poſitionē.b.coextēdiī cū
calore itēſiore q̄;.a. ꝛ hec reſpōſio hꝫ ſuſtinere:ꝙ ſicut
decreſcit frigus:ita ꝓportiōaliter creſcit calor: ſit igiī
c.corpus hñs frigus.b. ꝛ ſit.d.pᵐ calidū:cui⁹ calor eſt
minor:ꝛ frigiditas maior. Tunc arguo ſic.d. eſt min⁹
calidū q̄;.c.igiī calor in.d.nō remittit frig⁹ in.c.qꝛ tūc
intēderet calorē ſuū:ꝛ hoc nō: cū calor.c.ſit intenſior:
igiī vl̄ nō aget in.c.vel in eo intēdet frigus.b. ꝛ ꝑ ꝯ̄ñs
nō poterit in.c.agere niſi intēdēdo frigus illius: quod
erat ꝓbādū:tenet vltima ꝯ̄ñtia;qꝛ ſi.d.ſit min⁹ calidū
q̄;.c. ꝛ.d.in agendo ꝑ ſuū calorē in.c.nitiī ipſū aſſimi/
lare ſibi: ꝛ hoc nō pōt niſi remittendo calorē ipſius: ꝛ
hoc eſt qđ erat ꝓbandū. ¶ Octauo. Si calor ꝛ frig⁹ ſi/
mul coextendanī.igiī qñ vnū iſtoꝝ intendiī:aliud re
mittiī: ꝛ ecōtra.igiī eſſet dare mediū inſtans:in quo
ſubm̄ illud equaliter informareī formis ꝯtrarijs: ꝛ in
quo aliqd eq̄liter cōponereī ex ꝯtrarijs:ꝯ̄ñs eſt cōtra
Cōmentatorē.10.metaphyſice. cōmento.23. ꝛ primo
de celo. cōmēto 7⁰. ¶ Ex iſtis videī:ꝙ nunq̄; forme
ꝯ̄rie ſint ſimul in eodē ſubto pmo:etiā in actu incōple

to. ¶ Scđo loco arguit̃ ꝯ eidē ꝯnē ꝓbādo ꝙ ꝯria in
actu cōpleto ⁊ quieto nō ſolū in fieri poſſunt ſimul eē.
Virū in actu pfecto forme cōtrarie poſſint ſtare ſimul. ¶ Primo arguit ſic Scotus in 2°. Si ꝯria nō poſſent
nāliter eidē ſimul ineſſe: ſequit̃ ꝙ qñ ſubm aliqđ trāſ
mutat̃ ꝯtinue de vna forma ꝯria in aliā forma corrū/
penda haberet vltimū inſtās ſui eſſe: vel forma gene/
randa haberet p̄mū ſui eſſe: ꝯñtia eſt ſatis patens: naꝫ
inſtans copulās totū tempus: in quo ſubm eſt ſub for/
ma expellēda: ⁊ totum: in quo eſt ſub forma generāda
vel erit vltimū p̄cedentis vel p̄mū ſequētis totum.n.
tempus hoc ⁊ tēpus illud totaliter ſe excludūt ſi ꝯria
nō ponant̃ ſimul. Et iterū nullū mediū tempus eſt in
ter illa: alias ſubm per aliqđ tēpus careret vtraq; for/
ma: ⁊ per ꝯñs idē inſtans copulat vtrunq;: ſed ꝯñs eſt
T.c.xi. falſum q̄tū ad p̄mā ptē: vt pꝫ 8°. phyſicoꝝ: ⁊ ſimiliter
q̄tū ad 2m: aliogn eēt dare p̄mā mutationē ⁊ p̄m mu/
tatū eſſe: vel p̄mā ptē motus q eſt ſm formā poſterio/
rem: vbi gr̄a frigefactiōis ſi ſubm moueat̃ a calido in
frigidū: qđ eſt icouenięs. ¶ Cōfirmat̃. Qꝛ ſicut i mo/
tu tali nō eſt dare p̄mā remiſſionē forme abyciēde: ſic
nō eſt dare p̄mā gr̄ātionē forme inducēde. ¶ Scđo.
Agens nāle nō remittit vnā formā niſi cāndo in eius
ſubto aliqđ incōpoſſibile illi forme ſm aliquē gradū:
⁊ ſm ꝙ cauſat illud in maiori ⁊ maiori gradu: corrū/
pit gradū maiorē vł minorē p̄exiſtētis forme. ¶ Ter/
T.c.32. tio. Phus 6°. phyſicoꝝ dicit: ꝙ oē qđ mouet̃ hꝫ aliqđ
vtriuſq; extremi: ⁊ p ꝯñs oē qđ mouet̃ ex ꝯrio in ꝯriū
hꝫ aliqđ vtriuſq; ꝯrij: qđ etiā habet̃ ex Cōmentatore.
5°. phyſicoꝝ cōmēto.12.⁊.54. ⁊ videt̃ māifeſtū ad ſen/
ſum: ꝙ aque ſucceſſiue calefactibili aliqđ caloris ineſt
manente adhuc frigiditate: nec totaliter corrupta: vñ
ad inſtās: a quo incipit motus: ꝯcurrūt ſimul duo mo
tus eiuſdē ſubti. ſ. remiſſionis forme abyciende ⁊ intē
ſionis forme: que inducit̃: ⁊ neutrius motus eſt dare
p̄mā partē. ¶ Quarto arguit ſic Cathon. Cōſtat ꝙ qñ
agens agit in ſubm hñs formā ꝯtrariā nō ſubito itro/
ducit totā formā intenſiue: ſed in tēpore ⁊ ptem ante
ptē: aut ḡ hoc ꝓuenit ex incōpoſſibilitate partiū for/
me: ⁊ hoc nō: qꝛ oēs ſunt eiuſdē rōnis ⁊ nāe ꝯponere
vnā formā pfectiorē: aut ex inſufficiētia agētis: ⁊ hoc
nō eſt verū. Tum qꝛ agens nāle in ſuſceptiuo diſpoſi/
to pōt ſimul inducere effectū ſue actiuitati ꝓportiona
tum: niſi aliud obſtet. Tum qꝛ hoc tollit̃ ponēdo ſuffi
cientiaꝫ. Aut 3° hoc ꝓuenit: qꝛ ſubm nō pōt ſimul eas
recipere: ⁊ hoc nō eſt verū: qꝛ in fine motus oēs ſimul
inerūt: aut vltimo pp q̄litates vel diſpoſitiones ꝯrias
in paſſo repugnātes forme inducēde: ⁊ habet̃ ꝓpoſitū:
qꝛ ſimul cū parte forme itroducta eſt pars p̄oris repu/
gnans parti itroducēde: ⁊ ſic ſunt ſimul ꝯria in gradi/
bus remiſſis. ¶ Quinto arguit̃ ab aliqs. Omne quod
ſtat cū motu ad aliquā formā: ſtat cū termino motus:
hoc pꝫ: qꝛ talis motus nō eſt niſi forma fluēs ⁊ incon/
T.c.16. pleta. 3°. phyſicoꝝ: ſed forma ꝯria: ex q̄ ſubm tranſmu
tat̃ ſtat cū motu. qꝛ ipſa eſt cā ſucceſſionis motus p̄di/
Cap.71. cti ſm Cōmētatorē. 4°. phyſicoꝝ dicentē: ꝙ cā ſucceſ
ſionis in motu eſt reſiſtentia: in motu aūt ad formam
non pōt eſſe reſiſtētia niſi rōne forme ꝯrie exiſtētis in
ſubto. ¶ Sexto. Cōſtat ꝙ i mixto manēt q̄litates ele
mētoꝝ remiſſe: qcqđ ſit de formis ſubalibus eorūdē.
aliogn nō aliter diſponeret̃ mā ad formā mixti q̄ꝫ ad
formā elemēti. ḡ cū q̄libet ps mixti ſit mixta: ⁊ q̄lita/
tes elemētoꝝ ſint ꝯrie: ſeqt̃ ꝙ in eadē pte māe ſint q̄/
litates ꝯrie in eē remiſſo. ¶ Septimo. Si ſint aliqua
agētia ꝯria apta agere mutuo approximata: ⁊ diſpōne
debita ad agēdū ⁊ patiēdū ⁊ iter illa minimū: verbi
gr̄a: minimus aer: ⁊ ſint illa agētia calidū ⁊ frigidum
ſub talib⁹ gradib⁹ ꝙ vtrūq; poſſit agere in reliquū p
tale mediū minimū. qđ totū eſt poſſibile: tūc diſtans
nō poſſet agere in diſtās niſi agēdo in mediū: vt pꝫ 2° Tex.co.67. ⁊ infra.
de aīa: ⁊ vtrūq; iſtoꝝ agat in reliquū: ſequit̃ ꝙ vtrūq;
agat in mediū: ⁊ tñ actiões ſint ꝯrie: illud minimū ſi/
mul totū mouebit̃ motibus ꝯrijs: ⁊ p ꝯñs motus ꝯrij
ſunt ſimul in eodē: ⁊ forme p̄manētes ꝯrie erūt in eo/
dem. ſ. caliditas ⁊ frigiditas. ¶ Octauo. Motus ſur/
ſum ⁊ deorſum ſunt ꝯrij. 5°. phyſicoꝝ: ſꝫ iſti pñt ſimul T.c.50.
eē. ḡ ⁊c̄. minor ꝓbat̃: qꝛ ſi lancea moueat̃ ſurſuꝫ: ⁊ muſ
ca moueat̃ ſup lanceā verſum deorſus motu ꝓprio:
illa muſca ſimul mouet̃ ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. ¶ Idē pōt
ꝓbari de aīa humana: que lꝫ p accñs realiter tñ ⁊ ve/
re ſimul mouet̃ ſurſum ⁊ deorſuꝫ verbi gr̄a: cū qs ma
nus ꝯiūctas ſeparat eleuādo vnā ſurſuꝫ: ⁊ aliā dep̄mē
do deorſuꝫ. ¶ Nono. Differētie diuidētes idē genus
ex oppoſito ſunt ꝯrie. 10. metaphyſice: ⁊ ille ſunt ſimul T.c.24.
in eodem ſubto: qꝛ due ſpēs: verbi gr̄a: calor ⁊ ſiccitas
ſunt in eodē ſubo: ⁊ iſte ꝯſtituunt̃ differētijs diuiſiuis
eiuſdē generis ex oppoſito. ḡ ⁊ tales differētie oppoſi/
te ſunt in eodē ſubto: aſſumptuꝫ ꝓbat̃: qꝛ vel ille due
ſpēs cū ſint eiuſdeꝫ generis imediate ꝯtinent̃ ſub op/
poſitis differētijs illius: ⁊ habet̃ ꝓpoſitū: vel ambe cō
tinent̃ ſub altera differētia: ⁊ tūc cū differētia addita
generi ꝯſtituat ſpēm: calor ⁊ ſiccitas erūt eiuſdem ſpēi
ſubalterne: ⁊ tunc q̄rit̃: aut calor ⁊ ſiccitas ꝯtinent̃ in
diuerſis oppoſitis differentijs illius ſpēi ſubalterne: ⁊
habet̃ ꝓpoſitū: vel ꝯtinent̃ ſub altera: ⁊ tūc ſequit̃ ꝙ
erūt ſub altera vna ſpē inferiori ſubalterna: ⁊ tunc ve
p̄us q̄rat̃: an ꝯtineant̃ ſub oppoſitis differētijs illi⁹ ſpe
ciei ſubalterne: vel ſub altera: ⁊ ſic ꝓcedet̃ in infinitū:
vel erūt eiuſdeꝫ ſpēi ſpāliſſime: vel deuenietur ad aliqđ
genus: ſub cuius oppoſitis differentijs calor ⁊ ſiccitas
ꝯtinent̃ ⁊ cū duo p̄ma ſint falſa: relinquit̃ tertiū: qđ eſt
ꝓpoſitū. ¶ Decimo. Cū habitu virtutis ſtat aliqs gra
dus vitij vel diſpoſitionis ad vitiū: q̄ cuꝫ aucta eſt fit
habitus: ⁊ p ꝯñs eſt eiuſdē rōnis cū habitu vitij. ḡ ꝯria
ſtant ſimul: ꝯñtia pꝫ: ſed añs ꝓbat̃: qꝛ ſi tēperatus eli/
gat actū oppoſitū: cauſabit̃ aliqđ per illū: alias p nullū
aliū ſimili rōne aliqđ cauſaret̃: ⁊ ſic nunq̄ꝫ poſſet oppo
ſitū vitiū generari: illud āt qđ cauſabit̃: vel erit vitiū
vel diſpoſitio ad vitiū: ⁊ illud ſtabit cū v̄tute tēperātie
cū virt⁹ nō corrūpat̃ p vnū actū oppoſitū. ¶ Undeci
mo. Arguit̃ p phm. 5°. phyſicoꝝ dicētē: ꝙ mot⁹ q ſunt T.c.52.
ex extremis in mediū ſunt ponēdi inter motus ꝯrios.
Et eſt rō vt dicit: qꝛ mediū ad vtrūq; dicit̃ quodāmō:
vbi Cōmentator cōmento. 52. dicit. (Et phus iō dixit
quodāmō: qꝛ mediū ē ꝯriū vtriq; extremo nō ſimplr:
ſicut alteꝝ extremū eſt ꝯriū reliquo: ſꝫ mediū eſt ꝯriū
vtriq; extremo p illō: qđ eſt in eo: de reliquo extremo:
⁊ ꝯrietas ei⁹ differt a ꝯrietate alteri⁹ extremi in h̄: qñ
ꝯriū in eo. ſ. vnū extremū nō eſt in ſua vltima pfectio
ne ſicē eſt in ipſo extremo. ¶ Et ſubdit ꝙ vtrūq; extre
mū inuenit̃ in medio nō pfecte: vñ in trāſmutatione: q̄
fit de viridi ad albū: viride eſt q̄ſi nigrū: viride.n. non
trāſmutat̃ ad albū niſi ſm ꝙ eſt in eo de nigro: nō ſꝫ
ꝙ eſt in eo de albo: ⁊ etiā qñ viride tranſmutat̃ in ni/
grū trāſmutat̃ ſꝫ ꝙ eſt in eo de albo: ⁊ ſimiliter qñ al/
bū trāſmutat̃ in viride trāſmutat̃ in nigrū qđ ē in vi/
ridi.) Hec Cōmētator. ¶ In qb⁹ vbis māifeſte pꝫ eū
ſenſiſſe: ꝙ in colore medio ſit vtrūq; extremoꝝ ꝯrio/
rum: ſꝫ nō in ſua vltima pfectione: ſed in eſſe imperfe
cto ⁊ remiſſo. ¶ Duodecimo. Qꝛ phus. 10. metaphyſi/
ce ⁊ Cōmētator cōmento ibidē. 23. expſſe dicūt: ꝙ oia

media īter ꝯ̄ria ſunt cōpoſita ex ꝯ̄rijs: ⁊ in plurib⁹ alijs
locis idē vident̄ ponere. Ex quo ſequit̄ ꝙ ſ꞉m eoꝝ opi-
nionē ꝯ̄ria ſunt ſimul: ſꝫ in gradibus remiſſis. ¶ Ter- *Tertio ꝯ eam dē. diſ. 17. q. 3. artic. p̄mo.*
tio loco arguit Grego. ꝯtra illā ꝯcluſionē: pbādo ꝙ da-
to ꝙ ꝯ̄ria eſſent ſimul in eodē ſubto p̄mo: adhuc ex re-
motione vnius illoꝝ: aliud nō intenderet̄. Arguit igit̄
p̄mo ſic. Qꝛ ſ꞉m illā opinionē nulla forma vere augmē-
taret̄: ſed ſolū ſ꞉m apparentiā tm̄: qꝛ in rei veritate for-
ma: que dicit̄ augmētata nō eſt maior neqꝫ perfectior
q̄ꝫ prius: ſed ſolū apparet maior ꝓpter abſentiā ſui cō-
trarij: qḋ impedit eius apparentiā: ſicut cū pānus line⁹
aqua madefactus exponit̄ ad ſolē per abſtractionem
vel corruptionē aque ⁊ humoꝝ apparet albior q̄ꝫ ꝑus
ſ꞉m veritatē nō ſit albior in ſe. ¶ Scḋo. Qꝛ ſequit̄ ꝙ
nunq̄ꝫ forma augeat̄ in aliquo ſubto quin ſimul in eo-
dem ſubto augeat̄ forma ꝯ̄ria: ⁊ ſic ipoſſibile eſſet ali-
quod ſubm̄ fieri magis albū niſi ipſuꝫ ſimul fieret ma-
gis nigrū: qḋ eſt abſonū: pbat̄ ꝯ̄ntia: nā ſequit̄ ſ꞉m opi-
nionē: albedo auget̄. g̊ min⁹ ꝑmiſcet̄ nigredini: ⁊ vltra
g̊ nigredo minus miſcetur albedini: ⁊ hec 2ª ꝯ̄ntia pꝫ:
qꝛ ipoſſibile eſt aliq̄d magis ꝑmiſceri alicui: qḋ nō ma-
gis ꝑmiſcet̄ ſibi: ſicut ipoſſibile eſt: ꝙ aliq̄d ſit ꝑmixtū
ſibi: ſeq̄t̄ g̊: albedo min⁹ ꝑmiſcet̄ nigredini. g̊ nigredo
illa min⁹ miſcet̄ albedini: ⁊ vltra. igit̄ illa nigredo au-
get̄. g̊ de p̄mo ad vltimū ſequit̄: albedo in h̄ ſubto au-
get̄. igit̄ nigredo in hoc ſubto auget̄: ⁊ ſeq̄t̄: in hoc ſub-
iecto auget̄ albedo ⁊ nigredo. g̊ hoc ſubm̄ ſit magis al-
bum ⁊ magis nigrū. ¶ Tertio. Qꝛ cū forma remittit̄:
aut iō dicit̄ magis miſceri forme ꝯ̄rie: qꝛ ibi magis cō-
iungit̄ ⁊ intimat̄: ⁊ h̄ eſt falſuꝫ: qꝛ ſ꞉m opinionē iſtam
vtraqꝫ eſt in eodē ſubto adeq̄to: ⁊ ſ꞉m veritatē ſi vtra-
qꝫ eſt ſimul in eodē ſubto adequato: vtraqꝫ totā mām
ſibi ſubiectā imediate informat: ⁊ ꝑ ꝯ̄ns nō ſunt aliq̄n
min⁹ ꝯiūcte: aliq̄n magis. ¶ Itē ſit ita eēt: vna nō ma-
gis diceret̄ remitti q̄ꝫ alia: nec econtra: qꝛ ſi vna alteri
magis vnit̄: neceſſe eſt ꝙ reliqua illi etiā magis vniat̄:
vel iō dicitur magis miſceri forme ꝯ̄rie: qꝛ forma illa
cui miſcet̄ eſt in ſe maior q̄ꝫ ea: cui p̄mo miſcebat̄: vel
econuerſo ipſa eſt minor: ⁊ forma ꝯ̄ria cui p̄mo miſce-
bat̄ eſt equalis: vel ꝑus: vel maior: verbi grā: ſi calidū
aliqḋ fiat min⁹ calidū: ⁊ per ꝯ̄ns remittat̄ calor eius: ſi
iō remittit̄: vel minuit̄ calor eius: qꝛ miſcetur maiori
frigiditati: hoc nō pōt eſſe niſi vel qꝛ frigiditas auget̄
⁊ calor remanet in ſe vniformis nō maior: nec minor
q̄ꝫ ꝑus: aut qꝛ frigiditas in ſe remanet tāta: ⁊ calor mi-
nuit̄: aut vtroqꝫ mō: qꝛ. ſ. calor ⁊ minuitur: ⁊ frigiditas
auget̄: ⁊ qḋcunqꝫ hoꝝ detur: ſequit̄ ꝙ forma minuat̄
in ſe: ⁊ etiā ſ꞉m ſe ⁊ augeat̄: imo dicere ꝙ forma nō au-
getur per additionē alicui⁹ ſimilis: nec minuit̄ per ſub-
tractionē: ſeu corruptionē alicuius partis: ⁊ dicere cuꝫ
hoc ꝙ remittit̄ per maiorē mixtionē ꝯ̄rij ſ꞉m intelle-
ctū datū: eſt implicare ꝯ̄dictionē. ¶ Prim⁹ etiā mo-
dus dari nō pōt ſ꞉m ſe: qꝛ ſi calor nō minuitur: dato ꝙ
frigiditas augeat̄ nō erit calor remiſſior: ſed tm̄ frigi-
ditas erit intēſior: nec ſubm̄ erit minus calidū q̄ꝫ fuit
ꝑus: ſed ſolū erit frigidius q̄ꝫ fuit ante: ſicut ſi dulcedo
pomi maneat in equali gradu: ⁊ rubedo augeat̄: nō ex
hoc erit eius dulcedo minor: aut ipſuꝫ minus dulce q̄ꝫ
prius: ſed erit tantūmō magis rubeū q̄ꝫ fuit: ⁊ per ꝯ̄ns
ſi hoc modo calor remittit̄: calor non remittit̄. ¶ Si
v̄o dicat̄ 2º ꝙ frigiditas manet in eodē gradu: ſꝫ calor
minuit̄. ¶ Cōtra p̄mo. Qꝛ ſ꞉m hoc frigiditas nō intē-
dit̄: ⁊ tm̄ miſcet̄ minori ꝯtrario: qḋ eſt ꝯtra opinionē.
Scḋo. Qꝛ ſꝫ hoc poſito ꝙ ſicut minuit̄ calor minuere-
tur frigiditas: qḋ vtiqꝫ deus poſſet facere: tunc nec mi-
nueret̄ calor: nec frigus: ⁊ ſic vtrunqꝫ minueret̄: ⁊ neu-
trū minueret̄: qḋ eſt impoſſibile: ⁊ pꝫ ꝯ̄ntia: minueret̄
enim per po.m ⁊ nō minueret̄: qꝛ nō eſſet minor mixtio
ꝯ̄rij q̄ꝫ erat ꝑus: vn̄ ſi ſit calor decē graduū mixtus fri-
giditati octo graduū: nō erit minor mixtio ꝯ̄rioꝝ q̄ꝫ ſi
miſceat̄ calor nouē graduū cū frigore ſeptē graduuꝫ:
aut ſi erit minor mixtio ꝯtrarioꝝ: calor erit intenſior:
⁊ ſimiliter frigus ſ꞉m opinionem: qꝛ calor ille eſt intē-
ſior qui frigori eſt imixtior: ⁊ econuerſo de frigore: ⁊ ꝑ
ꝯ̄ns in hoc caſu vtraqꝫ forma auget̄ ⁊ minuit̄: ⁊ ſi au-
get̄ nō minuit̄: minuit̄ g̊ ⁊ nō minuit̄. ¶ Quarto. Si
iō calor minuit̄: qꝛ frigiditati magis miſcet̄: ⁊ iō ꝓ̄ciſe
magis miſcet̄: qꝛ minuitur: ſequit̄ ergo ꝙ iō calor mi-
nuit̄: qꝛ minuitur: ⁊ iō eſto ꝙ ꝯtraria ſimul miſcerent̄
in forma remiſſa: ⁊ ꝙ ad intēſionē vel remiſſionē for-
me ſequit̄ maior vel minor mixtio cū ꝯtrario: non tm̄
hoc ꝙ eſt formā intēdi vel remitti eſt illud ipſum: qḋ
eſt eā magis vel min⁹ miſceri ꝯ̄rio: qnimo talis maior
vel minor mixtio ꝓ̄ſupponit cauſaliter intenſionē vel
remiſſionē forme ſ꞉m ſuas p̄tes intrinſecas. ¶ Quin-
to. Cōſtat ꝙ deus poſſet annihilare totā frigiditatem:
que eſt in ſubto remiſſe calido ⁊ calorē remanentē mi-
nuere eodē mō: quo dicit̄ minui exiſtēte ſimul cuꝫ eo:
frigiditate: h̄ poſito pꝫ: ꝙ calor remitteret̄: ⁊ ſubm̄ fie-
ret minus calidū: ⁊ tm̄ nō magis miſceret̄ cōtrario: ⁊ ꝑ
ꝯ̄ns nō eſt idipſum formā remitti: ⁊ eā magis miſceri
ꝯ̄rio. ¶ Sexto. Si deus annihilaret totā frigiditateꝫ
exiſtentē ſ꞉m te in corpore remiſſe calido: ⁊ illud corp⁹
approximaret alteri corpori calidiori: qḋ ꝑus poterat
intēdere calorē: in iſto aūt intēdet̄ calor illius remiſſe
calidi: ⁊ habet̄ ꝓpoſitū: qꝛ tūc erit intēſio ſine minori
mixtione ꝯtrarij: aut nō intēdet̄: ⁊ tūc ſequit̄ ꝙ forma
ꝯ̄ria per ſe iuuaret ⁊ nō impediret actionē agentis: qḋ
eſt ꝯtra nām. ¶ Septimo. Si forma non eſt remiſſa
niſi ꝓpter mixtionē ꝯ̄rij. g̊ in quocunqꝫ eſt forma ſine
hōi mixtione: aptum eſt ſūme tale: ⁊ forma illa eſt intē-
ſiſſima: ꝯ̄ns eſt falſum: qꝛ cum in aere puro nō ſit aliq̄
frigiditas: nec ēt aliq̄ q̄litas media īter calorē ⁊ frig⁹:
ſed pura q̄litas: ſequit̄ ꝙ calor in aere puro eſſet inten-
ſiſſim⁹: ⁊ aer eēt calidiſſimus: ⁊ ignis nō eēt calidus in
ſūmo ſupra aerē. ¶ Octauo. Naꝫ aer pōt fieri magis
calidus: ⁊ iterū fieri min⁹ calidus redeundo ad gradū
caloris nāliter ſibi ꝯuenientē: ⁊ tm̄ nec p̄mo mō: nec 2º
mō plus miſcebit̄ ſuus calor frigiditati: qꝛ vt dictū eſt:
in eo nulla eſt frigiditas: nā forme elemētorum in ſua
ſimplicitate exiſtētiū ſunt ſimplices nulli forme ꝯ̄rie
mixte: ḡcq̄d ſit de q̄litatib⁹ corpoꝝ mixtoꝝ: ſic g̊ vide-
tur: ꝙ illa 2ª ꝯclo ex triplici capite ſit falſa. ¶ Contra
3am 4am ⁊ 6am ꝯ̄nes arguit Aureo. dicens: ꝙ impoſſibi-
le eſt formā intendi per radicalē participationē ſubti
niſi habeat in eſſentia ſua p̄tes ⁊ gradus: qḋ ꝓbat mul-
tipliciter: ⁊ p̄mo ſic. Impoſſibile eſt eſſe nouū motū ſi- *Utrū forme i̇tēdant̄ ꝑ partes ⁊ partes eſſentiales.*
ne acq̄ſitione noui termini realis: alioq̄n acq̄ſitio eſſet
ſine eo: ꝙ aliq̄d acq̄reret̄: ⁊ factio abſqꝫ eo ꝙ aliq̄d fie-
ret: ſed ſi fiat intenſio per ꝑticipationē forme in ſubto:
motus intenſionis erit nouus abſqꝫ hoc ꝙ aliq̄ noua
realitas acq̄rat̄: nec. n. acq̄reret̄ realitas forme: qꝛ iam
ante erat: ens aūt acq̄ri ⁊ fieri nō pōt: qḋ. n. ſit nō eſt: vt
pꝫ p̄mo phyſicoꝝ: nec acq̄ret̄ aliq̄ pars forme: aut gra- *T. c. 76.*
dus eēntie: qꝛ partē ⁊ partē nō hꝫ: nec gradū ⁊ graduꝫ
in eēntia ſ꞉m iſtū modū ponēdi. Nec acq̄ret̄ eſſe: qꝛ eē *Qꝫ non acq̄ratur aliud ⁊ aliud eſſe.*
⁊ eēntia vel ſunt idē: vel ſaltē eſſe eſt ꝓpetuꝫ: vel actua-
litas eēntie: vn̄ intimi⁹ ſequit̄ eēntiā q̄ꝫ riſibile aut ali-
q̄ ꝓpria paſſio ſuū ſubm̄: ⁊ qḋcūqꝫ hoꝝ det̄: ipoſſibile
eſt: ꝙ eē habeat gradus: ⁊ intēdat̄ ḡn eodē mō eēntia

habeat gradus. Tū 2°: qꝛ eē videt̃ hr̃e mēſurā ꝛ varie
tatē atq̄ determinationē a forma: ꝛ ita nō ſuſcipit niſi
forma variata variationē. Tū 3° qꝛ eſſe: de quo loqui
mur: eſt eſſe exiſtētie: qđ nō eſt niſi vnū in vno ſuppoſi
to ꝛ ſequit̃ formā ſubſtātialē: q̄ nec intēdit̃ nec remit/
tit̃: ꝛ ꝑ ꝯñs nec eſſe. Nec pōt poni q̄ acq̄rat̃ noua ꝑti/ Qꝛ nec parti cipatio acq- ratur.
cipatio ſeu radicatio in ſubto: qꝛ talis participatio vel
eēt relatio: ꝛ tunc nō ſuſcipit magis ꝛ minus: vel eſſet
abſolutū: ꝛ tūc aliqđ abſolutū haberet ꝑtes ꝛ gradus
nō obſtante ſua ſimplicitate: ꝛ poſſet pari rōne idē dici
de forma. Tū 2°: qꝛ īpoſſibile eſt indiuiſibile magis ꝛ
minus intimari ſeu radicari ſiue ꝑticipari. Tum 3°: qꝛ
relatio nō ſuſcipit magis ꝛ minus niſi ꝑ fundamenta:
vñ ꝑticipatio intendi nō pōt niſi forma ꝑticipata intē
dat̃. ḡ īpoſſibile eſt poni q̄ charitas augeat̃ ꝑ ſui ꝑtici
pationē in ſubto nō habēdo in eſſentia ſua gradus aut
ꝑtes. ¶ Scđo principaliter arguit ſic. Impoſſibile eſt
formā ampli⁹ ꝛ magis ꝑticipari: niſi aliquo facto circa
formā: vel circa eēntiā ſubti: ꝛ circa eius diſpoſitiones:
ſed maioꝛ ꝑticipatio forme in ſubto nō fit ꝑꝑ aliquid
factū in eſſentia ſubti: qꝛ nō ſuſcipit magis ꝛ minus in
eēntia ipſa aīa: nec intēdit̃ dū charitas auget̃: nec etiā
fit variatio circa diſpoſitiōes ſubti: quibus forma ma/
gis ꝑticipet̃: qꝛ ſubm magis diſponit̃: aut .n. magis di/
ſponit̃ ꝓpter diſpoſitiones alterius rōnis: ita vt corre/
ſpondeant gradibus: qbus forma intēdit̃: diſpōnes al/
terius rōnis: hoc aūt eſſe nō pōt: qꝛ cū gradus ſint infi/
niti: inter quēcunq̄ gradū maiorē ꝛ minorē oporteret
eſſe īfinita diſpoſitio alterius rōnis. Aut magis diſpo/
nit̃ ꝓpter intenſionē eiuſdē rōnis: ꝛ tūc remanet eadē
difficultas quomō illa diſpoſitio intendat̃: cum ſit foꝛ
ma accidentalis. Si eni in ſui eēntia intendatur. pari
rōne quelibet forma accidentalis poſſet ſic intēdi. Si
vero per maiorē diſpoſitionē ſubiecti: queret̃ de illa
ꝛ erit ꝓceſſus in infinitū. Et iterū ſi forma intendere/
tur ꝓpter diſpoſitionē ſubiecti: in ſubto diſpoſitiſſimo
per neceſſitatē: eſſet forma in ſūmo: cuius oppoſitū pȝ
in aere qui nō eſt luminoſus in ſūmo q̄ntumcunq̄ ſit
ſūme diſpoſitus. ¶ Itē intellectus poſſibilis eſt ſūme di
ſpoſitus ad ſuſceptionē actus ꝛ ſpeciei: nec tamen iſta
ſunt ſemper in eo in ſūmo: vnde manifeſtū eſt q̄ foꝛ/
me participatio nō eſt amplioꝛ ꝓpter diſpoſitiōes ſub/
iecti. ergo relinquit̃ q̄ fiat per hoc q̄ forma aliqđ ad
ſuā eſſentiā ꝑtinens acquiſiuit: ꝛ iſtis duabus rōnibus
dicit arguens: impoſſibilitas noſtre poſitionis inſolu/
biliter eſt oſtenſa: ſed vt euidentius oſtendat̃ arguit.
¶ Tertio ſic. Impoſſibile eſt verificari ꝯtradictoria
de ꝑdicamēto reali ſm̄ diuerſa tēpora de ſubto: q̄n ſit
facta mutatio in aliquo reali ſm̄ illa tēpora in ſubto:
ſed forma que intēdit̃ ꝑus fuit remiſſa realiter: dein/
de nō remiſſa realiter: ſed intenſa. ḡ neceſſe eſt vt aliq̄
realitas aduenerit ſubto: nō pōt aūt illa realitas eē ꝑs
ſubiecti: qꝛ anima partes non habet niſi loquamur de
charitate: nec pars diſpoſitionis: qꝛ aer eſt diſpoſitiſſi/
mus reſpectu lucis: nec pars eſſe: aut ꝑticipationis foꝛ/
me: cū iſta nō poſſit intendi niſi forma intendat̃. ergo
neceſſe eſt q̄ in eēntia forme ſit facta realis variatio.
¶ Quarto ſic. Impoſſibile eſt q̄ aliqđ de nouo realr̃
ꝑficiat̃ aut intendat̃: niſi adueniente aliqua realitate
ꝑficiente: alioquin mā̄ poſſet perfici per nō realitatē:
ꝛ ſm̄ h̄ forma nō realiter differret a mā̄: vnde negans
hanc propoſitionē tollit viā: qua ꝓbat̃ q̄ forma ꝛ mā̄
realiter nō ſint idē: ſed albedo intenſa vere perficit̃ ꝛ
actuat̃ ꝛ intendit̃ realiter. ḡ neceſſe eſt aduenīſſe no/
uā realitatē perficiētē. ¶ Quinto ſic. Impoſſibile eſt
q̄ idē ſit realiter ꝑfectius ſe: vel excedens in perfectio
ne: ſed forma intēſa in perfectione excedit remiſſam.
ergo īpoſſibile eſt q̄ penitus ſint idē: aduenit ḡ aliqđ
reale in intēſa: ꝑ qđ nō oīno idē indifferens ē a remiſ/
ſa. ¶ Sexto ſic. Impoſſibile eſt vnā ꝛ eandē realita/
tem eſſe terminū a quo ꝛ ad quē in eadē trāſmutatio
ne: qꝛ mobile ꝑꝰ eſt in termino a quo: ꝛ ꝑtīm in ter
mino ad quē: ꝛ recedit a termino a quo: ꝛ accedit ad
terminū ad quē: recedere āt ab aliq̄ ꝛ accedere ſimul
ad illud eſt īpoſſibile: ſȝ in motu intēſionis forma q̄/
lificatiua eſt vere termin⁹ ad quē ꝓut eſt intēſa: ꝛ ter
minus a quo ꝓut eſt remiſſa: ſi .n. q̄litas nō eēt termi/
nus ad quē: iā nō eēt alteratio q̄ terminat̃ ad ꝑdicamē
tū q̄litatis: vt pȝ 5°. phyſico. ḡ neceſſe eſt q̄ forma in/ T.c.16.
tenſa ꝛ remiſſa ſm̄ aliq̄ȝ realitatē diſtinguant̃. ¶ Se
ptimo ſic. Oē qđ mouet̃ eſt in potentia ad illud: ad qđ
mouet̃: qꝛ mot⁹ eſt actus exiſtētis in potētia. 3°. phyſi. T.c.6.
oē aūt qđ eſt in potētia caret aliq̄ actu: in quē tendit ꝑ
motū: vt pȝ. 9°. metaphyſice: ſed ꝯſtat q̄ ſubm exiſtēs T.c.15.
ſub forma remiſſa vere mouet̃ ad formā de gn̄e q̄li/
tatis: ꝛ ad realitatē aliq̄ȝ ꝑtinētē ad gen⁹. ḡ neceſſe eſt
q̄ aliq̄ realis q̄litas illius generis acq̄rat̃. ¶ Octauo
ſic. Oē illud in qđ eſt mot⁹ ſeu oīs forma: ſm̄ quā ali/
qđ dr̃ moueri: neceſſario hȝ ꝑtes: q̄rū aliq̄ dn̄r adueni
re: ꝛ oppoſite illaꝝ recedere: ita dicit Cōmētatoꝛ ꝑmo
phyſicoꝝ cōmēto. 62. Qꝛ ꝑtes oppoſiti ſucceſſiue rece/
dūt a ſubto ꝛ fiūt in ipſo ꝑtes geniti: vñ in gn̄ōne hoīs
nō ceſſant ꝑtes ſꝑmatis recedere: ꝛ ꝑtes hoīs fieri: do/
nec forma hūana ꝑficiat̃: ꝛ h̄ ſi forma recipit ꝑtitionē
ſi aūt nō: h̄ neceſſario accidit in accn̄tib⁹ ꝓprijs illius
forme: ſȝ manifeſtū eſt q̄ min⁹ albū ſm̄ albedinē mo
uet̃ ad magis albū. ḡ neceſſe eſt: q̄ in albedine fiāt ꝑ/
tes: ꝛ q̄ aduēiat aliq̄ ꝑs albedinis magis albo. ¶ No
no ſic. Impoſſibile eſt verū motū eē ſine termino: cuȝ
motus nō ſit aliud q̄ȝ via ad aliquē terminū: ꝛ adhuc
īpoſſibile eſt terminū illū motꝰ ꝓcedere ꝛ nō capere
eē ꝑ motū: ſȝ mutatio formarū accn̄taliū eſt vere mo
tus. ḡ neceſſe eſt q̄ ei⁹ termin⁹ realr̃ acq̄rat̃: termin⁹
aūt ei⁹ eſt q̄litas ꝛ non ꝑticipatio q̄litatis: alias altera/
tio eēt mot⁹ ad ꝑdicamētū relatiōis. ḡ neceſſe eſt rea/
litatē acq̄ſitā fuiſſe ꝑtinētē ad q̄litatē. Hec ille. ¶ Cō
tra 5am ꝛ 7am ꝯnes arguit Grego. ꝓbādo q̄ forma intē 5 5am ꝛ 7am
ſibilis nō iō formalr̃ intēdat̃ qꝛ dat aliud ꝛ aliud eſſe Greg. q. 4
ſubto: vel qꝛ plus ineſt ei q̄ȝ ꝑus vt videt̃ innuere ꝓba/ art. ꝑmo.
tio dictarū ꝯnū: arguit igit̃ ꝑmo ſic. Cū .n. dicis q̄ foꝛ
ma dat eē ſubto: aut itelligis q̄ forma cauſet quādaȝ
tertiā entitatē diſtinctaȝ a ſe: ꝛ ab ipſa mā̄: ꝛ ab vtraq̄
ſimul que dicat̃ eſſe forme illius: aut nō intēdis dice
re q̄ aliq̄ tertia entitas media ibi cāet̃: ſȝ ꝑ hec v̄ba: al
bedo dat ſubto eē album: nō aliud itelligis q̄ȝ ſi dicat̃
ſubm eſt albū ꝑ albedinē: nō imaginādo aliq̄ȝ entita/
tē tertiā ꝑter albedinē ꝛ ſubm: ꝑ quā fit formalr̃ albū
¶ Si ꝑmo mō itelligat̃: falſitas opinionis pȝ ꝑ: qꝛ nul
la talis tertia entitas ponēda ē iter formā ꝛ māȝ q̄cū/
q̄ ſit ſiue ſubſtātialis ſiue accidētalis: nā poſitis ꝑciſe
entitatib⁹ forme ꝛ ſubti: ꝛ forma exñte in ſubto: ſubm
erit tale ꝑ formā: vt albū ꝑ albedinē: ꝛ per ꝯñs ſuper/
flue ꝛ vane ponit̃ alia entitas: que ſit eſſe albū. ¶ Et
ſi dicat̃: q̄ eo ipſo quo dicit̃ formā eſſe in ſubto ponit̃
tertia entitas: que eſt ineſſe: ꝛ illud eſſe qđ ponimus
nō eſt aliud q̄ȝ ineſſe. ¶ Hoc eſt falſuȝ: qꝛ ſm̄ hoc eēt
ꝓceſſus in infinitū in hꝰ eſſe. Nā adhuc illo eē poſito
neceſſe eſt adhuc vt ſubm ſit tale: q̄ ipm ſit in ſubto:
ꝛ per ꝯñs ponit̃ aliud in eſſe: ꝛ ſic in īfinitū. Similr̃ ſi
q̄ntitas nō ſ ipſa extēderet māꝫ formalr̃: ſȝ iprimeret

māē quādā rem tertiā vel extēſionē:pari rōne illa im
preſſa iprimeret aliā in ifinitū:ſtandū igiť eſt in pmo
vt dicamꝰ ꝙ forma ſeipſa pficit:ꝛ mā ſeipſa pficiť:ita
ꝙ nihil eſt aliud vniēs mām forme: vel faciēs ꝙ mā
pficiať per formā. ℂ Nec valet dicere:ꝙ veruꝫ eſt il/
lud eſſe nō eſſe aliq̄ꝫ aliā reꝫ vel eēntiā:eſt tn̄ aliq̄ mo/
dalitas vel realitas ƀꝫ ſe diſtincta a forma ꝛ a mā:mo
dalitas aūt nō eſt res vel eēntia:ſed modalitas rei vel
eēntie. ℂ Hoc inquaꝫ nō valet:qꝛ talis modalitas eſt
aliq̄ entitas vna:vel plures:vľ nec eſt vna entitas:nec
plures. Si deť ƀm:ſequiť ꝙ ipſa nihil eſt. Si dicať pᵐ
ꝛ ipſa nō eſt plures entitates:nec eſt mā: nec forma.ḡ
eſt q̄dā tertia entitas ipreſſa māē ab ipſa forma:ꝛ ea/
dem rōne:vt dictū eſt:illa iprimit aliā ꝛ in infinitū: vľ
qua rōne diceť ꝙ ipſa nō iprimit aliā:eadē rōne dice/
tur:imo multo rōnabilius ꝙ forma nullā talē entita/
tem iprimit a ſe diſtinctaꝫ. ℂ Ex quo pꝫ:ꝙ talis rn̄ſio
nō erit niſi fuga v̓balis:ꝛ dcm̄ ſine itellectū eſt. ℂ Se

Qꝛ eē ꝛ forᵉ non ſint eiuſ dem rōnis.

cundo. Qꝛ ſi ponať talis tertia entitas:q̄ ſit eē datuꝫ a
forma ipſi māē:ꝛ habēs in ſe gradus vt diciť:q̄rēdum
eſt:an talis entitas ſit eiuſdē rōnis ſpecifice cū ipſa for
ma:aut alterius rōnis ab ea:ſi eiuſdē ꝛ ipſa intrinſece
hꝫ gradus:ꝛ eſt indiuiſibilis.ḡ ꝛ forma ēt habebit gra
dus:qd̓ tu negas. ℂ Itē. Oēs rōnes q̄s facis ad ꝓban/
dum ꝙ forma ƀm eēntiā nō habeat gradus:ſunt ꝯtra
hoc ꝛc̄. ℂ Si v̓o ſit alteriꝰ rōnis a forma q̄liſcūq̄ꝫ en/
titas ſit:habebit ꝓpriā q̄ddítatē ꝛ certitudineꝫ ita ſic
ꝛ forma:ꝛ ſimiliter talis entitas ƀm ſe ꝛ ſuā eēntiā erit
ſicut q̄dā nūerus ſicut ꝛ ipſa forma:ꝛ p ꝯn̄s illeʼ rōnes
eque militant ꝯtra gradualitatē intrinſecā illiꝰ entita
tis:quā vocas eſſe:ſicut ꝯtra gradualitatē intrinſecam
forme. ℂ Item ſicut tu ꝓbas ꝙ forma nō intēdatur
penes additionē ptis ad ptem ƀm eēntiā ex ħ. Tū qꝛ
plura accn̄tia ſolo numero differētia nō pn̄t eſſe in eo/
dem ſubto. Tum qꝛ ille ptes forme nō poſſent facere
p ſe vnū. Tum qꝛ tūc forma p intēſionē fieret cōpoſi
tior:ꝛ p ꝯn̄s iperfectior:ſic etiā pōt argui ꝯtra gradus
iſtius tertie entitatis.nā illi ſunt eiuſdem rōnis:cū ni/
hil augeať niſi p ſimile. ℂ Itē querā a te qūo illi gra/
dus pn̄t facere vnū:ꝛ erit equalis difficultas:ſicut de
partibus forme. Et ſimiliter poterit argui:ꝙ tūc q̄to
illud eſſe intenderet̄ fieret cōpoſitius:ꝛ per ꝯn̄s imp/
fectius:ꝛ ſic eſſe forme intēſioris erit iperfectius:ꝛ for
ma q̄to eſſet intenſior:tanto haberet eſſe iperfectiꝰ:ꝛ
vniuerſaliter ois rō quā facis ꝯtra alios de eēntia for/
me pōt fieri ꝯtra tertiā entitatē:quā tu dicis eſſe for/
me. ℂ Si v̓o itelligit opinio tua 2ᵒ mō ſupra poſito.ſ.
ꝙ nō ſit aliq̄ alia entitas tertia a ſubto ꝛ forma diſtin/
cta:ſed p eandē pciſe formā in ſe nō auctā vel intēſaꝫ

Utꝝ rōne maioris diſpōnis i ſbto fiat talis formꝫ itenſio.

ſubm nūc ſit magis tale q̄ꝫ pus nō abſolute: ꝙ forma
ƀm quā eſt tale nō ſit ƀm ſe maior intenſiue q̄ꝫ ſit illa
per quā aliud ſubm eſt tale:ꝛ hoc pp maiorē vľ mino/
rem diſpoſitionē ſubti ad formā illam. tamen adhuc
iſte modus loquēdi nō ꝯtinet veritatē:qd̓ ꝓbať q̄ntu
plici rōne. ℂ Prima talis eſt. Qꝛ ſi hoc eſſet veruꝫ:ſe
quiť ꝙ omne ſubm habens formā:ꝛ magis diſpoſitū
ad illā q̄ꝫ aliud ſubm habens ſimilē formā ſit diſpoſi
tum:eſſet magis tale per ſuā formā q̄ꝫ aliud minus di/
ſpoſitū eēt tale per ſuā. Hec ꝯn̄tia pꝫ ƀm dicta tua: qꝛ
ſi nō eſſet magis tale.ḡ ipm nō eſt magis diſpoſitū ad
talē formā:nā ƀm te omne ſubm ad formā magis di/
ſpoſitū:ꝛ habens formā magis perficiť per illaꝫ:ꝛ eſt
magis tale per illā:ſed illud repugnat antecedenti:q̄re
ꝯn̄tia tenebat:ſed falſitas ꝯn̄tis pꝫ ad ſenſum: nā poſi
to ꝙ aer ſit multo magis diſpoſitus ad lumē q̄ꝫ aqua:
vel nubes:ꝛ candela pua cauſet lumen in aere: ſol aūt
in aqua vel in nube:cōſtat ꝙ aqua erit multo lumino/
ſior q̄ꝫ aer:ꝛ ſimilr̓ nubes erit magis lucida q̄ꝫ ipſe aer.
ℂ Nec valet dicere ꝙ hoc eſt:qꝛ ſol eſt maioris vir/
tutis in illuminando q̄ꝫ candela.quia eſto ꝙ ita ſit:ad/
huc niſi ipſe cauſet maius lumen intēſiue q̄ꝫ ſit lumē
candele:aut ſubm illuminatū ab ipſo ſit magis diſpo
ſitum ad lumen q̄ꝫ aer:nō erit illud magis luminoſuꝫ
ſicut eſto ꝙ deus ſit maioris virtutis in cāndo lumen
q̄ꝫ ſit ipſe ſol:ſi tn̄ cauſet minus lumē in ſubto eque di/
ſpoſito q̄ꝫ ſol:illud erit minus lucidū: qd̓ a ſolo deo il/
luminabiť effectiue q̄ꝫ illud:qd̓ erit illuminatū a ſole.
ℂ Item ſequiť ꝙ ſi aer ſit ſume diſpoſitus ad lumē
ꝛ illumineť a candela nō fiet magis lucidus pp maio
rem appropriationē cādele ad ipm. ℂ Item duo cau
ſatiua luminis:quoꝝ vnū ſit multo v̓tuoſius alio. v̓bi
grā:parua cādela: ꝛ magnus ignis eque approximata
ſubiectis illuminabilibus: ꝛ ſūme diſpoſitis ad lumē:
facerent illa ſubta eque lucida:nec agens maioris vir
tutis faceret ſuū paſſum magis tale q̄ꝫ agens minoris
virtutis paſſo vtriuſq̄ꝫ eque diſpoſito ad actionē ſuſci
piendā:qd̓ eſt ꝯtra pncipia phyloſophica:ꝛ vtraq̄ꝫ ꝯn̄s
pꝫ ƀm te:qꝛ ſi ponať eq̄lis diſpoſitio in ſubiectis:ꝛ eq̄/
lis inherētia forme:ꝛ per ꝯn̄s ſubiecta eque talia:ꝛ pꝫ
ꝙ iſte rōnes eque ꝓcedunt ꝯtra pmū modum dicen/
di:qꝛ ƀm eum ad equalitatē diſpoſitionis ſubiectoruꝫ
ſequiť inherentie equalitas accidentis ad ſubiectuꝫ: ꝛ
per ꝯn̄s illius eſſe qd̓ dat forma:qd̓ nō eſt aliud ƀm te
q̄ꝫ ſuū ineſſe:ꝛ ſimiliter equalitas pticipatiōis forme:
ꝛ terminationis per formā:ꝛ modū exiſtendi ſub for/
ma ꝛ ceteroꝝ:que dn̄r in ꝓpoſito. ℂ Forte ingt diceť
ꝙ aliter loquēdū eſt de formis:que in eē ꝛ in fieri de/
pendent a ſuis agentibus:cuiuſmodi eſt lumē:ꝛ aliter
de formis que tantūmodo in fieri dependent ab eo:vt
calor:ꝛ albedo:ꝛ ſimiles qualitates:nā ſicut forme pri
mi modi dependent in ſuo eſſe ab agentibꝰ:ꝛ ſubiecta
nō ſunt talia niſi agentibus debite p̄ſentibus: ſic etiaꝫ
ad ſuū pfectiꝰ ꝛ intēſius eſſe dependent ab eiſdē ꝛ cō/
ditionibus eoꝝ:ſic ꝙ ƀm ꝙ ſua agentia ſunt magis vľ
minus ꝓpinqua:aut maioris vel minoris virtutis: ita
ſubiecta taliū formarū ſunt magis vel minus talia p
ſuas formas ab illis agētibus cauſatas:nō obſtante ꝙ
ille forme inter ſe ƀm ſuas eēntias nō ſe extēdant: vn̄
qd̓ in alijs formis faciūt diſpōnes ſubiectoꝝ: ħ faciūt
in iſtis diſpoſitiones ꝛ ꝓportiones agentiū:q̄uis etiaꝫ
ꝛ iſte aliter ꝛ alr̓ pficiāt ſubiecta ƀm alias ꝛ alias ſub/
iectoꝝ diſpoſitiones. ℂ Hec inquit reſpōſio nulla eſt:
qm̄ ꝓpter hꝫ ꝯditiōes agētiū nunq̄ꝫ ſubiecta eēnt ma
gis vel minus talia per formas ab agentibus illis cau
ſatas:niſi ab agentibus ſic ꝯditiōatis pfectior vel im/
perfectior forma cauſareť:vn̄ ſi deus ꝯſeruaret in ae/
re lumē cauſatū a candela diſtante:ꝛ nō coageret ipſi
candele ad cāndū de cetero lumē:aut ſuſpēderet eius
actionē quoq̄ alioᵒ:ꝛ ipſa candela fieret ꝓpinquior ae
ri illuminato illo lumine pus ab eo cauſato:ꝛ nūc a ſo
lo deo ꝯſeruato:certū eſt ꝙ ille aer nō ex hoc fieret lu
minoſior. Similr̓ ſi eſſent mille cādele eidē pti aeris
approximate:ꝛ deus oium actiōes ſuſpenderet pter q̄ꝫ
vnius:nō intenſius lumen facerent oēs mille ſimul q̄ꝫ
illa ſola:eodē mō ſi ſint agentia ineq̄lis virtutis: ꝛ deꝰ
nō ipediret actionē debilioris agentis:ſed impediret
actionē fortioris:nō vt oino nō ageret:ſed ne plus age
ret q̄ꝫ agens debilius:ꝯſtat ꝙ aer nō fieret magis luci
dus ab agēte fortiori q̄ꝫ a debiliori. ℂ Cōfirmať. Qm̄
poſito:ꝙ deus ꝯſeruet imediate totū lumen cāūm p

ꝓceſſus in infinitū in diſpoſitionibus. ❡ Scḋo reſpō
det̃ ꝙ poſſibile eſt formā intendi ꝓpter maiorē diſpo
ſitionē ſubiecti: eſto ꝙ illa diſpoſitio ſubiecti nō inten/
dat̃: nā vna forma pōt recipi in ſubiecto mediante du
plici qualitate: ſicut caliditas mediante ſiccitate ⁊ hu/
miditate: ſiccitas tamē magis diſponit ad calorē ꝙ̄ hu
miditas: vnde in mā ſicca ceteris paribus eſt calor in/
tenſior ꝙ̄ in humida. ſi ergo aliquod ſubiectū ſit cali/
duꝫ ⁊ humidū: ⁊ poſtea fiat ſiccū erit calidius ꝙ̄ prius
fuit: ⁊ tamē ſubm non erit magis diſpoſitū ad caloreꝫ
ꝓpter intenſionem p̄me diſpoſitionis: ſed ꝓpter nouā
diſpoſitionē alteri⁹ rōnis a p̄ᵃ. ❡ Cōtra. Prima reſpō/
ſio non valet. Tum qꝛ nō eſt neceſſe ꝙ qñcunqꝫ aliqḋ
ſubm ſit magis vel minus tale: ipſum rareſiat vel con
denſet̃: qḋ pꝫ: qꝛ ſi lune appropinquaret̃ aliqḋ corpus
potens eam illuminare: quāto plus appropinquaretur
tanto eius lumen intenderet̃: ⁊ tamen ipſa nō rareſiet
aut ꝯdenſaret̃. Tuꝫ qꝛ etiā in formis ſpiritualibus in
aīa rōnali eſt intenſio ⁊ remiſſio: ⁊ tamen ibi nulla eſt
condenſatio vel rarefactio: ⁊ ibi tunc ratio facta eſt in/
ſolubilis. ❡ Scḋa quoqꝫ reſponſio nō valet: nā poſſi/
bile eſt aliquā intenſionē eſſe continuā: quo poſito nō
pōt dici ꝙ forma intendit̃ ꝓpter aliā diſpoſitionē ſm
ſpēm: niſi poneret̃ ꝙ in qualibet parte temporis men
ſurantis intenſionē illā ſubm ſit mutatū ſm infinitas
formas ſpecie differentes. ❡ Item cū poſſibile ſit ali/
quam earū eſſe tm̄ per vnum inſtans: ſequit̃ ꝙ ſimul
habebit infinitas formas ſpecie differentes: que ſunt
inconuenientia. ❡ Quarta ratio p̄ncipalis eſt. Qꝛ ſi iō
forma accidētalis ſuſcipit magis ⁊ minus: qꝛ ſubiectū
quod perficit eſt: ſeu pōt eſſe magis ⁊ minus diſpoſitū
cum etiam ſubm vel mā forme ſubſtantialis aliqñ ſit
magis diſpoſita ad illam formā ſubſtantialē ꝙ̄ prius
fuit. ❡ Simil'r vna mā plus ꝙ̄ alia: nā forma ſubſtan
tialis nō hꝫ diſpoſitionē in eſſe indiuiduali: cū quedaꝫ
corpora magis videamus diſpoſita ad animā ꝙ̄buſdā
alijs: vnde ⁊ meliores hꝫ operatōes in eis. ❡ Simil'r
nō quelibet mā: in qua inducit̃ forma ignis: eſt eodeꝫ
modo ⁊ eque bene diſpoſita ad ipſam: vt pꝫ ad ſenſuꝫ:
ſequit̃ ꝙ etiā forme ſubſtantiales ſuſcipiant magis ⁊
minus: quod eſt falſuꝫ: vnde niſi in ſubiecto magis di/
ſpoſito eſſet forma intēſiue ſm ſe maior ꝙ̄ ea que eſt
in minus diſpoſito: ipſuꝫ non eſſet magis tale ꝙ̄ illud.
❡ Dicet̃ forte: ꝙ ideo forma ſubſtantialis nō ſuſcipit
magis ⁊ minus: qꝛ dat eſſe ſpecificū ſubſtantiale: ⁊ ta/
le eſſe nō pōt variari: niſi ipſa variet̃ ſm ſpēm. ❡ Sꝫ
hoc nō valet: qm̄ ſicut forma ſubſtātialis dat eſſe ſpe/
cificum ſubſtantiale: ita forma accidentalis dat eē ſpe
cificū accñtale: ſi igit̃ ꝓpter aliq̄ꝫ diſpoſitionē ſubiecti
pōt variari eſſe forme accñtalis nō variata forma ac/
cidentali ſpecifice: ſic ꝓpter aliā diſpoſitionē māe pōt
variari eſſe forme ſubſtantialis ipſa nō variata ſpecifi
ce: ⁊ ſicut eadē forma accñtalis ſpecie ⁊ numero ꝓpter
maiorē vel minorē diſpoſitionē ſubiecti pōt ſubito da/
re eſſe magis vel minus: ſic ⁊ ſubſtātialis: aut ſi ſubſtā/
tialis nō poterit: neqꝫ etiā accñtalis h̓ poterit. ❡ Quin
ta rō principalis eſt. Qꝛ opinio iſta in falſo fundat̃: ꝓp
hoc enī negat formā habere in eſſentia ſua aliq̄ꝫ parti
bilitatē aut latitudinē: qꝛ ph̄us. 8. metaphyſice aſſimi/
lat eſſentias formaꝝ ipſis numeris: ſed ſimilitudo illa
potius ꝓbat oppoſitū. ſ. formā eē diuiſibilem: ⁊ habere
partes intrinſecas: nā p̄ma ſimilitudo quā ph̄us ponit
eſt: ꝙ numerus hꝫ partes intrinſecas: ⁊ eēntialiter eſt
diuiſibilis: licet nō in infinitū: ⁊ ſic ſm hoc eſſentia for
me habebit partes itrinſecas. ❡ Simil'r ph̄us ibi nō
aſſimilat numeros ad eēntias formarū: ſm ꝙ ibi hic eſt
ſermo de formis: ſed eos aſſimilat ad diffinitiōes ex/
primentes eſſentias rerū: ⁊ nō ad q̄ſcunqꝫ: ſed ad diffi
nitiones ſubſtantiarū cōpoſitaꝝ: quas ſolas ꝓprie dif
finiri imediate ꝓbauit: qḋ pꝫ euidēter: dicit enī ponen
do primā ſimilitudinē. (Naꝫ diffinitio numerus qui/
dē diuiſibilis eſt ⁊ in diuiſibilia.) Ubi Cōmenta. cō/
mento. 10. exponēs ait. (Diffinitio aſſimilat̃ numero:
qꝛ diffinitio diuidit̃ in res indiuiſibiles quēadmoduꝫ
numerus: ſed differūt in hoc: qm̄ illud qḋ nō diuidit̃
in numeris eſt vnitas: ⁊ in diffinitiōe eſt genus ⁊ diffe
rētia.) ❡ Deīde ponit ph̄s aliā ſimilitudinē. (Et quē/
admoduꝫ nec a numero ablato aliquo: aut addito ex
quibus numerus eſt: nō adhuc idē numerus eſt: ſꝫ al'r
ꝙ̄uis minimū auferat̃: aut addatur: ſic nec diffinitio
nec qḋ qd erat eſſe adhuc erit aliquo ablato: aut addi/
to.) Ubi Cōmēta. (Quēadmodū qñ alicui numero
addit̃ vnū: aut diminuit̃ vnū trāſfert̃ in aliā nām nu
meri: ſimiliter diffinitiones cōpoſite ex p̄mo genere:
⁊ pluribus differētijs: qñ ab eis diminuit̃ aliqua diffe
rentia tranſfert̃ diffinitio ad diffinitionē alterius na/
ture: ⁊ ſimiliter qñ addit̃ in eis aliqua differentia: vbi
gratia: qm̄ cum dixerimus in diffinitione animalis: ꝙ
eſt corpus nutribile ⁊ ſenſibile: ſi diminuam⁹ vltimaꝫ
differentiā: remanebit diffinitio vegetabiliū: ⁊ ſi adda
tur alia differentia. ſ. rationale erit diffinitio hoīs.)
Hec Cōmētator. ❡ Ex quibus pꝫ: ꝙ dictum ph̄i nul/
lo mō eſt ad ꝓpoſitū: cū ſolū loquat̃ de diffinitionib⁹:
⁊ nō de formis extra animā. ❡ Iteꝫ eſto ꝙ loqueret̃
de eſſentijs formarū extra aīam: adhuc nō loq̄ret̃ niſi
de formis ſubſtātialibus: ſicut nō loquit̃ niſi de diffi/
nitionibus ſubſtātiarū cōpoſitaꝝ: ⁊ ideo illud dcm̄ ni
hil facit ꝓ te. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ ph̄s ibi ſubdit. (Et quē
admodū nec numerus hꝫ magis ⁊ minus: nec que ſꝫ
ſpēm ſubſtātia: ſꝫ ſi quidē cū mā.) Ubi vult ꝙ ſubſtā/
tia: que eſt forma nō ſuſcipit magis ⁊ minus niſi ſm
ꝙ eſt in mā: ſed hoc nō pōt intelligi de ſuba ſm qḋ di/
ſtinguit̃ ab accñte: qm̄ talis ſuba non ſuſcipit magis ⁊
minus etiā ſm ꝙ eſt in mā: accipit ꝰ̄ ſubam ꝓ eēntia:
⁊ eſt eius intentio ꝙ eſſentia forme nō ſuſcipit magis
⁊ minus: ſed ſm ꝙ eſt in mā: ⁊ hoc eſt ſuſcipere magis
⁊ minus ſm eſſe. (Dicēdum inquit ꝙ iſta ſimilitudo
attendit̃ inter numerū ⁊ eſſentiā ſubſtantie cōpoſite:
vel ēt formā ſubſtantialē illi⁹.) Et eſt ſenſus: ꝙ forma
vel eſſentia talis nō hꝫ in ſe latitudinē vel maioritatē
intenſiuam: ſed ſi quā hꝫ latitudinem: hec eſt latitudo
extenſiua: que eſt ſm diuerſas partes ꝙ̄titatiuas: que
ſm ipſum principaliter ex mā cōpetunt rei: ⁊ ꝓpter h̓
vnus hō nō eſt magis hō ꝙ̄ alius: lꝫ ſit maior. Et huic
ꝯcordat expoſitio Cōmētatoris ibidē. ait enī ſic. (For
ma ſubſtātialis nō recipit magis ⁊ minus: nō eniꝫ eſt
vn⁹ hō maioris hūanitatis ꝙ̄ alius hō ſm formā: ſed
ſi fuerit maioris humanitatis: erit ſm ꝙ forma eſt in
eo in mā: ꝯſtat aūt ꝙ talis maioritas: que eſt ſm par/
tes māe: eſt tm̄ maioritas extēſiua.) ❡ Ulteri⁹ arguit Utrū chari tas p ſolā diſp̄onem ſubī intendat̃.
ſpāliter ꝙ charitas nō auget̃ per ſolā maiorem diſpo/
ſitionem ſubiecti: querit enī per quid anima vno tēpo
re eſt magis diſpoſita ad charitatē ꝙ̄ alio. ❡ Nam h̓
aut eſt qꝛ hꝫ maiorē charitatē: ita ꝙ minor charitas di
ſponit ad maiorē: ſicut dicunt aliqui: ꝙ minus lumen
diſponit ad maius: ⁊ ſi ſic dicat̃: ponunt̃ gradus in eēn
tia charitatis: ⁊ ꝯcedit̃ ꝓpoſitum. Aut ideo eſt magis
diſpoſita: qꝛ ei⁹ cupiditas eſt diminuta: ⁊ vnus hō eſt
magis diſpoſitus ꝙ̄ alius: qꝛ eius cupiditas eſt minor:
⁊ hoc reprobat̃. Tuꝫ p̄mo: qꝛ ſi nullus hō vnq̄ꝫ peccaſ

ſet nullā aliqs cupiditatē habuiſſet: ⁊ tamē vnˢ fuiſſet iuſtior ⁊ iō charior q̄ alius: ⁊ idē homo vno tēpore q̄ alio. Tum 2°: q: in bonis angelis non fuit vlla cupiditas: ⁊ tamē nō oēs habuerunt equalē charitatē ante q̄ eſſent beati: ſicut nec oīum eſt equalis beatitudo: ſʒ vnus alio maiorē habuit ſuppoſito q̄ habuerūt meritum anteq̄ p̄miū: aut etiā ſi nō p̄us: ſed ſimul nihilominus nunc vnus hʒ maiorē charitatem q̄ alius: ⁊ tñ nullus hʒ cupiditatē minorē: cū nulla ſit in eis cupiditas. Tum 3°: q: vel cupiditas minuit̄ ſm ſuā eſſentiā: ⁊ habet̄ ꝓpoſitū: vel ſm eē tñ ꝓpter aliā diſpoſitionem: ⁊ ſic de alia querat̄ in infinitū. Aut 3° aīa eſt magis diſpoſita ꝓpter aliquā aliā formā exiſtentē in ea: ⁊ tunc vel opʒ q̄ ſemper q̄ñcunq̄ charitas auget̄: noua forma ſm ſpēm acgrat̄ in aīa: per quā ſit magis diſpoſita: qḋ videt̄ inconueniens: ⁊ maxime ſi contingat charitatē augeri ꝯtinue: vel q̄ illa forma diſponēs augeatur ī ſua eſſentia. Aut 4° anima eſt magis diſpoſita ꝓpter remotionē alicuius forme indiſponentis ad charitatē: ⁊ tūc eodē modo neceſſe eſt q̄ ſemꝑ in augmento charitatis vel tollat̄ forma alterius rōnis: vel eadē eſſentialiter minuat̄: ⁊ ꝓcedit̄ ꝓpoſitū. ¶ Forte inquit dicet̄ ad hanc rōnē q̄ iſta maior diſpoſitio aīe eſt maior capacitas eius: vnde ſicut aīa fit magis ⁊ minus capax charitatis: ſic eam magis ꝑticipat ⁊ fit charior. ¶ Cōtra. Aut capacitas aīe ē aliq̄ entitas diſtincta ab eſſentia ⁊ potentia anīe: aut non: ſi ſic: nō eſt niſi quedā forma exiſtens vel in eſſentia vel in potentia: ⁊ tunc querendum eſt quomodo fiat maior: an. ſ. in ſua eſſentia: vel qualiter vt prius. Si vero capacitas non ſit talis entitas diſtincta: cū ipſa aīa nō ſuſcipiat intenſionē in ſeipſa: neq̄ etiā potentiā: opʒ intelligere q̄ capacitas iō dicat̄ minor: q: aīa eſt capacior: imo idipm̄ opʒ intelligere per hoc q̄ dicit̄ q̄ capacitas aīe eſt maior q̄ ſi diceretur: aīa eſt magis capax charitatis: ⁊ ille eſt melior intellectus: qui poſſit haberi ex illis verbis. ¶ Sed tūc ſtat queſtio q̄re aīa vno tpe eſt magis capax q̄ alio ipſiˢ charitatis: q: vel hoc eſt ꝓpter remotionē alicuius forme impediētis capacitatē: ſicut oculus eſt minus capax lucis ꝓpter aliquē humorē impedientē: ⁊ fit magis capax per remotionē illius: vel h̄ eſt ꝓpter appoſitionē alicuius diſponētis: ⁊ vtrūlibet iſtoꝝ dicat̄: ratio ꝓcedit ꝯtra illō vt ſupra. ¶ Itē. Cōſtat q̄ vitiū aliqñ auget̄ in aīa: ⁊ ſumat̄ p̄mū vitiū genitū in aīa fortis: ⁊ de ipſo querat̄ qualiter auget̄: nec pōt inueniri aliqua diſpoſitio in aīa ad vitiū illud: per quā aīa ſit magis diſpoſita ad maius vitiū illud: niſi ipſummet vitiū: cuius vnus gradus diſponit ad aliū. Et ſimiliter argui pōt de alijs habitibus aīe: ⁊ etiā actibus qui intendunt̄. ¶ Ulteriˢ arguit Godofredus q̄ charitas nō augeat̄ illo° q̄ ponit ꝯ: ſʒ ꝑ aduentū alterius charitatis ꝑfectioris ⁊ corruptionē prioris ſex medijs. Primū eſt tale. Termini motˢ ſunt incōpoſſibiles: ſed charitas remiſſa eſt terminˢ a quo in motu intenſionis. intenſa v° eſt terminus ad quē. ğ iſta adueniēte ī la abycit̄. ¶ Et ſi dicat̄ q̄ terminˢ a quo nō eſt forma remiſſa q̄tū ad illud qḋ dicit poſitiue: ſʒ ꝓut eſt ſub ꝑuatiōe gradus perfectioris: ⁊ ita poſitiuū p̄oris charitatis remanere poterit in charitate aucta: hoc nō valet. Tū q: tota alteratio videt̄ eiuſdē rationis: ⁊ ex nā ſua habere: q̄ ſit inter terminos poſitiuos per ſe. Tum q: motus a nō ſubiecto in ſubm̄ habens pro termino a quo priuationē magis eſt mutatio ⁊ generatio q̄ motus: vt pʒ. 5°. phyſicoꝝ. Tum q: p̄or charitas per ſe ꝑtinet ad motū intēſionis: ⁊ nō per accñs:

Arg. ꝯ eādē God. ī q̄olibus ordinarijs: ⁊. ij. ql. 5. q.

T. c. 7.

certū eſt aūt: q̄ nō ꝑtinet ad ſubm̄: vt terminˢ ad quē reſtat. ergo q̄ vt terminˢ a quo: ⁊ ita abycit̄ adueniēte pfectiori charitate. ¶ Scōm mediū eſt tale. Sicut eſt in motu ad vbi: ita videt̄ eē in motu augmenti: ⁊ intenſionis cuiuſlibet forme: ſed manifeſtū eſt: q̄ in motu ad vbi ꝯtinue p̄mū vbi corrūpit̄ in aduentū 2ⁱ: ꝓbat enī p̄hus. 6°. phyſicoꝝ q̄ mobile nō eſt in ſpacio ſibi eq̄li niſi tm̄ per inſtās: ⁊ ita nec in eodē vbi: ⁊ inſuper ſi eſſet in eodē vbi ꝑ duo inſtātia: cū inter duo inſtātia ſit tp̄s mediū: eēt in eodē vbi ꝑ tp̄s: ⁊ p ꝯñs nō moueret̄. Et iterū ſi maneret idē vbi aut ſm ſe totū aut ſm aliq̄ ſui partē: vel eſſet ſubiectiue in toto mobili: ⁊ ſic mobile ſimul eſſet in duobˢ vbi p̄ori. ſ. ⁊ poſteriori: vel ſi p̄us eſſet in vna pte: ⁊ deinde trāſiret ad aliā migraret de ſubito in ſubm̄: qḋ eſt īpoſſibile. ğ in aduētu ſecūdi vbi: p̄mū corrūpit̄: ⁊ per ꝯñs in aduentu forme pfectioris: corrūpit̄ minˢ pfecta. ¶ Tertiū eſt. Illa inter que cadit cōparatio vident̄ differre realr̄: ⁊ fore incōpoſſibilia: ſed inter charitatē intenſam ⁊ remiſſā cadit cōparatio: dicit̄. n. vna pfectior ⁊ maior alia. Cōmentator etiā dicit. 5°. phyſicoꝝ cōmento. 19. q̄ nos videmus eandē ſpēm trāſmutari de ſimili in ſimile: vt albū trāſmutat̄ ad magis albū. ğ forma intenſa ⁊ remiſſa realr̄ diſtinguūt̄. ¶ Quartū eſt tale. Contraria īpoſſibile eſt eē ſimul: ſed p̄hs. 5°. phyſico. ⁊ Cōmentator vbi. ſ. expſſe dicūt: q̄ minus albū ⁊ magis albū ꝯria ſunt: vñ verba Cōmētato. ſunt hec. ¶ Cū igit̄ trāſmutatio fuerit de magis ⁊ minˢ: dicet̄ trāſmutari ad ꝯriū: qm̄ nō fit minˢ niſi ex mixtiōe ꝯtrarij. ğ forma intenſa ⁊ remiſſa ſunt ꝯrie ⁊ incōpoſſibiles. ¶ Quintum eſt. Sicut ſe hʒ magis ⁊ minus in formis ſubſtantialibus: ſic ſe videt̄ habere in accidētalibus: ſʒ in ſubſtātialibˢ forma pfectior differt realr̄ ⁊ numero a forma imperfectiori: nō. n. aīa imperfectior ꝯtinet̄ realiter in aīa pfectiori. ğ nec forma accñtalis imperfectior remanebit realiter in forma pfectiori: imo corrūpet̄ in eiˢ aduētu. ¶ Sextū eſt. Charitas itenſior vr̄ ꝯtinere īperfectiorē: ſicut tetragonū ꝯtinet trigonū: ſicut ſenſitiuū vegetatiuū: ſed iſta ꝯtinētia non eſt realis: ſed tm̄ virtualis. igit̄ forma remiſſa nō ꝯtinet̄ realr̄ in intenſa: ſed corrūpit̄ in eius aduētu. ¶ Ulteriˢ argūt Adā fortificādo rōnes Scoti ꝓbādo q̄tuor medijs q̄ nec charitas nec alia forma pōt fieri maior q̄ fuit p̄us in ſua ſpē ſine additione noue partis ad p̄exiſtentē. Primū eſt. Q̄ñcunq̄ aliqḋ ſubm̄ eſt aliq̄le per formā ſibi inherentē: ſi iſta forma illi inhereat: ipſum eſt tale: ⁊ ſi vniformiter inhereat: ſubm̄ vniformiter erit tale: ſed ſi aliq̄ forma ſemel inſit alicui ſubito: vel inhereat ſibi: illa forˢ non ē aucta nec diminuta ꝑ additionē: aut ſubtractionē a ſubito: etiā talis forma ſibi vniformiter ⁊ nō magis nec minus ſibi inhereat. ğ tunc ſubm̄ per eā erit vniformiter tale: ⁊ nō magis nec minˢ tale. ¶ Et h̄ eſt ingt qḋ arguit Okā. Q̄ñcūq̄ aliqḋ eſt natū denominare alterū: ſi oīs res īportata ꝑ q̄lbet eorū eodem mō ſe habeat in ſe: eodē mō denoīabit. Sed nūc eſt ita q̄ ſubiectū denoīat̄ a q̄litate: ⁊ ſi nō ſit additio ſubiectū eodē mō ſe hʒ in ſe: ⁊ ſimiliter q̄litas. igitur ſemꝑ vniformiter denoīabit̄. igit̄ nō dicit̄ ſi vere primo minus tale: ⁊ poſtea magis tale: opʒ q̄ ſit aliq̄ variatio vel a pte ſubiecti: vel a pte forme: ex quo ꝓcedēs nō corrūpit̄: opʒ igit̄ q̄ aliqḋ nouū fiat ibi: vel. ſ. noua forma: vel nouū cōpoſitū ex forma ⁊ ſubito: ⁊ quocunq̄ iſtoꝝ dato: habet̄ intentū. ¶ Dicet̄ forte q̄ formā hʒ intēdi nō eſt niſi eā pfectius īherere ſubito: vl̄ ſubʒ ipſam pfectius ꝑticipare. ¶ Cōtra iſtā cauillationem

T. c. 44.

T. c. 19.

Cap. 19.

Adā etiā ꝯ eādē ⁊ Scotus. diſti. 17. q. 4.

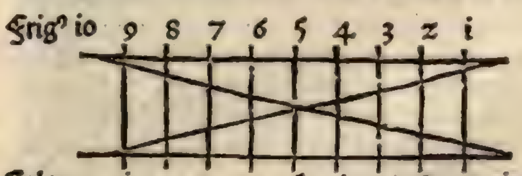
arguitur inquit: ⁊ eſt 2ª rõ principalis. Impoſſibile eſt
trãſire de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ.i. de veritate ꝓpoſi
tionis ad eius falſitatẽ: vel ecõtra ſine motu locali: vł
poſitione alicuiꝰ rei: vel deſtructiõe: vbi trãſitꝰ tpis nõ
ſufficit: nec deus miraculoſe ſupplet vicẽ cauſe effecti
ue create: ſed in ꝓpoſito qñ de minꝰ albo fit magis al
bũ ſolũ tps non ſufficit: q2 neutrũ extremũ ſignat tps
vel inſtãs determiat: nec eiꝰ verificatio de illo: cui con
uenit determinat ſibi certũ tps vel inſtãs: nec deꝰ mi
raculoſe ſupplet ibi vicẽ cauſe effectiue. Tũ q2 iſta de
noīatio nõ eſt a cã intrinſeca: ſed extrinſeca.i.a forma
inherẽte: in vicẽ talis cãe deꝰ nõ põt ſupplere: cum nõ
poſſit eẽ albedo vel alia forma inherẽs alicui: nec poſ
ſit facere: ꝙ paries ſit albus ſine albedine: ⁊ ſiñ dubio:
ſicut nõ põt facere: ꝙ ſit albꝰ ſine albedine: ita nõ poſ
ſet facere: ꝙ ſit magis albus vel minus niſi ſm exigẽ
tiã ſubiecti vel forme inherẽtis. g̃ cũ oīa poſſint cũ di
cto trãſitu remãere in eodẽ ſitu ⁊ loco: qbus prius: ⁊ per
ꝯñs motus localis in ꝓpoſito nõ ſufficit: opꝫ ꝙ aliqd
deſtruat̃ vel nouiter ꝓducat̃: nihil aũt opꝫ ibi deſtrui.
g̃ hic aliqd nouũ ꝓducit̃: ⁊ pꝫ ꝙ nõ opꝫ ex parte ſubie
cti aliqd nouũ ꝓduci. g̃ hoc erit ex parte forme: qḋ eſt
intentũ: vel erit ex parte cõpoſiti: ⁊ h nõ niſi forma cõ
ponat cũ alia pte ſubi: cũ qua nõ prius. igit̃ ⁊c. ¶ Ter
tio ad pncipale arguit ſic. Impoſſe eſt eſſe realẽ tranſ
mutationẽ ſine reali acqſitiõe alicuiꝰ noui: vel deſtru
ctiõe alicuiꝰ antiq: vel reali acquiſitiõe noua alicuius
preexiſtis: qḋ de nouo acquirat̃: ſꝫ mãifeſtũ eſt ꝙ nihil
preexiſtẽs de nouo acqritur: q2 querit̃ quid: ⁊ cui: nec in
uenit̃: nec aliqd deſtruit̃: q2 tunc nõ eſſet augmẽtatio
vel acqſitio: aut ſi aliquid deperderet̃. igit̃ ſeqt̃ ꝙ ali
qd ibi de nouo ꝓducit̃. ¶ Et põt inqt ſub illa forma
ſic argui. Impoſſe eſt aliquã formaꝫ in ſubo aliq̃ auge
ri niſi ſubm mutet̃. g̃ qñ charitas auget̃ in homine oꝫ
ꝙ homo mutetur. igit̃ aliqd nouũ recipit ⁊c. vt prius.
¶ Dicet̃ inqt: ꝙ nec aliqd nouiter ꝑdit: nec recipit: lꝫ
realiter trãſmutetur: ſed ſaluat̃ ibi magis ⁊ minus ſm
ineſſe accñtis ipſi ſubiecto: qḋ qdẽ ineſſe eſt ipſi eſſe: et
ita maioritas q̃titꝫ ad ineſſe attribuit̃ maiori diſpõni
ſubi: vel maiori remotiõi indiſponẽtis. ¶ Sed cõtra
iſtã cauillationẽ arguit̃ inquit ſm Scotũ ſupponẽdo
p̃ ꝙ idẽ nõ põt bis nãliter ꝓduci. 2º ꝙ impoſſe eſt mo
tuꝫ vel mutationẽ realẽ eſſe ſine termino reali. tũc ſic.
In augmẽtatione charitatis vel alteriꝰ forme eſt rea
lis trãſmutatio: alteratio: vel ꝓductio. igit̃ hꝫ aliquem
terminuꝫ realẽ q ꝓducit̃: ſꝫ nõ hꝫ pciſe ꝑ termino rea
litatẽ que preceſſit: q2 idẽ non põt naturaliter bis produ
ci: nec etiaꝫ ſupnaturaliter ſine interruptione ſui eſſe.
g̃ nec naturaliter poterit aliq̃ realitas ꝑ aliq̃ augmen
tationẽ: vel aliã quãcũqꝫ mutationeꝫ bis acquiri. igit̃
realitas que acqrit̃ per motũ vel mutationeꝫ intenſio
nis nõ eſt eadẽ poſitione cum illa: que prefuit. ¶ Itẽ.
Si forma eſt indiuiſibilis dat ſubiecto eſſe idiuiſibili
ter tale quale natũ eſt eſſe ꝑ talẽ formã: nõ enim ſubie
ctũ eſt tale ſm formã: niſi q2 forꝰ eſt talis ſꝫ ſe. ¶ Itẽ.
Si iõ ſubm eſt magis tale q̃ꝫ prius ꝑ formã aliq̃ꝫ in ſe ⁊
ſm ſe ſimplicẽ: q2 magis diſponit̃ q̃ꝫ prius: de iſta diſpo
ſitione minori querã: aut eſt forma iſta: ſm quã ſubie
ctũ dicit̃ magis tale q̃ꝫ prius: ⁊ tunc habet̃ intentuꝫ ꝙ
in forma iſta erit ſumere magis ⁊ minus: vel non: ſed
alia forma: ⁊ tunc ſubiectũ dicetur magis tale ſm iſtã
formã ꝓpter aliquã diſpoſitionẽ precedenteꝫ: vel ſm
iſtã in ſe. ſi ſcđm habet̃ ꝓpoſitũ. Si ſcđm aliaꝫ diſpoſi
tionẽ. tũc querẽdũ eſt de diſpõne iſta pma: aut eſt for
ma alia: aut nõ. ſi ſic vel erit proceſſus i ifinitũ in his di
ſpoſitionibus: vel dabitur magis vel minus in aliqua
forma ſm ſe. ¶ Itẽ. De iſta maiori inherẽtia quero ꝑ
quẽ moduꝫ fit: vel q2 illud accñs qḋ ponit̃ ſimplex in
eſſentia attingit aliquas ptes ſubi: ad quas nõ prius at
tingebat: ⁊ hoc non põt dari: vbi ſubm eſt indiuiſibile
vt aīa vel angelus: ⁊ tñ in talibus põt aliq̃ q̃litas: puta
charitas intẽdi. ſimilr nec in ſubſtãtijs diuiſibilibꝰ: q2
tunc accñs itraret nouũ ſubiectũ ſine ſubiecto priori:
⁊ tunc non videt̃ qn eadeꝫ rõne poſſet deſerere ſubie
ctum: ⁊ ita nãliter migrare de ſubto in ſubm. Aut iſta
intimatio fit alio mõ. vtpote ꝙ accñs pciſe informan
do idẽ ſubm qḋ prius: magis q̃ꝫ prius inhereat: ⁊ hoc non
põt dari: q2 iſta via nõ põt dare aliquẽ. vñ trãſitus de
ꝯtradictorio in ꝯtradictoriuꝫ ſaluari valeat. vt ſupra
eſt ꝓbatuꝫ. Silr ſicut albedo nõ põt iherere alicui ſub
iecto qn ipſuꝫ ſit album: ita nõ eſt poſſibile: ꝙ albedo
inhereat alicui ſubiecto quin ita perfecte ⁊ intime in
hereat ſibi: ſicut vnq̃ꝫ poterit: q2 nulla põt rõ aſſigna
ri õ oppoſito. Nec valꝫ dicere ꝙ diuturnitas ſit in cã:
q2 diuturnius alba nõ ꝓpter hoc ſunt albiora: ⁊ ita ci
to põt quãdoqꝫ aliqd fieri albius q̃ꝫ prius in tẽpore mo
dico: ſicut vnũ aliud in tpe multuꝫ maiori. ¶ Arguit̃ ſic ſm Scotũ. Q2 tunc charitas cuiuſlibet beati eſſet
equalis in rõ̃ charitatis charitati xp̃i: ⁊ cũ ſm Auguſ.
6º de trinitati. caplõ 7º in rebꝰ incorporeis ideꝫ ſit ma
ius eẽ qḋ melius: charitas cuiuſlibet bti eſſet equalis
charitati aie xp̃i in bonitate eſſentiali ⁊ eque bona: ſi
cut iſta ſm ſe: qḋ videt̃ maximũ incõueniẽs theologi
cum. ¶ Scđo. Si cõtinue auget̃ pma q̃litas ſine aliq̃
nouitate ptis alicuius aduenientis: ſeqt̃ ꝙ agens cõti
nue ageret: ⁊ tamẽ nihil ageret. naꝫ cõtinue calefaciẽs
augendo calorem continue agit: ⁊ nihil agit niſi detur
intentũ. ꝯñs eſt falſum: ⁊ pꝫ ꝯñtia: q2 nõ facit formaꝫ
preexiſtentem. q2 hoc poſſet poni quodãmodo in con
ſeruatione: nõ tñ in augmẽtatiõe: nec facit nouã partẽ.
igit̃ nihil agit. ¶ Itẽ ſi agit ⁊ nõ eſt aſſignare qd agit.
igit̃ ocioſe agit. ¶ Tertio. Q2 ſeqt̃ ꝙ aliqua pua albe
do põt fieri ꝑfectior q̃ꝫ aliqua alia creatura mundi ſit
de facto: nullo ſibi addito: qḋ videt̃ abſurduꝫ: ⁊ ꝓbat̃
ꝯñtia. ꝙ ſm iſtã opinionẽ aliq̃ res ſimplex põt fieri i
duplo ꝑfectior abſqꝫ aliquo nouo ſibi addito: ſic cha
ritas remiſſa põt fieri in duplo intẽſior nullo ſibi ad
ueniente: ⁊ eadẽ rõne iſta duplo intenſior põt fieri in
q̃druplo intenſior: ⁊ ſic in infinitũ: q2 q̃ꝫtũcũqꝫ ꝓceda
tur ſm duplũ: ⁊ duplũ dupli nunq̃ꝫ poterit ꝑueniri ad
aliquã quin cõtingat illa duplo intẽſiorẽ imaginari: ⁊
aliã in quadruplo: ⁊ ſic in infinitũ: ⁊ qcqd pter deũ po
teſt imaginari intellus apprehẽſione ſimplici ſine cõ
ceptu compoſito: vel aggregato ex repugnãtibus: põt
deus facere: cũ ſit omnipotẽs: ⁊ tenet iſta ꝯñtia: q2 oīs
creatura iſta charitate vel albedine in ꝓportione fini
ta excedit eam: ⁊ quacũqꝫ finita deus põt facere perfe
ctiorẽ. ¶ Quarto. Si caliditas fieret duplo vel q̃dru
plo ꝑfectior ab aliquo ſibi addito. tũc viliſſima ſuba
vtpote vna pua forma elemẽtaris poſſet fieri ita ꝑfe
cta ſuba: ſicut eſt angelus nullo ſibi addito. ¶ Quin
to. Si ſemꝑ manet eadẽ forma nullo ſibi addito. tũc
mobile moueret̃ cõtinue ad illud qḋ hẽt. ⁊ tũc ocioſe.
ꝯñtia eſt phi. 4. phyſicoꝝ. cõmento. 19. vbi ꝓbat̃: ꝙ lo
cus nõ eſt mã nec forma: q2 ſi ſic cũ mobile moueatur
ad locuꝫ: moueret̃ ad illud qḋ hꝫ: ⁊ ita ocioſe. ¶ Sex
to. Q2 ſm Cõmentato. 3. phyſico. Motus eſt genera
tio partis poſt partẽ perfectiõis: ad quã vadit mobile.
¶ Septio. Q2 cũ morꝰ alteratiõis i augmẽtatiõe nõ ſit
niſi forma illa: vel mobile: vł ꝯgregatũ ex his. ſi nihil

Scotꝰ ẽt ſi gnu vbi.ā.

C.c.13.

adueniat de nouo: nec illud qđ prius adueniat nouiter al teri: ſemꝑ eẽt ibi pciſe idẽ motꝰ numero: ſiue creſceret ſiue decreſceret forma ꝛ pars alteratõis: ꝛ tota alteratio. Nã ſili mõ arguit̃ ꝛ tenet̃ a multis ponẽtibꝰ tp̃s eẽ celũ ꝑ ſyllum expoſitoriũ: qꝛ dies hodierna erit cras: ꝛ ꝙ tp̃s p̃teritũ erit tp̃s futurũ: ꝛ ſic de ſimilibꝰ: ꝛ tunc appet ꝙ fruſtra ꝛ ocioſe moueret̃. illud. n. fruſtra mouet: qđ nec ſm ſe totũ: nec ſm aliq̃ſ ſui partez fieret in alio ſitu q̃ʒ añ: nec ꝑderet ſitũ aliquẽ prehitũ. ❡ Octauo. Qꝛ oẽ agẽs approximatũ paſſo potẽs in aliq̃ʒ opationẽ: in quã prius nõ potuit ceteris paribꝰ hʒ nũc aliqd in ſe: qđ prius nõ habuit: ſʒ calor in gradu intẽſo approximatꝰ calefactibili põt in effectũ intẽſum: in quẽ prius nõ potuit: qñ fuit in gradu remiſſo. igit̃ eſt nunc in calore ſicut pars: vel in ſubõ caloris ſicut forma qđ prius nõ fuit: ꝛ illud eſt eiuſdẽ rõnis: vel nõ opʒ ſaltẽ ad tale augmẽtũ ſaluandũ ꝙ addat̃ aliqd alterꝰ rõnis.

Ad argumẽta p̃ loco ↄ̃ 2^{am} ↄ̃nẽ inducta dr̃: ꝙ ↄ̃ria adinuicẽ actiua ꝛ paſſiua: cuiuſmodi ſunt calor ꝛ frigꝰ pñt ſimul eẽ in gradibus remiſſis: ꝛ hoc vr̃ ponere ſctũs Tho. p̃ ^{a} pte. q. 76. arti. 4° ad 4^{m} vbi ſic ait. (Forme elñtoꝝ manent in mixto nõ actu ſʒ v̾tute: manẽt. n. q̃litates ꝓprie elñtorũ: ſʒ remiſſe: in qbus eſt v̾tus elñtariuʒ formaꝝ: ꝛ hꝰ q̃litas mixtiõis eſt ꝓpa diſpõ ad formã ſubalẽ corpis mixti.) Hec ille. ❡ Ecce ꝙ ponit q̃litates elñtoruʒ in gradu remiſſo manere in mixto. cõſtat aũt illas eẽ ↄ̃rias. ❡ Itẽ 4° ſen. di. 44. q. i. ar. i. q̃ſtiũcula p̃ ^{a} ad 4^{m}. (Sicut (inqt) q̃litas ſimplex nõ ẽ forma ſubalis elñti: ſʒ accñs ꝓpriũ eiꝰ ꝛ diſpõ: ꝑ quã multiplr̃ efficit̃ ꝓpria tali forme: illa forma mixtionis: que eſt q̃litas reſultãs ex q̃libꝰ ſimplicibus ad mediũ veniẽtibus non eſt forma ſubalis corporis mixti: ſʒ eſt accñs ꝓprium ꝛ diſpõ ad formaʒ ſubalem corporis mixti.) Hec ille. ❡ Tũc ad p̃ ^{m} i oppoſitũ dr̃: ꝙ q̃litates ↄ̃rie in tali ꝓportõe poſſent ſe hẽre: ꝙ paterent̃ ſe in ſitibꝰ pximis: ſic cõpatiãt̃ ſe in mixto. ꝛ iõ añs argumẽti falſum eſt. ❡ Ad 2^{m} dr̃: ꝙ ↄ̃ria in aliqbus gradibꝰ nõ cõpatiunt̃ ſe: ꝛ tunc ad diuiſionẽ: quã facit arguens dr̃: ꝙ eſt poſe ꝙ. a. ꝛ. b. ſint in tali ꝓportiõe: ꝙ. a. nõ poſſet cõpati naturaliter maiꝰ frigus q̃ʒ. b. qn ſtatiʒ remitteret̃: nec minus frigus qn intẽderet̃. ❡ Tũc ad argumentuʒ quo arguit ↄ̃ 2^{m} mẽbꝝ huiꝰ dicti ꝛ infert̃: ꝙ ſi. a. nõ põt pati ſecũ minus frigus q̃ʒ. b. igit̃ nec calor maior q̃ʒ. a. põt ſecũ pati minꝰ frigus q̃ʒ. b. negat̃ ↄ̃ñtia: ꝛ ad ꝓbationẽ dr̃: ꝙ nõ opʒ q̃ʒto vnũ ↄ̃riũ plus excedit aliud: tãto minus cõpatit̃ illud ſecũ: ſed ſufficit ꝙ quãto eſt maius tanto ↄ̃trariũ ſtans cũ eo ſit minus. vbi grã. ſi calor vt q̃ttuor nõ cõpatit̃ ſecũ frigus vt vnũ. nõ opʒ ꝙ calor vt 8° nõ compatiat̃ frigus vt vnũ. ſufficit enim ꝙ minus de frigore ſtet cũ calore vt 8° q̃ʒ cum calore vt q̃ttuor. ❡ Nec valet ꝓbatio ꝑ ſiſe de ↄ̃trarijs in diuerſis ſitibus. nã calor magnus ageret in frigus magnuʒ ſibi pximũ ſm ſituʒ in alio ſubiecto: quouſq̃ʒ illud frigus eſſet remiſſum ad gradũ poſſibileʒ ſtare cum illo calore: ꝛ vltra nõ remitteret illud agens: niſi calor eẽt ſummus. tunc. n. frigus approximatũ remitteret vſqʒ ad nõ gradũ. cauſa aũt quare dictus calor nõ remitteret datũ frigus niſi vſqʒ ad certum gradũ: ꝛ ſimiliter quare calor compatit̃ paruũ frigus: qđ tamen minor calor nõ cõpateret̃. videt̃ eſſe quia repugnãtia: que eſt inter contraria in forma nulla diuerſa ſubſtantia: ꝛ ſimiliter incõpoſſibilitas coexiſtendi in codeʒ ſubiecto cõſurgit ratione diſtantie formarũ adinuicem: ꝛ quia ſũmus gradus vnius cõtrarij: puta caloris ſumme diſtat a latitudine ↄ̃traria: iõ vbi eſt ſummus gradus caloris: ibi nihil eſt õ ↄ̃traria latitudine: ſʒ nõ gradus frigoris: ꝛ vbi eſt ſummũ frigus: ibi eſt non gradus: ꝛ ita ꝓportiõalr̃ q̃ʒto calor eſt ꝓximior ſũmo gradui magis diſtat a ſummo gradu frigoris: ꝛ minus diſtat a nõ gradu frigoris: ꝛ a gradibꝰ ꝓximis nõ gradui ac ꝑ hoc compatiat̃ tales gradus frigoris: calor autẽ remiſſus magis diſtat a non gradu frigoris: ꝛ ꝓximior eſt ſummo frigori. ideo compatit̃ ſecũ frigus maius: ꝛ nõ pateretur minus niſi eo facto intenderet̃: quia quo magis appropinquaret ad nõ gradum frigoris: eo magis appropinquaret ad ſummũ caloris: ac per hoc eſſet intẽſior. ❡ Ad 2^{am} ꝓbationẽ ibidẽ cõtra hoc factã ↄ̃cedit̃ ↄ̃ñtia ibi facta. ſ. ꝙ ſicut. a. nõ compatit̃ minus frigꝰ q̃ʒ. b. ita nec maior calor puta. c. põt compati. b. ſʒ negat̃ ↄ̃ñtia 2ª ibi facta. c. nõ põt compati. b. ergo ſi. a. intẽdatur: intendet̃. b. hoc enim non ſequit̃: ſed totuʒ oppoſitum. ſ. ꝙ ſi. a. intendat̃: remittet̃. b. Nec iſtã 2as ↄ̃ñtiaʒ ꝓbauit arguẽs: ſʒ p̃mã: de q̃ nullũ fit ſibi dubiũ dupliciter ꝓbat. Cã aũt q̃re 2^{a} ↄ̃ñtia nõ valet eſt iſta. ꝙ enĩ. c. maior calor q̃ʒ. a. nõ poſſit ſtare cũ. b. hꝰ ẽ nõ qꝛ regrit plus de frigore ſibi coexiſtendi: ad quã menteʒ vadit arguẽs: ſʒ qꝛ nõ cõpatit̃ frigus tã intenſum: qꝛ. n. c. eſt intẽſior calor q̃ʒ. a. ꝛ ipſi. a. coextẽdit̃ frigus. b. oportet ꝙ. c. remiſſiꝰ frigꝰ coextendat̃. vt ſupra declaratuʒ eſt. ❡ Et ſic pʒ: ꝙ pars illa que ponit ꝙ calor. a. nõ poteſt compati minus frigus q̃ʒ. b. adhuc nõ ſufficienter improbat̃. Similr̃ illa pars que ponit: ꝙ nec cũ maiori. a. poſſet coextẽdi: nõ ĩpugnat̃ ſufficienter. p̃ma nãqʒ ꝓbatio aſſumit falſam ↄ̃ñam. ſ. iſtam. minor calor q̃ʒ ſit. a. nõ cõpatit̃ frigus. b. g̃ nec maiꝰ frigus q̃ʒ. b. Iſta inquã ↄ̃ñtia non valet: cuiꝰ cã prius dicta eſt. nã plus diſtãt in ſuis actualitatibꝰ calor vt duo: ꝛ frigꝰ vt q̃ttuor q̃ʒ calor vt duo: ꝛ frigꝰ vt. 6. vt pʒ ſi ponamꝰ in exẽplo ꝙ ſummus calor ſit vt. 10. ꝛ ſilr̃ ſummũ frigus. tũc vbi eſt ſummꝰ calor: erit nõ gradus frigoris: ꝛ ecõtra vbi eſt ſũmũ frigꝰ: erit nõ gradus caloris. vbi ãt erit calor vt. 9. erit frigꝰ vt vnũ: ꝛ vbi erit calor vt. 8. erit frigꝰ vt duo: ꝛ ſic ꝓportiõaliter vt pʒ in figura pñti: vel alia q̃ melius põt figurari: in qua pʒ qũo ꝓportionaliter calor q̃ʒto minor eſt ſtat cũ maiori frigiditate ꝛ ecõtra.

❡ Ad 3^{m} argumẽtuʒ dr̃: ꝙ duricies ꝛ mollities ſimul eſſe poſſunt in eſſe incõpleto. ſ. ſi vna ſit in fieri: alia in corrũpi: aut ſi vna ſit intẽſa ꝛ in eſſe cõpleto: alia in eẽ diminuto ꝛ remiſſo ꝛ hꝰ. Nec ex hoc ſequit̃ ꝙ ↄ̃tradictoria ineſſent: qꝛ licet diffinitiones talium qualitatuʒ videãtur includere affirmationẽ ꝛ negationẽ. hoc non eſt ideo: qꝛ iſte forme ſint contradictorie oppoſite: ſed qꝛ diffinitiones ille dantur ꝑ effectũ diffiniti. ſ. cedere ꝛ non cedere cõprimẽti. Nec etiã nõ cedere eſt effectꝰ duritiei: ſed circũloquit̃ effectuʒ eius ↄ̃trariũ effectui mollitiei. ❡ Similiter dato ꝙ diffinitões includerẽt oppoſitionẽ cõtradictionis ex ſimultate ↄ̃trarioꝝ tali qualẽ ↄ̃cedimus: ſolũ ꝓbaret̃ ꝙ ↄ̃tradictoria eſſent ſimul in actu incõpleto: vel vnũ actualiter: aliud potentialiter: nõ aũt ꝙ eſſent ſimul in actu cõpleto ꝛ modo diſſimili: quapropter nõ eẽt ibi ↄ̃tradictio: qꝛ affirmatio ꝛ negatio

Incõpoſſibilitas coexñdi i eod ſbo.

tio ⁊ negatio anteq̃ʒ cōtradictorie opponant̄ debēt eē
ad idem ⁊ ẜm idē: ⁊ ſimiliter qd non eēt ibi. ⸿ Et pte
rea defectus pcipuus hui⁹ argumenti eſt in illa ꝯñtia.
durities ⁊ mollities ſunt in eodē. ergo illud eſt duruʒ
⁊ molle. nō eniʒ quicūqʒ gradus forme denomiat ſub
iectū ei⁹ tale quale aptū eſt denominari ꝑ formā illaʒ
in eſſe cōpleto: vtputa albū vel nigrū: ⁊ iſta ſolutio eſt
verior. ⸿ Ad 4ᵐ dicit̄: ꝙ forme ꝯtrarie circa animaʒ
ꝑſertiʒ ſi ſint ꝑ motū inductibiles: cōpatiunt̄ ſe in gra
dibus remiſſis ⁊ in eſſe incōpleto q̄ʒtū eſt ex ſe: niſi ali
ud ꝓhibeat: ⁊ maxime forme: que ſunt ibi ꝑ modū ha
bitus: nō tamē ſequit̄ ꝙ idē ſit volens ⁊ nolens ꝓpter
hoc ꝙ nō q̄libet gradus forme ſufficit denoīare ſubʒ
eſſe tale in actu. vt dcm̄ eſt ad 3ᵐ. De actibus aūt itel
lectus vel voluntatis ⁊ hꝫ ſecus eſt: q̄ꝛ tales actus non
ſunt ſimul multi in eodē itellectu: aut voluntate nāli
ter. ⸿ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ ipoſſibile eſt plures formas ſubſtā
tiales ſimul eādeʒ mām adequate informare: q̄ꝛ que
libet talis dat eſſe indiuiſibiliter ſuo ſuſceptibili: ⁊ ei in
diuiſibiliter inheret. ⁊ ideo ſi plures informarēt eādē
mām: quelibet eſſet eque actualiter dans eſſe: nec vna
eſſet remiſſior: alia intēſior: ſecus de accidentalib⁹ for
mis. ⸿ Ad 6ᵐ dicit̄: ꝙ rō Ariſto. bñ ꝓbat ꝙ ſi contra
ria in eſſe completo eſſent in eodeʒ ſubiecto. contradi
ctoria de eodem dicerent̄. Et hoc ibideʒ oñdit ſanctus
Tho. 2° ſen. diſ. 34. ſed ſi ꝯtraria ponant̄ ſimul in eſſe
incōpleto: nō ſequit̄ ꝯtradictio: q̄ꝛ vnū illoꝝ denomi
nabit ſubiectū ⁊ nō aliud. verbi grā: ſit albedo vt. 9. cū
nigredine. vt. 1. in aliquo ſubiecto: tale ſubiectū nō erit
albuʒ ⁊ nō albuʒ: ſed erit ſimpliciter albū: ⁊ non dicet̄
nigrū niſi in poᵃ vel actu incōpleto. ⸿ Ad illud de 4°
metaphyſi. dr̄: ꝙ Ariſto. ibi vult. ꝙ nullus pōt opina
ri inſimul duo ꝯtradictoria actualiter: quia tunc habe
ret contrarias opiniones in actu cōpleto: quia forma
iperfecta non denominat ſubiectū ſimpliciter. ⸿ Ad
pmū argumētū Ade dr̄: ꝙ ꝯtraria nō in quocūqʒ gra
du ſe cōpatiuntur: ſed in aliquo ſic ⁊ in aliquo non: vt
pʒ in figura ſuperius poſita: ⁊ ideo negat̄ ꝯñtia ibi fa
cta. Ad cui⁹ ꝓbationeʒ dicit̄: ꝙ ille gradus albedinis
cui repugnat coexiſtere nigredini. hoc hꝫ nō ſolū q̄ꝛ ē
talis nature vel ſpeciei: ſʒ q̄ꝛ eſt gradus ſūmus: reqrit
ſubiectū diſpoſitiuū: ⁊ ab oī idiſponēte remotū: ac per
hoc a ſuo cōtrario: nec hoc eſt dcm̄ ſine rōne. Et ad ca
ſuʒ ibi poſitū dico: ꝙ illud raro ꝯtigit nāliter. ſ. ꝙ gra
dus remiſſus in talib⁹ qualitatib⁹: quamʒ ſubm ſemꝑ
eſt ſub aliquo ꝯtrarioꝝ: vel ſub medio inter cōtraria
ſit ſine oī gradu qualitatis oppoſite. ſi tñ hoc fieret di
co ꝙ illud dealbatiuū ſi ꝑ motū ſucceſſiuū induceret
albedinē pdictā incipiendo a nō gradu: ⁊ ſic vniformi
ter itēdēdo ⁊ ꝑ gradus medios trāſeūdo: oporteret ꝙ
intenderet̄ ꝑ pꝰs nigredo ab aliq̊ alio agēte. vbi grā.
ſi albedo vt. 9. ſtat cū nigredine vt. 1. ſi auferret̄ tota
liter albedo ⁊ remaneret vnic⁹ gradus nigredinis: nō
eſſet naturaliter poſſibile in tali caſu ſucceſſiue iduci
albedinē: niſi prius intenſa nigredine: q̄ꝛ nigredo vt. 1.
⁊ albedo vt. 1. nō ſe cōpatiunt̄ nāliter: imo nec albedo
vt. 2. nec vt. 3. nec vt. 4. nec vt. 5. nec vt. 6. aut. 7. vel. 8.
poſſet ſtare cuʒ illa pua ⁊ ſola nigredine: ⁊ hoc itelligo
in ceteris ꝯtrarijs informātib⁹ ſubiecta naturaliter re
ceptibilia talis mixtionis ꝯtrarioꝝ. ⸿ Ad 2ᵐ dico: ꝙ
talis repugnātia eſt v̄tualis. Nec valet iprobatio: nō
eniʒ eſt fictio ꝙ magn⁹ gradus vnius latitudinis non
poſſit ſecū cōpati magnū gradū alterius: ⁊ tñ cōpatit̄
puū: cui⁹ rō dicta eſt pꝰs: q̄ꝛ. ſ. pmi duo nāliter plus di
ſtant in ſuis actualitatib⁹ q̄ʒ ſecūdi. nam calor vt. 9. et
frigus vt. 9. nō poſſunt inherere ſubiecto quin vtrūqʒ
actuaret illud cōplete: ⁊ ſic ideʒ eſſet calidū ⁊ frigiduʒ
ac ꝑ hoc calidū ⁊ nō calidū: ſʒ calor vt. 9. pōt eē cū fri
gore vt. 1. q̄ꝛ illud frigus nō denomiabit ſubiectū actu
frigidū: ſʒ in potentia remota ſatis. nullus eni gradus
frigoris denoiat ſubiectū frigidū: niſi ſit vltra mediū
gradū toti⁹ latitudinis frigiditatis. ⸿ Ad 3ᵐ dico: ꝙ
nigredo remiſſa pōt ſtare cū albedine non pciſe: q̄ꝛ ni
gredo eſt: nec quia hec nigredo: ſʒ q̄ꝛ eſt nigredo citra
ſūmū: ⁊ ideo diuiſio ibi facta nō valʒ. Tūc ad replicā
finaleʒ: que deducit ad hoc ꝙ ſi ꝓportiōaliter ſicut ca
lor intendit̄ ita frigus remittit̄. ḡ aliqñ calor ⁊ frigus
erunt equalia: cōcedit̄. ſ. qñ erūt in medio ſuaꝝ latitu
dinū: ſʒ i tali gradu nō erit ſtat⁹: nec illa ſimultas erit
niſi potētialis: q̄ꝛ oportet alteruʒ ꝯtrarioꝝ pdominari
in oī mixto. vt oñdit ſctūs Tho. 2° ſen. diſt. 19. q. 1. arti.
4°. Et di. 15. q. 2. arti. p̄ preſertiʒ dū ꝯtraria ſunt actiua
adinuicē. Dato tñ ꝙ ibi eſt ſtatus: ⁊ ꝙ aliqd ſubiectuʒ
haberet mediū gradū latitudinis albedinis q eſt vt. 5.
⁊ mediū nigredinis q eſt ſilr vt. 5. tale ſubiectū nō eēt
albū neqʒ nigrū: nec ſequit̄: ſi illi duo gradus equales
ſe cōpatiunt̄ ꝙ ſilr alij duo gradus equales ſe cōpatiā
tur. vt puta quoꝝ quilibet ſit vt. 7. ⁊ q̄libet vt. 3. ⁊ cau
ſa eſt: q̄ꝛ lʒ illi duo pmi ſint equales ⁊ alij: tamē in ſuis
latitudinibus nō diſtant. vt pʒ in figura. ſecus de cete
ris. oēs eni alij gradus equales diſtāt abinuicē. naʒ ca
lor vt. 3. diſtat a frigore vt. 3. nā quilibet eoꝝ nō patit̄
aliuʒ graduʒ ſui ꝯ̃rij niſi vt. 7. vt pʒ in figura. ⸿ Et cū
dicit arguens de cōtrarijs approximatis tali ſubiecto
equaliter habēti de formis ꝯtrarijs. Dico ꝙ nec de⁹:
nec nā intēderet talia ꝯtraria ſimul ⁊ ſemel: q̄ꝛ ſeqtur
ꝯtradictio: lʒ eni ex hoc ꝙ calor ſit vt. 5. et frigus vt. 5.
informāt tale ſubiectū: nō dicat̄ illud calidum ⁊ frigi
dū: imo nec calidū: nec frigidū: tñ ſi calor vt. 6. ⁊ frig⁹
vt. 6. idē ſubiectū iformarēt. tale ſubiectū eſſet calidū
⁊ frigidū: ⁊ ꝑiter ꝯtradictoria ſimul eideʒ ineſſent: q̄ꝛ
oīs gradus vltra mediuʒ latitudinis pōt denominare
ſubiectū tale vel tale. ⸿ Ad 4ᵐ riſuʒ eſt ſtatiʒ. nō. n.
omnis forma denominat ſubiectū cui inheret niſi iſit
ei cōplete ⁊ in actu ſufficienti ad denominationeʒ: cu
iuſmodi nō ſunt gradus citra mediū latitudinis: imo
nec gradus medius albedinis denominat ſubiectū al
bū ſed aliter. ⸿ Ad 5ᵐ dico: ꝙ ſi loq̄ris de habitu odij
⁊ de habitu amoris acq̄ſitis ꝑ act⁹. nō iplicat contradi
ctionē gradū vni⁹ ſilr eē cū alio. ſi loquaris de actibus
negat̄ ꝯñtia: q̄ꝛ tales nō ſunt ſilr vllo mō in eadē volū
tate naturaliter. ⸿ Ad 6ᵐ dico: ꝙ ſi calor. a. ⁊ frigus. b.
coextendant̄ in eodē ſubiecto non pōt vni eoruʒ addi
pars: q̄ꝛ forma nō hꝫ ꝑtes niſi rōne ſubiecti quāti vel
rōne obiecti: lʒ gradus habeat ꝓut forma ſub tali eſſe
dr̄ talis gradus: ⁊ forma ſub alio eē dicat̄ ali⁹ gradus.
Dico ḡ ꝙ ſi de⁹ intendat dcm̄ caloreʒ. opʒ ꝙ remittat
frigus vel totalr auferat. vñ arguēs falſe imaginatur
talem additionē caloris ad calorē. ⸿ Ad 7ᵐ dr̄ ẜm ſe
pe dicta: ꝙ nō oīs calor agit in q̄ʒtūcūqʒ paruū calorē
niſi ſit calor intēſiſſimus: cui repugnat oīs frigiditas:
ſicut in igne. ⁊ iō illud qd adducit̄ in argumēto nō eſt
inconueniens. ⸿ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ illud cōmētum 23ᵐ. 10°
metaphyſice clare oñdit ꝓpoſitū noſtrū. vñ Cōmēta
tor ibideʒ dicit. ⸿ Nō ſolūmodo eſt verū dicere: ꝙ oīa
media ſunt cōpoſita ex cōtrarijs: ſʒ econuerſo. ſ. ꝙ oīa
cōpoſita ex ꝯ̃rijs ſunt media: compoſitū enim ex duo
bus debet hēre ex altero illoꝝ minus ⁊ ex altero ma
gis: qm̄ ipoſſibile eſt ꝙ in compoſito ex ꝯ̃rijs ſint due
ꝑtes eq̄les: ſʒ altera debet eē dñans: cui attribuit̄ for

An ꝯ̃ria approxiata alicui ſbto eq̄lr de formis haberet vtrūqʒ introducere.

Media ex ꝯ̃rijs cōpoſita ſunt ⁊ eꝯ̃.

ma: ⁊ hoc demonſtrat impoſſibile eſſe inueniri cõplexio
nē mediā in extremis ꝯriys. vt dicit Galien⁹ eſſe poſſi/
bile: qm̄ ſi eēt poſſibile. tūc eēt poſſibile īuenire cōpo/
ſitu3 ex ipſis extremis abſq3 eo ꝙ accideret eis tranſ/
mutatio ⁊ diminutio: ⁊ iā fecim⁹ ſmonē ꝯtradicētē.)
Hec ille. Et 4° celi ⁊ mūdi. cōmēto. 26. dicit. (Contra
ria exiſtētia in medio. verbi grā. albū ⁊ nigrū exiſtūt in
rubeo.) Et cōmēto. 6. di. (Grauı⁹ ⁊ min⁹ q̄ue differūt
ſm magis ⁊ minus ꝑpter illud qđ miſcet̄ eis ex alte/
ro ꝯrio qđ eſt leue.) ¶ Ex quo manifeſte p3: ꝙ ꝯria
ſunt ſimul: l3 vnu3 ſemꝑ dn̄etur: ⁊ iō dico vt p⁹us: ꝙ ſi
vnū ꝯrioꝝ intēdat̄ ⁊ aliud remittat̄ in inſtāti: media
erūt eq̄lia ⁊ in potētia. i. ſi ibi q̄eſcerēt. nō āt in actu. ſi/
cut enim dicit Cōmentator. 6. phyſicoꝝ. cōmento. 76.
mobile dum mouet̄ ꝯtinue nūq̄3 eſt in loco ſibi equa
li in actu ſ3 in potētia: q2 nō eſt in loco ſibi equali niſi
in inſtāti. eſſe aūt in inſtāti ſolū eſt eē in potētia. vnde
ibidē ſic ait. (Quia trāſlatū in inſtāti nō eſt q̄eſcens. ḡ
nō eſt in lōgitudine ſibi eq̄li niſi in potētia nō in actu
⁊ cā in hoc eſt: qm̄ inſtās nō ē in actu in tp̄e: ⁊ iō motū
nō eſt in lōgitudine ſibi eq̄li niſi in potētia nō ī actu.)
Hec ille: ita dico in ꝑpoſito. ¶ Ad argumēta 2° loco
facta ꝯ eandē ꝯnē dr̄: ꝙ illa ꝯfirmāt ꝑpoſitū. nō enim
aliud ꝯcludūt niſi ꝙ ꝯria ſunt ſil' in eſſe incōpleto: ita
ꝙ vnū illoꝝ dn̄atur: ⁊ ſe h3 q̄ſi act⁹. aliud aūt eſt in eē
incōpleto. vt ponit ꝯ. ¶ Et hoc idē dic̄ Cōmētator. 10.
metaphyſi. vt allegatū eſt. Et hoc idē dicit ꝑ phyſico.
cōmen. 56. vbi ſic dicit. (Subm iter ꝯtraria eſt ad ſi/
militudinē mediy. eſt eni3 ſimile ei quoquo mō: q2 in
potētia vtrūq3 extremū: ſed tn̄ ſubiectū eſt vtrūq3 ex/
tremū in actu: ſed tamen non in vltima perfectione.
ergo eſt in potentia vtrūq3 extremum quodāmodo in
actu: alio modo ſubiectū vere eſt vtrūq3 extremu3 in
potentia pura.) Hec ille. ¶ Ad argumenta 3° loco in/
ducta dr̄: ꝙ aliquo modo ꝯcludūt: ⁊ aliquo modo nō.
ſm eni ꝙ dicit Cōmentator. 5. phyſicoꝝ. cōmento. 19.
Albū nō fieri minus albū niſi ex mixtione contrarij.
T.c.35. Et cōmento. 45. dicit: ꝙ diminutū in oī genere eſt di/
minutu3 ꝑ mixtionē ꝯry. Et 2° de gnōne volens ꝓba/
re q̄ttuor elemēta eē in mixto dicit: ꝙ ſi calidū nō eēt
in cōpoſito: nō eēt in eo frigidū: niſi in fine q̄ſi in ſum/
mo. ¶ Ex quibus p3: ꝙ aliquādo forme diminuūtur
per mixtionē ꝯtrarij: ⁊ hoc precipue quando ſubiectū
naturaliter eſt ſemp ſub altero cōtrarioꝝ: vel ſub me/
dio: ita ꝙ a tali contrarietate ſeparari nō pōt: ſicut eſt
mā generabiliū ⁊ corruptibiliū reſpectu q̄litatū acti/
uarū ⁊ paſſiuaꝝ ⁊ h̄ꝫ. ¶ Sed ſciēdū ꝙ ſicut dicit ſan
ctus Tho. 2° ſen. diſ. 42. q. i. arti. ꝑ ad 2m. (Intenſio et
remiſſio in his: que ſm magis ⁊ minus dicunt̄: nō eſt
per additionē: ſicut in his que ſm quātitate3 augent̄: i
gbus quātitas q̄ntitati addit̄: vt maior q̄ntitas fiat: nō
eni3 calor calori additur vt fiat magis calidu3: vel cur
T.c.84. uitas curuitati vt fiat magis curuum. vt dicitur in 4°
phyſicoꝝ: ſed cauſatur intēſio ex hoc: ꝙ illud qđ intē/
ditur: magis perfectū inuenit̄: ⁊ ſuo oppoſito impermi
xtius.) Hec ille. ¶ Ex quibus p3: ꝙ ad intenſione3 in
h̄ꝫ qualitatibus duo ꝯcurrunt. Primū eſt ipermixtio
oppoſiti. Scōm eſt reditio q̄litatis de iperfecto ad ꝑ/
fectū: ⁊ in hoc 2° formaliter conſiſtit intēſio: vt ponit
2° ꝯ. ſed pmū ſe h3 vt remouēs ꝓhibens: vel vt diſpo/
ſitio ad intenſionē: ⁊ oppoſito modo eſt dicēdū de re/
miſſione. ¶ Tūc ad pmū dr̄: ꝙ bene ꝯcludit: ꝙ ſi for/
ma contraria abijceret̄: ⁊ ad hoc nō ſequeret̄ eductio
forme de iperfecto ad perfectū: illud nō eēt vera intē/
ſio: ſed forme latentis māifeſtatio. ¶ Ad 2m negatur
ꝯñtia: nec valet ꝓbatio: que fundat̄ in alia falſa ꝯñtia
.ſ. albedo minus ꝑmiſcet̄ nigredini. ḡ econtra nigredo
minus ꝑmiſcet̄ albedini. Nō. n. illo modo intelligen/
da eſt iſta ipermixtio ꝙ albedo ſegreget̄ a nigredine
q̄ſi duo manentia equalia: vt poſt ſeorſu3 ponant̄: que
fuerūt p⁹us ꝯiuncta: ſed iſto modo ꝙ albedo ꝑdomina
tur nigredini: ⁊ excedit ea3 in actualitate plus q̄3 p⁹us.
ita ꝙ nigredo coextēſa albedini ē potentialior q̄3 p⁹us.
albedo aūt actualior: ⁊ ideo albedo dr̄ ipermiſceri: q2
ſubiectū eius elongat̄ ab actualitate nigredinis: nigre
do ecōtrario dr̄ permiſceri: q2 ſubiectū eius terminat̄
ſub actu albedinis. ſicut enim dicit ſctūs Tho. 4. ſen.
diſ. 5. q. i. arti. 3. queſtiūcula. 3. ad 4m. (Contrariū elon
gat potentiā ſubiecti ꝑ indiſpoſitione3 ab actu forme
ꝯtrarie.) ¶ Et ſimil'r de malo. q. 2. arti. 12. ponit ꝙ ha/
bilitas potentie paſſiue ad actū ſuū minuit̄ per appo/
ſitionē ꝯtrarij. vn̄ quanto plus fuerit appoſitū de calo
re: tāto minuitur habilitas ad frigus. ¶ Et p⁹ parte. q.
45. arti. 5. ad 2m dicit: ꝙ contrariū ligat potentiā: ne re/
ducat̄ in actū alteri⁹ ꝯrij. ¶ Simil'r. q. 48. arti. 4. po
nit ꝙ habilitas ſubiecti ad formā remittit̄ per diſpoſi
tiōes ꝯtrarias nō per ſubtractionē alicuius. ¶ Patet Q̄uō imper mixtio intelli genda ſit.
ḡ ꝙ iſta ipermixtio albedinis a nigredine intelligēda
eſt iſto mō: q2. ſ. ſubiectū eius ſoluit̄ ab actu nigredis:
⁊ econtrario nigredo dicit̄ ꝑmiſceri: q2 ſubiectu3 eius
trahitur ad actū albedinis ⁊ habilitatur ad actum ni/
gredinis: ⁊ ſic nigredo cōtinue remittitur vſq3 ad non
gradū: quādo nigredo nō eſt ibi niſi in potentia pura.
⁊ tunc ipſa nō dr̄ permixta albedini: q2 ꝑmixtio dicit
duo. ſ. ꝙ talis forma aliqualiter ſit in actu. ſecūdario
ꝙ act⁹ ille ſit incōpletus ꝑpter ligatione3 potentie ad
actu3 oppoſitū. ¶ Et ſi querat̄ an iſta ipmixtio ſit cau An iperm ix tio ſit cā intē ſionis vl' ec̄.
ſa itēſionis vel ecōtra. Dicit̄ ꝙ ſe habēt quodāmodo
vt cauſa ⁊ cauſatū. ſicut enim dicit ſctūs Tho. ꝑma 2°
q. ii4. arti. 4. ad pmū. (Receſſus a ꝯrio ⁊ acceſſus ad
terminū dupliciter pnt̄ cōſiderari. Uno mō ex parte
mobilis: ⁊ ſic nāliter receſſus a termino ꝑcedit acceſ/
ſum ad terminū. p⁹us eni3 eſt in ſubiecto mobili oppo
ſitū qđ abijcit̄: ⁊ poſt modū eſt illđ qđ ꝑ motū aſſequit̄
mobile. Sed ex pte agētis eſt ecōtra: agēs eni per for/
mā: que in eo ꝑexiſtit: agit ad remouendū ꝯtrariū: ſic
ſol ꝑ ſuā luce3 agit ad remouendū tenebras: ⁊ ideo ex
parte ſolis prius eſt illumiare q̄3 tenebras remouere.
ex parte aūt aeris illuminandi p⁹us eſt purgari a tene
bris q̄3 ꝯſequi lumē ordine nature: l3 vtrūq3 ſit ſimul
tēpore.) Hec ille. ¶ Ex q̄b⁹ habet̄ q̄uo receſſus a con
trario por eſt quodāmō acceſſu ad terminū: ⁊ quodā/
mō poſterior: ⁊ eodē modo eſt cā quodāmodo ⁊ quo/
dāmodo effectus. Sicut eni dicit ſctūs Tho. 4. ſen. di.
17. q. i. arti. 4. queſtiūcula pma. (Ois poritas ſm ordi
ne3 nature aliquo modo reducit̄ ad ordinem cauſe ⁊
cauſati: q2 ꝑncipiū ⁊ cauſa idem ſunt: in cauſa aūt con
tingit: ꝙ idem eſt cauſa ⁊ cauſatū ſm diuerſu3 genus:
vt p3 2° phyſicoꝝ. ⁊ 5° metaphyſice. ſicut ambulatio Phy. tex. c. 30. metaphy. t. c. 2.
eſt cauſa efficiens ſanitatis: ⁊ ſanitas eſt cauſa finalis
ambulatiōis. ¶ Similiter eſt de habitudine: que eſt
inter materiā ⁊ formā: q2 ſm genus cauſe materialis
mā eſt cauſa forme quaſi ſuſtentans ipſam: et forma
eſt cauſa materie quaſi faciens ea3 eſſe actu ſm gen⁹
cauſe formalis: ex parte aūt cauſe materialis ſm quā/
da3 reductione3 omne illud: per qđ mā efficitur ꝑpria
huius forme ſunt diſpoſitiones ⁊ remotiones impedi
mentoꝝ: ⁊ ideo in generatione nāli: q2 gnātio vni⁹ eſt
corruptio alteri⁹. na3 ꝑ hoc ꝙ vna forma inducit̄: alia
expellitur. remotio forme ꝑexiſtētis ſe tenet ex parte
cauſe

cauſe materialis: ⁊ ideo ſm ordinem cauſe materialis
p̄cedit nāliter introductionē alteri⁹ forme: ſʒ ſm ordi
nē cāe formalis eſt ecōuerſo: ⁊ q̄ forma ⁊ finis ⁊ agēs
incidunt in idē numero vel ſpē. iō ēt in ordine cāe effi
ciētis introductio forme poſ eſt: q̄ forma introducta
eſt quedā ſimilitudo forme agētis: ꝑ quā agēs agit: ⁊ ſi
militer in ordine cāe finalis: q̄ nā pncipalr intēdit in/
troductionē forme: ⁊ ad hāc ordinat expulſionē oīs il
lius rei: cū q̄ nō pōt ſtare forme introductio. vñ ſm or
dinē cauſe mālis remotio forme p̄cedentis p̄cedit in/
troductionē alteri⁹: ſed ſm ordinē cauſe formalis: effi
cientis: ⁊ finalis introductio eſt poſ.) Hec ille. ❡ Ita
in ꝓpoſito dico q̄ ipermixtio ꝯrij ⁊ remiſſio illius in
ordine cauſe mālis p̄cedit intēſionē forme: ſʒ in ordi
ne cāe formalis: ⁊ efficientis: ⁊ finalis eſt ꝯ̄. ❡ Ad 3m
dico: ꝙ forma que remittit̄. ideo dr̄ magis miſceri for
me ꝯtrarie: q̄ ſubm ſ̄uū magis trahitur ad actum for
me oppoſite q̄ p̄us: ⁊ iō forma oppoſita iſti coextenſa
in ſe fit maior: nō qdē ꝑ additionē alicuius ſimilis: ſʒ
q̄ ſubm magis reducit̄ in actū eius: ſicut ꝑ oppoſitū
forma: que remittit̄ fit minor nō ꝑ ſubtractionē alicu
ius ſue ꝑtis: ſed q̄ ſubiectū minus actuatur per eā: ⁊ il
la ineſt ſibi minus q̄ p̄us. ſic ḡ vna minuitur: ⁊ alia au
getur: ſed nō illo mō: quo arguens putat. ❡ Ad 4m di
ctū eſt in ſolōne ſcdi ⁊ p̄mi. ꝯcedit̄. n. ꝙ intēſio forme
nō eſt ipermixtio formaliter: imo ꝯſequit̄ talē imper/
mixtionē in genere cauſe mālis: lʒ p̄cedat eā in gene/
re cauſe formalis ⁊ efficientis ⁊ finalis. ❡ Ad 5m dico:
ꝙ vtrūq̄ deus poſſet mutare qualitatem nullo modo
mixtā ſuo contrario: imo penitus ipermixtā: ſed dato
ꝙ ille qualitates ſint mixte. vna nō pōt remitti natu/
raliter: quin alia intendatur: q̄ p̄us eſt formā ꝯtrariā
intēdi q̄ aliā remitti: de⁹ tñ poſſet vnā remittere alia
non intenſa: ſed nō poſſet vna intendi in ſubiecto par/
ticipāte formā contrariā niſi alia remitteretur: cuius
cā eſt: ꝙ lʒ ad intenſionē forme requiratur maior ſub
iecti diſpoſitio: nō tñ illa diſpoſitio eſt cauſa preciſa in (Diſpō ſbi nō eſt cā preciſa itēſionis ſbi.)
tenſionis hʒ: ſʒ requirit̄ agens reducens ſubm magis
diſpoſitū q̄ p̄ius in actū forme: ad quā eſt diſpoſitū
perfectius q̄ p̄us: ⁊ lʒ nō ſubſit agenti naturali diſpo/
nere mām plus q̄ p̄us ad formā: quā pōt intēdere: qn
ſimul: imo forte eadem actione intēdat formā: tamen
deus poſſet vnū ſine alio facere. Et ꝑ hoc pʒ reſpōſio
ad 6m. vñ in illo caſu dicti ſexti argumenti cam inten/
deret̄ ſine remiſſiōe alicuius q̄litatis. ❡ Ad 7m nega/
tur minor. dicitur. n. ꝙ in aere eſt aliqd de frigiditate
in eē incōpleto: nec oportet ꝙ oēs qualitates elemen/
toꝝ ſint ꝯtrarijs ipermixte: niſi loquamur de qualita
te ꝓpria eis. vñ lʒ humiditas aeris puri ſit ipermixta
ſiccitati: nō tamen eius caliditas frigiditati: q̄ calidi/
tas non eſt ſibi adeo ꝓpria ſicut humiditas: nec eſt in/
conueniens elemēta habere qualitates mixtas cōtra/
rijs. nam leuitas aeris eſt mixta grauitati: ⁊ grauitas
aque eſt permixta leuitati: qđ pʒ. nam Cōmentator 3°
celi. cōmento 3° dicit ſic. (Habet aer in ſe leuitatē et
grauitatē aliquā: ⁊ eſt manifeſtū: q̄ eſt medium inter
extrema.) ❡ Itē ibidē. (Qm̄ aūt aer hʒ grauitatem
⁊ leuitatē in ſuo loco ſm modū quē diximus: manife/
ſtum eſt ex ꝓiectis in eo: ⁊ q̄ eſt medi⁹ iter extrema.)
❡ Idē dicit de aqua ⁊ aere in ſimul comē. 26. ⁊ ſicut
dicit de grauitate ⁊ leuitate: ita dicendū videtur de ca
liditate ⁊ frigiditate. ❡ Ad 8m dicitur: ſicut ad prece/
dens. ❡ Ad p̄mū argumentoꝝ Aureoli ꝯtra 3am 4am
⁊ 6am ꝯclōnes rñdetur negando maiorē. ſufficit eni ad
hoc ꝙ motus ſit nouus: ꝙ acqrat̄ vel habeat̄ termin⁹
antiquus nouo mō. vt ponit ſctūs Tho. p̄ ſent. diſt. 17.
q. vltima. arti. 2° ad 2m. dico tñ ꝙ in tali intēſione non
acquirit̄ aliqua forma vel pars forme que non p̄fuit:
tñ pōt dici q̄ acquiratur noua forma: dum enim cha/
ritas intēdit̄: illa charitas itēſa pōt dici noua realitas
ꝓpter nouū modū eſſendi in ſubiecto: quia ſubiectū
perfectius ſe habet ſm eā q̄ p̄us: nō tamē dicit̄ noua
realitas ꝓpter hoc ꝙ p̄us nō eſſet in ſubiecto. vnde in
illa intēſione nō acquirit̄ aliqua pars forme: nec alia
noua forma: ſed ſubiectum aliud eſſe habet ſm illam
formā q̄ prius: nō tamen motus ille ꝓprie loquendo
terminatur ad ipſū eſſe forme: ſed ad formā ſub illo
eſſe. ❡ Et cū ꝓbat arguēs q̄ nō ſit aliud eſſe q̄ p̄us.
Dico ad p̄mā ꝓbationē: ꝙ eſſe forme accidentalis ha/
bet gradus: nō ꝙ cōponit̄ ex multis gradib⁹ vnū eſſe
accidentale: ſed q̄ vnū illoꝝ eſt perfectius alio ⁊ con
tinet eminēter aliud: et ſm talia eſſe variat̄ forma: q̄
modo habet eſſe impfecti⁹: modo pfectius: vel potius
ſubiectū ſm eā habet tale vel tale eſſe: ⁊ iſta eſt inten/
tio ſancti Doctoris. dicit enim in de virtutibus vbi ſu
pra allegaui: ꝙ forma ſubſtātialis dat eſſe vno modo
⁊ eſt in ſubiecto modo indiuiſibili: q̄ vbi eſt aliud eē
ſubſtantiale: eſt alia res ⁊c̄. ❡ Ex quo pʒ: ꝙ mens ſua
eſt ꝙ ſubiectū forme accidētalis ſm illā formam pōt
habere aliud ⁊ aliud eſſe: ſed non ſubiectū forme ſub/
ſtātialis: ⁊ ideo vna illarum eſt intenſibilis ⁊ non alia.
❡ Ad 2am ꝓbationē dico: q̄ eē pōt variari forma va
riata niſi ſm illud eſſe: ⁊ ꝙ vna forma pōt dare diuer
ſa eſſe loquendo de forma accidētali: cui⁹ eſt ineē ſub/
iecto: ⁊ illa diuerſitas pōt ꝓuenire ex duobus. ſ. ex par
te ſubi recipiētis: qđ plus: aut min⁹ pōt diſponi: aut ex
parte agentis: qđ plus trahit formā de imperfecto ad
perfectū ſm ꝙ dcm̄ eſt in ꝓbatione 4e concluſionis.
vbi allegaui ſcm̄ Tho. in p̄mo ſen. Nec eſt verū qđ ar (Lʒ eſſe gra/)
guens dicit: ꝙ ſi eſſe habet gradus ꝙ eſſentia habeat: (dus habeat:)
nō enī oportet rōnem ſpecificam variari ex diuerſo (non tñ eſſen/)
modo eēndi: nec opʒ ꝙ forme fiat additio vel ſubtra (tia.)
ctio ꝓpter aliud ⁊ aliud eſſe in ſubiecto: quia talis ad/
ditio variat ſpeciem: imo illud argumentū probaret
ꝙ nūq̄ duo homines eſſent vnius ſpēi: quia nō habēt
eundē modū eſſendi. ꝯcedo tñ ꝙ ſi forma: que eſt cha
ritas eſſet ſeꝑata: illa nō poſſet variari ſm eſſe. Ipſe ēt
falſū ſupponit vel iproprie loquit̄ dicens: ꝙ eē varie
tur ⁊ nō forma. nos eni hoc nō dicimus: ſed poti⁹ dici/
mus ꝙ forma ⁊ nō eē variat̄ ſm eſſe: vel ꝓpri⁹ loquē/
do ſubm hʒ aliud ⁊ aliud eſſe ſʒ formā. ❡ Ad 3am pro
bationē dico: ꝙ eſſe exiſtentie eſt eſſe ſubſtantiale: ⁊ il
lud nō eſt niſi vnū in vno ſuppoſito: nec nos de tali eē
loqmur: ſʒ ſi ipſe loqtur de illo: male capit nos: q̄ nos
loqmur de eſſe qđ dat forma accñtalis: qđ eſt eē inexi/
ſtētie ⁊ nō eē exñtie: ⁊ talia tot ſunt in ſuppoſito quot
ſunt ibi forme accidētales: imo ſuppoſitū per vnā for
mā accidētalē hʒ ſucceſſiue diuerſa talia eſſe. ſ. cum il/
la forma intēdit̄ aut remittit̄. ❡ Qȝ āt multa talia eē
ſint ſimul in eodē ſuppoſito ſm multas formas acci
dentales alias dcm̄ eſt: ⁊ ꝓbatū ꝙ eſt mēs ſcti Docto/
ris. ❡ Ad alia vō que dicit in illo argumēto de parti/
cipatione vel radicatiōe ꝯcedi pōt: ꝙ ꝑticipatio dicit
relationē: ⁊ cū ꝓbat ꝙ nō: q̄ relatio nō ſuſcipit ⁊c̄. ne/
gat̄. vt pʒ de ſimilitudine: que dicitur maior ⁊ minor
⁊ aliquid ſimilius q̄ aliud. ❡ Et cū dicit: ꝙ relatio nō
ſuſcipit magis ⁊ min⁹ niſi ꝑ fundamēta. ꝯcedo nō tñ
oportet ꝙ fundamentū ſuſcipiat magis: dum relatio
ſuſcipit magis: imo aliqñ fundamentū remittit̄ cū ſi/
militudo intēdit̄: vt pʒ: q̄ cū albiſſimū ꝯtinue remit/

titur ɔtīnue efficiť ſimilius albo remiſſo. Dico aūt ꝙ
ſufficit ꝙ fiat variatio in fundamēto ſm magis ⁊ mi-
nus: ⁊ ita eſt in ꝓpoſito: qꝛ ꝑticipatio fundať in eſſe: qḋ
forma dat ſubiecto: modo in intēſione ꝑfecti⁹ eſſe dat
forma ſubto ꝗ̄ p̈us: ⁊ iō ꝑticipatio eſt maioꝛ forma: ēt
participata eſt maioꝛ ꝗ̄ prius ſm illud eſſe: ⁊ ſic pȝ ꝙ
ꝑticipatio illa intēdiť ꝓpter variationē fundamti: vel
ꝓprie loquendo eſt alia participatio ⁊ maioꝛ ꝗ̄ p̈us.
¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ indiuiſibile nō pōt magis ra-
dicari ⁊c. Dico ꝙ forma indiuiſibilis ⁊ indiuiſibiliter
inexñs ſubto nō pōt magis ꝑticipari ab illo: ſicut aīa
humana: ſȝ forma accñtalis nō īdiuiſibiliter ineſt: qꝛ
multa eē pōt dare ſubto. et ſic pȝ ꝙ p̄mum argumen-
tuȝ nō inſolubiliter cōcludit. ¶ Ad 2m p̄ncipale dr̄: ꝙ
forma ꝓprie nō fit ſȝ cōpoſitū. vñ cū charitas intēdiť
aīa fit charioꝛ ꝗ̄ p̈us: nec ꝓprie charitas fit: ſȝ aīa fit
chara: loquēdo tñ ad modū arguētis: dico ꝙ in intēſio-
ne charitatis aliqd fit circa formā: qꝛ ipſa educitur de
imꝑfecto ad ꝑfectū de potētia in actū. hoc aūt contin-
git qñqȝ ꝓpter vigorationē agētis: qñqȝ aūt ꝓpter di-
ſpōneȝ ſubti. vt dcm̄ eſt in 4a ɔne. ¶ Et cum dicit ar-
guēs: ꝙ hoc nō pōt eē per diſpōnes eiuſdē. negať. dico
.n. ꝙ charitas intēdiť ꝓpter maiorē diſpōnē ſubi. illa
aūt eſt frequentatio actuū charitatis: qui ſunt eiuſdeȝ
rationis: ita ꝙ quāto aīa hȝ plures actus tales tanto
plus diſponiť ad charitatē. ¶ Et cū dicť arguēs ꝑ qd ⁊
quō intendiť diſpoſitio illa. Dico ꝙ non oportet ꝙ di-
ſpoſitio intendať: ſȝ ꝙ ſit maioꝛ extēſiue. i. ꝙ ſint plu-
res actus charitatis ꝗ̄ p̈us: ⁊ non ꝙ aliquis coꝛum in-
tendať. ¶ Si aūt q̄riť quō actus charitatis eſt inten-
ſioꝛ vł remiſſioꝛ. Dico ꝙ poterit intēdi ⁊ educi de im-
perfecto ad ꝑfectū nō exigēdo aliā p̄orē diſpōnē ad il-
lum actū: non. n. dico ꝙ charitas intendať formaliter
ꝓpter maiorem diſpoſitionē ſubiecti: qꝛ tunc homo q
cauſat illā diſpoſitionē intenderet charitatē: qḋ eſt fal-
ſum: ſed illa diſpoſitio ſe hȝ in habitudine cauſe mate-
rialis: deus aūt in rōne efficientis in intēſione charita-
tis: ſȝ eductio de imꝑfecto ad perfectū de potentia in
actum eſt formalis rō intēſionis charitatis: nec opȝ ꝙ
ſi charitas exigit diſpoſitiones ad ſui intenſionem: ꝙ
ideo illi actus liberi arbitrij iterum exigant alias di-
ſpoſitiones ad ſui intenſionē: qꝛ in illis nō cōſiſtit for-
malis rō intēſionis charitatis: ſed mālis. vñ anima re-
quirit diſpoſitiones in coꝛpoꝛe: ⁊ ille diſpoſitiones non
exigunt alias: ſic in ꝓpoſito. ¶ Et cum dicit arguens:
ꝙ tūc in ſubiecto diſpoſitiſſimo ⁊c. negať ɔñtia: qꝛ vt
dixi in hoc nō ɔſiſtit formalis rō intēſionis alicui⁹ for-
me: vltima tñ ɔñtia ibi facta etiā negať cuȝ dicit. for-
ma nō eſt intēſioꝛ ꝓpter ampliorē diſpoſitionē ſubie-
cti. g̊ forma eſt intēſioꝛ ꝑ additionē alicuius vel acq̄ſi-
tionē ⁊c. nō ſeq̄tur: qꝛ eſt dare mediuȝ: imo media. for-
ma. n. intēditur ꝑ hoc formaliter: ꝙ magis participať
in ſubiecto: vel magis actuat ⁊ ꝑficit illud ſm ꝑfecti⁹
eſſe: ⁊ magis educiť de potentia in actuȝ: de imꝑfecto
ad perfectuȝ: vt dudum dictum fuit: ſed ad hoc ꝙ for-
ma ſic educatur req̄ritur agens: ⁊ qñqȝ potioꝛ diſpoſi-
tio ſubiecti ꝗ̄ p̈us: quādoqȝ nō. vt dcm̄ eſt: ⁊ ſic pȝ ad
2m argumētū. ¶ Ad 3m p̄ncipale. ꝯcqd ſit ḋ maiori. di-
co ad ɔclōnē: ꝙ male infertur. nā ex dicta maioꝛe cuȝ
minoꝛe ibidē ſumpta ſoluȝ ſequitur ꝙ ſit facta muta-
tio ſm aliquid reale: ⁊ hoc cōcedimus. ſubiectum enī
mutatū eſt ſm illā formā: qꝛ magis eſt reductū ī actū
illi⁹ forme: que intēſa eſt: illa aūt forma eſt aliqd rea-
le: ſed non ſeq̄tur ex illo argumēto: ꝙ aliqua realitas
totaliter noua aduenerit ſubiecto: ꝙ ſi accipiat talem
ꝓpoſitionē ꝓ maioꝛe. ſ. ipoſſibile eſt verificari ɔtradi-
ctoꝛia de p̄dicato reali ſm diuerſa tēpoꝛa de ſubiecto:
niſi adueniat ſibi aliqua totaliter noua realitas: vel ꝑ-
datur ab illo. tunc negatur maioꝛ. hoc eniȝ non requi-
ritur: ſȝ ſufficit facta realis tranſmutatio ſm formam
nō nouiter acq̄ſitā: ſȝ reductā de imꝑfecto ad ꝑfectū.
¶ Ad 4m negať maioꝛ. ſufficit enī ꝙ ſubm muteť de
potentia in actū: in quo ꝓceſſu acquirit nouū eſſe: nō
ăt eēntiā: aut partē eēntie. ¶ Et cū ꝓbať ꝙ pari mo-
do poſſet dici: ꝙ materia ⁊c. Dico ꝙ non eſt ſimile: qꝛ
ſm ſcm̄ Tho. 2o ɔ̄ Gētiles. cap. 53. materia nō imedia-
te actuať ꝑ eē: ſed ꝑ formā. eſſentia aūt ſubſiſtens vel
forma ſubſiſtens actuari pōt ꝑ eē: qḋ eſſe nō eſt eſſen-
tia: nec res ꝓprie loquendo: ſȝ actus eſſentie. ¶ Ad 5m
dico: ꝙ lȝ nihil ſimul ⁊ ſemel ſit ꝑfectū ⁊ imꝑfectū: tñ
nihil ꝓhibet rē imꝑfectā p̈us eē ꝑfectā poſteri⁹: nulla
realitate ſibi addita: ſed ſolū per exitū de potentia in
actū. ¶ Ad 6m dico: ꝙ idē eodē mō ſe hñs: ⁊ ſm idem
eē nō pōt eē termin⁹ a quo: ⁊ termin⁹ ad quē in eadem
trāſmutatiōe: ſȝ eadē forma ſub eē imꝑfecto: ⁊ vt ē in
potētia pōt eſſe terminus a quo: ⁊ ipſa eadem ſm eēn-
tiā erit termin⁹ ad quē ꝓut hȝ eſſe ꝑfectū: ⁊ eſt in actu
ɔpleto. Uel forte negať: ꝙ forma remiſſa ſit termin⁹
a quo p̄ciſe: ſed ipſa cuȝ priuatione alicui⁹ actus eſt ter-
minus a quo: ⁊ ipſa ꝓut eſt ſub illo actu eſt termin⁹ ad
queȝ: ita ꝙ ſm diuerſa eē eſt termin⁹ a quo: ⁊ termin⁹
ad quē. ¶ Ad 7m dico ad minorem ꝙ nō omne qḋ eſt
in potētia ad aliq̄ȝ ꝑfectionē caret illa totalr̄: ſȝ eſt poſ-
ſibile: ꝙ habeat illā ꝑfectionē ſub eē imꝑfecto: ⁊ eſt in
potētia ad eā ſub eſſe actualioꝛi ⁊ ꝑfecto: ſic in ꝓpoſito
ſubm forme: que intēditur habet illā ſub quodā eſſe: ⁊
eſt in potentia ad illam ſub alio eē: nec oportet ꝙ no-
uam totaliter realitatē acquirat: ſȝ ꝙ ꝓcedat de potē-
tia in actum modo p̄dicto. ¶ Ad 8m dico: ꝙ nō opor-
tet formā: ſm quā eſt motus habere ꝑtes in eēntia: ſȝ
ſufficit ꝙ poſſit haberi a ſubiecto ſub eſſe ꝑfecto ⁊ ſub
eſſe imꝑfecto: ſȝ ad ɔ̄neȝ dico: ꝙ ipſe loquiť de forma
ſubſtantiali: ⁊ intēdit ꝙ omnis forma ſubſtātialis vel
acquiritur ſucceſſiue ſm ſe modo quo dcm̄ eſt. vel ſal-
tem diſpoſitiones eius illo mō acquiruntť. ipſe enī vo-
cat formā habentē ꝑtes oēm formaȝ: que pōt acquiri
ſucceſſiue: ita ꝙ forma ſub tali eē dr̄ vna pars: ⁊ eadeȝ
ſub alio eſſe eſt alia pars. ¶ Ad 9m cōcedo: ꝙ termin⁹
ad quē eſt intēſio realiter acquiriť: qꝛ ſub alio eſſe rea-
li habeť ꝗ̄ p̈us haberetur: nō aūt acquiritur totaliter
nouiter. ¶ Et ꝙ iſte ſolutiōes ſint ſm mentē ſcti Do-
ctoris pȝ. nam p̄ma 2e. q. 52. arti. 2o ad 2m dicit. (Cauſa
(inquit) augēs habitū facit quidē ſemꝑ aliqd in ſub-
iecto: nō aūt formā nouā: ſed facit ꝙ ſubiectum perfe-
ctius formā preexiſtentē participet: aut ꝙ amplius ſe
extēdat.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 3m dicit. (Illud qḋ
eſt minus calidū aut albū nō eſt in potētia ad formā:
cū iā actu formā habeat: ſed in potētia ad perfectum
participatiōis modum: ⁊ hoc ɔ̄ſequiť per actionē agē-
tis.) Itē 2a 2e. q. 24. arti. 5. ad 3m. (Augmētatio chari-
tatis iportat mutationeȝ ſm magis aut minus: ⁊ ideo
non oportet: ꝙ aliqd inſit qḋ p̈us nō fuerit: ſed ꝙ ma-
gis inſit qḋ p̈us ierat: ⁊ hoc eſt qḋ facit deus charitatē
augmentādo. ſ. ꝙ magis inſit: ⁊ ꝙ perfecti⁹ participeť
ſimilitudo ſpūs ſcti in aīa.) Hec ille. ¶ Itē p̄ ſen. diſ.
17. q. vltima. arti. 2o ad 2m. (De⁹ (inq̄t) eadē oꝑatione
agit in omnia que ſunt: quāuis forte illa operatio diffe-
rat ſolū ſm rōnem: ſm ꝙ exit a ratiōe diuerſoꝝ attri-
butoꝝ: vel diuerſaꝝ idearuȝ. vñ dico ꝙ vna ⁊ eadem
operatiōe infunditur gratia ⁊ augetur: nec eſt diuerſi-
tas niſi

Quō actus charitatis ē intenſioꝛ vel remiſſioꝛ.

tas niſi ex pte recipiētis ſm ꝙ ex illa opatōe plus mi nus ve recipit ſm ꝙ ad eādē diuerſimode preparat̄: ſi cut eadē irradiatiōe ſolis efficitur aer clarus ⁊ magis clarus depulſis nebulis ⁊ vaporibus: que receptionē luminis impediebant: vñ non opꝫ: ꝙ ſit ibi alia ⁊ alia charitas. ❡ Et pterea ſi eſſent due opatiōes nō opor teret: ꝙ terminarētur ad duo ſꝫ ſubam: ſꝫ pma termi naretur ad eſſe charitatis impfecte: ſcda vo ad eandē charitatē ſm eē perfectuꝫ ſm ꝙ aliqd educit̄ de imp fecto ad perfectuꝫ.) Hec ille. ❡ Ex qbus oībus pꝫ: ꝙ ſolutio argumentoꝝ pdicta eſt de mēte ſua. ❡ Ad ar gumenta Gregorij ꝯtra 5am ⁊ 7am ꝯnes dr̄. Ad pmum qdeꝫ dicit̄: ꝙ forma cauſat eſſe diſtinctū a ſeipſa nō p modū efficiētis: ſed p modū quo ſubm ꝓpriū eſt cau

Dl.3.q.3.ar. 2°. Ad argu mēta Ade ꝯ pmā ꝯclonē.

ſa ꝓprij actus: vt alias dcm̄ eſt. ❡ Et ad improbatōeꝫ pmaꝫ huius dico: ꝙ poſito ſubo: ⁊ forma: ⁊ ꝙ forma ſi bi inſit: iam ponitur illa tertia entitas vel res: ſi tm̄ de bet dici ens vel res: ⁊ nō potius actus entis: nec ſequit̄ ꝓceſſus in infinitū. nam illud eſſe nō ineſt per modū quo accñs vel forma ineſt ſubto: ſed eſt in eſſentia vt actus in propria potentia. Silr̄ nō opꝫ ſi forma dat ta le eſſe ſubiecto: ꝙ vlterius illud eē det aliud eſſe: quia conſtitutū ex forma ⁊ ſubiecto eſt potētiale ad vlterio rem actū nō ſic cōſtitutum ex forma ⁊ eē: vel aggrega tuꝫ. ❡ Illud qd̄ addit̄ ibi de ipreſſione realitatis vel modalitatis nihil valet: ſed ex falſa imaginatiōe ꝓce dit: ac ſi eſſe ineēt per modū forme: nec hoc eſt verba lis fuga: ſꝫ argumētū eſt verbū ſine fructu procedens ex inaduertētia diſtōnis actus ⁊ potētie. ❡ Scda ſilr̄ improbatio huius ptis nō valet. dicit̄. n. ꝙ illud eē nō eſt eiuſdē rōnis cum forma: ſicut nec actus cum potē tia: lꝫ reducat̄ ad illam rōnem: ſicut pncipiū exiſtēdi. vñ non eſt ꝓprie eiuſdem rōnis ſpecifice: nec alterius: qꝛ non habet rōnem qdditatis. Sed ꝯceſſo ꝙ ſit alte rius rōnis: lꝫ nō ſpecifice. dicitur ad obiectiones ibi fa ctas per modū ꝯnū. ❡ Ad pmā qdē dico: ꝙ illud eſſe nō hꝫ gradus reſultātes ex additiōe eſſe ad eſſe plus ꝙ̄ forma: lꝫ vnū eē ſit perfectius ꝙ̄ aliud. vñ aduenie te vno eſſe deſinit aliud. ❡ Et ideo ſoluitur ſcda obie ctio. ❡ Itē 3° per idē: qꝛ nō pono ꝙ eē perfectius ꝯſti tuat̄ ex multis plus ꝙ̄ forma: ac p hoc opꝫ dare p qd illa multa ſunt vnū. ❡ Itē 4° ſoluit̄: qꝛ nō dico ꝙ eē pfecti⁹ ſit cōpoſiti⁹ plus ꝙ̄ eē impfecti⁹. ❡ Iteꝫ 5a ſol uit̄: qꝛ lꝫ vnū eſſe ſit diſſimile alteri: tm̄ forma que ſuc ceſſiue hꝫ talia diſſimilia eē auget̄: ⁊ ſit maior ꝙ̄ pus: qꝛ lꝫ ſint diſſimilia: nō tm̄ ſpecifice: cū nō ſint ſub aliq̄ ſpē: ſꝫ ſunt modi ſpecifice rōnis: quoꝝ vn⁹ eſt alio pfe ctior: ⁊ pfectior eminēter ꝯtinet impfectioreꝫ ⁊ vltra ❡ Et ſi dicas: ꝙ ita poterit dici de forma: nō eſt verū: qꝛ tūc nulla forma eēt maior ꝙ̄ pus: ſꝫ poſt impfectaꝫ veniret pfectior. ❡ Cuꝫ ēt ipugnat̄ alia pars diuiſiōis facte ſuſtinēdo eā inquātū ponit formā intēdi ꝓpter maiorē diſpōnē ſubiecti nulla additione facta forme

In reſpōſio ne ad quinq̄ coꝝ q̄ 3° loco ⁊ ſūt argumē ta Ade.

ad formā. ❡ Dicit̄ ad pmā rōnē negādo ꝯñam pmā. vt. n. dcm̄ fuit pus: lꝫ diſpō ſubiecti qñq̄ ſit cauſa intē ſionis forme: nō tm̄ eſt formaliter intenſio. nā intenſio ꝯſiſtit formaliter in maiori ⁊ pfectiori actualitate ſub iecti per formā: ⁊ eductione forme de impfecto ad pfe ctum: ⁊ ad hoc requirit̄ agens educens ſubiectum de potentia in actū forme: requirit̄ etiā ꝙ forma det pfe ctius eſſe ꝙ̄ pus: ⁊ qñqꝫ requirit̄ maior diſpoſitio ſub iecti ꝙ̄ pus. vñ dico ꝙ ſicut argumentū ꝓbat aliquan do vnū ſubm erit diſpoſitius ad participandū formā ꝙ̄ aliud: ⁊ tm̄ erit minus tale per eam: ſicut exemplifi cat̄ de aere illuminato a candela: ⁊ de aqua illumina ta a ſole. vñ aliqñ ad hoc ꝙ forma perficiēs ſubiectū intēdat̄: requirit̄ maior diſpoſitio ex pte ſubiecti tāꝙ̄ neceſſaria ad intenſionē in genere cauſe mālis. Aliqñ requirit̄ maior appropinquatio vel vigoratio ex parte agētis vel ꝙ plus īfluat ꝙ̄ pus: ⁊ iō argumētū ſolū cō cludit ꝙ formā intēdi nō eſt ſubꝫ ampli⁹ diſponi: nec eſt agēs eſſe vigoroſius vl̄ ꝓpinquus: vel plus influere: ſed formaliter eſt formā pfecti⁹ eſſe dare ſubiecto: ad qd̄ ſeqt̄ ſubm magis participare formā. ❡ Ad 2m pn cipale rñſuꝫ eſt in obiectionib⁹ Aureoli: qꝛ ſubm for me: que intendit̄ trāſmutatur ſm formā inquātū eaꝫ nouo mō hꝫ: ⁊ amplius perficit̄ per eaꝫ: ⁊ iō rñſio quā arguēs impugnat bona eſt: nec ſua impugnatio valet pp inſufficientiaꝫ diuiſionis: nec. n. ſubm magis dicit̄ perfici p formā: eo ꝙ plures partes ſubiecti informet: ꝙ̄ pus: nec qꝛ plures partes forme ſūt in ſubto ꝙ̄ pus: nec ideo ꝙ forma firmius inheret ſubto. hoc eſt quia diutius remaneret: vel qꝛ difficili⁹ tolleret̄: ſed ideo di cit̄ firmius inherere: vel magis radicari: qꝛ pfecti⁹ eſſe dat ſubo ꝙ̄ pus: ⁊ potētia ad oppoſitā formā ligatur ⁊ elōgat̄ ab actualitate oppoſita. ❡ Scda impugnatio ſilr̄ nō valet: qꝛ minor eſt falſa. nā forma que intēdit̄ aliud eē dat ſubiecto ꝙ̄ pus: ⁊ ſubiectū aliter partici pat actū ei⁹ ꝙ̄ pus: dū ex ꝯfuſione quadā potentialita tis ad oppoſita colligat̄: ⁊ terminat̄ p actū eius: ⁊ elon gat̄ ab oppoſito: lꝫ nec pars forme addatur: nec ſubtra hatur. ❡ Ad 3m pncipale dr̄: ꝙ rñſio pma ibideꝫ data quo ad aliqd bona eſt. ſicut. n. dicit ſcūs Tho. p ſen. vt recitat 4a ꝯ diſſimilr̄ intēdunt̄ q̄litates p̄c ⁊ 2c. ſimpli ces ⁊ cōpoſite. nā lꝫ gnāliter q̄libet intēdat̄ ex hoc ꝙ pfecti⁹ actuat ſuū ſuſceptibile: tm̄ aliq̄ nō pñt hoc face re niſi pus ſubm diſponat̄ p raritatē ⁊ denſitatē: ſicut ꝯtingit in q̄litatib⁹ ſimplicib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis. nam ſummus gradus caloris nō poſſꝫ recipi niſi in ſubo ra ro: nec ſumma ſiccitas niſi in ſubo denſo. Aliq̄ aūt re qrūt ſubm diſponi ſm diuerſam mixtionē q̄litatum actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ: ſicut ſapor color odor: quecūqꝫ tm̄ q̄litas ad hoc ꝙ itēdat̄ reqrit agēs educēs eaꝫ de actu impfecto ad pfectū: ſiue reqrat cū hoc ſubm magis di ſponi: ſiue nō: ⁊ iō rñſionē illā nō teneo ex toto. ꝯcedo . n. ꝙ ſubm aliqñ eſt diſpoſitū: nec indiget rarefactiōe: nec ꝯdenſatione: aut alia pꝛiua diſpōne: ⁊ tm̄ forma nō eſt intēſiſſima: imo pōt intēdi. ❡ Ad 4m dico: ꝙ rñſio ibidē data bona eſt: nec ipugnatio valet: lꝫ. n. forma ac cidētalis det eē ſpecificū accñtale: tm̄ illud eſſe nō eſt quo res formaliter exiſtit: aut ſimplr̄ eſt in rerū natu ra: ſicut eſt eē qd̄ dat forma ſubalis: ⁊ ideo ſi eē qd̄ dat forma ſubalis variaret̄: nō maneret idē ens qd̄ prius: nō aūt opꝫ rē ſubalr̄ variari ꝓpter hoc ꝙ hꝫ aliud eſſe accñtale ꝙ̄ pus. Silr̄ eē qd̄ dat forma accñtalis adue nit enti ſubſiſtēti: iō variari pōt: cū hēat ſubm fixuꝫ et ſtāſ: eē aūt qd̄ dat forma ſubalis nō aduēit alicui ſub ſiſtēti in eſſe completo: iō ꝙ̄tūcūqꝫ mā diſponit̄: for ma nō dabit aliud eē: qꝛ variatio taliū eē diuerſoꝝ nō hēret aliqd̄ deferēs i actu: iō nō poſſet fieri ſine corru ptiōe ſubali plus ꝙ̄ trāſitus de ſubali forma in ſuba lē formā. ❡ Cōcedo tm̄ ꝙ in eadē ſpē vna forma ſuba

Una for. ſba lis dat perfe cti⁹ eē altera in eadē ſpē.

lis dat pfecti⁹ eē ſue māe vel cōpoſito ꝙ̄ alia pp maio rē diſpōnē ſuſceptiui: ⁊ ſilr̄ ex hoc ꝯtigit: ꝙ vna aīa eſt nobilior alia: qꝛ pfecti⁹ eē ſuſcipit in mā magis diſpo ſita: tm̄ nō ex hoc vna forma ſubalis eſt intēſa ⁊ alia re miſſa: qꝛ lꝫ vna ſit pfectior alia: tm̄ nulla earū ꝓcedere pōt de eē impfecto ad eē pfectū p motū: nec augeri: lꝫ ꝓcedere poſſit de potētia in actū. ❡ Ad 5m negat̄ mi nor. dico enim ꝙ pma ſimilitudo: quaꝫ ponit phs eſt

ꝓ nobis: ſicut.n. nūerus hꝫ ptē alteri⁹ rōnis a toto nu/
mero. nā binarius hꝫ ptes cēntrales; vel aliqd loco ea
rū.ſ. gen⁹ ⁊ dr̄iam: vel mām ⁊ formā ⁊ hꝫ: nulla tñ for
ma eſt ptibilis in ptes vni⁹ rōnis cū ea: niſi ꝑ accñs rō
ne quātitatis: ⁊ ita nulla qdditas diffinibilis pōt cōſti
tui ex multis ſilib⁹ ei: ſicut vna būanitas ex multis.ſ.
vna albedo ex multis albedinib⁹: ⁊ ꝑ ꝯñs forma itēſa
nō icludit multas ſibi ꝯſiles ſꝫ ſpēꝫ. ¶ Scḋa ſilr ſili
tudo eſt ꝓ nobis. Nā phs loqͥ̄ vlr de forma toti⁹: q̄ ē
qdditas diffinibilis: ⁊ ꝑ diffinitōeꝫ iportata: ⁊ lꝫ nulla
qdditas accñtalis diffiniat̄ ꝓpꝛiſſima diffinitōe: tñ
ꝓportiōalr diffiniunt̄ forme ⁊ qdditates alioꝝ p̄dica
mētoꝝ ad qdditates ſubales: cū eadē ſint pn⁹ oīuꝫ p̄di
T.c.22. camētoꝝ ſꝫ ꝓportiōeꝫ: vt dr̄ in.12. metaph̄. Intēdit ḡ
q̄ oīs additio dr̄ie ad qdditatē mutat ſpēm: oīs āt ad/
ditio forme ad formā eſt dr̄ialis: p̄ſertī ſi ſit additio
ad ꝯſtituendū aliqd ꝑ ſe vnū ſm mentē phi ⁊ Cōmē/
tatoris: qꝛ ſemꝑ forma que addicit̄ erit alterius rōnis
a p̄cedēte. nā ſi ſit additio in eſſe quidditatiuo: cōſtat
q̄ forma vnius rationis nō eſt niſi vna. Si fiat addi/
tio in eſſe reali: conſtat etiā q̄ forma vnius ratōis in
eodē ſuſceptiuo nō eſt niſi vna: ⁊ ſic cōſtat q̄ nec in eē
reali: nec in eſſe quidditatiuo ⁊ ſm rōnem forma ad/
dit̄ forme ad ꝯſtituendū aliqd vnū: niſi ſint diuerſaꝝ
rōnum illo mō: quo forma generis ⁊ forma dr̄ie ſunt
forme alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis. ¶ Ad aliā auctē quā ille
gloſat. Dico q̄ nō intendit ſolūmō Ariſto. q̄ for̄ ſub
ſtātialis ꝓpter ſubm eſt maioꝛ vel minoꝛ extēſiue: im/
mo q̄ ſm diuerſam materie vel ſubiecti ptātē diuer
ſimode participat̄ act⁹ forme. vel in ipſa itroductione
ſolū: ſicut in formis ſubalibus: vel in introductōe ⁊ in
tēſione ſicut in accñtibus: nō q̄ diſpō materie ſit tota
Ad ea q̄ ſpāliter de charitate. causa. ¶ Ad ea que ſpāliter arguit de charitate: dicit̄
ad pmū: q̄ aīa eſt vno tēpoꝛe magis diſpoſita ad cha/
ritatē q̄ȝ alio ꝓpter maioꝛē conatuꝫ ſm q̄ ponit ſctūs
Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 24. arti. 3. ad pmū. vbi exponēs illaꝫ au
ctoritatē Matth. 25. (Dedit vnicuiq; ſm ꝓpriā vtu
teꝫ) ſic dicit. (Illa vtus ſm quā de⁹ ſua dona dat vni
cuiq; eſt diſpō vel preparatio p̄cedēs vel conatus gra
tiam accipientis: ſed hanc etiā diſpōnem: vel conatuꝫ
p̄cedit ſpūs ſctūs mouēs mentē hominis plus vel mi
nus ſm ſuā voluntatē.) Hec ille. ¶ Et pma 2ᵉ. q. 112.
arti. 2° dicit: q̄ bonus motus liberi arbitrij moti a deo
eſt preparatio ad donum gr̄e ſuſcipiendū: ⁊ eſt q̄nq; ſi
mul cum infuſione gr̄e: ⁊ eſt operatio meritoꝛia: q̄nq;
aūt precedit donū gr̄e gratū faciētis. ¶ Similr pmo.
ſen. diſt. 17. q. 1. arti. 3. dicit. (Operationes aīe ſe habēt
ad perfectiōes acquiſitas nō ſolū per modū diſpōnis:
ſed ſicut p̄ncipia actiua: ſed ad perfectiones infuſas ſe
habent ſolūmodo ſicut diſpoſitiōes. menſura igit̄ ſm
quā datur charitas eſt capacitas ipſius anime: que eſt
ex nā ipſius ſimul ⁊ diſpōne: que eſt per conatū opeꝛ:
⁊ qꝛ ſm eundē conatū magis diſponit̄ natura melioꝛ:
ideo qui hꝫ melioꝛa nālia: dūmō ſit par conat⁹: magis
recipiet de perfectōib⁹ infuſis: ⁊ qui peioꝛa nālia q̄nq;
magis recipiet: ſi aſſit maioꝛ conat⁹.) Hec ille. ¶ Ve/
rūtñ ſicut p⁹us dixi talis maioꝛ diſpoſitio nō eſt forma
intēſionis: ſꝫ cauſa mālis. vnde diſ. p̄dicta. q. 2. arti. 2°
ad 4ᵐ dicit ſic. (Eodē mō ſumitur cā augmēti gr̄e: ſicut
⁊ cā ipſi⁹ gr̄e.ſ. per modū diſpoſitōis tñ: ſed vtrobiq;
efficiētia eſt ex parte ipſius dei.) ¶ Ex qb⁹ pꝫ: q̄ ani/
ma dicit̄ eſſe magis diſpoſita ad charitatē nūc q̄ȝ p⁹us
ꝓpter maioꝛē conatū vel motum liberi arbitrij a ſpi
ritu ſancto mouēte mentē hominis. ¶ Tunc ad argu
mentū ꝯ hoc: quo infert̄: q̄ tunc q̄ncūq; augeẗ chari/
tas acqrit̄ noua forma in anima. Dr̄ q̄ ſi actus ille vo
cetur forma cōcedit̄ ꝯñtia ⁊ ꝯñs: q̄ncūq;.n. deus vult
gr̄am in aīa: vel charitatē intēdere. diſponit eā ad hoc
ſm q̄ ponit ſctūs Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 112. arti. 2. ad 3ᵐ. vbi ſic
dicit. (Agēs īfinite vtutis nō exigit mām vel diſpōnē
māe q̄ſi p̄ſuppoſita ex alteri⁹ cauſe actiōe: ſꝫ opꝫ tñ q̄
ſm ꝯditionē rei cāde in ipſa re cauſet ⁊ mām ⁊ debi/
taꝫ diſpōnē ad formā. Et ſilr ad hoc: q̄ de⁹ gr̄am īfun
dat aīe nulla p̄paratio reqrit̄: quā ipſe nō faciat) Hec
ille. ¶ Et ſicut dicit de diſpōne ad infuſionē: ita de di
ſpoſitiōe ad augmētū pariter eſt dōm. verūtamen ad
illam preparationē nō neceſſario ſequit̄ intēſio vel in
fuſio gr̄e ſm q̄ ē a libero arbitrio: ſꝫ ſm q̄ illa diſpō
eſt a deo mouēte habet neceſſitatē: nō quidē coactio/
nis: ſed infallibilitatis: qꝛ intentio dei deficere non po
teſt: vt dicit in ſequenti arti°. ¶ Et cū dicit arguēs: q̄
hoc eſt incōueniens: ſi charitas ⁊c̄. dicit̄ q̄ motus aug
mēti charitatis nō eſt ꝯtinuus. Cū aūt querit moduꝫ
quo illa diſpō eſt maioꝛ q̄ȝ p⁹us ⁊c̄. Dr̄ q̄ diſpō illa q̄n/
q̄ȝ eſt maioꝛ intēſiue: q̄nq̄ȝ eſt maioꝛ extēſiue ſicut po/
nit ſctūs Tho. pᵒ ſen. vbi. ſ. q. 2. arti. 3. ad pᵐ vbi ſic ait.
(Nō eodeꝫ mō ſe hꝫ qlibet act⁹ charitatis: eo q̄ vnus
pōt eē magis itēſus: ⁊ ēt vn⁹ pōt eē diſponēs in vtute
pluriū p̄cedētiū.) Hec ille. ¶ Sic̄.n. ipſe ponit ibidē.
(Qꝛ hō eſt dñs ſui actus pōt agere ſm totaꝫ vtutē ſue
nāe: q̄nq; ſm ptē: qḋ nō ꝯtigit in illis: que agūt ex ne/
ceſſitate nature: ſemꝑ.n. agunt tota vtute ſua: q̄ñ igit̄
ita eſt: q̄ hō nō hñs charitatē ex tota vtute naturalis
bonitatis ſibi indite moueẗ ad charitateꝫ: vnus actus
diſponit eū vltima diſpōne vt ſibi detur: q̄ñ vō nō ſm
totā vtutē: ſed ſm aliqd eius preparat̄ ad charitatem.
tūc ille actus nō eſt ſicut vltima diſpō: ſꝫ remota: ⁊ ꝑ
plures act⁹ poterit puēire ad vltimā diſpōnē. ¶ Silr
dico ex alia pte: q̄ q̄ñ act⁹ charitatis ꝓcedit ex tota v/
tute habitus: ⁊ q̄tū ad vtutes hitus īfuſi. tūc vn⁹ act⁹
diſponit ⁊ meret charitatis augmētuꝫ: vt ſtatim fiat:
q̄ñ aūt nō ſm totā vtutē ꝓcedit actus ille. tunc eſt vt
diſpō remota: ⁊ poterit tūc ꝑ plures actus puenire ad
charitatis augmentū: nō tñ de neceſſitate: qꝛ hō q̄tū/
cūq; ſit diſpoſitus pōt agere ſm nō rectam diſpōnē il
lius: qḋ nō ꝯtingit in diſpōnibus nō volūtarijs.) Hec
ille. ¶ Ex quo pꝫ: q̄ diſpō anime ad charitateꝫ q̄nq;
dr̄ maioꝛ extēſiue: qꝛ plures actus elicuit q̄ȝ p⁹us: quoꝝ
tñ vltimus agit in vtute p̄cedētiū: ⁊ dat ibi ſctūs Tho.
exēplū de guttis cauātibus lapidē: q̄ nō q̄libet aufert
aliqd de lapide: ſed oēs precedentes diſponunt: ⁊ vna
vltima agēs in virtute oīum precedētiū inquātū.ſ. in
uenit materiā diſpoſitam ꝑ precedētes complet caua
tionē. ¶ Et ſi queraẗ. Quō vnus actus eſt intēſioꝛ q̄ȝ Quō vnus actus alio itēſior ſit.
ali⁹: Dr̄ q̄ actus ille eſt formalr intēſioꝛ nō per addi/
tionē partis ad partē in eodē ſubō p̄mo: ſed per hoc q̄
ſubm ſuū pfecti⁹ actuat ⁊ pfecti⁹ eē dat ei. ¶ Et ſi vl/
tra querit̄. Quō illud eē ē pfecti⁹ p̄cedēti: Dicit̄ q̄. iō
qꝛ magis accedit ad ſilitudinē p̄me actualitatis ſubſi/
ſtētis ⁊ p̄me charitatis: que eſt actus purus. ¶ Si āt
q̄rat̄ quō illa multiplicatio actuuꝫ reddit hoīem ma/ Quō actuū multiplicatio hoīeꝫ magis diſpoſitū reddat.
gis diſpoſitū q̄ȝ p⁹us: cū illi act⁹ nō maneāt in ſe: nec ali
quid relinquāt in hoīe. Dr̄ q̄ hoc iō eſt: qꝛ lꝫ actus cha/
ritatis nō ſit actiu⁹ charitatis: nec eius cā efficiens: ſed
diſpoſitiuus: vel meritoꝛi⁹. vt ponit ſctūs Tho. vbi. ſ.
q. 2. arti. 3° tamē act⁹ charitatis relinquit in virib⁹ ſen
ſitiuis aliquā impreſſionē ſm q̄ ipſe ponit eadē diſt.
q. 2ᵃ. articu. p̄mo vbi ſic ait. (Cum vires inferioꝛes ſe
quant̄ motū ſupioꝝ ſic fit itēſio. ſicut videmus q̄ ad
app̄hēſionē rei dilecte totus coꝛp⁹ exardeſcit ⁊ mouer
tur: ita

tur:ita etiã qñ affectus ſupior mouet̃ in deũ ꝯſequit̃ q̃dam impſſio in viribus.ſm quã incitant̃ ad obediẽdum diuino amori.) Hec ille. Non ſolũ aũt põt ipſmi aliqd ꝑ modũ actus in viribus ſenſitiuis:imo ꝑ modũ habitus ex multitudine actuũ:q̃to aũt vires ſenſitiue magis hñt de illa impſſione hõ d̃r magis diſpoſit⁹ ad eliciendũ actũ intẽſiorẽ:q eſt vltima diſpõ ad augmẽtũ charitatis. Et hoc vr̃ dicere ſctũs Tho.2a2e.q.24.ar ti.6.(Quilibz(inqt)act⁹ charitatis diſpõit ad charitatis augmẽtũ inq̃tũ ex vno actu charitatl hõ reddit̃ ꝓm ptior ad agendũ ſm charitatẽ:ꝛ habilitate creſcẽte hõ prorũpit ad actũ charitatis ferũtiorẽ:quo conet̃ ad ꝓfectũ charitatis:ꝛ tũc charitas auget̃ in actu.) Hec ille. ¶ Cũ ſilr dic̃ arguẽs de capacitate qd eſt. Dico ꝙ capacitas dicit hilitatẽ ad recipiendũ:q̃ qdẽ habilitas eſt qd reſpectiuũ fundata in po⁹ paſſiua puta itellectu vel volũtate in ordine ad actũ pm vel 2m:tales aũt relationes ſicut hñt ſuã entitatẽ a fundamẽto ꝛ termino: ita ꝛ ſuã q̃titatẽ:ꝛ iõ aucto fundamẽto:puta po⁹ vel diſpoſitione potentie:auget̃ habilitas non ꝑ additionẽ: ſed mõ ſupius dicto. ¶ Ad aliud qd arguit de vitio ꝓgenito ꝛc̃. D̃r ꝙ aĩa vitioſa ꝑ act⁹ vitioſos habilitat vires inferiores ab obediendũ ei:quo facto:qꝛ motus affectus ſenſitiui qñcunqꝫ intẽdit motũ volũtatis ex tali habilitatione hõ eſt ꝓmptus ad eliciendũ actũ intẽſum:q eſt neceſſaria diſpõ ad augmentũ vitij vt prius dictũ eſt in ꝯſili:lꝫ act⁹ vitij alr̃ ſe hẽat ꝛ in alio gñe cãe ad augmentũ vitij q̃ actus charitatis ad augmẽtum eius. ¶ Ad pm argumentũ Godofredi d̃r:ꝙ ſolo ibidẽ data bona ẽ. ¶ Nec vꝫ p⁹ replica:qꝛ cũ alteratio ꝛ motus recipiat ſolũ ſpẽꝫ a termino ad quẽ: ꝛ nõ a termino a quo.nõ opꝫ ad h̃:ꝙ alteratio ſit alterius rõnis q̃ terminus a quo:ꝛ ꝙ terminus a quo:ꝛ ad quẽ ſint poſitiui vel vnius rõnis:ſed ſolũ terminus ad quẽ. ¶ Non vꝫ inſup 2a: qꝛ lꝫ mutatio de nõ ſubiecto ſimplr̃ in ſubiectũ ſimplr̃ ſit gnãtio:tñ mutatio de nõ ſubiecto ſꝫ qd in ſubiectũ ſm qd non eſt gnãtio ꝓprie: ſed alteratio vel aliꝰ motus. Uel dõm ꝙ ſi intenſio accipiat̃:vt q̃dã motus:tunc eſt a ſubiecto in ſubm: ſed vt eſt mutatio ſic eſt a nõ ſubo in ſubm:vñ ſctũs Tho.de vitate.q. 28.arti.i.ſic ait.(Dñia eſt inter motũ ꝛ mutationẽ:naꝫ motus vnus ẽ: quo aliqd affirmatiue ſignatũ abijcit̃: ꝛ aliud affirmatiue ſignatũ acqrit̃: eſt.n.motus de nõ ſubo in ſubm:vt d̃r.5.phyſicoꝝ: ꝑ ſubm aũt intelligit̃ hic aliqd mãtũ affirmatiue vt albũ ꝛ nigrũ: vñ vnus motus alterationis eſt quo albũ abijcit̃:ꝛ nigrũ acqritur:ſed in mutationibus:q̃ ſunt gnãtio ꝛ corruptio alr̃ eſt:nã gnãtio eſt mutatio de nõ ſubiecto in ſubm: vt õ nõ albo in albũ. Corruptio vo eſt mutatio õ albo ĩ nõ albũ.ſ.de ſubo in nõ ſubm:ꝛ iõ in abiectione vnius affirmatiui:ꝛ adeptione alterius opꝫ duas mutatiões intelligi:quaꝝ vna ſit gnãtio:alia ſit mutatio vel ſimplr̃ vel ſm qd:ſic ergo de trãſitu: q eſt õ albedine in nigredinẽ ſi ꝯſideret̃ ipſe mot⁹ idẽ motus ſignificat̃ ꝑ ablationẽ vnius:ꝛ inductionẽ alterius:nõ aũt ſignificat̃ eadem mutatio:ſed diuerſe tñ ſe inuicẽ ꝯcomitantes:qꝛ gnãtio vnius nõ eſt ſine corruptione alterius.) Hec ille. ¶ Sic in ꝓpoſito dicet̃.ꝙ intenſio vt eſt mutatio alicuius forme imperfectioris ad formam perfectiorem:ſed vt eſt motus ſic eſt a forma imperfecta ad formam ꝑfectã:ita ꝙ forma imꝑfecta non vt forma ſimpliciter:ſed vt forma hñs eſſe imꝑfectũ ſit terminus a quo:nec ipſa illo mõ ſe hꝫ ꝑ modũ nõ ſubiecti: imo ꝑ modũ ſubiecti imꝑfecti:nec illo mõ ipſa eſt cõpoſſibilis termino ad quẽ. ¶ Non vꝫ deniqꝫ tertia:nã charitas ꝓcedẽs nõ eſt de rõne motus illius:vt abſolute conſiderat̃:ſed vt imꝑfecta ꝛ ſub carentia actualitatis ſequẽtis. ¶ Ad 2m d̃r. ꝙ non opꝫ ſilitudinẽ ꝑ oĩa currere:ſufficit.n.ꝙ ſicut ĩ motu locali eſt ꝯtinue aliud vbi ꝛ aliud:ita in motu intẽſionis ꝛ remiſſiõis ſit aliud eẽ forme:q̃ intendit̃ vel remittit̃:nã nec in motu locali ẽ ſemper alius ꝛ alius locus totalr̃:ſed aliud vbi in loco. ¶ Ad 3m d̃r.ꝙ idẽ põt cõparari ad ſeipm ſꝫ diſpõnes quas hꝫ ſucceſſiue:ſicut aliqs ẽ hodie maior q̃ fuit anno elapſo:ſic in ꝓpoſito eadẽ forma ſm eſſe: qd nunc hꝫ comparari põt ad ſeipſam ſm eſſe:qd prius habuit. ¶ Ad quartũ d̃r. ꝙ forma remiſſa non ꝯ̃riat̃ forme intenſe:ſed eſt ꝯiuncta maiori latitudini forme ꝯ̃rie:ꝛ ad hunc ſenſum minus albũ d̃r ꝯ̃riari magis albo:nõ ꝙ for⁹ minor ꝯ̃riet̃ maiori:ſed qꝛ ſubꝫ ſub ea ꝯ̃riat̃ ſibi ipſi ſub forma intenſa inq̃tũ plus hꝫ de forma oppoſita:cũ eſt albũ remiſſe q̃ dũ eſt intẽſe albũ. ¶ Ad 5m negat̃ maior. ꝙ dñia in formis ſubſtãtialibus ꝓuenit ex parte formaꝝ ſm ſe:vel ex ꝓncipijs qdditatis: ſicut dñia inter humanitatẽ ꝛ lapideitatẽ ꝛ exceſſus eaꝝ ad inuicẽ in ꝑfectione:ſed exceſſus forme intẽſe ſuper remiſſionẽ ꝓuenit ex diuerſa ꝑticipatione ſubti. ¶ Ad ſextũ d̃r:ꝙ aliter ꝯtinet forma intenſa formã prius remiſſam q̃ ſenſitiuũ ꝯtineat vegetatiuũ: ꝯtinentia enĩ qua vegetatiuũ ꝯtinet̃ a ſenſitiuo ꝯſurgit ex ꝓpria rõne huius ꝛ illius forme:qꝛ.ſ.iſta dat ſm ſuã rõnẽ oẽm ꝑfectionẽ:quã dat alia ꝛ vlterius:ſed alia ꝯtinentia nõ ꝯſurgit ex ꝓpria rõne forme intenſe vel remiſſe:cum ſint vnius rõnis:ſed potius ex eſſe qd hꝫ in ſubo: vnde nõ oꝫ:qꝛ vegetatiuũ nõ põt fieri ſenſitiuũ:ꝛ ꝙ ſilr for⁹ remiſſa non poſſit fieri intenſa:qꝛ ipoſſibile eſt trãſire de ſpecie in ſpẽm:lꝫ trãſitus de imꝑfecto ad ꝑfectũ reſpectu eiuſdẽ ſit poſſe:iõ forma inte̾ſa ꝯtinet ꝑ idẽtitatẽ formã prius remiſſam:lꝫ ſenſitiuũ ſolũ virtualr̃ cõtineat vegetatiuũ. ¶ Ad pm argm Ade negat̃ mior: vñ ſolo ibi data bona eſt:nec iprobatio ibi facta in 2a rõe vꝫ:ꝛ ad maximã q̃ aſſumit̃ dictũ eſt rñdendo Aureo. ſufficit.n.tranſitus de po⁹ in actũ:vel de actu iperfecto ad actũ ꝑfectũ. ¶ Ad 3m dico:ꝙ rñſio ibidẽ facta ẽ bona:nec iprobatio vꝫ:qꝛ ſupponit ꝙ forma ꝓducat̃:qd non eſt veꝝ. Similr̃ ſupponit ꝙ in oĩ alteratiõe aliqd ꝓducat̃:qd nõ eſt veꝝ niſi in gnãtione ſimplr̃:ſed conceſſo ſuo mõ loquẽdi. Dico ꝙ in augmẽto forme nõ ꝓducit̃ forma:nec ſubm:nec cõpoſitum:ſed illud qd prius erat minus tale:poſtea fit magis tale. Dico ẽt ꝙ terminus augmẽti eſt forma ſub eſſe cõpleto:ſub quo nõ ꝓfuit:ꝛ iõ ꝯcedo ꝙ eadẽ forma ſub eodẽ mõ cẽndi vl̃ actuandi nõ põt bis acqri: ſed ſub alio ꝛ alio mõ nõ ẽ incõueniens:ꝙ ſit terminus duaꝝ mutationũ. ¶ Similr̃ nec 2a iprobatio vꝫ:qꝛ nõ opꝫ ꝙ ſi forma eſt indiuiſibilis in eſſentia nullã hñs latitudinẽ:ꝙ ſilr̃ det indiuiſibilr̃ eſſe:eadẽ.n.forma multiplr̃ põt actuare idẽ ſuſceptibile:qñ nõ dat illi ſpẽm eſſentialẽ. Cõcedo tñ ꝙ nũq̃ ſubiectũ eſſet magis tale ꝑ formã illã:niſi forma eſſet ꝑfectior:non qdem ꝑ additionẽ:ſed ꝑ ſuũ eſſe:qd eſt in eſſe. ¶ Silr̃ iprobatio illa:q̃ ꝓcedit ex diſpõne ſoluta eſt rñdendo Gregorio ꝛ Aure. Illa.n. diſpõ que reqrit̃ ad augmẽtũ:qñqꝫ eſt rarefactio: qñqꝫ remotio ꝯ̃rij:qñqꝫ alteratio ſꝫ qualitates actiuas ꝛ paſſiuas: vl̃ cõmixtio caꝝ alia q̃ prius:qñqꝫ aliqua operatio imanẽs vt fuit dictũ de charitate. Nec oꝫ ꝙ q̃libꝫ diſpõ requirat aliã ꝓcedentẽ diſpõnẽ:ꝑcertum non opꝫ:ꝙ ſi habit⁹ qui eſt forma manẽs in ſubo reqrit diſpõnes ꝓuias puta actus volũtatis: ꝙ iteꝝ act⁹ volũtatis reqrat alias diſpõnes:qꝛ non eſt in ſubo ꝑ modũ actus primi ꝛ for

Forma indiuiſibilis ſꝫ eſſentiam diuiſibilis eſt ſm eſſe.

me gete: ſicut habitus. Quō aūt actus intendat̃ dictuꝫ fuit. ¶ Silr̃ nec vꝫ alia iprobatio: q̃ q̃rit quō for⁹ magis inheret: dico. n. ꝙ q2 dat pfectius eſſe ſubiecto q̃ꝫ prius: ⁊ colligit ipm a potentialitatis ꝯfuſione ad vnitatē ſui actus: qđ fit effectiue ab agente aſſimilante ſibi paſſum: ⁊ iō argumentū illud de trāſitu nō hꝫ hic locū: q2 ſufficiēs cā dat̃ ꝑ illo tranſitu. Similr̃ falſuꝫ eſt: ꝙ albedo q̄ncunqꝫ eſt in ſubō inhereat ſibi tm̄ q̃tuꝫ vnq̃ꝫ poſtea poterit: nec ēt diuturnitas eſt ī cā huius: ſed illđ qđ prius dictū ē. ¶ Ad pᵐ Sco. dr̃. ꝙ grā xp̄i vt pſcidit a ſuo eſſe ⁊ actuali exiſtentia vel inexiſtia nō hꝫ aliq̃ꝫ bonitatē: cū bonitas rei ſit eſſe eius: vt ſepe dicit ſctūs Tho. Silr̃ nec magnitudinē aliquā eſſentialē: q2 vt dictum eſt in ꝯnibus: magnitudo forme ſeqtur eſſe illi⁹: ⁊ iō grā illa ſic ſumpta nō eſt melior grā petri: ſed bonitas eius eſſentialis ꝯſiſtit in ſuo eſſe: qđ eſt ineſſe ſubō: q2 ergo ipſa pfectius ineſt ſuo ſuſceptibili: ⁊ magis actuat q̃ꝫ aliqua alia grā actuet eſſentiā creatā: iō ipſa eſt perfectior oī alia grā creata. Verūtm̄ illa grā p̄ter bonitatē: quā hꝫ ⁊ q̃titatē ex inherentia ad ſubm hꝫ aliam bonitatē ⁊ qualitatē accn̄talē ſibi. ſ. ex ꝯiunctione eius ad diuinitatē inq̃ꝫtū ꝯcurrit ad eundē actū cū illa: vt actus illa grā informatus non tm̄ ſit actus hoīs: ſꝫ dei. Silr̃ q̃tū ad effectus: in quos pōt grā: ⁊ quo ad multa alia q̄ ponit ſcūs Tho. 3. ſen. diſ. 13. Dico tm̄ ꝙ xp̄i grā creata ſi eēt ſubſiſtēs: ⁊ ī nullo recepta: ⁊ ſilr̃ grā petri: nulla eoꝝ eſſet maior alia: ſuppoſito ꝙ ſint vnius ſpēi: ſi tm̄ eſſet poſſibile eſſe duas formas ſepatas. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ agens intendēs formā aliqd agit inq̃tū reducit ſubm de actu iperfecto in actū pfectū: vn̄ ſcūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 52. articu. 2. ad ſecundum dicit. (Cā augēs habitū: facit qdē ſemꝑ aliqd in ſubō: non aūt formā nouam: ſed facit ꝙ ſubm pfectius formā p̄exiſtentē participet.) Hec ille. ¶ Ad tertiū negat̃ ꝯn̄a: nec vꝫ ꝓbō: lꝫ enim charitas ſine quacūqꝫ additione poſſet intendi ſine ſtatu: ⁊ poſſet puenire ad duplū ⁊ triplū ⁊c. tm̄ nunq̃ꝫ ꝑ tale augmētū poſſꝫ pduci ad pfectionē viſiōis btī fice vel forte ſui act⁹: aut certe ad pfectionē vnius aīe rōnalis: lꝫ q̄libet aīa rōnalis ⁊ actus viſionis create ſit finitus: ⁊ cā eſt: q2 ꝑ illā intenſionē nunq̃ꝫ acqreret pfectionē alterius rōnis q̃ꝫ prius: ſed remaneret in eadeꝫ ſpē diſtincta ab alijs: iō ſicut dicit ſcūs Tho. de veritate. q. 29. arti. 3. ad 5ᵐ. (Quis charitas vel grā viatoris in infinitū augeri poſſit: nunq̃ꝫ tm̄ pōt puenire ad equalitatē grē xp̄i: ꝙ. n. finitū aliqđ ꝑ ꝯtinuū augmentum poſſit ptingere ad qđlibet finitū veritatē hꝫ: ſi accipiat̃ eadē rō q̃titatis in vtroqꝫ finito: ſic̄ ſi cōparem⁹ lineā ad lineā vl' albedinē ad albedinē: nō āt ſi accipiat̃ alia: ⁊ alia rō q̃titatis: ⁊ hoc pꝫ in q̃titate dimenſiua: q̃tūcūqꝫ. n. linea augeat̃ in longū: nunq̃ꝫ pueniet ad latitudinē ſupficiei. Et ſilr̃ pꝫ in q̃titate virtuali vel intenſiua: q̃tūcūqꝫ. n. cognitio cognoſcentis deū per ſimilitudinē pficiat: nunq̃ꝫ pōt equari cognitioni cōp̄henſoris: qui videt deū ꝑ eſſentiā. Et ſilr̃ charitas viatoris nūq̃ꝫ pōt equari charitati cōp̄henſoris: alr̃. n. afficit̃ aliqs ad p̄ntiā ⁊ ad abſentiā rei. Silr̃ ēt q̃tūcūqꝫ creſcat gratia alicuius hoīs: q grām ſm̄ aliquā pticularē pticipatōeꝫ poſſidet nunq̃ꝫ pōt adequare grām xp̄i: que vlr̃ plena exiſtit.) Hec ille. Patet igit̃: ꝙ non oē finitū augmentabile ſine termio pōt puenire ad equalitatē cuiuſlibꝫ alterius finiti p̄ſertim alterius rōnis: ⁊ iō argmᵐ nō vꝫ: ⁊ ſi valeret vtiqꝫ cū arguens ponat charitatē in infinitum augmentabilē: lꝫ ꝑ additionē: ⁊ ita de qualibet q̄litate: ipſe hꝫ ꝯcedere: qđ ⁊ facit ſepe ⁊ minus bene: ꝙ albedo poſſꝫ tm̄ intēdi: ꝙ eſſet pfectior angelo. ¶ Ad quartū dr̃ ſicut ad p̄cedens. ¶ Ad q̄ntum dr̃: ꝙ ſubm forme: que intendit̃ non mouet̃ ocioſe: q2 non mouet̃ ad hn̄dū formā ſimplr̃: ſed ad pfectius hn̄duꝫ q̃ꝫ prius. ¶ Ad ſextū dr̃: ꝙ Cōmētator vocat ptes forme vel pfectionis: ad quā vadit mobile: formaꝫ ſub alio ⁊ alio eſſe: ⁊ non aliqua q̄ formā ꝯſtituant: ſicut partes integrales vel eſſentiales. ¶ Ad ſeptimum dr̃ ſicut ad 5ᵐ. ¶ Ad 8ᵐ dr̃: ꝙ oē agens agit ſm̄ ꝙ eſt actu: vn̄ ꝙ agēs poſſit in aliquā opatione: ī quā prius nō poterat: pōt cōtingere: q2 reductū eſt nouiter de po⁹ pura ad actū forme: ꝑ quā agit: vel q2 deductū de actu ipfecto in actuꝫ pfectiorē illius forme: nec opꝫ ꝙ aliquā formā: vel ptē forme acqſierit de nouo. Et ſic termiat̃ pm⁹ articulus.

Quantū ad ſcđm articuluꝫ ſit h̄ ꝯ. Charitas vie q̃ꝫtūcūqꝫ intendat̃ nunq̃ꝫ pōt deuenire ad aliquē terminū: vltra quē non poſſit augeri. ¶ Iſtā ꝯnē ponit ſcūs doctor vbi ſupra. ſ. pmo ſen. diſt. 17. q. 2. arti. 4. vbi ſic ait. (Augmentū charitatis non puenit ad aliquē terminū: vltra quē non poſſit augeri: cui⁹ rō eſt ex parte eius qđ mouet̃ ſm̄ h̄ augmentuꝫ: ⁊ ex pte eius ad qđ mouet̃. Illud aūt ad qđ mouet̃ aīa in augmento charitatis eſt ſilitudo charitatis diuine: cui aſſimilat̃: ad quā cū infinita ſit: in ifinitū pōt accedi plus ⁊ plus ⁊ nūq̃ꝫ adeq̄bit̃ pfecte: ex pte āt ei⁹ qđ mouet̃ ē: ꝙ ipſa aīa q̃tū plus recipit de ipſa bōitate diuina ⁊ lumine grē ipſius: tanto capacior efficit̃ ad recipiendū: ⁊ iō q̃to plus recipit: tanto plus pōt recipe: cuius rō ē: q2 potentie m̄ales ſunt determinate ⁊ finite ſm̄ exigētiā m̄ae: ⁊ ideo non pn̄t recipere niſi tm̄ vel tm̄ ſm̄ ꝓportionem m̄ae: potentie aūt imateriales nō limitant̃ ex m̄a: ſed magis ſm̄ q̃titatē bonitatis diuine in eis p̄cepte: vnde q̄to addit̃ plus de bōitate: tāto magis d̄ potētia ad capacitatē addit̃: ſicut pꝫ in exēplo ph̄i de ſenſu ⁊ intellectu. 3° de aīa: dicit. n. ꝙ ſenſus a fortibus ſenſibilibus corrumpit̃: ⁊ non auget̃ eoꝝ capacitas: q2 ſūt potentie m̄ales: ſed intellectus q̃to magis itelligit difficilia: tanto ēt plus pōt: ita ēt quanto n̄a ſpūalis plus recipit de charitate: tanto plus pōt recipere.) Hec ille. Tex. cō. 7.

¶ Idē ponit 2° 2ᵉ. q. 24. ar. 7. vbi ſic ait. (Terminus in augmento alicuius forme pōt p̄figi triplr̃. Vno mō ex rōne ipſius forme: q̄ hꝫ terminatā menſurā ad quā cū puentū fuerit: nō pōt vltra ꝓcedi in forma: ſed ſi vltra ꝓceſſum fuerit: pueniet̃ ad aliā formaꝫ: ſicut pꝫ in pallore cuius terminos ꝑ ꝯtinuā alterationē aliqs trāſit vſqꝫ ad albedinē vel nigredinē pueniens. Alio mō ex pte agentis: cuius virtus non ſe extēdit ad vlteri⁹ augēdū formā in ſubiecto. Tertio mō ex pte ſubī: qđ nō eſt capax pfectionis āplioris. Nullo aūt iſtoꝝ modoꝝ imponit̃ terminus augmento charitatis in ſtatu vie: ipſa. n. ſm̄ rōnē ꝓprie ſpēi terminū augmenti nō hꝫ: ē. n. pticipatio q̄dā infinite charitatis: q̄ eſt ſpūs ſanct⁹. Similr̃ ēt cā agēs eſt infinite virtutis. ſ. deus. Silr̃ ēt ex parte ſubiecti terminus huic augmento p̄figi nō poteſt: q2 ſemꝑ charitate excreſcēte ſupexcreſcit hl̄itas ad vlterius augmētū: vn̄ relinqt̃ ꝙ charitatis augmēto nullus terminus p̄figi pōt in via.) Hec ille. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā ꝯnē arguit Aureo. multipliciter. Primo ſic. Impoſſibile eſt vt motus rectus ſit ꝯtinuus in infinitū: vt ꝓbat ph̄s. 8° phyſicoꝝ. Aliogn demonſtrationes ph̄i nullius ſunt momenti: qbus ꝓbat ꝙ ſolus motus circularis pōt eſſe ꝯtinuus in infinitū: vn̄ Cōmētator cōmē. 3° dicit: ꝙ Ari. d̄clarauit: ꝙ impoſſibile eſt trāſmutationē in qualitate: aut q̃titate: aut ſubſtantia eſſe cōtinuam in infinitū. Et cōmen. 72° dicit ꝙ Ari. declarauit: ꝙ nullus motuū rectoꝝ eſt ꝯtinuus ⁊ ꝑpetuus: ⁊ ſi

Grā ⁊ charitas ſi in ifinitū augeāt̃ nō erūt eq̄les caritati xp̄i.

Cōtra ꝯclo-neꝫ. arg. Aureo. q. ij. ar. iij. Tex. cō. 73.

ne teſtimonio

ne teſtimonio eoꝝ:pꝫ ex terminis:qꝛ oĩs motus hꝫ ter
minū a quo:⁊ terminū ad quē:inter duos aūt terminos
impoſſibile eſt ꝯtinue in īfinitū moueri niſi fiat circu/
latio:ſm lineā qdē circularē pōt mobile redire ad pū/
ctum ⁊ ſic moueri in infinitū:ſꝫ lineā rectā vo ipoſſibi
le eſt:cū igiẽ de rõne motus ſit hr̃e terminū ad quē ⁊
a quo:inter aūt duos iſtos terminos non poſſet motus
ꝯtinuari in rectū in infinitū:ſed h̃ tm̃ pōt eſſe in motu
circulari:ſed mãifeſtū eſt:ꝙ ſi charitas aut alia forma
poſſet creſcere in infinitū:motus alterationis ꝙ rectus
eſt:poſſet eſſe ꝯtinuus in infinitū:ergo h̃ oĩno eſt ipoſſi.
bile.❡ Secūdo ſic. Nã nõ incipit moueri ad aliqd qđ
attingere nõ pōt:nõ.n.incipit modū:quē nõ pōt ꝯſum
mare:cuius rõ eſt:qꝛ motus ex intrinſeco ſuo reqrit ter/
minū ad quē:igiẽ illud poni nõ pōt in aliqua forma:q̃
poſito ſeqtur ꝙ eſt poſis motus q nõ hẽbit terminum
ad quē:ſed ſi charitas:aut alia forma poſſet intẽdi i in
finitū:motus intẽſionis nõ hꝫ q̃tū eſt ex ſe eſſentialeꝫ
terminū ad quē:nullus.n.terminus ali gradū infinitū
eſt ſibi eſſentialis:cū poſſit vltra ꝓtẽdi:ſed nec gradus
infinitus:qꝛ talis ipoſ̃is eſt:ergo ipoſ̃e vt forma aliqua
poſſit intendi in infinitū. ❡ Tertio ſic. Impoſſibile ē
ꝓcedere in infinitū in illis formis:quaꝝ q̃libet eſt im
mediate in poᵃ aliqua demõſtrata:vt Commẽtator di
cit expſſe.3.phiſicoꝝ.cõmẽ.68.cuius rõ eſt:qꝛ q̃cũqꝫ
ſunt imediate ⁊ abſqꝫ vllo ordĩe ſunt poſſibilia ſꝫ vni
cam poᵃᵐ:oẽ aūt poſ̃e pōt exire in actū ſm ordinẽ poſ
ſibilitatis ſue:ſi igiẽ aliq̃ ſunt poſſibilia reſpectu alicu
ius potentie imediate abſqꝫ ordine:qđlibet imediate
poterit induci:ꝯſtat aūt ꝙ nullū infinitū pōt poni i ac/
tu:idcirco illa:in qbus eſt ꝓceſſus in infinitū:nõ ſunt i
mediate:⁊ ſine ordine termini eiuſdẽ potẽtie:ſed vnū
prius:reliquū poſterius:⁊ hinc eſt q· data linea eſt i po
tẽtia vt diuidaẽ in infinitū:qꝛ ptes ſm quas fit diuiſio
nõ imediate:⁊ ſm eūdẽ ordinẽ ſunt in potẽtia:imo or/
dine quodã:⁊ ſm pꝰs ⁊ poſteriꝰ. ❡ Primo.n. diuidiẽ
linea in duo media:⁊ inde mediū in alia duo media: ⁊
ſic in infinitū:nec eſt linea pᵒ imediate in potẽtia ad ſe
cūdã diuiſionẽ: ſed mediãte pꝰma diuiſione:ꝑ quã me/
dietas pꝰme linee fit in actu:q̃ eſt ſubiectū ſcđe diuiſio
nis:additio vo oĩum q̃titatū ſiue bipedaliū ſiue cẽtuꝫ
vel mille pedū reſpiciat pꝰmã lineã demonſtratã eodeꝫ
ordine:nõ.n.opꝫ ꝙ date linee addaẽ pꝰmo q̃titas cẽtū
pedū.Sic igiẽ linea data.⁊ ad oculū demõſtrata ē i po
tentia ad diuiſionẽ oẽm:nõ imediate qdem:ſed ſub or
dine quodã:ad oẽm vo additionẽ cuiuſcũqꝫ q̃titatis
eſt in potentia imediate:⁊ abſqꝫ vllo ordine:cū eque pꝰ
mo poſſit fieri additio tripedalis q̃titatis: ſicut peda/
lis ⁊ mille pedū:ſicut vnius pedis:vñ ſine ordine eſt in
poᵃ ad additionẽ:ſed ſub certo ordine pꝰoris ⁊ poſterio/
ris eſt in poᵃ ad diuiſionẽ:nõ ergo mirꝫ ſi nõ ceſſat diui
ſio:ſed nõ eſt poſ̃e ꝙn ceſſet additio. Patet igiẽ aſſūpta
ꝓpõ:ꝙ nõ eſt poſis ꝓceſſus in īfinitū. vbi oĩa poſia re
ducunẽ ad eandẽ potentiã imediate abſqꝫ vllo ordĩe:
ſed manifeſtū eſt:ꝙ ſi charitas. ſeu alia forma poſſet i
tendi in infinitū.data charitas in aliqua aĩa eſſet in po
tentia imediate:⁊ abſqꝫ vllo ordine ad oẽm modū ad
ditiõis:eque.n.imediate deus poſſet infundere gradū
mille ꝑfectionū ſicut gradū vnius ꝑfectionis:⁊ centuꝫ
milliū ſicut mille: ⁊ ſic de oĩbus:nõ.n.eſt charitas i po
tentia ad 2ᵃᵐ additionẽ mediãte pᵃ: nec ad milleſimã
mediante centeſima:ſed ad oẽs ſimul eſt ſine ordine:
ergo ipoſ̃e vt in gradibꝰ charitatis ſeu alterius forme
poſſit fieri additio in infinitū:vñ poſſet rõ ſic formari
ꝑ quã intẽdit Ari. ꝓbare. ꝙ ipoſ̃e eſt magnitudinẽ cre
ſcere in īfinitū:niſi ſit poſſibilis aliq̃ magnitudo īfini/
ta in actu:pōt inquã ſic formari clarius vt dicaẽ. Oĩs
potẽtia imediata pōt imediate reduci ad actū:ſed poᵃ
que eſt ad additionẽ eſt imediate ad oẽm modū addi
tionis:poᵃ vo q̃ eſt ad diuiſionẽ nõ eſt imediate ad oẽꝫ
modū diuiſionis:ſed ad vnã pꝰus:⁊ ad reliquã poſteriꝰ:
⁊ ſic in infinitū.ſiue ſit q̃titas:ſiue ſit q̃litas:qꝛ ſi eſſet
imediate poſſet fieri diuiſio infinita in actu:vñ cū nul
la forma poſſit eſſe infinita in actu: ipoſ̃e eſt. ꝙ itẽdaẽ
in infinitū.❡ Quarto ſic pꝰncipalr̃. In nulla re eſt poſ
ſibilis ꝓceſſus in infinitū.q nõ hꝫ actū admixtū cū po
tentia:ita ꝙ ex h̃ ꝙ aliqd eius exit in actū ꝑ neceſſita/
tẽ acqriẽ noua poᵃ ex vi illius actus:vñ qꝛ poſito bina/
rio ſtatim eſt q̃ternarius in poᵃ: qꝛ ex ductu binarij in
ſe reſultat q̃ternarius:⁊ poſito q̃ternario ſtatim ſexde
narius eſt in poᵃ:qꝛ radix eius eſt q̃ternarius: vñ oriẽ
ꝓceſſus in infinitū in numeris: ⁊ ſilr̃ qꝛ linea diuiſa in
duas ptes ſtati oriẽ noua poᵃ ꝑ eo ꝙ illa media ps eſt
in poᵃ:vt diuidaẽ in duas alias medias:⁊ ſemꝑ dū ac/
quiriẽ nouus actus.gnãẽ noua poᵃ:idcirco nõ eſt poſ̃e
vt ceſſet talis ꝓceſſus:i illo.n.actu in quo ponereẽ ceſ/
ſare:eſſet gñata noua poᵃ ad aliū actū:⁊ ꝑ ꝯñs poᵃ ad ꝓ
ceſſꝫ.Similr̃ ẽt de tp̃e: qꝛ eſt paſſio motus circularis
motus aūt circularis eſt ſuꝑ magnitudineꝫ circularẽ.
In illa vo magnitudine dū mobile actu attingit nouã
ptẽ.gnãẽ noua potẽtia:qꝛ ps illa quã relinqt.eſt i potẽ
tia de nouo vt attingaẽ redeūdo ꝑ aliã circuli portionẽ
nõ eſt aūt ſic in motu recto:⁊ hinc eſt ꝙ in motu circu/
lari ⁊ tp̃e.qđ eſt paſſio eius.eſt ꝓceſſus in infinitū poſſi
bilis:⁊ ſilr̃ in diuiſione ꝯtinui ⁊ in numeris: nõ aūt in
aliquo niſi ſit talis ꝯdõnis:ꝙ cū gnãẽ nouus actus. ge Tex.cõ.60.
nereẽ noua poᵃ:⁊ hec eſt mẽs phĩ.3.phyſicoꝝ:ꝙ nõ eſt
ꝓceſſus in infinitū niſi vbi eſt actus ꝑmixtus potẽtie:
ſed manifeſte appet:ꝙ dū acqriẽ aliqs gradus nouus
forᵉ nõ ex h̃ gnãẽ noua poᵃ ad aliū gradū: qꝛ imediatꝰ
gradus fuit in poᵃ ad oẽm gradū:hñs.n.gradū vnius ꝑ
fectionis eq̃ pōt recipe gradū mille ꝑfectionū:ſicut il/
le q hꝫ gradū decẽ ꝑfectionū:ergo ipoſ̃e eſt:ꝙ in inten
ſione forme ſit ꝓceſſus in infinitū.❡ Quinto ſic. Pro
ceſſus vĩus finẽ ⁊ cõplementū ipoſ̃e eſt ꝙ ſit infinitus
⁊ incõpletus ex nã rei:alioqn nõ eſt ad finẽ ⁊ cõplemẽ
tū:motꝰ qdẽ eſt ad finẽ vt finiaẽ:⁊ ad cõplementuꝫ vt
cõpleaẽ:ꝙ ꝑ neceſſitatẽ finitus eſt de ſui rõne.❡ Sex
to ſic. Proceſſus in infinitū ſꝑ eſt ad potẽtiã ⁊ nūq̃ ad
actū:vt dicit Cõmẽtator.3.phyſicoꝝ. Et appet euiden Tex.cõ.67.
ter in exẽplo de linea curua:cuius curuitas in infinitū
diuidi pōt ꝓcedẽdo in minus:⁊ tñ in maiꝰ terminū hꝫ:
ſi fiat curuior ſtati circularitatẽ ſubtrat.⁊ mutat ſpẽꝫ:
vñ in oĩbus:in qbus eſt ꝓceſſus ad ipꝑfectius ⁊ potẽtia
lius.videmꝰ ꝓceſſuꝫ in infinitū eſſe poſ̃eꝫ: ⁊ iõ magni
tudo diuidiẽ in infinitū:qꝛ.ſ.ptes.ad q̃s ꝓcediẽ ſūt po
tẽtialiores toto:a qbus diuidunẽ.Et ſilr̃ in īfinitū ꝓce
dit:qꝛ multitudo includit ipꝑfectionẽ: cadit.n. ab actu
aliquo.quẽ iportat vnitas ⁊ idiuiſibilitas: ⁊ hec eſt rõ
quã aſſignat Cõmẽta.3.phyſicoꝝ.67ᵒ cõmẽto.ſed ma
nifeſtū ꝙ intẽſio formaꝝ fit ſm ꝓceſſum ad ꝑfectius
⁊ actualius: ꝓceſſus aūt ad minus ē ad potẽtialius ⁊ i
ꝑfectius:ꝙ forᵉ nõ pñt in infinitū intẽdi:lꝫ poſſint in in/
finitū diminui ſm eandẽ ꝓportionẽ. Hec ille in forᵃ.
❡ Arguit ẽt Scot.3.ſen. Accepta aliq̃ charitate finita
puta a.queriẽ vtrū aſcẽdẽdo ſit ſtatus ad aliquaꝫ ſup/
premã poſſibilẽ:⁊ tūc nõ ꝓcediẽ in infinitū in eiꝰ aug/
mento:aut nõ eſt ſtatus:⁊ tūc cū q̃to aliq̃ magis exce/
dit:tãto ſit ꝑfectior:ſeqẽ ꝙ illa q̃ in infinitū excedit ſit
in īfinitū ꝑfectior:⁊ ꝑ ꝯñs in ſe īfinita:⁊ cū ipa videaẽ

a deo: vt vnū qḋdā factibile. poterit ab ipſo vnica creatiōe creare: ⁊ ſic poſſet fieri aliq̄ charitas īfinita: qḋ eſt īpoſſi͂le. ¶ Scḋo. Oīs vna potētia p̄t reduci ad actū: ſed potētia ad augmētū for͛ eſt vna: igit̄. minor ꝓbat̄: qm̄ q̄cūq3 potētie eiuſdē rei ſūt ad actus ꝑtiales vnū actū totalē ꝯſtituētes: ſunt ꝑtes vnius potētie demōſtrate: ſed potētie ad augmētū ſunt h̄ꝰ: nā oīs actꝰ ꝑtiales ꝯſtituūt vnū totalē. cēteſimus. n. gradus cū oībus p̄cedētibꝰ: ⁊ mille gradus vnū totalē ꝯſtituūt: ⁊ ſic quotcūq3: ⁊ ꝑ ꝯñs vnus tm̄ actus totalis eſt: ad quē res augmētabilis eſt in potētia. ¶ Ex q̄ ſeq̄t̄ q͛ ad totū: qḋ eſt poſſi͂le acquiri ꝑ augmētū ē vna tm̄ potētia totalis: ſi igit̄ ꝑ augmētū pōt ꝓcedere in infinitū: infinita forma erit i potentia: ⁊ ꝑ ꝯñs poterit eē in actu. ¶ Tertio. Quātācūq3 charitatē pōt deꝰ facere tantā pōt facere: hec p3: q2 p̄dicatū includit̄ in ſubō: ponat̄ ḡ in eē q͛ q̄tācūq3 p̄t creare creet: ḡ nō poterit vlteriꝰ maiorē creare: ⁊ ꝑ ꝯñs nō in infinitū facere maiorē. aut illa ſic poſita erit infinita. ¶ Quarto. Quia deus videt oēm charitatē ab eo factibilē: aut ḡ videt aliquā ab eo factibilē infinitā3: ⁊ tūc poſſet infinitā facere: qḋ eſt falſum: aut nō videt aliquā infinitā factibilē: ⁊ tūc ſeq̄t̄ q͛ nō pōt in infinitū3 facere maiorē. ¶ Quinto. Quātacūq3 forꝰ pōt fieri a deo ſucceſſiue: tāta pōt ſimul ab eo fieri: ſed nulla forꝰ infinita pōt ſimul fieri a deo: ergo nec ſucceſſiue: minor p3: maior ꝓbat̄: q2 q͛ nō poſſit fieri ſimul nō pōt ꝓuenire a ꝑte dei: cū totā ſuā potentiā ſimul hēat: nec ex ꝑte ꝑfectionis factibilis: q2 ei nō repugnat ſil͛ hr̄e gradꝰ quos īportat de nā ſua. ¶ Scḋo loco ſpāl͛r arguit Aureo. de charitate p̄ ſic. Impoſſi͂le. n. eſt vt ꝓcedat ⁊ intendat̄ vt fiat terminus ⁊ ingrat ꝓceſſum ad eſſe deū: ſed ꝓceſſus in dilectione dei in infinitū eſt ꝓceſſus ad eſſe deū: nulla. n. dilectio dei eſt infinita: niſi illa q̄ eſt deꝰ: ⁊ ſi alia darēt̄: illa ſtatim eſſet deus: cuius rō ē: q2 adequaret obiectū charitatis: nihil aūt adeq̄t diuinitatē3 niſi deus: ergo īpoſſi͂le eſt vt in dilectōe ſit ꝓceſſus in infinitū. ¶ Et ſi dicat̄ q͛ nūq̄ ē dare talē dilectionē īfinitā: q2 tūc eēt deus. Nō v3: conaret̄ ꝗdē3 ſaltē nā ad h̄: ad qḋ ſui intētione ꝓcederet: nulla aūt nā conat̄ vt ſit deus: ſicut nec ad aliud īpoſſi͂le: vñ māifeſte p3 q͛ ponēs formā aliquā ꝓcedere in infinitū ſm̄ ꝑfectionē: neceſſario pōt q͛ nā mouet̄ ⁊ conat̄ ad īpoſſi͂le. ¶ Scḋo ſic. Nullus ꝓceſſus eſt poſſi͂lis niſi infra aliquā ſpē3: ſ3 ꝯſtat q͛ ſi ꝓceſſus dilectionis in infinitū eſſet adeptus dilectio infinita q̄ ꝑtineret ad illū ꝓceſſu3 eſſet extra limites ſpēi: nā eſſet h̄s: ergo dilectio creata nō pōt intēdi ī infinitū. ¶ Tertio ſic. Deus nō eſt in tm̄ diligibilis a nobis inq̄tū eſt diligibilis a ſe: ſed nō eſt plus diligibilis a ſe q̄ in infinitū: ergo nō eſt a nobis diligibilis ī infinitū: ⁊ ꝑ ꝯñs actus dilectionis nr̄e nō pōt in infinitū3 ꝓcedere. ¶ Quarto ſic. Oīs actus dilectiōis poſſi͂lis reſpectu dei eſt virtual͛r ꝯtētus in volūtate nr̄a. Probatū eſt. n. ſupra q͛ charitas nō affert nouā actionē ad voluntatē: ſed tm̄ illā diſpōit: ⁊ ſic tota actiuitas reſpectu oīum actuū reducit̄ ad volūtatē vel ſaltē ad liberū arbitriū: vl͛ ad illud qḋ h3 actiuitatē ī aīa reſpectu actuū volūtatis qḋcūq3 ſit illud: ſed ꝯſtat q͛ nulla actiuitas: q̄ ſit in nobis pōt in actū poſſi͂le3 intēdi in īfinitū: q2 oēs tales actus eēnt virtual͛r in illa poꝰ. a q̄ ꝓcedūt actiue quecūq3 ſit illa: ⁊ ꝑ ꝯñs illa eēt v͛tual͛r infinite ꝑfectionis: qḋ eſſe nō pōt: ergo actꝰ dilectōis nō pōt ꝓcedere ī infinitū. ¶ Quīto ſic. Si charitas poſſet in infinitū augeri: xp̄s meruiſſet ſue charitatis augmētū: qḋ dūm̄. n. ꝗn eliceret actus intēſiores charitatis: ꝗbus ⁊ ſibi meruit glīā corꝑis: ⁊ nobis multiplicē grās. ¶ Ex q̄ p3 q͛

actus eius fuerūt meritorij: actus aūt meritorij merēt̄ charitatis augmētū ſm̄ illud Augu. (Charitas merēt̄ augeri:) ſ3 ꝯſtat q͛ xp̄s nō potuit creſcere in charitate: ſicut nec ī grā ſ3 illud Io. p̄ꝰ. (Vidimꝰ gloriā eius gliā q̄ſi vnigeniti a p̄re: plenū grē ⁊ v͛itatis:) ḡ charitas nō h3 ſūmū: vltra qḋ ꝓcedi nō pōt. Hec ille. ¶ Tertio loco dicit q͛ motiua nr̄a nō valent. Primo qm̄ nō eſt verū: q͛ nō poſſit charitas augeri: q2 ē ꝑticipatio charitatis infinite q̄ ds̄ eſt: q2 ſm̄ h̄ poſſet bonitas ꝓcedere in infinitū: ⁊ v͛itas: ⁊ ſic de alijs: cū ſint ꝑticipatiōes diuine bonitatis ⁊ v͛itatis: imo ⁊ oīs creatura eſt q̄da3 ꝑticipatio entitatis diuine. ¶ Scḋo. Q2 nō ē ver3: q͛ capacitas creature poſſit in infinitū elargiri: q2 ſi accipiat̄ capacitas volūtatis ꝑ poꝰ ſubiua ipſiꝰ aīe: ipſa nō pōt intēdi ī infinitū: nec ēt pōt ſuſcipe charitatē in īfinitū: q2 ſi eēt in poꝰ ad infinitos gradus charitatis: eſſet abſq3 oī ordine in ſimul: ⁊ ita deus poſſet ſil͛ reducere in actū: alioquin nō poſſet ſup oē poſſi͂le. ⁊ eēt maior poꝰ aīe ſuſceptiua q̄ dei actiua. Si vō ꝑ capacitatē intelligat̄ aliq̄ realis diſpō volūtatis in ordīe ad charitatē: nec de illa verū eſt: q͛ poſſit creſcere in īfinitū: q2 de oī forma ꝓbatū eſt h̄ eē īpoſſi͂le: ⁊ iter3 vanū eſt ponere diſpōnē huius: cū aīa ex hoc q͛ ē imago trinitatis ſit capax grē ⁊ glīe ſ3 Aug. vñ volūtas eſt diſpoſitiua ad charitatē: ſicut ꝑfectibile ad ꝓpriā ꝑfectionē: nec indiget aliq̄ alio reali diſpoſitiuo. Si vō ꝑ charitatē intelligat̄ aliqḋ ꝑ modu3 meriti diſponēs: vtpote conatꝰ ⁊ tendētia in deū: īpoſſi͂le eſt ēt q͛ illud creſcat in īfinitū. Tū q2 oī create realitati repugnat. Tū q2 in ſpāli repugnat dilectiōi dei. Tū3 q2 oīs conatꝰ ꝯtinet̄ virtual͛r in ipſa volūtate: q2 charitas nō affert actiuitatē: ſed ſolū diſponit vt ſupra dictū eſt: ꝯſtat aūt q͛ volūtas nō ꝯtinet v͛tual͛r infinitos gradus ꝑfectionis: ⁊ ꝑ ꝯñs nec eius conatꝰ in infinitū pōt ꝓcedere. ¶ Tertio. Q2 nō ē ver3 q͛ ds̄ ī infinitū poſſit augere charitatē: l3. n. deus ſit virtutis infinite ſic fundamētal͛r accipiēdo virtutē: q2 virtus eſt idē qḋ ſubā: nō tm̄ op3 q͛ obiue poſſit in formā aliquā infinitā3: ⁊ ꝑ ꝯñs in ꝓceſſum infinitū3. Hec ille. ¶ Ad iſta r̄ndet̄. Et p̄mo ad p̄m̄ argumētoꝝ p̄ꝰ loco iductoꝝ. negat̄ minor: talis. n. motus augmēti charitatis: de quo loq̄mur nō o3 q͛ eſſet ꝯtinuus: aut vnus: ſed multi: nec forte eſt poſſi͂le: q͛ h̄ꝰ forme idiuiſibiles ſm̄ eſſentiā: ⁊ ꝑ accn̄s: q̄ .ſ. ſunt in ſubō idiuiſibili: cuiuſmōi ſunt charitas ⁊ grā inducant̄ ꝑ modū ꝯtinuū: ſed ſicut inducunt̄ in īſtāti: ita augmētū eoꝝ eſt in inſtāti vel in īſtātibus: ſicut. n. dicit ſcūs doctor p̄ꝰ ſen. di. 8. q. 3. arti. 3. ad 3m̄. (Nullus alius motus eſt ſimpl͛r ꝯtinuus niſi motus localis:) ⁊ illa eſt mēs Cōmētatoris. 8. phyſicoꝝ ſm̄ q͛ ipſe allegat: ⁊ ver3 eſt: h̄. n. ꝓbat Cōmētator ibidē cōmēto. 55. ¶ Ibidē ēt dic̄ ſcūs doctor. (Q2 ſoli motꝰ q ꝑ ſe hn̄t ordinē ad motū celi: ſicut ſunt motus corꝑales: ſiue ꝑ accidēs: ſicut aliq̄ ꝯceptiōes aīe: ſm̄ q͛ hn̄t aliquā relōnē ad corpus menſurant̄ tp̄e: qḋ eſt paſſio p̄mi motus circularis: ſed alij motus menſurant̄ tp̄e alio cōīter dicto qḋ eſt numerus eius qḋ h3 qḋcūq3 p̄us ⁊ poſteriꝰ: ⁊ ſic dicimus eſſe tp̄s menſurās ſimplices ꝯceptiōes intellectus: q̄ ſunt ſibi ſuccedētes: ⁊ illud tp̄s nō op3: q͛ hēat ꝯtinuitatē: cū illud ſm̄ qḋ attēdit̄ motꝰ nō ſit ꝯtinuū.) Hec ille. Et idē ponit p̄ma ꝑte. q. x. arti. 5. ¶ Ad 2m̄ negat̄ minor: cū. n. dicimus q͛ charitas pōt in infinitū augeri: nō intelligimus q͛ ſit aliqḋ augmentū charitatis in infinitū: vel ſine termino: vñ ſcūs doctor p̄ ſen. diſt. 17. q. vltima. ar. 4. facit ſil͛e argumētū ⁊ ſoluit dicens. (Qḋlibet charitatis augmētū terminatū eſt: ⁊ eſt ad terminū: quē pōt hō ꝯſequi: ſed tm̄ ille terminus cū nō

Augmētatio charitatis nec q3 vnus: neq3 cōtinuus motus eſſe pōt.

ſit actus

ſit actus purus eſt ꝑmixtus potētie: vñ pōt eſſe adhuc aliud augmentū numero: ⁊ ita infinitū augmentū ſuccedere augmento: ⁊ hoc mō intelligit̄ augmentū charitatis iterminatū.) Hec ille. ❡ Ex q̄ pꝫ ad argᵐ. ❡ Ad 3ᵐ argᵐ negat̄ minor ꝯñ lr: vñ illud argᵐ. ēt ſoluit ſcūs doctor vbi p̄us dicēs. (Cuius capacitas aīe ſit terminata in actu: tñ pōt plus ⁊ plus in infinitū elargari: ſcḋm ꝙ plus ⁊ plus recipit: nunq̄ꝫ tñ erit ifinita: nec recipiet ꝑfectionē infinitā: ſicut pꝫ ēt in additione numeri: q eſt poſſis in infinitū: nunq̄ꝫ tñ aliq̄s numerus erit infinit⁹ in actu: q2 po⁹ additionis numeroꝝ: vt dicit Cōmentator in. 3. phyſicoꝝ. c. 67. nō eſt vna: ſed ſꝑ ex noua additione efficit̄ alia po⁹ nūero: ſcḋm ꝙ efficit̄ noua ſpēs numeri: vñ q̄libet po⁹ pōt exire in actū: non tñ pōt eſſe vt oēs exeāt in actū: q2 in quolibet actu addit̄ ēt po⁹: ⁊ ita ēt eſt h̄ de capacitate aīe.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ falſum aſſumit arguēs. ſ. ꝙ charitas creata eq̄ imediate ſit in po⁹ ad oēm additionē: vel aīa hñs talē charitatē niſi loq̄mur de po⁹ logicali: lꝫ in ptāte dei ſit equalr̄ infundere maiorē ⁊ minorē charitatē ⁊ gradū intēſuꝫ ⁊ remiſſum: ſi. n. loquat̄ de po⁹ paſſiua ad tale augmētū que dicit ꝗd poſitiuū: de q̄ opꝫ ītelligere maiorē ad h̄ ꝙ hēat veritatē: tūc minor falſa eſt: capacitas. n. nālis ipſius aīe finita eſt ⁊ ꝓportionata charitati certe intenſionis: ⁊ nō hꝫ po^{am} paſſiuā ꝓximā: qua maiorē poſſet imediate cape ⁊ p: ſed opꝫ ꝙ ſi dꝫ illā maiorē recipe ꝙ pri⁹ aīe capacitas amplieṫ: qḋ fiet ſi p⁹ īfundat̄ aīe charitas ſibi ꝓportiōata vel ꝑ aliū modū deo poſſeꝫ: ita ꝙ ex qualibet additione vel charitatis augmētatiōe, augeṫ capacitas aīe: ⁊ eſt ibi ordo in receptione maioris vel minoris grē vel charitatis: imo dicit ſcūs Tho. 3°. ſen. di. 13. ꝙ d̄s poſſet facere grām tātā: cuius nulla creata capacitas eēt capax. ❡ Ad 4ᵐ negat̄ minor vt ſatis pꝫ ꝑ p̄dicta: nā capacitas volūtatis in nālib⁹ ꝯſtitute ñ eſt in po⁹ imediate ⁊ ꝓxie ad recipiēdū charitatēꝫ q̄ꝫtecūqꝫ intēſionis: ſed ſolū ad charitatē ſue nāli capacitati ꝓportionatā: ſed recepta illa charitate capacitas noua acq̄rit̄ ſic̄ in numeris: ⁊ ſilr̄ falſuꝫ eſt ꝙ gradus charitatis remiſſus ſit in po⁹ ꝓxima ad gradū q̄ꝫtecūqꝫ intenſiōis: imo eſt ſolū in po⁹ ꝓxima ex pte ſui ad talem gradū ⁊ nō maiorē: de⁹ tñ poſſet eā imediate augeṙ q̄ꝫtū vellet: ſicut mortuū ſuſcitare: in quo nō eſt po⁹ ad vitā: ſed nō opꝫ oē qḋ eſt in po⁹ logica ad multa: ꝙ poſſit īmediate reduci ad actū oīum illoꝝ: pꝫ. n. ꝙ mā ligni eſt i po⁹ logica ad formā hoīs: ⁊ ad formā lapidis: ⁊ ſic de ceteris: nec tñ eſt poſſe ꝙ reducat̄ in actū oīum formaꝝ ad quas eſt i po⁹ logica. ❡ Ad 5ᵐ dico ꝙ oīs ꝓceſſus ad cōplemētū eſt finitus: ſed quocūqꝫ ꝓceſſu dato adhuc illo finito eſt alius poſſis: vñ iſte arguēs decipit̄ credēdo nos velle ponere vnū augmētū vel ꝓceſſum ꝯtinuū nō interruptū eſſe poſſeꝫ in intēſiōe charitatis: qḋ nō ponimus: nec illa fuit mens ſci doctoris: vt d̄claratū eſt in ſolōne ſcḋi. ❡ Ad 6ᵐ dico ꝙ nō opꝫ: ꝙ vbicūqꝫ eſt ꝓceſſus in infinitū mō p̄dicto: illud qḋ ſcḋa vice acq̄rit̄ ſit minus actuale q̄ꝫ illud qḋ p̄us acq̄rebat̄: vel qḋ ſubm: qḋ ſic moueṫ ꝯtinue minus actueṫ: ſꝫ ſolum opꝫ ꝙ po⁹ ad recipiēdū plus ⁊ plus amplieṫ: ⁊ iſto mō intelligi dꝫ dictū Cōmentatoris: mens. n. ſua eſt: ꝙ iō aliq̄d pōt ſic in ifinitū ꝓcedere: q2 ꝯtinue acq̄rit nouā potentiā: ita ꝙ po⁹ eſt in cā ⁊ nō actus inq̄ꝫtū actus: ſed inq̄ꝫtuꝫ auget capacitatē ſubi: ſi. n. Cōmentator ad mentē huius arguētis loquat̄ falſum diceret: nā quanto additio numeroꝝ plus ⁊ plus ꝓcedit: tāto plures numeri ſunt in actu. Itē q̄ꝫto ꝯtinuū amplius diuidit̄: tāto plures ptes ſunt in actu: ⁊ tñ vtrinqꝫ ꝓcedeṫ in infinitū: verūtñ Cōmen. ⁊ Ari. 3. phyſicoꝝ loquunt̄ de potentia ⁊ actu in reb⁹ mālibus: in qb⁹ po⁹ limitat̄ ꝑ māꝫ i qua eſt: ⁊ iō nō pōt fieri plus ⁊ plus capacior ſine ſtatu: ⁊ iō talis pōt ꝑ ꝓceſſum ad actuꝫ totalr̄ repleri: nec poterit vlterius ꝓcedere: ſecus eſt de po⁹: q̄ nō eſt i mā: ſed in nā ſpūali vt dictū fuit in ꝓbatione cōis: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ille ꝓlixus ꝓceſſus arguentis nō ꝯcludit. ❡ Ad pᵐ Scoti dico ꝙ ſic aſcendēdo nunq̄ꝫ deuenit̄ ad aliquā charitatē ſupmā poſſibilē. Nec vꝫ hoꝫ iprobatio: ſupponit. n. ꝙ aliqua in infinitū excedat: h̄. n. falſuꝫ eſt: ſicut . n. in ptibus ꝓportionalibus ꝯtinui nunq̄ꝫ eſt deuenire ad aliquā in infinitū paruā: lꝫ ꝓceſſus ad paruitatē ſit ſine ſtatu. Et ſilr̄ ſicut ꝓceſſus in additione nūeroꝝ in infinitū ꝓcedit: nec tñ aliq̄s numerus illius ꝓceſſus in ifinitū excedit binariū: ita i ꝓpoſito data charitate q̄tuor graduū: lꝫ ſit poſſis ꝓceſſus ad maiorē ⁊ ad miorē ſine ſtatu: nunq̄ꝫ tñ deuenit̄ ad aliquā q̄ in infinitū excedat charitatē q̄tuor graduū. ❡ Ad 2ᵐ negat̄ minor: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ maior eſt falſa: q2 implicat falſum. ſ. ꝙ oīs gradus charitatis poſſes ſint ptes vni⁹ totalis for^e: hoc. n. falſum eſt: q2 illa totalis for⁹ eſt impoſſibilis poni. 2°. q2 ſupponit formā intēſaꝫ ꝯſtitui ex multis ꝑtialibus actib⁹. qḋ eſt falſuꝫ. 3°. q2 non eſt ſile de ꝑtialibus potētijs ⁊ ꝑtialibus actibus: dato ꝙ eēnt ſicut eſt in alio ꝓpoſito: puta in additiōe numeroꝝ: q2 multi tales actus ſimul eſſe pñt: puta binarius in actu ⁊ ternarius ⁊c. ⁊ multe ptes ꝯtinui diuiſe in actu ſimul ſunt: ſed potētie ad tales diuiſiones vel additiones nō ſimul ſunt: imo dū 2⁹ ponit̄: p̄ma euacuat̄: nec hñt idē ꝓximū fundamentū vel ſubm: q2 po⁹ ad p̄mā diuiſionē fundat̄ in toto ꝯtinuo: ſed po⁹ ad ſcḋam fundat̄ in medietate illi⁹. Et ſilr̄ potētia charitatis ad tale augmentū fundat̄ in charitate tanti gradus: ⁊ po⁹ ad vlterius augmentū fundat̄ in charitate maioris gradus: charitas āt maior ⁊ minor hñt diſtinctionē aliquā nō prius dicto. ❡ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ in ſenſu diuiſo veꝝ eſt añs: ſed tunc dꝫ nō pōi in eſſe ꝑ vnicā ſingularē: ſed ꝑ multas: quaꝝ q̄libꝫ ē poſſibilis: lꝫ tota copulatiua reſultās ſit ipoſſibilis. Si aūt añs ſit in ſenſu cōpoſito: falſuꝫ ē: equalet. n. iſti. poſſibile eſt deū facere charitatē tantaꝫ ꝙ nō pōt facere maiorē: ⁊ eſt ſile de iſtis. ſicut de iſta: quātuſcūqꝫ numerus pōt eē: tātus pōt eē: ⁊ de iſta: q̄ꝫtacūqꝫ parua ps ꝯtinui pōt eſſe: tñ parua pōt eē: de qbus ꝯſtat ꝙ in ſenſu diuiſo vere ſunt: ſed non ponereṫ in eſſe ꝑ vnā ſingularē: aut ꝑ vnā cathegoricā: ſꝫ ꝑ multas ſingulares: quaꝝ q̄libet erit poſſis. ❡ Ad 4ᵐ ꝯcedit̄ maior: ſed ad minorē dico: ꝙ deus non videt aliq̄ꝫ factibilē infinitā: nec tñ ſequit̄ ꝙ iō videat maximā a ſe factibilē: ſed eſt fallacia ꝯñtis a plurib⁹ cāis vītatis ad vnā illaꝝ: nō. n. iō videt aliquā infinitā factibilē: q2 quacūqꝫ factibili viſa maior factibilis vr̄: nō aūt iō q2 aliqua maxima vr̄ inter eas: ⁊ nullitas huius ꝯñe videri pōt i ſili de numeris: vbi nullus ē infinitus: ⁊ tñ nullus eſt maximus. ❡ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ argᵐ ꝯcludit: ſi q̄d cōcludat: ꝙ deus nō pōt facere ſucceſſiue aliquā formaꝫ infinitā: nec nos oppoſitū dicimus: ſed ſolū in formis: quas deus pōt facere ſucceſſiue: nulla ē maxima factibilis ab eo: q2 vltra eā poſſit maiorē faceṙ. ❡ Tūc ad argumenta 2° loco inducta dr̄: ⁊ ad pᵐ q̄dem negat̄ minor: nō. n. motus augmenti charitatis eſt ad eſſe deuꝫ vel ad charitatē infinitā: ſed ad finitā ꝑticipationē diuine charitatis ⁊ ſilitudinis dine: ⁊ ad charitatē finitā: qḋlibet. n. augmētū charitatis eſt finitū: ⁊ hꝫ terminū finitū. nec nā conat̄ ad eē deū: nec ad infinitā dilectionē. Cōcedo tñ ꝙ ſi augmentū charitatis ꝓcederet i in-

Charitas nō eque imediate ⁊ in potentia ad omneꝫ additiōem niſi loq̄mur de potentia logicali.

Tex. cō. 67.

In primo articu. ad argumēta Aure.

In reſpõſio-
ne, p̄mi cor-
que p̄mo lo.

finitū: ſic ꝙ vnico motu ꝓcederet in infinitū: ꝗ qdem
motus eſſet vnus ⁊ ꝯtinuus: tūc argᵐ hēret apparētiā:
nūc aūt nullā hꝫ: qꝛ nos alr̄ imaginamur vt dictuꝫ eſt.
¶ Ad 2ᵐ dr̄ ſilr̄: dico .n. ad maiorē: ꝙ ſi charitas ꝓce-
deret in infinitū mō quo ipſe imaginaṫ: forte exiret li
mites ſpēi: nō opꝫ āt ꝙ exeat limites ſue ſpēi: ſi ꝓcedit
in infinitū mō q̄ nos itelligimus. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcediṫ ma-
ior: ſed negaṫ minor: ſi intelligaṫ infinitū ſtare ꝑ infini
to in poᵃ: de quo nos loqmur. Iſto mō .n. deus eſt a no
bis intelligibilis in infinitū: qꝛ pōt tanto actu diligi: ⁊
pōt maiori actu in duplo diligi: ⁊ ſic in infinitū: ſi autē
loquaṫ arguens de infinito ī actu: ſic dico ꝙ deus non
eſt diligibilis a ſe plus q̄ꝫ in īfinitū: ſed nos nō dicimꝰ:
ꝙ iſto mō ſit a nobis diligibilis in infinitū: ſed ſolū fi-
nito hitu ⁊ finito actu. ¶ Ad 4ᵐ dico ad maiorem: ꝙ
oīs actus dilectionis dei poſſi3 hr̄i in via ꝯtineṫ virtua
liter in volūtate nr̄a q̄ꝫtū ad ſubam ⁊ ſpēm actꝰ: ſꝫ ali-
ꝗs eſt actꝰ poſſi3 hr̄i diligēdi deū: ꝗ nō ꝯtineṫ v̇tualr̄ in
volūtate nr̄a q̄ꝫtū ad modū actꝰ ꝗ ē intētio: vel hꝫ: niſi
volūtati addaṫ vigoratio ꝑ hitū charitatis: vel ꝑ grāꝫ:
vel aliū hitū acꝗſitū: aut īfuſū. ¶ Et cū dicit ꝙ chari
tas nō affert nouā actiuitatē: verꝫ eſt q̄ ad ꝓducēdum
actū q̄ꝫtū ad ſubam vel ſpēꝫ: ſed negaṫ q̄ꝫtū ad modū
vt in alia q̄ōne dictū eſt diffuſiꝰ. ¶ Ad 5ᵐ negaṫ pᵃ ꝯdi
tionalis: ſꝫ .n. ꝙ dic̄ ſcūs doctor pᵒ ſen. vbi ſupra. (Grā
vel charitas creata xp̄i q̄ꝫuis ſm eſſentiā eēt finita: tn̄
ſm qd fit īfinita: inq̄ꝫtū .ſ. erat diſpō ꝯgruitatis ad vni
onē: ⁊ inq̄ꝫtū ꝯcurrebat ī opōnē xp̄i: ꝗ erat v̇tutis infi-
nite: ex h̄ ꝙ erat diuine pſone: ⁊ alijs modis ſꝫ ꝙ dice-
tur in 3ᵒ: ⁊ ex h̄ hēbat ꝙ non poterat augeri.) Hec ille.
¶ Itē 3ᵃ pte. q. 7. arti. 12. ſic dicit. (Formā aliquā non

Formā auge
ri cōtingit du
pliciter.

poſſe augeri ꝯtingit duplr̄. Unoᵒ ex pte ipſiꝰ ſubi. Alioᵒ
ex pte ipſius forme: ex pte qdē ſubi qn̄ ſubm attingit
ad vltimū in pticipatione illius forᵉ ſm ſuū modū: ſic
ſi dicaṫ ꝙ aer nō pōt creſcere in caliditate: qn̄ ptingit
ad vltimū gradū caloris: ꝗ pōt ſaluari ī nā aeris: lꝫ poſ
ſit eſſe maior calor ī rerꝫ nā ꝗ eſt calor ignis: ex pte aūt
forme excludiṫ poſſibilitas augmēti: qn̄ aliqd ſubꝫ at
tingit ad vltimā pfectionē: qua pōt talis forma hr̄i: ſic
ſi dicamus ꝙ calor ignis nō pōt augeri: qꝛ nō pōt eē ꝑ
fectior gradus caloris q̄ꝫ ille: ad quē ptingit ignis. Sic
āt aliarꝫ formarꝫ eſt ex dīna ſapīa determinata ꝓpria
menſura: ita ⁊ grē ſm illud Sapiētie. xi. Oīa in nume
ro pondere ⁊ mēſura diſpoſuiſti: mēſura aūt vniuſcuiuſqꝫ
forme pfigiṫ ꝑ cōparationē ad ſuū finē: ſicut nō ē ma-

Gratia chri
ſti non potuit
augeri: neqꝫ
ex parte grē:
neqꝫ ex par-
te ſubiecti.

ior grauitas q̄ꝫ grauitas terre: qꝛ nō pōt eſſe inferior lo
cus loco terre: finis aūt grē eſt vnio creature rōnalis ad
deū. non pōt aūt eſſe nec intelligi maior vnio creature
rōnalis ad deū q̄ꝫ q̄ eſt in pſona: ⁊ iō grā xp̄i ptingit vſ
qꝫ ad ſūmā menſurā grē: ſic ꝗ manifeſtū eſt ꝙ grā xp̄i
nō potuit augeri ex pte ipſiꝰ grē. ¶ Sꝫ neqꝫ ēt ex pte
ipſius ſubi: qꝛ Xp̄s ſm ꝙ hō a pᵒ inſtāti ſue ꝯceptionis
fuit v̇us ⁊ plenus cōphenſor: vn̄ in eo nō potuit eē grē
augmentū: ſicut nec in alijs btīs: quorꝫ grā augeri non
pōt: eo ꝙ ſunt in termino: horum v̇o ꝗ ſunt pure viato-
res grā pōt augeri ex pte forme: qꝛ nō attingit ſūmum
grē gradū: ⁊ ex pte ſubi: qꝛ nōdū ꝑuenit ad terminū.)
Hec ille. ¶ Ex ꝗbus pꝫ q̄uo dicta ꝯn̄a nō vꝫ. ¶ Eādē
ſniam ponit. 3ᵒ. ſen. di. 13. q. i. arti. 2. q̄ſtiūcula. 3ᵃ. ad pᵐ ⁊
2ᵐ. ⁊ de v̇itate. q. 29. ar. 3. ¶ Utrū āt illa grā vel chari-
tas eiꝰ fuerit finita: vl̄ n̄: q̄raṫ ibidē: vbiqꝫ .n. dic̄ ꝙ fuit
infinita ſm rōnē grē: ſed nō fuit infinita ſm eſſe: qꝛ eiꝰ
eſſe erat receptum in tali nā: nec ſm eſſe debitū grē: qꝛ
nō ſolū nō habuit plenitudinē eſſendiˡ ſimplr̄: ſed nec
totū eſſe: qd nāc illiꝰ eſt poſſe fore: qꝛ forma illa erat re-
cepta in ſubo ⁊ nō ſubſiſtens: ſed nō erat limitata q̄ꝫtū
ad rōnē grē: qꝛ hēbat oēꝫ modū cōpletionis grē: ⁊ oēꝫ
pfectionē: ad quā rō grē ſe pōt extēdere: nā grā eius ꝑ
ficiebat eū nō ſolū q̄ꝫtū ad oēs v̇tutes: ſed ēt q̄ꝫtum ad
oēs vſus virtutū: ⁊ q̄ꝫtū ad oēs effectus grē gratis date:
⁊ iterꝫ ad oīs pc̄i remotionē nō ſolū actualis: ſed origi-
nalis ⁊ potētie peccādi. ¶ Nūc 3ᵒ ad illa q̄ 3ᵒ loco īdu-
cit. ¶ Ad pᵐ qdē ꝯcediṫ ꝙ bonitas accn̄talis pōt auge
ri in creaturis: ſed nō bonitas eſſentialis: nec eius enti
tas: qꝛ lꝫ ſint q̄daꝫ diuine pticipationes: tn̄ aliud eſt de
forma ſubali: q̄ dat eſſe ſpecificū: qd ꝯſiſtit in indiuiſi-
bili: ⁊ aliud eſt de forma accn̄tali q̄ dat eſſe accn̄tale: ⁊
ſm qd: ⁊ iō illud pōt variari ⁊ eſſe pfectius vel impfe
ctius: ſicut h̄ ꝙ ſubꝫ mutet ſpēꝫ: qꝛ nō recipit ſpēꝫ a ta
li forma: nec forma mutabit ſpēm variato illo eſſe: qꝛ
ſibi nō cōpetit eſſe: ſed ſubo ꝑ illā formā: iō bonitas ac-
cidentalis pōt augeri: ſed nō eēntialis. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ
aīs: qꝛ verꝫ ē illd qd ibi negaṫ. ¶ Et cū q̄rit arguēs ꝑ
quo accipiṫ capacitas. Dico ꝙ ꝓ potētia receptiua: vn̄
dicit ſcūs doctor de v̇itate. q. 29. arti. 3. ad 3ᵐ. (Capaci-
tas creature dr̄ ſm potētiā receptibilitatis q̄ eſt ī ipſa.
Eſt aūt duplex potentia creature ad recipiendū. Una
nālis q̄ pōt tota ipleri: qꝛ hec nō ſe extēdit niſi ad pfe-
ctiones nāles. Alia eſt potētia obedientie: ſꝫ quā aliqd
pōt recipe a deo: ⁊ talis capacitas n̄ pōt ipleri: qꝛ qcqd

Potentia
obediētialis
non pōt adi
pleri.

deus creature facit: adhuc remanet in potentia recipi-
endi a deo.) Hec ille. ¶ Et credo ꝙ intendit ꝙ poten-
tia obedientie ad recipiēdū nō pōt ipleri: non ꝙ illa ca
pacitas ſit īmediate diſpoſita: ⁊ ex ſua nā poſſit capere
q̄ꝫtācūqꝫ formā ſꝫ itēſionē: vtpote charitatē cētū: aut
mille: aut mille milliū graduū: ſꝫ ꝑ tāto dicit ꝙ nō pt
impleri: qꝛ pōt recipe formā talis ſpēi: ⁊ alterius: ⁊ ſic ī
infinitū. ¶ Item qꝛ ſua capacitas q̄ dr̄ poᵃ obediētie
pōt plus ⁊ plus ampliari: qꝛ quāto magis actuaṫ tanto
plus eſt capax pfectionis actus: dū eſt in via: ſic .n. intel
ligo oīa p̄dicta: ⁊ ſic intelligit ſcūs doctor: vn̄ 3ᵒ ſen. di.
13. q. i. arti. 2ᵒ. q̄ſtiūcula 3ᵃ. ad 2ᵐ dicit: ꝙ illa ꝓpō q̄ꝫtū-
cūqꝫ additṫ itellectui nāli creato magis augeṫ eius ca-
pacitas: iſta inquā ꝓpō intelligiṫ de capacitate nāe in
tellectualis citra ꝯiūctionē ad finē: vltra quā nulla ca-
pacitas rei extēdiṫ. ¶ Et de v̇itate vbi ſupra ad 6ᵐ dic̄
ꝙ capacitas aīe xp̄i eſt finita: ⁊ pōt ds maiorē capacita
tē inducere: ex quo intelligo ꝙ data q̄cūqꝫ grā q̄ capit
a creatura: adhuc pōt dari ⁊ creari a deo maior grā: ⁊
creatura aliq̄ fieri q̄ illius grē eēt capax de potētia dei
abſoluta. ¶ Nec ob. qd dixit ſupius .ſ. 3ᵒ pte ꝙ grā xp̄i
augeri nō potuit: hoc .n. eſt verꝫ q̄ꝫtū ad rōnē grē: ⁊ eſt
etiā verꝫ ad eſſe grē loq̄ndo de potentia dei ordinata:
ordinat .n. ex ſua ſapīa: ꝙ nullus cōphenſor ampliꝰ vel
pfectius participet actū grē q̄ꝫ incepit pticipare in pnᵒ
ſue ꝯphēſiōis ⁊ btītudinis. ¶ Nūc dico ad ꝓbōnes il
lius argumenti: ꝙ oīum earꝫ pꝫ ſolō ꝑ p̄dictas ſolōnes
excepto illo ꝙ dicit: vanū eſt pōere tales diſpōnes ⁊c̄.
Dico ꝙ nō eſt vanū: ſed ſolida v̇itas. ¶ Et ad ꝓbōnē:
dico ꝙ lꝫ aīa rōnalis: ex h̄ ꝙ eſt imago trinitatis ſit ca
pax grē ⁊ glie: tn̄ ipſa nō eſt ꝓxime ⁊ īmediate ⁊ ſine
ordine indifferenter capax q̄ꝫticūqꝫ gradus grē: vn̄ ali-
ꝗs gradus eſt ſibi ꝓportionatus. ita ꝙ ſine p̄uia diſpō-
ne: vel elargatione: aut ampliatiōe ſue capacitatis pt
eū recipe. Eſt aūt gradus cui non eſt ꝓportionata ad ꝓ
xime ⁊ īmediate recipiendū: niſi capacitas amplieṫ a
deo ꝑ infuſionē p̄cedentē grē minoris: vel ꝑ aliū moᵐ
miraculoſuꝫ. vt p̄dictū fuit. ¶ Ad 3ᵐ negaṫ aīs. Nec
ꝓbatio inducta vꝫ niſi ad ꝓbandū: ꝙ deꝰ nō pōt inten
dere charitatē infinitā loquendo de īfinito in actu: nō

autem

aũt de infinito in potẽtia: de quo loquitur: ⁊ nõ de pᵒ: ⁊
ſic pꝫ ꝙ nihil ꝯcludit ꝯ̃ nos. ❡ Cõtra vnũ dictũ in ſo-
lutionibus. ſ. ꝙ motus augmenti qualitatũ nõ eſt ꝯti-
Utrũ qualita nuus: nec motꝰ alteratiõis: arguit Greg. ❡ Suppono
tũ intenſio fi- inqt duo. ſ. ꝙ habitus generaꝰ ⁊ augeꝰ ꝑ actus: ſicut pꝫ
at per motũ ꝑ experientiã: ⁊ declaraꝰ zᵒ ethicoꝝ. ❡ Itẽ ſuppono in
cõtinuũ. ſimi quit ꝙ qlibꝫ actus elicitus ab habitu durat ꝑ tps: ⁊ nõ
liter ⁊ altera tm̃ ꝑ inſtãs: tũc arguit ſic. Si hitus nõ intendiꝰ in tpe
no Greg. q. ꝯtinuo: ſeqtur ꝙ actiuũ nãle ꝑ tps eſſet in debita diſtã
j. ar. ij. ca. i. tia pũs paſſo apto ⁊ diſpoſito: nulloqꝫ impedimẽto cõ
huſ. currente: ⁊ tñ nõ ageret in illud: ꝯñs eſt nãliter impoſ-
ſibile: ꝯña ꝓbaꝰ. Nã actus augmẽtatiuus habitus nã-
liter ⁊ non libere agit ad augmentũ illius: vñ ꝗuis in
ꝑtãte nr̃a ſit hr̃e actũ: ⁊ ex h dicamur qd voluntarie hi-
tuamur: vt pꝫ in 3ᵒ ethicoꝝ: tñ nõ ẽ in ꝑtãte nr̃a: ꝙ actꝰ
exiſtens nõ generet habitũ vel augmẽtet. ❡ Forte dr
caplo. i.ij. 5. ꝙ ꝯñs nõ eſt vlr ĩpoſſibile: ſed de aliqbus agẽtibus ẽ
c.4. veꝝ: vtpote de his q̃ totũ effectũ quẽ pñt cãre cãnt ĩ in
ſtanti: ſicut pꝫ de corpore luminoſo: qd in p̃mo inſtan-
ti: in quo eſt ſufficienter ꝓpinquũ diaphano cauſat to-
tum lumen qd põt cãre in illo: nec vnq̃ poſt cãt plus d
lumine q̃tocunqꝫ tpe maneat in eadẽ diſtantia vel ꝓ
pinquitate: ⁊ ſubiectũ ſeu ſuſceptiuũ ſit eodẽ mõ diſpo
ſitum: ſic in ꝓpoſito diceꝰ: ꝙ actus in p̃mo inſtanti ſui
eſſe cãt illud totũ qd põt: ⁊ tñ auget habitũ q̃tuꝫ põt:
⁊ ĩ tpe ſeq̃nti nihil plus cãt. ❡ Hec rñſio deficit ĩ duo
bus. ❡ Primo in eo qd ait de corpe luminoſo: nã cor-
pus luminoſum toto tpe quo eſt ſufficienter pñs dya-
phano ꝑ inſtans gnãtionis luminis: lꝫ nõ attingat gnãn
do nouum lumẽ: agit tñ in dyaphano cõſeruãdo lumẽ
qd in p̃mo inſtãti gnãuit: ⁊ vlr loquẽdo ĩpoſſe eſt repi-
re aliqd nãlr actiuũ in diſpõne ſufficiente ad agendũ
in paſſo ꝯueniente: qn ipm agat in illud: vel ꝓducẽdo
aliqd de nouo: vel ꝯſeruando qd ꝓductũ eſt: vel corrũ
pendo: vel alr agendo: vel trãſmutando ſm ꝯdõnẽ illi
us agẽtis: actus ḡ elicitus ab habitu ſi in pᵒ inſtanti cãt
totũ: qd põt ⁊ in tpe ſequẽti nihil plus cãt: cũ ipſe nõ cõ
ſeruet illud ꝙ cãuit: nã hitus nõ depẽdet ĩ eẽ ab actu:
cũ remãeat actu corrupto: nec aliquo alio mõ vt appa-
ret agat in ſubm habitus: ſeqꝰ ꝙ in toto illo tpe ſit ac-
Tex. cõ. ſi. ⁊ tiuũ pñs ⁊c̃. ⁊ tñ non agat aliquo mõ in ipm: qd ẽ im-
50. poſſibile nãlr: vt pꝫ ex pᵒ de gnãtione. ⁊ 9. meta. ❡ Se
Tex. cõ. 10. cundo deficit ſolũ in hoc ꝙ ait actũ totuꝫ: qd põt cãre
de habitu cãre in p̃mo inſtanti ſui eẽ: vñ arguo ſic. Si
ſortes hñs habitũ mãſuetudinis eliceret infra certam
partẽ tpis: vbi grã: vnã horã plures actus mãſuetudis
equales ſucceſſiue: ſꝑ inter corruptionẽ p̃oris ⁊ gnãtio
nẽ ſequentis laberet aliqd tps: ⁊ plures gradus eſſent
additi illi habitui: ⁊ habitus mãſuetudinis eſſet intẽſi-
or in eo in fine hore: q̃ eſſet in p̃mo inſtãti illius hore:
in quo p̃mo habuit eẽ p̃us actus elicitus ab eo: ergo ſi
ſortes in p̃mo inſtãti hore eliceret actũ mãſuetudinis
tm̃: ⁊ illũ ꝯtinuaret ĩ eodẽ gradu ꝑ totã horã: hitus eiꝰ
eẽt intẽſior in fine hore q̃ in pñᵒ: ⁊ plures gradus eẽnt
cãti: ⁊ vltra: ergo non totũ qd põt cãre talis actus: cãt ĩ
p̃mo inſtãti ſui eſſe. zᵒ ꝯña nota eſt: ⁊ ẽt pᵐ añs: nã qlibꝫ
illoꝝ actuũ cãret aliquẽ gradũ hitus de nouo ẽt ſꝫ rñ-
ſionem: q̃ dicit ꝙ actus in p̃mo inſtanti ſui eẽ cãt totuꝫ
qd põt: ⁊ ſic qlibet qñ p̃mo eſſet: cãret aliqd. Et ꝯña pri
ma ꝓbaꝰ: qꝛ nunq̃ diuerſa agentia eiuſdẽ ſpẽi ⁊ eq̃lis
virtutis in agẽdo ſic ſuccedentia circa idẽ paſſum ĩ ali
quo tpe maiorẽ intenſionẽ faciũt vel effectũ q̃ faceret
vnũ illoꝝ ſolũ: ſi ꝑ totum illud tps fuiſſet pñs ⁊c̃. fuiſ-
ſent paria. Et loquor ſꝑ de his q̃ nãlr agũt: ⁊ h pꝫ tam
in agẽtibus: q̃ ꝯſeruant ſuos effectus in eſſe q̃ de alijs:
vñ ſi vna candela cãret in aliq̃ pte diaphani lumẽ: ⁊ il
la amota accedat alia eq̃lis luminoſitatis ĩ eodẽ loco:
⁊ inde illa zᵃ ſubmota ſuccedat 3ᵃ eq̃lis virtutis ad il-
luminandũ: ⁊ ſic vſqꝫ ad centũ vꝉ mille nõ erit maius
ſeu intẽſius lumẽ in illa pte diaphani poſt p̃ntiã mille
ſime candele q̃ cẽt. ſi p̃ma cãdela ſola toto tpe: in quo
ille mille ſic ſucceſſerunt pñs fuiſſet. Silr ſi vnũ cale-
factiuũ ſit ſufficienter approximatũ alicui calefactibi-
li ꝑ aliqd tps: ⁊ illd poſtea moueaꝰ: ⁊ ſuccedat alid eiuſ
deꝫ ſpẽi: ⁊ equalis virtutis calefactiue: ⁊ iteꝝ zᵒ ſubmo
to ſuccedat 3ᵐ: ⁊ ſic vltra quot vis: non erit intẽſior ca-
lor cãtus in calefactibili illo in fine illius ſucceſſionis:
q̃ cẽt ſi ſolũ calefactiuũ pᵐ ꝑ totũ illud tps fuiſſet pñs
⁊ cetera fuiſſent paria: qn imo eſſet intenſior cãtus ab
illo ſolo q̃ ab oibus illis: ſuppoſito ꝙ inter amotionẽ
vniꝰ ⁊ appoſitionẽ ĩmediate ſequentis fuiſſet aliqd
tps. ❡ Cõfirmaꝰ. Nã ꝯſtat ꝙ nõ fieret maior calor ſi
amoto vno calefactiuo aliud ſuccederet equale pᵒ: q̃
ſi ipm met: qd p̃us fuit amotũ rediret ceteris paribꝰ
certuꝫ eſt aũt ꝙ nõ plus: imo minus fieret de calore: ſi
idẽ calefactiuũ tolleret: ⁊ poſtea rediret q̃ ſi ipm cõti
nue eſſet pñs: alioqn cũ vellet aliqs ꝙ aqua calefieret
deberet ſibi p̃mo approximare ignẽ. ⁊ poſtea remoue-
re: ⁊ iteꝝ approximare: ⁊ deinde remouere: qd eſt ꝯ̃ ſen-
ſũ. ❡ Scdo p̃ncipalr arguit ſic. Poſſibile eſt habituꝫ
remitti ꝑ actũ ꝯtinue in aliquo tpe: ergo poſſibile ẽ ha
bitũ agere ꝑ actũ in tpe ꝯtinue. ꝯña pꝫ: nã ois forma cõ
tinue remiſſibilis eſt ꝯtinue augmẽtabilis: ſicut aũt re
miſſio habitus fit ꝑ actũ ꝯ̃riũ habitus actui: ſic intẽſio
ꝑ actũ ꝓpriũ eius: vt pꝫ ex zᵒ ethico. ſed añs ꝓbaꝰ. naꝫ caplo. i. ⁊. ij.
poſſe eſt ꝙ hñs habitũ eliciat actũ ꝯ̃ iclinatione illiꝰ ha
bitus remiſſiuũ ipſius: ponaꝰ ergo h in eſſe: tunc aut il
le actus remittet habitũ in tpe ꝯtinuo: ⁊ habeꝰ ꝓpoſi
tũ: aut in inſtãti p̃ciſe: ⁊ ſi ſic in quolibet: ſeqꝰ ꝙ illa re-
miſſio ſit ꝯtinua vt pꝫ: ⁊ habeꝰ ꝓpoſitũ: q̃uis h ſit im-
poſſibile ſꝫ ſe. Si nõ in q̃libet inſtãti: ſed in alio ſic: ⁊ ĩ
alio nõ: aut tũc remittit in p̃mo inſtanti in quo eſt: ⁊ ꝑ
tps imediatũ ſequens nõ remittit: aut non in p̃mo: ſed
in aliquo poſteriore. ❡ Si dicaꝰ pᵐ. Cõtra. Actꝰ ille eſt
poſt pᵐ iſtãs: ⁊ nõ eſt debilior q̃ fuerit vt poſſe eſt: ⁊ ſup
poniꝰ: ⁊ hitus eſt remiſſior q̃ fuerit añ pᵐ inſtãs: in quo
fuit actus: ergo imediate poſt pᵐ inſtans actꝰ ille remit
tit habitũ. ❡ Si dicaꝰ zᵐ. Cõtra. Actus ille nõ eſt for
tior in illo inſtãti q̃ fuerit in primo: vt ſuppono: ⁊ hitꝰ
nõ eſt remiſſior: nec alia trãſmutatio facta eſt in ſubo:
ergo ſi nõ remittit habitũ in p̃mo inſtãti: nec in illo in
ſtãti dato remittet. ❡ Tertio ſic. Si intenſio habitus
nõ ſit ꝯtinua: ſeqꝰ ꝙ actus diuturnior nõ magis auget
habitũ q̃ actus minus diuturnus eque intenſus: ꝯñs ẽ
falſum: vt pꝫ ad experientiã: experiꝰ .n. qlibet ꝙ q̃to ira
eſt diuturnior ceteris paribus: tãto magis facit hoiem
iratũ habitualr: ſilr q̃to diuturnior eſt actus manſue-
tudis: tãto fit qs mãſuetior: ⁊ ſic de alijs: ꝯña nota ẽ: qꝛ
actus diuturnior non magis auget in p̃mo inſtanti: in
quo eſt: q̃ augeat actus minus durãs ſi ſit eque inten-
ſus: ergo ſi magis auget: h erit in tpe. ❡ Confirmaꝰ h
per ſile. Nã q̃to diuturnior eſt apphenſio delectabilis
ſenſibilis: tanto magis augeꝰ ꝯcupiſcentia in eo: q ꝯcu
piſcit: vñ daꝰ documẽtũ a ſanctis: ꝙ tales cogitatiões
ſtatiꝫ abigaꝰ: ⁊ ĩ eis nõ ĩmoremur: ſic ẽt q̃to diuturni
or eſt actus augmentatiuus habitus: tanto ipſe habitꝰ
magis intendiꝰ. ❡ Quarto ſic. Contingit actũ: ꝑ queꝫ
intendiꝰ habitus intendi ꝑ aliqd tps ꝯtinue: ergo ꝯtin
git habitũ ꝑ aliqd tps ꝯtinue intendi: ꝯña pꝫ: qm ad in
tenſionẽ cãe nãlr agentis ſequiꝰ intenſio effectus: ado

pꝫ ex eo qd̾ dr̃ de ɔcupiſcentia. Idē pꝫ de timore ⁊ ira:
⁊ alijs actibus: q̄ intendunt̃ ex maiore apprehenſione
obiecti: vel ɔtinuatione ⁊ mora apphenſiōis. ¶ Qui/
to. Certũ eſt ꝙ habitus intendi pōt: ergo ſi nō poſſet in
tendi ɔtinue: aut hec repugnantia eſſet ex nã habitus:
aut ex pte ſubi: aut ex pte cãe habitũ intēdentis: nō ex
pte bitus: qm̃ nulli forme poſi intendi repugnat inten
di ɔtinue: oīs. n. talis hꝫ gradus intrinſecos in īfinitũ:
nec ex pte ſubi eſt repugnantia: nã in eodē ſubo q̄dam
actus intendunt̃ ɔtinue: ſicut dolor in ɔcupiſcibili: cuꝫ
q̄s tꝫ manũ ad ignē: ſicut. n. actio ignis in ſenſum ē ɔti
nua: ſic intenſio doloris eſt ɔtinua. Similr̃ noticia in/
tuitiua intellectus de re ſenſibili ɔtinue intendit̃: ⁊ fit
clarior: ſicut intendit̃ viſio: qm̃ viſibile fit ɔtinue ꝓpi/
quius in magis ꝓportionata diſtãtia: ⁊ de multis alijs
actibus ſic idē poſſet oſtēdi. ¶ Nec 3º. eſt hɔ repugnã
tia ex pte cãe debentis intēdere habitũ q̄ eſt ipe actus:
nã ille ɔtinuatus pōt intendere: ēt ſi ipe maneat in eq̄
Cõtrariũ vñ uo ꝓbatꝰ ſu/pra, in pñci, li gradu: ⁊ ipſe ſilr̃ pōt itēdi ɔtinue ꝑ aliqd̾ tp̄s vt ſupra
dictũ eſt. ¶ Sexto arguit gnãlius: ꝙ intenſio pōt eſſe
ɔtinua: ⁊ alij motus alterationis: ſuppono inq̄t mediũ
eſſe ſũme diſpoſitũ ad lumē: ⁊ aliqd̾ corpus luminoſũ
illuminare illud mediũ ſcḋm aliquã diſtantiã: ⁊ ɔſtat ꝙ
remotiorē ptē remotius illuminat: ⁊ ſignet̃ in medio
illumiato aliqua ps diſtãs a corpe lumioſo: ⁊ moueat̃
luminoſum v̄ſus illã in aliquo tpe: tũc illo caſu poſito
arguo ſic. In quolibet inſtanti tpis menſurãtis appro/
ximationē corpis lumioſi ps ſignata eſt magis lucida
q̄ꝫ fuerit in aliquo inſtãti illius tpis p̄cedētis: ergo intē
ſio luminis in illa pte eſt ɔtinua: ɔña pꝫ: qm̃ ſi nō ſit cō
tinua: ergo fuit interrupta ꝑ q̄tē mediã: ⁊ ſi ſic. cũ ī tpe
menſurãte q̄tē illã ſignari poſſint plura inſtantia: ali
qd̾ inſtãs erit in quo illa ps nō erit magis lucida q̄ꝫ in
aliq̄ p̄cedēte illius tpis: q̄nimo in q̄libet īſtãti tpis mē/
ſurantis q̄tē fuit eq̄ lucida: ſicut in inſtãti eiuſdē tpis
q̄tis ſequente ſignato qd̾cũq꞉ det̃: qd̾ repugnat añti:
añs pꝫ: qm̃ in q̄cũq꞉ inſtãti corpus luminoſum eſt ma
gis ꝓximũ pti date q̄ꝫ in aliq̄ p̄cedēte eiuſdē tpis. pars
data eſt magis lucida q̄ꝫ fuit in aliq̄ p̄cedente eiuſdeꝫ
tpis: hoc pꝫ: alias ꝑ approximationē corpis lumioſi nō
fieret magis lucida: qd̾ eſt ɔ̄ ſenſum: ſed in quolibet in
ſtanti illius tpis corpus luminoſuꝫ eſt magis ꝓximũ
parti date q̄ꝫ in aliq̄ inſtanti p̄cedente eiuſdē tpis. cum
ſit poſitũ ipꝫ moueri ɔtiue v̄ſus eã. ḡ ⁊c̃. ¶ Septio. Si
nulla intēſio eſſet ɔtinua: ſeq̄tur ꝙ ꝑ aliqd̾ tp̄s agēs nã
le potens agere in aliqd̾ paſſum eſſet approximatũ ſuf
ficienter paſſo potenti ab illo pati: ⁊ in oī diſpōne ne/
ceſſaria ad agendũ ⁊ patiēdũ: ⁊ nullũ eēt ipediēs actio
nē agētis in paſſuꝫ: ⁊ tñ nō ageret: ɔña iſtud eſt ɔ̄ nãꝫ:
Tex.cõ.51.⁊ 50. ⁊ ipoſſibile nãlr̃: vt pꝫ ex p̄mo de gnãtione. ⁊ 9. meta. ⁊
Tex.cõ.10. qd̾ fortius: pꝫ oppm̄ eſſe ad ſenſuꝫ. ¶ Et vlterius ēt. Qꝛ
qua rōne h̾ ɔtingeret ꝑ aliq̄ꝫtulũ tp̄s poſſet ɔtingere ꝑ
q̄ꝫtũcũq꞉: ⁊ ſic nunq̄ꝫ ageret in ipm: ɔña ꝓbat̃. ponat̃
gr̃a exēpli aliqd̾ calefactiuũ approximatũ corpori iaꝫ
aliqualr̃ actu calido: ⁊ potēti ab illo magis calefieri: ⁊
ſint in oī diſpōne req̄ſita ex pte vtriuſq꞉ ad actioneꝫ: ⁊
nullũ ſit impediēs: vt ſumit̃ in añte: aut hoc calefacti/
uum in q̄libet pte tpis ſue p̄ñtie agit in ptē calefactibi
lis ſibi ꝓximã: aut nō: ſi ſic: ḡ calefactibile illud ſcḋm il/
lam partē ꝑ totũ tp̄s p̄ñtie illius agentis fit ɔtinue ma
gis: ⁊ magis calidũ: ⁊ ꝑ ɔñs intēſio ɔtinua: cuius oppm̄
ſumit̃ in añte: ſi nō. ergo in q̄libꝫ pte tpis dati agit: ⁊ pꝫ
ɔña. ¶ Forte dicet̃: ꝙ illud actiuũ p̄us ꝑ aliqd̾ tp̄s di/
ſponit paſſum ad calorē: ⁊ in aliquo inſtãti terminãte
tp̄us ſufficientis diſpōnis cãt calorē: ⁊ ēt in aliq̄ tpe ſe

quente imediate illud inſtans diſponit ad eſſe magis
calidũ: ⁊ cũ diſpoſuerit ſufficienter paſſum ad eſſe ma
gis calidũ: facit ipm in inſtãti terminãte magis calidũ
⁊ iterꝫ diſponit: ⁊ ſic deinceps: q̄ꝫdiu erit p̄ñs vel fece/
rit cũ ſic intenſe calidũ: vt non poſſit magis: ⁊ ſic agēs
ꝑ nullũ tp̄s eſt p̄ñs q̄n agat: vel ſcḋm illã formã: cuꝰ ē ꝑ
ſe actiuũ: vel ſcḋm diſpōnes illius forme. q̄ꝫuis nō ſp̄ ſcḋꝫ
illã formã agat: nec h̾ eſt neceſſariũ: ⁊ tñ intēſio forꝰ nō
ē ɔtinua ī aliq̄ tpe. ¶ Cõtra. Pꝛio ꝑ r̃ñſionē ī aliq̄ tpe
ſi actiuuꝫ ɔtinue diſponit eãdē partē paſſi: ergo in quo
libet inſtanti illius tpis paſſum eſt magis diſpoſitũ q̄ꝫ
in aliq̄ inſtãti illius tpis p̄cedēte. Et vltra: aut in quoli
bet inſtãti: in q̄ ē magis diſpoſitũ diſpōne rōis alteriꝰ a
qualibet q̄ꝫ fuit diſpoſitũ in aliq̄ p̄cedēte inſtãti: verbi
gr̃a: in inſtanti. a. eſt diſpoſitũ ꝑ raritatē: ⁊ in inſtãti. b.
ſequente eſt diſpoſitũ ꝑ ſiccitatē: ⁊ in inſtãti ſeq̄nti. ſ. c.
eſt diſpoſitũ ꝑ aliã formã: ⁊ ſic ſemꝑ: aut nō in quolibꝫ
inſtãti eſt magis diſpoſitũ diſpōne alterius rōnis: q̄ ꝑ̇
us fuit minus diſpoſitũ: pm̄ dici nō pōt: alias oporteret
dicere. ꝙ in illo termio finito infinite forꝰ diuerſaꝝ rō
nũ fuiſſent ſucceſſiue genite ⁊ corrupte in illo ſubo: ſic
in infiniũ ſignari p̄ñt inſtãtia in q̄libet tpe ɔtinuo: reli/
quit̃ ergo 2m̄: ⁊ ꝑ ɔñs: ꝙ intēſio aliqua illius diſpōnis
q̄cũq꞉ ſit illa ſit ɔtinua. ⁊ habet̃ ꝓpoſitũ. ¶ Sꝫ dicet̃:
ꝙ illa diſpō eſt rarefactio: vel ɔdenſatio: q̄ nō ſunt mo
tus ſcḋm aliquas formas realr̃ ſubo inherentes: q̄ ꝓprie
dicant̃ qualitates. ſed magis motꝰ ſcḋm ſitũ ⁊ locũ: nō.
n. ſubm eſt rarius: niſi qꝛ maiorē locũ occupat: vel q̄a
ptes eius remotius iacent: ⁊ iō talis motus nō eſt ꝓpe
intēſio: ſcḋm ꝙ cōiter q̄rit̃ de intenſiōe. ¶ Cōtra h̾. Qꝛ
ſicut ɔcedit̃ ꝙ rarefactio eſt alteratio: ⁊ rarefieri eſt al
terari: ſic magis rarefieri dꝫ ɔcedi eſſe intēdi ſcḋm rari/
tatē. ¶ Itē nō vr̃ verꝫ: qꝛ qd̾libet qd̾ fit magis tale ſcḋꝫ
aliquã q̄litatē fiat magis raꝝ vel denſum: vbi gr̃a: cuꝫ
vna turris vel lapis aliq̄s duriſſimus flãte vento cale
fit: nō ē veriſile ꝙ rareſiat: ⁊ maiorē locũ occupet. aut
minorē q̄ꝫ p̄us. ¶ Itē manifeſte h̾ tollit̃ in intenſiōe
luminis ī aliq̄ pte multũ remota a cãdela. quã ptē cã/
dela nō rarefacit: vel p̄us ſaltē intendit̃ lumen in pte
illa q̄ꝫ ipſa rareſiat a cãdela: qꝛ cãdela nō rarefacit ptē
remotã: niſi prius rarefaciendo ꝓpinquas: q̄s vt pꝫ ēt
ſi rarefaceret nō ſic cito tñ ſicut illumiat ⁊ fortificat̃:
qꝛ poſ̾e eſt ꝙ iuxta ptē illã: in qua intendit̃ lumen ſit
agens ɔdenſans: ⁊ ſic ſimul illa ps ɔdenſabit̃: ⁊ tñ fiet
ꝑ approximationē cãdele ɔtinue magis lucida. Nec fa
cio vim: an rarefactio ſit diſpō ad lumē vel ɔdenſatio:
qꝛ ſi ponit̃ ꝙ ɔdenſatio ponit̃ ꝙ aliqd̾ rarefactiuũ ſit
ꝓpinquũ illi pti: ⁊ eodē ꝓbat̃ ꝓpoſitũ. ¶ Itē ɔ̄ p̄mã
⁊ ſcḋaꝫ r̃ñſiones ſimul arguit̃. Qꝛ ſicut calefactiuo p̄ñ
te in q̄cũq꞉ inſtãti ſubm eſt ſufficiēter diſpoſitũ ad ca/
lorē. ⁊ nullũ adeſt impedimentũ: ipꝫ ſubm eſt calidũ.
ſic eodē mō calefactiuo eodē mō p̄ñte in quocũq꞉ in/
ſtanti ſubm eſt magis diſpoſitũ ad calorē q̄ꝫ eſſet p̄us.
cũ nō eſſet ſufficienter diſpoſitũ eodē inq̄ꝫ inſtãti ſubꝫ
eſt magis calidũ q̄ꝫ eſſet prius. ⁊ ꝑ ɔñs non ſolũ ī diſpō
nibus caloris. ſed ēt in ipſo calefieri eſt intēſio ɔtinua.
¶ Huic etiaꝫ atteſtat̃ ſenſus. experit̃. n. q̄libet cũ ma/
num approximat. ꝙ poſtq̄ꝫ incipit ſentire caloreꝫ. ſi in
eadem approximatione teneat manuꝫ ſentit continue
ſe magis ⁊ intenſius calefieri. ¶ Ad iſta dicit̃ tenēdo
ɔcl'onē vt prius. cui etiam fauet Cōmentator. 8º phyſi
coruꝫ cōmento. 23º. vbi etiam Ariſto. dicit ſic. (Neq꞉
augeri neq꞉ minui ɔtinue poſ̾e eſt. ſed eſt ēt mediuꝫ. ſ.
quies.) ⁊ infra. (Silr̃ aũt ⁊ in alteratione q̄libꝫ. nō. n.
ſi partibile in infinitũ eſt quod alteratur. propter hoc ⁊

alteratio

alteratio:ſʒ velox fit multotiés ſicͭ cōgelatio. ¶ Et lr̃a
cōmētī loco illiꝰ qḋ nr̃a dicat velox:hʒ ſubito:ꝛ Cōmē
tatoꝛ expōit i iſtāti. ¶ Ex q̊ pʒ ꝙ mēs pħi ė. ꝙ nʒ aug
mētatio:neqʒ diminutio:neqʒ alteratio ė cōtinua: ſed
īterrūpiť ꝑ quietē: cuiꝰ rōnė aſſignat idė Cōmētatoꝛ:
qꝛ cuiuſlibet forme nāllis ė dare minimā ptē in actu:ꝛ
illa fit in inſtāti:ꝛ iō Cōmētatoꝛ ibidė dicit:ꝙ nō ė hic
motꝰ ꝯtinuꝰ in rei veritate:niſi motꝰ localis q̄ ė velociſ
ſimꝰ motuū:ꝛ i fine cōmēti ꝯ Alpharaᵐ dicētė.ꝙ ȯ dif
finitiōe motꝰ i vli apparet ꝯtinuatio dicit:ꝙ iſte ſm̄o
nō ė verꝰ:ſʒ ħ nō apparet niſi i motibꝰ localibꝰ:de qbꝰ
dr̃ hoc nomė motꝰ pncipalr̃:i alijs dr̃ motibꝰ i qbuſdā
eoꝝ eſt poſſe:vt appet ꝯtinuatio.ſ.vt ptes eoꝝ ineniāť
nō diſtincte ab inuicē:ꝛ in qbuſdā nō apparet hoc:qꝛ ꝑ
tes eoꝝ nō ineniūť ſʒ hūc modū. ¶ Idė ponit 3° phy
ſicoꝝ cōmēto.6°.(Uidemus(inqt)ꝙ motꝰ augmēti:
ꝛ diminutiōis ſunt plures motꝰ:ꝛ ſilis ė diſpōni pluri
bꝰ motibꝰ.) Hec Cōmētatoꝛ. ¶ Ex qbꝰ apparet ꝙ mo
tꝰ alterationis nō ė ꝓprie ꝯtinuꝰ:nec i īfinitū diuiſibi
lis ſm̄ ꝙ ė motꝰ localis. Hoc etiā declarat ſcūs Tho.
ſup 6° phyſicoꝝ in illo caᵒ.(Neceſſe ė āt ꝛ ipʒ nūc ꝛc̃.)
¶ Tūc ad pmū argᵐ in oppoſitū ꝯcedo illa duo q̄ ſup
ponit:ſʒ illis ꝯceſſis dico:ꝙ ꝯn̄s illatū i pma ꝯn̄a ibi fa
cta nō ė icōueniēs:ſicͭ dicit rn̄ſio data ibidė. ¶ Nec va
let iꝓbatio illiꝰ rn̄ſionis pmo loco poſita. nā in caſu
illo lʒ luminoſū cōſeruet ꝑ tēpꝰ lumė:qḋ cauſauit i in
ſtanti:tn̄ illa ꝯſeruatio ė ꝑ accn̄s i tpe.qꝛ illa actio mē
ſurať q̄libet inſtāti illiꝰ tpis:vt oñdit ſcūs Tho.in ſi
mili 4° ſent.diſ.17.q.i.arti.5°. queſtiūcula 3ª ad pmū
(Eſt(inqt)qdā motꝰ q̄ eſt actus ipfecti: eſt aūt alius
motꝰ q̄ eſt actus pfecti:ꝛ dr̃ magis operatio:q̄ nō expe
ctat aliqd in futuꝝ ad cōplemētū ſue ſpeciei ſicut ſen
tire:ꝛ talis motus nō eſt ſucceſſiuus ſʒ ſubitus: ꝛ ſi ꝯtin
gat dici:ꝙ talis motꝰ ſit in tpe:ħ erit ꝑ accn̄s:qꝛ mēſu
rať etiā quolibet inſtāti illius tpis:in quo dr̃ eſſe: ſicut
eſſe hoiem in tpe eſt ꝛ in inſtāti: ꝛ talis motus eſt libe
ri arbitrij:ꝛ iō eſt in inſtāti.) Hec ille. ¶ Dico ḡ in ꝓpo
ſito ꝙ actus cauſatiuus habitus agit qcqd pōt agere in
inſtāti:ſicut luminoſū agit in inſtāti lumė i medio:nec
aliqd agit in tpe:qḋ nō agat in inſtāti. Silr ė de viſibi
li agēte i viſū. nō ḡ opoꝛtet ꝙ agens approximatū paſ
ſo cōtinue agat aliqd in illḋ:imo ſi lumė cauſatū i me
dio ab aliq̊ luminoſo eſſet qualitas remanens poſt ab
ſentiā ſue cauſe:ita ꝙ luminoſuʒ nō plus ꝯſeruaret lu
mė qḋ cauſat q̄ȝ calidū calorė a ſe cauſatū:ipm nō age
ret aliqd in mediū poſt illud iſtans.in quo cauſauit lu
mė. Silr addo ꝙ ex quo actꝰ auxit habitū in inſtāti q̄ȝ
tū pōt augere:poſt illud inſtās tale paſſū nō ė diſpoſitū
ad ſuſcipiēdum aliquam: vel aliquem effectum illius
actus q̄ pꝰs augebat:ſicͭ calidū remiſſū ex q̊ aſſimila
uit ſibi paſſū:ſi ꝑ mille ānos ſtaret i eadė ꝓximitate ni
hil ageret:qꝛ paſſū ex q̊ eſt ei ſile nō pōt pati ab eo:nec
tale calidū eſt actiuū i tale paſſū:tale āt agēs eē in debi
ta approximatiōe ad illud:qḋ pꝰs patiebať ab eo ꝑ tē
pus:ꝛ nō agere i illud nō eſt incōueniens. ¶ Nō valet
vlteriꝰ 2ª iꝓbatio illiꝰ ſolutionis: nā aſſumit falſū.ſ.
ꝙ q̄libet actus māſuetudinis augeat habitū. ħ.n.falſū
eſt ſm̄ ꝙ ponit ſāctus Tho.2ª.2ᵉ.q.24.arti.6°.vbi ſic
ait.(Augmētū ſpūale charitatis quodāmō ſile ė aug
mēto corpali.augmētū aūt corporale in aialibꝰ ꝛ plā
tis nō eſt cōtinuꝰ motꝰ:ita ꝙ.ſ.ſi aliqd augeť tm̄ in tāto
tēpore neceſſe ſit ꝙ ꝓportionalr̃ in q̄libet pte illiꝰ tpis
aliqd augeať:ſicut ꝯtingit in motu locali:ſʒ ꝑ aliqḋ tē
pus nā opať diſponēs ad augmētū:ꝛ nihil augēs actu:
ꝛ poſtmodū ꝓducit in effectū illud:ad qḋ diſpoſuerat
augēdo aial vel plātā in actu:ita ėt nō q̄libet actu cha
ritatis augeť charitas in actu:ſʒ q̄libet actꝰ charitatis
diſponit ad charitatis augmētū inq̄ȝtum ex vno actu
charitatis hō reddiť ꝓmptioꝛ ad agēdū ſm̄ charitatė
ꝛ habilitate creſcēte hō ꝓrūpit ad actū dilectionis fer
uentioꝛė:q̊ conať ad charitatis ꝓfectū:ꝛ tūc charitas
augeť in actu.) Hec ille. ¶ Et in rn̄ſione ad 2ᵐ ibidēʒ
ponit de habitu virtutis acquiſite. Et expꝛſſius pma 2ᵉ
.q.52.ar.3°.ſic dicit.(Similes actꝰ ſimiles cauſant ha
bitus: vt dr̃ 2°.ethicoꝝ. ſilitudo autė ꝛ diſſimilitudo
nō ſolū attēdiť ſm̄ eandė qualitatė vel diſſimilė: ſʒ ėt
ſm̄ eūdė:vel diuerſū modū pticipatiōis:ė.n.diſſimile
nō ſolū nigrū albo:ſed ėt magis albū minꝰ albo:naʒ ꝛ
motus fit a minus albo i magis albū tanq̄ȝ ex oppoſi
to:ut dr̃.5°.phyſicoꝝ:qꝛ vero vſus habituū in voluntate Ter.c.6.
hoīs ꝯſiſtit:ut pʒ ex ſ̄.dictis:ſicut cōtingit ꝙ aliqs hn̄s
habitū nō vtiť illo:vel ėt agit actū ꝯriū.ita etiā pōt cō
tingere:ꝙ vtať habitu ſm̄ actū nō rn̄dentė ꝓportiona
liter intēſioni habitꝰ.ſi igiť intēſio actꝰ ꝓportionaliter
equeť intēſioni habitꝰ:vel ſuperexcedat. q̄libet actꝰ vel
auget habitū:vel diſponit ad augmētū ipſiꝰ vt loq̄mur
de augmēto habituū ad ſilitudinė augmēti aialis: nō
eni quodlibet alimētū ſūptū actu auget aial:ſicͭ nec q̄
libet gutta cauat lapidė. ſed multiplicato alimēto tan
dė fit augmētū.ita ėt multiplicatis actibꝰ creſcit habi
tus. Si vero itēſio actus ꝓportionaliter deficiat ab in
tenſiōe habitus:talis actus nō diſpōit ad augmētū ha
bitꝰ.ſʒ magis ad diminutionė ipſiꝰ.) Hec ille. ¶ Ex q
bꝰ pʒ ꝙ falſū eſt ꝙ arguēs aſſumit ſine ꝓbatiōe.ſ.ꝙ ſi
ſoꝛtes hn̄s habitū māſuetudis ꝛc̃. imo dico ꝙ ſi pmꝰ
illoꝝ augeat habitū:opoꝛtet ꝙ ſcḋs ſit intenſioꝛ pmo
ad hoc ꝙ augeat:ꝛ tertiꝰ 2°. ¶ Ad 2ᵐ pncipale negať
maior.ꝛ ad ꝓbationė dr̃:ꝙ in illo caſu actus eliciēs ꝯ
inclinationė habitꝰ remittit eū in inſtāti pmo:in q̊ eſt
ꝛ nō in ſequētibꝰ. ¶ Nec valet iꝓbatio huiꝰ.licet.n.
ille actꝰ ſit eq̄lis virtutis in alijs inſtātibꝰ ſicut fuit in
pmo.tn̄ paſſū nō eſt diſpoſitū ad recipiēdū eiꝰ actionė
ſicut in pmo inſtāti:qꝛ in illo inſtāti actꝰ ille nō remit
tebat habitū niſi cauſando aliqd in paſſū incōpoſſibi
le habitui i tali gradu q̄lem pꝰs habebat: ꝛ iō qꝛ paſſū
ė ſufficiēter aſſimilatū iſti agēti q̄ȝtū agens potuit aſſi
milare:actꝰ ille nō iducit i paſſū vlteriꝰ aliqd ac ꝑ hoc
nec aliqd abijcit:ſʒ ſicut ad intēdēdū illā diſpoſitionė
ꝯriā habitū requiriť agēs foꝛtius q̄ȝ ſit ille actꝰ remit
tēs habitū.ita ſilr reqriť ad vlteriꝰ remittēdū habitū
actꝰ intēſioꝛ:vel multi actus:q̊rū vltimꝰ agat in virtu
te pcedētiū. ¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ ꝯn̄s eſt veꝝ:ꝛ ad iꝓba
tionė dr̃:ꝙ actus māſuetudinis diuturnꝰ facit hoiem
habitualiter māſuetū:qꝛ nō pōt diu teneri:qn actus in
tendať vel remittať. Si āt maneret vniformis ꝑ ho
rā:nō plꝰ augeret habitū de tota hoꝛa q̄ȝ fecerit in pn
cipio:vel in inſtāti in q̊ primo fuit:ꝛ ita dr̃ de ira:ꝛ alijs
habitibꝰ. ¶ Ad ꝯfirmationė dr̃:ꝙ qꝛ ꝑ diuturnā app
henſionė ipm obiectū cōcupiſcibile diſtictius ꝯſidera
tur:ꝛ quo ad multa eliciēda:iō q̄ȝto diutiꝰ homo imo
rať in taliū ꝯſideratione:occurrūt plura mouētia ap
petitū:ꝛ multiplicatis cauſis cauſať actꝰ cōcupiſcendi
vehemētioꝛ:ſʒ ipſa diuturnitas tpis ſine actuū plurali
tate nō augeret ꝯcupiſcētiā:niſi apphenſio augeať:vel
plura delectabilia apphēdanť:vl aliqd hm̄ōi. ¶ Ad 4ᵐ
negať an̄s.vn̄ nec actus ꝯcupiſcēdi:nec iraſcēdi inten
diť ꝯtinue ꝓp cōtinuitatė apprehēſionis:vt dictū fuit:
qꝛ diuturnitas ſola nō auget actū hm̄ōi. ſʒ multiplicatio
cauſaꝝ:vel vigoꝛatio vnius illaꝝ: ꝛ nullū taliū eſt cō
tinuū. ¶ Ad 5ᵐ dico. ꝙ repugnat habitui:ꝛ formis ſi

ſerti:q̃rũ ſubm ē nõ q̃ztũ diuidi in īfinitũ in tales gradus minores ⁊ minores:ac ꝑ hoc eis repugnat intendi ꝯtinue.ſic ꝙ ſi tñ ē acq̃ſitũ ī hora:medietas hui⁹ ſit acq̃ſita ī medietate hore:⁊ iterũ medietas medietatis in dimidio medietatis.⁊ ſic in īfinitũ vt ē in motu locali. ¶ Silr̃ ad alia q̃ ibidē īducit arguēs de actiõe ignis ī manũ ⁊c̃.Dico ꝙ illa actio cũ ſit q̃dã alteratio nõ ē vere cõtinua:nec intēſio doloris in cõcupiſcibili:nec noticia ītellectus.vñ falſe imaginat̃ arguēs:ꝙ obiectũ ſingulare ex̃ animã q̃ztũ magis appropinq̃t intelligibilitati cauſet noticiã clariorē ꝯtinue. ſuppõit.n.tria falſa. Primũ ꝙ ītellectus directe inſpiciat ſingulare ſenſibile.2m ꝙ ītellectus īmediate moueat̃ a re ſenſibili exteriori.3m ꝙ intenſio illi⁹ noticie ſit cõtinua. ſed de iſtis alias. ¶ Ad 6m.admiſſo caſu dr̃.ꝙ licz motus localis hui⁹ luminoſi ſit ꝯtinu⁹.tñ illuminatio nõ eſt ꝯtinua: ſed indiuiſibilis:vt ponit ſcũs Tho.de veritate.q.28. arti.9°.vbi ſic dicit.(Quñcunqz duo termini motus vl̃ mutationis ſunt affirmatio ⁊ negatio:ſiue p̃uatio ⁊ forma:accipiēdo hꝯ mutatiões ſm ꝓpos terminos ꝑ ſe loquēdo:oportet eas eē inſtãtaneas:⁊ nõ ī tēpore: ſic ē illuminatio:gñatio:⁊ corruptio:⁊ alia hꝯ.accipiēdo vero eas q̃ztũ ad cauſas ſuoꝝ terminoꝝ põt in eis ꝯſiderari ſucceſſio:ſicut pꝫ ī illuminatiõe:nã q̃uis aer trãſeat ſubito de tenebris ad lucē: tñ cã tenebroſitatis tollit̃ ſucceſſiue.ſ.abſētia ſolis:q ꝑ motũ localē ſucceſſiue fit p̃ũs:⁊ ſic illuminatio ē terminus motus localis:⁊ ē indiuiſibilis ſicut ⁊ quilibet termin⁹ cõtinui.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ lꝫ ſol approximetur medio motu cõtinuo:tñ illuminatio q̃ ē termin⁹ illi⁹ localis mot⁹ fit ſubito:⁊ ꝑ ꝯñs nõ ꝑ motũ cõtinuũ.Et a ſili dicēdũ eſt:ꝙ intēſio luminis ſic̃ de illuminatiõe.vñ in caſu argumēti dico:ꝙ ſignata illa p̃te:ad quã mouet̃ luminoſũ nõ ī quolibet inſtãti t̃pis mēſurãtis approximationē ps illa ē luminoſior q̃ȝ p̃us:vel magis lucida.Et ad ꝓbationē dr̃ ꝙ nõ oꝫ:ꝙ ī quocũqz inſtãti corpus luminoſum eſt ꝓpinqui⁹ tali p̃ti illuminãde q̃ȝ fuerit p̃us illa ps ſit magis lucida q̃ȝ p̃us:qꝛ lꝫ ꝑ aliq̃ȝ approximationeꝫ luminoſi ps illa ſit lucidior:non tñ ꝑ q̃zlibet: īmo dico ꝙ ſi tale luminoſuꝫ diſtãs a tali p̃te illuminãda ꝑ vnã leucã cauſat lumē in ea vt q̃tuor:anteq̃ȝ intēdat lumē p̃us cauſatũ in q̃licũqz gradu oꝫ:ꝙ approximet̃ ꝑ certũ ſpaciũ:⁊ in inſtãti vltimo t̃pis mēſurãtis motũ approximatiõis intēdat lumē ī illa p̃te: ⁊ cã ē: qꝛ oꝫ dare minimũ gradũ luminis:ſic̃ ⁊ cuiuſlibet alteri⁹ ſenſibilis q̃litatis.vñ nõ oꝫ: ꝙ ſi luminoſuꝫ ꝑꝑ talē approximationē puta cubitalē ītēdebat lumē in p̃te ſignata ð illo gradu:ꝙ ī medietate t̃pis: vl̃ ī inſtãti medio ītēderet de medietate illius gradus.Silr̃ qñ ſol ſucceſſiue approximat̃ p̃tib⁹ tenebroſis nõ oꝫ ꝙ ſi ī p̃ncipio hore nõ illumīabat niſi medietatē dom⁹:⁊ ī fine hore illũinat totã ꝑꝑ ꝯtinuã approximationē:ꝙ ī medietate hore illuminauerit q̃rtã p̃tē: ⁊ ſic ſucceſſiue ꝯtinue diuidat̃ motus illuminationis: ſicut motus localis. vel ꝙ ſic̃ ſol ſucceſſiue approximat̃:ita q̃libet ps lucis ſucceſſiue cauſat̃:ē.n.mĩma ps ſm extēſionē ſic̃ ⁊ ſm intenſionē q̃ põt in aliq̃ menſura adeq̃te cauſari. Eſt.n.aliq̃ ps lucis ſm extenſionē ita modica ꝙ ipſa ī nulla mēſura adeq̃ta ꝓduci põt:ſꝫ ꝓducit̃ cũ alijs p̃tib⁹: ⁊ toti cõpoſito corr̃ñdet mēſura adeq̃ta: nõ aũt alicui parti. ¶ Ad 7m negat̃ ꝯñs.ſicut ibidē dr̃.ſolutio enĩ ibidem data bona ē. cõcedo.n.ꝙ agēs approximatũ paſſo p̃us diſponit paſſum ad recipiēdũ actũ q̃ȝ inducat eũ: ⁊ nõ eſt īcõueniēs:ꝙ agēs ad h̃ ꝙ ītēdat ſecũdas q̃litates puta colorē:odorē:⁊ hꝯ.diſponat p̃us ſubm ꝑ q̃litates p̃mas formales.ſ.calidũ:frigidũ:⁊ ſilr̃ anteq̃ȝ inducat iſtas diſponat ꝑ raritatē ⁊ denſitatē. q̃ ſunt q̃litates cõſequētes motũ localē partiũ corꝑis.ita ꝙ motus localis erit diſpoſitio:q̃ eſt ꝯtinua iter oēs illas. ¶ Et ad p̃mã īpugnationē dr̃ ꝙ raritas põt intēdi: ſed nõ cõtinue:nã qñ partes alicui⁹ corꝑis extreme ꝑ motũ localē facte ſunt remotiores q̃ȝ p̃us in inſtãti mēſurãte illũ motũ localē intēdit̃ raritas:⁊ oppoſito mõ intēdit̃ dēſitas:ideo nõ teneo ſolutionē illã in h̃:ꝙ negat raritatē ītēdi. ¶ Nec ēt valet alia īꝓbatio eiuſdē rñſiõis: nõ enĩ eſt incõueniēs:ꝙ ſicut magn⁹ lapis calefit ſm exteriores p̃tes:ita ēt ſm p̃tes ꝓpinquas ſuperficiei rarefiat. ¶ Ad illud qð obijcit̃ de lumine dictũ eſt p̃us:nã ſicut ī ꝓpoſito ītēſio ſm q̃litates p̃mas ē termin⁹ mot⁹ local̃ p̃tiũ illi⁹:qð alterat̃:ita ītēſio lumīs ē termin⁹ mot⁹ localis ipſi⁹ luminoſi alterantis. ¶ Ad illud qð obijcit̃ ð diſpoſitiõe ⁊c̃.dr̃ ꝙ lꝫ ſubm ꝯtinue diſponat̃ ad recipiēdũ calorē:⁊ ī q̃libet inſtãti ſit maior diſpoſitio q̃ȝ p̃us:tñ nõ in q̃libet iſtãti ē ſufficiēs diſpoſitio ad formã intēſiorē q̃ȝ p̃us:⁊ iõ diſpoſitio fit ꝯtinue: ſꝫ inductio forme vel intēſio eius fit ſubito qñ ꝑuētũ fuerit ad diſpoſitionē ꝯuenientē forme intenſiori: nõ enĩ imaginãdũ eſt:ꝙ forma ſignata q̃ intēdit̃ ad gradũ.b. põt intēdi ad minorē gradũ q̃ȝ.b.in duplo:⁊ ad minorē in triplo:⁊ ſic in infinitũ:nõ.n.forma eſt illo mõ p̃tibilis intēſiue:⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ ſi ſubm põt diſponi tante:⁊ min⁹ in duplo:⁊ min⁹ in triplo:ꝙ ꝓportionalr̃ forma poſſit intēdi plus ⁊ min⁹ cõtinue: ſꝫ illa ſolũ ꝓprie inueniunt̃ in motu locali:qꝛ locus penes quē attēdit̃ ille motus ē in infinitũ diuiſibilis:cui⁹ oppoſitũ eſt de formis. ¶ Ad experiētiã ð manu amota vel approximata igni dr̃:ꝙ nullus experit̃ illud augmētũ eē cõtinuũ: qꝛ null⁹ experit̃ q̃zlibet p̃tē t̃pis:imo ē aliq̃ adeo modica ps motus localis:q̃ non ꝑcipit̃ diſtincte ⁊ ꝑ ꝯñs ita de t̃pe:ac ꝑ h̃ nullus ē certus: ſi inter p̃mã intēſionē ⁊ 2am illi⁹ caloris lapſũ fuerit tēp⁹ diſcõtiuãs illas duas itenſiões iſtãtaneas: nec eſt cert⁹ vtrũ ſint ꝯtinue ad iuicē vel diſcrete. ¶ Nũc ad argumentũ factũ in pede q̃õnis dicit̃: ꝙ nullũ ſimplex ⁊ iuariabile põt augeri: q̃ſi ſubiectũ augmēti:aut mot⁹:aut variatiõis ꝓprie loquēdo:ſꝫ nihil ꝓhibet ſimplex augeri illo mõ.quo illud:ſm quod aliq̃d mouet̃:aut auget̃ dr̃ moueri: mouet̃ ḡ ſicut quo ⁊ nõ ſic̃ qð.Et hec de iſta q̃ſtione dicta ſufficiant.

Diſtinctio. XVIII.

¶ Utrũ donũ ſit ꝓpriũ nomen ſp̃ũs ſcĩ. Q̃õ. I.

CIrca decimãoctauã diſtinctionē querit̃.Utrũ donũ ſit ꝓprium nomen ſpiritus ſancti. Et arguitur ꝙ non. Donum enim dicitur ex eo ꝙ datur ſed ſicut dicit̃ Yſa.9°.(Fili⁹ datus eſt nobis.) ergo eſſe donũ cõuenit filio.non ergo eſt ꝓpriũ ſp̃ũs ſancti.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Naꝫ dicit Aug⁹. 4°.de trinitate.(Sic̃ natũ eſt de filio a p̄re eē:ita ſpirit⁹ ſancti donũ dr̃ eē a p̄re: ⁊ filio ꝓcedere:)ſꝫ ſp̃ũs ſcũs ſortit̃ ꝓpriũ nomē inq̃ztũ ꝓcedit a p̄re ⁊ filio.ḡ donũ eſt ꝓpriũ nomē ſp̃ũs ſcĩ.

In hac q̃õne erit vnic⁹ articulus:ꝑ q̃ ſit prima ꝯ̃.Donũ dicit q̃d ꝑſonale. ꝓbat̃ ꝯ̃ ſm ſcm̃ Tho.p̃ma p̃te.q.38.arti.p̃.vbi ſic ait (In noĩe doni īportat aptitudo ad h̃ ꝙ donet̃:qð aũt donat̃ hꝫ habitudinē ad id a q̃ dat̃:⁊ ad id cui dat̃:nõ enĩ daret̃ ab aliq̃ niſi eēt ei⁹:⁊ ad h̃ alicui dat̃ vt ſit ei⁹: ꝑſona aũt diuina dicit̃ eē alicui⁹ vel ſm originē ſicut fili⁹ ē p̄ris:vel inq̃ztũ ab aliq̃ habet̃: hr̃e aũt dicimur id

Durã.di.18. art.p̃°.dic̃ ꝙ donũ de ſe neque eſſētiale neque accidētale ſed ab vtroque abſtrahit: quia formaliter ſignat dari alteri liberalr̃ ⁊ irredibilr̃ q̃cq̃d illð ſit dicit ēt ꝙ diuīe ꝑſone ad intra ꝓprie ⁊ ſtricte nõ cõuenit:ꝑ comparationē tñ ad extra tam eſſentialibus q̃ȝ ꝑſonalib⁹ conuenit. Aureolus diſtinctione 18. arti.2°. dicit ꝙ donũ ꝓpter rē que transferri poteſt ī poſſeſſionem alterius ⁊ ꝑ ur̃ rõnē trãſferēdi ideſt amorē ſignificat cõuenit oĩbus: prout aũt trãſlationē ipſã amãtis in dominium amati ſignificat ꝓprium eſt ſpiritus ſancti.

quo libere poſſumꝰ vti vel frui vt volumꝰ: ⁊ ꝑ hūc mo
dū diuina ꝑſona nō pōt hēri niſi a creatura rōnali deo
cōiuncta: alie eni creature moueri quidē pñt a diuina
ꝑſona. nō tñ ſic ꝙ in ptāte eaꝝ ſit frui diuina ꝑſona: ⁊
vti effectu eius: ad qđ qñqʒ ptingit rōnalis creatura: pu
ta cū ſit participes diuini verbi ⁊ ꝓcedētis amoris: vt
poſſit libere deū vere cognoſcere ⁊ rōne amare. vnde
ſola creatura rationalis pōt hr̄e diuinā ꝑſonā: ſʒ ad h̄
ꝙ ſic eam habeat: nō pōt ꝓpria virtute ꝑuenire. vnde
oportet ꝙ hoc ei deſup detr̄: hoc eni nobis dari dicit̄ qđ
aliūde hēmꝰ.) Hec ille. ¶ Et ibidē in rñſiōe ad p̄mū ⁊
2m ⁊ 3m dat intelligere ꝙ donū pōt dicere qd eēntiale.
vñ pōt eē 2a ꝯ̄ talis. ¶ Scđa ꝯ̄ eſt. Donū pōt eſſe no-
mē eſſentiale. ꝓbat̄ iſta ꝯ̄. Illud qđ ꝯuenit eēntie diui
ne dicit qd eēntiale: ⁊ nomē illud ſignificās eſt nomen
eēntiale. ſʒ donū ē hꝰ. ḡ. aſſumptū patet. qꝛ ſm Hil. 8°.
de trinitate eēntia diuina ē donū: qđ pr̄ dat filio. vnde
ſicut dicit ibi ſcūs doctor: cum donū dicit̄ eſſentialiter
ita ⁊ eſſentia dicit̄ donū pr̄is: tūc dr̄ donū eſſe alicuiꝰ ꝑ
identitatis modū. ſ. patris q dat eſſentiā filio: ſed cū di
cit̄ ꝑſonaliter: tūc illud qđ dicit̄ iſto mō donū ē ipſius
dātis ſm originē: ſicut ſpūs ſanctꝰ ē pr̄is ⁊ filij. ¶ Ter
tia ꝯ̄ eſt. Donū ꝓ vt dicit̄ ꝑſonaliter ē ꝓpriū ſpūs ſcti.
Iſtam ꝯnē ꝓbat ſcūs doctor prima pte. q. 38. arti. 2°.
(Donū ꝓp̄e ē datio irredibil' ſm phm. ſ. qꝛ nō dat̄ in-
tentiōe retributionis: ⁊ ſic iportat gratuitā donationē
rō āt gratuite donatiōis ē amor. Ideo eni damꝰ gratis
alicui: qꝛ volumꝰ ei bonū. vñ manifeſtū ē: ꝙ amor hʒ
rōnem primi doni: ꝑ qđ oīa dona gratuita donant̄. vñ
cū ſpūs ſcūs ꝓcedat vt amor: ſicut iā dictū eſt: ꝓcedit
in rōne primi doni. vñ dicit Augꝰ. in 15° de trinitate. ꝙ
ꝑ donū qđ eſt ſpūs ſanctus multa ꝓpa dona diuidunt̄
mēbris chriſti.) Hec ille. ¶ Itē ibidē ad 2m dic̄. ꝙ in
noīe doni iportat̄ qđ ſit dātis ꝑ originē: ⁊ ſic iportat̄
ꝓprietas ſpūs ſancti q̄ eſt ꝓceſſio. ¶ Itē ibideʒ ad pri
mū dicit ꝙ ſpūs ſanctus q a patre procedit vt amor ꝓ
prie dicit̄ donū. vñ licet filius detur: tñ h̄ ipſū ꝙ filiꝰ
dat̄ ex pr̄is amore ē ſm illud Joh. 3°. (Sic deꝰ dilexit
mūdū vt filiū ſuū vnigēitū daret.) ¶ Et eaſdē ꝯnes
ponit primo ſen. diſ. 18. q. p̄ma. arti. p̄. ⁊ 2°. vñ arti. p̄ di-
cit. (Dari vl' donari dr̄ dupliciter. Uno mō illud qđ ha
bet̄ ꝑ modū dominij vt poſſeſſio. Alio modo illud qđ
habet̄ q̄ſi intrinſecū ſibi: ſicut aliqs habet ſeipſum vel
materiā ſuā vel q̄litatē: q̄uis aūt i diuinis ꝑſonis non
ſit dominiū reſpectu alterius: tamen eſt ibi auctoritas
p̄ncipij. Dicēdū igit̄ ꝙ datio pōt iportare auctoritateʒ
reſpectu dati: ⁊ ſic donum vel datum ē notionale. pōt
etiā nō iportare auctoritatē: ſed tñ hoc q illud qđ da-
tur: ⁊ h̄ mō ipſa eēntia dr̄ dari vl' donari: ⁊ ſm h̄ donū
vl' datū nō ē ꝑſonale: ſʒ eēntiale: ſꝑ tñ iportat diſtinctio-
nem ꝑſone dantis ad eū cui dat̄: q̄uis non ad illud qđ
dat̄.) Hec ille: ¶ Itē arti. 2° dicit Donū ⁊ datū tripli
citer differūt. ſ. q̄tū ad ꝯſignationē: datū. n. ꝯſignat tps
cū ſit pricipiū. donū āt nō cū ſit nomē: ⁊ ide ē ꝙ donū
magis cōpetit diuinis q̄ ſine tpe ſūt q̄ʒ datū. vñ donū
pōt eē eternū: ſed non datū. ¶ Scđo q̄tū ad ſignifica
tionē: qꝛ donare addit ſuper dat̄. donuʒ. n. vt dicit phs
eſt datio irredibilis: nō q̄ cōpēſari nō valeat: ſed q̄ recō
pēſationē nō q̄rit: vñ donū iportat liberalitatē in dan
te. ¶ Tertio q̄tū ad modū ſignificādi: qa donū ipor-
tat aptitudinē ad dandū. datū iportat dationeʒ i actu.
aptitudo aūt ad dandū pōt itelligi dupliciter. vel ex ꝑ
te ipſiꝰ dati q̄ſi paſſiua. vel ex pte dātis q̄ſi actiua. ⁊ ta-
lis aptitudo eſt ſm rōnē: q̄ aliqd liberaliter dat̄: rō aūt
oīs liberalis collationis ē amor: qđ eni ꝓpter cupidi-
tatē dat̄: vel ꝓpter timorē nō liberali datione dat̄: ſed
talis magis dicit̄ q̄ſtus vel redēptio: qꝛ igit̄ ſpūs ſcūs
eſt amor: ex rōne ſue ꝓceſſionis hʒ in ſe ⁊ ꝙ detur ⁊ ꝙ
ſit rō dandi. vñ donū eſt ꝑ ſe ⁊ p̄mo amor: alia eni que
dant̄ nō ſunt dona niſi ſm ꝙ participant aliqd amo-
ris: vt ex amore data. Si igit̄ colligāt̄ tres dicte rōnes
doni adiūcta auctoritate dantis ad donū. pʒ ꝙ in trini-
tate donū ſpūi ſcō conuenit ſm ſuā ꝓceſſionē eternaʒ
inq̄tū ꝓcedit vt amor: q eſt rō collatiōis liberalis. vñ
ſic amor eſt ꝓpriū ſibi: ita ⁊ donū. Hec ille. ¶ Sed ꝯ̄ Cōtra tertiā Aur. diſtin. 18. ar. p̄mo.
3am ꝯnē arguit Aureolus. Hec inqt poſitio ſtare nō pōt
Tū qꝛ ſupra ꝓbatū ē ꝙ ſpūs ſcūs nō ꝓcedit formalr̄
vt amor: alioqn ex vi ꝓceſſionis: ⁊ inq̄tū. ſ. eſſet amor
⁊ cū amor ſit vnicꝰ in diuinis eēt hr̄ūs eo q̄ ſpūs: ⁊ per
ꝯñs bonꝰ ⁊ deꝰ ⁊ multa alia ipoſſibilia: q̄ ſ. diſ. 10. ſunt
inducta. Tū qꝛ paulo ante i q̄ſtione de amore iſti po-
ſitores dixerūt. ꝙ ſpūs ſcūs ꝓprie nō ꝓcedit vt amor
ſed vt ipreſſio: ſeu attētio rei amate ꝑueniens in amā-
tē: eo ꝙ amat. hic aūt dicūt ꝙ ꝓcedit vt amor. vñ non
videt̄ v̄ba ꝯcorditer eē ꝓlata: nec ꝯueniēter dicta. Tū
qꝛ amor eēntialis ē illud q̄ oīa dona donāt̄: ⁊ nō amor
notional': s: ſi amor iportat̄ ꝑ ſpm̄ ſanctū: alioqn ſpūs
ſcūs hr̄et ſpālē cauſalitatē ſuꝑ creaturas in rōne effici
entis: qđ eſſe non pōt. Hec ille. ¶ Cōtra eandē ꝯnē ar
guit̄ ſic. Nullū ens rōnis cōſtituit ꝑſonā ſpūs ſci. ſʒ do-
nū importat relationē rōnis ad eos: qbꝰ dat̄. igit̄ non
pōt ꝯſtituere ꝑſonā ſpūs ſci. ¶ Scđo. Nullū icludēs
creaturā ē ꝓprietas ꝯſtituēs diuinā ꝑſonā: ſed donum
includit creaturas: quibꝰ datur ſaltem ꝑ modū termi
ni. igit̄ non eſt ꝓprietas ꝯſtitutiua ſpūs ſci. ¶ Tertio
Spūs ſcūs nō refert̄ ad ſe ſua ꝓp̄etate ꝑſonali: ſʒ i eo
ꝙ datus refert̄ ad ſe: cū det̄ a ſeipſo. vt magiſter decla
rat. igit̄ ⁊c̄. ¶ Quarto. Nulla ꝑſona hʒ in ſe ꝓprietatē
oppoſitā ſuo ꝯſtitutiuo. pr̄. n. nō hʒ i ſe filiationē: nec fi
liꝰ p̄nitatē. ſʒ ſpūs ſcūs hʒ dare actiue: vt magiſter de-
termiat. ḡ dari paſſiuū nō ē eiꝰ ꝓp̄etas. ¶ Quito. Oīs
ꝓp̄etas ꝯſtitutiua ponit diſtinctionē: qꝛ qđ ꝯſtituit: ab
alio diſtinguit: ſʒ donū nō ponit diſtinctionē. dicit eni
Augꝰ. 15. de trinitate. caº. 19. ꝙ ſpūs ſcūs ita dat̄ ſicut do
num dei. vt etiā ſeipſū det ſicut deꝰ. igit̄ donū non eſt
eius ꝓp̄etas ꝯſtitutiua. ¶ Sexto. Unius ꝑſone ē tm̄
vnica ꝓp̄etas ꝯſtitutiua. ſʒ ꝑſona ſpūs ſci: q̄ ē vna ꝯſti-
tuit̄ ꝓp̄etate ꝓceſſiōis q̄ eſt alia a dono. qꝛ dicit Augꝰ.
19. de trinitate. caº. 19. ꝙ ſpūs ſanctus in tantū donū dei
eſt: inquantū dat̄ eis: quibus dat̄: apud ſe tñ deꝰ ē: ⁊ ſi
nemini det̄. igit̄. ¶ Septio. Nullū tpale ē ꝯſtitutiuū
ꝑſone ſpūs ſci: ſʒ donū ē hꝰ. igit̄. ¶ Octauo. Si donū
eēt ꝓp̄etas ꝯſtitutiua ſpūs ſci. eiꝰ emanatio poſſet ap-
pellari datio: ſicut emanatio geniti dr̄ gñatio. ſʒ Augꝰ.
dicit. 5°. de trinitate. caº. 18°. ꝙ ſpūs ſcūs non eo ꝙ dat̄
hʒ: ꝙ ſit ſpūs ſcūs. vel ꝙ ſubſtantia ſit. ſed eo ꝙ ꝓce-
dit. ꝑ h̄ innuēs: ꝙ emanatio ſpūs ſci nō eſt datio: ſʒ pro
ceſſio. igit̄. ¶ Nono. Illud qđ cōpetit filio nō ē ꝯſtitu-
tiuū ſpūs ſci: ſʒ donū cōpetit filio. dicit̄. n. Yſaie. 9. (Or
filiꝰ datꝰ ē nobis.) ⁊ Joā. 3°. (Sic deꝰ dilexit mūdū vt
filiū vnigenitū daret: igit̄ ⁊c̄. ¶ Ad p̄mū argumento-
rū Aure. dicit̄ ꝙ imo ſpūs ſcūs ꝓcedit vt amor. ¶ Et
ad ſuā ꝓbationē dico: ꝙ amor tripliciter ſumit̄ i diuis
ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. p̄ ſen. diſ. 10. q. 1. arti. p̄ ad 4m.
Qñqʒ eni ſumit̄ eēntialr̄. qñqʒ ꝑſonalr̄. qñqʒ notiona
liter. Qñ ſumit̄ eēntialiter nō dicit aliquā ꝓceſſionem
vel relationē realē: ſed tñ rōnis: ſicut etiā cū de deo di
cimus intelligens ⁊ itellectū: eadē eni ꝑſona poteſt eē
amās ⁊ amata. Qñ aūt dicit̄ ꝑſonaliter: tūc importat̄
ꝓceſſio ⁊ relatio realis: ⁊ ſignat̄ ipſa res ꝓcedēs: ſicut

amor ē qd ꝑcedens. Qn̄ aūt dr̄ notionaliter ſignificat ipſam rōnē ꝑceſſionis pſone: qꝛ amor nō tm̄ eſt ꝑcedēs: ſꝫ ēt dicit relationē ſub q̄ alia ꝑcedūt. ſm̄ ḡ ꝙ eſt ēēntiale ē cōe trib⁹: ſꝫ aproprıat̄ ſpūi ſcō: vt cū dr̄ (De⁹ charitas eſt) ſm̄ aūt ꝙ ē pſonale ē ꝓpriū ſpūs ſcī. ꝛ ſic dr̄ ꝙ ſpūs ſcı̄ꝰ ꝑcedit vt amor. ſm̄ aūt ꝙ ē notionale ē quedā relatio vel notio cōis cōueniēs patri ꝛ filio: q̄ ēt dr̄ cōis ſpiratio: ꝛ h̄ mō ſignificat̄ amor in h̄ verbo diligūt: cū dr̄: pr̄ ꝛ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō). Hec ille.

¶ Ex q̄ diſtinctione pꝫ ad p̄mū. Dico. n. ꝙ amor pſo mō dict⁹ in diuis ē beatificus. ſed nō 2° vel 3° modis.

¶ Ad 2ᵐ pꝫ per idē. lꝫ eni ſcūs doctor dixerit ꝙ ſpūs ſanct⁹ ꝑcedit vt īpreſſio ꝛc. ex hoc tm̄ nō ſequit̄ qn ſit amor. Illa. n. impreſſio dr̄ amor 2° vel 3° modis: preſertim quia ꝑ actū amoris ꝓducit̄. ſic filius dr̄ noticia qꝛ ꝑ actū intellectus ꝓducit̄. vn̄ nulla ē in eius dictis cōtradictio: ſed difficultas ad capiēdū. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ p̄mo amor pſonalis vel notionalis ē illud: quo oīa dona donant̄ creaturis: ꝛ eſt rō creationis oīuꝫ ſicut ſepe dictū ē: nō tm̄ ſequit̄ ꝙ habeat ſpālē cauſalitatē effectiuā ſup creaturas. in diuinis eni nō eſt niſi vna cauſalitas effectiua reſpectu creaturaꝝ. Sed tm̄ cū deus cauſet ꝛ p̄ncipiet ꝛ ꝓducat creaturas ꝑ intellectū ꝛ voluntatē de rōne p̄me cauſe ꝛ p̄mi p̄ncipij ē ꝙ precōcipiat formam creatoꝝ: ꝛ ꝙ velit ꝛ amet precōcepta: ꝛ ꝯn̄ter cauſalitas eius includit i ſui rōne verbū ꝛ amorē q̄ ſūt nō diuerſe cālitates: ſꝫ diuerſe rōnes eiuſdē cauſe: ꝑceſſiones eni diuinarū pſonaꝝ ſunt rōnes ꝑceſſionis creaturarum: vt dictū fuit in q̄ōne de veſti⁹. ꝛ imagine. ꝛ ſic pꝫ ad argumēta illa. ¶ Ad p̄mū alioꝝ argumētoꝝ dicit̄: ꝙ licet nullus reſpectus rōnis cōſtituat ſpiritū ſanctū. tm̄ aliqd de cuius rōne i obliq̄ eſt reſpectus rōnis pōt ꝯſtituere ſpiri̇ ſanctū. hꝫ aūt ē donū. cōcedit̄ tm̄ ꝙ ille reſpectus rōnis nō ītrat cōſtitutionē diuine pſone: ſed aſſequit̄ illud: q̄ formalr̄ cōſtituit̄: qꝛ illud cōſtitutū nō pōt a nob̄ itelligi niſi coitellecto reſpectu rōnis.

¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ donū non includit creaturā in recto ſed in obliq̄ ꝑ modū cōnotati: vel termini reſpectus: quē i ſua rōne icludit: ſic a filij itellectio creaturaꝝ eſt ī deo ab eterno: ꝛ ē de⁹: tm̄ dicit habitudinē ad creaturā.

¶ Ad 3ᵐ dico: q̄ ſpūs ſcūs nō refert̄ a ſe vt datus put dari ē qd notionale: ꝛ illo modo eſt ꝓpriū ſpūs ſancti.

¶ Ad 4ᵐ patet rn̄ſio ꝑ idē. nā datio actiua ſpūs ſācti non opponit̄ dationi paſſiue: q̄ ē ſibi ꝓpria ſicut nullū ēēntiale opponit̄ notioni. ¶ Ad 5ᵐ patet ꝑ idē. nā datio paſſio diſtinguit illud qđ cōuenit a dante ſi ſumat̄ notionaliter: nō āt cū ſumit̄ eſſentialiter. ¶ Ad 6ᵐ dr̄ ꝙ eadē ꝓprietas iportat̄ in noīe ꝑceſſionis ꝛ in noīe doni: cū amor ſit p̄mū donū. vn̄ ꝑcedere ꝑ modū doni ꝛ modo amoris idē eſt. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄ ꝙ ſpūs ſanctus eternaliter ē donū: nō aūt datū. ſ. ex tp̄e vt dictum eſt.

¶ Ad 8ᵐ negatur ꝯn̄a p̄ma. nec valet ſimilitudo de genito: qꝛ gn̄atio nō dicit qd tp̄ale ſic̄ datio: ſꝫ ſi datio ſumat̄ ſine tali reſpectu tp̄ali pōt ꝯcedi ꝯn̄a. nō enim habemus noīa īpoſita ad exprimēduꝫ illa q̄ ꝑtinēt ad emanationē volūtatis ſic̄ habem⁹ exprimere ea q̄ ſpectāt ad intellectum). ¶ Ad 9ᵐ dicet̄ in fine queſtiōis.

¶ Ad argumētū vero in pede queſtionis factū pꝫ per predicta. licet eni filius detur: tm̄ ſpūs ſanctus eſt ratio ꝙ filius det̄: cum ſua ꝑceſſio ſit ratio oīs create ꝑceſſionis: ꝛ oīs donatiōis inq̄ꝫtū includit ēēntiale attributū: qđ eſt amor aut voluntas. ſic enim itelligit omnia ꝓdicta ſanctus doctor: vt patet prima parte. q. 45. arti. 6° ſicut plenius explicatum extitit i queſtiōe de veſti⁹.

Et hec de queſtione. Diſtinctio. XIX

¶ Utrum vna perſona ſit in alia. Qō. I.

CIrca decimānonā diſtinctionem querit̄. Utrū vna pſona diuina ſit in alia. Et arguit̄ ꝙ nō: qꝛ vnū oppoſitoꝝ nō eſt in alio. ſed pſone diuine opponūt̄ relatiue. ḡ vna nō ē i alia.

In oppoſitū arguit̄ ſic Joh. 14° (Ego i patre ꝛ pater in me eſt.)

In hac q̄ōne erit vnicus articulus: cuius eſt iſta ꝯ. Quelibet diuina pſona eſt i alia q̄libet. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſanct⁹ doctor p̄ma pte q. 42. arti. 5° ſic. (In pr̄e (inq̄t) ꝛ filio ē tria ꝯſiderare . ſ. ēēntiā: relationē: ꝛ originē: ꝛ ſm̄ quodlibet hoꝝ fili⁹ eſt i pr̄e ꝛ ecōuerſo: ſm̄ ēēntiā pr̄ ē in filio: qꝛ pr̄ eſt ſua ēēntia: ꝛ cōicat ſuā ēēntiā filio: nō ꝑ aliquā ſuā trāſmutationē. vn̄ ſequit̄ ꝙ cū ēēntia pr̄is ſit in filio: ꝙ in filio ſit pr̄: ꝛ ſilr̄ cū fili⁹ ſit ſua ēēntia: ſeq̄t̄ ꝙ ſit i patre i quo ē ei⁹ eſſentia: ꝛ hoc eſt qđ Hil. dicit. 5°. de trinitate. Nāꝫ ſuā vt ita dicā ſeq̄t̄ īmutabilis de⁹: īmutabilē gignēs deū ſubſiſtentē: igit̄ i eo dei nām itelligimus: cū in deo de⁹ ſit. Scđm ēt relationes manifeſtuꝫ eſt: ꝙ vnū oppoſitoꝝ relatiue ē in alio ſm̄ itellectū. Scđm originē ēt manifeſtū ē: ꝙ ꝑceſſio verbi itelligibilis nō ē ad ex. ſꝫ manet i dicēte: illud ēt qđ v̄bo dr̄ i v̄bo cōtinet̄: ꝛ eadē rō ē de ſpū ſcō.) Hec ille. ¶ Itē ad p̄mū arg̃ᵐ ibidē ſcđm dic̄ (Qꝛ ea q̄ i creaturis ſūt n̄ ſufficiēter repn̄tāt ea q̄ dei ſūt ꝛiō ſm̄ nullū modoꝝ ēēndi i alio q̄s ph̄s enumerat: fili⁹ ē i pr̄e aut eꝯ: magis tm̄ accedit ad hoc mod⁹ ille: ſꝫ quē dr̄ eē aliqd i p̄ncipio origināte: niſi ꝙ deeſt vnitas ēēntie i reb⁹ creatis iter p̄ncipiū ꝛ illud qđ ē a p̄ncipio.) Hec ille. Idē pōīt p̄ ſe. p̄nti di. ¶ Sꝫ hāc opinionē dicit Aure. irrationabilē q̄ ad tria. Prio q̄ꝛ dicit ēēntiā eē rōnē q̄re fili⁹ ſit i pr̄e. faciēdo talē deductionē. Eēntia filij ē i pr̄e. fili⁹ ē ſua ēēntia. ḡ fili⁹ ē i pr̄e: ꝯſtat. n. ꝙ fili⁹ ē i pr̄e ſicut ſubſiſtēs i ſubſiſtēte ſm̄ illđ Hil. 5° đ trini. dicētis. (Qꝛ ſubſiſtētē itelligim⁹ cū deo de⁹ iſit): ꝛ illđ amb. (In pr̄e tot⁹ fili⁹: ꝛ tot⁹ i v̄bo pr̄.) Et illđ Aug. đ fide ad Petrū ca°. 2°. (Tot⁹ pr̄ ē i filio: ꝛ totus i ſpū ſcō.) ſꝫ ēēntia nō ē i pr̄e ſic ſbſiſtēs i ſubſiſtēte ſed ſic nā i ſuppoſito: ḡ fili⁹ nō ē i pr̄e ex h̄: ꝙ ēēntia ei⁹ ē in pr̄e. ¶ Scđo ſic. Eēntia filij ē i filio. fili⁹ ē ſua ēēntia. ḡ fili⁹ ē in filio: apparet ꝙ nō ſeq̄t̄: ꝛ pari rōne nec ꝯn̄a tenebit ꝙ ſit i pr̄e ex hoc: ꝙ ē ſua ēēntia. ¶ Tertio ſic. Pr̄ ē ſua ēēntia. fili⁹ ē i pr̄e. ḡ fili⁹ ē i ēēntia. ꝯn̄a nō tenet. ḡ nec illa. ¶ Scđo loco dic̄. Qꝛ ē irranōabilis in h̄ ꝙ dicāt vnā pſonā eē i alia: qꝛ vnū relatiuū ē in alio: pr̄. n. ꝛ fili⁹ inq̄ꝫtū referunt̄ ad ſpiri̇ ſanctū ſunt vnū: vn̄ referunt̄ ad ipſum inq̄ꝫtū vnus ſpirator: nō inq̄ꝫtū pr̄ aut inq̄ꝫtū filius: ſed cōſtat ꝙ ſunt in ſpū ſcō ſm̄ totaꝫ pſonalitatē. vn̄ pr̄ ē i eo cū paternitate ſua: ꝛ fili⁹ cū filiatione ſua. ḡ illud quo ſpirāt nō eſt cauſa ꝙ fili⁹ ꝛ pr̄ ſint i ſpū ſācto. ¶ Scđo ſic. Habitudo ad ꝛ habitudo in nō ſunt eedē habitudines. ſed relatio ē cauſa ꝙ vnū relatiuū dicat̄ ad aliud. ergo nō eſt rō ꝙ vnū ſit i alio. ¶ Et ꝯfirmat̄: qꝛ nō diffiniūt̄ relatiua ꝙ eē eoꝝ ſit i alio eē. ſed ad aliud ſe habere. ¶ Tertio ſic. Inter patrē ꝛ filiū i creaturis ē veriſſima rō paternitatis ꝛ filiationis: ſed nō ꝑꝑ hoc in creaturis ſortes eſt in platone: quia iſte eſt filius ꝛ ille pater. igitur idem quod prius. ¶ Quarto ſic. Terminus relatiōis ſic relationi coopponitur ꝛ ſic ipſam terminat: ita ut a relatiōe nō contineatur: nec relationi inexiſtat etiā ſm̄ modum intelligendi: ſed tm̄modo terminat ꝛ finit: nō ergo poteſt eē rō iexiſtēdi vnā pſonā i alia. vt videt̄. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ

Henri. in ſūma arti. p̄mo aſſerit vnā pſonam eſſe in aliā eo modo quo aliqd dr̄ eē in alio per prē que ſit aliqd ei⁹ i quo ē ꝛ illud quo vna i alia eſt eſt eſſentia diuina.

Scotus di. 19. dicit ꝙ ip̄ eſſe in ē modus ſubſiſtentis qđ eſt in ſubſiſtēte: huius aūt inexiſtentie rō totalis eſt eſſentia ꝛ relatio ſimul. ꝑ modus nō ē formaliter aliquo eoꝝ quos poſuit ar. 4.

Aureo. diſt. 19. art. p̄° dicit ꝙ vna eſt i alia re ꝛ intellectu: quia paternitas n̄ pōt eē nec intelligi ſine filiatione ſicut nec ſine eſſentia. 2° dic̄ ꝙ vna ē in alia ſicut totū i toto: ꝛ ratio huius eſt ipſa diſtinctio.

Durā. vero q. 2. dicit ꝙ hui⁹ rō ē eſſentia: eo ꝙ vna oīum eſt ꝛ ꝙ iſte modus reducit̄ ad modum quo natura ē in ſuppoſito.

vnū correlatiuū ē ī alio:q2 dū vnū ītelligit̄ cointelligit̄ aliud. non valet. q2 nō ītelligit̄ ꝑ modū īexiſtētis ſ3 ꝑ modū termini:qḋ ē multū extraneū ab illo vno mō q̄ vna ꝑſona eſt alia ī diuinis. ℂ Tertio loco dicit ꝙ opinio iſta ē irrationabilis ī h̄ qḋ dicit de origine. dicit. n. Cōmētator. 4. phyſicoꝝ. cōmēto. 24°. ꝙ remotior ⁊ īꝑfectior modus eſſendi in eſt ille: ſm quē res ē in ſuo pͥcipio agēte: ſed modus ille quo filius ē in pr̄e ⁊ vna ꝑſona in alia eſt ꝑfectiſſimus ⁊ ſūmus. ergo nō aſſimilat̄ illi quo pͥncipiatū ē ī pͥncipio. ℂ Scḋo ſic. Ph̄us. 4°. phyſicoꝝ l3 dicat ptē eē ī toto: ⁊ totū reciproce ī ptibus: ⁊ ſilr̄ genus ī ſpē ⁊ ſpēs ī gn̄e. ſic tn̄ aſſignat modū quo aliqd ē ī ſuo pͥncipio ꝙ nō dicat reciproce pͥncipiū eſſe ī pͥcipiato: ſ3 ī diuinis ē reciprocatio īſiſtēns. ḡ ille mod⁹ nō ē ſm ꝙ originatū ē ī originate. ℂ Et ſi dicat̄ ꝙ ī creaturis ē ꝙ īter pͥncipiū ⁊ pͥncipiatū nō ē vnitas eēntie. ℂ Nō valet: q2 iſte ītēdit aſſignare tres rōnes q̄rū vnā aſſignat identitatē eſſentie. Alterā vo cōditionē relationis. ⁊ tertiā nām originū. vn̄ oportet ꝙ quelibet ꝑ ſe ſūpta ſit rō hui⁹ īexiſtētie. ℂ Tertio ſic. Nā ipſi dn̄t ꝙ pr̄ ē ī vbo: ſed ſm Augⁱ. de cognitiōe vere vite: deus totā mūdi formā verbo ſuo dixit ⁊ fecit. igitur ſm h̄ tota mūdi forma erit ī verbo eo mō q̄ pr̄ ē in eo: ſi illa rō ſit ſufficiēs. Hec ille.

Cōtra conclusionem ēt Henricus in ſūma art. 5°. q. c. 24.

ℂ Cōtra ꝯnē arguit Henricus ⁊ Varro ꝓbando ꝙ vna ꝑſona nō ſit ī alia rōne relationū ſic. Cōis ſit ipoſſe ꝙ idē ſm ſe totū ſit pͥmo ⁊ ꝑ ſe cōtinēs ⁊ ꝯtētū ſicut deducit ph̄us. 4°. phyſicoꝝ ꝙ ſi vinū eēt ī amphora ⁊ amphora eēt ī vīo: vinū eēt ī ſeipſo: tn̄ poſſibile ē ſm ptē. nō qdē aliā ⁊ aliā ptē. q̄uis. n. auis ſit ī laqueo ſm pedē: nō tn̄ laqueus ē ī aue: q2 pes nō ē pars laquei: ſ3 tn̄ ſi darent̄ duo mōſtra hn̄tia eūdē pedē: vnū eēt in alio ⁊ ēcōtra rōne pedis: ſed ꝯſtat ꝙ ī diuinis vna ꝑſona ē ī alia ⁊ ecōtra: nec tn̄ quelibet ē in ſeipſa. ergo vna erit ī alia ꝑ hoc ꝙ ſunt idē ſm aliquā ptē ſui: ſed illa nō ē relatio: imo ſolū eēntia: igit̄ nō rōne relationis ſed eſſentie vna eſt ī alia. ℂ Scḋo. Si vna ꝑſona eēt ī alia rōne relationis ⁊ rōne eēntie. ergo vna ē in alia rōne toti⁹ cōſtituti: ⁊ ꝑſona ſeipſa pͥmo erit ī alia: ſ3 ꝯn̄s ē falſu3: q2 ſi totū cōſtitutū ꝑ ſe pͥmo ſit in alio cōſtituto: tūc eque ꝑ ſe ꝑ̄erit paternitas ī filio ſicᷤ ⁊ deitas. ⁊ denoiabit̄ formalr̄ pr̄ ſicut de⁹: qḋ ē falſum: ⁊ iteꝝ illud qḋ cōtinet aliud ſm aliqd ſui eſt ex̄ illud ⁊ ambit ipſū: totū āt cōſtitutū nō pōt ambire totū cōſtitutū in ꝑſonis diuinis: nec h3 aliqd extra ipſu3. Et iſuper nihil ē ab alio pͥmo ⁊ ꝑ ſe ⁊ ecōtra: q2 tūc idē ꝑgigneret ſe: ⁊ pari rōne videt̄ ꝙ nihil ſit in alio pͥ ⁊ ꝑ ſe ⁊ ecōuerſo. alias ſequeret̄ ꝙ idē eēt in ſe. relinquit̄ ergo ꝙ vna ꝑſona nō ſit ī alia rōne relatiōis. ſed ſolū eēntie.

Durādus ēt arg. d. 19. q. 2.

ℂ Arguit Durandus ēt. Illud ī quo ē aliud d3 excedere vel eē in plus q̄3 illud qḋ ē ī ipſo: ſ3 pr̄ ſe h3 aliq̄ mō in plus q̄3 filius rōne ſoli⁹ eſſentie: ⁊ ecōuerſo. ergo vna ꝑſona nō eſt ī alia niſi rōne eſſentie. ℂ Scḋo arguit ſic. Scḋm illam rōnē vna ꝑſona nō ē in alia ſm quā diſtinguit̄ ab ea: ſed relatiōes ſunt cauſe ꝙ vna ꝑſona ab alia diſtinguat̄. ergo relatio nō ē rō ꝙ vna ꝑſona ſit ī alia. ℂ Tertio arguit ſic. Unū oppoſitū nō ē ī alio ꝑ rōnē oppoſitā: ſ3 ꝑſone diuīe ſunt oppoſite ꝑ relatiōes. ergo vna nō eſt ī alia ꝑ relationē.

Arguit etia3 Scotus diſ. 19. q. 2.

ℂ Arguit ſic Scotus ēt. Illa ꝓprietas q̄ cōuenit eēntie rōne q̄ cōicabilis ē nō ꝯuenit ſuppoſitis ī diuinis: qḋ p3 ꝑ ſuā cōuerſam. qḋ. n. cōpetit ſuppoſitis vt incōicabilia ſūt vtpote generare vel generari nō cōpetit eſſentie diuine vt p3. ſed manifeſtū eſt ꝙ eſſentie ꝑ hoc ꝙ eſt cōicabilis cōpetit ꝙ ſit ī tribus ꝑſonis. ergo ex h̄ nō cōpetit ſuppoſitis ꝙ ſint mutuo ī ſeipſis rōne eēntie. ℂ Scḋo arguit ſic. Quandocūq3 aliqd eſt in aliquo ꝑ aliqd: eo modo quo illud aliqd eſt in illo: ⁊ aliud erit in eo: ſicut. n. ſe h3 cauſa ſic ſe debet hr̄e cauſatū: ſed eſſentia eſt ī filio formaliter: ita vt filius vere ſit deus: pater vero nō eſt in eo formaliter ita vt filius vere ſit pater. ergo inexiſtentia eſſentie in filio nō eſt ratio q̄ pater ſit in eo: nec pater erit in filio rōne eſſentie. ℂ Ad argumēta Aureoli rn̄det̄. ⁊ primo ad pͥmū iſtoꝝ argumētoꝝ pͥmo loco inductoꝝ negat̄ ꝯn̄a: ille. n. modus arguēdi nō valet: nec aliud cōcludit niſi ꝙ eēntia alio modo eſt in patre q̄3 filius: qḋ cōcedit̄. ſed ex h̄ nō ſequit̄ q̄ eſſentia filij ſit ei ratio eēndi in patre: ſicut corpus meū eſt mihi ratio ꝙ ſim in loco dimenſiue: ⁊ tn̄ aliter ſum ego ī loco q̄3 corpus meū: q2 ego ſicut ſubſiſtens in ſubſiſtēte. corpus autē meū nō ſic: ⁊ infinita alia exēpla pn̄t dari: per que patet ꝯn̄am primi argumēti nullā eē. ℂ Ad 2m dico. ꝙ ꝯn̄a illa non eſt ſimilis noſtre ꝯn̄e. quia vt dicit ſanctus doctor primo ſent. diſ. 19. q. 3. arti. 2°. ad 3m iſta prepoſitio in dicit aliquā relationem vel realem: cum dicitur: patrē eſſe in filio. vel rationis cum dicitur: eſſētia eſt in patre: ita ꝙ dicit ſemper aliquam diſtinctionem rei vel rationis: qualis non eſt filij ad ſeipſum. ⁊ ideo non conceditur ꝙ filius ſit in filio proprie loquendo. ſed conceditur ꝙ eſſentia eſt in patre: ⁊ vna perſona in alia. conceditur etiam ꝙ paternitas eſt in patre: ⁊ tamen non conceditur ꝙ pater ſit in patre vel paternitas in paternitate. ad hoc enim ꝙ aliquis ſit in aliquo requiritur ſaltem diſtinctio rationis: vt dicit ſanctus Tho. primo ſenten. diſ. 33. arti. 3°. q. 1. ad primum. (Oportet enim cum dicitur aliquid eſſe in aliquo: ꝙ vel ſint realiter diſtincta vel ſaltem ſecundum rationem: ſic ꝙ vnum ſignificetur vt forma. aliud vero vt habens formam: ſicut deus ⁊ diuinitas: pater ⁊ paternitas. ita ꝙ illud quod ſignificatur vt forma poteſt dici eſſe in eo quod ſignificatur vt habens illam: ⁊ non econtra. vt diuinitas eſt in deo: ⁊ non econtra: vel vnum ſignificetur vt natura: ⁊ aliud vt ſuppoſitum nature: vt pater ⁊ diuinitas. vel perſona ⁊ eſſētia: ⁊ tūc illud quod ſignificatur vt natura poteſt dici eſſe in eo quod ſignificatur vt ſuppoſitum illius: ⁊ non econtra. vel vnum ſignificetur vt preexiſtens alteri ſm ītellectū: ſicut ſe habent paternitas ⁊ eſſentia ⁊ hm̄oi.) ℂ Ex quo patet: ꝙ non eſt ſimile de illis duabus conſequentijs: ſcilicet noſtra ⁊ ſua. ℂ Ad 3m patet per idem. licet enim eſſentia dicatur eſſe in filio. quia ſunt idem ſm rem: ſ3 differunt ratione vt natura ⁊ ſuppoſitum: modo natura dicitur eſſe in ſuppoſito ⁊ nō econtra: ⁊ ideo prima conſequentia eſt bona: quia antecedens includit omnia que ſufficiūt ad hoc: ꝙ aliquid ſit in aliquo eo modo: quo deſignatur in conſequente: ſcilicet filius eſt in patre: ⁊ in ſecunda conſequentia nō. Suppoſito enim ꝙ pater ⁊ filius ſint realiter diſtincti: ⁊ ꝙ eſſentia vnius ſit in alio. ſequitur ꝙ vnus ſit in alio. ſed q2 filius ⁊ eſſentia nec diſtinguunt̄ realiter. nec illo mō q̄ diſtinguuntur rōne poteſt reciproce dici: ꝙ vnū ſit in alio ⁊ econtra. ideo non ſequitur. ℂ Ad argumeta 2° loco inducta dicitur: ꝙ ſanctus doctor ex parte relationis non intēdit probare: ꝙ vna perſona ſit in alia ſm eſſe: ſed ſm intellectum. Unde ipſe dicit primo ſentē. preſenti di. q. 3. arti. 2°. ad 2m. (Cū vna perſona dicitur eſſe in alia vel q̄tū ad eſſe vel q̄tū ad intellectu3 relationum: quia ī vna itelligit̄ alia.) Hec ille: ℂ Ex quo patet quod dixi. nec intelligit: ꝙ de natura relationis ſit: ꝙ dum vna intelligitur: ꝙ intelligatur habere in ſe aliam: vel ꝙ alia ſit in alia: ſed pro tanto vna relatio ē

in ſua oppoſita ſm intellectū ad hūc ſenſū: ꝗ in rōne vnius includit̄ alia: ⁊ in cōſideratione vnius includit̄ cōſideratio ſue oppoſite. ⁊ ſic pꝫ ꝙ illa q̄ttuor argumēta ꝓcedunt ex falſo intellectu. q2 nō capit qd eſt dictu aliqd eē in alio ſm itellectum: aut ſm rōnē. ¶ Ad argumēta 3° loco facta nunc dr̄. ⁊ ad primū qdē dico: ꝙ licet ille modus eſſendi in aliquo ſit ip̄prius: nō tñ ē inconueniens ꝙ iter illū ⁊ inter modū: quo vna pſona eſt i alia: ſit aliqua ſimilitudo tenuis ⁊ modica nō quo ad illud qđ iperfectionis eſt. utputa ꝙ pricipiatū eſſentialiter diſtiguat̄ a ſuo pricipio: ſed quo ad illud qđ eſt perfectionis ſm qđ principiatū eſt ſimile in forma ſuo principio. ita ꝙ hꝫ formā huius rōnis ſm vniuocationē: vel ſaltem ſm analogiā. ¶ Sciēdū tñ ꝙ ſꝫ ſanctū

Ad quē modū reducat̄ modus quo vna pſona eſt in alia in diuinis.

Tho. p̄ ſen. vbi ſupra ad primū: modus quo vna perſona eſt in alia ſm eſſe nō reducit̄ ad illū modū eſſendi quo principiatum eſt in principio: ſed ad illū: quo gen⁹ eſt in ſua ſpecie: ſed modus quo vna perſona eſt i alia ſm itellectū reducit̄ ad illū modū: quo aliqđ eſt i alio ſicut in ſuo principio. dicit enim ſic. ¶ Stricte accipiendo nō oēs modi: qbus aliqd eſt in aliq̄ continet̄ in illis

Octo modi Ar. non oēs modos eſſendi i ſe cōtinēt niſi reductiue ⁊ ſimilitudinarie

octo niſi ꝑ quādā ſimilitudinē vl' reductionē: ſicut eſſe in tpe reducit̄ ad illū modū: quo aliquid dicit̄ eſſe in loco. quia vtrunqꝫ eſt ſicut menſuratū in menſura: ſic etiā per quādā ſimilitudinē ille modus: quo filius eſt i patre: poteſt reduci ad aliquē illoꝝ. Si enim accipiat̄ q̄tū ad vnitatē eſſentie: tūc pater dr̄ eſſe in filio ꝓpter hoc ꝙ eſſentia eius eſt in filio. vnde ad illum modū reducetur: ad quē reduceret̄: ſi eſſentia in filio eſſe diceret̄. Hoc aūt eſt ꝑ modū quo natura cōmunis ē in aliquo ſuppoſito: ⁊ reducit̄ ad illum modū: quo genus eſt in ſpecie q̄uis in diuinis nō ſit genus ⁊ ſpecies. Si autē accipiat̄ q̄tū ad relationē: tunc reducit̄ ad illū modum. quo aliquid eſt in aliquo ſicut in p̄ncipio mouente ⁊ efficiēte. Et q̄uis pater nō ſit principiū efficiens filij. tñ eſt originans ipſum. vnde filius eſt in patre ſicut originatū in originante: ⁊ ecōuerſo pater eſt in filio ſicut originans in originato: ⁊ adhuc magis ꝓprie dicit̄ in diuinis filius in patre etiā ex pte relationis q̄ in humanis: q2 filius ex ipſa relatiōe eſt perſona ſubſiſtens: ſua enim relatio eſt ſua perſonalitas: qđ in alijs rebus nō cōtingit.) Hec ille. ¶ Ex qbus patet ꝙ ſanct⁹ doctor nō aſſimilat illū modū: quo pſone ſunt in ſe inuicē ſm eē veꝝ reale. illo mō quo aliqd eſt in alio vt in efficiēte p̄ncipio: ſed ſolū illo mō quo ſunt i ſeinuicem ſm relationē. illo modo autē non ſunt in ſeinuicē ſm eſſe ſed ſm intellectū. vt ipſe ibidē dicit in reſpōſione ad 2m. Et etiā ſi aſſimilaret illū modū inexiſtentie perſonaꝝ modo: quo aliqd eſt in ſuo p̄ncipio: nō eſſet magnū peccatū. q2 modus quo principiatū ꝑ actum intellectus aut volūtatis eſt in principiāte: nō eſt modus infimus nec ip̄proprius. ſed valde ꝓprius. nō enim verbū improprie eſt in dicente: ſꝫ nec amor in amāte: imo valde proprie. ¶ Ad 2m dicit̄: ꝙ licet principiū nō ſit in principiato ſm eſſe: eſt tñ i eo ſm intellectū eo modo quo relatiua ſunt in ſeinuicē. Iſto mō autē pſone ſunt i ſeinuicē. ſ. ſm itellectū reciproce. ¶ Ad 3m dico: ꝙ aliquid eſt in verbo tripliciter q̄tū ad ꝓpoſitū ſpectat. primo modo ſicut repreſentatiuū in ſuo repreſentante 2° mō ſicut cointellectū cū intellecto. 3° mō. ſicut duo ſuppoſita eiuſdē nature ſm numeꝝ. p̄mo mō tota mūdi forma eſt in verbo mō: quo pater eſt in eo. ſm quādam tñ analogiā: quia pater adequat ſuū verbū: quod cū repreſentat: nō autem creature. ſed 2° vel 3° modis creature non ſunt in verbo mō quo pater. ¶ Sciēdū

etiā ꝙ ſanctus doctor nō intēdit illis tribus vijs oſtendere inexiſtentiā perſone in perſona ſm eſſe. ſed ſolum ſm primū vl' 3m. Ex quo pꝫ ꝙ arguēs falſe exponit eū. ¶ Ad p̄mū Henrici dicit̄ ꝙ cōcludit ꝙ vna pſona ſit in alia ſm eſſe ratione eſſentie: ſed nō cōcludit qn̄ vna pſona ſit in alia ratione relationis ſm intellectum: q2 iſto mō aliqd eē cōtinens ⁊ cōtentū nō eſt per ſe p̄mo cōtinere ⁊ cōtineri: q2 nō vnico modo cōtinet ſm ſe totum: nā eſſentia eſt ratio cōtinentie ſm eſſe: ⁊ relatio ē ratio continentie ſm intellectū. Uerūtamē modus loquēdi eſt ſatis ip̄proprius: quia talis cōtinentia improprie ſumit̄. Similiter i diuinis nō ē ps. verūtamē nō eſt incōueniens aliqd eſſe p̄ ⁊ ꝑ ſe cōtinens ⁊ cōtentū reſpectu eiuſdē. accipiēdo cōtineri ꝓ eſſe in alio. ⁊ cōtinere ꝓ eo quod ē habere aliud i ſe. ⁊ hoc ſi ſit ibi diuerſus modus cōtinentie: nā forma lapidis cōtinet ſuam materiā primo ⁊ per ſe: ⁊ tñ cū hoc primo ⁊ per ſe eſt in illa materia: ita in ꝓpoſito pſona filij p̄mo ⁊ per ſe ē in patre ſicut verbū in dicente: ⁊ perſona patris primo ⁊ per ſe eſt in filio ſicut originans in originato: ⁊ ſicut res dicta ꝑ verbū eſt in verbo ſuo: ⁊ ꝓportionaliter dicendū eſt de ſpū ſcō. vñ pater triplici mō eſt in filio. ſ. rōne eēntie. rōne relationis. ⁊ rōne toti⁹ pſone. ⁊ econtra. Et ſiliter de ſpū ſcō. 3° mō eſt p̄mo ⁊ ꝑ ſe cōtinens ⁊ cōtentū: ſed nō p̄. nec 2° mō. ¶ Ad 2m pꝫ ꝑ idē. nā lꝫ pater ſit i filio rōne paternitatis ⁊ rōne eēntie. nō tñ ꝑ ſe p̄ eſt i filio: q2 licet rōne cuiuſlibet qđ ē i eo ſit i filio. tñ alio mō ē i filio ſm hoc: ⁊ alio mō ſm illud: ita ꝙ reſpectu nullius iexiſtētie ē ibi primitas: vel pſeitas adequata: qđ oporteret ad hoc ꝙ p̄mo eēt i filio. Uerūtamen dato ꝙ eque primo paternitas eēt in filio ſicut diuinitas. nō ſeq̄t ꝙ fili⁹ eēt formaliter pr̄: ſicut ē formaliter de⁹. ſed ē ibi i argumēto mutatio de mō p̄mitatis ad modū formalitatis: ⁊ ideo ē fallacia figure dictiōis Similiter ille mod⁹ loquēdi de ambitu ⁊ ꝯtinētia improprius eſt: nec debet admitti niſi ad bonū ſenſum. ſ. ꝙ pr̄ eſt in filio per idētitatē nature. illo modo autē extrīs in alio nō oꝫ ꝙ ambiat aut excedat̄ ab illo: i quo eſt. ſꝫ ꝙ ei⁹ natura ſit cōmunior vtroqꝫ. ſ. tā illo qui ineſt q̄ illo in quo eſt. Similiter nō eſt ſile de eē ab alio ⁊ eſſe i alio: q2 eſſe i alio pōt dupliciter vel tripliciter cōtingere. eſſe aūt ab alio nō: non enī eſt poſſibile ꝙ aliquid vno ⁊ eodē modo ſit ab alio ⁊ econtra. tñ ſicut eſt poſſibile aliquid eſſe cauſā alteri⁹ p̄ ⁊ per ſe ⁊ econtra i diuerſis generibus cauſarū: ita eſt poſſibile idē eſſe in alio p̄ ⁊ ꝑ ſe. ⁊ econtra. et qđ ſit in ꝓpoſito. de quo dico ſicut dicit p̄ ⁊ ſolutio p̄cedēs. ¶ Ad pm du. dicit̄ ꝙ maior non ſemp hꝫ veritatem niſi de inexiſtentia locali vel ptiali: nam totū eſt in ptib⁹ ⁊ forma in mā: ⁊ genus in ſpecie. vbi tamē regula illa fallit: preſertim vbi eſt inexiſtentia ꝓpter idētitatē. vñ eēntia ē in filio. a q̄ tñ non excedit̄: fallit cōſiliter in ꝓpoſito i modo inexiſtēdi: quo verbū eſt in dicēte. ¶ Ad 2m dico ꝙ loquēdo de eſſe in ſm itellectū maior ē falſa in relatiue oppoſitis. illo mō aūt dicimus relationē eē rōne inexiſtētie ¶ Ad 3m dicit̄ eodē mō ꝙ p̄cedit de iexiſtētia ſm rē: ⁊ de illa nō dicim⁹ relationē eſſe cauſam inexiſtentie. ¶ Ad 4m negat̄ maior. eſt. n. poſſibile talē ꝓprietatē cōuenire pſonis. lꝫ alio mō: ſicut eē i loco cōuenit corpori q2 ē quātū: ⁊ tñ licꝫ aīa nō ſit quāta: ipſa eſt in loco rōne corpis. licet alio mō q̄ corpus. Nec valet ꝓbatio ibi facta. nō enī oportet proprietates ſuppoſiti ita conuenire nature. ſicut econtra: ſicut ſortes ē vnius ſpeciei cū platone rōne nature humane: que eſt vna ſm ſpeciem ꝓpter ſuā coītatē: nec tñ natura humana dicitur

ſubſiſtere

ſubſiſtere ſicut ſortes. Similiter cõceſſa illa ſilitudine
dico ꝙ ſicut in ꝓpoſito aliqua ꝓprietas ꝯueniẽs eẽntie
vt cõicabilis ꝯuenit ſuppoſitis: ſ; nõ eodẽ mõ: qꝛ eſſen
tia eſt in ꝑſonis ſicut nã in ſuppoſito ꝓprio. ꝑſona autẽ
rõne eẽntie nõ eſt illo mõ in ꝑſona: ſed vt ꝯſubſtantia
le in cõſubſtãtialitate ex alia pte aliqđ ꝑdicatũ dr̃ de ꝑ
ſona vt eſt incõicabilis: qđ tñ ꝯuenit eẽntie: ſ; alio mõ
ꝙ̃ ꝑſona: pꝫ: nã hͦ ꝑdicatũ ꝑſona dr̃ de pr̃e vt ẽ incõica/
bilis: ⁊ tñ qꝛ pr̃ eſt ꝑſona: ꝯcedit̃ ẽt ꝙ eẽnᷓ diua eſt ꝑſo
na: imo ẽ tres ꝑſone. ℂ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ maioꝛ ẽ falſa: vt
pꝫ in exẽplo dato. aĩa. n. ẽ in loco ꝑ corpꝰ: tñ nõ eodeꝫ
mõ. ſ. circũſcriptiue. ℂ Ad argᵐ. i pede qõis rñdet ſcũs
doc. dicẽs pᵃ pte. q. 42. art. 5ͦ ad 3ᵐ. (Dõm (inqͭ) ꝙ pr̃
⁊ filiꝰ opponunt̃ ſ; relationẽ: nõ aũt ſ; eẽnᵃᵐ: ⁊ tñ oppoſi
toꝝ relatiue vnũ ẽ ĩ altero: vt dctũ ẽ). Hec ille. ⁊c̃.

ℂ Utrũ tres ꝑſone ſint penitus eq̃les. Qõ. II.

Terum circa eandeꝫ diſtinctio/
nẽ q̃rit̃. Utruꝫ tres ꝑſo
ne ſint penitus equales. Et arguitur ꝙ
nõ. Impoſſe eſt plura alterius rõnis eẽ
in eodẽ gradu ꝑfectiõis: ſed diuine ꝑſo
ne ſunt alterius rõnis: cũ ꝓprietates q
bus diſtinguunt̃ ⁊ ꝯſtituunt̃ ſint alteri
us rõnis. vt pꝫ. ḡ impoſſe ẽ ꝙ ſint ĩ eodẽ gradu ꝑfectiõis.

In oppoſitũ arguit̃ ſic. Nã dicit Athanaſius
in ſymbolo: ꝙ perſone ſunt coe/
terne ⁊ coequales.

In iſta qõne erit vnicus articulus: ꝑ quo ſit pͥ
ma ꝯ. Neceſſe eſt ponere equali
tatẽ in diuinis ꝑſonis. ℂ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ſic ſcũs doctoꝛ
pᵃ pte. q. 42. arti. p. (Scõm. n. phm. 10. metaphi. equa/
le dr̃ q̃ſi ꝑ negationẽ maioris ⁊ minoꝛis: nõ poſſumus
aũt in diuinis ponere aliqđ maius: aut minus: qꝛ vt di
cit Boetius in lib. de trinitate. Eos dñã. ſ. deitatis ꝯco
mitat̃: q vel augent vel minuũt: vt Arriani q gradibꝰ
numeroꝝ trinitatẽ variantes diſtrahũt: atqꝫ in plura/
litatẽ reducũt: cuius rõ eſt: qꝛ inequaliũ nõ põt eẽ vna
q̄titas numero: q̄titas aũt in diuinis non eſt aliud ꝙ̃
eius eẽntia: vñ relinqtur ſi eẽt aliq̃ ineq̃litas in diuis
ꝑſonis: ꝙ nõ eſſet in eis vna eẽntia: ⁊ ſic nõ eſſent tres
ꝑſone vnus deus: qđ eſt impoſſe: opꝫ igit̃ eq̃litatẽ poni
in diuinis). Hec ille. ℂ Scđa ꝯ eſt. Qꝯ eq̃litas funda
tur in q̄titate virtutis. Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ibidẽ ſcũs doct.
ad pᵐ argumẽtũ. (Duplex (inqͭ) eſt q̄titas. ſ. dimenſi
ua. q̃ eſt in ſolis rebꝰ corꝑalibus: vñ in diuis ꝑſonis lo/
cũ nõ hꝫ. Alia eſt q̄titas v̓tutis: q̃ attendit̃ ſm ꝑfectio
nẽ alicuius nãe vel forme: q̃ qdẽ q̄titas deſignat̃ ſ; ꝙ
aliquid dr̃ magis vel minus calidũ inq̄tũ eſt ꝑfectiꝰ
vel minus ꝑfectũ in caliditate: hec aũt q̄titas virtua/
lis attẽdit̃. primo qdẽ in radice: id eſt in ipſa ꝑfectione
forme vel nãe: ⁊ ſic dr̃ magnitudo ſpũalis: ſicut dr̃ ma
gnus caloꝛ ꝑ ſuã intenſionẽ ⁊ ꝑfectionẽ. ⁊ iõ dic̃ Aug.
6ͦ de trinitate. In his: q̃ nõ mole magna ſunt: hoc eſt
maius eſſe qđ ẽ melius eſſe: hoc eſt ꝑfectius. Scđo at/
tendit̃ q̄titas virtualis in effectibus forme. Primus
aũt effcũs forme eſt eẽ. nã ois res hꝫ eẽ ſm ſuã formã.
Scđs aũt effectus eſt oꝑatio. nã oẽ agẽs agit ꝑ ſuã for/
mã: attẽdit̃ igit̃ q̄titas virtualis ſm eẽ ⁊ oꝑationẽ: ſ;
eſſe qdẽ inq̄tum ea: q̃ ſunt ꝑfectioꝛis nãe: ſũt maioris
durationis: ſm oꝑationẽ vero inq̄tũ ea: q̃ ſunt ꝑfectio
ris nãe ſunt magis ĩ potentia ad agẽdũ. Sic igit̃ vt Au
gu. dicit in libro de fide ad Petrũ. Equalitas intelligi/
tur ĩ pr̃e ⁊ filio ⁊ ſpũ ſancto inq̄tũ nullus hoꝝ aliũ aut
ꝓcedit eternitate: aut excedit magnitudine: aut ſupat
ptãte). Hec ille. ℂ Et ibidẽ ad 2ᵐ dicit. ꝙ eq̃litas ⁊ ſi
militudo in diuinis attendit̃ ſm q̄titateꝫ virtutis. ait
enim ſic. (Scõm ꝙ attendit̃ equalitas ſm q̄titatem
virtualem: equalitas includit ſilitudinẽ ⁊ aliqđ plus:
qꝛ excludit exceſſum: quecũqꝫ. n. cõicãt in forma vna
poſſunt dici ſimilia: ſicut ſi aer dicat̃ eſſe ſimilis igni ĩ
caloꝛe: ſed non pñt dici equalia: ſi vnum altero ꝑfectiꝰ
formam illam ꝑticipet: ⁊ qꝛ non ſolum vna eſt natura
patris ⁊ filij: ſed ẽt eque perfecte eſt in vtroqꝫ: ideo nõ
ſolum dicimus filiũ eſſe ſimilem patri: vt excludatur
erroꝛ Arrij: ſed ẽt dicimus equalem vt excludat̃ erroꝛ
Eunomij). Hec ille. ℂ Tertia cõcluſio eſt. Licet fili/
us equetur patri: nõ tñ ẽcõtra: ⁊ eodẽ mõ de ſpũ ſancto
qui ſ; equetur pr̃i ⁊ filio: nullus tñ eoꝝ equat̃ ſpũi ſcõ.
Iſtam ponit ibidẽ ſanctus doctoꝛ pͥmo arti. ad 3ᵐ. Di/
cit. n. ꝙ ſilitudo ⁊ equalitas põt in diuinis ſignificari ꝑ
nomina ⁊ ꝑ verba. Scõm ḡ ꝙ per noia ſignificat̃: dici
tur mutua eq̃litas ⁊ ſilitudo in diuinis perſonis: filius
enim eſt equalis ⁊ ſimilis pr̃i: ⁊ ẽcõuerſo. Et hoc ideo
qꝛ filius hꝫ magnitudinẽ patris: ⁊ pater magnitudinẽ
filij. Scõm aũt ꝙ per verba equalitas ſignificat̃: impoꝛ/
tatur cũ motu. ⁊ ſ; motus non ſit in diuinis: eſt tñ ibi
accipere nãm ⁊ magnitudinẽ ⁊ oẽm perfectionẽ. Filiꝰ
enim accipit a pr̃e: ⁊ nõ econuerſo: qꝛ igit̃ equalitatem
a patre filius accipit: ⁊ nõ econuerſo: ꝓpter hͦ dicimus:
ꝙ filius coequatur pr̃i: ſed nõ econuerſo. Uñ Aug. 6ͦ đ
trinitate dicit. (Imago ſi ꝑfecte ĩplet illud: cuiꝰ ẽ ima/
go ipſa coequat̃ ei: ⁊ nõ illud ſue imagini.) ℂ Quarta
ꝯclõ. Equalitas ⁊ ſimilitudo in diuinis nõ ſunt relatio
nes diſtincte relationibus ꝑſonalibus ſm rem: ſed hñ
ſm rõnẽ vel intellectũ. Iſtã ꝓbat ſcũs doctoꝛ ibidẽ ar
ti. primo ad 4ᵐ. (In diuinis ꝑſonis (inqͭ) nihil ẽ con
ſiderare niſi eſſentiã in qua cõicant: ⁊ relationes in q
bus diſtinguunt̃. Equalitas aũt vtrũqꝫ impoꝛtat. ſ. di
ſtinctionẽ: qꝛ nihil ſibyipſi dr̃ equale: ⁊ vnitatẽ eſſentie:
qꝛ ex hoc ſibi inuicẽ ꝑſone ſunt equales: qꝛ ſunt vnius
magnitudinis ⁊ eẽntie. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ idem ad
ſeipm nõ refert̃ aliqua relatiõe reali: neqꝫ iteꝝ vna re
latio refert̃ ad aliã per aliq̃ꝫ aliam relationẽ: cũ eniꝫ di
cimus: ꝙ paternitas opponit̃ filiationi: non eſt relatio
media inter pr̃nitatem ⁊ filiationẽ: qꝛ vtroqꝫ mõ rela/
tio multiplicaret̃ in infinitũ: ⁊ ideo equalitas ⁊ simili
tudo in diuinis perſonis nõ eſt aliqua relatio diſtincta
a relationibus perſonalibus: ſed in ſuo intellectu ĩclu/
dit relationes diſtinguẽtes ꝑſonas ⁊ eſſentie vnitateꝫ:
Et ꝓpter hoc magiſter in pͦ ſen. di. 31. dicit. ꝙ in his ap/
pellatio tñ relatiua ẽ). Hec ille. ℂ Eaſdẽ ꝯcluſiones po/
nit pͥmo ſen. diſt. preſenti. primam enim ponit. q. pͥma
arti. 1. ſcđam ibidem ad primũ. Et 4ᵃᵐ ſilr ĩ corpoꝛe.
ℂ Sed ꝯ iſtas ꝯnes arguit Aureolus. ⁊ pͥmo cõtra pri
mã. dicit. n. ꝙ ad equalitatem non ſufficit negatio ma/
ioꝛitatis ⁊ minoꝛitatis abſqꝫ oĩ cõmẽſuratione: qđ ꝓ
bat primo ſic. Sicut ſe hꝫ cõmẽſurari ad coequari: ſic
cõmenſuratio ad equalitatẽ: ſed nihil aliud eſt lineaꝫ
linee eſſe cõmenſurabilẽ vel cõmenſurari ꝙ̃ lineaꝫ li/
nee coequari ⁊ eſſe coequalẽ. ergo nihil aliud cõmẽſu/
ratio ꝙ̃ equalitas. ℂ Scđo ſic. Equalitas eſt quedam
habitudo vnius q̄titatis ad aliã: ſed negatio maioꝛita
tis ⁊ minoꝛitatis habitudinẽ non ĩpoꝛtat. igit̃. ℂ Ter/
tio ſic. Ubi aliqua habitudo fundat̃ ſuper q̄titatẽ ſm
ꝓpriã rõnem ſuam idẽ eſt ꝙ menſura: habitudo vero
menſure ad mẽſuram nõ videt̃ eſſe alia ſm ꝓpriã ra/
tionem ꝙ̃ cõmenſuratio. ergo de rõne equalitatis eſt
ꝙ ſit commenſuratio quedam. ℂ Quarto ſic. Sicut
quantitas finita commenſuratur finite: ſic ⁊ infinita
infinite: ⁊ ſicut infinita coequatur infinite: ſic ⁊ cõmẽ/

ℂ Inqͭ Au
reo. ar. 1. hu
ius. di. ꝙ idẽ
titas eq̃litas
⁊ ſilitudo ſũt
idẽ cũ ſubſtã
tia q̄titas v/
tutis ⁊ quali
tas ĩ deo idẽ
ſunt re ⁊ rõe.
⁊ iõ eq̃litas il
la nõ eſt rela
tio: ſ; ĩmmõ
indiſtinctio.
Alfonſus au
tẽ hic ſ; ꝙ il
la eq̃litas ſit
ĩpropria. eſt
tñ realis rela
tio. Scotus
vero diſt. 31.
q. vnica dicit
ꝙ eſt equali/
tas propꝛie ⁊
real' relatio.

Cõtra pͥmaꝫ
arg. Aur. di.
19. q. 2. art. 4.

ſurat. vñ non plus eſt de rõne cõmenſurationis finitas
ꝙ de rõne equalitatis: aut coequationis. ¶ Scḋo lo-
co arguit ↄ̃ ſcḋam ↄ̃nem. primo ſic. Sicut ſe hȝ ſilitudo
ad identitatẽ: ſic ⁊ equalitas vr̃ hr̃e ſe ad eã: vbi eq̃litas
fundat̃ ſup eẽ: ſicut ⁊ ſilitudo ⁊ identitas: ſed ↄ̃ſtat ꝙ ſi-
militudo ⁊ identitas fundate ſup eſſentiã idẽ ſunt. ſoꝛ
tes. n. ⁊ plato ſunt ↄ̃ſimiles eſſentialr̃: ⁊ ſunt idem: nec
Capite. 12. ſunt idẽ aliter niſi identitate ſimilitudinis. vñ phs pmo
thopicoꝝ agens de identitate generis ⁊ ſpẽi determīat
de ↄ̃ſideratione ſilium: innuens ꝙ nõ eſt aliud talis
Cõmẽ. 19. identitas ꝙ ſilitudo. Et cõmẽtatoꝛ. 12. metaphiſi. dicit
ꝙ intellectus ↄ̃ſiderat indiuiſoꝝ ſilitudinẽ: ⁊ ponit eã
vnã intentionẽ generis vel ſpẽi: ⁊ ſic de alijs vniuerſa-
libus: p hoc innuẽs: ꝙ identitas ſpecifica nõ eſt niſi q̃dã
ſilitudo. ḡ nec equalitas erit niſi quedã identitas: ⁊ que
dã ſimilitudo. ¶ Scḋo ſic. Sicut ſe hȝ fundamẽtum
ad fundamẽtũ. ſic ſe vr̃ hr̃e habitudo ad habitudinẽ:
ſed fundamẽtũ identitatis eſt eſſentia: equalitatis vero
gradus eẽntie. pbatũ eſt aũt ſupra: ꝙ gradus eſſentie
nõ differt ab eſſentia. ḡ eq̃litas ⁊ ſilitudo ac identitas
nõ vr̃r differre. ¶ Tertio ſic. Silitudo ⁊ eq̃litas put
diſtinguunt̃ iter ſe ⁊ ab identitate ſi fundarent̃ ſup foꝛ-
ma ſubali: tũc debuiſſet Ar̃. p ꝓprietate ſube aſſigna-
In pdicamẽ- re: ꝙ ſm eã aliq̃d dr̃ ſil'e vel diſſimile: eq̃le vel ineq̃le.
tis cap. de ad qḋ tñ non fecit ſm qḋ eſt ꝓꝓriũ q̃litatis ſm eã ſil'e vel
aliquid. diſſimile dici: ſm q̃titatẽ do equale vel inequale. ḡ ſili-
tudo ⁊ eq̃litas put fundant̃ in ſuba nõ differũt ab idẽ-
titate. ¶ Quarto ſic. Phs in pdicamẽtis dicit: ꝙ affe-
ctio ⁊ diſpoſitio: eq̃lis ⁊ ineq̃lis nõ multũ dr̃: ſed ſilis: ⁊
albũ: equale vel ineq̃le nõ multũ dr̃: ſed ſil'e: p hoc in-
nuens: ꝙ equalitas que attendit̃ penes gradũ albedis
⁊ cuiuſcunq; qualitatis: nõ dr̃ ꝓꝓrie equalitas: ſed ma-
T. c. 20. gis ſilitudo. Et ſilr̃ phs. 5. metaphiſi. ⁊ Cõmentatoꝛ ibi-
dẽ ponunt plres modos ſilitudis. quoꝝ prim9 ẽ pticipã-
tiũ eandẽ q̃litatẽ ſm magis ⁊ minus. p hoc innuẽs. ꝙ
inequalitas eſt minoꝛ ſilitudo: pfecta aũt ſilitudo icludit eq̃litatẽ. h aũt nõ eſſet ſi equalitas ⁊ ſilitudo eſſent
due habitudines: put fundant̃ ſup eandẽ eſſentiam. ḡ
identitas: ⁊ ſilitudo: ⁊ eq̃litas put fundant̃ ſup eodẽ nõ
vr̃r diſtingui. ¶ Tertio loco arguit ↄ̃ tertiã ↄ̃nẽ. pmo
ſic. De duab9 lineis ſic dr̃ verbalr̃: ꝙ vna equat̃ alteri:
ſicut ꝙ ſit equalis noialiter pnũciãdo: ſed ↄ̃ſtat ꝙ vna
linea ab alia eq̃litatẽ nõ accipit. ḡ nõ eſt de rõne eius
ꝙ alteri v̄balr̃ coequat̃: ⁊ ꝙ eq̃litatẽ ab illa accipiat.
¶ Scḋo ſic. Cũ vis coeq̃ri eq̃litatẽ ſignificet p modũ
fluxus ⁊ fieri ſicut verbũ: nõ tñ ſignificat ꝙ ab illo: cui
dr̃ coeq̃ri accipiat eq̃litatẽ: ſicut nec ſi aliq̃d dr̃ lucere
pp hoc intelligit̃: ꝙ lucẽ accipiat: vñ ſi due magnitudi-
nes coequant̃: nõ pp h ſenſus eſt: ꝙ vna ab alia aliq̃d
ſumat. ↄ̃ſuetũ. n. eſt dici de duob9 ſilib9: ꝙ vnũ aſſimi-
latur alteri: nec ꝓpter hoc dat̃ intelligi: ꝙ vnus ab alio
ſilitudinẽ accipiat. ḡ pari rõe dici poterit prẽ filio aſſi-
milari abſq; hoc ꝙ ab alio aliq̃d accipiat. ¶ Tertio
ſic. Nihil aliud eſt coeq̃ri niſi actus pmus eq̃litatis: ſi-
cut lucere eſt actus primus lucis: vñ lucere eſt lux poſi-
ta in actu: ⁊ in exercitio: ⁊ in vſu lucẽdi: vt ſupra dcm̃ ẽ
dũ ageret̃ de eſſentia ⁊ eẽ: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ pr̃ eſt in
actu ⁊ exercitio coequandi cũ filio. nõ ſolũ. n. hȝ equa-
litatẽ in potentia ⁊ in habitu: ſȝ in actu ⁊ in vſu coeq̃n-
di. ḡ nõ ſolũ põt dici: ꝙ in prẽ ſit eq̃litas reſpectu filij
imo ẽt ꝙ filio coequatur. ¶ Quarto ſic. Augu. p de do-
ctrina xpiana ca. 2° dicit. ꝙ ꝓprietas filij eſt eq̃litas no-
minaliter pferens equalitatẽ non verbalr̃). Hec ille.
¶ Ad pm̃ ↄ̃ primã ↄ̃nẽ dr̃. Q2 illud argumẽtũ ⁊ alia q̃
ſunt in pmo loco poſita nõ directe ipugnant ſcĩ docto-

rẽ in ſũma: ſed in ſcripto. Ibi enim. ſ. p ſen. diſ. 19. q. 1. ar-
ti. 1. ad 4m̃ dicit. (Equalitas eſt ſpecies ꝓportionis. eſt
enim equalitas aliquoꝝ hñtium q̃titatẽ vnam cõmẽ-
ſuratio.) Dico igit̃ de eq̃litate ſicut de q̃buſdã alijs: ꝙ
pdicat̃ de deo q̃tum ad rõnẽ dr̃ie: q̃ eſt vnam habere
q̃titatẽ: ⁊ nõ q̃tũ ad rõnẽ generis: que conſiſtit in cõ- Diuina ma-
mẽſuratione q̃titatis. Vñ dico ꝙ diuina magnitudo gnitudo nec
nullo mõ eſt mẽſurabilis vl' mẽſurata: nec ab alio: nec ab alio nec a
a ſeipſo. ¶ Primo q2 menſuratio ponit terminationẽ. ſe mẽſurabi-
diuina aũt magnitudo nõ hȝ terminũ intra nec extra: lis ẽ vel men-
⁊ ideo dr̃ infinita: nõ q̃dẽ p extẽſionẽ priuatiue: ſed per ſurata.
negationẽ termini. ¶ Scḋo. Q2 cõmẽſuratio non eſt
vni9 q̃titatis ad ſe ſȝ duaꝝ: ⁊ nulla alia magnitudo pt
eẽ equalis ſibi. pr̃ aũt ⁊ filius nõ hñt aliã ⁊ aliã magni-
tudinẽ: ſed vnã ⁊ eãdẽ: ſm quã eq̃les dicunt̃: ⁊ ita diuine
magnitudini nihil diuerſũ ab ipſa cõmẽſurat̃. ¶ Ter-
tio. Q2 ſicut oĩs motus reducit̃ ad primũ mouens: qḋ
nec eſt motũ a ſe nec ab alio: ita oĩs ↄ̃mẽſuratio dedu-
cit̃ ad vnũ pmũ: qḋ nullo modo eſt cõmẽſuratũ: ſed ẽ
oĩum menſura: ⁊ hec eſt deus: vt dicit Cõmentatoꝛ. 10.
metaphi. Hec ille. ¶ Contra iſta inq̃ꝫ ꝓcedũt argumẽ-
ta Aureoli primo loco inducta: tñ ſi ꝓcedant non ↄ̃clu-
dunt. Nã ad pm̃ illoꝝ negatur minoꝛ: nec valet pbatio
de linea: nã linee cõpetit eq̃litas ſm rõnẽ dr̃ie: ⁊ ſȝ rõ-
nem generis: ideo lineã equari ẽ eã cõmenſurari: nõ ſic
in diuinis: vt dicit ſcũs doctoꝛ. ¶ Ad 2m̃ nego maioꝛẽ
niſi vbi eſt equalitas ſm rõnẽ generis: ibi enĩ opꝫ eſſe
duas q̃titates: ſed in diuinis equalitas non eſt habitu-
do inter duas q̃titates: nec inter duo q̃ta: ſed iter duo
ſuppoſita hñtia vnã q̃titatem. Falſum ẽt aſſumit vel
imponit nobis arguens. ſ. ꝙ ponamus eq̃litatẽ eẽ ſolũ
negationẽ. nõ. n. hoc dicimus: ſed ꝙ dicit habitudinẽ
fundatã in q̃titate vna: quã ſequit̃ talis negatio. ſ. ma-
ioꝛis ⁊ minoꝛis. ¶ Ad 3m̃ negat̃ maioꝛ niſi habitudo il-
la ſit inter diuerſas quãtitates: aut mẽſurata diuerſa:
qḋ nõ eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 4m̃ negat̃ maioꝛ: vt pꝫ per
dicta ſancti doct. nec. n. infinitũ cõmenſurat̃ infinito:
nec equatur ſumendo equalitatẽ ſm rõnẽ ſui generis:
ſi aũt aliter ſumat̃: tunc equari nõ eſt commenſurari.
¶ Ad argumẽta loco ſcḋo inducta dr̃ ſm ſcĩ docto.
p ſen. vbi ſupra. (Sicut ea que ſignificant̃ p modũ q̃- R. ſ. ad ſcḋã
litatis: vt ſapia ⁊ bõ non ſunt aliud ſm rẽ ab eẽntia: ſȝ ↄ̃tra pmam.
ſolum ſm rõnẽ: ita ⁊ ſilitudo ⁊ identitas differunt tñ ſȝ
rõnẽ in diuinis: ⁊ nõ ſm rem: ⁊ ſilr̃ eſt de eq̃litate: ⁊ in-
de eſt ꝙ diuerſimode inuenit̃ equalitas ⁊ ſilitudo in di- Qualr̃ iden-
uinis pſonis ⁊ in alijs rebus. In alijs. n. equalibus non titas eq̃litas
eſt eadẽ quantitas ſm eſſentiã: ſed ſolũmodo ſm cõ- ⁊ ſilitudo ſm
menſurationẽ: ⁊ ſilr̃ vna qualitas ſm ſpẽm: q2 in eis ẽ rõnẽ differũt
aliud q̃litas ⁊ eſſentia: q̃ reſpicit eſſe ſicut actũ ꝓpriũ:
qualitas aũt ⁊ q̃titas nõ dr̃ per reſpectũ ad eẽ: ſed dicit
q̃ditatẽ alicuius generis. Vñ põt dici vna q̃titas vbi
non eſt vnũ eſſe: ſed nõ põt dici vna eſſentia vel ſubſtã-
tia abſolute niſi vbi eſt vnũ eſſe. ⁊ hoc eſt vbi eſt eadẽ
eſſentia ſm numeꝝ: ⁊ inde eſt ꝙ ad rõnẽ equalitatis
nõ req̃rit̃ vnitas ſm numeꝝ: ſed ad identitatẽ req̃rit̃
ſm numeꝝ vnitas. In diuinis aũt pſonis idẽ ẽ magni-
tudo qḋ ſapia ⁊ eẽntia. vñ ſilitudo in diuinis pſonis at-
tẽdit̃ ſm eandẽ ſapiam numero: ⁊ eq̃litas ſm eandẽ
q̃titatẽ in numero). Hec ille. ¶ Ex q̃bus pꝫ q̃ũo ille
tres habitudines. ſ. identitas: eq̃litas: ⁊ ſilitudo ſũt diuer-
ſaꝝ rõnũ: ⁊ ſunt eedẽ realiter in deo. ¶ Itẽ caꝝ dr̃iaꝫ
amplius manifeſtat ibidẽ ad 2m̃. (Identitas (inq̃t) po-
nit vnitatẽ in eſſentia ſm numeꝝ: ⁊ q2 in creatis: ex q̃-
rum cõſideratione noĩa accipimus: vel imponimus ẽt
illa: q̃ de deo predicant̃: vnitas eſſentie nõ eſt niſi in eo-
dẽ ſuppoſito

dẽ ſuppoſito

dem ſuppoſito: ideo identitas nullā īportat diſtinctionē in ſuppoſito: ſed magis vnitatē: vnde filius nō pōt dici maſculine idē patri: ſed tm̄ neutraliter vt vnitas ad eſſentiā referatur: equalitas vero ꝛ ſimilitudo: que important vnitatē quātitatis vel qualitatis nō ſ; eſſentiam vel eſſe: q̄tū eſt de ſui rōne nō important vnitatem quātitatis vel qualitatis in numero: ſed ſufficit ꝙ ſint idē in ſpecie: hec autē vnitas eſt in diuerſis ſuppoſitis: ꝛ ideo equalitas ꝛ ſimilitudo ſimul cū vnitate important diſtinctionē: ꝛ ꝓpter hoc dicimus filium ſimilē patri vel equalē: nō tñ eundē: ꝛ inde eſt: ꝙ magr̄ potius determinauit de eq̄litate q̄ de idētitate: q2 p̄ idētitatē importat̄ tm̄ vnitas: nec ē ſ; q̄lib; modū maſculine diuis pſonis cōpetit: ſed in equalitate importatur vtrūq;: q2 vnitas eſſentie per modū quātitatis ſignate ꝛ pſonaꝝ diſtinctio.) Hec ille. ¶ Ex quibus ſatis pꝫ ad argumēta. ¶ Ad p̄mū quidem negatur minor. Non eniꝫ ſortes ꝛ plato ſunt idē in eſſentia ſed ſimiles. concedo tamē ꝙ ſunt idem ſpecie: naꝫ vna ſpēs numero eſt eoꝝ: nō autem vna eſſentia. ¶ Et ad oīa que arguens ibi adducit reſpondetur: ꝙ identitas ſm ſpēm eſt quedā ſimilitudo: ita ꝙ habitudo eſt eadem ſm rem ſolum differens ratione: ꝛ hoc ſi loquamur de duobus ſuppoſitis vnius ſpeciei vel generis: ſed tamē ſi loq̄mur de vno ſuppoſito: dico ꝙ ſortes eſt ſibi idē ſm ſpēm vel genus: nō tamē ſibi eſt ſimilis ſm ſpeciē aut genus. Ibi ergo identitas non eſt ſilitudo: ꝛ tamen fundatur ſuper eſſentia tam identitas ſpecifica q̄ ſilitudo ſpecifica. ¶ Pꝫ ꝙ nō oīs ſilitudo fundata ſuper eſſentiam eſt identitas ſm eſſentiā: vt pꝫ in ſorte ꝛ platone: nec econuerſo oīs identitas ſm ſpeciem eſt ſimilitudo ſm ſpeciem: vt pꝫ loquendo de vno ſuppoſito: ꝛ cauſa dicta eſt: q2 ſilitudo ꝛ equalitas important diſtinctionē: nō autē identitas. 2°. q2 ſilitudo ꝛ equalitas non requirunt vnitatē in numero illius: ſuper qd̄ fundant̄: ſed identitas requirit vnitatē ſm numerū illius eēntie: ſi dicatur idētitas ſimpliciter: vel ipſius ſpeciei: aut generis: ita ꝙ non ſint ſimiles ſpēs vel ſimilia genera: ſed vna ſpecies ꝛ vnū genus: ꝛ hoc ſi ſit identitas ſm qd: cuiuſmodi eſt identitas gnīs: aut ſpeciei. ¶ Ad 2m concedit totum argumentū loquēdo de diuinis. In alijs autem dico: ꝙ fundamentū identitatis quādoq; eſt idem cū fundamētis ſilitudinis ꝛ equalitatis: qñq; aūt nō. ¶ Ad 3m negatur p̄ma cōditionalis: tum q2 ſimilitudo nō attēditur ſm formā ſubſtantialem niſi ꝓut illa induit modū qualitatis eo mō: quo differentia dicitur qualitas: nec eq̄litas niſi ꝓut illa accipit modū quantitatis: que cōſiſtit in hoc ꝙ eſt habere quādā diuiſibilitatē: ꝛ hoc aut intrinſecā continuā: vel diſcretā vel extrinſecā: que attendit̄ ſm numerū obiectorū: in que aliquid pōt: vel hꝫ: ꝛ ita vocatur quātitas virtutis tum etiam q2 lꝫ ille tres habitudines quādoq; poſſint fundari ſup eadē forma ſubali: quādoq; tñ nō pñt: ſortis enim ad ſeipſum eſt identitas: nō tamen ſimilitudo: aut equalitas. ¶ Ad 4m ꝯceditur: ꝙ ſtricte accipiēdo ſilitudinē illa nō fūdatur niſi ſuper qualitate: que eſt accñs: nec equalitas niſi ſuper quantitatem: que eſt accñs: ſed nō ita ſtricte accipiēdo ſilitudo nō ſolū fundatur ſuper qualitate: ſed ſuper illud: qd̄ ſignat̄ vt qualitas: ꝛ idem dico de equalitate: ꝛ ita intelligo p̄mā auctoritatē. ¶ Ad 2am vero dico: ꝙ nō ꝯcludit niſi ꝙ ſilitudo ꝛ equalitas ꝛ identitas cum habeant idē fundamentū ſunt eedē ſm rē: nō tñ quin diſtinguant̄ rōne: nam licꝫ tres pſone ſint ſimiles ꝛ eq̄les: ꝛ eedē in vna re: tamē ſilitudo ibi attenditur ꝓut illa forma ſignatur vt qualitas: equalitas vero vt illa ſignatur per modū quātitatis: ꝛ tam ſilitudo q̄ equalitas exigit diſtinctionem ſuppoſitorū: identitas aūt ibi attendit̄ ſm ꝙ illa forma ſignatur vt eſſentia vna in numero: nec req̄rit diſtinctionē ſuppoſitorū. ¶ Ad argumēta 3° loco inducta reſpondet̄. Et ad p̄m quidem: ꝙ de rōne eius qd̄ eſt equari nō eſt: ꝙ illud qd̄ equat̄ alteri equalitatē ab illo accipiat: ſed ꝙ accedat ad quātitatē eius: vel moueat̄ ad eam: aut aliquid ꝓportionale acceſſui: ꝛ eodē mō dico de aſſimilari qd̄ eſt accedere ad qualitatē alteri⁹: cui dicitur aſſilari aliquid: in pſonis aūt diuinis nō poteſt eſſe motus nec acceſſio ad aliquam pfectionē: aut formā: ſed eſt ibi acceptio loco earum: que ſunt in creaturis ſonātia impfectionē. ſ. motus ꝛ acceſſus. ¶ Iterum in creatis illud ad cuius quātitatem aliquid accedit eſt p̄us illo qd̄ accedit: ꝛ p̄intelligit̄ equationi: in diuinis aūt nō eſt p̄us nec poſterius: eſt ibi tñ p̄ncipium: ꝛ illd̄ qd̄ eſt a p̄ncipio ſm originē: vñ ſicut in creaturis equari dicit quēdā motū vel acceſſū ad quātitatē alicuius p̄oris ſm nām: aut intellectū: ita in dīnis equari dicit acceptionē quātitatis virtualis alicui⁹ p̄ncipij originātis. Et ſic pꝫ ꝙ argm nō cōcludit: lꝫ eniꝫ de rōne ei⁹ qd̄ equatur alteri: nō ſit ꝙ accipiat ſuā q̄titatē ab illo: tamen de rōne eius eſt: ꝙ capiat quātitatē: quā illd̄ habebat prius: hoc aūt in creatis fit per acceſſū ꝛ motū In diuinis aūt per originē ei⁹: qd̄ eſt a p̄ncipio ſuo: vñ argumentū ꝓcedit de ſignato formali: nos aūt hic de mōli. Et ꝓpterea nō oꝫ eē oīmodā ſilitudinē īter hāc ꝛ illā equationē: ſufficit eniꝫ ibi analogia: ꝛ nō requirit̄ vniuocatio: in quo ſepiſſime arguēs decipitur: dum arguit cōtra ſcm̄ doctorē. Arguit enim ſic. Si equatio in diuinis in hoc cōſiſtit. ḡ in creaturis ſimilr̄: ꝛ conſtat tales deductiones paꝝ valere. ¶ Ad 2m dico eodem mō. ¶ Ad 3m negatur maior. Nō enim ſic ſe habet equari ad equalitatē: ſicut lucere ad lucem: ſed ſicut albari ad albedinē: vel calefieri ad calorē: que verba dicūt motū vel acceſſum ad formā: ꝛ nō actū forme p̄mū. ¶ Ad 4m dicitur: ꝙ locus ab auctoritate nō tenet negatiue: nō ſequit̄ eniꝫ: ſi Augu. dicit ꝙ equalitas eſt ꝓprietas filij: ꝛ nō dicit ꝙ equari ſolū cōueniat ſp̄ui ſcō vl̄ filio: ꝙ ideo p̄mū ſit veꝝ ꝛ nō 2m. verūtamē lꝫ nō dicat hoc in forma: tamē dicit aliqd: ex quo neceſſario ſequitur. Ait eniꝫ 6°. de trinitate: ꝙ imago ſi pfecte implet ꝛc̄. vt prius. ¶ Ad argumentū in pede q̄ōnis diſtinguit̄ maior: ſi eniꝫ intelligatur de illis: que ſunt in genere: vera eſt: ſi autē ītelligat̄ de illis. que ſunt ex̄ genus falſa eſt: ſic aūt eſt in ꝓpoſito. Item aliter ſi intelligatur de his quoꝝ eſſe ſubſiſtit: nec eſt in alio receptū: ſed illa ſunt ſuū eſſe: falſa eſt: vt patet de attributis ꝛ de ꝓprietatibus ꝛ perſonis: eē enim ſeparato: nulla pfectio eſſendi poteſt eſſe. Et hec de queſtione ꝛc̄.

Nō oīs ſilitudo fūdata ſup eēntiā ē idētitas ſ; eſſentiā: nec ꝯ̄

Ad argm in pe. q. ad 4 actum.

¶ Utrꝫ vitas ſ; rōeꝫ foralē ſit i ītel: aut i reb⁹. Q. III.

Uerum circa eandē diſtinctionem queritur. Utrū veritas ſm ſuā formalē rōnem ſit in aīa vel in reb⁹. Et videtur ꝙ ſit in rebus: ꝓpter qd̄ eniꝫ vnūqdq; eſt: ꝛ illud magis: ſed ex eo ꝙ res eſt vel nō ē: opinio vel oratio vera vl̄ falſa eſt ſm phm̄ in predicamētis. ḡ veritas magis eſt in rebus.

In oppoſitum arguitur per phm̄ in 5° metaphiſice dicētem: ꝙ verum ꝛ falſum nō eſt in rebus: ſed in intellectu.

In iſta q̄ōne erit vn⁹ articulus: ꝓ quo ſit iſta p̄ma ꝯclō. Ueritas p̄ncipalr̄ ē in

Aur. diſt. 19. ar. 2. d. ꝙ veritas eſt ipſa nã rei cū excluſiõe cuiuſcunq; extrĩſeci poſitiui ⁊ priuatiui: nõ dr adequatio vl relatio.
Godfre. qli. 2. q. 3. d. vitatẽ cẽ in re cãliter ⁊ in itellectu formalr: ſʒ in itellectu ſpeclatiuo ẽ adeq̄uo paſſiua ⁊ in itellectu practico actiua.
Petrus de palude. d. 17 q. 2. p. ſcn. dicit ꝙ veritas dicat abſolutũ cũ reſpectũ ꝯformitatẽ rei ad ipſã ꝓpõnẽ vel cognitionẽ: ⁊ ſi itellectio ſit alicui⁹ entis rõnis ẽ ens rõnis: ſi vo alicui⁹ realis: realis.
Herue⁹ q̄li. 5. q. 13 ꝙ vitas dicat de trib⁹ p° d ẽtitate rer ⁊ ſic eſt vitas fundamẽtalr 2° de ꝯceptu vl ꝓpõne ⁊ ſic dupl' vʒ q̄ntũ ad eẽ ⁊ ſic eſt vã ꝓpõ ſicẽ alia res vl q̄ntũ ad repñtare: ⁊ ſic ſi ver ſigt ẽ vã. 3° d obo intellus enũciatiui: ⁊ ſic ẽ vitas formalr ⁊ ẽ cõformitas rei ad id ꝙ d ca itellr ꝯño rẽ vt ẽ in itellu enũciatiuo ⁊ ſic ẽ 2° itẽtio ⁊ nullibi ſibi ue cui cõcordat Dur. q. vlti. hui⁹ diſ.

intellectu: in rebus aũt nõ eſt niſi ſm ꝙ cõparat ad intellectũ. Iſtam ꝯnem ꝓbat ſcũs doctor ꝑma pte. q. 16. arti. p. ſic. (Sicut (inquit) bonũ noiat illud in qđ tendit appetitus: ita verum noiat illud in qđ tendit intellectus. Hoc aũt diſtat inter intellectuʒ ⁊ appetitũ ſiue quãcũq; cognitionẽ: ꝙ cognitio eſt ſm ꝙ cognitũ eſt in cognoſcente: appetitus aũt ſm ꝙ appetitus inclinatur in ipſam rem appetitã: ⁊ ſic termin⁹ appetit⁹: qđ eſt bonum: eſt in re appetibili: ſʒ terminus cognitionis qđ eſt verũ eſt in ipſo intellectu. Sicut aũt bonũ eſt in re inq̄ntuʒ hʒ ordinẽ ad appetitũ: ⁊ ꝓpter hoc ratio boni deriuatur a re appetibili in appetitũ: ſm ꝙ eſt appetitus bonus: ꝓut eſt boni: ita cum verũ ſit in intellectu ſm ꝙ cõformat rei intellecte neceſſe eſt: ꝙ rõ veri ab intellectu ad rem intellectaʒ deriuet: vt res intellecta vera dicat: ſm ꝙ hʒ aliquẽ ordinẽ ad itellectũ: res aũt ad intellectũ aliquẽ põt habere ordineʒ per ſe: vel per accñs. Per ſe qdem hʒ ordinẽ ad intellectuʒ: a quo dependet ſm ſuuʒ eſſe: per accñs aũt ad intellectũ a quo cognoſcibilis eſt. Sicut ſi dicamus: ꝙ domus cõparat ad intellectũ artificis per ſe: per accñs aũt cõparat ad intellectũ: a quo nõ dependet. Iudiciũ aũt ſumitur de re nõ ſm illud qđ ineſt ei ꝑ accñs: ſed ſm illud qđ ieſt ei per ſe: vñ vnaqueq; res dr vera abſolute ſm ordinẽ ad intellectũ a quo depẽdet: ⁊ inde eſt ꝙ res artificiales dicuntur vere per ordineʒ ad intellectũ noſtrũ. dicitur eniʒ domus vera: que aſſequit ſilitudineʒ forme: q̄ eſt in mente artificis: ⁊ oratio dicit vera inq̄ntuʒ eſt ſignũ intellectus veri: ⁊ ſimilr res nãles dicunt vere ſm ꝙ aſſequũtur ſilitudinẽ ſpecierꝫ: que ſunt in mente diuina: dicit eniʒ verus lapis qui aſſeqtur ꝓprĩã lapidis nãm ſʒ ꝓcõceptionẽ intellectus diuini: ſic ḡ veritas ꝑncipalr eſt in intellectu: ſecũdario vo in rebus: ſm q̃ cõparant ad intellectũ: vt ꝑncipiũ: ⁊ ſm h veritas diuerſimode notificat. naʒ Aug. in libro de vera religione dicit: ꝙ veritas eſt: qua oſtendit id qđ eſt. Et Hyla. dic: ꝙ veruʒ eſt declaratiuũ: aut manifeſtatiuũ eſſe: ⁊ hoc pertinet ad veritatẽ ſm ꝙ eſt in itellectu: ad veritateʒ aũt rei ſm ordinẽ ad intellectũ ꝑtinet diffinitio Augu. in libro de vera religione. Ueritas eſt ſumma ſilitudo ꝑncipij: que ſine vlla diſſilatione eſt: ⁊ quedã diffinitio Anſel. Ueritas eſt rectitudo ſola mẽte ꝑceptibilis: nã rectũ eſt qđ ꝑncipio cõcordat: ⁊ quedã diffinitio Auic. Ueritas vniuſcuiuſq; rei eſt ꝓprietas ſui eẽ qđ ſtabilitum eſt ei. Qđ aũt dr q̃ veritas eſt adequatio rei ⁊ intellectus: põt ad vtrũq; pertinere.) Hec ille in forma. (Secũda ꝯclo. Ueritas ꝓut eſt in re dicit eẽ vl eẽntiam rei: ⁊ cum hoc quandã relationẽ fundataʒ in re: ⁊ terminatã ad cognitionẽ vl ſimilitudinẽ: que eſt in intellectu. loquẽdo de vitate vt eſt in re creata. Probat ꝯclo ſm ſanctũ doctorẽ p ſen. diſt. 19. q. 5. arti. p. vbi ſic ait. (Eoꝝ (inquit) que ſigñtur noibus triplex inuenitur diuerſitas: quedã eni que ſʒ totũ eſſe cõpletũ ſunt extra aiaꝫ: ⁊ hõ ſunt entia cõpleta: ſicut hõ ⁊ lapis: quedam aũt ſunt: que nihil habẽt extra aiaʒ ſicut ſomniũ imaginatio ⁊ chimera: quedã aũt ſunt que hñt fundamentũ in re extra aiam: ſed cõplementũ rõnis eorum q̄ntum ad illud: qđ eſt formale: eſt per oꝑationẽ aĩe: vt pʒ in vniuerſalib⁹. Humanitas eni eſt aliquid in re: nõ tamẽ ibi hʒ rõnem vniuerſalis: cum nõ ſit extra aiam aliqua humanitas multis cõis: ſʒ ſm ꝙ accipit in intellectu adiungit ei per oꝑationẽ intellect⁹ intẽtio ſm quã dicit ſpecies. et ſimilr de tẽpore qđ habet fundamentũ in motu. ſ. ꝑus ⁊ poſterius ipſius motus: ſʒ q̄ntũ ad illud qđ eſt formale in tẽpore. ſ. nũeratio cõplet ꝑ oꝑationẽ intellect⁹ numerãtis. Similr dico de veritate ꝙ hʒ fundamẽtũ in re: ſʒ rõ eius cõpletur ꝑ actionẽ intellect⁹: qñ. ſ. apprehẽdit eo mõ quo eſt. vñ dicit phs 6° metaphiſice: ꝙ verum ⁊ falſuʒ ſunt in aĩa: ſed bonũ ⁊ malũ in rebus. Cuʒ aũt in re ſit quidditas eius ⁊ ſuuʒ eſſe: veritas fundat in eſſe rei magis q̄ʒ in qdditate: ſicut ⁊ nomẽ entis ab eſſe iponitur: ⁊ in ipſa oꝑatiõe itellectus accipiẽtis eſſe rei ſicut eſt per quãdã ſilationeʒ ad ipſam cõpletur relatio adequatiõis: in qua conſiſtit rõ veritatis.) Hec ille. (Ex quo pʒ ꝯ ꝙ veritas rei: q̄ eſt in re ipſa: vel ꝓut eſt in re ipſa: eſt ſicut tẽpus ⁊ vle: cõſtat aũt ꝙ tẽpus nõ eſt ſolus reſpectus rõnis: nec qd totaliter factũ per rõnem: ſed mãlr in ipſo eſt ꝑus ⁊ poſterius: que ſunt realiter in motu extra aiaʒ: ſed formale in ipſo eſt nũeratio aĩe: qua numerat illa. ſ. ꝑus ⁊ poſterius: ita ꝙ tẽpus eſt ꝑus ⁊ poſterius in motu numerata ab aĩa. Uniuerſale etiam eſt nã itellecta ab aĩa ſʒ ſe nõ intellectis ꝑncipijs indiuiduantib⁹ eaʒ: ita ꝙ tota dicũt res extra aiam cũ habitudine ad itellectum: ⁊ eoꝝ noia ſupponũt ꝓ rebus extra aiam: ſʒ nõ ſolum ſignificent rem extra aiam: ſed etiam rem in aĩa ⁊ habitudinẽ ad illã: ita ḡ erit in ꝓpoſito: ꝙ entitas rei habẽs talem habitudinẽ ad intellectũ. ſ. relationẽ cõformitatis: dicet eſſe ipſa veritas rei: ſic ꝙ veritas ſigñat rẽ ex intellectuʒ ⁊ rem in intellectu: ſed ſupponit ꝓ re extra aiam: ⁊ nõ ꝓ illa re in intellectu. ſ. relatione rõnis: vel hꝫ: neq; pro cõpoſito ex re ⁊ ex tali relatione. Sic itelligo ſanctũ Tho. q: ipſe in de veritate. q. i. arti. 4° dicit inter multa alia. (A veritate (inquit) que eſt in re ipſa: que nihil aliud eſt q̄ʒ entitas intellectui adequata vl intellectũ adequans ſibi: dr res vera ſicut a for⁹ inherente.) Hec ille. (Ecce q̄ʒ clare dicit: ꝙ veritas rei q̄ formaliter in ipſa eſt. eſt entitas rei. ⁊c. ⁊ nõ dicit: ꝙ ſit reſpectus. (Tertia ꝯclo eſt. Ueritas ꝓut eſt in itellectu nõ eſt relatio adequationis: ſʒ eſt cognitio vel ſpẽs aut ꝯceptus adequatus rei: vel adequãs ſibi rem: ſic ꝙ veritas ſupponit ꝓ tali abſoluto: qđ eſt in itellectu: ſed vltra illđ abſolutũ dicat reſpectũ ꝯformitatis vel adequationis ad rẽ intellectaʒ. (Pʒ ꝯclo ꝙ veritas ꝓut eſt in re dicit entitatẽ rei: cum reſpectu ad intellectũ. ḡ a ſimili veritas: que eſt in intellectu: dicit aliqđ abſolutum: qđ eſt in intellectu cuʒ reſpectu ad rem. añs patʒ per 2am ꝯnem. (Et ꝯfirmat tã iſta q̄ʒ illa: q: ſi vitas formaliter eſſet reſpectus rõnis: ita ꝙ nomẽ veritatis pro reſpectu ſupponeret: nõ video qũo de⁹ ſit veritas. Si vero dicat reſpectũ realẽ cum in diuinis nõ ſint niſi quatuor relatiões reales: paternitas: filiatio: ſpiratio ꝓceſſio. nõ eſt facile fingere que illaꝝ dicat ſolũ vitas vel ſil. Itẽ bonitas rei nõ dicit ſolũ reſpectũ ad voluntatẽ: ita ꝙ ille reſpectus eẽntialr ſit bonitas rei: ſʒ dicit eſſe vel eſſentiã rei cũ tali habitudine mõ ꝑexpoſito. ḡ ita erit de vitate. (Quarta ꝯclo eſt. Quelibʒ res creata ex animã exñs põt dici vera triplici veritate. ſ. veritate que eſt formalr in re. 2° veritate q̄ eſt deus. 3° veritate: que eſt in itellectu creato. Iſtã ꝯnẽ ponit ſcũs doctor de vitate vbi ſupra: ⁊ fuit poſita in q̄ne de veſti⁹ vbi late allegaui dicta ſci doctoris. Põt et hñi ex dictis eius in ꝑma cõcluſione allegatis ⁊c.

Quantum ad ſcđm articulũ arguit Aureolus: ꝯtra ꝑam ꝯnẽ: ⁊ ſpãliter arguit ꝙ res nõ dĩr vere ex ꝯformitate ad intellectũ diuĩ. (Primo ſic. Penes illũ. n. itellectũ nõ ſumit neĉario rõ veritatis in rebus: quo nõ cõſiderato adhuc põt circa res veritas apprehẽdi: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ nõ cõſiderato aliquo ordine ad itellectũ diuĩ: adhuc iudicari põt de rebus

Tex. cõ. 8.

Cõtra ꝑmi ꝯclõnẽ Aur. q. i. arti. 2.

rebus an ſint vere vł falſe:nō enīꝫ argētariꝰ dū iudicat
an argentū ſit verū vel falſuꝫ:vel de aliquo an ſit lapis
ꝓcioſus vel vitrū:recurrit ad ideas:que ſunt in mēte di
Cap.7. uina:nec enīꝫ eas nouit:nec forte credit. Uñ pħs pmo
ethi. loquēs ꝯ Platonē dicit:ꝙ nō magis erit miles ꝗ
ideā ꝯtēplatꝰ eſt:nec magis textor:vel faber. inuens ꝙ
idee nō diſtiguūt actiuitatē in opando:aut in iudicādo
ḡ vītas nō ꝯſiſtit in h̄:ꝙ res ꝯformat̄ ad itellectū diui
nū. ¶ Scd̄o ſic arguit. Mathematicꝰ ⁊ oīs ſciēs ꝯſide
rat veritatē in ꝯnibꝰ ꝓprijs:ſꝫ manifeſtū eſt:ꝙ vītateꝫ
nō iudicat circa eas ex ordīe ad itellectū diuinū:alʼs oīs
ſciēs eēt theologus:igit̄ idē qđ pus. ¶ Tertio ſic. Im
poſſibile eſt ignorare ꝯformitatē aliqꝝ cōformiū niſi
cognoſcant̄ ꝯformia:q̄ ſunt extrema illiꝰ ꝯformitatis:
ſꝫ ꝯſtat ꝙ dinꝰ itellectꝰ ⁊ idee:q̄ ſunt in deo:a nobis nō
cognoſcunt̄.ḡ nullus pōt iudicare:vtrū aliq̄ res illi itelle
ctui ſit ꝯformis:⁊ per ꝯn̄s nullus ſciet aliquā vītatē ex
Utrū vītas ſit ꝯformitas itellectꝰ ad rē extra. puris nālibꝰ. ¶ Scd̄o loco arguit:ꝙ vītas non eſt cō
formitas actꝰ itellectꝰ ad rē ex̄. Cōſtat.n. inquit:ꝙ vītas
eſt ꝑfectio ſimplr̄:⁊ ꝙ attribuit̄ ꝑ ꝑnꝰ in ſūmo: ſꝫ h̄ nō
attribuit̄ ſibi rōne alicꝰ ꝯformitatis:aut reſpectꝰ ad rē
ex̄:nō ꝗdē realis q̄ in eo relatio realis nō eſt:nec ēt rō
nis:q̄ tunc circūſcripto actu itellectꝰ veritas nō eēt in
eo.ḡ vītas nō ꝯſiſtit formalr̄ in ꝯformitate itellectꝰ ad
rē:niſi forte illa vītas:q̄ reſpicit itellectū: qm̄ itelligere
cōtingit ad illud qđ debet̄ ſcḋm ꝓpriā nāꝫ ꝑ hoc:ꝙ rei
ꝯformat̄:vñ ipoſſe eſt:ꝙ rō vītatis ſit in itellectu ꝓꝑ cō
formitatē:ſꝫ ꝙ h̄ ſit rō vītatis ſimplr̄ ipoſſe eſt. ¶ Se
cūdo ſic. Illud quo nō ꝯſiderato iuenit̄ veritas in mul
tis rebus nō includit̄ in rōne vītatis ſimplr̄:ſꝫ inquirens
de duobus lapidibꝰ quis ſit verior nō aſpicit ad itelle
ctus ꝯformitatē.ḡ in hꝰ ꝯformitate nō ꝯſiſtit formalr̄
rō vītatis ſimplr̄. ¶ Et ſi dicat̄:ꝙ res ſūt vere cauſalr̄
ꝑ h̄:ꝙ ſūt apte nate nō decipere itellectū. ¶ Dicēdū:
ꝙ nō hito reſpectu ad itellectuꝫ res iudicant̄ vere ꝑ h̄
ꝙ aſſequunt̄ nāꝫ ꝓpriā:⁊ falſe dū nō aſſequunt̄. Hec
Durā.di.19. q.6. Herue. diſti.19.q.3. arti.2. ille. ¶ Tertio loco ꝯ eandē ꝯnē arguūt Durā. ⁊ Her
ueus ꝓbādo:ꝙ vītas ſit in intellectu tm̄mō obiectiue.
Illud eni qđ eſt obm̄ itellectꝰ eſt obiectiue in eo:ſꝫ ve
ruꝫ eſt obm̄ itellectꝰ.ḡ eſt tm̄mō obiectiue in itellectu.
Tex.cō.8. ¶ Scd̄o ſic. Pħs 6° metaphiſice diuidit ens ī ens ve
rū qđ eſt in aīa:⁊ ens reale qđ eſt ex̄:q̄re ſi diuiſio ſit bo
na:neceſſe eſt:vt vnū diuidētiū nō ꝯtineat̄ ſub alio:ſed
ſi veꝝ hēret eē reale ⁊ ſubiectiuū alicubi:cōtineret̄ ſub
aliq̄ decē ꝑdicꝭ:⁊ ita ſub ente reali:⁊ ita ſub altero di
uidētiū.ḡ neceſſe ē:vt hēat tm̄mō eē intētionale ⁊ ob
iectiuū:cuꝫ nō ſit alicubi ſubiectiue. ¶ Tertio. Quia
qñ aliqđ nomē ꝯuenit pluribꝰ.ita qđ ꝑ vnū illoꝝ cōpe
tit ceteris:ꝑ pus ꝯuenit illi vni q̄ꝫ ceteris:ſicut eē ſanū
ꝯuenit potioni:diete:cibarijs:⁊ aīali:ſꝫ q̄ ceteris cōue
nit ꝑ hitudinē ad ſanitatē aīalis.iō aīali ꝑ cōpetit eē ſa
nū:ſꝫ manifeſtū eſt:ꝙ eē veꝝ ꝯuenit pluribꝰ:vtpote ꝓ
poſitiōi:⁊ itellectui:⁊ rei ex̄:⁊ rei vt eſt itellecta: eē aūt
veꝝ nō ꝯuenit ꝓpoſitioni:niſi vt eſt deſignatiuū rei:q̄ in
telligit̄:⁊ q̄ hꝫ eē itellectū:⁊ ſimilr̄ itellectꝰ verꝰ nō dr̄:
niſi q̄ eſt apphēſiuus veri obiecti. Res ex̄ ēt nō dr̄ ve
ra ſcḋꝫ illđ eē qđ hꝫ ex̄:niſi q̄ nata eſt cauſare apud itel
lectū apphēſionē ꝯformē ſue entitati:⁊ falſa ꝑ oppoſi
tū.ḡ rō veri ꝑ ⁊ ꝑncipaliter reperit̄ ī re ꝓut eſt cognita:
⁊ ſcḋm ꝙ eſt in aīa obiectiue. ¶ Quarto. Ita ſe vident̄
hr̄e veꝝ ⁊ falſuꝫ:ſicut genꝰ ⁊ ſpēs:⁊ cetera vniuerſalia:
ſꝫ genꝰ ⁊ ſpēs ſunt reſpectꝰ rōnis ꝯſequētes rē ꝓut ē co
gnita:⁊ hn̄t eē obiectiuū in aīa.ḡ veritas erit in aīa ꝑn
cipalr̄ obiectiue. ¶ Ulteriꝰ arguit̄ ab alijs:ꝙ vītas ꝑn
cipalr̄ ſit in rebus ſcḋꝫ ſuā formalē rōnē. Qñcūqꝫ aliqđ

ineſt duobꝰ:vni tanq̄ꝫ cauſe:alteri tāq̄ꝫ cāto.ꝑ pus ⁊ ꝑn
cipaliꝰ ieſt cauſe:vñ q̄ ignis ē cā caloris in oībꝰ calidis
ideo ꝑ pus ⁊ ꝑncipaliꝰ dr̄ calidus ſcḋꝫ pħm 2° metaphi Tex.cō.4. Cap.12.⁊ lec.xxij.
ſice:ſed veritas rei cā eſt vītatis in itellectu ⁊ orōne:vt
dicit pħs in ꝑdicamētis:q̄ ab eo ꝙ res eſt ⁊c̄. ſimilr̄ opi
nio ⁊ intellectꝰ:igit̄ veritas ꝑ pus ⁊ ꝑncipaliꝰ eſt in rebꝰ.
¶ 2° ſic. Veꝝ eſt obm̄ itellꝰus:itellꝰs eni veroꝝ eſt ꝑ po Lec.44.
ſterioꝝ:ſꝫ res ex̄ ſunt ꝑma obiecta itellectꝰ nō ſpēs:aut
actus:alioqn oīs cognitio eēt reflectiua.ḡ ⁊ veritas pus
⁊ ꝑncipaliꝰ eſt in re ex̄. ¶ Tertio. Illud qđ cōmunicat̄
a deo oībꝰ creaturis videt̄ eē in rebꝰ:ſꝫ pħs dicit 2° me Tex.cō.4.
taphiſice:ꝙ ꝑm ꝑnm eſt cā veritatis ⁊ entitatis oībꝰ:⁊ ha
bēt ſe oīa ad entitatē ſic̄ ad veritatē.ḡ veritas eſt in re
bus. ¶ Quarto. Nā. Aug. dicit. 8° de trinitate ca° 2°:ꝙ
idē eſt magnitudo qđ veritas:⁊ qđ illđ maius eſt qđ ve
rius:ſꝫ ꝯſtat ꝙ magnitudo ē in rebꝰ.ḡ ⁊ vītas. ¶ Quin
to. Veꝝ ⁊ manifeſtatiuū ſui vident̄ eē ideꝫ: ſꝫ ꝯſtat ꝙ
res manifeſtāt ſe ꝑ ſuas actualitates:qđ.n.eſt in poten
tia:ignotū eſt:⁊ qđ eſt actu:eſt māifeſtū 9° metaphiſice Tex.cō.20.
igit̄ ⁊c̄. ¶ Sexto. Qñ aliqđ attribuit̄ alicui ꝑ modū ſi
gni ⁊ cuiuſdā ꝯformitatis:alteri vō ꝑ mom̄ ſignati ⁊ eiꝰ
cui ſit ꝯformatio:iſti vltimo vr̄ formalius ⁊ ꝑncipaliꝰ
attribui:ſicut pꝫ de ſanitate:q̄ attribuit̄ aīali ꝑ mom̄ ſi
gnati ⁊ alijs ꝑ modū ſigni:ſꝫ veritas attribuit̄ orōni ⁊
itellectui ſub rōne ſigni ⁊ cuiuſdā ꝯformitatis eiꝰ ad rē
ex̄:q̄ veritas itellectꝰ nō eſt aliđ q̄ꝫ adeq̄tio ⁊ ꝯformi
tas eiꝰ ad rē ſcḋꝫ vulgatā eiꝰ diffōnē.ḡ formaliꝰ ⁊ ꝑncipa
lius eſt in re q̄ꝫ in itellectu. ¶ Septimo. Qñcūqꝫ aliq̄
cōuertūt̄:vbi eſt vnū ꝑncipaliꝰ ⁊ reliquū:ſꝫ ens ⁊ verū
ꝯuertunt̄:⁊ veritas ⁊ ētitas:igit̄ cū entitas ꝑncipalr̄ ſit
in rebꝰ ex̄:⁊ veritas ꝑncipalr̄ ibi erit. ¶ Ulteriꝰ arguit̄
ꝙ eq̄liter ſit vbiqꝫ ꝓbatio. Q̄ itellectꝰ ⁊ ſcīa ſunt vero
rū:ſꝫ ſcīa pōt eē de actibꝰ itellectꝰ:⁊ de re ex̄:⁊ de ſecun
dis itentiōibꝰ:⁊ alijs ꝗbuſcūqꝫ:oīa nāqꝫ ſunt itelligibi
lia ⁊ cognoſcibilia.ḡ veritas eſt vbiqꝫ. ¶ Scd̄o. Quia
Anſel. in libro de veritate oñdit veritatē eē in enūcia
tione.ca°.2°.⁊ in opīone ca°.3°.⁊ in volūtate ca°.4°.⁊ in
auctoritate.ca°.5°.⁊ in ſenſibꝰ ca°.6°.⁊ in eētijs reꝝ. c.
7°.⁊ ſūmā veritatē eē in deo.ca°.10. Et finalr̄ ꝯcludit:ꝙ
vna ſit vītas in oībꝰ veris.c°.13°.ſꝫ h̄ nō eſſet: niſi rō ve
ritatis eēt eq̄lis ambitꝰ cū ente.igit̄ ⁊c̄. ¶ Tertio. Nā
Anſel. vbiqꝫ in illo libro oñdit:ꝙ nō eſt aliđ eē veꝝ q̄ꝫ
eſſe illud qđ vnūqđqꝫ eē dꝫ:vñ actio eſt vera qñ eſt ta
lis qualis eē dꝫ:⁊ eodē mō lapis eſt verus qñ eſt id qđ
eſſe dꝫ. ¶ Et ex h̄ elicit Anſel. ꝙ nō eſt aliud vītas q̄ꝫ
rectitudo eius rei:in qua eſt:que eſt ꝑceptibilis ſola mē
te: ſed manifeſtuꝫ eſt:ꝙ rectitudo rei cuiuſlꝫ eſt in ipa
⁊ eē ſcḋꝫ debitū eſt in qualibꝫ re:que ſic eſt ſicut dꝫ.ḡ ve
ritas eſt in oībus:in quibus eē ⁊ entitas reperit̄. ¶ Cō Cōtra ſcd̄aꝫ ꝯclō. Aureo. q.3.ar. ſcd̄o.
tra 2am ꝯnē arguit Aureo. Uult.n.ꝑ ꝓbare ꝙ rō:in qua
ꝯſiſtit veritas:nō ſit aliq̄ ꝯformitas:aut reſpectꝰ. Et ar
guit ꝑ ſic. Dicit enīꝫ Hyla. ꝙ deꝰ eſt vītas ſubſiſtēs:ſed
manifeſtū eſt: ꝙ nec ꝯformitas:aut aliꝰ reſpectꝰ ſubſi
ſtere pōt. vt dicit Cōmē. 7° metͤ. cōmē. 49°. dicit.n.ꝙ
ſubſiſtētia nō ſūt de gn̄e relatiuoꝝ. ¶ Scd̄o ſic. Nul
la ꝑfectio ſimplr̄ iportat ꝯformitatē: aut aliquē talē re
ſpectū. ſepat enīꝫ Anſel. ī monol. 15°. a nūero ꝑfectionū
ſimplr̄ hitudies relatiuas:ſꝫ vītas ē ꝑfectio ſimplr̄. In
oī nāqꝫ re meliꝰ eſt eē veꝝ q̄ꝫ falſuꝫ:vñ melior eſt ve
rus lapis q̄ꝫ falſus.ḡ vītas in tali ꝯformitate:aut reſpe
ctu nō ꝯſiſtit. ¶ Tertio ſic. In illo nō ꝯſiſtit rō vītatis
quo nō ꝯcepto nec cōſiderato iudicat̄ de aliquo an ſit
verū vel nō verū:ſꝫ de oī re iudicat̄ an ſit vera vel fal
ſa:nō ꝓꝑ ꝯformitatē ad aliqđ aliud:ſꝫ ex h̄ ſolo: ꝙ atti
git identitatē ſuā ⁊ ꝓpriā nāꝫ:nō aūt q̄ attigit forma

Utrum' veritas dicat eētiā cū reſpectu: aut cū ꝑuatiōe cuiuſcūqꝫ extranei.

liter aut ſimilitudinarie. ḡ nō cōſiſtit formaliter in cōformitate: aut in aliquo reſpectu. ¶ Scḋo loco arguit ꝙ veritas nō dicat eēntiaꝫ cū reſpectu: imo cum puatione. ſ. cū ſegregatione ab oī ſibi extraneo ꝑuatiuo vel poſitiuo. ¶ Primo ſic. Ratio ſigñata ꝑ nomē materie pōt colligi ex vſu loquētiū: ſemꝑ eniꝫ loquēdū vt plures: ſꝫ nomē veritatis ſm vſum loquētiū attribuit᷑ rebus ꝑpter ſegregationē ⁊ depurationeꝫ ab oī extraneo ꝑuatiuo ⁊ poſitiuo: pꝫ eniꝫ ꝙ lapis iudicat᷑ alio verior ex hoc: ꝙ depurat᷑ a ꝯrys accidētibus: ⁊ ſi ſint duo lapides precioſi abſqꝫ oī cōtrario accidēte dicet᷑: ꝙ vn⁹ eſt alio verior: per hoc ꝙ minus ꝑuatur gradu debito ſibi ſm nãm: videm⁹ etiā ꝙ veritas nãe humane dr̄ nã ſegregata ab oī ſba extnea: vñ illa radicalis ꝯplexio quā puer extrahit ab vtero: dr̄ veritas hūane nãe ſm magiſtruꝫ libro 2°. Dici etiaꝫ cōſueuit de ſuba alic⁹ negocij ꝙ hec eſt veritas talis facti ſupfluis amputatis: nec eſt dubiū: ꝙ ſi inueniret᷑ aliqua nã nihil hñs admixtū ſtatim diceret᷑ de ea: ꝙ eēt veriſſimuꝫ gd tale: vel tale: vt veriſſimū balſamū cui nihil miſcet᷑. ḡ rō veritatis videtur ꝯſiſtere in quadā puritate: ⁊ ſegregatione: ⁊ impmixtione cuiuſlibꝫ extranei. ¶ Scḋo ſic. Equipollentia ideꝫ ſigñant: ⁊ eadē eſt eoꝝ rō: ſed veritas: puritas: ſinceritas: ⁊ ſilia videnẗ eqpollere. Idem enī eſt dictu de auro aliquo: qḋ eſt puriſſimū: ⁊ ſinceriſſimū: ac ſi diceretur ꝙ eſt veriſſimū: concipe etiaꝫ ſinceritatē alic⁹ nature nō eſt aliud ꝙ̄ cōcipere veritatē illi⁹ ſm cōmunem modū loquēdi. vñ Aug. 8°. de triniate. cap°. 2°. dicit: ꝙ tres nō ſunt aligd maius in eſſentia: qꝛ nec veri⁹ ſunt: ꝑ hoc innuēs ꝙ veritas eēntie nō eſt aliud ꝙ̄ puritas ⁊ ſinceritas eius. cū ḡ dicendo rē ſincerā excludatur ab ea gcgd eſt extraneitatis: vr̄ ꝙ dicendo rem eſſe vbiqꝫ idē excludit᷑. ¶ Cōfirmat᷑. Qꝛ hō pictus nō dr̄ verus ꝑpter ꝑuationē vite: que eſt extranea nã hominis ⁊ ſimilr̄ vna albedo tāto eſt verior ꝙ̄ alia ꝙ̄to excluditur impfectio ab ea: vñ illa eſt veriſſima: cui nulla imperfectio eſt admixta. ¶ Tertio. Illa eſt gnãlis rō veritatis: ſm quā accipiunt᷑ gradus in veritate: ſed manifeſtū eſt: ꝙ gradus veritatis ſumunt᷑ ſm ſegregationē ⁊ depurationē ab oī extraneo. res enim cui in eſſendo nulla res eſt ãnexa: nec aliq̄ diminutio nature ſue eſt ſibi ãnexa: nec poſſibilis ãnecti: eſt vera in ſūmo: ⁊ talis eſt nã diuinitatis: vñ diuinitas eſt gd veriſſimū ꝑpter oīmodā ſinceritatē: qꝛ nihil ē niſi dīnitas ſincera ⁊ pura ⁊ ſegregata ab oī alio. Cōſequēter vero gdditas rerꝫ poſitaꝝ in eſſe cōcepto dr̄ rei veritas: qm̄ accipit᷑ preciſe ab oī extraneo: ⁊ ſi poneret᷑ humanitas: aut q̄uis alia gdditas ſic exiſtere ſincere ī rebus abſqꝫ oī accñte ⁊ diminutiōe ſui: illa deceret᷑ vera humanitas: ꝯſequenter vero res exñtes ꝙ̄to plus ꝑticipāt de hāc veritate ⁊ gdditate: tāto dicunt᷑ veriores. ḡ manifeſte apparet: ꝙ rō veritatis ꝯſiſtit in ſegregatiōe oīs extranee rōnis: ſicut vnitas conſiſtit in indiuiſione ⁊c.

Ad argumenta ꝑmo loco cōtra ꝑmā ꝯnē facta dico. ad p^m quidem ꝙ minor eſt falſa: ⁊ cōtra Aug. quaſi in īfinitis locis. Nam in libro de vera religione dicit: ꝙ ſm veritateꝫ diuinā de oib⁹ iudicamus. ¶ Item 12°. ꝯfeſ. dicit. (Si ambo videmus verꝝ eſſe qḋ dico: vbi q̄ſo h videmus: nec ego vtiqꝫ in te: nec tu in me: ſꝫ ambo in ipā: q̄ ſupra mētes noſtras eſt: īcōmutabili veritate.) Itē 9°. de tri. dicit. (In eterna veritate ex q̄ oīa facta ſunt: formaꝫ aūt ſm quā ſum⁹: ⁊ ſm quā vel in nobis: vel in corpib⁹ vera ⁊ recta rōne gd opamur viſu mentis cōſpicimus atqꝫ viꝫ ꝯtēplatiuā: rerꝫ veracē noticiā apud nos habemus. ¶ Iteꝫ 12°. de trini. ¶ Rōnis eſt iudicare de iſtis corporalib⁹ ſm rōnes incorporales ⁊ ſempiternas: que niſi ſupra mētem humanā eēnt: incōmutabiles ꝑfecto nō eēnt.) Et īfinita cōſilia dicit. ¶ Qualiter aūt intelligenduꝫ ſit qḋ dicit: ⁊ q̄uo incōmutabilē veritatē: vel illas rōnes eternas in hac vita videam⁹: ⁊ ſm illas de oib⁹ iudicem⁹ docet ſcūs doctor 3° ꝯ gētiles ca°. 47°. Et ꝑma pte. q. 12. arti. 11°. ad 3^m. ⁊. q. 84. arti. 5°. ꝑ totuꝫ. Et de vitate. q. 1. arti. 4°. ac 5°. ⁊ in m̄ltis alys locis. Vñ cōtra gētiles vbi ſupra dicit. (Deus (inquit) ſpāliṁō eſt in aīa inqn̄tuꝫ veritatē cognoſcit: ſicut igit᷑ aīe ⁊ res alie dicunt᷑ vere quidē in ſuis naturis ſꝫ ꝙ ſilitudinē illius ſūme nature hñt: que eſt ipſa veritas: cū ſit ſuuꝫ intelligere: ⁊ ſuū intelligere ſit ſuū eſſe: ita illud qḋ per aīam eſt cognitū: eſt verū inqn̄tū illius diuie veritatis: quā deus cognoſcit: ſilitudo quedā in ipſa exiſtit: vñ ⁊ gloſa ſuper illud pſal. Diminute ſunt veritates a filys hoīum: dicit ꝙ ſicut ab vna facie reſultāt multe in ſpeculo: ita ab vna ꝑma veritate reſultāt multe veritates in mētibus hoīuꝫ: q̄uis autē diuerſa a diuerſis cognoſcant᷑ ⁊ credant᷑ vera: tamē quedā ſunt vera: in quibus oēs hoīes cōcordant: ſicut ſunt ꝑ^a ꝑn^a intellectus tam ſpeculatiui ꝙ̄ practici: ſm ꝙ nãliter in mētibus hoīuꝫ diuine veritatis quaſi qnedā imago reſultat. Inqn̄tum ḡ quelibet mens gcgd per certitudinē cognoſcit in his pncipys intuet᷑: ſm que de oībus iudicat᷑ facta reſolutione in ipā: dicit᷑ oīa in diuina veritate: vel in rōnibus eternis videre: ⁊ ſm eas de oībus iudicare.) Hec ille. ¶ Prima pte etiaꝫ. q. 84. arti. 5°. dicit. (Aligd dicitur in alio dupliciter cognoſci. Uno mō ſicut in obiecto cognito: ſicut aliqs videt in ſpeculo ea: quoꝝ imagines in ſpeculo reſultant: ⁊ hoc mō aīa in ſtatu pñtis vite nō pt videre oīa ī rōnib⁹ eternis: ſꝫ ſic ī rōnib⁹ eternis cognoſcūt oīa beati q deū vidēt: ⁊ oīa in ipſo. Alio mō dr̄ aliquid cognoſci in alio ſicut in cognitionis pncipio: ſicut ſi dicamus: ꝙ in ſole videnẗ ea: que videnẗ per ſolem: ⁊ ſic neceſſe eſt dicere: ꝙ aīa humana oīa cognoſcit in rōnib⁹ eternis: per quaꝝ pticipationē oīa cognoſcim⁹ Ipſum enī lumē intellectuale: qḋ in nobis eſt: nihil eſt aliud ꝙ̄ quedaꝫ pticipata ſilitudo diuini luminis: in q̄ cōtinent᷑ oēs rōnes eterne. Vñ in pſal. dicit᷑. Multi dicunt quis oſtendit nobis bona. Cui qōni reſpōdet pſal. dicēs. Signatū eſt ſup nos. l. v. t. d. quaſi per ipſaꝫ ſigillationē diuini lumis in nobis oīa alia demrant᷑.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ ꝙ nullus in hac vita vl̄ in alia pōt iudicare aligd eē verū vel falſuꝫ: niſi ex ꝯformitate rerum: de quib⁹ iudicat᷑ ad rōnes eternas: ⁊ hoc vl̄ aſpiciendo illas rōnes in ſeipſis ſicut faciūt beati: vel aſpiciendo ad lumē nãle: qḋ eſt quedā pticipatio eaꝝ: ſicut faciūt illi qui nō iudicāt ex viſiōe verbi: ſiue ſint viatores: ſiue ſint in termino: ⁊ ſic pꝫ ad oīa argumēta poſita ꝑmo loco. ¶ Ad alia vō 2°. loco iducta dr̄: ſicut ad 2^m ⁊ p^m argumētoꝝ ꝑmo loco ꝯ ꝯnē factoꝝ: ꝯcedo enī maiorē ⁊ minorē ſimilr̄. ſ. ꝙ nulla pfectio ſimplr̄ attribuit᷑ deo rōne reſpect⁹: ſꝫ rōne abſoluti: veritas eniꝫ dicit ꝑfectionē intellectus ⁊ eſt gd abſolutū: qḋ tñ cōcomitat᷑ reſpect⁹: ſicut enī bonitas nō dicit purū reſpectū: ſꝫ gd abſolutū: qḋ tamē ꝯcomitat᷑ reſpect⁹: ita ⁊ veritas. Ille aūt reſpect⁹: quē dicit veritas: nō eſt in deo ſm rē: ſed ſm rōnē: ſic ꝙ dū intellect⁹ ītelligit rem: que eſt de⁹: ſm ꝙ illa res eſt veritas. i. ſub rōne veri. oꝫ ꝙ nō ſoluꝫ intelligat abſolutū in ſe. ſed in ordine ad intellectū: cui eſt cōforme illud abſolutū: nō tñ ꝙ ītelligat eē in deo vel in itellu diuio. ſed intelligit abſolutuꝫ relatiue. ſ. in quadā rōne: q̄ repſentat deū: ⁊ reſpectū eius ad intellectum

Aligd ī alio dupr̄ cognoſcitur.

Bōitas ⁊ vītas abſolutū cū reſpectu dicit.

ctum

ctum. ¶ Ad 2m negat̄ minor vt ꝑ p̄dicta patet. ¶ Ad
p̄mū Duran. ⁊ Heruei dicit̄ ꝙ ſolū cōcludit ꝙ veritas
eſt obiectiue in intellectu: nō aūt ꝙ ſolūmō obiectiue:
vñ dico: ꝙ veritas vel verū ſub rōne veri nō eſt per ſe
obiectū itellect⁹: lȝ ſit paſſio obiecti intellectus vt itel/
Diſ.ii.q.i.cō cluſione. 4. lectū in actu: vt alias latius dictū eſt: illud aūt qđ talr
eſt obiectū intellect⁹ pōt in ſui rōne includere aliqd fa
ctū per itellectū: vel eſſe formalr in itellectu. ¶ Ad 2m
dico: ꝙ argumētū cōcludit: ꝙ verū inq̄ʒtū hꝫ dicit ali
quid nō reale. ſ. reſpectū rōnis ⁊ h̄ ꝯcedit̄: cū h̄ tñ ſtat:
ꝙ dicit aliqd reale mālit̄: ⁊ illū reſpectū formaliter:
ſicut exēplificatū eſt de tēpore: ⁊ de vlibus in p̄ˢ ꝯclōne
¶ Ad 3m negat̄ minor quo ad illā ꝑtē: qua dr̄ ꝙ intel/
lectus nō dicit̄ verus: niſi qꝛ eſt apprehēſiuus veri ob/
iecti extra. hoc enī falſuʒ eſt. ꝑus enī nā intellect⁹ app̄/
In quo pu⁹ ſit veritas. hendit rē vere q̄ʒ res ſit vera: qꝛ cā ꝙ res ſit vera eſt: qꝛ
adequatur itellectui habēti ſpeciē rei ꝑfectā: vł ꝑfectū
iudiciū. ſi enī loq̄mur de itellectu qui eſt cā rei: notuʒ
eſt qđ dr̄: ſicut de itellectu diuino reſpectu nāliuʒ: ⁊ de
itellectu creato reſpectu artificialiuʒ. Si aūt loq̄mur
de intellectu q mouet̄ a re: adhuc ꝑus eſt veritas in ta/
li itellectu q̄ʒ in re: loqūdo de veritate quā res hꝫ in or
dine ad illuʒ itellectū creatū: qꝛ verū dicit terminum
motus cognitiui: ille aūt eſt p̄ncipalr in itellu: vt ponit
ſanctus Tho. p̄ma. q. de veritate arti. 2o. veritas enim
quo ad ſuū formale. ſ. quo ad vltimā drīam ꝯſtitutiuā
rōnis dicit reſpectū adeq̄tōis in eſſe cognito. ita ꝙ re/
ſpectus adeq̄tionis inter cognitū in actu: ⁊ cognitū in
potentia cōplet rōnem veritatis: res autē vt cognita in
actu eſt in cognoſcēte ꝑ ſuā ſpēm: extra cognoſcētē ꝟo
eſt cognitū in potentia: res aūt vt eſt in cognoſcente nō
eſt aliud a ſpecie ſui in cognoſcēte: ⁊ ideo ſicut cognitū
in actu p̄ncipalius eſt verum q̄ʒ cognitaʒ in potētia: ita
illud qđ eſt in itellectu: eſt veruʒ p̄ncipalius q̄ʒ illud qđ
eſt extra: vt extra eſt. ¶ Ad 4m dicit̄: ꝙ argumētū con
cludit verū: ſed nō ad itētionē arguētis. dico enim ꝙ
veritas dicit reſpectū ꝯſequētem rem vt eſt in aīa: ſed
res vt eſt in aīa vel in intellectu nō eſt aliud a ſpē rei: ⁊
ideo dicere ꝙ ſpecies vel forᵃ rei in aīa eſt p̄mo vera: ⁊
ꝙ res vt eſt obiectiue in aīa eſt p̄mo vera: idem eſt di/
cere: ſi bene intelligat̄. ¶ Ad p̄mū eoruʒ: que vlterius
inducta ſunt dicit̄: quādo aliqd cōuenit cauſe ⁊ cauſa/
to equocis: nō oportet ꝙ ꝑus cauſe cōueniat formali/
ter: ſed virtualiter: ſicut pꝫ de animali ſano ⁊ de medi/
cina ſana: ita eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 2m dico: ꝙ verū nō
eſt obꝫ itell'ꝰ p̄m ⁊ ꝑ ſe: ſicut illud: ad cui⁹ rōneʒ p̄ aſpicit
itell's: ſʒ ei⁹ rō ꝯſeqtur intellectū in actu: ſicut itellectū
inq̄ʒū intellectū: vel vle inq̄ʒtū vniuerſale: aut abſtra
ctuʒ inq̄ʒtū abſtractū nō ſunt p̄ma ⁊ per ſe obiecta in/
tellectus: ſicut qđ p̄mo aſpicit intellectus: ſed ſunt que/
dam ꝯſequēn̄a obiectū itellectus in actu. ¶ Ad 3m cō/
cedit̄ ꝙ veritas eſt in rebus ꝑus tēpore q̄ʒ in intellectu
nr̄o: ſʒ rō veritatis ꝑfectius ſaluatur in intellectu q̄ʒ in
re extra vt extra eſt. ¶ Ad 4m dico: ꝙ veritas eſt eſſen
tia rei nō abſolute: ſʒ cuʒ reſpectu ad intellectū. ¶ Ad
5m dico: ꝙ lʒ ꝑ dicat cām v̄itatis ⁊ fundamētū: dico ꝙ
res eſt vera ꝑ ſuaʒ eēntiā: ⁊ manifeſtatiua ſui ꝑ eēntiā:
ſi aūt dicat tm̄ quo aliqd eſt formalr verū: vel manife
ſtatiuū ſui falſū eſt: ſicut in aliq̄ exēplo. ſortes eſt pater
per gnāre vno mō. non aūt alio mō: ſed per paternita/
tem: qꝛ ly per dicit qn̄qꝫ cām effectiuā: qn̄qꝫ formalē.
¶ Ad 6m dicit̄: ꝙ minor eſt falſa ad mētem maioris:
nō enī veritas itellectus eſt ſignū v̄itatis rei: ſicut mi/
nor debet ſubſumere: ſed ꝯcedit̄ bene: ꝙ itellectus dr̄
verus: qꝛ eſt cōformis rei extra: nō ꝙ iſta veritas ſit ſi/
gnū illius: ſʒ h̄ verū eſt ſignū illi⁹. vñ maior dꝫ itelligi:
qn̄ attributio illa ſit quātū ad illud: in quo vnuʒ eſt ſi/
gnū: ⁊ aliud ſignatū: cuiuſmodi nō eſt in ꝓpoſito: nō. n.
veritas intellect⁹ eſt ſignū veritatis rei: ⁊ q̄ʒtū ad rōnē
veritatis ſit attributio ſ̄m magis ⁊ minus: ſed illud in
quo fundat̄ veritas intellectus: vel forma itelligibilis
eſt ſignū illi⁹: in q̄ fundat̄ veritas rei. Simile aūt de ſa
nitate nō valet: qꝛ ſanitas medicīe vel vrine eſt ſignū
ſanitatis aīalis. nō aūt ipſi⁹ aīalis. ¶ Ad 7m dr̄: ꝙ ma/
ior eſt falſa: niſi intelligat̄ q̄ʒtū ad illa: penes q̄ cōuer/
tunt̄: ⁊ ideo qꝛ ens ⁊ veꝝ cōuertunt̄ ſolū quo ad ſuppo Trāſcēdētia cōuertunt̄ q̄ ad ſuppoſita
ſita: nō quo ad ꝯſtitutiuū rōnis vtriuſqꝫ: ideo vbicūqꝫ non aūt q̄ ad rōnes.
eſt ſuppoſitū entis eſt ſuppoſitū veri: ſʒ nō oꝫ: ꝙ vbicū/
qꝫ eſt p̄ncipalr formale entis. ſ. eē ſit formale veri. ſ. re/
ſpectus adeq̄tionis. ¶ Ad p̄mū eoruʒ: que vlteri⁹ ſunt
inducta dr̄: ꝙ lʒ ſcīa ſit taʒ de entib⁹ in aīa q̄ʒ de entib⁹
extra aīam. tñ illa que ſunt extra animā nō obyciunt̄
ſcīe: niſi ꝑ hoc ꝙ ſunt in anima. ¶ Ad 2m dicit̄: ꝙ con/
cludit ꝙ verū ⁊ ens q̄ ad ſuppoſita cōuertunt̄: ſed hoc
dato nō ſeq̄t̄: ꝙ vbi eſt p̄ncipali⁹ ꝯſtitutiuū v̄i: ſit p̄nci/
pali⁹ ꝯſtitutiuū rōnis entis: vt dcm̄ eſt. ¶ Ad 3m dico: ꝙ
ꝯcludit v̄itatē eē in reb⁹: ſʒ ꝙ v̄itas ſit in reb⁹. h̄ ē: qꝛ in
eis eſt reſpectus ad intellectū diuinū vel creatuʒ. ⁊ illa
veritas: que eſt in reb⁹: eſt iꝓprie veritas: vt dcm̄ eſt:
in ꝯclōne de veſti⁹. ¶ Ad argumēta cōtra 2am ꝯnē p̄ lo
co inducta reſpōdet̄ ꝓ quāto impugnāt ea: que dicta
ſunt. iſte enī vult nō ſolū ꝓbare: ꝙ veritas nō ſit reſpe
ctus: imo ꝙ nec in ſui rōe icludit: aut ꝯnotat reſpectuʒ
aut ꝯformitatē: ⁊ ideo qꝛ ego ſuſtineo 2m: lʒ nō p̄mū: ea
ꝓpter ad p̄mū argumētoꝝ dico: ꝙ illud ſolū ꝯcludit: ꝙ
veritas nō ſit reſpectus a diuina eſſentia diſtinct⁹: loq̄n
do de veritate diuina: nō tamē ꝓbat ꝗn veritas creata
ſit reſpect⁹: qꝛ nō oꝫ ꝙ veritas dicat̄ vniuoce de deo ⁊
creaturis. verūtñ ego cōcedo gratis illā ꝯnē. ſ. ꝙ v̄itas
nō eſt reſpect⁹: nec in deo: nec in creatura: ſʒ diuina veri
tas eſt diuina eēntia: vt ꝓbat ſcūs doctor p̄ 3 Senti. c°.
60. tñ nos nō itelligim⁹ diuinā eēntiaʒ eē v̄itatē: niſi co
intelligēdo ꝯformitatē eius ad itellectū ſuū. veritas ḡ
diuina: lʒ q̄ʒtū ad eē nō ſit niſi itellect⁹ diuin⁹: vł eēntia
diuina: tñ ſ̄m rōnē addit reſpectū rōnis mō expoſito:
ſicut vnitas dicit eēntiā cū negatiōe diuiſionis. ¶ Ad
2m dico: ꝙ nulla ꝑfectio ſimplr eſt reſpectus: nec inclu/
dit reſpectū ſ̄m eē: ita ꝙ reſpectus ꝑtineat ad eē ei⁹ tan
q̄ʒ intrinſecū. Nihil tñ ꝓhibet aliquā ꝑfectionē ſimplr Rōis reſpectum ꝑfectio ſimplr includere pōt.
icludere reſpectū ſ̄m rōnē: hoc eſt ꝙ a nobis nō pōt cō
cipi: vt talis ꝑfectio niſi cointelligam⁹ reſpectū eius ad
aliqd: qꝛ nomē talis ꝑfectōis eſt relatiuū: vt pꝫ ēt de co
gnitiuo: volitiuo: beatificatiuo: q̄ dicūt ꝑfectiones ſim/
pliciter: nō tñ itelligimus. ꝙ in re ſit talis reſpectus in/
trinſecus ꝑfectionū: ⁊ hoc forte dicet̄ qn̄qꝫ latius: cum
loq̄mur de relationibus rōnis. ¶ Ad 3m negat̄ minor
nō enī pōt ꝗs iudicare: an res ſit vera: niſi ꝯſiderādo
ꝯformitatē illi⁹ ad aliqd: vtpote ad rōnem rei: q̄ eſt in
mente dei vł creature: vt illud iudicat̄ eē verū aurum
ab artifice vel argētario: qđ aſſeqtur rōneʒ auri: quā hꝫ
ille in mēte de q̄ddītate auri: quā ꝯcepit. ſ. rōnē ex audi
tu vel viſu: aut aliqua ꝑceptiōe: aut inueſtigatōe. ¶ Ad
p̄mū eoꝝ que 2o loco inducta ſunt negat̄ minor. illa. n.
ſegregatio nūq̄ʒ faceret lapidē eē verā margaritā: imo
nec eſſet in lapide: niſi ꝑus eēt in eo adequatio ad ideā
diuinā: nō enim ideo lapis ille eſt ſegregatus ab oī pri/
uatiuo alicuius ꝑticipantis ad margaritā: niſi qꝛ hꝫ op/
poſitū p̄uatiōis: cū p̄uatio nō tollat̄ niſi ꝑ habitū oppo
ſitū: ⁊ ita ꝑus ineſt ꝯformitas ad ideam q̄ʒ ſegregatio a
p̄uatiōe ꝯformitatis. ¶ Ad 2m negat̄ mior. puritas. n.

cōſiſtit in negatione. veritas aūt in poſitione: ⁊ ſic non ſunt idē: niſi quo ad ſuppoſita. Ad dictū Aug. dicit: ꝙ expoſitio quā facit arguēs nulla eſt: per illud enim nō innuit: ꝙ veritas ſit puritas: ſed ꝙ ſit magnitudo q̄ dicit q̄d poſitiuū. ℭ Ad 3ᵐ negat mioꝛ. dico. n. ꝙ gradus in veritate nō accipiunt̄ de ꝑ ſe q̄ tū ad illā ſegregationem: niſi ꝯſecutiue inq̄tū accipiunt̄ penes cōformitatē ad ideā in ſe: vel ad ideā relucētē in itellectu noſtro formāte q̄dditates reꝝ: ad illā aūt ꝯformitatē ſeq̄tur ſegregatio vel negatio illa: carētia. n. act⁹ ꝑuationis poſterioꝛ eſt habitu tollēte ꝑuationē: ſicut effectus eſt poſterioꝛ ſua cauſa: mō habitus qui tollit illā carētiā eſt ꝯformitas ꝑdicta. ℭ Ad argumētum factū in pede q̄ſtionis rn̄det ſcūs doctoꝛ ꝑma pte. q. 16. ar. ꝑ. ad 3ᵐ. (Dicendū inquit: ꝙ lȝ veritas intellect⁹ noſtri a re cauſet̄. nō tn̄ opȝ ꝙ in re ꝑus inueniat̄ rō v̄itatis: ſicut nec in medicina ꝑ ꝑus inuenitur rō ſanitatis q̄ȝ i aīali: virtus enim medicine nō ſanitas eius cauſat ſanitatē: cū nō ſit agens vniuocū: ⁊ ſiliter eēntia rei: ⁊ nō veritatis eſſe cauſat veritatē itellectus. vn̄ phs dicit ꝙ opinio ⁊ orō vera eſt ex eo ꝙ res eſt: nō ex eo ꝙ res vera eſt.) Et hec de queſtione.

ℭ Diſtin. XX.

ℭ Utrū gnāndi po^a ſub oipotētia claudat̄. Qō. I.

Circa 20ᵃᵐ diſtinctionē queritur. Utꝝ potentia gnāndi claudatur ſub oipotētia. Et arguitur ꝙ nō. Illud nō claudit̄ ſub oipotētia: ſine q̄ aliq̄d eſt oipotens: ſȝ ſine potētia generandi aliquis eſt oipotens. ſ. filius ⁊ ſpiritus ſanctus. ergo ⁊c̄.

In oppoſitū arguit̄. Nā dicit Aug. in lib°. ꝯ Maximū. (Si pr̄ nō potuit generare filiū ſibi equalē: vbi ē oipotētia patris?) ex quo vr̄ arguere: ꝙ poſſe gnāre filiū ꝑtinet ad oipotētiā.

In hac qōne erit vnicus articulus. pro quo ſit ꝑma ꝯ. Potētia gnāndi ptinet ad oipotētiā pr̄is: nō aūt ad oipotētiā ſimpl'r. Iſtā ponit ſcūs doctoꝛ de potētia dei. q. 2. arti. 5°. vbi ſic ait. (Cum. n. potētia in eēntia radicari intelligat̄ ⁊ ſit pn̄ᵐ actiōis: oȝ idē eſſe iudiciū de po^a: ⁊ de actōe qō de eēntia. In diuina aūt eēntia h̄ cōſiderādū eſt: ꝙ ꝓpter ei⁹ ſūmā ſimplicitatē q̄cq̄d in deo eſt. eſt diuina eſſentia: vn̄ ⁊ ipſe relationes: q̄bus ꝑſone adinuicē diſtinguunt̄ ſunt ipſa diua eēntia ſꝫm rem: ⁊ q̄uis vna ⁊ eadē eſſentia ſit cōis tribus ꝑſonis: nō tn̄ relatio vnius ꝑſone eſt cōis trib⁹ ꝑꝑ oppoſitionē relationū adinuicē. Ipſa enī paternitas eſt in diuia eēntia: nec tn̄ paternitas in filio ineſt ꝑꝑ oppoſitionē paternitatis ⁊ filiatiōis: vn̄ poteſt dici: ꝙ pr̄nitas eſt diua eēntia ꝓut ē in pr̄e: nō ꝓut ē in filio: nō enī eodē mō ē in pr̄e ⁊ filio: ſȝ in filio: vt ab altero accepta: in pr̄e aūt nō: nō tn̄ ſeq̄t̄ ꝙ q̄uis pr̄nitatē filius nō hēat: quā pr̄ hȝ: ꝙ aliq̄d hēat pr̄ qō nō hȝ filius nā ipſa relatio ſꝫm rōnē ſui gn̄is. i. inq̄tū eſt relatio nō hȝ: ꝙ ſit aliq̄d: ſed ſolū: ꝙ ſit ad aliq̄d: qō vō ſꝫm rem ſit aliq̄d: hȝ ex illa pte qua ineſt: vl' eadē ſꝫm rē vt in diuis vel vt hn̄s cāȝ in ſubiecto ſicut in creaturis: vn̄ cū illō qō eſt abſolutū cōiter ſit in pr̄e ⁊ filio nō diſtinguit̄ ſꝫ aliq̄d: ſȝ ſꝫ ad aliq̄d tm̄. vn̄ nō pōt dici: ꝙ aliq̄d hȝ pr̄: qō nō hȝ filius: ſȝ ad aliq̄d ſꝫm vnū reſpectū ꝯuenit pr̄i ⁊ ſꝫ aliū filio. ſimil'r ḡ dōm eſt de actione ⁊ potētia: nā gnātio ſignat actiōē cū aliq̄ reſpectu: ⁊ potētia gnāndi ſignat potētiā cū reſpectu: vn̄ ipſa gnātio eſt dei actio: ſed ꝓut eſt patris tm̄: nec tn̄ ſeq̄tur ꝙ aliq̄d poſſit pater qō nō poſſit filius: ſȝ oīa q̄cūq̄ pōt pater pōt fili⁹: q̄uis gnāre nō poſſit: nam gnāre ad aliq̄d dicit.) Hec ille.

Lȝ hic Herue⁹ ꝙ fili⁹ dr̄ oipotens: q: pōt oē poſſe abſolute ſcō. greg. ⁊ ſrāc. hic dn̄t ꝙ oipo^a hic dr̄ reſpectu ꝯtigētis: ⁊ iō fili⁹ ē eq̄ oipotēs ſicut ⁊ pr̄. Aure. vō dicit ꝙ de⁹ dr̄ oipotens: q: hȝ po^aᵐ productiuā reſpectu cuiuſcūq̄ ꝓducibilis iō fili⁹ ē eq̄ oipotens vt pr̄.

ℭ Et ad 5ᵐ dicit. (Sicut vna ⁊ eadē eſt eēntia triū perſonaꝝ: nō tn̄ ſub eadē relatione: vel ſꝫm eundē modū exiſtendi eſt in tribus ꝑſonis: ita eſt ibi de oipotētia.) ℭ Eādē ponit ꝯnē ꝑ ſen. diſ. 20. q. i. ar. ꝑ. vbi ſic dic̄. (Quis pater hēat paternitatē: quā fili⁹ nō hȝ: ⁊ pater ſit aliquid: nō tn̄ pr̄ hȝ aliq̄d: qō nō hȝ fili⁹: ſicut pr̄nitas eſt eēntia: nō tn̄ ſeq̄tur ꝙ pr̄ aliquā eēntiā habeat: quā nō hȝ fili⁹: ſi aūt pr̄ hēret ſapiētiā ⁊ nō fili⁹: pater aliq̄d haberet qō nō hēret filius. q: ſapiētia dicit aliq̄d in ſapiēte ēt ſꝫm rōnē ſuā. Simil'r cū gnāre in diuinis ſit relatio quedā: ⁊ ſit ad aliq̄d: q̄uis pater poſſit gnāre ⁊ nō filius: nō ſequit̄ ꝙ poſſit aliq̄d pr̄ qō nō poſſit filius: ſed bn̄ ſequeret̄ ſi pater poſſet intelligere: ⁊ nō filius: ꝙ pr̄ poſſet aliq̄d qō nō poſſet fili⁹: ſicut pr̄ eſt pr̄: ⁊ eē prēm eſt aliqō eē: ⁊ tn̄ cū fili⁹ nō ſit pr̄: nullū eſt eē pr̄is: qō nō ſit filij: q: oē in diuinis eē eſt q̄d: ⁊ ſil'r oē aliq̄d eſt ibi vl' ſꝫ rōnē eēntie: vl' ſꝫ rōnē attributoꝝ.) Hec ille. ℭ Itē ꝑ^a pte. q. 42. arti. 6°. ad 3ᵐ. (Dicēdū inquit) ꝙ ſicut eadē eēntia: q̄ eſt in pr̄e pr̄nitas: eſt i filio filiatio: ita eadē eſt potētia: qua pr̄ gnāt: ⁊ qua fili⁹ gnātur. Un̄ veꝝ eſt: ꝙ q̄cq̄d pōt pr̄. pōt fili⁹: nec ſeq̄tur ex h̄ ꝙ fili⁹ poſſit generare: q: mutat̄ q̄d in ad aliq̄d: nā gnō in diuis ſignat relationē. hȝ ḡ eādē oipotētiā quā pr̄: ſȝ cū alia relatōe: q: pr̄ hȝ eā vt dans: ⁊ h̄ ſignificatur cū dr̄: ꝙ pōt gnāre: filius aūt hȝ vt ſuſcipiēs: ⁊ h̄ ſignat̄ cū dr̄: ꝙ pōt gnāri.) Hec ille. ℭ Et intēdit talē rōnē vt mihi vr̄: q: cū po^a gnāndi dicat po^aᵐ cū reſpectu pr̄nitatis: ſi pr̄i deficeret potētia gnāndi h̄ nō poſſet eē ex defectu relatiōis iportate: cū pr̄ hēat illā relationē: q̄ nō auget opationē: nec minuit: oporteret ḡ ꝙ h̄ eſſȝ ex defectu po^e: ⁊ ſic nō eēt oipotēs. In filio aūt nō ſic: q: ꝙ fili⁹ nō poſſit in gnātōē nec hȝ po^aȝ gnāndi: h̄ nō eſt ex defectu potētie: ſȝ q: nō hȝ illā relationē quā potētia gnāndi iportat: ⁊ ita nō pt argui ꝙ n̄ ſit oipotēs ex h̄ ꝙ nō hȝ potētiā gnāndi: ⁊ ꝙ iſta ſit mēs ei⁹ pȝ: q: ꝑ ſen. vbi. ſ. ad 4ᵐ dic̄. (Oipotētia dei pōt cōpari ad aliq̄d vl' ſicut ad opatū: vel ſicut ad opationē: ſicut ad opatū nō ꝯparat̄ aliq̄d: qō in ipo ſit: q: in deo nihil eſt factū: ⁊ ſic oipotētia eſt reſpectu creaturaꝝ ſolū: ſȝ ꝯparat̄ ſic ad opationē ad h̄: qō in ipo eſt ꝑcipue cū nulla opatio ſit ipi⁹ dei: q̄ ſit ex eēntiā ei⁹: vn̄ oipotētia pr̄is extēdit̄ ⁊ ad gnātionē: ⁊ ad intelligere: ⁊ creare: ⁊ breuiter ad oīa: q̄ ꝑfectionis ſunt: ⁊ ꝑꝑ h̄ apparet ꝙ rō Aug. eſt efficax: nec ſequit̄: ꝙ fili⁹ nō ſit oipotēs: ſi nō pōt gnāre filiū equalē ſibi rōne ꝑdicta: ſequeret̄ tn̄ in pr̄e: q: patri nō deeſt relatio: q̄ ſignat̄ in generatiōe actiua: vn̄ ſi negat̄ ab eo ꝑfectio gnātiōis oporteret: ꝙ eēt defect⁹ in ipſa opatione inq̄tū operatio: ⁊ h̄ redūdaret in defectū potētie: ſȝ a filio remouet̄ actiua gnātio nō niſi rōne relatōis iportate. Relatio aūt inq̄tū hō nullū oꝛdinē ad potētiā hȝ.) Hec ille. ℭ Sed ꝯ iſta arguit Aureo. Et ꝑmo cōtra hec qō dcm̄ eſt: ꝙ eadē eſt potētia qua pr̄ gnāt: ⁊ qua filius gnātur. ⁊ ꝑmo ſic. Impoſſibile eſt ꝙ potētia paſſiua ⁊ actiua ſint eedē formal'r: ſed generare ⁊ gnāri ſe hn̄t in diuinis quaſi actiue ⁊ paſſiue. ḡ potētia ad gnāre eſt oīo differens a potentia ad gnāri: ⁊ ꝯſequenter nō ſunt eedem formal'r. ℭ Scdō ſic. Ad actus genere differētes neceſſe eſt aſſignare potētias genere differētes: ſȝ gnāre ⁊ gnāri ſunt actus genere differētes. ḡ potētia ad generare eſt oīno differēs a po^a ad gnāri. ℭ 3° ſic. Eſſe gnāntem ⁊ eſſe genitū nō eſt idē eſſe. igitur poſſe gnāre ⁊ poſſe generari nō eſt idem poſſe: ⁊ per ꝯſequēs nec potentie erunt eedem. ℭ Quarto ſic. Poſſe generare eſt habere diuinā eſſentiā per modum dantis: poſſe vero generari eſt habere eā per modū accipiētis; vt ipſimet dicūt: ſȝ dare ⁊

Ad aliq̄d cō parari pōt oi po^a dupl'r.

Cōtra ꝯcloſ nē arguit Aureo. diſti. 20. q. i. ar. j.

accipere

accipere nõ eſt idem. ğ poſſe generare ⁊ poſſe generari nõ ſunt idẽ. ❡ Et ſi dicat̃: ꝙ nõ ſũt idẽ relatiue: ſed bene quo ad abſolutũ: nõ valet: qꝛ poſſe gnãre foꝛalr̃ nõ dicit aliqd abſolutũ in ordine ad gnãre. nõ vr̃ aũt eſſe eadẽ habitudo ad generare ⁊ ad gnãri: cũ reſpectus ex terminis diſtinguant̃. ❡ Scðo loco arguit ꝯ aliud dictũ. ſ. ꝙ relatio nihil ponit ſm qdditatiuã rõnẽ. pmo ſic. Illud qð ſm ſuã qdditatiuã rõnẽ nihil ponit nõ eſt formalr̃ aliqd poſitiuũ ſed puatio aut negatio: ſed relatio dicit ſm ſuã qdditatiuã rõnẽ aliqd poſitiuũ: alš nõ eſſet de decẽ generib᷒ reꝝ. ğ nõ eſt veꝝ: ꝙ relatio nihil ponat in diuinis ſm ſuã qdditatẽ. ❡ Scðo ſic. Qð nihil ponit qdditatiue nihil eſt: qꝛ vnũqðqꝫ formalr̃ eſt ꝑ ſuã qdditatẽ: vt dicit phs 7. meta. ğ nõ eſt verũ: ꝙ relatio ſm ſuã qdditatẽ nihil ponat. ❡ Et ſi dicat̃: ꝙ nihil realiter ponit: q̃uis ponat aliqd ſm rõnẽ. ❡ Non valet: qꝛ pr̃nitas vere ⁊ realiter ꝯſtituit pr̃em: ⁊ vere pr̃ reali gnãtione pducit filiũ: vñ opꝫ ꝙ ibi ſit realis gnãtio: ⁊ ꝑ ꝯſequẽs realis relatio ponẽs aliqd ſm rõnẽ ſue qdditatis. ❡ Tertio arguit ꝙ iſta opinio nõ ſaluet idẽtitatẽ oĩpotẽtie in pr̃e ⁊ filio. Nõ enĩ oĩpotẽtia dicit p̃ciſe eſſentiã: ſꝫ addit ordinẽ ad oĩa poſſibilia fieri vel pduci: ſꝫ manifeſtũ eſt: ꝙ diuinitas put eſt in filio non reſpicit gnãre: qð eſt pductio cuiuſdã poſſibilis pduci. ſ. filij: imo vt eſt in filio illð ſibi repugnat. ğ diuinitas vt eſt in filio nõ hꝫ rõnẽ oĩpotẽtie: nec eſt ibi ſub rõne oĩpotẽtie.

Tertio loco arg. dñs bonauẽtura.

❡ Tertio loco arguit Bonauẽtura: ꝙ potẽtia gnãndi nullo mõ ptineat ad omnipotẽtiã. primo ſic. Oĩpotẽtia dicit pfectionẽ ſimplr̃: ſꝫ potẽtia ad pducẽdum aliquẽ maſculine ⁊ nõ aliqd neutraliter nõ icludit aliquã pfectionẽ pro eo: qꝛ terminus pductus inq̃tum hꝫ pfectionẽ nõ includit: talis enĩ terminus ꝯſtituit̃ foꝛalr̃ ꝑ relationẽ: ſꝫ relo nõ ẽ pfectio ſimplr̃. ğ po᷒ gnãndi nõ reducit̃ ad oĩpotẽtiã pro eo ꝙ nõ reſpicit aliqd ſꝫ aliquẽ. ❡ Scðo arguit. Qꝛ ſic potẽtia trãſmutatiua reſpicit ſubiectũ qð trãſmutat̃ ſic potẽtia productiua reſpicit terminũ qui pducit̃: ſꝫ phus dicit. 9. meta. ꝙ potẽtia trãſmutatiua eſt in aliud inq̃tũ aliud: ⁊ ſm ꝙ eſt aliud ſumẽdo neutralr̃. ğ vr̃ ꝙ potẽtia pductiua ſit ad qd: ⁊ nõ ad aliqd: ſeu aliquẽ pducẽdum.

Tex. cõ. ij.

Arguit Durã. d. 20. q. j.

❡ Arguit ẽt Durã. Qꝛ potẽtia pductiua ppe ſũpta eſt ad aliqð agere realiter diſtictũ a ſuppoſito: nõ autẽ ad agere qð ꝯſtituat eẽ ſuppoſiti agẽtis: ſꝫ potẽtia gnãtiua in diuinis eſt ad agere ꝯſtituẽs eẽ ſuppoſiti. ğ nõ ſpectat ad oĩpotẽtiã. ❡ Scðo arguit idẽ. Qꝛ oĩpotẽtia nõ vr̃ includere potẽtiã ad intra: ſꝫ ad ex̃: vñ nec potẽtia intellectiua: nec volitiua ptinẽt ad oĩpotẽtiã: ſꝫ potẽtia productiua: q̃ reſpicit agere ꝯſtituẽs eẽ ſuppoſiti nõ eſt ad agere extrinſecũ: ſꝫ magis intrinſecũ. ğ nõ pertinet ad oĩpotẽtiã.

Arguit etiã Sco. di. 20. q. j.

❡ Arguit ẽt Sco. Oĩpotẽtia nõ diſtribuit ꝑ oĩbus potẽtijs: ſꝫ ꝑ oĩb᷒ poſſibilib᷒. cõſtat enĩ ꝙ in deo eſt oĩpotẽtia: ſꝫ nõ oẽs potẽtie ſunt in eo: qꝛ nõ potẽtia currẽdi: aut ridẽdi: ſꝫ eſt tñmõ in eo vna potẽtia: ꝑ quã attingit oĩa poſſibilia. ğ oĩpotẽtia nõ includit in ſe oẽs potẽtias: ſed tñ oĩa poſſibilia: manifeſtũ eſt autẽ: ꝙ filius dei nõ eſt de numero poſſibiliũ: ſꝫ neceſſarioꝝ: cũ nõ ſit poſſibilis eẽ ⁊ nõ eẽ. igit̃ potẽtia gnãndi nõ includit̃ ſub noĩe oĩpotẽtie. ❡ Scðo ad idẽ arguit ſic. Potẽtia pductiua differt a potẽtia creatiua ⁊ ab alijs potẽtijs actiuis inq̃tũ nullũ neceſſariũ poteſt eẽ terminus potẽtie creatiue aut actiue: imo oẽ tale eſt poſſe ⁊ cõtingẽs: terminus aũt potẽtie pductiue põt eẽ neceſſarius: vñ aliqð neceſſe eẽ eſt pductibile. ſicut pꝫ de filio ⁊ ſpiritu ſancto: ſꝫ manifeſtũ eſt: ꝙ oĩpotẽtia cõprehẽdit in ſe tñ ea: q̃ ſpectãt ad potẽtiam actiuã ⁊ creatiuã: ⁊ nõ omnia pductibilia: que ſpectãt ad potentiam pductiuã. ğ potẽtia gnãndi nõ cõprehẽdit̃ ſub omnipotentia. ❡ Tertio. Põt argui ꝙ vna ꝑſona nõ dr̃ oĩpotens reſpectu alterius: ſed potentia gnãndi ptinet ad vnam ꝑſonam in ordine ad aliam. ğ nõ ſpectat ad oĩpotentiã etiam patris. ❡ Ad argumẽta pmo loco iducta reſpõdetur. Et ad pmũ illoꝝ dicit̃: ꝙ in diuinis nõ eſt potẽtia paſſiua: nec paſſio niſi grãmaticaliter loquendo: ⁊ ideo ꝯcedo maiorem de potẽtia vere paſſiua: ꝙ nunq̃ eſt eadem formaliter cuꝫ actiua: qꝛ talis potẽtia differt realiter ab actu: ſed loquẽdo de potẽtia paſſiua grãmaticaliter loquẽdo: que potius dr̃ potẽtia paſſiue dicta q̃ potẽtia paſſiua. talis inquã nõ oꝫ: ꝙ realiter diſtinguatur a potẽtia actiua: nec ab actu: reſpectu cuius dicit̃: ſꝫ eadẽ potẽtia cuꝫ relatione vna dr̃ paſſiua: ⁊ eadẽ potẽtia cuꝫ alia relatione dicit̃ actiua. vñ ſanctus doctor ⁊ de potẽtia dei. q. 9. arti. 9. ad 4m dicit. (In operatiõe que tranſit in rẽ exterioꝛẽ requirit̃ aliud principiũ in agente: per qð eſt agens: ⁊ aliud pncipium in patiẽte: per qð eſt patiens. In operatione aũt: que non tranſit in rem exterioꝛẽ: ſed manet in operante: nõ requirit̃ niſi vnũ pncipium operationis: ſicut ad volẽdum requirit̃ pncipium ex parte volentis: per quod poſſit velle. In creaturis aũt eſt generatio ſm operationẽ tranſeuntẽ in rẽ exterioꝛẽ: vñ opoꝛtet ꝙ ſit alia potẽtia actiua in generante: ⁊ alia potẽtia paſſiua in genito: ſed generatio diuina attenditur ſm operationẽ: nõ quidẽ in aliquid exterius tranſeuntẽ: ſed interius manentẽ: ideſt ſm cõceptionẽ verbi. vnde nõ opoꝛtet ꝙ alia ſit potentia actiua in patre: ⁊ alia paſſiua in filio.) Hec ille.

Po᷒ paſſiua duplr̃ ſumi põt. ſ. ꝑ dña ⁊ grãmaticaliter.

❡ Ad 2m negatur maioꝛ vbi actus potentiarũ nõ diſtinguitur a potentijs realiter: nec diſtinguuntur inter ſe quaſi duo abſoluta: ſed vt duo relatiua. Iſto modo autem ſe habent generare ⁊ generari: qꝛ generare nõ eſt actus realiter exiens a potentia generandi actiue dicta: nec generari eſt actus realiter receptus in potentia generandi paſſiue dicta: ſed eſt ibi diſtinctio ſm rõnem generare ⁊ generari: etiã nõ ſunt duo abſoluta: ſꝫ duo relatiua: nec hñt diuerſa eẽ ſꝫ idẽ: vñ ſcũs Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 9. ad 3m dicit. (Potentia abſolutũ qddã eſt: ⁊ ideo nõ diſtinguit̃ in diuinis: ſicut nec bonitas: nec aliquod ſic dictoꝝ: generare vero ⁊ generari in diuinis nõ ſignant aliquid abſolutũ: ſed ſolã relationẽ. Relationes aũt oppoſite in vno ⁊ eodẽ abſoluto cõicant in diuinis: ⁊ ipſuꝫ nõ diuidunt: ſicut pꝫ: ꝙ in pr̃e ⁊ filio eſt vna eẽntia: vñ nec potẽtia diſtinguit̃ ꝑ hoc ꝙ eſt gnãre ⁊ gnãri: nõ. n. ẽt in creaturis opꝫ: ꝙ ꝑ quãcũqꝫ obiectoꝝ dñiã vl̃ diſtõnẽ po᷒ diſtinguat̃: ſꝫ ꝑ dñiã foꝛalẽ obiectoꝝ: ⁊ q̃ in eodẽ gñe accipiat̃: ſicẽ po᷒ viſiua nõ diſtiguitur ꝑ hoc: qð eſt videre hoiẽ: ⁊ videre aſinũ: qꝛ iſta dñia nõ ẽ ſenſibilis inq̃m ſenſibile: ⁊ ſilr̃ in diuinis abſolutũ ꝑ relationẽ nõ diſtiguit̃.) Hec ille. ❡ Ad 3m negat̃ ꝯña: qꝛ licꝫ eẽ gnãntẽ ⁊ eẽ genitũ nõ ſit eẽ idẽ. tñ idẽ eſt eẽ: q̃ pr̃ eſt: ⁊ q̃ filius eſt: vl̃ q̃ gnãns eſt: ⁊ q̃ genit᷒ eſt: ⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ alið poſſe ſit ad gnãre: ⁊ alið ad gnãri. ſicẽ nec ꝑ aliud eẽ eſt gnãns: ⁊ alið genit᷒: ꝯcedo tñ ꝙ ſicẽ eẽ gnãntẽ nõ eſt eẽ genitũ: ita nec poſſe gnãre eſt poſſe gnãri: nec poſſe gnãre ⁊ poſſe gnãri eſt poſſe idẽ: put ly idẽ eſt accuſatiui caſus. ❡ Ad 4m negat̃ maioꝛ: dico. n. ꝙ dare ⁊ accipere ſũt idẽ in diuinis: put ly idẽ eſt neutri gñis: nec aliud hꝫ dans qð nõ hẽat accipiẽs: ſꝫ accipiẽs nõ hẽat dare qð ẽ aliqd: nec dãs hꝫ accipe qð ẽ aliqd: ꝯcedo tñ ꝙ dare nõ ẽ accipe: imo ſũt diſticte relões ⁊ reꝫ: ⁊ ſilr̃ ꝯcedo: ꝙ poſſe gnãri nõ ẽ poſſe gnãre: ⁊ ꝙ poſſe gnãri dicit hitudinẽ realr̃ diſtictã ab illa: quã iportat gnãre:

nō tñ ex h ſeqꝛ: ꝙ nō ſint idē poſſe: vl' eadē poᵃ: ſʒ vnū negat ab alio. ¶ Ad argᵐ 2ᵒ loco fcā dico ad pᵐ gdē: vñ ſcūs doctor in pñti diſtictiōe. q. i. ar. p. dicit. (Ex relatio alioᵒ dr̄ eē aliqd q̄ȝ alia entia. In alijs. n. entibᵒ vnūqdqȝ dr̄ eē aliqd. ſ. q̄tū ad eē ſuū: ꝛ q̄tū ad rōnē ſue qddi tatis: ſicut ſapia ſʒ eē ſuū aliqd ponit in ſubiecto: ꝛ ſilr ſʒ rōnē ſuā ponit nāȝ quādā in gn̄e q̄litatis: ſʒ relatio eſt aliqd ſʒ eē ſuū: qd̄ hʒ in ſubiecto: ſʒ ſm rōnē ſuā nō ponit aliqd in ſubiecto. pp qd̄ dicit Boetiᵒ. ꝙ nihil pre dicat de eo de q̄ dr̄: ꝛ inde eſt ꝙ inuenit̄ aliqd̄ relatiuuȝ in q̄ tm̄ eſt rō relatiōis: ꝛ nō ponit̄ aliqd ſʒ rē ibi: ſic cuȝ ſcibile refert̄ ad ſciāȝ: ꝛ h veꝝ eſt taȝ de relationibᵒ q̄ de deo dicūt̄ q̄ȝ de alijs q̄ in creatura ſūt: ſʒ diuerſimode qꝛ relatio q̄ hʒ eē in creatura hʒ aliud eē q̄ȝ ſit eē ſui ſub iecti. vñ eſt aliqd aliud a ſuo ſubo: ſʒ i deo nihil ē qd̄ hēat eē aliud ab ipſo: eē eni ſapie eſt ipʒ eē diuinū ꝛ nō ſupad ditū: ꝛ ſilr eē p̄rnitatis: vñ relatio q̄tū ad eē ſuū: ſm ꝙ ſolū mō ponit aliqd ē eēntia dina: ſʒ ſʒ rōnē ſuaȝ: p quā habʒ diſtinguere vnā pſonā ab alia nō dicit aliqd: ſed potius ad aliqd.) Hec ille. ¶ Cōſimile ponit diſt. 26. q. 2. articu. p. ꝛ diſtin. 30. q. i. articu. p. ꝛ 3ᵒ. ꝛ diſti. 33. q. i. artic. p. Idē ponit pᵃ pte. q. 28. art. 2ᵒ. Itē de ſitate. q. i. ar. 5ᵒ. Itē q̄lȝ. 9. q. 2. ar. 3ᵒ: vl' q̄lȝ. 2ᵒ. ſʒ aliā tabulā. ¶ Ex oībᵒ iſtis hēt̄ ꝙ relatio nō hʒ ꝙ ſit ens: aut aliqd poſiti uuȝ ex ſua rōne qdditatiua. ¶ Et cū dic̄ arguēs: qꝛ tūc relatio nō eēt de decē gnibᵒ. negat̄ pña. lȝ. n. ex ſua rō ne nō hēat ꝙ ſit aliqd. vl' aliqd ponat: nō tñ ē̄t hʒ ex ip ſa rōne ſui gnis ꝙ nihil ponat: imo aliq̄ relatio eſt rea lis ꝛ talis ponit̄ in gn̄e. relatōes aūt q̄ ſolū hn̄t eē in aīa nō ſūt in gn̄e ſic dic̄ ſcūs doctor p ſen. diſ. 26. q. 2. arti. p q̄ aūt relatio ſit realis ꝛ q̄ nō: nō nūc ſʒ forte alias dice tur. h aūt ſufficit ꝙ relatio eſt vnū genᵒ entiū in q̄ non collocat̄ relatio aliq̄ niſi q̄ inheret ſubiecto: q̄ eſt realis ſemꝑ ꝛ nō relatio ſubſiſtens cuiuſmodi eſt in deo: q̄ eſt realiſſima: nec relatio aſſiſtēs: cuiuſmodi ſunt oēs rela tiones rōnis: q̄ nō inherēt. nulla tñ relatio ex rōne rela tiōis hʒ ꝙ ponat aliqd: ſʒ rōe ſui eē qd̄ hʒ in eo in q̄ eſt. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior: vt pȝ p pdicta: nec ē veꝝ qd̄ ibi aſſumit̄ in pbatiōnē negati. ſ. ꝙ vnūqdqȝ formalr ſit p ſuā qdditatē loquēdo de eē in actu: vl' de eē aliqd po ſitiuū: imo aliqd nō ex ſua qdditate: ſʒ ex ſuo eē hʒ ꝙ ſit aliqd. Cōcedo tñ ꝙ vnūqdqȝ eſt illud qd̄ eſt p ſuā qd ditatē ſiue ſit aliqd poſitiuū ſiue nō. vñ ſicut bō eſt hō p hūanitatē: ita pr̄ ē pr̄ p p̄rnitatē: ꝛ dextꝝ p dextreitatē: poſito ꝙ dextreitas nihil pōat: vt i colūna. Alia vō q̄ po nit in argumēto pcedūt ex falſo itellectu. pcedit̄ eni ꝙ p̄rnitas eſt vera res ꝛ realis relatio ꝛ realiter cōſtituit. ſed h nō hʒ ex rōne relationis: ſʒ aliūde vt q̄nqȝ dicet̄. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ pcedēdo maiorē ꝛ minorē. modus. n. arguē di nō valȝ. qꝛ mutat̄ qd i ad aliqd: argr̄ eni q̄ſi ſic. diui tas vt eſt in filio nō extēdit ſe ad gnāre qd̄ eſt qddā poſ ſibile. g nō extēdit ſe ad oē poſſibile. dico eni ꝙ oīpotē tia filij extendit ſe ad oē poſſibile: ſicut omnipoten tia patris: ꝛ ꝙ talis modus arguēdi nō valȝ oñdit ſupius ſcā. doctor vt allegaui de poᵃ dei ꝛ pma pte. Sciēdū tñ ꝙ p ſen. alr ſoluit diſ. pñti. q. i. ar. p. ad 3ᵐ. Argᵐ eni erat tale ibi factū. (Aliqs dr̄ oīpotens qꝛ pōt oīa poſſibilia: ſʒ cū dico oīa includo oīa entia: ſʒ relatiua cōtinent̄ in entibus. g diſtributio fit etiā p relatiuis: ꝛ tūc ipſe rñ det ꝙ ſub oībus cōprehēdit̄ ad aliqd quātū ad hoc qd̄ hʒ eſſe: ſic eniȝ ad aliqd eſt de oībus: ſʒ nō q̄tū ad rō nem ad aliqd: ſʒ quā ad aliud refert̄: ſic eni ei nō debe tur eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ ꝙ cū dr̄ ꝙ oīpotentia ſe extēdit ad oīa poſſibilia pduci ibi fit p oībus diſtri butio poſſibilibᵒ pduci abſolutis. Itē p oībus poſſibi libus pduci relatiuis q̄tū ad eē: ꝛ qꝛ nullū eē pducit̄ in diuinis ſicut nec eēntia: iō i illa diſtributiōe quā im portat oīpotētia nō includit̄ pductio alicuiᵒ diuine pſo ne: qꝛ nulla talis pducit̄ ſm eſſe: lʒ accipiat eſſe: nec ex ea pte qua dr̄: ꝙ aliqd poſitiuū ſm qd ibi pducit̄: ex q̄ in pᵃ nō eſt niſi relatio ꝛ eſſe vel eēntia: quoꝝ nullū p ducit̄: relatio etiā nō vr̄ eſſe terminᵒ motus: nec pdu ctionis: nec potētia aliq̄ vr̄ eaȝ hr̄e pro obiecto: dico ꝙ ibi pducit̄ pſona: que lʒ ſit relatio: ꝛ ſignificet relatio nem tñ ſignat eam p modū hypoſtaſis ſubſiſtentis: vñ nihil phibet qn reſpectu eius potētia dicat̄: ꝛ qn pdu catur: ꝛ ſolutionē hanc dat ſcūs doctor de potētia dei. q. 2. arti. 5ᵒ. ad 8ᵐ. ¶ Ad argᵗᵃ tertio loco facta rñdet̄ ¶ Ad pmū Bonauēture dr̄: ꝙ potētia gnāndi dic̄ pfe ctionē ſimplr̄ q̄tū ad abſolutū qd̄ includit. ſ. pnᵐ actᵒ: ſʒ q̄tū ad relationē cointellectā nō dicit pfectionē ſim pliciter: ꝛ iō nō ptinet ad oīpotētiā ſimplr̄: que dicit ab ſolutū: ſʒ ad oīpotētiā pr̄is: que pſilr̄ dicit abſolutū cuȝ relatiuo ſic poᵃ gnāndi. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ poᵃ pductiua in dīnis ē ad pducēdū ſuppᵐ: ñ āt ad pducēdū eēntiā: ꝛ ſilr ñ oȝ ꝙ poᵃ trāſmutatiua ſit ad trāſmutādū aliud. i. eēntiā: ſʒ aliud ſuppᵐ. ¶ Ad pᵐ Durā. negat̄ aᵐ tā d poᵃ gnāndi q̄ȝ creādi: nā agere dei nō diſtiguit̄ realr a deo nec a poᵃ pductiua. ſilr minor ſlm ſuppōit. ſ. ꝙ pr̄ in eē ſuppoſiti pſtituat̄ p gnāre. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ ad oī poᵗᵃ ptinēt poᵃ gnāndi: ꝛ ſpirādi: ꝛ creādi mō. ſ. dicto. Nec ē ſic d volūtate ꝛ itellrū: qꝛ p illa ñ pducit̄ aliqd diſtictū ab itelligēte vl' volēte in dīnis inq̄tū eſt itelligēs ꝛ vo lēs: ſec' ē de poᵃ gnāndi ꝛ creādi. vñ ſan. Tho. p ꝯ Gēti. caᵒ 73. dic̄: ꝙ volūtas ꝛ itells nō ſunt in deo p moᵐ poᵉ: ſʒ p modū actᵒ. ¶ Ad pᵐ Sco. dr̄: ꝙ poīe qd̄ ē obʒ oīpo tētie pr̄is nō dr̄ poſſibile diſtictū ꝯ neceſſariū: ſʒ poſſibi le logicum. ſ. qd̄ nō repugnat fieri vl' pduci. iſto mō āt filius eſt qd poſſibile. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ minor eſt falſa lo quēdo de oīpotētia pr̄is: illa eniȝ nō ſolū includit ea q̄ ſpectāt ad potētiā actiuā: imo generatiuā ꝛ q̄litercūqȝ pductiuā in dīnis. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄: ꝙ licȝ vna pſona nō dicat̄ oīpotens reſpectu alterius. ſine additione tamen vna poteſt dici oīpoten: genitor: vel ſpirator alterius. Et hec de qōne dicta ſufficiant. ¶ Diſt. XXII.

¶ Utꝝ deᵒ poſſit aliq̄ noīe ppe deſignari. Qō. I.

Circa 22ᵃᵐ diſtinctionē queritur. Utrum deus poſſit aliq̄ no mine pprie deſignari. Et arguit̄ ꝙ nō. Qꝛ nomē ſignat ſubſtantiā cum qua litate: ſʒ in deo nō eſt ſubſtātia pcreta cū qualitate. ergo nō pōt hr̄e nomē.

In oppoſitum arguit̄ p illō pſal. Dñe dñs noſter q̄ȝ admirabile ꝛc.

In hac qōne erūt duo articuli. In pmo ponē tur pnes. In 2ᵒ mouebunt̄ ad uerſariorum obiectiones.

Quantum ad pmū ſit pma p. Nullū nomē p prie dr̄ de dō q̄tū ad modū ſignan di. Iſtā pclōne pbat ſcūs doctor pma pte. q. 13. arti. p. ꝛ 3ᵒ. (Nomē eniȝ aut dr̄ in abſtracto aut in pcreto. ſi in abſtracto tūc ſigt aliqd nō vt ſubſiſtēs: ſʒ vt q̄ aliqd ē: ſicut albedo ſignat vt q̄ aliqd eſt albus: ꝛ ſic nō pprie dicunt̄ de deo q̄tuȝ ad modū ſignandi: qꝛ nō ſignant aliqd cōpletū ſubſiſtens pfectum: ſi ſunt cōcreta etiaȝ nō competunt deo q̄tuȝ ad modū ſignificādi: qꝛ deus eſt ſimpᵉ: illa aūt ſignificāt in pcreto.) ¶ Itē ꝯ Genti. libᵒ. p. caᵒ 31. ſic ait. (Q̄tū ad modū ſignandi oē nomē cū defectu eſt. nā noīe res exp̄mimᵒ eo mō quo intellr̄ pcipimᵒ. Intells aūt nr̄ ex ſenſibᵒ cognoſcēdi ſumens

initiū

Diſt. 30. q. 9. pᵃ ꝛ ſcda. pclone.

Diſt. 26. cō cluſione 3ᵃ.

Loquēdo d noīe īpoſito ad ſignandū pprie ꝛ diſti ctā rōnē ali cuiᵒ rei ly bō boīe eſt ſco. hic ꝛ Aure. ar. 2. pbōne 6. ꝙ viatō hʒ aliqd nomē īpoſitū ad ſi gnificādū ta lē rōnē dinā ꝛ diſtictiᵒ ſi rēo aliqua ſi gnificari q̄ȝ itelligi.

ſeruat modū nõ trāſcēdit: q̄ in reb⁹ ſenſibilib⁹ īuenit̃: in q̄b⁹ aliud ē for⁹ ⁊ hñs for^m pp for̄ ⁊ mãe cõpõnē: for⁹ vo ī hñs reb⁹ īuenit̃ q̄dē ſimp^r: ſ; īpfecta: vtpote ñ ſubſiſtēs hñs vo for^m īuenit̃ q̄dē ſubſiſtēs: ſ; nõ ſimp^r: imo cōcretionē hñs: vñ itellect⁹ nr̃ q̄cq̄d ſig̃t: vt ſubſiſtēs ſig̃t in cõcreto: qḋ vo vt ſimplex ſig̃at nõ vt qḋ ē: ſ; vt quo aliq̄d eſt: ⁊ ſic in oī noīe a nobis dicto: q̄tū ad modū ſignificādi imꝑfecte inuenit̃: q̄ deo nõ cõpetit: q̄uis res ſignata aliq̄ mõ emineñti deo cõueniat: vt pʒ in noīe bonitatis ⁊ boni. nã bonitas ſig̃at vt nõ ſubſiſtēs: bonū aūt vt cõcretū: ⁊ q̄tū ad h̄ nullū nomē deo cõuenienter aptat̃: ſed ſolū q̄tū ad illḋ ad qḋ ſignandū nomē imponit̃. Põt igr̃ vt Diony. docet hmõi noīa affirmari de deo ⁊ negari. affirmari q̄dē ꝓ noīs rõnē: negari vo ꝓ mo^m ſignandi. Modus aūt ſupeminentie: quo in deo dicte ꝑfectiões inueniunt̃ ꝑ noīa a nobis īpoſita ſignari non põt: niſi vel ꝑ negationē: ſicut cū dicim⁹ deū eternū: vl̃ īfinitū: vl̃ ēt ꝑ relõnē ipſi⁹ ad alia: vt cū dr̃ p̄⁹ cã: vel ſūmū bonū: nõ. n. de deo cape poſſum⁹ q̄d eſt: ſ; q̄d nõ ē: ⁊ q̄liter alia ſe hñant ad ipʒ.) Hec ille. ¶ Eādē ſniam ponit p̄ ſen. diſ. 22. q. 1. arti. 2°. ¶ Scḋa cõ eſt. Aliq̄ noīa ꝓpe dicunt̃ de deo q̄tū ad rē ſignatā: ⁊ q̄dā nõ: ſ; ſoluʒ metaphorice. Iſtā cõnē ꝓbat ſcūs doctor p̄ ſen. ibidē. (Si cõſiderem⁹ (inq̄t) rē ſignatā in noīe: q̄ eſt illud: ad qḋ ſignandū nomē īponit̃: īuenim⁹ q̄dā noīa eē īpoſita ad ſignandū p̄ncipalr̃ ipſas ꝑfectionē exēplatas a deo nõ cõcernēdo aliquē modū in ſua ſignatione: ⁊ q̄dā ad ſignandū ꝑfectionē receptā ſ; talē modum ꝑticipādi. Vbi gr̃a. oīs cognitio eſt exēplata a diuina cognitiõe: ⁊ oīs ſcia a ſcia diuia. H̄ igit̃ nomē ſenſus eſt īpoſitus ad ſignandū cognitionē per illū modū: quo recipit̃ mãlr̃ ſ; vtutē cõiūctā organo: ſ; h̄ nomen cognitio nõ ſig̃at aliquē modū ꝑticipādi in ſua p̄ncipali ſignatiõe: vñ dicēdū q̄ oīa illa noīa: q̄ īponūt̃ ad ſignandū ꝑfectionē aliq̄ʒ abſolute ꝓpe dicunt̃ de deo: ⁊ ꝑ ꝑri⁹ ſunt in ipſo q̄tū ad rē ſignatā: ſ; nõ q̄tū ad modū ſignandi: vt ſapientia: bonitas: eēntia: ⁊ oīa hmõi. Et hec ſunt de q̄b⁹ dicit Anſel. q̄ ſimplr̃ in oī re meli⁹ eſt eē q̄ʒ nõ eſſe. Illa aūt que īponunt̃ ad ſignandū ꝑfectionē aliquā exēplatā a deo: ita q̄ icludāt in ſua ſignatiõe īꝑfectū modū ꝑticipādi: nullo mõ dicunt̃ de deo ꝓpe: ſ; tñ rõne illi⁹ ꝑfectiõis põt dici de deo metaphorice: ſicut ſentire: videre ⁊ hmõi: ⁊ ſilr̃ eſt de oīb⁹ alijs formis corꝑalib⁹: vt lapis leo ⁊ hmõi. oīa. n. īponunt̃ ad ſignandū formas corꝑales ſ; determiatū modū ꝑticipādi eē viuere: vel aliquā diuinaꝝ ꝑfectionū.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄⁹ pte. q. 13. arti. 3° ⁊ 6°. In 3°. n. ꝓbat q̄ talia noīa ſignantia abſolute ꝑfectiões ſolū ꝓprie dicunt̃ de deo. In 6° aūt q̄ talia dicunt̃ ꝑri⁹ de deo q̄ʒ de creaturis. Et de potētia dei q. 7. arti. 5°. in p̄ncipali rñſione ⁊ ad 8^m. Itē p̄ cõ Genti. cap. 31. ¶ Tertia cõ eſt. Nullū nomē a nobis impoſitū ſignat diuinā eēntiā ſ; q̄ in ſe eſt: ſ; ſolū ſ; q̄ repñtatur in ꝑfectiõib⁹ creaturaꝝ. Hui⁹ cõnis pmã ptes ꝓbat ſcūs doctor p̄⁹ pte. q. 13. arti. p̄ ſic. ſm phm p̄ ꝑiermeil. (Voces ſunt ſigna itellectuū: ⁊ itellect⁹ ſunt ſilr̃: tudices
Tex.c.p°. reꝝ. et ſic patʒ q̄ voces referunt̃ ad res ſignificādas mediāte cõceptiõe itellect⁹. ſm igr̃ q̄ aliq̄d a nobis intellectu cognoſci põt: ſic a nobis põt noīari: oñſum eſt aūt ſupra: q̄ de⁹ in hac vita nõ põt a nobis videri per eēntiā: ſ; cognoſcit̃ in nobis ex creaturis ſ; habitudinē p̄ncipij: ⁊ ꝑ modū excellentie ⁊ creationis vel remotiõis: nõ tñ ita q̄ nomē ſignans ipſuʒ exp̄mat diuinaʒ eēntiā: ſicut h̄ nomē hõ exp̄mit ſua ſignatiõe eēntiam hõis ſ; q̄ eſt: ſignat. n. eius diffinitionē declarātē eēntiā eius: rõ. n. quā ſignat nomē eſt diffinitio: vt dr̃ 4°

metaphyſice.) Hec ille. ¶ Ad ſcḋam ptem cõclonis po- Tex.cõ.xx.
nit eadē. q. arti. 2° ad 3^m. (Eſſentiā (inq̄t) dei in hac vita cognoſcere nõ poſſum⁹ ſ; q̄ in ſe eſt: ſed tñ cognoſcimus eā ſm q̄ repñtat̃ in ꝑfectionib⁹ creaturaꝝ: ⁊ ſic ēt noīa a nobis īpoſita eā ſignant.) Hec ille. ¶ Itē de potētia dei. q. 7. arti. 5° dicit. (Nulla forma alicui⁹ effect⁹ diuini eſt ꝑ eādē rõnē: q̄ eſt in effectu in deo. nihilominus opʒ q̄ ſit ibi per q̄ndā modū altiorē: ⁊ inde eſt q̄ oēs forme: que ſunt in diuerſis effectib⁹ diſtincte ⁊ diuiſe ab inuicem in eo vniunt̃ ſicut in vna cõi virtute: ſicut etiā oēs forme per virtutē ſolis in iſtis īferiorib⁹ ꝓducte ſunt in ſole ſm vnicā ei⁹ virtutē: cui oīa gñata per actionē ſolis ſm ſuas formas ſimilant̃: ⁊ ſilr̃ ꝑfectiões reꝝ creatarum aſſimilant̃ deo per vnicaʒ ⁊ ſimplicem eius eſſentiā. Intellect⁹ aūt noſter cū a reb⁹ creatis cognitionē accipiat: īformat̃ ſimilitudinib⁹ ꝑfectionū in creaturis īuētaꝝ: ſicut ſapiētie: virtutis: bonitatis: ⁊ hmõi. vñ ſicut res create per ſuas ꝑfectiões aliqualr̃ licʒ ieſficiēter deo aſſimilent̃: ita ⁊ itellect⁹ noſter haꝝ perfectionū ſpēb⁹ īformat⁹. Qñcūq; aūt itellect⁹ noſter per ſuā formā itelligibilē alicui rei aſſimilat̃: tūc illud qḋ cõcipit ⁊ enūciat ſm illā itelligibilē ſpēm verificat̃ de re illa: cui per ſuā ſpēʒ aſſimilat̃. nā ſcia eſt aſſilatio itellect⁹ ad rē ſcitā: vnde opʒ q̄ illa que itellect⁹ harum ſpēꝝ ꝑfectionib⁹ īformat⁹ de deo cogitat: vel enūciat in deo: vere exiſtāt: qui vnicuiq; predictaꝝ ſpēꝝ reſpõdet: ſicut illḋ cui oēs ſunt ſiles. Si aūt hmõi ſpēs itelligibilis noſtri itellect⁹ diuinā eēntiā adequaret: in aſſimilando ipſaʒ cõprehēderet: ⁊ ipſa cõceptio itellect⁹ eſſet perfecta dei rõ: ſicut aīal greſſibile bipes eſt ꝑfecta rõ hõis: nõ autē perfecte diuinā eēntiā aſſimilat ſpēs predicta: vt dictū eſt: ⁊ ideo licʒ hmõi noīa: que intellectus ex talib⁹ cõceptionib⁹ deo attribuit: ſignificēt id qḋ eſt diuina eſſentia: nõ tñ ꝑfecte ipſam ſignant ſm q̄ eſt: ſ; ſm q̄ a nobis itelligit̃.) Hec ille. ¶ Unde de h̄ nomine deus: de quo magis videret̃ q̄ ſignaret diuinaʒ naturā ſ; q̄ in ſe eſt. dicit ſcūs doctor pma parte. q. 13. arti. 8°. ad ſcḋm. (Secūduʒ q̄ nãm rei alicui⁹ ex ei⁹ ꝓprietatib⁹ ⁊ effectib⁹ cognoſcere poſſum⁹: ſic eam poſſumus ſignare: vnde q2 ſubſtātiā lapidis ex eius ꝓprietate cognoſcere poſſum⁹ ſm ſeipſaʒ ſciēdo q̄d eſt lapis: h̄ nomen lapis ipſam lapidis nãm ſm q̄ in ſe eſt ſignat ſignificat enim diffinitionē lapidis: per quā ſcim⁹ quid eſt lapis. Rõ enʒ quā ſignat nomē eſt diffõ: vt dr̃ 4°
metaph. ſ; ex effectib⁹ diuinis diuinā nãʒ nõ poſſum⁹ co- Tex.cõ.28.
gnoſcere ſ; q̄ ē in ſeipſa: vt ſciam⁹ de ea q̄d ē: ſ; ꝑ modū eēntie ⁊ cāſalitatis ⁊ negatiõis: ⁊ ſic h̄ nomen de⁹ ſig̃t diuinā nãm. Impoſitū ē enʒ hoc nomē ad ſignandū aliq̄d ſup oīa exñs qḋ eſt p̄n^m oīum ⁊ remotū ab oīb⁹ h̄. n. itēdūt ſignare noīantes deū.) Hec ille. ¶ 4° cõ ē. Nullū nomē a nobis īpoſitū ſignat deū ſ; ei⁹ ſimplicē ⁊ ꝓpriū ei ſoli cõceptū. ꝓbat̃ cõ iſta ex p̄dcis. nã itellus nr̃ in ſtatu vie nõ itelligit deū in aliq̄ cõceptu: q̄n ille ſit cõcept⁹ creature: ſicut ſunt cõcept⁹ ꝑfectionum exēplataꝝ a diua ꝑfectiõe: vl̃ ſaltē cõpoſit⁹ ex talib⁹ cõceptib⁹: ſic ſūt iſti cõcept⁹: cā p̄⁹ ens īfinitū ⁊ hmõi: ſicut aūt itelligimus: ita ſignificam⁹. ḡ nullū nomē a nobis īpoſitū ſic ē deo a nobis appropiatū: q̄ deus ſignificet: ⁊ nihil ſignificet iſte cõcept⁹: nec ei⁹ preexiſta oīa patēt ex p̄dictis. ¶ Et cõfirmat̃. Q2 ſi eēt aliqḋ tale nomē exp̄imēs aliquē cõceptū ſoli deo ꝓpriū. h̄ videret̃ eē potiſſime h̄ nomē de⁹: ſ; nõ ſic eſt de h̄ termīo de⁹. ḡ de nullo. minor pʒ. q2 h̄ nomē de⁹: ſ; nãʒ diuinā ſignificet: tñ nõ exp̄mit cõceptū ſoli deo cõueniētē: imo cõceptū cõplexū ex multis cõceptib⁹: q̄ diuiſim creaturis cõueniūt. ſignat. n. diuinā

nāꝫ ſub hoc ꝯceptu: vl'is puiſoꝛ: vel cā pᵃ: vel pmꝰ motoꝛ: vel hꝫ. ꝯſtat aūt iſtoꝝ ꝯceptuū ꝯplexoꝝ ptes ꝯuenire multis creaturis. Et ſic pꝫ ꝯ. cū qua ſtat: ꝙ multa noīa exprimūt ꝯceptꝰ ſimplices cōes tm̄ deo ⁊ creaturis: ſicut ſapiēs: bonꝰ: ⁊ hꝫ. ¶ 5ᵃ ꝯ eſt. Nullū nomē a nobis īpoſitū dr̄ vniuoce de deo ⁊ creatura. Iſta ꝯ fuit alias pbata. ſ. ſcḋa diſ. q. 1. iō pbationē eiꝰ p nūc omitto: ſꝫ ibidē q̄raſ. Et ſic terminaſ pꝛimꝰ articulus.

Cōtra 4am ꝯclo. Aure. di. 22. ar. 2.

Quantum ad 2m arti. argr̄ ꝯ ꝯnes pdictas ⁊ preſertiꝫ ꝯ 4am ꝯnē arguit Aureo. p ſic. Q̄ñcūq; p aliq̄s duas dictiōes idē exprimiſ: nō eſt rōnabilis qō de īherētia vniꝰ ad alterā: nō. n. rōnabilr̄ q̄riſ vtꝝ lapis ſit petra: q2 in ſimplicibꝰ non eſt qō: vt dicit

Tex. co. 60.

phs 7° meta. vñ q̄rēs idē de eodeꝫ nihil penitꝰ q̄rit: ſed manifeſtū eſt: ꝙ dictiōes exprimētes ꝯceptū ꝯpoſitum circa deū īquirunſ ⁊ enūciānſ de cōceptu ſignato p h nomē deꝰ: q̄riſ nāq; vtꝝ deꝰ ſit ens īfinitū: vel actꝰ purus: vel cā pᵃ: ⁊ ſic de aliq̄s. ğ neceē eſt: ꝙ h nomē deꝰ exprimat īntellectui viatoris aliquē ꝯceptuꝫ ſimplicē de deo. Pro h faciūt multa argꝰ in plogo in q̄ōe de ſubo theologie arti. 3°. ⁊ p loco faē ꝯſil'e illi: qō recitaui. ¶ 2° arguit ſic. Q̄ñcūq; īntellectꝰ plura attribuit alicui ſubto aliū ꝯceptū hꝫ de ſubo: ⁊ aliū de his: q̄ illi attribuit. vbi gr̄a. ſortes eſt albꝰ: lōgus: pr̄n theatro: calciatꝰ. nō dubiū ꝙ ꝯceptꝰ albi: lōgi: ⁊ alioꝝ ſunt aliȷ a ꝯceptu ſortis ⁊ rō huiꝰ eſt: q2 attribuere idē ꝯceptibilr̄ eidē ꝯceptui nihil eſt attribuere: ſꝫ īntellectꝰ theologi dicit deū eē īfinitū ens: actū purū: pᵃm cām: ⁊ talia inumera. ğ neēe ē ꝙ ꝯceptꝰ: quē hꝫ theologꝰ de h termīo deꝰ: ſit aliꝰ a ꝯceptu entis īfiniti: actꝰ puri: ⁊ oīum alioꝝ. ¶ Nec valꝫ ſi dicaſ ꝙ dū ꝯcipit deū eē īfinitū ens. ꝯceptꝰ de deo eſt aliꝰ a ꝯceptu īfiniti entis: q2 ꝯceptꝰ actꝰ puri: vel alicꝰ alteriꝰ ſub rōibꝰ gnālibꝰ appropatis: ⁊ iō ē aliꝰ ab oībꝰ q̄ſi pꝛioꝛ ⁊ abſolutioꝛ eis. ¶ Sꝫ q̄dē h nō valꝫ. tū q2 in eadē pp̄ōne de pdicato copulato pōt dici: ꝙ deꝰ eſt ens īfinitū: ⁊ actꝰ purus: ⁊ pᵃ cā ⁊c. ⁊ ſic neceſſe eſt: ꝙ cōceptꝰ dei aliꝰ ſit ab oībꝰ abſolutioꝛ ⁊ pꝛioꝛ eis. tū q2 nō expꝛiſ h īntellectꝰ cū dicit: deꝰ eſt īfinitū: ꝙ īntelligaſ deꝰ actus purus. ¶ 3°. ſic. Intellectꝰ ex tribꝰ ꝯceptibꝰ ſibi notis pōt puenire ad ꝯceptū analogū de īgnoto. v. g. hñs ꝯceptū de figura: ⁊ figurabili: ⁊ de h aliq̄d: vl' formato ſimplr̄ pōt puenire ad cōceptū 4m. ſ. ad formabile ſimplr̄ ſic ꝯcludēdo vl' deducēdo. Sicut ſe hꝫ figura ad figurabile: ſic h aliq̄d ⁊ formatū ſimplr̄ ad formabile ſimplr̄ ⁊ oīo īforme: ⁊ illud eſt mā: ſic. n. eā docet p analogiā īntelligere phs p phȳ. ⁊ Cōmē. ibidē. ⁊ in de ſuba orbis.

Tex. co. 69.

ſꝫ theologꝰ pōt hr̄e tres ꝯceptꝰ ſibi notos. ſ. ꝯceptum linee: ꝯceptū recti: ⁊ ꝯceptū īfiniti. ğ poterit analogice puenire ad 4m ꝯceptū. ſ. ad aliq̄d: qō ita ſe hꝫ ad īfinitū ſicut linea ad rectū: ⁊ ita pōt de deo hr̄e ꝯceptū pꝛiorē ⁊ abſtractū reſpectu īfiniti: ⁊ eodē reſpectu actus puri cāe pme: ⁊ alioꝝ: ⁊ iſtudmet argm ptractat in pñti diſ. ſ. 22ᵃ. Sicut inq̄t g cognouit ppꝛiā rōnē triāguli: ⁊ eiꝰ ppꝛietatē aliquā: vtpote ꝙ eiꝰ tres āguli hñt equalitatē duoꝝ rectoꝝ: ⁊ cū h cognouit 3° figurā colorem: ⁊ alia accñtia panis pōt arguere: ꝙ ſicut ſe hꝫ trinitas angulorꝝ eq̄liū duobꝰ rectis ad ppꝛiā rōnē triāguli: ſic ſe hꝫ figura ⁊ coloꝛ ad qōdā aliud illis ſubſtractū: ⁊ ex h poterit formari ꝯceptꝰ ppoꝛtiōalis ⁊ analogicꝰ de ppꝛia rōne ⁊ diſticta: q̄ ſubijciſ colori: ⁊ figure: ⁊ ceteris accidētibꝰ panis: ⁊ cognoſceſ ꝯceptu analogico ppꝛa ſuba panis: ita in ppoſito cognito actu puro: ⁊ ente īfinito: ⁊ pᵃ cā poterit formari vnꝰ ꝯceptꝰ de ppꝛio ſubſtracto ⁊ diſtincto: cui ꝯpetūt oīa iſta: ⁊ ꝯſtat ꝙ illō nō eſt niſi deitas: gꝫ qō diuitas: ⁊ eiꝰ ppꝛa ⁊ diſticta rō analogice cognoſceſ. ¶ Et ex h īfert ꝙ pōt a viatore hr̄i ꝯceptꝰ de diuinitate ſꝫ ppꝛiā ſuā rōnē inexplicitꝰ nihilominꝰ ⁊ cōfuſus: ꝯcipiēdo qōdā ens diſtictū a q̄cūq; alio. ¶ 2° īfert ꝙ viatoꝛ pōt īponere deo nomē ſignificās eēntiā eiꝰ nudā ⁊ diſtinctā: ⁊ iſtud nomē eſt deꝰ vel adonai: vl' ſi aliq̄ō eſt tale nomē: vt tetragrāmaton qō ſit īpoſitū ad ſignificādū diuinitatē: quā viatoꝛ analogice cōprehendit. ¶ Cōtra quintā cōcluſionē arguiſ ſm̄ Sco. lꝫ eius argumēta fuerint alias recitata: nō tamē ſub eadeꝫ: qua nūc forma. Omnis īntellectꝰ certus de vno cōceptu: ⁊ dubius de diuerſis hꝫ cōceptuꝫ: de quo eſt certus aliū a cōceptibꝰ: de q̄bꝰ eſt dubiꝰ: ſed īntellectꝰ viatoris pōt eſſe certus de deo: ꝙ ſit ens dubitando de ente finito vel īfinito: creato vel īcreato. ergo cōceptꝰ entis de deo eſt alius a cōceptu illo ⁊ iſto: ⁊ ita neuter ex ſe: ⁊ in vtroq; iſtoꝝ īcludiſ. ğ eſt vnicus. maioꝛ pbatur q2 nullus idē ꝯceptus eſt certus ⁊ dubiꝰ. ergo vel alius qō eſt ppoſitū: vel nullus: ⁊ tūc nō erit certitudo de aliquo cōceptu. minoꝛ pbaſ. q2 q̄libꝫ phs fuit certꝰ illud qō poſuit eſſe pmū pñm eſſe ens: puta vnꝰ de igne. alius de aqua. certꝰ erat ꝙ erat ens. nō aūt fuit certꝰ ꝙ eſſꝫ pꝛimū ens creatū vel īcreatū. pꝛimū vel nō pꝛimū: nō eniꝫ erant certi: ꝙ illud eſſet pꝛimū ens: q2 tūc fuiſſent certi de falſo: ⁊ falſuꝫ nō eſt ſcibile: nec ꝙ erat nō pmū q2 tūc nō poſuiſſent oppoſitū. ¶ Cōfirmaſ eadē ratio. Naꝫ aliquis vidēs phos diſcoꝛdare pōt eſſe certus de quocūq;: ꝙ q̄libꝫ illoꝝ phoꝝ poſuit illud pꝛincipiū eē ens: ⁊ pp̄ter tm̄ ꝯtrarietatē oppoſitionū eoꝝ pōt ſimul dubitare: vtꝝ ſit hoc ens: puta finitū hoc vel illud: ⁊ tali dubitāti ſi fieret demōſtratio ꝯcludēs: vel deſtruēs aliqueꝫ cōceptum inferiorē: puta ꝙ ignis nō eſſet pꝛimuꝫ ens: ſed aliq̄ō ens poſteriꝰ pmo. non deſtrueretur cōceptꝰ pmo ſibi certus: quē habuit de ente: ſed ſaluaretur in illo ꝯceptu particulari pbato de igne: ⁊ pp̄ter hoc pbaſ ppoſitio ſumpta in vltima ꝯña rōnis: que fuit: ꝙ iſte cōceptus certus: g ex ſe eſt neuter duoꝝ dubioꝝ in vtroq; illoꝝ ſaluaſ. Et ſi nō cures de auctoritate iſta ſumpta de diuerſitate opinionū: ſꝫ dicas ꝙ q̄libꝫ habuit duos ꝯceptꝰ ppinquos in īntellectu: g pp ꝓpinq̄tatē analogie videnſ eſſe vnus cōceptꝰ: cōtra hoc videſ eſſe. q2 ex iſta euaſione videſ deſtrui oīs via pbādi vnitatē alicuiꝰ ꝯceptꝰ vniuoci. Si eni dicas hoīeꝫ habere vnū ꝯceptū cōeꝫ ad Sortē ⁊ Platonē: negabitur tibi ⁊ diceſ: ꝙ ſūt duo pp̄ter magnā ſilitudinē. ſilr̄ illi duo cōceptꝰ ſunt ſimplr̄ ſimplices. igiſ nō ſunt īntelligibiles niſi totalr̄ ⁊ diſtincte ꝯcipianſ. ſi ergo nūc nō videnſ duo: nec vnq̄ꝫ erūt: q2 tātam ſimplicitatē habēt modo ſicut priꝰ vel poſt. ¶ Itē aut cōcipiunſ vt oīno diſtincti ⁊ mirū videſ quō analogia ⁊ diſtinctio nō apparet: aut cōcipiunſ: vt īdiſtincti in rōne ſilitudinis: et tūc aut ꝯcipiunſ vt diſtincti: q2 oīs ſimilitudo ⁊ cōparatio pſupponit aliqua eē diſticta. igiſ nō videſ vnꝰ cōceptus. ¶ Itē ſi īntellectꝰ intelligeret ſingularia ſub ppꝛiis rōnibꝰ: q̄uis ꝯceptꝰ duoꝝ eiuſdē ſpēi eſſent ſimillimi: nō dubiū q̄n ſimiliores multo q̄ꝫ iſti duo in ppoſito: q2 iſti differūt ſpē: adhuc īntellectꝰ bene diſtingueret īter tales ꝯceptꝰ ſingulares. ¶ Scḋo pꝛincipalr̄ ſic. Nullus ꝯceptꝰ realis cauſaſ nālīter in īntellectu viatoris: niſi ab his: que ſunt nāliter motiua intellectus nr̄i: ſed illa ſunt fantaſmata: vel obiectū relucēs in fantaſmate: ⁊ īntellectꝰ agēs. ğ nullus cōceptꝰ ſimplex nālr̄ fit in īntellectu nr̄o: niſi q̄ pōt fieri virtute iſtoꝝ: ſed ꝯceptꝰ g nō eſt vnicꝰ alicui creature relucēti in fantaſmate: ſꝫ oīno alius prior ad quē ille haberet analogiā: non pōt fieri v̄tute īntellectꝰ agētis ⁊ fantaſmatis. igr̄ talis cōceptus

Cōtra quītā ꝯclōne in arguit Sco. d. 2. q. 1. ⁊ 3. d. 2. q. 1. ꝯclone 5.

pt⁹ ali⁹ analog⁹:ḡ ponit nālr in itellectu viatoris: nūq̄
eſt:ꝛ ita nō poterit aliqs cōcept⁹ de deo nālr hr̄i:qḋ eſt
falſuꝫ. pbatio aſſūpti.obm qḋcūqꝫ ſiue relucēs in fan
taſmate:ſiue in ſpē itelligibili cū itellectu agēte vl' poſ
ſibili ſm vltimū virtutis ſue facit in itellectu ſicut ef
fectū ſibi adequatū ꝯceptū ſuū ꝓpriū ꝛ ꝯceptuꝫ oīum
eſſentialr vel v̇tualr iclusoꝝ in eo:ſed iſte ꝯcept⁹ ana
logus:ḡ ponit nō eſt eēntialr:neqꝫ v̇tualr iclusus i iſto
nec eſt iſte agit iſte nō fiet ab aliq̄ tali mouēte. ❡ Cō
firmat rō.Qꝛ pter p̄ᵐ ꝯceptū ſuū ꝓpriū adeq̄tū ꝛ iclu
ſuꝫ in ipſo v̇tualr nihil pōt cognoſci ex ipſo obō niſi p
diſcurſuꝫ:ſꝫ diſcurſus p̄ſupponit cognitionē ſimplicis:
ad qḋ diſcurrit:vn̄ pōt breuiter rō ſic formari. Nullū
obiectum facit in aliquo itellectu cōceptum ſimplicē
ꝓpriuꝫ ſui ꝛ conceptum ſimplicem ꝛ ꝓpriuꝫ alterius
obiecti:niſi ꝯtineat illḋ obꝫ eēntialr vl' v̇tualr: obꝫ aūt
creatū nō ꝯtinet icreatū eēntialr:nec v̇tualr.pꝫ q̄ non
v̇tualr:ꝛ h̄ ſub ea rōne:ſub q̄ ſibi attribuit: vt poſteri⁹
eēntialr ꝯtinet in priori eēntialr:qꝛ ꝯ rōneꝫ poſterioris
eēntialr eſt ꝯtinere v̇tualr ſuū pri⁹:ꝛ pꝫ q̄ obm creatū
nō ē icreatū ſꝫ aliqd oīo ꝓpriū ſibi ꝛ nō cōe.igr̄ nō fac
ꝯceptū ſimplicē ꝛ ꝓpriū enti icreato. ❡ 3° ſic. Ois in
qſitio meta^{ca} de deo ſic pcedit.ſ.ꝯſiderādo rōnē forma
lē alicui⁹:ꝛ auferēdo ab illa rōne formali oēꝫ ipfectio
nē:quā hꝫ in creaturis:ꝛ reſeruādo iſtā rōnē formaleꝫ
attribuēdo ſibi oīo ſūmā pfectionē:ꝛ ſic attribuēdo il
lud deo. Exēplū de formali rōne ſapie:vl itellect⁹:vel
volūtatis.ꝯſiderat.n.in ſe ꝛ ſꝫ ſe:ꝛ ex h̄ q̄ illa rō non
ꝯcludit ipfectionē aliq̄:nec limitationē remouent in
ab ipſa ipfectiōes:q̄ ꝯcomitant eā in creaturis:ꝛ reſer
uata eadē rōne ſapie ꝛ volūtatis attribuunt iſta pfectiſ
ſime.igr̄ oīs inqſitio de deo ſupponit itellectū hr̄e cō
ceptū eūdē vniuocuꝫ:quē accipit ex creaturis. ❡ Et ſi
dicas nō:ſꝫ alia rō formal eſt eoꝝ:q̄ ꝯueniūt deo:ex h̄
ſeqt icōueniēs:q̄ ex nulla rōne ꝓpa eoꝝ put ſunt in
creaturis pōt ꝯcludi aliqd de deo qꝛ oīo alia ꝛ alia rō
eſt iſtoꝝ ꝛ illoꝝ:imo nō magis ꝯcludet:q̄ de⁹ ē ſapiēs
formalr ex rōne ſapie:quā apphēdim⁹ ex creaturis q̄
q̄ de⁹ eſt formalr lapis:pōt.n.ꝯcept⁹ aliqs alius a ꝯce
ptu lapidis creati formari ad quē ꝯceptū lapidis:vt ē
ydea in deo:hꝫ iſte lapis attributionē:ꝛ ita formalr di
cet:de⁹ eſt lapis ſꝫ iſtū ꝯceptū analogū:ſicut ſapiēs ſꝫ
illū ꝯceptū analogū. ❡ 4° ſic. Ois ꝯcept⁹ realis poſſi
bilis de eēntia diuina nat⁹ ē fieri in ite'lu v̇tute eēntie ei⁹:
qḋ pbat.qꝛ in qḋcūqꝫ obm itelligibile minimū ē na
tū facere in itellu ꝯceptū cōeꝫ realē poſſeꝫ hr̄i de deo:
ſꝫ ſꝫ te tm̄ vnic⁹ ꝯcept⁹ realis eſt hr̄i de diuina eēn⁹ v̇tute
ei⁹:ſꝫ itellē negociatiu⁹ poſſꝫ plēs ꝯcept⁹ creare ꝛ fabri
care circa idē obm.ḡ qḋcūqꝫ obm pōt facere ꝯceptum
realē in itellu de deo:pt facere illū vnicū:quē ꝯceptū
eēntia diuīa eēt nata facere de ſe:ſꝫ ille vnic⁹ ē hui⁹ eēn
tie:vt eſt h̄.ḡ qḋcūqꝫ obm fac aliq̄ notitiā de deo in i
tellectu nr̄o faciet ſꝫ iſtā opionē ꝯceptū eēntie: vt ē h̄
eēntia:ꝛ ita erit noialis a viatore noīe ſignante hāc eſ
ſentiā:vt eſt h̄. ❡ Ad arg⁹ Aure.r̄ndet.ꝛ p̄ ad p̄ᵐ ꝯcedi
tur maior:ſꝫ ad miorē dico:q̄ ꝯcept⁹ quē iportat h̄ no
mē de⁹:ꝛ quē oēs p illḋ itelligūt ē vlīs ꝓuiſor ſꝫ q̄ ꝓ
bat ſcūs Tho.p̄ pte.q.13.arti.8.ꝛ de iherētia h⁹ dictōis
vlīs ꝓuiſor ad iſtā dictionē de⁹:nō eſt rōalis qō illi:ḡ
h̄ ꝯcipit p h̄ nomē de⁹ qḋ ꝯcipit p iſtḋ ꝯplexū vlīs reꝝ
ꝓuiſor:neqꝫ ſic ꝯcipiēs:aut h̄.vtꝫ h̄ iherēat illi: ſꝫ tal
nō irrōnabilr q̄rit:vtꝫ in reꝝ nā ſit aliqḋ ens i actu q̄
le ipſe ꝯcipit.vtputa:vtꝫ ſit aliqḋ ens:qḋ hēat vleꝫ ꝓ
uidētiā oīuꝫ:vel qḋ ſit de⁹:ꝛ ꝯcluſo q̄ ſit aliqḋ tale po
ſtea inqrit de iherētia alioꝝ pdicatoꝝ ad illḋ ſubꝫ: vt
puta:vtꝫ illḋ ens:qḋ ē de⁹:vl' qḋ hꝫ vlem ꝓuidētiā:de
reb⁹ ſit cā effectiua oīuꝫ.vl ſit act⁹ pur⁹:ꝛ hēcſi aūt ſit ali
qs q nō p̄ ꝯcipiat p h̄ nomē de⁹ h̄ qḋ dcm̄ ē.ſ.vleꝫ ꝓui
ſorē:ſꝫ aliḋ.vtpote p̄ᵐ pn̄ᵐ vl' h̄ꝫ:in idē redit:qꝛ talis nō
q̄rit rōnabilr:vtꝫ de⁹ ſit p̄ᵐ pn̄ᵐ:ſꝫ vtꝫ aliqḋ ens ſit in
reꝝ nā:qḋ ſit p̄ᵐ pn̄ᵐ:ꝛ poſtea inqrit alia pdicata: ſicut
dcm̄ ē:ꝛ ita nō oꝫ q̄ talis anq̄ ꝯcipiat deū ſub ꝯceptu
p̄mi entis:vl' cāe p̄ᵉ:vl' vlīs ꝓuiſoris hēat ꝯceptū ꝓpriū
de deo:cui oēs pdictos attribuat:ſꝫ ſolū ꝯceptuꝫ entis
cui oēs illos attribuit ꝯcludēdo:q̄ aliqḋ ens ē vlīs ꝓ
uiſor:vl' p̄ᵃ cā:vl' de⁹. Cōſtat aūt ꝯceptū entis eē cōem
deo ꝛ creaturis:in q̄ nō ſolū de⁹:imo creatura ꝯcipit.
Hec illa ꝓpō ſic iclusa.ſ.ens ē p̄ᵃ cā ſolū v̇ificat p deo
ꝛ nō p creatura:ad v̇itatē.n.id cħmite ſuffic vni⁹ ſingu
laris ei⁹ v̇itas. ❡ Ad 2ᵐ pꝫ p idē.dico.n.q̄ q ꝯcipit p h̄
nomē de⁹ h̄:qḋ dico vlīs ꝓuiſor:nō attribuit h̄ illi ter
mio de⁹:ſꝫ enti:ꝛ vlteri⁹ oīa alia pdicata attribuit ei:qḋ
dico de⁹:vl' vlīs ꝓuiſor mō pdcō. ❡ Ad 3ᵐ dico:q̄ via
tor pt hr̄e illū 4ᵐ ꝯceptū:ſꝫ ille nō erit ꝓpri⁹ dei ꝛ ſim
plex.ſꝫ ꝯcept⁹ ētis vl' aliqs ꝯcept⁹ ꝯpoſit⁹:ꝛ rō ē:qꝛ argᵐ
illḋ forte eꝫ:qñ p accñtia rei vl' effect⁹ ei⁹ ſufficiēter dō
ducit in notitiā qḋ qd ē:ſic exēplificat de mā ꝛ de pa
ne.tūc.n.in illo caſu qs pt hr̄e ſimplicē:ꝓpriū:ꝛ diſtin
ctū de qdditate rei:puta panis:ſi hēant tales tres ꝯce
pt⁹:ō qb⁹ iſte logr. Sꝫ du^m tm̄ mihi ē ſi nos hēam⁹ ſim De cōceptu
plicē ꝯceptū ꝓpriū nāe p̄ᵉ.vr̄.n.q̄ ſp ꝯcipit q̄dā ꝯce nāe diuine.
ptu ꝯplexo ex ꝯceptu abſoluto ꝛ ꝯceptu relatiuo p re^{ns}
ad for^{as}:ꝛ qcqd ſit de h̄ nullus effect⁹ dei pt viatorē de
ducere ad cogſcēdū deū i ſe.ſ.ꝯceptu ſibi ꝓpō ſimpli
ci:q̄ nulla alia res ꝯcipiat:nec aliqs ꝯcept⁹ dit⁹ a crea
turis ſiue p negationē:vt ꝯcept⁹ ifi^{ti}: ſiue p cāliatē: vt
cā p̄ᵃ:ens p̄ᵐ:ſiue p viā eēn^e:vt ſūpbon⁹:ſūpiuſt⁹:ꝛ hꝫ re
pn̄tat eū vt in ſe ē:ſꝫ ſp i alio. ꝯcept⁹.n.nr̄i vl' ſūt ſiliu
dies creaturaꝝ ſenſibiliū:aut ꝯpoſiti ex illis:vl' cū illis
aut ab illis exēti.verūtm̄ arguēs:q pōit q̄ ens nullā du
cit cōeꝫ rōnē:ſꝫ oēs ſil:ita q̄ dicēdo: h̄ ens nō ē ibi vn⁹
ꝯcept⁹ cōis ipſi⁹ ētis p aliqḋ additū ꝯct⁹:ſꝫ ē vnic⁹ ꝯce
pt⁹ ſimp^r:hꝫ pōere:q̄ ō deo pt aliqs talis ꝯcept⁹ ꝓp⁹ hr̄i
.ſ.qḋdā ens:ſꝫ nos nō pōim⁹ h̄:vt ale patuit:ꝛ ſic pꝫ ad
arg⁹ ſuū. ❡ Ad p̄ᵐ Sco.ꝯ 5^{tm} ꝯnē cū oīb⁹ ꝯfirmatiōi
b⁹ ſuis dr̄ q̄ ad h̄ q̄ aliqḋ nomē dicat vniuoce ō duo
b⁹ nō ſuffic:q̄ ſignificet ꝯceptū vnicū cōeꝫ illis duob⁹
q̄cūqꝫ mō:ſꝫ reqrit q̄ ille ꝯcept⁹ eq̄lr pticipet ab eis ꝛ
ñ pfecti⁹ ab vno q̄ ab alio:ita q̄ ſi ꝯcept⁹ ille ſit pfecti⁹
ſil'tudo vni⁹ q̄ alteri⁹ nē pp h̄ nomē ſigne illū ꝯceptū
erit vniuocū illis duob⁹:de qb⁹ dr̄. Sic aūt ē de oī ꝯce
ptu quē hꝫ viator de deo.n ē oīs ꝯcept⁹ ab eo format⁹
cōis deo ꝛ creature ipfecti⁹ repn̄tat deū q̄ creaturā. cō
cept⁹.n.ſapie repn̄tat pfecti⁹ ſapiaꝫ creatā q̄ icreatā:qꝛ
eſt immediate ſupt⁹ a ſapia creata:ꝛ iō repn̄tat eā diſtin
cti⁹ quo ad ſe ꝛ modos ei⁹ q̄ ſapiam icreatā:iō hoc no
men ſapie nō eſt ꝓpe vniuocū:niſi dicas q̄ ad vniuo
cationē ſufficit vnic⁹ q̄liſcūqꝫ ꝯcept⁹:ſed tūc eſt qō de
noīe:qꝛ tūc illud qḋ ego dico analogū:tu dicis vniuo
cum. ❡ Ad 2ᵐ pncipale dico: q̄ ꝓbat ſolū q̄ itellect⁹
nr̄ nō aliū:ſꝫ eūdē format de ſapiētia icreata:ꝛ de ſapia
creata:ſꝫ talis identitas cōcept⁹ nō ſufficit ad vniuoca
tionē:vt dictū eſt:ſi tm̄ pfecte itelligeret ſapiam increa
taꝫ:tūc aliū ꝯceptū formaret de illa q̄ de ſapia creata
ꝛ tm̄ vn⁹ eſt analog⁹ alteri. Dico tm̄ q̄ itellect⁹ viatoris Viator ſꝫ cō
pōt formare ꝯceptū cōpoſitū de ſapia diua: puta cōci poᵐ ꝯceptuꝫ
piēdo actū ſapiēnficādi idepēdētē nō inherētē.ſꝫ.ꝛ tm̄ formare d' ſa
ille cōceptus adhuc eſſet ſm vnā prē ſui ſilitudo ſapie piēcia diui.
create ſupexcellens:ꝛ iō nūq̄ eſſet vniuocus iſti ꝛ illi.
❡ Ad 3ᵐ ſilr dr̄:ꝯcedit.n.q̄ metaphyſic⁹ ſub eidē ꝯce

plib⁹ pfectiōalib⁹ ɔcipit deū: ſub qb⁹ ɔcepit creaturas. Primo.n. ɔcepit ſapiā icreatā ɔceptu ſimplici: quē habebat penes ſe de ſapia creata: ſʒ ille ɔcept⁹ eſt magis ꝓprius ſapie create q̄ȝ icreate. Ulteri⁹ forte illi ɔ́ceptui addit aliquos alios negatiuos vl̄ relatiuos: ⁊ tunc ɔceptus ille ɔpoſit⁹: puta cū dico: ſapia ifinita: vel ſapia ſūma: lʒ ſit ɔcept⁹ ſapie create: nō tn̄ ꝓpri⁹: ſʒ ſuperexcellēs nec ɔuenit ſibi niſi ſʒ prē. ❡ Ad 4ᵐ dico: q̄ diuia eēntia ſi pfecte ɔciperet̄: vt in ſe eſt: nō cāret niſi vnicū ɔ́ceptū de ſe: ſicut pr̄ nō dicit niſi vnicū v̄bū: ſed nullus itellect⁹ creat⁹ pōt eā illo mō ɔcipere: ſed oʒ q̄ formet multos ɔcept⁹ de ipſa: vt magis accedat ad illū pfectiſſimū ɔceptū pr̄is vnicū: nec tn̄ diuia eēntia ita exigit ɔ́cipi diuerſimode: ipſa eniʒ nata eſt cauſare in itellectu ſibi adeq̄to vnicū ɔceptū: vt ita dicā: ſʒ i alijs itellectib⁹ nata ē cāre ifinitos: q̄z nullus eoꝝ repn̄tat eā pfecte: vt in ſe eſt: nec aliquā pfectionē diuinaʒ ɔ̄phēdit nō ſolū eēntiā. ❡ Nunc ad argᵐ in pede. q. factū rn̄detur ſʒ ſcm̄ Tho. p⁹ pte. q. 13. arti. p̊. ad 3ᵐ. (Dicēdū (inq̄t) q̄ ſignare ſubam cū q̄litate eſt ſignare ſuppoſitū cū nā vel forma determiāta: in qua ſubſiſtit: vn̄ ſicut de deo aliq̄ dicunt̄ in ɔcretiōe ad ſignandū ſubſiſtentiā ⁊ pfectionē illi⁹: ſicut iā dictū eſt: ita dicunt̄ de deo v̄ba ⁊ pticipia ſignantia tp̄us: ex eo q̄ eternitas icludit oē tp̄s ſic.n. ſubſiſtētia ſimplicia nō poſſum⁹ ap̄phēdere ⁊ ſignare niſi p moᵐ ɔpoſitoꝝ: ita ſimplicē eternitatē nō poſſum⁹ itelligere: nec voce exp̄mere: niſi p moᵐ reꝝ tēporaliū: ⁊ h̄ pp ɔnālitatē itellect⁹ nr̄i ad res ɔpoſitas ⁊ tp̄ales: pnoīa vō demonſtratiua dicunt̄ de deo ſm̄ q̄ faciūt demōſtrationē ad illud: qḋ itelligit̄: ⁊ ſic ſm̄ modū: quo noīa ⁊ pticipia: ⁊ pnoīa demōſtratiua: de deo dn̄r ſʒ q̄ a pnoīb⁹ relatiuis vel demōſtratiuis ſignari pt.) Hec ille. ❡ In ſcripto aūt clari⁹ ſoluit pr̄is argᵐ: ⁊ itēdit q̄ grāmatic⁹ dicit: q̄ nomē ſignat ſubſtātiā ⁊c̄. nō accipit ſubaʒ ⁊ q̄litatē mō quo accipit logic⁹ ſed ſubaʒ vocat oē illud qḋ ſignatur mō ſube vel ſubiecti q̄ ſibi pōt aliqḋ p̄dicatū attribui: qḋ eſt p modum forme: ⁊ iſto mō albedo ſignat ſubaʒ ⁊ hmōi. Participia aūt lʒ poſſint eē ſubiecta in ꝓpōnib⁹: tn̄ ſignant actionem vel paſſionē: ⁊ ita nō ꝓprie ſignant per modum ſubiecti: ſʒ nec v̄ba: qualitatem aūt vocat nāʒ vel formam. Et h̄ de qōne.

❡ Diſt. XXIII.

❡ Utꝝ nomē pſone ſit nomē 2ᵉ intētiōis. Qō. I.

Circa diſtinctioneʒ 23ᵃᵐ queritur. Utꝝ nomē pſone ſit nomē ſcđe intētiōis. Et arguit̄ q̄ ſic. Illḋ in cui⁹ diffinitione ponit̄ ſcđa intētio vr̄ eſſe nomē ſcđe itētiōis: ſʒ idiuiduū qḋ eſt ſcđa intētio ponit̄ in diffōne pſone quā ponit Boeti⁹ in lib. de duab⁹ naturis: ⁊ vna pſona in xp̄o. di. q̄ eſt rōnalis nāe indiuidua ſuba. g̊ vr̄ q̄ ſit nomē ſcđe intētionis.

In oppoſitum arguit̄. Illud nomē qḋ ſignat aliqd exn̄s in re vere circūſcripto oī actu itellect⁹ nō eſt nomē ſecūde intentiōis: ſed manifeſtū eſt: q̄ ſi nō eſſet aliq̄s itellect⁹ adhuc pr̄ eſſet vna pſona: ⁊ ſilr̄ filius. igitur ⁊c̄.

In hac qōne erunt duo artic. p̊ ponent̄ ɔ̄nes. In 2ᵒ mouebunt̄ obiectiones.

Quantum ad pᵐ ſit p⁹ ɔ̄clo. Tā p⁹ q̄ȝ ſcđa intētio eſt ɔceptio itellect⁹. Iſtā ɔ̄nem itēdit ſcūs Tho. p̊ ſen. diſ. 2. q. 1. ar. 3ᵒ. vbi ſic ait. (Sciēdūʒ (inq̄t) q̄ ipſa ɔceptio itellect⁹ tripl̄r ſe hʒ ad reʒ: q̄ eſt extra aīaʒ. Aliqñ.n. h̄ qḋ itell'ɔ ɔcipit ē ſilitudo rei exn̄tis ex̄ aīaʒ: ſicut h̄ qḋ ɔcipit̄ de h̄ noīe hō: ⁊ talis ɔ́ceptio itell'ɔ hʒ fundamētū in re imediate inq̄ȝtuʒ res ipſa ex ſua ɔformitate ad itell'm facit q̄ itell'ɔ ſit ver⁹ ⁊ q̄ nomē ſignans illuʒ itell'm ꝓp̄e dicat̄ de re. Aliqñ aūt h̄ q̄ ſignat nomē: nō eſt ſilitudo rei exn̄tis ex̄ aīaʒ ſed eſt aliqd: qḋ ɔſeq̄t̄ ex mō itelligēdi rē: q̄ eſt ex̄ aīaʒ ⁊ hmōi ſunt itētiōes: q̄s itell'ɔ nr̄ adinuenit: ſic̄ ſignatū h⁹ noīs gen⁹ nō eſt ſilitudo alic⁹ rei ex̄ aīaʒ exn̄tis: ſʒ ex h̄ q̄ itell'ɔ itelligit aīal: vt in plurib⁹ ſp̄eb⁹ attribuit ei intentionē gn̄is: ⁊ hui⁹ itētiōis: lʒ ꝓximū fundamētū nō ſit in re: ſʒ in itellu: tn̄ remotū fundamētū eſt res ipſa: vn̄ itell'ɔ nō eſt falſus: q̄ has itētiōes adinuenit: ⁊ ē ſile de oīb⁹ alijs: q̄ ɔſequunt̄ ex mō itelligēdi: ſic̄ eſt abſtractio mathematicoꝝ ⁊ hmōi. Aliqñ aūt illḋ qḋ ſignat̄ per nomē nō hʒ fundamētū in re: neq̄ ꝓximū: neq̄ remotū: ſic̄ ɔceptio chimere: q̄z neq̄ ē ſilitudo rei ex̄ aīam: neq̄ ɔſeq̄t̄ ex mō itelligēdi rē aliq̄ȝ nāe: ⁊ ita ɔ́ceptio eſt falſa.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pʒ q̄uo oē nomen ſignat aliq̄ȝ ɔceptionē: ⁊ q̄uo illa ɔceptio: q̄ nō imediate fundat̄ in re: ſʒ mediāte alia ɔceptiōe dr̄ 2ᵃ intentio: vt ɔceptio quā ſignat h̄ nomē gen⁹: vl̄ ſp̄es: vl̄ abſtractū: vel hmōi. hmōi.n. intētiōes 2ᵉ nō ſūt ſilitudīes rei ex̄ aīaʒ: ſʒ ſūt ſilitudīes reꝝ, put ſunt in itellu. vn̄ ſcūs Tho. ibidē dicit. (Hoc nomē rō nō ſignat ipſaʒ ɔceptionē ſapie: q̄z illa ſignat̄ p h̄ nomē ſapia: ſʒ ſignat itētionē hui⁹ ɔ́ceptionis: ſic̄ ⁊ h̄ nomē diffō: ⁊ alia noīa 2ᵉ ipōnis.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ: q̄ 2ᵉ itētiōes ſunt ɔceptiōes ɔceptionū imediate fundataꝝ in re: ipſe aūt ɔceptiōes: q̄ ſunt ſilitudīes reꝝ ex̄ aīaʒ ſūt p⁹ᵉ itētiōes: q̄.n. hoīs ɔceptio ſit intētio oñdit ſcūs Tho. p̊ ɔ̄ Gēn. caᵒ. 54. (Intell'us p ſp̄eʒ rei format⁹ itelligēdo format in ſeipſo quādā intētionē rei itellecte: q̄ eſt rō ipſi⁹: quā ſignat diffō.) ❡ Et ſubdit. (Per h̄ q̄ ſp̄es itelligibilis: q̄ ē for⁹ itell'ɔ: ē ſilitudo rei exterioris: ſeq̄t̄ q̄ itell'us intētionē formet illi rei ſileʒ: q̄z q̄le ē vnūq̄dq̄: talia opat̄: ex h̄ aūt q̄ itentio itellecta ē ſilis alicui rei: ſeq̄t̄ q̄ itell'ɔ formādo hmōi itētionē rē illā itelligat.) Hec ille. ❡ Itē p̊ ſen. diſ. 23. q. 1. ar. p̊. ad 2ᵐ. (Diffō (inq̄t) ɔſiderata ſʒ ſuā intētionē nō eſt idē qḋ diffinitū: ſʒ ductiuū i ei⁹ cognē: ⁊ ſic diffō eſt ɔpoſita ex plib⁹ itētiōib⁹: q̄ꝝ nulla pbat̄ ḋ ipſa: nec eɔ̄: q̄z itētio gn̄is nō ē itētio diffōnis.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pʒ q̄uo ɔceptio: q̄ eſt ſilitudo rei ⁊ diffō ei⁹ dr̄ itētio ⁊ ɔſtat q̄ nō eſt 2ᵃ itētio. relinq̄t̄ g̊ q̄ ſit p⁹ᵃ intētio: ſilr̄ q̄ 2ᵃ itētio ſit ſilitudo ɔceptiōis rei ex̄ aīaʒ pʒ. nā ē itētio talis ɔceptōis: vt dcm̄ ē. g̊ ɔceptio ei⁹. hic.n. p eodē accipim⁹ itētionē ⁊ ɔceptionē: vn̄ ſic̄ p⁹ᵃ itētio eſt ſilitudo roſe vl̄ hoīs: imediate eā repn̄tāo: ita 2ᵃ itētio ē ſilitudo talis ɔceptiōis: imediate repn̄tās eaʒ relatiue ad res ex̄: ⁊ mediāte tali ɔceptiōe eſt ſilitudo rei ex̄: vt eſt in itell'u. vn̄ ſcūs Tho. in trac. de eē ⁊ eēn⁹ ſic ait. (Rō (inq̄t) ſp̄ei accidit nāe hūane ſʒ illḋ eē: qḋ hʒ in itell'u ipſa.n. nā hūana hʒ in itellu eē abſtractū ab oīb⁹ idiuiduātib⁹: ⁊ iō hʒ rōnē vniformē ad oīa idiuidua: q̄ ſunt ex̄ aīaʒ: put eq̄l̄r ē ſilitudo oīuʒ: ⁊ ducēs in oīuʒ cognē inq̄ȝtū ſūt hoīes: ⁊ ex h̄ q̄ talē relōnē hʒ ad oīa indiuidua: itell'ɔ adinuenit rōneʒ ſp̄ei: ⁊ attribuit ſibi: ⁊ q̄uis hec nā itellecta hʒ rōnē vl̄is ſʒ q̄ ɔpat̄ ad res ex̄ aīaʒ: q̄z vna eſt ſilitudo oīuʒ: tn̄ ſʒ q̄ eſt in h̄ itell'u vl̄ i illo eſt q̄dā ſp̄es itellecta pticularis. nō.n. eſt vl̄itas illi⁹ for⁹ ſʒ h̄ eē: qḋ hʒ in itell'u: ſʒ ſm̄ q̄ refert̄ ad res: vt ſilitudo reꝝ: ſic̄ ēt ſi eēt vna ſtatua corp̄alis repn̄tās m̄ltos hoīes: ɔſtat q̄ illa imago hr̄et eē ſingulare ⁊ ꝓpriū ſʒ q̄ eēt in hac mā: ſʒ hr̄et rōnē cōitatis: ſʒ q̄ ē cōe repn̄tatiuū pluriū.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pʒ q̄uo 2ᵉ intētiōes ſūt q̄dā ɔcept⁹ reſpectiui reꝝ vt itellectaꝝ: q̄ ɔ́ueniūt imeᵉ p⁹ᵐ intētiōib⁹: ⁊ mediāte reb⁹ ex̄ aīaʒ. Tu⁹ mētio

Ad argᵐ in pn̄ adductū

Sʒ Sco. di. xxiij. q̄ intētio ſcđa ſit relatio rōnis. Heruc⁹ tʒ q̄ tā p⁹ q̄ȝ 2ᵃ ē ɔcep⁹ obiectiua. i. res itellecta: vt itellecta: ſʒ p⁹ itētio eſt res ex̄ itell'm rel extra in pn̄to attributa: 2ᵃ vō ē res itellecta attributa alteri rei ſolū vt obiicitur eſt in itell'u. Cap. vero tʒ q̄ vtraq̄ ſit formalis ɔ́ceptus.

fuit Auic. ſ. ꝙ intẽtiones hõ ſint accñs intellect⁹ noſtri
vñ 3°. ſue meta⁴. ca°. 7°. vbi intendit ꝓbare: ꝙ ſcia hũa
na ſit accñs: ita dicit. (De reb⁹ (igr) ſeꝑatis nõ acquiri
tur intellectib⁹ hũanis niſi intentiões q̃dditatũ ſuarũ:
nã ipſe ꝛ eſt idez iudiciũ de eis ſicut eſt iudiciũ de aliȷs
ſubſtãtȷs intellectis corporalib⁹: excepto vno: ꝙ . ſ. ille
alie egẽt abſtractiõe quouſq; abſtrahat̃ ab eis intẽtio
ꝙ poſſit intelligi: iſte võ nõ egẽt aliquo: niſi vt itelligã
tur eſſe vt ſunt: ꝛ ſigillet̃ aïa ꝑ eas: ꝛ qd̃ iueniẽ in nobis
de illis eſt impreſſio: q̃ aſſilat̃ illis ſine dubio: ꝛ hec eſt
noſtra ſcia de illis: q̃ acquirit̃ aïabus noſtris: ꝛ ſunt im
preſſiones aïe nõ eẽntie illaꝝ: ꝛ ſunt accidẽtes in aïa.)
Hec Auicen. ❡ Idẽ etiã dicit: ꝙ itellectuz de q̃ddita
te ſit accidẽs: cũ eſt in aïa nõ ſicut pars. ❡ Itẽ lib⁹. 5°.
cap. p̊ ſic ait. (Sicut aïal in ſe h3 plures modos: ſic ꝛ in
itellectu: in itellectu eteni eſt forma aïalis abſtracta: ꝛ
hoc mõ ipm dr̃ forma itelligibilis: in intellectu. n. for
ma aïalis taliter eſt: ꝙ i itellectu ꝯuenit ex vna ꝛ eadẽ
diſpõne multis ꝑticularib⁹: quapropter vna for⁹ apud
itellectũ erit relata ad multitudinẽ: ꝛ ꝭ3 hũc reſpectũ
eſt vl̃e: q2 ipſuz eſt vna intẽtio in itellectu: cui⁹ cõpara
tio nõ variat̃ ad q̃cũq; acceperis aïaliũ. hec aũt for
ma q̃uis reſpectu idiuiduoꝝ ſit vl̃is: tñ reſpectu aïe
ſingularis: cui imprimit̃ eſt idiuidua: ipſa. n. eſt vna ex
formis: q̃ ſunt in itellectu: ꝛ q2 aïe ſingule ſunt multe
nũero: tũc eo modo: quo ſunt ꝑticulares: habebũt ipſe
aliud itellectũ vl̃e.) Hec Aui. ❡ Ex quib⁹ p3 ꝯcluſio.
❡ Secũda ꝯclo eſt. Tales intẽtiões quedã cõueniũt
naturis: ꝛ q̃dã ꝯueniũt ſuppoſitis nãrũ. Hec ꝯclo ꝓba
tur per ſcõs doctorẽ: ꝛ q̃dẽ ꝙ aliq̃ intẽtiões ꝯueniãt
naturis: ꝛ nõ ſuppoſitis naturaꝝ oſtẽdit ſcũs Tho. in
ꝑfato tractatu: vbi ſic ait. (Q2 nature hũane ꝭm ſuam
abſolutã ꝯſiderationẽ cõuenit: ꝙ ꝑdicet̃ de ſorte: ꝛ rõ
ſpẽi nõ ꝯuenit ei ꝭ3 ſuã abſolutã ꝯſiderationẽ: ſ3 eſt de
accidẽtib⁹: que ꝯſequunt̃ eã ꝭ3 eẽ: qd̃ h3 in itellectu: iõ
nomẽ ſpẽi nõ ꝑdicat̃ de ſorte: vt dicat̃. ſortes eſt ſpẽs:
qd̃ de neceſſitate accideret: ſi rõ ſpẽi cõueniret hoĩ ꝭm
eẽ: qd̃ h3 in ſorte: vel ꝭm ſuã ꝯſiderationẽ abſolutã. ſ.
inq̃tũ eſt hõ: q̃cq̃d eniz ꝯuenit hoĩ inq̃tũ eſt hõ ꝑdica
tur de ſorte.) ❡ Et ſubdit. (Sic ergo p3 qualr̃ eẽntia
vel nã ſe h3 ad rõnẽ ſpẽi: q2 rõ ſpẽi nõ eſt de hiis: q̃ con
ueniũt ei ꝭm abſolutã ꝯſiderationẽ ſuã: nec eſt de hiis
accidẽtib⁹: q̃ ꝯſequunt̃ eã ꝭm eẽ: qd̃ h3 extra aïam: vt
albedo ꝛ nigredo: ſed eſt de accidẽtib⁹: que cõſequunt̃
eã ꝭm eẽ: qd̃ h3 in itellectu: ꝑ hunc modũ ꝯuenit ei rõ
generis: ꝛ rõ differẽtie.) Hec ille. ❡ Ex q̃b⁹ p3: ꝙ intẽ
tio generis: ſpẽi: vl̃ dñe nõ ꝯpetit ſuppoſitis nature hu
mane: vt poſſit dici: ſortes eſt ſpẽs: aut genus: aut dña.
❡ Idẽ ponit p̊ma pte. q. 30. arti. 4°. vbi ſic ait. (Nõia
generũ ꝛ ſpecieꝝ: vel hõ: vel aïal ſũt ĩpoſita ad ſignifi
cãdaz naturas cões.) Hec ille. ❡ Q2 aũt aliq̃ ſcde intẽ
tiões ꝯueniãt ſuppoſitis naturaꝝ: p3 de itẽtiõib⁹ ſigni
ficatis ꝑ hec nõia: ſuppoſitũ: ꝑticulare: idiuiduũ: ſingu
lare: hec. n. nõia dicũt itẽtiões ꝯueniẽtes ſuppoſitis na
turaꝝ: qd̃ oſtẽdit ſcũs Tho. 3° ſen. diſt. 6. q. i. arti. p̊. que
ſtiũcula p̊⁴: vbi ſic ait. (Cũ oẽ (inq̃t) ꝑticulare ad nãz
cõez: ꝛ ad ꝓprietates poſſit ꝭ3 vtrũq; nõiari tã ꝑ nomẽ
p̊me ĩpoſitiõis ſignãs ꝑticulare ꝑ reſpectum ad nãm
cõez. hoc võ nomẽ ſuppoſitũ eſt nomẽ ſcde intẽtionis
ſignãs ipſaz habitudinẽ ꝑticularis ad nãz cõez inq̃
tũ ſubſiſtit in ea: ꝑticulare võ inq̃tũ excedit̃ ab ea:
ſed q2 accidẽtia ꝯſequunt̃ nãm: iõ oẽ nomen ſignãs
ꝑticulare per reſpectũ ad ꝓprietates deſignat ẽt ipſuz
per reſpectũ ad nãz cõez. hoc aũt põt fieri duplr̃: vel ꝑ
nomẽ p̊me ĩpoſitionis: ꝛ ſic eſt yppoſtaſis cõiter oĩbus
ſubſtãtȷs: vel ꝑ nomẽ ſcde ĩpõnis: ꝛ ſic eſt idiuiduũ in
q̃tũ eſt idiuiſuz in ſe: ſingulare võ inq̃tũ eſt diuiſũ ab
aliȷs: vñ ſigillatũ idẽ eſt qd̃ diuiſuz.) Hec ille. ❡ Idez
ponit p̊ ſen. diſt. 23. q. i. art. 3°. ꝛ p̊⁴ pte. q. 29. ar. 2°. ❡ Ex
q̃b⁹ h3 ꝙ aliq̃ intẽtiões ꝯueniant ſuppoſitis nãꝝ: puta
itẽtio ſuppõnis: ꝛ ſingularitatis: ꝛ ꝑticularitatis: ꝛ idi
uidualitatis: rõ. n. ſuppoſiti nõ ꝯuenit alicui: niſi vt eſt
cognitũ vel itellectũ ꝑ modũ ſubſiſtẽtis in aliqua nã
cõi: ꝛ ſilr̃ rõ ꝑticularis: ꝛ ſic de aliȷs. ❡ 3ª ꝯ eſt. Nomẽ
h̊ ꝑſona nõ eſt nomẽ ſcde itẽtiõis: licz ſit nomẽ rei: cui
ꝯuenit 2ª intẽtio. Iſtã ponit ſcũs Tho. p̊ᵒ pte. q. 29. ar.
p̊ ad 3ᵐ vbi ſic dicit. (Dñe ſubales nõ ſunt nobis note
vel ẽt nõiate nõ ſunt: ꝛ iõ oȝ iterdũ vti differẽtȷs acci
dẽtalib⁹ loco ſubaliuz: puta ſi q̃s diceret. ignis eſt corp⁹
ſimplex calidũ ꝛ ſiccũ: accñtia. n. ꝓpa ſunt effect⁹ ſub
ſtãtialiũ formaꝝ ꝛ manifeſtãt eas: ꝛ ſilr̃ nõia itẽtionũ
pñt accipi ad diffiniẽdũ res: ꝭ3 ꝙ aſſumunt̃ ꝑ aliq̃bus
nõib⁹ reꝝ: q̃ ſunt ĩpoſita: ꝛ ſic h̊ nomẽ idiuiduũ ponit̃
in diffõne ꝑſone ad deſignãdũ modũ ſubſiſtẽdi: q ꝯpe
tit ſubſtãtȷs ꝑticularib⁹.) Hec ille. ❡ Itẽ p̊ ſen. diſ. 25
q. i. arti. p̊. h̊ nomẽ ꝑſona ꝭ3 ſuã cõitatẽ ſumptũ nõ eſt
nomẽ intẽtiõis: ſic̃ h̊ nomẽ ſingulare: vl̃ gen⁹: aut ſpẽs
ſ3 eſt nomẽ rei: cui accidit aliq̃ intẽtio. ſ. itẽtio ꝑticula
ris: ꝛ in nã determinata. ſ. rõnali vel itellectuali: ꝛ iõ in
diffõne nãe ponunt̃ tria. ſ. gen⁹ illi⁹ rei: qd̃ ſignat̃ nõie
ꝑſone: dũ dr̃ ſuba ꝛ dña: ꝑ quã ꝯtrahit̃ ad nãm determia
taz: in q̃ ponit̃ res: que eſt ꝑſona in h̊ ꝙ dr̃ rõnalis na
ture: ꝛ ponit̃ ẽt aliq̃d ꝑtinẽs ad intẽtionẽ illaz: ſub qua
nomẽ ꝑſone rẽ ſuã ſignat: nõ. n. ſignat ſubam rõnalez
abſolute: ſ3 ꝭ3 ꝙ ſubitelligit̃ intẽtio ꝑticularis: ꝛ iõ ad
dit̃ idiuidua.) Hec ille. ❡ Et ad 8ᵐ ſic ait. (Perſona
nõ nõiat intẽtiõez: ſ3 rẽ cui accidit illa intẽtio: ꝛ iõ nõ
nominat accidẽs: ſ3 ſubſtãtiã: nec hoc qd̃ eſt idiuiduũ
eſt differẽtia ſube: q2 particulare nõ addit aliquã diffe
rentiã ſup ſpẽm: ſed tñ ꝑticulare efficit̃ idiuiduũ ꝑ ali
qd̃ principiũ eẽntiale: qd̃ q̃dez in reb⁹ cõpoſitis eſt mã:
ꝛ in reb⁹ diuinis diſtinguẽs: ꝛ q2 p̊ncipia eẽntialia ſunt
nobis ignota: frequẽter ponim⁹ in diffinitionib⁹ aliq̃d
accidẽtale ad deſignãdũ aliq̃d eẽntiale: ꝛ ſic ẽt nomen
indiuidui: qd̃ eſt nomẽ accidẽtis: ponit̃ ad deſignãduz
principiũ ſubale per qd̃ fit indiuiduũ.) Hec ille. ❡ Et
nota q̃ño indiuiduũ ſignat accidẽs: q2 vt dicit ibidem
arguẽdo ſignat intẽtionẽ quãdã: ſicut ꝛ nomẽ generis
Eandẽ ponit q̃ñe de potẽtia dei. q. 9. arti. 2° ad 2ᵐ ꝛ 5ᵐ.
Et ſic terminatur primus articulus.

Egidius hic
ꝭ3 ꝙ ꝑſona ſit
nomẽ ſcde i
tentiõis.
Sco. võ dic̃
ꝙ p̊ᵃᵐ itẽtio
nẽ ſignat.

Quantum ad 2ᵐ articulũ reſtat arguere: ꝛ q̃dẽ
cõtra p̊mã ꝯnẽ arguit Aure. ꝓbãdo
ꝙ p̊ma intẽtio ſit obiectũ intellect⁹ p̊mo ꝛ p̊ncipalr̃: ꝛ
nõ ꝯceptio facta ꝑ itellectũ. ❡ Pr̃io ſic. Illud dr̃ tale
formalr̃ in ordine ad qd̃ oïa alia dicunt̃ talia: vt p3: ꝙ
ſanitas aïalis dr̃ formalr̃ ſanitas: q2 in ordine ad ipſaz
medicina ꝛ dieta ꝛ oïa alia dicunt̃ ſana: ſ3 ſpẽs vl̃ act⁹
aut ꝯceptiões ex h̊ dicunt̃ intẽtiões: ꝙ itellect⁹ ꝑ eas tẽ
dit in aliud obiectiue. ergo obiectũ cognitũ formalr̃ ẽ
intẽtio. ❡ Scdo. Q2 ibi p̊ ꝛ formalr̃ repit̃ intẽtio: vbi
formalr̃ reperit̃ dña intẽtionalis: ſed illa inuenit̃ p̊mo
in obiecto: nullus. n. dicit: ꝙ due ſpẽs: aut ꝯcept⁹ intelle
ctus tñ intẽtionalr̃ differũt: imo vere realr̃: de duob⁹
aũt cõceptib⁹ obiectiuis de eadez re formatis: quales
ſunt ꝯcept⁹ hoĩs ꝛ aïalis ꝯſuetũ eſt dici: ꝙ differũt intẽ
tionaliter: ꝛ ſunt due intẽtiões eiuſdẽ rei: non aũt due
res: aut duo diſticta realr̃. g̃ manifeſte p3: ꝙ rõ intẽtio
nis per pri⁹ inuenit̃ in ꝯceptib⁹ obiectiuis q̃ in cõcepti
bus: vl̃ ſpẽb⁹: aut actib⁹ formatis ꝑ itellm̃. ❡ 3°. Sicut
ſe h3 ſuo mõ intẽtio: ꝛ eẽ intẽtiõale in ſenſu: ſic ſe h3 in

Cõtra p̊mã
cõclo. arguit
Aure. di. 23.
q. i. ar. i.

Ꝛñ ad Aureo
li ſic.
S3 illa tene
rit p̊ᵒ ꝛ forma
liter i ꝯcepti
b⁹ obiectiuis
actus.

intellectu:ſed q̄rentes de colorib⁹ yridis:aut de coloribus:q̄ ſunt in collo colūbe:aut de imagine:q̄ appet in ſpeculo:aut de cādela apparēte extra ſitū: vtrū habeāt tm̄ eſſe reale:aut intētionale tm̄:intēdūt q̄rere vtrū habeant eē obiuū tm̄:⁊ fictitiū ſeu apparēs:aut habeant eſſe reale ⁊ fixū extra in rerū nā abſq̧ oī apprehēſione per qḋ pȝ:qḋ eē intētiōale nō eſt aliud q̄ȝ viſio vel apparitio obiectiua.ğ nec ītētio eſt aliḋ q̄ȝ ꝯcept⁹ obiectiuus:⁊ nō ꝯcept⁹ formalis īherēs ītellectui. ❡ Quarto. Ibi eſt pri⁹ ⁊ formali⁹ ſcḋa intētio ⁊ pᵃ vbi eſt pri⁹ ⁊ formali⁹ fundatio ſcḋe ſup pᵃᵐ:eſt.n.cōis oīuȝ loquētium acceptio:ꝙ ſcḋa intētio fundat̄ ſup pᵃᵐ:ſȝ manifeſtū ē ꝙ hoc reperit̄ ꝑ pri⁹ ⁊ formali⁹ ex pte ꝯceptuū formatorū obiue.nā ꝯcept⁹ vlitatis fundat̄ ſupra ꝯceptū aīalitatis:⁊ īeſt ſibi formalr̄ tāq̄ȝ ſubo ꝓpo:vt glibet experit̄ nullus aūt act⁹ ītellect⁹ ineſt tāq̄ȝ ſubo ꝯceptui aīalis: q̄ȝuis.n.īter eos ſit ordo ſuppoſitiōis:nō tm̄ īherētie habitudo.ğ pᵃ ⁊ ſcḋa intētio per pri⁹ ⁊ formali⁹ ſe tenēt ex pte obiectorū vel obiectiuorū ꝯceptuū q̄ȝ actiuū: vl̄ aliorū accn̄tiū ītellect⁹. ❡ Quinto. Illud nō eſt intētio pᵒ ⁊ formalr̄ ⁊ in abſtracto:ſine quo intētio logice diffinit̄: logicales enī diffōnes formales ſunt ſicut ⁊ metaphyſice:ſȝ logic⁹ diffiniēs gen⁹ tāq̄ȝ illud:qḋ p̄dicat̄ de pluribus differētib⁹ ſpē in eo ꝙ gd:nullā mētioneȝ facit de actu vel ſpē:aut alio accidēte ītellect⁹:p̄dicari.n.nō eſt formalr̄ ītelligere:aliogn act⁹ ītelligēdi p̄dicaret̄ de rebus q̄ ſunt extra.nō eſt igit̄ p̄dicatio in ītellectu foraliter:ſȝ obiue:nec īeſt alicui accidēti intellect⁹:ſȝ eſt ab actu ītelligēdi effectiue ⁊ formatiue.igr̄ accn̄s nullū ītellect⁹ eſt formalr̄ intētio:ſȝ magis ꝯcept⁹ obiu⁹. ❡ 6ᵒ Auic.dicit pᵒ metaph.ꝙ logica eſt de ſcḋis ītētionibus adiūctis pᵐis:ſȝ manifeſtū eſt:ꝙ logica nō ꝯiūgit actuȝ ītellectū actui ītellect⁹:aut accn̄s accn̄ti:ſȝ ꝯceptus ſcḋarios ꝯceptib⁹ pᵐis:vtpote p̄dicari aīali ⁊ hoī:⁊ affirmari vl̄ negari:⁊ ſic de alijs.ğ manifeſtū eſt:ꝙ ſcḋa intētio ⁊ pᵃ nō ſunt accn̄tia ītellect⁹:ſed cōcept⁹ obiui. ❡ Septio. Oēs ꝯcedūt ꝙ logica eſt de ſcḋis ītētiōib⁹ ſiue tāq̄ȝ de ſubo adeq̄to:ſiue alr̄ ſm ꝙ opinant̄ diuerſimode:ſȝ ꝯſtat ꝙ logica eſt de dicibili īcōplexo: de q̄ determiat̄ in libᵒ p̄dicamētorū:⁊ de enūciatione: de q̄ determiat̄ in libᵒ piarmeñ.⁊ de orōne ſyllogiſtica ſimplr̄:⁊ orōne demōſtratiua ⁊ dialectica:ſicut pȝ:nullum aūt iſtorū eſt aliqḋ accn̄s ītellect⁹ formalr̄:⁊ ſi ſint formata per actum ītellect⁹.nuſq̄ȝ aūt reperit̄ tractatum aut diſcuſſuȝ in logica de actib⁹ ītellect⁹ formalib⁹:ſed tm̄mō de formatis ꝑ ītellectū.ğ mirū eſt ꝙ imaginationē alicui⁹ aſcēderit:ꝙ pᵃ ⁊ 2ᵃ ītētio ſint accn̄tia ītellectus:aut ꝯcept⁹ formales:⁊ nō poti⁹ cōceptus formati. ❡ Octauo. In oīb⁹ iuxta doctrinā ph̄i loquēdū ē vt plures:⁊ maxīe ſm ph̄antes.ſȝ Cōmē. vocat ītētiōes ꝯcept⁹ obiuos:dicit.n.3ᵒ de aīa:ꝙ ītentiōes ītellecte cōtinuant̄ cū intētiōib⁹ imaginatis:⁊ ſunt in eis q̄ſi forᵃ in mā:⁊ ſic̄ color in pariete:h.n.ponit ꝯmēto.18.⁊.43. Māifeſtū eſt aūt ꝙ loqt̄ de intētionib⁹ obiuis:q̄ ſunt ītellecte ⁊ imaginate:q² de illis exprimunt:ꝙ intellecta īitunt̄ imaginatis:ſicut color parieti: qḋ nō eſt verū ð actib⁹:aut accn̄tib⁹ ītellect⁹:vñ cōmēto.18.dicit ꝙ ſenſatiōes nō ſunt intētiōes alie ab ītentiōib⁹ rerū exn̄tiū extra aīaȝ in mā. ❡ Ex quo pȝ ꝙ ītelligit ꝑ ſenſatiōes ⁊ ītentiōes:apparitiones rerū obiuas:q̄ ſunt realr̄ eedē cū his:q̄ ſunt extra.ğ ſm modū loquēdi phyſicū intētiones nō ſunt act⁹:nec actiōes ītellect⁹:ſed aliqd obiuū. ❡ Nono. Illa quorū diſtīctio nullo mō eſt realis īquātū ſunt hȝ:ſȝ penit⁹ intētiōalis:illa inq̄ȝtū hȝ ſunt intētiōes.impoſe eſt.n.ꝙ aliq̄ diſtiguant̄ realr̄: niſi alterū vl̄ vtrūq̧ ſit res:alterū gdē vt ens ⁊ nihil:q̄ dn̄t realr̄ rōne alteri⁹ extremi:vtrūq̧ vō vt lapis ⁊ hō. Silr̄ etiā impoſe eſt ꝙ aliq̄ differāt intētionalr̄:niſi vtrūq̧ vel alterū fuerit ītētio:ſed manifeſtū eſt:ꝙ hō inq̄ȝtū hō: ⁊ aīal inquātū aīal differūt:nō gdē realr̄: ſȝ intētionalr̄ ⁊ ſm rōnē.ğ neceſſe ē:ꝙ hō ⁊ aīal ſint intētiōes. ❡ 10ᵒ Illud qḋ nō eſt exn̄s in rerū nā:nec hȝ eē fixū extra ſȝ ꝙ hȝ:illud inquā eſt gd intētiōale:ſȝ manifeſtū eſt: ꝙ hō inq̄ȝtū differt a ſorte:⁊ aīal ꝓut diſtinguit̄ ab hoīe hoc inquā rōes vt ſic accepte nō ſunt in rerū nā hn̄tes eſſe extra:aliogn redit error Platōis ⁊ erit dare 3ᵐ hominē ſeꝑatū ab oīb⁹ ſingularib⁹:⁊ ſilr̄ aīal ſeꝑatū:qḋ eſſe nō pōt.ğ neceſſe eſt ꝙ hō ⁊ aīal ſȝ ꝙ hȝ ſint intentiōes.ꝯſtat aūt ꝙ nō ſunt accn̄a ītellect⁹.igit̄ ⁊c̄. ❡ 11ᵒ Oē fabricatū ꝑ ītellectū:qḋ nō ē niſi ꝯcept⁹ obiue format⁹ eſt vna intētio:ꝯſtat.n.ꝙ ītell's nō fabricat res:ſȝ intētiōes:ſȝ maniᵐ eſt:ꝙ rō hoīs ⁊ aīalis ꝓut diſtiguūtur a ſorte eſt fabricata ꝑ ītell'm:nec eſt aliqd niſi ꝯceptus obiue format⁹:nō.n.nā fecit has diſtinctas rōnes in exn̄tia actuali.ğ neče eſt ꝙ ſint ītētiōes: ꝯſtat āt ꝙ nō ſunt accn̄tia ītell's.igr̄ ⁊c̄. ❡ 12ᵒ Impoſe eſt ꝙ vna res ſit pl'a q̄dā realr̄:ſȝ tm̄ intētiōalr̄ ⁊ ſȝ rōnē:vna gdē cādela pōt appere plēs:⁊ eē multe in eē intētiōali ⁊ apparēti:ſȝ in eē reali nō eſt poſe:ſȝ māifeſtū eſt ꝙ hō ⁊ aīal ſunt vna res:vt q̄dā plura ⁊ diſtincta: rōnale.n.⁊ aīal ījportāt duas rōnes diſtictas:q̄rū vna nō eſt alia. ⁊ tm̄ ſunt vna res.igit̄ hō ⁊ aīal ſunt intētiōes.igit̄ vt pᵒ. ❡ 13ᵒ. Illud quo totalr̄ p̄ciſo ⁊ amoto aliqd remanet vē ītētiōe nō eſt intētiōalitas in abſtracto:qua formalr̄ ſit intētio:gcgd eſt intētio in ꝯcreto:aliogn remaneret effect⁹ formalis ſine cā formali:vñ illḋ nō eſt formalr̄ albedo:quo dēpto aliqd remaneret albū. Et Auic. dic̄ 5ᵒ metaph.ca.pᵒ.ꝙ gdditas abſtrahit ab eē vnū ⁊ multa:⁊ ab eē in ītellectu ⁊ extra.vñ eqnitas nō eſt niſi eqnitas tm̄:a qua p̄ſcindit̄ habitudo rei ītellecte ad ītellectū:⁊ tm̄ ꝯſtat ꝙ vt ſic eſt intētio:nec hȝ eē reale:imo tm̄ intētionale inq̄ȝtū hȝ:⁊ ꝑ ꝯñs ceſſante ope intellectus:remanet eqnitas ītētio.ğ nō eſt verū ꝙ aliqd exiſtēs ſubiue in ītellectu ſit intētio vel intētionalitas formalr̄. ❡ 14ᵒ. Scḋe ſube:q̄ ſunt hō ⁊ aīal ⁊ ſilia inq̄ȝtū hȝ ſunt pᵐe intētiōes:qm̄ inq̄ȝtū hȝ nō ſunt res extra exn̄tes:nec ſignificāt hoc aliqd:ſed q̄le gd ſm ph̄m in p̄dicamētis:ſed manifeſtū eſt:ꝙ ſcḋe ſube inq̄ȝtuȝ hȝ nō ſunt ſubiue in ītellectu:nec īcludūt reſpectū ad ītellectū:aliogn nō eēnt in p̄dicamēto ſube:cū eēnt ītrinſece relatiua.ğ ſine ope intellect⁹ adhuc remanēt pᵐe intētiōes. ❡ Contra 3ᵃᵐ ꝯclōnē arguit ſic Henricus ⁊ multi alij.pmo per argᵐ factū in pnᵒ q̄ōnis. ❡ Scḋo ſic. Illud qḋ opponit̄ ſcḋe intētioni relatiue īportat ſecundā intētionē:oppoſita.n.debēt eſſe eiuſdeȝ generis ⁊ ꝯditiōis:ſȝ ꝑſona opponit̄ vli: ſicut īdiuiduū ⁊ ſingulare:vñ nullū vl'e eſt ꝑſona:vl'e aūt eſt res ſcḋe intētionis.ğ ꝑſona ſignat ītētionē. ❡ 3ᵒ. Illud qḋ dicit rē vel pᵃᵐ ītētionē in diuinis nō pōt plificari:ſȝ ꝑſona plurificat̄ in dinis.ğ nō ſignat rē:aut pᵐā ītētionē:ſȝ tm̄mō ſcḋaȝ. ❡ 4ᵒ. Si ꝑſona ſignificaret pᵃᵐ intētioneȝ:eius cōitas eēt gn̄is vel ſpēi.oīs.n.pᵃ intētio: que p̄dicat̄ in gd de plurib⁹:eſt gen⁹ vel ſpēs.nunc aūt ad īterrogationē factā per gd de p̄re ⁊ filio ⁊ ſpū ſcō:r̄ndet̄ de quolȝ: ꝙ eſt ꝑſona:⁊ per ꝯñs ſi ꝑſona ſit nomē pᵐe īpoſitiōis erit gen⁹ vel ſpēs reſpectu triū ꝑſonarū:ſed Aug.7ᵒ de trinitate cap.9ᵒ negat rōnē ſpēi: aut generis a diuinis. ergo vt prius. ❡ Quito. Perſona ⁊ ſuppoſitū idē eſſe vident̄:ſȝ ſuppoſitū eſt ſcḋe intētiōis a ſubſiſtēdo gdditati ⁊ vli nature.ergo perſona ſignat ītētionē ſcḋaȝ.

Argu⁹ tacta adducit ꝯtra Rodulphus tenētē actum ītell's eē ītēᵐ poſſunt adaptari ꝯ̄ eaḃo lū vt ipſemet aptat: iō adducit:ſequentia ꝙ adducit ꝯ̄ herueuȝ tenētē ꝙ hō ⁊ aīal nō ſint intētiones niſi addat̄ reſo ⁊c̄. vt dcm̄ ē: q̄ eē adaptat ꝯtra ſe.

Cōtra tertiā Hēricus in ſūma.

❡ Sexto.

¶ Sexto. Indiuiduū eſt nomē ſcḋe īpoſitionis ⁊ ſcḋe
intētiōis: ſed Damaſ. dicit lib. 4.° ꝙ hypoſtaſis ⁊ perſo
na idiuiduū demōſtrat. ergo illud qḋ ſupra. ¶ Septi
mo. Illud qḋ eſt cōe ſm rez in diuinis eſt vnuȝ nūero
ſicut dicit Damaſ. lib. p̄ cap. xi°. ꝙ cōītas in diuinis eſt
ſm rez: diſtīctio vero ſm rationē: ſed ꝑſona nō eſt vna
nūero in diuinis. ergo nō eſt aliqḋ reale: ſȝ tm̄ intētio
nale. ¶ Octauo. Illud qḋ dicit purā negationē nō vr̄
eſſe niſi ſcḋa intētio: q2 negatiōes ſunt entia rōnis: ſed
perſona ſigāt negationē: q2m̄ diffinit̄ per incōicabili
tatē: que negationē importat. ergo ſignāt tm̄ ſcḋaȝ in
tētionē. ¶ Nono arguit Petrus ð palude recitās quā
dam opinionē. Nomia debēt eſſe ꝯſona rebus: res aūt
ſunt in triplici genere: nā qdaȝ hn̄t eſſe tm̄ in re extra ⁊
nō ꝑ per aīaȝ vt ſingularia ſortes: ⁊ plato: ⁊ cetera q̄ nō
ſunt niſi a nā: ⁊ qcqd eſt ex̄ eſt hō. Alie vō ſunt ſolū i in
tellectu ⁊ ab itellectu: ſicut intētiōes logicales circa ſin
gularia. Alie vō ſunt ꝑim extra ⁊ ꝑim intra ab itelle
ctu: vt ſcḋe ſube ⁊ ſpēs ⁊ gnā alioꝝ p̄dicamētoꝝ. nā eniȝ
in his occulte opatur: vt dicit auctor. 6. pncipioꝝ. ſ. p̄bē
do fundamētū. ſȝ intellectus agēs eſt qui facit vlītatē
in rebus cōpletiue ⁊ formalr̄. ſ. abſtrahēdo. ḡ oia noīa
ꝓpa indiuiduoꝝ vt ſortes: ⁊ plato: ⁊ hō q̄ ſigāt res ſo
lum ſm eſſe qḋ hn̄t extra aīam ⁊ nō ꝑ aīam: ſicut noīa
rerū nullo mō ſunt noīa intētionis p̄me vel 2e. nomia
vō ꝓpria ſubaꝝ ſecūdaꝝ ⁊ ois gnīs vlīuȝ: vt hō: aīal: ⁊
albedo: ⁊ color ⁊ hō que ſignāt ea: q̄ ꝑim ſunt intra: ꝑ
tim extra ſunt p̄me intētionis: vt ꝑ h̄ deſignet̄ ꝙ nō to
taliter hoc vel illud: ⁊ intētio referat̄ ad vnuȝ. p̄ma vō
ad aliud: nomia aūt cōmunia tam indiuiduoꝝ q̄ȝ ſpē
rum q̄ȝ generū: que ſignāt hō: vt ſpecies: genus: idiui
duum: ꝑſona ⁊c̄. ſunt nomia ſecūde intētionis: q2 pure
intētionalia. ¶ Decimo arguit. Quia hec eſt differen
tia iter nomē p̄me ipoſitiōis ⁊ ſcḋe intētiōis: q2 nomen
p̄me ipoſitiōis nō tranſcēdit determinatos limites: ſȝ
nomē intētionis 2e trāſcēdit limites ſui fundamētī: q2
ſi fundat̄ ſup illud qḋ p̄dicat̄ tm̄ de differētib' nume
ro: ipſum p̄dicabitur de differētib' ſpē: vel de diuerſis
ſpēbus: ſi ſuper p̄dicabile de differētibus ſpē. ipſuȝ p̄di
cabitur de differentib' gnē. verbi gratia ſup hanc rem
que eſt hō fundat̄ 2a intētio: que eſt ſpēs: ⁊ nō ſoluȝ hō
eſt ſpēs: ſed brutū: ⁊ albedo: ⁊ hō. ſimilr̄ genus qḋ eſt ſe
cunda intentio eſt in omni genere. nō tm̄ aīal qḋ eſt res
ſubiecta intētioni: ſed noīa cōia idiuiduoꝝ: de qb' agi
mus: trāſcendūt ambitū rei ſubiecte: ſicut Soꝛ. ⁊ Pla
to. igitur ⁊c̄. ¶ Undecimo. Q2 nomē cōe differētibus
genere ſm rem ⁊ ſm vocē eſt ſcḋe intentionis: talibus
eniȝ nec phyſicū: nec metaphyſicū pōt eſſe cōe: ſed ſo
la rō logica: ſed perſona ⁊ oia talia ſunt hō. igit̄ ⁊c̄.

Ad argumētum p̄m ꝯtra p̄mā ꝯclōnē. Di
co ꝙ aliqḋ dr̄ in ordine
ad aliud. vno mō: ſicut analogū ad coanalogū: ſicut ar

Dici ad aliō mpl̄r.

guens exēplificat de ſanitate aīalis in ordine: ad queȝ
vrina dr̄ ſana: ⁊ iſto mō negat̄ minoꝛ ⁊ cōcedit̄ maioꝛ.
alio mō ſicut relatiuū ⁊ correlatiuū: ſicut imago dicit̄
imago in ordine ad imaginatuȝ: ⁊ via dr̄ via in ordine
ad terminū: ⁊ ſic maioꝛ eſt falſa: ⁊ minoꝛ vera: nō eniȝ
cōceptio itellect' dr̄ intētio ex hoc: ꝙ eſt ſignū intētio
nis: que ſit in obiecto: vel q2 hȝ aliā ꝓportionē ad aliq̄ȝ
intētionē: que ſit in obiecto: ſed dr̄ intētio in ordine ad
aliqḋ: q2 per talē cōceptionē itellect' tendit in rē: cuius
eſt intētio: ⁊ eſt ibi ordo talis ꝯceptionis ad obiectū: ſi
cut imaginis ad imaginatū: ⁊ ſicut vie ad terminū: q2
per talē formaȝ itellect' venit in notitiā rei: ⁊ res venit
ad itellectū: ⁊ itellect' tēdit: ⁊ itellect' tenet. ¶ Ad 2m
dr̄: ꝙ minoꝛ eſt falſa. nā diſtīctio rōnis vel itētiōalis nō
eſt formalr̄ in obiecto: ſed tm̄ modo fundamentalr̄: in
intellectu aūt eſt formalr̄ ⁊ in actu: ⁊ ibi eſt formalr̄ i
tētio. Et ad ꝓbationē dr̄: ꝙ due ſpēs vel due cōceptio
nes formales differūt realr̄: vt ſunt qdā accītia: ⁊ non
ſolū rōne vel itētionalr̄: ſȝ res vt in talib' ꝯceptiōib' di
ſtinguit̄ a ſeipſa itētionalr̄: ⁊ ſolum rōne. v̄. g. aīa vt in
manu diſtiguit̄ a ſe: vt i pede ſȝ rōnē: ⁊ tm̄ man' ⁊ pes
per quos aīa diſtiguit̄ a ſeipſa ſȝ rōnē ſolū nō ſola rō

Diſtīctio ex maioꝛ eſt di ſtinctio q̄ȝ di ſtīctoꝝ aliqḋ

ne diſtinguunt̄: imo realr̄: nō. n. oȝ tātā eē diuerſitateȝ
iter diſtīcta: ſicut iter diſtīctiua. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ tā i ſen
ſu q̄ȝ in itellectu eē itētiōale formalr̄ eſt eē itētiōis: vl̄
rei in ſua intētiōe: que eſt accñs dimīnutū: ⁊ ſilitudo rei
ſicut ſpēs coloris in aere dr̄ intētio coloris: ⁊ illō eē eſt
eſſe reale illi' intētiōis: ſȝ eſt eē intētiōale reſpectu co
loris. ¶ Et ad ꝓbationeȝ dico: ꝙ q̄rere an colores illi
habeāt ſolū eē itētiōale eſt q̄rere an colores: ꝗ vident̄
vel apparēt habeāt ſolū eē in cognoſcēte ꝑ ſuā ſilitudi
nē: ⁊ h̄ eſt q̄rere eſſe itentiōale ſolū: vel vltra illud eſſe
habeāt eē extra cognoſcētē: qḋ eſt hr̄e eē reale: potiſſi
me ſi ſit in ſubiecto diſpoſito ad eſſe nālr̄ ꝯueniēs for
me: ⁊ nō itendūt q̄rere: an ſit aliqḋ diſtinctuȝ a colore
reali: ⁊ a ſpē coloris: niſi vane q̄rāt. ¶ Ad 4m negatur
minoꝛ: nō. n. ꝯcept' vlītatis ieſt ꝯceptui aīalis: ſicut ac
cidēs ſuo ſubo: ſȝ ꝯſeq̄t ad illū: ⁊ ad ſibi ꝯſiles: dū eniȝ
itellect' itellexit aīal abſtrahēdo qdditatē ab oī extra
neo: ⁊ poſt reflectit̄ ſup ꝯceptū illū ⁊ reȝ vt in tali ꝯce
ptu format aliā intētionē: quā attribuit tali cōceptui ⁊
rei in tali ꝯceptu cognite: vt dictuȝ fuit in p̄a ꝯne: ⁊ iſto
mō ſcḋa itētio fundat̄ in p̄a vel in re mediāte p̄a. Illa
aūt fundatio nō eſt itelligēda ꝑ illū modū: quo accñs
fundat̄ in ſubo: vt oſtēdit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 2. vbi. ſ.
ſȝ poti' illo mō: quo aliqḋ dr̄ fundari metaphorice i il
lo: a quo firmitatē ſue vītatis hȝ. ¶ Ad 5m dr̄: ꝙ argu
ſupponit falſū. ſ. ꝙ gen' ſit intētio 2a. Dico. n. ꝙ gen' nō
eſt ſcḋa intētio: ſȝ eſt res ſubſtracta intētiōi ſcḋe: ⁊ fun
dās talē itētionē mediāte p̄a intētiōe. Uñ ſcūs Tho. p̄
ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̄. ad 3m dicit. (In oib' intētiōib' cōi
ter veꝝ eſt: ꝙ itētiōes ipſe nō ſunt in reb': ſȝ in aīa: ſed
hn̄t in re corrñdēs. ſ. nāȝ cui itellect' hō intētionē attri
buit: ſicut itētio gnīs nō eſt in aſino: ſȝ nā aīalis: cui ꝑ
itellectū hec itētio attribuit̄.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ
ꝙ gen' nō eſt itētio: ſȝ fundamētū itētiōis ⁊ corrñdēs
intētiōi. ſi. n. gen' eēt intētio: nulla nā realis diceret̄ ge
nus. ¶ Itē diſ. 19. q. 5. art. p̄. (Quedā (inqt) ſunt q̄ hn̄t
fundamētū in re ex aīaȝ: ſȝ ꝯplemētū rōnis coꝝ: q̄tū
ad illud qḋ eſt formale: eſt ꝑ opōnē aīe: vt pȝ in vlī: hu
manitas. n. eſt aliqḋ in re: nō tm̄ hȝ ibi rōnē vlīs: cū nō
ſit extra aīaȝ aliq̄ hūanitas mult' cōis: ſȝ ſȝ ꝙ accipit̄
in itellectu adiūgit̄ ei ꝑ opationē itellꝰ intētio ſȝ quā
dr̄ ſpēs.) Hec ille. ¶ Tūc ad arg' dico: ꝙ nulla itētio
pōt diffiniri q̄tū ad qḋ rei: q2 n oporteat fieri mētionē

Q2 ſo itētio diffinit̄.

de ope itellect': ſilr̄ nec res vt ſubeſt intētioni diffinit̄
niſi fiat mētio ð actu itellꝰ: ſi. n. diffinit̄ gen' diffiniet̄
ꝑ h̄ qḋ eſt p̄dicari. ¶ Et ſi q̄rat̄ qḋ eſt p̄dicari vlteri'
dicet̄ ꝙ p̄dicari eſt attribui alicui ꝑ itellectū cū nota

Quid ſit p̄e dicari.

ꝯpōnis vl̄ diuiſiōis: verū tm̄ illa diffō gnīs nō eſt diffō
itētionis: ſȝ rei vt eſt ſub intētiōe: illa. n. itētio quā ſigē
gen' poti' eſt diffō q̄dā: vñ ſi illa vlteri' diffiniret̄ q̄tū
ad qḋ rei: oporteret in ei' diffōne ponere loco gnīs hoc
qḋ dico ꝯceptio itellect': vl̄ ſilitudo in itellectu: vel ali
qḋ opatū ab itellꝰ ⁊ hō. ¶ Cū aūt dicit arguens: ꝙ
predicari nō eſt itelligere ⁊c̄. Dico ꝙ idē eſt act': quo i
tellect' itelligit ⁊ predicat̄ aliqḋ de aliquo: p̄dicari aūt
dicis relationē ꝑ modū paſſiōis fundatā in re mediāte

cōceptione: quā intellectus cōponit cum alia: predica-
tum aūt dicit intētionē ſecūdā: nec ſeqtur ꝙ actus itel
lectus vel cōceptio predicet̄ de re: ſed ſolū ꝙ ꝓdicari
nō cōuenit rei niſi ꝓut eſt ſub ꝯceptione: ita ꝙ talis re
latio nō pōt fundari in re nuda imediate. ¶ Ad ſextū
De qbus ſit logica. dr̄: ꝙ logica eſt de itentionib⁹: non vt ſunt res: q2 ſic de
talib⁹ eſt terti⁹ liber de aīa: ſed eſt de intētionib⁹: vt ſūt
intētiones ⁊ vie: per quas itellectus perquirit verum ⁊
falſum: ſicut ſunt diffinitio: enūciatio: ſillogiſm⁹: predi
catū: ⁊ ſubiectū: predicabile: ⁊ vniuerſale: ⁊ ſic de cete-
ris: que ſignificāt ſecūdas intētiones: dicit̄ autē cōiun
gere intētionē ſcdā3 prime: q2 docet quomodo ea: que
icludunt ſecūdas intētiones cōueniūt illis: que impor
tant primas. ſ. q̄ homo eſt ſpēs: aīal eſt gen⁹: ⁊ docet
q̄ talia cōbināda ſunt ad veritatē ingrendā formā-
Intentio dupl'r ſumi pōt. do ꝓpoſitiōes ⁊ ſillogiſmos. Pōt tñ dici: ꝙ itentio po
teſt dupl'r ſumi. vno modo in vi vni⁹ abſtracti: ⁊ ſic nō
eſt aliud ꝙ̄ cōceptio itellect⁹: vt dictum eſt. alio mō in
vi cōcreti: ſicut ſi albedo poneret̄ loco hui⁹ noīs albu3:
q2 in ꝓpoſito vocabula deficiunt: cū nō habeamus no
men cōcretū ſignans cōcretiue: ſicut intētio abſtracti-
ue: ⁊ iſto modo intētio dicit rem ſubſtractā ꝯceptui aīe
⁊ iſto modo oīs res fundās primā intētionē abſtracti-
ue dictā pōt dici prima intētio: ⁊ oē qđ fundat ſcdā3 in
tentionē pmo modo dictā imediate pōt dici ſcda intē-
tio: vnde homo illo modo diceret̄ prima intētio: ſ3 ge-
nus diceret̄ ſcda itētio: ⁊ illo modo itelligo ſcm̄ Tho.
ſcdo ſen. diſ. 5. q. 3. arti. p. vbi ſic dicit. (Sicut genus eſt
quedā intētio quā itellectus ponit circa formā intelle
ctam: ita ⁊ differētia: tñ huic intētioni itellecte reſpon-
det nā quedā: que eſt in ꝑticularib⁹: lic3 ꝑ3 ꝙ eſt in ꝑti-
cularib⁹ nō habeat rōne3 generis aut ſpēi.) Hec ille.
¶ Et intēdit ꝙ gen⁹ dicit quādā intētionē: nō ꝙ illud
qđ eſt genus ſit intētio niſi denoīatiue ⁊ in cōcreto. hō
eni3 ꝓut eſt in itellectu per ſuū cōceptū imediate rep
ſentantē eū pōt illo modo dici prima intētio: vt aute3
eſt in itellectu per aliū cōceptū cōſequētē actū reflexū
ſuper primū cōceptū: quo. ſ. intelligit̄ homo: vt habēs
eē vl'e in itellectu dr̄ ſcda intētio cōcretiue: nec tñ cōce
ditur ꝙ homo ſit ſcda intētio: q2 homo dicit merā rem
ſed cōcedit̄: ꝙ ſpēs eſt ſcda intētio: q2 hoc ꝙ dico ſpēs
ſignāt re3 cum ꝯceptu: vel rem vt cōceptam. ¶ Ad 7m
dr̄: ſicut ad precedēs: ꝙ logica eſt de ſecūdis itentioni-
bus: inquātu3 eſt de illis: que in ſua rōne iportāt ſcdā3
intētionē: puta genus ⁊ ſpēs: ⁊ ſubiectū ⁊ predicatu3: ⁊
hoc inquātū talia ſunt icludētia intētionē. Qr aūt logi
ca nō agat de actib⁹ itellect⁹: dictū eſt: q2 nō agit de in-
tētionib⁹: vt ſunt res: ſ3 vt ſunt iſtrumēta ꝑgredi veꝝ
⁊ q2 potius agit de ſubſtractis intētionū ꝙ̄ de intētio-
nibus: vñ lic3 diffinitio ſit rō formata per itellectū: lo-
gicus nō h3 ingrere: que res ſit illa rō: an ſubſtātia vel
accidēs: ꝙ̄uis in oībus ſuis diffōnibus ſemꝑ ponat ali-
quid pertinēs ad itellectū: vt hoc qđ dico predicare: vl'
ſignificare: vel aliqd hꝰ. ¶ Ad octauū dico: ꝙ Cōmē.
3° de aīa errauit opinatus: ꝙ itellect⁹ poſſit eſſe aliqua
forma ſepata ab aīa noſtra ꝑm eſſe: ⁊ ideo oportuit eū
multa falſa fingere: quoꝝ vnum fuit: ꝙ ſpēs itelligibi
lis eſt ſubiectiue in fantaſmatib⁹: ⁊ eſt in itellectu poſ-
ſibili alio modo: ⁊ iſta3 fictionē adinuenit: vt ſaluaret
ꝯtinuationē itellectus poſſibilis cū aīa noſtra per illā
ſpēm: vnde intētionē itellectā vocauit ſpēm itelligibi
lem: ⁊ intētionē imaginatā vocauit fantaſma: qđ l3 ve
ru3 ſit: tñ illa inherētia: quā ponit huius ad hoc. ſ. ſpēi
itelligibilis ad fantaſma nihil eſt. ¶ Ad 9m dico ꝙ q̄
cūꝙ̄ diſtinguunt̄ intētional'r ſunt intētiones ꝑ3 eē: qđ
habēt in itellectu: nō aūt opꝫ ꝙ ſint intētiones ſimpl'r
loquēdo niſi eo modo quo dictū eſt in ſolutione ſexti:
vnde ſicut recitatū eſt in ꝓbatiōe pme ꝯclonis: nā vt
eſt in itellectu: eſt quedā ſpēs itelligibilis: ⁊ ſil'r dico de
nā aīalis: ⁊ de hoc alias diffuſius eſt dictu3. ¶ Ad 10m
dr̄: ꝙ hō ⁊ aīal ſunt ſubſtātie mere ꝓut ſubſtātia dicit
quidditatē: nō aūt ꝓut dicit ſuppoſitū: ⁊ de hoc articu
lo dictū fuit ſatis in. q. ſcde diſtinctionis hui⁹ arti. 3. in
ſolutione. 5. ꝑncipalis. ¶ Ad 11m dr̄: ꝙ ſi arguēs per rō-
nem hoīs itelligat quidditatē hoīs: minor eſt falſa. nō
eni3 quidditas hoīs eſt facta per itellectū: aut qdditas
aīalis: imo ꝑcedit actu3 itellectus creati hūani. ¶ Et
cū dicit ꝙ nā nō fecit ⁊c. Dico ꝙ nā nō fecit diſtinctio
nem humanitatis ⁊ aīalitatis in actu: fecit tñ aīalita-
te3 ⁊ humanitatē. Si aūt arguēs per rationē intelligat
cōceptū hoīs: quē ſignificat hoc nomē homo: dico ꝙ il
le eſt intētio formata per actu3 intelligēdi. ¶ Ad 12m
dr̄: ꝙ lic3 ſit ipoſſibile vnam rem abſolutā eſſe multa
abſoluta extra itellectū: ſeu in eſſe reali: tñ nō eſt incō
ueniēs eādem rē ꝑm eſſe qđ hab3 in itellectu eē plura
quedā: puta cōceptus: eo modo quo res dr̄ eſſe ſua ima
go vel ſimilitudo: nec aliter ꝯcedo: ꝙ homo ⁊ aīal ſint
duo apparētia diſtincta ab oī accidēte itellect⁹. ¶ Ad
13m dico: ꝙ equinitas ſic abſtracta non eſt niſi in itelle-
ctu: ⁊ in illo eſt quedā intētio intellecta: ſi enim nullus
itellect⁹ eſſet: aut ſi nullus itelligeret equinitatē: ipa nō
eſſet intētio. ¶ Ad 14m dr̄: ꝙ ſcde ſubſtātie nō ſunt in-
tētiones: lic3 eis attribuant̄ ſcde intētiōes: tñ iꝓprie
loquēdo dici poſſunt intētiōes eo modo: quo dictū eſt
in ſolutiōe ſexti. ¶ Ad primū cōtra tertiā cōcluſione3 Ad ꝑm Merici ꝯ tertiā3 cōcluſionē.
dr̄: ꝙ lic3 in diffinitiōe perſone ponat̄ aliquid pertinēs
ad ſcdā3 intētionē hoc eſt ex defectu nominū differē-
tiaꝝ prime intētionis: vnde talia noīa nō ponerent̄ in
diffinitiōe perſone: ſi noīa impoſita ſufficiēter habere-
mus: ideo talis diffinitio circūlocuta lic3 iplicet aliqd
pertinēs ad ſcdā3 intētionē: nō ꝯcludit ſuū diffinitu3
icludere ſcdam intētionē. ¶ Ad 2m dr̄: ꝙ perſona non
opponit̄ formal'r alicui dicēti ſcdā3 intētionē: ſed ꝑam
l3 forte oppoſitū eius nō ſit incōplexe noīatu3: ⁊ eſt nō
ſubſiſtēs in nā rōnali: ſub hoc aūt formali oppoſito ꝑ-
ſone ꝯtinetur vl'e ⁊ pars: ⁊ multa alia: que nō ſubſiſtūt
in nā rōnali. ¶ Ad tertiū negat̄ maior. Na3 res pluri
ficat̄ in diuinis: ⁊ cōſtat: ꝙ nō dicit ſcdā3 intētionem.
¶ Ad quartū negat̄ aña: nec val3 ꝓbatio: q2 aliud re
quirit̄ ad rationē generis vel vl'is ꝙ̄ predicari de plu-
ribus in qd. ſ. ꝙ habeat diuerſum eſſe in illis: de qbus
predicat̄: in diuinis aūt nō eſt niſi vnicū eſſe. Simil'r
falſum eſt: ꝙ perſona predicet̄ in qd de pr̄e ⁊ filio: cū
nō ſignificet qdditatē eoꝝ. Unde ſcūs Tho. p ſen. diſ.
23. q. 1. arti. 3°. in fine dicit. (Inuenim⁹ q̄ttuor modos Rñdēdo ad ea q̄ in ꝯtrariū oba ſunt.
ſignādi in diuinis: aliquid eni3 ſignat abſolutū ꝑ mo
du3 abſoluti. vt deus: aliqd relationē per modu3 rela-
tionis: vt pater. aliqd abſolutū per modū relatiōis: vt
potētia generādi. aliqd relationē ꝑ modu3 abſoluti: vt
perſona.) Hec ille. ¶ Ad qntu3 dr̄: ꝙ lic3 eadē res ſit
ſuppoſitū ⁊ perſona: tñ vnū noīatur per nomē ſcde in-
tentiōis: aliud per nomē prime. Unde ſcūs Tho. pria
parte. q. 29. arti. 2°. (Subſtātia (ingt) dicit̄ dupl'r. vno
mō dr̄ ſubſtātia quidditas rei: quā ſignat diffinitio: ꝑ3
ꝙ dicim⁹ ꝙ diffinitio ſignat ſubſtātiā rei: quā quide3
ſubſtātiā greci vſiam vocāt: qđ nos eſſentiā dr̄e poſſu-
mus. alio modo dr̄ ſubſtātia ſubiectū vel ſuppoſitum:
qđ ſubſiſtit in genere ſubſtātie: ⁊ hoc quidē cōiter acci-
piēdo noīari pōt noīe ſignāte itētionē: ⁊ ſic dr̄ ſuppo-
ſitū: noīatur ēt tribus noīb⁹ ſignātib⁹ rem: que qdem
ſunt

ſunt res nãe ſubſiſtentia: τ ypoſtaſis ſm triplicē ꝯſiderationem ſubē ſic dicte: ſm enim ꝙ per ſe exiſtit: τ nō in alio vocatur ſubſiſtentia: illa eniꝫ ſubſiſtere dicimꝰ que nō in alio ſꝫ in ſeipſis exiſtūt: ſm vō ꝙ ſupponit̃ alicui nãe cōmuni ſic dr̃ res nature: ſic h̓ hō eſt res nãe humane: ſm vō ꝙ ſupponit̃ accidentibꝰ dr̃ ypoſtaſis vel ſubſtātia: qḋ aūt hec tria noīa ſignāt ĩ toto genere ſubſtātiaꝝ: h̓ nomē pſona ſignat in genere ſubaꝝ rōnaliū.) Hec ille. ¶ Ad 6m pꝫ rñſio pīdē. Nā vt dic̃ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 6. q. i. arti. p̄. q̄ſtiūcula p̄ma. Particulare in gn̄e ſubē pōt noīari noībꝰ p̄me īpoſitiōis: ſcꝫ res nãe: ypoſtaſis: pſona: hꝫ ēt alia noīa 2e intentionis: vtpote pticulare: ſuppoſitū: īdiuiduū: ſingulare. ¶ Ad 7m dico: ꝙ modus arguēdi nihil valet: q2 eodē mō pbaret̃ ꝙ relatio τ res in diuinis dicāt ſcḋas intētiones cū ſint ibi tres relatiōes: τ tres res: iō dico ꝙ argumentū ſolū pbat: ꝙ pſona in diuinis nō ſit cōis ſm rē: ſed non pbat qn dicat rē merā. ¶ Ad 8m dr̃: ꝙ pſona non dicit negationē in recto: ſꝫ tm̃ ĩ obliquo: τ dato ꝙ diceret: nō pp hoc eſſet 2a intentio: nō eniꝫ oē ens rōnis eſt 2a intentio: q2 dextrū in colūna dicit relationeꝫ rōnis nec tn̄ eſt nomē 2e intentionis. ¶ Ad 9m dicit Petrus de palude: ꝙ p̄mū mēbrū illius diuiſionis falſum eſt: q2 oē illud ſup qḋ fundat̃ imediate 2a intentio eſt pa intentio: nec oꝫ ponere 2am intentionē ſine p̄ma: ſꝫ iſta 2a intentio: quā dic̃ particulare: fundat̃ ſuper ſorteꝫ: τ platonē: τ hō. g̃ ipſa pōt noīari noībus p̄me intentiōis. 2m mēbrū cōcedendū eſt: ſꝫ 3m eſt falſuꝫ: q2 ſicut fundant̃ 2e intentiōes ſup indiuidua: ſic τ ſup ſpēs: τ plus q̄to vlia ſunt plus itelligibilia: τ plus de realitate hñt ſingularia: vñ ſicut inter noīa cōia ſecūdaꝝ ſubaꝝ q̄dā ſunt 2e intentiones vt ſpēs genus, τ hō. q̄dā aūt ſūt p̄me itentionis: vt aīal eſt nomē cōe oībus ſpēbus ſub ſe contentis: τ ſic aſcendendo ad ens: ſic ēt quedā noīa indiuiduoꝝ cōia dñr p̄me itētionis: τ nō oīa 2e.) Hec ille. ¶ Quicqd ſit de hoc ego dico: ꝙ illa diuiſio rerū eſt falſa quo ad 3m membrū. nā hō τ aīal ſunt extra ſine ope intellectus: τ iō totū qḋ in illo fundat̃ eſt falſū: vñ ſicut nō oē cōe eſt p intellectū: nā nā cui attribuit̃ cōmunitas pcedit actū intellectꝰ: ita nec oꝫ ꝙ oē nomē cōe ſignificet 2am intētionē. ¶ Ad. 10. dico: ꝙ illa dñia que dat̃ nō valet: q2 illud qḋ dr̃ ibi cōpetere noībꝰ 2e intentionis: cōpetit ēt noībus p̄me intentiōis: puta generibus ſupioribꝰ: τ tranſcendentibꝰ: hō enim pdicat̃ de pluribus differētibꝰ nūero: τ aīal pdicat̃ de pluribꝰ differētibus ſpē. ¶ Ad 11m dr̃: ꝙ maior eſt falſa. Nam ens eſt p̄me impoſitionis: τ tñ eſt cōe differentibꝰ gn̄e nō cōitate vniuoci: ſꝫ analogi. ¶ Ad argumētū in pede queſtionis factū patet ſolutio per predicta. Hec de queſtione.

Diſtin. XXIIII.

¶ Utrū nūerus ſit formalr̃ τ pprie ĩ diuinis. Qō. I.

Circa vigeſimāquartaꝫ diſtinctionē querit̃. Utrum numerus ſit pprie τ formaliter in diuinis. Et arguitur ꝙ nō. Q2 nullū accñs eſt in diuinis: ſꝫ numerus pprie τ formalr̃ eſt accidens. g̃ in deo poni nō poteſt.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Trinitas ponitur in diuinis: ſꝫ trinitas ē ſpēs numeri. igitur τc̃.

In hac qōne erunt duo articuli. In primo inquiret̃ an vnitas vel numerus ſit aliqd extra aīam in rebꝰ. In 2o videbit̃ de queſito.

Quantum ad primum articulū ſit p̄ma ꝯclo. Tam numerꝰ q̄ꝫ vnitas que eſt pncipiuꝫ numeri addit aliqd poſitiuū ſup rē: que dr̃ vna. Iſtam cōcluſionem ponit ſcūs doctor p̄. ſen. diſ. 24. q. i. arti. 3o. vñ ad 4m ſic ait. (Unū dr̃ duplr̃. ſ. qḋ eſt pncipium numeri: τ qḋ cōuertit̃ cū ente: loquendo de vno qḋ eſt pncipiū numeri ponit aliqd additum ſuper ens qḋ dicit vnū. ſ. rōneꝫ mēſure: vñ hoc nomē vnū poteſt dupliciter ꝯſiderari: aut ſm illud qḋ eſt: aut ſm illud qḋ cōſeqt̃ ad intellectū eius. ſ. relationē quādam: ſi 2o mō accipiatur ſic opponit̃ multitudini numerali relatiue: ſic̃ pnm ad pncipatū: vt punctꝰ ad lineā: τ ſic̃ ps ad totū: τ magis pprie ſicut mēſura ad menſuratū. Si p̄ mō: tūc duplr̃: q2 vl̃ ꝯſiderabit̃ ipſuꝫ vnū cū pciſiōe. ſ. ſm ꝙ tm̃ vnitas: τ ſic hꝫ diſperatā oppoſitionē menſure ad alios numeros: quilibꝫ eni numerus ſm qdditatē ſue ſpēi hꝫ ſpālē rōnem menſure: ſicut ſpēs oppoſite ſunt diſpate: τ talis oppoſitio reducit̃ ad ꝯrietatē ſicut pncipiū: q2 diſpata diſtinguunt̃ differētijs ꝯrijs: quibꝰ p diuidit̃ genꝰ: vt pbat̃. 10. metaphiſice: vel ſine pciſione: τ ſic vnitas nullā oppoſitionē hꝫ ad numerū: ſꝫ eſt ꝯſtituens ipm.) Hec ille.

Tenet Aur. hic ꝙ numerus ſit aīa obiectiue tm̃: τ vñ añq̄ꝫ res numerent̃ eorum multitudo nūeri rōnē ñ hꝫ. Q ō cōcedit. ſcūs Tho. τ Gre. ō formali numero ſolum ē addit nī iſte ꝙ nūerus ñ a rebus ipſis qd diſtinctū.

¶ Et ibideꝫ in corpe qōnis arguit cōtra dicētes ꝙ talis vnitas nō dicat niſi puationē: tūc eniꝫ nō eſſet niſi in aīa: τ ita nec numerꝰ: cuiꝰ ipſa eſt pncipiū: vñ nō poſſet eē ſpēs niſi ſub aliquo genere. ¶ Itē ꝯ illos q dñt: ꝙ vnitas q̄ eſt pncipiū nūeri eſt eadem cū vnitate q̄ ꝯſequit̃ ens τ cōuertit̃ cuꝫ eo arguit. Nō cōtingit enim ꝙ aliqd cōtentū ſub inferiori ſit dñā ſupioris: ſicut rōnale nō eſt dñā ſubē: vñ nec multitudo que eſt ſub quātitate pōt eſſe differentia entis ſimplr̃. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ ſꝫ eū talis vnitas cum ſit de gn̄e quātitatis nō pōt dicere purā puationē ſcꝫ indiuiſionē: nec dicat ſolū entitatē rei cū illa īdiuiſione: ſic̃ vnū qḋ cū ente ꝯuertit̃: q2 tunc non deberet collocari ſub determiato gn̄e ſicut nec ens. ¶ Eādē opinionē tꝫ in de potentia dei. q. 9. arti. 7o. vbi ſic ait. (Cum diuiſio multitudinem cauſet indiuiſio vō vnitatē: opꝫ ſm rōnem diuiſionis de vno τ multo iudicaū ſumi: eſt auteꝫ q̄dā diuiſio q̄ oīo genꝰ quātitatis excedit: q̄. ſ. eſt p aliquā oppoſitionē formalē: q̄ nullā quātitatē concernit: vñ oꝫ ꝙ multitudo hanc diuiſionē ꝯſequens: τ vnum qḋ hāc diuiſionē puat: ſint maioris quātitatis τ ambitus q̄ꝫ genꝰ quātitatis: eſt aūt alia diuiſio ſm quātitatē que genus quātitatis non trāſcendit: vñ τ multitudo ꝯſequens hāc diuiſionē: τ vnitas eā priuans ſunt in genere quātitatis: qḋ qdē vnū aliqd accidētale addit ſupra illud: de quo dr̃: ꝙ hꝫ rōnē mēſure. alias numerus ex vnitate ꝯſtitutus nō eſſet aliqḋ accñs: nec alicuius generis ſpēs: vnū vō qḋ conuertit̃ cū ente nō addit ſupra ens niſi negationeꝫ diuiſiōis: nō ꝙ ſignificet ipſaꝫ indiuiſionē tm̃: ſꝫ ſubiectū eius cum ea: eſt enim vnuꝫ idem qḋ ens indiuiſuꝫ: τ ſilr̃ multitudo correſpondēs vni nihil addit ſupra res multas niſi diſtinctionē eaꝝ que in hoc attendit̃: ꝙ vna nō eſt alia: qḋ qdeꝫ nō hñt ex aliquo addito: ſed ex pprijs formis. pꝫ g̃ ꝙ vnū: qḋ cōuertit̃ cū ente: ponit qdē ipſum ens: ſed nihil ſupaddit niſi negationē diuiſionis. multitudo aūt rei corrñdens addit ſuper res q̄ dicūt̃ multe: ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ ſit vna: τ ꝙ vna eaꝝ nō ſit altera: in quo conſiſtit ratio diuiſionis: τ ſic cum vnum addat ſupra ens vnam negationem ſm ꝙ aliquid eſt indiuiſum in ſe: multitudo addit duas negatiōes put ſcꝫ aliqd eſt in ſe indiuiſuꝫ: τ put eſt ab alio diuiſuꝫ: qḋ qdē diuidi eſt vnū eoꝝ nō eſſe alteruꝫ.) Hec ille ¶ Idē ponit p̄ma pte. q. 30. ar. 3. dicit eni ꝙ numerus: q eſt ſpēs quātitatis: ponit quoddam accñs additū ſupra res: τ ſilr̃ vnū qḋ eſt pncipiū numeri: vnū aūt qḋ cōuertit̃ cū ente nō addit aliquid

ſupra ens niſi negationē diuiſionis tm̄: vnū eniʒ ſignat ens idiuiſuʒ: ⁊ iō de quocūqʒ dicaꝛ vnū ſignificaꝛ illa res indiuiſa: ſicut vnū dictū de hoīe ſignat nām hoīs indiuiſam: ⁊ eadē rōne cū dicaꝛ res multe: multitudo ſic accepta ſignat res illas cū idiuiſiōe circa vnā quāqʒ illaꝝ. Idē ponit. 10. quolʒ. q. i. arti. p̊. ❡ Que aūt res ſit illa: quā ſupaddit vnitas: q̄ eſt pncipiū numeri: que dꝛ vna: declarat ſcūs doctor ſm Auic. p̊. ſen. vbi ſupra dicens: ꝙ vnitas illa eſt eē indiuiſuʒ: illud aūt eſſe ē eē accñtis: ⁊ p illud eē aduenieus poſt eē cōpletū ſube dꝛ ſuba vna: ſicut p eē albedinis dꝛ eē alba: ⁊ ide nūerus eſt accñs: q cauſaꝛ ex ꝯgregatiōe taliū intētionū accidentaliū. Et lʒ ſcūs doctor in eodē loco iprobet Auice. inq̄tū ponit: qd vnū ꝙ ꝯuertiꝛ cū ente: eſt idē cū vno qd eſt pncipiū numeri: ⁊ ꝙ tam h̄ q̄ illud vnū ſupaddit aliqd poſitiuū ſup illud: de quo dꝛ: nō tn̄ reprobat hoc qd dixi. ſ. ꝙ vnitas put eſt pncipiū numeri ſupaddit illud: qd dictū eſt: vn̄ q̄tū de ipſo pcipio vnitas: de q̄ loquimur: nō eſt ipſa forma ꝯtinuitatis: ſʒ eſt illud eſſe indiuiſum: qd talis quātitas ꝯtinua dat ſubiecto: forma eni ꝯtinuitatis eſt diuiſibilis in multa: ⁊ iō nō mereꝛ dici vnitas: de cuiꝰ rōne eſt indiuiſibilitas: ſʒ eē qd illa forma dat ſubiecto dꝛ vnitas: qꝛ tale eſſe nullo mō eſt diuiſibile: qꝛ ſi forma illa: vel ſubm̄ diuidaꝛ: eē p̊ᵐ nō remanet: nec diuidiꝛ: ſʒ q̄lʒ pars diuiſi hʒ nouū eſſe: ⁊ nō hʒ illud qd pus: de hoc Auic. 3° metaphiſice ca°. 2°. dicit. (Unitas eſt eſſe qd nō diuidiꝛ: ita ꝙ eſſe eſt de eſſentia vnitatis: ⁊ nō ſubm̄ ei: vnitas enim ſubſtantialr eſt ipm̄ eē: qd nō diuidiꝛ.) Hec Aui. ❡ De h̄ Albertꝰ ſup 5ᵐ ca. Dionyſij de diuinis noībus ſic ait. (Forma eſt forma ⁊ eſt terminꝰ potētie mãe: ⁊ inq̄tū aliqd eſt forma dat eē: inq̄tū vō eſt terminꝰ terminat diſtinguēdo ab alijs: hoꝝ aūt actuū p̊oꝛ eſt dare eſſe: ⁊ iō eſſe qd relinquiꝛ ex tali actu: ē p̊us vno: qd relinquiꝛ ex 2° actu: ⁊ inq̄tū ille actꝰ eſt cōis: eē vgit i nãʒ accñtis: qꝛ oē qd ꝯſequiꝛ eē rei eſt accidens: ⁊ ſic eſt vnum qd eſt pn̄ᵐ numeri: ex pte vō altera: q̄ eſt in ipſo nã entis: ſupra quā nihil addit poſitiue: eſt vnū qd cōuertiꝛ cū ente.) Hec Albertus. ❡ Iſta aūt ſic itelligo. ſ. ꝙ nō oīs forma dat vnitatē: que eſt pncipiū numeri: ſʒ ſola forma de genere quantitatis: talis enim forma dat diſtinctionē ſuo ſubiecto ab alijs eiuſdē ſpēi: ⁊ indiſtinctionē eius in ſeipſo. ⁊ ſic dat ei vnitatē: q̄ eſt pncipium numeri: ⁊ illa vnitas eſt qdā actus terminatiuus ⁊ diſtinctiuus: ⁊ lʒ ſit quoddā eē ſubiecti: tn̄ illud eē eſt accidē tale ſubiecto: qꝛ aduenit ſubiecto poſt eius eſſe ſubale. ſic ḡ dicendū eēt tenendo ꝙ vnitas: q̄ eſt pncipiuʒ numeri ſit eſſe: qd dat quātitas ſubiecto. ❡ Pōt ēt dici: ꝙ vnitas nec eſt forma ꝯtinuitatis: nec eē talis forme: ſʒ eſt quoddā accñs indiuiſibile ꝯſequēs quātitatē cōtinuā: ⁊ differt a puncto in hoc: ꝙ pūctus hʒ ſitū i linea vel cōtinuo: nō aūt vnitas: ſʒ hʒ p ſubiecto adequato ⁊ p̊ totū ꝯtinuū: ita ꝙ aucto vel diminuto tali cōtinuo: nō remanet p̊oꝛ vnitas ſʒ alia. ❡ 2ª cōclō eſt. Numerus q eſt ſpēs quātitatis: ⁊ vnitas: q̄ eſt illiꝰ pn̄ᵐ ſolū reperiunꝛ in rebꝰ mãlibꝰ. Un̄ ſcūs Tho. de potētia dei

Circa hāc ⁊ ſequentem ſʒ Gre. di. 24. arti. p̊. ꝙ tam vnū numerale q̄ tranſcēdēs ſunt idē in quo ſeqꝛ mētes Platonis ⁊ Aui.

vbi. ſ. ſic dicit. (Quātitas ꝓpꝛie eſt diſpoſitio mãe: vn̄ oēs ſpēs quātitatis ſunt q̄dā mathematica: q̄ ſʒ eē nō pñt a mã ſenſibili ſeparari niſi tpe ⁊ locis: q̄ ſunt nãlia ⁊ magis nãe ſenſibili annexa: vn̄ pʒ ꝙ nulla ſpēs quantitatis rebꝰ ſpūalibꝰ poterit cōuenire niſi ſʒ metaphorā.) Hec ille. ❡ Iteʒ p̊ ſen. dicit vbi. ſ. (Et numerus ⁊ vnitas ſm ꝙ ſunt in genere quātitatis nō inueniunꝛ niſi in qbꝰ inueniꝛ cōmenſuratio quātitatis. vn̄ inueniuntur tm̄ in rebus habentibꝰ quātitatē ꝯtinuā: vn̄ p̊hus dicit ꝙ numerū cognoſcimꝰ diuiſione ꝯtinui: ⁊ hic tm̄ numerus eſt ſub ariſmetrica: vt ēt Auicē. dicit.) Hec ille. ❡ Et in articulo p̊cedēti. ſ. p̊ ad 2ᵐ dicit. (Et vnitas ⁊ numerus: q̄ cōſiderat ariſmetricus non ſunt illa vnitas ⁊ multitudo: q̄ inueniunꝛ in oībꝰ entibꝰ: ſʒ ſolū ſm ꝙ inueniunꝛ in rebꝰ mãlibꝰ ſm ꝙ pluralitas cauſaꝛ ex diuiſione ꝯtinui. In hoc enim pñt inueniri omnes ille paſſiones in numeris: q̄ ariſmetrici demōſtrāt: ſic multiplicatio: ⁊ aggregatio ⁊ hmōi: q̄ fundanꝛ ſup diuiſionē infinitā ꝯtinui: vn̄ eſt infinitas in numero ſm p̊hm 3°. phiſicoꝝ: ⁊ iō ēt talis vnitas ē potētia oīs numerꝰ.) Hec ille. ❡ Idē ponit p̊ma pte vbi. ſ. Et in quolʒ vbi ſupra. ❡ 3ª ꝯclō. Tam vnū qd eſt pncipiū numeri q̄ vnū qd cū ente cōuertiꝛ dicit negationē diuiſionis: ſʒ multitudo tam illa q̄ iſta dicit negationē rei: vn̄ ſcūs Tho. in predicto quolibʒ. q. i. arti. p̊. ad 3ᵐ ſic dicit. (In rōne (inquit) multitudinis icludiꝛ negatio rei: ſed in rōne vniꝰ negatio negationis ⁊ rei ſil: qd ſic pʒ: vnum enim eſt: qd nō diuidiꝛ. diuiſio aūt que negaꝛ p vnuʒ: qd conuertiꝛ cū ente opʒ ꝙ ſit talis: ꝙ in oī diuiſione ſaluetꝛ: hec aūt eſt diuiſio p affirmationē ⁊ negationē: ⁊ huiꝰ diuiſionis negatio cōſtituit rōnē vniꝰ: eſt enim vnū: qd nō diuidiꝛ tali diuiſione: ꝙ ſit in eo accipere h̄ ⁊ nō hoc: ⁊ ſic vnū inq̄tū negat affirmationē ⁊ negationē ſil eſt negatio rei ⁊ negationis ſil: predicta vero diuiſio includiꝛ in rōne multitudinis: ⁊ ſic ibi icludiꝛ negatio rei: qꝛ illa ſunt multa: q̄ ſic diuidunꝛ: ꝙ vnum nō eſt alteri.) Hec ille. ❡ Itē p̊ ſen. diſ. 24. q. i. art. 3°. ad p̊ᵐ ſic ait. (In multitudine negatio eſt ſm ꝙ vna res diſtinguiꝛ ab alia p negationē: vn̄ in multitudine eſt negatio vel p̊uatio realis: ſʒ ꝙ vna res dꝛ n̄ eē alia: ⁊ hmōi diſtinctionē p negationē negat negatio iportata i rōne vnitatis: vn̄ dico ꝙ negatio illa: in qua pficiꝛ rō vnitatis: nō eſt niſi negatio rōnis tm̄: oīs eni reſpectus qui eſt entis ad negationē: vel ad nō ens: nō eſt niſi rōnis. vn̄ relatio qua referꝛ ens ad nō ens nō eſt niſi tm̄ in rōne: ⁊ ſimilr p̊uatio p̊uationis: vel negatio negationis.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 2ᵐ idem ponit. (Unum (inquit) nō importat negationē niſi in rōne: vn̄ ſʒ reʒ magis ſe hʒ ad potentiā q̄ multitudo: in qua importatur realis negatio: ſʒ quā res a re diſtinguiꝛ.) Hec ille. ❡ Patet igiꝛ ex dictis: ꝙ multitudo dicit in recto duplicē negationē: ⁊ vnitas dicit vnicā: vt dictū eſt in probatione p̊me ꝯnis. 2° ꝙ vnitas dicit negationeʒ rōnis ⁊ nō rei in recto: hoc eſt ꝙ illa negatio nō eſt realis: ſed ſm rōnē: licʒ neget rem ⁊ negationē ſimul: ſcʒ affirmationē ⁊ negationē: vt dicit ſcūs doctor in quolibet allegato: multitudo aūt dicit negationē realeʒ ex vna pte: ⁊ ex alia dicit negationē inſimul rei ⁊ negatiōis. i. affirmationis ⁊ negatiōis ſicut vnitas: vt dictū eſt in tertia ꝯne ⁊ p̊ma. ❡ 4ª ꝯ eſt. Multitudo quodāmō eſt p̊oꝛ vnitate: ⁊ quodāmodo poſterioꝛ. Un̄ ſcūs Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 7° ad. 15ᵐ ſic dicit. (Scdʒ p̊hm (inquit) 10. metaphi. multitudo ē p̊oꝛ vno ſʒ ſenſuʒ ſic totū ptibus ⁊ cōpoſitū ſimplici: ſed vnū eſt p̊us multitudine nãliter ⁊ ſʒ rōnē.) ❡ Et poſt dicit. (Diuiſio ē cauſa multitudinis: ⁊ eſt p̊oꝛ ſm intellectuʒ q̄ multitudo. vnū aūt dꝛ p̊uatiue p reſpectū diuiſionis: cū ſit indiuiſum: nō aūt reſpectu multitudinis. vn̄ diuiſio eſt prioꝛ ſm rōnē q̄ vnū: ſed multitudo eſt poſterioꝛ: qd ſic pʒ. p̊mū eniʒ: qd in intellectu cadit: eſt ens. 2ᵐ vō negatio entis: ex his aūt duobus ſequiꝛ intellcꝰ diuiſiōis. Ex h̄ eni ꝙ aliqd intelligiꝛ eſſe ens: ⁊ intelligitur nō hoc eē ſequiꝛ in itellectu ꝙ ſit diuiſum ab eo. 4° aūt ſequiꝛ in itellectu rō vniꝰ. put ſʒ intellectus intelligit hoc

lʒ diuerſifice ti fuerint i h̄ ꝙ Pla. dixit ꝙ vnitas ſup rē p̊uationē. Auic. vō accñs addebat: ⁊ ideo dicit Gre. ꝙ magis ēt in imãlibus reperiꝛ: qꝛ indiuiſuʒ eſt ꝙ nō hʒ partes quarum vna non ſit alia. Egidius et Gal. dicunt ꝙ vnum trāſcendēs p̊uatiue dꝛ: vnū vō numerale addit quātitatē Durā. dicit ꝙ ſpāle indiuiſioneʒ quātitatis. ſ. vltra quātitatē addit vnū numerale: ⁊ dicit aliquid poſitiuū. i. aliquid numeri ratione vero menſure dicꝛ extrinſece. Heruęus vō dicit ſcdo q̄lʒ q. 6. arti. 2. ꝙ vnum numerale trāſcēdēti addit indiuiſionē ⁊ poſitionē pn̄cipij numeri: ſubiecto autē addit quātitateʒ ⁊ quātitati addit rō[illegible] q̄re reſpōdemus p ly q̄.

ens nō eē i se diuisū.gnto āt seqt̄ itellc̄s m̄ltitudinis,put .s.hoc ens intelligit̄ diuisū ab illo:ꝛ vtrūq3 ipsoꝝ eē in se vnū:quātūcūq3 eni aliq̄ intelligant̄ diuisa:nō itelliget̄ multitudo nisi q̄dlibet diuisoꝝ intelligat̄ eē vnū: ꝛ sic p3:ꝙ nō est circulus in diffōne vni⁹ ꝛ multitudinis.)Hec ille.❡Idē3 ponit p̄ sen.vbi.s.ad 2m.Itē pa pte.q.ii.arti.2.ad 4m.Itē3 sup 4°.metaphisice in illo

Lec.3°. ca°.(Qm̄ āt vnius ꝛc̄.)sic dicit.(Sciēdū ꝙ q̄uis vnū importet p̄uationē implicitā:nō tn̄ est dōm:ꝙ importet p̄uationē multitudinis:q2 cū p̄uatio sit nālr posterior eo:cui⁹ est priuatio:seqt̄ ꝙ vnū esset nālr posteri⁹ multitudine. Iterū3 ꝙ multitudo poneret̄ in diffōne vnius:nā priuatio diffiniri nō pōt nisi p suū oppōm:vt gd est cecitas:p̄uatio visus:vñ cū in diffōne multitudinis ponat̄ vnū:nā multitudo est aggregatio vnitatu3: sequitur ꝙ in diffinitionib⁹ esset circulatio:ꝛ iō dōm: ꝙ vnū importat p̄uationem diuisionis:nō quide3 diuisionis q̄ est f̃m quātitatē:nā ista diuisio determinatur ad vnū p̄ticulare gen⁹ entis:ꝛ nō posset cadere in diffōne vnius:s3 diuisionis formalis:q̄ fit p opposita:cuius p̄ma radix est oppositio affirmationis ꝛ negationis:nā illa diuidunt̄ adinuicē:que ita se hn̄t:ꝙ h nō est illud: p̄ igit̄ intelligit̄ ipsu3 ens:ꝛ ex ꝯsequenti nō ens:ꝛ per ꝯsequēs diuisio:ꝛ p ꝯsequens vnū qd diuisionē p̄uat: ꝛ p̄ ꝯsequens multitudo:in cuius rōne cadit diuisio:sic in rōne vnius idiuisio:q̄uis aliqua diuisa mō p̄dicto rōnē multitudinis hēre nō possint:nisi p̄us cuilib3 diuisoꝝ rō vni⁹ attribuat̄.)Hec ille.❡Itē.10. metaphisice sup illo

Lec.4°. ca°.(Opponunt̄ āt ꝛc̄.)sic ait.(Nihil p̄hibet aliqd esse prius ꝛ posteri⁹ eodē f̃m rōnē f̃m diuersa in eo ꝯsiderata.in multitudine ḡ ꝯsiderari pōt ꝛ ꝙ multitudo est:ꝛ ipsa diuisio.rōne igit̄ diuisionis prior est q̄3 vnū f̃m rōnē:nā vnū est qd nō diuidit̄:f̃m autē ꝙ est multitudo posterior est f̃m rōne3:cū multitudo sit aggregatio vnitatū:diuisio aūt q̄ supponit̄ ad rōnē vni⁹:qd ꝯuertit̄ cū ente:nō est diuisio quātitatis ꝯtinui:q̄ qdē p̄intelligit̄ vni:qd est principiū numeri:sed est diuisio quā causat contradictio prout hoc ens: ꝛ illud ens dicuntur diuisa:ex eo ꝙ hoc ens non est illud. sic ḡ p̄ in intellectu nr̄o cadit ens:deinde diuisio:ꝛ post hoc vnū:qd diuisionem priuat:ꝛ vltimo multitudo:q̄ est ex vnitatibus:nā l3 ea q̄ sunt diuisa multa sint:nō tn̄ hn̄t rōnē multoꝝ:nisi prius cuiq3 huic ꝛ illi attribuatur ꝙ sit vnū:q̄uis ēt nihil p̄hiberet dici rōne multitudinis dependere ex vno f̃m ꝙ est mensurata p vnū:qd iam ad nām numeri p̄tinet.)Hec ille.❡5° ꝯclo. Numerus de genere quātitatis ē vnū gd simplr̄:ꝛ nō solū sicut aceruus. Istam ꝯclonem ponit scūs Tho.super 7°.metaphisice ca°.vlti.qd icipit.(Quid aūt o3 dicere ꝛ quale gd ꝛc̄.)vbi sic ait.(Cōpositū q̄nq3 sortitur speciē ab aliquo vno qd est vel forma:vt in corpe mixto vel cōpositio: vt p3 in domo:vel ordo vt p3 in syllaba: ꝛ numero:ꝛ tūc o3 ꝙ totū ꝯpositū sit vnū simplr̄:q̄nq3 vo cōpositū sortit̄ spēm ab ipsa multitudine p̄tiū collectarū:sicut p3 in aceruo ꝛ pplo:ꝛ alijs hm̄:ꝛ in talibus totū cōpositū nō est vnū simplr̄:s3 f̃m gd solū.)Hec ille.❡Itē.8°.metaphisice in illo ca°.(Oportet autem nō ignorare ꝛc̄.)dicit sic.(Si aliqd addat̄ aut subtrahatur a numero aliq̄:ēt si sit minimū nō erit idē numerus f̃m spēm:minimū aūt in numeris est vnitas:q̄ si addat̄ q̄ternario crescet quinari⁹:q est alia spēs numeri:ꝛ h iō est q2 vltima vnitas dat spēm numero.)Hec ille.❡Et post.(Numerus ē p seipsū vn⁹ inq̄tū vltima vnitas dat spēm ꝛ vnitatē:sicut in reb⁹ compositis ex mā ꝛ forma:p formā eni aliqd vnū ꝛ vnitatē ac spēm

Capreol⁹ 13 hic ꝙ numerus supaddit q̄dā vnā nām distinctā3 ab ipsis reb⁹ numeratis ꝛ ab ipsis vnitatib⁹ tā a singulis q̄ ab omnibus simul sumptis. Herueus vero quolz.6. arti.2.dic ꝙ reb⁹ numeratis addit quātitatē ꝛ super quātitatē addu rōnē mēsure discrete cuius principiu3 est vnū.

sortit̄:ꝛ ppter hoc loquentes de vnitate numeri:ac si numerus nō esset vn⁹ p seipsu3:nō pn̄t dicere quo est vnus:cum eni3 numer⁹ cōponat̄ ex multis vnitatib⁹: aut nō est vn⁹ numer⁹ simplr̄:vt si vnitates ꝯgregent̄ in eo p modū coaceruationis:q̄ nō facit simplr̄ vnū: ꝛ p ꝯsequens nec ens simplr̄ in aliqua specie ꝯstitutū: ꝛ sic nec numerus ē aliq̄ spēs entis. Aut si numer⁹ est vnus simplr̄:ꝛ nō p seipsu3.dōm est gd facit cū eē vnū ex multis vnitatibus:qd nō est assignare:ꝛ silr diffō ē vna p seipsam:ꝛ silr nō pōt assignari aliqd:per qd fiat vna:ꝛ hoc rōnabilr̄ accidit:q2 p eandē rōnē suba:quā3 sign̄at diffō:est ita vnu3 sicut numerus sc3 p se:ex h ꝙ vna ei⁹ ps ē vt for^a alteri⁹.)Hec ille.❡Et sūt q̄si vba Aristotelis in textu.ꝛ similr̄ 7°.metaphisice in illo ca°. T.c.44.
(Qm̄ vo de suba ē ꝑscrutatio)Arist.idē ponit:vult.n. ꝙ dualitas sit gd vnū:ꝛ ꝙ vnitas nō est actu:sed potētia i dualitate.❡Ex istis oībus p3:ꝙ numer⁹ est vnū simplr̄:ꝛ nō solū aceruus vnitatū:imo sic hō est aliud a suis p̄tib⁹:ita numer⁹ a suis vnitatibus.ꝛ2°ꝙ vltima vnitas numeri est forma numeri:ꝛ dat spēm ꝛ vnitatē numero.❡Idē ponit 4°.sen.di.8.q.2^a.arti.3°.ad.7. Aristote.5°. meta.t.c.19.
dicēs ꝙ suba senarij nō est bis tria:s3 semel sex:q̄ suba dr̄ q̄litas:ꝛ ad hanc qualitatem senarij se hn̄t p̄tes ei⁹ vt dispositiones mālcs:nō vt qualitates p̄tiales sicut p̄tes vni⁹ totius q̄litatis.❡Et p intellectu istius sciendū:ꝙ sicut duplex est forma hoīs:quedam q̄ dr̄ forma partis sc3 aīa:que actuat mām:alia q̄ est forma totius sc3 humanitas resultās ex forma p̄tis ꝛ ex sua mā:ita forma numeri est duplex:q̄dā q̄ se h3 vt forma p̄tis.s. vltima vnitas:alia vo forma se h3 vt forma totius:ꝛ suba vel qualitas numeri:ꝛ ista ē q̄dā forma resultās ex vltima vnitate se habēte ad p̄cedētes vt formale respectu mālis:ꝛ ista forma se h3 ad oēs vnitates vt forma ad mā3:ꝛ distinguit̄ realr̄ a q̄lib3 vnitate:ꝛ ab oībus silr̄:sic hūanitas distinguit̄ ab aīa ꝛ corpe diuisi3 vel cōiunctis sūptis.❡De hac mā dicit Alber.sup 5m cam Dionysij de diuinis noīb⁹ mouēdo dubiū gd dat eē dualitati.❡Et rn̄det i hūc modū.(Dōm(ingt)ꝙ dualitas h3 eē dualitatis a sua q̄dditate:p quā ꝯstituitur in ppria spē:q̄ qdē ꝯstituit̄ p aduētū vltime vnitatis:sicut ꝛ in alijs spēb⁹ p aduētū vltime dr̄ie:vñ dicit phs ꝙ sex nō ē bis tria:s3 semel sex:q2 q̄dditas vniuscuiusq3 rei est semel tātū.❡Et si q̄rat̄. Cu3 ordo vltime vnitatis ꝑsupponat multitudinē:vñ venit illa multitudo.Dō3 ꝙ vnitas iterata inq̄tū aduenit forma diuisionis in actu f̃m ꝙ ipsa qualz iteratiōe accipit alia3 ꝛ aliā spē3:vel rōne est cā multitudinis binarij.ordo āt vltime vnitatis dat sibi ppriā q̄dditatē:f3 quā est in ppria spē.)Hec Albert⁹.❡Cōsonat Aui.3°.metaphisice ca°.4°.vbi sic ait.(Vnusq3 numeroꝝ est spēs p se:ꝛ est vnus in se inq̄tū ipse est spēs ipsa:ꝛ inq̄tū ipse est ipsa spēs h3 pprietates.Illud eni3 qd nō h3 certitudinē in se:impossibile est vt hēat pprietatē p̄maritatis:vel cōpositiōis:vel pfectionis:vel superfluitatis:vel diminutionis:vel q̄drationis:vel cubitatiōis:vel aliarū figurarū:q̄s hn̄t numeri:igit̄ vnicuiq3 nūeroꝝ ē sua ppria certitudo ꝛ forma ppria:q̄ de ipso ꝯcipit̄ in aīa: ꝛ ipsa certitudo est vnitas eius:qua est id qd est:numerus aūt nō est multitudo:q̄ non ꝯueniat in vnitate:ita ꝙ nō est necesse dicere ipsū eē aggregatū ex vnitatib⁹: ipse enim numer⁹ inq̄tū est aggregatus est vn⁹:ꝛ pn̄t ei attribui pprietates:nec ē mirū si res sit vna inq̄tū h3 vnā forma3 sicut est denarceitas:ternarceitas:ꝛ hēat multitudinē in se.igit̄ inq̄tū ē ei denarceitas:ē cū pprietatib⁹:que ꝯueniūt oībus decē:sed inq̄tū h3 multitu

dinē nō hȝ ꝓprietates niſi ꝓprietates multitudinis q̄ eſt oppoſita vnitati.) Hec ille. ¶ Et poſt aliq̄ ſubdit quō diffiniendus ſit qulȝ numerus dicens. (Cū autē volueris ſcire certitudinē diffōnis cuiuſlȝ numeri di cas: ꝙ numerus eſt ꝓueniēs ex aggregatione vnius ⁊ vni⁹: ita vt numerent̄ oēs vnitates.) Hec ille. ¶ Sȝ ꝯ̄ ꝑmā ꝯcloneᵉq̄ ponit ꝙ vnū: qđ eſt ꝑn^m numeri ſignat aliqđ acciñs ſuꝑadditū ei qđ dr̄ vnum illo mō. arguit Grego. ꝑ ſic. Unū qđ eſt cōuertibile cū ente nō ſignat aliquā talē entitatē ſuꝑadditā entitati q̄ eſt vna. igitur nec vnū qđ eſt ꝑn^m numeri. añs pȝ ex illis: que dicit ſe probaſſe. ⁊ ꝯña: q2 ſiue vnū numerale dicat̄ de quolȝ de quo dr̄ vnū cōuertibile cū ente: ſiue nō: de quocūqȝ tñ dicat̄: ſufficit illi ꝙ ſit vnū vnitate entis ad hoc vt alteri poſſit cōnumerari: ſeu cū alio ꝯſtituere numerū: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs ſufficit ad hoc vt de ipſo poſſit ꝑdicari vnū numerale: ad eſt qđ eſt ꝑn^m numeri: vñ poſito ꝙ ſortes ſit vn⁹ hō vnitate entis ꝑciſe: ⁊ ſimil̄r plato. ſortes ⁊ plato ſunt vere duo hoīes: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs vterqȝ ſm ſe eſt vnus vnitate numerali: ex qua ille numerus integrat̄. ¶ 2°. Si vnitas aīe intellectiue vel angeli eſt diſtincta entitas ab entitate aīe. ḡ hec vel illa ſunt due entitates: ⁊ ꝑ cōſequēs vtraqȝ ſm ſe diuiſum eſt vna: ⁊ tūc querat̄ de illa entitate: q̄ connumerat̄ ſue vnitati: an ſit vna ꝑ ſeipſam: ⁊ hr̄ ꝓpoſitū: nā 2° fruſtra ponit̄: aut ꝑ aliā vnitatē: ⁊ ꝓcedit in infinitū. ¶ Et ſil̄r pōt queri de illa entitate: q̄ dr̄ vnitas aīe. an ꝑ ſeipſam ſit vna: ⁊ ſic eadem rōne entitas aīe ſeipſa erit vna: an ꝑ aliā entitatē ſuꝑadditā: ⁊ erit ꝓceſſus in īfinitū: ⁊ pȝ ꝙ ſemꝑ loquor de vno numerali. ¶ Sȝ forte dicet̄: ꝙ vtraqȝ entitas eſt vna: ſed diuerſimode: q2 entitas vnitatis eſt eſſential̄r vna: vel poti⁹ vnitas. Sȝ entitas aīe ē vna denoīatiue tñ: q2 ſcȝ eſt hñs talē vnitatē: ſicut ſi candor dicat̄ candidus: vt dicit Aug. 7°. de trinitate. ca°. ꝑ. aliter ipſe dr̄ candidus: q2 ſcȝ eſſential̄r ē candor: ⁊ aliter cignus: naȝ cignus ſolū denoīatiue dr̄ candidus: q2 ſcȝ in ſe hȝ candorē: ⁊ nō eſt candor: ⁊ ſicut nō pōt ꝯcludi: ꝙ cignus ſit ſeipſo candidus: ⁊ nō ꝑ candorē ſuꝑadditū: nec tñ ſeq̄t̄ ꝓceſſus in infinitū in candorib⁹: ita in ꝓpoſito nō pōt ꝓbari ꝙ entitas aīe ſit ſeipſa vna: aut ſit ꝓceſſus in īfinitū i candorib⁹. ¶ Cōtra ſolutionē arguit̄ ꝑ. Q2 entitas aīe nō eſt in ſe indiuiſa ꝑ illā entitatē ſuꝑadditam quā ponis: nec ēt ꝑ illā entitatē ſuꝑadditā eſt diſtincta ab alia. ergo nec per illā entitatē ſuꝑadditā ē in ſe vna ⁊ alii cōnumerata. ꝯña nota eſt: q2 poſito ꝑciſe ꝙ aliqd ſit in ſe indiuiſum ⁊ ſit diuiſuȝ ab alio: hoc ⁊ illud conſtituūt numerū: vel ſunt numerus: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs qđlibet eſt vnum. añs pȝ: qm̄ nulla entitas alteri ſuꝑaddita eſt cā indiuiſiōis itrinſece: de q̄ loqmur illius rei: cui addit̄: nulla ēt eſt ꝑn^m diſtinguendi aliqd a ſeipſo: aliogn ipſa eſſet diſtincta a ſeipſa: ⁊ ipſa nō eſſet ipſa: qđ implicat ꝯ̄dictionē. ¶ Cōfirmatur. Q2 ſi tā entitas vnitatis: q̄ꝫ poſitionis: q̄ꝫ entitas aīe eſſet ꝑ ſe ſubſiſtens: nec informaret ipſam aīam: conſtat ꝙ nō minus hec ⁊ illa eēnt due: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs quelibȝ vna q̄ꝫ ſint nūc: ⁊ tñ tunc entitas aīe nō eſt vna ꝑ iſtā entitatē. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ exemplū inductū nō eſt ſile: nā ꝑ ipſam candorē cignus eſt candidus: ⁊ ſi ille ſeparat⁹ exiſteret ab eo: non eſſet candidus. ¶ 2°. Q2 nō minus entitas aīe eſt ꝑ ſeipſam in ſe indiuiſa: ⁊ ab aīa diuiſa: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs min⁹ ꝑ ſeipſaȝ eſt vna q̄ꝫ illa entitas. ¶ Ex quo ſeq̄t̄: ꝙ ſi iſta entitas ſit ꝑ ſe vna ⁊ vnitas: ꝙ ēt entitas aīe ſit per ſe vna: imo quedā vnitas. ¶ 3° ꝑncipal̄r ſic. Nulla res eſt in ſe indiuiſa ꝑ aliquā entitatē ſuꝑadditā ſibi. ḡ nulla eſt vnū numerale ꝑ aliquā entitatē ſuꝑadditā. tenet ꝯña: q2 rō talis

Contra ꝑ^m ar. Greg. di. 24^a. 1 ꝑ. ar. 2° ꝯclone. 3.

vnius cōſiſtit in preciſa indiuiſione itrinſeca: ſiue ſimpliciter: ſi ſimpl̄r ſit vnū: ſiue ſm qd: vt ſm hoc vel illud: ſi ſit vnum ſm quid: vt vnū hoc vel vnū illud: vt ſupra dictū eſt: ēt de ſe pȝ añs. ¶ 4° arguit ſic. Si alicui aque iungant̄ ex diuerſis partibus due aque alie: ⁊ ex eis fiat vna aqua totalis q̄ ſit. a. aut. a. eſt vna aqua ꝑ vnā aliquā entitatē ſibi ſuꝑadditā: aut nō: ſi nō: habet̄ ꝓpoſitū: ſi ſic: vel illa eſſet aliq̄ entitas exiſtens in tota aqua: vel aliqua exiſtens tñ i cōiunctione illarū aquarū partialiū. Nō pōt dici ꝑ^m: q2 vl̄ eſſet entitas abſoluta: ⁊ hoc nō. Tū q2 ex tali cōiunctione ꝑciſe nō apparet ꝙ poſſit aliqua entitas abſoluta generari ꝑ totū: abſurdū enim eſt dicere: ꝙ ſi cyphus aque addat̄ mari ex vna parte: ꝙ ex hoc ꝑ totū mare generet̄ aliq̄ entitas abſoluta: ⁊ iterū: q2 ſi alius cyphus 2° adderet: itex cauſaret̄ ꝑ totuȝ mare ſimilis entitas: ⁊ ſic quotquot cyphi adderent̄: ⁊ tūc eſſet queſtio ꝑ quā illax totum eſſet vna aqua. Nec poſſȝ dari aliqua. Tū q2 de ptib⁹ illius entitatis eēt querendū. vtx oēs ſeipſis vel ꝑ aliqd additū eēnt vnū vt ſupra: vel illa entitas eēt reſpectus: ⁊ iſtud ēt nō pōt dari. Tū q2 nō apparet ad quem terminū eſſet reſpect⁹ ille. Tū q2 tot cauſarent̄ reſpectus ꝑ totam aquam: quot ſucceſſiue cyphi adderent̄: ⁊ non poſſet dici per quid eſſet tota aqua vna. Tuȝ q2 eſto ꝙ talis reſpectus cauſaret̄: nihil ad ꝓpoſitum: q2 nullus reſpectus eſt entitas ſm ſe ab abſolutis diſtincta. ¶ Nec pōt dici: ꝙ illa entitas ſit cauſata in cōiunctione tñ: vt aliqui forte dicerent: q2 aliqua ſuꝑficies eſſet nouiter cauſata continuans illas aquas: vel aliqs reſpectus vnionis: ſiue qđ eſt vnio illarum adinuicem: ⁊ per talem ſuperficiem vel reſpectum aque: illa tunc eſſet vna aqua. ¶ Hoc inquā eſſe nō pōt. Tū q2 neutra hx entitas noua cauſat̄: cum nec reſpectus ſit entitas ſm ſe ab abſolutis diſtincta: nec etiam ipſa ſuperficies. Tum q2 opȝ eadem rōne dicere: ꝑ quid partes talis ſuperficiei: ſi ponit̄: ſunt vnū: ⁊ ſic vel tandem deueniretur ad punctū: ⁊ nō eſſet dare ꝙ punctū eſſet illud per quod ſuꝑficies illa eēt vna: vel oporteret dicere: ꝙ ſeipſis: ⁊ eadē rōne ptes aque ſeipſis ſunt vnū. Eodem modo pōt argui de reſpectu vnionis: eſto ꝙ poneretur res diſtincta: nam vel eſſet extenſus: ⁊ tunc querendū eſſet ꝑ quid eius partes ſunt vnū: vel eſſet idiuiſibilis: ⁊ tunc non poſſet dari: in qua pte aque eſſet ſubiectiue: imo ēt nec in aliqua illarū aquax: cuȝ nō ſit maior rō de vna q̄ꝫ de alia. Tuȝ q2 ſiue ponitur talis ſuperficies ſiue reſpectus nō eſt maior rō ꝙ reſpectus vel ſuperficies cauſata in cōiunctione aque cōiuncte priori aque ex vna parte ſit illud: per qđ tota aqua ſit vna: q̄ꝫ ſuperficies: vel reſpectus cauſatus in coniunctione alterius aque ex alia parte cōiuncte. ḡ nec q̄ꝫ alie ſuperficies cōtinuantes alias partes illax aquax: vel reſpect⁹ vnionis illax adinuicem. ¶ 5°. arguit̄ ſic. Nā quando vnū corpus cōtinuū diuiditur per ſegregationē partiū adinuicem: quelibȝ partium diſcretarū eſt vna numero hoc aliquid ſm ſe: ſicut prius erat corpus totale nō diuiſum: ⁊ tñ nulla entitas eſt de nouo cauſata in aliqua illarū partiū per ſegregationē eax. igitur. ¶ 6°. arguit̄. Sumat̄ aliquis vnus aſinus ſingularis: ſi iſte ſit vn⁹ per aliquā talem entitatem ſibi ſuꝑadditam: vel illa eſt quāta dimenſiue: aut nō: ſi non: aut illa eſt ſubā: aut accidens: nō ſubā: q2 nec ſubſtantia imaterialis: cum nulla talis ſit in aſino: nec materialis: q2 oīs talis ſiue ſit materia: ſiue forma: ſiue cōpoſituȝ eſt quanta. Nec accidens. tum quia nō eſſet ſignificare in aſino aliquā partem determinatam: in qua illud accidens eſſet: nō

4° hec arg. ponit Greg. arti. ꝑ. cōcluſione 3.

enim

enī apparet cur potius eſſet in capite ꝙ̄ in cauda. Tū quia eſto ꝙ ipſum eſſet in aliqua parte determinata. verbi gratia in capite. nō ꝓpter illud pars materie exiſtentis in cauda eſſet vnū cū alia parte materie proxima ſibi: nec cum parte forme: q̄ informat̄: nec etiam pars forme caude cum alia parte ſibi ꝓxima. Si vero hꝫ entitas ſit quanta dimenſiue. igit̄ eſt multa: ⁊ tunc queratur ꝑ quid illa multa ſunt vnū: quia vel ſeipſis: ⁊ tunc eadem rōne vna pars forme aſini cū alia ſimili: ⁊ ſimilr cū mā̄ ſeipſis pñt eſſe vnū: cū nō min⁹ iſte partes ſint nate facere vnū ex ſe inter ſe: ⁊ ſilr partes māe cū partibus forme ꝙ̄ partes illius entitatis addite inter ſe: vel illa multa ſunt vnū per aliquā aliam entitatem: ⁊ tunc de illa querat̄ in infinitū. Similr hec rō ⁊ forſitan euidentius quo ad aliquid poſſet formari de aliqua vna aqua: ⁊ alijs corporibus homogenijs. ¶ 7° Ponatur ꝙ deus creet aliquā ſubām angelicā ſine entitate ſibi ſuperaddita: ⁊ poſt lapſum temporis crearet in ipſa alias entitates: quales ſunt in alijs ſubſtantijs angelicis: quo facto cōſtat ꝙ iſta ſubā ita eſſet vna ſicut ſubā alterius angeli. Tunc arguit̄ ſic demōſtrando ipſam. Hec ſubſtātia eſt vna: ⁊ fuit vna diu ꝙ fuit ſine entitate ſuꝑaddita. ergo hec ſubſtātia nō eſt vna ꝑ entitatē ſuꝑadditā. ꝯña pꝫ: qꝛ enim ſubā niuis eſt alba per entitatē ſuꝑadditā: ideo ſi ipſa eſſet ſine aliqua entitate ſibi ſuꝑaddita: ipſa nō eſſet alba: pꝫ ēt rōne: qꝛ ꝑ nullam rem aliquid eſt tale: qua remota ⁊ nullo alio vice illius poſito: ipſum nihilominus eſt tale. aūs ꝓ p̄ª parte pꝫ de ſe: ſed ꝓ 2ª ꝓbatur: qꝛ diū ipſa fuit ſine ſuꝑaddita entitate: ſi non fuit vna. g̊ fuit aliq̄ entitates inter ſe diuiſe. i. quaꝝ vna nō erat alia: ⁊ ſi ſic. g̊ ⁊ nunc ipſa eſt aliq̄ entitates adinuicē diſtincte: ⁊ per ꝯñs ipſa nō eſt vna: pꝫ ꝯña. qꝛ ꝯſtat ſm caſū ꝙ ille entitates: que ipſa fuit. verbi grā. b. c. eedem ipſe ſunt nunc ita ꝙ ipſa eadem entitas. b. q̄ tunc fuit eſt nunc etiam: ⁊ per ꝯñs neutra in alterā vel aliquā aliā cōuerſa vel tranſmutata. g̊ ⁊ nunc vna nō eſt alia: ⁊ cū vtraqꝫ ſit: ſequit̄ ꝙ vna a reliqua ſit diuiſa. ¶ Confirmat̄. Qꝛ iō preciſe tunc hec entitas. b. nō erat illa entitas. c. qꝛ hec erat hec: ⁊ illa erat illa. vñ ſicut omnis entitas ſeipſa formaliter eſt ipſa: ſic ſeipſa eſt diuiſa a nō ipſa: ſeu nō eſt alia: ⁊ per ꝯñs ꝙ̄diu ipſa eſt ipſa: eſt diuiſa ab alia: ⁊ cōſtat ꝙ ꝙ̄diu ipſa eſt: ipſa eſt ipſa: nō enim putādū eſt: ꝙ ſicut poſſibile eſt aliquā eandē rem prius fuiſſe nō tantā vel talem: ⁊ poſtea eſſe tantam ⁊ talem: ſic ſit poſſibile eandem entitatē prius fuiſſe nō hanc vel illā ⁊ poſtea eſſe illam: hoc enim poſito: ipſa nō eſſet eadē entitas ſed alia: ſed nunc eſt entitas. b. que fuit. g̊ nunc ipſa nō eſt entitas. c. ſed ab illa diuiſa. ¶ Ex quo vlterius ſequitur: ꝙ hec ſubſtantia angeli nūc nō eſt vna. ¶ Forte dicetur: ꝙ impoſſibile eſt hꝫ ſubām eſſe ſine aliqua entitate ſuperaddita. ¶ Cōtra p̊. Qꝛ eſto ꝙ illud eſſet impoſſibile: nihilominus ſequitur ꝓpoſitum. qꝛ ſi iſta ſubā eſſet vna nō ſeipſa ſed ꝑ aliquā entitatē ſibi ſuꝑadditam: ſi ēt ꝑ impoſſibile poneret̄ ipſā eſſe ſine entitate ſuꝑaddita: ipſa tūc non eſſet vna: ſicut: qꝛ ignis eſt calidus caliditate ſibi ſuꝑaddita ſi poneretur ꝙ ignis eſſet ſine caliditate: ipſe non eſſet calidus eſto ꝙ impoſſibile eſſet ipſum ſic poni: ſicut dicerent phi. ergo ꝑ oppoſitū: ſi poſito illo impoſſibili adhuc ſubā eſſet vna: ſequit̄ neceſſario: ꝙ ipſa nō eſt vna ꝑ aliquā entitatem ſibi ſuꝑadditā. Simili mō ꝓbat Augu. 5°. de trinitate. ca°. 6°. ꝙ pater nō iō eſt ingenitus: qꝛ filiū genuit: qꝛ ſi filiū nō genuiſſet: nihil ꝓhiberet eū dicere ingenitū: ⁊ tñ ſuppoſitio eſt penitus īpoſſibilis. 2° quia falſum eſt illud eſſe īpoſſe: nō enim aliq̄ ꝯdictio implicat̄ ſed ponatur illa ſubā eſſe ⁊ nulla entitas ſibi ſuꝑaddita eē. ¶ Preterea nō minus poſſibile eſt ſubā eē ſine aliqua entitate ſibi ſuperaddita ꝙ̄ eſſe aliqḋ accidens ſine ſubiecto: qḋ tñ cōſtat ꝑ fidem eſſe poſſibile. ¶ 2° loco arguit idē Gre. ꝓbādo ꝙ numerus nihil ſuꝑaddit rebus numeratis p̊ ſic. Queciiqꝫ ſunt tot vel tot ſunt ſeipſis: ⁊ nō ꝑ aliquā entitatē inherentē eis tot vel tot. g̊ nullus numerus eſt aliqua res inherēs rebus numeratis. ꝯña tꝫ: ⁊ aūs ꝓbatur: qꝛ oium: q̄ ſunt tot vel tot qḋlibꝫ ſeipſo: ⁊ nō ꝑ aliquā entitatē inherentē ſibi eſt vnū: vt pꝫ ex dictis. g̊ qḋlibet ens: ⁊ qḋlibet aliud ſeipſis nō ꝑ aliquā entitatē eis inherentē ſunt duo: ⁊ q̄lꝫ tria ſeipſis tria: ⁊ vlr q̄libet tot vel tot. vt. 10. vel. 50. aut alio quolibꝫ numero ſeipſis tot ſunt vel tot. ¶ Cōfirmatur ingt. Qꝛ ſi aliqua eēnt tot. verbi grā duo ꝑ entitatē inherentē: vnū illoꝝ duoꝝ ⁊ illa dualitas eſſēt due entitates. vel g̊ ſeipſis: ⁊ tunc eadē rōne p̄ma duo ⁊ q̄libet alia duo ſeipſis ſunt duo: cū nō poſſit ratio potior aſſignari ꝓ iſtis ꝙ̄ ꝓ illis: vel ſunt duo alia dualitate inherente: ⁊ tunc ſequitur illam ⁊ illud p̊ ſumptū eſſe duas entitates ꝑ aliā dualitatē: ⁊ ſic in infinitum. ¶ 2°. Aut iſtud accidens additū: qḋ dr̄ eſſe numerus eſt entitas oio ſimplex ⁊ indiuiſa in ſe: aut eſt entitas compoſita ⁊ diuiſa in partes. p̄mū dici non pōt. p̊ quia numerus nō eſſet quātitas diſcreta: cū omnis quantitas diſcreta ſit diuiſibilis. vt patet 5°. metaphiſice. 2° qꝛ tunc ſequit̄: ꝙ idem accidens numero ſm ſe totam ſit in pluribus rebus loco maxime diſtantibus; verbi gratia. millenarius hominū in diuerſis mundi ꝑtibus exiſtentiū eſſet totus in quolibet illoꝝ: ⁊ iterum totus in qualibet parte cuiuſlibet eoꝝ: qḋ eſt abſurdū: ⁊ impoſſibile ꝑ naturā. ꝯña pꝫ: qꝛ qua rōne eſt in vno hoie eadē rōne eſt in quolibet: ⁊ qua rōne in vna parte vni⁹ hominis: eadē rōne in qualibet. 3° qꝛ ſequit̄: ꝙ quandocunqꝫ generat̄ vnus homo ſimul: in quolibet homine mundi fieret vna res noua abſoluta: nā tūc eēt nouus numerus hominū: nec ſolū vna fieret ſed innumerabiles: nam iſte homo nouiter genitus: ⁊ ſortes preexiſtens eſſent duo: ⁊ per ꝯñs in vtroqꝫ fieret binarius: ⁊ eadem rōne in quolibet alio homine fieret nouus binarius nam quilibet alius ⁊ ipſe eſſent duo. Itē ipſe ⁊ quilibet alij duo eſſent tres: ⁊ ꝑ ꝯñs in quolibet fieret ternarius: ⁊ ſic quotcūqꝫ hominibus poſſet cōnumerari: tot in quolibꝫ homine fierēt noue entitates. hec aūt abſurda ſunt audientibus. ¶ Si vero iſtud accidens ſit entitas in ſe diuiſa ⁊ hñs ꝑtes: tūc vel due ꝑtes ſunt adinuicē ꝯtinue: ⁊ ſic numerus nō eſſet quantitas diſcreta: ſed cōtinua ſeu magnitudo: cū ois quantitas diuiſibilis incontinua ſit magnitudo: vt pꝫ 5°. metaphi. ¶ Ex quo vlteri⁹ ſeq̄t̄: ꝙ in oib⁹ reb⁹ aliquo numero numeratis. verbi grā. millenario loco etiam diſtantib⁹ eſſet vna magnitudo: ⁊ multa alia ex hoc inconueniētia pñt inferri. vel ſue partes ſunt adinuicē nō cōtinue ſed diſcrete: vocādo diſcreta quecūqꝫ nō ſūt adinuicē cōtinua: ſeu vnū ꝑ cōtinuationem: ⁊ tunc vel ille ꝑtes eſſent numeri vel vnitates: nō enī poſſēt eſſe alie partes q̄ntitatis diſcrete inꝙ̄tū hꝫ. Nō pōt dici ꝙ ſint numeri. Tū qꝛ nō quilibet numerus ē diuiſibilis in numeros. verbi grā: binarius vnitatū. Tū qꝛ quilꝫ illoꝝ numeroꝝ haberet partes: ⁊ de illis etiā eſſet querēdū: ⁊ ſic vel quilibet numerus eſſet cōpoſitus ex infinitis numeris: qḋ eſt impoſſibile: vel aliquis numerus eſſet compoſitus ex vnitatibus: ⁊ eadē rōne quilibet ꝙ̄uis ex paucioribus: ⁊ alius ex pluribus: ⁊ ſi iſtud detur: aut

Scđo loco idē. q. 2. ar. 2°.

T. c. 16.

T. c. 18.

iſte vnitates ſeipſis nullo addito ſunt numerus: aut ꝑ aliqđ additū eis: ſi per additū: querēdū eſt de illo vtꝝ ſit ſimplex: vel habens partes ſicut prius: ſi ſeipſis ille vnitates ſunt numerus: cum vnitates numerales non ſint res ſuꝑaddite rebus numeratis: ſꝫ q̄libꝫ talium rerum ſit ſeipſa ꝛ nō per aliquid ei additum vna: ſequit̄ ꝙ numerus non ſit accidens ſuꝑadditū rebus numeratis .id eſt rebus: que ſunt tot vel tot. ¶ 3º. Nam phs
T.c.24. dicit.10.metaphiſice ꝙ numerus eſt pluralitas vnitatuꝫ.id eſt plures vnitates vt ſit locutio intranſitiua: ſꝫ queꝫ ſenſuꝫ apparet eū fuiſſe locutū: ex eo ꝙ 3º.phiſicorū vbi noua trāſlatio hꝫ. Numer⁹ eſt vno plura: trāſlatio cōmēti hꝫ. Numerus plures vnitates. ꝛ Cōmētator ibidē cōmēto.68.dicit ꝙ numerus eſt coacerutus vnitatū. ꝛ.10.metaphiſice cōmento.21.dicit ꝙ in diffōne numeri dictū eſt ꝙ eſt multitudo compoſita ex vnitatibus. Et rurſus 4º.phiſicoꝝ cōmēto penultimo dicit: ꝙ qꝛ vnū eſt mēſura vnigenia: plures vnitates eſt numerus: cōſtat aūt ꝙ vnitates nō ſunt aliqua accidentia: vel entitates ſuperaddite rebus vnis ꝛ numeratis: ꝛ per ꝯñs nec ipſe numerus. ¶ Ex quo vlterius ſeq̄t̄ ꝙ nullus numerus ꝓprie loquendo eſt aliqua entitas per ſe vna ſed plures: vnde ſicut nulla res ꝑ ſe vna eſt ꝑplus vel exercitus: ſic nulla res inq̄tuꝫ hmōi eſt numerus: nec de aliqua per ſe vna re pōt verificari aliqs terminus numeralis: vel ſi verificetur: hoc contingit inq̄tū illa ꝓ quibus ſubiectuꝫ ſupponit erunt plura: ꝛ nō inq̄tū vnū. ſicut ergo dicim⁹ ꝙ ſortes ꝛ plato ſunt duo homines: ſic poſſumus dicere: ꝙ ſunt dualitas: vl' binarius: ꝛ ſic nulla res per ſe vna eſt ſortes vel plato: aut aliqui duo hoīes: ſic nulla res ē dualitas aut bina-
Tertio loco arg. Scotus di.24. rius hoīuꝫ ꝛc̃. ¶ 3º loco arguit ſic ad idē Sco. ꝛ multi alij. Nulla realitas vꝫ acq̄ri i aliq̄ ꝑ h ꝙ fit cū alio: q̄ nō acq̄reret̄ ſi fieret ſiñ alio: ſꝫ manif̄ ē ꝙ ſi fiat lapis ꝑcīſe ꝛ ꝑ ſe nō acquiritur in eo realitas aliq̄ ꝑtinēs ad numerū: niſi ſola ꝓpria vnitas. ḡ ſi pōt fieri cū alio lapide nulla alia realitas acquiret̄: niſi ꝙ quilibꝫ lapis habebit ꝓpriā vnitatē. ¶ 2º. Si numerus eſſet accñs ꝑtinens ad genus quātitatis: ꝛ eſſet accñs ſimplex: vel poneret̄ eſſe ſubiectiue in q̄libet vnitate ſm ſe totū: ꝛ ita vnū ſimplex accñs eēt in diuerſis ſubiectis: qđ eſt impoſſibile: aut poneret̄ in vna ſola vnitate: ꝛ hoc eſt magis impoſſibile. Tuꝫ qꝛ numerus nō eſt ſubiectiue in vno. Tuꝫ qꝛ alie vnitates nihil facerēt ad numerū. Aut poneret̄ ſm aliqđ ſui in vna vnitate: ꝛ ſm aliqđ ſui i alia: qđ ēt dici nō pōt. Tū qꝛ numer⁹ ſupponit̄ ꝙ ſit realitas ſimplex accidētalis ð gñe quātitatis. Tū qꝛ hꝫ realitates q̄ ſūt ꝑtes nūeri nō vīr aliđ q̄ꝫ vnitates: ꝛ ꝑ ꝯñs numerus nō eſt alia res ab vnitatib⁹ ipſis. ergo numerus nō eſt aliqđ vnū accidens: vel vna entitas. ¶ 3º. Quia ſi ſic aut numerus eſt vna forma: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑncipiū numeri ꝑdicabit̄ de numero: aut illa eſt plures hñs partes: quaꝝ vna ponit̄ ſubiectiue in vno continuo ꝛ alia in alio: ꝛ hoc eſt impoſſibile: qꝛ tunc in continuo eſſent due quātitates ſcꝫ continuitas: ꝛ pars illius numeri ꝛc̃. ¶ 4º. In illis que ſunt diuiſa nō eſt vna forma realis: ſed numerus ꝛ diuiſio facit cōtinua actu diuiſa. ḡ nō ponit in eis aliquā formā realē. ¶ 5º. Quia ſi ſic datis duobus numeris darent̄ neceſſario infinite realitates: poſita nāqꝫ dualitate lapidū: ꝛ dualitate lignoꝝ: q̄rit̄ vtrū illa dualitas duaꝝ dualitatū ſit aliqđ reale aut nō: ꝛ ſi nō. pari rōe nec lapidū: vel lignoꝝ fuerūt aliqđ reale. ¶ Et ſilr ſi dualitas dualitatum nō ſit accñs ſuꝑadditū dualitatibus lignoꝝ ꝛ lapidū: pari rōne nec dualitas lignoꝝ dicit accñs ſuꝑadditū lignis: ſi vō tertia dualitas ſit accñs reale ſuꝑadditum primis dualitatibus duabus iam ſunt tria accidentia realia: primū eſt dualitas lapidū. 2m eſt dualitas lignoꝝ: ꝛ 3m dualitas ꝑmaꝝ dualitatū: ꝛ tūc queritur de trinitate iſtoꝝ triū accidentiū: vtrū ſit accidēs reale ſuperadditū: ꝛ ſi ſic iam hñtur q̄ttuor res: ꝛ queritur de quaternitate illaꝝ: vtrū ſit q̄nta res: ꝛ ſic in infinitū. Si vero non: pari rōne nec dualitas lapiduꝫ vel lignoꝝ ſit accidens reale ſuꝑadditū lignis: aut lapidibus. igit̄ ꝛc̃. ¶ 6º. Impoſſibile eſt minoreꝫ numerum equalem eſſe maiori numero ſic ꝙ accidens reale minus ſit equale accidenti reali maiori: ſed ſi dualitas ſit tale accidens ſuperadditū rebus duabus: tūc realitas dualitatis duoꝝ quinarioꝝ eſt maior realitas q̄ꝫ realitas dualitatis duoꝝ lignoꝝ: qm̄ illa realitas diuidi pōt in duas partes maiores videlꝫ in realitatē vnius quinarij: ꝛ realitatē alterius quinarij: dualitas vō lignorū diuidit̄ in duas vnitates: de quib⁹ cōſtat ꝙ ſunt minores q̄ꝫ realitates quinarioꝝ: ꝛ ita pꝫ ꝙ dualitas quinarioꝝ eſt maior realitas q̄ꝫ dualitas duoꝝ lignoꝝ. Patet aūt ex alia parte: ꝙ oīs dualitas oī dualitati eſt eq̄lis. igitur ſi forma numeri eſt tale accidēs reale: maior realitas erit equalis minori: qđ eſt impoſſibile. ¶ 7º. Nullū accidens reale replicat̄ ſuper ſeipſuꝫ. ſed numerus ſuper ſeipſuꝫ replicatur: dicimus enim duos binarios ꝛ tres ternarios: ꝛ ſic de alijs. igitur ꝛc̃. ¶ 8º. Partes mālēs alicuius totius nō pñt fieri ꝑtes alteri⁹ ſine ſui mutatione: ſicut nec mā pōt fieri ſub noua forma abſoluta ſine mutatione: ſed vnitates que ſunt partes mālēs numeri q̄narij: pñt fieri mā ſenarij ſine ſui mutatione ſicut pꝫ de q̄nqꝫ lapidib⁹: qm̄ ſi generet̄ ſextus pꝫ ꝙ nulla mutatio facta eſt circa ꝑores lapides: ꝛ tūc erunt partes ſenarij de nouo. ḡ impoſſibile eſt ꝙ ſenarius vel q̄narius ſint talia accidētia realia. ¶ 9º. Nullum reale accidens eſt idem numero in decē hoībus ꝛ
T.c.110. decem equis: ſed phs dicit 4º.phyſicoꝝ.caº. de tpe: ꝙ idem eſt danarius decē hoīuꝫ ꝛ decē equoꝝ: ꝛ per hoc
Quarto loco arg. Aur. q.1.artic.2º. ꝓpoſitio.2. Utrū forma numeri ſit ex̄ animam. ꝓbat ꝙ idem eſt tempus oīuꝫ motuū. igit̄. ¶ 4º. loco arguit Aureolus ꝯ eandem ꝯnem: vult enim ꝓbare ꝙ forma numeri nō ſit extra animam. et arguit ꝑ ſic. Qꝛ ſi ſic. ſequeret̄ ꝙ datis duobus numeris ponunt̄ infinite res in actu: ſtatim enim dualitas illoꝝ numeroꝝ eſt res tertia: ꝛ ternitas illoꝝ triū eſt res quarta: ꝛ qua ternitas res q̄nta: ꝛ ſic in infinitū. ¶ Nec valet inquit ſi dicat̄: ꝙ realitas toti⁹ numeri nō eſt quoddā diſtinctum: vt quedā res tertia a realitate partiū: ſꝫ ſicut includens vtrūqꝫ differt a qualibet illaꝝ: ita ꝙ numer⁹ nō differt ab vnitatibus niſi ſicut totū cōſtitutū a ꝑtibus ꝯſtituentibus: ꝛ ſic binarius dicit rē diuerſaꝫ a q̄lꝫ vnitate nō tñ ꝯnālē illis: ꝛ idcirco realitas binarij non facit ternariū cū realitate duaꝝ vnitatū: ſicut nec realitas totius eſt q̄d componibile cū realitate materie ꝛ forme. ¶ Iſtud inquit Aureolus nō valet: ſed deficit in duobus. ꝑ quidem cum ait formā numeri ex vnitatibus componi: nulla nāqꝫ forma cōponit̄ ex ſua mā: ſed manifeſtū eſt ꝙ vnitates ſunt mā ternitatis ꝛ aliorum numeroꝝ: q̄uis enim numerus in cōcreto: vtpote ternarius includat vnitates in recto: ſicut ſimus includit naſum: tñ ternitas in abſtracto nō includit vnitates: quarū eſt ternitas niſi in obliquo: vñ dr̄ ternitas vnitatū ē ſic ſimitas naſi. ¶ Ex quo patꝫ: ꝙ vnitates ſunt ſubiectū: ꝛ mā ternitatis: ꝛ non partes integrales ipſius. igit̄ non eſt verum: ꝙ forma numeri ſit totalitas vnitatū ꝛc̃. ¶ 2º. ſic ad ideꝫ. Qꝛ forma numeri in abſtracto nō eſt aliud q̄ꝫ quedam totitas: ꝛ tantitas: ac menſura

menſura diſtinctoꝝ:quoꝝ quodlibꝫ eſt aliqd vnũ:ſed
ex terminis pꝫ:ꝙ menſuratio ſeu totitas ac tantitas
diſtinctoꝝ nõ eſt aliqd cõſtitutũ ex diſtinctis:ſed ma/
gis eſt terminatio eoꝝ:⁊ actus cõpetens eis inq̃tũ di/
ſtincta ſunt.ġ manifeſtũ eſt ꝙ forma numeri non eſt
aliqd cõpoſitũ ex vnitatibus.❡ 3°. ſic ad idem. Si cõ
poſitũ eſſet formalr̃ numerus:impoſſe eſſet intelligere
compoſitionẽ vnitatũ abſqꝫ numeratione:vñ nõ eẽt
aliud numerare q̃ cõponere ⁊ cõiungere vnitates:ſed
cõſtat ꝙ vnitates pñt cõiungi:cõponi:⁊ actuari:nec tñ
pp hoc ſcietur numerus eaꝝ:aut quot ſũt.ġ numerus
non addit ad vnitates illud:qd totũ addit ad ptes:imo
vt quedam forma accidentalis vnitates reſpiciens:vt
ſubiecta ſeu menſurata:ppter qd ſi ſit in rerũ nã pone
ret in numeꝝ:ſicut ponit accidens ad ſubiectũ:⁊ p ꝯñs p
ceditur in infinitũ:qd eſt pncipale intentũ. ❡ 2° inq̃t
deficit i hoc illa euaſio.Qꝛ dicit ꝙ numerus nõ ponit
aliqd numerabile ꝯ vnitates:certũ eſt enim ꝙ vnita/
tes ſunt qd continuũ:ſed numerus eſt ſpẽs diſtincta a
cõtinuo:⁊ ponit in numerũ in ſpẽbus quãtitatis.ġ dicit
aliqd numerabile cũ vnitatib⁹:in qb⁹ exiſtit. ❡ 2° ſic
ad idem. Nã cõcedit ꝙ denari⁹ lapidũ ⁊ denari⁹ ligno
rũ ſunt duo denarij:ſed manifeſtũ eſt ꝙ non ſunt due
vnitates immo.20.ġ eſt alius numerus numerorum:
⁊ alius numer⁹ vnitatũ:qd nõ eſſet niſi adinuicẽ eẽnt
cõnumerabilia vnitates ⁊ numer⁹ vnitatũ. ❡ 3°. ſic ad
idẽ. Phus expſſe dicit 5°.metaphiſice 8°.⁊ 7°. cõpoſita
ſubã eſt tertia a mã ⁊ a forma:⁊ p ꝯñs ponit in nume/
rũ:dato igr̃ ꝙ numerus nõ eſſet niſi aggregatio vnita
tũ:⁊ q̃ſi totũ aliqd cõſtitutũ ex ipſis:nihilomin⁹ poſſet
vt res tertia numerari. ❡ 2° pncipalr̃ arguit ꝯ ꝯnem.
Qꝛ ſi forma numeri ſit aliqd reale:cũ numeri.ſ. ſe re/
flectant̃ dicendo tres ternarij:aut duo ternarij:⁊ ſic in
infinitũ:ſꝫ hoc nõ ꝯpetit alicui forme reali:non enim
albedo ſuſcipit aut nigredinẽ:aut pallorẽ. ❡ Nec va/
let ſi dicat̃ ꝙ cũ dr̃:tres ternarij:ternitas ternarioꝝ nõ
eſt aliud a nouenario vnitatũ:⁊ ita nõ fit reflexio ſup
priorẽ numeꝝ:ſed gñãtur alius numerus vnitatum.
❡ Hec inquit euaſio nullius eſt momenti p eo ꝙ dicit
phs 5°.metaphiſice:ꝙ bis tria nõ ſunt ſex:⁊ pari rõne
ter tria nõ ſũt nouẽ formalr̃:ita ꝙ ternitas ternarioꝝ
ſit formalr̃ nouenari⁹ vnitatũ:vñ Cõmentator dicit
5°.metaphiſice cõmẽto.19°.ꝙ forma ſenarij eſt vnitatũ
ſex:nõ tres binarij.ġ nõ ẽ veꝝ:ꝙ dicendo tres ternarij
hec ternitas ternarioꝝ ſit idẽ ꝙ nouẽari⁹. ❡ 2°.ad idẽ.
Quecũqꝫ formalr̃ ſunt diuerſe ſũme ⁊ diuerſe totita/
tes ſunt diuerſi numeri formalr̃:ſꝫ alia eſt ſũma terna
rioꝝ ternitas:⁊ alia vnitatũ nouenarius.ġ nõ ſunt idẽ
numerus. ❡ 3° ad idẽ. Mens cõcipiens ternitatẽ ter
narioꝝ ꝯcipit p ternitatẽ aliquã rõnẽ cui ſubijcit ter/
narios:ſed eoſdẽ ternarios nõ ſubijcit nouenario:non
enim in trib⁹ ternarijs ſunt nouem ternarij.ġ rõ terni/
tatis:quã pdicat de ternarijs:nõ eſt eadẽ cũ rõne noue
narij. ❡ 4°.ad idem. Un⁹ numerus dr̃ aliũ numerare
⁊ eẽ ps alterius aliquota:vt pꝫ ex 5° Euclidis.vñ bina/
rius eſt tertia ps ſenarij:ſꝫ vn⁹ numer⁹ aliũ nõ nume
raret niſi poſſet eſſe ſubiectũ numeri:binarius enim
nũq̃ numeraret ſenariũ niſi p ternariũ duceret̃.igr̃
idẽ qd prius:cõcludit igr̃ ꝙ ex quo forma numeri re/
flectit̃ ſuper ſeipſam:⁊ ptẽdit in infinitũ:hoc aũt eſt
ppriũ entiũ rõnis que formant̃ ab intellectu:⁊ nullo
mõ ꝯpetit enti reali poſito extra mentẽ:manifeſte cõ/
cludit̃ ⁊ demonſtratiue:ꝙ forma numeri nihil eſt i re
extra.) Hec ille. ❡ 3° pncipalr̃ arguit̃ ſic. Licꝫ forma
numeri nõ ſit formalr̃ cõnexio vnitatũ:ſed menſura

Utrum gñet alius numerus i reflexio ne nũeri ſuper numeꝝ.

T.c.19.

earũ:nihilomin⁹ hõ cõnexionẽ ſupponit:ſꝫ manifeſtũ
eſt:ꝙ vnitates nullã cõnexionẽ hñt adinuicẽ niſi p itel
lectũ loquẽdo de cõnexione:q̃ exigit̃ ad ipſuꝫ numeꝝ:
ſi enim ex nã rei habẽt ꝯnexionẽ:querit̃ que ſit illa:nõ
enim ſunt ꝯnexe:qꝛ cõtinent̃ infra idẽ marſupiuꝫ:qꝛ
denarius in vna burſa exiſtens ⁊ exiſtens in alia ſunt
duo:ſicut ⁊ illi qui cõtinent̃ infra idẽ marſupiũ:vel ſic
lapides q cõtinent̃ infra eundẽ campuꝫ:qꝛ lapis q eſt
hic.⁊ q eſt vltra mare ſunt duo lapides:nec qꝛ ꝯtinent̃
infra idem hemiſperiũ:qꝛ ſol q eſt ſub terra:⁊ ſtella q̃
eſt ſupra terrã ſunt duo corpa:qꝛ nec ꝯtinent̃ infra idẽ
celũ:qꝛ angelus q nõ cõtinet̃ ⁊ lapis q cõtinet̃ ſũt due
res:nec qꝛ cõtinent̃ infra ambitũ vniuerſitatis rerum
ſcꝫ infra rõnẽ entis:qm̃ talis ambitus ⁊ talis cõtinen/
tia nõ eſt ſm rẽ:ſꝫ tm̃ p intellectũ.ġ impoſſe eſt ꝙ for⁹
numeri q̃ pſupponit cõnexionẽ vnitatũ ſit niſi p intel/
lectũ. ❡ 4°. ſic pncipalr̃. Si forma nõ ſit ab aĩa:ſed ſit
realiter in nã:nõ erit in actu niſi vn⁹ numerus: videlꝫ
ille q cõphendit vnitatẽ oĩum reꝝ diſtinctaꝝ:ſi enim
detur ꝙ ſint plures alij numeri minores illo in actu:q
menſurent diuerſas ptes vniuerſitatis:ſeqtur ꝙ ſũme
oppoſita inſint actu eiſdẽ vnitatibus:qm̃ duo lapides
menſurant̃ dualitate ⁊ ternitate:qꝛ eſt in vniuerſo ter/
tius lapis:⁊ quaternitate:⁊ ſic de oĩbus donec ꝯſuman
tur vniuerſi lapides:⁊ deinde ſub maioribus alijs nu/
meris addendo arbores ad lapides:⁊ deinde ſub ma/
ioribus addendo folia ⁊ flores:⁊ ſequit̃ ꝙ qcũqꝫ dati
lapides ſunt ſubiecta ptialia ſũmarũ innumerabiliuꝫ
⁊ inexplicabilium numeroꝝ in actu:qd eſt ꝯ phm:qꝛ
dum quaternarius eſt in actu in tribus lapidibus:qui
ſunt reſpectu quaternitatis ſubiecta ptialia:alius ter/
narius eſt in potẽtia:qꝛ in oĩ quaternario ternari⁹ eſt
in potentia.ġ manifeſte apparet ꝙ forme numeroꝝ
nõ ſunt actu extra aĩam in actu. ❡ 5° ſic. Si forma de
narij eſſet in decẽ lapidibus actualiter exiſtens:ſeqtur
ꝙ in illis decem lapidibus eſſet in actu duodenarius:
imo tot quot modis pñt cõbinari adinuicẽ lapides:in/
cipiens nãqꝫ illos duodecim lapides cõputare ab vna
pte formabit ſuũ binariũ ⁊ ſuũ ternariũ:⁊ ſic deinceps
vſqꝫ ad denariũ:incipiens võ ab altera formabit aliũ
binariũ ⁊ aliũ ternariũ:⁊ ſic deinceps.ſm hoc ġ iaꝫ ha/
bemus duos denarios:⁊ pari rõne habebit̃ tertius ici/
piendo a 2° vnitate ex illa parte:⁊ quartus incipiendo
a 2° ex alia:⁊ vlr̃ tot denarij pñt hic apphendi: quot
modis põt ordo ⁊ cõnexio vnitatũ variari.querit̃ ġ de
iſtis denarijs vtrũ quilꝫ ſit in actu in decẽ lapidibus
aut vn⁹ tm̃:nõ põt aũt poni ꝙ vn⁹:qꝛ q̃ rõne vnus eſt
ibi:eadẽ neceſſe eſt ꝙ centũ vel plures denarij in decẽ
lapidibus ſint in actu:⁊ hoc eſt ipoſſe ⁊ abſonũ:qꝛ ma/
nifeſte ſequeret̃:ꝙ debens cẽtũ denarios non haberet
ſoluere niſi decẽ.ġ ipoſſe eſt ꝙ denarius decẽ lapidum
ſit in actu niſi ab aĩa computãte. ❡ 6°.ſic. Forma nu/
meri nõ eſt aliud q̃ q̃daꝫ totitas ſiue ſũmatio diſtin/
ctoꝝ:hec aũt rõ nõ eſt aliud q̃ termin⁹ diſtinctoꝝ in/
q̃tũ diſtincta ſunt:ſicut enim figura nõ eſt aliud q̃ ter
minus cõtinui:ſic nõ eſt aliud totitas q̃ termin⁹ diſtin
ctoꝝ:nõ qdẽ inq̃tũ ſunt cõtinua:ſed ſm ꝙ ſunt diſtin
cta:diſtincta nãqꝫ inq̃tũ hmõi ſunt qddã terminabile
p hanc totitatẽ vel illã:vt p ternitatẽ:vel quaternitatẽ:
vnde inq̃tũ ſunt diſtincta ſunt qddã ſũmabile:ſꝫ ma/
nifeſtũ eſt:ꝙ eſſe ſũmabile non eſt in potentia niſi ad
aliqd rõnis.ſ.ad ſũmationẽ iſtã vl̃ illã:q̃ iportat̃ p to/
titatẽ vt p ternitatẽ aut q̃ternitatẽ:ꝯſtat.n.ꝙ ſũmatio
nõ eſt in re ext̃:ſꝫ tñ in mẽte ſũmante.ġ forma numeri
nõ eſt:nec põt eſſe niſi in aĩa obiectiue. ❡ 7°. Qꝛ phus T.c.128.

4° phyſico. dic hec vba. (Dicam⁹ igit̃ cū numerās nō fuerit numerare nō erit. ḡ manifeſtū eſt ꝙ numer⁹ nō erit: ⁊ cū nil natū ſit numerare p̃ter aīam ⁊ de aīa intellectus: īpoſ eſt vt ſit numerus cū aīa nō fuerit.) ¶ 8°. Nam Cōmētator in eodē 4° phyſicoꝝ cōmento. 129°. exponēs p̄dicta vba Ariſto. ait. (Et cū res numerās que eſt aīa nō fuerit: tūc numerare qḋ eſt eius actio nō erit: ⁊ cū numerare nō fuerit: manifeſtū ē ꝙ numerus nō erit. Numerus eni aut eſt numeratū: aut actio numerantis in numerato: manifeſtū eſt aūt ꝙ nō ē numeratū. ḡ eſt actio numerātis in numerato: cū aūt nō fuerit numerans: eius actio nō erit. ḡ declaratū eſt ꝙ cū numerās nō fuerit: nō erit numerus: īpoſ eſt autē aliqd aliud numerare p̃ter aīam ⁊ de aīa intellect⁹. ḡ manifeſtū ē ꝙ ſi aīa nō fuerit nō erit numer⁹.) ⁊ īfra. (Eſſe vo numeri ī aīa nō eſt eē oīb⁹ modis: qꝛ ſi eēt ſic chimera ⁊ hircoceruus: ſed eē ei⁹ ex̄ mentē eſt in potētia pp ſubiectū ꝓpriū: ⁊ eē vo eius in aīa eſt in actu ſcꝫ qñ aīa egerit illā actionē: q̄ dr̄ numer⁹ in ſubiecto p̄parato ad recipiēdū illā.) Hec Cōmēta. igit̃ maīfeſtū ē ꝙ numerus nō eſt in actu in rerū nā: ſed tm̄ in potētia ſm mentē Cōmētatoris. Hec Aureolus ꝯ p̄mā ꝯnēꝫ.

Cōtra ſcōaꝫ concluſionēꝫ Grego. q. p̄. arti. 2°. ꝓcib ue p̄°.

¶ Cōtra 2ᵃᵐ cōſōnē q̄ ponit ꝙ vnū qḋ eſt p̄ncipiū numeri nō dr̄ de reb⁹ abſtractis a mā. arguit ſic Grego. p̄. Nā Aug. 2°. de libero arbitrio. ca° 35°. volens ꝓbare numeros nō eſſe nobis p ſenſus corpis notos: aſſumit ꝓ fundamento ꝙ quilibꝫ numerus tot vocat̃ quotiēs hꝫ vnū. verbi grā: ſi bis habuerit vnū vocat̃ duo. ſi ter tria. ſi decies decē: quilibꝫ eni oīo numerus inquit quotiens hꝫ vnum: hinc illi nomē ē: ⁊ tot appellat̃: vnū vo quiſqꝫ veriſſime cogitat, ꝑfecto inuenit corporis ſenſibus nō poſſe ſentiri: qcqd eniꝫ ſenſu attingit̃: iam non vnū: ſed multa eſſe cōuincit̃. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ Aug. loquit̃ de vno qḋ eſt p̄ncipiū numeri: ⁊ ꝙ tale vnū nō dr̄ ſimplr̄ de aliquo corpe: vel hn̄te p̄tes: ac p hoc nec aliquo nō ſimplici: ſed de reb⁹ ſimplicib⁹ ꝓprie dicet̃.

T. c. 4. ¶ 2°. Naꝫ phūs. 10. metaphiſice loquēs de vno: qḋ eſt metrū ⁊ p̄ncipiū numeri dicit: ꝙ in numeris eſt metꝝ certiſſimū: vnitatē eniꝫ ponūt indiuiſibilē oīo. Et cito poſt dicit. (Et q̄uis ſemp metruꝫ ſit īdiuiſibile: nō ſilr̄ tñ omne metrū eſt indiuiſibile: vt pes ⁊ vnitas: ſꝫ hoc quidē oīo: illud vo indiuiſibilia ad ſenſum includit, ſicut dictū eſt: iam non forſan oē cōtinuū eſt diuiſibile. vbi Cōmenta. cōmēto 4°. exponēs ait. (Nō oēs vnitates q̄ accipiunt̃ ad mēſurādū ſūt īdiuiſibiles eodē mō: ſꝫ q̄dā ſūt īdiuiſibiles ſimplr̄: vt vnū ī nūo: ⁊ q̄dā p īſtitutionē: vt pes vel palm⁹. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ſꝫ itētionē phī. vnū qḋ eſt p̄nᵐ numeri: ē oīo indiuiſibile: ⁊ p ꝯſequēs de nullo nō ſimplici hꝫ vnū verificat̃: ſꝫ de ſolis abſtractis: q̄ ſunt vere indiuiſibilia. ¶ 3°. Qꝛ qōlꝫ coꝝ q̄ numeramus dicēdo: vnū: duo: tria ⁊c. ſꝫ hoc p̄ciſe numerat̃ ſm ꝙ eſt in ſe indiuiſuꝫ ⁊ nō multa: ⁊ per ꝯñs qōlibet: qḋ eſt vnū p̄ncipiū numeri: vel integrans cūꝫ alijs numeꝝ: iō p̄ciſe eſt ſic vnū: qꝛ in ſe indiuiſuꝫ. ¶ Ex quo vltra ſequit̃: ꝙ ſi eſt vnū ſimplr̄: eſt ī ſe indiuiſum ſimplr̄: ⁊ ſi eſt vnū ſm gd: eſt indiuiſuꝫ ſꝫ gd. cū ḡ nullū hn̄s p̄tes ſit ſimplr̄ indiuiſuꝫ: qnīmo qōlibꝫ ſit diuiſuꝫ ⁊ multa: ſeq̄t̃ ꝙ nullū tale ſit ſimplr̄ vnum. Aſſumptū declarat̃ deducendo in ſingulis. Si enim numerent̃ exercitus vel populi: ⁊ dicat̃ verbi grā: duo vel tres: qlibꝫ ſic iō p̄ciſe dr̄ vnus: ꝙ eſt ex̄ ſe in plures exercitus indiuiſus. nam ſi eſſet plures exercitus ſicut eſt plures hoīes: ſicut nō dr̄ vn⁹ hō: ita nō diceret̃ vn⁹ exercitus: nec diceret̃ duo exercit⁹: ſic nō dn̄r duo homines: ⁊ ſicut neuter exercitus eſt vnus hō: ſic neuter eēt vnus exercit⁹. Simil'r ſi ſint due dom⁹ qlꝫ iō p̄ciſe eſt vna: ⁊ ſic cōnumerat̃ alteri: qꝛ eſt indiuiſa in plures domos: q̄uis ſit diuiſa in plures parietes: ⁊ lapides: ⁊ ligna: ⁊ eodē mō duo hoīes dn̄r duo ſm ꝙ vterqꝫ ſm ſe eſt īdiuiſus in multos hoīes: q̄uis ſit diuiſus in plures p̄tes eēntiales ⁊ integrales: ⁊ ita gnālr̄ repitur in oībus.

T. c. 68. ¶ 4°. Qꝛ phūs 3°. phyſicoꝝ ꝓbans: ꝙ in numeris eſt deuenire ad minimū: dicit ꝙ cā eſt: qꝛ vnū eſt indiuiſibile: qḋcūqꝫ vnū ſit: vt hō: vn⁹ hō: ⁊ nō multa: minus aūt eſt vno plura: ⁊ quelibꝫ q̄dā: quare neceſſe eſt ſtare ad indiuiſibile: ⁊ cōſtat ꝙ ipſe logt̃ de vno: qḋ eſt p̄ncipiū numeri. Et Cōmētator exponēs cōmēto. 68°. dicit. (Oē vnū eſt īdiuiſibile: vn⁹ hō: vn⁹ equus: eſt eni indiuiſibilis in illa ſpē: iō vnū ſimplex ſcꝫ vnū numerale eſt indiuiſibile: ⁊ qꝛ numerus eſt coaceruus vnitatū: numerus erit ꝯpoſitus ex īdiuiſibilibus ⁊c.) ¶ 5°. Si vnū qḋ eſt p̄ncipiū numeri diceret̃ de aliquo non ſimplici: ſequit̃ ꝙ aliquis numer⁹ ſimpliciter ſumpt⁹ eſſet plura q̄ quotiēs cōtinet vnū: ⁊ nō p̄ciſe tot. ꝯñs eſt ꝯ Aug. ꝯña pꝫ: qꝛ vnum qḋ ille cōtineret numerus eſſet plura: nō vnū tñ: ⁊ ſic numer⁹ cōtinēs tale vnum decies p̄ciſe: vel talia vna decē eēt plura q̄ decē. ¶ 6°. Aliqua res ſimplex eſt ſimplr̄ vna: ⁊ alteri cōnumerabilis. ḡ vnū qḋ eſt p̄ncipiū numeri ſimplr̄ dr̄ de aliqua re ſimplici. aña eſt notū: nā vna aīa intellectiua ē ſimpliciter vna: ⁊ eſt ꝯnumerabilis alteri aīe intellectiue: dicendo vna ⁊ due: ſic enim aīa ſortis ⁊ platonis ſunt due aīe: ſicut ſortes ⁊ plato ſunt duo homines.

Secundo loco cōtra candem Aureo. q. 1. ar. 3°. ꝓpoſitione p̄°.

¶ 2° loco ꝯ eandeꝫ ꝯclōnē Arguit Aureolus ꝓbando: ꝙ numerus ꝙ eſt quantitas diſcreta vere repit̃ ī ſubſtātijs ſepatis: ⁊ ꝙ vbicūqꝫ eſt multitudo: ⁊ p ꝯñs vnū: qḋ eſt p̄nᵐ numeri: repitur in eis. Et arguit p̄ ſic. Ibi eſt vere ⁊ formal'r q̄tītas: vbi vere interrogat̃ p quātū: ⁊ per q̄tū vere eē r̄ndet̃ ad hō q̄ōnes: manifeſtū eſt eniꝫ ꝙ penes interrogationes diſtinguunt̃ p̄dicamēta: imo ⁊ ab ipſis denominant̃: q̄uis magis ꝓprie denominarēntur a reſponſinis: vn̄ p̄dicamētū q̄litatis ꝓprius diceretur talitas q̄ q̄litas: ⁊ p̄dicamētū quātitatis tāntas vl totitas: ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ de angelis iterrogat̃ p quot ⁊ ad iſtā q̄ōnē ꝓprie r̄ndet̃: ꝙ ſunt decē angeli: vel milia miliū: ſicut dicit ꝓpheta. ḡ formalis rō numeri: qui eſt de gn̄e q̄tītatis vere repit̃ in ipſis. ¶ 2° ſic. Numerus diſcreta quātitas eſt ſubiectū in ariſmetrica: cū ſcientie mathematice ſint de quātitate: ſꝫ ꝯſtat ꝙ oīb⁹ alijs numeris annihilatis: ⁊ remanēte angeloꝝ multitudine adhuc tota ariſmetrica poſſꝫ locū habere circa illā multitudinē: qꝛ ibi reperiet̃ par ⁊ impar: cubitus ⁊ quadratū: ⁊ ſic de oībus paſſionib⁹: quas ingrit ariſmetricus. ḡ vere ibi repiret̃ numer⁹ de gn̄e q̄tītatis. ¶ 3° ſic. Vbicūqꝫ eſt vera rō ſūme ibi eſt rō numeri: qui cōſiſtit in ſūma: ſꝫ cōſtat ꝙ diuerſe ſūme pn̄t repiri in angelis: eis eni attribui pōt ternarius: q̄ternarius: millenarius: ⁊ ſic de alijs. ḡ formalis rō numeri reperitur in ipſis. ¶ 4° ſic. Forma nō diuerſificat̃ quātūcūqꝫ applicet̃ ad ſubiecta alterius rōnis: vn̄ eadē eſt albedo ſpecifice in margarita ⁊ in niue: ſed formalis ratio numeri conſiſtit in clauſione menſuratiua: que importatur per ternitatem: quaternitatē: ⁊ ſic de alijs. ergo ſiue reperiat̃ hm̄ōi menſuratiua clauſio in rebus materialibus ⁊ quantis: ſiue in rebus īmaterialibus ⁊ abſtractis: ſiue indifferentibus indiuidualiter: ſiue ſpecifice ipſa remanebit eiuſdē rōnis: ⁊ per conſequens numerus diſcreta quātitas in omnibus reperietur. ¶ 5° ſic. Impoſſibile eſt ꝓpriā paſſionē a ꝓprio ſubiecto ſeparari: cū paſſio inſit ſubo ſꝫ ꝙ īpm: vt pꝫ p̄ poſterioꝝ.

T. c. 2.

ſed ternarius

ſed ternarius angeloꝝ eſt vtrobiq; primus: ⁊ ſenarius ē pfectus: ⁊ nouenarius quadratus eque vere ⁊ ꝓpe ſicͦ ternarius: ſenarius: aut nouenarius lapidū: vel lignoꝝ: ⁊ ita de ꝓprietatibus oīuz nūeroꝝ: ꝙ eque reperiunť in angelis: ſicut in rebus quātis. ğ ꝓprie ⁊ formalr numerus eſt in ipſis. ¶ Sexto. Propriū eſt q̄titatis diſcrete ſm eam plus: vel minus: vel paucius dici. ſed manifeſtū eſt: ꝙ in abſtractis ſubſtātijs iſta reperiunť: dicimus eni decē angelos eſſe pauciores q̄ centum. vnde Heliſeus 4° Regū. 6°. loquēs de angelis dicit. (Plures ſūt nobiſcū q̄ cū illis.) ğ idē qḋ prius. ¶ 7° ſic. Denarius eſt quedā ſpēs numeri: ⁊ tñ dř de decē predicamētis ꝙ ſunt decē. ſimilr duodenarius dicit̄ de legionib⁹ angeloꝝ Joā. 19°. ğ nūerus vere reperit̄ in nō quantis. ¶ Octauo. Sicut ſe hñt diſtincta quāta ad ſumā mēſurantē ⁊ eā cōcludētez: ſic diſtincte ſube ſepate ⁊ ſpēs ad ſumā mēſurantē: ſed ſūma mēſurās diſtincta q̄ta eſt in gñe quātitatis. ğ mēſurās diſtinctas ſubas ſeparatas erit in gñe quātitatis. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ non: quia ſūma quātoꝝ eſt quātitas: ⁊ ſūma ſubaꝝ illaꝝ eſt ſubſtantia. ¶ Hoc ſtare nō pōt: qꝛ ſūma per ſuā formalez rōnez q̄titas nec abſtrahit rōnē quātitatis a ſubiecto qḋ apparet. Tū quia vna ſpēs nō hȝ ab alia ꝙ participet rōnē generis. Tū qꝛ. 10. metaphy. dicit phs ꝙ ratio

Tex. cō. 5.

quātitatis deriuat̄ a numero ad ꝯtinuū: ⁊ nō ecōuerſo. vñ ⁊ Cōmētator vocat q̄titatē verā q̄titatē diſcretā: cōmēto 5°. Tū qꝛ ſūma ꝑ ſuā ꝓpriā rōnē eſt quedā q̄titas: ⁊ ꝑ ꝯñs q̄titas. igit̄ ſūma cuiuſlibȝ ē vere de gñe

Tex. 45.

quātitatis ¶ Nono. Phs dicit in ꝑ poſterioꝝ: ꝙ ariſmetrica eſt ex paucioribus q̄ geometria: qꝛ ſubm ei⁹ abſtrahit a poſitione ⁊ ſitu: ⁊ ſi vnitas que eſt pncipiuȝ numeri nō eſſet niſi in cōtinuo: ſilr nec nūer⁹ ſubiectū ariſmetrice nō abſtraheret a poſitione ⁊ ſitu: qꝛ nunq̄ poſſet intelligi vnitas: ſeu nūerus aliqs q̄ in cōtinuis poſitus ⁊ ſituatus. ğ idē qḋ ſupra. ¶ Decimū. Boetius dicit in pncipio ariſmetrice ſue: ꝙ oia q̄ a pmeua rerū origine ꝓceſſerunt rōne numerorū formata ſunt: hoc eni fuit pncipale in anima cōditoris exēplar: ⁊ ex hoc ꝓbat ꝙ ariſmetrica pcedit alias ſcias: ſȝ cōſtat ꝙ non ſolū quāta atq; materialia ſunt de nūero cōditoꝝ. ergo nō ſolū talia corpa ſunt ſuba nūeroꝝ. ¶ Undecimo. Cōmētator dicit 9° metaphy. cōmēto 7°. ꝙ vnū in genere ſube eſt pn^m^ nūeri ſube. ⁊ vnū in gñe coloꝝ eſt pncipiū numeri coloꝝ: ⁊ ſic de quolibȝ gñe: ſȝ hoc non eēt verū: niſi nūerus ⁊ vnuȝ: qḋ eſt pn^m^ numeri: poſſent in oī gñe repiri. ğ idē qḋ pus. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ phs dicit illū numerū nō eſſe de gñe quātitatis: ⁊ per ꝯñs vnū nō eſſe pn^m^ numeri: imo dicit ꝙ rō mēſure deriuat̄ i quolibȝ gñe ab illo vno: qḋ eſt pn^m^ nūeri. ¶ Dōm quidez ꝙ iſta deriuatio nō eſt aliud q̄ quedā formalis participatio: qꝛ nūerus ⁊ vnitas abſtrahūt ab oī determinata mā: ⁊ iō dū applicant̄ ad colores: cōſurgit vnū in coloribus ⁊ nūerus in eis: ⁊ ſilr in ſubſtātijs: nō ꝙ ibi reperiat̄ alius nūerus a nūō gñis quātitatis. ¶ Duodecio. ſic. Ubicūq; repenť totū diſcretū ⁊ ptes diſcrete ibi ē vere nūerus de gñe quātitatis: q̄tuis enīȝ numeroſitas in abſtracto nō hēat ptes. imo reſpiciat diſcreta ꝑ modū ſui adequati ſubi: nihilomin⁹ nūerus cōcretiue hȝ ptes diſcretas: ſȝ manifeſtū eſt: ꝙ in angelis eſt totū diſcretū: ⁊ ptes diſcrete: denarius eni angeloꝝ eſt qḋdaȝ totū ꝯſtitutū ex decē angelis abīuicē diſcretis ⁊ diſtīctis nō ꝯtinuis vel vnitis: vt pȝ. ğ vere eſt in ipſis nūerus diſcreta quātitas ⁊ vnitas: que pncipiat nūerū.) Hec ille in forma.

Cōtra tertiā ꝯclōnē arguit Sco. q̄rto meta. q. 5.

¶ Cōtra tertiā ꝯnēq̄ ponit ꝙ ratio vnius eſt negatiua: arguit Scotus ſup 4°. metaphyſi. ꝓ ſic. Pure negatiuū vel ꝑuatiuū inq̄tū hȝ nō eſt ex nihil: ſed vnū inquātū vnu: vel formalis rō vnius prout pſcindit ab ente: ⁊ nō eſt eadē in pmo mō dicēdi per ſe eſt extra nihil: ꝓbat̄: qꝛ vt ſic vere affirmat̄ de ſuo ſubſtracto in ſcḋo mō dicēdi ꝑ ſe. ſequit̄ ğ qḋ eſt poſitiuū. ¶ Scḋo. Qꝛ rō formalis vni⁹ hȝ rōnez pme mēſure. ꝓbat̄: qꝛ nō inquātū ens: ſed inq̄tū vnū mēſura ē. 10. metaphy. nulla aūt ꝑuatio eſt pma mēſura: qꝛ vt ſic ē non ens: ⁊ maxime loquendo de menſura intrinſeca. Tex. cō. 2.

¶ Tertio. Qꝛ vnū ſub formali rōne ſua repenť in diuinis: qḋ pȝ: qꝛ prio ⁊ actualiſſime ē ibi etiā i abſtracto: qḋ eſt ibi ſūma vnitas. ¶ Quarto. Qꝛ vnū ſub foꝛali rōne vni⁹ ⁊ in abſtracto eſt pn^m^ multitudinis: que ſm ſe eſt poſitiua: qꝛ multitudo cōponit̄ ex vnitatibus. 10. metaphy. ¶ Dicet̄ forte ꝙ nō rōne formali vnitatis: ſȝ rōne ſubſtracti. imo ꝓprie nō cōponit̄ ex vnitatib⁹: ſȝ ex vnis. ¶ Hoc nō valȝ. Tū qꝛ vnum nō eſt de gñe q̄titatis: niſi qꝛ pn^m^ numeri. ğ eo mō quo ē in gñe q̄titatis: eo mō eſt pncipiū nūeri. tenet ꝯña: qꝛ añs eſt cauſa pciſa ꝯñtis: mō nō eſt de gñe quātitatis: quo ad ſubſtractū: qꝛ aliqñ ſube aliqñ accñtia numerant̄. Tū qꝛ dicēdo decē multitudines: ſicut Jacob tres turmas: q̄ turme ꝯſtituūt numerū ternariū. aut h̄ eſt rōne vnitatis in qualibȝ exñte: ⁊ ſic hř ꝓpoſitū: aut rōne ſubſtracti: ⁊ ſic nō ſolū ternari⁹: ſȝ nullus eēt nūer⁹. Tū qꝛ ſȝ iſtā poſitionē nō appet rō: cur vnū magis applicat̄ nūero q̄ ipm ens: ⁊ tñ q̄tū ad ſubſtractū nō dřnt. ¶ Quīto ſic. Qꝛ oia vna reducunť ad ſūmū vnū: ſȝ h̄ nō eſt: niſi qꝛ vnū dicit pfectionē: qꝛ nō oia multa reducunť ad ſummā multitudinē. ğ vnū magis eſt poſitiuū q̄ multitudo: ſȝ nō ita ſit notū de eo. ¶ Sexto. Qꝛ habitus pcedit ꝑuationē: maxime qñ habit⁹ eſt actu ſicut multitudo: ⁊ potiſſime reſpectu pure ꝑuationis. ſicut tu ponis rōnē vni⁹: ſed vnū ſub rōne formali pcedit multitudinē: qꝛ eſt pn^m^ eius. 10. metaphy. ¶ Itē repit̄ in ſimplr pmo. ¶ Itē ens inq̄tū ens pus eſt. ğ ⁊ paſſiones eius. Tex. cō. 9.

Cōtra q̄rtaȝ ꝯclōnē Aur. q. 1. ar. 1. ꝯtra Bernar. in impu. ꝯ He. Utrū vltima vnitas ſit forma numeri.

¶ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit Aureolus ꝓbādo ꝙ vltima vnitas nō ſit forma numeri. Primo ſic. Nulla forma alicuius entis eſt volūtaria varia ⁊ icerta entis ſquātū realis q̄lē tu ponis numerū: ſed cōſtat ꝙ vltia vnitas: in qua ſit ſtatus: terminꝰ: ⁊ diſtātia eſt aliqd volūtariū variabile: ⁊ icertū: q̄cūq; eni ponat̄ vnitas terminans ab iſta pōt incipere numerās: ⁊ ita nō erit vltima: ſed prima. vñ cū poſſit quālibȝ vnitatē ponere pmam: vel vltimā: vel mediā ſicut maluerit: manifeſtū eſt q̄ eſſe vltimā vnitatē eſt oīno variabile: volūtariū ⁊ incertū: ğ nō pōt eſſe forma numeri ꝓut eſt diſtātie etiā fundamētū. ¶ 2°. Ois foꝛa eſt ſubiectiue in illo: vbi totū dř eſſe ſubiectiue: nā forma albedinis eſt ſubiectiue: vbi eſt albedo ſubiue: ſȝ nūer⁹ eſt ſubiectiue in vnitatibus oībus: vltia aūt vnitas nō eſt ſubiectiue in pcedētib⁹. ğ illa vnitas nō eſt formalis in numero. ¶ 3°. Aut forma nūeri eſt certa diſtātia fūdata in vnitate vltia: aut ipſa vnitas fūdamētū: aut aliqd cōſtitutiuū ex vtroq; ſed nō pōt poni ꝙ ipſa diſtātia. Tū qꝛ eſt relatio: nūerus vo in pdicamēto q̄titatis: ⁊ in pdicamēto abſoluto. Tū qꝛ talis diſtātia nō eſt in toto nūero: ſed in vltima vnitate. ¶ Nec pōt poni ꝙ vnitas q̄ eſt fūdamētū ſit forma nūeri: cū eq̄ mālis ſit: ſicͦ q̄libȝ aliaꝝ. Et iteꝝ ea ſtante ſꝑ maneret forma illius numeri: etiaȝ demptis ceteris vnitatib⁹: nec pt fieri mālis adueniēte alia vnitate: ex quo eſſet qd formale ſm ꝓpriā rōnez. ¶ Nec pōt dari 3^m^ quaſi aliqd conſtitutū ex hȝ vnitate ⁊ reſpectu diſtantie ſit formale. Tū qꝛ illud eſt ens ꝑ accidēs nūerus āt eſt foꝛa ſimplr exñs in pdicamēto. Tū qꝛ tn

le quid eſſet relatiuū formalr̄: ⁊ ita non pōt eſſe forma numeri: que eſt quid abſolutum. ergo nullo mō vnitas pōt eſſe forma in numero. ¶ 4°. Illud qḋ nō eſt in numero: imo ſibi repugnat nō pōt eſſe formale in eo: ſed talis diſtantia vel ordo nō eſt inter vnitates: que ſūt in numero: q̄uis eni ſpēs numeroꝝ inter ſe ordinē hēant ſm prius ⁊ poſterius: ſicut duo ⁊ quatuor: nihilominus vnus numerus: vtpote ternarius nō reſpicit vnitates: in quibus cōſiſtit ſm pus ⁊ poſterius: ſ3 ſimul ⁊ abſq3 ordine: nō eni qui intelligit ternitatē cōcipit vnā vnitatē pcedere alterā: ⁊ abſolute apprehēdit vnitatē in tribus. g̊ vltia vnitas nō eſt forā nūeri ternarij: cū ibi nō ſit vltima vnitas: nec pª: nec aliqs ordo. hec Aureolus.

Ad argumenta Grego. cōtra pmaz ꝯnem pmo loco inducta reſpondeṫ. ¶ Ad pmū quidē negaṫ ꝯña: qꝛ ſicut dicit Cōmētator 4° metaphy. cōmēto 3°. (Auicēna fuit deceptus: qꝛ eſtimauit ꝙ vnū dictū de oībus pdicamētis eſt illḋ vnū: qḋ eſt pncipiū numeroꝝ: numerus āt eſt accidēs: vnde opinatus fuit ꝙ hoc nomē vnu3 ſigſiat accñs in entibus: ⁊ nō intellexit ꝙ vnū qḋ eſt pnm̄ numeroꝝ eſt ex entibus: de qbus dr̄ hoc noīn vnū.) Hec ille. ¶ Et qnto metaphy. ꝯmēto xi°. dicit. (Et debes ſcire ꝙ illḋ qḋ eſt hꝫ. i. īdiuiſibile in quātitate tm̄: ſi non hꝫ ſitū: eſt pnm̄ nūeroꝝ: ⁊ ſi hꝫ eſt punctū.) ¶ Ex qbꝰ pꝫ ꝙ vnum vel vnitas ad nūeꝝ ptinēs limitaṫ ad genus quātitatis. ¶ Itē. 10. metaphy. cōmēto. 8°. ſic ait. (Auicēnam deceperūt duo. ſ. qꝛ opinabaṫ ꝙ vnū qḋ eſt pnm̄ quātitatis eſt vnū: qḋ eſt ſynonimū enti: ⁊ qꝛ hoc vnu3 nūeraṫ in accidētibus: eſtimauit ꝙ vnū qḋ ſigſiat oīa predicamēta eſt accñs.) Hec ille. Vñ qꝛ vnitas q̄ eſt pncipiū numeri eſt accñs cōſequēs mām: iō Cōmētator ſexto metaphy. cōmēto 2°. dicit ꝙ ariſmetrica non eſt de ſepatis a mā ſm eſſe: ſed ſolū ſ3 diffōnē. vñ ſic ait. (Scia nālis ꝯſiderat de rebus mobilibus: mathematicus aūt de rebus abſtractis ſm diffinitionē non ſm eſſe.) Et poſt pauca. (Sciaꝝ mathematicaꝝ lic3 q̄dā cōſiderēt de imobilibꝰ: ſicut geometria: ⁊ ariſmetrica: tñ viſu3 eſt: ꝙ illa de qbus cōſiderant nō ſunt abſtracta a mā: ⁊ ſi mā nō appet in diffōnibus coꝝ.) Hec ille. ¶ Idē ponit de numero 3° phy. cōmēto. 40. vbi dicit ſic. (Nō eſt poſſibile īuenire numerū in actu ſepatū a mā.) ¶ Et idē ponit cōmēto 35°. dicēs. (Et neq3 quātitas neq3 nūerus eſt ſuba.) ¶ Ex qbus pat3 pmo ꝙ vnitas nūeralis. i. q̄ eſt ps numeri: eſt alia ab vnitate trāſcēdēte. 2°. qꝛ talis vnitas nō eſt niſi in rebꝰ mālibꝰ. ¶ Tūc ad pbationē ꝯñe dico: ꝙ illḋ: qḋ eſt vnū ſola vnitate entis nō pōt alteri ꝯnūerari nūo: de quo ē mathematica: ſed ſolū nūero q eſt multitudo trāſcēdens: nec iſti termini duo tria dicti de talibus dicūt numeꝝ de gñe quātitatis. ¶ Ad 2m̄ dico: ꝙ vnitas que eſt pnm̄ nūeri ⁊ vnitas trāſcēdēs ſūt due nō dualitate: q̄ ſit numerus: ſ3 dualitate trāſcēdēti: ꝯcedo igiṫ ꝙ tā vnitas: que eſt pnm̄ nūeri q̄3 vnitas: q̄ eſt eētia indiuiſa: qḋlibet illoꝝ eſt vnū ſeipſo loquendo de vnitate entis: ſed ſub3 vnitatis: q̄ eſt pnm̄ nūeri: eſt vnū duplici vnitate: ⁊ eaꝝ vna diſtinguiṫ ab eo. ſ. vnitas quātitatis: nō aūt alia niſi ſm rōnē: vnitas aūt quātitatis eſt vna vnico mō. ſ. vnitate trāſcendēte q̄ eſt ipſamet. Nec valet improbatio: qꝛ l3 tā hoc q̄3 illud ſit indiuiſu3 in ſeipſo: nō tñ ſequiṫ iō ꝙ qḋlib3 ſit ſeipſo vnū vnitate de gñe quātitatis: qꝛ illa nō dicit ſolā indiuiſionē: imo accñs poſitiuū. ¶ Ad tertiū negaṫ ꝯña. nā ad h̄ ꝙ aliqd ſit vnū tali vnitate nō ſufficit īdiuiſio: imo requiriṫ aliqd oīo īdiuiſibile de gñe quātitatis. ¶ Ad 4m̄ dico: ꝙ in tali caſu illa aqua reſultās ex tribꝰ aqs eſt vna formalr̄ per aliqḋ accñs ſupadditū: ⁊ illḋ eſt abſolutū de gñe quātitatis. ¶ Et cū pbaṫ oppoſitū. dico ad pmā pbatōe3 ꝙ ñ eſt abſurdū pōere: ꝙ ad ꝯiunctionē duaꝝ vl' triū aq̄ꝝ genereṫ nouū accñs: cū tūc ēt reſultet noua ſuba. ſc3 illa aqua totalis ex tribꝰ ptialibus reſultās. Nec oꝫ ꝙ illud accñs ſit in q̄lib3 pte maris: nec in aliq̄ pte tm̄: ſed hꝫ tom̄ mare p adeq̄to ſubiecto. Nec ſilr̄ val3 ſcḋa īprobatio: qꝛ ſi addaṫ aliꝰ cyphꝰ. imo alia gutta aq̄ por vnitas nō manet: ſ3 ad reſultatōe3 noue aque reſultat nouū accidens: qḋ eſt vnitas. Silr̄ nec valet tertia: qa tale accñs nō hꝫ ptes: cū ſit mere īdiuiſibile: vt dictum eſt: ⁊ p Ar. cōprobatū. ¶ Ad 5m̄ negaṫ minor: dico eni ꝙ ad diuiſionē cōtinui ptes: q̄ pus erāt in potētia: nūc ſunt in actu: ⁊ q̄lib3 hꝫ nouū ⁊ ppriū eſſe: ac per hoc ppriā vnitatē tranſcēdentē: ⁊ vnitatē de gñe quātitatis. ¶ Ad 6m̄ dico: ꝙ illa vnitas: per quā aſinus eſt vnꝰ vnitate quātitatiua eſt accñs oīno indiuiſibile: ſicut pūctꝰ. ¶ Et cū q̄riṫ ī q̄ pte aſini ſit. dico ꝙ vnitas nō hꝫ ſitū in ꝯtinuo: vt allegatū eſt per Cōmētatorē 5° metaphy. in reſpōſiōe ad pmū: ⁊ ideo argumētū nō val3. ¶ Ad ſeptimū dico ꝙ multiplr̄ deficit. pmo qꝛ ſupponit talē vnitatē eſſe in ſubſtātijs a mā ſepatis: qḋ eſt falſu3. 2°. qꝛ ſi argumētū formeṫ de aſino dicā ſibi: ꝙ ſi per impoſſibile ſuba aſini eēt ſine tali accidēte: ipſa eſſet vna vnitate tranſcendēte: nō tamē vnitate quātitatis: q̄ eſt pncipiū numeri. Nec valet improbatio. dico eni ꝙ talis ſubſtātia: lic3 non eſſet taliter vna: nō tamē pter hoc eſſet aliqua plura: quia ſine tali entitate eſſet īdiuiſa: talis eni entitas non facit ſubſtantiā eſſe indiuiſam: ſed facit eſſe cōnumerabilē alteri: talis ſiquidē entitas vel eſt eſſe quātitatis continue: ſicut ponit Auicēna: vel eſt aliqua forma indiuiſibilis cōſequēs eſſe quātitatis cōtinue: ſicut ppria paſſio. ¶ Ad pmū ſcḋo loco pat3: qꝛ aſſumit falſum. ſ. ꝙ vnitas: que eſt pncipiū numeri nō ſit aliud a re: q̄ dr̄ vna. Nec ꝯfirmatio val3: qꝛ lic3 duo lapides ſint duo p numerū exiſtentē in eis ſubiectiue: nō tñ op3 ꝙ ita ſit de lapide ⁊ de dualitate. ¶ Ad ſcḋ3 dr̄: ꝙ nūerus eſt entitas diuiſa ⁊ hñs ptes nō ꝯtinuas: q̄ꝝ aliq̄: vel oēs ſunt vnitates: ⁊ ille nō ſunt nūerꝰ: ſed ptes numeri: ⁊ illud qḋ addit nūerus eſt ordo eaꝝ: dato etiā ꝙ nūerꝰ eēt ipſe vnitates: argumētū nō pcedit: qꝛ vnitas diſtinguiṫ a re vna: vt dictū ē. ¶ Cu3 ēt q̄riṫ per qd ille ordo ſit vnus. dico ꝙ ordo cū ſit relatio nō eſt ſub3 numeri: nec vnitatis de gñe quātitatis: ſed eſt vnus vnitate trāſcēdente. ¶ Ad tertiū pat3: ꝙ minor eſt falſa: vt dictū eſt: quō aūt intelligi debeant auctoritates ibi adducte ad pbandū: ꝙ numerus eſt vnitates dico ꝙ eſt pdicatio per cām mālem: ⁊ eſt tantū dicere ꝙ numerus eſt ex vnitatibus: ⁊ ꝙ ita debeant intelligi oñſu3 eſt in qnta ꝯne. ¶ Ad pmū tertio loco dr̄: ꝙ ſic ſi pus nō ſit niſi vnū albū: ⁊ poſt fiat aliud albū pp nouā factionē ſcḋi albi: pmū albū hꝫ realē ſilitudine3 ad ſcḋm: quā relationē prius non habebat: ita in pposito q̄ñcūq3 diuidiṫ cōtinuū reſultat nouus numerꝰ: ⁊ acq̄riṫ noua realitas in vnitatibus prioribus: qꝛ pus erant ſubiectū binarij: modo ſunt ſubiectū q̄ternarij: forma enim binarij: ⁊ quaternarij ſunt diuerſe ⁊ vna eſt potētialis reſpectu alterꝰ. ſ. minor reſpectu maioris. ¶ Ad ſcḋm dico: ꝙ numerus nō eſt forma ſimplex: nec ē ſm ſe totu3 in aliquo ſubiecto: ſed ps in pte: vt ponit ſcūs Tho. pª pte. q. 8. arti. 4°. ad 2m̄. vbi ſic ait. (Nūerus cū ſit accñs nō eſt per ſe: ſed p accñs in loco: nec eſt totus ī q̄lib3 nūeratoꝝ: ſ3 ſ3 pte.) Hec ille. ¶ Et cū īferṫ: qꝛ tūc nūerꝰ nō erit aliud ab vnitatibus: nec erit vna forma: dico

Vnū qḋ conuertitur cum ente eſt aliud ab vno qḋ eſt pnm̄ nūeri ſ3 Cōmētatō.

Per qd ordo nūeri ſit vnus.

ma dico: ꝙ iuxta gntā ꝯnē nūerus eſt vnū ſimplr ꝓut aliqd dr̄ vnū ſimplr: qđ nō ſolū eſt vnuꝫ per acceruationē partiū. vñ ordo vnitatū facit ꝙ nūerus ſit quid vnū: ſicut ordo lr̄arū facit ad vnitatē ſyllabarū: lꝫ iſta vnitas ſit debilis in cōparatione ad vnitatē ꝯtinui: cui⁹ ptes non ſunt in actu. ⸿ Ad 3m dico: ꝙ nūerus hꝫ vnitatē q̄lis dicta eſt: nec tamē illa vnitas eſt de gñe quātitatis: ſed trāſcendēs. Cū etiā dicit̄ ꝙ ſi partes ſunt in diuerſis ſubiectis ⁊c. dico ꝙ nō eſt incōueniēs in eodē ſubiecto eſſe quātitatē cōtinuā: ⁊ pn m quātitatis diſcrete pluſq̄ ꝙ in vno ſubo ſūt multe q̄litates. ⸿ Ad 4m dicit̄ ſilr: ꝙ in diuerſis ſubiectis nō ē aliq̄ forma vna ꝑfecta vnitate: pōt tñ in eis eſſe vna forma vnitate ordinis. ⸿ Ad 5m negat̄ ꝯñā: ⁊ ad pmā ꝓbationē dico ꝙ dualitas: q̄ duo nūeri dnr duo nō eſt nūer⁹ de gñe quātitatis: q2 nūeri nō eſt nūerus. Nec eſt ſile de duobus lignis: q2 lignū pōt eē ſubꝫ vnitatis: ⁊ duo ligna pñt eē ſubm dualitatis: ſed vnitas nō pōt eſſe ſubm vnitatis de qua loquimur: nec nūer⁹ ſubꝫ numeri. ⸿ Ad ſextū negat̄ minor: q2 falſuꝫ pnegatū ſupponit. ſ. ꝙ dualitas duoꝝ qnarioꝝ ſit aliqs nūerus: vl' aliq̄ entitas fundata in duobus qnarijs: talis eni dualitas nō eſt aliđ a talibus duobus cū ſit multitudo trāſcēdēs. ⸿ Ad 7m negat̄ minor: cū eni dicit̄ duo binarij: ly duo non dič numerū de gñe quātitatis: ſꝫ ſolū ly binarius. ⸿ Ad 8m dico: ꝙ maior eſt falſa loquēdo de illis ſpēb⁹: q̄ ꝯſtituunt̄ ⁊ reſultāt ex habitudine vnius ad aliud: cui⁹ eſt in figuris ⁊ in nūeris: pꝫ eni ꝙ linea: que pmo fuit ps triāguli ſine vlla ſui mutatione pōt fieri ps q̄drāguli: vel alterius figure ad protractionē aliaꝝ ⁊ aliaꝝ lineaꝝ: ⁊ ſimilr alia ⁊ alia ſpēs numeri reſultat per additionem vel ſubtractionē vnitatū: ſilr quātitas: que erat prius pars tricubiti ſine ſui mutatione pōt fieri pars quadricubiti per additionē quātitatis ad quātitatē: tales eniꝫ licꝫ ſpēs ſint abſolute: tñ ſequunt̄ vel ꝯcomitāt̄ q̄ſdā habitudines rerū. Nec ē hoc icōueniēs: q2 etiā alique ſpēs de gñe ſube includunt in ſua diffinitione qualitatē ⁊ quātitatē: vt caro ⁊ os: hō ⁊ aïal. vñ Cōmētator 7° metaphy. cōmēto 41. dicit ſic. (Nō eſt remotū vt aliquid in ꝓdicamēto qualitatis accipiat̄ in diffōne eius qđ in ꝓdicamēto ſube eſt.) Hec ille. ⸿ Ad 9m dico: ꝙ denarius equoꝝ: ⁊ denarius boium eſt idē numer⁹ ſꝫ ſpeciē: non aūt ſm numerū loquendo de numero: qui eſt in rebus numeratis: ſed loquēdo de numero qui eſt menſura extrinſeca rei numerate idē numerus omnino poſſet eſſe iſtorū ⁊ illoꝝ: ſicut per numeruꝫ: qui eſt in quinqꝫ digitis numerare qnqꝫ verſus vna die: ⁊ ſequēti die alios qnqꝫ: applicādo vnū verſuꝫ vni digito: ⁊ alterū alteri: ⁊ iſto modo tempus eſt numerus oium motuū: licꝫ ſit ſubiectiue in pmo motu. ⸿ Ad primuꝫ quarto loco ꝯ eandē cōcluſionē negat̄ pma ꝯñā ibi facta: nō eni dualitas numeroꝝ eſt res tertia ab illis: ſed ſi numerant̄ duo numeri: illa eoꝝ multitudo nō eſt ꝓprie numerus de genere quātitatis: ſꝫ multitudo reſultans ex vnitatibus: q̄ꝝ quelibꝫ cōuertit̄ cū ente: q̄ nihil ſupaddit poſitiuū rebus: que dicūtur multe: vt preexpoſitū fuit. ⸿ Reſpōſio ad argumētuꝫ iſtđ recitata ab arguēte ſuſtinet̄: ⁊ cū iſte nitit̄ eā improbare q̄tuꝫ ad hoc ꝙ ponit formā numeri cōſtitui ex vnitatibus: male improbat: vñ dico ad primū argumentū ad hoc adductū: ꝙ minor eſt falſa: vnitates eniꝫ ſunt ptes numeri ⁊ forme: que eſt numerus. Cum g̊ dr̄: ꝙ vnitates ſunt ptes forme numeri: pōt hoc intelligi de forma totius vel de forma ptis: ſicut cū dicim⁹: forma hoīs: pōt intelligi de humanitate: ꝑ quā hō eſt hō: q̄ dicit̄ forma totius: pōt etiā intelligi de aīa: que dicit̄ forma partis: vt eni apparet nūerus eſt q̄dā forma accñtalis de gñe quātitatis: ⁊ eſt ſimplr vna: vt dictū fuit: ⁊ ſi argumentū intelligat̄ de tali forma nūeri: hoc eſt de forma: que eſt numerus: rñſio ibidē data ſufficiēs eſt. Si aūt loq̄t̄ de forma numeri: hoc eſt de illo: qđ eſt forāle ī nuō: qđ pus dictū fuit eſſe vltimā vnitatē cū habitudine ⁊ relatione ad ꝑcedentes: tūc dico ꝙ reſpōſio data nō valet: forma eni numeri illo modo nō cōponit̄ ex vnitatibus: ſed eſt vltima vnitas: nec vnitates ſunt illo mō ptes. Sed capiēdo formā numeri intranſitiue. ſ. ꝓ forma: que eſt numerus: cōcedit̄ ꝙ vnitates ſunt ptes forme numeri: ⁊ nō mā niſi eo mō quo pars dicit̄ mā totius: ⁊ illo mō quo incluſuꝫ in q̄dditate alicui⁹ in recto cū aliquo alio in obliquo: qđ eſt cōpletiuū diffōnis mō dñe ſpecifice dr̄ mā illius: ſicut motus dicit̄ ſubiectuꝫ aut materia actionis: ⁊ motus ſubm temporis: vt alr videbit̄ in ſcđo. Nec ꝓbatio vꝫ. nō eni ita ꝓprie dr̄ ternitas vnitatū: ſicut ſimitas naſi. imo pma eſt īpropria. debꝫ eni dici ternitas boiuꝫ vel ꝑſonaꝝ: quaꝝ q̄libꝫ eſt vna ⁊ nō ternitas vnitatū: ſicut nec debꝫ dici dom⁹ parietū: ſed dom⁹ ex parietibus. ⸿ Nec valꝫ 2m argumentū: negat̄ eni minor: licꝫ eni totitas ſit actus ⁊c. tñ non eſt actus ſimplex: nec hꝫ vnicū ſubm: in quo ſit ſm ſe totū ſubiectiue: vñ ſcūs doctor p⁹ pte. q. 8. ar. 4°. ad 2m dicit. (Numerus cū ſit accñs nō eſt per ſe: ſed per accidēs in loco: nec eſt totus ī quolibꝫ numeratoꝝ: ſed ſꝫ ptē.) Hec ille. ⸿ Ex quo pꝫ ꝙ totitas ſi ſit forma que eſt numerus ⁊ nō relatio: non eſt actus ſimplex: nec eſt ſm totū in aliquo nūeratoꝝ: ſed vna ps in vno: ⁊ alia in alio. Sic g̊ dōm cēt de forā nūeri. ſ. de vltima vnitate. dico ꝙ illa nō eſt totitas nec tātitas: ſꝫ illud quo numerus dr̄ totus: vel tātus: vel totitas. ⸿ Nō valet etiā tertiū: licꝫ eni numerus ſit cōpoſitū q̄d ex vnitatibus: illa tñ ꝯpoſitio pōt itelligi ſine numeratione: q2 illa cōpoſitio nō eſt numeratio: cū nūeratio ſit actus intellectus: ⁊ cōpoſitio dicta ſit extra. dico tñ ꝙ impoſſe eſt itelligere ꝯpōnē vnitatuꝫ: qn intelligat̄ nūer⁹ in gnāli vel cōfuſe. ſ. ſub rōne numeri aut multitudinis: pōt tñ itelligi nūerus cognitione cōfuſa. ignorādo quotus ſit: aut quātus. ⸿ Cū vō iprobat dictā rñſionē ad argumētuꝫ pncipale in hoc ꝙ dicit: ꝙ nūerus nō ponit aliqd ꝯnumerabile ⁊c. ⸿ Rñdet̄ ꝙ male īprobat: nō eni valet pma ꝓbatio: dico eni ꝙ numerus ⁊ quātitas continua nō ponūt in numerū: ſed ponūt in mltitudinē: que nō eſt numerus: vt ſupra dictū fuit. ⸿ Nec valet ſcđa ꝓbatio: cū eni dicit̄ ꝙ denarius lignorū ⁊ denari⁹ lapidū ſunt duo denarij. ibi ly duo nō dicit nūeꝝ nūeroꝝ: ſed multitudinē eoꝝ: niſi forte ly duo ſil' mēſuraret denariū lignoꝝ cū lignis: q̄ dnr decē ex vna pte. ⁊ numeruꝫ lapidū cū lapidib⁹ ex alia. ⸿ Nō valet iterū tertia. nā licꝫ cōpoſitū ſit ſuba diſtincta a q̄libꝫ ſui pte diuiſiꝫ accepta: ⁊ ēt ab ambab⁹ ſil'. ita etiā i ꝓpoſito nūer⁹ differt a q̄libꝫ vnitate ſeorſuꝫ accepta: ⁊ etiā ab oibus: vt ponit ſcūs doctor in fine 7° metaphy. Et in 8° vbi. ſ. non tñ ex illa diſtictiōe ſeq̄t̄ ꝙ ille nūerus poſſit alicui rei ꝯnūerari nō ſolū vnitatib⁹ ſuis ꝑꝑ h̄ ꝙ nūeri non eſt nūer⁹: ſꝫ mltitudo. Aliter eſt de mā ⁊ forā ⁊ cōpoſito q̄ꝝ qđlꝫ eſt q̄tuꝫ ꝑ ſe: aut ꝑ accñs: ⁊ ꝯñr ſubm numeri. ⸿ Ad 2m pnlc negat̄ p⁹ ꝯditionalis: nō eni nūerus reflectit̄ ſupra ſe: nec eſt nūerabilis: vt dictū eſt: niſi forte nuō ſm rōnē: ſꝫ cū dr̄ tres ternarij ibi ly tres nō dič nūeꝝ: ſꝫ multitudinē entiū: nūerus eni q̄ eſt ſpēs quātitatis ſolū cōpetit reb⁹ hñtib⁹ quātitatē cōtinuā: cuiuſmodi non eſt numerus. Euaſio aūt quam ibidem pōit

Spēs d gñe ſube aliq̄ icludunt qualitatē ⁊ q̄ntitateꝫ in ſui diffini.

Diſti. 2. q. 2 ꝯ pmā ꝯclo.

arguens vadat vias ſuas. ¶ Ad 3ᵐ negaṫ minor. dico
eni ꝙ vnitates hn̄t ꝯnexionē extra itellectū in hoc: ꝙ
ſubm carū m̄ale quātū: ⁊ oīa quāta cōueniūt in forma
cōtinuitatis: ⁊ iſta ſola cōnexio ſufficit: ad quā nil facit
intell's numerans. ¶ Ad 4ᵐ negaṫ pma cōditionalis:
dico eni ꝙ pter illū numerū: q eſt oīum rerū numera/
tarū actu vel potētia ſunt multi alij: qui ſunt partes il/
lius: nec pp hoc ſequiṫ ꝙ dualitas ⁊ quaternitas iſint
dcta eiſdez lapidibus: nō eni forma numeri eſt ſm ſe
totā in quolibȝ numeratoꝝ: ſed ſm partē: vt dictuȝ eſt:
ſequiṫ tn̄ ꝙ eedeȝ vnitates ſimul ſint partes binarij: ⁊
ternarij: ⁊ millenarij: ⁊ ſic de alijs: nec hoc eſt plus incō
ueniēs ꝗ̄ ꝙ aliqs ſit quartus papa poſt Urbanū: ⁊ ter
tius poſt Gregoriū: ſicut eſt papa Benedictus vndeci.
mus. ¶ Ad qntū dico: ꝙ ſi loquaṫ de denarijs ſe totis
diſtinctis: ita ꝙ nō ſit eadē vnitas pars vtriuſqȝ: nega/
tur ꝯn̄a. ſi aūt loquaṫ de denarijs nō totalr̄ diſtinctis:
ſicut eſt in ꝓpoſito: cōcediṫ totū ꝙ infert: dico enīȝ ꝙ
in quinario digitoꝝ ſunt qnqȝ quaternarij in eadē ma
nu. nam pmus eſt qui cōſtat ex oībus digitis pter pol/
licē. ſcd̄s eſt ꝯſtitutus ex oībus pter idicē. tertius ex oī/
bus preter mediū. q̄rtus ex oībus pter medicū. qntus
ex oībus preter auricularē: eccc qnqȝ q̄ternarios: ſȝ nō
totalr̄ diſtinctos: qꝛ pmus ⁊ ſcd̄s cōueniūt in trib⁹ vni/
tatibus: ⁊ in vna differūt: ⁊ ſic de ceteris. ¶ Et cuȝ iſte
arguit: vtrū qlibet iſtoꝝ ſit in actu. dico ꝙ ſic: cū q̄libȝ
vnitas ſit in actu: vn̄ quilibȝ dictoꝝ denariorū aſſigna
toꝝ in lapidibus: quoꝝ qlibet ſubſiſtit eſt denarius in
actu: ſed forte quilibȝ illoꝝ denarioꝝ eſt in potētia in
duodenario lapidū. nō eni habeo pro incōuenienti: ꝙ
idem numerus ſit actu in ſe: ⁊ i potētia reſpectu nume
ri: cuius eſt pars. Nec valȝ ꝯn̄a vltima quā facit: qꝛ de
cē denarij: qui cōicant in aliq̄: vel aliqbus vnitatibus
nō cōſtituunt centū: ⁊ iō debens centū nō ſatiſfaceret
cū tali denario: q̄re argumētū ē ſophiſma. ¶ Pōt ta/
men aliter ⁊ forte verius dici: ꝙ in duodenario nō ſūt
plures denarij ꝗ̄ tres: quoꝝ pmus eſt incipiēdo a pma
vnitate ⁊ ꝓcedendo vſqȝ ad decimā. ſcd̄s eſt incipiēdo
a ſcd̄a vnitate ⁊ ꝓcedēdo vſqȝ ad vndecimā. terti⁹ eſt
incipiēdo a tertia ⁊ ꝓcedēdo vſqȝ ad duodecimaȝ. Et
cā huius eſt: qꝛ a pma vnitate vſqȝ ad decimā. vl' a 2ᵃ
vſqȝ ad vndecimā: ⁊ ſic de tertia vſqȝ ad duodecimaȝ
eſt nālis ordo extra aīam. ita ꝙ vnitas iſta hȝ realem
ordinē prioritatis vel poſterioritatis ſȝ ſitū: vel tēpus
vel aliqd h°: ſm quē diciṫ tota vel quota ab illa. puta
tertia: vel q̄rta vel decima: ⁊ pp hoc iſta eſt vltia in ta/
li: vel tali ordine: ac ꝑ hoc dat ſpēȝ alicui numero. ſi ꝟo
accipiṫ inter illas vnitates ꝑ actionē aīe numerantis
aliq̄ in medio illius nālis ordinis ⁊ iter illā ⁊ aliā clau
danṫ oēs vnitates dicti numeri ꝑ cōſiderationē aīe:
nō ex hoc erit numerus realis in re alius a priori: ⁊ ideo
aīa iueniet tot numeros quot ſibi placebit. ſed in re nō
ponet aliquē ordinē realē vnitatū niſi mutet faciendo
de pma mediā vel h°. ¶ Ad ſextuȝ dico: ꝙ ſm ſcūm
Nūer⁹ ē duplex ali⁹ abſtractus: ali⁹ in rebus. doctorē pma pte. q. 30. arti. p. ad 4ᵐ. (Duplex eſt nūe/
rus: quidā eſt numerus ſimplex vl' abſtractus: vt duo:
tres: q̄tuor. Alius eſt nūerus: q eſt in rebus numeratis
vt duo hoīes: ⁊ duo equi: modo vt ipſe dicit ibidem.
(Numerus abſtractus nō eſt niſi in cōceptione itelle/
ctus nr̄i: ⁊ ſi de tali nūero intelligat arguēs cōcedo: ꝙ
forma numeri eſt quedā ſūmatio diſtinctoꝝ inquātū
intellect⁹ in ſe numerat aliq̄ diſtincta cōcipiēdo maxi
mā multitudinē equoꝝ: aut lapidū: vel h°: ⁊ concedo
ꝙ talis numerus nō eſt in re: ſed ſolū in aīa. Si aūt in/
telligat ꝙ forma nūeri realis de gn̄e quātitatis ſit talis
ſūmatio: negaṫ aīs: qd̄ ibi aſſumit: talis enīȝ numerus
eſt vere in rebus numeratis: ſicut accn̄s in ſubiecto.)
¶ Eandē diſtinctionē ponit de po^a dei. q. 9. arti. 5°. ad
ſextū. (Unitates (inqt) ſemꝑ ſūt partes numeri: ſi lo/
q̄mur de numero abſtracto quē numeram⁹: ſi aūt loq̄
mur de nūo: q eſt in reb⁹: tūc nō eſt rō toti⁹: ⁊ ptis i nu/
mero: niſi ſic iueniṫ totū ⁊ ps in nūeratis rebus.) Hec
illc. ¶ Itē 8° metaphy. ſup illo cap°. (Opȝ āt nō igno Tex.5.
rari dic̄). (Diciṫ aūt numer⁹ vnitatū nūerus ſimplex
⁊ abſtractus: nūer⁹ aūt applicatus ad res dr̄ nūerus re
rū: ſicut q̄tuor canes: quo qdē mō ſube reꝝ: q̄s ſignant
diffōnes pn̄t dici nūeri.) Hec ille. ⁊ ſunt q̄ſi ꝟba Ar.
¶ Ad 7ᵐ dico: ꝙ Ar. loqṫ de nuō abſtracto: nō auteȝ
de nuō formali: q eſt in reb⁹ nūeratis nulla aīa exn̄te.
vn̄ ad nūerare tria requirūṫ. vt ponit ibidē Albertus
magn⁹. ſ. res nūerata: ⁊ nūer⁹ formalis: ⁊ actio aīe: q̄rū
duo pma ſūt nullo itellu creato exn̄te. ¶ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ
Cōmēta. itelligit. ſ. de nuō abſtracto. nā in ꝯmēto pce/
dēti ponit expſſe: ꝙ forā nūeri eſt accn̄s rei nūerate: ⁊
iō infert ꝙ tps eſt accn̄s motus: vn̄ nūer⁹ q eſt in reb⁹
quē Albertus vocat formalē: ⁊ Auerroys diċ eē accn̄s
rei nūerate: nō ꝺpēdet ab aīa quo ad ſuū eē: niſi loqua/
mur de nuō reꝝ ſucceſſiuaꝝ. q̄ꝝ ptes nō ſunt ſil': ⁊ ꝯn̄r
nec eaꝝ vnitates: ſȝ ſolū ſil' ſunt in aīa: ac ꝑ hoc nec cō
ponūt nūeꝝ niſi in aīa vbi ſil' ſūt forē vnitatū ⁊ ſilitu/
do prius: ⁊ poſterioris: ⁊ ita itēdit Cōmēta. Ois etiam
nūer⁹: q eſt in rebus: eſt ps alicui⁹ nūeri maioris: exce/
pto forte vno: q eſt maxim⁹ in actu: ſȝ nūer⁹ abſtract⁹
pōt pſcindi ab alijs: ita ꝙ erit totū ⁊ nō ps alteri⁹ nūe/
ri: ⁊ iō dicit Cōmēta. ꝙ nūer⁹ eſt in po^a in reb⁹: ſȝ actu
ab aīa vel in aīa: ſcȝ quo ad ſūmationē vel ꝑciſionem.
Et ſic pȝ ꝙ illa argumēta nō ꝓcedūt. ¶ Ad pmū Gre
go. ꝯ ſcd̄aȝ ꝯnē diciṫ ꝙ Aug⁹ loqṫ de vnitate: q̄ eſt pn̄/
cipiū nūeri: ⁊ vult ꝙ vnitas illa eſt oīno idiuiſibilis: ⁊
iō nō pōt ſentiri aliquo ſenſu: ſed nō intēdit ꝙ ſubȝ ta
lis vnitatis ſit oīno idiuiſibile: licȝ ponat illud cōcretū
pro abſtracto. ſ. vnum ꝓ vnitate. ¶ Ad 2ᵐ dico ſilr̄: ꝙ
vnitas que eſt pnᵐ nūeri eſt oīno idiuiſibilis: tn̄ ſubm
ei⁹ pōt eſſe diuiſibile: ſicut ſubm pūcti eſt diuiſibile: ſȝ
pūctus ſit idiuiſibilis. Cū aūt dicit Cōmētator ꝙ vnū
in nūero eſt idiuiſibile: accipit vnū ꝓ vnitate: nā ſtatiȝ
ibi dicit ꝑ prius ꝙ nō vnitates: q̄ reqriīṫ ad mēſurā ſūt
oīno idiuiſibiles coꝝ. ex quo pȝ ꝙ loqṫ ibi de idiuiſi/
bilitate vnitatū ⁊ nō vnoꝝ. ¶ Ad 3ᵐ etiā diciṫ per idē
deficit eni in hoc ꝙ putat numeꝝ cōponi ex vnis: hoc
aūt falſuȝ eſt. nā nūer⁹ cū ſit accn̄s nō ꝯponiṫ ex ſubſtā
tijs: illud aūt qd̄ eſt vnū eſt ſuba: ⁊ ſic nō pōt eſſe ps nu
meri: ſȝ vnitas eſt pnᵐ numeri: ⁊ talis eſt totalr̄: idiuiſa
⁊ iſto mō intelligēdū eſt: ꝙ vnū qd̄ eſt pnᵐ numeri eſt
ſimplr̄ indiuiſum: ſumiṫ eni ibi ꝯcretū pro abſtracto.
Uerūtamē argumētū in alio deficit aſſumendo ꝙ oē
hn̄s partes eſt multa: hoc eni falſum eſt: qꝛ lapis non
eſt multa in actu: ſed in potētia: ⁊ ſm qd. ¶ Ad 4ᵐ dr̄
eodē modo ꝙ ſcȝ vnitas: que eſt pnᵐ nūeri ē idiuiſibi/
lis oīno tam actu ꝗ̄ potētia: ſed vnum qd̄ eſt ſubiectū
talis vnitatis eſt ſimplr̄ indiuiſum in actu: licȝ ſit diui
ſibile in potentia: imo oportet ꝙ omne vnū illo modo
ſit diuiſibile in potētia: alias ex diuiſione continui non
cauſaretur numerus cōtra phm̄ tertio phyſico. ¶ Ad Tex. cā.69.
quintū negatur ꝯn̄tia. Et ad probationē diciṫ ꝙ illud
quod eſt vere continuum ⁊ vnius rationis nō eſt plu/
ra in actu: ſed ſm quid ſcilicȝ in potentia: ⁊ ideo nume
rus: cuius vnitas eſt in tali continuo: non continet plu/
ries vnum in actu ꝗ̄ debeat: nec eſt plura ꝗ̄ quoties
continet vnum. ¶ Ad ſextū diciṫ: ꝙ nulla res abſtra/
cta a mā

eta a materia ē vna tali vnitate: que dicit̄ pncipiū nu/
meri: lʒ ſit vna vnitate: que eſt pncipiū multitudinis:
ac per hoc numeri impropie ſumpti: qa dicit̄ multitu
do. ¶ Ad primū Aureoli ꝯ eādē ꝯnem dicit̄: ꝙ ſi quā
tū ⁊ quot ꝓprie ſumant̄: ſcʒ ſm ꝙ ſunt interrogatiua
de predicamēto quātitatis: tūc minor eſt falſa: qꝛ talis
interrogatiua nō excedūt ambitū ſui gn̄is: ſcʒ quātita/
tis: que eſt ſolū in mālib⁹: cū quātitas ſit diſpoſitio ma
terie: ⁊ de gremio eius tā ꝯtinua ꝙ̄ diſcreta. Si aūt illa
interrogatiua ſumant̄ generalr̄ ꝓut interrogant de q̄/
cūqʒ multitudine: ſiue illa ſit de genere q̄titatis: ſiue
nō: tunc ecōtrario negat̄ maior: ⁊ concedit̄ minor: pōt
etiā fieri diſtinctio de numero abſtracto ⁊ de formali:
nā loquēdo de pmo cōcedit̄ minor: ⁊ negat̄ maior: lo/
quendo de ſcđo per oppoſitū. ¶ Ad ſcđʒ negat̄ minor
qꝛ in illo caſu numerus nō eſſet augmētabilis in īfini/
tū: qđ tamē ſupponit ariſmetricus: tale eni augmentū
cauſat̄ ex diuiſione cōtinui. imo in illo caſu ariſmetri/
ca non eſſet pars mathematice: qꝛ nō cōſideraret ali/
qd quantū: cū tunc nulla eſſet quātitas ſicut mā. Dico
etiā ꝙ tūc nō eſſent ille paſſiones. ſ. cubitū: q̄dratū: cuʒ
talia dicant relationes fundatas in quātitate: que tūc
non ēent: remoto aūt fundamēto nō remanet relatio
in eo fundata niſi in rōne: ſicut etiā deſtructis oibus ro
ſis: adhuc paſſiones ei⁹ poſſent demōſtrari de roſa. vñ
dico ꝙ in angelis nō hn̄t locū ille paſſiones: q̄s arguēs
enumerat: qꝛ paſſio q̄ ieſt alicui ſubiecto ꝑticulari ariſ/
metrice: oportet ꝙ cōueniat ſubiecto pmo totius ariſ/
metrice: vel habeat attributionē ad ipſum: modo ſubʒ
ariſmetrice eſt numerus: q eſt q̄titas: in ſubiectis aūt
imālibus nō eſt q̄titas: ⁊ ꝯn̄ter ibi locuʒ nō hʒ mathe
matica: ac ꝑ hoc nec ariſmetrica. ¶ Ad tertiū negatur
maior loquēdo de numero formali ſm Albertuʒ: vel
de numero: q eſt in rebus ſm ſcm̄ doctorē: vel de nūe/
ro q eſt accn̄s rei numerate ſm Cōmentatorē: ſʒ maio
rem cōcedo de nūero abſoluto: qui eſt actio aīe nume
rantis. ¶ Ad 4m negat̄ minor: plus eni reqrit̄ ad nūe
rū formalē: q eſt de genere q̄titatis ꝙ̄ illa clauſio mē/
ſuratiua. ſ. quātitas q̄ in ſpiritibus locū nō habʒ. ¶ Ad
qn̄tū negat̄ minor. tales eni paſſiones: de q̄bus arguit̄
vel nō cōueniūt ternario: aut q̄ternario ꝓut dn̄r de an
gelis: ſicut ſunt paſſiones: que īpoꝛtāt relationē funda/
tā in quātitate: vt duplū: quadratū: ⁊ hm̄. vel ſi habēt lo
cū in angelis tales paſſiones nō ꝯueniūt quaternario
aut ternario ꝓut ſunt ſpēs nūeri: ſed ꝓut ſūt ſpēs mul
titudinis: ſicut ſunt paſſiōes negatiue: ſicut imparitas
primitas. ¶ Ad ſextū negat̄ maior: plus eni aut min⁹
ſunt paſſiones multitudinis ⁊ nō numeri. ¶ Ad ſepti
mū dicit̄: ꝙ denarius cū dicit̄ de rebus ſpūalibus ⁊ ſi/
ne quātitate nō dicit numerū: nec ſpēm numeri fora/
lis: ſed dicit multitudinē vel numerū abſtractū: ſic cū
dicit̄ de angelis. ¶ Ad octauū negat̄ maior: ſūmatio
eni ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ: de qua ibi fit mētio: eſt nu/
merus abſolutus: ⁊ numeratio aīe: que nō eſt de gene/
re quātitatis: vel ſi eſt aliqd reale: eſt multitudo ⁊ non
numerus: nec eſt ſimile de quāto ⁊ nō quāto: q̄tū eniʒ
duplici numero numerat̄: ſed nō quātū ſolū vnico nu
mero. ſ. abſoluto ⁊ nō formali. ¶ Ad 9m negat̄ minor:
lʒ eni vnitas: que eſt pn̄m nūeri nō ſit extra poſitionē ⁊
ſitū: aut cōtinuū: ſtat ꝙ abſtrahere pōt ab illis ſm rō/
nē: ſicut linea abſtrahit a mā: licʒ nō ſit ſine mā: ⁊ ꝑſer
tim: qꝛ ratio iſtoꝝ terminoꝝ nūeraliuʒ eſt analoga ad
multitudinē in genere: ⁊ multitudinē extra gen⁹. imo
ad nūeꝝ abſolutū ⁊ formalē. ¶ Ad 10m dr̄: ꝙ Boeti⁹
nō accipit ibi numerū ꝓut eſt ſpēs quātitatis: ſʒ co mō

quo capit̄ cū dicit̄: ꝙ oīa facta ſunt in numero: pōdere
⁊ menſura: qđ qualr̄ intelligat̄ dictū eſt in q̄one de ve/
ſti⁹. ¶ Ad xim negat̄ minor: cū eni dicit̄: ꝙ vnū in gn̄e Diſt. 3. q. 2.
ſube ⁊c. nō intelligit̄ ꝙ aliqua vnitas ſit de gn̄e ſube:
ſed ꝙ anteq̄ ſube numerent̄: opʒ ꝙ habeāt diſtinctas
vnitates: ⁊ ſicut numerus cōponit̄ ex vnitate: ita nūe/
rus ſubaꝝ ex vnitatibus ſubaꝝ: ⁊ nūer⁹ q̄litatū ex vni
tatibus q̄litatū. Cū aūt dico vnitas vl̄ nūerus ſube: eſt
talis modus loquēdi: ac ſi diceret̄: calor ſube: vel figu
ra ſube. ¶ Ad 12m negat̄ minor ꝓprie loquēdo: diſcre/
tio eni ꝓprie loquēdo nō hʒ locū: niſi in quātis: ſic nec
cōtinuitas: diſcretio eni cauſat̄ ex diuiſione continui.
vt dic̄ ſcūs doctor de potētia dei. q. 9. arti. 7o. ⁊c. ¶ Ad
pmū Scoti ꝯ tertiā ꝯnē dr̄: ꝙ vnū nō eſt ſic pure ꝑua/
tiuū: ꝙ dicat negationē aut ꝑuationē in recto: ſʒ in ob/
liquo: eſt eni ens indiuiſuʒ: ⁊ vnitas eſt eſſentia indiui/
ſa: ita ꝙ negatio ſe habeat ꝑ modū dterminatiui: ⁊ q̄ſi
in obliquo: tale aūt eſt extra nihil. Et cū dicit ꝙ vnuʒ Preciſſio vnī⁹ ab ente dupl'r itellr.
vt preſcindit ab ente ⁊c. dico ꝙ illa ꝑciſio pōt duplr̄ in/
telligi: vel enim vnum ſic preſcindit̄ ꝙ ratio entis ab
eo ſecludat̄ ⁊ relinquat̄ illud qđ vnum ſupperaddit: ⁊
ſi ſic intelligat̄: dico ꝙ vnum non predicat̄ de ente in
ſcđo modo dicēdi per ſe: ſicut illud qđ nihil eſt nō pre/
dicatur per ſe de ente. Alio modo pōt itelligi: ꝙ ratio
vnius diſtinguit̄ a rōne entis: ⁊ ꝑſcindit ab ea: ſicut to/
tū preſcindit a ſua parte: ⁊ includens ab incluſo: ⁊ ſic di
co ꝙ predicat̄ de ente in ſcđo mō dicendi per ſe: ſed fa
cta iſta preciſione vnū non dicit purā negationē in re/
cto: nec directe: ſʒ coincluſiue. ¶ Ad ſcđʒ dico: ꝙ vnuʒ
habet rōnem pme menſure nō ſolū q̄tū ad negationē
quā includit: ſed nec ſolū quantū ad illud poſitiuū en/
tis: qđ includit: ſed ex poſitiuo ſub tali negatiōe. ¶ Et Per qd pn/cipalius vnū hēat rōnē p/me mēſure.
ſi querat̄: per quid pncipalius. dico ꝙ inquantū menſu/
ra debet eſſe notior ratio menſure pncipalr̄ competit
vni ratione poſitiui: ſed inquantū hʒ ꝙ ſit certior ⁊ ifal
libilis ratio menſure competit vni ratione negationis
diuiſionis. que eſt cauſa varietatis. ¶ Ad tertiū dicit̄:
ꝙ argumentū iſtud ꝓbat: ꝙ vnitas nō eſt negatio: ſed
non probat quin vnitas dicat negationē in obliquo vl̄
cōnotatiue. ¶ Ad quartuʒ reſpondet̄ ſicut ibidem re/
ſpondebat̄. Et ad primā replicā dico ꝙ vnū de genere
q̄titatis dicit aliquid poſitiuū ſuperadditū illi: quod
dicit̄ vnū: nunc autē loquimur de vno tranſcendenti.
¶ Ad ſcđam dico ꝙ cū numerant̄ tres turme ille ter/
narius nō eſt de genere quātitatis: ſed dicit multitudi/
nē trāſcedentē: qꝛ ſicut relatio non fundat̄ ſuper relo/
nē: ita nec nūerus ſup nūerū. ¶ Ad tertiā dico: ꝙ vni/
tas q̄ nō addit ſuper illud qđ denoiat niſi negationē: ta
lis non plus applicat̄ numero: q eſt ſpēs quātitatis ꝙ̄
applicet̄ ens: ſed vnitas que dicit accn̄s additū vni: vl̄
res que dicit̄ vna illa eſt pncipiū numeri. ¶ Ad qn̄tū
dico: ꝙ oīa vna reducunt̄ ad aliqd ſūme vnuʒ: non ꝙ Quod addit ſignū pfectio/nis eſt.
vnitas q̄tū ad illud: qđ ſupaddit enti dicat pfectionē:
ſed qꝛ eſt ſignū pfectionis: vbi eni eſt ſūma vnitas: eſt
ibi ſūma ſimplicitas: ac ꝑ hoc ſūma actualitas: q̄ hn̄s
eſt illud qđ hr̄: ⁊ eſt oīs pfectio ſubſiſtēs: nō ſic de mul
titudīe. ¶ Ad ſextū dico: ꝙ vnū licʒ dicat negationē.
eſt tn̄ magis poſitiuū ꝙ̄ multitudo. qꝛ vnū dicit nega/
tionē negatōis: ſed multitudo dicit negationē rei: ⁊ de
hoc ſatis dictū eſt in 3a ꝯne. ¶ Ad pmū ꝯ qn̄tā ꝯnem
negat̄ minor: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ ante opus aīe nūe
rantis in nūero lapidū ē aliq̄ vltia vnitas ſʒ ordinē: ⁊
relonē realē: nec aliq̄ earū eſt vltima in illo nūero pre
ter illā: ſʒ q̄libʒ alia eſt pma ⁊ media: ſi aūt aīa incipiat
numerare ab vltia vnitate nō numerato reali ordine

quē pus habebāt vnitates īter ſemō iō vltima efficiet
pma nec eʒ:loquēdo de reali numero:de nūero autez
quē facit aīa ſecus eſt : qꝛ ille non eſt numerus de gnē
quātitatis. ¶ Ad 2m dico ad maiorē: ꝙ duplex eſt foꝛa
ſcʒ itrinſeca ⁊ extrinſeca:maioꝛ aūt vera eſt de forma
itrinſeca; que ꝓprie hʒ ratiōnē forme: ſed de forma ex/
trinſeca falſa eſt.nā talis forma pōt eſſe alibi ꝙ̄ illud:
cuius eſt forma:ſicut obiectuʒ:qđ eſt forma actus vel
operationis:puta coloꝛ eſt ſepe:imo ſemꝑ extra oculuʒ
vbi eſt viſio coloris : ⁊ ſimilr vltima vnitas eſt forma
extrinſeca numeri:ideo nō opʒ eam eſſe ſubiectiue in
qualibet vnitate.Similr nec opʒ ꝙ forma intrinſeca
ſit ſubiectiue in eo:cuius eſt ſm totū: vt patʒ de forma
artificialiū:que non eſt niſi in ſuperficie.vnde illa ma/
ioꝛ habʒ multas inſtantias:nec habʒ verū niſi de foꝛa
ſubſtācīali. ¶ Ad 3m dico:ꝙ forma numeri nō eſt rela
tio diſtantie:nec cōpoſitū ex diſtantia ⁊ vnitate:ſed ſo
lum vnitas ſub relatione ꝓdicta. ¶ Et cū arguit̄ ꝙ il/
la vnitas eſt eque mālis ⁊c̄.cōcedit̄ inquātū vnitas:ſʒ
ex eoipſo ꝙ eſt ſub tali rōne hʒ rōnē termini ac vicem
differentie ſpecifice ⁊ forme reſpectu ꝓcedētiū. ¶ Cuʒ
iterū dicit̄:ꝙ ea ſtāte ⁊c̄.falſuʒ eſt:qꝛ nō eſt forma niſi
ꝙ̄diu eſt ſub tali relatione ⁊ tali ordine:mutato autez
ordine illo fiet mālis reſpectu eaꝝ:reſpectu quaꝝ erat
formalis:nō eni eſt formalis ſm ꝓpriā rōnē:ſed vt di
ctum eſt accidit ſibi eſſe formā ſicut ⁊ eſſe vltimā. Sʒ
arguens decipit̄ in hoc ꝙ nō diſtinguit inter iſta duo.
ſcʒ qꝛ aliud eſt dicere vnitatē cū relatione:⁊ vnitatem
ſub relatione:primū eni eſt ens ꝑ accn̄s:non aūt ſcdm
ſicut nec mā ſub quātitate:licʒ cōpoſitū ex mā ⁊ quāti
tate ſit ens per accidens. ¶ Ad quartū negat̄ minoꝛ ⁊
eius ꝓbatio:nam ternarius exigit in vnitatibus:ex q/
bus cōſtituit̄ pmū ⁊ vltimū:nō ꝙ relationes ille ſint
de ratione illius:ſed vnitates ex illis hn̄t actuari quo/
dāmodo ad hoc vt dent ſpēm intelligibileʒ : vnde iſte
numerus ſpēm ſoꝛtiat̄ cōplete:niſi itelligat̄ vltimitas
vnitatis:ſicut nec qui intelligit hoieʒ intelligit relōnē
vnionis aie ad corpus:licʒ aīa nō det ſpēm hoi niſi exi
ſtens ſub ratione predicta.Et hoc de primo articulo.

Quantum ad ſcdm articulū ſit pma ꝯcluſio.
Numerus ꝓpe dictus.ſcʒ q eſt de
genere quātitatis non hʒ locū in diuinis:ſʒ ibi ſit mul/
titudo. Iſtam cōcluſionē ponit ſcūs doctoꝛ de potētia
dei.q.9.arti.7°.Et pma pte.q.30.arti.3°.Et pmo ſentē.
diſ.24.q.i.arti.2° ⁊ 3°.Et in 10.quolibʒ.q.i.arti.p.⁊ pro
bat eā ſicut ꝓbata fuit ſcda ꝯ pmi articuli. ¶ Scda ꝯ.
Termini numerales.ſcʒ vnus.duo:tria cū dicunt̄ de
diuinis non dicūt numerū q eſt de genere quātitatis:
ſed vnitatē vel multitudinē:que cōſequunt̄ ens.vnde
ſcūs doctoꝛ pma pte vbi ſupra dicit.(Nos(inquit)di
cimus ꝙ termini numerales ſm ꝙ veniūt in diuinaʒ
predicationē non ſumunt̄ a numero:qui eſt ſpēs quā/
titatis:⁊ ſic de deo nō dicerent̄ niſi metaphoꝛice : ſicut
⁊ alie ꝓprietates corporaliū:ſicut latitudo:longitudo:
⁊ ſilia:ſed ſumunt̄ a multitudine ſʒ ꝙ eſt tranſcēdēs:
multitudo aūt ſic accepta hoc modo ſe habʒ ad mlta
de quibus predicat̄:ſicut vnuʒ qđ conuertit̄ cum ente
ad ens:hoc aūt vnū:ſicut ſupra dictū eſt:cuʒ de dei vni/
tate ageretur:nō addit aliquid ſupra ens niſi tm̄ nega/
tionē diuiſionis:vnū eni ſignificat ens indiuiſum:⁊ iō
de quocūqʒ dicatur vnū ſignificat̄ illa res indiuiſa:ſic
vnum dictū de hoie ſignificat naturā hois indiuiſam
⁊ eadem rōne:cum dicunt̄ res multe:multitudo ſic ac
cepta ſignificat res illas cū īdiuiſione circa vnāquāqʒ
illaꝝ.) Hec ille.Et poſt.(Termini igit̄ numerales ſi/

Egidius nu/
merū trāſcen
denteʒ negat
in diuinis cū
talis multitu
do de ſui rō/
ne vnā partē
alia ꝑfectio/
reʒ requirat.
Scotus diſ.
24.di. ꝙ eſt
ibi numerus
ſm quid.i.ꝑ/
ſonaruʒ : qꝛ
ſic abſtrahit
a potētialita/
te ⁊ diuerſita
te:ſilr eſt ibi
numerus ſm
intellectū cō
cipientē ſimt
[illegible]
vel vnū ſcil.

gnificant illa:de qbus dicunt̄:ſed ſuꝑ hoc nihil addūt
niſi negationē:vt dictū eſt:⁊ ꝙ̄tū ad hoc dixit vitatem
magr̄ in ſentētijs:cū eni dico:eēntia ē vna:vnū ſignat
eēntiā indiuiſaʒ:⁊ cū dico:ꝑſona eſt vna:ſignat ꝑſonaʒ
indiuiſam:⁊ cū dico:ꝑſone ſunt plures:ſignant̄ ille ꝑſo
ne:⁊ īdiuiſio circa vnāquāqʒ eaꝝ:qꝛ de rōne multitu/
dinis eſt:ꝙ ex vnitatibus cōſtet.) Hec ille. ¶ 3a ꝯ.Ta
les termini in diuinis dn̄r poſitiue ⁊ remotiue. Hāc ꝯ/
nem ꝓbat ſcūs doctoꝛ de po° dei vbi ſupra.vbi ſic ait.
(In diuis(inqt)nō ꝓdicant̄ vnū ⁊ multa ꝙ ꝑtinēt ad
gen° quātitatis.ſʒ vnū qđ ꝯuertit̄ cū ente:⁊ multitudo
ei correſpōdēs:vñ ⁊ vnū ⁊ mlta ponūt qdē in diuis ea:de
qb° dn̄r:ſʒ nō ſupaddūt niſi diſtīctionē ⁊ diuiſionē:qđ
eſt ſupaddere negatiōes:vt ſupra expoſitū eſt:vñ ꝯce/
dim° ꝙ ꝙ̄tū ad illud qđ ſupaddunt eis:de qb° ꝓdicāt̄:
remotiue in deo accipiūt̄:inꝙ̄tū aūt includūt in ſua ſi
gnificatiōe ea:de qb° dn̄r:poſitiue accipiūt̄.) Hec ille.
¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ibi vr̄ eē circulatio:qꝛ ꝑ ꝑlalitatē re/
mouet̄ vnitas:⁊ ꝑ vnitatē pluralitas. ¶ Rn̄det ſcūs
Tho.pma pte vbi ſupra ad 3m.(Qꝛ vnū nō eſt remoti
uū multitudinis:ſʒ diuiſionis:q̄ eſt pꝛoꝛ ſm intellm ꝙ̄
vnū aut mltitudo:mltitudo aūt nō remouet vnitatē:ſʒ
remouet diuiſionē circa vnūqđqʒ eoꝝ:ex qb° cōſtat.)
Hec ille. ¶ Et de po° dei vbi ſupra dicit.(Qꝛ ꝙ̄ipſo vr̄
fuiſſe magr̄i ꝙ termini ſignantes vnū vel mlta de deo
nō ponerēt aliqd:ſʒ remouerēt tm̄:nō eni poſſent pōe/
re niſi qđ ſignant.ſ.ꝙ̄titatē diſcretā : q̄ nullo mō pt̄ eē
in deo.ſic ḡ ſm eū vnū dr̄ de deo ad remouēdū multi
tudinē quātitatis diſcrete:termini vō ſignificātes plu/
ralitatē dn̄r de deo ad remouēdū vnitatē:que eſt pn̄m
quātitatis diſcrete.) Hec ille. ¶ In fine tn̄ reſpōſiōis
ponit qđ pus dixi:ſcʒ ꝙ aliqd ponunt ⁊ aliquid remo/
uent. ¶ 4a ꝯ eſt. In diuis:ſʒ nō ſit numer° ſimplr:eſt
tn̄ ibi numerus qdā.vnde p̄ ſen.vbi ſupra arti.ſcdo dic̄
ſcūs doctoꝛ.(In diuis(inqt)non eſt numerus ſimplr
q eſt per diuiſionē eēntie vel quātitatis:ſed eſt nūerus
qdā:ſcʒ nūerus relationū:nō tn̄ relationū ī deo exiſtē/
tiū ſm rōnē tm̄:ſed realr in ipſo ſubſiſtentiū:vñ nūe/
rus diuinaꝝ ꝑſonarū eſt medius inter numerū:qui eſt
nūerus ſimplr:⁊ numeꝝ q eſt in rōne tm̄:ſicut pūctus
dicit̄ multiplex ſm rōnē tm̄ ſʒ ꝙ eſt pn̄m pluriū linea
rū:eſt eniʒ minus de rōne numeri in nūero ꝑſonaꝝ ꝙ̄
in nūero ſimplr:⁊ plus ꝙ̄ in numero:qui eſt ſm ratio/
nē tm̄.Si aūt cōparemus nūeꝝ ꝑſonaꝝ ad nūerū pro
prietatū abſolutoꝝ:q eſt in creaturis:habebūt ſe ſicut
excedētia ⁊ exceſſa.Si eni attendat̄ rō diſtinctionis:i/
uenit̄ maioꝛ diſtinctio in ꝓprietatib° abſolutis creatu
rarū ꝙ̄ in diuis ꝑſonis:qꝛ caloꝛ ⁊ ſapoꝛ diſtinguunt̄ ſʒ
aliud ⁊ aliud eē accn̄tale:ſed in diuinis ꝑſonis eſt vnū
⁊ idē eē triū ꝑſonaꝝ.Si aūt cōſideret̄ ꝑfectio diſtīcto/
rū:ſic nūerus ꝑſonaruʒ excedit:qꝛ relationes in diuis
ſunt ſubſiſtētes ꝑſone:vñ ad nūerū relationū ſeqt̄ nu/
merus ꝑſonaꝝ:nō aūt ad nūeꝝ ꝓꝑetatū in creaturis:
qꝛ ꝓꝑetates in creaturis nō ſunt ſubſiſtētes:ſʒ tm̄ ihe/
rētes.) Hec ille. ¶ Et ꝙ̄tū cōcipio ꝑ numerū itelligit
multitudinē:cū diſtīguit de nūero ſimplr:⁊ de nuō ſʒ
rōnē:⁊ numero medio:ſolus eni nūer° ſimplr eſt ꝓpe
nūerus:vt pʒ ꝑ ꝓdicta:nūerus aūt ſm rōnē nō eſt nūe/
rus de gnē quātitatis:nec numerus ille medi° īter nūe
rū ſimplr:⁊ nūeꝝ ſʒ rōnē.ſ.nūer° relationū diuinaꝝ ē
ꝓpe nūer°:ſed multitudo vt ꝓdictū fuit. ¶ Sʒ ꝯ ꝓdi/
cta Aureolus arguit.dicit eni iſta q̄ dicta ſūt in tribus
deficere. Primo in fundamēto:qꝛ ſupponūt ꝙ vnitas
q̄ eſt pncipiū numeri:⁊ multitudo nūeralis nō hēant
locū in entibus ſpūalibus:ſed tm̄modo in quātis:⁊ cō

tinuis

tinitis:cuius oppoſitū multiplr declaratū eſt eē veruʒ:
℄ 2°.qꝛ rō ſūme ꝑ iſtū moduʒ non excludiť a diuinis:
q̄uis enī quelibʒ perſona ſit indiuiſa nihilominꝰ:cum
ſīt tres:circa illas apprehendiť ſūma certa eis cōpe
tens inquātū ſunt iduiſe:vñ ſenſus eſt:ꝙ ipſe iquātuʒ
ſunt diſtincte cōcludunť ſub ſūma ternarij ſine pluri ꝛ
pauciori.℄ Tertio.Qꝛ magr̄ ſniaꝝ non ſic accipit ne
gationē:ſicut iſte modus exponit:ſed negationē ſūme:
cū enī dicimꝰ ꝙ ꝑſone ſunt tres vel due:nō dualitatis:
aut trinitatis ſūmā ponimꝰ:ſed oppoſitū ſcʒ ſingulari
tatē excludimus:vñ negationes iſtas non intelligit eē
indiuiſionē rei in ſe:ſicut iſte modus exponit.) Hec il
le.℄ Ad iſta dr̄:ꝛ ad primū qdeʒ patʒ per predicta:ꝙ
ſuppoſitū iſtius opionis eſt verū:nec ſue rōnes in oppo
ſitū valuerūt.℄ Ad 2ᵐ diciť ꝙ ſūma que apprehendi
tur circa ꝑſonas diuinas eſt numerus abſolutus:queʒ
admittit ſcūs doctor in diuinis ꝑſonis pᵃ pte.q.30.arti.
ꝓ ad vltimū:ſed talis nūerus nō eſt de gn̄e quātitatis
nec eſt forte in gn̄e:cū ſit ens fabricatū ab aīa.℄ Ad
tertiū negať aīs.magiſter enī nō intēdit a diuinis ex
cludere ſūmā:q̄ eſt per opus itell'ſ ſm nūerū:q eſt quā
titas diſcreta:ꝛ vnitatē que talis numeri pn̄ᵐ eſt:ꝛ ſi ta
lis numerus dicať ſūma:illaʒ excludit a diuinis:forte
tamē in hoc minus bene dixit:ꝙ poſuit terminos mā
les ſolū excludere:ꝛ nihil ponere in diuinis:cuiꝰ oppo
ſitū tenet ſcūs doctor vt ꝑus allegaui.℄ Ad argumen
tuʒ in ꝓncipio queſtionis patet per predicta.Et hec de
queſtione dicta ſufficiant. Diſtin. XXV.

℄ Utrū perſona in diuinis dicat qd cōe tribꝰ perſonis
ꝙ in eis plurificetur. Queſtio. I.

Circa vigeſimāquintā diſtictioneʒ
queriť.Utruʒ ꝑſona dicať in
diuinis qd cōe tribus ꝑſonis qȯ plurifi
ceť in eis.Et arguiť ꝙ nō:qꝛ ſi rō ꝑſone
eſſet cōis tribus:oporteret poni ſextum
predicabile.nā ꝑſona nō eſſet genꝰ:cuʒ
nō hēat ſpēs:nec pōt eſſe ſpēs:cū nō ha
beat iďiuidua:nec dr̄ia:cū nō cōſtituat ſpēʒ.nec ꝓpriū:
nec accn̄s:cū in deo nō ſit accn̄s ꝓpriū aut cōe:ſʒ ꝯn̄s
eſt falſum:ꝛ ꝯ Porphiriū:q ſolū ponit ſex ꝑdicabilia.

Greo. di. 25. dicit ꝙ ſcōm vnaʒ viā ꝑſo na di. negatione cōica bilitat] tribꝰ cōem ꝛ ꝯno tat poſitiuuʒ puta pꝛem ꝛ relationeʒ q̄ pꝛi. ꝺbi gr̄a. ꝯueniꝫ illa ne gatio ꝛ eſſen tia ſm aliam ſignat poſiti uū abſtractū a tribꝰ q̄ſi ꝓ priū ꝛ non vt ſpēs:ꝛ ſic ſi gnificat poſi tiuum idiffe rens ad rela tionē ꝛ abſo lutū .i. rōneʒ ſubſiſtentie q̄ eſt idiffrens ꝛ cōnotat pri mo pꝛem. ꝺ. gr̄a ſcḋo rela tioneʒ: tertio eſſentiam.

In oppoſitum arguiť ſic.Nā ſm Augᵐ.7°
de trini.cuʒ q̄riť qd tres:re
ſponſū eſt tres ꝑſone: qꝛ cōe eſt eis id qȯ eſt ꝑſona ꝛc̄.

In hac qōne erūt duo articuli. In ꝑmo po
neñť cōcluſiones. In ſecundo
mouebuntur dubitationes.

Quantū ad ꝑmū ſit ꝑma ꝯ.Perſona de ſuo for
mali ſignato ſignat iďiuiduuʒ vel ſup
poſitū nāe rōnalis. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho.ꝑma pte
q.29.arti.ꝑ.ꝛ 2°.Ani.ꝑmo exponit diffinitionē Boetij
in libro de duabus naturis: quā dat de perſona dicēs.
Perſona eſt rōnalis nāe iďiuidua ſuba.dicit enī ibidē
ſcūs Tho.ꝙ ibi ly ſuba ſtat ꝑ pꝛia ſuba ꝛ ꝑ ſcḋa cōiter
ſed per ly indiuidua trahiť ad ſtandū pro ſuba ꝑma:q̄
eſt ypoſtaſis:ꝛ ꝑ hoc remoueť aīa ſepata:que licʒ ſit rō
nalis nāe ſuba:tñ qꝛ eſt ps hūane ſpēi: ꝛ retinet nām
vnibilitatis:nō pōt dici ſuba indiuidua:q̄ eſt ypoſtaſis
vel ſuba ꝑma:ſicut nec manus:nec pes:nec alia ꝑtium
hōis:ꝛ ſic nō cōpetit ei diffinitio ꝑſone:neq̧ nomē.vñ
ſicut dicit ſcūs doctor ꝑma pte.q.75.arti.2°.ad ꝑmuʒ.
(Hoc aliqd pōt accipi duplr.Uno mō ꝑ quocūq̧
ſubſiſtēte:ꝛ iſto mō excludit inherentiā accidētis ꝛ for
me mālis.Alio mō ꝑ ſubſiſtēte cōpleto in nā alicuiꝰ
ſpēi:ꝛ iſto modo excludit etiam imperfectionē partis.
vñ manus poſſet dici h aliqd ꝑmo modo:ſed nō ſcḋo
modo.Sic ꝙ cū aīa hūana ſit ps ſpēi hūane pōt dici h
aliqd ꝑmo mō:ſed nō 2°:ſic enī cōpoſituʒ ex corpe ꝛ
aīa diciť hoc aliqd.) Hec ille.℄ Itē arti.3° ad 2ᵐ dic.
(Nō q̄libʒ ſuba ꝑticularis eſt ypoſtaſis vel ꝑſona:ſed
que habʒ cōpletā nām ſpēi.vñ manꝰ vel pes nō pōt di
ci ypoſtaſis vel ꝑſona:ꝛ ſilr nec aīa:cuʒ ſit ps humane
ſpēi.) Hec ille.℄ Sic ꝙ pʒ ꝙ i diffōne ꝑſone ly indiui
dua ſuba ſtat pro ypoſtaſi ſubſiſtēte:q̄ diciť ꝑma ſuba
ꝛ hoc aliqd:ꝑ qȯ etiaʒ remoueť nā hūana aſſumpta:q̄
nō diciť ꝑſona:qꝛ nō eſt iďiuidua ſuba:hoc eſt ſuba pᵃ.
Et ſic pʒ ꝑmū mēbrū diffōnis.Nā aūt q̄ pōiť in diffō
ne ꝑſone nō ſumiť ꝑ gn̄atione viuētis que pōt dici nā
nec ꝑ ꝓncipio intrinſeco motus aut qetis:qȯ etiaʒ pōt
dici nā:ſed pro eēntia cōpleta quā ſignat diffinitio rei.
vñ ꝯuenīētius poſuit Boetius in diffōne illa nomē na
ture q̄ʒ eēntie:qꝛ eſſentia ſumiť ab eē:qȯ eſt cōmuniſſi
mum:ſed nā a ꝓpria forma rei. Rōnale aūt poniť in
diffōne nāe:nō ꝓut eſt dr̄ia hōis:nec ꝓut dicat rōnē ſo
lū que diſcurſuʒ iportat cōſequētē intellectualeʒ nām.
Sic ꝙ pʒ ex diffōne ꝑſone date a Boetio ꝯnis ꝓpoſite
veritas.℄ Scḋa ꝯclo.Nomē ꝑſone ꝓprie diciť de di
uinis. Iſtā ꝓbat ſcūs doctor ꝑma pte.q.29.arti.tertio.
(Perſona(iquit)ſignat illud qȯ eſt ꝑfectiſſimū in to
ta nā.ſcʒ ſubſiſtēs in nā rōnali:ꝛ cū oē illud:qȯ eſt ꝑfe
ctionis ſit deo attribuendū:eo ꝙ eius eēntia ꝯtinet in
ſe oēm ꝑfectionē:ꝯueniēs eſt vt hoc nomē perſona de
deo dicať:nō tñ eo mō quo dr̄ de creaturis:ſed excellē
tiori mō:ſicut ꝛ alia noīa q̄ creaturis a nobis impoſita
deo attribuunť.) Hec ille.℄ 3ᵃ ꝯ.Hoc nomē perſona
de ſignato māli ſignat in diuinis eēntiā ꝛ relationeʒ ꝛ
vtrūq̧ in recto ꝛ i obliquo. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs doctor
ꝑma pte.q.29.arti.4° vbi ſic ait.(Aliqd(iquit)eſt de
ſignatione minus cōis:qȯ tñ nō eſt de ſignatiōe magi
cōis:rōnale enī includiť in ſignatione hōis:qȯ tamen
non eſt de ſignificatione animalis.Unde aliud eſt que
rere de ſignificatione aīalis:qȯ eſt homo:ꝛ aliud de ſi
gnificatiōe animalis in cōmuni:ꝛ ſimilr aliud eſt que
rere de ſignificatiōe huius nominis perſona in cōmu
ni:ꝛ aliud de ſignificatiōe perſone diuine:perſona enī
in cōmuni ſignificat ſubſtantiā indiuiduaʒ nature rō
nalis:vt dictuʒ eſt. Indiuiduū aūt ē qȯ eſt in ſe indiui
ſum vel indiſtinctuʒ:ab alijs vero diſtinctum.Perſo
na igitur in quacūq̧ natura ſignificat illȯ qȯ eſt diſtin
ctum in natura illa:ſicut in natura humana ſignificat
has carnes:ꝛ hec oſſa:ꝛ hāc animā: que ſunt principia
indiuiduantia hominē:que quidē licʒ non ſint de ſigni
ficatione perſone:ſunt tamē de ſignificatione humāe
perſone.Diſtinctio aūt in diuinis non fit niſi per rela
tiones originis:relatio aūt in diuinis non eſt ſicut acci
dens inherens alicui ſubiecto:ſed eſt ipſa diuina eſſen
tia.vnde eſt ſubſiſtens ſicut ꝛ eſſentia diuina ſubſiſtit:
ſicut igitur diuinitas eſt deus:ita paternitas diuina eſt
deus pater qui eſt perſona diuina:perſona eniʒ diuina
ſignificat relationē vt ſubſiſtentē:ꝛ hoc eſt ſignificare
relationem per modū ſubſtantie:que eſt ypoſtaſis ſub
ſiſtens in natura diuina:ꝛ ſm hoc verum eſt ꝙ hoc no
men perſona ſignificat relationem in recto ꝛ eſſentiaʒ
in obliquo:non tamen relationē inquantuʒ eſt relatio
ſed inquātum ſignificatur per modū ypoſtaſis.℄ Si
militer etiā ſignificat eēntiā in recto ꝛ relōnē i obliq̄:
inquantū eſſentia eſt idem qȯ ypoſtaſis:ypoſtaſis aūt
ſignificatur in diuinis vt relatiōe diſtincta:ꝛ ſimiliter
relatio per moduʒ relationis ſignificata cadit in ratio
ne perſone in obliquo:ꝛ ſm hoc pōt dici ꝙ ſignificatio
huius noīs ꝑſona nō erat ꝯcepta ante hereticoꝝ calū

Aure. di. 25 ar.3. di. ꝑdi ctas negatio nes fundari i rōe entis:ita ly ꝑſona di. poſitiuū gn̄a le cū ſpālibꝰ negationibꝰ. Durādꝰ ar. ꝑmo dubꝰ di. dicit ꝙ eſt no mē ſcḋe intē tionis: nō aūt rei:id aūt ꝙ ſignat eſt eēn tia ꝛ relo: qꝛ eſt ſubſiſtens icōicabile in eēntia diua.

niam:vñ non erat in vſu hoc nomen perſona niſi ſicut
vnũ aliorum abſolutorum:ſed poſtea accõmodatum eſt hoc
nomẽ perſona ad ſtandũ pro relatiuo ex cõgruẽtia ſue
ſignificatiõis:vt ſcz hoc q̄ ſtat ꝑ relatiuo non habeat
ſolũ ex vſu:ſed etiam ex ſua ſignificatione.) Hec ille.
¶ Itẽ de po. dei.q.9.arti.4°.dicit.(Hoc nomẽ ꝑſona
(inq̄t)hoc hꝫ cõe cũ noibus abſolutis in diuinis:q̄ de
qualibꝫ ꝑſona ꝑdicatur:ꝛ ſm nomẽ ad aliud nõ refertur:
cũ noibus vero relationẽ ſignãtibus q̄ diſtinguitur:ꝛ plu
raliter ꝑdicatur:ꝛ ideo videtur q̄ vtraqꝫ ſignatio relatiui ꝛ
abſoluti ꝑtineat ad ꝑſonam:qualiter aũt vtraqꝫ ſignatio
ad nomẽ ꝑſone ꝑtineat diuerſimode eſt a diuerſis aſſi
gnatũ.)Et poſt multa dicit.(Ad euidentiã(inq̄t)hu
ius q̄onis ſciendũ eſt:q̄ ꝓpa rõ nois eſt:quã ſignat no
men ſm phm 4° meta.illud aũt cui attribuitur nomen Tex. cõ.20.
ſi ſit recte ſumptũ ſub re ſignata ꝑ nomẽ ſicut determi
natũ ſub ĩdeterminato dr̃ ſupponi ꝑ nomẽ:ſi aũt non
ſit recte ſumptũ ſub re nois dr̃ copulari ꝑ nomen:ſicut
hoc nomẽ aial ſignat ſubaꝫ aiatã ſenſibilẽ:ꝛ album ſi
gnificat colorẽ diſgregatiuũ viſus:hõ vero recte ſumitur
ſub rõne aialis ſicut determinatũ ſub indeterminato
eſt enĩ hõ ſuba aiata ſenſibilis tali aia ſcilꝫ rõnali:ſub
albo vero:qḋ eſt extra eſſentiã eius:nõ directe ſumitur:vñ
hõ ſupponitur noie aialis:copulatur vero noie albi:ꝛ q2 infe
rius qḋ ſupponitur ꝑ nomẽ cõe ſe hꝫ ad cõe ſicut deter
minatũ ad indeterminatũ:illud qḋ erat ſuppoſitũ fit
ſignatũ determinatiõe addita ad cõe:aial enĩ ratiõale
ſignat hoiem.¶ Sed ſciẽdum q̄ aliq̄d ſignatur dupl̄r.
vno mõ formal̄r.alio mõ mãliter.Formal̄r q̄dẽ ſignatur
ꝑ nomẽ illud:ad qḋ ſignãdũ nomẽ ẽ ꝑncipal̄r impo
ſitũ:qḋ eſt rõ nois:ſicut hoc nomẽ hõ ſignat aliq̄d ꝯpo
ſitũ ex corpe ꝛ aia rõnali. Mãliter vero ſignatur per nom̃
illud:in quo talis rõ ſaluatur:ſicut hoc nomen hõ ſignat
aliq̄d hñs cor ꝛ cerebrũ:ꝛ hõ ꝑtes ſine q̄bus nõ põt eẽ
corpus aiatũ aia rõnali.Sm hoc g̃ dicendũ eſt q̄ h̄ no
mẽ ꝑſona cõiter ſumptũ nihil aliud ſignat q̄̃ ſubaꝫ in
diuiduã rõnalis nãe:ꝛ q2 ſub ſuba indiuidua rõnalis
nãe cõtinetur ſuba ĩdiuidua.ideſt ĩcõicabilis:ꝛ ab alijs
diſtincta tã dei q̄̃ hois q̄̃ angeli:opꝫ q̄ ꝑſona diuina
ſignificet ſubſiſtẽs diſtinctũ in nã diuina:ſicut ꝑſona
humana ſignat diſtinctũ in nã hũana:ꝛ hec eſt forma
lis ſignatio tã ꝑſone diuine q̄̃ ꝑſone hũane.¶ Sꝫ q2
diſtinctũ ſubſiſtẽs in nã humana nõ eſt niſi aliq̄d ꝑ in
diuidualẽ mãꝫ ĩdiuiduatũ:ꝛ ab alijs diuiſum vel diuer
ſum:iõ opꝫ q̄ h̄ ſit mãliter ſignatũ cũ dr̃:ꝑſona huma
na.Diſtinctũ vero ĩcõicabile in nã diuina nõ põt eẽ niſi re
latio:q2 oẽ abſolutũ eſt cõe ꝛ ĩdiſtinctũ in diuinis. Re
latio aũt in deo eſt idẽ ſm rẽ qḋ eius eẽntiã:ꝛ ſic eſſentia
in deo idẽ eſt qḋ hñs eẽntiã:vt diuinitas ꝛ deus:ita idẽ
eſt relatio ꝛ qḋ ꝑ relonẽ refertur.Vñ ſequitur q̄ idẽ rela
tio ſit ꝛ diſtinctũ ſubſiſtẽs in nã diuina.Pꝫ g̃ q̄ ꝑſona
cõiter ſumpta ſignat ſubaꝫ ĩdiuiduã rõnalis nãe.Per
ſona vero diuina formali ſignatione ſignat diſtinctũ ſub
ſiſtẽs in nã diuina. Et q2 h̄ nõ põt eẽ niſi relo vl̄ relatiuũ
iõ mãli ſignatione ſignat relonẽ vel relatiuũ:ꝛ ꝑꝑ hoc
põt dici q̄ ſignat relonẽ ꝑ modũ ſube:nõ q̄ eſt eẽn̄a:ſꝫ
que eſt hypoſtaſis:ſic ꝛ relationẽ ſignat nõ vt relatio
nẽ:ſꝫ vt relatũ:id eſt vt ſignatur hoc noie pr̃:nõ vt ſigna
tur hoc noie ꝑ̃nitas.Sic enĩ relo ſignata ĩcluditur obli
que in ſignatione diuine ꝑſone:q̄ nihil aliud eſt q̄̃ diſtin
ctũ relone ſubſiſtẽs in diuina eẽn̄a.)¶ 4° ꝯ. Hoc nom̃
ꝑſona eſt cõe diuinis ꝑſonis nõ ſm rẽ:ſed ſm rõnẽ.Iſtã
põit ſcũs doctor ꝑ̊ ſen.di.25.q.1.arti.3°.vbi ſic ait.(Du
plex(inquit)eſt cõitas.ſ.rei ꝛ rõnis:ꝛ dico cõitatẽ rei:
q̄n aliq̄d vnũ ꝛ idẽ ꝯuenit plibus:ꝛ talis cõitas nõ eſt
niſi in diuinis ꝑſonis:nec aliq̄ talis cõitas eſt in trinita
te niſi eẽntie:ꝛ eorum q̄ ad eẽntiã ꝑtinẽt:vt attributorum:ꝛ
operationũ:ꝛ negationũ:ꝛ relationũ eſſentialiũ.Cõitas
aũt rõnis eſt ſm quã ꝑſona dr̃ cõis in trinitate.) Hec
ille.¶ Et poſt pauca ſubdit.(Cõitas rõnis fundata in
re eſt cõitas ꝑſone:ſicut dicim9 q̄ rõ aialis eſt cõis ho
mini ꝛ aſino.Sed rõ fũdata in re eſt duplex:q2 q̄dã eſt
cõis ſicut rõ aialis:ꝛ q̄dã eſt ſpãlis:ſicut rõ hois:ſic eſt ẽt
in diuinis:q2 cũ real̄r ſit ibi relatio:eſt ibi cõis rõ relo
nis. Iterum cũ ibi ſit realiter ꝑ̃nitas:eſt ibi ſpãlis rõ
relonis.vñ relo eſt cõis ꝑ̃nitati ꝛ filiationi:ſicut rõ cõ
munis rõnib9 ſpãlibus:nõ tñ ex hoc ſequitur q̄ relatio ſit
vle ad ꝑ̃nitatẽ ꝛ filiationẽ:q2 oẽ vle eſt ſm aliḋ ꝛ aliḋ
eſſe in ſuis ĩferiorib9:ſꝫ in diuinis nõ eſt niſi vnũ eẽ.vñ
idẽ eſt eẽ relonis in ꝑ̃nitate ꝛ filiatione:vñ cõis rõ in
diuinis nõ põt diſtingui ꝑ eſſe:ſed ſolũ ꝑ ſpãles rõnes:ꝛ
ide eſt q̄ nihil vnũ ſm ſpãlẽ rõnẽ põt nũo multiplica
ri in diuinis.ita dico de ꝑſona:q̄ ꝑſona in diuinis ſignat
cõiter rõnẽ diſtincti ſubſiſtẽtis in tali nã:ꝛ pr̃ ſignat rõ
nẽ ſpãlẽ diſtincti ſpãli relone ſubſiſtẽtis in nã cõi:ꝛ ſilr̃
filius:ꝛ inde eſt q̄ perſona ſm rem non eſt cõis patri ꝛ
filio:q2 nõ eſt vna numero perſona vtriuſqꝫ ſicut vna
numero eẽntia:ſed ſicut hñs rõnẽ cõem eſt cõe habẽ
tibus rõnes ſpãles ꝛ ꝓpas:q̄bus diſtinguũtur:nec tamẽ
eſt vle:q2 nõ eſt ſm aliud ꝛ aliud eſſe in patre ꝛ filio.)
Hec ille.¶ Idẽ ponit ꝑ̊ma ꝑte.q.30.arti.4°.¶ Quĩta
ꝯclo.Cõitas ꝑſone nõ eſt cõitas gñis vel ſpẽi ſed ſicut
indiuidui vagi.Iſtã ꝓbat ſcũs Tho.ꝑ̊ma ꝑte ibidem.
(Noia(inq̄t)generũ ꝛ ſpẽꝝ vt hõ ꝛ aial ſunt impoſi
ta ad ſignãdũ nãs cões:nõ aũt intẽtiones nãꝝ cõium
q̄ ſignantur his noibus gen9:ſpẽs:ſed ĩdiuiduũ vagũ:vt
aliq̄s hõ ſignat nãꝫ cõeꝫ cũ determinato mõ exiſtẽdi
q̄ cõpetit ſingularibus:vt ſi ſit ꝑ ſe ſubſiſtẽs diſtinctũ
ab alijs:ſꝫ noie ſingularis deſignati ſignatur determina
tũ diſtiguẽs:ſicut ĩ noie ſortes hec caro ꝛ hoc os. Hoc
tamẽ ĩtereſt q̄ aliq̄s hõ ſignat ĩdiuiduũ ex ꝑte nãe cũ
modo exiſtendi:q̄ cõpetit ſingularib9:h̄ aũt nomẽ ꝑſo
na nõ eſt impoſitũ ad ſignãdũ ĩdiuiduũ ex ꝑte nãe:
ſꝫ ad ſignãdũ rẽ ſubſiſtẽtẽ in tali nã.h̄ aũt eſt cõe ſm
rõnẽ ꝑſonis diuinis vt vnaq̄qꝫ earum ſubſiſtat in nã diuina
diſtincta ab alijs.) Hec ille.¶ Idẽ ponit ꝑ̊ ſen. eodeꝫ
articulo.q̄.ã.ad 4m.(Etiã(inq̄t)illud qḋ ẽ ꝑſona ſit
incõicabile:nihil tñ ꝓhibet ĩtẽtionẽ ꝑſone eẽ cõeꝫ:ſicut
ſortes eſt ĩcõicabilis:ꝛ tñ rõ indiuidui ẽ ĩtẽtio cõis:ſic
ꝛ ecõuerſo ĩtẽtio gñis vt ꝑticularis q̄n ꝯhitur ad h̄ gen9:
ſilr̃ ẽt rõ ꝑſone in q̄̃tũ ꝑſona eſt:q̄̃uis nõ noiet ĩtẽtio
nẽ:tñ cõis eſt:eo q̄ nõ dicit ſpãlẽ rõnẽ diſtinctiõis:ſed
gnãlẽ vt aliq̄s hõ eſt aliq̄ mõ cõe ꝓut nõ dicit hãc vel
illã rõnẽ indiuiduatiõis:ſed tñ ĩdiuiduationẽ in cõi.)
Hec ille.Et hec de ꝑ̊ articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2m arti.m arguit Aureo.ꝯ̃ ꝯ̊nem: Cõtra tertiã Aureo.diſti. 25.q.1.ar.2.
ꝛ q̄dẽ ꝯ̃ 3am in h̄ q̄ ait:nomẽ ꝑſone
ſignare in recto eẽntiã diuinã in q̄̃tũ ẽ idẽ qḋ ypoſtaſis:
relationẽ vero ĩ obliquo.Illud.n.qḋ ſignatur ĩ recto noie
hypoſtaſis vel ꝑſone explicatur ꝑ ſuaꝫ rõnẽ:q̄ dr̃ q̄ ꝑſo
na ꝛ ypoſtaſis eſt diſtictum ſubſiſtẽs in aliq̄ nã:ſꝫ hoc
nũq̄̃ cõpetit eẽntie ẽt ꝓut eſt idẽ qḋ ꝑſona:nõ enĩꝫ ve
rũ eſt:q̄ eſſentia ſit diſtincta ſicut nec genita:ꝓprieta
tes enĩ nõ diſtiguũt eẽntiã:nec determinãt ſꝫ Damaſ.
g̃ eẽntia ꝓut eſt ypoſtaſis vel ꝑſona non ſignatur in re
cto.¶ 2°.ad idẽ ſic.Nũq̄̃ ꝯſtitutũ ſignat in recto ꝯſti
tuentia:ſꝫ eſſentia ꝛ relatio quãtũcũqꝫ ſit ſubſiſtẽs re
ſpicitũt ꝑſonaꝫ:ſicut ꝯſtituẽtia.g̃ ꝑſona:ſiue ypoſtaſis
ꝯſtituta nullũ eorum ſignat in recto quãtũcũqꝫ ſint ideꝫ
qḋ ypoſtaſis vel ꝑſo°. ¶ 3°ſic.Illḋ qḋ ſignatur ĩ recto ve
re pluraficatur:

re plurificat̃ cū dicit̃ tres pſone: nō enī plurificat̃ qđ dicat̃ in obliquo: ſed qđ ſignat̃ in recto: ſed eſſentia diuina ꝓut eſt idē qđ perſona nō plurificat̃ dicēdo tres perſonas: ſic.n. eſt idē eēntia cū perſona: ꝙ eſſentia nō triplicat̃: lꝫ plurificet̃ perſona. ergo eēntia ꝓut eſt idē cū perſona non ſignat̃ noīe perſone in recto. ¶ Scđo loco arguit ɔtra eandē in hoc ꝙ dicit perſonā ſignare relationē ꝓut eſt ſubſiſtens: ⁊ hꝫ modū ſubſtātie directe ⁊ in recto: ⁊ eſſentiā in obliquo: nullum.n. ɔſtituens aliquid ſignat̃ per ɔſtitutum in recto: ſed ꝓprietas vt ſubſiſtens ɔſtituit pſonā ſm̄ ſic ponentes. ergo nō ſignat̃ in recto noīe pſone: ſed q̄ſi per modū ptis in obliquo. ¶ Scđo ſic. Doctores iſti dicūt in q̄ōnibꝰ diſputatis ꝙ pſona diuina nec ſubſtātiā nec relationē ſignat formaliter: ſed ſubſiſtens diuinū diſtinctū: qđcunqꝫ ſit illud: quo diſtinguit̃: ſed manifeſtū eſt ꝙ ꝓprietas non eſt diſtinctū ſubſiſtens in recto: nō.n. proprietas eſt qđ diſtinguit̃: ſed quo fit diſtinctio. ergo relatio nō importat̃ noīe perſone in recto. ¶ Tertio ſic. Aut relatio habēs modū ſubē ⁊ ſubſiſtentis in nā diuina accipit̃ q̄ſi qđ partiale reſpectu pſone ɔſtituens ipſam vna cū eſſentia: aut q̄ſi qđ totale ɔſtitutū. Si det̃ pmū pꝫ: ꝙ noīe pſone iportabit̃ in obliquo: ſicut ɔſtituens obliq̄ claudit̃ in ɔſtituto. Si det̃ 2m: manifeſtū eſt ꝙ tūc totū includit eſſentiā videlicet ⁊ relationem: ⁊ ita nec eēntia: nec relatio eſt in recto: nec eſt dicere ſm̄ iſtā acceptionem relationē vt ſubſiſtentē niſi qđdā ɔſtitutū ex eēntia ⁊ relatione. ergo in nullo verum eſt: ꝙ relatio ꝓut eſt qđ partiale ɔſtituens noīe perſone ſignificet̃ in recto: ſic ergo nō eſt verū ꝙ ɔceptus pſone claudat eſſentiā vel relationē in recto: q̄ntūcunqꝫ vtrūqꝫ ſit idē cū pſona. ¶ Tertio loco arguit ɔtra vltimā ɔnē pmo. Illud qđ diuidit̃ per vagū ⁊ ſignatū ⁊ ſimpliciter non claudit in ſua rōne ɔditionē indiuidui vagi: qꝛ tūc idē diuideret̃ in ſe ⁊ in oppoſitū ſibi: vñ qꝛ hō ɔcipit̃ aliqñ ſimpliciter: vt cū diffinit̃ in ſua cōitate aliqñ vage: vt cū dr̃: qdā vel aliquis hō: aliqñ ſignate: vt cū dicit̃: hō iſte vel ille: ⁊ iō nullus dicit ꝙ hō ſit indiuiduū vagū: ſꝫ perſona accipit̃ ſignate: dicendo hanc perſonam: aliqñ vage: vt dicendo aliq̄s vel quādā perſonā: aliqñ ſimpliciter vt dicendo perſonā. ergo nō hꝫ cōitatē indiuidui vagi: ſicut nec hō. ¶ Scđo ſic. Si perſona ſic eſſet cōmunis tribus ſicut indiuiduū vagū: ita eſſet cōmunis ſicut aliquis deus: ſed hoc nō eſt verū: qꝛ ſm̄ hoc dici poſſet ꝙ pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs ſunt tres qdē dij: ſicut dicimꝰ ꝙ ſunt tres quidē perſone. igit̃ idē qđ prius. ¶ Tertio ſic. Querendū eſt q̄uo accipit̃ ab iſtis indiuiduū: aut enī ꝓ intētiōe. aut ꝓ re ſubſtracta intentioni: ſed nō pōt dici ꝙ perſona ſignificet indiuiduū vagum: ſi ſumat̃ pro ſcđa intentione: qñ iſti dicūt ꝙ perſona nō ſignat intētionē ſcđam: nec pōt dici ꝙ pſona ſignificet rē ſubſtractā tali intētioni. Tum qꝛ hꝫ ſubſtractū ſignat̃ per nomē ſubē ſpēi addito ſigno particulari: vtpote aliquis hō: vel qdā hō: nō eſt aūt idē patrē: ⁊ filiū: ⁊ ſpiritū ſcm̄ eſſe pſonas: qđ eē aliq̄s deos. Tū qꝛ ſubſtractū vagationi hꝫ nō eſt aliqđ determinatū: qꝛ in oī nā accipi pōt indiuiduū vagū: vt in q̄litate aliq̄s color: ⁊ in q̄ntitate aliq̄ linea. ⁊ ſic de alijs: pſona vero nō inuenit̃ niſi in determinata nā. Tū etiā qꝛ nō eſt vna rō ſubſtracta indiuiduo vago: qꝛ in qbuſdā eſt aliq̄s hō: ⁊ in qbuſdā eſt aliq̄s equus: ⁊ ſic de alijs: pſona vero hꝫ vnicā rōnem diffinibilē: vt pꝫ. ergo perſona nō hꝫ cōmunitatē indiuidui vagi. Hec ille in forma ⁊c.

Utꝝ perſona ſumat̃ pro re ſubſtracta intentioni.

Ad argumenta pmo loco facta reſpōdet̃. ¶ Et pmo ad pmū dico ꝙ maior falſa eſt ſi intelligat de ſignato mãli perſone diuine: cuiuſmodi eſt eēntia. Si aūt loquat̃ de formali ſignato: ɔcedit̃ maior ⁊ minor: ⁊ ɔcluſio in eodē ſenſu: ſed nihil facit ɔtra ɔcluſionem: nō.n. intendit ɔcluſio ꝙ hoc nomē perſona diuina de ſignato formali ſignificet eſſentiā: ſed de ſignato mãli: perſona.n. diuina ſignat de ſignato formali diſtinctū ſubſiſtens in nā diuina: ſed de ſignato mãli ſignat relationē: que eſt illud diſtinctū ſubſiſtens: licet relatio non diſtinguat̃: ſed diſtinguat: ſignat etiā eodē mō eēntiā: que eſt idē diſtinctū: licet eēntia nō diſtinguat: nec diſtinguat̃: ſꝫ tñ eſt eadē relationi diſtinguenti: ⁊ eadē relatiuo diſtincto. ¶ Ad 2m negat̃ maior loquēdo đ ſignato mãli. ¶ Ad 3m ɔcedit̃ maior: ſi loquatur de eo qđ ſignat̃ in recto ſignato formali: ſed negat̃ ſi tale qđ ſignificet̃ ſignato mãli pſertim mãli remoto: relatio.n. vel relatiuum ſignat̃ noīe perſone diuine ſignato mãli ꝓximo. Tñ qꝛ diffinitio perſone p̄dicat̃ de relatiuo dicēdo: pater eſt diſtinctū ſubſiſtens in nā diuina: ſed eēntia diuina ſignificat̃ nomine perſone ſignato mãli ⁊ remoto: quia nec exprimit̃ per diffinitionē perſone diuine in recto nec illa diffinitio p̄dicat̃ de diuina eēntia: ſed tñ illud relatiuū: de quo p̄dicat̃ diffinitio perſone: ſcꝫ pater vel filius p̄dicat̃ de diuina eēntia in recto. ¶ Ad argumēta 2o loco inducta rñdet̃. Ad pmū qdē negat̃ minor: qꝛ maiorē ɔcedo eo mō: quo expoſui iā. ¶ Et cū dicit ꝙ ꝓprietas vt ſubſiſtens ⁊c. negat̃: cum.n. dico ꝓprietas vt ſubſiſtens idē eſt dicere: ac ſi dicerem relatio in ɔcreto: id eſt ſignata eo mō: quo ſignat̃ cū dicit̃ pater. relatio enī ſignificata ſub noīe paternitatis nō ſignificat̃ vt ſubſiſtens: nec vt qđ eſt: ſed vt quo aliquid eſt: ſed dum ſignat̃ hoc nomīe pater: ſignat̃ vt qđ eſt ⁊ vt ſubſiſtēs: taliter aūt ſignata. ſ. hoc noīe pater: nō ſignatur vt qđ ɔſtitutiuū: ſed vt ɔſtitutū ⁊ hypoſtaſis. Non tamē intelligo ꝙ ſignatio vel ɔceptio noſtra aliqđ faciat ad ɔſtitutionē pſonaꝝ diuinarū: ſed tñ relatio diuina nō intelligit̃ ɔſtituens niſi inquātū intelligit̃ in rōne forme: ⁊ vt quo: ⁊ iō minor eſt falſa: nec videt̃ arguens intellexiſſe ſanctū Doctorē in q̄ōnibꝰ diſputatis: vbi allegat eū: pꝫ.n. ꝙ iſta eſt mens ſua ſm̄ ꝙ allegaui in fine ꝓbatiōis 3e ɔnis. ¶ Ad 2m negat̃ minor. Dico enī ꝙ relatio vt ſubſiſtēs eſt diſtincta ⁊c. pr̃nitas enī vt eſt pater ꝙ eſt eā eſſe ſubſiſtentē nō diſtinguit: ſed eſt quid diſtinctū: poſito.n. ꝙ capiat̃ in abſtracto: ⁊ vt forma: ⁊ quo ipſa: lꝫ nō ſignificet̃ noīe perſone formaliter: ſignat̃ tñ mãliter nō ꝓxime: ſed remote mō p̄expoſito de eſſentia. ¶ Ad 3m dico: ꝙ relatio hñs modū ſubē eſt relatio vt eſt relatiuū: ⁊ vt accipit̃ in ɔcreto: ⁊ ipſa vt ſic eſt ɔſtitutū ex ſeipſa vt eſt forma: ⁊ quo aliqđ eſt: ⁊ eſt quid totale. ¶ Et cū dicit̃ ꝙ vt ſic icludit eſſentiā: falſum eſt: nō.n. intelligo relationem vt ſubſiſtentē: intelligendo eā modo: quo iſte dicit. ſ. vt qđ cōſtitutū ex eſſentia ⁊ relatione: ſed intelligo eā: vt ſignatur noīe patris: ⁊ poſito ꝙ ita eſſet ſicut dicit: adhuc relatio ſignificabit̃ in recto nō vt relatio: ſꝫ vt relatiuū: licet tale ſignari ſit mãliter ſignari. ¶ Ad argumēta 3o loco facta rñdet̃. ¶ Et pmo ad pm dico: ꝙ ſm̄ ꝙ tāgit ſcūs Doctor pma pte. q. 30. arti. 4o. duplex eſt indiuiduū vagū qđdā eſt qđ formalr̃ ſignat nām: vel indiuiduū ex pte nāe cū determinato mō exiſtendi q ſingularibus cōpetit: cuiuſmodi eſt ly aliq̄s hō ⁊c. Aliud eſt indiuiduū vagū: qđ formalr̃ ſignat indiuiduū ex pte modi exiſtendi vel exiſtentie ⁊ ex ɔſequēti nāꝫ vt pſona: que ſignat formaliter ⁊ directe ſubſiſtēs diſtinctū in nā ⁊c. Iſto ſuppoſito dicit̃ ad maiorē: ꝙ indiui

Mãle ⁊ formale pſone ſignatum.

duum vagū pmo mō:nō ſic pōt vlterius ſpecificari p
additionē:q2 tale īdiuiduū ſignat nām ſub mō exiſtē
di:qui cōpetit indiuiduo:⁊ ille modus vage deſignat
cōiter p ſignū particulare vt dicēdo:aliqs hō:aliquod
aial:cui nō vlterius pōt ſuperaddi aliud ſignuʒ deno/
tans vlteriorē vagationē:ſed indiuiduuʒ vagū 2° mō
deſignat ſine tali ſigno pticlari aut pticipatiuo. iō ſi/
bi nō repugnat vlterior deſignatio vel ſpecificatio ta
lis modi per ſignū pticulare. Et cū iſte arguit:q2 tunc
idē diuidet in ſe ⁊ in ſuū oppoſitū negat ꝯñtia:cuʒ.n.
dico pſona ⁊ aliq̄ perſona:indiuiduū vagū:qḋ eſt pſo/
na:ibi nō diuidit in ſe ⁊ in oppoſitum:ſed pmū indiui
duū:qḋ erat aliqualiter vagū.i. indeterminatū efficit
magis determinatū:q2 mō īdiuiduabilis ſignificaba
tur ꝯfuſe:⁊ poſtea magis determinate.ſ.cū modus ille/
ſpecificat per ly aliqd:vel per ly iſta pſona. ⁋ Ad 2m
negatur ꝯñtia:nō.n.eſt ſimile de hoc indiuiduo vago
aliquis deus:⁊ de iſto indiuiduo pſona:q2 pmū ſignat
indiuiduum ex parte nāe:⁊ iō nō plurificat:q2 nā nō
plurificat:ſed aliud.ſ.perſona ſignat indiuiduū ex par
te modi exiſtendi:qui cōpetit indiuiduo:⁊ ille modus
plurificat in diuinis.ſ.indiuiſio in ſe:⁊ diuiſio ab alio:
quelibet enī perſona hʒ ſuā indiuiſionē in ſe:⁊ diuiſio/
nem ab alio.ſ.per negationē:ideo nimirū ſi tale indi/
uiduū plurificat:vñ ſcūs Doctor de potentia dei.q.9.
arti.6.Cuʒ hoc nomē perſona ſit ſubſtantiuū:apparet
de forma ipſius ſignata:vtrū poſſit plurificari:vel plu
raliter pdicari:forma aūt ſignata noīe perſone ſignat
formalr īcōmunicabilitas ſiue indiuiduabilitas ſubſi
ſtentis in nā:cū igit forme faciētes eſſe diſtinctū ⁊ in
cōmunicabile ſint plures in diuinis:opʒ q͛ nomē per/
ſone pluraliter pdicet. ⁋ Ad 3m ꝯcedit 2m mēbrū di/
uiſionis.perſona enī nō ſignat intētionem:ſed rem illi
ſubſtractā in nā intellectiua dūtaxat ſm ſcm Tho.p
ſen.di.25.q.1.arti.p. ⁋ Et cū hoc īprobat dico ad pam
pbationē q͛ aliter ſignat res ſubſtracta ītellectui ſin/
gularitatis vel indiuiduatiōis per ly aliqs hō q̄ȝ per h
q͛ dico perſona:vt ſepe dictum eſt. ⁋ Ad 2am pʒ p idē
q͛ perſona non ſignat indiuiduuʒ ex parte nature:ſed
ex parte modi:lʒ de ratione perſone ſit natura rōnalis
in obliquo formaliter ſignata. ⁋ Ad 3am pʒ per idē:ſo/
lum.n.pbat q͛ perſona non ſignificet generaliter rem
ſubſtractā indiuiduationi vage.hoc.n.ꝯcedit: ſed non
pbat qn ſignificet tale ſubſtractuʒ in nā intellectiua.
Et ſic pʒ:q͛ nō militat ꝯtra nos. ⁋ Ad argumētum in
pede q̄ōnis pʒ per vltimā ꝯnē.

ꝯre ſubſtra. pſona ſumit.

⁋ Diſt. XXVI.

⁋ Utrū diuine pſone ꝯſtituant ſuppoſitaliter ⁊ diſtin/
guantur proprietatibus relationis. ⁋ Qō. I.

Circa vigeſimāſextā diſtinctioneʒ
q̄rit.Utrū diuine pſone ꝯſti
tuant in eſſe ſuppoſitali pprietatibus
relatiōis ⁊ eiſdē diſtinguant. ⁋ Et ar
guit q͛ non.Omnis relatio pexigit di/
ſtinctionē extremoꝝ:⁊ ꝯſtitutioneʒ ſui
oppoſiti.ḡ nō cauſat diſtinctioneʒ:nec
ꝯſtitutionē:añs pʒ:q2 phus.5° metaph.caplo de codeʒ
pbat idētitatē nō eſſe relationē realē p eo:q͛ nō exigit
diſtinctionē realē. ⁋ Nec valet argumētū ſi relatio
caret extremoꝝ diſtinctionē:q2 tūc pbaret idē p idē
vel p ſuū poſteri⁹:lʒ pſone pris ⁊ filij ſunt extrema pa/
ternitatis ⁊ filiationis.ḡ nō diſtinguunt p eas:⁊ ſic pʒ
q͛ relatio nō cāt diſtinctiōeʒ.Q2 ēt ſupponat ꝯſtitutio/
nem ſuppoſiti pʒ:q2 relationes maxime paternitatis
⁊ filiationis ſequunt actionē:actio aūt pſupponit ſup/
poſitū.ḡ relatio talis nō conſtituit ſuppoſitū.

Lec.9.

In oppoſitum arguit:q͛ enī perſone diſtin/
guant per relationes pʒ per
Boetiū pmo de trini.(Subā(inquit)in diuinis cōti
net vnitatē:relatio multiplicat trinitatē)Et Anſel.de
pceſſione ſpūs ſcti dicit:q͛ in diuinis oia ſunt vnū ⁊c.
⁋ Ex quibus videt ſequi:q͛ relationes ꝯſtituant ⁊ di
ſtinguant perſonas in diuinis.

In hac q̄ōne erunt duo arti. in pmo videbit
de queſito.in 2° videbit an ab/
ſtractis pprietatibus relatiuis per intellectū a pſonis
adhuc remaneant hypoſtaſes.

Quantum ad pmū ſit pma ꝯcluſio q͛ perſone
diuine nō diſtinguunt abinuicem
nec ꝯſtituunt in eſſe pſonali p aliqd abſolutū. Iſtā p/
bat ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.ar°.3°.(Quia(ingt)
fides catholica ponit vnā eēntiā in tribus pſonis:non
pōt itelligi diuina eſſentia vt diſtinctiua ⁊ cōſtitutiua
hypoſtaſis in diuinis:diuinitate enīʒ intelligit ꝯſtitui
deus:qḋ eſt cōe tribus perſonis:⁊ ita ſignat vt dciñ de
pluribus:⁊ nō vt hypoſtaſis incōicabilis.Et eadē rōne
nihil qḋ dr abſolute de deo pōt intelligi vt diſtinctiuū
⁊ ꝯſtitutiuū hypoſtaſis in perſonis:cū ea que abſolute
dnr de deo ſignificent p modū eēntie:opʒ ḡ ponere di
ſtinctiuū ⁊ ꝯſtitutiuuʒ diuine hypoſtaſis in diuinis il/
lud qḋ pmo inuenit de pluribus non dici:ſed vni ſoli
ꝯuenire:talia āt duo ſunt.ſ. origo ⁊ relatio.)Hec ille.
⁋ Eādē ꝯnē ponit in pa pte.q.36.arti.2°.(Nō eſt ingt
poſſibile dicere q͛ ſm aliqd abſolutū diuine pſone di
ſtinguant:q2 ſequeret q͛ nō eſſet vna eēntia triū:quic
quid enī abſolute dicit in diuinis:ad vnitatē eſſentie
ptinet.)Ideʒ ponit de potētia dei.q.10.arti.4.Item ꝯ
Gētiles lib.4.caplo.24. ⁋ Scda ꝯclo.Diuine pſone
non ꝯſtituunt nec diſtinguunt formaliter ⁊ pncipalr
in eſſe pſonali:aut hypoſtaſis p origines.ſ.p pductio/
nes aut p pceſſiones:lʒ potius per relatiōes originis.
⁋ Iſtā ꝯnē pbat ſcūs Doctor de potētia dei.q.8.ar.
3°.ait.n.ſic.(Diſtinctiuū(inquit)⁊ ꝯſtitutiuū hypoſta
ſis pōt intelligi dupliciter.Uno mō quo diſtinguit ⁊
ꝯſtituit formaliter:ſicut hō hūanitate:⁊ Socrates ſo/
cratitate.Alio mō quo cōſtituit vel diſtinguit q̄ſi via
ad ꝯſtitutionē vel diſtinctionē:ſicut ſi diceremꝰ q͛ So
crates eſt hō:vel Socrates ſua gnātione:q̄ eſt vna ad
formā qua formaliter ꝯſtituit:pʒ igit q͛ origo alicui⁹
nō pōt intelligi vt ꝯſtitutiua ⁊ diſtinctiua eius pp̄ter
hoc q͛ formaliter cōſtituat ⁊ diſtinguat:ſi.n.gnātione
nō induceret humanitas nunq̄ȝ generatiōe ꝯſtitueret
hō.Impoſſibile eſt igit dici:q͛ hypoſtaſis filij ꝯſtituat
ſua natiuitate niſi inquātū intelligit:q͛ natiuitas eius
terminat ad aliqd:qḋ formaliter ꝯſtituit.Ipſa aūt re
latio ad quaʒ terminat natiuitas eius eſt filiatio:opʒ
igit q͛ filiatio ſit formaliter ꝯſtituēs ⁊ diſtinguēs hy/
poſtaſim filij:nō aūt origo:neq̄ȝ relatio ītellecta in ori
gine:q2 relatio ītellecta in origine:ſicut ⁊ ipſa origo nō
ſignat hoc aliqd ſubſiſtens in nā:ſed in nām tendens:
⁊ q2 oīum hypoſtaſuʒ eiuſdē nāe eſt eadē rō ꝯſtitutio/
nis ⁊ diſtinctionis:iō ſimiliter opʒ ex pte patris intelli
gere:q͛ hypoſtaſis patris ꝯſtituat ⁊ diſtinguat ipſa pa
ternitate:nō aūt gnātiōe actiua:neq̄ȝ relatiōe īcluſa).
Hec ille. ⁋ Eandē ꝯneʒ ponit pma pte.q.40.arti.2°.
(Ad hoc(inquit)q͛ aliq̄ diſtincta intelligant:neceſſe
eſt eoꝝ diſtinctionē intelligi p aliqd intrinſecū vtriq̄ȝ
ſicut in rebus creatis p nām vel per formā:origo aūt
alicui⁹ rei nō ſignat vt aliqd intrinſecū:ſed vt via q̄dā
a re vel ad rē:ſicut gnō ſignat vt via q̄dā ad rē genitā:
⁊ vt pgrediēs a generāte:vñ nō pōt eē q͛ res genita ⁊
generans

Prepoſiti/uus tenuit q͛ pſone diuine ſeipſis diſtin guūt pp ſuaʒ ſimplicitateʒ quā ſequitur Gregor.hic. Scot⁹ h recitādo.di.q͛ cōſtituunt p pprietates icōicabiles ſic abſolutas q͛ relatiōes n̄ ſūt: diſ.tñ.28.di. cui nō placet hec opio tenēat q͛ p⁹ pſona ꝯſtituit relatione poſitiua ad 2am pſonā:q̄ quo/cunq̄ȝ varietur ſm cōſidera/tionē eadē ē in re ⁊ vt i re eſt conſtituit. quol. aūt 4° arti.2.lʒ q͛ p origines vl p relationes vt ſūt origines: ⁊ hec a Scotiſtis cōmuniter tenetur. Durād⁹ lʒ h q͛ relo vt relatio cōſtituat.Aureo. h arti⁹ 3°.lʒ q͛ eēntia ⁊ relo ſil'⁊ q͛ ex his pſona reſultat.

generans diſtinguanẽ ſola gnãtione:ſ3 opʒ intelligere tam in generãte ꝙ̃ in genito ea:qbus adinuicez diſtinguunẽ. In pſona aũt diuina nõ eſt aliud itelligere niſi eẽntiã ⁊ relationẽ:ſiue ꝓprietatẽ:vñ cũ in eſſentia ꝯueniãt:relinquiẽ ꝙ per relationẽ adinuicẽ diſtinguãtur. Scdo qꝛ diſtinctio in diuinis pſonis nõ eſt ſic itelligẽda:ꝙ aliqd cõe diuidaẽ:qꝛ eẽntia cõis remanet indiuiſa:ſ3 opʒ ꝙ ipſa diſtinguẽtia ꝯſtituãt res diſtinctas:ſic aũt relatiões vel ꝓprietates ꝯſtituũt aut diſtinguunt hypoſtaſes vel pſonas iquãtũ ſunt ipſe pſone ſubſiſtẽtes:ſicut paternitas eſt pater:⁊ filiatio filiꝰ:eo ꝙ in diuinis nõ differt abſtractũ a ꝯcreto:ſed ꝯtra rõnẽ originis eſt:ꝙ ꝯſtituat hypoſtaſim:vel pſonã:qꝛ origo actiue ſignata ſignaẽ vt ꝓgrediẽs a pſona ſubſiſtente: vñ pſupponit eam:origo aũt paſſiue ſignata vt natiuitas ſignaẽ vt via ad pſonã ſubſiſtẽtẽ:⁊ nõdum vt eã ꝯſtituens:vñ meliꝰ eſt dicere:ꝙ perſone ſeu hypoſtaſes diſtinguanẽ relatiõibus ꝙ̃ ꝑ originẽ. Licet.n. diſtinguãtur vtroqꝫ mõ:tñ ꝑ̃ ⁊ ꝑ̃ncipalr ꝑ relatiões ſ3 modũ intelligẽdi:vñ h̃ nomẽ pater nõ ſolũ ſignat ꝓpetatẽ: ſed ẽt hypoſtaſim:ſ3 hoc nomẽ generãs vel genitꝰ ſignat tñ ꝓprietatẽ:qꝛ hoc nomẽ pater ſignat relationẽ: que eſt ꝯſtitutiua ⁊ diſtinctiua hypoſtaſis:hoc aũt nomen genitus ſignat originẽ:que nõ eſt diſtinctiua:aut ꝯſtitutiua hypoſtaſis.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit ꝑ̃ ſen.di.26.q.2.arti.2°. vbi ſic ait. (Nihil aliud eſt ꝑ̃nm diſtinctionis in diuinis niſi relatio.cuius rõ eſt: qꝛ ois diſtinctio vel eſt ꝑ ꝙ̃titatẽ:vel ꝑ formã ſm phm.5°.metaph. ſm mãm vel ꝙ̃titatẽ aũt diſtinctio in diuinis nõ eſt:cum ibi non ſit ꝙ̃titas ⁊ mã:ois aũt formalis diſtinctionis ꝑ̃nm eſt aliq̃ oppoſitio vt largo mõ ſumaẽ oppoſitio ſ3 ꝙ ꝑfectũ ⁊ ipfectũ opponunẽ inquãtũ in vno eſt alterius ꝑ̃uatio vel negatio:in oibus aũt oppoſitiõibꝰ alterũ eſt iperfectũ ꝑ̃ter relationẽ:qð pʒ in affirmatione ⁊ negatiõe:⁊ ꝑ̃uatiõe ⁊ habitu:⁊ ꝯ̃rietate. ❡ Silr qꝛ ſm phm ꝑ̃mo phyſicoꝝ ſemꝑ alteꝝ ꝯ̃roꝝ eſt vt nobilius ⁊ alterũ ſicut viliꝰ:⁊ ſicut ꝑ̃uatio:⁊ iõ nulla talis diſtinctio põt eẽ in diuinis: vbi eſt oimoda ꝑfectio. In relatiuis aũt neutrũ eſt:ſicut ꝑ̃uatio alteriꝰ:vel defectũ aliquẽ iportãs:cuius rõ eſt:qꝛ in relatiuis nõ eſt oppoſitio ſm illud:qð in aliquo eſt:ſ3 ſm ꝙ ad aliud diſtinguiẽ: vñ ꝙ̃uis vna relatio habeat ãnexã negationẽ alterius in eodẽ ſuppoſito:nõ tñ illa negatio iportat aliquẽ defectũ:qꝛ defectꝰ nõ eſt niſi ſm aliqd:qð in aliquo natũ eſt eſſe:vñ cũ illud qð hʒ oppoſitionẽ relatiuã ad ipm ſm rõnẽ oppoſitiõis nõ ponat aliqd:ſed ad aliqd:non ſequiẽ iperfectio:ſ3 nec dfectꝰ:⁊ iõ ſola talis oppoſitio cõpetit diſtinctiõi pſonarũ.) Hec ille. ❡ Eandẽ rõnẽ facit ꝯtra Gẽtiles vbi.ſ. ❡ Tertia ꝯ̃. Licet relatio ex nã relatiõis habeat ꝯſtituere ⁊ diſtinguere in eſſe relatiuo diuinas hypoſtaſes:nõ tñ ex nã relatiõis hʒ diſtinguere:aut ꝯſtituere illas in eſſe hypoſtatico ſubſiſtẽti ſeu pſonali. Hãc ponit ſcũs Doctor de potẽtia dei vbi ſupra di. (Relões i diuinis ⁊ ſi ꝯſtituãt hypoſtaſes: ⁊ ſic faciãt eas ſubſiſtẽtes:hoc tñ faciunt inquãtũ ſunt eẽntia diuina. Relatio.n. inquãtũ relatio nõ hʒ ꝙ ſubſiſtat vel ſubſiſtere faciat:h̃.n. ſoliꝰ ſubẽ eſt:diſtinguũt võ relatiões inquãtũ relatiões ſunt:ſic.n. oppoſitionez hñt:relinquiẽ igiẽ ꝙ ipſa paternitatis relatio inquãtũ eſt ꝯſtituẽs hypoſtaſim patris:qð hʒ:inquantũ eſt idẽ diuine eẽntie ꝑ̃intelligiẽ gnãtioni:ſm võ ꝙ diſtinguit ſic gnãtio paternitati ꝑ̃intelligiẽ.) Hec ille. ❡ Itẽ ibidem ad 8m. (Relatio in diuinis nõ ſolũ eſt relatio:ſed ſm rem ipſa diuina ſuba:⁊ iõ põt ꝯſtituere aliqd ſubſiſtens:⁊ nõ ſolũ aliqd relatiuũ.) Hec ille. ❡ Itẽ ibidez ad 9m dicit. (Relatio diſtinguit iquãtũ eſt relatio:ꝯſtituit hypoſtaſim iquãtũ eſt diuina eẽntia ⁊ vtrũqꝫ facit iquãtũ eſt diuina eẽntia ⁊ relatio.) Hec ille. ❡ Et ibidẽ in fine ꝑ̃ncipalis rñſiõis dicit. (Relatio cõſtituit ⁊ diſtinguit hypoſtaſiʒ: aut pſonã: qð h̃ mõ põt itelligi: paternitas.n.ẽ ipſa diuina eẽntia:⁊ pari rõne pater eſt idẽ ꝙ deꝰ:paternitas ꝗ̃ ꝯſtituẽdo prem ꝯſtituit deũ:⁊ ſicẽ paternitas:l3 ſit diuina eẽntia:nõ tñ eſt cõis ſicẽ eẽntia:ita pater l3 ſit idipſum qð deꝰ:nõ tñ eſt cõe vt deꝰ: ſ3 ꝓpriũ:pater igiẽ deꝰ iquãtũ eſt deꝰ:eſt hñs diuinam nãm:⁊ iquãtũ eſt pater:eſt ꝓpriũ ab alijs diſtinctũ:vñ eſt hypoſtaſis:q̃ ſignat ſubſiſtẽs in aliq̃ nã diſtinctum ab alijs:⁊ ꝑ hũc modũ paternitas ꝯſtituẽdo patrẽ ꝯſtituit hypoſtaſim.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit ꝑ̃ ſen.di.26.q.2.arti.2.vbi ait ad ꝑ̃m. (Relatio diuina aliqd hʒ iquãtũ relatio:⁊ aliqd iquãtũ eſt diuina: ⁊ iquãtũ eſt diuina hʒ ꝙ ſit ſubſiſtens:vñ ꝙ̃uis ex h̃ ꝙ eſt relatio nõ hẽat ꝙ diſtinguat hypoſtaſiʒ:qꝛ ſic ois relatio h̃ faceret:tñ h̃ hʒ iquãtũ eſt relatio diuina:ſic.n.nõ aſſequiẽ ſubaʒ: imo eſt ipſa ſuba.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit diſt.27.q.i.arti.2°. Itẽ ꝑ̃a pte.q.40.arti.4. ❡ Sciendũ igiẽ ꝙ cũ diẽ ꝑ̃ ſen.vbi allegaui:ꝙ relatio iquantũ relatio nõ hʒ ꝙ diſtinguat hypoſtaſim:illud eſt veruʒ ſic itelligẽdo ꝙ nõ eſt de rõne relatiõis realis ꝙ diſtiguat extrema relata tanꝙ̃ duo ſuppoſita:põt.n.eſſe relatio realis iter duo extrema:quoꝝ nullũ eſt hypoſtaſis:vt iter duas manꝰ:vel duas aias:ſ3 tñ de rõne relationis realis ẽ ꝙ realiter diſtinguat relatiue ſua extrẽa tanꝙ̃ diuerſas res relatiuas:⁊ iõ cũ diuine pſone ſolũ diſtinguanẽ relatiue ⁊ nõ ꝑ abſoluta:iõ relatio iquantũ relatio diſtinguit in diuinis ſuppoſita:q̃ ſunt relatiua:ita ꝙ iquãtuʒ eſt relatio realis diſtinguit realiter:iquãtũ võ eſt diuina diſtinguit ſua extrema tanꝙ̃ duo ſuppoſita: ⁊ eodẽ mõ ꝯſtituit ſuppoſita ineſſe ſuppoſiti ⁊ pſone. ❡ Recolligẽdo igiẽ oia dicta ſci Doctoris:dico ꝑ̃ ꝙ relatio realis ex hoc ꝙ eſt relatio diſtinguit realiter:⁊ ꝯſtituit in eſſe relatiuo.2° ꝙ relatio realis iquãtũ hmõi nõ diſtinguit ſua extrema in eſſe ſuppoſiti:nec cõſtituit ea in eẽ ſuppoſiti aut pſone.3° ꝙ relatio iquãtũ eſt diuina eẽntia hʒ ꝙ illa:q̃ diſtiguit relatiue diſtinguat tanꝙ̃ duo ſuppoſita:⁊ ꝙ illud:qð ꝯſtituit ſit ſuppoſitũ nãe rõnalis:⁊ ꝯ̃nter ſit pſona:ita ꝙ diſtinctio ⁊ ꝯſtitutio ꝯueniũt relatiõi reali iquãtũ relatio realis:ſ3 ꝙ illud diſtinctũ ꝑ relationẽ ſit ſubſiſtẽs:vel ſuppoſitũ:aut pſona:h̃ facẽ relõ iquãtũ eſt diuina nã ſubſiſtẽs ⁊ itellectiua:⁊ iquãtũ ẽt talis relatio eſt icõicabilis. Sic ꝗ̃ pʒ itellus ꝯ̃nis. *Ex dictis ſci Tho. tria colligit.*

Sed contra ꝯcluſionẽ ꝑ̃am arguit Grego. ꝓbãdo:ꝙ diuine pſone nullis ꝓpetatibꝰ relatiuis aut abſolutis ꝯſtituanẽ:⁊ h̃ ꝙ̃ttuoꝛ rõnibus:q̃rũ ꝑ̃a talis eſt. Perſona diuina eſt ſimplex oino. ꝗ̃ nulla diuina pſona ꝑ aliqd in ſuo eẽ ꝯſtituiẽ: añs eſt determinatũ ex fide:ꝓbaẽ ꝯ̃ñtia:qꝛ ſi aliq̃ pſona ꝯſtituiẽ ꝑ aliqd:ſumaẽ illud ꝑ̃ciſe ſm ſe: ⁊ q̃raẽ de ipſo:an ipm ſic ꝑ̃ciſe acceptũ ſit ipſa pſona cõſtituta: aut nõ:ſ3 ẽ aliqd eiꝰ. Nõ põt dici ꝑ̃m. Tũ qꝛ nulla pſona ꝯſtituit ſeipſam:oẽ.n. ꝯſtituẽs eſt aliq̃ mõ cã ꝯſtituti ꝑ ipſum. Tũ qꝛ ſi illud ꝯſtituẽs eſt pſona:⁊ ꝯſtat ꝙ ꝯſtituẽs nõ ꝯſtituiẽ ꝑ aliqd.ꝗ̃ nec pſona:aut ſi pſona. ꝗ̃ ⁊ ipm etiã ꝯſtituiẽ ꝑ aliud:⁊ ſic in ifinitũ. Si ãt illud ꝯſtituẽs nõ eſt pſona ꝯſtituta:ſ3 aliqd eiꝰ:aut illud hʒ eẽ ꝑ opationẽ aie tñ:⁊ tũc ꝯſtat ꝙ nõ ꝯſtituit pſonã eternã:q̃ eſt ſũma res. Aut eſt extra aiaꝫ:⁊ quicqd ipm ſit: ſiue res ſiue formalitas:ſiue modalitas:aut ꝙ̃uis alio noie appelleẽ:ex q̃ ipſa nõ eſt pſona:ſ3 aliqd eiꝰ:⁊ nõ poſſit intelligi:ꝙ ſit eiꝰ extrinſece:ſicut forma mãe:ſed intrin- *ꝯ ꝑ̃am ꝯclo. Greg.d.26.q.i.arti.ſcdo ꝯclone.i.*

Margin notes beside the left column: *L.c.10.* (beside "ñis in diuinis niſi relatio") and *L.c.32.* (beside "phm ꝑ̃mo phyſicoꝝ").

ſecc: ſicut ps eſt aliqd toti⁹: ſequit̄ ꝙ ꝑſona nō ſit oīno ſimplex. ❡ Scđo arguit ſic. Nō min⁹ eſt ſimplex ꝑſona diuina q̄ʒ eēntia diuina aut aliq̄ ꝓprietas ꝑſonalis q̄cūqʒ ſit illa: ſi q̄ ſit. ḡ nō magis ipſa ꝯſtituit ex aliqb⁹ vel ꝑ aliq̄ q̄ʒ ipſa diuina eſſentia vel ꝓprietas: ſʒ nec eēntia diuina nec ꝓprietas ꝯſtituit̄ ꝑ aliq̄: vt oēs cōcedūt: ꝛ ꝑ ꝯñs: nec ꝑ aliqd: q: ipoſſibile eſt eſſe vnū ſolū ꝯſtitutiuū euiſdē rei itrinſecū: nā de tali eſt ſermo nō de extrinſeco: ſicut ꝓducēs pōt dici ꝯſtituere in eſſe ipm ꝓductū. ḡ nec ipſa ꝑſona ꝑ aliqd ꝯſtituit̄. ❡ Tertio ſic. Nā ſi ꝑſona ꝯſtitueret̄ ꝑ ꝓprietatē aliq̄ʒ: ꝯſtitueret̄ ēt per eēntiā: ꝛ ſic eēntia ꝯſtitueret ꝑſonā: vbi gr̄a p̄rem: ꝛ ꝑ ꝯñs eēntia nō eēt pater: qđ eſt ꝯ determinationem eccl'ie in ca°. dāmnamus. ❡ Quarto. Nā ſeq̄ret̄ ꝙ pater eēt aliq̄ mō cāus ꝛ p̄ncipiat⁹: nā qđlibet ꝯſtitutiuū ē aliq̄ mō cā ꝛ p̄n^m ſui ꝯſtituti. ſʒ ꝯñs eſt falſuʒ: ſic. n. pater nō eēt p⁹ cā ꝛ ſine p̄n° ꝛ ſine cā: cui⁹ oppoſitū expſſe ponit Damā. lib. p̄ ca°. iz. Et iō nullaten⁹ eſtimādū eſt in deo eē aliqd realr̄ ꝯſtitutū ꝑ aliqđ formale vel māle ꝯſtitutiuū: ſʒ oē qđ ibi eſt ſeipo formalr̄ ꝛ nō ꝑ aliqd ſui trāſitiue loq̄ndo eſt oē qđ eſt: q̄uis ſit ibi vere ꝓducens ꝛ q̄ ꝓducit̄ ꝛ ꝓductus a ꝓducēte habeat eſſe: ꝑꝑ qđ hȝ vocabula ꝯſtitutiuū: ꝯſtitutio: ꝛ cōſtitutum: ꝛ ſimilia in ſenſu p̄miſſo nō ꝯueniēter aſſumunt̄ ad diuina: ꝛ meli⁹ eēt nō vti in iſta mā: ꝛ ꝑcerto nullibi īueni Auguſtinū: aut alios ſcōs illi⁹ tpis vbi locuti ſunt de diſ-

Scot⁹ ꝯ eundem q. 26. ſtinctōe diuinaꝝ ꝑſonaꝝ talib⁹ vſos fuiſſe vocabulis. ❡ Scđo loco arguit Scotus ꝯ eādē ōnē: ꝛ ꝓbat ꝙ in deo ſit aliqđ ſuppoſitū abſolutū nō ꝯſtitutū ꝑ relationē ſeptē medijs. primū eſt tale. Nullū ꝑtinens ad ꝑfectionē ꝛ actualitatē debʒ diuine eēntie denegari: q̄ eſt ꝑfectiſſima ꝛ actualiſſima: ſʒ ſubſiſtere atteſtat̄ perfectiōi ꝛ actualitati: vñ ſuba ꝑfectior eſt accñte: q: ſubſiſtit: ꝛ p⁹ ſuba ē ꝑfectior 2ᵃ: q: maxime ꝛ p̄ncipalr̄ ſubſiſtit: vt dr̄ in p̄dicamētis. ḡ eēntia diuina de ſe hʒ ſubſiſtere mlto forti⁹ q̄ʒ aliq̄ ſuba creata: ꝛ ꝑ ꝯñs erit ſuppoſitū abſolutū. ❡ Scđʒ eſt tale. In deo ē q̄cqd ois itellect⁹ itelligit nālr̄: ſʒ oēs ph̄antes itellexerūt in deo vnū ſuppoſituʒ abſolutū: vñ pagani: ꝛ iudei: ꝛ oēs nāli ingenio ducti itelligūt deū ꝑ modū cuiuſdā abſoluti ſuppoſiti. ḡ idē qđ p̄us. ❡ Tertiū eſt. Quicqd cōpetit

T.c.xx. ſubſtātijs ſeꝑatis ſi ſit ꝑfectiōis maxime deo cōpetit

T.c.15. ſʒ ſm ph̄m 7° metaph̄. ꝛ 3° de aīa. In ſeꝑatis a mā nō differt qđ qd eſt ab eo: cuius eſt: ſiue ſuppoſiti ꝛ nā: q: q̄dditas ſeꝑata ſeipſa eſt ſuppoſiti. ḡ diuina eēntia ſeipſa formalr̄ ſubſiſtit ꝛ ꝑ ꝯñs vnū ſuppoſituʒ in deo. ❡ Quartū eſt. Q: ſuba dr̄ a ſubſiſtēdo ſm Aug. 7° de trini. ſʒ in diuinis eſt vna ſuba abſoluta. ḡ vnū ſubſiſtere: ꝛ vnū ſuppoſitū abſolutū. ❡ Quintū eſt. Actiones ſunt ſuppoſitoꝝ: ſʒ creare: velle: ꝛ ſilia cōpetunt diuine eēntie. ḡ vr̄ ꝙ ipſa ſit ſuppoſitū. ❡ Sextū eſt. Incōicabilis exiſtia vr̄ dare alicui ꝙ hēat rōnē ſuppoſiti ſm diffōnē Ricardi: ſed in deo eſt exiſtere abſolutū oīno incōicabile alteri a ſe: nec. n. fili⁹: cui cōicat̄: aut alie ꝑſone ſunt aliqd aliđ a diuino exiſtere. ḡ vr̄ ꝙ in deo ſit aliqđ ſuppoſitū abſolutū. ❡ Septimū eſt. Si abſolutū ſuppoſitū repugnaret in diuinis: hoc eēt q: poni oporteret q̄ttuor ſuppoſita: aut q̄ttuor ꝑſonas: ſʒ hoc nō ipedit: q: illud ſuppoſitū nō ponit in numerū cū trib⁹: vñ ſicut nō eſt q̄ternitas reꝝ: ſʒ ſunt tres ꝓpe: ꝛ vna q̄daʒ cōis ꝓ eo: ꝙ illa cōis veraciter eſt q̄libet illaꝝ triū ſm ꝙ tradet ꝯciliū gnāle Abbati Joachi. in ca°. dāmnamus: ſic nec erit ſuppoſitoꝝ q̄ternitas: q: illud cōe ſuppoſitū abſolutū eſt veraciter qđlibet illoꝝ triū relatiuoꝝ. ḡ nō appet cur nō poſſit poni aliqđ ſuppoſitū abſolutū: ꝛ ꝑ ꝯñs nō oē diuinū ſuppoſitū cōſtituit̄ ꝑ relatio- ꝯ 2ᵐ Aur. q.1.ar.2°.

nem. ❡ Cōtra 2ᵐ ōnē arguit Aureo. ꝑcertim ꝯ iſtud dcm̄. ſ. ꝙ relatiōes ſʒ nr̄m modū itelligēdi ꝑ p̄us ꝛ p̄ncipalius ꝯſtituāt ꝛ diſtinguant ꝑſonas q̄ʒ origines ipſe vt p̄nitas: vel filiatio q̄ʒ gnāre vl gnāri. ❡ Et arguit p̄mo ſic. Illud qđ eſt poſteri⁹ ſm nr̄m modū itelligēdi ꝛ q̄ſi fundamētū in q̄ nō vr̄ ſm nr̄m modū itelligēdi p̄mo ꝛ p̄ncipalius ꝑſonā cōſtituere: ſʒ p̄nitas eſt poſterior ipſo gnāre: ꝛ filiatio ipo gnāri: impoſſibile. n. eſt ꝙ itelligat̄ pater niſi q̄ gnāt: vel genuit filiū: nec filius niſi q̄ gnāt̄ vel genit⁹ eſt. Vñ ph̄us dicit 5° metaph̄. ꝙ re- T.c.xx.

lationes hȝ fundant̄ ſup egiſſe. Et auctor. 6. p̄ncipioꝝ dicit: ꝙ p̄nitas fundat̄ ſup potētiā gnātiuaʒ actiuataʒ. ḡ impoſſibile eſt ꝙ p̄mo ꝛ p̄ncipali⁹ itelligat̄ p̄nitas p̄rem ꝯſtituere q̄ʒ gnāre: cū gnāre ſm nr̄m modū itelligēdi p̄cedat p̄reʒ: ꝛ ſit fundamētū ipſi⁹. ❡ Et ſi dicatur ꝙ p̄nitas ꝓut eſt relatio ſupponit actū notionalē ſm itellectū: ꝓut vō eſt conſtitutiua ꝑſone p̄intelligit̄ actui notionali: ſicut ꝛ perſona agens. Si vtiqʒ ſic dicat̄ nō valet: p̄nitas nāqʒ inquātū ꝯſtitutiua aut itelligit̄ vt p̄nitas: aut nō: ſi nō itelligat̄ ſub expreſſa rōne p̄nitatis: ꝛ filiatio ſub exp̄ſſa rōne filiatiōis: nō eſt verū ꝙ magis ſʒ nr̄m modū itelligēdi p̄nitas ꝯſtituat q̄ʒ gnāre vel filiatio: cui⁹ oppoſitū iſti dicūt. Si vō paternitas ꝛ filiatio ꝯſtituūt ſub exp̄ſſis ſuis rōnib⁹ p̄nitatis ꝛ filiatiōis: iquātū hȝ vere itelligunt̄ vt q̄dā habitudines: ꝛ q̄dā relatiōes: ꝛ ꝑ ꝯñs ſic p̄ſupponūt act⁹ notionales: ꝛ ſic ipoſſibile eſt: ꝙ ꝑ p̄us aut p̄ncipali⁹ cōſtituāt q̄ʒ ipſemet act⁹. ❡ Scđo ſic ad idē. Licet ꝓductiones elicite nō poſſint ꝯſtituere ſuppoſitū: a quo eliciunt̄: nec ꝓductiones qb⁹ aliqd paſſiue ꝓducit̄ q̄ſi ꝑ modū termini accipiēti eē: ꝯſtituere poſſunt formalr̄ ſuppoſitū: ad qđ ſunt vie: ꝛ qđ ꝑ eas ꝓducit̄: nihilominus ꝓductiōes actiue: q̄ elicite nō ſunt: ꝛ paſſiue q̄ vie nō ſunt ad aliqd qđ ꝑ modū termini ꝓducat̄: ꝯſtituere pnt̄ ſuppoſita ꝛ ꝑſonas ꝑ eo ꝙ nō deberent itelligi ꝑ modū egrediētiū a ſuppoſito: vel ꝑ modū viarū: ſed ꝑ modū inſiſtentiū: qb⁹ formalr̄ ꝓducūt ꝓducentia q̄ ad ꝓductiōes actiuas: ꝛ formaliter ꝓducant̄ ꝓducta ſuppoſita q̄ ad ꝓductiōes paſſiuas: ſʒ declaratū eſt. ā. diſ. 5. ꝙ gnāre nō debet itelligi vt aliqd elicitū: nec generari vt aliqd elicēs ꝑſonā filij: q: nō gnāt̄ in diuinis vt fortes in humanis: ſʒ ſicut genit⁹: nec pater gnāt ſicut plato: ſʒ ſicut gnāns: ita vt pater ſit gnāns ꝑ gnāre formalr̄ nō elicie̊do ipm: ꝛ fili⁹ ſit genitus ꝑ gnāri formaliter: nō q: eliciat̄ ꝑ ipm. ḡ gnāre ꝛ gnāri ſm nr̄m modū itelligēdi pnt̄ ꝯcipi vt ꝯſtituentia ſuppoſita ꝑ prius ꝛ p̄ncipalius q̄ʒ filiatio vel p̄nitas: q̄ aſſequunt̄ illa: vñ pʒ ꝙ p̄dicta opinio ꝓceſſit ex falſa imaginatione nō attendens: ꝙ gnāre nō debet intelligi in diuinis ꝑ modū elicitī: nec generari ꝑ modū eliciētis vie. Utrum relatiō vt relō repugnet cōſtituere ſuppoſitum.

Hec ille. ❡ Cōtra eādē ōnē ꝛ 3ᵐ ſimul arguit Scot⁹ multipliciter. Et p̄mo loco ꝓbat̄ gnāliter ꝙ relationi vt relatio repugnet ꝯſtituere ſuppoſitū ſeu ꝑſonā. ꝛ hoc. xi. medijs primum eſt tale. Impoſſibile eſt ꝙ relatio det eſſe ad ſe: ſʒ oē eſſe qđ dat eſt ad aliud: effectus nāqʒ formalis nō eſt oppoſitus ſue forme: vñ albedo nō dat eſſe nigrū: nec calor eſſe frigidū: cū igit̄ eē ad ſe opponat̄ relatiōi: manifeſte ꝯuincit̄ ꝙ relatio nō dat eē ad ſe: ſʒ ad aliud: ſed cōſtat ꝙ ſubſiſtere dr̄ ad ſe: nulla eni res ſubſiſtit ad alterā: ſʒ oē illud qđ ſubſiſtit ad ſeipſuʒ ſubſiſtit ſm Augu. 7. de trini. caplo. 4. ḡ relatiōi vt relatio repugnat ꝙ det alicui ſubſiſtere ꝛ ſuppoſitū eſſe. ❡ Scđʒ eſt tale. Relatio quā iportat paternitas nullū eſſe dat alicui niſi in ordine ad filiū: ſicut pʒ de

ſorte:ꝙ nullū eſſe recipit a paternitate niſi relatiuum
ad alterū:ſʒ pater nō eſt ſuppoſitū vel pſona in ordine
ad filiū:nō.n.eſt pſona vel ſuppoſitū filij. ꝑ paternitas
nō dat patri:ꝙ ſit ſuppoſitū vel pſona. ¶ Tertiuʒ eſt
tale. Suppoſitū idē eſt qđ pma ſuba:ꝙ nec de ſubto di
cit̄:nec in ſubto eſt:ſed relatio nō dat alicui ꝙ ſit pma
ſuba:q2 generaliſſima ſunt ipermixta:nec ponit̄ aliqđ
in gn̄e ſubē p relationē:⁊ iterū pª ſuba eſt magis ſuba
ꝙ̄ 2ª.pʒ aūt:q2 nihil eſt 2ª ſuba per relationē.ꝑ relatio
nō ꝯſtituit in eſſe ſuppoſiti vel pſone:vel in eſſe ſuppo
ſitali aut pſonali. ¶ Quartū eſt tale. Eſſe ſuppoſitum
vel pſonā nō eſt aliud ꝙ̄ eē aliquē vnū:vt dic̄ Ricar-
dus.4.de trinita.ſed relatiōi repugnat:ꝙ det alicui eē
vnū iſtū:vł illū:vł aliquē:cū eſſe hūc vel illū ſit aliqđ
abſolutū.ꝑ repugnat relationi ꝯſtituere ſuppoſitū vel
pſonā. ¶ Quītū ē tale. Suppoᵐ hʒ pſeitatē tertij mo-
di:ſʒ pſeitas tertij modi repugnat reloni:⁊ cōpetit ſoli
T.c.9. ſubē ꝯʒ phʒ ꝑ poſte.ꝑ repugnat reloni dare eē ſuppoſi-
tale. ¶ Sextū eſt tale. Sicut ſe hʒ ſuba ad referre:ſic
relatio ad ſubſiſtere:ſed ſuba nulli dat formal̄r referri
ꝑ nec relo dabit alicui ꝙ ſubſiſtat. ¶ Confirmat̄. Q2
ppꝛiꝰ modus eēndi pdicamēti ſubē ē ſubſiſtere: ſic re
ferri eſt ppꝛius modus pdicamēti relatiōis. ¶ Septi
mū eſt tale. Illud nō ꝯſtituit ſuppoſituʒ qđ pſupponit
Utrū relatio pꝛeſupponat ſuppoſitū cōſtitutum. ſuppoſitū ꝯſtitutū:ſed relatio eſt hᷓ:dicit.n. Aug.7.de
trinitate:ꝙ oē relatiuū eſt aliqđ pter id:qđ relatiue di
ſtinguit̄:⁊ ſic illud aliud a relatione ſupponit̄. Et iterū
relatio orit̄ a fundamēto ⁊ ſuppoſito. Adhuc ēt ſuppo
nit illud:qđ refert̄:nec ipm in eſſe ꝯſtituit:ſed iaʒ ꝯſti-
tutū ad aliud refert̄.ꝑ repugnat relatiōi ꝯſtituere ſup
poſitū. ¶ Cōfirmat̄. Q2 relatio videt̄ eſſe poſteriꝰ ꝙ̄
cūqʒ fundamēto ⁊ ſuppoſito. ¶ Octauū eſt tale. Illa
nō diſtinguūt:nec ꝯſtituūt ſuppoſita:ꝙ ſunt cōpoſſibi-
lia in eodē ſuppoſito:ſed relatiōes oppoſite ſunt cōpoſ
ſibiles in eodē ſuppoſito:ſicut pʒ de relatōibꝰ mouētis
⁊ moti: pducēns ⁊ pducti:ſortes.n.exiñs vnū ſuppoſi-
tū mouet ſe:⁊ eſt mouens ⁊ motū. ¶ Simil̄r ēt in ſup
poſito ſortis eſt pars generās ⁊ pars genita: vtpote dū
ex alimēto generat̄ caro virtute aīe:nec pp̄ h̄ caro ge-
nerans ⁊ caro genita ſunt duo ſuppoſita: imo in eodē
ſorte ꝯcurrūt.ꝑ relatiōes ſuppoſita nō ꝯſtituūt:nec di
ſtinguūt. ¶ Nonū eſt tale. Nō videt̄ maior eē diuer-
ſitas iter duas relatiōes ꝙ̄ iter duas qualitates oppoſi
tas:vel duo gn̄a gn̄aliſſima:ſed due ꝗlitates oppoſite
in eodē ſuppoſito pn̄t ꝯcurrere ſaltē ſm diuerſas ptes:
vt pʒ de albedine ⁊ nigredine:nec pp̄ h̄ ptes ille erunt
diuerſa ſuppoſita. ¶ Simil̄r etiā ꝗlitas ⁊ ꝗ̄titas ſunt
in eodē ſuppoſito:nec ipm diſtinguūt.ꝑ nec relatio hʒ
diſtinguere vt videt̄. ¶ Decimuʒ eſt tale. Oīs relatio
terminat̄ ad qđ abſolutū:lʒ.n.in termino relatiōis in-
cludat̄ relatio:nō tn̄ terminat p relationē:ſʒ p aliquid
abſolutū:ſʒ pſona filij terminat relationem pr̄is:ꝯſtat
aūt ꝙ nō per eēntiā:q2 tūc pater eſſet pater eēntie fi-
lij ⁊ gnāret eā:qđ eſt erroneuʒ.ꝑ neceſſe eſt ꝙ in pſona
filij ſit aliqđ aliđ abſolutū:per qđ terminet relationē
pr̄is. ¶ Undecimū eſt tale. Oīs relatio pexigit diſtin-
T.c.9. ctionē extremoꝝ: ⁊ nō cauſat eā:q2 5º metaph̄. caº. de
eodē pbat Ariſto.idētitatē nō eſſe relationē realeʒ p
eo ꝙ nō exigit diſtinctionē extremoꝝ realē:nec vale-
ret argumētū ſi relatio cauſaret extremoꝝ diſtinctio-
nē:q2 tūc pbaret̄ idē per idē:vel per ſuū poſterius:ſed
pſone pr̄is ⁊ filij ſunt extrema paternitatis ⁊ filiatōis.
Utrū diuīe pſone per relationem cōſtitui repug. ꝑ nō diſtinguunt̄ p eas. ¶ Scđo loco pbat:ꝙ ſpāliter
repugnet diuīe pſone ꝯſtitui p relationē gnꝗ; medijs.
Primuʒ eſt tale. Repugnat diuine pſone ꝙ ſit ens per
accñs:⁊ ſibi maxime cōpetit p ſe eſſe:ſʒ ſi ꝯſtitueret̄ p
relationē:eſſet ens per accñs. Ratiōes.n.duoꝝ pdica-
mētoꝝ vtpote relatiōis ⁊ ſubſtātie nō ꝯcurrūt ad vni-
tatē pſone:cū cōpoſita ex ſuba ⁊ alijs pdicamētis ſint
entia per accñs:igit̄ perſona diuina per relationē non
pōt ꝯſtitui. ¶ Confirmat̄. Q2 ſicut ſe habēt relatio ⁊
ſuba vbi realiter diſtinguunt̄ ad ꝯſtituendū 3ᵐ reale:
ſic vbi diſtinguunt̄ ſm rōnē ad ꝯſtituendū 3ᵐ ſm rō-
nem:manifeſtū eſt aūt ꝙ vbi diſtinguunt̄ realiter 3ᵐ
ꝯſtitutū eſt ens p accñs:ꝗre in diuinis pſona cōſtituta
eſſet ens p accñs ſaltē ſm rōnē. ¶ Scđm eſt tale. Si
pſona diuina ꝯſtitueret̄ per relationē:ſequit̄ ꝙ diuina
eēntia veriſſime referret̄. In omni.n. ꝯſtituto prius
ſunt partes ⁊ vnio partiū ordine nāe ꝙ̄ ſit ipſum totū
ꝯſtitutū:vt pʒ ꝙ pus eſt corpus ⁊ aīa:⁊ vnio anime ad
corpus ꝙ̄ habeat 3ᵐ ꝯſtitutū. Et rō huiꝰ eſt:q2 ptes ſūt
priores toto:cū ſint pncipia ꝯſtituentia. In illo ꝑ priori
quo ⁊ relatio ⁊ vnio eſſentie cū relatione pcedit pſonā
ꝯſtitutā vere poneret relatio ſuū effectū formalē circa
diuinā eſſentiā:⁊ per ꝯn̄s eſſentia diuina vere diceret̄
pater vel filia:aut generās aut genita. Impoſſibile eſt
eni formā intelligi in ſubto gn cōicet ſibi ſuū effectuʒ
formalē:vtpote albedinē in ſuperficie:quin fiat alba:
aut aīam in corpore:quin corpus ſit animatuʒ. ſic igit̄
ſi perſona ꝯſtituit̄ ex eſſentia ⁊ relatiōe de neceſſitate
eſſentia erit pmo relata:⁊ denominabit̄ a relatione:ſʒ
hoc eſt falſum:nec ꝯceſſuʒ aliqual̄r in diuinis. ꝑ pſone
diuine nō habēt ꝯſtitui in eſſe ſuppoſiti p relationeʒ.
¶ Tertiū ē tale. Aut relo in diuinis ꝑ vnit̄ eēntie:aut
ꝑ pſone ⁊ ſuppoſito:ſʒ nō pōt dici:ꝙ p pus vniat̄ eēn-
tie:q2 necīo daret ſibi p pus referri:cū nō ſit aliud per
pus referri ꝙ̄ p pus reloni vniri vniōe formali.ꝑ necē
eſt ꝙ relatio per pus vniat̄ pſone:⁊ p ꝯn̄s nō ꝯſtituet
eaʒ:ſed ſupponet ꝯſtitutā:vt ſibi vniat̄:qđ eni vnit̄ al
teri:nō ꝯſtituit eū in eſſe:cū vnio vnibilia pſupponat.
¶ Quartū ē tale. Perſone diuine cū ſint digniſſime
⁊ nobiliſſime nō pn̄t ꝯſtitui p illud qđ hʒ minimū en-
titatis:ſʒ Cōmētator dicit.12.metaphyſi.caº.19.ꝙ rela
tio eſt debilioris eſſe alijs pdicamētis: ita ꝙ qdā puta
uerūt eā eſſe ex ſecundis intellectis.ꝑ pſona diuina nō
pōt ꝯſtitui in eſſe perſonali per relationē. ¶ Quintuʒ
eſt tale. Suppoſitū vnius nāe nō ꝯſtituit̄ per aliā qd-
ditatē:q2 tunc includeret duas qdditates ⁊ eſſet ſuppo
ſitū duarū nārum:qđ eſt impoſſibile:ſed relatio in di-
uinis eſt aliud qdditatiue ⁊ ſm rōnē ab eſſentia.ꝑ non
pōt diuina perſona cōſtitui per relationē: alioquin ita
eſſet ſuppoſitū relationis:ſicut eſt ſuppoſitū diuinita-
tis:qđ dici non pōt. ¶ Tertio loco pbat ꝙ ſpāliter re
pugnet patri cōſtitui per relationē originis quinqʒ me
dijs. Primuʒ eſt tale. Actus pſupponit ſuppoſitū cōſti-
tutū:cū actiones ſint ſingulariū ⁊ ſuppoſitoꝝ:vt pʒ pri
mo metaphyſice:ſed generare in diuinis eſt actio ſup T.c.j.
poſiti pmi.ꝑ impoſſibile eſt ꝙ pmū ſuppoſitū ꝯſtitua-
tur per gnāre:aut per paternitatē:que ſequit̄ ad gnā-
re. ¶ Scđm eſt tale. Aut generare egredit̄ ab eſſen-
tia:aut a perſona ꝯſtituta:ſed nō pōt poni:ꝙ ab eſſen-
tia:q2 illa nō generat:nec generat̄.ꝑ necē eſt ꝙ eliciat̄
a perſona iam ꝯſtituta:⁊ per ꝯn̄s nec gnāre:nec pater-
nitas ꝯſtituūt pmā pſonā. ¶ Tertiuʒ eſt tale. Prima
pſona nō hʒ ſuū formale ꝯſtitutiuū p ſuā actionē:cuʒ
forma ſit pꝛior ꝯſtituto. vt pʒ 8º metaphyſice: vñ nullū T.c.j.
cōpoſitū p ſuā actionē acqrit ſibi formā: ſed pma pſo-
na hʒ paternitatē per generare:qđ eſt eius actio:funda
tur.n.paternitas ſup genuiſſe: vt pʒ 5º metaphyſice. ꝑ T.c.20.
īpoſſibile eſt ꝙ pma pſona ꝯſtituat̄ in eſſe pſonali per

paternitatē. ¶ Quartū eſt tale. Si pater in eē pſonali ꝯſtitueret̄ per paternitatē: tūc fili⁹ nō vere originaretur. Illud enī nō vere originat̄: qd̄ poſito inaſcibili h3 ſuū totū eſſe oī ꝓductiōe circūſcripta: tale aūt eſt relatiuū inaſcibilis: q2 ex nā relatiōis nec eſt actus p̄mus circūſcripta oī actione ſine actu 2⁰: neceſſe eſt inaſcibili exiſtente vt eius correlatiuū exiſtat: patre ḡ exiſtēte qui ꝯſtituit̄ in eſſe pſonali per paternitatē vt eſt actus p̄m⁹: neceſſe eſt filiuȝ exiſtere ex vi paternitatis abſq3 hoc ꝙ pater ipm̄ originet: vel ꝓducat: ſed hoc eſt oīno abſonū ⁊ erroneū: q2 ſm̄ hoc p̄ma pſona nō vere origināret 2ᵃᵐ in diuinis. ḡ p̄ma perſona nō pōt ꝯſtitui per relationē originis. ¶ Quintū eſt tale. Si perſona patris ꝯſtitueret̄ in eſſe perſonali per paternitateȝ in illo ſigno: in quo itellectus apphenderet pſonā patris ꝯſtitutā: neceſſario intelligeret perſonā filij ꝯſtitutā: eſſent enī perſonalitates eoꝝ correlatiue: correlatiua aūt ſūt ſimul naturali intelligētia: ſed hoc poni nō pōt: q2 tūc perſona filij non vere ꝓduceret̄ a pſona patris: q2 aut perſona patris ꝓduceret anteq̄ eſſet: ⁊ hoc nō: q2 nihil agit anteq̄ ſit. aut dum eſſet: ⁊ hoc nō: q2 pro tūc iam eſt perſona ꝯſtituta: illud aūt qd̄ eſt generari non pōt: vt p3 ꝑ phyſicoꝝ. ḡ ipoſſibile eſt poni: ꝙ p̄ma pſona cōſtituit̄ in diuinis per relationē originis. ¶ Quarto loco ꝓbat ſeptē medijs: ꝙ pſone filij repugnet ꝯſtitui ꝑ relationeȝ originis. Primū eſt tale. Illud qd̄ orit̄ producto termino nō ꝯſtituit pſonā: que eſt ꝓductiōis termin⁹: aliogn idem oriret̄ a ſeipſo: ſ3 relatio orit̄ termino iam ꝓducto: hec eſt enī differētia inter relationeȝ ⁊ actionē ſ3 Simpliciū i p̄dicamētis ꝙ actio ē cāuſatiua termini: relatio vō orit̄ ex termino. ḡ ipoſſibile eſt ꝙ perſona diuina: que eſt terminus ꝓductionis ꝯſtituat̄ formaliter per relationē. ¶ Scd̄m eſt tale. Termin⁹ ꝓductiōis nō pōt eſſe formaliter ꝯſtitut⁹ per relationem: cū relatio nō ſit productionis terminus: vt p3. 5.
T.c.10. phyſicoꝝ: ſed perſona filij eſt vere terminus ꝓductionis. ḡ illa pſona nō ꝯſtituit̄ per relationē. ¶ Tertiuȝ
T.c.10. eſt tale. Phs dicit. 5. phyſicoꝝ ꝙ relatio nō acqrit̄ niſi pacqſito aliquo abſoluto in termino. i. ſubto: ſed relatio filiationis eſt vere in pſona filij. ḡ neceſſe eſt aliqd̄ abſolutū eſſe acquiſitū ⁊ vere ꝓductuȝ in illa pſona: ſed ꝯſtat ꝙ eſſentia nō eſt originata: nec ꝓducta. ḡ ibi eſt aliḋ abſolutū: quo ꝯſtituit pſona filij. ¶ Quartum eſt tale. Nulla perſona vere dicit̄ generari: ḡ formaliter ꝯſtituit̄ per relationē: q2 tūc nō acquiret̄ eſſe ſubſtantiale: ſed eſſe relatiuū: vn̄ talis acqſitio magis poſſet dici adaliquatio q̄ generatio: ſed pſona filij vere dicit̄ generari. ḡ nō ꝯſtituit̄ ꝑ relationē. ¶ Quintū eſt tale. Illud non ꝯſtituit formaliter pſonā filij: qd̄ ſe h3 ad ipſam nō formaliter ſed effectiue: q̄ſi nulla eniȝ forma efficit ſuū effectū formalem: ſ3 eſt ipſemet formalis effectus: ſ3 filiatio cū ſit idē qd̄ generatio paſſiua ſe h3 ad pſonalitatē filij nō qdē formaliter: ſed q̄ſi effectiue p̄uie: q2 pſonalitas illa originat̄ per generari ⁊ capit eſſe. ḡ pſona filij nō ꝯſtituit̄ formal'r per generari: ⁊ per ꝯn̄s nec per filiationē cū ſit idē qd̄ gn̄ari. ¶ Sextū eſt tale. Illud qd̄ fundat̄ ſup genitū eſſe nō ꝯſtituit genitū: alias idē fundaret̄ ſup ſe: ſ3 pſona filij eſt vere genita: filiatio aūt fundat̄ ſup eſſe genituȝ: vt
T.c.20. p3. 5. metaphyſice. ḡ pſona filij nō ꝯſtituit̄ per filiationem. ¶ Septimū eſt tale. Si pſone ꝓducte ꝯſtituantur per relationes: eadē neceſſitate erūt producte: q̄m relatiōes eque nāliter reſpiciūt ſua coppoſita: vn̄ ſpirans eque neceſſario ⁊ nāliter ſpirat ſpiratuȝ: ſicut generans genitū: eque ḡ nāliter ſpirās ſpirat: ſicut pater generat: ⁊ eq̄ nāliter ſpūs eſt ſpirat⁹: ſicut filius eſt gēnitus: ſ3 hoc eſt falſum: q2 ſm̄ hoc ſpūs ſcūs nō ꝓcedit per modū volūtatis: ſ3 per modū nāe. ḡ relationes nō vident̄ poſſe ꝯſtituere pſonas ꝓductas. ¶ Quinto loco ꝓbat in ſpāli ꝙ filiationi: ſpiratiōi: ac paternitati repugnet ꝯſtituere pſonā in diuinis triplici medio. ¶ Primum eſt tale. Illud. n. quo circūſcripto adhuc pūt ītelligi diſtincte pſone ⁊ hypoſtaſes non videt̄ formaliter ꝯſtituere pſonas ⁊ eas diſtinguere: ſ3 abſtractis hꝫ ꝓprietatibus pūt intelligi tres hypoſtaſes diſtincte: q̄m ſuppoſita debēt intelligi per modū quorūdā ſubſtractoꝝ illis ꝓprietatib⁹: ⁊ ita illis abſtractis adhuc ſubſtracta intelligerent̄ diſtincta. ḡ hꝫ ꝓprietates nō ꝯſtituūt ſuppoſita: nec diſtinguūt. ¶ Scd̄ȝ eſt tale. Illud qd̄ de ſe eſt cōicabile nō pōt formaliter ꝯſtituere in eē incōicabili: ⁊ per ꝯn̄s nec in eſſe ſuppoſitali: qd̄ ꝯſiſtit in quadā incōicabilitate ſm̄ diffinitionē Ricardi: ſed Utrū p̄nitas ⁊ filiatio ſit cōicabilis.
paternitas vel filiatio nō ſunt de ſe incōicabiles: etiaȝ inquātū diuine: qd̄ p3: q2 nulla qdditas eſt de ſe incōicabilis. Et iterum paternitas diuina nō eſt formaliter infinita: ⁊ per ꝯn̄s nō eſt de ſe hec ⁊ ſingularis: ⁊ multo minus eſt per ſe icōicabilis. Adhuc etiā oīs relatio originis eſt eque eadē eſſentie diuine: ⁊ ita ſpiratio actiua eque h3 ꝙ ſit incōicabilis: ſicut ⁊ paternitas: cōſtat aūt ꝙ eſt cōicabilis: q̄re diuina paternitas erit cōicabilis. ḡ ipoſſibile eſt: ꝙ cōſtituat in eſſe ſuppoſiti per ſuā formalē rōnē. ¶ Tertiū eſt tale. Q2 ab vltimis diſtinctiuis ⁊ ꝯſtitutiuis pſonaꝝ non pōt abſtrahi qd cōe dcīn de ipſis in qd: q2 vltima diſtinctiua debēt eſſe p̄mo diuerſa: ⁊ ita in nulla qdditate cōuenire: ſ3 manifeſtum eſt: ꝙ a paternitate ⁊ filiatiōe abſtrahit̄ cōis ꝯcept⁹ qdditatiuus: vtpote ꝯcept⁹ iportat⁹ per relationē originis in generali: aliogn nō poſſet aliqs eſſe certus: ꝙ in deo ſint alique relationes originis: ⁊ ignorare eas in ſpāli: cui⁹ oppoſitū experimur. ḡ paternitati ⁊ filiatiōi repugnat ex ſuis rōnibus formalibus ꝯſtituere in eē pſonali. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯnē ſpāliter arguit Aureolus in pſenti 3ᵃᵐ ꝯcl'onē Aureo. diſt. 26. q. 2. arti. ſecundo.
diſtinctiōe multipliciter: p̄mo. n. iponit ſcō Doctori: ꝙ ipſe ponit ꝙ relatio vt ſubſiſtēs ꝯſtituat ſuppoſituȝ: ⁊ hoc ſuppoſito arguit ꝯtra eū tripliciter. ¶ Primo ſic. Nullū ſuppoſitū ꝯſtituit ſuppoſitū: ſ3 relatio ſubſiſtēs eſt ipm̄ ſuppoſitū: oē. n. qd̄ ſubſiſtit ſuppoſitū eſt. ḡ nō pōt dici ꝙ relō vt ſubſiſtēs ſuppoſita ꝯſtituat. ¶ Secundo ſic. Nullus dicit ꝙ pater ꝯſtituat ſuppoſitū patris: nec fili⁹ ſuppoſitū filij: ſ3 manifeſtū eſt ꝙ relationes vt ſubſiſtentes nō ſunt aliud q̄ pater: ⁊ fili⁹: ⁊ ſpūs ſcūs: cū nihil ſubſiſtat in diuinis niſi tres perſone. ḡ nīhil eſt dictu: ꝙ relatio ꝯſtituat vt ſubſiſtēs. ¶ Tertio q̄rendū ingt eſt a ſic ponentibus qd addit ſubſiſtētia ad relationē: ⁊ qd eſt dictu relatio vt ſubſiſtens: aut. n. nominat relationē cū eſſentia: aut ipſam totā perſonā: aut ipſam relationē merā: cui ꝯueniat ſubſiſtere. Sed nō pōt dici ꝙ nominet relationē ⁊ eſſentiā: q2 ſm̄ hoc nō eſt aliud dictu ꝙ relatio vt ſubſiſtens ꝯſtituat niſi ꝙ eſſentia ⁊ relatio ꝯſtituāt. Nec pōt dici ꝙ noīet pſonas: ſ3 iſti ita intelligant: q2 ſm̄ hoc nō eſt verū ꝙ relatio vt ſubſiſtens ꝯſtituat: imo magis vt ſic ꝯſtituit̄: ꝑſona. n. nō ꝯſtituit ſ3 ꝯſtituit̄. Nec pōt dici ꝙ nomīet merā relationē: cui per ſe ꝯueniat ſubſiſtere ſine eſſentia: q2 ſm̄ hoc ſole relationes eſſent pſone: nec infra ꝑſonalitatē diuinoꝝ ſuppoſitoꝝ includeret̄ eētia. ḡ nō apparet qd eſt dictu: ꝙ relatio cōſtituat vt ſubſiſtens.
¶ Scd̄o loco arguit cōtra illud: qd̄ dcīm eſt: vltimate Utrū relo inquātū eſſentia det perſonis ſubſiſtentiā.
in declaratiōe ꝯn̄s. ſ. ꝙ relatio diuina nō dat perſonis ꝙ ſubſiſtant inquātū eſt relatio: ſ3 inquātū eſt diuina eſſentia.

ēētia. ¶ Cōtra hoc ipſe arguit multipliciter: vult enī ꝓbare ꝙ ꝑſona nō ſubſiſtat formaliter per eētiā. Impoſſibile eſt īquit effectū formalē multiplicari forma remanēte eadē: ſed formale quo ſubſiſtūt perſone eſt eētia ſm te. ergo cū eētia ſit vnū in tribꝰ: ſequit̄ ꝙ tres erūt vnū ſubſiſtens: ꝛ per ꝯñs vnū ſuppoſitum ꝛ vna ꝑſona iuxta Sabellianū errorē. ¶ Scđo ſic. Quecunq; ſunt vnū ꝛ idē pluraficato vno plurificat̄ ꝛ reliquū: ſꝫ ſubſiſtentia: q̄ perſone formaliter ſubſiſtūt eſt diuina eſſentia: ꝯſtat aūt ꝙ ſubſiſtētia triplicat̄: qꝛ ſunt tres ſubſiſtētie: ſicut magiſter dicit diſ. 25. ca. 4. Et hic ē ſenſus. ergo in tribus perſonis erūt tres eētie: ꝛ redit hereſis Arriana. ¶ Tertio ſic. Qđ non diſtinguit: nec reddit formā incōicabileꝫ: nō diſtinguit: nec reddit incōicabilē effectū formalē: ſed ꝓprietas nō diſtinguit eētiā: nec reddit eā incōicabilē. ergo ſi eſſentia ꝛ ſubſiſtētia nō ſunt idē. ſic ꝙ per eētiā formaliter perſone ſubſiſtant: ſequit̄ ꝙ ꝓprietas ſubſiſtētiā aut ſubſiſtere nō diſtinguit: nec incōicabilē reddit: vñ nihil eſt dictu ꝙ per eētiā pater ſubſiſtat: ꝛ ꝙ per ꝓprietatē incōicabiliter ſeu diſtincte ſubſiſtat.) Hec ille. in diſ. 25. ſꝫ in diſtinctione ꝑſenti arguit. ¶ Quarto ſic. Aut infra ſubſiſtentiā perſone includit̄ relatio ſimul cū eētia ꝑ modum ꝯſtituentiū ſubſiſtentiā: aut nullo mō relatio includit̄: ſed aduenit ſubſiſtētie: ſed nō pōt dari ꝙ adueniat: qꝛ tunc ſola eſſentia daret eſſe ſuppoſitū ꝛ ſubſiſtens: ꝛ iterū relatiōes eſſent aſſiſtentes: ꝛ q̄ſi aduentitie ſubſiſtentie: ꝛ per ꝯñs nō diſtinguerēt ſubſiſtētias ſi per modū ꝯſtituentiū includant̄ relationes: non igit̄ ſola eētia dat ſubſiſtētiā. imo ad ſubſiſtentiā cōcurrūt relationes. nec ſolū dāt eē diſtinctū. imo faciūt ad ſubſiſtere ꝛ ꝯſtituūt ſimul ſubſiſtētiā cū eētia. Hec ille.

Ad primum Grego. ꝯtra pᵐ ꝯnē negat̄ ꝯñā. Et ad ꝓbationē: dico ꝙ illud qđ ꝯſtituit ꝑſonā: puta paternitas eſt ipſe pater ſm rem. ꝛ eſt patris eo mō. quo ois forma dicit̄ illius: cuiꝰ eſt forma. Ipſa enī paternitas eſt forma patris: vt ponit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 34. q. i. arti. pmo. (Tam eētia (inquit) q̄ ꝓprietas ſignat̄ vt forma ꝓpria reſpectu ꝑſone: eſſentia quidē inquantū eſt ſubſiſtens: ꝓprietas vo eſt ꝓpriū.) Hec ille. ¶ Et iō aplus diuinā eſſentiā vocat formaꝫ dei: ſm ꝙ exponit magiſter 3°. ſen. diſ. 5. Et ſimiliter eccleſia cātat. (Et in ꝑſonis ꝓpetas ꝛc̄.) nec tñ opꝫ ꝙ ꝓprietas ſit alia res a ꝑſona. nō. n. formā opꝫ eſſe aliud ab eo: cuius eſt forma etiā in creatis: qđ pꝫ ꝑ Ariſto. 2°. poſterioꝝ. Et Linconienſem ibidem caplo 2°. (Cꝫ aūt (inquit) dicit Ariſto. ꝙ cā aut eſt eadeꝫ rei aut alia: ſic eſt intelligendū. Cauſa eadē rei eſt eius cā formalis: qꝛ forma totū verū eſſe rei in ſe hꝫ: ꝛ ſi ſit forma: que nō egeat mā: ipſa ē vere res ipſa: ꝛ forma: que eget mā: ſi poſſet ſubſiſtere ſine mā: eſſet verius res q̄ ſit res materiata.) Hec ille. ¶ Tūc ad pᵐ ꝓbationē huius partis: que ponit ꝯſtitutiuū perſone eſſe ꝑſonā. dico ꝙ eſt fallacia accñtis cū ſic arguit̄: paternitas cōſtituit patrem: pater eſt paternitas. ergo pater ꝯſtituit patrem. Et ratio eſt qꝛ hoc ꝑdicatū ꝯſtituere ꝯuenit paternitati. nō vt eſt eadeꝫ patri. ſed vt diſtinguit̄ ab eo ſm rōnē ꝯcreti ꝛ abſtracti. Nec eſt verū qđ ibi dicit̄ omne ꝯſtituens eſſe cām ꝯſtituti. hoc. n. falſum eſt: niſi vbi ꝯſtituens eſt pars ꝯſtituti: nō aūt vbi eſt forma ſubſiſtens. qꝛ illud qđ dicit̄ ꝯſtitui eſt tale ꝯcretiue q̄lis eſt forma abſtractiue. nō. n. iſta ꝯſtitutio eſt per illum modū: quo totū ꝯſtituit̄ ex partibus. ſed per illuꝫ quo nā ꝯſtituit ſuppoſitū. Nec valet illa improbatio. qꝛ ſimiliter eſt fallacia accidentis ſic arguēdo. paternitas per nihil ꝯſtituit̄: pater eſt paternitas. igit̄ pater ꝑ nihil ꝯſtituit̄: ꝛ cā dicta eſt: qꝛ. n. vnum iſtoꝝ ſignat̄ vt forma: iō nō pōt ꝯſtitui: ſicut nec gabrielitas: ſed alterū cū ſignificet ꝯcretiue intelligit̄ per modū habētis formā ꝛ ſubſiſtētis: ꝛ iō querēdū reſtat per quid ſubſiſtit in eſſe ꝑſonali: ſicut nullus querit per quid ꝯſtituit̄ gabrielitas: ſed Gabriel. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ maior vel minor ſimplicitas nō facit: ꝙ ꝑſona ꝯſtituat̄: ꝛ nō eſſentia vel paternitas: ſed qꝛ de intellectu patris vt ꝑſona eſt: eſt aliqđ qđ nō eſt de intellectu eſſentie. ſ. relatio: ꝛ aliqđ qđ nō eſt de intellectu relationis puta eſſentia: ꝛ ideo rōnabiliter querit̄ per qđ hoꝝ ꝯſtituat̄ in eē ſuppoſiti: nō aūt de eſſentia vel relatiōe. ¶ Similiter pater ſignat̄ vt ſubſiſtens ꝛ vt ſuppoſitū: eētia aūt ꝛ relatio per modū formoꝝ: iō nō eſt ſimile: vñ ad veritatem ꝛ ꝓprietatē locutionū nō ſolū attēdi debet rei veritas: imo modus ſignandi eoꝝ: de qbꝰ loqmur. ¶ Similiter argumētū ꝓcedit de ꝯſtitutiōe per modū totius ex partibus: nō aūt de ꝯſtitutiōe ſuppoſiti per naturā: pma. n. repugnat ſimplicitati: nō aūt 2ª: ꝓprietatem. n. ꝯſtituere ꝑſonam nō eſt aliud q̄ eſſe illud: quo formaliter ꝛ inquātū tale perſona eſt ꝑſona: ꝛ nō eſſe parteꝫ vel cām ꝑſone. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ pma ꝯñia nō valet: qua infert ꝙ ꝑſona ꝯſtituit̄ ꝑ eētiā: ſꝫ eſt fallacia accidētis. ¶ Similr̄ 2ª ꝯña nō valet: ſed eſt fallacia ꝯñtis: qꝛ ꝓcedit a pluribꝰ cauſis veritatis ad vnā: ſic arguēdo: ꝑſona ꝯſtituit̄ per eētiā. ergo nō eſt eſſentia: pꝫ. n. añs poſſe intelligi de ꝯſtitutione per modū totiꝰ: ꝛ ſic ꝯñs eſſet verū antecedente ꝯceſſo: pōt etiā intelligi de alia ꝯſtitutione: qua ꝯceſſa ꝯñs eſt falſuꝫ. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ ꝯñā. Nō. n. ꝯſtitutiuū vt ſic eſt cā ꝯſtituti: ſꝫ eſt in argumento fallacia ꝯñtis: vt ꝑus: ſicut aūt dicit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 34. (Licet in diuinis nō ſit cā ꝛ effectus ad intra: tñ aliqua ꝯſtitutio in diuinis eſt ſꝫ habitudinē cāe efficiētis: vt cū dicit̄: filius patris: alia ſm habitudinē cāe formalis: vt cū dr̄: tres ꝑſone ſunt vnius eſſentie.) ¶ Sciēdū tñ ꝙ dū loquimur de ꝯſtitutione ꝑſone nō intelligimus ꝑſonā iſto mō ꝯſtitui ꝑ relationē: ſicut totū integrale ꝯſtituit̄ per ſuā partem: vel per ſuas partes integrales. Nec ꝙ eſſentia ſe hēat per modū vnius partis potentialis: ꝛ ꝓprietas per modum partis actuantis. Nec ꝙ eſſentia ſe habeat ꝑ modum generis: ꝛ ꝓprietas ad modū differētie. In diuinis enī nō eſt intelligenda ꝯſtitutio per modū alicuiꝰ totius reſultātis ex ꝑtibus: nec integralis: nec eſſentialis: nec ſpecifica: ſed per modū quo humanitas ꝯſtituit hoiem: vel platonitas platonem: ita diuinitas ꝯſtituit deū: ꝛ paternitas patreꝫ: ꝛ iō iſta ꝯſtitutio pōt dici formalis: ſicut albū in eſſe albi formaliter ꝯſtituit̄ per albedinē. Iſto mō ergo relatio ꝯſtituit hypoſtaſim in diuinis: quo forma totius vt humanitas ꝯſtituit ſuppoſitū ſuū. ſ. hoiem: vel ſorteitas ſortē. Illud. n. dicit̄ ꝯſtitui in eſſe tali ꝑ aliqđ quo formalr̄ eſt tale: ꝛ qꝛ ſortes formaliter eſt ſortes ꝑ ſorteitateꝫ: iō ſortes formalr̄ ꝯſtituit̄ ꝑ eā: nō q̄ſi ꝑ ꝑtē ſuā. ſ. ꝑ formaꝫ totiꝰ: ſorteitas. n. dicit totū reſultans ex pncipijs hoīs: ꝯſilis ergo ꝯſtitutio taliter q̄liter expꝛſſa eſt in ꝑſona diuina: pater. n. formaliter eſt ꝑſona: ꝛ ſuppoſitū per paternitatē: ꝛ iō dr̄ ꝯſtitui per paternitatē. ¶ Sed ꝯ iſtas ſolutiones ad dicta Grego. pōt argui ꝑ argumēta Aureoli ꝓbantis: ꝙ ꝯſtitutio diuine ꝑſone nō eſt itelligenda per modū effectꝰ formalis: ſꝫ ꝑ modū cuiuſdam reſultātis. arguit. n. ſic. Effectꝰ formalis relatiōis eſt eē ad alteꝝ: ſicē pꝫ ꝙ effectus paternitatis eſt eſſe prēm alicuiꝰ: ꝛ ſimilitudinis alicui ſile ꝛ ꝯforme: ſꝫ eē ꝑſonā vel ſuppoſitū nō eſt eē

Pñitas eſt forma pris.

Nō oē cōſtituēs ē cā conſtituti.

Tꝫ ſ. ar. 2.

Contra ſolōnes Aureol. diſ. 26. q. i.

ad alterū:nō.n.pater eſt ſuppoſitū filij:vel filio:vel in
aliq̄ alia habitudine caſuali:imo ad ſe dr̄ ſuppoſitū ⁊
perſona:queadmodū magnus ⁊ bonꝰ ſm Augu.7.de
trinitate.ḡ ipoſſibile eſt ꝙ ꝑſonalitas vel eſſe ſuppoſi-
tū ſit formalis effectꝰ relatiōis. ¶ Scdo. Si ꝑſonali-
tas eſſet formalis effectꝰ relatiōis:ſicut eē albū albedi
nis:ſequiṫ ꝙ ꝑſonalitas in abſtracto eſſet relatio:⁊ ꝙ
paternitas eſſet ꝑſonalitas patris:cū nō ſit aliud effe-
ctus formalis q̄ꝫ forma ꝑticipata: vn̄ nō eſſet aliud ꝑ-
ſona patris q̄ꝫ paternitas participata ab eſſentia:⁊ ita
ſicut pater per paternitatē formaliter eſt pater filij:ſic
ꝑ eādē eēt ꝑſona filij:qȯ eſt falſuꝫ. ¶ Tertio. Qꝛ vbi-
cunqꝫ eſt effectus formalis neceſſe eſt ꝙ ſuſceptiuū il-
lius effectus ſe habeat mō potētie:⁊ forma a q̄ fluit ꝑ
modū actus:ſed manifeſtuꝫ eſt ꝙ relatio nō eſt actus
eēntie:nec eſſentia eſt illius ſuſceptiua:aut eius ſubm.
Igiṫ ipoſſibile eſt ꝙ ꝑſonalitas ſit formalis effectꝰ re-
lationis. ¶ Quarto. Qꝛ illud ex quo reſultat negatio
quā exꝑmit ſolitudo ⁊ ꝑſeitas tertij modi ꝯſtituit ſup
poſitū fundamentalr̄ ⁊ reſultatiue:qꝛ ſubm nihil aliȯ
eſt q̄ꝫ ens ſolitariū ⁊ per ſe:qȯ nullo mō eſt alteriꝰ: ſꝫ
ſuipſius:ſꝫ ꝯſtat ꝙ eēntia ⁊ relatio in diuinis ſic ſe ha
bēt ad hꝫ negationē:ꝙ ex ipſis reſultat:ex quo.n. eēn-
tia nō hꝫ ꝓpriā vnitateꝫ:nec etiā relatio: ambo ſimul
iuncta fundāt penitus eandē ſolitudinē:ꝑſeitatē ⁊ vni
tatē:⁊ per ꝯñs eādē ꝑſonalitatē.ḡ eēntia ⁊ relatio fun-
damentaliter ꝯſtituūt ſuppoſitū ⁊ ꝑſonā. ¶ Quinto
arguit ꝙ nō ſolū eſſentia ꝯſtituit ꝑſonas:imo cōcurrit
ad diſtinctionē ꝑſonarū. Illud ingt qȯ facit ad multi-
tudinē ꝑſeitatis ⁊ ſolitudinis tertij modi:⁊ illius nega
tionis:q̄ iportaṫ per ꝑſonalitatem:illud facit ad diſtin
ctionē ſuppoſitalē ⁊ ꝑſonalitatis multitudinē:ſꝫ eſſen
tia facit ad multitudinē talis negatiōis:nā cum q̄libet
relatione eſt nata fundare vnā talē negationeꝫ:⁊ ꝑſei
tatē:⁊ ſolitudinem:ita ꝙ ſicut ꝓprietates relatiue ſunt
tres:ita eēntia eſt apta nata eſſe q̄ſi ꝑtiale fundamen-
tū triū negationū:niſi eſſet alia negatio totaliter ex ꝑ-
te relatiōis:⁊ ex ꝑte eēntie. Si.n.ſicut eſt eadeꝫ eēntia
in tribꝰ:eēt eadē negatio:quā iportat ꝑſeitas ex illa ꝑ-
te:q̄ fundaṫ ſuꝑ eēntiā:nō eſſent totales ꝑſonalitates
diſtincte:imo ꝯuenirēt ⁊ eēnt vnū aliqualr̄ in ꝑſonali
tate diuina ſuppoſita.ḡ neceſſe eſt ꝙ tota negatio ꝑſei-
tatis ⁊ ſolitudinis diſtinguaṫ a tota in q̄libet perſona:
nō ſolū ꝓ illa ꝑte:q̄ fundaṫ ſuꝑ relationē:imo etiaꝫ ꝓ
illa:qua fundaṫ ſuꝑ eēntiā ⁊ per ꝯñs ſuppoſita diuina
hñt diſtinctas rōnes nō ſolū ꝓpter relationes:imo ꝓ-
pter diuinā eēntiā. ¶ Ad p^m iſtoꝝ dico:ꝙ lꝫ effectꝰ for
malis relatiōis vt relatio eſt:ſit referre ⁊ nō ꝯſtituere:
tñ cū h̄ ſtat ꝙ relatio:q̄ eſt ſubſiſtens ꝯſtituat ſuppoſi-
tū vt eſt q̄dā forma incōicabilis multis ſuppoſitis q̄ſi
gerēs vicē oium ꝑncipioꝝ indiuiduantiū: vt poſt h̄ la-
tius diceṫ. ¶ Ad 2^m dr̄ eodem mō:ꝙ ſupponit ꝙ nos *In rñſione ad argumēta Scoti 2^m.*
dicamus relationē inquātū relatio eſt ꝯſtituere ſuppo
ſitū:lꝫ.n.paternitas ſit ꝑſonalitas patris:nō tñ inquan
tū paternitas referṫ ad filiū: vel ſequiṫ actū gnāndi:ſꝫ
potius inquātū eſt in patre per modū forme ꝓprie in-
cōicabilis nāe diuine ꝯſtituit euꝫ in eſſe ſuppoſiti. Ue-
rūtamē in diuinis nō eſt aliq̄ ꝑticipatio:cuꝫ nō ſit ibi
actus ꝑ potētiā limitatꝰ qȯ eſt de rōne ꝑticipationis.
¶ Ad 3^m dico:ꝙ vbicūqꝫ eſt effectus formalis per ꝑti
cipationeꝫ ipſius forme:ibi reqriṫ potentia ſuſceptiua
actus:nō aūt vbi forma ꝯſtitutiua eſt ſubſiſtēs ⁊ talis
per eēntiā ſicut eſt de omni forma relatiua in diuinis.
¶ Ad 4^m dico:ꝙ minor eſt falſa:cū.n.eēntia ſit cōica
bilis multis ſuppoſitis:ipoſſibile eſt ꝙ fundet incōica

bilitatē:quā includit ſuppoſitū:lꝫ ꝯſtituat deū:vt deus
eſt:vt ponit ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.arti.3° vt di
ctū fuit in ꝑma ꝯne. Nec valet ꝓbatio:lꝫ.n.eſſentia ⁊
relatio nō habeāt ꝓꝑas vnitates reales:tñ diſtinguū-
tur rōne:ſimilr̄ falſuꝫ eſt ꝙ negatio ſolitudinis ⁊ ꝑſei
tatis ſit in diuinis per reſultātiā ex multis:ſꝫ ꝑ modū
ſeq̄le ad fundamētū ſuū. ¶ Ad 5^m dico ꝙ diuina eēn-
tia nō facit ad multitudinē negatiōis:quā dicit perſei *Per qd̄ i diuinis negatio ſolitudinis ⁊ ꝑſeitatis.*
tas tanq̄ꝫ ꝓximū fundamētū eius:ſꝫ tanq̄ꝫ remotū:qꝛ
ſcꝫ ex hoc ꝙ eſt talis eēntia nata eſt eē eadē cū tali re-
latione:q̄ eſt ꝓximū fundamētū dicte negationis:vn̄
nō oꝫ q̄rere:an illa negatio ex illa ꝑte:q̄ fundaṫ ſuper
eēntiā ſit eadē in tribꝰ ꝑſonis vel diuerſa:nō.n.fundaṫ
ꝓxime ſuꝑ eā:iō nec recipit ab ea ꝑlalitatē vel vnita-
tē:ſꝫ ſolū hꝫ ꝙ diuidat ſuppoſita illiꝰ nāe:maxime aūt
fundaṫ ſuꝑ relationē:⁊ iō ab ea recipit vnitatē vel plu
ralitatē. ¶ Ad p^m coꝝ:q̄ Scotus ꝯ eandē ꝯnē inducit
dico:ꝙ de rōne hypoſtaſis duo ſunt ſm ſcm̄ Tho.de
potētia dei.q.8.arti.3° ad 7^m. (De rōne (inquit) hypo-
ſtaſis duo ſunt:quoꝝ p^m eſt ꝙ ſit ꝑ ſe ſubſiſtens ⁊ in ſe
īdiuiſa.2^m eſt ꝙ ſit diſtincta ab alijs hypoſtaſibꝰ eiuſ-
dē nāe.ſi tñ ꝯtingat in eadeꝫ nā eē alias hypoſtaſes.)
Hec ille. ¶ Dico igiṫ ꝙ eſſe hypoſtaſiꝫ vel ſuppoſitū
dicit ꝑfectionē q̄ꝫtū ad p^m:nō aūt q̄ꝫtū ad 2^m: ⁊ q̄ꝫtum
ad 2^m nō ꝯuenit eēntie:ſꝫ quo ad p^m ꝯuenit ei ꝑus in
intellu q̄ꝫ ꝑſonis diuinis:vn̄ ſcūs Tho. de potētia dei
q.9.arti.5° ad.13^m.dicit. (In rebꝰ creatis ꝑncipia īdiui
duātia duo habēt ⁊c.) vt diceṫ rñdēdo Aureo. ¶ Ad
2^m rñdet ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.arti.4°. ad 4^m
dicēs. (Iudei ⁊ Gētiles nō ītelligūt diuinā eēntiā di- *Rō ſuppoſitꝫ in diuinis a gentilibꝰ ⁊ iudeis intelligitur.*
ſtinctā niſi ab his:q̄ ſunt alteriꝰ nāe:q̄ ꝗdem diſtinctio
fit per diuinā eſſentiā:ſed apud nos hypoſtaſis itelligi
tur vt diſtincta ab eo: qȯ eſt eiuſdeꝫ nāe:a quo nō pōt
diſtingui niſi per relationē.) Hec ille. ¶ Et intēdit ꝙ
iudei ⁊ phi lꝫ nāli rōne iudicēt diuinā eēntiā ſubſiſte-
re:⁊ diſtingui a ſuppoſitis alterius nāe:tñ h̄ nō ſufficit
ad rōnem ſuppoſiti niſi addaṫ alia ꝯditio:vbi nā pōt
hr̄e plura ſuppoſita:⁊ iō rō nō ducit eos ad ponēdū:ꝙ
diuina eēntia ſm ſe ſit ſuppoſitū eo mō: quo nos loq-
mur de ſuppoſito:ſecus de ipſis:qꝛ aliter vti poſſunt.
¶ Ad 3^m dico:ꝙ q̄cq̄d ꝑfectiōis eſt in rōne ſuppoſiti:
totū ꝯuenit eēntie ſm ſe:lꝫ rō ſuppoſiti aliq̄d dicit:qȯ
nō dicit ſm ſe ꝑfectionē:nec iperfectionē:puta diſtin-
ctionē:⁊ illa ꝯuenit ſubſtātijs ſeꝑatis incōicabilibꝰ:nō
aūt diuine eēntie:q̄ cōicabilis eſt:⁊ h̄ cōpetit ei ex ſua
actualitate:qꝛ ſcꝫ eſſe non differt ab eo:qȯ eſt: ac per h̄
q̄cquid eſt in ea:eſt ipſa:⁊ ſic ipſa pōt eſſe cōis pluribꝰ
ſm rem:nō aūt alia quidditas abſoluta. ¶ Ad 4^m dr̄:
ꝙ licet in diuinis ſit vnū ſubſiſtere abſolutum:nō tñ
vna ſubſiſtentia abſoluta qꝛ ſubſiſtētia lꝫ q̄ꝫtū ad rō-
neꝫ a qua ſumaṫ a ſubſiſtere: tñ q̄ꝫtū ad rōnē ad quā
iponiṫ:ſignat ſubſiſtens diſtinctuꝫ incōicabile:⁊ nulli
abſoluto iſta ꝯueniūt in diuinis. ¶ Ad 5^m dico:ꝙ actio-
nes ſunt ſuppoſitoꝝ inquātū ſubſiſtūt.nō aūt inquan-
tuꝫ diſtincta ſunt vel incōicabilia ſunt niſi actiones:ꝑ
quas nā cōicaṫ:⁊ iō lꝫ eſſentia diuina velit ⁊ itelligat:
nō tñ ſequiṫ ꝙ ſit ſuppoſitū:ſed ꝙ ſubſiſtat:dico tñ ꝙ
in creaturis etiā aliq̄d agit:qȯ nō eſt ſuppoſitū.ſ.aīa
ſeparata:vn̄ illa maxima (Actiōes ſunt ſuppoſitoꝝ:)
intelligenda eſt ſic.i.rerum ſubſiſtentiū:ſiue ſint ſup-
poſita:ſiue non ⁊c. ¶ Ad 6^m dico:ꝙ de rōne ſuppoſiti
nō ſoluꝫ eſt incōicabilitas:qua forma cōicaṫ ſubiecto
cui inheret:imo incōicabilitas cōmunis vel vlis: pri-
ma aūt ꝯuenit diuine exiſtentie abſolute:non tñ 2^a:qꝛ
illud exiſtere eſt cōmune multis realiter diſtinctis ab

inuicem:

inuicem:nõ tñ ab alio exiſtere. ℭ Ad 7m negatur mi/
noꝛ.dico.n.ꝙ ſi in diuinis eẽt ſuppoſitum abſolutũ il/
lud poneret in numeꝝ cũ trib⁹ ꝑſonis: qꝛ de rõne ſup
poſiti eſt diſtictio:ꝛ incõicabilitas : ꝛ indiuiſio vt dcm̃
eſt ad pm. vñ illud ſuppoſitũ vel eſſet alteri⁹ nature ꝙ̃
tres ꝑſone:ꝛ ſic poneret in numerũ: vel eẽt eiuſdẽ na
ture.ꝛ tũc diſtingueret ab eis:ſic incõicabile ab icõicabi
li.ſi tñ velis ꝙ de rõne ſuppoſiti nõ ſit incõicabilitas
nõ ɔtẽdo.verũtñ h̃ ẽ ɔ̃ cõez modũ loquẽdi: qꝛ nullũ
ſuppoſitũ dr̃ de plurib⁹. ℭ Ad argumẽta ɔ̃ 2as ɔ̃nẽ in/
ducta rñdetur. Et p̃ ad p̃mũ Aureoli: ꝙ rñſio ibi data
bona eſt:ꝛ illã dat ſcũs Tho.p̃ma parte.q.40.arti.4°
ad 2m. Et de poͣ dei.q.10.arti.3° vbi ait. (Sicut relatio
ꝛ ꝓceſſio in diuinis ſunt idẽ ſm rẽ:ꝛ dr̃nt ſm rõnẽ:ita
ꝛ ipſa relatio ꝙ̃uis ſit vna ſm rẽ:eſt tñ multiplex ſm
modũ intelligẽdi: intelligimus.n.ipſam relationẽ vt
ɔſtitutiuã ꝑſone: qđ quidẽ nõ h̃z inquantũ eſt relatio:
qꝛ ex hoc pꝫ:ꝙ relationes in humanis nõ ɔſtituunt ꝑ/
ſonas:cũ relatiões ſint accñtia. Perſona vo eſt aliqd
ſubſiſtẽs in genere ſube. ſuba aũt p accñs ɔſtitui non
põt:ſꝫ h̃z h̃ relatio in diuinis ꝙ ꝑſonã ɔſtituat inq̃tũ
eſt dina relatio.ex h̃.n.h̃z ꝙ ſit idẽ cũ dina eẽntia:cũ
in deo nullũ accñs eẽ poſſit.ſic eñ qđ ſm rẽ eſt ipſa di
uina nã hypoſtaſim dinam ɔſtituere põt. Eſt g̃ alius
modus itellĩdi:q̃ intelligitur relatio vt ɔſtitutiua dine
ꝑſone:ꝛ ali⁹ q̃ itelligitur relõ vt relõ eſt. vñ nihil ꝓhibet
ꝙ q̃tũ ad vnũ modũ intelligẽdi relatio ꝑſupponat ꝓ
ceſſionẽ:q̃tũ vo ad aliũ ſit ecõ. ſic g̃ dõz ꝙ ſi ɔſideret
relatio vt eſt relatio preſupponit ꝓceſſionẽ intellectu.
Si aũt ɔſideret vt eſt ɔſtitutiua ꝑſone ſic relatio que
eſt ɔſtitutiua ꝑſone a q̃ eſt ꝓceſſio eſt prioꝛ ſm intelle
ctũ ꝙ̃ ꝓceſſio. ſicut p̃rnitas inq̃tũ eſt ɔſtitutiua perſo
ne p̃ris eſt p̃oꝛ ſm itellcm̃ ꝙ̃ gñatio. Relatio aũt que
eſt ɔſtitutiua ꝑſone ꝓcedentis:etiã inq̃tũ eſt ɔſtituti/
ua ꝑſone eſt poſterioꝛ ſm intellcm̃ ꝙ̃ ꝓceſſio. ſicut fi/
liatio ꝙ̃ natiuitas:ꝛ hoc iõ: qꝛ ꝑſona ꝓcedẽs intelligitur
vt termin⁹ ꝓceſſiõis.) Hec ille. ℭ Eandẽ rñſionẽ po/
nit p̃ ſen.diſ.27.q.1.arti.2° in p̃ncipali rñſione: ꝛ ad 3m.
ℭ Nũc dico ad iꝓbationẽ huі⁹ rñſionis:ꝙ p̃rnitas
vt ɔſtitutiua nõ itelligitur ſub expreſſa rõne p̃rnitatis:
nec valet ɔ̃ñtia q̃ iſertur.g̃ nõ magis p̃rnitas ɔſtituit ꝙ̃
gñare:lꝫ.n.p̃rnitas nõ ɔſtituat ꝑſonã ſub rõne p̃rnita/
tis plus ꝙ̃ gñatio ſub rõne gñatiõis:tñ p̃rnitas põt cõ/
cipi vt forma quedã inexiſtens non egrediens : nec in
aliud tendẽs eadẽ cũ diuina eẽntia : ꝛ ſic põt intelligi
ɔſtitutiua ꝑſone:gñationi aũt tam actiue ꝙ̃ paſſiue re
pugnat ſic ɔcipi: cũ in ſua rõne impoꝛtet oppoſitũ. vt
ſupꝛa dcm̃ eſt. ꝛ iõ oꝛigo nõ põt intelligi vt ɔſtitutiua
niſi itelligatur ſub oppoſita ſibi rõne: q̃re pꝫ ꝙ ɔ̃ñtia nul
la eſt. ℭ Ex hoc ẽt ſoluitur aliquoꝝ inſtãtia.dicunt eñ
ſic:p̃rnitas vt ɔſtitutiua: aut dicit abſolutũ:aut qd
relatiuũ.ſi abſolutũ.g̃ ꝑſona cõſtituitur per rõnẽ abſo
lutã.ſi qd relatiuũ.g̃ p̃rnitas vt relatio cõſtituit. Iſtis
eñ dicitur:ꝙ p̃rnitas dũ ɔcipitur vt ɔſtitutiua patris itel
ligitur qd relatiuũ ſꝫ nõ relatiue:nec ſub rõne relatiui.
p̃rnitas enim vt relatio talis cõſtituit p̃rẽ in eẽ p̃ris:
ſed vt ɔcipitur cõſtitutiua hypoſtaſis vel ꝑſone:quo ad
eẽ diuine ꝑſone vel ſuppoſiti ɔcipitur vt quedã forma
incõibilis nãe intellectualis diuine:ꝛ taliter cõcipi eſt
abſolute ɔcipi. ℭ Et cũ dr̃: ꝙ tũc ꝑſona diuina conſti/
tuitur per rõnem abſolutã. Dico ꝙ ꝑſona diuina non
conſtituitur per rõnem noſtri intellectus:ſꝫ per rẽ que
eſt veriſſime relatiua:ꝛ ideo ꝑſona diuina eſt relatiua
tamẽ intellec⁹ noſter dũ cõcipit ɔſtitutiuũ illius perſo
ne:concipit illud ſub ratione abſoluta:nec aliter poſſet

Per rem relatiuã: concedit tñ ꝑ modum abſoluti ꝑſona conſtituitur.

ɔſtitutionẽ illius ꝑſone concipere niſi ɔcipiendo rem
relatiuã ſub rõne abſoluta : nec eſt in hoc repugnãtia:
qꝛ relatio in diuinis h̃z eſſe diuine eſſentie:qđ eſt abſo
lutũ. ꝛ ideo relatio põt ibi ɔcipi ſub ratione abſoluta.
ℭ Ad 2m negatur maioꝛ.lꝫ eñ nõ intelligamus:ꝙ gñã/
tio diuina eliciatur a p̃re:nec ꝙ natiuitas ſit quedã via
elicitiua filij:tñ qꝛ nec generationẽ: nec natiuitatẽ di
uinã ſm ꝙ in ſe eſt concipimus: ſed in ɔceptibus crea
turarũ.ſ.generatiõis creature ꝛ natiuitatis eiuſdem:in
quibus vnũ ſignatur vt egrediens a generãte:ꝛ aliud vt
via ad genitũ:eapꝛopter generatio aut natiuitas diui/
na nõ ɔcipitur a nobis niſi ꝑ modũ egreſſus aut vie cu/
iuſdã. ꝛ ideo nullũ eoꝝ põt ɔcipi vt ɔſtitutiuũ ꝑſone:
qꝛ modus conſtitutiui formalr̃ repugnat egreſſui aut
vie.pꝫ igitur ꝙ nulla ꝓductio põt ɔſtituere:ꝛ ſic maioꝛ — Modo dr̃ intelligere aliqd eſſe viã ꝛ intelligere ꝑ modum vie.
eſt falſa:ꝛ deceptio ꝓuenit ex hoc ꝙ arguẽs nõ aduer/
tit ꝙ aliud eſt intelligere aliqd eſſe viã:ꝛ aliud eſt itel
ligere illud per modũ vie: que tamẽ multũ differunt.
p̃ma eñ intellectio eſt ꝑ modũ enunciatiõis. ſcđa per
modũ cuiuſdã rep̃ntationis q̃liſcũq; ſit perfecta.ſ.aut
imꝑfecta.gñatio eñ diuina intelligitur in ɔceptu gene/
ratiõis egrediẽtis a generãte:nõ tñ cõcipitur ꝙ ſit egre/
diẽs a gñãte:ꝛ ſic de multis exẽplis. ℭ Ad illa aũt ꝑ q̃ — Di.5.q.p.
dicit ſe ꝓbaſſe alias dcm̃ eſt. ℭ Ad ea q̃ Scot⁹ p̃° loco
ɔtra eandẽ ɔ̃nem ſimul ꝛ 3as inducit dr̃ ad p̃mũ negã/
do maioꝛẽ:niſi reſtringatur ad relationẽ:que ɔtinet ꝛ
limitatur in genere:nec h̃z niſi ea que relatiõis ſunt:ſec⁹
eſt de relatiõe que eſt extra genus: ſicut eſt in diuinis.
talis eñ nõ ſolũ h̃z ea:que relatõis ſunt: puta ad aliud
referre:imo ſubſiſtit qđ eſt ſuba ꝛ ꝑſona. Nec valꝫ ꝓ/
batio.cũ.n.dr̃ ꝙ eſſe ad ſe opponitur relatiõi: hoc põt in/
telligi bñ ꝛ male.ſi eñ intelligatur per eẽ ad ſe modus
eſſendi ſube.tunc dico ꝙ talis modus nõ repugnat re
latiõi:que eſt extra gen⁹ accñtis:ſed ſoli relationi q̃ eſt
accñs. Si aũt ꝑ eẽ ad ſe intelligatur rõ q̃ditatiua ſube
vel abſoluti.tũc dico ꝙ rõ relationis ꝛ rõ abſoluti op/
poſite ſunt: vel diſꝑate:ſed tñ nõ obſtante illa oppõne
eadẽ res extra gen⁹ põt ſubeſſe vtriq; rõni. ſicut in di/
uinis.ꝛ iõ argumẽtũ nõ ꝓbat niſi ꝙ relatio vt relatio
nõ h̃z ꝙ ſit ad ſe: vel ꝙ ſubſiſtat:aut ſubſiſtere faciat:
ſed nõ ꝓbat qn relatio extra genus habeat modũ eẽn
di ſube:ꝛ facit ſubſiſtere inquãtum eſt ſuba. ℭ Ad 2m
negatur maioꝛ de p̃rnitate extra genus.talis eñ p̃rnitas
dat eſſe ad ſe:ꝛ ſubſiſtere inq̃tũ eſt ſuba diuina:lꝫ in/
quãtũ eſt relatio nõ det niſi eſſe in oꝛdine ad filiũ. vñ
ſcũs Tho.p̃ ſen.diſ.33.q.1.arti. p̃ ad p̃mũ dicit ſic. (Eſſe
dr̃ tripl̃r. Uno mõ dr̃ eſſe q̃ditas vel nã rei.ſicut dici
tur:ꝙ diffinitio eſt oꝛo ſignificãs qd eſt eſſe. diffinitio
eñ ſignificat q̃ditatẽ rei. Alio mõ dr̃ eſſe ipſe actus
eſſentie.ſicut viuere:qđ eſt eẽ viuẽtibus: eſt actus aĩe
nõ ſecũdus:q eſt opatio:ſed p̃mus. Tertio mõ dr̃ eſſe
qđ ſignat vnitatẽ compoſitiõis in ꝓpõnibus:ꝛ hoc eẽ
eſt in intellectu cõponẽte ꝛ diuidẽte q̃tũ ad ſui com/
plementũ:ſed fundatur in eſſe rei:qđ eſt act⁹ eſſentie. Di
co g̃ ꝙ cũ dr̃. (Ad aliqd ſunt q̃ꝝ eẽ ꛛc.) itelligitur de eẽ
qđ eſt q̃ditas rei:q̃ diffinitiõe ſignatur:qꝛ ipſa nã relo/
nis:per quã ɔſtituitur in tali genere:eſt ad aliud referre:
ꝛ nõ itelligitur de eẽ qđ eſt actus eẽntie.hoc eñ eẽ h̃z re
latio ex his:q̃ cãnt ipſam in ſubiecto ſm ꝙ eẽ nõ refer — Referri ad ſbm cõe ẽ oĩbus accidẽ. nõ aũt ad terminum.
tur ad aliud:ſed ad ſubm: ſicut ꝛ qđlibet accñs. Et ſic
dico ꝙ nõ opꝫ ꝙ eſſe diuine eſſentie ſit ad aliud ſe ha
bere: qꝛ illud eẽ:in quo p̃rnitas ꝛ eẽntia vniuntur: ẽ act⁹
eẽntie:non aũt vniuntur in eẽ qđ ſignat diffinitio rei:qꝛ
alia ẽ rõ p̃rnitatis:q̃ ad aliud refertur:ꝛ alia rõ eẽntie.)
Hec ille. ℭ Ex quo pꝫ:ꝙ p̃rnitas in diuinis h̃z idem

eſſe qđ diuina eēntia: ⁊ q̄ nō ſolū relo dat eē ad aliud: imo dat eē qđ eſt actus eēntie ſʒ ꝙ ſuppoſitū talis relationis nō referꝰ ad aliud. illud aūt eē in creaturis eſt ineē: ſʒ in deo eſt ſubſiſtere. ¶ Ad 3ᵐ negaꝰ minor. Dico. n. ꝙ relatio ſubſiſtēs: q̄ hʒ modū eſſendi ſube: cū ſit ex gen⁹ dat alicui ꝙ ſit p̄ma ſuba ⁊ q̄ ſubſiſtat: lʒ hoc nō faciat vt relatio: ſed vt eſt diuina ſuba: vel vt ſubſiſtit: ⁊ nō ſolū ꝙ ſit p̄ma ſuba: imo ꝙ ſit pſona. argumtuʒ aūt ꝓcedit de relatiōe q̄ includiꝰ in genere accidētis: ⁊ iſta ſolutio daꝰ a ſcō Tho. ō potētia dei. q. 8. arti. 2° ad p̄muʒ. ⁊ arti. 3° ad 8ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ negaꝰ minor loquēdo de relatiōe ſubſiſtēte. vñ ſcūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 4° ad 2ᵐ dicit (Q2 pr̄ ab eodē hʒ ꝙ ſit gs ⁊ q̄ ſit pr̄. ſ. a pr̄nitate: ſed ꝙ ſit gs: hʒ a relatiōe cōiter ſumpta. ꝙ aūt ſit hic gs hʒ ab hac relatiōe que eſt pr̄nitas.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ negaꝰ minor loquēdo de relatiōe ex gen⁹: que ſubſiſtit. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ ſicꝰ ſuba inq̄ꜩtū h⁹ nō dat referri: ita nec relatio vt relatio dat ſubſiſtere: cū quo tñ ſtat ꝙ eadē res ſit ſuba ⁊ relatio. ex quo illa relatio hēbit: ꝙ det ſubſiſtere inquantū eſt ſuba. ⁊ ꝙ ſilr̄ illa ſuba ſm q̄ eſt relatio det referri inquātū eſt relatio. vñ ſctūs Tho. vbi. ſ̄. arti. 2° ad p̄ᵐ ſic dicit. (Nulla ſuba q̄ eſt in genere pōt eē relatio. q2 eſt diffinita ad vnū genus. ⁊ p ↄñs excludiꝰ ab alio genere: ſʒ eēntia diuina nō eſt in genere ſube: ſʒ eſt ſupra oē gen⁹ cōprehēdēs in ſe oīum generū pfectōes. vñ nihil ꝓhibet illud qđ eſt relatiōis in ea inueniri.) Hec ille. ¶ Ad cōfirmationē pʒ ſilr̄. ¶ Ad 7ᵐ dr̄: ꝙ ſi loq̄mur de relatiōe vt eſt relatio. minor eſt vera. ⁊ ↄcedit argumentū. ſ. q̄ relatio vt ſic nō ↄſtituit: imo ↄſtitutū ſupponit: ſʒ loquēdo de ipſa relatiōe vt eſt ſubſiſtēs: ⁊ eſt quedā forma ſupplēs vicē oīum p̄ncipioꝝ indiuiduātiū. ſic ipſa ↄſtituit ⁊ nō ſupponit ſuppoſitū ↄſtitutuʒ.

Relo vt ſubſiſtēs cōſtituit ⁊ nō ſuppōit ↄſtitutū.

¶ Nec valēt ip̄robatiōes. nō qdē p̄ma ex auctoritate Auguſ. q2 ex illa nō habeꝰ: ꝙ oīs relatio preſupponat ſuppoſitū: ſed abſolutū. vñ ſcūs Tho. vbi. ſ̄. arti. 3° ad 5ᵐ. (In q̄libet hypoſtaſi diuina eſt id qđ abſolute dr̄ qđ ad eēntiā ꝑtinet: ⁊ hoc ſm modū itellꝰs p̄us eſt eo qđ eſt ad aliqd in diuinis: id tñ qđ abſolute dr̄: cuʒ ſit cōe ad hypoſtaſim: diſtōnē nō iportat. vñ nō ſequiꝰ ꝙ p̄us ſit intelligere hypoſtaſim diſtinctā q̄ꜩ relationeʒ ei⁹.) Hec ille. Et ibidē. (Perſone dīne ſunt aliqd excepto relatiuo: ⁊ h̄ aliqd ē eēntia q̄ relatiue nō dr̄. ſic. n. itelligit Aug. vt v̄ba ei⁹ diligēter inſpicienti apparēt: ⁊ lʒ relatio de diuina eēntia nō dicaꝰ per modū informatiōis: dr̄ tñ per modū idētitatis. ſi. n. nō dicimus ꝙ eēntia ſit generās vel relata: dicimus tñ ꝙ eſt ipſa generatio vel relatio: ſʒ tñ de noībus eſſentialib⁹ in concreto ſigñatis relatiua dicunꝰ etiā per modū informationis. dicimus. n. q̄ deus gn̄āt deū: ⁊ ꝙ deuʒ refert ad deū: eo ꝙ idē ſuppoſitū intelligiꝰ relationis ⁊ eſſentie q̄ꜩuis ipſa nō diſtinguanꝰ: ⁊ ita remotis relatiuis itelligunꝰ nomīa eēntialia ↄcreta nō diſtincta: que p relationes relatiue dicunꝰ.) Hec ille. ¶ Et ſic pʒ ad p̄mā ꝓbationē. ¶ Scđa aūt ꝓcedit de relatiōe vt eſt relo. ſic. n. ſoluʒ oriꝰ a fundamēto. nō aūt vt eſt forma eius indiuidualis. ¶ Tertia ſimiliter eodē mō vadit. naʒ ꝓbat ꝙ nihil ↄſtituiꝰ p referri: nec p relationē vt relatio: qđ ↄcediꝰ: imo ↄcediꝰ ꝙ p̄mum ſuppoſitū p̄us eſt q̄ꜩ refertur loquendo de p̄ori ſm intellcm̄. Et hoc ponit ſcūs Tho. ibidē ad 5ᵐ vt allegatū eſt: vbi vult ꝙ ſʒ modū itellīdi pr̄ p̄us eſt de⁹ q̄ꜩ referaꝰ ad filiū. ¶ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ relatiōes de genere accñtis nō ſubſiſtunt. iō nimirū ſi tales relatiōes oppoſite ſunt in eodē ſuppoſito q̄ꜩtū ad diuerſas ꝑtes vel diuerſa abſoluta vnius ſuppoſiti. ⁊ p ↄñs nō ↄſtituūt ſuppoſitū. ſec⁹ aūt eſt de relatiōib⁹ ſubſiſtētib⁹. tales. n. nō ſunt in eodē ſuppoſito cū ſuis oppoſitis: imo ↄſtituūt diuerſa ſuppoſita. cuiuſmodi eſt de relatōib⁹ pſonalib⁹ in diuinis. ſ. pr̄nitate: filiatiōe: ꝓceſſiōe: cōis aūt ſpiratio nō conſtituit ſuppoſitū: q2 eſt cōis: vel q2 ſm modū itellīdi aduēit ſuppoſito ↄſtituto: ⁊ ſimilr̄ ingenitū: aut inaſcibilitas. ¶ Ad 9ᵐ r̄ndet ſcūs Tho. vbi. ſ̄. ad 6ᵐ dicens. (In rebus iferiorib⁹ hypoſtaſes p eēntiā diſtinguunꝰ: ⁊ ideo ꝓꝑetates q̄ ↄſequunꝰ eēntiā nō p̄nt eē p̄ncipiū diſtinctiōis: ſʒ magis diſtōnis ſignuʒ. hypoſtaſes aūt diuine nullo mō diſtinguunꝰ ſm eēntiaʒ. vñ opʒ ꝙ ꝓꝑetates ſint p̄ncipiū diſtōnis in eis.) Hec ille. ¶ Ad 10ᵐ dr̄. ſicut ad 7ᵐ dicebaꝰ. ꝙ hypoſtaſis diuina nō ſoluʒ ē qd relatiuū: imo ē de⁹: ⁊ abſolute dr̄. ⁊ iō dico ꝙ pſona filij terminat relōnē pr̄is p hoc: ꝙ abſolute dr̄ de⁹: nec oʒ ꝙ in filio ſit aliqd abſolutū diſtinctuʒ realiter a relōne terminans relationē pr̄is: ſʒ ſufficit ꝙ ſuppoſitū ad ſe ⁊ abſolute dicaꝰ de⁹ nō ſolū fili⁹. ¶ Ad 11ᵐ dr̄ in fine q̄ōnis. ¶ Ad p̄ᵐ illoꝝ que 2° loco obīta ſunt negaꝰ minor. dico. n. ꝙ lʒ eſſentia ⁊ relatio vnianꝰ in diuina hypoſtaſi: nō tñ hypoſtaſis eſt ens p accñs. Tū q2 nec relatio: nec eēntia diuina eſt res concluſa ſub genere. Tū q2 hn̄t idē indiuiſum eſſe: quo vnūqđq3 illoꝝ formaliter exiſtit. vñ ſi albedo adueniēs homini traheretur ad eſſe hoīs ſubale nō vniretꝰ ſibi accñtaliter: ⁊ hec ſolutio pōt hēri a ſcō Tho. 3ª ꝑte. q. 2. arti. 6. ad 2ᵐ vbi ſic dicit. (Illud qđ aduēit poſt eē cōpletū accñtalr̄ aduenit: niſi trahaꝰ in cōiōnē illius eē cōpleti. ſicut in reſurrectiōe corp⁹ aduēiet aīe p̄exñti nō tñ accñtalr̄: q2 ad idē eē aſſumetꝰ: vt. ſ. corp⁹ hēat eē vitale p aīam: nō eſt aūt ſic de albedine: q2 aliud eſt eſſe albi: ⁊ aliud eſt eē hoīs: cui aduēit albedo.) Hec ille. ¶ Ideʒ ponit 3° ſen. diſt. 6. q. 3. arti. 2° ad 2ᵐ. Sic dico in propoſito ꝙ poſito: ſʒ nō ↄceſſo: ꝙ relatio in diuinis eſſet alteri⁹ generis q̄ꜩ diuina eēntia: nō tñ vniretꝰ ei accñtalr̄: q2 hēt idē exiſtere cū eēntia diuina: ⁊ ꝑter h̄ ibi nō differt eē ⁊ qđ eſt. ¶ Ad ↄfirmationē dr̄: ꝙ ſi ſuba ⁊ relatio realiter diſtinguerenꝰ: adhuc nō eēt accñtalis vnio: ſi relatio ad eē ſube traheretꝰ. ¶ Ad 2ᵐ negaꝰ añs illud cōditionale: nec valet ꝓbatio. Tū q2 ſupponit in diuina hypoſtaſi eē ꝑtes hn̄tes ex intellcm̄ p̄oritatē ad totū. Tū q2 ↄceſſa tali p̄oritate ↄſtituētiū ad pſonā ſm intellectū: dico ꝙ in illo p̄ori nō habeꝰ: q̄ pr̄nitas vt eſt relatio vniaꝰ eēntie: ſʒ ſolū vt eſt q̄dā for⁹ indiuidualis ſubſiſtēs. ¶ Et ↄñter nō ſeq̄ꝰ: ꝙ in illo p̄ori eēntia diuina referaꝰ: ⁊ cā ē: q2 pr̄nitas nō cōſtituit vt relo: ſʒ vt ē talis forma indiuidualis ⁊c. ſʒ nec ēt ſeq̄ꝰ ꝙ in illo p̄ori eēntia diſtinguaꝰ: q2 pr̄nitas nō diſtinguit niſi vt eſt relo: in illo aūt ſigno pr̄nitas nō eſt relo. Tuʒ ēt q2 dato ꝙ in illo p̄ori pr̄nitas eēt relatio: nō referret diuinitatē ſed deū: q2 nō opʒ ꝙ relatio referat oē illud: cui vniꝰ. nā ſicut dicit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. 1. arti. 3° ad 2ᵐ. (In q̄cūq3 eſt relo ſicꝰ in ſuppoſito illud referꝰ. ſic in q̄cūq3 ē albedo ſicꝰ in ſuppoſito: illud ē albū. In nā āt dīna vel eēntia nō ē ꝓꝑetas relatiua ſicꝰ i ſuppoſito: imo p oīmodā rei idētitateʒ. vñ relatio nō pōt p̄dicari ↄcretiue de eēntia vt dicaꝰ eēntia referꝰ: ſʒ p̄dicatiōe deſignāte idētitatē vt dicaꝰ eēntia eſt relatio. ⁊ iō non opʒ ꝙ eēntia diſtīguaꝰ. ſicꝰ ēt in creaturis pr̄nitas ē in ſorte ſicꝰ in ſuppoſito. vñ ſortes dr̄ pr̄: nō aūt ei⁹ humanitas dr̄ pr̄.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pʒ: ꝙ poſito ꝙ in dīnis eēt talis p̄oritas: q̄lis poniꝰ in argumēto: ⁊ diſtinctio cōſtituētiū: ⁊ ꝙ p̄us vniretꝰ pr̄nitas vt relo eſt ipſi diuine eſſentie: q̄ꜩ ſuppoſituʒ reſultaret ex tali vniōne: adhuc nō ſeq̄tur

Nō ē hypoſtaſis p accidēs: lʒ relo ⁊ eēntia i diuinis vnianꝰ.

Qđ aduenit poſt eē ↄpletū: ⁊ aſſumiꝰ ad illud eſſe non accñtalr̄ aduēire dr̄.

Lʒ h̄. ſ. eēn⁹ eſt relo vera ſit: nō tñ hec eēn⁹ referꝰ.

nõ ſeqtur φ in illo pozi cẽntia referreret aut diſtingue
ret:ſicut nec mõ refert:lʒ relatio ſibi inſit. ¶ Ad 3m di
co ꝯſimilr.ſtat enĩ eius vĩs in illa falſa ꝓpoſitiõe:nõ
eſt aliud per pus referri: ꝙ per pus relõni vniri vnio/
ne formali ꝛc. ¶ Ad 4m rñdet ſcũs Tho.p̃ ſen.di.26.
q.2.arti.2.ad 2m.(Ordo(ingt)diſtõnis põt duplr ꝯſi
derari:vel ꝗtũ ad ꝗtitatẽ diſtinctõis:vel ꝗtum ad di
gnitatẽ:vel cãlitatẽ. Si ꝗtum ad ꝗtitatẽ diſtinctiõis
ſic diſtinctio hypoſtaſum diuinaꝝ eſt minima diſtin/
ctio realis q̃ poſſit eẽ.ꝛ iõ tali diſtõni cõpetit ens mini
mum.ſ.relatio.Si ꝗtũ ad ordinẽʒ dignitatis vel cau
ſalitatis:illa diſtinctio excellit oẽs diſtõnes: ꝛ ſilr rela
tio que eſt pncipium diſtõnis excellit dignitate omne
diſtinguẽs:qđ eſt in creaturis:nõ gdeʒ ex hoc φ eſt re
latio:ſʒ ex hoc φ ẽ relõ diuina.Excellit ẽt cãlitate: qꝛ
ex ꝓceſſiõe dinaꝝ ꝑſonaꝝ diſtinctarũ cãtur oĩs crea/
ture ꝓceſſio.)Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̃a pte.q.40.arti.
2°ad 3m vbi ſic dicit.(Quãto diſtinctio poꝛ ẽ tãto ẽ ꝓ/
pinqoꝛ vnitati.ꝛ iõ dʒ eẽ minima.ꝛ iõ diſtinctio perſo
naꝝ nõ dʒ eẽ niſi ꝑ illud:qđ minimũ diſtinguit.ſ.ꝑ re/
lationẽ.)Idẽ ponit de poa dei.q.8.arti.3°. ¶ Ex qbus
pʒ quõ diſtinctio ꝑ ſolã relõnẽ cõpetit diuinis ꝑſonis.
¶ Et ſilr de ꝯſtitutõe dõni ẽ.nã lʒ relõ q̃ eſt accñs ſit
minime entitatis:tñ relõ ex genꝰ:q̃ eſt ſuũ eẽ eſt nobi/
liſſimũ ens. ¶ Ad 5m dr̃:φ ẽt in creaturis ſuppoſitum
vniꝰ nãe ꝯſtituit̃ in eẽ ſuppoſiti ꝛ in eẽ icõicabili ꝑ reʒ
alteriꝰ gñis:cũ ꝗtitas ſit pnm indiuiduationis nature
hũane.ſicut.n.dicit ſcũs Tho.3a pte.q.2.arti.3° ad 3m.
(Etiã in rebꝰ creatis res aliq̃ ſingularis nõ ponit̃ i ge/
nere vel ſpẽ rõne eiꝰ qđ ptinet ad eiꝰ idiuiduationẽ:ſʒ
rõne nãe:q̃ ẜm formã determiat̃:cũ indiuiduatio ma
gis ſit ẜm mãm in rebꝰ cõpoſitis.)Hec ille. ¶ Ex qui
bus pʒ:φ illud qđ diſtiguit ꝛ ꝯſtituit ſuppoſita in eſſe Nõ eſt alte/rius gñis ꝑt cõſtituere in eẽ ſuppoſiti.
ſuppoſiti nõ opʒ φ ptineat ad nãʒ vel gdditatẽ ſuppo
ſiti:imo põt eẽ alteriꝰ gñis. Nec valet iprobatio huiꝰ:
qꝛ illud qđ ꝯſtituit̃ in eẽ ſuppoſiti ꝑ gdditatẽ alterius
gñis nõ icludit duas gdditates. ex quo nec eſt eodem
mõ ſuppoſitũ illaꝝ: qꝛ vna illaꝝ ẽ q̃ſi modus alteriꝰ
gdditatis: ꝛ etiã qꝛ illud qđ diſtiguit ſuppoſita nõ dat
eis ſpẽm ſemꝑ.vñ ſctũs Tho.de poa dei.q.9.arti.5.ad
18m.(Lʒ(ingt)pr̃ ꝛ filiꝰ nõ diſtiguant̃ abiuicẽ niſi pr̃/
nitate ꝛ filiatiõe: tñ nõ opʒ φ pr̃ ꝛ filiꝰ q̃ſi ſpẽ differãt
in diuinis: qꝛ pr̃nitas ꝛ filiatio ſunt relõnes ẜm ſpẽm
diuerſe. nõ.n.iſte relõnes ſe hñt ad ꝑſonas diuinas vt
ſpẽm dãtes:ſʒ magis vt ſuppoſita diſtinguentes ꝛ ꝯſti
tuẽtes.Illud aũt qđ ſe hẽt ad ꝑſonas diuinas vt ſpẽm
dãs eſt nã dina.)Hec ille. ¶ Ad pm coꝝ q̃ 3° loco idu/
cunt̃ dr̃:φ pm ſuppom in diuinis ꝯſtituit̃ ꝑ pr̃nitatẽ nõ
vt ẽ relõ:ſʒ vt ẽ ſubſiſtẽs:vel vt ẽ q̃dã forma idiuidua
lis diuine nãe:ꝛ iſto mõ nõ ſeqt̃ gnãre:ſʒ p̃cedit vt di/
ctũ eſt rñdẽdo ad rõnes Aureoli.Qđ aũt pr̃nitas cõſti/
tuat vt eſt q̃dã talis forma incõicabilis cõicabilitate
cõis aut vlis vr̃ eẽ de mẽte ſcti Tho. in multis locis.
vñ pa pte.q.41.arti.5°.(Lʒ(ingt)pr̃nitas vt fora pr̃is
ſignificet̃:eſt tñ ꝓpetas ꝑſonalis hñs ſe ad ꝑſonã pr̃is
vt forma indiuidualis ad aliqđ indiuiduũ creatũ.for/
ma aũt idiuidualis in rebꝰ creatis ꝯſtituit ꝑſonã gene
rantẽ.)Hec ille. ¶ Et de poa dei.q.2.arti.2° ad 5m ſic
dicit.(Pr̃nitas nõ eſt in pr̃e ꝑ modũ forme ſpẽi:ſicut
hũanitas in hoie:ſic.n.in eo ẽ diuina nã:ſʒ in eo eſt vt
ita dicã ſicut pnm idiuiduale.eſt.n. ꝓpetas ꝑſonalis.)
Hec ille. ¶ Itẽ p̃ ſen.diſt.13.q.1.arti.2°.(Relõ in diui/
nis nõ tm̃ hʒ φ ſit relõ:ſʒ ẽt φ ſit ꝑſonalis.i.perſonam
ꝯſtituẽs:ꝛ ex hoc hʒ q̃ſi actũ dr̃tie ꝯſtitutiue ꝛ forme
ꝓpe.)Hec ille. ¶ Itẽ de poa dei.q.2.arti.p̃ ad 3m dic.

(Relatio filiatiõis in filio tʒ locũ oĩum pncipiorum
indiuiduãtiũ in rebꝰ creatis:ꝑꝑ qđ dr̃ ꝓprietas ꝑſona
lis:ipſa aũt nã diuina tʒ locum nature ſpẽi.)Hec ille.
¶ Ex qbus vr̃ fuiſſe de mẽte eiꝰ: φ relõ in diuinis in/ Relõ ſub di/uerſis ratõi/bus diuerſa cõſtituit.
quãtũ eſt quedã forma indiuidualis hʒ φ ſit ꝯſtitutiua ꝑſonaꝝ in eẽ incõicabili:ita φ illa relõ ẽ diuinitas:
ꝛ ẽ forma indiuidualis:ꝛ ẽ relõ:ꝛ ẽ pr̃nitas. vt eſt diui
nitas ꝯſtituit deũ.vt eſt forma talis idiuidualis cõſti/
tuit aliqd incõicabile in nã diuina: vt eſt relõ ꝯſtituit
relatiuũ.ꝛ vt ẽ pr̃nitas ꝯſtituit pr̃eʒ. ¶ Quid ãt iſtoꝝ
p̃us ꝯſtituat.Dico φ ibi nõ ẽ ordo ex itellcñ: ſʒ ꝗtum
ad nr̃uʒ modũ itellĩdi p̃us ꝯſtituit deũ ꝙ ꝯſtituat ali
qd incõicabile in dina nã:ꝛ p̃us cõſtituit ſuppoſitũ in/
cõicabile ꝙ ꝯſtituat i eẽ relatiuo:ꝛ p̃us in eẽ relatiui ꝙ
in eſſe pr̃is. ¶ Ad 2m dr̃: φ gnãre non egredit̃ realiter
ab aliquo:ꝛ ita nec ab cẽntia nec a ꝑſona: ſʒ ẜm nr̃um
modũ intellĩdi ſigñat̃ vt egrediẽs a ꝑſona ꝯſtituta. ꝛ
iõ hñ ꝯcedit̃ φ gnãre p̃ſupponit illo mõ ꝯſtitutionem
ſuppoſiti:ꝛ ſilr pr̃nitas vt ẽ relõ:cũ qbꝰ hñ ſtat φ pr̃ni/
tas vt eſt quedã forma idiuidualis in nã diuina cõſti/
tuat ſuppoſitũ ꝛ ꝑſonã in nã dina. ¶ Ad 3m negat̃ mi/
noꝛ loquẽdo de pr̃nitate vt ẽ ꝯſtitutiua. vñ ſcũs Tho.
pa pte.q.40.arti.4° ad pm exponẽs dcm̃ magr̃i ſen.ſic
ait.(Cũ.n.magr̃ dicit: φ qꝛ gnãt eſt pr̃:accipit nomen
pr̃is ẜm φ deſignat relõnẽ tñ.nõ aũt ẜm φ deſignat
ꝑſonã ſubſiſtẽteʒ.ſic.n.oporteret cõ dicere:φ qꝛ pr̃ eſt
gnãt.)Hec ille. ¶ Sicut ẽt ipſe dicit ibi in rñſione ad
2m.(Pr̃nitas ẜm φ relõ fundat̃ ſup actionẽ: nõ ãt ẜʒ
φ ẽ ꝯſtitutiua ꝑſone.)Idẽ ponit p̃ ſen.diſ.27.q.1.arti.
2°.Et de potẽtia dei.q.10.arti.3°. ¶ Ad 4m negat̃ añs.
Et ad ꝓbõnẽ eiꝰ negat̃ minoꝛ.Dico.n.φ p̃us ẽ pr̃ ꝙ ſit
filiꝰ ẜm modũ itellĩdi,put pr̃ dicit pr̃nitatẽ vt ꝯſtitu/
tiuã.nõ aũt ꝑut dicit pr̃nitatẽ vt ẽ relõ. ¶ Ad 5m nega
tur añs illud ꝯditiõale loquẽdo de pr̃nitate vt eſt fora
ſubſiſtẽs indiuidualis in dina nã.ſic.n. p̃cedit in itelle
ctu nr̃o:ꝛ ẜm nr̃m modũ intellĩdi gnõnẽ actiuã ꝛ paſ/
ſiuã:ac ꝑ hoc filiationẽ ꝛ filiuʒ:ꝛ ita nõ opʒ φ in q̃cũqʒ
ſigno rõnis appꝛehendit̃ ſuppoſitũ pr̃mũ ꝯſtitutũ appꝛ/
hẽdat̃ filij ꝯſtitutũ. ¶ Ad pm coꝝ.que 4° loco inducũ
tur rñdet̃ negando minoꝛẽ loquẽdo de filiatiõe vt eſt
q̃dã forma indiuidualis diuine nãe ſubſiſtẽs.ſic.n.ipa
nõ orit̃ ꝓducto termio gnõnis:imo eſt terminꝰ.ẜm.n.
φ ponit ſctũs Tho.p̃ ſen.diſ.13.q.1.arti.2° ad 3m.(Pro
ceſſiones(ingt)in diuinis diſtinguunt̃ penes pncim ꝛ
penes terminuʒ.ꝗuis.n.diuina nã pnm ſit generatiõis
in pr̃e:non tñ abſolute ſub rõne nature:ſʒ ſub rõne pr̃/
nitatis.ꝛ ſilr ex nã diuina q̃ accipit̃ in filio per genera
tionẽ nõ hʒ filiꝰ:φ ſit filiꝰ:ſʒ ab eo φ nã in filio ẜm rẽ
eſt ipa filiatio.Et ita pʒ φ iſte relõnes ſe hñt aliq̃ mõ
vt pnm ꝛ terminꝰ ad ipſas ꝓceſſiões.)Hec ille. ¶ Ex
qbꝰ pʒ:φ ipſa filiatio eſt terminꝰ quodãmõ gnõnis fi/
lij nõ vt qđ terminat:qꝛ hoc ẽ filiꝰ:nec vt formalis ter
minꝰ pncipalr:qꝛ ille ẽ cẽntia:ſʒ vt ẽ terminꝰ formalis
coitellectꝰ: ita φ cẽntia ſub filiatiõe ẽ terminꝰ gnõnis
paſſiue.nõ gdẽ vt filiatio ẽ relõ:ſʒ vt ẽ fora indiuidua/
lis ꝛc. ¶ Ad Simplicij dcm̃ dr̃:φ ipſe logt̃ de relõne
vt eſt relõ. ipſe.n.logt̃ de relõne ꝯcluſa in genere acci
dentis qđ eſt relõ. ¶ Ad 2m dr̃:φ relatio vt relõ nõ vt
ꝯſtitutiua nõ põt icludi in rõne termini:ꝛ in rõne pn/
cipij ꝓductiõis: ſʒ cũ hoc ſtat φ relõ vt eſt ꝯſtitutiua
põt icludi in rõne termini ꝓductiõis.vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad
3m dr̃:φ phs logt̃ de relõne: que eſt accñs:nõ de illa q̃
ſubſiſtit:ꝛ de illa q̃ eſt in genere:non de illa q̃ eſt ex ge
nus:qꝛ talẽ ignorauit.Dico tñ φ ẜm intellcm̃ p̃us cõi/
cat̃ cẽntia 2° ſuppoſito ꝙ oriat̃ relõ:nõ tñ oʒ illud ab-

ſolutū eſſe ꝓductū: ſʒ ſolū ſit termin⁹ formalis de cui⁹
rōne nō eſt ꝙ ꝓducat̃: vt alias dcm̄ ē. ¶ Ad 4ᵐ dico:
Diſt.5.q.1. ꝯclone 3ᵃ. ꝙ ſi acquireret̃ relō: que nō eēt niſi relō ꝯcluſa in gene
re ad aliqd: ibi nō eſſet vera gnātio: ſʒ ſi acquirat̃ relō: q̄
eſt nā viua: argumētū nō valet potiſſime: q̄ nec ſolū
acquirit̃ filio relō: imo eēntia abſoluta. ¶ Ad 5ᵐ negat̃
minor. dico. n. ꝙ relatio non ſe hʒ ſm rē vt effectiuū
filij: nec ēt ſm rōnē: ſʒ tn̄ gnō ſe hēat vt via ad filium
dei ſm nr̄m modū intelligendi: nō tn̄ filiatio. vn̄ ſcūs
Tho. p̄ ſen. diſ. 27. q. i. arti. i. ad 5ᵐ ſic ait. (Sicut eſt in
eēntialib⁹ ꝙ idē eſt ſm rē diuina operatio; ⁊ de⁹: ⁊ deitas:
ſʒ diſtiguūt̃ ſm rōnē tn̄ fundata in re: ita ēt eſt in ꝑ
ſonalib⁹: ꝙ idē eſt ſm rē operatio ꝑſonalis: ⁊ ꝑſona: ⁊ ꝓ
prietas ꝯſtituēs ꝑſonā: ſʒ dr̄nt tn̄ ſm rōnē ⁊ modū ſi
gnificādi. vn̄ dico ꝙ eadē relō ſignat̃ ꝑ hec tria. pr̄: pr̄
nitas ⁊ gnō: ſʒ pr̄ ſignat illā ꝑ modū hypoſtaſis vel ꝑ
ſone. pr̄nitas aūt ꝑ modū ꝓprietatis. gnātio per modū
operationis.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ accipio: ꝙ lʒ filiatio ſit
eadē paſſiue gnātiōi: nō tn̄ ſe hʒ ꝑ modū vie ad filiū
ſicut gnō ꝯformiter ad p̄dicta de pr̄nitate ⁊ gnātiōe acti
ua. ¶ Ad 6ᵐ dr̄: ꝙ filiatio vt eſt relō fundat̃ ſup geni
tū eſſe. nō aūt vt ē ꝯſtitutiua. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ p̄ ꝙ ꝯn̄tia
nō valet niſi poneremus: ꝙ relō vt relō ꝯſtituit. ſic eni
relatiōes ꝯſiderate eque neceſſario ſe coexigūt. pōt ta
mē eē ꝙ relō ex gen⁹ aliquo mō p̄cedat relationē ſibi
coppoſitā. Dr̄ 2º ꝙ eq̄ nāliter ⁊ neceio ſpūs ſctūs ꝓdu
cit̃: ſicut fili⁹: lʒ ſpūs ſcūs nō ꝓcedat per modū natu
re ⁊ libere: qō quō ſtare poſſit alias dcm̄ eſt. ¶ Ad p̄ᵐ
Diſt.6.q.1. ꝯclone 5ᵃ. coꝝ q̄ 5º loco īducta ſūt dr̄ negādo minorē. Nec valet
ꝓbatio: q̄ ſic dicit ſctūs Tho. p̄ ſen. diſ. 26. q. i. arti. 2º.
(In diuinis nihil p̄dicat̃ ſm accn̄s: vel ſicut forma inhe
rēs alicui p̄exn̄ti. vn̄ qcqd ſignat̃ ꝑ modū forme: totū
ſubſiſtens eſt. vn̄ ſicut remota eēntia ꝑ intellcm̄ nō re
manet aliqd q̄ſi recipiēs illā eēntiaʒ: q̄ illamet eēntia
eſt ſubſiſtēs: ita remota bonitate ꝑ itellcm̄ nō remāet
aliqd q̄ſi recipiēs bonitatē: q̄ ipſa bonitas ē ſubſiſtēs:
⁊ ſilr remota relatiōe ꝑ intellcm̄ nō relinquit̃ aliquid
q̄ſi ſubſtractū relatiōi: ſʒ illamet relō ē res ſubſiſtēs.
vn̄ abſtracta relatiōe ꝓprie loquēdo nihil remanet: nec
abſolutū: nec relatiuū: nec hypoſtaſis: nec eēntia: ſʒ ve
rū ē: ꝙ eēntia pōt itelligi nō itellecta bonitate. vt dicit
Boeti⁹ lib. de hebdomadib⁹. ⁊ ſilr pōt intelligi eēntia
nō intellecta pr̄nitate vel relatione: ſicut iudei intelli
gunt. ſ. nō ꝑ modū abſtractiōis: ſed nō pōt intelligi ꝙ
remoueat̃ in diuinis relatio: ⁊ remaneat aliquid ſubſi
ſtēs relatiōi: q̄ ipſamet ſibi ſubſiſtit. Etiō dicimus cū
alijs ꝙ remota relatiōe nō remanet hypoſtaſis diſtin
cta in diuinis. tū q̄ nō manet diſtinctio. tum q̄ nō re
manet ſubſiſtēs relatiōi. Sed verū eſt: ꝙ ſi nūq̄ eēnt
relōnes: q̄s fides diſtinguit: de⁹ eēt ſubſiſtētia ⁊ perſo
na ex hoc ꝙ ſubſiſteret in eē ſuo: ⁊ ſubſtaret ꝓprietatib⁹
eēntialib⁹: qbus ab alijs eēntijs diſtingueret̃.) Hec il
le. ¶ Idē ponit p̄ma parte. q. 40. arti. 3. vbi ſic dicit.
Abſtractio duplex total. ſ. ⁊ formalis (Duplex abſtractio fit per intellectū. vna quidē ſm
ꝙ vle abſtrahitur a particulari: vt animal ab homie.
alia vō ſm ꝙ forma abſtrahit̃ a materia: ſicut forma
circuli per intellectū abſtrahit̃ ab omni mā ſenſibili.
Inter aūt has abſtractiōes eſt dr̄ntia: q̄ in abſtractio
ne que fit ſm vle ⁊ ꝑticulare nō remanet illud: a quo
fit abſtractio. remota. n. ab hoīe dr̄ia rōnali nō rema
net in intellectu hō: ſed totū aial. In abſtractione vō
que attendit̃ ſm formā ⁊ materiam vtraq; manet in
intellectu. abſtrahēdo eni formā circuli ab ere rema
net ſeorſum in intellectu nr̄o intellect⁹ circuli ⁊ intelle
ctus eris. q̄uis aūt in diuinis non ſit vle; neqʒ particu
lare: neqʒ forma ⁊ mā ſm rem: tn̄ ſm modum ſignifi
candi iuenit̃ aliq̄ ſimilitudo hoꝝ in diuinis: ſm quē
modū dicit Damaſ. ꝙ cōe eſt ſubſtantia. ꝑticulare vō
hypoſtaſis. Si g̃ loquamur de abſtractiōe q̄ ſit ſʒ vle
⁊ particulare: remotis ꝓprietatibus remanet in intelle
ctu eēntia cōis. nō aūt hypoſtaſis patris: q̄ eſt q̄ſi par
ticulare. Si vō loquamur ſm modū abſtractiōis for
me a mā remotis ꝓprietatib⁹ nō ꝑſonalib⁹ remanet in
tellect⁹ hypoſtaſiū ⁊ perſonarū. ſicut remoto ꝑ intelle
ctū a pr̄e ꝙ ſit ingenit⁹ vel ſpirās: remanet hypoſtaſis
vel perſona patris: ſʒ remota ꝓprietate perſonali per i
tellectū tollit̃ itellect⁹ hypoſtaſis. nō eni ꝓprietates ꝑſo
nales ſic itelligūtur aduenire diuinis hypoſtaſibus: ſi
cut forma ſubiecto p̄exiſtēti: ſed ferūt ſecū ſua ſuppoſi
ta: ⁊ tn̄ ſunt ipſe ꝑſone ſubſiſtētes. ſicut pr̄nitas ē ipſe.
pr̄. hypoſtaſis. n. ſignificat aliqd diſtictū in diuinis: cū
hypoſtaſis ſit ſuba indiuidua. cū g̃ relō ſic diſtinguit
⁊ ꝯſtituit eas. relinquit̃ ꝙ remotis per intellectū rela
tionibus perſonalib⁹ nō remanēt hypoſtaſes.) Hec il
le. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 8. arti. 4. ¶ Ad 2ᵐ ne
gat̃ minor. ſicut. n. dicit ſctūs Tho. de potētia dei. q. 2.
arti. p̄ ad 3ᵐ. (Relatio filiationis in filio tenet locum
oīum p̄ncipioꝝ idiuiduātiū.) Et arti. 2º ad 5ᵐ dicit. ꝙ
pr̄nitas ē in pr̄e ꝑ modū forme īdiuidualis: ⁊ tāq̄ p̄n
cipiū idiuiduale. ⁊ iō dico ꝙ ipſa nō ē de ſe cōicabilis Pr̄nitas nō eſt d̄ ſe cōica bilis.
plus q̄ſ ſorteitas. ¶ Nec valet p̄ª iprobatio hui⁹. dico
eni ꝙ ois qdditas: cui ex natura ſua ꝯuenit ſubſiſtere
⁊ repugnat in alio ſm reʒ recipi repugnat cōicari. vn̄
ſcūs Tho. p̄ª pte. q. 13. arti. 9. dicit ſic. (Forme q̄ nō in
diuiduant̃ ꝑ aliqō ſuppoſitū: ſʒ ꝑ ſeipſas: q̄. ſ. ſunt for
me ſubſiſtētes ſi intelligerent̃ ſm ꝙ ſunt in ſeipſis nō
poſſent cōicari nec re nec rōne.) Hec ille. ¶ Et loqui
tur de cōicabilitate: q̄ vle cōicat̃ indiuiduis. (Nec ite
rū valet alia iprobatio. dico. n. ꝙ pr̄nitas ⁊ ois relatio
in diuinis ē īfinita formalr̄ īfinitate: q̄ ꝯuenit cuilibʒ
forme ſeparate. vnde ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 50. arti. 2º
ad 4ᵐ dicit: ꝙ ſubſtātie īmāles create ſunt finite ſm
eē ſuū: ſed ſunt infinite ſm ꝙ coꝝ forme nō ſunt rece
pte in aliq̄: ſicut diceremus albedinē ſepatā exiſtē eſſe
infinitā q̄tū ad rōnem albedinis: q̄ nō ꝯhibitur ad ali
quod ſubm.) Hec ille. ita in propoſito pr̄nitas eſt infi
nita in diuinis q̄tū ad rōnē pr̄nitatis: ⁊ ita de alijs re
latiōib⁹. ¶ Nō inſup ꝓcedit 3ª iprobatio. dico. n. ꝙ oē
qō ſubſiſtit in diuinis ē incōicabile illa cōicabilitate:
q̄ cōpetit vli reſpcū ſuoꝝ particulariū: tn̄ aliqō ſubſi
ſtens ē ibi cōicabile illa cōicabilitate: q̄ forma cōicat̃
ſuppoſito: ⁊ illa q̄ cōe cōicat̃ ꝓprio. ſicut diuinitas trib⁹
ſuppoſitis ē cōis: ⁊ ſpiratio actiua ē cōis pr̄i ⁊ filio. Q
āt illa relatio. ſ. ſpiratio actiua ſit magis cōicabilis q̄ſ
pr̄nitas: vel filiatio: vel ſua oppoſita. ſ. ſpiratio paſſiua:
hoc nō ꝯtingit ex hoc ꝙ alie ſint magis eedē diuinita
ti q̄ſ ſpiratio actiua vt argumētū tāgit: ſʒ iō q̄ ſpiratio
actiua aliter ē in ſuppoſito q̄ſ reliq̄ue relōnes. vn̄ ſm
ſcm̄ Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. i. arti. 3 (Proprietates perſo
nales ſunt in ꝑſonis: ſic nā eſt i ſuppoſito: q̄ ꝑ illā ꝯſti
tuit̃. ꝓprietates aūt nō ꝑſonales ſunt in ꝑſonis: ſic illud
qō aduēit poſt eē ꝯſtitutū vt ſpiratio actiua ⁊ inaſcibi
litas: nō tn̄ ita ꝙ ſuppoſitū ſit aliud ab eo: qō ineſt ſm
rem: ſed tn̄ ſm rōnem ꝯcreti ⁊ abſtracti. Dico igit̃ ꝙ
q̄ cōis ſpiratio ſm modū intelligēdi aduenit ſuppoſi
to ꝯſtituto. iō nō eſt in eo ꝑ modū p̄ncipij idiuidualis:
aut forme ꝓprie: ac ꝑ hoc nō cōicari alteri ſuppoſito ſibi
repugnat. Innaſcibilitas autē repugnat relatiōi filij. ⁊
iō ſibi cōicari non pōt. ſilr nec ſpiritui ſancto per ean
dem rōnem. ꝓprietates aūt ꝑſonales puta pr̄nitas: fi
liatio

liatio ꝓceſſio incõicabiles ſunt pluribꝰ: q2 ſunt in ſup/
poſitis vt ṗncipia indiuiduantia. ¶ Et ſi q̄raſ vñ hoc
hñt. Dico ꝙ ex hoc ꝙ ſunt tales res: puta q2 hec eſt pr̄/
nitas diuina: ꝛ illa filiatio diña: ꝛ illa ꝓceſſio diui amo/
ris: ſpiratio aūt actiua ex hoc ꝙ eſt hoc hȝ cõicari plu
ribꝰ ſuppoſitis: ꝛ ſoluȝ duobꝰ illa cõicabilitate: q̄ dicta
eſt: lȝ q̄libȝ forma vel res diuina ſit incõicabilis cõica
bilitate vl'is ꝑ cām ṗdictā. ¶ Ad 3m negaſ maior lo/
quēdo de cõitate rõnis alicuiꝰ nõ vl'is. ſic aūt eſt in ꝓ/
poſito. vñ ſcūs Tho. ꝑſen. diſ. 25. q. i. arti. 3. ſic ait. (Du
plex eſt cõitas. ſ. rei ꝛ rõnis: ꝛ dico cõitatē rei: q̄ñ aliqd
vnū ꝛ idē nūero ꝯuēit pluribꝰ: ꝛ talis cõitas nõ eſt niſi
in diuinis ꝑſonis: nec aliq̄ talis ē in trinitate niſi eēntie
ꝛ eoꝝ q̄ ad eēntiā ptinēt: vt attributoꝝ: ꝛ opꝑonū: ꝛ ne
gationū: ꝛ relõnū eēntialiū. cõitas aūt rõnis ē: ſȝ quā
ꝑſona dr̄ cõis i trinitate. hoc aūt diuerſimode aſſigna/
tur a diuerſis. qdā. n. dicūt ꝙ eſt cõitas ₰m rõnē nega
tiõis. alij dicūt ꝙ eſt cõitas ₰m rõnē ꝓportõis. alij di/
cunt ꝙ eſt cõitas ₰m rõneȝ itentionis. Sȝ aliter dõm
Rõ fundata in re duplex. eſt: ꝙ ṗter has cõitates ē ibi cõitas rõnis fundate i re:
ſȝ rõ fundata in re ē duplex. qdā. n. eſt cõis ſicut rõ aīa
lis: ꝛ qdā ē ſpālis ſic rõ hoīs: ꝛ ſic ē in diuinis: q2 cū realr
ſit ibi rõ relõnis: ꝛ realr ſit ibi pr̄nitas: eſt ibi ſpālis rõ
pr̄nitatis realr. vñ relõ ē cõis pr̄nitati ꝛ filiatiõi: nõ tñ
ex h̄ ſeqſ ꝙ relõ ſit vl'e ad pr̄nitatē ꝛ filiationeȝ: q2 oē
vl'e hȝ aliud ꝛ aliud eē in ſuis iferiorībꝰ: ſȝ i diuinis nõ
eſt niſi vnū eē. vñ idē eſt eē relõnis in pr̄nitate ꝛ filia/
tiõe. vñ cõis rõ in diuinis nõ põt diſtingui ꝑ eē: ſȝ ſolū ꝑ
ſpāles rõnes: ꝛ idē eſt ꝙ nihil vnū ₰m ſpālē rõnē põt
nūero multiplicari in diuinis: ita dico de ꝑſona.) Hec
ille. ¶ Ex qbꝰ pȝ: ꝙ pr̄nitati ꝛ filiatiõi in diuinis ē aliqd
cõe ₰m rõnē: qð tñ nõ ē vl'e. vltima aūt ꝯſtitutiua pn̄t
in aliq̄ taliter cõi cõicare. ¶ Ad argūta Aureoli ſpālr
Relõ non vt ſubſiſtēs: ſed vt diña eſſentia ꝯſtituit. ꝯ 3am ꝯnē inducta rñdeſ. Et qdeȝ ad ṗma tria dr̄: ꝙ ar
guēs in vanū laborat nec arguit ꝯ ſcm̄ Docto. nõ eniȝ
ſcūs Tho. vbi arguēs allegat: nec alibi dicit: ꝙ relatio
vt ſubſiſtēs ꝑſonā ꝯſtituat: lȝ dicat ꝙ relõ vt ē diuina
eēntia ꝯſtituit. verūtñ pª parte. q. 40. arti. 2. dicit hec
v̄ba. (Sic aūt relõnes vel ꝓprietates ꝯſtituūt vel di/
ſtinguūt hypoſtaſes vel ꝑſonas inq̄ꝫtū ſunt ipſe ꝑſone
ſubſiſtētes ſic pr̄nitas eſt pr̄: ꝛ filiatio eſt filiꝰ: eo ꝙ i di
uinis nõ differt abſtractū ꝛ ꝯcretū.) Hec ſūt v̄ba eiꝰ.
¶ Ex qbꝰ v̄bis nõ ſpõte hr̄ niſi qs diſtorte velit intelli
gere: ꝙ relõ vt ſubſiſtēs ꝯſtituat ꝑſonā. ¶ Sed ad ha
bēdū intellcm̄ ſcti Doctoris ſciēdū: ꝙ ipſe in illo articꝰ
nõ intēdit declare ſub q̄ rõne relõ ꝯſtituat ꝑſonā. ſ. an
vt ſubſiſtēs: vel an vt relõ: vel an vt hoc vl' illud: vt pȝ
legēti totū articulū: ſȝ intēdit dare drīam inter modū
quo drīe diſtiguūt in creaturis ſpēs ſub genere aliq̄: ꝛ
modū quo relatões diſtinguūt in diuinis ꝑſonas vniꝰ
eēntie: que ꝯſiſtit in hoc: ꝙ drn̄tie ſic diſtinguunt ſpēs
vniꝰ generis: ꝙ diuidunt illud genus: ꝛ eēntiā generis
cõem: nec ipſe drn̄tie diſtinguētes ſunt diuerſe ſpēs: ſȝ
relatiões ſic diſtinguunt ꝑſonas in diuinis: ꝙ nullum
cõe reale diuidūt: ſed ſunt ipſe perſone diſtincte: ꝛ con
ſtitute: ꝛ ſubſiſtētes: ꝛ hūc ſenſum ipſe modus loquen
di iſinuat cū ait. (Sic aūt relõnes ꝛc.) H̄ eſt relatiões
hoc mõ diſtinguunt: ꝙ ſunt ₰m rem perſone diſtincte
ſubſiſtētes: ita ꝙ ly inquātū nõ replicat rõnē ſub qua
vel ₰m quā relatio ꝯſtituit perſonā: ſȝ modū quo con/
ſtituit: vel potiꝰ modū: quo relatio ꝯſtituēs ſe hȝ ad cõ
ſtitutū. ſ. ad perſonā. ſi. n. intēderet aſſignare rõneȝ ₰m
quā relatio ꝯſtituit ꝑſonā ſubſiſtētē ſatis ridiculoſum
eſſet dicere: ꝙ relatio inquātū eſt ꝑſona ſubſiſtēs con/
ſtituat ꝑſonā. Et ſic patet: ꝙ argumenta illa nõ ſunt ꝯ
mentem ſancti Doctoris. verūtñ ſuſtinēdo illā parteȝ
quā multi tenēt dr̄ ad ṗmū argumentuȝ: ꝙ minor eſt
falſa: q2 tunc quot ſunt relatões ſubſiſtētes in diuinis
tot eſſent ſuppoſita: qð eſt falſum. ſuppoſitū eniȝ nõ ſo
lum dicit ſubſiſtentiā: ſed incõicabilitateȝ oppoſitam
cõicabilitati forme: ꝛ vniuerſalis: ꝛ partis. ¶ Ad 2m ne
gaſ minor ad hūc ſenſuȝ: ꝙ paternitas vt ſubſiſtēs ſit
pater. nā in rõne pr̄is nõ ſolū icludiſ relatio: imo eēn/
tia. relatio etiā vt ſubſiſtens eſt cõicabilis pr̄i ꝑ modū
forme. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ ſubſiſtentia ad relationē addit
eē ſubſtātie. ¶ Ad ṗmū coꝝ que ſcdo loco inducunſ
diciſ: ꝙ maior eſt vera. ſi talis effectꝰ deſignaſ ſubſtā/
tiue. negaſ aūt ſi deſigneſ adiectiue. ¶ Nunc dico ad
ꝓpoſitū: ꝙ formale quo ſubſiſtūt ꝑſone eſt eſſentia: ꝛ
eiꝰ formalis effectꝰ eſt ſubſiſtere: qð nullo mõ in diui/
nis pluri ficaſ. nõ. n. ſunt in diuinis plura eē: nec plura
ſubſiſtere: ſubſiſtentia v̄o nõ dicit effectuȝ formalem
eſſentie: ſed illud qð hȝ in ſe illū effectū. ¶ Et ſi dica/
tur vlterius. Cū ſubſiſtentia dicaſ a ſubſiſtere: ꝛ ſit eiꝰ
ꝯceptus formalis: q̄ꝰ pluri ficaſ ſubſiſtētia nõ pluri/
ficato ſubſiſtere? Dico ꝙ argumētū ꝯcluderet ſi ſubſi
ſtentia ſolū diceret a ſubſiſtere: ſed nõ ſic eſt. nā ſubſi/
ſtētia dicit vltra hoc indiuiſionē ꝛ incõicabilitatē: ſub
ſiſtentia eni eſt nomē ſuppoſiti ſubſtantie. ꝛ iõ in diui/
nis nõ pluri ficaſ ſubſiſtētia ex pte ipſiꝰ ſubſiſtere: qð ē
vnicū in diuinis: ſȝ ex pte idiuiſiõis: q̄ in diuinis pluri/
ficaſ ₰m pluralitatē ſuppoſitoꝝ. ¶ Ad 2m ꝯcedit ma
ior. ſi illa ſunt idē re ꝛ rõne: non ſic in ꝓpoſito: q2 ſubſi/
ſtentia dicit incõicabilitatē ꝛ indiuiſionē: quā nõ dicit
eēntia. ¶ Ad 3m rñſum eſt dū dicebaſ ad ṗmū. nõ. n.
ſubſiſtētia eſt formalis effectus imediatus eſſentie: ſȝ
ſubſiſtere. ſubſiſtētia aūt ṗter ſubſiſtere dicit icõicabi
litateȝ ꝛ indiuiſionē: quare nihil ꝯcludit. ¶ Ad 4m di
co: ꝙ de ꝯſtitutione ſubſiſtētie in diuinis loquēdū eſt
ſicut de ꝯſtitutiõe perſone dcm̄ eſt. vñ dico ꝙ eſſentia
nõ cõſtituit ſubſiſtentiā: ſed relatio diuina: que habet
oīa requiſita ad cõſtitutiuū perſone: q2. ſ. talis relatio
eſt incõicabilis eſt ſubſtantia nature intellectiue: ꝛ ſe
hȝ mõ forme: ꝛ vt quo aliqd eſt. ¶ Et cū iferſ: ꝙ ſi re
latio ꝯſtituit ſubſiſtentiā indiuiduaȝ: ꝙ ipſa vt relatio
dat ſubſiſtere: negaſ ꝯñtia. ad rõnē enim ſubſtētie nõ
ſolū requirunſ multa: quoꝝ nõ oīa facit relatio vt re/
latio: ſȝ vt eſt diuina eēntia. Qr aūt diuina eſſentia det Diña eēntia ꝑſonis ꝛ relationibꝰ dat ſubſiſtere.
nõ ſolū ꝑſonis: imo relõnibꝰ ſubſiſtere. oñdit ſcūs Do
ctor de potētia dei. q. 9. arti. 5. ad 13m dicens. (In rebus
creatis pnª indiuiduātia duo hñt: quoꝝ vnū eſt ꝙ ſūt
pnª ſubſiſtēdi. nā eni cõis nõ ſubſiſtit niſi in ſingulari
bus. Aliud eſt ꝙ ꝑ pncipia indiuiduātia ſuppoſita na/
ture cõis adinuicē diſtinguunſ. In diuinis aūt ꝓpetā/
tes ꝑſonales hoc ſolū hñt: ꝙ ſuppoſita nāe diuine abi/
uicē diſtinguūt. nõ aūt ſunt pncipiū ſubſiſtēdi diuine
nāe. Ipſa. n. diuina eēntia eſt ₰m ſe ſubſiſtēs: ſed econ
tra ꝓpetates ꝑſonales habēt ꝙ ſubſiſtant ab eſſentia:
ex eo. n. pr̄nitas hȝ ꝙ ſit res ſubſiſtēs: q2 eēntia diuina
cui eſt eadē ₰m rē eſt res ſubſiſtēs: vt ide ſequaſ q̄ ſi/
cut diuitas eſt deꝰ: inde pr̄nitas eſt pr̄: ꝛ ex hoc eſt et ꝙ
diña ꝑſona nõ multiplicaſ ₰m numeruȝ ex pluralita
te ſuoꝝ ſuppoſitoꝝ: ſic accidit in iſtis iferiorībꝰ. nā eo
aliqd multiplicaſ ₰m numeꝝ ex q̄ ſubſiſtētiā hȝ: lȝ āt
diña eēntia ſeipſa vt ita dicā idiuiduaſ q̄ꝫtū ad hoc: ꝙ
eſt ꝑ ſe ſubſiſtere: tñ vna exñte ipſa ₰m numeruȝ ſunt
in diuinis plura ſuppoſita diſtincta ꝑ relõnes ſubſiſten/
tes.) Hec ille. ¶ Itē ad 19m dicit. (Nulloꝰ ꝯcedēdū ē
ꝙ i diuinis ſit niſi vnū eē: cū eē ad eēntiā ptineat ſemꝑ
ꝛ ꝑcipue in deo: cuiꝰ eē eſt ſua eēntia. relões aūt q̄ di/

ſtinguunt ſuppoſita in diuinis nō addūt aliud eē ſup eē eēntie: qꝛ nō faciūt cōpoſitōez cū eēntia: vt dcm̄ eſt. ois aūt forma addēs aliqđ eē ſup eſſe ſubale facit cōpoſitionē cū ſuba: ⁊ ipſuz eē eſt accītale: ſicut eē albi ⁊ nigri. diuerſitas ḡ ſm eē ſeqꝛ pluralitatē ſuppoſitoꝝ. ſicut ⁊ diuerſitas ſube vl' eēntie in reb⁹ creatis: neutrū aūt in diuinis.) Hec ille. ❡ Idez ponit. q. 8. arti. 2° ad 2m. Ex qbus pꝫ qđ ṗus dicebaꝛ. ſ. ꝙ in diuinis nō ē niſi vnū eē: ⁊ ꝯñter nec niſi vnū ſubſiſtere: quia ſm ſcm̄ Tho. ṗ ſen. diſ. 23. q. i. arti. i. ⁊ ṗma pte. q. 29. arti. 2. ſubſiſtere dicit determinatū modū eēndi. dicit. n. eē: ⁊ addit determīationē. Illa. n. ſubſiſtere dicimus: que nō in alio: ſꝫ in ſeipſis exiſtūt. ❡ Idez ponit de po⁊ dei. q. 9. arti. ṗ ad 4m. Sic ḡ in diuinis nō eſt niſi vnuz ſubſiſtere: qđ ēt oñdit ſctūs Doctor ſupi⁹: vbi allegaui. ſ. ꝙ eēntia diuina indiuiduaꝛ ꝗtū ad hoc: qđ eſt ꝑ ſe ſubſiſtere. pꝫ ēt: ꝙ nec relo: nec pſona hꝫ ſubſiſtere niſi per eēntiā. ❡ Itē ꝙ relo nō dat pſonis ſubſiſtere: niſi qꝛ ē diuina eēntia. ❡ Ad argumētū in pede qōnis factuz. negaꝛ maioꝛ. ⁊ cū ꝓbaꝛ p⁹ ge. Dico ꝙ ſm ſcm̄ Tho. de po⁊ dei. q. 8. articu. 3. ad. i2m. (Relo ꝑſupponit diſtōnē alioꝝ generꝫ: vtputa ſube ⁊ ꝗtitatis: qñqꝫ ēt actiōis et paſſiōis: ſed diſtōnem que eſt ſm ad aliquid relo non ꝑſupponit: ſed facit. Sicut relo dupli ꝑſupponit diuerſitatē magni ⁊ pui. hāc aūt diſtiam: que eſt ſm duplum: ⁊ dimidiū nō ꝑſupponit ſꝫ facit. In diuinis aūt nō eſt alia diſtinctio niſi ſm relonē.) Hec ille. ❡ Itē ṗ° ſen. diſt. 26. q. i. arti. 2. ad 3m dicit. (Omis relo ex hoc ꝙ relatio ad alterū dꝛ non ſit res quedā: eſt tñ res aliq̄ ſm ꝙ hēt fundamētū in eo: ad qđ referꝛ: ⁊ ex hoc hꝫ vlterius: ꝙ ſit hypoſtaſis vel ſubſtātia inquātū eſt diuina: ⁊ ideo facit realē diſtinctionē hypoſtaſum: ſicut ſapiētia ex hoc ꝙ eſt ſapīa nō hꝫ ꝙ ſit ſubſtantia: ⁊ tñ qꝛ ſapiētia diuina eſt ſuba: deus ſubſtantialiter eſt ſapiens. ⁊ iō ꝯſiderādū ꝙ vbi eſt relo ſm habitudinē tm̄: ⁊ nō ſm aliqđ eē nālē nō requiriꝛ diſtinctio ſuppoſitorum ſm rē ſed ſolū ſm rōnem: vt cū dicit: idē eidē idē. Qñ aūt eſt ibi relatio nō ſoluz ſm habitudinē ſed ſm eſſe nāle: requiriꝛ diſtinctio ſuppoſitoꝝ etiam realiter: vt equalis eq̄li equalis: ſed vbi relatio non ſolū eſt realiter: ſꝫ eſt ipſa ſubſtātia relati ibi nō tm̄ requirit: ſed facit diſtōnē ſuppoſitoꝝ.) Hec ille. ❡ Ad ꝓbationez alterius partis añtis ſepe dcm̄ eſt. ſ. qūo relo ſit poꝛ ſm intellectū actu notionali: ⁊ qūo poſterioꝛ: ⁊ ꝯñter qūo relatio ſupponit cōſtitutionē ſui ſuppoſiti: ⁊ qūo non. vñ ſctūs Doctor de potētia dei. q. 10. arti. 5. ad i2m. oſtēdit ordinē ſm intellcm̄ inter relonē ⁊ ꝓprietatē ⁊ notionē: per quē habeꝛ qūo relo ꝑintelligaꝛ ꝯſtitutioni: ⁊ qūo non. ait. n. ſic. (Neqꝫ (inqt) proprietas: neqꝫ relo ſm ꝙ hō hñt rōnem ꝯſtituendi pſonā. nā cuz perſona ſit rōnalis nature indiuidua ſubſtātia: illud qđ eſt extra ſubſtātiā pſonā cōſtituere nō pōt. vñ in rebus creatis ꝓprietates ⁊ relationes non ſunt conſtituentes: ſed magis aduenientes pſonis conſtitutis. In diuinis aūt ipſa relatio eſt diuina eēntia: ⁊ ex hoc hꝫ: ꝙ illud qđ ꝑ eā conſtitutū eſt ſit perſona. niſi enim paternitas eſſet diuina eſſentia: nullatenus hoc nomē pater ſignificaret pſonā: ſꝫ hoc ſolū aͣctis relatiuuz pſone: ſicut pꝫ in pſonis humanis. pñitas ḡ inquātū eſt diuina eſſentia cōſtituit hypoſtaſim ſubſiſtentē in nā diuina: inꝗtuz vō eſt relatio diſtinguit. inquātū vō eſt ꝓpetas conuenit vni pſone ⁊ nō alij: inquantū vō eſt notio eſt ṗncim innoteſcēdi pſonā. ſic ḡ ſm ordinē intellus ṗmum eſt ꝙ ſit perſonā cōſtituens. 2m eſt ꝙ ſit diſtinguēs. 3m eſt ꝙ ſit ꝓpꝛietas. 4m eſt ꝙ ſit notio.) Hec ille. ❡ Ex quibus pꝫ vanitas quorūdā expoſitorū ſcm̄ Tho. dicūt. n. ꝙ pñitas cōſtituit inquātū eſt quedā proprietas ⁊ ſic ꝑcedit generationē actiuam ⁊ relationē. pꝫ enim ex dictis hō falſitas: paternitas enim prius ſm intellectuz eſt relatio ꝗ̄ ꝓprietas. vñ ibidē ait ſctūs Doctor. (In diuinis pſonis oꝫ ꝙ rō relonis rōnē ꝓpetatis ꝑcedat. nā cū ꝓpꝛiū ſit qđ vni ſoli ꝯuenit: ratio ꝓprietatis diſtinctionez preſupponit. In diuinis aūt nō pōt eſſe aliqđ diſtinctū niſi per hoc qđ eſt ad aliquid. vñ relatio que eſt diſtinctionis principiū in diuinis ſm rationē prioꝛ eſt ꝓprietate.) Hec ille.

Ad argm in pn⁹. q. adductum.

Pñitas prius ē relo ꝗ̄ ꝓprietas ſm intellectum.

❡ Diſt. XXVII.

❡ Utrum generare ⁊ paternitas ſint idem realiter in diuinis.

❡ Queſtio. I.

Circa 27m diſtōnez queriꝛ. Utrū generare ⁊ pñitas ſint idez realiter in diuinis. ❡ Et arguiꝛ ꝙ nō: qꝛ ea que reducūtur ad diuerſa ꝑdicamenta nō videntur eſſe realiter idē: ſed iſta ſunt hō: qꝛ generare videꝛ reduci ad predicamētū actōis: paternitas vō ad ꝑdicamētū relonis. igiꝛ nō ſunt idem ſm rem.

Sed i oppoſitū arguiꝛ. naꝫ magiſter ponit in hac diſtinctiōe: ꝙ eadez proprietas dicitur paternitas vel generatio: ⁊ eadē filiatio ⁊ natiuitas ſiue origo. igiꝛ ſunt realiter idē.

In hac qōne erūt duo articuli. In primo ponenꝛ ꝯnes. In 2° obiectiōes.

Quantum ad ṗmū articulū ſit ṗma cōcluſio. Actio in diuinis nō dicit rē de ꝑdicamēto actiōis: ſed potius diuinā eſſentiaz cū relatione reali: vel rōnis. Patet ṗma pars: qꝛ actio vt eſt ꝑdicamētū infert paſſionē: in diuinis aūt nulla eſt paſſio. igiꝛ nō eſt actio de ꝑdicamēto actiōis 2°: qꝛ actio talis dicit originē motus vel mutatiōis: ſed in diuinis nihil moueꝛ: aut mutaꝛ. igiꝛ ⁊c̄. ❡ Iſtas ꝓbōnes innuit ſanctus Doctor ṗma pte. q. 41. arti. i. ad 2m ⁊ 3m. Sed ſcđa ps ꝯnis ꝓbaꝛ. nā tā actio que eſt creatio: ꝗ̄ illa que eſt gnātio aut ſpiratio: ⁊ gnāliter ois diuina actio ſiue ad extra ſiue ad intra: ⁊ ſiue ſit eſſentialis: ſiue perſonalis dicit diuinā eēntiā ſm ꝙ ꝓbat ſctūs Tho. ṗma pte. q. 45. arti. 3. ad ṗmū. Et ṗmo ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3. Et de potētia dei. q. 2. arti. ṗ. Et 2° contra Gentiles caplo 9°: ⁊ multis alijs locis. ❡ Qꝛ aūt dicat relationem pꝫ. Et ṗ de actiōe dei ad extra ꝓbat ſctūs Tho. ṗma parte. q. 45. arti. 3° ad ṗmuz. (Creatio actiue ſignificata ſignat actionē diuinā: que eſt eius eēntia cū relatiōe ad creaturam: ſed relatio dei ad creaturam nō eſt realis: ſed ſm rationem tm̄.) Hec ille. ❡ Hoc etiaz dicit. 2° ſen. diſt. ṗma. q. i. arti. 2. Itē de potētia dei. q. 2. arti. 3°. Sꝫ de actione ad intra ꝓbat ipſe prima parte. q. 41. arti. ṗ ad 2m vbi ſic ait. (Primo (inqt) cōuincere potuimus originez alicui⁹ ab alio ex motu: ꝙ enim aliq̄ res a ſua diſpoſitiōe moueret per motū manifeſtū fuit ab aliq̄ cā ꝓcedere: ⁊ iō actio ſm ṗmā nois inſtitutionez ipoꝛtat originez motus. ſicut. n. motus ꝓut eſt i mobili ab aliquo dꝛ paſſio: ita origo ipſius mot⁹ ſm ꝙ incipit ab aliquo: ⁊ termiaꝛ in illud qđ moueꝛ vocaꝛ actio. remoto igiꝛ motu actio nihil aliud iportat ꝗ̄ ordinez originis ſm ꝙ a cā aliqua vel ṗncipio ꝓcedit in id: qđ eſt a ṗncipio: que qdē habitudines ſunt ipſe relationes vel notiones.) Hec ille. ❡ Item. q. 45. arti. 2° ad 2m dicit. (Actio ⁊ paſſio ꝯueniūt i vna ſubſtātia motus: ⁊ differūt ſolū ſm habitudines diuerſas: vt dꝛ. 3° phyſicoꝝ. Oportet igiꝛ ꝙ ſubtracto motu non remaneant niſi diuerſe habitudines in creante ⁊ in creato.) Hec ille.

De actiōe ad extra.

De actiōe ad intra.

T. c. 18.

❡ Ex qb⁹

¶ Ex qbꝰ pꝫ: ꝙ actio i diuinis nō dicit niſi diuinā eēntiam: ⁊ habitudinē ad ꝓductum ſm reꝫ vel ſm rationem. ¶ Scda ꝯclo. Gnāre ⁊ generari potius hñt modum relōnū q̄ actionū ⁊ paſſionū. pꝫ ꝯcluſio: q: generari in diuinis nō dicit paſſionē: nec gnāre dicit actionem ptinentē ad pdicamētū actionis. vñ ſctūs Tho. pma pte. q. 41. arti. 1. ad 3ᵐ ſic ait. (Actio ſm ꝙ importat originē motus īfert ex ſe paſſionē. ſic aūt nō ponitur actio in diuinis. vñ nō ponunt ibi paſſiōes niſi ſolū grāmatice loquēdo q̄tū ad modū ſignificādi: ſicut attribuimus pr̄i generare: ⁊ filio generari.) Hec ille. ¶ Ideꝫ ponit pmo ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3. ¶ Tertia ꝯ. Actus notiōales cuiuſmodi ſunt gnāre ⁊ ſpirare ſunt idē realiter cū relatiōibus perſonarū: ſed differūt ſm modū ſignificādi. ꝓbat̄ iſta ꝯclo ex pma ꝯclone. Cū eni remoto motu actio non ſit niſi relatio ⁊ habitudo pncipij ad illud: qđ eſt de pncipio: ſequit̄ ꝙ cuꝫ in diuinis nullus ſit motus: aut mutatio ꝙ gnāre qđ ſignificat̄ per modū actionis ſm reꝫ ſit relatio pncipij originantis ad originatū: ⁊ generari ſit habitudo geniti ad generātē: ſed ꝙ differāt q̄tum ad modū ſignificandi pꝫ ſm ſcm̄ Tho. pma parte. q. 41. arti. 1. ad 2ᵐ. (Qr (inquit) de rebus diuinis intelligentibus loqui nō poſſumus niſi ſm modū reruꝫ ſenſibiliū: a qbus cognitōeꝫ accipimus: ⁊ in quibus actiōes ⁊ paſſiōes inquātū motuꝫ iplicant aliud ſunt a relonibus: que ex actiōibus ⁊ paſſiōibus ꝯſequunt̄. oportuit ſeorſuꝫ ſignari habitudines pſonarū p modū actus: ⁊ ſeorſum p modū relonū: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſunt idē ſꝫ rē: ſꝫ differūt ſolum ſm modū ſignādi.) Hec ille. ¶ Itē p ſen. di. 27. q. 1. arti. 1. ad 5ᵐ. (Sicut (ingt) in eēntialibꝰ ſic eſt: ꝙ idē ſm reꝫ eſt opatio: ⁊ deꝰ eſt diuinitas: ſꝫ tñ diſtinguunt̄ ſm rōnē fundatā in re: ita eſt in pſonalibꝰ ꝙ idē eſt ſm rē opatio pſonalis: ⁊ pſona: ⁊ ꝓprietas ꝯſtituēs pſonā: ſed tñ drn̄t ſm rōnē ⁊ modū ſignādi. vñ dico ꝙ eadeꝫ relatio ſignat̄ p hec tria: pr̄: pr̄nitas ⁊ gnātio: ſꝫ pr̄ ſignat illam p modū ꝓprietatis: generatio p modū opatiōis.) Hec ille. ¶ Quarta ꝯ. Paternitas pcedit ſm intellectum ipm generare: ſꝫ generari pcedit filiationē. Iſta ꝯclo fuit ꝓbata in pcedēti q̄ne iſto medio. ſ. ꝙ illud qđ intelligit̄ vt ꝓgrediēs ab aliquo. ſequit̄ ſm modū itelligēdi ꝯſtitutiuū illius: a quo ꝓgredit̄. ſic aūt eſt ꝙ gnāre ꝯcipit̄ vt ꝓgrediens a pr̄e: q̄ſi per moduꝫ actus eiꝰ. ḡ formale ꝯſtitutiuū pſone pr̄is: qđ eſt pr̄nitas ſm modū intelligēdi precedit ſimplr̄ generare. Ecōuerſo vo illud qđ intelligit̄ tāq̄ via ad eſſe alicuius ⁊ ſuum formale videt̄ illud pcedere ſm intellectuꝫ: generari aūt intelligit̄ q̄ſi via ad pſonā filij. ḡ generari ſm itellectū pcedit filiū ⁊ filiationē. ¶ Ex qbus ſequit̄ ꝙ pᵒ ⁊ pncipalius paternitas conſtituit pſonā patris q̄ generare ſm noſtrū modū intelligēdi: imo generare nō ꝯſtituit: ſed potiꝰ ꝯſtitutū oñdit. ¶ Iteꝫ apparet: ꝙ in diuinis pater generat: q: pater: ⁊ non iō eſt pater q: generat. ecōuerſo eſt qđ accidit in creatis: ſortes eniꝫ nō eſt generans q: pater: ſꝫ q: generat iō pr̄ eſt: ⁊ ita generare in eo precedit paternitatē. Iſta omnia ponit ſcūs Tho. pma parte. q. 41. arti. 4.

3ᵃᵐ Aur. diſt. 27. q. 1. arti. 1. ꝓpone tertia.

Quantum ad 2ᵐ articulū arguit̄ contra cōcluſiones. Et quidē contra 2ᵃᵐ arguit Aureolus ꝓbando: ꝙ generare ⁊ generari habeāt potius modum actionū ⁊ paſſionū q̄ relationū. Tuꝫ q: per generare ⁊ generari vere capit filius ſuam realitatem: qđ non competit habitibus de genere relationis. Tum q: generari eſt vera origo: que nō habet modū relationis ſed paſſionis. Tum q: generare eſt quidaꝫ egreſſus ⁊ quedam origo realis quo egreſſu pater prorumpit in filiū: ⁊ ſimilr̄ generari eſt quidā exitus quo filiꝰ egredit̄ a patre: ſicut ipſe teſtat̄ Iohā. 16. ꝙ exiuit a patre ⁊ venit in mūduꝫ. oſtēſum eſt aūt ſupra ꝙ hec nullo mō cōpetunt pdicamento relatōis: ſed actiōis ⁊ paſſiōis. ḡ modū hñt actionū ⁊ paſſionū potius q̄ relationum. vñ ꝯſuetū eſt: ꝙ dr̄ actiua generatio ⁊ paſſio: ⁊ ſimilr̄ de ſpiratiōe: que eſt actiua ⁊ paſſiua: ⁊ q̄ maxime hoc hñt dicere q poſuerūt generare elicitū in diuinis: ⁊ potētiā generādi eſſe ꝓductiuā. vñ nō apparet ꝙ abſq̄ repugnātia poterūt iſta duo ponere. ſ. ꝙ generare ſit relatio ⁊ nō habeat moduꝫ actionis: ⁊ tamē ꝙ potentia generādi ſit potētia vere ꝓductiua ⁊ nō entitatiua. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯclonē arguit ſic. Impoſſibile eſt eādē rem in ſui exiſtentia habere modū habitus ⁊ getis: ⁊ modū actus ⁊ fluxus aliogn ineſſent oppoſita eidem: ſed paternitas hꝫ modū habitꝰ ⁊ quietis. generare vo modū actus ⁊ fluxꝰ. ḡ vel nō ſunt eadē res: cuius oppoſitū oēs hñt ꝯcedere ſm itētionē ſctō p: aut ſi ſūt eadē res: vterq̄ modus. ſ. fluxus ⁊ getis non debet attribui illi rei in ſua exiſtentia: ſꝫ manifeſtum eſt ꝙ in ſui exñtia ⁊ in rerū nā opꝫ ꝙ illa res habeat modum actus ⁊ agere vel ꝓduci in filio: aliogn nō vere ꝓducerētur perſone. ḡ impoīe eſt ꝙ in ſui exñtia habeat modum habitus relatiui tm̄modo cōnectentis ⁊ nō cāntis: ſꝫ ille modus erit in ſola apprehēſione intellectus. ¶ Scdo ſic. Impoſſibile eſt: ꝙ eadē realitas iter duo extrema ꝯſiſtēs ſit vere poſitiua alteriꝰ extremi ⁊ non poſitiua in rerū exiſtētia. aliogn ꝯtradictoria erunt ſimul vera: ſed realitas importata per generare exiſtit iter pr̄eꝫ ⁊ filiū vt vere poſitiua ⁊ cauſatiua filij: pr̄nitas vo iter eos exiſtit vt nullo mō cauſatiua aut poſitiua filij: ſed tm̄mō vt referēs ⁊ cōnectens: q: relatiōis nō eſt cauſare extrema ſꝫ cōnectere ⁊ referre. ergo nō ſunt eadeꝫ res pr̄nitas ⁊ generare: qđ tñ oēs cōcedunt vel neceſſe eſt ꝙ generare ſm rē ⁊ modū cauſatiuuꝫ ſit in diuinis ex nā rei: ⁊ ſine ope itellectus: paternitas vo p modū eius relatiuū filiū nō ponens: ſꝫ tm̄modo ad ipſum referēs ſit ex ſolo opere itellectus: ⁊ hoc vtiq̄ verū eſt demōſtratiue ꝯcluſuꝫ. paternitas. n. eſt vera res cauſatiua ⁊ poſitiua extremi. ſ. filij. eſt eni ipſuꝫ generare: ſꝫ ꝯcipit̄ ſub mō nō cauſatiuo: ſꝫ cōnexiuo et relatiuo tm̄: g modus nō eſt in re: ſꝫ in intellectu apprehēdente. ⁊ ideo paternitas inquātū eſt relatio quedaꝫ differēs modaliter a generare eſt ab ope intellus. vñ in diuinis ſunt origines vere ⁊ relatiōes per actū itellectus) Hec ille. ¶ Tertio arguūt alij ꝯ eādē ꝯclonē ſic. Qñ aliq̄ ſic ſe hñt: ꝙ vnū eſt realiter i aliquo: ⁊ reliquū in ſuo oppoſito: illa nō ſunt realiter idē: q: talia realiter ſepant̄: ⁊ ſic nō ſunt idē: ſꝫ pr̄nitas eſt realiter in pr̄e: cū p eā ſit formalr̄ pr̄. generare vo nō eſt in pr̄e: ſed in filio. qđ pꝫ. Tū q: 3ᵒ phyſi. dicit phs ꝙ actio eſt in paſſo nō in agēte. Tum q: generare videt̄ egredi a patre ⁊ attigere filiū: ⁊ per ꝯñs remanere in filio ⁊ nō in patre. igit̄ generare ⁊ paternitas diſtinguunt̄ realr̄. ¶ Quarto. Qñcūq̄ aliq̄ ſunt idē de quocūq̄ pdicat̄ vnū ⁊ reliquū: ſꝫ pater pdicat̄ de aliquo in diuinis: de quo nō pdicat̄ gnāre. vtpote de eēntia. nā eſſentia vere veraciter dr̄ ⁊ eſt pr̄. extra de ſumma trini. ⁊ fi. ca. c. dānamꝰ: ⁊ tñ ibidē determiat̄ ꝙ eēntia nō gnāt. ḡ generare ⁊ eē pr̄em nō ſunt idē: ⁊ p ꝯñs: nec paternitas ⁊ gnātio actiua. ¶ Quinto. Paternitas ⁊ filius in diuinis nō ſunt idē realiter: imo realiter diſtinguunt̄: ſicut pater ⁊ filiꝰ: ſed generare nō eſt aliud q̄ filius: vt videtur: ſicut enim motus q eſt in paſſo ꝓut eſt ab agente

ꝯ 3ᵃᵐ. idem artᵒ ſcdo.

3. c. 15.

dr̃ actio: sic realitas filij put est a prẽ dr̃ gnãtio actio: ꝛ prout est in filio dr̃ gnãtio passio. ¶ Cõfirmat̃. Quia creatio actio nõ videt̃ aliud esse ꝙ̃ creatura put est a deo creãte. ḡ pr̃nitas ꝛ gnãre nõ sunt idem. ¶ Sexto. Idẽ nõ fundat̃ in seipso. fundamẽtũ.n. nõ est idez cũ fundato in eo: sed gnãre est fundamentũ pr̃nitatis: qꝛ relõnes pducentis ꝛ pducti fundantur sup agere vel egisse. vt dicit phs. 5. metaphysi. ḡ gnãre ꝛ pr̃nitas nõ sunt idẽ. ¶ Septimo. Quecũqꝫ aliq̃ sic se hñt ꝙ vnus maneret aliq̃ trãseũte: illa nõ sunt idẽ realr̃. alias trã sire ꝛ nõ trãsire manere ꝛ nõ manere: que sunt ꝯdicto ria verificarent̃ de eodẽ. ꝯ illud pmũ pn̄m. Impossibi le est idem simul eẽ ꝛ nõ eẽ: sed pr̃nitate manẽte trãsit actus gnõnis ꝛ gnãre. vt pꝫ in creaturis. vbi manet pr̃ multo tpe postꝙ̃ genuit: ꝛ dato ꝙ in deo in eternuz si mul stent: hoc ex necessitate ꝛ immutabilitate diuine puenit ꝛ nõ ex cõditione pr̃nitatis: qꝛ dato per ĩpossi bile ꝙ generare trãsiret: adhuc remaneret pr̃nitas: dũ tñ filius permaneret ꝛ esset pater in diuinis nõ ḡ actu filiũ gnãret: sed qui filiũ genuisset. ḡ pr̃nitas ꝛ genera tio nõ sunt idẽ. ¶ Octauo. Ea que reducunt̃ ad diuer sa genera ꝛ p̃dicamẽta nõ pñt esse idẽ: cũ diuersoꝝ ge nerũ diuerse sint spẽs: ꝛ coordinatiões p̃dicamentoꝝ sint impmixte: sed generare reducit̃ ad p̃dicamentuz actiõis. pr̃nitas ṽo ad p̃dicamentũ relatiõis: in creatu ris qdẽ vere. in deo aũt ꝓm modum. igit̃ paternitas ꝛ generare nõ erunt idem in deo. ¶ Nono. Forma qe ta nõ videt̃ esse idem cũ illa: que consistit in quodam fluxu ꝛ egressu: sed paternitas est forma quieta p mo duꝫ habitus existens in patre. generare ṽo consistit in quodã fluxu ꝛ egressu a patre. ḡ nõ sunt idez generare ꝛ pr̃nitas. ¶ Decimo. Idẽ nõ est cã suiipsius: sꝫ ꝓm ali quos pater est pr̃: qꝛ generat: ꝓm alios ṽo generat: qꝛ ẽ pater: ꝛ ita pr̃nitas ꝓm illos causat alios ṽo generat: qꝛ ẽ vero causat generare paternitatẽ. ergo non sunt idez. ¶ Undecimo. Doctores ĩngrũt an suppositũ patris ꝯstituat̃ p gnãre: an p pr̃nitatẽ: ꝛ illi tenẽt ꝙ p gnãre. alij ꝙ p pr̃nitatẽ: sꝫ hec inq̄stio nulla eẽt si gnãre ꝛ pr̃ nitas idẽ forẽt. igit̃ ꝛc̃. ¶ Cõtra 4am ꝯnẽ arguit multi pliciter: ꝛ p̃ ꝙ generare ꝓm modum intelligendi p̃ce dat paternitatẽ. Quecũqꝫ enĩ res aliq̃ hꝫ duos modos ꝯcipiẽdi vnũ quidẽ ꝓm qđ est in rerũ nã: ꝛ aliũ tñmõ ex operatione intellus. primus dr̃ p̃cedere zm. sicut pꝫ. qꝛ ordine rõnis ꝯceptus floris per modũ stantis p̃cece dit florere: ꝯ per modũ fluxus ꝯcipit̃: qm̃ flos in rerũ natura habet modũ quiescentis: modũ ṽo fluentis a solo opere intellectus: sed realitas illa que per genera re importat̃ per modũ fluxus: ꝛ per paternitatem per modũ quiescentis hꝫ in sui existentia modũ actionis ꝛ fluxus. modũ ṽo habitus gescentis ex solo ope intel lect9: qꝛ si eẽt ecõuerso: nõ vere ꝛ realiter filius pduce retur a patre: sed ꝯnecteret̃ ad ip̃m realiter: nec tñ rea liter emanaret. ḡ ꝓm modũ intelligendi generare p̃ce dit paternitatẽ. ¶ Scđo sic. Connexio extremoꝝ exi git extrema posita: ꝛ p ꝯñs p̄supponit positionẽ eoꝝ: sꝫ paternitas ꝛ vniuersaliter oĩs relatio de z° mõ relati uoꝝ est ꝯnexio extremoꝝ: nec ponit ea: sed posita sup ponit. ḡ exigit vt pus ꝯcipiat̃ positio illoꝝ. ponit̃ autẽ filius per generare. igit̃ paternitas exigit vt sibi p̃intel ligat̃ generare. ¶ Tertio sic. Si generare ꝓm modũ intelligendi non p̃cedit paternitatẽ: sed sequit̃ in diui nis: aut hoc est ex hoc ꝙ generare elicit̃ a patre: ita ꝙ paternitas aliquid ad generare faciat: aut qꝛ facit ad ipsum per modũ cuiusdã preuij ꝛ rõnis fundãdi: sꝫ nõ põt dici pmũ. Tum qꝛ generare nõ est elicitũ: imo est realitas esse nõ capiẽs aliũde cui repugnat vt esse ca piat ab alio: sicut repugnat pmo p̄nci° aut diuine essen tie: aut cuilibet rei improducte ꝙ intelligat̃ producta. Tũ qꝛ dato ꝙ eliceret̃ illo mõ: paternitas ipsam elice ret: nec esset elicitiua p̄ncipij determinatiuũ: cũ relatio nõ sit actiõis p̄ncipiũ: nec exigat̃ ad determinãdũ: qꝛ absolutũ est sufficiẽter determinatũ: nec respectu in diget ad agendũ. Nec etiã zm põt dari: qꝛ manifestuz est ꝙ actiões sunt p̄ue ꝛ rõnes fundãdi zm modũ rela tiuoꝝ: ꝛ nõ ecõuerso. vñ mens nõ põt ꝯcipe prẽm nisi accipiẽdo ꝙ genuit vel generat. igit̃ intellus recte iu dicãs dꝫ apprehendere ꝙ in deo generare p̃cedit pr̃ni tatẽ. ¶ Itẽ ꝯtra eãdẽ ꝯclõnẽ arguit pbãdo: ꝙ psona p̃ris veri9 ꝛ p̄ncipalius ꝯstituit̃ p gnãre ꝙ̃ per paterni tatẽ: qꝛ illud dr̃ verius ꝛ p̄ncipalius qđ est ex nã rei ꝙ̃ qđ est solũ ꝓm ꝯsiderationẽ: ꝛ fit per opus intellectus: sꝫ ꝯstitutio pmi suppositi per actũ generãdi est quidẽ ex nã rei: qm̃ generare est in re ꝛ quo ad intentionem que ꝯcipit̃ ad modũ actus ꝛ fluxus siue ponentis acti ue suppositũ: ꝯstitutio ṽo per paternitatẽ hꝫ aliqđ de opere intellectus: qꝛ lꝫ paternitas sit in re quo ad intẽ tionẽ ꝯceptã: que penitus est eadem cum generare: ni hilominus quo ad modum habitus ꝛ quietis sub quo cõcipit̃: qꝛ intelligitur p modũ habitudinis cõnecten tis: sub isto qdẽ mõ nõ est in rerũ nã: aliogn modĩ cõ positi flux9 ꝛ qetis incẽnt eidẽ rei: nõ solũ in itellectu: imo in exñtia: que oĩa sunt ĩpossibilia. ḡ suppositũ pa tris veri9 ꝛ p̄ncipalius ꝯsurgit ex eẽntia ꝛ generare ꝙ̃ ex essentia ꝛ paternitate. Hec ille in forma.

Ad primũ ꝯtra zam ꝯnez dr̃: ꝙ fili9 vere capit esse p generare. sed ad minorez di co: ꝙ relatio vt relatio nõ hꝫ hoc vt per eã aliquid ca piat esse: sed tñ dico ꝙ omne qđ capit realitatẽ accipit eã per actionẽ: que dicit motũ cũ relatione: sicut actio p̃dicamentalis: quã negamus a diuinis: vel per origi nẽ: que est relõ signata per modũ actiõis p̃dicamenta lis: ꝛ talis est in diuinis: nõ.n. nego: imo firmiter teneo ꝙ generare dicit diuinã actionẽ cũ relatione: sꝫ ibi po tius saluat̃ ratio relõnis ꝙ̃ actionis p̃dicamẽtalis que imperfectionẽ includit: ꝛ passionẽ īducit: ꝛ exitũ de po tentia in actũ inseparabiliter comitat̃. vñ argumentuz istud pcedit de relatione: que nõ est nisi relatio: ꝛ non de relatiõe: que includit ꝓm rem oẽm perfectionem. ¶ Ad zm negat̃ minor. exitus.n. dicit semp vel motũ cũ relõne: vel relõnez ipsam: nec pbat oppositũz .s. ꝙ egressus ꝛ pruptio nõ dicãt relõnẽ. Ipse.n. hoc pbare conat̃. s. ꝙ originare ꝛ originari nõ dicãt respectus de genere relõnis. Tũ qꝛ per nullũ respectũ de genere re latiõis capit esse termin9 illius respectus: sed origo est illud: quo terminus originatus ponatur in eẽ. Tuꝫ qꝛ ꝓm Simpliciũ facere ꝛ pati nõ cõsistunt in habitudi ne adinuicẽ: sicut dextrũ ꝛ sinistrũ. Tuꝫ 3° qꝛ nulla re latio se hꝫ ad suũ terminũ q̄si via in ipsum. sic autem actio ad terminũ. Tũ 4° qꝛ relõ necessario oritur po sito fundamẽto ꝛ termino: non sic actio: qꝛ illa cãt ter minũ. Tum 5° qꝛ relatio necessario manet ad pmanẽ tiã extremoꝝ: non semp aũt manet origo termini ab agẽte illis positis. Tũ 6° qꝛ relõ nõ fundat relõnẽ: sed tñ aliq̃ relõ fundat̃ sup actionẽ. 5. metaphysi. Ista sũt motiua p̄ncipalia. ad que dr̃ ꝙ solũ pbant ꝙ origina re ꝛ origiari: vel actio ꝛ passio: seu facere ꝛ pati vt sunt p̃dicamẽta non dicant solos respectus de genere rela tionis: qđ conceditur. Sed non probãt quin dicãt motũ cũ duplici respectu: quoꝝ vnus est in agente ꝛ alius in passo. vñ actio dicit motũ cum vno respectu: ꝛ passio

dicit

ꝯ 4am ꝯclõ. idem. vbi. 5. arti. 4. ppõ ne pma.

Utrũ pr̃ ver9 cõstituat̃ per generare ꝙ̃ per pr̃ni.

Originare ꝛ originare nõ dicũt respect9 de genere re lationis.

dicit cum alio reſpectu. In diuinis aũt iterꝫ concedo
ꝙ originare ⁊ originari non dicũt in ſua rõne ſolos re/
ſpectus:ſed diuinã actionem cũ reſpectu dantis vel ac
cipientis:vt dicit ſan. Tho. de potentia dei.q.2.arti.5.
(Actio generatio(inqͭ)in diuinis ſignat actionẽ cum
aliquo reſpectu:vñ ipſa gñatio eſt dei actio: q̃ eſt eius
eſſentia cũ aliquo reſpectu.) ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ nos nõ po/
nimus:ꝙ generare ſit realr̃ elicitũ i diuinis:ſed ſignat̃
modo actionis ⁊ cõcipit̃ ſub ꝯceptu actionis:que inue/
nit̃ in creatis:vbi eſt actio realiter elicita. Nec ẽ repu/
gnantia ꝙ potentia generandi ſit vere ꝓductiua: ⁊ ꝙ
generare non hẽat modũ actionis ꝑdicamẽtalis:qꝛ nõ
opꝫ ꝙ potentia generãdi ſit ꝓductiua:aut elicitiua ge
nerationis:ſed filij. ¶ Ad pᵐ ꝯ tertiã ꝯcłonem ꝯcedit̃
maior ⁊ negat̃ minor. Dico.n. ꝙ oĩa que ſunt in diuis
in patre ſunt ſine fluxu:ſed ſunt in vltimo cõplemẽti.
Concedo tñ ꝙ eadem res:que eſt paternitas ⁊ genera/
re poſſit concipi ſine falſitate in rõne forme quieſcen/
tis:⁊ in rõne actionis:non ꝙ conceptus actionis repre
ſentet illã:quo ad illam imperfectionem:que eſt ĩ crea
ta actione.ſ.ꝙ actio creata eſt quidã fluxus: ⁊ eductio
de potentia in actũ:aut q̃dam tendẽtia in extrinſecuꝫ:
ſed quo ad hoc ꝙ actio ⁊ operatio eſt vltia actualitas
⁊ ꝑfectio potentie:ſicut eſſe eſt actualitas eẽntie: ⁊ quo
ad hoc generare põt concipi ꝑ modũ actionis ⁊ fluxus
inq̃tum in rõne actionis ⁊ fluxus importat̃ perfectio
.ſ.actualitas:poteſt ẽt illa eadẽ res concipi in rõne per
manentis ⁊ queſcentis inq̃tum negat̃ imꝑfectio:quam
dicit fluxus. ¶ Et cũ dr̃:ſi illa res in ſui exñtia non hꝫ
modũ fluxus:⁊c̃.negat̃ ꝯña:non.n.eſt de rõe ꝓductio
nis talis fluxus:ſed ſolũ vltima actualitas qua cõicat̃
perfectio alteri:ita ꝙ dicit actualitatẽ vltimã potentie
cũ relatione ad illud:cui cõicat̃ actus:ſed in creaturis
cõicat̃ imperfectio.ſ.fluxus ille:qui eſt exitus aut edu
ctio de potentia paſſiua in actũ. ¶ Ad ſcdꝫ dico ad mi
norem:ꝙ illa res que eſt paternitas ⁊ generare vere ẽ
poſitiua filij:⁊ relatiua patris ad filium. Cõcedo tñ ꝙ
vt eſt paternitas eſt relatiua:ſed non poſitiua in eſſe:ſꝫ
vt eſt gñare:qꝛ gñare dicit actionẽ diuinã cum relatio
ne:paternitas aũt relationẽ ſolũ:ſed ex hoc nõ ſeqͥtur:
quin ſit ibi vere paternitas ſm ꝓpriã rõnem relatõis:
nec ꝙ realiter diſtinguat̃ a generare:ſed ſolũ ꝙ aliter
eſt in re ⁊ perfectius q̃ꝫ in intellectu:qꝛ in re non ſoluꝫ
eſt relatio:ſed eſt ſuba:⁊ eſſentia:⁊ ſapiẽtia:⁊ actus:⁊ oĩ
potentia:⁊ infinite perfecte. In intellectu aũt dñ cõci
pitur ſub rõne paternitatis non intelligit̃: niſi vt rela
tio:⁊ non vt actus potentie generatiue:nec vt eſſentia.
⁊c̃. vñ argumentũ ſolũ ꝯcludit:ꝙ rõ paternitatis:quã
habemus:vel in qua ꝯcipimus diuinã relationẽ nõ cõ
prehendit illã:⁊ ideo dicit ſan. Tho. pma parte. q.28.
arti.2.ad 3ᵐ.(Si(inqͭ)in ꝑfectione diuina nihil plus
cõtineret̃ q̃ꝫ qđ ſignat nomen relatiuũ:ſequeret̃ ꝙ eẽ
eius eẽt imperfectũ:vtpote ad aliud ſe hñs: ſicut ſi nõ
contineret̃ ibi plus q̃ꝫ ſignificet̃ noĩe ſapientie:non eẽt
aliqd ſubſiſtens:ſed qꝛ diuine eſſentie perfectio eſt ma
ior:q̃ꝫ ꝙ ſignatione alicuius noĩs cõprehẽdi poſſit:nõ
ſeqͥtur ſi nomen relatiuũ:vel qđcũqꝫ aliud nomen di/
ctum de deo non ſignat aliqd ꝑfectũ:ꝙ diuina eẽntia
habeat eſſe imꝑfectũ:qꝛ diuina eſſentia cõprehendit ĩ
ſe ꝑfectionẽ oĩum generꝫ.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 2ᵐ
dicit.(Plus ꝯtinet̃ imꝑfectione diuine eſſentie:q̃ꝫ ali
quo noĩe ſignari poſſit:vñ non ſeqͥt̃ ꝙ in deo ꝑter rela
tionẽ ſit aliqd aliud ſm rem:ſed ſolũ ſm ꝯſiderata no
minum rõne.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ relatio eſt vere
⁊ realr̃ in deo:⁊ non ſolũ ex ope intellectus:ſicut argu/
ens dicit:ſed relatio nõ ſolũ in diuinis hꝫ illud ſolũ:qđ
ſignat nomen relatiuũ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ minor:gñare.
n.vere eſt in patre. ¶ Et ad pmã ꝓbationẽ:dico ꝙ ac
tio trãſiẽs eſt in paſſo:ſed actio imanens eſt in agente:
qđ nõ ſemꝑ patit̃. vbi agẽs eſt ſuũ eſſe:tunc.n.ſicut i eo
non differt eſſe ⁊ eſſentia:ita nec agere ⁊ potẽtia: vt dr̃
pma pte.q.3.arti.4. ¶ Ad aliam ꝓbationem dico. ꝙ
gñare non egredit̃ ſm rẽ:ſed ſolũ ſm modũ ſignandi
⁊ intelligẽdi deũ in creaturis. ¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ maior
eſt falſa:nã ad veritatẽ locutionũ non ſufficit aſpicere
ad idẽtitatẽ rei:ſed opꝫ aſpicere per modum ſignandi
ad idẽtitatẽ vel diſtinctionẽ rõnis:vt dicit ſan. Tho. p
ma pte.q.39.ar.4. vñ de potentia dei.q.8.art.2.ad 7ᵐ.
dicit: ꝙ non opꝫ ſemꝑ oĩa:que ꝑdicãt̃ de aliquo ꝑdica
ri de oĩ eo:qđ eſt idẽ illi:nec opꝫ ꝙ ſi aliqd dr̃ de aliquo
ꝙ oẽ idẽ illi ꝑdicato dicat̃ de eodẽ ſubo:⁊ de hoc viſuꝫ
fuit di.2ᵒ. dicimus.n. Deus generat:⁊ negamus iſtam.
diuinitas gñat:ita in ꝓpoſito. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ minor.
nam filius nõ eſt ipm generare. Nec vꝫ ꝓbatio:qꝛ ꝓce
dit de actione ꝑdicamẽtali:quã negamꝰ in deo. ¶ Ad
ꝯfirmationẽ dico. ꝙ creatio actio eſt diuina eẽntia: vt
alias dicet̃ in 2ᵒ. ¶ Ad 6ᵐ dico.ꝙ inter relationẽ ⁊ fũ/
damentũ ſufficit diſtinctio rõnis:vbi relatio nõ eſt ac
cidens. ¶ Ad 7ᵐ dico.ꝙ generare ⁊ paternitas diſtin/
guunt̃ in creatis. vbi accidentia ſunt: ⁊ gñare eſt actio
tranſiens. ſecus eſt in diuinis. vbi nec eſt actio tranſiẽs
in paſſum. nec accñs locũ hꝫ. ¶ Ad 8ᵐ dico.ꝙ nihil qđ
ſit in deo formalr̃:ꝯtinet̃ ſub genere ꝓprie vel reducti
ue. ſed qđlibet eſt extra genus. ⁊ iđ ſicut ibidem eſt idẽ
ſubſtantia ⁊ relatio. ita relatio ⁊ actio. ſecus eſt de illis
que limitant̃ ad genus. ¶ Ad 9ᵐ dico.ꝙ in diuinis nõ
eſt aliqd qđ fluat. lꝫ ibi aliqd ſignificet̃ per modũ:quo
fluxus in creatis ſignant̃. ¶ Ad 10ᵐ dico.ꝙ in talibꝰ lo
cutionibus li qꝛ non dicit cãm ꝓprie loquẽdo: ſed for/
male:quo aliquid eſt tale vel tale. multũ aũt intereſt i
ter eẽ cãm formalẽ alicuius. ⁊ eſſe illud quo eſt forma/
liter tale. ſic̃ ſe hꝫ diuinitas ad deũ:⁊ paternitas ad pa/
trem. ita in ꝓpoſito cũ dr̃. qꝛ generat eſt pater. li qꝛ di/
cit formale fundamentũ relationis paternitatis.ſ.gña
tionem. Cũ autem dr̃.qꝛ pater ẽ generat. li qꝛ. dicit for
male quo pater agit vt actu pᵒ.ſ.paternitatẽ. q̃ intelligi
tur in rõne potentie generandi. ¶ Ad vndecimuꝫ dr̃.
ꝙ inqͥſitio illa eſt bona. qꝛ inqͥrit̃ vñ hꝫ illa res. que eſt
origo ⁊ relatio ꝙ ꝯſtituat. an iđ qꝛ eſt origo. an qꝛ rela/
tio. ſicut nõ eſt vanũ q̃rere. an deus generet: vel diuini
tas. ¶ Ad pᵐ ꝯ quartã ꝯnꝫ dicit̃. ⁊ negat̃ minor. ſicut
dixi ſm precedentia. nec vꝫ ꝓbatio. ſtat.n. filium vere
ꝓduci ſine hoc.ꝙ aliquid ſit in patre hñs modum flu
xus vel effluxus:ſed tñ non põt a nobis illud intelligi
niſi concipiendo generationẽ diuinã per moduꝫ actio
num creaturarꝫ. in qͥbus eſt fluxus:nec cõcipiunt̃ ſine
fluxu. ¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ ſolum ꝯcludit:ꝙ paternitas vt
relatio eſt poſterior ad generare ſm intellectũ nr̃ꝫ. qđ
conceditur. non aũt vt cõſtitutiua. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ diui/
ſio facta in maiori. paternitas ꝑintelligit̃ generationi.
nõ qꝛ eliciat vel faciat. ad hoc ꝙ generatio eliciat̃. nec
vt ſit rõ fundandi generationẽ. ſed qꝛ conſtituit ſuppo
ſitum qđ preintelligit̃ generationi. prius enim ſuppo/
ſitum intelligit̃ eſſe ꝯſtitutũ q̃ꝫ intelligat̃ generare:lꝫ
non ſit ibi prioritas in re. ſed in modo noſtro ꝯcipiẽdi.
¶ Ad quartũ qđ eſt ꝯ aliud dictum in ꝯcłone negat̃
minor. nam ibi aſſumunt̃ multa falſa. Primum ẽ ꝙ
generare ꝯſtituat ſuppoſitũ formaliter. Scðm ꝙ pmi
tas vel conſtitutio per paternitatẽ aliqd habeat ð ope
intellectus. Tertiũ ꝙ paternitas non hẽat in re modũ

Et ſi omnia ſunt i ðo ſine fluxu: põt tñ abſqꝫ falſitate per moduꝫ actionis intelligi.

Diſt.i.q.ij.cõcluſiõe pma.

babitus .ſed fluxus: ⁊ alia multa que falſa ſunt. vt ſepe
dictum eſt. Et ſic patet q̄ argumenta eius nō ꝓcedūt
contra ꝯnes poſitas. Ad argumentū in pede qōnis pa
tet rn̄ſio per quartā ⁊ q̄ntam ꝯnes. Hec de qōne.

¶ Utrū v̄bū īcreatū emāet vt ītellectio actual̄. Q. II.

ITerum circa eādem diſtinctionem queritur. Utrum
verbum increatū emanet vt itellectio
actualis. Et arguit̄ q̄ ſic. Nā dicit An/
ſel. monol̄. cap. 48°. q̄ verbū rei eſt ip̄a
cogitatio ad eius ſimilitudinē ex me/
moria facta. Et Augu. 15. de trini. ca° 16.
dicit q̄ cogitatio noſtra perueniens ad illud quod eſt
interius: ac inde formata verbum noſtrum eſt.

In oppoſitum arguit̄. Conceptus rei non ē
actualis intellectio: ſed ver/
bum eſt conceptus babitus de re. igitur ⁊c̄.

In bac qōne erūt duo articuli. In primo po/
nentur concluſiones. In ſecun/
do mouebuntur obiectiones.

Quantum ad primū ſit p̄ma ꝯ. Uerbuꝫ intel/
lectus noſtri eſt illa conceptio: vel ī
tentio: vel ſimilitudo rei: quā intelligens per actū itel
ligendi ꝓducit. ¶ Iſta ꝯ probat̄ ſic ſm̄ mētē ſci Tho.
Illud eſt verbū īterius: qd̄ ſignat̄ per exterius: ⁊ voca
le verbū: ſed verbum vocis non ſignat actū intellect⁹:
nec ſpēm ītelligibilē: ergo erit aliqd ad qd̄ terminatur
actus intelligendi. ſ. ꝯceptus rei. Item illud eſt verbū
intellectus poſſibilis: qd̄ intellectus poſſibilis dicit per
actum ſuū: ſed per ſuū actū intelligendi non dicit ſpēꝫ
intelligibilem: q2 illa eſt p̄n^m actus: nec dicit actū met:
q2 tunc oīs actus intellectus eſſet reflexus: ergo dic̄ ali
quid: qd̄ terminat actum intelligendi. ſ. ꝯceptū qui im/
mediate intellectionē terminat. ſicut calor calefactio/
neꝫ. Hec eſt mens ſci Tho. de potētia dei. q. 8. ar. 1. vbi
ſic ait. (Intellect⁹ ī itelligēdo ordinē ad quattuor br̄e
pōt. ſ. ad rē que intelligit̄: ad ſpēꝫ intelligibilē: qua ītel/
ctus fit in actu: ⁊ ad ſuū intelligere: ⁊ ad ꝯceptionē ītel
lectus: que q̄dem ꝯceptio a tribus p̄dictis differt. A re
quidē intellecta: q2 res intellecta interdū eſt extra itel
lectum: conceptio aūt intellectus non eſt niſi in intelle
ctu: ⁊ iterū ꝯceptio intellectus ordinat̄ ad rem intelle/
ctam ſicut ad finē: propter hoc. n. intellectus ꝯceptōeꝫ
rei in ſe format: vt rē intellectā cognoſcat. Differt autē
a ſpē intelligibili: namꝫ ſpēs intelligibilis: qua fit intelle/
ctus in actu: ꝯſideratur vt p̄n^m actionis intellectus: cuꝫ
oē agens agat ſm̄ q̄ eſt in actu: in actu aūt fit per aliq̄ꝫ
formā: quā opꝫ eſſe actionis p̄n^m: differt aūt ab actione
intellectus: q2 p̄dicta ꝯceptio conſiderat̄ vt termin⁹ ac
tionis: ⁊ quaſi qdd̄am per ipſam ꝯſtitutum. Intellect⁹
enim ſua actione format rei diffinitionē: vel ꝓpoſitio
nem affirmatiuā: aut negationē. Hec aūt ꝯceptio intel
lectus in nobis ꝓprie dr̄ verbuꝫ: hoc. n. eſt q̄ verbo ex
teriori ſignat̄: vox. n. exterior neqꝫ ſignat ip̄m intelle/
ctum: neqꝫ ſpēm intelligibilē: neqꝫ actū intellectus: ſꝫ
intellectus ꝯceptionē: qua mediante refert̄ ad reꝫ: hꝰ
igit̄ ꝯceptio ſiue verbū: qua intellectus noſter itelligit
rem aliā a ſe: ab alio orit̄: ⁊ aliud repn̄tat. Orit̄ q̄dem
ab intellectu per ſuū actū. eſt v̄o ſimilitudo rei intelle/
cte. Cū vero intellectus ſeip̄m intelligit: verbuꝫ p̄dictū
ſiue ꝯceptio eiuſdē eſt ꝓpago ⁊ ſimilitudo. ſ. intellect⁹
ſeip̄m intelligentis: ⁊ hoc ideo ꝯtingit: q2 effect⁹ aſſimi
latur cāe ſm̄ ſuam formā: forma aūt intellectus ē res
intellecta: ⁊ ideo verbū qd̄ oritur ab intellectu eſt ſimi
litudo rei intellecte: ſiue ſit idē qd̄ intellectus: ſiue aliud:

Duran. hic ⁊ Pet. q. 4. ⁊ Hera. quoli. 6. tenent q̄ v̄bū ſit realr̄ ī tellectō Sco. ēt hic ⁊ quol. 1. arti. 3. 13 q̄ omnis notitia actualis ī quantū decla ratiua eſt verbum Aureo. d. 3. dicit q̄ ē res intellecta pro vt hꝫ eſſe apparens in intellectu.

hꝰ aūt verbū noſtri intellectus eſt q̄dem extrinſecum
ab eſſe ipſius intellectus: non eſt. n. de eſſentia eius: ſꝫ
eſt quaſi paſſio ipſius: non tn̄ eſt extrinſecū ab ipſo itel
ligere intellectus: cū ipſum intelligere cōpleri non poſ/
ſit ſine verbo p̄dicto. Si ergo aliquis intellectus ſit: cu
ius intelligere ſit ſuū eſſe: oportebit q̄ verbū illud nō
ſit extrinſecū ab eſſe ipſius intellectus: ſicut nec ab in/
telligere: hꝰ aūt eſt intellectus diuin⁹: in deo. n. eſt ideꝫ
eſſe ⁊ intelligere: opꝫ igit̄ q̄ verbū eius non ſit extra eſ
ſentiam eius: ſed ei coeſſentiale.) ¶ Eandē ſn̄iaꝫ pōit
de veritate. q. 4. ar. 1. vbi dicit triplex v̄bū. ſ. verbū cor/
dis ſine voce ꝓlatum: qd̄ non eſt aliud niſi illud qd̄ p
intellectum ꝯcipit̄: ad qd̄ ſignandū verbum exterius
profert̄. Item exemplar exterioris verbi: ⁊ hoc dr̄ ver/
bum interius: qd̄ hꝫ imaginem vocis. Et verbum exte
rius exp̄ſſum: qd̄ dr̄ verbum vocis. Articulo autēꝫ 2°.
expreſſius ponit ſupradicta. ſ. q̄ verbuꝫ intellectus no
ſtri eſt illud: ad qd̄ op̄atio intellectus noſtri terminat̄:
qd̄ eſt ip̄m intellectū: quod dr̄ conceptio intellectus: ſi
ue ſit conceptio ſignabilis per vocem incōplexā: vt ac/
cidit quando intellectus format q̄dditates rex: ſiue p
vocem complexam: qd̄ accidit qn̄ intellectus cōponit
⁊ diuidit. Et poſt ſubdit: q̄ ipſa conceptio eſt effect⁹ ac/
tus intelligēdi: ⁊ q̄ verbū intellectus in nobis duo hꝫ
de rōne ſua. ſ. q̄ eſt intellectū: ⁊ q̄ eſt ab alio exp̄ſſum.
¶ Idē pōit. q. 3. art. 2. (Forma in intellectu hꝫ eſſe du
pliciter. Uno mō ita q̄ ſit p̄n^m actus intelligendi: ſicut
forma que eſt intelligentis inq̄ntum eſt intelligens: ⁊
hec eſt ſimilitudo intellecti ab eo. Alio modo ita q̄ ſit
terminus actus intelligendi: ſicut artifex intelligendo
excogitat formā domus: ⁊ cum illa forma ſit excogita
ta per actū intelligendi: ⁊ quaſi per actū effecta nō pōt
eſſe p̄n^m actus intelligendi: vt ſit p̄mū quo intellectus
itelligit: ſed magis ſe hꝫ vt intellectū: quo intelligens
aliqd operat̄: nihilominus tn̄ forma p̄dicta eſt 2^m: quo
intelligit̄: q2 p formaꝫ excogitatā artifex intelligit q̄d
operandū ſit: ſicut in intellectu ſpeculatiuo videmus
q̄ ſpēs qua intellectus informat̄ vt intelligat actu eſt
p̄mum: quo intelligit̄. Ex hoc aūt q̄ effectus in actu p
talē formā op̄ari pōt iā formando q̄dditates rex ⁊ cō
ponendo ⁊ diuidēdo: vn̄ ipſa quidditas formata in in/
tellectu: vel ēt cōpoſitio ⁊ diuiſio eſt qdd̄ā operatū ipi
us: per qd̄ tn̄ itellectus venit in cognitionē rei exterio/
ris: ⁊ ſic ē 2^m quo itelligit̄.) Hec ille. ¶ Eandē tꝫ ſn̄iaꝫ
p̄ma parte. q. 34. arti. 1. vbi ponit quadruplex verbuꝫ.
(Sciendū (inq̄t) q̄ verbū tripl'r in nobis ꝓprie dicit̄:
Quarto aūt mō dr̄ improprie ſiue figuratiue: manifeſti⁹
aūt ⁊ cōius in nobis dr̄ verbum qd̄ voce ꝓfert̄: qd̄ qui
dem ab interiori ꝓcedit q̄ntum ad duo: que in v̄bo ex/
teriori inueniunt̄. ſ. vox ip̄a ⁊ ſignatio: vox. n. ſignat cō
ceptuꝫ intellectus ſm̄ ph̄m p̄mo periarmenias: ⁊ iterū
vox ex ſignatione vel imaginatiōe ꝓcedit: vt in lib. de
aīa dr̄. Uox aūt que nō eſt ſignatiua verbū dici nō po Tex. cō. 90.
teſt. Ex hoc aūt dicit̄ vox exterior: q2 ſignat interioreꝫ
mentis ꝯceptū: ſic ergo p̄mo ⁊ p̄ncipaliter interior mē
tis ꝯceptus verbū dr̄. Secundario ipſa vox interioris
cōceptus ſignatiua. Tertio ipſa vocis imaginatio ver/
bum dr̄: ⁊ hos tres modos verbi ponit Dama. Dr̄ aūt
figurate. quarto mō verbū illud: qd̄ verbo ſignat̄ vel
efficit̄: ſicut ꝯſueuimus dicere: hoc eſt verbū qd̄ dixi ti
bi: vel qd̄ mandauit rex demonſtrato aliquo: q̄ verbo
ſignatū eſt: vel ſimpl'r enunciantis: vel etiā imperan/
tis: dr̄ aūt ꝓprie verbum in deo ſm̄ q̄ verbū ſignat cō
ceptū intellectus.) Hec ille. ¶ Eandē ſil'r diſtinctōeꝫ
quo ad tria mēbra ponit p̄ ſen. di. 27. q. 7. arti. 1. Dicit.

enim q̄

n. ꝙ triplex verbũ inuenit̃ in nobis. ſ. cordis: ⁊ vocis: ⁊ qḋ hꝫ imaginẽ vocis. Primo mõ dictũ verbũ. ſ. cordis illud a quibuſdã appellat̃ verbum rei: q2 eſt imediata ſimilitudo rei: a Damaſ. aũt vocat̃ nãlis itellectus motus velut lux eius ⁊ ſplendor: ab Augu. aũt dr̃ verbum aĩo impſſum. Sed verbũ ſcḋo mõ dictũ. ſ. qḋ eſt in corporali actione per motũ lingue ⁊ alioꝝ inſtroꝝ corporalium: diciturqꝫ verbũ vocis: appellat̃ a Damaſ. nũcius intelligentie: ⁊ ab Augu. verbũ cuꝫ ſyllabis ꝓnũciatum. Uerbum aũt tertio mõ dictũ. ſ. qḋ eſt in imaginatione: qñ quis imaginat̃ voces: quibus ↄceptum intellectus ꝓferre valeat: vocat̃ verbum ſpẽi ⁊ vocis: ⁊ a Damaſ. dr̃ verbum in corde enunciatũ: ⁊ ab Auguſt. verbũ cũ ſyllabis cogitatũ. Dicit ẽt ꝙ in operationib⁹ itellectus eſt quidã gradus. Primo. n. eſt ſimplex intuitus intellectus in cognitione intelligibilis: ⁊ hoc nõdũ hꝫ rõnem verbi. Scḋo eſt ibi ordinatio illius intelligibilis ad manifeſtationẽ vel alterius ſm ꝙ aliquis loquit̃ alteri: vel ſui ipſius ſm ꝙ aliquis loquit̃ ſibiipſi. Et h̃ p̃mo accipit rõnẽ vbi: vñ verbũ nihil aliud dicit q̃ꝫ quandã emanationẽ ab intellectu ꝑ modũ manifeſtãtis: ⁊ q2 põt eſſe duplex veri intuitus: vel. ſ. veri ſimplr̃: vel vlterius ſm ꝙ verꝫ extendit̃ in bonũ ⁊ ↄueniens: ⁊ hec eſt ꝑfecta apphenſio: iõ eſt duplex verbũ. ſ. vbũ rei ꝓlate: que plꝫ ꝙ ſpirat amorẽ: ⁊ hoc eſt vbum ꝑfectũ: ⁊ verbũ rei que diſplicet: vñ Aug. dicit: ꝙ vbũ dr̃ in aĩo impſſuꝫ. q̃uis res ipſa diſpliceat: aut nõ placeat.) Hec ille.

Cõtradictio nis apparẽtis ſolutio.

¶ Sciendũ tñ: ꝙ in articulo ſeq̃nti vr̃ ponere: ꝙ ſpẽs intelligibilis ſit verbũ: in quo vr̃ p̃dictis ↄ̃dicere: ſed bñ ↄſideranti pꝫ: ꝙ non ↄ̃dicit: non. n. intelligit ꝙ verbũ ſit ſpẽs actui p̃uia: ⁊ que ↄſiderat̃ vt p̃n^m^ act⁹ intelligendi: ſed loquit̃ de ſpẽ ↄcepta in intellectu ⁊ ordinata ad manifeſtationẽ: vel ad ſe: vel ad alteꝝ. Sit ergo p̃ma ↄ̃ huius articuli: ꝙ verbũ intellectus nr̃i non ẽ actus intelligendi: nec ſpẽs actui p̃uia. ſed cõceptio: ad quaꝫ actus intelligendi terminat̃. Iſtam ↄ̃nẽ ponit p̃mo ↄ̃ Genti. ca. 54. ⁊ lib. 4. ca°. xi. ¶ Scḋa ↄ̃. Licet oẽ intelligere in nobis ſit dicere: non tñ in deo in hũc ſenſum: ꝙ q̃cunqꝫ ꝑſona intelligit eadẽ ꝑſona ꝓprie dicit. Iſtam ↄcl'onẽ ponit ſctũs Tho. de veritate. q. 4. arti. 2°. ad 5^m^. (In nobis (inq̃t) dicere nõ ſolũ ſignat intelligere: ſed intelligere cũ hoc: ꝙ eſt ex ſe exprimere aliquã ↄceptionẽ: nec alr̃ poſſumus intelligere: niſi h⁹ cõceptionẽ exprimendo: ⁊ ideo oẽ intelligere in nobis ꝓprie loquendo eſt dicere: ſed deus põt intelligere ſine hoc: ꝙ aliqḋ ex ipſo ꝓcedat ſm rẽ: q2 in eo idẽ eſt intelligẽs: ⁊ intellectũ: ⁊ intelligere: qḋ in nobis nõ accidit: ⁊ iõ nõ oẽ intelligere in deo ꝓprie loquẽdo dr̃ dicere.) Hec ille.

Dicere ĩ nobis qḋ ſignificet.

¶ Et intendit ꝙ dicere includit intelligere: ⁊ cũ hoc relationẽ originis: ⁊ iõ ſoli patri cõuenit dicere.

Intelligere differt a dicere

¶ Eandẽ ↄ̃nem põit p̃te p̃ma. q. 34. arti. 1. ad 3^m^. (Intelligere (inquit) ⁊ dicere differũt: nam intelligere importat ſolam habitudinem intelligentis ad rem intellectam: in qua nulla rõ originis ĩportat̃: ſed dicere importat p̃ncipalr̃ habitudineꝫ ad verbũ ↄceptum: nihil. n. aliud eſt dicere q̃ꝫ ꝓferre verbũ: ⁊ mediante vbo importat habitudinẽ ad rẽ intellectã: que vbo ꝓlato manifeſtat̃ intelligenti: ⁊ ſic ſola ꝑſona: que ꝓfert verbũ eſt dicens in diuinis: cũ tñ ſingula ꝑſonaꝝ ſit intellecta: ⁊ intelligẽs: ⁊ per ↄñs verbo dicta.) Hec ille. ¶ Tertia ↄcl'o. In diuinis eſt verbũ: qḋ ꝓducit̃ per actũ intellectus paterni. Iſta ↄ̃ ſequit̃ ex p̃dicta: quam ẽt ponit ſanctus Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 5°. (De rõne (inq̃t) eius qḋ eſt intelligere: eſt ꝙ ſit intelligẽs ⁊ intellectũ: illud aũt qḋ eſt ꝑ ſe intellectũ: nõ eſt res illa: cuius noticia per intellectũ habet̃: cũ illa q̃nqꝫ ſit intellecta in potentia tm̃: ⁊ ſit extra intelligentẽ: ſicut cuꝫ hõ intelligit res mãles. vt aĩal: vel lapideꝫ: aut aliqḋ h⁹: cum tñ oporteat ꝙ intellectũ ſit in intelligente: ſitqꝫ vnũ cuꝫ ipſo: neqꝫ ẽt intellectum ꝑ ſe eſt ſilitudo rei intellecte per quã informat̃ intellectus ad intelligendũ. Intellectus. n. non põt intelligere: niſi ſm ꝙ ſit actu per hanc ſilitudinẽ: ſicut nec aliqḋ aliud põt op̃ari ſm ꝙ eſt in potentia: ſed ſm ꝙ ſit actu per aliquã formã. Hec igit̃ ſilitudo ſe hꝫ in intelligendo ſicut intelligendi p̃n^m^: vt calor eſt p̃n^m^ calefactionis: non vt intelligendi terminus: hoc ergo eſt p̃mo ⁊ per ſe intellectũ qḋ intellect⁹ in ſeipſo ↄcipit de re intellecta: ſiue illud ſit diffinitio: ſiue aliqua enunciatio ſm ꝙ ponunt̃ due op̃ationes intellectus 3°. de aĩa: hoc aũt ſic ab intellectu conceptum dr̃ verbum interius: hoc. n. eſt qḋ ſignat̃ per vocẽ: non enim vox exterior ſignat ipꝫ intellectũ: aut formã ipſius intelligibilẽ: aut ipm intelligere: ſed ↄceptum intellectus: quo mediãte ſignat rẽ: vt cũ dico hõ vel hõ eſt aĩal: ⁊ q̃ꝫtum ad hoc non differt vtrũ intellectus intelligat aliud a ſe: ſicut. n. cũ itelligit aliud a ſe format cõceptum illius rei: qḋ voce ſignat̃: ita cũ intelligit ſeipꝫ format ↄceptũ ſui: qḋ ẽt voce põt exprimere: cũ igitur in deo ſit intelligere: ⁊ intelligẽdo ſeip̃m intelligat oĩa alia: opꝫ ꝙ in ipſo ponat̃ eſſe ↄceptio intellectus: que ẽ abſolute de rõne eius: qḋ eſt intelligere. Si autẽ poſſemus cõprehendere intelligere diuinum qḋ ⁊ q̃uo eſt: ſicut cõprehendimus intelligere noſtrum: non eſſꝫ ſupra rõnem ↄceptio verbi diuini: ſicut neqꝫ ↄceptio verbi humani: poſſum tñ ſcire quid non ſit. ⁊ q̃uo non ſit illud intelligere: per qḋ poſſumus ſcire dñiam verbi cõcepti a deo. ⁊ verbi concepti ab intellectu noſtro. Scimus. n. p̃mo: ꝙ in deo eſt vnum tm̃ intelligere nõ multiplex: ſicut in nobis: aliud eſt. n. intelligere noſtrũ: quo intelligimus lapidẽ: ⁊ quo intelligimus plantã: ſꝫ vnũ eſt dei intelligere: quo deus intelligit ſe ⁊ alia oĩa: ⁊ iõ intellectus noſter ↄcipit multa verba: ſed verbum cõceptum a deo eſt vnũ tm̃. Iteꝝ intellectus noſter imperfecte plerũqꝫ intelligit ⁊ ſeip̃m ⁊ alia: intelligere autẽ diuinũ non põt eſſe imperfectũ: vñ diuinũ verbũ eſt ꝑfectum perfecte oĩa repñtans: verbum aũt nr̃m freq̃nter eſt impfectum. Iteꝝ in intellectu noſtro aliud ẽ intelligere. aliud eſt eſſe: ⁊ iõ verbũ ↄceptũ in intellectu noſtro: cũ ꝓcedat ab intellectu inq̃ꝫtum eſt intelligẽs non vnit̃ ei in nã: ſed ſolũ intelligere. Intelligere autẽ dei eſt eſſe eius: vñ verbũ qḋ ꝓcedit ab eo inq̃ꝫtũ eſt intelligens ꝓcedit ab eo inq̃ꝫtũ eſt exiſtens: ⁊ ꝓpter hoc verbũ cõceptum hꝫ eandẽ eſſentiã ⁊ nãm. quã intellectus cõcipiens: ⁊ q2 qḋ recipit nãm in rebus viuentib⁹ dicitur genitum ⁊ filius: verbum diuinuꝫ dicitur genitus ⁊ filius: verbum autem noſtruꝫ non põt dici genituꝫ ab intellectu nr̃o: nec eius filius niſi metaphorice: ſic ergo relinquit̃ ꝙ cũ verbũ intellectus noſtri ab intellectu differat in duobus. ſ. in hoc ꝙ eſt ab eo: ⁊ eſt alterius nãe: ſubtracta a verbo diuino nãe dñia: vt oſtenſum eſt: relinquit̃ ꝙ ſit dñia ſm hoc ſoluꝫ ꝙ ab alio.) Hec ille in forma. ¶ Quarta ↄ̃. Licet verbũ in diuinis poſſit ſumi eſſentialr̃: tñ ꝓprie loquendo eſt nomẽ perſonale ⁊ non eſſentiale. Prima pars pꝫ: nã vbum ſiue dicat̃ operatio intelligendi: vel ipſa ſpẽs: aut cõceptus intellectus ſiue vtreqꝫ iſtoꝝ: impoſſibile eſt aliquẽ intelligere: vtrũqꝫ. n. iſtoꝝ eſt id: quo quis formalr̃ intelligit: ⁊ iõ impoſſibile eſt ꝙ hoc mõ accipiendo verbuꝫ aliquis formalr̃ intelligat niſi verbo itellectus ſui: qḋ ſit eius operatio: vel rõ operationis ad eaꝫ ſe hñs: ſicut

Tex. cõ. xxi.

Differũt noſtrũ intelligere ⁊ intelligere diuinum.

mediū cognoſcendi: vñ cū pater intelligat ſi non eſſet in diuinis verbū niſi perſonale qḋ eſt filius: oporteret ꝙ pater intelligeret filio quaſi formalr̄: qḋ eſt incōueniens: ⁊ ideo opꝫ dicere ꝙ verbuꝫ in diuinis duplr̄ accipi. ſ. eſſentialr̄ ⁊ perſonalr̄: ſicut ⁊ amor qḋ eſt ꝓpriū nomen ſpūs ſancti: cum. n. verbū cordis qḋ eſt ſilitudo ipſius rei intellecte ꝓut eſt ꝯcepta in intellectu: ⁊ ordinata ad manifeſtationē vel ad ſe vel ad aliū. Ita ſpēs in diuinis pōt accipi duplr̄: vel ſm ꝙ dicit illud: q̄ aliquid formalr̄ in diuinis intelligit̄: ⁊ ſic cum ipſa eſſentia ꝑ ſeipſam intelligat̄ ⁊ manifeſtet̄: ipſa eſſentia erit verbū: ⁊ ſic verbū: ⁊ intellectus: ⁊ id cuius eſt v̄bū non differunt ibi niſi ſm rōnem: ſicut in diuinis nō differt quo intelligit̄: ⁊ qḋ intelligit̄: ⁊ qḋ intelligit: vel ſm ꝙ conceptus: vl̄ ſpēs noīat aliquid diſtinctū ab eo realr̄: cuius ſimilitudinē gerit: ⁊ ſic verbuꝫ dr̄ perſonalr̄ ⁊ cōuenit filio: in quo manifeſtat̄ pr̄: ſicut ṗncipium in eo qḋ eſt a ṗncipio per modū intellectus ꝓcedens.) Hec ſunt verba in forma ſancti Tho. ṗmo ſen. diſ. 27. q. 2. ar. 2°. Et ſic pꝫ ṗma pars ꝯnis. ¶ Sed 2ª ps ꝓbat̄ ſic per eundē in de veritate. q. 4. arti. 2. Uerbū intellectꝰ in nobis duo hꝫ. ſ. ꝙ ē itellectū ⁊ ꝙ ē ab alio expꝛſſuꝫ: ſi ergo ſm vtriuſqꝫ ſimilitudinē verbū dicat̄ in diuinis: tunc non ſolū importabit̄ per nomē verbi ꝓceſſus rōnis: ſed ēt rei. Si aūt ſm ſilitudinē alterius tm̄. ſ. ꝙ eſt intellectū: ſic hoc nomen verbū in diuinis nō importabit ꝓceſſum realem: ſed rōnis tm̄: ſicut ⁊ hoc nomen intellectum: ſed hoc nō erit ſm ꝓpriam ſui acceptioneꝫ: qꝛ ſi aliqd eoꝝ que ſunt de rōne alicuius auferat̄: iam non erit ꝓpria acceptio: vñ ſi verbū ꝓprie accipiat̄ in diuinis non dr̄ niſi ꝑſonalr̄. Si aūt accipiat̄ cōiter: poterit ēt dici eſſentialr̄: ſed qꝛ tn̄ noībus eſt vtendum vt plures ſm phm̄: viſus eſt maxie emulādus in ſignationibus noīum: ⁊ qꝛ oēs ſancti vtunt̄ cōiter noīe verbi ꝓut ꝑſonalr̄ dr̄ n ïō hoc magis dicēdū eſt: ꝙ perſonalr̄ dicat̄.) Hec ille. ¶ Idē ponit ṗma parte. q. 34. arti. 1. ait. n. (Ipſe ꝯceptus cordis de rōe ſua hꝫ ꝙ ab alio ꝓcedat. ſ. a noticia ꝯcipientis: vñ verbū ſm ꝙ ꝓprie dr̄ in diuinis ſignat aliqd ab alio ꝓcedēs qḋ ꝑtinet ad rōnem noīum ꝑſonalium in diuinis: eo ꝙ diuine ꝑſone diſtinguunt̄ ſm originē: vñ opꝫ ꝙ nomen verbi ſꝫ ꝙ ꝓprie dr̄ in diuinis non accipiat̄ eſſentialr̄: ſed ꝑſonaliter tm̄.) Hec ille. ¶ Et ſi arguat̄ ꝙ verbū nō ſit ꝓprie qd ꝑſonale: qꝛ ꝑ v̄buꝫ pr̄ formalr̄ intelligit: ſꝫ filiū nō formalr̄ itelligit: igr̄ filius nō ꝓprie ē v̄bū. Rn̄det̄ ꝙ vbi verbū eſt alterius eſſentie a dicente: maior eſt vra: tunc enim intellectus dicēs aliquid pōt dr̄e formalr̄ a v̄bo: ſed vbi dicens cōicat eandē eſſentiā verbo ſuo: tūc verbum non pōt eſſe ipſi dicenti formalis rō intelligendi: aut aliud faciēdi: qꝛ non per eſſentiā quā accepit: qꝛ illam habebat dicēs: poſtq̄ꝫ cōicaret eā ṗoritate rōnis: nec per aliam eſſentiaꝫ: qꝛ non hꝫ aliam q̄ꝫ dicens: ⁊ ſic non eſt ꝓprie de rōne verbi: ꝙ per ipm̄ formalr̄ dicēs illud verbū intelligat: veꝝ illud quo intelligens intelligit formalr̄ tanq̄ꝫ ſpē vel obiecto ṗmario pōt quodā modo dici verbū: vt pꝫ in ṗma parte ꝯnis. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ lꝫ pater non intelligat formalr̄ per filiū tanq̄ꝫ per ſpēm vel mediū cognoſcendi: tn̄ ꝯcedit̄ ꝙ pater intelligit in filio ſeipm̄: ⁊ oīa alia inq̄ꝫtū videt filiū eſſe ſilitudinē ſuam ⁊ oīum alioꝝ: ſicut ṗncipium vr̄ in eo cuius eſt: q̄ꝫuis ēt ṗnm̄ in ſeipſo videat̄: poſſum. n. videre dolem in ſua imaginatione: q̄ꝫuis ēt ipſum ꝑ ſeipm̄ videam. ⁊ ita ēt q̄ꝫuis pater ſeipm̄ videat in ſe ⁊ oīa alia: tamen omnia pōt videre in filio ⁊ ſeipm̄: ſicut ⁊ ſeipſꝫ videre pōt in creatura inq̄ꝫtum ipm̄ creatura repitat̄

Uerbum noſtruꝫ duo hꝫ.

Pater intelligit ſeipſuꝫ i filio.

q̄ꝫuis impfecte. Uerba ſunt ſancti Tho. ṗmo ſen. diſt. 27. q. 2. arti. 2°. ad 4m. ¶ Quinta ꝓ. Uerbū dicit reſpectum ad creaturas nō ex ſua ꝓprietate ꝑſonali: ſed rōne eſſentie: que includit̄ in ſignato ꝑſone. Hanc ponit ſctūs doctor pª pte. q. 34. arti. 3°. ad pm. (In noīe (inqt) perſone importat̄ nā oblique: nā ꝑſona eſt rōnalis nature indiuidua ſubā: in noīe igit̄ diuine ꝑſone q̄ꝫtū ad relationē non importat̄ reſpectus ad creaturas: ſed importat̄ in eo qḋ ꝑtinet ad nām: ſicut. n. ꝓpriuꝫ eſt filio ꝙ ſit filius: ita ꝓprium eſt ei ꝙ ſit genitus deus: vel genitus creator: ⁊ per hunc modum importat̄ relatio ad creaturā in noīe verbi.) Hec ille. Et de veritate. q. 4. arti. 5. dicit. (Hoc nomē verbū imponit̄ ad ſignanduꝫ aliquid abſolutū cū reſpectu adiūcto: eſt. n. verbū idē qḋ ſapia genita: vt dicit Augu nec ob hoc impedit̄: qn verbuꝫ ꝑſonaliter dicat̄: qꝛ ſicut ꝑſonalr̄ dr̄ pater: ita ⁊ deus generans: vel deus genitus: ꝯtingit aūt vt aliqua res abſoluta ad plura poſſit hēre reſpectū: ⁊ inde eſt ꝙ nomē illud qḋ imponit̄ ad ſignandū aliqd abſolutuꝫ: ad qḋ ſeqtur aliqs reſpectꝰ pōt ad pla dici relatiue: ſm ꝙ ſcia dr̄ relatiue ad ſcibile inq̄ꝫtū eſt ſcia: ſed inq̄ꝫtuꝫ eſt accñs qḋdam vel forma refert̄ ad ſcientē. Ita etiā hoc nomen verbum hꝫ reſpectū ad dicentē: ⁊ ad illud qḋ v̄bo dr̄: ad qḋ pōt dici duplr̄: vno mō ſm ꝯuertētiā noīs: ⁊ ſic v̄buꝫ dr̄ ad dictū: alio mō ſicut ad rē cui conuenit rō dicti: ⁊ qꝛ pater ṗncipalr̄ dicit ſe gnando v̄buꝫ ſuum: ⁊ ex ꝯñti dicit creaturas: ideo ṗncipaliter: ⁊ quaſi per ſe v̄bum refert̄ ad prēm: ſed ex ꝯñti ⁊ quaſi ꝑ accidens refert̄ ad creaturā: accidit. n. verbo vt per ipm̄ creatura dicat̄.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 4m dicit. (Q2 ex illa pte: qua hoc nomen v̄bum aliquid abſolutū dicit hꝫ habitudinē cāuſalitatis ad creaturā: ſed ex reſpectu realis originis: quē importat efficit̄ perſonale: ex quo reſpectū ad creaturā non hꝫ.) Hec ille. ¶ Sciendum tn̄ ꝙ ṗmo ſen. diſ. 27. q. 2. arti. 3. vr̄ aliter dicere. Ait. n. (Q2 v̄bū nō ſemꝑ dicit reſpectū ad creaturā: ſed qñqꝫ dr̄ cū reſpectu: ⁊ qñqꝫ ſine reſpectu: qḋ ſic pꝫ: verbum. n. ſiue dicat̄ perſonaliter: ſiue eſſentialiter eſt ſpēs concepta: in qua eſt ſimilitudo eius qḋ dr̄ ⁊ dicentis: quando aliquis ſeipm̄ dicit: cōſtat aūt ꝙ diuina eſſentia: ſiue pater prehabuit i ſe ſimilitudinē oīs creature: ſicut exemplar: vnde illud qḋ ſignat̄ vt ſpecies vel ſimilitudo patris: aut diuine eſſentie: ſi perfecta ſit ſimilitudo continebit in ſe ſimilitudinē omniū reꝝ: ſed q̄ꝫuis aliquid ſit ſpēs vel ſimilitudo alterius: nō tamen oportet ꝙ ſemper qñ conuertit̄ in ſpeciem conuertat̄ in illud: cuius eſt ſpēs vel ſimilitudo: qꝛ in ſpecieꝫ vel imaginē contingit fieri conuerſionem dupliciter: vel ſm ꝙ eſt ſpecies talis rei: ⁊ tunc eadem eſt conuerſio in reꝫ: ⁊ in ſpēm rei: vel in ſpēm ſm ꝙ eſt res q̄dam: ⁊ ſic non opꝫ ꝙ eadē cōuerſione conuertat̄ quis per intellectum in ſpēm rei ⁊ in rem: ſicut qñ quis conſiderat imaginem inq̄ꝫtum eſt corpus lapideū: ⁊ non inq̄ꝫtuꝫ eſt ſimilitudo ſortis vel platonis. Dico igit̄ ꝙ cum deus ipſe ſit ſimilitudo vel ſpēs oīum rerum: dupliciter cōuerſio intellectus pōt fieri in ipſuꝫ: vel abſolute. ſ. ſm ꝙ eſt res q̄dam: vel inq̄ꝫtū eſt ſilitudo oīuꝫ reꝝ: ⁊ vtroqꝫ mō deus cognoſcit ſeipm̄: ⁊ ſupra ſe ꝯuertit̄: q̄ꝫuis non diuerſa: ſed vna opatione: vñ ſi v̄buꝫ accipiat̄ ꝓut ſeqtur intuitū intellectus diuini ſm ꝙ abſolute ſeipm̄ intuetꝰ ſic v̄bum abſolute dr̄ in diuinis ſine reſpectu ad creaturā: ſiue eſſentialr̄: ſiue perſonalr̄ dicat̄. Si aūt verbū ſequat̄ intuitū intellectus diuini ꝓut conuertit̄ ſupra ſe inq̄ꝫtū eſt ſimilitudo oīum reꝝ ⁊ exemplar: tunc in verbo accipit̄ reſpectus ad creaturā: vt eſt reſpectꝰ artis ad

Cōuerſio intellectus i ipſum duplr̄ fieri poteſt.

tis ad artificiata: ⁊ ſic ꝓprie verbo cõpetit rõ artis. Si tñ verbum accipiat̃ ſm ordinem manifeſtationis ad alteꝝ: ſic ſemꝑ dicit reſpectũ ad creaturã: q2 talis manifeſtatio diuini itellectus ẽ per eductionẽ creaturaꝝ.) Hec ille. Sed q2 illa que dicit in ſũma: ⁊ in q̃onibus diſputatis melius dicta videt̃: iõ dico ſicut prius. ¶ Sexta ↄ̈. Sicut verbũ ſi capiat̃ ꝓprie dr̃ perſonalr̃ in diuinis de ſolo filio: ita ⁊ imago. Cur. n. imago dicat̃ pſonaliter in diuinis ꝓbat ſcũs doctor prima pte. q. 35. arti. 1. (De rõne (inquit) imaginis eſt ſilitudo: non tñ q̃cũq3 ſilitudo ſufficit ad rõnẽ imaginis: ſed ſimilitudo que ẽ in ſpẽ rei: vel ſaltẽ i aliquo ſigno ſpẽi. Signũ aũt ſpẽi in rebus corporeis maxime vr̃ eſſe figura: videmus. n. q̇ diuerſoꝝ aialium ſm ſpẽm ſunt diuerſe figure: nõ autez diuerſi colores: vnde ſi depingat̃ color alicuius rei in pariete: non dr̃ eſſe imago niſi depingatur figura: ſ3 nec ipſa ſilitudo ſpẽi vel figure ſufficit ad rõnẽ imaginis: ſed requirit̃ originis vera rõ: q2 vt dicit Augu. 83. q̃onũ. Unũ ouũ non eſt imago alterius: q2 nõ eſt de illo expſſuz: ad hoc aũt q̇ aliquid ſit vere imago requirit̃: q̇ ab alio ꝓcedat ſile ei in ſpecie: vel ſaltẽ in ſigno ſpeciei: ea vo que ꝓceſſionẽ: ſiue originẽ important pſonalia ſunt: vnde imago eſt nomen pſonale.) Hec ille. S3 q̇ ſolũ ↄ̈ueniat filio: ꝓbat ibidẽ art. 2°. dicens. (Cum ſpũs ſcũs ſua ꝓceſſione accipiat naturam patris ſicut filius: non tñ dr̃ natus: ita etiam l3 accipiat ſimilẽ ſpẽ3 patris non dr̃ imago: q2 filius ꝓcedit vt verbũ: de cuius rõne eſt ſilitudo ſpẽi ad aliud: a q̃ ꝓcedit: non aũt de rõe amoris: q̄q3 hoc conueniat amori: qui eſt ſpũs ſcũs in quantũ eſt amor diuinus.) Hec ille. Et hec de ꝑ arti.

Similitudo de rõne imaginis eſt.

Cõtra pmaz ↄ̈cloñe Aur. primo ſenté. di. 9. q. 1. arti. 1. propoſitione. 3. Utrum ponẽda ſit for͛a exiſtens ſubiectiue in intellectu ad quam intellectus aſpiciat ⁊c.

Quantum ad ſcõm articulũ reſtat arguere cõtra ↄ̈nes. Et q̇dem ↄ̈ pmam ↄ̈nem arguit Aureo. pma q̃one none diſtinctionis huius primi ſic. Nulla for͛ exiſtens ſubiectiue in intellectu vel fantaſmate ponenda eſt: ad quã aſpiciat intellectus: cuius ꝓductio appellet̃ dictio: ergo tota poſitio: ⁊ oia que dicta ſunt de ipſo verbo falſa ſũt: ↄ̈ña nota eſt; ſed añs ꝓbat̃: q2 forma quã experimur nos aſpicere: dũ intelligimus roſa3 ſimplr̃: aut florẽ: nõ eſt aliq̇d reale inherẽs alicui: vel ſubſiſtens: ſed eſt ipſamet res hñs eſſe intentionale ↄ̈ſpicuũ ⁊ apparens: qd̾ ꝓbat̃: nulla. n. for͛ ſimpliciter non ſingularis: nec limitata põt eſſe inherens intellectui vel fantaſmati: nec eſſe ſubſiſtens: ſi. n. hoc daret̃: cũ forma ſimplr̃ infinita ſit: ⁊ adequans oia indiuidua ſequeret̃: q̇ eſſet aliqua res infinita inherẽs intellectui vel fantaſmati: vel ſubſiſtens pter pmaz formã que eſt deus: qd̾ eſt oino impoſſibile: ſed cõſtat q̇ roſa iſta: quã aſpicit intellectus: ⁊ forma iſta ſpecularis: que terminat mẽtis intuitũ: iſta nõ eſt nã ſingularis: ſ3 nã ſimplr̃ ⁊ q̇dditas tota: ↄ̈cipiendo. n. hoiez vel roſa3 nõ terminamus aſpectũ ad hanc roſam vel illam: ad hominem iſtũ vel illũ: ſed ad roſam vel hoiem ſimplr̃: g̃ iſta forma ſpecularis vel idolu3: vel ↄ̈ceptus non põt eſſe aliq̇d reale inherẽs intellectui vel fantaſmati: nec eſſe aliq̇d ſubſiſtens. ¶ Scdo ſic ꝓbat̃ eadẽ ꝓpoſitio ꝑ añte aſſumpta. Nulla forma nõ ſingularis h3 ſub3 ſingulare: cũ accña indiuiduent̃ in ſubiectis: ſed forma iſta ſpecularis: quã intellectus aſpicit non eſt ſingularis: imo eſt forma ſimplr̃: roſa3. n. ſimplr̃ intuemur nõ hanc vel illã roſam: ergo ſi eſt ſubiectiue in intellectu: non erit intellectus aliq̇d ſingulare: ſed aia ſimplr̃: ⁊ ꝑ ↄ̈ñs erit vnus intellectus in oibus: ⁊ redibit error Cõmentatoris. ¶ Tertio ſic ad idẽ. Illã roſam quã intellectus ſpeculr̃ aſpicit de ſingularibus ꝑdicat: ⁊ dr̃ verificari: dicit. n. de roſa viſa: q̇ eſt roſa quã añ ↄ̈cepit: ſed cõſtat: q̇ nulla res exiſtens in intellectu: vel fantaſmate vere enunciat̃ de roſis exñtibus extra: cũ ſit q̇odam accñs realr̃ diſtinctũ ab oibus indiuiduis: que ſunt ex̃: g̃ roſa iſta quã aſpicit intellectus tãq3 formã ſpecularez nõ eſt aliq̇d reale in itellectu: vel fantaſmate exñs ſubiectiue. ¶ Quarto ſic ad idez. Si ſit aliq̃ for͛ ſpecularis realr̃ inherens intellectui: ad quã terminet̃ aſpect⁹ intellectus. aut in illa vltimate q̇eſcit: aut ꝑ illã ad res extra ꝓcedit: ſed non põt dari p͛m: q2 tunc ſcie non eẽnt de rebus: ſed de talibus idolis: qd̾ oino eſt ficticiũ ⁊ abſurdũ. Nec 2m põt dari. Tũ q2 eſt ↄ̈ experientiam: nõ. n. experimur nos aſpicere formã roſe: ⁊ per eã vlterius ferri in roſa3. Tũ q2 p͛m obiectũ itellect⁹ eẽt aliq̇d exiſtẽs infra intellectũ ⁊ non extra: ⁊ eodẽ mõ primũ obiectũ habitus ſcientifici: ⁊ actus eius: qui eſt q̇eſcere: eẽt q̇dã forma ſpecularis accñtalis: ⁊ rediret q̄tum ad hoc error Platonis dicẽtis q̇ intellectus aſpicit ad exẽplar: ⁊ non ad res ipſas: ergo impoſſibile eſt: q̇ talis for͛ ſpecularis ponat̃. ¶ Quinto ſic ad idẽ. Nõ eſt ꝑhicũ pluralitatẽ reꝝ põere ſine cã: fruſtra. n. fit per plura: qd̾ poteſt fieri ꝑ pauciora: ſed nulla neceſſitas ducit ad ponẽdum talẽ formã: non. n. op3 eã ponere ad terminandu3 actũ intellectus: q2 non terminat eũ vltimate: cũ ꝑ eã tranſeat ſuꝑ rẽ extra: alioq̇n res extra nõ cognoſceret̃ a nobis: nec op3 eam ponere vt mediante ipſa res clarius cognoſcat̃: ſufficit. n. ad clarã noticiã potentia ⁊ act⁹ ⁊ ſilitudo mediãs inter potentiã ⁊ actũ: inter actũ vo ⁊ obiectũ non eſt neceſſe aliquã formã mediare: q̇nimo imperfectior eſſet noticia: ſicut p3 in viſione ſenſitiua: q̃ ꝑfectior eſt dũ attingit imediate obiectũ q̄3 dũ attingit mediante ſpeculo: aut aliquo ſpeculari: ergo ſi talis forma ponat̃ erit abſq3 oi cã ⁊ rõne: ⁊ ꝑ ↄ̈ñs vanũ ẽ eã ponere ⁊ ſuꝑfluũ in nã. ¶ Sexto ſic. Minus indiget reali termino opatio intellectus q̄3 opatio ſenſitiua: ſ3 opatio ſenſitiua nõ indiget reali termĩo: imo termiat̃ frequenter ad rẽ ipſam poſitã in eſſe apparẽti ſiue i eẽ intentionali: ſicut ꝑhs innuit 2° celi ⁊ mundi: vbi Cõmentator dicit cõmento. 104. q̇ circulatio: que appet in luna forſitã vr̃ alicui viſio ſine veritate: ⁊ non d3 aliquis dicere: q̇ ſit viſio tñ: q̃ ſi eſſet viſio appareret: ſicut apparet ex ſectiõe pyramidis viſus ad corpus lune in menſe: in augmentatione ⁊ diminutione videm⁹ lune: q̃ fit in ſectione eaꝝ: aliq̃n ↄ̈uexã: aliq̃n ꝑfundã: vult dicere Cõmentator q̇ de mente Ariſ. eſt illã figurã: ſ3 quã luna appet aliq̃n circularis: aliq̃n media nõ eſſe in reꝝ nã: ſed tñmõ apparere: ⁊ breuiter q̇ negat: q̇n actus viſionis poſſit ad apparentiã terminari: ↄ̈fiteri cogit̃: q̇ oia q̃ vident̃ vera ſunt: ↄ̈ quos diſputat Ari. 4° meta. q̇ ↄ̈dictoria eẽnt vera: cũ vni videat̃ ſic: ⁊ alteri aliter. Relinquit̃ ergo q̇ actus intellectus non terminet̃ ad formã ſpecularẽ hñtem eſſe reale: ſed ad rẽ extra hñtem eſſe intentionale. ¶ Septimo ſic. Opio fuit Auẽpace: vt p3 3°. de aia cõmẽto. 18. ⁊ cõmẽto. 43. q̇ intentiones imaginate recipiunt̃ in fantaſmate. ita q̇ forma illa erat ſubiectiue in fantaſmatibus. ſed illa forma itellecta nõ eſt niſi forma ſpecularis: quã mẽtis intuitu ſpeculamur. ergo iſti q̇ ponũt formã hõi ſpecularẽ eſſe forſitã ſubiue in fantaſmatib⁹. ſequunt̃ fãtaſiã Auẽpace. q̇ expſſe ↄ̈dicit ꝑho. vt dicit ibidẽ Commentator. Hec ſunt v͛ba Aure. in for͛ ibidẽ. ¶ Ad iſtõ etiam ꝓpoſitũ ꝓbandũ. ſ. q̇ per actũ intellectus nõ formatur aliq̇s ↄ̈ceptus in mẽte. ſed res intellecta ponit̃ ex̃ etiam in quodã eſſe ↄ̈ſpicuo addducit multa in 3° diſ. huius pmi. q. 3. Itẽ diſti. 27. q. 2. ſed iſtis ſolutis que recitata ſunt p3 rñſio ad alia. ¶ Ulterius arguit ↄ̈ ſcũ3 do

Tex. cõ. 104.

Tex. cõ. 9.

Cõtradictiones in. d. ſan. Tho. per argu. adductas.

etiorem ꝓbādo ꝙ ꝯdicat ſibi.qꝛ.ſ.vnū ponit in ſcripto
ꝛ oppoſitū i ſūma in mā iſta.ſ.de verbo. In ſcripto.n.
ponit ꝙ verbū dr̄ in diuinis eſſentialr̄ qn̄qꝫ.ꝛ perſona
liter qn̄qꝫ.in ſūma vero dicit ꝙ ſemꝑ tenet̄ perſonalr̄
ſi ꝓprie ſumat̄.Dicit ēt ſe ꝓbaſſe ꝙ nulla ſpēs vel ſili
tudo.q̄ eſt rō intelligēdi pōt dici verbū.Tū qꝛ noīe v̄
bi importat̄ relatio ad dicentem.Tum qꝛ de rōe ver
Duran.arti. ij.q.ij. huius diſ. bi eſt.ꝙ ſit ꝓles mentis ꝛ eius partus.Tum qꝛ opꝫ ꝙ
gignat̄ de ſcia nr̄a.¶ Scđo loco ꝯ eandem ꝯncꝫ.Du
ran.ꝛ Pet.de palude arguunt ſic.Per opationē intra
manentē nibil ꝯſtituit̄ vel ꝓducit̄:ſed intelligere ꝛ di
cere intellectuale ſunt opationes intra manētes:ergo
Tex.cō.16. per eas nibil ꝯſtituit̄ vel ꝓducit̄:maioꝛ pꝫ.9°.metap.
vbi pħs ponit dr̄iam inter opationē intra manentē:ꝛ
illā que tranſit vel exit:qꝛ per tranſeuntes extra ſemꝑ
aliqd ꝯſtituit̄:ſed per intra manentē nibil:minoꝛ pꝫ d
ſe:ergo ꝛc̄.¶ Si dicat̄ ꝙ pħs nō intendit ſimplr̄ dice
re:ꝙ per opationē intra manentē nibil oīno cōſtituit̄:
ſed ꝙ ſolū ꝑ eam nibil ex̄ ꝯſtituat̄:tn̄ intra operanteꝫ
bn̄ ꝯſtituit̄ aliqd.Non vꝫ:qꝛ abſurdū fuiſſet dicere il
lud:circa qđ nullus pōt dubitare:ſed ꝙ ꝑ operationeꝫ
intra manentē nibil extra ꝯſtituat̄ nullus vnq̄ꝫ dubi
tauit:opꝫ.n.ꝙ opatio attingat ſuū ꝓductū:qđ aūt itra
manet:nō attingit illud:qđ eſt extra:igit̄ non fuit intē
tio Ariſt.tn̄ dicere ꝙ per opationē imanentē nibil ex̄
ꝯſtituat̄:ſed ꝙ per eā nibil oīno ꝯſtituit̄:nec intra:nec
ex̄.¶ Itē textus ꝯdicit huic expoſitioni:dicit.n.ibidē
pħs:ꝙ opatio intra manens ipſa eſt finis.Et idem dr̄
ꝑmo ethi.ſed ꝯſtat:ꝙ ſi ꝑ eaꝫ ꝯſtituit̄ aliqs terminus
intra:ipſa opatio non eſſet finis:ſed potius res ꝓducta
per eā:opatio.n.eſt ꝓpter rem opatā.¶ Scđo.Qꝛ pn̄
cipium ꝓductiuū verbi aut eſt ſola ſpēs:aut ſpēs cuꝫ
intellectione ꝯfuſa.Non ſpēs ſola:qꝛ terminꝰ ꝓductio
nis non eſt ꝑfectioꝛ pn̄° ꝓductiuo:ſed verbū eſt ꝑfectiꝰ
ſpecie intelligibili:eo ꝙ ꝑfectius reꝫ repn̄tat:ergo pn̄m
eius ꝓductiuū nō pōt eſſe ſola ſpēs.Silr̄ nec ſpēs cū i
tellectione ꝯfuſa:qꝛ aut illa manent ſimul cū verbo ꝓ
ducto:aut nō.Non pōt dici ꝙ nō manent ſimul:qꝛ ceſ
ſante entitate pn̄cipij actiui ad entitatē verbi ceſſaret
ꝛ agere:ſed ceſſante agere ꝛ actione aū terminū actio
nis:ipoſſibile eſt terminū eſſe:ergo nullo mō eſſet ver
bum ſimul:niſi cū eo eſſet intellectio ꝯfuſa ꝛ ſpēs:ſi h̄
ſint eius pn̄cipia ꝓductiua:hoc aūt eſſe non pōt:qꝛ ver
bum non eſt ſine noticia exp̄ſſa:ſed noticia ꝯfuſa non
ſtat cū noticia ꝑfecta:igit̄ ꝛc̄.¶ Tertio ſic.Sicut ꝯtin
git intelligere ꝑus aliquā rē ꝯfuſe ꝛ imperfecte:deīde
ꝑfectius ꝛ exp̄ſſe:ita ꝯtingit nos ꝑus diligere rē aliquā
imꝑfecte.ꝛ poſtea ꝑfectius:ſed nullus ponit in volūta
te:ꝓter actū diligendi aliquā formā ꝓductā:nec facile
eſſet eā fingere:ergo nec ꝓter actū intelligendi dꝫ quis
ponere aliquā formā ꝓductā.¶ Quarto.Per actū vi
dendi nibil ꝯſtituit̄ intra videntē:ergo ꝑ actū itellectꝰ
nibil ꝯſtituit̄ intra intelligentē:aīs ſupponit̄.ꝓbatur
ꝯn̄a:qꝛ oēs opationes extra tranſeuntes:q̄uis alique
ſint alijs ꝑfectiores:oēs tn̄ hn̄t h̄ cōe:ꝙ ꝑ eas aliqd cō
ſtituit̄:ergo ſilr̄ oēs opationes intra manentes debent
hr̄e hoc cōe ꝙ per nullā:aut per oēs aliqd ꝓducat̄:dr̄ia
.n.ſm ꝑfectū ꝛ imꝑfectum non facit per ſe:ꝙ vnū ſit
ꝓductiuum:aliud non:ſed facit ꝙ ꝓductum:ſi qđ eſt
ſit magis vel minus ꝑfectum:ꝓpter quod ſi viſus eſt
imperfectioꝛ q̄ꝫ intellectus:non tn̄ ꝓpter hoc pōt di
ci:ꝙ per nullum actū viſus aliqd ꝓducat̄:per actum
aūt intellectus ꝓducat̄ aliquid.ſed ꝙ per vtrunqꝫ ni
bil.¶ Quinto.Forme que ſunt eiuſdē generis ꝓꝑinq
quanto ſunt ꝑfectiores:tāto ſunt magis actiue:ſed ſpe

cies intelligibilis:ꝛ v̄bum ſi ſit forma eiuſdē rei repn̄
tatiua:cuiuſmodi eſt ſpēs:ſunt eiuſdē generis:nulla.n.
rō eſt:nec ex ꝑte ſubi:nec obiecti:nec efficij:ꝙ ſint alte
rius:ꝛ alterius gn̄is:qꝛ vtraqꝫ eſt i eodē ſubo:ꝛ hn̄t idē
obiectū repn̄tare:ergo illa q̄ eſt ꝑfectioꝛ erit magis ac
tiua:ſed verbū eſt ꝑfectioꝛ forma q̄ꝫ ſpēs itelligibilis:
ergo ſi ſpēs intelligibilis:cū intellectu agente eſt ſuffi
ciens ꝓductiuū non ſolū actus intelligendi ꝯfuſi:ſꝫ ēt
cuiuſdā forme:que eſt aliud ab intelligere.q̄ dr̄ verbū:
fortiori rōne ipm̄ v̄bū cū intellectu agēte erit ſufficiēs
pn̄m ꝓductiuū:nō ſolū actus intelligendi exp̄ſſi:ſed ēt
vlterioris forme:que nō erit aliqđ intelligere ſꝫ v̄buꝫ:
ꝛ eodē mō iſtud 2m verbū erit ꝓductiuū tertij:ꝛ ſic i in
finitū:qđ eſt incōueniens:ergo intellectus agēs cū ſpē
non eſt ꝓductiuū alicuius forme:q̄ nō ſit ipꝫ intellige
re.¶ Si dicat̄ ꝙ nō oꝫ ꝓcedere in ifinitū:qꝛ v̄bū for
mat̄ ad hoc vt res exp̄ſſe cognoſcat̄:ꝛ iō ſi ꝑuētū ē ad
perfectā cognitionē rei:qua nō pōt ꝑfectioꝛ hr̄i:ceſſat
formatio v̄bi:ſicut cognitiones tendēdo ad ꝑfectū nō
ꝓcedunt in infinitū:iō nec formatio v̄bi.Hoc non vꝫ:
qꝛ ſi ꝯtingit ꝑuenire ad v̄bū ꝑfectiſſimū:quo nō ſit da
re ꝑfectius ſaltē hoc ſeqtur:ꝙ forma ꝑfectioꝛ non erit
eque actiua:ſicut forma minus ꝑfecta eiuſdē generis:
imo eiuſdem ſpēi:cū vnuꝫ v̄bum minus ꝑfectū ſit ꝓ
ductiuū alterius verbi magis ꝑfecti:v̄bum aūt ꝑfectiſ
ſimum nullius poteſt eſſe ꝓductiuuꝫ:nec ꝑfectioris:
qꝛ nō eſt dare ꝑfectius ꝑfectiſſimo:nec minus ꝑfecti:
qꝛ fruſtra fieret:nec equalr̄ ꝑfecti:qꝛ ſuꝑflueret.igitur.
¶ Sexto.Qꝛ cognoſcere eādē rē ꝑfectius:ꝛ minus ꝑ
fecte nō differūt ſm ſpēm.g̃ nec repn̄tare eā ꝑfectius:
ꝛ minus ꝑfecte:qualr̄ nec repn̄tatiua:ꝛ ſic ſpēs ꝛ v̄buꝫ
erunt eiuſdē rōnis.¶ Septimo.Illud qđ imediatius
exprimit̄ a re aliqua:exp̄ſſius eā repn̄tat:ſed ſpēs itel
ligibilis:ſi qua ſit in intellectu:vel illa q̄ eſt in fantaſia
imediatius exprimit̄ a re intellecta q̄ꝫ v̄bū ſm te:igit̄
ipſa exp̄ſſius repn̄tat rē q̄ꝫ verbū:ꝛ ꝑ ꝯn̄s ſufficit ad ex
preſſiorē cognitionē rei:nec ꝓꝑ hanc opꝫ ponere v̄buꝫ:
ꝓpter qđ tn̄ ſolū ponit̄.¶ Octauo.Qꝛ ſeqtur ſꝫ te:ꝙ
verbū qn̄qꝫ formet̄ ad hn̄dā cognitionē minus ꝑfectā:
qꝛ ſm te beati vidētes diuinā eſſentiā non formāt ver
bum ſyllogiſticū de eo:ꝓpter qđ aſſentiant alicui enū
ciationi:de qua ꝯtingat eos dubitare:qꝛ q̄tuꝫ ad ea:q̄
vident in deo non ꝯtingit eos dubitare.Nec formant
verbū de eo:per qđ videāt clare:q̄ ꝑus videbant obſcu
re:qꝛ in viſione btā nō eſt ꝓceſſus de ꝯfuſo ad clarū ꝛ
ꝑfectū.Nec vt videant aliquā rōnē:quā ꝑus nō vide
bant:qꝛ a pn̄° vnuſquiſqꝫ videt viſione beata:que viſu
rus eſt in ꝑpetuū:ſed formāt v̄bū:vt illa q̄ vidēt ſimul
ꝑfecte:ꝛ ſub diſtinctis rōnibus:vt ſunt attributa diuia
poſſint diuiſim ꝯſiderare ꝯſiderādo vnū nō ꝯſideran
do aliud:ſm quē modū beati vidētes deū qdā laudāt
eū vt ſapientiā:qdā vt iuſtitiā:ꝛ ſic de alijs attributis
qđ nō poſſent facere ꝑ ſolā viſionē beatā:ꝑ quā ſimul
videant ꝛ diſtincte oīa attributa diuina:ꝯſtat aūt ꝙ il
la cognitio:ꝑ quā ꝯſideramus tm̄ vnū attributū diui
num eſt iꝑfectioꝛ q̄ꝫ cognitio btā:ꝑ quā ꝯſideramus ſi
mul ꝛ nibilominus ꝑfecte ꝛ diſtincte oīa attributa:ꝛ tn̄
per illā oporteret formare verbū ſm te:ergo v̄bum ne
ceſſario format̄ ad hn̄dū cognitionē iꝑfectiorē:qđ ē ꝯ
te.¶ Nono.Verbū ſm te eſt obm̄ intellectus nō pn̄ci
pale:ſed ſicut forͣ ſpecularis:vel imago repn̄tatiua pn̄ Utrū verbū ſit forma rep̄ſētatiua obiecti princi.
cipalis obi:ſed hoc nō vr̄ verū ꝓꝑ tria.Primū eſt:qꝛ il
lud qđ eſt pͦ cognitū ꝛ rō cognoſcēdi alterꝰ:tale vr̄ eſſe
magis cognitū:vel ſaltē nō minus q̄ꝫ illud qđ repn̄tat̄
ꝛ cognoſcit̄ ꝑ ipm̄:ꝛ iſtud apparet in exēplo:qđ adducit̄
de forma

de forma ſpeculari ⁊ imagine:ſed verbū ſi ſit talis for
ma:qualē tu ponis:nō eſt magis cognitū ꝙ̄ res ꝑncipa
liter intellecta:imo minus:qn potius totalr̃ ignoratū:
ergo verbū nō eſt ī nobis q̄ſi forma ſpecularis vl̄ ima
go obiecta ītellectui ⁊ ꝑncipalis obiecti repn̄tatiua: mi
nor pꝫ:qꝛ oēs expimur cognoſcere rē:que eſt ꝑncipale
obm̄:puta hoīem eſſe aīal rōnale mortale:q̄ dr̃ eſſe co
gnitio per verbū:ſed ꝙ in nobis ſit aliqua forᵒ:ꝑ quaꝫ:
⁊ in qua ſicut ꝑ imaginē cognoſcimus hoīem eſſe aīal
rōnale mortale:nullus experit̄:imo de hoc dubitamꝰ
⁊ q̄rimus:nec vnq̄ꝫ clare inuenimus. ¶ Scðꝫ eſt.Qꝛ
non expimur:ꝙ intellectus nr̃ nec ſe:nec ſuos actꝰ:aut
habitus:aut ſpēs:ſi quas hēat:nec aliq̄ alia:que ponūt̄
in ipſo ſubiectiue pōt cognoſcere niſi ꝑ actū reflexū:ſi
.n.per actuꝫ rectū cognoſceret aliqđ illoꝝ: que ſunt in
ipſo ſubiue:intelligeret ſeip̄m actu recto: qꝛ alia intue
ret̄ in ſe:qđ eſt falſum:ſi ergo v̄bū eſt aliqua forma exi
ſtens in intellectu:īpoſſibile eſt:ꝙ ip̄a ſit aliquo modo
obiectū intellectus ſ̄ꝫ actū rectū:cuius oppoſitū tu di
cis. ¶ Tertiū eſt.Qꝛ in volūtate nō eſt aliq̄ forᵒ: q̄ ſit
ꝑmo dilecta:⁊ rō diligendi alteꝝ:ergo in intellectu nō
eſt aliqua forᵃ:que ſit ꝑmo intellecta: ⁊ rō intelligendi
alia:ꝯn̄a pꝫ:vt ꝑus. ¶ Decimo ſic.Qꝛ ſi v̄bū ſit forma
expſſe repn̄tatiua:pfecte ſeqtur ꝙ de quocūqꝫ forma
mus verbū hēmus cōpletā ⁊ pfectā ſilitudinē:ꝯn̄s eſt
falſum.vt pꝫ de deo:⁊ đ ſubſtātijs ſepatis: de qbus hic
nō hēmus cōpletā ⁊ pfectā cognitionē. ¶ Undecimo.
Qꝛ ſi verbū eſſet illud:qđ ꝑmo intellectus intuet̄:tunc
cū poſſit formari verbū de oī eo qđ intelligit̄:aīa ꝯiun
cta poterit formare verbū de actu ſuo:⁊ de ſe:⁊ ſuo ha
bitu:⁊ ſequit̄ cū in verbo ſ̄m te intelligat̄ directe illđ:
cuius eſt verbū:ꝙ oīa illa poſſent intelligi actu recto.
¶ Duodecimo.Qꝛ in diuinis ex tota ⁊ pfecta noticia
pr̄is gignit̄ verbū:⁊ non ad h̄ndam pfectā noticiā:er
go cū pp nihil aliud ponit̄ talis forma ſpecularis:quā
dicis verbū:niſi ad h̄ndā pfectā cognitionē obiecti:ſe
quit̄ ꝙ pp hoc poni nō dꝫ. ¶ Decimotertio. Nihil po
teſt cognoſci actu recto:niſi qđ eſt directe obm̄ potētie:
ſed nō eſt directe obiectū intellectus ꝯiūcti:niſi aliqđ
ſenſibile:ergo nihil qđ eſt in intellectu cognoſcit̄ actu
recto. ¶ Tertio loco ꝯ̄ eandē ꝯ̄nē arguit Herar.de car
melo ſexto quolibet ꝓbando ꝙ verbū nō ſit aliqđ ꝓ
ductū per actū intelligendi. Primo qꝛ q̄ñcūqꝫ alicuiꝰ
opationis eſt ꝑter opationē aliqs terminꝰ opatus ꝑ eā
ille eſt melior ⁊ pfectior tali opatione ꝑ ethi.⁊ 9ᵒ meta.
ſed optimū coꝝ:que in nobis ſunt:eſt pfecta opatio in
tellectus ſ̄m ſapientiā.10.ethi.qꝛ in eo ponit̄ felicitas:
igit̄ pfecta intellectio nō hꝫ aliquē terminū opatū per
eā. ¶ Confirmat̄. Qꝛ viſio dei eſt oīuꝫ actuū nr̄oꝝ ac
deſiderioꝝ finis:ſed ſi verbū eſſet terminus ꝑ viſionē
ꝓductus: viſio nō eſſet vltimus finis:imo talis termi
nus a viſiōe diſtinctus. ¶ Scðo ſic. Si v̄bū eſt termi
nus intellectionis:aut igit̄ intellectionis pfecte:aut īp
fecte. Nō impfecte:qꝛ tunc res ſimul cognoſceret̄ pfe
cte ꝑ verbū:⁊ impfecte ꝑ illā cognitionē. Nec pōt dari
ꝑᵐ.Tū ꝑmo:qꝛ tūc ꝓ nihilo poneret̄ verbū:nā per co
gnitionē pfectā res perfecte cognoſcit̄:mō cognitio fa
cta ꝑcedit verbū:nec ad pfecte cognoſcendū rē requi
rit̄ aliqđ aliud:niſi cognitio pfecta illius.Tum 2ᵒ:qꝛ ſi
verbū ſeqtur cognitionē pfectā: erit ꝓceſſus in īfinitū
in cognitionibus pfectis:qꝛ oē verbū poterit eſſe ꝑnᵐ
perfecte cognitiōis:⁊ oīs cognitio pfecta terminat̄ ad
verbū.Tum 3ᵒ:qꝛ aut verbū ꝓducit̄ cognitione perfe
cta tanq̄ꝫ via ⁊ medio:ſicut terminus motus dr̃ ꝓduci
per motū:aut tanq̄ꝫ per cām ⁊ ꝑnᵐ ꝓductiuū:ſi primo

¶ Tertio loco Her.quolibet.6. Utrū verbuꝫ ſit ab actu intelli.ꝓduc.

Tex.cō.15.

mō:tunc verbū nō ſtaret ſimul cū cognitione:ſicut ter
minus motus nō ſtat cum motu:ſi ſcðo mō:tunc effe
ctus eſſet pfectior ſua cā. ¶ Tertio ſic.Oē qđ eſt ī itel
lectu formalr̄ eſt ſpēs actu ꝑuia:aut actus intelligēdi:
aut habitus:cū ergo v̄bū nō ſit habitus:nec ſpēs intelli
gibilis:reſtat ꝙ ſit actus intelligēdi:⁊ non aliqđ diſtin
ctū ab illo. ¶ Quarto loco ꝯ̄ eādē ꝯ̄nē arguit Sco.ꝓ
bādo ꝙ verbū nō ſit aliud ꝙ̄ actꝰ intelligēdi ꝑmo ſic.
Illud maxime hꝫ rōneꝫ: v̄bi quo poſito ꝙ ſit v̄bū ma
xime ſaluant̄ oīa Aug.ſed v̄ba ſua maxīe ſaluāt̄ ſi po
nat̄ ꝙ v̄bū ſit intellectio actualis ⁊ actus intelligēdi:
ait.n.15.de trini.caᵒ.16. ꝙ cognitio nr̄a ꝑueniens ad id:
qđ ſcimus:ac deinde formata v̄bū nr̄m eſt.Et capᵒ.12.
dicit:ꝙ viſio cognitionis q̄ orit̄ ex ſcia eſt verbū nr̄m:
qđ nullius eſt lingue eſt ſiliᵐ rei note.Et in ſermōe de
natiuitate bti Joh.baptiſte dicit:ꝙ vox eſt ſignū v̄bi:
verbū v̄o ipſa cognitio.Et in lib.de cogne v̄e vite dicit
ꝙ nihil aliud eſt filius vl̄ v̄bū dei ꝙ̄ cognitio:vel ars:
vel ſapia eius.Et 9ᵒ.de trini.ca.8.dicit:ꝙ mens meminit
ſui:itelligit ſe:⁊ diligit ſe.Et ſubdit:ꝙ ſi h̄ cernimꝰ:cer
nimus trinitatē:⁊ fere vbiqꝫ vr̄ dicere:ꝙ noticia actua
lis ſit verbū:ḡ h̄ eſt tenendū. ¶ Scðo.Qꝛ Anſel.dicit
monol.33ᵒ.ꝙ mēs rōnalis cū ſe cogitādo intelligit: hꝫ
ſecū imaginē ſuā ex ſe natā:id eſt cognitionē ſui:q̄ ē v̄
bum eius.Et caᵒ.48.dicit:ꝙ verbū rei eſt ipſa cogita
tio ad eius ſilitudinē ex memoria formata. ¶ Tertio.
Qꝛ Damaſ.lib.1.caᵒ.18.dicit:ꝙ verbū eſt nālis motus
intellectus:ſ̄m quē mouet̄:⁊ intelligit:⁊ cogitat velut
lux eius:ens:⁊ ſplēdor:v̄bū rurſus eſt:qđ nō ore ꝓfert̄:
ſed ī corde enūciat̄. Sed h̄ nō pn̄t ſaluari niſi ponat̄:
ꝙ verbū eſt actus intelligendi. ¶ Quarto. Nā ꝯdōes
quas Aug.enumerat de v̄bo nō pn̄t ꝯuenire:niſi actui
intellectꝰ:igit̄ ⁊c̄.añs pꝫ:nā Augu.ponit:ꝙ v̄bū ē aliqđ
exn̄s in mēte nr̄a:nō qdē ſine actuali cognitōe: ⁊ ꝙ na
ſcit̄ de memoria:ſiue de obo:vl̄ ſcia:q̄ māet in memo
ria relucēte:⁊ ꝙ eſt formata cogitatio ab ea re:quā ſci
mus:pꝫ aūt iſta nulli poſſe ꝓprie ꝯuenire niſi actui in
telligendi. ¶ Cōtra ſcðam ꝯ̄nē arguit Hera. de carme
lo.7ᵒ.quolibet qnqꝫ medijs:ꝓ ſic.Actus ille quo totus
pr̄ diſtinguit̄ a v̄bo nō eſt intelligere:nec in ſuo forma
li intellectu icludit ip̄m:ſed pr̄ actu toto:q̄ ꝓducit v̄bū
diſtinguit̄ ab eo.ḡ actus q̄ ꝓducit̄ v̄bū nō eſt intellige
re:nec includit ip̄m in ſuo formali intellectu:maior ꝓ
bat̄:qꝛ actu intelligēdi nō diſtinguit̄ pr̄ a filio:imo ī h̄
ſunt vnū:qꝛ ſic eoꝝ eē eſt idē:ita ſape eſt vnū:⁊ vnū in
telligere:⁊ vna itelligētia.7.de tri.caᵒ.7.Et ēt ſi in illo
actu:quo diſtinguit̄ pr̄ a filio:īcluderet̄ intelligere:cuꝫ
ibi ſit idē intelligere:ſape:⁊ eſſe:tūc illo toto nō diſtin
gueret̄ pr̄ a filio:qꝛ nō ꝑ intelligere:qđ eēt aliqđ actus:
igit̄ intelligere nō eſt de formali intellectu illius actꝰ:
mior pꝫ:qꝛ pr̄ toto actu:q̄ ꝓducit:cū ſit idiuiſus ⁊ ſim
plex diſtiguit̄ a filio:vñ Aug.1.de tri. ca.4.(Pr̄ genu
it filiū:⁊ iō filiꝰ nō eſt qꝛ pr̄:⁊ iō filius genitꝰ eſt: ⁊ iō pr̄
nō eſt filiꝰ.)Et Damaſ.lib.1.caᵒ.9.⁊.11.dicit:ꝙ ſ̄m oīa
ſunt vnū pr̄ ⁊ filius ꝑter ingn̄ationē ⁊ gn̄ationē: ḡ actꝰ
quo ꝓducit̄ filius nō eſt intelligere:nec intelligere eſt
de rōne illius. ¶ Scðo ſic.Illud qđ de ſuo intellectu
formali nō dicit niſi purā relationē nō eſt intelligere
formalr̄:nā intelligere vel intellectiuū nō eſt đ forma
li intellectu relatiuū:vñ qꝛ pſona in diuinis in ſuo forma
li ſign̄ato icludit relationē ⁊ abſolutū: iō nō dicit purā
relationē:ſed aggregatū ex abſoluto ⁊ relatiuo: ſꝫ actꝰ
quo ꝓducit̄ verbū dicit purā relationē in diuinis: vñ
magr̄ ꝑ ſen.di.4.ꝙ hoc eſt genuiſſe qđ pr̄nitas.Et Da
ma.lib.1.caᵒ.9.dicit:ꝙ relatio nō ſignat ſubē drīaꝫ: ſed

Quarto loco Sco.diſt.27.q.31. Utrū verbuꝫ ſit aliđ ab actu intelli.

Contra ſcdā dam Herar.quolibet.7.

modū exiſtētie.ſ.nō ſignat abſolutū:ſed relationē:igiṫ
cū intelligere ſit abſolutū:q₂ actus:quo deus formalr
btificaṫ:⁊ ſm regulā Augu.in oībus pſonis replṫ ſim/
plr ⁊ non pluralr:nō eſt actus:quo verbuꝫ pducīṫ:nec
de eius formali ſignato. ⁋ Tertio. Actus quo pducīṫ
verbū nō eſt actus:q dicat pfectionē ſimplr: qm meli⁹
eſt ipſam hr̄e ſimplr ꝙ̄ nō ipſam:q₂ actus quo pducīṫ
verbū eſt relatiuū:qd̄ nō dicit pfectionē ſimplr ſꝫ An
ſel.monol.ca°.9. Itē q₂ nō eſt in oībus pſonis: qb⁹ non
deeſt aliqua pfectio ſimplr:ḡ intelligere nō eſt act⁹:q̄
pducīṫ vbū. ⁋ Quarto. Actus quo pducīṫ verbū di/
ſtincte:⁊ ſm rōnē ppriā:ſuppoſito p impoſſibile:ꝙ nul
la eſſet poſſis creatura:eſſet in diuinis:ſed actus intelli
gendi ſub ppria ⁊ diſtincta rōne:⁊ vt diſtinguīṫ ab ac
tu volēdi:nō eſſet in diuis:ſuppoſito ꝙ.nulla eſſet poſ/
ſibilis creatura:ḡ actus quo pducīṫ verbū nō ē forma
liter actus intelligendi. ⁋ Quinto. Actus quo pducīṫ
verbū realr diſtinguīṫ ab aliquo in diuinis:q₂ gnāre ⁊
ſpirare realr diſtinguunṫ in diuis:⁊ pr̄nitas:⁊ cōis ſpi/
ratio:ſed intelligere a nullo realr diſtinguīṫ:ſicut nec
eēntia:ḡ actus intelligēdi nō eſt actus:q̄ pducīṫ vbuꝫ

Scd̄o loco ꝯ ſcd̄aꝫ.o. Petrus de palu. Utrū intelli. ⁊ velle ſint p du.perſo.

⁊c. ⁋ Scd̄o loco ꝯ eandē ꝯnē arguūt aliq quos Pet.
de palude di.10.q.3.recitat pbando ꝙ intelligere ⁊ vel
le nō ſint pductiones pſonaꝝ:ex q̄ ſeqṫ ꝙ dicere nō ſit
intelligere:nec ſpirare ſit velle. Primo ſic. Q₂ produ/
ctiones ſunt actus notionales nō eēntiales:ſed intelli/
gere ⁊ velle ſunt actus eſſentiales: nō aūt notionales:
igiṫ. ⁋ Scd̄o. Q₂ ille opationes:q̄ equalr cōpetūt nō
pducenti ſicut pducēti nō ſunt pductiones: ſed intel
ligere ⁊ velle equalr ꝯueniunt ſpūi ſcō nō pducenti:ſi
cut pr̄i ⁊ filio pducentib⁹:igiṫ ⁊c. ⁋ Tertio. Illa q̄ nō
differunt realr in diuinis:nō ſunt diuine pductiones:
ſed intelligere ⁊ velle nō differūt realr:igiṫ. ⁋ Tertio

Tertio loco Aureo.diſti. 27.q.63.

loco ꝯ eandē ꝯnē arguit Aureo.p̄mo ſic. Qñcunqꝫ ali
qua ſunt vnū ⁊ idē:cuicūqꝫ cōpetit vnū ⁊ alteꝝ:ſed di
cere eſt ppriū pr̄is in diuinis:intelligere ṽo eſt cōe tri
bus:ergo intelligere nō ē idē qd̄ dicere. ⁋ Et ſi dicaṫ:
ꝙ imo dicere eſt cōe trib⁹:ſed appropriaṫ pr̄i. ⁋ Hoc
eſt expſſe ꝯ mentē Aug.q dicit.5° de tri.ca°.16. ꝙ filius
in eo ꝙ verbū relatiue dr̄ ⁊ referṫ ad patrē ſolū: ꝯſtat
aūt ꝙ verbū referṫ ad dicentē:ex quo pꝫ:ꝙ ſoli pr̄i cō
petit verbū dicere in diuis. ⁋ Scd̄o. Fili⁹ ⁊ ſpūs ſcūs
vere intelligūt in diuinis.ſed nō pferunt verbū in di
uinis:nec dicūt:ergo intueri:vel intelligere nō eſt dice
re. Et ꝙ iſti dicūt ꝙ verbū ē eēntiale ⁊ cōe trib⁹: appro
priaṫ tñ filio ſicut amor ſpūi ſcō:⁊ ſapia filio. Hoc ē ex
preſſe ꝯ dicta ſcōꝝ. De oi.n.attributo qd̄ eſt cōe trib⁹ ⁊
appropriaṫ alicui pſone veꝝ eſt dicere:ꝙ p̄dicaṫ i ſin/
gulari de trib⁹: veꝝ eſt.n.ꝙ tres pſone ſunt vnū lumē:
vna ars:vna ſapia:⁊ tñ Aug.expſſe negat 6° de trini.ꝙ
pr̄ ⁊ filius ſint vnū verbuꝫ: ſed ſolus filius eſt verbū:
ergo nec verbū eſt cōe tribus: nec intelligere ⁊ dicere

Cōtra qntaꝫ ꝯclonē Aur. di.27.q.2.du bio.4°.

verbū idē importāt. ⁋ Cōtra qntā ꝯnē arguit Aureo.
pbando:ꝙ verbū per ſuā ppͤtatē ſingulari mō ꝯno
tet creaturā:quo nec eſſentia ꝯnotat:nec aliqua pſona.
Cui.n.ſingulr cōpetit aliqd ꝯnotare in obliquo: qd̄ al/
teri nō cōpetit illud ſm ppriam rōnē ꝯnotat illud qd̄
dat intelligi in obliquo:ſed manifeſtū eſt ꝙ verbū dat
intelligi creaturā in obliquo: nō.n.ſpūs eſt ſpūs eſſen/
tie:⁊ creature oīs: ppͤe.n.dr̄ ꝙ creature dicunṫ verbo
⁊ nullus dicit:ꝙ dicanṫ pr̄e vel ſpū ſcō: ergo ſm ſuā p
prietatē verbū ꝯnotat creaturas. ⁋ Scd̄o ad idē. Oīs
reſpectus qui debeṫ vbo rōne eſſentie eque iportaṫ p
filiū:ſicut p verbū:⁊ eodē mō p rōnē: vel per qd̄cūqꝫ
vocabuluꝫ exp̄mēs pſonā filij:ſed Aug.dicit.83.qōnū.

q.63.exponens illud.(In p̄ncipio erat verbū:) ꝙ Gre/
co verbū mens interp̄taṫ: vt ſignificeṫ nō ſolū ad pr̄eꝫ
reſpectus:ſed ad illa q̄ p verbū facta ſunt opatiua potē
tia:igiṫ verbū p ſuā ppriaꝫ rationē ꝯnotat creaturas.
⁋ Tertio ſic. Illud qd̄ per ſuā ppriā rōnē nō itelligiṫ
ſine aliquo vr̄ illud ꝯnotare:ſed verbū ſemp dr̄ alicu/
ius vbū: vtpote creature:vel alterius:vñ Aug.7.de tri.
ca.3°.dicit:ꝙ ſicut verbū:qd̄ nos pferimus ſeip̄m mo/
uet in illud:de quo loqmur:ſic vbū dei:per qd̄ fcā ſunt
oīa oñdit:pr̄em ſicuti eſt:⁊ eadē rōne poſſumus nos di
cere:ꝙ oñdat oīa:igiṫ de rōne vbi eſt vt ꝯnotet oīa di/
cta:⁊ p ip̄ꝫ vbata: vt ita liceat loq. Hec ille. ⁋ Contra

Cōtra ſextaꝫ idē.q.2.ar.3.

ſextā ꝯnem arguit dicēs:ꝙ ille modus ſtare nō poteſt.
Tum q₂ ſpūs ſcūs nō procedit vt amor:ſed potius vt
amās in quodā eſſe donato p vim amoris:amās autē
ſic poſit⁹ gerit ſilitudinē ſuypſius inq̄ꝫtū emittit ⁊ do/
nat:ſicut vbū ſilr̄ ei:cui⁹ ē vbū. Tum 2° quia iſte ſalteꝫ
amor diuin⁹ inq̄ꝫtū hꝫ ſilis ē ei:a q̄ pcedit ſꝫ iſtos: ⁊ p
ꝯñs ſpiritus ſcūs inq̄ꝫtū hꝫ erit imago. Tum 3° q₂ iſti
dixerunt alibi:ꝙ ex h̄:ꝙ aliqs rē aliquā amat pueniṫ
q̄dā ipreſſio rei amate in affectu amātis:ſm quā ama
tū dr̄ eſſe in amāte:ſicut intellectū in intelligēte: talis
aūt imp̄ſſio repugnat ſpūi ſcō:ergo hūerūt dicere ꝯñr
ꝙ ſpūs ſcūs eſt ſimilitudo rei amate:⁊ ita imago. Tū
4° q₂ de rōe imaginis non vr̄ eē: ꝙ ſit originata ab eo:
cui⁹ ē imago:alr̄ ſoli carpētarij:q ſciūt imagies ſculpe
hērent imagines:nec eſſent imagines alioꝝ. Hec ille.

Ad p̄m Aur. cōtra p̄mam. Ponenda ē forma ſubiectiue exñs in intellectu ad quā ⁊c.

Ad argumēta

Aureoli contra p̄mā ꝯnē rñ/
deṫ. Et ad p̄mū negaṫ añs:il
lud:p cuius pbatione iſta ſeptē argumenta facta ſūt.
Tūc ad p̄mā pbationē ꝯcediṫ:ꝙ ſi loquaṫ de forma
infinita ⁊ illimitata ſm eſſe:nulla talis eſt inherēs itel
lectui:nec ſubſiſtēs extra deū vel p̄ter deū:⁊ tūc negaṫ
minor:nō.n.roſa: quā intelligēdo aſpicim⁹: eſt illo mō
infinita:aut illimitata: ſed eſt ip̄a qdditas roſe nō ſub
ſiſtens:nec inherens:vel eſt ipſe ꝯceptus:quo mediāte
aſpectus intellectus terminaṫ ad qdditatē ⁊ nāꝫ roſe:
ipſa aūt qdditas roſe non eſt infinita ſm eē:aut illimi
tata:aut adequans infinita indiuidua ſm eſſe:nec etiā
ꝯceptus roſe:nullū.n.iſtoꝝ adequat ſm eſſe infinita i/
diuidua. Si autem intelligaṫ maior de forma infini/
ta in rep̄ſentando:vel de infinita ſm rōnem ſue ſpeci/
ei:ſic negaṫ:⁊ minor ꝯcediṫ:conceptus.n.roſe rep̄ntat
infinita indiuidua eiuſdē ſpeciei q̄ꝫtuꝫ ad p̄ncipia eēn/
tialia:⁊ forma illo mō infinita poteſt inherere intelle/
ctui. Ipſa etiā nā:ſeu qdditas roſe: vt intellecta i actu
pōt dici quodāmodo infinita:q₂ ip̄a intelligiṫ nō intel
ligendo illa:que eā ꝯhunt ad hoc vel illud indiuiduū:
ſic aūt eſt infinita:nō qdem ſm eſſe: qd̄ limitaṫ ex re/
ceptione in illa nā:ſed eſt infinita ſm rōnem ſue ſpēi:
ſi enī nā roſe eſſet ſubſiſtens in nullo recepta: ipſa non
limitareṫ q̄ꝫtū ad rōnem ſue ſpēi:limitatio.n. q̄ꝫtū ad
hoc puenit ex hoc ꝙ recipiṫ in hoc vl in hoc: ⁊ iō eſſet
illo mō infinita:lꝫ ergo nā roſe nō ſit ſubſiſtens:ſed in
ſingularibus recepta:q₂ tñ dū intelligiṫ abſtrahiṫ ab
illis:que eā limitant:ipſa inq̄ꝫtum intellecta eſt infini/
ta:imo q̄libꝫ forma vlis eſt iſto mō infinita: vt exp̄ſſe
ponit ſcūs doctor.3° ſen.diſt.13.q.1.arti.2. queſtiuncula
2ª. Nec eſt incōueniēs aliqd p̄ter deū eē infinitū iſto
mō.ſ.ſm rōnem ſue ſpeciei: vt ipſe dicit:ibi de grā ani
me Chriſti:⁊ de formis nāliter ſubſiſtētibus prima p/
te.q.7.arti.2. ⁋ Et ſic pꝫ q̄ꝫtum ad illam pbationem
quid dicendū: preſertim cuꝫ dicit:ꝙ nulla forma infi
nita pōt eſſe inherēs:vl p̄ter Deū ſubſiſtēs. ⁋ Cū aūt
dicit:ꝙ nulla for̄ non ſingularis ⁊c. diceṫ poſt. ⁋ Ad

ſecundum

2ᵐ negaꝰ maioꝛ. dico. n. ꝙ forma illa: quam vocat ſpe/
cularem. ſ. cõceptus quidditatis roſe eſt forma ſingu/
laris in exiſtendo ⁊ induuiduata ꝑ ſubiectũ. ſed eſt vni
uerſalis in repñtando: nec eius ſingularitas in exiſten/
do repugnat ſue intelligibilitati. cũ ſit imãlis: ⁊ a cõdi/
tionibꝰ materie ſepata: vt optime declarat ſcũs Tho.
ꝑma pte. q. 76. ar. 2°. ad 3ᵐ. Et de ſpũalibꝰ creaturis. ar.
9. ad. 15. arᵐ. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ nõ dicꝰ ſcũs doctoꝛ. ꝙ itel
lectus ſolũ aſpiciat illũ cõceptũ quẽ cõcipit. ſed etiam
rẽ extra ꝑ illũ. Res aũt extra aiam: quã intellectus di/
recte aſpicit: ẽ ipſa nã exiſtens in ſingulari. Ipſa autem
natura ẽ quidẽ induuiduata extra aiam ꝑ ſui receptio/
nẽ in aliq̊: ſed eſt vlis put hꝫ eẽ in itellectu ſm ꝙ oſtẽ
dit ſcũs Tho. de ſpiritualibus creaturis artic. 9. ad 6ᵐ.
(Nõ ẽ (inqt) differẽtia iter Ariſtotelẽ ⁊ Platonẽ. niſi
in h ꝙ Plato poſuit: ꝙ res q̃ intelligiꝰ eodẽ mõ hꝫ eẽ
extra aiam: quõ [illegible] intellectꝰ itelligit. id eſt vt abſtra
cta ⁊ cõis. Arꝰ. vero poſuit rẽ q̃ intelligiꝰ eẽ extra aiaꝫ:
ſed alio mõ: qꝛ intelligiꝰ abſtracta: ⁊ hꝫ eẽ cõcrete: ⁊ ſic
ſm Platonẽ ipſa res q̃ intelligiꝰ: ẽ extra aiam: ita ſm
Arꝰ. qđ patet ex hoc ꝙ neuter eorum poſuit ſcientias
eẽ de hiis q̃ ſunt in intellectu nr̃o: ſicut de ſubſtãtijs: ſꝫ
quidẽ Plato dixit de formis ſepatis. Arꝰ. vero de qd/
ditatibꝰ reꝝ in in eis exiſtẽtibꝰ: ſed rõ vniuerſalitatis: q̃
cõſiſtit i cõitate ⁊ abſtractione ſeqꝰ ſolũ modũ itelligẽ
di inq̃ꝫtũ intelligimꝰ abſtracte ⁊ cõiter. Scđm Plato/
nẽ vero ſequiꝰ modũ exiſtendi formaꝝ abſtractaruꝫ:
⁊ iõ Plato poſuit vniuerſalia ſubſiſtere. Arꝰ. aũt nõ.)
Hec ille in forma. ¶ Cõſimile ponit prima pte. q. 85.
arti. 2°. ad 3ᵐ vbi ait. (Cũ dꝛ aliqđ eſſe itellectũ i actu
duo iportanꝰ. ſ. res q̃ intelligiꝰ: ⁊ hoc qđ eſt ipſũ intelli/
gi. Et ſilr cũ dicitur vle abſtractum: duo intelliguntꝰ. ſ.
ipſa nã rei. ⁊ abſtractio ſiue vlitas. Ipſa igitur natura
cui accidit itelligi vel abſtrahi: vel intẽtio vlitatis. nõ
eſt niſi in ſingularibꝰ: ſꝫ hoc ipſũ qđ eſt intelligi vel ab
ſtrahi: vel intẽtio vlitatis ẽ in intellectu: ⁊ h poſſumꝰ
videre ꝑ ſimile i ſenſu. viſus eni videt colorem pomi
ſine eiꝰ odore. ſi g̊ queriꝰ vbi ſit coloꝛ q videꝰ ſine odo
re: manifeſtũ eſt: ꝙ coloꝛ q videꝰ eſt in pomo: ſed ꝙ ſit
ſine odore ꝑcepꝰ: hoc accidit ei ex pte viſus inq̃ꝫtum
in viſu ẽ ſilitudo coloꝛis ⁊ nõ odoꝛis. Silr humanitas
q̃ intelligiꝰ nõ eſt niſi in hoc: vel in illo hoie: ſed ꝙ hu/
manitas q̃ itelligiꝰ apphendiꝰ ſine cõditionibꝰ indiui
duantibꝰ: qđ eſt ipſã abſtrahi: ad qđ ſeqꝰ intẽtio vlita/
tis: accidit humanitati. ſm ꝙ ꝑcipaꝰ ab itellectu: in q̃
eſt ſilitudo nature ſpeciei ⁊ nõ idiuiduãtiũ ꝑncipioꝝ.)
Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ quõ forma: ad quã terminaꝰ
aſpectus itellectꝰ ẽ in itellectu ſubiectiue. ⁊ quõ non. ⁊
quõ q̃libet illaꝝ eſt vlis: ⁊ quõ intellectus lꝫ nõ termi
neꝰ ad hãc roſã. tñ nõ oportet fingere tale qđ infinitũ
in eẽ cõſpicuo poſitũ: vt arguẽs credit. ¶ Ad 3ᵐ dico.
ꝙ intellectus duplicẽ formã aſpicit. ſ. cõceptũ quẽ for/
mat: qui eſt qđ intelligiꝰ. ⁊ quo natura q̃ eſt extra intel
ligiꝰ. Et ſecũdario aſpicit naturã extra animã exiſten/
tem. vnde ſanctꝰ Tho. 3°. ſen. diſ. 14. q. i. arti. ꝑ. queſtiun
cula. 4°. dicit. (Illud in quo aliqđ videꝰ eſt ratio co/
gnoſcẽdi illud: qđ in eo videꝰ. Ratio autẽ cognoſcẽdi
eſt forma rei inq̃ꝫtũ eſt cognita. qꝛ per eam fit cognita
in actu. vnde ſicut materia ⁊ forma ſunt vnũ i eſſe. ita
ratio cognoſcendi ⁊ res cognita ſunt vnũ cognitũ. ⁊ ꝓꝑ
hoc vtriuſqꝫ eſt vna cognitio ſm actũ. ⁊ ſm habitũ.)
Hec ille. ¶ Illa aũt res extra animam eſt abſtracta. ⁊
vniuerſalis modo quo dictũ eſt. ⁊ illo modo predicaꝰ
de particularibꝰ roſis qđ pꝫ expſſe ꝑ ſcm doctorẽ in tra
ctatu de genere ca°. 3°. (Uniuerſale (inqt) dꝛ dupliciter.
Uno modo ipſa natura: cui intellectꝰ ꝓpter aliqđ
in ea inuentũ intentionẽ attribuit. ⁊ ſic vniuerſalia reꝝ
naturas ſignificant. ⁊ predicaꝰ in quid. aĩal nãqꝫ dicit
ſubſtantiã illius: de quo ꝑdicaꝰ. ⁊ hõ ſilr. ⁊ iſto mõ nõ
eſt vnũ in multis. imo nã ꝑdicatoꝝ ſꝑ multiplicaꝰ in
ſubiectis. quot. n. ſunt hoies: tot ſũt aĩalia. Alio mõ dꝛ
vniuerſale nã illa ſub intentione vlitatis ſibi attribu/
ta: ⁊ ſic ꝓpter vniformitatẽ rõnis inuẽtã in intentione
q̃ fit ꝑ remotionẽ a cõditionibꝰ mãlibꝰ: ⁊ oĩ diuerſita/
te ẽ vnũ in multis: ſic eni oẽs hoies ſunt vnus homo ⁊
vnum animal. in re igiꝰ nihil eſt cõmune multis: quia
quicquid ẽ in re ẽ ſingulare vni ſoli cõicabile: qđ autẽ
cõmune eſt agiꝰ ꝑ intellectũ ⁊c̃.) Ad 4ᵐ concediꝰ 2ᵐ
mẽbꝛũ diuiſionis. Et ad ꝑma ꝓbationem in oppoſitũ
dico. ꝙ non experimur nos ꝑ diuerſos actus ferri i ro/
ſam ⁊ cõceptũ roſe: imo eodẽ actu intelligimꝰ vtrũqꝫ.
nã cõceptꝰ eſt qđ itelligiꝰ ⁊ q̃ aliud. ſ. res eodẽ actu itel
ligiꝰ. vt dictũ fuit. Nõ eſt ergo ibi prioꝛitas niſi nãe ⁊
nõ ſucceſſio actuũ. ¶ Et ſi dicaꝰ ꝙ non experimur: ꝙ
actꝰ intellectus feraꝰ ſup illa duo: dico ꝙ nõ oꝫ hoc ex
periri: ſꝫ ſufficit ꝙ h teneaꝰ forti ⁊ ſufficienti rõne: quã
ponit ſcũs doctoꝛ in multis locis. ſ. cõtra Gẽtiles libro
ꝑ ca°. 53°: vbi ponit neceſſitatẽ ponẽdi dictã conceptio/
nẽ. (Intellectus (inqt) ꝑ ſpeciẽ rei formatꝰ intelligẽ/
do format ſeipſo quãdã intentionẽ rei intellecte: q̃ eſt
ratio ipſius. quã ſigñat diffinitio: ⁊ hoc quidẽ neceſſa/
riũ: eo ꝙ intellectus intelligit indifferenter rẽ abſentẽ
⁊ ꝑſentẽ: in q̊ cũ imaginatiõe cõuenit. ſꝫ intellectus hoc
habet amplius: ꝙ etiã intelligit rẽ ſeparatã a cõditioni
bus mãlibus. ſine qbus in reꝝ natura nõ exiſtit: qđ nõ
poſſet eẽ niſi intellectus ꝑdictã intentionẽ ſibi forma/
ret.) Ecce ſm eũ q̃ neceſſitas eſt ponere tales cõceptus
qꝛ. ſ. aliter itellectus nõ haberet obiectũ actu intelligi/
bile. qđ terminaret ſuã opationẽ ſibi pñs. Qꝛ aũt eodẽ
actu vtrũqꝫ intelligaꝰ pꝫ. qꝛ ſm phm in de memoꝛia
⁊ reminiſcẽtia idẽ motus eſt i imaginẽ inq̃ꝫtũ eſt ima/
go ⁊ imaginatũ: ⁊ ꝓꝑ hoc dicit ibidẽ Arꝰ. ꝙ homo nõ
memoraretꝰ de abſentibus niſi haberet apud ſe fantaſ
mata ⁊ imagines reꝝ abſentiũ: in quas cũ ferꝰ nõ vt
tales res ſunt: ſed vt ſunt taliũ reꝝ imagines: eodẽ mo
tu cognoſcit illas imagines: ⁊ ea quoꝝ ſunt imagines:
⁊ tñ iſte arguens eodẽ mõ poſſet calũniari verba Arꝰ.
q̃ꝫtum ad poſitionẽ taliũ imaginũ ſicut calũniaꝰ ver/
ba ſci Thome q̃ꝫtũ ad poſitionẽ conceptuũ: ⁊ ſic patet
primã ꝓbationẽ. ¶ Scđa ẽt nõ valet. cõcedo. n. quod
ibidẽ infertur. ſ. ꝙ ſicut in prima operatione intellectꝰ
primũ intellectũ eſt verbũ: quod eſt in itellectu. quod
eſt ſignificabile ꝑ vocẽ incõplexã: ita in 2ª operatione
intellectus primũ itellectũ eſt verbũ cõplexũ: id eſt ſi/
gnificabile ꝑ vocẽ cõplexã. licet in tali obiecto intelle/
ctus nõ ſiſtat: ſed ꝑ illud tendat in rem extra. hoc enim
ponit ſcũs Tho. de veritate. q. 4. arti. 2°. ⁊ de potentia
vel vbi ſupra i ꝑma ꝯne allegaꝰ. ¶ Nec valet illud qđ
addit de Platone. exemplar enim qđ ponebat Plato
erat ſm eũ vniuerſale ſubſiſtẽs extra animã: in quem
errorẽ incidit arguẽs ponẽs vniuerſalia extra animam
ſaltẽ in eſſe conſpicuo: nos aũt multum longe diſſimi/
lia exẽplaria ponimus cum Arꝰ. ¶ Ad 5ᵐ negatur ma
ioꝛ. vt ſtatim patuit. neceſſe eſt enim ponere tales cõce
ptus: imo ſine ipſis nihil itelligeremus. ¶ Et cũ dicit:
ꝙ nõ terminãt actũ intellectus. cõcediꝰ ꝙ nõ vltima/
te intellectionẽ terminãt ſed ſunt media quibꝰ intelle/
ctus cognoſcit res: ⁊ in illis hꝫ obiecta ſibi pñtia: cũ ſm
eẽ reale obiecta q̃nqꝫ nõ ſint: vel abſentia ſint: vꝉ ſaltẽ
nõ ſint itelligibilia i actu. ¶ Et ſi dicaꝰ. ꝙ ad h ſuffi-

cit ipſa ſpecies abſtracte a fātaſmatib⁹. Ħ nō valet. Tū
q2 illa ſpēs ē in cōſiderāte: ꝛ in nō cōſiderāte. Tū quia
vnica ſpēs habita de albedine nō ſufficeret ad haben-
dū cōceptū gn̄is ꝛ ſpeciei: ꝛ dr̄ie albedinis. Tū q2 illa
ſpēs nō cauſaꝛ ab intellectu poſſibili: ſ3 ab agēte deſcri
biꝛ in intellectu poſſibili ſm modū loquēdi ſci Tho.
de veritate. q. xi. arti. p̄. ad xi^m. Intellectus aūt poſſibi-
lis format quidditates rex. et multa alia adduci poſ-
ſunt. Illud āt qḋ addit: ꝙ res clari⁹ cognoſciꝛ ſine ſpe-
culo. vex eſt ſi res ſcipſa ē pn̄s ſicut ē in ſenſu. ſ3 ſecus
ē de itellectu. ❡ Ad 6^m. negaꝛ maioꝛ: nō. n. ponēdū eſt
ſicut ponit ipſe: ꝙ ſenſus dū ſentit ponat res i tali eē cō-
ſpicuo nō vero ſ3 apparēti: nec etiā vex eſt: ꝙ viſus vel
ali⁹ ſenſus exterioꝛ termineꝛ ad res: q̄ nō ſūt. Ad illud
aūt qḋ dicit de Cōmētatore dico: ꝙ ipſe exponit eū ad
placitū: nō. n. Cōmētatoꝛ vult: ꝙ viſus nr̄ videat i luna
figuras q̄ ibi nō ſunt: ſ3 ꝙ mediāte viſiōe lune hō falſe
iudicat de figuris nō p oculos: ſed p ſenſū cōez vel aliā
potētiā iudicatiuā: viſus. n. videt ibi aliq̄s figuras q̄ ibi
ſunt. ſ3 hō iudicat eē alias: ꝛ eſt ſile ſicut ſi videā lupū a
longe: ꝛ iudicē eē canē: vl' aliud aial: falſū eēt dicere: ꝙ
ego viderē ea q̄ nō ſūt. Et ita dicēdū eſt ad octo expe-
riētias q̄s ponit ad iſtud negatū pbādū tertia diſ. hui⁹
p̄mi. Prima eſt cū q̄s portaꝛ in aqua arbores exiſtētes
in ripa videnꝛ eidē moueri: ille. n. motus ſm eū nō h3
eſſe reale alicubi: ſed tm̄ intentionale ꝛ apparēs. Scḋa
eſt de motu circulari baculi: q ſubito moueꝛ: apparet
eni q̄dā circulus i aere fieri ex baculo: quē dicit. ſ. circu
lum hr̄e tm̄modo eē intentionale. Tertia ē de fractio
ne baculi apparentis in aqua. Quarta eſt de dualitate
candelax apparentiū vno oculo eleuato: ꝛ altero non.
Quinta eſt in colorib⁹ colli colūbe. Sexta eſt de ima-
ginibus q̄ videnꝛ i ſpeculo. aliq̄n q̄dē infra. aliq̄n i ſup
ficie ſpeculi. aliq̄n extra in aere īter videntē ꝛ ſpeculū.
Septima eſt de illo qui vidit ſolē. poſtq̄. n. auertit ocu
los apparēt quedā rotūditates lucide an̄ oculos. q̄ pau-
latim euaneſcūt. Octaua eſt in his qui aſpexerūt circa
rubea. vel per cācellos: ex tūc eni aſpiciētes lr̄as: vel ali
qua alia apparēt eis rubea. vel cācellata: q̄ q̄dē cancel-
latura vel rubedo nō hn̄t ſm eū niſi eſſe intentionale
tm̄. Per iſtas octo experiētias vult iferre: ꝙ ſenſus ex-
terioꝛ p actū ſuū ponit res i eſſe apparēti: ꝛ itelligibili.
❡ Et ex hoc vlteri⁹ infert: ꝙ hoc idē facit itellect⁹: cu3
ſit eque formatiu⁹ ſicut ſenſus exterioꝛ: ꝛ cōſequenter
ꝙ nō o3 pōere cōceptus. q̄s ponit ſcūs Tho. ꝛ alij. ſ3 lo
co cox pōit talia apparētia. ❡ Et ad oīa iſta dicendū
eſt: ꝙ illis octo illuſionib⁹ ſenſus exterioꝛ nō videt ni-
ſi ea q̄ ſunt: nec extra animā ſunt aliqua entia i tali eē
obiectiuo poſita: ſ3 ſi aliquod tale ſit: illud eſt in aīa ſic
ꝙ fantaſma: vel ſpecies lapidis dicaꝛ lapis poſitus i eē
apparēti ꝛ fantaſmata talis circuli: vel motus: vel co-
loris: vel fractionis: vel hm̄ dicanꝛ colores. vel circuli:
ꝛ hm̄ poſiti in eē obiectiuo: credo eni ꝙ talibus illuſio-
nibus operaꝛ fantaſia: vel ſenſus cōis: aut cogitatiua
chimeriçādo ſic i ſōno q̄n facit apparere ea q̄ nō ſunt:
ſed vigilātibus male cōſiderātib⁹ forte videꝛ: ꝙ illa: q̄
fantaſia fabricat ex ſpecieb⁹ p̄conceptis: ꝛ per ſenſum
hauſtis ſint res extra: de q̄bus forte fuit arguens: ita ꝙ
iudicāt aliq̄d eē illud: qḋ nō eſt: vel eē q̄le: aut vbi: aut
q̄n nō eſt. Illo modo etiā fiunt demonū illuſiōes q fa-
ciūt apparere mōtes aureos: vel talia hm̄: oīa. n. hm̄ fiūt
p diuerſas cōpoſitiones ſpecierū in organis latētiū: vt
ponit ſcūs Tho. de malo. q. 16. arti. xi°. vbi ponit mul-
ta pulchra de illa mā. Patet ḡ ꝙ viſus talia apparētia
nō videt: ſ3 videns res exteriores: in q̄ imaginatiua cō

Experiētie .8. q̄b⁹ videꝛ ꝙ res in eſſe apparenti a ſenſu exterio ri ponantur.

uertiꝛ ſup imagines rex q̄ſi ſup res veras: errat forte
iudicādo ſm ſenſū iteriorē ſe videre extra: quox ima-
gines interi⁹ cernit recte: ſicut i ſomno: vel in p̄ſtigijs:
vel illuſionib⁹. de q̄ mā preſtigiox ſcūs doctoꝛ loq̄tur
ſatis ad ppoſitū 2°. ſē. diſ. 8. q. 1. arti. 5°. ❡ S3 q̄n argu-
ens dicit: ꝙ q negat res poni in tali eſſe ꝛc. negaꝛ ꝯn̄a.
nos. n. nō dicim⁹: ꝙ oīa q̄ apparēt ſenſui interiori ſint
vera: ſic ꝙ ſint ea q̄ ipſe iudicat eē: ſ3 tn̄ ipſe ſemp ferꝛ
ſup verā rē: q̄ tn̄ nō eſt illud qḋ ipſe iudicat: q2 ille q̄nq3
cōuertiꝛ ſup rex imagines ſicut ſup res: ꝛ iō nō ē cauſa
erroris. Et bene cōcedim⁹ res poni i eē apparēti mō p-
dicto. ſ. p ſuas ſpēs vel ſua fantaſmata: ſed nō mō quo
ille ponit. Sed certe dico: ꝙ oīa q̄ ſenſus exterioꝛ vi-
det ſunt vere res: vel vere ſpecies rerū. Aureo. autem
arguit cōtra ponētes: ꝙ oīa que apparēt ſunt veraciter
non ſolū entia: ſ3 talia q̄lia eē apparēt: qḋ nos nō poni-
mus: ſ3 poti⁹ arguēs ponit: q ex h ꝙ ſibi aliqua appare
bāt eē extra oculos ſuos: iudicat ita eē: ꝛ iō ipſe ē de illis
cōtra q̄s arguit ph̄us: nos aūt cū ph̄o in de memoria ꝛ
reminiſcētia: vt p3 exp̄ſſe primū tractatū legēti circa fi
nem. ❡ Ad 7^m dico: ꝙ nō eſt cōtra nos: nos eni nō po-
nimus cōceptus itellect⁹: nec rōnes rex eſſe ſubiectiue
in fantaſia: ſed in intellectu poſſibili: vbi eas ponit Cō-
mētatoꝛ: ꝛ nō extra aīam in eē apparenti. ❡ Sciendū
autē: ꝙ iſte arguens i prima. q. none. diſ. arti. p̄. propoſi-
tione 3° arguit contra ſe inſolubiliter. dicit eni ſic. Oīa
iſta verba. ſ. de poſitione rerū in tali eſſe apparenti per
actū intellectus: oīa inquā iſta verba videnꝛ fantaſie
qḋ enim nihil eſt. pduci non pōt. res aūt in eē apparen
ti nihil ſunt: vt ſupra dictū eſt. ḡ pduci non pn̄t. Hec il
le. Et poſt ſubdit: ꝙ iſta obiectio deficit: quia res in eē
apparēti nihil eſt in ſe niſi diminute ꝛ metaphorice co
mō: quo entia rōnis eē dicunꝛ: ꝛ ea q̄ nō ſunt ſimplici-
ter ſunt in aīa: vt dicit Cōmentatoꝛ. 9. metaphi. cōmen
to. 7°. Ait eni: ꝙ entia q̄ nō ſunt extra aīam nō dicunꝛ
entia ſimpliciter: ſ3 dicunꝛ eſſe in aīa cognitiua. Et. 7°.
metaphi. dicit ph̄us. ꝙ negationes dicunꝛ entia mō lo
gico: ꝛ ſiliter. 12°. metaphi. ſic ḡ res in eē apparēti ē mō
metaphorico: ſic actio q̄ formaꝛ ē metaphorica. nec h
inq̄t Aureolus ē fantaſia: niſi Aug⁹ reputeꝛ fantaſtic⁹:
qui dicit. i 4°. de trinitate: ꝙ tāta eſt vis cognitionis: ꝙ
per eā aīa ſcipſam ante ſe cōſpicuā cōſtituit: ꝛ niſi ſit fā
taſticus Cōmētatoꝛ q dicit. 3°. de aīa cōmēto. 18°. ꝙ ſi
formare p intellectū eſt eternū: ꝛ formatū erit eternū:
ꝛ niſi ſit fantaſticus ph̄us: q hoc vocabulo vtiꝛ. 3°. de
aīa ſm antiquā trāſlatione dicēs. formare aūt per in-
tellectū res indiuiſibiles erit in reb⁹: in q̄bus nō eſt fal
ſitas. vbi Cōmentatoꝛ cōmēto. 24°. dicit: ꝙ duplex eſt
actio itellect⁹. vna q̄ appellaꝛ formatio. ꝛ alia q̄ appel-
laꝛ fides. Et niſi ſit fantaſticus Anſelmus monol. ca°.
4°. qui dicit. ꝙ q facturus ē aliq̄d p̄ illud intra ſe dicit
mētis cōceptione. illa aūt ſilitudo: q̄ in acie mentis rē
ipſam cogitātis exprimit: illud eſt principale verbū rei.
vn̄ dicendū: ꝙ cū fantaſia dicaꝛ apparitio: etiā nomen
fantaſie demōſtrat: ꝙ res capiūt eē apparēs p cōprehē
ſiones. Hec ille. ❡ Sed certe apparet mihi: ꝙ valde
violēter trahit iſtas auctoritates ad ſuū ppoſitū cōtra
nos: nulla eni iſtax dicit: ꝙ res habeat eſſe apparēs di-
ſtinctum ab oī eſſe reali. Ad primā eni que eſt Aug. cō-
cedo: ꝙ aīa ſcipſā ante ſe cognitionē cōſtituit: certe res
iē cōceptū ſui pducēdo: in q̄ eſt aīa ſicut in ſui ſenſibile
vn̄ ſcūs Tho. 4°. ꝯtra Gētiles ca°. xi°. dicit: ꝙ itellectū
in intelligēte eſt intētio intellecta ꝛ vbū: ꝛ ꝙ verbum
lapidis in intellectu eſt lapis intellectus: ꝛ ꝙ vbū hoīs
in intellectu: licet non ſit ver⁹ homo nālis: tn̄ eſt homo
intellectus.

Aureo. obiectio cōtra poſitionē ſuam inſolubilis.

intellectus. Et iſto mõ cõcedim' res poni in eẽ apparẽ
ti: nõ tñ ꝙ lapis apparẽs vel hõ nihil reale ſit: imo eſt
realis q̃litas: ſ3 nõ realis lapis vel hõ. 4°. cõtra Genti
les ca°. xi°. vbi nõ multa p̱ iſtamã. Ad 2ᵐ q̃ eſt Cõmẽ
tatoris. ⁊ ad tertiã q̃ eſt Ar. dr̃: ꝙ formatio illa itelle/
ctus ẽ realis itellectio. ⁊ formatũ eſt realis cõceptus cõ
plexus vel idiuiſibilis. Ad 4ᵐ q̃ eſt Anſelmi p3: ꝙ ipe
ponit expreſſe vbũ eẽ ſilitudinẽ q̃ rẽ exp̱mit: nõ aũt ꝙ
ſit res expreſſa poſita in eẽ ficto: vñ iſta auctoritas ſibi
eſt Golie gladius: cũ deſtruat reatãtẽ. ¶ Ad ea q̃ vlte/
rius cõtra eãdẽ õnẽ inducebat rñdeť. Ad p̄mũ gdẽ d
illa diuerſitate q̃ videť in dictis ſci Tho. ꝙ l3 opinio
quã ponit i ſcripto poſſet teneri: ſi bñ itelligereť: tñ illa
quã ponit in ſũma videť tutior: ⁊ dictis ſcõꝝ cõcordi/
or: nec mirũ ſi aliud poſuit in ſũma q̃3 in ſcripto: dũ. n.
ſũmã ſcripſit materias melius digeſſerat: ⁊ q̃ prius ſ3
alioꝝ opinionẽ locut' q̃nq3 fuerat. finaliter ſuã ſniam
p̱ferebat. p̱ſertim i hac mã de verbo. In ſcripto. n. dicit
ꝙ verbũ i diuinis põt teneri eẽntialiter: in ſũma vero
oppoſitũ dicit. Ibi dixerat: ꝙ nõ ſemp̱ dicat reſpectus
ad creaturas: hic dicit oppoſitũ. Ibi dixerat: ꝙ ſm ſuã
p̱prietatẽ põt dicere reſpectũ ad creaturas: hic dicit ꝙ
nõ ſm p̱prietatẽ ſuã perſonalẽ: ſed ex p̱te eſſentie. quã
includit referť ad creaturas. ¶ Ad cetera q̃ ſubdit di/
co ꝙ ſolũ p̱bant: ꝙ nihil qđ eſt preuiũ ad diuinã intel
lectionẽ ſm modũ noſtrũ cõcipiẽdi: cuiuſmodi eſt ſpe
cies intelligibilis: q̃ eſt principiũ actus intelligẽdi: põt
dici verbũ: ⁊ hoc cõcedo: ſed nõ p̱bat quin cõceptus. q
eſt terminus diuine intellectionis ſit ipſũ verbũ: illud
enim dicit relationẽ ad patrẽ dicentẽ. ⁊ eſt p̱les: ⁊ par/
tus p̄ris: ⁊ gigniť de p̄ris ſciẽtia ſane itelligẽdo. ¶ Ad
primũ eoꝝ q̃ ſecũdo loco inducunť cõtra eandẽ õnem
dr̃: ꝙ cũ p̱hus dicit: ꝙ per op̱ationes imanentes nihil
p̱duciť vel cõſtituiť: itendit: ꝙ p̱ hõ op̱ationes nihil
formaliter ⁊ inq̃tũ hõ neceſſario cõſtituiť: qđ ſit extrin/
ſecũ totaliter op̱ationi: mõ conceptio itellectus vt di/
ctũ eſt in p̄ma õne: licet ſit aliud ab actu itelligẽdi: nõ
tamẽ eſt ſibi totaliter extrinſeca: imo eſt eius termin'
intrinſecus: nec etia3 intendit negare Ar. quin per hõ
actus vel operationes quandoq3 cõſtituatur intra ope/
rantẽ: ſicut patet de habitibus partis affectiue. qui cau
ſanť per actus appetitiuos: ⁊ de habitibus partis intel/
lectiue cauſatis per actus intellectus. vnde breuiter ſo
lutio data ad argumentũ bona fuit. Nec valet prima
improbatio: quia multi dubitarunt: verum actus intel
lectus. aut volũtatis p̱ducant aliqd extra: ſicut patet
de Auicen. qui poſuit vnã intelligẽtiã cauſare aliã per
ſuã intellectionẽ. multi etiã ponunt angelos per ſuum
velle ⁊ intelligere mouere celos. Nec 2ᵃ improbatio va/
let. licet eni tales op̱ationes ſint fines. cũ hoc ſtat. ꝙ p̱
illas aliqd p̱duciť nõ taliter extrinſecũ illis op̱ationi/
bus. vt dictũ ẽ de verbo. vel ordinatũ ad cõſiles opera
tiones: vt dictũ ẽ de habitu. vñ nõ oẽ op̱atũ ẽ finis op̱a
tionis p̱ſertim illis duob' modis. vñ argumentũ iſtud
ſatis ẽ extra poſitũ. nã p̄hs. 9°. metaphiſice p̱ticula. 16.
vbi ponit illã diſtinctionẽ de op̱ationib' aut actionib'
nõ aliud intẽdit ſm Cõmẽtatorẽ. niſi ꝙ aliq̃ res ſunt
quaꝝ finis ẽ agere tñ vt oculus: alie ſunt quaꝝ finis
ẽ agere aliqđ actũ: vt ars edificatoria: ⁊ prime op̱atio/
nes ſunt in op̱ante: nõ aũt 2ᵉ. vñ breuiter ſolũ negat p̱
tales operatiões aliqd p̱duci: quod ſit finis eaꝝ. ¶ Ad
2ᵐ dr̃: ꝙ principiũ elicitiuũ vbi nõ eſt ſola ſpecies: nec
ſpecies cũ cognitione cõfuſa: ſ3 intellect' factus i actu
p̱ ſpeciẽ. quã alij dicũt memoriã fecũdã. Tũc ad impro/
bationẽ dr̃: ꝙ ſpecies intelligibil' cũ intellectu poſſibi/
li. vel poti' itellect' in actu nõ ẽ iperfectior vbo qđ cõci
pit: imo q̃nq3 ſpẽs ſola ẽ p̱fectior. vtpote qñ vbũ nõ ex
primit totũ: qđ cõtineť in ſpecie illa. Nec valet p̱ba/
tio. l3. n. verbũ expꝛſſius repñtentet rẽ q̃3 ſpẽs faciẽs itel/
lectũ i actu: nihilomin' ſpẽs ẽ p̱manẽtior ⁊ actiuior: nã
vbũ nõ p̱manet poſt actualẽ cõſiderationẽ ſicẽ ſpẽs: da
to tñ qđ vbũ eẽt p̱fectius ſpẽ actuũ p̄ma: nõ tñ eſt p̱fe/
ctius intellectu i actu: vñ idẽ argumẽtũ poſſet fieri: ꝙ
nullus habit' eẽt p̄ncipiũ act': q2 actus ẽ p̱fectior habi
tu p̱ ethicoꝝ. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſilitudo iter itellectũ ⁊
voluntatẽ nõ valet: q2 volũtas nõ eſt potẽtia cõcepti/
ua ſicẽ intellect': nec reqrit ſpẽm p̄uiã actui ſicẽ intelle/
ctus: nec terminať ad rẽ illo mõ q̃ intellectus: nã obie/
ctũ intellectus ẽ res vt in intellectu: obiectũ volũtatis
eſt res vt in ſe ẽ. cõcediť tñ: ꝙ ſicẽ intellect' p̱ actũ ſuũ
gignit cõceptionẽ: ita volũtas p̱ actũ ſuũ emittit quan
dã impreſſionẽ amati in amãte: vt alias diceť. ¶ Ad
4ᵐ negať õña. Nec valet p̱batio: quia ſenſus exterior
⁊ intellectus nõ ſunt eiuſdẽ rõnis: vt ſolũ differãt ſm
p̱fectũ ⁊ imp̱fectũ: p̱ſertim nõ o3 ſenſu3 ſibi p̱ actũ ſuũ
obiectũ fabrefacere. q2 vt dicit p̄hs 2°. de aĩa p̱ticula
59. ⁊ 60. obiecta ſenſus ſunt extra: obiecta itellect' ſunt
in aĩa. ¶ Ad 5ᵐ dr̃. ꝙ verbũ itellectus nr̃i licet ſit eiuſ/
dẽ g̃nis cũ ſpẽ intelligibili: tñ h3 debili' eẽ: ⁊ intentio/
nalius q̃3 ſpẽs itelligibilis actui p̱uaxũ nõ remaneat
niſi q̃diu remanet actus intelligẽdi: ⁊ ideo nõ o3. ꝙ ſit
p̄ncipiũ vlterioris itellectionis ſicẽ ſpẽs erat. ¶ Ad 6ᵐ
dr̃: ꝙ ſicẽ color ⁊ ſua ſpẽs itelligibilis nõ ſunt eiuſdẽ ſpe
ciei in eẽ nãli: ita nec ſpẽs itelligibilis ⁊ vbũ. cui' ipſa ẽ
p̄ncipiũ. ¶ Ad 7ᵐ negať maior loquẽdo de rep̄ntatiõe
actuali qcqd ſit de habituali. Et p̄terea illa rep̄ntatio
quã facit ſpẽs itelligibilis nõ terminat actũ intellect':
nec obijciť illi. vñ reddit itellectũ q̃ſi p̱gnãtẽ: cũ ſit ab
alio impreſſa: ĩõ nõ o3 ꝙ itellect' dũ ferť in obiectũ ſuũ
exp̱mat cõceptũ ani ſuũ intuitiuan q̃ ſpeculeť obiectũ:
vñ nõ ſufficit p̄mũ rep̄ntatiuũ: q2 illud ẽ q̃. nõ qđ itel/
lect' itelligit. ¶ Ad 8ᵐ dr̃: ꝙ õña p̱ᵃ nõ valet ſ3 ſup̱ fal
ſo intellectu fũdať: ſupponit. n. ꝙ vbũ exigať ad habẽ
dũ expꝛſſã cognitionẽ ſicẽ q̃. vel p̄ncipiũ cognoſcẽdi eli/
citiuũ: ⁊ nõ ſicẽ termin' actũ cõplẽs: qđ falſũ eẽ p̄ma õ
declarauit. Illa autẽ difficultas q̃ addiť ibi de viſione
btifica nõ cõcludit aliud niſi ꝙ cõcept' format' medi
ante viſiõe btifica nõ adeq̃t viſionẽ illã: ita ꝙ qcqd i
deo videť vno vbo dicať: ⁊ h̃ cõcediť. ſ3 nõ cõcludit
ꝙ vbũ illud ſit cognitio obſcurior: vel iperfectior btifi
ca viſiõe: imo nõ ẽ cognitio: ſ3 terminus cognitionis.
Vtrũ aũt illa viſio btifica termineť ad plura vba uel
ad vnicũ dubiũ ẽ. veriſimile tñ videť: ꝙ illa viſio ter
mineť ad vnicũ vbũ habitũ de obiecto btifico eẽntia/
liter i actu: ſ3 habitualr terminari põt ad multa vba ha/
bita de attributis vł creaturis i vbo viſis: cũ btũs p̱ il/
lã diſtinguit attributa vel ea q̃ in vbo videt: ita ꝙ de il
lis vbis ſecũdarijs nũc format plura: nũc pauciora: vñ
ſine pluralitate illoꝝ nõ cognoſcit attributa ſub diſtin
ctis rõnib': vt argumẽtũ falſe ſupponit. ¶ Ad 9ᵐ nega
tur maior: nec valet p̱ᵃ p̱batio. ſicẽ. n. nõ experior dũ vi
deo albedinẽ: ꝙ actus me' ferať i duo: puta i colorẽ: ⁊
coloratũ: imo nõ expior: ꝙ ferať i colorẽ ſ3 in coloratũ
niſi p̱ rõcinationẽ. quã diſtinguo iter viſibile ⁊ rõnẽ vi
ſibilitatis: q2 vbũ itellect' ẽ rõ itelligibilitatis rei exterio/
ris. ẽ prius cognitũ q̃3 res extra: nõ tñ ẽ ita manifeſtum.
Nõ valet ſilr 2ᵃ p̱batio: nã aĩs ẽ falſũ: nec p̱batio ei'
valet. licet enim ſpẽs: aut actus: aut habitus intellect'
nõ cognoſcať niſi reflexe: ſecus eſt de verbo. quia illud
eſt termin' intellectionis. nõ aũt actus: nec alia nume/

Vide cũ ma/ g'ᵐ. petᵐ de bergomo in concordanciis. d. u. 41.

Verbũ ⁊ ſpe cies ſunt eiuſ dem generis.

Vtrũ ad plu ra vł ad vnũ tñ verbũ vi/ ſio btifica ter mineť habi/ tum eſt.

rata: nec oꝫ ꝙ ſi intellectꝰ directe itue̅r v̄bū: qđ ē ſubiectiue i ſe: ꝙ io intueat̄ directe ſeipſum q̄tū ad ſuū qđ qđ eſt: nā itellectꝰ poſſibilis inq̄tū hꝫ ꝓ iſto ſtatu nō ē itelligibilis i actu niſi illo mō: q̄ itelligit alia: ⁊ illo mō ꝯcedo. ꝙ in oī intellectione itellectus itelligit ſe: nā dū itelligit lapidē: ipſe ē lapis in eſſe itelligibili: ⁊ iō intelligit ſe eadē itellectiōe: q̄ intelligit lapidē: nō tñ inq̄tū itellectꝰ: ſicut nec qui nunq̄ videt lignū vt pictū: videt lignū vt lignū. ¶ Deinde nō valet 3a ꝓbatio vt dictū ē i ſolutiōe tertij. ¶ Ad 10. dico: ꝙ ſicut eſt multiplex gradus cognitiōis. ita multiplex gradꝰ v̄bi: aliud ē.n. ꝑfectū. aliud iperfectū: ⁊ iō nō ſeq̄r: ꝙ illoꝝ q̄ iperfecte cognoſcimꝰ: v̄ba nō habeamꝰ: nō.n. intēdimus: ꝙ verbū ſit ſolū i cognitiōe ꝑfecta: ſꝫ itēdimꝰ. ꝙ nulla itellectio q̄liſcūqꝫ ſine v̄bo cōplet̄. ¶ Ad 11m dr̄: ꝙ argumētum falſe iponit opinioni nr̄e ſaltē ſcō Tho. ꝙ omne illud cuius eſt verbū itelligi poſſit a nobis actu recto ⁊ directe. ¶ Ad 12m dr̄ ſicut ad 10m. ꝙ ex falſo intellectu opinionis ꝓcedit. nō.n. ponit ſcūs Tho. ꝙ v̄bū ſit p̄ncipiū ꝑfecte noticie. imo eſt ſm eū terminus eiuſdē: iō tā in diuinis q̄ in creatis noticia terminat̄ ad v̄bū. ¶ Ad 13m dico: ꝙ minor eſt falſa loquēdo de obiecto p̄mo itellectiōis: qđ ē intrinſecū actui: ⁊ eiꝰ primus terminus: tale enī nō eſt q̄dditas ſenſibilis: ſed rō eiꝰ. ¶ Ad p̄mū eoꝝ q̄ 3o loco cōtra eandē ꝯnē inducta ſunt dr̄: ꝙ maior eſt vera dūtaxat de illis oꝑationibꝰ. q̄rū terminꝰ ē permanēs oꝑatione trāſeunte: ſicͭ ſe hꝫ domꝰ ad edificationē. nō āt vbi oꝑatio ⁊ terminꝰ ſe iſeꝑabiliter comitāt̄. iſto mō aūt ſe hꝫ oꝑatio itellectualis ⁊ ſuꝰ terminꝰ: quē dicimꝰ v̄bū: q2 nunq̄ v̄bū ē ſine actuali cogitatiōe ſm Aug. ¶ Ad ꝯfirmatōez pꝫ ꝑ idē. ¶ Ad 2m dico. ꝙ oīs itellectio terminat̄ ad v̄bū ſiue ſit ꝑfecta: ſiue iperfecta tñ cognitiōis iꝑfecte v̄bū ē iꝑfectū: ⁊ noticie ꝑfecte v̄bū ē ꝑfectū. ¶ Et cū ꝓbat̄: ꝙ v̄bū ñ ꝓducit̄ ꝑ noticiā iꝑfectā. pꝫ ꝙ ꝓbatio nulla eſt: q2 ſupponit: ꝙ oē verbū ſit ꝑfecte faciēs cognoſcere: cuius oppoſitū dictuꝫ eſt. ¶ Silr̄ cū ꝓbat̄: ꝙ v̄bū nō ꝓducat̄ ꝑ noticiā ꝑfectā. pꝫ q2 p̄a ꝓbatio nō valet: nā lꝫ ꝑ cognitionē ꝑfectā res ꝑfecte cogitat̄: nō tñ ſupfluit verbū. q2 cognitio itellectus nō cōplet̄ niſi ꝓducto v̄bo: q2 obiectū eēt abſens itelligēti niſi formaret v̄bo. Vñ iſta ꝓbatio ſupponit. ꝙ v̄bū ſit cognitio: vel ꝙ ꝑ ipm ſicͭ ꝑ actū obiectū cognoſcat̄: qđ ē falſū: nā v̄bū de alio ſuit. ſ. ad exhibēdū obiectū in eē itelligibili apparēti: nā ſpēs itelligibilis nō ſufficit ad h̄ q2 ipſa nō ē in ꝯſpectu itellectꝰ in actu imo ē ꝑs itellectꝰ in actu. v̄bū vero ē q̄ſi i cōſpectu itellectꝰ i actu: ⁊ nō eiꝰ ꝑs. ¶ Silr̄ 2a ꝓbatio nō valet. q2 ſupponit. ꝙ v̄bū ſit p̄ncipiū cognitionis ꝑ illū modū: q̄ ſpecies ē p̄ncipiū cognitionis. h̄ aūt ē falſuꝫ. dico tñ ꝙ v̄bū eſt p̄ncipiū cognitiōis illo mō: q̄ vna ꝯ ducit i noticiā alterꝰ: ⁊ vna diffinitio i noticiā alterꝰ: iō nō ſequit̄ ꝓceſſus in ifinitū in actu: lꝫ forte i potētia. ſicͭ eſt in proceſſu d̄mōſtrationū vniꝰ ꝯnis ex alia. ¶ Silr̄ 3a ꝓbatio nulla eſt. q2 lꝫ cognitio ſit via ad v̄bū: nō tñ illo mō q̄ motus ad terminū: q2 itelligere nō ē motus. qui eſt actus iꝑfecti: ſꝫ potiꝰ actꝰ ꝑfecti: nec ſe hꝫ ad verbū vt forma media inter potētiā ⁊ actū ad formā in actu cōpleto: ⁊ ideo nō oꝫ. ꝙ intellectio ceſſet ꝓducto verbo: actio.n. itellectus nō fundat̄ i motu. ¶ Ad 3m dico. ꝙ v̄bū eſt ſpēs expſſa ꝑ itellectū in actu: non aūt eſt ſpēs q̄ cōſtituat intellectū i actu: q2 illa dr̄ impſſa ab obiecto. vl̄ ab intellectu agēte: ⁊ fantaſmate. iſta aūt ponit̄ in cōſpectu itellectus in actu. ⁊ eſt quaſi ꝓles eius. Et ſic pꝫ ad argumēta Gerardi. ¶ Ad argumēta 4o. loco facta dicitur: ꝙ ſm ſcm̄ Tho. p̄ma parte. q. 34. arti. p̄. ad 2m. (Cū Augꝰ. ⁊ alij ſci dīit. ꝙ verbū ē noticia: non accipit̄ noticia ꝓ actu itellectus cognoſcentis: vel pro aliquo eiꝰ habitu: ſꝫ ꝓ eo qđ intellectus cōcipit cognoſcendo: vñ ⁊ Augꝰ. dicit: ꝙ verbū ē ſapia genita: qđ nihil aliud eſt q̄ ipſa cōceptio ſapiētis. qui ēt pari mō noticia genita dici pōt.) Hec ille. ¶ Ex q̄ in oībus auctoritatibꝰ Aug. Anſel. Damaſ. allegatis ſumit̄ cognitio viſio. ⁊ hꝫ nō ꝓ actu intellectus: ſꝫ ꝓ cōceptu. ¶ Ad p̄mū cōtra 2am ꝯnē negat̄ minor. Et ad ꝓbationē eius dr̄: ꝙ lꝫ actus. q̄ pr̄ ꝓducit filiū ſit ſimplex ⁊ indiuiſus ſm rē: tñ icludit plura ſm rōnē. ſ. actū itellectus ⁊ relationē expreſſiuā. vt tangebat̄ in 2a ꝯne q̄ ad primū. ille actus nō eſt diſtinctiuus pr̄is a filio. ſꝫ q̄ ad 2m. ſ. ꝑ illā relationē. dicta aūt Aug. ⁊ Damaſ. cōcludūt. ꝙ gn̄are diſtinguit patrē a ſuo verbo: ſed nō ꝙ ſe toto. hoc eſt ꝑ qđlibet d̄ ſui rōne. ¶ Ad 2m dr̄. ꝙ minor ē falſa. nā dicere itellectuale nō dicit purā relationeꝫ: dico tñ ꝙ ſicͭ vnica ꝑſona v̄bi eadē ꝓprietate ē filiꝰ: ⁊ v̄bū ſm ꝙ pōit ſcūs Tho. vbi ſupra arti. 3o. ad 3m vbi ſic dicit (Ipſa natiuitas filij. q̄ ē ꝓprietas ꝑſonalis eiꝰ diuerſis noibꝰ ſignatur. q̄ filio attribuūt̄ ad exp̄mēdū diuerſimode ꝑfectionē eiꝰ: nā vt oñdat̄ coeternꝰ dr̄ ſplēdor: vt oñdat̄ oīno ſilis dr̄ imago: vt oñdat̄ imālīter genitꝰ dr̄ v̄bū.) Hec ille. ¶ Ita dico i ꝓpoſito. ꝙ ipſa ꝓductio actiua q̄ pr̄ filiū ꝓducit diuerſimode noiat̄: ⁊ diuerſis rōnibꝰ itellig̃t̄. ſ. ⁊ vt ē dictio itellectualis v̄bi: ⁊ vt eſt gn̄atio nālis filij. vñ lꝫ vt ē gn̄atio nō dicat forte niſi relationē p̄nitatis ſignatā ꝑ modū actiōis: tñ vt ē dictio vel ꝓlatio itellectualis dicit aliqđ abſolutū cū relatiōe: ⁊ nō ſolū pure abſolutū. ¶ Ad 3m dico: ꝙ actꝰ dicendi q̄ ꝓducit̄ v̄bū q̄ ad abſolutū: qđ icludit: dicͭ ꝑfectionem ſimplr̄: nō aūt q̄ ad reſpectū expſſiuū q̄ ad p̄mū ē cōis tribꝰ ꝑſonis: nō āt q̄ ad 2m. Et ē ſile de potētia gn̄andi: vt pōit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 41. ar. 5o. ad 3m. ¶ Ad 4m. negat̄ modꝰ arguēdi. Iſte.n. arguit ac ſi dicere nō icluderet i ſua rōne niſi actū abſolutū. q̄ ē itelligere. cuiꝰ oppoſitū dictū ē. Verūtñ iſte iplicat illud dubiū. vtrū attributa eēnt diſtincta ſm rōnē: dato ꝙ nulla eēt poſſibilis creatura. ad qđ dictum ē alias. ¶ Ad 5m dr̄ eodē mō. ꝙ ſolū ꝯcludit: ꝙ actꝰ dicēdi q̄ exp̄mit̄ v̄bū nō dicat ſolū actū itelligēdi. h̄.n. poſito: cū itelligere i diuinis ſm ſe abſolute ſūptū a nullo differat realiter: nec dicere differret ab aliq: ſꝫ poſito ꝙ dicere ſit ipꝫ itelligere cū tali relatiōe. argm nō ꝯcludit. Illud āt qđ addit̄ de dr̄ia gn̄atiōis ⁊ ſpiratiōis alibi ꝑtractatū ē. ¶ Ad primū eoꝝ. q̄ 2o. loco iducta ſūt dr̄: ꝙ itelligere ⁊ velle ſūpta abſolute ſūt actꝰ eēntiales: nō āt vt ſumūt̄ cū certis relatiōibꝰ: nā itelligere exp̄mēdo v̄bū ē actꝰ notionalis pr̄i dūtaxat ꝯueniēs. Silr̄ velle ſpirādo amorē ē actus notionalis filio ⁊ pr̄i cōis ſolū. ¶ Ad 2m dico: ꝙ itelligere expſſiue nō cōuenit niſi pr̄i ꝓducenti: vñ nec filio: nec ſpiritui ſancto: nec eēntie cōuenit. ſilr̄ velle ſpiratiue non cōpetit niſi pr̄i: ⁊ filio q̄ ꝓducunt ſpm̄ ſcm̄. ¶ Ad 3m dico: ꝙ maior ē falſa. q2 gn̄are ⁊ ſpirare q̄ ſūt diuine ꝓductiōes nō differūt realiter i diuinis: ⁊ iō nō oꝫ ꝙ velle ſpiratiuū differat ab itelliger̄ expſſiuo. ¶ Ad p̄mū illoꝝ. q̄ 3o. loco iducta ſunt dr̄: ꝙ maior ē falſa de illis q̄ ſūt idē realiter: ⁊ differūt rōne tali mō: ꝙ vnū ē alio cōius ſicͭ ſe hn̄t i diuinis eēntialia reſpectu notionaliū. vt eēntia reſpcū p̄nitatis: ⁊ itelligere reſpectu huiꝰ qđ ē dicere: ⁊ potētia reſpcū huiꝰ. qđ eſt potētia gn̄andi ⁊ ifinita talia exēpla dari pn̄t. ¶ Ad 2m dr̄: ꝙ ꝯn̄a nō valet plus q̄ iſta: filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs vere ſūt deus: ſꝫ ipſi nō ſūt pr̄. g̃ i diuinis pr̄ nō eſt deꝰ. vel deꝰ nō eſt pr̄. talia enī argumēta in diuinis nō cōcludūt ꝓpter cauſas ſepe dictas.

dr̄. c. q. 4. cōcluſio. 2a.

vi. ſꝫ. concluſio. p̄a art. 2.

dictas. Et ſit ſit de mēte ſcī Tho. qḋ ꝑus dictū fuit. ſ. ꝙ
dicere ⁊ gn̄are nō ſint aliud ꝙ̄ diuina actio cū determi-
nato reſpcū. pꝫ. nā de potentia dei. q. 2. arti. 5°. ſic dicit.
(Sil̄r (inqͥt) dicēdū ē ḋ actiōe ⁊ potētia: nā gn̄a° ſigni
ficat actionē cū aliq̄ reſpectu: ⁊ potentia gn̄andi ſign̄at
potētiā cū reſpectu. vn̄ gn̄atio ē dei actio: ſꝫ ꝓut ē pr̄is
tm̄. nec tn̄ ſeq̄r: ꝙ aliqd poſſit pr̄: qḋ nō poſſit fili⁹) ⁊c. ⁊
dat ibi exēplū ħ. (Pr̄nitas (inqͥt) ē diuina eēntia ꝓut eſt
in pr̄e: nō ꝓut ē in filio: nō. n. eodē mō ē in pr̄e ⁊ i filio:
ſꝫ in filio vt ab altero accepta: in pr̄e aūt nō.) Hec ille.
Ita in propoſito dicere vl̄ cōcipere ꝓut eſt in pr̄e: ⁊ fil̄r
ſpirare nō ē niſi diligere ꝓut ē in pr̄e ⁊ filio. vn̄ eadē. q.
arti. 3° dicit: ꝙ fili⁹ ꝓcedit vt v̄bū ꝑ actū diui itellect⁹
inq̄tū pr̄ cognoſcit ſeipſū: ⁊ ſp̄us ſcūs ꝑ actū volūtatis
inq̄tū pr̄ diligit filiū. ¶ Ad primū ꝯ gn̄tā ꝯnē negaṫ
minor. nō. n. fili⁹ ex ꝑte ſue relatiōis i obliq̄ plus cōno-
tat creaturas ꝙ̄ ſp̄us. nō. n. dr̄ plus fili⁹ creaturꝭ ꝙ̄ ſp̄us
ſcūs dr̄ ſp̄us creature: ſꝫ ꝙ ħ nomē verbū dicat illū re-
ſpectū ad creaturas. hoc hꝫ qꝛ ſign̄at quoddā eēntiale
ſ. ſciam. q̄ ſm̄ nomē ſuū dicit reſpectū ad ſcita. verbū
enī ē ſapīa genita. vt declarauit ſcūs Tho. de veritate
q. 4. ar. 5°. ſm̄ ꝙ allegaui i ꝓbatiōe gn̄te ꝯnis. ¶ Ad
2m̄ negaṫ maior. nomē. n. filij nō dat intelligere ſciam
aut ſapiam ſic̄ nomē verbi. eēntia. n. nō vt eēntia ipor
tat illū reſpectū. ſꝫ eēntia vt ē ſapīa. Et iſtḋ ſimiliter di
cit ſcūs Tho. de veritate vbi ſ. ad 4m̄ argm̄. ¶ Ad 3m̄
cōcediṫ totū. ſ. ꝙ verbū dicit reſpectū ad oīa dicta per
illud. vt ſupra cōcedit ſcūs doctor: ſꝫ verbū ea rōne q̄
v̄bū nō dic̄ reſpectū ad creaturā: ſꝫ ſi dicat reſpectū ad
oīa creata: ħ eſt qꝛ diuinū ē: ⁊ nō ē aliud ꝙ̄ ſapiētia ge
nita: ita ꝙ rōne ſapie diuine dicat illū reſpectū: nō āt rō-
ne filiatiōis aut dictionis paſſiue: diſtinctio. n. quā fac̄
ſupra ſcūs doctor quō. ſ. verbū dicit reſpectū ad ea q̄
dr̄ ꝑ verbū dupliciter: illa inquā ſoluit ħ argumētū.
¶ Ad p̄mū ꝯ ſeptā ꝯnē negaṫ añs. ſp̄us ſcūs. n. ꝓcedit
vt amor. nec ipſe oppoſitū ꝓbauit. imo illud qḋ dicit
de illo eē donato videṫ fictio. ſeq̄t. n. ꝙ ſp̄us ſcūs non
ſit niſi pr̄ in eē donato. ¶ Ad 2m̄ dico: ꝙ licꝫ ſp̄us ſcūs
inq̄tū amor diuinus ſit ſil̄is ⁊c. tn̄ qꝛ nō cōſtituiṫ ꝑ di
uinā eēntiā: vt illa eſt ſua ꝓpa forma: vt ita loquar: idḋ
nō eſt iudicādū in ꝓpoſito ſm̄ ea q̄ cōpetūt ei ex ꝑte di
uine eēntie: ſꝫ ex illa ꝑte: q̄ ē talis ꝑſona. ſ. ex ꝑte ſue ꝓ-
ceſſiōis q̄ ē ꝑ modū amoris: ex illa aūt ꝑte nō hꝫ: ꝙ ſit
ſil̄is: qḋ tn̄ oporteret ad hoc: ꝙ eēt imago. ſ. ꝙ ꝑ ſuā ꝓ-
priā formā eēt ſpēs idifferēs pr̄is ſm̄ diffinitionē quā
dat Hil. ¶ Ad 3m̄ dr̄: ꝙ vt ſepe dixi impreſſio ipſi⁹ ama
ti in amāte nō eſt ꝑ modū ſilitudinis. ¶ Ad 4m̄ dico:
ꝙ aliqd originari ab alio pōt eſſe dupliciter. Uno mō
ab alio ſꝫ eē reale: ⁊ vtriqꝫ ſi ita ſcūs doctor itelligeret:
arguēs hn̄ cōcluderet. ꝙ ſolus ſtatue factor hr̄et ima-
ginē: ſed abſit tā groſſus itellect⁹ a nobis. Alio mō pōt
intelligi. ꝙ aliqd ſm̄ eē intelligibile qḋ hꝫ in mēte ar-
tificis originet ſuā imaginē: ⁊ ſic intelligiṫ: ⁊ eſt ſil̄e illi
qḋ dicit de creaturis i v̄bo de veritate. q. 4. articu. 4°.
(Similitudo creature eſt quodāmō ipſa creatura per
modū illū: q̄ dr̄ aīa quodāmō eſſe oīa: vn̄ ex ħ ꝙ ſimili
tudo creature i verbo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature
in ꝓpria nā̄ exiſtēns quodāmō contingit: vt creatura
ſeipſā moueat ⁊ ad eē ꝓducat inq̄tū. ſ. ꝓduciṫ in eſſe ⁊
moueṫ a ſua ſilitudine i verbo exiſte.) Hec ille. ¶ Ad
ꝓpoſitū dico: ꝙ imago facta ad ſilitudinē ceſaris ori-
ginaṫ a ceſare inq̄tū originaṫ ab ipſa ſilitudine ceſa-
ris cōcepta ꝑ artificē faciētē ſtatuā: ⁊ ita de rōne ima-
ginis ē. ꝙ origineṫ ab eo: cui⁹ ē imago inq̄tū originaṫ
ab artifice ꝓcōcipiēte formā illi⁹. Et ſic pꝫ ꝙ argumē-
tū illud nihil cōcludit. ¶ Ad argumētū in pede q̄ōnis
factū reſpōdeṫ ſm̄ ſcm̄ Tho. p̄ma ꝑte. q. 34. arti. p̄. ad
2m̄ (Et cū dicitur. ꝙ verbū ē noticia: vl̄ cogitatio: ⁊ alia hmōi
non accipiṫ noticia ꝓ actu intelligētis aut ꝓ aliq̄ ei⁹
habitu: ſed ꝓ eo qḋ intellectus cōcipit cognoſcēdo. vn̄
⁊ Aug⁹ dicit. ꝙ verbū eſt ſapīa genita: qḋ nihil aliud
eſt ꝙ̄ ipſa cōceptio ſapiētis: q̄ etiā pari mō noticia geni
ta dici pōt. Et ꝑ eundē modū pōt intelligi illud Anſel-
mi. ꝙ dicere dei eſt cogitādo itueri inq̄tū. ſ. intuitu di-
uine cognitiōis cōcipiṫ verbū dei. verūtn̄ cogitatiōis
nomē nō ꝓprie dr̄ de deo: nec dei verbo ꝓpe cōuenit.
Dicit. n. Aug⁹. 15°. de trini. Ita dr̄ illud dei verbū vt co-
gitatio ꝓprie nō dicaṫ: ne eſſe aliqd q̄ſi volubile cre-
daṫ i deo: cū nō accipiat formā vt verbū ſit. cāqꝫ poſſit
amittere atqꝫ inſo'. quodā mō volutari. cogitatio. n.
ꝓprie in inq̄ſitione veritatis cōſiſtit: q̄ in deo locū nō
habet: cū enim intellectus iam ad formā veritatis per
tingit: non cogitat: ſed ꝑfecte veritatē contemplaṫ. vn̄-
de Anſelmus improprie accepit cogitationē ꝓ contē-
platione.) Hec ille. Diſtinctio. XXVIII.

¶ Utrū inaſcibilitas ſit ꝓprietas pr̄is ꝯſtitutiua. Qō. I.

Circa vigeſimāoctauā diſtinctionē
queriṫ. Utrū innaſcibilitas
ſit ꝓprietas cōſtitutiua pr̄is. Et arguiṫ
ꝙ ſic. Nā ꝑſona pr̄is cōſtituiṫ ꝑ aliquā
ꝓprietatē q̄ ſit i ea: ſed nō pōt cōſtitui ꝑ
cōem ſpirationē. aliogn reſultaret vna
cōis ꝑſona pr̄i ⁊ filio: nec ꝑ pr̄nitatē. cū
pr̄nitas ſit poſterior ꝙ̄ gn̄are: ſup qḋ fundaṫ: gn̄are vo
ſit poſteri⁹ ꝑſona pr̄is: ea q̄ itelligiṫ elici ⁊ ꝓfluere. ergo
neceē eſt: ꝙ ꝑ inaſcibilitatē ꝯſtituaṫ: cū nō ſit alia ꝓprie
tas in pr̄e vltra pr̄nitatē ⁊ ſpirationem actiuam.

In oppoſitū arguiṫ. nā pr̄ia ꝑſona cōſtituiṫ
aliq̄ poſitiuo formalr̄. ſꝫ inaſci-
bilitas nihil ponit ſꝫ negat ſm̄ Augm̄. 5°. de trini. ca°. 6°
vbi dicit. ꝙ cū ingenitus pater diciṫ non qd ſit. ſed qd
non ſit oſtendiṫ. g nō poteſt cōſtituere p̄mā ꝑſonam.

In hac q̄ōne erunt duo articuli. In quoꝝ pri-
mo ponenṫ ꝯnes. In 2° moue-
bunṫ aduerſarioꝝ obiectiones. ¶ Quātū ad p̄mū ſit
prima ꝯ. Ingenit⁹ vel inaſcibilitas nihil ponit: qḋ ſit ḋ
ꝓprio intellectu ei⁹. licet aliqd ponat ſicut ꝑſuppoſitū
ſibi. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 28. q. 1. arti. p̄. ad pri
mū. vbi ſic dicit. (Aliq̄ dictio diciṫ ponere dupliciter
aliqd. vel ita ꝙ illud ꝙ ponit ſit de intellectu ei⁹ ſicut
aliqd eēntie ipſius: vt hō ponit aīal. vel qꝛ ꝑſupponit il
lud. in quo fūdaṫ: q̄uis nō ſit de eēntia ei⁹: ſicut oē ac
cidens ponit ſubſtantiā. dico g ꝙ hoc nomē ingenitus
non ponit aliqd: qḋ conſtituat intellectū ipſius: qꝛ hoc
nō poſſet eē niſi aliq̄ rōne p̄ncipij pōeret vel i cōi vel i
ſpāli. qꝛ nihil aliud notionale pōt pr̄i cōuenire: ⁊ quo-
cunqꝫ mō dicaṫ nō ponet in numeꝝ innaſcibilitas cū
pr̄nitate. qꝛ cōe nō ponit in numeꝝ cū ꝓprio: ſꝫ tn̄ po-
nit aliqd qḋ ꝑſupponit in q̄ fundaṫ: ⁊ ex ħ eſt: ꝙ quidā
dixerūt: ꝙ ingenit⁹ aliqd ponit: ⁊ qdā ꝙ nihil: ſꝫ q̄uis
nihil ponat: qḋ ſit de itellectu eius: nō tn̄ ſeq̄ṫ gn̄ poſſit
eē notio: qꝛ illud cui⁹ rō cōſiſtit i remotiōe optie ꝑ ne-
gationē certificaṫ ſic̄ cecitas. ⁊ hmōi ē rō p̄mi. vel ei⁹ qḋ
ē nō de p̄ncipio eē. qꝛ p̄ncipiū ē añ qḋ nihil ē.) Hec ille.
Sicut. n. ipe dic̄ ibidē pr̄ ē p̄ncipiū toti⁹ diuinitatis. vn̄ ⁊
Diony. dicit. ꝙ in pr̄e ē fontana diuinitas: vn̄ ſi i diuinis
eēt ordo ꝑ poneret p̄us ⁊ poſteri⁹: pr̄ eēt p̄mū p̄ncipiū
ſꝫ qꝛ ibi nō ē talis ordo loco ei⁹ qḋ ē primū dicam⁹ p̄n
cipiū non de principio: vn̄ pater dupliciter innoteſcere
pōt. vel inq̄tū eſt nō de principio: ⁊ ſic innoteſcit ꝑ ne-

Tenent aliq
vt hic inquit
Heruetus ꝙ
ingenitū for.
poſitiuū dic̄
qḋ eſt eē pro
ductor oiuꝫ
principium.
Alij aūt dn̄t
vt ſcūs Tho.
Bōa. ⁊ Sc.
ꝙ for. priua-
tionē iportat
mālit̄er vero
id in quo ta-
lis priuatio fū
daṫ id patri
ſic eſt ꝓpriū
ꝙ eſſentie
nō conuenit.

tionē inaſcibilitatis. vel inq̄tū eſt p̄ncipiū: ⁊ ſic q2 p̄n-cipiū dicit̄ ſ3 emanationē:q̄ ab ipſo ē ſm duplicē mo-dū emanatiōis in diuinis duab⁹ notionibus inoteſcit .ſ.p̄nitate inq̄tū eſt pricipiū filij p gn̄ationē: ⁊ cōi ſpi-ratiōe inq̄tū eſt p̄ncipiū ſpūs ſci p ſpirationē. et ſic p3 q̄ in vniuerſo ſūt tres notiōes p̄ris.) Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ma p̄te. q.33. arti.4°. ❡ Scḋa ꝯ. Innaſcibilitas quā ſigñat hoc nomē igenit⁹ put eſt ꝓprietas p̄ris ſu-mit̄ p̄uatiue nō pure negatiue. Hanc ponit ſcūs Tho. vbi ſ. vñ p̄ria p̄te. q.33. arti.4°. ad 2m ſic ait. (Ingenitū qn̄q3 ſumit̄ negatiue tm̄: ⁊ ſ3 h̄ dicit Hiero⁹ ſpm̄ ſcm̄ eſſe igenitū: id eſt nō genitū. Alio mō p̄uatiue: non tm̄ aliquā iportat iperfectionē. Multipliciter.n.dr̄ p̄uatio Uno mō qn̄ aliqd nō h3 qḋ natū eſt haberi ab alio: ēt ſi illud nō ſit natū h̄re illud: ſicut ſi lapis dicat̄ res mor-tua q2 caret vita.ſ. quā quedam res nate ſunt h̄re. Alio mō dr̄ p̄uatio qn̄ aliqd nō h3 qḋ natū eſt h̄ri ab aliq̄ ſui gn̄is. ſicut ſi talpa dicat̄ ceca. Tertio mō qn̄ ipſū nō h3 qḋ natū eſt h̄re: ⁊ h̄ mō p̄uatio iperfectionē ipor-tat: ſic aūt ingenitū nō dr̄ p̄uatiue de p̄re: ſed 2° mō.ſ. prout aliqḋ ſuppoſitū diuinū eſt genitū. S3 ſm hāc rō-nē ēt de ſpū ſcō pōt dici ingenitū. vñ ad h̄ q̄ ſit ꝓpriū ſoli p̄ri o3 vlterius i noie ingeniti intelligere: q̄ cōueni at alicui pſone diūe q̄ ſit principiū alteri⁹ pſone diūe. vt ſic intelligat̄ iportare negationē i genere principij perſonaliter dicti in diuinis. vel vt intelligat̄ in noie in-geniti q̄ omnino nō ſit ab alio: ⁊ nō ſolum: q̄ nō ſit ab alio per generationē: ſic enim nec ſpiritui ſcō cōueniet eē ingenitū q eſt ab alio per ꝓceſſionē vt pſona ſubſi-ſtēs: neq3 etiā eēntie diūe: de q̄ pōt dici: q̄ eſt in filio vł ſpū ſcō a p̄re.) Hec ille. ❡ Idē ponit in ſcriptio vbi ſ. ad 2m. ❡ Tertia ꝯ. Illa p̄uatio fūdat̄ in rōne p̄ncipij ſm q̄ ē notio p̄ris. Hāc ponit ibidē i ſcripto vbi ſic ait. (Ingenit⁹ nō iportat negationē abſolutā: ſed aliq̄ mō p̄uationē: ois enim negatio q̄ eſt in aliq̄ ſubiecto de-terminato pōt dici p̄uatio. vñ in 4°. metaphiſice dr̄ q̄ p̄uatio ē negatio in ſubiecto: vñ dico q̄ negatio quā importat ingenitus intelligit̄ vt fundata in rōne p̄nci-pij: ſm q̄ eſt notio patris: ⁊ hoc mō nō cōuenit eſſentie nec ſpūi ſcō: qbus nō cōpetit eſſe principiū p originem alicuius pſone: nec iter̄ filio. cui cōpetit affirmatio op-poſita.) Hec ille. ❡ Quarta ꝯ eſt. Innaſcibilitas nō ē ꝓprietas pſonalis. vel cōſtitutiua p̄ris. Iſtā ponit ſcūs Tho. in ſcripto vbi ſ. arti.2°. vbi ſic dicit. (Sicut ē in inferiorib⁹ q̄ qcqd cōſeqt̄ ad eſſe pfectū nō eſt cōſti-tutiuū illi⁹ rei: ita etiā in diuinis qcqd ſm intellectū p̄-ſupponit aliqd: q̄ pſona cōſtituit̄. nō pōt eſſe cōſtituti-uū pſone. Et inde ē: q̄ cōis ſpiratio nō pōt eē ꝓprietas pſonalis: q2 ſupponit in p̄re ⁊ filio generationē actiuā ⁊ paſſiuā: qbus ille pſone ꝯſtituunt̄. Similiter innaſci-bilitas cū ponat negationē q̄ fundat̄ ſup rōnē p̄ncipij p̄ſupponit ſm intellectū rōnē principij: ſup quā funda-tur.ſ. p̄nitatē: ⁊ iō nō pōt ꝯſtituere pſonā p̄ris: nec pōt eē ꝓprietas pſonalis) Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ma p̄te. q.4. arti.2°. vbi dicit: q̄ remotis p intellectū ꝓprietatib⁹ nō pſonalib⁹ remanet intellect⁹ hypoſtaſū ⁊ pſonar̄: ſi-cut remoto p intellectū a p̄re q̄ ſit ingenit⁹. vel ſpirās remanet hypoſtaſis pſona p̄ris.) Hec ille. ❡ Idē po-p̄ ſen. di.26. q.2. arti.3°. ad 6m. ❡ Quīta ꝯ. Innaſcibili-tas eſt vere ⁊ ꝓprie notio p̄ris. Hāc probat ſcūs Tho. vbi ſtatim dixi vbi ſic ait. (Diſtinctio notionis: ⁊ rela-tionis: ⁊ ꝓprietatis pōt tripliciter aſſignari. Primo q̄-tū ad rōne ſigñationis: ⁊ ſic ſciēdū eſt: q̄ p̄nitas dr̄ re-latio ſm q̄ ad filiū refert̄. dr̄ aūt ꝓprietas inq̄tū ſoli patri ꝯuenit. dr̄ notio inq̄tū eſt formale p̄ncipiū inote-ſcēdi patrē. ❡ Scḋo q̄tū ad ordinē: q2 cū nihil poſſit eſſe principiū inoteſcēdi aliqd: niſi ſit ſibi ꝓpriū: itelle-ctū notionis p̄cedit intellect⁹ ꝓprietatis: ⁊ q2 ꝓprietas nō cōuenit niſi rei diſtincte ab alijs: ⁊ diſtinctio in di-uinis nō eſt niſi p oppoſitionē relationis: intellectū ꝓ-prietatis i diuinis p̄cedit itellect⁹ relationis. ❡ Tertio q̄tū ad numer̄: q2 notiōes ſunt he.ſ. p̄nitas. filiatio. ꝓ-ceſſio: inaſcibilitas. cōis ſpiratio: har̄ aūt q̄ttuor ſunt ꝓprietates q̄ vni pſone tm̄ ꝯueniūt.ſ. p̄nitas: inaſcibi-litas q̄ cōueniūt tm̄ p̄ri. filiatio q̄ cōuenit tm̄ filio. pro-ceſſio q̄ cōuenit tm̄ ſpūi ſcō. cōis aūt ſpiratio nō pōt di-ci ꝓprietas ſimplr̄: q2 conuenit duab⁹ pſonis: ſ3 ſm qd ſm q̄ aliqd dr̄ eē ꝓpriū ad aliqd: eſt.n. ꝓpriū p̄ris ⁊ fi-lij reſpectu ſpūs ſci. har̄ eni notionū tm̄ q̄ttuor ſunt re-lationes.ſ. p̄nitas ⁊ filiatio: ꝓceſſio ⁊ cōis ſpiratio. In-naſcibilitas vō nō ꝓprie dr̄ relatio niſi p reductionem ſm q̄ negatio reducit̄ ad gen⁹ affirmatiōis. vt nō hō ad genus hois: har̄ aūt notionū: vel ꝓprietatū: vel re-lationū tres tm̄ ſunt pſonales.i. cōſtituētes pſonas. vł h̄nt q̄ſi actū differētie cōſtitutiue.ſ. p̄nitas. filiatio. ꝓ-ceſſio. alie due ſūt notiōes. ſ3 nō pſonales. ❡ Har̄ at-q3 notionū ſufficiētia ſic patet. Ad hoc eni q̄ aliqd dicat̄ notio pſone tria reqrunt̄. Primo q̄ ad originē ptineat: q2 relatiōib⁹ originis pſone diſtinguūt̄. 2°. q̄ p-tineat ad dignitatē. q2 pſona ē hypoſtaſis ꝓprietate di-ſtincta ad dignitatē ptinēte. 3°. q̄ dicat aliqd ſpeciale q2 cōe nō ē ſufficiēs p̄ncipiū inoteſcēdi. Dico g̃ q̄ per-tinēs ad originē pōt ſigñari vel affirmatiue vł negati-ue: ſi affirmatiue: aut dr̄ ſ3 rōnē p̄ncipij: vt a q̄ alius: vł ſm rōnē eius: qḋ ē a principio: vt q ab alio: vtrūq3 iſto-rū dicit originē in cōi: vñ neutr̄ pōt eē notio. o3 g̃ q̄ de-termine ſm ſpecialē modū originis: qui nō eſt niſi du-plex.ſ. p modū nāe ⁊ p modū amoris: ⁊ ſm vtrūq3 ha-bemus duas relatiōes: vnā q̄ deſignat rōnē principij: ⁊ aliā q̄ deſignat rōnē ei⁹: qḋ ē a principio: ⁊ ſic ſūt q̄ttu-or notiōes.ſ. p̄nitas ⁊ filiatio q̄tū ad modū originis nature: ꝓceſſio ⁊ cōis ſpiratio q̄tū ad modu3 originis amoris: ſi ſigñat̄ negatiue. vel negat̄ rō principij. vel rō eius qḋ ē a principio. ſi negat̄ rō p̄ncipij: nō eſt ad di-gnitatē ptinēs: ⁊ iō nō pōt eſſe notio ſpūs ſci non poſſe eſſe pricipiū alicui⁹ diūe pſone. ſi negat̄ rō ei⁹ qḋ eſt a principio. aut in gn̄ali aut i ſpāli. Si in ſpāli. nō poteſt eē notio: q2 quāto affirmatio ē magis ſubſtalis: tāto ne-gatio oppoſita ē magis cōis. ſic nō hō ē cōmuni⁹ q̄ nō aial: q2 oē nō aial eſt nō hō: ſ3 nō cōuertit̄. Si in gn̄ali. tūc erit negatio ſpālis: ⁊ ad dignitatē ptinēs. vnde no-tionē p̄ris faciet q̄ ē inaſcibilitas: q̄ ſigñat nō eē ab alio ſ3 q̄ ē ꝓprietas p̄ris.) Hec ille. ❡ Sexta ꝯ. Licet inna-ſcibilitas ſit notio p̄ris: nō tm̄ iſpirabilitas. Hāc pbat ſ. Tho. p̄. ſen. di.28. q.1. arti.p̄. ad 4m. dicēs. (In h̄ q̄ dr̄ ingenit⁹ remouet̄ a p̄re eſſe ab alio ſimpliciter: ⁊ nō ſo-lum ſm aliquē determinatū modū: q̄re autē noiet̄ p negationē ſpālis ꝓceſſionis.ſ. gn̄ationis pōt aſſignari triplex cā. Prima ē q2 ꝓceſſio ſpūs ſci ordine nature ſupponit gn̄ationē filij: ⁊ iō q2 negato priori remouet̄ poſterius: ad rōnē gn̄ationis a principio fontali ſequit̄ remotio ꝓceſſionis p modū amoris. 2a. eſt. q2 cū dr̄ in-genitus ſm q̄ eſt notio p̄ris: tollit̄ ois mod⁹ cōſequēdi gn̄ationē. h̄ eni cōuenit patri inq̄tū ē gn̄ationis p̄nci-piū: vt nullo mō gn̄ationē cōſequat̄. gn̄ationē aūt con-ſequit̄ aliqd ſm itellectū tripliciter. vel ſicut genitū vt fili⁹. vel ſicut p gn̄ationē acceptā vt diūa eſſentia. vel ſicut a genito ꝓcedēs vt ſpūs ſcūs. vñ nulli eor̄ cōue-nit ingenitus ſm modū p̄dictū. 3a rō eſt. q2 negatio in-geniti fundat̄ ſup rōnē p̄ncipij: q̄uis aūt p̄r ſit p̄ncipiū

vtriuſq;

Tenēt aliq̄ q̄ fundet̄ ta-lis ſup cētra alij ſup vni-uerſalitate auctoritatis p̄ncipij: quo cunq3 modo vt ſanct⁹. T. Durā. ⁊ pe-trus. opinio aūt Aure.in ar 3. p3. Tex.c.17.

Triplx aſſi-gnari pt diſti ctio notionis relationis ⁊ ꝓprietatis.

vtriuſq; ꝓceſſiōis diuine: tñ ſola rō ꝑ quā ē p̄ncipiū gñatiōis ē ꝓpetas ꝑſonal' ꝯſtituēs ꝑſonā p̄ris. ſ. p̄rnitas: ꝛ iō ꝑ negationē gñatiōis eadē ꝑſona ꝯuenient' ꝛ magl ꝓprie notificat̄.) Hec ille. ¶ Idē pōit p̄zia p̄te. q. 33. ar. 4° ad. 5ᵐ. (Proprietas p̄ris ꝓut ē nō ab alio poti' ſignāt̄ ꝑ remotionē natiuitatis filij q̄ꝫ ꝑ remotionē ꝓceſſiōis ſpūs ſci. Tū q2 ꝓceſſio ſpūs ſci nō h3 nomē ſpāle. Tū q2 ordine nāe p̄ſuppōit gnātionē filij. vñ remoto p̄re: ꝙ ñ ſit genit': cū tñ ſit p̄ncipiū gnātiōis. ſeq̄t̄ ꝯñter ꝙ nō ſit ꝓcedēs ꝓceſſiōe ſpūs ſci: q2 ſpūs ſcūs nō ē generationis p̄ncipiū: ſ3 a genito ꝓcedēs.) Hec ille.

Cōtra p̄mā cōcluſionem Aurc. di. 28. q̄ō art. p̄mo. ad p̄tē affir. arg. penultimo.

Quantum ad ſecundū articulū arguit̄ contra ꝯnes. Et q̄dē ꝯ p̄mā arguit̄ ſic ſm Aureolū. Illud qđ dic̄ fontalē p̄mitatē dicit aliq̄d poſitiuū: ſ3 inaſcibilitas. vl' ī genit' ē h'. igr̄. ¶ Scđo. Quia eē in ſe ē mod' eēndi ſubē poſitiu'. q̄re eē a ſe erit modus ſubſiſtēdi poſitiu' in p̄re: ſed illū modū dicit inaſcibilitas. igit̄. ¶ Tertio. Quia eē ab alio dic̄ modū poſitiuū ī filio: nō ē āt mioris dignitatis eē a ſe q̄ꝫ ab alio. igit̄. ¶ Quarto. Quia eē a ſe nō vr̄ aliud dicer̄ q̄ꝫ h̄re ſufficiētiā ſubſiſtēdi ſine alio: h̄ aūt ē valde poſitiuū. g̃ inaſcibilitas dicit aliq̄d poſitiuū. ¶ Quito. Quia ſic ī finitū vel ī diuiſū ſignāt̄ p̄uatiue: ꝛ tñ realiter dīit modū poſitiuū: ſic ſe h3 eſſe ab alio: qđ ī portat̄ ꝑ ly ī gēit'. dicit. n. eē a ſe ꝛc̄. ¶ Cōtra ſecūdā ꝯnē arguit̄ ſic. Qm̄ ingenitus: improduct': inaſcibilis ſi teneant̄ adiectiue vere de eſſentia p̄dicāt̄. vñ hec ē vera. Eſſentia eſt res ī producta: ꝛ res ī genita. ꝛ res inaſcibilis: ſicut ꝛ res increata. Nec pōt dici ī genitū: ꝛ ī productū ꝓut de eēntia p̄dicāt̄: niſi teneāt̄ negatiue tm̄ ꝛ nō p̄uatiue. q̄m aliq̄ eēntia ē genita ꝛ ꝓducta. ꝛ ita p̄uat̄ a diuina eēntia qđ cōpetit alicui eēntie: ſ3 manifeſtū ē. ꝙ inaſcibile: ꝛ ī genitū ꝓut ſūt notio ī diuinis nō p̄dicant̄ de eēntia: g̃ nō tm̄mō ſumūt̄ p̄uatiue. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit̄ a q̄buſdā ꝓbātib': ꝙ negatio ī portata ꝑ inaſcibilitatē fūdet̄ ſuꝑ eēntiā vt nō ab alio. Tū q2 ſi nō eēt ī diuinis diſtictio ꝑſonaꝝ: ſ3 vnū tm̄ ſupmū: illđ eēt ī genitū: q2 h̄ret eēntiā nō ab alio. Tū q2 ꝑ nō h̄re eēntiā ab alio p̄r ſufficiēter diſtinguit̄ a filio ꝛ ſpiritu ſcō q̄ h̄nt eā ab alio: ꝛ ꝑ ꝯñs ī genitū. qđ ē ꝓprietas ꝛ notio diſtictiua ſufficiēter fundat̄ ī eēntia vt nō ab alio. ¶ Scđo arguit Aureo. ꝙ illa nō fūdet̄ ſuꝑ rōne p̄ncipij. Quia illđ: q̄ circūſcripto adhuc remanet q̄d inaſcibile: nō ē fundamētū inaſcibilitatis: ſed circūſcripta vl'itate p̄ncipij ꝓductiui reſpectu oīuꝫ q̄litercūq; ꝓducibiliū: vl' ꝓductoꝝ: adhuc pōt ītelligi aliq̄d inaſcibile: vel ī productū: ſicut p̄hi intellexerūt p̄imū p̄ncipiū ī productū: nec tñ certū erat eis: ꝙ eēt p̄ncipiū effectiuū oīuꝫ ꝓducibiliū. g̃ nō ē verū: ꝙ fūdet̄ eē ī genitū ſuꝑ vl'itatē principij ꝓductiui. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ illa negatio nō fūdat̄ ſuꝑ rōne p̄ncipij ad extra: ſ3 ad intra. arguit̄ ꝙ nō. q2 ſm Augl. accidit genito ꝙ ſit p̄r: ꝛ ecōuerſo accidit genitori ꝙ ſit ingenit'. Iſtud ēt pōt ī probari ſicut p̄cedēs. q2 circūſcripta rōne principij gnātiui. adhuc pōt ītelligi aliq̄d inaſcibile: vt ꝓbatū ē de p̄hīs. ¶ Tertio ad idē. Aut iſtud p̄ncipiū vl'e: aut fontalis fecūditas. ſuꝑ quā fundat̄ ingenitū claudit fecūditatē ad ex̄ reſpcū creaturaꝝ: ꝛ duplicē fecūditatē ad ītra reſpcū ꝑſonaꝝ ſil'. aut includit tm̄mō fecūditatē ad ītra. Nō pōt dici: ꝙ ſil' ī cludat illas fecūditates: q2 ſm h̄ aliq̄ notio exigeret ꝓ fūdamēto potētiā creatiuā: q̄ tñ cōis ē trib'. Nec pōt dici: ꝙ claudat duplicē tm̄. q2 altera illaꝝ. ſ. ſpiratiua fecunditas cōis eſt p̄ri ꝛ filio. Et iteꝝ dicit Aug' 5° de trini. ꝙ ſi filiū nō genuiſſet. nec eēt vl'e p̄ncipiū: nihil ꝓhiberet eū dici ī genitū. g̃ nō fūdat̄ inaſcibilitas ſuꝑ rōne p̄ncipij:

¶ Quarto ad idē. Fūdamētū p̄uatiōis ē de intellectu priuationis: ſicut p3 q' de cōceptu cecitatis ē oculus: ſ3 de cōceptu inaſcibilitatis nō ē vl'e p̄ncipiū oīuꝫ: q̄a ītelligēs ꝑſonā ingenitā in diuinis nō o3 ꝙ ītelligat eā generantē. aut ſpirantē: aut vniuerſa creantē. Et hec eſt rō q̄re ingenitū eſt alia notio a genitore: pōt eni diſtincte cognoſci prima ꝑſona vt ingenita: nec tñ cognoſcetur vt p̄r. g̃ fontalis fecūditas: vel vl'e principiū nō ē fūdamentū negatiōis ī portate ꝑ ly ingenit'. ¶ Quinto ad idē. Uel intelligit̄ ꝙ tota ſil' eēntia ꝛ p̄rnitas fundāt illā negationē. vel p̄rnitas mere. vel eſſentia mere: vt tñ ſtat ſub p̄rnitate. ſed nō pōt dari p̄mū. q2 ſm Augᵐ accidit ingenito ꝙ ſit p̄r: ꝛ econuerſo accidit genitori ꝙ ſit ingenitus: ꝛ eadē rōne nec pōt dari 2ᵐ. nec pōt dari 3ᵐ. q2 eēntia vt ſtat ſub p̄rnitate nihil h3 aliud q̄ꝫ cum includit̄ ſecū p̄rnitas. g̃ nō pōt dici: ꝙ inaſcibilitas fūdet̄ ſuꝑ eēntiā: vt ſtat ſub p̄rnitate. ꝛc̄. ¶ Sexto. Quia ſi ꝑ ī poſſibile gnāre ꝛ ſpirare nō eēnt in p̄ ſuppoſito diuino principiatiōes: aut ꝓductiōes: ſ3 eēnt modi abſoluti: aut aliq̄d aliud: ipſa ꝯſtituerēt ſuppoſitū innaſcibile: dū tñ eſſent realitates h̄ntes eſſe a ſe: ꝛ non aliūde. g̃ p3 q' accidit eis: vt cōſtituūt ꝑſonā inaſcibilē: q' importent auctoritatē vl'is principij: vel ſint fontalitates: aut fecunditates: ꝛ h̄ eſt qđ innuit Aug' cū dicit: ꝙ ſi p̄r non genuiſſet: nihil ꝓhiberet ipſum dici ingenitū: dū tñ oīa ip3 ꝯſtituētia eēnt realitates a ſe. ¶ Septio. Quia ſi ī p̄re ē vere p̄ncipiū ꝓductiuū: tūc generare erit elicitū: ſ3 ſi gnāre ē elicitū: cū cōſtituat patrē: ſeq̄t̄ ꝙ p̄r nō erit inelicitus. ac ꝑ hoc nec erit ingenit': aut ꝑfecte inaſcibilis. g̃ inaſcibilitas ñ p̄t fūdari ſuꝑ rōnē p̄ncipij elicitiui aut ꝓductiui ad ītra. ¶ Octauo arguit̄ ab alijs. Quia fecūditas ad aliquā ꝓductionē non intelligit̄ niſi p̄intelligat̄: vt nō habita ꝑ actū illius. vñ voluntas in ſpū ſcō non intelligit̄ vt fecūda ꝓ eo q' habet̄: vt cōicata ꝑ actū volūtatis: in p̄re tñ ꝛ filio q2 nō h̄nt volūtatem ſibi cōicatā ꝑ actū volūtatis: voluntas intelligit̄ vt ꝓximū principiū. g̃ a ſili potentia gnāndi non intelligit̄ in p̄re ꝓximū principiū gnāndi: niſi intelligat̄ vt non habita ꝑ actū gnāndi. ꝛ ꝑ ꝯñs ingenitū p̄cedit gnāre: ꝛ p̄rnitatē in p̄re: ꝛ ſic non fundat̄ in eis. ¶ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit̄ ſic a q̄buſdā. primo ꝑ rōnē factā in p̄ricipio q̄ōnis. ſecundo ſic. Proprietas ad dignitatē ꝑtinens adueniēs p̄mo eēntie ꝯſtituit ꝑſonā: ſ3 inaſcibilitas ad dignitatē ꝑtinet: ſicut p3. aduenit ēt p̄mo eēntie q̄ꝫ paternitas: q2 filiatio ꝛ p̄rnitas tanq̄ꝫ correlatiua ſunt ſil' nā ꝛ intellectu: ꝛ ꝑ ꝯñs inaſcibilitas eēt poſterior filiatione: ꝛ ita cōicaret̄ filio: cū oē poſterius filiatione cōicetur ſibi: vnde reſtat ꝙ innaſcibilitas nō ſit poſterior p̄rnitate: imo ſit prior ea. g̃ prima ꝑſona cōſtituit̄ ꝑ inaſcibilitatē. ¶ Tertio. Primū ſuppoſitū debet cōſtitui ꝓprietate: q̄ maxime p̄mitatē ī portat: ſ3 inaſcibilitas eſt h': plus. n. ē de rōne primi: ꝙ nō ſit ab alio q̄ꝫ ꝙ ab eo ſit aliud. vñ vltimū in reſolutiōe eſt primū in cōpoſitiōe: reſoluēdo aūt ſtat̄ ī inaſcibili: qđ nō ē ab alio priore: nō ſtat̄ aūt in p̄re: q2 p̄r pōt eſſe ab alio. ergo inaſcibilitas cōſtituit p̄mū ſuppoſitū. ¶ Quarto. Aug'. dicit 5° de trini. ꝙ ſi p̄r nō genuiſſet: nihil ꝓhiberet eū dici ī genitū. q̄rendū ē g̃ q̄d ingenitū eſſet: aut. n. ꝑſona ī genita. aut eēntia ingenita: ſed nō pōt dici eēntia ingenita ꝓut ingenitū dicit ꝓprietatē p̄ris: nō eni inaſcibilitas de eēntia p̄dicat̄: nec de filio: aut de ſpiritu ſcō. vt dicit magr̄ in l̄ra. g̃ eſſet ꝑſona ingenita: ꝛ ꝑ ꝯñs conſtitueret̄ ꝑ ingenitū: vel ꝑ inaſcibilitatē. ¶ Quinto. Perſona debet cōſtitui per ꝓprietatē: q̄ magis pertinet ad dignitatem ipſius: ſ3 inaſcibilitas magl exp̄mit digni-

tatē prime pſone q̄ p̄rnitas: dignius.n. ē hr̄e aliqd nō cōicatū alteri q̄ alteri cōicatū: ⁊ dignius eſt nō eē ab alio q̄ alterū eē ab eo. vñ maioris dignitatis ē in deo ꝙ eſt a nullo creat⁹ q̄ ꝙ creature creent̄ ab eo: innaſcibilitas aūt exprimit circa patrē ꝙ nō ſit ab alio. p̄rnitas vero ꝙ aliud ſit ab eo. ḡ innaſcibilitas magis cōſtituet q̄ p̄rnitas: cū pfecti⁹ exprimat dignitatē prime pſone. ¶ Sexto. In oī gñe pmū ē abſolutiſſimū: ſ3 prima pſona nō eēt abſolutiſſima in diuinis: ſi p̄rnitas ea3 cōſtitueret: imo eque depēderet ad filiū. ſicut e3. cum correlatiua poſita ſe ponāt: ⁊ perēpta ſe perimāt. ergo neccē ē: ꝙ pria pſona diua cōſtituat̄ p aliā ppꝛietatē a p̄rnitate: ⁊ ita p innaſcibilitatē: cū non poſſit alia reperiri: ſm quā ſit indepēdens. ¶ Septimo. Omne qđ nō eſt ab alio. a q̄ tñ eſt aliud. ꝑus itelligit̄ nō eē ab alio q̄ aliud eē ab eo: in oī.n. pmo eēntialioꝛ ē negatio prioris q̄ ordo añcedētis reſpectu poſterioris. ¶ Et cōfirmat̄. Quia i hñte ordinē ad añs: ⁊ ꝯñs prioꝛ ē ordo ad pcedēs: ſicut p3 ꝙ i filio ordo ad patrē quē importat filiatio eſt prioꝛ reſpectu ad ſpm̄ ſcm̄. quē importat ſpiratio: quare ſm hoc negatio ordinis ad pcedēs videt̄ eē prioꝛ q̄ ordo ad ſubſequens. affirmatio enim ⁊ negatio ſunt in eodē. ſed conſtat ꝙ innaſcibilitas negat in pr̄e ordinē ad pcedens. p̄rnitas vero ponit ordinē ad ſubſequēs. ḡ pſona pr̄is ē p prius innaſcibilis q̄ pater. ⁊ p ꝯñs innaſcibilitate ꝯſtituet̄. ¶ Octauo. Eadē ppꝛietate ꝯſtituit̄ pſona pr̄is ⁊ diſtinguit̄: ſ3 diſtinguit̄ p īnaſcibilitatē. Dicit enī Damaſ. li° p. ca°. x°. ꝙ oīa quecūq3 h3 pr̄ filij ſunt pter nō gñationē. q̄ nō ſignat ſube differētiā ſ3 exiſtētie modū. Et infra. Oīa h3 fili⁹ ppter patrē. hoc eſt q3 pr̄ h3 ea pter ingñationē. ⁊ gñationē ⁊ pceſſionem. Et ca°. xi°. ſubdit ꝙ pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs ſūt vnū ſm oīa pter ingñationē: ⁊ gñationē: ⁊ pceſſiones. ḡ pſona pr̄is videt̄ ꝯſtitui p inaſcibilitatē. ¶ Nono. Si p̄rnitas ꝯſtituit pmā pſonā: q̄rit̄ quō eſſentia determinat̄ ad eā. Si enim determinat̄ ad eā a ſe: ⁊ ex ſe videt̄ ꝙ p̄rnitas ſit cōis alijs pſonis: qđ enī determinat̄ ad aliqd ex ſe. vbicūq3 ſit h3 illud: ⁊ p ꝯñs eſſentia vt in filio haberet p̄rnitatē: ⁊ filius eēt pr̄. Si aūt determinat̄ ab alio eēntia ad p̄rnitatē. iā pr̄ nō erit pma pſona. q3 videt̄ eē originata: vel aliq̄ mō depēdens ab illo. qđ eēntiā determinat ad pmā ppꝛietatē. ¶ Cōfirmat̄. Quia ſi eēntia determinat ſe ex ſe ad pmū ſuppoſitu3: vel ad p̄rnitatē. aut h itelligit̄: ꝙ determīat ſe pductiue. q̄ſi eēntia pmā ppetatē ex ſe emittat pullulādo q̄ſi eēntia ſit ſubſtractū: ⁊ emittat ppꝛietatē eo mō q̄ aq̄ calida cauſat i ſe frigiditatē: aut h itelligit̄ q3 eēntia determinat ſe formal̄r. vel q̄ſi ſubiectiue ad ipſas ppꝛietates: ſicut aīa determinat ſe ad pficiēdū p pri⁹ coꝛ q̄ alias ptes animalis: ⁊ ad pficiēdū alias mediante corde. Non pōt dari pm⁹ mod⁹. Tū q3 ſeq̄t̄ ꝙ ppꝛietas eēt alia res ab eēntia. ex q̄ pullularet ab ea. Tū q3 oē vere genitū pōt appellari fili⁹: ⁊ ſm illū modū de⁹ vere gnāt pmū ſuppoſitū: ⁊ ſic eēnt duo filij in diuinis. Tū ſi diua eēntia ad illā ppꝛietatē pductiue ſe determinat. neccio iter eēntiā ⁊ ppetatē aut pmū ſuppoſitu3 eēt relatio realis pducētis ad pductū. ⁊ e3 pducti ad pducens: ⁊ p ꝯñs oppoſite relatiōes originis eſſent in eodē ſuppoſito. Tū q3 ſm h eēntia eſſet vere pr̄ prime pſone. cū eā pduceret. Nec pōt dari 2⁹ mod⁹. q3 nihil determīat ſe ad aliqd niſi illud ab eo profluat: ſicut p3 de ſole ꝙ nō determinat ſe ad illuſtrandū p prius partem aeris ſibi ppinquioꝛē: niſi q3 illuſtratio pfluit ab eo: nec aīa ad viuificādū p prius coꝛ: niſi q3 operatiōes vitales fluūt ad coꝛ imediate ab aīa. vel ſaltem actus primus q eſt pficere ⁊ viuificare ē p prius ab aīa i corde. vñ q̄n aliq̄ ſic ſe hñt: ꝙ nec vnū fluit ab alio: nec aliqd circa alteꝝ fit ab alio: non appet quō ibi vnū ſe determinat ad aliud. ſ3 pbatū ē: ꝙ ppꝛietates nō fluūt ab eēntia: nec e3. nec eēntia ē forma ppetatū: vt eas pficiat i aliq̄ eē vt ſubm. vel eas recipiat i ſeipſa. ḡ nullo mō determinat ſe ad eā. ¶ Si dicat̄ ꝙ eēntia ⁊ p̄rnitas ex ſeipſis determināt̄ ad h: ꝙ iuicē vniāt̄: ita ꝙ qđlib3 eſt rō hui⁹ determinatiōis inq̄tū qđlib3 ē res ſimplr̄ pma nō hñs quācūq3 diſtinctionē ab alio: ſed eſt aptū fundare eandem vnitatē cu3 alio. Non valet. Tū q3 ex quo eſſentia determinat ſe ad p̄rnitatem. paternitas erit formal̄r i filio. Tū q3 ipoſſe eſt eē duas res ſimplr̄ pmas: q̄n ſit deuenir̄ ad vnā: q̄ ē ſimplr̄ pma: ⁊ ita opoꝛtebit. ꝙ p̄rnitas reducat̄ ad eēntiā tāq̄ ad pmū: a q̄ pullulat. ¶ Cōtra gnīā ꝯñe arguit̄ ſ3 Aureo. Quia nulla nā ex h: qđ habet̄ ab alio cōtrahit aliq̄ ignobilitatē: niſi illā q̄ formal̄r ſeq̄t̄ eā. Si.n. nā formal̄r ſit eque nobilis p h ꝙ erit ab alio. nō efficiet̄ ignobilis. ignis.n. generās ⁊ genit⁹ ſūt eque nobiles in nā. nec gnāri idignitatē iportat i genito: dū tñ forma ignis pticipet̄ ex equo. cū igit̄ hr̄e nām ab alio nullā ignobilitatē iportet formaliter: niſi aliūde q̄ ex eē ab alio h⁹ idignitas cōtrahat̄: nō apparet ꝙ nō hr̄e nām ab alio iportet aliq̄ dignitatē: cui⁹ oppoſitū videt̄ illa ꝯ ponere. q3 ex h ponit ꝙ inaſcibilitas pōt eē notio. q3 dicit dignitatē. ſ. nō eē a pncipio. ¶ Scđo ſic. Quia ſ3 Scotū falſū vr̄: ꝙ oīs notio ſeu ppetas pſonalis iportet aliq̄ dignitatē: imo ſufficit. ꝙ nō dicat idignitatē. q3 ppꝛietates pſonales nō dīt perfectionē: nec imperfectionē: q3 nō ſunt finite nec ifinite. qđ pbat̄ tripliciter. Primo q3 finitū ⁊ infinitū ſunt paſſiōes quātitatis ꝑ phyſicoꝝ. nūc aūt relationi non cōpetit quātitas molis: nec quātitas virtutis: cū nō ſit pncipiū actionis: q̄re relatio ſm ſuū genus n̄ ē capax finitatis: aut ifinitatis. ¶ Scđo. Quia relatio nō ſuſcipit magis nec minus ſ3 ſuā rōnē formalē. ſ3 tñ p fūdamētū: vt p3 i pdicamētis. ⁊ p ꝯñs nec finitatē: aut ifinitatē. ¶ Tertio. Quia ſi relatiōes eēnt formaliter ifinite. ſeq̄t̄ ꝙ pſone eēnt formal̄r ifinite: ⁊ ita eſſent tres infiniti i diuinis: qđ eſt ꝯ regulā Athanaſij. Nō tres imēſi ſ3 vn⁹ imēſus: ⁊ mai⁹ incōueniēs ſeq̄t̄. ſi relationes eſſent formal̄r finite: q3 tūc perſone diuine eſſent finite: ⁊ aliqd limitatū eēt in deo. ⁊ id qđ ō us. vñ relinq̄t̄ ꝙ nec ſūt finite nec ifinite. ¶ Tertio arguit̄ ſic ſ3 Aureolū. Quia ſm ſcm̄ Tho. pria pte. q. 33. intellectus importat negationē paſſiue gñationis. vñ tantū eſt dicere ingenit⁹ ſicut nō filius. Tunc ſic. Q̄ñcunq3 aliq̄ equipollent: de quocunq3 pdicat̄ vnū ⁊ reliquū: ſed de ſpū ſcō vere dr̄. ꝙ nō eſt filius. ḡ de ipſo dicet̄. ꝙ eſt ingenit⁹: ⁊ innaſcibilis. ⁊ ſic ſcūs Tho. nō pōt ſaluare ꝙ igenitū ſit notio pr̄is: ſi ly ingenitus ſolū dicat negationē paſſiue gnātionis. ¶ Cōfirmat̄. Quia Aug⁹ dicit. i5°. de trini. ꝙ iō ſolus pater appellat̄ ingenitus. q3 ſolus nō eſt de alio. ex q̄ apparet. ꝙ ingenitus ꝓuat nō ſolū gnātionē paſſiuā. imo oē eſſe ab eo: ⁊ per ꝯñs ingenitus ⁊ nō fili⁹ non equipollēt. ¶ Quarto arguit̄ pbādo ꝙ oportet dar̄ ſextā notionē. Dignitas.n. in oī perſona nō pducit̄ ea pductione q̄ pducit. ideo enī igenitū ad dignitatē i pr̄e pertinet: q3 negat omnē pceſſionē: ſed inſpirabilitas in filio negat ab eo pductū eſſe per ſpirationē. ſm quam ipſe producit: igit̄ iſta negatio ad dignitatē filij pertinet: ⁊ ſic ſunt ſex notiones. cui⁹ oppoſitū dicit illa ꝯ. ¶ Quito. Si 6⁹ notio negat̄. h erit q3 nō fuit aſſuetū: ꝙ poneret̄: ſed hec rō phibere nō debet. Tū q3 a pncipio nō ponebant̄ niſi tres.

Cōtra gnīā Aureol. vbi ꝯ articulo 3°.

Utrū relōes diuine ſint infinite. Tex. c. 36.

Aureo vbi ꝯ articulo 4°.

Saluator eni Math.vlti.non expſſit niſi pͣnitatē:filiationē:⁊ ſpirationē.tuꝫ qꝛ tpe Ambroſij inaſcibilitas nō ponebaᷣ notio:vt pꝫ in 3°. libᵒ.de ſpū ſancto:vbi dicꝫ ꝙ in diuinis ſcripturis ingenitū nūꝙ inuenit.tuꝫ qꝛ cōis ſpiratio tpe magrī nonduꝫ erat inuenta. vt pꝫ expreſſe pñti diſtictiōe.ḡ non eſt irrōnabile:ſi ponitᷣ ſexta notio preſertiꝫ:qꝛ ſenariꝰ numerus cōgruit perfectiōi ſcḋm ꝙ dicit Augu.4°.ſuper Geñ.

Ad argumenta

Ad pͥmū ↄ pͥmā ↄclonem negaᷣ maior.qꝛ pͥmitas ñ dicit formalr poſitiuū:ſꝫ potius negationē pͥoris:pͥmū enim eſt añ qꝺ nihil eſt.Silr falſuꝫ eſt:ꝙ inaſcibilitas dicat fontalitatē.illa eni fontalitas eſt potētia generādi vel pͥncipiuꝫ originis.ſicut dicit ſanctus Tho.pͥma pte.q.33.arti.4°.ad pͥmū.(Quidā(inqͭ)dicunt ꝙ inaſcibilitas:quā ſignat hoc nomē ingenitus ſcḋm ꝙ eſt ꝓprietas pr̃is nō dr̃ tm̃ negatiue:ſꝫ importat vel vtrūqꝫ ſimul.ſ.ꝙ pr̃ a nullo eſt:⁊ ꝙ eſt pͥnᵐ aliorū.vel iportat vleꝫ auctoritatē:⁊ fontalē plenitudinē.Sꝫ hoc nō vr̃.qꝛ tūc inaſcibilitas nō erit alia ꝓpͥetas a paternitate ⁊ ſpiratione:ſꝫ includeret eas:ſicut includitᷣ ꝓpͥū in cōmuni.nā fontalitas ⁊ auctoritas nihil aliud ſignāt in diuinis ꝙ pͥncipia originis.)Hec ille.❡Ad 2ᵐ dicit Aureolus:ꝙ eſſe in ſe nō addit ad ſubam aliqd poſitiuuꝫ:ſed negationē depēdētie:q̄ cōpetit accn̄ti.ego aūt dico:ꝙ eſſe in ſe addit ad ſubam:ſꝫ nō ad eſſe ſube aliqd poſitiuū.❡Ad 3ᵐ dico:ꝙ nō eſt ſimile de eſſe ab alio:⁊ de eſſe a ſe:qꝛ pͥmū dicit verā ꝓductionē paſſiuam.2ᵐ aūt excludit oēm ꝓductionē:nec oꝫ ꝙ 2ᵐ ſit poſitiuuꝫ:ſed ꝙ fundeᷣ ſup poſitiuū dicens dignitatē.ſ.ſuper paternitatē:vel potētiam gnāndi.vn̄ ſcūs Tho.pͥ ſen.diſ.28.q.i.arti.3°.ad 2ᵐ.(Quicqd hꝫ negatio de dignitate hꝫ ab affirmatione:ſupra quā fundaᷣ.)❡Ad 4ᵐ negaᷣ añs.nō eni eſſe a ſe dicit talem ſufficientiā exiſtendi:in qua fundaᷣ:ſi tm̃ eſſe in ſe ſit ideꝫ qꝺ nō eē in alio ita in ꝓpoſito nō eſſe ab alio fundaᷣ ſuper ſufficientia eſſendi in pr̃e.❡Ad 5ᵐ negaᷣ ꝙ infinitas dicat aliqd poſitiuū:imo potius negat limitationē forme ꝑ mām vel materie per formā.❡Ad illud qꝺ obijciᷣ ↄ ſcḋaꝫ ↄneꝫ.dico ꝙ arguᵐ illud cōcludit:ꝙ hoc nomē ingenitus:ꝓut eſt nomē adiectiuū pͥuatiuū dici pōt de eſſentia diuina.ꝓut dicit pͥuationē gnātiōis ⁊ ꝓceſſiōis:ſꝫ nō ꝓut pͥuat oēm modū eſſendi ab alio:vel oēꝫ modū cōicabilitatis:vt declaratū eſt in ↄne.❡Ad pͥᵐ ↄ tertiam ↄnē diciᷣ negando añs.ſi intelligaᷣ ſic ꝙ.ſ.illa pͥuatio quā dicit inaſcibilitas ſit iſta negatio.ſ.nō eē ab alio:⁊ iſta negatio fundeᷣ in eēntia nuda.tūc eniꝫ illa pͥuatio ↄueniret cuilibet ſuppoſito diuine eſſentie.cōmunicata enim eſſentia cōicaᷣ oē fundamētum in ea ſiue poſitiue:ſiue pͥuatiue.Si aūt intelligaᷣ:ꝙ iſta priuatio fundaᷣ in eſſentia cū illo mō exiſtēdi nō ab alio:ita ꝙ taꝫ modus ille ꝙ eſſentia fundēt illā pͥuationē.hoc etiam eſt intelligibile:qꝛ ille modus.ſ.nō eſſe ab alio includiᷣ in dicta pͥuatiōe:mō idem nō fundat ſeipſuꝫ:⁊ ſic illud añs nō ē intelligibile q̄cūqꝫ mō gn ſit falſum.❡Nec valet pͥma ꝓbatio.dico enim ꝙ ſi in diuinis nō eſſet niſi vnicū ſuppoſitū:ſibi nō ↄueniret inaſcibilitas:de qua loqͣmur.vn̄ ſcūs Tho.pͥ ſen.diſ.28.q.i.arti.2°.ad 3ᵐ.ſic dicit.(Remota pͥnitate per intellectum nō remanet hypoſtaſis pr̃is.⁊ qꝺ dicitur in littera:ꝙ remanet ingenitū.eſt intelligēdū q̄tū ad cōem rōnē ingeniti ⁊ pr̃is:qꝛ ſepatim iueniunᷣ in diuerſis:non aūt.ſcḋꝫ ꝙ vtrūqꝫ ponit ꝓpͥetas pr̃is.nihilominus tm̃ remota pͥnitate remanet ingenituꝫ in deo nō quaſi ꝓprietas:vel notio alicuius ꝑſone:ſꝫ quaſi attributū eēntie.vt imenſus:⁊ increatus.)Hec ille.❡Nec ſilr ꝓcedit 2ᵒ ꝓbatio dicti añtis.dico.n.ꝙ ꝑ nō hr̃e eēntiā ab alio vt iſta negatio fundaᷣ in pͥnitate pr̃ ſuppoſitalr diſtiguiᷣ ab alijs nō aūt ſi illa negatio imediate ſup eſſentiā fundareᷣ.iaꝫ eni eēt attributū eēntie:nec vt ſic diſtinguit ſuppoſitum a ſuppoſito eiuſdē nāe:talis eni negatio nō requirit diſtinctionē ſuppoſitoꝝ in diuinis.❡Ad 2ᵐ pꝫ ꝑ idē dico eni ꝙ inaſcibilitas fundaᷣ ſup rōne pͥncipij notionalis.ſꝫ aūt pͥmū ſuppoſitū dato ꝙ nō eēt pͥnᵐ notionale ꝑ ipoſſibile:adhuc diceretᷣ ingenitum ⁊ inaſcibile ꝓut talia dicunᷣ attributa diuine eēntie.nō tm̃ vt dicūt notionē:nec illo mō phi cognouerūt inaſcibilitatē:aut deū eſſe ingenitū.❡Ad 3ᵐ pꝫ ꝑ idē.Et ſimilr ad 4ᵐ.❡Ad 5ᵐ dr̃:ꝙ illa priuatio fundaᷣ ſup pͥnitate:vt ponit 3ᵃ ⁊ 4ᵃ ↄ in ſuis ꝓbationibꝰ.Nec valet huiꝰ iprobatio.ſꝫ enim ingenito ſcḋm cōem rōneꝫ ingeniti accidat eſſe genitorē.nō tm̃ ingenito notionalr.❡Ad 6ᵐ pꝫ per idē.ſi eniꝫ pͥnitas ⁊ cōis ſpiratio nō eēnt relatiōes:nec aliquo mō pͥnᵃ vel de rōne pͥncipij notionalis:ſꝫ eſſent modi abſoluti.innaſcibilitas pr̃is eſſet attributuꝫ:⁊ nō notio.❡Ad 7ᵐ dico:ꝙ pͥᵃ ↄña nō valet:qꝛ potētia generandi nō eſt elicitiua ſcḋm rē actiue gnātiōis:ſꝫ geniti ꝓductiua.Dato verūtm̃ ꝙ ſcḋm nr̃m moduꝫ intelligēdi gnāre ſit elicitū.ipſuꝫ tm̃ nō vt ſic pr̃em ↄſtituit:nec paternitas vt relatio.ſꝫ quō ↄſtituat alias fit ſermo.❡Ad 8ᵐ negaᷣ añs:nec valet ſile de ſpū ſcō:nam pͥncipium ſpirandi nō includit ſolā volūtatē:imo volūtatē cū notione cōi pr̃i ⁊ filio:q̄ nō eſt in ſpū ſcō.❡Ad pͥᵐ ↄ q̄rtā ↄnē dr̃:ꝙ pr̃ cōſtituiᷣ ꝑ pͥnitatē nō vt eſt relatio:ſꝫ vt eſt quedā forma incōicabilis tenēs viceꝫ dr̃ie ↄſtitutiue.vel potiꝰ pͥncipij indiuiduātis:⁊ vt ſic ꝓcedit generare ſcḋm intellectū.❡Ad 2ᵐ negaᷣ ꝙ inaſcibilitas pͥmo aduenia t eēntie:imo ſequiᷣ pͥnitatē vt eſt cōſtitutiua nō vt eſt relatio.Nec valet improbatio:qꝛ pͥnitas ꝓcedit filiationē vt eſt ↄſtitutiua pr̃is.ſꝫ ſit ſimul nā vt eſt relatio.❡Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ pͥmuꝫ ſuppoſitū pōt dupliciter cōſiderari.Uno mō q̄tū ad hanc rōnē negatiuam:vel pͥuatiuā.ſ.pͥmitatis.Alio mō q̄tū ad rōnē ſibi ꝓpriam inq̄tū.ſ.eſt pr̃.vel hꝫ loquēdo de ipſo pͥmo mō:dico ꝙ pͥmū ſuppoſitū ↄſtituiᷣ in eſſe pͥmi per inaſcibilitateꝫ:ſꝫ loquēdo de ipſo q̄tū ad id qꝺ eſt:⁊ q̄tuꝫ ad hꝫ qꝺ eſt tale ſuppoſitū:dico ꝙ iplicat ↄdictionē ipꝫ ↄſtitui ꝑ taleꝫ negationē.

Primū ſup poſiti duplr ↄſiderari pt.

Primū in ſuo ſili oñdit ſcūs Tho.pͥmo ſen.vbi ſupra.ſ.diſ.28.arti.2°.ad 4ᵐ.(Innaſcibilitas (inqͭ) nō eſt pͥnᵐ gnātiōis in pr̃e quaſi forꝰ eliciēs hāc opationē:ſꝫ ſolū q̄ſi ponēs aliquā cōditionē:ſicut eniꝫ videmus in alterationibꝰ.ꝙ pͥma alteratio eſt:quā operatur alterās nō alteratū:ex hoc ꝙ nō eſt alteratū:alteratio:quā facit eſt pͥma.Ita etiā pͥma gnātio eſt:que eſt gnāntis nō geniti.vn̄ iſtā cōditioneꝫ ꝙ ſit pͥma gnātio hꝫ ex hꝫ ꝙ gnāns eſt ingenitus:ſꝫ pͥnᵐ formale eliciens gnātionē eſt forꝰ pr̃is:ſicut calor eſt pͥnᵐ calefactionis in calefactiuo.)Hec ille.❡Ita in ꝓpoſito.dico ꝙ pͥᵐ ſuppoſitū hꝫ iſtā ↄditionē ꝙ.ſ.ſit pͥᵐ per inaſcibilitateꝫ ⁊ ↄñter pōt dici:ꝙ in eſſe pͥmi ↄſtituiᷣ ꝑ inaſcibilitatē:ſꝫ ꝙ ſit ſuppoſitū cui cōpetit talis pͥmitas nō hꝫ ex tali negatione:qꝛ oīs negatio eſt poſterior affirmatiōe:⁊ fundaᷣ in ea:⁊ ꝑ ↄñs aliq̄ ꝓprietas poſitiua ꝓcedit illā negationeꝫ in pͥmo ſuppoſito:rōne cuiꝰ ei cōuenit talis negatio:vl̄ pͥuatio.Tūc ad argumētū negatur añs.nō eniꝫ pͥmū ſuppoſitū in eſſe ſuppoſiti pōt ↄſtitui per ꝓprietatē maxime iportantē pͥmitatē:imo potiꝰ ꝑ fundamentū illiꝰ ꝓpͥetatis:qꝺ eſt aliqd poſitiuuꝫ.❡Ad 4ᵐ dr̃m eſt pͥus.ſi eni pr̃ nō genuiſſet:ipſe eēt ingenitus inaſcibilitate:q̄ eſt attributū eēntie:nō inaſcibilitate no

tiōali: ꝛ ita intēdit Aug. ¶ Ad 5ᵐ negaꝰ minoꝛ. vñ ſanctꝰ Tho. vbi. ſ. ad 2ᵐ ſic dicit. (Quicqd hꝫ negatio de dignitate hꝫ ab affirmatiōe: ſup quā fundaꝰ: ꝛ iō innaſcibilitas: q̄ fundaꝰ ſup p̄nitatē: nō tn̄ ptinet ad dignitatē ſicut talis p̄nitas.) Hec ille. ¶ Tūc ad ꝓbationē dico: ꝙ nō eſt dignius nō eſſe ab alio q̄ʒ alterꝫ eē ab eo: vbi nō eē ab altero fundaꝰ ſup p̄ncipiū: q̄ alterꝫ eſt ab eo: ſic in ꝓpoſito inaſcibilitas fundaꝰ ſup gnāre. ¶ Ad 6ᵐ negaꝰ minoꝛ ꝛ ꝓcedit ex ſuppoſitiōe falſi. ſ. ꝙ p̄nitas vt eſt relatio cōſtituat pr̄em: qō nō eſt verꝫ. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ ꝙ loquēdo de p̄mo q̄tū ad illud qō eſt fundans p̄nitatē: ꝛ nō vt eſt pᵐ: an oī p̄mo eſt aliqd p̄us p̄nitate. ſ. poſitiuū: in quo fundaꝰ p̄nitas. ꝯcediꝰ tn̄ ꝙ in p̄mo pata pr̄e p̄us intelligiꝰ inaſcibilitas: q̄ dicit negationē p̄oris q̄ʒ p̄nitas vt eſt ralatio ꝛ hitudo pr̄is ad filiuʒ: ſʒ inaſcibilitas nō ē p̄oꝛ: imo poſterioꝛ p̄nitate: vt eſt cōſtitutiua pr̄is. ¶ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ pr̄ diſtinguiꝰ a filio ꝛ ſpū ſcō ꝑ p̄nitatē ꝛ ſpirationē actiuā. nec h̄ negat Damaſ. ſʒ dicat ꝙ ingnātio diſtiguit pr̄em a filio: qō ꝯſeqꝰ ꝓut ingnātio eſt notio: ꝛ h̄ hꝫ a ſuo fundamēto. ſ. p̄nitate: ſi eni inaſcibilitas nō fundareꝰ ſup tali ꝓpetate: nō hr̄et diſtingnere ſuppoſita eiuſdē nāe: ſʒ eēt attributuʒ eſſentie: ꝛ diſtingueret patrē a creaturis: ꝛ nō a filio: qꝛ ibi nō eſſet. vñ ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 40. arti. 3ᵒ. ad 3ᵐ dicit ſic. (Remota p̄nitate nō remanet in diuis hypoſtaſis patris: vt diſtinguiꝰ ab alijs ꝑſonis: ſʒ vt diſtiguitur a creaturis: vt iudei itelligūt.) Hec ille. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 8. ar. 4ᵒ. ad 4ᵐ et 9ᵐ. Ex quo pʒ: ꝙ inaſcibilitas nō hꝫ diſtiguere pr̄em ab alijs ꝑſonis: niſi inq̄tū in p̄nitate fundaꝰ: remota eniʒ p̄nitate nō diſtingueret eū niſi a creaturis ꝛc̄. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ eſſentia nō determinat ſe iſto mō ad p̄nitatē quaſi p̄nitas fluat ab eēntia: aut ꝓducaꝰ: vel eliciaꝰ ab ea: nec determinat ſe iſto mō q̄ſi q̄dā ordine p̄oris ad poſteriꝰ ſit nata ſubſiſtere i tribꝰ ꝑſonis: ſʒ ſic eſt ex ſe determiata inq̄tū talis nā: ꝙ cōuenit ſibi imediate ſubſiſtere in ꝑſona patris: ꝛ imediate determinare ad talem ꝓprietatē: que eſt p̄ncipiū generādi. Ad ſecūdā vero ꝑſonalitateʒ mediāte p̄ma a qua ſecūda ꝓduciꝰ. et ad tertia mediāte pᵃ ꝛ ſcd̄a: nō intelligendo ibi quācūqʒ p̄oritatē extra intellectū: nec diſtinctionē eſſentie a ꝓprietatibꝰ: nec efluxū ꝓprietatū ab eēntia: ſed ordinē originis vnius ꝑſone ab alio: ꝛ vnius a duabꝰ: ita ꝙ eēntia diuina inq̄ʒtum talis nā ex ſe determinata ad ſubſiſtēdū in tribꝰ ꝑſonis ꝛ ad idētificādū ſibi tot vel tot relōnes: ex hoc ꝙ talis nā eſt ex ſe determiata ad imediate ſubſiſtēdū in tali ꝑſonalitate: ꝛ ad alias mediāte p̄ma: ꝛ ad identificandū ſibi imediate p̄nitatē ꝯſtitutiuā p̄mi ſuppoſiti: ꝛ cōem ſpirationē in eodē ſuppoſito. ꝛ mediāte p̄nitate filiationē: mediāte cōi ſpiratiōe ꝓceſſioneʒ intelligendo illā mediationē ſolū ſm̄ ordinē originis carentem p̄ori ꝛ poſteriori extra intellectū. Tūc ad ipugnationē huius ptis: quā facit Aureo. ꝯ Sco. cuius eſt dicta imagiatio in pte dr̄ ꝙ nō oʒ ꝙ illoꝝ vnū fluat ab alio vel aliqd circa illud fiat ab alio: quoꝝ vnū determinatur ad alterum: cuʒ nulla realis diſtictio eſt iter illa: ſʒ p̄nitas ſm̄ intellectū ſicut nā entis determinaꝰ imediate ad ſubam: ꝛ mediāte ſuba determinaꝰ ad accn̄s: nec tn̄ nā entis aliqd facit circa nām ſube: nec ꝯ: ꝛ nā ſube p̄us determinaꝰ ad ſubaʒ imālē q̄ʒ corporalē: cuʒ nā ſube nō ſit in rebus mālibꝰ niſi ꝑ imāleʒ ſubam. 12ᵒ metaphiſice. Uerūtn̄ exēpla iſta nō ſūt vſqʒquaqʒ ſufficientia ſicut nec alia q̄ ex creaturis ad ſupintelligibilia trāſferunꝰ. ¶ Ad illud qō addiꝰ de p̄nitate ꝛc̄. dr̄ ꝙ nulle due res in eodē ſuppoſito ſunt ſimplr̄ p̄me: qꝛ

Reſpō ſco. ꝯ Aureo.

Tex. cō. 24

eſſentia ꝛ relatio nō ponūt in numerū rerꝫ: ſed rōnem ꝛ vt ſic relatio eſt poſterioꝛ abſoluto. ¶ Ad p̄mū ꝯtra q̄tā ꝯnē dr̄: ꝙ habere nām ab alio nō dicit indignitatem. tn̄ cōicare nām alteri eſt dignitas in p̄ncipio actiuo: qꝛ oē agēs agit inq̄tū eſt actu. ꝛ ideo qꝛ illa negatio eēndi ab alio: quā dicit inaſcibilitas: fundaꝰ in p̄ncipio generādi: ideo illa negatio nō ex ſe: ſʒ ex ſuo fundamēto, dignitatē hꝫ. ſicut nō eſſe in alio hꝫ dignitatem propter eſſe ſube: in quo fundaꝰ. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: ꝙ notio iſto mō dr̄ eſſe qd ad dignitatē ꝑtinēs: nō qꝛ relatio vt relatio dicat ꝑfectionē aliq̄: imo vt ſic nō hꝫ ꝙ ſit aliquid: ſʒ qꝛ relatiōes ille: q̄ dnr̄ notiōes ſūt ſigna dignitatis: ꝛ ꝑfectionis eiꝰ: in q̄ ſunt: p̄nitas eni cū fundeꝰ ſup actū gnāndi: ſignū eſt actualitatis pr̄is: cū oē agens inq̄tuʒ hōi ſit in actu ꝛ ꝑfectum 9ᵒ. metaᶜᵉ. Similr̄ filiatio cuʒ fundeꝰ ſup natiuitate viuētis a viuēte: ſignū eſt ꝑfectionis nāe illiꝰ: de quo dr̄. Similr̄ ꝓceſſio ſpūs cū fundeꝰ ſup actū ꝑfecti amoris: ſignū eſt ꝑfectiōis nāe intellectualis: in q̄ ſola talis ꝓceſſio repitur. Dico tn̄ ꝙ q̄libet relatio diua eſt infinita ſm̄ rē. nec argumēta ibi facta concludūt oppoſitū. vñ ad p̄mā ꝓbationē dr̄: ꝙ relationi nō repugnat quātitas v̄tutis ſumēdo qnātitatē virtutis pro quātitate actus qcqd ſit de h̄ ſumēdo virtuteʒ pro pnᵒ actiōis. ¶ Scd̄a ſimilr̄ nō ꝯcludit ad ſenſuʒ dictū: qꝛ lʒ intētio relationis ꝓueniat effectiue a fundamento: tn̄ formalr̄ eſt in relatione: vt pʒ de ſilitudine. ¶ Tertia ſilr̄ nō ꝯcludit. ſicut eniʒ q̄libet relatio diua eſt deus: nō tn̄ ſūt tres dij: ita q̄libʒ ſʒ rē eſt ifinita: cuʒ ſit ſuū eſſe: ꝛ nullo mō ꝑ aliqō ſuſceptiuū limitata: non ſequiꝰ ꝙ ſint tria ifinita: qꝛ in diuis nō eſt niſi vnū eſſe quo oia formalr̄ ſubſiſtūt: q̄ ſunt in deo. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ mens ſci Tho eſt ꝙ igenitꝰ q̄tū ad illud a quo iponiꝰ ad ſignandū dicit negationē paſſiue gnātōis: ſʒ tn̄ q̄tū ad illud: ad qō iponiꝰ ad ſignandū ſignat negationem cuiuſlibʒ ꝓceſſus vel origis ab alio: vt dctū eſt in 6ᵃ cōcl̄one. ꝛ iō argᵐ nō ꝓcedit ꝯ mēteʒ ſci Tho. ſʒ ſolum ꝯ verba. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ lʒ ptineat ad dignitatē inſpirabilitas: nō tn̄ eſt notio qꝛ deficit ſibi cōditio notiōis. ſ. ꝙ ſit qd ſpāle: modo negatio ſpālis ꝓceſſiōis nō eſt qd ſpāle: imo cōe: ſicut etiaʒ inaſcibilitas nō eſſet notio ſi ſolū ſignaret negationē gnōnis paſſiue: ꝛ iō negat oēm modū eēndi ab alio. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ nulla dictaꝝ cauſarum aſſignaꝰ quare inſpirabilitas nō dicitur notio: ſed qꝛ deficiūt ſibi cōditiōes notionis poſite in quinta cōcluſione ꝛc̄. ¶ Ad argumētum in pede q̄ſtionis riſſum eſt ad primū contra quartā ꝯnem. Et hec de queſtione dicta ſufficiant. ¶ Diſtinctio. XXIX.

Tex. cō. 15.

Relō diuīa eſt īfinita ſm rem.

¶ Utrum nomen principij notionem diſtinctam deſignet. Queſtio. I.

Circa 29ᵐ diſtinctionē queritur. Utrꝫ nomē p̄ncipij ſignificet notionē diſtinctaʒ. Et arguiꝰ ꝙ nō. Qꝛ nomē cōe tribꝰ. nō eſt notio in diuinis: cū notio nō ſit aliud q̄ʒ ſignū vł ꝓprietas diſtincte ſignans ꝑſonā: ſʒ p̄ncipiuʒ eſt cōe tribꝰ: qm̄ tota trinitas eſt vnuʒ vniuerſoꝝ p̄ncipiuʒ: qō ab initio tp̄is vtrāqʒ de nihilo cōdidit creaturā. vt habeꝰ extra de trinitate. caᵒ. firmiter. ğ p̄ncipiū nō pōt eſſe notio in diuis.

In oppoſitū arguitur. qꝛ oīs ꝓprietas ptinēs ad originē ſignat notionē: qꝛ talis ꝓprietas notificat cōditionē ꝑſone: ſed non ſolū gnāre ꝛ gnāri: q̄ ꝯſequunꝰ p̄nitas ꝛ filiatio: ſunt origo actiua ꝛ paſſiua in deo: imo ſpirare ꝛ ſpirari. ğ neċe eſt ꝙ habeanꝰ ꝓprietates ꝛ habitudines reſpectiue: eſt aūt ex

parte

parte ſpirati ꝓceſſio.q̄ ex ꝑte ipſius ſpirare debuit eſſe alia notio:q̄ nō hꝫ nomē exꝑmens niſi vocabulū gnāle ꝑncipij:quare ꝑncipiū ſignat notionē diſtinctam.

In hac qōne erūt duo articli. In ꝑ̇ ponenť ꝯ̇nes. In z°. mouebunť obones.

Quantum ad ꝑ̇ᵐ ſit ꝑ̇ᵃ ꝯ̇. Notiōes ponēde ſunt in diuinis ſiue ꝓprietates in abſtracto notificātes ꝑſonas. Hanc ponit ſcūs Tho.ꝑ̇ma ꝑte q.32.ar.z°. vbi ſic dicit.(Prepoſitiu⁹ attēdēs ſimplicitatē ꝑſonaꝝ dicit nō eſſe ponēdas ꝓprietates ⁊ notiones in diuinis:⁊ ſic vbi inuenianť exponit abſtractuꝫ pro ꝯcreto:ſicut eni ꝯſueuimus dicere. Rogo benignitatē tuā.i.te benignū:ita cū dr̄ in diuis ꝑ̇nitas intelligitur pr̄. Sed ſicut ſupra oñſuꝫ eſt diue ſimplicitati nō ꝑiudicat φ in diuis vtamur noībus cōcretis ⁊ abſtractis:q: ſicut intelligim⁹ ſic noīam⁹:intellect⁹ aūt noſter nō poteſt ꝑtingere ad diuinā ſimplicitatē ſm φ in ſe eſt cōſideranda:⁊ ideo ſm modū ſuū diuina apprehendit ⁊ nominat.i.ſm φ inueniť in rebus ſenſibilibus a quibus cognitionem accipit:in quibus ad deſignandū ſimplices formas noīb⁹ abſtractis vtimur:ad deſignāduꝫ vero res ſubſiſtētes vtimur noībus concretis: vñ ⁊ diuina ſicut.ſ̄.dictuꝫ eſt.rōne ſimplicitatis ꝑ nomia abſtracta ſigiamus:rōne vo ſubſiſtētie ⁊ cōplemēti ꝑ noia concreta:oportet autem nō ſolum noia eēntialia in abſtracto ⁊ cōcreto ſignare: vt cū dicim⁹ deū: ⁊ diuinitatē:ſapiam:vel ſapientē:ſed ēt noia ꝑſonalia: vt dicamus ꝑ̇nitatē ⁊ pr̄em:ad qḋ duo ꝑ̇cipue nos cogunt. Primo quidē hereticoꝝ inſtantia.cū eniꝫ [illegible]amur patrē:⁊ filiū:⁊ ſpm̄ ſcm̄ eſſe vnū deū ⁊ tres ꝑſonas:querentib⁹ quo ſint vn⁹ deus:⁊ quo ſint tres ꝑſone: rndeť φ eēntia vel diuitate ſunt vnū:ita oportuit eſſe aliqua noia abſtracta:quibus rnderi poſſit:diſtingui ꝑſonas.⁊ hꝯ ſunt ꝓprietates:vel notiōes in abſtracto ſignate: vt ꝑ̇nitas:⁊ filiatio:⁊ iō eēntia ſignať in diuis vt quid: ꝑſona vt qs.ꝓpetas vt quo.Secūdo q: vnā ꝑſonā inuenimus referri ad duas ꝑſonas.ſ.ꝑſonaꝫ pr̄is ad ꝑſonā filij ⁊ ſpūs ſancti:nō aūt vna relatiōe:q: ſic ſequereť φ etiaꝫ filius ⁊ ſpūs ſcūs vna ⁊ eadē relatione referentur ad pr̄em:⁊ ſic cū ſola relatio in diuis multiplicet trinitatē:ſeqtur φ filius ⁊ ſpūs ſcūs nō eēnt due ꝑſone. Nec pōt dici vt Prepoſitiu⁹ dicebat:φ ſicut de⁹ vno mō ſe hꝫ ad creaturas:cuꝫ tamē creature diuerſimode ſe habeant ad ipſuꝫ:ſic pr̄ vna relatione refertur ad filiuꝫ ⁊ ſpm̄ ſcm̄:cū tn̄ illi duo duab⁹ relationibus referanť ad ipſum:q: cuꝫ rō ſpecifica relatiui cōſiſtat in hoc φ ad aliud ſe hꝫ:neċe eſt dicere φ ſint due relatiōes diuerſe ſm ſpeciē:ſi ex oppoſito vna relatio ei correſpōdeat.oꝫ n.aliā ſpēm relatiōis eē in deo ⁊ pr̄e ſm diuerſitatē filiatiōis ⁊ ſeruitutis.oēs aūt creature ſub vna ſpē relationis referūtur ad pr̄em.vñ nō eſt ſile. Et iteꝝ in deo nō reqriť relatio realis ad creaturā:relatiōes aūt rōnis in deo multiplicare nō eſt incōueni[illegible]: ſꝫ in pr̄e oꝫ eē relationē realē q̄ referť ad filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄:vñ hꝫ duas relatiōes filij ⁊ ſpūs ſci:qb⁹ referunť ad patrē:oꝫ intelligi in pr̄e duas relationes: qbus referať ad filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄:vñ cuꝫ nō ſit niſi vna ꝑſona pr̄is:neceſſe fuit ſeorſuꝫ ſignari relatiōes in abſtracto:q̄ dicunť ꝓprietates ⁊ notiōes.) Hec ille.¶ Idē ponit ꝑ̇ ſen.diſ.29.q.i.ar.ꝑ̇. Quō aūt differāt ꝓpetas:relatio:⁊ notio dictū eſt in 5ᵃ ꝯ̇ne q̄ſtionis ꝑcedentis.¶ Secūda ꝯ̇. Nomē ꝑncipij ꝓprie dr̄ in diuinis:⁊ ꝯpetit vni ꝑſone reſpectu alteri⁹. Iſtaꝫ ꝓbat ſcūs Tho.ꝑ̇ma ꝑte.q.33.arti.ꝑ̇mo vbi ſic ait.(Hoc nomē ꝑncipiū nihil aliud ſignat q̄ꝫ illud a q̄ ꝓcedit aliqd:omne enim a quo aliqd ꝓcedit quocūqꝫ mō dicimus eſſe ꝑ̇nᵐ:⁊ ecōuerſo.cū igiť pr̄ ſit a quo ꝓcedit alius:ſeqtur φ pr̄ ſit ꝑncipiū.) Et ibidē ad ꝑ̇mū (Greci vtunť in diuis indifferēter nomine cauſe ſicut noīe ꝑncipij:⁊ latini doctores nō vtunť noīe cauſe:ſꝫ ſolū noīe ꝑncipij.Cuius rō eſt:q: ꝑncipiū eſt cōmuni⁹ q̄ꝫ cauſa:ſicut cauſa eſt cōmuni⁹ q̄ꝫ elemētū: ꝑ̇mus eniꝫ termin⁹: vel ꝑs rei dr̄ rei ꝑ̇nᵐ:nō aūt cā: quāto āt aliqḋ nomen eſt cōmuni⁹ tanto ꝯueniētius aſſumiť in diuinis: q: nomia quāto ſunt magis ſpecialia: tanto magis determināt modū cōueniētē creature: vñ hoc nomen cā videť iportare diuerſitatē ſubſtātie ⁊ dependētiaꝫ alicuius ab altero qḋ nō importat nomē ꝑncipij:in oībus eniꝫ cauſe generibus ſemꝑ inueniť differētia inter cāꝫ ⁊ illud cuius eſt cā ſm aliquā ꝑfectioneꝫ: aut virtuteꝫ: ſed nomine ꝑncipij vtimur etiaꝫ in his que nullam hꝯ differētiaꝫ habent:ſed ſolū ſm quēdam ordinem.ſicut cuꝫ dicimus ꝑ̇mā partē linee eſſe ꝑncipiū linee.) Idē ponit ꝑ̇mo ſen.diſt.29.q.i.arti.ꝑ̇.cum ſic ait.(Ad ſignificandū ordineꝫ diuinaꝝ perſonaꝝ vtendum eſt talibus nominibus:qualia mō originis competant:q: ſm Hil.ſermo debet rei eſſe ſubiectus:hoc aūt inuenimus in origine perſonarū diuinarū:φ tota eſſentia vnius accipiť in alia:ita φ vna numero eſt eſſentia triuꝫ.⁊ ſilr idem eſſe:⁊ iō ad ſignificandū ordinē talis originis nō cōpetit nomē cauſe ꝓpter duo.¶ Pri[illegible]. [illegible] ois cauſa vel eſt extra eſſentiam rei ſicut efficiens ⁊ finis: vel pars eſſentie ſicut mā ⁊ forma. ¶ Scdo.Quia ois cā habet o[illegible]ē ꝑncipij ad eſſe ſui cauſati:qḋ per ipſaꝫ cōſtituitur:pater autē nō habet aliquē ordinē ꝑncipij ad eſſe filij:ſicut nec ad ſuū eſſe:cum vniuꝫ ⁊ idem ſit eſſe vtriuſqꝫ:vñ pater nō eſt cauſa ſed ꝑncipiū filij:q: ꝑncipiū dicit ordinē originis abſolute:nō determinādo aliquē modū: qui ab origine ꝑſonarū ſit alienus:inueniť eniꝫ aliqḋ ꝑncipiū:qḋ nō eſt extra eſſentiā ꝑncipiati: ſicut punctus a quo fluit linea:⁊ aliqḋ qḋ nō habet influentiam ad eſſe ꝑncipiati:ſicut terminus a quo dr̄ ꝑncipiuꝫ motus:⁊ ſic mane dicitur ꝑncipiū diei:ſed nomen auctoris addit ſuper rōnem ꝑncipij hoc: qḋ nō eſt eſſe ab alio: et ideo ſolus pater dicitur auctor etiam: q̄uis filius ꝑncipiuꝫ dicať notionaliter.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯclo. Principiū nō dicit vniuoce in diuinis ſm φ dicit deus ꝑncipiū perſone diuine ⁊ creature:ſed analogice. Hāc ponit ſanctus doctor in ſcripto vbi.ſ̄. arti.z°. (Ideꝫ(inqt)eſt iudiciū de ꝑncipio ſicut de origine:ſupra quā fūdať ratio ꝑncipij. Poteſt aūt origo cōſiderari dupl'r. Aut ſm cōmunē rōnem originis: qḋ eſt aliqd ab alio eſſe:⁊ ſic vna rō eſt cōmunis ad origineꝫ ꝑſonaruꝫ:⁊ ad originē creaturaꝝ nō qdem cōitate vniuocationis:ſꝫ analogice.Et ſimil'r nomē ꝑncipij pōt etiam cōſiderari ſm φ determinat modū originis:⁊ ſic ſunt diuerſe ſpeciales rōnes originis ⁊ ꝑncipij:ſꝫ hoc non facit equocationē:q: ſic etiaꝫ ſm ꝑ̇hm̄ ꝑ̇ de aīa aīalis rō ſm vnūqḋqꝫ eſt alia ⁊ alia.) Hec ille.¶ Ibidem ēt dicit.(Proceſſio creaturaꝝ exēplať a ꝓceſſiōe diuinaꝝ ꝑſonaꝝ:vñ abſolute ꝯſiderādo per ꝑ̇us dr̄ ꝑncipiuꝫ reſpectu ꝑſone q̄ꝫ reſpectu creature.Sꝫ tn̄ ſciēdū: φ i ꝑncipio ſꝫ φ dr̄ reſpectu creature eſt ꝯſiderare ipſaꝫ habitudinē q̄ tꝑalis eſt:⁊ illud in quo fundať iſta habitudo .ſ.virtus vel operatio diuina: in qbus tn̄ non eſt rō ꝑncipij:niſi q̄ſi habitual'r:⁊ ſic z° mō ꝯſiderādo ꝑncipiuꝫ: ſm φ dr̄ reſpectu creature eſt ꝑ̇us q̄ꝫ ꝑncipiū diue ꝑſone:qḋ fundať in ꝓprietate ꝑ modū:quo eēntiale dr̄ ꝑ̇us notionali ſm itellectū:ſꝫ hoc nō eſt niſi ſm qd.) Hec ille.¶ Quarta ꝯ̇. Pꝛicipiū i diuinis ꝓut vna ꝑſona dr̄ ꝑncipiū reſpectu alterius dicit notionē:q̄ eſt origo:non

Concretis ⁊ abſtracti noībus vti in diuinis ipſis non ꝑiudicat.

Noīe cāe ⁊ ꝑncipij idifferēter greci vtunť in diuinis.

Inquit hic Sco.φ ꝑ̇nᵐ ad intra vt eſt ꝑſonale ⁊ notionale ſic rō pꝛicipij cōis eē pōt vniuoce.ſcḋo ſumatur ꝑ̇nᵐ ñ ꝑncipiū qḋ ſed ipſa ꝑncipiatio:ſic ō vtro φ ꝑ̇n⁹ nō dr̄ vniuoce.

Durā.adit iꝫ φ ſi ſumatur ꝑ̇nᵐ ꝓ ipſa rōe ꝓductiā ꝑ ꝑ̇ius dr̄ de eēntiali: ſi āt ſumať ꝓ actuali hitudie ad ꝓductū ⁊ econūſo:idē vr̄ ſentire ſcūs Th. Petr⁹ do hic iꝫ oppoſitū dic φ ꝑnciᵐ [illegible] mō ꝑ̇ꝑu⁹ dr̄ reſpectu diuinoꝝ.

autē poꝛitatem. vñ ſcūs Tho. p̄ ſen. vbi ſupꝛa arti. p̄. ad p̄mū ſic ait. (Nomē p̄ncipij ipoſitū eſt ſm ꝙ inuenit̄ in creaturis: vbi p̄ncipiū eſt p̄us aliq̄ mō p̄ncipiato. iō a pꝛioꝛitate iponit̄: ſ; tñ iponit̄ ad ſignãndū illō: a quo aliqd eſt: vñ q̄uis q̄tū ad modū ſigndi i diuinis nō ꝯpetat ſicut ꝛ alia noīa q̄ a nobis ſunt ipoſita: tñ q̄tū ad rē ſignatam ꝓpꝛijſſime cōpetit ibi rō p̄ncipij.) Hec ille. ¶ Itē p̄ma pte. q. 33. arti. p̄. ad 3ᵐ dicit. (Licet hoc nomē p̄ncipiū q̄tū ad id a quo iponit̄ videat̄ a poꝛitate ſumptū: nō tñ ſigñat poꝛitatē ſ; oꝛiginē: nō enī idē eſt qđ ſigñat nomē: ꝛ a quo imponit̄.) Hec ille. ¶ Idem ponit de potentia dei. q. io. arti. p̄. ad ioᵐ. (Licet (inq̄t) p̄ncipiū ſm rōnē noīs a poꝛitate ſumat̄: nō tñ iponit̄ ad ſignificandū poꝛitatē ſed oꝛiginē: ſicut ēt hoc nomē lapis nō imponit̄ ad ſignificandū leſionē pedis: l; ab hac nomē ſumi videat̄: l; ḡ pr̄ nō ſit poꝛ filio: eſt tñ ei⁹ p̄ncipiū.) Hec ille. ¶ Primo ēt ſen. diſt. 29. vbi ſupꝛa arti. 3°. oñdit q̄ uo vna notio ſm numez eſt patris ꝛ filij: ſm quā dicunt̄ p̄ncipiū ſpūs ſci. Licet aūt p̄ncipium dicat notionē in diuinis: nō tñ dicit aliquā notionē ſpecialē: ſ; in cōmuni: vt ipſe oñdit diſt. 26. q. 2. arti. 3°. vbi oñdit ꝙ ad hoc ꝙ aliqd dicat̄ notio ꝑſone reqrit̄ ꝙ ꝑtineat ad oꝛiginē. 2° ꝙ ꝑtineat ad dignitatē. 3° ꝙ ſit aliqd ſpāle: vt allegatū fuit in p̄cedenti. q. ¶ Et idē ponit p̄ma pte. q. 32. arti. 3° ꝑ totū. Idē ponit. q. 36. arti. 4°. vbi dicit ſic. (Hoc nomē p̄n̄ᵐ ſigñat ꝓpꝛietatē: tñ ſigñat eā ꝑ moᵐ ſubſtātiui: ſicut hoc nomē pr̄ ꝛ fili⁹ ēt in creatis: vnde numez accipit a foꝛma ſigñata: ſicut ḡ pr̄ ꝛ fili⁹ ſunt vn⁹ de⁹ ꝑꝑ vnitatē foꝛme ſigñate ꝑ hoc: ita ſunt vnū p̄nᵐ ꝓpter vnitatē ꝓꝓꝛietatis ſigñate in hoc noīe p̄ncipiū.) Hec ille. ¶ Et ſic p̄mus articulus terminat̄.

Cōtra p̄ᵃᵐ ꝯclōnē arguit Greg. diſ. 27. q. j. ar. 2 ꝯcloñe 3ᵃ.

Quantum ad ſecūdū articulū arguit̄ ꝯtra p̄rimā ꝯnē ſm Greg. Si in diuinis perſonis eēnt plures ꝓpꝛietates: aut eſſent intrinſece ipſis ꝑſonis incluſe in eis: aut eſſent eis extrinſece. Nō pōt dari 2ᵐ. qm̄ vel ipe eēnt ſubſiſtētes ꝑ ſe: ꝛ ſic ꝑ ꝯſequēs eſſent ꝑſona: ex quo vltra ſeqtur: ꝙ in diuinis ad min⁹ eēnt ſex ꝑſone. ſ. pater: ꝛ filius: ꝛ ſpūs ſcūs: ꝛ tres alie earum ꝓpꝛietates: qđ eſt erroneū: vel eēnt ꝑſonis inherētes vel inſiſtētes: ſicut foꝛme ſuis materijs: qđ etiā eſt ipoſſibile in deo: ꝙ nulli ſubſiſtere pōt ſm Aug. 7°. de trinitate ca°. 5°. Sed nec pōt dari p̄mū. ſ. ꝙ ſint alique entitates intrinſece incluſe in ipſis ꝑſonis: ſm quē modum imaginari vident̄ quicūq̄ tales ꝓpꝛietates ponūt in ꝑſonis: hoc aūt eſſe impoſſibile pōt multiplr̄ declarari. p̄mo q̄dem per expꝛeſſam determinationē eccleſie extra de ſūma trinitate ꝛ fide catholica ca°. dānamus. ſic dicentis. Pater ab eterno filiū generādo ſuā ſubſtātiā ei dedit. iuxta qđ ipſe teſtatur. Pater qđ dedit mihi maius his oīb⁹ eſt: ac dici nō pōt: ꝙ partē ſubſtātie illi dederit: partēq̄ ſibi retinuerit: cum ſubſtātia p̄ris indiuiſibilis ſit. vtpote ſimplex oīno. Sed nec dici poteſt: ꝙ pater in filiū tranſtulerit ſubſtātiā ſuā generando quaſi ſic dederit eā filio: ꝙ nō retinuerit eā ſibi: alioq̄n deſijſſet eſſe ſubſtātia. Patet ergo ꝙ ſine vlla diminutione filius naſcēdo ſubſtantiā p̄ris accepit: ꝛ ita pr̄ ꝛ filius hñt eandem ſubſtātiam: ꝛ ſic eadē res eſt pater. ꝛ fili⁹: ꝛ ſpiritus ſanct⁹ ab vtroq̄ ꝓcedēs. Hec ſunt v̄ba illius capl̄i. Cum igit̄ vt ꝓfitet̄ eccl̄ia filius totā ſubſtātiam patris ſine diminutiōe acceperit. manifeſte patet ꝙ nullā entitatem in ſe habet ſibi ꝓpꝛiam pater: quā filio generādo nō dederit. Nec pōt dici: ꝙ q̄uis filius acceperit totā ſubſtātiam patris ſine diminutione: nō tamē accepit omnē entitatem patris: q2 nō illā ꝓpꝛiā quā vltra cōmunē eſſentiā pater includit. tum q2 non

Vtrū ſi accepit fili⁹ totā ſbam accepit ꝛ oēm ēn tatē.

minus eſt indiuiſibilis ꝛ oīo ſimplex ꝑſona patris q̄ ſit alia eēntia cōmunis: ꝛ ꝑ ꝯñs iuxta argumētationē eccleſie ipoſſibile eſt: ꝙ ptē ſui. ſ. cōmunē eſſentiā filio dederit: ꝛ aliā partē ſibi retinuerit. ḡ ſine diminutione filius totā entitatē patris accepit. nulla ḡ entitas eſt in patre que nō ſit in filio. tum q2 ſtultiſſimū eſſet imaginari ꝙ in patre ſit aliq̄ entitas: que nō ſit ſubſtātia: vel de ſubſtantia eius: ſic eniz eſſet accñtalis ei vel extranea. ḡ ſi totā patris ſubſtātiam filius accepit: oēm entitatē p̄ris habet filius. ¶ Secūdo ſic. Si eſſent in ꝑſonis tales ꝓpꝛie entitates. tunc nō eadē res eſſ; pater: ꝛ fili⁹: ꝛ ſpūs ſcūs: vt dicit eccleſia. tenet ꝯña: qm̄ iſto poſito nō ſola eſſentia cōmunis eſt pater: ſ; ipſa ſimul cum illa ꝓpꝛia entitate patris: q̄ nō eſt in filio: ꝛ per ꝯñs nō eſt eadem res: que eſt pater ꝛ filius. ¶ Tertio ſic. Na; ſi ſic: ſequitur: ꝙ eſſentia diuina nō eſt pater: nec ecōtra: cui⁹ oppoſitū etiā eccleſia tradit dicēs vbi ſupꝛa: ꝙ vna quedā res eſt incōpꝛehēſibilis q̄dem ꝛ ineffabilis: que veraciter eſt pater ꝛ filius ꝛ ſpūs ſanctus: tres ſimul ꝑſone ac ſigillatī quelibet eaꝝ: ꝛ ideo ſolūmodo eſt trinitas nō quaternitas: ſed quelibet triū ꝑſonaꝝ eſt illa res: videlicet eſſentia: ſubſtantia ſeu natura. ꝯña ꝓbatur ex hoc ꝙ nullū includens plura eſt aliqđ illoꝝ: ꝛ ſimilr̄ nullū eorum eſt ip̄ſuz: ſ; ipſius tranſitiue loquēdo: ꝛ illud includens eſt ex eo: ſicut aīa nō eſt hō: ſ; hominis: nec hō eſt aīa: ſ; ex aīa. Simili mō poteſt ꝓbari: ꝙ eſſentia nō eſſet filius: nec ſpiritus ſanctus. ¶ Quarto. Na; ſi quelibet ꝑſona habet aliquā ꝓpꝛiam entitatē p̄ter cōmunē entitatē: que eſt diuinitas: ſequitur ꝙ quelib; triū ꝑſona p̄ter cōmunē diuinitatē: habet etiā ꝓpꝛiam diuinitatē: ꝛ ſic in trinitate erunt q̄ttuoꝛ diuinitates: vna. ſ. cōmunis: ꝛ tres ꝓpꝛie: ꝛ vna ꝑſona erit alius deus ab alia ꝓpter illlam ꝓpꝛiā diuinitatem: quā ſola includit: hec autē ſunt oīno erronea. Pꝛobatur ꝯña ex eo: ꝙ impoſſibile eſt eſſe in deo aliquā entitatē: que nō ſit deus: aliōq̄n ſequeret̄: ꝙ diuina ꝑſona non eſſet deus: ſed ei⁹ pars eſſet deus. Item oīs entitas que nō eſt deus vtiq̄ eſt creatura iuxta illō Aug. p̄. de trinitate ca°. 6°. (Omnis ſubſtātia: que deus nō eſt: creatura eſt: ꝛ que creatura nō eſt: deus eſt:) ꝛ cōſtat ꝙ ſubſtātiā ponit pꝛo eſſentia: vel entitate: ſicut dicimus ꝙ ſubſtātia albedinis eſt alia a ſubſtātia nigredis: aliōq̄n nō ſufficiēter ꝓbaret intentū. ſ. ꝙ filius eſt deus. hoc etiā mō idem Augu. ſup illud p̄s. Infixus ſum in limo ꝓfundi: ꝛ nō eſt ſubſtātia: ꝑ entitate ſubā accipit: vñ ait. (Omnia. n. ſube ſunt eo ipſo ꝙ ſunt: na; que nulla ſunt in ſuba oīno nihil ſunt.) ſi ḡ aliqua entitas eſſet in ꝑſona: que nō eſſet deus. iā perſona eſſet cōpoſita ex deo ꝛ creatura: quod blaſphemū eſt dicere. ¶ Itē Hugo. de ſacramētis li°. p̄mo parte 3ᵃ caplo. 27°. (Oē qđ in deo eſt aliud q̄ de⁹ eē nō pōt:) ſ; ſi entitas ꝓpꝛia eſt diuinitas: per poſitionem aūt nō eſt illa cōmunis diuinitas. ḡ eſt alia diuinitas ꝓpꝛia: ꝛ p; ꝯña. ¶ Si v̄o dicatur: ꝙ illa entitas ꝓpꝛia nō eſt entitas diſtincta aliquo mō a cōmuni diuinitate: ſed eſt ipſa: ſequitur ꝙ nulla pluralitas entitatum eſt in ꝑſona: ꝛ per ꝯñs nō eſt in ea aliqđ: quo ꝯuenit cū alia ꝑſona: ꝛ aliqd aliud: quo diſtiguit̄ ab ea. Itē ꝙ nulla ꝓpꝛietas eſt in ꝑſona vel eſt ꝑſone trāſitiue loquēdo qua diſtinguat̄ ab alia ꝑſona: ſed ipſamet ꝑſona nulla plura q̄ quo mō includēs ſeipſa p̄mo diſtinguit̄ ab alia ꝛ ſic habet̄ ꝓpoſitū q̄tum ad vtrāq̄ ꝯnem. ¶ Quīto. Scđm hanc viam ſequit̄: ꝙ nulla ꝑſona ſit ſūme ſimplex: qđ eſt erroneū. ꝯña ꝓbat̄. q2 ſm hoc quel; ꝑſona h; in ſe aliqd: qđ nō eſt ip̄a: nec ecōuerſo: ſ; eſt ſimplex aut nihil h;: ꝙ nō ſit ipſum: vñ ꝑꝑ hanc cām magiſter

determinat

determiat: ꝙ ꝓprietas pſone eſt ipſa pſona. Et aduertẽdum inqt: ꝙ oẽs pmiſſe rõnes ꝓcedũt ꝯ quãlibꝫ opionẽ ponentẽ aliquã ꝓprietatẽ in pſona: ſiue illã ꝓprietatẽ vocẽt realitatẽ: ſiue formalitatẽ: ſiue modalitatem aut qdditatẽ: aut quolibet alio noie: dũmodo aliq̃ pluralitas ⁊ diſtinctio ponaꝛ intra diuã pſonã. que oia nomine entitatis intelligo ſignificari. ¶ Pro hac ꝯne inquit ſunt ſcõꝝ auctoritates. ait eñi Hyla. 3°. de trinitate ꝓpe finẽ. Audis ego ⁊ pꝛ vnũ ſum⁹. vnũ ſunt. ſ. is qui eſt nihil hñs qđ nõ ſit etiã in eo: a quo eſt: q̃ verba aliȷ eiuſdẽ verbis iterponit magiſter lib°. p diſt. 29. ca°. Et inde eſt. ¶ Idẽ 7°. de trini. Inuicẽ inquit ſunt pꝛ ⁊ filius: cũ vnũ ex vno eſt: qꝛ neqꝫ vnus vni aliđ p gnãtionẽ q̃ꝫ qđ ſuũ eſt dedit: neqꝫ vnus ab vno p natiuitatẽ obtinet q̃ꝫ qđ vnius eſt: ⁊ eſt intẽtio eius: ꝙ pꝛ nihil dedit filio ipſum generãdo: qđ nõ ſit in ſe: neqꝫ filius aliqd accepit naſcẽdo: qđ nõ ſit ĩ pꝛe. ¶ Itẽ Iſido. li°. p đ ſũmo bono ca°. 25°. ait. Inuicẽ vnũ ſunt pꝛ ⁊ filius: qꝛ nihil hꝫ pꝛ qđ nõ habeat filius. Inſup Augu. 15°. de trinitate. ca°. 24°. loquẽs de verbo ꝯſubſtãtiali dei. Ideo verbũ inquit vere veritas eſt: qm̃ qcqd eſt in ea ſcia: de qua genituꝫ eſt: ⁊ in ipſo eſt: ſcia aũt: de qua ẽ genitũ: eſt pater ⁊c̃. vt pꝫ ibidẽ. qcqd g̃ eſt in pꝛe: eſt in eius verbo. ¶ Ex qb⁹ oibus pꝫ: ꝙ nihil oĩno: aut aliq̃ entitas eſt in patre: qđ nõ ſit: nec ecõtra. Qꝛ etiam eiuſdẽ filȷ verba cõfirmãt Joh. 16°. dicẽtis. Oĩa quecũqꝫ hꝫ pꝛ mea ſunt. Proinde canit eccl̃ia. In pꝛe totus fili⁹: in verbo pꝛ. nõ g̃ in pſonis diuinis pter cõem eſſentiã ſunt aliq̃ ſpeciales ⁊ ꝓprie entitates excogitãde: vt ex dictis eſt oſtenſuꝫ. Cui ꝯſonat dictũ Hugonis de ſacramẽtis. li°. p ca°. 31°. dicentis. Tres pſonas nihil eſſe aliud q̃ꝫ eſſentiaꝫ vnã cõfitemur ⁊c̃.

Ad pmã rõnẽ. S. Tho. ꝓ ꝯcĺone.

¶ Sexto arguit ꝯ ꝓbatiões ꝯnis. Dicit eniꝫ eas nõ valere. nõ qdẽ pmã: qꝛ talr̃ querẽtib⁹ optie põt rñderi ẜm viaꝫ arguẽtis: ⁊ docet nos rñdere Hieronymus in expoſitione fidei catholice: vbi loquẽs de pꝛe: ⁊ filio: ⁊ ſpũ ſcõ. ait. Itaqꝫ ſuba vnũ ſunt: ſꝫ pſonis ac noib⁹ diſtinguũtur: ⁊ ſic ẽt cõformiter docuit Aug. in ſermone de fide ⁊ ſymbolo. Credim⁹ hãc trinitateꝫ ſuba vnitã: pſonis diſtictã. Secũda ẽt nõ vꝛ valere: qꝛ diceret ꝙ pater refert ad filiũ ⁊ ſpm̃ ſcm̃ vna relatiõe tñ ẜm rẽ: que tñ eſt in pluribus ſpecieb⁹ relationis: ſeu cui ꝯueniũt rõnes pluriũ ſpecieꝝ relationis: q̃propter optime põt rñdere diſtinctis ſpẽ oppoſitis. Exẽplũ. ſortes eadẽ relatiõe eſt ſilis platoni albo: ⁊ diſſimilis Ciceroni nigro. nã eadẽ albedo ſortis eſt ſilitudo ad Platonẽ: ⁊ diſſlitudo ad Ciceronẽ. cũ nec ſilitudo nec diſſimilitudo ſit res ſupaddita q̃litati: ⁊ ſicut etiaꝫ opinaꝛ ſcũs Tho. ⁊ hec vna relatio ẜm rem correſpõderet ſilitudini: ⁊ diſſlitudini oppoſitis: q̃ ſunt in platone ⁊ Cicerone: ſic in ꝓpoſito eadẽ entitas ſimpliciſſima: q̃ eſt pater: eſt ſpiratio ⁊ pꝛnitas: ⁊ correſpõdet filiationi in filio: ⁊ ſpirationi coppoſite in ſpũ ſcõ. Et ſic pꝫ: ꝙ ille rõnes nõ ꝯcludũt. Hec ſunt argumẽta Gregorȷ. ¶ Se primo põt argui ẜm alios. Qꝛ nomẽ notiõis nõ videꝛ admittẽdũ in diuis: qꝛ nec in ſacris eloquȷs fit aliqua mẽtio de notiõe aliqua. vnde fictio videꝛ eſſe vocabuluꝫ notionis.

Cõtra eãdẽ Aure. d. 29. q. 1. ar. 1. ꝯtra S. Tho.

¶ Similr̃ ꝯ eãdẽ ꝯnẽ arguit Aureo. preſertiꝫ ꝯ ꝓbationẽ: dicit eñi ꝙ iſte modus dicẽdi nõ vꝛ ſufficere in eo ꝙ ponit abſtractionẽ hꝰ nõ fieri niſi propter aſſuefactionẽ intellect⁹ circa ſenſibilia: ⁊ nõ ꝓpter cõditionẽ diuinã ꝓut cõſideraꝛ in ſeipſa: vbiqꝫ enim abſtractũ ⁊ ꝯcretũ ſolũ differũt ſilitudinarie ꝓpter aſſuefactionẽ intellect⁹ circa ſenſibilia. ibi qcqd reale cõpetit abſtracto cõpetit cõcreto: ⁊ ecõuerſo: qꝛ ſoluꝫ differũt in mõ ſignificãdi ⁊ ſilitudinarie: vñ qꝛ deus ⁊ diuinitas ſic ſe hñt: ió ſicut trinitas eſt vnus deus: ſic eſt vna deitas: ⁊ ſicut deus creat: ita diuinitas. ſed nõ ſic eſt de pꝛe ⁊ pꝛnitate: verꝫ eſt eñi: ꝙ pꝛnitas ſe tota realiter differt a filio: ⁊ tñ pꝛ nõ diſtinguiꝛ ſe toto a filio: qꝛ non p eſſentiã: que eſt aliqd ei⁹. g̃ pater ⁊ pꝛnitas nõ videꝛ ab itellectu apphendi abſtractiue ⁊ cõcretiue pp ſolaꝫ aſſuefactionẽ in rebus ſenſibilib⁹: imo qꝛ ita exigit nã rei intellectus apphẽdens diuina ſicut mirãda ſunt: dato ꝙ nõ eſſet nimis aſſuefactus: haberet facere hꝰ abſtractiones. ¶ Secũdo. Qꝛ in pꝛe eſt eſſentia: ⁊ ibi eſt pꝛnitas: ⁊ ſpiratio: ⁊ qđlꝫ eſt res: ⁊ lꝫ iſta ſint penit⁹ idiſtĩcta ⁊ idiſtinguibilia: nec aliqs intellect⁹ poſſit perſonã diuinã reſoluere in aliqd ⁊ aliqd: tñ itellect⁹ põt aſpectũ ſuũ figere directe ſup rem iportatã p pꝛnitatẽ ſolũ: licꝫ coincluſiue feraꝛ ſup rem eẽntie ⁊ ſpiratiõis: qñqꝫ vero pmo ſup rem eẽntie: ⁊ ſup rẽ pꝛnitatis ⁊ ſpirationis coincluſiue: qñqꝫ vo pmo ſup ſpirationẽ: ⁊ coincluſiue ſup pꝛnitatẽ ⁊ eẽntiã: qñqꝫ vo ſup totũ pmo ⁊ directe: ⁊ ẜm hoc erũt q̃ttuor ꝯcept⁹ de eodẽ indiſtincto: ⁊ vltimus qdem exp̃meꝛ ꝯcretiue p nomẽ patris: pmus vo abſtractiue p nomẽ pꝛnitatis: ſilr̃ ſecũdus ⁊ terti⁹ p nomina ſpiratiõis ⁊ diuinitatis: ⁊ hꝫ mõ nõ ſolũ ex aſſuefactione itellect⁹ in ſenſibilibus: imo ex ipa nã rei hñt diuine pſone: ꝙ poſſit fieri abſtractio: ⁊ ꝙ vtamur in eis noibus abſtractis ⁊ cõcretis. ¶ Tertio. Qꝛ dicit Aug. 5° de trinitate ca°. 7°. ꝙ alia notio eſt: qua intelligiꝛ genitor: ⁊ alia qua intelligiꝛ igenit⁹: vñ ipſe pmus vꝛ iueniſſe vocabulũ notiõis.

Cõtra ſcdaꝫ ꝯclo. Aure. vbi. ſ. ar. 2.

¶ Cõtra 2am ꝯnẽ arguit ſic Aureo. Qꝛ nomẽ qđ rõe maioris cõitatis ꝯuenĩetius aſſumiꝛ ad diuina hꝫ hꝫ: inq̃ꝫtũ illa cõitas locũ hꝫ in deo: ꝙ ſi illa rõ cõis nõ plus cõpetit deo q̃ꝫ ſpãlis: nec nomẽ illã exp̃mẽs erit cõuenientius q̃ꝫ illud: qđ exp̃mit rõnẽ ſpãlem: ſermo eñi rei nõ eſt res: ſermo eñi rei dꝫ ſubiectus eſſe: ſed rõ pncipȷ ꝓut locũ hꝫ in deo iportat originem alicuius ab aliquo: nec dicit initiũ motus: aut pmã pte gnãtam: ſed verã originẽ: nõ poniꝛ aũt 5°. metacc aliqs modus initȷ ptinens ad originẽ: niſi cũ ſumiꝛ p cauſa agẽte. g̃ rõne cõitatis amplioris nõ hꝫ pncipiũ: qđ aſſumatur ad diuina.

Tex. cõ. 2.

¶ Secũdo. Qꝛ Hilarius eſt doctor latinus: ⁊ tamẽ atribuit patri nomẽ actoris reſpectu filȷ 4°. de trinitate. actor autẽ vꝛ cauſalitatẽ efficacie iportare. g̃ ⁊ aliqui latini aliq̃ñ vſi ſunt noib⁹ ptinẽtib⁹ ad cauſalitatẽ. vñ ⁊ Aug. 7°. de trinitate ca°. 4°. loquẽs de patre dicit: ꝙ illud qđ eſt cã illi vt ſit: eſt ei cauſa vt ſapiens ſit. Damaſ. vo ⁊ ceteri greci expreſſe vtuntur nomine cauſe. vnde dicit Damaſ. li°. p ca°. xi°. ꝙ ẜm cãm ⁊ cauſabile: quia pꝛ eſt cauſa: ⁊ filius ex hac cauſa: ac ſpũs hypoſtaſeos differẽtiã intelligim⁹. ¶ Tertio. Qꝛ ſicut ſe hñt cõcauũ ⁊ ſimũ: ꝙ cõcauitas cõtrahiꝛ ad ſimitatẽ nõ p formalẽ differẽtiã: ſed ſolũ p mãm in qua eſt. ſ. naſuꝫ: ſic cauſa ⁊ pnm nõ differũt niſi q̃ꝫtũ ad mãlenaꝫ origo in diſtĩctis p eẽntiã eſt cãlitas: ſꝫ origo ſimplr̃ eſt pnm. g̃ nõ eſt cã quare pnm admittiꝛ in diuinis pluſq̃ꝫ cã: qꝛ eſt cõe ad pnm mot⁹: vel pte pmo gnãtã: ſꝫ potius qꝛ importat originẽ ſimplr̃: nõ aũt cauſalitas: ſed determinat ſibi certã mãm.

Cõtra tertiã ꝯclõnẽ Henricus qlic⁹ p. o. diſt. 19. ⁊ recitat Aur. vbi. ſ. ar. 3°. Tex. c. 10. Tex. c. 134.

¶ Cõtra 3am ꝯnem arguiꝛ ſic a quodã: quẽ recitat Aureo. Illa que nõ variant ꝯceptuꝫ minus cõem nõ variãt magis cõem: ſicut pꝫ: ꝙ ea que ſunt vnus triãgulus: ſunt vna figura: nõ tñ ecõtra: cuꝫ yſocheles ⁊ yſopleros dicanꝛ vna figura. nõ tñ vn⁹ triãgulus ẜm phm 5° metacc. ⁊ 4°. phyr. ſꝫ cauſare in alia nã: ⁊ in ꝓpria nã nõ variãt cõceptuꝫ cauſe efficiẽtis: qꝛ cã equiuoca: q̃ ꝓducit in aliena nã: ⁊ vniuoca q̃ ꝓducit in ꝓpria ſpẽ ⁊ nã ptinẽt ad vnũ genus cauſe efficiẽtis dictũ vniuoce de ipſis. g̃ cũ ꝯcept⁹ cauſe ſit minus cõis

q̄ꝫ ꝯceptus pncipij: cū oīs cā ſit pnm̄ ⁊ nō ecōuerſo: ſeqꝛ ꝙ pncipiūs in eſſentia nā eo mō: q̄ deꝰ pncipiat creaturas ⁊ pncipiūs in ꝓpria nā. ſicut pſona pncipiat pſonā: ineriit pnm̄ vniuocē: ita ꝙ rō pncipij cōis poteſt ab eis abſtrahi.

T. cō. xxiiij. ¶ Secūdo ſic. Scđm equiuoca nō eſt cōparatio 7. phyſicoꝝ. ſꝫ Aug. dicit. 5°. de trinitate. caᵒ. 16°. ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnm̄ ſpūs ſcī: ſicut tota trinitas eſt vnum pnm̄ creature. ḡ rō pncipij vr̄ ibi eſſe vniuoca. ¶ Tertio. Si pnm̄ nō diceret vniuoce hic ⁊ ibi: hoc eſſet qꝛ per prius ꝯueniret pncipio notionali q̄ꝫ eēntiali: ſꝫ hoc non impedit. ſꝫ enim ꝑ prius pr̄ ſit pnm̄ filij q̄ꝫ creature. tū qꝛ hec pncipiatio videtur eē cauſa illius. tū qꝛ hec eſt neceſſe eſſe ſimpliciter: alia ꝯtingens. tñ hec nō impedit vniuocationē. q̄ꝫtū ad ꝯceptū logicū: naꝫ ſol eſt cā floris: ⁊ tñ ꝯceptus ſube abſtrahitur a ſole ⁊ a flore. Et ſimilr a ꝓpoſitiōe neceſſaria ⁊ ꝯtingente abſtrahitur vnus cōis conceptus ꝓpoſitiōis: q̄re ⁊ a re ꝯtingēte ⁊ neceſſaria poterit abſtrahi vna cōis rō. Silr etiā enunciatio dr̄ vniuoce de affirmatiua ⁊ negatiua: ⁊ tñ negatio eſt poſterior

Tex. cō. 16. T. cc. 8. affirmatiōe: vt pꝫ 4° metaᶜᶜ. ⁊ 2° periarmenias. ḡ a pnᵒ eēntiali: qđ deo cōpetit reſpectu creaturaꝝ ⁊ a pncipio notionali: qđ ꝯuenit vni pſone i ordine ad aliā: poterit abſtrahi rō cōis ⁊ vniuoca pncipij. nō obſtante ꝙ vna ſit prior alia ſicut cauſa ipſiꝰ: nec obſtāte ꝙ vna ſit neceſſaria: ⁊ alia ꝯtingēs. ¶ Quarto. Oēs ꝯcedūt ꝙ pncipiū ſit cōmuniꝰ q̄ꝫ cā nō ſolū ſm vocē: ſꝫ ſm aliquē abſolutiorē ꝯceptū: ſed deus eſt pnm̄ creature ꝑ modū cauſe: vna ḡ pſona reſpectu alteriꝰ nō ꝑ modū cauſe. ḡ videtur ꝙ h̄ pncipiū ⁊ illud ꝯueniāt in rōne pncipij: que abſtrahit a cā. ¶ Quinto. Si pnm̄ nō diceretur vniuoce de illis hoc videretur eē: qꝛ pncipiū dictū eēntialr dicit relationē rōnis. dictū vͦ notionalr īportat hitudinē realē. mō relatio realis ⁊ relatio rōnis nō habent aliquid cōmune

Verū relōni reali ⁊ rōnis ſit aliqđ cōe vniuocū. vniuocū: ſꝫ hoc nō valꝫ. tum qꝛ ſi relationi reali ⁊ relationi rōnis nihil eēt cōmune vniuocū: ſequitur ꝙ relationes rōnis nō eēnt in p̄rito: ſꝫ hoc eſt impoſſe: qꝛ cū reperiatur in eis ſupius ⁊ inferius: genus ⁊ ſpēs: ꝯſtituerēt vndecimū p̄dicamētū. eēt enim vna pncipalis coordinatio realiū relationū: ⁊ alia reſpectuū rōnis. ḡ relatio realis ⁊ relatio rōnis claudi p̄nt ſub vno ꝯceptu vniuoco. tum qꝛ intellectus ꝯcipiens relationē ꝑ modū cuiuſdā hitudīs: aut ꝑ modū cuiuſdā habitudinis ſpālis non variat ſuū cōceptū q̄dditatiuū: ſiue itelligat illū cōceptū poni in re: ſiue intelligat illū nullo mō ponibilē: vñ cōcipiens dextreitatē nō variat rōnē illiꝰ: dū intelligit illā in re exiſtere: ⁊ ſi ipſam formaret. Et rō huiꝰ eſt: qꝛ nō variat q̄dditatiua rō ꝓpter pncipiū ꝓductiuū: vñ dextreitas eſt eadē a quocūqꝫ formetur ſiue a nā: ſiue ab itellectu: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ hoc nō eēt niſi relatio realis: ⁊ relatio rōnis poſſent habere vnū ꝯceptū q̄dditatiuū cōmunē. igitur idem qđ prius.

Ad pm̄ grc. ꝯ pmā cōcluſionē.

Ad argumenta Ad pm̄ ꝯ pm̄ ꝯneꝫ dico: ꝙ notiōes ſeu ꝓprietates nō ſunt extrīſece i diuīs pſonis. Jlle. n. fuit error Porretanoꝝ: ſꝫ ſunt eis intrinſece: nō q̄deꝫ q̄ſi ptes pſonaꝝ eo mō: quo mā vel forma ſunt partes cōpoſiti: ſed ſunt in eis illo mō: quē ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſt. 33. q. i. arti. 3°. (Proprietates (inqͭ) ſunt in eſſentia ⁊ in pſonis: ſꝫ diuerſimode: qꝛ in eēntia ſunt ꝑ identitatē rei ⁊ nō ſicut in ſuppoſito: ſꝫ in pſonis ſūt ſicut in ſuppoſitis: ſꝫ diuerſimode: ſm ꝙ aliqđ dr̄ ſuppoſitū alicuiꝰ duplr. vel nāe ꝑ quā cōſtituitur: ſicut humanitas eſt in ſorte: ⁊ hoc mō ꝓprietates pſonales ſunt in perſonis. vel ſicut illud qđ aduenit poſt eē cōſtitutū: ſicut albedo eſt in ſorte: ⁊ ita ſm intellectū ꝓpetates nō pſonales: vt inaſcibilitas: ⁊

Diuerſimode in eēntia ⁊ pſonis ſunt ꝓprietates.

cōmunis ſpiratio ſunt in pſonis: nō tñ ita ꝙ ſuppoſituꝫ ſit aliqđ aliud ab eo: qđ ieſt ſm rē: ſꝫ ſꝫ rōnē tñ ꝯcreti ⁊ abſtracti.) Hec ille. ¶ Tūc ad iprobationē huiꝰ ſenſus. dico ꝙ ex determinatiōe eccłie habetur ꝙ tota ſubāpr̄is eſt in filio ⁊ tota ētitas patris eſt in filio: ſi entitas dicat abſolutū: tñ nō habetur ꝙ q̄libet res relatiua: q̄ eſt in pr̄e ſit in filio. Unde ſcūs Tho. p̄. ſen. diſt. 25. q. i. ar. 4°. ad 4m̄ dicit ſic. (Scđm Aui. h̄ nomē ens ⁊ res differūt ſm ꝙ duo eſt ꝯſiderare in re. ſ. q̄dditatē ⁊ rōnē eiꝰ ⁊ eē ipſius: a q̄dditate ſumitur hoc nomē res: ⁊ qꝛ q̄dditas pōt habere eē ⁊ i ſingulari qđ eſt extra aīaꝫ: ⁊ in aīa ſꝫ ꝙ eſt i itellectu: iō nomē rei ad vtrūqꝫ ſe hꝫ: ⁊ ad id qđ eſt in aīa ꝓut dr̄ res a reor reris: ⁊ ad id qđ eſt extra aīaꝫ ꝓut res dr̄ aliqđ ratū ⁊ firmū in nā: ſꝫ nomē entis ſumitur ab eſſe rei: ⁊ iō cum vnū ⁊ idē ſit eſſe triū pſonarum: ſi ens ſubſtātiue dicatur: nō pōt p̄dicari de tribus pſonis in plurali: qꝛ forma a qua iponitur. ſ. eſſe nō multiplicatur in eis. Si āt pricipialr ⁊ adiectiue: ſic pluralr p̄dicari poteſt: qꝛ hꝫ noīa recipiūt numeꝝ a ſuppoſitis ⁊ non a forma ſignificata: ſed q̄dditas ſiue forma: a qua ſumitur nomē rei duplr cōſideratur: aut vt forma abſoluta: vt eſſentia vel quidditas: ⁊ hꝫ q̄ nō multiplicantur in diuinis: vñ nomen: qđ a tali forᵃ ſumitur: nō p̄dicatur pluraliter. ſed ſigulariter ꝓut dr̄: ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt vna res: eſt etiaꝫ in diuis q̄dam forma relatiua: vt pr̄nitas: que ſꝫ rōnem nō ſoluꝫ in intellectu exiſtentē: ſed ēt extra eſt alia a filiatione. vñ ſꝫ ꝙ ab hac relatiōe ſumitur nomē rei res p̄dicatur pluraliter: vt ſint ibi plures forme relatiue: ⁊ ſm hoc dicimus: ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt tres res nō tñ in aīa: ſed ēt extra aīam hn̄tes firmitatē in nā.) Hec ille. ¶ Ex quibꝰ habetur: ꝙ ſi ens ſumatur ſubſtātiue: nō dꝫ cōcedi ꝙ in diuis ſint tria entia. Et credo ꝙ ꝯformiter dđm eſt de hoc noīe entitas: cū etiā ſit ſubſtātiuū ſumptuꝫ ab ente: vñ ſicut in pr̄e nō eſt aliqđ eſſe: nec aliqđ ens: qđ nō ſit in filio: ita nec aliqua entitas: ſi entitas ſit ſubſtātiuū ſūptū ab eē: vel ab ente ſubſtātiue ſumpto. Unꝰ ſcūs Tho. de potētia dei. q. 2. arti. 5°. (Jn eēntia diuina h̄ eſt ꝯſiderādū: ꝙ ꝑꝑ eiꝰ ſūmā ſimplicitatē q̄cq̄d eſt in deo: eſt diua eēntia. Unde ⁊ ipſe relatiōes quibꝰ perſone abinuicem diſtiguuntur ſunt ipſa diuina eſſentia ſm rem: ⁊ q̄uis vna ⁊ eadem eſſentia ſit cōis tribus pſonis: nō tñ relatio vnius pſone eſt cōis tribus ꝑꝑ oppoſitionē relōnū ad inicē. Jpſa. n. pr̄nitas eſt diua eſſentia: nec tñ pr̄nitas filio ineſt ꝑꝑ oppoſitionē pr̄nitatis ⁊ filatiōis. vñ pōt dici: ꝙ pr̄ eſt diua eēntia ꝓut eſt in pr̄e nō ꝓut eſt in filio: nō enī eodē mō eſt in pr̄e ⁊ filio: ſꝫ in filio: vt ab altero accepta: in patre aūt nō: nō tñ ſequitur ꝙ q̄uis pr̄nitatē filiꝰ nō habeat: quā pr̄ hꝫ: ꝙ aliqđ hꝫ pr̄ qđ nō hꝫ filiꝰ: nā ipſa relatio ſm rōnē ſui generis. id eſt inq̄ꝫtū eſt relō: nō hꝫ ꝙ ſit aliqđ: ſꝫ ſolū ꝙ ſit ad aliqđ: ꝙ vͦ ſit aliqđ ſꝫ rē hꝫ ex illa pte: qua ieſt: vl' vt idē ſm rē: vt in diuis: vel vt hn̄s cām in ſubo: ſicut in creaturis: vñ cū illud: qđ eſt abſolutū: cōiter ſit in pr̄e ⁊ filio nō diſtinguitur ſm aliqđ: ſꝫ ſꝫ ad aliqđ tñ. vñ nō pōt dici: ꝙ aliqđ hꝫ pr̄ qđ nō hꝫ filiꝰ: ſꝫ ꝙ aliqđ ſꝫ vnū reſpectū cōuenit patri: ⁊ ſm aliuꝫ filio.) Hec ille. ¶ Patet igitur ex dictis: ꝙ nō dꝫ admitti: ꝙ aliqđ ſit i vna pſona qđ nō ſit in alia: nec ꝙ aliqđ ens inſit vni ⁊ nō alteri pariter de entitate dđm eſt. Sed cū h̄ ſtat ꝙ aliquā relationē hꝫ pr̄: quā nō hꝫ filiꝰ ⁊ ecōtra. Si tñ aliqs capere velit entitatē eo mō ſicut realitatē vl' rē: pōt diſtinguere ⁊ dicere: ꝙ oēm entitatē abſolutā: quā hꝫ pater: hꝫ filius: nō tñ oēꝫ entitatē relatiuā. Et ad hūc ſenſuꝫ loqͭ Damaſ. liᵒ. p̄ caᵒ 10. dicēs. (Oia quecūqꝫ hꝫ pr̄ filij ſunt pter nō gn̄ationē: q̄ nō ſignat ſube differētiā: ſꝫ exiſtentie modū

Ens ⁊ res quo dr̄nt.

tie modū.) ꝛ infra. oīa hꝫ filius ꝓpter pr̄eꝫ: hoc.n. eſt q2
pater hꝫ ea ꝑter ingnātionē: ꝛ gnātionē: ꝛ ꝓceſſionē. ꝛ
cap°. xi°. ſubdit: ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūs ſcūs ſm oīa ſunt vnū
ꝑter ignātionē: ꝛ gnōnē: ꝛ ꝓceſſiōem.) Hec ille. ❡ Ad
hūc ſenſuꝫ igit̄ ꝯcedo: ꝙ nō oēm entitatē: quā hꝫ pr̄ de
dit filio. Rñdet̄ ad p^{m} hui⁹ iprobationē: ꝛ dico: ꝙ lꝫ pr̄
aliq̄ꝫ entitatē puta abſolutā dederit ꝛ aliq̄ꝫ entitatē pu
ta relatiuā retinuerit: nō ſeqt̄ tn̄ ꝙ ſit diuiſibil: aut ꝯpo
ſit⁹: aut ꝙ dederit ꝑtē ſue ētitatis: q2 entitas abſoluta. ſ.
eēntia: ꝛ entitas relatiua nō ponūt in numeꝝ reꝝ: imo
ſunt eadē res: lꝫ differāt rōne: vñ nullā facit ꝯpoſitionē
cū eēntia cōi: vt oñdit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̄.
ex h̄ ꝙ nō eſt aliud eē ſube ꝛ relatiōis. Scda ſiliter im
probatio nō valet. q2 nos nō imaginamur illā ſtulticiā
quā iſte fingit. ſ. ꝙ entitas relatiua ſit realiter diſticta a
dina ſubā: ſꝫ ſolū ſm rōneꝫ verā in re fundatā: q2 ſicut
dicit ſcūs Tho. ibidē rñdendo ad 3^{m}. (Ipſa rō quā dici
mus aliā ꝛ aliā in diuinis nō eſt in re: ſꝫ in re eſt aliquid
rñdens ei: in quo fundat̄. ſ. veritas illius: cui talis inten
tio attribuit̄: eſt eniꝫ in deo vnde pñt rōnes diuerſe ſi
bi ꝯuenire.) Hec ille. ❡ Ad 2^{m} negat̄ ꝯñā. nec valet
ꝓbatio. qm̄ ſola eēntia eſt pr̄: h̄ eſt eēntia nulla alia re
ſibi adita eſt pr̄: lꝫ eſſentia cū pr̄nitate ſit pr̄. eēntia enī
ꝛ pr̄nitas nō plus ponūt ad inicē in numeꝝ reꝝ q̄ꝫ eēn
tia cū ſeipſa: ꝛ iō argmētū ex falſa imaginatiōe ꝓcedit
ac ſi eſſentia ꝛ relatio ꝯſtituerent perſonā: ſicut partes
ſuum totuꝫ: quod nō eſt verū: imo quelibet tam eſſen
tia q̄ꝫ relatio eſt pater ſꝫ rem: ꝛ quelibet eſt forma pa
tris: vt ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. diſ. 34. q. i. artic. p̄mo:
vbi ſic dicit. (Ratio pſone duo includit in diuinis: no
mine eniꝫ pſone deus ſignat̄ vt ſubſiſtēs ꝛ ꝓpriū: ſꝫ no
mine eēntie ſignat̄ vt ſimplex nō ꝓpriū: ſꝫ noīe pr̄nita
tis nō ſignat̄ vt ſubſiſtēs: ſꝫ vt ꝓpriū nō qdē vt diſtin
ctū: ſꝫ vt diſtiguēs. Et ſic pꝫ ꝙ pſona re ab eēntia ꝛ ꝓ
prietate nō differt: ſꝫ ſm rōneꝫ tm̄: p quā vtrūq3 ſignat̄
vt formale reſpectu pſone q̄tum ad duo: q̄ ſunt de itel
lectu pſone: q2 eēntia ſignat̄ vt forma ei⁹ inq̄tum eſt
ſubſiſtēs ꝛ ꝓprietas vt forma eius inq̄tū eſt ꝓpriū: vl
incōicabile.) Hec ille. ❡ Quō aūt aliqd eſt forma ali
cuius: ꝛ tn̄ nō differt ab eo oñdit ſcūs Tho. p̄ma pte. q.
39. arti. 2°. ad 5^{m} vbi ſic dicit. (Cauſa efficiēs vel mālis
in oībus diſtinguunt̄ ab his: quoꝝ ſunt cauſe: nihil eniꝫ
eſt ſua cā: nec aliqd eſt ſuū pn^{m} actiuū: aliqd aūt eſt ſua
forma: vt pꝫ in oībus reb⁹ immālib⁹.) Hec ille. ❡ Ad
3^{m} dr̄ eodē mō negando ꝯñam. nec valet ꝓbatio. lꝫ. n.
nullū includēs plura diſtincta ſm rē abinuicē ꝛ ab in
cludēte ſit aliqd eorum. tn̄ illud qd includit plura ſola
rōne diſtincta pōt eē qdlibꝫ ipſoꝝ nō ſolū in ꝓpoſito:
imo in multis alijs: nā ſpēs icludit genus ꝛ drīam inter
que nō ē realis drīa: ꝛ qdlibꝫ illoꝝ p̄dicat̄ de ſpecie in
recto. ❡ Ad 4^{m} dico ꝙ cū dr̄: pſona includit aliquā en
titatē ꝑter cōem diuitatē. ly ꝑter pōt dicere ꝯceptionē
aut excluſionē alicui⁹ alteri⁹ ſꝫ rē: ꝛ ſic añs illi⁹ ꝯditio
nalis negat̄: nec opinio noſtra h̄ ponit. ſ. ꝙ ꝑter cōeꝫ di
uinitatē ſit aliqd aliud realr in pſona diuina. Uel pōt
excipe aliō ſꝫ rōnē: ꝛ ſic dico ꝙ pſona dina in itellectu
ſuo nō ſolū includit diuitatē cōeꝫ: imo relationē: nec tn̄
oꝫ dicere: ꝙ quelibet pſona habeat ſuā ꝓpriā diuinita
tē: vel ꝙ relatio illa nō ſit diuinitas ſm rē: nā bn̄ ſtant
ſimul ꝙ q̄libet illaꝝ relationū ſit diuitas: ꝛ tn̄ nō ſunt
ibi tres dij: aut tres diuitates. Uñ rñſio data ad argu^{m}
bona ē. nec valet illa reductio ꝯ nos ibi facta. Dico enī
ꝙ nulla realitas entitatū eſt in pſona: lꝫ ſumēdo reꝫ ꝓ
qdditate poſſet aliq̄ mō: lꝫ iprop̄e ꝯcedi pluralitas reꝝ
ſicut pluralitas qdditatū. vñ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 25. q.
i. arti. 4°. ad 2^{m}. (Si (inqt) p qdditatē itelligat̄ nō ſo
lū nā: ſꝫ rō vel intētio cuiuſcūq3 ſube: vl accñtis: vel re
latiōis: q̄uis in dinis ſit vna qdditas abſoluta. tn̄ ſunt
plures rōnes relationū realiū: ꝛ ita plures qdditates h̄
mō. q̄uis nō poſſit ꝓprie cōcedi: q2 qdditas: ꝛ eēntia: ꝛ
diffinitio eſt ſimplr tm̄ ſubaꝝ.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ
ꝙ improprie loquēdo pōt ꝯcedi in pſona eē plures qd
ditates: ac p h̄ ſumēdo rē ꝓ qdditate: vt p̄us dicebat̄:
poſſet cōcedi ibi eſſe plures res: tn̄ ille modus loquēdi
iproprī⁹ eſt ꝛ piculoſus. Nā ꝛ ipſe ſcūs Tho. p̄ ſen. diſt.
27. q. i. arti. p̄. dicit ꝙ in eadē pſona ſunt plures reales
relationes: nō tn̄ plures res. ❡ Silr nec valet 2ª repli
ca. nā nō oīs locutio: vel ꝯſtructio trāſitiua requirit di
uerſitatē reꝝ: vt oñdit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 34. q. i. arti.
2°. p̄ argumēto. arguit eniꝫ ſic. (Scdm grāmaticū oēs
obliq ſunt trāſitiui: ſed cōſtructio trāſitiua exigit diuer
ſitatē coꝝ: q̄ ꝯſtruunt̄. cū igit̄ eēntia nō ſit diuerſa a p
ſona: vr̄ incōuenietēr dici tres pſonas eē vni⁹ eēntie.)
❡ Et rñdet. (Dōm (inqt) ꝙ q̄uis eēntia ꝛ pſona ſint
idē re: tn̄ differūt rōne: quia vna ſignir: vt for^{a} alteri⁹: ꝛ
talis diuerſitas ſufficit ad grāmaticū q modū ſignificā
di p nomē ꝯſiderat.) Hec ille. ❡ Ita in ꝓpoſito cū dr̄:
pr̄nitas eſt ꝓprietas pſone: ad veritatē ꝛ ꝓprietatē locu
tionis ſufficit diſtinctio rōnis iter pſonā ꝛ ꝓprietatē ta
lis: ꝙ vnū ſignificet̄ p modū forme alteri⁹. Uñ ſm ꝙ
ibidē dicit ſcūs Tho. (Oīs talis ꝯſtructio in diuinis re
ſpectu dinoꝝ. vel eſt ſꝫ hitudinē cauſe efficiētis: vt cū
dr̄. filius pr̄is. vl ſꝫ hitudinē cauſe formalis: vt cuꝫ dr̄:
tres pſone ſunt vni⁹ eēntie. vñ dōm ꝙ iſti genitiui cō
ſtruunt̄ in hitudine cauſe formalis.) Hec ille. ❡ Ideꝫ
ponit p̄ma pte. q. 39. arti. 2°. ❡ Ad 5^{m} negat̄ ꝯñā vt pri⁹:
cū pſona nihil hꝫ in ſe diſtictū a ſe realr. Ad oēs aucto
ritates ibi adductas dr̄ eodē mō: ſic dcm̄ ē ad p^{m}: ꝙ nō
aliud itendūt: niſi ꝙ pr̄ nihil abſolutū hꝫ: qd nō hēat fi
lius: nec eꝯ. Uñ i illis gnālib⁹ diſtributiōib⁹ oīa: q̄ pr̄ hꝫ
mea ſunt ꝛc. ly oīa diſtribuit p illis: q̄ ſm ſuā rōnē hñt
ꝙ ſint aliqd: cui⁹ nō eſt relatio. ❡ Ad 6^{m} dico ꝙ ſolu
tiōes date ad argu^{a} ſci Tho. nō valēt: nō qdē p̄ma q2
lꝫ ſcūs Tho. bn̄ ꝯcedat ꝙ pſone diſtinguunt̄ ſeipſis ſꝫ
rē: hoc. n. ipſe ponit diſ. 26. p̄mi. q. 2. arti. p̄. ad 5^{m} vbi ſic
ait. (Dōm ꝙ pſone diuine ſeipſis diſtiguunt̄ inq̄tū p
ſone ſm rē ſunt ip̄e relatiōes: ſꝫ ſicut pſona q̄tū ad mo
dū ſignandi nō eſt idē qd relatio: ita ēt nō ſeipſis diſtin
guunt̄: ſꝫ relatiōib⁹ ſicut de⁹ p ſeip̄ꝫ eſt de⁹: q̄uis diuita
te ſit deus: q2 ipſa eſt ſua deitas.) Hec ille. ❡ Licet in
quā ipſe h̄ ponat: tn̄ q2 ſm nr̄m modū itelligēdi aliter
itelligit̄ res vt diſtinguēs: ꝛ aliter vt diſtincta. nam di
ſtinctiuum intelligitur vt forma: diſtinctū aūt p mo
dū ſubſiſtētis: iō q2 ſicut itelligim⁹: ita ſignificam⁹: oꝫ
alijs noīb⁹ ſignificare eandē rē: vt diſtinctiua eſt: ꝛ alr
vt ē diſticta. p̄ mō in abſtracto. 2° mō in ꝯcreto. ❡ Si
milr ſolo ad 2^{am} rōnē nō valꝫ: q2 iplicat ipoſe ꝯ philo
ſophiā. ſ. ꝙ vna relatio ſit in duab⁹ ſpēbus relatiōis: qd
euidēter oñdit ſcūs Tho. p̄^{a} pte diſ. 27. q. i. art. p̄. dicēs.
(In illo ꝓpe aliq̄ multiplicant̄: ꝛ nō ſunt vnū cui⁹ dif
ferētijs ꝓprijs diſtinguunt̄: vt dicit phs 4°. phy. ꝛ 5°. me
ta^{cc}. vbi grā. yſocheles. id eſt triāgulus duoꝝ eq̄liū late
rū: ꝛ yſopleros. i. triāgulus eqlaterus diſtiguunt̄ differē
tijs triāguli: ꝛ iō nō dicim⁹ ꝙ ſunt vn⁹ triāgulus: ſꝫ plu
res: nō aūt diſtiguunt̄ ꝓprijs differētijs figure: imo ſub
vna figure differētia icidūt: q̄ eſt hr̄e tria latera: ꝛ ideo
dicuntur vna figura: que eſt triangulus: ideo nō poteſt
dici ꝙ ſint plures res niſi de illis: q̄ p differentiam rei
diſtinguunt̄: drīa aūt rei in diuinis nō eſt niſi per oppo
ſitionē relatiōis: ꝛ iō nō poterit dici: ꝙ ſint plures res

Nō oēꝫ enti tatē dedit pr̄ filio.

Duo in rōe pſone icludū tur.

Locutio trā ſitiua reꝝ di uerſitatē req rit.

Ad h̄ ꝙ h̄ ꝓ pō pr̄nitas ē pſone ꝓprie tas ſit in qd ſufficit.

T. cō. 134. Lec. 10.

niſi ſʒ ꝙ exigit iſta oppoſitio: vñ pr̄nitas ⁊ filiatio ſunt due res. ſilr pr̄ ⁊ filiꝰ. ſilr pr̄nitas ⁊ cōis ſpiratio nō ſunt due res: qꝛ nō opponunt̄ relatiue: ſed tñ ſunt due relationes: qꝛ diſtinguunt̄ differentijs relationis inq̄ntū eſt relatio: cū enim relatio dicat̄ ſʒ reſpectū ad alterꝫ: differentie relatiōis erūt ſʒ ꝙ eſt ad diuerſa: ⁊ iō qꝛ pr̄nitate pr̄ refert̄ ad filiū: ⁊ cōi ſpiratiōe ad ſpm̄ ſcm̄: cōis ſpiratio ⁊ pr̄nitas ſunt due relatiōes.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ quō iplicat ꝯtradictionē dicere ꝙ pr̄nitas ⁊ cōis ſpiratio ſint vnica relatio: ⁊ tñ ſint in diuerſis ſpeciebꝰ relationis: qꝛ ſi ſint ſub diuerſis ſpeciebꝰ relationis. ḡ ſub diuerſis differētijs relatiōis. ḡ differūt ſub relatione ⁊ differētijs relationis: ⁊ ꝯñter nō ſunt vna relatio. Tum zᵒ. iſte arguēs falſum iponit ſcō Tho. q. ſ. ipſe opinet̄ albedinē eē relationē ſilitudis ⁊ diſſimilitudis. vt alſ videbit̄. ❡ Ad 7ᵐ dr̄ ꝙ nomē notiōis ponit Augu. 5ᵒ de trini. caᵒ 7ᵒ dicēs: ꝙ alia notio eſt q̄ itelligit̄ gēitor: ⁊ alia q̄ ingenitꝰ: vñ notio eſt ꝓpetas abſtractiue ꝯcepta: q̄ eſt pn̄ᵐ inoteſcēdi diuinā pſonā. ❡ Ad pᵐ eoꝝ que ꝯ eandē ꝯnē obycit Aureo. dōm: ꝙ iſte valde ipudēter falſe: ⁊ trūcate dicta ſci Tho. recitat in hac pte. nā ſcūs Tho. non dicit ꝙ ꝑpter ſolā aſſuefactionē intellectus nr̄i ad ſenſibilia hꝰ noīa abſtracta inuēta ſint: imo aſſignat alias duas cauſas huiꝰ iuentiōis: ſicut patʒ in pbatione pme ꝯnis. ſʒ ſcūs Tho. bñ dicit: ꝙ pluralitas borū noīuʒ nō ꝑiudicat diuine ſimplicitati: ⁊ ꝙ talia noīa iuenire cogimur pp̄ h: ꝙ ꝯnāle eſt nobis ſignare formᵃ. ſimplices in abſtracto: ⁊ pfecta ⁊ ſubſiſtētia in ꝯcreto: ⁊ iſta eſt rō gnāl̄s q̄re abſtractis ⁊ cōcretis vtimur in diuinis. ſʒ ſint alie ſpāles. Uerū tñ qcqd ſit de h. argꝰ in ſe nihil valēt: vñ maiorpmi argumēti eſt falſa. nā ſʒ ꝙ dicit ſcūs Tho. ad ꝓpetatē ⁊ veritatē locutionū nō ſolū attendēda eſt vitas rei: imo modus ſigndi noīuʒ ⁊ dictionū: vñ aliq̄ in diuīs ſolū differūt vt abſtractuʒ ⁊ cōcretū: de qbus tñ ꝯdictoria pdicātur: vt pʒ de h noīe deus: ⁊ de illo noīe deitas: deus. n. gnāt nō aūt deitas: ⁊ iſtud declaratū fuit plixe in diſ. 4. arti. zᵒ in ſuperioribus. Et pʒ manifeſte ꝙ exēplū datū eſt ꝯ illud qd̄ dicit arguēs. ſ. ꝙ qꝛ deus ⁊ diuitas differūt ſolum vt abſtractū ⁊ cōcretū illo mō: quē iponit ſcō Tho. iō qcqd ꝯuenit vni: ꝯuenit alteri: h qdē falſuʒ eſt: vt dixi. Similr cū dicit in minore: ꝙ pr̄nitas ſe tota differt a filio. falſum eſt ⁊ erroneū: imo ꝯueniūt in eadem eſſentia: q̄ eſt pr̄nitas ⁊ eſt filiatio. ❡ Ad zᵐ dr̄: ꝙ nullus itellectꝰ pōt realiter pſonā diuā diuidere. nec pōt vere itelligere eā eſſe diuiſibilē: cū in ea nulla ſit pluralitas realis: tñ itellectꝰ pōt itelligere eēntiā nō intelligēdo ꝓpetatē ⁊ eꝯ. vt ponit ſcūs Tho. pᵒ ſen. diſt. z6. q. i. ar. zᵒ. vbi ſic dicit. (Eſſentia pōt itelligi nō itellecta bonitate: vt diē Boetius in libꝰ de ebdomadibꝰ. ⁊ ſilr pōt itelligi eēntia nō intellecta pr̄nitate vel relatiōe: ſicut iudei itelligūt. ſ. p modū abſtractiōis: ſed nō pōt intelligi ꝙ remoueat̄ in diuinis relatio: ⁊ remaneat aliqd ſubſiſtēs relationi: qꝛ ipſamet ſibi ſubſiſtit.) Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ Augu. illā alietatē itelligit q̄ntū ad itellectū: nō aūt q̄ntuʒ ad rē. ❡ Ad pᵐ cōtra zᵃᵐ ꝯnē dico: ꝙ maior eſt va: ⁊ minor ſi debite ſumat̄ ſub maiore falſa eſt. Dico. n. ꝙ pn̄ᵐ eſt ꝯueniēcꝰ q̄ cā: ⁊ illa rō cōis potiꝰ hʒ locū in diuis q̄ rō cauſe: q̄ eſt ſpālior. Nec valet iprobatio: dico. n. ꝙ pn̄ᵐ iportat ortū alicꝰ ab aliquo gnāliter quocūqꝫ mō hoc oriatur: ſiue vt a cā eēntialr diſtincta: ſiue vt a pma pte ſui: vel alio mō. ſʒ phūs nō poſuerit aliquē modū origis quo aliquid originat̄ ab alio: niſi vt a cā ſumēdo origīnari p effici vel pduci: tñ oriri eſt cōmuniꝰ q̄ illo mō originari. dies enim orit̄ a mane: ⁊ linea a puncto: a quo tñ nō originat̄ nec cauſat̄. Uel dico: ꝙ rō gnālis pncipij nō cōſiſtit in origine vel ortu: ſʒ in ꝓceſſu quocūqꝫ mō ille ꝓceſſus ſit vniꝰ ab alio. ❡ Et cū dicit arguēs: ꝙ pn̄ᵐ ꝓut in diuinis ſumit̄ dicit veram originē. Dico ꝙ verꝫ eſt q̄tum ad mālē ſignatū: ſʒ quo ad formale nō dicit niſi ꝓceſſuʒ. talis aūt ꝓceſſus in diuinis eſt p originē. ſicut pſona in diuinis nō eſt aliqd aliud q̄ relō: tñ de formali ſignificato pſone nō ē ꝙ ſit relatio. ❡ Ad zᵐ negat minor. actor enī nō iportat efficiētiaʒ: ſʒ dicit pn̄ᵐ nō ab alio. vt dicit ſcūs Tho. in prin diſ. q. i. arti. pᵒ. (Nomē actoris (inqt) addit ſup rōnē pncipij hoc: qd̄ eſt nō eē ab alio: ⁊ iō ſolus pr̄ dr̄ actor: q̄uis filiꝰ pn̄ᵐ dicat̄ notionalr.) ❡ Uel dōm: ꝙ poſito ꝙ actor diceret efficaciā. tñ nec Hila. nec Aug. vſi ſunt multū talibus vocabulis: ⁊ cū vſi ſunt quē ſenſuʒ habuerunt expoſuerūt: ⁊ hoc ſolū ſcūs Tho. intēdit. De Damaſ. nō eſt qd̄. qꝛ ipſe fuit grecus. ❡ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ illud argūᵐ facit pro nobis: ⁊ nō vult facere ꝯ nos. ſicut. n. cōcauū dicit curuitatē nō ꝯctā: ſimū aūt dicit cōcauitatē ꝯctā p tale ſubiectū: ita pn̄ᵐ dicit generalr illud: a quo aliqd ꝓcedit: ſine ſpecificatiōe an ſit cā eius: an alteriꝰ eēntie: vl̄ eiuſdem: vel quō aliter ſe hēat. Sed cā dicit illud: a quo aliqd ꝓcedit p originē: vel ifluētiā in alia nā vl̄ eēntia: ⁊ iō pn̄ᵐ potius admittit̄ q̄ cā. Unus rō eſt ꝯtractio: cōtractione iportante iperfectionē in illo: cuiꝰ eſt cā. ❡ Ad pᵐ ꝯ 3ᵃᵐ ꝯcłonē dico: ꝙ qcqd ſit de poſi ꝓceſſu. tñ argᵐ peccat ſm nō cām vt cām: nō enī iō negamus vniuocationē iter pn̄ᵐ eēntialr dictū ⁊ pn̄ᵐ notionalr dcm̄: qꝛ vnū illoꝝ eſt reſpectu alicꝰ in eadē nā: ⁊ alterꝫ reſpectu illius qd̄ eſt alterꝰ nāe: ſicut argūᵐ credit. ſʒ qꝛ pncipiū dictū eēntialr in ſui rōne icludit reſpectū rōnis: ⁊ tpalem. ſed pn̄ᵐ dictū notionalr icludit reſpectū eternum realē: qui eſt ſuū eē. ſ. pr̄nitatē vel cōmunē ſpirationē. talibus aūt reſpectibꝰ nihil eſt cōe vniuocū: ⁊ ſilr qꝛ in diuis origo ⁊ in creatis nō dicit̄ vniuoce: ſʒ analogice. cū vna ſit ſubſiſtēs: alia nō: vna ſit ſuū eē. alia nō. ❡ Ad zᵐ dico: ꝙ ad hoc ꝙ ſm aliqd fiat ꝯpatio: ſufficit illud eē analogū: nec oꝫ ꝙ ſit vniuocū: vt dicit phūs pᵒ ethiᶜ. ꝙ que ſm analogiā dicunt̄ ſm ꝓportioneʒ dicunt̄. Et ponit exemplū: ꝙ ſicut in corpe eſt viſus: ita in aīa eſt intellectꝰ. Similr Augu. nō cōpat pn̄ᵐ notionale ⁊ eſſentiale in rōne pncipij: ſed in rōne vnitatis. ❡ Ad 3ᵐ dr̄ ſicut ſepe dictū eſt: ꝙ lʒ vniuocꝫ vnū poſſit eē prius alio ſm eē. nō tñ q̄ntū ad illā cōmunē intētionē logicā in q̄ ꝯueniūt: h aūt nō cōtingit: nec ꝯtingere pōt inter deum ⁊ creaturas. ❡ Ad 4ᵐ dicit̄: ꝙ licʒ ratio pncipij inq̄ntū pncipiū eſt ſit cōis pncipio notionalr dicto ⁊ pncpio cauſatiuo: tñ illa rō nō eſt cōis cōitate ſufficiente ad vniuocationē: talis enim rō opꝫ: ꝙ eſſentialr pticipetur a quolibʒ illoꝝ: qbus nomē qd̄ dr̄ vniuocū eſt cōe: nō ſic in ꝓpoſito: vt dictū eſt in ſolutiōe pmi. ❡ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ Scotus aſſignat dictaʒ cām: ⁊ eſt ſatis bona: nec eius iprobatiōes valent. nō qdē pma. nam vtiqꝫ veruʒ eſt: ꝙ nulla relatio rōnis eſt in pdicamento ꝓprie: niſi forte p aliquā talem qualē reductioneʒ. nō aūt directe ⁊ iō illud: qd̄ dr̄ de coordinatiōe taliū nō valet: nā in talibus entibꝰ: qbꝰ repugnat realitas: nō eſt genꝰ nec ſpēs cū nō dicit aliq̄ qdditatē: nec aliqd ponāt: nec hñt eſſentiā: qꝛ vtiqꝫ poſſent hr̄e eſſe. vel dato ꝙ hēnt genꝰ: vel ſpēs: nō tñ eēnt in pdicamēto aliq̄: qꝛ decē pdicamēta diuidūt ens: qd̄ diſtinguit̄ ꝯ ens in aīa: vt pʒ in 4ᵒ. ⁊ 5ᵒ. ⁊ izᵒ metaphiſice. Predicamēta. n. ſumunt̄ a modo predicandi de ſubſtantia prima: de qua conſtat talia ficticia non predicari proprie. ❡ Nec valet etiaʒ ſecūda improbatio. licet enim concipiens relationem in communi

Diſt. ſequēti q. i. in rn̄. ad or. Aur.

R. ꝯ gn̄ālis q̄re i diuis noībꝰ abſtractis ⁊ ꝯcretis vtimur.

Quare potiꝰ nomen pncipij admittit̄ a latinis q̄ cāe in diuinis.

Diſ. z. q. i. ꝯ pmā ꝯcłonē

Tex. cō. zz.
Tex. cō. iz.
Tex. cō. 5.

muni

muni nõ variet cõceptum ſuũ dū3 intelligit aliqd cor reſpondere in re: ⁊ dum intelligit nihil in re ſuo concer ptui reſpondere. imo cõceptus ſit vnus: tamẽ hoc non ſufficit ad vniuocationem: nam illud quod habet ſeu habere poteſt veram quidditatem coreſpondentem dicto ꝯceptui in reꝝ nã alr̓ ſe hꝫ ad dictũ ꝯ illõ: cui repugnat fundare talẽ ꝯceptum: ⁊ iõ dextreitas aialis: ⁊ dextreitas colũne dato q̄ eodẽ ꝯceptu ꝯciperent̄ non iõ in eodẽ vniuocarẽt̄. ¶ Ad rõnẽ in pn̄. qõnis factã dr̄: q̄ ꝓcedit de pn̄. ſumpto ẽntialr̓. Illud. n. nõ dicit notionẽ: ſ3 quãdã hĩtudinẽ rõnis ad creaturas: ſed pnᵐ notionalr̓ dictũ nõ ꝯuenit toti trinitati: ſ3 ſoli pr̄i: vtputa cũ dicit pnᵐ gnãndi: vl̓ pr̄i ⁊ filio cũ ſumit̄ ꝓ pn̄º ſpiratiuo: ⁊ tũc dic̄ notionẽ: ſ3 in gnãli ſub h̓ noĩe pnᵐ: illa autẽ notio eſt pr̄nitas: vel cõis ſpiratio. Et h̓ de qõne dicta ſufficiant. ¶ Diſt. XXX.

¶ Utꝝ iter deũ ſit aliq̄ realis relõ. ¶ Qõ. I.

CIrca 30ᵃᵐ diſtinctionẽ q̄rit̄. Utrũ iter deũ ⁊ creaturaꝫ ſit aliq̄ relatio realis. Et arguit̄ q̄ ſic. Illa forᵈ eſt realr̓ in deo: q̄ deũ noĩat realr̓ talẽ; ſ3 aliq̄ relõ eſt hm̄. pꝫ. nã de⁹ dr̄ dñs realiter: ⁊ nõ niſi ꝑ dñiuꝫ: qõ dicit relonẽꝫ ergo dominiuꝫ: quod eſt relatio dei ad creaturam eſt relatio realis.

In oppoſitũ argr̄ ſic. Nullũ p̄dicamentũ artis dialectice locũ hꝫ in deo: ẜ3 q̄ dicit Aug. 6º de trini. ca. 2º. ſ3 ſi realis relõ eẽt in deo reſpectu creature: ſeq̄ret̄ q̄ in deo eẽt p̄dicamẽtũ artis dialectice realis. nãq3 relõ: q̄ adeſt ⁊ abeſt p̄ter ſubi corruptionẽ: reducit̄ ad aliqõ nouẽ generũ accñtis: ⁊ non niſi ad predicamẽtuꝫ relationis.

In hac qõne erũt duo articu. pm⁹ ẽ de relone reali. 2º de relone rõnis.

Quantum ad pᵐ ſit pᵃ ꝯ. Aliq̄ relõ eſt veꝝ ens reale ex̄ aiaꝫ. Iſtã ꝯnem ꝓbat ſcũs Tho. de potẽtia dei. q. 7. arti. 9. (Sciẽdũ (inq̄t) q̄ ſic dicit Cõmẽ. in. xiº metaph. relõ eſt debilioris eẽ inter oĩa p̄dicamẽta: iõ putauerũt q̄dã eã eẽ ex ſcdis intellectib⁹. Pria. n. itellecta ſunt res extra aiaꝫ: i q̄ p̄ itellect⁹ itelligẽdo fert̄. 2ᵃ aũt itellecta dicunt̄ intẽtiões ꝯſeq̄ntes modũ itelligẽdi. hec. n. 2º itellect⁹ itelligit inq̄tuꝫ reflectit̄ ſupra ſeip̄ꝫ: itelligẽs ſe itelligere: ⁊ modũ quo itelligit. ẜ3 igit̄ hãc põnẽ ſeq̄t̄: q̄ relõ non ſit in reb⁹ ex̄ aiaꝫ: ſ3 in ſolo itellectu: ſicut itẽtio gñis ⁊ ſpẽi. h̓ aũt eẽ nõ põt. In nullo p̄dicamento. n. ponit̄ aliqd niſi res ex̄ aiaꝫ exiſtẽs. nã ens rõnis diuidit̄ ꝯ ens diuiſuꝫ ꝑ decẽ p̄dicamẽta. vt pꝫ 5º metaᶜᶜ. ſi ḡ relõ nõ eẽt in reb⁹ extra aiaꝫ: nõ põnret̄ ad aliqõ gen⁹ vnũ p̄dicamñti. ¶ Et p̄terea ꝑfectio ⁊ bonũ q̄ ſunt in reb⁹ extra aiaꝫ: nõ ſolũ attẽdũt̄ ẜ3 aliqd abſolute iherẽs: ſ3 ẽt ẜ3 ordinẽ vni⁹ rei ad aliã: ſicut ẽt in ordine ptiũ exercit⁹ bonũ exercitus ꝯſiſtit. huic. n. ordini ꝯparat ph̄us ordineꝫ vniuerſi. xiº metaph̄. igit̄ oꝫ in ipſis reb⁹ ordinẽ quẽdã eẽ. hic autẽ ordo relatio q̄dã eſt. vñ opꝫ in reb⁹ ipſis relones q̄ſdaꝫ eſſe: ẜ3 quas vnuꝫ ordinat̄ ad aliud. Ordinat̄ aũt vna res ad aliã vel ẜ3 quãtitatẽ: vel ẜm virtutẽ actiuã: ſeu paſſiuã. Ex his. n. ſolis duob⁹ attendit̄ aliqd in vno reſpectu extriſeci: mẽſurat̄. n. aliqd nõ ſolũ a quantitate intriſeca: ſ3 ẽt ab extriſeca. Per v̓tutẽ ẽt actiuaꝫ vnũquodq3 agit in alteꝝ: ⁊ ꝑ paſſiuã patit̄ ab altero. Per ſubſtãtiã aũt ⁊ qualitatẽ ordinat̄ aliqd ad ſeip̄ꝫ tm̄ nõ ad alterũ: niſi ꝑ accidẽs. ſ. ẜm q̄ q̄litas: vel forma ſubalis aut mã hꝫ rõnẽ v̓tutis actiuã vel paſſiuã: ⁊ ẜ3 q̄ in eis cõſiderat̄ aliq̄ quãtitatis rõ ꝓut vnũ in ſubſtãtia facit idẽ ⁊ vnũ in qualitate ſimile: ⁊ numerus ſiue multitudo diſſimile ⁊ diuerſuꝫ in eiſdẽ ẜ3 q̄ aliqd magis vel min⁹ albũ cõſiderat̄. ſic enim aliqd albius alio dr̄: ⁊ ꝓpter hoc ph̄s 5º metaphy. ſpẽs aſſignãs relonis quaſdã ponit ex quãtitate cauſatas: quaſdã v̓o ex actiõe ⁊ paſſione. ſic ergo opꝫ q̄ res habẽtes ordinẽ ad aliqd realiter referant̄ ad ip̄m: ⁊ q̄ in eis aliqua res ſit relatio.) Hec ille. ¶ Secũda ꝯ. In illis tm̄ mutua relatio realis iuenit̄: in q̄b⁹ ex vtraq3 parte eſt eadẽ rõ ordis vni⁹ ad alteꝝ. Iſtã ꝯclonẽ ꝓbat inductiue ſcũs doctor ibidẽꝫ arti. 10º. (Sciẽdũ (inq̄t) q̄ cũ relatio realis ꝯſiſtat in ordine vni⁹ rei ad aliã rẽ: in illis tm̄ mutua relõ realis iuenit̄: in q̄b⁹ ex vtraq3 p̄te eſt eadẽ rõ ordinis vni⁹ ad alteꝝ: qõ q̄dẽ iuenitur in oĩbus relationib⁹ ꝯſequẽtibus quãtitatẽ. Nã cũ quãtitatis rõ ſit ab oĩ ſenſibili abſtracta: eiuſdẽ rõnis eſt quãtitas in oĩbus corporib⁹ nãlib⁹: ⁊ pari rõne qua vnũ habẽtiũ quãtitatẽ realiter refert̄ ad alterũ: ⁊ aliud ad ip̄m. Habꝫ aũt vna quãtitas abſolute cõſiderata ordinẽ ad aliã ẜm rõnẽ menſure ⁊ mẽſurati: ⁊ ẜm rõnẽ totius ⁊ partis ⁊ alioꝝ hm̄ que quãtitatẽ cõſequunt̄. In relationib⁹ aũt que cõſequunt̄ actionẽ ⁊ paſſionẽ: ſiue virtutẽ actiuã ⁊ paſſiuã eſt ſemꝑ mutuus ordo ex vtraq3 parte. opꝫ nãq3 illud qõ ſemꝑ hꝫ rõnẽ patiẽtis ⁊ moti ſiue cauſati ordineꝫ habere ad agẽs ſeu mouẽs: cũ ſemꝑ effectus a cauſa ꝑficiat̄ ⁊ ab ea depẽdeat. vnde ordinat̄ ad ip̄m: ſicut ad ſuũ ꝑfectiuũ. Agẽtia autẽ ſiue mouẽtia: vel etiã cãe aliquãdo habẽt ordinẽ ad patiẽtia: vel mota: vel cauſata inquãtuꝫ. ſ. in ipſo effectu: vel paſſione: vel motu inductis attẽditur quoddã bonũ ⁊ ꝑfectio agẽtis vel mouẽtis: ſicut maxime pꝫ in agẽtib⁹ vniuocis: q̄ per ſuã actionẽ ſue ſpẽi ſĩlitudinẽ iducũt: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑpetuuꝫ ſpẽi ꝓpe ẜm q̄ eſt poſẽ ꝯſeruãt. Pꝫ ẽt hoc idẽ in oĩb⁹ alijs: que mota mouẽt: vel agũt ea atq3 nã ex ſuo motu ordinantur ad effect⁹ ꝓducẽdos: ⁊ ſilr̓ in oĩbus: in q̄b⁹ aliqõ bonũ cãe ꝓuenit ex effectu. Quedã v̓o ſunt: ad q̄ q̄dẽ alia ordinant̄ ⁊ nõ ecõuerſo: q̄r ſunt oĩno extrinſeca ab illo genere actionũ vel v̓tutũ: q̄s ꝯſeq̄t̄ talis ordo: ſicut qõ ſcia refert̄ ad ſcibile: q̄r ſciẽs ꝑ actũ itelligibilẽ hꝫ ordinẽ ad rẽ ſcitã: q̄ eſt extra aiaꝫ: ipſa v̓o res: q̄ eſt ex̄ aiaꝫ nõ attingit̄ a tali actu: cũ act⁹ itellect⁹ nõ ſit trãſiens in exteriorẽ mãꝫ mutãdã: vñ ⁊ ipſa res: q̄ eſt extra aiam: eſt extra gen⁹ itelligibile. et ꝑꝑ h̓ relõ: q̄ ꝯſeq̄tur actũ itellect⁹: nõ p̄t eẽ in ea. Et eſt ſilis rõ de ſenſu ⁊ ſenſibili: licꝫ. n. ſenſibile ſua actõe imutet organũ ſenſus: ⁊ ꝑꝑ h̓ habeat realẽ relonẽ ad ip̄ꝫ: ſicut ⁊ alia agentia nãlia ad ea: q̄ patiunt̄ ab eis: alteratio tm̄ orgãi nõ ꝑficit ſenſum in actu: ſ3 ꝑficit̄ ꝑ actũ v̓tutis ſenſitiue: cui⁹ ſenſibile: qõ eſt extra aiaꝫ: oĩo eſt expers. Silr̓ hõ cõparat̄ ad colũnã: vt dexter rõne v̓tutis motiue: q̄ eſt in hoĩe ẜm quã ꝯpetit ei dextrũ ⁊ ſiniſtrũ: añ ⁊ retro: ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ: ⁊ iõ hm̄ relones i hoĩe vl̓ aiali ſũt reales. nõ ãt in re: q̄ tali v̓tute caret. Silr̓ ẽt nũm⁹ ẽ ex̄ gen⁹ illi⁹ actiõis: ꝑ quã fit p̄ciũ: q̄ ẽ ꝯuẽtio iter aliquos hoĩes facta. Hõ ẽt eſt ex̄ gen⁹ artificialiũ actionũ: ꝑ quas ſibi imago cõſtituit̄: ⁊ iõ nec hõ habꝫ relonẽ realẽ ad ſuã imaginẽ: nec nũmus ad p̄ciũ: ſ3 ecõtra.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ. Creatura refert̄ ad deuꝫ relone reali. ſed nõ ecõtra. Primã partẽ huius cõcluſionis ꝓbat ſcũs Tho. vbi ſupra art. 9º. vbi poſt allegata i p̄ma ꝯclone ſic ſubdit. (Si ḡ oꝫ q̄ res hñtes ordinẽ realr̓ ad aliqd: realr̓ referant̄ ad illud: ⁊ q̄ in eis aliq̄ res ſit relatio: oẽs aũt creature ordinãtur ad deum: ſicut ad p̄ncipiũ: ⁊ ſicut ad finẽ. Nã ordo qui eſt partiũ vniuerſi adinuicẽ eſt ꝓpter ordinẽ q̄ eſt toti⁹ vniuerſi ad deũ: ſicut ordo: qui eſt iter partes

Aure. hic tꝫ q̄ reloni ex ſui cõi rõe repugnat q̄ ſit aliqd in reꝝ nã. Heruens tꝫ q̄ relõ q̄tũ ad ei⁹ ꝓpã realitatẽ nõ diſtiguit̄ a fũdamẽto: q̄tᵐ v̓o ad ſalitatẽ quã in ſua rõe importat extriſece hñ diſtiguit̄: q̄r terminũ icludit in ſui ratione.
Hic opi. ſeq̄tur Sco. ſaltẽ q̄ ad aliq̄s relones. 2. ſẽ. diſt. 1. q. 5. ar. 2º. thomiſte varie ſentiũt Cap. ñ tꝫ ⁊ ſland. q̄ oĩs real̓ relõ realiter a fundamento diſtinguit̄: ⁊ cũ eo ꝯponit.
Lec. 2.

Tex. cõ. xx.

exercitus eſt ꝓpter ordinē exercitus ad ducē: vt patet
Lec.2. xiᵒ metaphy. vnde opꝫ ꝙ creature realiter referantur
ad deū: ꝛ ꝙ ipſa relatio ſit res quedā in creatura.) Hec
ille. ¶ Et ibidē ad 4ᵐ dicit. Creatura referꝫ ad deum
ſꝫ ſuā ſubaꝫ: ſicut ſꝫ cāꝫ relōnis: ſm vᵒ relōnē ipaꝫ for
malr: ſicut aliqd dr̄ ſile ſꝫ q̄litatē cauſalr: ſꝫ ſꝫ ſilitudi
neꝫ formalr. ex h̄. n. creatura ſilis denoiaꝫ.) Hec ille.
¶ Ex quo pꝫ: ꝙ relo creature ad deuꝫ nō eſt ipſa eēn⁹
creature: nec ſilitudo ē albedo. ¶ Itē ibidē ad 5ᵐ dicꝫ.
(Cuꝫ dr̄ ꝙ creatura imediate a deo ꝓcedit: excludiꝫ
cā media cauſans: non tñ excludiꝫ mediata realis ha
bitudo: q̄ tñ nālr ſeqꝫ ad ꝓductionē q̄titatis ſtermia
te: ita habitudo realis creatiōis nālr ſeqꝫ ad ꝓductio
nē ſube create.) ¶ Scdaꝫ ꝯnis ptē ꝓbat eadē. q. ar. 10.
vbi poſt allegata in ꝓbatiōe ſcde ꝯnis ſubdit. (Deus
aūt nō agit ꝑ actionē mediā: q̄ itelligaꝫ a deo ꝓcedēs
ꝛ in creaturā termiata: ſꝫ ſua actio eſt ſua ſuba: ꝛ qcqd
in ea eſt: oio eſt ex̄ gen⁹ eē creati: ꝑ qḋ creatura refertur
ad deū: nec itex̄ aliqḋ bonuꝫ accreſcit creatori ex crea
ture ꝓductōe: vñ ſua actio eſt maxie liberalis: vt Aui.
dicit. Pꝫ. n. ꝙ nō moueꝫ ad h̄ ꝙ agat: ſed abſqꝫ oi ſua
mutatiōe mutabilia facit. Vñ relinqꝫ ꝙ in eo non eſt
relo realis ad creaturā: lꝫ ſit relo creature ad ipꝫ: ſicut
effect⁹ ad cāꝫ. In h̄ aūt defecit Auicē. qꝛ voluit ꝓbare
ꝙ nō eēt relo iter deū ꝛ creaturā: qꝛ cū de⁹ nō ſit corp⁹
nō hꝫ relōnē ad tp̄s ꝛ locū: cōſiderauit. n. ſolaꝫ relōnē:
que ꝯſeqꝫ quātitatē ꝛ nō eā: q̄ cōſeqꝫ actionē ꝛ paſſio
nē.) Hec ille. ¶ Iſtas eaſdē ꝯnes ponit ſcūs Tho. in
ſcripto. ſ. ꝑ ſen. pmā. n. ponit ꝛ ſcdaꝫ diſ. 26. q. 2. ar. ꝑ. ter
tiā aūt ꝯnē ponit diſ. 30. q. 1. ar. 3ᵒ. ¶ Itē pᵃ pte. q. 28. ar.
ꝑ ponit pmas duas ꝯnes. tertiā aūt ponit. q. 13. arti. 7ᵒ.
¶ Itē 2ᵒ ꝯ Gētiles cap. 12. 12. ꝛ 13. ponit oēs iſtas ꝯnes
Cōtra eādē cōcluſionem Aur. diſ. 30. q. 1. ar. 2. ꝑcipue tertiā. ¶ Sꝫ ꝯ pmā ꝯneꝫ arguit Aureo. multi
pliciter. Vult. n. ꝓbare ꝙ ſilitudo ꝛ eq̄litas nō ſint in
rex̄ nā: niſi itellect⁹ apphēdat. ꝛ arguit ꝑ ſic. Silitudo
eſſet res exiſtens in albo poſito alio coalbo: ꝛ ſi eq̄litas
eēt res exiſtēs in linea poſita linea eiuſdeꝫ quātitatis:
ſeqtur ꝙ oipotēs ſine ꝯdictiōe poſſet duas albedines
cōſeruare ānihilādo rē ſilitudinis: ꝛ cōſeruare duas li
neas annihilādo rē eq̄litatis. Sꝫ manifeſtū eſt: ꝙ de⁹
facere nō pōt: qꝛ dato ꝙ realitatē eq̄litatis: aut ſilitu
dinis deleret: adhuc itellect⁹ ꝯſiderās duas albedines
eque iuenit eas ſimiles: ſicut ante. q̄ ſupfluū eſt ꝛ ipoſ
ſibile: ꝙ realitas aliq̄ addaꝫ albedinib⁹: que appelleꝫ
ſilitudo: aut quātitatib⁹: que appelleꝫ eq̄litas. ¶ Sꝫ
forte diceꝫ ꝙ nō oēm rē pōt de⁹ facere ſine alia: nec ſe
parare ab alia: vnde nō pōt realitatē ſilitudinis ſepare
a qualitatib⁹ poſitis: ſicut eniꝫ ꝓpriū eſt q̄litatib⁹ q̄lifi
care: ſic ꝛ aſſimilare: ꝛ hinc eſt ꝙ ſicut riſibilitas nō pt
ſepari ab hoie: ſic nec ſilitudo: nec eq̄litas pñt ſeparari
a q̄litate: aut quātitate: cū ſit ꝓpriū quātitatis ſm eaꝫ
equale vel ineq̄le dici: ꝛ q̄litatis ſm eā ſimile vel diſſi
mile dici ſm phm in ꝑdicamētis. ¶ Hoc inqt nō va
let: nec tollit priorē demōſtrationē: manifeſtū eſt nāqꝫ
ꝙ de⁹ pōt ifluere ad ꝯſeruationē prioris: nō ifluēdo ad
ꝯſeruationē poſterioris: qcqd ſit ecōuerſo: ſi eniꝫ h̄ nō
poſſet: hoc eſſet ꝙ nō pōt velle ifluere ad pri⁹ nō ifluē
do ad poſteri⁹: ſed h̄ nihil eſt dictu: aut hoc eſt: qꝛ pri⁹
depēdet a poſteriori in eē: ꝛ h̄ ēt nihil eſt dictu: qꝛ tunc
nō eēt pri⁹: ſed cōſtat ꝙ due albedines ſunt realitates
priores ꝛ fundamētales reſpectu realitatis ſilitudinis
ſi realitas illi detur. igiꝫ poterit de⁹ ifluere ad cōſerua
tionē duarū albedinū nō ifluēdo ad ꝯſeruationē rea
litatis ſuppoſite: que dr̄ ſilitudo: ꝛ per ꝯñs delere ſilitu
dinē: ꝛ duas albedines cōſeruare. ¶ Scdo ptra riſſio
nē. Realitas pōt ꝑ diuinā potentiā manuteneri abſqꝫ
alia quacūqꝫ: a qua nō depēdet: alioqn ſi nō poſſet: ſeq
retur ꝙ illa realitas depēderet: vt qꝛ linea nō depēdet
a rectitudine nullus dubitat: qn poſſet lineā ſine recti
tudine cōſeruare: ſed manifeſtū eſt: ꝙ realitates dua
ruꝫ albedinū a ſimilitudine nō depēdēt. qꝛ eniꝫ albe
do eſt aliqd abſolutū potēs eſſe ſimilitudie deſtructa
ſi albedo vna nō depēdet a realitate ſimilitudinis. Et
ſimilr nec illa: quelibꝫ enim per ſe ſūpta pōt eē abſqꝫ
ſimilitudie. ergo nec ambe ſimul ſumpte depēdēt: nō
eniꝫ plus depēdent duo ſimul iuncta q̄ꝫ quodlibꝫ per
ſe ſumptū. ergo poterit de⁹ manutenere realitatē dua
rū albedinū delēdo ſimilitudineꝫ. ſi tñ ſit aliqua res.
¶ Tertio ad idē. Si de⁹ nō poſſet rem ſilitudinis an
nihilare albedine remanēte: aut hoc eſt: qꝛ albedo ꝛ ſi
militudo ſunt eadē res: ꝛ ita ꝓpter cōtradictionē albe
do nō poteſt remanere ſimilitudine deſinēte: aut hoc
eſt: quia albedo de neceſſitate originat ſimilitudineꝫ:
ꝛ ſimilitudo pullulat ac oritur ab eadem: ſed manife
ſtum eſt: ꝙ ſm ipedire nō pōt: nō eſt eniꝫ albedo potē
tior ad originandū realitatē ſimilitudinis q̄ꝫ ſit de⁹ ad
corrūpēduꝫ: vnde deo volēte annihilare hꝰ realitateꝫ
ꝛ albedine ex parte alia pullulare ſatagēte vinceret al
bedo: ꝛ eſſet deo potētior. Unde pꝫ: ꝙ eſt pura fantaſti
ca imaginatio opinari: ꝙ ſimilitudo ſit res pullulās ex
albedine: aut ꝙ albedo originet ꝛ emittat talē realita
tē: aut ſi ſimilitudo ſit res: poterit eā deus delere albe
dine remanēte. ¶ Et ſi dicaꝫ ꝙ albedo non pullulat: Uex̄ effectiue albedo ſilitudinis cā.
nec originat realitatē ſilitudinis effectiue: ſed tñ fun
damētaliter ꝛ ſubiectiue. Hoc nihil eſt dictu. Tū quia
cauſalitas ſubiecti nō cōſiſtit niſi in recipe: ꝛ ideo ori
ginare eſt alia cauſalitas: nec alia q̄ꝫ effectiua. Tūꝫ qꝛ
realitas ſimilitudinis ſi nō ſit ab albedie effectiue nō
apparet ſuū efficiēs: vt inferi⁹ apparebit. Hec ille. ¶ Se
cundo ꝑncipaliter arguit cōtra eādē ꝯcluſionē ꝓbādo
ꝙ relatio dupli: tripli: dimidij: ſubtripli nō ſint ex̄ aiaꝫ
Si eniꝫ tales relatiōes ponerenꝫ in reb⁹: ſequereꝫ ꝙ
eſſent in actu ifinite relatiōes: data nāqꝫ linea ipſa eſt
dupla ad ſuū dimidiū: ꝛ tripla ad tertiā ſui ptē: ꝛ q̄dru
pla ad quartā: ꝛ ſic in ifinitū ꝓcedēdo ſm numeros: ꝛ
ita erūt actu ifinite relatiōes in linea: ſed ifinitas rerū
eſt ipoſſibilis. igiꝫ dici non pōt: ꝙ relationes que ſunt
modo numeri ſint in reb⁹. ¶ Tertio ꝓbat idē de toto
ꝛ de parte. Si eniꝫ relatio partis ſit in re: ꝛ relatio toti⁹
data vna magnitudine: quereꝫ an medietas ſit illa ps
que dr̄ relatiue ad totum: aut tertia pars: aut q̄rta: aut
quinta: ꝛ ſic in ifinitū: neceſſe eniꝫ erit: ꝙ quelibꝫ pars
referaꝫ ad totū ꝛ ecōuerſo: aut ꝙ ſoluꝫ aliq̄: aut ꝙ nul
la. Sed manifeſtuꝫ eſt ꝙ nō pōt dari ꝙ nulla: qꝛ tunc
tollereꝫ relatio partis ꝛ totius: quā tñ oēs ꝯcedunt: nec
pōt dici: ꝙ aliqua determiata pluſq̄ꝫ alia. Relinqꝫ q̄
ꝙ in qualibꝫ fundaꝫ relatio partis ad totum: hoc autē
eſſe nō pōt in re: alioquin erūt ifinite relatiōes in actu
ergo neceſſe eſt: ꝙ hoc ſit ſolaꝫ in itellectu cōſiderante
ſucceſſiue. ¶ Sꝫ forte diceꝫ ꝙ totū ad partē nō refer
tur relatione exiſtēte in re: ꝛ ſimilr nec duplum ad di
midiū ſui: ſed tñ dupluꝫ inter duas lineas: quarū vna
nō eſt pars alterius eſt in re: vnde vna linea diciꝫ du
pla ad aliā duplicitate reali: ꝛ ſm hoc nō opꝫ ꝙ ponan
tur ifinite relationes in actu: ꝙ ſunt linee numero in
finite. ¶ Hec inquit euaſio nō ꝓcedit. Impoſſibile ē
enim relationē eſſe in re: cuius fundamētuꝫ eſt a ſola
apprehēſione: alioqn maiorē entitateꝫ haberet relatio
q̄ꝫ fundamētū: ſed relationes iſte nō fundanꝫ in q̄tita
tibus cōtinuis abſolute: ſed inquantū numeranꝫ ꝛ re
ducuntur

Ex h̄ hꝫ ꝙ relo realr a fūdamēto diſtiguit ſꝫ mētē S. Tho. ꝛ ſatis difficiler ſoluūt tenētes opi.

ducūtur ad numeros: nō eniȝ linea fundat duplicitatē ad aliaȝ nisi inquātum altera accipitur: vt quid vnuȝ relinqtur vero vt duo aut tria. Cōstat autem inquit ex 24. distinctione: q numerus nō est in re extra aiaȝ: ſȝ tm̄ in aīa: τ per ɔ̄ns reductio quātitatis ad numeros nō fit nisi per aīam. ergo impossibile est q duplicitas: aut triplicitas: que fundant in q̄titatib⁹ inquātū sunt numerate sint nisi in aīa obiectiue: vnde esse nō possūt in nā. ¶ Secūdo ad idē. Quādo aliqua relatio p pri⁹ reperit alicubi: τ posterius alibi: si nō est in re vbi inuenietur per pri⁹: nec erit in re vbi reperit per posterius: realior eniȝ eē videt vbi reperit per pri⁹: sed iste relōnes per pri⁹ cōpetunt numeris: sunt eniȝ relatiōes fundate super numeros in ordine ad vnuȝ: vt pȝ. 5° metaphysice. Exinde vō deriuantur ad magnitudines put sunt numerate. ergo cū in numeris relatiōes iste nō habeāt eē nisi in apprehēsione: sicut nec numerus: multo minus erūt in quātitatib⁹ numeratis: nisi per cōsiderationem: τ ita est verū: q vna linea habeat duplicitatem ad aliā in re extra: sicut nec duplicitas est nisi ab itellectu: nec est verū: q linea nō sit dupla ad suū dimidiū: τ tripla ad suū tertiū: sicut est dupla vel tripla ad aliam lineā distinctā a se. ¶ Quarto pncipaliter dicit patere a priori: q relationes idētitatis similitudinis: τ equalitatis nō sint extra aīam: ista eniȝ nō sunt aliud q̄ q̄dā vnitates: vnitas vero est idiuisio: talis aūt indiuisio τ negatio: quā importat similitudo nō potest fundari in nā cōi qdditatiua τ essentiali. Tuȝ q̄ in illa nō icludit aliqd relatiuū. Tuȝ q̄ sensus vel imaginatio nō iudicarēt silitudines corpoꝝ: cū nāȝ cōeȝ nō apprehēdant: cuius oppositū experimur. Nec pōt fundari sup duas albedines distinctas numeralr put sunt in re ex alioqn seqret q vna negatio posset eē in subiectis distinctissimis: vna eniȝ albedo pōt eē in aquilone: τ alia in meridie. Relinqtur ḡ q fundet sup apprehēsione ambaꝝ: vnde nō est aliud similitudo duaꝝ albedinuȝ q̄ eaꝝ apphēsio idistincta: sicut per cōtrariū similitudo est iudiciū discrepās τ diuersuȝ. ¶ Quinto pncipaliter dicit idē patere de duplicitate: τ triplicitate in oībus dictis mō numeri: tales eniȝ relōnes nō sunt aliō q̄ multiplicitates: τ submultiplicitates: ſȝ multiplicitas nō est nisi sūma τ clausio: in qua consistit τ residet aīa numerās: ex pte aūt vnitatis dr submultiplicitas: vnde pcessus aīe numerātis ɔ̄sideratus nō vt generās sūmā: sed vt cōnectēs sūmā cuȝ vnitate multiplicitas appellat: τ sic nō est nisi ab ope itellect⁹. ¶ Sexto dicit idē patere de toto τ pte: pars. n. refertur ad totuȝ: vt submultiplex: τ ideo vt submedia: vel subtripla: totuȝ vō refert ad ptes vt multiplex: vnde idē est iudicium de totalitate τ multiplicitate: τ de pte τ submultiplicitate: pp̄ter qd̄ diffinit pars: q est illud qd̄ aliquotiens ductū reddit τ itegrat totuȝ. ¶ Septimo pncipalr q relōnes pducentis τ pducti cuiusmodi sunt pr̄nitas τ filiatio: τ vlr oēs de scd̄o mō sint in sola apphēsione itellectus: nec sint res extra aīam. primo sic. Illud nō pōt poni res in nā: qd̄ nō hȝ aliqd̄ pductiuuȝ: nec imediate: nec mediate: alioqn sequeret q aliqd se cōduceret de nō eē ad eē per seipsuȝ: qd̄ est cōtra Aug. p̄ de trinitate cap. p. τ Cōmētatorē. 12° metaphy. cōmē. 37. ſȝ si in pducēte oriret aliqua res: que relatio diceret: necessario talis res poneret de nouo in pducēte absq̄ h̄ q aliqd illā reȝ pduceret: aut enim ipsemet pducens causaret rē illā in se: aut hoc faceret ipm̄ pductuȝ: aut aliqd extrinsecū ab vtroq̄: vt de⁹ vel celuȝ. Sȝ nō pōt dari p̄mū. s. q agens pducat in se paternitatē: aut relationē. Tuȝ q̄ relatio esset per se terminus pductiōis. Tuȝ q̄ ageret imediate in pr̄e nō acquisito aliquo absoluto. Tū q̄ oē pducens ageret in se: τ multa alia ipossibilia: que sequūtur. Nec pōt dari scd̄m: τ tūc eni fili⁹ iprimeret in patre pr̄nitatē: τ ignis genit⁹ relatōeȝ in generātē: quo nil absurdius. Nec pōt dari 3ᵐ: qm̄ actio est subiectiue in passo: vt supra dictū fuit: τ iteȝ nō attingit actiue aliqd qd̄ sit in patre: nec ēt derelictiue: quasi derelinquat paternitatē. h̄ eniȝ derelinquere oȝ q fiat aliquo vere causante realitatē: q̄ derelinqt: quā qdē cāre nō pōt actio: sicut pȝ: nec pr̄ vt declaratū est. Relinqtur ergo q solus itellect⁹ faciat habitudinē in pducēte ad pductū: τ per ɔ̄ns nō sit res aliq̄ in nā: cū nō ineniat sibi pn̄ᵐ actiuū: a quo suā realitatē accipiat nisi forte in tantū fuerit qs absurdus: q dicat deū: vel celū sollicitari ad iprimēdū cōtinue hȝ realitates: quotiens nālia agētia agunt τ patiunt adinuicē. ¶ Scd̄o ad ideȝ sic. Nulla res depēdet ab illo: qd̄ nō est res: nec fundat sup illud: sed relatiōes scd̄i modi fundant sup egisse qd̄ trāsijt in pteritum: vn̄ pr̄nitas manet gnōne trāscūte. nō igit dici pōt: q iter sortē τ platonē sit aliq̄ realitas media: q̄ dicat pr̄nitas. ¶ Tertio ad ideȝ. Q̄ relōnes pducētis τ pduci nō sunt aliud q̄ ipm̄ producere τ pduci: nisi q tūc ɔcipiunt p modū habit⁹ τ gestis: q qdē modus nō ɔpetit ipsi pducere τ pduci in se: imo magis opposit⁹. s. ɔcipi p modū fieri τ pōnis causatiue: q̄re nō icidūt in modū relōnū: nisi ex solo ope itellect⁹. ¶ Octauo pncipalr arguit q dn̄ium τ seruit⁹ nō sint hītudines in re ex. Aut. n. dn̄ium τ fuit⁹ dicunt habitudinē fundatā sup potētiā actiuā τ passiuā: dn̄ū qdē sup posse dirigere τ regere pp p̄eminētiā itell̄s: seruit⁹ vō sup aptū natū regi τ dirigi pp ībecillitatē itell̄s Aut dicūt hitudinē exigētē mutuā obligationē ad hȝ opa: ſȝ māifestū est: q p̄ᵐ nō sufficit ad fundādū dn̄iuȝ τ fuitutē: ſȝ. n. intellu pollētes: τ corpe deficiētes apti nati sint nālr dn̄ari his q ecōtrario sūt corpe pollētes τ itellectu deficiētes: vt dicit phūs p̄ politice: nihilominus vltra h̄ reqrit mutua obligatio: non. n. oēs q tales sunt nālr: sunt de facto serui: aut dn̄i. ḡ pȝ q dn̄iuȝ exigit mutuā obligationē: talis aūt obligatio nō est nisi i sola apphēsione itellect⁹. q̄ dn̄s cōsiderat se obligatuȝ ad aliqd pcipiēdū seruo in opib⁹ rōis: ad recipiēdū vō in opib⁹ alijs: τ ecōtrario seru⁹ est obligat⁹ ad ipēdēduȝ corpalia: τ hȝ recipe regimē: vl directionē: q̄re respect⁹ dn̄ij est in sola apphēsiōe rōnis: τ nō ex ɔ̄ns in re. ¶ Secūdo dicit h̄ patere a pori. q̄ respectus dn̄ij nō est poᵃ ad dirigēdū: nec obligatio ad hȝ act⁹: ſȝ potius hȝ act⁹ ɔ̄siderati: vt dn̄ȝ τ fuū ɔnectētes itellecti p modū habit⁹ τ nō act⁹. cū igit talis ɔnexio non sit in re: q̄ tales act⁹ ptereūt: τ succedūt: nec ɔtinue manēt: restat q seruit⁹ τ dn̄iuȝ sint i sola apphēsione. ¶ Nono pncipalr arguit q relōnes tertij modi videlȝ mēsurati ad mensurā τ eɔ̄ nō sint nisi i sola apphēsiōe: sicut relō scie ad scibile: τ sensus ad sensibile. p sic. Impoīe est eē aliquā rē depēdētē a nō re: aliogn res depēderet a nihilo: τ ita eēt depēdēs τ nō depēdēs: ſȝ manifestū est: q relō scie ad scibile: vl act⁹ itellect⁹ ad itelligibile: aut visiōis ad visibile: τ sic d alijs mēsuratis depēdet a nō re: qm̄ nō oȝ q scibile sit in actu scia manēte: nec itelligibile duȝ itelligit: nec sensibile duȝ sentit: imo scia pōt manere re destructa τ penitus annihilata: τ actus intellectiōis trāsit sup res nullo mō existētes. Silr visio saltem per dei potētiā posset manere ānihilato visibili. ergo talis relatio scientie ad scibile non est aliquid in re existens. ¶ Nec valȝ inquit si dicat: q scia nō refert actualiter

ad ſcibile niſi qñ illud exiſtit. ¶ Primo. Qꝛ nõ eſt verioꝛ ſciẽtia ſcibili exiſtẽte q̃ʒ ipſo annihilato: ſed verioꝛ eſſet: ſi de nouo inciperet referri ad ipſum: qñ de nouo exiſteret: ita ꝙ ꝑus nõ referret̃ realiter: ſʒ tñ ſm rõnẽ ergo nõ eſt verũ: ꝙ ſcia tũc ſolum referat̃ ad ſcibile ꝑ moduʒ mẽſurati: qñ ipſum ſcibile exiſtit. ¶ Scđo ad ideʒ cõtra .ſ. reſpõſionẽ. Scibile ſm illã rõnem cauſat ſciẽtiã: ꝛ mẽſurat eã ſub qua peremptũ perimit eaʒ. qꝛ

Tex.14. phs dicit in predicamẽtis: ꝙ ſcibili deſtructo deſtruit̃ ſcia: ſed nõ ecõtra: ſʒ manifeſtũ eſt: ꝙ ſcibili deſtructo

Tex.cõ.4. quo ad eſſe exiſtẽtie ſcia non perimit̃: qꝛ dicit phus 6° metaphy. ꝙ ideo in ſingularib⁹ non eſt ſcia: qꝛ illis abeuntib⁹ ꝛ corruptis manet ſcia: qꝛ eſt de neceſſarijs ꝛ ĩpoſſibilib⁹ aliter ſe habere: vt dicit Cõmen. ꝯmẽto 4° ꝙ ĩpoſſibile eſt: vt ſit ſciẽtia reꝝ: que poſſunt eẽ mõ in vna diſpõne: ꝛ poſt in alia. ergo ſcibile nõ determinat relationẽ ſcie ſub eſſe exiſtentie: ĩmo accidit ſibi exiſtere vel nõ exiſtere. nõ ergo menſurat ſciam: nec cauſat eaʒ: niſi ꝓut in eſſe ĩtellecto hʒ cuʒ ſuis paſſionib⁹ habitudines neceſſarias: cõnexiones oĩno ĩmutabiles: ac ĩpoſſibiles aliter ſe habere. pʒ igit̃ ꝙ relatio menſurati ab eo eſt cauſatiue: qꝛ terminuʒ iſtius relõnis facit: vñ ſi nã faceret relationẽ ſcie ad ſcibile de neceſſitate poneret terminũ in actu: ſicut ꝛ ĩtellect⁹ dũ cõſiderat hõ habitudinem ſtatim ponit ſcibile in actu terminãtis. ¶ Tertio dicit hoc patere a priori: ꝙ relõ ſcie ad ſcibile nõ ſit niſi ĩ aĩa. Illa eniʒ relatio eſt relõ mẽſurati ad mẽſurã ſic: ꝙ mẽſurata ſunt quedã ſiĩitudines dimiute: ꝛ mẽſurãtia ſunt quedã exẽplaria. ſicut igit̃ ſimilitudo eſt ĩter formas equales ꝛ pares: mutua dico: ita relatio ſcie ꝛ aſſimilatio: aut imitatio forme dimiute ad formã exẽplarẽ exiſtẽteʒ: nõ tñ econuerſo: qꝛ talis exẽplatio nõ eſt ex parte exẽplaris. ¶ Decimo arguit ꝑncipalr̃ ꝙ relationi in cõi repugnat ex ſua ratiõe: ꝙ ſit

Utrũ relõni ĩ cõi repugnet ꝙ ſit res.

res ꝑ. Qꝛ dicitur de ea ꝙ acquirit̃ ĩ ſubiecto nullo agẽte ipm attingẽte: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ albo exiſtẽte in oriẽte: ſi fiat albũ aliud in occidẽte: ſimilitudo ĩtelligitur eſſe in albo: qđ eſt in oriẽte abſq̃ʒ hoc ꝙ aliqđ agẽs agat in illud: vel attingat illud ꝑter q̃ʒ intellect⁹ q ipm cõparat ad aliud albuʒ: qđ de nouo ꝓducit̃ in occidẽte: nõ eniʒ dealbãs in occidẽte actionem ſuaʒ ꝓtendit vſq̃ʒ in oriens: vt ſimilitudinẽ ĩprimat: nec celũ: aut aliquid aliud põt eam ĩprimere: niſi ſolus ĩtellectus. igit̃ nõ põt poni: ꝙ ſit aliqua talis res acquiſita: ꝛ per ꝯñs relationi ex nã ſua repugnet habere exiſtẽtiã ĩ natura. ¶ Nec valʒ inquit ſi dicat̃. ꝙ generãs orientalẽ albedineʒ a ꝑncipio q̃tuʒ fuit ex ſe dedit realitatẽ ſimilitudinis: ſed ꝓhibebat̃ poni in actu ꝓpter nõ exiſtẽtiam termini: qui exigit̃ in eſſe relatiõis. Scđm hoc igit̃ generans albedinẽ in occidẽte dr̃ agere ſimilitudineʒ in albedine oriẽtis tãq̃ʒ remouẽs nõ entitatẽ termini: ſed ipſa erit a generãte: qđ fundamẽtũ ꝓduxit eo mõ: quo motus grauis eſt ꝑ ſe a generãte: ſed ꝑ accidẽs eſt a remouẽte ꝓhibẽs. hoc inqt nõ valʒ. q̃uis eniʒ eſſet a generãte: nõ tñ ipſa cũ albedine oriretur. ꝛ ſic per ſe acquireretur: qđ eſt cõtra mẽteʒ phi. Relinqtur igit̃ ꝙ ſi fiat in albedĩe: hoc erit per actionẽ ĩtellect⁹. ¶ Undecimo ſic. Oĩs realitas cõiungẽs aliqua duo ĩpeditur per diſtantiã illoꝝ: vt pʒ: qꝛ actio ꝛ paſſio reqrunt approximationẽ: ꝛ habẽt ex diſtãtia ĩpediri: ſʒ relatio eſt habitudo cõnectens extrema ſm ꝙ dicit Simplici⁹ hypoſtaſim relatiõis in diuerſis exiſtere: cuʒ ſit ad alterum habitudo: ꝙ aũt hec cõnexio per nullã diſtãtiã ĩpediatur. pʒ. qꝛ quãtũcũq̃ʒ duo alba ſint diſtãtia vel ꝓpinq̃ nulla variatio ſit in albedĩe: nec erit vigoroſioꝛ: aut debilioꝛ: ſicut cõtingit in actione ꝛ paſſione. ergo impoſſe eſt ꝙ relatio ſit res aliq̃: que ꝯnectat extrema. ¶ Duodecimo ſic. Illud qđ nõ eẽt: ſi aĩa nõ eẽt: nõ eſt res habens exiſtẽtiã in nã: ſed relatio eſt hõ. dicit eni phs 6°

Tex.cõ.8.

metaphſi. ꝙ ens eſt quoddã ens: qđ cum alio copulat̃ ꝛ cogitatio diuidit illud. Qđ exponẽs Cõmẽtatoꝛ ꝯmẽto 8°. dicit: ꝙ intẽdit ꝑdicamẽta: que habẽt cõparationem. eſtimat̃ eniʒ ꝙ illa nõ eſſent ſi aĩa non eſſet. ergo relatio nõ hʒ exiſtentiã in natura. ¶ Nec valʒ ſi dicatur: ꝙ Cõmẽtatoꝛ nõ loqtur affirmãdo. ¶ Non valʒ quidẽ: qm̃ iſto modo loquẽdi vtitur frequẽter in illis: que denũciat aſſertiue: vnde ponit ibi eſtimat̃: ꝓ videtur. Eſt aũt aliqđ videri ꝓbabile ꝛ topicũ: ꝛ eſt aliđ neceſſariũ ꝛ verũ. ¶ 13°. Qꝛ dicit Cõmentatoꝛ 12°. metaphyſice cõmẽto. 19°. ꝙ relatio ĩter oĩa predicamẽta eſt debilioris eſſe: ſed ſm eũdẽ 4° phyſicoꝝ. cõmẽto. 87. Entiuʒ quedã ſunt completa: in quorũ eſſe nihil facit anima: quedã vero ſunt quoꝝ actus cõpletur per aĩaʒ qꝛ eſſe eorũ ꝯpletur ex actiõe anime in eo qđ eſt de eis extra animã: ꝛ talia ſunt entia latẽtia: que nõ eſſent niſi in potẽtia: ſi aĩa nõ eſſet. Et ait ꝙ de talibus non eſt tẽpus. ergo relatio: que habʒ eſſe debiliſſimuʒ: neceſſario erit de iſtis entib⁹: quoꝝ actus eſt ab aĩa. fundamẽtuʒ aũt ꝛ potẽtialitas in re extra: vel nõ erit verꝝ ꝙ habeat eſſe debilius ĩter oĩa entia. ¶ 14°. Illud qđ aduenit alicui ſeipſo quieſcẽte nõ habʒ exiſtẽtiaʒ naturalẽ in illo: ſʒ phs 5°. phy. dicit: ꝙ relõ aduenit alteri relatiuoꝝ abſq̃ʒ hoc ꝙ trãſmutet̃: qđ expõit Cõmẽ. cõmẽto

T.c.10.

10°. dicẽs. ꝙ in relõne nõ eſt motus: qm̃ illđ qđ trãſmutatur ad relõnẽ trãſmutatur ſe quieſcẽte ex trãſmutatione ſui correlatiui. ¶ Ex quib⁹ pʒ: ꝙ relatio orit̃ in altero extremoꝝ ſimpliciter quieſcente: ꝛ per trãſmutatione alterius. ergo relatio nõ eſt res in nã exiſtẽs: ſequeretur eniʒ ꝙ extremũ dũ acquireret eã nõ eſſet totaliter quieſcẽs: quin ſaltẽ trãſmutaret̃ realiter in aduentu entitatis relatiue. ¶ 15°. Illud cuius hypoſtaſis eſt rõ ĩcorporea habẽs pro differẽtia ſubſtantiali proprietatẽ: nõ ꝙ ſit in ſe: ſed ad alterum quaſi in diuerſis exiſtẽs: talis enim nõ põt eſſe ſm ſuã hypoſtaſiʒ in rerum natura. Tum qꝛ relatio talis incorporea nõ eſt in corporibus exiſtẽs extra. Tum quia nulla vera hypoſtaſis exiſtẽs in diuerſis: vel attingens diſtincta poteſt eſſe niſi in ĩtellectu. Sed Simplicius vbi ſupra ĩquirens de relatione: vtrũ ſit totum nomẽ: vel habeat hypoſtaſim: hoc eſt quidditatiuã rõneʒ: determinat ꝙ relationis hypoſtaſis eſt quedã ratio incorporea ꝓprietatem habens: ꝛ differentiã eſſentialeʒ: ꝙ nõ eſt aliqđ in ſe: ſed ad alterũ: ꝛ ꝙ exiſtit vt in diuerſis: ꝛ multa talia ſibi attribuit. ergo ſua hypoſtaſis nõ habʒ realẽ exiſtentiã in reꝝ natura. Hec ille. ¶ Cõtra eandẽ ꝯcluſionem arguit Ochã ꝓbãdo: ꝙ nulla res extra animã que non eſt ſignum eſt relatio: vel ad aliquid. Primo ſic. Omnis res realiter diſtincta ab alia re: quarũ neutra eſt pars alterius poteſt intelligi alia nõ intellecta: ſed impoſſe eſt aliquã relationẽ intelligi non intellecta alia relatione oppoſita: que tamẽ nõ eſt pars eius: nec econtra. ergo nulla relatio eſt res. maioꝛ patʒ: quia nõ magis dependet intellectio vnius rei totaliter diſperate q̃ʒ ĩtellectio effectus ab intellectione ſue cauſe eẽntialis: ſed illud qđ eſt effectus poteſt intelligi nõ intellecta cauſa. igit̃ ꝛc̃. minoꝛ ꝓbatur. quia ſi aliquis poſſʒ intelligere ſortẽ: ꝛ ſimilitudineʒ eius nõ intellecta alia ſimilitudine correſpondẽte: tunc poſſet ſcire ſorteʒ eẽ ſimilẽ: ꝛ tamẽ dubitare ꝛ ignorari: an ſit alicui alteri ſimilis: ꝛ ſcire aliquẽ eſſe patrẽ: ꝛ ignorare an habeat filium.

liūꝫ.℄ Secūdo. Sicut contradictio dicta de aliq̄bus eſt via ꝯcludēdi diſtinctionē inter illa: ita īpoſſibilitas recipiēdi p̄dicationē cōtradictorioꝝ ptinētiuꝫ ad eſſe eſt via ꝯcludēdi idētitatē: ſed ſimilitudo ſortis ad platonē nō pōt eē ſine ſimilitudine platonis ad ſortē: nec ecōtra ſine ꝯdictione. igiť iſta ſilitudo eſt realiter illa. ℄ Tertio ſic. Illud qḋ nullibi eſt ſubiectiue extra aiaꝫ nō eſt aliqd reale: ſꝫ ſilitudo ſortis ad pla. nō eſt ſubiectiue in platone. g̊ nec ſilitudo platonis ad ſorteꝫ eſt ſubiectiue in platone: ꝛ cōſtat ꝙ nec eſt ſubiectiue in ſorte. g̊ nullibi eſt ſubiectiue ꝛ nō eſt ſubā ſm te: ꝛ p ꝯñs nec eſt ſubā: nec accidēs. g̊ nulla res. Pōt tñ ēt ſimplr ꝓbari idē ꝙ ſilitudo ſortis ad platonē nō eſt in platone: nec eſt plato. ꝛ p ꝯñs nō eſt res extra aiaꝫ ꝛc. ℄ Quarto. Qꝛ iſta eſt intētio pħi in p̄dicamētis: q̄ dicit ꝙ ea ſunt relatiua q̄ dr̄r alioꝝ: aut quolibꝫ aliter ad aliud. id eſt vt cōiter exponiť ſub aliqua alia habitudine caſuali. Item īfra dicit ꝙ oīa relatiua dicunť ad conuertētiā: ſed caſu aliquotiēs differūt ſm locutionē. Itē infra dicit ꝙ aliquotiēs ēt fingere noīa neceſſe erit: ſi nō fuerit nomē īpoſitum ad qḋ ꝯuenięter aſſigneť. cōſtat autē ꝙ dici nō cōpetit rebꝰ: ſꝫ terminis ꝛ ſignis reꝝ. Item habitudo caſualis nō cōpetit rebꝰ. Itē nec res ipſas fingere poſſumꝰ: ſed noīa reꝝ ꝛ ad illa: q̄ fingimꝰ pħs dicit alia dici: vn̄ ait. Si nō fuerit nomē impoſitū: ad qḋ ſupple nomē relatiuū ꝯuenienter aſſigneť. multa quoq; alia dicit de relatiuis: que tm̄ noībus ꝯueniūt. Ex quo pꝫ: ꝙ eiꝰ intentio fuit: ꝙ relatiua nō ſunt res extra aiam: ſꝫ noīa reꝝ.

Utrꝫ relō diſtinguiť a fūdamēto. Greg. d. 28. q. 2. ar. pͦ cōcluſione pͣ.

℄ Contra aliq̄ dicta in eadē ꝯcl'one arguit Greg. p̄ loco ꝓbādo: q relatio nō ſit aliqua entitas diſtincta ab abſolutis. Et p̄ ꝓbat ꝙ ois ētitas ſit abſoluta. Qꝛ ſi nō ois entitas eſt entitas abſoluta: tūc aliqua entitas oē qḋ ipſa ē. eſt ad aliud: ſeu oē qḋ ipſa dr̄: dr̄ illud ad aliḋ relatiue. ꝯñs pꝫ: qꝛ ſi nulla oē qḋ ipſa eſt: dr̄ ad aliud. g̊ q̄libꝫ eſt aliqd ad ſe: ꝛ per ꝯñs eſt entitas abſoluta: qḋ repugnat añti: ſed falſitas ꝯñtis ꝓbať p̄mo auctoritate Aug. 7ͦ de trinitate cap. p̄. vbi īquirēs: an pater ſit ſapiens per ſapiētiā: quā genuit. deducit tāq̄ ad īpoſſibibile ad iſtud ꝯñs: ꝙ pr̄ nō eēt aliqd ad ſeipm̄: ꝛ non ſoluꝫ q pater eſt: ſꝫ oē qḋ eſt relatiue ad filiū diceret: qḋ ſicut de patre ipē reputat īpoſſibile: ita de qualibꝫ alia re: ſicut ex allegādis patebit. Deide ꝓbať falſitas ꝯñtl per rōnē. et p̄ īductiue. Si enim aliqua res relatiue dr̄ dupla illa dr̄ ad ſe bicubita: vł tricubita: ſeu quāta. Similiter ſi aliqd ſit relatiue pater: ipꝫ diciť ad ſe hō: vel deꝰ: aut aial: ꝛ ſic de ſingulis īducēdo patebit: ꝙ q̄libꝫ entitas: que dr̄ aliquid relatiue: dr̄ etiā aliqd ad ſe abſolute. In his vͦ que dicunť ad ſe: nō opꝫ inducere. qꝛ pꝫ: ꝛ per ꝯñs nulla entitas oē qḋ eſt. eſt ad alterū. Hāc ꝓbationē ibidē ponit Aug. dicēs. (Huc accedit: qꝛ ois eſſentia: que relatiue dr̄: eſt aliquid etiā excepto relatiuo.) id eſt de ea dr̄ aliqd p̄ter relatiuū: qḋ idē eſt: vt ſi diceret: nō ſolū eſt aliquid ad alterū: ſed ēt eſt aliquid ad ſe: qḋ imediate declarat ſubdens: ſicut hō dñs: ꝛ hō ſeruus: ꝛ equus iumētum: ꝛ nūmus arra. homo: equus: ꝛ nūmus ad ſe dicunť: ꝛ ſubē ſunt vel eſſentie. dñs vͦ ſeruꝰ: iumētuꝫ: ꝛ arra ad aliquid relatiue dicunť: ꝛ idē pꝫ in ſingulis ꝛc. ℄ Secūdo idē aliter ꝓbatur ratiōe. Nā de qualibꝫ entitate cōuenit enūciare qd: vel q̄ entitas ipſa eſt ſm ſe: ꝛ iſtud nō cōuenit fieri per aliquid quod de ipſa dicatur relatiue per alteruꝫ. ergo per aliquid ꝙ ipſa dr̄ ad ſe. ℄ Ex quo ſeqť q q̄lꝫ entitas eſt aliqd ad ſe: ꝛ nulla oē qḋ eſt: eſt ad aliud: aut ſi aliq̄ oē qḋ eſt: eſt ad aliud: de illa nō ꝯuenit enūciare quid: vł que entitas eſt ſm ſe. ℄ Ex quo vltra ſeqť ꝙ ipſa nō eſt aliqua entitas: ꝛ ſic aliqua entitas eſt nō entitas: qḋ implicat cōtradictionē. ꝯñtie oēs patētes ſunt. prima pars añtis certa eſt. ꝛ ſcḋa ꝓbať ex eo: ꝙ nulluꝫ p̄dicatuꝫ relatiuū īdicat quid eſt ipſuꝫ: de quo predicať: ſeu illud p quo ſtat ſubiectū: de quo dr̄: quia propter de nulla re īterrogāti ea demōſtrata quid eſt hoc cōtingit cōuenięter r̄ndere: qḋ eſt duplū: vel dimidiū: aut aliquid eorū: que ſm ſe ad alterū p̄dicanť: vnde ſicut demonſtrata aliqua re: que eſt pr̄. īterrogāti quid eſt hoc. non cōuenięter r̄ndeť: ꝙ hꝫ filiuꝫ: aut q genuit: ſic nec cōuenięter r̄ndetur: ꝙ eſt pr̄: cū hoc ſit eſſe patrē: qḋ habere filiū ꝛ genuiſſe: ꝛ idē ſignatur cū aliquid dr̄ pr̄ ſꝫ ꝙ pater eſt nomē rel'onis preciſe: ꝛ cū dr̄ ꝙ genuit filium ꝛ ſilr cū quis dr̄ dñs idē ſignatur: qḋ cuꝫ dr̄: ꝙ hꝫ poteſtatē dirigēdi ꝛ cohercēdi aliuꝫ: ꝛ ita de ſingulis pꝫ inſpiciēti: ꝓpter qḋ Augu. īdifferēter loqtur 7ͦ de trinitate. (Qḋ relatiue ꝓnūciať nō īdicat ſubaꝫ:) id eſt qḋ eſt illud: de quo ꝓnūciatur. Et hoc eſt qḋ magiſter diſ. 7. huiꝰ p̄mi dicit. (Uult dicere cū ait: ꝙ eē patrē nō eſt eſſe aliqd. id eſt dicere aliquē eſſe patrē nō eſt ipſuꝫ dicere eē aliqd. id ē aliquā eēntiā vel aliquā entitatē. ꝛ tñ pater eſt aliqua eēntia.) ℄ Tertio ad idē ſic. Quia de qualibet entitate diciť eſſe non relatiue ad alterum. g̊ nulla entitas dicitur ad aliud oē qḋ dicitur. cōſequētia nota eſt: ꝛ ſimilr prima pars añtis. nam omnis entitas eſt quedā eſſentia. 2ͣ vero pars añtis ꝓbatur: qꝛ ſūmo ſm exempla Aug. p̄miſſam entitateꝫ: que eſt dñs. iſta vtiq; eſt eſſentia: non aūt dr̄ eſſentia relatiue ad alteꝝ: ſi enim diceret videreť magis ꝙ ad ſeruū: ſed conſtat ꝙ nō: qꝛ dñs nō eſt eſſentia ſerui ꝛ etiam nulliꝰ alteriꝰ eſt eēntia: ꝛ ita vłr ꝙ nulla eēntia eſt alteriꝰ eēntie eēntia: q̄uis poſſit eſſe pars alterius: ſed quelibet eſt eſſentia ſuimet loquēdo intrāſitiue tm̄: qꝛ quelibet eſt ipſamet: ꝛ illud qḋ eſt nō diſtinguitur ab eo cuius eſt: vnde cōiter cū dicimus ſubā vel eſſentia lapidis vel eſſentia dei: exponiť intranſitiue: id eſt eſſentia: que eſt lapis: ꝛ eſſentia: que eſt deus. Huic cōcordat pħs 7ͦ metaphiſice: vbi ꝓbat ꝙ nullū ens p ſe eſt aliud a ſuimet ſubā: ꝛ ꝙ qḋ qd eſt: ꝛ vnūqḋq; idem eſt. ſi g̊ nulla eſſentia eſt alterius eſſentie. g̊ hō entitas nō dr̄ relatiue eſſentia: ꝛ pari rōne: nec pr̄: nec ſeruus: aut aliq̄ entitas relatiua ad alterum relatiue diciť eſſentia: ꝛ pari rōne nulla entitas relatiua vel abſoluta dr̄ relatiue eſſentia: ꝛ ex oppoſito: ſi aliq̄ diciť relatiue eſſentia: aliqua entitas non eſt eſſentia: ꝛ ſic eſſentia nō eſt eſſentia. Hanc argumētationē breuiter poſuit Aug. vbi ſupra. nam cū deduxiſſet ad illud ꝯñs: ꝙ pater nō ſolū ꝙ pr̄ dr̄: ſed ois qcqd dr̄ rel'iue diceret ad filiū: ſtatim cōcludit ꝙ filiꝰ ēt quicqd dicitur relatiue diceret ad patrē: ꝛ ſic filius relatiue diceret eſſentia. Ait eniꝫ ſic ꝯcludēdo. (Reſtat igitur vt eſſentia filius relatiue dicať ad patreꝫ: ex quo conficiť inopinatiſſimus ſenſus: aut ipſa eſſentia non ſit eſſentia: vel certe cū dr̄ eſſentia nō eſt eſſentia: ſꝫ relatiuū iudiceť.) Et paulo poſt repetēs ait. (Hoc. n. vn̄ agimus: ſi eſſentia ipſa relatiue dicitur: ipſa non eſt eſſentia.) ℄ Nec valꝫ ſi ad predicta diceretur: ꝙ procedunt de relatiuis. non autem de relationibus in abſtracto. nam vniuerſaliter de qualibet entitate ꝓcedunt: vnde ſi tales relationes ponantur: adhuc q; de qualibet eſt querere: an ſit aliquid ad aliud vel non: ꝛ ſi non. ergo non omne quod ipſa eſt. eſt illud ad aliud. immo nihil quod ipſa eſt: ipſa eſt ad aliud: ꝛ ſic magis dicenda eſt entitas abſoluta q̄ ipſum relatiuum. Si autem eſt aliquid ad aliud procedunt rōnes ꝓbantes: ꝙ non omne: qḋ ipſa eſt: ipſa eſt illḋ ad aliud. Nā ꝛ de ipſa cō

Tex. cō. 20.

tingit dicere quid: vel q̄ eſſentia eſt: ⁊ nō p aliqḋ nomē qḋ pdiceẗ relatiue ad alteꝝ vt pbatū eſt. Jtē nulla eſt eſſentia ad aliud: vñ ſi pr̃nitas ſit aliq̄ entitas q̄lis fingitur: nō eſt eēntia ad aliud. nō eniȝ pr̃nitas eſt eēntia filiȝ: nec filio: nec in aliqua habitudine caſuali predicatur eēntia de pr̃nitate relatiue ad filium vel ad patrē: aut ad aliqḋ aliud: cū nulli⁹ alteri⁹ pr̃nitas ſit eſſentia ⁊ ita de alijs relonib⁹. ¶ Scḋo loco pbat: q nō oē relatiuū eſt relatiuū formalr̃ per relationē ſibi inherentem ⁊ diſtictā ab eo: ⁊ hoc q̄tuordeciȝ medijs. Primū

Scḋo loco ȝ eādē gre. vbi ſ. ꝯclone 5°.

eſt tale. Nā cōſtat q cū dr̃: ſortes eſt diſtinct⁹ a platone: nō denotaẗ q aliqua entitas ihereat ſorti: qua dicatur diſtinctus: ſed tm̄mō: q tā ſortes q̄ȝ plato eſt ens: ⁊ ſortes nō eſt plato: vñ ſortē eſſe diſtinctū a platone nihil aliud eſt q̄ȝ ſortē eſſe ens: ⁊ platonē eſſe ens: ⁊ ſorteȝ nō eſſe platonē: ⁊ iō ſicut p iſtā copulatiuā ſortes ē ens: plato eſt ens: ⁊ ſortes nō eſt plato: non denotaẗ q aliq̄ entitas ihereat platoni vel ſorti: ita nec per iſtaȝ cathegoricā equiualentē illi: ſortes eſt diſtinct⁹ a platone: nō denotaẗ aliquā entitatē formalr̃ illi ihere. Eodē mō ē de iſta: ſortes eſt pater: cū p hāc nihil aliud ſignificetur q̄ȝ per iſtā ſortes hȝ filiū: ſed cū dr̃ q hȝ filiū nō ſignificaẗ: q aliquā entitatē habeat ſibi formalr̃ iherenteȝ. ergo nec cū dr̃ q eſt pr̃. vñ Aug. 5° de trinitate cap° 5° ait. (Pater nō dr̃ pater niſi ex eo q eſt ei fili⁹: ⁊ fili⁹ nō dr̃ niſi ex eo q hȝ pr̃eȝ.) ⁊ ita eſt de plurib⁹ alijs pdicationib⁹ relatiuis: qḋ facile eſt cognoſcere aſpiciendo ad qd nois ipſoꝝ relatiuoꝝ. ¶ Confirmaẗ. Qꝛ cū dr̃: de⁹ eſt diſtinct⁹ a creatura: vel de⁹ eſt dn̄s creature: non denotaẗ q aliq̄ entitas: aut qcq̄ȝ oino reale: vel rōnis ihereat ipſi deo: aliogn ppoſitio eſſet falſa. Hāc rōnē virtualr̃ ponit Boeti⁹ ad hāc ꝯ̄nē in lib° de trinitate. ¶ Scḋm mediū eſt tale. Si oē relatiuū eēt relatiuuȝ per aliquā entitatē ſibi formalr̃ inherēteȝ: ſeqtur q in qualibȝ re ſint actu ifinite res: quaꝝ quelibȝ alicui illaruȝ iheret: ꝯ̄ñs reputabiẗ ab oibus falſum. ꝯ̄ña pbaẗ. qꝛ ois entitas eſt relatiua. qḋ pȝ. Tū qꝛ ois entitas eſt ab aliqua entitate diſtincta. ergo omnis entitas eſt relatiua. Tum qꝛ ois entitas eſt cauſa vel cauſata: cōſeruans vel cōſeruata. ḡ ois entitas eſt relatiua. Jlla eniȝ entitas dr̃ relatiua: que dr̃ ad aliqd alteꝝ relatiue. vbi gr̃a: que dr̃ pr̃ vel fili⁹: duplū aut dimidiū: aut aliquid aliud eoꝝ: que ſm ſe ad alteꝝ pdicanẗ. ¶ Tertiū medium eſt tale. Qꝛ tūc deo aliq̄ entitas ihereret: qḋ eſt ipoſſibile. tenet ꝯ̄ña. qꝛ pſone diuine ſunt adinuiceȝ relatiue: ⁊ ſilr̃ de⁹ dr̃ relatiue ad creaturaȝ dn̄s ⁊ creator. ¶ Quartū mediū eſt tale. Qꝛ ſi ſic ſeqtur q q̄ñcunq̄ȝ aliqd icipit vel deſinit eſſe relatiuū: aut ad aliud determinate: ipm̄ vel aliqd ei⁹ eēt in ſe mutatū per acq̄ſitionē alicui⁹ entitatis: quā pri⁹ imediate nō habuit: ⁊ pars ꝯ̄ña ſm dicta aduerſarioꝝ: ſed falſitas ꝯ̄ñtis pbaẗ tā in deo q̄ȝ in creaturis: ſicut declarat Aug. in 5° de trinitate cap° vlti. (Nūmus (inqt) cū dr̃: pciuȝ relatiue dr̃: nec tñ mutatus eſt: cū eſſe preciū ceperit: neq̄ȝ cum dr̃ pignus: ⁊ ſi qua ſunt ſimilia. ſi ḡ nūmus pōt nulla ſui mutatione multotiēs relatiue dici: vt neq̄ȝ cū incipit dici: neq̄ȝ cū deſinit aliqd in eius nā vl̃ forma: qua nūmus eſt mutatiōis ſiat: quāto facili⁹ in illa icōmutabili dei ſuba debem⁹ accipe: vt ita dicā relatiue ad creaturā: vt q̄uis tēporaliter icipiat dici: non tñ ipſi ſube dei aliqd accidiſſe itelligaẗ: ſed illi creature: ad quā dr̃.) ¶ Jteȝ Anſel. monol. 25. (Cōſtat (inqt) q hoi poſt annū preſentē naſcituro: nec maior: nec minor: nec equalis ſum oēs aūt has relones vtriq̄ȝ cuȝ natus fuerit ſine oi mei pura mutatione ad ipm̄ habere potero ⁊ amittere ſm q creſcet: vel per q̄litates diuerſas mutabiẗ.) ¶ Jtē phs 5° phyſicoꝝ. inqt. (Jn ad aliqd nō eſt mot⁹: cōtingit eniȝ aliqd altero mutāte. id eſt mutato veꝝ eſſe alteꝝ nihil mutatū.) ⁊ xi° metaphy. (Eſt. n. altero pmutato verificari alterū nihil pmutatū.) ¶ Patet ēt falſitas illi⁹ ꝯ̄ñtis rōne. Nā ſequereẗ q ad generationeȝ cuiuſcūq̄ȝ minime entitatis in q̄lȝ re mūdi: ⁊ in qualȝ pte rei noua entitas generareẗ: ⁊ ſic ad ſubitā gn̄ōnem imaginis vel cogitatiōis cuiuſcūq̄ȝ totus mūdus ⁊ q̄libet eius pars mutareẗ: qḋ cōcedat q vult. Mihi auteȝ inqt oio vr̃ abſurdū. itȝ ꝯ̄ña: qm̄ ab entitate nouiter genita quelibet entitas mūdi alia diſtinguiẗ: ⁊ ſic in q̄libet re mūdi noua diſtinctio generabiẗ: ⁊ certe nec ipſe de⁹ ab hȝ mutatiōe erit alien⁹: cuȝ veriſſime nulla nā ꝯſiderante ipſe ſit diſtinctus a qualȝ re creata: qḋ dico ppter fugā aliquoꝝ dicētiū: q nō referẗ ad creaturaȝ relatiōe reali. ¶ Preterea. Multum eēt mirabile q imaginatio mea realr̃ mutaret totū mūdū ⁊ cauſaret veras res ex̄ aiaȝ. ¶ Jtē qḋlibȝ agens quātūcūq̄ȝ debile ageret in quālibȝ rem mūdi: ⁊ quātacūq̄ȝ diſtantia: que oia ſequerenẗ. Nec valȝ dicere q nō agit per ſe in quālibȝ: ſed per accidēs: qꝛ non poteſt aliquid cauſare in aliquo per accidens niſi in illo aliqd cauſet per ſe: ois eniȝ effect⁹ per accidēs ꝯiunctus eſt alicui effectui per ſe: ſicut cā per accidēs cauſe p ſe: vt dr̃ 2° phyſicoꝝ. T. c. 38. ⁊ 37

Tex. cō. 10.

Tex. 12.

¶ Quintū mediū eſt tale: in quo arguit ſpāliter de relatiuis pmi modi: ⁊ pmo de eodē arguit ſic. Nulla res eſt ſȝ ſe numeraliter: aut ſpecifice: aut genere vna eēntialiter per aliquā entitatē ſibi formalr̃ inherētē. ergo nulla res eſt alicui eadē per aliquā entitatē ſibi formaliter inherentē. antecedēs pȝ. quantū ad primaȝ partē de ſe ex dictis in mā de vno: quantū ad ſcḋam ēt non eſt dubiuȝ. nā ſicut ſortes ſeipſo eſt homo: ſic ſeipſo eſt vnū ſpē cū platone: qui ēt eſt hō. ꝯ̄ña vero pȝ ſtatiȝ. nā quelibȝ res eſt ſibi numeralr̃ vel alteri ſm ſpēm eadē eſſentialiter: quo ſibi vel alteri eſt ſm ſpēm eſſentialiter vna. vnde phs dicit 5° metaphy. ca. de eodē. (Eadem ſm ſe dicunẗ queādmodū ⁊ vnuȝ. Et poſtea ſubdit. (Palā qꝛ idētitas vnitas quedā eſt aut pluriū eēndi ⁊c̄.) Et rurſus in cap°. ad aliqd. Eadē dicunẗ: quoꝝ ſuba eſt vna ⁊c̄.) vnde nō aliud eſt aliqua eē eadē ſpē: q̄ȝ ipſa eſſe eadē: ⁊ ſic de alijs modis vnitatis ⁊ idētitatis. ¶ Scḋo. Per nullū magis diuerſuȝ a platone q̄ȝ ē ſortes eſt ſortes ideȝ platoni: ſed qḋcūq̄ȝ accidēs ſortis eſt magis diuerſum a platone q̄ȝ ipſemet ſortes. ergo p nullū accidēs ſortis ipſe ſortes eſt idē platoni: ⁊ vltra. ḡ idētitas ſortis: ſiue illud quo ſortes eſt idē platoni: nō eſt aliqḋ accidēs vel entitas inherēs ſorti: ⁊ oēs aſſumpte ſunt euidētes: ⁊ ꝯ̄ñtie ſilr̃. ¶ Tertio. Si ſortes eſt idē platoni entitate ſibi inherēte: que vocatur ab alijs idētitas: ⁊ ſilr̃ plato alia idētitate ſibi inherēte eſt ideȝ ſorti: ſit idētitas ſortis. a. ⁊ ſit idētitas platonis. b. ꝯſtat q a. ⁊ b. ſunt eedē ſpē. ergo alijs idētitatib⁹ inherētib⁹ eis: ⁊ ſic in infinitum: quod eſt impoſſibile ſm aduerſarium. ¶ Dicetur forte: q nō pceditur in infinitum ſed eſt ſtatus in primis idētitatibus. naȝ ille ſunt eedē idētitatib⁹: que ſunt eedē cū ipſis ſeipſis: ita q idētitas ſoꝛ. ad platoneȝ eſt eadem idētitati relationis ad ſortem ſeipſa: ⁊ nō alia idētitate ſuperaddita: qḋ vt clarius pateat: ſit. a. idētitas ſortis. ⁊. b. ſit identitas platonis: ⁊ identitas qua. a. eſt eadem. b. ſit. c. ⁊ idētitas: qua b. eſt eadē ipſi. a. ſit. d. dicitur. ergo q a. diſtinguiẗ a ſorte. quia ſortes poteſt eſſe ſine a. quia pōt eē ſine termino eius. a. tamen nō differt a. c. ſed eſt ſibi ideȝ: quia. a. nō poteſt eſſe. b. cū ſint ſimul natura: ⁊ per ꝯ̄ñs contradictio

Tex. cō. 15.

Tex. cō. 20.

dictio

dictio eſt.a.eſſe niſi tam fundamētum ipſius.c.q̄ȝ etiā
terminus eius ſint: ſed termio ⁊ fundamēto ipſius.c.
exiſtētibus neceſſario eſt.c.ergo contradictio eſt.a.eſſe
ſine.c.⁊.c.ineſt formaliter.a.qꝛ.a.dicitur idem ipſa ea/
dem idētitate:que eſt.c.ergo.c.eſt idem ipſi.a.⁊ per cō/
ſequēs ibi erit ſtatus. ¶ Cōtra hanc reſpōſionē arguit
p̄mo. Quia.b.nō eſt neceſſe eſſe:nec eſt idem numero
cum a.nec de eſſentia eius.nec etiā aliquo modo per ſe
eius cauſa:nec econtra.ergo ſine cōtradictione aliqua
pōt eſſe.a.ſine.b.totuȝ an̄s notū eſt:⁊ ſimilr ꝯn̄a:⁊ ſta/
tim cito ꝓbabitur ex dictis reſpōdētis.ſ.Sco. ¶ Con
firmatur. Quia accidens poteſt eſſe ſine ſubiecto: in q̄
eſt:⁊ qð eſt eius per ſe cauſa ſaltem mālis in qua:⁊ ſilr
effect⁹ nāliter depēdens in eſſe a ſua ſecūda cā conſer/
uante:vt lumē a ſole pōt virtute dei abſq̄ȝ cōtradictio
ne eſſe ſine tali cauſa.ergo multo magis.a.ſine.b.⁊ eſt
valde mirabile:q̄ꝫ deus nō poſſit ſortez exiſtētem Pa/
riſius ⁊ omnē entitatē:que eſt in ipſo:ſubiectiue cōſer/
uare deſtructo Platone exiſtēte Rome cū omni enti
tate exiſtēte in eo ſubiectiue:⁊ maxime cuȝ nulla cau/
ſalis depēdētia intrinſeca vel extrinſeca ſit iter aliqd
Soꝛ.⁊ aliqd Platonis nō plus q̄ȝ iter ſortē ⁊ platonē.
¶ Qð v̄o aſſumit̄ ad ꝓbationē.qꝛ.a.⁊.b.ſunt ſil nā.
Dico q̄ꝫ ſi.a.⁊.b.ſumantur ſignificatiue:hoc eſt magis
falſum q̄ȝ illud:ad cuius ꝓbationē aſſumitur:quoniā
idem eſt dictu:qð dicere:q̄ꝫ a.nō pōt eſſe per aliquam
potētiam ſine.b.nec.b.ſine.a.qð nō ſolum nō eſt verū
de.a.⁊ b.ſed nec de aliqbus creatis ſeu cauſatis entita/
tibus:⁊ ideo nulle due entitates create ſunt ſimul nā:
cuius ꝓbatio eſt:qꝛ nulle due entitates ſūt in toto mū
do create:quaꝝ altera ſine altera eſſe nō poſſit ſine cō
tradictione:⁊ per potētiā diuinaȝ. Si aūt.a.⁊.b. ſumā/
tur nāliter pro terminis.ſ.concretis vel abſtractis re
latiuis:⁊ ſumerētur ſimul eſſe natura vt verificat̄ de
terminis ꝓpoſitio eēt vera:ſed nō ꝓbat ꝓpoſitum. nā
hoc modo iſti termini pater ⁊ filius ſunt ſimul natura
nā inter eos ſignificatiue ſumptos cōuertitur ſubſiſten
di ꝯn̄a:nec eē vl̄ exiſtere pt̄ de alio verificari: quin ve/
rificari ſimul poſſit de reliquo:⁊ tamē nō ſeqtur:pater
⁊ filius ſunt ſimul natura.ergo pater non pōt eſſe ſine
filio.nā ꝯn̄s eſt falſum:⁊ an̄s eſt verū in ſenſu ꝓxime
premiſſo:⁊ ita eſt in ꝓpoſito de.a.⁊ de.b. ¶ Et poſſet
ꝯtra eos argui q̄ꝫ pater nō refertur ad filiuȝ relatiōe a
ſe diſtincta per hunc modum arguendi ſic. Pater non
pōt eſſe ſine filio.ergo nec ſine relatione ſui ad filiuȝ.ſ.
paternitate. ¶ 2°. Si a.⁊ b.ſunt ſeipſis eadē: eadeȝ ra/
tione Soꝛ.⁊ Pla.qð ꝓbatur.qꝛ nō minus ſunt eētia/
liter vnuȝ Soꝛ.⁊ Plato ſpecifice q̄ȝ a.⁊ b.ergo nō mi/
nus eſſentialiter ſeipſis idē:nec magis accidētalr: ſiue
per accidētia inherētia idē ſunt q̄ȝ a.⁊ b. ¶ Sextū me
dium ꝓcedit de relatione diſtinctionis ſic. Per nullaȝ
entitatē ſibi inherēteȝ aliqua res eſt id qð eſt eētialr — De relatiōe diſtin.
licȝ aliqua per aliā ſibi inherētem ſit talis vel talis:nō
tn̄ eſt hoc vel illud qð ipſa eſt:⁊ per nullaȝ etiam ſibi i/
herēteȝ aliqua res nō eſt ea res:que ipſa nō. verbi grā.
per nullaȝ rē ſibi inherētē Soꝛ.nō eſt Pla. deſtructa
enim qualibȝ re inherēte ſoꝛ.nō minus Soꝛ.non eſſet
Plato.ergo per nullam rē ſibi inherētē aliqua res eſt
eētialiter diſtincta ab alia re.ꝯn̄a tȝ.qꝛ ad hoc q̄ꝫ hec
res ſit diſtincta ab illa:ſufficit q̄ꝫ tā hec q̄ȝ illa ſit: ⁊ hec
non ſit illa:nec eſt oportuna aliq̄ ſupadditā. ¶ Scðo
Si Soꝛ.eſt diſtictus a Platone per aliquā rē ſibi ſup
additā inherētē:que ſit diſtinctio:conſtat q̄ꝫ ipſe eſt di
ſtinctus ab illa diſtinctiōe:aut ergo ſeipſo:⁊ eadē rōne
eſt diſtict⁹ ſeipſo a platone:⁊ a quolȝ alio:⁊ ſic nō oē re/
latiuū eſt relatiuū ꝑ relationē ſibi ſupadditā. Aut ē di
ſtinctus ab illa diſtinctiōe ꝑ aliā diſtictionē:⁊ ſic in in/
finitū itur. ¶ Tertio. Si ſoꝛ.nō ſeipſo. ſȝ diſtinctione
ſupaddita diſtiguit̄ a pla.igit̄ ⁊ illa diſticно diſtiguit̄
a diſtinctiōe platōis a ſorte:⁊ ſilr ab ipſo ſorte ꝑ aliā di
ſtinctionē:⁊ erit ꝓceſſus in īfinitū. ¶ Diceтur forte ſȝ
Sco.q̄ꝫ illa diſtictio diſtiguit̄ a ſuo fundamēto ſeipſa — Sco. lib. 2. diſt.1.q.1.
⁊ ſeipſa refert̄ ad illud. Cui⁹ rō eſt.qꝛ ipſa nō p̄t eē ſine
fundamēto vel termio ſine ꝯdictiōe:ipſa aūt exiſte in
fundamēto ambo ſil ſunt extrema vni⁹ relonis: q̄ eſt
ei⁹ ad fundamētū.ḡ ipſa nō pōt eē abſq̄ȝ ꝯdictiōe ſine
relone ſui ad fundamētū:⁊ ita illa relo:q̄ refert̄ ad fun
damētū eſt eadē ſibi. Sortes aūt diſtiguit̄ a pla.diſti/
ctiōe media:q̄ nō ē ſibi eadē:qꝛ pōt eē ſine ea: qꝛ p̄t eē
ſine termino illi⁹. ¶ Cōtra h̄ arguit p̄. Qꝛ ſeqt̄ q̄ꝫ ſoꝛ.
ſit diſtinct⁹ a diſtinctiōe ſortis a platone ꝑ diſtōnē me — Cōtra ſolu. Sco.
diā:⁊ ab illa ꝑ aliā:⁊ ſic in infinitū:qð iſte doctoꝛ repu/
tat icōueniēs:⁊ iſtud ex dictis ei⁹ clare ꝓbat̄.qð vt fi/
at euidēti⁹. Sit.a.diſtictio q̄ ſortes diſtiguit̄ a platōe
⁊ ſit.b.diſtictio qua diſtiguit̄ ab.a.conſtat q̄ꝫ plato eſt
terminus ipſi⁹.a.⁊.a.eſt terminus ipſi⁹.b.tūc arguo ſic
Sortes pōt eē ſine.a.ḡ pōt eē ſine.b.an̄s ꝓbat̄. qꝛ ſoꝛ/
tes pōt eē ſine platone.ḡ pōt eſſe ſine.a.tȝ ꝯn̄a ſm̄ eos:
ſicut ⁊ hic.ꝑ quā ꝓbat̄ an̄s.⁊ eodē modo ꝓbat̄.q̄ꝫ ſoꝛ/
tes diſtiguitur a.b.ꝑ aliā diſtinctionē.vbi grā.c.qꝛ ſoꝛ/
tes pōt eē ſine.b.ergo ⁊ ſine.c.cuius termin⁹ eſt.b.⁊ ſic
de qualibȝ:qꝛ ſemꝑ poſterioꝛ eſt terminus p̄oꝛis diſti/
ctionis. ¶ Scðo. Qꝛ capio diſtinctionē ſortis a plato/
ne:⁊ ſit.a.⁊ diſtinctionē Tulij a Catone:⁊ ſit.f.ꝯſtat q̄ꝫ
a.diſtinguit̄ ab.f.⁊ a.pōt eē ſine.f.qꝛ pōt eē ſine Tullio
⁊ Catone.ergo a.diſtiguit̄ ab.f.per aliā diſtictionē ſup
additā ſibi:⁊ illa ſit.g.diſtinguit̄ ergo.a.ab ipſo.g. ⁊ qꝛ
pōt eē ſine.g.cū poſſit eē ſine.f.opȝ q̄ꝫ iter a.⁊.g.ſit alia
diſtinctio media:⁊ ſic itur in īfinitū. ¶ Tertio. Qꝛ ex
eo q̄ꝫ dr̄ illam diſtinctionē nō poſſe eē ſine fundamēto
abſq̄ȝ ꝯdictione:ſeqtur ꝓpoſitum videlȝ:q̄ꝫ ipſa nō ſit
aliqua entitas inherēs fundamēto ſiue ſorti. nam oīs
entitas pōt a deo cōſeruari in eſſe nullo preter deū:qð
nō ſit eius pars intrinſeca exiſtēte:conſtat autē q̄ꝫ ſoꝛ/
tes nō eſt itrinſeca pars alicui⁹ entis iherētis. ¶ Quar
to. Nā alibi reſpōdēs ꝓbat:q̄ꝫ oē accidēs abſolutū de⁹ — Sco.4° ſen. di.14.q.1.
pōt ſepare a ſubiecto ꝑ hoc q̄ꝫ ſubiectū nō eſt pars itri/
ſeca accidētis abſoluti:nulla ēt accidētis talis ad ſubȝ
eſt depēdētia ſimplr̄ neceſſaria tāq̄ȝ ad cām extrinſe/
caȝ:qꝛ ad nullā cām extrinſecā p̄ter ſimplr̄ p̄imā:que
deus eſt:eſt depēdētia ſimplr̄ neceſſaria:q̄m cauſalita
tē cuiuſlibȝ cauſe extrinſece reſpectu cuiuſcūq̄ȝ cauſa/
ti pōt ſupplere p̄ma cā:pȝ aūt:q̄ꝫ hec rō eque ꝯcludit d̄
accidēte relatiuo ſi ſit res diſtincta ⁊ inherēs abſoluto
ſeu fundamēto:cū ſȝ hāc viā illud abſolutuȝ nō ſit ꝑs
intrinſeca relatiui:nec eius p̄ima cauſa ſiue deus:nec
aliqua ſolutio pōt rationabili⁹ dari h̄ q̄ȝ ibi. ¶ Septi/
muȝ mediū ꝓcedit de ſimilitudie:q̄ꝫ nō ſit aliqua en/
titas iherēs qualitati:ſicut iſti imaginātur.⁊ p̄. Qꝛ alſ
ſequeret̄ q̄ꝫ eēt impoſſibile Sortē albū eē alicui ſileȝ
ſine tali entitate:ſicut impoſſibile eſt ipm̄ eē albū ſine
albedine.pȝ ꝯn̄a: ſȝ falſitas ꝯn̄tis ꝓbat̄.nā poſſe eſt ſoꝛ
te albo exiſtēte Pariſius:aliud albū generari Rome
nulla entitate noua genita i ſorte:aut aliquo eius. ergo
poſſibile eſt ipȝ eſſe alteri ſimilē ſine tali entitate. ꝯn̄a
nota:⁊ ꝓbat̄ an̄s.qꝛ ſi ad gn̄ōneȝ albi Rome neceſſa
rio generaretur aliqua res in ſorte exiſtēte Pariſi⁹: vl̄
generaretur a deo:vel ab aliqua creatura: nō a deo:qꝛ
ipſe nihil agit ad extra neceſſario:ſed mere contingen/
ter ⁊ volūtarie:⁊ per ꝯn̄s quicqd agit pōt nō agere: vl̄

a creatura: qꝛ cuiuſlibet creature quācūq̄ actionē de⁹ pōt ſuſpēdere. ¶ Nec valet dicere ꝙ ipſa eſt ſequella nālis vel nāliter cōſequēs tales albedines: qꝛ albedo ſortis p̄exiſtēs fuit ſine tali entitate: ꝛ ſic non neccio ſequitur ad illaꝫ. ¶ Itē albedo nouiter genita rome p̄t ꝛ potuit generari: eſto ꝙ iſta entitas nō fuiſſꝫ genita in ſorte: nā potuiſſet albedo ſortis deſtrui: ꝛ tūc iſta rome generari: quo poſito nō fuiſſet iſta entitas genita in ſorte: ꝛ per ꝯñs neutrius albedinis hꝰ entitas eſt ſequela neccia: ꝛ per ꝯñs nec amboꝝ: cuꝫ ipſe ſint eiuſdē rōnis nec gcq̄ꝫ magis cōſequatur vnaꝫ alia exiſtēte q̄ꝫ ſi alia nō eſſet in mūdo. ¶ Scđo. Qꝛ deus pōt quaſlibꝫ res facere ꝛ cōſeruare ſine ſuis nālibus ſequelis: ſicut ꝛ ip̄a accidētia nāliter cōſequētia ſine ſuis ſubiectis: quibus tn̄ nāliter ſunt poſteriora. ¶ Octauū mediū eſt de relatione vnionis forme ad māꝫ: ꝛ partiū cōtinui adiuicem. arguit. n. ſic. Aut mā eſt vnita ſue forme ſubſtātiali per aliquā vnionē a ſe diſtinctā ꝛ ei inherentē: aut nō. Si nō: habeť ꝑpoſitūꝫ. Si ſic. ſit illa vnio. a. cōſtat ꝙ illi mā eſt vnita: ſicut forme īformāti ipſaꝫ: nā ſibi inheret: vt dr̄. Aut ergo eſt ſibi vnita per aliquaꝫ vnionē: aut per ſeipſaꝫ ſine alia vnione. Si detur 2m: adhuc habetur ꝑpoſitū. aliqđ eniꝫ erit relatiuū ad aliud ſine entitate diſtincta illi ſupaddita: ꝛ vlterius certe cadeꝫ īmo maiori rōne mā erit vnita p̄me forme ſue: de qua p̄mo facta eſt qđ per ſeipſam: cū magis faciat vnuꝫ ꝑ ſe cum ſubſtātiali q̄ꝫ cuꝫ accidentali: ꝛ per ꝯñs magis debeat illi vniri ſine medio. Si detur per aliā vnioneꝫ ſit illa. b. ꝛ tunc aut mā vnitur. b. per ſeipſam: ꝛ tūc habetur ꝑpoſitū: ꝛ iteꝝ eadē rōne vnietur ipſi. a. ꝛ forme ſubſtātiali per ſeipſam: aut adhuc per aliā vnioneꝫ: ꝛ ſic ꝓceditur in īfinitū: ꝛ ponūtur īfinite vniones in mā eſſentialr̄ ordinate: ſic ꝙ nulli mā vnitur niſi mediante priori alia: īmo īfinitis priorib⁹ cauſalr̄ mediātibus nam vni per aliā priorē vnitur. Ex quo vlterius iuxta demōſtrationē phi 2° metaphy. ꝓbantē eſſe ſtatuꝫ in cauſis ſeq̄tur: ꝙ mā nō ſit vnita alicui vnioni: vel etiā forme ſubſtātiali niſi mediātib⁹ īfinitis vnionib⁹ eēntialiter quātū ad hoc ordinatis: qđ implicat contradictionē. ¶ Secūdo ad idē. Sumať vnuꝫ ꝯtinuū quatuor palmorū: cuius due medietates ſint. a. ꝛ b. ꝛ vnio ipſius. a. ad. b. ſit. c. ꝛ vnio ipſi⁹ b. ad. a. ſit. d. tunc ſic. Aut c. eſt entitas penitus inextenſa: aut aliqualiter extenſa. Si detur p̄mū. aut vel eſt tota in qualꝫ parte ipſi⁹ a. ſubiectiue: vel determinate in aliquo īdiuiſibili ei⁹. Primū nō eſt dicēdū: de ſola enim aīa ītellectiua hoc tenetur īter oēs formas māꝫ īformātes. Nec ſcđꝫ ꝑꝑtria. Tum qꝛ nō eſt dare rōnē: quare potius ſit in vna q̄ꝫ in alia. Tuꝫ qꝛ eadē rōne. d. eſt in aliquo īdiuiſibili ipſius. b. ꝛ nō in alio q̄ꝫ in ꝓpinquo ſibi indiuiſibili: in quo eſt. c. ꝛ ſic in cōtinuo erunt pūcta īmediata. Tum qꝛ cuꝫ. a. ſit extēſum habens partes extra partes: ꝛ ſilr̄ etiā. b. ꝛ partes. a. diuiſibiles ꝛ extēſe ſint vnite partib⁹ b. ſequitur: ꝙ erunt vnite ſine vnione media: ꝛ cū hoc ſequitur ꝙ fruſtra in illo puncto ponitur vnio: ex quo reſiduū. a. nō minus vnitur reſiduo. b. ſine vnione addita q̄ꝫ illud punctū alteri puncto in. b. Et ideꝫ ſequitur ſi vnio. b. ſit ſubiectiue in aliquo īdiuiſibili eius diſtanti ab īdiuiſibili: in quo eſt. c. non ergo. c. eſt entitas penitus inextēſa. Nec pōt dici ꝙ ſit aliqualr̄ extenſa: qm̄ aut eſſet extēſa ſm longitudineꝫ tm̄: ſiue ſm vnā dimenſionē: ꝛ tunc erit ſubiectiue in linea: ꝛ ſimilr̄. d. ꝛ ſeq̄tur ſicut pri⁹ de punctis: ꝙ in cōtinuo erit linea in medietate linee: ꝛ reſiduū erit vnitū ſine vniōe: aut. c. eſt entitas extēſa ſm duas dimēſiones tm̄: ꝛ tunc erit ſubiectiue in ſuperficie: ꝛ ſilr̄. d. ꝛ tunc erūt due ſuperficies in medietate: aut eſt entitas extenſa ſm omnē dimenſionē: ꝛ tunc aut per totū. a. aut ſolum per aliquas eius partes: ꝛ cuꝫ nulla poſſit eſſe ratio: q̄ per aliquas partes tm̄: ꝛ nō per alias: erit extēſa per omnes. Et ſilr̄ d. erit extēſum per totuꝫ. b. totius ergo. c. erit vna vnio que tota erit in toto. a. ꝛ partes ei⁹ in partib⁹: ꝛ ita erit etiā de. d. in. b. ꝛ cum eodē modo ſe habeat. a. ꝛ. b. ad totum cōtinuuꝫ quatuor palmoꝝ primo ſumptuꝫ: ſicut medietas ipſius. a. ad ipſuꝫ. a. ꝛ ſicut medietates. b. ad b. ſequitur etiā: ꝙ totius illius cōtinui ſit vna vnio totalis ei inherens: cuius partes ſunt. c. ꝛ. d. ergo totuꝫ illud cōtinuuꝫ cathe^{ce} ſumēdo totuꝫ eſt per illam vnionem vnitum: ſed hoc eſt falſum: qꝛ vel eſt vnituꝫ ſibi ipſi toti: vel alicui ſue parti: vel alicui: qđ nec eſt ipſuꝫ nec pars eius: prima duo ſunt impoſſibilia: qꝛ quecūq̄ꝫ vniūtur per moduꝫ cōtinuationis: vt nunc de vnione cōtinuorū eſt ſermo: diſtinguūtur eētialiter: ꝛ vnū eſt extra aliud ſm ſitum. Nec tertiū dici poteſt. nā ponitur cōtinuuꝫ illud eſſe quoddā totum ſm ſe nulli cōtinuatuꝫ. Relinquitur ergo ꝙ illud nō ſit alicui vnitū ꝛ per cōſequens nō ſit vnitum: ꝛ ex alia parte cū omne informatū vnione ſit vnitū: ſi ponitur vnio quedā forma: vt illi ponūt: ſicut omne informatuꝫ albedine eſt albuꝫ. ergo ipſum eſt vnitū: ꝛ ſic eſt cōtradictio manifeſta. ¶ Preterea. Si illa vnio ſit extēſa per totū primo modo: ꝙ illud cōtinuū diuidatur vnica diuiſione. verbi gratia. in eius media: cōſtat q̄ illa vnio diuideť ſicut ꝛ quelibet forma extenſa exiſtēs in illo: ꝛ ꝙ ſicut vtraq̄ꝫ medietas ꝯtinui tota ſincathe^{ce} remāebit poſt diuiſionem: ſicut etiam vtraq̄ꝫ pars vnionis: ita ꝙ in a. erit totū. c. qđ eſt vnio eius ad. b. ꝛ in b. erit totū. d. ꝙ eſt eius vnio ad. a. ex quo ſequitur ꝙ. a. ꝛ b. ſimul erūt diuiſa ꝛ vnita. ¶ Nec pōt dici ſm illā opionē: q̄ vnio que ante diuiſionē eſt vnio. a. ad. b. erit poſt diuiſionē: nō enim erit tunc vnio. a. ad. b. ꝛ per cōſequens nec. a. ꝛ. b. erunt vnita: quoniam ſm eos relatio: que eſt eſſentialiter habitudo vnius ad aliud: vel alicuius ad aliud nec ſine cōtradictione per potentiā aliquam pōt fieri quin ſit taliꝫ habitudo. ergo ſicut ante diuiſionem. c. eſt habitudo. a. ad. b. ita ſi remanebit: erit habitudo. a. ad. b. ꝛ ꝯſtat ꝙ nō alia q̄ꝫ vnio: alr̄ vnio nō remaneret: ſed trāſmutaretur in aliq̄ꝫ habitudinē: q̄re ſeq̄ť ꝙ eēt vnita. ¶ Preterea. Cū poſt diuiſionē partes vnionis nō ſint in toto inuicē vnite: vel continue ante diuiſionem ſunt vnite ꝛ cōtinue: ſicut ꝛ partes aliarū formarūꝫ extenſarū in illo cōtinuo: querēdum eſt: per quam vnioneꝫ ſunt ante diuiſionem vnite. Nō poteſt dici ſꝫ illam opinionē ꝙ ſeipſis: qꝛ vtraq̄ꝫ poteſt eē ſine vnione ſui ad reliquam: qđ pꝫ: quia poſſunt eſſe nō vnite. ergo per alias vniones ſunt vnite: ꝛ tūc de illis queratur vbi ſunt ſubiue ꝛc̄. ſicut de alijs querabatur: ꝛ ꝓcediť in infinituꝫ ꝛc̄. ¶ Nonuꝫ mediū ꝓbat de relatiōe diſtantie. Quoniā ſi ſit quedā entitas īformās reꝫ diſtātem ſm iſtoꝝ imaginationē: ꝙ diſtātia ꝛ contiguitas corporis ad corpus ſunt forme incōpoſſibiles in eodē actu reſpectu eiuſdeꝫ: ꝛ poſſibiles ſunt ſuccedere in eodem reſpectu eiuſdeꝫ. nam ideꝫ corpus impoſſibile eſt ſimul eſſe cōtiguuꝫ ꝛ diſtans alteri corpori demōſtrato; ꝛ poteſt prius eſſe cōtiguū: ꝛ poſt diſtans: ꝛ ſic idem corpus poteſt trāſferri de forma ꝯtiguitatis ad formā que eſt diſtātia. ponatur ergo ſic eſſe ꝛ ſit corpus. a. igr̄ aut corpus. a. trāſmutabitur de cōtiguitate in diſtantiam in tēpore. vel in inſtāti. Si in tēpore. ergo poſtq̄ꝫ perdiderit parteꝫ cōtiguitatis: adhuc habebit partem

eius

Marginal notes (left margin):

De vnioē forme ad māꝫ ꝛ ꝑtiū cōtinui adinuicē.

2. tex. cō. 5. vſq̄ꝫ ad. 14.

eius:ꝛ per ꝯñs poſtq̄ erit localiter ſepatum a corpore
cui eſt cōtiguū:adhuc hēbit ꝑtis contiguitatis:ꝛ ꝑ ꝯñs
erit contiguū illi:cū quelibet pars cōtiguitatis ſit con/
tiguitas:ꝯñter loquēdo ad illā imaginationē: vel ha/
bebit cōtiguitatē ꝛ nō erit contiguum:vtrūq; aūt erit
impoſe.Si vo corpus.a.trāſmutať a ſua ꝯtiguitate ad
diſtantiā in inſtanti:ſit illud inſtans.c.tunc.c.aut eſt in
ſtans:in quo incepit moueri.a.aut aliud:ſi illud:cū illō
fuerit vltimū ſue quietis:ꝛ per ꝯñs in quo vltimo fuit
contiguitas eius:ſequitur ꝙ in eodē inſtanti eſt:ꝛ non
eſt ſua contiguitas:ꝛ ſimilr ꝙ tunc eſt ſua diſtantia:qꝛ
omne qḋ tranſmutatur eſt in eo:ad qḋ p̄mo tranſmu/
T.c.40. tatum eſt 6°.phyſicoꝝ. In p̄mo aūt inſtanti ponitur
a.p̄mo tranſmutatū ad diſtantiā:quare ꝛc. Item ſeqť
ꝙ tunc nō eſt ſua diſtantia:qꝛ tunc eſt contiguū illi:ꝛ
ſic etiā cōtradictoria ſequunť.Si vo.c.ſit aliud inſtās:
vel eſt imediatū inſtans:in quo incepit motus:ꝛ illud
T.c.23.ꝛ 55. eſt impl'e 6°.phyſicoꝝ:vel eſt mediatū:ꝛ tunc ſequitur
ꝙ ꝑ totū tp̄s mediū:quo mouebať fit diſtās ſine diſtā
tia:ꝛ cū hoc ſemꝑ fuit contiguū corpori:a quo moue/
batur:que ſunt impoſſibilia:ꝛ cum hoc ēt ſequitur:ꝙ
erit dare p̄mā partē ſpacij acquiſitam per motū loca/
lem ſicut erit dare p̄mū inſtās:in quo diſtabit a corꝑe
quieſcente:cui eſt cōtiguū:qḋ ēt eſt impoſe:vt ibidē
6°.phy.tex.cō.46. ꝓbatur.❡10m medium ꝓbat de relatiuis fundatis in
numero:vt duplum:dimidiū:ꝛ hm̄ōi. Suppono inqt ꝙ
numerus nō diſtinguiť a reb9 numeratis.Itē ꝙ vnus
numerus eſt duplus ad aliū:vt quaternarius ad bina/
rium:ſumať ğ quaternarius hoīum:vel angeloꝝ exi/
ſtentiū in quattuor angulis mundi.Iſte vtiq; duplus
eſt ad binariū duorū ex ipſis:vel duoꝝ hic Pariſius
exiſtentiū:ſed nō eſt duplus per aliā entitatē illis inhe
rentē:ꝙ ſit dupleitas iuxta illum modum loquēdi:qḋ
pȝ:qꝛ aut illa entitas ſi eſt eſſet ſimplex:ꝛ tunc oporte/
bit:ꝙ ſit in quolibet illoꝝ quattuor:cū nō ſit ratio:per
quā ſit in vno potius q̄ in alijs:ꝛ ſic idem accidens nu/
mero ſm ſe totū eſt in diuerſis ſubiectis ſimul ꝛ maxie
diſtantibus:qḋ eſt impoſe per naturam.vñ Aug.9°.de
trinitate ca°.4°. dicit:ꝙ nullū accidens excedit ſubm
in quo eſt:nō enim vnius corporis poteſt eſſe:ꝛ alteri9
corporis.❡Preterea.Si entitas illa ſit ī quolȝ illorū
quattuor:quilibȝ eſt duplus ad binariū datum:ꝛ ſic
quilibȝ illoꝝ hominū vel angeloꝝ erit quattuor hoīes
vel quattuor āgeli:qḋ eſt abſurdū:vel illa entitas eſt
hñs partes:ꝛ tunc vel partes eiuſdem rōnis cum ſuo
toto.id eſt quarum quelibet eſt dupleitas:ꝛ tunc ſeqť
hoc inconueniens 2m ſicut prius:vel partes ſunt alteri9
rōnis a toto:ꝛ tunc vel omnes ſimul erunt in quolibȝ:
ꝛ idem ſequitur ſicut p̄us:vel vna erit in vno:ꝛ alia in
alio.Cōſtat autē ꝙ ille partes nō ſunt entitates abſo
lute ſm opinionem.ſunt ğ reſpectus:ꝛ nō niſi ad eūdē
terminū:ad quem eſt dupleitas:cuiuſmodi ſunt ꝑtes
vnius:aut ad duo eſt reſpectus ſubdupleitatis:ex quo
ſequiť:ꝙ ipſa dupleitas non eſt niſi ſubdupleitas:ꝛ ſic
non erit ſm ſe aliqua vna entitas:vel reſpectus alte/
rius rōnis a ſubdupleitate.gnimo cū tales ſubduplei
tates ſint inter ſe loco diſtantes:nec adinuicem conti/
nue vel cōtigue:ſequiť ꝙ ipſa dupleitas nō eſt aliquo
mō vna per ſe entitas numero nō plus q̄ illi quattuor
homines vel angeli:q̄ oīa repugnant imaginationi opi
nionis.❡Simili mō pōt argui de ꝯtinuo.verbi grā:
quadrupedali:qḋ eſt duplū ad cōtinuū bipedale:qm̄
talis dupleitas vť erit tota in quolibȝ parte:ꝛ ſic q̄libȝ
pars erit dupla ad illud bipedale:vel pars erit in ꝑte:ꝛ
tunc ſi ſint eiuſdem rōnis cum toto ſcȝ dupleitate:ſeq
tur idē.Si vo ſint alterius rōnis:ſequiť ꝙ dupleitas:
nihil aliud erit q̄ equalitas:ꝛ ſubdupleitas:ꝛ alij reſpe
ctus diuerſarū rationū:quibus alie partes ꝓportiona/
les referunť ad illud continuū bipedale:ꝛ cum hoc ēt
ꝙ ipſa dupleitas nō erit aliqua ꝑ ſe vna entitas.❡Et
eodē mō pōt ꝓbari:ꝙ equalitas numeri ad numerū:
vel magnitudinis ad magnitudinē nō eſt res ſuꝑaddi/
ta numero:vel magnitudini.❡11m mediū ꝓcedit de
relatiuis domini ꝛ ſerui.arguit enī ſic. Impoſſibile eſt
aliquem de nō domino fieri dominū:ꝛ aliquē de non
ſeruo ſeruū:nullo penitus q̄cq̄ agēte in aliquē illoꝝ.
ergo poſſibile eſt aliquē eſſe dominū ſine aliqua tali
entitate inherēte:que dicať dominiū:ꝛ ſimilr aliquē
eſſe ſeruū ſine aliqua tali entitate:que dicať ſeruitus:
ꝯña clara eſt:cū ſit īpoſſibile aliquā entitatē de nouo
eſſe in aliquo:ꝛ illi inherere:niſi aliquid agat in ipſo il/
lam entitatem:alioqn aliqd eſſet poſtq̄ nō fuit ſcȝ en/
titas illa:ꝛ nihil tñ eſſet efficiens ipſū.añs ꝓbať. Nā
poſſibile eſt:ꝙ fieret vna lex a deo:vel ēt per aliquē
aliū:qui facere poteſt:ꝙ quicūq; iniuſte ꝓximū vul/
neraret:ſi ſponte īfra decēniū ei nō ſatiſfaceret ꝓ offen
ſa:extunc eſſet ſeruus eius:q̄ leſus fuiſſet:qua lege fcā
ſi quis ſic vulneraret ꝛ infra decēniū non ſatiſfaceret:
completo decēnio nulla re mūdi agente quicq̄ in leſū
vel ledentē:leſus erit dominus:ꝛ ledens ſeruus. Non
enim poteſt aſſignari q̄cq̄:qḋ vel per ſe:vel ꝑ accidēs
aliquā entitatē cauſaret in alterū:vel vtrūq; coꝝ:nec
etiam in ſeipſos:qꝛ nō naturaliter:nā ꝛ omne totū de/
curſū decēnij nō minus cauſaſſent. Nec libere:qꝛ tūc
poſſent nō cauſare:ꝛ ſic hic poſſet nō eſſe ſeruus:tūc po
ſito caſu ꝛ ille nō dominus:qḋ eſt falſum. Simili mō
pōt ꝓbari:ꝙ nulla actione interueniente ſolo tempo/
ris lapſu actuali vel potētiali aliqs fieret de nō poſſeſ/
ſore poſſeſſor:ꝛ nūmus de nō p̄cio preciū:ꝛ ſic de mul/
tis alijs.❡12m mediū ē. Quia omnis entitas q̄ nō eſt
deus:referť ad deū ſicut cauſatū ad cauſam ſuā ꝓdu/
centem vel conſeruantem.ergo aliqua entitas eſt rela
tiua nō per entitatem ei formalr inherentē:ꝯña pȝ:qꝛ
ex oppoſito cōſequentis ſequiť:ꝙ ſit actualis infinitas
in relationibus creature ad deū ſe informantibus:qḋ
nō dicitur:vel ꝙ erit aliqua relatio:ꝛ aliqua entitas:q̄
nō refertur ad deū vt ad creantē vel cōſeruantē:qḋ re
pugnat antecedēti.añs autem pȝ per fidem:ꝛ per apo
ſtolum ad Ro.xi°.dicentem:ꝙ ex ipſo:ꝛ ꝑ ipſum:ꝛ in
ip̄o ſunt oīa.❡13m mediū eſt.Qꝛ ſi ſic:tūc omne agēs
in agendo pateref:qꝛ in ſe fieret aliqua noua entitas:q̄
non erat:ꝛ certe quicquid ꝓteruiter dici poſſit:nunq̄
realiter vitabitur:qn in deo dum nouiter creat:aliqua
entitas nouiter fieret:cum ipſe realiter ꝛ vere abſq; oī
oꝑe intellectus noſtri creet:ꝛ ſit creator:ꝛ cōſtat ꝙ nō
ad ſe:ſȝ ad creaturā. ❡Silr ſm ph̄m 5°.metaphiſice Tex.cō.20.
calefactiuum dicitur ad calefactibile:qꝛ poteſt:ꝛ pari
ratione productiuum ad ꝓducibile:ꝛ vniuerſaliter oē
potens ad ſuum poſſibile:ꝛ ſic erunt tot relationes in
quolibet productiuo ſimul actu:quot ſunt producibi/
lia:ꝛ tot ſimul erunt in materia quot forme ſucceſſiue
in ipſa generabiles:nā ꝛ illud eſt ſimul potēs produce
re:q̄uis forte nō poſſit omnia producere ſimul:ꝛ mate
ria lȝ non poſſit omnes formas ſimul recipere:tamen
ſimul eſt in potentia ad omnes:ꝛ vide ne vtrobiq; ſe/
quatur actualis infinitas relationū in eodem exiſten/
tium:qḋ nō placet.❡14m eſt.Qꝛ nō videtur qn deus
per ſuam omnipotentiam poſſit cōſeruare ſortem:qui
nunc eſt pater:ꝛ omnem entitatem exiſtentem in eo:ꝛ
annihilare platonem:qui nunc eſt eius filius:ꝛ omnē

entitatem ei inherentem: ⁊ tunc erit ſortes pater: quia tunc in eo erit paternitas ſicut nunc: ⁊ nullus erit eius filius: qđ implicat contradictionem: ⁊ ſimiliter paternitatem: que eſt in ſorte: poſſet ponere ſubiectiue in platone: ⁊ filiationem platonis in ſorte: cum vterqȝ ſit ſuſceptibilis talis forme ſm ſpēm: ⁊ tunc ſequitur: ꝙ plato erit pater ſortis: a quo fuit genitus: ⁊ ſortes erit filiꝰ platonis: qui tñ genuit platonem: nec ab eo ipſe fuit genitus: qđ implicat contradictionem. ¶ Contra ſecundā concluſionē arguit Aureolus multipliciter. Dicit enim ex allegatis ibidem; ⁊ in 3ª cōcluſione ſequi: ꝙ ſanctus Tho. itendit ꝙ ideo deus nō refertur ad creaturam relatione reali: qꝛ deus ⁊ creatura non ſunt ifra idē genus: quia diuina eſſentia eſt illimitata. ¶ Et dicͭ ꝙ hoc intendit ſanctus doctor: cum dicit ꝙ inter illa q̄ non ſunt eiuſdem ordinis nō eſt mutua relatio realis. Contra hoc igitur arguit primo ſic. Illimitatio diuine eſſentie nō tollit rationem fundandi relationem realem ad creaturas: imo eaȝ pro cauſa inducere: eſt facere nō cauſam cauſam: illud enim nō impedit illimitatio: cuius videtͬ eſſe cauſa ⁊ rō: ſȝ ꝙ aliqđ fundet reſpectus exceſſus infiniti ad creaturaȝ cauſa videtͬ illimitatio. q̄uis enim perfectio limitata: ſi maior eſt: dicatͬ excedere minorem: nihilominus illimitata perfectio multo perfectius omnem aliam perfectionem p̄cellit: vñ cum excedentia ſit quidā reſpectus: pȝ ꝙ illimitatio eſt ratio fundandi aliquem reſpectum. ergo illimitatio non eſt cauſa: ꝙ deus nō referatur aliqua relatione reali ad creaturam. ¶ Et ſi dicatͬ: ꝙ illimitatio eſt fundatiua reſpectus excedentie: īpedit tñ ꝙ ille reſpectus ſit realis. Nō valet quideȝ: qꝛ petitͬ principiū: nec apparet ꝙ illimitatio repugnet reſpectui reali. ¶ 2º ſic. Sicut ſe habet reſpectus realis ad hoc: ꝙ extrema ſint infra eundem ordinem realiter: ita ſe habet reſpectus rōnis ad hoc: ꝙ ſint extrema infra eundem ordinem ſm rationē vel intellectū: ſed reſpectus rōnis nō exigit: ꝙ extrema ſint infra eundē ordinē ſȝ itellectū: qꝛ ſm iſtos deus refertur ad creaturas relatione rationis: nec tñ eſt vnq̄ȝ infra eundem ordinem: qn ſemper intellectus concipiat ꝙ deus eſt illimitatus: nec eſt coordinabilis creature. ergo nec reſpectus realis impeditur per illimitationē alterius extremi: aut ꝓpter hoc ꝙ extrema ſunt extra ordinē. ¶ 3º. Sicͭ deus eſt extra ordinē creature ꝑꝑ ſui illimitationē: ita creatura eſt extͬ ordinē dei ꝑꝑ ſui limitationē: ſȝ hoc nō obſtante creatura realiter refertͬ ad deū. ergo nō obſtante illimitatione diuina poterit deus referri realiter ad creaturas. ¶ 4º ſic. Manente eadē cā manet idem effectus: ſed cauſa ꝙ relationes dei ad creaturas nō ſunt reales eſt hec: ꝙ ſcȝ relationes creature ad deū fundātur ſupra modū: quem accipiūt a deo: qui in deo nō eſt: qꝛ nō cōſequitur moduȝ perfectum ſm quem deus operatur: eodem autem modo reperimus in omni cauſa equiuoca: effectus nāqȝ equiuocus nō adequat cauſaȝ ſuā: nec cōſequitͬ modū perfectū ſue cauſe: calor enim genitus nō adequat virtutē ſolarem: ⁊ tamen conſtat ꝙ relatio producentis ad productum fundatur in ſolo reſpectu inferiorum. ergo realis relatio nō impeditur ex hoc ꝙ fundamentuȝ eius imperfectiori modo reperitur in vno extremoꝝ: ⁊ perfectiori modo in alio: ſeu eminentiori. ¶ 5º ſic. Licȝ in relationibus equipantie requiratͬ: ꝙ illud ſuper qđ fundatur relatio reperiatur in vtroqȝ extremo: ſicut equalitas exigit quantitateȝ: ⁊ ſimilitudo qualitatem: ſicut equalitas exigit quātitatem in quolibet extremorū: hoc tamen non exigunt relationes ſuppoſitionis ⁊ ſuppoſitionis: ſed relatio ꝓducti fundatur ſuper potentiam paſſiuā: relatio vero producētis ſuper potentiā actiuā: potentia vero actiua paſſiue opponitur: nec ſunt eiuſdem ordinis: quinimo mutuo ſe excedunt: cum agens ſit preſtantius paſſo: ſȝ hoc non obſtante relationes ſuperpoſitionis ſunt reales. ergo relationes dei ad creaturam: que ſunt relationes ſuperpoſitionis: poterunt eſſe reales: dato ꝙ eſſentia diuina fundans eas excedat creaturā: nec ſit eiuſdē ordinis cum ea. ¶ 6º. Qꝛ exemplum qđ adducitur de ſcientia ⁊ ſcibili: ꝙ ſcȝ fundamentū relationis non reperiatur in vtroqȝ extremo: ſed tñ in anima vel ſcientia: nō videtur verū: quia ſicut ſcientia eſt fundamentum ſui reſpectus: ſic res per ſuam actualitateȝ videtͬ fundamentum ſcibilitatis: hoc tamen non obſtāte ſcibile ad ſcientiam non refertͬ. ergo non ex hoc ſolo tollitur: qꝛ relatio aliqua nō ſit realis: ꝙ fundamentū non reperitur in quolibet extremoꝝ. ¶ Et confirmatur. Quia in deo eſt fundamētū veri dominij: ⁊ vere auctoritatis: vnde non apparet quin relatio dominij ⁊ ꝓducentis ſit realis in eo. ¶ Contra tertiam cōcluſionem arguit Grego. ⁊ p̄mo loco probat: ꝙ deus eternaliter referebatur ad creaturam: que nō erat. Et arguit primo ſic. Deus ab eterno fuit realiter creatiuus ⁊ preſcius. ergo ab eterno realiter referebatur ad creabilia ⁊ p̄ſcita. ꝯña patet: qꝛ creatiuus ⁊ preſcius hoc ipſa que ſunt ad aliud ſunt. añs certum eſt: qm̄ ſm fidem conſtat ꝙ fuit creatiuus ⁊ p̄ſcius: ꝙ aūt realiter: nō eſt dubiuȝ: cū nulla aīa ab eterno fuerit: que cognouerit deū. ¶ Nec valet dicere: ꝙ ab eterno deus cognouit ſe creatiuum ⁊ preſcium: qꝛ iſtud non tollit quin fuerit realiter creatiuus ⁊ preſcius nō ad ſe ſed ad creaturaȝ creabilem ⁊ preſcitaȝ: alioqn eque faciliter diceretur: ꝙ deus pater nō referebatur ad filium realiter: nam ſemꝑ nouit ſe patrem. ¶ Et ſi dicatur: ꝙ lȝ nouerit ſe patrem: nō tñ per hmōi noticiam fecit ſe patrem: ⁊ ideo nō ſm rationem: ſed realiter referebatur ad filiū: ſicut in ꝓpoſito. ¶ Diceretͬ ꝙ nec ꝑ illaȝ noticiā: qua nouit ſe creatiuū fecit ſe creatiuum: nec ideo fuit creatiuus vel preſcius: quia nouit ſe creatiuum vel preſcium: quapꝑ ſimiliter ſequitur ꝙ realiter referebatͬ ad creabile vel preſcitū. ¶ 2º loco ꝓbat: ꝙ deus realiter referatur ad creaturā ex tempore. arguit igitur p̄mo ſic. Nam conſtat ꝙ ex tempore: ſeu de nouo deus eſt creans ⁊ dñs creature: ⁊ vt ſic refertur ad creaturam ex tempore: vt dicit Aug. 5º. de trinitate. caº. vlt. ⁊ hoc non eſt per operationem aīe: quia ſiue anima deum intelligat ſiue non: non minus ipſe eſt creans ⁊ dominus. ergo realiter refertͬ ad creaturā ex tempore. ¶ Confirmatur. Qꝛ ſi ſolum ſȝ rōnem refertur: aut hoc eſt ideo: qꝛ ipſe nō eſt dñs: vel creator: niſi per operationē aīe: qđ nullus catholicus diceret: aut quia ⁊ ſi abſqȝ operatione anime ſit dñs ⁊ creator: nō tñ abſqȝ operatiōe aīe eſt relatiue dñs; aut creator: ⁊ iſtud implicat cōtradictioneȝ manifeſtā: qm̄ cōtradictio eſt dicere: ꝙ aliqs ſit dñs: ⁊ nō ſit dominꝰ alterius: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nō ſit relatiue dñs. Si nō: ſine operatione anime eſt dñs: ⁊ ſic ſine operatione aīe eſt dominus: ⁊ nō ſine operatione anime eſt dominus: que manifeſte contradicunt. ¶ Eodē modo pōt ꝓbari: ꝙ ab eterno realiter referebatͬ: ſuppoſito ſm fidē ꝙ eternaliter fuerit preſcius: qꝛ ſine operatione anime fuit p̄ſcius: ⁊ nō potuit eſſe preſcius niſi relatiue: ſcientia enī ⁊ preſcientia: diſpoſitio ⁊ prouidentia: ac predeſtinatio ſunt ad aliquid: ſicut dicit Hugo de ſacramentis. liº p̄. ꝑte 2ª. caº. 14º. ⁊ vbi nō diceret: adhuc de ſe pȝ. ¶ Preterea arguit

Utrum deus eternaliter referebatur ad creaturas q̄ non erant.

Utrum realr referatur ad creaturaȝ ex tempore.

terea arguit̄ ſic. Juxta cōem modū loquendi quecūqꝫ
relatio cōſequitur extrema ex natura rei ſine conſide-
ratione intellectus eſt realis: hoc pꝫ per alios cōmuni-
ter: nam eam in propria forma ponit Scotus in 30. di-
ſtinctione. Omnes etiam cōiter ponentes relationes
rōnis dicunt eas conſequi actuꝫ intellectus: ⁊ aliter nō
habere eſſe: ⁊ ſi nullus diceret: ꝓpoſitio pꝫ de ſe: alias
quelibet relatio realis poſſet dici rationis: ſed aliqua
relatio dei ad creaturam cōſequit̄ ſua extrema .ſ. deū
⁊ creaturas ex natura rei ſine cōſideratione intellect⁹.
ergo ⁊c̄. minor declarat̄: nā poſitis deo: ⁊ lapide: ⁊ nulla
conſideratione intellectus exiſtente deus eſt diſtinct⁹
a lapide: ⁊ cauſa: ⁊ dominus eius: ac per hoc iuxta illuꝫ
modū loquendi ꝯſequitur diſtinctio dei a lapide: ⁊ cā-
litas ⁊ dominiū: ⁊ certe non minus q̄ꝫ cōſequat̄ diſtin
ctio lapidis a deo: ⁊ ſeruitus. ¶ Et ſi diceret̄: ꝙ deus
eēt diſtinctus abſqꝫ diſtinctione: ⁊ dominus abſqꝫ do-
minio. ¶ Eadē facilitate dici poſſet: ꝙ lapis eēt diſtin
ctus: ⁊ cauſatus: ⁊ ſeruus: vel poſſeſſio ſine diſtinctione
⁊ dominio: ⁊ alijs relationibus. ¶ Preterea. Excluſa
omni conſideratione intellectus humani natura hū-
na eſt vnita verbo in xpo. ergo excluſa omni cōſidera-
tione anie verbū eſt vnitūꝫ humane nature: ⁊ pꝫ ꝯña:
qꝛ impoſſibile eſt aliquid eſſe vnitū nō vnito: vnitum
enim vnito vnitū eſt. cū g͂ omne vnitū referat̄ ad vni
tū: ſequit̄ ꝙ verbū excluſa omni cōſideratione anīe: ⁊
per ꝯñs realiter referatur ad materiam ſibi vnitam.
¶ Preterea. Spiritus ſanctus temporal'r eſt datus ⁊
donatus creature: nec in hoc eſt neceſſaria conſidera-
tio anime noſtre: cum etiaꝫ pueris detur in baptiſmo:
⁊ datum ⁊ donatum relatiue dicuntur: ſicut patet per
Aug. 5° de trinitate. ca°. 15°. ¶ Preterea. Si hoc debe-
ret negari: aut hoc eſſet ꝓpter auctoritatem eccleſie:
vel ſcripture ſacre: aut alicuius ſancti: vel famoſi ph'i:
aut ꝓpter cogentem rationē ad oppoſitū: ſed nec etiaꝫ
alicubi dicit̄ oppoſitū: nec in tota ſacra ſcriptura: aut
doctrina: cuiuſq̄ꝫ ſancti auctoritas reperit̄ ad oppoſitū
quam vnq̄ꝫ viderim: vel audierim: inuenietur autem
frequenter in ſcriptura: aut in dictis ſanctoꝝ: ꝙ deus
eſt omnipotens: creator: ⁊ dominus: ⁊ plura alia: q̄ de-
notant eum ad creaturam referri: ⁊ nullibi dicit̄ ꝙ ſꝫ
rationeꝫ tm̄ ſit dominus: vel omnipotens: aut creator:
⁊ eſt ſatis mirabile ſit intentio fuiſſet Aug. ꝙ ſoluꝫ ſm
rationem deus refert̄ ad creaturā: q̄n̄o in 5° de trinita.
vbi hanc mām̄ tractat ⁊ determinat: ⁊ arguit contra
Cōmentatorē: ⁊ ſoluit: nunq̄ꝫ iuuat ſe per hoc ſcꝫ: ꝙ ſꝫ
rationē tm̄ refert̄. ¶ Ideꝫ pꝫ de Anſelmo monol'. 25°.
Item nec ph'us nec Cōmentator hoc dixerunt: cum tm̄
dicerent deum eſſe principium: ⁊ motoreꝫ: ⁊ cauſam fi
nalem aliorum: de alijs vero philoſophis antiq̄s: vel
modernis nō eſſet multum curandum: cum coꝝ non
ſint multum celebres auctoritates. non tamen adhuc
aliquem vidi ad hoc allegari: demuꝫ nec aliqua ratio
cogens eſt ad hoc: ſicut clare patet ſoluēdo eas. ¶ Ad
primū Aureoli contra primam cōcluſioneꝫ dicitur: ꝙ
reſponſio ibidem data per arguentem poſita euacuat
argumentum. ¶ Et ad primā replicam cōtra reſpon-
ſionem factaꝫ dicit̄: ꝙ duplex eſt poſterius. Quoddaꝫ
qđ ꝑ ſe originatur a priori: ⁊ ad eſſe iſtius deus non pōt
velle non influere ſi influat ad eſſe prioris: ſicut exem-
plificatum eſt de ſubiecto: ⁊ ꝓpria paſſione: vt de anīa
⁊ de ſuis potentijs. Aliud eſt poſterius: qđ nō per ſe ori
ginatur a priori: ⁊ de tali poſteriori non loquor in ꝓpo
ſito: ſed de primo. Verūtamen iſta originatio melius
dicit̄ quedā ſequela: vel effluxus q̄ꝫ cauſatio: aut origi

Ad primum Aureo. ꝯtra primam concluſionem.

natio ſcꝫ relationis a fundamento: vtpote ſimilitudīs
ab albedine. ¶ Ad ſcđam replicā negatur maior: ſicut
enim nulla res pōt ſeparari ab illo: a quo depēdet eēn-
tialiter: ſicut cōpoſitum a mā vel forma: ita nec poteſt
ſeparari ab illo: qđ eēntialr cauſat. id eſt ex ſuis eēntiali-
bus principijs: vel ex hoc qđ eſt tale: ſicut materia vel
forma vnite: qꝛ neceſſario cauſant compoſitū: non pñt
eſſe ſine compoſito. Similiter nec ſubiectū a propria
paſſione. nunc auteꝫ licꝫ albedo vnica nō ſit cauſa eēn-
tialiter cauſans ſimilitudinē: due tn̄ albedies ſunt ſuf-
ficiens nālis ⁊ eſſentialis cauſa relationis: que dr̄ ſili-
tudo. ¶ Qꝛ eniꝫ relatio vel hitudo nāliter ſequat̄ po-
ſitionem ſui fundamenti: ⁊ termini teſtatur ſanctus
Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. ad 5m vbi dicit: ꝙ ad
ꝓductionē quantitatis ſequit̄ habitudo naturalr: ⁊ ad
ꝓductioneꝫ ſube create ſequit̄ naturaliter relatio: quā
importat creatio paſſiua. ¶ Ad tertiā replicam pꝫ: ꝙ
ſicut deus nō poſſet vnire formā māe informatiue: qn
ſtatim ſequat̄ tertia entitas a mā ⁊ forma diuiſim: ⁊
coniunctiꝫ ſumptis diſtincta: nec poſſet annihilare cō
poſitum remanente vnione forme ad mām: ita ſimili
tudo nō pōt annihilari remanentibus albedinibus: qn
ſi deus annihilaret illā ſimilitudinē ſtatiꝫ ſequat̄ alia:
vel nō remanēt ille due ſimilitudines in ſua dualita-
te: qꝛ neceſſario ad poſitionē forme albedinis ſub du-
plici eſſe ſequit̄ relatio ſimilitudinis: eſt enim ʼrerum
differentium eadeꝫ qualitas. ¶ Et dico ad ꝓbationē:
ꝙ deus eſt in infinitum potentior ad annihilanduꝫ re
lationeꝫ q̄ꝫ creatura ad cauſandū illā: ſed deus nō pōt
annihilare rem ponendo eam: cū aūt ponit albedineꝫ
ſub duplici eſſe: ponit ſilitudinē ⁊ relationē in actu: vñ
ꝓtunc nō vult: nec pōt velle eā annihilare: niſi vellet
annihilare diffinitū ponēdo eius diffinitionnē: qđ im-
plicat ꝯdictionē. ¶ Illud aūt qđ addit̄ ſcꝫ ꝙ deus ni
tatur ex vna pte ad annihilādū: ⁊ albedo ex alia ad ꝓ-
ducendū: fantaſticū ē: nō. n. de⁹ nitit̄ ad ponēdū actu
ꝯdictoria. ¶ Ad aliud qđ querit an albedo cauſet ſili
tudinē effectiue: aut ſubiectiue tm̄: dico ſm ſcm̄ docto
rem de potentia dei. q. 7. arti. 8°. ad 5m. (Cauſa habitu-
dinis inter duo eſt aliqđ inherens vtriqꝫ: ⁊ accipit ſa-
tis large inherentiam ꝓ omni inexiſtentia forme: vel
actus ſubalis: aut accidētalis.) Dico igit̄: ꝙ cā' efficiēs
ſimilitudinis pma eſt illud: qđ cauſat vtrāqꝫ albedinē
vel vnā illaꝝ: naꝫ eadē actio terminat̄ de per ſe ad ab-
ſolutū: ⁊ ex ꝯñti ad relationē: ſed cauſa efficiens ꝓxia
eſt ſuum fundamētū ⁊ terminus: ⁊ hec cauſatio nō eſt
per trāſmutationē: ſed ꝑ ſimplicem emanationē: non
ſolum aūt fundamentū eſt cauſa effectiua relationis:
imo ⁊ formalis quodāmō: cū relatio ab extremis ſpēꝫ
recipiat: vt pꝫ 5° metaphiſice. ¶ Ad 2m principale ne-
gatur ꝯña: dico eniꝫ ꝙ totius ad ſuā partē nō eſt actua
lis realis relatio: niſi pars habeat ſuum ꝓpriū eſſe: ſic
contingit in toto: qđ eſt numerus qnqꝫ lapiduꝫ ⁊ hꝫ: ⁊
iō argumentū nō ꝓbat infinitatē relationū in actu: qꝛ
relatio in actu req̄rit in actu duo extrema ſm ꝙ dicit
ſcūs Tho. ꝑ ſen. di. 30. q. i. arti. ꝑ. pars aūt totius ꝯtinui
nō habet ꝓpriū eſſe actu: ſed oēs partes ſunt ꝑ eſſe tō-
tius: vt idem dicit 3° parte. q. 90. arti. ꝑ. Et 3°. ſen. diſ. 6.
q. 2. arti. 3°. ¶ Ad 3m pncipale pꝫ ꝑ idē. Et cū vult impro-
bare reſponſioneꝫ datam: dico ꝙ ꝓbatio iſta falſo ini-
titur fundamento: ⁊ male probato: ſcꝫ ꝙ numerus ſit
in ſola anime apprehenſione: vt alias dictū eſt. ¶ Ad
ſecūdaꝫ replicam dr̄ eodem mō: ꝙ eidem falſo funda
mento innititur. ¶ Ad 4m principale dico: ꝙ ibi multa
falſa aſſumit. Primo ꝙ ſimilitudo nō ſit niſi vnitas ⁊

Poſitionem fundamenti relatio nālr ſequitur.

Diſ. 24. contra ꝑm 4° loco.

indiuiſio:licꝫ enim ſimilitudo ⁊ equalitas ſupponant indiuiſionem in ratione qualitatis vel quantitatis:tñ nõ ſunt ẽẽntialr̃ indiuiſio:ſed habitudo poſitiua.2° falſum eſt:ꝙ indiuiſio illa:quã ſupponit ſimilitudo:fundet̃ in apprehenſione:dico enim ꝙ fundat̃ in nã cõi qualitatis:vtpote albedinis:nõ ꝙ ſit indiuiſio ſm eſſe albedinis:ſed ſm rõnẽ eius:qꝛ ſilitudo requirit indiuiſionẽ forme q̃tũ ad rõnẽ:ſed requirit diſtinctionẽ ſm eſſe illius:vt pꝫ diffiniendo eã:⁊ ſilr̃ equalitas. Et cum ꝓbatur oppoſitũ:dr̃ ꝙ ſenſus nõ ꝓprie apphẽdit relationes ſm ꝙ dicit ſanctus Tho.4°.ſen.diſ.27.q.i.art.p̃.queſtiũcula p̃ma:ſed bñ apprehendit cauſas relationum:dato tñ ꝙ ſenſus apprehendat iſtas habitudines eodem mõ ꝯcedit̃:ꝙ ſenſus apprehendit negationes ꝑ accidẽs:ſicut viſus apprehẽdit tenebrã:naturã autẽ cõeꝫ albedinis concedo ꝙ ſenſus apphendit:nõ tñ in ſui cõitate:ſed in ſuis indiuiduis:vle enim cognoſcit̃ per ſenſum vno mõ:⁊ alio modo nõ:vñ ſcũs Tho.p̃ 2e.q.29.arti.6°.dicit.(De vli contingit loq dupliciter:vno mõ ſꝫ ꝙ ſubeſt itentioni vniuerſalitatis:alio mõ aũt de natura:cui talis intentio attribuit̃:alia eniꝫ eſt cõſideratio hois vniuerſalis:⁊ alia hois in eo ꝙ hõ.ſi igitur vle accipit̃ p̃mo mõ:ſic nulla potentia ſenſitiue partis:nec apprehenſiua:nec appetitiua põt in vle:qꝛ vle fit per abſtractionẽ a mã indiuiduali:in qua radicat̃ ois virtus ſenſitiua:põt tñ aliqua potentia ſenſitiua ferri in aliqd vlr̃:ſicut dicimus ꝙ obiectũ viſus eſt color ſm genus:nõ qꝛ viſus cognoſcat coloreꝫ vlem:ſed quia color ſit cognoſcibilis a viſu:nõ conuenit colori inq̃tũ ẽ hic color:ſꝫ inq̃tũ eſt color ſimpliciter.) Hec ille. ¶ Quicqd aũt ſit de hoc:vtrũ ſenſus apphẽdat relatiões vel negatiões vel vlia ꝑ ſe:aut ꝑ accñs:ſuffic̃ ꝙ apphẽſio ſenſus ſit occaſio apphẽdẽdi talia ꝑ intellectũ:ſicut eſt de apprehenſione ſube. Dico igit̃:ꝙ ſimilitudo fundatur in vnitate nãe cõis cõicante diuerſitate ſuppoſitoꝝ nãe:ita ꝙ diuerſitas ſuppoſitoꝝ ⁊ vnitas nãe concurrunt ad fundandũ ſimilitudineꝫ:ſed vnitas nãe eſt fundamentũ p̃ncipaliter:⁊ diuerſitas ſuppoſitoꝝ eſt cã:ſine qua nõ fundat:illa aũt vnitas:cũ nõ ſit quid ꝑpoſitiuũ:nõ eſt incõueniẽs:ſi fundat̃ in rebus diſtinctis:nõ enim eſt vnitas ꝑfecta in actu:ſed eſt vnitas qualeꝫ hꝫ vle extra aiam.ſ.aptitudinalis:⁊ in nã diſpſa in multis habente illã vnitatẽ talem qualẽ fundat̃ ſilitudo vel equalitas. ¶ Ad 5m principale dico:ꝙ fundat̃ in falſo fundamẽto:ſcꝫ ꝙ duplicitas ſit ſũmatio ⁊ numeratio aĩe:iſtud eñi negat̃:nulla enim ſũmatione anĩe exiſtente:aut numeratione:adhuc eſt vera duplicitas actu in re:⁊ actualis numerus:licꝫ arguens oppoſitum opinet̃:licꝫ falſe ⁊ ꝯñter totus ꝓceſſus:qui fundatur in illa opinione falſus eſt:⁊ inanis. ¶ Ad 6m cõſimiliter negatur:ꝙ multiplicitas ſit ſolum in apprehenſione anime:vel ꝙ ſit ſũmatio aĩe:ſicut nec duplicitas:q̃ eſt ſpecies multiplicitatis:multiplicitas enim eſt nomẽ relationis cõe ad duplicitatẽ:triplicitatẽ ⁊c̃. ¶ Ad 7m negat̃ minor:dico eniꝫ ꝙ paternitas hꝫ ꝓductiuũ in reꝝ nã:ſcꝫ ipſum patrem:qui per ſe ⁊ directe ꝓducit filium:⁊ conſecutiue ꝓducit in ſe paternitatem:⁊ in filio filiationeꝫ p̃ncipalr̃. Dico tñ ꝙ filius cõproductus cõproducit vtrãqꝫ:licꝫ nõ ita p̃ncipaliter:relatio enim acqritur acquiſito aliquo abſoluto in aliquo extremoꝝ relationis:illud ergo qd̃ cauſat illud abſolutũ eſt p̃ncipalis cauſa vtriuſqꝫ relationis:ſed correlatiuũ eſt concauſa illoꝝ. ¶ Et cũ ꝓbatur ꝙ paternitas nõ ꝓducat̃ a patre:dico ad primaꝫ ꝓbationem:ꝙ nõ ſequit̃:ꝙ relatio ſit per ſe terminꝰ ꝓductionis:ſed ſolũ conſecutiuus ad per ſe terminũ:q eſt abſolutus loquendo de ꝓductione pr̃is:vel ignis generantis. Si aũt loquaris de ꝓductione:qua filius cõproducat illas relationes:dico ꝙ quo ad pullulationẽ relationũ pr̃nitatis:⁊ filiationis productio filij:⁊ ꝓductio patris:ſcꝫ qua pater ꝓducit:cõputantur vna ſufficiẽs relationũ originatio:cõſtat aũt ꝙ actio patris terminatur ad abſolutũ ꝑ ſe:⁊ ꝯſecutiue ad relationes:ita ꝙ talis eſt ordo:ꝙ actio gñãntis hꝰ prius natura terminatur ad abſolutũ:⁊ ſimul tẽpore:ſed poſterius nã gñantis actio cũ actione geniti quaſi vna actio terminant̃ ad relatiões. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ ſꝫ phꝫ ⁊ Cõmẽtatorẽ p̃ celi.cõm.i5. Relatiões qñꝫ ſũt ⁊ qñꝫ nõ ſũt:nec tñ ꝓprie gñãnt̃:aut corrumpunt̃. Et 5°.phyſicoꝝ cõmẽto.10.dicit ꝙ ad relationẽ nõ eſt motus niſi ꝑ accñs:ita in ꝓpoſito nõ opꝫ eſſe ſollicitum de ꝓductiuo relationis:qꝛ ipſa nõ ꝓducit̃ ꝑ ſe:ſed valde ꝑ accñs:quia cõſeqt̃ ad ꝓductionẽ alicuius abſoluti in eodẽ ſuppoſito:vel qñqꝫ in alio ſuppoſito:⁊ ideo de talibus nõ eſt incõueniens:ꝙ idẽ cauſet in ſe tales relationes. ¶ Ad tertiã probationẽ negat̃ ꝯña:nõ enim oẽ ꝓducens hꝫ relationem realem ad ſuũ ꝓductum:⁊ ideo nõ oportet ꝙ oẽ ꝓducens imprimat in ſeqd reale. ¶ Ad illud qd̃ dr̃ de filio dico:ꝙ filius nõ imprimit in patreꝫ relatiõeꝫ quaſi cauſa totalis:ſed non eſt incõueniens:ꝙ pater ⁊ filius:vel generans ⁊ genitus cõcurrãt in virtute vniꝰ cauſe emittentis duas relationes:quarum vna eſt in patre:alia in filio:ſꝫ vt dictũ eſt:pater ſit in hoc p̃ncipalior:qꝛ ꝓducit abſolutũ:ad qd̃ conſequit̃ relatio:filius aut nõ:nec tñ oportet ꝙ actio:qua filius emittit illas relationes ſit aliud ab alijs relationibus ſm rem:ſꝫ ſola ratiõe. ¶ Cũ aũt dicitur ꝙ actio patris nõ attingit aliquid qd̃ ſit in pr̃e:concedo loquẽdo de abſolutis:negatur tñ de relatiuis. ¶ Et cũ dicit̃:ꝙ actio patris nõ eſt in pr̃e:ſed in paſſo:dico ꝙ actio dicit duo:ſcꝫ tranſmutationẽ cũ relatione:q̃ quo ad p̃mũ eſt ĩ paſſo:quo ad 2m eſt in pr̃e. ¶ Ad ſcḋam formã ibi factaꝫ negat̃ minor:ſcꝫ ꝙ fundet̃ ſuper nihil:dico enim ꝙ pr̃nitas fundat̃ ſuper potẽtia gñãtiua:ſed actus illius potẽtie ſcꝫ gñãre eſt rõ fundandi illã relationẽ:quo ad p̃ncim:ſꝫ nõ quo ad eius ꝑmanentiaꝫ:de hoc tñ dicetur qõne ſequenti in ſolutione argumentoꝝ cõtra tertiam ꝯcl̃onem. ¶ Ad tertiã formã negatur añs:vbi eſt ꝓductio cum tranſmutatione:ꝓducere enim ⁊ ꝓduci preter relationes illas implicant motũ vel tranſmutationẽ:vt prius dictũ eſt. ¶ Sed vtꝝ inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ ſint alie relationes preter illas:quas important ꝓducere ⁊ ꝓduci:credo ꝙ ſic:qꝛ relatio quã importat ꝓducere habet pro fundamẽto ipſum producẽs:vel potentia eius:⁊ habet pro termino motũ:aut mutationem:relatio v̾o quam dicit produci:ſeu gñãri fundatur in motu:⁊ terminat̃ ad agens:alie autem due relationes ſunt inter producens ⁊ productũ:vt paternitas ⁊ filiatio:⁊ vna eaꝝ fundat̃ in producẽte:⁊ terminatur ad ꝓductum.alia v̾o ecõtra:ſꝫ vbi eſt productio ſine tranſmutatione:ſicut in diuinis:vel in creatione rerũ nõ ſunt alie relationes inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ niſi q̃ importantur ꝑ ꝓducere ⁊ ꝓduci:de hoc tñ videbitur in 2°. ¶ Ad 8m p̃ncipale dicit̃:ꝙ relatio dominij cõſequitur potentiã cohercẽdi ſubditos.vñ ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.7.arti.10.ad 4m.(Hoc nomen (inqt) dñs tria in ſuo intellectu includit:ſcꝫ potẽtiã cohercẽdi ſubditos:⁊ ordinem ad ſubditos:qui cõſequit̃ taleꝫ potentiaꝫ:⁊ terminationeꝫ ordinis ſubditoꝝ in dñm.) Hec ille. ¶ Et cum arguens ꝓbat oppoſitũ:ꝙ hꝰ potentia non

ſufficit

Pater ſeu agẽs in ſe paternitatẽ producat p̃ncipaliter filiꝰ v̾o coproducit.

In reſp. ad p̃mã impro. dubiũ an inter ꝓducẽs ⁊ ꝓductum ſint alie relationes.

diſ.1.q.2.4 reſp.

ſufficit negatur. Et cū probat hoc: q: multi pollentes intellectu ꝛc. dico ꝙ aptitudo nālis ad regendū nō fundat relationē hꝫ: ſed potentia cohercēdi: ꝛ quicūqꝫ hꝫ illam reſpectu alicuius eſt eius dominus. Unde autē veniat illa poteſtas an veniat a nā: vl ab electiōe: aut voluntate: nō curo: ſed dico ꝙ ſi veniat a nā fundat relationē realē in creatis. Si aūt ex ſola voluntate: dico ꝙ erit relatio rōnis: q: deus non ordinat̄ ullo mō ad creaturas: reſpectu quaꝝ dicit̄ dn̄s realis: vn̄ de potentia dei. q. 7. ar. xi: ad 3ᵐ dicit ſcūs Tho. (Sicut (inqt) aliquid eſt idē ſibi realiter: ꝛ non ſolū ſm rōnē: lꝫ relatio ſit tm̄ ſm rōnē ꝓpter hoc ꝙ cā relationis eſt realis ſcꝫ unitas ſubſtantie: quā intellectus ſub relatione intelligit: ita poteſtas cohercendi ſubditos eſt in deo realiter: quā intellectus itelligit in ordine ad ſubditos ꝑ ordinē ſubiectorū ad ipſam: ꝛ ꝓpter hoc dr̄ dn̄s realr̄: lꝫ relatio ſit rationis tm̄: ꝛ eodē mō apparet ꝙ eſſet dn̄s nullo intellectu exiſtente.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē: quam ibidem facit arguēs pꝫ qd dicendū: ꝙ aīs eſt falſum: ſcꝫ ꝙ actus inter dn̄m ꝛ ſeruū ſint relationes dominij: ꝛ ſeruitutis quocūqꝫ mō cōſiderent̄. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ reſponſio ibidē data ſufficit: dictum enī eſt prius ꝙ relatio realis actualis exigit duo extrema exiſtere actualiter: dicit enim ſcūs Tho. de veritate. q. 4ᵃ. arti. 5°. ad pͥmū: ꝙ reſpectus q cōſequit̄ actus aīe dicunt̄ reſpectus habituales: q: voluntas ꝛ intellectus pñt eſſe etiā de illo: qđ nō eſt actu exñs: ꝛ ſicut dicit̄ de actibus aīe: cuiuſmodi ſunt viſio: volitio: cognitio: ita cōſimiliter diceret de habitibus. cū nō plus dependeat habitus ab obiecto ꝙ̄ actus. ¶ Et cū ꝓbat̄ oppoſitū: dico ad pͥmā ꝓbationē: ꝙ ſcīa de preteritis q̄ ſciūtur eſſe pterita nō eſt verior ipſis preteritis exñtibus ꝙ̄ nō exñtibus: ſed ſcīa: q̄ pñtia cognoſcunt̄: quo ad ſuam actualē exiſtētiā variat̄ rebus nō exñtibus: imo eſt falſa: ſicut enim dicit ſcūs Tho. de veritate. q. 2. ar. 13°. (Ex pte rei cognite ſcīa variat̄ ſm veritatē ꝛ falſitatē: q: eadē exiſtimatione manēte ſi res mutet̄ erit exiſtimatio falſa: q̄ prius fuit vera.) Hec ille. ¶ Et accipit ſciam large ꝑ oī cognitione: dico enim ꝙ cognitio: q̄ cauſat̄ a re cognita imediate realr̄ refert̄ ad illā rem ꝙ̄diu res eſt: ꝛ hoc relatione effectus ad cauſam: ſi aūt loquamur de relatione menſurati ad menſurā: ſic dico ꝙ ſcīa realiter refert̄ ad ſcibile ꝙ̄diu ipm̄ eſt: ꝛ hoc ſi ſit cognitio rei quo ad ſuū eſſe: ſi aūt eſt cognitio rei quo ad ſuā rōnē vlem: ꝛ pdicata illi rōni ꝯuenientia: dico ꝙ relatio ſcientie ad ſcibile eſt ſolū relatio rōnis: ꝛ de tali arguit aduerſarius: ſed nō de pͥma: ideo verū concludit: ſed nō cōtra nos: talē enī relationē hꝫ ſcīa ad obiectū ſiue exiſtat: ſiue nō. ¶ Ad ſcđaꝫ ꝓbationē dicit̄ ſilr̄: ꝙ ſcīa duplicē relationē hꝫ ad obꝫ: a quo cauſat̄ ſcꝫ relationē effectus ad cām: ꝛ menſurati ad menſurā: prima eſt realis. 2ᵃ vo nō: niſi loquamur de ſcīa rei: quo ad ſuū eſſe actuale: tunc dico ꝙ ſcibile deſtructū in eſſe actuali variat ſciaꝫ: quo ad veritatē: ꝛ falſitatē: ſed ſcīa de rōnibus rerū vlibus non variat̄ deſtructo ſcibili: q̄ ad eē exiſtentie: iſta aūt ſcīa 2° mō dicta ſolū reſpectu rōnis refert̄ ad ſcibile: lꝫ pͥma reſpectu reali. ¶ Ad tertiā ꝓbationē dr̄ per idē: tm̄ arguens ſupponit vnū falſū ꝙ ſimilitudo nō ſit niſi vnitas aut indiuiſio: vt pͥus dixi. ¶ Ad 10ᵐ. pͥncipale dr̄: ꝙ reſponſio ibidē data eſt ſufficiens quo ad hoc: ꝙ dū acquirit̄ noua relatio in vno albo: ſcꝫ ſimilitudo ꝑ mutationē vel gnātionē alterius albi: illa relatio nō acquirit̄ nullo agente in pͥmū albū: dico enī ꝙ quodlibꝫ albū ab eodē habet relationē cōſequentē albedinē in virtute: a quo hꝫ albedinē. Et cū infert̄ ꝙ ſic dicendo: relatio nō oriret̄ cū albedine ꝛc. dico ꝙ imo in radice: vn̄ ſanctus doctor ſuper 5°. phyſicoꝝ dicit. (Si aliqs ꝑ ſuam mutationē efficiat̄ mihi eqlis me nō mutato: eqlitas pͥmo erat in me quodāmō: ſcꝫ in ſua radice: ex qua hꝫ eſſe reale: ex hoc enī ꝙ habeo talē quantitatē cōpetit mihi ꝙ ſim equalis oibꝰ illis: q eandē quātitatē habēt. cū g̊ aliquis de nouo accipit illā quātitatē: iſta radix cōmunis determinat̄ ad illū: ꝛ iō nihil aduenit mihi de nouo ꝑ hoc: ꝙ incipio alteri eſſe equalis ꝑ illius mutationē.) Hec ille. ¶ Sic in ꝓpoſito dico de relatione ſimilitudinis: ſi tm̄ illa relatio ꝓdit in actū ab vtroqꝫ extremoꝝ: ſcꝫ duoꝝ alboꝝ: ſicut pͥus dictū fuit de pr̄e ꝛ filio: pater enī ab eodē accipit paternitatē in virtute: a quo accipit potentiā gnātiuā: lꝫ in actū educit̄ a ſeipo dū gnāt filiū. Cetera vo que in hoc argumēto adducit arguens: ſcꝫ an relatio ꝑ ſe terminet ꝓductionē. ſoluta ſunt in reſponſione ſeptimi. ¶ Ad xiᵐ dico ꝙ rem aliquā connectere aliqua pōt duplr̄ intelligi. pͥmo mō de cōnexione effectiua: alio mō de cōnexione formali. pͥmo mō intelligendo maiorē concedo eā: ſed minor in hoc ſenſu negat̄: nō enim relatio actiue cōnectit. 2° mō negatur ſi intelligat̄ vlr̄: ꝛ ſpecialr̄ illa maior eſt falſa in relationibus. q̄ alio mō hn̄t eſſe ꝙ̄ cetera pdicamenta: cum rō eaꝝ nō cōſiſtat in hoc: ꝙ aliqd ponāt: de qbus dicunt̄: lꝫ magis ſe hn̄t ꝑ modū vnius interualli attingentis duo extrema: vt dictū fuit. Exemplum aūt qđ adducit̄ de actione: q̄ nectit agens ꝛ paſſū nō ſufficiēter ꝓbat illā vlem negatiuā. ꝛ ꝓcedit de connexione effectiua quā nō facit relatio: ſed potius eſt connexio ꝑ modū attingentis duo extrema nō ponētis: vt ſit aliqd in eis: ꝛ ex alio: q: agens ꝛ paſſum opꝫ vniri: cum ſe habeāt vt actus ꝛ potentia: nō ſic duo correlatiua: ꝛ iō ex illa ſingulari ad vlem arguere eſt fallacia ꝯſequentis. ¶ Ad 12ᵐ dico ꝙ reſponſio ibi data eſt bona. Et cū dicatur ꝙ illo mō loquitur Cōmentator ſepe: verum eſt: ſed non ibi: qđ patet ꝑ alia eius dicta: ex qbꝰ habet̄ oppoſitū: ſcꝫ cū dicit 5°. metaphyſice: ꝙ ens extra aīam diuidit̄ ꝑ decē pdicamenta. ¶ Ex quo ſequit̄ ꝙ oē pdicamentū eſt ens extra aīam. ¶ Ad 13ᵐ dr̄ ꝙ debilitas eſſe relationis attendit̄ ſm ſcm̄ Tho. pͥ. ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3°. ad 4ᵐ. (Scđm inherentiā: ut ad ſubiectū: q: non ponit aliquid abſolutū in ſubiecto: lꝫ tm̄ reſpectum ad aliud.) Hec ille. ¶ Cum hoc ſtat ꝙ tempus ſit melioris eſſe ꝙ̄tum ad hoc ꝙ ponit extra aīam aliqd abſolutū ſcꝫ motū: ꝛ eius numerū: ꝙ̄ ſit ipa relatio: nō tm̄ opꝫ: ꝙ relationis eſſe ſit debilius ꝙ̄ eē tēporis: q̄ ad hoc ꝙ dicat qd factū ab aīa: ſicut tempus dicit: tp̄s enim habet eſſe debiliſſimū inter oīa abſoluta: non tm̄ inter oīa predicamenta: in hoc etiam eſt debilior relatio oī ente: q: ex ſua rōne non hꝫ: ꝙ ſit res extra aīam in pte: nec in toto: oppoſitum eſt de tempore: qđ ex ſua rōne dicit aliqd extra aīam: lꝫ aliqd dicat: qđ eſt in aīa in actu vel potentia: ſcꝫ numerationē: ſed de hoc in 2°. ¶ Ad 14ᵐ negat̄ maior: ſm enim ꝙ dicit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. ad 7ᵐ. (Ipſa relatio: q̄ nihil aliud eſt ꝙ̄ ordo ipſius creature ad aliam aliud habet inq̄ꝫtū eſt accn̄s: ꝛ aliud inq̄ꝫtū relatio: vel ordo: inq̄ꝫtū enim eſt accn̄s hꝫ ꝙ ſit in ſubiecto: nō aūt inq̄ꝫtū eſt relatio vel ordo: ſed ſolū quo ad aliud ſit quaſi in aliud tranſiens: ꝛ quodāmō rei relate aſſiſtens: ꝛ ita relatio ꝛ aliquid inherēs: lꝫ nō ex hoc ipſo ꝙ eſt relatio: ꝛ ideo nihil prohibet ꝙ hmōi accidens deſinat eſſe ſine mutatione eius: in quo eſt: q: ſua ratio nō ꝑficit̄ prout eſt in ſubiecto: lꝫ prout tranſit in aliud: quo ſublato ratio hmōi

Lec. 5.

Rem aliquā cōnect. re aliqua dupl.

T. c. 14.

Diſ. 2. q. 9. ꝯcluſiōe. 4a.

accidentis tollit̃ qdē q̃tū ad actū: ſed manet q̃tū ad cauſam: ſicut ſubtracta materia tollit̃ calefactio: lʒ maneat calefactionis cã.) Hec ille. ❡ Itē arti. 8°. ſic ait. (Relatio in hoc differt a q̃litate ⁊ quãtitate: q2 qualitas ⁊ quãtitas ſunt quedã accidentia in ſubiecto remanentia: relatio aũt nõ ſignat: vt dicit Boetius in libro de trinitate: vt in ſubiecto manens: ſed vt in tranſitu quodã ad aliud: vñ Porretani dixerũt relatiões nõ eẽ inherentes ſed aſſiſtentes: qđ aliqualiter verũ eſt: vt poſterius oſtendet̃: qđ aũt attribuit̃ alicui vt ab eo procedens nõ facit ꝯpoſitionẽ cum eo: ſicut nec actio cũ agente: ⁊ ꝓpter hoc ꝓbat phs 5°. phyſicoꝝ: ꝙ in ad aliqd nõ põt eſſe motus: q2 ſine aliqua mutatiõe eius: qđ refertur ad alterum: põt relatio deſinere: vel incipere ex ſola mutatione alterius: ſicut ẽt pʒ de actione: ꝙ nõ eſt motus ſm actionẽ niſi metaphorice ⁊ improprie ſicut exiens de ocio in actũ mutari dicimus: qđ non eſſet: ſi relatio vel actio ſignificaret aliquid in ſubiecto manens.) Hec ille. ❡ Ex quibus ſatis pʒ qd dicendũ ad argumentum. Dicit̃ enim ad añs: ꝙ nõ per omnis realitatis aduentum in rẽ exiſtentis dicit̃ aliqd moueri: ſed ſolum per aduentũ realitatis ſe habẽtis ꝑ modũ imanentis in illo cui aduenit: ⁊ iõ q2 relatio ſe habʒ potius per modũ effluentis ⁊ tranſeuntis ab vno in aliud: ⁊ nõ per modũ imanentis: nõ mutatur ſubiectũ per eius aduentũ: vel receſſum. Tamen dico ꝙ realitas relationis nõ aduenit alicui totaliter de nouo ſine mutatione illi⁹: cui aduenit. vt p̃dictum fuit in ſolutione quarti principalis. vñ ſicut ſepe dictum eſt illud qđ dat relationi ꝙ ſit res: ſcʒ fundamentũ reale prius fuit illud: qđ aũt cõplet rõnẽ relationis nouũ eſt: q2 g̃ illud qđ complet eius rõnẽ nõ hʒ inq̃tũ hõ ꝙ ſit res: vel ꝙ aliqd ponat in eo cui attribuit̃: nimirũ ſi relatio põt aduenire nouiter: vel recedere ſine mutatione ei⁹ cui attribuit̃: finalr̃ g̃ relatio vt relatio nõ tranſmutat ſubiectũ: ſed vt eſt accñs: ⁊ in h̃ ſto finaliter. ❡ Ad 15ᵐ negatur maior in parte: ⁊ cõceditur in pte: quo ad illã enim partẽ qua dr̃: ꝙ nulla rõ incorporea eſt incorporibus extra aĩam: negat̃: omnis enim forma p̃ter quãtitatẽ nõ eſt corporea de ſe: ſed forte ꝑ accñs rõne ſubiecti. ❡ Sed quo ad aliã partẽ: in qua dicit̃: ꝙ nihil exiſtens in diuerſis eſt aliq̃ res: cõcedit̃ loquendo de eſſe in aliquo ſubiectiue: vel imanſiue. Et tunc ad minorẽ dr̃ ꝙ relatio nõ ſic eſt in diuerſis: ꝙ vtriqʒ imaneat: vl̃ inſiſtat. ſʒ Simplicius illud intendit ꝙ relatio ſm ſuã rationē aſſiſtit vtriqʒ extremoꝝ: q̃ſi ab vno in aliud tendens: vñ ſctũs Tho. p̃ma pte. q. 28. art. 2°. dicit. (Et ſi cõſideremus relationes in creatis ſʒ ꝙ ſunt relationes: ſic inueniunt̃ eſſe aſſiſtentes nõ intrinſecus affixe q̃ſi ſignãtes reſpectũ quodãmõ cõtingentẽ rem relatam ꝓut ab ea tẽdit in alterũ. iſta g̃ eſt intentio Simplicij: ꝙ relatio nõ dicit aliqd inexiſtens alicui: ſed mediũ inter duo. ❡ Sciendũ tñ ꝙ ſʒ ꝙ ait ſanct⁹ doctor p̃. ſen. diſ. 28. q. i. arti. p̃. ad 2ᵐ: in vtroqʒ extremoꝝ relationis eſt vna relatio differens ab alia in q̃buſdã ſm ſpeciem: ſicut in illis que diuerſis nominib⁹ vtriuſqʒ noiant̃: vt paternitas ⁊ filiatio: ſed in q̃buſdã nõ differunt ſpecie ſed numero tñ: ſicut qñ vtrũqʒ hʒ idẽ nomen: vt in ſimilitudine ⁊ equalitate: tunc relatio q̃ eſt in vno ſicut in ſubiecto: eſt in alio ſicut in termino: ⁊ iõ patet ꝙ relatio ſm eſſe ꝓut in re fundamentũ hʒ: non eſt mediũ ſed extremũ: ſed ſm reſpectũ eſt mediũ.) Hec ille. ❡ Ad p̃ᵐ eoꝝ q̃ obijcit Okam cõtra eandē cõcl'onẽ: negatur maior: ſi loquamur de formis: q̃ ſunt eſſentialr̃ ad aliqd: nam q2 ſm Ariſtotelẽ eẽ taliũ eſt ad aliud ſe habere: ita nõ pñt intelligi ſine alio: ad qđ ſunt eſſentialiter: ſecus eſt de abſolutis. ❡ Et ad ꝓbationẽ dico: ꝙ non eſt ſimile de cã ⁊ effectu: q2 effectus hoc ipſum: qđ eſt nõ eſt ad cãm: ſed vna relatio hoc ipſʒ qđ eſt: eſt ad aliud ſʒ Ariſtotelẽ in p̃dicamẽtis. ❡ Ad 2ᵐ negatur maior: q2 nec cõtradictio dicta de aliq̃bus eſt via ſufficiens cõcludẽdi realẽ diſtinctionem inter talia: nec impoſſibilitas recipiendi p̃dicationẽ contradictoriorũ ptinẽtiũ ad eſſe eſt via ſufficiens ad ꝓbandum identitatẽ realem illoꝝ: vt pʒ de mã ⁊ forma: de eſſe ⁊ eſſentia: de ptibus eſſentialib⁹ ſimul vnitis: ⁊ de tertia entitate reſultãte inde: ⁊ de infinitis alijs. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſimilitudo ſortis ad platonē eſt ſubiectiue in ſorte: ⁊ ꝯformiter ſimilitudo platonis ad ſortem eſt ſubiectiue in platone. vñ relatio realis hʒ idẽ ſubiectũ: qđ ⁊ ſuũ fundamẽtũ: relatio vo rõnis nullibi eſt ſubiectiue: cum nõ ſit res. ❡ Nec valet ꝯña: ſilitudo ſortis ad platonẽ nõ eſt i platone. g̃ nec relatio ſibi oppoſita: q2 nõ opʒ: ꝙ relatio ſit ſubiectiue in ſubiecto ſui termini: ſed in ſubiecto ſui fundamenti. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ oĩa ibi adducta ſtant in hoc: ꝙ rebus nõ cõuenit dici: ſed ſolũ vocibus ⁊c. dico ꝙ hoc eſt falſum. vt oſtenſũ fuit in queſtione de attributis: nã dicẽs non ſolũ dicit verbũ: imo rẽ ꝑ verbũ: ſicut pr̃ dicit ſe: ⁊ omnẽ creaturam verbo ſuo: vñ iſta ꝓpoſitio eſt fundamentũ infinitoꝝ erroꝝ: ex hoc enim fundamento arguens ⁊ ceteri terminiſte cõcludũt: ꝙ nulla res: q̃ nõ eſt vox: aut ſcriptum: aut cõceptus mentis põt p̃dicari: aut dici: aut ſubijci: ⁊ ꝯñter ꝙ vlĩa ⁊ p̃dicamenta nõ ſunt niſi voces: aut ſcripta: aut cõceptus: ideo illud fundamẽtũ valde ruinoſum eſt. ❡ Ad primũ eoꝝ: que p̃mo loco inducit Grego. contra eandẽ cõcl'onẽ: dico ꝙ illud argumẽtũ: ⁊ duo ſequentia ſolũ ꝓbant: ꝙ omne relatiuũ formalr̃ in cõcreto eſt aliqd abſolutũ: ⁊ hoc cõceſſũ fuit prius ꝙ nulla relatio ꝓprie refert̃: ſed eſt quo aliqd refertur. Nec inter duas relationes eſt tertia relatio realis: vnde reſponſio ibidē data in fine argumentoꝝ bona eſt. ſ. ꝙ relatio in abſtracto nõ eſt qd abſolutũ: lʒ relatiuũ ſit abſolutũ. Nec ille rõnes aliqd ꝓbant ꝯ hoc. ❡ Et cũ ꝓbat̃ ꝙ imo: dico ad primã ꝓbationẽ ꝙ relatio in abſtracto eſt ad aliud nõ tãq̃ qđ refert̃: ſʒ tãq̃ q̊ aliqd ad aliud refert̃. ❡ Et cũ dr̃ ꝙ ꝯtingit de relatõe q̃rere qd eſt: vel q̃ eẽntia eſt: dico ꝙ lʒ relatio in abſtracto ſit quedã res: ⁊ quedã eẽntia: ⁊ quoddã ens: ⁊ de ipſa dicãtur multa noĩa abſtracta: nõ tñ ſequit̃ ꝙ ipſa ſit qd abſolutũ: ſʒ eſt fallacia figure dictionis arguẽdo a modo noĩs ad modũ rei ſicut ⁊ in alio ꝓpoſito nõ ſequit̃: hoc dr̃ relatiue. g̃ eſt formalr̃ relatiuũ: ſicut pʒ cũ dextrum dicit̃ de colũna: ⁊ creator de deo: vñ ad videndũ vtrũ aliq̃ forma ſit abſoluta ſm rem: nõ opʒ attendere ad nomen quo ſignificat̃: q2 qñqʒ aliqua forma ſignificatur abſolute per modũ abſoluti: ⁊ tamẽ ſua quidditas abſtrahit ab abſoluto ⁊ relatiuo: vt pʒ de ente: qđ ſignificatur ⁊ intelligit̃ abſolute: ⁊ tamen abſtrahit ab abſoluto ⁊ relatiuo: cum ſit ſuperius ad vtrũqʒ: qñqʒ autē forma ſignificatur relatiue: ⁊ tñ in ſe eſt mere abſoluta: vt cum diuina eſſentia ſignificat̃ nomine potentie vel idee: qñqʒ autẽ forma ſignificat̃ abſolute: ⁊ tamen nõ eſt abſoluta: vt cũ relatio ſignificat̃ nomine eſſentie vel rei: vel hoc nomine aliqd. Ad videndũ g̃ vtrũ forma ſit abſoluta: opʒ aſpicere ad hoc: an ſcʒ talis forma ſm ſuã rõnem ſpecialiſſimã ſit ad aliqd: ⁊ non ad tranſcendẽtia: que abſtrahunt ab abſoluto ⁊ relatiuo: licʒ abſolute qñqʒ ſignificentur vt ens: vel relatiue vt bonum vel verũ: illa enim forma dr̃ ꝓprie abſoluta: q̃

ſm ſuã

Tex. cõ. 10.

Non totalr̃ de nouo aduenit relatio.

Tex. 12.

Diſ. 8. q. 4. in principio.

Licet in abſtracto ſit quedam res non tñ eſt qd abſolutũ.

Aliqd põt ꝑ modũ abſoluti ſignari qđ tñ ab abſoluto ⁊ reſpectiuo abſtrahit.

ſm ſuã rõnẽ ſpecificã nõ dicit aliqd ꝑ modũ interualli inter duo incipientis ab vno:⁊ ad reliquũ terminati: ſꝫ dicit aliqd ineriſtens ei:de quo dr̃. ❡ Ad aliud qd̾ addit̃ ꝙ paternitas eſt eẽntia ad ſe ⁊c̃. dico ꝙ illa eẽntia que eſt ꝑnitas eſt ad aliud:ſꝫ nõ ſit ad aliud ſub h̾ noĩe trãſcendẽte eſſentia:vñ eſſentia eſt tranſcẽdens: ⁊ eſt abſolutũ ſm modũ ſignificãdi:ſꝫ in ſe abſtrahat ab abſoluto ⁊ relatiuo:nõ ergo valet iſta ꝯña:paternitas eſt eſſentia ad ſe.ergo eſt quid abſolutũ:ſed potius eſt fallacia accidentis ſic arguẽdo:paternitas eſt eſſentia:ſed eẽntia vt ſic ẽ abſolutũ:vel eſt ad ſe.igit̃ paternitas eſt abſolutũ:vel ad ſe recte:ſicut hic:ſortes eſt hõ hõ eſt ſpẽs.g̃ ſortes eſt ſpẽs:ſicut enim ſpẽs nõ ꝯuenit hoi niſi ꝓut eſt in intellectu:ita nec abſolutũ vel reſpectiuũ cõuenit eſſentie:vt eſſentia niſi vt eſt in intellectu: ſcꝫ quia ſignificat̃ vt intelligitur abſolute:eſſentia enĩ inq̃ñtũ h⁹ abſtrahit ab abſoluto ſic ꝙ abſolutum non conuenit ei per ſe ꝑmo:nec per ſe 2°:ſed ſolum cõuenit ei q̃ñtũ ad modũ ſignificãdi ⁊ intelligendi. ❡ Ad ꝑmũ eoꝝ que 2° loco inducit:dico ꝙ diſtinctio ſortis a platone eſt relatio:⁊ acciñs diſtinctũ a ſorte ⁊ platone:⁊ eſt ſubiectiue in ſorte:diſtinctio aũt platonis a ſorte eſt in platone. Et cũ dicit̃ ꝙ ad veritatẽ huius:ſortes eſt diſtinctus a platone:ſufficit v̾itas illius copulatiue:ſortes eſt ⁊c̃. dico ꝙ falſuꝫ eſt ſi loquamur de diſtinctione que eſt relatio fundata ſup numerũ de genere quãtitatis:ſicut ſimilitudo eſt relatio fundata ſup vnitatẽ de eodem genere:⁊ ſimiliter ad veritatẽ huius:ſortes eſt pater platonis:nõ ſufficit veritas illius copulatiue loquendo de paternitate que eſt relatio:abſtracta enim tali entitate:q̃ diſtinctio ſortis dr̃:nõ eſſet formaliter diſtinctus a platone diſtinctione poſitiua:ſed forte diſtinctione:que eſt negatio vnius ab alio. ❡ Ad cõfirmationẽ dico:ꝙ dei ad creaturã nõ eſt realis relatio: iõ deus nõ eſt diſtinctus a creatura diſtinctione poſitiua que eſt relatio:ſed diſtinctione que eſt negatio vel diuiſio. Et ſimiliter dicit̃ de diuiſio vt prius dictũ fuit. ❡ Ad 2ᵐ negat̃ ꝯña:⁊ ad ꝓbationẽ dico:ꝙ ſꝫ duo lapides diſtinguant̃ ab inuiceꝫ diſtinctione poſitiua:tñ ille diſtinctiones nõ diſtinguunt̃ vlterius diſtinctione poſitiua:q2 inter relationes reales nõ eſt vlterius relatio realis:ſimilr̃ talis diſtinctio nõ eſt niſi inter quãta. ❡ Ad illud qd̾ addit̃ de cauſa ⁊ cauſato ſimilr̃ ſoluit̃: q2 ſꝫ effectus habeat relationẽ realem ad ſuã cauſam: tñ relatio illa:cũ nõ ſit effectus ſed coeffectũ:nõ habꝫ vlterius relationẽ aliaꝫ que referat̃:⁊ de hoc in principio ſecundi videbit̃. ❡ Ad 3ᵐ dicit̃:ꝙ in diuinis reſpectiuũ nõ differt ab abſoluto ſm rem:nec deus reali relatione ad creaturam refert̃:ſed ex hoc inferre:ꝙ ita ſit in creaturis eſt rudis ingenij:ac ſi ex hoc:ꝙ deus ſꝫ ſuã ſubam eſt ſapiens inferret̃ ita eſſe in hoie:nõ eniꝫ creatura equat̃ diuine ſimplicitati. ❡ Ad 4ᵐ dictum eſt prius ꝙ ꝑ aduentum relationis:vt eſt relatio nihil mutatur qcqd ſit de aduẽtu eius:vt eſt acciñs ſcꝫ cum aduenit in ſuo fundamento. Et cũ ſit inſtantia de nũmo vel de relatione dei ad creaturã:nõ valet inſtãtia: q2 dei ad creaturã nõ eſt relatio realis. Et cũ arguit ꝑ rationẽ de diſtinctione ⁊c̃. Dico vt prius reſpondẽdo ad argumenta Aureoli:ꝙ ille qui efficitur de nouo ab aliquo diſtinctus:nõ per mutationẽ ſui ſꝫ alterius:nõ acquirit nouã relationem:nam per eandem ſimilitudinem qs albus refertur ad oia coalba:⁊ per eandem diſtinctionem diſtingũt̃ ab oibus ab eo diſtinctis:nã relatio non multiplicat̃ ſm pluralitatem terminoꝝ: ſed fundamentoꝝ:vt dicetur in alia queſtione. Illud qd̾ additur de diſtinctione dei a creatura ſolutum eſt. Qd̾ addit̃ de imaginatione nihil valet:naꝫ actus imaginationis nõ cauſat aliqd:nec aliquã relationẽ realẽ ſed ſolum rõnis in obiecto ſuo:vt eſt cognitũ vel imaginatũ. Cum addit̃ ꝙ oẽ agẽs ageret in quãcũqꝫ diſtãtiã ⁊c̃. ex eodẽ falſo fundamento ꝓcedit:ſcꝫ ꝙ ad gñationẽ alicuius rei cauſet̃ relatio diſtinctionis in omni re:que incipit diſtingui a tali noua re:hoc enim nõ opꝫ nos dicere:in tali enim caſu nõ cauſat̃ diſtinctio noua niſi in re noua:noua enim relatio nõ cauſat̃ in aliquo vt accidens eſt:niſi cũ cauſat̃ eius fundamentũ:cauſato eñi fundamento relationis cauſata eſt relatio in potentia ꝓxima:⁊ vt eſt accidens:ſꝫ cauſato termino cauſatur relatio vt relatio per nãlem ſequelam ſine tranſmutatione. ❡ Ad 5ᵐ dicit̃:ꝙ ſꝫ vnitas tranſcẽdẽs nõ ſuperaddat aliquid poſitiuum rei:que dicitur vna:ita nec identitas numeralis:ſed identitas ſpecifica addit ſicut ⁊ ſimilitudo:⁊ hoc intendit ſanctus Tho. prima parte.q.28.arti.ꝑ ad 2ᵐ. (Relatio (inquit) que ĩportatur per hoc nomen idem eſt relatio rõnis tñ ſi accipiatur ſimpliciter idem:q2 hmõi relatio non poteſt conſiſtere niſi in quodã ordine:quem ratio inuenit alicuius ad ſeipſum ſm aliquas eius duas ꝯſiderationes:ſecus aũt eſt cũ aliqua dicunt̃ eadem nõ numero ſed in natura generis vel ſpeciei.) Hec ille. ❡ Tũc ad ꝓbationem ꝯñe dico:ꝙ prima ꝓbatio falſum a ſſumit:ſcꝫ ꝙ eodem formaliter ⁊ eſſentialiter aliqua ſint eadẽ quo ſunt vnũ:hoc enim falſum eſt:cũ idẽtitas ſit relatio:⁊ vnitas ſit eius fundamentũ ſm Ariſtotelem:dico tñ ꝙ idem eſt cauſa vnitatis ⁊ idẽtitatis:natura enim ſpecifica fundat vnitateꝫ ꝑmo:⁊ ipſa ſuper vnitate fundat idẽtitatem:vel ſimilitudinem:aut equalitatem. ❡ Ad ſecundam ꝓbationem dico:ꝙ ſortes eſt idem ſpecifice platoni formaliter per aliquod accidens magis diſtinctũ a platone q̃ꝫ eſt ſortes:ſed id qd̾ eſt cauſa ⁊ fundamentũ talis idẽtitatis eſt minus diſtinctuꝫ a platone q̃ꝫ ſortes ſcꝫ natura ſpecifica. ❡ Ad tertiam ꝓbationeꝫ dico:ꝙ inter relationes nõ eſt relatio media ſicut inter duo abſoluta poteſt eſſe:⁊ ideo due ſimilitudines vnius ſpeciei nõ referunt̃ adinuicẽ per relationem mediã. vñ ſcũs Tho. ꝑma parte.q.42.arti.ꝑ. ad 4ᵐ. (Idem ad ſeipſum non refertur aliqua relatione reali:nec iteꝝ vna relatio refert̃ ad alteraꝫ per aliquã relationẽ:cum enim dicimus ꝙ paternitas opponitur filiationi:oppoſitio nõ eſt relatio media inter paternitatem ⁊ filiationem:q2 vtroqꝫ modo multiplicaret̃ in infinitũ.) Hec ille. ❡ Reſponſio aũt que dat̃ ad iſtaꝫ tertiam ꝓbationeꝫ eſt Scoti:cui nõ placet ſolutio ſancti Tho. ⁊ inq̃ñtũ ſolutio Scoti ſuſtineri debet:dico ad primã improbationeꝫ:ꝙ ꝯña nõ valet:ſꝫ enim paternitas nõ ſit neceſſe eſſe:nec ſit intrinſeca filiationi ſm rem:nec eius per ſe cauſa:non tñ põt eſſe ſine filiatione vel econtra:quia paternitas includit in ſua diffõne filiationẽ implicite:⁊ econtra:iõ vnum non põt eſſe aut intelligi ſine alio. ❡ Ad ꝯfirmationẽ ibi factam dr̃:ꝙ ſubiectũ nõ eſt de diffinitione acciñtis tam intrinſece ſicut vna relatio de diffõne alterius:iõ non eſt ſimile: nec eſt mirãdum ꝙ vna relatio nõ poſſit deſtrui alia manente:ſicut nec eſt mirandum cur diffinitum non poteſt eſſe ſine ſuis diffinitionibus. Quod additur ꝙ nulle due res create ⁊c̃. ſunt ſimul nã:falſuꝫ eſt ⁊ ꝯtra omnem ph̃iam:⁊ expoſitio illa de termino nulla eſt: ſꝫ eſt fictio terminiſtaꝝ:ꝙ ſcꝫ termini ſint ſil̃ nã:⁊ nõ res. Argumẽtũ aũt qd̾ vlteri⁹ fit de pr̃e ⁊ filio nõ valꝫ. Tũ q2 nõ aſſigno illã cauſaꝫ quã ponit Scotus ſcꝫ ꝙ

Diſtĩctio duplex poſitiua ⁊ negat.

Lec.2.di.2.q.5.vel .lc.ꝑ.di.ꝑ.q.5.

ideo tales relōnes ſeipſis referan̄t:q2 ſūt ſiml' natura. Tum q2 falſuz eſt:ꝙ pr̄ q̄ʒtuz ad illō:qð eſt ſit ſimul natura cū illo:qui eſt filius:licʒ relationes coꝝ ſint ſil' natura:ꝛ ſimlr̄ pater formalr̄ ſūptus ꝓut includit hominez ꝛ relationē eſt ſiml' nā cū filio formali:qui dicit mihi cōpoſitū ex hoīe ꝛ filiatiōe. ¶ Qð vltīo addit̄:ꝙ ſortes ꝛ plato ñ min⁹ ſūt vnū ꝛc̄. Dico ꝙ ꝯña nō valʒ: q2 ſortes ꝛ plato pñt fūdare relōnes itermedias:nō āt duc relōnes adinuicē. ¶ Ad 6m mediū dico:ꝙ diſtinctio qñqʒ dic̄ ſolā diuiſionē vnius ab alio:ꝛ tūc nō eſt niſi negatio:qñqʒ vō dicit relōnez ꝯſequētez talr̄ diuiſa:ꝛ ſilr̄ pōt diſtingui de mltis alijs:q̄ vñr dicere relōnes:ſic̄ diſtinguit ſcūs Tho. de ſilitudine ꝛ equalitate in diuinis pſonis pma pte vbi dixi. Tūc ad pmā hui⁹ im ꝓbationē dico:ꝙ ad h̄ ꝙ ſortes mereat̄ dici diſtinct⁹ a platone diſtinctiōe:q̄ eſt relō poſitiua:nō ſufficit ſortē eſſe ꝛ platonem eſſe:ꝛ ſortez non eſſe platonez:niſi aliqd ponat̄:ſcʒ relō media:illa tñ ſufficiūt ad h̄ ꝙ diſtinguant̄ diſtinctiōe pmo mō dc̄a. ¶ Ad ſecūdā dico:ꝙ ſicut inter duas relōnes non eſt relatio media:ita nec inter abſolutuz ꝛ relationē. Et eodē mō dicit̄ ad tertiā improbationez. De reſponſione aūt data ſm Scotum non curo:q2 vt deducit arguens illa implicat cōtradictionē:niſi ꝙ tertia replica aliqua falſa aſſumit: vt prius dictuz eſt. ¶ Ad 7m dico:ꝙ ꝯñs illatum ibidem eſt verum. nec improbatio eius valet. dico eniʒ ꝙ ſi ſortes prius albus efficiatur nouiter ſimilis platoni p nouaz platonis dealbationez:nulla res tūc generatur in ſorte prius albo:naʒ cuʒ ſortes acqrit albedinem:ipſe acquirit ſimilitudinez in actu: ſi ſint pro tunc alij coalbi: vel in potentia proxima ꝛ radice ſm modum loquendi ſācti Thome prius recitatuz:ꝛ hoc ſi pro tunc nullus alius ſit coalbus:ſed tunc primo forma habebit ſimilitudinem in actu:cum aliqs efficietur albus: ita ꝙ ille q dealbabit platonem dabit ſorti ſimilitudinez in actu: quaʒ prius habebat in radice:ſcʒ in fundamento:quod eſt albedo ſortis:quia dabit relationi fūdare in albedine ſortis terminuʒ nouiter. Relatio aūt nāliter inſurgit poſito fundamento ſufficienter ꝛ termino: nec tūc ſortes mutabitur ꝓprie loquendo per acquiſitionem relationis vt relatio eſt:licʒ mutetur per acqſitionem eius vt eſt accñs. Si aūt poſt hoc aliqui efficiantur nouiter albi:ſortes erit eis ſimilis: non p nouaz relationē ſʒ p antiquā:nec habebit tot ſimilitudines:quot ſūt eis ſimiles:ſed ſolum quot habet qualitates fundantes ſimilitudinez eius ad alias. ¶ Et tūc ad improbationē huius cuʒ dicit̄:ꝙ deus contingenter agit ad extra ꝛc̄. Dico ꝙ verum eſt. ſed non ita contingenter agit ꝙ ponat in actu: vel poſſit ponere contradictoria. vel ponere diffinitionez ſine diffinito. vel illud quod eſt neceſſario cauſa alicui⁹ ſine illius naturali ſequela:cuiuſmodi eſt de relatione reſpectu ſui fundamēti ꝛ termini. ¶ Et cū iprobat̄. Dico ꝙ licʒ ſimilitudo nō ſit nālis ſequela albedinis indiuiſe ideſt vnite:eſt tñ nālis ſequela nāe albedinis ſm plura eſſe diſtincte: ꝛ licet vna albedo ꝛ mlte ſint vni⁹ rōnis:tñ albedo nō ē ſufficēs cā ſilitudinis quocūqʒ mō:ſed ꝓut hʒ diuerſa eſſe in diuerſis indiuiduis:q2 ſilitudo eſt rerū differentiū eadē equalitas. ¶ Ad ſcðam improbationē dico:ꝙ deus nō pōt cōſeruare ſubiectum ſine ſua ꝓpria paſſione: que eſt eius nālis ſequela:nec ptes vnitas ſine tertia entitate reſultante:pōt tñ cōſeruare rem ſine ſequela cōſequēte rem p tranſmutationē vel actionē tranſmutatiuaʒ: ſicut ignē ſine calefactione:nō tñ ſine ſequela cōſequēte per ſimplicē effluxum: vt potentie fluūt ab anima.

Si tñ ponit̄ ꝙ cōſeruaret duas albedines ſine hoc:ꝙ ſequeret̄ ſimilitudo:tunc dico ꝙ duo albi nō eſſent ſimiles ſimilitudine:que eſt realis relatio:ſʒ ſimilitudine: que eſt indiuiſio vel vnitas:ſicut eſt ſimilitudo in diuinis:lʒ ibi maior ſit indiuiſio eēntie q̄ʒ ſit indiuiſio albedinis duoꝝ alboꝝ:vtrum aūt hoc ſit poſſibile:credo ꝙ nō. ¶ Ad 8m dico ꝙ vtiqʒ inter mām ꝛ formaʒ eſt relatio media:que dicit̄ vnio:ꝛ forte alie relatiōes: vñ ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. 2. arti. 2°. q. 3. (Eſt (inquit) nā relationis vt in alijs rerū generibus cauſaʒ habeat:q2 minimū hʒ de nā entis: vt dicit Cōmentator xi° metaphyſice:vñ q̄ʒuis relatio p ſe nō terminet motū:q2 in ad aliquid nō eſt motus: vt ꝓbatur 5° phyſicoꝝ:tñ ex hoc ꝙ motus per ſe terminatur p ſe ad aliqð ens:de neceſſitate cōſequit̄ aliqua relatio:ſicut ex hoc ꝙ motus alterationis terminat̄ ad albedinē:cōſequit̄ relatio ſimilitudinis ad oīa alba. Similiter etiam ex hoc: ꝙ motus generationis terminatur ad formā cōſequit̄ hec relatio:ſm quā mā dicit̄ eſſe ſub forma:ꝛ ita ex h̄ ꝙ motus aſſumptionis nāe humane terminat̄ ad perſonam cōſequit̄ hec relatio:que dicit̄ vnio.) Hec ille. ¶ Dico ḡ ꝙ inter mām ꝛ formā cadit relatio media que dicit̄ vnio. ¶ Et ad primā huius improbationez dico iuxta premiſſa ꝙ vnio:que eſt relatio:nō vnit̄ ſuo ſubiecto per aliam vnionem mediā:q2 relatio nō fundat relationē realem:ſicut abſolutū pōt fundare. Nec valet qð dicit̄:ꝙ ſcʒ mā ꝛ forma magis faciunt vnum ꝛc̄. Dico eniʒ ꝙ forma ſubalis ſeipſa magis facit vnū cū mā q̄ʒ illa relatio tāq̄ʒ illud qð eſt magis vnum cū mā:ꝛ verius fundat vnionē:que eſt negatio:ꝛ vnionē que eſt relatio:nō tñ facit vnitū formalr̄ cuʒ materia In reſpō. 3e improba. ad reſpō. ad pm Aureo.
ſeipſa:ſed per relationē q̄ dicit̄ vnio:ſicut in alio ꝓpoſito ſupra dictum eſt:ꝙ albedo facit duos eſſe ſimiles cauſaliter:nō aūt formaliter:ſed hoc facit relatio:que dicit̄ ſimilitudo. ¶ Ad 2m qð ibi querit̄:ſcʒ de vnione duaꝝ partiū cōtinui pus ſeparataꝝ:dico ꝙ vnio earū eſt indiuiſio ꝛ nō relatio:q2 vt dictum fuit ſuperius inter continuū ꝛ ſuā medietatē nō eſt relatio realis:quia extrema nō ſunt in actu:ſcʒ illa pars:que eſt in potentia. Ita in ꝓpoſito due partes cōtinui quia nō ſunt in actu nō habent adinuicē relationē realem in actu niſi ſint partes diuerſaꝝ rōnū:cuiuſmodi ſunt partes etherogenee: vt caro ꝛ os. ¶ Et tūc cūq̄rit̄:an illa relatio eſt extenſa ꝛc̄. Dico ꝙ pōt poni ipſaʒ extenſam in longū latum ꝛ profundum. Nec valet ꝯña illata ibi. ergo totū cōtinuū ethe^{ce} ſumēdo eſt vnitū per vnicā vnionem:cuius pars eſt in parte ꝛc̄. Illa enim ꝯña non valet:q2 non eodem modo ſe habent due partes etherogenee ad totū ꝯtinuū inde reſultans:ſicut due ptes homogenee vni⁹ illaꝝ partiū etherogeneaꝝ adinuicem: q2 ptes homogenee in ꝯtinuo nullo mō ſūt in actu:ſic̄ ptes etherogenee aliqualr̄ ſunt in actu:ꝛ iō nō oʒ ꝙ relatio carnis ad oſſa ꝛ eꝯ ſint ptes vni⁹ totalis relatiōis: ſicut relatio fundata in carne eſt qd ꝯtinuum p accñs tm̄. Cūqʒ vlterius ponit̄:ꝙ illud ꝯtinuum diuidat̄ ꝛc̄. dico ꝙ diuiſo cōtinuo nō diuidit̄ relatio vnionis:ſed deſinit eſſe totalr̄:illa enim relatio cōſequebat̄ actionē q̄ ptes ille fuerūt facte vnū:inq̄ʒtū illa actio remanſit in aliquo effectu ſuo:puta q2 ille ptes cōſtituebant aliqd tertiū. remoto aūt illo tertio trāſit relatio. Cū vlterius querit̄ quō ptes illi⁹ relōnis q̄ dr̄ vnio ſūt vnite: Dico ꝙ iter ei⁹ ptes ñ cadit vnio q̄ ſit relatio:ſʒ vnitas q̄ eſt indiuiſio:ſicut ꝛ inter ptes ꝯtinui homogenei. Cū aūt dr̄ ꝙ ptes ille pñt eſſe ſine hoc:ꝙ ſint vnite ꝛc̄. hoc arguit ꝯ Scotū:ꝛ ſilr̄ negat̄ aſſūptū. ¶ Ad 9m dico:ꝙ relatio

Margin notes beside the right column: Cō. 19. — Tex. cō. 10. — In reſpō. ad 2m ꝓncipale Aureo. ꝯtra pam ꝯclonē.

relatio diſtãtie localis acq̃rit̃ in inſtanti. Et tũc cũ q̃rit̃
in quo inſtãti. Dico ꝙ in alio iſtãti ab illo: in quo cepit
motus: nõ aũt in iſtãti imediato: ſꝫ in inſtãti mediato
nec tñ ſequit̃ ꝙ iter iſtans inceptiõis motus: ⁊ illũ aliũ
inſtãs corpus motũ diſtet ſine diſtãtia: ſꝫ ꝓcedit ex ru
di imaginatiõe: ac ſi corpus local'r motũ ↄ̃tinue diſtet
per eãdẽ relõnẽ diſtãtie: dico eni ꝙ ſicut in q̃libꝫ inſtãti
tpis menſurãtis motũ mobile eſt in alio ⁊ alio loco ſi
bi eq̃li: nec eſt dare primũ locũ eq̃lez in quo fuerit in
quolibꝫ iſtãti hꝫ aliã diſtãtiã ad corpus q̃ſcẽs: nec eſt
dare p̄mã relõnẽ diſtãtie a tali mobili acq̃ſitã: q̃libꝫ ḡ
acq̃rit̃ in inſtãti: ſꝫ anteq̃ eſt p̄us alia ſit acq̃ſita: qꝛ ſi ife
rat̃ ḡ in tali motu ſunt acq̃ſite infinite relõnes: dico ꝙ
ifinite relones in po⁹ acq̃ſite fuerũt: qꝛ qd nõ eſt niſi ꝑ
inſtãs eſt ſolũ in po⁹: ⁊ de h̃ ampliꝰ in ſcdo videbit̃ in
mã de tpe. ❡ Ad 10^{m} dico: ꝙ arg^{m} p̃ falſuz ſupponit. ſ.
ꝙ nũerus nõ ſit aliud a nũeratis. 2° dico ꝙ q̃tuor boiuz
ad duos eſt relõ duplicitatis: ⁊ illa relõ non eſt entitas
ſimplex: ſicut nec nũerus: nec eſt tota in vno illoꝝ boiuz
ſꝫ ps eius in vno hoie. ❡ Dico vlteriꝰ: ꝙ ptes illius du
plicitatis nõ ſunt homogenee toti ſuo: ſicut nec ptes nũe
ri: ſꝫ valde alterius rõnis: ⁊ dico ꝙ ſunt forme reſpecti
ue ꝑtiales: q̃bꝰ nõ correſpõdet aliq̃s terminꝰ eis ꝓpriꝰ
ſed toti cõſurgẽti ex illa: ita ꝙ illa ps duplicitatis: q̃ eſt
q̃tuor boiuz ad duos exiſtẽs ſubiectiue in ſorte: nõ eſt
vnus totalis reſpectus: ſꝫ ps totalis reſpectꝰ: ⁊ iõ nõ ſe
quit̃ ꝙ ſit ad eundẽ terminũ: ad quẽ eſt duplicitas. Cũ
aũt iferẽt̃ ꝙ duplicitas nõ eſt aliq̃ entitas ſꝫ ſe vna ⁊c̃.
Dico ꝙ licꝫ nõ hẽat tãtã idiuiſionẽ quãtã aliq̃ res ſim
plex: vel aliqd cõpoſitũ ex mã ⁊ forma: aut aliqd ↄ̃tinuũ:
tñ hꝫ vnitatẽ ⁊ indiuiſionẽ: q̃ dr̃ vnũ illud: qd eſt ſil' to
tũ vel cõpletuz. iuxta quẽ modũ dicit ſcũs Tho. p̃ ſen.
diſ. 8. q. 1. arti. p̃. q̃ſtiũcula 2ª vbi ſic ait. (Per ſe vnuz ⁊
ſimpl'r: ⁊ qd eſt vnũ nuõ dr̃ tribꝰ modis. Uno° ſicut idiui
ſibile eſt vnũ: vt pũctꝰ ⁊ vnitas: qd neqꜫ eſt multa actu
nec potẽtia. Alio mõ qd eſt vnũ continuitate: qd tñ eſt
multa in po° ſicut linea. 3° mõ qd eſt vnũ ꝑfectiõe: ſicut dr̃
calciamẽtũ vnũ: qꝛ hꝫ oẽs ptes: que requirunt̃ ad cal
ciamẽtũ: ⁊ hec vnitas dr̃ in oibus illis: ad q̃ꝝ itegrita
tẽ aliq̃ exigunt̃: ſicut vnus hõ: vna domus: ⁊ vnũ ſacra
mentũ.) Hec ille. Ita dico in ꝓpoſito. ❡ Et ſi inſtet̃
ſic. Partes illius relõnis ſũt diuerſaꝝ rõnũ: ⁊ in diuer
ſis ſubiectis: q̃rit̃ ḡ in quo ſubiecto erit illa ps: ⁊ in quo
alia ⁊c̃. Dr̃ ꝙ cũ illa relõ fundet̃ in nuõ ſꝫ ꝙ vnitates
numeri al'r ⁊ al'r diſtãt a p̄ma vnitate: ſm̃ h̃ alia ⁊ alia
ps illius reſpectus duplicitatis eſt in alia ⁊ alia vnitate
vel ſubto. ❡ Ad illud qd addit̃ de ↄ̃tinuo q̃drupedali
dr̃ ꝙ duplicitas fundata in illo ⁊ terminata ad ↄ̃tinuũ
bipedale ẽ q̃dẽ extẽſa ad extẽſionẽ ↄ̃tinui: nec hꝫ ptes
in actu: ſed in potẽtia: ſicut ↄ̃tinuũ: nec ptes eius ſunt ho
mogenee toti relationi: cũ quo ſtat ꝙ ipſa eſt ꝑ ſe vna
vnitate ꝑfectiõis: vt dictũ ẽ: ⁊ puto ꝙ ꝑfectiꝰ eſt vna q̃
duplicitas 4°ꝛ boiuz ad duos: qꝛ illa hꝫ ptes i actu ma
gis: q̃ duplicitas fũdata i ↄ̃tinuo. ❡ Ad 11^{m} dico: ꝙ relõ
dñi ⁊ ſerui raro eſt relõ realis: vt dictũ eſt ſupra ad ar
gumẽta Aureoli. relõ aũt p̃cij eſt ſil'r reſpectus rõnis:
iõ nõ ineſt ſubiectiue alicui: ſꝫ eſt in itellectu obiectiue
nec idiget alio agẽte q̃ itellu vel volũtate. ❡ Ad 12^{m}
dico: ꝙ vt videbit̃ in 2° in mã de creatiõe: nõ oẽ accñs
eſt q̃d ꝓp̄e creatũ ſed cõcreatũ: iõ nõ opꝫ ꝙ habeat re
lationẽ ad deuꝫ: ſed ſufficit ꝙ ſubiectũ eius habeat re
lationẽ ad deũ: vel cõpoſitũ ex ipſa vel ſubiecto: vñ nõ
opꝫ: ꝙ ſi lapis hꝫ realẽ relõnẽ ad deũ: ꝙ vlteriꝰ ille re
ſpectus hẽat ad deũ relationẽ: qꝛ ille reſpectꝰ nõ ꝓp̄ie
cauſat̃: ſed concauſat̃. ❡ Ad 13^{m} dico: ꝙ ↄ̃ñtie ibi facte
nõ valẽt: nõ eni oẽ agens hꝫ realẽ relõnẽ ad effectũ vl'
paſſuꝫ: vt dictũ eſt in ſcda ↄ̃ne. Nec ſeq̃t̃ ſil'r ꝙ ꝓducti
uũ hẽat relationẽ realẽ in actu ad oia: que ſunt ab eo ꝓ
ducibilia: ſed ſolũ relõnẽ in potẽtia: ſicut ⁊ illa ad q̃ re
ferẽt̃ ſunt ſolũ in po⁹. Sil'r dico de mã reſpectu formarũ
ex ipſa educibiliũ: nõ eni iter mãm ⁊ tales formas: que
actu nõ ſunt: eſt relõ realis: ſed ſoluꝫ relõ rõnis. ❡ Ad
14^{m} dr̃: ꝙ nõ eſt poſſe: ꝙ deus deſtruat relationez nãl'r
ↄ̃ſequẽtẽ funda^{m} ⁊ terminũ: ſaluãdo funda^{m} ⁊ terminũ
nõ eni poſſet ↄ̃ſeruare lapidẽ: q̃n eo facto lapis referat̃
ad deũ relõne cõſeruati ⁊ dependẽtis. Simil'r non eſt
poſſe ꝙ transferat relationez de ſubiecto ad ſubm: nec
forte aliqd accidens abſolutũ: qd indiuiduat̃ ꝑ ſubm:
qꝛ tunc eſſet hoc accidẽs. ⁊ nõ eſſet hoc. ❡ Ad p̄muꝫ ↄ̃
ſecũdã ↄ̃nẽ dr̃: ꝙ arguens falſe exponit ſcm̃ doctorez.
ſcũs eni Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 8. dicit ad 4^{m}.
(Non opꝫ (inq̃t) ſubiecta relationũ eſſe vnius gñis: ſꝫ
ſolũ relationes ipſas: ſicut in hoc: ꝙ quãtitas a q̃litate
diuerſa dr̃: tñ vt dictũ eſt: nõ eſt eadẽ rõ de deo ⁊ crea
turis: ſicut de his que ſũt in diuerſis gñibus nullo mõ
ad inuicẽ coordinata.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ: ꝙ nõ itẽ
dit: ꝙ illa iter q̃ eſt mutua relatio realis ſint eiuſdẽ or
dinis. i. infra idẽ genꝰ: ſꝫ ꝑ identitatẽ ordinis intelligit
idẽtitatẽ fundamẽti relationũ: ſicut eſt in relõne eq̃li
tatis: ⁊ ſilitudinis: vel idẽtitatẽ rõnis ⁊ iclinationis eo
rũ ad inuicẽ: vt ſicut vnũ iclinat̃ ad aliud ꝑꝑ bonũ ſuũ:
ita ⁊ aliud ad illud: ſicut pꝫ in relõne actiuoꝝ ⁊ paſſiuo
rũ nãliũ: vel idẽtitatẽ gñis ſꝫ illud: in quo relatio fun
dat̃: ſicut pꝫ in relõne mouẽtiũ: que nõ mouẽt niſi moue
ant̃: illa eni cõicant in gñe motꝰ cũ illis: q̃ mouent̃ ab
eis. vñ ſcũs Tho. de potẽtia dei. q. 7. art. 10 ad 7^{m} arg^{m}
qd eſt tale. (Si deus ad creaturas nõ referat̃ nõ vide
tur eẽ alia rõ: niſi qꝛ a creaturis nõ depẽdet: ⁊ qꝛ crea
turas excedit: ſed ſil'r corpa celeſtia a corpibꝰ elemẽta
ribus nõ depẽdẽt: ⁊ ea iproportional'r excedũt. ḡ ſm̃ h̃
ſequeret̃: ꝙ nulla eſſet realis relõ corpoꝝ ſupioꝝ ad in
ferioza.) Hec ille. ❡ Ad iſtud iq̃ã ſic r̃ndet. (Dõm
ꝙ corpa celeſtia referunt̃ real'r ad iferiora ſm̃ relõnes
ↄ̃ſequẽtes q̃ñtitatẽ: ꝑꝑ h̃ eadẽ rõ q̃ñtitatꝭ eſt in vtriſqꜫ:
⁊ iterũ quo ad relones ↄ̃ſequẽtes v̄tutẽ actiuã ⁊ paſſi
uã: qꝛ mouẽt mota ꝑ actionẽ mediã: q̃ nõ eſt eoꝝ ſuba:
⁊ iteꝝ aliqd bonũ eoꝝ attẽdit̃ in hoc: ꝙ ſunt inferiorũ
cã.) Hec ille. ❡ Ex q̃bus pꝫ q̃uo aliq̃ eſſe eiuſdẽ ordis
põt itelligi tripl'r ſm̃ mentẽ eius: nullũ aũt hoꝝ ↄ̃tin
git in deo. vñ ibidẽ ad primũ ſic ait. (Mouẽs ⁊ agens
nãle mouet ⁊ agit actione vel motu itermedio: qui eſt
iter mouẽs ⁊ motũ: agens ⁊ paſſuꝫ: vñ opꝫ ꝙ ſaltem in
tertio modo cõueniãt agens ⁊ patiẽs: mouẽs ⁊ motuꝫ:
⁊ ſic agens inq̃ntũ eſt agens nõ eſt extraneũ a gene
re patiẽtis inq̃ñtũ eſt patiẽs: vñ vbicũqꜫ eſt realis ordo
vnius ad alterũ: ⁊ ꝑcipue cũ ipſa actio media ſit q̃dam
ꝑfectio ꝓpria agentis: ⁊ per ↄ̃ñs illud: ad qd terminat̃
actio eſt bonũ eius: hoc aũt in deo nõ cõtingit: ⁊ iõ nõ
eſt ſimile.) Hec ille. ❡ Iſtis ſuppoſitis dico ad argu
mentũ negãdo añs: dico eni ꝙ illimitatio diuine eẽntie
ſic ꝙ nullo iſtoꝝ triũ modoꝝ eſt eiuſdez ordinis cum
creatura tollit: ꝙ relatio ſit inter eã ⁊ creaturã realez.
Et ad ꝓbationẽ dico: ꝙ reſpõſio ibi data eſt ſufficiens
nec petit̃ illud qd q̃rit̃: ſi p̄dicta bñ reſpiciãt̃. ❡ Ad
ſcdm negat̃ minor. Deus eni ⁊ creatura licꝫ nõ ſint in
fra ordinẽ eundẽ ſm̃ rõnẽ alicuius vniuoci. vtputa ge
neris vel ſpẽi: ſunt tñ infra ordinẽ alicuius analogi. ſꝫ
illud analogũ nõ limitet: aut cõprehẽdat deuꝫ: nec ſit
eius ꝓp̄a: aut ꝑfecta rõ: ⁊ iteꝝ deus eſt exẽplar ꝑfectiſſi
me repreſentans creaturã. imo diua eſſentia eſt rõ oia

Dõm eodez mõ de diſtantia: ſicut de iſtãti.

Per ſe vnuz tribꝰ modis dicitur.

Diſtin. 1. q̃õ. 2. ad ar. Grego. ↄ̃ primum.

Quid ꝑ idẽtitatez ordis intelligat ſcũs Tho.

Aliq̃ eẽ eiuſdẽ ordis tripl'r intelligi ſꝫ

cū ordine ad aliud vt ipſum eſt terminus ordinis alte rius ad ipm:ſʒ ipſum nō ordinet̄ ad aliud:ſicut cū acci pit ſcibile vt terminū ordinis ſcīe ad ipm:ꝛ ſic cū quo dā ordine ad ſciam nomē ſcibilis relatiue ſignāt:ꝛ eſt relatio rōnis tm̄:ꝛ ſilr aliq̄ noīa relatiua deo attribuit ītellꝰ nr̄:cū accipit deū vt terminū relationū creatura rū ad ipſum:vn̄ hꝫ relatiōes ſunt rōnis tm̄.) Hec ille. ¶ Idē pōit de vitate.q.i.art.5°.ad 15m.(Cū oīa (inqt) alia gn̄a inquātū hꝫ aliqd ponant in rerū nā:quātitas eni eoipo q̄ quātitas eſt aliqd dicit:ſola aūt relatio ex h̄ q̄ eſt hꝫ nō hʒ q̄ aliqd ponat in rerū nā qꝛ nō predi cat aliqd:ſed ad aliqd. vn̄ inueniunt̄ quedā relōnes:q̄ nihil ponūt in rerū nā:ſed in rōne tm̄. Qḋ quidē q̄dru pliciter cōtingit:vt ex dictis phī ꝛ Auicēne hr̄i poteſt. Uno mō qn̄ aliqd ad ſeipſuʒ refert̄:vt cū dr̄:idē eideʒ idē. Si eni hec relatio aliqd i rerū nā poneret additūʒ ei qḋ dr̄: idē eſſet in infinitū pcedere in relōnibus:qꝛ ipſa relatio:per quā aliq̄ res diceret̄ eadē:eēt eadē ſibi p aliā relationē:ꝛ ſic i īfinitū. ¶ Scḋo mō qn̄ ipa rela tio ad aliqd refert̄:nō eni pt dici q̄ p̄nitas referat̄ ad ſuū ſubm p aliquā relationē mediā:qꝛ illa etiaʒ media relatio indigeret alia media relatione:ꝛ ſic in īfinituʒ. vn̄ illa relatio:que ſigīat̄ in cōparatione p̄nitatis ad ſubm nō dicit̄ in rerū nā.ſʒ in rōne tm̄. ¶ Tertio mō qn̄ vnū relatiuoꝝ dpēdet ab altero:ꝛ nō ecōuerſo. vn̄ relatio ſcīe ad ſcibile eſt aliqd in rerū nā:non aūt relō ſcibilis ad ſciaʒ:ſʒ in rōne tm̄. ¶ 4° mō qn̄ ens ꝯpat̄ ad nō ens:vt cū dicimꝰ:q̄ nos ſumus p̄ores his q̄ futu ri ſunt poſt nos: alias ſequeret̄ q̄ poſſent eſſe infinite relationes in eodē.ſi gn̄atio in infinitū pcederet in fu turū.) Hec ille. ¶ Ideʒ ponit p̄ ſen. diſ.26.q.2.arti.p̄. (Diſtiguēdū ē (inqt) īter relōnes:qꝛ q̄dā ſūt q̄ hn̄t in re aliqd:ſupra qḋ eaꝝ eē fundat̄:ſicē eq̄litas fūdat̄ ſup quātitatē:ꝛ hꝫ relōnes ſunt aliqd in re. Quedā vo ſunt que nō hn̄t fundamētū in re.de quo dr̄:ſicē ſūt dextꝝ ꝛ ſiniſtrū in illis:in qbꝰ nō ſunt determinate iſte poſi tiones ſm nām:ſicut in ptibꝰ aialiū.ibi enim.ſ.in aiali iſte relōnes realr̄ ſunt:qꝛ fundant̄ in diuerſis vtutibus determinataꝝ ptiū:ſed in alijs non ſunt niſi ſm habi tudinē vniꝰ ad alterū:ꝛ iō dr̄r relōnes rōnis. Et h̄ cō tingit quattuor modis.ſ.q̄ ſint relōnes rōnis ꝛ nō rei. Uno mō vt dictū eſt:qn̄ relō nō hʒ aliqd in reꝝ nā:ſu pra qḋ fundet̄:ꝛ ide eſt q̄ qn̄qꝫ cōtingit q̄ relō eſt rea liter in vno extremo:ꝛ nō in alio:qꝛ in vno hʒ modum quēdā:ſupra quē fundet̄:ꝛ nō in alio:ſicut eſt in oībus illis relationibus:qbꝰ deꝰ ad creaturā refert̄:que qdeʒ realr̄ ſunt in creatura:ꝛ nō in deo. ¶ Scḋo mō ꝯtigit qn̄ relō nō hʒ aliquā realē diuerſitatē īter extrema:ſicē relō idētitatis:ꝛ iō hec nihil ponit ſm rē:ſed ſolū ſʒ rō nē:vt cū dr̄:idē eidē idē. ¶ Tertio mō qn̄ deſignat̄ ali qua relō entis ad nō ens:vt cū dicimꝰ q̄ nos ſumꝰ p̄o res illis:q̄ futuri ſūt:iſta eni p̄oritas nō eſt aliq̄ relatio ſm rē:ſed ſolū ſm rōnē:qꝛ relatio realis exigit vtrūqꝫ extremoꝝ i actu. ¶ Quarto mō qn̄ relō refert̄:vt ſcio me ſcire. vn̄ in creaturis p̄nitas nō ꝯiungit̄ ſubiecto p aliquā relōnē mediā:ꝛ hos duos vltimos modos pōit Auicēna:ſʒ p̄mi duo modi pn̄t abſtrahi ex vbis phī.) Hec ille in forma. ¶ Idē ponit p̄ma pte.q.13.arti.7°. (Cū (inqt) in relōne ꝯcurrāt duo extrema tripl̄r ſe hʒ ad h̄ q̄ ſit res nāe ꝛ rōnis. Qn̄qꝫ eniʒ ex vtraqꝫ pte eſt res rōnis:qn̄.ſ.ordo vel habitudo nō pōt eſſe inter ali qua niſi ſm apprehēſionē rōnis tm̄:vtpote cū dicimꝰ: idē eidē idē. Nā ſm q̄ rō bis apprehēdit aliqḋ vnum ſtatuit illud vt duo:ꝛ ſic apphēdit quādā habitudineʒ ipſiꝰ ad ſeipſuʒ:ꝛ ſilr eſt de oībꝰ relationibus:q̄ ſūt īter ens ꝛ nō ens:q̄s format rō inquātū apphēdit nō ens vt qḋdā extremū:ꝛ idē eſt de oībus relōnibus:q̄ conſe quūt̄ actū rōnis:vt genus:ꝛ ſpēs:ꝛ hꝫ. Quedā vo relō nes ſunt q̄tū ad vtrūqꝫ extremū res nāe:qn̄.ſ.eſt hitu do īter aliq̄ duo ſʒ aliqd realr̄ ꝯueniēs vtriqꝫ:ſicē patet de oībus relationibus ꝯſequētibꝰ quātitatē:vt magnū puū:duplū:ꝛ dimidiū:ꝛ hꝫ.nā q̄titas eſt in vtroqꝫ ex tremoꝝ res nāe:ꝛ ſilē eſt de relōnibus:que cōſequunt̄ actionē ꝛ paſſionē:vt motiuū:mobile:pr̄:filius:ꝛ ſilia. Qn̄qꝫ vo relatio in vno extremoꝝ eſt res nāe:ꝛ in alio eſt res rōnis tm̄:ꝛ hoc ꝯtingit qn̄cūqꝫ duo extrema nō ſunt vnius ordinis:ſicut ſenſus ꝛ ſcia referunt̄ ad ſenſi bile ꝛ ſcibile:que qdē iquātū ſunt quedā ieſſe nālī exi ſtētes ſunt ext̄ ordinē eē ſenſibilis ꝛ itelligibilis: ꝛ iō in ſcia qdē ꝛ ſenſu eſt relatio realis ſm q̄ ordinat̄ ad ſcīē dū vel ſentiendū:res tn̄ in ſe cōſiderate ſunt ext̄ hꝫ or dinē:vnde in eis nō ē aliq̄ relatio realis ad ſciaʒ ꝛ ſen ſum:ſed ſm rōnē tm̄:inq̄tū intellectus apphēdit eas vt terminos relatiōis ſcīe ꝛ ſenſus:vn̄ phūs dicit qnto metaphy.q̄ nō dicunt̄ relatiue:eo q̄ ipſa referant̄: ſʒ qꝛ alia referunt̄ ad ipſa:ꝛ ſimilr dextruʒ non dicit̄ de colūna niſi inquantū ponit̄ aiali ad dexterā. vn̄ hmōi relatio nō eſt realr̄ in columna:ſed in aiali.) Hec ille. Tex. cō. 20.

¶ Idē ponit.q.28.arti.p̄. vbi ſic ait.(Aliqn̄ (iquit) re ſpectus ſignatus p ea q̄ dr̄r ad aliqd eſt in ipſa reꝝ nā: vtpote qn̄ aliq̄ res ſm ſuā nāʒ adiuicē ordinate ſunt:ꝛ ad iuicē iclinationē hn̄t:ꝛ hꝫ relōnes opꝫ eē reales: ſicē in corpe graui ē iclinatio ꝛ ordo ad locū mediū:vn̄ re ſpectus qdā eſt in ipſo graui reſpectu loci medij: ꝛ ſilr eſt de alijs hꝫ.aliqn̄ aūt reſpectus ſignatus per ea:que dicūt̄ ad aliqd eſt tm̄ in ipſa apprehēſione rōnis ꝯferē tis vnū alteri:ꝛ tūc eſt relatio rōnis tm̄:ſicut cū copa rat rō hoīeʒ aiali:vt ſpēm ad genus.) Hec ille. ¶ 2° ꝯ. Deus refert̄ ad creaturas relōne ſm rōnē. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.in oībus locis pcallegatis. vn̄ in p̄ma pte.q.13.arti.7° dicit poſt vba pallegata.(Cuʒ deus ſit extra totū ordinē creature:ꝛ oēs creature ordinent̄ ad ipm:ꝛ non econuerſo:manifeſtū eſt q̄ creature referū tur ad deū realiter:ſed in deo non eſt aliqua relatio eiꝰ ad creaturas:ſed ſm rōnē tm̄ inquantū creature refe runt̄ ad ipſuʒ.) Hec ille. ¶ Idē ibidē ad 4m dic.(Nō eſt incōueniēs q̄ a relationibus realr̄ exn̄tibus i crea turis deus denoiet̄:tn̄ ſm q̄ intelligunt̄ p intellectuʒ nr̄m ſunt oppoſite relōnes in deo:vt ſic deus dicat̄ re latiue ad creaturā:qꝛ creatura refert̄ ad ipſum:ſicē phs dicit i 5° metaphy.q̄ ſcibile dicit̄ relatiue:qꝛ ſcia refer tur ad ipſum.) Hec ille. ¶ Itē 2° ꝯ̄ gētiles caplo 12° p bat q̄ relōnes:qbus deus refert̄ ad creaturas:nō ſunt realr̄ in dō. Tū qꝛ nullū accn̄s eſt in deo:ꝛ ſic ille rela tiones nō pn̄t eſſe accn̄s in deo:nec etiaʒ diuina ſubā:qꝛ tūc illa depēderet ab aliquo alio. Tū qꝛ eo mō deꝰ re fert̄ ad creaturas:ſicut in creaturis refertur ſcibile ad ſciaʒ.ſcʒ relōne rōnis. Tū qꝛ deus nō ſolū refert̄ ad ea que actu ſunt.imo ad ea que nō ſunt. Tū qꝛ deus nec p ſe:nec p accn̄s eſt mutabilis:qḋ tn̄ ſequeret̄ vt ibi p lixe deducit oēs iſtas rōnes. Sequēti āt caplo ꝯcludit ſic.(Cū relōnes qbꝰ deꝰ refert̄ ad creaturas n̄ ſint res ext̄ ipm:ꝛ oñſuʒ ſit:q̄ nō ſunt in ipſo realr̄:ꝛ tn̄ dicūt̄ de deo:relinqt̄ q̄ ei attribuant̄ ſm ſolū intelligentie mo dum ex eo q̄ alia referunt̄ ad ipſuʒ:intellꝰ eni noſter intelligendo aliquid referri ad alterum:eo ipſo intelli git relationē illius ad ipm:q̄uis ſm rē qn̄qꝫ non refe rat̄. Et ſic etiā patʒ:q̄ alio mō dr̄r de deo pdicte relō nes:ꝛ alia que de deo pdicāt̄:nā oīa alia vt ſapia:volū tas eius ſubāʒ vel eēntiā pdicāt. Relōnes vo predicte Tex. cō. 20.

Relōnes rō nis ſunt in q̄ druplici drīa

minime:ſȝ ſm modũ intelligẽdi tñ:nec tñ intellectus
eſt falſus:ex hoc enĩ ipſo φ itellectus nr̃ intelligit rela
tiones diuinoꝝ effectuũ terminari ad ipſum deũ:aliq̃
ꝑdicat relatiue de ipõ:ſicut ſcibile relatiue itelligimus
⁊ ſignificam⁹ ex hoc φ ſcia referſ ad ipſum.) ¶ Itẽ
ṗmo ſen.diſ.30.q.i.arti.3° dicit ſic.(Scdm theologos
⁊ phõs cõmuniter verũ eſt:φ relões qb⁹ de⁹ ad crea
turã referſ nõ ſunt in deo ſm rem:ſed tñ ſm rõnẽ:q2
itellectus nr̃ nõ pt accipe aliqd dici relatiue ad alterũ:
q̃ ꝺ in itellu triplr ſe hȝ. niſi aliud ſub oppoſita habitudine itelligat. ¶ Scien
dũ tñ φ rõ in itellectu reꝝ triplr ſe hȝ. Qñq3 enĩ appre
hẽdit aliqd:qð eſt in re ſm φ apprehẽdiſ:vt qñ appre
hẽdit formã lapidis. Qñq3 vo appħẽdit aliqd qð nul
lo mõ eſt in re:vt qñ imaginaſ chimerã:vel aliqd hm̃.
Aliqñ appħẽdit aliqd cui ſubeſt ĩ re nã q̃dã:nõ tñ ħȝ ra
tionẽ q̃ apprehẽdiſ:ſicut pȝ cũ apprehẽdit intentionẽ
gñis ſubeſt in re nã q̃dã nõ determinata ſm ſe ad hãc
vel illã ſpẽm:⁊ huic nãe apprehẽſe ſm modũ quo eſt
in itellectu apprehẽdẽte:q ex oĩb⁹ accipit vnũ qd cõe
in qb⁹ iueniſ nã illa:attribuit rõnẽ gñis:que rõ non eſt
in re:ita etiã in hm̃ relatiõib⁹:q̃s itellectus nr̃ deo attri
buit.iuenit enĩ i ipſo vtutẽ:⁊ eẽntiã:⁊ opationẽ:q̃ crea
tura ꝑduciſ in ipſum relationẽ habẽs:⁊ iõ eẽntie illi
vel opationi habitudinẽ attribuit:⁊ ſic ſm φ intelligit
nõia relatiua imponit.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad ſcdm
dicit.(Si nullus intellſ eẽt:adhuc in deo eſſet:vnde
dñs vere dici ⁊ itelligi poſſet.ſ.potẽtia cohercẽdi ſub
ditos:ſed nõ diceret vel intelligereſ ſm actũ.) Hec il
le. ¶ Tertia ꝯ. Tales relões quedã ſunt in deo ex tẽ
pe:⁊ q̃dã ab eterno. Iſtã ꝯnẽ ṗmo ſen. ꝓbat ſcũs Tho.
diſ.30.q.i.arti.ṗ.(Neceſſe (inqt) eſt φ aliqd de deo di
caſ ex tpe:cũ enim oẽ eſſe cuiuſlibȝ rei effluat ab ipſo
deo:nõ ſolũ eſſe vniuerſi:ſed cuiuſlibȝ ptis eius opȝ φ
tpe deſigneſ in habitudine principij ad qðlibȝ illoꝝ q̃
ſunt:⁊ cũ eoꝝ multa:q̃ ſunt nõ ſemꝑ fuerint:opȝ φ no
mina deſignantia illã habitudinẽ nõ ab eterno de deo
dicanſ:ſed ex tpe:q2 relatio ſm actũ exigit duo extre
ma in actu exiſtere:vnde nõ põt referri ad creaturã vt
actuale ṗncipiũ creature:niſi creatura exiſte i actu:qð
nõ ſemꝑ fit:ſed ex tpe. Ħ aũt nõ ꝯtingit de illis:q̃ abſo
lute dñr de deo:φ ſcȝ ex tpe dicanſ de ipſo:q2 ea q̃ ab
ſolute dñr de deo ſm ꝓprias rõnes ponũt aliqd in eo
de quo dñr:vt q̃titas:⁊ hm̃.vñ nihil hoꝝ iueniſ:qð nõ
ſit realr in eo de quo vere ⁊ ꝓpe diciſ:⁊ ꝓpter hoc nõ
pñt dici ex tpe de aliq̃ niſi illud muteſ ꝑ ſuſceptionẽ
eius:qð pus nõ habuit:ſed relatio ſm ꝓpriã ſuã rõnẽ
nõ hȝ φ ponat aliqd in eo de quo dñ:ſed ponit tñ ha
bitudinẽ ad aliud.vñ inueniſ aliq̃ relatio nõ realiter
exiſtẽs in eo:de quo diciſ:⁊ iõ in talibus habitudines
ille de nouo dñr de aliquo nõ ꝑmutationẽ.ſcȝ illi⁹ ad
qð dñ:⁊ ita eſt in oĩbus:que de deo dñr.) Hec ille. Sed
quo ad ſcdam ptẽ ꝓbat ꝯ ꝑ eũdẽ in de veritate qõ.3.
arti.2°.ad 7m.vbi ait.(Idee (inqt) plurificanſ ſm di
uerſos reſpectus ad res in ꝓpria nã exiſtẽs:nec tñ opȝ
φ ſi res ſunt tpales φ ibi reſpectus ſint tpales:q2 actio
intellſ humaniſe extendit ad aliquid etiã qñ illud nõ
eſt:ſicut cũ intelligim⁹ ꝑterita:actionẽ aũt relatio ſeq
Tex. cõ. 20. tur:vt dñ qnto metaphy.vñ ⁊ reſpectus ad res tẽpora
les in itellectu diuino ſunt eterni.) Hec ille. ¶ Et poſt
ad octauũ dicit:φ relatio:q̃ eſt iter deũ ⁊ creaturã nõ
eſt in deo ſm rẽ:eſt tñ in deo ſm itellectũ nr̃m:⁊ ſimi
liter põt eſſe in eo ſm intellectũ ſuũ.put.ſ.intelligit re
ſpectũ reꝝ ad eẽntiã ſuã:⁊ ſic reſpectus illi ſunt in deo
vt intellecti ab ipſo.) Hec ibi. ¶ Et ṗma pte.q.15.arti.
2° idẽ ponit. ¶ Itẽ de veritate.q.4.arti.5°.dicit idẽ ad
ṗmũ.vbi vocat tales reſpectus habituales ⁊ nõ actua
les.(Diciſ (inquit) reſpectus habitualis q non reqrit
creaturã ſil' eſſe actu:⁊ tales ſũt oẽs reſpect⁹:q ꝯſequũ
tur actus intellſ ⁊ volũtatis.) ¶ Idẽ ponit ꝑ ſen. diſ.
36.q.2.arti.2°.ad 2m.vbi ſic ait.(Licȝ ſm rẽ relões q̃
ſunt dei ad creaturã realr in creatura fundenſ:tñ ſm
rõnẽ ⁊ itellm̃ in deo ſunt:itellectũ aũt dico nõ tñ hu
manũ:ſed etiã angelicũ ⁊ diuinũ:⁊ iõ q̃uis creature
ab eterno nõ fuerint:tñ intellſ diuinus intellexit eẽn
tiã ſuã diuerſimode imitabilẽ a creaturis:⁊ ꝓpter hoc
fuit ab eterno plalitas ideaꝝ in itellu dĩno.) Hec ille.
Cõtra ṗmaȝ ꝯclonẽ Gre. q.3.ar. ṗmo. Utrum entia ad nõ ens re⁊ latio realis. ¶ Sȝ ꝯ ṗmã ꝯnẽ arguit Grego.⁊ ṗloco ꝓbat φ aliqd
põt realr referri ad nõ ens:cuius oppoſitũ dicebaſ. Ar
guit igiſ ṗmo ſic. Poſſe eſt aliqd dũ apprehẽdiſ ab aĩa
eſſe vere imaginẽ alicuius nõ exñtis.q aliqd põt realr
referri ad nõ exñtẽs.añs patȝ.naȝ imago herculis:vel
roſe exiſtens in pariete:vel vt memoratiua.ita vere ẽ
imago eius:cũ illud nõ eſt:ſicut duȝ eſt:ſiue talis ima
go apprehendaſ:ſiue nõ.ꝯña ꝓbaſ.qm̃ imago inq̃tũ
imago eſt imago ad aliqd.iuxta illud Aug.7° de trini.
cap.ṗ.(Quid aũt abſurdius q̃ imaginem ad ſe dici?)
¶ Scdo. Aliqd eſt realr memoria nõ exñtis.q aliqd
referſ realr ad nõ exñs.ꝯña pȝ.nã cõſtat φ memoria
dñ relatiue:⁊ illud ponit Aug.10. de tri.10.⁊.11°.caplis.
añs etiã ſatis eſt notũ.nã memoria ẽ reſpectu ꝑterito
rũ ſm phm̃ de memoria ⁊ reminiſcẽtia:ſed ſm Aug.
14°.de trini.ca°.11.⁊ ſm Tulliũ.vt Aug. allegat ibidẽ
q̃uis etiã ꝑſentiũ:vt ibidẽ vult Aug.poſſit eſſe memo
ria:⁊ conſtat φ memoria nõ eſt ſolũ memoria:duȝ ap
prehenduntſ:imo hoĩe nõ actualr cogitãte de ſua me
moria:nec etiã de memorabili:adhuc ẽ memor:⁊ me
moriã habȝ de illo.ſicut ꝑ Augu.15°.de trinita.cap°.21.
Tex. cõ. 26. ¶ Tertio. Q2 ſm phm̃ 5° metaphy.ca.de ad aliqd q̃
dã dñr ad aliud ſm potẽtiã actiuã ⁊ paſſiuaȝ:vt calefa
ctiuũ calefactibile:q2 p'.⁊ poſt dicit φ quedã taliũ di
cunſ ſm tẽpora:vt qð fecit ad factũ:⁊ futurũ ad faciẽ
dũ. ¶ Ex his arguiſ ſic. Aliquid eſt realr ꝓductiuum
ſeu ꝓducturũ ⁊ realr facturũ.ergo aliqd realr referſ
ad nõ ens.añs eſt certũ:nã φ ſol vel ignis ſit ꝓductiu⁹
caloris:aut alterius ignis:aut ſit productiuus vel facti
uus nõ plus depẽdet ab aĩa q̃ ſol vel ignis.ꝯña pȝ.q2
ꝓductiuũ diciſ ad ꝓducibile:⁊ facturũ ad faciendũ:
⁊ cõſtat φ nec ꝓducibile:nec fiendũ eſt ens.igitur ⁊c̃.
Eodẽ modo põt argui de potẽtia mãe reſpectu forme
nõ exiſtentis:que vtiq3 realr ⁊ actualr eſt potentia ad
formã poſſibilem.eſto φ ipſam nulla aĩa conſideret.
¶ Scdo loco probat:φ nõ ens poteſt realr referri ad
Utrũ nõ ens realr referaſ ad ens. ens:ſiue ad illud quod eſt:⁊ arguit primo ſic. Oĩa rela
tiua dicunſ ad cõuertentiã.ergo nõ ens realiter refer
tur ad ens:antecedẽs patet per Augu. ſeptimo de tri.
caplõ ṗ.qui dicit:φ oĩa que relatiue dñr ad inuicẽ dñr:⁊
per hoc ꝓbat:φ pater nõ diciſ relatiue ad eẽntiã cum
Tex. c. 14. eẽntia nõ dicaſ relatiue ad prẽm. Patȝ etiã ꝑ phm̃ in
ꝑdicamẽtis:q ad litterã ipm̃ ponit:⁊ diffuſe declarat:⁊
nullũ poſſe excipi dicit ſi cõueniẽter aſſigneſ:ꝯña vo
ꝓbaſ.nam ꝓductiuũ diciſ ad ꝓducibile:⁊ factuꝝ ad
faciendũ:⁊ imago ad imaginatum:⁊ memoria ad me
moratũ.q e cõuerſo ꝓducibile referſ ad productiuũ:⁊
faciẽdũ ad facturũ:⁊ imaginatũ ad imaginẽ:⁊ memo
ratũ ad memoriã:nullũ aũt ꝓducibile vel faciendũ eẽ
ens cõſtat:q̃uis poſſit eẽ ens:aliqd etiã imaginatũ ⁊
aliqd memoratũ nõ eſt ens. Nec valȝ dicere φ talia:⁊
ſi referanſ:nõ tñ realr:ſed ſm rõnẽ tñ:nã ſiue talia cõ
ſiderenſ ab aĩa:ſiue nõ:nihilominus ꝓducibile eſt ꝓ
ducibile a ꝓductiuo:⁊ faciẽdũ ẽ faciẽdũ a facturo ⁊c̃.

⁊ ꝑ ꝯña

⁊ per ꝯñs abſq; v lla opatione aïe qðlibꝫ tale ad ſuum
correlatiuū referł :ac ꝑ h realr. ℭ 2°. Qꝛ oīs cauſa re/
ferł ad cauſatū:⁊ aliqd nō exñs eſt realr cauſa exiſten
tis.ĝ aliqd nō exñs realr referł ad exñs:ꝯñia ⁊ pma
ps añtis ſunt patētes.ſcða pars ꝓbał.nā aliqd nō exi/
ſtens eſt finis:ſeu cā finalis alicuius effectus iam facti
ꝓpter illū finē:ſicut fructus nōdū exñs eſt finis follo/
rū:⁊ floꝝ pcedentiū fructū:cuius ꝓbatio eſt:qꝛ pp fru
ctū nō exñtē nā oīa illa agit:dū aūt nā agit pp aliquid
tūc illud eſt:cui⁹ grā agit:⁊ per ꝯñs cā finalis:⁊ ex hoc
Tex.cō.80.⁊ 84. exēplo ⁊ intētione phi demōſtrātis ꝯ antiquos 2° phy
ſicoꝝ:ꝙ nā ⁊ carētia cognitiōe agūt pp finē:⁊ in actio
nibus coꝝ eſt cā finalis : excludił reſpōſio:qua poſſet
dici:ꝙ talis finis nō eſt finis niſi inquātū ab aïa appre
Cōtra tertiā concluſionē Sco. diſ. 30. qōne ſcða. henſus. ℭ Cōtra tertiā ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo ꝙ
lꝫ relōnes creaturaꝝ ad deū ſint noue:tñ non pp iſtas
iquātū ſūt ad deū vt ad terminū neĉe eſt ponere aliq̄s
relōnes ex tpe terminātes illas:pmo qꝛ ƀm phꝫ qnto
Tex.cō.20. metaphyſi.caplo de ad aliqd.3° modo dñr relatiua ad
aliquid:qꝛ alia ſunt coꝝ:ita ꝙ hec eſt per ſe differētia
duoꝝ pmoꝝ modoꝝ a tertio:qꝛ in duob⁹ pmis eſt re/
latio mutua.in 3° aūt nō eſt relatio mutua:ſed alteruꝫ
pdiſe referł ad reliquū:⁊ alterū non:ſed terminat rela
tionē ei⁹:oēs aūt relationes creature ad deū ꝑtinēt ad
3m modū relatiuoꝝ.igił qualeſcūq; ſint ille :que ſunt
in vno extremo:nō opꝫ alterū extremū ƀm aliquā re/
lationē in eo terminare illas relationes:ſed pōt termi/
nare pdiſe ſub rōne abſoluti. ℭ Scðo. Qꝛ phs 9° me/
Tex.cō.13. taphy.cap.7°. vbi ꝓbat:ꝙ actus eſt poꝛ potētia diffōne
qꝛ potētia diffinił per actū:ſi aūt actus referał ad potē
tiā:tunc ecōuerſo etiā actus diffinił per potētiā:ſic diĉ
Porphy. Tex.5. Porphyri⁹ in caplo de ſpē:qꝛ in relatiuis mutuis neĉe
eſt in vtroꝝūq; rōnib⁹ vtriuſq; vti.ergo ita diffinit act⁹
potētiam:vel ecōuerſo nō diffinił per ipſam:⁊ per ꝯñs
actus non referł ad potētiā:ſed eſt mere abſolutū:⁊ h
ſub eadē rōne:ſub qua diffinit potētiā:diffinit autē po
tentiā inquātū potētia eſt ad ipſuꝫ vt relatio ad termi/
nū.ĝ actus ƀm ꝙ eſt mere abſolutū terminat hꝰ rela/
tionē:qualiſcūq; ſit illa:ſiue ſimplr:ſiue ƀꝫ qd. ℭ Ter
tio. Qꝛ nomē relatiuū referł prio ad correlatiuū vt ad
terminū etiā in creaturis:ꝓbał:qꝛ relatiuū inquantuꝫ
relatiuū pt diffiniri ꝑ terminū:ad quē referł.ĝ termi/
nus:vt terminus eſt prioꝛ diffinitione relatiuo:vt rela/
Tex.cō.4.⁊ inde.tex.c.13 tiuū eſt:pꝫ ꝯñia 7° metaphy.vbi comparat accñs ad
ſubam.Et 9° metaphy.vbi cōparat potētiā ad actuꝫ:⁊
ecōuerſo:termin⁹ aūt inquātū termin⁹ referł ad rela/
tiuū inquātū fuit relatū.ĝ iquantuꝫ terminus hꝫ illud
qð fuit relatū ad ipm ꝓ diffiniēte:⁊ per ꝯñs ꝓ poꝛe ƀꝫ
diffinitionē.ergo pater eſſet poꝛ filio ƀm diffinitionē:⁊
ecōtra:ipoſſibile eſt aūt eſſe circulū in poꝛitate eēntia/
li q̄cūq;.ĝ impoſſe eſt patrē pmo referri ad filiū inquā
tū filius referł ad patrē.ĝ referł pmo ad illud abſolu
tū:qð eſt ꝓximū fundamentū relationis:⁊ illud abſo/
lutū eſt prius prē:vt pr̄ eſt:⁊ ecōuerſo filius vt filius re
ferł ad abſolutū:qð eſt ꝓximū fundamētū pr̄nitatis:
⁊ illud abſolutū eſt pus filio ⁊ filiatiōe inquantū fili⁹.
Nec ƀꝫ hoc eſt aliq̄s circulus.lꝫ ꝙ pr̄ ſit pus.a.qð eſt
ꝓximū fundamētū relōnis filiatiōis:nō eni ex hoc ſe/
quił niſi ꝙ hec duo abſoluta ſunt poꝛa iſtis duobus re
lationibus:⁊ hoc eſt verū.imo ambo illa abſoluta ſūt
poꝛa vtraq; relōne:qꝛ quelibꝫ relatio nō tm̄ pexigit fū
damētū ſibi:imo terminū vt terminus eſt.ſi igił quā/
do ſunt relationes mutuo accidit termino vt termin⁹
eſt ꝙ referał:ĝ poſſe eſt referri ad abſolutuꝫ:⁊ ita h vr̄
rōnabile ponere in deo:ꝗ maxime hꝫ rōnē abſoluti vt
creature ſunt ad eū. ℭ Quarto. Qꝛ itellꝰs pōt negocia/
ri circa terminū relationis tertij modi:⁊ in iſto termi/
no cauſare relationē rōnis.tñ illa nō eſt rō terminādi.
licꝫ eni aliq̄s itellectus ꝯferat q̄draturā circuli ad ſciē
tiā cauſando in ipſo abſoluto relationeꝫ rōnis:que eſt
ſcibilitas:tñ illa nō eſt rō terminandi relationē ſcie ad
ipſum:iſta eni relatio rōnis nō eſt in hoc abſoluto duꝫ
actu cōſiderał ab intellectu.ergo relatio rōnis in ſcibi
li nō fuit rō terminādi relationem ſcie.ita in ꝓpoſito.
ℭ Quinto. Qꝛ licꝫ dina eēntia poſſit ꝯparari ad crea/
turā tā ꝑ actū intellꝰs creati q̄ꝫ increati:⁊ ſic poſſit in ea
cauſari relō rōnis:tñ illa nō fuit rō terminādi relatio
nē creature ad ipſum:nō qdē illa:que cauſał per actū
intellꝰs creati.ꝓbał:qꝛ tunc nullo intellectu creato cō/
ſiderāte comꝑando deū ad lapidē:ſi deus ꝓduceret la
pidē:nō eēt relatio realis ad ipſum deū:nec illa quam
cauſat itellectus diuin⁹ in eſſentia.ꝓbał.qꝛ ſi per ipoſ
ſibile deus nō eſſet nāe intellectualis:ſicut aliq poſue
rūt ſolē eſſe pncipiū pmū:⁊ ꝓduceret lapidē.lapis rea/
liter referret ad deū:⁊ tūc nō eēt relatio realis ad ipꝫ.
pꝫ igił ꝙ ꝓpter terminationē relationuꝫ in creaturis
ex tpe ad deū nō opꝫ ponere in deo aliquā relationem
nouā:nec āNtiquā que ſit ratio terminādi relationē crea
ture. ℭ Sexto. Qꝛ licꝫ poſſit poni in dō aliqua relatio
rationis per actū intellꝰs noſtri noua quidē.ſicut illa q̄
cauſał in eo ꝑ actū intellectus nr̄i cōcipientis ipm:nō
aūt noua per actū intellꝰs ſui:qð ꝓbał:qꝛ nunq̄ꝫ fit trā
ſitus a cōtradictorio in cōtradictoriū ſine mutatione:
ſi eniꝫ nulla eſt mutatio in aliquo:non eſt ratio quare
magis vnū cōtradictoriū pdiceł de ipo q̄ꝫ reliquū.nec
quare magis vnū ſit falſuꝫ q̄ꝫ reliquuꝫ : ⁊ ita ambo fal
ſa:vel ambo ſimul vera:ſed ſi in deo poſſet eē vera re/
latio per actū intellꝰs ſui alicuius ꝯdictionis:alteꝝ ex/
tremū mō eſſet verū de aliquo:qð pus nō erat veruꝫ.
igił aliq̄ mutatio in aliquo:ſed nō in eēntia diuina vt
cognita:nec in alio:ad qð cōparał ꝑ actū itellectus ſui
niſi ponał mutatio in ipſo intellectu cōparante:qꝛ ſiĉ
obiectū comparatū:⁊ illud ad qð comparał inquantū
talia nō hñt eſſe niſi intelligi.ita nō pñt hr̄e ad aliđ eē
nec aliter eē niſi ſit ad intelligi eoꝝ:qð nō pōt eſſe ſine
aliq̄ mutatione itellectus diuini.igił nulla relatio no/
ua pōt eſſe in deo per actū itellectus ſui cōparādo eēn
tiā ſuā ad aliud tpale.Sꝫ iſtud nō eſt niſi ꝓpter hoc ꝙ
itellectus diuinus ad qðcūq; comꝑat eēntiā ſuā i eter
nitate comꝑat.licꝫ nō ꝑ eternitate:ſicut comꝑat volū
tatē vt creaturā tpis futuri:vel ad aïam antichriſti:vt
actualiter exiſtētē pro illo nūc:pro quo vult creare ani
mā:⁊ ille quidē ſunt due relationes tpis cōmunis:ſicut
Cōtra eādeꝫ Aureol⁹ vbi ſupra. Utruꝫ dei ad creaturaꝫ ſit aliqua relō. duo extrema:ſꝫ vtraq; eterna:ſed nō ꝑ eterno. ℭ Cō/
tra eandē ꝯnē arguit Aureolus volēs ꝓbare:ꝙ dei ad
creaturā nō ſit aliq̄ relatio nō eterna q̄ꝫtū ad itellectū
diuinū. In illo inquit itellectu:vbi eſt eterna apprehē
ſio relationū creaturaꝝ ad deū:in illo eodē eſt eterna
apprehēſio relationis termini circa deū:ſꝫ i dino itellꝰu
eſt apprehēſio eterna oīuꝫ creaturaꝝ factaꝝ:⁊ factibi/
liū:⁊ habitudinū ſingulariū ad deū:aliogn apprehēde/
ret aliqd nouiter:⁊ eēt nouitas in deo exeundo de ocio
in actū cōſiderādi.ĝ neceſſe eſt vt terminationis relō
oīum taliū habitudinū apprehendał ab eterno circa
deū a ſuo itellectu:⁊ ita talis relō eſt eterna. ℭ Ad pm
eoꝝ q̄ obijcit Grego.pmo loco ꝯ pmā ꝯnē dr̄:ꝙ ꝯñia
nō valꝫ.licꝫ eni ſine apprehēſione aïe aliqd ſit realiter
imago Ade nō exñtis:nō tñ ſequił ꝙ aliqd realr refe
rał ad nō exñs.Tū qꝛ reſpect⁹ rōnis nō ſolū conſeqł
actū aïe:imo actū intellꝰs diuini:ꝗ tales reſpectus po/

nit in actu itelligẽdo res oĩ mõ: ꝛ in oĩ habitudine poſſibili vel imaginabili. Tũ qꝛ arguens. putat oẽꝫ reſpectũ eſſe realẽ: q̄ ſignificat̃ per nomẽ: q̄ cõueniret rei nõ cõſiderãte intellectu: qḋ eſt manifeſte falſum. nã colũna eſt dextera boui oĩ boĩe dormiẽte: ꝛ tñ reſpectꝰ iportatus per hoc nomẽ dextrũ nõ eſt realis: cũ dicit̃ de colũna: talia enĩ que dicũt̃ reſpectus rõnis ſepe ꝯueniũt rebus ſine cõſideratione nr̃i intell'ꝰ: vel etiã alterius: ſi ꝑ ipoſſe nullus itell's ꝯſideraret. nec tñ illi reſpectus cõueniũt rebꝰ ſꝫm eẽ qḋ hñt ex̃ aĩaꝫ: ſic pꝫ de mobili: ꝛ alterabili: ꝛ annihilabili: ꝛ ſcibili: ꝛ viſibili: talia enĩ nõ iõ dñr relatiua: qꝛ iportẽt relationẽ in re exiſtẽtẽ: de qua dñr: ſed qꝛ ſignãt rẽ mediãte cõceptu relatiuo ꝛ collatiuo vnius ad aliud: ꝛ h̄ dico eſſe relatiuũ ſꝫm rõnẽ. ſcꝫ ꝙ nõ dicit relationẽ in re exiſtentẽ: ſed tñ eius rõ conſiſtit in quadã collatione ꝛ ordinatione vniꝰ ad alterũ: eſt enĩ in ſe abſolutũ: ſed nõ itelligit̃ niſi collatiue: ſic eſt de imagine ꝛ hꝫ: ꝛ iſta eſt mens Auicenne 3° metaphy. capꝰ. 8. in fine. ❡ Ad 2ᵐ dico ſimilr̃: ꝙ lꝫ aliqḋ ſit memoria rei nõ exñtis: nõ tñ opꝫ ꝙ hẽat relõnẽ realẽ ad nõ exñs. nã memoria eſt relatiuũ ſꝫm rõneꝫ: ſignat enĩ abſolutũ ex̃ aĩam mediãte ꝯceptu relatiuo: ꝛ iõ cũ ſic arguit̃: memoria eſt relatiuũ ꝛ ꝯuenit realr̃ nõ exiſtẽti. g̃ eſt relatiuũ realr̃ reꝰ nõ exñtis: eſt fallacia ꝯpoſitionis ꝛ diuiſionis. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſilr̃ ꝑfectiuũ: ꝓductiuũ: ꝛ potẽs: ꝛ poſſe: ꝛ infinita talia ſunt relatiua ſꝫ rõnẽ ſolũ: ꝛ licꝫ dicant̃ de nõ exñtibꝰ cũ hac additiõe realr̃: vel potius cõueniãt realr̃ alicui reſpectu nõ exiſtentiũ: ꝛ ſint relatiua: nõ tñ ſunt relatiua ſꝫm rẽ. ❡ Ad ꝑmũ coꝝ q̄ ſcḋo loco obÿcit videt̃: ſic arguens recitat nec iprobatio valꝫ: ſꝫ ſtat in iſta ꝯñtia: nulla aĩa vl' itellectu ꝯſiderãte aliqḋ eſt ꝓducibile a ſuo productiuo: ꝛ ꝓducibile eſt relatiuũ inquãtũ hꝫ. g̃ nulla aĩa vel intellectu cõſiderãte ꝓducibile refert̃ ad ꝓductiuũ. huius aũt ꝯñe añs ꝓ 2ᵃ pte falſum eſt. dico enĩ ꝙ ꝓducibile inquãtũ ꝓducibile nullã hꝫ relõnẽ ad ꝓductiuũ: nec eꝯ: licꝫ rõ ꝓducibilis ſit relatiua: ꝛ nõ cõcipiat̃ ab itellectu: niſi itelligat aliqḋ in ordine ad aliud. ❡ Ad 2ᵐ dico: ꝙ cã vt cã vel finis inquãtũ hꝫ nõ eſt relatiuũ ex̃ aĩaꝫ: licꝫ coꝝ rõ ſit relatiua. ❡ Ad ꝑmũ Scoti ꝯ 3ᵃᵐ ꝯñẽ dico ꝙ in relatiuis tertÿ modi nõ eſt relõ mutua ex pte vtriuſq; extremi ſic: vel iſto mõ ꝙ vtrũqꝫ hẽat in ſe relationẽ ſꝫm eſſe: qḋ hꝫ ex̃ itellectũ: vtrũq; tñ hꝫ relationẽ aliquã ſꝫm eẽ qḋ hꝫ in intellectu: vel voluntate: aut alia potẽtia cognitiua. Vñ Ar. nõ intẽdit negare oĩo relationẽ ab altero extremo. vñ q̄nto metaphy.

caꝰ de ad aliqḋ ſic dicit phs. (Oĩa relatiua que dicunt̃ mõ numeri ꝛ potẽtie ſunt relatiua: qꝛ eẽntia coꝝ dicit̃ ad aliqḋ: ꝛ nõ qꝛ illud aliud dicit̃ ad illa: menſuratum aũt ꝛ intellectũ ꝛ ſcitũ dicit̃ relatiuũ: qꝛ ad illud dicit̃ aliqḋ aliḋ.) vbi Cõmẽtator cõmẽto. 20. (Oĩa relatiua que ſunt in numeris ꝛ in potẽtÿs ſunt relatiua: qꝛ eẽntia vtriuſq; coꝝ collocat̃ in relõne eodẽ ordine: nõ qꝛ alterũ intrat relationẽ ꝑ ſe: ꝛ alterũ nõ eſt in relatione ꝑ ſe: ſed qm̃ alterũ accidit ei: illud aũt qḋ eſt de mõ relatiuoꝝ: ſicut itellectũ: ꝛ ſcitũ: ꝛ ſenſatũ dicit̃ eſſe relatiuũ: qꝛ illud qḋ eſt relatiuũ ꝑ ſuã ſubſtantiã accidit ei: qꝛ intellectus eſt in ſua ſubã relatiuus: cũ aũt itellectꝰ fuerit relatiuus accidit intellecto ꝙ fiat relatiuũ: non qꝛ relatio eſt in ſubã intellecta: ſic eſt in ſubã intellectꝰ ſꝫ qꝛ relatio accidit ei. hoc g̃ intendit cũ dicit talia eſſe relatiua. ſcꝫ qꝛ aliud relatiuũ per ſuã ſubam ꝑdicat̃ de illis: relatio enĩ eſt duobus modis. ſ. aut relatio ĩ ſubã vtriuſq; relatiui: aut relatio in ſubã alterius tm̃: ꝛ in altero ꝓꝑ aliḋ.) Hec ille. ❡ Ex q̄ pꝫ ꝙ ĩ talibꝰ relatiuis alterũ hꝫ in ſe formalr̃ relationẽ: reliquũ aũt nõ hꝫ relationẽ in ſe: ſꝫ dicit̃ ꝛ itelligit̃ relatiue: qꝛ aliud refertur ad ipm ꝛ ꝑdicat̃ de ipſo in obliquo: ꝛ hoc intelligit̃ relatiuũ ſꝫm rõnẽ: qḋ. ſ. nõ hꝫ relationeꝫ in ſe: ſed intelligit̃ relatiue ꝛ aliqḋ relatiuum ꝑdicat̃ de ipſo. ❡ Ad ſcḋm dico. ꝙ actus ꝛ potẽtia ſunt relatiua ſꝫm dici: nõ enĩ dicũt ꝑncipalr̃ relatiões: ſed aliq̄ abſoluta: ad que cõſequũt̃ relationes: ꝛ in talibꝰ eſt bñ poſſibile: ꝙ vnũ diffiniat reliquũ: ꝛ nõ eꝯ. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ terminꝰ relationis realis etiã in creatis eſt aliqḋ abſolutũ ꝛ nõ relatio: tñ in illo termino opꝫ ponere relationẽ rei vel rõnis ſꝫm eẽ qḋ hꝫ ĩ itell'u.

❡ Et cũ ibi dr̃ ꝙ oẽ diffiniẽs eſt ꝑus diffinito: negat̃ h̄: ſufficit enĩ ꝙ ſit ſil' nã ꝛ itellectu cũ diffinito: ꝛ ita ẽ in relatiuis. ❡ Qḋ ãt adducit̃ de accñte ꝛ ſubã: actu ꝛ potẽtia nõ eſt ſil': qꝛ accñs diffinit̃ ꝑ ſubam ꝛ nõ eꝯ. iõ recte cõcludit Ari. ſubaꝫ eſſe ꝑorẽ accñte: ꝛ actũ poꝰ. nõ eꝯ. ❡ Dico igit̃ ad argᵐ: ꝙ terminus relatiõis vt terminꝰ eſt nõ hꝫ ꝑ ſe ꝙ referat̃ relõne: que ſit in ſua ſubã: hꝫ tñ ꝙ aliqḋ dicat̃ relatiue de ipſo: ꝛ ꝙ relatiue itelligat̃: ac ꝑ h̄ ꝙ hẽat relõnẽ ſꝫm eẽ eius in itell'u: nõ enĩ diceret̃ relatiue niſi itelligeret̃ relatiue: qꝛ ſic itelligimꝰ ita ſignãmus. ❡ Ad 4ᵐ dico: ꝙ bñ ꝓbat: ꝙ nullus reſpectꝰ eſt in ipſo ſcibili: q̄ ſit ei rõ terminãdi relõnẽ ſcie ad ipꝫ: ꝛ h̄ ꝯcedit̃: nõ tñ ꝓbat ꝙ illḋ: qḋ ẽ rõ terminãdi nullo mõ ſit relatiuũ: imo ſꝫ Ari. eo ipſo ꝙ terminat relõnẽ alteriꝰ ad ipm: eo facto inter relatiua cõputat̃: nõ qdẽ relatiuũ ex relõne: q̄ ſit in eiꝰ eẽntia: ſꝫ reꝰ q̄ eſt in itellectu: cuiꝰ modũ oſtẽdit Auicẽna 3° metaphy. ca. 8°. in alio exẽplo. (Non ſeqt̃ (inqt) ꝙ oẽ qḋ itelligit̃ relatũ habeat in eẽ relatiõeꝫ: cũ enĩ in itellectu repñtat̃ forma ꝑoris ꝛ forma poſterioris: itelliget aĩa hãc ꝯpõnẽ incidere iter duo: q̄ ſunt in itellectu: ſꝫ añ h̄ res ĩ ſe nõ eſt ꝑor: q̄ñ erit igit̃ ꝑorre: q̄ nõ hꝫ eẽ: igit̃ q̄ fiunt de relatiuis ſꝫm hũc moduꝫ nõ erit coꝝ relõ: niſi in ſolo itellectu: nec intelligentur exiſtere in eſſe ſꝫm hãc ꝑoritatẽ ꝛ poſterioritatẽ: hec. n. ꝑus ꝛ poſterius ſunt de intẽtionibꝰ itelligibilibꝰ: q̄s ponit itellectꝰ ex reſpectibus: q̄ acqrunt̃ rebꝰ cũ cõpat intellectus inter eas ꝛ deſignat eas.) Hec ille. ❡ Ad 5ᵐ dico vt ad ꝑcedẽs ꝙ ſolũ ꝓbat: ꝙ reſpectꝰ rõnis in deo nõ eſt rõ terminãdi relõnẽ realẽ lapidis ad deũ: cuꝫ q̄ ſtãt ꝑdicta. ❡ Ad 6ᵐ dico: ꝙ reſpectꝰ rõnis põt eẽ nouiter in deo ꝑ actũ ſui itell'ꝰ: nõ qdẽ nouiter in eo: ſicut itell'm ĩ itelligẽte: qꝛ deꝰ in tota eternitate itelligit oẽs reſpectꝰ rõnis: ꝛ negatiões: ꝛ oĩa itelligibilia: ſꝫ iſto mõ nouiter eſt in dõ: qꝛ nouiter eũ refert ad creaturã: que nouiter refert̃ ad deũ. Reſpcũs. n. rõnis põt eẽ ĩ aliq̄ mltiplr̃. ꝑ mõ ſic itellꝫ in itelligẽte. 2° mõ ſic in ſuo termino. 3° mõ ſic in ſuo fundamẽto. 4° ſic in ſuppoſito qḋ refert. licꝫ enĩ reſpectꝰ quẽ iportat dñs: vel creator ſit eternalr̃ in deo ꝑ mõ. non tñ 2° 3° vel 4° modis: qꝛ nec actꝰ diui itell'ꝰ fũdat illũ reſpectũ ꝓ tota eternitate: ſꝫ ꝓ mẽſura tpali: nec terminat illũ reſpectũ: ſꝫ creatura: nec deꝰ eternalr̃ refert̃ vt dñs ad creaturã: ſed ex tpe: ita ꝙ ille reſpectus nõ eternalr̃ refert: qꝛ nõ refert deũ niſi ꝓ mẽſura: q̄ deꝰ terminat relõnẽ creature ad ipſum: nec ſequit̃ mutatio in deo: qꝛ ille reſpectꝰ nõ eſt in deo ſubiectiue: nec eſt aliqḋ reale: nec nouiter itelligit̃ a deo: nec deꝰ nouiter cõpat ſe ad creaturã ꝑ illũ: ſꝫ qꝛ ille reſpectꝰ nouiter exercet offm̃ ſuũ ꝓꝑ nouitateꝫ ſui termini.

❡ Ad argumẽtũ Aureoli dr̃ ꝙ dĩ ad creaturã eſſe relõnẽ rõnis ex tpe põt itelligi multipliciter. Primo mõ qꝛ talis reſpectꝰ ꝯſeqt̃ ex tpe ꝛ nõ ab eterno actũ rõnis: vel intell'ꝰ cõcipientis deũ in ordine ad creaturã: ꝛ ſic cõcedo: ꝙ nullus reſpectus rõnis ꝯſeqt̃

itellectũ

intellectū diuinū ex tꝑe ſic q̄ nō ab eterno:qꝛ act⁹ diuini intellectus fuit eternalr:ꝛ ꝯñter reſpectus illū ꝯñs nō pt eſſe tꝑalis. Alio mō qꝛ terminu⁹ illius reſpect⁹ eſt tꝑal: ꝛ ꝯñter talis reſpectus ex tꝑe bꝫ realē reſpectū ſibi oppoſitū in actu:ꝛ ex tꝑe refert ad aliqd realr extra ſubm vel fundamētū ſuū:ꝛ ſic ꝯcedo q̄ reſpectus ꝯñs actū diuini intell'us pōt dici tꝑalis:qꝛ licꝫ ille reſpectus. puta creatoris vel dñi ſit eternalr intell'us a deo:tñ ille reſpectus nō eternalr.īmo ex tꝑe babuit realē reſpectum in creatura:cui opponit̄.ſ.reſpectū ſeruitutis vl' creature ꝛ ex tꝑe refert deū ad creaturas:nō eni eternalr reſpectus dominij referebat deū ad creaturam:ſed ex tꝑe:ꝛ iſto modo ꝯcedit̄ q̄ reſpectu diuini intell'us eſt relatio rōnis dei ad creaturas:ita q̄ illa relatio eternalr erat ꝯcepta:ſed tñ ex tꝑe fuit exercita:vt vbis vtar dñi Alberti in p̄dicamētis caplo de relone.ꝛ ſic pꝫ q̄ arguentis argutie nō ꝯcludūt. ❡ Ad argumētuꝫ in pede qōnis factū rñdet ſcūs Tho.de potentia dei.q.7.arti.10. ad 8m.(Illud(inquit)a quo aliud denoiat̄ nō opꝫ q̄ ſit ſemꝑ forma ſm nām rei:ſed ſufficit q̄ ſignificet̄ ꝑ modū forme grāmatice loquēdo.bō enīꝫ denoiat̄ ab actione:ab indumēto:ꝛ ab alijs bꝫ:q̄ realr nō ſunt forme.) Hec ille. ❡ Ex qbus pꝫ rñſio ad argumētū.non eni opꝫ q̄ dominū dicat relationē realē ex boc q̄ de⁹ eſt realr dñs:vel formā exñtē realr in deo:ſufficit enīꝫ q̄ creatura ſit ei realiter ſbā:ꝛ q̄ ipſe babeat realē poteſtatē cobercendi ſeruos:vt prius dictū fuit. Et ſic patet ad ꝯcluſionē ꝛc.

Diſtin. XXXI.

❡ Utrū ſilitudo ꝛ equalitas in diuinis ſint relationes reales. Queſtio. I.

Circa trigeſimāprimā diſtinctionē qrit̄. Utrū ſilitudo ꝛ eqlitas ſint relationes reales in deo. Et arguit̄ q̄ nō. Equalitas non eſt aliqd poſitiuū.ḡ nō eſt relatio realis in diuinis.tenet ꝯña ex ſe:ſed añs pꝫ.qꝛ eqlitas eſt vnitas in quātitate.ſed vnitas formalr dicit̄ negationē:cū nō ſit aliō q̄ꝫ indiuiſa q̄titas.

In oppoſitum arguit̄ ſic:qꝛ vbi ꝯcurrunt oīa requiſita ad relationem realē:ibi videt̄ eſſe relatio realis:ſed in diuinis pſonis quo ad eqlitatē ꝯcurrūt oīa illa:pꝫ.nā ibi extrema ſūt diſtincta.2°.vtrūqꝫ extremum eſt reale.3°.qꝛ ex nā rei oꝛit̄ reſpectus iter illa.4°.qꝛ in termino eſt rō: ad quā pōt relatio terminari.Qꝛ eniꝫ reſpectu ſilitudinis aut eqlitatis oīa iſta ꝯcurrāt.pꝫ.qꝛ extrema.ſ.diuine pſone ſunt realr diſtincta:ꝛ ex nā rei ꝯſurgit ſilitudo ꝛ eqlitas inter illa:ꝛ qōlibꝫ eſt ſuppoſitū:ita vt poſſit terminare bꝫ reſpectuꝫ.ergo ſilitudo ꝛ equalitas in diuinis ſunt relationes reales.

In hac qōne erunt duo articuli. In p̄mo ponentur ꝯcluſiones. In ſecūdo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad p̄mū ſit p̄ma ꝯ̄. Equalitas tā in creaturis q̄ꝫ in diuinis fundata ē ſuꝑ vnitatē quātitatis. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.in ſcripto ſenti diſ.q.i.arti.p̄.(Equalitas(inquit)eſt relatio q̄daꝫ fundata ſuꝑ vnitatē quātitatis:ꝛ in diuinis fundata ſuper vnitate eſſentie ꝓut ſignat̄ noīe quantitatis virtualis: vt cū dicit̄ magnitudo vel eternitas vel potētia.) Hec ille. ❡ Scḋa ꝯclō. Equalitas aliquid ponit ꝛ aliqd priuat. Iſtaꝫ ponit ibidē ſcūs doctor dicens.(De eqlitate ꝯtingit loqui duplr:aut quantū ad vnitatē quātitatis que eſt cauſa ipſius:aut quātū ad relationē ꝯſequentē ſed quantū ad vnitatē quātitatis:ſuper quā fundat̄ talis relatio:ſic ratio eius in priuatione ꝯſiſtit:ſicut ꝛ ratio vnitatis:ꝛ ideo dicit̄ pbs q̄ eqle opponit̄ priuatiue paruo ꝛ magno:ſicut vnū multo ꝛ pauco.ſi aūt ꝯſideret̄ eqlitas quantū ad relationē:ſic aliquid ponit ſm reꝫ:vel ſꝫ rōnē in vtroqꝫ extremoꝝ.) ❡ Tertia ꝯ̄. Equalitas ponit in creaturis relationē realē:ſed in deo ponit relationē ſm rōnē. Iſtā ꝯnē ponit ibidem ſcūs Tho.ait eni ſic.(Equalitas in creaturis ſm q̄ eſt relatio aliqd ponit realr in vtroqꝫ extremoꝝ: ſed in diuinis pſonis nihil ponit niſi ſm rōnē:cuius rō eſt:qꝛ ſi pōneret aliquā realē relonē in pſonis:aut boc eſſet ex ꝑte eēntie:q̄ cōis eſt:aut ex ꝑte relonū qbus diſtinguūt. Non aūt bꝫ ex ꝑte eēntie q̄ ſit relo realis:qꝛ eēntia ē vna ꝛ eadē nuō: ꝛ idē ad ſeipm nō refert̄ aliq̄ relone reali. Nec etiā ex ꝑte pſonaꝝ relonib⁹ ꝯſtitutaꝝ:qꝛ relo n̄ refert̄ ad aliā relonē ꝑ relonē mediā:qꝛ ſic eēt in infinitū ꝓcedere.ꝛ iō dico cū magro q̄ eqlitas nō ponit relone niſi ſꝫ rōnē:vel ſm nomē cū de deo dr̄:ſed verū eſt q̄ aliqd ponit.ſ.vnitatē eēntie:nō q̄ ſit de intellectu ei⁹:ſed qꝛ preſupponit̄ ad intellm ipſius:ſicut eſt in priuatiuis ꝛ in illis que de deo dnr ex tꝑe.) Hec ille. ❡ Eandē ꝯnē ponit p̄ma ꝑte.q.42.arti.p̄.vt allegaui ſcḋa qōne diſtinctionis.19. ❡ 4ᵃ ꝯ̄. Eqlitas in diuinis nō eſt diuina eēntia. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.ibidē ſcꝫ p̄ ſen.diſ.31.q.1.arti.p̄.ad 3m.(Sicut(inquit)in creaturis eqlitas nō ē vna quātitas pluū:ſꝫ relo ꝯñs talē vnitatē:ita in diuinis eqlitas eſt nō vna eēntia:ſed relatio ſm itellectū ꝯñs eēntie vnitatē.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 4m dicit.(Qꝛ iſta relatio nō pōt eſſe realr in deo:ꝛ iō nō ſequit̄ q̄ aliqd ponat ex boc q̄ dicit̄ relatiue.) Totidē ꝯnes poni pñt de ſimilitudine quot de equalitate.

Ter.cō.17. 10.metaphy.

Sco.di.31.q. q̄ relō eqlitatis ꝑtis ad ſilitudi ſꝫ eēntiā ſunt reales:qꝛ bñt oīa requiſita ad rones realem.

Aureo. dr eꝫ q̄ oīs relō cōpletiue ſit ſolū ꝑ opus rationis.

Durand⁹ dt tenet q̄ ē in creaturis ſunt ronci relone ſuꝑ fundamētum, ro.ī.vnitatē ſpecificā q̄titatis ꝛ qualitatis,

Quantū ad 2m articulū arguit Aureolus ꝯ̄ iſta. Et p̄mo ꝯ̄ p̄mā ꝯnē ꝓbādo q̄ eqlitas: aut ſilitudo nō fundet̄ ſuꝑ vnitate q̄titatis:aut qlitatꝭ in creaturis. Aut eni talis vnitas ē numeralis:aut ſpecifica:q̄ ſolū eſt ſm rōnē. Nō p̄mū:qꝛ tunc vna quātitas nuō eēt in diſtinctis ſubſtātijs. Nō 2m. Tū qꝛ tunc nō eēt aliud itelligere duo corpa eqlia niſi q̄ ꝑticipāt eandē nām in ſpē:ſed boc eſt expſſe falſum. Tū qꝛ ꝯcipiēs lineas ineqles ꝯcipit eas eiuſdē ſpēi. Tū qꝛ albedines eiuſdē ſpēi qñ ꝯcipiunt̄ nō in eodē gradu apprebendunt̄ vt diſſimiles:ꝛ tñ eiuſdē ſpēi.ḡ nō eſt verū q̄ eqlitas ꝛ ſilitudo fundent̄ ſuꝑ vnitate ſpecifica apprebēſa ꝑ intellm. ❡ 2° ad idē. Qꝛ ꝯcipiēs ſilitudinē aut ꝯcipit nūerales albedines ꝛ ꝯceptū ſpecificaꝫ cōem eē vnū fundamētū ſilitudinis:aut ſolas albedines indiuiduales eē fūdamētū:albedinē aūt ſpecificaꝫ tanq̄ꝫ aliqd extrinſecū ſꝫ qō ſit ſilitudo:ſꝫ neutꝝ dari pōt. Nō qdē p̄m. Tū qꝛ tres ꝯcept⁹ ꝯcurrerēt ad fūdādū ſilitudinē.ſ.due albedies nuāles ꝛ illa cōis. Tū qꝛ nō eēt niſi vna ſilitudo ī duab⁹ albedinib⁹ ꝛ īdiuiduis ꝓ eo q̄ albedo cōis nō eſt niſi vna:illa aūt eſt fundem in vtroqꝫ.vñ ſicut eadē cōis albedo ꝑticipat̄ a q̄libet albedine nūerali:ita ꝑticiparet̄ eadē ſilitudo. Tū qꝛ albedo cōis ꝛ albedo ꝑticularis ſūt duo ꝯcept⁹:ꝛ ita nō appareret:qn vnā ſimplicē ſitudinē poſſet itell'us fūdari ſuꝑ vtrūqꝫ ꝯceptū. Tū qꝛ nō appbēdēs albedinē in cōi pt ſilitudinē iter illa iudicare:ſicut pꝫ de imaginatōe ꝛ ſenſu iteriori. Nō pt ēt dari 2m.qꝛ relō nō exigit niſi fundamētū ꝛ terminū.ſi igit̄ ꝯcept⁹ albedis in cōi nō exigit̄ vt fundamentū ſilitudinis:nec vt terminus:nullo mō exigit̄ ad reſpectū ſilitudinis.ḡ nō eſt verū:q̄ ſilitudo aut eqlitas fundet̄ ſuꝑ vnitate ſpecifica qlitatis aut q̄titatis. ❡ Cōtra p̄mā ꝑtē 3ᵉ ꝯnis arguit ꝓbādo q̄ eqlitas in creaturis nō pōat relationē realē. Si enī

Cōtra p̄maꝫ rōciōnē Aureo.di.31.q.1. articulo p̄io

inquit eq̄litas eēt res: ſequit̄ φ īfinite realitates eēnt in vno ſubiecto. ſcȝ infinite relationes reales. Nā vn⁹ hō ineq̄lis eſt oībus arenis maris: ⁊ oībus folijs: ⁊ vniuerſis floꝛib⁹: ⁊ ſic de alijs īnumerabilibus reb⁹: ⁊ ita īnumerabiles ieq̄litates eēnt in vno hoīe. ſi ḡ q̄libȝ ſit res in actu erit hō īnumerabilib⁹ reb⁹ oneratus. Silr̄ cū facies hoīs ſit inumerabilib⁹ rebus diſſilis: q2 quot ſunt hoīes tot habebit reales diſſilitudines: ⁊ diffoꝛmitates in facie ſubiectiue. Silr̄ ſi ſunt decē albedines erunt in q̄libet nouē realitates: hȝ eni quelibȝ albedo nouē ſilitudines ⁊ reſultabūt in vniuerſo nonaginta: ⁊ ſi fuerint centū albedines in actu: poni opȝ mille realitates. Vn̄ talis rerū infinitas: cuȝ oīno irrōnabilis ſit nō debȝ in mēte alicuius venire: φ ſilitudo ⁊ diſſilitudo ſint in rebus niſi in potētia: ⁊ φ tūc fiant in actu: dū aīa illas reducit: niſi foꝛte qs poneret φ non multiplicant̄ ſilitudines ſm terminos: ſed φ per eandē diffoꝛmitatē facies vni⁹ hoīs diffoꝛmis ſit facieb⁹ oīuȝ alioꝛū. ℂ Hoc aūt poni nō pōt: q2 vna diffoꝛmitate tranſeunte p coꝛruptionē alicui⁹: adhuc remanēt cetere diffoꝛmitates: ⁊ p ꝯn̄s nō ſunt idē. ℂ Cōtra eandē ꝑtem ꝯnis arguit Durādus ꝓbādo φ ſilitudo ⁊ eq̄litas non ſint relōnes reales in creaturis: ꝑ. Q2 illa relatio nō eſt realis: cuius fundamētū eſt ens rationis: ſȝ fundamētū iſtaꝝ relationū eſt ens rōnis. pȝ. nā fundat̄ ſup vnitate ſpecifica q̄litatis vel quātitatis: ꝯſtat aūt illā vnitatē nō eſſe realē: ſȝ rōnis. ℂ 2°. Q2 ſimilitudo nō eſt q̄d magis reale q̄ȝ ſit idētitas fundata in ſuba: ſed ſm cōiter opinātes idētitas illa nō eſt relatio realis. igitur nec eq̄litas: aut ſilitudo. ℂ 3°. Q2 fundamēta equalitatis aut ſilitudinis nō depēdēt ad inuicē ſm eſſe abſolutuȝ: qđ tn̄ requirit̄ ad h̄ φ relatio ſit realis. ℂ 4°. Q2 ph̄s 5° metaph̄y. enumerās relōnes reales nullā mentionem facit de iſtis. igit̄ non ſunt reales in creaturis. ℂ 5°. Pōt argui ex dictis Aureoli. Si eni in creaturis ſilitudo ⁊ eq̄litas ſint relationes reales: aut fundātur ſup reali vnitate ſpecifica q̄litatis: aut quātitatis: aut fundant̄ ſup vnitate rōnis ſpecifica q̄litatis: aut quātitatis: aut ſup q̄litates indiuiduales vt ſunt cōfoꝛmes: ſed nullū iſtoꝝ pōt dici rōnabilr̄. Nō quidē ꝑmū. Tū q2 vnitas ſpecifica nō eſt realis. Tū q2 ſicut ſe hȝ ſilitudo ad q̄litatē: ſic eq̄litas ad quātitatē: ſȝ eq̄litas non fundat̄ ſup vnitate ſpecifica: q2 due linee ineq̄les ſunt eiuſdē ſpeciei ſm Auicēnā 2° metaph̄y. qui dicit: φ linea finita ⁊ īfinita ſunt eiuſdē ſpeciei. ḡ nec ſimilitudo fundat̄ ſup vnitate reali ſpecifica q̄litatis. ℂ Sȝ nec pōt dari ſcōm. ꝑ q2 tūc nō eēt aliud intelligere aliqua duo alba vt ſimilia: niſi ꝯcipe φ ꝑticipāt eandē albedinē in ſpē: nec φ alique linee ſunt eq̄les: niſi φ ꝑticipāt eandē quātitatē ſpecifice: ſed hoc eſt expſſe falſuȝ. Tū q2 cōcipiēs duas lineas ineq̄les cōcipit eas eſſe eiuſdē ſpeciei. Tū q2 due albedines eiuſdē ſpeciei qn̄ ꝯcipiūt̄ nō in eodē gradu apprehendunt̄ vt diſſimiles: ⁊ tamē vt eiuſdē ſpēi. ḡ nō eſt veruȝ: φ eq̄litas ⁊ ſilitudo fundent̄ in vnitate ſpecifica apprehenſa per intellectum. ℂ Scđo ꝯ idē mēbrū arguit̄. Q2 cōcipiēs ſimilitudinē aut cōcipit numerales albedines ⁊ cōceptū ſpecificū cōem eſſe vnū fundamētū ſimilitudinis: aut ſolas albedines numerales eſſe fundamētū: albedinē autē ſpecificā tanq̄ȝ aliq̄d extriſecū: in q̄ ⁊ ſm quā ſit ſilitudo: ſed neutrū pōt dari. Nō q̄dē ꝑmū. Tū q2 tres cōceptus ꝯcurrerēt ad fundādū ſimilitudinē: ſcȝ due albedines numerales: ⁊ illa cōis. Tū q2 nō eſſet niſi vna ſimilitudo in duabus albedinibus idiuiduis: ꝑ eo φ albedo cōis nō eſt niſi vna: hec aūt fundaret ſilitudinē

Cōtra eādē partē arguit Durandus.

Tex. cō. 20.

in vtraq̄ȝ: vn̄ ſic̄ eadē cōis albedo ꝑticularis: ⁊ albedo cōis ſunt duo cōceptus: ⁊ ita nō apparet quō vnā ſimplicē habitudinē poſſit itellectus fundare ſup vtrūq̄ȝ cōceptū. Tū q2 nō apphendens albedinē in cōi pōt iudicare ſilitudinē inter aliq̄: ſic pȝ de imaginatione ⁊ ſenſu interioꝛi. Nec pōt dici ſcđm mēbrū hui⁹ ſtatiȝ facte diuiſionis: q2 relatio nō exigit niſi fundamētū ⁊ terminū. ſi igit̄ cōcept⁹ albedinis in cōi nō exigat̄ vt fundamētū ſilitudinis: nec etiā vt termin⁹: nullo mō exigit̄ ad reſpectū ſilitudinis. ḡ nullo mō fundat̄ ſup vnitate rōnis ſpecifica. ℂ 3° ꝯ idē mēbrū: q2 ſi vnitas rōnis eſt fundamētū taliū relationū: pȝ manifeſte illas relationes nō eē reales. ℂ Si vo tertio dicat̄: φ he relationes fundant̄ ſup qualitatib⁹ idiuidualib⁹ iquātū ſunt ꝯfoꝛmes: h̄ nō valȝ. Tū φ cōfoꝛmitas ⁊ ſilitudo idē ſunt: idē aūt nō eſt ſui ipſi⁹ fundamētū. Tū q2 conformitas īpoꝛtat relationē: ⁊ iō dato φ eēt aliud a ſilitudine adhuc reſtaret qđ ſup q̄d fundaret̄ hec ꝯfoꝛmitas. ℂ 6°. Nā hec nō dicūt aliq̄d poſitiuū. ḡ nō ſunt relationes reales. aīs ꝓbat̄: q2 ph̄s dicit. 10. metaph̄y. φ eq̄le opponit̄ magno ⁊ paruo ſic̄ ꝑuatiōes due. Eſt. n. eq̄le qđ nec eſt mai⁹ nec min⁹: ſed h̄ nō eſſet ſi diceret aliq̄d poſitiuū. ℂ Cōtra ſcđaȝ ꝑtē 3ᵉ ꝯnis ⁊ ꝯ q̄rtā arguit ſic Aureolus. Eq̄litatē inquit eſſe relationē rōnis in diuinis pōt duplr̄ itelligi. ꝑmō mō φ ſit ſic̄ relatio eiuſdē ad ſeipſuȝ: que dicit̄ idētitas: vt vident̄ inquit poſitores huius opionis itelligere: in quo q̄dē itellectu ipoſſibile eſt: φ ſint relatiōes rōnis hoc mō. Illa que hn̄t terminos realr̄ diſtinctos: ⁊ non eundē bis ſumptū nō ſunt relatiua eo mō: quo idē refert̄ ad ſe. ph̄s eniȝ q̄nto metaph̄y. dicit φ in relatiōe idēptitatis idē bis ſumit̄: ſed termini eq̄litatis ſunt ꝑſone realr̄ diſtincte: nec ſūt vn⁹ ⁊ idē terminus bis ſumptus: igit̄ equalitas ⁊ ſimilitudo nō ſunt relationes rōnis ꝑ hunc modū. ℂ Scđo ſic. In relationibus rōnis: que ſunt ꝑ hūc modū idē refert̄ ad ſe: ſed in diuinis nō eſt ſic. pr̄ eni nō eſt eq̄lis ſibi: ſed filio: nec etiā eſt ſilis ſibi. ſilr̄ nec eēntia eſt eq̄lis aut ſilis eēntie. igit̄ ſilitudo nō eſt relatio rōnis iter cūdeȝ terminū bis acceptū. ℂ 3° ſic. Hilarius dicit 3° de trinitate: φ ſilitudo ſit eiuſdē ad ſe. id eſt φ aliq̄s ſit ſimilis aut eq̄lis ſibi: ſed ſi eſſet relatio rōnis ſm illum modū q̄ itell's vtit̄ bis eodē ꝓpe aliq̄d poſſet dici ſile ſibiipſi. igit̄ ⁊c. ℂ 4° ſic. In talib⁹ relōnib⁹ neutrū extremoꝝ icludit aliqđ reale diſtictū: ſȝ ſȝ iſtos ſilitudo icludit in ſuo itellectu ꝓꝑietatē diſtinguentē: ⁊ eēntie vnitatē. igit̄ nō eſt de illis rōnib⁹: in q̄b⁹ itell's vtit̄ bis eodē. ℂ Alio mō iquit pōt itelligi φ ſilitudo ⁊ eq̄litas ſint relationes rōnis ꝓ eo φ ſunt actu in re ſine opere intell's: ſed ſunt in potētia in diuinis ꝑſonis ⁊ in actuȝ reducunt̄ per intellectū: ⁊ adhuc hoc dicit ipſe ē ipoſſe. Nullū eni inquit cōplebile ꝑ itellectū eſt in diuinis ꝑſonis: alioq̄n diuina eſſentia eēt quo ad aliq̄d incōpleta: ⁊ in potētia aliq̄d cōpleri per intellectū expectās: ⁊ ad actū reduci: qđ oīno poni nō pōt. ℂ Itē licȝ idē poſſit idēptificari ſibyꝑſi: tn̄ nullo mō pōt ſibyꝑſi coequari: aut cōfoꝛmari: aut ꝯuenire: cui⁹ rō eſt: q2 cōfoꝛmitas: cōueniētia: ⁊ adequatio noīant relationes: quas ponit itellectus iter duas q̄litates: aut quātitates ad minus numeralr̄ diſtinctas: nūq̄ȝ eni itellectus quātūcūq̄ȝ cōcipiat bis foꝛtē cōcipit φ foꝛtes cōueniat cū ſeipſo: aut φ equet̄ ſibyꝑſi: vel φ aſſimilet̄: ⁊ tn̄ cōcipit φ idēptificet̄: cuius rō eſt: q2 idēptitas impoꝛtat ibi vnitatē abſolutā: ſunt eni ibi tres cōceptus: duo quideȝ ꝓut bis ſumit̄: tertius vero eſt realitas foꝛtis: in qua ꝑmi duo ꝯceptus itelligunt̄ indiſtincti: non ſic aūt ē de ꝯuenientia

Tex. cō. 17.

Cōtra ſcđaȝ partem tertie ꝯclōnis ⁊ cōtra q̄rtā idē vbi ſupra ar. tertio.

Prim⁹ modus intelligēdi relōnē rōnis ꝯ quē arguit.

Tex. cō. 20.

Scđs mod⁹ ꝯ quē arguit.

entia:que eſt quedã vnitas relatiua:in qua non ſigñat̃ ꝙ duo ↄceptus ſortis incidant in vnã realitatẽ:ſed ponitur inter illos duos conceptus indiſtinctio relatiua: que tñ exigit extrema diſtingui:ſic igit̃ nõ põt intellectus ſtatuere ↄformitatẽ: vel adequationeꝫ:aut hͦ aliquid niſi inter diſtincta:ſed pater ⁊ filiꝰ ſunt indiſtincti in magnitudine ⁊ nã numeraliter. ġ nõ põt intellectus ponere inter illos relationẽ ↄuenientie:aut cõformitatis:aut equalitatis:ſed ↄcipit ꝙ perſonas cõuenire nõ dicit̃ relatiue ſed abſolute vnitatẽ nature habere:⁊ per ↄñs ſimilitudo:ↄformitas:equalitas:ↄueniencia nõ important relationẽ realẽ:nec rõnis in diuinis. Hec ille. ¶ Contra eandẽ partẽ arguũt Scotus ⁊ aliqui eius ſequaces ꝓbãdo ꝙ equalitas ⁊ ſimilitudo in diuinis ſint relatiões reales. P̊mo. Qꝛ vbi ↄcurrũt oĩa exigita ad relationẽ realẽ:ibi opꝫ poni relationẽ realẽ: ſed q̃ttuoꝛ requirunt̃ ⁊ ſufficiunt ad relationẽ realem primũ eſt ꝙ extrema ſint diſtincta:⁊ iõ eiuſdem ad ſe nõ eſt relatio realis:ſcd̃m ꝙ vtrũqꝫ extremũ ſit reale: ⁊ ob hoc ↄtradictio nõ eſt relatio realis:qꝛ alteruꝫ extremũ eſt nõ ens. 3m quoqꝫ ꝙ ex nã rei oriat̃ inter illa reſpectus in fundamento:⁊ ꝓpter hoc inter deũ ⁊ creaturam nõ eſt relatio realis:lꝫ vtrũqꝫ extremũ ſit reale ⁊ realiter diſtinctuꝫ ab alio. 4m vͦo ꝙ in termino ſit rõ ad quã poſſit relatio terminari. Iſta aũt q̃ttuoꝛ ↄcurrunt in deo reſpectu ſimilitudinis ⁊ eq̃litatis: qꝛ ⁊ extrema ſunt diſtincta realiter:⁊ ex nã rei ↄſurgit ſimilitudo ⁊ equalitas inter illa:⁊ quodlibet eſt ſuppoſituꝫ: ita vt poſſit terminare hͦ reſpectũ. ġ nõ apparet quin ſimilitudo ⁊ eq̃litas ſint relõnes reales in deo. ¶ Secundo. Si iſte habitudines non ſint reales in deo:hoc nõ eſt ꝓpter aliud:niſi qꝛ fundamentũ eſt vnũ ⁊ ideꝫ in tribus perſonis:eadẽ.n.eſt magnitudo numero: ꝓpter qd̊ equalitas nõ videt̃ relatio realis: ſed manifeſtum eſt:ꝙ hoc nõ impedit:qꝛ idẽ eſt fundamentũ relationũ originis in diuinis:ſcꝫ eſſentia:⁊ nihilominus ſint reales. ġ nec identitas fundamentũ impediet quin equalitas ⁊ ſimilitudo ſint relationes reales. ¶ Tertio. Qꝛ Augu. dicit 6° de trinitate caplͦ vltimo:ꝙ prima equalitas ⁊ p̊ma ſimilitudo eſt in filio: ſed nõ eẽt p̊ma niſi eſſet realis:nulla eñi ſimilitudo rõnis eſt prima:cũ ens reale ſit p̊us ente rõnis. igit̃ idem qd̊ prius. ¶ Quarto. Illud qd̊ eſt in filio ex vi ꝓductionis neceſſario eſt reale:qꝛ nullũ ens rõnis ineſt ſibi ex vi ſue ꝓductionis:que eſt realiſſima: ſed Augu. dicit 3°. ↄtra Maximũ:ꝙ iõ nõ eſt pater maioꝛ filio:qꝛ equalẽ genuit. ġ equalitas eſt realis in filio:⁊ ex vi ſue ꝓductionis. ¶ Quinto. Sicut ſe hꝫ magnitudo dimenſiua ad equalitatẽ ꝓportionaleꝫ ſibi:ſic magnitudo virtualis ad equalitatẽ ſibi correſpõdentẽ:ſed equalitas eſt realis ꝓprietas magnitudinis dimenſiue vbicũqꝫ exiſtat: qꝛ ꝓpriũ eſt q̃titatis ſm eã equale vel inequale dici. ergo vbicunqꝫ eſt magnitudo perfectionalis ⁊ virtualis:ibi erit eq̃litas relatio realis:⁊ per ↄñs equalitas:⁊ ſimilitudo inter perſonas diuinas erit relatio realis. ¶ Sexto. Ad rõnẽ realis ſimilitudinis ſeu equalitatis ſufficit ſuppoſitoꝝ diſtinctio abſqꝫ diſtinctiõe fundamenti ſicut pꝫ:qꝛ ſi eſſet vna albedo in duabus ſupficiebus:ille forent realiſſime ſimiles etiã pluſquã mõ cũ albedines numeraliter in ſuperficiebus diſtinguũtur:ſed in diuinis ſuppoſita ſunt diſtincta realiter q̃tũcunqꝫ fundamẽtũ ſimilitudinis ⁊ eq̃litatis ſit vnũ. ġ ſimilitudo ⁊ eq̃litas ſunt ibi relatiões reales. ¶ Septimo. Si illud qd̊ minus videret̃ ineſſe ineſt: ⁊ illud qd̊ magis:ſꝫ minꝰ videret̃ ꝙ paternitas ⁊ filiatio eẽnt

ↄ eãdẽ partẽ Scotꝰ ⁊ ſequaces. di. 31. q. 1.

relationes reales ſtante identitate fundamẽti: qꝛ ſunt alterius rõnis:nec ſunt relatiões equipantie: imo vna eſt ſuperpoſitionis:⁊ alia ſuppoſitionis:⁊ tñ ſtat realitas earũ cũ identitate fundamenti. ġ multo fortius ſimilitudo poterit eſſe relatio realis in patre reſpectu filij ⁊ ecõtra:cũ ſint relatiões equiperãtie:⁊ vnius rõnis ⁊ ſimiliter equalitas. ¶ Confirmat̃. Qꝛ ſimilitudo ⁊ equalitas hñt ſuppoſita ꝑdiſtincta:qd̊ nõ hñt paternitas ⁊ filiatio:⁊ ſꝫ hoc vident̃ in deo hr̃e plures cauſas ſue realitatis q̃ꝫ p̃nitas ⁊ filiatio. ¶ Octauo. In deo eſt ex nã rei oĩs ꝑfectio ſimpliciter ſm Anſel. monol. 15. ſed eq̃litas eſt perfectio ſimplr̃ ſm illud Augu. de q̃titate aĩe caplͦ. 7°. dicentis. (Qꝛ ineq̃litati equalitatem iure preponis:nec quiſquã oĩno eſt vt opinoꝛ humano ſenſu ꝑditꝰ:cui nõ id videat̃.) Nec põt dici ꝙ loquat̃ de fundamento ⁊ nõ de relatiõe: qꝛ infra caplͦ. 9°. dicit ꝙ nullo mõ quãtitas: ſed illa de qua ſuperius egimus equalitas huius excellentie cã eſt. ġ relatio eq̃litatis eſt in deo ex nã rei. ¶ Ad p̊m Aureoli ↄtra p̊mã ↄnẽ dicit̃:ꝙ in creaturis ſimilitudo ⁊ equalitas ſupponunt vnitatẽ ſpecificã ⁊ nõ vnitatẽ numeralẽ illoꝝ:in qbꝰ fundant̃:que qdẽ vnitas nõ eſt ſm rẽ:ſꝫ ſm rõnẽ. Unde ſanctus Tho. p̊mo ſen. diſ. 19. q. 1. arti. p̊ dicit ꝙ ad rõnẽ eq̃litatis nõ reqrit̃ vnitas ſm numeꝝ ipſius q̃titatis:ſed ſoluꝫ ſm cõmenſurationẽ. ¶ Similiter nec ad rõnẽ ſimilitudinis requirit̃ vnitas q̃litatis ſm eſſentiã:ſed ſolũ ſm ſpẽm. ¶ Et ad p̊mã ꝓbationẽ in oppoſitũ dicit̃ ad añs:ꝙ idem eſt ↄcipere duas lineas eſſe equales:⁊ ↄcipere eas participare eandẽ quãtitatem in ſpẽ menſure:que attendit̃ ſm numeros: vtpote bicubitũ:tricubitũ:nõ aũt dicimus ꝙ ſufficiat quecunqꝫ vnitas ſpecifica q̃titatis ad fundanduꝫ eq̃litatem:⁊ iõ dicit ſanctus Tho. ꝙ requirit̃ identitas ſm cõmenſurationẽ:⁊ iõ ꝓbatio p̊ma nõ arguit ↄtra nos. ¶ Ad 2am ꝓbationẽ negat̃ maioꝛ:vt eñi dcm̃ fuit diſ. 19. oẽs albedines ſunt ſimiles ⁊ nõ eq̃les: ꝓpter quam inequalitatem poſſunt ĩpropꝛie dici diſſimiles. ¶ Ad 2m dicit̃:ꝙ ↄcipiens ſimilitudinẽ ↄcipit albedinẽ cõmunẽ ⁊ indiſtinctionẽ eius ſm rõnẽ ⁊ diſtinctionẽ ſꝫ ſuppoſita vel indiuidua:in qbus eſt:⁊ iõ ↄcipit albedinem cõem:⁊ albedines particulares:ſed tñ ſimilitudo nõ fundat̃ niſi in nã cõi albedinis: ⁊ in particulari albedine vna:⁊ terminat̃ ad aliã ꝑticularẽ albedinẽ:nec ſequit̃ ꝙ ſimilitudo ex ꝑte vniꝰ extremi habeat duo fundamenta. ſ. albedinẽ cõem ⁊ ꝑticulareꝫ: qꝛ albedo ꝑticularis nõ fundat ſimilitudinem:qꝛ hec albedo:ita ꝙ nã albedinis eſt ei rõ ꝙ fundet:⁊ iõ nõ ſũt niſi vnũ fundamentũ ſm rem:qꝛ ſunt indiuiſa ſm eſſe. Nec ſꝫ rõnẽ:qꝛ vnũ eſt alterius rõ fundãdi. Patet igit̃ ꝙ male ↄcipit arguẽs de mõ fundandi ſimilitudinẽ:nõ.n.ſequit̃ ꝙ tres ↄceptus ↄcurrãt ad fundandũ ſimilitudinẽ:quoꝝ qlibet ſit rõ fundandi vt dicit ſua p̊ma ꝓbatio:ſed ad fundãdũ duas ſimilitudines ↄcurrunt tres ↄceptꝰ:quoꝝ vnus eſt rõ fundandi alijs. ¶ Nec valet 2a ꝓbatio:lꝫ.n.albedo cõis ſit vnica ſm rõnem: eſt tñ multiplex ſm eſſe:qd̊ hꝫ in duabus ꝑticularibꝰ albedinibus:⁊ iõ fundat duas ſilitudines in nũero. ¶ Nec valꝫ 3a:qꝛ lꝫ albedo ⁊ hec albedo habeat duos ↄceptꝰ: tñ vnus eſt rõ alteri:ꝙ fundet relationẽ. ¶ Nec ꝓcedit etiã 4°. qꝛ dico ꝙ ġ nõ appꝛhẽdit nãm cõeꝫ albedinis in particulari albedine nõ iudicat ſimilitudinẽ ſꝫ albedinẽ:nõ tñ opꝫ ꝙ appꝛhendat illã nãm quantũ ad rõnẽ vniuerſitatis:nec abſtracte. ſ. ꝑſcindẽdo nãm ab indiuiduãtibus eã:⁊ hoc magis dictũ fuit in ꝑcedenti qõne quõ ſenſus appꝛhẽdit nãm cõem appꝛhenſo ꝑticu

Quid ad eq̃litatẽ ⁊ ſilitudinẽ reqrat̃.

lari eiuſdē nāe. ¶ Ad argumēta ꝯtra p^{am} ptē tertie cō
cluſionis dr̄: ꝙ rñſio ibi data eſt ſufficiens. Unde ſcūs
Tho. 3°. ſen. diſ. 8. q. i. arti. 5°. dicit. (Relatio (inqͣt) nō
hʒ ex hͦ ꝙ ad alterū dr̄: ꝙ ſit aliqd in rerū nā: ſed h̄ hʒ
ex eo: ꝙ relationē cauſat ꝙ eſt in re: que ad alterū dr̄:
ꝛ qꝛ ex eo res hʒ vnitatē ꝛ multitudinē ex quo hʒ eſſe:
iō ſm illud in quo relatio fundat̄: iudicandū eſt de ea
vtrū ſit ſm rem vna vel plures: ſunt igit̄ q̄dā relōnes
que fundant̄ ſup q̄titatē: ſicut eq̄litas que fundat̄ ſu/
per vnū in q̄titate: ꝛ cū vnitas q̄titatis nō ſit niſi vna
in re ꝛ eadē eſt ꝙ per eandē eq̄litatē eſt res eq̄lis oībus
qͥbus dr̄ eſſe eq̄lis. Alie vō relōnes fundant̄ ſup actio/
ne ꝛ paſſione: ꝛ in iſtis eſt ꝯſiderandū: ꝙ vna paſſio rñ/
det duabus actionibus: qñ neutrū agens ſufficit per ſe
ad actionē cōplēdā: ſicut eſt in eo q̄ vna natiuitate na/
ſcit̄ ex patre ꝛ matre: vnde in patre ꝛ matre ſūt diuer/
ſe relationes ſm rem: ſicut ꝛ due actiōes: ſʒ in nato eſt
vna relatio ſm rē: ſm quā refert̄ ad prēm ꝛ matrē: ſic
eſt vna paſſio. ¶ Itē ꝯſiderandū eſt ꝙ q̄dā relatiōes
nō innaſcunt̄ ex actionibus ſm ꝙ ſunt in actu: ſʒ ma/
gis ſm ꝙ fuerūt: ſicut aliqͥs dr̄ pater poſtq̄ʒ ex actione
eſt effect⁹ ꝯſecutus: ꝛ tales relationes fundant̄ ſup il/
lud: qͦd ex actiōe in agēte relinqͥt̄: ſiue ſit diſpoſitio: ſi/
ue habitus: ſiue aliqͦd ius: aut ptās: vel aliqd hͦ: ſed qꝛ
hoc qͦd relinqͥt̄ ex actiōibus vnius ſpēi nō pōt eſſe niſi
vnū: inde eſt ꝙ tales relationes etiā ſm rem nō multi
plicant̄ ſm diuerſas actiōes: ſʒ magis ſunt vnū ſm il/
lud: qͦd ex actiōe relinqͥt̄: ꝛ ꝑꝑ hoc nō ſunt diuerſe rela
tiones ſm rem in prē vno: qui generat multos filios:
nec in magiſtro vno: qui docet plēs diſcipulos. Si aūt
ſint actiōes plures ſm ſpēm: cānt etiā plures relatio/
nes ſpē differentes.) Hec ille. ¶ Idē ponit 3ª parte. q.
35. arti. 5°. Et notandū ꝙ in 3° ſen. vbi ſupra in ſolutio/
ne q̄rti. dicit ſic. (Quis ex terminis multiplicent̄ re/
ſpectus relationis: nō tñ opʒ: ꝙ multiplicent̄ relatio/
nes ſm reʒ.) Ex quo videt̄ velle: ꝙ vbi nō eſt niſi vni
cū fundamentū relationis: relatio eſt vnica ſm reʒ: ſʒ
multiplex ſm rōnem reſpectus: ꝛ idem ponit 3ª parte
T. c. 3. vbi ſupra ad 3^m vbi ait. (Unū ꝛ ens ſe ꝯſequunt̄ ſic
dicit̄ 4° metaphyſi. ꝛ iō ſicut ꝯtingit ꝙ in vno extre/
moꝝ relatio ſit qͦdā ens: in alio aūt nō ſit ens: ſed rō
tm̄: ita etiā ꝯtingit ꝙ ex parte vni⁹ extremi eſt vna re
latio: ex pte āt alterius ſunt multe relatiōes.) Et poſt
dicit (Et in filio eſt vna ſola filiatio ſm rē: ſʒ duplex
ſm rōnem inquātū correſpondet vtriqʒ relationi ſcḋ
tum ſm duos reſpect⁹ intellectos.) Hec ille. ¶ Ex qͥ/
bus pōt haberi: ꝙ ſicut ipſe ponit ꝙ filiatio: ꝛ cōis ſpi/
ratio in diuinis ſunt vna res: tñ ſunt due relatiōes: ita
Inequalitas vni⁹ ad multa vna res ē ꝛ multe relationes. in creaturis multe relationes ſunt vna res. Dico igit̄
ad ꝓpoſituʒ: ꝙ hō eſt ineq̄lis oībus arenis: ꝛ granis: ꝛ
floribus: de qͥbus dicit arguēs per vnicā ineq̄litateʒ: ꝛ
diſſimilis per vnicā diſſimilitudinē: q̄ qͥdeʒ ineq̄litas
nō eſt niſi vna res: eſt tñ multe relatiōes: vel multi re/
ſpect⁹ ſm diuerſos terminos: ad quos refert. Nec eſt
ſimile ꝙ vnica res ſit multe albedines: qꝛ albedo hʒ
ꝙ ſit aliquid nō ſolū ex pte ſui eſſe: qͦd hʒ in ſubīo: ſed
etiā ex ſua quidditate ponit aliquid: ꝛ iō nō poſſet plu
rificari ſm rōnem albedinis: ita ꝙ eſſet multe albedi
nes: quin ſtatim eſſet multe res: ſed ſecus eſt de rela/
tione. Eodē mō dico de illis centū albedinibus: ꝙ nō
quelibet hʒ nonaginta ſimilitudines: ſed tñ vnaʒ ſm
rem. ¶ Et cuʒ improbat̄ iſta rñſio: qꝛ vna ſimilitudo
deſinit alia remanēte. q̄ ille nō ſunt eadeʒ res. Dico ꝙ
in illo caſu ſilitudo nō deſinit ſm rē: ſʒ q̄tū ad reſpe/
ctū: quē habebat ad terminū q̄ defecit: ita ꝙ nō perdi

tur aliq̄ res in albo remanēte: ſʒ relatio ſimilitudinis:
que remanet pauciora reſpicit q̄ʒ pͥus. ¶ Ad p^m Durā
di ꝯtra eandē ptē negat̄ minor: nā ſimilitudo fundat̄
ſup illa vnitate rōnis ſpecifica: que eſt ens reale extra
aīam: nō tñ abſolute vt eſt nā talis vel talis: ſed in nā
ſpecifica vt hʒ cū alia nā extra aīam exiſtente vnitatē
ſpecificā: que eſt vnitas rōnis in actu vel in virtute: lʒ
enī albedo exiſtēs in ſorte: ꝛ ea que eſt in Platone nō
habeāt actualē vnitatē ſpecificā extra aīam: hñt tñ eā
in virtute: qꝛ quelibet albedo pōt aliqd imprimere in Unitas ſpecifica ex aīaʒ virtualis ē.
tellectu nr̄o: in quo oēs albedines ſunt indiuiſe: ꝛ vnū
ſm ſpēm intelligibilē: oēs ēt albedines hñt vnitatem
rōnis in intellectu angeli ꝛ in intellectu diuino: in albe
dine q̄ habente talē vnitatē in virtute fundat̄ dicta re
latio: ꝛ ſic cū fundamentū iſtud ſit reale: ex hac pte nō
claudicat realitas talis relatiōis. ¶ Ad 2^m negat̄ ma/
ior vt pͥus dictū fuit: qꝛ identitas numeralis nō hʒ ex/
trema realr̄ diſtincta: ſicut hʒ ſimilitudo aut eq̄litas.
¶ Ad 3^m dicit̄: ꝙ nō opʒ extrema relatiōis abinuicē
depēdere: ſed ſufficit ꝙ ſint adinuicē nāliter ordinata
mō ꝑexpoſito in alia qōne. ¶ Ad 4^m dicit̄: ꝙ Ariſto.
dum facit mentionē de relationibus ꝯſequētibus q̄ti
tatē: facit īplicite mētionē de relationib⁹ ꝯñtibus nu/
merū ꝛ vnitatē: que eſt pn̄ᵐ numeri: vel vnitatē tran/
ſcendentē applicatā naturis ſpecificis: ꝛ tales ſunt eq̄/
litas ꝛ ſimilitudo: qꝛ iſte ꝯſequunt̄ vnitatē qualitatis:
aut q̄titatis. ¶ Ad 5^m dr̄: ꝙ ſimilitudo fundat̄ ſup nā
ſpecifica nō vt eſt hec aut indiuidua: ſed vt ꝯtinet vir/
tualiter vnitatē ſpecificā cū alia nā: que eſt vnitas rō/
nis in intellectu: ꝛ iō nulla pars dicte diuiſionis ibi fa
cte ſuſtinet̄: niſi tertia ſi bene intelligat̄ ꝛ reducat̄ ad
modū loquēdi prefatū. Uerūtñ nullū mēbruʒ dicte
diuiſionis ſufficienter impugnat̄ quo ad oīa. ¶ Cum
enī ꝯtra p^m arguit̄ de inequalitate linearū vnius ſpe/
ciei ꝛc. dico ꝙ linee ineq̄les: lʒ ſint eiuſdem ſpēi ſubal
terne: puta linee: nō tñ ſunt vnius ſpēi ſpecialiſſime in
genere mēſure puta palmi: aut vlne: vel hͦ: mō equali
tas nō fundat̄ abſolute in nā q̄titatis aut linee niſi vt
hʒ rōnē menſure: ꝛ q̄titatis redacte ad certū numerū
puta cubiti: vel bicubiti: ſpecies. n. q̄titatū ſumunt̄ pe
nes numerū ꝛ ꝓportionaliter ad ſpēs numeroꝝ: vt po
nit ſcūs Tho. in multis locis. ¶ Cum aūt ꝯtra 2^m pn/
cipale mēbrū dicte diuiſionis arguit̄ pͦ: qꝛ ꝯcipiens ꝛc.
dico vt pͥus ꝙ due albedines pñt cōcipi vnius ſpēi du/
pliciter ſicut dictū eſt de q̄titate: ideo ꝯſimiliter dicē/
dum eſt: ꝙ nunq̄ʒ albedines diſſimiles concipiūt eſſe
vnius ſpēi ſpecialiſſime: que attendit̄ penes rōnē nu/
meri vel mēſure ſʒ nūerū graduū earūdē. ¶ Cū 2° ꝯ
idē mēbrū arguit̄ ꝛ q̄rit̄: an ꝯcept⁹ ſpecific⁹ albedinis
fundet ꝛc. dico ꝙ nihil factū ab aīa fundat ſimilitudi
nē: ſed nā ſpecifica exiſtens extra aīam hñs talē vnita
tem virtualiter ꝛ aptitudinaliter: iō diuiſio facta nihil
valet. ¶ Tertiū ſimilr̄ argumentū ꝯtra idē mēbrum
nihil valet: qꝛ nō eſt ꝯtra nos: vt manifeſte pʒ. ¶ Si/
militer illa: que obyciunt̄ ꝯtra 3^m mēbrū dicte diuiſio
nis: nō ſunt ad mentē opinātiū: qꝛ illi nō intēdūt ꝙ al/
bedines numerales vt hñt ꝯformitatē: que eſt relatio
fundent ſimilitudinē: ſed intēdūt per ꝯformitatē vni
tatē rōnis adinuicē: que qͥdē vnitas ſicut ꝛ ſuū funda
mentū virtualiter ꝯtinet̄ in oī albedine: q̄libet enī eſt
nata cauſare ſpēm oīum albedinū in intellectu poſſi/
biliū: in q̄ ſpē oēs albedines poſſibiles ſunt vnū indi/
uiſum ſm rōnē: qꝛ illa ſpēs eque eſt vnius ſicut alteri⁹
repſentatiua. ¶ Ad 6^m reſponſum eſt in ꝯñibus: nam
ſimilitudo ꝛ eq̄litas nō dicūt ſolā vnitatē q̄litatis: aut

q̄titatis;

q̄ntitatis: ſed ſupponūt eā in ſuo fundamēto vt modū fundamēti: nō vt fundamētū vel ꝑtem fundamenti. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯtra 2am ꝑtē 3e ꝯnis ⁊ cōtra 4am ꝯnē dr̄ ꝙ ſcūs Tho. nō intelligit: ꝙ relatio eq̄litatis: aut ſimilitudinis ſit eodē mō relatio ſm rōnē: quo relatio identitatis alicuius ad ſe: relatio eni ſm rōnez eſt multiplex ſm ꝙ dictū eſt in alia q̄ōne. Quedā cuiꝰ nullū extremū: aut fundamētū eſt actu in rerum nā. Quedā vō cuiꝰ extrema ſunt actu in rerū nā: ſed non realiter diſtincta. Quedā vō cuiꝰ extrema ſūt realiter diſtincta: ſed nō poſſunt fundare relationem realem. Quedam vō cuius extrema pn̄t fundare relationem realē: ſ; nō ad inuicē. Exemplū ṗmi: vt eſt pꝛioritas p̄teritoꝝ ad futura. Exēplū ſecundi: vt eſt identitas ſoꝛtis ad ſe. Exēplū tertij: vt oppoſitio: q̄ eſt īter duas relationes. Exemplū q̄rti: vt relatio ſcibilis ad ſciam. Dico g̊ ꝙ ṗmus gradus relatiōis ſm rōnē eſt minimꝰ: ⁊ q̄rtꝰ eſt maximꝰ: ⁊ tertiꝰ 2o maioꝛ: eq̄litas aūt ⁊ ſilitudo diuinarū ꝑſonaꝝ eſt relatio ſ; rōnē tertiā: q̄ð eſt relatio īter duas relatiōes. ¶ Ad aliud dr̄: ꝙ relatio eq̄litatis nō eſt in actu niſi per actionē ītellectꝰ īcreati vel creati: ſed tn̄ nō ſequit̄: ꝙ in diuina eēntia ſit aliq̄d in potētia: q̄ð cōpleat̄ ꝑ ītellectū: q: tales reſpectꝰ nō ītelligūtur inexiſtētes diuine ꝑſone: ſ; potius aſſiſtētes: ⁊ iō q: nō ſunt actu in ea: nec ꝑſona actualiter ꝑ eos: nō fit in potētia ad eos: ſunt tn̄ in intellectu diuino vt intellecti: ſicut lapis h; eſſe intellectū in deo. ¶ Et ſi arguat̄ ꝯ hoc. Q: diuine ꝑſone eēnt veriſſime eq̄les: ſic̄ nunc ſunt: poſito ꝙ nullus intellectꝰ negociaret̄ circa eas. ¶ Dico ꝙ eq̄litas dicit duo in diuinis. ſ. vnitatez nāe vel magnitudinis: ⁊ vlterius dicit relationē: que talez vnitatē ꝯſequit̄: ſi g̊ nullus intellectus negociaret̄ circa diuinas ꝑſonas: adhuc eq̄litas remaneret q̊ ad ṗm: ſed nō quo ad 2m: niſi quo ad cām. ſ. quo ad ſuū fundamentū: q̄ð eſt p̄dicta vnitas q̄ntitatis virtualis. Et eodem mō dico de alijs reſpectibꝰ rōne vnius ꝑſone ad aliā: vel dei ad creaturas: que ſunt ab eterno: qui ipoꝛtant̄ iſtis noīb9 creatiuū: ꝓductiuū: p̄deſtinatiuū: cognitiuū ⁊ h̄ꝫ. ¶ Itē de reſpectibꝰ rōnis dei ad creaturā ex tpe: q ꝑ iſta noīa ipoꝛtant̄ creatoꝛ: dn̄s: refugiū datū ⁊c̄. ¶ Ad argumētū 2o loco factū ꝯtra eādē ꝯnē cōcedit̄ maioꝛ ⁊ minoꝛ: ſ; ꝯn̄a non valet: l;. n. filiꝰ ⁊ pater ſint indiſtincti in nā vel magnitudine: tn̄ ipſi īter ſe ꝑſonaliter ſunt diſtincti: ⁊ iō argumētū ꝯcludit ſolū: ꝙ nā p̄ris nō ſit eq̄lis nāe filij: ſed nō ꝯcludit q̄n pater ſit eq̄lis filio in nā: vl' magnitudine. ¶ Ad ea q̄ obijciūt̄ ſm Scotū ⁊ ſeq̄ces eiꝰ ꝯtra eādē ꝯnē dr̄. ¶ Ad ṗm q̄dē dico: ꝙ ad relationē realē req̄rit̄ ꝙ ſit īter extrema realiter diſtincta: q̄ꝝ q̄ðlib; poſſit relationē fundare: ꝯſtat aūt ꝙ in diuinis nō ſunt duo fundāta eq̄litatez aut ſilitudinē illo mō: q: nec duo abſoluta. nec duo relatiua vt in ꝓbationibꝰ ꝯnū deductū eſt. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ relatiōes oꝛiginis nō fundant̄ in diuina eēntia p̄ciſe. ſ; fundant̄ in cōīcatiōe ⁊ acceptatiōe diuine nāe. q̄ realiter diſtinguunt̄. nō q̄dē ſicut duo abſoluta. ſ; relatiue ſolum. ſ. gnāre ⁊ gnāri. ſpirare ⁊ ſpirari. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſic̄ p̄rnitas ⁊ filiatio fundāt̄ in duobꝰ relatiuis. ita poterit dici de eq̄litate p̄ris ad filiū. ⁊ filij ad p̄rem ꝙ fundant̄ ſup duabꝰ relatiōibꝰ. ¶ Dico ꝙ nō eſt ſil'e. nā l; p̄rnitas ⁊ filiatio fundent̄ in diuinis ſup gnāre ⁊ gnāri: q̄ ſunt due res relatiue. nō tn̄ ſe hn̄t ꝑ modū relatiuoꝝ. ſed ꝑ modū actionū vel actuū notionalium. ¶ Et ſi dicas ꝙ iſta fundamenta. ſ. actꝰ notionales nō pn̄t fundare oppoſitas relatiōes niſi p̄habeant in ſe diſtinctionē. in diuinis āt ante relatiōes nulla p̄cedit diſtinctio realis. ¶ Dr̄ ꝙ vbi fundamenta relationū al'r diſtinguuntur q̄ꝫ relatiue: diſtincte relationes req̄runt fundamēta ṗus ⁊ al'r diſtincta q̄ꝫ ꝑ relationē: vbi autē fundamēta relationum ſunt aliud a relationibus: nec diſtinguunt̄ niſi relatiue: nō oꝫ fundamēta ṗus nā diſtingui q̄ꝫ relatiōes diſtinguant̄: ſ; ipe relatiōes diſtinguūt ſua fundamēta. Hāc ſolutionē ītēdit ſcūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 3o. ad 12m. ¶ Et ṗma ꝑte. q. 40. arti. 2o. ad 4m dicit: ꝙ vbi relatio eſt accn̄s p̄ſupponit diſtinctionē fundamētoꝝ: vbi āt eſt ſubſiſtēs nō p̄ſupponit diſtinctionē: ſ; eā ſecū fert. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ eq̄litas diuinaꝝ ꝑſonaꝝ dr̄ ṗa non q̄ntū ad reſpectū rōnis quē ipōtat: ſ; q̄ntū ad vnitatē eēntie: quā ipōtat in ſuo ītellectu: vnitas aūt illa eſt eēntia indiuiſa: que eſt ṗm ens. ¶ Ad 4m dr̄: ꝙ equalitas eſt in filio ex vi generis q̄ntū ad vnitatē eēntialē: nō āt q̄ntū ad reſpectū rōnis ꝯſequentē illā vnitatē. ¶ Ad 5m dr̄: ꝙ q̄ntitas dimēſiua nō fundat eq̄litatē ad ſeipſaꝫ: ſ; ad aliā eiuſdē ſpēi: ⁊ ita in ꝓpoſito q̄ntitas diuine virtutis nō fundat relationē eq̄litatis realis ad ſe: nec ad aliq̄d diſtinctū a ſe in diuinis. ¶ Ad 6m dico: ꝙ iplicat ꝯdictionē eandē albedinē numero īfoꝛmare diuerſas ſupficies ſm eē: q: eēt eadez numero: ⁊ nō eadē nūero. Poſito tn̄ caſu: ꝙ ibi eſſet relatio realis: non tn̄ in ꝓpoſito: q: in illo caſu eſſent ibi duo abſoluta. ſ. due ſupficies: ⁊ iō vna poſſet ad aliā referri: nō ſic in ꝓpoſito: naꝫ in diuinis eſt vna q̄ntitas numero ī duobꝰ ſuppoſitis relatiuis: quoꝝ nullū pōt aliā relationez fundare. Uerūtn̄ potius dico: ꝙ nullo mō eēt ibi relatio realis ſimilitudinis: q: relo ſumit numerū a fundamēto potiꝰ q̄ꝫ a ſuppoſito. ¶ Ad 7m dico: ꝙ falſuꝫ ſupponit. ſ. ꝙ p̄rnitas ⁊ filiatio fundētur in eēntia vt dcm̄ eſt ad 2m. ¶ Cōfirmatio ēt nulla eſt. Q: ſuppoſita diſtincta in diuinis nō ſunt fundamēta relationū: ſ; ſūt relatiua: ad h āt ꝙ relatio ſit realis plus exigit diſtinctionē fundamentoꝝ q̄ꝫ ſuppoſitoꝝ: vl' ſaltē ſi vtrūq; exigat: ṗus exigit diſtinctionē fundamētoꝝ. ¶ Ad 8m dico: ꝙ eq̄litas eſt ꝑfectio ſimpl'r nō q̊ ad relōnē: quā dicit ī deo: nec ſolū q̊ ad q̄ntitatē: ſ; q̊ ad eēntie vnitatē. Nec valet replica: q: nō ītēdit Aug. dicere ꝙ reſpcūs ipoꝛtatꝰ in eq̄litate dicat ꝑfectionez īquātū h̄ꝫ: vel negatio quā dicit eq̄litas: ſ; ītēdit ꝙ excellētia: de q̄ logt̄ attēdit̄ penes q̄ntitatez: vt eſt tāta in vno ſic̄ in alio: ita ꝙ reſpcūs vel negatio nō eſt cā ꝑfectiōis: ſ; modus cāe. ¶ Ad arm in pede q̄ōnis factū reſpōdet̄: ꝙ ibi deficit 3a ꝯditio. nā īter duo ſuppoſita: q̊rū q̄ðlibet ē relo ſubſiſtēs nulla pōt inaſci relo ſ; rē q̄ ſit media īter illa: vt dcm̄ eſt ⁊c̄. ¶ Diſt. XXXII.

¶ Utꝝ pater ⁊ filius diligāt ſe ſpū ſcō. ¶ Q̄ō. I.

CIrca 32am diſtōnē q̄rit̄. Utrū pater ⁊ filiꝰ diligant ſe ſpū ſcō. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō. Sicut ſe hn̄t pater ⁊ filiꝰ ad ſapere: ſic ſe hn̄t ad diligere: ſ; pater nō ſapit ſapiā genita: q̄ eſt filiꝰ ſ; Augu. 7o. de tri. cap. ṗ. igit̄ nec p̄r ⁊ filiꝰ diligūt amoꝛe ꝓcedēte: q eſt ſpūs ſcūs.

In oppoſitū arguit̄ ſic. ¶ Circa māᵐ diuinoꝝ ſtare debet hō dictis ſcōꝝ: ſ; ſancti cōmuniter ꝯcedūt: ꝙ pater ⁊ filius diligūt ſe ſpū ſancto. igit̄ illa eſt ꝯcedenda.

In hac q̄ōne erunt duo arti. in ṗmo videbit̄ de q̄ſito. in ſcđo videbit̄ an pater ſit ſapiens ſapiā: quā genuit.

Quantum ad ṗm ſit ṗa ꝯ. Iſta ꝓpoſitio: pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpū ſcō eſt vā: ⁊ nihilominꝰ eſt ꝓpa. Pꝛobat̄ iſta ꝯ ꝑ ṗa ꝑte ꝑ ſcm̄ Tho. ṗ

Godofre. pl cauē. vt reci tat ſcot⁹ ꝑ.q. 2. negat hāc ꝓpōnē quaʒ dicē Aug. re tractaiſſe p̄ re tractationū. c⁰ 26. Sumō ꝺ tornaco di cit: ꝙ ly ſpū ſctō accipit i rōne ſigni di lectōis cōis. Alex. ꝺ alco ꝑ⁹ p. ſumē. d. ꝙ nc itelligi tur ſpū ſcō. i. amor q ſpūi ſctō appropa tur caʒ quo ē Durā. ꝺ di. ꝙ ē vera hec ꝓpō tāuimō cēnnalr ⁊ ap propriata. Scot⁹ vo ƺ ꝙ diligāt ſpi ritu ſcō ꝑnci pianue.

ſen. diſ. 32. q. i. arti. p. ex hoc ꝙ taʒ Augu. q̄ʒ aly ſci cōiter tali locutiōe vtunt̄: vn̄ eā negare pſumptuoſuʒ vr̄. ❡ Pro 2ᵃ pte ꝓbat̄ ꝑ eūdē ibidē: ſi. n. iſta eēt impropria ⁊ deberet exponi ad hūc ſenſuʒ ꝙ pater ⁊ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō. ſ. amore eēntiali q appropriat̄ ſpūi ſcō: eadē rōne pater diceret̄ bon⁹ ſpū ſcō: ⁊ ſapiēs filio: qḋ tn̄ nō ꝯcedit̄. ❡ Scda ꝯ. Cū dr̄: pater ⁊ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō: ille ablatiu⁹ ſpū ſcō nō ſolū ꝯſtruit̄ in habitudine ſigni: vt ſit ſenſus; pater ⁊ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō. i. ſpūs ſcūs eſt ſignū: ꝙ pater ⁊ fili⁹ ſe diligūt. Iſtā ꝯneʒ ꝓbat ipſe ibidē ſic: q: ēt amor creat⁹ eſt ſignū dilectionis: q̄ pater ⁊ filius ſe diligūt: ſʒ tn̄ nō iō dr̄: ꝙ diligant amore creato. ❡ Tertia ꝯ. Ille ablatiu⁹ nō ſufficit dicere ꝙ ſit reſoluēdus in ꝓpoſitionē: vt ſit ſenſus: pater diligit filiū ſpū ſcō. i. ꝑ ſpiritūʒ ſcm̄: ita ꝙ ly ꝑ deſignet ſubauctoritatē in ſpū ſcō: ⁊ auctoritateʒ in p̄re ⁊ filio. ❡ Iſtā ꝓbat ſic ibidē: q: ꝑ ꝓpoſitionē deſignat̄ habitudo cāe i cāli: cui adiūgit̄: q̄ʒuis nō reſpcū opantis: ſʒ reſpcū opati: fili⁹. n. hʒ cālitatē reſpcū cāe: q̄ʒuis nō ſit p̄nᵐ opōnis in p̄re: ⁊ iō dr̄ ꝙ pater opat̄ ꝑ filiū: ſʒ cum dr̄ pater diligit filiū ꝑ ſpm̄ ſcm̄: nō denotat̄ aliqs effectus in creatura: nec aliqd cuius ſit ſpūs ſcūs p̄nᵐ: ⁊ iō nō eſt ſimilis rō dicēdi. ❡ Quarta ꝯ. Ille ablatiu⁹ nō ꝯſtruit̄ in habitudine forme: ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ pater ⁊ fili⁹ diligūt formalr̄ amore: q eſt ſpūs ſcūs. ❡ Iſtaʒ ꝓbat ſic ibideʒ. A forma inquit nō denoiat̄ aliqd niſi inhereat: ⁊ ita cū ſpūs ſcūs nō ſe hēat ad p̄rem vt inherens: ſʒ vt ꝑ ſe ſubſiſtēs: nō pōt eē ꝙ ſit ſicut forma eliciens actū dilectionis: ⁊ pterea forma hʒ rōnē p̄ncipij reſpcū ei⁹ cuius eſt forma q̄cunq; forma ſit vel q̄ʒtum ad eſſe ſubāle vel q̄ʒtū ad eſſe accn̄tale ⁊ opationē ꝯſequentē: ⁊ ita ſpūs ſcūs eēt p̄nᵐ alicui⁹ in p̄re: qḋ falſuʒ eſt. ❡ Quinta ꝯ. Ille ablatiuus ꝯſtruit̄ in habitudine q̄ſi effect⁹ formalis: vt dicat̄ effect⁹ largo mō oē qḋ a p̄n⁰ eſt: q: ꝓprie in diuinis nō eſt efficiēs ⁊ effect⁹: ⁊ formale dicat̄: qḋ hʒ actū forme i denoiando: ⁊ eſt ſenſus ꝙ a p̄re ⁊ filio ꝓcedit amor q ē ſpūs ſcūs: q̄ ſe diligūt. (Ad cui⁹ explanationē ꝯſiderādū (inqt) ꝙ ſm̄ diuerſam generis nām diuerſus eſt modus denoiatiōis: q̄dā. n. gnā ſm̄ rōnē ſuā ſignāt vt inherens: ſic q̄litas: ⁊ q̄ʒtitas: ⁊ hꝯ: ⁊ in talib⁹ nō fit denoiatio niſi ꝑ formā inherentē: que eſt p̄nᵐ ſm̄ aliqḋ eſſe ſubāle: aut accn̄tale. Quedā aūt ſignāt ſʒ rōnē ſuā vt ab alio exiens ⁊ nō vt inherēs: ſicut p̄cipue pʒ in actiōe: actio. n. ſm̄ ꝙ eſt actio ſignāt̄ vt ab agente. Vn̄ in gn̄e actiōis denoiat̄ agens ꝑ id: qḋ eſt ab eo: ⁊ non qḋ eſt p̄nᵐ eius: ſic cū dr̄ actiōe agēs: nec tn̄ actio eſt p̄nᵐ agētis: ſʒ ecōuerſo: ⁊ ſi ꝑ ipoſſibile poneret̄ eē aliq̄ʒ actionē: q̄ nō eēt accn̄s: nō eſſet inherēs: ⁊ tn̄ denoiaret agētē: ⁊ tūc agēs denominaret̄ ꝑ id: qḋ ab eo eēt: ⁊ nō eſſet in eo: vt inherēs: ſʒ q: cuiuſlibet actiōis p̄nᵐ eſt aliq̄ forma inherēs: iō aliqd pōt dici agēs duob⁹ modis: vel ipſa actiōe: q̄ denominat agētē: ſʒ nō eſt p̄nᵐ eius: vel forma: q̄ eſt p̄nᵐ actiōis in agēte ⁊ ſm̄ qd p̄nᵐ agētis: ſicut dicim⁹ ignē moueri ſurſum motu ꝓprio ⁊ leuitate. His viſis pʒ faciliter q̄liter ꝓcedendū ſit: qḋ dcm̄ eſt: ⁊ qd ſit ꝙ dubitationē induxit. Diligere. n. in diuinis pōt dici eēntialiter ſm̄ ꝙ nō iportat ꝓceſſionē niſi ſm̄ rōnē: ⁊ notionaliter ſm̄ ꝙ iportat ꝓceſſionē realē amoris ab amāte: ⁊ ab vtroq; mō iuenit̄ amor duplr̄ dici. ſ. vt q̄litas ꝓut amor ſignāt habitū amātis: ⁊ vt eſt operatio ꝓut amor ſignāt actū vel paſſionē amātis in amatū vl̄ ab amāte. Si igit̄ diligere ſumat̄ eēntialr̄ cū dr̄: pater diligit filiū: dicet̄ diligere denoiatiue amore q eſt actus eēntialis: ⁊ ſicut p̄n⁰ illi⁹ act⁹ ipā charitate: q̄ eſt diuina ſubſtātia. Si aūt ſumat̄ notionaliter tūc amor ſignāt formā: q̄ eſt p̄nᵐ huius act⁹: ⁊ dicet̄ pater diligere filiū ipſa ꝓprietate: q̄ eſt p̄nᵐ ꝓceſſiōis ſpūs ſci: ſicut paternitas eſt p̄nᵐ gnātiōis filij. Si āt amor nominet ipſaʒ actionē ꝓcedentē: ſic pater dr̄ filiū diligere amore qui eſt ſpūs ſcūs: ſʒ h̄ nō adeo ꝯtineat veritatē: ⁊ ſimilr̄ in alijs noībus: q̄ ſignāt ꝑ modū opatiōis ⁊ verbū: ⁊ iō dr̄: ꝙ p̄r dicit v̄bo ſuo.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 2ᵐ dicit. (Amor ꝑſonalis nō ſe hʒ ad p̄rem diligētē vt p̄nᵐ dilectiōis: ſed magis vt actus denominās: ⁊ iō nō conſtruit̄ in habitudine alicuius p̄ncipij: nec in habitudine forme iq̄ātū forma eſt p̄nᵐ: ſed ſolū inq̄ātū forma eſt denoians: vt cū dr̄ iſte eſt agens actōe.) ❡ Itē ad 3ᵐ ſic ait. (Diligere (inquit) in dicta ꝓpoſitione. ſ. pater diligit filiū ſpū ſcō: nō dicit actū eēntialē: ſʒ notionalē. Sciendum tn̄ ꝙ in actu notionali: qui eſt diligere duo intelligunt̄. ſ. actus ipſe: ⁊ exitus act⁹ ab agēte: ⁊ ipſe actus eſt ꝑſona ſpūs ſci: ſed emanatio act⁹ ab agente eſt ꝓprie notio ſiue actus notionalis: ⁊ iō etiaʒ ꝑſona ſpūs ſci nō ſignificat̄ ꝑ actū deſignatuʒ v̄bo: q: v̄bū ſignāt actū vt egrediēteʒ ab agēte: ſed ſignāt̄ per actū deſignatū noīe: qḋ ſignāt actū abſolute vt amor vel dilectio. Diligere aūt ꝓprie dicit notioneʒ: q: diligere idē eſt qḋ amorē emittere: vn̄ in verbo diligendi importat̄ ⁊ ipſe actus: q eſt ꝑſona: rōne cui⁹ ſm̄ actum illū pater denoiat̄ diligēs amore: qui eſt ꝑſona ſpirit⁹ ſci: ⁊ iportat emiſſionē actus: rōne cuius eſt notionale: ſed hoc verbū ſpirat ſignāt ipſam emiſſionē act⁹ ⁊ nō actū emiſſum: ⁊ iō pater nō dr̄ ſpirās ſpū ſcō: ſed actu vel ꝓprietatis ſpiratiōis: ⁊ ſimile eſt de gnātiōe: q: generatio dicit emiſſionē geniti: vn̄ nō dr̄ ꝙ pater generat v̄bo: ſed dicere dicit emiſſionē v̄bi ⁊ v̄bū emiſſuʒ: ⁊ iō dr̄ ꝙ dicit v̄bo: verbū aūt noiat id: qḋ emiſſuʒ eſt ⁊ nō emiſſionē: ⁊ iō v̄bū eſt ꝑſonale ſicut ⁊ amor: ⁊ diligere: ⁊ dicere notiōale.) Hec ille. ❡ Itē arti. 2⁰ ad 4ᵐ dicit. (Si diligere dicat actū notōalē: tūc in h̄ v̄bo diligere iportat̄ q̄ſi duplex actus. ſ. ipſe actus amoris: q ſignāt ꝑſonā ſpūs ſci: ⁊ emiſſionē amoris: vn̄ diligere notionaliter ſūptū nihil aliud eſt q̄ʒ ſpirare amoreʒ: ꝑ ſpirare. n. ſignāt ipſa emiſſio: ſed ꝑ amorē ꝑſona ſpūs ſci.) Hec ille. ❡ Eādeʒ ꝯnē ponit p̄ᵃ pte. q. 37. arti. 2⁰. (Sciēduʒ (inqt) ꝙ res cōiter denoiat̄ a ſuis formis: ſicut albū ab albedine: ⁊ hō ab hūanitate: oē. n. illud: a quo aliqd denoiat̄ q̄ʒtū ad hoc hʒ rōnē forme: vel habitudinē for⁹: vt ſi dicat̄: iſte indut⁹ eſt veſtimēto: iſte ablatiuus conſtruit̄ in habitudine cāe formalis: q̄ʒuis nō ſit forma: ꝯtingit aūt aliqd denoiari ꝑ illud: qḋ ab eo ꝓcedit: nō ſolū ſicut agēs actiōe: ſʒ etiā ſicut termino actiōis: q eſt effect⁹: qn̄ iſte effect⁹ in itellectu actionis icludit̄: dicim⁹. n. ꝙ ignis eſt calefaciēs calefactione: q̄ʒuis calefactio nō ſit calor: qui eſt forma ignis: ſed actio ab igne ꝓcedēs: ⁊ dicim⁹ ꝙ arbor eſt florēs floribus: q̄ʒuis flores nō ſint forma arboris: ſʒ qdā effectus ab arbore ꝓcedētes: ſm̄ h̄ ḡ dicēdū: ꝙ diligere in diuinis ſumit̄ eſſentialiter ⁊ notionaliter ſm̄ ꝙ eſſentialr̄ ſumit̄: ſic pater ⁊ filius nō diligūt ſe ſpū ſcō: ſʒ eſſentia ſua. Vn̄ Augu. in. ii. de trinita. (Quis audet dicere patrē nec ſe: nec filiū: nec ſpiritū ſanctū diligere: niſi per ſpiritū ſanctuʒ: ſm̄ vō ꝙ notionalr̄ ſumit̄: ſic diligere nihil aliud eſt q̄ʒ ſpirare amorē: ſic dicere eſt ꝓducere v̄bū: ⁊ florere ē ꝓducere florē: ſic igit̄ dr̄ arbor florere florib⁹: ita dr̄ pater diligēs ſpū ſcō: vel dicens v̄bo ſe ⁊ creaturā: ⁊ pater ⁊ fili⁹ dn̄r diligētes ſpū vl̄ amore ꝓcedēte ſe ⁊ nos.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad argumētum ſic ait. (Q̄n̄cunq; in itellectu alicuius actiōis iportat̄

determinat⁹

Amor ꝑſonalis ad patrem vt actus denominās.

In actu notionali q ē diligere duo itelligunt̄.

determinatꝰ effectꝰ pōt determinari pn̄m actiōis ⁊ ab actiōe ⁊ ab effectu: ſic poſſumꝰ dicere ꝙ arbor eſt florens floritiōe ⁊ floribꝰ: ſ3 qn̄ in actiōe nō includit̄ determinatus effectꝰ: tūc nō pōt pn̄m actiōis denoīari ab effectu: ſ3 ſolū ab actiōe: nō. n. dicimꝰ ꝙ arbor ꝓducat florē flore: ſed ꝓductiōe floris. In ħ igit̄ ꝙ dico ſpirat vel generat īportat̄ actꝰ notionalis tm̄: vn̄ nō poſſumꝰ dicere: ꝙ pater ſpiret ſpū ſcō: vel generet filio: poſſumꝰ aūt dicere ꝙ pater dicit v̄bo tanq̄ ꝓcedēte pſona: ⁊ dicit dictiōe tanq̄ actu notionali: qꝛ dicere īportat determinatā pſonā ꝓcedētē: cū dicere ſit ꝓducere v̄bū: ⁊ ſimiliter diligere ꝓut notionaliter ſumit̄ eſt ꝓducere amorē: ⁊ iō pōt dici ꝙ pater diligit filiū ſpū ſcō tanq̄ pſona ꝓcedēte: ⁊ ipſa dilectiōe tanq̄ actu notionali.) Hec ille. ⸿ Sexta ꝯ. Pater diligit ſe ſpū ſcō. ⸿ Iſtā ꝯnem ꝓbat ꝓlixe ſcūs Tho. p̄ ſen. vbi. ſ. vn̄ arti. 2º ſic dicit. (Cum dr̄ ꝙ pater diligit ſpū ſcō: pōt intelligi de dilectiōe eēntiali vel notionali: ſi de dilectiōe eēntiali ſic nec ſe: nec filiū diligit ſpū ſcō: ſ3 charitate eēntiali: ⁊ opōne eēntiali. Si aūt itelligat̄ de notiōali: ſic ſicut filiū: ita ſe ſpū ſcō amat: qꝛ diligere notionaliter ſūptu3 nihil aliud dicit q̄ eſſe pn̄m amoris pſonalis. q eſt ſpūs ſcūs: qui amor qꝛ ſignat̄ p modū opōnis denoīat p̄re3 a quo eſt: vt dicat̄ ſpū ſcō diligere: ⁊ cū tota rō dilectionis que eſt in filio ſit in patre ⁊ ecōtra: ex neutra parte pōt īpediri qn pater ſpū ſcō ſeipm̄ diligat. ſ. nec ex pte ſpirātis amorē: nec ex pte diligibilis: qꝛ ex vna pte pater eſt ſufficiēs pn̄m ſpūs ſci: ⁊ ex alia parte ſufficiēs rō diligibilitatis in ipſo eſt: vn̄ ſic pr̄ filiū ſpū ſcō diligit: ita ſeip3 ⁊ ſpm̄ ſcm̄ diligit ſpū ſcō.) Hec ille. ⸿ Et ibi ad p̄m dicit. (Cū oīs actꝰ notionalis īportet rōnē pncipij q̄tū ad originē3 diuine pſone: ħ ꝯtingit dupl'r: aut qn̄ deſignat̄ rō pncipij reſpcū ciꝰ: in qd̄ terminat̄ actꝰ notiōalis. vt cū dr̄. pater generat filiū. gnāre. n. īportat habitudinē pncipij reſpcū geniti: ⁊ in talibꝰ nō pōt fieri reciprocatio vt dicat̄ ꝙ pr̄ gnāt ſe: qꝛ nulla pſona eſt pn̄m ſuypſiꝰ. Qn̄q3 aūt habitudo pncipij nō īportat̄ reſpectu eiꝰ in qd̄ trāſit actꝰ. vt p3 cū dr̄. pater dat eēntiā filio. nō. n. ſignat̄ paterē pn̄m dati qd̄ eſt eſſentia. ſed eius cui dat. ⁊ ſimiliter eſt in hoc v̄bo diligere: qd̄ importat habitudinē pncipij nō diligentis ad dilectū in qd̄ tranſit actus. ſed diligentis ad amorē: q īportat̄ in verbo diligit. ⁊ iō in talibus pōt eē reciprocatio. ⁊ hoc ꝯtingit. qꝛ verbū diligere nō tm̄ īportat emiſſionē. ſed ipſum amorē emiſſum. vn̄ ſi accipiat̄ ſeparati3 id qd̄ ad originē ptinet non erit ꝯuerſio. nō. n. pōt dici ꝙ pater ſpiret ſe.) Hec ille. ⸿ Septīa ꝯclo. Pater diligit creaturas ſpū ſcō. ⸿ Iſtā ꝓbat ibidem arti. 3º. dicens (Proceſſio (inquit) diuinarū pſonarum eſt q̄dam origo ꝓceſſiōis creaturarum. cū oē qd̄ eſt p̄m in aliq̄ gn̄e ſit cā eorum: que ſunt poſt: ſed tm̄ efficiētia creaturarū eſſentie cōmuni attribuit̄. Vn̄ ſciēdū eſt ꝙ cū dr̄: ꝙ pater ⁊ filius diligūt nos ſpū ſcō. hoc verbu3 diligere pōt ſumi eēntialiter ⁊ notiōaliter: ⁊ vtroq3 mō eſt vera locutio. Si. n. ſumat̄ eēntialiter: tūc in verbo dilectionis deſignabit̄ efficiētia totiꝰ trinitatis. ⁊ in ablatiuo deſignāte pſonā ſpūs ſci deſignabit̄ rō efficiētie. nō ex pte efficientis. ſed ex pte effectorum: quorum rō ⁊ origo eſt ꝓceſſio ſpūs ſci. ſicut ⁊ verbū. q̄uis verbū ſit ꝓprie rō creaturarū ꝺm ꝙ exeūt a deo p modu3 intellectus. vn̄ dr̄ ꝙ pater dicit oīa verbo vel arte ſua. ſed ſpūs ſcūs eſt rō earum ꝓut exeūt ab eo per libertatē volūtatis. ⁊ iō dicit̄ ꝓprie diligere creaturā ſpū ſancto. ⁊ nō verbo. Si aūt ſumat̄ notionaliter. tūc etiā vera eſt locutio. ſ3 h3 aliā rōnē veritatis. qꝛ verbū dilectionis nō importabit ex pncipali intētione habitudinē efficiētis reſpectu creature: ſed pncipal'r denoīabit rōnē huiꝰ efficiētie ex pte effectorum: ⁊ ꝯñter dabit intelligere habitudinē efficientie: ⁊ tunc ſenſus eſt: pater diligit creaturā verbo. i. ſpirat amorē pſonalē: qui eſt rō oīs liberalis collatiōis a deo facte creature.) ⸿ Et ibidē ad 2m dicit. (Sicut in egreſſu artificiatorum ab artifice eſt ꝯſiderare duplice3 ꝓceſſu3. ſ. ipſius artis ab artifice: quā de corde ſuo adinuenit: ⁊ 2º ꝓceſſu3 artificiatorum ab ipſa arte inuenta: ita ⁊ in ꝓceſſu voluntatis eſt duo ꝯſiderare. ſ. exitum amoris ab amāte. ⁊ 2º. exitū ipſius rei date per amorē ab amāte. Unde q̄tū ad p̄m exitum ſe h3 ſpūs ſcūs in cōparatiōe dei ad creaturā vt effectꝰ: ſiue qd̄ eſt de pnº ſicut ⁊ verbū. ſed q̄tu3 ad 2m exitum vtrūq3 ſe habet vt pn̄m. ſ. verbū ⁊ amor: ſ3 creatura vt effectus.) Hec ille. ⸿ Sciendu3 tn̄ ꝙ parte pma. q. 37. arti. 2º. ad 3m aliter ꝓbat iſtas duas ꝯnes. ſ. ſextā ⁊ ſeptimā. ait. n. ſic. (Pater nō ſolū filiu3: ſed etiā ſe ⁊ nos diligit ſpū ſcō: qꝛ diligere ꝺm ꝙ notiōaliter ſumit̄ nō ſolū īportat ꝓductionē diuine pſone: ſed etiā pſonā ꝓductā p modū amoris: q h3 habitudinē ad rem dilectā: vnde ſicut pater dicit ſe ⁊ oēm creaturā verbo: qd̄ genuit inquātum verbū genitū ſufficiēter repſentat patrē ⁊ oēm creaturam: ita diligit ſe ⁊ oēm creaturā ſpū ſcō: inquātū ſpūs ſcūs ꝓcedit vt amor bonitatis pᵉ: ꝺm quā pater amat ſe ⁊ oēm creatura3. Et ſic etiā p3: ꝙ reſpcūs importat̄ ad creaturā in v̄bo ⁊ in amore ꝓcedēte q̄ſi ſecundario inquātū. ſ. veritas ⁊ bonitas diuina eſt pn̄m intelligēdi ⁊ amādi oēm creaturā.) Hec ille. ⸿ Octaua ꝯcluſio. Spūs ſanctꝰ diligit ſe ſpū ſcō. vno mō eſt vera: ⁊ alio mō nō. ⸿ Iſtā ponit pmo ſen. vbi. ſ. arti. 2º. ad 4m vbi ſic ait. (Cum (inquit) dicit̄ ſcūs ſpūs diligit ſpū ſcō. ſi intelligat̄ de dilectiōe eēntiali: expſſe verū eſt. ſicut. n. ſeipſo deus: ita ſeipſo eēntialiter diligens eſt. Si autē intelligat̄ de dilectiōe notionali. tūc in hoc verbo diligere īportat̄ q̄ſi duplex actus. ſ. ipſe actus amoris: qui ſignat pſonā ſpūs ſci: ⁊ emiſſione3 amoris. Unde diligere notiōaliter ſumptū nihil aliud eſt q̄ ſpirare amorem: per ſpirare. n. ſignat̄ ipſa emiſſio: ſed per amore3 pſona ſpūs ſci: ac ſi diceret gnāre filiū: vnde ſicut filio nō cōpetit gnāre filiū. ita nec ſpiritui ſcō ſpirare amorem: nec ex hoc aliqd imperfectionis in ſpū ſcō vel filio derelinquit̄: ⁊ iō ꝺm hunc ſenſum nō ꝯcedit̄ ꝙ ſpiritus ſanctus notionaliter diligat. Si aūt ab itellectu huiꝰ verbi diligit ſeparet̄ actꝰ originis: per quē efficit̄ notiōale: remanet tm̄ illud: qd̄ eſt pſonale. ſ. ipē amor. ſic ſpūi ſcō ꝯueniret: qꝛ ipſe ꝓcedit vt opatio ſubſiſtēs: vnde ipſa opatio eſt operans: ⁊ ꝺm hoc ſpūs ſcūs etia3 ſeipſo diligeret filiū: vel p̄rem: aut ſeipſum: ⁊ tunc diligere nō īportaret emiſſionē amoris a ſpū ſcō realem: ſed tm̄ ꝺm rōnē: vnde ꝺm hoc diligere nō importaret aliqd notionale: ſed tm̄ pſonā alio mō ſignificatā. Vn̄ hoc verbū diligere pōt ſumi tripliciter. Aut ꝺm ꝙ dicit̄ eſſentiā tm̄: ⁊ tūc dicit exitū ꝺm rōnē opōnis eēntialis que eſt ipſa eēntia ab eēntia diuina: ⁊ ſic pater diligit ſpiritū ſanctū: ⁊ ſimil'r filius ⁊ ſpūs ſcūs. Aut ꝺm ꝙ nominat tm̄ pſonā ſpūs ſci: ⁊ ſic nō dicit ēt exitū niſi ꝺm rōnē. vn̄ ꝺm hoc tm̄ ꝯuenit ſpūi ſcō diligere: ſ3 iſte modus incōſuetus eſt. Aut dicit realē exitum: ⁊ tūc ſimul īportat notionē actiuā ⁊ perſonā ſpūs ſci: ⁊ tūc nō ꝯuenit niſi patri ⁊ filio.) Hec ille. ⸿ Cōſimile3 diſtinctionem trimēbrē de amore ponit diſ. 10. q. 1. arti. pmo ad 4m. quā recitaui ſupra diſ. 18. in reſponſione pmi ꝯtra ꝯnē tertiā. ⸿ Sed ꝯ pdicta arguit Aureo. Et pmo contra 5am ꝯnē in hoc ꝙ dicit illū ablatiuū ꝯſtrui in habi-

tudine effectus formalis:vt cū dicit̄ homo eſt indutꝰ veſtiméto. Manifeſtum inquit eſt ꝙ flos nō ſe h₃ ad florere:ſicut effectꝰ formalis ad cām:imo potius econtra:nec veſtimentū eſt effectus formalis ġn potiꝰ eſſe veſtitū:qḋ eſt de p̄dicaméto habitꝰ eſt eiꝰ effectus formalis induti:cum ſupra dcm̄ ſit ꝙ habitꝰ ſignat aliqd qḋ intellectus ꝯcipit derelinqui circa habituatū: ſed ſm iſtos inquit arguens ꝯſtruit̄ ablatiuꝰ in habitudine effectꝰ formalis.ġ cā formalis ꝯſtruit̄ in habitudine effectꝰ formalis:qḋ dici nō pōt. ¶ Scđo ad idem. Spūs ſcūs magis h₃ rōnē effectꝰ cāe efficientis reſpectu patris ꝛ filij q̄z effectus cauſe formalis. ergo multo meliꝰ iſti deberēt dicere:ꝙ ꝯſtruit̄ ablatiuꝰ in habitudine effectꝰ cāe efficiētis q̄z effectꝰ formalis. ¶ Secūdo loco arguit ꝯ illḋ exēplū de florere ꝛ floribꝰ. Florere inqt nō eſt florem p̄ducere:ſ₃ florē hr̄e. dato.n.ꝙ deus flores arbori impſſiſſet:nihilominus arbor diceret̄ florere:ſ₃ diligere ſūptū notionalr̄ eſt p̄ducere ſpiritū ſcm̄.ġ nō eſt ſilis ꝯſtructio cum dr̄:ꝙ arbor floret floribꝰ:vel ꝙ hortꝰ rubet roſis cū illa:q̄ dr̄ ꝙ pater ꝛ filius diligūt ſe ſpū ſcō. ¶ Scđo ad idē. Sic eſt de florere reſpcū arboris:ſic̄ de calere reſpcū ignis:ſ₃ cū dr̄: ignis calet calore:ablatiuꝰ nō ꝯſtruit̄ cū vbo p modū termini p̄ductiōis.nō.n.calor p̄ducit̄ p calere.ġ nec cū dr̄ arbor floret floribꝰ:ablatiuꝰ ꝯſtruit̄ vt terminꝰ p̄ductiōis. ¶ Tertio ſic. Licet vbū actiuū ꝯſtruatur cū termino in ablatiuo:vt cū dr̄ ꝙ ſol radiat radio: vl̄ ꝙ ignis calefacit calore ipreſſo illi:tn̄ vbū neutrū nō ꝯſtruit̄ cū termino p̄ductiōis:cū nō hēat terminum: nō.n.ſignat actionē p̄ductiuā:ſic̄ p₃ de lucere ꝛ calere: ſed florere eſt vbū neutrū nō actiuū.ġ cū dr̄:arbor floret floribus:ablatiuus nō ꝯſtruit̄ vt terminus actiōis. ¶ Tertio loco arguit ꝯ h qḋ dcm̄ eſt ibidē ꝙ in actu ſpirādi nō includit̄ determinatio effectꝰ:ſicut in actu diligendi. In actu nāq₃ includi dicit̄ terminꝰ qn̄ vnū denominat̄ ab alio:ſicut flos ꝛ florere: dilectio ꝛ diligere:ꝛ ſic de ſimilibus:ſed ſpūs ꝛ ſpirare: genitus ꝛ generare dnr̄ denoiatiua abinuicē multo fortius q̄z ſpiritus ꝛ diligere:nā ſpūs non dicit̄ diligere:ſed ſpirare: vel forte ecōtra ſpirare a ſpū.ġ multo fortius ſpūs includit̄ in ſpirare q̄z in diligere:ꝛ genitus in gnāre:quare multo fortius ꝯcedendū eſſet:ꝙ pater ꝛ filius ſpirarent ſpū ſancto q̄z vel ꝙ pater gnāt genito:vel q̄z ꝙ diligit ſpū ſcō:ſi regula illa ſit vera.ſ. qn̄ terminus p̄ductus includit̄ in p̄ductione:tūc terminus addit̄ in ablatiuo p̄ncipio p̄ducenti cū ipſa p̄ductiōe: ſicut cū dicit̄:arbor floret floribus. ¶ Scđo ad idē. Edificare includit in ſuo intellectu edificiū:ꝛ ſimilr̄ p̄ducere p̄ductū:ſed nullus concedit ꝙ edificator edificet edificio: nec ꝙ p̄ducēs p̄ducat p̄ducto.ġ regula non eſt vera.

Vtrū amor eēntialr̄ ꝛ notionaliter in diuinis ſumi poſſit.

¶ Quarto loco arguit ꝯ diſtinctionē factā de diligere eēntiali ꝛ notionali:ꝛ de amore q in diuinis pōt ſumi eſſentialiter:ꝛ perſonaliter:ꝛ notiōaliter. Impoſſibile inquit eſt duas diuinitates poni in diuinis. vnā eēntialem ꝛ aliā pſonalē:ſed amor cū ſit pfectio ſimpliciter nō eſt aliḋ q̄z diuinitas:imo cū amor ſit qḋdā formaliter infinitū eſſet in diuinis multitudo eorū: que ſunt formaliter īfinita:qḋ eſt oino impoſſibile. ġ nullo mō poni pn̄t duo amores. ¶ Secūdo ſic. Si ponant̄ duo amores vnus eēntialis ꝛ alius ſubſiſtens:aut in ſpiritu ſcō eſt ſolus amor ſubſiſtēs ſine eēntiali:aut ſubſiſtēs cum eſſentiali diſtinctus ab eo realiter:aut ſubſiſtens cū eſſentiali oino indiſtinctꝰ ab eo re: ſ₃ rōne. ¶ Nō pōt dici p̄mum:q₂ amor eſſentialis nō eſſet in ſpū ſcō: qḋ eſt erroneū. ¶ Nec 2m:q₂ tūc duplici realitate eēt amās.ſ.amore eſſentiali ꝛ amore ſubſiſtenti:ꝛ tunc cū illi ſint infiniti:ſequeret̄ ꝙ ſpūs ſcūs eſſet magis infinitus q̄z pater ꝛ filius ſ₃ rē. ¶ Nec pōt dari 3m:q₂ idē ſequit̄.ſ.ꝙ ſaltē ſm rōnē ſpūs ſcūs eſſet magis infinitus ꝛ pfectior q̄z pr̄. ¶ Nec pōt poni 4m.q₂ amor eēntialis eſt improductus. iſte vo eſt p̄cedens: ille vo cōmunis tribus.iſte p̄prius vni pſone.ġ duplex amor in diuinis poni nō pōt:vnus eſſentialis ꝛ aliꝰ ſubſiſtens.

Vtrū ꝯcedendū ſit ꝙ in diuinis p̄ducatur.

¶ Quinto loco p̄bat ꝙ nullo mō ꝯcedendū eſt:ꝙ aliquis amor p̄ducat̄ in diuinis. Qn̄cūq₃.n.aliq̄ ſūt vnū ꝛ idē ſm rem ꝛ rōnē:ſi vnū nō attingit̄ per realē p̄ductionē nec reliquū: ſed eſſentia in diuinis eſt idem ꝙ amor ſm rem:ꝛ rōnē ſolū ꝯnotatiue differēs:vt ſupra p̄batū eſt:nec aliquis negat:quin ſaltim ſm rem ſint idem.ġ nō eſt poſſibile ꝙ amor p̄ducat̄: cū ꝯciliū determinet:ꝙ eſſentia diuina non p̄ducit:nec producit̄. ¶ Scđo ſic. Omis tota pſona ſpūs ſci p̄ducat̄ ꝛ dicat̄ p̄ducta:nō tn̄ in ea eſt aliq̄ realitas eſſe capiēs p̄ductiue:niſi ſola p̄prietas pſonalis:aliogn ſi eēntia: que eſt in ſpū ſcō:nō ſolū capiet eſſe in eo:ſed accipiet ſimpliciter eſſe.impoſſibile foret ꝙ eſſet eadē cū eſſentia patris:que eſt a ſe:nec capit eſſe aliunde.ſic igit̄ p₃ ꝙ nulla realitas:que ſit in ſpū ſcō capit eē:niſi p̄prietas pſonalis. Sed ꝯſtat ꝙ amor infinitus nō eſt idē ꝙ pceſſio:q̄ eſt p̄prietas pſonalis ſpūs ſci.ġ nō pōt catholice concedi:ꝙ in ſpū ſcō ſit aliqs amor p̄ductus. ¶ Tertio. Cū dicit̄ ꝙ ſpūs ſcūs eſt amor p̄ductus:aut ītelligit̄ cōicatio:aut vera p̄ductio:ſed nō pōt p̄m intelligi: q₂ eq̄ poſſet dici:ꝙ ſpūs ſcūs eſt eēntia p̄ducta: q₂ per p̄ductionē ſibi cōicat̄ eēntia. Et ſi dicat̄ ꝙ p̄us cōmunicat̄ ſibi amor q̄z eſſentia diuinitatis:nō valet:q₂ tūc per p̄us ſpūs ſcūs erit amor q̄z deus:ꝛ ita pater qui per p̄us ꝛ ordine rōnis eſt deus q̄z amās:erit p p̄us ſm rōnem qd nobilius q̄z ſpūs ſcūs. ¶ Nec pōt dari 2m:q₂ tūc amor qui eſt in ſpū ſcō vere caperet eſſe:ꝛ cū₃ ipſe amor nō ſit aliud q̄z eſſentia diuinitatis:ſequit̄ ꝙ eēntia diuinitatis vere produceretur:quod eſt erroneum. ergo concedi non poteſt ꝙ in ſpiritu ſancto ſit aliquis amor productus accipiendo amorem pro actuali dilectiōe.

Quid p effectū formalē intelligat S. Tho.

¶ Ad p̄m iſtoꝝ dr̄:ꝙ nō vadit ad mentē ſci Doctoris.nā ſanctus Tho. nō capit in hac mā effectū formalem p effectu cauſe formalis:ad quā mentem currunt argumēta arguentis:ſed vocat effectū formalē effectū illū:qui h₃ modū forme in denoiando ſuū p̄ncipiū:vel ſuā cām vt expſſe p₃ p̄mo ſen. vt recitaui in 5a ꝯne:ꝛ iſto mō loquēdi effectus cauſe efficientis pōt dici effectꝰ formalis:aliud.n.eſt dicere aliqd eſſe effectum formalē:ꝛ aliud dicere ꝙ ſit effectus cāe formalis:flos.n.eſt effectus arboris formalis:q̄ tn̄ eſt cā efficiens floris:nec flos eſt effectꝰ cāe formalis: ꝛ ſic p₃ ꝙ nō arguit ad p̄poſitū. Cū etiā dicit ꝙ veſtimentū non eſt effectus formalis veſtitionis:ꝯcedit̄:nec.n.ſanctus Tho. oppoſitū intēdit imo dicit ꝙ cū dicit̄: iſte eſt indutus veſtimēto:ablatiuus ꝯſtruit̄ in habitudine cāe formalis:vt allegaui. Solum igit̄ vult ꝙ aliqd:qḋ nō eſt realiter forma alicuius pōt habere actū forme in denominādo:ꝛ exemplificauit de idumento:ꝛ ex hoc ꝯcludebat ꝙ ſicut veſtimentum dicit̄ formale reſpcū veſtiti:ſ₃ nō ſit forma veſtiti:ita aliqs effectus exiens a cā ſua pōt dici formalis reſpcū ſue cāe:ꝛ hr̄e actū forme ad ſuā cā₃ denoiando eā:ꝛ ꝙ iſta ſit mēs eius.p₃ p̄ ſen. vt recitaui in p̄batiōe gnte ꝯnis. ¶ Ad 2m p₃ per idē:nō.n.loqmur de effectu cāe formalis: ſ₃ de effectu formali.i.habēte modū forme:ꝛ talis vt ſic pōt denominare cām:nō ſic de effectu cauſe efficientis vt eſt talis:licet

lis:ꝫ in ꝓpoſito ſint idē.ſ.effectus formalis: ⁊ effectus
cāe efficientis ſpūs ſcī videlicet:ꝫ ip̄roprie dicaꝛ̄ effe/
ctus. ¶ Ad argumēta 2° loco inducta diciꝛ̄:ꝙ exēplo
rū ad exemplata nō requiriꝛ̄ oīmoda ſimilitudo: licet
eni florere vl̄ rubere nō dicāt forte actionē ꝓductiuā
ſicut tangit arguens: ⁊ diligere notionaliter ſumptuꝫ
ſit ꝓducere:tn̄ nihil intereſt q̄tū ad ꝓpoſituꝫ ꝑtinet:
ſolū.n.hanc q̄rimus ſimilitudinē.ſ.ꝙ ſicut flos nō eſt
forma arboris:nec inherēs arbori:⁊ tn̄ denoīat arborē
ad modū forme:cū ſit eius effectus:ita ſpūs ſcūs: licꝫ
nō ſit forma ꝑncipij ꝓductiui.ſ.patris:nec ſe habeat
per modū inexiſtentis illi: attamē denoīat patrē q eſt
eius p̄n^m:⁊ hꝫ modū forme circa eum: vn̄ quo ad hoc
eſt ſimilis ↄſtructio in illis duabus ꝓpōnibus.ſ.arbor
floret floribus:⁊ pater diligit ſpū ſcō:ꝙ vtrūq; ablati/
uus ↄſtruiꝛ̄ in habitudine effect⁹ formalis mō ꝑexpo
ſito. ¶ Ad 2^m negaꝛ̄ maior.nā ignis nō denoīaꝛ̄ cale/
re aliquo: vel per aliqd extrinſecū:ſed ſolūꝫ calore ſibi
inexiſtente:arbor aūt denoīaꝛ̄ florere aliquo extrinſe/
co.ſ.flore. Unde denomiatio p^a eſt a forma.2^a aūt ab
effectu formali.i.ſe habēte p modūꝫ forme. ¶ Ad 3^m
dico:ꝙ neutrū nō ↄſtruiꝛ̄ cū ablatiuo ſignāte termi/
num ꝓductiōis.quā iportat neutrū:cū neutrum nō di/
cat actionē habentē realē terminū ꝑſertiꝫ neutrū ab/
ſolutū:ſed nihil ꝓhibet:ꝙ ↄſtruaꝛ̄ cūꝫ ablatiuo in ha/
bitudine effectus formalis qui ꝓduciꝛ̄ per actionē im
portatā per verbū actiuū: vt cū diciꝛ̄ hortus rubet ro/
ſis:roſa nō eſt effectus illius actionis:quā importat ru
bere:ſed quā iportat pullulare: vel emittere:aut ꝓdu/
Florere ⁊ ꝓ ducēꝛ̄ an ıc. cere:⁊ ita in ꝓpoſito dico de iſta:arbor floret floribus.
Utrū aūt florere ſit ꝓducere vel nō:nō eſt magna cu
ra:credo tn̄ ꝙ ꝫ florere nō ſit trāſitiuū potens regere
accuſatiuū expſſuꝫ extra ſe: vt dicēdo arbor floret flo/
rem: vel hꝫ.tn̄ includit in ſe ſignatū trāſitiui cū termi/
no actionis. Idem eni eſt florere:qđ florē emittere:ec/
ce qđ includit in ſe emittere:qđ eſt tranſitiuū cūꝫ hoc
accuſatiuo florē:⁊ talia neutra ↄſtrui pn̄t cūꝫ ablatiuo
ſignāte terminū:in quē tranſit verbū trāſitiuū inclu/
ſum in eis:nō ḡ dicit actionē tranſeuntē in accuſatiuū
expſſum:ſed in accuſatiuū incluſum:⁊ iō nō eſt ſimile
de florere:⁊ de rubere. Et iſta eſt alia rn̄ſio a p̄ma: ⁊ ꝺꝫ
iſtā negareꝛ̄ aūs p̄mi argumēti 2° loco facti.ſ.ꝙ flore/
re nō ſit florē emittere:⁊ dr̄ in caſu illo poſito ibi ꝙ ta
lis arbor nō floreret:ꝫ eēt florida vel florigera. ¶ Ad
argumēta 3° loco facta dr̄. ¶ Ad p̄^m qdē negādo ma/
iorē ibi poſitā per modū regule.nō.n. eſt iſta mens ſcī
Tho.ꝙ.ſ.tunc actus includat determinatū effectū q̄n
denoīaꝛ̄ ab illo vel ecōtra:ſed intelligit ꝙ tūc in intel
lectu actus includiꝛ̄ determinat⁹ effectus q̄n verbum
illud ſimul iportat effectū ⁊ emiſſionē illius effect⁹:ſic
frequēter allegaui q̄uo differt diligere ⁊ ſpirare:q2 ſpi
rare dicit ſolā emiſſionē actus amoris:ſed diligere di/
cit actū amoris ⁊ emiſſionē eius:vn̄ includit actioneꝫ
⁊ eius terminū vel effectū:nō auteꝫ ſpirare vel gn̄āre
aut ꝓducere:qđ in hoc cognoſciꝛ̄:q2 ad ly ſpirare ↄue/
nienter addiꝛ̄ effectus eius.ſ.ſpūs dicēdo: pater ſpirat
ſpiritum:⁊ ↄueniēter diciꝛ̄ pater gn̄āt verbū: imo nec
alr̄ eſt ſenſus ꝑfectus. Sed ad ly diligit:nō ↄueniēter
addiꝛ̄ effectus iportatus.ſ.amor: vt dicaꝛ̄:diligit amo/
rem:cum.n.dicaꝛ̄ diligit:intelligiꝛ̄ ꝙ amorem ꝓducit.
¶ Itē nō opꝫ dicere:pater dicit verbū:q2 in dicere in
telligiꝛ̄ ꝓducere verbum:pōt dici tn̄ pater diligit crea
turam ſpū:⁊ dicit creaturā verbo:ita ꝙ diligere ⁊ dice
re regūt accuſatiuū:qui nō deſignat effectum illaruꝫ
actionū:ſed accuſatiuū deſignantē rem:ad quam talis
effectus hꝫ habitudinē:oppoſitū aūt eſt de his verbis
ſpirare:gn̄āre:ſignū eſt ꝙ diligere ⁊ dicere includūt in
ſe determinatos effectus:nō ſic generare ⁊ ſpirare:ſed
ſolū emiſſionē illoꝝ. ¶ Ad 2^m diciꝛ̄:ꝙ edificare nō in
cludit in ſuo intellectu edificiū:ſed edificationem:nec
ꝓducere ꝓductū:ſed ꝓductionē:qđ pꝫ ex hoc ꝙ tali/
bus verbis edificare ꝓducere ↄueniēter:imo neceſſa
rio ad habendū ꝑfectū ſenſuꝫ addiꝛ̄ accūtiu⁹ ſignans
effectū actionis in generali vel in ſpāli: vt cū dr̄:edifi/
cator edificat edificiū vel palaciū: ꝓducens producit
ꝓductū vel ignem:ſecus eſt de hoc quod dico diligere
vel dicere. Et eni ſi dicaꝛ̄:pater dicit verbū:idē iporta/
tur per ly dicere:qđ pꝫ cū dicimus:pater dicit creaturā
in qua locutiōe ly dicit iportat ꝓducere verbū: qđ vl/
teri⁹ hꝫ habitudinē repſentatiui ad creaturas. ¶ Ad
argumēta 4° loco facta dico:ꝙ nō ponim⁹ duos amo
res ſm rem in diuinis:ſed vnū amorē:qui abſolute cō
ceptus eſt eſſentialis. ¶ Idē aūt ſub relatione q̄dam
dr̄ ꝑſonalis:⁊ iō pōt dici duo ſm rōnē:⁊ tūc ad p̄^m argu
mentū ↄcediꝛ̄ maior ⁊ minor:ſed ↄn̄a nulla eſt:nō.n.
ſequiꝛ̄:ſi diuinitas eſt eadē cū ꝑſona:ꝙ ſi nullo mō di/
uinitas multiplicaꝛ̄ ſm rem ꝙ nullo mō ꝑſona multi
pliceꝛ̄ ſm rem:multo minus valet ↄn̄ia. ſi diuinitas
⁊ amor ſunt idē ſm rem: ꝙ vno ſm rōnem nō multi/
plicato aliud nō multipliceꝛ̄ ſm rōneꝫ: cuius cā eſt: q2
eſſentia ſm rōnē ſuā non pōt tam multipliciter ↄcipi
q̄ꝫ amor:qui pōt cōcipi vt operatio:⁊ vt forma que eſt
p̄n^m operationis ſicut habitus:⁊ pōt ↄcipi vt ſubſiſtēs:
⁊ iō amor dicitur tripliciter in diuinis:nō aūt eſſentia.
¶ Ad 2^m dico:ꝙ amor eſſentialis ⁊ amor ſubſiſtens q
eſt perſona ſpūs ſcī nō diſtinguunꝛ̄ niſi rōne: nec tn̄ ſe
quiꝛ̄ ꝙ ſpūs ſcūs ſit magis infinit⁹ aut ꝑfect⁹ q̄ꝫ pater:
q2 ꝫ amor abſolute ſūptus dicat ꝑfectioneꝫ ſimplr̄ ⁊
qd infinitū:tn̄ amor ſubſiſtens:qui nō eſt aliud ſm rē
q̄ꝫ amor abſolutus cū relatiōe nō dicit ex p̄te relatio/
nis aliq̄ꝫ ꝑfectionē:nec aliq̄ꝫ q̄titatē:cum ex illa parte
nō ponat aliqd in eo:de quo dicaꝛ̄. Nec iterū ex parte
abſoluti dicit aliquā ꝑfectionem a ſeipſo. vnde amor
ſubſiſtens nō addit ꝑfectionē ſm rem:nec ſm rōnem
ad ꝑfectionē amoris eſſentialis. In diuinis eni ꝑfectio
cum dicat abſolutū attendiꝛ̄ ſm cōem eſſentiaꝫ:⁊ non
ſm relationes:⁊ iō nō ſequiꝛ̄ ꝙ ſi ſpūs ſcūs habeat in
ſe amorē eſſentialē ⁊ amorē ſubſiſtentē:ꝙ iō ſit perfe/
ctior vel infinitior patre:aut filio. ¶ Ad argumēta 5°
loco facta diciꝛ̄. ⁊ p̄mo ad p̄^m negaꝛ̄ minor. Dico.n. ꝙ
amor ꝑſonalis differt ſm intelligere rōnē ab eēntia:⁊
ideo nō eſt incōueniēs ꝙ ex illa parte:q̄ differt ſibi cō/
ueniat ꝓduci:ſubſiſtenti.n.ↄuenit ꝓduci vel produce
re:⁊ ꝑſertim incōicabili ⁊ diſtincto in diuinis. hoc aūt
nō ↄuenit niſi relationi ſubſiſtenti:q2 nihil in diuinis
eſt diſtinctum a ꝓducente:nec incōicabile niſi relatio
ſubſiſtens. ¶ Ad 2^m maior ↄcediꝛ̄:ſed minor negaꝛ̄.ſ.
ꝙ ꝓprietas ſpūs ſcī nō ſit ipſe amor ſubſiſtens. ¶ Ad
3^m diciꝛ̄:ꝙ cū diciꝛ̄ ꝙ ſpūs ſcūs eſt amor ꝓcedens:in/
telligiꝛ̄ vera ꝓductio:⁊ ↄcediꝛ̄ ꝙ amor ꝓcedens vere
capit eſſe:dicit eni amorē cū relatiōe ſubſiſtenti:cui cō
petit ꝓduci:nō tn̄ ſequiꝛ̄ ꝙ eēntia vel diuinitas ꝓdu/
caꝛ̄:q2 diuinitas nō dicit aliquid ex p̄te cuius ſibi poſ/
ſit ↄuenire productio ſicut amor perſonalis. Et ſic pri/
mus articulus terminatur.

Quantum ad ſcđm arti.ſit p̄ma ↄcluſio. Pa/
ter ꝫ oīa videat in ſapientia geni/
ta vel verbo:nō tn̄ eſt ſapiens ſapiētia genita vel ver/
bo. Iſtā ꝓbat ſanctus Tho.primo ſen.diſ.32.q.2.arti.
p̄mo. ¶ Et quo ad p̄mā p̄tē ſic ait ad 3^m. ¶ Videre ¶ in/

Uidere i aliquo vbo.

quit)in aliquo dicit dupliciter:aut qꝛ cognitionem in
eo accipit ſicut intellectus accipit ſciam in ſenſibilibꝰ:
vel intellectus poſſibilis in lumine intellectus agētis:
vel diſcipulus in verbo magiſtri dicto vel ſcripto. Aut
2º mō rem cognitā in aliquo rep̄ſentatā intueri:vel re
p̄ſentando intueri: ſicut edificatoꝛ videt artē ſuam in
domo quā facit:vel ſicut aliquid videt illud:qđ ſcit in
lib. vbi ſcriptū eſt.p̄mo mō ḡ pater nihil videt in filio:
qꝛ nō accipit cognitionē a filio: ſed 2º mō.ſ. ꝙ ipſe rō-
nes oīum creaturarū in vbo ſuo poſuit ipſum generā-
do:ſicut aūt p̄dicto mō creaturaꝫ in vbo videt:que ibi
relucet :multo magis in verbo ſe videt ꝛ pfectiſſime
in verbo ſuo rep̄ſentaṫ:ꝛ ſic etiā nō eſt incōueniens:ꝙ
per modū iſtū in creatura ſe videat:q̄ ipſiꝰ diuine bo-
nitatis rep̄ſentatiua eſt p imaginē vel veſtigiū.) Hec
ille. ¶ Sed pro 2ª parte pbat eam ſic.(Quis(inqt)
pater dicat ſe verbo ſuo:nullo tn̄ mō cōcedendū eſt:ꝙ
ſit ſapiens ſapiētia genita:ꝛ hoc pp diuerſum moduꝫ
ſignificandi in vtroqꝫ:verbū eni ſignat per modū ope
rationis:q̄ denoīat illud:a quo pgrediṫ.ſ.operantem.
Unde pater denoīaṫ verbo genito:ſicut ꝛ diligēs amo
re pcedente:ſed ſapia ſignaṫ per modū forme manē-
tis in eo:cuius eſt. Unde nō pōt aliqs denoīari ſapiēs
niſi p illud:qđ in ipſo eſt:qcqd aūt ſignaṫ eſſe in aliq̄
per modum forme vel ſubalis vel accn̄talis ſignaṫ vt
p̄nm alicuꝰ in ipſo qꝛ forma ſubalis eſt p̄nm ſubalis eē:
ꝛ accn̄talis dat aliqđ eſſe.ſ.accn̄tale:ꝛ vtrunqꝫ p̄nm eſt
operationis eius:in quo eſt:cū aūt filius nullā rōnem
p̄ncipij habeat reſpectu patris. nō pōt dici ꝙ pater ſa-
pientia genita ſapiēs ſit: nec filio.) Hec ille. ¶ Scđa
ↄclo. Filius pōt dici ſapiens ſapientia genita ꝛ ſapien
tia ingenita. Iſtā ponit ibidē ſcūs Tho.arti.2º. ¶ Et
p̄mā ptē pbat ſic.(Iſte due(inquit)ppoſitiōes a ꝛ p
in hoc differūt:ꝙ a tm̄ deſignat habitudinē p̄ncipij p
modū efficientis:ſed per deſignat habitudinē ſm̄ qđ-
libet genus cāe.vn̄ oē qđ eſt ab aliquo:eſt per illud:ſꝫ
nō ↄuertiṫ. In diuinis aūt non pōt eſſe habitudo niſi
ſm̄ duplex genus cāe:q̄ꝝ vna tm̄ eſt realis.ſ. p modū
cāe efficientis vel originātis:ſicut p̄nm dr̄ filij. Alia vō
habitudo p̄ncipij pōt deſignari in diuinis ſm̄ rōnem
tm̄ ꝛ nō realr.ſ.habitudo forme:vt cuꝫ dr̄:ꝙ pater eſt
deus per diuinitatē. Cū ḡ dr̄ ꝙ filius eſt ſapiens ſapia
genita.ablatiuus iſte nō pōt ↄſtrui niſi in habitudine
cāe efficiētis:ꝛ ſic falſa eſt:ꝛ eſt eius ſenſus:ꝙ filius ſit
ſapiēs a ſapia genita:ꝛ ſit ita ſapiens a ſeipſo:qđ falſuꝫ
eſt:qꝛ ſicut eſſe ita ꝛ ſapere hꝫ a p̄re:qui ſapia ingenita
eſt. vn̄ dr̄ p modū iſtū ſapiens a ſapia ingenita:vel per
ſapiaꝫ ingenitā:ſi per deſignet habitudinē p̄ncipij effi
ciēntis:ꝛ ſimilr ſapia igenita nō a ſeipſo:vel per ſeipm̄:
vel ſeipſo ſapiens. Aut ↄſtruiṫ in habitudine q̄ſi p̄nci-
pij formalis.hoc aūt ↄtingit dupliciter: qꝛ qđ ſequitur
formā alicuius rei pōt eſſe per illā formaꝫ: ſicut hō dr̄
intelligere p aīam:vel per hūtē formā:ſicut dr̄ ꝙ hō p
ſe eſt rōnalis:qꝛ per illud:qđ eſt de eēntia ſua.ſ. p aní-

T.c.14.

mam rōnalē:per ſe.n.ſm̄ phm̄ 5º metaphyſi. ſignat il
lud qđ eſt p eēntiam rei.ſi igiṫ ↄſidereṫ illud:quo for-
maliter filiꝰ eſt ſapiēs:hō eſt ſapia eēntialis: q̄ neqꝫ ge-
nita:neqꝫ ingenita eſt:ꝛ ſic p eā ꝛ ea ſapiens dr̄:ſꝫ nullo
modo ab ea:qꝛ eſſentia non generat. Si ↄſidereṫ aūt
hn̄s illā formā:q̄ eſt hypoſtaſis filij: que ēt ſapiētia in-
genita dr̄:ſic per ſapiam genitā:vel per ſe ſapiēs dr̄:vl̄
ſeipſo.)¶ 2m ptē pbat ſic. (Filius(inqt)eſt ſapiēs
ſapientia ingenita:ſi ablatiuus ↄſtruaṫ in habitudine
q̄ſi p̄ncipij efficientis:nō aūt ſi ↄſtruaṫ in habitudine
q̄ſi p̄ncipij formalis: imo ſic ſapiētia eſſentiali ſapiēs

eſt vel ſeipſo.) Hec ille. ¶ Sꝫ ↄtra 2m ptē p̄me ↄnlo

Ad 2m eodem loco Aure. vbi s. arti. 2.

arguit Aureo.p̄ ſic. Ait Augu.5º de trini. caplo p̄mo ↄ
hereticū:ꝙ ſi aliqn̄ fuit pater:aliqn̄ nō fuit filius:ſequiṫ
ꝙ aliqn̄ fuit pater ſine virtute ꝛ ſapientia:qꝛ dicit apō
ſtolus xp̄m dei virtutē:ꝛ dei ſapiam:hoc aūt argumē-
tum nō teneret niſi aliquo mō:ꝛ in aliqua habitudine
verbuꝫ ad dei ſapiam ptineret.ḡ videṫ ꝙ aliquo mō
ad ſapiam p̄ris ptineat. ¶ Nec valet ſi dicaṫ:ꝙ Aug.
loquitur de ſapientia eſſentiali: qꝛ ſm̄ hoc nihil pba-
ret de coeternitate filij Augu. quā tn̄ pbare intendit.
¶ Scđo ſic. Res poſita in eſſe apparenti ꝛ obiectiuo
facit ad intellectionē ꝛ ſapiam actualē:impoſſibile.n.
eſt imaginari ſapiam vel intelligentiā actualē ſine ſa-
pientia vel intelligentia obiectiua:ſed verbuꝫ in diui-
nis pcedit per modū intelligētie obiectiue:eſt.n. quid
poſitū in diuinis in eē ↄſpicuo ꝛ apparēti.ḡ vbū aliqd
facit ad intellectionē ꝛ ſapiam dei p̄ris:imo ad intelli
gentiā diuinā in quacunqꝫ perſona ¶ Tertio ſic. Nō
minus dilectio denoīaṫ p modū forme manētis in eo
cuius eſt forma q̄ꝫ ſapia:nā diligere eſt opatio manēs
in agente ſicut ſapere:ꝛ hoc nō obſtante diligere hꝫ ali
quā habitudinē ad ipſum p̄rem:vt ↄcedaṫ:ꝙ pater di-
ligit ſe ſpū ſcō.igiṫ verbū habebit aliq̄ꝫ habitudinem
ad ſapere:vel intelligere in diuinis. ¶ Nec vꝫ ſi dica-
tur:ꝙ diligere notionaliter teneaṫ:nō valet inquā:qꝛ
nō ↄcediṫ:ꝙ pater ſpū ſcō ſe ſpiret:ꝛ tn̄ ↄcediṫ ꝙ ſpiri
tus ſcūs ſe diligit. ¶ Ad p̄m iſtoꝝ r̄ndet ſcūs Tho.pri-
mo ſen.diſ.32.q.2.arti.p̄mo ad 2m dicens.(Qꝫ Augu.
in illa rōne ↄtra hereticū accipit eēntialē ſapiam ſine
qua pater ſapiens nō eſſet:vn̄ opꝫ filiū patri coeternuꝫ
eſſe:ſicut ꝛ ſapiaꝫ ſm̄ ꝙ filio ab aplo appropriata eſt:
que tn̄ ab eterno appropriata nō eſſet: ſi filius nō eēt:
vn̄ opꝫ filiū patri coeternū eſſe:ſicut ꝛ ſapiam filio ap-
propriatā.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ad argumentū.
¶ Ad 2m dico:ꝙ fundaṫ in falſo.ſ.ꝙ itellectus ponat
res in eſſe apparenti:qđ nō hꝫ res in reꝝ nā:nec in aliq̄
ↄceptione intellectus:hoc.n.alias ſepius negatuꝫ fuit.
Uerūtamē loco illius apparētie nos ponimus verbū:

Di. 27.q.2. ad argumenta Aureoli contra p̄mā ↄclus.

ꝛ tunc dico ꝙ verbū aut ↄceptio:quā format itelligēs
nihil facit ad intellectionē actualē: nō.n. eſt pducens
eā:nec rō pductiua:ſed eſt eius terminus:ꝛ iſto mō cō
cedo:ꝙ ſe hꝫ filius dei ad ſapere paternum: ſꝫ hoc nō
eſt ↄtra ↄnē:in ea.n.ſolū negaṫ:ꝙ ſapientia genita ſit
forma eliciens intellectioneꝫ patris:vel ſit intellectio
actualis:qua pater actualiter intelligit. Ita nō hꝫ vicē
actus aut habitus patri vt itelligat: ſꝫ ſit terminus in-
tellectionis vt eſt in patre.ſ.dictionis paterne: que nō
aliud eſt q̄ꝫ intellectio ſub tali relatiōe.ſ. paternitatis.
¶ Ad 3m negaṫ maioꝛ:dilectio.n. ſignaṫ p modū actꝰ
egredientis a ſuppoſito:nō aūt ſapia vt dictuꝫ eſt ſuꝑius:
diligere.n.vel dilectio ſignaṫ per modū actiōis: actio
aūt inquātū hō nō ſe hꝫ per modū forme: ſed per mo-
duꝫ egredientis ab agente: ſapia vō ſignaṫ per modū
forme ꝛ imanentis in eo:cuius eſt:ↄcedo tn̄ ꝙ eque di
lectio patris imanet ſibi ſicut ſapientia: ſed ad verita-
tem ppoſitionū nō ſolū attendenda eſt rei exiſtentia:
ſed modus quo res ſignaṫ ſm̄ ꝙ ipſe dicit p̄ma pte.q.
32.arti.4º. ¶ Et ſi ↄtra arguaṫ ꝙ ſaltem poterit dici:ꝙ
pater intelligit filio:qꝛ intellectio ſignaṫ per modum
egrediētis:ꝛ p modū actionis. ¶ Heṫ r̄nſio quā reci-
tat arguēs.ſ.ꝙ intelligere nō ſumiṫ in diuinis niſi eēn
tialiter:ꝛ nunq̄ꝫ notionaliter:aut pſonaliter: ſecꝰ eſt de
diligere:qđ qn̄qꝫ teneṫ ſic:qn̄qꝫ alr:qđ facit nominum
penuria:ſm̄.n.ꝙ dicit ſcūs Tho.p̄ma parte.q.37.arti.
primo.(Ex parte itellectus ſunt inuenta vocabula ad

ſignificandū

ſignificandū reſpectū intelligētis ad rē intellectā: vt
pȝ in hoc ꝙ dico intelligere: ⁊ ſunt etiā alia vocabula
adinuēta ad ſignandū ꝓceſſuȝ itellectualis ꝯceptiōis
.ſ. ipſuȝ dicere ⁊ vbū. vñ in diuinis intelligere ſolū dr̄
eſſentialr̄: qꝛ nō importat habitudineȝ ꝑncipij vbi ad
ipſum verbum. ex parte aūt volūtatis ꝓter diligere ⁊
amare: que importāt habitudinē ipſi⁹ impreſſiōis vel
affectiōis rei amate: q̄ ꝓuēit in amāte ex hoc ꝙ amat
ad ſuū ꝑncipiū: ⁊ eꝯ. ⁊ iō ꝑꝑ vocabuloꝝ inopiā hꝰ ha
bitudines ſignamus vocabulis amoris ⁊ dilectiōis. ſi
cut ſi vbū noiaret ſapiam ꝯceptā vel genitā.) Hec il
le. ❡ Et cū arguit aduerſari⁹ in oppo^m. qꝛ nō ꝯcedit ꝙ
pr̄ ſe ſpiret ſpū ſctō: ſȝ ꝯcedat ꝙ diligit ſe ſpū ſctō. Cō
cedo totū: ſȝ h̄ nō eſt iō: qꝛ diligere notiōalr̄ ſumptū
ſit idē qḋ ſpirare: ſȝ ꝑꝑ aliū moduȝ ſignandi vtriuſqȝ:
qꝛ ſpirare dicit habitudinē ꝑncipij reſpectu accuſatiui
quē regit. nō aūt diligere: vt dcm̄ fuit ſupi⁹ in 5ª ꝯne. ⁊
iō diligere pōt reflecti ſup vnuȝ ꝑn^m dicēdo. pr̄ diligit
ſe ēt notiōaliter ſumēdo. nō aūt ſpirare vt dicat: pater
ſpirat ſe. ❡ Ad argumētū in pede qōnis ſcđm pȝ rñſio
ꝑ ꝑdicta. ❡ Sciendū tñ ꝙ ſcūs Tho. in ſcripto dicit:
ꝙ in hac locutiōe: pater diligit ſe ſpū ſctō. eſt denomi
natio agētis a ſua actione. Sed in ꝑma parte dicit: ꝙ
eſt denoīatio nō ab actiōe: ſȝ ab effectu: vbi videt̄ eſſe
aliqua ꝯtradictio. ❡ Sed credo ꝙ non eſt. qꝛ. n. ſpūs
ſctūs ꝓcedit per modū amoris: ꝗ videt̄ dicere quādā
actualem opationeȝ: ideo dicit in ſcripto: ꝙ denoiatio
a ſpū ſcō eſt denoiatio ab actu vel actiōe: ſed qꝛ amor
dū dr̄ de ſpū ſcō nō dicit actualē opationē: qua forma
liter pr̄ agat vel ꝓducat: ſȝ ſtat potius ꝓ aliq̄ ipreſſiōe
ꝓducta per actū amoris. ideo in prima pte dicit: ꝙ ta
lis denoīatio eſt ab effectu actiōis potius q̄ȝ ab actōe.
nominū. n. penuria eſt cauſa: ꝙ iſto nomine qñqȝ vta
mur ꝓ actu volūtatis. qñqȝ vō ꝓ termino cōſtituto ꝑ
illū actū. ac ſi itellectio qñqȝ ſtaret ꝓ actu itellꝰ: qñ
qȝ ꝓ vbo ei⁹. Et h̄ de qōne ſufficiāt. Diſ. XXXIII.

Apparēs in dictis. S. T.

❡ Utrꝫ ꝓꝑetates ꝑſonales ſint dina eēntia. Qō. I.

Circa 33^m diſtōnē querit̄. Utrum
ꝓꝑetates ꝑſonales ſint dina
eēntia. ❡ Et arguit̄ ꝙ nō. Nā eſſentia
ꝓꝑetatis relatiue eſt ad aliud ſe hēre:
ſȝ eē diuine eſſentie nō eſt ad aliud ſe
hēre. igit̄ hec non eſt illa. maior pȝ per
pħm in ꝑdicamētis. minor ꝓbat̄: qꝛ di
uina eſſentia eſt maxime abſoluta: ⁊ per ſe ſubſiſtens.
igitur ⁊ eſſe eius.

In oppoſitum arguit̄. Qꝛ oīs res q̄ nō ē di
uina eēntia eſt creatura: ſȝ
ꝓprietas relatiua realiter cōpetit deo. igit̄ ſi nō eſt di
uina eſſentia: erit creatura: ⁊ ita nō erit adoratio latrie
exhibenda: ꝯtra illud qḋ in ꝑfatiōe cantat̄. (Et in ꝑſo
nis ꝓprietas: et in maieſtate adoret̄ equalitas.)

Tȝ Scot⁹ h ꝙ ex natura rei tm̄ diſtinguūt ꝓꝑetas ⁊ eſſentia. Grego. ver. ar. ij. eſ ꝙ nō ſint diſtincte ex nā rei: ⁊ ꝙ noīa ꝑſonaꝝ ⁊ diuinitatis ſe ꝯuertūt ꝑdicēt: lȝ neutra ſit formalis ꝑdicatio hoc eſt nō ꝑdicat i ꝑmo dicēdi ꝑ ſe.

In hac qōne erunt duo articuli. In ꝑmo po
nentur cōcluſiones. In ſecūdo
mouebuntur obiectiones.

Quantum ad ꝑ^m ſit ꝑ^a ꝯ. Eſſentia diuina ⁊ ꝓ
prietas relatiua ſunt ideȝ ſm̄ rem.
❡ Iſtā ꝯnē ꝓbat ſic ſcūs Tho. ꝑ ſen. diſ. 33. q. i. arti. ꝑ.
(Cū (inquit) in relatiōe ſint duo. ſ. relatiōis reſpectus
quo ad alteꝝ refert̄: in quo ꝯſiſtit rō relatiōis: ⁊ iteruȝ
ipm̄ eē relatiōis: qḋ hȝ ſm̄ ꝙ in aliquo rei fundat̄: vel
in q̄ntitate: vel in eſſentia: vl̄ in aliquo hꝰ. Gilbert⁹ por
retan⁹ ꝯſiderauit relatiōes diuinitatis ſm̄ reſpectū: in
quo ꝯſiſtit rō relatiōis. ex quo nō hȝ ꝙ aliquā rem in
herētē ponat. vñ ⁊ inueniunt̄ aliq̄ relōnes nihil realiter
in re ponētes: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit eas aſſiſtētes: vel extrin⁹
affixas. Ille. n. ꝓpter relatiōes dr̄ extrin⁹ affixe vel aſ
ſiſtētes: q̄ cū ꝓpter nō hēant fundamētū in re: tñ mō
ex habitudine alteri⁹ ad rē: de qua dr̄ adueniūt. ſicut
dextrū in colūna qḋ dr̄ de ipſa ꝑ hoc ꝙ hō ei hȝ ad ſi
niſtrā: ⁊ hꝰ etiā ſunt relatiōes: quib⁹ deus ad creaturā
refertur. Sed relatiōes diſtinguētes ꝑſonas nō pñt eē
hꝰ: cū fundent̄ ſuper aliquid: qḋ eſt vere in re. i. in cōi
catiōe nature. ⁊ iō ſunt relatiōes reales hñtes eſſe fun
datū in natura rei. Sed hec eſt natura diuine ſimplici
tatis: vt in ipſa nō niſi vnū eſſe poſſit eſſe: nec in eadeȝ
differat eſſe: ⁊ qḋ eſt. Illud ꝗ̄ eſſe ꝑnitatis nō pōt eſſe
aliud q̄ȝ eē diuine eēntie: ⁊ cuȝ eē eēntie ſit eēntia ipſa:
⁊ eē ꝑnitatis ſit ipſa ꝑnitas: relinqt̄ de neceſſitate ꝙ ipa
ꝑnitas ſm̄ rē eſt diuina eēntia. vñ nō facit ꝯpōnē cuȝ
ea.) Eandē ꝓbationē ponit ꝑma pte. q. 28. arti. 2° ſic di
cens. (In q̄libet nouē geneꝝ accñtis ē ꝯſiderare duo
quoꝝ vnū eſt eē: qḋ cōpetit vnicuiqȝ eoꝝ ſm̄ ꝙ eſt ac
cñs: ⁊ hoc cōiter eſt oībus in eē ſubo. accñtis. n. eē eſt
ineē. Aliud qḋ pōt ꝯſiderari in vnoquoqȝ eſt ꝓpria rō
vniuſcuiuſqȝ illoꝝ geneꝝ: ⁊ in alijs gdē gnib⁹ vtpote
q̄ntitate ⁊ q̄litate et ꝓpria rō gnis accipit̄ ſm̄ cōpara
tionē ad ſubm̄. Nā q̄ntitas dr̄ menſura ſube: q̄litas di
ſpoſitio ſube: ſȝ ꝓpria rō relatiōis nō accipit̄ ſm̄ com
parationē ad illud: i quo eſt: ſȝ ſm̄ cōparatiōnē ad aliqd
extra. ſi igit̄ ꝯſideremus ēt in rebus creatis relatiōes
ſm̄ illud: qḋ relatiōes ſunt: ſic inueniunt̄ eſſe aſſiſtētes
nō itrinſecus affixe q̄ſi ſignantes reſpectū quodāmo
do ꝯtingēteȝ ipſam rem relatā ꝓut ab ea tēdit in alte
rū. Si vō ꝯſideret̄ relō ſm̄ ꝙ eſt accñs: ſic eſt inherēs
ſubo: ⁊ hñs eſſe accñtale in ipſo. ❡ Sed Porretanus
ꝯſiderauit relatiōeȝ ꝑmo mō tm̄. quicqd aūt in rebus
creatis hȝ eē accñtale ſm̄ ꝙ trāſfert̄ in deū. hȝ eē ſuba
le. nihil. n. eſt in deo vt accñs in ſubo: ſed quicqd eſt in
deo eſt eius eſſentia. ſic igit̄ ex ea pte: qua relatio in re
bus creatis hȝ eſſe accñtale in ſubo: relatio realiter exi
ſtēs in deo hȝ eē diuine eēntie idem ei exiſtēs. In hoc
vō ꝙ ad aliqd dr̄: nō ſignat̄ aliq̄ hitudo ad eſſentiā: ſȝ
magis ad ſuū oppoſitū: ⁊ ſic manifeſtum eſt ꝙ relatio
in deo exiſtens eſt idem eſſentie ſm̄ rem.) Hec ille.
❡ Eandeȝ ꝓbationē ponit de potētia dei. q. 8. arti. 2°.
Et 4° ꝯ gētiles caplo. 14. ❡ Scda ꝯ. Proprietas re
latiua ē idē realiter ꝙ ꝑſona. ❡ Iſtā ꝓbat ſcūs Tho.
ꝑ ſen. vbi. ſ. arti. 2° ſic. (Aut ꝓꝑetas ꝑſonalis eſt aliqd
in re: aut nihil. Si eſt aliqd in re ⁊ nō ſit ꝑſona: opȝ ibi
eē ꝯpōnē. Si aūt nihil ē in re: ſic nō erit diſtinctio ꝑſo
narū ſm̄ rem. ❡ Itē oīs forma eſt ꝑn^m eius: cuius eſt
forma ſm̄ aliqḋ eſſe ſui. ſi igit̄ paternitas: qua forma
liter pater eſt pater ſit aliud ab ipo patre: erit aliquid
ꝑncipiū patris ⁊ ꝑus eo: qḋ ē incōueniēs. ꝗ̄ paternitas
nō eſt aliud a pr̄e: ⁊ eadē rōne nec al' q̄ ꝓprietas a ꝑſo
na.) Et ꝑma pte. q. 40. arti. ꝑ ſic arguit. ❡ In diuinis
nō differt qḋ eſt: ⁊ q̄ eſt vt habet̄ a Boetio in libro de
hebdomadib⁹: ſȝ pr̄ ꝑnitate eſt pr̄. ergo pr̄ eſt ideȝ qḋ
ꝑnitas: ⁊ eadē rōne alie ꝓprietates ſunt idem cū ꝑſo
nis. ❡ Item relatio in diuinis eſt diuina eēntia. eſſen
tia aūt eſt idē qḋ ꝑſona. vt. ſ. dcm̄ eſt. ſ. q. 29. arti. ꝑmo.
❡ Tertia ꝯ. Diuina eēntia ⁊ relatio: vl̄ ꝓprietas rela
tiua differūt rōne. Probat̄ ꝯ iſta ſm̄ ſcm̄ Tho. ꝑ ſen.
vbi. ſ. arti. ꝑ. (Paternitas (inqt) ſm̄ rem eſt ipſa diui
na eēntia. vñ nō facit cōpoſitionē cū ea: ſed qꝛ manet
ibi verus reſpectus pertinens ad nām relationis: ꝗ nō
pertinet ad rationem eſſentie: ex illo reſpectu relatio
pōt diſtinguere q̄uis eſſentia non diſtinguat: de cuius
intellectu non eſt iſte reſpectus oppoſitioneȝ cauſans

Et ita dõm eſt: ꝙ ꝓprietates ꝛ eſſentie ſunt idē ſm rē:
ſed differūt rōne. In alijs aūt relatiōibus realibꝰ: que
ſunt in creaturis eſt aliud eē relatiōis ꝛ ſubē: que refer
tur. ꝛ iō dicunt̄ ineſſe: ꝛ ſm ꝙ iſunt: compoſitionē fa
ciunt cū ſuis ſubiectis. ſ. accn̄tis ad ſubiectū: qđ nō cō
uenit diuinis relatiōibꝰ.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 3m
oñdit quō diſtinctio ratiōis debeat intelligi. (Rō (in
quit) dupliciter ſumit̄: qñqȝ. n. rō dicit̄ illud qđ eſt in
rōcinante. ſ. ipē actus rōnis: vel potentia que eſt ratio.
Rō dupl'r ſumitur. Qñqȝ aūt rō eſt nomē itentiōis: ſiue ſm ꝙ ſignat dif
finitionem rei ꝓut rō eſt diffinitio: ſiue ꝓut rō dr̄ argu
mentatio. Dico igit̄ ꝙ cū dicit̄ ꝙ eſt alia rō paternita
tis ꝛ eſſentie in diuinis: nō accipit̄ ſm ꝙ eſt in rōcinā
te tm̄: ſed ſm ꝙ eſt nomē intētiōis: ꝛ ſignat diffinitio
nem rei. Q̄uis. n. in dinis nō poſſit eē diffinitio: nec ge
nus: nec drn̄tia: nec cōpoſitio: tn̄ ſi itelligat̄ ibi aliquid
diffiniri. alia erit diffinitio paternitatis: ꝛ alia diffini
tio eſſentie. In oībus aūt intētionibus hoc verū eſt: ꝙ
intentiōes ipſe nō ſunt in rebus ſed in aīa tm̄: ſed hn̄t
aliquid in re correſpōdens. ſ. naturam cui intellectus
attribuit hꝰ itētiōes. ſicut intētio generis nō eſt in aſi
no: ſed natura aīalis: cui ꝑ intellectum hec intentio at
tribuitur: ita etiā ipſa ratio quā in diuinis aliā ꝛ aliā
dicimus: nō eſt in re: ſed aliqđ rn̄dēs ei: in quo fundat̄
. ſ. veritas illius: cui attribuit̄ talis intentio. eſt enim in
deo. vnde poſſint diuerſe ratiōes ſibi ꝯuenire. ꝛ iō nō
ſequit̄ ꝙ deus ſit ille ratiōes: ſed ꝙ tn̄ ſit hn̄s eas: hoc
enim qđ dr̄ ꝙ in deo idem eſt habens ꝛ qđ habet̄: itel
ligitur de illis: que habent̄ ꝑ modū rerū: nō aūt de il
lis: que habētur ꝑ modū intētionū. ſicut nō poſſumus
dicere: ꝙ deus ſit nomē: q̄uis nomē habeat: ſȝ ꝙ deꝰ
eſt bonitas: qꝛ bonitatē habet. ſimiliter eſt paternitas:
qꝛ paternitatē hȝ: ſed nō ſequit̄ ꝙ ſit rō: qꝛ rōnē hēt.)
Hec ille. ¶ Et ſil'r ibidē ad 2m. (Paternitas ꝛ eē ſunt
idē ſm eē. ꝛ iō ſicut in filio eſt eſſe eēntie: ita ꝛ in filio
eſt eē pn̄itatis: qꝛ in dinis nō ē niſi vnū eē: ſȝ pn̄itas
hēt aliqđ: in quo nō vnit̄ cū eēntia. ſ. rōne pn̄itatis: q̄
eſt alia a rōne eēntie. vn̄ ſm illā rōnē reſpectꝰ pōt eſſe
in patre ꝛ non in filio. ſcȝ diſtinguere patrem a filio.)
¶ Itē ꝑ ſen. diſ. 2. q. 1. arti. 5. dicit. (Proprietas (ingt)
ꝑſonalis. ſ. relatio diſtinguēs eſt idē re qđ diuina eſſen
tia: ſȝ differēs rōne. rō aūt relationis eſt: vt referat̄ ad
alteꝝ. ¶ Pōt ḡ dupl'r ꝯſiderari relatio in diuinis: vel
ꝑ cōpationē ad eēntiā: ꝛ ſic eſt rō tm̄: vel ꝑ cōparatio
nē ad illud: ad qđ refert̄: ꝛ ſic ꝑ ꝓpriā rōnē relatiōis di
ſtinguit ab illo.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯnē ponit pma
pte. q. 28. arti. 2. (Relatio (inquit) realiter exiſtēs in
deo eſt idē eēntie ſm rē: ꝛ nō differt niſi ſm intelligen
tie rōnē ꝓut in relōne reſpcūs iportat̄ ad ſuū oppoᵐ: q
tn̄ nō importat̄ nomine eſſentie. Patet etiā: ꝙ in deo
nō eſt aliud eſſe relatōis ꝛ eſſe eēntie: ſed vnū ꝛ idē.)
Hec ille. ¶ Eandē ponit de potentia dei vbi ſupra.
¶ Quarta ꝯ. Proprietas perſonalis differt ſm rōnē
a ꝑſona: vt pn̄itas a pr̄e. ¶ Iſtā ponit ſcūs Tho. pma
pte. q. 40. arti. p. ꝛ. q. 32. arti. 2o plix. Itē ꝑ ſen. diſ. 33. q.
pma. arti. 2o. (Quidā (ingt) dixerūt. ſic̄ Prepoſitiuꝰ:
ꝙ ꝓpetates ſunt ipſe ꝑſone ſm rē: nec diſtinguunt̄ a
ꝑſonis ēt ſm rōnē: nec aliquo mō. ¶ Sȝ hoc ſtare nō
pōt ꝓp duo. pꝰ qꝛ iuenimus in vna ꝑſona plures ꝓpe
tates ꝛ relatiōes ſm ꝙ ad aliā ꝛ aliā ꝑſonā refertur.
Impugnatio dicti prepoſitiui. 2o qꝛ aliqđ attribuit̄ ꝓprietati: qđ nō attribuitur ꝑſo
ne: ꝛ ecōtra. ſicut ꝑſone attribuit̄ diſtingui: ꝓprietati
aūt diſtinguere. ꝛ iō opȝ ꝙ differant ſm modū ſignan
di ꝓprietates a ꝑſonis: nec diuerſus modus ſignandi
vitatē hēret: ſȝ vanitatē: niſi eſſet alia rō ꝓprietatis ꝛ
ꝑſone: cui corrn̄deret aliqđ in re. ꝛ iō dicimus: ꝙ ꝓpe
tates ꝛ ꝑſone ſunt idē re: ſed differūt rōne. ſicut de pro
prietatibꝰ ꝛ eſſentia dcm̄ eſt: ſed in hoc differt: qꝛ rō ꝓ
prietatis ꝛ eēntie differūt: ſicut rō diuerſoꝝ generū: ſȝ
rō ꝓpetatis ꝛ ꝑſone differūt. ſicut rōnes abſtracti ꝛ cō
creti in eoꝝ genere acceptoꝝ. In concreto aūt eſt duo
ꝯſiderare in rebꝰ creatis. ſ. ꝯpōnē ꝛ perfectionē: qꝛ qđ
ſignat̄ cōcretiue ſignat̄ vt per ſe exiſtens. vt hō: vel al
bus. ¶ Sil'r de rōne abſtracti ſunt duo. ſ. ſimplicitas
ꝛ ꝑfectio: qꝛ qđ ſignat̄ in abſtracto: ſignat̄ ꝑ modū for
me: cuiꝰ nō eſt opari: vel ſubſiſtere in ſe vel opari: ſed
in alio. vn̄ pȝ: ꝙ ſicut eſt etiam in alijs noībus: que de
deo dicuntur: neutra ratio ſm totū diuinis competit
ex quo probat̄ in libro de cauſis: ꝙ nihil de deo dicit̄:
quia nec abſtractū ꝓpter impꝑfectionē: nec concretum
ꝓpter compoſitionem: ſed q̄tum ad aliquid vtrūqȝ
vere dicit̄: ꝛ concretum ꝓpter ꝑfectiōē: ꝛ abſtractū
ꝓpter ſimplicitatē.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯ. Proprie
tas relatiua eſt vere: ꝛ ſm rē in eſſentia ꝛ in perſona.
¶ Iſtā ponit ſcūs Tho. ibidē arti. 3o. (Proprietates
(inquit) ſunt in eſſentia ꝛ ꝑſonis: ſed diuerſimode: qꝛ
in eēntia ſunt ꝑ idētitatē rei: ꝛ nō ſicut in ſuppoſito: ſȝ
diuerſimode ſm ꝙ aliquid dr̄ ſuppoſitū alicuius du
pliciter. ſ. vel nature: per quā ꝯſtituit̄: ſicut humanitas
eſt in ſorte: ꝛ hoc mō ꝓprietates ꝑſonales ſunt in ꝑſo
nis: vel ſicut illud: qđ aduenit poſt eſſe conſtitutum: ſi
cut albedo eſt in ſorte: ꝛ ita ſm intellectū ꝓprietas nō
perſonalis: vt inaſcibilitas: ꝛ cōis ſpiratio. ſunt in perſo
nis nō tn̄ ita ꝙ ſuppoſitū ſit aliqđ aliud ab eo qđ ieſt
ſm rem: ſed ſm rōnem cōcreti ꝛ abſtracti.) Hec ille.
¶ Ibidē ēt ꝓbat: ꝙ ꝓprietates ſint in ꝑſonis ꝑ illud
qđ dicit̄ in ꝑfatione. In ꝑſonis ꝓprietas ꝛc. ¶ Itē qđ
denoīat̄ ab aliqua forma: oportet ꝙ habeat illam in
ſe: ſed perſone denominant̄ a ꝓprietatibꝰ. dicitur enim
paternitate pr̄. ḡ paternitas eſt in patre. ¶ Quō autē
ꝓprietas ſit in eſſentia dicit. (Nullus modorū illorū
quos phs enumerat ſufficit ad explanādū quō in diui
nis aliqđ in aliquo eſſe dicat̄: ꝛ pcipue modus ille: quo
ꝓprietates in eēntia eē dnr: qꝛ nō iuenit̄ in creaturis
aliqua diuerſoꝝ geneꝝ in idētitatē rei cōuenire. ſicut
relatio ꝛ ſubſtātia in diuinis: rōne cuius vnū in altero
eſſe dicit̄. ſ. paternitas in eſſe: ſicut in ꝑexiſtēte ſm in
tellectū. Sed modus ille: quo ꝓpetates non ꝑſonales
ſunt in ꝑſonis ſimile hȝ aliquid illi modo: quo forma
eſt in mā. ſ. forma accidētalis in ſubiecto. Sȝ modus
ille quo ꝓprietates perſonales ſunt in ꝑſonis hȝ aliqđ
ſimile illi modo: quo differētie ſunt in ſpē: vel nā cōis
in inferiori: q̄uis in his oībus maior diſſimilitudo q̄
ſimilitudo inueniatur.) Hec ille. ¶ Item pma parte
. q. 40. arti. p dicit. (Neceſſe eſt ponere ꝓprietates i di
uinis vt oñdimus. ſ. q. 32. arti. 2o que quidē ſignant̄ in
abſtracto vt quedā forme ꝑſonaꝝ. Unde cū de ratiōe
forme ſit ꝙ ſit in eo: cuius eſt forma: opȝ dicere ꝓprie
tates eſſe in perſonis: ꝛ eas tn̄ eſſe ꝑſonas: ſicut eſſentiā
eſſe in deo dicimus: que tn̄ eſt deꝰ.) Hec ille. ¶ Et ibi
dem ad 2m. (Proprietates (inquit) dicūtur eē in eēn
tia per modū idētitatis. In ꝑſonis aūt eē dicūtur per
idētitatē ſm rem: ſed q̄tum ad modū ſignandi. ſicut
forma in ſuppoſito: ꝛ ideo ꝓprietates determinant et
diſtinguūt ꝑſonas: nō aūt eſſentiam.) Hec ille. ¶ Eo
dē modo dicit in ſcripto vbi ſupra arti. 3o ad 2m: ꝙ lȝ
relatiōes ſint in eſſentia: nō tn̄ eſſentia refert̄ ad aliq̄
perſonā: qꝛ nō eſt in ea relatio ſicut in ſuppoſito. ſolū
aūt illud: in quo eſt relatio: iſto mō refertur per illam.
Et hic pmus articulus terminat̄.

4o phyſicoꝝ T. c. 23.

Quantum

33^am cõclo. Aureo.d.33. q.j.art.ſcdo.

Quantum ad 2^m articulũ arguit Aureolus cõ
tra iſtas ꝓpõnes: ꝙ videt̃ multipli
cem repugnãtiã īplicare. ¶ Arguit̃ igit̃ ꝯ̃ 33^am ꝯnez.
Illud qḋ pſonas diſtiguit eſt res inq̃tũ eas diſtiguit:
aliogn pſone nõ diſtinguerent̃ realiter: niſi eaꝝ diſtin/
ctiuũ ꝑncipiũ eẽt res: ſ3 relatio diſtinguit pſonas ſm
rõnẽ reſpectus q eſt ali⁹ a rõne eſſentie: vt iſti ponunt
in verbis ſuis. g̃ ꝓprietates ſm rõnẽ reſpectus: ⁊ ſ3 ꝙ
differũt ab eẽntia diſtinguunt̃. ¶ Scḋo ſic. Qñcũq3
aliqua ita ſe hñt: ꝙ vnũ realiter diſtinguit: ⁊ alteꝝ rea
liter nõ diſtinguit. illa nõ eſt eadẽ res: q2 ꝑdicatũ rea/
le nõ põt affirmari ⁊ negari ſine ꝯtradictiõe de eadez
re: ſ3 relatio ſm rõnẽ reſpect⁹ diſtinguit realiter perſo
nas. ſm võ eſſe qḋ h3 in eſſentia nõ diſtinguit. g̃ idẽ re
ſpectus in relatõe differt realiter a ſuo eſſe: in quo idẽ
tificatur cum eſſentia. ¶ Tertio ſic. Relatio in diui/
nis ſm iſtos diſtinguit̃ ab eẽntia in rõne reſpectus: ſ3
tota entitas relatiõis ꝯſiſtit in eſſe reſpectũ. relatio.n.
⁊ reſpectus idẽ ſunt. ꝯſtat aũt ꝙ tota entitas vniuſcu/
iuſq3 cõſiſtit in eſſe id qḋ eſt. vtpote hoīs in eſſe homi
nis: ⁊ animalis in eẽ aīalis. q̃re neceſſe eſt ꝙ tota enti/
tas relationis in diuinis diſtinguat̃ ab eſſentia. ¶ Et
ꝯfirmat̃. Q2 quicquid realitatis dat̃ relatõi vltra eſſe
reſpectũ: dat̃ vltra eſſe relationem. ſi igitur inquantũ
reſpectus diſtinguit̃ ab eſſentia ſm totam ſuam reali
tatem diſtingueret̃ ab ea. ¶ Quarto ſic. Que vniunt̃
in eſſentia ⁊ diſtinguunt̃ rõne: impoſſẽ eſt ꝙ diſtinguã
tur niſi rõne: q2 non eſt maior diſtinctio diſtinctoꝝ di
uerſitatẽ diſtinguẽtiũ: ſed paternitas ⁊ filiatio vniun/
tur ſm iſtos cũ eẽntia in eſſentia: ⁊ hñt aliquid in quo
nõ vniunt̃. ſ. ꝓprias rõnes relatiuas ſm quas pſonas
diſtinguunt. g̃ perſone que diſtinguunt̃ per eas vniun
tur ſimplr̃ in omni eẽntia ⁊ in omni realitate: ⁊ diſtin/
guunt̃ ſola rõne: qḋ eſt error Sabellij. ¶ Quinto ſic.
Qñcũq3 aliqua diſtincta habent aliquod eſſe in quo
vniunt̃: ⁊ aliquod eẽ in quo diſtinguunt̃: neceſſe eſt ꝙ
diſtinguentia nõ ſolũ ſint rõnes: imo habeãt aliqḋ eẽ
ſm qḋ diſtinguunt̃: alioquin effectus formalis in rea/
litate excederet ſuã formã: qḋ eſt impoſſibile: ſed per/
ſone diuine hñt aliqḋ eſſe in quo non vniunt̃. ſ. in eſſe
pr̃em ⁊ eſſe filiũ. Nec põt dici: ꝙ hoc ſit ſolũ ꝯcipi vel
eſſe rõnis. pater.n. de ſe realiter eſt pater: ⁊ filius ſimi/
liter. g̃ neceſſe eſt ꝙ paternitas inquãtũ diſtinguit: ⁊ ſi
militer filiatio nõ ſolũ rõne diſtincta ſint: imo diſtin/
guantur vere in eſſe: cuius oppoſitũ iſti dicũt. ¶ Sex
to ſic. Paternitas ſm iſtos habet diſtinguere ꝑ rõnez
p̃nitatis ꝓut eſt alia a rõne eſſentie: ſ3 ſm hos hec rõ
eſt nomẽ ſcḋe intentionis: nec eſt in deo: ſed in anima
tñ: nec deus h3 eam niſi ſm ꝙ h3 nomẽ. ergo perſona
patris nõ diſtinguetur niſi per vnã ſcḋam intentionẽ:
neq3 per aliquid niſi ſit in anima: neq3 per aliquid qḋ
deus habeat niſi eo modo quo habet nomẽ. hoc autez
eſt ſumme erroneũ: ⁊ contra illud Hieronymi: qḋ ait
in expõne ſymboli. Fidei Sabellij hereſiz declinãtes
tres perſonas expreſſas ſub proprietate diſtinguimus
nõ tantũmodo nomina: ſed nominum proprietates.
¶ Et ſi dicatur: ꝙ ratio paternitatis prout diſtinguit
eſt in natura diuinitatis. Nõ valet. Tum q2 iſti conce
dunt: ꝙ ſolũ diſtinguunt ſm rõnes reſpectus: ⁊ prout
eſt alia rõ p̃nitatis a rõne eſſentie. nõ eſt aũt iſta alie/
tas in natura ſm eos: ſed tñ in intellectu. igitur pater/
nitas non diſtinguit perſonas niſi ſm eſſe: qḋ habet in
intellectu. Tum quia vt apparet ex dictis eorum cum
dicitur: alia eſt ratio paternitatis ⁊ eſſentie in diuinis
non accipitur ratio pro potẽtia vel actu: ſed ſm ꝙ eſt
nomen intentionis. he aũt intentiones non ſunt in re
ſed in anima: nec deus habet eas niſi ſm ꝙ habet no/
men: ⁊ ceteras intentiones. ¶ Septimo ſic. Cũ iſti di/
cunt: ꝙ ꝓprietates cõparate ad eſſentiã trãſeunt. com
parate võ ad oppoſitũ ſunt res ⁊ diſtiguũtur. Aut iſte
trãſitus intelligitur in nihilitatez: q2 videlicet relatio
comparata ad eſſentiaz deſinat eſſe ⁊ fiat nihil: aut ꝙ
deſinat eſſe res ⁊ fiat ens ratiõis: aut ꝙ deſinat eſſe di
ſtincta: ⁊ trãſeat in idẽtitatẽ cũ eẽntia. Sed nõ põt da/
ri ꝑmũ. Tum q2 relatio in eſſe conſtituit perſonã: per
ſone nãq3 per relatiões cõſtitute ſubſiſtunt in diuina
eẽntia. illud aũt qḋ cõſtituit comparatũ ad eſſentiam
vel in eſſentia: impoſſẽ eſt ꝙ trãſeat in nihil dum com
parat̃: alias conſtitueret: dũ eſſet nihil. Tum quia nul
lus catholice negare põt: qn ꝓprietates ſint in eẽntia.
eẽ aũt in aliquo eſt cõparari ad illud ſub habitudine
vt in aliquo: impoſſẽ eſt g̃ ꝙ relatio fiat nihil dũ cõpa/
ratur ad eſſentiã: alias non eſſet in ea: q2 qḋ nihil eſt in
nullo eſt. Tũ q2 relatio ſub rõne reſpectus nõ põt dici
ꝙ ſit habitudo ſubſiſtẽs quaſi per modũ interualli in
ter eſſentiã ⁊ terminũ vtpote p̃nitas īter diuinitatez
⁊ filiũ: neceſſe eſt g̃ ꝙ ſit inſiſtẽs in perſona: i qua etiã
exiſtat eſſentia: ⁊ ita adinuicẽ cõcurrũt ⁊ comparãtur.
vnde p3 ꝙ nihil eſt dictu: ꝙ relatio tranſeat in nihil ꝑ
hoc: ꝙ ab intellectu cõparat̃: ⁊ res quedã remanet ad
quodcũq3 cõparet̃. ¶ Nec põt dari 2^m. Tum q2 ipoſ/
ſibile eſt: ꝙ aliqd trãſeat a ſpecie in ſpẽm cõtrariaz: vt
ꝙ albedo fiat nigredo: ⁊ multo minus poſſibile eſt ꝙ
res fiat rõ: aut ens reale ens rõnis. ꝙ g̃ habitudo ſiue
reſpectus ſit res per comparationẽ ad oppoſitũ: ⁊ ſit
ſola rõ ꝑ cõparationẽ ad eſſentiã: ita ꝙ res tranſeat in
ſolam rõnem impoſſibile eſt. Tum q2 intellectus per
actum ſuum nõ ſpoliat res ſuis realitatibus: q2 ꝓpter
noſtrũ intelligere nihil mutat̃ in re. vt p3. 9. metaphy.
cõparare aũt relationẽ ad eſſentiã eſt actus intellect⁹
cõparãtis. g̃ ex iſta cõparatiõe nõ amittit relatio ſuaz
realitatẽ: quã habebat ad oppoſitũ ꝯpata. ¶ Nec põt
dari 3^m. ſ. ꝙ trãſeat in idẽtitatẽ realem: vt ſit ſenſus: ꝙ
relatio differt realiter ab oppoſito. a fundamento võ
nõ differt niſi ſola rõne eo mõ: quo dicimus ꝙ rõnale
differt ab irratiõali realiter: ⁊ tñ ab aīali differt ſola
rõne. Hoc ſiquidẽ dari nõ põt. Tu3 q2 realitas illa: in
qua differt ab oppoſito: aut eſt realitas diuine eẽntie:
⁊ ſm hoc p̃nitas differt realiter a filiatõe per realita
tem diuinitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs realitas diuinitatis ⁊ realitas
filiatiõis diſtinguerentur: ⁊ ita filiatio erit alia res ab
eẽntia: ⁊ pari rõne p̃nitas ⁊ ꝓceſſio: q2 nõ ẽ altera ma
gis eadẽ cũ eẽntia q̃3 reliq̃. Si võ p̃nitas differt reali
ter a filiatõe ſibi oppoſita nõ realitate eẽntie ſed alia.
habet̃ ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ paternitas h3 aliã realitatẽ ab eẽn
tia. vñ p3 ꝙ ineuitabile eſt: qn ex iſta vel alia parte pa
ternitas dicat realitatẽ aliã ab eſſentia. Tũ q2 exẽplũ
cõfirmat ꝓpoſitũ. nam ratiõale differt ab animali ra
tione: ab irrõnali võ realiter: ⁊ hoc nõ eſt: niſi illa reali
tate: quã importat animal: cu3 qua rõnale realiter eſt
idẽ: ſicut eni3 rõnale ⁊ irratiõale ſunt due res. ſic aīal
rõnale ⁊ irrõnale ſunt duo aīalia realiter: ⁊ due aīalita
tes reales. quare a ſimili. ſi p̃nitas realiter differt a re
latione: ⁊ ſola rõne ab eſſentia. ⁊ ſimiliter econuerſo fi
liatio ab eſſentia differt ſola ratõe ⁊ a paternitate rea
liter: neceſſe erit ꝙ eſſentia: cum qua paternitas eſt ea
dem realiter et differens ſola ratione ſit alia realiter
ab illa eẽntia: cu3 qua filiatio eſt eadẽ realiter: ⁊ rõne
differũt: ⁊ ita erũt due eſſentie in diuinis: ⁊ redit here
ſis arriana. ideo impoſſibile eſt: ꝙ ille tranſit⁹ habeat

Q ꝓprietas ad eẽntiã cõ parata ñ trã ſit in nihil.

Rõ nõ tranſit in ens rationis.

T.c.26.

Rõ ñ trãſit i idẽtitatẽ eẽn tie.

veritatē in aliquo itellectu. ¶ Octauo. Impoſſe ingt ē
Utrz relo ſuū eē a fundamē to habeat. fundamentū: cui modus iſte innitit̄.ſ. ꝙ in creaturis relatio habeat eſſe per fundamentū: ⁊ nō habeat eſſe per ꝓpriā ſui rōnem: ſed tm̄ ad aliud eſſe. Tū qꝛ ſequeret̄ ꝙ relatio per ſuā ꝓpriā rōnem nō eſſet accn̄s: ⁊ ita eſſet ſuba: cū ens diuidat̄ per ſubam ⁊ accn̄s tāq̄ȝ per dr̄ntias ſufficiēter euantes totū ambitum entis: imo eſt diuiſio per ꝯtradictoria ſm̄ Auicēnam 2° metaph̄. Tū qꝛ ꝓpria rō generis in relatiōe: que nō eſt alia q̄ȝ reſpect⁹ ſm̄ iſtos: vel erit res ſubſiſtēs: ⁊ hoc eſt impoſſibile. qꝛ reſpectus ſubſiſtere nō pōt ſm̄ Aug. 7° de trinitate caplo pmo. Et Cōmentator. 7. metaphyſi. commento. 49. q̄ dicit: ꝙ relatio nō pōt eſſe ens per ſe. vel ratio relatiua inq̄ȝtū hꝫ non exiſtit per ſe: ſed in alio: ⁊ ſm̄ hoc erit accidens. vnde impoſſibile eſt concipere quin vel habitudo ſit exiſtens per ſe: vel in fundamento. ⁊ tunc erit accidens. Tūȝ quia modus ꝓprius predicamenti accn̄tis nō tollit modū cōem accn̄tis: imo claudit. nā ꝓpria rō pdicamēti q̄litatis nō tollit rōnē accn̄tis: ⁊ pari rōne videt̄ ꝙ reſpectus ſeu habitudo: que eſt pdicamētalis rō toti⁹ pdicamēti relōnis hēat ꝓpriā accn̄talitatē. Tū qꝛ relo nō dicit aliquid conſtitutum ex abſoluto fundamento aliquo: ⁊ ex ipſo reſpectu: ſed eſt pura habitudo vt ſupius dcm̄ fuit: ſm̄ hoc ergo non eſt verū: quin relatio habeat proprium eē in creaturis: imo ſe habet ad fundamentum: ſicut act⁹ ad potentiā. reducit. n. intellectus ipſam de potentia fundamenti ad actum ⁊ complementū: ſed iſti dicunt: ꝙ relationes reſpiciunt eſſentiaȝ tāq̄ȝ fundamentū. g̃ neceſſe eſt ꝙ reſpiciāt tāq̄ȝ ſuū potētiale: nec habeant eē niſi potentialiter ⁊ fundamentaliter ac ſubiectiue per illam: ſed formaliter nullo mō. g̃ pdicta poſitio ſtare nō pōt.) Hec ille in forma. ¶ Similiter arguit Sco
Z eadē Sco. in reportati. Utrū pluſq̄ ratōe diſtinguant̄ ꝓprietas ⁊ eēntia. tus ꝓbando ꝙ ꝓprietas ⁊ eēntia diſtinguant̄ plus q̄ȝ rōne. Primo ſic. Pater ex natura rei ante omnē actū intellectus in pmo ſigno originis habet reȝ cōicabilē vt eſſentiā: qꝛ aliter eā non cōicaret. hꝫ etiā ex natura rei in pmo ſigno originis ante actū intellectus rem incōicabilē. ſ. ꝓprietatē ꝑſonalē: qꝛ aliter nō eſſet perſona ex natura rei: ſed nō eſt eadem realitas illa: que eſt cōicabilis ex nā rei: ⁊ que eſt incōmunicabilis ex natura rei: imo hoc includit cōtradictionē. g̃ in patre nō eſt idem ex natura rei eſſentia: que eſt cōmunicabilis de ſe: ⁊ ꝓprietas: que eſt incōicabilis. ¶ Scdo. Illud qđ ſm̄ aliquid ſui ꝯuenit realiter cuȝ aliquo: ⁊ per aliqd ſui differt ab eo: habet in ſe aliqua diſtincta ex natura rei: ſed pater conuenit cū filio realiter per eſſentiam: ⁊ realiter diſtinguit̄ ab eo ꝑ ꝓprietatē relatiuaȝ. ergo in patre eſſentia ⁊ relatio diſtinguuntur ex natura rei.
¶ Tertio. Btūs intuēdo deū videt diſtincte diuinitatē ⁊ ꝓprietatē: aut g̃ videt illa vt diſtincta obiecta añ omnē actū itellectus: aut videt illa vt diſtincta ſm̄ diuerſos modos concipiendi idem obiectuȝ grāmaticales ⁊ logicales. Si pmo mō. g̃ ſunt ibi ex natura rei: qꝛ cognitio intuitiua eſt rei vt exiſtit in ſe ante oēm actū intellectus. Si ſcdo modo. ergo non eſt maior differētia q̄ȝ in concipiendo diuinitatem ⁊ deum ⁊ abſtractū ⁊ concretum. ⁊ per ꝯñs ſicut pater eſt btūs in eſſentia: ita in paternitate ⁊ filiatiōe ⁊ proceſſione ſpūs ſancti: ⁊ cū illa diſtinguant̄ realiter ſic ꝑſone quas diſtiguūt ſeq̄t̄ ꝙ pr̄ erit ꝑ btūs in trib⁹ obtis: qđ eſt impoſſibile.
¶ Quarto. Qꝛ dicit Augu. 7. de trini. ꝙ oīs eſſentia q̄ relatiue dr̄ eſt aliqd excepto relatiuo. ¶ Itē ibidem. (Si pr̄ nō ē aliqd ad ſeipm̄: nō eſt oīno q̄ relatiue dicat̄.) ē g̃ in re eēntia ad ſe ⁊ nō ad aliqd. pr̄ aūt inq̄ȝtū hꝫ dr̄ ad aliud: non eſt aūt formaliter eadē entitas ad ſe ⁊ nō ad ſe. g̃. ¶ Quinto. Qꝛ Aug. eo. lib. cap. 2° dicit: ꝙ fili⁹ nō eo vbū quo ſapiētia: qꝛ vbū nō dr̄ ad ſe: ſed relatiue tm̄ ad eū: cuius eſt vbū. ſicut filius ad prēm. ſapiētia vō eo ꝙ eēntia. ¶ Ex quo pꝫ ſm̄ Augu. ꝙ relationis ad abſolutū eſt talis nō idētitas in diuinis: ꝙ vnū eſt quo reſpcū alicui⁹: reſpcū cuius alterū non eſt quo. g̃ vnū non eſt de formali rōne alterius: ſed extra eam: ⁊ per ꝯñs nō eſt idem formaliter illi.

Ad primum argumētoꝝ Aureoli rn̄det̄ negando maiorē. Dico. n. ꝙ illud qđ diſtiguit ꝑſonas nō ex illo hꝫ ꝙ ſit res. vñ hꝫ ꝙ diſtinguat. ſ. ex rōne reſpect⁹: nec tm̄ ſeq̄t̄: q̄n realr̄ diſtinguat. relatio. n. eſt q̄dā res: ⁊ eſt relo ī diuinis. ex hoc ꝙ eſt relo hꝫ ꝙ diſtinguat. ex hoc aūt ꝙ eſt res hꝫ non ꝙ diſtiguat: ſȝ ꝙ oīa q̄ facit ſint realia. ex alia ꝑte igit̄ venit diſtinctio ꝑſonarū: ⁊ ex alio venit ꝙ illa diſtinctio ſit realis. pmū q̄dē ex relatiōe inq̄ȝtū hꝫ. 2ᵐ vō ex relatiōe inq̄ȝtū eſt res. ſ. diuina eēntia: ⁊ hui⁹ exēplū eſt in diuinis. De⁹. n. eſt ſubalr̄ ſapiēs: ſȝ hoc nō hꝫ ex ſapientia inq̄ȝtū hꝫ: nec ex eēntia inq̄ȝtū hꝫ: ſȝ ꝙ ſit ſapiēs hꝫ ex ſapia inq̄ȝtū ſapia. ꝙ aūt illud ſape ſit eēntiale hꝫ a ſapia inq̄ȝtū eſt diuina ſuba. ¶ Iſtā ſolōnē intēdebat ſctūs Tho. ꝺ po⁹ dei. q. 8. ar. 2° ad 3ᵐ vbi ait ad ꝯſile argumentū. (Licet relo nō addat ſupra eēntiā aliq̄ rē: ſȝ ſolū rōnē: tm̄ relatio eſt aliq̄ res ī deo: lȝ nō differat ab eēntia niſi rōne. ⁊ ſilr̄ eſt de ſapiētia. ⁊ iō ſicut ea q̄ ꝑtinēt ad ſapiam ⁊ bonitatē realiter deo ꝯueniunt: vt intelligere ⁊ aliꝫ hꝫ. ita ēt illud qđ eſt ꝓpriū relatiōis. ſ. opponi ⁊ diſtigui realiter in diuinis īuenit̄.) Hec ille. ¶ Itē ꝑ ſen. diſ. 26. q. 1. arti. 2° ad 3ᵐ ponit ſimilē reſpōſionē. argumētū. n. eſt tale. (Relatio nō hꝫ vtuteȝ diſtinguēdi niſi ſm̄ ꝙ hꝫ oppōnis rōnē: ſȝ rōnē oppoſitionis nō hꝫ niſi ſm̄ ꝙ ad alteꝝ eſt. igit̄ nō diſtinguit niſi ſm̄ ꝙ ad alteꝝ eſt: ſȝ ſm̄ ꝙ ad alteꝝ eſt nō hꝫ relatio: ꝙ ſit aliq̄ res: vel ſuba: vel hypoſtaſis. g̃ relo non poterit facere diſtōnē realē hypoſtaſum.) Ecce argumētū ſctī Doctoris ī for⁹. ¶ Et rn̄det. (Diſtinguēdū (ingt) ꝙ q̄uis relo ex hoc ꝙ ad alteꝝ dr̄ nō ſit res q̄dā: eſt tm̄ res aliq̄ ſm̄ ꝙ hꝫ fundamentū in eo qđ refertur. Et hoc vlterius hꝫ inq̄ȝtū eſt diuina: ꝙ ſit hypoſtaſis vel ſuba. ⁊ iō facit realē hypoſtaſuȝ diſtōnē: ſicut ſapiētia ex hoc ꝙ eſt ſapiētia nō hꝫ ꝙ ſit ſuba: ⁊ tm̄ qꝛ ſapiētia diuina eſt ſuba. deus ſubaliter eſt ſapiēs.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ rn̄ſio ad argumentū. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior. ſufficit. n. diſtinctio rōnis: vt alias dcm̄ eſt. Diſt. 1. q. 4. ꝯ 1ᵃᵐ ꝯclo.
predicatum eniȝ q̄ntūcūq̄ȝ ſit reale non attribuit̄ rei per intellectū: cuius eſt attribuere predicatū ſubiecto niſi ſub aliq̄ rōne. ⁊ iō ſi pdicatū reale ꝯueniat rei ſub tali rōne: ⁊ nō ſub alia rōne eiuſdē rei: illud predicatū reale poterit affirmari ⁊ negari de eodem ſm̄ rem diuerſimode ꝯcepto. ¶ Et hāc ſolutioneȝ ponit ſanctus Tho. in ſnīa de potētia dei. q. 8. articu. 2° ad 7ᵐ vbi ſic
dicit. (Sicut dicit phūs 3° phyſicoꝝ: nō opꝫ ꝙ omnia T. c. 3.
eadem predicentur quolibet modo de eiſdem: ſed ſolum de eiſdem ſm̄ rationem: eſſentia aūt diuina ⁊ paternitas: ⁊ ſi ſint idem re nō ſunt idem ratione: ⁊ ideo nō oportet: ꝙ quicquid predicatur de vno: predicetur de alio. ¶ Sciendū tamē ꝙ quedam ſunt que conſequuntur proprias rationes eſſentie ⁊ relationis. ſicut dicimus ꝙ eſſe cōmune ſequitur ad eſſentiam: diſtinguere ſequitur ad relationem. vnde vnum bonum ab alio remouetur: neq̄ȝ eniȝ eſſentia diſtinguit: nec relatio eſt cōmunis. Quedaȝ vero nō q̄ntū ad principale ſignificatum: ſed q̄ȝtū ad modū ſigniandi habēt aliq̄

differentiam a rõne eſſentie: vel relationis: ⁊ iſta predicantur quidem de eſſentia ⁊ relatione: ſʒ nõ proprie: ⁊ hꝫ ſunt adiectiua ⁊ verba ſubſtãtialia: vt bon⁹: ſapiẽs: intelligere: ⁊ velle. hꝫ.n. q̃tum ad rem ſignatam ſignificant ipſam eſſentiam: ſed tñ ſignant eam per modũ ſuppoſiti ⁊ nõ in abſtracto. ⁊ ideo ꝓprijſſime dicũtur de perſonis: ⁊ de nominibus eſſentialibus cõcretis: vt deus: vel pater: bonus: ſapiens: creans ⁊ alia hꝫ. de eẽntia aũt in abſtracto ſignata: ⁊ nõ per modum ſuppoſiti non dicit̃ ita ꝓprie: ⁊ adhuc minus de relationibus: q2 hꝫ conueniunt ſuppoſito ſm eſſentiam ⁊ nõ ſm relationem. non enim deus eſt bonus vel creans ex hoc ꝙ hꝫ relationẽ.) Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ negat̃ minor. Nõ .n. entitas relationis in hoc conſiſtit. ſ. in eſſe reſpectũ. per hoc .n. nõ hꝫ: ꝙ ſit aliqͩ in rerum natura: vt dictuʒ eſt. ❡ Et ad probationem negatur vniuerſalis aſſumpta. aliter .n. eſt de entitate relationis: ⁊ aliter de entitate aliorum predicamentoꝝ. relatio .n. nõ predicat aliquid: ſed ad aliquid: ⁊ relatio aliter eſt ens q̃ alia ꝑdicaméta: vt ſepe dcm̃ fuit. nõ .n. relatio habet ꝙ ſit ens: aut aliquid: aut res ex parte ſue rõnis: ſed ex parte fundaméti qͦ hꝫ. tale .n. põt naliter eſſe in re relata. ⁊ tũc relatio referens erit ens reale. ſin aũt. erit ſolũ ens rationis. ❡ Ad 4ᵐ dicit̃: ꝙ ſi maior intelligat̃ cũ excluſione alterius differentie q̃ ſm rõnem: vera eſt: ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ illa diſtinctiua: que vniunt̃ in eſſentia ⁊ ſola rõne diſtinguũtur: talia ſolũ diſtinguunt rõne ⁊ nõ realiter: ſed maiore in hoc ſenſu cõceſſa: negat̃ minor: nõ .n. p̃nitas ⁊ filiatio ſola rõne diſtinguuntur: imo re relatiua diſtinguunt̃. ſ. ſeipſis cum ſint ꝑma diſtinguẽtia in diuinis ſm rem. Si aũt maior intelligat̃ aliter q̃ dcm̃ ſit falſa eſt. ❡ Ad 5ᵐ negat̃ minor loquẽdo de eſſe exiſtentie: q2 ſolum de tali eſſe loquẽdo cõceditur maior. in diuinis .n. nõ eſt niſi vnicũ eſſe loquendo de eſſe: qͦ eſt act⁹ eẽntie. vnde de potẽtia dei. q. 8. arti. 2° ad 11ᵐ dicit ſanctus Tho. (In diuinis (inquit) nullo modo eſt eſſe niſi eſſentie: ſicut nec intelligere niſi intellect⁹: ⁊ ꝓpter hoc ſicut in deo eſt tñ vnũ itelligere ita ⁊ vnum eſſe. ⁊ ideo nullo modo concedendũ eſt ꝙ aliud ſit eſſe relationis ⁊ aliud eſſentie. ratio aũt nõ ſignificat eſſe ſed eſſe quid. id eſt quid aliquid eſt. vnde due relationes vnius rei non demonſtrãt duplex eſſe eius: ſʒ demõſtrant ꝙ dupliciter de illa re põt dici qd eſt.) Hec ille. ❡ Et cum ꝓbat̃ ꝙ diuine perſone non vniunt̃ in eſſe patrem ⁊ in eſſe filiũ. Dico ad hoc ſicut dicit ſanctus Tho. ꝑmo ſen. diſ. 33. q. 1. arti. ꝑmo ad primum. (Eſſe dicit̃ tripliciter. Primo modo dicit̃ eſſe ipſa quidditas vel natura rei. ſicut dr̃: ꝙ diffinitio eſt oratio ſignificans quid eſt eſſe. diffinitio aũt quidditatem ſignificat. Alio modo dicit̃ eſſe ipſe actus eẽntie. ſicut viuere ꝙ eſt eſſe viuentibus: eſt aĩe actus nõ actus ſecundus qui eſt operatio ſed actus primus. Tertio modo dicit̃ eſſe qͦ ſignat veritatẽ cõpoſitionis in propoſitionibus ſm ꝙ eſt dr̃ copula: ⁊ ſm hoc eſt in intellectu cõponente ⁊ diuidente q̃tum ad ſui cõplementũ: ſed fundatur in eſſe rei qͦ eſt actus eẽntie.) Hec ille. Et poſt pauca ſubdit. (Illud eſſe in quo paternitas et eſſentia vniunt̃ ſignificatur vt eſſe qͦ eſt actus eſſentie. nõ aũt vniunt̃ in eẽ qͦ ſignat diffinitio rei: q2 alia eſt rõ p̃nitatis qua ad aliud refert̃: ⁊ alia rõ eſſentie.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ: ꝙ ſicut ipſe dicit de paternitate ⁊ eſſentia: ita poteſt dici de patre ⁊ filio: ꝙ vniũtur in eſſe qͦ eſt actus eſſentie. nõ aũt in eſſe qͦ ſignat ratio paternitatis vel filiationis. ex tali autem vnione in tali eſſe nulla ſequitur realitas: nec ſequit̃ ꝙ illud cui ex

Diſt. 20. 3 ꝯtrá 2° lo.

ſe conuenit tale eſſe de ſe ſit res: vel aliqͩ actu exiſtẽs: cuiuſmodi ſunt filiatio: paternitas: ſed ſolum ex eẽ primo modo qͦ eſt eſſe actualis exiſtentie: ⁊ dicit actum eſſentie quod in diuinis nõ plurificat̃ vt dictuʒ eſt. Et cum arguens dicit q2: imo tale eſſe patreʒ eſt reale ⁊c̃. Dico ꝙ verũ eſt: ſed nõ habet ꝙ ſit reale ex parte relatiõis: ſed ex parte fundamẽti relatiõis: paternitatis ãt ⁊ filiationis eſt idem fundamentuʒ in diuinis. vt probat ſctũs Doctor 4° ꝯ Gentiles. cap 14. ❡ Aliter breuius ſine diſtinctiõe poſſet dici: ꝙ eſſe patrẽ eſt eẽ reale: ⁊ eẽ filiũ ſimiliter: ſʒ nõ dicũt diuerſa eſſe: ſed vnuʒ cũ alia ⁊ alia habitudine: ſicut dicit̃ de potentia generandi actiue dicta: ⁊ potentia naſcendi paſſiue dicta.

❡ Ad 6ᵐ dicitur: ꝙ ꝓcedit ex falſo intellectu: cũ eniʒ dicitur ꝙ relatio in diuinis diſtinguit perſonas ſm rationẽ reſpectus: nõ ſumus ita aſini vel deliri: ꝙ intelligamus ſicut arguẽs imponit. ſ. ꝙ relatio diſtinguat ꝑ rõnem que eſt in aĩa noſtra q̃tuʒ hꝫ eſſe in anima noſtra: ſʒ ſm qͦ hꝫ eſſe in re. ſ. tãq̃ in fundamẽto ſue veritatis. nõ .n. ſine cã diſtinguit idẽ ſctũs Doctor de rõne: que eſt tñ in ratiocinante ⁊ de ratione que nõ tñ eſt in ratiocinante. ſ. primo ſen. vbi ſupra. vñ ſicut ipſe dicit. diſt. 2. q. 1. arti. 3°. (Ratio (inqͭt) dicit̃ eẽ in re: nõ quaſi ipſa intentio: quã ſignat nomẽ rationis ſit in re: aut etiam ipſa conceptio cui cõuenit talis intentio ſit in re extra animã: cuʒ ſit in anima ſicut in ſubiecto: ſʒ dicit̃ eſſe in re inquãtũ in re extra animã eſt aliqͩ qͦ rñdet cõceptui aĩe: ſicut ſignatũ ſigno.) Et poſt multa dicit. (Patet igit̃ ꝙ ratio dicitur eſſe in re inquãtũ ſignatũ nominis: cui accidit eẽ rõnẽ eſt in re: ⁊ hoc cõtingit ꝓprie: q2 ꝯceptio intellus eſt ſimilitudo rei.) Et ad 4ᵐ dicit. (Sicut (inqͭt) rõ hõis nõ dr̃ eẽ in homĩe q̃ſi res quedã in ipſo: ſed eſt ſicut in ſubo in intellectu. in homine aũt ſicut in eo: qͦ rñdet ꝑ quãdã ſimilitudinẽ) ⁊c̃. ❡ Nũc ad ꝓpoſitũ dico: ꝙ relatio dr̃ diſtiguere ſm rõnẽ relatiõis vel reſpect⁹ ꝑſonas ad iſtuʒ intellectũ: ꝙ relõ que realiter eſt in deo ex hoc hꝫ ꝙ diſtinguat inq̃tũ hꝫ. vnde fundet rõneʒ reſpectus vel relationis: ⁊ inquantũ talis relatio eſt in ea: ſicut in fundamento ſibi corrñdẽte per aſſimilatiõeʒ: ita ꝙ ſi res diuina nõ haberet. vñ poſſet ſic vere fundare rõnẽ relatiõis ⁊ illi correſpõdere: q̃uis poſſet fundare rationeʒ eẽntie vel ſapiẽtie: aut cuiuſlibet alterius abſoluti: certe nõ poſſet eſſe ꝑncipiũ formale diſtictiuũ in diuinis perſonis: ⁊ nõ intelligimus ꝙ ꝯceptiões itellectus ꝑſonaꝝ diſtõnem fabricẽt. Et cũ dicit arguẽs ꝙ ſanctus Tho. nõ ſic põt itelligere: q2 ipſe dicit: ꝙ relatio diſtinguit ſoluʒ ſm rõnem reſpectus ꝓut eſt alia rõ p̃nitatis ⁊c̃. Dico ꝙ ſctũs Doctor nõ intẽdit: ꝙ illa ꝯceptio que eſt rõ diſtiguat: nec ꝙ aliter as ꝯceptuũ p̃nitatis ⁊ eẽntie: aut p̃nitatis: ⁊ filiatiõis diſtiguat ꝑſonas: ſʒ intẽdit ꝙ res diuina ꝓut hꝫ in ſe. vñ fundet aliã rõnẽ a rõne eẽntie. ſ. rõnẽ p̃nitatis vel hꝫ: eſt diſtinctiua ꝑſonaꝝ: ⁊ ꝙ p̃nitas ⁊ filiatio ꝓut hñt. vñ fundẽt hꝫ conceptus p̃nitatis ⁊ filiatiõis: opponunt̃ relatiue: ⁊ non ꝓut pñt repñtari ꝑ ꝯcept⁹ abſolutos quoſcũq̃. ❡ Et ſic pꝫ: ꝙ argumentũ ꝓcedit ex peruerſo intellectu geqd ſit de malo affectu. ❡ Ad 7ᵐ dico: ꝙ nuſq̃ lego in ſancto Doctore talem modũ loquẽdi. ſ. ꝙ relatio tranſeat ⁊c̃. lʒ ſepe recitet illd Boetij de trinitate. (Cũcta que i diuinã ꝑdicatiõeʒ veniũt mutant̃ in ſubaʒ ⁊c̃.) dicit tñ ꝙ relatio cõpata ad eẽntiã eſt rõ ⁊c̃. vt recitatũ ſupi⁹: qͦ q̃liter debeat itelligi oñdit ipſe in quodaʒ tractatu vbi exponit cẽtũſeptẽ dubia de doctrina fratris Petri: ꝗ libellus icipit. (Primo ꝗ ꝯſiderãdũ ẽ ꝙ

Rō rōcinātis ⁊ rei ratiocinate.

ratio ⁊c̄.Et in ſolōne ſexti ſic ait.(Cū v̄o 6ᵉ loco ponit̄
relō in deo cōꝑata ad eēntiā rō ſola eſt.cōꝑata aūt ad
oppoᵐ eſt res q̄dā:ſic intelligit̄ ꝙ relō cōꝑata ad eēn/
tiā differt ſola rōne ab ea.cōꝑata aūt ad oppoſitā rela
tionē differt realr̄ ab ea.) Vñ poſtea ſubdit.(Ipſa.n.
relō.ſ.ꝑ cōꝑationē ad eēntiā idē ē qđ ipſa re:ſ3 differt
rōne.nō aūt intelligit̄ ꝙ relatio ſit ſolū rō: cui non cor
rñdeat res aliqua vt obyciens calūniat̄.) Hec ſunt v̄/
ba eiꝰ in forma.ſi ḡ repiat̄ in dictis ſcti Tho.talis mo
dus loquendi.ſ. relatio comparata ad eēntiā trāſit ⁊c̄.
intelligit̄ ꝙ relatio cōꝑata ad eſſentiam nō differt
ab ea realiter:ſed ſolū rōne. a relatiōe v̄o oppoſita dif
Ad pᵐ 3ᵐ ſenſu3. v3. ꝙ nō trāſeat in idētitatē eēntie. fert realr̄. ¶ Et cū opponēs arguit ꝯ hūc ſenſu3:dico
ad p̄mā ꝓbationē:ꝙ realitas q̄ differt filiatio a p̄rnita
te eſt realitas diuīe eēntie: niſi ponamꝰ q̄ttuor realita
tes in deo:nō tñ ſeq̄t ꝙ realitas diuinitatis differat a
realitate p̄rnitatis vel eꝯ:q: realitas filiationis nō di/
ſtinguit filiationē a p̄rnitate inq̄ꝫtū eſt realitas diuini
tatis:imo nec inq̄ꝫtū eſt realitas: ſ3 inq̄ꝫtū eſt realitas
ſub tali reſpcū.Cū.n.dico realitas filiatiōis:dico rea/
litatē ⁊ relationē ex hoc ꝙ realitas filiationis eſt rela
tio h3 ꝙ diſtiguit ab oppoſito.ſ.a p̄rnitate.ex hoc autē
ꝙ eſt realitas h3 ꝙ ſuū diſtinguere ſit reale. p3 igit̄ ꝙ
argumētū iſtud nō ieuitabiliter ꝯcludit: ꝙ relatio ha
beat realitatē diſtinctam a realitate eēntie: ſicut argu
ens gloriat̄:imo nihil ꝯcludit.¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē di
co:ꝙ exēplū illud de rōnali ⁊ irrōnali reſpectu aīalis
nō ponit̄ a ſancto Doctore:imo reprobat̄ in p̄ſenti di/
ſtinctione.arti.p̄mo ad 2ᵐ vbi dicit.(Nō op3 inquit in
his aliq̄d ſimile inquiri:q: in nulla re creata īuenitur
aliq̄d ſimile diuine ſimplicitati:vt habēs ſit id:qđ ha/
bet.omnia eni ſimilia que poſſunt induci vel de pun/
ctis exiſtentibꝰ in linea:vel differentijs exiſtētibus in
genere:plus hñt de diſſimilitudine q̄ꝫ đ ſimilitudine.
⁊ ideo magis abducunt intellectu3 a veritate q̄ꝫ indu/
cant in verū.) Hec ille.¶ Drñie ſiquidē realiter diui
dunt eſſentia3 generis:ita vt nō ſit eadem animalitas
ſm rem: in qua conueniunt rationale ⁊ irrationale:ſ3
ſolum ſm rationem.ſecus aūt eſt in ꝓpoſito.nā oppo/
ſite relatiōes nullo modo diuidunt eſſentiā cōmunē:
ſed eidem eſſentie ſm rem:⁊ ſm eſſe indiſtinctiue eſt
eadē realiter paternitas: cui eſt eadem filiatio:cuiꝰ ra
tio eſt:q: eēntia creata puta animalitas nō eſt ſuū eē:
ſed ſolum h3 eſſe per illud:in quo eſt: ad qđ trahit̄ per
differentiam.⁊ ideo ſm ꝙ ad diuerſas differētias tra
hitur diuerſa eſſe h3 : ac per hoc non eſt eadē ſm rem
in diuerſis: ſ3 in diuinis eſſentia diuina eſt ſuum eſſe:
nec dat̄ ſibi a ſuppoſitis eſſe in q̄bus eſt:aut a ꝓprieta
tibus que ſuppoſita cōſtituunt: imo potius ecōtra oīa
que ſunt in diuinis hñt eſſe diuine eſſentie.⁊ iō ipſam
nō diuidunt.ſicut nec diuerſa eſſe ſibi ꝯferūt:qua pro/
pter nō eſt ſimile.Et ſic p3 ꝙ hereſis arriana quam di
cit ſequi ex opinione iſta nō ſequitur. ¶ Ad 8ᵐ dicit̄:
Di.20.q.j. ꝙ illud fundamentū verū eſt: vt ſepe alias extitit alle
gatū.¶ Et ad p̄ᵃᵐ ꝓbationē dr̄:ꝙ relatio ex ſua rōne
nō h3: ꝙ ſit aliquid:aut res extra:quid mirū igit̄ ſi nō
ex ſua rōne ſit accñs: nec ſuba.relationes.n. aſſiſtētes
nec ſunt ſubſtantia:nec accñs:ea ꝓpter Porretanus q̄
diuinas ꝓprietates tales eē opinabat̄.dicebat eas nec
eſſe ſubam:nec accidēs. vt dicit ſctūs Tho. de poᵃ dei
.q.8.arti.2°. ⁊ ſic ad hūc ſenſum exponebat illud Aug.
ſc3 ꝙ relatiōes nō p̄dicant̄ de deo ſm ſubam:nec ſm
accñs ſm ꝙ dicit ſctūs Tho.ibidē.¶ Ad 2ᵐ dicit̄:ꝙ
relatio inq̄ꝫtū hꝫ nō dicit ſubſiſtens:nec quid inſiſtēs:
ſed dicit quid aſſiſtens. vñ ſctūs Doctor ibidem dicit.
(Licet(inq̄t)ad aliq̄d nō ſignificet̄ vt inherēs: op3 tñ
ꝙ ſit inherēs:⁊ hoc qñ eſt res aliq̄ : qñ v̄o eſt ſm rōnē
tm̄.tunc nō eſt inherēs:⁊ ſicut in rebꝰ creatis op3 ꝙ ſit
accñs.ita op3 ꝙ in deo ſit ſuba.) Hec ille.Et p̄ma p̄te.
q.28.arti.2°.(Si ꝯſideremus ēt in rebus creatis relō
nes ſm id:qđ relōnes ſunt.ſic inueniunt̄ eſſe aſſiſtētes
nō itrinſecus affixe q̄ſi ſignāntes reſpectū quodāmō
ꝯtingētē.i.tāgentē rē relatā ꝓut ab ea tēdit in alterū.)
Hec ille.¶ Ex quo p3 q̄d dōm.¶ Ad 3ᵃᵐ dico:ꝙ rela
tio ꝓut eſt p̄dicamētū includit rōnē accñtis:⁊ modu3
eius ꝓpriū.ſ.ineē: ſ3 tñ relatio vt ſic nō eſt p̄dicamētū
.ſ.q̄ꝫtum ad totū ſui ambitū:ſ3 ſolū ꝓut dicit relōnem
realē.relatio.n.rōnis nō eſt in p̄dicamēto.¶ Ad 4ᵃᵐ
dico: ꝙ l3 relatio nō dicat q̄d conſtitutū ex reſpectu ⁊
abſoluto:ſed ſit pura habitudo ſm ſui rōne3 : tñ nō ex
hoc h3 ꝙ ſit res:aut ꝙ ſit in predicamēto:nec ꝙ ſe ha
beat:ſicut actus reſpectu ſui fundamēti:imo nec ꝙ ſit
in fundamēto:ſ3 potiꝰ ꝙ egrediat̄ ab eo:vel ꝯtingat il
lud: ⁊ tēdat in aliud. Cetera q̄ arguēs dicit nō ꝓbat:ſ3
narrat.ſ.quō intellꝰ educit relationē de potētia fun/
damēti ad actū.¶ Ad p̄mū Scoti negat̄ minor.dico
.n.ꝙ illud qđ eſt cōicabile in diuinis: ⁊ illud qđ eſt in/
cōicabile ſūt eadē res ex nā rei nullā hñs diuerſitatē:
ſunt tñ diſticta ſ3 rōnē in re fundatā:ita ꝙ illa res eq̄/
ualet duabꝰ ſpecifice diſtictis.ſ.ſube ⁊ relōni.vñ ſi ille
modus arguēdi valeat:vtiq3 nō ſolū ꝓbaret ꝙ eēntia
⁊ ꝓꝑetas diſtiguunt̄ ex nā rei:imo realr̄.p3.nā fundat̄
in iſta maxīa: res cōicabilis ⁊ res incōicabilis nō ſunt
eadē realitas ex nā rei. iſta aūt nō plus appentie h3 q̄ꝫ
iſta:res cōicabiles ⁊ res incōicabilis nō ſūt eadē reali
tas realr̄.¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior. dico.n. ꝙ illud ꝑ qđ
pr̄ ꝯuēit cū filio eēntialr̄:⁊ illud ꝑ qđ differt ab eo rela
tiue ſunt eade3 res ex nā rei penitꝰ indiſticta.nō.n.eſt
incōueniēs idē eē p̄nᵐ ꝯueniētie : ⁊ p̄nᵐ diſtōnis inter
aliq̄ duo qñ aliq̄ diſtictio ⁊ ꝯuenientia nō opponuntur
adinuicē:cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito de vnitate eēntiali:⁊
diſtōne relatiua.eēt aūt incōueniēs idē eē p̄nᵐ eēntia/
lis ꝯueniētie ⁊ eēntialis diſtōnis. ¶ Et hāc ſolōnē itē
dit ſcūs Tho.de poᵃ dei.q.8.arti.2°ad 3ᵐ.¶ Ad 3ᵐ di/
co: ꝙ btūs nō videt aliā diſtōnē p̄cedētē opꝰ intellꝰ
niſi diſtōnē inter relatiua:videt tñ eēntia3 ⁊ ꝓꝑetates
relatiuas eē diſtinguibiles ꝑ actu3 intellꝰ creati:⁊ ꝙ
illa res que ſibi obycit̄ pōt fundare diuerſas rationes
formales:q: ꝑꝑ ſuā illimitationē ꝯtinet eminenter ea
q̄ in creaturis ſpecifice diſtiguunt̄:⁊ ꝑ ꝯñs videt ea eē
plus ſm rōnē diſtiguibilia q̄ꝫ abſtractū ⁊ ꝯcretū:q̄ nō
diſtinguunt̄ ſm diuerſas rōnes formales:ſ3 ſm diuer
ſum modū intellīdi idē obm ſm rōnē. ¶ Ad 4ᵐ di/
co:ꝙ Augu.vult ſolū ꝙ vbicūq3 eſt aliq̄d qđ refertur
ad alterū:illud qđ refert̄ nō ſolū h3 relationē ſm aliq̄ꝫ
eſſentiā abſolutā:non tñ vult ꝙ relatio ⁊ abſolutū di/
ſtinguant̄ ex nā rei:vel realiter. vñ auctoritas illa ita
pōt adduci ad ꝓbādū ꝙ eēntia ⁊ ꝓꝑetas diſtinguant̄
realr̄.ſicut ad ꝓbādū diſtōnē formalē. Et cu3 dicit ar
guēs:ꝙ nō eſt eadē realr̄ entitas ad ſe ⁊c̄.Dico ꝙ nō ē
eadē ſm rōnē hec ⁊ illa:ſ3 pñt eē idē ex nā rei:⁊ preſer
tim vbi taliter diſtincta ſm rōnē ſic ſe hñt:ꝙ ſunt ea/
de3 res illimitata ⁊ ex̄ genus:ſecus de relatiōe in gene
re.¶ Ad 5ᵐ dico vt p̄us:ꝙ ꝑ illā auctoritatē nō plus ꝓ
bat̄ diſtictio formalis q̄ꝫ realis:dico ḡ ꝙ hñ ſtat ſapiē
tiā nō eē quo reſpcū alicuiꝰ: reſpcū cuiꝰ ꝓꝑetas ē quo
⁊ eꝯ:⁊ tñ inter eēntiā ⁊ ꝓꝑetatē nō aliā diſtōnē eſſe q̄ꝫ
ſm rōnē:q: vt ſepe dcm̄ eſt relō diuina eſt ex̄ genus: ⁊ Diſ.26.q.j. ad argūnta Scoti cōtra 2ᵃᵐ 33ᵃᵐ.
ſilr̄ eēntia diña. ⁊ iō nō repugnat alicui ea3 eſſe idē ex
nā rei illi:cui ꝯuēit p̄dicatū:qđ tñ alteri ñ ꝯuēit:maxi/
me qñ

me q̄n talia ꝑdicata nō ſolū ꝛ pure ꝑdicāt rē: imo dāt itelligere modū itellīdi vel ſignãdi: in quo dn̄t illa duo realr̄ idētificata: ꝛ de hoc dcm̄ fuit latius diſtōne 2ª. ſic aūt eſt de eēntia: ꝛ relōne i diuinis: ꝛ de ꝑdicatis ꝯuenientib⁹ vni: que de alio negant̄. vt ibidē dicebat̄.

¶ Sciēdū.n. ꝙ lȝ eēntia dīna ꝛ relo ſint eadē res: tn̄ eēntia nō ē eadē ꝯuertibilr̄ relōni: nec cō: qꝛ vnū iſtorū ē vt ꝓpriū. aliud vt cōe. Eſſentia.n. eſt eadē oppoſitis relōnib⁹ adinuicē realr̄ diſtinctis. ꝛ iō nō opȝ: ꝙ oē illud qđ ꝑdicat̄ de eſſentia: ꝑdicet̄ de relōne vel cō: qꝛ talia ꝑdicata: quoꝝ vnū ꝯuenit eēntie ꝛ nō relōni cōiter ꝯcernūt cōitatē ꝛ ꝓꝑetatē. ſicut vbi gr̄a. diſtiguere: ꝯſtituere: ſuppoſita referre ad alteꝝ. iſta ꝯueniūt relo ni: qꝛ eſt qđ ꝓpriū nō cōe. nō aūt ꝯueniūt eēntie: q̄ ꝑ ſui cōitatē nō refert̄: nec cōſtituit: nec diſtiguit: ſed eſt tres res. ꝛ hꝰ. ¶ Sȝ ꝯ hoc qđ dcm̄ eſt nūc ꝛ alias. ſ. ꝙ eēntia ꝛ relo nō ſunt idē ex nã rei adequate ꝛ ꝯuertibiliter arguit Aureol. 2ª diſtōne ꝑmi multiplr̄. Primo ſic. Nã nulla res excedit ſeipſaȝ: aut eſt ſibimet inconuertibilis: aut inadequata: qđ pȝ: qꝛ tūc expſſa ꝯdictio implicat̄. ſ. ꝙ eadē res ē excedēs ꝛ excessa: ꝯuertibilis ꝛ nō ꝯuertibilis: adequata ꝛ nō adequata: cum oīs res adequet̄ ſibi ꝛ ꝯuertat̄ ſecū ꝛ coequet̄: ſed ſm te pr̄nitas ꝛ eēntia ſunt eadē res ſimpliciſſima. ḡ ipoſe eſt ꝙ res eēntie excedat reȝ pr̄nitatis: vel adequet̄ ſibi: aut nō ꝯuertat̄ cū ea. ¶ Scđo ſic. Nulla res eſt maior ſe. da.n. oppoᵐ ꝙ ſit maior. iā nō eſt eadē: ſȝ res excedēs: inadequata: incōuertibilis maior eſt re excessa. ḡ ipoſſibile ē ꝙ res excedēs ꝛ excessa: ꝯuertibilis ꝛ nō ꝯuertibilis ſit eadē res ſimplex cū ea: cui adequat̄: ꝛ cuȝ q̄ nō ꝯuertit̄. ¶ Tertio. Omnis res eadē alicui icōuertibiliter ꝛ inadequate icludit illã rē ꝛ aliqđ plus realiter: ſȝ nulla talis eſt eadē ſm rē illi: quã ſic includit. totū.n. nō eſt idē parti. ḡ ipoſe eſt ꝙ aliq̄ res ſimplex ſit ſimplex ſm rē eadē alicui: ꝛ tn̄ nō adequet̄ ſm rē ſed excedat eã. ¶ Quarto. Maior eſt ꝯuertibilitas inter eadē entitatiue q̄ iter equalia q̄titatiue: ſȝ impoſe eſt ꝙ due linee ſint equales q̄titatiue: quin ꝯuertibiliter ſint eq̄les ſic ꝙ vna aliã nō excedat. ḡ multo min⁹ eſt poſe: ꝙ aliq̄ ſint eadē entitatiue ſimplr̄: qn adinuiceȝ ꝯuertant̄ ſic ꝙ vnū aliud nō excedat. ¶ Quinto. Relatiua equipantie mutuo ꝯuertunt̄. vbi gr̄a ſimilis: et amic⁹: ꝛ talia: ſed idētitas eſt relatio equiparantie. dicitur.n. idem eidē idē. ḡ ſi aliqđ eſt idem alicui ſm rem erit ꝯuertibiliter idē ſic ꝙ res vnius cū re alterius cōuertet̄. ¶ Sexto. Maiorē diſtōnē reqrit inequalitas q̄ equalitas: ſȝ equalitas exigit realē diſtinctionē iter equalia. nihil.n. eſt ſibi ſimile vel equale ſȝ Dil. ergo multo forti⁹ nulla res ſimplex erit ſibi inequalis. ꝛ per ꝯñs nec ꝯuertibilis: aut inadequata. ¶ Septimo ſic. Realis relo reqrit realē diſtōnē inter extrema: ſȝ inadeq̄tio ꝛ excedētia ſunt relōnes reales: vbi aliq̄ dn̄r realiter inadequata. ḡ impoſe eſt ꝙ cadit iter illa que ſunt vna res ſimplex. ¶ Octauo. Manente eadē cauſa manet ideȝ effect⁹: ſȝ ifinitas quã hȝ res dīne eēntie eſt rō ꝙ ſit idē pr̄nitati inadeq̄te. ḡ cū res pr̄nitatis eodē mō ſit ifinita ꝛ eadē ifinitate: cū ſimplr̄ eadē ſit ratio. ſeq̄t̄ ꝙ pr̄nitas eſt eadē diuine eſſentie: ꝛ per realē ifinitatē quã hȝ extēdet̄ ad oē illud: ad qđ ꝑ ſuã infinitatē res dīne eēntie extēdit̄. ¶ Nono. Impoſe eſt verificari ꝯdictoria de eadem re ſimplici. loquēdo tn̄ de ꝯdictiōe: que attendit̄ penes ꝑdicata realia: ſȝ ſi eſſentia ꝛ pr̄nitas ſint vna res ſimplex: de ea veruȝ eſt dicere: ꝙ fundat excedentiã: ꝛ de ea verū eſt dicere ꝙ fundat oppoſitum excedentie: qđ eſt excedi. ḡ de eadē re

Cōtra ꝑdicta Aure. d. 2. q. 1. art. 4.

ſimplici verū erit dicere: ꝙ excedit ꝛ non excedit excedit̄ ꝛ nō. ſi eſſentia ſit eadem pr̄nitati incōuertibiliter ꝛ inadequate. ¶ Decimo. Illud nullatenus eſt ponēdū: qđ infringit oēm artem ſyllogiſticã: ꝛ oēm moduȝ demōſtratiuū: ꝛ oēm viã ad ſciēdū: ſed poſito ꝙ aliqđ ſit idem alicui ſimplr̄: ꝛ cū h̄ inadeq̄te: ꝛ incōuertibiliter. tollit̄ oīs efficacia ſyllogiſtica. dicã.n. ꝙ q̄tūcūqȝ maior ꝛ minor extremitas ſint eedē in medio: non tn̄ erūt eedē iter ſe: qꝛ mediū eſt cū vtroqȝ inconuertibile ꝛ excedēs: ꝛ ſic in omni demonſtratione poterit aſſignari fallacia ꝯñtis. ¶ Undecimo. Naȝ hec via tollit pmū pnᵐ. ſ. (Quecūqȝ vni ꝛ eidē ſunt eadeȝ ꝛc̄.) lȝ.n. ſit fallacia ꝯñtis ꝛ pncipiuȝ apparētie in paralogiſmo illius fallacie. ſi nō addat̄ eo mō: quo in 3º vt dicit phs. pmo elench. nihilomin⁹ ſi addat̄ illa determiatio eſt pncipiū ꝑ ſe notū: impoſe eſt.n. qn equalē ꝛ eandē ꝛ illius modi vnitatē extrema hēant inter ſe: quã habent in medio: ſed conſtat ꝙ pr̄nitas ꝛ filiatio ſunt vna res ſimplex: q̄ eſt diuinitas: nec ſunt aliud q̄ diuinitas ſȝ te: nec ecōtra. ḡ nō pōt euadi qn pr̄nitas ꝛ filiatio ſint oīno eadē res. ¶ Ad pmuȝ iſtoꝝ dico: ꝙ ex dictis noſtris nō ſequit̄ ꝙ aliqua res excedat ſeipſam: vel non cōuertatur ſibi: ſed Aureolus decipit̄ ſm ſophiſma accidentis credēs hanc ꝯñtiam valere. a. nō ꝯuertit̄ ipſi. b. ꝛ. a. eſt. b. igit̄. a. nō cōuertit̄ ſibiipſi. quã ꝯñtiam conſtat nihil valere. vt in ſimilibus exēplis oſtēſum eſt 2ª diſtinctiōe. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ lȝ ego ponã eſſentiã diuinam ſe habere ad ꝓprietatē vt cōe ad ꝓpriū: ꝛ non cōuerti ſibi: nō tn̄ admitto illū modū loquēdi: ꝙ eēntia excedat pr̄nitateȝ: ſed eſt fallacia ꝯñtis a pluribus cauſis veritatis ad vnam illarū arguēdo: nō eniȝ ideo eſſentia eſt nō ꝯuertibilis pr̄nitati: qꝛ excedit eam per modū totius ad eam: ſed qꝛ ſe hȝ ad eam vt cōe ad ꝓpriuȝ deducta vniuerſalitate ꝛ totalitate quacūqȝ. nō ḡ eēntia eſt maior pr̄nitate. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ maior. nō .n. opȝ ꝙ res alicui eadē incōuertibiliter includat eaȝ ꝛ aliquid vlterius: niſi vbi eſt incōuertibilitas per modum totius ꝛ partis: que nō eſt imaginãda in diuinis: ſȝ ꝯcedit̄ bene ꝙ diuina eēntia eſt pr̄nitas: ꝛ cum hoc eſt eadē oppoſito pr̄nitatis. ſ. filiatiōi. eſt.n. eadē oppoſitis relatiōibus: nec ſequit̄ ꝙ ſe habeat ad aliquã relationē vt totū ad partē. nã totū requirit compoſitōeȝ partiū ꝛ potentialitatē earū. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ ſolū ꝓbat ꝙ eſſentia non excedit relationeȝ: ꝛ hoc concedo: ſed non probat ꝙ eſſentia conuertatur relationi. ſic ꝙ omne: quod eſt eſſentia: ſit hec proprietas. ¶ Et tunc ad argumētū dico: ꝙ nō eſt ſimile de equalibus quãtitatiue: ꝛ eiſdem entitatiue: quando illa ſic ſunt eadē: ſicut cōmune ꝛ ꝓpriuȝ. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ lȝ idētitas ſit relatio equiparantie: cuius extrema dicuntur ad conuertentiã iſto modo: ꝙ quodlibet extremū eſt ideȝ alteri: ꝛ refert̄ ad illud eadeȝ relatiōe: qua ecōtra: nō tamē opȝ illa extrema eſſe cōuertibilia. vñ argumentuȝ peccat per equocationē. Nã aliud eſt cōuertētia relatiuoꝝ: ꝛ aliud eſt ꝯuertibilitas. illa.n. dicunt̄ eſſe ꝯuertibilia adinuiceȝ: que ita ſe habēt ꝙ de quocūqȝ ꝑdicat̄ vnū: ꝛ reliquū. conſtat aūt ꝯuertentiã relationem eſſe de alio foro. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ ſolū ꝓbat inter eſſentiã ꝛ relationē diuinã nō eſſe inequalitatē: ſȝ nō ꝓbat ibi nō eē icōuertibilitatē. ¶ Et ſi arguit̄ de incōuertibilitate. Dico ꝙ illa nō ē relo realis: que reqrat extrema diſtincta realiter: ſȝ eſt negatio q̄daȝ: ſecus eſt de equalitate. ¶ Ad 7ᵐ negat̄ minor vt dcm̄ fuit. loquēdo de icōuertibilitate: qꝛ exceſſuȝ ibi nō admitto. ¶ Ad 8ᵐ dico: ꝙ lȝ paternitas ſit infinita eadem infinitate: qua

Cap. 4.

Q̄ō. 3ª.

Dr̄ia iter cōuertentiam ꝛ ꝯuertibilitatem.

diuine eſſentia:nõ tñ vt eſt relõ:nec vt eſt p̃nitas:ſʒ il la iſinitas corrñdet ſibi ſecundario:p̃marie aũt corrñ det eẽntie ſicut attributũ ei⁹.⁊ iõ nõ opʒ ꝙ p̃nitas ſit tres res ſicut diua eẽntia:ↄcedit̃ tñ ꝙ qꝛ eſt eadẽ infi nitas eẽntie ⁊ relõnis.iõ hec nõ excedit illã:ſʒ nõ con uertat̃ illi ſm̃ p̃dicationẽ:ſʒ ſe hẽat ad eã vt ꝓpriũ ad cõe.❡ Ad 9ᵐ dico ꝙ falſuʒ ſupponit.ſ.ꝙ eẽntia exce dat relonẽ.❡ Ad 10ᵐ negat̃ minor.tũ qꝛ nõ oẽ mediũ eſt incõuertibile:imo nullibi repit̃ talis idẽtitas incõ uertibiliũ:ſicut iter eẽntiã diuaʒ ⁊ relonẽ.Tũ qꝛ ẽt in diuinis nõ obſtãte illa inconuertibilitate oẽ reale p̃di catũ qõ pure p̃dicat rẽ:⁊ nõ dicit aliqd de diſtõne iter eẽntiã ⁊ relonẽ:nec dat eaʒ itelligere.dr̃ gnãliter õ iſto ⁊ illa.vt declaratuʒ fuit ſcõa diſtõne.❡ Ad xiᵐ negat̃ añs.quõ aũt itellĩnda ẽ illa regula.(Quecũqʒ vni ⁊ ei dẽ ⁊c̃.)dcm̃ fuit diffuſi⁹ diſtõne 2ª.❡ Ad argumẽtũ i pede qõnis factũ rñdet ſcũs Tho.p̃ ſen.di.33.q.1.arti. p̃ ad p̃mũ.(Cũ dr̃.Ad aliqd ſunt quoꝝ eẽ ẽ ad aliõ ſe hr̃e:itelligit̃ de eẽ:qõ eſt qdditas rei: q̃ ſigñat̃ ꝑ dif finitionẽ:qꝛ nã relonis ꝑ quã ↄſtituit̃ in tali genere eſt ad aliud referri: ⁊ nõ itelligit̃ de eẽ:qõ eſt act⁹ eẽntie. hoc.n.hʒ relatio ex hĩs: que cãnt eã in ſubo ſm̃ ꝙ eſſe nõ refert̃ ad aliud ſʒ ad ſubm̃:ſicut ⁊ qõlibet accñs:et ſic dico ꝙ nõ opʒ ꝙ eſſe diuine eſſentie ſit ad aliud ſe hẽre.qꝛ illud eſſe in quo p̃nitas ⁊ eẽntia vniunt̃ ſigña tur vt act⁹ eẽntie.nõ aũt vniunt̃ in eſſe:qõ ſigñat diffi nitio rei: qꝛ alia eſt rõ p̃nitatis:qua ad aliud refert̃:et alia rõ eẽntie.) Hec ille.❡ Sed de po ͤ dei.q.8.arti.2º ad 12ᵐ aliter dicit ad iſtud argumentũ.(Dõm (inqt) ꝙ cũ relo ſit accñs in creaturis ſuũ eẽ eſt ieſſe. vñ eſſe ſuuʒ nõ eſt ad aliud ſe hẽre:ſʒ eſſe hõ.ſ. quod ad aliqd eſt:eſt ad aliud ſe hẽre.) Hec ille. ❡ Et intendit ꝙ rõ relatiui eſt ad aliud ſe hẽre.4.º aũt ↄ̃ Gẽtiles cap.14. dicit ſic.(Cuius in deo ponat̃ eſſe relo:nõ tñ ſeqt̃ ꝙ in deo ſit aliqd hñs eẽ dependens:qꝛ eaꝝ eẽ eſt aliud ab eẽ ſube.vñ hñt ꝓpriũ modũ exñdi ſm̃ ꝓpriã rõnẽ:ſicut ⁊ in aliȷs accñtib⁹ ↄtingit.qꝛ.n.oĩa accñtia ſunt forme q̃dã ſube ſupaddite : ⁊ a p̃ncipȷs ſube cãte:opʒ ꝙ eoꝝ eẽ ſit additũ ſup eẽ ſube:⁊ ab ipſo depẽdẽs:⁊ tãto vni uſcuiuſqʒ eoꝝ eẽ eſt p̃us vel poſteri⁹:q̃to forma accñ talis ſm̃ ꝓpriã rõnem fuerit ꝓpingor ſube vel magis ꝑfecta:ꝓꝑ qõ relatio realiter ſube adueniẽs poſtremũ ⁊ impfectiſſimũ eſſe hʒ:poſtremũ qdẽ:qꝛ nõ ſolũ p̃exi git eẽ ſube: ſʒ ẽt alioꝝ accñtiũ:ex qb⁹ cãtur relatio. ſicut vnũ in q̃titate cauſat eq̃litatẽ:⁊ vnũ in q̃litate cauſat ſimilitudinẽ:ipfectiſſimũ aũt qꝛ ꝓpa rõ relonis cõſi ſtit in eo qõ ad alteꝝ dr̃.vñ eẽ ei⁹ ꝓꝑ hͦ ꝙ ſube ſupad dit̃:nõ ſolũ depẽdet ab eẽ ſube:ſʒ ẽt ab eſſe alteri⁹:hoc aũt in diuinis locũ nõ hʒ : qꝛ nõ eſt in deo aliqõ aliud eẽ q̃ʒ ſube.qcqd.n.in deo ẽ:ſuba eſt.ſicut igit̃ eẽ ſapien tie in deo nõ eſt depẽdẽs a ſuba : qꝛ eẽ ſapiẽtie eſt eſſe ſube:ita nec eſſe relatiõis eſt eſſe depẽdens neqʒ a ſub ſtãtia:nec ab aliquo exteriori : qꝛ etiã eſſe relatiõis eſt eſſe ſube.) Hec ille.❡ Elige quam vis reſponſionez. Et hec ſufficiant.

❡ Diſtinctio. XXXV.

❡ Utrũ de⁹ vere ⁊ formalr̃ aliqd itelligat. Qõ. I.

T.c.2. Circa 35ᵐ diſtinctionem queritur. Utrum deus vere ⁊ formali ter aliquid itelligat. ❡ Et arguitur ꝙ nõ. Intelligere eniʒ eſt quoddam pati ⁊ moueri vt dicitur 3º de aĩa: ſed deus non mouet̃:nec patit̃ ab aliquo. igit̃ ni hil intelligit.

In oppoſitum arguit̃.nã dicit Augu.7º de trini.(Hoc eſt deo eẽ:qõ ſa pienteʒ eſſe.)cuʒ g̃ omnis ſapiens ſit intelligens vere ⁊ formalr̃:ſeqt̃ ꝙ de⁹ vere ⁊ formalr̃ itelligat aliqd.

In hac qõne erũt duo articuli.Primus erit querere quid ſit formaliter in telligere. Secũdus an demonſtratiue probari poſſit ꝙ intelligere proprie ſit in deo.

Quantum ad p̃muʒ ſit p̃ma ↄ̃. ❡ Intelligere in nobis eſt actio intellectus: cuius p̃ncipiũ eſt ſpẽs intelligibilis:⁊ terminus eſt cõceptio ſeu verbuʒ rei intellecte. Hanc ↄ̃nem ponit ſctũs Do ctor de veritate.q.8.arti.6.dicens.(Intelligens ⁊ itel lectum ꝓut ex eis eſt effectũ vnum quid: qõ eſt intel lectus in actu:ſunt vnũ p̃ncipiũ huius actus: q eſt itel ligere:⁊ dico ex eis effici vnũ qd inquãtũ itellectũ cõ iungit̃ intelligẽti:ſiue per eſſentiã ſuã:ſiue ꝑ ſimilitudi nẽ. vñ intelligẽs nõ ſe hʒ vt agens vel patiens niſi per accñs inq̃ʒtũ.ſ.ad hoc ꝙ intelligibile vniat̃ intellectui aliq̃ actio vel paſſio reqrit̃.actio qdẽ ſm̃ ꝙ intellect⁹ agẽs facit ſpecies intelligibiles eſſe in actu : paſſio aũt ſm̃ ꝙ intellectus poſſibilis recipit ſpecies intelligibi les:ſicut ſenſus ſpẽs ſenſibiles:ſʒ hoc qõ eſt itelligere ↄſeqt̃ ad hãc actionẽ vel paſſionẽ:ſicut effect⁹ ad cãm.) Hec ille.❡ Cõſilr̃ ponit de poͣ dei.q.9.ar.5.(Intelle ctus (inqt) nõ põt intelligere niſi ſm̃ ꝙ fit actu per ſi militudineʒ rei:ſicut nihil aliud põt operari ſm̃ ꝙ eſt in potẽtia:ſed ſm̃ ꝙ fit actu per aliquã formã. hec igi tur ſimilitudo ſe hʒ in intelligẽdo :ſicut intelligẽdi p̃n cipiũ.vt calor eſt p̃ncipiũ calefactiõis.) Itẽ.q.8.arti.p̃ ſic ait.(Intellectus intelligẽdo ad q̃tuor põt hẽre or dinẽ.ſ.ad rem:que intelligit̃:ad ſpẽm intelligibileʒ:q̃ fit intellectus in actu:ad ſuum intelligere:⁊ ad conce ptionem intellectus:que quidẽ conceptio a tribus p̃di ctis differt:a re qdẽ intellecta:qꝛ res intellecta eſt iter dũ extra intellectum: ↄceptio aũt intellectus nõ eſt ni ſi in intellectu:differt aũt a ſpẽ intelligibili.nã ſpẽs in telligibilis:qua fit intellectus:in actu ↄſiderat̃ vt p̃nci piũ actiõis intellectus: cũ oẽ agẽs agat ſm̃ ꝙ eſt actu: actu aũt fit per aliquã formã:quã opʒ eſſe actionis p̃n cipium:differt aũt ab actione intellect⁹:qꝛ p̃dicta con ceptio ↄſiderat̃ vt termin⁹ actiõis:⁊ q̃ſi qõdã ꝑ ipſam ↄſtitutum:intelligens eniʒ ſua actione format rei dif finitionem vel propoſitionem affirmatiuaʒ: aut nega tiuaʒ.) Hec ille.❡ Itẽ de malo.q.7.arti.8.(Sicut in ſolo deo nõ differt forma ⁊ ipm̃ eſſe:ita in ſolo deo nõ differt ſpecies intellecta ⁊ intelligere: qõ eſt intelligen tem eſſe.) Hec ille.❡ Secũda cõcluſio. Immateria litas eſt rõ ꝙ aliqd ſit nãe intellectualis: ⁊ ꝙ aliqd ſit itelligibile in actu. Prima ps ↄ̃nis ponit̃ a ſctõ Tho. de veritate.q.2.arti.2º vbi ſic dicit.(Res (inqt)aliq̃ dr̃ ꝑfecta dupl̃r.Uno⁹ ſm̃ ꝑfectionẽ ſui eſſe:qõ ei com petit ſm̃ ꝓpriã ſpẽm: ſʒ qꝛ eſſe ſpecificuʒ vnius rei eſt diſtinctũ ab eſſe ſpecifico alterius rei:ideo in q̃libʒ re creata hõ perfectionẽ hñte tñ eſt de impfectione ſim pliciter quãtum perfectiõis in aliȷs ſpẽbus inuenit̃:vt ſic perfectio cuiuſlibet rei in ſe cõſiderate ſit imperfe cta veluti pars ꝑfectiõis totius vniuerſi: que cõſurgit ex ſingularũ rerũ perfectiõibus inuicẽ ↄgregatis. vñ vt huic impfectõi in rebus remediũ eſſet inuenit̃ ali⁹ modus perfectionis in rebus creatis ſm̃ ꝙ perfectio: que eſt ꝓpria vnius rei in re alia inuenit̃: ⁊ hec eſt ꝑfe ctio cognoſcentis inquãtũ eſt cognoſcens:qꝛ ſm̃ hoc a cognoſcente aliqd cognoſcit̃ ꝙ ipſum cognitũ aliquo modo eſt apud cognoſcenteʒ.⁊ iõ in 3º de aĩa dr̃:ꝙ aĩa eſt quodãmõ oĩa:qꝛ nata eſt oĩa cognoſcere:⁊ ſm̃ hũc modũ poſſibile eſt:vt in vna re ꝑfectio totius vniuerſi exiſtat.

Hen. q̃l.4. ⁊ Alex. q̃l.3. q.18. tenẽt i telligere ni hil aliud eſſe q̃ʒ ſpẽm re cipe ſiue ſpẽi receptioneʒ. Scot. ĩ 3º di.p̃.ſ.d.⁊.5. q̃l.q.14.p̃ᵐ ꝙ ſpẽs itel. ẽ aliud ab ipſo itelligere 2ᵐ ꝙ intelligere eſt qdã qua litas ſigñta ꝑ modũ actiõis vl ĩ lucẽ. 3ᵐ ꝙ intell. 2ᵐ ad obm̃ hʒ hitu dinẽ p̃ᶜ mẽſu rabilis:⁊ hͦ ẽ realis hitu do potentialr̃ vl aptitudia lis. 2ª ẽ attin gẽre:⁊ iſta ñ eſt realis. vñ ſm̃ ipʒ itell. ẽ cẽntaliter i gſic q̃litat] ⁊ relõ attigen⁹ ad obm̃ ipm̃ actualiter cõ ſequitur.

Aliq ĩ 2o op poſituʒ.di.5. ꝙ itelle. nõ ẽ aliqõ abſolu tũ additũ ad poᵃᵐ:ſed tñ reſpectus ad obiectum.

Henr. q̃l.4. q.7.d.ꝙ itel lect⁹ hẽt acti uitatẽ p̃ducẽ di rez imagi nes ⁊ nõ cor pus qõ ẽ aĩa ĩgtiuus: ⁊ hͦ Augu. aſcri bit.q̃l. 2o.5. q.4.d. ꝙ in tellect⁹ mere paſſiu ſe hʒ ad p̃ᵐ actum ſuũ q ẽ qdã non⁹ ↄfuſa q act⁹ ẽ ab obo ſine ſpẽ : ⁊ ꝑ talẽ actũ acti ue elicit aliõ actũ q eſt no titia diſtincta etiaʒ ſine ſpe cie. Duran. autem negat tã i itellcu q̃ʒ i ſenſu ſpẽs: ⁊ iõ itelligen tia nihil niſi rõnẽ p̃ñalitatis ad obm̃ dicit.

exiſtat: vñ hec eſt vltima pfectio: ad quã aĩa poteſt peruenire ẽm phos: vt in ea deſcribat totus ordo vniuerſi: ⁊ cauſaꝝ eius: in quo ẽt finẽ ⁊ vltimũ hoĩs poſuerunt: qđ ẽm nos erit in viſione dei: vñ ẽm Gre. ¶ Quid ẽ eſt qđ nõ videãt q̃ videntẽ oĩa vidẽt:) pfectio aũt vni⁹ rei in altera eſſe nõ põt ẽm determinatũ eſſe. qđ hẽbat in re illa: ⁊ iõ ꝙ natũ ſit eſſe in altera re: oꝫ eã ꝯſiderare abſqꝫ his q̃ nata ſunt eã determiare: ⁊ q2 forme ⁊ pfectiones reꝝ p mãm determinãt: inde eſt: ꝙ ẽꝫ H eſt res aliqua cognoſcibilis: ẽm ꝙ a mã ſepat: vñ opꝫ ꝙ illud: in quo ſuſcipit talis rei pfectio ſit imãle: ſi. n. eſſet mãle pfectio recepta eſſet in eo ẽm aliqđ eſſe determinatũ: ⁊ ita non eſſet in eo ẽm ꝙ ẽ cogſcibilis. ſ. vt exñs pfectio vni⁹ nata eſt eſſe in altero: ⁊ iõ errauerunt phi antiq̃: q̃ poſuerũt ſile ſili cognoſci: volẽtes ꝙ ẽꝫ H aĩa: q̃ oĩa cognoſcit ex oĩb⁹ mãlr ꝯſtitueret: vt terra terrã cognoſceret: aq̃ aquã: ⁊ ſic de alijs: putauerũt. n. ꝙ pfectio rei cognite in cogſcẽte eſſe hẽat: ẽm ꝙ hꝫ eſſe determinatuꝫ in ppria nã: nõ aũt ita recipit forma rei cognite in cognoſcente: vñ ⁊ Cõmẽtator dicit 3° de aĩa: ꝙ nõ eſt idẽ modus receptionis: quo forme recipiunt in intellectu poſſibili: ⁊ in mã pma: q2 opꝫ in intellectu cognoſcente aliqđ recipi imãlr: ⁊ iõ videmus ꝙ ẽm ordinẽ imãlitatis in rebus: ẽm hoc in eis nã cognitiõis inuenit: plãte. n. ⁊ alia q̃ infra plãtas ſunt nihil imãlr pñt recipe: ⁊
Tex. cõ. 38. oĩ cognitione priuant: vt pꝫ in 2° de aĩa: ſenſus aũt recipit qđẽ ſpẽs ſine mã: ſed tñ cũ ꝯdõnibus mãlibus: intellectus aũt a ꝯdõnibus depuratus ſpẽs recipit. Silr ẽt eſt ordo in cognoſcibilib⁹: res. n. mãles nõ ſunt itelligibiles: niſi q2 nos facimus eas intelligibiles: ſunt. n. intelligibiles in potẽtia tñ: ſed in actu intelligibiles efficiunt p lumẽ intellectus agentis: ſicut ⁊ colores actu viſibiles per lumẽ ſolis: ſed res imãles ſunt res intelligibiles p ſeipſas: vñ magis note ẽm nãm: q̃uis minus note nobis.) Hec ille. Ex quo pꝫ nõ ſolũ pma ps ꝯnis: imo tota ꝯ. ¶ Eandẽ pbationẽ põit pma parte. q. 14. arti. 1. ¶ Cognoſcentia a nõ cognoſcẽtib⁹ diſtinguunt: ⁊ nõ cognoſcẽs nihil hꝫ niſi formã ſuã tñ: ſed cognoſcẽs natũ eſt hẽre formã etiam alterius rei: nã ſpẽs cogniti eſt in cognoſcente: vñ manifeſtũ eſt: ꝙ nã rei nõ cognoſcẽtis eſt magis coartata ⁊ limitata: nã aũt reꝝ cognoſcentiũ hꝫ maiorẽ amplitudinẽ ⁊ extenſionẽ: ⁊ ppter
Tex. cõ. 17. hoc dicit phs 3° de aĩa: ꝙ aĩa eſt quodãmodo oĩa: coartatio aũt forme eſt p mãm: vnde ⁊ ſupra dixim⁹: ꝙ forme ẽm ꝙ ſunt magis mãles: ẽm hoc magis accedunt ad q̃dam infinitatẽ. Patet igit ꝙ immãlitas alicuius rei eſt ratio: ꝙ ſit cognoſcitiua: ⁊ ẽꝫ modũ imãlita-
Tex. cõ. 27. tis eſt modus cognitionis: vñ in 2° de aĩa dr ꝙ plante nõ cognoſcũt ppter ſuã mãlitatẽ: ſenſus aũt cognitiuus eſt: q2 eſt receptiuus ſpeꝝ ſine mã: ⁊ itellectus adhuc eſt magis cognitiuus: q2 eſt magis ſeparatus a mã
Tex. cõ. 7. ⁊ immixtus: vt dr 3° de aĩa.) Hec ille. ¶ Eadẽ pbatione vtit ꝯ Henti. lib. 2°. per totũ. Et pmo ſen. di. 35. art. 1.
Cõtra pmaꝫ Aure. diſ. 35. q. 1. ppo. 4ª. in corpore. ¶ Sed ꝯ pmam ꝯnem arguit Aureo. multipliciter. Primo loco pbat: ꝙ non opꝫ ponere drĩam inter actum intelligendi etiam in nobis a ſpẽ intelligibili. Illud. n. quo formalr hẽt obiectũ pñs p moduꝫ apparentis eſt formaliter intelligere: ſed ſpẽs intelligibilis facit formaliter apparere: ⁊ pñtialiter obijci vni-
Tex. cõ. 4. uerſale: ⁊ obiecta oĩa ẽm ꝙ pbatum eſt. Et phs 3° de aĩa dicit: ꝙ intellectus ſi haberet naturaliter aliquam ſpẽm obſtrueret itellectũ: ⁊ phiberet apparere oẽ aliud obiectuꝫ tanq̃ extraneũ: vnde actus ſpẽi eſt repreſentare ſuum obiectũ: vt preſens exemplare: ergo ſuperfluum eſt vltra ſpẽm intelligibilẽ aliaꝫ qualitatẽ imaginari: cũ qualitas illa: que eſt intelligere non ſit aliud: niſi illud quo pñtialiter habet aliqđ per modum apparentis: vnde ſeqtur: ꝙ bis appareat obiectuꝫ: ſemel quidem per ſpẽm: ⁊ ſemel per illam qualitatem: ⁊ cuꝫ nõ ſit aliud menti videre aliqđ q̃ȝ aliquid ſibi apparere: ſeqtur ꝙ bis intelliget: ⁊ bis videbit: qđ eſt oĩno ſuperfluum: ⁊ ꝯ experientiã. ¶ Scđo ſic. Aut intelligere eſt aliquid pñs hẽre: aut pñs per ſpẽm exiſtens per pri⁹ intueri. ſed nõ poteſt dari 2m. Tũ q2 intellectu non exiſtẽte in actu cõſiderationis: ſequeret ꝙ eſſet obiectũ pñs menti per ſpẽm: ⁊ ita menti res apparerent: duꝫ nõ cõſideraret p ſpecies: quas haberet reconditas penes ſe. Tum q2 omne qđ eſt pñs ſiue apparens alicui eſt apparens: ſpecies autẽ illa nulli faceret apparere. ex quo mens nõ ꝯſideraret. Tum q2 res poſita in eſſe apparẽti non hꝫ eſſe niſi intentionale: ⁊ ideo nullus poteſt eaꝫ intueri niſi intellectus: qui format eã: nihil ergo eſt dictu ꝙ ſpẽs tunc faciat apparere vel rem preſentet: ⁊ ꝙ intellectus p qualitatẽ aliam intueat eã: excluſa. n. tali qualitate: ex quo res per ſpẽm pñtialr apparet veriſſime videret: ergo nõ poſſet poni alia qualitas a ſpẽ intelligibili: q̃ ſit formalr intelligere. ¶ Tertio ſic. Illa qualitas vel erit ſilitudo obiecti: ſicut ⁊ ſpecies: vel nõ erit ſilitudo. Non primũ. Tũ q2 duas ſilitudines põere in eadẽ potentia reſpectu eiuſdẽ obiecti ſupfluuꝫ vr ⁊ impoſſibile: q2 q̃reret: an eſſent eiuſdẽ ſpẽi: ⁊ tunc q̃libet erit intellectio ⁊ actus cognitiuus: vel erunt alterius ſpẽi: ⁊ ẽm H cũ vltima ſilitudo ſit nobilior ⁊ expſſior: ſeq̃ret ꝙ effectus equocus ſit nobilior ſua cã: q̃ qualitatẽ aliã ponere ſupfluũ eſt: nec poſſibile. Nec põt dari 2m. Tũ q2 actus magis imitat obm: ⁊ aſſimilat ipſi: q̃ȝ q̃cũqꝫ alia ſilitudo: vñ. 1. Joh. 3° dr: ꝙ cũ apparuerit ſiles ei erimus: ⁊ videbimus eũ ſicuti eſt: ⁊ ppoſitio antiquoꝝ fuit: ꝙ cognoſcere eſt p aſſimilationẽ: imo non eſt aliud cognoſcere q̃ȝ aſſimilari. ¶ Quarto ſic. Commentator 2° de aĩa cõmento. 122. dicit ꝙ intentiões rerum in aĩa ſunt cõphenſiones. Et 3° de aĩa cõmento. 31. dicit ꝙ abſtrahere nihil aliud eſt q̃ȝ facere intentiones intellectas: itelligere vo nihil aliud eſt q̃ȝ recipere has intentiones: ſed intentiões: quas facit intellectus agẽs ſunt ſpẽs intelligibiles: ergo ille eedẽ ſunt intellectiones: vñ manifeſte pꝫ: ꝙ nec phs: nec Cõmentator poſuerũt alias ſpẽs pter ipſoſmet act⁹ cognitiuos. Hec ille. ¶ Scđo loco pbat ꝙ intelligere nullo mõ ſit agere p ſpẽm intelligibilẽ. Illud nõ eſt formalr intelligere: quo nõ hꝫ intellectus rẽ pñtẽ ſibi in eſſe apparẽti: ſꝫ Utrũ intelli. ſit agere ẽm ſpẽm intelli. idẽ ibidẽꝫ p poſi. 3.
per recipe ſpẽm: aut p agere non hꝫ intellectus rẽ ſibi pñtem in eſſe apparenti: aliud. n. eſt ſpẽs: ⁊ aliud recipe ſpẽm: ⁊ aliud p ſpẽm agere aliqđ abſolutũ: ⁊ aliud illđ abſolutũ: q̃uis ergo p ſpẽm: vel p abſolutũ poſſint res eſſe pñtes: nihilomin⁹ p agere: aut recipe ſpẽm nõ pñtes eſſe pñtes: cũ iſta ſint q̃dã reſpectus: ergo nõ eſt poſſibile ꝙ itelligere formalr ſit pati: aut recipe ſpeꝫ: aut agere per eã. ¶ Scđo. Quo nõ exiſtẽte nõ minus intellectio remanet nõ vr ad intellectionẽ formalr ptinere: q2 trãſeunte formalitate rei nõ põt res manere: ſed excluſa oĩ receptiõe: ⁊ oĩ actione: dũ tñ intentio intellecta qua intellectus fit formalr intelligẽs ſit adhuc itelligere remaneret in actu: dato. n. ꝙ ab eterno eſſꝫ in itellectu abſqꝫ oĩ pductione: poſito ẽt ꝙ remaneret tranſeunte actione ſeu pati atqꝫ receptione ſemp intelligere remanebit: ergo nõ eſt veꝝ: ꝙ itelligere ſit formalr agere vel pati. ¶ Tertio ſic. Illud qđ cõponit ex aliq̃bus tanq̃ȝ ex mã ⁊ forma nõ vr ꝯſiſtere in agere vl pati: ſed Cõmenta. dicit 3° de aĩa. cõmẽto. 23° ꝙ intellect⁹

in actu cõponit̃ ex intellectu mãli tanq̃ ex mã ⁊ inten tione intellecta tanq̃ ex forma: ⁊ reſultat vnũ cõpoſi tũ ex eis: ſicut ex mã ⁊ forma. Et infra ſubdit: ꝙ ſic eẽ ſenſibile ↄponit̃ ex mã ⁊ forma: ⁊ diuidit̃ in hec duo: ſic eſſe intelligibile dꝫ diuidi in ↄſimilia his duob⁹. ſ. i aliqd ſiſe forme: ⁊ i aliqd ſiſe mãe: ergo nõ plus ↄſiſtit intelligere in agere vel pati q̃ eſſe albũ: aut aliud ſen ſibile cõpoſitũ ↄſiſtat. Hec ille. ❡ Quarto ẽt ↄ eãdez ↄnẽ arguit i 2⁰ ſen. ſic. Impoſſibile eſt reſpectu eiuſdẽ ponere duas ſilitudines realr̃ differẽtes in eodẽ intel lectu: ſed ſpẽs ẽ qdã ꝑfecta ſilitudo rei: ⁊ ſilr̃ itellectio: ergo ipoſe eſt: ꝙ ſpẽs ⁊ intellectio differãt realr̃: maior pꝫ: q̄ vel iſte due ſilitudies eẽnt diſtĩcte ſolũ nũeralr̃: ⁊ ſi ſic. tũc duo accñtia eiuſdẽ ſpẽi eẽnt i eodẽ: aut erũt alterius rõnis: ⁊ tũc vna erit ꝑfectior alia: ⁊ virtute cõ tinebit eã: ſicut ꝑfectũ ↄtinet ipꝫfectũ virtute: ſed ipoſe vr̃. ꝙ duo accñtia: quoꝝ vnũ ↄtinet aliud in v̄tute ſint diſtincta in eodẽ ſubõ: ſicut tepiditas: ⁊ calor in ſũmo: igit̃ ſpẽs q̄ eſt ſilitudo rei ipꝫfecta ⁊ remiſſa nõ poterit eſſe in eodẽ intellectu diſtincta ab itellectione: q̄ eſt in eodẽ ꝑfecta. ⁊ expꝛ̃ſſa ſilitudo obi eiuſdẽ. ❡ Quito. Q̄ hec eſt intẽtio Arĩ. 3⁰ de aĩa: vbi dicit: ꝙ ſicut aĩa ẽ oĩa ſenſibilia per ſenſum: ita eſt oĩa intelligibilia ꝑ intelle ctum: ita ꝙ ſicut ꝑ actũ ſentiendi eſt oĩa ſenſibilia: ita ꝑ actũ intelligẽdi eſt oĩa intelligibilia: ſed aĩa nõ ẽ oĩa ſenſibilia realr̃: nõ. n. ꝑ actũ vidẽdi lapidẽ reducit̃ ad eſſe lapidis: ergo hꝫ eſt tm̃ ꝑ aſſimilationẽ: iq̃tũ ꝑ actũ ſentiendi aſſimilat̃ rei ſenſate: ergo ſilr̃ ex ꝑte itellect⁹ aĩa eſt oĩa intelligibilia ꝑ intelligere: nõ ꝙ intelligere reducat̃ ad eſſe: ⁊ nãm rei intellecte realr̃: ſed tm̃ ꝑ aſſi milationẽ: q̄ ꝑ itelligere qd eſt expꝛ̃ſſa ſilitudo rei aſſi milat̃ ipſi rei. Tũc arguit̃ ſic. Aĩa ꝑ vnã potentiã eſt aſ ſimilabilis vni obo mediãte vnica ſilitudie tñ. ſꝫ per nullã aliã potentiã q̃ ꝑ intellectũ aĩa aſſimilat̃ rei itel lecte: igit̃ mediãte vnica ſilitudine tñ: ſed illa eſt act⁹ i telligẽdi: igit̃ in itellectu nõ eſt alia ſilitudo obi: q̃ ipe actus: minor ꝓbat̃ ꝑ Aug. 9⁰ de tri. dicentẽ: ꝙ viſio ẽ ſi millima rei. de qua gignit̃. ❡ Sexto ſic. Q̄ tũc opor teret ponere: ꝙ intellectus eẽt due potentie: q̄ aĩa ꝑ i tellectũ bis aſſimilaret̃ obo: ſemel ꝑ ſpẽm: ⁊ ſemel ꝑ ac tũ: ꝑ vnã aũt potẽtiã aĩa vno mõ aſſimilat̃ obo. ❡ Se ptimo ſic. Spẽs ponit̃ in intellectu ad repñtãdũ obꝫ: ⁊ faciendũ ipm eſſe pñs intellectui: ⁊ ad exhibẽdũ ipꝫ in eſſe pñtiali: ſed hoc maxie cõpetit intellectioni: igit̃ nõ vr̃ ꝙ ſit ponenda alia ſpẽs ab intellectiõe. ❡ Octa uo. Impoſe eſt ponere reſpectu eiuſdẽ obi duas intel lectiones. vel cognitiones in eodẽ itellectu: ſed ſi põat̃ ſpẽs in intellectu diſtincta ab actu intelligendi: tũc ne ceſſario erunt in intellectu due cõphẽſiones. vel cogni tiones de eadẽ re: igit̃ ⁊c̃. maior ꝓbata eſt in ſili ſupi⁹: q̄ vel ille cognitiones eſſent eiuſdẽ rõis. vel alterius: minor pꝫ: q̄ nõ eſt minoris abſtractionis ⁊ vitalitatis ſpẽs in intellectu q̃ in ſenſu: ſed ſpẽs in ſenſu ſm ꝓpꝛ̃aꝫ eius rõnẽ hꝫ: ꝙ ſit formalr̃ ſenſatio ⁊ cõphenſio: g̃ hoc nõ eſt negandũ a ſpẽ in intellectu: minor pꝫ ꝑ phm 2⁰ de aĩa ⁊ Cõmenta. cõmẽto. 122. phus. n. dicit ꝙ ſenſus recipit formas ſine mã. ⁊ Cõmentator exponẽs illud: dicit. ꝙ he forme ſunt in ſenſu ſenſationes: ⁊ cõphẽſio nes vere: ſed nõ in re ex̃: coloratio. n. in ꝑiete nõ eſt cõ prehenſio coloris: ſed coloratio in ſenſu eſt cõphenſio: quare ⁊c̃. ❡ Dicet̃ ꝙ loqtur nõ de ſpẽ: ſed de viſione. ❡ Cõtra. Ipſe vr̃ loq de eadẽ forma cõꝑata ad ſẽſuꝫ: vt ad rẽ ex̃ ſigiat̃: forma aliq̃ cõꝑata ad ſenſuꝫ nõ eẽt vera ſenſatio niſi diſtingueret vlr̃ inter ſpẽm cõꝑatam ad ſenſum ⁊ ad mediũ: ꝑ hꝫ ꝙ in medio nõ eſt ſenſatio

Tex. cõ. 37.

Tex. cõ. 121.

in ſenſu aũt ẽ ſenſatio. Dicet̃. n. ſibi ꝙ oĩs for⁹ cõꝑata ad ſenſum nõ opꝫ ꝙ ſit ſenſatio. ❡ Nono. Q̄ nihil ali ud reqrit̃ ad hꝫ: ꝙ aliq̃ for⁹ ſit vera cõphenſio: niſi ꝙ ꝑ ipſam exhibeat̃ obm in eſſe obiuo pñtialr̃: qd eſt eſſe intẽtiõale: hr̃e. n. ſic obm pñs eſt ipm cognoſcere ⁊ ecõ uerſo: ſed ſpẽs inq̃tũ eſt ſilitudo rei hꝫ ex ꝓpꝛ̃ia ↄdõe: ꝙ exhibeat rẽ pñtẽ in acie cognoſcibilitatis: ⁊ nõ in eẽ reali: igit̃ in eſſe obiuo: igit̃ ex ꝓpꝛ̃ia ↄdõe hꝫ: ꝙ ſit v̄a cõphẽſio. ❡ Dices nõ q̄libet exhibitio rei in eſſe pñti eſt cõphenſio: ſed ſola exhibitio: q̄ eſt penes eſſe iudica tũ talis dr̃ itellectio. ❡ Cõtra. Iudiciũ q̄ potẽtia dr̃ iu dicare de re cognita: nõ eſt aliud q̃ cognitio ipſa. q̄ res iudicat̃ pñs in ꝓſpectu mẽtis eſſe: igit̃ illud: quo ſic po nitur res in ꝓſpectu mẽtis v̄a cognitio eſt. ❡ Dices ꝙ ſpẽs nõ exhibet rẽ i ꝓſpectu mẽtis: ſed tm̃ act⁹. ❡ Cõ tra. Ubi eſt eadẽ rõ: ibi eſt illud idẽ: qd ſeqt̃ ex tali rõe: ſed actus intelligẽdi hꝫ: ꝙ exhibeat rẽ pñtẽ in ꝓſpectu mentis: q̄ eſt v̄a ſilitudo rei. hꝫ aũt ↄuenit ſpẽi: ipſa. n. ẽ rei ſilitudo: ſꝫ nõ ita clara: igit̃ ipſa ſpẽs v̄e exhibet reꝫ pñtẽ: ⁊ ꝑ ↄñs eſt v̄a intellectio rei. ❡ Decimo ſic. Que ro ad qd ponit̃ alia ſpẽs ab intellectiõe: aut vt ſupple at vicẽ obi in rõne terminãtis: aut in rõne formalis pñ cipij actus elicitiui: ſed nec ſic: nec ſic: igit̃: maior pꝫ ex opionibus diuerſis: oẽs. n. opiones ſolẽnes ponũt ſpẽꝫ: vel in rõne termini actus: nõ dicunt aliq: ꝙ in viſione btĩfica nõ reqrit̃ ſpẽs: q̄ ibi non terminat̃ act⁹ ad ſpẽꝫ: ſed ad eſſentiã diuinã imediate. aut ponit̃ in rõne pñ cipij elicitiui actus cũ intellectu ſm alios: minor pꝫ p⁰. ꝙ nõ reqrit̃ in rõne terminãtis: q̄ actus quo intelligo roſam nõ terminat̃ ad ſpẽm roſe: alias oĩs intellectio: que eſſet mediãte ſpẽ. eſſet actus reflexus: terminaret̃ n. imediate ad aliqd in intellectu. Silr̃ non eſſet tunc noticia: nec ſcia de rebus: nec ꝓpõnes v̄ificarent̃ ime diate de rebus: imo hec ꝓpõ falſa eſſet: triangulus hꝫ tres angulos: inq̃tũ cõpet̃ ad intellectũ enunciantez. Silr̃ ſenſus imediate terminat̃ ad res ex̃: nã imedia te iudicat res q̄ ſunt ex̃. alias ſenſatio eſſet actus refle xus: g̃ multo magis intell̃s iudicat p̄mo de rebus ipis. ❡ Cõfirmat̃. Q̄ alias ſeqt̃ neceſſario error Auer. de vnitate intell̃s: q̄ cũ intell'go roſam ſimplr̃ nõ ꝑticu latã: igit̃ act⁹ erit ens ſimplr̃ nõ ꝑticulatũ: q̄ obꝫ rõ hꝫ tale eſſe ſimplr̃: ſed rõ magis ↄcludit in ꝓpoſito: q̄ ſi ſpẽs roſe eſſet illud: qd imediate terminat actũ intelle ctus: igit̃ ſpẽs roſe eſt ens ſimplr̃ nõ ꝑticulatuꝫ. ❡ Ex quo ſeqt̃: ꝙ intellectus erit ens ſimplr̃ nõ ꝑticulatũ: ⁊ ſic vnus in oĩbus: niſi ponas: ꝙ ſubm eſt vnũ numero ꝑticulatũ: ⁊ nõ eius accñs: qd eſt falſum. ❡ Itẽ intelle ctus intelligendo roſam: aut ſiſtit in ſpẽ roſe: aut ꝓce dit vltra de ſpẽ ad res: ſi p̄ mõ ſeqt̃ ꝙ oĩs intellectus ẽ de ſolis accñtibus intell̃s nr̃i: ſi 2⁰ mõ ſeqt̃: ꝙ oĩs act⁹ i tellectus eſt diſcurſiuus: q̄ ambo ſunt falſa. ❡ Scðo ꝓ bat̃ alia ꝑs minoris. ſ. ꝙ nõ reqrat̃ ſpẽs in rõne elicẽ tis actũ vna cũ intellectu: q̄ ipoſe eſt effectũ in ꝑfectiõ ne excedere ſuã cãꝫ equocã: ſed intellectio eſt ꝑfectior ipſa ſpẽ: igit̃ ipoſe eſt: ꝙ ſit effectus equocus ipſi⁹ ſpẽi: nec põt eſſe effectus vniuocus: cũ ſit alterius rõnis: alr̃ duo accñtia eiuſdẽ ſpẽi eẽnt in eodẽ: igit̃. ❡ Dicet̃ ꝙ nõ eſt incõueniẽs. ꝙ effect⁹ excedat in ꝑfectiõe ſuã cãꝫ ꝑtialẽ: ⁊ minus p̄ncipalẽ: ſpẽs aũt reſpectu intellectio nis eſt cã minus p̄ncipalis ⁊ ꝑtialis: q̄ ↄcurrit ibi intel lectus: vt cã magis p̄ncipalis. ❡ Cõtra. Actio ſimplex hꝫ vnũ p̄n^m quo elicitiuũ ſimplr̃: ſed actio qua ꝓducit̃ intellectio eſt ſimplex: igit̃ hꝫ vnũ p̄n^m q̄ ſimplex: igit̃ illud nõ eſt iſta duo ſil' ſpẽs. ſ. ⁊ itell̃s. ❡ Itẽ iſta actio ꝓ q̃to ↄuenit itellectui: aut eſt ab intellectu poſſibili:

⁊ hoc eſt

Quod nõ re quirit̃ ſpẽs vt ſuppleat vicẽ obi vt termi nans eſt.

Quod nõ re quirit̃ ſpẽs i rõe elicien tis actũ.

⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ puꝝ poſſibile in genere intelligibiliū nullā h̄ʒ actualitatē: intellectus aūt poſſibilis ē hm̄ ſm̄ Cōmentatorē 3° de aīa: ſed ab intellectu agente nō vr̄ ꝙ ſit ibi ſpēs neceſſaria. Silr̄ nō vr̄ quare intellect⁹ agēs cū fantaſmate nō poſſit reducere intellectū poſſibilē ad actū reſpectu intellectionis: ſicut reſpectu ſpēi: quam ponit in intellectu: nō vr̄ .n. ꝙ fantaſma ⁊ intellectus agens ſimul hēant maiorē repugnātiā ad cālitatē intellectionis ꝙ̄ ſpeciei. ℭ Undecimo. Nā ſm̄ Ari. 3° de aīa ſicut ſe h̄nt ſenſibilia ad ſenſuʒ: ſic fantaſmata ad intellectū: ſed ſm̄ eū ibidē actio ſenſibilis eſt paſſio ipſius ſenſus: ſonatio .n. eſt auditio: ⁊ coloratio ē viſio: ꝗre in intellectu erit ipſa intellectio. ℭ Ad hanc

Tex. cō. 30.

intentionē multū videnť eſſe Ariſt. auctoritates 3° de aīa: vbi dicit ꝙ aīa eſt locus ſpēꝝ nō tota: ſed itellect⁹. Iteʒ ibidē. Intelligere eſt pati: iſta aūt nō eſſent va. ſi ſpēs eēt aliud ab intellectione. Itē in eodē dicit: ꝙ aīa eſt oīa ſenſibilia p ſenſum: ⁊ oīa intelligibilia p intellectū: vt ſupra deductū eſt. Itē qꝛ Ariſ. nō fuit diminut⁹: ⁊ tñ nullā fecit mentionē de iſto ordine ſpēi ad intellectionē: ſm̄ quē ṗ iprimiť ſpēs. 2° intellectio. ℭ Dices ꝙ imo: ipſe .n. dicit ꝙ aīa añ actū fit de potentia eſſentiali in po° accñtali: h̄ aūt nō eſt niſi p ſpēʒ. ℭ Sed h̄ nō vʒ: qꝛ Ari. nō intelligit ibi ꝙ intellectus fiat de po° eſſentiali in po° accñtali reſpectu act⁹. q ē ſimplex itellectio ⁊ ꝯſideratio p aliqđ inherēs intellectui: ſed itelligit h̄ reſpectu actus cōplexi: q eſt ꝯſiderare: ꝯſiderare .n. ꝓprie eſt vnū cū alio p intellectū cōponere ⁊ diuidere: ⁊ tunc ipſe vult ꝙ reſpectu talis actus cōplexi intellectus p̄mo fiat de po° eſſentiali in po° accñtali p aliqd inherēs. illud aūt eſt hīt⁹ ſcīe ſm̄ mētē ſuā. ℭ Duodecimo. Nā Cōmētator 3° de aīa in illa qōne. quā mouet phs: vtrū itellectus itelligat ſe ſicut intelligit alia: hoc eſt p intētionē abſtractā a ſe ſicut abſtrahit ab aliis: rñdet ꝙ intellectus nō eſt res ex̄ⁱ in actu: qꝛ ipſa ē mālis: ⁊ iō nō eſt forma q̄ ſit cōphenſio: forma vō i intellectu eſt cōphēſio: ⁊ ex h̄ orit̄ illa famoſa opio: ꝙ in ſepatis a mā idē ē intellis: ⁊ qđ itelligiť: ⁊ itellectio: ⁊ h̄ ꝑ tāto qꝛ intellectio nō eſt aliud ꝙ̄ res ipſa: vt eſt abſtracta a mā: ſic coloratio abſtracta a mālitate i re ex̄ⁱ eſt ipſa cōphēſio: nō aūt in re ex̄ⁱ: ⁊ h̄ dicit Cōmentator expſſe 3° de aīa cōmento 6° ⁊ 35° ⁊ 38°. ℭ Cōtra eādeʒ ꝯnē arguit Henri. in quolibet. 4°. q. 7. ꝓbando ꝙ nō ē ponēda in intellectu aliq̄ ſpēs ꝑuia actui intelligēdi: ⁊ reduco argumēta eius ad formā: quā Sco. pōit. ℭ Arguit ṗ ſic. Oīs ſpēs ipſſa ab obo repñtat illō ſub eadē rōe ſub q̄ ab eo iprimiť: ſʒ ſi ipmiť ab alio: adhuc repñtat ſub eadē rōe: q̄ſi ipmereť ab obo: alioqn ei⁹ ſpēs va nō eſſet: ſed ſpēs q̄ imprimiť ab obo ipmiť ab eo: vt ſingulare eſt. qꝛ actio eius eſt ſingularis: igiť ſpēs impſſa nō repñtat vle: nec poterit repñtare vle: q̄le repñtať intellectui: ergo nulla ſpēs impſſa repñtat vle intelligibile ſub rōne intelligibilis. ℭ Scđo. Pñtia obi eſt cā pñtie ſpēi: ⁊ nō ecōuerſo: nō .n. qꝛ ſpēs eſt in oculo: iō albū eſt pñs: ſed ecōuerſo: igiť p̄ma repñtatio obi nō ē p ſpēm: igiť ſupflue poniť ſpēs ꝑꝑ pñtiā obi. ℭ Tertio. Quelibet ſpēs ſi eſſet in intellectu eēt forma nālr agēs ad intellectionē: ſed multe pñt eſſe ſimul in itellectu: qꝛ ſi vna poniť ibi ⁊ plures: ergo oēs iſte nālr agerēt ad intellectiones ſibi corrñdentes: igiť ſimul eēnt plures intellectiones corrñdentes illis ſpēb⁹ in itellectu: ſi .n. aliq̄ eoꝝ ageret nālr: ⁊ tñ nō eſſet intellectio ſm̄ eā: ſequiť ꝙ nūꝙ̄ poſſet eſſe intellectio ſm̄ eā: qꝛ cā nāliter agens q̄ñ agit ſm̄ vltimū ſue potentie. ſi nō pōt h̄re effectū: nūꝙ̄ hēbit. ℭ Quarto. Qꝛ ſicut vnū corpus nō pōt ſimul figurari diuerſis figuris: ita nō vr̄ itellectus ideʒ poſſe figurari vel formari ſimul diuerſis obis: qđ tñ ſeqť ponendo ſimul diuerſas ſpēs intelligibiles i eodem intellectu: qꝛ ſpēs intelligibilis eſt q̄dā figuratio intellectus ad obm̄ intellectū. ℭ Quito. Qꝛ ex hac poſitione vr̄ ſequi: ꝙ intellectus nō patiť ab obo intelligibili: vt intelligibile eſt paſſione intentōali: ſed tñ patiť paſſione reali recipiēdo q̄dā formā: q̄ erit eius ꝑfectio realis: recipit .n. illaʒ ſpēm. vt ſubm̄ recipit reale accñs: ⁊ ita nō patiť intellectus ab itelligibili inq̄ñtuʒ itelligibile. ℭ Ex q̄ ſequiť ꝙ itelligere nō erit motus rei ad aīam: imo oīno intellectio erit actio abſoluta: ſicut for° ſtans in ſe nō h̄ns aliquē terminū ex̄ⁱ. ℭ Sexto. Qꝛ volūtas h̄ʒ obm̄ ſufficienter ſibi pñs. vt circa illud poſſit agere: lʒ nihil recipiat ab obo in ſe: ita pōt eē in ꝓpoſito. ſ. ꝙ intellect⁹ pōt imediate agere circa obʒ aliqđ nō qđ eius ſpēm recipiat: ſed inq̄ñtū eſt terminatiuū actus eius. ℭ Confirmať. Qꝛ obm̄ nō eſt pñs voluntati: niſi qꝛ eſt pñs intellectui: igiť ita erit de intellectu reſpectu fantaſmatis. ℭ Septimo. Qꝛ ſenſus recipit ſpēm ſenſibilis aliā ab actu: qꝛ organū eſt euiſdem rōnis cū medio: vel qꝛ iſta ſpēs recepta eſt diſpō ꝓpinqua ad actū ſentiendi: ſed neutrū iſtoꝝ cōuenit intellectui poſſi: qꝛ ipſe eſt virt⁹ nō organicata: ⁊ de ſe ſūme diſponiť ad actū intelligēdi: igiť ⁊c. ℭ Octauo. Qꝛ iſta ē intentio Ari. 3° de aīa: vbi cōmendat antiquos dicētes aīam eſſe locū ſpēꝝ: nō tñ totā: ſed intellectū: hec autē diſtinctio Ari. nō vr̄ bona intelligendo. ꝙ alie ptes aīe nō h̄nt ſpēm: ſunt .n. ſpēs in pte ſenſitiua: ſed qꝛ alie ptes nō h̄nt ſpēs vt loca: ſed vt ſubm̄ h̄ʒ accñtia: intellectus aūt h̄ʒ eas vt locus: qꝛ vt formas expſſas: nō autē impſſas. ℭ Nono. Qꝛ 3° ḋ aīa dr̄: ꝙ ſpeculamur qđ qd eſt in fantaſmatibus: ⁊ fantaſmata ſe h̄nt ad intellectū poſſibilē ſicut ſenſibilia ad ſenſum: ⁊ nihil intelligim⁹ ſine fantaſmate: ⁊ plura ſilia dicit ibi Ari. Ex q̄bus cōcludiť: ꝙ in itellectu nō eſt aliq̄ talis ſpēs: qꝛ ſi ipſa poneref: tunc intellectus nō ſpeculareť qđ qd eſt in fantaſmate: ſed in ſpē intelligibili: ⁊ ſilr̄ nō oporteret illuʒ ꝯuerti ad fantaſmata: ſed ſufficeret ſpēs intelligibilis: in qua hēret obm̄ pñs: ad qđ ꝯuertereť. ℭ Ulteri⁹ arguit Godofre. in quolibet 4° ꝓbādo ꝙ intelligere non eſt niſi recipe ſpēm: qꝛ illud ad qđ aliqd eſt p ſe in potētia: illud h̄ʒ eē in eo ab agēte ꝓportiōali: ⁊ nō aliud: ſed virtus apphenſiua p ſe ſolū eſt in potentia ad cognitionē: vt pʒ p Aug. 12° de tri. c. 4°. (Ipſa forma q̄ viſui iprimiť viſio vocať: organū ēt ꝯuenit cū medio. ⁊ i imutatiōe: qꝛ ſūt eiuſdē diaphaneitatis.) ℭ Scđo ſic. Ph̄s 3° de aīa dicit: ꝙ itelligere ē qđdā pati: ſed illud pati nō eſt aliud ꝙ̄ ꝑfici recipiendo ſpēm: nō .n. eſt talis paſſio abiectiua 2° de aīa: ergo nihil aliud eſt intelligere ꝙ̄ receptio ſpēi. ℭ Tertio ſic. Nulla res p potentiā cognitiuā eſt in potentia niſi ad actū cognoſcendi: ſed aīa p intellectū eſt in potentia ad ſpēm intelligibilē: ergo ſpēs intelligibilis vt recepta eſt actus intelligēdi. ℭ Quarto. Impoſſe eſt ſubm̄ recipiēs aliquā formā mouere ſe p eā ad actū vlteriorē: ſed itellectus poſſis recipit ſpēm intelligiblē ab obo: ergo nō mouet ſe p ſpēm ad alium actū cognoſcendi. ⁊ ita actus cognoſcendi eſt ipſa receptio ſpēi. ℭ Quinto. Sicut ſe h̄ʒ intelligi ad intelligibile: ſic intelligere ad intelligentē: ſed itelligi reſpectu obi intelligibilis ſignať vt paſſio: eſt tñ va actio: qꝛ itelligibile nihil patiť dū itelligiť: ſed potius vr̄ obm̄ agere in intellectū: igiť intelligere i itelligente erit recipe ⁊ pati. q̄uis ſignificeť actiue. ℭ Sexto. Intelligere eſt illud. quo intellectus dr̄ formalr̄ intelligens: ſed nō dr̄

Tex. cō. 8.

Tex. cō. 37.

Tex. cō. 15.

Sco. diſ. 35. q. vnica.

Tex. cō. 6.

Cōtra eādē argu. Godo. quolibet 4°.

Tex. cō. 2.

ſntelligens: ex h̄ ꝙ cāt intellectionē: alioq̄n fantaſma: ⁊ intellectus agens dicerent̄ intelligentia: cū cāent intellectionē: ⁊ itez cāns albedinē diceret̄ albū: qḋ non eſt veꝝ: ḡ intelligere eſt intellectionē recipe. ¶ Septimo. Simplicius dicit ſup p̄dicamenta ca° de agere: ꝙ q̄daȝ ſunt q̄ re ⁊ figura ſunt bñtia facere: vt vberare: q̄dam aūt nō re q̄dē: ſed figura paſſiua ſunt: vt intelligi ⁊ videri: q̄dam aūt eꝯ: vt intelligere ⁊ videre: ſed h̄ nō eſſet veꝝ: niſi intelligere eſſet pati recipiēdo ſpēȝ: igit̄.

¶ Contra eandē ꝯnē arguūt alij: vt recitat Sco. ꝓbādo: ꝙ intellectio nō eſt aliud a ſpē intelligibili. ¶ Primo auctoritate Aug. 2° de tri. ca. 2°: vbi vult ꝙ illa forᵃ que viſio vocat̄ a ſolo corpe gignit̄ qḋ v̄r: ſȝ qḋ gignit̄ a ſolo corpe eſt ſpēs: igit̄ illa ſpēs eſt viſio ſm Auguſt. ¶ Scḋo. Qꝛ ſm pħm 2° de aīa: idē eſt ſonatio ⁊ auditio: qꝛ idē actus actiui ⁊ paſſiui ꝑ ipm 3° phiſ. ſed ſonabile in actu cāt ſpēȝ ſoni in aure: ergo illa ſpēs eſt eadē cū auditione: ⁊ ita ſpēs ſenſibilis ⁊ ſenſatio idem ſunt. ¶ Tertio. Qꝛ effectus eq̄uocus nō pōt excedere cām eq̄uocā in ꝑfectione: ſed neceſſario deficit ab ea: ſed ſi intellectio eſſet aliud a ſpē intelligibili: eēt eius effectꝰ eq̄uocus: ⁊ ꝯſtat ꝙ ē ꝑfectior ſpē intelligibili. ¶ Quarto. Qꝛ tūc ſpēs eſſet magis poᵃ intellectiua q̄ȝ intell's: ⁊ ita ipſa ſeꝑata hr̄et eundē actū: ſicut calor ſeꝑatus calefaceret. ¶ Quinto. Qꝛ tūc intellectio nō videret̄ ꝓpa ꝑfectio intellectus: qꝛ nihil videret̄ eēntial'r ordinari ad illā oꝑationē: ad cuius p̄nᵐ ſe hȝ in poᵃ ꝯdictionis: ſicut ad accñs ꝑ accñs: ſed ſm iſtā opi. ita ſe hr̄et intell's ad ſpēȝ itelligibilē: q̄ eēt p̄nᵐ intellectōis: igit̄. ¶ Sexto. Qꝛ tūc nō oporteret in intellectu ponere aliquē habitū: ſȝ ꝯñā: qꝛ habitus non ponit̄ p̄ciſe ad patiendū: ⁊ maxime in paſſo ſūme diſpoſito ad formā: nō. n. oȝ facilitari ad recipiendū: qḋ in ſe eſt ſūme diſpoſitū: ſȝ intellectus ſūme eſt diſpoſitus ad q̄ȝcūqȝ intellectionē: qꝛ nihil hȝ ꝯriū: igit̄ nō oȝ ponere aliquē hītū in intellectu: ſi ſolū eēt paſſiuus reſpectu intellectionis: ⁊ ſpēs eſſet actiua illius. ¶ Septimo. Qꝛ ſi ſpēs itelligibilis eſſet rō formalis oīs intellectionis: nūq̄ȝ aliq̄ cōplexio intell's eſſet falſa: cui aſſentit̄ tanq̄ȝ veꝝ: ꝓbat̄ ꝯñā: qꝛ ſi ſpēs intelligibilis cāt intellectionē effectiue: ⁊ nāl'is cā non agit: niſi ſm nām illā qua eſt in actu: ſpēs intelligibilis nūq̄ȝ cābit aliquā actiōeȝ in itellectu: niſi ꝯformē ipſi ſpēi: ⁊ ita nūq̄ȝ cābit ꝯpōnē falſam repugnātē rōni terminoꝝ: quoꝝ ſpēs ſunt in intellectu: aut ſi quodā mō pōt: ſicut ꝑ vnū oppoſitū cognitū pōt aliud oppoſitū cognoſci: hoc nō eſt: niſi qꝛ ꝑ vnā cōpōnē veraȝ pōt cognoſcere oppoſitā eſſe falſam: ſed nūq̄ȝ eadē ſpēs cābit aliquā intellectionē falſam tanq̄ȝ verā: vel ecōuerſo. ¶ Et ſi dicat ꝙ ſpēs falſe rep̄ntat oppoᵒ: iō cāt falſam intellectionē in intellectu. ſequit̄ ꝙ in eadeȝ ſpēs manens nunq̄ȝ pōt cāre aſſenſum oppᵐ: ⁊ ita non poterit intellectꝰ eandē cōplexionē cōp̄hēdere: nec vt vbiqȝ velut falſaȝ. ¶ Octauo. Qꝛ ſi ſic nō apparet: qūo fiat diſcurſus intellectualis: ſiue ſyllogiçādo: vel arguēdo: ſi ſpēs cāt oēm intellectionē: nō. n. eſt intelligibile: qūo talis ſpēs cāt oēȝ diſcurſuȝ. ¶ Nono. Qꝛ ſm phȝ intellectio eſt actio imanens. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ itelligere ſm modū ſigñandi grāmaticalē ſigñat actiue ⁊ itelligi paſſiue: tñ ſm rē intelligere eſt paſſio: ⁊ qḋ itelligit̄ eſt agens: q̄d aūt intelligere hēat de rōne actiōis: dr̄ ꝙ intelligere ſigñat aliq̄d: nō vt hȝ eſſe in ſubō abſolute i ſe: ſed q̄ſi tēdēs ad alteꝝ vt i obȝ ſiue vt in terminū: ⁊ qꝛ actionis eſt ꝓcedere ab agente: ⁊ tendere in paſſuȝ: iō tales ꝑfectiones: q̄ in re ſunt paſſiōes tñ: dn̄r actōes imanētes: h̄ eſt in eo manētes: qḋ d̄notat̄ ab eis ꝑ modū actōis: dn̄r eē actōes imanētes. ¶ Cōtra. pħs diſtiguens actionē a factione p̄ ⁊ 6° ethi. ⁊ 9° meta. aſſignat diuerſa p̄ncipia ꝓpria actioni ⁊ factioni: qḋ nō oporteret ſi intelligeret: ꝙ illud qḋ ſigñat eſſe actionē eēt paſſio: qꝛ tūc nō oporteret ſibi aſſignar̄ p̄nᵐ actiuū ꝓpriū: nō. n. oporteret prudentiā eſſe hītū actiuū: ſicut ars eſt habitus factiuus: ſi actio nihil eſſet: niſi forma q̄dā recepta in eo: qḋ dr̄ agens. ¶ Decimo. Qꝛ ſi ſic: nō apparet qūo cābunt̄ intētiones logice: vel relationes rōnis: ſi ſpēs intelligibilis cāt oēȝ intellectionē: qḋlibet. n. cātū ab ea erit reale: qꝛ illa dr̄ intellectio realis: q̄ cāt̄ immediate a re: vel ſpē rep̄ntante rē in ſe: igit̄ nulla intellectio cābit intētiones logicas: vel relationes rōnis: qꝛ intellectus nullo actu ſuo poterit ꝯferre obm ad aliud que collectio cāt relationē rōnis: vel intentionē illā in obo. ¶ Undecimo. Qꝛ ſi ſic: nō apparet: qūo intellectꝰ reflectat̄ ſup actū ſuū: aut qūo erit in ptāte reflectētis: actus. n. p̄mus eſt obm ſcḋi actꝰ: ergo mouet intellectū ad illū actū: ⁊ eſt in illo: ſi. n. ſpēs cāns aliquā itellectionem hȝ nāl'r cāre reflexionē ſup illū actū: pari rōe ⁊ reflexionē reflexionis: ⁊ ſic in infinitū: ſi aūt non hȝ cāre reflexionē: ſed tñ actū abſolutuȝ: vt p̄us occurrat alia ſpēs: nō v̄r poſſibile aſſignare: qūo poſſet eſſe aliqua reflexio ſup aliquē actū. ¶ Ulterius arguūt Durā. ⁊ q̄dam alij ꝓbando ꝙ actus intelligendi nihil abſolutū addat ad potentiā: ſed tñmō reſpectū ad obȝ. ¶ Primo ſic. Illa q̄ ex oppoſito diſtinguunt̄ nō p̄nt eē vnuȝ ⁊ idē: ſed actus p̄mꝰ: ⁊ actus ſcḋs diſtinguunt̄: vt pȝ 2° de aīa: ⁊ actus p̄mus eſt forᵃ abſoluta: ergo actꝰ ſcḋus ⁊ oꝑatio erit forᵃ reſpectiua. ¶ Scḋo. Si opō ſit forᵃ abſoluta: ꝓcedit̄ in īfinitū: cū oīs forᵃ abſoluta poſſit hr̄e opōnē: ſȝ h̄ eſt incōueniēs: ḡ nō ē poſſe: ꝙ opō itell's ſit forᵃ abſoluta. ¶ Tertio. Sicut ſe hȝ lucere ad lucens ſic intelligere ad intelligens: vtrunqȝ. n. eſt actus imanens: lucere q̄dem ipſius lucis: ⁊ intelligere ipſius itellectus: ſed manifeſtū eſt: ꝙ lucere nō eſt aliqḋ abſolutū additū luci: ſed differt in ſolo mō ſigñandi: igit̄ nec intelligere aliq̄d addet ad intellectū. ¶ Quarto. Oē abſolutū pōt deus ſeꝑare ⁊ facere ſine ſubō: ſed nō pōt intelligere ab intellectu ſeꝑare: igit̄ non eſt aliqḋ abſolutū. ¶ Quinto. In nullo abſoluto p̄nt aduna ri ꝯrīa: ſed eodē actu ſentiendi v̄r albū ⁊ nigrū: igit̄ videre nō pōt poni aliqua forma abſoluta: ⁊ multo minus intelligere. ¶ Ulterius arguit Ioh̄. de ripa in ſuis d̄terminationibus ꝓbando ꝙ intelligere vel ꝑcipere nō ſit formaliter aliq̄d ꝓductū a poᵃ intellectiua creata: qꝛ itellectus diuinus nō eſt formal'r actiuus vel paſſiuꝰ: igit̄ nec intellectus creatus: añs ſupponit ſe ꝓbaſſe: ſȝ ꝯñaȝ ꝓbat: qꝛ eſſe intellectiuū creature eſt q̄dā ꝑticipatio ⁊ imitatio intellectus diuini: ⁊ iō attendit̄ ꝑfectio in itellectu creato penes ꝑticipationē ⁊ ꝓpinq̄tatē ad eſſe intellectiuū imenſum: igit̄ ſicut intellectiuū imenſuȝ ſic eſt formal'r ꝑceptiuū: qḋ eſt neutrū ad eē actiuū ⁊ paſſiuū: ita oē intellectiuū creatū. ¶ Scḋo ſic. Si qḋlibȝ ꝑceptiuū poſſe eſt formal'r actiuū: ⁊ nō eꝯ. ſ. ꝙ non oē eſſe actiuū eſt per ſe actiuū: ergo eſſe ꝑceptiuū ad eē actiuū aliq̄d addit: vl' ergo illud eſt eſſe formal'r actiuū: ⁊ tūc ſeq̄tur ꝙ poſſe ꝑceptiuū eſt magis actiuuȝ poſſe q̄ȝ qḋcūqȝ actiuū poſſe nō ꝑceptiuū: qḋ notū eſt eē falſum: ſi aūt illud eſſe non eſt formal'r actiuū: ergo eē ꝑceptiuū vt ſic nō eſt formal'r actiuū. Et idē argumentū pōt fieri de eſſe paſſiuo. ¶ Tertio ſic. Si poſſe ꝑceptiuū intellectiuū eſt formal'r actiuū: vel igit̄ real'r in eſſe ꝓductiuū: ⁊ hoc pȝ eſſe falſum: ſi intentional'r: ꝑciſe ꝯ. Nam qḋlibet eſſe actiuū reale maiorē ꝑfectionē

ponit

Margin notes (left column):

Cōtra eādeȝ Sco. di. 3. q. 7.

Utrum intel. ab ipſa ſpecie differat.

Tex. cō. 138.

Tex. cō. 18.

Margin notes (right column):

Utrum intel. addat aliqḋ abſolutū: aut tñmō reſpectum.

Tex. cō. 21.

Arguit Io. de ripa ꝯ eandem.

Utrum intel. ſit a poᵃ intel. produc.

ponit realē in re q̄ꝫ eſſe actiuū intentionale:ſed nō qō/
libet actiuū reale eſt maioꝛis ꝑfectionis realr̄:imo foꝛ
malr̄ q̄ꝫ eſſe ꝑceptiuū:ergo eſſe ꝑceptiuū nō eſt forma
liter eſſe actiuū intentionalr̄: maioꝛ pꝫ: nā qōlibet eſſe
actiuū:ꝑ qō ꝑfectius ꝯtinet̄ creatura ceteris parib⁹ eſt
eſſe actiuū ꝑfectius:ſed nullū eſſe intentionale eſt tā ꝑ
fectū:ſicut eſſe reale:igit̄ ⁊c̄.minoꝛ pꝫ:nā eſſe ꝑceptiuū
⁊ intelligibile eſt ꝑfectio ſpēꝝ ſuꝑioꝝ:eſſe vero actiuū
indifferenter rn̄dere pōt inferioꝛib⁹ ſpēbus.Cꝫ ēt ꝑce/
ptiuū nō ſit ſubalr̄ paſſiuū ꝓbat̄: nā eſſe ꝑceptiuū ē de
noīatio ꝑfectiōis ſimplr̄:ſed eſſe paſſiuū eſt denoīatio
imꝑfectionis in quocūqꝫ ente:igit̄ ⁊c̄. ¶ Scd̄o loco ꝓ
bat:ꝙ nulla ꝑceptio creature ē formalr̄ aliqd actiuū
a potētia ꝑceptiua. ¶ Primo. Qꝛ ſi aliq̄ q̄litas ꝑ hoc
ꝙ agit̄ ab intellectu eſt intellectio:ſeqtur ꝙ q̄cq̄d itel
lectus imediate ꝯtinet cālr̄:eſt imutatiuū vitalr̄ intel
lectus:ergo eadē eſt oīno ꝯtinentia vitalis ⁊ cālis in in
tellectu:⁊ ꝑ ꝯn̄s poſſe intelligere eſt formalr̄ poſſe acti
uum:⁊ poſſe actiuū intellectus eſt formalr̄ poſſe ꝑce/
ptiuū:cui⁹ oppoſitū eſt ꝓbatū. ¶ Scd̄o. Si aliqua q̄li
tas eſt intellectio:h̄ eſt:qꝛ eſt ſilitudo obi .in qua repn̄
tatiue relucet obꝫ:ſed ad h̄ ꝙ intell̄s intelligat ꝑ hꝰ q̄/
litates ſufficit:ꝙ talis q̄litas inexiſtat intellectui: ⁊ ſit
ſufficiens ſilitudo obi:nā tunc obm ſufficienter repn̄ta
tur intellectui:ſed ꝑ agere intellectus talis q̄litas non
plus hꝫ:ꝙ ſit ſilitudo obi q̄ꝫ per agere obi: imo minus
cū talis qualitas ſit ſilitudo obi eſſentialr̄. ⁊ iō a q̄cū/
qꝫ habeat̄ vel agat̄:dūmodo ſic remaneat eque ſilitu
do:ergo dato ꝙ intellectus nō agat.dūmō talis quali/
tas inexiſtat itellectui ſufficiēter:ē intellectio. ¶ Ter/
tio.Si ꝑ agere itellectus talis q̄litas eſt itellectio:ergo
ſi intellect⁹ agat ſm vltimū ſui poſſe ad hꝰ qualitates
talis q̄litas eſt ſūma intellectio poſſis coꝛn̄dere itelle/
ctui:ꝯn̄s eſt falſū:nā cū itellectio nālis magis ſit i ꝑtā/
te intellectus q̄ꝫ ſupnālis: ſtaret aliquā viſionē nālē eē
perfectioꝛē cognitionēꝫ intellectus viſione beatifica.
¶ Quarto.Sequit̄ ꝙ viſio intenderet̄ penes agere i/
tellectus:ergo q̄ꝫtūcūqꝫ variaret̄ lumen gloꝛie.dūmō
remaneret idē gradus influxus intellectus: ſemper re
maneret idem gradus viſionis:ꝯn̄s eſt oīno abſurduꝫ.
nā tunc intell̄s potius btīficat ſe actiue q̄ꝫ beatificet̄ a
deo imediate:vel per qōcunqꝫ donū collatū. ¶ Quin/
to.Seqtur ꝙ data tali q̄litate:q̄ eſt viſio btīfica:per re
miſſionē agere intell̄s:hꝰ q̄litas nō remiſſa:nec alr̄ in/
exiſtens infoꝛmatiue remitteret̄ in eſſe viſionis: ⁊ per
ꝯn̄s tale agens ad hꝰ q̄litatē eſſe viſibilē eſt intellect⁹:
ergo itellectus totalr̄ beatificat ſe actiue effectiue: qm̄
ſi aliqua ꝯcurrunt ad hꝰ q̄litatē:non tn̄ ad ipſam eſſe
viſibilē. ¶ Sexto. Nā ſeqtur:ꝙ quicq̄d eſt:vel eſſe po
teſt imediate terminus agere:intellectus pōt eſſe itel/
lectio:⁊ ꝯſilr̄ quicq̄d pōt eſſe imediate terminus voli/
tionis:ꝯn̄s eſt falſum:nā cū imediatus terminus actō
nis volūtatis:⁊ intellectus diuini ad extra ſit creatura:
ſeqt̄ ꝙ creatura eſt intellectio ⁊ volitio ipſi deo. ¶ Cō
firmat̄. Nā.a.q̄litas ꝑ hoc ꝙ eſt cognitio qꝛ agit̄ a po⁹
cognitiua:ergo a quacunqꝫ potētia cognitiua.a. agat̄ i
mediate erit eius cognitio:ergo ſi.a.imediate agit̄ ab i
tellectu diuino.a.erit ſibi cognitio:⁊ ſilr̄ de voluntate:
ergo cū q̄libet creatura imediate agat̄ a deo ꝑ intelle/
ctum ⁊ volūtatē:ſeqtur ꝙ q̄libꝫ eſt cognitio ⁊ volitio:
imo ſeqtur:ꝙ q̄libꝫ creatura eſt infinite cognitio ⁊ vo/
litio:ſi.n.penes agere intellectus attendit̄ eſſe cognitio
nis:⁊ non penes ſuū eſſe eēntiale:ſeqtur ꝙ q̄cq̄d eſt i
finite ab intellectu q̄ꝫtūcūqꝫ ſit finitū in eſſe:erit ifini/
te cognitio:ergo cū q̄libet creatura infinite ſit a deo ꝑ i
tellectū ⁊ volūtatē:infinite ē cognitio ⁊ volitio. ¶ Se
ptimo. Nā ſi ſic:cū eſſe intellectiuū creature ſit q̄dam
participatio increati intelligere:ſeqtur ꝙ ꝓpoꝛtionalr̄
eſt in deo:ergo intelligere diuinū eſt intelligere:qꝛ agi
tur a diuino intellectu:ꝯn̄s eſt falſum. ¶ Octauo. Nā
ſm ph̄m intellectus poſſibilis nō eſt aliq̄ mō actiuus
eſt tn̄ ꝑceptiu⁹:ergo nihil eſt ꝑceptio alicui potētie:per
h̄ ꝙ agit̄ ab illa po⁹ ꝑceptiua. ¶ Tertio loco ꝓbat: ꝙ
ſtat aliqd eſſe intellectionē intellectui creato:⁊ tn̄ non
infoꝛmare intellectū. Primo ſic. Nā de facto aliqd eſt
vitalis ꝑceptio aīe humane vnite carni:⁊ nō infoꝛmat
.ſ.actus potentie ſenſitiue:qꝛ talis actus nō infoꝛmat i
mediate aīam:nec potentiā vitalē:ſed oꝛganū vel cō/
poſitū ex oꝛgano ⁊ potentia viſiua:⁊ tn̄ imediate imu/
tat aīam: vel potentiā:ꝙ.n.imediate imutet aīam pꝫ:
qꝛ ſtat aīam non vniri infoꝛmatiue coꝛpi:⁊ tn̄ vitalr̄ i/
mutari ꝑ ſenſationes:ergo aſſumptū pꝫ de aīabus dā/
natis in inferno:q̄ ſm Aug.12°. de ciui.dei patiunt̄ do
loꝛē coꝛpoꝛalē ꝑ ignē coꝛpalē. Alibi ēt ponit ꝙ oīs do/
loꝛ p̄ ineſt aīe:⁊ ꝙ ipſa ſola dolet: q̄ꝫuis aliqn̄ doleat in
coꝛpe:ꝙ aūt hꝰ ſenſationes nō ſint imediate ſubiue in
aīa:pꝫ:nā tales q̄litates ſunt mā̄les ⁊ extenſe:ergo non
ſunt ſubiue in aīa rōnali.Qꝛ.n.ſint mā̄les pꝫ: nā ſi eēnt
qualitates indiuiſibiles ⁊ inextēſe:tūc cū pes ledit̄ nō
plus eſſet doloꝛ in pede: q̄ꝫ in alia pte coꝛpoꝛis: nec aīa
plus doleret in pede:ſed in ſeipſa:cuius oppoſitū oſten
dit Aug. ⁊ expientia docet:pꝫ ergo dr̄ia inter vitalē im
mutationē ⁊ hītudinē i foꝛmis:qm̄ ꝑ vitales ſenſatio/
nes coꝛpus ⁊ nō aīa infoꝛmat̄:econuerſo vero aīa ⁊ non
coꝛpus imutat̄ vitalr̄:cōpoſitū vō vitalr̄ imutat̄:ſed ꝑ
aīam vt ꝑ partē ſui vitaleꝫ: cui p̄mo cōpetit. ¶ Scd̄o
ad idē. Qꝛ ipoſſibile eſt aliqō ꝑ iformationē coꝛn̄dēs
alicui eſſe eligibilius ſubō: i quo eſt q̄ꝫ ſit eligibile i ſe:
nā impoſle eſt aliquā foꝛmā ꝑ ſui cōicationē intenſi⁹ ꝑ/
ficere aliqd q̄ꝫ in ſe ſit ꝑfecta:ſed q̄libet ſenſatio:vel co
gnitio:aut vitalis imutatio eſt in ſe q̄dā eſſentia nō vi
talis ſm ſuū eſſe eſſentiale:⁊ tn̄ vitalr̄ habet̄ a po⁹ vita
liter imutata ꝑ ipſam:ergo ꝑfectius hꝫ tale eſſe po⁹ q̄ꝫ
habeat dicta foꝛma:ergo nulla po⁹ vitalis inq̄ꝫtum hꝰ
hꝫ illā foꝛmā infoꝛmatiue:ſed ꝑfectioꝛi mō:puta intē/
tionalr̄ ⁊ ꝑceptiue. ¶ Tertio ſic. Quicq̄d ꝑ ſui cōicati/
onē reddit aliqd aliq̄le:p̄us eſt eſſentialr̄ tale: ſicut al/
bedo p̄us eſt eſſentialr̄ albedo q̄ꝫ reddat aliud album
foꝛmalr̄ ꝑ ſui cōicationē:⁊ p̄us hꝫ actū albedinis in ſe
q̄ꝫ aliqd habeat talē actū ꝑ ſui cōicationē:ſed nulla co
gnitio vel volitio eſt qualitas p̄us in ſe hꝰ:alr̄ ꝑ pri⁹ eēt
ſibi viſio:vel cognitio q̄ꝫ alteri:igit̄. ¶ Cōfirmat̄. Nā
nulla res ꝑ cōicationē ſui pōt fieri ita vnū in aliquo: ſi
cut eſt vnū in ſui nā:igit̄ nulla pōt cōicare foꝛmalr̄ al
teri eſſe:qō nō coꝛn̄deat ſibi eſſentialr̄ reſpectu ſue na
ture:igit̄ ſi videre non coꝛn̄det alicui q̄litati in ſe cōſi
derate:ſequit̄ ꝙ ſola infoꝛmatione nō pōt reddere ali
quid foꝛmalr̄ tale. ¶ Confirmat̄. Qm̄ ſi qualitas: q̄ ē
viſio ꝑ cōicationē ſui eſſe reddit potentiā foꝛmalr̄ vi/
dētē:ſeqtur ꝙ videre tanq̄ꝫ actus foꝛmalis ꝑ prius coꝛ
rn̄deret ſibi eſſentialr̄ ⁊ obiue q̄ꝫ tali potētie cognitiue:
⁊ ſic qualitas ſeꝑata videret. ¶ Quarto. In deo intel
lectus eſt foꝛma ꝑceptiua: ⁊ tn̄ nec paſſiua: nec recepti
ua:ergo intellectus creatus cū ſit q̄daꝫ ꝑticipatio diui
ni intellectus:eſt potentia foꝛmalr̄ ꝑceptiua ⁊ nō rece
ptiua:ergo ſi hītudo receptiui neceſſario eſt ſibi āne xa
cū alia eſt habitudo eius vt potentie ꝑceptiue ad actū:
⁊ alia vt potētie ſubiectiue:⁊ ꝑ ꝯn̄s cū in diuinis cōica
tio ſub gradu imenſo:puta habitudinē p̄mam eſſe ſine
2⁹ nō eſt ꝯdictio vt potentia creata actuet̄ vt potentia

Utrum ſit ali
qua itellectio
in intel. ⁊ tn̄
ipm nō infoꝛ
ma.

pceptiua:qđ eſt p vitalē imutationē abſqʒ h̄ q̄ ſubiue
informet.¶ Quinto. Propter realē idētitatē diuini
intellectus ad ſuū intelligere nō reqrit̄ informatio ad
hoc q̄ intellectus diuinus intelligat: ſed bñ in creatu
ris.igit̄ ſi in creaturis intell's trāſiret i realē idētitatē
vere intelligeret mō:quo intelligit intellectus diuin⁹:
ergo nūc cū actus intelligendi nō ſit minus idē ſibi ꝑ ſe
q̄ tūc intell's eſſet idē realr̄ actui: ſequit̄ q̄ nunc talis
actus intelligit in ſui nā:imo pfectiori mō q̄ intell's in
telligat:qm̄ ipſe eſſentialr̄ ⁊ idēticeantellectus v̄o ſolū
informatiue:g̃ intell's nr̄ non intelligit nūc p informa
tionē illius actus intelligendi:ſequit̄ q̄ ille actus intel
ligit.¶ Sexto ſtat.a.potētiā reſpectu.b.opationis vi
talis hr̄e ſūmā vnitatē eēntialē:⁊.b.incipe vl' deſinere
eſſe intellectionē.a.vniformiter manente in eſſe eſſen
tiali:igit̄.b.nō reddit potentiā intelligentē pp ſui iden
titatē:⁊ multo minus p informationē potētie reddet
eā formalr̄ intelligentē:aſſumptū pbat:ſit.n.a.aliqua
ſepata intelligentia:ſicut ipſa eſt hitualis noticia ſui p
hoc q̄ eſt p ſe intellectualis ſufficiēter pñs intellectui:
ita pōt eſſe ſui cognitio actualis:ſicut pʒ p Auguſ.6°.de
tri.ſit g̃.a.aīa ſepata hñs.b.verbū adequatū:de ſua eſ
ſentia.b.eſt idē eſſentialr̄:cū.a.tñ ſtat.b.eſſe ⁊ nō eē ver
bū actuale ipſi.a.ſtat.n.eā eē:⁊ nihil cognoſcere actu:ſi
cut pʒ de aīa ꝯiuncta corpi:g̃ ſtat cū iſta idētitate eſſen
tiali q̄.b.incipiat eē cognitio ipſi.a.q̄ aūt aīa vel ſuba
ſepata ſit noticia ſui dicit eē de mente Aug.9.de tri.
ca.3°.ſic dicentis.(Eſt ingt q̄daʒ imago trinitatis ipſa
mens:⁊ noticia:cuius eſt ples eius:ac ſi de ipſa v̄bū
ei⁹ ⁊ amor:⁊ hec tria vnū ⁊ vna ſuba.)¶ Cōtra 2am ꝯ
nem arguit Aureo.multiplr̄: vel ſaltē al' oꝝ argumen
tis ꝯſentit.¶ Primo ſic. Poſita cā ponit̄ effectus:ſed
aīa intellectiua vnit̄ māe ⁊ indiuiduat̄ p eā ſm̄ ſic po
nentes:g̃ artabit̄ ⁊ limitabit̄: ⁊ tollet̄ ab eo virtus co
gnitiua q̄diu vnit̄ māe:ſi ꝯ illa pcedat.¶ Scdo.Gau
diū:⁊ triſtitia:⁊ cetere paſſiones q̄ volūtati debent̄:ſūt
q̄dam abſtracta a mā:ſed manifeſtū eſt:q̄ nec ſunt co
gnitiua:nec cognitionis pncipia:ergo nō eſt verū q̄ im
mālitas det alicui:q̄ ſit cognitiuū.¶ Tertio.Si imā
litas ē cā:q̄ nā aliq̄ ſit cognoſcēs:aut erit rōne puatio
nis:quā imālitas iportat:aut rōe illi⁹ poſitiui:in q̄ fun
dat̄:ſed nō p̄t dici pm:qꝛ nulla puatio ē cā poſitiui. Nec
pōt dari 2m:qꝛ ipſamet nā itellectualis ē illud: ſup qđ
fundat̄ puatio:ita q̄ itellectualitas ieſt illi nāe i p mō
dicēdi p ſe:ſic eēntialis dr̄ia: manifeſtū ē āt q̄ dr̄ia nō
hʒ cām nec mediū:cū diffō ⁊ ptes diffinitiōis imedia
te dicant̄ de diffinito:g̃ in nullo intellectu verū eſt:q̄ i
mālitas ſit cā:q̄ nā aliq̄ ſit cog̃ſcēs.¶ Quarto.Eadeʒ
eſt rō intelligibilis ⁊ itellecti ſʒ eos:ſed intelligibile p̄t
eſſe māle:qꝛ phia nālis tractat de reb⁹ mālib⁹:g̃ nō ap
paret q̄ imālitas ſit cā:q̄ aliqd ſit nature cognitiue.

Ad argumēta

Aureoli ꝯ pmā ꝯnē p loco in
ducta rñdet̄ ad pm negando
maiorē:nō.n.res formalr̄ appet p aliqd abſolutū: ſʒ p
reſpectū:ſicut res formalr̄ dr̄ viſa vel ſcita p reſpectuʒ
viſibilitatis: vl' hꝯ:ita res apparēs formalr̄ appet p re
ſpectū apparētie:g eſt reſpect⁹ rōnis rei cognite ad co
gnitionē:vel ſciam: vel cognoſcentē.Cōcedo tñ q̄ itel
ligere eſt pductio v̄bi:qđ eſt fundamentū ⁊ cā illi⁹ re
ſpectus:⁊ eſt rō:q̄ res actualr̄ appareat:ſed ſpēs itelli
gibilis eſt cā q̄ aliqd appareat habitualr̄. Tūc igit̄ ad
argumentū ꝯcedit̄: q̄ res appet actualr̄ p intelligere:
ſicut p illud:qđ ē pductio v̄bi:qđ eſt pximū fundamē
tū apparētie:⁊ in h̄ ſenſu negat̄ minor:ſpēs.n.nō facit
rē actualr̄ appere:ſed eſt cā pximi fundamēti actualis

Actualis ap
parentie fun
damentū ver
bum.

apparētie.ſ.v̄bi.Et ad illud qđ dicit:ſi intellectus hr̄et
nālr̄ ⁊c.Dico q̄ h̄ nō eēt.qꝛ ſpēs faceret rē actualr̄ ap
parere:cuiuſmodi eſt ſpēs:ſʒ qꝛ illa ſpēs.ex q̄ eēt cōnā
lis nō ſubeſſet impio volūtatis:imo ſemp actuaret in
tellectum q̄tuʒ poſſet:illa aūt ſic actuāte intellectum:
nulla alia ſpēs poſſet eum actuare: qꝛ ſicut ipoſſibile ē
idē corp⁹ ſil' diuerſis figuris terminari:ita ipoſſe ē intel
lectū ſimul diuerſis ſpēb⁹ actuari:vt dicit ſcūs doctor
pa pte.q.85.arti.4°.qꝛ ipoſſe eſt idē ſubm ſil' pfici pluri
bus formis vnius gñis ⁊ diuerſaꝝ ſpēꝝ:ſicut ipoſſe eſt:
q̄ idē corpus ſm idē ſil' coloret̄ diuerſis coloribus:vl'
figuret̄ diuerſis figuris:oēs aūt ſpēs intelligibiles ſūt
vni⁹ gñis:qꝛ ſunt pfectiōes vni⁹ itellectiue poᵉ:lʒ res:q̄
rū ſunt ſpēs ſint diuerſoꝝ generꝝ:ipoſſe ē: q̄ idē intell's
ſimul pficiat̄ diuerſis ſpēbus intelligibilib⁹ ad intelli
gendū diuerſa in actu.Idē ponit.q.58.ar.2°.⁊ dat exē
plū de corpe reſpectu figuraꝝ:⁊ de intellectu reſpectu
ſpēꝝ.¶ Sed forte dicet aliqs:q̄ ex h̄ ſeqt̄ q̄ nūq̄ in
tellectus hēat niſi vnā ſpēm: ⁊ ſic vel nō intelligit niſi
illud:cuius illa eſt ſpēs:vel ſi aliud itelligat pa ſpēs cor
rūpet̄:⁊ ita vr̄ q̄ ſpēs nō manet in intellectu:niſi dum
actu intelligit:qđ vr̄ error Aui. Rñdet ſcūs Tho. 2° ꝯ
Genti.ca.73°.dicens.(Intellectus eſt i actu pfecto ſm
ſpēs itelligibiles: cū ꝯſiderat actu p eas:cū aūt nō ꝯſi
derat actu per eas nō eſt in actu pfecto ſm illas ſpēs:
ſed ſe hʒ medio mō iter poam ⁊ actū.) Hec ille. Idē po
nit 4°.ſen:di.50.q.1.ar.2°.ad 5m.Silr̄ de v̄itate.q.8.art.
4°.dicit.(Oēs ſpēs intelligibiles ſunt vni⁹ gñis q̄tū
cūqʒ res:quaꝝ ſunt ſint generꝝ diuerſoꝝ:oēs.n.eādem
potētiā itellectiuā reſpiciūt:⁊ iō in po° oēs ſil' eſſe pñt i
intellectu:⁊ ſilr̄ in actu incōpleto:g eſt medi⁹ inter po
tentiā ⁊ actū cōpletū ⁊ pfectū:⁊ h̄ eſt ſpēs eſſe in hitu:
g eſt medius inter poam ⁊ opōnē:ſed in actu pfecto plu
riū ſpēꝝ intell's ſil' eſſe nō pōt:ad h̄ aūt q̄ actu intelli
gat:opʒ q̄ ſit in actu pfecto illius ſpēi:ſʒ quā intelligit:
⁊ iō eſt ipoſſe:q̄ ſm diuerſas formas ſil' ⁊ ſemel actu in
telligat:oīa g̃ q̄ in diuerſis formis intelligunt̄ nō p̄t ſil'
intelligere:illa v̄o q̄ intelligit p eādē pōt ſimul intelli
gere.) Hec ille.¶ Cū vlterius arguit̄ in argumēto: q̄
ſi tā ſpēs intelligibilis q̄ act⁹ itelligēdi facit rē appere:
ſeqt̄:q̄ bis appeat.Dico q̄ nō ſeqt̄ niſi q̄ appeat hitua
liter ⁊ actualr̄:nec illud eſt plus icōueniēs: q̄ʒ q̄ aliqd
ſciat̄ ſimul hitualr̄ ⁊ actualr̄.¶ Ad 2m dr̄ p idē. Nō.n.
intelligere eſt illud hr̄e:ſed intueri actualr̄:qđ pri⁹ erat
pñs in hitu ⁊ hitualr̄ appebat:argumentū aūt pcedit:
ac ſi tā ſpēs q̄ʒ act⁹ intelligēdi rē faceret actualr̄ appa
rere:tūc.n.ſeqrent̄ illa incōueniētia:q̄ numerat oppo
nens.¶ Ad 3m dr̄:q̄ ſpēs eſt ſilitudo hitualis:intellige
re aūt nō eſt ſilitudo:ſʒ eſt pductio actualis ſilitudis:
⁊ ita intelligūt̄ oēs auctoritates dicētes: q̄ noticia eſt
ſilis v̄bo:accipit̄.n.ibi noticia p v̄bo:⁊ nō p actu cogno
ſcēdi.¶ Et ad pmā pbōnē dr̄:q̄ incōueniens eſſet po
nere ſilitudines duas hitales: aut actuales eiuſdem
ſpēi:ſed h̄ nō ponimus. ¶ Ad 2am dico: q̄ ille ſunt di
uerſaꝝ ſpēꝝ:⁊ nō eiuſdē ſpēi:v̄bū.n.ſeu ꝯceptio forma
ta p intell'm eſt alteri⁹ ſpēi a ſpē intelligibili: nec eſt in
cōueniēs:ſi ſit pfectior ⁊ nobilior ſm ſpēm q̄ ſpēs in
telligibilis.¶ Et ad pbōnē dico:q̄ nō oʒ:q̄ effectus eq
uocus ſit nobilior cā inſtrāli:nec q̄ illa cā ſit eo nobili
or:ſed ſufficit q̄ cā pncipalis ſit nobilior: ſic aūt eſt i p
poſito:qꝛ aīa q̄ eſt pncipale agens pducens intellectio
nē ⁊ ꝯceptionē ſeu verbū eſt nobilior illa ꝯceptiōe ſeu
v̄bo:⁊ nō ſolū aīa.imo ēt intell's agēs: g ſpēm impmit
intellectui poſſibili eſt nobilior q̄ illa ꝯceptio. Cā aūt
quare pono ſpēm puiā actul differre ſm ſpēʒ a ꝯceptio
ne eſt

Spēs intel
ligibiles ſunt
vnius gñis.

Verbū ⁊ ſpe
cies intelligi
bilis ſunt alte
rius ſpēi.

ne eſt iſta: qꝛ ex eadē ſpē intelligibili poſſum multa cogitare de hoīe: ⁊ multas ꝯceptiones diuerſas formare vt dicit ſctūs Tho. de veritate. q. 8. ar. 13°. ad 2m. ⁊ de malo. q. 16. ar. 8. ad 2m ⁊c. ¶ Ad 4m dr. ꝙ cū dr intētio eſt cōprehenſio: eſt ꝑdicatio p̄ cāꝫ: qꝛ intentio ſi ſumat̄ pro ſpē intelligibili eſt illud: quo intell's ītelligit: ſꝫ eſt ītellectionē ꝑducit: ⁊ ſic eſt cā cōprehenſionis. Et eodē mō dr ad 2m: ꝙ cū dr: recipe intentōes eſt intelligere: ē ꝑdicatio ꝑ ꝯcomitantiā: ſicut. n. dicit ſctūs Tho. 2°. ꝯ Gen. c. 75°. (Propria opō nālis hoīs eſt ītelligere: q̄ nō ꝯplet̄ ſine paſſione q̄dā inq̄tū q̄libꝫ intell's patit̄ ab intelligibili: nec eſt ēt ſine actōe inq̄tū intell's agēs facit ītelligibilia in po ēē intelligibilia in actu.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus appet: ꝙ opō intell's poſſ eſt cū paſſiōe: ⁊ cū actione intell's agentis: nō tñ eſt illa paſſio ꝑ eētiā: nec illa actio intell's agētis: cū ſint diuerſe po intell's agens: ⁊ intell's poſſ ſm eū ibidē ca. 76°. vbi oſidit: q̄uo agēs ſe hꝫ ad poſſem: ſicut ars ad mām: ⁊ ſicut lumē ad diaphanū: ⁊ q̄uo intell's nr̄ hꝫ iſtas duas virtutes: cui explū ponit ī oculo aliquoꝝ aīaliū: q cū h: ꝙ eſt diaphanus: ⁊ coloꝝ ſuſceptiuus: ēt hꝫ tñ de luce: ꝙ pōt ſufficienter illuminare ſua oba. ¶ Sciendū aūt ꝙ cū dixit: ꝙ opōnē intell's poſſ cōmitat̄ actio intell's agētis: q̄ ē facere intelligibilia in actu: nō eſt intelligendū: ꝙ q̄ncūqꝫ intell's poſſ opat̄: ꝙ agēs faciat nouas ſpēs: aut ꝙ intell's poſſ nouiter recipiat: vñ ipſe dicit cap°. 72°. (Intell's poſſ ſicut ⁊ q̄libet alia ſuba opat̄ ſm modū ſue nāe: hꝫ aūt nāꝫ ſuā eſt for corporis: vñ intelligit q̄dē īmālia: ſed reſpicit ea in quodā māli: cui ſignū ē: ꝙ in doctrinis v̄libus exēpla ꝑticulariū ponūt̄: in q̄bus qd dr inſpiciat̄: alio ḡ mō ſe hꝫ intell's poſſ ad fantaſmata: q̄bus indiget añ ſpēm intelligibilē: ⁊ alio mō poſtq̄ recepit ſpēꝫ intelligibilē: añ. n. īdigebat eo: vt ab eo accipiat ſpēm intelligibilē: vñ ſe hꝫ ad intellm poſſem vt obm mouens: ſed poſt ſpēm in eo receptā īdiget eo q̄ſi inſtrō: ſiue fundamēto ſue ſpēi: vñ ſe hꝫ ad fantaſmata ſicut cā efficiens: ſm. n. imperium intell's formant̄ in imaginatōe fantaſmata ꝯueniētia tali ſpēi intellectuali: in q̄bus reſplēdet ſpēs intelligibilis: ſicut exēplar in exēplato. ſiue in imagiatiōe.) Hec ille. ¶ Et poſt ī eodē ca°. dicit. (Oꝫ cū intell's poſſ ē fact in actu ꝑ ſpēꝫ intelligibilē receptā pōt agere ꝑ ſeipm: vt dicit Ariſ. 3° de aīa: vñ videm ꝙ illud: cui ſciam ſel accepimus eſt in ptāte nr̄a iteꝝ ꝯſiderare cū volumus: nec īpedimur ꝑꝑ fantaſmata: qꝛ ī ptāte nr̄a eſt formare fantaſmata accōmodata ꝯſiderationi: quā volumus: niſi forte eſſꝫ īpedimētū ex ꝑte organi: ſic̄ ī freneticis ⁊ lytargicis: q nō pñt hr̄e actū liberi arbitrij ꝑꝑ īpedimētū fantaſie ⁊ memoratiue: ⁊ ꝑꝑ h dicit Ari. in 8°. phyſi. ꝙ ille: q iā hꝫ hītū ſcie: lꝫ po ꝯſiderās nō indiget motore: q reducat eū de po in actū: niſi remouēs ꝓhibens: ſed ipe ꝑt exire in actū ꝯſiderationis put vult.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ. ꝙ intell's poſſ q̄nqꝫ intelligit: q̄n nec ipſe aliquā intentionē recipit nouiter: nec intell's agēs aliqd nouiter cāt: lꝫ in pn q̄n intellectus poſſ accipit ſciam ibi ꝯcurrat intētionis noue ꝑ intellm agentē cātio: ⁊ illius intentiōis ab intellectu poſſibili receptio: dicit. n. ſctūs Tho. ibidē ca°. 76. (Actio (inqt) intell's agētis in fantaſmata p̄cedit receptionē intell's poſſ: aīa. n. intellectiua nō eſt in po ad ſilitudinē reꝝ: q̄ ſunt in fantaſmatibus ꝑ modū illū: quo ſunt ibi: ſed ſm ꝙ ille ſilitudines eleuant̄ ad aliqd altius: vt. ſ. ſint abſtracte a ꝯditionibus indiuiduātib ⁊ mālib: ex q̄ fiūt intelligibiles in actu.) Hec ille. ¶ Sciendū tñ ꝙ de vbis Auer. ī h loco nō eſt multū curādū: cū ipſe in hac mā de intellectu poſſ ꝑniciosum dogma tradiderit: vt oſidit egregi ſctūs doctoꝛ ꝑ totū 2m ꝯ Gēti. Et ſic pꝫ ad argumēta ꝑ inducta. ¶ Ad illa q̄ 2° loco inducunt̄ rñdet̄. Ad pm q̄dē qcqd ſit de maiore negat̄ minoꝛ. Dico. n. ꝙ ꝑ agere: vl actū intell's poſſ ꝑducit̄ verbū rei: qd eſt fundamētū actualis appētie rei intellecte: ita ꝙ res q̄ appet q̄ſi habitualiter ꝑ ſpēm intelligibilē. in illo vbo ꝑ actū intelligendi ꝑducto appet expſſe: ⁊ in actu in ꝑſpectu ītelligentis. Nec opꝫ ꝙ act intelligendi ſit aliqd: quo res formalr dr apparēs vel obiecti: nec ꝙ ſit fundamentū illi reſpectus apparētie vel obiecti: ſed ſit ꝑductio vbi: qd eſt illi apparētie fundamētū: vñ ſctūs Tho. p̄ ꝯ Genti. ca°. 53. dicit. (Intellectus ꝑ ſpēm rei format intelligēdo format in ſeipſo q̄dā intētionē rei intellecte. q̄ ē rō ipſius: quā ſignat diffō: ⁊ h q̄dē eſt neceſſariū: eo ꝙ intellectus intelligit indifferēter rē abſētē ⁊ pñtē: in q̄ cū intell'u imaginatio ꝯuenit: ſed intell's h amplius hꝫ: ꝙ itelligit ēt rē ſepatā a ꝯdōnib mālib: ſine q̄bus in reꝝ nā nō exiſtit: ⁊ h nō poſſet eē. niſi intell's ſibi formaret ꝑdictā intentionē: h aūt intētio intellecta: cū ſit q̄ſi terminus intellectualis opōnis. eſt aliud a ſpē intelligibili: q̄ eſt for intell's ⁊ pn intelligibilis opōnis: lꝫ vtrūqꝫ ſit rei ītellecte ſilitudo.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ: q̄uo ꝑ illud vbū res intellecta: q̄ ſm rē eſt abſēs intellectui: vel forte nō exñs in reꝝ nā ⁊ ſolū in po intelligibilis fit pñs intellectui in eē obiuo: ⁊ intellecta in actu: ſicut ꝑ ſpēm erit intelligibilis in actu. Et cū dicit arguēs: ꝙ agere ⁊ pati: vel recipe cū ſint reſpect. nō pñt facere res apparentes in eſſe nāe. nego ſibi: actio. n. creature nō dicit ſolū reſpectū: ſꝫ motū: vel mutationē cū reſpectu: vt alias dictū eſt. Nec dico ēt ꝙ illud agere ſit illud: quo res formalr appetit: vt ſupra. ¶ Ad 2m dico ꝙ ſi excludetur oē agere tā īmanēs q̄ trāſiens: nullū erit intelligere: nec aliq̄ apparētia obiua: non tñ dico: ꝙ illud agere vl illa actio: aut opō actualis ſit ſp ab intellectu realr diſtīcta niſi in creaturis. In deo. n. eſt diuina eētia: vt ꝓbat ſctūs doctoꝛ p̄ ꝯ Gen. ca. 45°. vbi noīat diuū: imo oē intelligere actū intelligētis. ⁊ actū 2m. ⁊ opōnē ītelligibilē. Et ca. 46°. dicit. (Diuina opō ītellectualis ē ei eētia.) Et 2° ꝯ Gēti. ca. 10. dic̄. (Si aliq̄ actōes deo cōueniāt: q̄ nō in aliqd factū trāſeāt: ſed maneāt in agēte: reſpectu haꝝ nō dr in deo po: niſi ſm modū ītelligendi: ⁊ nō ſm rei v̄itatē. h aūt actiōes ſunt intelligere ⁊ velle: intell's igit̄ ⁊ volūtas in deo nō ſunt vt po: ſꝫ vt actiōes.) Hec ille. Et ſic pꝫ ꝙ arguēs ponit caſum implicantē ꝯdictoria. ¶ Ad 3m dico. ꝙ intell's in actu dr ī creatis q̄d cōpoſitū mō: q dicit Cōmēta. qd ēt approbat ſctūs Tho. 4°. ſen. diſ. 49. q. 2. arti. p. (Sic (inqt) ex for nāli: q̄ aliqd hꝫ eē: ⁊ ex mā efficit̄ vnū ens ſimplr: ita ex for: q̄ intell's intelligit: ⁊ ipſo intellectu fit vnū in intelligēdo.) Hec ille. ¶ Sed tñ arguēs decipit̄: aliud. n. eſt intell's in actu q̄ intelligere: ſic̄ aliud eſt calidū q̄ calefacere: lꝫ ḡ intell's in actu ſit qd cōpoſitū: nō tñ intelligere. ¶ Ad 4m negat̄ aña: ⁊ ad ꝓbōnē dr: ꝙ ille due ſilitudines ſunt alterius ⁊ alterius rōnis: ⁊ ꝯcedit̄ ꝙ vbū ⁊ ſpēs intelligibiles ſic ſe hñt: ꝙ vbū ē ꝑfecti ſpē intelligibilis: nō tñ ꝯtinet ſpēꝫ intelligibilē v̄tualr: nō. n. oꝫ oē ꝑfecti ꝯtinere v̄tualr illud qd ē ipfecti. ¶ Dico vlterius: ꝙ nullū incōueniēs eſt duo accñtia eē ī eodē ſubo: p. ⁊ vnū eē ꝑfecti alio. ¶ Dico vlteri. ꝙ intellectio actualis nō ē ſilitudo rei: ſic̄ falſe ſuppōit arguēs. ¶ Ad 5m dico: ꝙ aīa ꝑ vnā po ē aſſilabil vni obo duplici ſilitudine: vna q̄ſi hītualr: alia vo actualr ⁊ expſſe. Dico tñ ꝙ viſio actualis nō ē ſilitudo obi: ſꝫ Augu. q̄nqꝫ vocat viſionē illud: qd ē pn vel termin viſiōis.

Quō ſe hꝫ īt intell's ad fātaſmata ante ſpēm: ⁊ quō poſt.

Tex. cō. 8.

Tex. cō. 31.

¶ Reſpectꝰ opōnū īmanētiū nō eſt po ī diuinis.

¶ Ad 6m pꝫ ꝑ idē. ¶ Ad 7m dico: ꝙ ſpēs ponit̄ i intellectu vt ꝯſtituat ipm̄ in actu p̄: vt poſſit exire in actū 2m. ¶ Dico vlteri9 ꝙ ꝑ actū intelligēdi nō ponit̄ imediate obm̄ in eē p̄ntī po: ſꝫ ꝑ ſpēm: aut ꝑ vbū: nā itellectio nō eſt ꝑ modū ſpeculi: aut for: ſed expꝛeſſiuus ⁊ opōnis. *Intellectio ē p̄ modū ſpeculi.* ¶ Ad 8m negat̄ mior: ⁊ ad pbōnē dico: ꝙ auctores q̄nq3 noīant bitū noīe actus ſcdi: vn̄ Cōmen. q̄nq3 noīat ſenſationē illud: qḋ eſt ſenſationis pn̄m. ſ. ſpēs pōt. n. dici ſenſatio bitualis. ¶ Ad 9m dico: ꝙ nō ſufficit ad rōnē cōpꝛehenſionis adhibere obm̄ in eſſe obiuo ⁊c̄. Sꝫ reqrit̄ ꝙ ſit actio imanēs: ꝯn̄s talē p̄ntiā obi: h̄ at̄ n̄ ꝯuenit ſpēi intelligibili. ¶ Ad 10m dico: ꝙ ſpēs itelligibilis ponit̄ in rōne elicitiui actus cū intellectu. ¶ Et ad pbationē dr̄ ſic ibi dicebat̄: ꝙ nō eſt incōueniēs eſſe cāū excedere in pfectione ſuā cām ꝑtialē: ⁊ h̄ mō ſpēs eſt cā actus itelligēdi. ¶ Et ad p̄mā replicā dico: ꝙ nō eſt incōueniēs actionē ſimplicē reduci tanq3 in pn̄m: q̄ ſm̄ pom ⁊ in bitū po: q2 nō reſpiciūt actionē ꝯſilr: ſꝫ potentia reſpicit ſubaꝫ act9: bitus aūt modū actus: vt dicit ſcūs Tho. 4°. ſen. di. 49. q. i. ar. 2°. ¶ Ad 2m replicā dico: ꝙ intell's poſſibilis: lꝫ ſit in po9 pura reſpectu itelligibiliū formaꝝ: eſt tn̄ actus in gn̄e entiū: ⁊ alicui9 actionis p̄nm: lꝫ ſit cā indetermiata: q̄ nūq̄ exiret in actū: niſi determinaret̄ ꝑ ſpēm intelligibilē ad hāc actionē vel illā. ¶ Ad 11m negat̄ mior: vn̄ ſpēs ſoni: lꝫ dicat̄ auditio: nō tn̄ auditio q̄ eſt ꝑceptio: ſed q̄ eſt act9 poſt auditus. ¶ Dico vlterius ꝙ bn̄ ſtat intellectū eſſe locū ſpēꝝ: q2. ſ. diu ꝯſeruat ſpēs: ⁊ cū h̄ ſubm̄ intellectionis. ¶ Dico vlterius ꝙ illa ꝑpōintelligere eſt pati: eſt vā ꝑ ꝯcomitantiā: nō aūt ꝑ eēntiā: q2. ſ. intelligere ſit ꝑcedēte paſſione intell'us ab intelligibili: nō aūt ꝙ intellectio ſit paſſio. ¶ Dico vlteri9 ꝙ Ari. dat ordinē iter actū p̄m: q̄ ē ſpēs: ⁊ actū 2m q̄ eſt opō. Nec vꝫ glo. q2 gnālr ꝑ ꝯſiderare intelligit oēm actū 2m: ſiue in ſenſu: ſiue in intellectu: vn̄ ſenſationē actualē compat vigilie: ⁊ ꝯſideratiōi 2°. de aīa: nec eſt cura de vocabulo ꝯſiderationis: an ſolū dicat̄ ꝑpꝛie de actu cōponēdi ⁊ diuidēdi: aut nō. *Tex. cō. 5.* ¶ Ad 12m dico: ꝙ Cōmentator in illis locis ſumit cōpꝛehenſionē ꝑ bitu: ⁊ nō ꝑ actu: ſic ſepe facit Augu. dicens aīam ſp ſe itelligere: qḋ eſt oīno falſū loquēdo de intelligere: qḋ eſt actualis ꝯſideratio: vt ſepe dicit ſcūs Tho. p̄ ſen. in mā de imagine. ¶ Ad p̄m Henrici dr̄ ꝙ ſpēs imediate impſſa ab obo ſenſibili eſt ſingularis in eſſe: ⁊ in rep̄ntando: q2 obm̄ ſenſibile imediate ipꝛimit i pom organicā. ſ. pom ſenſitiuā exteriorē vel iteriorē: ⁊ iō ſpēs ibidē recepta ſeq̄t ꝯdōes mālēs ſubi. Sꝫ ſpēs ipſa intellectui poſi nō imediate ipꝛimit̄ ab obo exteriori: ſed a fantaſmate ⁊ intellectu agēte. Et cū dr̄ ꝙ ſi obm̄ ipꝛimeret nō ipꝛimeret: niſi ſpēm ſingularē ⁊c̄. *Si obm̄ imprimeret ſingularē ſpeciē imprimeret.* Dico ꝙ h̄ falſum eſt: ſi. n. obm̄ imediate ageret i intellectū poſem: illa ſpēs eſſet vl'is in rep̄ntando nāꝫ ſine ꝯdōnibus indiuiduātib9: q2 nec eius rep̄ntatio eſſet limitata ꝑ ſubm̄. ſ. intell'm poſem: cuius eſt recipe formas vl'es: nec ꝑ agēs. ſ. obm̄: q2 rō agendi talē ſpēm eſt ipſa nā ſpecifica: ⁊ nō pn̄9 indiuiduātia: vn̄ ꝙ ſpēs ipſa ſēſui ſit ſingul'r rep̄ntatiua: h̄ ꝑcedit ex mālitate ſuſce p̄tiui: ⁊ nō ex pte agētis. Et cū dr̄ ꝯ̄ h̄: ꝙ actio obi ē ſingularis ⁊c̄. Dico ꝙ ꝯn̄a nō vꝫ: lꝫ. n. ſit actio ſingularis: nō tn̄ eſt ꝑ illud. qḋ ſingulariçat ſubꝫ ⁊ indiuiduat: ⁊ iō ſpēs tali actione cāta: lꝫ ſit in eſſe ſingularis: nō tn̄ i rep̄ntando: q2 ſolū rep̄ſītat illud: qḋ eſt in obo rō agendi. ſ. nām ſpecificā: ⁊ nō p̄n9 indiuiduātia: ⁊ de h̄ alſ p̄rime dicet̄. ¶ Ad 2m negat̄ maior. Dico. n. ꝙ ꝑus nā ſpecies eſt p̄ns ipſi po q̄ obm̄ ſit eidē p̄ns: q2 obꝫ non eſt p̄ns po intellectiue: niſi ꝑ ſuā ſilitudinē: ſicut ponit Anſel. in lib. ſuo monol. ca°. 36. vbi ſic ait. (Nulli dubiū ē creatas ſubas multo alr eſſe in ſeipſis q̄ in nr̄a ſcia. In ſeipſis nāq3 ſunt ꝑ ipſam ſuā eſſentiā: in nr̄a vō ſcia nō ſunt eaꝝ eſſentie. ſed eaꝝ ſilitudines: reſtat igit̄ vt tāto vius ſint in ſeipſis q̄ i nr̄a ſcia: q̄to vius ſunt alicubi ꝑ ſuā eēntiā q̄ ꝑ ſuā ſilitudinē.) Hec Anſel. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſm̄ ſcm̄ Tho. de vitate. q. 9. arti. 4. (Spēs itelligibilis tripl'r eſt in itellectu. p̄ mō q̄ſi mediocriter inter pom ⁊ actū: q̄n. ſ. eſt i bitu. 2° vt in actu pfecto q̄tū ad intelligētē: ⁊ h̄ eſt q̄n intelligēs actu cogitat ſm̄ form: quā penes ſe hꝫ. 3° i ordie ad alteꝝ: ⁊ trāſit9 q̄dꝫ de vno ad alteꝝ eſt q̄ſi de po9 i actū ꝑ volūtatē: ipſa. n. volūtas angeli facit: vt intell's eius actualr ſe ꝯuertat ad formas: q̄s hēbat q̄ſi in bitu: ⁊ ſilr volūtas facit vt intell's angeli adhuc pfecti9 fiat in actu penes ipm̄ exiſtentis: vt nō ſolū hꝫ ſe: ſꝫ i ordie ad aliū pficiat̄.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄9 pte. q. 107. arti. i. (Volūtas (inq̄t) mouet intellectū ad ſuā opōnē. Intelligibile āt eſt i intellectu tripl'r. p̄ mō bitualr vel ſm̄ memoriā: vt Aug. dicit. 2° mō vt actu ꝯſideratū vel ꝯceptū. 3° aūt mō vt ad aliud relatū. māifeſtū eſt āt: ꝙ de p̄ gradu trāſfert̄ ad ſm̄ intelligibile ꝑ impiū volūtatis: vn̄ i diffōne habit9 dr̄: q̄ q̄s vtit̄ cū voluerit: ſilr ēt de 2° gradu trāſfert̄ ad 3m ꝑ volūtatē.) Hec ille. Et q. 57. art. 4°. dic̄ ſic. (Ex ſola volūtate depēdet: ꝙ aliq̄s actualr ꝯſideret aliq̄d: q2 cū aliq̄s hꝫ bitū ſcie vel ſpēs intelligibiles in eo exiſtētes vtit̄ eis cū vult.) Hec ille. Idē dicit de malo. q. 7. arti. 8. (Vſus (inq̄t) ſpēꝝ intelligibiliū: ꝑ eſt actualis cogitatio depēdet ex volūtate: vtimur. n. ſpēb9 bitualr in nobis exiſtētibus cū volum9.) Idē ponit de vitate. q. 8. arti. 13. ¶ Ex q̄bus pꝫ ad argm: lꝫ. n. ſpēs itelligibilis ſit p̄nm intellectiōis: nō tn̄ p̄ncipale: ſed ipſa po9 intellectiua: ⁊ iō ſpēs illa nō ſemꝑ cāt actū intelligendi q̄tūcūq3 nālr agat ad illū: ſꝫ ſolū q̄n intell's vtit̄ ea: qḋ ē ꝑ impiū volūtatis: lꝫ p̄9 intellectio ꝑcedat oēm actū volēdi: pōt q̄ intell's vti vna ſpē: ⁊ nō alia ſm̄ ꝙ diuerſimode mouet̄ a volūtate: ⁊ ex fātaſmate: ⁊ multis alijs occaſionibus. ¶ Ad 4m dico: ꝙ ſic ſepe dictū fuit nō eſt impoſe multas formas vni9 gn̄is iformare eādē pom in actu incōpleto medio inter purā pom ⁊ actū pfectū: h̄ mō aūt ſunt multe ſpēs intelligibiles ſil' i itellectu nō āt i actu pfecto nō expectāte vlteriorē actū. ¶ Ad 5m dico: ꝙ intell's patit̄ ab obo reali paſſiōe: q̄ eſt ſalus ⁊ pfectio: lꝫ nō patiat̄ paſſione abijciente aliquā diſpōnē ſubo ꝯnālē: nec recipiat formā obi ſm̄ eūdē modū eſſendi: quē hꝫ in obo: ⁊ iō illa paſſio dr̄ intentiōalis: q2 intell's nō recipit colorē ſm̄ eſſe: qḋ hꝫ color i ſupficie: ſed ſꝫ aliū modū. ¶ Ad 6m dico: ꝙ nō eſt ſile de volūtate ⁊ intellectu: q2 intell's poſis eſt po9 paſſiua: iō non pōt agere: niſi fiat in actu ꝑ ſpēꝫ obiecti ſui: volūtas āt eſt potentia actiua: ⁊ iteꝝ voluntas non opꝫ ꝙ imediate recipiat ab obo ſpēm obiecti: q2 ſufficienter obm̄ eſt ſibi p̄ns in itellectu. Dico tn̄ ꝙ volūtas recipit ab obo ſibi p̄ntato ꝑ intellectū q̄dā impſſionē: q̄ eſt p̄nm oium alioꝝ actuū: q̄ q̄dem impreſſio dr̄ ſpūs amoris: ⁊ de h̄ alias dictū fuit. ¶ Ad ꝯfirmationē pꝫ ꝑ idem: nā alr opꝫ obm̄ eſſe p̄ns intellectui q̄ voluntati: cū cognitio non fiat niſi ꝑcedente aſſimilatione intellectus ad intelligibile: ⁊ ideo p̄ntia intelligibilis in fantaſmate nō ſufficit ad intellectionē. *Di. 10. in r6.* ¶ Ad 7m dico: ꝙ cā q̄ ibidem aſſignat̄: q̄re ſenſus recipit ſpēꝫ ſenſibilis non vꝫ: ſꝫ generalis cā: q̄re tā ſenſus q̄ intellectus recipiunt ſpeciē obiecti: eſt iſta: q2. ſ. ſūt potētie actiue ⁊ paſſiue: nō p̄nt aūt agere niſi fiant in actu p̄ ꝑ ſpeciem: quaꝫ recipiunt ab obiecto: vnde ſcūs Tho. primo quolibet. q. 2. arti. i.

vbi queris,

vbi q̄rit. vtrū aīa recipiat ſpēs: qb⁹ cogſcit a reb⁹ ex̄ aīaꝫ ſic ait. (In agētib⁹ ⁊ patiētib⁹ diſtinguēdū ē. Eſt.n. qđdā agēs qd̄ de ſe ſufficiēs ē ad īducēdū formā ſuā ī patiēs: ſic ignis ſufficiēs ē ad calefaciēdū ỏ ſe: qđdā vero agēs ē: qd̄ nō ſufficit de ſe ad īducēdū formā ſuā in patiēs niſi ſupueniat aliud agēs: ſic calor ignis nō ſufficit ad cōplementū nutritiōis: niſi ꝑ virtutē aīe nutritiue. vñ virt⁹ aīe nutritiue ē ṗncipaliter agēs: calor vō ignis īſtralr. Silr ē diuerſitas ex ꝑte patiētis. qđdā.n. ē patiens qd̄ ī nullo coopat̄ agēti ſic lapis cū ſurſuꝫ ꝓijcit̄: vel lignū cū ex eo fit ſcānū: qđdā vō patiēs ē qd̄ agenti coopat̄. ſic lapis cū deorſū ꝓijcit̄: ⁊ corp⁹ hōis cū ſanat̄ ꝑ artē. Et ſc̄m h res: q̄ ſunt ex̄ aīam tripliciter ſe hñt ad diuerſas aīe potētias: ad ſenſus.n. exteriores ſe hñt ſic ſufficiētia agētia: qb⁹ patiētia corpa nō coopant̄: ſꝫ tm̄ recipiūt. Qr aūt color nō ꝑ ſe pōt mouere viſū niſi lux ſupueniat: nō ē ɔ̄ illud qd̄ dictū ē: q tā lux q̄ꝫ color iter ea: q̄ ſunt ex̄ aīam cōputant̄. ſenſus āt exteriores ſuſcipiūt tm̄ a reb⁹ ꝑ modū patiēdi ſine h: q aliqd cooperētur ad ſui formationē: q̄uis iā formati hēant ꝓpriā opationē: q̄ ē īdiuiduū de ꝓprijs obiectis. Sꝫ ad imaginationē res: q̄ ſūt ex̄ aīam coopant̄: vt agētia ſufficientia. actio.n. rei ſēſibil' nō ſiſtit ī ſēſu: ſꝫ exīde ꝑuenit vſqꝫ ad imaginationē vel fantaſiā. tm̄ imaginatio ē patiēs: qd̄ coopat̄ agēti. Ipſa.n. imaginatio format ſibi aliq̄ꝝ rerū ſilitudines: q̄s nūq̄ꝫ ſenſus ꝑcepit. ex his tm̄. q̄ ſenſu ꝑcipiūt̄ cōponēdo ea ⁊ diuidēdo: ſic imaginamur mōtes aureos: q̄s nūq̄ꝫ vidim⁹ ex h q vidim⁹ auꝝ ⁊ montes. Sꝫ ad itellectū poſſibilē coopant̄ res exteriores ſicut agētia īſufficiētia. actio.n. ipſaꝝ reꝝ ſenſibiliū: nec in imaginatiōe cōſiſtit. ſꝫ fātaſmata vlteri⁹ mouēt itellectū poſſibilē. nō aūt ad h ex ſeipſis ſufficiūt cū ſint ī potētia itelligibilia. itellect⁹ āt nō mouet̄: niſi ab itelligibili ī actu. vñ oꝫ q ſupueniat actio itellect⁹ agētis cuius illuſtratiōe fātaſmata fiāt actu itelligibilia: ſic illuſtratiōe lucis corꝑalis fiūt colores actu viſibiles. Et ſic pꝫ: q itellect⁹ agēs ē ṗncipale agēs: qd̄ agit reꝝ ſilitudines in itellectu poſſibili. fantaſmata aūt. q̄ a reb⁹ exteriorib⁹ accipiūt̄. ſūt q̄ſi agētia īſtralia. Intellect⁹ etiā poſſibilis coopat̄ ad res q̄rū noticiā accipit ſic patiēs: qd̄ coopat̄ agēti. multo.n. magis pōt itellect⁹ formare q̄dditatē rei: q̄ nō cecidit ſub ſēſu q̄ꝫ imaginatio.) Hec ille. ¶ Ad 8^{m} dico. q lꝫ tā ſenſus q̄ꝫ itellectus recipiat ſpēs obiectoꝝ ſic ſubiectū recipit formā. tm̄ ſpālr intellect⁹ dr̄ eē loc⁹ ſpērū: qꝛ poti⁹ cōſeruat ſpēs q̄ꝫ ſenſus cū ſpēs itelligibiles nō corrūpāt̄ ad corruptionē ſubiecti vl' trāſmutatiōnē ei⁹: ſic q̄nqꝫ cōtingit in ſenſu. loci autē ē cōſeruare locatū. ¶ Ad 9^{m} dico. q ſꝫ ꝑdicta in rñſionib⁹ argumētoꝝ Aureoli. itellectus cōiunct⁹ nō pōt cōſiderare ꝑ ſpēs q̄s penes ſe hꝫ: niſi ſe cōuertat ad fantaſmata. ⁊ h cōtingit. qꝛ mod⁹ opandi ꝓportionat̄ mō eēndi: vt ibi diffuſe dictū ē. ¶ Ad primū Godofredi negat̄ mīor. Dico.n. q potētia cognitiua eſt in potentia ad actū ṗmū ⁊ ſc̄m. Et ad dictū Aug. dico q ipſe vocat ibi viſionē actū primū viſus. nō aūt loq̄t̄ de actuali viſione. ¶ Ad 2^{m} dico: q illa ē ṗdicatio ꝑ cām: qꝛ. ſ. receptio ⁊ paſſio ē cā itellectiōis: nō āt vera ꝑ eēntiā. vt dic̄ ṗ° ɔ̇. ¶ Ad 3^{m} negat̄ maior. potētia.n. cognitiua cū ſit paſſiua eſt ī potētia ad duo: vt dictū ē. ¶ Ad 4^{m} dico. q maior ē falſa: vt patuit in ſolutiōe ſeptimi ꝑcedētis Henrici: vbi fit diſtictio de paſſo multiplici. ¶ Ad 5^{m} dico: q ſilitudo nō valet. qꝛ itelligere eſt actio īmanēs: iō nō oꝫ: q obiectū ei⁹ patiat̄ ꝑ eā ſicut agēs agit. ¶ Ad 6^{m} dico. q nō ſufficit ad h: q aliqd itelligat q cauſet intellectionē: ſꝫ reqrit̄: q agat ꝑ eā ſibi imanentē: qd̄ nō cōtingit de fantaſmate: vel itellectu poſſibili. ¶ Ad 7^{m} dico ſic ad 2^{m}. vel pōt dici. q Simplicius loquit̄ de itelligere ꝓut dicit actū ṗ^m itellect⁹: nō ꝓut dicit 2^{m}. ¶ Ad ṗmū Scoti dico: q Aug. nō vult. q actualis viſio a corꝑe imediate gignat̄: ſꝫ mediate. qꝛ. ſ. cauſat ſpēm in oculo: q̄ eſt principiū viſionis. Hāc ſolutionem intendit ſcūs Tho. de malo. q. 16°. arti. xi°. ad 2^{m} ¶ Ad 2^{m} dico. q Aꝛ. accipit ibi auditionē nō ꝑ actuali ſenſatiōe ſoni: ſed ꝑ actu ṗ audit⁹: ⁊ ille eſt ſpēs cauſata a ſonabili corꝑe in auditu: ſicut q̄nqꝫ habit⁹ noīatur noīe ſui act⁹: cui⁹ eſt ṗncipiū. ¶ Ad 3^{m} dico: q ſpēs non eſt totalis cā ſenſationis: ſed ſenſus in actu q dicit cōpoſitū ex potentia ⁊ ſpē ſenſibili: ⁊ illud ē ꝑfecti⁹ viſione: ⁊ ita dico de ſpē intelligibili reſpectu intellectionis. Hāc ſolutionē intendit ſcūs Tho. prima 2°. q. 51. arti. 2°. ad 3^{m}. ¶ Ad 4^{m} dico. q ſpēs intelligibilis non hꝫ rōnē potētie: ſed ipſe intellect⁹ hꝫ rōnē potētie: cui⁹ cā eſt. qꝛ lꝫ tā intellect⁹ q̄ꝫ ſpēs intelligibilis cōcurrāt in ꝓductione act⁹ itelligendi: tm̄ intellect⁹ ṗncipaliter reſpicit ſubam act⁹. ſpēs aūt modū actus. vnde q ille act⁹ ſit intellectio: hꝫ ab intellectu. q aūt ſit habit⁹ obiecti hui⁹: vel illi⁹ hꝫ a ſpē. ¶ Ad 5^{m} negat̄ ɔ̄ña. nec ꝓbatio valet. qꝛ ſpēs itelligibilis nō eſt totale ṗncipiū intellectionis: ſed partiale. ⁊ iteꝝ lꝫ intellect⁹ ſit ī potētia ɔ̄dictionis ad ſpēm intelligibilē. tm̄ nālr inclinat̄ ad eā ſic ꝓpa potētia ad ꝓpriū actū. ¶ Ad 6^{m} negat̄ ɔ̄ña. Et ad ꝓbationē dico. q falſū ſupponit. ſ. q totale effectiuū intellectionis ſit ſpēs intelligibilis: ⁊ q intellect⁹ poſſibilis ſe habeat mere paſſiue. qd̄ negat̄. ¶ Ad 7^{m} negatur ɔ̄ña: nec ꝓbatio hꝫ apparētiā niſi diceremus q ſola ſpēs intelligibilis cauſat intellectionē: qd̄ nō dicimus: imo itellectus vtit̄ ea cū volūtas vult: ⁊ iō qꝛ itellect⁹ pōt cōponere diuerſas ſpēs. q̄s penes ſe hꝫ: iō q̄nqꝫ falſe cōponit: q̄nqꝫ vere. ¶ Ad 8^{m} pꝫ ꝑ idē: ꝓcedit enim ſolū ɔ̄ ponētes ſpēm itelligibilē ꝑciſe cauſare intellectionē. ¶ Ad 9^{m} dico: q intelligere eſt actio īmanens ipſi potētie intellectiue nō habitui: vel ſpēi intelligibili: qꝛ ṗncipali⁹ agens eſt potētia q̄ꝫ habitus: vl' ſpēs. ¶ Ad 10^{m} dico. q ſi ſola ſpēs itelligibilis cauſaret actū intelligendi: ɔ̄ña ibi facta hr̄et apparentiā: nō aūt nūc: nā intellect⁹ ꝑ ſpēm intelligibilē cauſat itellectionē: ⁊ iteꝝ reflectit ſe ſuꝑ actū ſuū: ⁊ compat rē ex̄ ad illa. q̄ ſunt in intellectu: ⁊ inde cauſant̄ relationes rōnis. ¶ Ad xi^{m} dico: vt prius. q nō ſola ſpēs cauſat actū 2^{m} ſed intellect⁹ cū ea ꝑ impluū volūtatis: ⁊ iō intellectus pōt cauſare vnā reflexionē ſolā: vel plures. ſicut voluntas voluerit. Si āt ſola ſpēs cauſaret itellectionē: cum voluntas non moueat eā: nec imediate vtat̄ ea nō apparet quō eſſet ſtatus in reflexionib⁹ q̄n irēt in infinitū ſi aliq̄ fieret. ¶ Ad ṗmū Durādi dr̄: q ē fallacia ɔ̄ñtis arguēdo ſic: iſta diſtinguunt̄. q̄ diſtinguūt̄ iſto mō. ſ. ſicut reſpect⁹ ab abſoluto. dico eni. q lꝫ act⁹ ṗm⁹ ⁊ ſecūdus diſtinguātur nō tm̄ illo mō. ſꝫ ſic q act⁹ ṗm⁹ ē potentialis reſpectu ſecūdi: ſecūd⁹ aūt eſt act⁹ vltimat⁹ non expectās vlteriorē actualitatē in ſubiecto. ¶ Ad 2^{m} negat̄ ɔ̄ña: nō eni oīs forma ē ṗncipiū opatiōis: vt pꝫ de quātitate: ⁊ in ꝓpoſito dico. q ſola illa forma eſt ṗncipiū opationis: q̄ expectat vlteriorē actum potētie ipſi⁹ receptiue: nō aūt forma: q̄ eſt vltim⁹ act⁹. cuius eſt opatio. ¶ Ad 3^{m} dico. q ſilitudo nō valet. nā lucere ē act⁹ ṗm⁹. ⁊ intelligere act⁹ ſecūd⁹. Dico vlterius q lucere differt realiter a luce ſic eē a forma. ¶ Ad 4^{m} dico. q itelligere poſſet ꝑ dei potentiā ſepari. tm̄ nihil tūc itelligeret ꝑ illud itelligere: ⁊ loquor de itelligere ꝓut dicit actū intelligēdi. non ꝓut dicit eē illi⁹ forme cum

Cur potius intellect⁹ q̄ꝫ ſenſus locus ſpecialiter fit

Que forma ſit principiū actionis.

relatione ad intellectū. ¶ Ad 5m dico: ꝙ ꝯria adunari pn̄t i eodē ſubo intētionali ⁊ i aīa: q2 ibi nō ꝯrianṫ. ſecꝰ de adunatiōe ex aīam in eē reali. ¶ Ad primū coꝝ q̄ Joħ. de ripa ꝑ loco ꝯ eādē ꝯnē obycit dr̄: ꝙ in deo itelligere ē actio: ⁊ ſilr̄ velle: lʒ illa actio nō ſit elicita: vel ꝓducta a potētia. vn̄ Cōmētator. 12°. metaphi. cōmēto 39°. dicit. (Deꝰ hʒ vitā. q2 actio itellectꝰ ē vita: h̄ nomē eni vita dr̄ de cōphēſiōe: ⁊ cū actio itellectꝰ ē cōphēſio g̃ actio itellectꝰ ē vita.) Silr̄ cōmēto. 51°. dicit. (Manifeſtū ē: ꝙ primū ꝑncipiū nobiliſſimū nō acq̄rit nobilitatē: niſi ꝑ ſuā actionē: queadmodū ē in eis. q̄ intelligūt: qm̄ nō acq̄rūt nobilitatē niſi ꝑ actionē itellectꝰ.) Et ibidē dicit: ꝙ intelligere dei ē eiꝰ actio. ⁊ ē ſua ſuba. Et 2°. celi cōmēto. 17°. dicit. (Dē qđ hʒ actionē i ſe eſt ſpūale nō cocuū: ⁊ neceſſe ē: vt actio rei diue ſit eternitas: actio. n. rei diue ē ipſa: ⁊ ſuū eē: cū nō ſit ꝑꝑ aliud.) Hec ille. ¶ Dico g̃ ꝙ itelligere i deo ē actio itellectus diui: nec ſeqṫ. ſi i deo itelligere ſit actio nō differēs: nec ꝓducta ab itellectu. ꝙ ita ſit i nobis. q2 itellectꝰ. ⁊ itelligere nō dr̄r vniuoce de deo: ⁊ creatura. Dico tn̄ ꝙ itelligeṙ vt itelligeṙ ē: n̄ hʒ de ſua rōne: ꝙ ſit ꝓductū ab itellectu: nec hʒ ꝙ ſit idē cū intellectu; ſed abſtrabit ab vtroqʒ illo mō: q̊ analogū abſtrabere pōt a ſuis iferiorib°. tn̄ ſic dic̄ ſcūs Tho. pma pte. q. 29. arti. 4. (Aliqd ē de rōne iferioris. qđ nō ē de rōne ſupioris: vt rōnalitas ē de rōne hoīs: nō āt aīālis in cōi. ita in ꝓpoſito de rōne itelligere creati ē: ꝙ ſit qđ ꝓcedēs ab itellectu facto i actu. lʒ nō ſit d̄ rōne actꝰ itelligēdi i cōi ꝯſiderati. ¶ Ad 2m dico: ꝙ potētia ꝑceptiua creata addit ad potētiā actiuā aliq̄ dr̄iam cōtrabentē rōnē potentie. illa aūt dr̄ia ſumēda ē ex actu potētie ꝑceptiue. actꝰ aūt vl̄ actio potētie ꝑceptiue ē actio imanēs ꝓcedens ex potētia aſſilata ſuo obiecto. h̄ ē g̃ qđ addit potētia ꝑceptiua ad potētiā actiuā: q2. ſ. ē potētia actiua actione imanente elicita ꝑ ſpēm obiecti. Et cū dicit arguēs: ꝙ ſi illud qđ addit ſit eē formalr̄ actiuū ⁊c̄. Dico ꝙ illđ qđ ſupadditṫ nō dicit formaliter actiuū. ſʒ ē q̄dā ſpecificatio actiuitatis. ſic rōnalitas nō dicit i ſua rōne aīalitatē ſʒ ſpecificat aīalitatē. cū q̊ tn̄ ſtat. ꝙ hō g ſupaddit rōnalitatē ad aīalitatē ſit formaliter aīal. ita in ꝓpoſito. potētia ꝑceptiua ē formaliter actiua. lʒ dr̄ia ꝯſtitutiua potētie ꝑceptiue nō dicat formaliter actiuitatē. ſʒ modū actiuitatis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ potētia ꝑceptiua creata ē actiua ⁊ ꝓductiua realis q̄litatis: q̄ ē ꝑceptio: ⁊ cognitio: ē tn̄ aliq̄ ꝑceptiua actiua itētionaliter inq̄ʒtū ꝓducit intētiōes reꝝ. q̄ q̄dē intētiōes ſūt res in ſe. ſʒ ſunt intētiōes reſpectu obiecti. qđ repn̄tant. Et cū arguēs ꝓbat: ꝙ potētia ꝑceptiua nō ſit actiua realiter. q2 huius falſitas manifeſte apparet. Dico ꝙ falſū ē. potētia eni ꝑceptiua lʒ ꝑ ſuū agere nō trāſmutet mām̄ exteriorē tn̄ ꝓducit i ſe verā q̄litatē. Cū āt ꝓbat: ꝙ nō ſit actiua itētionaliter. q2 tūc eēt ignobilior potētia actiua realiter ⁊c̄. Dico ꝙ ꝯn̄a nō valet. ſic̄. n. dicit ſcūs Tho. pma pte. q. 82. ar. 3°. (Res q̄ ſūt ifra aīaʒ nr̄am meliori mō ſūt i aīa q̄ʒ i ſcipſis. vt ſūt res gn̄abiles ⁊ corruptibiles: ſʒ res q̄ ſūt ſupra aīaʒ nr̄am meliori mō ſūt i ſcipſis q̄ʒ i aīa nr̄a: q2 oē qđ recipiṫ i aliq̊ ē in eo ꝑ modū recipiētis. ſi g̃ recipiēs hēat meliꝰ eē q̄ʒ receptū i ſe hēat: meliori mō erit i recipiēte q̄ʒ i ſe.) ¶ Itē 2° ꝯ Genti. ca°. 50. dic̄. (Forme reꝝ ſēſibiliū ꝑfectiꝰ eē hn̄t i itellectu q̄ʒ i rebꝰ ſenſibilibꝰ: ſūt. n. ſimpliciores ⁊ ad plura ſe extēdētes. ꝑ vnā. n. formā hoīs itelligibilē cog̃ſcit itellectꝰ oēs hoīes.) Hec ille. ¶ Dico igiṫ arguēti: ꝙ n̄ oē eē reale ē ꝑfectiꝰ q̄ʒ intētionale: ac ꝑ h̄ nec oʒ. ꝙ oē qđ agit realiter ſit ꝑfectiꝰ actiuo itētionali. vn̄ ꝑfectior potētia ē itellectꝰ agēs. q facit calorē intētionalē q̄ʒ virtꝰ ignis: q̄ facit calorē realē. ⁊ ſilr̄ ꝑfectior ē intellectꝰ poſſibilis formatiuꝰ ſbi roſe q̄ʒ virtꝰ roſary roſe realis ꝓductiua. dico. n. ꝙ roſa intētionalis ꝑfectior ē q̄ʒtū ad aliqd q̄ʒ ſit ipſa roſa inq̄ʒtū. ſ. ē imālis ⁊ itelligibil' actu ⁊ icorruptibilis: ⁊ actꝰ pmꝰ itellectꝰ: ⁊ ꝑncipiū itellectiōis: q̄ ē actꝰ nobiliſſimꝰ. quoꝝ nullū pōt roſa exterior. lʒ roſa exterior ſit q̊ ad aliq̄ ꝑfectior. ſ. inq̄ʒtū ē ſuba. ⁊ illa ſpēs eſt accidēs. ¶ Ad pmū coꝝ: q̄ 2° loco iducit dr̄: ꝙ nō oē ꝓductū ab itellectu imediate ē itellectio. nā ſbū ꝓducitur ab itellectu poſſibili. ⁊ tn̄ nō ē itellectio. ¶ Itē itellectꝰ agēs ꝓducit ſpēs itelligibiles: q̄rū nulla ē intellectio. ſʒ cōcediṫ: ꝙ oīs actio imanēs itellectui eſt itellectio: ſiue ſit eadē itellectui ſic̄ i deo: ſiue ꝓducta ab eo vt i creatura. Cū āt arguēs dicit ſe ꝓbaſſe: ꝙ potētia ꝑceptiua nō eſt formaliter actiua. dico ꝙ male ꝓbauit. ¶ Ad 2m negaṫ maior. de rōne. n. itellectiōis nō ē: ꝙ ſit ſilitudo. ſʒ ꝙ ſit actio imanēs agēti ꝑ ſpēʒ: ⁊ ſilitudinē obiecti. ¶ Ad 3m dico: ꝙ talis q̄litas nō hʒ. ꝙ ſit intellectio ex h̄ ꝙ ē ab itellectu poſſi: ſʒ ex h̄ ꝙ ē ab intellectu i actu. itellectꝰ aūt i actu dicit qđ cōpoſitū ab intellectu poſſibili. ⁊ habitu itellectuali: ſiue ille hītus dicaṫ ſpēs. ſiue lumē glorie: ⁊ iō argm nō capit mētē nr̄aʒ. Dico. n. ꝙ itellectū agere ſm vltimū ſui poſſe itelligiṫ dupliciter. Uno mō ſm vltimū ſui poſſe cōſiderati ex pte nālis potētie: q̄ ē itellectꝰ poſſibilis: ⁊ tūc dico: ꝙ ex illa pte nō hr̄ intēſiſſima: nec optia itellectio: q2 itenſio ⁊ nobilitas ē in actu nō ſolū ex potētia. imo ex habitu. Alio mō pōt itelligi: ꝙ agat ſm vltimū ſui poſſe cōſiderati ex pte habitꝰ: ⁊ tūc dico: ꝙ nobiliſſima ſpēs itellectꝰ creati ē diua eēntia: q̄ tn̄ nō tāto vniri pōt intellectui creato: qn̄ adhuc ꝑfectiꝰ poſſit vniri: ⁊ ita nūq̄ʒ pōt itellectꝰ iſto mō agere ſm vltimū ſui poſſe. ¶ Ad 4m dico ſilr̄ ꝙ itenſio actꝰ qn̄qʒ ꝓcedit ex maiori conatu potētie cū eodē hītu: aliqn̄ aūt ex maioritate habitus. Pria aūt intēſio nō hʒ locū i btīs: nā btūs totū poſſe itellectꝰ applicat ad deū videndū: ⁊ vtiṫ habitu glorie q̄ʒtūcūqʒ pōt vti: nec btūs pōt vti illo citra vltimū ſui poſſe: q2 h̄ nō pōt ſibi apparere bonū. Scđa aūt itēſio ibi ē: q2 vnꝰ btūs elicit viſionē itenſiorē q̄ʒ aliꝰ: q2 hʒ intēſiorē habitū. Et ſi q̄raṫ vtrū manente eodē hītu glorie poſſet btūs itenſiꝰ vel remiſſiꝰ videre: ſi poſſet ei dn̄i ſub rōne boni vti tali habitu diuerſimode nūc itenſiꝰ: nūc remiſſiꝰ. q̄cq̄d ſit de h̄ ꝯſtat: ꝙ ē dare maximū gradū viſiōis: quē mediāte illo hītu poſſet hr̄e: vl̄ ſaltē mīmū quē nō poſſet: ſʒ citra illū terminū ē dubiū mihi: ⁊ credo ꝙ caſus eſt ipoſſibil': ipſo tn̄ poſito adhuc dico: ꝙ ille habitꝰ neceſſitat itellectū ad itenſiſſime ipſo vtēdū. ¶ Ad 5m dico: ꝙ iplicat ꝯdictionē viſionē beatificā nō remitti. ⁊ remitti agere itellectꝰ ad videndū deū. illa. n. viſio ē ipſūmet agere. ¶ Ad 6m dico. ꝙ ꝯn̄a nō valet. nō eniʒ dicimꝰ: ꝙ aliq̄ q̄litas ex hoc habeat rōnem itellectiōis: q2 eſt terminꝰ agere itellectus: ſed dicimꝰ ꝙ oīs qualitas. q̄ eſt actio imanens itellectꝰ eſt intellectio. ⁊ iō pʒ ꝙ argumentū ⁊ cōfirmatio nihil valent in ꝓpoſito. ¶ Ad 7m dico. ꝙ ſilitudo nō valet. q2 lʒ intelligere creature ſit ptic. patio diue intellectionis nō eſt ſibi vniuoca. ſicut nec aliqd cōe deo ⁊ creature. ¶ Ad 8m dico. ꝙ itellectus poſſibilis inq̄ʒtū hꝰ nō eſt actiuꝰ ſed itellectꝰ in actu eſt actiuꝰ. ⁊ eſt cōpoſitus ex intellectu poſſibili ⁊ ſpecie obiecti ſic̄ dicit ſcūs Tho. 4° ſen. diſ. 49. q. 2. ar. ꝑ (In intellectu (inq̄t) oʒ accipere ipſū itellectū i potentia q̄ſi mām̄. ⁊ ſpēm intelligibileʒ q̄ſi formā. ⁊ itellectꝰ in actu itelligēs ē q̄ſi cōpoſitū ex vtroqʒ.) ¶ Idē pōit i multis alys locis. ¶ Ad pm

corum

Abſtrabit itelligere a ꝓduci ⁊ idē ꝑficari intellectui.

Que nobiliꝰ ⁊ ignobiliꝰ in intellectu ſint.

co℞ q̄ 3° loco inducit: negat᷑ añs. Et ad ꝓbationē dico ꝙ oīs ſenſatio ē ſubiectiue ī cōpoſito ex organo: ⁊ potētia ſēſitiua: ⁊ nulla talis ꝑceptio: nec aliq̄ cōſilis ī ſpē ꝑ īmutat aīaꝫ ſ3 cōpoſitū id. ¶ Et ad illō qḋ dr̄ ꝺ aīabꝰ ſepatis dico: ꝙ l3 aīa ſepata doleat: nō tñ dolore ſenſitiue ptis: q2 ī ea nō remanēt actualiter potētie ſenſitiue: niſi ſic in radice: ſm ꝙ ꝓbat ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 44. q. 3. arti. 3°. q̄ſtiūcula pª. ſed ille dolor ē in potētia volitiua. ¶ Et cū dic̄: ꝙ ſ3 Augm oīs dolor ī eſt aīe ⁊c̄. dico ꝙ Augꝰ nō itēdit: ꝙ dolor ſenſibilis ꝑ ſit ī aīa: tūc .n. ɔdiceret pħo dicēti ꝑ de aīa: ꝙ dicere aīam gaudere vel triſtari ē ſiē dicere eā texere: vel edificare: ſed vult ꝙ aīa ē ꝑncipalis cā oīuꝫ illa℞ paſſionū: q2 ipſa eſt: q̄ viuimꝰ: ſentimꝰ: appetimꝰ ⁊c̄. ¶ Ad 2m dico: ꝙ oīs actio ītellectꝰ ē vita: ſm ꝙ allegatū ē ꝺ Cōmētatorē: ⁊ ita dico de alijs opatiōibꝰ potētie vital'. ¶ Ad 3m dico: ꝙ forª nō ſubſiſtēs nō ē ens: ſ3 entis: nec h3 ꝓpe eē: ſ3 dat eē ſubo: vel cōpoſito qḋ cōſtituit: ⁊ iō maior ē falſa. vñ albedo nullo mō ē alba: nec cādor cādidus: ita in ꝓpoſito: l3 intellectꝰ ꝑ informationē aliciꝰ q̄litatis hēat eē intelligēs: ⁊ dicat᷑ itelligere: nō tñ illa forma dicet᷑: aut erit intelligēs: ſ3 itellectio: ſufficit.n. ꝙ forma ſit talis ī abſtracto: q̄le eſt ſbm ꝑ eiꝰ iformationē ī ɔcreto. ¶ Ad primā cōfirmationē dico: ꝙ ɔña nullā h3 apparētiā. l3 enī albedo magis ſit vna ſibi q̄ ſubo: tñ ipſa nō eſt alba: ſ3 facit ſbm albū. ¶ Ad 2am cōfirmationē dico: ꝙ l3 eē viſionis intimiꝰ ſequat᷑ viſionē q̄ ſbm viſionis: ſicut ꝓprius actus ꝓpriā formā. tñ ſecus eſt de h̄: ꝙ dico eē videntē: nā eſſe videntē nō ſolū dicit actū forme viſionis: imo dicit actū illū cū habitudine ad potentiā viſiuā ⁊ ad obiectū: ⁊ iō l3 viſio ſepata a ſubo ſecū ferret illud eē: qḋ prius ꝑticipat᷑ a ſubiecto: non tñ ꝑ illud eē ipſa eſſet vidēs: ſicut nec albedo ſepata ē alba: cū.n. dico eē albū plus dico q̄ eē albedinis. ¶ Ad 4m dico: ꝙ intellectꝰ diuinus ⁊ intellectus creatꝰ nō cōueniunt in aliquo vniuoco. iō affirmare in itellectu creato ea q̄ ſunt in diuino nō o3. Dico vlteriꝰ: ꝙ habitudo potētie ſubiectiue ⁊ habitudo potētie perceptiue in intellectu creato nō ſunt penitꝰ diſpate: imo 2ª includit primā in ſui rōne. l3.n. potētia ꝑceptiua: vt ſic nō ſit ſubiectiua: tñ potētia ꝑceptiua creata ē formaliter ſubiectiua: aliqd.n. eſt de rōne iferioris: qḋ nō ē de rōne ſuperioris. ¶ Ad 5m dico: ꝙ ſi itellectus creatus identificaret᷑ ſue intellectioni vere itelligeret ꝑ eā. intellectio aūt nō intelligit ꝑ ſeipſam: q2 ad intelligēdū nō ſufficit actꝰ intelligēdi: ſ3 reqrit᷑ actꝰ: ⁊ illud cuiꝰ ē actus. ſ. intellectꝰ: ſicut ad eē albū reqrit᷑ albedo: ⁊ dealbabile: nūc aūt intellectio nō eſt actus ſui: ſ3 intellectꝰ. vñ ſi ꝑ ipoſſibile deꝰ eēt intellectio: ⁊ nō eēt intellectus: ipſe nihil intelligeret. ¶ Ad 6m negat᷑ añs. nec ꝓbatio valet. ꝯcedo.n. ꝙ aīa: vl' angelꝰ pōt eē noticia ſui habitualis: idest tenere locū ſpēi: vel habitꝰ. nō āt pōt eē actualis noticia ſui. nec h̄ vult Augꝰ. quō aūt intelligēda ſint vba Aug. dictū fuit in q̄ne de imagie. ¶ Ad argª Aureoli contra 2am ɔnē inducta rñdet᷑. ad primū qdē dr̄. ꝙ rō de immūlitate bona eſt: ⁊ eā ponit Auicen. in ſua meca. Et cū dr̄. ꝙ aīa ⁊c̄. dico ꝙ aīa l3 ſit forma materie: nō tñ eſt immerſa materie: nec ab ea apprehēſa: tñ q2 nāliter ē forma materie limitatior ē ſm ſuā nām q̄ angelus: ideo ē infima inter ſubſtātias itelligibiles. vñ ſcūs Tho. 2° cōtra Gentiles caᵒ. 68°. (Non o3 ſubſtantiā itellectualē eē formā materialē: q̄uis eius eſſe ſit ī materia. nō enī eſt in materia: ſicut materie imerſa: vel a materia totaliter apphēſa: ſ3 alio modo: vt dictū eſt.) Hec ille. ¶ Quō aūt hoc debeat intelligi oñdit caᵒ. 67. (Quis enī ſit vnū eē forme ⁊ mãe: nō tñ o3: ꝙ materia ſp adequet eſſe forme: imo q̄to forma ē nobilior: tanto in ſuo eſſe ſuperexcedit materiā: qḋ patet inſpicienti operationes forma℞: ex qua℞ cōſideratione earuꝫ naturas cognoſcimꝰ: vnūquodq3.n. operat᷑ ſm ꝙ ē. vñ cuius operatio ſuperexcedit cōditionē materie: ⁊ ipſa ſm dignitatē ſui eē ſuperexcedit materiā. Inuenimꝰ enī aliquas infimas formas: q̄ in nullā operationē poſſunt: niſi ad quā ſe extendunt qualitates: q̄ ſunt diſpoſitiones materie: vt calidū: frigidū: humidū: ⁊ ſiccū: ra℞: denſum: graue: ⁊ leue: ⁊ his ſimilia: vt forme elemento℞. vnde iſte ſunt forme materiales omnino: ⁊ imerſe totaliter materie. Sup has autē inueniunt᷑ forme mixto℞ corpo℞: que l3 non extendant ſe ad aliqua operata: q̄ non poſſunt cōpleri ꝑ qualitates predictas: interdū tñ operant᷑ illos effectus altiori virtute corpali quā ſortiunt᷑ ex corporibus celeſtibus: que cōſequunt᷑ co℞ ſpeciem: ſicut magnes trahit ferrū. Sup has ite℞ iueniunt᷑ alique forme: qua℞ opationes extendunt᷑ ad aliqua operata: que excedunt virtutē predicta℞ qualitatū: q̄uis qualitates predicte organice ad ha℞ operationes deſeruiant: ſicut ſunt aīe planto℞: que etiā aſſimilant᷑ nō ſolū virtutibus corpo℞ celeſtiū in excedendo qualitates actiuas ⁊ paſſiuas: ſed ipſis motoribus corpo℞ celeſtiū inq̄tū ſunt principia motus rebus viuētibus: q̄ mouent ſeipſas. Super has formas inueniūt᷑ alie forme ſimiles ſuperioribus ſubſtātijs nō ſolū in mouēdo ſed in aliqualiter cognoſcēdo: ⁊ ſic ſunt potētes in operationes: ad quas nec organice predicte qualitates deſeruiunt: tñ hꝰ operationes non cōplent᷑: niſi mediante organo corporali ſicut ſunt aīe bruto℞ animaliū: ſentire enim ⁊ imaginari nō cōplent᷑ calefaciēdo: aut infrigidando: l3 ſint neceſſaria ad debitam organi diſpoſitionē. Super oēs autē has formas inuenit᷑ forma ſimilis ſuperioribus ſubſtātijs: etiā q̄tū ad genus cognitionis: qḋ eſt intelligere: ⁊ ſic eſt potens ī operatione: q̄ cōplet᷑ abſq3 organo corporali omnino: ⁊ hec eſt aīa intellectiua: nā intelligere nō fit ꝑ aliqḋ organū corporale: vñ oportet: ꝙ illud principium: quo hō intelligit qḋ eſt aīa intellectiua: excedat cōditionē materie corporalis: nec ſit ſilr totaliter cōprehēſa a materia: aut eidē immerſa ſicut alie forme mãles: qḋ eiꝰ operatio intelligibilis oſtēdit. in qua nō cōicat mã corporalis: q2 tñ ipm intelligere aīe mere indiget potētijs. q̄ ꝑ quedā organa corporalia opant᷑. ſ. imaginatione ⁊ ſenſu: ex h̄ ipſo declarat᷑: ꝙ nāliter vnit᷑ corpori ad explēdā ſpēm humanā) Hec ille. ¶ Ex q̄ p3 q̄ imunitas a mã reqrit᷑ ad intellectualitatē: ⁊ q̄ nō. Cr āt aīa humana ex h̄. ꝙ ē mãe vnita ēt artet᷑: p3 ibidē. dicit.n. ſcūs Tho. (Cr aīa humana ē qdā orizon ⁊ cōfiniū corporeo℞: ⁊ icorporeo℞ inq̄tū ē ſuba incorporea corporis tñ forma. Hoc autē modo mirabilis re℞ connexio cōſiderari pōt: ſemper enim inuenitur infimū ſupremi generis cōtingere ſupremū inferioris generis: ſicut quedā infima in genere animalium parum excedunt vitam plantarum ſicut oſtrea: que ſunt imobilia ⁊ ſolum tactum habētia: etiā que terre in modum plantarū affiguntur. vnde ⁊ beatus Dionyſius dicit in 8°. caᵒ. de diuinis nominibus. ꝙ diuina ſapientia coniungit fines ſuperiorum pricipijs inferiorum. Eſt igitur accipere ſupremū in genere corporum. ſ. corpus humanum equaliter complexionatum: quod attingit ad infimuꝫ ſuperioris generis. ſ. ad animam humanam: que tenet vltimū gradum in genere itellectualiū ſubſtantia℞.) Hec ille. ¶ Et ideo quia eſt forma corporis. ad hoc artat᷑ q̄diu eſt in cor-

Aīa ſeparata non dolet dolore ſenſitiue partis.

perceptiue potētie ⁊ ſubiectiue hitudines nō ſūt penitꝰ diſpate.

Quare aīa intellectiua materialis licet eſſe ſuum ſit in materia.

Ex hoc ꝙ materie vnit᷑ aīa intellectiua artatur.

pore. ꝙ non recipit naturaliter ſpecies intelligibiles niſi a fantaſmatibus abſtrahẽdo:ſꝫ exuta a corpore in/telligit ꝑ ſpẽs ex influentia diui luminis ꝑticipatas ſi/cut ⁊ alie ſubſtãtie ſeparate ſꝫ iferiori mõ. vñ tã cito ceſ/ſante cõuerſiõe ad corpꝰ:ad ſuperiora cõuertiť ſicut po/nit ſcũs Tho. pª pte. q. 89. ar. pº ad 3m. Et 4°. ſẽ. di. 50. q. i. ar. pº. Et 2°. ꝯ Gẽtiles ca°. 94°. ¶ Ad 2m dico: ꝙ non oꝫ oẽ qḋ ẽ a mã ſepatũ eẽ itellectiuũ: oꝫ.n. ꝙ ſit qḋ ſubſi/ſtens: vt ꝓbat ſcũs Tho. 2°. cõtra Gẽtiles. ca°. 50. Gau/diũ autẽ ⁊ triſticia ſũt accidẽtia. ¶ Sꝫ ſi dicať: ꝙ ſaltẽ ex quo ſũt ſepata a mã: erũt intelligibilia i actu. Conce/diť iſtud. ſi loquaris de gaudio: ⁊ triſticia: q̃ ſũt i volun/tate. qꝛ illa ſũt a mã ſepata: ⁊ ĩpreſſa ſiť volũtas eorũ ſbiectũ: ⁊ illa cogꝰſcũť ab itellectu. q ẽ radicatꝰ ab eadẽ eſſentia aĩe cũ illa volũtate. vt diť ſcũs doctor pma p/te. q. 87. arti. 4°. nec requiriť alia ſpẽs itelligibilis. q̃ co/gnoſcãť. ſꝫ cogſcũť ꝑ eoꝝ eẽntiã. q̃ ſufficiẽter ẽ pñs in/tellectui. Si ãt loquaris de gaudio ⁊ triſticia. q̃ ſunt in ſenſualitate. illa nõ ſunt a mã ſeparata: ſiť nec ſenſuali/tas. q̃ eſt actꝰ organi mãlis. ¶ Aliter põt dici: ꝙ volũ/tas ⁊ illa: q̃ ſũt i ea. ſunt qdẽ itelligibilia ꝺm ſe: ſꝫ nõ vni/uniť itellectui: ſicut ꝺm ſcm̃ doctorẽ. 2° ꝯ Gentiles ca°. 96°. (Subſtãtia ſepata q̃uis ſit ſꝫ ſe itelligibilis actu nõ tñ ꝺm ſe itelligiť niſi ab intellectu. cui ẽ vnũ.) Hec ille. ⁊ iſta ẽ verior rñſio. ¶ Ad 3m dr̃: ꝙ cũ dico imãli/tas ẽ rõ itellectiuitatis: nõ itelligo: ꝙ ꝑuatio vel ꝑuatũ ſit rõ intellectiuitatis: ſꝫ circũloquor vnũ poſitiuũ op/poſite ꝯditiõis ad mãlia. ſ. ſpũalitatẽ. quã nõ poſſũ itel/ligere niſi ꝑ cõpationẽ ad mãlia: illa aũt ſpũalitas eſt rõ itellectiuitatis: ⁊ itellectualitas ẽ eiꝰ ꝓpria paſſio. ſ. ſubſtãtie ſpũalis. ⁊ nõ eiꝰ diffinitio aut dr̃ia. cuiꝰ oppoſi/tũ fingit argm. ¶ Ad 4m negať minor. oẽ. n. intelligi/bile eſt imateriale ꝺm eſſe: qḋ habet in aĩa. verbũ eñ rei. vel ſpẽs exiſtẽs i aĩa ẽ quodãmõ qdditas rei intel/lecte ꝺm eẽ intellectũ. vt dicit ſcũs doctor primo quo/libet. q. 2. arti. 2°. Res aũt que intelligitur q̃nqꝫ habet eſſe materiale: ſꝫ illa nõ eſt primũ qḋ intelligiť. vt poſt diceť: ſed verbũ rei. Et ſic finiť primus articulus.

Quantum ad ſecũdũ articulũ ſit pª ꝯ. Deꝰ eſt itellectiuꝰ. Probať iſta ꝯ ex 3° ꝯne pmi articuli. Oĩs ſubſtãtia imaterialis ẽ intellectiua: deus ẽ ſubã imaterialis: imo infinite imaterialitatis ⁊ ſpũalitatis. g̃ eſt itellectiuus. Iſtã ꝓbationẽ facit ſcũs Tho. pma pte. q. 14. arti. pº. ⁊ pº ſen. diſ. 35. q. i. ar. pº. Et de veritate. q. 2. ar. 2°. Et pº ꝯ Gẽtiles ca°. 45°. ¶ Scdo ar/guit idẽ ſic. Deo nulla pfectio deeſt. q̃ in aliquo gñe en/tiũ inueniať. nec ex h aliq̃ cõpoſitio in eo cõſequiť: ſi/cut ex ſuperiorib⁹ pꝫ. ſ. ca°. 18°. ⁊ 30. Inter perfectiões ãt reꝝ potiſſima eſt: ꝙ aliqḋ ſit intellectiuũ. nã ꝑ hoc ipſũ eſt q̇dãmõ oĩa habẽs in ſe oium pfectiões. igiť deꝰ eſt intelligẽs. ¶ Tertio ſic. Oẽ qḋ ẽ iperfectũ deriuať ab aliquo pfecto: nã pfecta nãliter ſunt priora ipfectis. ſiť actus potẽtia: ſꝫ forme in rebus particularibꝰ exiſtẽtes ſunt iperfecte: qꝛ particulariter ⁊ nõ ꝺm cõitatẽ ſue rõ/nis. oꝫ igiť ꝙ deriueť ab aliquibꝰ formis pfectis: ⁊ nõ particulatis. tales aũt forme nõ poſſunt eſſe niſi intel/lecte: cũ nõ inueniať aliqua forma in ſua vniuerſalita/te niſi i intellectu: ⁊ ꝑ ꝯñs oportet eas eẽ intelligẽtes ⁊ ſubſiſtentes: ſic. n. ſolũ poſſunt eẽ operantes: deũ igiť qui eſt actus primus ſubſiſtẽs: a quo oĩa alia deriuanť oportet eſſe intelligẽtẽ. ¶ Scda ꝯ. Intellectus in deo nõ ſe hꝫ ad intelligere: vt potẽtia ad actũ. Hanc ponit ſcũs Tho. 2° contra Gẽtiles ca°. 10. (Potentia diciť in deo per reſpectũ ad facta ꝺm rei veritatẽ: nõ ꝺm re/ſpectũ ad actionẽ: nec ꝺm modũ intelligẽdi ꝑut intel/lectus nr̃ diuerſis cõceptibus vtrũqꝫ cõſiderat. ſ. diui/nam potẽtiã ⁊ eius actionẽ: vñ ſi alique actiones deo cõueniant. que nõ in aliqḋ factũ trãſeant: ſed maneãt in agẽte: reſpectu haꝝ nõ diceť in deo potentia niſi ꝺm modũ intelligendi. nõ ꝺm rei veritatẽ: huiꝰ etiã actiones ſunt itelligere ⁊ velle. potẽtia igiť dei proprie loquẽdo non reſpicit huiꝰ actiones: ſed ſolos effectus. intellectus igitur ⁊ voluntas in deo nõ ſunt vt potẽtie: ſed ſolum vt actiones) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ. Intelligere dei eſt ſua eſſentia. Iſtam probat ſanctus Tho. primo contra Gentiles. ca°. 46°. ſic. (Intelligere eſt actus intelligen/tis in ipſo exiſtens nõ in aliquod extrinſecũ tranſiens: ſicut calefactio tranſit in calefactum: nõ enim aliquid patitur intelligibile ex hoc: ꝙ intelligiť: ſed intelligens perficitur ex hoc: ꝙ intelligit: quicquid autẽ eſt in deo eſt diuina eſſentia: ⁊ diuinũ eſſe: ⁊ ipſe deus: nam deus eſt ipſa eſſentia: ⁊ ſuũ eẽ. igitur intelligere dei eſt diui/na eſſentia. ¶ Scdo ſic. Actus ſecundus eſt perfectior q̃ actus primus: ſicut conſideratio q̃ ſcientia: ſcientia autẽ: vel intellectus dei eſt ipſa eius eſſentia: cũ nulla perfectio cõueniat ei participatiue: ſꝫ ꝑ eſſentiã: vt ex ſuperioribus patet. ſi igitur ſua cõſideratio non ſit ſua eſſentia: aliquid erit ſua eſſentia nobilius ⁊ perfectius: ⁊ ſic nõ erit in fine perfectionis ⁊ bonitatis. vñ nõ erit primũ. ¶ Tertio ſic. Intelligere eſt actus itelligẽtis. ſi igiť deus intelligens nõ ſit ſuũ intelligere. oportet ꝙ cõparetur ad illud ſicut potentia ad actũ: ⁊ ita potẽtia erit in deo ⁊ actus: quod eſt ipoſſibile: vt ſupra probatũ ẽ. ſ. ca° 16°. Iſtas tres rõnes ponit i dicto ca° 46°. ⁊ eaſ/dẽ in virtute ponit prima pte. q. 14. arti. 4°. preſertim 3am. Et pº ſen. vbi ſupra. ¶ Quarta ꝯ. Deus non intelli/git alia ſpecie intelligibili q̃ ſua eſſentia. Iſtam ꝓbat pº cõtra Gẽtiles ca°. 47°. (Spẽs (inquit) itelligibilis ẽ formale principiũ operationis intellectualis ſicut for/ma cuiuſlibet agẽtis eſt principiũ ſue operationis pro/prie: diuina autẽ operatio intellectualis eſt eius eſſen/tia. vt oſtenſum eſt. eſſet igitur aliquid aliud diuine eſſentie principiũ ⁊ cã: ſi alia intelligibili ſpecie q̃ ſua eſſentia itellectus diuinꝰ itelligeret. ¶ Scdo ſic. Spe/cies intelligibilis eſt ſilitudo alicuius intellecti: ſi igiť in intellectu diuino ſit aliq̃ ſpẽs itelligibilis ꝑter eſſen/tiã ipſiꝰ: erit ſilitudo alicuius intellecti. aut igiť diuine eſſentie: aut alteriꝰ rei. diuine qdẽ eſſentie nõ põt eſſe: qꝛ ſic diuina eſſentia nõ eſſet itelligibilis ꝑ ſeipſam: ſꝫ illa ſpẽs faceret eã itelligibilẽ: nec etiã põt eſſe in itel/lectu alia ſpẽs ꝑter eſſentiã illiꝰ: que ſit alteriꝰ rei ſilitu/do. Illa eñ ſimilitudo imprimereť ei ab aliquo: nõ ãt a ſeipſo: qꝛ ſic idẽ eſſet agens ⁊ patiens: eſſetqꝫ aliquod agens qḋ non ſuam ſed alterius ſimilitudinẽ induce/ret in patiente: ⁊ ſic nõ omne agens ſibi ſimile ageret: nec ab alio: eẽt eñ aliquod agens prius eo. ergo ipoſſi/bile eſt: ꝙ in ipſo ſit aliq̃ ſpẽs itelligibilis ꝑter eiꝰ eſſen/tiã. ¶ Tertio ſic. Spẽs itelligibilis i itellectu ꝑter eiꝰ eẽntiã exñs eẽ accñtale hꝫ. rõne cuiꝰ ſcia nr̃a inter accñia cõputať: i deo aũt nõ põt eẽ aliqḋ accñs. vt ẽ oſtenſuꝫ eſt. igiť nõ eſt i eiꝰ intellectu aliq̃ ſpẽs ꝑter diuã eẽntiã. Has põit ibidẽ. ¶ Itẽ pria pte. q. 14. ar. 2°. ꝓbat eãdẽ ꝯnẽ iſto medio: ꝙ cũ deꝰ nihil potẽtialitatis habeat: ſꝫ ſit actꝰ purus. oꝫ ꝙ neqꝫ careat ſpẽ intelligibili: ſiť itel/lectꝰ noſter. cũ intelligit i potẽtia. neqꝫ ꝙ ſpẽs itelligi/bilis ſit aliud a ſubã diui itellectꝰ. ſꝫ ipſa ſpẽs intelligi/bilis ẽ ipſe intellectꝰ diuꝰ. ¶ Sꝫ ꝯ 2am ꝯnẽ arguit Au/reolus ꝓbãdo: ꝙ nec ꝺm veꝝ modũ intelligẽdi in deo ſit ponẽda rõ itellectꝰ. pº. qꝛ nullã rõnẽ debet itellectꝰ nr̃ deo attribuere: q̃ ſonet ĩpfectionẽ: nõ. n. eſt ſolũ pfe/

ctiſſimũ

ctiſſimū ens reale: imo pfectiſſimū itelligibile: ⁊ perfectiſſimo mō eſt. n. id q̄ mai⁹ excogitari nō pōt re aut rōne: ſ3 rō itellect⁹ ē ipfecta: cū ſit potētialis. igr̄ nō debet reſolui diuū itelligere in itellectū ⁊ itelligere: imo erit ibi itelligere abſq3 itellectu. ❡ Scđo. Nulla qualitas creata ē magis pure itelligere q̄3 ſit de⁹: aliogn aliq̄ pfectio ſimplr eēt intimioꝛ creature q̄3 deo: qđ ē olo ipole: ſ3 illa q̄litas: q̄ dr̄ actualis itellectio. ita pure ē intelligere: q̄ eſt irreſolubilis in rōnē itellect⁹ ⁊ itellectionis. g̊ multo min⁹ de⁹. vñ ſic illa q̄litas: ſi eēt ſubſiſtēs. eēt puꝝ itelligere ſine itellectu. ita intelligēdū de deo eſt. ❡ Tertio. Intellect⁹ nō pōt alicui attribuere rōnē ſui oppoſiti ſine falſitate: nō. n. pōt reſoluere albedinē i rōnē albedinis, ⁊ nigredinis: ſ3 act⁹ pur⁹ ⁊ rō potētie opponunt̄. g̊ ipoſſibile ē: q̄ itellect⁹ nr̄ reſoluat ſine falſitate diuū itelligere: qđ ē realiter act⁹ pur⁹ i rōnē itellect⁹ potētie: ⁊ i rōnē act⁹ itelligēdi. ❡ Quarto. Nō min⁹ repugnat deo. q̄ ponat̄ i eo rō potētie itellectiue q̄3 rō mãe: q2 itellect⁹ ē mã i gn̄e itelligibiliū: nec aliq̄3 nãm h3 i actu: niſi q̄ poſſibilis ē vocat⁹. vt dic̄ ph̄s 3° đ aia. ⁊ Cōmētatoꝛ ibidē. ſ3 in tm̄ de⁹ ē act⁹ pur⁹: q̄ nō pōt itellect⁹ ſine falſitate ꝯſiderare i eo rōnē mãe. g̊ pari rōne i tm̄ ē purū itelligere. ❡ Ad oia iſta dr̄: q̄ bn̄ pbāt. q̄ diuinus itellect⁹ nō ſe h3 ad ſuū itelligere ſic potētia ad ſuū actū: ⁊ q̄ itellect⁹ q̄ hoc itelligit falſus ē: ſ3 nō pbāt qn de⁹ ſine falſitate poſſit intelligi: vt itellect⁹: ⁊ vt intelligere. vñ i deo eſt aliqđ coꝛrñdens vtriq3 rōni. ſ. rōni itellect⁹: ⁊ rōni itellectiōis. Uerūtñ rō itellect⁹ duo icludit in creatis. ſ. potētialitatē: ⁊ illa nō cōuenit deo. ❡ Itē rōnē act⁹ pmi q̄ eſt pfectio nãe fixa: ⁊ qete manēs: ⁊ q̄tū ad h̄ cōuenit deo. Silr rō itellectiōis i creatis icludit ipfectionē. ſ. depēdētiā ab actu p̄. ⁊ quēdam fluxū: ⁊ q̄tū ad h̄ nō cōpetit deo. Includit ēt rōnē act⁹ vltimi: q̄ nō ē vlteri⁹ cōplebilis p aliū actū: ⁊ ita cōpetit deo: ⁊ ſ3 h̄ rōnes vadūt vijs ſuis. ❡ Ad arg^m factū i pncipio qōnis rñdet ſcūs Tho. p̊ pte. q. 14. art. 2° ad 2^m. (De moueri ⁊ pati ſumunt̄ equoce: ſm q̄ itelligere dr̄ moueri: vel pati: nō. n. itelligere ē mot⁹ q̄ ē act⁹ iperfecti. q̄ ē ab alio i aliud. ſ3 act⁹ pfecti exñs i ipſo agente. taliter āt accipiēdo motū ꝯcedit Aug. 4° ſup Gen̄. ad lr̄am. q̄ ſpūs creatoꝛ mouet̄ nō p tēp⁹: nec p locū: accipit. n. motū large p oi opatione: put intelligere ⁊ velle dr̄ qdā mot⁹. vt exponit ſcūs Tho. pma pte. q. 9. arti. p̊. ad pmū. pati āt nō ē de rōne itellectiōis: niſi illius q̄ ꝓcedit de potētia in actū. Uñ ſcūs Tho. prima pte. q. 56. arti. p̊. ad. 3^m dicit: q̄ pati cōuenit itellectui ſm q̄ ē i potētia. vñ nō h3 locū i itellectu angelico maxīe q̄tū ad h̄: q̄ intelligit ſeipſū.) Hec ille. ❡ Et multo min⁹ i deo: cū nō ſolū eēntia diuĩa ſit forma itelligibilis i actu ſic eēntia āgeli: imo ē ipſe itellect⁹ diu⁹: qđ nō cōuenit eēntie angelice: q̄ nō ē itellect⁹ ſu⁹. dico igit̄ q̄ tūc itelligere ē moueri ⁊ pati: qñ intellect⁹ ꝓcedit de potētia in actū: nō aūt vbi itellect⁹ ⁊ itelligere ē act⁹ pur⁹: ſicut ē in deo. Et hec de qōne dicta ſufficiant.

❡ Utrū eēntia diuĩa ſit obz adeq̄tū ſui itellect⁹. Qō. II.

Terum circa eandez diſtinctionē querit̄. Utrū eēntia diuĩa ſit obiectū adeq̄tū ſui itellect⁹. Et arguitur q̄ nō. Deus cognoſcit alia a ſe. igitur queſtio falſa. añs patet ex fide.

In oppoſitum arguitur ſic. Actus cognitiuus ſumit diſtinctionē ⁊ ſpēm ab obiecto: ⁊ depēdet ab ipſo quodāmodo. vt patet. 2°. de aia. ſ3 diu⁹ intellectus non dependet ab aliquo extra ſe. igitur obiectum illius itellectus nō eſt aliquid extra ſe: ⁊ ſic q̄ſtio vera.

In hac qōne erunt duo arti. in p̊ videbit̄ de obiecto diuini itellectus. In 2° videbitur de conditionibus diuine ſcientie.

Quantum ad primuz ſit prima concluſio. Sola diuina eſſentia eſt primuz per ſe principale obm̄ diui itellectus. Iſtā ꝯnē pbat ſic ſcūs Tho. p. ꝯ Gētiles ca°. 49. (Illa res ſolū eſt p ſe ⁊ p̊ ab itellectu cognita: cui⁹ ſpē itelligit̄: opatio. n. ꝓportionatur forme: q̄ ē opationis pncipiū. ſ3 illud q̄ de⁹ intelligit nihil aliud ē q̄3 ſua eēntia: vt pbatū eſt: g̊ itellectū ab eo p̊ ⁊ p ſe nihil aliud ē q̄3 ipſemet. ❡ 2°. ſic. Opatio itellectualis ſpēm ⁊ nobilitatē h3 ſm illud: qđ ē p̊ ⁊ p ſe itellectū: cū h̄ ſit ei⁹ obm̄. ſi igit̄ aliud a ſe intelligeret q̄ſi p ſe ⁊ p̊ intellectū: ei⁹ opatio itelligibilis ſpēm ⁊ nobilitatē hr̄et ſm illud: qđ ē aliud ab ipſo: h̄ āt ipoſſibile eſt: cū ſua opatio ſit ei⁹ eēntia: vt oñſū eſt. ſic igit̄ ipoſſibile eſt. q̄ intellectuz a deo p̊ ⁊ p ſe ſit aliud ab ipſo. ❡ 3°. ſic. Intellectū ē perfectio itelligētis: ſm h̄. n. itellect⁹ eſt pfect⁹ q̄ i actu itelligit: qđ qdē ē p h̄: q̄ ē vnū cū eo qđ intelligit̄. Si igit̄ aliqđ aliud a deo ſit p̊ itellectum ab eo: erit aliqđ aliud pfectio ipſi⁹: ⁊ eo nobili⁹. qđ ē impoſſibile.) Has rōnes ponit ibidē in fo2^a. ❡ Eādē ꝯnē tenet pma pte. q. 14. art. 5°. ❡ Scđa ꝯ. De⁹ cog̊ſcat alia a ſe ſic i eēntiā ſua viſa. Iſtā pbat ibidē ca° 50. (Effect⁹ cognitio ſufficiēter habet̄ p cognitionē cauſe. vñ ſcire dicimur vnāquāq3 rē: cū cauſā cog̊ſcim⁹: ipſe aut deus eſt p ſuā eēntiā cā eēndi alijs: cū igit̄ ſuā eēntiā pleniſſime cognoſcat. oꝫ ponere q̄ etiaz aliā cog̊ſcat. ❡ Scđo ſic. Similitudo ois effectus i ſua cā aliq̄liter pexiſtit: cuz oē agēs agat ſibi ſile: oē āt qđ eſt i aliq̄. eſt i eo p modū ei⁹. in q̄ eſt. ſi igit̄ de⁹ aliq̄ꝝ reꝝ ē cā: cū ipſe ſm ſuam nãm ſit itellectualis. ſilitudo cauſati ſui erit i eo itelligibiliter: qđ āt i eo ē p modū itelligibilē: ab eo itelligit̄ de⁹ igr̄ res alias ſeipſo vere itelligit.) Hec ille. ❡ Iſtā aūt rōnē magis explicat đ veritate. q. 2. ar. 3°. vbi dicit. (Sciendū (inqt) q̄ cū oē agēs agat inq̄tū eſt actu: oꝫ q̄ illud. qđ p agēs efficit̄ aliq̄ mō ſit i agēte: ⁊ ide ē: q̄ oē agēs agit ſibi ſile: oē āt. qđ ē in altero: ē i eo p modū recipiētis. vñ ſi pncipiū actiuū ſit mãle: effect⁹ eius ē i eo q̄ſi mãliter. q2 velut i virtute q̄dā mãli. Si āt ſit imãle actiuū pncipiū: ⁊ effect⁹ ei⁹ erit imãliter i eo. Dictū eſt āt ſupra. q̄ ſm hoc aliqđ cognoſcit̄ ab alio: ſm q̄ i eo recipit̄ imãliter: ⁊ ide ē q̄ pncipia actiua mãlia nō cog̊ſcūt ſuos effect⁹. q2 effect⁹ ſui nō ſūt in eis ſ3 q̄ cog̊ſcibiles ſunt q2 mãliter. vñ oē pncipiū actiuū imãle cog̊ſcat ſuū effectū: ⁊ inde ē: q̄ in libro de cauſis dicitur. q̄ intelligentia cognoſcat id. qđ eſt ſub ſe inq̄tū eſt cā ei. vñ cū de⁹ ſit reꝝ imãle pncipiū actiuū. ſequit̄ q̄ apud ipſū ſit eaꝝ cognitio.) Hec ille. ❡ Eādē pbationē ponit pma pte. q. 14. ar. 5°. ❡ Tertia ꝯ. De⁹ cog̊ſcit res alias a ſe ꝓpria cognitiōe. id eſt nō ſolū in cōi: ſ3 ēt inq̄tū ſunt ab inuicē diſtincte. Iſtā ꝯnē pbat ſcūs doctoꝛ p̊ ꝯ Gētiles ca°. 51. ſic. (Nihil i aliq̄ re eē pōt: qđ nō ſit a deo cauſatū mediate vl' imediate: cognita aūt cā cog̊ſcit̄ ei⁹ effect⁹. qcqđ igit̄ ē in q̄cūq3 re: pōt cognoſci cognito deo: ⁊ oib⁹ cauſis medijs. q̄ ſūt inter deū ⁊ rem: ſ3 deus ſeipſum cognoſcit: ⁊ oēs cauſas medias: q̄ ſunt iter ipſum ⁊ rē q̄libet: q̄ eni ſeipſū pfecte cog̊ſcat: iā oſtenſum ē. ſeipſo āt cognito cognoſcit qđ ab ipſo imediate ē. q̄ cognito cognoſcit iteꝝ: qđ ab illo imediate ē. ⁊ ſic de oib⁹ medijs vſq3 ad vltimū effectū. g̊ deus cognoſcit qcqđ eſt in re: h̄ aūt eſt habere ꝓpriā ⁊ cōpletā cognitionem de re: cognoſcere. ſ. oia q̄ ſunt in re cōia ⁊ ꝓpria. deus g̊ ꝓpriā de' reb⁹ h3 cognitionē ſm q̄ ſunt

Tenet Gre. ad mētē Ariſto. ⁊ Cōmētatoꝛis hic q̄ deus nō itelligit alia a ſe. Heruetꝰ tenet q̄ diſtincte ex pte itellectoꝛ: nihilō cognoſcat: quo aūt diuĩa eēntia vna ⁊ ſimpliciſſima poſſit eē rō diſtincte cognitionis rerū oium dic̄ Heruetus q̄ ro hui⁹ ē diuie cognitionis eminentia. Durandus q2 ē ſufficiens oim̄ cã effectiua. Petrus de palu. q2 oēs ſilitudines re preſētatiuas virtualiter cōtinet.

ab inuicē diſticte.) Hec ille. ¶ Iſtā rōnē ēt pōit ō veritate.q.2.ar.4.ꝛ pma pte.q.14.ar.6°. ¶ Scd̄o ſic. Diſtinctio reꝝ nō pōt eē a caſu: hꝫ.n.certū ordinē. oꝫ ḡ ex alicui⁹ cauſe itētiōe diſt. eē i reb⁹: nō āt ex itētiōe alicuius cauſe ꝑ neceſſitatē nāe agētis: qꝛ nā determiaꝛ ad vnū: ꝛ ſic nulli⁹ rei ꝑ neceſſitatē nāe agētis itentio pōt eē ad multa inq̄ꝫtū diſticta ſunt. reſtat ḡ ꝙ diſtictio in reb⁹ ꝓuenit ex itētiōe alicui⁹ cogſcētis: vr̄ āt ꝓpriū eē itellect⁹ reꝝ diſtinctionē ꝯſiderare. vn̄ ꝛ Anaxagoras diſtinctiōis pncipiū itellectū poſuit: vlis āt reꝝ diſtin. nō pōt eē ex itētiōe alicui⁹ cauſaꝝ ſecūdaꝝ: qꝛ oēs hᵭ cāe ſūt ō vniuerſitate cauſatoꝝ diſtictoꝝ. ē igiꝛ hᵭ pme cauſe q̄ ꝑ ſeipſā ab oib⁹ alijs diſtinguiꝛ intēdere diſtinctionē reꝝ oīuꝫ. ḡ de⁹ cogſcit res vt diſtictas. ¶ Tertio ſic. Quicūqꝫ cogſcat ꝑfecte aliq̄ꝫ nām vlem cogſcit modū: q̄ nā illa pōt hr̄i. ſic̄ ꝗ cogſcit albedinē ſcit: ꝙ recipit magis ꝛ min⁹: ſꝫ ex diuerſo mō eēndi ꝯſtituūꝛ diuerſi grad⁹ entiū. ſi igiꝛ de⁹ cogſcēdo ſe cognoſcit nāꝫ vlem entis: nō āt iꝑfecte: qꝛ ab eo oīs iꝑfectio longe eſt vt ſ̄ ꝓbatū eſt: oꝫ ꝙ cognoſcat oēs grad⁹ entiū: ꝛ ſic de rebus alijs a ſe habebit ꝓpriā cognitionem. Hec ille.

¶ Quarta ꝯ̈. De⁹ cognoſcit res ſingulares. Iſtā ꝓbat ꝑ ꝯ̈ Gētiles ca°.66°. Cognitis pncipijs: ex qb⁹ cōſtituiꝛ eēntia rei: neceſſe ē rē illā cogſci: ſic̄ cognita aīa rōnali ꝛ corꝑe tali cogſcaꝛ hō ſingularis āt eēntia ꝯſtituiꝛ ex mā deſignata ꝛ forma iduiduata: ſic̄ ſocratis eſſentia ex hᵭ corꝑe ꝛ ex hac aīa: vt eēntia hoīs vlis ex aīa ꝛ corꝑe. vt patet 7° metaphiſice: vn̄ ſicut hec cadunt i diffinitione hoīs vlis. ita illa caderēt in diffinitiōe ſortis ſi poſſet diffiniri: cuicūqꝫ igiꝛ adeſt cognitio māe: ꝛ eoꝝ ꝑ q̄ mā deſignaꝛ: ꝛ forme i mā iduiduate: ei nō pōt deeſſe cognitio ſingularis: ſꝫ dei cognitio vſqꝫ ad māꝫ ꝛ accidētia iduiduātia ꝛ formas ꝑtingit: cū.n. ſuū itelligere ſit ſua eēntia: oꝫ ꝙ itelligat oīa q̄ ſunt q̄cūqꝫ mō i ſua eēntia: in q̄ qdē i virtute ſunt oīa q̄ eē q̄cūqꝫ mō hn̄t: cū ſit pmū ꝛ vle eēndi pncipiū: a qb⁹ mā ꝛ accn̄s nō pōt eē aliena: cū mā ſit ens i potētia: ꝛ accn̄s ſit ens i alio. dico igiꝛ deo cognitionē ſingularium nō deeſſe. ¶ Scd̄o. Nā gn̄is nō pōt cogſci niſi ei⁹ dr̄ie pme ꝛ paſſiones ꝓpie cogſcāꝛ: nō.n. ꝑfecte ſciret nā numeri: ſi par ꝛ ipar ignorarēꝛ: ſꝫ vle ꝛ ſingulare ſunt dr̄ie vl̄ ꝑ ſe paſſiōes entis. ſi igiꝛ de⁹ cognoſcēdo eēntiā ſuā ꝑfecte cogſcit nām entis eōem: oꝫ ꝙ perfecte cognoſcat vle ꝛ ſingulare: ſic̄ aūt nō ꝑfecte cogſceret vle: ſi cognoſceret intētionē vlitatis: ꝛ nō cognoſceret rē vlem: aut hoīeꝫ. aut aīal: ita nō ꝑfecte cognoſceret ſingulare: ſi cogſceret rōnē ſingularitatis: ꝛ nō cognoſceret hoc: aut illud ſingulare. ¶ Tertio ſic. Agēs eſt honorabili⁹ patiēte ꝛ acto ſic̄ act⁹ potētia. for⁹ igiꝛ q̄ ē iferioris grad⁹ nō pōt producere ſuam ſimilitudinem in gradum altiorem: ſꝫ forma ſuperior pōt ꝓducere agēdo ſuā ſilitudinē in gradū iferiorē: ſicut ex virtutib⁹ incorruptibilib⁹ ſtellarū ꝓducunꝛ forme corruptibiles i iſtis inferiorib⁹. virt⁹ āt corruptibilis nō pōt ꝓducere formā icorruptibilē: cognitio aūt oīs fit ꝑ aſſilationē cognoſcētis ꝛ cogniti: hᵭ tn̄ intereſt: ꝙ i cognitiōe humana aſſimilatio fit ꝑ actionē reꝝ ſenſibiliū in vires cognitiuas humanas: in cognitiōe aūt diuina ecōuerſo ꝑ actionē forme itellect⁹ diui i res cognitas. Forma igiꝛ ſenſibilis rei cū ſit ꝑ ſuā mālitatē iduiduata: ſue ſingularitatis ſilitudinē ꝓducere nō pōt in hoc. qᵭ ē oīo imāle: ſed ſolū vſqꝫ ad vires. q̄ organis mālibus vtunꝛ. Ad intellectū vero ꝑducīꝛ ꝑ virtutē intellectus agentis inq̄ꝫtū oīo a cōditionib⁹ māe exuiꝛ: ꝛ ſic ſilitudo ſingularitatis forme ſenſibilis nō pōt ꝑuenire vſqꝫ ad intellectū humanū: ſilitudo aūt forme itellectus diui cū ꝑtingat, vſqꝫ ad reꝝ minima. ad q̄ ꝑtingit cauſalitas ſua: ꝑuenit vſqꝫ ad ſingularitatē forme ſenſibilis ꝛ mālis. itellect⁹ igiꝛ diu⁹ pōt cognoſcere ſingularia: nō aūt human⁹.) Hec ille. ¶ Iſtā rōnē explicat i de veritate.q.2.art.5°. (Intellect⁹ human⁹ nō cognoſcit formas ſingulariū. deus aūt cognoſcit. cui⁹ diuerſitatis rō māifeſte pꝫ: ꝙ ſi cōſidereꝛ diuerſa habitudo: quā hꝫ ad rē: ſilitudo rei q̄ eſt in itellectu nr̄o: ꝛ ſilitudo rei q̄ eſt i intellectu diuino. illa eni q̄ ē in itellectu nr̄o: ē accepta a re: ſm ꝙ res agit in itellectū noſtrū agēdo ꝑ pꝰus i ſenſū: mā aūt ꝓꝑ debilitatē ſui eē: qꝛ ē i potētia ens tm̄: nō pōt eē pncipiū agēdi: ꝛ iō res q̄ agit i aīam nr̄am: agit ſolū ꝑ formā: vn̄ ſilitudo rei: q̄ iprimiꝛ in ſenſū noſtrū: ꝛ ꝑ quoſdā grad⁹ depurata vſqꝫ ad itellectū ꝑtingit: ē tm̄ ſilitudo forme: ſꝫ ſilitudo reꝝ: q̄ ē in itellectu diuino ē effectiua rei: res aūt ſiue forte: ſiue debile eē ꝑticipet: hᵭ nō hꝫ niſi a deo: ꝛ ſꝫ hᵭ ſilitudo oīs rei i deo ꝑexiſtit: ſm ꝙ res illa a deo ꝑticipat eē: vn̄ ſilitudo imālis: q̄ ē in deo: nō ſolū eſt ſilitudo forme ſed māe: ꝛ qꝛ ad hᵭ ꝙ aliqd cogſcaꝛ reqriꝛ: ꝙ ſilitudo ei⁹ ſit i cognoſcēte: nō aūt ꝑ modū: q̄ eſt i re: inde eſt: ꝙ itellect⁹ nr̄ nō itelligit ſingularia: quoꝝ cognitio ex mā depēdet: qꝛ nō eſt in eo ſilitudo materie: nō aūt ꝓꝑ hoc ꝙ ſilitudo ē in eo imāliter: ſꝫ itellect⁹ diu⁹ ꝗ hꝫ ſilitudinē materie: q̄uis imāliter pōt ſingularia cogſcere.) Hec ille. ¶ Eādē ꝓbationē ponit p° pte.q.14.ar.xi°. ¶ Et nota ꝙ oēs iſte demōſtratiōes fūdāꝛ ſuꝑ hoc: ꝙ ſilitudines reꝝ ſunt i deo itelligibiliter: qᵭ cogſcaꝛ ex hᵭ: ꝙ de⁹ ē cā oīuꝫ: ꝛ nō fundanꝛ ſuꝑ hᵭ: ꝙ de⁹ ē creatiu⁹ reꝝ: ſic̄ qdā falſe putāt. ¶ Sciēdū ēt: ꝙ aliᵭ ē hr̄e ꝓpriā cognitionē de re: ꝛ cogſcere illā i ſingulari. p° mō.n. cogſcere eſt cogſcere rē ſm ꝓpriā rōnē ſpēi ſue: ſꝫ ad 2ᵐ reqriꝛ: ꝙ cogſcaꝛ mā iduidualis: vel illud qᵭ iduiduat nām ſpecificā: quicqd ſit illud. ¶ Quīta ꝯ̈. Creature itellecte a deo ſūt itellecta reſpectu diui itellectus. Iſtā ꝯ̈nē ponit ſcūs Tho. p° ſen. diſ.35.q.1.arti. 2°. (Sciēdū (inqt) ꝙ itellectū dupliciter dr̄ ſic̄ ꝛ viſū. primū eſt ipſa ſpēs rei viſibilis in pupilla exn̄s: q̄ ē etiā ꝑfectio videntis: ꝛ pncipiū viſionis: ꝛ mediū rei viſibilis. eſt etiā viſū 2ᵐ qᵭ ē ipſa res extra viſum exn̄s. Siliter primū intellectū ē ſilitudo rei intellecte in intellectu exn̄s: ꝛ 2ᵐ intellectū eſt ipſa res: q̄ ꝑ ſilitudinē illaꝫ intelligiꝛ. ſi ḡ cōſidereꝛ intellectū pmū. nihil aliud itelligit de⁹ niſi ſe: qꝛ non recipit ſpēs: ꝑ quas cogſcat: ſed ꝑ eſſentiā ſuā: q̄ eſt ſilitudo oīum reꝝ cognoſcit: ſed ſi accipiaꝛ intellectū 2ᵐ: ſic nō tm̄ itelligit ſe: ſꝫ alia. ſm primū modū dicit ph̄s xi°. metaphiſice. ꝙ de⁹ itelligit tm̄ ſe.) Hec ille. Illā āt ſilitudinē. ſ. de p° intellecto: ꝛ 2° intellecto pōit de veritate.q.3.arti.2°. vbi dicit (Qꝛ ſpēs qua intellectus formaꝛ: vt intelligat in actu eſt pmū q̄ intelligiꝛ: ex hᵭ aūt ꝙ eſt effect⁹ in actu ꝑ talē formam operari iā poteſt formando reꝝ quidditates: ꝛ componendo ꝛ diuidēdo. vn̄ ipſa quidditas formata in intellectu: vel etiā cōpoſitio ꝛ diuiſio ē q̄ddā opatū ipſi⁹. ꝑ qᵭ tn̄ intellect⁹ venit i cognitionē rei exterioris: ꝛ ſic ē 2ᵐ quo itelligiꝛ.) Hec ille. ¶ Et ibidē ſic ait. (Forma in itellectu pōt eē dupliciter. vno mō ita ꝙ ſit principiū actus intelligēdi: ſicut forma q̄ eſt intelligentis inq̄ꝫtuꝫ eſt intelligens: ꝛ hec eſt ſilitudo intellecti ab eo: alio mō ita ꝙ ſit termin⁹ actus itelligēdi: ſicut artifex intelligendo excogitat formā dom⁹: ꝛ cū illa forma ſit excogitata ꝑ actū intelligendi: ꝛ q̄ſi ꝑ actū effecta non pōt eſſe principiū act⁹ intelligēdi: vt ſit primū quo itelligiꝛ: ſꝫ magis ſe hꝫ vt intellectū quo intelligēs aliqd opaꝛ: nihilomin⁹ tn̄ forma ꝑdicta eſt 2ᵐ: quo intelligiꝛ

Circa hāc cōcluſionē tenuit Auer. ꝙ deus nō itelligit aliqd aliud a ſe ita ꝙ ei⁹ intuit⁹ terminet ad illud nec primario nec ſecundario vt pꝫ in libro de ſomno ꝛ vigilia duodecio metaphyſice ca°.51.ꝛ 3° ō aīa ca°.25. Moderni vero dn̄t ꝙ i ꝯſpectu itellectus diui⁹ ē ꝛ per ſe eſſentia diuina: in ipſa vero tanq̄ꝫ in ſpeculo relucent oēs creature vt ſic intuitus diuinus primo terminaꝛ ad eēntiā obiectiue ſecundario vero ad creaturas relucentes in diuīa eſſentia.

quia per

qꝛ ꝑ formã excogitatã artifex intelligit qđ opandũ ẽ.)
Hec ille. ❡ Eandẽ ſniam ponit in forma de potentia
dei.q.9.arti.5°.(Illud(inquit)qđ eſt ꝑ ſe intellectũ nõ
eſt res illa:cuiꝰ noticia ꝑ intellectũ habeť: cũ illa qñqꝫ
ſit intellecta in potẽtia tm̃:ꝛ ſit extra ĩtelligẽtẽ: ſicut cũ
homo ĩtelligit res mãles:vt lapidẽ:vel aĩal:aut hꝰ: cũ
tñ oporteat:ꝙ intellectũ ſit in ĩtelligẽte:ꝛ vnũ cũ ipſo:
neqꝫ etiã intellectũ ꝑ ſe eſt ſilĩtudo rei intellecte:ꝑ quã
informať intellectꝰ ad intelligendũ. Intellectꝰ enim
nõ põt intelligere. niſi ſm ꝙ fit actu ꝑ hãc ſilĩtudinẽ:
ſicut nihil aliud põt opari ſm ꝙ eſt potentia: ſꝫ ſm ꝙ
fit actu ꝑ aliquã formã. Hec igiť ſilĩtudo ſe hꝫ ĩ intel/
ligẽdo ſicut intelligẽdi pncipiũ. vt calor ẽ principiũ cale/
factionis:nõ ſicut intelligẽdi terminus. hoc ġ eſt prio
ꝛ ꝑ ſe intellectũ:qđ intellectꝰ in ſeipſo cõcipit de re itel/
lecta.ſiue illud ſit diffinitio:ſiue aliq̃ enunciatio:ſm ꝙ
ponũť due opationes intellectꝰ in 3°.de aĩa.ħ aũt ab ĩ/
tellectu cõceptũ interiꝰ dť vbũ.) Hec ille. ❡ Sciendũ
tñ ꝙ pma pte.q.85.arti.2°.dicit:ꝙ illud qđ ṗ intelligiť
a nobis ẽ res.cuiꝰ ſpẽs ĩtelligibilis ẽ ſilĩtudo. Et.q.87.
arti.3°.dicit.ꝙ illud qđ ṗ cognoſciť ab ĩtellectu nr̃o eſt
nã rei mãlis.Sed illud nõ repugnat pdictis. nã.q.85.
in arti.1°.nõ intẽdit:niſi ꝙ ſpẽs q̃ eſt pncipiũ intelligẽ/
di nõ eſt illud:qđ ṗ intelligiť. In q̃one autẽ.87.arti.3°.
intẽdit:ꝙ actꝰ intelligẽdi nõ ṗ intelligiť ab intellectu
nr̃o:ſed nã rei mãlis intelligiť pus q̃ꝫ ſpẽs intelligibilis
ꝛ q̃ꝫ actus intelligẽdi:cũ q̃ ſtat: ꝙ verbũ iteriꝰ cõceptũ
de re ſit pmũ:qđ intelligiť ſicut illud: ad qđ ĩmediate
actꝰ intelligẽdi terminať:ſꝫ res extra etiã intelligiť eo
dẽ actu.q̃ intelligiť verbũ:ꝛ iõ qđlibet eoꝝ põt dici ṗ/
mũ ĩtellectũ. ħ ẽ ꝑ pmũ actũ intellectus cognitũ. Naꝫ
talis ꝯceptio ẽ ſilĩtudo eſſentie rei: ꝛ eſt quodãmõ qd/
ditas ꝛ nã rei ſm eẽ intelligibile:ꝛ nõ ſm eẽ nãle ꝓut
eſt in rebꝰ. ſm ꝙ dicit ſcũs Tho. ṗ quolibet.q. 2.arti.
2°.Actꝰ autẽ intelligẽdi ꝛ ſpẽs intelligibilis nõ niſi per
actũ 2m.ſ.reflexũ:q ſupponit actũ rectũ. et ſic apparet:
ꝙ nõ eſt in dictis illis cõtradictio. ❡ Sciẽdũ ꝙ non
credo ipſũ ex intentiõe poſuiſſe:ꝙ pmũ viſum ab ocu
lo corporali ſit ſpẽs q̃ eſt in pupilla. ſed ſoluꝫ exẽpli cã.
qđ pꝫ.qꝛ ṗ ſen.diſ.17.q.2.arti.5°.ad 3m dicit: ꝙ viſus ꝑ/
ticularis.nõ põt cognoſcere niſi illud cuiꝰ ſpẽs ſpũali/
ter ĩ pupilla põt accipi: ꝛ iõ viſus nõ põt cõprehendere
actũ ſuũ:ex quo pꝫ.ꝙ ſola colorata põt videre: vel luci/
da:qꝛ ſolũ illoꝝ ſpẽs in viſum recipiunť: ꝛ nõ actũ ſuũ
nec ſpẽs.q̃ iformať ſm mentẽ eiꝰ. ❡ Itẽ 3°.ſen.diſ.23.
q.1.arti.2°.ad 3m.dicit:(Oꝛ inter potẽtias aĩe ſolus intel
lectus reflectiť ſupra ſe cognoſcendo nãm ſui: ꝛ eoꝝ q̃
ipſiꝰ ſũt.) Addit etiã(Licet vna potentia ſenſitiua poſ
ſit cogſcere actũ alteriꝰ:nulla tñ talis potẽtia põt refle/
cti ſupra ſe cogſcendo actũ ſuũ: qꝛ oporteret ꝙ inſtru/
mẽtũ:q̃ cogſceret ſe:caderet mediũ inter ipſam poten/
tiã ꝛ iſtrumẽtũ.q̃ cogſcebat prius.) Hec ille. ❡ Iſtud
aũt eque cõcludit de ſpẽ ſicut de actu vel potentia:ſic eni
oporteret:ꝙ organũ eẽt mediũ inter potẽtiã ꝛ actũ ſuũ
ſi illũ cogſceret:ita arguiť de ſpẽ.ꝛ huiꝰ cã ẽ.qꝛ ſenſibi/
le poſitũ ſupra ſenſum nõ facit ſenſationẽ. ❡ Itẽ quo/
libet.10.q.3.arti.ṗ.vbi q̃rit:vtrũ aĩa qcqd intelligit in/
telligat ĩ pma veritate.dicit ĩ reſpõſione ad 2m.(Illud
q̃ cogſcimus ſicut inſtro oꝫ nobis eẽ ṗ notũ: ꝛ ſic cogſci/
mus ꝯnes ꝑ principia nãliter nota.ad q̃ nãliter cõpať
intellectus agens ſicut ad inſtrũ.vt dicit Cõmentator 3°
de aĩa:ſꝫ illud q̃ cognoſcimꝰ ſicut forma cogſcẽtis non
oꝫ eẽ notũ:qꝛ nec oculus videt lucẽ:q̃ ẽ de cõpoſitione
nec ſpẽm ꝑ quã videt:ꝛ ita nõ eſt neceſſariũ: vt qcũqꝫ
intelligit aliqd intelligat intellectũ ſuũ:q̃ intelligit:vł
lumen intelligibile.) Hec ille. ❡ Ex q̃ pꝫ mens eius.
❡ Sed ꝯ pmã ꝯnẽ arguiť ꝓbãdo:ꝙ nõ ſola eẽntia di
uina ſit pmũ obiectũ ſui ĩtellectũ. Prio. Qꝛ nulla po/
tẽtia attingit aliqd. qđ nõ pticipat formaliter rõnẽ ſui
obiecti. vt pꝫ ꝙ viſus nõ cogſcit niſi coloratũ vel lumi
noſuꝫ:ſꝫ dinꝰ ĩtellectꝰ attingit creaturas:q̃ nõ ſunt ſua
eẽntia formalr.ġ ſua eẽntia nõ ẽ obm adeq̃tũ ſui ĩtel/
lectus. ❡ Scđo. Nulla potẽtia cognitiua ponit dñam
iter ſuũ formale obiectũ ꝛ alia: viſus n. non diſtinguit
ĩter colorẽ:ꝛ dulcedinẽ:vel ſaporẽ:ſꝫ ħ ptinet ad ſenſũ
cõem.q cognoſcit vtrũqꝫ:ſꝫ dinus ĩtellectꝰ ponit dñaꝫ
ĩter eẽntiã ſuã:ꝛ oĩa creata:nouit.n.deꝰ:ꝙ ꝑ eſſentiã dif
fert ab eis.ġ ſua eſſentia nõ ẽ obm adequatũ ſue ĩtelle
ctiõis:vel ſcie. ❡ Tertio. Nullus ĩtellectꝰ angelicꝰ vł
humanꝰ ẽ nobilior dino ĩtellectu:ſꝫ eiꝰ ſꝫ ſuũ totũ am/
bitũ eſt obiectũ ĩtellectꝰ angelici:vel humani. ġ multo
fortiꝰ erit obiectũ ĩtellectꝰ dini:cũ potẽtia nobilior ha/
beat obiectũ vlĩus ꝛ latiꝰ: ſicut ſenſus cõis hꝫ obiectũ
latiꝰ q̃libet ſenſu pticulari:ꝛ imaginatio latiꝰ q̃ꝫ ſenſus
cõis:ꝛ ĩtellectꝰ vlĩus q̃ꝫ imaginatio aut ſẽſus. ❡ Quar
to ſic. Habitꝰ metaphi.ẽ maxĩe ꝓprius ipſi deo:dicit.n.
phs ṗ metaphi.ꝙ habet maxĩe hunc deꝰ. vñ deꝰ ſciaꝝ
eſt:ſꝫ ꝯſtat.ꝙ metaphiſica hꝫ totũ ambitũ entis ꝓ obo
adeq̃to. vt pꝫ ex 4°.ꝛ 6°.metaphi.ġ ꝛ dina ſcia hꝫ illud
ꝓ obiecto:ꝛ nõ ſolũ eẽntiã ſuã. ❡ Quinto. Scia dina
nõ ſubalternať nr̃e metaphiſice. ſꝫ ſubalternareť niſi
ſcia dei haberet ꝓ obiecto adeq̃to totalẽ ambitũ entis
qꝛ tũc obiectũ dine ſcie clauderet ſub obiecto noſtre
ſcie cũ diuina eẽntia cõtineať ſub ente. ġ idẽ qđ prius.
❡ Sexto. Illud eſt obiectũ dini ĩtellectꝰ:ꝛ ſub illa rõ/
ne.ſub q̃ dina intellectio terminať ad illud.ſꝫ diuinus
ĩtellectus intelligit lapidẽ ſub rõne lapidis: ꝛ roſaꝫ ſub
rõne roſe:ꝛ vlĩter oĩa ſub ꝓprijs rõnibꝰ. ġ oĩa ſũt obie/
cta dini ĩtellectꝰ ſub ꝓprijs rõnibꝰ:ꝛ ꝑ ꝯñs ens ſm to/
tũ ſuũ ambitũ. ❡ Septio. Nobiliſſime potẽtie debet
aſſignari nobiliſſimũ obꝫ:ſꝫ ens ſꝫ tom ſuũ ãbitũ clau
dit nobilitatẽ dine eẽntie: ꝛ vltra ħ nobilitates ꝛ pfe/
ctiões oĩum creatoꝝ.ġ vť ꝙ ſit formale obiectũ dini
ĩtellectꝰ. ❡ Octauo. In oĩ potentia hñte obm pmariũ
ꝛ ſecũdariũ:obiectũ illud hꝫ rõnẽ obiecti adeq̃ti.quod
claudit vtrũqꝫ:ſic q ĩtellectꝰ nr̃ cognoſcit ṗ mãlia.2°.
vero imãlia ꝛ abſtracta: ꝛ iõ hꝫ ꝓ obiecto adeq̃to ali/
qd cõe ad illa.ſ.ens vel veꝝ.ſꝫ dinus ĩtellectꝰ cognoſcit
eẽntiã ſuã ṗ.creaturas vero tanq̃ꝫ obiecta ſecũdaria. ġ
aliqd cõe deo ꝛ creature ẽ obm adeq̃tũ ipſiꝰ. ❡ Nono
Nulla potentia cogſcit aliqd ſub rõne vlĩori q̃ꝫ ſit ſua
rõ obiectiua:ſꝫ deꝰ cogſcit ſe nõ ſolũ ſub ꝓpria rõne di
uinitatis.imo inq̃ꝫtũ ens obm adeq̃tũ ipſiꝰ nõ ẽ ꝓpria
rõ diuinitatis ſꝫ ens inq̃ꝫtũ ens. ❡ Cõtra 2am ꝯnẽ ꝛ vlti/
mã ar. Aure. ꝓbãdo. ꝙ nulla creatura terminat dinũ
ĩtelligere.nec vt obm pmariũ. nec vt ſecũdariũ. Im/ Cõtra 2am ꝛ vl.ar.Aur. q.1.arti.pmo ꝓpõe pma.
poſſibile inqt ẽ:qđ ẽ pfectiõis ĩ deo:depẽdere a nõ deo
qꝛ bonoꝝ noſtroꝝ nõ indiget:ſꝫ ſi intellectio dina ter/
minareť ad creaturas:illa intellectio cũ ſit q̃dã dei ꝑ/
fectio:depẽderet a nõ deo:qꝛ ab ipſis creaturis poſitis
ĩ eẽ ꝓſpecto:vel relucẽtibus in eẽntia ſua tanq̃ꝫ ĩ ſpecu/
lo. Impoſſibile enim eſt intẽtionẽ terminatã ad aliqđ
obiectũ manere ſine illo obiecto.igiť nulla intellectio
eſt in deo:q̃ termineť ad creaturas poſitas ĩ eẽ proſpe/
cto. ❡ Et cõfirmať. Quia oĩs pfectio.q̃ eſt ĩ deo.cũ eẽt
in eo circũſcripto oĩ eẽ creature ſiue reali.ſiue itẽtiona/
li ꝛ diminuto.cũ igiť intellectio:ſi q̃ ſit in deo q̃ termi/
neť ad creaturas in eẽ itentionali poſitas.non valeret
eẽ in eo.ſi tollereť hꝰ eẽ itẽtionale.pꝫ ꝙ nulla talis in/
tellectio ẽ ĩ deo. ❡ Forte diceť ꝙ creatura ĩ tali eẽ itel

lecto poſita nō eſt aliud a diuina eſſentia: i q̄ relucet: ⁊
ita intellectio diuina nō depēdet a non deo. Hec autē
euaſio nō ꝓcedit. Creatura enī in tali eſſe poſita hꝫ eē
diminutū tm̄ ⁊ itentionale: eſſentia vero diuina hꝫ eſſe
principaliſſimū reale. q̄re differt ab eēntia tanq̄ȝ crea-
tura ſub eſſe diminuto poſita a creatore. Si igit̄ incō-
ueniēs reputat̄: ꝙ diuina eſſentia depēdeat coexigēter
a creatura ꝓut ponit̄ in eē reali: multo fortiꝰ debet im
poſſibile reputari: ꝙ ab ea depēdeat ꝓut ē poſita ab eē
diminuto. ¶ Ulterius forte dicet̄. ꝙ itellectio nō de-
pēdet ab obiecto ſecūdario: ſꝫ ab obiecto primario. vn̄
ſublata oī creatura ⁊ oī eiꝰ eē: adhuc diuina intellectio
maneret terminata ad diuinā eſſentiā. vt ad obiectuꝫ
p̄mariū. ¶ Hec āt euaſio nō ꝓcedit. Aut eni tūc rema
neret deꝰ intelligēs creaturas ꝑ intellectionē termina-
tā ad eſſentiā ſuā: nec ꝓcedētē vlteriꝰ i creaturas: ⁊ tūc
hr̄ ꝓpoſitū. ſ. ꝙ illa intellectio q̄ creaturas itelligit nō
terminat̄ ad eas. Si āt non intelligeret eas ſic ꝓcedit
rō. ſ. ꝙ intellectio q̄ eſt deꝰ ſic depēdet a creatura: ꝙ ipa
circūſcripta remanere nō poſſet. ¶ Scdō ſic. Impoſſi
bile ē diuiſionē cōtinui deficere vel ceſſare: ſꝫ manife-
ſtū ē. ꝙ ſi diuinus intuitꝰ aliqd ex̄ ſe attingeret obiecti-
ue ponēdo illud i eē ꝓſpecto: de neceſſitate diuiſio cōti
nui eſſet euacuata in intuitu dīno ⁊ ꝓſpectu: aut. n. tm̄
mō ponerēt̄ in ipſiꝰ ituitu oēs ptes cōtinui diuiſe ⁊ di
ſtincte. vt nō relinq̄t̄ vlterior diuiſio: ⁊ ſic hr̄ ꝓpoſitū
ꝙ diuiſio cōtinui erit euacuata: aut ponerent̄ tm̄ aliq̄
ptes ſb certo nūero: q̄rū q̄libet erit diuiſibilis vlteriꝰ:
qȯ eē nō pōt: qꝛ tūc dinꝰ intuitꝰ eēt in potētia: ⁊ poſſet
ſibi aliqd accreſcere diuidēdo vꝫ vnāquāqꝫ illaꝝ par-
tiū: q̄ȝuis poſſet ſic diuidēdo ꝓcedere i ifinitū ſic̄ ⁊ nr̄
intellectꝰ. ḡ ipoſſibile ē: ꝙ aliud a deo ponat̄ in eiꝰ in-
tuitu. vel ꝓſpectu i actu: q̄ rōne nāqꝫ aliqd poneretur.
oēs ptes cōtinui ponerent̄. ¶ Et cōfirmat̄. qꝛ ſi diui-
nus ituitꝰ intelligēdo lineā ac diuidēdo eā in ptes: quā
libet diuiſionē poneret in ꝓſpectu: oporteret dare vnū
de tribꝰ: aut ꝙ i ipſiꝰ ꝓſpectu eēnt ptes idiuiſibiles: i q-
bꝰ linea poneret̄: ⁊ in q̄s ꝑ diuinū ituitū ſcinderet̄: aut
ꝙ eēnt ptes diuiſibiles: ⁊ ſic dino intuitu aliqd poſſet
accreſcere: aut ꝙ ſolūmō totalitas cōtinui eēt in ipſiꝰ
ꝓſpectu. ptes vero in potētia reducibili ad actū ſucceſ
ſiue: reductione q̄ nūq̄ȝ ceſſaret: ſic̄ accidit i nr̄o intelle-
ctu: ⁊ hoc totū ē ipoſſibile. q̄re neċe ē: ꝙ ſit continuū: ⁊
eius ptes intelligant̄ a deo: ꝙ tm̄ i eiꝰ intuitu nō ponan
tur: ⁊ idē eſt de oībꝰ alijs a ſe q̄ intelligit. ¶ Tertio ſic.
Si res extrinſece a deo q̄s intelligit ponerent̄ in eius
intuitu ⁊ ꝓſpectu. ſeq̄ret̄ ꝙ in diuino intuitu eēt obie-
ctiue magnitudo q̄dā infinita actualiter: p̄ncipiū nāqꝫ
mathematicū ē: ꝙ magnitudo creſcit in infinitū: ⁊ ꝙ
cuilibet magnitudini pōt fieri additio. cū igit̄ diuinꝰ i-
tellectus plus poſſit q̄ȝ humanꝰ: nr̄ aūt pōt ad quācun-
que magnitudinē datā addere: neċe ē: ꝙ diuinus hoc
poſſit: aut igit̄ ꝓcedit cōtinue ſucceſſiue: qȯ eſſe nō pōt
niſi ſit in potētia ⁊ iperfectus ſicut nr̄: aut ſtat in aliqua
magnitudīe finita: ⁊ tūc nō ſtat: qꝛ ad oē finitū pōt fie-
ri additio: vn̄ cōtradictio ē: ꝙ ſtent in aliq̄ magnitudi-
ne infinita obiecta ſuo ꝓſpectui: cui ē impoſſibilis fieri
additio: ⁊ ſic ꝓpoſitū hr̄: ſꝫ manifeſtū ē: ꝙ h̄ ē oīo ipoſ-
ſibile. ſ. magnitudinē ifinitā eē i dino ꝓſpectu. qꝛ qua
ratione ibi poneret̄: eadē ratione a deo poſſet conduci
in effectū. qȯ eſt impoſſibile. igit̄ res extrinſece cū in-
telligunt̄: nō ſunt in ipſius ꝓſpectu. ¶ Quarto ſic. Si
res alie a deo ponerent̄ in eius ꝓſpectu: ⁊ intuitu obie-
ctiue dū intelligunt̄: ſequit̄ ꝙ oēs ſpecies numeroruꝫ
eſſent actu poſite in eius intuitu: intelligit enim deus
oēs numeros: ſed manifeſtū ē: ꝙ ꝓceſſum numeroꝝ
in infinitū eē euacuatū: ⁊ exiuiſſe ad actū in dino ꝓſpe
ctu impoſſibile eſt: qꝛ aut ſiſtit̄ i numero finito: ⁊ ſic il-
le eſt in potētia: vt ſit radix cubiti: vel quadrati: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
quadratus eius: aut cubitꝰ: aut duplus poſſibilis ē: aut
ſiſtit̄ in numero infinito: ⁊ hoc ē cōtradictio: cū nume-
rus nō ſit aliud niſi totitas quedā: ⁊ incluſio multitudi-
nis: vn̄ idē eſt eſſe numeratū: ⁊ eē tot qȯ euidēter clau
ſionē: ⁊ finitionē icludit. ¶ Si dicat̄: ꝙ illa multitudo
in qua reſidet diuinꝰ intellectus: vel intuitꝰ nō eſt mē-
ſurata aliquo certo numero: ſed ē multitudo nō nume
rata. ¶ Hoc nō tollit rōnē. diuinꝰ nāqꝫ intuitus attin-
git in actu oēm multitudinē numeratā deſcendenteꝫ:
ab illa multitudine nō numerata ⁊ ꝑ ꝯn̄s attingit vlti
mū numeꝝ: a quo ſtatim ꝓcedit̄ ad illā multitudinē
infinitā: ⁊ ita ſit ꝙ ponat in ꝓſpectu oēs ſpecies nume-
roꝝ: ſed manifeſtū eſt: ꝙ talē numeꝝ ipoſſibile ē repe
riri: q imediate diſcedat a multitudine infinita: vel ex
quo imediate ſit trāſitꝰ ad eandē: dato. n. tali numero
cū ſit finitus: adhuc pōt fieri ſibi additio in infinitū: an
teq̄ȝ conſurgat illa multitudo infinita. igit̄ diuinꝰ in-
tuitus nō ponit in actu oēs ſpecies numeroꝝ. ¶ Quin
to. Tu ſupponis ꝙ in ꝑfectionibus ſpecificis pōt ꝓce-
di in infinitū: ita ꝙ vna ſpēs pōt fieri nobilis: ⁊ alia no
bilior p̄ma. et 3ª nobilior 2ª. ⁊ ſic i infinitū. Si igit̄ hoc
ſit veꝝ. aut tota iſta multitudo ſpēꝝ eſt i diuino intui-
tu actualiter ⁊ ſine ꝓceſſu: aut nō actualiter: ſꝫ ſub quo
dā ꝓceſſu: aut nullo mō. non primū. qꝛ tūc intuitus ha
beret in ſuo ꝓſpectu aliquā creaturā in infinitū diſtan
tem modo a prima ſpecie: aut enim intuetur quālibet
diſtantē mō finito a p̄ma ſpecie: ⁊ ſic nō erit proceſſus
poſſibilis in infinitū in ſpēbus: cuiꝰ oppoſitū tu dicis.
aut intuet̄ aliquā diſtantē in ifinitū i nobilitate ⁊ per-
fectione: ⁊ per ꝯn̄s illa erit in infinitū nobilis ⁊ ꝑfecta.
qȯ eſt impoſſibile. Nec pōt dari 2m. ſ. ꝙ tota illa multi
tudo ſit in diuino intuitu ſub quadā ſucceſſione ⁊ ꝓceſ
ſu: qꝛ tunc erit potentialis ⁊ imperfectus. q̄re relinqui
tur. ꝙ nullo mō. Hec ſunt argumēta eius ad probadū
ꝙ nihil aliud a deo terminat eius intuitū ꝑ modū ob-
iecti primarij: vel ſecūdarij. ¶ Scdō loco ꝓbat cōtra
eandē ꝯnē: ꝙ creature nō ſunt i diuino intuitu: ſicut ob
iecta relucētia in diuina eſſentia. Primo ſic. Qn̄cunqꝫ
aliqd aſpicit̄ in aliq̄ tanq̄ȝ in ſpeculo: tunc eſt ibi alius
actus vidēdi: ⁊ alia ſpēs: ſiue rō qua videt̄ ſpeculū: ⁊ q̄
videt̄ res i ſpeculo: ſicut manifeſte patet ꝙ ſpeculū vi
det̄ ꝑ ſpeciē repreſentantē vitrū: ⁊ figurā eiꝰ ac formā:
res aūt videt̄ ꝑ ſpēm ꝓpriā. licet cōcurrāt in eodē ocu-
lo ſil' ſpēs rei: ⁊ ſpēs ſpeculi: ſꝫ ſm te diuinꝰ intellectus
intuet̄ creaturas in ſua eſſentia q̄ſi in ſpeculo relucen-
tes. igit̄ ꝑ aliā ſimilitudinē videt creaturas q̄ȝ ꝑ eſſen-
tiā: alioquin eſſentia non ſe habebit vt ſpeculū: cū igit̄
nō ꝑ aliā ſimilitudinē videat creaturas. patꝫ ꝙ eēntia
nō ſe habet ꝑ modū ſpeculi. ¶ Scdō ſic. Deus nō in-
telligit creaturas ꝑ reflexionē: actus. n. reflexus videt̄
imperfectior q̄ȝ directus: ſꝫ ſi diuinus ituitus p̄ferret̄
in eēntiā: ⁊ inde ꝓcederet ad creaturas quaſi ꝑ quod-
dā ſpeculū: videret eas ꝑ reflexionē. que eni vident̄ in
ſpeculo: vident̄ ꝑ lineam reflexaꝫ. igit̄ idem qȯ prius.
¶ Tertio ſic. Impoſſibile ē aliqd relucere obiectiue-
niſi potētie cognitiue ⁊ ꝑ actū cognitiuū: ſꝫ ſm te crea-
ture relucēt in diuina eſſentia ſpeculariter: ⁊ diuinꝰ in
tellectus ex hoc intelligit: ita ꝙ talis relucētia eſt cau-
ſa ꝙ intelligant̄. ḡ prius cognoſcunt̄ q̄ȝ intelligantur
cū tale relucere in diuina eſſentia non ſit aliud q̄ȝ co-
gnoſci ⁊ eſſe apparens. nō eſt ḡ ponenda talis relucen
tia ſpecularis.

Utrum crea-
ture ſint in di-
uino intuitu
ſicut obiecta
in diuina eſ-
ſentia relucē-
na.

tia ſpecularis. ❡ Quarto ſic. Sicut ſe hꝫ itellectio ad intellectionē. ſic intellectū ad itellectū: ꝛ intuitū ad intuitū: ſꝫ intellectio qua deus intelligit creaturaꝫ nō eſt aliud ab itellectiōe qua itelligit ſuā eſſentiā. igiť intuitum ꝑ itellectionē qua intelligiť creatura nō eſt aliud ꝗ̄ intuitū ꝑ itellectionē qua itelligiť eſſentia: ſꝫ cōſtat: ꝙ res lucēs in ſpeculo eſt alia a ſpeculo. nō igitur lucet creatura in deo tanꝗ̄ in ſpeculo: imo nō eſt ideꝫ aliud deū intelligere creaturas ꝗ̄ itelligere ſuā ꝓpriā eſſentiam: ita ꝙ nō ſint ibi duo ituita: ſꝫ vnū ſolū: videlꝫ diuina eſſentia: qua cognita ipſa nō ſolū eſt cognita: imo ꝛ oīs creatura: nō qdeꝫ vt lucēs in ipſa quaſi ꝑ intuitū intuita: qꝛ eſſent duo intuita ꝛ due intuitiōes. ❡ Quinto. Nō alia intuitione intueť deus creaturā ꝗ̄ illa qua intueť eēntiā ſuā: imo vidiſſe eēntiaꝫ ſuam eſt vidiſſe ſpeculū: ꝛ nō eſt vidiſſe rem in ſpeculo: imo ſunt diuerſi termini ꝛ diuerſa vidiſſe. ģ creature nō videnť a deo ꝑ eēntiaꝫ tanꝗ̄ ꝑ ſpeculū. ❡ Sexto. Ratio ſpeculi in hoc conſiſtit: ꝙ eſt reflectēs ſilitudineꝫ: ꝑ quā fit viſio ad oculū videntē: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ diuina eēntia recipit ſimilitudinē creature: nec eā reflectit. ģ nullo mō hꝫ rationeꝫ ſpeculi. ❡ Septimo dicit ꝙ rōnes ſuprapoſite ꝑmo loco cōcludūt manifeſte ꝙ creature in diuina eſſentia tanꝗ̄ in ſpeculo nō relucēt: nec ſunt in diuino ituitu tāꝗ̄ obiecta ſecūdaria. quare illud poni nō pōt.) Hec ille. ❡ Tertio loco ꝓbat iſta: que dixit eſſe ſm mentē beati Aug. dicit enim Aug. 83. qōnuꝫ. q. 46. (Non extra ſe quicꝗ̄ poſitū deus intuebať: vt ſm illō cōſtitueret qō conſtituebať. naꝫ hoc opinari ſacrilegū eſt.) ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſi creature relucerēt in diuina eēntia tāꝗ̄ obiecta ſecūdaria: tūc aliqd extra ſe poſitum intuereť: extra inquā poſitum nō ſitualiter: ſꝫ entitatiue: qꝛ creatura in tali eſſe poſita nō eſt ipe creator ģ ſacrilegū eſt: ꝙ creature relucēāt in deo tāꝗ̄ obiecta ſecūdaria. ❡ Secūdo. Rōnes ille que ſunt in mente creatoris: ad quas diuinus intellectus aſpicit: ꝛ qbus intuitis diciť ituita creatura: hec inquā ſunt incōmutabiles ac ꝑncipales reſpectu creaturaꝝ: ꝛ ideo vere ſunt: qꝛ eterne ſunt: quaꝝ participatiōe fit vt ſit quicqd eſt qiť eſt. ſm Aug. ibidē: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ creature ſi relucerent tanꝗ̄ obiecta ſecūdaria nō haberēt iſtas ꝯditiones: qꝛ nec vere eēnt: ſꝫ tantuꝫ intētionalr ꝛ diminute: nec eſſent ꝑncipales reſpectu creaturaꝝ: imo eēnt ipſemet creature in eſſe diminuto: ſꝫ nec creature eſſent ꝑ ꝑticipationē illaꝝ: cum nihil ꝑticipet ſe: vñ iſte conditiones nō poſſunt cōpetere niſi diue eſſentie: que eēntia ꝑncipalis: ac incōmutabilis eſt: ꝛ ꝑticipatiōe eiꝰ eſt qcquid eſt. ģ rōnes ille ad quas aſpicit dinus intellectus qbus cognitis dicuntur ab eo cognite creature nō ſunt ille creature tanꝗ̄ obiecta ſecūdaria relucētes: ſꝫ ſunt ipſamet eēntia dīna: que cognita deo vere dicunť cetera cognita excellenter ꝛ eminēter. ❡ Tertio ſic. Viſio illaꝝ rōnum eſt beatiſſima vere itelligētie: ſꝫ hoc non eſſet ſi hꝰ rōnes eēnt creature tāꝗ̄ obiecta ſingularia relucentes: qꝛ viſio ſolius diuine eſſentie eſt beatifica. ergo rōes ille: quas deus aſpicit: qbus viſis viſa eſt oīs creatura: ſunt ipſamet dīna eēntia. ❡ Quarto ſic. Aug. diſtinguit ſup Geñ. ad lrām duo genera viſionū: vnum quidē reꝝ in ꝓprio gñe ꝛ in ſeipſis: ꝛ aliud in verbo: ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſi relucerēt in diuina eēntia tanꝗ̄ obiecta ſecūdaria: ita ꝙ diuinus intuitus ꝑmo ferretur in diuinā eēntiaꝫ: ꝛ deinde ꝓcederet: ac ꝓtēdereť ad creaturā: tūc ipſe creature videreňť in ſe: ꝛ in ꝓprio genere: ꝗ̄uis rō vidēdi. ſ. diuina eēntia eēt aliqd extra ꝓpriuꝫ genus eaꝝ: hoc tñ nō impedit quin videreňť in ꝓprio genere obiectiue: quēadmodū res: que cognoſcunť per ſpēm in ꝓprio genere: ꝗ̄uis ſpēs que eſt rō vidēdi. vel cognoſcendi nō ſit infra genus rei cognite: per illā igiť ſm mentē Aug. deus nō ſic intelligit creaturas: ꝙ ſint in eius ꝓſpectu tanꝗ̄ obiecta ſecūdaria: ſed qꝛ intelligendo ſuam eēntiaꝫ intellecta eſt oīs creatura equipollēter ꝛ eminēter.) Hec ille. ❡ Et ſic finalr poſt pauca dicit: ꝙ nō eſt aliqua multitudo itellectoꝝ in deo: nec creature vt intellecte ponūt numeꝝ cū diuina eēntia: vt itellecta: ſꝫ eſt penitus vnū ſimpliſſiciſſimū intellectū. ❡ Quarto loco dicit: ꝙ rōnes adducte pro 2ᵃ ꝯcluſione ꝛ pro alijs nō cōcludūt ꝯ ꝑhos. oēs eniꝫ ille rationes ſupponūt vnū ꝙ illi negarēt. ſ. qō deꝰ ſit cauſa efficiens rerum. ❡ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯnē arguit dicēs: ꝙ illa opinio nō bñ aſſignat modū: quo deus cognoſcit ſingularia: ꝗ̄uis enim inquit ex diuina actiuitate poſſit ꝓbari a poꝛi: ꝙ diuinitas ſit ſilitudo ꝛ exemplar nō ſolū quo ad formaꝫ: imo quo ad mām: mā vͦo ſm te nō eſt ꝑnᵐ indiuiduationis: niſi inꝗ̄tū eſt idiuiduata. Eſt aūt hoc cōmune oībus idiuiduis eiuſdē ſpēi. ſ. ꝙ qōlibet cōponitur ex hac mā ꝛ ex hac forma: ꝛ ꝑ ꝯñs deus hꝫ ſilitudinē omniū idiuiduoꝝ quo ad mām ꝛ quo ad formā: nō tñ ꝓbatur: ꝙ diuina eēntia repſentet indiuidua vt ſignata ſunt ꝛ diſtincta: ſed potius ꝓut cōueniūt in nā ſpecifica: q̄ cōponiť ex mā ꝛ forma: aut in rōne indiuidui vagi inꝗ̄tū qōlibꝫ eſt aliqō hoc cōpoſitū ex aliqua hac mā: ꝛ ex aliqua hūana forma: qñꝗ̄ eni aliqua ſunt ſic ſilia: ꝙ nihil eſt in vno: qō nō reperiať in alio. Similiter inpoſſibile eſt: ꝙ aliqd ſit ſilitudo illius quin ſit ſimilitudo alterius: ꝛ ꝑ ꝯñs nō ducit diſtícte in vnū: nec in aliud. ſꝫ in ambo ſub rōne vniꝰ ꝛ idiſtincti: ꝛ ita ducit in aliqō cōe ad iſta: ſꝫ ſic eſt de idiuiduis eiuſdē ſpēi que ſilia ſunt: qꝛ ſicut vnū habet māꝫ ꝛ formā: ita ꝛ reliquū: ꝛ qōlꝫ hꝫ eaꝫ ſignataꝫ: nec aliqō eſt diſſile in vno ad illud: qō reperiť in alio: nō eniꝫ eē hoc ꝛ illud ponit aliquā diſſilitudinē: cū aliud ſimilr ſit hoc. ģ impoſſibile eſt: ꝙ diuinitas ſit ſilitudo ducēs ſufficiēter in cognitionē idiuiduoꝝ inꝗ̄tū diſticta ꝛ ſignata ſunt: ꝛ vlr nō eſt veꝝ: ꝙ aliqua ſilitudo ducat in aliqua vt diſtincta: niſi illa ſint aliqualiter diſſimilia. Hec ille. ❡ Scđo loco dicit iſtaꝫ poſitionē deficere in rōnibus: qbus ꝓbātur ꝯnes. dicit eniꝫ ꝙ ꝑma rō ꝓ iſta ꝯne nō demōſtrat ꝯ Cōmē. ꝯ quē ſcūs Tho. arguit. diceret eniꝫ Cōmen. ꝙ ſingularia nō ꝯtineňť vtualr in deo: nec mā: nec forᵃ niſi quatinus eſt exēplar: qꝛ deus nō eſt efficiēs ſꝫ Cōmen. ꝛ dato ꝙ eſſet efficiēs: tñ diceret: ꝙ nō cogſcit res per hoc ꝙ eſt efficiēs. aliogn itelligeret diſcurſiue: ſꝫ ꝑ eo ꝙ eſt exēplar vniforme huiꝰ māe ꝛ illiꝰ: ꝛ huiꝰ forᵉ ꝛ illiꝰ: ꝛ iō nō repñtat vt hoc vel illud: ſed tñ abſolute ſm Cōmen. ❡ Et ſi dicať. ꝙ ſaltē ꝓbať: ꝙ ſi efficit ſingulare: ꝙ illud cogſcit. ❡ Nō valet qꝛ Cōmētator ridet in tractactu de ſomno ꝛ vigilia loquens de motore celi: ꝙ dat ꝑfectiōes vlēs: ꝛ mā recipit eas ꝑticulares: vñ nō oꝫ ꝙ agens intendat ꝑticulare ſignatū: ſꝫ indiuiduū vagū ſolū: nō eniꝫ gnāns hoiem ꝑintelligit illum ſignatū quē generat: ſꝫ intēdit facere quēdaꝫ: ꝛ ſilr artifex: qui facit enſem nō ꝑintelligit diſtincte ꝛ determiate enſem illuꝫ ſignatū quē fabricauit: ſꝫ quaſi vage aliquē enſem: indiuiduū aūt vagū ſapit nām vlis: qꝛ cōicabile eſt: tale aūt a deo intelligiť ſm Cōmen. ait eniꝫ in tractatu illo: ꝙ oīa idiuidua: que hñt determinatum ordinē: ꝛ determinata eē ſunt intellecta apud formaꝫ abſtractā: vñ dicit ꝙ nouit mores nāles: aut mores poſitos a lege: ꝛ oīa que poſſunt habere regulaꝫ aliquam eſſentialē: ꝛ ꝓpter hoc dicit. 12ᵒ metaᶜᶜ. ꝙ deus eſt ſolli-

Cōtra 4ᵃᵐ ꝯclōnē idem vbi ſupra. q. 3. aru. 3ᵒ.

Scđo loco ꝯ eādē ibidē ar. 2. in ſolōnibus rōnuꝫ S. Tho. qꝫ adducit. ij.

C. 37. ꝛ. 52.

cītus de omni diſpoſitione:in qua cōſcant ſingularia. ¶ Ad 2^m rōnē dicitꝙ peccat ꝑ fallaciā equocatiōis. vniuerſale eniꝫ ⁊ ſingulare poſſunt accipi ꝓ intētionibus vlitatis ⁊ ſingularitatis. vel ꝑ eo qḋ eſt vl'e vel ſingulare:de⁹ aūt ſꝫ Cōmen.nouit intētiones hꝯ:⁊ ſcit ꝙ mlti ſūt hoīes ſignati:qꝛ talis ſcia vlis ē:⁊ ita nouit vniuerſalitatē ⁊ ſingularitatē: nō tn̄ illḋ:qḋ ē ſinglare: aut ſignatū. ¶ Ad 3^m dicit:ꝙ illa rō tollit ſeipſā.ꝓpter h̄ eniꝫ ſilitudo ſingularis vſqꝫ ad intellectuꝫ nō ꝑtingit: qꝛ ꝑ actionē itellect⁹ agētis a cōditionib⁹ mālib⁹ ſeparatur:ſilitudo aūt imālis ⁊ ſepata nō repn̄tat ſingulare: aliogn ſi poſſit repn̄tare:nō tolliṫ actio intellus agētis qui ſimilitudo ſingularis poſſit ꝑduci vſqꝫ ad itellectū poſſibilē:qḋ tn̄ rō iſta fingit.ſi igiṫ imālitas eſt cā:ꝙ aliqua ſilitudo nō repn̄tet ſingulare:ſꝫ ſilitudo intellect⁹ diuini:q̄ eſt qdditas ſua ſūme a cōditiōīb⁹ māe libera ⁊:igiṫ ſingulare repreſentare nō pōt:⁊ iteꝝ dato ꝙ ſimilitudo diuinitatis vſqꝫ ad ſingularia ⁊ mīma ꝑtingat: ipſa tn̄ tn̄ repreſentat:inq̄tū habēt eandē ſilitudinem cuꝫ ſint ſilia:⁊ per ꝯn̄s ꝑ iſtā vt diſtincta nō pn̄t cognoſci:ſed tn̄ vt ſilia in ſpecifica rōne. ¶ Ulterius arguit Barro.de marra.ꝯ hoc qḋ ponit illa ꝯ.ſ.ꝙ intellect⁹ nr̄ nō itelligit ſingulare directe.arguit enim ſic. Cōuerſio intellect⁹ ad aliqd nō eſt aliud q̄ itelligere illud:nō.n. intellectus cōuertiṫ facialr:aut ſitualr cū ſit abſtract⁹ ſed tn̄ per actū ſuū:ſed intellectus nr̄ ſm te neceſſario conuertiṫ ad fantaſma:anq̄ intelligat vl'e:nec pōt vl'e itelligere:niſi ad fātaſma ꝯuertaṫ.ḡ neċe ē:ꝙ ſi debeat vl'e ꝓintelligere:ꝓintelligat ordine nāe ſaltē ipſuꝫ fantaſma:qḋ eſt ꝑticulare:cum ꝯuerſio ad fantaſmata ſit prior ordine nature q̄ ꝯuerſio vniuerſalis i fantaſmate. ¶ Secūdo ſic. Speculari nō eſt aliud q̄ itelligere: ſed Ariſto.dicit ꝙ intelligentē eſt neceſſe fantaſmata ſpeculari.ḡ neceſſe eſt ꝙ intellus cognoſcat fantaſmata:⁊ ꝑus ordine nature q̄ aliud in fantaſmate. ¶ Tertio ſic. Formare ſyllogiſmū expoſitoriū vr̄ ꝑtinere ad intellectū:dicere eniꝫ ⁊ ſyllogiçare actus eſt intellect⁹: ſed in ſyllogiſmo expoſitorio mediū eſt ſignatuꝫ ⁊ ſingulare.ḡ cognoſcere ſingulare ſignatū ꝑtinet ad intellectū. ¶ Quarto ſic. Potētia nō ponit dr̄iaꝫ inter aliqua quin cognoſcat illa:ſicut pꝫ ꝙ ſenſus ꝑticularis nō ponit dr̄iam inter ſuū ſenſibile:⁊ ſenſibile alteri⁹ ſenſus. ſꝫ ſenſus cōis qui appḣēdit vtrūqꝫ:ſꝫ manifeſtū eſt:ꝙ intellect⁹ dr̄iam ponit inter vl'e ⁊ particulare.ḡ vtrūqꝫ cognoſcit. ¶ Et ſi dicaṫ ꝙ verū eſt:ꝙ vl'e cognoſcit ꝑ ſe:ſingulare vō vt cōiungiṫ cū imagiatiōe. ¶ Nō valꝫ Aut.n.ſic cū imagiatiōe coniūgitur:ꝙ aliū actū ⁊ aliā ſpēꝫ:ꝑ quā cognoſcit ꝑticulare : recipit intellus in ſe:q̄uis nō niſi pn̄te fantaſmate ⁊ imaginatiōe in ſuo actu exiſtente:⁊ ſic eque directe intelligit vl'e ſicut ſingulare qꝛ ꝑ ꝓpriā ſpēm ⁊ ꝓprium actū: q̄uis indigeat preſentia fantaſmatis obiectiue:nec hoc ipedit directam intellectionē:cuꝫ vniuerſale nō niſi in fantaſmate ſpeculetur:aut ſi apprehēdit ſingulare mediante imaginatione:ſequiṫ ꝙ actus imagnatiōis ⁊ eius ſpēs recipiṫ in intellectu.qḋ eſt oīno ipoſſibile: cuꝫ idē actus nō poſſit eſſe ſimul in plurib⁹ ſubiectis. Aut nullum actum vel ſpēm reſpectu particularis recipit:⁊ ſic nullo mō intelligit etiā reflectēdo ⁊ cōuertēdo ſe ad fantaſmata:⁊ ita dari nō poterit:qualiter aſſignet dr̄iam inter vniuerſale ⁊ ꝑticulare:nec etiā qualr̄ formet hanc. ſortes currit aut faciat ſyllogiſmū expoſitoriū:in quo mediū ſumiṫ ſingulare. ¶ Quito. Quicqd pōt virtus iferior: poteſt v̄tus ſupior ⁊ ampli⁹:ſꝫ ſenſus appḣendit ſingulare. ḡ ⁊ intellus.vn̄ ſicut ſe hꝫ intellus ad oēm ſenſitiuā apprehēſionē:ſic ſenſus cōis ad ꝑticularē.) Hec ille. ¶ Itē Gregori⁹. Sumo inqt ꝑmaꝫ itellectionē intellectus: ⁊ quero:aut per illā cognoſcaṫ ipſa ſpecies abſtracta vniuerſalis:aut fantaſma ſingulare:aut res extra vna:vel plures:quarū eſt illa ſpēs abſtracta. Si dicat Tho.p^m. manifeſte ꝯdicit ſibi ipſi:qm̄ ꝑma pte.q.85. arti.2°. ex intētione determinat:ꝙ ſpēs nō intelligiṫ primo: ſed ſecūdario tn̄:⁊ per reflexionē: ſm quā intellectus itelligit ſuū intelligere: ⁊ ſpeciē quā intelligit:qḋ aūt ꝑ intelligiṫ eſt res:cuius eſt ſpecies intelligibilis ſilitudo: vt dicit:⁊ ſic ſpēs nō eſt qḋ intelligiṫ in ꝑma intellectione:ſꝫ eſt:quo res cuius eſt ſpēs itelligiṫ. Si dicat 2^m cōtradicit ſibi:⁊ habeṫ ꝓpoſitū:nā fantaſma ſm euꝫ eſt mere ſingulare:⁊ nō vl'e. Si 3^m dicat habeṫ ꝓpoſituꝫ. Nā ſm veritatē:⁊ ſm ipſum quelibet res extra eſt mere ſingularis:⁊ per ꝯn̄s ꝑ^m cognitū ab itellectu eſt ſingulare. ¶ Et ſi dicaṫ ꝙ intellect⁹ ꝑ ſuo actu cognoſcit rē extra:abſtrahēdo tn̄ caꝫ a cōditionibus indiuiduātib⁹ ei⁹. ¶ Cōtra. Aut res quā dicis abſtrahi iſto mō ab intellectu ⁊ intelligi ꝑma intellectiōe ſumpta preciſe ſꝫ ea:que ꝑtinēt ad rōnē ſpēi: eſt aliq̄ res ſingularis: ⁊ habetur ꝓpoſitum ꝙ ſingulare ꝑmo intelligiṫ: nec talis abſtractio ipedit.aut eſt cōis pluribus: ⁊ hoc eſt contra eū. ¶ Cōfirmaṫ. Qꝛ hꝯ intellectionē ſic abſtrahenteꝫ nām a cōditionib⁹ indiuiduātib⁹ valde difficile eſt habere:ſicut quilibꝫ pōt experiri:vn̄ nullo mō pōt eē ꝑma noticia intellectus. ¶ Secūdo Tho.dicit ꝙ itellect⁹ noſter pro iſto ſtatu nullā reꝫ māleꝫ pōt itelligere niſi cōuertendo ſe ad fantaſmata:ita ꝙ neceſſe eſt ad h̄:ꝙ intellus itelligat ſuū obiectū ꝓpriū.ſ.nāꝫ vl'eꝫ in ꝑticulari exiſtētem:ꝙ cōuertaṫ ad fantaſmata ipſoꝝ ſingulariū:ad fantaſmata aūt nō aliter ꝯuertiṫ intellus:niſi ipſa itelligēdo ⁊ inſpiciēdo:ſicut ipſi etiā inuūt. Ex quo ſequiṫ ꝑmo ꝙ intellect⁹ nām vl'em nō intelligit niſi cōuerſus ad fantaſmata:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō directe:ſꝫ tn̄ ꝑ reflexionē ſm eū:qui ideo dicit ſingulare ꝑ reflexionē tn̄ itelligi.qꝛ nō intelligiṫ niſi in intellu ꝯuertēte ſe ad fantaſmata. ¶ 2° ſequiṫ ꝙ ꝑ^m cognitū ab itellu eſt fantaſma:⁊ vlterius cū fantaſma tn̄ repreſentet ſingulare ⁊ ſingulariter nō abſtrahēdo a cōditionib⁹ idiuiduantibus ſm eū:ſequiṫ ꝙ fantaſma:vel ipſum ſolū ſingulare itelligaṫ:⁊ nō vl'e:aut ſaltē pri⁹ ⁊ directi⁹. Ulteri⁹ cū ꝑ nullā ſpēm receptā poſſit cognoſci aliq̄ res:que non ſit prius in ſe cognita:ſeqtur ꝙ ante notitiaꝫ rei in fantaſmate ſit res ipſa ſingularis cognita i ſeipſa:⁊ cū notitia fantaſmatis ſit ꝑor:vel ſil:aut eadē cū notitia ipſius vlis ſm dicta ei⁹: ſequitur ꝙ ſimpliciter ſit ꝑmo cognitū ſingulare extra. ¶ Tertio. Aut intellectus nr̄ nō pōt intelligere aliquā rem mālē niſi abſtrahēdo eā a ꝯditionib⁹ mālib⁹:⁊ tūc ſequiṫ ꝙ nunq̄ intelligit ſingulare ſm eū.cuius tn̄ dicit oppoſitū:aut pōt intelligere etiam nō abſtrahēdo:⁊ tunc nō habeṫ plus:ꝙ prius itelligat ſingulare q̄ vl'e vl' q̄ ecōtra. ¶ Quarto. Tho. dicit ꝙ ſingulari māli nō repugnat intelligi inquantuꝫ ſingulare eſt.ſed inq̄tū māle:⁊ cōſtat ꝙ hoc nō poteſt itelligere niſi de cognitiōe directa ⁊ ꝑma:qꝛ intelligi indirecte ⁊ per reflexionē nō repugnat ſm eum ſingulari materiali:⁊ vt eſt materiale.ḡ ei repugnat primo intelligi:qꝛ materiale preciſe. ergo hoc etiā repugnat nature materiali vniuerſali:cum illa ſm eos non abſtrahat a materia ſimpliciter:ſed indiuiduali tantuꝫ: ⁊ per cōſequēs primū cognitum ab intellectu nō eſt vniuerſale. ¶ Quinto. Prima noticia intellectus ſm euꝫ eſt noticia alicui⁹ vlis:in quo plura ꝯtinenṫ:ꝯſtat auteꝫ ꝙ nulla res extra aieꝫ ēt qualitcūqꝫ itellecta eſt tale totū

Utr̄ ſingulare directe ab itellectu nr̄o cognoſcat.

3° de aia. T.cō.30.

Arguit ad idē Greg.p° diſtin.3.q.3.arti.ſcdo.

ꝯtinens plura ꝯtinẽtia totius vlis: q̃tuis cõtinentia totius integralis aliqua res plura ꝯtineat. vnde per hoc ꝙ aliqua res extra animã itelligiť nõ intellecto aliquo extrinſeco ſibi: ſiue ſit conditio indiuidualis: ſiue aliqd aliud. nõ ſit cõe plurib⁹ reb⁹ plus q̃ ſonus qui auditur nullo alio audito. Itez nullũ exiſtens in anima ſequẽs intellectionẽ poteſt eſſe tale totum p̄mo cognitũ. ğ eſt aliqd in aia p̄ueniens intellectionẽ ſaltez natura ſi nõ tpe: ⁊ nõ videť quid poſſit dici illud niſi ſpecies rei ex̃ ⁊ per ꝯñs p̄mũ cognitũ ab intellectu eſt ſpẽs: hoc autez repugnat dictis eius. ¶ Sexto. Prius intelligiť ſingulare mere intelligibile. verbi grã itellectio ⁊ volitio q̃ vniuerſale illis cõe. ğ prius intelligiť ſingulare ſenſibile q̃ vle talibus ſingularibus cõe. ⁊ ſic ſingulare prius intelligiť q̃ vniuerſale. añs pz: quilibet enim q̃tũcũq3 groſſus ⁊ rudis mox cũ incipit hr̃e vſuz rõnis nouit ⁊ nõ niſi p intellectũ determinate ſuam volitionẽ: qua vult aliquã rẽ ſingularẽ determiate: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ nõ q̈libet talis hz ꝯceptũ ſpecificũ: vel aliũ illis ſingularib⁹ ꝓpriũ nec oĩum eſt tales ꝯcept⁹ abſtrahere. ¶ Septimo. Nã dicit Aug. 8°. de trinitate. ca°. 5°. Et xi°. ca°. 6°. ꝙ notitia vlis ſm gen⁹ vel ſpẽm colligiť ex ſilitudine plurium ſingulariũ viſoꝝ in ſe. Et Cõmen. 12°. meta^{ce}. cõmẽto. 4°. dicit. ꝙ apud Ariſto. vlia ſunt collecta ex p̄ticularib⁹ ad itellectũ: q icipit inter ea ſilitudinẽ: ⁊ facit ea vnã intẽtionẽ. ¶ Ex quo pz: ꝙ intellus intẽtionẽ vlem accipit id eſt ꝯſiderat ſilitudinẽ inter p̄ticularia: ⁊ cõſtat: ꝙ nõ põt eoꝝ ſilitudinẽ cognoſcere niſi prius illa cognoſcat. Itẽ Euſtratius ſup p̄mo ethi. ca°. 5°. dicit. (Poſt ſubſiſtẽtiaz multoꝝ aia in ſeipſa facit ſubſiſtere vlia: ⁊ ꝓp hoc aial vle: aut nihil eẽ: aut poſterius eſſe Ariſto. in illis que de aia dixit: nihil aũt: qm̃ ſm ſe quidez nõ ſubſiſtit. poſterius aũt: qm̃ ad multoꝝ exiſtẽtiã ⁊ cõp̄hẽſionẽ ipſius ſequiť itellect⁹.) ¶ Ex quo pz: ꝙ cognitio vlis p̄ſupponit cognitionẽ ſingulariũ. Nec eſt imaginãdũ: ꝙ vna v̄tus ꝯp̄hẽdat p̄ticularia ⁊ cõuenientiã ipſoꝝ: ⁊ alia formet vle: nõ plus q̃ ꝙ vn⁹ hõ app̄hẽdat ſingularia: ⁊ alius abſtrahat vle illorum.

¶ Octauo ſic. Per quãcũq3 virtutẽ cognoſcimus ſingulare demr̃atũ nõ eſſe ſenſuz: nec itellectũ: ſiue eẽ diſtinctũ ab vtroq3 illoꝝ: cognoſcim⁹ ipſuz ſingulare demõſtratũ: ⁊ ſenſuz: ⁊ itellectũ: ſz p itellectũ cognoſcim⁹ ⁊c. igiť p intellectũ cognoſcim⁹ ſenſuz: ⁊ intellectum: ⁊ ipſuz ſingulare ſm ꝙ eſt hoc. maior pz. qm̃ v̄tus diſtinguẽs inter aliqua neceſſario app̄hẽdit q̃libet illorũ vt declarať. 2°. de aia ca°. de ſenſu cõi. ſed minorẽ p̄bo ꝯſtat enim ꝙ nos certe cognoſcim⁹ h ſingulare ſenſibile. vbi grã. hãc albedinẽ exiſtẽtẽ in h pariete nõ eẽ aliquã virtutẽ nr̃am ſenſitiuã p quã ſentimus: neq3 itellectionẽ p quã intelligim⁹: ſz eẽ rẽ diſtinctã ab vtroq3: ſz hoc nõ poſſumus cognoſcere p aliã vim ab intellectu cũ p nullã aliã poſſim⁹ app̄hendere itellectũ vt clarũ eſt: ⁊ forte nec ipſaz virtutẽ ſenſitiuã. igiť ⁊c. ¶ Nono ſic. Per itellectũ cognoſcimus ſenſuz errare iudicãdo de aliquo ſingulari ſenſibili demõſtrato. ğ p itellectuz cognoſcim⁹ ſingulare ſenſibile demr̃atũ. ꝯña tenet: niſi enim p intellectũ cognoſceremus h ſingulare ſenſibile demr̃atũ: ⁊ verũ iudiciũ haberem⁹ de ipſo: nõ cognoſceremus p intellectũ: ꝙ ſenſus falſe iudicaret de ipſo añs p̄batur. nã ꝯſtat ꝙ cognoſcim⁹ iudiciũ ſenſus: quo iudicat hunc ſenſibilẽ ſolez eſſe pedalis quãtitatis eſſe falſum: ⁊ ꝯſtat ꝙ illud iudiciũ eẽ falſum p nullã virtutẽ ſenſitiuã poſſumus cognoſcere. cũ nõ niſi quodã diſcurſu ⁊ eius argumentatione ex ei⁹ diſtãtia a viſu nr̃o hoc cõp̄hẽdam⁹: qd̃ eſt p opationẽ rõnis. ğ per rõnẽ cognoſcimus hoc. Nec in hoc caſu põt dici: ꝙ nõ app̄hendat ſolẽ tñ mõ in vli ⁊ abſtrahẽdo a ſitu ⁊c. cuz ex diſtantia ei⁹ ad nos nõ hoc cõuincat ꝯſiderãdo hũc ſolem demõſtratũ ſm ꝙ eſt in hoc loco. puta tali ſpera: ⁊ ſm ꝙ tanta diſtãtia ſituali diſtat. ſol aũt ſic abſolute ꝯſideratus nõ ꝯſiderať cum iſtis cõditionib⁹. Oꝝ ſi nõ ſic abſtracte ꝯſideraret tali ꝯſideratione nõ cognoſceret ipſuz eẽ diſtãtem vel ꝓpinquũ: ⁊ p ꝯñs tali medio nõ concluderet eius magnã quãtitatẽ. ¶ Decimo ſic. Si p intellectũ nõ cognoſcerem⁹ ſingularia ſenſibilia demõſtrata: ſequiť ꝙ nulla p̄ncipia ſciarũ: que per experiẽtiam ſingulariũ ſumunť poſſem⁹ hr̃e. ꝯñs eſt falſuz. ꝯña p̄bat. talia eniz ſumunť ex experiẽtia ſingulariũ ſm p̄hum 2°. poſterioꝝ: ⁊ p̄mo meta^{ce}. vt qz vidi ꝙ h reubarbaꝝ purgauit colerã: ⁊ vidi etiã ꝙ hoc aliud ⁊c. tandẽ ſumo hãc vlem. oẽ reubarbaꝝ ⁊c. ꝯſtat aũt ꝙ eadẽ eſt v̄tus: qua habenť tales ſingulares noticie: ⁊ q colligiť vlis ⁊ nõ alia ⁊ alia: aliogn ita ſufficeret: ꝙ vn⁹ alius hõ haberet ſingulares noticias: ⁊ ego ex talib⁹ noticijs ſuis: q̃s nõ hr̃eõ ſumerẽ ꝓpoſitionẽ vlem. ſili mõ quo dicit p̄hus cũ p̄bat ſenſuz cõem: ⁊ tu poſſes hr̃e p̄miſſas: ⁊ ego inferre ꝯnẽ. h aũt ẽ deriſibile. ğ relinquiť ꝙ per intellectũ habemus tales ſingulares noticias.

¶ Undecio ſic. Prudẽtia ẽ circa ſingularia. 6°. ethic. ⁊ ex altera ꝓpoſitione vli ⁊ altera ſingulari ꝯcludit cõmunẽ ſingularẽ: vt nũc ſic eſt hic agendũ ⁊c. talis autẽ deductio nõ poteſt fieri p ſenſuz: cum nõ habeat vlem cõceptionẽ: nec põt dici ꝙ vlis tñ ſit nota p itellectuz ⁊ ſingularis ſit nota ſoli ſenſui: qz cum ꝯ nõ ꝯcludať ex altera tñ: vt pz p̄mo p̄oꝝ: ſz ex vtraq3 ſimul: tũc nec p ſenſuz: nec p intellectũ inferreť ꝯ: cuz p eandẽ vim cognitiuã oporteat cognoſci ꝯnẽ ⁊ p̄miſſas. ¶ Duodecimo. Nã intellect⁹ p̄ratic⁹: actiu⁹: vel cõſiliatiu⁹ eſt circa ſingularia ſignata ⁊ demõſtrata: certũ eſt cum nec actioꝝ nec ꝯſiliũ ſint circa vlia: ⁊ nullus ſenſus eſt itellectus practicus: ſed preciſe pertinet ad p̄tem aie rõnalez ſm Aug. 12°. de trini. cap. 3°. imo nec diſtinguiť ab intellectu ſpẽ^{uo} niſi p3 officia vt dicit ibidẽ ca°. ſequẽti. ğ nr̃ intellect⁹ ẽ cognitiu⁹ ſingulariũ vt ſingularia ſunt. ¶ Terdecimo. Cõſtat ꝙ de aliq̃ ſingulari determiate poſſum⁹ loq: ⁊ ali⁹ audiẽs p̄t determiate itelligere: de quo loquimur. ğ itellus põt app̄hẽdere aliqđ ſingulare determinatũ. añs notũ eſt. ⁊ tenet ꝯña. nã q̈cũq3 dicit aliqd verbo vocali ſciẽs qđ: dicit p̄us v̄bo intellectuali: ipſaz rẽ app̄hẽdit: quã voce ſignat: ⁊ nõ ſolũ ipſaz imaginez vocis ſigndo ſicut experientia docet. Et ponit Aug. 9°. de trini. ca°. 7°. vbi dicit: ꝙ in oĩb⁹ dictis ⁊ factis nr̃is ta le verbũ mẽtis p̄cedit. Et ꝙ mẽtẽ accipiat p intellectu pz. qm̃ ibi loqtur de mẽte ſm ꝙ per eaz cõſpicim⁹ eternaz veritatẽ. ¶ Quartodecimo. Anima ſepata cognoſcit ſingularia: nec h põt aliqs theolog⁹ negare. ğ ⁊ cõiũcta illa cognoſcit. ¶ Quītodecio ſic. Cuiuſcũq3 ⁊ ſub quacũq3 rõne v̄tus cognitiua inferioꝝ eſt app̄hẽſiua: eiuſdẽ ⁊ ſub eadez rõne eſt app̄hẽſiua ſuperioꝝ: patet in ſenſibus exterioribus: ſed ſingulare app̄hẽdiť ſenſu: ⁊ intellect⁹ eſt virtus ſuperioꝝ. igiť ⁊c. ¶ Cõtra hanc ꝯnẽ arguit Aureo. ⁊ p̄mo p̄bat: ꝙ oculus nõ p̄mo app̄hendat ſuã ſpẽs: qua informať. ſed qz nec ſanctus doctoꝝ hoc intẽdit: vt dcm̃ fuit: iõ de argumẽtis eius ſupſedeo. ¶ Secũdo loco p̄bat ꝙ nec illud: qđ p̄mo loco itelligiť: ſit ſpẽs: aut ꝯceptio intelle. Cõſtat inqt ꝙ intellectus experiť ⁊ vere iudicat in ſuo intuitu: ⁊ iudicat oẽ illud: qđ ituitũ ſuũ terminat: ſed manifeſtũ eſt ꝙ itelligẽs roſas nõ experiť: nec iudicat in ſuo ituitu duos terminos: ſed tñ mõ vnũ: itelligẽs eniz roſas nõ diſtin

Li. p̄. t. c. 8.

Tex. co. 24.

Tex. 2°.
Tex. p̄°

Tex. 4.

Tex. 4.

Utrum eẽ ſpẽs
quod p̄mo intelligatur.

guit ſpẽm roſe ab ipſa roſa:imo aliquib⁹ vr̃:ꝙ nec etiã
ſpẽs ſint ponẽde:ſ ſolus actus tranſiẽs in obiectũ.ꝗ i/
poſſibile eſt:ꝙ ſpẽs ſit pmũ intellectũ. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ
ꝓpter ſilitudinẽ:que eſt inter ſpẽm ⁊ rem ipſaꝫ intelle/
ctus decipit̃ nõ potens diſtiguere inter rẽ ⁊ ſpẽm:⁊ ita
appꝓhẽdit ãbo ⁊ vnũ. ❡ Nõ valꝫ qdẽ.tuꝫ qꝛ in oĩ ſim/
plici intelligẽtia erit erroꝛ ⁊ falſitas:cuius oppoſitũ dr̃
Tex.cõ.9. 3°.de aĩa.⁊.9°. meta^{ce}.tum qꝛ nõ eſt aliud eſſe terminũ
Tex.c.xxij. ĩtellectiõis vl' ĩtellectui aſpectus ꝗ̃ aſpici ſeu iudicari:
q̃re ſi termini duo ſunt: neceſſario ſũt duo iudicata.q̃/
re intell'ꝯ iudicabit ſe duo ĩtueri.ſ.ſilitudinẽ rei ⁊ ipſã
rẽ. ❡ 2°.ad idẽ.Supfluitas nõ ẽ ponẽda in reb⁹:qꝛ fru
Tex.cõ.55. ſtra fit ꝑ plã qꝺ pt̃ fieri ꝑ pauciora:vt dr̃ ꝓ phyſicoꝝ:ſ
abſqꝫ hoc ꝙ ĩtellectio pꝰs terminet̃ ad ſpẽm ĩmedia/
te põt ad rem ipſaꝫ terminari:nõ eniꝫ magis eſt diffi^{le}
quõ ĩtellectio ĩmediate in rem ipſaꝫ iudicatiue tendat
ꝗ̃ quõ poſtꝗ̃ attingit ſpẽꝫ vlterius ꝓcẽdat̃ ad rẽ ipſaꝫ:
ſicut eñi ipſa vltima ꝓceſſio nõ terminat̃ pmo ad ſpe/
ciem aliquã:⁊ deinde ad rẽ:ſ ĩmediate attingit reꝫ: ſic
põt etiã dici de pmo aſpectu ⁊ intuitu ĩtellectus.ꝗ poni
nõ dꝫ ꝙ ſpẽs ſit pmũ intellectũ. ❡ Tertio ad ideꝫ.Si
ſpẽs eſt illud:ad qꝺ pmo terminat̃ ĩtellectio: ſequit̃ ꝙ
oĩs ꝓpoſitio ⁊ oĩs enũciatio eſt falſa:ſpẽs nãq̄ pdicati
nõ eſt ſpẽs ſubiecti in aliqua ꝓpoſitiõe:intellectuſ aũt
enũciat de h̃.qꝺ aſpicit cũ dicit:q͛ hõ eſt aĩal.ꝙ vnũ ẽ
aliud realiter.ſi igit̃ aſpicit ſpẽs aĩalis ⁊ hoĩs: ꝓpoſitio
eſt ſimplr̃ falſa:imo ⁊ oĩs ĩtellectus cõponens oĩo erit
falſus:ſi pmo aſpicit ad illa:q̃ ꝯponit:ſ hoc eſt abſonũ
dicere.igit̃ ⁊ ꝙ ſpẽs ſit pmũ intellectũ. ❡ Et ſi dicatur
ꝙ due ſpẽs aĩalis ⁊ hoĩs nõ plus differũt ꝗ̃ hõ ⁊ aĩal.
❡ Nõ valꝫ.eo ꝙ iſte ſpẽs ſunt due q̃litates realiter di
ſtincte exiſtentes in aĩa ſubiectiue:hõ vero ⁊ aĩal ſunt
due intẽtiones exiſtẽtes in aĩa obiectiue.que extra ani
mã ſunt penitus realiter vnũ ⁊ idẽ:ꝓpter qꝺ vere enũ/
Utꝝ eẽn^{a} di/ ciatur:q͛ hõ eſt aĩal. ❡ Tertio loco arguit ꝯ candẽ cõ/
uia hẽat rõ/ cluſionẽ cũ dicit:q͛ eẽntia in deo hꝫ rõnẽ ſilitudinis ⁊
neꝫ ſilitudis ſpẽi.Silitudo eniꝫ ⁊ ſpẽs ſunt rõ ⁊ mediũ cognoſcẽdi:
⁊ ſpẽi. ⁊ nõ ipſuꝫ pmo cognitũ obiectiue.ſ diuina eẽntia non
hꝫ rõneꝫ medij ſiue pncipij reſpectu intellectiõis crea/
turaꝝ:qꝛ in deo ĩtellect⁹ nõ eſt potẽtia:nec rõ ſm quã
ĩtellect⁹ eliciat actũ:cũ dictũ ĩtelligere oĩo ſit ſubſiſtens
ſimplr̃ inelicitũ ⁊ re ⁊ rõne.igit̃ dici nõ põt:ꝙ eẽntia di
uina ſe habeat vt ſpẽs ⁊ creature ſicut obiecta cognita
ꝑ eandẽ. ❡ Secũdo ad idẽ arguit. Diuina eẽntia pro
eo dicit̃ ſe hr̃e vt ſpẽs ⁊ ſilitudo:qꝛ eſt pmo cognitũ ter
minatiue:creature ṽo exteriores denoĩatiue: aut qꝛ eſt
rõ cognoſcendi.aut qꝛ creature ſunt pmus termin⁹ illi⁹
cognitionis:ſed nõ põt dici pmũ:qꝛ ꝓbatuꝫ eſt ꝙ ſpẽs
nõ eſt pmus termin⁹ ĩtellectõis:nec aliquo mõ p^{m} obꝫ.
Nec põt dari 2^{m}.qꝛ tũc creature eẽnt pmaria obiecta
Tex.cõ.39. intellectus diuini:qꝺ eſt ꝯ phũm.12°.meta^{ce}.⁊ Aug.83.
qõnũ.q.46.dicẽtẽ:ꝙ nihil extra ſe poſitũ intuebat̃:nõ
igit̃ diuina eẽntia gerit ſilitudinẽ ſpẽi. ❡ Ad argumẽ/
ta ꝯ p^{am} ꝯcl'onẽ dr̃.ad p^{m} qdẽ dico ꝙ de⁹ nihil cog̃ſcit:
qn ꝑcipet diuitatẽ:nõ quidẽ ꝑ modũ pdicatõis:ſ eſt
quedã ſilitudo eius:⁊ ꝯtinet̃ emĩnẽtiſſime in diuinita
te quo ad totã ſuam actualitatẽ:qua cognoſcibilis eſt.
❡ Ad 2^{m} dico:q͛ nulla potẽtia ponit differẽtiã ĩter ſuũ
formale obiectũ ⁊ alia:niſi illa ꝯtineant̃ in formali rõ/
ne obiecti ſicut ĩferius in ſuperiori: vel alia cõtinentia
potiori:eminẽtius aũt diuitas ꝯtinet oẽm creaturã ꝗ̃
ipſum ens cõe ꝯtineat eas. ❡ Ad 3^{m} dico:q͛ lꝫ obiectũ
intellect⁹ angelici ſit vl'ius ſm pdicationẽ obiecto diui
ni intellect⁹:tñ obiectũ diuini intellect⁹ ꝑfectiſſime cõ
tinet alia cõtinẽtia ꝗ̃ pdicatiõis totũ ambitũ entis.ſ.

ꝯtinẽtia actuali:⁊ iꝺ eꝗ̃ vl'is eſt diuina eẽntia ſꝫ actua/
litatẽ ⁊ virtutẽ ſicͭ ens ſm pdicationẽ. ❡ Ad 4^{m} dico:
q͛ meta^{ca} dei eſt alterius rõnis a meta^{ca} nr̃a.⁊ iꝺ nõ hꝫ
idẽ obiectũ formale. ❡ Ad 5^{m} dico:ꝙ lꝫ obiectuꝫ diui/
ne ſcie claudat̃ ſm pdicationẽ ſub ente cõi:tñ ens cõe
ꝑfectiori mõ claudit̃ in diuitate:iꝺ ibi nulla eſt ſubal/
ternatio. ❡ Ad 6^{m} dico:ꝙ nõ ſufficit ad hoc:ꝙ aliquid
ſit formale obiectũ alicui⁹ potẽtie.ꝙ illa terminet̃ ad
rẽ ſub tali rõne:ſ reqrit̃ q͛ ſit illud:cui⁹ ſpẽ pmo infor Quid reqra
mat̃:⁊ ꝑ qꝺ oĩa alia cognoſcunt̃ a tali potẽtia vel virtu tur ad hoc ꝙ
te cognitiua.hꝫ aũt nõ eſt ens cõe:qꝛ ĩtellect⁹ diuin⁹ nõ aliqd ſit for/
ꝓcedit de potentia in actũ:ſicut noſter:vt pmo intelli/ male obm.
gat cõioꝛa:imo quaſi econtra :vt ita loquar: illud qꝺ
eſt actualiſſimũ pmo ſibi obijcit̃.ſ.ſua eẽntia:⁊ nõ ali/
qd vl'e:aut cõe potẽtiale:roſa ſilr̃ nõ eſt pmo ĩtellectuꝫ
a deo. ❡ Ad 7^{m} dico:ꝙ diuina eẽntia eſt nobili⁹ obꝫ ꝗ̃
ens cõe:qꝛ eſt pꝰs eo:ſicut act⁹ potẽtia:⁊ nõ ecõtra ens
eſt pꝰs deo:qꝛ totus eius ambitus ꝯtinet̃ in diuitate:⁊
hãc rõnẽ aſſignat ſcũs Tho.in tractatu de gñe. ❡ Ad Cap.p°.
8^{m} dico:ꝙ in deo obiectũ pmariũ includit ſecũdariũ
ꝑfectius ꝗ̃ aliqꝺ cõe ĩcludat illa duo:nec reqrit̃ ad rõ
nem obiecti adequati adequatio ꝑ pdicationẽ: ſed ſuf/
ficit adequatio ꝑ ṽtualẽ ꝯtinẽtiã. ❡ Ad 9^{m} negat̃ ma/
ior.vbi obiectũ includit totũ ambitũ illi⁹ vl'is eminen
tius ꝗ̃ ꝑ pdicationẽ:tũc eñi talis potẽtia cognoſcit reꝫ
ſub vl'iori rõne ꝗ̃ ſit rõ ſui pmi obiecti cognoſcẽdo ob/
iectũ ſuũ:in quo ꝯtinet̃ illud vl'e nõ potẽtialr̃ aut cõfu
ſe:ſ actualiſſime eminẽter:vl'e aũt ꝯtinet ĩferiora ſua
potẽtialr̃ ⁊ indiſtincte. ❡ Ad ea que ꝯ 2^{am} ꝯnem ⁊ vlti
mã pmo loco inducta ſunt dico.Ad pmuꝫ quidẽ nega/
tur minor.ſm ꝙ dicit vltima rñſio ibidẽ poſita.Et qñ
ĩprobat̃ illa rñſio.dico ꝙ ſublato oĩ eẽ creature de⁹ nõ
ĩtelligeret creaturã:nec tñ ſequit̃ ꝙ intellectio:qua de⁹
intelligit creaturã depẽdeat coexigenter a creatura vl'
a nõ deo:ſ ab eẽ qꝺ hꝫ creatura in deo.Uerũtñ ibi nõ
eſt ꝓprie depẽdere in diuinis:nec coexigẽtia.ſ.cognitio
nis diuine ⁊ ſui pmi obiecti:qꝛ ſunt idẽ:nec ẽt reſpectu
ſecũdi:tñ ĩpoſſibile eſt ꝙ de⁹ cog̃ſcat creaturã niſi illa
hr̃et eſſe in deo cognoſcẽte:⁊ ſic ĩtelligo coexigẽtiã diui
ne cognitiõis:⁊ illi⁹ eẽ creature:qꝺ creatura hꝫ in deo:
illud autẽ eſſe eſt deus.vñ ſcũs Tho.de veritate.q.4.
artic.6°. dicit.(Cũ querit̃ vtꝝ res verius ſint in ſeipſis
ꝗ̃ in verbo.dõm eſt ꝙ ly veri⁹ põt deſignare veritatẽ
rei:vel veritatẽ pdicatiõis:ſi deſignat veritatẽ rei:tunc
ꝓculdubio maior eſt veritas reꝝ in verbo ꝗ̃ in ſeipſis
ſi aũt deſignet̃ veritas pdicationis:ſic eſt ecõuerſo:ve/
rius eniꝫ pdicat̃ hõ de re:que eſt in ꝓpria nã ꝗ̃ de ea:
ſm ꝙ eſt in verbo:nec h̃ eſt ꝓpter defectũ verbi:ſ ꝑꝑ
ſupeminẽtiã ipſi⁹:⁊ ibideꝫ dicit:ꝙ creatura in creatore
eſt creatrix eẽntia ſꝫ Anſel. Et arti.8°.dicit:ꝙ ſilitudo
creature in creatore eſt eſſe creatoris.Et.q.2.arti.3°.ad
3^{m} dicit.(Deus hoc mõ cognoſcit creaturas ſꝫ ꝙ ſunt
in ipſo:effectus aũt in quacũqꝫ cã exiſtẽs nõ eſt aliꝺ ab
ipſa:ſi accipiat̃ illud:qꝺ eſt ꝑ ſe cã:ſicut domus in arte
nõ eſt aliud ꝗ̃ ipſa ars:qꝛ ſm hoc effect⁹ eſt in pncipio
actiuo:qꝺ pn^{m} actiuũ aſſimilat ſibi effectũ:hoc aũt eſt
ex hoc ipſo quo agit.vñ ſi aliqꝺ pn^{m} actiuũ agat ꝑ ſuaꝫ
formã tm̃:ſm h̃ eſt effectus eius in eo:ſm ꝙ hꝫ formã
illã:nec effectus eius erit diſtinct⁹ a forma ſua: ſilr̃ nec
in deo:cũ ꝑ ſuã eẽntiã agat:effect⁹ eius eſt in eo diſtict⁹
ab eſſentia ſua:ſ oĩo vnuꝫ.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ:ꝙ
eẽ qꝺ hꝫ creatura ĩtellecta a deo:in deo eſt diuinũ eẽ:⁊
in hoc verũ dicit p⁹ rñſio data ad argumẽtũ. ❡ Et cuꝫ
hoc ĩprobat̃.qꝛ illud eẽ creature ⁊c̃.Dico ꝙ arguẽs fal/
ſuꝫ ſupponit.ſ.ꝙ nos cũ ipſo teneam⁹.ꝙ intellect⁹ diui
nus vel

nus vel alius intellect⁹ ꝑ itellectionē ſuā det rebus in/
tellectis qōdā eē diminutū diſtinctū ab eē itellectus ⁊
ab eēntia ſpēi: vel actus itelligendi. tunc eniꝫ argum cō/
cluderet: ſed nos illud nō ponim⁹. negat̄ ḡ ꝙ eē qŏ hꝫ
creatura itellecta a deo ſit diminutū. illud eniꝫ eſſe nō
eſt niſi eē verbi: vel ſilitudinis creature: ſꝫ h̄ qŏ dico eē
itellectū: dicat in recto eē verbi: vl̄ ſpēi: ⁊ in obliquo di
cat reſpectū ad rē: cui⁹ eſt ſilitudo: vl̄ ſi ꝯcedat̄ ꝙ crea/
tura vt intellecta a deo hꝫ eē diminutū: illa diminutio
eſt ſꝫ ꝑdicationē: qꝛ. ſ. idea lapidis nō ꝑdicatur de lapi
de: nō eſt aūt diminutū ſm exiſtentiaꝫ: imo verior eſt
exiſtētia lapidis in deo ꝑ ſuaꝫ ideā q̄ꝫ ſit exiſtētia lapi/
dis ex̄ deū ꝑ ſuā nām. Et ſic pꝫ ad p̄m. ¶ Ad 2m dico ne
gando minorē: cum eniꝫ dico creatura hꝫ eē intellectū
vel ꝓſpectū: vel intuitū a deo: nō ex h̄ pono creaturaꝫ
hr̄e aliud eē obiectiuū diſtinctū ab eē diuio: ſꝫ dico eē
diuine eēntie cū reſpectu ad rē: cui⁹ eſt ſilitudo: ⁊ iō nō
oꝫ: ꝙ ſi oēs ꝑtes continui ſint obiecta ſecūdaria diuine
cognitiōis: vel ſecūdaria itellecta: vel habeāt eē ꝓſpe/
ctū a deo: ꝙ ſit aliq̄ ꝑl̄alitas ifinita ꝑtiū: vl̄ diuiſionū in
eē diminuto: ſꝫ ſolū ꝙ dinū verbū hēat ifinitos reſpe/
ctus rōnis ad ifinitas ꝑtes ꝯtinui a deo itellectas. taliſ
enim ifinitas nō eſt ipoſſibil̄. vt dicit ſcūs doctor de ve
ritate. q. 2. arti. 9° ad 4m. qꝛ tn̄ argumētū petit iſtā diffi
cultatē: qūo deus itelligit oēs partes continui. Dico ad
formā ꝙ deus intelligit oēs illas ꝑtes: ⁊ oēs ille ſunt a
deo intuite. Et cū dr̄ ḡ diuiſio cōtinui in diuino ituitu
eſt euacuata. Dico ꝙ h̄ hꝫ duplicē ſenſuꝫ. Primus eſt
ꝙ de⁹ cogſcit p̄mā ⁊ vltimā diuiſionē ꝯtinui: ⁊ iſte ſen/
ſus eſt falſus. Alius eſt ꝙ deus actual̄r ſimul ſine ſuc/
ceſſione videt oēm diuiſionē ꝯtinui poſſibilē: ⁊ iſte eſt
verus: nō tn̄ ex h̄ ſequit̄: ꝙ intuitus diuinus ſe arreſtet
ad aliquā diuiſionē ꝯtinui: ita ꝙ videat illā ⁊ nullā aliā
vlteriorē: nec ꝙ videat aliquā ꝑtē ⁊ nullā minorē: ſꝫ eo
dē ituitu ſimul videt totū ꝯtinuū: ⁊ medietatē cōtinui:
⁊ dimidiū medietatis: ⁊ breuiter dimidiū cuiuſlibꝫ di
midij ſine fine: qꝛ ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̄mo ꝯ Genti.
caplo. 70. (Infinitū cognitioni repugnat inq̄ꝫtū repu/
gnat numeratiōi: naꝫ ꝑtes infiniti numerari ſm ſe eſt
impoſſibile: quaſi ꝯdictionē iplicans: cognoſcere auteꝫ
aliqd ꝑ numerationē ſuaꝝ ꝑtiū eſt intellectus ſucceſſi
ue cogſcentis ꝑtē poſt ꝑtē. nō aūt intellect⁹ ſimul diuer
ſa apphēdētis: cū igit̄ diuinus intellect⁹ abſq̄ ſucceſſio
ne cogſcat oīa ſimul: nō magis ipedit̄ cogſcere ifinita
q̄ꝫ finita.) ¶ Idē dicit de veritate. q. 2. art. 9°. Et p̄ma
ꝑte. q. 14. ar. 12°. vbi dicit ꝙ de⁹ cognoſcit ifinita: nō tn̄
ꝑ modū ifiniti. ſ. nūerādo ꝑtē poſt ꝑtē: infinitū. n. quā
titati ꝯgruit ſꝫ ph̄m p̄ phyſicoꝝ. De rōne aūt quātita/ Tex. cō. ſſ.
tis eſt ordo ꝑtiū: cogſcere ḡ infinitū ſꝫ modū ifiniti eſt
cogſcere ꝑtē poſt ꝑteꝫ: ⁊ ſic nullo mō ꝯtingit cognoſci
ifinitū: qꝛ quātacūqꝫ quātitas ꝑtium accipiat̄: ſemꝑ re
manet aliqd extra accipiēdū. ¶ Ad cōfirmationeꝫ di/
co: ꝙ ſm mēbꝝ diuiſiōis eſt dandū: diuinus eni intel/
lect⁹ nō videt in ꝯtinuo aliquā ꝑtē. nec aliq̄s niſi diui/
ſibiles: nec tn̄ ſequit̄ ꝙ diuino itellectui aliqd poſſit ac
creſcere: qꝛ diuin⁹ ituitus nō ſic videt ꝑtes diuiſibiles
aliquas: qn videat iteꝝ ꝑtes illaꝝ ꝑtiuꝫ: ⁊ partes ꝑtiuꝫ
in ifinitū ſil̄ ſine quacūqꝫ ſucceſſiōe. Nec eſt dare ali/
quā ꝑtē ꝯtinui qn de⁹ videat ꝑtē illius: nec arreſtat̄ ad
aliquā ꝑtē: ⁊ iō nō ſequit̄ ꝙ de⁹ videat in cōtinuo ali/
quā ꝑtē indiuiſibilē: nec ꝙ videat aliquā partē: cui⁹ ꝑtē
vl̄ dimidiū ignoret: ſic̄ ſi aliqd tāgeret ſil̄ oīa pūcta cō/
tinui: tangeret quālibet ꝑtē quātūcūqꝫ magnā vl̄ ꝑuā
ſm ſe totā: ita diuin⁹ intuitus totū penetrat ꝯtinuū: nō
ſolū ꝑtes: imo pūcta q̄libꝫ. ⁊ lineas: ⁊ ſupficies oēs: que
inſunt ꝯtinuo actu vl̄ potētia ꝓſpiciēdo. arguēs auteꝫ
imaginat̄: ꝙ oporteat diuinū intuitū ad aliquā ꝑtē ter/
minari. vl̄ aliquas ꝑtes: vltra quas nullas alias videat
ſꝫ imaginatio falſa eſt. Pōt etiā dici: ꝙ q̄libꝫ pars ꝯti/
nui in diuino intuitu eſt diuiſibilis ⁊ indiuiſibilis. di/
uiſibilis qdem: qꝛ hn̄s ꝑtes. indiuiſibilis autē: qꝛ q̄libet
eſt tm̄ diſtincta: ꝙ tota ei⁹ diuiſibilitas eſt reducta ad
actū in eē itellecto. ¶ Ad 3m negat̄ p̄ma ꝯn̄a. ſꝫ enim
de⁹ videat tantā magnitudinē: ⁊ duplā: ⁊ triplā: ⁊ ſic ſine
fine: nō tn̄ oꝫ: ꝙ videat aliquā magnitudinē ifinitaꝫ. Et
ad ꝓbationē dr̄. ꝙ diuiſio ē iſufficiēs: nō. n. oꝫ ꝙ diuin⁹
ituit⁹ ſtet ad aliq̄ꝫ magnitudinē finitā: vl̄ ifinitā: aut ꝙ
ſucceſſiue ꝓcedat in itelligēdo maiorē ⁊ miorē. ē. n. da
re mediū. ſ. ꝙ ituit⁹ diuin⁹ nō fert̄ i aliq̄ꝫ magnitudinē
infinitā. ſed infinitas magnitudines intelligit: ⁊ nulla
maxia quaꝫ itelligit: imo quacūqꝫ data: quā intelligit:
adhuc maiorē illa intelligit: ſꝫ nulla eſt ibi ſucceſſio in
intelligēdo paruā ⁊ magnā: nec aliqs termin⁹ in intelle
ctis ſm exceſſuꝫ eoꝝ ad inuiceꝫ. ¶ Ad 4m cōcedit̄: ꝙ
deus actual̄r videt oēs ſpēs numeroꝝ. Et cū ꝓbat̄ op/
poſitū. Dico ꝙ falſuꝫ ſupponit̄. ſ. ꝙ oporteat itellectū
diuinū ad aliquē numeꝝ ſiſtere: quo nullū maiorē in/
telligat: aut ꝙ ſit ibi ſucceſſio: nullū eniꝫ illoꝝ oꝫ dare:
illa eniꝫ diuiſio forte ſufficiens eēt: ſi alia ſpē intellige/
rent̄ plura: ⁊ alia vnū eoꝝ: vel ſi plibus ſpēbus itellige/
rent̄ plura q̄ꝫ pauca: ſꝫ nullū illoꝝ hꝫ locuꝫ in ꝓpoſito:
vn̄ ſcūs doctor p̄ ꝯ Genti. caplo. 70. (Quātitas (inq̄t)
oīs in quadā multitudine ꝑtiū ꝯſiſtit: ⁊ ꝓpter hoc nūe/
rus eſt p̄ma q̄ꝫtitatū. vbi ḡ ꝑl̄alitas nullā dn̄aꝫ opatur
ibi nec aliqd: qŏ quātitatē ſequit̄: aliquā dr̄iaꝫ facit. In
cognitiōe aūt dei plura h̄ mō cognoſcunt̄ vt vnū: cuꝫ
nō ꝑ diuerſas ſpēs: ſꝫ ꝑ vnā ſpēm: que eſt dei eēntia co/
gnoſcant̄ a deo: ⁊ ita in dei cognitiōe nullā dn̄aꝫ facit
ꝑl̄alitas. ḡ nec ifinitū: qŏ q̄ꝫtitatē ſequit̄. nihil ḡ differt
ad diuinū intellectū ifinitoꝝ ⁊ finitoꝝ cognitio.) Hec
ille. ¶ Ad 5m dico ad miorē: ꝙ oēs ſpēs poſſibiles ſunt
in diuino itellectu: ⁊ ſunt in eius ituitu ⁊ ꝓſpectu actua
liter ⁊ ſine ꝓceſſu. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ ꝯn̄a nulla ē:
nō eniꝫ ſequit̄: deus videt infinitū ꝓceſſum ſpērum ſe
ꝓportiōal̄r excedētiū. ḡ videt aliquā ifinitā ſpēꝫ: ⁊ bre/
uiter oīa iſta vident̄ ꝓcedere ex falſa logica: ſicut eniꝫ
nō ſequit̄: ifinite ꝑtes ſunt in ꝯtinuo: quaꝝ 2a eſt mior
p̄ma: ⁊ 3a mior 2a. ⁊ 4a minor 3a ⁊ ſic i ifinitū. igit̄ aliq̄
eſt infinite ꝑua: ita nec ſequit̄ in ꝓpoſito: infinite ma/
gnitudines ſunt viſe a deo: quaruꝫ 2a eſt maior p̄ma: ⁊
tertia maior 2a ⁊ 4a maior 3a: ⁊ ſic ſine ſtatu. igit̄ aliqua
infinite magna eſt a deo viſa. vl̄ arguēdo de ſpēbus ſe
ꝓportional̄r ꝯtinue excedētibus: aliqua ſpēs eſt viſa a
deo: ⁊ duplo ꝑfectior: ⁊ triplo ꝑfectior: ⁊ ſic in infinituꝫ.
ḡ aliq̄ infinite ꝑfecta eſt viſa a deo: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ argumē/
ta p̄mo loco iducta caſſa ſunt. ¶ Ad ea 2°. iducta dicit̄
Ad p̄mum quidē ꝙ ſm ſcm̄ Tho. de v̄itate. q. 12. artic.
6°. (Nuſq̄ꝫ inuenit̄ dcm̄ a ſcis: ꝙ deus ſit ſpeculū reꝝ:
ſꝫ magis q̄ ipſe res create ſint ſpeculuꝫ dei. p̄ie Coꝝ.
13°. Videmus nūc ꝑ ſpeculū ⁊c̄.) Cuius cām aſſignat.
(Qꝛ ſpēs rei iuenit̄ in aliq̄ dupl̄r. Vno°. ſicut ꝑexiſtens
ad rem: cui⁹ eſt ſpēs. Alio°. ſicut re ipſa reſultās. Id ḡ in
quo appet ſpēs rei vt ꝑexiſtēs ad rē nō pōt ꝓprie ſpe/
culū dici: ſed magis exēplar. Illud aūt ſpeculū pōt di/
ci: in quo reꝝ ſilitudines a rebus ipſis reſultāt: reꝝ aūt
ſilitudines: vel ſpēs in deo ꝑexiſtūt.) Hec ille. ¶ Ve/ Quō aliqd in ſpeculo videat.
rū tn̄ qcqd ſit de hoc: dico ꝙ ſm eū ibidē. q. 2. arti. 3° ad
3m cū aliqd vr̄ in ſpeculo: nec alia ſpē: ſꝫ eodē actu: ⁊ ea/
dē ſpē vr̄ vtrūqꝫ. ¶ Itē de veritate. q. 8. ar. 5° dicit: ꝙ
ꝑ vnā ſilitudinē ſpeculi vr̄r oīa: q̄ relucent in ſpeculo:

dicit etiã ibidẽ: q cũ ſortes videt Herculẽ in ſtatua: nõ ſit illa cognitio p aliã ſilitudinẽ q̃ p ſilitudinẽ ſtatue. Itẽ pma pte. q. 14. arti. 5°. dicit q illud: qđ vr in ſpeculo vr p ſpẽz ſpeculi. ¶ Ex qb9 pz: q maior eſt negãda τ ſignãr in pposito: vbi ſpeculũ diuinũ: ſi ſic dici meret: nõ eſt aliud a ſpẽ rei in eo viſe: ſz eẽntialr τ nãliter oĩa repñtat: que p ipſuz pñt videri: forte eniz in ſpeculo artificiali. lz eadẽ ſpẽ videat ſpeculuz τ res in ſpeculo: qñ ſimul ab eodẽ videnť: ita q ſpeculũ τ ſpeculatũ ɔcurrunt ad cauſandũ eandẽ ſpẽm: tñ ſpẽs ſpeculi q̃tuz eſt de ſe nõ eſt nata repñtare ħ ſpeculatũ: vel illud: ſz ɔcurrere ad iſtud: aut aliud in cauſando eandẽ ſpẽz: q̃ vtrũq repñtet. tñ in ſpeculo nãli ſecus eſt: qꝛ ipſuz natũ eſt repñtare τ ſe: τ illõ qđ ſpeculať in eo: ſicut pz de creaturis: q̃ ſunt ſpecula. in qb9 relucet diuina pfectio: τ de diuina eẽntia: q̃ ſi dz ſpeculuz dici: ẽ ſpeculũ nãle reru dei: ſz ſpeculũ volũtariũ reſpectu creature eam videntis: vt dicit ſcũs Tho. 2°. ſen. diſ. 2. q. i. art. 2 ad 4m. ¶ Ad 2m negať minor loquẽdo de ſpeculo eẽntiali: id eſt cui9 eẽntia eſt ſilitudo rex in eo viſax: illud eni nõ reqrit reflexionẽ: ſic ſpeculũ artificiale. ¶ Ad 3m dr: q falſum ibi aſſumiť. ſ. q relucere in diuina eẽntia nõ ſit aliõ q̃ cognoſci: lz eniz ſint idez ſm rẽ: differũt tñ ſz rõnẽ: qꝛ relucere dicit reſpectũ ad ſpẽm itelligibilẽ: cogſci aũt dicit reſpectũ ad actũ cogſcẽdi. ¶ Ad 4m negať maior nã nõ oz q ſi intellectio: qua itelligo imaginẽ: ſit eadẽ cũ qua intelligo rez: cuius eſt imago: q iõ imago τ res cuius eſt imago ſint eadẽ res. ſm eniz Ariſt. in de me. τ remi. idẽ mot9 potẽtie ſenſitiue eſt in imaginẽ τ i illõ cui9 eſt imago. ɔcedo tñ q ſi itellectio eſt eadẽ: q rõ intellectox eſt eadẽ: vel vnũ eſt rõ itelligẽdi alteri: ſicut in pposito. nã diuina eẽntia eſt rõ: q creature itelligãť.

Lec 3.

¶ Ad 5m dico ad minorẽ: q videre ſpeculũ nõ ẽ videre rẽ in eo ſpeculatã qꝛ diuiſiz τ ſeorſuz pñt vtrũqz videri: dico tñ q qñ vnũ in alio vr: ipſertim in ſpeculo eẽntiali: τ ſup oĩa qñ ſpeculũ vr nõ vt vitz: vl vt lapis: aut talis eẽntia: ſz vt ſpeculũ: tũc eniz idez eſt videre ſpeculũ τ rẽ in ſpeculo: qꝛ idẽ eſt motus in imaginẽ: τ in rẽ cui9 eſt imago: qñ. ſ. motus eſt in imaginez vt imago eſt: vt dicit. Ariſto. vbi ſupra τ ſcũs Tho. 3°. ſen. diſt. 9. q. i. art. 2° queſtiũcula 2a. τ in mltis alijs locis. ¶ Ad 6m dico: q arguit de ſpeculo artificiali nõ de nãli aut eẽntiali. De artificiali etiã dico: q lz viſibile cauſet ſpẽm ſuam vſqz ad ſpeculũ: q ſolũ repñtat viſibile τ nõ ſpeculuz: tñ a ſpeculo τ viſibile cauſať vna ſpẽs vtrũqz repñtãs que ꝓcedit a ſpeculo vſqz ad oculũ: ſz de ħ nõ eſt magna cura ad pñs. ¶ Ad 7m dicať: q rõnes ſupra poſite modicũ valẽt: vt patuit oĩbus doctorib9: qui poſt eum locuti ſunt. ¶ Ad ea vero que 3°. loco iducunť reſpondeť. Et pmo ad pm dr: q ſm ſcm Tho. pa pte. q. 14. arti. 5°. ad pm. (Verbũ Aug. nõ ſic eſt itelligendũ: q nihil ſit ex deũ: qđ de9 intueať: ſz illud qđ eſt ex ſeipſiz nõ intueť niſi in ſeipſo.) ſm enim q ibidez dicit. (Dupliciter aliqd cognoſciť. vno mõ in ſeipſo. alio mõ in alio. In ſeipſo aliqd cognoſciť qñ cognoſciť p ppriã ſpẽm adeq̃taz ipſi cognoſcibili: ſicut cũ oculus videt hoiem p ſpẽm hoĩs. In alio aũt illud: qđ vr p ſpẽs ɔtinẽtis: ſicut cũ pars vr in toto p ſpẽm totius: vel cũ hõ vr in ſpeculo p ſpẽz ſpeculi. vel quõcũqz aliter ɔtingat aliqd in alio videri. ſic ḡ dõm eſt: q deus videt ſeipſuz in ſeipſo: qꝛ p eẽntiã ſuã: alia aũt a ſe nõ videt in ſeipſis: ſz in ſeipſo in q̃tũ eẽntia ſua ɔtinet ſilitudinẽ aliox ab eo.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit in de veritate. q. 2. arti. 3°. ad 5m dicẽs. (Cum dr q de9 ex ſe nihil intueť: itelligendũ eſt ſicut in quo intueať: nõ ſicut qđ intueať. Illud eni in quo oĩa intueť eſt in ipſo.)

Aliqd i ſe τ alio cognoſci põt.

¶ Et ad 5m dicit. (Duplr aliqd intelligiť. Uno mõ in ſeipſo qñ. ſ. ex ipa re itellecta: vl cognita formať acies itentis. Alio mõ aliqd vr in altero: quo cognito τ illõ cognoſciť. de9 ḡ ſeipſuz tñ cognoſcit in ſeipſo. alia vo nõ in ſeipſis cogſcit: ſz cognoſcẽdo eẽntiã ſuã: τ ſm ħ phs dicit: q deus tñ ſeipſuz cogſcit. Cui ɔſonat Diony. in 7°. capſo de diuinis noĩb9. Deus inqt exiſtẽtia cognoſcit nõ ſciã que ſit exiſtẽtiũ: ſz q̃ ſit ſuppſiua.) Hec ille. ¶ Ad 2m dr. q ille rõnes nõ ſunt creature: ſz diuina eẽntia q̃ eſt rõ: τ idea creaturax. Dico tñ q illas rõnes deus intueť in ſeipſis: creaturas ſe intueť in illis. vñ ex hoc q illas rõnes aſpicit non excludiť qn aſpiciat creaturas: ſz creature aliã habitudinẽ habeãt ad diuinã itutionẽ q̃ ille rõnes: vt dicit idẽ doctor ibidẽ ad 6m. (Nõ eſt inqt eadez habitudo ſui τ aliox ad medium quo cognoſcit: qꝛ ipſe illi medio eſt idẽ p eẽntiã: res aũt ahe p aſſimilationẽ: τ iõ ſeipſuz cognoſcit p eẽntiã: alia vo p ſilitudinẽ idẽ tñ eſt qđ eſt ea eẽntia: τ aliox ſilitudo.) Hec ille. ¶ Verũtñ ɔceſſo: q rõnes ille ſunt creature in eſſe itellecto ad modũ: quo dictũ eſt in ſolutiõe pmi: τ mõ quo dicit Anſel. q creatura in deo eſt creatrix eẽntia: adhuc hñt dictas ɔditiones q̃s negat arguẽs creature in verbo. hñt eni verũ eſſe τ nõ diminutũ imo ſũt vita creatoris τ pductiue rex. vñ ſcũs Tho. de veritate. q. 4. arti. 8°. dicit. (Silitudo etiã creature in verbo eſt vita eius. ſilr etiã creature ſilitudo eſt quodãmõ ipſa creatura p modũ illũ: quo aĩa dr quodãmõ oĩa. vñ ex ħ q ſilitudo creature in verbo eſt pductiua: τ motiua creature in ppria nã exiſtẽtis q̃dãmõ ɔtingit vt creatura ſeipſaz moueat τ ad eẽ pducat inq̃tũ. ſ. pduciť in eſſe a ſua ſilitudine in verbo exiſtẽte.) Hec ille. ¶ Ad 3m dr. q rõnes ille ſũt beificatiue nõ inq̃tũ ducũt in cognitionẽ creature: ſz inq̃tũ ducũt in cognitionẽ creatoris. Sciẽdũ tñ q cuz arguẽs dicit: q creature relucẽtes tãq̃ obiecta ſecũdaria ſunt ille rõnes: hoc ſanũ requirit intellectũ: nõ eniz ɔcedo: q ille rõnes ſint obiecta ſecũdaria ſic: q ſint pprie creature: ſz intelligo: q creature: q̃ ſunt obiecta ſecũdaria diuine intuitiõis relucẽt in illis rõnib9: q̃ ſunt obiecta pmaria.

Alio creature hic obiecta ſcḋaria.

¶ Ad 4m negať minor. cognoſci. n. in ppria nã nõ eſt aliud q̃ cogſci p aliquã formã creataz rei create pportionatã. ſic cũ ãgelus cognoſcit lapidẽ p ſpẽm ſibi inditã. vl hõ p ſpẽz acqſitã: ſz cogſci in verbo eſt cognoſci p vbũ. ſ. qñ viſo vbo cogſciť nã rei create. Iſta eſt ſnia ſci Tho. de vitate. q. 8. arti. 16°. vñ ad 3m ſic dic. (Quis res expreſſius repñtenť in vbo q̃ in formis intellect9 angelici: tñ qꝛ forme itellectus angelici ſunt reb9 magis pportionate: τ quaſi eis adeq̃te: iõ iſta cognitio dr eẽ rex in ppria nã: τ nõ pma. que eſt p cognitionẽ vbi.) Hec ille. ¶ Ex qb9 pz: q arguẽs nõ vadit ad mentẽ Aug. nec capit qđ eſt videre aliqd in ſe: τ qđ ſit videre in alio: τ qđ videre rẽ in ppria nã: τ videre eaz in vbo: nõ eni videre aliqd in pprio gñe: vl in ppa nã eſt ꝓcedere cognitionẽ vſqz ad nãz rei: vl terminare cognitionẽ ad nãm rei: ħ eniz ɔuenit oĩ cognitiõi tã matutie q̃ veſpertine: tã i ſe q̃ in alio: ſz dĩa iſta attendiť ex pte medij cogſcẽdi: τ nõ ex pte rei cognite: vt dicit ſcũs Tho. de veritate vbi. ſ. ad 9m. Et pma pte q. 58. arti. 6°. τ 2°. ſen. diſ. ii. q. 2. arti. 2. ¶ Ad illõ qđ 4°. loco dicit ɔ eadẽ ɔnẽ. ſ. q rẽ nes p ɔne facte ſupponũt τc. dico q illud ſuppoſitũ fuit efficacter a ſcõ doctore pbatũ ɔ phõs illud negãtes: vt patuit diſ. 3°. ¶ Ad argumẽta ɔ 4m ɔnẽ p iducta. dico q ille modus eſt ſufficiẽs ad declarãdũ p ſtatum vie: quõ de9 ſingularia cognoſcit inq̃tũ ſignata τ diſtincta: τ q diuina eẽntia re

pñientat

preſentat indiuidua vt diſtincta: & nō ſolum ꝓut ꝯueniunt in nā ſpecifica. Et cū ꝓbat oppoſitū. Dico ad argumētū ꝙ minor eſt falſa: illud enī ꝗd eſt pn^m indiuiduatiōis ſorti: nō eſt ſile illi: qd platonē indiuiduat: vñ mā nō eſt vnius rōnis in ſorte & in platone: nec eadem mā ſub diuerſis formis. vñ ſcūs Tho. in tracta. de pn° īdiuiduatiōis qui icipit. (Qm̄ due ſunt potētie cognitiue i hoīe.) In fine ſigdē tractat^9 ſic ait. (Sciēdū (igr) ꝙ īpoſſe eſt formā vniri materie: gn ſit pticularis: & gn ſequatur quātitas determīata: p quē modū mā nō eſt vltra cōicabilis alteri forme: qz hec quātitas cum alia forma reperiri nō pōt cū eadē determiatiōe. iō mā nō eſt cōicabilis ſm eandē rōnē ſicut forma. rō enī māe ſub aliq̄ forma alia eſt a rōne ei^9 ſub alia forma: qz rō ſua certificat p determiationē quātitatis: q̄ diuerſa & diuerſa rōne regrit ad diuerſas formas: eēntia tñ materie non diuerſificat ſub diuerſis formis ſicut ſua rō. rō enī māe nō eſt vna & cōis ſicut ſua eſſentia: ſ3 diuerſa rō. & iō cōitas ſm eēntiā tñ: q̄ eſt ipſius māe: & nō ſ3 eandē rōnē nō īpedit mā3 eē pn^m indiuiduatōis.) Hec ille. ¶ Ex quo p3. ꝙ in vno indiuiduo eſt aliqd diſſile illi. qd eſt in alio. cuius oppoſitū ſupponit minor argumēti. ¶ Ad ea q̄ 2° īducit ꝯ eandē ꝯnē dico: ꝙ rōnes p ꝯne facte bone ſunt: nec rñſio Cōmen. val3. Cū. n. dicit ad p^m. ꝙ ſingularia nō ꝯtinent virtualr in deo: huius oppoſitū oñſu3 eſt inſolubilr diſt. 3°. Cū dicit vlteri^9: ꝙ ſi cogſceret ex h ꝙ ē efficiēs: eēt ibi diſcurſus. Illō nō val3. ſic eni oñdit ſcūs Tho. de veritate. q. 2. art. 3° ad 3^m (Ex h ꝙ de^9 cogſcit effectū p h ꝙ eēntiā ſuā cogſcit: nō ſequit: ꝙ ſit aligs diſcurſus in intellu ei^9. tūc eni ſolū dr itellect^9 ab vno in aliud diſcurrere: qñ diuerſa apprehēſione vtrūq3 apphēdit: ſicut itellect^9 hūanus: qui alio actu apprehēdit cām & ei^9 effectū: & iō effectū p cās dr cogſcere & diſcurrere de cā ad effectū: qñ vo nō alio actu fert potētia cognitiua in mediu3: quo cogſcit: & in rem cognitā. tūc nō eſt diſcurſus in cognitiōe: ſicut cu3 viſus cogſcit rē: que reſultat in ſpeculo p ſpēz: nō dr diſcurrere: qz idē eſt ferri in ſilitudinē & in rē: que p tale3 ſilitudinē cognoſcit: hoc mō aūt deus p eēntiā ſuā effectus ſuos cognoſcit. ſic p ſilitudinē rei cogſcit res ipſa: & iō vna cognitiōe ſe & alia cognoſcit.) Hec ille. ¶ Et cū addit: ꝙ Cōmen. diceret ꝙ diuina eēntia nō eſt huius indiuidui cā inq̄tū h: nō val3: qz ꝓbatu3 eſt: ꝙ de^9 eſt cā q̄tū ad illō: qd facit h eē h: & ꝯñter ſilitudo illi^9 quo hic eſt: hic ꝑexiſtit in deo nō niſi itelligibilr. ¶ Ex quo p3 etia3: ꝙ illa q̄ ſubdit in ſolutione illa nō valet. licet eni3 agens 2^m nō intendat hoc ſignatū: ſicut faber hūc enſe3: vel ignis hūc ignē. h eſt: qz l3 pducat indiuiduū. nō tñ pducit illud: qd indiuiduat idiuiduū. ſ. materiā idiuidui: ſ3 illō p qd collocat in ſpē. ſ. formā: ſec^9 eſt de pmo pn°: qd cauſat totū: qd eſt in idiuiduo: vnde ſcūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 5°. dicit. (Scia dei quā de rebus h3: cōpatur ſcie artificis: eo ꝙ eſt cā oīu3 rerū ſicut ars artificiatoꝝ: artifex aūt ſm h cogſcit artificiatu3 p formā artis: quā apud ſe h3: ꝙ ſm ipſa3 pducit: artifex aūt nō pducit artificiatū: niſi ſ3 formā: qz mā3 ad artificialia nā pparauit: & ideo artifex p artē ſuā nō cogſcit artificiata: niſi rōne forme: oīs autē forma vlis eſt: & iō edificator p artē ſuā cognoſcit qdē domū i vli nō aūt hāc vel illā: niſi ſ3 ꝙ p ſenſu3 ei^9 noticiā habuit: ſ3 ſi forma artis eēt pductiua materie: ſicut & eſt for^e: p cā cognoſceret artificiatū rōne forme & rōne māe: & iō cum indiuiduationis pncipiū ſit mā: nō ſolū cognoſceret ipſu3 ſm nām vlem: ſed ēt inq̄tu3 eſt ſingulare qdda3. vñ cū ars diuina ſit pductiua nō ſolū forme: ſed ēt materie: in arte ſua nō ſolū exiſtit ſilitudo forme: ſ3 ēt materie: & ideo cognoſcit res & q̄tu3 ad mām & q̄tum ad for^am: vñ nō ſolū vlia: ſed ēt ſingularia cognoſcit.) Hec ille. ¶ Simile ponit. q. 8. arti. 11°. Et pmo ꝯ Gēti. ca° 50. & 65°. et ſic p3: ꝙ rñſio quā dat nulla eſt. ¶ Iterū nec rñſio: quā dat ad 2^am rōnē val3. nō eni3 eſt in ea equocatio: ſicut iſte fingit: cū ſcūs Tho. illā multiplicitatē explicet dicens: ꝙ nō pfecte cogſceret vlitas: ſi ſola intētio vlitatis cognoſceret: niſi cogſcat illa res cui attribuit: & ſilr ipfecte cognoſceret rō ſingularitatis: ſi ſola itētio illa cogſceret: & nō res illa: cui attribuit: non eni3 attribuit nāe: nec hoi vt hō eſt. ſ3 vt eſt hic vl ille. g deus cognoſcit hūc & illū: vt ille eſt. vbi patet: ꝙ nulla eſt equiuocatio: ſ3 demratio. ¶ Iteru3 rñſio ad 3^am rōnem nihil valet: imo expſſe pcedit ex nō intelligentia dictoꝝ ſci doctoris: nō enim dicit ſcūs Tho. ꝙ ſilitudo īmālis non poſſit repñtare ſingulare: ſed dicit ꝙ ſpēs intelligibilis intellectus nr̄i nō repreſentat ſingulare: qz eſt ſilitudo forme & nō materie rei: vt p3 in illa tertia rōne. Et ſilr de veritate. q. 8. arti. 11°. dicit. (Forme que ſunt in itellectu ſpeculatiuo fiunt in nobis quodāmō ex actiōe ipſaꝝ reꝝ: oīs aūt actio eſt a forma: & iō q̄tū eſt ex virtute agētis nō fit aliqua forma a reb^9 in nobis: niſi que ſit ſilitudo forme: ſed p accñs contingit vt ſit ſilitudo etiā māliū diſpoſitionū inq̄tū recipitur in orgāo māli: qd māliter recipit. Ex quo ꝯtigit: ꝙ ſenſus & imaginatio ſingularia cogſcūt: ſ3 qz intellect^9 olo īmālr recipit: iō forme que ſunt i itellu nr̄o: ſunt ſilitudines reꝝ ſm formas tm̄: rōnes vo ideales in deo exiſtentes ſunt effectiue reꝝ nō ſolū q̄tū ad formā: ſ3 quo ad mā3: & iō ſunt ſilitudines reꝝ q̄tu3 ad vtrūq3: & pp hoc per eas cognoſcit res a deo nō ſolū in nā vli ex parte forme: ſ3 ēt in ſua ſingularitate ex parte māe.) Hec ille. ¶ Idē ponit. q. 2. arti. 5° & 6°. vt recitaui in rōne: ad quā iſte rñdet. Et ſic p3 ꝙ illa rō ſe nō tollit. Et cu3 dic vlteri^9: ꝙ dato ꝙ diuina eēntia repñtaret rem quo ad mām. tñ qz idiuidua ſunt ſimilia: dico ꝙ nō ſunt ſimilia q̄tū ad mā3: vt ſupra dem̄ eſt. ¶ Ad ea que iducit Varro. de marra. ꝯ ꝯnē iſtā dico. Et ad p^m quidē negat maior: nō eni3 intellectū ꝯuerti ad fātaſmata eſt intelligere fātaſmata: ſ3 pati a fātaſmate: & accipe ab eo ſpeciē itelligibilē. Illa eni3 receptio eſt q̄da3 ꝯtinuatio intellectus ad fantaſmata & quedā ꝯuerſio: ſicut etiā aīa ſepata cōuertit ad ſupiora recipiēdo lumē itelligibile ab eis. ſ. ſpēs itelligibiles a deo. vñ ſcūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 6°. dicit. (Fantaſmata ſe hñt ad itellectū nr̄m ſicut ſenſibilia ad ſenſū: vt colores: que ſunt ex aīa3 ad viſu3. vñ ſicut ſpēs: que eſt in ſenſu: abſtrahit a reb^9 ipſis: & p eam cognitio ſenſus ꝯtinuat ad ipſas res ſenſibiles. ita intellect^9 nr̄ abſtrahit ſpēm a fātaſmatib^9: & p eā eius cognitio quodāmō ad fātaſmata ꝯtinuat: ſ3 tñ h tm̄ itereſt: ꝙ ſilitudo: q̄ eſt in ſenſu abſtrahit a re: vt ab obiecto cogſcibili: & iō reſipſa p illa3 ſilitudinē p ſe directe cogſcit: ſilitudo aūt: q̄ eſt in itellectu nō abſtrahitur a fantaſmate: ſic ab obiecto cognoſcibili: ſ3 ſicut a medio cognitiōis p modū: quo ſenſus nr̄ accipit ſilitudinē rei: q̄ eſt in ſpeculo dum fert in eam. nō vt in re3 quādā: ſed vt in ſilitudinē rei. vñ intellect^9 nr̄ nō directe ex ſpē: quā recipit fertur ad cognoſcēdū fātaſmata ſ3 tñ p quādā reflexionē redit ēt in cognitionē ipſi^9 fantaſmatis dum: cōſiderat nām ſui actus & ſpēi: p quā intuet: & in eius a quo ſpēm abſtrahit. ſ. fantaſmatis: ſic p ſilitudinē q̄ eſt in viſu a ſpeculo acceptā directe fertur viſus in cognitionē rei ſpeculate: ſ3 p quādā reuerſionē fert p eandē in ſilitudinē: que eſt in ſpeculo. Inq̄tū g

Ad ea q̄ 2° loco ꝯ candē ſine ꝯ rñ. ad rōnē, S. T.

In rñſio. ad arg^m p° loco ꝯ 4^am adducum.

intellectus nr̄ p ſilitudinē:quā accipit a fantaſmate reflectit̄ in ipſum fātaſma:qđ eſt ſilitudo pticularis: hʒ quādā cognitionē de ſingulari ſm ↄtinuationē quādā itellectus ad imaginationē.) Hec ille. ¶ Idē ponit.q.io.arti.5°.(Cognitio(inqt) mētis hūane fertur ad res nāles p̄mo ſm formā:ꝛ ſecūdario ad mām put hʒ habitudinē ad formā:ſicut aūt ois forma q̄tū eſt de ſe ē vlis:ita hitudo ad formā nō facit cogſcere mām:niſi cognitiōe vli:ſic aūt ↄſiderata mā nō eſt idiuiduatōis p̄ncipiū.ſʒ ſʒ q ↄſiderat̄ mā in ſingulari:q̄ ē mā deſignata ſub dterminatis dimēſiōib⁹ exiſtēs:ex hac eni iduiduatur for⁹.vñ phs dic̄ l.7°.me^{ce}.q hois ptes ſūt mā ꝛ

Tex.cõ.35. for⁹ vt vlr.formis vo hec ꝛ hec mā:vñ pʒ q mēs nr̄a ſingulare directe cogſcere nō pōt:ſʒ directe cogſcit̄ a nob ſinglare p vtutes ſenſitiuas:q̄ recipiūt for^{as} a reb⁹ in organo corporali ꝛ ſic recipiūt eas ſub dterminatis dimēſionib⁹:ꝛ ſʒ q ducūt in cognitionē māe vlis:ita for⁹ idiuidualis ducit in cognitionē māe ſignate:q̄ eſt idiuiduatiōis p̄n^m:ſʒ tñ mēs p accñs ſingularib⁹ ſe imiſcet inq̄tū ↄtinuat̄ virib⁹ ſenſitiuis:q̄ circa pticularia verſant̄:q̄ qdē ↄtinuatio eſt duplr. Uno^o inq̄tū mot⁹ ſenſitiue ptis termiat̄ ad mētē:ſic accidit in motu q eſt a reb⁹ ad aiaʒ:ꝛ ſic mēs ſingulare cogſcit p quādā reflexionē put.ſ.mēs cogſcēdo obm ſuū:qđ eſt aliq̄ nā vlis redit in cognitionē ſui act⁹:ꝛ vlteri⁹ in ſpēʒ:q̄ eſt act⁹ ſui p̄n^m:ꝛ vlteri⁹ in fātaſma:a q̄ eſt ſpēs abſtracta:ꝛ ſic aliquā cognitionē de ſingularib⁹ accipit. Alio^o:ſʒ q mot⁹ q eſt ab aia ad res icipit in mēte:ꝛ pcedit in ptē ſenſitiuā put mēs regit iferiores vires:ꝛ ſic ſinglarib⁹ ſe imiſcet mediāte rōne pticulari:q̄ eſt po⁹ q̄dā ↄponēs ꝛ diuidēs intētiōes idiuiduales:q̄ alio noie dr̄ cogitatiua:ꝛ hʒ dterminatū organū in capite.ſ.mediā cellulā capitis: vleʒ vo ſniam quā mēs hʒ de opabilib⁹ nō eſt poſſe applicari ad pticularē actū:niſi p aliquā potētiā mediaʒ apphēdētē ſingulare:vt ſic fiat qdā ſyllogiſm⁹:cui⁹ maior eſt vlis ſnia mētis.minor aūt ſingularis:q̄ eſt apphēſio pticularis rōis.ↄ̄ vo electio ſingularis opis:vt pʒ p illud qđ hr̄ 3°.de aia.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pʒ q̄lis eſt

Tex. cõ. 30. iſta ↄtinuatio:ꝛ ↄuerſio itellus ad fantaſmata. ¶ Ad 2^m dico:q ſpeculatio illa:qua dicit Ariſto.q itelligētē neceſſe eſt fantaſmata ſpeculari:nō eſt act⁹ itellect⁹:ſʒ imaginationis ꝛ fantaſie.ſicut.n.dicit ſcūs Tho. 2°.ↄ Genti.ca°.72°.(Ad iperiū itellect⁹ format̄ in imaginatione fantaſma ↄueniēs ſpēi itelligibili in q̄ reſplēdet ſpēs intelligibilis:ſicut exēplar in exēplato:vel in imaginatiōe ſua:ꝛ illa opatio vtutis imaginatiue dr̄ ſpecu-

3° de aĩa. T.cõ.30. latio fantaſmatis.nō eni dicit Ariſt.q itellect⁹ ſpeculetur fantaſmata:ſʒ itelligēs ille aūt eſt hō q fantaſiat̄ ꝛ itelligit:ꝛ anq̄ itelligat:oʒ q fantaſiet̄:ꝛ formato fātaſmate virtute intell's agētis fantaſma mouet itellectū poſſibilē:itell's āt poſſibilis fact⁹ in actu p illā ſpēʒ op rtionē itelligibilē pducit:vl pon⁹ hō p intellectū.) Sicut.n.ipſe dicit de vitate.q.2.arti.6°.ad 3^m.(Homo pcognoſcit ſingularia p imaginationē ꝛ ſenſuʒ:ꝛ iō pōt applicare vleʒ cognitionē:q̄ eſt in itellu ad pticulare: nō eni ppe loquēdo ſenſus:aut itellect⁹ cogſcūt:ſʒ hō

Tex.cõ.44. p vtrūqʒ.vt pʒ 3° de aia.) Hec ille. Sic g̃ pʒ q̃o debʒ intelligi illa ſpeculatio. ¶ Ad 3^m dico.q ſyllogiſm⁹ expoſitori⁹:cui⁹ mediū eſt ſingulare imāle format̄ ab intellectu:ſʒ ſi medius ſit ſingulare:māle format̄ a rōne pticulari.vt pʒ p p̄dicta.vñ ſcūs Tho.de veritate.q.io.arti.5°.ad 2^m dicit.(Diſpoſitio ſapiētis de ſingularib⁹ nō ſit p mētē:niſi mediāte vi cogitatiua:cui⁹ eſt ſingulares intētiones cōponere.) Hec ille. ¶ Ad 4^m dico: q intellectus poteſt dr̄iam ponere inter vle ꝛ ſingulare:q2 vtrūqʒ cognoſcit.licʒ non vtrūqʒ directe loquēdo de ſingulari materiali.vnde ſanctus doctor vbi ſupra ad 3^m.oſtēdit quomō intellectus pōt ꝑpoſitioneʒ cōponere:cuius ſubiectū eſt ſingulare: ꝛ p̄dicatū vle.(Scōm hoc(inqt) intellectus pōt de ſingulari ꝛ vniuerſali ppoſitionē cōponere:ſʒ q ſingulare p reflexionē quādam cognoſcat.) Hec ille. ¶ Et ad ſolutionem que ibi dat̄.dico q verū dicit in hoc:q ſingulare non cognoſcit̄ ab intellectu:niſi mediāte fantaſia:duplr tñ ſm q allegatū fuit. ¶ Et ad replicā dico q intellect⁹ nō hʒ ppriaʒ ſpēm:q̄ ſit reſpectu ſingularis inq̄tū eſt hoc vel illud:ꝛ nō reſpectu nāe cōis:ſed p tanto dicit̄ cognoſcere ſingulare reflexe:q2 aliquā noticiam hʒ de fantaſmate illius:ꝛ hoc iuxta motum rerum ad aiam. aut q2 actus intelligēdi mouet virtutē cogitatiuā ad cogitādū de aliq̄ iduiduo iuxta motū aie ad res. Nec tñ ſeqtur:q ſi intellus nō hʒ ppriaʒ ſpēʒ reſpectu ſingularis:q nō habeat ppriū actū reſpectu ſingularis: non tñ directū:ſed reflexū:ex eadē eniʒ ſpē pōt intellectus ferri in nām cōem directe:ꝛ in alia tria indirecte.ſ.in actuʒ:ꝛ in ſpēm:ꝛ in fantaſma:ꝛ q̄rto in ſingulare:ꝛ ſic pʒ:q intellect⁹ pōt ponere dr̄iam inter ſingulare ꝛ vle. ¶ Si aūt neget̄:q intellect⁹ habeat actum ppriū reſpectu ſingularis:tūc diceret̄ q ipſe hō:qui hʒ ſenſum ꝛ intellectū ponit dr̄iaʒ inter vle ꝛ ſingulare cognoſcēdo vle p intellectū:ꝛ ſingulare p ſenſum:ſicut dicebat̄ q hō facit vnū ſyllogiſmū cui⁹ maiorē format p itellectū:ꝛ minorē p vtutē cogitatiuā. ¶ Et ſi dicat̄ q oʒ eē eandē potentiā:q̄ diſcernit inter duo.ſ.albū ꝛ nigrum. nā 2°. de aia phus p illā rōnē pbat:q ſit ſenſus cōis p- Tex. cõ. 1?

ter pticulares.dico q illa rō verū hʒ:quādo ſunt actus eiuſdē rōnis.ſ.cognoſcere h̄ ꝛ illud:ſicut cogſcere albū ꝛ cognoſcere nigrum cōtinentur ſub rōne cognitionis ſenſitiue:q2 vtrūqʒ expletur corporali organo:ſecus eſt in ppoſito:q2 itelligere ſit ſine organo:ſentire aūt necq̄:ꝛ ideo diſcernere inter albū ꝛ nigrū ptinet ad eandē potētiā:ſed nō diſcernere inter hoiem ꝛ hūc hoiem:ſʒ credo:q rñſio p̄ma ſit melior.ſʒ 2° poſſit haberi ex dictis ſci Tho.de veritate.q.22.arti.io.ad 5^m.de hoc ēt in ſequētibus erit amplior ſermo. ¶ Ad 5^m dicit ſcūs doctor ibidē.q.io.arti.5°.ad 5^m.(Dōm(inqt) q illud:qđ pōt vtus iferior:pōt vtus ſupior:nō tñ ſemp eodē mō:ſʒ qñq̄ altiori mō:ſicut itellect⁹ q̄ ſenſus:ſenſus.n.cognoſcit q̄tū ad cōditiōes māles:ꝛ accidēria exteriora:ſʒ itell's penetrat ad itimā nāʒ ſpēi:q̄ eſt in ipſis indiuiduis.) Hec ille. ¶ Eādē rñſionē dat.q.2.ar.6°.ad 4^m. Et de oib⁹ iſtis ponit p⁹ pte.q.86.arti.p. Itē 4°.ſen.diſ.50.q.i.arti.3°. ¶ Ad p^m Grego.dico q illud qđ p̄mo intelligit̄ poſt verbū rei eſt ipa nā abſtracta ab idiuidualibus:que quideʒ eſt indiuidua ꝛ ſingularis ſm eſſe qđ hʒ ex̄ aiam:ſʒ eſt vlis ſm eē qđ hʒ in itellectu vbi eſt p ſuam ſpēm cōem multis. ¶ Ad ↄfirmationē dico: q abſtractio facta p modū enūciatiōis difficilis eſt:vtpote q ↄciperet̄ eſſe hō ſine loco:tpe:ꝛ ſitu:ꝛ materia indiuiduali:ſed abſtractio facta p modum diffinitionis: non eſt difficilis.vtpote q cōcipiatur humanitas non cōcepta mā indiuiduali.vt eſt hec. imo illa p̄ occurrit intellectui. ¶ Ad 2^m dico.q pcedit ex rudi intellectu verboꝝ ſci Tho. nō eniʒ vult ſcūs Tho. q intellectus ſic ↄuertat̄ ad fantaſmata:q ipſa directe inſpiciat.ſed dicit:q hō q intelligit nō pōt intelligere niſi fantaſiet̄ illud qđ vult itelligere.nō g̃ intellectus:ſʒ hō itelligēs ſpeculatur fantaſmata:ꝛ ideo pceſſus argumēti nihil valet. ¶ Ad 3^m dico:q intellectus cōiunctus nō itelligit aliqđ māle directe niſi abſtracte a conditionibus

mãlibus:qꝛ nõ hꝫ ſpẽm repñtanteꝫ cõditiones indiui/
duãtes:ſed reflexe ĩtelligit ſingulare:ꝛ quaſi arguitiue
ꝛ de hoc ſatis dictũ eſt priꝰ. ¶ Ad 4^m dico:ꝙ ſingulari
mãli repugnat directe ĩtelligi:non qꝛ eſt ſingulare: ſed
qꝛ eſt mãle mã ſignata:ꝛ in ſui rõne illã ſignationẽ ĩ/
cludens.nã aũt cõis licꝫ ſit mãlis:non tñ mã ſignata.
¶ Ad 5^m dico:ꝙ res extra aĩaꝫ eſt totũ vl'e in actu ſm
Quid vl'e in aptitudine. eſſe qđ hꝫ in aĩa:eſt tñ ſolũ vl'e in aptitudine ſꝫ ſe cõſi/
derata:ꝛ nõ ſꝫ eẽ qđ hꝫ in ſingulari: ſꝫ vt abſtrahit ab
oĩ eẽ. ¶ Ad 6^m negaẽ ꝯña.nã aliter ẽ de ſingulari mãli
ꝙ̃ de imãli:vt dictũ fuit priꝰ. Siĺr dico:ꝙ talia ſingu/
laria:de qbꝰ arguẽs loqtur nõ ĩtelligũtur directe ꝙ̃tuꝫ
ad qđ eſt ꝑ ĩtellectũ ꝯiunctũ:ſed reflexe ex obiecto ꝛ ꝑ
ſpẽm obiecti vl'is. ¶ Ad 7^m dico:ꝙ vl'e ꝯtingit cogno/
Vl'e dupliciter ꝯtingit cognoſci. ſci dupĺr. Uno mõ qꝛ cognoſcit nã cui attribuit vli/
tas nõ cognita intẽtiõe vl'is:vtputa:qꝛ cognoſcit aĩal
vt aĩal nõ ꝯſiderãdo de eiꝰ cõitate vel vlitate: ꝛ ſic ta/
lis cognitio nõ p̃ſupponit cognitionẽ ſingulariũ: ſꝫ pre
cedit. Alio mõ ꝯtingit cognoſci vl'e:qꝛ cognoſcitur nã
cõis:vt cõis eſt:ſic ꝙ nõ ſolũ cognoſcit aĩal vt aĩal: ſꝫ
vt eſt anĩal cõe multis:ꝛ iſta cognitio p̃ſupponit cogni
tionẽ pluriũ:qbꝰ eſt cõe. Et hãc diſtinctionẽ ĩtendit ſcũs
Tho. p̃ma pte.q.85.artic.3° ad p̃^m. (Vl'e (inqt) dupĺr
põt ꝯſiderari. Uno mõ ſꝫ ꝙ nã vl'is cõſideratur ſil' cum
intẽtione vlitatis:ꝛ cũ intẽtio vlitatis ſit vt vnũ ꝛ idẽ
habeat habitudinẽ ad multa ꝓueniat ex abſtractione
ĩtellectus:opꝫ ꝙ ſꝫ hunc modũ vl'e ſit poſteriꝰ:vñ in p̃
de aĩa dr̃:ꝙ aĩal vl'e:aut nihil eſt:aut poſterius:ſed ſm
platonẽ q poſuit vl'ia ſubſiſtẽtia ſm hãc ꝯſiderationẽ
vl'e eſſet priꝰ:qꝛ particularia ſm eũ nõ ſunt niſi ꝑ parti
cipationẽ vl'is ſubſiſtẽtis.ſ.idee. Alio mõ põt cõſidera
ri quãtũ ad ipſaꝫ nãꝫ.ſ.humanitatis vel aĩalitatis ꝓut
ĩuenit in particularibꝰ:ꝛ ſic ſm ordinẽ generationis ꝛ
tẽporis magis cõe priꝰ eſt ſꝫ nãꝫ:ſed ſm ordinẽ perfe/
ctionis ſiue intẽtionis nãe eſt ecõtra.) Hec ille. ¶ Ex
qbus pꝫ ad oẽs auctoritates:quas arguẽs ĩducit: dicit
eniꝫ ad illas:ꝙ vl'e ſumptũ p̃mo mõ p̃ſupponit cogni
tionẽ multoꝝ.nõ aũt vl'e ſumptũ 2° mõ. ¶ Ad 8^m re/
ſpõſum eſt prius in ſuo ſimili.nã põt dici:ꝙ ĩtellectus
quo cognoſcimꝰ hãc albedinẽ nõ eſſe ſenſum nec ĩtel/
lectuꝫ:cognoſcit quidẽ hãc albedinẽ per reflexionem
modo preexpoſito:vel nõ opꝫ eſſe eãdẽ virtutẽ:que co
gnoſcat hoc vel illud:ſed ſufficit eſſe eũdeꝫ hoĩem co/
gnoſcẽtẽ illa diuerſis virtutibꝰ quodãmodo ꝯtinuatis
adinuicẽ:vt vna aliã moueat.ſicut eſt de virtute cogi/
tatiua ꝛ ĩtellectu poſſibili in nobis:ꝛ iſta eſt ĩtẽtio Ar.
3° de aĩa.ꝛ Cõmẽtatoris cõmẽto.22°.vbi ait. (Neceſ/
ſe eſt quãdo aliqd ꝯprehẽdit alietatẽ inter ſenſibilia ꝑ
diuerſam diſpoſitioneꝫ: qꝛ eſt plures ſenſus: ꝛ talis eſt
diſpoſitio intellectus cõprehẽdẽdo alietatẽ:que eſt in/
ter formas ꝛ indiuiduũ:comprehẽdit eniꝫ formas per
ſe:ꝛ indiuiduũ per ſenſum:ita ꝙ vtrũq; iudiciũ refert
ad animã tãq̃ ad centrũ.idcirco experitur differẽtiaꝫ
eoꝝ:nec opꝫ ꝙ apprehẽſio indiuidui ſit ſubiectiue in
intellectu:ſed tantũmodo in imaginatione: ꝛ tamẽ in/
tellectus dr̃ illa apprehẽſione cognoſcere indiuiduum
mediãte ſenſu ꝓ eo:ꝙ quodãmodo efficiunt vna vir/
tus:ſicut plures ſenſus efficiunt vnuꝫ in ſenſu cõi: vñ
intellectus differẽtiaꝫ aſſignans dicitur formã appre/
hendere per ſe.indiuiduum vero cõcomitatiue ꝓpter
idẽtitateꝫ anime:ad quã vtrũq; iudiciũ refert. ¶ Ad
nonuꝫ pꝫ per idem.concedo enim ꝙ intellectus iudi/
cat ſenſum errare circa hoc indiuiduũ ſolis demõſtra
tum:intellectus enim ex ſui cõtinuatione ad virtuteꝫ
cogitatiuã:que dr̃ intellectus paſſiuus poteſt ſyllogiça

re ex vna vli:ꝛ altera ſingulari:ꝛ cõcludere ſingulareꝫ
ꝓpoſitionẽ oppoſitã ei:quã imaginatio formauit: nec
ꝓpter hoc opꝫ:ꝙ apprehenſio indiuidui ſit ſubiectiue
in ĩtellectu poſſibili:ſed in ĩtellectu paſſiuo:qui poteſt
etiaꝫ ſyllogiçare:licꝫ non ex vniuerſalibꝰ:vnde ad ha/
benduꝫ tale iudicium ſufficit idẽtitas anime habentis
duas potentias cõtinuatas modo predicto:per quarũ
vnaꝫ format propoſitionẽ vniuerſaleꝫ.per aliam vero
ꝓpoſitionem particularem:imo quãdoq; per vnaꝫ po
tentiam cõcipit ſubiectuꝫ:ꝛ per aliaꝫ ꝯcipit predicatũ:
vt cum dicit. Sortes eſt homo. ¶ Ad decimuꝫ negat
cõſequẽtia. Et ad ꝓbationeꝫ dico:vt prius:ꝙ nõ opor/
tet eandẽ eſſe virtutẽ:que format premiſſas in ſeipſa: ꝛ
illam que infert cõcluſionem in ſe ſubiectiue:licꝫ poſ/
ſit dici:ꝙ vtrũq; facit intellectus:licꝫ vnũ per ſe.aliud
per virtutem cogitatiuam. Et cum dicitur:ꝙ eodẽ mo
do poteſt dici:ꝙ vnꝰ homo formaret premiſſas:ꝛ alius
cõcluſionẽ. Dico ꝙ ſimilitudo nõ valꝫ.quia virtus co/
gnitiua vnius hominis cuꝫ virtute cognitiua alterius
nullo modo ſunt vnuꝫ:ſicut eſt in ꝓpoſito. Cum etiaꝫ
dicitur:ꝙ eodẽ modo poſſet dici ad rationẽ Ariſto.ſ. 2° de anima. Tex.c.49.
ꝙ nõ oportꝫ eſſe eandẽ virtutem:que cognoſcit ſenſi/
bilia:inter que diſtinguit ꝛc̃.patꝫ ꝙ nõ eſt ſimile ex to
to:quia ſenſus particulares adinuicẽ nõ habent conti/
nuationẽ:niſi ponatur aliqua virtus:quaſi centruꝫ eo/
rum.ſ.ſenſus cõmunis:patꝫ enim ꝙ vnus ſenſus par/
ticularis nõ mouet alium:nec eſt ſuperior ad illum: et
ideo ſi ſolum eſſent ſenſus particulares nũq̃ ideꝫ ho/
mo poſſet cogitare differentiam inter albuꝫ ꝛ dulce:ſe/
cus eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad vndecimũ reſpõdet ſanctus
Tho. de veritate.q.10.arti.5° ad ſcđm dicens. (Diſpoſi
tio ſapiẽtis de ſingularibus nõ fit per menteꝫ:niſi me/
diante vi cogitatiua:cuius eſt intẽtio circa res ſingula/
res.) Hec ille. ¶ Ad duodecimũ reſpondet ibidẽ ad
quartũ. (Ratio (inqt) cognoſcit in vniuerſali finẽ:ad
quem ordinat actum ſingularem imperãdo eum: hãc
autem cognitionem vniuerſalem mediante vi cogita/
tiua ad ſingularia applicat.) ¶ Ad tertiũdecimuꝫ di/
co:ꝙ nõ quicũq; loquitur vocaliter prius loquitur mẽ
taliter:ſed ſufficit euꝫ loqui verbo imaginatiue:aut co
gitatiue virtutis. Et ad dictum Aug. ſufficit dicere: ꝙ
mens loquitur de ſingularibus mediante ratione par/
ticulari:que dicitur ĩtellectus paſſiuus.vt dictuꝫ fuit.
¶ Ad 14^m dico:ꝙ ꝯſequẽtia nõ valꝫ.naꝫ anima ſepa
rata alium modũ cognoſcẽdi habet ꝙ̃ ꝯiuncta:cogno
ſcit enim per ſpecies influxas: que ſunt ſimilitudines
reruꝫ:quo ad principia ſpecifica ꝛ ĩdiuiduãtia: vt oſtẽ/
dit ſanctus Tho. p̃ma parte.q.89.artic. 4°.et 4° ſen.
diſt.50.q.1.arti.3°.ꝛ multis alijs locis. ¶ Ad 15^m dico:
ꝙ nõ opꝫ virtutem altiorem eodem modo cognoſcere
obiectũ:ſicut cognoſcit inferior.vnde ſcũs Tho. de ve
ritate vbi ſupra ad 5^m dicit. (Illud qđ poteſt virtus ĩ/
ferior: poteſt virtus ſuperior: nõ tamen ſemper eodeꝫ
modo:ſed quãdoq; alio altiori modo:ꝛ ſic intellectꝰ co
gnoſcere poteſt ea:que cognoſcit ſenſus: altiori tñ mõ
ꝙ̃ ſenſus:ſenſus eniꝫ cognoſcit ea quãtuꝫ ad diſpõnes
materiales ꝛ accidẽtia exteriora:ſed intellectus pene/
trat ad intimam nãm ſpẽi:que eſt in ipſis ĩdiuiduis.)
Hec ille. ¶ Dico ẽt ꝙ ſufficit: ꝙ intellectꝰ cognoſcat
ſingularia vel per reflexionẽ vel mediãte virtute cogi
tatiua:ꝛ nõ opꝫ ꝙ ĩmediate ꝑ ſeipm̃. ¶ Ad argumẽta
cõtra hãc ꝯcluſionẽ dr̃. Et p̃mo ad p̃muꝫ ſcđo loco in/
ductoꝝ dicit:ꝙ maior eſt falſa:nõ enim opꝫ ꝙ intel/
lectus quandocũq; intuetur duo:quoꝝ vnum eſt ra/
tio intuitionis alterius iudicet pro tunc ſe intueri duo

eodem actu:quo videt illa duo:ſicut patet quando aliquis videt arborem per ſpēm:que reſultat in ſpeculo: tunc eniꝫ eadē viſio terminat̄ ad ſpēꝫ arboris ⁊ ad arborem:nō eniꝫ fertur in ſpeciē: vt eſt quedā qualitas: ſed vt eſt imago:⁊ ideo idem motus eſt in imaginē illam ⁊ in arborem:ſic in ꝓpoſito intellectus noſter fertur in ꝯceptioneꝫ rei:vt eſt imago rei: ⁊ nō vt eſt qualitas: vel talis res:⁊ ideo eodem motu fertur in verbū lapidis ⁊ in lapidē. ❡ Ad ſcḋm negatur minor:nec ꝓbatio valꝫ.fingit eniꝫ ibi eſſe duas ꝓceſſiones: cū non ſit niſi vna ſm rem:licꝫ tñ ſint due ſm rōnē.tñ pͣ proceſſio eſt rō ſcḋe:⁊ iō nō ē ſiſe qḋ ſibi idueit̄: q2 ſcḋa nō pōt eſſe ſine pͥma:q2 ꝙ itellect⁹ terminet̄ ad aliqd extra ꝓuenit:q2 terminat̄ ad aliqd itra:ꝑ qḋ res extra eſt pſens itellectui. ❡ Ad 3ᵐ negat̄ añs:nec valet ꝓbatio licꝫ eniꝫ ꝯcept⁹ ſubiecti ſit ali⁹ a ꝯceptu p̄dicati: tñ intellectus ꝯponēs illos duos ꝯcept⁹ nō enūciat vnū de alio:ſed illud cui⁹ vnū eſt ſimilitudo de illo:cuius aliḋ eſt ſimilitudo.nō eniꝫ enūciat illud qḋ pͥmo aſpicit: ſꝫ illud ad qḋ finalr̄:⁊ vltimate terminat̄ aſpectus: ſicut cū loquor vocaliter dico verbū vocis:⁊ rem illius v̄bi: nō tñ enūcio verbū de verbo:ſed rem de re: q2 dicere vocale terminat̄ finalr̄ ad rem verbo dictā:⁊ ſilr̄ in ꝓpoſito. ❡ Ad pͥmū eoꝝ que tertio loco cōtra eādē concluſionē iducunt̄ negat̄ maior ⁊ minor.maior qdē: q2 dicit:ꝙ ſpēs nō pͥmo eſt cognitū:loquendo de ſpē:que ſe hꝫ:vt termin⁹ intellectionis:que dr̄ cōceptio vel rō rei itellecte:ſi eniꝫ loquat̄ de ſpē actui previa: que ꝓprie nominat̄ ſpēs ꝯcedit̄ qḋ dicit:minor ēt negat̄.diuina eniꝫ eſſentia eſt mediū quo deus cognoſcit creaturas:⁊ licꝫ nō ſit principiuꝫ ſm rē diuine intellectionis:tamē ſm noſtrū modū itelligendi: qui concipim⁹ alios itellectus in cōceptibus itellectus noſtri: ⁊ alias intellectiones in cōceptibus noſtrarū intellectionum: diuina eſſentia ſe habꝫ vt ſpēs:⁊ itellectio vt actus intelligendi:⁊ intellectus vt potētia:q2 diuina eſſentia in ſe habet:vnde aſſimiletur oībus iſtis rōnibus ⁊ conceptionibus.ſ.ſpēi itelligibili ⁊ actui itelligēdi ⁊ potētie intellectiue:licꝫ iſte cōceptiones a perfecta eius repreſentatione deficiāt.nec aliter poſſemus apprehendere deū eſſe itelligentē:niſi cōcipiendo ipſum habere aliquid ſimile ſpēi intelligibili noſtri intellectus: ⁊ actui intelligēdi:⁊ intellectui:que ſunt in nobis. ❡ Ad ſcḋꝫ dico:ꝙ diuina eſſentia pro tāto habꝫ rationē ſpēi itelligibilis:q2 per illam diuinus intellectus eſt in actu pͥmo:⁊ eſt ſimilitudo eorū:que intellectus intelligit:que ſunt cōditiones ſpēi itelligibilis:nō tamē eſt diſtincta ab itellectu:nec ē illud quo itellect⁹ itellectionē elicit actiue:q2 talia licꝫ conueniant ſpēi intelligibili noſtre: nō tamē cōueniunt ei ex hoc:ꝙ eſt ſpecies itelligibilis ſed ex iperfectione ſui eſſe. Sic ergo pꝫ: ꝙ cōcluſiones pͥmi articuli ꝓpter argumēta facta minime labant.

Quō diuina eēntia ſit mediū q̄ de⁹ cognoſcat creaturas in telligit.

Quantum ad ſecundū articulū ſit prima ꝯcluſio. Diuina ſcientia eſt ſpeculatiua ⁊ practica. Iſtaꝫ concluſionē ꝓbat ſanctus Tho. prima parte.q.14.arti.16° (Aliqua ſciētia (inqt) pōt dici ſpeculatiua tripliciter. pͥmo ex parte reꝝ ſcitarum: que nō ſunt operabiles a ſciēte:ſicut ſciētia hominis de reb⁹ naturalib⁹: vel diuinis. ❡ Secundo quātū ad modū ſciendi:puta ſi edificator cōſideret domuꝫ diffiniēdo: vel diuidēdo.⁊ cōſiderādo vniuerſalia predicata ipſi⁹: hoc enim eſt operabilia modo ſpeculatiuo cōſiderare ⁊ nō ſm ꝙ operabilia ſunt:operabile enim eſt aliquid ꝓpter applicationē forme ad materiā:ſed nō per reſolutioneꝫ cōpoſitoꝝ in principia vniuerſalia formalia. ❡ Tertio quantū ad finem. Nam itellectus practic⁹ differt a ſpeculatiuo fine.vt dicit̄ 3° de aīa. Intellect⁹ eniꝫ practicus ordinatur ad finē operationis: finis aūt itellectus ſpeculatiuī eſt cōſideratio veritatis. ſi ergo edificator cōſideret qualiter poſſit fieri aliqua domus nō ordinās ad finem operationis:ſed tñ ad cognoſcēdum:erit quātuꝫ ad finem ſpeculatiua:cōſideratio tñ de re operabili. ſciētia ergo:que eſt ſpeculatiua:ratiōe rei ſcite eſt ſpeculatiua tñ:que vero eſt ſpeculatiua ſꝫ modū vel ſm finem:eſt ſm quid ſpeculatiua:⁊ ſꝫ qd practica.cū vero ordinatur ad fineꝫ opationis eſt ſimpliciter practica. Secūdū hoc ergo dicendū:ꝙ de⁹ de ſeipſo habꝫ ſcientiam ſpeculatiuā tñ.ipſe eniꝫ operabilis nō eſt:de oībus vero alijs habꝫ ſciētiam ſpeculatiuaꝫ ⁊ practicā:ſpeculatiuā quidē quantū ad modum quicquid enim in rebus nos ſpeculatiue cognoſcimus diffiniēdo:diuidēdo:hoc totū deus multo perfecti⁹ cognoſcit:ſed de his que quidē poteſt facere:ſed ſm nullum tēpus faciet:nō habet practicā ſciam ſꝫ ꝙ practica ſcientia dicitur a fine:ſic autem habꝫ practicā ſciētiam de his:que ſꝫ aliquod tēpus faciet:mala vero lꝫ ab eo nō ſint operabilia:tamen ſub ipſius cognitione practica cadunt:ſicut ⁊ bona inquantuꝫ permittit vel impedit ſeu ordinat ea:ſicut ⁊ egritudines cadunt ſub practica ſciētia medici inquātū per artem ſuam curat eas.) Hec ille. ❡ Secunda cōcluſio. Dei ſciētia nō eſt habitualis:ſed oīa ſimul intelligit actualiter:probatur pͥma pars a ſancto doctore pͥmo ꝯtra Gentiles ca.57° ſic. (Deus eſt intelligens per eſſentiā ſuam: nō autem per aliquas ſpēs intelligibiles eſſentie ſupadditas:oīs autē intellectus in habitu per aliquas ſpēs intelligit. naꝫ habitus vel eſt habilitatio quedā ad recipiendum ſpēs itelligibiles:qbus actu fiat intelligens:vel eſt ordinata aggregatio ſpērū ipſarū exiſtentiuꝫ in itellectu nō ſm actū completū:ſed medio modo inter potētiaꝫ ⁊ actum.nō eſt igitur in deo habitualis ſciēna. ❡ Secundo ſic. Habēs habituꝫ ⁊ nō cōſiderās eſt quodāmodo in potētia:aliter tamē ꝙ̄ ante intelligere:oſtenſum eſt auteꝫ ꝙ diuinus itellectus nullo modo eſt in potētia.nullo igitur modo eſt in ipſo habitualis cognitio. ❡ Tertio ſic. Intellect⁹ habitualr̄ cognoſcens tñ nō eſt in ſua vltima perfectiōe:vnde nec felicitas:que eſt optimū ponitur ſm habitū:ſed ſm actuꝫ.ſi igitur de⁹ eſt habitualiter cognoſcēs per ſuā ſubſtantiaꝫ:conſideratus nō erit vniuerſaliter perfectus. Cuius contrariū ſuperius eſt oſtēſum.) Iſtas tres rationes ponit ibidē in forma. ❡ Tertia cōcluſio. Dei ſciētia nō eſt diſcurſiua vel rōcinatiua. Iſtaꝫ ꝓbat ſic ibidē ca°.58. (Tūc eſt rōcinatiua noſtra cōſideratio:quādo ab vno in aliud tranſimus:ſicut ſyllogiçando a principijs ad cōcluſiones:nō enim ex hoc aliquis rōcinatur vel diſcurrit ꝙ inſpicit qualiter cōcluſio ſeqtur ex premiſſis ſimul vtrūqꝫ cōſiderans:hoc enim cōtingit nō arguēdo: ſed argumēta iudicando:ſicut nec cognitio materialis eſt ex hoc ꝙ materialia iudicat.oſtēſum eſt autem:ꝙ de⁹ nō conſiderat vnuꝫ poſt aliud quaſi ſucceſſiue: ſed ſimul omnia.nō ergo eius cognitio eſt ratiocinatiua vl̄ diſcurſiua:ꝙ̄uis omnē diſcurſum ⁊ ratiocinationē cognoſcat. ❡ Secundo ſic. Omnis rōcinans alia cōſideratione intuetur principia ⁊ cōcluſionē:nō enim oporteret cōſideratis pͥncipijs ad cōcluſionē ꝓcedere: ſi ex hoc ipſo ꝙ pͥncipia cōſiderant̄:⁊ cōcluſiones ēt ꝯſiderarent̄. Deus autē cognoſcit oīa operatione vna:que eſt ſua eſſentia: vt ſupra ꝓbatū eſt.nō eſt igitur ſua ſciētia rōcinatiua. ❡ Tertio ſic. Omnis defectus a deo eſt re

Tex.cō.4a

mouēdus:eo φ ipſe eſt ſimplr ꝑfectus: ſed ex imꝑfectiōe nāe itellectualis ꝓuenit cognitio rōcinatiua. nā qd̄ ꝑ aliud cognoſcit̄ minꝰ notū eſt eo:qd̄ ꝑ ſe cognoſcit̄ nec ad illud.qd̄ eſt per aliud notū nā cognoſcētis ſufficit ſine eo:qd̄ eſt per ſe notum. Jn cognitione aūt rōcinatiua ſit aliqd notū per aliud:qd̄ aūt intellectualr cognoſcit̄ eſt ꝑ ſe notū:ꝛ ad illud nā cognoſcētis ſufficit abſqꝫ exteriori medio:vn̄ manifeſtū eſt ex dictꝭ: φ rō eſt defectꝰ qdā itellectꝰ.diuia igit̄ ſcia nō eſt rōcinatiua.) Hec ille ibidēꝫ. (Quarta ꝯ. Dei ſcia vel cognitio nō ꝯponit:aut diuidit:nec deꝰ itelligit ꝯponēdo:aut diuidēdo. Jſtā ꝓbat ibidē cap 59. ꝑ ſic. (Deus cognoſcit oia cognoſcēdo eēntiā ſuā:eēntiā aūt ſuā nō cognoſcit ꝯponēdo ꝛ diuidendo:cognoſcit.n.ſeipſum ſicut eſt:in ipſo aūt nulla eſt ꝯpoſitio.nō igit̄ itelligit ꝑ modū intellectꝰ ꝯponētis:aut diuidētis. ¶ Scd̄o ſic. Ea q̄ itellectu ꝯponunt̄ ꝛ diuidunt̄ nata ſunt ſeorſum ab eo cōſiderari:ꝯpoſitiōe eniꝫ ꝛ diuiſiōe opꝰ nō eēt ſi in h ipo φ de aliquo apphēderet̄ qd eſt:apphenderet̄ qd ei ineſſet vel nō ineſſet.ſi igit̄ deꝰ itelligeret per modū cōponētis ꝛ diuidētis:ſequeret̄ φ nō vno intuitu oia cōſideraret:ſed ſeorſuꝫ vnūqdqꝫ:cuiꝰ ꝯriū ſupra eſt oſſuꝫ. ¶ Tertio ſic. Intellectꝰ ꝯponēs ꝛ diuidēs diuerſis cōpoſitiōibꝰ diuerſa dyudicat:ꝯpō.n.itellectꝰ ꝯpōnis terminos nō excedit:vn̄ illa ꝯpōne:qua intellectꝰ dyudicat hoiem eē aial:nō dyudicat triāgulū eē figurā: ꝯpō aūt ꝛ diuiſio opatio q̄dā itellectꝰ eſt.ſi igit̄ deus cōſiderat res ꝯponēdo ꝛ diuidēdo:ſeqtur φ ſuū itelligere ſit multiplex:ꝛ nō vnū tm̄:ꝛ ſic ēt ſua eēntia nō erit vna tm̄:cū ſua opatio itellectualis ſit ſua eēntia.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯ. Deſeruiēs ꝑmiſſis:φ deꝰ oia ſil̄ intelligit Jſtā ꝓbat ibidē ca.56. (Intellectꝰ (inqt) nr̄ ſil̄ actu itelligere nō pōt multa:qꝛ cū itellectꝰ in actu ſit intelligibile in actu:ſi plura ſil̄ actu itelligeret:ſeq̄ret̄ φ itellectꝰ ſil̄ eēt plura ſꝫ genꝰ vnū:qd̄ eſt impoſſe. Dico autē ſm vnū genꝰ:qꝛ nihil ꝓhibet idē ſubiectū iformari diuerſis formis diuerſoꝝ generꝝ:ſicut idē corpꝰ eſt figuratū:ꝛ coloratū:ſpēs aūt itelligibiles:qbꝰ intellectꝰ formaꝫ ad hoc φ ſit ipſa itellecta in actu:oēs ſunt vniꝰ generis:hñt enī vnā rōnē eēndi ſm eē itelligibile: lꝫ res quaꝝ ſunt ſpēs in vna eſſendi nō cōueniāt rōne:vnde nec ꝯrie ſunt per cōtrarietatē reꝝ:q̄ ſunt extra aiam:ꝛ īde eſt:φ qñ aliqua multa accipiunt̄ quocūqꝫ mō vnita ſil̄ itelligunt̄: ſil̄.n.itelligit totū cōtinuū nō ꝑtē poſt partē.ꝛ ſilr ſil̄ itelligit ꝓpōnem nō priꝰ ſubiectū: ꝛ poſtea ꝑdicatū:qꝛ ſm vnā totiꝰ ſpēm oēs ꝑtes ꝯprehēdit ¶ Ex his accipe poſſumꝰ:φ q̄cūqꝫ ꝑ ſa vna ſpē cognoſcunt̄ ſil̄ pñt itelligi:oia aūt que deꝰ cognoſcit vna ſpē cognoſcit:q̄ eſt ſua eēntia:vt ex dictis pꝫ:oia igit̄ ſil̄ intelligere pōt. ¶ Secūdo ſic. Intellectꝰ ſucceſſiue multa cognoſcētis ꝛ cōſiderātis:ipoſſe eſt eē vnā tm̄ operationē:cū.n.opatiōes ſm obiecta differāt oportebit eē diuerſam opationē itellectꝰ:qua ꝯſiderabit̄ ꝑm: ꝛ qua cōſiderabit̄ 2m. Intellectꝰ aūt diuinꝰ eſt vna opatio:q̄ eſt ſua eēntia.nō igit̄ ſucceſſiue:ſed ſil̄ oia ſua cognita cōſiderat. ¶ Tertio ſic. Succeſſio itelligi nō pōt:nec tp̄s ſine motu:cū tp̄s ſit numerus motꝰ ſm priꝰ ꝛ poſterius:in deo aūt īpoſſibile eſt eē motū aliquē. nulla igit̄ eſt in diuina cōſideratiōe ſucceſſio:ꝛ ſic oia que cognoſcit ſil̄ cōſiderat.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Deꝰ cognoſcit enūciabilia ꝛ cōplexa ꝑdictis nō obſtātibꝰ. Jſtā ꝓbat ibidē cap.59.ſic. (Licꝫ (inqt) deꝰ nō ꝯſideret res cōponēdo ꝛ diuidēdo:nō tñ ꝓp hoc opꝫ nos dicere:φ enunciabilia ignoret.nā eēntia ſua cū ſit ſimplex ꝛ vna exēplar eſt oium ſimpliciū ꝛ cōpoſitoꝝ:ꝛ ſic ꝑ ipſam deꝰ oēm multitudinē ꝛ cōpoſitionē tam nāe q̄ꝫ rōnis cognoſcit.) ¶ Scd̄o ſic cap.60. (Diuina ſimplicitas ꝑfectionē nō excludit:qꝛ in ſuo eſſe ſimplici hꝫ quicqd ꝑfectionis in alijs rebus ꝑ quādā aggregationē ꝑfectionum ſeu formaꝝ inuenit̄. Intellectus aūt nr̄ apprehēdendo incōplexa nondū ꝑtingit ad vltimā ſui ꝑfectionē:qꝛ adhuc eſt in potētia reſpectu cōpoſitionis ꝛ diuiſionis:ſicut in nālibꝰ ſimplicia ſunt in potētia reſpcū ꝯmixtoꝝ:ꝛ ꝑtes reſpectu totiꝰ. Deꝰ igit̄ ſꝫ ſuā ſimplicitatē itelligētiā illā ꝑfectionē cognitiōis hꝫ:quā itellectus nr̄ hꝫ ꝑ vtrāqꝫ cognitionē ꝯplexoꝝ.ſ. ꝛ icomplexoꝝ.) Hec ille. ¶ Et vlteriꝰ ꝯcludit aliā ꝯnē ſic dicens. (Si vitas ꝯſeq̄t̄ itellectū noſtrū in ſua ꝑfecta cognitiōe:qſi iā vſqꝫ ad ꝯpoſitionē ꝑuenit.ḡ ꝛ in ipſa ſimplici dei intelligētia ē vitas.) ¶ Itē ꝑꝰ ꝑte.q.14.ar.14.dic̄. (Formare (inqt) enūciabilia eſt in ꝑte itellectꝰ nr̄i:deꝰ aūt ſcit qcqd eſt in potētia ſua vl̄ creature:vn̄ neceſſe ē φ ſciat oia enūciabilia:q̄ formari pñt.) Hec ille. ¶ Septima ꝯ. Diuia cognitio vl̄ ſcia nō eſt vlis:nec ꝑticularis. Jſtā ꝓbat ꝑ ſen.diſ.35.q.i.arti.5°. (Cōditiōes (inqt) ſcie precipue attēdunt̄ ſm rationē medij:ꝛ ſilr cuiuſlibet cognitionis:illud autē per qd̄ cognoſcit:quaſi medio eſt diuina eſſentia:que nō pōt dici vniuerſalis: qꝛ oē vle additionē recipit alicuius:per qd̄ determinatur ꝛ ita eſt in potētia:ꝛ imperfectū in eſſe. Similr nō poteſt dici particulare:qꝛ particularis ꝑncipiū eſt mā vl̄ aliqd loco māe ſe habens:qd̄ deo nō cōuenit. Similr a diuina eſſentia ois potentia paſſiua:ꝛ quaſi paſſiua:ꝛ mālis remota eſt:cū ſit actus purus:vnde ēt nec ratio habitus ſibi cōpetit:qꝛ habitus nō eſt vltima operatio que perficit habētē:ꝛ ideo ſcia dei neqꝫ eſt vniuerſalis neqꝫ ꝑticularis:nec in potētia dici pōt:ſed tm̄ in actu.) Hec ille. ¶ Cōfirmat hoc per Cōmen.xiꝰ metaphyſi. dicentē.φ ſciētia dei neqꝫ eſt vniuerſalis: neqꝫ particularis:nec in potētia. Et ibidē ad ſcd̄m dicit. (Cū is deus cognoſcat ꝓpriā nām cuiuſlibet rei:nō tamē cognoſcit per aliquid acceptum a re:qꝛ vt dicit Diony.in 7° cap.de diuinis nominibus. Diuina ſciētia nō imitatur ſe ſingulis rebus:que cognoſcunt̄:nec eſt alia ſcientia:qua ſeipſam cognoſcit ꝛ alias res:ꝛ ideo nō poteſt dici particularis:qꝛ ꝓprie illa ſcientia eſt particularis: que eſt per mediū particulare a re acceptū.) Hec ille. ¶ Et ibidem ad primuꝫ dicit. (Cū is diuina eſſentia ſit vniuerſalis cauſa reruꝫ:nō tamē ita φ aliqd ſit ſibi addibile:per qd̄ ꝓpria ꝛ ꝑfecta cauſa efficiat̄: imo per ſeipſam eſt ſufficiens ꝛ perfecta cauſa cuiuſlibet rei:ꝛ ideo cognitio:que eſt per talē cauſam:nō eſt ſcientia in vniuerſali:ſꝫ in ꝓpria natura cuiuſlibꝫ rei.) Hec ille. ¶ Idēꝫ ponit prima parte.q.14.arti.ꝑ ad 3m. ¶ Octaua cōcluſio. Sciētia dei eſt cā rerum. Jſtam ꝓbat ſic. ꝑma parte.q.14.artic.8°. (Sic ſe hꝫ ſcientia dei ad oēs res creatas.ſicut ſcia artificis ſe hꝫ ad artificiata: ſciētia autē artificis eſt cauſa artificiatoruꝫ:eo φ artifex operat̄ per ſuū itellectū:vn̄ opꝫ φ forma itellectꝰ ſit ꝑncipiū opationis:ſicut calor eſt ꝑnm calefactionis Sed ꝯſiderādū eſt φ forma naturalis inquātū eſt forma manēs in eo:cui dat eſſe:nō noiat ꝑncipiū actiōis ſed ſm φ hꝫ iclinationē ad effectū:ꝛ ſimilr forma intelligibilis nō noiat ꝑncipiū actionis:ſꝫ φ eſt tm̄ in intelligēte:niſi adiungat̄ ei inclinatio ad effectū: q eſt per volūtatē:cū eniꝫ forma itelligibilis ad oppoſita ſe habeat:cū ſit eadē ſcia oppoſitoꝝ:nō ꝓduceret effectū determinatū:niſi determinaret̄ ad vnū per appetitū. vt dr̄ 9° metaphyſice. manifeſtū eſt autē:φ deꝰ per intellectū ſuū cauſat res:cū ſuū eſſe ſit ſuuꝫ intelligere.

Durā.hic d. q̄ ſcia dei de ſeipo: nec vlis nec ꝑticularis ē: ſi tñ aliter hoc dare opꝫ eſt ꝑticularis: qꝛ qd ſcit de ſeipo ſcit ſꝫ ꝑticularē rōnē. De alijs do eadē rōe vlis eſt ꝛ ꝑticularis: ꝛ h loquēdo de ſcia in reſpcū ad obiecta: qꝛ q̄lꝫ ſcia in ſe ſingularis eſt. C. ſi.

Tex.cō.in.

vnde neceſſe eſt: ꝙ ſua ſcia ſit cā rex ſm ꝙ hȝ voluñta tē adiunctā: vñ ſcia dei ſꝫ ꝙ eſt cā rex ꝯſueuit noīarī ſcia approbatiōis.) Hec ille. ¶ Eādeȝ ꝯnem ꝓbat de vitate. q. 2. arti. 14. ſic dicēs. (Effect⁹ (inqͭ) nō pōt eſſe ſimplicioꝛ ſua cā: vñ oȝ ꝙ in qbuſcūqȝ iuenit̃ vna nā ꝙ ſit reducere in vnū pᵐ illi⁹ nāe: ſicut oīa calida reducunt̃ ad vnū pᵐ calidū. ſ. ad ignē: q eſt cā caloris ī alys
Tex. cō. 4. vt dr̃ 2° metaphy. ⁊ iō cū oīs ſilitudo attēdat̃ ſm aliquā ꝯueniētiā alicui⁹ forme: opȝ ꝙ q̄cūqȝ ſunt ſimilia: ita ſe habeāt: ꝙ vel vnū ſit cā alteri⁹: vel ambo ex vna cā cauſent̃. In oī aūt ſcia eſt aſſilatio ſciētis ad ſcituȝ. Vñ opȝ ꝙ vel ſcia ſit cā ſciti. vel ecōtra ſcitū ſit cā ſcie vel vtrūqȝ ab vna cā cauſet̃. Nō pōt aūt dici: ꝙ res ſcite a deo ſint cā ſcie in eo: qꝛ cū res ſint tēporales: ⁊ ſcia dei ſit eterna: tēporale aūt nō pōt eē cā eterni. Silr̃ nō pōt dici ꝙ vtrūqȝ ab vna cā cauſetur: qꝛ in eo nihil pōt eē cauſatū: cū ipſe ſcit qcqd hȝ. vñ relinqt̃ ꝙ ſcia eius ſit cā rex. Sȝ ecōuerſo ſcia noſtra cauſata eſt a reb⁹ inquantū. ſ. eā a reb⁹ accepim⁹: ſed ſcia angelox nō eſt cā rex: neqȝ ab eis cauſata: ſed vtrūqȝ eſt ab vna cā: ſicut eniȝ formas nāles īfluit de⁹ reb⁹: vt ſubſiſtāt: ita ſilitudines rex īfluit mētib⁹ angelox ad cognoſcēdū res.)
Scia vt ſcia cām actiuaȝ nō dicit. Hec ille. Et ſubdit. (Sciēdū tñ ꝙ ſcia inquantū ſcia nō dicit cāȝ actiuā: ſicut nec forma inquātū eſt forma: actio. n. eſt vt in exeūdo aliqd ab agēte: ſed forma inqͣtū hmōi hȝ eē in pficiēdo illō in quo eſt: ⁊ qeſcēdo in ipſo ⁊ iō forma nō eſt pn̄ᵐ agēdi: niſi mediāte vtute: ⁊ in qbuſdā qdē ipſa forma eſt vtus: ſed nō ſm rōnē forme. In qbuſdā aūt vtus aliud eſt a forma ſubali rei: ſicut videm⁹ in aliqb⁹ corporib⁹: a qb⁹ nō pgrediunt̃ actiones: niſi mediātib⁹ aliqb⁹ ſuis q̄litatib⁹. Similr̃ ēt ſcia
Inter ſciam dei ⁊ rē cātā ab ipſa duplx mediū. ſignatur p hoc ꝙ aliqd eſt in ſciēte: ⁊ iō a ſcia nō pcedit effect⁹ niſi mediāte voluntate: que de ſui rōne īportat quēdā īfluxū in volitum: vel ad volita: ſicut a ſubānūqͣ exit actio niſi mediāte vtute: q̄uis in qbuſdaȝ ſit idē ſcia ⁊ volūtas vt in deo: in qbuſdā aūt vt in alys a deo ſunt diuerſa. Silr̃ ēt a deo cū ſit pma cā oīuȝ pcedunt effect⁹ mediātib⁹ cauſis ſecūdis. vñ iter ſciaȝ dei que eſt cā rei: ⁊ ipſam rē cauſatā iuenit̃ duplex mediū vnū. ſ. ex pte dei. ſ. diuina volūtas. aliud ex pte ipſaruȝ rex quātū ad quoſdā effect⁹. ſ. cāe ſcđe: qb⁹ mediātib⁹ ꝓueniūt res a ſcia dei. oīs aūt effect⁹ nō ſolū ſeqt̃ conditioneȝ cāe pme: ſed ēt medie: ⁊ iō res ſcite a deo pcedunt ab ei⁹ ſcia p modū volūtatis: ⁊ per modū cāx ſecundax: nec oȝ ꝙ in oīb⁹ modū ſciētie ſequant̃.) Hec ille. ¶ Idem ponit p̊ ſen. vbi ſupra. ¶ Nona ꝯcluſio. Sciētia dei eſt inuariabilis. Iſtā ponit de veritate. q.
Duplex variatio iter cognitū ⁊ cogſcētē accidere pōt. 2. arti. 13. quā ſic ꝓbat. (Cū (inqͭ) ſcia ſit mediū inter cognoſcētē ⁊ cognitū: duplex pōt accidere variatio in ipſa. vno mō ex parte cognoſcentis. alio mō ex pte rei cognite. ex pte aūt ſciētis tria cōſiderant̃ in ſcia. ſ. ipſa ſcia: act⁹ eius: ⁊ modus eius: ⁊ ſm hec tria pōt accidere variatio ī ſcia: accidit. n. variatio in ea ex pte ſcie ipſi⁹ qñ de nouo acqrit̃ ſcia alicui⁹: qō prius neſciebat̃: vel amittit̃ ſcia illi⁹: qō pri⁹ ſciebat̃: ⁊ ſm hoc attēditur generatio ⁊ corruptio: aut augmētū ⁊ diminutio ſcie. talis aūt variatio in diuina ſcia accidere non pōt: qꝛ ſcia diuina: vt ſupra oſtēſuȝ eſt: nō ſolū eſt entiū: ſed nō entiū ēt: nō pōt aūt aliqd eſſe pter ens vel nō ens: qꝛ iter affirmationē ⁊ negationē nō eſt mediū: q̄uis aūt ſcia dei ſm quēdā modū ſit tñ exitiū in pñti: pterito: vel futuro: ſm ꝙ ſcia ordinat̃ ad opus: qō facit volūtas: ſi tñ p hūc modū ſciēdi ſciret aliqd: qō pri⁹ neſciuit: nulla variatio ex hoc accideret in ſcia ei⁹: cū ipſa ſit equaliter entiū ⁊ nō entiū quātū ex pte ei⁹ eſt: ſed ſi eēt ex h aliq̄ mutatio in deo: hoc eēt ex pte voluntatis: que determinat ſciaȝ ad aliqd: ad qō pri⁹ nō determinabat: ſȝ nec in volūtate ipſi⁹ aliq̄ mutatio accidere pōt: cuȝ. n. h ſit de rōne volūtatis: vt libere actū ſuuȝ pducat: q̄ntuȝ eſt ex ipſa rōne volūtatis equalr̃ pōt in vtrūqȝ oppoſitox exire: vt. ſ. velit vel nō velit: facere aut non facere: ſed tñ nō pōt eē vt ſil̃ idē vult non velit: nec in voluntate diuīa: q̄ īmutabilis eſt: pōt accidere: vt pri⁹ voluerit aliqd: ⁊ poſtea noluerit illud idē ſm idē tēpus: qꝛ ſic volūtas ei⁹ eēt tēporalis: ⁊ nō tota ſil̃. vñ ſi loq̄mur de nec̄itate abſoluta: nō eſt neceſſe eū velle h: qō vult qō abſolute loquēdo poſſe eſt eū nō velle. Sȝ ſi loquamur de nec̄itate: q̄ eſt ex ſuppōne: ſic nec̄iū eſt eū velle ſi voluerit vl̃ vult: ⁊ ſic ex ſuppōne pdicta loquēdo nō eſt poſſe eū nō velle. ſ. ſi vult aut voluerit: mutatio aūt cū reqrat duos terminos ſemp reſpicit vltimū in ordine ad pᵐ: vñ h ſolū mō ſeq̄ret̃. ſ. ꝙ ei⁹ volūtas eēt mutabilis: ſi eēt poſſe eū nō velle: qō vult ſi pri⁹ voluiſſȝ: ⁊ ſic pȝ ꝙ pñt eē plā a deo ſcita p hūc modū ſcie: vl̃ pauciora nulla variatiōe poſita in ei⁹ volūtate vel ſcia: h eniȝ eſt eū poſſe plura ſcire: qō poſſe ſciaȝ ſuā p voluntatē determiare ad plura faciēda. Sed ex pte act⁹ accidit variatio in ſcia triplr̃. vno mō ex eo ꝙ actu cōſiderat: qō nō pri⁹ ꝯſiderauit: ſicut dicim⁹ illū variari q exit ab hītu in actū. Iſte aūt variatiōis modus in ſcia dei eē nō pōt: qꝛ ipſe nō eſt ſciēs ſm hītū: ſȝ ſꝫ actū ſolū: qꝛ nō eſt in eo aliqua potētialitas: q̄lis eſt in habitu. Alio mō ꝯtingit variatio in actu ſciēdi ex h ꝙ mō conſiderat vnū: mō aliud: ſed illud eē nō pōt in diuina cognitiōne: qꝛ ipſe p vnā ſpēȝ ſue ſcie oīa videt: ⁊ oīa ſil̃ iuetur. 3° mō ex hoc ꝙ aliqs cōſiderando diſcurrit de vno in aliud: qō in deo accidere nō pōt: qꝛ cuȝ diſcurſus duo reqrat iter que ſit: nō pōt dici diſcurſus in ſcia ex h ꝙ duo videat: ſi illa duo videt vnico īntuitu: qō accidit in diuina cognitiōe vel ſcia: ex hoc ꝙ oīa per vnā ſpēȝ videt. Sȝ ex pte modi cognoſcēdi accidit variatio in ſcia ex hoc ꝙ aliqd limpidi⁹ ⁊ pfecti⁹ cognoſcit̃ nūc q̄ȝ pri⁹: qō qdē pōt cōtingere ex duob⁹. vno mō ex diuerſitate medy: p qō ſit cognitio: ſicut accidit in eo: q pri⁹ ſciuit aliqd p mediū ꝓbabile: ⁊ poſtea ſcit idē p mediuȝ neceſſariū: qō ēt in deo accidere nō pōt: qꝛ eſſentia ſua: q̄ eſt ei mediū cognoſcēdi eſt inuariabilis. alio mō ex vtute itellectiua: ſꝫ ꝙ vn⁹ hō melioris igeny acuti⁹ aliqd cognoſcit ēt p idē mediū: qō ēt in deo accidere nō valet: qꝛ vt⁹: qua cognoſcit: ſua eēntia eſt: q̄ iuariabilis ē. q̄ relinqt̃ diuinā ſciaȝ oīo iuariabilē eē ex pte cognoſcentis. Ex pte aūt rei cognite ſcia variat̃ ſꝫ vitatē ⁊ falſitatē: qꝛ eadē exiſtimatiōe remanente: ſi res mutet̃ erit exiſtimatio falſa: q̄ pri⁹ fuit va: q̄ ēt in deo accidere nō pōt: qꝛ diuin⁹ īntuitus fert̃ ad rem ſm ꝙ eſt in ſua pſentialitate: put eſt iaȝ determiata ad vnū. ¶ Et vlteri⁹ quātū ad h nō pōt variari: ſi. n. res ipſa aliā diſpōneȝ acciplat: iterȝ illa erit eodē mō diuine viſioni ſubiecta ⁊ ſic ſcia dei nullo mō eſt variabilis.) Hec ille. ¶ Et arti. 5°. ad pᵐ dicit. (Scia dei nō variat̃ ſm variationē ſcibiliū: ex h. n. ꝯtingit: ꝙ nr̃a ſcia ex eox variatiōe variet̃: qꝛ alia cognitiōe cognoſcit res pñtes: pteritas: vl̃ futuras: ⁊ ide ē ꝙ ſorte nō ſedēte illa cognitio: q̄ habebat̃ de eo: q ſederet: efficit̃ falſa: ſȝ de⁹ vno īntuitu cognoſcit res: vt pñtes: pteritas: vl̃ futuras. Vñ eadē vitas in ei⁹ intellectu remanet q̄lrcūqȝ res variet̃.) Hec ille. ¶ Et arti. 13. ad 7ᵐ dicit. (De⁹ ſcit enūciabilia non ꝯponēdo: aut diuidēdo: ⁊ iō ſicut cognoſcit res eodeȝ mō qñ ſunt: ⁊ qñ nō ſunt: ita cognoſcit enūciabilia qñ ſunt va ⁊ qñ ſunt falſa: qꝛ vnūqdqȝ ſcit eſſe verū illo tpe q̄

Ex pte act⁹ triplex variatio in ſcia.

Ex pte modi cognoſcēdi variatio.

verū

verū eſt:ſcit eniꝫ hoc enūciabile eſſe verū.ſ.petruꝫ cur
rere illo tpe:quo verū eſt:ꝛ ſilr hoc enūciabile petꝝ eē
curſurū:ꝛ ſic de alijs:ꝛ iō q̄uis nō ſit mō veꝝ petrum
currere:ſed cucurriſſe.nihilominꝰ tñ deꝰ vtrūqꝫ ſcit:qꝛ
ſilr ituet̄ vtrūqꝫ tpˢ:quo vtrūqꝫ enūciabile eſt verū:ſi
autē ſciret enūciabilia formādo enūciabilia in ſeipſo.
tunc neſciret aliqḋ enunciabile:niſi qñ eſt veꝝ:ſicut ꝛ
in nobis accidit:ꝛ ſic ſcia eiꝰ variaret̄.) Hec ille. ¶ Eā
deꝫ ponit ꝯnē p̄ma pte.q.14.arti.15.ſ.ꝙ ſcia dei eſt in-
Cōtradic.q̄ꝫ tñ ſoluit magiſter petrus diſ.47 6.dicēs ꝙ deꝰ pt ſcire ꝙ neſcit diuiſiꝫ:nō cōiūctiꝫ:nullo tñ mō pt pla ſcire q̄ꝫ ſcit.
uariabilis. Verūtñ ibidē ad 3ᵐ rñdēdo dicit oppoſitū
eius:qḋ ꝓxime dictū eſt.ait eniꝫ. (Hec nō eſt vera:qc
qd deꝰ ſciuit adhuc ſcit.ſi ad enūciabilia referat̄. Sed
ex hoc non ſeq̄t̄:ꝙ ſcia dei ſit variabilis:ſicut.n. abſqꝫ
variatiōe diuine ſcie eſt:ꝙ ſciat vnā ꝛ eādē rē qñqꝫ eē
ꝛ qñqꝫ nō eē:ita abſqꝫ variatiōe diuine ſcie eſt:ꝙ ſciat
aliqḋ enūciabile qñqꝫ eē veꝝ:ꝛ qñqꝫ eē falſuꝫ:eēt aūt
ſcia dei ex h̄ variabilis ſi enūciabilia cognoſceret per
modū enūciabiliū ꝯponēdo ꝛ diuidendo:ſicut accidit
in itellectu nr̄o.vñ cognitio nr̄a variat̄ ſm v̄itatē ꝛ fal
ſitatē.puta ſi mutata re eādē opinionē de illa retenea
mus:vel ſꝫ diuerſas opiones:vt ſi p̄ opinemur aliquē
ſedere:ꝛ poſtea opinemur illū nō ſedere:quoꝝ neutrū
pōt eē in deo.) Hec ille. ¶ Decima ꝯ. Diuina ſcia nō
eſt vniuoca ſcie nr̄e:nec equoca:ſꝫ analoga. Iſtā ꝓbat
de veritate.q.2.ar.11. (Impoſſe(inq̄t) eſt aliqd p̄dica
ri vniuoce de deo ꝛ creatura:in oībus.n.vniuocis cōis
eſt rō nōis vtriqꝫ coꝝ:de qbꝰ nomē vniuoce p̄dicat̄. et
ſic q̄tū ad illiꝰ nōis rōnē vniuocata in aliq̄ eq̄lia ſunt
q̄uis ſꝫ eē vnū altero poſſit eē priꝰ vl poſteriꝰ:ſicͭ i rōe
nūeri oēs nūeri ſunt eq̄les:q̄uis ſm nomē rei vnꝰ alio
prior ſit:creatura aūt quātūcūqꝫ imitet̄ deum nō pōt
attingere ad hoc vt eadē rōne aliqd ſibi cōueniat:qua
ꝯuenit deo. Illa.n.q̄ ſꝫ eādē rōnē ſunt in diuerſis ſūt
eis cōia ſm rōnē ſubē vel q̄dditatis:ſed ſunt diſtincta
ſm eē:qcqd aūt eſt in deo:hoc eſt ſuū eē:ſicut.n.eēntia
in eo eſt idē qḋ eē:ita ſcia idē eſt ꝙ ſciētē eſſe:vñ cū eē
qḋ eſt ꝓpriū vni rei:nō poſſit alteri cōicari:impoſſe eſt
vt creatura ꝑtingat ad eādē rōneꝫ hʒ̄di aliqd:qḋ hꝫ
deꝰ:ſicut ꝛ impoſſe eſt ꝙ ad idē eē ꝑueniat:ſilr ēt in no
Diuerſitas eſſe vniuoca-tionē dſt.uit
bis eēt:ſi.n.in petro nō differret hō ꝛ hoieꝫ eē:impoſſe
eſſet ꝙ hō vniuoce diceret̄ de petro ꝛ de paulo:qbꝰ eſt
diuerſum eē. Nec pōt dici:ꝙ oīo equoce p̄dicet̄ qcqd
de deo ꝛ creaturis dr̄:qꝛ niſi eēt aliq̄ ꝯuenientia creatu-
rarū ad deū ſm rē:ſua eēntia nō eſſet creaturaꝝ ſilitu
do:ꝛ ita cognoſcēdo eēntiā ſuā nō cognoſceret creatu-
ras. Silr ēt nec nos ex rebus creatis in cognitionē dei
poſſemꝰ ꝑuenire:nec noīuꝫ:que creaturis aptant̄:vnū
magis de eo eſſet dicendū q̄ꝫ aliud:qꝛ ex equocis non
differt qḋcūqꝫ nomē iponat̄:ex quo nulla rei cōueniē-
tia attendit̄.vñ dicendū eſt:ꝙ nec oīo vniuoce:nec pu
re equiuoce nomē ſcie de ſcientia dei ꝛ noſtra predica-
tur:ſꝫ ſꝫ analogiā:qḋ nihil aliḋ eſt dictu q̄ꝫ ſꝫ ꝓportio-
Cōueniētia ſm ꝓportio-nē duplex.
nem. Cōueniētia aūt ſꝫ ꝓportionē pōt eē duplex:ꝛ ſꝫ
h̄ attendit̄ duplex analogie cōitas:eſt eñi q̄dā ꝯueniē-
tia iter ipſa:quoꝝ eſt adiuicē ꝓportio:eo ꝙ hñt diſtā-
tiā vel habitudinē aliā adinuicē:ſicut binariꝰ cū vnita
te:eo ꝙ eſt eiꝰ duplū:ꝯueniētia ēt qñqꝫ attēdit̄ nō duo
rū adinuicē:iter que ſit ꝓportio:ſꝫ magis adiuicē dua-
rū ꝓportionū:ſicut ſenariꝰ ꝯuenit cū q̄ternario in hoc
ꝙ ſicut ſenariꝰ eſt duplū ternarij:ſic q̄ternariꝰ binarij.
p̄ma ḡ ꝯueniētia eſt ꝓportiōis.ſcḋa aūt ꝓportiōalita-
tis:vñ ꝛ ſm modū p̄me ꝯueniētie inuenimꝰ aliqd ana-
logice dictū de duobꝰ:quoꝝ vnū ad alteꝝ habitudinē
hꝫ:ſicut ens dr̄ de ſuba ꝛ accidēte ex habitudine:quaꝫ
ſuba ꝛ accidēs hñt:ꝛ ſanū dr̄ de vrina ꝛ aiali:ex eo ꝙ
vrina aliquā habitudinē hꝫ ad ſanitatem aīalis:qñqꝫ
v̄o dr̄ aliqd analogice ſcḋo mō ꝯueniētie:ſicut nomen
viſus dr̄ de viſu corporali ꝛ itellectu:eo ꝙ ſicut viſus ē
in oculo:ita itellectꝰ eſt in mēte.qꝛ ḡ in his que dicunt̄
analogice p̄mo mō:opꝫ eē aliquā determinatā habitu
dinē iter ea:qbꝰ eſt aliqd cōe ꝑ analogiā:impoſſe eſt ali
qd ꝑ hūc modū analogice dici de deo ꝛ creatura:quia
nulla creatura hꝫ talē habitudinē ad deū:ꝑ quā poſſit
diuina ꝑfectio determiari:ſꝫ in alio mō analogie nulla
determiata habitudo attēdit̄ iter ea:qbꝰ eſt aliqd per
analogiā cōe:ꝛ iō ſm iſtū modū nihil ꝓhibꝫ aliqḋ no
men analogice dici de deo ꝛ creatura:ſꝫ tñ hoc cōtigit
duplr:qñqꝫ eniꝫ illud nomē iportat aliqd ex principa
li ſignatione:in quo nō poteſt attēdi analogia iter deū
ꝛ creaturā.etiā predicto modo:ſicut eſt in omnibꝰ:que
ſimbolice dicuntur de deo.vt cum dicitur leo:ſol:vel hō:
quia in horuꝫ diffiniſione cadit materia:que deo attri
bui nō poteſt:quādoqꝫ vero nomē:qḋ de deo ꝛ creatu-
ra dr̄:nihil importat ex principali ſignato:ſꝫ quod nō
poſſit attendi predictus cōueniētie modus inter crea-
turam ꝛ deuꝫ:ꝛ ſic ſunt omnia:in quorum diffinitione
nō clauditur defectus:neqꝫ depēdet a mā̄ ſm eſſe:vt
ens:bonum ꝛ hō.) Hec ille. ¶ Eādem ſententiā ponit
de potētia dei.q.7.arti.7°. ¶ Itē p̄ma pte.q.13.art.4°
ꝛ 5°. Itē p̄ ꝯtra Gētiles.ca.33.ꝛ 34. Et p̄ ſen.diſt.35.q.1.
arti.4° ¶ Sed tunc eſt dubiū.qꝛ in oībus analogicis:
ita eſt:ꝙ vnū ponit̄ in diffinitione alteriꝰ:ſicut ſubſtan
tia ponit̄ in diffinitione accidētis:ꝛ actꝰ ponitur in dif
finitione potētie:vel ſaltē ideꝫ ponitur in diffinitione
vtriuſqꝫ:ſicut ſanitas aīalis ponitur in diffinitiōe ſani
qḋ dr̄ de vrina:ꝛ ſani qḋ de cibo:quoꝝ alterū eſt ꝯſuta-
tiuuꝫ:aliud ſignatiuū ſanitatis.ſed deꝰ ꝛ creature nō ſe
habēt hoc mō:qꝛ neqꝫ vnū ponit̄ in diffinitiōe alteriꝰ
neqꝫ aliqd ideꝫ in diffōne vtriuſqꝫ.dato ēt ꝙ deꝰ diffi
nitionē haberet.ꝛ ſic vr̄ ꝙ nihil ſm analogiā dici poſ-
ſit de deo ꝛ creaturis. Ad hoc reſpōdet ipſe de verita-
te.q.2.arti.11.ad 6ᵐ dicens:ꝙ rō illa ꝓcedit de cōitate
analogie:que accipit̄ ſm determinataꝫ habitudinem
vniꝰ ad alterū:tūc.n.opꝫ:ꝙ vnū ponat̄ in diffinitione
alteriꝰ:ſicut ſubſtātia in diffinitiōe accidētis:vel aliqd
vnū in diffinitiōe duoꝝ:ex eo ꝙ vtraqꝫ dicunt̄ per ha
bitudinē ad vnū:ſicut ſuba in diffinitiōe qualitatis et
quātitatis.) Hec ille. ¶ Sꝫ ꝯ iſta arguit Aureo. Et q̄-
Contra pᵃᵐ ꝯcłonē arg. Aur.vbi ſup̄ q.2.ar.3° in quiſitiōe pᵃ.
deꝫ ꝯ p̄mā ꝯclonē p̄ loco arguit in hoc:ꝙ diſtiguit in
deo ſciaꝫ eēntie ſue:ꝛ ſciam creaturaꝝ ſꝫ rōnē:arguit
igit̄ ſic. Si mens apprehēdat itellectionē:qua deꝰ itel-
ligit creaturā vt aliā ab intellectione:qua itelligit eēn
tiam:aut h̄ eſt:qꝛ itellectio creature ꝯcipit̄:vt imedia
te tēdēs in eā abſqꝫ eēntia:aut vt tēdēs in eā mediāte
eēntia:ꝛ ita vt differūt ab illa:q̄ imediate in eēntia tē
dit.vñ poſſumꝰ dicere:ꝙ vel differūt ſm p̄ciſioneꝫ:qꝛ
itellectio eēntie ꝯcipit̄.vt p̄ciſe tēdens in eēntiā:itelle
ctio v̄o creature vt tēdens ſimul in eēntiā:ꝛ cuꝫ hoc in
creaturā.vel differūt ſm diſpationem:qꝛ vna diſpate
tēdit in eēntiaꝫ diuinā abſqꝫ creatura.alia v̄o in crea-
turā abſqꝫ eēntia.ſed manifeſtū eſt:ꝙ ſi det̄ p̄mū iam
nō ſunt due intellectiones.ſed vna:q̄ qñqꝫ ſumit̄ p̄ciſe
vt ad eſſentiā terminat̄.qñqꝫ v̄o ſumit̄ vt vlteriꝰ ten-
dens in creaturā.ꝛ ſm h̄ nō eſt aliq̄ diſtictio in cogni-
tione.ſed tñ in obiectis. Nā ſi alia eſt itellectio.q̄ pre-
ciſe fert̄ in eēntiā ab illa:q̄ fert̄ in eſſentiaꝫ ꝛ in creatu-
rā.ſeqtur ꝙ duplici itellectione ſm rōnē deus itelligit
eſſentiaꝫ ſuaꝫ.vna.ſ.preciſe ſine creatura.alia vero ſit
cum creatura:imo nō opꝫ p̄mā ponere:qꝛ ſufficiēter i-
telligit deus ſuā eēntiaꝫ ꝑ ſcḋaꝫ:ꝛ ſicut in 2° nō eſt alia

⁊ alia itellectio ſʒ rōnē eēntie ⁊ creature: imo ſimplr vna. ſic abſolute dici opʒ: ꝙ in deo nō eſt alia itellectio eēntie ⁊ creature et ſʒ rōnē. Nec pōt dari ſcdʒ. ſ. ꝙ differāt ſm diſpatiōnē. ipoſe eſt. n. vere ꝯcipe: ꝙ deꝰ itelligat creaturā imediate nō itelligēdo ſuā eēntiā: qꝛ tūc eēntia nō eēt rō itelligēdi creaturā: nec mediaret i deo īter actū itellectiōis: ⁊ ipſam creaturā: nec eēt obiectū primariū illiꝰ itellectiōis: qua a deo apprehēdit̄ creatura: qd̄ tu negas. ergo manifeſtū eſt: ꝙ intellectio dei nō pōt reſolui in duas ſm rōnē: quaꝝ vna ſit eēntie ⁊ alia creature. ¶ Scdo ſic. Aut intellectio creaturaꝝ a deo p̄cedit ſm ordinē rōnis ꝑductionē vbi. aut nō. ſʒ neutrū pōt dari. igit̄. mioꝛ ꝓbat̄. Nā nō pōt dici: ꝙ intellectio creaturaꝝ p̄cedat ordine rōnis ꝑductionē vbi. Tū qꝛ qd̄ eſt eēntialiꝰ ⁊ itimiꝰ deo ſm rōnē p̄cededere vr̄ minꝰ eēntiale: ſʒ emanatio vbi eſt qd itimius ⁊ eēntialiꝰ deo ꝙ̄ itellectio creaturaꝝ. nihil. n. cōnotans creaturā eſt ita itimū deo: ſicut pſona. ḡ emanatio vbi priꝰ itelligi dʒ quodā ordine rōnis in deo ꝙ̄ itellectio alicuiꝰ creature. Tū ſcdo. qꝛ oē neceſſe eē priꝰ eſt ꝙ̄ ꝯtigens: ſʒ pſone diuiſe ⁊ emanatiōes ſunt neceſſe eē. creature vo ſunt ꝯtingētes: ⁊ q̄dā eaꝝ notitia eſt ꝯtingēs. ſ. illa que eſt reſpectu futuri ꝯtingētis: potuit. n. deꝰ non noſce antichriſtū futurū: qꝛ potuit nō eē futurus. ergo emanatio vbi p̄cedit hꝰ itellectionē. Nec pōt dari aliud mēbꝝ. Tū p̄. qꝛ illud qd̄ cōicat̄ alteri ꝑ ꝑductionē p̄intelligit̄ i ꝑducēte: qꝛ nō pōt cōicare qd̄ nō hʒ: ſʒ pr̄ ꝑducēdo vbū cōicat ſibi itellectionē creaturaꝝ. ergo p̄intelligit̄ eā hr̄e in ſe. Tū 2ᵒ. qꝛ ſʒ Aug. 6ᵒ de trinita. filiꝰ ꝑcedit a patre: ſicut lumē de lumie ⁊ ars de arte: ſʒ ars iportat notitiā creaturaꝝ. ḡ pater ꝓhabʒ in ſe notitiā creaturaꝝ: ſʒ quā dr̄ ars aliquo ordine rōnis priꝰ ꝙ̄ filiꝰ ꝑducat̄. Tū 3ᵒ. qꝛ vbū in diuinis nō ſolū ē vbū eēntie: imo eſt vbū creature: ſʒ nō ꝑcederet vt vbum creature: niſi itellectio creature ꝑcederet in p̄re. igr̄ ⁊c.

Verbi ꝑductio creaturarū cognitionem p̄cedit.

Creaturarū cognitio vbi ꝑductiōeꝫ p̄cedit.

¶ Scdo loco arguit ꝯ illud: qd̄ dicit ꝯ: q. ſ. deꝰ de creabilibꝰ nō fiēdis nō hʒ ſciam practicā: ſʒ tm̄ de fiendis. Primo. Qꝛ ſi notitia fiēdoꝝ tm̄modo ſit practica ⁊ nō factibiliū: dato ꝙ nō ſint fiēda: ſeq̄t̄ ꝙ ars vielādi vł ſcia medicine: in his q nō ꝑponunt vnꝙ̄ viellare: aut potiōes dare: erūt ſpeculatiue ⁊ nō practice: vn̄ q̄libet poterit ꝑ libito volūtatis ſue facere ſciaʒ ſuā nūc practicā ꝑponēdo vti ea. nūc vo ſpeculatiuā ꝑponēdo: ꝙ nūꝙ̄ illa vtat̄. hoc aūt dicere eſt abſonū. ḡ ꝙ deꝰ ꝑponat aliq̄ ſe facturū. alia vo nō: nihil facit ad hoc: ꝙ illa notitia ſit practica. iſta vo ſpeculatiua. ¶ Scdo. Quia ſcia practica dr̄ actiua vel opatiua. vt pʒ 6ᵒ metaphy. hec aūt actiuitas nō opʒ ꝙ ſit actualis. alias nullus haberet ſciaʒ practicā: niſi dū actu operat̄. ſʒ itelligi debʒ potētialis ⁊ aptitudinalis: ſʒ manifeſtum eſt: ꝙ notitia quā hʒ deꝰ reſpectu reꝝ: q̄s et nō diſponit ſe facturꝝ dici pōt actiua actiuitate aptitudinali: poſſet. n. deꝰ ꝑducere per eā illa que nō ꝑducet. ḡ talis notitia practica remanebit.

Secundo loco idē vbi ſupra. q. 2. art. 3ᵒ ingſi. ſcdo.

¶ Tertio loco arguit ꝯ hoc qd̄ dictū eſt in illa ꝯne. ſ. ꝙ ſcire opabilia quo ad eoꝝ diffīōnes ⁊ p̄dicata vlia eſt ſcire ſpeculatiuū ⁊ nō practicū. Et primo arguit ſic. Cōſtat ingt ꝙ moralis ſcia tradita in libᵒ ethicoꝝ practica eſt ⁊ actiua. ſʒ ph̄s ibi diffinit felicitatē ⁊ v̄tutē: ⁊ v̄tutes diuidit: ⁊ eaꝝ ꝓpetates ingrit. ḡ cognoſcere diffinitiōes diuiſiōes ⁊ hꝰ de rebꝰ operabilibus ſpectat ad ſciaʒ practicā ⁊ nō ſpeculatiuā. ¶ Scdo ad idē. Si talia de rebꝰ opabilibꝰ ad ſciam ſpeculatiuā ptinerēt: ſequeret̄ ꝙ de oi operabili poſſent eē due ſcie. ſ. ſcia practica ⁊ ſpeculatiua. ſʒ h̄ eſt falſuꝫ. qꝛ nullus dicit: ꝙ ſit duplex moralis vna practica. ⁊ alia ſpeculatiua. ergo idē qd̄ primo.

Tertio loco idē vbi ſupra ꝯ Ricardus in ſcripto et S. Tho.

¶ Tertio. Ad ſciētiaʒ practicam nō ſolū ſpectat ſcire ſubiectū operabile: imo ⁊ oia que quodāmodo aſpiciūtur ab operāte: ⁊ attingunt̄ ꝑ operationē. ſed nulla veritas eſt de aliquo ſcibili qn operans intēdat eā vł̄ idirecte in operato. Intēdit eni tale opus agere ꝙ de illo poſſit oēs veritates hꝰ enūciari: ⁊ licʒ forte eas p̄ncipaliter nō intēdat: nihilominus intēdit ſecūdario: ⁊ licʒ nō intēdat facere opus diminutuʒ: imo vſq̄quaq; perfectum ⁊ completū. igitur ſcire oēm ꝓprietatē ⁊ diffinitionē: ⁊ quicquid eſt cōplemētī in opere ad practicā ſciētiaʒ pertinebit. ¶ Quarto. Ad ſciētiā practicā ſpectat ꝙ doceat operari docēdo. ſ. opera ⁊ modū operādi: ſʒ oīs veritas poſſibilis haberi de operabili quodāmodo eſt opabilis: qꝛ ꝑ accidēs. ꝑducens. n. pticulare ꝑducit vle: ⁊ oēm habitudinē ac veritatē formabilē in vli. igit̄ ſcia practica docere pōt oēʒ veritatē poſſibilē de obiecto opabili formari.

¶ Contra quartā ꝯnē arguit. p̄tertiʒ ꝯ illud: qd̄ ibi dr̄. ſ. ꝙ deꝰ intelligēdo eſſentiā vniuſcuiuſq; intelligit oia: que de ipſo predicari prit. Scdm hoc ingt videret̄ ꝙ deꝰ non cognoſceret imediate ꝓprias paſſiones alicuius ſubi: nec et cōpoſitionē ſubiecti ad predicatuꝫ imediate: qd̄ eſſe nō pōt. deus. n. per ſe ⁊ imediate cognoſcit q̄cquid hʒ per ſe aliqd ꝓprie entitatis: cū ſua eēntia ſit ſimilitudo cuiuſlibʒ entitatis quātūcūq; minima ſit. ſed ꝓprie paſſiones hn̄t ꝓpriaꝫ entitatē aliquo mō: ⁊ ſilr et qd̄ iportat cōpoſitio eſt aliqd̄ eē aliud ab eē ſubti. ergo vnūqdq; deꝰ vidēdo eſſentiā ſuā in ſua ꝓpria entitate imediate cognoſcit: nec eſt hr̄i dictū: ꝙ itelligēdo eſſentiā vniuſcuiuſq; cognoſcat oia: que poſſūt ei accidere. ¶ Cōfirmat̄ iſtud vltimū: qꝛ illud in ꝓpōnibꝰ ꝯtingētibus dici nō pōt: ꝙ cognita eſſentia ſubiecti cognoſcatur p̄dicatū: aut ꝯplexio vtriuſq;.

Cōtra 4ᵃᵐ ꝯcluſiōnē idem vbi ſupra. q. viij. art. 4ᵒ. ingſitiōe 4ᵒ

¶ Cōtra ſextā ꝯnēʒ arguit. Et p̄ ꝯ illud qd̄ ibidē dr̄. ſ. ꝙ deꝰ cognoſcit enunciabilia: iō qꝛ cognoſcit q̄cqd eſt in eiꝰ ptāte: vel creature. hoc. n. ingt: ſʒ arguat deū poſſe cognoſcere enūciabilia: nō tn̄ eſt ſibi rō cognoſcēdi: ſʒ. n. v̄tus ⁊ ptās diuina cognoſci nō poſſit: niſi cognoſcant̄ ea: ad que ſe extēdit ſicut nec aliq̄ relō: aut habitudo: niſi ꝓpꝰ eiꝰ terminꝰ cognoſcat̄: non tn̄ habitudo: aut q̄uis cōnotatio eſt rō terminū cognoſcēdi. ſʒ potiꝰ ecōuerſo. nō igit̄ verū eſt ꝙ notitia potētie diuine: aut v̄tutis diuie ſit ſibi rō cognoſcēdi: ea que ſubſūt ſue ptāti. vn̄ eēntia ꝑ rōnē eēntie nō ꝑ rōnē v̄tutis actiue eſt rō diuino itellectui oia cognoſcēdi: imo dato ꝑ ipoſe ꝙ deꝰ potētiā actiuā non hr̄et adhuc oia itelligeret. ¶ Cōtra eādē ⁊ q̄ntā ꝯcluſionē arguit ſic. ꝓbādo ꝙ diuina eſſentia nō ſe habeat vt ſpēs: qꝛ diuinꝰ itellectꝰ enūciabilia: ⁊ oia alia cognoſcit. ſm h̄. n. ſequeret̄ ꝙ diuina eēntia eēt quaſi ſpēs ⁊ creature eēnt obiecta diuinū intellectū terminātia et p̄ma: qꝛ ſpēs nō tollit in nobis: qn creature dicant̄ obia p̄maria itellectus noſtri. ¶ Et iteꝝ diuina eſſentia eſt obiectū terminās diuinū itellectū et ſm iſtos: ſed ſm eoſdē ſpēs itelligibilis nō ſe hʒ ad itellectū: ſicut illud qd̄ itelligit̄. ſed potiꝰ tāꝙ̄ illud quo itelligit̄. ergo non pōt dici: ꝙ diuina eſſentia ſit ſpecies itellectus diuini.

¶ Cōtra 7ᵃᵐ ꝯnē arguit. p̄ ꝯ rōnē. ſ. ꝙ ſcia dicat̄ vlis vel pticularis ex rōne medij cognoſcēdi ⁊ non potiꝰ ex ꝯditiōe obiecti. Cōſtat ingt ꝙ metaphyſica dr̄ vlis. vn̄ ⁊ alie dicunt̄ pticulares ſcie reſpectu ipſius. vt pʒ p̄ ⁊ 4ᵒ metaᶜᵉ. ſʒ manifeſtū eſt. ꝙ hoc nō dr̄: niſi qꝛ ſubm eiꝰ eſt vle: ſub quo ſubiecta aliaꝝ ſciaꝝ q̄ſi pticlariter ꝯtinent̄. ſpēs. n. ꝑ q̄s metaphyſicꝰ cognoſcit: ſūt eq̄ pticulares ētitatiue: ſicut ille ꝑ q̄s cognoſcit phyſicꝰ: ⁊ ſilr habitus metaphyſice eſt ita ſingularis ⁊ idiuiduus: ſicut habitꝰ

Cōtra 7ᵃᵐ idē vbi ſupra q. vlt. art. 4ᵒ. ingſitiōe p̄ᵒ. Lec. ſcdo. Tex. cō. p̄.

cut habitꝰ

cut habit⁹ phyſice. ergo vlitas ⁊ particularitas in ſcia nõ attẽditur penes mediũ cognoſcẽdi: nec penes habitus in ſe: ſed penes obiectũ. ¶ Secũdo ſic. ꝑhs prio posteriorꝫ diſtinguit demõſtrationẽ vlem a particulari penes vlitatẽ ⁊ particularitatẽ obiecti. ſed cõſtat ꝙ demõſtratio cauſat ſciaꝫ. ergo vlitas ſcie attẽdi dꝫ penes obiecta ſcibilia. vnde ibidẽ dr̃: ꝙ ſcibilia ꝫ ꝙ vlia ſunt: magis ſcibilia ſunt ꝙ̃ ſm partẽ demõſtrabilia. ḡ magis vlia ſunt. ¶ Tertio. Si verũ eẽt qḋ ab iſta opinione aſſumit̃: nulla ſcia deberet dici vlis: cũ habitus ⁊ ſpẽs: que ſunt media cognoſcẽdi: ſint quedaꝫ res ſingulares exiſtẽtes in ſingularib⁹ itellectionib⁹ hoĩum: ſed hoc eſt incõueniẽs. igit̃ idẽ qḋ prius. ¶ Contra cõcluſionẽ octauã arguit ſic. Iſte ingt modus dicẽdi equocat de cauſalitate. dato enĩꝫ ꝙ de⁹ nõ eẽt cã efficiẽs oĩum: adhuc per ſciam ſuã eſſꝫ exẽplar rerũ. Unde Cõmẽtatoꝛ cõcedit iz° metaphy. cõmẽto. 49. hõ cauſalitatẽ ſcie diuine: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ iſtã cauſalitatem hꝫ abſqꝫ ꝯiunctione ⁊ cõcomitãtia volũtatis: qꝛ volũtas nihil facit ad rõnẽ exẽplaritatis: aliogn faceret ad hoc ꝙ res eſſet vnita in deo. ergo nõ eſt verꝫ: gn rõ cauſalitatis cõgruat deo: niſi adiũcta volũtate: ſicut ibi dicunt. ¶ Cõtra vltimã cõcluſionẽ arguit ſic. ꝑmo ꝯtra mediũ: quo ꝓbatur: ꝙ ſcia dei nõ ſit vniuoca ſcie nr̃e. Nõ enĩ ingt eſt verũ ꝙ hoc ſit: qꝛ qdditas ⁊ eẽ ſunt idẽ in deo. ꝓbatũ eſt enĩꝫ ſupra: ꝙ in oĩ re idẽ eſt eẽ ⁊ eẽntia. differũt tñ ſm modũ cõcipiẽdi: ſed hoc nõ tollit gn in reb⁹ ſit vniuocatio. ergo rõ ſufficiẽs non fuit. ¶ Secũdo. Quia ſicut in duob⁹ idiuiduis nõ eſt realiter idẽ eẽ: ſic nec eadẽ qdditas ſm rẽ. nõ enĩꝫ eſt eadẽ realitas humanitatis in duobus hoĩbus: ſed ſilis tñ: ſicut nec idẽ eẽ: ſed ſimile. ſꝫ hoc nõ obſtãte ſilitudo qdditatis ſufficit ad vniuocationẽ: ⁊ ſilr̃ cõformitas ipſius eẽ. ḡ nõ exigitur ad vniuocationẽ: ꝙ qdditas differat ab eſſentia: vnde patꝫ: ꝙ iſta rõ deficit per nõ cãm: vt cãm decille. ¶ Ad ea que ꝑmo loco iducta ſunt cõtra primã cõcluſionẽ reſpõdet̃. Ad quoꝝ primũ dr̃: ꝙ diſtinctio illaꝝ notitiaꝝ in deo ſm rõnem nõ eſt itelligẽda ſm diſperationẽ: ſꝫ ſm preciſionẽ: ⁊ tunc negatur ꝯña ibidẽ ꝑmo illata. ergo nõ ſunt due ꝫ ratione illo mõ dualitatis. ex hoc enĩꝫ ꝙ eadẽ cognitio ſumitur: vt diuerſimode terminata aliqualr̃ diuerſificatur ſm rõnẽ ad diuerſitatẽ obiectoꝝ. Et cũꝫ cõtra hoc arguitur inferẽdo: ꝙ eẽntia diuina duplici cognitione cognoſceretur. Dico ꝙ nõ eſt icõueniẽs eã duplici cognitione cognoſci dualitate ꝑciſionis ⁊ nõ ꝑciſionis. nõ autẽ duabus cognitionib⁹ diſperatis. Cum ergo vlterius iferitis ifertur: ꝙ fruſtra ponit̃ ꝑma ⁊c̃. dico ꝙ ſcđa icludit primã: nec põt poni ſine prima: ⁊ ideo ibi nihil eſt fruſtra ¶ Ad ſcđm dico. ꝙ ſm ꝙ ponit ſanct⁹ Tho. ꝑ ſen. diſ. 7. q. i. arti. 3°. queſtiũcula ſcđa ad 4ᵐ. (Oĩa cõia dicta de deo in oꝛdie ad creaturas: vt preſciẽtia: ꝑdeſtinatio ⁊ hꝫ. ſeqnũtur ſcđm noſtrũ moduꝫ itelligẽdi notionalia ad itra: ⁊ ideo dico ꝙ poꝛ eſt generatio verbi ꝙ̃ notitia creaturarũ. ¶ Tunc ad primã ꝓbationẽ dico: ꝙ vbi ꝓducẽs nõ ꝑcedit ꝓductuꝫ. maioꝛ eſt falſa. In diuinis autẽ pater nõ precedit filiũ: ⁊ ita nõ prehabet illa: que cõicat filio. Silr̃ falſa eſt maioꝛ: vbi illa que cõicant ꝓductionẽ dicunt habitudinẽ ad aliquid poſteri⁹ ipſo ꝓducto: cuiuſmodi eſt notitia creaturaruꝫ. ¶ Ad ſcđaꝫ ꝓbationẽ dico: ꝙ ꝯña nõ valꝫ. Licꝫ enim filius ꝓcedat a patre vt ars de arte: nõ tñ opꝫ ꝙ pater prius habeat artẽ ꝙ̃ filiuꝫ ꝓducat: vnde fili⁹ ex illa ꝓductione nõ hꝫ directe: ꝙ ſit ars creaturaꝝ: ſꝫ ad ꝓductioneꝫ illã cõſeqtur reſpectus eius ad creata: vt artis ad artificiata: ⁊ ſilr̃ eſt de patre ex hoc ꝙ ꝓducit verbũ: in quo creata relucẽt: ⁊ fiẽda diſponũtur ipe dr̃ artifex. ¶ Ad tertiã pꝫ per idẽ. filius enĩꝫ prius ꝓcedit ꝙ̃ habeat reſpectuꝫ ad creaturã: vt ibi ad illud: cui⁹ eſt vbũ. ¶ Ad ea que ſcđo loco iducta ſunt cõtra eadẽ ꝯcluſionẽ dr̃. ¶ Ad pᵐ dico: ꝙ ars medicine in eo: qui vti ea nõ intẽdit eſt qdẽ practica habitualr̃. nõ aũt actualr̃ vltiate. ⁊ de hoc ſatis dictũ eſt in ꝓlogo. ¶ Ad 2ᵐ dico qdẽ ꝙ illa actiuitas aptitudialis facit ſciaꝫ practicã habitualr̃ nõ aũt actualr̃ vltiate: ⁊ ꝙ iſta diſtictio ſit ꝫ mẽtẽ ſci Tho. pꝫ pᵃ pte. q. i5. art. 3°. ad 2ᵐ vbi ſic dicit. (Eoꝛuꝫ q̃ nec ſunt: nec erunt: nec fuerũt deus non hꝫ practicã cognitionẽ niſi in virtute tñ.) ¶ Ex quo pꝫ qũo negat cognitionẽ dei de talibus eẽ practicã: ⁊ qũo nõ. ¶ Ad ea vo que 3° loco ꝯ eãdẽ ꝯnẽ poſita ſunt dr̃. ad pᵐ qdẽ ꝙ ſcia moralis eſt ſpeculatiua quo ad moduꝫ: ſed quo ad finẽ eſt practica. ꝓcedit. n. mõ ſpeculatiuo diffiniẽdo: diuidẽdo: vlia ꝑdicata cõſiderando: ſꝫ finis eius eſt nõ ſolũ vt ſciam⁹: ſꝫ vt boni efficiamur: ⁊ iõ eſt ſimplr̃ practica. eꝯrio aũt ſcia dei de creaturis non fiẽdis: vt ſcia: quã hꝫ de alio mũdo: aut de alio ſole eſt ſpeculatiua in ſe: ſꝫ eſt practica ꝗ̃tũ ad obiectuꝫ: qḋ eſt opabile a ſciẽte. ſ. deo: vñ oĩs ſcia: que eſt de nõ opabili eſt ſimplr̃ ſpeculatiua: ſꝫ nõ oĩs ſcia q̃ eſt de opabili eſt practica ſimplr̃: ſꝫ illa tm̃: q̃ ad op⁹ oꝛdinat̃. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ ꝯña nulla eſt. nõ. n. oꝫ ꝙ de oĩ opabili ſint due ſcie nullo mõ vnã ꝯſtituẽtes: q̃ꝝ vna ſit practica: ⁊ alia ſpeculatiua: ſꝫ ſolũ ſeq̃t̃: ꝙ de oĩ tali põt hr̃i ſcia: q̃ erit ſpeculatiua ⁊ practica diuerſimode. ſpeculatiua qdẽ quo ad modũ: ſꝫ practica quo ad obꝫ vel finẽ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ minoꝛ ad ſenſuꝫ: quo dꝫ cõcedi maioꝛ. opans enĩꝫ aſpicit ad vlia rei ꝑdicata: ſed in illis nõ ſiſtit ſꝫ ꝓtendit intellectum ſuũ ad particulare opus: nũꝙ̃ enim ex vniuerſali conſideratione ſequitur opus: ſed ex conſideratione virtutis cogitatiue: que circa particularia verſatur. Intellectus. n. eſt mouẽs remotũ: ſꝫ rõ ꝑticularis ⁊ appetit⁹ ſenſitiu⁹ eſt mouẽs ꝓximuꝫ: ⁊ iõ maioꝛ ſimplr̃ negat̃. nõ. n. ẽ va de ſcia practica ſimplr̃. ſ. rõne finis: illa. n. nõ ꝯſiderat vlia ꝑdicata inꝗ̃tũ hꝫ: ſꝫ vt illa ad ꝑticulare applicet: vñ practica nõ ꝯſiderat vlia finalr̃: ſꝫ ſpeculatiua: ⁊ inꝗ̃tũ ꝯſiderat vlia ꝑdicata diffiniẽdo: diuidẽdo: intãtuꝫ recedit a ſinceritate practice. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ practica docet principalr̃ opari ꝑticularia: ⁊ nõ itẽdit opari niſi ꝑ accñs vlia: ⁊ iõ lꝫ opans ꝑ accñs attĩgat vles ꝟtutes: nõ ſeq̃t̃ iõ ꝙ practica illõ ꝑncipaliter: ⁊ ex itẽto doceat: nec ꝑ ꝯñs in vlib⁹ imoꝛat̃. vnde oĩa iſta argᵗᵃ ſolũ ꝓbant: ꝙ practica ſcia ꝯſiderat vlia ꝑdicata: ⁊ rõnes vles opabiliũ: qḋ ꝯcedim⁹: nõ tñ in illis ſiſtit: nec illoꝝ grã eſt: ſꝫ ꝑp op⁹: qḋ ꝓcedit a rõne ꝑticulari ꝑcedẽte iudicio itellꝰ. ſpeculatiua aũt eſt in oppoſitũ: illa. n. vadit a ſingularib⁹ ad vlẽ abſtrahẽdo ꝫ motũ reꝝ ad aĩaꝫ. de q̃ dictũ fuit in alio articu. ¶ Ad argᵗᵃ ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnẽ dr̃: ⁊ ꝑ ad pᵐ dr̃. ꝙ ꝓcedit ex falſo itellectu. cũ. n. dicit ſcũs Tho. ꝙ de⁹ itelligit eẽntiã alic⁹: itelligit oĩa: q̃ pñt de ipſo ꝑdicari: nõ itelligit: ꝙ eſſentia creata ſit ei rõ: ꝙ itelligat ꝯña eẽntiã: ſꝫ itẽdit: ꝙ quia ſpẽs vl̃ idea in diuino itellectu exñs eq̃lr̃ repñtat paſſiones: imo oĩa accñа rei: ſiue accidãt ꝑ ſe: ſiue ꝑ accñs ſic eẽntiã: iõ ſic illa ſpẽs eſt diuino intellꝰ rõ ⁊ mediũ cognoſcẽdi eẽntiã: ita ẽ mediũ cognoſcẽdi oĩa accñа rei ſiue cõſequant̃ eẽntiã ſpẽi ſiue idiuiduũ: ⁊ hꝰ manifeſte declat de vitate. q. 2. ar. 7°.) Intellꝰ (ingt) diuin⁹ ꝑ vnũ. ſ. per eẽntiã ſuã cognoſcit oẽs ſubas: ⁊ oĩa accñа: ⁊ iõ neqꝫ diſcurrit de ſuba in accñs: ſꝫ neqꝫ ꝯponit vnũ cũ altero: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ arguẽs nõ vadit ad mẽtẽ ſci doc. ¶ Ad ꝯſir

Tex. cõ. 39.

Cõtra tertiã concluſioneꝫ idẽ vbi ſupra in queſi. 3°. ḡ

q. 2. concluſione ſcđa.

Moꝛal̃ ſciẽtia eſt ſimplr̃ practica.

Mouẽs ꝓximũ ⁊ remotum.

mationẽ dr̃: ꝙ quãtũcũqȝ ꝓpoſitio ſit ɔtingens: tñ in
tellectus diuinus ſimplici intuitu eadẽ ſpẽ videt indi
uiduũ: ⁊ quãtitatẽ: ⁊ qualitatem indiuidui: ⁊ tẽpus in
quo eſt: ſicut eadẽ ſpẽ videt eſſentiã ſpẽi: ⁊ ꝓprias paſ
ſiones. vnde ſanct⁹ Tho. vbi ſupra ad 6m dicit. (Idea
que eſt in mente diuina pro tãto ſe habet ſimpliciter
ad rem in quacũqȝ diſpoſitiõe ſit: qꝛ eſt ſimilitudo rei
ſcḋm omnẽ eius diſpoſitionẽ: ⁊ ideo per eã cognoſcit de
re in quacũqȝ ſit diſpoſitiõe.) Hec ille. ¶ Et ad p̃mũ
ſic ait. (Intellectus diuinus ſcḋm vnũ ⁊ idem cognoſcit
oẽs diſpoſitiones: que poſſunt variari in re: ⁊ iõ in vna
diſpoſitione manẽs ipſe cognoſcit diſpoſitiones rerū
oẽs qualitercũqȝ variatarꝫ.) ¶ Et ibidẽ ad ſcḋꝫ. ⁊ etiã
in reſpõſione principali dicit. (Intellectus diuin⁹ qui
eſt apprehẽſor mãe ⁊ forme cõprehendit nõ ſolũ eẽn
tiam vniuerſalẽ ſpẽi: ſed etiã ſingularem cuiuſlibȝ idi
uidui: ⁊ ideo cognoſcit oĩa accidentia: ⁊ cõia toti ſpẽi:
aut generi: ⁊ ꝓpria vnicuiqȝ ſingulari. Inter que vnũꝫ
eſt tempus: in quo inuenit̃ ſingulare qḋlibet in rerū
natura ſcḋm illius determinationẽ dicitur nunc eſſe vl̃
nõ eſſe: ⁊ cognoſcit oĩa alia enunciabilia: que formari
poſſunt vel de vniuerſalibus vel de idiuiduis.) Hec il
le. ¶ Ad argumẽta cõtra ſextã cõcluſionẽꝫ dr̃: ꝙ ꝓce
dunt ex falſo itellectu. nõ eniꝫ itelligit ſcũs Tho. ꝙ re
latio importata nomine diuine potẽtie ſit ratio' diuĩo
itellectui ꝙ intelligat oĩa: que illi ſubſunt potẽtie: potẽ
tia enim nõ eſt relatiuũ ſcḋm eſſe: ſed ſcḋm dici: qꝛ non ſo
lum ſignat relatiuũ: ſed abſolutũꝫ ad qḋ ſequitur rela
tio: dico ergo ꝙ cognita diuina potẽtia: que eſt diuina
eſſentia ſcḋm eſſe cognoſcũtur a deo oĩa: que continent̃
in ea tãqȝ in virtute actiua. hec autẽ ſunt oĩa ꝓduci poſ
ſibilia in eſſe reali vel rõnis: vt compoſitio vel diuiſio
intellectus ⁊ enũciabilia ⁊ hmõi. omnium enim illorũ ſimi
litudo eſt in diuina eſſentia: ⁊ nõ ſolum illorũ: imo re
ſpectuũ illorũ ad diuinam eſſentiaꝫ: ſicut imitatiui ad
imitabile ⁊ ꝓducibilis ad ꝓductiuũ. hoc ergo intelle
cto dicit ſanct⁹ Tho. ꝙ cognita diuina potẽtia cogno
ſcũtur oĩa poſſia. qꝛ cognita eſſentia cognoſcit̃ reſpect⁹
ad oĩa: que ſunt ĩ ea modo predicto: qḋ eſt cognoſcere
eẽntiã per modũ potẽtie. ¶ Et cũ dicit arguẽs: ꝙ ſi ꝑ
impoſſibile deus nõ haberet actiuã potẽtiaꝫ ⁊c̃. Dico
ꝙ falſum eſt: imo nullaꝫ nãm intelligeret: qꝛ cognitio
eſt per aſſimilationẽ cognoſcẽtis ad cognitũ: illa autẽꝫ
ſimilitudo attẽditur ſcḋm cõueniẽtiaꝫ forme. opꝫ ergo
ſi deus habȝ ſimilitudinẽ creature: ꝙ illa ſit cauſata a
creatura: vel ſit cauſatiua creature: vel aliquid tertiũꝫ.
ſit vtriuſqȝ cauſa: quorũ ſolum ſcḋm eſt poſſibile. Illa
autẽ ɔñã fuit deducta ꝓlixe ɔcluſione 8ª. ¶ Ad argu
menta facta cõtra quintã ⁊ ſextã cõcluſionẽ dico: ꝙ di
uina eſſentia licꝫ ſit ſpẽs: qua diuinus itellect⁹ eſt actu
nõ tñ ſequitur qn ſit p̃mo itellectũ a diuino intellectu
nõ tñ ea ratiõe qua ſpẽs: loquẽdo de ſpẽ actui preuia:
ſed qꝛ eſt obiectũ itelligibile per eſſentiã: necdũꝫ per ſi
militudinẽꝫ itellectui preſens: ſicut etiã eſſentia ange
li in cognitione: qua angelus cognoſcit ſeipſuꝫ ſe habȝ
vt ſpẽs itelligibilis: que eſt actui preuia: ⁊ iterũ ſe habȝ
vt p̃mo cognitũ illa cognitiõe angelica: ⁊ iterũꝫ vt rõ
cognoſcẽdi deũ naturalr̃ ipſi angelo. ſcḋm ꝙ ponit ſcũs
doctor p̃ma parte. q. 56. arti. p̃mo ⁊ 3º. Secus eſt de ſpẽ
noſtri itellectus. talis enim nõ niſi per reflexionẽ itel
ligitur: ⁊ de tali arguit opponẽs: ideo nihil ad ꝓpoſitũ.
¶ Ad cõfirmationẽ ſilr̃ dr̃: ꝙ nõ negat ſanctus Tho.
quin ſpẽs illa: que eſt principiũ operationis itellectua
lis poſſit eſſe primũ cognitũ niſi de ſpẽ noſtri itellect⁹
vt pꝫ de angelo cum ſe intelligit. ¶ Ad argumẽta con
tra ſeptimã cõcluſionem dr̃ ad primũꝫ: ꝙ rõ quã im
pugnat bona eſt: ⁊ cuꝫ arguit. negatur minor. nõ enim
dr̃ ſoluꝫ ſcia vniuerſalis ꝓpter vniuerſalitatẽ ſubiecti:
ſed ideo qꝛ media: per que demõſtrat ſunt cõia ⁊ vni
uerſaliſſima: media inquã dico nõ ſpẽs itelligibiles: ſꝫ
cõceptiones: ⁊ ꝓpoſitiones: ⁊ principia: que p̃mo itelli
git: vt ſunt actus: potẽtia: idẽ: diuerſuꝫ: ⁊ principia eius
ſunt ex terminis vniuerſaliſſimis ɔpoſita. ¶ Sciẽdũ
tamẽ ꝙ nõ itelligo: ꝙ in diuina ſcia vel cognitione di
uina eſſentia oĩo ſe habeat per modum talis medij: q̃
le eſt mediũꝫ demõſtrationis: nec ſolum tale quale eſt
ſpẽs itelligibilis: ſꝫ ſe habȝ potius: vt obiectũꝫ intelle
ctũ p̃mo: in quo alia itelligũtur: q̃ ſunt ſcḋo itellecta:
ſicut cã ſe habȝ reſpectu effectus ⁊ prin\m reſpectu ɔ̃nis:
eſt ibi ergo aliqua ſimilitudo medij demõſtrationis:
ſed nõ totalis: ⁊ ſilr̃ ſpẽi itelligibilis: ⁊ ſilr̃ cõceptionis
itellectus: quorꝫ quodlibet habȝ rationẽ medij cogni
tionis. ¶ Ad ſcḋm negatur maior. demõſtratio enim
dr̃ vniuerſalis: qꝛ mediũ eſt vl̃e: verũtñ ex hoc ſeqtur
ꝙ obiectũꝫ ſit etiã vl̃e: vel poſſit eſſe vl̃e: qꝛ eadeꝫ de
monſtratione põt concludi vl̃is ⁊ particularis. ¶ Ad
tertiũ negat̃ añs. nõ eniꝫ loqmur de medio cognoſcẽ
di eo modo: quo ſpẽs vel habitus eſt mediũ cognoſcẽ
di: ſed eo modo: quo cã eſt mediũ cognoſcẽdi effectuꝫ:
⁊ principiũ cognoſcẽdi cõcluſionẽ: ⁊ ſcḋm hoc alique ſcie
dicunt̃ vl̃es vel particulares: ſed ꝙ ex medijs vniuer
ſalioribus ꝓcedunt: id eſt ex cauſis vniuerſaliorib⁹: vl̃
p̃ncipijs cõmuniorib⁹. ¶ Ad argumẽta cõtra octauaꝫ
cõcluſionẽ dico: ꝙ nõ eſt equiuocatio in ꝓbatione illius
⁊ cũ ibi aſſumitur: ꝙ dato: ꝙ deus nõ eẽt cã ⁊c̃. neget̃
illud: ſi eniꝫ deus nõ eẽt effectiu⁹ rerꝫ: nõ haberet apud
ſe rerꝫ ſimilitudines niſi a creaturis eas accepiſſet: vel
a cauſa effectiua creature: vt in 8ª cõcluſione deductũ
fuit: ⁊ ſilr̃ nõ eẽt de⁹. ¶ Illud autẽ qḋ addit̃ de Cõmẽ
tatore parũ valꝫ. qꝛ in hoc errauit ẽt ɔtra phiaꝫ. ¶ Qḋ
autẽ addit: ꝙ ante actũ volũtatis: ⁊ ſine volũtatis cõiun
ctione deus hꝫ cauſalitatẽ exẽplaris reſpectu creature
Dico ꝙ ſanct⁹ Tho. nõ itelligit ꝙ volũtas det hẽ cau
ſalitatẽ diuine ſcie: nec aliã etiaꝫ cauſalitatẽ: puta effe
ctiuaꝫ: ſed potius vult ꝙ ſcia ſit cã prior ſcḋm rationẽ q̃
volũtas: vt ibidẽ dictũ eſt: ſed intẽdit: ꝙ nullus effect⁹
ꝓcedit a diuina ſcia: niſi mediãte volũtate: que deter
minat ſciam ad opus: diuina enim ſcia ex eodẽ habet
cauſalitatẽ exẽplaris ⁊ effectiui. ſ. ex plenitudine actus
ex illo eniꝫ habȝ ꝙ ſit effectiuus rerꝫ: ⁊ qꝛ ille actus eſt
itelligibiliter in eo: ideo habȝ ꝙ ſit exẽplar: ⁊ rõ eorꝫ: q̃
in diuina eſſentia: ſicut in cã preexiſtũt: ⁊ ita de diuina
ſcia. ¶ Ad argumẽta contra vltimã cõcluſionẽ dico:
ad primũ: ꝙ cã ibi aſſignata bona eſt. Et cuꝫ dicit ipſe
ꝙ eſſe ⁊ eẽntia in nullo differũt ⁊c̃. Dico ꝙ ꝓbatio ſua
fuit iſolida: vt alias viſum eſt. ¶ Ad ſcḋꝫ dico: ꝙ licꝫ
nõ ſit eadẽ quidditas ſcḋm rẽ duorũ idiuiduorum: ſicut
nec idẽ eẽ: tñ quidditas per accidẽs eſt diuerſa in illis:
qꝛ illud qḋ ſe tenet ex parte illius nõ facit diuerſitatẽ:
imo ſi illa: que ſunt in idiuiduis: preter illḋ qḋ ſe tenet
de rõne qdditatis. ſ. p̃ncipia idiuiduãtia nã remanerẽt
eadẽ: eẽ autẽ idiuiduorꝫ illaꝫ vnitatẽ non hꝫ: qꝛ ſeqtur
p̃ncipia idiuidui: ⁊ ſcḋm diuerſitatẽ illorꝫ diuerſificatur
eẽ: nec eſt idẽ ſcḋm rõnẽ in duabus reb⁹ mũdi: eſſe enim
rei de ſe eſt cõicabile: ſicut eſſe fortẽ: vnde ſicut ſepara
tis idiuiduãtibus a nã cõi tolleretur ab ea oĩs diuerſi
tas: ita ipſa eẽ idiuiduorꝫ nullã haberẽt vnitatẽ. patꝫ q̃
ꝙ nõ eſt ſimile: qḋ iducitur. Dico enĩ ꝙ ſi qdditas eẽt
ſuũ eſſe in nullis duob⁹ vniuocatio reperiret̃: niſi ideꝫ
eſſet p̃ncipiuꝫ cõueniẽtie ⁊ diſſimilitudinis. ſ. illud qḋ
eſt eẽntia

Quõ diuina eẽntia dr̃ medium.

eſt eſſentia & eſſe: & ſic pʒ ad argumēta. ¶ Ad argumētū in pede q̄ōnis factum dī: q argumētū pro aſſumit vnū falſum. ſ. q ſcientia depēdeat ab oī ſuo obiecto: h enīʒ nō eſt verū niſi de obiecto p̄ncipali ſcīe: que cauſatur a ſcito: nō aūt de obiecto ſecūdario: nec vbi ſcīa eſt cauſa ſciti. ¶ Argumentū vō in oppoſitū ſolutū eſt in ſolonib⁹ argumentoꝝ ꝯ p̄mā ꝯnē. Diſti. XXXVI.

¶ Utrum oīa ſint eternalr̄ in dei p̄ſītia. Qō. I.

Circa trigeſimamſextā diſtinctionē q̄rit̄. Utrū oīa ſ̄ʒ aliqḋ eſſe ſint eternalr̄ in p̄ſītia dei. Et argui ̄ q nō. Illud q in ſe nō eſt nō coexiſtit p̄ſītialiter diuine eternitati: cū coexiſtere preſupponat eſſe: ſʒ ꝯſtat q creature in eternitate nō coexiſtunt. g̊ nec eternitati coexiſtunt ſm̄ eſſe eſſentie aut exiſtentie.

In oppoſitum argui ̄ per illud Aug. ſuper p̄s. 49ᵐ dicēs q apud deū nihil preterijt: nihilq̄ʒ futurū eſt: cū illo ſunt oīa futura: & ei non detrahunt̄ preterita. Et de vera religione ca⁰. 47. dicit q nil preterijt in eterno: nil futurū eſt. Et 5⁰ de trinitate ca⁰. 10. dicit q apud deuʒ nec p̄terita tranſierunt: & futura iam facta ſunt. Et Anſel. de caſu diaboli. ca⁰. 18. dicit q dei ſcīa nō ꝓprie dī preſcientia: cui enim ſemꝑ oīa ſunt p̄ſītia: nō futuroꝝ hʒ p̄ſciaʒ: ſʒ p̄ſītuū ſciam. Itē Iſidorus de ſūmo bono libro p̄ ca⁰. 6⁰ ait. Or in deo nec p̄teritū: nec futuruʒ aliqḋ credit̄: ſʒ oīa p̄ſītia i deo dr̄: q̄ eternitate ſua cūcta ꝯplectit̄.

In hac q̄ōne erunt duo articuli. in quorū p̄ inquirendum eſt: an oīa ſint eternaliter deo p̄ſītia q̄ntum ad ſuas ꝓprias rōnes. In 2⁰ videndum eſt: an ſm̄ ſuas actuales exiſtentias ſint eidem eternaliter p̄ſītia.

Quantum ad primuʒ ſit prima concluſio. Diuina eſſentia eſt propria rō cuiuſlibet creature. Iſtā ꝯnem ꝓbat ſcūs Tho. p̄mo ꝯtra gentiles ca⁰. 54⁰. Ipſe. n. caplo. 50. ꝓbat: q deus de reb⁹ hʒ ꝓpriā cognitionē. capi. āt 51. & ca⁰. 52. oñdit q m̄ltitudo hōꝝ intelligibiliū a deo intellectoꝝ non eſt extra intellectū diuinū: hmōi. n. forme a dō itellecte eternaliter non ſunt idee ꝑ ſe ſubſiſtētes extra deuʒ: nec in aliquo intellectu creato: cu⁹ rōnē ponit: q̄ cū oē qḋ eſt preter diuinā eēntiā ſit creatū a deo: neceſſe eſt ſi forme predicte extra deum ſunt ab eo: creatas eſſe: ipſe auteʒ eſt cauſa reꝝ ꝑ intellectū. g̊ deū intelligere hmōi intelligibilia p̄exigit̄ ordine nature ad hoc: q hmōi intelligibilia ſint. nō igit̄ ꝑ hoc deus intelligit multitudinē: q intelligibilia m̄lta ſunt ex̄ eū. ¶ Caplo vō. 53. oñdit quō res intellecta eſt in itellectu ꝑ ſuā ſimilitudinē: & q̄ diuinus intellectus nulla alia ſpecie intelligit niſi eſſētia ſua: ſʒ ſua eſſentia eſt ſilitudo oīuʒ reꝝ: ideo ꝯcludit in fine caplī: q ꝯceptio diui intellectus ꝑut ſemetipſum itelligit: que eſt verbū illi⁹: nō ſolū eſt ſilitudo ipſi⁹ dei intellecti: ſed etiā omniū: quoꝝ diuina eſſentia eſt ſilitudo. ſic igit̄ ꝑ vnā ſpēm intelligibilē: que eſt diuina eſſentia: & per vnā intentionē intellectā: que eſt verbū diuinū m̄lta p̄ſīt a dō itelligi.) Hec ille. ¶ Caplo āt. 54⁰ oſtēdit quō diuina eſſentia eſt ꝓpria rō & ſilitudo oīuʒ intelligibiliū. (Et q̄ (inq̄t) difficile: vel ipoſibile alicui videri pōt: q vnū & idem ſimplex vt diuina eēntia ſit ꝓpria rō: ſiue ſilitudo diuerſoꝝ: nā cū diuerſaꝝ rerum ſit diſtinctio rōne ꝓpriaꝝ formaꝝ: qḋ alicui ſm̄ ꝓpriā formā ſile fuerit: alteri neceſſe eſt diſſimile inueniat̄: ſm̄ vero q diuerſa aliquid cōe habēt: nihil ꝓhibet ea vnā ſilitudinē habere: vt hō & aſinus: inq̄ntū ſūt aīalia.

Circa hanc tenuit Har. q in deo vno & ſimplici exiſtente ſūt plures rōnes & perfectiones cōſequentes ex natura rei oī circūſcripto opere intellectus ita q ſm̄ vnam rōneʒ exemplar eſt hoīs & ſm̄ aliā leonis.

Ex quo ſeq̄t̄: q deus de reb⁹ ꝓpriā cognitionē nō hēat: ſed cōem: nam ſm̄ moduʒ quo ſilitudo cogniti eſt in cognoſcēte ſequit̄ cognitionis opatio: ſicut & calefactio ſm̄ modū caloris: ſilitudo eni cogniti eſt in cognoſcente ſicut forma q̄ agit̄ in agente: oʒ igit̄ ſi deus de pluribus ꝓpriā cognitionē hʒ: q ipſe ſit ꝓpria rō ſinguloꝝ: qḋ qualr̄ ſit inueſtigandū eſt: vt enim phūs docet 8⁰. metaphyſice: forme & diffīnitiones rerū: q̄ eas ſignant: ſunt ſiles numeris: nam in numeris vna vnitate addita: vel abſtracta ſpēs numeri variat̄: vt pʒ in binario & ternario. Silr̄ aūt eſt in diffīnitionib⁹: nam vna drīa addita: vel abſtracta variat ſpeciem: ſuba enim ſenſibilis abſq̄ʒ rōnali & irrōnali addito ſpē differunt. In his aūt: que multa cōtinēt in ſe: nō ſic ſe hʒ intellectus vt nā: nā ea q̄ ad eē alicuius rei requirunt̄: nā eſſe diuiſa nō patit̄: nō enim remanebit aīalis nā: ſi aīa a corꝑe abſtraheretur. Intellectus vō ea q̄ ſunt in eſſe cōiuncta interduʒ diſtinctim accipere pōt: qn̄ vnū illoꝝ in rōne alterius nō cadit: & per hoc in ternario pōt cōſiderare binariuʒ tm̄: & in aīali rōnali aīal ſenſibile tm̄: vn̄ intellectus illud: qḋ plura cōplectit̄: pōt accipe vt ꝓpriā rōnē pluriimoꝝ apphendendo aliq̄ illoꝝ abſq̄ʒ alijs: pōt eniʒ accipere denariū: vt ꝓpriā rōne nouenarij vna vnitate ſubtracta: & ſilr̄ vt propriā rōnē ſinguloꝝ numeroꝝ infra incluſoꝝ. Silr̄ ēt in hoīe accipe pōt ꝓpriū exēplar animalis irrōnalis inq̄ntū hʒ: & ſingularū ſpecieꝝ ei⁹: niſi aliq̄s differentias adderet poſitiuas: ꝑp hoc quidā phs noīe Clemens dixit: q nobiliora in entib⁹ ſunt minus nobiliū exemplaria: diuina aūt eſſentia in ſe nobilitates oīum entium cōprehendit: nō quidē ꝑ moduʒ cōpoſitionis: ſʒ ꝑ modū ꝑfectionis: vt ſupra oſtenſum eſt: forma aūt oīs tam ꝓpria q̄ʒ cōis ſm̄ illud: qḋ aliqḋ ponit ꝑfectio quedā eſt: nō aūt imꝑfectioneʒ includit niſi ſ̄ʒ q deficit a vō eē: intellectus igit̄ diuinus illud qḋ eſt ꝓpriū vniuſcuiuſq̄ʒ in eſſentia cōprehendere pōt intelligēdo: in quo ſuā eēntiā imitat̄: & itelligēdo: in quo ab illa ꝑfectione deficit vnūqḋq̄ʒ: vt pote itelligendo eēntiā ſuā vt imitabilē ꝑ modū vite: & nō cognitionis accipit ꝓpriā formā plante: ſi vō vt imitabilē ꝑ modum cognitiōis: & nō itellectus ꝓpriā formā aīalis: & ſic de alijs. Sic igit̄ pʒ: q diuina eēntia inq̄ntū ē abſolute ꝑfecta pōt accipi vt ꝓpria rō ſinguloꝝ: vn̄ per eā deus ꝓpriā cognitionē de oīb⁹ reb⁹ hr̄e pōt.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ma pte. q. 14. arti. 6⁰. dicens. (Quicq̄d ꝑfectionis eſt in qualʒ creatura totū preexiſtit & ꝯtinet̄ in deo ſ̄ʒ modū excellētē: nō ſolū aūt illud: in quo creature cōicant. ſ. ipm̄ eē ad ꝑfectionē ꝑtinet: ſʒ ēt ea ꝑ q̄ creature adinuicē diſtinguunt̄: ſicut viuere: & itelligere: & hmōi: q̄bus viuentia a non viuentibus: & itelligētia a nō itelligentib⁹ diſtinguunt̄: & oīs forma ꝑ quā res in ꝓpa ſpē ꝯſtituit̄ ꝑfectio q̄dā ē: & ſic oīa in deo p̄exiſtūt nō ſoluʒ q̄ntū ad illud: qḋ eſt cōe oīb⁹: ſʒ & q̄ntū ad ea: ſm̄ q̄ res diſtinguūt̄: & ſic cū in ſe oēs ꝑfectiones ꝯtineat: ꝯparat̄ dei eēntia ad oēs rerū eēntias: nō ſicut cōe ad ꝓpria: vt vnitas ad numeros: vel centrū ad lineas: ſʒ ſicut act⁹ ꝑfectus ad iperfectos: vt ſi dicerē: hō eſt aīal: vel ſenari⁹ q eſt numerus ꝑfect⁹ ad numeros iperfectos ſub ipſo cōtentos: manifeſtū eſt āt q ꝑ actū ꝑfectū cognoſci p̄ſīt actus iperfecti non ſolū in cōi: ſʒ ēt ꝓpria cognitione: ſicut q cognoſcit hoīeʒ: cog̃ſcit aīal ꝓpria cognitiōe: & q cognoſcit ſenarium: cognoſcit ternariū ꝓpria cognitione. ſic igit̄ cū eēntia dei habeat in ſe q̄cq̄d ꝑfectiōis hʒ eēntia cuiuſlibʒ alterius: & adhuc amplius: deus in ſeipſo pōt oīa propria cognitione cognoſcere: nā enim vniuſcuiuſq̄ʒ cōſiſtit ſm̄ q per aliquē modū diuinam

Tex.c.xis.

ꝑfectionē participat:nō aūt deus ꝑfecte ſeipſuʒ cognoſceret:niſi cognoſceret quōcunqʒ eſt participabilis ab alijs ſua ꝑfectio.) Hec ille. ¶ Et poſt ad 3ᵐ concludit ꝙ licʒ ideʒ nō poſſit accipi vt ꝓpria rō diuerſoꝝ ꝑ modū adequationis:tñ qꝛ diuina eſſentia eſt aliquid excedens oēs creaturas:nō pōt accipi vt ꝓpria rō vniuſcuiuſqʒ ſm ꝙ eſt diuerſimode imitabilis ꝛ pticipabilis a diuerſis creaturis.) Hec ille. ¶ Ideʒ ponit de veritate.q.2.artic.4°.ad 2ᵐ dicens.(Deus cognoſcit oia vno:qđ eſt rō pluriū.ſ.eſſentia ſua:q̄ eſt ſimilitudo reꝝ omniū:ꝛ qꝛ eēntia ſua eſt ꝓpria rō vniuſcuiuſqʒ rei:iō de vnoquoqʒ ꝓpriā hʒ cognitionē. Qualiter aūt vnuʒ poſſit eē multoꝝ rō ꝓpria ꝛ cōis ſic pōt cōſiderari:naʒ eſſentia diuina ſm ħ eſt rō alicuius rei:ꝙ res illā diuinam eſſentiam imitatur:nulla aūt res imitaṫ diuinaʒ eēntiā ad plenū:ſic enim nō poſſet eſſe niſi vna imitatio ipſius:nec ſua eſſentia eēt per modū iſtū ꝓpria rō niſi illa:ſicut vna ſola eſt imago patris ꝑfecte euʒ repſentans.ſ.filius:ſʒ qꝛ res creata iꝑfecte imitaṫ diuinā eſſentiā:ꝯtingit eſſe diuerſas res diuerſimode imitantes:in quaꝝ tñ nulla eſt aliqđ:qđ nō deducaṫ a ſimilitudine diuine eſſentie:ꝛ iō illud qđ eſt ꝓpriū vnicuiqʒ hʒ in diuina eēntia qđ imiteṫ:ꝛ ſm ħ diuina eſſentia eſt ſimilitudo rei q̄ntū ad ꝓprium ipſius rei:ꝛ ſic eſt ꝓpria ipſius rō:ꝛ eadē rō ē ꝓpria rō alterius:ꝛ oiuʒ alioꝝ.ē igiṫ rō cōis oiuʒ inq̄ntū ipſa ē vna res:quā oēs vel oia imitanṫ:ſʒ eſt ꝓpria rō huiꝰ vel illius ſm ꝙ res diuerſimode eā imitanṫ:ꝛ ſic ꝓpriaʒ cognitionē de vnaq̄qʒ re diua eēntia facit inq̄ntū eſt ꝓpria rō vniuſcuiuſqʒ.) ¶ 2ª ꝯ. Rōnes creaturaꝝ in deo ſunt plures ꝛ diſtincte ſm reſpectꝰ rōnis:ſʒ ſint eedē ſm rē. Iſtam ꝯnem ponit ſcūs Tho.ꝯ ꝯ gentiles caº.54°.vbi poſt vba ſuperius recitata dicit.(Quia vō ꝓpria rō vniꝰ diſtinguiṫ a ꝓpria rōne alterius:diſtinctio aūt eſt pluralitatis pncipiū:opʒ in diuino intellectu diſtinctionē quādā ꝛ pluralitatē rōnū intellectaꝝ cōſiderare:ſʒ ꝙ illud qđ eſt in diuino intellectu:eſt ꝓpria rō diuerſoꝝ:vñ cū ħ ſit ſm ꝙ deus intelligit ꝓpriū reſpectū aſſimilatiōis:quā hʒ vnaqueqʒ creatura ad ipſum:relinquiṫ ꝙ rōnes rerū in diuino intellectu nō ſunt plures vel diſtincte niſi ſm ꝙ deꝰ cognoſcit res pluribꝰ ꝛ diuerſis modis eſſe aſſilabiles ſibi:ꝛ ſm ħ dicit Aug.ꝙ deus alia rōne fecit hoīem:ꝛ alia equū:ꝛ rōnes reꝝ pluralr̄ in mēte diuina dicit eē:in quo ēt ſaluaṫ aliqualr̄ platonis opinio ponentis ideas:ſʒ q̄s formanṫ oia:q̄ in rebꝰ nālibꝰ exiſtunt.) Hec ille. ¶ 3ª ꝯ. Ille plures rōnes ſunt plures idee. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho.de veritate.q.3.arti.2° vbi ſic ait.(Quidā (inqt) ponētes deū ꝑ intellectū agere:ꝛ nō ex neceſſitate nāe poſuerūt eū hēre vnā intētionē tñ.ſ.creature in vli:ſʒ creaturaꝝ diſtinctio facta ē ꝑ cauſas ſcđas:dicunt enim ꝙ deꝰ ꝑ cōdidit vnaʒ intelligentiā:q̄ ꝓducit tria:ſcʒ aīam:ꝛ orbē:ꝛ aliā intelligētiā:ꝛ ſic ꝓgrediēdo ꝓceſſit pluralitas reꝝ ab vno ꝑ pncipio:ꝛ ſm hāc quidē opinionē eēt in deo idea:ſʒ vna tñ toti creature cōis:ſʒ ꝓprie idee ſinguloꝝ eēnt i cauſis ſecūdis:ſicēt Dionyſiꝰ narrat.5°.caº.de diuinis noibꝰ ꝙ qdā Clemēs phs poſuit principaliora entia exēplaria inferiorū. Sʒ hoc ſtare nō pōt:qꝛ ſi intētio alicuiꝰ agentis feraṫ ad aliqđ vnū tm̄:pter intētionē eiꝰ erit ꝛ q̄ſi caſuale qcqđ ſeqṫ vel accidit ei:qđ eſt pncipalr̄ intentū ab eo:ſicut ſi aliqs intēderet facere aliquē triangulū:pter itētionē eiꝰ eēt:ꝙ eſſet magnus vel paruus: cuilibʒ aūt cōi accidit ſpāle ſub eo ꝯtētū: vñ ſi itētio agentis eſt ad aliqđ cōe tm̄:pter intētionē eiꝰ erit qualitercūqʒ determineṫ ꝑ aliqđ ſpāle:ſicut ſi nā intēderet ſolū gnāre aīal:pter intētionē nāe eēt ꝙ gnātū eēt hō vel equꝰ:vñ ſi intētio dei operantis reſpiciat tm̄ ad creaturā i cōi:tota diſtinctio creature caſualr̄ accidet. Incōueniēs eſt aūt dicere:ꝙ ſit ꝑ acciñs ꝑ cōparationeʒ ad cām pmā:ꝛ ſit ꝑ ſe ꝑ cōparationē ad cauſas ſcđas:qꝛ qđ eſt ꝑ ſe:ꝑus eſt eo:qđ eſt ꝑ acciñs:ꝑus aūt eſt ꝯparatio alicuiꝰ ad cām pmā q̄ʒ ad cām 2ᵃᵐ:vt pʒ i libro de cauſis:vñ ipoſe eſt:ꝙ illđ qđ eſt ꝑ acciñs reſpectu cāe pme ſit ꝑ ſe reſpectu cāe 2ᵉ:pōt aūt accidere ecōuerſo ſicut videmꝰ:ꝙ ea q̄ ſunt caſualia q̄ ad nos:ſunt deo ꝑcognita ꝛ ordinata ab ipſo:vñ neceſſe ē dicere:ꝙ tota diſtinctio rerū ſit ꝑefinita ab eo:ꝛ iō neceſſe eſt ponere ſingulaꝝ ꝓprias rōnes:ꝛ pp hoc neceſſe eſt ponere in eo plures ideas. Modus autē pluralitatis ſic accipi pōt: forma eni in intellectu pōt eſſe dupl'r. Uno mō ita ꝙ ſit principiū actꝰ intelligēdi:ſicut forma q̄ eſt itelligētis inq̄ntū eſt intelligens:ꝛ hec eſt ſilitudo itellecti ab ipſo. Alioꝰ ita ꝙ ſit terminꝰ actꝰ intelligēdi:ſicut artifex itelligēdo excogitauit formā domus:ꝛ cū illa forma ſit excogitata ꝑ actū itelligendi:ꝛ quaſi ꝑ actū effecta nō pōt eē pmᵐ actus intelligendi:vt ſit primū quo intelligaṫ:ſʒ magis ſe hʒ vt intellectū quo intelligēs aliqđ opaṫ:nihilominꝰ tñ forma pdicta eſt 2ᵐ:quo itelligiṫ:qꝛ ꝑ formā excogitatā artifex itelligit qđ opandū eſt:ſicut in intellectu ſpeculatiuo videmꝰ:ꝙ ſpēs: qua intellectus informaṫ vt intelligat actu eſt primū: quo intelligiṫ:ex ħ aūt ꝙ eſt effectꝰ in actu ꝑ taleʒ formaʒ operari pōt iā formādo qdditates reꝝ cōponēdo ꝛ diuidendo:vnde ipſa qdditas formata in intellectu:vel ēt cōpoſitio ꝛ diuiſio eſt qđdā opatū ipſius ꝑ qđ tñ intellectus venit in cognitionē rei exterioris:ꝛ ſic eſt 2ᵐ quo intelligiṫ. Si aūt intellectus artificis aliqđ artificiatū ꝓduceret ad ſilitudinē ſuiipſiꝰ:tūc qdē itellectꝰ artificis eēt idea:nō qdē vt intellectꝰ:ſʒ inq̄ntū eſt itellectū. In his aūt q̄ ad imitationē alteriꝰ ꝓducūṫ quāſi illud qđ alteꝝ imitaṫ:ꝑfecte imitaṫ ipſ:ꝛ tūc intellectus opatiuus ꝑcōcipiēs formā opati hʒ vt ideā ipſaʒ formā rei imitate:quāqʒ vō qđ ē ad imitationē alteriꝰ nō ꝑfecte imitaṫ illud:ꝛ tunc intellectꝰ opatiuꝰ nō accipit formā rei imitate abſolute:vt ideā vel exemplar rei operāde:ſʒ cū ꝓportione determinata:ſʒ quā exemplatū a pncipali exēplari deficeret:vel imitareṫ. Dico ḡ ꝙ deꝰ ꝑ itellectū ſuū oia operās oia ad ſilitudinem ſue eēntie ꝓducit.vñ eēntia ſua eſt idea rerū nō qdeʒ vt eſſentia:ſʒ vt eſt intellecta:res aūt create nō ꝑfecte imitanṫ diuā eēntiā:vñ eēntia nō accipiṫ abſolute ab intellectu diuo vt idea reꝝ:ſʒ cuʒ ꝓportione creature fiende ad ipſaʒ diuā eēntiā:ſm ꝙ deficit ab ea:vel imitatur eā:res aūt diuerſe diuerſimode imitanṫ:ꝛ vnaqueqʒ ſm ꝓpriū modū ſuū:cū vnicuiqʒ ſit eſſe diſtinctum ab alia:ꝛ iō ipſa diuā eēntia cointellectis diuerſis ꝓportionibꝰ reꝝ ad ipſaʒ eſt idea vniuſcuiuſqʒ rei: vñ cū ſint diuerſe reꝝ ꝓportiōes:neceſſe eſt plures eē ideas:ꝛ ē qdē vna oiuʒ ex pte eēntie:ſʒ pl'alitas iueniṫ ex pte diuerſaꝝ ꝓportionū creaturaꝝ ad ipſaʒ.) Hec ille. ¶ Itē ibidē ad 2ᵐ dicit:ꝙ idea de pncipali itellectu ſuo hʒ aliqđ pter eēntiā.ſ.ipſaʒ ꝓportionē creature ad eēntiā:in q̄ ēt formalr̄ ꝯplet rō idee:rōne cuiꝰ dicunṫ plꝰes idee. ¶ Itē ad 6ᵐ.(Una pª foraꝰ:ad quā oia reducunṫ:ē ipſa diuā eēntia ſʒ ſe ꝯſiderata:ad cuiꝰ ꝯſiderationē diuinꝰ itellectꝰ adinuenit:vt ita dicā:diuerſos mōs ipſiꝰ:i qbꝰ pluralitas ideaꝝ ꝯſiſtit.) ¶ Itē ad 7ᵐ.(Idee plurificanṫ ſʒ diuerſos reſpectꝰ ad res i ꝓpria nā exñtes:nec tñ oʒ ꝙ ſi res ſint tēpales:ꝙ illi reſpectꝰ ſint tpales:qꝛ actio itellectꝰ hūani ſe extēdit ad aliqđ

Circa ideas tenuit Plato vt Ariſto. recitat pluribus in locis nihil aliđ eē niſi ꝯceptus obiectiui ad quos intellectus termina tur cū hō alt quā nām ab aſſignatione ꝛ ſingl'aritate abſtrahendo intelligit: talis aūt concepꝰ nō fictoſos:ſʒ ſubas veras imāles ꝛ eternas eo ꝙ ſcie eterne ſint nuſq̄ʒ niſi in mente opificis obiectiue

de exiſtentes in ſeipſis tñ ſubſiſtentes aſſerunt quā tñ cpt. Ariſto.ipugnat. Scotus aūt dicit. Ideas eē nil aliđ q̄ ipſemet creature in diuina eēntia eē ut relucētes quā op. Doran. ſequit.

aliqd ēt:qñ illō nō ē:ſic cū itelligim⁹ pterita:actionē āt
relō ſeqt̄:vt 5º metaphyſice dr̄:vñ ꝛ reſpect⁹ ad res tpa/
Tex.cõ.20. les ī diuino itellectu ſūt eterni.) Itē ibidē ad 8m ꝛ 9m di/
cit:ꝙ illi reſpectus ſunt reſpect⁹ rōnis: ꝛ ſunt in deo vt
intellecti ab eo:ꝛ ꝙ oēs illos intelligit ꝑ ſuaꝫ eēntiaꝫ.
Eandē ꝯneꝫ cū ꝓbatione ponit pma pte.q.15.artic.2º.
(Ideaꝝ (inqt) ꝑlalitas diue ſimplicitati nō repugnat:
qḋ facile eſt videre:ſi qs cōſideret ideā opati eē in mē
te opantis:ſicut qḋ intelligit̄:q̄ eſt forma faciēs intelle
ctū in actu:forma.n.domus in mente edificatoris ex/
iſtens eſt aliqd ab eo intellectū: ad cui⁹ ſilitudinē do/
mū in mā formatur:nō eſt āt ꝯ ſimplicitateꝫ diuini itel/
lectus:ꝙ mlta intelligat:ſ; ꝯ ſimplicitatē diuini intel
lectus eſſet:ſi ꝑ plures ſpēs eius intellectus formaret̄.
vñ plures idee ſunt in mente diua vt intellecte ab ipa:
qḋ hoc mō pōt videri:ipſe.n.eſſentiam ſuaꝫ ꝑfecte co/
gnoſcit.vñ cogſcit eā ſ; oēꝫ modū:q̄ cogſcibilis eſt:pōt
āt cogſci nō ſolū ſ; ꝙ in ſe ē:ſ; ſ; ꝙ eſt ꝑticipabilis ſ;
aliquē modū ſilitudinis a creaturis:vnaqueqꝫ āt crea
tura hꝫ ſpēꝫ ꝓpriaꝫ ſ; ꝙ aliquo mō ꝑticipat diue eſſē/
tie ſilitudinē.ſic igit̄ inq̄tū deus cognoſcit eēntiā ſuaꝫ
vt imitabileꝫ a tali creatura:cognoſcit eaꝫ vt ꝓpriam
rōneꝫ:ꝛ ideaꝫ hꝰ creature:ꝛ ſic de alijs:ꝛ ſic pꝫ ꝙ deus
intelligit rōnes ꝓprias pluriū reꝝ:q̄ ſūt plures idee.)
Idē ponit pº ſen.diſt.36.q.2.arti.2º. ¶ Sciendū tñ ne
ꝓcedamus ꝑ ignota:ꝙ idea ſ; nomē ſignificat idē qḋ
forma:nō qdē forma q̄ aliqd format̄:ſicut effect⁹ ꝑ for
mā agētis:nec forma ſm quaꝫ aliqd format̄:ſicut illa
q̄ eſt pars cōpoſiti:ſ; forma:ad quā aliqd format̄ ſicut
forma exemplaris ad cui⁹ ſilitudinē aliqd ꝯſtituit̄:ſic
eni cōſuetū eſt accipi nomē idee ſ; ꝙ dicit ſcūs Tho.
de veritate.q.3.arti.pº.vbi addit etiā ꝙ tria ſunt de ra/
tione idee.ſ.pmū eſt:ꝙ ſit forma : quā aliqd imitatur.
2º. ꝙ illa imitatio fiat ex intētione agentis:ꝛ ꝓpter h
remouet̄ forma hoīs vel figura:quā imitat̄ pictura fa
cta a pictore nō intentione effigiandi illuꝫ hoiem: ſed
cōtingit a caſu.3º.ꝙ illud agens predeterminet ſibi fi
nē:ꝛ ꝓpter hoc nō dicimus:ꝙ aīa pr̄is ſit idea aīe filij:
q: illa eſt opatio nāe q̄ ꝑſupponit intellectū ꝑſcienteꝫ
finē nature.idea ḡ eſt forma:quā aliqd imitat̄ ex inten
tione agentis:q ꝑdeterminat ſibi finē:ſiue ſit illa for/
ma in agente:ſiue extra. Idē ponit pma pte.q.15.art.pº.
et pº ſen.vbi ſupra artic.pº. ¶ 4ª ꝯ. Licꝫ deus nō habe
at ideaꝫ ꝓprie loq̄ndo niſi de cognitis ab eo practice:
tñ rōnes hꝫ de cognitis ab eo practice vel ſpeculatiue.
Tex.cõ.49. Iſtam ponit de veritate.q.3.arti.3º vbi ſic ait. (Intel/
lectus practicus vt dicitur 3º de anima differt a ſpecu/
latiuo fine.finis eniꝫ ſpeculatiui eſt veritas abſolute:
ſ; practici eſt opatio:vt dicit̄ in 2º metaphiſice. Aliqua
ḡ cognitio dicit̄ practica ex ordine ad opus:qḋ ꝯtingit
dupliciter.qñqꝫ in actu.qñ.ſ.actu ordinatur ad opus:
ſicut artifex ꝑcōcepta forma intendit illā in mām in/
ducere:ꝛ tunc eſt actu practica cognitio:ꝛ cognitionis
forma:qñqꝫ v̄o eſt cognitio ordinabilis ad actū:nō tñ
actu ordinat̄:ſicut cū artifex excogitat formam artifi/
cij:ꝛ ſcit modū opandi:nō tñ opari intedit: ꝛ certū eſt
ꝙ tunc eſt practica virtute vel habitu:non aūt actu.
Qñ v̄o nullo mō eſt ad actū ordinabilis cognitio.tunc
ēſt pure ſpeculatiua.qḋ etiaꝫ dupliciter contingit. vno°
qñ cognitio eſt de reb⁹ illis:q̄ non ſunt nata ꝓduci per
ſcientiā cognoſcentis:ſicut cū nos cognoſcimus nālia:
qñqꝫ vero res cognita eſt qdeꝫ opabilis ꝑ ſciaꝫ:tñ non
ꝯſiderat̄ vt eſt opabilis:res.n.ꝑ operationē in eē pro/
ducitur:ſunt aūt quedam ſeparabilia ſm intellectum:
que non ſunt ſeparabilia ſ; eſſe. Qñ autē conſideratur
res opabilis ꝑ intellectū diſtinguendo ea ab inuicem:
q̄ ſm eſſe ſeparari nō poſſunt:nō eſt practica cognitio
actu nec habitu:ſed tm̄ ſpeculatiua:ſicut ſi artifex con/
ſideret domū inueſtigādo paſſiones eius:ꝛ genus:ꝛ dif
ferentias:ꝛ alia hꝰ.q̄ ſ; eſſe īdiſtincta inueniunt̄ in re
ipſa:ſ; tūc cōſiderat̄ res vt eſt opabilis:qñ conſiderā/
tur in ipſa oīa:q̄ ad ei⁹ eſſe ſil̄ reqrunt̄:ꝛ ſm hos q̄tuor
modos diuina cognitio ſe habꝫ ad res. Scientia enim
eius eſt cauſatiua reꝝ. quedaꝫ ḡ cognoſcit ordinando
ea ꝓpoſito volūtatis ſue ad hoc ꝙ ſint ſ; qḋcūqꝫ tem
pus:ꝛ hoꝝ hꝫ practicaꝫ cognitioneꝫ in actu:quedaꝫ v̄o
cognoſcit q̄ nullo tempore facere intendit:ſcit eniꝫ ea
que nec fuerunt:nec ſunt:nec erūt:ꝛ de his hꝫ qdeꝫ ſciē
tiaꝫ in actu:nō aūt actu practicaꝫ:ſed virtute tm̄:q: res
quas facit:vel facere pōt non ſoluꝫ cōſiderat ſ; ꝙ ſūt
in eſſe ꝓprio:ſed ſm oēs intentiones:quas intellectus
humanus reſoluendo in eis appꝫhendere pōt:iō hꝫ co/
gnitionē de reb⁹ operabilibus a ſe:ꝛ eo mō quo nō ſūt
operabiles:ſcit etiā quedaꝫ: quoꝝ ſua ſcia non pōt eſſe
cauſa:ſicut mala.vñ veriſſime in deo ꝛ practicaꝫ ꝛ ſpe/
culatiuā cognitionē ponim⁹. ¶ Nūc ḡ vidēdū ſ; quē
ꝑdictoꝝ modoꝝ idea ī cognitione poni poſſit.idea eni
vt ait Aug.forma eſt ſ; ꝓprietateꝫ vocabuli:ſ; ſi rem
attendamus:idea eſt rō rei vel ſilitudo:inuenimus aūt
in qbuſdaꝫ formis dupliceꝫ reſpectuꝫ.vnū ad illud:qḋ
ſ; eas format̄:ſicut ſcia reſpicit ſcientē. aliuꝫ ad illud
qḋ eſt ex̄.ſicut ſcientia reſpicit ſcibile:hic tñ reſpect⁹ nō
eſt oī forme cōis ſicut pm⁹. Hoc igit̄ nomē forma im
portat ſolū primuꝫ reſpectū:ꝛ inde eſt ꝙ forma ſp̄ no/
tat habitudineꝫ cāe:eſt.n.forma quodammō cā eius:
qḋ ſm ipſaꝫ format̄:ſiue talis formatio fiat ꝑ moduꝫ
inherentie:ſicut in formis intrinſecis:ſiue ꝑ modū imi
tationis vt in formis exēplarib⁹:ſ; ſilitudo ꝛ rō reſpe/
ctū ēt 2m hñt:ex quo nō ꝯpetit eis habitudo cāe. Si ḡ
loq̄mur de idea ſm ꝓpriā noīs rōnē:ſic nō extēdit ſe
niſi ad illā ſciaꝫ:ſ; quā aliqd formari pt:ꝛ hec ē cogni/
tio actu practica vel v̄tute tm̄:q̄ ēt q̄dāmō eſt ſpecula/
tiua:ſ; tñ ſi ideā cōiter appellem⁹ ſilitudinē vl rōnem:
ſic idea ēt ad ſpeculatiuā ſciam ꝑtinere pōt:vel magis
ꝓpe dicam⁹:ꝙ idea reſpicit cognitionē practicaꝫ actu
vel v̄tute:ſilitudo aūt ꝛ rō tā ſpeculatiuā q̄ʒ practicā.) Cōtradictio quam ſoluit magr petr⁹ dubi. 479. dicit ꝙ ſcien/tia eſt duplex vel ſimplicis noticie vel ap/probationis 2ª eſt tm̄ bo/noꝝ ſ; pª eſt et malo tm̄ vt pꝫ de veri.q. 7.arti.8.diſ. 35.q.2.arti. 2º.ꝯcluſione prima.
Hec ille. ¶ Sciēdū tñ ꝙ de exēplis q̄ ponit nō ē mul/
tū curandū:vr̄ eni ponere ꝙ de⁹ nō cogſcat mala niſi
ſpeculatiue:cū tñ oppoᵐ dictū fuerit ī alia qōne ꝛ ꝓba
tū ꝑ eūdē:ꝛ iō ḋ illo exēplo nō ē curādū. ¶ Eādē ꝯnē
ponit pª pte.q.15.ar.3º. (Idea (inqt) ī mēte diua ſ; ꝙ
eſt pnᵐ factiōis exēplar dici pōt:ꝛ ad practicā cognitio
nē ꝑtinet.ſ; aūt ꝙ pnᵐ cogſcitiuū eſt ꝓprie dr̄ rō:ꝛ pōt
ad ſpeculatiuā ſciaꝫ ꝑtinere.ſ; ḡ ꝙ exēplar eſt:ſ; h ſe
hꝫ ad oīa:q̄ a deo fiunt ſ; aliqḋ tps:ſ; v̄o ꝙ eſt pnᵐ co
gnoſcitiuū ſe hꝫ ad oīa q̄ cognoſcunt̄ a deo:ēt ſi nullo
tpe fiāt:ꝛ ad oīa q̄ cognoſcūt̄ a deo ſ; ꝓpriā rōnē:ꝛ ſ;
ꝙ cogſcunt̄ ab ipſo ꝑ modū ſpeculationis.) Hec ille.
¶ Ex qb⁹ pꝫ:ꝙ cū idea ſ; ꝓpriā rōnē ſit exēplar:ꝙ il/
la ſolū ꝓprie loquēdo hñt ideā in deo:q̄ practice cog/
ſcunt̄ ab illo. ¶ 5ª ꝯ. Nō oīa diſticta in re hñt diſtin/
ctas ideas in deo ꝓpe loquēdo de idea. Probat̄ ꝯ. Tū
q: mala nō habēt ꝓpriā ideā in deo:nec ſm ꝙ idea eſt
exēplar:q: nihil qḋ eſt in deo:pōt eſſe pnᵐ mali forma
tiuū:nec ēt ſi accipiat̄ cōiter idea ꝓ rōne vel ſilitudie:
q: ſ; Augᵐ malū dr̄ ex h ipſo ꝙ nō hꝫ formā:vñ cū ſili
tudo attendat̄ ſ; formā aliquo mō practicā nō pōt eē
ꝙ malū aliquā ſilitudinē hēat in deo:cū aliqd dicat̄
malū ex hoc ipſo ꝙ a ꝑticipatiōe diuinitatis recedit. Iſtā
ꝓbationem ponit ſanctus Th.de v̄itate.q.3.artic.4º.

Tū qꝛ mā pꝰlꝫ habeat ideā in deo:nō tñ diſtinctaꝫ ab
idea forme vel cōpoſiti:qꝛ idea ꝓprie dicta reſpicit rē
ſm ꝙ eſt ꝓducibilis in eſſe:mā aūt nō pōt exire i eſſe
ſine forma:nec ecōuerſo:vñ ꝓprie idea nō reſpondet
māe tm̄:nec forme tm̄:ſꝫ toti cōpoſito rn̄det vna idea:
q̄ eſt factiua totiꝰ:ꝛ q̄ꝫtū ad formā ꝛ q̄ꝫtū ad mām̄. Si
aūt large accipiamus ideā ꝓ ſilitudine vel rōne: tunc
illa pn̄t ꝑ ſe diſtinctā hēre ideā:q̄ pn̄t diſtincte ꝯſidera
ri:q̄ꝫuis ſepatiꝫ eſſe nō poſſint:ꝛ ſic nihil ꝓhibet māe
pme ēt ſm ſe ideā eſſe. Iſtā ꝓbationē ponit ibidē ar.
5°. Tum qꝛ q̄dā accn̄a nō hn̄t ideaꝫ diſtinctā ab idea
ſubiecti ꝓprie loquēdo de idea.ſ.ſm ꝙ eſt exēplar fa/
ctiuuꝫ. Sicut enim dicit ibidē arti.7°. quedā ſunt acci
dentia ex pncipijs ſubiecti cauſata:q̄ ſꝫ eē nū q̄ꝫ a ſuis
ſubiectis ſepanť:ꝛ hꝰ vna opatione cū ſuis ſubiectis
ꝓducunť in eſſe:vñ cū idea ꝓprie loquendo ſit forma
rei operabilis inq̄ꝫtū hꝰ nō erit taliū accidentiū idea
diſtincta ab idea ſubiecti:ſꝫ ſubiecti cū oībꝰ accidētibꝰ
erit vna. Quedā vō ſunt accidētia:q̄ nō ꝯſequūť inſepa
rabiliter ſuū obiectū:nec ex pncipijs eiꝰ dependēt:ꝛ ta
lia ꝓducunť in eē alia opatione pter illaꝫ q̄ ꝓducitur
ſubiectū:ꝛ taliū accidētiū eſt in deo idea diſtincta ab
idea ſubiecti:ſꝫ ſi ingt large accipiamꝰ ideā ꝓ ſilitudi/
ne vel rōne:ſic vtraqꝫ accidētia hn̄t ideā diſtinctā i dō:
qꝛ ꝑ ſe diſtincte cōſiderari pn̄t. Tū qꝛ nō alia idea rn̄/
det generi vl' ſpēi ꝛ alia indiuiduo:in quo ſunt:vñ ibi/
dē arti.8°.ad 2m dicit. (Si loquamur de idea ꝓprie ſꝫ
ꝙ eſt rei eo mō q̄ eſt in eſſe ꝓducibilis:ſic vna idea rn̄
det ſingulari:ꝛ generi:ꝛ ſpēi indiuiduatis in ipſo ſingu
lari:ſi autē accipiamus ideā cōiter ꝓ ſilitudine vel rō/
ne:ſic cū diuerſa ſit ꝯſideratio ſortis vt ſortes eſt:ꝛ vt
hō eſt:ꝛ vt aīal eſt rn̄debūt ei ſm hoc plures idee: vel
ſilitudines.) Hec ille. ¶ Et breuiter oīum ꝓbatio eſt:
qꝛ ſolū illa hn̄t diſtinctas ideas ꝓprie loquēdo de idea
que ſunt diſtinctiꝫ factibilia. Idē ponit pma pte.q.15.
arti.3°. ¶ 6a ꝯ. Oīa que hn̄t ideā in deo:vel rōnē:aut ſi
militudinē ſunt vita in deo. Iſtā ꝓbat ſcūs Tho.pma
pte.q.18.arti.4°.dicens. (Uiuere dei eſt eius intellige
re:in deo aūt idē eſt intellectus:ꝛ qō itelligiť:ꝛ ipꝫ itel
ligere eiꝰ:vñ qcqd eſt in deo vt intellectū eſt ipꝫ viue/
re ſeu vita eius:vñ cū oīa q̄ facta ſunt a deo ſint in ipō
vt intellecta:ſequitur:ꝙ oīa ſunt in ipſo vita diuina.)
Hec ille. ¶ Et ibidē ad primū. (Creature (ingt) dicūr
eſſe in deo dupl'r:vno mō inq̄ꝫtum cōtinenť ꝛ ꝯſeruā
tur virtute diuina:ſicut ea dicimus eſſe in nobis: q̄ ſūt
in ptāte noſtra:ꝛ ſic creature dicunť eſſe in deo:ēt ꝓut
ſunt in ſuis naturis ꝓprijs:ꝛ hoc mō eſt intelligēdum
apli verbū dicētis. In ipō viuimus:mouemur:ꝛ ſumꝰ:
qꝛ noſtrū eſſe:ꝛ viuere:ꝛ moueri cauſať a deo. Alioº di
cunť res eē in deo ſicut in cognoſcēte:ꝛ ſic ſunt in deo
per ꝓprias rōnes q̄ nō ſunt aliud in deo a diuina eſſen
tia:vñ res:q̄ ſic ſunt in deo:ſūt dīna eſſentia:ꝛ qꝛ dīna
eſſentia ē vita ꝛ nō motus:inde eſt ꝙ res h̄ mō loquē
do nō ſunt i deo motus ſꝫ vita.) Hec ille. ¶ Itē p ſen.
diſ.36.q.i.ar.3°.ad 3m ſic ait. (Silitudo q̄ eſt i deo nō ē
vita vl' lux ſꝫ h̄ ꝙ eſt ſilitudo rei:ſꝫ ſꝫ h̄ ꝙ ē i deo:ꝛ dr̄
vita inq̄ꝫtū eſt pncipiū opatiōis ad eē rerū:ſic dič phs
Tex.cō.p. 8°.phyſicoꝝ ꝙ motꝰ celi ē vt vita quedā nā exn̄tibꝰ.
ſꝫ inq̄ꝫtū ē pnm cognitiōis reꝝ dr̄ lux.) Hec ille. ¶ Itē
de veritate.q.4.arti.8.dicit. (Res ſm ꝙ ſunt in v̄bo
ꝯſiderari pn̄t dupl'r.vno mō ꝑ cōparationē ad v̄bum.
alio mō ꝑ cōpationē ad res in ꝓpria nā exn̄tes:ꝛ vtro/
qꝫ mō ſilitudo creature in v̄bo eſt vita. Illud eni ꝓpe
viuere dicimꝰ:qō in ſeipſo hꝫ motus vel opationis pn
cipiū:ex hoc eni aliqua dicta ſūt p viuere:qꝛ viſa ſunt
in ſeipſis habere aliqd ea mouēs ſꝫ quēcūqꝫ motum:
ꝛ hinc ꝓceſſit nomē vite ad oīa:q̄ in ſe habēt ꝓprie ope
rationis pnm:vñ ꝛ ex hoc ꝙ aliq̄ intelligūt:vel ſentiūt:
vel volūt dicūr viuere:nō ſolū ex h̄ ꝙ ſm locū mouenť
vel ſꝫ augmētū.illud ḡ eē qō res hꝫ ꝓut eſt mouēs ſe
ipſam ad aliquā opationē dr̄ vita rei:qꝛ viuere viuen/
tibus eſt eē:vt in 2° de aīa dr̄. In nobis aūt nulla opa/ Tex.cō.37.
tio:ad quā nos mouemꝰ eſt eē noſtrū:vñ itelligere nr̄ꝫ
nō eſt vita nr̄a ꝓprie loquēdo niſi ſꝫ ꝙ viuere accipiť
ꝓ ope:qō eſt ſignū vite:ꝛ ſil'r nec ſilitudo intellecta in
nobis eſt vita noſtra:ſꝫ intelligere verbi eſt ſuuꝫ eſſe:ꝛ
ſil'r ſilitudo ipſius:vñ ſilitudo creature in v̄bo eſt vita
eius:ſil'r ēt ſilitudo creature eſt quodāmō ipſa creatu/
ra ꝑ illū modū:quo dr̄ ꝙ aīa eſt quodāmō oīa.vñ ex
hoc:ꝙ ſilitudo creature in v̄bo eſt ꝓductiua ꝛ motiua
creature in ꝓpria nā exn̄tis quodāmō ꝯtingit:vt crea/
tura ſeipſaꝫ moueat:ꝛ ad eſſe ꝓducat inq̄ꝫtū.ſ.ꝓduciť
in eſſe a ſua ſilitudine in verbo exiſtente:ꝛ ita ſilitudo
creature in v̄bo eſt quodāmō creature vita.) Hec ille.
¶ 7a ꝯ. Res facte a deo ſunt in deo veriꝰ q̄ꝫ in ꝓpria
nā. Iſtā ponit ſcūs Tho.de veritate.q.4.arti.6. (Cuꝫ
(inquit) queriť vtꝝ creature verius ſint in v̄bo q̄ꝫ in
ſeipſis diſtinguēdū eſt:qꝛ li veriꝰ pōt deſignare verita
tē rei:vel veritatē pdicationis.ſi deſignet veritatē rei:
ſic ꝓculdubio maior eſt veritas rerum in verbo q̄ꝫ in
ſeipſis:ſi aūt deſignetť veritas pdicatiōis:ſic eſt ꝯ:ve/
riꝰ.n.predicaťhō de re q̄ eſt in ꝓpa nā q̄ꝫ de ea ſm
ꝙ eſt in verbo:nec hoc eſt ꝓpter defectū verbi:ſed ꝓp
ſupeminētiā ipſius.) Hec ille. ¶ Et ibidem ſic arguit.
Creatura in creatore eſt creatrix eēntia:vt Anſel.dič:
ſꝫ eſſe increatū eſt verius q̄ꝫ creatū.ḡ res verius eſſe hꝫ
in verbo q̄ꝫ in ſeipſa. Item.q.8.arti.16°. ad xim ſic ait.
(Res (ingt) veriꝰ eē in ſeipſis q̄ꝫ in verbo pōt dupli/
citer intelligi.vnoº vt habeant nobilius eē in ſe q̄ꝫ ha/
bent in verbo:ꝛ hoc falſuꝫ eſt. qꝛ in ſeipſis habent eſſe
creatuꝫ.in v̄bo aūt increatū:ꝛ ita eſſe qō hn̄t in ſeipſis
eſt ſm qd reſpectu illius qō habent in verbo. Alio mō
vt res ſit ꝑfectiꝰ hoc i ſeipſa q̄ꝫ in v̄bo:ꝛ hoc quodāmō
veꝝ eſt.res.n.in ſeipſa mālis eſt: qō ē de rōne quarū/
dam reꝝ. In verbo aūt nō eſt mālis: ſed eſt ibi ſimili/
tudinē hn̄s ꝛ quātū ad formā:ꝛ quātū ad māꝫ:ꝛ tm̄ ſꝫ
hoc ꝙ eſt talis res eſt in v̄bo ſꝫ qd.) Hec ille. ¶ Iteꝫ
pma pte.q.18.arti.4°.ad 3m dicit. (Si de rōne reꝝ na/
turaliū nō eſſet mā ſꝫ tm̄ forma oībus modis:veriori
mō eſſent res nāles in mente dīna per ſuas ideas q̄ꝫ in
ſeipſis:ꝓpter quod ꝛ plato poſuit:ꝙ hō ſeparatus erat
verus hō:hō aūt mālis eſt hō per ꝑticipationē:ſꝫ qꝛ de
ratione reꝝ nāliū eſt mā:dicendū ꝙ res nāles veriꝰ eē
habent in mēte dīna q̄ꝫ in ſeipſis:qꝛ in mēte dīna hn̄t
eſſe increatū:in ſeipſis aūt eſſe creatū:ſꝫ eē hoc vtpote
homo vel equus verius habent in ꝓpria nā q̄ꝫ in mēte
diuina:qꝛ ad veritatē hominis ꝑtinet eē māle:qō non
habet in mente dīna: ſicut domus:que eſt in materia
verior eſt q̄ꝫ illa:que eſt in mente:qꝛ hec eſt domus in
actu:illa in poª.) Hec ille. ¶ Itē p ſen.diſt 36.q i.arti.
3° ad 2m ſic ait. (Eſſe creature poteſt cōſiderari q̄dru/
pliciter.primo mō ſꝫ ꝙ eſt in ꝓpria nā. 2° mō ſꝫ ꝙ eſt
in cognitione noſtra.3° mō ꝓut eſt in dō.4° mō coiter
ꝓut abſtrahit ab oībꝰ his:cū igiť dr̄ ꝙ creatura veriꝰ
eē hꝫ in deo q̄ꝫ in ſeipſa:cōparať pm ꝛ 3m eſſe reſpectu
quarti:qꝛ oīs cōpatio eſt reſpectu alicuius cōis:ꝛ ꝓ tā/
to dr̄ ꝙ in deo hꝫ verius eſſe:qꝛ oē qō eſt in aliquo eſt
in eo ꝑ modū eiꝰ:in quo eſt:ꝛ nō ꝑ modū ſui:vñ i deo
eſt ꝑ eſſe increatū:in ſe aūt eſt ꝑ eē creatū:in q̄ minus
eſt de veritate eſſendi:q̄ꝫ in eē increato:ſi aūt cōpareť
primum

primũ eſſe ad 2^m reſpectu quarti inueniunt̃ ſe habere ſicut excedentia ⁊ exceſſa: eſſe eni3: qđ eſt in ꝓpria nã rei in eo: qđ eſt ſubſtãtiale excedit eſſe rei in aïa: qđ eſt accidentale: ſ3 excedit̃ ab eo ſ3 h ꝙ eſt eẽ nãle ⁊ illud intellectuale. ¶ Et ita p3: ꝙ res aliq̃n veri⁹ eẽ h3 vbi eſt per ſuã ſilitudinẽ q̃3 in ſeipſa.) Hec ille. ¶ S3 ꝯ p̃dicta arguit Aureolus multiplr̃: ⁊ p̊ ꝯ primã cõclonẽ3. (Iſte modus (inq̃t) petit p̊n^m: equalis eni difficultas ⁊ impoſſibilitas eſſe videt̃: ꝙ in aliq̊ ſimplici pfectiones ⁊ ꝓprie ⁊ diſtincte rerũ oïum p̃exiſtant: ⁊ ꝙ illud ſimplex ſit ꝓpria ſilitudo rerꝝ oïu3: ⁊ p quã oïa in ſua diſtinctione repñtant̃ ⁊ cognoſcant̃: imo ⁊ maior difficultas vr̃: ꝙ in aliquo ſimplici pfectiones ꝓp̃e ⁊ diſtincte p̃exiſtere poſſint q̃3 ꝙ vnũ ſimplex ſit ſilitudo diuerſorꝝ: ſ3 nos q̃rim⁹ hic quõ ſimplex dei eẽntia ſit ſilitudo diſſimiliũ ⁊ diuerſorꝝ. g̃ hec declaratio p h: ꝙ in ea p̃exiſtũt forme ⁊ ꝓprie pfectiões ſingulorꝝ eſt difficile p magis difficile declarare. ¶ 2° ſic. Lic3 vbi plura ſunt diſtincta: poſſibile ſit accipi vnũ illorꝝ ſine alio: vbi tñ nõ eſt niſi vnicũ indiuiſibile ⁊ ſimplex: non põt accipi vnũ ſine alio: ſed q aliq̃d accipit totũ accipit: ſ3 ꝯſtat ꝙ rerũ pfectiones ſi p̃exiſtãt in aliquo ſimpliciſſimo: ⁊ indiuiſibiliſſimo p̃exiſtũt. g̃ nihil eſt dictu: ꝙ intellect⁹ diuin⁹ poſſit ibi vnã pfectionẽ ſumere ſine alia vñ nõ eſt ſiłe de ſubtractione vnitatis in numero: vel additione differentiarꝝ: ⁊ diffinitione: ⁊ de ſimplici dei eſſentia: q̃ nõ põt diuidi ĩ plura: quorꝝ vnũ ab alio ſubtrahat̃. ¶ Et ſi dicat̃: ꝙ imo in plura ſ3m rõnẽ: nõ val3 quidẽ: q2 q̃lib3 illarꝝ rõnũ eẽt tota dei eẽntia ſ3 rẽ: ⁊ ſic nõ põt eſſe pars ei⁹: tota vͦo eſſentia eſt oïu3 rerũ ſilitudo: ⁊ p ꝯñs q̃lib3 illarꝝ rõnũ eẽt ſilitudo oïu3: ⁊ quereret̃ an ſ3m eandẽ: vel plures: ⁊ ꝓcedet̃ in infinitũ: ſi det̃ ꝙ nõ p eandẽ rõnẽ: vñ p3 ꝙ nõ eſt ſilitudo vni⁹ rei ſ3 ꝙ accipit̃ ſub vna rõne: ⁊ alteri⁹ put ſumit̃ ſub alia rõne: imo ſub vna ⁊ eadẽ rõne eſt ſilitudo oïu3 pfectionum creatarꝝ. ¶ 3° ſic. Aïal ꝯtinet̃ ſub hoïe formalr̃ ⁊ q̃dditatiue: vñ hec eſt vera: hõ eſt aïal: minores ẽt numeri cõtinentur in maiori: vtpote binari⁹ in ternario potentialr̃: ⁊ p modũ ptis: ſ3 manifeſtum eſt: ꝙ ꝓprie forme creaturarũ nõ cõtinent̃ in deo formalr̃ ⁊ q̃dditatiue: nõ eſt eni3 verꝝ: ꝙ de⁹ ſit lapis: vel leo niſi trãſũptiue: nec ẽt cõtinent̃ in deo formalr̃ vt ptes diuinitatis. g̃ incõgrua ſunt exẽpla: ꝙ creature ſũt in deo q̃ſi act⁹ impfect⁹ in actu pfecto: ſicut aïal in hoïe: ⁊ binari⁹ in ternario: ⁊ iõ nõ ꝓbat ꝙ q nouerit hoïe3: nouerit aïal: nec ꝙ q nouerit deũ: ex hoc cognoſcat entia ſ3 ꝓpas rõnes.) Hec ille directe cõtra ſcm̃ Tho. ⁊ in ſpãli. ¶ Ulterius arguit ꝯ eum ⁊ alios ꝓbãdo: ꝙ diuitas nõ eſt ſilitudo creaturarꝝ ſ3m aliã ⁊ aliã pfectionẽ: vel rõnẽ q̃3 habeat in ſe. ¶ Primo ſic. Deus nõ eſt multotiens aut multiplex exẽplar eiuſdẽ rei: aut eminens ſilitudo: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ ſi ſub alia ⁊ alia rõne eſſet exẽplar ⁊ eminens ſilitudo rerũ: quot eẽnt rõnes: talis totiens eſſet oïum rerꝝ exemplar: ⁊ eminẽs ſilitudo: nã diuitas ſub qualib3 rõne eẽt exẽplar oïu3 rerꝝ: qđ ſic p3: q2 ſub q̃l3 rõne eẽt diuitas tota formalr̃ infinita: ⁊ illimitata: ac ſimplr̃ pfecta. igit̃ ſecu3 habens ſub iſta rõne pfectiones oïu3 rerꝝ eminenter: alioq̃n ſi ſub iſta rõne eſt eẽntia vt nõ habẽs pfectiones oïum rerꝝ: ſ3 aliquarꝝ: ſeq̃t̃ ꝙ nõ eſt ibi diuinitas illimitata ⁊ infinita: ⁊ p ꝯñs poterit diuinitas ꝯcipi limitata entitatiue: qđ oïo eſt impoſſibile: ſicut enim creatura nõ põt cõcipi illimitata entitatiue: ſic nec creatrix eẽntia intelligi nõ põt limitata vel finita. ſ3m h̃ g̃ cũ q̃libet rõ eẽt infinita ⁊ cõtinẽs eẽntiã illimitatã: neceſſario eſſet oïs pfectio: ⁊ oïs entitas eminenter: ⁊ ita q̃lib3 eẽt oïu3 ſilitudo pfecta: hoc aũt eſt incõueniẽs. g̃ diuitas nõ ſub alia ⁊ alia rõne: ſ3 ſub oïo eadẽ eſt oïu3 ſilitudo. ¶ 2° ſic. Aut diuinitas eſt oïu3 ſilitudo ſub rõne diuitatis: aut nullius ſilitudo ſub iſta rõne: aut aliquorꝝ ſic: ⁊ aliorꝝ nõ: ſ3 nõ põt dari 2^m: q2 ſic ñ eẽt exẽplar p ſuã nobiliſſimã rõnẽ: ſ3 p illas quas indueret: qđ oïo ſtare nõ põt: nã iſte ẽt q̃s indueret nõ haberẽt: ꝙ eẽnt exemplares niſi a rõne diuinitatis: nec põt ẽt dari 3^m: q2 ſi aliquorꝝ eſſet exemplar per rõnẽ diuitatis: ⁊ aliquorũ p alias rõnes: non reſpiceret vniformiter inq̃3tũ exẽplar oẽs creaturas: nec ẽt creature aliqualr̃ depẽderẽt a deo inq̃3tũ exẽplate: imo depẽderet aliq̃ creatura a rõne intimiori ⁊ eẽntialiori q̃3 alia. Relinquit̃ igit̃ p̊mũ: ꝙ .ſ. ſit oïu3 exẽplar p rõne3 diuinitatis: ſ3 eſt oïo ſimplex ⁊ indiuiſibilis in plures. Igit̃ neceſſe eſt: ꝙ diuinitas ſit exemplar rerꝝ oïu3 ſub vnica ⁊ idiuiſibili rõne. ¶ 3° ſic. Per illã rõnẽ eſt rerꝝ exẽplar: per quã eſt oïs res eminẽter: deus eni inq̃3tu3 eſt forma eminẽs ꝓprietatib⁹ ⁊ formis rerũ dicit̃ exẽplar earũ: ſed nõ eſt forma eminens niſi p rõnẽ diuinitatis. g̃ p iſtã eſt ſolũ oïu3 ſilitudo ⁊ exẽplar: iſta aũt indiuiſibilis eſt in plures rõnes formalr̃. igit̃ idẽ qđ prius. ¶ 4°. Iſte plures rõnes aut ſe haberẽt ad rõnẽ diuinitatis tãq̃3 ad ſubſtractã: aut tãq̃3 ad rõne3 totalẽ: cuius iſte eſſent ptes: ſ3 nõ põt dari p̊^m: q2 tũc nõ eſſet deus cã exẽplaris p ſe ⁊ formalr̃: ſ3 tñ p modũ ſubſtracti inq̃3tũ .ſ. ſubijceret̃ hĩ rõnib⁹ exẽplarib⁹: h̃ aũt abſonu3 eſt. Tu3 q2 cã finalis eſt oïum p rõnem diuinitatis: vñ in rõne diuinitatis btificat̃ q̃libet btũs: q̃re ſub eade3 erit cã exẽplaris oïum. Tũ q2 p rõnẽ diuinitatis eſt cã efficiẽs oïu3. Tũ q2 cũ hĩ rõnes nõ inſint diuitati niſi per actũ intellect⁹: ſequit̃ ꝙ deus nõ eẽt exẽplar ex nã rei: ſ3 p aliq̃d: qđ largitur ei cõſideratio intellectus. Tũ q2 hĩ rõnes eſſent entia diminuta ⁊ facta p intellectũ: rõ aũt exẽplaris eſt eminens ⁊ nobilior ⁊ actualior q̃3 ſit rõ exẽplata: nulla aũt rõ diminuta eſt tante entitatis: quante creature reales ſunt: vñ impoſe eſt poni ꝙ aliqua rõ facta p intellectũ ſit exẽplaris repectu entitatis creaturarꝝ. Nec ẽt põt dari 2^m. rõ nãq3 diuinitatis nõ põt eſſe totalis vt diuidat̃ in plures rõnes: q̃ ipſam integrent aut ꝯponãt: cũ ſit rõ vnius ſimplicis forme. g̃ dari nõ põt ꝙ deus ſit exemplar rerꝝ p aliã ⁊ aliam rõnẽ. ¶ 5° ſic. Diuinitatẽ eſſe rerꝝ ſimilitudinẽ ⁊ exemplar oïu3 p aliã ⁊ aliã rõnẽ aut itelligit̃ formalr̃: v3 ꝙ eſſe ſilitudinẽ alicui⁹ rei eſt aliud ſ3 rõnẽ ab eſſe ſilitudinẽ alteri⁹ rei: vident̃ eni eſſe due hitudines ⁊ duo reſpectus: aut intelligit̃ fundamentalr̃ ſic: ꝙ he due habitudines nõ fundent̃ ſup rõnẽ diuinitatis: ſ3 vna ſup vnã rõnẽ. reliq̃ ſup aliã: ſ3 p̊^m dari nõ põt. Tũ q2 deus eſt ſilitudo rerũ abſq3 oï habitudine media: ſeu reſpectu: vt p3 ex ſupradictis. Tũ q2 dato ꝙ intellect⁹ tales hitudines formaret: q2 non eſt ipoſſibile eas formari: nihilomin⁹ accidũt: ⁊ nihil cõferũt ad hoc: ꝙ diuitas ſit ſilitudo ⁊ exẽplar: loq̃mur eni hic de ſilitudine non put eſt relatio fundata ſup q̃litatẽ: ſ3 put eſt q̃dã entitas abſoluta alterius repreſentatiua: ſicut ſpẽs eſt ſilitudo obiecti p ſuũ abſolutũ. Nec põt dari 2^m: q2 tũc diuinitas terminaret reſpectũ depẽdentie creaturarum ad deũ inq̃3tũ exẽplar ĩ tertio mõ relatiuorꝝ: terminaret eni3 nõ p q̃d reale: ſ3 p aliq̃d rõnis: ⁊ tũc depẽderẽt res ab ente rõnis: qđ eſt ipoſe. eſt igit̃ diuitas ſub vna ſimplici rõne oïu3 entitatũ ſilitudo ⁊ eminẽs exẽplar: ⁊ nõ ſub alia ⁊ alia rõne cõſiderata in ipſa.) Hec ille. ¶ Cõtra 2^am ⁊ 3^am ꝯnes arguit Aureo. multipliciter. Primo enim ꝓbat: ꝙ diuina eẽntia talib⁹ reſpectibus

Contra p̊^am ꝯclonẽ Aureo. di. 35. q. 3. ar. 2°. Utru3 mod⁹ declaran. S. Tho. quõ diuina eſſentia ſit rerꝝ oium ſimilitudo ſit bonus.

Secundo loco idem vbi ſupra ꝓpoſi. prima. Utrum diuina eẽntia ſit ſilitudo creaturaru3 ſ3 aliã ⁊ aliã pfectionem ⁊ rõne3 quã in ſe habeat.

Utrum diuina rõ alijs rõnibus ſubſternatur.

Contra 2^am ⁊ 3^am vbi ſupra ꝯtra opi. hẽi.

nõ indigeat ad hoc: ꝙ ſit ꝓpria ꝛ diſtĩcta ſĩlitudo creaturarũ. Aut enĩ hĩ reſpectus ſunt cã ꝛ rõ ꝙ dĩna eſſentia repreſentet: aut ſunt cã ꝛ rõ ꝙ diſtincte repreſentet. Sȝ nõ pᵐ: qꝛ nullus reſpectus dat alicui formalr̃ ꝙ aliqd repñtet: cũ reſpect⁹ nec formalr̃: nec virtualr̃ contineat creaturas: nec ſit ſĩlis: aut ſĩlitudo creaturaꝝ: vñ nulla habitudo põt eſſe formalr̃ creaturas repreſentans: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ dabit eẽntie ꝙ repreſentet creaturas vel ſit repreſentatiua. Nec poteſt dari 2ᵐ. ſ. ꝙ tribuat eſſentie ꝙ diſtincte repñtet: nihil enĩ dat alicui repñtatiuo ꝙ diſtincte repreſentet: niſi qñtenus ipm̃ diſtinguit: ꝛ quodãmõ diuidit in plura repñtatiua quoꝝ vnum repñtet aliqd determinatũ: aliud võ repñtet aliud: ſic aũt nõ põt dici ꝙ dĩna eſſentia diuidat ꝛ diſtinguat̃ ꝑ reſpect⁹ imitabilitatis i aliq̃ pl'a: q̃rũ vnũ repñtet leonẽ aliud bouẽ: ꝛ ſic de alijs: qꝛ dĩna eẽntia: cũ ſit ſimplex impoſſibile eſt: ꝙ in talia plura diſtinguat̃: qꝛ ſemꝑ ſumitur tota eſſentia ſub quolȝ reſpectu imitabilitatis. igr̃ hĩ reſpect⁹ nõ dant eſſentie ꝙ repñtet: neqȝ ꝙ diſtincte repñtet creaturas. ℂ 2° ſic. Sicut ſe hȝ creata ſpẽs exiſtẽs in po᷑ cognitiua ad repñtãdũ illud: cui⁹ eſt ſpecies: vel ſĩlitudo: ſic multo forti⁹ ꝛ alti⁹ ſe hȝ diuina eſſentia ad repñtandũ creaturas: ſed ſpẽs creata repñtat obȝ ſuũ ꝑ ſolũ ei⁹ abſolutũ: ita ꝙ nullus reſpectus dat ſibi ꝙ repñtet vel diſtincte repñtet. igr̃ nec dĩna eſſentia erit oĩuȝ creaturaꝝ ſĩlitudo diſtincta niſi ꝑ ſuũ abſolutũ. ℂ 3° ſic. Manẽte cã manet effectus: ſȝ totalitas dĩne eſſentie eſt rõ ꝙ nõ poſſit creaturas diſtincte repñtare ſȝ iſtos: tota aũt eẽntia relinquit̃ ꝛ ſumit̃ ſub quolibȝ reſpectu imitabilitatis: ꝛ nõ aliq̃ portio ei⁹: cũ diuidi nõ poſſit. g̃ diuina eſſentia q̃tũcunqȝ ſumat̃ ſub tali reſpectu nullã creaturã repñtabit diſtincte: imo oẽm: ſi veꝝ ſit ꝙ rõne ſue totalitatis ipediat̃ ne diſtincte repñtet: ſicut iſti imaginant̃. ℂ Cõtra 3ᵃᵐ ꝯclõnẽ arguit Durãdus ꝓbãdo ꝙ dĩna eſſentia nõ ſit ꝓprie idea alicuius rei. Si enim diuina eſſentia hẽret rõnẽ idee ꝑ aliqd ꝙ ſit in ipſa: aut hoc eſſet ꝑ illas perfectiones in q̃bus oppoñt̃ creaturis: vtpote ꝑ infinitatẽ: imenſitatẽ: eternitatẽ: aut ꝑ illas q̃ ſunt cões ſibi ꝛ creaturis: cuiuſmodi ſũt eẽ: viuere: cognoſcere: aut per eas q̃ tñ̃mõ reꝑiunt̃ in creaturis: cuiuſmodi ſũt q̃dditatiue ꝑfectiones rerũ: vt q̃dditas leonis: ꝛ bouis. Sed nõ põt dici pᵐ: qꝛ idea ꝛ ideatũ ſe hñt ſicut imitabile ꝛ imitatiuũ: ꝛ ꝑ ꝯñs debẽt aſſimilari: ꝛ ñ opponi mutuo: finitũ aũt ꝛ infinitũ: creatũ ꝛ increatũ opponunt̃. Nec põt dici 2ᵐ: qꝛ de rõne idee eſt: ꝙ ideatũ ipſaȝ ꝑfecte ꝛ totalr̃ imitet̃: cõſtat aũt ꝙ creatura in hĩ ꝑfectionib⁹ nõ ꝑfecte imitat̃ deũ: imo maior eſt ibi diſſimilitudo q̃ȝ ſĩlitudo: nec eſt inter eas vniuocatio: ſed analogia. Nec põt dari 3ᵐ: qꝛ hĩ ꝑfectiones nullo mõ ſunt ĩ deo formalr̃: ſed tñ̃ virtualr̃ ꝛ obiectiue. Deus aũt nõ põt dici idea ꝑ illud qḋ in intellectu ſuo relucet obiectiue: aliogn cũ in deo ſint obiectiue rõnes in q̃bus creature ſibi opponunt̃: vtpote corporale ꝛ peccabile: ſequeret̃ ꝙ ſm̃ iſta deus eſſet idea creaturaꝝ: imo ẽt dici poſſet ꝙ creatura intellectiua hñs in ſe oĩpotentiã: ꝛ infinitatẽ: ꝛ eternitatẽ diuinã in rõne cogniti imitaret̃ deuȝ ſm̃ iſta: qḋ tñ̃ nullus dicit: vñ pȝ ꝙ nõ põt attẽdi idealis ſĩlitudo aut imitatio ſȝ illa q̃ ſunt in vno formalr̃: ꝛ in alio tñ̃ obiectiue: cõſtat aũt ꝙ ꝑfectiões q̃dditatiue rerũ nõ ſunt in deo formalr̃. ℂ Ad idẽ arguit Scotus ꝓbando ꝙ idea nõ ſit aliud q̃ȝ creatura ipſa obiectiue relucens in dĩna eſſentia: qꝛ dicit phũs 7°. metaphyſice: ꝙ oĩa q̃ fiunt ex vniuoco fiunt: nõ ſolũ in naͣlibus: imo in artificialib⁹: dom⁹ eniȝ extra fit a domo q̃ eſt in mẽte artificis obiectiue ꝑ ſpẽȝ dom⁹: ꝛ iſta domus obiectiue p̃ñs aĩe in ſpẽ domus dr̃ idea domus in mẽ exñtis. g̃ ita erit in deo: ꝙ creature p̃ñtes ſunt diuino itellectui obiectiue: nõ q̃dẽ i aliqua ſpecie: qꝛ tũc vileſceret dĩnus intellect⁹: ſȝ in ipſa eẽntia a q̃ eadem exñte ꝛ re ꝛ rõne cũcta repñtant̃ hĩ vtiqȝ creature ſic intellecte erũt idee: ꝛ ſic pȝ: ꝙ idea lapidis nõ ſit aliud niſi lapis vt intellectus. ℂ 2° loco arguit Aureo. ꝯ h̄ qḋ ibidẽ innuit̃: hĩ reſpect⁹ imitabilitatis eſſe habitudines formatas a diuino intellectu. Impoſſe inquit eſt aliquẽ intellectũ ferri ſuꝑ habitudinẽ aut reſpectũ niſi quodã ordine rõnis p̄cognoſcat extrema: nã relatiões terminos p̄ſupponũt ꝛ oriunt̃ ex ipſis: ſȝ ſm̃ te iſte habitudines hñt ꝓ fundamento diuinã eſſentiã ꝛ ꝓ terminis hñt creaturas. g̃ dĩnus intellectus p̄us intelligit eſſentiã ꝛ creaturas quodã ordine rõnis q̃ȝ formet hĩ reſpect⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ exigũt̃ ad h̄: vt dĩna eẽntia repñtet creaturas diſtincte. ℂ 2° ſic. Si reſpect⁹ hĩ ponũt̃: vt diuin⁹ itellect⁹ intelligat creaturas: ſequũt̃ multa icõuenietia. ℂ Primũ q̃dẽ ꝙ indigebit alio a ſe ad h̄ ꝙ intelligat creaturas. Illi. n. reſpectus cũ ſint entia rõnis ꝛ entia diminuta nõ pñt eẽ id ipȝ ꝙ dĩna eẽntia: q̃ ꝑfectiſſima ẽ ꝛ realiſſima: nec eſt ens rõnis aut diminutũ. ℂ 2ᵐ võ ꝙ i dĩno itũtu erũt multa itellecta vȝ eẽntia: deide hĩ hitudines: 3° creature. ℂ 3ᵐ võ ꝙ creature reales depẽdebũt ab entib⁹ diminutis tãq̃ȝ exemplatũ ab exẽplari: qḋ eſt icõueniẽs: cũ idee ſint for̃ p̄ncipales. ℂ 4ᵐ ꝙ deus ñ poterit itelligere entia realia niſi mediantib⁹ entib⁹ diminutis: ſȝ oĩa q̃ dicta ſũt incõuenietia ſũt. igr̃ ꝛ ꝙ tales hitudies exigant̃. ℂ 3° arguit ẽt Scotus ſic. Limitatũ ꝛ illimitatũ ſolũ differũt penes p̄ciſionẽ: ꝛ nõ p̄ciſionẽ: exẽplar. n. limitatũ repñtat vnũ ſolũ: exemplar nõ limitatũ plura: ꝛ infinita: ſed manifm̃ ẽ ꝙ ſĩlitudo limitata repñtat ꝑ ſuũ abſolutuȝ abſqȝ oĩ reſpectu: aliogn oporteret ꝙ cognoſcẽs albedineȝ ꝑ ſpẽȝ prius cõpararet ſpẽȝ ad ipſam: ꝛ ita actus reflexus eſſet prior ratio. quod eſt impoſſibile. ergo diuina eſſentia: que eſt exẽplar illimitatũ oẽs creaturas abſqȝ reſpectu medio diſtincte ꝛ determinate repñtat. ſicut. n. ſe hȝ limitatũ ad vnuȝ p̄ciſe: ſic illimitatũ ad plura. ℂ 4° ſic. Nõ plus põt cauſa equiuoca finita q̃ȝ infinita: ſȝ cauſa equiuoca finita põt abſqȝ oĩ reſpectu medio ipaȝ determinãte ꝓducere immediate plures diſtinctos effectus: vt ſol hoĩem ꝛ plantaȝ. g̃ multo fortius dĩna eſſentia poterit ꝓducere in eẽ intelligibili ꝛ exẽplato oẽm creaturaȝ abſqȝ oĩ reſpectu ipſaȝ determinãte. ℂ 5° ſic. Potẽtialitas ꝛ cõfuſio eſt cã: ꝙ aliqd nõ poſſit plura diſtincta repñtare ſȝ phȝ 9° metaphy. ſȝ idifferẽtia ꝛ idetermiatio q̃ eſt ĩ dĩna eẽntia ad creaturas repñtandũ ẽ abſqȝ oĩ potẽtialitate ꝛ ꝯfuſiõe: eſt enĩ determiatio potẽtie actiue: ꝛ nõ ad ꝯ̄dictoria: ſȝ ad diſpata: vñ ſolũ tollit p̄ciſiõeȝ. ſ. ꝙ nõ ſic vnũ repñtat q̃n cũ h̄ aliud repñtet: ñ ponit ãt vllã ꝯfuſionẽ. g̃ dĩna eẽntia põt oĩa ponere eq̃ ꝑfecte i eẽ repñtato ex illimitatiõe ſic vnũ illoꝝ. ℂ 6°. Si relatiões rõnis reqreret̃ in dĩna eẽntia ad h̄: ꝙ intellect⁹ ꝑ eas ferret̃ in creaturas: q̃rẽdũ eẽt ꝑ q̃d diu⁹ itellect⁹ itelligeret eas: aut. n. ꝑ ſuã eẽntiã: aut ꝑ alias hitudies: aut ꝑ ſeipſas. Nõ põt poni 3ᵐ: qꝛ tũc vileſceret diu⁹ itellect⁹ mot⁹ ab itellectis minime entitatis. Nec 2ᵐ: qꝛ tũc quereret̃ ꝑ q̃d itelligeret illas habitudies: ꝛ ꝓcederet̃ ĩ ĩfinitũ. g̃ relinq̃t̃ ꝙ ꝑ eẽntiã ſuã intelligit hitudines q̃ ſũt plures abſqȝ oĩ reſpectu medio. igr̃ a ſĩli põt intelligere oẽs creaturas ſine reſpectu me°. ℂ 7°. Aut eẽntia ſiĩ cũ illis habitudinib⁹ erit p̄nᵐ cognoſcẽdi creaturas: aut ſole habitudines

Secundo loco Aure. vbi ſupra.

Contra 3ᵃᵐ Duran. di. 36. q. 3. ar. 3.

Scotus etiã arg. ꝛ recitat Aure. vbi ſupra in opuſc. Sco. ꝛ hec arg.

Tex. cõ. 20.

Ad idẽ arg. Scotus. di. 35. q. 1.

tudines iſte:aut eēntia ſola ſumpta preciſe:ſed nō pōt
dici pᵐ:q2 vniꝰ ſimplicis actꝰ oȝ ponere vnū p ſe pnᵐ:
relatio āt hꝫ nō facit cū eēntia vnū p ſe:nec p mō:nec
2° mō:imo accidit ſibi ex pte itellectꝰ:nec ineſt ſibi p
ſe:aut ex nā rei. Nec pōt dici ꝙ ſola relatio ſit pnᵐ:q2
cū deꝰ nāli intellectiōe itelligat creaturas:ſeqꝛ ꝙ ens
diminutū ⁊ ens rōnis eſſet cā entis realis. Relinquitꝛ
ğ ꝙ ſola eēntia abſqȝ oi relatione ſit pnᵐ cognoſcendi
creaturas diſtincte. ❡ 8°. In relationibꝰ de 3° mō ſcȝ
mēſurati ad mēſurā eſt tm̄ relatio ex pte vniꝰ extremi
q2 ex pte mēſurati:ita ꝙ alterū.ſ.mēſura illū reſpectū
terminat p ſuā abſolutā rōnē:ſȝ creature referunꝛ ad
deū tāq̄ exēplata ad exēplar in 3° mō relatiuoꝝ.ğ di/
uina eēntia erit exēplar omniū abſolutū. ❡ 9°. Aut hꝫ
bitudīes ſūt obiecta cognita:aut rōes cognoſcēdi: aut co
gnitiones creaturaꝝ. Nō duo pᵃ:q2 tūc ordinarentur
ad creaturaꝝ cognitionē:⁊ eſſent pores:⁊ p ꝯñs cum
pluꝛificato pozi pluꝛificeꝛ poſteriꝰ:⁊ eēnt plures intelle
ctiones creaturaꝝ:⁊ nō intelligeret deꝰ vna intellectio
ne ſimplici oēm creaturā:nec pōt dici ꝙ hꝫ bitudines
ſint ipſa itellectio creature. Tū q2 tūc eſſent plures in
tellectiones:vt dictū eſt. Tū q2 intellectio creature eſt
aliqd reale abſolutū:⁊ p ꝯñs nō ē reſpectꝰ rōnis.igitur
tales bitudines nō ſūt ponēde.) Hec ille. ❡ Sciēdū
tn̄ ꝙ ſeptē vltime rōnes ſūt Scoti:quas Aureo. dicit
cōcludere. ❡ 3° loco ꝓbat Aureo.ꝙ idea non ꝯcludat
talē reſpectū. ❡ Primo ſic. Idea ⁊ exēplar eſt illō i deo
qō imitaꝛ ois creatura:ſȝ manifᵐ eſt ꝙ creature non
imitanꝛ reſpectꝰ rōnis:imo ipſaȝ nudā eſſentiā diuinita
tis:nō eni creature imitanꝛ illos reſpectꝰ imitabilita/
tū ſȝ ſubſtractū hꝫ reſpectibꝰ.ğ iſti reſpectꝰ accidūt for
mali rōni ipſiꝰ idee. ❡ 2° ſic. Sicē color ē viſibilis i 2°
mō p ſe: nō q2 reſpectꝰ viſibilitatis ſit ifra qdditatē co
loris neqȝ viſus attingit colorē cū reſpectu viſibilita/
tis:ſȝ ipſum colorē abſolutū:ſic creature imitantur di
uinā eēntiā abſolutā ab oi reſpectu:q̄uis ſtatim poſſit
ꝯſurgere apphēſo reſpectꝰ imitabilitatis:⁊ ſm h non
eſt de formali rōne idee:quaȝ imitanꝛ creature:aliqs
reſpectꝰ rōnis. ❡ 3°. Idee ſūt forme pncipales nō for/
mate:quaꝝ viſio eſt btifica:vt pȝ ex dictis Aug. ſȝ ma/
nifeſtū eſt ꝙ hꝫ reſpectꝰ rōnis nō ſunt forme pncipa/
les:imo entia diminuta ⁊ ſm rōnē tm̄:nec taliū reſpe/
ctuū viſio eſt beatifica:ſȝ ſoliꝰ diuinitatis:tales ēt reſpe/
ctus ſunt fabricati per intellectū:nō igiꝛ ſūt idee:de q̄/
bus loquiꝛ Aug. ❡ 4°. Idee ſȝ Augᵐ interptanꝛ ſpēs
ſiue forme in latino:ſȝ cōſtat ꝙ nomē ſpēi:vel forᵉ cō/
uenit alicui abſoluto:nec ꝓpe ꝯgruit reſpectibꝰ rōnis
vñ tales reſpectꝰ rōnis nō pñt dici ꝓpe forᵉ creaturaꝝ:
vtpote rō hois:vel forᵃ roſe.igiꝛ nō in talibꝰ reſpectibꝰ
conſiſtit rō idearuȝ. Hec ille. Multa alia arguunt:vt/
pote ꝙ nō ſint plures idee:ſȝ oēs hnt vnicā ideā:⁊ iteꝝ
ꝙ nō iō cognoſcit deus res:q2 cognoſcit illos reſpectꝰ:
⁊ multa talia ſuperiꝰ tacta. ❡ Cōtra 6ᵃᵐ ꝯnē arguit
Aureolus:q2 ibi dꝛ ꝙ oia q̄ ſunt in deo:vt itellecta ſūt
in eo vita:quꝛit eni qd intelligo p eē intellectum:aut
enim illud:qō terminat diuinū intuitū:aut illud qō
exiſtēs extra intuitū dꝛ denominatiue ⁊ equiualenter
cognoſci. Si accipiꝛ p mō:tunc veꝝ eſt ꝙ intelligere
⁊ intellectū ſunt idē in deo:nō tn̄ p hoc poterit ꝓbari
de eo:qō factū eſt ⁊ creatū:ꝙ ſit in deo vita:cū illud ta
le nō terminet diuinū intuitū:nec p nec 2°:vt alias ꝓ/
baſſe ſe dicit. Si vō 2° mō ſumiꝛ intellectū:ſic nō eſt
veꝝ:ꝙ idem ſit diuinū intelligere:⁊ ſuū intellectū eq/
pollenter ⁊ denominatiue:q2 creature vt ſunt in ꝓprio
genere hoc mō ſunt itellecte:⁊ p ꝯñs nō ꝓbaꝛ:ꝙ crea/
ture ſint in deo vita.ſȝ manifeᵐ eſt ꝙ nō pluribꝰ mo/
dis pōt accipi intellectū:ſiue qō intelligiꝛ.ğ ex iſta ꝓ/
poſitiōe:ſcȝ ꝙ intellectꝰ ⁊ intelligere ⁊ intellectū ſunt
idē i deo:nō plene ꝓbaꝛ:aut declaraꝛ:ꝙ creature ſint
vita in deo. ❡ 2° arguit ſic. Illud qō verificaꝛ de re nō
opȝ verificari de ſua ſilitudine:nec ecōtra:nō eni Her
cules eſt in ſe lapideus:q̄uis eiꝰ imago ſit lapidea:nec
imago eius eſt carnea:q̄uis ipſe ſit carneus:ſȝ non alr
res ſunt in deo niſi q2 deitas eſt eaꝝ ſilitudo.ğ nō ſeqꝛ
ꝙ res ſint vita q̄uis ſilitudo eaꝝ:q̄ eſt diuinitas: ſit q̄/
dā ſūma vita. ❡ 3°. Similitudo correſpondet ei:cuius eſt
ſimilitudo:⁊ nō ecōtra:vñ ſilitudo nō oȝ eſſe cōtraria
aut oppoſita rei:cuiꝰ eſt ſilitudo:ſȝ eē vitā eſt ꝯtrariuȝ
⁊ repugnat lapidi.ğ nō pōt dici ꝙ lapis ſit vita:vel vi/
uens rōne ſue ſilitudis:que eſt diuinitas. ❡ 4°. ſic. Si/
cut ſe hȝ lapis ad ſilitudinē:p quā eſt in intellectu crea
to:ſic ſe hȝ q̄uis eminētiꝰ ad ſilitudinē:p quā eſt in in/
tellectu diuino:ſȝ Ar. dicit ꝙ lapis nō eſt i aīa:ſȝ ſpēs — Tertio de aia Tex. cō. 38.
lapidis.ğ ſilr poſſumus dicere:ꝙ lapis nō eſt in deo:ſȝ
ſimilitudo lapidis:⁊ p ꝯñs nō eſt vita in eo. ❡ Cōfir/
maꝛ. Q2 nullus dicit ꝙ domus vel archa in mēte ar/
tificis ſit vita. ❡ Contra 7ᵃᵐ ꝯclōnē arguit:q2 ibi di/
ſtinguiꝛ de eē creature. Illa inquit diſtictio nō eſt: fal/
ſum eni eſt:ꝙ eſſe creature poſſit abſtrahi in cōi ab eē
in deo in ſe:⁊c. q2 nihil cōe ſȝ rōnē pōt eſſe reſpectu ſi/
militudinis lapidis eminentꝭ:q̄ eſt in deo:⁊ eſt diuinitas:
⁊ reſpectu lapidis in ꝓpria nā exiſtētis niſi ſola cōitas
nominis:vñ nō pōt aliqs ꝯceptꝰ formari cōis ad illō
⁊ iſtud:ſicut hō repit aliquē conceptū cōem hoi ⁊ ipſi
ſpēi hominis:ſi enim poſſet aliqs ꝯceptꝰ formari de re:
⁊ eius ſilitudine diminuta ſeu eminēti: illud predica/
reꝛ de eis qdditatiue:interroganti eni qd ſit ſilitudo
albedinis poſſet reſponderi:ꝙ eſt q̄dā albedo. ❡ Et ſi/
militer interrogāti de vera albedine:ridebiꝛ ꝙ eſt que/
dā albedo:⁊ ſic illa cōis albedo abſtracta ab his duobꝰ
predicareꝛ in qd:qō eſt ipoſſe:nā tunc haberet rōnē ge/
neris vel ſpēi:⁊ ſm hoc albedo:⁊ eiꝰ ſpēs haberēt vnū
genus ⁊ ꝓpinquius q̄ albedo ⁊ nigredo:⁊ ita idē eſſet
ſub generibus diſperatis:nā albedo eſſet ſub colore ⁊
ſub illo abſtracto cōceptu.igiꝛ a re ⁊ a ſua ſilitudine nō
pōt abſtrahi talis cōis ꝯceptꝰ:ſȝ lapis i deo nō eſt aliō
q̄ eminens ſilitudo lapidis.non igiꝛ pōt aliqō indiffe
rens:aut cōe iportatū p lapidē abſtrahi a lapide vt eſt
in deo:⁊ vt eſt in ꝓpria nā:ſed eſt ſola cōitas nominis
impoſiti:nō ſolū ad ſignificandū rē:imo ēt ſuā ſimili/
tudinē.) Hec ille. ❡ Vlterius pōt nō imerito dubita/
ri de hoc:ꝙ dicit ſcūs Tho. in illa 7ᵃ ꝯclōne.ſ.ꝙ ſi de
rōne rerū nāliū nō eſſet mā oio:res eſſet verius in deo
q̄ in ꝓpria natura:ſm hoc cū mā nō ſit de rōne ange
li:ſequiꝛ ꝙ angelus veriori mō erit in vbo q̄ in ſe:nō
ſolū q̄ ad vitatē ipſius eē:imo ēt ꝙ deus erit veriꝰ an
gelus q̄ angelus creatus:ſi mā ſolū ipedit:ne deus ſit
verior lapis q̄ ille: q eſt creatura. ❡ Sed ad iſta ri/
deꝛ.p ad ea:que primitꝰ ꝯtra primā ꝯclōnē inducunꝛ.
Et ad primū qdē negaꝛ añs:naȝ ſcūs Tho. ꝓbat qūo
oium pfectiones in deo pexiſtunt p cōtra gentiles caᵒ.
28°.⁊.31°. Et pma pte.q.4.artī.2°.(Quicqd enim pfe/
ctionis eſt in effectu opȝ inueniri in cauſa effectiua:vꝛ
ſm eandē rōnē:ſi ſit agens vniuocū vt hō generat ho/
minē:vel eminentiori mō:ſi ſit agens equiuocū:ſicut
in ſole eſt ſilitudo coꝝ que generanꝛ p virtutem eius:
manifeſtū eſt eni ꝙ effectus pexiſtit in cā agente. cuȝ
ergo deus ſit pᵃ cā effectiua reꝝ oium:opȝ pfectiones
in deo pexiſtere ſm eminentiorē modū. Quomodo aūt
pfectiones q̄ in rebus habenꝛ diſtincte in deo ſint vna

Tertio loco Aureo. diſti. 36.q.2. arti. p. inquiſitiōe 2ᵃ. Vtrum idea hmōi reſpectus rōnis includat.

Contra 6ᵃᵐ cōclōnē Aureo.diſ.35.q.3.artī.2°.

ſimplex:oſtendit ſcūs Tho.ꝑ cōtra gentiles ca°.32.per tria exēpla. ¶ Primū eſt ꝙ ſicut calor ⁊ ſiccitas: que in igne ſunt qualitates diuerſe:ſoli attribuunť ꝑ vnaȝ virtutē:ita omniuȝ ꝑfectiones:q̄ rebus alijs ſm̄ diuerſas formas cōueniunt deo ſm̄ vnā eius virtutē:q̄ eſt eius eſſentia:neceſſe eſt attribui. ¶ Scđm eſt de virtutibus cognoſcitiuis:intellectus enim vnica virtute cognoſcit oīa:que pars ſenſitiua diuerſis potētijs appꝛehēdit:⁊ ēt multa alia. Intellectus ēt quanto fuerit altior tanto aliquo vno plura pōt cognoſcere:ad que cognoſcēda intellect⁹ inferior nō ꝑtingit niſi ꝑ multa.) Hec ille. ¶ Etiam ꝑma pte.q.55.arti.3°.ad 3^{m} oſtendit q̄uo prudentia hominis:lȝ ſit vna ſimplex qualitas:ꝯtinet in ſe perfectionē ꝑticularis prudentie:q̄ eſt in leone q̄ ad actus magnanimitatis:⁊ ꝑfectionē eius:q̄ eſt in vulpe ad actus cautele:⁊ ſic de alijs. ¶ Tertiū exempluȝ eſt in virtutib⁹ operatiuis humanis:potētia eniȝ regis ad oīa illa extendiť:ad q̄ diuerſe ſub ipſo ptātes ordinem hn̄t.ſic igiť deus ꝑ vnū ſimplex eſſe ſuū oīodam ꝑfectionē poſſidet:quā res alie multo minorē ꝑ q̄dam diuerſa ſortiuntur.) Hec ille. ¶ Et li°.4°.ca°.13.dicit. (Diuerſe (inquit) perfectiones:quas res creata ꝑ multas obtinet formas:deo cōpetunt ſm̄ vnam ⁊ ſimplicē eius eſſentiam:hō eniȝ per aliā formā viuit:⁊ per aliā eſt ſapiens:⁊ ꝑ aliā eſt iuſtus:q̄ oīa deo ꝑ ſuaȝ eēntiā cōueniūt:eius.n.eēntia nr̄aȝ excedit.ita ꝙ illud:ad quod eēntia nr̄a nō ſufficit:ſcȝ ſcire ⁊ iuſtū eſſe:deus ſȝ ſuam eēntiā hȝ ꝑfecte.) Hec ille. ¶ Cū igiť tā clare dclaret q̄uo ⁊ qd ē dictu:ꝑfectiones oīum rerum in deo ꝓexiſtūt:ſi ex h̄ ꝓcedat ad declarādū q̄uo idē eſt ꝓpria ſimilitudo diuerſoꝝ ň declarat difficile ꝑ difficili⁹:ſȝ ꝑ manifeſti⁹ vt vř. ¶ Ad 2^{m} dico ꝙ riſſo ibideȝ poſita bona eſt:potētia eni regis ꝯtinet potentiā seneſcalli ⁊ comitis:⁊ q̄ulȝ excedit:⁊ lȝ ille potēne ī ipſo nō ſint diſtincte ſm̄ rē:tn̄ ſȝ rōnē diſtīcte ſunt:⁊ iō potētia regis pōt accipi vt ꝓpria rō potētie comitis ⁊ ſeneſcalli: ⁊ ſilr prudētia hoīs vt ꝓpria rō prudētie leonis ⁊ vulpis:vt ſcūs Tho.dič ꝑma pte.q.55.vbi ſupra. Et cū improbať h̄.q2 q̄lȝ illaꝝ ꝑfectionū eſt tota dei eēntia ſȝ rē.concediť.⁊ iō ꝯcediť ꝙ ſȝ rem ꝑfectio ſapientie in deo eſt oīuȝ reꝝ ſilitudo:⁊ eadē ſilitudo:⁊ idē exēplar qđ diuina eēntia:⁊ eodē mō dico de bonitate dei:⁊ ſic de alijs:q2 tn̄ vna illaꝝ ꝑfectionū ſȝ ſuaȝ rōnem non dicit oēm modum ꝑfectionis diue eēntie:ſȝ aliū modū dicit vna ꝑfectio:⁊ aliū alia ꝑfectio: eſſentia vero nō eſt ꝓpria ratio huius vel illius creature abſolute ſȝ ꝙ eſt vtcūq̄ ꝑfecta:ſȝ put hȝ iſtū modū ꝑfectiōis vel illuȝ:qui ei ꝯpetit ſȝ rōneȝ huius ꝑfectionis: ⁊ nō ſȝ rōneȝ illius:ideo nō ſequiť ꝙ quelibȝ perfectio ſȝ ſuā rōnem ſit exemplar oīuȝ:ſed vita viuentiū:ſapientia ſapientiū:iuſticia iuſtoꝝ:nec ꝑ ꝯn̄s ꝙ ſit ibi plura exemplaria ſȝ rem:nec multa vnius ſȝ rōneȝ. ¶ Sciendū tn̄:ꝙ nō intelligit ſcūs Tho.ꝙ ex diſtictione attributoꝝ ⁊ ſuaꝝ ꝑfectionū veniat diſtictio ideaꝝ:ita ꝙ intellectus diuinus ꝑmo diſtinguit attributa:⁊ perfectiones ſuas ſȝ rōneȝ:⁊ poſtea recipiat de illa multitudine ꝑfectionuȝ aliquas dimittendo alias:vt inde formet ideas:ſicut videnť pretendere exempla poſita de numeris magnis reſpectu minoꝝ:quomodo eſt in magno numero ſumptis aliq̄bus vnitatibus ⁊ alijs dimiſſis:ſed intendit ꝙ deus intelligēdo eſſentiā oīmode nulla preuia diſtinctione rōnis facta de ꝑfectione ſua:intelligit oīa q̄ eſſentia ſua eminenter cōtinet: ⁊ ꝑfecte repn̄tat:hꝰ aūt ſunt oēs ꝑfectiones ⁊ q̄dditates creabiles:⁊ oēs reſpect⁹ reales ſeu rōnis:⁊ oēs negationes:oīa enī talia diuina eēntia ſufficiētiſſime repn̄tat ⁊ diſtinctiſſime.ipſa igiť diuina eēntia ſumpta put cōtinet ſupeminenter ⁊ repn̄tat vt perfectiſſima ſilitudo q̄dditatē lapidis eſt rō ꝓpria lapidis:⁊ ita de alijs q̄dditatibus.cū aūt diuina eſſentia ſic ſumiť ſcȝ:vt ꝑciſe cōtinet ⁊ repn̄tat lapidē:ipſa tota ſumiť ſm̄ rē:ſed nō totalr:q2 licȝ nō accipiať pars eēntie:aut ſolum vnuȝ attributū alijs dimiſſis:imo capiať tota realitas diuine nāe:tn̄ ipſa capiť:ac ſi eſſet qd finitū adequatū lapidi:q2 ſumiť vt repn̄tat lapidē ꝑciſe:⁊ nō vt ꝯtinet:aut repn̄tat alia:q̄ ſunt extra rōnem lapidis:h̄ aūt fit:q2 ſumitur cū reſpectu ꝓportionis ⁊ imitabilitatis ad lapidē:ſicut enim lapis defectiue:⁊ nō plene repn̄tat eſſentiam diuinaȝ:ita eēntia diuina iꝑfecte repn̄tať a lapide:⁊ ideo ipſa pōt ſumi cū tali reſpectu imitationis imꝑfecte a lapide:⁊ h̄ eſt ſumere eā totā nō totalr.nō ğ itelligit ſcūs Tho.ꝙ vna diuina ꝑfectio ſit perfectio lapidis:⁊ alia ſit rō aīalis:ſȝ intēdit ꝙ eēntia dīna vt ꝯtinet ꝑfectionē lapidis ꝑciſe eſt ꝓpa rō lapidis mō ꝑdicto:⁊ iō argumētū in falſo fundať:q2 non vadit ad mentē ſci Tho. ¶ Sciendū ēt ꝙ diuina eſſentia nālr ⁊ nō ſȝ arbitriū voluntatis repn̄tat q̄dditates rerum creabiliū:⁊ ideo ſumēdo ideā vt eſt rō q̄dditatis ꝑciſe ipſa ꝑcedit actū intellectus ⁊ volūtatis: ſȝ eēntia dīna non nāliter ſed ſm̄ arbitriū volūtatis repn̄tat q̄dditateȝ ſub exiſtentia:⁊ ſilr enūciabilia vt ſūt vera vel falſa.diuina.n.eēntia non niſi libere repn̄tat lapideȝ eſſe vel nō eē:⁊ ita de alijs enūciabilib⁹. Imaginādū eſt.n. ꝙ intellect⁹ diuinus ꝑmo intelligit eēntiam ſuaȝ abſolute. Scđo intelligit eā vt ꝯtinet ꝑfectiones cōicabiles creaturis cōes ſcȝ actum:⁊ eſſe:⁊ viuere:⁊ hꝰ. Tertio intelligit eaȝ vt cōtinet ea que ſūt de q̄dditate lapidis: ⁊ ad iſta nihil facit actus volūtatis:ſȝ oīa iſta mere nāliter repn̄tat eſſentia diuina. Quarto intelligit eēntiaȝ vt ꝯtinet q̄dditates cū eaꝝ ꝓprietatib⁹:⁊ accn̄tib⁹ exiſtentijs ⁊ hꝰ:⁊ ad hoc facit actus volūtatis: ꝙ.n.intelligať q̄dditas lapidis ſub eſſe:vel in tali tēpore cauſanda:⁊ hꝰ iſtā ꝯplexionē non repꝛſentat diuina eēntia nāliter:ſȝ ſm̄ arbitriū volūtatis inq̄ntum volūtarie accipiť ꝑ intellectū eēntia diuina vt cōtinet tot:vel tot:aut nudā q̄dditatē lapidis:aut quidditatē ſub eſſe. ¶ Ad 3^{m} dř ꝙ exēpla ſunt ſatis bona:licȝ enim ſit dr̄ia inter exēpla ibi poſita:⁊ illud ꝑꝑ qđ datť exēplū:ſicut eſt de oī ſilitudine reperta ī creatis:tn̄ in h̄ eſt ſilitudo:ꝙ q2 actus ꝑfectus eminēter ꝯtinet actū imperfectū:iō pōt accipi vt ꝓpria ratio illius:ſi actus perfectus accipiať non abſolute:ſed cum certa proportione ſcȝ q̄ntum ad illud:in quo aſſimilatur ei actus imperfectus:vn̄ ſcūs Tho.prima parte.q.55.arti.3°.ad 3^{m} dicit.(Idē (inq̄t) nō poteſt eſſe pluriuȝ propria ratio adequata:ſed ſi ſit excellens poteſt idem accipi vt ꝓpria ratio ⁊ ſimilitudo diuerſorum:ſicut in homine eſt vniuerſalis prudentia q̄ntum ad omnes actus virtutum:⁊ poteſt accipi vt propria ratio:⁊ ſimilitudo particularis prudentie:que eſt in leone ad actus magnanimitatis:⁊ eius que eſt in vulpe ad actus cautele:⁊ ſic de alijs:⁊ ſimiliter diuina eſſentia accipitur ꝓpter ſui excellentiam ꝓpria ratio ſinguloꝝ:q2 in ea eſt:vnde ſingula ſibi ſimilentur ſm̄ propias rationes.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ ꝙ exempla de homine reſpectu plante:⁊ de diuina eſſentia reſpectu creaturaꝝ ſunt ſatis bona:nō enim attenditur ſimilitudo q̄ntum ad hoc ꝙ imperfectum ſic vel ſic contineatur in actu perfecto ſcȝ q̄dditatiue vel tanq̄ȝ pars: ſȝ q2 vnuȝ eſt in alio ſimili modo:vel altiori:⁊ iō exemplum de prudētia hominis:⁊ prudentia particulari beſtiarum

Unde ideaꝝ diſtictio oria tur.

Q̄ rō diuina eſſentia rerū creabiliū q̄dditates repꝛeſentat.

Diuerſoꝝ nō eadem eſt adequata rō ⁊ ꝓpria.

ſtiarũ eſt cõueniẽs:q2 ſicut prudentia vulpis continet̃ eminenter non quidditatiue:nec tanq̃ pars integralis in prudẽtia hoīs:ita ſapia creata in deo. Uerumtamẽ adhuc nec illud:nec illud exẽplũ eſt ꝓpriũ:q2 licȝ prudẽtia vulpis cõtineat̃ eminẽter in prudentia humana quo ad aliq̃:nõ tñ forte quo ad ei⁹ differẽtiã poſitiuã: nec etiã planta in hoīe:ꝛ iõ hõ non põt ꝓprie accipi:vt ſpecifica rõ plante:nec prudẽtia hoīs reſpectu prudentie vulpis:ſed rõ cõis vel gñalis:ſed q2 qcq̃d eſt in creatura totũ eminẽter eſt in creatore:iõ diuina eẽntia põt accipi vt ꝓpria rõ oīum tam quo ad genus q̃ quo ad ſpẽm q̃ quo ad drĩaȝ:ꝛ hoc notauit ſcũs Tho. p̄mo ꝯ gentiles:vbi allegat ꝑ p̄ma ꝯne cũ dicit:ꝙ hõ põt accipi vt ꝓpria rõ aīalis irrõnalis:puta canis:niſi ſuperadderet drĩam poſitiuã.ſcȝ ſi canis non haberet in ſe niſi hoc:qđ eſt eſſe viuere ꝛ ſentire:ꝛ defectũ rõnis:ꝛ nõ cõtraheret ly ſentire per aliq̃d poſitiuũ:ꝛ ideo licȝ inferiora ſint in nã angelica eminẽter:nõ tñ eẽntia angeli eſt ꝓpria ratio oīum inferiorũ ad eũ:nec per eſſentiã ſuaȝ hȝ de illis ꝓpriã cognitionẽ. vñ ſcũs Tho. p̄ma pte.q.55.arti.p̄mo.ad tertiuȝ ait.(Ea que ſunt infra angelũ:ꝛ ea que ſunt ſupra ipſuȝ:ſunt quodãmõ in ſba eius:nõ quidẽ perfecte:nec ſm ꝓpriã rõnem:cũ eſſentia angeli finita exiſtens ſm propriã rõnẽ ab alijs diſtinguat̃: ſed ſm quandã rõneȝ cõem. In eẽntia aũt dei ſũt oīa perfecte ꝛ ſm ꝓpriã rõnem:ſicut in p̄ma ꝛ vlĩ potẽtia operatiua:a q̃ ꝓcedit qcq̃d eſt in quacũq; re:vel ꝓpriũ vel cõe:ꝛ ideo deus per eẽntiã ſuã hȝ ꝓpriã cognitionẽ de reb⁹ oībus:nõ aũt angelus:ſed ſolã cõeȝ.) Hec ille. ❡ Itẽ.q.84.arti.2°.ad tertiũ dr̃.(Quelibȝ creatura hȝ eſſe finitũ ꝛ determinatũ:vnde eẽntia ſuperioris creature:ꝛ ſi habeat quandã ſilitudinẽ inferioris creature: ꝓut cõicant in aliquo gñe:nõ tñ cõplete hȝ ſilitudinẽ illius:q2 determinat̃ ad aliã ſpẽm ꝑter q̃ ſpẽs inferioris creature:ſed eẽntia diuina eſt ꝑfecta ſilitudo oĩuȝ ad oīa:que in rebus inueniunt̃:ſicut vle p̄ncipiũ.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit de vitate.q.8.arti.8.ad ſcđȝ.q̃tũ ad illđ:qđ dixi de angelo. ❡ Ad ea q̃ ſcđo loco ꝯ iſtã ꝯnẽ inducunt̃ dicit̃. Ad p̄mũ qdẽ negat̃ minor:nõ eni diuina eẽntia ſub q̃libȝ rõne ꝑfectionis eſt oīum ſilitudo: aut exẽplar:ſed ſub rõne vite eſt exẽplar viuentiuȝ:nõ aũt lapidũ:aut elẽtoꝝ. Et cũ dicit̃ ꝙ eẽntia ſub q̃libȝ rõne eſt illimitata ꝛc̃. dico ꝙ diuinitas ſub rõne ſapie nõ dicit qđ illimitatũ:nec ſimplr̃ perfectũ:vt eni dicit ſcũs Tho. p̄ma pte.q.28.arti.2° ad 3m. Si in ꝑfectione diuine eẽntie nõ cõtineret̃ plus q̃ illud qđ iportat̃ nomine ſapie:diuina eẽntia nõ eſſet qđ ꝑfectũ:non tñ ſeq̃t̃ ꝙ diuina eẽntia ſub rõne ſapie ſit qđ finitũ:vl̃ limitatũ: ſed ſolũ ꝙ nõ ex illa rõne hȝ finitatẽ:ſed q2 ꝯtinet oẽs moduȝ perfectionis:ideo eſt infinita ꝛ illimitata:ſi tñ diuina eẽntia non plus haberet q̃ illud:qđ hȝ ex rõne ſapientie:eſſet ꝑfecto qđ finitũ ꝛ limitatũ:ꝛ ſic pȝ:ꝙ nõ quelibȝ perfectionis rõ eſt oīum exẽplar:nec eſſentia ſub qualibet rõne. ❡ Intelligendũ etiã ꝙ ꝑfectiones aut attributa nõ ſunt idee:ſed eẽntia vt fundatiua rõnũ attributaliũ:ꝛ ꝑhabet in ſe perfectiones cõicabiles creaturis:vt p̄us dicebat̃. ❡ Ad 2m dico:ꝙ eẽntia diuina ſub rõne diuinitatis nullius eſt exẽplar ꝓpriuȝ:aut ꝓpria rõ alicuius ſic ꝙ aliq̃d aſſimilet̃ deo ſub illa rõne:q2 ſolus deus eſt deus:ſed diuinitas eſt exẽplar aliorũ ſub rõnibus ꝑfectionũ cõicataꝝ creaturis:que ſunt eſſe:viuere:cognoſcere:ſapere:iuſtũ eſſe:ꝛ bõ. ❡ Et ad ꝓbationẽ dicit̃:ꝙ diuinitas ſuã nobiliſſimã rõnẽ nulli cõmunicauit:nec creatura eius eſt capax illi⁹:ꝛ iõ nõ mirũ:ſi ꝑillã nõ eſt ſilitudo creature formalr̃:ita ꝙ creatura ſimilet̃ deo in rõne diuinitatis. Et ad illud qđ addit̃ dico:ꝙ alie rõnes ꝑfectionũ:puta ſapie:ſcie:ꝛ bõ nõ hñt ꝙ ſint exẽplaria ſub rõne ſapie:vel iuſtitie:ſȝ verũ eſt ꝙ diuina ſapia ex rõne ſapiẽtie hȝ ꝙ ſit ſilitudo:ꝛ ꝙ repñtet ſapias:ſȝ ex hoc ꝙ eſt diuina hȝ ꝙ ſit ſapiẽ ſubſiſtens:ꝛ ꝯñter ꝙ ſit exẽplar aliaꝝ. vñ rõ diuinitatis non dat diuine ſapie ꝙ repñtet ſapiẽtias creatas: ſed ꝙ illa repñtatio ſit repñtatio exẽplaris forme: non tñ ſequit̃ ꝙ rõ diuinitatis ſit exẽplaris:ſed ꝙ ſit cã alicuius requiſiti ad exẽplar. ❡ Ad 3m dico:ꝙ per rõneȝ diuinitatis nõ eſt deus formalr̃ oīs entitas eminẽter:ſed forte illatiue:bene eni ſequit̃:ſi eſt deus:ꝙ ſit ſapiens: bonus:iuſtus:viuẽs:licȝ ꝑ rationẽ diuinitatis nõ ſit formalr̃ iuſtus:ſed per rõne iuſticie. ❡ Ad 4m dico ꝙ ꝓprie loquẽdo diuiſio ibi data eſt inſufficiẽs:nec eniȝ rõ diuinitatis ꝓp̄e ſubſternit̃ alijs:nec ꝓp̄e ex alijs integratur:ſed ad bonũ ſenſuȝ ꝯcedit̃ p̄ma ps:ſcȝ ꝙ rõ diuinitatis alijs ſubſternit̃ iq̃ntũ ẽ:ſcȝ alijs p̄or ſm itellꝫ. Sȝ ad iprobationẽ huiꝰ ptis ad p̄m ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ exẽplar dicit habitudinẽ repñtatiuã:ꝛ dicit cauſalitatẽ reſpectu exẽplati ſm ꝙ dicit ſcũs Tho. de veritate.q.8. arti.8.ad p̄mũ. ❡ Dico ẽ ꝙ deus eſt cã exẽplaris ex pte diuinitatis q̃ ad ſcđm:ſed nõ quo ad p̄mũ:ſed poti⁹ ꝑ rõnes ꝑfectionũ cõiuȝ deo ꝛ creaturis:cuiuſ ſũt eẽ:ꝛ viuere. Rõ eni diuinitatis nõ eſt ſilitudo creature: ſȝ ratio ſapie. ❡ Ad ſcđam dr̃:ꝙ deus eſt cã finalis ſub rõne ſũmi boni formalr̃:licȝ illatiue ſub rõne diuinitatis ſit vltim⁹ finis. ❡ Ad tertiã dr̃ ꝙ cũ dicit̃:ꝙ rõ ſapie eſt exẽplar:vel ꝙ diuinitas ſub rõne ſapie eſt exẽplar: nõ eſt ſenſus:ꝙ hũ ratio que eſt opata per intellectum ſit exẽplar:vel cauſa:ꝙ deus ſit exemplar rerũ:ſed eſt ſenſus ꝙ diuina eſſentia ex hoc ꝙ hȝ in ſe. vnde tales rationes ſibi cõueniũt. ſcȝ hũ perfectionũ in creaturis repertarũ. puta eſſe:viuere:ſapere:ꝛ hũ:eſt exẽplar reꝝ: vnde ſm ꝙ in ea eſt:ꝙ poſſit repreſentari per rationeȝ ſapie:eſt exemplar talis creature:ꝛ non ſm ꝙ in ea eſt ꝙ poſſit repreſentari per rõnẽ vite:nõ eni cõceptus fabricati per intellectũ ſunt exẽplaria rerum:ſed diuina eſſentia:que illis oībus correſpõdet:ꝛ ſm ꝙ diſtinctis correſpõdet dicit̃ diſtincta exẽplaria ſm rõnẽ. ❡ Ad quintũ dico:ꝙ quicq̃d ſit de p̄mo mẽbro diuiſiõis ibi poſite:q2 de illo ꝓlixior erit ſermo:cõcedit̃ ſcđm ſcilȝ deũ eſſe exemplar lapidis:ꝛ deũ eſſe exemplar roſe:ille inquã due habitudines importate fundant̃ in diuina eſſentia ſm diuerſas rõnes modo p̄expoſito:alia eniȝ eſt perfectio roſe a perfectione lapidis:que quia in deo eminẽter preexiſtũt:ideant̃ ꝛ exemplant̃ a diuina eẽntia illas perfectiones indiſtincte ſm rem:licȝ diſtincte ſm rationẽ cõtinẽte. ❡ Et cum ꝓbat̃ oppoſituȝ. dico ꝙ proceſſus ille falſo innitur intellectui:non eni intelligit cõcluſio:aut rñſio:ꝙ diuina eẽntia ſit exemplar rerũ per aliquid ab intellectu fabricatũ:aut per aliq̃d habens eẽ diminutũ:ſȝ ꝑ ſuã realẽ ꝑfectionẽ:q̃ illis cõceptionib⁹ veriſſime correſpondet:ſicut ſignatũ ſigno inadequate ſignatũ:vt dictũ fuit ſupꝰ. ❡ Ad argumẽta ꝯ ſcđaȝ ꝛ tertiã ꝯnes p̄ inducta dicit̃:ꝙ eẽntiã diuinã repñtare aliq̃d diſtincte põt cõtingere ꝛ itelligi duplr̃. Primo mõ q2 repñtat illud nõ ſolũ ꝯfuſe ꝛ in vltimo ꝓp̄e:ꝑfecte: ꝛ in actu q̃tũ ad oīa in q̃bus differt ab alijs ſm genus vel ſpẽm:aut numerũ. Scđo modo:q2 repreſentat illđ alio mõ q̃ repreſentet alia:ita ꝙ vt repñſentat illud diſtinguit̃ a ſe vt repreſentat alia:ꝛ eſt quaſi diſtincte rationes:vt eſt rõ illi⁹:ꝛ vt eſt rõ alioꝝ:hoc ſuppoſito dico ꝙ diuina eẽntia ſe ſola:id eſt ꝑ ſuũ abſolutũ diſtincte repñtat oīa cãbilia p̄ mõ:nec reſpect⁹ rõnis aliq̃d faci

Sub rõne diuerſaꝝ perfectionuȝ diuina eẽntia diuerſoꝝ exẽplar eſt.

In rñſionibus ad argu. cõtra ſcđaȝ ꝛ tertiam.

tant ad hoc:ſed ſumẽdo diſtincte repñtare.ſcd̃o mõ di
co φ reſpect⁹ rõnis dant ſibi φ diſtincte repñtet diuer
ſa:nã illud qd̃ repñtat lapidẽ diuino intellectui:⁊ illud
qd̃ repñtat roſam nõ aliter diſtinguunť a deo q̃ʒ p re
ſpectus rõnis ad repñtata p eã:ipſa eni ſumpta vt re-
ſentat roſaʒ nõ repſentat lapidẽ:ita φ p illũ reſpectuʒ
ad roſaʒ efficiť rõ roſe diſtincta a rõne lapidis:ſic fors
domus in mẽte artificis eſt q̃litas ſimplex carẽs parti
bus:⁊ tñ repñtat diſticte oẽs feneſtras:⁊ oẽs cameras:
⁊ officinas dom⁹ p̃ mõ ſumẽdo diſtincte repñtare:nec
ad diſtincte repreſentandũ illo mõ indiget aliq̃ reſpe
ctu rõnis:verũtñ ipſa nõ efficiť rõ ꝓpa p adeq̃tiõneʒ
iſti feneſtre:vel illi camere:niſi cũ ſumiť ſub:vel cũ re
ſpectu ad feneſtrã:ſic eni ſumpta eſt rõ feneſtre:⁊ non
colũne:q2 ad ſolã feneſtrã hʒ reſpectũ predictuʒ ⁊ ipſa
intellecta cũ tali reſpectu intelligiť vt rõ feneſtre diſti
cta a rõne colũne. Ita in ꝓpoſito ↄ̃ſilr eſt dñm de diui
na eẽntia:ipſa eniʒ intellecta vt imitabilis ab aliquo p
modũ vite ⁊ ſenſus ⁊ rõnis intelligiť vt adequata rõ
hoĩs:intelligere aũt eã vt aliter imitabilẽ eſt intellige
re eã cũ tali habitudine:vel reſpectu. ℂ Tũc ad argu
mẽta inquãtũ īfringere moliunť mẽtẽ iſtã diciť ad p̃
mũ φ ille reſpectus non dat diuine eſſentie:φ repñtet
creaturã:ſed p̃lalitas reſpectuũ facit:φ diuina eẽntia
ſit plures idee:⁊ vt arguens dicit:diſtinguit quodãmõ
ſm rõnẽ diuinã eſſentiã in plura exẽplaria:nec diuina
eẽntia eẽt diſtinctũ exẽplar ⁊ ꝓpriũ lapidis p adeq̃tio
nẽ niſi vt ſe hñs in tali ꝓportiõe vel habitudine ad la
pidẽ:licʒ nõ per illũ reſpectũ repñtet. Nõ tñ ſic eſt itel
ligẽda illa diuiſio:φ diuina eẽntia p illos reſpectus di
uidať intrinſece in p̃la:quoꝝ alteꝝ ſolũ repñtet bouẽ:⁊
alterũ ſolũ roſaʒ:vt arguẽs fingit:ſʒ iſto modo φ tota
eẽntia ſumiť ſub quolibʒ reſpectu:tñ ſub vno illoꝝ ſu
miť vt p̃habʒ in ſe ꝑfectionẽ hui⁹ creature:puta roſe:⁊
ſub alio vt p̃habʒ ꝑfectionẽ alterius:⁊ iõ p reſpectus il
los nõ diuidiť diuina ꝑfectio in ſe:ſed ſumiť in cõpa
ratione ad diuerſa:que vnitiſſime in ſe p̃habet:⁊ que
ad ea deducta ſunt vt ab exẽplari:⁊ iõ pʒ φ illa maior
eſt falſa:qua ſcd̃ʒ mẽbrũ illi⁹ diuiſionis p̃ncipalis ipro
bať.ſcʒ nihil dat alicui ⁊c̃.vñ diſtinctio idearũ p reſpe
ctus nõ ſic eſt itelligẽda:φ illi reſpect⁹ ſcindant eẽntiã
in petias:ſed quaſi extrinſecus aſſiſtẽtes vt linee ab eo
dẽ cẽtro indiuiſibili ꝓcedẽtes ad diuerſa terminate:⁊
ſic eẽntia diuina cũ vno illoꝝ diſtinguiť a ſeipſa ſub
alio ſumpta. ℂ Ad 2m cõcediť totũ.ſcʒ φ ſicut ſpẽs i
tellectus nr̃i ſuo ſolo abſoluto repñtãt lapidẽ:ita diui
na eẽntia:ſed tñ q̃nq3 ſpẽs nr̃i itellectus eſt ſm ſe ade
quata lapidi:iõ ſeipſa diſtincte repreſentat lapidẽ:⁊ ſʒ
ſe eſt ꝓpriũ repreſentatiuũ lapidis:q̃nq3 v̓o non eſt di
ſtinctũ exẽplar niſi ſub certa ꝓportione:vt dictũ eſt:⁊
ideo q2 diuina eẽntia ſm ſe nõ eſt adequata lapidi:ſʒ
ſupexcedit in repſentãdo multa alia ꝑfectiora lapide:
iõ licʒ ſeipſa diſtincte repñtet lapideʒ:non tamen eſt
ꝓpria ſimilitudo lapidis:vt oĩmode facta:nec ſʒ totũ
modũ ſue ꝑfectionis:ſʒ vt accepta cũ habitudine ⁊ ꝓ
portione lapidis ad eã. ℂ Ad 3m negať minor p̃:nõ.n.
dicim⁹:φ diuina eẽntia nõ repñtet diſtincte creaturaʒ
p ſuũ abſolutũ:ſicut arguẽs nobis iponit:ſed dicimus
Quid exem plar diſtinctũ ⁊ ꝓpriũ ⁊ qd repñtare di ſtincte ⁊ ꝓpe. φ nõ eſt diſtinctũ ⁊ appropriatũ exẽplar lapidis niſi
ſumať cũ tali ꝓportione vel habitudine:differt eni ali
quid eẽ ꝓpriũ exẽplar ⁊ diſtinctũ:⁊ diſtincte vel ꝓpe
repreſentare:repñtare eni ꝓprie vel diſtincte eſt repre
ſentare ꝓpria rei:qbus ab alijs diſtinguiť:ſʒ eẽ ꝓpriuʒ
⁊ diſtinctũ exẽplar eſt appropriari quodãmõ alicui φ
nõ alteri:p̃mũ iſtoꝝ cõpetit diue eẽntie p ſuũ abſolu
tũ:ſed ſcd̃m p reſpectũ vel habitudinẽ:quã hʒ ad vnã
creaturã:⁊ nõ ad aliã. Nõ tñ intelligo:φ eẽntia diuina
cũ tali reſpectu ſit ꝓpria ⁊ adeq̃ta rõ alicuius iſto mõ
φ ille reſpect⁹ ſil̓ cũ eẽntia ↄ̃ſtituãt ꝓpriã rõnẽ alicu
ius creature:ſed iſto mõ φ cũ eẽntia intelligiť coitelle
cto tali re⁹ ipſa itelligiť vt ꝓpa rõ rei adequata ⁊ idea
ei⁹.vbi grã.cũ diuin⁹ itell̓s ↄ̃cipit eẽntiã ſuaʒ vt eſt vi
uẽs ⁊ cognoſcẽs ↄ̃cipit rõnẽ aĩalis:ad quẽ actũ intelli
gendi ſtatim ſequiť reſpect⁹ aĩalis ad formã:quã dctus
cõcapit:ſic̃ repñtati ad ſuũ repñtatiuũ. Sup illũ actuʒ
vero:⁊ ſup formã illã cõceptã:⁊ ſup reſpectũ p̃dictum
diuin⁹ itellectus reflectiť:licʒ ibi nõ differat actus re
ctus a reflexo:nec ſit ibi diſcurſus:aut ſucceſſio:licʒ ſuc
ceſſiue itelligať a nobis:cũ aũt itellectus diuin⁹ refle
ctiť ſup hoc.tũc itelligit illã formã eẽ rõnẽ vl̓ ideã aĩa
lis.ſic g̃ reſpectus nõ itrat rõnẽ aĩalis:licʒ nõ itellecto
tali reſpectu itelligi nõ poſſit diuã eẽntiã eẽ rõnẽ aĩa
lis:aut ei⁹ ideã:⁊ ita ille reſpectus cõſequiť rõnẽ aĩalis
⁊ eẽntiã ex hoc φ eſt rõ aĩalis:⁊ ſilr alij reſpectus cõſe
quunť eã ex h̃ φ eſt rõ alioꝝ:⁊ iõ tales reſpect⁹ appro
p̃iant eã diuerſis reb⁹:nõ φ intrẽt rõnes rerũ:intrant
tñ intellectũ rõnũ:vt rõnes rerũ ſunt. ℂ Si eni q̃rať
qd noĩs hui⁹:qd̃ dico idea vel rõ roſe:nõ poterit deſcri
bi ſine habitudine ad roſaʒ dicẽdo ſic:idea roſe eſt for
ma:quã imitať roſa ⁊c̃.ſic pʒ falſitas minoris. ℂ Se
cundo negať minor in hoc φ dicit:φ tota eẽntia ⁊c̃.ſe
pe eni dictũ eſt:φ tota ſumiť ſm rẽ:ſed non totalr ſm
rõnẽ.id eſt nõ cũ oĩ reſpectu:vel habitudine rõnis reꝝ
ad eã:vel ecõtra.vñ ſcũs Tho.de veritate.q.3.arti.2°.
ad ſextũ dicit.(Ex diuin⁹ itellectus ad ↄ̃ſiderationem
vni⁹ p̃me forme adinuenit:vt ita dicã:diuerſos modos
ipſius:in qb⁹ p̃lalitas ideaꝝ cõſiſtit.) Hec ille. ℂ Ad
p̃mũ coꝝ:q̃ ↄ̃ tertiã ↄ̃nẽ in ſpãli iducit Durãdus dr̃:φ
diuina eẽntia hʒ rõnẽ idee nõ ſoluʒ p illas ꝑfectiones
ſibi cões ⁊ creatas:ſed ꝓut cõtinet in ſe ꝑfectiões crea
turaꝝ:ſʒ ꝑfectiões cões in eiſdẽ icludunť. Et ad huius
iprobationẽ dico:φ licʒ hũanitas:aut lapideitas non
cõtineať formalr in deo:ſʒ v̓tualr ⁊ ſupeminẽter:tamẽ
ſufficit ad rõnẽ idee:q2 nõ opʒ ideã eſſe eiuſdẽ nãe cuʒ
ideato formalr:ſed ſufficit φ idea ſit talis ſm repñta
tionẽ:q̃lis ẽ res ideata in ꝓpa nã. ℂ Nec valʒ iprobatio:
que fundať in ſilr de corꝑali ⁊ peccabili:q2 talia nõ
imediate hñt ſimilitudinẽ in deo:nec ſunt virtualr in
deo:nec ſupeminẽter:ſicut ẽ ibi humanitas. Silr nec
oĩpotẽtia cognita a creatura eſt in creatura formalr:
aut virtualr.vñ bñ ↄ̃cedo:φ ſi creatura nõ contineretť
in diuina eẽntia niſi obiectiue:⁊ nullo mõ formalr aut
virtualr.hoc nõ ſufficeret ad hoc:φ eẽntia eſſet ꝓpria
idea creature. ℂ Ad argu^m Scoti diciť:φ nõ opʒ oẽʒ
effectũ hñe cãm p̃mã vniuocã.imo ſufficit analogã.nã
oĩ agẽs vniuocũ eſt equocũ:⁊ oĩ equocũ eſt analogũ
ſm φ ponit ſcũs Tho.p̃ma pte.q.13.arti.5.ad primuʒ.
Ariſto.aũt loqtur de cã efficiente ꝓxima:non de p̃ma.
ℂ Ad ea que ſcd̃o loco iducit Aureolus ↄ̃ eãdẽ ↄ̃nẽ dr̃.
Ad primũ qdẽ dico:φ nil ↄ̃cludit ↄ̃tra nos:concedo
eni φ diuinus itell̓s nõ itelligit creaturas p illos reſpe
ctus:vt arguẽs bene ꝓbat:ſed tamẽ diuina itellectio:⁊
exẽplatio:⁊ repñtatio quodãmõ appropriať illi:aut il
li creature p hõ reſpectus:⁊ iõ de⁹ illos intelligẽs videt
ſe appropriate repſentare:vel itelligere creaturas:nõ
tamẽ aliqd cognoſcit in reſpectu:vel p reſpectũ:ſʒ oĩa
per ſuã eſſentiam:vt allegaui ſcm̃ doctorẽ de veritate
vbi ſupra ad nonum. ℂ Ad ſcd̃m diciť per idẽ. ℂ Ad
tertiũ ſilr. ℂ Ad 4m dico:φ quãtũ ad illud quod dicit
de ꝓductione rerũ in eſſe exẽplato falſum eſt funda

mentuʒ

mentū:rui initiē.cōcedo tñ ꝙ ſine reſpectu medio de⁹ repreſentat creaturas ꝓprie ⁊ diſtincte:ſed ſua repſentatio nō appropriaē alicui:niſi per reſpectū aliū ⁊ aliū quē bꝫ creatura ad ꝑfectionē diuinā.ſcꝫ ſm ꝙ eſt imitatiua dei quantū ad rōnē eſſendi vel viuēdi:vñ tales reſpectus plificāt ideas ſm ꝙ quodāmō ꝯtingūt diuinas perfectiones plures:vel pauciores: vel eaſdeꝫ:aut alias:⁊ ſilr cā equoca efficiē cā adeq̄ta ſuo effectui per hꝰ reſpectus ꝓductiuitatis:reſpectus eniꝫ ex ſua rōne eſt q̄ſi quoddā filū ex vno capite hoc ꝯtingēs:⁊ ex alio capite tangēs aliud:vt latius probatū fuit ex dictis ſci Tho.diſ.30.dū de relationibus agereē. ❡ Ad 5m ſicut ad 3m. ❡ Ad 6m dico:ꝙ bñ cōcludit:ſed ꝯ argumēti nō eſt cōtra nos. ❡ Ad 7m dico:ꝙ ſola diuina eſſentia eſt rō ⁊ pͥncipiū cognoſcendi oīa entia taꝫ rei q̄ȝ rōnis ipſi diuino itellectui:vt dixi ſuperius. ❡ Ad 8m dico:ꝙ ſolū cōcludit ꝙ exēplaris ad exēplatū nō ſit relatio realis:ſed qn ſit relatio rōnis nō ꝓbat. Iſtam aūt ſolū ponit ſcūs Tho.in deo reſpectu creature exēplate: vt pꝫ de veritate.q.3.arti.2.ad 8m. ❡ Ad 9m dico:ꝙ ille habitudines nō ſunt obiecta pͥmo cognita a deo:nec ſunt ꝓcognite creaturis:ſed cōſequunē actū intelligēdi:quo deus cognoſcit creaturā:vt bene ꝓbat pͥma rō iam ſoluta:licꝫ ante actū diuini intellectus ſint in diuina eēntia vt repreſentati per eaꝫ:iſti eni reſpectus nō ob aliō ponunē niſi ad diſtinguendū ideas. Et ſic pꝫ:ꝙ illa argumēta nō ſunt ꝯtra ꝯclōnē.imo ꝓter ꝯnē:vel potius multa eoꝝ ſunt ꝓ declaratiōe ꝯnis. ❡ Ad ea q̄ tertio loco inducunē:dico ad pͥmū ꝙ ſolum ꝓbat ꝙ illud:qḋ eſt idea:vel roſe:aut lapidis nō eſt reſpectus:nec includit reſpectū:ſed eſt diuina eſſentia:⁊ hoc ꝯcediē:ſꝫ nō ꝓbat qn diffinitio idee reſpectū includat:⁊ qn nomen idee ſit relatiuū:imo nec eſt poſſibile itelligere aliquā rē ſub rōne idee:niſi illa res itelligaē cū habitudine:ſicut aial qḋ eſt genus nō eſt reſpectus:nec dicit reſpectum:tamē genus dicit reſpectū:⁊ aial dū itelligiē ſub rōne generis intelligiē ſub reſpectu.ſ.cōitatis ad plēs ſpēs vel predicabilitatis de pluribus:licꝫ dici poſſet ꝙ idea duplr ſumiē:⁊ vno mō includit reſpectū:alio mō nō:⁊ iſta diſtinctio pōt fieri de omni relatiuo:naꝫ pater pōt ſumi pro forte ⁊ ſua paternitate ⁊ ſubiecto paternitati. ❡ Dico ergo ꝙ idea formalr ſumpta icludit reſpectū intrinſece:ſed idea denoīatiue ſūpta nō icludit intrinſece reſpectū:ſed fundat illū:idea formalr ſumpta diē cōſtitutū ex diuina eēntia:⁊ tali habitudine ad creaturam:⁊ iſto modo idee ſumpte ſunt multe intriſece:nec precognoſcunē creaturis:q₂ reſpectus ille nō ꝓcognoſciē ſuo termino:idea autē denoīatiue ſumpta dicit in recto ſolā diuinā eſſentiā:⁊ in obliquo ꝯnotat reſpectū ⁊ iſto mō idee ſunt precognite creaturis quātū ad illud qḋ dicunt in recto:nec ſunt multe quo ad principale ſignātū:ſed ſolū quo ad illud:qḋ dicūt extrinſece:reſpectū ſcꝫ. ❡ Sciendū etiā ꝙ ex rōne idee nō ſolū eſt eēntia ⁊ reſpectus ille:imo multa alia:que ſunt dicta in ꝯnibus deſcribēdo ideaꝫ. ❡ Ad 2m dico:ꝙ illa ſimilitudo eſt ad ꝓpoſitū nr̄m:ſicut eni reſpectus nō eſt de rōne coloris:eſt tñ de rōne viſibilis:cū viſibile hꝫ nomē ſit relatiuū:ita etiā reſpectus imitabilitatis nō ē de rōne diuine eēntie:eſt tñ de rōne idee:idea eni eſt relatiuū ſm dici:q₂ ſignāt abſolutū cū reſpectu:ſicut hͦ qḋ dico bonū:⁊ ſcia:⁊ potētia:⁊ hꝰ. ❡ Ad 3m ⁊ 4m ꝑ idē. ❡ Ad argumēta facta ꝯ ſextā ꝯclōnē dr̄ ad pͥmū:ꝙ illud vocamus itellectū a deo:ad qḋ diuinus intuitus terminatur ſiue pͥ:ſiue ſecūdario.vñ roſa eſt intellecta a deo ⁊ eſt obm ſecūdariū:⁊ ſm itellectū diuine cognitionis. Iſta eni roſa mālis:q̄ diuinū intellectū ſecūdario terminat:eſt vita in deo nō ſm ſuū eē mālē:nec ſm eſſentiā ſuā creatā:ſed ſm ſuā increatā ſilitudinē:que eſt diuina vita:⁊ ſm eſſe qḋ bꝫ in deo:qḋ eſt diuinū eſſe ⁊ viuere. Et cū dicit arguēs ſe ꝓbaſſe:ꝙ diuinus intuitus nullo modo terminaē ad res extra:falſum eſt.nō eniꝫ valuit ſua ꝓbatio. ❡ Ad ſcōm dico:ꝙ ea que dr̄ de ſilitudine rei pñt dici de re ſm eſſe:qḋ bꝫ in ſua ſimilitudine ⁊ ecōtra. ❡ Ad 3m dico ꝙ eē vitā vel viuēs non repugnat lapidi ſm eſſe:qḋ bꝫ in artifice ꝑ. ❡ Ad 4m dico:ꝙ lꝫ Ar.dicat lapidē nō eē in aīa:tñ ipſe dicit animā eē lapidē:cū dicit aīam quodāmō eſſe oīa:⁊ iō primū dictū itelligit loquēdo de lapide ſꝫ ſuū eſſe mālē. ſcōm dictū fuit loquēdo de lapide ſm eſſe:qḋ bꝫ in intellectu:⁊ de hoc alias fuit dictū ī mā de attributis diſ. 8a huius pͥmi. ❡ Ad cōfirmationē pꝫ per idem. ❡ Ad argumētū ꝯ 7am ꝯnē dico:ꝙ ſolū ꝓbat ꝙ nihil vniuocū eſt cōe deo ⁊ creature:vel eſſe lapidis in ꝓpria nā:⁊ eſſe lapidis in deo.vñ ſcūs Tho.de veritate.q.4.arti. 6o ad 6m ſic ait. (Cuius nō ſint vniꝰ rōnis eē creaturaꝝ in vbo ⁊ in ſeipſis ſm vniuocationē:ſunt tñ aliquo mō vnius rōnis ſꝫ analogiā.) Hec ille. ❡ Ex quo pat₃:ꝙ nō ſola vox eſt cōis illis duobus eſſe ſed aliq̄ rō. ❡ Et ad iꝓbationē dico:ꝙ ſi homo ⁊ ſua ſilitudo haberēt eūdē cōceptū nō ꝓpter hoc eſſet genus:aut ſpēs reſpectu illoꝝ duoꝝ:q₂ nō eēt vniuocus.nā ſm ꝙ dicit pͥo cōtra gētiles caplo.32o:diſſimilitudo eſſe:qḋ hꝫ domꝰ:que eſt ī arte:⁊ qḋ hꝫ domus in mā tollit vniuocationē:ſic in ꝓpoſito. ❡ Ad dubiū qḋ ibi mouebaē dico:ꝙ cū ſcūs Tho.dicit:ꝙ mā īpedit:ne lapis oībus modis verius ſit in deo q̄ȝ in ſe ⁊c.ꝑ māꝫ intelligit nō ſolum ſubāꝫ:que eſt ſubm forme ſubalis.imo oē qḋ ſe hꝫ loco materie ad limitādū eſſe vel formā rei:quelibꝫ eni natura ſpecifica dicit quandā nāꝫ generis per drīam terminatā:ita ꝙ eſt ibi aliqḋ terminās:⁊ aliqḋ terminatū:licꝫ illa duo q̄nq₃ ſint realr diſtincta:q̄nq₃ autēꝫ nō ſm ꝙ declarat ſcūs Tho.ſcdo cōtra gētiles ca.93o. ⁊ pͥma pte.q.50.arti.2o ad pͥmū. Cū igiē in qualibꝫ creatura ſit aliqḋ potētiale ⁊ terminatū tā in corporalibus q̄ȝ in ſpūalibus ſicut deus:non diciē roſa:q₂ licꝫ totā ꝑfectionē eius in ſe prehabeat.tñ de rōne roſe vt roſa ē ꝙ habeat eſſe materiale:qḋ non eſt in deo:ita nec deꝰ diciē angelus:quia de ratione angeli eſt natura potentialis ⁊ terminata:qḋ nō eſt in dō. Et ſic pꝫ pͥmus arti.

Quantum ad ſecundum articulum ſit prima cōcluſio:ꝙ quicquid agitur in toto decurſu temporis eſt preſens deo in tota eius eternitate. Iſtam cōcluſionē ponit ſcūs Tho.pͥmo cōtra gentiles caplo.67o.(Proportio(inquit)eternitatis ad totā temporis durationeꝫ eſt ſicut ꝓportio indiuiſibilis ad continuū.natura quidē illius idiuiſibilis:qḋ eſt terminus continui:eſt ꝙ non eſt preſens:cuilibet parti continui:huius eni ſimilitudinē habet inſtans temporis: ſꝫ eius indiuiſibilis:qḋ eſt extra cōtinuum natura eſt:ꝙ cuilibet parti cōtinui:ſiue puncto in continuo ſignato coexiſtit.vnde cū tempus motum non excedat eternitas:ꝙ oīo extra motū eſt nihil tēporis eſt. Rurſus cuꝫ eterni eſſe nunq̄ȝ deficiat:cuilibꝫ tēpori vel inſtanti tēporis preſentialr adeſt eternitas:cuius exemplum eſt vtcūq₃ in circulo videre:punctū enim in circūferentia ſignatū:⁊ ſi idiuiſibile ſit:nō tñ cuilibet pūcto alij ſm ſitū coexiſtit ſil:ordo.n.ſitus ꝯtinuitatē circūferētie facit.cētrū vͦ qḋ eſt extra circūferētiā ad qḋlibꝫ punctū ſignatū directe oppoſitionem habꝫ:quicquid igitur in quacūq₃ parte temporis eſt coexiſtit eterno: q̄ſi pſens

Articulo pͥ ad ea que cōtra ſcōm.

Idea duplr ſumi poteſt.

Tertio de aīa tex.cō.38.

Scotus & Varro dicūt ꝙ lꝫ nūc eternitatis ſit formalr infinitū ⁊ ita excedit nūc tpis:non tñ rōne iſtius infinitatis nō exiſtibus coexiſtere pōt. vñ pōt dici ꝙ deus hꝫ eē coexiſtēdi rōne ſue eternitatis cū oībus q̄ fiunt ⁊ fieri pñt in tēpore ſucceſſiue ⁊ ex hec eternitas excedit nūc tpis non ꝓp actualem attingentiaꝫ:ſed ꝓp virtualeꝫ q̄ attingere poteſt:q̄n res future ponētur ī actu: cui ꝯclōni aſſentit Aureolus. lꝫ alr q̄ȝ Scotus declaret:⁊ hoc triplici ꝓpōne:q꞉ pͥma ē ꝙ abſtrahit ſimplr ab oī tpe:⁊ a q̄lꝫ tēporis pñna ⁊ coexñtia cuꝫ eodem:⁊ eo ꝙ nulla relatio realis eſt dei ad creaturas ex q̄ ſeq̄ē 2a. videlꝫ ꝙ eternitas dei:lꝫ iſinita ſit:nō tñ dꝫ attingere totū tēpus actualr coexiſtēdo ſua pñtialitate: aut ſimultate oībus pñbꝰ tēporis. tertia eſt ꝙ futura non ſunt realiter:aut actu aliter eternitati pſentia.

eidē:ꝛ ſi reſpectu alteri⁹ ptis tpis p̄teritū ſit vel futurū:
eterno aūt non pōt aliqd preſentialr̄ coexiſtere niſi to/
ti:qꝛ ſucceſſionis durationē nō hꝫ:quicqd igit̄ per totū
diſcurſuꝫ tēporis agitur:diuinus itellectus in tota ſua
eternitate intuet̄:quaſi preſens:nec tamē qḋ in quadā
parte tēporis agit̄ ſemper fuit exiſtēs.) Hec ille. ❡ Et
caplo ſequēti.l.68.dicit.(Qꝛ illa que dicuntur futura
nobis non ſunt diuine eſſentie futura:que in momēto
eternitatis exiſtēs ad oīa p̄ſentialr̄ ſe hꝫ:ꝛ q̄ eternitas
nō ſe hꝫ ad aliqḋ tēpus:ſicut p̄ſens ad futuꝝ.) ❡ Itē
p̄ma parte.q.14.articu.13°.dicit.(Eternitas tota ſimul
exiſtens ambit totū tēpus.vñ oīa:que ſunt ſub tēpore
ſunt deo ab eterno pñtia:nō ſolū ea rōne:qua hꝫ rōnes
rerū apud ſe p̄ſentes:vt quidā dicūt:ſed qꝛ eius intui/
tus fert̄ ſup oīa ab eterno:put ſūt in ſua pñtialitate.)
Hec ille. ❡ Itē de veritate.q.2.art.12.pōit idē.(Ordo
(inquit)diuine cognitionis ad quācūqꝫ rem eſt:ſicut
ordo pñtis ad pñs.)Dicit ibi etiā:q̄ illud qḋ futuꝝ eſt
rei alteri:cui ſuccedit in tpe:deo qui nō eſt in tpe:ſꝫ ex̄
tēpus:nō eſt futurū ſed pñs. ❡ Idē ponit p̄ ſen.diſ.38.
q.1.arti.5°.(Quis(inquit)tēpus ſit ſucceſſiuū:tñ eter
nitas pñs eſt oībus tēporibus vna:ꝛ eadē:ꝛ indiuiſibi/
lis:vt nunc ſtans:nec aliqd eſt futurū reſpectu ipſius:
ſed vnū reſpectu alterius.) ❡ Iteꝫ de malo.q.16.arti.
ſeptio dicit.(Qꝛ totus diſcurſus tpis:ꝛ ea que p totum
tēpus agunt̄ pñtialr̄ ꝛ cōformiter eius aſpectui ſubdū
tur:nec aliqd ꝯpat̄ ad illū ſub rōne p̄teriti vl' futuri.)
❡ Itē in cōpēdio theo^c lib.p̄.ca.135.dic̄.(Qꝛ dina eter
nitas totū decurſum tēporis ſua pñtialitate attingit ꝛ
vltra trāſcēdit.) ❡ Itē p̄ma pte.q.57.art.3° dicit.(Qꝛ
diuina eternitas cū ſit ſimplex toti tpi adeſt:ꝛ ipſuꝫ cō
cludit.) ❡ Itē ſcḋo ſen.diſ.7.q.2.arti.2.dicit.(Futu/
roꝝ p̄cognitio in ſeipſis ſoli⁹ dei eſt:cui ab eterno ſunt
p̄ſentia.) ❡ Ex iſtis oīb⁹ pꝫ:q̄ itentio ſci Tho.fuit q̄
oīa futura:ꝛ oīa p̄terita:ꝛ gñalr̄ que ſunt:vel erunt:aut
fuerūt:ſunt ab eterno deo pñtia:nō ſolū ſꝫ ſuas rōnes
ſed ſm ſuas pñtialitates:ꝛ actuales exiſtentias:ꝛ non
ſolū in eē cognito.ſcilꝫ q̄ deus eternalr̄ viderit rerum
actualitatē ꝛ pñtiā:ita bene ꝛ intuitiue:ac ſi eſſent p̄ſen/
tes:nō eni ſolū illḋ itēdebat:imo q̄ nō ſolū itellectui:
ſed etiā ei⁹ eternitati eēnt pñtia:imo nō eēnt pñtia eter
nalr̄ itellui:niſi qꝛ ſīt pñtia eternitati. Ipe eni aſſignat
cām q̄re futura ſunt pñtia intellectui:vel diuine cogni
tioni. Iſtā ſcꝫ q̄ eternitas:qua menſurat̄ illa cognitio
eſt tota ſimul p̄ſens cuilibꝫ pti tpis:ꝛ cuilibet qḋ ſit in
aliq̄ pte tpis. Qualr̄ aūt ſit intelligendū pꝫ.tū ex predi
ctis.tū ex dicēdis in argumentoꝝ ſolutiōe mōſtrabit̄.
[Primuꝫ qḋ p hui⁹ ꝯclo/nis cognitiōe ē imaginādū] ❡ Imaginoꝛ eni p̄:q̄ nulla creatura pñs:p̄terita:vl' fu
tura ſic ꝛ ſic:ꝛ iſto mō fuit pñs deo eternalr̄:q̄ ipa eter
nalr̄ fuerit extra deū in ſuo eſſe creato:vel actuali exi/
ſtētia:aut pñtialitate qḋ idē eſt:qꝛ ſolū diuinū eſſe vel
exiſtere mēſurat̄ eternitate:vt declaratum eſt diſ.9°.
❡ Imaginoꝛ ſcḋo:q̄ nulla creatura pñs:p̄terita:vl' fu
tura pñs fuerit deo ſic:ꝛ iſto mō q̄ i oī tpe imaginabi/
li fuerit:vel etiā oī tpe creato ꝛ vero:qḋ eſt paſſio p̄mi
motus:ſic q̄ ſimul ſit in tpe quolibꝫ pñti:p̄terito:ꝛ fu/
turo:antixp̄s eni nō fuit deo pñs tpe ade:nec adaꝫ fuit
deo pñs tpe antixp̄i:nec mūdus:aut celū tpe imagina
to añ mūdi creationeꝫ.imo nulla creatura eſt:fuit:aut
erit:q̄ fuit añ tp̄s:aut añ p̄^m iſtās tpis. ❡ 3° imaginoꝛ
q̄ q̄libꝫ creatura ſic ꝛ iſto mō fuit deo pñs eternalr̄ q̄
attingit̄ a deo in tota ſua eternitate:imaginemur eniꝫ
tēpus iſtud:qḋ ꝯſequit̄ motū celi:ꝛ eſt tēpus reale:ima
ginemur ēt īfinitū tēpus p̄ceſſiſſe iſtḋ reale tp̄s:ꝛ īfini/
tū tēpus ſeq̄ iſtud ꝓductū tēpus:hoc imaginato ꝛ con
cepto ꝯcipit̄ īfinita duratio in ante ꝛ poſt:eternitas āt
dina dꝫ cōcipi per modū cuiuſdā indiuiſibilis ſimpli/
ciſſimi illi īfinite durationi equalentis:ꝛ ſic illa ſucceſ
ſiua duratio ſil' attingeret totū motū celi īfinitū in añ
ꝛ poſt ſm imaginationē Ari.ꝛ ps illi⁹ ptē motus:ꝛ fu/
tura futurā:p̄terita p̄teritā:ꝛ totalis duratio totalē mo
tū ſimul.ita diuina eternitas:que eſt indiuiſibilis:ꝛ ſil'
tota oēs ptes celi ꝛ tpis:qḋ ſm v̄itatē eſt finitū ſil' atti
git:ꝛ totalē illā infinitā durationē imaginatā attinge/
ret ſi eēt:ꝛ ꝯñr oīa facta in eius ptibus:nō aūt talis eſt
p̄ſertiꝫ īfinita in añ:nec in poſt:loquēdo de tpe ꝯtinuo
mēſurāte motū celi:ſed forte tp̄s diſcretū mēſurās co/
gitatiōes ſpirituū eſt in poſt īfinitū:ꝛ iō eternitas actu
attingit oē inſtās tēporis diſcreti tā pñs:tā preteritū:q̄
futurū nō ſucceſſiue:q̄ nūc attingat iſtud:nūc illud in
ſtans:ſed ſimul. Illa aūt que nec ſunt:nec erūt:nec fue
rūt non attingit:ſed ſi q̄ñqꝫ futura eēnt ea:in tota ſua
eternitate attigiſſet:ſicut aīa q̄ eſt īdiuiſibilis exiſtens
attingit oēm ptē corporis extēſi cōpoſiti ꝛ diuiſibilis:nō
ſucceſſiue ſed ſil':ꝛ deus ſua imēſitate attingit oēm lo/
cū ſil':licꝫ loca ab inuicē diſtent:ꝛ centrū eque diſtat:ꝛ
eque aſſiſtit oī pūcto circūferētie:licꝫ illa pūcta ab iui/
cē diſtēt:ꝛ nō oīa puncta oībus eque pñtia ſint. Iſtud
etiā per obiectoꝝ reſpōſa patebit. ❡ Arguit̄ igit̄ ꝯtra [Cōtra hanc ꝯclōnē argu Aurco.di. 26.q.1.ꝛ hec argumēta in opione Scoti ponit.]
iſtā ꝯnē.p̄ ſic. Sicut deus eſt formalr̄ eternus:ita forā/
liter imenſus:ſed pp ſuā formalē imenſitatē nō coexi
ſtit locis nō exiſtētibus:ſed ſolū locis exiſtentib⁹.ḡ nec
ꝓpter ſuā eternitatē coexiſtit partibus tpis nō actuali
ter exiſtibus:ſed pñtib⁹ ſolū. ❡ Scḋo. Qꝛ ipoſſe eſt re/
lationē realē eſſe ſine exiſtentia extremoꝝ:extremum
aūt alterū.ſcilꝫ creatura futura oīno nihil eſt in ſe:alr̄
creari non poſſet:q̄re reſpectū realis coexiſtētie:vl' pre
ſentialitatis ad deū nō poterit fundare. ❡ Tertio. Qꝛ
ſi res ſm eſſe exiſtētie hoc mō ſunt eternitati pñtes:ſe
quit̄ q̄ nō eſſe creature non preceſſit duratione ipſius
eſſe:ꝛ per ꝯſequēs creari non poſſet:qꝛ iam exiſtens in
actu reſpectu ſue cāe.videlꝫ virtutis cauſatiue.cauſari
nō poteſt:illud eni quod iaꝫ eſt:rurſus fieri non poteſt.
vt patꝫ p̄ phyſicoꝝ. ❡ Quarto ſic. Nulla realis rela/ [Tex.cō.76.]
tio ponēda eſt in deo in ordine ad creaturaꝫ:ſed pñtia
ad tēpus aliquod importat relationē ad ipſuꝫ:preſens
eni dicit̄ alicui preſens.igit̄ nō pōt dici:q̄ deus ſit du/
rationi tēporis coexiſtens per modū p̄ſentialeꝫ. ❡ Et
ſi dicat̄ q̄ relatio preſentialitatis eſt ex parte creature:
ꝛ ita dicit̄ preſens nō relōne:q̄ eſt in ſe:ſed relatione:q̄
eſt in creatura:ſicut deus dicit̄ dñs:qꝛ hꝫ creaturā ſer/
uam. Nō valꝫ vtiqꝫ:qꝛ p̄ſentia eſt relatio equiparātie
ſicut amicitia:vñ nō pōt poni:q̄ creatura ſit deo p̄ſens
quin ēt ecōuerſo deus ſit ſibi p̄ſens. ❡ Quīto. Preſen
tia eſt relatio ſimultatis fundata vel ſup vnitate dura
tionis:vel ſuper vnitate ſitus:ſup vnitate durationis:
quidē ſicut ea:que ſunt in eodē nunc ſimultanea ꝛ pre
ſentia dñr:ſup vnitate aūt ſitus fundat̄:cū corpus atti
gēs aliud dicit̄ ſibi preſens:ſed manifeſtū eſt:q̄ deus
nec ſitum:nec nunc durationis hꝫ:imo nec durationē
formaliter:vt alias ꝓbatum eſt:qꝛ omnis duratio eſt
formalr̄ quedā diſtēſio prioris ꝛ poſterioris:vel termi
nus illius diſtenſionis:ꝛ ita tp̄s:vel nunc tpis:de q̄bus
ꝯſtat:q̄ nō ꝯpetūt.ḡ nō pōt dici:q̄ deus ſit pñs alicui
tpi.imo abſtrahit ab oī pñtialitate tali. ❡ Sexto. Ta
lis eſt entitas diuinitatis ꝛ tā abſtracta q̄lr̄ ꝛ quātū ab
ſtracta eēt humanitas:ſi poneret̄ ſubſiſtere in tāta ab/
ſtractiōe in quāta eſt humanitas:dū cōcipit̄ ſimplr̄:vl'
homo.ſed manifeſtū eſt:q̄ humanitas ſimplr̄ non eſt
niſi humanitas ſolum ſm Aui.ꝛ ſi poneret̄ ſubſiſtens
abſtraheret̄

abſtraherer a loco:⁊ ſitu:⁊ tempoꝛe:⁊ coexiſtentia cuꝫ
eiſdem:ſicut plato ponebat ideas nuſq̄ eſſe:⁊ nūq̄ eē:
Tex.cō.is. vt patet 3° phyſicoꝝ.ḡ deus non eſt niſi diuinitas tātū
ſubſiſtens abſtracta ab omni loco:⁊ ſitu:⁊ tempoꝛe:ac
ꝑſentia cum eiſdē. ¶ Septimo. Cōmētatoꝛ dicit ſcḋo
metaphy.cōmēto.15.ꝙ in aliq̄bus hoībus dn̄at virtus
imaginatiua ſuper cogitatiuā:⁊ ideo nō poſſunt crede
re aliqua entia eſſe non coꝛpoꝛa:nec in loco:nec in tem
poꝛe:⁊ hoc accidit multis ſtudētibus in phia. Et Com
mētatoꝛ in libꝛo de cauſis ſup vigeſimanona ꝓpoſitio
ne dicit:ꝙ ſubā ſimplex eſt ſtans per eſſentiā ſuam:q2
non eſt niſi in nō tēpoꝛe:⁊ q2 eſt altioꝛ ⁊ ſuperioꝛ omni
tempoꝛe:ſed iſta vera nō eſſent:ſi deus haberet preſen
tialitatē ad tēpus:aut aſſiſteret ipſi nūc tēpoꝛis. ¶ Cū
enī impoſſe ſit aliq̄bus cōcipere entitatē aliquā ſimpli
citer abſtractā ab omni duratiua diſtēſione:⁊ ab omni
coexiſtentia in durando cū tempoꝛe.hoc eſt:quia v̄tus
imaginatiua dn̄atur in eis:⁊ ſimilr deus nō eſſet ſuba
ſtans per eſſentiā ſuā altioꝛ tēpoꝛe:ſi itelligeret̄ ſimul
durare cum tempoꝛe:vel ſibi coexiſtere duratio ꝑ quā
dam preſentialitatē:quia preſentialitas dicit ſimulta
tem:ſimultas vero dicit quandā vnitatē alicuius:ſm
ꝙ ſunt ſimul aliqua ſimultanea:⁊ per ꝯſequēs nō erit
deus aliquid altius tempoꝛe ſtans per eſſentiā ſuā:⁊ ꝑ
ſeipſum:niſi abſtrahat ab omni ſimulcate ⁊ coexiſten
tia cuꝫ tempoꝛe.igit̄ oīno abſtrahit ab ea. ¶ Octauo.
Coexiſtere ipſi nunc tēpoꝛis eſt eſſe ſimul cuꝫ nunc tē
poꝛis:ſed cōſtat ꝙ deus nullo modo eſt ſimul cū nūc
tempoꝛis:oīa enī que ſunt ſimul ſunt in aliq̄ vna men
ſura ſimul.ſ.vel in vno loco:vl̄ in vno tempoꝛe:aut in
vna aliqua duratione:non aūt eſt aliqua vna duratio
que claudat ⁊ menſuret nunc tēpoꝛis ⁊ eſſe dei.ergo ni
hil eſt dictu:ꝙ eſſentia diuina coexiſtat illi nūc:vl̄ iſti:
aut ꝙ ſit ſimul cum iſto:vel ſibi preſens. ¶ Et ſi dica
tur ꝙ imaginabit̄ vnū nunc:in quo ſunt ſimul eſſe di
uinū:⁊ illud nūc tēpoꝛis. Nō valꝫ. Tū q2 illud nec eēt
etiā ſimul cū nūc tēpoꝛis:⁊ ita opoꝛtebit imaginari aliō
nunc:in quo ſint ſimul ⁊ ꝓcedet̄ in infinitū. Tū q2 im
poſſibile eſt imaginari aliquā menſurā:aut aliqḋ nunc
cōe ipſi eſſe diuino:⁊ ipſi nunc tempoꝛis:alioquin diui
na eſſentia caderet ſub menſura imaginabili a nobis
qḋ eſt impoſſibile:quia pari rōne eſſe diuinum claudi
poſſet ſub nunc tempoꝛis:q2 imaginabiliſſimum eſt.
¶ Nono. Illi nō pōt aliqḋ coexiſtere in aliquo nunc:
nec in aliqua mēſura durātia:aut in aliq̄ duratione qḋ
nō durat:ſed eſt tm̄mō mēſura durātiū:⁊ rō ꝙ aliq̄ ſil̄
ſint:ſed nunc tp̄is eſt hmōi:non enī durat:ſed eſt duratio
ſeu mēſura indiuiſibilis eoꝝ que durant:⁊ eſt ratio ꝙ
aliqua ſint ſimul:vtpote illa que menſurant̄ ⁊ claudū
tur ſub illo:dr̄ enī ſimul quecūq̄ ſunt in eodē nūc.ḡ
impoſſe eſt ꝙ ipm nūc cū aliquo ſit ſimul:nō enī durat
ſed eſt duratio:ſi quidē enī duraret in alio nūc:duraret
⁊ illud in alio:⁊ ſic in iſinitū.vn̄ dici nō poteſt:ꝙ deus
coexiſtit ipſi nūc tēpoꝛis:ſed potius in rebus que men
ſurant̄ ipſo nūc:ſed neq̄ hoc dici pōt:q2 que coexiſtūt
rebus:que ſunt nunc:nō ꝓpter aliud coexiſtūt:niſi q2
⁊ ipſa ſunt in iſto nūc:eē aūt diuī nō ꝯtinet̄ ſub h̄ nūc
imo penitus abſtrahit ab illo:⁊ ꝑ ꝯn̄s ab oī ſimultate
⁊ coexiſtētia cū eodē. ¶ Decimo. Si qḋ magis videre
tur ieſſe nō ieſt:nec illō qḋ minus:ſed magis videret̄
ꝙ eternitas coexiſteret pn̄ti tp̄i pn̄tialiter ⁊ ſimultāee
q̄ ꝑterito vel futuro:q2 cum pn̄s aliqḋ actualr ſit:pte
ritū aūt iam nō ſit:futurū aūt nōduꝫ ſit:patꝫ ꝙ ꝑſens
magis hꝫ rōnē attingibilis:ſed manifeſtū eſt:ꝙ deus
ſua eternitate non attingit coexiſtēdo pn̄tialr ⁊ ſimul
taneē tempus ꝑſens.imo totalr abſtrahit:nec hꝫ coo
dinationē cū ipſo.ḡ impoſſibile eſt:ꝙ h̄ mō tp̄s futu
rū:vel preteritū attingat. ¶ 11°. ſic. Impoſſe eſt aliqḋ
attingibile eē cōtinuū ⁊ diuiſibile quātūcūq̄ attingēs
ſit indiuiſibile:qn attingētia ipſa ſit diuiſibilis ⁊ conti
nua.verbi grā.ſi pūctus attingeret cōtinuū ⁊ moueret̄
ſup ipſum:⁊ hoc poneret̄ poſſibile:nō dubium ꝙ oīno
alia erit attingentia qua coexiſteret ꝑme parti cōtinui
ab illa qua coexiſteret alteri parti:⁊ ſimilr centrū:qḋ
dicit̄ pn̄s cuilꝫ pūcto circūferētie nō dubiū ꝙ ꝑ aliā
lineā attingit aliud punctū:⁊ rō huius eſt:q2 attingen
tia:vel pn̄tialitas appꝛehendit̄ per modū habitudinis
mediantis inter attingens ⁊ attinctū:habitudo autē
multiplicat̄ rōne alterius extremoꝝ:⁊ ideo ipoſſibile
eſt ꝙ attinctū multiplicet̄.nā inter pūctū indiuiſibile
⁊ multa alia puncta ad inuicē diſpata ipoſſe eſt lineaꝫ
vnicā mediare:ſed cōſtat ꝙ decurſus illius tempoꝛis
eſt diuiſibilis ⁊ cōtinuus.ḡ quātūcūq̄ eternū ſit idiui
ſibile nō poterit attingere totū decurſum tēpoꝛis vna
attingentia ſimplici.imo neceſſario cōtinua ⁊ diuiſibi
li:hoc aūt eſt impoſſe:q2 vel eſſet permanens iſta attin
gentia ſm oēs partes:⁊ hoc eſſe nō pōt:q2 tunc habitu
do ꝑmaneret termino nō manente:aut erit ſucceſſiua
ſꝫ oēs partes:⁊ ſic deus in attingēdo ſuccedet:nec erit
totū ſimul eternum:nec actualr attingens:cuius oppo
ſitum tu ponis.ergo poni non pōt ꝙ eternitas actualr
totū tempus coexiſtendo attigat. ¶ Duodecimo. Si
creature future actu coexiſtūt eternitati:aut iſta coexi
ſtentia que eſt habitudo media ⁊ relō creature ad deū
menſurat̄ eternitate:aut pn̄ti tēpoꝛe:aut futuro:ſed nō
eternitate:cū talis relatio ſit quedā creatura:nec ꝑſen
ti tēpoꝛe:q2 illa relatio nō eſſet niſi preſentiū:cuꝫ eius
fundamētū nondū ſit ſcꝫ creatura:nec futuro:q2 quod
futurū eſt actu nō eſt:⁊ per cōſequēs per hꝫ coexiſten
tiam:que actu nō eſt creatura deo:nō coexiſtit eterna
liter. ¶ 13°. Nō magis vna creatura ē deo pn̄s q̄ alia:
ſed creatio paſſiua eſt quedā creatura:que tn̄ ſi futura
eſt:nō eſt actu pn̄s deo:alioqn creatio aīe antixp̄i:que
virtuti creatiue aliqn̄ cōiuncta erit eadeꝫ v̄tuti pn̄tialr
eſſet ꝯiuncta:⁊ per ꝯn̄s aīam antixp̄i crearet:qḋ olo di
ci nō pōt.igit̄ nulla creatura futura actualr hꝫ ſimul
tatē cum deo. ¶ 14°. Dicta de deo ex tp̄e nō ſunt ſibi
ab eterno:nō enīꝫ ab eterno creauit:ſed ſi preſentia di
ceret ſimultatē aliquā.nō dubiū ꝙ relatio ſimultatis
eſſet realis ex parte creature:⁊ rationis ex parte dei:⁊
per cōſequēs nō erit niſi noua denoīatio dicta de deo
ex tēpoꝛe:q2 ex poſitione actuali ipſius creature ⁊ rela
tionis realis exiſtentis in creatura.ergo non pōt attri
bui deo eterno ꝑſentialitas rōnis ad creaturā futurā.)
Hec ille. ¶ 15°. argāt̄ per argumētū factū in ꝑncipio
q̄ōnis. Illud qḋ in ſe nullo mō exiſtit nulli coexiſtit:
cum coexiſtere preſupponat eſſe:ſed conſtat ꝙ futura
nullo mō exiſtunt in ſe.ergo nec coexiſtunt eternitati.
¶ Ad primū iſtoꝝ dicit̄:ꝙ non eſt ſimile de imenſita
te reſpectu locoꝝ:⁊ de eternitate reſpectu tempoꝛum: Diffa inter im menſitaté re ſpectu locoꝝ ⁊ eternitateꝫ reſpctū tēpoꝛum.
q2 eternitas in deo cōſequit̄ eſſe actuale diuinitatis.⁊
eius exiſtentiā:que equipollent in durando infinite du
rationi ſucceſſiue ſi eſſet:⁊ mēſuraret infinita eſſe:⁊ in
finitas exiſtentias partibiles ſibi inuiceꝫ ſuccedentes:
⁊ ideo ſicut infinitum tempus menſurans infinitum
motum ſimul attingeret quamlibet partem motus:lꝫ
non omnes partes illius motus:aut tempoꝛis ſimul
eſſent:nec non ⁊ attingeret omnia facta in illo tēpoꝛe:
ita eternitas que indiuiſibilis ⁊ ſimpliciſſima exiſtens
illi infinite durationi:⁊ iſinito tēpoꝛi equipollet in du

rendo ſimul attingit oīa:que in toto infinito motu re/
rū ſucceſſiue agunť.Sed imenſitas diuina nō dicit at/
tingentiā alicuius ſucceſſionis:nec aliquid equiualens
alicui infinito ſucceſſiuo:ſed dicit aliqd nullo mō ter/
minatū:ꝛ ideo nō opꝫ ꝙ deus per ſuā imenſitatē attin
gat loca:que non ſunt eidē in exiſtēdo:ſicut per ſuam
eternitatē attingit oēm menſurā poſſibilē eidē coexi/
ſtendo vel aſſiſtendo:vel ſaltē oēm mēſurā ſucceſſiuā
attingit ſimul cuilibꝫ parti eius preſentialr̄ aſſiſtendo:
ſicut tota dies ſimul attingit totum motum vnius cir
culationis celeſtis:ꝛ totale tempus a principio mundi
vſqꝫ ad finē.Illud inquā tēpus totale ſimul ſumptuꝫ
ſimul motū pmū totalr̄ attingit pſentialr̄ coexiſtēdo
toti motui pmi mobilis:ꝛ cuilibꝫ eius circulatiōi ꝛ pti
illius motus:licꝫ parte preterita attingat partē motus
preteritā:ꝛ futura futurā:ita deus ſua indiuiſibili eter/
nitate ſimul totū illū diſcurſum attingit:ꝛ vltra exce/
dit.¶ Ad 2m dico:ꝙ creatura que futura eſt:non fun/
dat relationē realē ad eternitatē pro illa parte tempo/
ris:pro qua nōdū eſt actu:ſed pro illa:pro qua actu eſt
ꝛ nō expectatur futura ſicut antixp̄s non fundat rela/
tionē p̄ſn̄tialitatis ad deū pro tēpore:quo adā fuit:vel
ego ſum:ſꝫ pro tēpore:quo erit. Nō igiť hꝫ relationeꝫ
realē ad deū dū nihil eſt.ſcꝫ in iſto nūc:quo loqmur:ſꝫ
dū actualiter eſt. Nec mireris ſi dico:ꝙ antixp̄s eſt in
tp̄e illo:qđ mihi eſt futuruꝫ:vel ꝙ adam eſt in tēpore
illo:qđ mihi eſt p̄teritū:cuꝫ ly eſt denotat tēpus p̄ſen
locutionis ſm cōem acceptionē.nā in p̄dictis locutio/
nibus ly eſt accipiť generalr̄ pro eſt:fuit:ꝛ erit:ſicut cū
dicimus:prima pars motus eſt in p̄ia parte temporis
ꝛ vltima in vltima:partes eni temporis p̄nt cōſiderari
in ordine ad totū tēpus:vt ad vnū cōtinuū ꝛ totuꝫ qđ/
dam ex partibus cōſtitutū:ꝛ ſm iſtā ꝯſiderationē:qli/
bet pars diciť eſſe tam p̄ns:ꝙ̄ p̄terita:ꝙ̄ futura in re/
ſpectu ſcꝫ ad totū:cuius ſunt ptes ꝯſtituētes illud:pōt
etiā cōſiderari vna pars in ordine ad aliā:ꝛ ſic nō dici
mus:ꝙ due ſunt ſimul:ſed vna eſt p̄or:alia poſterior:ꝛ
vna dr̄ eſſe:alia vō nō eē:ſed fuiſſe:vel nōdū eſſe:ſicut
oēs dies menſis dn̄r eſſe ꝑ cōparationē ad totū mēſeꝫ:
q ex illis ꝯponiť:ſꝫ pma ſeptimana cōꝑata ad vltimā
vel pma dies ad vltimā nō ſimul exiſtūt.imo ſi dicať
vna eſſe:alia diceť non eſſe. ¶ Ad tertiū negať ꝯn̄tia
ibi facta:licꝫ eni antixp̄s ſit deo p̄ns:ꝛ attingať ab eter
nitate:nō ſequiť ex hoc:qn eius nō eſſe p̄cedat illi⁹ eē
nā pro iſto nunc:quo loqmur antixp̄s hꝫ nō eſſe:in nūc
vero ſequēti iſtud hꝫ eſſe:deus aūt nō attigit eius eſſe
pro iſto inſtanti:quo loqmur:ſed ꝓ alio:nec eius crea/
tio eſt in actu cōiuncta v̄tuti cauſatiue pro iſto inſtāti:
ſed ꝓ alio:tn̄ vtrūqꝫ nūc tā illud:in quo antixp̄s eſt ꝙ̄
illud:in quo nō eſt:eſt deo preſens. ¶ Ad 4m negatur
minor.ſcꝫ ꝙ p̄n̄tia dei ad creaturā ſit ex parte dei rela
tio realis:ſed tn̄ rōnis:ex p̄te vero creature eſt realis.
¶ Et ad replicā dico:ꝙ licꝫ p̄n̄tialitas ſit relatio equi/
perāˉe:nō tn̄ opꝫ ꝙ ex vtraqꝫ p̄te ſit realis:ſicut pꝫ de
ſilitudine dei ad creaturā:ꝛ econuerſo:ꝛ de diſtinctione
dei a creatura.¶ Ad qntū negať minor:deo eni cōue/
nit duratio:vt alias dictū eſt:ꝛ ad rōnes arguētis reſpō
ſum:quarū vna eſt:ꝙ ois duratio dicat diſtēſionē:iſtō
aūt fuit negatum de duratione ꝓut cōceditur in diui
nis:licꝫ in creaturis ſit verū:nā nō vniuoce diciť dura
tio hic ꝛ ibi:ſicut nec ſapia:que eſt in creatis q̄litas:ſed
in deo eſt ſuba.Quō aūt dei ꝛ creature ſit vna duratio
diceť poſt.¶ Ad ſeptū dico:ꝙ ſolū cōcludit:ꝙ diuini/
tas abſtrahit a loco:ꝛ ſitu:ꝛ a tp̄e:ſed non ꝙ abſtrahat
a cōcomitātia tp̄is:nec plato ſic abſtraxit ideas:ſed ſo

Diſtin.9. ar. ſecūdo.in rñ. ad ar.5m.

lum a loco:ꝛ tēpore:ꝛ indigētia eorūdē.ſm eni ꝙ dicit
ſcūs Tho.ſup Boetiū de trini.qō.5.arti.2° aliqua res
in tēpore hoc hꝫ:qꝛ eſt localiter mobilis:ꝙ aūt ſit mo
bilis localiter:aut ꝙ ſit in loco hꝫ:qꝛ hꝫ m̄ām deſigna
tā ſub certis dimēſionibus.cū ergo ille idee ſm plato/
nē oīo abſtraherēt a m̄ā:numirū ſi plato abſtraxit eas
ab hic ꝛ nūc:nō oportuit aūt ꝙ abſtraheret a cōcomi/
tantia eoꝝ.ſcꝫ loci vel tēporis.¶ Ad 7m ſilr̄ dr̄.¶ Ad
octauū negať minor ad ſenſuꝫ:quo dꝫ ſumi ſub maio/
re.dꝫ enim ſic ſumi:qꝛ eſſe dei ꝛ creatura in nulla vna
menſura ſūt ſimul:ꝛ nō ꝙ nulla eadē mēſura claudā/
tur.ſi eni maior illo modo itelligereť.ſcꝫ ꝙ nulla duo
ſunt ſimul duratione:niſi vna mēſura claudāť:maior
non imerito negareť.dico ģ ꝙ deus ꝛ creature ſunt in
vna ꝛ eadē menſura durationis.ſicut enim dicit ſcūs
Tho.p̄ ſen.di.19.q.2.arti.2.ad pmū.(Nō eſt idē nūc
eternitatis:tp̄is:ꝛ eui.¶ Et qn̄ diciť:qn̄ motus eſt:an
gelus eſt:ꝛ deus eſt:pōt ſignari triplex nunc:vel nunc
eternitatis:vel nūc eui:vel tēporis.ſi igiť ſignať nunc
tēporis:tūc diciť eſſe motus in illo ſicut in ꝓpria men
ſura:angelus aūt ꝛ deus nō ſm mēſurationis rōnē:ſed
magis ſm quandā cōmitantiā ꝓut eternitas:ꝛ euū:ꝛ
tēpus ſimul ſunt.nec ſibi deſ⁵nt.Si aūt ſignať nūc eter
nitatis:tūc diciť deus eſſe in illo ſicut in mēſura ꝓpria
ꝛ adequata:angelus aūt ꝛ motus ſicut in mēſura exce
denti.Si aūt ſignať nūc eui.reſpōdet angelo ſicut mē
ſura adequata:ꝛ deo ſm concomitantiā:ꝛ motui ſicut
mēſura excedēs.)Hec ille in forma. Et arti.p̄.ad ſcđꝫ
ſic ait.(In omnibus illis:in quibus iueniť diuerſa ra/
tio menſurādi:oportet diuerſas menſuras eſſe ꝓprias
nō eni eodē mēſurať panis ꝛ vinum:vn̄ cū diuerſa rō
mēſurādi ſit in diuerſis actibus:opꝫ ꝙ reſpōdeant eis
diuerſe mēſure:verū tn̄ vna earū pōt ordinari ad aliā
ſicut ad pmā mēſurā ꝛ excedentē.vnde ſicut diuinū
eſſe eſt mēſura ois actus:ita eternitas eſt menſura ois
durationis:excedēs tamē ꝛ nō coequata:ſed p̄ter hoc
opꝫ hr̄e alias ꝓprias mēſuras ꝓpter diuerſos modos
mēſurandi.)Hec ille.¶ Ex iſtis aūt patet quid dicē/
dum.¶ Ad nonum dico:ꝙ ſicut ſtatim allegatū eter/
nitas eſt menſura omnis durationis non ſolū omniū
rerum durantiū per illas duratiōes:ꝛ ideo dico:ꝙ nūc
temporis:vel ipſum tempus:licet ſint durationes mo/
tuum ꝛ mobiliū:ꝛ forte non durent ꝓprie:de quo non
curo:tamē poſſunt dici ſimul cum deo:quia ſunt in ea/
dē mēſura:que eſt oiuꝫ prima.¶ Ad decimū pꝫ ex di
ctis:ꝙ minor eſt falſa.¶ Ad xim negať maior loquē/
do de attingentia ex p̄te attingētis indiuiſibilis. Dico
eni ꝙ licꝫ attingentia ſint diuerſa ex parte punctoꝝ:q
ſunt in circūferētia:tamē ex parte puncti centralis nō
eſt diuerſa ſed vnica:nam ꝛ linee que protrahunť a cē/
tro vſqꝫ ad puncta circunferentie:nullā diſtinctionem
habent in puncto centrali.imo omnes vniuntur in eo:
ſed quāto plus ab eo recedunt:tanto abinuicem diſtāt
ꝛ quāto plus accedunt ad punctū min⁹ diſtāt.¶ Et cū
diciť:ꝙ attingentia cōcipiť vt habitudo cōcediť.Sꝫ
cū vlterius dicať ꝙ habitudo multiplicať rōne extre/
moꝝ:iſtō fuit ſepe negatū:aliqd eni poteſt referri vni/
ca relōne ſm numeꝝ ad multos terminos:ſicut pater
eadē paternitate ad multos filios:relatio eni nō mul/
tiplicať niſi multiplicata m̄ā eius in ſubiecto.ſcꝫ mul/
tiplicato fundamēto:ꝛ qꝛ puncta centri per idē funda/
mentū fundant preſentiā ad oia puncta circūferentie:
ſed non ecōtra:ideo attingentia vel p̄n̄tia ex parte ei⁹
eſt vnica:ſed ex parte punctorū circunferētie eſt mul/
tiplex.Idē dico de preſentialitate aie ad multa mem/

Diſtin.31. in ar.3°. contra tertiam ꝯclu ſionem.

bes ⁊ dei ad oẽs ptes tpis:illa eni pñtia ex pte dei non
fundaꝛ in diuerſis ptibus eternitatis:ſ3 in tota eterni/
tate. Uel põt dici:ꝙ ſi attingẽtia nominet habitudinẽ
tũc ↄcedi põt ꝙ illa attingẽtia eſt multiplex ſm multi
plices attingẽtias ex pte creaturaꝝ coopppoſitas attin/
gẽtijs ex pte dei. Tũc cũ q̃riꝛ:an q̃lib3 ps illi⁹ attingen
tie ex pte dei ſit pmanẽs. Dico ꝙ nõ ſic pmanet ꝙ ſit
in diuerſis tpibus:attingẽtia eni qua attingiꝛ dies iſta
nõ erit cras:nec fuit heri:ſ3 dr̃ tñ pmanẽs re⁹ fũdamẽ/
ti ſui:q2 totã eternitatẽ ↄcomitaꝛ ⁊ nõ ptẽ ei⁹: ⁊ ſic ei⁹
pmanẽtia attẽdiꝛ ñ ex pte tpis:ſ3 eternitatis. Nec ſeqꝛ
ꝙ deus attigat ſucceſſiue ex pte ſui:ſ3 ꝙ attigit ſucceſ/
ſiua ⁊ p attingẽtias ſucceſſiuas ex pte termini:nõ autẽ
ex pte fundamẽti. ℭ Ad 12ᵐ dico:ꝙ coexiſtẽtia ãtixpi
ad deũ eſt habitudo realis:⁊ mẽſuraꝛ eadẽ menſura:q̃
antixpš.ſ.tpe tanq̃ mẽſura adeq̃ta ⁊ ppria:ſed eterni
tate tanq̃ mẽſura ſupexcedẽte. Si aũt loquamur de co
exiſtẽtia dei ad antixp3:que eſt habitudo:ſeu reſpect⁹
rõnis. Dico etiã ꝙ ꝓprie nõ h3 mẽſurã:ſ3 ſi h3. dico ꝙ
eadẽ mẽſura mẽſuraꝛ:qua coexiſtẽtia alia ſibi oppoſi/
ta.ſ.antixpi ad deũ. Et cũ dicit arguens ꝙ illud qð fu
turũ eſt nõ eſt actu ⁊c̃. Dico ꝙ illud qð futuꝝ eſt non
eſt actu per cõparationẽ ad mẽſurã:cui illud dr̃ futuꝝ:
⁊ ideo dico ꝙ nec antixpš:nec habitudo eius ad deuꝫ:
nec tẽpus mẽſurãs illa ſunt actualr̃ ꝓ iſta mẽſura:qua
loquamur nũc:ſed potius futura ſunt reſpectu hui⁹ mẽ
ſure:ſ3 tñ oĩa illa per cõparationẽ ad deũ ſunt actu pre
ſentia:⁊ nullo mõ futura:⁊ ꝓ illa mẽſura eſt deo p̃ſens
antixpš:⁊ nõ ꝓ iſta. ℭ Ad 13ᵐ negaꝛ minor. Dico eniꝫ
ꝙ paſſiua creatio antixpi eſt deo pñs ⁊ actualr̃ ↄiũcta
virtuti creatiue dei:nõ in menſura qua loquimur:ſ3 in
alia:que eſt poſt iſtã. Et cũ inferꝛ.g̃ de⁹ creat antixpš.
negaꝛ ↄñtia:q2 iſtud verbũ creat:cũ ſit pñtis tpis con/
notat tẽpus p̃ſens.ſ.in quo eſt ꝓlatio ꝓferentis illam
orationẽ:ſi aũt abſtraheret a tali cõnotatiõe:vtiq3 poſ
ſet cõcedi:ꝙ deus actu creat aiãꝫ antixpi:nõ tñ in tẽ
pore:quo loqmur:ſed in alio. Dicit eni ſcũs Tho. vt ſu
pra allegaui:ꝙ demõſtrato vno futuro:qð deus videt
potius diceretꝛ ꝙ de⁹ videt petrũ currere:q̃ ꝙ videat
eũ curſurũ eſſe:ita haberet in ꝓpoſito dicere p cõpara
tionẽ ad deũ poti⁹ diceretꝛ:ꝙ in tali tpe antixpm creat
q̃ ꝙ in illo creabit:niſi p cõparationẽ ad nos:cui illud
tẽpus eſt futurũ. ℭ Sed forte dicet aliquis:ꝙ ex p̃di/
ctis vr̃ iniri:ꝙ quelib3 pars tpis in ſe ſit actualr̃:⁊ eque
actu tempus antixpi vel ade.ſicut Joãnis de podiomi
tis:lic3 vna illarũ per cõparationẽ ad aliã dicaꝛ nõ eẽ:
ſed fuiſſe:vt tẽpus Ade:vel non eſſe:ſed futura eſſe:ſic
tẽpus antixpi:quod videꝛ incõueniẽs. ℭ Scðo poſſet
aliqs dicere ꝙ ſ3 dicta nõ apparet quõ vna pars tẽpo/
ris ſit prior:alia poſterior:cũ quelib3 in ſe conſiderata
ſit actu pñs alicui tertio:que enim ſunt ſimul reſpectu
tertij:ſũt ſimul inter ſe. ℭ Ad iſta diceretꝛ tenẽdo viã
predictã:quã tñ nõ aſſero. Ad p̃mũ3 qdem negaꝛ ↄña.
Dico eni ꝙ antixpš in ſe nõ eſt nec tpš eius eſt.ſi ly eſt
cõnotet tpš:in quo pñtialr̃ loqmur:nec iſtud ſequiꝛ ex
p̃dictis:dico tñ ꝙ per cõparationẽ ad deũ:a quo actua
liter attingiꝛ.⁊ ſublata ↄnotatione p̃dicta:eque actu ẽ
vna ſicut alia:ſed imaginatio decipit nos:q̃ñcũq3 eniꝫ
dicimus:hoc eſt:ſemp intelligimus:ꝙ pro iſta mẽſura
qua loquimur illud:de quo loquimur ſit. ℭ Ad ſcðm
dico:ꝙ prioritas ⁊ poſterioritas in tẽpore ſequiꝛ prius
⁊ poſterius in motu:⁊ prius ⁊ poſterius i motu cauſanꝛ
Tex.ch.91. ex priori ⁊ poſteriori magnitudinis:vt dicitur 4°. ⁊ 6°.
phyſicoꝝ. Dico igiꝛ ꝙ vna pars tpis eſt alia pte tpis
prior:q2 menſurat motũ factũ in p̃ma pte magnitudi

nis:⁊ alia vltimã vel mediaꝫ:ſm tñ ptes tpis in reſpe/
ctu dei nõ ſe h3 vt prior ⁊ poſterior. Nec ſeqꝛ:iſte ptes tẽ
poris coexiſtũt ſil reſpectu dei.g̃ ⁊ ad inuicẽ:ſicut nec ſe
quiꝛ:caput eſt pñs aĩe:⁊ pes ſilr̃.igiꝛ pes ⁊ caput ſunt
ad inuicẽ pñtia. ℭ Ad 14ᵐ dico:ꝙ ſolũ ↄcludit ꝙ p̃ſen
tialitas dei ad creaturã:⁊ ecõtra nõ ſit eterna:qð cõce/
dimus:ſed nõ ꝓbat qn attingat totã eternitatẽ:eternũ
eni eſt ſolũ illud:qð eſt imutabile ⁊ non incepit in aliq̃
mẽſura:cui⁹ eſt ſolus deus:ſed oẽ illud põt dici cõpe/
tere deo ab eterno:qð cõpetit ei in tota eternitate:cui⁹
eſt illa denoĩatio:deus eni in tota ſua eternitate h3 illã
pñtialitatẽ ad creaturaꝫ tẽporalẽ:⁊ creatura tẽporalis
ad totã eternitatẽ:⁊ ideo ad iſtũ ſenſum ↄcediꝛ:ꝙ iſte
reſpectus cõuenit deo eternalr̃:lic3 nõ omni tẽpore ſi/
bi ↄueniat:nec in omni mẽſura poſſibili. ℭ Et ſi dica/
tur ꝙ ſm hoc nullus reſpectus dei ad creaturã erit tẽ/
poralis:imo quilibet cõueniet ei eternalr̃.ſ.in tota ſua
eternitate:eo mõ quo dictũ fuit de reſpectu pñtialita/
tis ⁊c̃. ℭ Dico ꝙ illi reſpectus tã iſte:de quo loqmur
q̃ alij dnr̃ deo cõuenire ex tẽpore reſpectu nñi ⁊ alioꝝ
tpaliũ:q2 ſc3 nõ cõueniũt deo ꝓ q̃lib3 pte tẽporis:ſed
ſolũ ꝓ aliq̃ vt reſpectus diuini refugij ſaluatoris ⁊ co/
exiſtẽtis vel pñtis. Iſti eni oẽs dicunꝛ ei conuenire ex
tẽpore:q2 nõ ↄueniũt ei in oĩ mẽſura imaginabili ſuc/
ceſſiua:ſed oẽs iſti reſpectus pñt ad aliũ itellectũ cõue
nire illi ab eterno.ſ.q2 eidẽ in tota ſua eternitate cõue/
niunt:ipſe eni non in aliqua pte eternitatis:ſed in tota
ſua eternitate eſt p̃ſens oĩ tẽpori:⁊ dñs creature:lic3 in
tẽpore cepit eẽ dñs ⁊ pñs:nõ tñ in eternitate:illi autẽ
reſpectus:q cõueniũt deo:⁊ pro oĩ mẽſura imaginabili
ſucceſſiua:⁊ ꝓ tota eternitate:cui⁹ ſunt reſpectus idea/
les ſm cõem modũ loquẽdi ſolũ dnr̃ ei ab eterno:⁊ nõ
ex tẽpore ↄuenire. ℭ Ad 15ᵐ negaꝛ minor.ſi eni ly exi
ſtere cõnotat tẽpus:quo iſta cõpatio formaꝛ.tunc anti
xpš vel aliud futurũ nullo mõ exiſtit:nec per ↄparatio
nẽ ad tẽpus:in quo ſumus:ſ3 p cõparationẽ ad deuꝫ ⁊
ſublata illa cõnotatione:ita ꝙ ſolũ dicat tẽpus alicui
pñs ⁊ nõ nobis:ſic cõcediꝛ ꝙ antixpš exiſtit:q2.ſ.in tẽ
pore pñti toti eternitati vel futuro nobis. De his autẽ
nihil oĩno aſſero que predixi:ſ3 vr̃ mihi fuiſſe illa mẽs
ſci Tho. Et iſta ſufficiant de q̃one. Diſtin. XXXVII.

ℭ Utrum deus ſit vbiq3. Qõ. I.

CIrca trigeſimãſeptimã diſtinctio/
nẽ querꝛ. Utrum deus ſit
vbiq3. Et arguiꝛ ꝙ non. Deus non eſt
in loco.igitur nõ eſt vbiq3.añs p3.naꝫ
ſm Boetium de ebdomadibus. Cõis
animi conceptio apud ſapiẽtes eſt in/
corporalia nõ eſſe in loco.ↄña bona ẽ.

In oppoſitũ arguiꝛ per illud qð hr̃ Piere. 22°. Celũ ⁊ terrã ego impleo.

In hac q̃one erunt duo articuli.in p̃ ponenꝛ ↄnes.in ſcðo mouebũꝛ obiones.

Quantum ad p̃ᵐ ſit p̃ma ↄ. Deus eſt in oĩbus
creaturis nõ ſicꝫ ps ẽntie vl accñs:
ſ3 ſic agẽs adeſt ei:in qð agit. Iſtã ↄnẽ ꝓbat ſcũs Tho.
p̃ᵃ pte.q.8.arti.p̃.ſic dicẽs. (De⁹ eſt in reb⁹ oĩb⁹:nõ qdẽ
ſicut pars ẽntie:vel ſicꝫ accñs:ſ3 ſic agẽs adeſt ei in qð
agit:op3 eni oẽ agens cõiungi ei:in qð agit ⁊ ſua vtute
illud cõtingere. vñ in 7° phyſicoꝝ ꝓbat:ꝙ mouens ⁊
motũ op3 eſſe ſimul:cum aũt deus ſit ipſum eẽ p ẽẽn/
tiã:op3 ꝙ eſſe creatũ ſit ꝓpri⁹ effect⁹ ei⁹:ſic ignire eſt ꝓ
prius effect⁹ ignis. Hũc aũt effectũ cauſat deus in re/
bus:nõ ſolũ qñ p̃ eſſe icipiũt:ſed q̃diu i eſſe ↄſeruanꝛ
ſicut lumẽ in aere cauſaꝛ a ſole:q̃diu aer illuminatus

Ingt Scot⁹ i hoc loco ꝙ deus ẽ vbiq3 nõ p opatio/ nẽ:ſ3 p pñtiã ſue ẽntie vel natuꝛ ad oẽs rē creata ꝙ hu iuſmõi pñtia aliud eſt ab ip ſa operatione ⁊ eſt realis re/ ſpectus ſubie ctiue exñs in creatura ⁊ ad diuinam ẽẽn tiã terminat⁹ Durand⁹ ðo q.1. inqt ꝙ vl traſiã exñtiã qua de⁹ ẽ in rebus p opa/ tiones dr̃ ibi eẽ p ẽẽntiã ⁊ pñtiã:q2 opa tio facit realẽ exhibitiones ⁊ coexiſtẽtiam dei ad creatu rã:ſicꝫ figura ſigilli i aqua nõ fit:nec cõ/ ſeruaꝛ niſi p coexiſtẽtiã ⁊ exhibitioneꝫ ſigilli i aqua hec aũt pñtia litas nõ eſt ſi ue:ſed ordo q2 in corpali bus eſt ſitus i ſpualibus or do. ordo igiꝛ iſte vocaꝛ pre ſentialitas q̃ ðs oĩ creato preſens eſt.

manet:q̄diu igiť res hȝ eſſe:opȝ q̄ deus aſſiſtat ei ſm
modū quo eē hȝ:eē aūt eſt illud:qđ eſt magis intimuȝ
cuilibȝ:ꝛ qđ ꝓfundius ieſt oībus:cū ſit formale oium:
que in rebus exiſtūt:opȝ q̄ deus ſit in omnibus rebus
ꝛ intime.) Hec ille. ¶ Itē 3° ꝯtra gētiles caplo.68.ſic ar
guit.(Neceſſe eſt vt cā agens ſit ſimul cuȝ ſuo effectu
ꝓximo ꝛ imediato:in q̄libet aūt re eſt aliqs effect⁹ ꝓ
ximus:ꝛ imediat⁹ ipſius dei:oñſuȝ eſt eni in ſcđo q̄ ſo
lus deus pōt creare. In qualibȝ aūt re eſt aliqđ:qđ per
creationē cauſať:in rebus qđē corporalibus mā̄ pma:
in rebus aūt incorporeis ſimplices earū eſſentie:vt ap
paret ex his:que in ſcđo ſunt determinata:oȝ igiť deū
ſimul adeſſe in oībus rebus:preſertiȝ cū ea:que de nō
eſſe ad eſſe ꝓduxit:continue ꝛ ſemꝑ in eſſe cōſeruet:vt
oñſuȝ eſt.) Hec ille. ¶ Scđa cōcluſio. Deus eſt vbiqȝ
non ſolum ſicut in omni re:ſed modo ſpāli eſt in omni
loco. Iſtaȝ ꝓbat pma parte.q.8.arti. ſcđo.(Cū (inqt)
locus ſit quedā res:eſſe aliqđ in loco pōt itelligi dupli
citer:vel per modū aliaꝝ reꝝ.id eſt.ſicut aliquid dr̄ eē
in alijs rebus quocūq̄ mō:ſicut accñā loci ſūt in loco
vel per modū propriū loci:quomō ſunt locata in loco:
vtroqȝ aūt mō deus ſȝ aliquid eſt in omni loco: quod
eſt eſſe vbiqȝ:pmo qđē ſicut eſt in oībus rebus vt dās
eis eſſe ꝛ virtutē ꝛ operationē:ſic etiaȝ eſt in omni loco
vt dans ei virtutē locatiuam. Iteȝ locata ſunt in loco
inquantū replent locū:ꝛ deus oēm locū replet:non ſicť
corpora:corpus eni dr̄ occupare locū inquātū nō cōpa
titur aliud corpus ſecū:ꝛ ꝑ hoc q̄ deus eſt in aliquo lo
co non excludiť:qn alia ſint ibi.imo per hoc replet oīa
loca:qui dat eſſe oībus locatis:que replent loca.) Hec
ille. ¶ Tertia ꝯ. De⁹ gñalr̄ eſt in oī re triplici mō:ſcȝ ꝑ
pñtiā:ꝑ eſſen. tiā:per potētiā:licȝ aliqbus ſpālibus mo
dis ſit in aliqbus creaturis. Iſtā ꝯnē ponit ibidē art.3°
dicēs ſic.(Deus dr̄ eē in aliq̄ re duplr̄. Uno mō ꝑ mo
dū cāe agentis:ꝛ ſic eſt in oībus rebus creatis ab ipſo.
Alio modo ſicut obiectū opationis eſt in operāte:qđ ꝓ
priū eſt opationibus aīe ſm q̄ cognitū eſt in cognoſcē
te:ꝛ deſideratū in deſiderāte. Hoc igiť ſcđo modo de⁹
eſt ſpāliter in oī creatura:que cognoſcit ꝛ diligit ipſum
actu vel habitu:ꝛ qꝛ hoc hȝ rōnalis creatura per grāȝ.
imo dr̄ h̄ mō eſſe in ſcis ꝑ grāȝ. In reb⁹ v̄o alijs ab ipſo
creatis quō ſit.cōſiderandū eſt ex his:que in rebus hu
manis eſſe dicunť. Rex eni dr̄ eē per potētiā ſuā in to
to regno ſuo.licȝ nō ſit vbiqȝ pñs. Per p̄ſentiā v̄o ſuaȝ
dr̄ aliqđ eē in oībus:que ſunt in proſpectu illius: ſicut
oīa que ſunt in aliq̄ domo dicunť alicui pñtia:q tñ nō
eſt ſm ſuaȝ ſubam:niſi in aliq̄ ꝑte domus.ſcđm vero
ſubaȝ vel eſſentiā dr̄ aliqđ eſſe in loco:in quo ei⁹ ſuba
hr̄. Fuerūt ḡ aliq.ſ.manichei:q dixerūt diuine ptāti ſu
biecta eē ſpūalia ꝛ icorruptibilia:viſibilia v̄o ꝛ corru
ptibilia dixerunt eſſe ſubiecta ptāti ꝯrij pncipij:ꝛ ideo
cōtra hoc opȝ dicere:q̄ deus ſit in oībus ꝑ potētiā ſuā.
Fuerūt v̄o alij q licȝ crederēt oīa ſubiecta eſſe diue po
teſtati:tñ diuā ꝓuidētiā vſq̄ ad hec inferiora nō extē
debāt:ex quoꝝ ꝑſona dicit Job.22.Circa cardines ce
li verſať:nec nr̄a cōſiderat:ꝛ iō ꝯ hoc opȝ dicere q̄ eſt
in oībus ꝑ ſuā pñtiā. Fuerunt vero alij:q licȝ dicerēt
oīa ſpectare ad diuinā ꝓuidētiā:tñ poſuerunt oīa non
imediate a deo creata eē:ſȝ q̄ imediate creauit pmas
creaturas:ꝛ ille creauerūt alias. Sȝ ꝯ hoc oȝ dicere q̄
ſit in oībus per eſſentiā. Sic igiť eſt in oīb⁹ ꝑ potētiaȝ
inquātū oīa eius ptāti ſubduntť:eſt aūt in oīb⁹ ꝑ p̄ſen
tiā:inquātū oīa nuda ꝛ apta ſūt oculis ei⁹:eſt aūt in oī
bus ꝑ eētiā:inquātū adeſt oīb⁹ vt cā eēndi.) Hec ille.
¶ Eaſdem concluſiones ponit primo ſenten.diſ.p̄ſen

ti. Et ſic eſt finis primi articuli.

Quantum ad ſecundū articulum arguit Scotus:q̄ media iſtarū ꝯcluſionuȝ inefficacia ſunt. Nō eni inquit opatio dei que attingit cō
tinue intima rei cuiuſlibet create ſufficienter ꝓbat:q̄
deus ſit in oībus rebus:qđ ꝓbat pmo ſic. Agēs quāto
ꝑfectius eſt:tāto magis pōt agere in aliqđ diſtās a for
ma:per quā agit:quod patet de ſole:qui nō mediāte ra
dio:ſed imediate ꝑ formā ſuaȝ ꝓducit formas ſubſtā
tiales in materijs diſpoſitis per calorē mediātibus ra
dijs generatū:licȝ eni alteratio fiat mediāte radio: tñ
introductio forme ſubālis fit imediate a forma ſolis.
alioquin effectus equiuocus eſſet nobilior ſua cauſa:ſȝ
manifeſtū eſt:q̄ deus eſt agens perfectiſſimū.poterit
ergo agere in diſtantē effectū:ꝛ ita nō probať:q̄ deus
ſit in rebus:q̄uis conſeruando continue opereť in eis.
¶ Et ſi dicatur q̄ radius imediate iducit formā ſub
ſtantialē.tñ in virtute ſolis. Non valȝ quidē:qꝛ vl̄ vir
tus illa eſt accñs exiſtēs in radio:ꝛ tūc remanet q̄ nec
radius:nec illa virtus poterit inducere formā ſubſtan
tialeȝ:que nobilior eſt illis:vel virtus illa erit ipſamet
forma ſolis:ꝛ tūc habeť intentū:q̄ operať vbi preſens
nō eſt. ¶ Scđo. Quicqđ ꝑfectionis attribuiť ſoli:mul
to fortius debet deo attribui:ſed attribuitur ſoli opari:
vbi nō eſt nec per ſe:nec per aliqđ mediū:dicimus eni
q̄ homo ꝛ ſol generat hoiem:ꝛ tamē multi generanť
ſole in alio hemiſperio exiſtente. Similr̄ etiaȝ in terre
viſceribus generanť ferrū:ꝛ aurū:ꝛ alia mineralia:ad
que radius ſolis nō penetrat:nec etiā calor in ſuꝑficie
terre ex reuerberatione generatus:talis eni calor non
penetrat vſq̄ in tantā diſtantiā:in quanta reperiuntur
minere.igiť ꝛ deus poterit operari:vbi nō eſt. ¶ Ter
tio. Oipotens ſuo velle cauſat qcqđ vult:ſed ad hoc q̄
velit:nō oportet ipſum eſſe coniunctū illi qđ vult.igiť
illud volitū erit cauſatū ꝛ productū abſq̄ hoc:q̄ ſit in
eo oipotens:qualis eſt deus. ¶ Quarto. Prius pōt ſe
parari a poſteriori:ſed pñtialitas per operationē ꝛ po
tentiā prior eſt cōiunctione ſiue pñtialitati diue eſſen
tie cum rebus:qđ pȝ.tū qꝛ extra mūdū deus pōt opari:
ꝛ tamē extra mundū eius eſſentia nō eſt. Tū qꝛ crea
tura ordine nāe opȝ q̄ prius ſit q̄ȝ eſſentia ſit ſibi pñs:
nō eſt aūt in illo priori creatura niſi per operationē dei ꝛ
actionē eius:ꝛ per ꝯñs actio p̄cedit pñtialitatē eſſentie
diuine cū rebus.igitur nō opȝ eſſentiā eſſe preſentem:
qꝛ intime operatur. ¶ Quinto. Nō eſt ꝑꝑ opationem
attribuendū deo:qđ phi negauerūt:ſȝ phi poſuerūt di
as intelligentias motrices cuiuſlibȝ orbis:ꝛ vnā qdeȝ
poſuerunt in determinata ꝑte orbis.ſ.in oriēte: alterā
v̄o que erat infinite virtutis ſm eos:erat eni primum
pncipiū:ꝛ deū non poſuerunt in alio loco:vel ſitu.ergo
non eſt verum q̄ agens ꝛ mouens ſit de neceſſitate in
moto. ¶ Sexto. Impoſſibile eſt itelligere trāſituȝ de
ꝯtradictorio in ꝯdictoriū niſi facta mutatiōe circa ali
quid:ſȝ cōſtat q̄ deus itelligiť de nō preſente fieri pre
ſens creature:que de nouo fit:ſic aūt nō eſt ꝓpter trāſ
mutationē factā in ſe:ſȝ potius ꝓpter ꝓductionē crea
ture.ḡ ꝓductio creature preintelligiť p̄ſentialitati di
uine eſſentie cū eadē creatura:ꝛ per ꝯſequēs nō eſt for
malis rō illius p̄ſentialitatis. ¶ Septimo. Illa ꝓpō
ſeptimi phyſicoꝝ:q̄ mouens ꝛ motū ſunt ſimul:itelli
giť in corporibus:que coniunguntť ꝑ ꝯtactū qualitatū
actiuarum ꝛ paſſiuarum:non eniȝ opȝ q̄ vnum ſit in
alio per eſſentiam : q̄uis per qualitates ſe contingat:
ſed nos loquimur hic de preſentialitate per eſſentiaȝ:
inquirimus enim quomodo dei eſſentia eſt in rebus.
igitur.

Contra pmaȝ ꝯcloně Scotus pmo ſen. diſtin.37.qōne vnica.

igiẗ illa auctoritas nõ eſt ad ꝑpoſitũ:nec ꝓbat inten/
tum. ¶ Octauo:ꝙ aliqͦd agens nãle nõ poſſit agere in
aliqͦd diſtans niſi prius agat in mediũ: põt eſſe duplex
rõ:pma quidẽ ordo potẽtiarũ:⁊ ꝓpter hoc forma ſub/
ſtantialis nõ põt imediate attingere ad formarũ ſub/
ſtantialiũ ꝓductionẽ vel introductionẽ: niſi prius lux
ſolaris alteret irradiando:nec tñ forma ſubſtantialis
agit imediate aliqua actiõe:qua agit in diſtans: vbi ge
nerat mineralia ⁊ plantas:nec tñ põt ibi generare im/
mediate niſi ꝑus radius diffundaẗ ꝓpter ordinẽ potẽ
tiarũ:ſicut nec volũtas põt exire in actũ niſi ꝑus intel
lectus ſit in actu ſuo. 2ª rõ põt eſſe ĩperfectio potentie
actiue:que procedit de neceſſitate de ĩperfecto ad pfe/
ctum: ꝓpter qͦd opꝫ ꝙ agens nãle ꝑus agat in mediuꝫ
ꝙ̃ attigat paſſuꝫ qͦd diſtat.ſi ḡ tollanẗ hec duo.ſ. ordo:
⁊ imperfectio ab aliq̃ potẽtia:tunc nõ apparet: q̃re nõ
poſſit operari vbi pñtialiter nõ exiſtit:ſed manifeſtuꝫ
eſt ꝙ hec duo tolluntẗ ab omnipotentia dei. ergo deus
poteſt agere vbi p̃ſentialiter nõ exiſtit. Hec Scotus.
Secũdo lo. Aure.q.vni. art.ij. ppo.j. ¶ Scdo loco arguit Aureo.ꝙ operatio nõ arguit de/
monſtratiue virtutẽ operatiuam eſſe p̃ſentem:vel ha/
bere ſimultatem:aut coexiſtentiã:aut preſentialitateꝫ
poſitiuã cum operatione vel operato ſic. Operatio q̃/
tũcunqꝫ ſit ſituata nõ arguit operantẽ virtutẽ eſſe cor
poreaꝫ vel ſituatã:alioquin ſequereẗ ꝙ motus nõ poſ
ſit eſſe a virtute abſtracta: cuius oppoſitũ demõſtraẗ
T.c.86. 8°.phyſico.ſed ſi operatio exiſtẽs in corpore argueret
virtutẽ mouẽtẽ eſſe illi corpori coexiſtentẽ ⁊ ſimulta/
nee p̃ſentẽ:vtpote interius exiſtentẽ: neceſſario argue
ret virtutẽ illã eſſe ſituatã:cum pꝫ ex terminis:ꝙ inte/
rius exiſtere vel ſimultanee p̃ſens in eſſe formali non
ſit aliud ꝙ̃ in eodeꝫ ſitu eſſe.ergo operatio manens in
corpore nõ arguit virtutẽ operantẽ eſſe intimã illi cor
pori:vel ſimultanee p̃ſentẽ:imo ſtant ſimul iſta duo.ſ.
ꝙ iſta virtus ſit penit⁹ abſtracta ſic:ꝙ nec ſit intra cor
pus:nec extra:⁊ ꝙ imediate ꝑfluat motio corporis ab
eadẽ:talis.n.intimatio aut inſiſtentia omni abſtracto
a ſitu repugnat. ¶ Sed forte diceẗ inquit:ꝙ p̃ſentiali
tas nõ eſt aliquid ſituale:licet intimitas ſit aliqd perti
nens ad ſituꝫ:⁊ ideo p̃ſentialitas cuiuſlibet partis cor
poris probari poteſt de illa virtute abſtracta ex vi ope
rationis:fundabiẗ.n.nõ ſuper ſituꝫ: ſed ſup eſſe ⁊ rea/
litate illius virtutis abſtracte:non ſolum eñi ſituatuꝫ
ſituato videẗ eſſe preſens:imo ⁊ abſtractũ abſtracto ⁊
quelibet res:ex eo ꝙ res videẗ poſſibilis eſſe p̃ſens al/
teri rei iuxta illud Cõmẽtato.8° phyſico.cõmento.80.
qui dicit ꝙ appropinquationẽ ad motorẽ debem⁹ in/
telligere ſm eſſe:⁊ non ſm locũ:⁊ eodẽ modo videtur
poſſe dici de preſentialitate. ¶ Si vtiqꝫ ſic dicaẗ:non
valet:q2 certũ eſt ꝙ p̃ſentialitas eſt relatio ſitualis:vñ
duo abſtracta nõ poſſunt apprehẽdi vt mutuo preſen/
tia:quod patet:q2 nõ eſt aliud preſentialitas ꝙ̃ appro
pinquitas ſine medio:ſicut eius oppoſitum:ſcꝫ abſen/
tia non eſt aliud ꝙ̃ elongatio quedaꝫ:⁊ interiacens di
ſtantia: vnde cũ deſtructa tota machina corporali nul
lus poſſit niſi fantaſtice apprehẽdere ꝙ angeli a ſe di/
ſtent:vel ſint elongati ⁊ abſentes: ſic nec poteſt appre/
hendere:ꝙ ſint ꝓpinqui vel preſentes: ⁊ pꝫ ꝙ Cõmẽ/
tator vtiẗ verbo appropinquationis: qͦd exprimit rela
tionem ſitualem:⁊ ideo non accipit propinquitatẽ po/
ſitiue:ſed priuatiue pro nõ diſtantia.) Hec ille. ¶ Cõ/
Contra 3am ↄclonẽ idem. vbi.ſ. articu.3. tra 3am ↄcluſionem arguit dicens:ꝙ tripliciter deficit.
Primo q̃tum ad hoc ꝙ dicit deũ per grãm eſſe in re
bus ſicut obm in operante:q2 ſi hoc eſſet:verũ nõ eſſet
actu in illis:qui actualiter ipſum non diligunt:aut co/
gnoſcunt:ſed tñ in habitu: cũ nõ actualiter obijceret
eoꝝ intellectui:aut voluntati:ſed Augu.dicit in lib.de
p̃ſentia dei ad Darda^m^:ꝙ deus habitator eſt quorun/
dam nõ cognoſcentiũ eum. vtpote paruuloꝝ:⁊ non ſo
lum in potentia vel habitu:imo in actu:ſunt eñi actua
liter templũ dei.igiẗ iſte modus eſſendi per gratiã nõ
dr̃ ſm ꝙ obm eſt in cognoſcente:vel diligente. ¶ Se
cundo ad idem. In ſolis bonis ⁊ ſanctis diciẗ deus eẽ
per grãm ſm Augu.ſed per moduꝫ obiecti cogniti eſt
in multis nõ ſanctis.igiẗ ideꝫ qͦd ꝑus. ¶ Tertio Aug.
dicit ꝙ aĩa cuꝫ in ſingulis partibus corporis aſſit tota
ſimul:in alijs tñ intenſius.in alijs vͦo remiſſius opera/
tur. Et magiſter in p̃ſenti diſ.caplõ. 2° ait:ꝙ ſimiliter
deus ſit in omnibus eſſentialiter totus.ſingulariter tñ
diciẗ eſſe in ſanctis:q2 in illis plenius ⁊ intenſius ope/
raẗ.ergo nõ eſt deus per modũ obiecti cogniti: ſed po/
tius per modũ ſpecialiter operãtis:vbi exiſtit per gra/
tiam. ¶ Scdo dicit:ꝙ deficit q̃tũ ad aſſignationẽ p̃/ Utruꝫ pñtia dei ĩ reb⁹ ſit pñtia ĩtuit⁹.
ſentie. Tum q2 res create nõ ſunt preſentes diuino in/
tuitu obiectiue ⁊ terminatiue:eſt.n.ſola eẽntia eius ſi/
bi preſens illo modo:qua preſente exiſtẽte oĩs creatu/
ra equiualenter:imo eminenter eſt ſibi preſens. Tum
q2 ſi preſentialitas illa referaẗ ad eſſe cognitũ: ſequiẗ
ꝙ diuina eſſentia nõ ſolũ eſt in rebus per preſentiaꝫ:
imo ꝙ deus eſt in ſua eſſentia: cum ſit ſibi cognita:qͦd
tamen nullus ↄcedit. Tum q2 ſm eſſe cognitum obm
diciẗ eſſe per p̃ſentiã in cognoſcente:⁊ nõ econuerſo:⁊
ſic deus nõ erit in rebus:per preſentiaꝫ: ſed potius res
in deo. Unde patet ꝙ p̃ſentialitas:ſm quã deus eſt in
rebus:nõ diciẗ accipi pro preſentia intuitus ſeu cõſpe/
ctus tunc eñi ĩpropꝛie diceret deus per preſentiam in
rebus:ſed res dicentur eſſe in eius preſentia ⁊ aſpectu.
¶ Tertio dicit:ꝙ deficit q̃tũ ad illũ modũ eẽndi:qui Utꝝ deus ſit vbiqꝫ p potẽtiaꝫ. ſicut rex in regno.
eſt per potentiaꝫ ſicut rex in regno.talis.n. modus eſt
metaphoricus ⁊ abuſiuus: nõ.n. ꝓprie diciẗ rex in re/
gno eſſe per potentiã:q2 talis potentia nõ arguit regeꝫ
imediate:ſed per aliquẽ ↄſecutoreꝫ mandati regij: nõ
ꝙ ſit ibi vere potentia regis:niſi q2 apprehẽdiẗ a ſub/
ditis volũtas regia:⁊ obligatio cuiuſlibet ſubiecti:⁊ cõ
cordia ad exequendũ:⁊ ita nõ eſt ibi potentia regis ni/
ſi ſm eſſe rõnis:q2 quidam reſpectus:⁊ quedam habi
tudo apprehenſa:nõ ſic aũt dici põt ꝙ deus per poten
tiam metaphorice ſit in rebus. ¶ Quarto dicit illam
deficere q̃tũ ad modũ:quo deus eſt in rebus per eẽn/ Utꝝ deus adſit reb⁹ veluti eſſendi cã.
tiaꝫ. Adeſſe inquit in oĩbus reb⁹ vt cã eẽndi eſt adeſſe
ſm potẽtiã ⁊ virtutẽ:ſꝫ iſte modus potẽtie diſtinguiẗ
a modo:quo deus eſt in rebus per eẽntiã.igiẗ nõ bene
aſſignaẗ iſte modus.ſ.ꝙ deũ eſſe per eẽntiã in reb⁹ ſit
adeſſe oĩbus:ſicut cauſa eſſendi. Hec Aureo.

Ad iſta argumẽta diciẗ. Et primo ad illa
que ſunt ↄtra pmã cõ/
cluſionẽ. ¶ Ad pm quidem reſpondet in pleriſqꝫ locis
ſcũs Tho.p̃ſertim pmo ſen.p̃ſenti diſ.q.i.arti.pmo ad
2m.(Illud(inquit)qͦd agit ꝑ ſuã abſentiã: nõ eſt cã ꝓ/
xima eius qͦd fit:ſed remota:virtus.n.ſolis ĩprimiẗ p̃/
mo in corpore ſibi ↄiuncto:⁊ ſic deinceps vſqꝫ ad vlti
mũ:⁊ hec virtus eſt lumen eius:per qͦd agit in iſtis iſe/
rioribus vt dicit Auicen. Deus aũt imediate in oĩbus
opaẗ.vñ opꝫ ꝙ in oĩbus ſit.) Hec ille. ¶ Itẽ pª pte.q.
8.arti.pmo ad 3m dicit.(Nullius agentis q̃tucũqꝫ vir
tuoſi actio ꝓcedit ad aliqd diſtãs niſi:ĩquãtũ in illud
agit ꝑ media:hoc aũt ad maximã dei vͭtuteꝫ ꝑtinet:ꝙ
ĩmediate in oĩbus agit:⁊ ita nihil eſt diſtans ab eo q̃ſi
in ſe deũ nõ habeat.) Hec ille. ¶ Et cũ dicit arguens
ꝙ accñs nõ põt inducere formã ſubſtãtialẽ: cũ ſit no/

bilior acciſte. negaꝛ illud: nō .n. opꝫ ꝙ agens inſtrumētale: cuiuſmodi eſt lux vel lumē: ſit nobilius effectu ꝓducto: ſed ſufficit ꝙ principale agens ſit nobilius effectu ꝓducto. vñ ſcūs Tho. 3° cōtra Gentiles caplo. 68. dicit. (Qḋ agit in virtute alterius ꝓducit effectū ſimilem nō ſibi tñ: ſꝫ magis ei in cui⁹ virtute agit: ſicut ex actione inſtrumēti fit in artificiato ſilitudo artis: ex q̄ ſequiꝛ: ꝙ ex actione formaꝝ accñtaliū ꝓducunꝛ forme ſubſtātiales inquātū agunt inſtrumētaliter in virtute ſubſtātialiū formarū.) Hec ille in forma. ¶ Itē de veritate. q. 27. arti. 4°. dicit. (Inſtrumētū bꝫ duas operationes. vnā que cōpetit ei ſm formā: aliaꝫ ſm ꝙ eſt motū a ꝑncipali agente: que tranſcendit virtutē ꝓprie forme.) ¶ Idē ponit 2°. ꝯtra Gētiles ca. 21. ⁊ exēplificat de calore q̄ gnāt carnē diſſoluēdo ⁊ digerēdo in virtute aīe q̄ eſt pncipale agēs. ¶ Idē ponit de potentia dei. q. 6. arti. 4°. (Corp⁹ (inquit) celeſte aliquē effectū bꝫ ex virtute ſube ſpūalis mouētis: ſicut qḋ eſt cū vite: vt pꝫ in aīalibus ex putrefactione generatis: ⁊ calor inquātū eſt inſtrumentū aīe vegetabilis agit ad ſpēm carnis.) Et ſepiſſime ponit talia exēpla: ſicut p̄ᵃ pte. q. 118. arti. pmo. Et. 4°. ſen. diſ. i. q. i. arti. 4°. q̄ſtiuncula p̄ᵃ. Et 3ᵃ pte. q. 62. arti. p̄ dicit. (Duplx eſt cā agēs .ſ. pncipalis ⁊ inſtrumētalis: pncipalis qdē opaꝛ ꝑ virtutē ſue forme: cui aſſimilaꝛ effect⁹: ſicͭ ignis calore ſuo calefacit: cā vͦo inſtrumētalis nō agit per vtutē ſue forme: ſed ſolū ꝑ motū: quo moueꝛ a pncipali agente: vñ effect⁹ nō aſſimilaꝛ inſtrumēto: ſꝫ pncipali agēti: ſicut lectus nō aſſimilaꝛ ſecuri: ſed arti: que eſt in mēte artificis.) Hec ille. Ita dico in ꝓpoſito. ¶ Uel pōt dici ꝙ lux vel lumē nō producit formā ſubalē ſꝫ ſuba: cui inheret lumē. vñ cū aer vel aliud corpus recipit lumē a ſole: pōt agere nō ſolum in vtute ꝓpria: ſꝫ in vtute ſolis: cuius virtutē recipit. ſ. lumē. ita ꝙ ſol erit agens pncipale: ſed corpus ab eo illuminatū erit agens inſtrumentale: nō .n. dico ꝙ lumen ſit qḋ inducit formā ſubſtantialē: ſed eſt quo ſubm eius inducit formā ſubſtantialem. ¶ Ad 2ᵐ negaꝛ minor: ⁊ ad ꝓbationē dico: ꝙ lꝫ aliqd generēꝛ ſole exiſtēte in alio hemiſperio: nō tñ ſequiꝛ ꝙ ſol nō agat mediate ad ei⁹ ꝓductionē. nā virtus eius recepta eſt in hemiſpio: a quo receſſit: ⁊ ibi cōſeruaꝛ eo recedente. ſ. lumē: vel calor in aere: vel etiā ſtelle: que a ſole in vno hemiſperio exiſtēte virtutē accipiūt ⁊ in hemiſperiū aliud influūt: a quo ſol receſſit. ¶ Cū ēt diͨ de mineralib⁹ ⁊c̄. Dico ꝙ ſol tranſit ꝑ mediū in viſcere terre. vel lumē: vel calorē: vel aliq̄ aliaꝫ q̄litatē. imo ſm multos ſolēnes phos: oēs planete dirigunt virtutes ſuas vſq̄ ad centrū terre: ⁊ pp̄ hoc antiq vocabāt centrū terre ſynodū deoꝝ: q2 ibi ꝯgregabanꝛ influētie oīum planetaruꝫ: ſicut recitat dñs Albertus in cōmēto de cauſis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ lꝫ diuinuꝫ velle ſit cauſatiuū. nec ſit ꝯiūctū ſm ſitualē cōmēſurationē cuicunq̄ volito: tñ ſi per illud velle aliqd ꝓducaꝛ opꝫ ꝙ inter velle ⁊ volitū ſit cōtactus virtutis. ſicͭ .n. dicit ſcūs Tho. 3° ꝯtra Gētiles cap. 68. res incorporea dicīꝛ eſſe in aliquo loco ſm contactuꝫ virtutis: ſicut corpus eſt in loco ꝑ contactuꝫ q̄ntitatis dimenſiue. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcediꝛ maior ſi intelligaꝛ de priori ſm tēpus: aut mēſurā. nō aūt de priori ſm nām: aut rōnē. pſertim qñ inter prius ⁊ poſterius nō eſt realis diſtinctio: hōᷓ aūt eſt in ꝓpoſito. nam pſentialitas ꝑ opationē ⁊ contactum virtutis diuine nō eſt diſtincta realiter a pſentialitate eſſentie diuine in rebus: ſed ſolum ſm rōnē intelligēdi. nam dei eſſentia eſt in rebus ꝑ cōtactū virtutis: qui eſt opatio vel habitudo ꝯſis operationē. ita ꝙ eadem

Quō ſol exiſtēs i vno hemiſpio agat in aliud.

pſentialitas. ſ. ꝑ opationē in rebus: ⁊ pſentialitas ꝑ eſſentiā in rebus eſt eadē habitudo fundata in opatione diuina: vl̄ in ꝯtactu diuine virtutis: ⁊ terminata ad creaturas vel ecōtra. vñ ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 37. q. 2. ar. 3° ad 3ᵐ dicit. (Cū diciꝛ deū eſſe in rebus: importaꝛ relatio dei ad creaturas ſm egreſſum diuine opationis in eas.) Et in pncipali rñſione dicit idē. ¶ Et cū dicit arguens oppoſitū ꝓbādo: ꝙ deus pōt opari ex̄ mūdū vbi nō eſt. Dico ꝙ ſicut nō eſt ibi. ita nec ibi opaꝛ: ſed impoſſibile eſt eū ibidē opari: niſi ſimul eſſet ibi ⁊ operareꝛ ibi. In eodē .n. inſtanti: in quo ibi eſſet: ibi operareꝛ: ⁊ econtra: ſicut in eodē in quo pōt operari: pōt ibi eē. ¶ Cū vlteri⁹ diͨ: ꝙ creatura ordine nāe pˀus ē ⁊c̄. Dico: ꝙ lꝫ exñtia creature ſit pˀoꝛ illa pˀentialitate: ſꝫ fundamētū relatione quā fundat. tñ illa pˀoritas non exigit aliq̄ ſigna aut inſtātia in re: quoꝝ vnū correſpōdeat vni ⁊ aliud alteri: ſed ſolū inſtantia ſm rōnē. ita vt pˀus intelligaꝛ res eſſe q̄ pſens eſſe: ſed hoc nō ꝯcludit aliq̄ ſeparationē realē poſſibilē inter pˀus ⁊ poſterius. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ aliqui phi negauerunt ſubſtantias ſeparatas eſſe in loco: q2 ipſi negabāt eas imediate agere in corpora. fides aūt ponit oppoſitū. Hāc ſolutionē ponit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 37. q. 3. arti. pmo in corpore: ⁊ in ſolutione ad vltimū. ¶ Ad 6ᵐ ꝯcediꝛ gratis ꝙ ꝓductio creature pˀintelligiꝛ pſentialitati diuine eēntie cū creatura. pmo .n. itelligim⁹ diuinā actionē terminari ad creaturā: ⁊ poſt habitudinē: ꝓducens ⁊ ꝓductū: ꝯſeruās ⁊ ꝯſeruatū. negaꝛ tñ vlterioꝛ ꝯſītia facta. ſ. opatio diuina pˀintelligiꝛ tali pſentialitati. q̄ nō eſt rō illius fundatiua. ¶ Ad 7ᵐ dōm: ꝙ illa ꝓpoſitio intelligaꝛ gnāliter de oī mouente reſpectu ſui moti: q2 nō ſolū eſt ꝯtactus q̄ntitatū dimēſiuarū. nec ſolū qualitatū actiuarū ⁊ paſſiuarū. imo eſt alius. ſicut .n. dicit ſcūs Tho. 2°. ꝯtra Gētiles cap. 56. (Eſt (inquit) qdaꝫ modus ꝯtactus: quo ſuba intellectualis pōt vniri corpori. corpa .n. nālia agendo ſe alterant: ⁊ ſic adinuicem vniunꝛ nō ſolū ſm vltima q̄ntitatis: ſed etiā ſm ſimilitudinē q̄litatis aut forme: dū alterās formā ſuā imprimit in alteratū: ⁊ q̄uis ſi ꝯſiderenꝛ ſolū vltima q̄ntitatis: oporteat in oībus mutuū eſſe ꝯtactū: ſi tñ attēdaꝛ q̄ntū ad actionē ⁊ paſſionē iueniēꝛ aliq̄ eſſe tangentia tñ: ⁊ aliq̄ tacta tñ. corpora .n. celeſtia tangūt qdeꝫ hoc mō elementaria corpora inquātū ea alterāt: nō aūt tāgunꝛ ab eis: q2 ab eis non patiunꝛ. ſi igiꝛ ſint aliq̄ tangentia: que in quātitatis vltimis nō ſe tangant dicenꝛ nihilominus tangere inquātū agunt: ſm quē modum dicimus: ꝙ ꝯtriſtans tāgit nos. Hoc igiꝛ mō tangēdi poſſibile eſt vniri ſubam intellectualē corpori per cōtactū. agunt .n. ſube intellectuales in corpora ⁊ mouēt ea: cū ſint imālēs: ⁊ magis in actu exiſtentes: hic aūt tactus nō eſt tactus q̄ntitatis: ſꝫ virtutis. vnde differt hic tactus a tactu corporeo in tribus. Primo q2 hoc tactu qḋ eſt indiuiſibile: pōt tāgere diuiſibile: qḋ in tactu corporeo nō pōt accidere: nā pūcto nō pōt tangi niſi diuiſibile: ſubſtantia aūt intellectualis q̄uis ſit indiuiſibilis pōt tangere q̄ntitatē diuiſibilē inquātū agit in eaꝫ. alio .n. mō eſt punctū indiuiſibile: ⁊ ſubſtantia intellectualis: punctus quidē ſicut q̄ntitatis terminus: ⁊ ideo bꝫ ſitū determinatū in ꝯtinuo: vltra quem porrigi non pōt: ſuba aūt itellectualis quaſi extra genus q̄ntitatis exiſtens. vñ nō determinaꝛ ei aliqḋ indiuiſibile q̄ntitatis ad tangendū. Scḋo q2 tactus q̄ntitatis eſt ſolum ſm vltima: tact⁹ aūt virtutis eſt ad totū qḋ tangiꝛ. ſic .n. tangiꝛ ſicut patiꝛ ⁊ moueꝛ. hoc aūt fit ſm ꝙ eſt in potētia: potētia aūt eſt ſm totū: ⁊ nō ſm vltima totius

Tact⁹ diuin⁹ in trib⁹ a tactu corporeo differt.

vnde totū:

vnde totū tāgit̄. Ex quo pʒ tertia differētia: q2 in tactu
q̄titatis q̄ fit ſm extrema opʒ tangēs eſſe extrinſecū
ei qđ tangit̄: ⁊ non pōt incedere per ipm̄: ſed ipedit̄ ab
eo: tactus aūt virtutis q̄ cōpetit ſubſtātys intellectua/
libus: cū ſit ad intima: facit ſubām tangentē eſſe intra
illud: qđ tangit̄: ⁊ incedentē per ipſam abſq3 ipedimē/
to.) Hec ille. ¶ Ex quibus pʒ q̄uo mouēs incorporeū
perfectius tangit ſuū mobile q̄ȝ agens corporale. ⁊ pfe
ctius ei adeſt ⁊ p̄ſens ⁊ intimū eſt. Ex quo ſequit̄. ꝙ il/
la ꝓpoſitio. 7^{i}. phyſico. nō impertinenter ad ꝓpoſituȝ
allegat̄. ¶ Ad 8^{m} dicit̄. ꝙ maior eſt inſufficiens nō ſo
lū. n. ꝓpter ordinē potentiaꝝ aut imperfectionē eſt ꝙ
agens nō poſſit agere in diſtās niſi pus agat in mediū:
ſed eſt alia rō: q2 agēs. ſ. eſt quodāmō actus ipſius paſ/
ſi: ⁊ paſſum eſt quodāmō in potētia ad agens: act9 aūt
⁊ potentia de ſua rōne ſunt indiſtātes. ⁊ ſic pʒ q̄d dicē/
dum. ¶ Ad argumenta Aureo. ɔtra eandem ɔclōneȝ
rn̄dendo negat̄ minor. nō. n. verū eſt. nec pʒ ex termi/
nis: ꝙ idē ſit preſens eſſe ⁊ ſimul exiſtere. vel intra ali
q̄d eſſe ⁊ in eodē ſitu ſitualiter eſſe: nec p̄ſentialitas eſt
rō ſitualis niſi loq̄mur de pn̄tia: aut coexiſtētia: aut iti
mitate: aut ſimultate dimenſiua: quā cōſequitur ſitus
nō aūt loquēdo de pn̄tia: aut ſimultate: vel ɔtactu vir
tutis quā ſolū in ꝓpoſito ponimus. Et ad illud qđ ad/
dit̄ in argumēto: ꝙ duo angeli deſtructa tota machi/
na corporali ⁊c. Dico ꝙ ipſi nō diſtarent diſtantia q̄/
titatis dimenſiue. nec eſſent proximi ꝑ eūdē moduȝ:
ſed tn̄ ſi vnus ageret in aliū illuminādo eū. vel aliter.
dico ꝙ ibi eſſet p̄ſentia: imo cōtactus virtutis: nec eſt
iſtud fantaſticū: ſed reale. ¶ Et q2 ipſe Aureo. iquirit
de iſta p̄ſentialitate dei ad creaturā ⁊ de inſiſtētia. ibi
ponā hec argumēta ei9. ꝓbat. n. ꝙ illa p̄ſentialitas nō
eſt relatio poſitiua. ſ. relatio ſimultatis diuine eſſentie
cū creatura: cū tn̄ ſuperius oppoſitū dictū ſit ꝑ me in
rn̄ſione ad 4^{m}. arguit igit̄ ſic. Impoſſibile eſt ɔcipere
ſimultatē inter aliq̄ quin ɔcipiat̄ aliqđ fundamentū:
in quo ſunt ſimul: vt ea que ſunt ſimul in tpe: vel ſitu:
vel ſpacio: vel in aliq̄ alio: ſʒ realitas diuinitatis ⁊ crea
ture nō ſunt ſimul in aliq̄. non. n. ſunt ſimul in tpe: vt
ꝓbatū eſt alias. Nec in ſitu: cum deus abſtrahat ab oī
ſitu. nec in loco eadē rōne. nec pn̄t dici ſimul in aliquo
alio. igr̄ talis pn̄tia nō eſt relatio ſimultatis. ¶ Scdo.
Impoſſibile eſt deū: aut aliq̄ȝ reȝ ɔcipi vt ſimul exiſtē
tem cū alia niſi q̄tenus intelligit̄ ibi eſſe: vbi eſt alia: ⁊
ꝑ ɔn̄s p̄ſentialitas ⁊ ſimultas ſupponit: ꝙ vtrunq3 ha
beat ibi eſſe vel hic: ⁊ ſic ꝙ vtrunq3 ſit ſubm̄ ſitus vel
vbi: vn̄ pn̄tialitas ⁊ ſimultas nō pōt itelligi niſi inter
duo ſituata: quoꝝ qđlibet ſit hic: ⁊ q2 in eodē hic dicū/
tur ſimul eſſe vel eſſe pn̄tia mutuo. vn̄ ſimultas nō fa
cit aliq̄d eſſe in loco: ſʒ ſupponit eſſe in loco: ſʒ manife/
ſtū eſt ꝙ deus nō eſt ſubm̄ ſitus. alioqn ſeipſo locaret̄
⁊ ſituaret̄. g̊ nō pōt dici: ꝙ p̄ſentialitas eius ad creatu/
rā ſit relatio ſimultatis. cū illa ſitū ſupponat. ¶ Ter/
tio. Si ɔcipit̄ coexiſtētia: aut p̄ſentia. aut ſimultas iter
deū ⁊ creaturas. q̄ſi relatio media. aut iſta relatio co/
exiſtētie in creatura fundat̄ ſuꝑ ipſaȝ abſolute vt res
eſt: ⁊ hoc nō: q2 ſimultas fundata ſuꝑ re aliq̄ vt res eſt
facit tm̄ illā eſſe ſimul in eſſendo rem. non. n, eſt aliud
tale coexiſtere q̄ȝ vtrāq3 rē eſſe. hoc aūt non ſufficit ad
preſentialitatē: ſʒ quā dicimus: ꝙ deus eſt p̄ſens crea
turis: talis nāq3 ſimultas eſt inter ea: que ſunt in orien
te ⁊ occidente. aut que maxime diſtant. cū qđlibet co/
ruȝ ſit res. Nec pōt dici ꝙ fundat̄ ſuper reȝ vt ſituata
eſt: q2 ſimultas nō fundat̄ in creaturis inquātū ſitua/
te: ſunt niſi in ordine ad aliquid aliđ: qđ ſit ſituatū: cu/
iuſmodi nō eſt de9. igit̄ nō pōt poni talis p̄ſentialitas
ſimultatis inter deū ⁊ creaturā. ¶ Quarto. Omne qđ
intelligit̄ vt abſtractū in ſeipſo ab oī termino: ītra quē
ſit: ⁊ extra quē nō ſit: ita ꝙ caret hꝫ terminis ⁊ oī intra
vel extra in ſua realitate. nec aliter cōcipit̄ niſi ſub rō/
ne mere q̄dditatiua: ꝑ necītatē abſtrahit ab oī ſimulta
te ad aliq̄d ſituatū. nam talis ſimultas daret ſibi: ꝙ cō
ciperet̄ cū q̄dā extra vel intra. vn̄ ɔciperet̄ vt ītra reȝ
⁊ nō extra: ſʒ manifeſtū eſt ꝙ deus abſtrahit ſimplici/
ter ab hꝫ ſicut rō roſe ſimpliciter ſumpte. igit̄ non pōt
ɔcipi cū tali ſimultate vel coexiſtentia ad rem ſituatā.
Hec ille. ¶ Ad p^{m} iſtoꝝ dicit̄: ꝙ iſta relatio ſimultatis
ſeu preſentie dei ad creaturā non fundat̄ in vnitate lo
ci: aut temporis: aut ſitus: ſed ex parte creature funda/
tur in creari: vel conſeruari: vel quomodolibet aliter
opari a deo: ſicut ⁊ tangi a diuina virtute: ex parte aūt
dei fundat̄ ſuper agere: vel creare: aut ɔſeruare: ſicut ⁊
ipm̄ tangere diuine virtutis. vel potius relatio: quā im
portat ly tangere. dicit. n. attingētiā actionis diuine ſu
per creaturaȝ. vn̄ ſcūs Tho. p̄ſenti diſ. q. 2. arti. 3° dicit.
(Cū dicitur deus eſſe vbiq3: iportat̄ q̄dā relatio dei ad
creaturas fundata ſuꝑ aliq̄ȝ oꝑationē in creaturas ꝓ/
cedentē: per iſtud aūt tangi ⁊ tangere deus ⁊ creatura
ſimul ſunt. imo illa ſimultas: ⁊ pn̄tia: ⁊ coexiſtentia nō
aliud eſt q̄ȝ ꝙ ille ɔtactus actiue ſumpt9 ex pte dei: vel
paſſiue ex pte creature. nō. n. eſt ibi ɔtactus mutu9: ſed
ſoluȝ ex pte vnius qui tangit: ⁊ aliud q̄ tāgit̄. ¶ Ad 2^{m}
dico: ꝙ argumentū iſtud ꝓcedit de ſimultate loci: vel
tēporis: ⁊ nō de ſimultate: vel p̄ſentia tangētis ⁊ tacti.
¶ Ad 3^{m} dico: ꝙ diuiſio eſt inſufficiens. nō. n. fundat̄
illa ſimultas ex pte creature ſuꝑ rem inquātū res. nec
inquātū ſituata eſt: ſed inquātū ꝓducta: vel ɔſeruata:
vel alr̄ cōꝑata eſt: ⁊ per diuinā actionē attincta. ¶ Ad
4^{m} dico: ꝙ maior hꝫ verū dūtaxat de ſimultate ſitus:
⁊ de intimitate: vel exterioritate: q̄ attēdit̄ penes ſituȝ.
nō aūt de intimitate: vel exterioritate: q̄ attēdit̄ penes
oꝑationē attingētē intrinſeca rei vel extrinſeca: cuiuſ/
modi eſt diuina operatio eſſe rei: ⁊ q̄cq̄d qualitercūq3
ad eſſe rei ꝑtinet ꝓducendo: vel ɔſeruando attingens.
¶ Ad ea vō que ɔtra 3^{am} ɔ̄nē pmo loco inducunt̄ dr̄: ⁊
ad p^{m} q̄dē negat̄ pma ɔn̄tia. Licet. n. ei qui deū diligit
actualiter: vel habitualiter cognoſcit: deus nō obycia/
tur in actu: loquēdo de actu 2° qui eſt operatio: obycit̄
tn̄ eius intellectui aut voluntati in actu p̄mo. qui eniȝ
hꝫ habitū reſpectu alicuius obiecti: iam hꝫ ⁊ attingit il
lud in actu primo: qui eſt forma vel eſſe: ⁊ pōt exire in
actum 2^{m} quando vult niſi aliud impediat: ⁊ iō dico ꝙ
talis hꝫ deuȝ penes ſe nō ſolū in potentia: imo in actu
⁊ eſt actualiter dei templū: cuius deus obycit̄ volūta/
ti: aut intellectui vt obm̄ cognituȝ ⁊ amatū. ¶ Ad 2^{m}
dicit̄ ſicut dictū eſt ſuperius diſ. 16. arti. vltimo. Ibi. n.
dictū eſt: ꝙ noticia ſm quā dicit̄ filius mitti eſt ſoluȝ
noticia: ex qua ꝓcedit amor: que ſolū viget in feruenti
bus diuino amore: per quā. ſ. cognoſcunt diuinā bonita
tem inquātū eſt finis ⁊ inquātū eſt largiſſime ꝓfluēs
in eos ſua beneficia: ⁊ talē noticiā nō habent qui amo/
re ipſius nō accēdunt̄. ⁊ ſunt verba ſancti Tho. primo
ſen. diſ. 16. q. i. arti. 2° ad 4^{m}. Ex quo pʒ ad argumētum
iſtud. ¶ Ad 3^{m} dico: ꝙ deus eſt in aliquo per gr̄am. vt
obm̄ dilectū ⁊ cognitū in diligente ⁊ cognoſcente non
quocunq3 amore vel qualicunq3 noticia: ſm quaȝ ipſe
diligenti ſe ⁊ cognoſcēti ſpecialiter infundit ⁊ infuſaȝ
cōſeruat: ⁊ ideo ſtant ſimul ꝙ deus ſit per gr̄am in ali
quo per modū obiecti: ⁊ per modū ſpecialiter operan/
tis. ¶ Ad ea que 2° loco obyciunt̄ ɔtra eandeȝ ɔ̄nem

Utrū pn̄tialitas ſit relatio ſimultatis.

Dei ad creaturā ſimultas fundamentum.

Ad ea q̄ p^{o} loco ɔ̄tra ʒ̄ ɔclonem.

Ad p^{m} contra q̄ ſcdo loco ɔ̄ eandem.

dicit̄. ¶ Ad p̄m quidē negat̄ antecedens: q̄z imo creature terminant diuinū intuitū: ſʒ ſecundario velut 2ᵒ intellecta. nec arguens probauit efficaciter qđ aſſumit vt ſuperius patuit. ¶ Ad 2m negat̄ ꝯña. Licet. n. diuina eſſentia ſit deo cognita. nō tamen dicit̄ deus eſſe in eſſentia ſua per pñtiā ꝓprie loquendo eo modo: quo dicit̄ eſſe in creatura per preſentiam: q̄z nō eſt ibi realis diſtinctio: ꝛ ꝯñter nec realis relatio pñtie ex parte cognoſcentis: aut cogniti: ſicut eſt in creaturis. ſi tñ ad preſentiā per cognitionē dicat̄ ſufficere reſpectus rōnis ex parte cogniti: tunc nō apparet multum inconueniens: q̄ diuina eſſentia ſit ſibi preſens per cognitionem vel econtra. nam Augu. dicit aīam ſemper eſſe ſibiipſi preſentem: ꝛ ideo ſemper ſe intelligere: nec eſt inconueniens idem eſſe in ſuppoſitus preſentia in ſeipſo per preſentiā. ¶ Ad 3m dicit̄: q̄ oē cognitum dicit̄ eſſe in cognoſcente per ſui ſimilitudinē: ſed cognoſcēs dicit̄ eſſe in cognito inquātū per ſimilitudinē cogniti: quā penes ſe hʒ ſcrutat̄ intima cogniti: pſertim in cognitione intellectiua. Unde ſanctus Tho. de veritate. q. 1. arti. 12. (Nomen (inquit) intellectus ſumit̄ ex hoc q̄ intima rei cognoſcit. eſt eniʒ intelligere quaſi intus legere. ſenſus enim ꝛ imaginatio ſola exteriora accidētia cognoſcunt: ſolus autem intellectus ad interiorem rei pertingit eſſentiam.) Hec ille. ¶ Sic ergo pʒ quomodo cognoſcens dicit̄ eſſe in cognito per preſentiā.

Diſt. 35. q. 2. ꝑ ſcdaʒ ꝯclō.

Aīa qđ in ſeipſo pñs eē ꝑ pñtiam.

¶ Ad ea que 3ᵒ loco inducta ſunt dicitur: q̄ lʒ modus quo rex eſt in regno per ſuā potentiam ſit metaphoricus ꝛ abuſiuus: hoc ideo eſt: q̄z potentia eius non immediate agit per totū regnū: ſed mediantibus miniſtris: ſed diuina virtus ꝛ potentia oia īmediate ꝛ intimiſſime attingit: ꝛ oia imediate operat̄: qđ q̄liter fiat oſtendit ſanctus Tho. 3ᵒ ꝯtra Gentiles caplo. 69. (In quolibet (inquit) agente eſt duo ꝯſiderare. ſ. rē ipſam: que agit: ꝛ virtutē qua agit: ſicut ignis calefacit per calorē: virtus autem inferioris agentis inquātū ſuperi⁹ agēs dat virtutem ipſam inferiori agenti: per quaʒ agit: vel conſeruat eam: vel etiam applicat ad agendum: ſicut artifex applicat ad propriū effectum: cui tamen interdum formam nō dat: per quā agit inſtrumentum. nec cōſeruat: ſed dat ei ſolum motum. opʒ igit̄ q̄ actio inferioris agentis nō ſolum ſit ab eo per virtutem propriam: ſed per virtutē oīum ſuperioꝝ agentium. agit eniʒ in virtute oīum: ꝛ ſicut agens infimū inuenit̄ immediatū actiuū: ita virtus agentis primi inuenit̄ imediata ad ꝓducendū effectū. nam virtus infimi agentis nō hʒ: q̄ producit hunc effectum ex ſe: ſed ex virtute ſuperioris agentis: ꝛ virtus illius ex virtute ſuperioris: ꝛ ita virtus ſupremi agentis inuenit̄ ex ſe ꝓductiua effectus quaſi cauſa imediata.) Hec ille. ¶ Idē ponit di. preſenti. q. 1. arti. primo ad 4m. (Reſpectu (inquit) eiuſdem operationis non pōt eſſe duplex cā ꝓxima eodē mō: ſed diuerſimode qđ ſic pʒ. Operatio reducit̄ ſicut in ꝑncipiū in duo. ſ. in ipſum agentem: ꝛ in virtutem agentis: qua mediāte eſt operatio ab agente: quāto autem agens eſt magis ꝓxīmū ꝛ imediatū: tanto virtus eius eſt magis mediata: ꝛ primi agentis virtus eſt imediatiſſima: qđ ſic pʒ in terminis. ſint. a. b. c. tres cauſe ordinate ita q̄. c. ſit vltima que exercet operationē. ꝯſtat tunc q̄. c. exercet operationem per virtutem ſuam. ꝛ per virtutem. b. ꝛ vlterius per virtuteʒ. a. vnde ſi querat̄ quare. c. operat̄. reſpondemus q̄ ꝑ virtutem ſuam. a. per virtutē. b. ꝛ quouſqʒ reducat̄ in virtutem cauſe prime: in quā docet reſoluere phus in poſterioribus ꝛ in 2ᵒ phyſicoꝝ: ꝛ ita pʒ q̄ cū deus ſit prima cauſa omniuʒ: ſua virtus eſt imediatiſſima omnibus: ſed q̄z ipſemet eſt virtus ſua. ideo nō tm̄ eſt immediatum ꝑncipiū operatiōis in omnibus: ſed imediate in omnibus operans: qđ in cauſis alijs nō contingit.) Hec ille.

Effect⁹ eiuſdē nō eſt duplex cauſa niſi diuerſimode

T. c. 9. li. lo. ſcdi poſteri. T. c. 30.

¶ Ex quibus pʒ quare rex per potentiā ſuaʒ eſt metaphorice in toto regno. deus autē cum dicitur eſſe in omnibus per potentiā ſuam nō abuſiue dicitur rebus ineſſe: ſed proprie. vt patet. Illa tamen ſimilitudo de rege nō fuit poſita ad omnimodā ſimilitudineʒ declarandū: ſed ad oſtendendum quomodo alterius rationis eſt modus eſſendi in aliquo per potentiam q̄ per eſſentiā: cum ſeparent̄ in rege. ¶ Ad ea que 4ᵒ loco inducunt̄ dicit̄: q̄ illi modi eſſendi. ſ. eſſe in creatura per eſſentiam: ꝛ eſſe in ea per potentiam. ſolum diſtinguunt̄ ratione ex parte dei: lʒ fundentur in eodem ſcʒ in diuina operatione: q̄z eniʒ diuina operatio eſt in qualibet creatura. ideo deus dicitur eſſe in illa creatura per potentiam: q̄z potentia dei nō deſerit operationem: ꝛ q̄z virtus eſt diuina eſſentia. ideo cōſequitur vt in re etiam ſit deus per eſſentiam ſuam ſm̄ ſanctum Tho. ꝑmo ſen. vbi ſupra arti. 2ᵒ. Patet igit̄ q̄ arguens ſolum probat q̄ ex dictis in 3ª ꝯcluſione ſequitur q̄ illi duo modi eſſendi in creatura ſuper eodem fundant̄ ſcʒ operatione: ſed nō probat quin habeant diſtinctas rationes: q̄z vnus illoruʒ īmediate fundatur in operatione. ſ. per potentiam: que dicit principium operationis. alius aūt mediate. ſ. qui eſt per eſſentiā: que nō dicit ꝑncipiū niſi actus qui eſt eſſe: ꝛ ſic pʒ q̄uo tres modi habent diſtinctas rationes: ille eni qui dicit̄ per preſentiam fundat̄ in diuina cognitione. alij autem in diuina operatione: ſed vnus imediate. alius autem ꝯſecutiue. ¶ Poteſt etiā aliter dici q̄ alia differentia eſt inter duos modos predictos. nam ille modus eſſendi in creatura per eſſentiam attendit̄ penes hoc q̄ deus operatur imediate ipſum eſſe creature: ꝛ adeſt ei vt cā ſui eſſe: ſed modus eſſendi in creatura per potentiam attenditur penes hoc: q̄ virtus eius ſe extēdit ad oia. aliud autem eſt aliquid eſſe ſuppoſitum imediate operans hunc effectū: ꝛ aliud eſt eſſe aliqđ ſuppoſituʒ virtute illius agere illū effectū. 2m eni ꝯceſſit Auicen. de deo. nō aūt ꝑmū reſpectu inferioꝝ effectuū. manichei aūt vtrunqʒ negauerunt: ꝛ ideo oportuit duos modos eſſendi imponere: lʒ vnus aliū includat: ſicut ſuperius ſuū inferius. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio queſtionis factū rñdet ſcūs Doctor ꝑma pte. q. 8. arti. ꝑmo ad p̄m q̄ incorporalia nō ſunt in loco per ꝯtactus quātitatis dimēſiue ſicut corpa: lʒ per ꝯtactuʒ virtutis. Hec ille. ¶ Et hec de q̄ōne dicta ſufficiāt.

Diſt. XXXVIII.

¶ Utrū futura ꝯtingētia deus ipſe cognoſcat. Qō. I.

Circa 38m diſtinctioneʒ queritur. Utrum deus cognoſcat futura ꝯtingentia. ¶ Et arguit̄ q̄ non. Ois ꝯditionalis: cuius antecedens eſt neceſſarium abſolute: ꝛ ꝯñs eſt neceſſariuʒ abſolute ſic. n. ſe hʒ antecedens ad ꝯſequens ſicut ꝑncipia ad ꝯcluſioneʒ. Ex ꝑncipijs aūt neceſſarijs nō ſequit̄ niſi ꝯcluſio neceſſaria. vt in ꝑmo poſterioꝝ probat̄: ſed hec eſt vera conditionalis: ſi deus ſciuit hoc futurū erit q̄z ſcientia nō niſi veroꝝ eſt: huius aūt cōditionalis antecedens eſt neceſſariū abſolute. Tum q̄z eſt eternū. Tum q̄z ſignat̄ vt preteritū. ḡ ꝯñs eſt neceſſariū abſolute ḡ qcqđ ſcit̄ a deo eſt neceſſariū: ꝛ ſic ſciētia dei nō eſt ꝯtingētiū. T. c. 24.

In oppoſitum arguit̄: q̄z dicit̄ in pſal. Qui finxit ſigillatim corda eoꝝ: qui intelligit

qui intelligit omnia opera eoꝝ:ſed opera bonum ſunt contingentia. vtpote libero arbitrio ſubſtantia. ergo deus ſcit futura contingentia.

In hac qōne erunt duo arti. ¶ In pmo videbitur vnde h3 ortum ꝯtingentia rerum. ¶ In 2° an deus certitudinaliter cognoſcat futura ꝯtingentia. ⁊ ſimiliter quomodo imutabilitas diuine ſciētie ſtat cū futuroꝝ ꝯtingētia.

Quantum ad primū ſit prima ꝯcluſio. Contingentia nō orit in rebus ſolū ꝓpter cauſas ſecūdas. ¶ Iſtā ꝯcluſionem ponit ſcūs Tho. pma parte.q.19.arti.8. (Diuina (inquit) voluntas neceſſitatem quibuſdam volitis imponit:ſed nō omnibus:cuius quidem rationē aliqui aſſignare voluerūt ex cauſis medijs:qr ea que ꝓducit per cauſas medias neceſſarias ſunt neceſſaria: ea vero que producit per cauſas contingentes ſunt contingentia. Sed hoc non videt ſufficienter dictum propter duo. Primo quidē: qr effectus alicuius cauſe prime eſt contingens ꝓpter aliquam cauſam 2am.ex eo ꝙ impedit effectus cauſe prime per defectum cauſe 2e. ſicut virtus ſolis ꝓpter defectum plante impeditur:nullus autē defectus cāe 2e poteſt impedire:quin voluntas dei ſuum effectum producat. Scdo qr ſi diſtinctio contingentium a neceſſarijs referat ſolum in cauſas ſecūdas:ſequit hoc eſſe preter intentionem ⁊ voluntatē diuinā:qđ eſt incōueniens.) Hec ille. ¶ Item eadem.q.arti.3° ad 4m. oſtēdit quomodo a voluntate diuina:que eſt pma cā:licet ſit ex ſe neceſſaria pōt ſequi effectus contingens:nō ꝓpter cauſā 2am. Ibidem enim dicit. (Aliquando (inquit) cauſa neceſſaria h3 nō neceſſariam habitudinē ad aliquem effectum:qđ eſt ꝓpter defectum effectus ⁊ nō propter defectum cauſe:ſicut virtus ſolis h3 non neceſſariam habitudinem ad aliqua:que contingēter hic eueniūt: nō ꝓpter defectum virtutis ſolaris: ſ3 ꝓpter defectum effectus non neceſſario ex cauſa prouenientis:⁊ ſimiliter ꝙ deus nō ex neceſſitate velit aliqđ eorum:que vult:nō accidit ex defectu diuine voluntatis:ſed ex defectu qui competit volito ſm rōnem ſuā ſc3 qr eſt tale:vt ſine eo eē poſſit perfecta bonitas dei: qui quidem defectus conſequitur omne bonum creatum.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 5m dicit. (Qr cauſa eſt ex ſe contingens op3 ꝙ determinetur ab aliquo exteriori ad effectum:ſed voluntas diuina:que ex ſe neceſſitatē h3 determinat ſeipſam ad volitum:ad quod h3 habitudinem non neceſſariam.) Hec ille. ¶ Ex quo p3:ꝙ de mente eius eſt ꝙ aliquid contingēter eueniat imediate a cauſa prima neceſſaria:ſc3 diuina voluntate:cum dicit ꝙ nullum bonum creatum neceſſario ꝓcedit a diuina voluntate:nec diuina volūtas habet ad aliud habitudinem neceſſariam propter defectū:qui omnem conſequitur creaturam. ¶ Itē 2°.contra gētiles caplo.23.⁊.24.oſtendit ꝙ deus non agit in creaturis ex neceſſitate nature:ſed per arbitrium voluntatis. Et caplo.28.probat ꝙ in primis diuinis effectibus ſc3 qui non producti ſunt per cauſas ſecundas nullū debitum inuenitur:nec aliqua neceſſitas: ſed in poſteriorum productione inuenitur debitum. ⁊ hoc tripliciter ſm ꝙ ibi declarat. Oſtēdit etiam ibi:ꝙ in prima rerum creatione nihil de neceſſitate productum fuit a deo qui ſolus creabat:nec erat ibi aliq̄ neceſſitas niſi ex ſuppoſitiōe finis:vel q̄tū ad cauſas formales vł materiales:nō aūt a cauſa efficiēte.ſ.deo. ¶ In cap.ēt.29. ⁊.30.oſtēdit ꝙ abſoluta neceſſitas in rebus creatis nō eſt per ordinē ad pmū pncipiū:qđ per ſe neceſſe eſt eē.ſ. deū. ¶ Scda ꝯclo. Radix ꝯtingentie eſt diuina volūtas. ¶ Iſtā ponit pma pte.q.19.arti.8°. vbi poſt vba ſuperius allegata ſubdit. (Qr diuina volūtas quibuſdā volitis neceſſitatē imponat ⁊ nō oibus:hoc ꝯtingit ꝓpter efficaciā diuine volūtatis. cū.n.aliqua cauſa efficax fuerit ad agendum:effectus ꝯſequit cauſā nō tantum ſm illud.qđ fit:ſed ſm modū fiendi vel eſſendi. ex debilitate enim virtutis actiue in ſemine ꝯtingit ꝙ filius naſcat diſſimilis in accidētibus:que pertinēt ad modum eſſendi. cū igit diuina voluntas ſit efficaciſſima nō ſolum ſequit ꝙ fiant ea: que deus vult fieri:ſ3 ꝙ eo mō fiant:quo deus fieri vult: vult aūt deus q̄dā fieri neceſſario:⁊ q̄dā ꝯtingenter. vt ordo ſit in rebus ad cōplementū vniuerſi:⁊ ideo quibuſdā effectibus aptauit cauſas neceſſarias:que deficere nō pñt:ex quibus effectus de neceſſitate ꝓuenirent:quibuſdam vō aptauit cauſas ꝯtingentes defectibiles:ex qb9 effectus ꝯtingenter eueniant. nō igit propterea effectus a deo voliti eueniūt ꝯtingenter:qr cauſe ꝓxime ſunt cōtingentes:ſ3 ꝓpterea ꝙ deus voluit eos ꝯtingēter euenire:cās ꝯtingētes ad eos ꝓparauit.) Hec ille. ¶ Itē de veritate.q.23.arti.5° pdictas duas ꝯcluſiōes ꝓbat. (Voluntas (inquit) diuina nō īponit neceſſitatē reb9 oibus:cuius qdē rō aſſignat a qbuſdā ex hoc:ꝙ cū voluntas diuina ſit oium pma cā ꝓducit quoſdā effect9 mediātib9 cauſis ſecūdis:que ꝯtingētes ſunt ⁊ deficere pñt:⁊ iō effectus ꝯtingentiā cauſe ꝓxime ſequit. nō aūt neceſſitatē pme cauſe:ſed hoc videt eē ꝯſonū his qui ponebant a deo oia ꝓcedere ſm neceſſitatē nāe:⁊ ꝙ ab vno ſimplici ꝓcedebat imediate vnum habens aliquā multitudinē:⁊ ideo mediate ꝓcedebat multitudo. Similiter ab vno imobili omnino dicunt ꝓcedere aliqđ:qđ eſt imobile ſm ſubam:mobile aūt ⁊ aliter ſe hñs ſm ſitum:quo mediāte generatio ⁊ corruptio primo in iſtis inferioribus accidit:ſm quā viā nō pōt poni a deo imediate cāri multiplicitatē ⁊ res corruptibiles ꝯtingentes:qđ eſt ſnie fidei ꝯtrariū: q̄ ponit multiplicitatē reꝝ oium ēt corruptibilium imediate a deo creatā. vtpote pma īdiuidua arboꝝ:⁊ brutoꝝ aīalū.) Hec ille in forma. Ex q̄ p3 pa ꝯclo poſita. ¶ Ulterius ſubdit. (Et iō op3 aliam pncipalē rōnē aſſignare ꝯtingentie:cui tñ pdaſſignata ſubſeruat:oz.n.ꝓtiēs aſſimilari agēti:⁊ iō ſi agēs ſit fortiſſimū erit ſilitudo effect9 ad cām agētē pfecta. ſi aūt ſit debile:erit ſilitudo ipfecta:ſicut ꝓp fortitudinē virtutis formatiue in ſemine filius patri aſſimilat nō ſolū in nā ſpēi:ſ3 ēt in multis accidētibus:ecōuerſo vō ꝓp debilitatē pdicte virtutis deficit dicta aſſimilatio:vt dicit in lib. de aīalibus: voluntas aūt diuina eſt agens fortiſſimū. vñ op3 ei9 effectum in oibus ei aſſimilari:⁊ non ſolū vt fiat illud:qđ vult deus fieri:qđ eſt quaſi aſſimilatio ſm rōnē ſpēi: ſed vt fiat illo mō:quo deus vult illud fieri:vt neceſſario vel ꝯtingenter:cito vel tarde:⁊ eſt q̄ſi q̄dā aſſimilatio ſm accidētia:⁊ hūc qdē modū reb9 diuina volūtas pfigit ex ordine ſue ſapiētie: ſm aūt ꝙ diſponit aliq̄s res ſic vel ſic fieri:adaptat eis cauſas illo mō ſm ꝙ diſpoſuit:quē tñ modū poſſet rebus inducere etiam illis cauſis mediātib9:⁊ ſic nō dicimus:ꝙ aliq diuinoꝝ effectuū ſint ſolūmō ꝯtingentes ꝓp ꝯtingentiā cauſarum ſecūdarū:ſed magis ꝓpter diſpoſitionē diuine volūtatis:que talē ordinē rebus ꝓuidit.) Hec ille. ¶ Ex quo p3 2am ꝯnē eſſe de mēte ei9. ¶ Tertia ꝯclo. Prima radix ꝯtingētie in creaturis ſ3 rē ⁊ ſm rōnē eſt diuinus intellus ⁊ diuina ſcia. ¶ Iſta p3 ex pdictis. Dico āt ſ3 rē ⁊ rōnē:qr diuina volūtas eſt pa radix ſ3 rē. imo ge-

R ō ſūpta ex cāis medijs ad ꝓbādū cōtingētiā nō ē ſufficiēs.

Ingt Aureo. ꝓpō.4.arti. 2.q j.diſ.39. ꝙ ī deo ſpeciu pductiōis creaturarū duplx aucēs ⁊ vna ꝯtigentia itelligi d3 pa qdē ꝙ eodē actu quo vult ſuā eēntiā vlt creaturas q̄ ad eētias ⁊ eētias ī eis ꝯplacendo. 2a ꝙ eodē actu vult īdeterminate vtrāq3 partē ꝯdictiōis: ex q̄ orit ꝯtingētia: qr cū īdeterminata ſit volūtas dicit ad vtrāq3 ꝑtē ꝯdictiōis operatio dei q̄ creaturas attingit ꝯtigēs eſt: cū non ſit aliqđ ī deo ꝑ ꝙ determinet ad agēdū vł nō agendū.

gd eſt: in deo eſt p° cā ↄtingētie creatoꝝ: ſ3 pᵐ ſm rōnē eſt diuinus intellus ⁊ diuina ſcīa. vñ ſcūs Tho. 2° ↄtra Gentiles cap. 26. oſtēdit multis rōnibus. (Et ſicut de⁹ nō agit de neceſſitate nāe: ſic ꝙ eius potentia ad determinatos effect⁹ limitet̄: ita nec agit de neceſſitate ſciē tie vel intellectus: vt eius ſcīa vel intellectus ad determinatos effect⁹ ſolūmodo poſſet extendi: neq3 ad hos vel illos effectus de neceſſitate coartat̄. imo ibidē reprobat opinionē quoꝝūdā dicentiu3: ꝙ ex hoc ꝙ deus ſeipſum intelligit: fluit ab ipſo talis reꝝ diſpoſitio q̄ſi nō ſuo arbitrio limitet ſingula. ⁊ diſponat vniuerſa: ſicut fides catholica ꝓfitet̄. Et ſubdit. (Sciendū tñ ꝙ q̄uis diuinus itellus ad certos effect⁹ nō coartet̄: ipſe tñ ſibi ſtatuit determinatos effect⁹: quos per ſuā ſapiētiam determinate ꝑducat.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ apparet ꝙ mēs eius eſt ꝙ ſcīa diuina eſt cā oīs diſpōnis in ſuis effectib⁹ iuente: ſicut eſt neceſſitas: ↄtingētia: ⁊ hꝫ. Imo qđ plus eſt: de veritate. q. 24. arti. 2°. dicit. (Cum ad opationē tria ↄcurrāt. ſ. cognitio: ⁊ appetitus: ⁊ ipſa operatio: tota rō libertatis ex mō cognitōis depēdet: appetitus. n. ſequit̄ cognitionē: cū appetitus nō ſit niſi boni: qđ ſibi per vim cognitiuā ꝓponit̄: ⁊ ꝙ q̄nq3 appetitus videat̄ cognitionē nō ſequi: hoc iđ eſt: q2 nō circa idē accipit̄ appetitus ⁊ cognitionis iudiciū. eſt. n. appetitus de particulari re operabili: iudicium vo rōnis eſt q̄nq3 de aliquo vniuerſali: qđ eſt q̄nq3 appetitui ↄ̄riū: ſed iudiciū de hoc particulari operabili vt nūc nunq̄3 pōt eſſe appetitui ↄ̄riū: qui. n. vult fornicari: q̄uis ſciat in vniuerſali fornicationē malū eſſe: tñ iudicat ſibi vt tunc bonū eſſe hanc fornicatiōis actum: ⁊ ſub ſpē boni ipſe eligit: nullus. n. itendens ad malū opat̄. vt Diony. dicit: appetitū aūt ſi non ſit aliqd ꝓhibens ſequit̄ motus vel operatio: ⁊ iđ ſi iudiciū cognitiue nō ſit in poteſtate alicuius: ſed ſit ei aliunde determinatū: nec appetitus erit in poteſtate eius: ⁊ ꝑ ↄ̄ñs nec motus: nec operatio abſolute: iudiciū aūt eſt in poteſtate iudicās ſm ꝙ pōt de ſuo iudicio iudicare: de eo. n. qđ eſt in noſtra poteſtate. Iudicare aūt de iudicio ſuo eſt ſolius rōnis: que ſuꝑ actū ſuum reflectit̄: ⁊ qui cognouit habitudines rerum: de quibus iudicat: ⁊ per quas iudicat. vnde totius libertatis radix eſt in rōne ↄſtituta. vnde ſ3 ꝙ aliquid ſe hꝫ ad rōnem: ſic ſe hꝫ ad liberu3 arbitriū.) Hec ille. ¶ Ex quo clare p3: ꝙ prima radix ↄtingētie in effectu. ſ. ꝙ aliquis effectus poſſit ſequi vel nō ſequi a ſua cauſa: nō ſolum eſt diuina voluntas. imo ⁊ intellectus diuinus: nec deus poſſet velle diuerſa niſi intellectus eius itelligeret diuerſa: nec volūtas diuina poſſet libere aliquid velle vel nolle indifferenter: niſi q2 intellectus diuinus pōt iudicare hoc eſſe volendum: ⁊ poteſt iudicare illud nō eſſe volendum. ¶ Illud autē qđ ſupra dictum eſt: ꝙ diuina ſcientia hꝫ neceſſariam habitudine3 ad res: verū eſt loquendo de habitudine cognoſcentis ad cognitū: nō aūt loquendo de habitudine ꝑducentis ad productum: vel cauſe ad effectum.

¶ Quarta ↄcluſio. Nullus effectus euenit ↄtingēter a prima cauſa iſto modo ꝙ poſſit ordinem eius exire. ¶ Iſtā ↄcluſionem intendit ſcūs Tho. pma pte. q. 19. arti. 6°. (Cum effectus (inquit) ↄformetur agenti ſm ſuā formā: eadē ratio eſt in cauſis agētibus: que eſt in cauſis formalibus. In formis autē ſic eſt: ꝙ l3 aliquis effectus poſſit deficere ab aliqua particulari forma: tñ a forma vniuerſali nihil deficere pōt: pōt eſſe. n. aliqd qđ nō eſt hō: vel viuū: nō aūt pōt eſſe aliqd: qđ non ſit ens. vñ ⁊ hoc idē in cauſis agētib⁹ ↄtingere op3. pōt. n. aliqd fieri extra ordinē alicuius cauſe vniuerſalis: ſub qua oēs cauſe particulares cōprehendunt̄: q2 ſi aliqua cauſa ꝑticularis deficiat a ſuo effectu: hoc eſt ꝑꝑ alia3 cām ꝑticularē impedientē: que cōtinet̄ ſub ordine cāe vlis: vnde effectus ordine3 cāe vlis nullo mō pōt exire: ⁊ hoc p3 in corꝑalib⁹. pōt. n. ipediri ꝙ aliq̄ ſtella nō inducat ſuū effectū: ſed tñ quicunq3 effectus ex cā corpores impediente in rebus corporalibus ↄſequat̄: op3 ꝙ reducat̄ ꝑ aliquas creaturas medias in vniuerſalē virtutē pmi celi.) Hec ille. ¶ Idē ponit. q. 22. arti. 2°. ad pᵐ. (Aliter (inquit) eſt de cā vniuerſali: ⁊ de cā ꝑticulari: ordinē. n. cāe particularis pōt aliquid exire. non aūt ordinē cauſe vniuerſalis: nō. n. ſubducit̄ aliqd ab ordine cauſe particularis niſi per aliquā aliam cauſa3 ꝑticularē ipedientē: ſicut lignū impedit̄ a cōbuſtione ꝑ actionē aque. vñ cū oēs cauſe ꝑticulares ↄcludant̄ ſub aliqua cā vniuerſali: ipoſſibile eſt aliquē effectu3 ordinem cauſe vlis effugere.) Hec ille. ¶ Hanc ↄ̄nē intēdit vbicūq3 dicit: ꝙ effectus trahit neceſſitatē vel ↄtingentiā a cā 2ª: ⁊ nō a cā pma. vel ꝙ effectus aſſimilat̄ in neceſſitate ⁊ ↄtingentia cauſe ſue ꝓxime: ⁊ nō cauſe remote. vt prima parte. q. 14. arti. 13. ad pᵐ vbi ſic dicit. (Scita a deo ſunt ↄtingentia ꝓpter cās ꝓximas: licet ſcīa dei: que eſt cauſa pma ſit neceſſaria.) Dicit etiam ibidem: ꝙ licet cā ſuprema ſit neceſſaria: tñ effect⁹ pōt eſſe ↄtingens ꝓpter cā3 ꝓximā ↄtingēter: ſicut germinatio plante eſt ↄtingēs ꝑꝑ cām ꝓximā: licet mot⁹ ſolis: qui eſt cauſa pma: ſit neceſſarius. ¶ Itē de veritate. q. 2. arti. 14. ad 3ᵐ ⁊ 5ᵐ dicit: ꝙ effectus ſequit̄ neceſſitatē ꝓxime cāe: que pōt eſſe mediū ad demōſtrādū effectū. nō aūt ſequat̄ neceſſitatē cauſe pme: q2 pōt impediri ex cā 2ª: ſi ſit ↄtingēs. ¶ Idē ponit pmo ſen. di. 38. ¶ Sed ↄtra iſtu3 arti. arguit Aureo. multipliciter ꝓſertī3 ↄtra ea: que dicta ſunt in tertia ↄ̄ne ⁊ 2ª. ſ. ꝙ radix cōtingentie pma oriт̄ ex diuino intellectu: qui ſtatuit ſibi determinatos effectus ⁊ ex diuina voluntate a poteſtate cauſas ↄtingentes ad producendū effectus ↄtingentes: vel cauſas potentes deficere. Aureo. aute3 vult ꝓbare: ꝙ ex nullo actu intrinſeco in diuina volūtate exiſtēte trahat̄ illa ↄtingētia. Actus inquit intrinſecus diuine volūtati fert̄ ſimul in vtrāq3 partē contradictionis: ⁊ nō magis in vnā partē q̄3 in aliā: cōplacet. n. deus eque neceſſitate nature in creatione mūdi ſicut nō creatione: ⁊ eque vult actu intrinſeco: ſicut ecōuerſo: qđ p3: q2 quicquid eſt poſſibile deo: eſt de neceſſitate in eo. Nam in neceſſe eē q̄cq̄d eſt poſſibile eſt neceſſariū: ↄſtat aūt ꝙ deus pōt cōplacere ⁊ velle nō entitatem mundi: ſaltē potuit ab eterno: alioquin de neceſſitate feciſſet mundū: ⁊ dum mūdus nō erat ſuum beneplacitū nō fuiſſet ipletu3. igit̄ ſi potuit ab eterno velle nō entitatē mundi actu intrinſeco beneplacitis ⁊ hodie de neceſſitate vult eā: alias poſſet aliquid eſſe in deo qđ actu nō eēt: ⁊ poſſet aliqd eſſe deus: qđ actu nō eſt deus: ⁊ ſm hoc neceſſe eſt dicere: ꝙ deus nō magis vult de aliq̄ re ↄtingēti q; fiat q̄3 ꝙ nō fiat: ſed placet ſibi qđcūq3 fiat: nec deſiderat plus vnū q̄3 aliud: ſ3 manifeſtū eſt: ꝙ a tali cā nō pōt dici determinat⁹ effectus ſequi: q2 qua rōne vnū ↄ̄dictorioꝝ ſequeret̄: eadē rōne ſequeret̄ aliud: vl' vtrūq3 ſimul: qđ eſt ipoſſibile. ergo nullus effectus ↄtingens producit̄ ex determinatione diuine voluntatis: vel diuini intellectus: ſic ꝙ illa determinatio ſit aliquis modus exiſtens intrinſec⁹ formaliter in deo. ¶ Sed forte dicet̄: ꝙ l3 actus diuine voluntatis poſſit eſſe ad oppoſita obiecta: nō eſt tñ in actu niſi ad alterum: ⁊ ita actū indifferentē ad obiecta ↄtradictoria determinat ad alterū obm: loquendo de

obiecto

3ª qđā i ſcīa ⁊ 5ª ↄclo. poſita Aure. d. 39. q. j. arti. 4. ꝑpō 5ª.

obiecto ſecundario:nõ aũt de obto pmo. Hec autẽ de/
terminatio ꝯtingens eſt:ꝛ pro eodem inſtanti eternalr
poſſet eſſe in deo determinatio ad oppoſitũ: poſtq̃ tñ
determinatio facta eſt:mutari nõ põt. ❡ Si vero ſic
dicaẽ.nõ valet.illa.n.determinatio alicuius ad alterũ
obiectorũ eſt in deo:ꝛ ſimiliter determinatio illa:que
poſſet determinaſſe actum ad alterũ poſſibilis eſt po
ni in deo.vel fuit poſſibilis ab eterno:ſʒ quicquid fuit
poſſibile poni in deo:eſt actu in deo poſitum:alias non
eſſet actus purus:cui nulla potentia admiſceẽ:nec deꝰ
eſſet pura neceſſitas:qð eſt erroneũ.ergo ðterminatio
actus ad vtrunq; obiectum eſt actualis:ꝛ actualiter in
deo. ❡ Scðo ad idem. Nunq̃ nã ꝯtingentis mutaẽ in
nãm neceſſariȷ:vt dicit Cõmentator.12. meᵗᵉ.cõmen.
39.ſed ſic reſpondentẽ velle cõtingenter reſpicit vtrã/
q; partem ꝯtradictionis.ergo q̃tumcunq; determine
tur ad alteram partem:determinatio ad aliã eſt ſibi
cõtingens:ꝛ nullo modo impoſſibilis.ꝯſtat aũt ꝙ nul
la determinatio intrinſeca eſt deo poſſibilis vel cõtin/
gens ꝑ actu ſibi inſit:ꝛ de neceſſitate. relinquiẽ ergo
ꝙ determinatio actus ſit ad vtrunq; ꝯtradictoriorũ
ſimul. ❡ Tertio. Ubicunq; eſt contingẽtia neceſſario
põt eſſe ſucceſſio vtriuſq; partis ꝯtradictionis:ꝛ ꝑ ꝯñs
ibi poſſunt interuenire diuerſa inſtantia:q2 in eodẽ in/
ſtanti nõ poſſunt ambo ꝯtradictoria: q̃uis.n.ſorte nõ
currere ĩpoſſibile ſit dum currit:tñ in alio inſtanti poſ
ſibile eſt ipſum nõ currere ꝓ nãm ꝯtingẽtie: ꝛ iõ hoc
hʒ contingẽtia dei ſui nã:ꝙ ſit poſſibile aliud inſtans.
Sed ſm iſtũ modũ dicẽdi actus diuine voluntatis re
ſpicit contingẽter vtrãq; partẽ cõtradictionis.ḡ q̃tũ/
cunq; determinauerit ſe ab eterno:poſſibile erit poni
aliud inſtans:in quo ad oppoſitũ determinare ſe poſ/
ſit:ꝛ ita in eternitate erit poſſibile aliud inſtans ex vi
contingẽtie:ꝛ ꝑ ꝯñs eternitas alterius oppoſiti ꝛ cõtin
gentia ſibi repugnant.loquẽdo tñ de eternitate imuta
bili:in qua non poſſit aliud nunc accipi: in quo poſſibi
le ſit poni alterum oppoſitum ꝯtingẽs:bene ſaluareẽ
Imutabilitas poſita ꝯtingẽtia ꝓ nunc eternitatis eſt
ſaluare vnum repugnans ꝑ aliud:cũ ꝯtingẽtia exigat
in mẽſura ꝯtingẽtis aliud nunc eẽ poſſibile:ꝛ ita diui/
ſibilitatẽ durationis:eternitas võ ſit quid indiuiſibile.
❡ Quarto. Inintelligibile eſt manẽte eodẽ actu volũ
tatis cadẽtis ſuꝑ vtrãq; partẽ ꝯtradictionis: aut poſſi/
bili cadere:ꝙ tranſeat ſuꝑ vnam: ꝛ non tranſeat ſuꝑ
aliam ſine aliqua variatione contingẽte in actu:q̃ren/
dum eſt.n.poſito ꝙ actus diuine voluntatis ſit deter/
minatus ad creationẽ mundi:ſi fuiſſet determinatus
ab eterno ad nõ creandum:vtrum nunc eẽt aliquid in
deo qð nõ ſit:ſʒ nõ põt dici ꝙ aliquid:q2 ſm hoc deus
careret aliquo:qð poſſʒ eẽ in eo:ꝛ eẽt deꝰ. Nec põt dici
ꝙ nihil:q2 ſi nihil eſt amplius in deo q̃ ſi determinaſ
ſet ſe ad nõ creãdũ:hõ determinatio eſt actu in deo:cõ
ſtat.n.ꝙ ſi determinaſſet ad nõ creandũ. hõ determi
natio eẽt in deo.ḡ neceſſe eſt ꝙ actus diuine volũtatis
tranſeat de neċitate ꝛ indeterminate ſuꝑ vtrãq; partẽ
ꝯtradictionis.) Hec ille. ❡ Contra 4ᵃᵐ concluſionẽ ꝛ
5 4ᵃᵐ Sco. di.39.5 poſi. 5ᵃᵐ cõ.q. multa ſuperius recitata arguit Scotus. Ipſe quidẽ ꝛ
multi aliȷ imponunt ſcõ Doctori:ꝙ mens ſua fuerit ꝙ
ꝯtingẽtia nõ habẽt ortum niſi a cauſis ſecundis:ꝛ non
a cauſa prima.quo ſuppoſito arguit Scotus ꝯtra hoc:
Q2 tunc nihil eẽt contingẽs in vniuerſo.nam cauſa 2ᵃ
non mouet niſi inquantum moueẽ a prima: cauſa aũt
prima neceſſario mouet ſm te. ḡ cã 2ᵃ neceſſario mo/
uebit:ꝛ ſic ois effectus erit neċarius. ❡ Scðo arguit.
Q2 ſi ſic:tolleẽ ois cã 2ᵃ ꝑ eo ꝙ cã pma nãliter ꝑus mo
uet q̃ 2ᵃ. In illo aũt priori cauſabit neceſſario ꝛ ꝑfecte:
cũ ſit infinite virtutis:ꝛ ita in ſecũdo iſtanti cã ſecũda
nihil poterit cauſare niſi idẽ bis ꝑducaẽ:qð nõ eſt itel
ligibile. ❡ Tertio. Q2 malũ nõ eẽt i rebꝰ:ꝑ eo ꝙ nul/
la ꝑfectio poſſibilis haberi a toto vniuerſo:vel ab aliq̃
ſpãli ente ſibi deficeret:q2 pᵃ cauſa cum ſit ꝑfectiſſima
cauſaret in quolibet tantã ꝑfectionẽ:quãtã poſſet effe/
ctus recipere:ꝛ ita nihil debitũ ineſſe alicui deeſſet illi.
❡ Ad idẽ arguit Aureo. Res inquit pñt ꝯcipi vt futu
re:vel vt poſite iã in actu:ſed ad quecunq; cõpareñẽ iã
poſite in actu:neceſſe ſunt:res.n.exiſtens in ordine ad
cãm ꝓximã neceſſaria eſt:q2 cã nõ põt eã nõ cãre vel
nõ cauſaſſe:ex quo effectus eſt in actu. ſi ſic ẽt ad pᵐᵃ
cãm cõpareẽ neceſſaria eſt: res võ vt future cõparate
ad cauſas ꝓximas ꝯtingentes ſunt: ꝛ ſimiliter cõpara
te ad diuinã ſciam:nõ.n.cõparañẽ ſibi vt future reſpe
ctu ipſius:ſʒ vt future in ſeipſis reſpectu iſtãtis pñtis:
vt ſic aũt neſcit eas deꝰ ðterminate:imo vt ad vtrũq;
poſſibiles.ḡ vniformiter ꝯtingẽtes ſunt: ꝛ ad vtrũlibet
ꝑ reſpectũ ad diuinã ſciam: ꝛ ad ſuas cauſas ꝓximas.
❡ Scðo. Q2 ſʒ te diuina ſcia nõ hʒ rõnẽ cauſalitatis
rerũ niſi ſm ꝙ hʒ volũtatẽ adiũctã: ſʒ ſm te deus nõ
vult alia a ſe neceſſario:vel de neceſſitate nature:ſʒ po/
tius ꝯtingẽter.ḡ ſcia nõ eſt cã rerum neceſſario. ❡ Ad
idẽ Grego.de arimino pmo:ꝙ ex iſta poſitione ſequiẽ
ꝙ ſimpliciter ꝛ abſolute loquendo oia futura neċario
erunt:ꝛ nihil erit ad vtrũlibet:ſeu ꝯtingẽter in rebus:
qð eſt manifeſte falſum:ꝛ ꝯtra phiam:ꝛ theologiã:ꝛ fi
dem nr̃am:nam ſic perit libertas arbitriȷ:ꝛ meritũ:ꝛ
demeritũ:eſt ẽt ꝯtra experiẽtiã humanam.nã vt dicit
Augu.5ᵒ.de ciuitate dei.(Multa facimꝰ: q̃ ſi nollemꝰ
nõ faceremus:quo pmitus ꝑtinet ipſum velle: nam ſi
volumus eſt:ꝛ ſi nolumꝰ nõ eſt.) Sed ꝙ iſta ſequañẽ
pʒ.nã neceſſario ſequiẽ:omne futurũ neceſſario eſt fu/
turũ a pma cã.ḡ quodlibet futurũ prima cã neceſſario
cauſabit:ꝛ per ꝯñs qðlibet futurum neceſſario erit nõ
obſtãte ꝙ cauſeẽ nõ neceſſario a cã 2ᵃ ꝓxima. nã ſiue
cauſeẽ ab ea:ſiue nõ:neceſſario cauſabitur a cã pᵃ:ꝛ ſic
neceſſario erit. ❡ Scðo ſic. Q2 ex illa poſitiõe ſequiẽ
ꝙ oia:q̃ a ſola pma cã fienda eẽnt:eẽnt ſimplr neceſſa
rio fiẽda ab ea:ꝛ q̃ a ſola ea ſunt facta:pusq̃ facta fue/
runt:fuiſſent neceſſario fiẽda:ꝛ ſic mundus fuiſſet ne/
ceſſario fiẽdus ꝛ cauſandus a deo:ꝛ quorũcunq; honũ
futurorũ aie neceſſario eẽnt a deo fiẽde:qð eſt falſum:
cũ deus nullã creaturã ꝓduxerit aut ꝓducturus ſit ne
ceſſario:ſʒ mere contingẽter ꝛ libere.ꝛ pʒ ꝯña: q2 talia
nõ hñt ꝯtingẽtiã a cauſis ſecũdis:cũ nullã cãm 2ᵃᵐ ha
beant. ❡ Tertio ſic. Sũmo aliqd ꝯtingẽter futurum
a mea volũtate:ſeu ꝯtingẽter a me fiendũ ꝛ ſit.a. ſi.a.
neceſſario eſt futurum a cã pma.aut erit ſic neceſſario
futuꝝ ab ea:ꝙ ſiue ego volã illud facere:ſiue nõ:nihil
minus erit a cã pᵃ:ꝛ tũc ſequiẽ ꝙ illud nõ ſubeſt mee
ptãti:aut ſolũ ſub ꝯditione eſt neceſſario futurũ ab il/
la.puta ſi ego velim illud facere:ꝛ tũc ſeqẽ ꝙ nõ plus
neceſſario ſit futurũ a pma cã q̃ a me:ꝛ cũ a me nõ ſit
futurũ neceſſario:ſʒ mere ꝯtingẽter ſm te. ḡ nec a pᵃ
cauſa eſt neceſſario futurũ. ❡ Ad idẽ arguit Adã pri/
mo. Q2 cõtra hoc eſt articulus pariſieſis ſic dicens. Q2
nihil contingẽter eueniet conſiderando oẽs eius cau/
ſas.error. Et alius articulus ſic dicit. Falſũ eſt omnia
eſſe ꝓordinata a prima cã:q2 ſic omnia euenirẽt de ne
ceſſitate.error. ❡ Ad pᵐ eorum que inducit Aureo.cõ
tra 2ᵃᵐ cõcluſionẽ ꝛ 3ᵃᵐ videtur. ❡ Ad pᵐ quidẽ nega
tur maior. ❡ Et ad ꝓbationẽ eius dico:ꝙ argumẽtũ
peccat ꝑ fallaciã figure dictionis:mutaẽ.n. quid in ad

[illegible] Aureolꝰ. vbi.ſ. ꝯpõit ſcðo.

Ad idẽ arg. Greg.d.3.6. q.2.artĩ.3.

Aug. cap.ſ.

Ad idẽ Adã diſt.38.

Ad pᵐ Aur. 5 2ᵃᵐ ꝛ 3ᵃᵐ.

aliqd.nam cū dicit: velle nō entitatē mundi: potuit in deo eſſe ab eterno. in hoc ꝙ dico: velle nō entitatē mūdi: nō ſolū includit actus diuine volūtatis: ſ; ēt habitudo ad obm ſecūdariū. ſ. nō entitatē mūdi: vt ait ſanctus Tho. de veritate. q. 23. arti. 4°. ⁊ iō cū illud ſumitur ſub iſta maiore: quicquid eſt poſſibile ⁊c. mutatur quid in ad aliquid. De riſſione ibidē data dico: ꝙ aliqua vera dicit. Illa. n. ſolutio ponit in ſnia a ſcō Doctore pmo ſen. diſ. 39. q. i. arti. pmo. ⁊ de veritate. q. z. ar. i3. ⁊ q. 23. arti. 4°. ¶ Et ad pᵐ improbationē illius riſſionis dicit: ꝙ determinatio volūtatis diuine ad mūdi creationē fuit eternaliter in deo: cū illa determinatio nō aliud dicat niſi actū diuine volūtatis cū reſpcū ad obm illud volitū. ſ. mūdi pductionē: ſ; determinatio ad actū vel obm ꝯtradictoꝝ nō fuit eternaliter in deo ⁊ fuit poſſibilis eſſe in deo. Sed cum arguit. qcquid fuit poſſibile poni in deo: eſt actu in deo: ſ; determinatio ad mūdi nō entitatē ⁊c. Dico ſicut prius ꝙ cōmittit fallacia figure dictionis: cum. n. dicit in minori ꝙ determinatio ad hoc ⁊c. ibi icludit relatio ad obm. ¶ Ad zᵐ eodē mō. falſum. n. eſt ꝙ omnis determinatio intrinſeca deo poſſibilis inſit deo actualiter: determinatio. n. dicit vnū actum abſolutū ⁊ reſpectu; eius ad vnā partē ꝯtradictionis: mō l; ille actus abſolutus neceſſario ſit in deo: nō tn̄ illi reſpectus: penes quoꝝ differētiam actus abſolutus diuine voluntatis dicit talis determinatio vel talis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ in deo nulla eſt ꝯtingētia: ſ; mera neceſſitas: l; actus diuine voluntatis ꝯtingētes habitudines habeat ad obta ſecundaria. ſolū. n. h; neceſſariā habitudinē reſpcū pncipalis voliti. ſ. ſue bonitatis: ſ; reſpcū alioꝝ nō h; neceſſarium ordinē abſolute: ſ; ex ſuppoſitione. ſuppoſito enī ꝙ deus aliqd velit: vel voluerit: impoſſibile eſt eū non voluiſſe: vel nō velle: eo ꝙ eiꝰ volūtas eſt imutabilis. vn̄ hec neceſſitas apud theologos vocat neceſſitas immutabilitatis ſm ſanctū Tho. de veritate vbi ſupra ad pᵐ. Hoc pmiſſo nego maiorē illius argumēti: ſicut enī dicit ſcūs Tho. ibidē ad 8ᵐ. (Succeſſio nō iportat ſi dicimus: deū poſſe velle aliqd: vel nō velle: ſi nō itelligat hoc mō ꝙ ſuppoſito ipſum velle aliquid: ponatur poſtea ipſum non velle: ſ; hoc excludit p hoc ꝙ ponimus deū velle aliqd eē neceſſariū ex ſuppōne.) ¶ Et ad i3ᵐ ait. (Quicunq; poteſt velle ⁊ non velle: ſi poſſit velle poſtꝙ noluit. vel nō velle poſtꝙ voluit: pōt incipere velle: vel deſinere velle: ⁊ iteru; incipere velle: ſi aūt nō vult: pōt ſtatim incipere velle. ſic aūt deus nō pōt velle pp imutabilitatē diuine voluntatis: ſ; poteſt velle: ⁊ nō velle inquantum voluntas ſua nō obligat: quantum eſt de ſe ad hoc: ꝙ velit vel nō velit: ⁊ ſic remanet ꝙ deū velle aliqd ſit neceſſarium ex ſuppoſitione: nō aūt abſolute.) Hec ille. ¶ Ex quo p;: ꝙ maior eſt falſa: tunc. n. ſolum ꝯtingētia inducit ſucceſſionē ⁊ diuerſa inſtantia: qn̄ illud qd dicit cōtingēs: pōt hr̄e eſſe poſt nō eē: aut econtra. nō aūt illa ꝯtingētia: qua illud: qd dicit contingēs pōt eē: ⁊ pōt nō eē: ſ; eo poſito in eē nō pōt deſinere eē: ⁊ eo poſito i nō eē nequit incipe eē. cuiuſmodi eſt in pppoſito. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ maior eſt falſa. Idē. n. actus diuine voluntatis pōt indifferēter cadere ſup vtrūq; iſtoꝝ ꝯtradictorioꝝ. petrus currit: petrus nō currit: ⁊ dum cadit ſup alterū tm̄: ita ꝙ non ſup aliud: nō ſibi aliqd addit intrinſece: ſ; ſolu; reſpectus rationis ad tale vel tale obm. Et cū arguit vel q̄rit: an iſti actui diuine volūtatis iam determinato ad mūdi pductionē fuiſſet aliquid additū. ſi p oppoſitū fuiſſet eternaliter determinatus ad nō pductionē mūdi: ⁊ vtrū hr̄et aliqd deus in ſe: qd nūc nō hēat: rn̄det ꝙ nihil abſolutū eēt tunc in deo: qd nō ſit mō in eo: ſ; ꝯcedit ꝙ hr̄et reſpectū ad aliud obm ꝙ nunc hēat. Et cu; pbat: ꝙ imo aliqd fuiſſet in deo: q: tunc fuiſſet in eo determinatio ⁊c. Dico ꝙ fuiſſet in eo determinatio ad aliqd obm: ad qd nūc nō h; determinatione;: hoc tn̄ poſſet fieri ſine acquiſitione alicuius abſoluti in eo: ſed p acqſitionē reſpectꝰ alicuius. Unde cū ſic arguit: tunc fuiſſet in eo determinatio ad hoc: ⁊ nūc nō eſt in eo determinatio ad hoc. g̃ eſſet in eo aliquid: qd nō eſt in eo: eſt fallacia figure dictionis: vt prius dictu; fuit.

¶ Ad argumēta ꝯtra 4ᵐ concluſionem dicit: ꝙ nec Scotus: nec Aureo. nec Grego. nec Ada; vadunt directe cōtra mentē ſancti Doctoris. na; ſanctus Tho. nō intendit dicere: ꝙ aliquis effectus neceſſario fiat ⁊ pueniat a cauſa prima: ⁊ contingenter a cauſa zª: ſicut iſti ſibi imponūt ⁊ falſe: cū ſcūs Tho. quaſi in oībus libris ſuis oſtēdat: ꝙ res create pceſſerunt a deo libere ſine vlla neceſſitate niſi ſuppoſitiōis vl ꝯſtie: vt ēt patuit in pbatiōibꝰ pme: ⁊ zᵉ: ⁊ 3ᵉ ꝯnu;. vbi ipſe ponit ꝙ ꝯtingentia rerū ortū h; a diuina voluntate: ⁊ ponit ꝙ ſine quacunq; cauſa zª diuina voluntas poſſet pducere aliqua cōtingentia. Intendit g̃ ſcūs Tho. dicere ꝙ nullus effectus h; fallibilē vel mutabilē ordinem ad cām primā. vel ecōtra: ſic ꝙ nō ſtant ſimul ꝙ pma cā ſit diſpoſita ad producendum hunc effectum: ⁊ ꝙ ille effectus nō eueniat: imo quicunq; effectus h; ordine; ad pmā cā; neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis ⁊ ꝯſequentie ab ea eueniet. vn̄ ſi pma cā eſt diſpoſita ad pducendum antixp̄m: ille neceſſario pducet neceſſitate ſuppoſitionis: ſecus eſt de cauſis ſecundis. nā aliq̄ cauſa zª eſt diſpoſita ad pducendum effectu; aliquē: ⁊ tamē cum hoc ſtat illum nō euenire. Que aūt ſit illa diſpoſitio cauſe pme ad pducendum aliquem effectum. oſtendit ſanctus Tho. pma parte. q. 23. arti. zº. ad 3ᵐ. (Duplex eſt preparatio: quedā patientis vt patiat: ⁊ hec preparatio eſt in preparato. Alia eſt preparatio agentis vt agat: ⁊ hec eſt in agente: ⁊ talis preparatio eſt preconceptio vt agens per intellectum dicit ſe pparare ad agendū: inquantū preconcipit rōnē operis fiendi: ⁊ ſic deus ab eterno pparauit ꝯcipiēs rōnē ordinis aliquoꝝ in finem.) Hec ille. ¶ Itē pmo ſen. diſ. 40. q. z. arti. p ad zᵐ. (Duplex eſt (inquit) ppparatio: quedā materie ſm ꝙ diſponit ad recipiendū formā: quedā eſt ppparatio agentis vt ſit agens: ⁊ iſta ſicut eſt in nālibus inquātū aliquid acquirit diſpoſitionem: per quā agat: ita eſt in artifice ſm ꝙ cōcipit formā artificiati: ⁊ pponit eam exequi in opere ſuo: ⁊ talis preparatio eſt in deo reſpectu futuroꝝ.) ¶ Ex quibus p; qūo pma cauſa dicit preparata: vel diſpoſita ad agendū: ex hoc ꝙ preconcipit effectū: ⁊ ordinē eius in finē: ⁊ ſimiliter pōt dici preparata ex hoc: ꝙ per voluntatē pponit talem effectum tali modo producere. vult etiā ſcūs Tho. ꝙ effectus producti a deo mediante cauſa ſecūda defectiua poſſunt deficere: ⁊ ꝯtingenter eueniunt: q: nō habent ordinem ad pmā cām: niſi mediante ſecūda: ⁊ ideo q: illa ſecunda cauſa eſt ꝯtingens: licet prima ſit neceſſaria: op; ꝙ effectus ſit ꝯtingens. ita ꝙ ſi aliqua cauſa effectus ſit contingens. op; effectum eſſe contingentem: ſed tamē nō oportet ecōuerſo: ꝙ ſi effectus ſit contingens: ꝙ oporteat aliqua; eius cauſam eſſe contingentem. vt in ꝯcluſionu; probationibus dictum fuit. Uult etiā ſcūs Tho. ꝙ cauſa prima nullo modo debeat dici ꝯtingēs: aut eius actionis libere cauſet. vn̄ pmo ſen. diſ. 43. q. z. arti. p. ad 4ᵐ.

Que ſit cauſe pme diſpō ad effectū pducendum.

(Non eſt

(Non eſt(inquit) ꝺōm voluntatē dei eē ↄtingentem
aut operationē eius: qꝛ cōtingētia imutabilitateʒ ipoꝛ
tat: que in deo ꝓprie nulla eſt: ſed tamē eſt ibi libertas
voluntatis ⁊ opationis ꝓut exit a voluntate.) Hec il/
le. ¶ Vñ ad melius ſciēdū mentē eius ſup hoc pūcto
ſciendū: ꝙ ipſe 4° ſen. diſ. 17. q. pma. arti. 2°. queſtiūcu
la 3ª ſic ait. (Duplex eſt neceſſitas. ſ. neceſſitas abſolu/
ta: ⁊ neceſſitas ex ſuppōne. De pma quideʒ neceſſita
te loquendo non eſt neceſſarium eū graʒ accipere: qui
ſe ſufficienter ad grām ꝑparat: qꝛ nec per ſe neceſſitas
ſm quam deū neceſſe eſt eſſe: neqʒ neceſſitas coactio
nis: aut ꝓhibitionis in his: que diuina voluntate fiunt
cadere pōt. Loquēdo aūt de neceſſitate ex ſuppoſitio
ne diuini ꝓpoſiti: quo ꝓpter beniuolētiam ſue bonita
tis voluit vnicuiqʒ eam cōmunicare ſm ſuaʒ capaci/
tatem: neceſſariū eſt ꝙ cuilibet materie preparate foꝛ
ma infundaꝫ: nō tamen eodē mō eſt in oībus formis:
qꝛ forme que mediātibus ſecūdis agētib⁹ in materiā
ꝓducunꝫ: neceſſario in materia diſpoſita recipiuntur
neceſſitate conditionata in cōparatione ad deū: cuius
virtute cetera agentia agunt: ſʒ neceſſitate abſoluta ꝑ
comparationē ad agētia ꝓxima: qꝛ neceſſitate nature
agunt ꝓpter oꝛdinē diuinitus eis impoſitū: quē ꝑteri/
re nō poſſunt. Forme aūt que imediate a deo inducū/
tur: non habent neceſſitatē abſolutā ex parte agentis:
ſed quedā ex parte recipiētis. ſicut ex ꝑfectionib⁹: que
ſunt de eē nature: vt eſt aīa rōnalis. Forme auteʒ que
nō debētur nature: ſicut grē ⁊ virtutes: nihil habēt de
neceſſitate abſoluta: ſed ſolū de neceſſitate ex ſuppoſi
tione ꝓpoſiti diuini ⁊ oꝛdinis.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ
qūo ꝓcedit ex falſo intellectu vboꝝ eius imponere ſi/
bi: ꝙ ipſe voluerit effect⁹ omnes: qui cauſanꝫ a deo: ne
ceſſario ab eo cauſari neceſſitate abſoluta: cū clare po
nat: ꝙ deus in nulla operatione ſua ad extra opereꝫ ne
ceſſario neceſſitate abſoluta: ſʒ ſoluʒ ex neceſſitate ſui
ſuppoſiti: quia. ſ. neceſſarium eſt eum ita facere: ſi ita
propoſuit. ¶ Tunc venio ad argumenta ſigillatim.
Et ad pmū Scoti dico ꝙ falſum ſupponit ⁊ imponit
nobis. ſ. ꝙ pma cauſa nečario moueat neceſſitate abſo
luta: imo qcquid mouet: mouet neceſſario neceſſitate
ſuppoſitionis. tunc argumētuʒ nihil valet. naʒ ſtat ef/
fectum eē contingentē: ⁊ tñ ꝓduci neceſſario neceſſita
Diſ. 40. q. 1. in rñſio. te ſuppoſitionis: vt alias dicetur. ¶ Ad 2ᵐ dico pmo:
ꝙ cauſa pma pꝰs attingit effectum q̄ʒ cauſa ſcda con/
ſiderando virtuteʒ cauſe: ſed conſiderando ſuppoſita
agentia dico: ꝙ cauſa proxima eſt imediatioꝛ effectui
q̄ʒ pma. ¶ Dico 2°. ꝙ dato ꝙ cā pma prius natura at
tingeret effectū q̄ʒ ſcda: nō tamē in aliquo ſigno prioꝛi
ad ſignum: in quo attingit ſcda: nec attingeret neceſſa
rio niſi ex ſuppoſitiōe. vnde ſanctus Tho. ad iſtud ar/
gumentum in virtute rñdet de veritate, q. 5. arti. 9. ad
12ᵐ. (Effectus(inquit) nō ſequitur ex cauſa pma niſi
poſita ſcda. vnde neceſſitas cauſe pme nō inducit ne/
ceſſitatem in effectu: niſi poſita neceſſitate in ſcda cau
ſa.) Et ibidē ad 10ᵐ dicit. (Actio prime cāe quodāmō
determinaꝫ ad hūc effectum ꝑ cām 2ᵃᵐ.) Et. q. 2. arti.
14° ad 5ᵐ dicit. (Qꝛuis pma cauſa vehemētius influat
q̄ʒ cā 2ª: tñ effect⁹ nō compleꝫ niſi adueniēte opatiōe
cauſe ſcde. ⁊ ideo ſi ſit poſſibilitas ad deficiēdū in cau
ſa 2ª: erit eadē poſſibilitas deficiēdi in effectu: q̄uis p/
ma cā deficere nō poſſit: ſʒ multo ampli⁹: ſi pma cauſa
poſſet deficere: ⁊ effectus deficere poſſent: qꝛ ḡ ad eſſe
effectus regriꝫ vtraqʒ cā: vtriuſqʒ defect⁹ iducit defe/
ctū in effectu. ⁊ iō q̄cūqʒ cā ponaꝫ ↄtingēs: ſequiꝫ effe/
ctū eē ↄtingentē: nō aūt ſi altera tm̄ ponaꝫ nečia: effe/
ctus erit neceſſari⁹ ꝓpter hoc ꝙ ad eſſe effect⁹ vtraqʒ
requiriꝫ: ſed qꝛ cā 2ª nō pōt eē neceſſaria niſi pma ſit
neceſſaria: inde eſt ꝙ neceſſitateʒ cauſe ſequiꝫ neceſſi/
tas in effectu q̄ʒtū ad nečitatē cāe 2ᵉ.) Hec ille. ¶ Ex
qbus pʒ qūo non ſupfluit cauſa 2ª: ⁊ qūo in nullo prio
ri inſtāti cauſa prima facit effectū q̄ʒ 2ª: imo ꝙ vlteri⁹
iſte effect⁹ ꝓduct⁹ a cā pma mediāte 2ª trahit aliquaʒ
abſolutā nečitatē a cā prima quātūcūqʒ ſit neceſſaria:
qꝛ ad hoc ꝙ effect⁹ ↄtingēter eueniat ſufficit ↄtingen/
tia alicuius ſue cauſe: nec tñ ꝓpter hoc ecōtra ſeqꝫ ex
dictis ſci Tho. ꝙ ↄtingentia cauſe 2ᵉ ſit totalis ⁊ ꝑciſa
cauſa ↄtingētie effect⁹: imo a cauſa ſumme neceſſaria
poſſet effectus contingēter ꝓduci: ⁊ in hac vltima fal/
ſa ↄñtia ſeducti ſunt iſti accuſatores ſcti Tho. ¶ Ad
3ᵐ ſilr negaꝫ ↄñtia: nec ꝓbatio valet: qꝛ firmaꝫ in illa
falſa ſuppoſitiōe. ſ. ꝙ prima cauſa neceſſario abſolute
agat in quocūqʒ omnē perfectionem: cuius eſt capax.
¶ Ad pmū Aureoli ↄ eandem ↄclōnē dico. ꝙ effect⁹
modo eſt neceſſarius per comparationē ad cāʒ pmā ⁊
ad cām 2ᵃᵐ. nā qñqʒ a cā 2ª euenit neceſſario abſolu/
te. a cauſa vero prima neceſſario ſolū ex ſuppoſitione
ſui ꝓpoſiti: qñqʒ aūt a cā 2ª mere cōtingēter ſine qli/
cūqʒ neceſſitate: ſed a pma cauſa euenit neceſſario ex
ſuppoſitione. ¶ Et tunc cum ꝓbatur: ꝙ vniformiter
effect⁹ ſit neceſſari⁹: vel ↄtingēs reſpectu vtriuſqʒ cāe.
Dico ꝙ effect⁹ ꝓut eſt pñs nečio eſt ab vtraqʒ nečita/
te ſuppōnis: ſʒ effect⁹ q eſt futur⁹ nobis eſt deo pñs. et
iō de⁹ ifallibilr nouit eius poſitionē: vel nō poſitionē:
nec ille effect⁹ pōt exire oꝛdinē cauſe pme. ſi ſit ꝑpara/
ta ad ꝓducēdū illū. pōt aūt exire oꝛdinē cauſe 2ᵉ. poſi
to ꝙ ſit diſpoſita ad ei⁹ ꝓductionē. ⁊ iō aliter eſt neča/
ri⁹ reſpectu pme q̄ʒ 2ᵉ neceſſitate ꝑdicta. ¶ Ad 2ᵐ di/
co ꝙ ſciētia nō eſt cauſa neceſſaria reruʒ plus q̄ʒ volū
tas neceſſitate abſoluta: intelligendo de cauſalitate ef
fectiua. Dico tñ ꝙ ſciētia diuina neceſſario attigit oē
intelligibile: nō tñ voluntas neceſſario attingit oē vo/ Differētia inter ſciam ⁊ volūtatē diuinaʒ.
libile: ⁊ hoc itēdebat ſcūs Tho. pma parte. q. 19. arti. 3.
ad 6ᵐ cū ait. (Diuinū ſcire hʒ neceſſariā habitudineʒ
ad ſcita. nō aūt diuinū velle ad volita: qd iō eſt: qꝛ de⁹
habet ſcientiam de rebus ſm ꝙ ſunt in ſciente: volun
tas autem comparaꝫ ad res ſm ꝙ ſunt in ſeipſis: qꝛ
igiꝫ oīa habēt neceſſariū eē ſm ꝙ ſunt in deo: nō aūt
ſm ꝙ ſunt in ſeipſis hñt nečitateʒ abſolutā: ita ꝙ ſint
ꝑ ſe nečaria. iō ꝓꝑ hoc deus q̄cūqʒ ſcit: ex nečitate ſcit:
non autē quecūqʒ vult: ex neceſſitate vult.) Hec ille.
¶ Ad pmuʒ Gregoꝛij negaꝫ ↄñtia. Et ad ꝓbationem
ↄñtie dico: ꝙ ſcūs Tho. nō vult: ꝙ oē futuruʒ neceſſa
rio abſolute euēiat a pma cā: imo nihil creatū eueniet
ab eo nečio illo mō. ¶ Ad 2ᵐ negaꝫ ↄñtia: nec. n. an̄ ie
creāde a ſolo deo: nec angeli creati a ſolo deo nečario
exierūt ab eo niſi ex nečitate ſui ſuppoſiti. nō eni ſtat
volūtatē dei hr̄e talē oꝛdinē ad futura: qn illa eueniāt
ꝓ tali mēſura: ꝑ q̄ diſponit illa euēire: ſʒ cū tali neceſ/
ſitate ſtat ꝙ effectus libere ⁊ mere contingenter ꝓdu
ctus ſit. ¶ Ad 3ᵐ pʒ per idem. Dico eni ꝙ deus nō eſt
ſic determinat⁹ ad ꝓducēdū velle meū: ꝙ ꝓducat il/
lud niſi volūtas mea illud cōpꝛoducat. negaꝫ tñ ↄñti
illata ꝙ non magis ſit neceſſarius oꝛdo illius effectus
ad deū q̄ʒ ad meā voluntatē: qꝛ nō ſtat illū effectū ha/
bere habitudinē politi ad volentē reſpectu dei: ⁊ ꝙ il/
le effectus non eueniat. ſtat tñ illuʒ effectū habere di/
ctā habitudinē ad voluntatē meā: ⁊ nūq̄ʒ poni in eē: ⁊
hoc eſt qd dicit 4ª ↄ: ꝙ effect⁹ pōt deficere ab oꝛdine
cauſe 2ᵉ. nō aūt ab oꝛdine cauſe prime: eo facto enim
quo aliquid habet talē reſpectū ad diuinā voluntateʒ

ponitur pro tali menſura: vel poneretur. ¶ Ad p̄muꝫ Ade dico. ꝙ illi articuli excõmunicãt ponẽtes omnia euenire neceſſario abſolute omnibus cauſis compẽſatis. Hoc ãt nõ ponit ſcũs Tho. vt patet in diſtinctiõe quã allegaui 4° ſen. ⁊c.

Quantum ad 2m articulũ ſit prima concluſio: ꝙ contingẽs vt futurum eſt nõ poteſt infallibiliter cognoſci: ſꝫ ſm ꝙ eſt in pñti. ¶ Iſtã concluſionẽ ꝓbat ſctũs Tho. de veritate. q. 2. arti. 12. (In nobis (inquit) ſunt quedam potẽtie ⁊ habitus cognoſcitiui: in quibus nũꝗ̃ falſitas eſſe põt: ſicut ſenſus ſcia: habitus p̄ncipioꝝ. quedã v̄o in quibus põt eẽ falſitas. ſicut imagiatio: opinio ⁊ eſtimatio. Ex hoc aũt accidit in aliqua cognitione falſitas: ꝙ nõ eſt ita in re: ſicut apprehenditur. vñ ſi aliqua vis cognoſcitiua eſt talis: ꝙ nũꝗ̃ in ea eſt falſitas: opꝫ ꝙ ſuum cognoſcibile nũꝗ̃ deficiat ab eo: qd̕ de ipſo cognoſcẽs apprehẽdit: neceſſarium autẽ non poteſt impediri quin ſit anteꝗ̃ fiat: eo ꝙ cauſe eius ſunt imutabiliter ordinate ad ei⁹ ꝓductioneꝫ. vnde per h⁹ habitus: qui ſemper ſunt veri: poſſunt neceſſaria cognoſci: ẽt qñ ſũt futura. ſicut cognoſcimus futuram eclipſim: vel ortuꝫ ſolis per verã ſcientiã: ſed ꝯtingẽs impediri põt anteꝗ̃ ſit in eſſe ꝓductũ: q2 tunc nõ eſt niſi in cauſis ſuis: quibus põt accidere impedimentuꝫ ne perueniant ad effectum: ſed poſtꝗ̃ iam cõtingẽs eſt: iã non poteſt impediri. ⁊ iõ de ꝯtingenti ſm ꝙ eſt in pñti põt eẽ iudiciũ illi⁹ potentie vel habitus: in quo nunꝗ̃ falſitas inuenitur: ſicut ſenſus iudicat ſortẽ ſedere dum ſedet: vel quando ſedet. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ contingens vt futurũ eſt per nullã cognitionẽ: cui falſitas ſubeſſe nõ poſſit: cognoſci poteſt. vnde cum diuine ſciẽtie nõ ſubſit falſitas: nec ſubeſſe poſſit: ĩpoſſibile eẽt ꝙ de ꝯtingentib⁹ futuris ſcientiã hẽret de⁹. ſi cog̃ſceret ea vt futura ſunt. tunc aũt aliq̃d cognoſcit̃ vt futurum: qñ inter cognitionẽ cognoſcentis: ⁊ rei euentũ inuenit̃ ordo p̄teriti ad futuruꝫ.) Hec ille. ¶ Eandẽ ꝯ̃nẽ ponit p̄ma p̄te. q. 14. arti. 13. dicens. (Cõtingens aliqd̕ põt dupliciter ꝯſiderari. Uno mõ in ſeipſo ſm ꝙ iam actu eſt: ⁊ ſic nõ ꝯſiderat̃ vt futuꝝ ſed vt pñs: neqꝫ ad vtrũlibet ꝯtingẽs: ſed vt determinatum ad vnũ: ⁊ ꝓpter hoc põt infallibiliter ſubdi certe cognitiõi. vtpote ſenſui viſus. ſicut cum video ſortẽ ſedere. Alio mõ poteſt ꝯſiderari ꝓut eſt in ſua cauſa: ⁊ ſic ꝯſideratur vt futurũ ⁊ vt ꝯtingens nondum determinatum ad vnum: q2 cauſa cõtingẽs ſe hꝫ ad oppoſita: ⁊ ſic contingens non ſubditur alicui cognitiõi ꝑ certitudinem. vnde qui cognoſcit effectũ ꝯtingentẽ in cã ſua tm̃: nõ habet de eo niſi cõiecturalẽ cognitionem.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̄ ſen. diſt. 38. q. 1. arti. 5. Et itẽ p̄° ꝯtra Gẽtiles caplo. 68. (Cõtingens (inq̃t) certitudini cognitionis nõ repugnat niſi ſm ꝙ futurũ eſt: nõ aũt ſm ꝙ pñs eſt. ꝯtingens. n. cũ futurũ eſt põt non eſſe: ⁊ ſic cognitio eſtimãtis ipſum futurũ eſſe põt falli: fallitur eni ſi non erit qd̕ futurũ eẽ eſtimauit: ex quo autẽ p̄ſens eſt ꝓ illo tẽpore: nõ põt nõ eẽ. põt aũt in futurũ nõ eſſe: ſed hoc iam nõ pertinet ad cõtingens ꝓut pñs eſt: ſed ꝓut futurum eſt. vnde nihil certitudini ſenſus deperit: cũ quis videt currere hominẽ: ꝗ̃uis hoc dictũ ſit ꝯtingẽs. oĩs igit̃ cognitio que ſupra ꝯtingens fert̃ prout eſt preſens certa eẽ poteſt.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit in queſtiõibus de malo. q. 16. arti. 7.

Mentẽ Aureoli eẽ hãc ꝯ̃cõ. di. 36. q. p̄°. arti. 2. ſupra ꝯclõne.

¶ Scd̕a ꝯcl̕o. Deus nõ cognoſcit ꝯtingẽtia vt futura ſunt: imo eternaliter cognoſcit ea vt ſunt in ſeipſis pñtia. ¶ Iſtam ꝯ̃nem ꝓbat ſcũs Tho. de veritate vbi ſupra ſubdens poſt verba ꝓxime allegata. (Tunc aliq̃d cognoſcitur vt futuꝝ eſt: qñ iter cognitionẽ cognoſcẽtis ⁊ rei euentuꝫ inuenit̃ ordo preteriti ad futurũ: hic aũt ordo non poteſt inueniri inter cognitionẽ diuinã ⁊ quãcũqꝫ reꝫ ꝯtingenteꝫ: ſꝫ ſemper ordo diuine cognitionis ad rem quãcũqꝫ eſt ſicut ordo pñtis ad pñs: qd̕ quidẽ hoc mõ intelligi põt: ſi aliq̃s videret multos trãſeuntes ꝑ vnã viã ſucceſſiue: ⁊ hoc per aliqd̕ tẽpus in ſingulis partibus tẽporis videret pñtialiter aliquos trãſeuntes: ita ꝙ in toto tp̄e ſue viſiõis oẽs pñtialiter videret: nec tñ oẽs ſunt p̄ſentialiter: q2 tẽpus ſue viſionis nõ eſt totũ ſimul. ſi aũt ſua viſio tota poſſet ſimul exiſtere. ſimul pñtialiter omnes videret: ꝗ̃uis nõ omnes ſimul preſentialiter tranſirent. vnde cum viſio diuine ſcientie eternitate mẽſuret̃: que eſt tota ſimul: ⁊ tamẽ totũ tẽpus includit: nec alteri parti tẽporis deeſt: ſequitur vt quicquid in tempore geritur: non vt futuꝝ: ſed vt preſens videat. hoc enim: quod a deo viſum eſt: eſt quidẽ futurum rei alteri: cui ſuccedit in tempore: ſed ipſi diuine viſioni: que nõ in tempore: ſed extra tempus eſt: non eſt futuruꝫ: ſed preſens: ita ergo nos videmus futurum vt futurum: quia viſioni noſtre futuruꝫ eſt: cũ tempore menſuretur: ſed diuine viſioni: que eſt extra tempus: non eſt futuruꝫ. ſicut ⁊ aliter videret trãſeuntes ille: qui eſt in ordine tranſeuntium: qui non videt niſi illos qui ante ipſum ſunt: ⁊ aliter ille qui extra ordinem tranſeuntium eſſet: qui omnes tranſeuntes ſimul aſpiceret.) ¶ Item primo ſen. vbi ſupra. (Diuinus intellectus ab eterno vnũquodqꝫ contingentiuꝫ intuetur: non ſolum prout eſt in cauſis ſuis: ſed prout eſt in ſuo eſſe determinato. cum enim exiſtẽte re ipſaꝫ rem videat prout eſt in ſuo eſſe determinato aliter cognoſceret rem dũ eſt ꝙ̃ anteꝗ̃ fiat: ⁊ ſic ex reruꝫ euentibus aliquid eius accreſceret cognitiõi. pꝫ etiã ꝙ de⁹ ab eterno nõ ſolũ vidit reſpectũ ſui ad rem: ex cui⁹ poteſtate res erat futura: ſꝫ ipſum eſſe rei intuebatur: qd̕ qualiter ſit euidẽter docet Boetius in fine libri de cõſolatione.

Cõtingẽs ꝓut ẽ in ſuo eẽ determinato ab eterno cognoſcitur ab intellcũ diuo.

(Diuina eniꝫ cognitio modũ eternitatis habet: qui eſt eſſe totuꝫ ſimul ſine ſucceſſione. vnde ſicut quãuis tempus ſit ſucceſſiuũ: tamẽ eternitas eſt p̄ſens omnibus tẽporibus vna: ⁊ eadẽ: ⁊ indiuiſibilis vt nũc ſtans: ita cognitio ſua intuet̃ omnia tẽpora: ꝗ̃uis ſibi ſuccedẽtia vt pñtia ſibi: nec aliquid eoꝝ eſt futurum reſpectu ipſius ſed vnum reſpectu alterius. vnde ſm Boetium melius dicitur ꝓuidẽtia ꝙ̃ preuidentia: q2 nihil q̃ſi futuruꝫ: ſed oĩa vt preſentia vno intuitu porro videt quaſi ab eternitatis ſpeculo: ſed tamẽ poteſt dici p̄ſcia inquãtũ cognoſcit illud: qd̕ futurũ eſt nobis non ſibi. Qd̕ vt melius pateat exemplis oſtendat̃. ſint q̄nqꝫ hoĩes: qui ſucceſſiue in q̄nqꝫ horis q̄nqꝫ contingentia facta videant. poſſuꝫ ergo dicere: ꝙ iſti quinqꝫ vidẽt hec q̄nqꝫ cõtingẽtia ſucceſſiue pñtialiter. ſi autẽ poneret̃: ꝙ iſtarũ q̄nqꝫ cognitionũ eſſet vnus act⁹: poſſet dici ꝙ vna cognitio eẽt pñtialiter de omnibus illis cognitis ſuccedẽtibus. cũ ergo de⁹ vno eterno intuitu non ſucceſſiuo omnia tempora videat: oĩa ꝯtingentia in temporib⁹ diuerſis ab eterno pñtialiter intuet̃: non tñ vt habentia eẽ in cognitione ſua. non eniꝫ deus ab eterno cognoſcit de reb⁹ tñ ſe cognoſcere ea: qd̕ eſt eẽ in cognitione: ſed etiam ab eterno videt vno intuitu: ⁊ videbit ſingula tempora: ⁊ rem taleꝫ eẽ in hoc tẽpore ⁊ in hoc deficere: nec tñ videt hãc rem reſpectu precedentis tẽporis eſſe futurã: ⁊ reſpectu futuri p̄teritã: ſed videt illud tẽpus: in quo eſt preſens ⁊ rem eſſe pñtem in hoc tempore: qd̕ tñ in intellectu noſtro non põt accidere: cuius actus eſt ſucceſſiu⁹ ſm diuerſa tempora.) Hec ille.

Hec ille. ❡ Itez pͣma parte. vbi. ſ. (Deus (inquit) cognoſcat oīa ꝯtingētia nō ſolū ꝓut ſunt in ſuis cauſis: ſʒ et ꝓut vnūquodqʒ eoꝝ eſt actu in ſeipſo: ⁊ lʒ ꝯtingentia ſiāt in actu ſucceſſiue. nō tñ deus ſucceſſiue cognoſcat ꝯtingētia ꝓut ſunt in ſuo eē: ſicut nos: ſʒ ſimul: qꝛ cognitio ſua menſuraṫ eternitate: ſicut ⁊ ſuū eſſe. eternitas aūt tota ſimul exiſtens ambit totū tempus: vt ſupra dictū eſt. vñ omnia que ſunt in tēpore ſunt deo ab eterno pñtia nō ſolum ea ratione: qua habet rationes oīum rerum apud ſe preſentes: vt quidaʒ dicunt: ſed qꝛ eius intuitus fertur ſuper omnia ab eterno ꝓut ſunt in ſua preſentialitate.) Hec ille. ❡ Itez de malo vbi ſupra ſic aīt. (Futura (inquit) dupliciter cognoſci pñt vno mō in ſeipſis. alio mō ī ſuis cauſis. In ſeipſis quidem a nullo cognoſci poſſunt niſi a deo: cuiꝰ eſt ratio: quia futura ꝓut futura ſunt nōdū habent eſſe in ſeipſis: eſſe aūt ⁊ verū ꝯuertunṫ. vnde cuʒ omnis cognitio ſit alicuius veri: impoſſibile eſt: ꝙ aliqua cognitio reſpiciēs futura in rōne futuri cognoſcat ea in ſeipſis: cum aūt pñs ꝑteritum ⁊ futuruʒ ſint differentie temporis temporalem ordinē deſignantes: omne qḋ qualitercūqʒ eſt in tempore cōparatur ad futura ſub ratione futuri. ⁊ iō impoſſe eſt ꝙ aliqua cognitio ſubiacens ordini temporis cognoſcat futura in ſeipſis. talis aūt eſt omnis cognitio creature. vñ impoſſibile eſt ꝙ aliqua creatura cognoſcat futura in ſeipſis: ſed hoc eſt ꝓpriū ſolius dei: cuius cognitio eſt leuata ſuper totuʒ ordineʒ temporis: ita ꝙ nulla pars temporis cōparaṫ ad diuinam cognitioneʒ ſub rōne preteriti vel futuri: ſed totus diſcurſus temporis: ⁊ ea que per totum tempus aguntur preſentialiter ⁊ conformiter eius conſpectui ſubdūtur: ⁊ eius ſimplex intuitus ſuper omnia ſimul ferṫ ꝓut vnūquodqʒ eſt in ſuo tempore: pōt aūt accipi conueniens ſimilitudo ex ordine locali: qꝛ ꝑus ⁊ poſterius in motu ⁊ tempore conſequuntur prius et poſterius in magnitudine: vt dicaṫ 4° phyſico. ita igiṫ deus pñtialiter omnia intueṫ: que comparanṫ adinuicem ſm ordineʒ preſentis: preteriti: ⁊ futuri: qḋ nō poteſt aliquis eorum: cuius intuitus ſub hoc ordine temporis cadit: ſicut ille qui eſt in alta ſepultura conſtitutus videt ſimul oēs tranſeuntes per viam non ſub ratione precedentis ⁊ ſubſequentis quo ad ipſum: ꝗ̄uis videat quoſdaʒ alios precedere: tamē quicūqʒ in ipſa via conſtitutus in ordine tranſeuntiuʒ nō poteſt videre niſi ꝑcedētes: vel iuxta ſe poſitos.) Hec ille. ❡ Idē ponit pmo contra Gētiles caplo. 66. vbi poſito exemplo de cētro ⁊ circulo: qḋ recitatū fuit in precedēti queſtione ſubdit. (Quicquid igitur in quacūqʒ parte temporis eſt: coexiſtit eterno quaſi pñs eideʒ: lʒ ſit reſpectu alterius partis preteritum: vel futuruʒ: eterno aūt nō poteſt aliquid coexiſtere niſi toti: quia ſucceſſioneʒ durationis non habet: quicquid igitur per totū diſcurſum tēporis agitur: diuinus intellectus in tota ſua eternitate intuetur quaſi preſens: nec tamē quod quadam parte temporis agitur: ſemper fuit exiſtens). Hec ille.

T.c.91.

Diſt.36.q.j. ar.2°.j.2clo

❡ Tertia concluſio. Licet deus nō cognoſcat futura vt futura ſunt tamen ipſe cognoſcit contingentia eſſe pñtia ſibi: ⁊ futura alijs. Pars pͣma pʒ ex ꝑdictis: ſed ſecūda ꝓbatur: quia deus nō ſolum cognoſcit rerum preſentiam: imo futuritionem ⁊ preteritionem: ⁊ oēm rerum adinuicem ordineʒ. vnde ſanctus Tho. de veritate. q. 2. arti. 12. ad 8ᵐ dicit. (Contingēs dum eſt futurum nō habet eſſe: tamē ex quo pōt eſſe: habet ⁊ veritatem: ⁊ ſic diuine viſioni ſubſtat: quāuis etiam deꝰ cognoſcat ordinē vnius ad alteruʒ: ⁊ ſic cognoſcat aliquid eſſe futuruʒ reſpectu alterius.) Hec ille. ❡ Iſta etiam pars pōt ex ꝑallegatis in pͣmo ſen. haberi. ſ. quō deus videt rem eſſe futurā reſpectu huius temporis: ⁊ ꝑteritam reſpectu illius: ⁊ pñtē in tali tpe. ❡ Iſtud etiā ponit pmo ꝯ̄ Gentiles caplo. 66. dicēs. (Et ea que ſunt pñtia: ꝑterita: vel futura nobis deus cognoſcit ſʒ ꝙ ſunt in potentia ſua: ⁊ in ꝓprijs cauſis: ⁊ in ſeipſis.) Hec ille. ❡ Itez 2ᵃ 2ᵉ. q. 171. arti. 6. ad 2ᵐ dicit. (Diuina pſcia reſpicit futura ſm duo. ſ. ſm ꝙ ſunt in ſeipſis inq̄ʒtū ea. ſ. pñtialiter intueṫ: ⁊ ſm ꝙ ſunt in cauſis ſuis inq̄ʒtū. ſ. videt ordinē cauſarū ad effectus: ⁊ quāuis futura contingentia prout ſunt in ſeipſis ſint determinata ad vnum: tamen prout ſunt in ſuis cauſis non ſunt determinata: qn aliter poſſet euenire: ⁊ iſta duplex cognitio ſemꝑ in diuino intellectu coniungiṫ.) Hec ille.

❡ Quarta ꝯ. Cognitio dei de futuris eſt infallibilis ⁊ certiſſima. ❡ Iſtā ꝓbat ſctūs Tho. vbi. ſ. de veritate ita dicēs. (Sicut (inqt) viſus noſter nō falliṫ videns ꝯtingētia: cū ſunt pñtia: ⁊ tñ ex hoc nō remoueṫ qn illa ꝯtingēter eueniāt: ita deꝰ infallibiliṙ videt oīa ꝯtingētia: ſiue q̄ nobis ſunt pñtia: ſiue que ꝑterita: ſiue que futura: qꝛ ſibi nō ſunt futura: ſʒ ea inſpicit eē. tūc qñ ſunt. vñ ex hoc nō remoueṫ qn ꝯtingēter eueniāt: difficultas aūt in hoc accidit: eo ꝙ diuinā cognitionē ſignare nō poſſumus niſi ꝑ modū noſtre cognitiōis ſignando tpa: vel temporꝫ differētias: ſi eni ſignificaretur vt eſt dei ſciētia magis deberet dici: ꝙ deus ſcit hoc eē ꝙ̄ ꝙ ſciat futuꝝ: qꝛ ſibi nūꝗ̄ ſunt futura. vñ etiā vt Boetiꝰ dicit 5° de ꝯſolatiōe. Cognitio eiꝰ de futuris magis ꝓprie dicaṫ ꝓuidētia ꝙ̄ preuidētia: quia ea porro qḋ eſt longe poſitus in eternitatis ſpecula intuetur: quāuis ēt preuidentia dici poſſit ꝓpter ordinē eius qḋ ab eo ſcitur illis quibꝰ futurū eſt.) Hec ille. ❡ Iſtā ꝯnē formalius ꝓbat pͦ ꝯ̄ Gētiles caplo. 68. dicēs. (Omnis cognitio: que ſupra pñs ferṫ: ꝓut eſt pñs certa eē pōt: diuini aūt intellectus intuitus ab eterno ferṫ in vnūqḋqʒ eoꝝ que tēporis curſu peraguntur ꝓut pñs eſt. Relinquitur ġ ꝙ de ꝯtingentibus nihil ꝓhibet deum ab eterno infallibilē ſciam habere.) Hec ille. ❡ Itē ibidē. (Contingens differt a neceſſario ſm ꝙ vnūqḋqʒ eſt in ſua cauſa. ꝯtingēs eni ſic in ſua cauſa eſt: vt nō eē ex ea poſſit ⁊ eē. neceſſariū aūt nō pōt ex ſua cauſa nō eſſe. ſm id ꝙ vtrūqʒ eoꝝ eſt in ſe: nō differt quātuʒ ad eſſe: ſuper quo fundatur verū: qꝛ in cōtingenti ſm ꝙ in ſe eſt: nō eſt eſſe ⁊ nō eē: ſed ſolū eſſe: lʒ vt futurū contingēs poſſit nō eſſe. diuinus aūt intellectus ab eterno cognouit res nō ſolum ſm eſſe: qḋ habēt in cauſis ſuis: ſʒ etiam ſm eſſe qḋ hñt in ſeipſis. nihil igiṫ ꝓhibet ipſum hēre cognitionē eternā de cōtingētibus ⁊ infallibilē.) Hec ille. ❡ Itē ſi vnūqḋqʒ a deo cognoſciṫ: ſicut pñtialiter viſuꝫ. ſic neceſſariū erit eē: qḋ deus cognoſcit. ſicut neceſſariuʒ eſt ſortē ſedere ex hoc ꝙ videṫ ſedere: hoc aūt nō eſt neceſſarium abſolute velut a quibuſdaʒ dicitur neceſſitate ꝯ̄ntis: ſed ſub conditiōe vel neceſſitate ꝯ̄ntie. hec eniʒ conditionalis eſt neceſſaria. ſi ſortes videṫ ſedere: ſortes ſedet. vnde ⁊ ſi cōditionalis in cathegoricaʒ trāſferaṫ. vt dicaṫ: qḋ videṫ ſedere: neceſſe eſt ſedere. pʒ eam de dicto intellectā ⁊ cōpoſitam eſſe verā. de re vero intellectā ⁊ diuiſam eē falſam: ⁊ ſic in his ⁊ in oībus ſimilibus: que dei ſciam circa ꝯtingētia oppugnantes argumētantur ſm cōpoſitionē ⁊ diuiſionem fallunṫ.) Hec ille. ❡ Idē ponit pͣma pte vbi ſupra ꝯcludēs. (Manifeſtū eſt (inqt) ꝙ ꝯtingētia infallibiliter a deo cognoſcunṫ inq̄ʒtū ſubdunṫ diuino conſpectui ſua pñtialitate: ⁊ ſunt futura contingentia ſuis

Mualiṙ ſcilꝫ ſigṫ ꝙ id qḋ id ē poſſit nō eē. lʒ Greg. di. 38. q. j. ar. 3. ⁊ Sco. diſ. 38. ⁊ Cap. h ꝙ ꝑ eod iſta ti. a ē ⁊ pt nō eē h ē i ſenſu diu̇o nō āt in ſenſu ꝯpoſito oppoᵐ tēuit Gibd. Deʒ do pōi ꝙ eſt dū ē neċe eſt eē ſic itelligiṫ ſʒ Greg. vbi .ſ. qꝛ ly dum pt teneri aduerbialr ⁊ cōditōalr. Et ſi ſtet 2°ᵒ ꝓpō ꝯdicōalis ē ⁊ da ⁊ dno tatur neċitas ꝯ̄ntie ꝑ dn̄i. ſi do ſtet aduerbialr ⁊ ꝓpō ſumaṫ i ſeſu cōpoſito. ſiłr ē da. itelligiṫ eni ꝙ iſta ſit neċia. oē qḋ ē quū ē eſt: ⁊ h eſt ēt ꝙ. d. S. T. dūʒ. d. ꝙ ibi eſt neċitas ſuppōis

cauſis cõparata.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̄mo ſen. vbi ſupra. (Cõtingentia (inqͭ) ad vtrũlibet in cauſis ſuis certitudinaliter nullo mõ cogſci pñt: ſꝫ qñ iaꝫ efficiuntur in reꝝ nã. tũc hñt in ſeipſis eẽ determi̾ctũ. ⁊ iõ qñ ſunt in actu certitudinalr̄ cognoſci pñt. vt pꝫ in eo: qui videt ſortẽ currere: qꝛ dũ currit: videt ſortẽ currere.) Hec ille. ¶ Et poſt multa. (Nihil igit̃ ꝓhibet contingentiũ ad vtrũlibet deũ certã ſciam hẽre: cũ intuitus eiꝰ ad rem ꝯtingẽter referat̃ ſcḋm ꝙ eſt pñtialr̄ in actu qñ iã determinatuꝫ eſt ⁊ certitudinalr̄ põt cognoſci.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 2m. (Futuꝝ ꝯtingẽs nõ ẽ determinate veꝝ anq̃ꝫ fiat: qꝛ nõ hꝫ cãm determinataꝫ: ⁊ iõ eiꝰ certa cognitio hẽri nõ põt ab intellectu nr̃o: cuius cognitio eſt in tp̄e determiato ⁊ ſucceſſiue: ſꝫ dum eſt in actu determiate eſt veꝝ: ⁊ iõ a cognitiõe: que eſt p̄ſens illi actui põt certitudinalr̄ cognoſci: ſicut pꝫ ĩ viſu corporali: ⁊ qꝛ diuina eternitate mẽſurat̃: que eadẽ manẽs oĩ tẽpori p̄ſens eſt. iõ vnũqdq; ꝯtingentiũ videt ꝓut eſt in ſuo actu.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯ. Cõtingẽtia ad vtrũlibꝫ futuroꝝ cognitoꝝ a deo ſimul ſtant cũ ifallibilitate diue ſcie: nec vnũ tollit aliud. ¶ Iſta ꝯ ſeqt̃ ex ꝓbõnibꝰ p̄dictis: ⁊ iteꝝ ꝓbat̃ ſic p̄ ꝯ Gentiles caplo. 68. (Scia dei vera nõ eẽt ⁊ pfecta: ſi nõ hoc mõ res euenirẽt: ſicut deꝰ eas euenire cognoſcit: deus aũt cũ ſit cognitor totiꝰ eẽ: cognoſcit vnũquẽq; effcm̄: etiã in ordine ad quaſlibꝫ ſuas cauſas: ordo aũt ꝯtingentium ad ſuas cauſas proximas eſt: vt ꝯtingẽter ex eis ꝓueniãt. cognoſcit g̊ deꝰ aliq̃ ꝯtingẽter euenire. ſic igit̃ diuine ſcie certitudo ⁊ veritas reꝝ ꝯtingẽtiaꝫ nõ tollit.) Hec ille. ¶ Idẽ. (Effectꝰ nõ põt eẽ nec̃iꝰ: cuiꝰ cauſa eſt ꝯtingẽs. cõtingit aũt effcm̄ eẽ remota cauſa. effectꝰ aũt vltimi cã eſt ⁊ ꝓxima ⁊ remota. ſi igit̃ ꝓxima fuerit ꝯtingẽs: eius effcm̄ opꝫ eẽ ꝯtingẽtẽ: etiam ſi cauſa remota ſit neceſſaria: ſicut plãte nõ nec̃io fructificant: q̃uis motus ſolis ſit neceſſariꝰ pp cauſas intermedias ꝯtingẽtes. ſcia aũt dei ⁊ ſi ſit cauſa reꝝ ſcitaruꝫ p ipſaꝫ: eſt tñ cauſa remota eius. igit̃ neceſſitas ſcitoꝝ ꝯtingẽtie nõ repugnat: cũ ꝯtingat cãs medias cõtingẽtes eſſe.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Quodcũq; cõtingẽs deus ſciuit eẽ futuꝝ: neceſſario ſciuit illud eſſe futurũ. ſic ꝙ iſta eſt neceſſaria: deus ſciuit antixp̄m eſſe futurum. ¶ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ipſe in p̄dictis locis. vñ de veritate. q. 2. arti. 12. ꝓbat eaꝫ duplr̄. ¶ Primo. Quia omne dcm̄ de p̄terito ſi eſt verũ: eſt neceſſariũ. ¶ Secundo. Qꝛ oẽ eternũ eſt nec̃ariũ: ſꝫ hoc eẽ ſcituꝫ a deo eſt verum ab eterno. igit̃ ⁊c̃. ¶ Sed ſcḋm ꝙ ipſe ibi recitat ad p̄mã ꝓbationẽ aliq rñdent dicentes: ꝙ hec eſt ꝯtingẽs: hoc eſt ſcitum a deo: qꝛ q̃uis ſit p̄teritũ tamẽ importat ordinẽ ad futurũ. ⁊ ideo nõ eſt neceſſarium: ſicut cũ dicit̃: hoc fuit futurũ. illud preteritum: non eſt neceſſarium: quia qḋ fuit futurum poteſt non eſſe vel fuiſſe futuruꝫ. vt in 2o de generatione ⁊ corruptione dicitur: futurus quis incedere nõ incedet. (Sed hoc (inquit ſctũs Tho.) nihil eſt: qꝛ cum dicitur: hoc fuit futurũ. deſignatur ordo qui eſt in cauſis illius rei ad productionẽ eiꝰ. q̃uis aũt cauſe que ſunt ordinate ad aliquẽ effectũ: poſſint ĩpediri ne effectꝰ ſequat̃ ex eis: nõ põt tñ ĩpediri qn fuerint aliqñ ad hoc ordinate. vñ ſꝫ qḋ eſt futurũ: poſſit non eſſe futurũ: nũquã tamen poteſt nõ fuiſſe futurum.) Hec ille. ¶ Eodẽ mõ improbat ⁊ quaſi in eadẽ forma iſtaꝫ reſponſionẽ p̄mo ſen. vbi ſupra ad 5m. (Et ex alio ſimiliter: qꝛ dicit inſtantiam nõ eſſe ad propoſitum: qꝛ cũ dicit̃: hoc eſt p̄ſcitũ a deo. nõ tñ importatur ordo ad futurum: ſed etiam actꝰ qdã: q ſignat̃ vt p̄teritꝰ.) Hec ille. ¶ Prima pre

Quãlꝫ ꝓpõnes ĩ futuro ꝯtingẽti ſint hẽ vl̄ falſe. ſꝫ ꝓbus ꝯ Grar. ꝙ nulla ẽ determinata vera vel falſa. Grego. di. 8. 38. q. 1. art. 2. dt. ꝙ oĩs ꝓpõ de futuro ꝯtigẽti ẽ determinata. nõ ita ꝙ cõtradictoriaꝫ ꝯdictõis altera pꝫ ẽ determinata hã: ſꝫ nos eã determinate ignoramus ⁊ ĩ hoc ingt põꝫ grauiter erraſſe. 2o. di. ꝙ oĩs talis natura quandocũq; fuit: fuit vera ⁊ ſi ſp fuiſſet ſp fuiſſet hã. 3o di. ꝙ nulla ꝓpõ ſingularis ĩ incẽ affirmatiua vl̄ negatiua de futuro ꝯtigẽ

vo. q. 14. arti. 13. ad 2m improbat iſtã rñſionem iſto mõ dicẽs. (Qꝛ ſꝫ illud añs importet reſpectũ ad futurũ: hoc tñ nõ tollit ei neceſſitatẽ: qꝛ illud: qḋ habuit reſpectuꝫ ad futuꝝ: nec̃e eſt habuiſſe: ſꝫ futuꝝ nõ ſequat̃ qñq;.) Hec ille. ¶ Sic igit̃ iprobat p̄mã antiquã rñſionem. 2a rñſio antiqtus talis erat. dicebãt. n. qdã ꝙ illud dictũ vel ꝓpõ. ſ. hoc futurũ eſt ſcitũ a deo. eſt contingẽs ⁊ non neceſſaria: qꝛ eſt cõpoſita ex ꝯtingenti ⁊ neceſſario. ſcia. n. dei eſt neceſſaria: ſꝫ ſcitũ ab eo eſt ꝯtingens quoꝝ vtrũq; in dicta propoſitiõe includit̃: ſicut ⁊ hec eſt ꝯtingens: petrus eſt homo albus: vel petrus eſt animal ⁊ currit. (Sed hoc (iterum inquit) ipſe nihil eſt: qꝛ veritas ꝓpoſitionis nõ variatur per neceſſitateꝫ ⁊ contingentiã ex eo ꝙ mãliter in locutione ponit̃: ſꝫ ſolũ ex p̄ncipali locutiõe: in qua fundat̃ veritas ꝓpõnis. vñ eadẽ rõ neceſſitatis ⁊ ꝯtingentie eſt in vtraq; iſtarũ: ego cogito hoiem eſſe aial: ⁊ ego cogito petrũ currere: ⁊ ideo cum actus p̄ncipalis: q ſignat̃ in hac ꝓpõne: deus ſciuit hoc futurũ. ſit neceſſariũ: quãtũcũq; illud qḋ ponit̃ mãliter ſit ꝯtingẽs: ex hoc nõ impedit̃ qn p̄dicta propoſitio ſit neceſſaria.) Hec ille in de veritate vbi. ſ. ¶ Prima parte vo vbi. ſ. ſilr̄ iprobat iſtã rñſioneꝫ dicẽs. (Cũ dr̄: deꝰ ſciuit aliqd eẽ futurũ. ꝯtingens nõ ponit̃ ibi niſi ſicut mã verbi: ⁊ nõ ſicut ps p̄ncipalis orõnis: vel ꝓpoſitionis. vñ eius cõtingentia vel neceſſitas nihil refert ad hoc: ꝙ propoſitio ſit neceſſaria vel ꝯtingẽs. vera vel falſa: ita. n. põt eẽ veꝝ me dixiſſe hominẽ eẽ aſinũ: ſicut me dixiſſe ſortẽ currere: vl̄ deũ eſſe. ⁊ eadẽ rõ eſt de neceſſario: vel de ꝯtingẽti.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit clariꝰ p̄ ſen. vbi. ſ. dicẽs. (Cũ deꝰ dicitur aliqd p̄ſciuiſſe. ordo ad futuruꝫ deſignat̃ vt obiectum: ſup quod trãſit actus. eſt. n. ſenſus: p̄ſciuit hoc id eſt ſciuit hoc eẽ futuruꝫ: qñ aũt aliquod dictum ponit̃ vt mã alicuiꝰ actus: opꝫ vt dictũ q̃ſi mãliter ſumat̃ et nõ ſcḋm ꝙ ad ſignificationẽ rei refert̃. vt cuꝫ dico: ſcribo. ⁊ iterũ currere. ea vo que ſic ſumunt̃ nullã dñiam ꝯtingentie vel neceſſitatis faciũt in ꝓpoſitione. Tũ qꝛ veritas ⁊ neceſſitas ꝓpoſitionis ex p̄ncipali verbo depẽdẽt: in quo intelligit̃ cõpoſitio. Tum etiã: qꝛ dcm̄ hoc modo poſitũ nõ ſumit̃ vt verũ: vel falſuꝫ: vel vt neceſſariũ: aut ꝯtingẽs: ſed vt dictũ quoddã tñ. vñ equalis ꝯtingẽtia vel neceſſitas eſt haꝝ duaꝝ: dico ſorteꝫ currere: ⁊ ſolẽ mouerĩ: etiã poſito ꝙ dicere ſit neceſſariuꝫ: ⁊ ita poſito etiã ꝙ ordo ad futuꝝ importatꝰ ſit mutabilis: nihil impedit de neceſſitate ꝓpoſitiõis.) Hec ille. ¶ Tertia rñſio dabat̃ antiqtus: ꝙ illa ꝓpõ eſt cõtingens: qꝛ ſcitũ vel p̄ſcitũ: ſꝫ ſcḋm vocẽ ꝯſignificet tp̄s preteritum: tñ ſignificat actũ diuinũ: cui nõ accidit preteritio. ⁊ ideo ſicut deꝰ põt nõ preſcire: ita põt non p̄ſciuiſſe. ¶ Sed iſtud nõ valet. dicit ſctũs Tho. p̄ ſen. vbi. ſ. qꝛ quãuis actus diuinꝰ nõ hẽat neceſſitatẽ coactionis: hꝫ tñ neceſſitatẽ imutabilitatis: loquẽdo tñ de actibꝰ intrinſecis: vt velle: intelligere ⁊ hmõ. vñ nõ eſt ꝯtingẽs nõ eẽ ſi ponat̃ eẽ: ⁊ per ꝯñs nõ põt nõ eſſe. iam enim diuina ſcia determiata eſt ad aliqḋ futuꝝ ſciẽdũ ꝓ nũc. ¶ Iſtis g̊ rñſionibꝰ excluſis ꝯcludit ſctũs Doctor: ꝙ iſta eſt abſolute nec̃ia. hoc ẽ ſcitũ a deo. puta antixp̄m eẽ futuꝝ: qḋ ꝯfirmat p̄ ſen. duplr̄ dicẽs. (Ideo (inqͭ) dicendũ eſt ꝙ añs. ſ. hoc eſt ſcitũ a deo: eſt neceſſariuꝫ abſolute. Tũ ex imobilitate actꝰ. Tũ ẽt ex ordine ad ſcitũ: qꝛ illa res nõ ponit̃ ſubiacere diuine ſcie niſi dũ eſt in actu: ſcḋm quẽ terminationẽ ⁊ certitudinẽ hꝫ. ipſꝫ eni nec̃e eſt eẽ dũ eſt.) Hec ille. ¶ Eadẽ ꝯnẽ ponit in ſũma. Et de veritate. ¶ Septima ꝯ. Propoſitio de futuro ꝯtingẽti: qḋ futuꝝ deꝰ ſcit: eſt vno mõ neceſſaria

ſi ad vtrũlibꝫ eſt nec̃io hẽ. Aur. do 13 ꝯ ꝙ ꝓpõ de futuro cõtigẽti nõ ẽ hã: neqꝫ ſſa: ⁊ ꝓ loqndo ĩ ꝓpõne cathegoricaꝫ niſi ſit ĩ p̄dicato diſiũcto ⁊ vlterius ingt. ꝙ nihil ẽ determiate futuꝝ: ⁊ ꝙ deꝰ nõ cogſcit futura ꝯtigẽtia

p̄ᵒ pte. q. 14. ar 13. i cõpe. de vite. q. 2a. arti. 12.

⁊ alio modo

⁊ alio mō nō. verbi grā. ſicut ſi dicamus. futurū hᷓ: an/
tichriſtus erit eſt ſcitū a deo. igitur antichriſtus erit.
illud ɔ̄ñs eſt vno modo neceſſariū. ⁊ alio modo non.
vnde ſcūs Tho. de veritate. vbi ſupra ſic dicit. (Iſti⁹
conditionalis. ſi aliqđ futurū eſt ſcitū a deo: illud erit.
añs eſt neceſſarium ſimpliciter. ⁊ ɔ̄ñs eſt neceſſarium
abſolute eo modo: quo ad añs ſequit᷑. aliter enī eſt de
his que attribuunt᷑ rei ſcḋm ſe. aliter de his que attribu
untur ei ſcḋm q̄ eſt cognita. illa enim que attribuuntur
ei ſcḋm ſe cōueniūt ei ſcḋm modū ſuum: ſed illa que attri
buuntur ei. vel que cōſequunt᷑ ipſaꝫ ſcḋm q̄ eſt cognita
ſunt ſcḋm modū cognoſcentis. vnde ſi in añte ſignifice
tur aliquid: quod pertineat ad cognitionē. opꝫ q̄ ɔ̄ñs
accipiatur ſcḋm modū cognoſcentis ⁊ nō ſcḋm modū rei
cognite. vt ſi dicatur. ſi ego intelligo aliqđ illud eſt im
materiale: nō enim opꝫ vt quod intelligit᷑ ſit immate/
riale niſi ſcḋm q̄ eſt in intellectu. (Et ſimiliter cū di
co. ſi deus ſcit aliqđ: illud erit. ɔ̄ñs eſt ſumēdū nō ſcḋm
diſpōnē rei in ſeipſa: ſed ſcḋm modū cognoſcētis: q̄uā/
uis aūt res in ſeipſa ſit futura: tamē ſcḋm modū cogno
ſcentis eſt preſens. ⁊ ideo magis dicendū eſt. ſi de⁹ ſcit
aliqđ illud ē. q̄ꝫ hoc erit. vñ idē ē iudiciū de iſta. ſi de⁹
ſcit aliqđ hoc erit: ⁊ d̄ hac. ſi ego video ſocratē currere
ſocrates currit: quoꝝ vtrūq; eſt neceſſarium dū eſt.)
Hec ille. (Idē ponit p̄ma parte. q. 14. arti. 13. ad 2ᵐ.
(Qñcūq; (iquit) in añte ponitur aliquid: qđ pertinet
ad actum anime. ɔ̄ñs accipiēdū eſt nō ſcḋm q̄ in ſe eſt:
ſed ſcḋm q̄ eſt in anima. aliud enī eſt eſſe rei in ſeipſa:
⁊ eē rei in anima: vtputa ſi dicā. ſi anima intelligit ali
quid: illud eſt imateriale. Intelligendū eſt q̄ illud eſt
imateriale ſcḋm q̄ in intellectu: ⁊ nō ſcḋm q̄ eſt in ſeipſo.
Et ſimiliter ſi dicā. ſi deus ſciuit aliquid: illud erit. cō/
ſequens intelligendū eſt prout eſt in ſua preſentialita
te: ⁊ ſic neceſſarium eſt. ſicut ⁊ añs: q2 omne qđ eſt q̄ñ
eſt neceſſe eſt eſſe.) Hec ille. (Idem dicit primo ſen.
vbi ſupra ad 5ᵐ. (Añs (inquit) dicte cōditionalis eſt
neceſſarium abſolute. tum ex imobilitate actus. tum
etiam ex ordine ad ſcitum: q2 illa res nō ponitur ſub/
iacere diuine ſcientie: niſi dum eſt in actu ſcḋm queꝫ cer
titudinē ⁊ terminationē habet. ipſum enī neceſſe eſt
eſſe dum eſt: ⁊ ideo ſimilis eſt neceſſitas inferendi in
ɔ̄ñte: vt ſi accipiat᷑ ipſuꝫ qđ eſt ſortē currere ſcḋm q̄ eſt
in actu: ⁊ ſic terminationē ⁊ neceſſitatem habet. nō. n.
ſequitur ex añte: niſi ſcḋm q̄ ſubſtat diuine ſcientie: cui
ſubijcit᷑: prout cōſideratur principaliter in ſuo eſſe ac/
cidentali. vnde etiam ſic ſumendū eſt ɔ̄ñs: quomodo
pꝫ: q̄ neceſſariū eſt. neceſſe enim eſt ſortē currere duꝫ
currit.) Hec ille. (Itē p̄mo ɔtra Gentiles caplo. 67.
(Cū (ingt) dr̄ de⁹ ſcit vel ſciuit hoc futurū. medium
qđdā accipit᷑ inter diuinā ſciam ⁊ rē ſcitā. ſ. tp̄s in quo
eſt locutio: reſpcū cui⁹ qđ a deo ſcitū eſt: dr̄ futurū. nō
enī reſpectu diuine ſciētie eſt futurū: que in momēto
eternitatis exiſtēs ad oīa p̄ſentialiter ſe hꝫ: reſpectu cu
ius ſi tp̄s locutionis de medio ſubtrahat᷑: nō eſt dicere
hoc eſſe cognitū quaſi nō exiſtēs vt locū habeat q̄ſtio
qua querit᷑. An poſſit nō eſſe: ſed ſic cognitum dicere/
tur a deo: vt iam in ſua eſſentia viſum: quo poſito non
remanet p̄dicte q̄ōni locus: q2 qđ iam eſt: nō pōt q̄tū
ad illud inſtans non eſſe. deceptio igit᷑ accidit ex hoc
q̄ tēpus in quo loquimur coexiſtit eternitati: vel etiā
tēpus preteritū: quo deſignat᷑ cū dicit᷑: deus ſciuit. vnde
habitudo tēpoꝛis preteriti vel p̄ñtis eternitati attribui/
tur: qđ oīno ei nō cōpetit: ⁊ hᷓ accidit ſcḋm accñs falli.)
Hec ille. (Octaua ɔ̄. Iſta ɔ̄ñtia nō valet: hoc eſt fu
turum. igit᷑ hoc erit. Iſta ɔclō pōt haberi ex p̄batione

Mō accipiendū ſit ɔ̄ñs poſito i añte aliqđ ad actū aie ꝑtinēs.

ōꝫ ɔclōnis: ⁊ ex illo dicto Ariſtotelis 2° de generatiōe T.c.64.
.ſ. q̄ futurus quis incedere nō incedet. aliquid enī eē
futurum nō eſt aliud q̄ꝫ cauſam aliquā eſſe inclinatā
ad p̄ductionē illius. ponat᷑ ḡ q̄ impediat᷑ ne effectuꝫ
p̄ducat. ſequit᷑ q̄ illud eſt futurum: ⁊ tamē nūq̄ꝫ erit.
Hāc ponit ſanctus Doctoꝛ p̄ma parte. q. 19. arti. 7. ad
2ᵐ dicēs. (Multi ſunt in virtute: ⁊ ſciētia: ⁊ volūtate
diuina: que nō continētur ſub ordine cauſaruꝫ inferio
ruꝫ. ſicut reſuſcitatio Laçari. Unde aliquis reſpiciēs
ad cauſas inferiores dicere poterat: Laçarus nō reſur
get. reſpiciēs vō ad cauſam primaꝫ poterat dicere: La
çarus reſurget: ⁊ vtrūq; hoꝝ de⁹ vult. ſ. q̄ aliqđ q̄ñq;
ſit futuꝝ ſcḋm cauſas inferiores qđ tñ nō eſt futuꝝ ſcḋm
cauſam ſuperiorē: vel ecōtra. (Sic igit᷑ dicendū: q̄
aliquādo deus p̄nunciat aliqđ futurū. ſ. quod contine
tur in ordine cauſaruꝫ inferioꝝ. vtputa ſcḋm diſpoſitio
nem nature: vel meritoꝝ: qđ tamē nō fit: q2 aliter eſt
in cauſa ſuperiori. ſicut cum p̄dixit Ezechie. Diſpone do
mui tue: q2 morieris ⁊ nō viues. vt habet᷑ Iſa. 37. nec
tñ ita euenit: q2 aliter fuit ab eterno in ſciētia ⁊ volun
tate diuina.) Hec ille. (Itē de veritate. q. 2. arti. p̄i⁹
ad 8ᵐ. (Deus (inquit) cognoſcit ordinem vnius ad al
terū: ⁊ ſic cognoſcit aliquid eſſe futuruꝫ reſpectu alte/
rius: ⁊ ſic nō eſt incōueniēs q̄ ponatur q̄ deus ſcit ali
quid eē futurū: qđ nūq̄ꝫ erit: inq̄ntū. ſ. ſcit aliquas cau
ſas ad aliquē effectū eſſe iclinatas qui nō p̄ducet᷑.)
Hec ille. (Item de veritate. q. 12. arti. 10. ad 7ᵐ dicit.
(Aliquid pōt dici eē futuꝝ nō ſolū ex hoc q̄ ita erit:
ſꝫ q2 ita ordinatū eſt in cauſis ſuis: vt ſit futurū. ſic enī
medicus dicit: iſte ſanabit᷑ ⁊ iſte morietur: ⁊ ſi aliter con
tingat nō falſuꝫ dixit. ſic. n. tunc futurū erat ex ordine
cauſaꝝ: qđ tñ poſſibile eſt impediri. ⁊ tunc qđ futuruꝫ
erat ɔſequēter nō erit futurū. vnde p̄hs dicit in 2° de T.c.64.
generatiōe: q̄ futurus quis incedere nō icedet.) Hec
ille in forma. ⁊ ſic pꝫ ad articuluꝫ. (Sed ɔ̄ p̄dicta ar/ ɔ̄ p̄mā ɔclō
guitur multipliciter. Et p̄ ɔ̄ p̄mā ɔ̄nē Durādus arguit Durand. di.
ſic. Sicut ex cauſa neceſſaria ſequitur infallibiliter ſu 38. q. 3. arti. 2.
us p̄prius effectus. ⁊ iō ea cognita p̄fecte cognoſcitur
eius effectus ita ex cā impedibili non impedita ſequit᷑
ei⁹ effectus. ⁊ iō cognita cā impedibili: ⁊ oīb⁹ que eam
impedire p̄ñt: ⁊ inſup illis que eā ipediēt vel nō impe
diēt certitudinalr̄ pōt cognoſci qȝ effectus eueniet: vl̄
qȝ nō eueniet. nūc aūt deus cognoſcit cauſas omniuꝫ
contingentiū futuroꝝ: ⁊ oīa q̄ eas determinare p̄ñt: et
que determinabunt: ⁊ inſup cognoſcit q̄ impedire p̄ñt:
⁊ que impedient: vel nō impedient. ḡ cognoſcit certitu
dinaliter futura contingētia. cognoſcendo enī ſuā eēn
tiam cognoſcit cauſas futuroꝝ ɔtingentium: ⁊ ſi impe
dientur: vel nō impediētur. (Contra 2ᵃᵐ ɔ̄nē Aureo ɔ̄ 2ᵃᵐ Aur.
lus arguit p̄mo. Q2 nō ē verū: q̄ res future actualiter d. 38. q. 1. arti.
ſint p̄ñtes eternitati. vt ſupra dicit ſe p̄baſſe. (Scḋo. 1. ꝑpōne 4ᵃ.
Q2 dato q̄ ſic eēt: adhuc diuinus intellus nō ferret᷑ in
eas vt ſic nec haberet earū certam cognitionē: q2 ſic
eſſent p̄ſentes. conſtat enim q̄ diuinus intuitus nullo
modo ad aliquid extra ſe terminat᷑: ſed tñ ad eēntiā
ſuā. vt Augu. dicit. 83. q̄ōnū. q̄ deus nihil ex̄ ſe poſituꝫ
intuetur: ſꝫ exiſtētia futuroꝝ eſt aliqđ realiter poſitū
extra deuꝫ. ḡ quātūcūq; p̄ſentialiter exiſteret ab eter
no: nō ex hoc deus habebit certā notitiā de futuro cō/
tingēti. (Tertio. Nō magis tribuit diuino itellectui
extrīa futuri contingētis vt eſt p̄ſens eternitati q̄ꝫ cū
eſt p̄ſens in certo tp̄e: ſed futurū ɔtingēs iam poſitum
in actu in certo tēpoꝛe: ex hoc q̄ eſt ſic p̄ſens ⁊ poſituꝫ
non dat diuino intellectui: vt certitudinaliter cogno/
ſcat ipſuꝫ: immo hoc habet intellectus a ſe alias vide

ſceret diuinus intellectus: ꝛ menſurareť a rebus: cum
traheret certitudinē ab ipſis. igiť nec futurū preſens
eternitati tribuit diuino itellectui ꝙ certitudinaliter
cognoſcatur ab eo. ¶ Quarto. Quātūcūqꝫ res future
ſint pñtes eternitati: adhuc reſtat q̄rere ex pte diuini
intellus qd eſt ſibi rō attingēdi actualitatē futuri po/
ſiti in ſua p̄ſentialitate: ꝛ opꝫ dicere ꝙ eēntia: vel idea
vel volūtas: vel aliqd aliud: ſꝫ iſte modus dicēdi non
Ubi ſ. art. 3. ppone ſcda. ponit. igit ad ꝓpoſitū nihil nos ſcire facit. ¶ Quinto
ſic. Cogitatiōes boium ſuccedēt ſibi in īfinitū: ꝛ ſimili
ter eiulat⁹ dānatoꝝ. ſi igiť de⁹ iſtas exñtias intueť q̄ſi
pñtes: aut ipſe vt exñtes in diuino intuitu ſunt in mul
titudine finita: aut infinita. nō pōt dari 2^{m}: qꝛ īfinitas
ꝛ preſentialitas vel actualitas mutuo ſibi repugnant.
Nec pmū pōt dici: qꝛ illa multitudo cogitationū: aut
eiulationū finitoꝝ cōſumereť tpe finito: vltra qđ ad/
huc eiulatus ꝛ cogitationes ſibi ſuccederēt. ḡ poni nō
pōt ꝙ diuin⁹ ītuitus ferať in res futuras tāq̄ in p̄ſen/
tialiter exñtes. ¶ Sexto. Jlle intuit⁹ qui ferť pñtial'r
in aliqd exñs neceſſario coexiſtit: ꝛ eſt ſimultane⁹ cuꝫ
illo: in qđ ferť: ſed manifeſtū eſt ꝙ diuinus ītuitus cū
ſit idē: qđ ſua eſſentia nō coexiſtit: nec habet aliquā ſi
multatē cum exiſtentijs rerū futurarū: qꝛ nec exiſten/
tie ille pñtes ſunt eternitati quando future ſunt in ſe:
īmo nec quādo ſunt actu habent aliquā ſimultatem
cum diuina eſſentia: qꝛ ipſa penitus eſt abſtracta: nec
eſt p̄ſens niſi ſolūmodo negatiue: qꝛ nec preterita: nec
futura. ergo nullo modo diuinus intuitus ferť in exi/
ſtentias rerū cōtingentiū futuraꝝ. ¶ Septimo. Ois
ꝓpoſitio ſcita eſt vera ꝓut eſt ſcita: ſed hec propoſitio
hoc erit: eſt de futuro: ꝛ vt ſic conceditť a te: vt a deo ſci
ta. dicis. n. ꝙ deus ſcit ꝙ hoc erit. ita ꝙ hoc ꝯñs eſt ne
ceſſariū: de⁹ ſciuit hoc futurū. ḡ hec ꝓpoſitio eſt neceſ/
ſaria ꝛ vera: hoc erit vt eſt de futuro: qꝛ vt ſic cōcedis:
ꝙ ſubeſt diuine ſcie. Unde cōcedēdo ꝙ futurū non
ſubeſt diuine cognitōi: niſi in ſua pñtialitate: habes ne
gare iſtaꝫ ꝓpoſitionē: deus ſciuit vel ſcit hoc futurum
eſſe: vel ꝙ hoc erit. aliogn ſi hec ꝓpoſitio eſt ſcita: hoc
erit. de neceſſitate erit vera ꝛ imutabilis. ꝛ per ꝯñs fu/
turitio rei eſt īmutabilis ꝛ nō ſolū ſua preſentialitas.
Et iſtud eſt pncipaliter ꝯ 6^{am} ꝯnē. ¶ Octauo ſic. Ex
notitia attingēte rē vt pñtē pōt inferri: ꝙ res eſt in p̄/
ſenti. ꝛ ſilr ex ſciētia que attingit rē vt p̄teritā pōt ifer
ri ꝙ p̄teriit: ꝛ ex illa que attingit rem vt futuram pōt
īferri ꝙ erit. vnde ſequiť: video ſortem ſedere. ḡ ſedet
quātūcūqꝫ ſit ibi actus aie. ꝛ ſequiť. vidi ſortē ſedere.
ḡ ſedit. vel videbo ſedere. ḡ ſedebit: ſed ſm te deus vi
det futurū in ſua p̄ſentialitate. ḡ ſequiť ꝙ futurū ē in
pñti: nō ſolū in pñti vidētis: ſed in pñti ꝓprio. ſicut ſe/
quiť: video ſortem ſedere in ſua pñtialitate. ḡ preſen/
tialiter ſedet in ſe. vnde ſi deus ab eterno vidit ſorteꝫ
ſedentē in ſua p̄ſentialitate: ſequereť ꝙ ab eterno pre
54^{am} ꝯclo. Aure. di. 39. arti. pmo. ſentialiter ſediſſet in ſeipſo. ¶ Cōtra ꝯnē 4^{am} arguit
ſic pmo. Qñcūqꝫ ꝯñs eſt neceſſariū ex ſuppoſitione: ſi
añs eſt neceſſariū abſolute: ꝯñs erit neceſſariū abſolu
te. vt ſi ponitur: ꝙ ſortes ſit hō. ſequiť ꝙ ſit aial neceſ/
ſitate abſoluta: qꝛ qđ ſupponebať erat neceſſariuꝫ ab/
ſolute. cū aūt diuina ſcia nō ſit ꝯtingēs: ſed quoddam
abſolute neceſſariuꝫ. igiť ſi ex illa infertur euentus fu
turoꝝ: oꝫ ꝙ ſit abſolute neceſſarius. ¶ Scdo ad idē.
Qñcūqꝫ ſuppoſitio eſt imutabilis ꝛ ineuitabilis ꝑ qđ/
cūqꝫ ꝯtiᵐ: ſi ſit neceſſaria ꝯñtia. impoſſe eſt ꝙ ꝯñs ne/
ceſſario ſequēs ex tali ſuppoſitiōe ſit euitabile quocū/
qꝫ ꝯſilio: aut ſollicitudine: aut conatu: ſed hec ſuppoſi/
tio eſt imutabilis ꝛ ineuitabilis. ſ. quin deus ſit p̄ſcius
futuroꝝ: nec opꝫ ad tollendaꝫ p̄ſcientiā conſiliari: aut
ſollicitū eē. ḡ ꝯñs qđ īfertur de neceſſitate quātūcūqꝫ
remaneat contingens: erit tñ ineuitabile: ꝛ erit fatuuꝫ
ſollicitari de aliquo futuro: qꝛ nihil poterit īmutari: ſi/
ue hoc ſit ꝓpter neceſſitatē ꝯñtie. vel ꝯñtis. igitur illa
diſtinctio de neceſſitate ꝯñtie vel ꝯñtis poſita in ꝓba
tione 4^{e} ꝯnis nō iuuat ad ſaluandū ꝯtingentiā futuro
rū. ¶ Ad idē arguit Gregori⁹ ꝯ illud qđ diciť in eadē Gregori⁹ ad idē. di. 38. q. pma. artic. 3.
ꝯclōne. ſ. ꝙ futurū ꝯtingens ꝯſideratuꝫ ꝓut eſt in ſua
actuali exiſtētia neceſſariū eſt. vult. n. ꝓbare ꝙ aliqd
qđ eſt nūc pōt nō eſſe nūc: ſic ꝙ ꝓpoſitio enūciantis
ipſum nō ſit nūc vera. ¶ Et arguit ſic. Suppono inqt
cuꝫ alijs: ꝙ eſt aliqua cauſa libera: ꝛ ꝙ cauſa libera in
hoc differt a nāli: ꝙ cauſa libera poſitis oībus reqſitis
ad agēdū pōt agere ꝛ pōt nō agere. nālis aūt non pōt
nō agere: ſed neceſſario agit. ſicut pꝫ 9° metaphyſi. tūc T. c. 10.
ſūmo aliquā cauſam liberā: ꝛ ſit voluntas Petri: que
voceť. a. q̄ poſitis oībus requiſitis ad volenduꝫ. c. pōt
elicere volitionem circa. c. ꝛ pōt non elicere. Et ſuppo
no aliud ſatis cōiter ꝯceſſuꝫ: ꝙ volūtas pōt volitionē
ꝓducere in inſtanti. ſit ḡ. b. inſtans: in quo oīa requiſi/
ta ad volēdū. c. ꝯcurrunt. ꝛ arguo ſic. A. pōt elicere vo
litionem circa. c. in inſtanti. b. ꝛ pōt nō elicere illaꝫ vo
litionem in inſtāti. b. ꝛ. a. vel elicit talē volitionē in. b.
vel non elicit talem volitionē in. b. ḡ vel. a. pōt elicere
volitionē circa. c. in inſtanti. b. ꝛ tñ tunc non elicit. vel
pōt nō elicere hōꝯ volitioneꝫ in inſtanti. b. ꝛ tñ elicit: ꝛ
voceť illa volitio. d. ꝛ tunc vlterius infero. ḡ vel hec ꝓ
poſitio. d. nō eſt. pōt eē vera in iſtāti. b. ꝛ tñ tūc hec eſt
vera. d. eſt. vel hec ꝓpō. d. eſt. pōt eſſe vera in inſtanti.
b. ꝛ tñ tūc hec eſt vera. d. nō eſt: ꝛ ſiue hoc deť: ſiue illō
habeť ꝓpoſitū. añs pꝫ. quo ad pmā ptē ex p̄ſuppoſitio
ne. quo ad 2^{am} vō pꝫ ex vtute pmi pncipij. ꝯñtia ēt pri
ma clara eſt: qꝛ ſi. a. elicit hōꝯ volitionē in inſtāti. b. ꝛ po
teſt eā elicere in. b. ꝛ pōt eā nō elicere in. b. ḡ elicit in. b.
ꝛ pōt nō elicere ī. b. ¶ Eodē mō pꝫ: ꝙ ſi ipſa nō elicit:
ꝙ ipſa nō elicit ꝛ pōt elicere. Cōſequētia etiā 2^{a} ē eui/
dēs. qꝛ ſi. a. pōt nō elicere. d. in inſtāti. b. hec pōt eē ve/
ra: in iſtāti. b. a. nō elicit. d. ꝛ ꝑ ꝯñs: hec ēt pōt tūc eē ve
ra. d. nō ē: ꝛ ſilr ſi. a. pōt elicere. d. in inſtāti. b. hec ꝓpō.
a. elicit. d. pōt eē vera in iſtāti. b. ꝛ ꝑ ꝯñs etiā hec. d. eſt
pōt tūc eē vera. ¶ Ex q̊ pꝫ: ꝙ vtraqꝫ iſtaꝝ. d. eſt. d. nō
eſt diuiſiꝫ pōt eē vera in iſtāti. b. ꝛ ꝯſtat ꝙ altera tm̄ ē
vera. ſi ḡ hec ſit vera. d. eſt. ḡ tūc ipſa ē vera in inſtanti.
b. ꝛ cuꝫ hoc iſta. d. nō eſt. pōt tūc eſſe vera: q̄uis non ſit
poſſibile: ꝙ vtraqꝫ tūc ꝯiūctim ſit vera ꝛ ſimul: ſed ſi
affirmatiua ſit vera: negatiua eſt falſa: ꝛ ecōtra. ſi nega
tiua ſit vera: affirmatiua eſt falſa. Si qs aūt ſuppōneꝫ
p̄miſſam. ſ. ꝙ voluntas pōt elicere volitionē in inſtan
ti nō admitteret: formetur ratio de deo ꝛ aliqua crea
tura: quā pōt deus in inſtanti libere ꝓducere: ꝛ pariter
ꝯcludiť ꝓpoſitū. ¶ Scdo ſic. Sit. b. pñs inſtans: ꝛ ar
guo ſic. Hec ꝯñtia nō eſt bona. ſ. de⁹ pōt ꝓducere in. b.
vnū angelū. ḡ de⁹ ꝓducit in. b. vnū angelū. Jſta inquā
nō eſt bona in. b. ꝛ añs eſt veꝝ. vt pꝫ ex ſuppōnibus: et
qꝛ nō implicat ꝯtradictionem. ḡ oppoſitū ꝯñtis pōt ſi
mul eſſe verum cum añti in inſtāti. b. alias ꝯtingeret:
ꝙ ꝯñs ꝛ eius oppoſitū eſſent ſimul falſa in. b. ꝛ ſic hec
deus nō ꝓducit vnū angelū in. b. ꝛ hec: de⁹ pōt ꝓduce
re vnū angelū in. b. pñt ſimul eē vere in. b. ponať. igiť
in eſſe ꝛ habeť ꝓpoſitum: qꝛ tunc ſimul dū iſta eſt ve/
ra: de⁹ nō ꝓducit vnū angelū in. b. iſta pōt eē vera in.
b. deus ꝓducit vnuꝫ angelum in. b. lꝫ ipſa ſit falſa: nec
poſſit eē ſimul vera cū pma. Qđ āt pma ꝯñtia ſic ſim/
pliciter ſūpta nō ſit bona ī. b. vt p̄ aſſumiť: ꝓbať tripli
citer. Primo

citer. Primo. Qꝛ ſi illa eēt tūc bona: eadem rōne hec: de⁹ pōt ꝑducere duos angelos in. b. ḡ ꝑducit duos angelos in. b. Et ſilr hec: de⁹ pōt ꝑducere tres angelos in. b. ḡ de⁹ ꝑducit tres in. b. ⁊ vltra. ḡ quotquot pōt ꝑducere in. b. tot ꝑducit in. b. qḋ tñ̄ eſt falſuꝫ: qꝛ in illo inſtāti de⁹ tot ꝑducit: qr̄ poſſet ꝑducere tūc. ¶ Scḋo. Qꝛ ſi illa ɔſ̄ntia eſſet bona: eadeꝫ rōne hec eſſet bona. de⁹ pōt nō ꝑducere vnū angelū in. b. ḡ de⁹ nō ꝑducit vnū angelū in. b. ⁊ ꝑ ɔ̄ñs hec etiā eſſet bona: de⁹ pōt ꝑducere vnū angelū in. b. ⁊ pōt nō ꝑducere vnū angelū in. b. ḡ de⁹ ꝑducit vnū angelū in. b. ⁊ nō ꝑducit vnū angeluꝫ in. b. ſed conſtat ꝙ iſta nō eſt bona: qꝛ añs eſt veruꝫ: et ɔ̄ñs implicat ɔ̄dictionē. ¶ Tertio. Qꝛ ɔſ̄ntia nō ſit bona pꝫ ex differētia agētis liberi ⁊ agētis naturaliter ſupra premiſſa. pꝫ igif̄ ꝙ res: que eſt in. b. pōt nō eē in. b. ad iſtū ſenſum: q̄ nūc poſſibile eſt talē reꝫ nō eē nūc: ita ꝙ lꝫ talis res ſit in. b. tñ̄ poſſibile eſt iſtā eſſe veraꝫ ſn. b. a nō eſt in. b. ex quo ſequif̄ ꝙ cōtingens dum eſt nō neceſſariū: imo mere contingens. ⁊ in quacūqꝫ mēſura ipſum eſt. poſſibile eſt ꝙ in illa mēſura hec ſit vera: hoc non eſt. demonſtrando ipſum. hec Gregorius.

Ut̄z imutabilitas diuine ſcie rebus ſcitis neceſſitatem iponat.

¶ Cōtra 5ᵃᵐ ɔclōnē arguif̄ ꝓbando: ꝙ infallibilitas ⁊ imutabilitas diuine ſcie inducat neceſſitatē reb⁹ ſcitis: ⁊ excludat ɔtingētiā. ¶ Primo. Qꝛ in omni neccāria ɔſ̄ntia. ſi añs eſt imutabile ɔ̄ñs ē imutabile: ſꝫ ſciētia necꝰio īfert ſcitū. ſequif̄. n. ſcio aliquid eē. igif̄ illud eſt: aliogn neſcio: ſꝫ fallor. Silr ſequif̄: de⁹ ſcit aliqḋ futurū. igif̄ illud erit. añs aūt eſt imutabile. ſi ſciētia dei ſit imutabilis. igif̄ neceſſario ſcituꝫ erit imutabile: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs ɔtingētia excludif̄ ab oī futuro. ¶ Scḋo. Poſſe cognoſcere aliqḋ aliter q̄ꝫ ſit: eſt poſſe decipi vel falli. ⁊ ſimiliter poſſe cognoſcere de aliquo: ꝙ erit aliter q̄ꝫ erit: eſt poſſe decipi. ſicut. n. ſe hꝫ ſcia de p̄ſenti ad preſens. ſic etiā de futuro ad futurū: ſed ſi res ſunt contingētes ⁊ nō eueniūt de neceſſitate deus pōt aliter ſcire res q̄ꝫ erunt: qꝛ ⁊ aliter eſſe poſſunt. ḡ poterit falli. ḡre ſi non pōt falli: nec pōt mutari. opꝫ ꝙ res de neceſſitate eueniāt. ¶ Tertio. Ex maiori de necꝰio ⁊ minori de ineē ſeqtur ɔ̄ de necꝰio. ſicut pꝫ ꝑ ꝑoꝝ. ſꝫ iſta maior eſt de necꝰio. oē ſcitū a deo de necꝰitate eſt veruꝫ. minor v̄o de ineſſe. oē futuruꝫ eſt ſcitū a deo. ḡ ſeqꝫ ɔ̄ de neceſſitate. ſ. ꝙ oē futurū de neceſſitate eſt verū: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs de neceſſitate euēiet. ¶ Quarto. Omnis cā necꝰaria q̄ impediri nō pōt inducit necꝰitatē in effectu: ⁊ hoc ſiue ſit efficiēs ſiue exēplaris: ſꝫ ſcia dei eſt cā exēplaris reꝝ: ita ꝙ actualitas eoꝝ que fiēt habet exemplar in deo. actualitas v̄o eoꝝ que nō fiēt nō hēt exēplar in deo. ḡ de necꝰitate iſta fiēt: ⁊ illa nō fiēt. ¶ Scḋo p̄ncipalr̄ ꝓbaf̄: ꝙ contingentia reꝝ ponat mutabilitatē in ſcientia dei.

Ut̄z ɔtingentia ſcie diuine imutabili. iponat.

Primo qꝛ illud qḋ ponit in diuina ſcia potētiā ɔtradictionis ponit mutabilitateꝫ in ea. res. n. ex hoc ſunt mutabiles: qꝛ ſunt in potētia ɔ̄dictionis: ſed ɔtingentia reꝝ inducit in deo potentiā ad ſciendum ⁊ ad nō ſciēduꝫ. quicquid. n. cōtingit fieri pōt deus ſcire: nō p̄nouit aūt multa que nō fient: q̄ tñ̄ poſſibilia ſunt fieri: ⁊ ita multa nō ſcit deus que poſſet ſcire. eſt igif̄ in eo potētia ad ſcienduꝫ ⁊ nō ſciendum: ⁊ ita mutabilitas. ¶ Scḋo. Impoſſe eſt ꝙ aliqḋ trāſeat de ɔ̄dictorio in ɔ̄dictoriū niſi mutatio ſit facta alicubi: ſed conceditur ꝙ deus poſſet eſſe p̄ſcius aliquoꝝ: quoꝝ non eſt p̄ſcius: ⁊ ecōtra nō p̄ſcius: quoꝝ p̄ſcius eſt ꝓpter contingentiā reꝝ. nā aliter ea que fiunt nō poſſent nō fieri: ⁊ ſic poneref̄ aliquoꝝ impoſſibilitas. alioꝝ v̄o necꝰitas: ⁊ nullius ɔtingētia vel mutabilitas. ḡ neceſſe ꝙ alicubi ponaf̄ mutatio cum de nō preſcio ſit p̄ſcius. non aūt pōt poni in p̄ſcitis: qꝛ nonduꝫ ſunt. igif̄ illa mutatio erit in deo. ¶ Tertio. Illud in quo pōt eſſe aliquid qḋ nō eſt vel nō eē aliquid qḋ eſt: eſt mutabile: ſꝫ ſi futura ſint ɔtingentia aliquid pōt eē in deo qḋ nō eſt in eo. ſ. preſcientia alicuius: qḋ nō eſt in futurum: ⁊ pōt nō eſſe in eo aliquid quod eſt in eo. ſ. preſciētia antichriſti. ſi enīꝫ antichriſtus nō eueniret: in deo nō eſſet eius preſcientia. ergo contingentia rerum inducit mutabilitateꝫ in ſcientia dei. ¶ Cōtra ɔclōnē ſextā arguit ſic Scotus. 5ᵉᵐ cōclo. Sco diſ. 39. q. pma. Quādocūqꝫ aliqua conuertunf̄ in veritate non poteſt vnum eſſe veruꝫ contingenter ⁊ aliud neceſſario: quia vnuꝫ non poteſt eſſe verū alio non exiſtente vero: ſed velle animaꝫ antichriſti fore: ⁊ ſcire eam futuram eſſe cōuertunf̄. quia anima antichriſti nō eſt prius ſcibilis fore q̄ꝫ ſit volita fore: intellectus diuinus enīꝫ neuter eſt de omni futuro añ acceptationē diuine volūtatis: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs eius determinatio exigit determinationeꝫ diuine voluntatis. igif̄ cum actus diuine acceptationis ſit nō neceſſarius: ſed ɔtingens ⁊ liber. alias deus vellet exiſtētias futuraꝝ creaturaꝝ neceſſitate nature. opꝫ ergo ɔ̄iter dicere: ꝙ p̄ſcientia cuiuſlibet futuri ſit contingens ⁊ nō neceſſaria. ¶ Cōtra ſeptimā concluſionem arguit Aureolus p̄mo loco ſic. 5 7ᵐ Aur. diſ. 39. ar. 3. 5 op. S. Tho. In quacūqꝫ ꝓpoſitione ponif̄ aliquid pertinēs ad actuꝫ anime ɔ̄ñs eſt accipiēdū ſcḋm ꝙ eſt in aīa: vt tu dicis: ſed futurum ɔtingēs eſt in diuino itellectu in ſua p̄ſentialitate reali ſcḋm ꝙ tu dicis. ḡ nō dꝫ ɔcedi ɔ̄ñs de futuro. ſ. ꝙ antichriſtus erit. qḋ tñ̄ tu cōcedis. ¶ Scḋo arguit contra illam maximā poſitā in eadē ɔ̄ne. Non eſt inqt ſimile cū dicif̄. ſi anima intelligit aliqḋ illud eſt imāle: ⁊ cū dicif̄. ſi deus ſcit aliquid eſſe futuruꝫ illud erit. in p̄ma eni ɔditionali nō dicif̄: ꝙ aīa intelligat illud eſſe immateriale. ⁊ ideo non ſequif̄ ꝙ lapis intellus ſit imaterialis in ſe: ſꝫ in 2ᵃ dr̄: ꝙ deus ſcit antichriſtū eſſe futurū: ⁊ ideo opꝫ ꝙ in ſe ſit futurus. vñ ſicut ſi hec eſſet necꝰaria: ſcio lapidem eſſe imālem. de neceſſitate iſta eſſet vera: lapis eſt imālis: ita opꝫ ꝙ ſi iſta ſit neceſſaria: deus ſcit antichriſtū eſſe futurū: de neceſſitate iſta ſit neceſſaria: antichriſt⁹ eſt futurus: vel antichriſt⁹ erit. impoſſibile. n. eſt ꝙ ſcientia cadens ſup hāc ꝓpoſitionē. hoc erit: ſit necꝰia: quin iſta in ſe ſit neceſſaria. hoc erit. ¶ Tertio arguit ꝓbādo: ꝙ nulla ꝓpoſitio ſingularis de futuro contingenti eſt vera vel falſa. ⁊ ɔ̄ſiter nullo mō necꝰia. Arguit ḡ ſic. In omni ɔſ̄ntia necꝰia ⁊ imutabili. ſi añs eſt ɔtingēs ɔ̄ñs erit ɔtingēs. ſi v̄o añs ſit neceſſariū ɔ̄ñs erit neceſſariū. ſi v̄o añs ſit imutabile et ineuitabile ɔ̄ñs erit ineuitabile: ſꝫ iſta ꝓpōne: antichriſtus erit: exiſte vera ſeqꝫ de necꝰitate ꝙ eueniat ita: ⁊ ꝙ illi⁹ veritas eſt imutabilis ⁊ ineuitabilis. ſi aliquo mō ſit vera. ḡ ɔ̄ñs erit ieuitabile ⁊ imutabile. vñ imutabiliter ita eueniet: ⁊ ideꝫ pōt ɔcludi de omni futuro. igif̄ oīa futura imutabilia ſunt ⁊ euitari nō p̄nt. hoc aūt dicere dementiſſimū eſt. ḡ ⁊ illud. vñ ſequif̄. ſ. ꝙ aliq̄ propoſitio de futuro ſit vera. vnde iſta non eſt vera: antichriſtus erit. ſimiliter nec iſta: antichriſtus nō erit: ſed bene diſiunctiua. ſ. antichriſtus erit: vel nō erit: ⁊ quia in iſto argumēto duo ſupponit. ideo ꝓbat ea. Primuꝫ eſt ꝙ ſi hec ꝓpoſitio eſt vera: antixp̄us erit imutabiliter ⁊ ieuitabilr̄ eſt vera. Iſtud ꝓbat dupl̄r. ¶ Primo ſic. Qꝛ ſi mutari pōt ne ſit vera: aut mutabif̄ in illo inſtāti: in q̄ ē vera: aut in inſtāti p̄cedēti: aut in iſtāti ſubſequēti: in quo res fiet: aut in illo inſtāti: in q̄ res fiet: ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ nō pōt mutari in inſtāti in quo eſt vera: qꝛ tūc ꝓ eodē inſtanti eēt vera ⁊ nō vera: qḋ eſt impoſſibile. Nec in inſtāti p̄cedēti. tū qꝛ ſi in inſtāti dato

Ut̄z ſi hec ꝓpō vera imutabiliter antixp̄s erit ſi vera eſt.

eſt vera: ⁊ in omni precedēti fuit vera: q̄ꝛ ſi hodie verū eſt: ꝙ ſortes erit cras: etiam heri verum fuit dicere: ꝙ ſortes eſſet cras: ⁊ ita ſi tūc poterat mutari in falſitatē mutaret̄ in eodē inſtāti: in quo eſſet vera: ⁊ per ꝯñs ſimul eſſet vera ⁊ nō vera. tū q̄ꝛ ſi in inſtāti ꝓcedēti ſuā veritatē mutaret̄ in falſitatē. tūc ꝑus mutaret̄ a veritate ꝙ̄ haberet veritatē: qḋ nihil eſt dictu. Nec pōt dici: ꝙ mutari poſſit in aliquo inſtāti ſequenti in tempore ſignabili inter iſtās ꝓpoſitiōis ⁊ inſtās quo res fiet: q̄ꝛ ſi in aliquo inſtāti. vtpote cras falſa ſit hec ꝓpō: ſortes erit. impoſſibile eſt ꝙ fuerit heri vera. detur. n. oppoſitū. ſ. ꝙ heri vera: hodie falſa. hoc erit ꝓpter aliquā mutationē factaꝫ in re. nulla aūt mutatio facta eſt: q̄ꝛ nōdū res eſt: nec ſubeſt alicui potētie in actu: ⁊ ꝑ ꝯñs cū nihil imutet̄ circa rem: nihil imutabit̄ circa ꝓpoſitionē. Nec pōt dici: ꝙ in illo inſtāti: in quo res fiet vel nō fiet imutabit̄ illa veritas. tum q̄ꝛ veritas trāſijt in preteritum: nā vſqꝫ ad illō inſtās verū fuit: ꝙ ſortes erit. qḋ aūt trāſijt in p̄teritū: imutabile eſt ſ꜃ phm. 6° ethicoꝝ Agatonis ſniam approbātē q̄ dicit: ꝙ hoc ſolo ꝑuat̄ deus ingenita facere que facta ſunt. tum q̄ꝛ ſi mutet̄ inſtās factiōis rei: aut hoc erit: q̄ꝛ ſignificatum eius ponetur in eſſe: ⁊ tunc nō mutabitur: q̄ꝛ nūq̄ꝫ fuit vera: ſed ſemꝑ falſa. ḡ cū nō inueniat̄ inſtās: in quo poſſit mutari ꝓpoſitio de futuro a veritate in falſitatem neceſ̄io imutabiliter erit vera: ſi aliquo mō ponat̄ vera.

Lec. ſc̄da. ⁊ caplo tertio.

¶ Sc̄do ſic ad idē. Illud quo poſito ꝓ aliquo nūc ineē de neceſſitate ponit̄ ꝓ ſemꝑ in eſſe: imutabiliter ponit̄ ineſſe. qḋ pꝫ: q̄ꝛ ꝑdicatū includit̄ in ſubiecto. qḋ. n. determinat ſibi ſempiternitatē in eſſendo: in nullo tēpore mutari pōt. vñ imutabilitatē ſibi determinat: ſꝫ manifeſtum eſt: ꝙ ſi ꝓpoſitio ſingularis de futuro ꝓ aliquo inſtāti ponit̄ vera de nec̄itate: ꝓ omni inſtanti ponit̄ vera: donec veritas illa trāſeat in preſens: ⁊ a p̄ſenti in preteritū: q̄ꝛ ſi iſta ē vera hodie: ſortes erit. heri etiā fuit vera: ⁊ in milleſimū diem ante fuit vera: ⁊ q̄ñcūqꝫ formet̄ ab eterno fuit vera vſqꝫ ad illud inſtās: quo ſortes ponetur. ⁊ tūc mutabit̄ veritas a futuritiōe in p̄ſentialitatē: ⁊ erit verū: ꝙ ſortes eſt: ⁊ poſtmodum in preteritiōne: ⁊ erit verū deinceps in eternum: ꝙ ſortes fuit. igit̄ ſi veritas ponat̄ in ꝓpoſitione de futuro ꝓ aliquo inſtāti: veritas illa ponit̄ eternaliter ꝑmanere: q̄ꝛ ⁊ ꝓ toto tp̄e futuritiōis: qḋ pōt imaginari infinitū in ante. ꝑmanebit veritas illa in ꝓpoſitiōe de futuro: deinde in ꝓpoſitiōe de p̄ſenti: ⁊ deinceps in illa de p̄terito in īfinitū a parte poſt. ¶ Tertio ad idē. Futuꝝ nō ſubeſt potētie imutare poteīti: q̄ꝛ qḋ futurū eſt: nihil eſt. qñ vo res ponit̄ in actu. ſi ponit̄ oppoſituꝫ ꝓpōnis: iam in nullo inſtāti fuit vera ꝓpō de futuro: ⁊ ſic nō erit mutata. ſi vo ponit̄ ſigñatū eius. tunc etiā nō erit imutata. vñ ſicut impoſſibile eſt aliqḋ nō eſſe qñ eſt p̄ſens: ⁊ qn p̄teritū ſit p̄teritū: ita īpoſſibile eſt ſi aliqḋ ſit futurū: ⁊ hoc ſit verū: ꝙ aliqḋ ſit futurū qn imutabiliter ſit futurū in oībus. n. hōi ꝓpoſitiōib⁹ idē ꝑdicat̄ de ſe. et ſic pꝫ ꝑmū: qḋ in argumento ponebat̄.

Utrū ꝓpōnis vere de futuro imutabilr ſigñatum ponatur.

¶ Sc̄dm aūt ibidē ſuppoſitū: qḋ etiā eſt directe ꝯtra quartā ꝯcluſionē ꝓbat̄. ſ. ꝙ imutabiliter ſequat̄ ſi ꝓpoſitio de futuro ſit vera: ꝙ ei⁹ ſigñatū ponet̄. illa nāqꝫ ꝯñtia eſt nec̄ia: ex cui⁹ oppoſito ſequit̄ oppoſitū ꝓpoſitiōis formate de futuro. vñ ſi dicatur. ſortes erit. ḡ iſtud eueniet: ⁊ ponet̄ in eſſe: det̄ oppoſitū: nō eueniet: nec ponet̄ in eſſe. ergo ſequit̄ ꝙ ſortes nō erit. hoc aūt eſt oppoſitū illi. ſortes erit. que ponebat̄ vera. igit̄ conſequētia fuit imutabilis ⁊ nec̄ia. ¶ Sc̄do ad idē. Qñ per duas ꝓpoſitiōes ſigñat̄ idē ſub alijs terminis: ꝯ vna infert̄ alia de neceſſitate. ſequit̄. n. ſi Marcus diſputat: ꝙ Tullius diſputat: q̄ꝛ Marcus ⁊ Tulli⁹ ſynonima ſunt: ⁊ idē ſigñant: ſed futurū ⁊ venturum idem ſignificāt. ergo de neceſſitate. ſequit̄: ſi ſortē eſſe eſt futurum: ꝙ hoc eueniet. ⁊ ſi hec eſt vera. ſortes erit. ſeq̄t̄ de neceſſitate iſtud eſſe verū: ꝙ ſic eueniet.) Hec ille.

¶ Quarto arguit ſic ꝑncipalr. Ueritas īquit ꝓpoſitionis ſumit̄ ex entitate rei: q̄ꝛ veritas ſigni ſumit̄ ex conditione ſigñati. vñ ab eo ꝙ res eſt vel nō eſt oratio vera vel falſa dr̄. vt pꝫ in ꝑdicamētis. cōſtat aūt ꝙ ꝯtingēs ad vtrūlibet nullā determinatiōeꝫ hꝫ ad alterum ex ordine ad cās ſuas. Cauſe nāqꝫ illud reſpiciunt ſub oīmoda indifferētia. tūc ergo ꝑmo determinat̄ cōtingēs ad vtrūlibet: qñ actualiter ponit̄ ⁊ exiſtit. actualitas aūt que dat ꝯtingēti determinatiōeꝫ pōt referri ad oē inſtās precedēs ⁊ diſtās in aū. vel ad oē inſtans ſuccedēs: ⁊ diſtans per poſterius ab illa actualitate. dat ḡ actualitas determinatiōeꝫ ꝯtingēti in quolibet inſtanti ſequēti actualitateꝫ: q̄uis nō ſit in illis inſtātib⁹. vñ ſemꝑ eſt determinate verū: ꝙ talis actualitas fuit. nō aūt determinationē ſibi ꝓ aliquo inſtāti ꝓcedenti. vñ nūq̄ꝫ eſt determinate. qḋ erit trahitur. n. determinatio quā dat actualitas ꝯtingēti ad inſtātia ſequentia. non aūt ad inſtātia precedētia. qḋ ꝓbat̄. tum q̄ꝛ actualitas reſpectu inſtātiū ſequētiū ponit contingēs ex̄ ſuas cauſas. vñ nō remanet īfra cauſalitateꝫ alicuius: nec cadere pōt ſup ipm̄ actiua potētia. ecōuerſo aūt in oībus inſtantibus: que ꝓcedūt relinq̄t̄ actualitas ꝯtingēs infra cauſalitatē ⁊ potentiā ſuoꝝ ꝑncipioꝝ. illa aūt ſunt ad vtrūlibet ⁊ indeterminata: ⁊ per ꝯñs determinatio oꝛtum habēs ab actualitate trahi non pōt ad inſtantia ꝓcedētia. Tū etiā: q̄ꝛ qñ aliquid oꝛit̄ ex aliquo: ſequit̄ ipm̄ ⁊ nō ꝓcedit. determīatio aūt cōtingētis oritur ex actualitate: vt dcm̄ eſt: igit̄ non pōt poni illa determinatio ꝓ inſtātibus ꝓcedētibus actualitateꝫ: ſed pro ſequētib⁹. ſic ꝓ quolibet inſtāti ꝓcedēte ſuam exiſtētiaꝫ actualē nec̄ario vtraqꝫ pars ꝯdictiōis ſibi debet̄ abſqꝫ vlla determinatiōe ꝓ tūc. ⁊ iō nulla ꝓpoſitio ē vera: que nō claudit vtrāqꝫ partē ꝯdictionis ſub indifferētia ⁊ diſiūctim. que vo alterā partē determinate exprimit: nec eſt vera: nec falſa: q̄ꝛ ſi eēt falſa pars oppoſita eſſet determinata: ⁊ hinc eſt ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt vera. ſortes erit vel nō erit. ⁊ iſta falſa. ſortes nec erit nec nō erit: ⁊ iſta eſt vera: aliquid iſtoꝝ eueniet īdeterminate: ꝙ. ſ. ſortes erit vel nō erit: ⁊ iſta falſa. ſ. ꝙ neutrū determīate eueniet. hec tn̄: ſortes erit: nec eſt vera nec falſa. ¶ Quinto ſic. Nulla notitia dat ꝓpoſitiōi de futuro veritatē vel falſitatē: niſi illa que tēdit in futurū vt diſtās per modū notitie expectatiue. ⁊ tō huius eſt: q̄ꝛ notitia que dat determinationē ꝓ aliquo inſtāti dꝫ coexiſtere illi inſtāti. ſi ḡ dat determinationē ꝓ inſtantibus precedētibus actualitatē. nec̄ario dꝫ illa notitia ꝓcedere actualitatē: ⁊ eā aſpicere vt poſterioꝛē ⁊ diſtātem. ⁊ ꝑ ꝯñs eſt notitia expectatiua: ſed dei notitia nō eſt expectatiua futuri: nec tēdit in ipſuꝫ tāq̄ꝫ in diſtās. vñ nō ꝓcedit actualitatē futuri. igit̄ nō dabit determinationē illi actualiter ꝓ aliquo inſtāti precedēti: ⁊ per ꝯñs: nec ꝓpō formāda hēbit a diuina notitia: ꝙ ſit vera vel falſa. ¶ Sexto. Si diuina notitia dat hō ꝓpoſitionibus: ꝙ ſint vere vel falſe: aut hoc hēt ipſa notitia rōne obiecti cogniti: aut ꝓpter modū cognoſcēdi. Sꝫ nō pōt dici: ꝙ ſit ꝓpter obm̄ cognitū. nā actualitas cōtingētis nō dat determinationē inſtātibus ꝓcedētib⁹: īmo relinquit ꝯtingēs īdeterminatū ad vtrāqꝫ partē cōtradictionis: ⁊ neutram determinate poſſe exprimi vere vel

Lec. xxij. caplo. xij.

vere vel falſe: ⁊ ita noticia non trahit ab iſta actualita
te cognita: ꝙ ꝓpõ ꝓ ꝑcedentibus inſtantibus ſit vera
vel falſa. Nec ēt pōt dici: ꝙ hoc hēat noticia ex mō ſi-
gnificandi: qꝛ nō eſt illa noticia in ꝑcedentibus inſtāti
bus: aliogn dei noticia eſſet expectatiua: nec ēt noticia
diuina illis inſtantibꝰ coexiſtit: nec eſt ſimul cū eis: ſed
eſt totalr̄ diſtans ab actualitate ꝯtingentis: ⁊ ab illo in
ſtanti: in quo exiſtit: ⁊ ita nō plus largit̄ determinatio-
nem ꝯtingenti ꝓ tp̄e ꝑcedēti ꝗ̄ largiat̄ actualitas ipa
a qua penitus eſt indiſtans: ergo neceſſe eſt ꝙ ꝓpōnē
de futuro formandā relinquat dei noticia: neqꝫ verā:
neqꝫ falſam. Hec ille. ¶ Scđo loco arguit Greg. ꝯ eā-
dem ꝯnem ⁊ ſuā ꝓbationē. ¶ Primo ſic. Capio ingt
iſtā cathegoricā: antixp̄s erit ſm ſe: extra oēm ꝯñam:
⁊ q̄ro vtrū ipa ſit neceſſaria vel ꝯtingens. Non pōt di-
ci p̄mum: qꝛ tunc eadē rōne q̄libet ſingularis de futu-
ro ꝯtingenti vera eſſet neceſſaria: ⁊ q̄lꝫ falſa impoſſibi
lis: ⁊ ſic ſequit̄ ꝙ nihil penitus eſſet ad vtrūlibꝫ: ſꝫ oīa
de neceſſario euenirēt: vl' non euenirēt: qđ eſt ꝯ ſcōs. ⁊
ꝯ fidē catholicā: eſt ergo ꝯtingēs: igit̄ in quacūqꝫ ꝯña
ipa ſumat̄. ſemꝑ erit ſimplr̄ ⁊ abſolute ꝯtingens: nā ſi
cut ꝓpō falſa pōt eſſe ꝯñs in ꝯña neceſſaria: cuius añs
eſt falſum: nec tñ ex hoc ipa eſt minus falſa ⁊ vera po
teſt eſſe ꝯñs ad aliā verā: ⁊ ēt ad falſam: nec ex hoc eſt
minus vā: ⁊ neceſſaria pōt eſſe ꝯñs ad neceſſariā. ⁊ ēt
ad ꝯtingentē: nec tñ ꝑꝑ hoc eſt ꝯtingēs: aut minus ne-
ceſſaria: ſic ꝓpō ꝯtingens nō obſtante ꝙ ſumat̄ i ꝯña
neceſſaria: nō eſt ex hoc neceſſaria: aut minus ꝯtīgēs:
vñ ēt cū dr̄. Si deꝰ ſcit antixp̄ꝫ eē futurū: antixp̄s erit:
non erit ꝯñs minus ꝯtingēs ꝗ̄ prius: ex quo vlterius ēt
ſequit̄: ꝙ illud añs eſt ꝯtingēs: cuius oppoſitū dicit ꝯ.
¶ Scđo. Qꝛ cū dr̄: ꝙ illud ꝯñs ē abſolute neceſſariū
ꝑut ſubeſt diuine ſcie. ſ. ꝑut eſt in ſua p̄ñtialitate: aut i-
telligit̄ ꝙ futurū: verbi grā antixp̄s nunc eſt in ſua p̄ñ-
tialitate: id eſt actu in rerū nā ſm ſuū eſſe ꝓpriū diſtin
ctū a deo: ⁊ ſm talē p̄ñtialitatē ſubeſt diuine ſcie: ⁊ ſic
ꝓpter falſam implicationē illud dictū eſt falſum: al's ſe-
quit̄ ꝙ iā actu antixp̄s eſſet ꝓductus ⁊ creatus a deo:
imo certe cū non hēat hodie magis actu' eſſe ꝗ̄ habuit
heri ⁊ ꝑdie: ⁊ ēt ab eterno: ſequit̄ ꝙ ātixp̄s fuit ab eter
no creatus a deo: ⁊ ſili mō qđlibet futurū: ⁊ totus mun-
dus: nā ⁊ mundū ēt deus p̄ſciuit futurū: ſed oīa iſta ſūt
falſa: ⁊ ꝯ ſcripturā ſacrā dicentē: ꝙ in p̄ncipio creauit
deus ⁊c. ⁊ ꝯ euidentē veritatē: videmus. n. aliq̄ fieri d̄
nouo: ⁊ in ſeipſis implicāt ꝯdictionē: qꝛ ſm hoc aliqđ
eſſet futurū: ⁊ non eſſet futurū: ſed p̄ñs: ꝯña vō p̄ma pꝫ:
ꝙ oīs entitas vel vītas actu exñs diſticta a deo ē crea
ta a deo: iuxta illud Aug. de fide ad Pe. caº. 3. (Princi
paliter itaqꝫ tene oēm nām: que nō eſt trinitas ab ipſa
ſancta trinitate. q̄ ſolus verus: ⁊ eternus deus eſt crea-
tā ex nihilo:) ⁊ plura ſibi ſequunt̄ ad ꝓpoſitū: aut itel
ligit̄: ꝙ antixp̄s eſt in ſua p̄ñtialitate non mō p̄dicto: ſꝫ
ſolū qꝛ p̄ñtialiter a deo cognoſcit̄: ita ꝙ deus nō ē in
potentia abiiciente actū ad cognoſcendū antixp̄m di-
ſtincte: ſm ꝙ ſumus nos: q nō poſſumus futura cogno
ſcere: dū ſunt futura: ſed ſicut illa ſunt ſꝫ ſe futura: ita
cognitio eoꝝ in nobis eſt futura: ſi tñ cognoſcerent̄ a
nobis: in deo aūt futuroꝝ eſt ꝑfecta cognitio non futu
ra ſed p̄ñs: ſicut nec ꝑteritoꝝ cognitio preterit: ſꝫ ē p̄ñs:
ſm quē modū intelligenda ſunt dicta ſcōꝝ: cū dicunt
tā futura ꝗ̄ ꝑterita deo p̄ñtia eſſe: ſi iquā ſic intelligat̄:
non ex hoc tollit̄: qn antixp̄s: ⁊ ſilr̄ qđcunqꝫ futuroꝝ
cōtingens ſit ꝯtingenter futurū ſm ſuū eſſe reale: ⁊ ꝑ
ꝯñs: qn hec ſit ſimplr̄ contingens: antixp̄s erit: ⁊ ꝓba-
tio: que adducit̄ ex dicto ꝑbi non eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ de

Arguit ſcđo loco Grego. ꝯ eandē diſt. 38. q. 1. artī. 3.

nullo futuro vere dr̄ ꝙ eſt. Et ꝑterea illa auctoritas ſi
ſit vlīs non eſt vera de neceſſitate abſoluta: ſed tātum
ꝯditionata. ¶ Tertio. Nā illud qđ in ꝓbatione ꝯnis
aſſumit̄ de illa ꝯña: ſi aīa intelligit lapidē ⁊c. falſū ē.
nā iſta ꝯña eſt bona: ſi aīa vere intelligit lapidē eē mā-
lem ⁊ extenſum: ergo lapis eſt mālis ⁊ extēſus: nec tñ
ꝯñs eſt intelligendū ſm eſſe: qđ lapis hꝫ in aīa: qꝛ ſm
ꝯnē ⁊ eius ꝓbationē illud eſſe eſt imāle ⁊ iextenſum.
¶ Quarto. Qꝛ iſta ꝯña dr̄ eſſe bona. Deus ſciuit ⁊ ſcit
antixp̄m eſſe futurū: ergo antixp̄s eſt futurus: ⁊ añs eſt
verū: ⁊ tñ ſm ꝯnē ꝯñs non eſt intelligendū ſm eſſe: qđ
hꝫ in dei ſcia: qꝛ ſm illud eſt preſens: vt dicit. ¶ Ad p̄-
mum ꝯ p̄mā ꝯnē: qđ ſolitarie inductū eſt de dictis Du
randi negat̄ maior ꝗ̄tū ad ſilitudinē: quā ponit de cā
impedibili: ſūt. n. alique cāe: q̄ p̄ñt impediri: qbus tñ co
gnitis non ex hoc pōt ꝑfecte cognoſci: an impedient̄:
vel non: ſicut pꝫ de humana volūtate: cuius ꝗ̄tūcūqꝫ
cognoſcat̄ nā: non tñ ex hoc ſcit̄: an ꝓducet actū ſuum
elicitū vel nō: ipſa. n. pōt ſe ipedire: vt ita loquar ꝗ̄tū-
cūqꝫ ſit ad eliciēdū volitionē inclinata: ne ꝓducat: cu-
ius rō eſt: qꝛ ſm ſcm̄ Tho. de malo. q. 16. ar. 7º. (In cau
ſis ſuis ſunt aliqua futura triplr̄. Unoº ſm potentiā tā
tum: qꝛ. ſ. equalr̄ p̄ñt eſſe vel non eſſe: q̄ dicunt̄ ꝯtingē
tia ad vtrūlibet. Quedā vō ſunt in cauſis ſuis nō ſolū
ſm potentiā: ſed ſm rōnē cāe actiue: q̄ non pōt ipediri
a ſuo effectu: ⁊ dicunt̄ ex neceſſitate ꝯtingere. Quedā
vero ſunt in cauſis ſuis: ⁊ ſm potentiā ⁊ ſꝫ rōnē cauſe
actiue: q̄ tñ pōt impediri a ſuo effectu: ⁊ iſta dicunt̄ cō-
tingere vt in pluribus: qꝛ vō vnūqđqꝫ cognoſcit̄ ſꝫ ꝙ
eſt in actu: nō aūt ſm ꝙ eſt in potētia: vt dr̄ 9º meta. in
de eſt: ꝙ ea q̄ ſunt ad vtrūlibet nō p̄ñt cognoſci in ſuis
cauſis determinate: ſed ſub diſiunctiōe: vtpote ꝙ erūt
vel non erunt: ſic. n. hñt veritatē: ea vō q̄ ſunt in cauſis
ſuis: vt ex neceſſitate ab eis ꝓuenientia p̄ñt ꝑ certitudi
nem cognoſci in cauſis ſuis: ea vō q̄ ꝯtingunt vt in plu
ribus p̄ñt cognoſci in cauſis ſuis nō ꝑ oimodā certitu-
dinē: ſꝫ ꝑ ꝯiecturalē q̄dā cognitionē.) Hec ille. ¶ Eā-
dē diſtinctionē pōit p̄ ſen. diſ. 38. q. 1. ar. 5º. (Cū igit̄ opa
volūtatis futura ſint i cā: ſicut in cā p̄mo mō p̄dictoꝝ:
pꝫ ꝙ ipa cognita: ⁊ qbuſcūqꝫ cauſis ad actū volitiōis
ꝯcurrentibus nō pōt certitudinalr̄ cognoſci: an ipa ꝓ-
ducet illū actū: vel nō ꝓducet: an impediet̄ vel non: qꝛ
ipſa volūtas: que ad illū actū cōcurrit: nullo mō eſt de
terminata plus ad ꝓducendū ꝗ̄ ad nō ꝓducēdū: ⁊ iō
ad hoc ꝙ actus eius futurus certitudinalr̄ cognoſcat̄:
opꝫ ꝙ videat̄ in ſe ⁊ nō ſolū ſꝫ eſſe: qđ hꝫ in cā ſua: vñ
ſcūs Tho. de veritate. q. 2. artī. 12º. ad 6m dicit: ꝙ ſic ſcia
nrā nō pōt eſſe de futuris ꝯtingentibus: ita nec ſcia di-
uina: ⁊ adhuc multo minꝰ: ſi ea vt futura cognoſceret:
cogſcit aūt ea vt p̄ñtia ſibi: aliis aūt futura.) Hec ille.
¶ Ad p̄mū coꝝ: q̄ ꝯ ſcđam ꝯnem ſunt inducta dictū
eſt in ꝑcedenti q̄ōne. ¶ Ad 2m etiā alias dictū ē: ꝙ di-
uinus intuitus nō terminat̄ ad aliqđ creatū: tāꝗ̄ ad p̄-
mo intellectū: ſed hñ tanꝗ̄ ad 2m intellectū. Et aucto-
ritas quā adducit ſoluit̄ ꝑ ſcm̄ Tho. de veritate. q. 2. ar
ti. 12º. ad xi. vbi dicit. (Diuinus intell's nihil cognoſcit
extra ſe: ſi li extra referat̄ ad illđ quo cognoſcit: cogno
ſcit āt aliqđ extra ſe: ſi referat̄ ad illud: qđ cognoſcit.)
Hec ille. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ nō concludit ꝯ mentē nrām:
non. n. dico: ꝙ diuina cognitio: aut diuinus intellectus
habeat certitudinē a p̄ñtia: vel exiſtentia futuroꝝ: nec
ad hoc fuit coexiſtentia rerū ipſi eternitati: cū eius co-
gnitio ⁊ cognitionis certitudo ſit prior rebus creatis: ⁊
eaꝝ cā: ſed intelligimus ſm ꝙ dicit ſctūs Tho. p̄ ſen.
vbi ſupra: ꝙ cū ſcia ſit certa cognitio: ex ipſa rōne certi-

Ad arg. Duran. ꝯ p̄mā.

Tex. cō. 20.

Ad p̄m Aur. ꝯ ſcđa ꝫ di. 35. q. 2. ꝯclo. 5.

In rñſio ad p̄m Duran. ꝯ p̄mum.

tudinis reqrit certitudinē: & determīationē in scito: nō sic tñ q in diuina scia causet certitudo a certitudine sciti: sed sic q contingens non habet q possit subdi certe cognitioni diuine & infallibili: nisi eo modo quo hꝫ certitudinem & determinationeꝫ aliquā: hoc hꝫ aūt inquantū est in seipso in actu extra suas cās: & istā mentē ponit scūs Tho. ō veritate vbi supra. & pͣ pte. vbi dixi: vñ ad 9m dicit. ¶ Cōtingēs ſm q est scitū a deo pñs est: & ita determinatū ad vnā pteꝫ: sed dū est futuꝝ: est ad vtrūlibet.) Et ad pm dicit. ¶ Cōtingens q̄diu futuꝝ est nō est determinatū: tñ ex quo ꝓductū est in reꝝ nā: veritatē determinatā hꝫ: & hoc mō sup illud fert intuitus diuine cognitiōis.) Et pͦ sen. vbi supra ad 6m dic. ¶ Cursus sortis subiacet certitudini diuine scie, put est ī actu: & hoc nō habuit semꝑ: qꝛ qñqꝫ erat in poͦ tm: & ſm qd sic tm erat: nō erat subijcibile certitudini diuine scie: si enim deus vidisset ipsam cām. s. sortē: & non vidisset immediate effectū in eē suo: sicut nos futura cognoscimꝰ nūq̄ potuisset illud scire.) Hec ille. ¶ Ad 4m dico: q iste modus si integre legat assignat mediū: in q̄ videt futura ꝯtingētia: qd est rō diuino intellectui cognoscēdi futura illa. s. diuinā essentiā: vñ scūs doctoꝛ pͦ ꝯ Gē. caͦ. 67. dicit. ¶ Deus (ingt) nō entiū noticiā hꝫ: non tñ oīa non entia eandē hñt habitudinē ad eius sciam: ea enim q̄ nō sunt: nec erunt: nec fuerunt a deo sciunt q̄si virtuti eius possibilia; vñ nō cognoscit ea: vt existētia aliqualr in seipsis: sed existētia solū in diuina poͣ: q̄ gdeꝫ a qbusdā dr̄ cognosci ſm noticiā simplicis intelligētie: ea vͦ q̄ cognoscit pñtia: pterita: vel futura nobis cognoscit deus ſm q sunt in poͦ sua: & in ꝓprijs causis: & in seipsis: & hoꝝ cognitio dr̄ noticia visionis nō. n. deus reꝝ: q̄ apud nos nōdū sunt: videt solū eē: qd hñt ī suis causis: sed ēt illud: qd hñt in seipsis inq̄tū eius eternitas est pñs sua indiuisibilitate oī tpi: quodcūqꝫ esse rei deus cognoscit ꝑ essentiā suā: naꝫ eēntia sua est repñtabilis ꝑ multa: q̄ nec sunt: nec erunt: nec fuerunt: ipsa ēt est silitudo virtutis cuiuslibet cāe: ſm quā pexistūt effectus in causis: esse ēt cuiuslibet rei: qd hꝫ in seipso est ab ea exēplr deductū.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ q scūs Tho. docet qd sit rō diuino intellectui cognoscēdi oīa entia & nō entia. ¶ Sed ꝯ hāc rñsionē multi arguūt.

Cōtra rñsio. Aure. dis. 38. q. 1. arti. 1. ꝑ po 3.

Et pmo Aureo. Illud qd abstrahit ab esse: & non esse i repñtando nō ducit determinate in rē vt est exñs: sed idee vel silitudines simpliciū terminoꝝ repñtant indeterminate: siue sint: siue nō sint. sicut & spēs rose repñtat rosam: siue sit: siue nō sit: ergo nō pōt dici: q ꝑ diuinaꝫ essentiā: vt est silitudo vel idea reꝝ cognoscant futura. ¶ Et si dicat: q imo ꝑ ideas nō solū repñtātes terminos: sed ēt cōplexiōes terminoꝝ in tali nunc: vel tali. ¶ Nō vꝫ: qꝛ adhuc talis repñtatio est possibilis: siue sic eueniat: siue nō: & ꝑ ꝯñs nesciet determinate ꝑ ideas repñtantes futuꝝ in tali nūc: vel tali: vtruꝫ sic erit: vel non erit. ¶ Scdo ad idē. Sicut deus abstrahit a mō situali in essendo. ita in repñtando: nō. n. repñtat: vt hic: vel ibi: aliogn esset mālis: sic abstrahit a linea tēporali & successiōis: vñ nō repñtat vt ante vel post: aut nunc: aut tūc: aliogn esset infra lineā successionis: respectu cuius esset aliqd prius: & aliqd posteriꝰ: sed si deus hēret idē repñtantē talē rem futurā in tali nunc: sequeret: q repñtaret ſm lineā tpalē: nec abstraheret a nūc vel tunc in repñtando: ergo poni nō pōt: q repñtet hꝯ cōplexionē terminoꝝ in tali nūc futurā. ¶ Tertio sic. Cōplexio illa in tali nūc posita vel ponēda non pōt representari ꝑ aliquā silitudinē: q̄ adhuc nō remāeat: dato q non sit ponēda: aliogn non posset hēre similitudinem falsam: sed talis silitudo nō duceret certitudinaliter ī cōplexionē illā: cū possit esse falsa: vt dictuꝫ est: igit deus nō cognoscit futura ꝑ ideas repñtātes cōplexionē terminoꝝ in tali instāti ponendā. ¶ Alia argumenta ꝯ hoc facit Sco. Pͥmū est q ratiōes vel idee terminoꝝ nō cānt sufficientē noticiā nisi illā: q̄ nata ē haberi ex terminis: noticia aūt ꝯtingentiū nō est nata haberi ex terminis: cū terminoꝝ cōplexio nō oꝛiat ex eis in mā ꝯtingenti: imo termini sunt indifferētes ad vtranqꝫ partē ꝯdictionis: & ita ꝑ ideas nō pñt certitudinalr futura cognosci. ¶ Scdm est. Idee qcqd repñtant: nālr repñtant: cū sint in diuino intellectu añq̄ habeat actū volūtatis: aut igit due idee puta hois: & albi nālr repñtant cōpōnē: aut diuisionē: aut vtrūqꝫ: si cōpositionē: igit ꝓpositio erit necessaria: hō erit albꝰ: qa nālr non libere est repñtata: & ꝑ ꝯñs nō est futuꝝ ꝯtingens: si vͦ diuisionē: ipossibilis est hec ꝓpō: hō erit albus: qꝛ ex termīs nālr repñtatis oꝛit oppositū illius ꝓpositionis: & ita nō est futuꝝ ꝯtingens: si vͦ vtrūqꝫ: sequit q deus neutrā partē nouit determinate. ¶ Tertiū est. Deus eque pfecte hꝫ ideas possibiliū fieri: q̄ nō fient: sicut respectu fiendoꝝ: sed hͦ nō obstāte: deus nō hꝫ ideas respectu nō fiendoꝝ: q̄ repñtent ipsa aliqñ futura: qꝛ tunc deus falleret: ergo nec hꝫ respectu fiēdoꝝ ideas: q̄ repñtent: q illa sint aliquādo futura. Hec ille.

Ad idem ar Sco. dis. 39 q. 5.

¶ Ad pm istoꝝ negat minoꝛ. Dico. n. q alr est de spē rose: q̄ est in intellectu meo: & alr de idea huiꝰ rose ī diuino intellectu: spēs. n. itelligibilis intell's mei repñtat rosam q̄tū ad nām spēi. & nō q̄tum ad accñtia indiuiduātia: nec q̄tū ad accñtia indiuidui: cuiusmodi ē tps: nec quo ad eius exñtiā: vel nō exñtiā: secus est de idea rose in diuino intellectu: vñ scūs Tho. de veritate. q. 2. art. 7ͦ. dicit. ¶ Sicut se hꝫ essentia vlis alicuius spēi ad oīa per se accñtia illius spēi: ita se hꝫ eēntia singularis ad oīa accñtia ꝓpria illius singularis: cuiusmodi sunt oīa accñtia in eo inuēta: qꝛ ꝑ hoc q in ipso indiuiduat efficiunt ei ꝓpria. intellectus aūt cognoscēs eēntiā rei ꝑ eā apphendit oīa ꝑ se accñtia illius spēi: qꝛ ſm phm oīs demōstrationis: ꝑ quā accñtia ꝓpria de subo ꝯcludunt pͥnm est qd qd est: vñ & cognita ꝓpria essentia alicuius singularis cognoscunt oīa accñtia illius singularis: qd intellectus nr̄ non pōt: qꝛ de essentia singularis est mā signata: a qua intell's nr̄ abstrahit: & poneret in eius diffōne: si diffōnē hēret: sed intell's diuinus: q apprehensoꝛ est māe & forme: cōphendit nō solū essentiā vlem spēi: sed essentiā singularē cuiuslibet indiuidui: & iō cognoscit oīa accñtia: & cōia toti spēi: aut gñi: & ꝓpria vnicuiqꝫ singulari: inter q̄ vnū est tps: in quo inuenit vnūqdqꝫ singulare in reꝝ nā: ſm cuius determīationē dr̄ nunc esse: vel nō esse: & iō deꝰ cognoscit de vnoquoqꝫ singulari q nūc est: vel non est: & cognoscit oīa alia enūciabilia: q̄ formari pñt de vlibus: aut de idiuiduis: sed tñ differēter se hꝫ circa ea intell's diuinus ab intellectu nr̄o: qꝛ intell's nr̄ diuersas ꝯceptiōes format ad cognoscendū subm & accñs: & ad cognoscēdū diuersa accñtia: & iō distinguit de cognitione sube ad cognitionē accñtis: & iteꝝ ad hͦ q inherētiā vnius ad alterū cognoscat: cōponit alterā spēm cū altera: & vnit eā quodāmō: & sic i seipso enūciabilia format: sed intell's diuinus ꝑ vnū. s. suā essentiā cognoscit oēs subas: & oīa accñtia: & iō neqꝫ discurrit de suba in accñs: neqꝫ cōpōit vnū cū altero: sed loco eius: qd in intellectu nr̄o est cōpositio spēꝝ: in intellectu diuino est oīmoda vnitas: & ſm hͦ cōplexa incōplexe cognoscit: sicut multa simplr & vnite: & mālia imālr.) Hec ille. Et ad 6m dicit. ¶ Idea

Ad primum Aure. ꝯ rñ.

Pͥmo po ste. lec. 5.

que est

que eſt in mēte diuina ꝑ tāto ſe hʒ ſilr ad rē in q̄cūqʒ
diſpōne ſit: qꝛ eſt ſilitudo rei ſm oēm eius diſpōnēʒ: ꝛ
iō ꝑ ipſaʒ deus cognoſcit de re in quacūqʒ ſit diſpōe.)
Hec ille. ¶ Ex q̄ pʒ: ꝙ alr eſt de ſpē roſe in itellu meo:
ꝛ de idea diuius roſe in diuīa mēte: lʒ.n. idea eodē mō
repn̄tet roſam: ſiue roſa ſit: ſiue nō ſit: tn̄ ꝑ illā ideā vi-
det roſaʒ eē in tali tpe: ꝛ eē pteritā in tali tpe: ꝛ futuraʒ
in alio tpe: ꝛ ita ꝑ illā deus infallibilē hʒ noticiā de fu-
tura roſa: ſecus eſt de ſpē roſe in intellectu meo: nā ſm
ſcm̄ Tho. vbi ſupra ad 2m. (Silitudo q̄ eſt in imagine
eſt ſilitudo ipſius rei tn̄: nō āt eſt ſilitudo ad cognoſcē
dū tpe: in quo res inueniṫ: ſecus aūt eſt de idea in intel
lectu diuino.) Hec ille. ¶ Idē dicit ad 4m. de idea ar-
che in mente artificis: ꝛ de idea arche in mente diuīa:
ꝛ ſic pʒ ad pm. De rn̄ſione vō q̄ ibi daṫ: dico ꝙ bona eſt:
ſed impugnatio deficit: ſicut pcedens argm: nā lʒ illa re
pn̄tatio ſit eterna ꝛ maneat re nō exn̄te: tn̄ ꝑ illā infalli
bilr ſciṫ qn̄ ita eſt in re: ꝛ qn̄ non: qꝛ repn̄tat tps rei: qḋ
nō facit cōpō intellectꝰ nr̄: vt dictuʒ eſt: vn̄ ſcūs Tho.
vbi ſupra ad pm dicit. (Intellectus diuinus ſm vnū: ꝛ
idē cognoſcit oēs diſpōnes: q̄ pn̄t variari in re: ꝛ iō ſem
per in vna diſpōne manens ipſe cognoſcit oēs diſpōes
reꝝ qualitcūqʒ variataꝝ.) Hec ille. ¶ Ad 2m argum
dico: ꝙ maioꝛ ſi ſit ad ꝓpoſitū falſa eſt: lʒ.n. idea: q̄ ē in
diuino intellectu abſtrahat ab oī ſitu ꝛ ſucceſſiōe i eēn
do: tn̄ nihil ꝓhibet: qn̄ repn̄tet ſitū ꝛ ſucceſſionē: nō ſo-
lum in gnāli: imo in ſpāli: qꝛ eſt ſilitudo quo ad illud:
qḋ indiuiduat ſitū ꝛ ſucceſſionē. ſ. mām: ſecus aūt ē de
intellectu nr̄o: ſicut idea lʒ ſit imālis: tn̄ repn̄tat rē mā
lem: ꝛ lʒ ſit ſimplex: repn̄tat rē cōpoſitā: ita ipſa inſitua
ta intpalis repn̄tat ſituata ꝛ tplia vt hic ſunt: ꝛ vt nūc
ſunt: vn̄ ſcūs Tho. de veritate. q. 2. artic. 5o. ad 5m dicit.
(Ad cognitionē (inqt) nō reqriṫ ſilitudo ꝯformitatis
in nā: ſed ſilitudo repn̄tationis tn̄: ſicut ꝑ ſtatuā aureā
deducimur in memoriā alicuius hoīs.) Hec ille. Ideʒ
dicit. q. 8. arti. xi°. ad 3m dicens. (Inter cognoſcens ꝛ co

Que ſimilitudo inter cognoſcēs ꝛ cognitū exigat.

gnitū nō exigiṫ ſilitudo: q̄ eſt ſʒ ꝯuenientiā in nā. lʒ ſʒ
repn̄tationē tn̄: ꝯſtat.n. ꝙ forma lapidis in aīa eſt lon
ge alterius nāe q̄ʒ forma lapidis in mā: ſed inq̄tū rep-
ſentat eā ſic eſt pn̄m ducens in cognitionē ipſius.) Hec
ille. Verūtn̄ Aureo. fundat ſe ſup vno qḋ credit ſe de-
monſtraſſe. ſ. ꝙ ſingulare nō cognoſcat vt ſingulare:
niſi ꝑ iudiciū lineale: qḋ falſū eſt. ¶ Ad 3m dico ad ma
ioꝛē pmo: ꝙ ſupponit vnū falſum. ſ. ꝙ in re ſit ꝯplexio
terminoꝝ. cōplexio.n. talis eſt in intellectu: lʒ in re ſibi
correſpondeat vnitas q̄daʒ. ¶ Scdo dico: ꝙ ꝯceſſa i re ta-
li vnione vel cōplexione pdicati ad ſubm: vt ſortis ad
albū: talis cōplexio terminoꝝ. ſ. ſortis ꝛ albi pōt repn̄ta
ri infallibilr ꝑ aliquā ſilitudinē: que adhuc eſſʒ poſito
ꝙ nunq̄ʒ cōplexio pdicta eſſet poſita vel ponenda i re
rum nā. ſ. ꝑ ideā diuini intellectus: illa.n. repn̄tat dictā
cōplexionē ponendā in tali nunc: vel tali tpe: ꝛ tn̄ ſi cō-
plexio illa non poneret in tali nunc: adhuc illa idea eſ-
ſet: nec aliquo mō eſſet falſa: qꝛ tunc nō repn̄taret hāc
cōplexionē: nec ad illā haberet reſpectū illū: quē nunc
hʒ: ſed ſuū oppoſitū. ſ. ſortes non eſt albus: ſed tn̄ verū
eſt: ꝙ non eſt poſſibile: ꝙ idea illa repn̄tet iſtam cōple
xionē eſſe ponendā in tali nunc: ꝛ ꝙ poſt nō repn̄tet il-
lam ponendā in tali nunc: ſed eius oppoſitā: ꝛ de hoc ſor-
te in ſequenti q̄one diceṫ: arguēs aūt ꝓbat illā maioꝛē
de ſilitudinibus creatis. Dico.n. ꝙ ſi aliq̄ ſilitudo i mē
te ſortis repn̄taret Petrū cras currere: illa pōt eē fal-
ſa: ꝛ erit falſa: ſi cras Pet. non currat: imo ēt poſito ꝙ
Pet. currat cras: illa ꝓpoſitio in mente ſortis erit fal-
ſa qn̄ Pe. ceſſabit a curſu: vn̄ ſcūs Tho. de veritate. q.
2a arti. 5°. ad xim. dicit. (Scia dei nullo modo variaṫ ſʒ
variationē ſcibilium: ex hoc.n. contingit ꝙ nr̄a ſcia ex
eoꝝ variatione variet: qꝛ alia ꝯceptione cognoſcat res
pn̄tes: pteritas: vel futuras: ꝛ inde eſt ꝙ ſorte nō ſeden
te illa cognitio: q̄ habebaṫ de eo: ꝙ ſederet: efficiṫ falſa:
ſed deus vno itutu videt res: vt pteritas: vel futuras:
vel pn̄tes: vn̄ eadē veritas in eius intellectu manet q̄li
tercūqʒ res varieṫ.) Hec ille. Similr dico: ꝙ illa idea
que nunc repn̄tat ſortem curſuꝝ in tali inſtanti: ſi ſor-
tes nunq̄ʒ fuiſſet illo inſtāti curſurus nō repn̄taret ſor-
tem in illo inſtanti curſuꝝ: ſed potius oppoſitū: cuius
ſimile ſcūs Tho. ponit p̊ ſen. diſt. 39. q. i. arti. 2°. ad pm.
dicit.n. ꝙ ſi aliqua alia res poneret pter illas: q̄s deus
pſciuit euenturas: non fieret additio alicuius forme:
vel ſpēi ad diuinū intellectum: ſed eſſet alius reſpectꝰ
diuine eſſentie ad illā rem: ita in ꝓpoſito. ¶ Ad pmuʒ

Ad pm Scoti ꝛ eādē rn̄.

Scoti negaṫ maioꝛ: diſtinguendū.n. eſt de ideis termi
noꝝ: q̄daʒ.n. eſt idea termini puta ſortis: q̄ eſt ſilitudo
ſortis ſolū q̄ʒtum ad ſubam eius: vel indiuiduātia ſor-
tis: ſicut ꝛ q̄dam eſt idea albedinis: vt albedo eſt: ꝛ non
vt hec albedo: qꝛ. ſ. nō eſt ſilitudo albedinis q̄ʒtū ad il-
lud: ꝑ qḋ ſit hec albedo: ꝛ ex talibus ideis: vel rōibus:
aut ꝯceptiōibus: aut ſilitudinibꝰ hoꝝ terminoꝝ ſortes
ꝛ albedo: non alia pōt hēri noticia niſi illa: que nata eſt
haberi ex terminis illis: ſi q̄ tn̄ ſit. Alie ſunt idee: q̄ ſūt
ſilitudines terminoꝝ q̄ʒtū ad oīa q̄ ꝯueniunt termino
puta q̄ʒtū ad ſubam: ꝛ eſſe: ꝛ accn̄tia: ꝛ tps: ꝛ locū: ꝛ oēs
diſpōnes: ꝛ ex talibus ideis: vel rōnibus terminoꝝ nō
ſolū pōt haberi noticia: q̄ nata eſt haberi ex terminis:
vtpote ꝙ ſortes eſt hō: vel ꝙ albedo eſt coloꝛ: imo ꝑ il-
las ſciunṫ oīa q̄cunqʒ pn̄t enunciari de re in quocūqʒ
tpe ſit: vel diſpōne: vtpote ꝙ ſortes eſt albus tali tpe: ꝛ
niger tali: ꝛ ſic de alijs. pmo mō ꝯcediṫ maioꝛ: ſʒ nihil
ad ꝓpoſitū: qꝛ idee diuine non ſunt tales: nec adeo im
pfecte: vt ex pdictis patuit. 2° mō negaṫ maioꝛ. ¶ Ad
2m negaṫ maioꝛ: dicit.n. ſcūs Tho. p̊ ſen. diſ. 39. q. i. arti.
2°. ad pm. (Et ſicut ipʒ ſcire diuinū eſt ſubʒ libertati vo
luntatis: ita ꝛ idea ſm ꝙ ad ipſam terminaṫ actus di-
uine ſcie: ſicut ſcia artificis ad formā artificiati: quā ex
cogitat: ꝛ iō ſilis eſt rō de idea ꝛ de actu ſciēdi: ſicut.n.
non pōt poni ꝙ actus ſciendi ſit in eo: ꝛ nō fuerit priꝰ:
ita non pōt deſignari ꝙ idea ſit in deo: ꝛ nō fuerit priꝰ:
tn̄ reſpectu vtriuſqʒ pōt dſignari libertas volūtatis.)
Hec ille. ¶ Et ibidē ar. p̊ dicit. (Qꝛ actus diīe ſcie eſt
imperatus a volūtate: ſʒ ꝙ eſt eius opus vt iformās ipʒ:
iō pōt ꝯcedi ꝙ deus pōt non pſcire qḋ pſcit: vel eꝫ: nō
tn̄ pōt eſſe vt ſimul pſciat: ꝛ nō pſciat: vel ꝙ nunc pſci
at: ꝛ poſtmodū nō pſciat: loq̄ndo de pſcia ex pte ſcie tā
tum: ita ꝙ non fiat vis de rōne futuri: qꝛ qḋ mō eſt fu-
turꝝ: poſtmodū erit pn̄s: ꝛ tūc nō erit pſcitū: ſed ſcitū.)
Hec ille. ¶ Eodē mō ergo dicendū eſt ſʒ eū: ꝙ idea lʒ

Idea qualr repn̄tat.

nālr repn̄tet q̄dditates reꝝ creabiliuʒ: tn̄ eaꝝ exn̄tias
repn̄tat ſm arbitriū voluntatis: diuinus.n. intellectus
ſm nutū diuine volūtatis pōt accipe eſſentiā ſuā ꝓut
pfectionē alicuius ꝯtinet ſpecificā: nō recipiendo eā ꝑ
ut ꝯtinet eſſe illius: vel pōt ēt eā accipe vt ꝯtinet eſſen
tiā cū q̄dditate: ꝛ ita aliqua idea repn̄tat rē eſſe: ꝛ aliq̄
nō: ſilr de aliquo repn̄taṫ ꝙ ſit futuꝝ: qḋ poſſet repn̄ta
ri non eſſe futuꝝ: vn̄ idea q̄dditatis libere: ꝛ non nālr
repn̄tat tales ꝯplexiones ad extra ponēdas: ita ꝙ idea
repn̄tans ſortē curſuꝝ in. a. inſtanti: nō nāli neceſſitate
hoc repn̄tat: imo poſſet repn̄tare oppm. ¶ Et cū dicit
arguens ꝙ idee ſunt in deo an̄ actuʒ voluntatis ꝛc. ve
rum eſt q̄ʒtū ad hoc: qḋ idea dicit in recto. ſ. diuinā eēn
tiā: ſed nō q̄ʒtū ad reſpectū: quē importat ad creaturā

in obliquo.ſicut.n.dicit ſcūs Tho.p̄ ſen.diſti.38.arti.1. (Ita eſt ꝯſideranda cāſalitas diuine ſcie:eſt ḡ talis ꝓceſſus in ꝓductione artificiati.Primo.n.ſcia artificis oſ̄dit finem.Scđo voluntas eius tendit in illum finem. Tertio voluntas imperat actū:per quē educat̄ op⁹:circa qđ opus ſcia artificis ponit formā ꝯceptam:vñ ſcia ſe h₃ vt oſ̄dens finem:⁊ vt dirigens actu₃:⁊ informās opus.) Hec ille. ¶ Ex quo p₃:ꝙ ſm eum voluntas diuina ſm rōnem intelligit̄ precedere actu₃ intellectus quo excogitat̄ idea:ſicut actus volūtatis ꝓcedit actum intellectus artificis:quo excogitat formam artificiati. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ poſſibilia nunq̄ꝫ fiēda h̄nt ꝑfecte ideas in deo:ſicut poſſibilia fienda:ſed aliter ⁊ alr̄:q₂ illa que in nulla parte tp̄is erūt h̄nt ideas indeterminatas: illa vero:que i aliqua parte tp̄is eſſe h̄nt. dicunt̄ habere ideas determinatas: ac per hoc non eſt incōueniēs ſi idee hoꝝ repñtant hec eſſe in tali menſura:nō aute₃ idee illoꝝ alia:vnde ſcūs Tho.de veritate.q.3.arti.6°. dicit.(Idea pōt eē eius:qđ nec eſt:nec erit:nec fuit: nō tñ eodem mō ſicut eſt eoꝝ que ſunt:vel fuerunt:vel erunt ꝓducenda:q₂ ad ea q̄ ſunt: vel fuerunt: vel erūt ꝓducenda:determinat̄ ex ꝓpoſito diuine voluntatis: non aūt ad ea:que nec ſunt:nec erunt:nec fuerunt:⁊ ſic hꝰ habent quodāmodo ideas ideterminatas.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus p₃ q̄ mens eius eſt:ꝙ ꝑ hꝰ ideas poſſibilium:que nunq̄ꝫ fient:deus non nouit talia poſſibilia determinari ad eſſe in ſeipſis: nec ille idee repñtant illa hēre eſſe extra ſuas cās:ſicut idee futuroꝝ:vel p̄teritoꝝ:aut pñtium: ⁊ ſic illud argumentū non valeret: non.n.orit̄ ex imperfectione:vel ꝑfectione ideaꝝ:ꝙ repreſentent aliquid eſſe:vel non:ſed hoc orit̄ ex propoſito diuine voluntatis:quo aliquoꝝ formas excogitat ordināndo eas ꝑ ꝓductionē illaꝝ:quaꝝ ſūt forme: ⁊ ſic eas quodāmodo ad eſſe determinat: ⁊ tales idee repreſentant rē in ſe:⁊ cū eius actualitate:quā habitura ē extra ſuas cās:ideo per illas ideas nouit res eē futuras: aliquoꝝ aūt deus formas excogitat non ordināndo eas ad ꝓductionem:⁊ per illas deus nouit res q̄ꝫtū ad eſſe qđ habent in ſuis cauſis:ſed non q̄ꝫtum ad eſſe:qđ habitura ſunt in ſe:q₂ nullū tale habebunt:⁊ iō nouit illa non eſſe:poſſe tñ eſſe. Et ſic p₃ ad illas ſex replicas factas ꝯ ſolutionem quarti principalis argumēti. ¶ Ad quintū principale dr̄:ꝙ diuinus intuitus fert̄ in illas infinitas cogitationes futuras tāq̄ꝫ in p̄ſentes ſue eternitati:ſed non tanq̄ꝫ in pñtes adinuicem:⁊ iō non ſeq̄t ꝙ infinita multitudo ſit ſimul in actu:ſed in potentia: ſicut nec ſeq̄tur:ꝙ oēs dies anni ſint ſimul adinuicem pñtes in actu:l₃ ſimul ſint pñtes deo: ⁊ eſt exemplū de capite ⁊ pedibus:quoꝝ qđlibet eſt pñs eidem aīe intellectiue:non tñ caput eſt pñs pedibus:nec ꝯ. Concedo tñ ꝙ infinite idee ſunt actu in deo ſm ꝙ dicit ſanctus Tho.de veritate.q.2.art.10. ¶ Ad 6ᵐ negat̄ minor: vt alias patuit.Dico.n.ꝙ futura i tp̄e quo futura ſunt nō coexiſtūt eternitati:ſed in mēſura q̄ pñtia ſunt: quaꝝ quālibet diuinus intuitus ſil̄ i tota ſua eternitate ꝯtingit. ¶ Ad 7ᵐ dico:ꝙ deus cognoſcendo futuꝝ duo cognoſcit.ſ.eſſe rei future:qđ h₃ in ſeipſa.⁊ eē qđ h₃ i ſuis cauſis ꝓpter qđ dr̄ futura:hanc.n.duplicē cognitione₃ h₃ deus de quolibet futuro:qđ ponet̄ in eſſe ꝑ aliq̄ mēſura:vt allegatū eſt ſupius in ꝯne 3ᵃ.de 2ᵃ 2ᵉ.q.171.arti. 6°.verūtñ l₃ iſto duplici mō cognoſcat futuꝝ:tamē rōne ſcđi modi non ſubeſt diuine ſcie per certitudinem: ſed ſolum q₂ ſubeſt p̄mo mō:cum ergo dicit Aureo.ꝙ hec ꝓpoſitio de futuro:antixp̄s erit:eſt ſcita a deo vt ē de futuro ⁊c̄. Dico ꝙ vtriq₃ illa ꝓpoſitio eſt de futuro ⁊ eſt ſcita a deo nō rōne futuritionis ſue:ſed q₂ ſcit illā de preſenti:antixp̄s eſt. Futuritio.n.non ſubeſt certitudini ſcie diuine:niſi q₂ pñtialitas ſubeſt:ſicut.n.dictu₃ eſt:⁊ p̄us allegatū potius deberet dici ꝙ deus ſcit hoc eſſe:demōſtrato aliquo qđ nobis eſt futuꝝ:q̄ꝫ ꝙ ſciat hoc eſſe futuꝝ:ſi ſignificaremus eternitate₃:ſicut in ſe eſt:concedit̄ igit̄ ꝙ illa ꝓpoſitio: antixp̄s erit:eſt vera non rōne ſue futuritionis:ſed rōne pñtialitatis correſ̄dentis:nec tñ ſequit̄ ꝙ ſit imutabilr̄ vera:vt poſt dicetur. ¶ Ad octauū diſtinguo maiore₃:pñs.n.poteſt aliquid dici duplr̄.Primo mō in rerum nā temporaliū: q₂.ſ.actu eſt pro illa menſura:qua enunciat̄ ab aliquo eſſe pñs:ita ꝙ tēpus menſuras locutionem menſuret exiſtentiam rei:de qua fit locutio q̄ eſt pñs. Scđo mō aliq̄d dr̄ pñs:q₂ attingit̄ actualiter ab aliqua menſura actuali:ſiue illa menſura ſit tempus: vel euū: aut eternitas. Primo mō dico antixp̄₃ eſſe futuꝝ ⁊ non pñtē. Scđo mō dico: ꝙ eſt pñs. Tunc ad argumentū dico: ꝙ ex noticia attingente rem vt pñtem p̄mo mō pōt inferri rei cognite pñtia:⁊ ꝙ illa res actualiter eſt: ſ₃ tūc negat̄ minor:non.n.deus iſto mō attingit antixp̄m vt pñtem:nec aliud futuꝝ.ſ.vt coexiſtens diei: in qua ſumus:aut illis qui ſunt in hac die:ſed ex noticia attingēte rem vt pñtem. ſcđo mō non pōt inferri rei cognite pñtia: vt poſſit vere enūciari:ꝙ illđ eſt ꝑ tp̄e: quo enūciat̄:⁊ iſto mō ꝯcedit̄ mior. Unde breuiter:q₂ deus attingit antixp̄m vt pñtem ſibi:ideo cōcedit̄ ꝙ antixp̄s eſt ſibi pñs:non aūt attingit eū vt pñtem nobis: iō nō conceditur:ꝙ ſit pñs nobis:vel aliter pōt dici ad maiorē ꝙ h₃ veꝝ de noticia:que non ſimul attingit rem in ſe: ⁊ in ſua cā: cuiuſmodi eſt oīs cognitio creature: du₃.n. cognoſcit̄ eclypſis in ſua cā:non vr̄ in ſe: nec dū videt̄ in ſe cognoſcit̄ in ſua cā:ex tali enim noticia pōt inferri:q̄ ſi attingat rem vt pñtem:ꝙ illa res attincta eſt extra ſuas cauſas:⁊ poſita in actu ꝑ menſura illa:qua attingit̄:ac per hoc in ſe pñs:⁊ ſilr̄ ſi talis noticia attigat re₃ in ſua cā: illa eſt futura ⁊ non pñs in ſe:ſed ſi maior intelligat̄ generalr̄ de oī noticia.falſa eſt. ¶ Ad p̄mu₃ Aure.ꝯ quartā ꝯnem inductū negat̄ minor ad ſenſu₃: in quo d₃ intelligi:l₃.n.ſciētia dei ſit in ſe neceſſaria:nō tñ neceſſariā habitudinē h₃ ad ſcita.loquendo de enūciabilibus:niſi neceſſitatē imutabilitatis:l₃.n. deꝰ non potuit ante euentū antixp̄i prius ſcire antixp̄m eſſe futuꝝ:⁊ poſt non ſcire: vl̄ econtra: tñ actus diuine ſciētie potuit eternalr̄ cadere ſuper oppoſitū huius:antixp̄us erit: ſicut eternalr̄ cadit ſup hanc: antixp̄s erit: ⁊ vtrūq₃ fuit in libertate diuine volūtatis equalr̄.⁊ iō neceſſario ſciuit illā neceſſitatē imutabilitatis:nō tñ neceſſitate abſoluta. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ oppᵐ huius ſupra dictū fuit.ſ.ꝙ diuina voluntas nō h₃ neceſſariam habitudinem ad volita:niſi neceſſitatē imutabilitatis:ſed diuina ſcia h₃ neceſſariam habitudinē ad ſcita: dictum eſt etiam:ꝙ hoc aūs eſt abſolute neceſſariū:deus ſciuit h₃: puta antixp̄m currere:⁊ ſilr̄ ꝯñs.ſ.antixp̄s erit. ¶ Rñdet̄ ꝙ loquendo de ſcientia ſimplicis intelligentie:deus neceſſario ſcit quicq̄d ſcit:nec pōt aliq̄d ſcire:qđ prius neſciuit:ſiue ſcitum ſit cōplexum: ſiue incōplexu₃: poſſibile vel impoſſibile:fiendū vel non fiendum: verum vel falſum. Sed loquendo de ſcientia viſionis: q̄ ſolum eſt reſpectu coꝝ:q̄ ſm aliqđ tp̄s ſunt in actu. vt exponit ſcūs Tho.p̄ma parte.q.14.art.9°.⁊ 15°. Et de veritate.q.2.arti.13. Et p̄mo ꝯ Genti.ca.69°.⁊ 66°. Et p̄mo ſen.di.39.q.7.arti.2°. De iſta inquā ſcia loquendo:dico ꝙ diuina ſcia non neceſſariā habitudinem h₃ ad ſcita: imo multa illo mō ſcit:que pōt non ſcire:⁊ multa non

ſcit:que

De ideis poſſibiliū nunq̄ꝫ fiendoꝝ.

Diſ.36.q.p̄° arti.2.

In rñſio. ad 3ᵐ Aure. cōtra 7ᵐ.

ſcit:que pōt ſcire. Jllo mō.n.ſcit illud enunciabile:anti/
xp̄s erit:⁊ poſſet illud non ſcire.ſ.ſi antixp̄s nō ponere
tur:tunc.n.ſciret hoc ſcia ſimplicis intelligentie:nō au
tem viſiōis. ¶ Poteſt etiam dici aliter ⁊ forte melius
quo ad enunciabilia:id eſt ꝓpōnes:vel ſignata eaꝝ:ħʒ
enim ꝙ dicit ſcūs Tho.p̄mo.ſen,di.39.q.i.art.i.(Enū
ciabile pōt ſumi inquantū eſt res q̄dam rōnis q̄ſi mā/
liter:⁊ ſic qd̄cunqʒ enunciabile deus ſciuit ſcit:ſemper
enim ſcit hoc enunciabile:ſortē currere:habere talē na
turam:⁊ tales partes:vel pōt ſumi ſignificatiue ꝓut p
ip̄m ſignāt̄ eſſe rei cū ſuis ꝯditionibus:q̄ dant̄ intelli/
gi ex ſignificatione verbi:tūc nō qd̄cunqʒ enunciabile
ſciuit deus olim:mō ſcit:ſciuit.n. hoc enunciabile eſſe
veꝝ:xp̄m crucifigi cū crucifigebat̄:ſed modo non ſcit
eſſe veꝝ:ſed fuiſſe veꝝ.) Hec ille. ¶ Uerūtn̄ de veri/
tate.q.2.arti.13°.ad 7ᵐ dic̄.(Lʒ non ſit mō veꝝ Petrū
currere:ſed cucurriſſe:nihilominus tn̄ deus vtrūqʒ ſcit:
qꝛ ſimul intuet̄ tempus:quo vtrūqʒ enūciabile eſt ve/
rum: ⁊ ſcit illud eſſe veꝝ in tali tp̄e:⁊ ſuū oppoſitū in
alio tp̄e.) Et iſtud vr̄ magis ꝯſonum prioribus dictis
in iſta mā. Lū etiam obycit̄:ꝙ dictū fuit ſuperius iſtā
eē neceſſariā abſolute:deus ſcit hoc futuꝝ ⁊c̄. Dico ꝙ
illa neceſſitas abſoluta intelligēda eſt illo mō:quo do/
cet ſcūs Tho.p̄mo ſen.vbi dixi.ar.i.ad 3ᵐ.(Jllud(in/
quit:)qd̄ eſt neceſſariū:eſt dū eſt:abſolute tn̄ loquēdo
non eſt neceſſe eſſe:ita ⁊ deum ſcire aliqd neceſſariū ē:
dum illud ſcit:non tn̄ neceſſe eſt eū ſcire:niſi neceſſita/
te imutabilitatis:que libertatē volūtatis nō excludit:
⁊ hec libertas ſignāt̄ cū dr̄:ꝙ deus pōt hoc nō ſcire.)

Contra ſolutionē Aure. di.39.q.p̄ma ar.i. ꝓpo.4.

Hec ille. ¶ Sed ꝯ ſolutionē iſtam ꝓ quanto dicit ſci/
entiam dei eſſe neceſſariā in ſe:non tn̄ quantū ad hitu
dinē ⁊c̄.arguit Aure.p̄mo. Qꝛ talis habitudo ⁊ tranſi/
tus ad creaturas ſicut ad obiecta ſcd̄aria eſt aliqd re/
latiuū:ſed nulla ꝯtingentia pōt eſſe in relatiuo:gn ſit
in aliquo abſoluto:cum non acquiratur relatio niſi ac/
quiſito abſoluto:ergo non pōt pōi:ꝙ ſcīa dei ſit neceſ/
ſaria q̄ꝫtum illud:qd̄ eſt abſolute:ꝯtingens v̄o q̄ꝫtum
ad habitudinē. ¶ Scd̄o. Aut hꝰ habitudines ⁊ tranſi
tus fundant̄ ſuꝑ eodē abſoluto:aut ſuꝑ diuerſa:ſed nō
pōt dici:ꝙ tranſitus ſuꝑ duo oppoſita abſoluta fundē
tur:qꝛ in diuinis non ſunt multa abſoluta:nec pōt dici
ꝙ ſuꝑ vnū:qꝛ tunc q̄libet habitudo eſſet neceſſaria:ſic̄
⁊ illud abſolutū. ¶ Tertio. Si deus ab eterno potuit
per actum ſui intellectus trāſire ſuper duo oppoſita:q̄/
rendū eſt de iſta ꝯtingentia circa qd ponit̄ inherēter:
aut.n.circa diuinitatē:cui iſte tranſitus q̄ꝫtum eſt ex ſe
poſſet ineſſe:⁊ nō ineſſe:aut circa obiecta ſcd̄aria:qꝛ lʒ
ille tranſitus ſemꝑ eſſet in diuina eſſentia:poſſet tn̄ ter
minari ad iſtud:⁊ ad eius oppoſitū:ſed non pōt dici p̄/
mū:qꝛ tunc deus non eſſet neceſſe eē formalr̄ quoad
oē ꝯceptum:vt ſibi inherens:vn̄ haberet potentiā paſ/
ſiuā ad vtrūlibet:qd̄ repugnat ſūme neceſſario:cuiuſ/
modi eſt deꝰ:nec pōt dari 2ᵐ:qꝛ manente tranſitu ſem
per opʒ intelligi:ꝙ maneat terminus:ſuꝑ quē tranſit ēt
ſcd̄ario:igit̄ idem qd̄ prius. ¶ Quarto. Qꝛ de rōe ſciē/
tie eſt trāſire ſuꝑ obiectū:non.n.pōt eſſe:nec intelligi:
gn tranſeat ſuper obiectum:ſed nulla res pōt eſſe ne/
ceſſaria:gn neceſſariū ſit quicqd eſt de formali rōne ⁊
ꝯceptu illius:ergo impoſſibile eſt:ꝙ ſcia ſit neceſſaria:
quin ēt ſit neceſſarius trāſitus eius ſuꝑ obiectū. ¶ Et
ſi dicat̄:ꝙ veꝝ eſt de obiecto p̄mario:non aūt de ſcd̄a/
rio. Non vʒ. Tum qꝛ ſuper obm̄ ſcd̄arium non tranſit
niſi tn̄modo denoīatiue:ſicut pictura dr̄ denoīare pi/
ctum:denoīans aūt ſi ſit neceſſariū in ſe:eſt neceſſariū
in denoīando:vt ſi pictura eſſet qd neceſſariū:ſemper
denoīaret pictū. Tum qꝛ intellectio creature non pōt
eſſe:aut intelligi ſine creatura:⁊ iō eo mō:quo hꝰ intel
lectio reſpicit creaturā:neceſſe eſt ꝙ neceſſario reſpici
at:vt ſi reſpiciat tanq̄ꝫ obiectū ſcd̄ariū terminās neceſ
ſario terminet̄:ſi vero vt denoīatū neceſſario denoiet:
⁊ ita opʒ ꝙ ille tranſitus ſemꝑ ſit neceſſarius. ¶ Ad p̄/
mum dico:ꝙ ille reſpectus:quē dico:tranſitus ꝯtingēs
eſt:qꝛ creatura:ad quā terminat̄ eſt ꝯtingēs. ¶ Ad 2ᵐ
dico:ꝙ ille habitudines fundant̄ ſuꝑ eodē abſoluto.ſ.
actu diuini intellectus:⁊ termināt̄ ad diuerſa obiecta:
nec tn̄ ſeqtur:ꝙ ꝯhāt neceſſitatē ex fundamento neceſ
ſario:qꝛ non inſurgunt ex illo ex nā rei:cū ſint reſpectꝰ
rōnis:ſed ſm̄ arbitriū voluntatis diuine. ¶ Ad 3ᵐ di/
co:ꝙ iſta ꝯtingentia non inheret alicui:cū ſit mera ne
gatio:contingentia.n. eſt non repugnantia ad eē:⁊ ad
non eſſe:ſed eo mō:quo inherere dr̄.dico ꝙ inheret re/
ſpectui rōis ſcie dei ad obiecta ſcd̄aria:nec argumētuʒ
improbat iſtā parteʒ:ſicut deberet. Et p̄terea falſe ima
ginat̄:ꝙ ibi ſit vnicus tranſitus:q ſucceſſiue termina/
ri pōt ad diuerſa:hoc.n.nullus ſomniat:imo quot ſunt
obiecta intellecta:tot ſunt ibi tranſitus.⁊ habitudines
ſcie ad ſcita. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ ſicut ibi dicebat̄. ¶ Et ad p̄/
mā improbationē dico:ꝙ lʒ denoīans ſit neceſſarium
tn̄ ꝯtingenter denoīat illud:qd̄ in ſe abſolute eſt ꝯtin/
gens:nā res ꝯtingens nō ſub oī diſpōne eſt ſubycibilis
diuine ſcie:niſi ſub illa:ſub qua hʒ aliquā certitudinē.
¶ Ad aliā dico:ꝙ intellectio creature nō pōt intelligi
non intellecta creatura:ſi loq̄mur de itellectione crea
ture ꝓut dicit qd̄dā ꝯſtitutū ex diuina ſcia:⁊ ex reſpe/
ctu ad creaturā:ſed ſi loquamur de intellectione crea/
ture ꝓut dicit abſolutū fundans illū reſpectū:negat̄.
¶ Ad 2ᵐ p̄ncipale dr̄ eodē mō. Jſta.n.ſuppoſitio:deus
p̄ſciuit antixp̄m fore:eſt qdem īmutabilis.ſ.qꝛ nō pōt
hoc eſſe:qd̄ prius ſciat:⁊ poſt neſciat q̄ꝫtum eſt ex parte
ſui:ſicut dictū eſt ſupius ad 2ᵐ argumentū Sco. Dico
tn̄ ꝙ non eſt abſolute neceſſaria:nec ineuitabilis:imo
eſt in libertate diuine volūtatis:ꝙ actus dīne ſcie eter
nalr̄ cadat ſuꝑ oppoſitū.ſ.antixp̄s non erit:vnde ſcūs
Tho.ibidē ad p̄ᵐ dicit.(Actus diuine ſcie nunq̄ꝫ tran/
ſit in p̄teritū:ſed ſemꝑ eſt in actu:⁊ iō ſemꝑ manet i li/
bertate diuine volūtatis.) ¶ Jdeʒ ponit de v̄itate.q.
6.arti.3°.ad.10ᵐ in alia mā.ſ.de p̄deſtinatione:ſic.n.ait.
(Abſolute loq̄ndo d̄s pōt vnūquēqʒ p̄deſtiare:vel nō
p̄deſtinare:aut p̄deſtinaſſe:vel non p̄deſtinaſſe:qꝛ actꝰ
p̄deſtinationis cū menſuret̄ eternitate nunq̄ꝫ cadit in
p̄teritu:ſicut nunq̄ꝫ eſt futurus:vnde ſemꝑ ꝯſiderat̄
vt egrediēs a volūtate ꝑ modū libertatis:tn̄ ex ſuppo
ſitione hoc efficit̄ ipoſſibile:non.n.pōt non p̄deſtinare
ſuppoſito:vel cū ſuppoſitione:ꝙ p̄deſtinauerit:vel ecō
uerſo:qꝛ mutabilis eſſe non pōt.) Hec ille. ¶ Jdē po/
nit arti.4°.ad 8ᵐ. ⁊ dicit idē eſſe intelligendū de p̄ſcia.
Dico ergo ꝙ illa ꝓpoſitio:deus hoc ſciuit eſſe futuꝝ:ē
qdem inuariabilis ⁊ imutabilis q̄ꝫtū ad veritatē:non
.n.eſt ſimplr̄ abſolute neceſſaria:non tn̄ eſt ineuitabi/
lis ſic:gn ſit poſſibile ipſam eternalr̄ fuiſſe falſam:⁊ iō
nō eſt vanū ꝯſiliari de illo:qd̄ ſeqtur ad illā ſuppoſitio
neʒ:neceſſitas.n.imutabilitatis libertatē volūtatis nō
excludit:vt dcm̄ ē. ¶ Ad p̄ᵐ Greg.ꝯcedo:ꝙ volūtas p̄t
velle i iſtāti:⁊ elicere ſuā volitōeʒ i iſtāti. ¶ Ad aliā tn̄
ſuppōnē ibi factā de d̄ſcriptōe cāe libe. Dico ꝙ illa de
ſcriptio falſa eſt:niſi ſic itelligat̄ ꝙ cā libera ē:q̄ poſitis
oībꝰ reqſitis ad agēdū:⁊ actionē p̄cedētibꝰ pōt agere:⁊
p̄t nō agere:mō tp̄s vel mēſura:in qua eſt actio nō p̄ce
dit actionē:ſed eſt ſimul cū ea. Un̄ illa deſcriptio loqt̄
ſolūmodo de reqſitis ad agendū:q̄ ſunt diſpōnes agē/

tis ad agendũ: vel paſſi ad patiendũ: ⁊ nõ de menſura in qua fit actio. ¶ Ex hoc patet ꝙ aña quo ad primam partem eſt falſum: quia fundatur in hac ſuppõne male intellecta. ¶ Sciendũ tñ ꝙ illud argumentũ probat ꝙ illud: qd̃ ẽ in aliquo inſtãti durãte illo inſtãti nõ eſt neceſſariũ abſolute: ita ꝙ in illo inſtãti hec ppoſitio ſit neceſſaria: hoc eſt: demonſtrãdo per li hoc illud: qd̃ dicimus eſſe in tali inſtanti: ⁊ hoc quidem ego concedo: nec ſctũs Tho. oppoſitum vult: nõ. n. iſta ppõ: ego non ſum: implicat contradictionem plus in inſtãti: quo ego loquor ꝙ̃ in quocũqʒ alio inſtãti ſequente. aut precedente: ac per hoc iſta ppõ: ego ſum: nõ plus eſt abſolute neceſſaria in inſtanti: quo ego loquor ꝙ̃ in alio inſtanti: in quo conſtat eam eſſe mere contingentem: ſed ſctũs Tho. vult ꝙ oẽ: qd̃ eſt qñ eſt: neceſſario eſt neceſſitate immutabilitatis: ſic ꝙ eo facto: quo aliqd ponitur i. a. inſtanti: nõ põt deſinere eẽ in. a. inſtãti: ꝙ̃diu durat. a. inſtans: nec mutari de exiſte in. a. in nõ exñs i. a. ⁊ conſiliis: ⁊ non maior neceſſitas eſt in hac ppoſitiõe: deus ſcit antixp̃m eſſe futurꝫ. ſ. neceſſitas immutabilitatis: quia nõ põt deſinere eſſe vera: licʒ nõ ſit neceſſe abſolute ipſam eſſe verã: hoc. n. ponit ſctũs Tho. primo ſen. di. 39. q. i. arti. i. ad 3m. ⁊ 4m. nec argumentum huius arguẽtis contra hoc procedit: ideo eſt preter mentẽ ſcti Tho. ¶ Ad 2m dico: ꝙ illa conña quã facit arguens nõ valet: vt ipſe ſatis bene probat tripliciter: ſed conceſſa nullitate illius conñe non habetur: niſi ꝙ iſta ſtant ſimul: deus põt producere vnũ angelũ i. b. ⁊ de nullũ angelũ producit in. b. ⁊ hoc conceditur: ⁊ vlterius concedi tur: ꝙ dũ iſta eſt vera: deus non producit angelũ in. b. iſta põt eſſe vera: deus producit angelũ in. b. ⁊ ideo bene concludit: ꝙ aliqua ppoſitio eſt vera in aliquo inſtãti: ⁊ tñ abſolute eſt poſſibile illã eſſe falſam pro illo inſtãti: ſed nõ probat: quin dũ eſt vera: neceſſario ſit vera neceſſitate immutabilitatis a vero in falſum. ¶ Et ſimiliter conceditur: ꝙ aliq̃ ppõ eſt falſa in aliquo inſtanti: ⁊ tñ in illo inſtãti ẽ potẽs potens facere: ꝙ illa ſit vera pro eodẽ inſtãti: cũ quo ſtat ꝙ oĩs ppõ falſa in aliq̃ iſtãti: neceſſario eſt falſa in iſtãti illo neceſſitate immutabilitatis a falſo in verꝫ. ¶ Sʒ forte aliqs argueret contra iſtã ſolonẽ ſicut arguit Ochaʒ: primo. n. ſupponit vnũ cõiter conceſſum. ſ. ꝙ per nullã potẽtiã põt fieri de preterito non preteritũ: quin ſemper ſit poſt verũ dicere: ꝙ fuit preteritũ: quo conceſſo arguitur ſic. Hec mõ eſt vera: voluntas vult. c. in. b. inſtanti: ponatur ꝙ ita ſit: ergo poſt. b. ſemper erit verꝫ: ꝙ volũtas voluit. b. i. c. immo ⁊ neceſſaria: quia oĩs ppõ vera mere de pñti hʒ de preterito aliquã neceſſariaʒ: ⁊ per conñs ſua oppoſita erit impoſſibilis: ex quo ſequitur: ꝙ ſi iſta mõ ſit vera in inſtanti. b. per nullam potentiã poterit vnꝙ̃ fieri. ꝙ ipſa ſit falſa in inſtãti. b. ⁊ per conñs: nec ꝙ iſta ſit vera: voluntas vult. b. in. c. ¶ Scdo ſic. Nã magiſter ſen. lib. 2o. diſti. 25. ſic dicit. (Sciendũʒ eſt ꝙ liberꝫ arbitriũ ad pñs: vel ad preteritũ nõ refertur: ſed ad futura contingentia. qd̃. n. in pñti eſt: determinatũ eſt: nec. n. in ptãte nr̃a eſt: vt tũc ſit vel nõ ſit qñ eſt: põt. n. non eſſe: vel eſſe aliud poſtea: ſed nõ poteſt nõ eſſe dũ eſt: vel aliud eſſe duʒ eſt id qd̃ eſt: ſed in futuro: an hoc ſit: vel illud ad ptãtem liberi arbitrii pertinet). Hec magiſter. ¶ Et eãdẽ ſniaʒ ponit Hugo li. primo de ſacramentis parte 5a. ca. 22. ¶ Tertio ſic. Si in inſtanti. b. eſt aliqua volitio: aut aliquid aliud: ⁊ poſſibile eſt: ꝙ in inſtanti. b. ipſa nõ ſit: ponatur in eſſe: ⁊ tũc ſequitur: ꝙ in eodẽ inſtãti ſit: ⁊ nõ ſit: qd̃ eſt impoſſibile. ¶ Ad pm̃ iſtorꝫ conceſſa illa ſuppõne ad ſenſuʒ: quẽ hʒ verũ dicitur: ꝙ vtiqʒ ſi in inſtãti. c. hec ſit vera: volũtas vult. b. poſt illud iſtãs: hec erit neceſſaria neceſſitate immutabilitatis: volũtas voluit. b. ⁊ ſua oppoſita erit impoſſ: id eſt immutabiliter falſa: ⁊ ſimiliter conceditur ꝙ hec de pñti: volũtas vult. b. eſt neceſſaria i. c. neceſſitate immutabilitatis: cũ quo ſtat: ꝙ non eſt abſolute neceſſaria in. c. pluſꝙ̃ i alio inſtanti: quia eius oppoſita i nullo inſtanti: implicat contradictionẽ ex terminis: ⁊ ideo abſolute poſſibile eſt ipſaʒ eſſe falſam in. c. inſtãti: ⁊ ſimiliter non eſt neceſſariuʒ abſolute: ꝙ aliqua de preterito neceſſaria ſibi correſpondeat poſt inſtans. c. niſi ſuppoſito ꝙ illa ſit vera in. c. ¶ Ad 2m dico: ꝙ magiſter ⁊ Hugo loquuntur de neceſſitate immutabilitatis: volũt. n. ꝙ illud: qd̃ eſt in pñti: nõ ſic ſubiaceat libero arbitrio: ꝙ mutet illud de vero in falſum durãte menſura: pro qua illud eſt pñs: nõ aũt volũt quin liberuʒ arbitriũ libere producat actũ pñtẽ: vt. n. dicit ſctũs Tho. primo ſen. di. 39. q. i. arti. i. actus elicitus a voluntate ꝙ̃diu ẽ in elici: ſubeſt eius arbitrio: nõ aũt qñ trãſit in preteritũ vt poſt dicetur in alia q̃õne. ¶ Ad 3m dicitur: ꝙ licʒ iſte ſint ſimul vere. a. eſt in. c. ⁊. a. põt non eſſe in. c. tñ ſi 2a: q̃ eſt de poſſibili ponitur in eſſe: illa deponit primam: q̃ eſt de i eẽ: aliqua. n. ppõ de i eſſe ſtat cũ alia de poſſibili: q̃ nõ ſtat cũ ea de in eſſe. que correſpondet illi de poſſibili: patet de duobus contradictoriis: quorꝫ qd̃libet eſt contingens. ¶ Ad primũ contra q̃ntam q̃õnem negatur principale añs. ſ. ꝙ infallibilitas diuine ſcie inducat neceſſitatẽ rebus ab ea ſcitis. ¶ Et ad primã huius añtis probationẽ dico: ꝙ ſcitũ a deo ẽ immutabiliter verꝫ ſic: ꝙ nõ eſt poſſe ꝙ de veritate trãſeat i falſitatẽ pro menſura: pro qua ſubditur diuine ſcie: illud. n. ſcitũ a deo: antixp̃s erit: hʒ immutabilẽ veritatẽ pro toto tpe precedente poſitionẽ antixp̃i. quia pro illo ⁊ ſolo tpe deus ſcit eã eſſe verã: ⁊ pro tpe ſequenti ſcit eſſe falſam: ⁊ ita ẽ de aliis enunciabilibus ſcitis a deo. Dico igitur ad formã: ꝙ in tali conña: deus ſcit hoc futurꝫ: igitur hoc erit: añs eſt immutabiliter verꝫ pro menſura tali: vel tali: ⁊ ſimiliter conñs: nõ tñ ſequitur ꝙ pro aliqua menſura ſit abſolute neceſſariũ: ſʒ ſolũ ex ſuppõne. ¶ Ad 2m dico: ꝙ poſſe cognoſcere aliqd aliter ꝙ̃ eſt contingit dupliciter. Uno mõ ſm ſenſum cõpoſitũ loquẽdo: quia. ſ. totũ hoc eſt poſſibile: vt res realiter ſit: ⁊ pro tunc aliter cognoſcatur eſſe ꝙ̃ ſit: ⁊ iſto mõ conceditur maior: ⁊ negatur minor: nec probatio eſt ad hunc ſenſum. Alio mõ ſm ſenſum diuiſum: quia res taliter eſt: ⁊ poſſibile ẽ: vt aliter cognoſcatur: ⁊ iſto mõ negatur maior: ſicut. n. in veritate ſtant ſimul ꝙ aliqd erit: ⁊ poterit non eſſe: ita nõ infert poſſe decipi: ꝙ aliqd aliter erit: ⁊ põt aliter cognoſci. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſi maior ſit compoſita modus arguendi nõ valet. ſi aũt diuiſa ſit: falſa eſt in illo argumento ibi facto in minore. ¶ Ad quartũ dico: ꝙ cauſa neceſſaria non impedibilis inducit neceſſitatem in effectu: ſi habeat neceſſariã habitudinẽ ad effectũ: ſin aũt effectus nõ prouenit neceſſario ab ea: niſi neceſſitate ſuppõnis hʒ: ꝙ eã eſt preparata ad effectũ inducẽdũ. ¶ Ad 2m principale negatur añs. ¶ Et ad primã probãnem dico: ꝙ potentia contradictionis põt eſſe dupliciter in aliquo. primo mõ: quia nõ ſolũ eſt indifferẽs ad contradictoria: immo vnũ contradictoriũ põt ſibi poſt aliud ineſſe. Alio mõ quia ſolũ eſt ſm ſe ad contradictoria indifferẽs: licʒ talis ſucceſſio contradictoriorꝫ eidẽ repugnet. Tũc dico: ꝙ cõtingentia ſcitorꝫ a deo ponit in eo potentiã contradictiõis 2o mõ: nõ aũt primo mõ: potentia aũt contradictionis nõ arguit immutabilitateʒ niſi primo mõ. ¶ Ad ſcdam dico: ꝙ licʒ deus aliq̃ preſciat: q̃ poſſe eſt eũ nõ preſcire: nec preſciuiſſe. tñ nõ eſt poſſe: ꝙ de preſcio fiat nõ preſcius: ideo talis trãſitus in eo eſſe nõ põt: nec opꝫ q̃rere: vbi eſt mutatio facta. ¶ Ad 3m negatur minor. Dico. n. ꝙ nihil eſt in deo: qd̃ poſſit nõ eẽ in eo: nec valet probatio: ſed eſt fallacia figure dictionis: cũ ſic arguitur: preſcia antixp̃i eſt i deo ⁊ põt nõ eſſe in eo: igitur aliqd qd̃ eſt in deo: põt nõ eẽ in eo. ¶ Ad pm̃ contra ſextã q̃õnẽ dico: ꝙ iſte due ppõnes: deus ſciuit antixp̃m eẽ futurꝫ: ⁊ deus vult antixp̃m eẽ futurũ

Que neceſſitas ſit rei exiſtentis dũ exiſtit.

Contra ſolutionẽ Ochã le. i. diſ. 38.

licet ſint

licet ſint ↄuertibiles q̄ꝝtū ad v̄itatē iſto mō: ꝙ vna non pōt eſſe vera alia nō exiſtente vera. tū aliter eſt de veritate pme ⁊ zᵉ. nam pma eſt neceſſaria nō ſolū ꝓpter īmobilitatē actus diuini intellectꝰ. imo etiam ex obiecto eiuſdē: qḋ hꝫ neceſſitatē abſolutā ꝑ aliq̄ mēſura: in qua antixp̄s ē deo prīs: qḋ. n. eſt neceſſario abſolute: ē ꝑ illa mēſura: ſꝫ nō neceſſario ſit abſolute ſimplr: neceſſitas aūt illius ↄn̄e dat neceſſitatē ꝓpoſitioni de futuro explicite: illud fore in tali menſura: ⁊ ad hunc ſenſuꝫ ponit ſupra ↄclo hanc eſſe abſolute neceſſariā. deꝰ ſcit antixp̄m fore: non quidem ꝙ ſimpliciter abſolute ſit neceſſaria. ſꝫ qꝛ eiꝰ veritas ortū hꝫ ex aliq̄ abſolute neceſſario in certa mēſura. ſ. preſentia antixp̄i ad diuinaꝫ eternitateꝫ in tali menſura. Iſta autem ꝓpoſitio: deus vult antixp̄m fore eſt ſolum neceſſaria ex ſuppoſitiōe: qꝛ. ſ. eternaliter deus ita voluit: ⁊ non eſt mutabilis ad oppoſitum. nec veritas illius. deus vult antixp̄m fore: ortum hꝫ ex aliquo abſolute neceſſario pro qualicūqꝫ mēſura. nā exiſtētia futuri pro quacūqꝫ mēſura nō eſt rō ipſi futuro: ꝙ ſubijciat̄ diuine volūtati: ſic ē de ſcia dei: volūtas eni nō reqrit in obiecto ſuo totā necītateꝫ: ſicut ſcia. ❡ Cū aūt dicit̄ arguēs: ꝙ itellꝰ diuinꝰ eſt neuter de quolꝫ futuro an̄ determinationē ⁊c̄. Dico ꝙ licꝫ actus diuine ſcie ꝓut terminat̄ ad talia enūciabilia cōtingentia ſubſit volūtati: ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 39. q. i. arti. 2º ad pmū. tū ex hoc non habetur. ꝙ eandem habitudinem habeat actus diuine ſcie ad ſcitum: ſicut voluntas ad volituꝫ: nec ꝙ requirat in obiecto volūtatis qḋ requirit̄ in obiecto ſcie: ac per hoc nec eadē ſit neceſſitas ꝓpoſitiōis explicantis habitudineꝫ ſcie ad ſcita: ſicut voliti ad volita. licet concedam: ꝙ diuina ſcientia non neceſſario ſimplr abſolute cadit ſuper aliqḋ enunciabile contingens pluſq̄ꝫ diuina voluntas: deus enim neceſſario ſimpliciter ⁊ abſolute cognoſcit omne cognoſcibile incōplexū ſcia ſimplicis intelligentie: ſiue illud ſit quidditas: ſiue exiſtentia: ſiue quicquid aliud accidens quidditati: ⁊ in hoc nō ſubeſt actꝰ intellectus arbitrio diuine volūtatis: ſed loquendo de ſcientia viſibilis. illa nō terminatur ad exiſtentiaꝫ rei: niſi ſm arbitriū voluntatis: ſilr nec ad enūciabilia: vt ſunt enūciabilia vera vel falſa. ❡ Ad argꝰ ṗ loco ab Aureo. cōtra 7ᵐ cōcluſionem inducta reſpondetur. ❡ Ad pmū quidem dico ꝙ argumentuꝫ illud ſolum ꝓbat ꝙ hoc cōſequēs de futuro: antixp̄s erit: nō hꝫ ꝙ cōcedat̄: niſi qꝛ ſibi correſpondet aliqd de pn̄ti ⁊ nō de rōne ſue futuritiōis ↄtingētis: qḋ ↄcedimus. ſed nō ꝓbat: qn illud ↄn̄s ſit verū ⁊ cōcedēdū. ❡ Ad zᵐ dicitur ꝙ illa diſſimilitudo quam arguens aſſignat inter illas duas cōditionales. ſ. ſi deus ſcit antixp̄m fore. antixp̄s erit: ⁊ ſi anima ſcit aliquid eſſe: illud eſt imāle nō tollit qn exēplum ſci Tho. ſit conueniens ad ꝓpoſitum ad qḋ inducit̄: vtrobiqꝫ enim veꝝ eſt ꝙ ↄſequēs ↄditionalis vtriuſqꝫ infert̄ aliam hr̄e veritatem: aut cauſam veritatis ꝓpter actuꝫ cognitiōis quā haberet ↄn̄s in ſe conſideratū. ſꝫ aliaꝫ veritatē habeat q̄ꝫ illud ↄn̄s. lapis eſt īmaterialis. ⁊ ideo ſicut iſta ꝓpoſitio. lapis eſt immaterialis: hꝫ duplicē cām veritatis. vnam ſcꝫ ex ſe. aliaꝫ inq̄ꝫtum additur tali ↄſequēti. ſ. lapis intelligitur. Ita illa ꝓpoſitio: antixp̄s erit: cuꝫ infert̄ ex iſto antecedēte: deus ſcit antixp̄m fore: hꝫ duplicē cauſaꝫ veritatis: vel neceſſitatis. pma eſt qꝛ cauſe antixp̄i non ſunt imobilr determinate ad ꝓductionem antixp̄i: ſi enim ita eſſet tunc illa eſſet abſolute neceſſaria: antixp̄us erit: ⁊ illa neceſſitas cōpeteret inq̄ꝫtum eſt de futuro. ſecūda cauſa neceſſitatis eſt. qꝛ preſentialitas antixp̄i attingitur a

Hec ꝓpoſitio antichriſtus erit duplicē cāꝫ veritatis habꝫ.

diuino intuitu hoc eni ſuppoſito iſta eſt neceſſaria. antixp̄s erit: ⁊ iſta nō competit illi inq̄ꝫtū eſt de futuro: nec rōne futuritiōis. ſꝫ rōne ſui pn̄tis attincti a diuino intuitu ⁊ iſta neceſſitas dr̄ abſoluta q̄ꝫtum ad menſuram: pro qua illud pn̄s attingitur a diuino intuitu. ſꝫ ꝑ alia menſura dr̄ neceſſitas ſuppoſitionis vel ↄſequentie. Sciendū etiā ꝙ ſcūs Tho. nō loquitur de iſta ↄſequētia: ſi aliqd ſcitur a deo eſſe futuꝝ: illud erit: ſed de iſta: ſi aliquid ſcitur a deo illud eſt neceſſariū: ⁊ vult ꝙ illud ↄn̄s ſit neceſſariū: ſm ꝙ ſubeſt diuine ſcie: qꝛ illḋ ↄn̄s nō ſcitur a deo. niſi qꝛ ſcitur ſuū pn̄s: qḋ eſt neceſſariū dum eſt. ⁊ iō argumētū nō eſt ad ꝓpoſitū cōuenienter adductū. ❡ Ad 3ᵐ negat̄ pmū: qḋ ibideꝫ ſupponit̄. ſ. ꝙ ſi iſta ꝓpoſitio ſingularis de futuro ↄtingenti. antixp̄s erit: ſit aliquo mō vera: ꝙ ſit ineuitabiliter vera: ineuitabile verū dico in ꝓpoſito: id eſt abſolute neceſſariū: ↄcedo tū ꝙ ſi illa ꝓpoſitio ſit vera: qꝛ nō pōt mutari de veritate in falſitatē. nec ecōtra quo ad menſuram: pro qua ſcitur a deo. ſ. ante poſitionē rei. tunc eniꝫ dico ꝙ falſificat̄. ſed prius erat vera. nā ante natiuitatem xp̄i hec erat vera: xp̄s naſcet̄. modo autē falſa ſm qḋ dicit ſcūs Tho. pᵃ pte. q. 14. arti. 15º ad 3ᵐ. Et de veritate. q. z. arti. 13º ad 7ᵐ. Et pmo ſen. vbi ſupra dicit: ꝙ illud: qḋ mō eſt futuꝝ: poſtmodū erit pn̄s: ⁊ tūc nō erit ꝓſcitū ſed ſcitū: ⁊ iſtud ſolū ꝓbat arguēs. ❡ Cum eniꝫ in pma ꝓbatione dicit: ꝙ ſi ꝓpoſitio de futuro in inſtāti. quo ponitur res: que pus dicebat̄ futura: mutat̄ a veritate in falſitatē. tunc illud qḋ tranſiuit in p̄teritū mutaretur ⁊c̄. negat̄ ↄn̄a ad ſenſuꝫ Ariſto. 6º. ethicoꝝ. ipſe enim ſolū vult: ꝙ illud: qḋ eſt p̄teritum nō poteſt non fuiſſe p̄teritū: ⁊ hoc ↄcedit̄: nō eniꝫ dicimus: ꝙ veritas illiꝰ de futuro: que quidē veritas eternalr fuit ad bonū ſenſuꝫ loquendo deſinat fuiſſe: imo ſemper erit veruꝫ illā v̄itatē fuiſſe: ſed dicimus: ꝙ illa veritas erat in tali ꝓpoſitione: ⁊ nō eſt nūc. ❡ Cū aūt dicit: ꝙ ſi illa ꝓpoſitio mutet̄ a veritate in falſitatē. hoc non pōt eē ꝑ ꝑpoſitionē ſui ſignificati ⁊c̄. Cōcedit̄ hoc loquēdo de totali ſignificato ꝓpoſitionis: huius eniꝫ ꝓpoſitionis: antixp̄us erit: ſignatū totale nō eſt ipſe antixp̄us ſoluꝫ: ſꝫ deſignatur etiā reſpectus eius ad ſuam cām in qua eſt: que quidē dr̄ futuritio. cū g̃ antixp̄s ponit̄: nō ideo ponitur totale ſignatū dicte ꝓpoſitionis: ſed potius tollit̄ ſublata futuritiōe antixp̄i: deſinit igitur eſſe vera non ꝓpter poſitionē ſui totalis ſignati. ſꝫ ꝓpter poſitionem oppoſiti. ſ. antixp̄m nō eſſe futurum: qꝛ iam erit extra ſuas cās. ❡ Et cuꝫ arguitur. qꝛ ꝓpoſitio de futuro nūq̄ꝫ fuit vera. negatur cōſequētia. Iſta enim non ſignificabat ꝙ eius totale ſignatū poneretur in eſſe in inſtanti: quo ponitur antixp̄s. ſed tunc haberet vnam de preſenti veram ſibi correſpōdentē. ſꝫ cum ſua veritate falſificantē. Iſta enim. antixp̄s eſt in. a. inſtanti. falſificat iſtā. antixp̄s erit in. a. inſtanti. verūtū rō illa de futuro in p̄terito fuit vera: qꝛ iſta de p̄ſenti eſt vera. ❡ Ad zᵉᵐ ꝓbationē dr̄ eodē mō. falſum eniꝫ ſupponit. ſ. ꝙ eadem veritas ſit ſucceſſiue in iſtis tribus ꝓpoſitionibꝰ. antixp̄us erit. antixp̄us eſt. antixp̄us fuit: qḋ nō eſt: cuꝫ ſint diuerſe ꝓpoſitiones: ⁊ diuerſa enūciabilia ſm ꝙ ꝓbat ſcūs Tho. pma pte vbi ſupra. ⁊ pmo ſen. diſt. 41. q. i. ar. 5º ❡ Ad 3ᵐ ꝓbationē dico vt prius ad primam ꝓbationem. omnia iſta eniꝫ ſolum probant: ꝙ ꝓpoſitio talis de futuro non poſſit mutari a veritate in falſitateꝫ ante poſitionem futuri in eſſe: ſed non ꝓbant: quin falſificetur ad verificationem ꝓpoſitionis de preſenti ſibi correſpodentis: nec ꝓbant ꝙ talis ꝓpoſitio ineuitabiliter ſit vera ante poſitionem futuri in eſſe. ❡ Ad zᵐ

Lec. z. t. c. 3

Nullus ꝓpoſitionis antixp̄us erit qḋ totale ſignificatū

vo ſuppoſitũ ibidẽ. ſ. in argumento 3° eſt verum in vno ſenſu: ⁊ falſuꝫ in alio: ad quẽ ipẽ videt̃ declinare. ſi eñi ſic intelligat̃: ꝙ impoſſibile eſt aliquid eſſe futurum in ordine ad cãꝫ pmã: gn illud aliqñ ponat̃ in eſſe. ſic cõcedit̃. Si vero itelligat̃: ꝙ impõle eſt aliqd q̃cũqꝫ mõ futurũ eſſe: gn aliqñ illud eueniat: ſic negat̃. Si aũt 3° intelligat̃: ꝙ impõle eſt aliquã ꝓpoſitionem de futuro eſſe veram: gn aliqñ ſibi correſpondeat aliqua de pñti vera: ſic etiã negat̃. Dico enim ſm ꝓbationẽ 8° ꝯñis: ꝙ medicus aliqñ verũ dicit ꝓnoſticando de infirmo dicendo: ꝙ ſanabit̃: ⁊ tñ nunq̃ʒ iſta erit vera: hic ſanatur. Similr iſta fuit vera: morte morieris Ezechia. ⁊ iſta. poſt q̃draginta dies niniue ſubuertet̃: qbꝰ tñ nõ corrñdet aliqua vera de pñti illo tpe: quo p̃dictũ fuerat: duo igit̃ vltimi ſenſus ſunt falſi: ⁊ pmꝰ verꝰ. ¶ Tũc ad pam ꝓbationẽ dico illius ſuppoſiti: ꝙ ſicut iſta ꝯña nõ valꝫ hec eſt vera: ſortes erit: igitur ita eueniet: ꝙ ſortes erit: ſic nec ex oppoſito ſequitur oppoſitum. ſ. non erit: ita ꝙ ſortes erit: igit̃ iſta nõ eſt vera: ꝙ ſortes erit. ¶ Ad 2am dico ꝙ venturꝫ ⁊ futurꝫ ideꝫ ſignãt: ſicut tamẽ nõ ſequitur: ſortes eſt futurꝰ. g̃ ita eſt ꝙ ſortes erit: ita nec ſequit̃: ſortes eſt vẽturus: igit̃ ita eſt ꝙ ſortes eueniet: ⁊ cauſa eſt: qꝛ ſm ꝙ allegatũ eſt in octaua ꝯne. dr̃ aliqd futurꝫ duplici de cauſa. ſ. vel qꝛ ita erit. vel qꝛ cauſe alique ſunt inclinate ⁊ diſpoſite ad hoc ꝙ ita ſit. ⁊ hoc intendebat Ariſto. cum dicebat: ꝙ in illis de contingẽti non eſt determinata veritas: nõ enim intellexit: ꝙ tales non ſint vere: nec falſe ſicut arguẽs fingit. ſed ſoluꝫ ꝙ ꝓpoſitio de futuro contingenti rõne futuritiõis nõ determinatur plus ad veritatem q̃ʒ ad falſitatem: ⁊ ꝙ eius veritas non tollit futuro contingentiã: nec infert: ꝙ futurꝫ eueniat: ⁊ iſta videtur eſſe mens ſancti Tho. de veritate. q. 6. arti. 3°. ad 6m. ait eñiꝫ ſic. (Sicut veritas ꝓpoſitionis de futuro non tollit futuro contingentiam: ita nec veritas predeſtinatiõis: ſed differt quãtum ad hoc: ꝙ ꝓpoſitio de futuro reſpicit futurꝫ vt futurũ eſt: ⁊ hoc modo nõ põt habere certitudinẽ. ſed veritas p̃deſtinationis ⁊ p̃ſciẽtie reſpicit futuruꝫ vt ẽ preſens: ⁊ ideo certitudinẽ habet.) Hec ille. ¶ Ad 4m dico: ꝙ lꝫ contingẽs futuruꝫ ex ea parte: qua futuruꝫ eſt nullaꝫ determinationẽ habeat: ſed ſit ad vtrũlibꝫ ſm ꝙ concedit ſcũs Tho. de veritate. q. 2. arti. 12° ad pmũ ⁊ 8m. ⁊ 9m. tñ ꝓpoſitio de futuro ꝯtingenti per reſpectũ ad cognitioneꝫ: que contingens intuetur: quaſi preſens determinata eſt ad veritatem: ſic enim habet aliquaꝫ de preſenti ſibi correſpondentem veram nõ tamen in menſura: in qua eſt vera: ſed in alia. vnde Aureolus falſum dicit: ꝙ ſcilicet actualitas contingẽtis nullam determinationem det futuro pro inſtanti p̃cedenti: cõcedo enim: ꝙ verũ eſt inq̃ʒtũ illa actualitas eſt futura: ⁊ ponẽda in eſſe: ſꝫ inq̃ʒtũ eſt p̃ſens alicui aſpicienti dat determiationẽ futuro: ⁊ eſt cã ꝙ illa ꝓpoſitio de futuro illo formata ſit vera. ¶ Ad 5m negat̃ maior. Et ad ꝓbationẽ dico: ꝙ noticia diuina licet coexiſtat inſtãtibus p̃cedẽtibus poſitionem futuri: non reſpicit inſtans poſitiõis futuri vt diſtãs: ſꝫ oĩa vt p̃ſentia. ¶ Ad 6m dico. ꝙ diuina noticia dat veritatẽ illis ꝓpoſitionibꝰ de futuro ꝓpter modũ cognoſcendi: ⁊ ꝓpter obiectum cognitum. Et ad iprobationẽ pmi dictũ eſt. lꝫ eñi actualitas futuri nõ det determinationẽ futuro vt in cauſis futuri eſt: vl vt eſt futura: tamẽ vt eſt extra cauſas ⁊ in ſe dat determinationẽ futuro pro inſtanti precedente illam actualitatẽ. Ad improbationẽ ſecũdi dr̃ ſicut ad 5m. Diuina eniꝫ noticia eſt p̃ſens ſimul ⁊ ſemel futuritioni antixpi: ⁊ eius exiſtentie actuali: cum oĩa temporum momenta ſua eternitate comp̃hendat. Et ſic patꝫ quid dicẽdũ. ¶ Ad ea 3° loco a Greg. cõtra eandeꝫ cõcluſionẽ iducta dr̃ ad pm: ꝙ iſta ꝓpoſitio antixpus erit que eſt ꝯñs in dicta ꝯña: ipa quidẽ ſꝫ ſe abſolute ſumpta extra oẽm ꝯñam eſt contingẽs abſolute: nec aliqua ꝯña faciet eaꝫ abſolute neceſſariã: aut abſolute ipoſſibileꝫ: ſed licet ipſa ſit in ſe contingens: tñ poſita aliqua ſuppoſitõe ipſa erit neceſſaria ex ſuppoſitione: ſicut poſita iſta ſuppoſitiõe: ꝙ deus velit creare antixpꝫ in die futura. ita ꝙ breuiter q̃ʒdiu illa ꝓpoſitio. antixpus erit. fundat reſpectũ pñtie ad talẽ ſuppoſitionẽ: ita ꝙ eſt p̃ſens ⁊ ſimul cum illa ſuppoſitiõe: impoſſibile eſt falſitatẽ cadere ſup eam. ſicut q̃ʒdiu ſortes eſt ſubiectũ albedinis: ipoſſibile eſt cadere nigredinẽ ſup eum ipoſſibilitate ſuppoſitiõis: ⁊ ita intelligo ꝓpoſitionẽ aliquaꝫ neceſſariam ex ſuppoſitione. ſ. quãdo eſt aliqua ꝓpoſitio: ſuper quam nõ poteſt cadere falſitas q̃ʒdiu hꝫ reſpectuꝫ aliquẽ ad aliqd: ſic eſt in ꝓpoſito: q̃ʒdiu iſta ꝓpoſitio antixpẽs erit: hꝫ relationẽ preſentie ad veritateꝫ huius ſuppoſitiõis: deus vult ꝓducere antixpm: falſitati ſubeſſe non põt: ⁊ iõ qꝛ iſta eſt in ſe cõtingens: ⁊ neceſſaria ex ſuppoſitiõe: ideo ſi ipſa aſſumit̃ in ꝯña: que exprimit illã ſuppoſitionẽ: ipſa dicetur eẽ neceſſaria nõ quidẽ abſolute: ſed ex ſuppoſitiõe: qꝛ. ſ. falſitas nõ põt in eaꝫ cadere: q̃ʒdiu erit ſub tali reſpectu. ¶ Ad 2m dico. ꝙ ꝑ illa verba ⁊ illum modũ loquẽdi non intelligit ſcũs Tho. ꝙ antixpus ſit mõ. id eſt in tempore nobis p̃ſenti: quo mẽſurant̃ motus noſtri ſit p̃ſens deo actualiter extra deũ in ſua p̃ſentialitate. aut ꝓpria natura: ſꝫ intelligit: ꝙ ipſa actualis exiſtentia antixpi attigitur a deo. ⁊ eſt p̃ſens deo pro menſura nobis futura. que deo preſens eſt: ⁊ de hoc dictũ eſt diffuſius in pma queſtione. Nec incõueniẽtia illata ſequunt̃ ꝯ ſcm̃ Tho. nõ. n. ex ꝯceſſo ſequit̃: ꝙ antixpẽs ſit ꝓductus nũc: vel ꝙ totꝰ mũdus ſit ab eterno ꝓductꝰ: aut ꝙ nihil fiat de nouo: qꝛ bene ſtant ſiml̃: ꝙ antixpẽs. ⁊ eius exiſtẽtia: ⁊ pñtialitas: ⁊ eiꝰ ꝓductio ſit pñs toti diuine eternitati: ⁊ tñ nec antixpẽs: nec eius p̃ſentialitas: aũt ꝓductio eſt pñs nobꝭ aut tẽpori nos mẽſuranti: imo oĩa illa ſunt futura ꝑ cõparationẽ ad nos. ⁊ ad tẽpus nos mẽſurans: ⁊ ideo iſta nõ cõcedit̃: antixpus eſt ꝓductus: qꝛ ly eſt dicit tẽpus pñs nobis: ſi tñ ly eſt abſtraheret a tali cõnotatione: ſꝫ eſſet indifferens ad oẽm differẽtiã tẽporis: tũc dici poſſet. ꝙ antixpẽs eſt ꝓductꝰ in tali menſura: ⁊ ꝓcedebat̃ in alia ⁊c̃. Aliqd ẽt fit de nouo: qꝛ tpus mẽſurans factionem eius eſt in nobis nouũ. lꝫ nõ deo. Nõ ſequit̃ etiaꝫ ꝙ aliqd ſit futurũ ⁊ nõ ſit futurũ: ſed ꝙ aliqd eſt futuruꝫ nobis: ⁊ nõ eſt futurꝫ deo. Nec ſequitur ꝙ ab eterno mũdus ſit creatus: ſꝫ ꝙ creatio mundi eſt pñs toti eternitati. Et cũ ꝓbat̃ ꝯſequẽtia: qꝛ oĩs entitas actu diſtincta a deo eſt creata ⁊c̃. Dico ꝙ nos nõ dicimus: ꝙ antixpẽs ſit actu diſtinctus a deo: vel ſit entitas actu diſtincta a deo. qꝛ ly eſt dicit tẽpus nobis pñs: ⁊ ꝑticipia pñtis tpis dicũt tps nobis pñs: ⁊ participia futuri dicũt nobis tps futurꝫ: ⁊ ꝑticipia tẽporis p̃teriti dicunt tẽpus nobis p̃teritũ. iõ licet concedamus: ꝙ antixpi actualitas: ⁊ eius creatio: ⁊ eius mors: ⁊ natiuitas ſint deo p̃ſentia ꝓut iſta vera eſt: ⁊ abſtrahũt a cõnotatione ⁊ reſpectu ad tẽpus nos menſurans: pro quo loquitur: dũ tales propoſitiones formamus: tamẽ non conceditur ꝓprie loquendo ꝙ antixpus creetur: nec ꝙ naſcatur: aut moriatur: aut ꝙ ſit. Si tamen iſta. creatur: naſcitur: morit̃ dicant tempus non preſens homini loquẽti: ſed p̃ſens deo. vel nõ diſtãs a deo. tũc poſſent dicte ꝓpoſitiones cõcedi. lꝫ eẽt iꝓpria locutio. vñ ꝑ iſtã antixpus naſcitur ſolum

h° periher. T. cc. 13.

tur ſolū ſignificaretur: ꝙ tēpus natiuitatis antixp̄i nō diſtat a deo tāq̄ȝ ſibi p̄teritū vel futurū: ſed eſt diſtās: p̄ſens deo: ⁊ ita de alijs. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ inſtātia eſt rudis. nā illa maxima ſic eſt itelligenda: ꝙ qñ in añte ponitur aliqd pertinēs ad actū aīe: ⁊ ꝯñs nō pōt verificari ſm eſſe rei extra aīam: tunc accipiēdū eſt ſm eſſe qd̄ res hȝ in aīa: ſicut ſi dicat̄: aīa intelligit lapidē. ḡ lapis eſt vl̄is. iſtud ꝯñs nō aliter pōt vificari niſi ſm eſſe qd̄ hȝ lapis in aīa p ſuā ſpēȝ: iō itelligēdum eſt: ꝙ lapis eſt vl̄is ſm eē: qd̄ hȝ in aīa: nō ſic eſt in exēplo: qd̄ arguens affert: ⁊ eſt ſimile illi: qd̄ alij dicūt: ꝙ in iſta: homo eſt aīal: iſ hō: nō ſupponit ſimplr̄: ſȝ in iſta hō eſt ſpēs. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ peccat per idē: qꝛ falſe intelligit maximā ſci Tho. Nā iſta: ātichriſtus eſt futurus: nō pōt ſȝ eē vificari: ꝑ quo attingit̄ a diuina ſcia: quā exp̄mit añs. qꝛ antixp̄s nō eſt deo futurus: aut diſtās. Et hec d̄ iſta qōne dicta ſufficiāt. ¶ Diſt. XL.

¶ Utrū p̄deſtinati de neceſſitate ſaluent̄. Qō. I.

Circa quadrageſimā diſtinctionē querit̄. Utrū p̄deſtinati de neceſſitate ſaluent̄. Et arguitur ꝙ ſic. Omne ſcitū a deo fore neceſſario eueniet: ſed p̄deſtinatos ſaluari eſt p̄ſcitū a deo. igitur neceſſe eſt: ꝙ predeſtinati ſaluentur.

In oppoſitū arguit̄ ſic. Illud dici nō dȝ: ex q̄ vana redditur oīs pſuaſio: ⁊ oīs oratio: ⁊ effect⁹ ſacre ſcripture: imo ⁊ paſſio xp̄i: ⁊ qcqd ſollicitudinis diuine, angelice: vel humane circa hoīes eē pōt: ſed hec oīa vana eēnt: ſi ex eterna p̄deſtinatiōe iſte imutabilr̄ ſaluaret̄: ⁊ ille ex reprobatione dānaretur. ergo eſſe nō poſſet.

In hac qōne erunt tres articuli. In p̄ ingret̄ de p̄deſtinatione qd ſit: ⁊ de ei⁹ oppoſito. ſ. reprobatiōe. In 2º de ꝓuidentia quid ſit: ⁊ de fato: ⁊ eufortunio. In 3º an aliqd̄ p̄dictoꝝ imutabilitatē inducat in actibus humanis.

Quantum ad p̄ᵐ ſit p̄ma ꝯ: ꝙ p̄deſtinatio eētialiter ptinet ad ſciam vel intellectuȝ. Iſtā ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 23. arti. p̄. (Conueniēs (inqt) eſt deū hoīes p̄deſtinare: oīa eniȝ diuine ꝓuidētie ſubiacēt: ad ꝓuidētiaȝ aūt ptinet res in finē ordinare: finis aūt ad queȝ res create ordinant̄ eſt duplex: vn⁹ q excedit ꝓportionē nāe create ⁊ facultatē: ⁊ hic finis eſt vita eterna: q̄ in dei viſione ꝯſiſtit: q̄ eſt ſupra nāȝ cuiuſlibȝ creature. Eſt aūt ali⁹ finis nāe ꝓportionat⁹. quē. ſ. res creata pōt ꝯtingere ſm virtuteȝ ſue nāe: ad illud aūt: ad qd̄ non pōt aliqd ex vtute ſue nāe ꝑuenire opȝ: ꝙ ab alio trāſmittat̄: ſicut ſagitta a ſagittante mittit̄ ad ſignū. Unde ꝓprie rōnalis creatura: q̄ eſt capax vite eterne pducit̄ in ipſaȝ q̄ſi a deo trāſmiſſa: cuius qdē trāſmutatiōis rō in deo p̄exiſtit: ſicut ⁊ in eo eſt rō ordinis oīuȝ in finem: rō aūt alicui⁹ fiendi in mēte actoris exiſtēs eſt quedā p̄exiſtētia rei fiende in ipſo. Unī rō p̄dicte trāſmutationis creature rōnalis in finē vite eterne p̄deſtinatio nominat̄. nā deſtinare eſt mittere: ⁊ ſic pȝ: ꝙ p̄deſtinatio quātū ad obiecta eſt: q̄daȝ pars ꝓuidētie.) Hec ille. ¶ Ideȝ ponit de vitate q. 6. arti. p̄. vbi ait. (Deſtinatio (inqt) vnde nomē predeſtinationis aſſumit̄: iportat directionē alicui⁹ in finē vnde aliqs dr̄ nunciū deſtinare: q eū dirigit ad aliqd faciēdū: ⁊ qꝛ illud qd̄ ꝓponim⁹ ad executionem dirigimus ſicut ad finē. ideo illud qd̄ ꝓponim⁹ dicimur deſtinare ſȝ illud ſcd̄i Machab. 6º de Eleaçaro: ꝙ deſtinauit in corde ſuo nō admittere illicita ꝓ vite amorē

Sȝ hec ꝓpoſitio pre: que adiūgit̄: addit ordinē ad futuruȝ: vn̄ cū deſtinare nō ſit: niſi eius: qd̄ eſt p̄deſtinare: pōt eſſe eius: qd̄ nō eſt: ⁊ quātū ad hec duo p̄deſtinatio ſub ꝓuidētia collocat̄ vt pars eius. ad ꝓuidētiā. n. ptinet directio in finē: ꝓuidētia aūt a Tullio ponit̄ reſpectu futuri: ⁊ a quodā diffinitur ꝙ ꝓuidentia eſt p̄ſens notio futurū ꝓtractās euentū.) Hec ille. ¶ Et paucis iterpoſitis ait. (Sicut ꝓuidētia cōſiſtit in actu rōnis: ſicut ⁊ prudētia: cuius eſt pars: eo ꝙ ſolius rōnis eſt dirigere vel ordinare: ita ⁊ p̄deſtinatio in actu rōnis conſiſtit dirigētis: vel ordinātis in finē.) Hec ille. ¶ Scōa ꝯclō. Predeſtinatio addit ſup ꝓuidētiā. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho. p̄ ſen. diſt. 40. q. 1. arti. 2º. dicēs. (Predeſtinatio icludit in ſuo itellectu ꝓuidētiā: ⁊ aliqd addit: addit aūt ad min⁹ tria. Unuȝ ex parte p̄deſtinatoꝝ: qꝛ cū ꝓuidētia dei ſit reſpcū oīuȝ: ⁊ ſpālis quodāmodo ſit reſpectu habētiū volūtatē: p̄deſtinatio icludit in ſe ꝓuidētiaȝ ſm illū ſpālem modum: quo eſt hominū: ⁊ alioꝝ habētiū volūtatē. ¶ Scōȝ addit ex parte ipſi⁹ finis ⁊ eoꝝ: que adhibent̄ vt ꝓmouētia ad finē: cū. n. ꝓuidētia reſpiciat ordinē vniuſcuiuſq; rei ad quēlibet finē: p̄deſtinatio eſt tm̄ reſpectu eoꝝ: que ſunt eleuata ſuper facultatē nāe: vt glorie que eſt i perfecta dei fruitione: ⁊ grē ꝓmouētis in ipſaȝ. dicit eniȝ Damaſ. ꝙ predeſtinatio eſt eoꝝ: que nō ſunt in nobis. ¶ Tertiū addit ex pte ipſi⁹ p̄deſtinātis: ex parte cui⁹ videt̄ duo addere. Primo. Qꝛ ꝓuidētia eſt quedā ars gubernationis reꝝ: que ſȝ rōnē ſui noīs pōt ſaluari in ſpeculatione tm̄: ſed p̄deſtinatio iportat ꝓuidētiā ſm ꝙ eſt ordinata ad executionē operatiōis per volūtatē: ⁊ ideo diffinit̄ per ꝓpoſitū ⁊ p̄parationē. Scd̄o addit p̄ſciaȝ exitus ex pte eius: qd̄ ꝓuidet̄: vnde bene pōt aliqd ab ordine ꝓuidētie quātū ad id: qd̄ intētū eſt exire: cū velit oēs hoīes ſaluos fieri: licȝ nō oēs ſaluent̄. nō aūt ab ordine p̄deſtinatiōis: dicit eniȝ p̄deſtinatio intētionē diuinā de ſalute ipſi⁹ cū p̄ſciētia eius: qui ſaluabit̄: ⁊ ideo dr̄ q eſt p̄ſciētia ⁊ p̄paratio.) Hec ille. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ ſicut dicet̄ in alio articu. illa q̄ dicit in ſcripto vr̄ corrigere in qōnib⁹ de vitate. In ſcripto. n. dicit: vt allegatuȝ eſt hic: ꝙ ꝓuidētia pōt ſaluari in ſpeculatione: ⁊ ꝙ nō iportat ordinē ad executionē operis. ¶ In qōnib⁹ aūt illis videt̄ oppoſitū dicere: vnde in ſcripto dicit: ꝙ p̄deſtinatio addit tria ſup ꝓuidētiā: in qōnib⁹ aūt dicit ꝙ ſolū addit duo. qd̄ pȝ. nā de veritate vbi prius dicit. (Predeſtinatio quātū ad duo differt a ꝓuidētia: ꝓuidentia eniȝ dicit vlr̄ ordinationē in finē: ⁊ iō ſe extendit ad oīa: que a deo in finē aliquē ordinant̄: ſiue rōnalia: ſiue irrōnalia: ſiue bona: ſiue mala: p̄deſtinatio autē reſpicit illū fineȝ: qui eſt p̄ncipalis rōnalis creature: vt pote gloriā: ⁊ iō p̄diſtinatio nō eſt niſi rōnaliū: ⁊ reſpectu eoꝝ: que ſpectāt ad ſaluteȝ. Differt etiaȝ ⁊ alio modo: in quacūq; eniȝ ordinatione ad finem eſt duo conſiderare. ſ. ipſum ordinē: ⁊ exitū vel euentum ordinis: nō enim oīa que ad finē ordināṫur finem cōſequunt̄. ꝓuidētia ergo ordinem in fineȝ reſpicit tm̄: vnde per dei ꝓuidētiaȝ omnes homines ad beatitudinē ordinant̄: ſed predeſtinatio etiā reſpicit exitū vel euentū ordinis. vnde nō eſt niſi eoꝝ: qui gloriam cōſequūtur.) Hec ille. ¶ Et paucis iterpoſitis ſubdit. (Ad directionem in finē preexigit̄ volūtas finis: nullus eniȝ aliqd in finem ordinat: qd̄ nō vult: vnde ⁊ perfecta prudētie ratio vel electio nō poteſt eſſe niſi in eo: qui habet virtutem moralē ſm p̄hm 6º ethicoꝝ. per virtuteȝ enim moralē affectus alicuius in fine ſtabilitur: ad quē prudentia ordinat: finis autē in queȝ predeſtinatio dirigit

Finis ad quē res ordinant̄ duplex.

Cōtradictio in dictis ſan. Tho. q̄ ſoluit̄ tur articu. ſequēti ī fine pba. ſcōe cōcluſionis.

L. e. ſ. c. 6.

vel ordinat nō eſt vlr cōſideratum: ſed ſz cōparationē eius ad illū: qui finē cōſequitur: quē opz eſſe diſtinctuz apud dirigētez ab illis: qui finez illū nō cōſequūtur: ꝛ ideo pdeſtinatio preſupponit dilectionē: per quā deus vult ſalutē alicui⁹. vnde ſicut prudēs nō ordinat in finez niſi inquātū eſt tēperat⁹: vel iuſtus: ita deus nō dr̄ predeſtinare niſi inquātū eſt diligēs: ꝑexigit̄ ēt electio per quā ille: qui in finē īfallibiliter dirigit̄: ab alijs ſeparet̄: qui nō hoc mō in finē dirigunt̄: hec aūt ſeparatio nō eſt ꝓpter diuerſitatē aliquā inuētā in his qui ſeparant̄: que poſſet ad amorē īcitare: qꝛ anteq̄ nati eēnt aut aliqd boni egiſſent: aut mali: dictū eſt. Jacob dilexi. Eſau aūt odio habui: vt dr̄ Ro.9°. ꝛ ideo predeſtinatio ꝑſupponit electionē: electio vō dilectionē: ad pdeſtinationē vō duo ſequunt̄. ſ. cōſecutio finis: qḋ eſt glorificatio: ꝛ collatio auxilij ad ꝯſequēdū finē: qḋ eſt appoſitio grē: qḋ ad vocationē pertinet. vñ ꝛ pdeſtinationi duo effect⁹ aſſignant̄. ſ. grā ꝛ gloria.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯclō. Predeſtinatio realr̄ eſt in pdeſtināte ꝛ nō in pdeſtinato. lz aliqd ponat in pdeſtinato. Hāc ꝓbat ſanctus Tho. pͥma pte. q. 23. arti. 2° dicēs. (Predeſtinatio (inqt) nō eſt aliqd in pdeſtinatis. ſed tm̄ in pdeſtinante: qꝛ pdeſtinatio eſt q̄dā pars ꝓuidētie: ꝓuidētia autē nō eſt in reb⁹ ꝓuiſis: ſed eſt q̄dam rō in itellectu ꝓuiſoris: ſed executio ꝓuidentie: que gubernatio dr̄: paſſiue q̄dez eſt in gubernatis. actiue aūt in gubernāte. vñ manifeſtū eſt: ꝙ pdeſtinatio eſt q̄dā rō ordinis aliquoꝝ in ſalutē eternā in mēte diuina exiſ: executio aūt huius ordis eſt paſſiue q̄dē in pdeſtinatis: actiue aūt in deo: eſt aūt executio pdeſtinatōis vocatio ꝛ magnificatio. ſz illud apli ad Ro.8°. Quos predeſtinauit: hos ꝛ vocauit ꝛ magnificauit.) Hec ille. ¶ Et ad pͥmū ibidez ait. (Actiones in exteriorē māam trāſeūtes inferunt ex ſe paſſionē: vt calefactio ꝛ ſecatio: nō aūt actiōes i agēte manētes: vt ſunt itelligere ꝛ velle: ꝛ talis actio eſt pdeſtinatio: vñ pdeſtinatio nō ponit aliqd in pdeſtinatis ſed executio eius: q̄ trāſit in res exteriores ponit in eis aliquē effectū.) Hec ille. ¶ Eandē ponit ſniaz pͥ ſen. vbi ſupra art. pͥ ad pͥm. (Phs (inqt) 9° meta͏ͨͨ tradit: ꝙ
Lec. cō .16.
actionū quedā trāſeūt in exteriorē māam: circa quā aliquē effectū operant̄: vt patz in actionib⁹ nālibus: ſicut ignis calefacit lignuz: ꝛ in artificialib⁹: ſicut edificator facit domū ex mā: ꝛ in talib⁹ actio eſt recepta in eo: ꝙ fit per modū paſſionis ſm ꝙ motus eſt in moto vt in ſubiecto: ꝛ ideo in talib⁹ eſt īuenire actionē i re agēte: ꝛ paſſionē in re patiēte: q̄daz vō ſunt: q̄ in exteriorē māz nō trāſeūt: vt effectū aliquē circa ipſam ꝓducant: vt pz in viſione: que cū ſit actio vidētis: nullum effectū in re viſa efficit: ꝛ tales actiōes: que ꝓpe opatiōes dicunt̄ in ipſis operātib⁹ tm̄ ſunt: vñ nō pōt fieri cōuerſio paſſionis ad actionē accepta re exteriori ſz ꝙ in ſe eſt: ſz ſolū ſm ꝙ eſt in operāte: ꝛ ſi eniz oculus videt lapidē: lapis tñ nō videt̄ niſi ſz qḋ eſt in oculo per ſilitudinē. ſz h ergo dico: ꝙ creatio eſt actio: que effectuz exteriorē relinqt: vñ opz creationē paſſiue ſumptā aliqd in re creata eſſe: ſicut calefactionē in calefacto: pdeſtinatio vero cū noiet opationē volūtatis: ꝛ itellect⁹ exiſtētē ſolū in operāte ipſo: ſicut viſio in vidēte. ꝛ ſpeculatio in ſpeculante: ſi paſſiue accipiat̄ nō erit aliqd in pdeſtinato ſz ꝙ in ſe cōſideraf̄: ſed ſolū ſm ꝙ in pdeſtinato eſt ſm ſuā ſilitudinē: per quā ibi cognoſcit̄: ſicut ꝛ ſcitū in ſciēte. Ex quo pz: ꝙ pdeſtinatū nō nominat̄ ꝑ aliquā paſſionē in ipſo exiſtētē: ſed per opationē ipſius pdeſtināntis ſicut ꝛ res denoiat̄ viſa per actionē videntis.) Hec ille. ¶ Quarta cōcluſio. Liber vite differt ſm rōnem a pdeſtiatione: lz ſit pdeſtinatio ſm rē. Iſtā ꝓbat ſctūs Tho. pͥma pte. q. 24. arti. pͥ dicēs. (Liber vite (inqt) dr̄ in deo metaphorice ſm ſimilitudinē a rebus humanis acceptā: eſt. n. apud oēs cōſuetū: ꝙ illi q ad aliquid eligunt̄ cōſcribunt̄ in libro: vtpote milites: vel cōſiliarij: qui olim dicebant̄ patres cōſcripti: oēs aūt pdeſtinati eligunt̄ a deo ad habēduz vitā eternā. ipſa igit̄ pdeſtinatoꝝ cōſcriptio dr̄ liber vite: dr̄ autez metaphorice aliqd cōſcriptū in itellectu alicuius: qḋ firmiter in memoria tenet ſm illud Prouer. 3°. Nō obliuiſcaris legi mee: ꝛ precepta mea cor tuū cuſtodiat. Et poſt pauca. Deſcribe ea in tabulis cordis tui. nā ꝛ in libris mālib⁹ aliqd cōſcribit̄ ad ſuccurrēdū memorie: vnde ipſa dei notitia: qua firmiter retinet ſe aliquos pdeſtinaſſe ad vitā eternā. dr̄ liber vite. nā ſicut ſcriptura libri eſt ſig͏ᵐ eoꝝ: que fienda ſunt: ita dei notitia eſt quoddā ſignuz apud eū eoꝝ: qui pducēdi ſūt ad vitā.) Hec ille. ¶ Et in reſpōſiōe ad 4ᵐ dicit. (Scdm rōnez (inqt) differt liber vite a pdeſtinatione: īportat eniz notitiā predeſtinationis: ſicut apparet ex gloſa ſup illud pͥs. Deleātur de libro viuentiū. dicit gloſa. Liber iſte eſt dei notitia: qua pdeſtiauit ad vitā: quos pſciuit.) Hec ille. ¶ Idē ponit de vitate. q. 7. arti. 4°. ꝛ pͥ ſen. vbi ſupra. q. 3. art. 3. ad 3ᵐ. ¶ Itē 3° ſen. diſt. 31. q. 1. arti. pͥ. queſtiūcula pͥma. ¶ Quinta ꝯcluſio. Reprobatio eſt pſcia īniqtatis cū volūtate ꝑmittēdi caſum in culpaz: ꝛ īferēdi dānationē ꝑ culpa. Iſtā ponit pͥma pte. q. 23. artic. 3°. (Ad ꝓuidentiā (inqt) ꝑtinet ꝑmittere aliquē defectū in rebus que ꝓuidētie ſubdunt̄: vñ cū per diuinā ꝓuidentiam hoies ordinent̄ in vitā eternā: ꝑtinet ēt ad diuinā ꝓuidētiā: ꝙ ꝑmittat aliquos ab iſto fine deficere: ꝛ hos dr̄ reprobare. ſic igit̄ ſicut pdeſtinatio eſt eſt pars ꝓuidentie reſpectu illoꝝ: q diuinit⁹ ordinant̄ in eternā ſalutē ita reprobatio eſt pars ꝓuidētie reſpectu illoꝝ: q ab h fine excidūt: vñ reprobatio nō nomiat pſciam tm̄: ſed aliquid ſm rōnez addit: ſicut ꝛ prouidētia: ſicut enim predeſtinatio icludit voluntatē cōferendi gratiā: ita reprobatio icludit voluntatez permittēdi aliquem cadere in culpam: ꝛ inferendi dānationez pro culpa.) Hec ille. ¶ Idē ponit pͥ ſen. vbi ſupra. q. 4. arti. pͥmo. Item de veritate. q. 6. articu. pͥmo ad vltimū. ¶ Sexta concluſio. Reprobatio aliter ſe habz ad malum reprobati q̄ predeſtinatio ad bonū predeſtinati. Iſtā ꝓbat ſāctus Tho. pͥma parte. q. 23. ar. 3° ad 2ᵐ. (Aliter (inqt) ſe hz reprobatio in cauſando q̄ predeſtinatio: qꝛ predeſtinatio eſt cauſa eius: qḋ expectatur in futura vita: in pdeſtinatis. ſ. glorie: ꝛ eius qḋ percipitur in preſenti. ſcꝫ gratie. reprobatio vero nō eſt cauſa eius: qḋ eſt in pſenti. ſ. culpe: ſed eſt cauſa derelictionis a deo: eſt tamē cā eius: qḋ redditur in futuro. ſ. pene eterne: ſed culpa ꝓuenit ex libero arbitrio eius: qui reprobatur: ꝛ a gratia deſeritur.) Hec ille. ¶ Idem pͥmo ſen. vbi ſupra. q. 4. arti. pͥmo. (Sicut (inqt) diuia ꝓuidētia reſpectu ipſi⁹ boni: qḋ eſt cōſecutio gratie ꝛ glorie cuz preſciētia euētus dicitur predeſtinatio: ita diuina ꝓuidētia reſpectu mali oppoſiti: cū preſcientia defectus dicit̄ reprobatio ꝛ qꝛ bonum ſubiacet ꝓuidētie vt cauſatum ꝛ ordinatum: ideo dicit̄ ꝙ pdeſtinatio eſt cauſa gratie ꝛ glorie ad quā ordinatur: ſed qꝛ malum nō ſubiacet ꝓuidentie: vt itentuz vel cauſatū: ſed ſolū modo vt ordinatū ꝛ preſcitum: ideo reprobatio eſt tm̄ preſciētia culpe: ꝛ nō cauſa: ſz pene per quā culpa ordinatur eſt ꝛ preſciētia ꝛ cauſa.) Hec ille. ¶ Et ad 2ᵐ. (Reprobatio (iqt) nō addit aliquid ex parte reprobati ſupra preſcientiaz quia nihil cauſatur in ipſo: per qḋ malus fiat: ꝛ ideo appropriat

propriat ſibi nomē cōe: addit tñ aliqd ex pte dei reprobantis. ſ. voluntatē ordinis pene ad culpam. vnde etiam in abſtracto non ita appropriat ſibi nomen cōe ſicut in cōcreto. vñ magis dicitur reprobatus preſcitus ꝙ̄ preſcientia reprobatio.) Hec ille. ¶ Septia ꝯ. Noticia. quā deus habet de reprobatione maloꝝ. non dicitur liber mortis: ſicut noticia: quā habet de predeſtinatione btōꝝ. dicitur liber vite. Iſtam ꝯnē ꝓbat de veritate. q. 7. arti. 8°. (De eo (inquit) quod in libro ſcriptū habet: habet aliquis aliquā noticiā pre alijs priuilegiatam. vnde in reſpectu illoꝝ ſcitoꝝ a deo liber dici debet: de quibus aliquā noticiā pre alijs habet. Eſt aūt in deo duplex cognitio. ſ. ſimplicis noticie ſcientia: ⁊ ſcia approbationis. ſcientia ſimplicis noticie cōis eſt oībus ⁊ bonis ⁊ malis: ſciētia autē approbationis eſt bonoꝝ tantū. ⁊ ideo bona habent aliquam priuilegiatā cognitionē in deo pre alijs: ratione cuius conſcribi dicūtur: non autē mala. et ideo nō dicit̄ liber mortis ſicut dicitur liber vite.) Hec ille. ¶ Idē ponit pria parte. q. 24. arti. p̄. ad 3m dicens. (Non eſt aſſuetū eos ſcribi qui reprobant̄. vñ reprobationi non reſpondet liber mortis ſicut predeſtinationi liber vite.) Idē ponit 3°. ſen. q. 2. arti. 2°. licet videat̄ a predictis diſſonare. (Liber vite (inquit) dicitur noticia dei. qꝛ autem liber proprie eſt illoꝝ. quorum noticiam facit per figuras: ⁊ ſimilitudines exiſtentes in libro. ideo illoꝝ ſolū noticia dici pōt liber: que cognoſcit de⁹ per aliquam ſimilitudinē: mala aūt non cognoſcit deus per ſimilitudines malorum exiſtētes in eo: ſed cognoſcunt̄ per modū priuationis. Similiter etiā ſeipſū non cognoſcit per ſimilitudines ſuiipſius: ſed ꝑ hoc ꝙ ꝑ eſſentiā ſibi pſens eſt. vñ neqꝫ noticia: quam habet deus de ſeipſo: neqꝫ noticia quam habet de malis poteſt dici liber: niſi de malis pene inquantum ſunt iuſta ⁊ bona ſꝫm ꝙ dicitur liber mortis. vita autē inter bona computat̄. vñ oꝫ ꝙ liber vite intelligat̄ reſpectu vite: que in creaturis inuenit̄. ⁊ ꝙ̄uis deus habeat noticiam de vita nature: gratie. ⁊ glorie. vñ reſpectu cuiuſlibet dictarū vitarum poſſet dici noticia dei: liber vite. tñ ꝑfecta ratio vite non inuenit̄ niſi in vita glorie: que ꝑmixtionē mortis nō patit̄: ⁊ iō liber vite ſꝫm ꝓpriā ſignificationē: ⁊ ſui acceptionem ē noticia dei. quaꝫ habet de vita glie vniuſcuiuſqꝫ. Sic differt liber vite a ſcientia dei: que eſt de temporalib⁹ ⁊ eternis. preſcientia que eſt de bonis ⁊ malis: ⁊ etiam a predeſtinatione. que predeſtinatio ꝓprie de futuris eſt: ⁊ ꝓuidentie directionē in fine importat: cū ſit propoſitū miſerendi. ſed liber vite ſimplicē noticiā de vita importat: ⁊ non determinat aliquod tempus. vñ ⁊ ſcripti in libro vite dicunt̄ q vitā habent: ⁊ qui habituri ſunt.) Hec ille. ¶ Sed contra primā ⁊ tertiā ꝯnes arguit Aureol⁹ diſtinctiōe preſenti multipliciter. Primo ſic. Talis ordo creature rationalis in finē vite eterne aut accipit̄ aliqd exiſtens in diuino intellectu obiectiue. aut accipit̄ pro actu voluntatis. cuius eſt ordinare in finem: vt nō ſit aliud predeſtinatio ꝙ̄ velle diuinū: ſiue ꝓpoſitū conducendi aliquas creaturas rationales in finem vite eterne. Sed manifeſtū eſt: ꝙ non pōt dari primū: qꝛ talis ordo ſic cōceptus exiſtens obiectiue in intellectu nō eſt deſtinare: nec cauſalitatem importat: ſicut predeſtinatio videt̄ iportare. vñ dato ꝙ ille ordo eēt in intellectu angelico: vel humano: homo vel angelus non diceretur predeſtinare. Nec etiaꝫ poteſt dici 2m. quia tale velle: ⁊ tale ꝓpoſitū videt̄ aſpicere in futurum: in deo autē non eſt aliquis actus voluntatis cū tendentia in futuꝝ. cū abſtrahat ab omni futuritione. ergo nō poteſt poni: ꝙ predeſtinatio ſit talis ordo creature rōnalis in finē vite eterne. ¶ Scdo Ille ordo exiſtens in mēte diuia: vel ē ipſamet diuina eſſentia: vel ens aliquod rationis exiſtens in intellectu diuino: ſed non poteſt poni: ꝙ ſit ipſamet diuina eſſentia: quia diuina eſſentia non eſt ordo creature rationalis in deum: ſed magis finis illius ordinis. Nec poteſt dici: ꝙ ſit ens rationis. Tuꝫ quia in ꝓſpectu mentis diuine non eſt aliud ꝙ̄ diuina eſſentia. Tum quia predeſtinatio formaliter non videtur eſſe ens diminutū: cū ſit cauſa gratie ⁊ glorie ſꝫm ſanctos: gratia aūt ⁊ gloria nō poſſunt cauſari ab ente rōnis. ergo predeſtinatio nō poteſt eſſe talis ordo a mente diuina cōceptus. ¶ Tertio. Predeſtinatio q̄ ponit̄ i deo nō eſt paſſio: ſed poti⁹ predeſtinatio actio: ſed ordo precōceptus nō eſt actio cū ſit idem cū ordine illo: qui ponit̄ in re. vnde predeſtinare actiue eſt deſtinare: vel ordinare: non aūt ipſe ordo: ſed potius formare ordinē: ordo autē formatus: ⁊ formatio ordinis nō ſunt idem. igit̄ idem qḋ prius. ¶ Quarto. Si ordo creature rationalis in finem vite eterne a mente diuina conceptus eſſet predeſtinatio. ſequeretur ꝙ in ipſo eſſet predeſtinatio actio: ⁊ predeſtinatio paſſio: ꝑdeſtinare enī non eſt aliud ꝙ̄ illū ordinem dictare. q̄re ordo dictatus: aut paſſiua dictatio ordinis erit ꝑdeſtinatio paſſiua. vnde participatio huius ordinis: vel ordo iſte in creatura rōnali exiſtens dr̄ paſſiua ꝑdeſtinatio: nō enim eſt ordo iſte conceptus a deo ſine creaturis. que ordinant̄: imo creature ponūt̄ in mente dina ſub tali ordine: ⁊ ita eſt obiectiue in deo ꝑdeſtinatio paſſio. nō igitur verū eſt: ꝙ talis ordo conceptus ſit ꝑdeſtinatio actio.) Hec ille. ¶ Quedā alia argumenta facit. que reduci pñt cōtra ꝑdicta. lꝫ nō arguat cōtra ſanctū Tho. arguit enim ſic. Formalr⁹ eſt in ꝑdeſtinatione illud qḋ exprimit ampli⁹ deſtinationem hoīs in ſalutē: cū ꝑdeſtinare ſit deſtinare in ſalutem: ſed manifeſtū eſt: ꝙ voluntatis eſt deſtinare: ⁊ nō ſcie. g̃ ꝑdeſtinatio formali⁹ ē ꝓpoſitū: aut velle ſalutē alicuius ꝙ̄ ſit noticia practica illius ſalutis cū incluſione propoſiti ſaluandi: ſed potius ecōuerſo eſt formaliter ꝓponere: ⁊ velle cū incluſiōe diuine ſcie. ¶ Scdo. Scire practice ordinationē petri in ſalutē eternā non eſt petrū ꝑdeſtinare: ſed potius determinare petrū i illā ſalutē: ⁊ velle petrū aſſeq ipſā: eſt petrū ꝑdeſtinare. g̃ nulla ſcia practica erit predeſtinatio. ſed potius volitio erit ꝑdeſtinatio. ¶ Tertio. Nulla ſcientia: que nō ꝑcedit rem: nec eſt ipſius vt futura pōt eſſe practica: non enī viſio rei exiſtentis eſt cauſa exiſtentie illius rei: qꝛ non aſpicit eā vt factibilē: ſed vt factam. ſed pſcia dei non eſt reꝝ ſub rōne: q̄ future ſūt: ſꝫ ē rei ſub illa determinatione: quā actualitas: ⁊ potentia in actu dant ipſi rei: nō enim pſciētia dat determinationē illi rei: ſed determinationē: quā dat actualitas deus indiſtanter intelligit. g̃ pſciētia dei nō pōt eē practica reſpectu alicuius pſciti. ¶ Quarto. Si aliq̄ ſcia ordinatiōis hoīs i ſalutē itelligit̄ eē practica i deo. aut illa ē ſcia. q̄ nouit deus ſalutē talis hoīs eſſe futurā non ſibi ſed illi. aut erit illa ſcia: qua indiſtāter nouit determinationem ſalutis hoīs: quā actualitas ſaluatiōis dat ſibi: que ꝓprie ſcia appellat̄: ſed non pōt dici: ꝙ hec vltima ſit practica vt ſtatim ꝓbatū eſt. nec pōt dici de pma. qꝛ talis ſcia dictās practice in futuꝝ: ꝙ petrus ſaluabit̄: daret huic propoſitiōi determinatā veritatē: ⁊ ſic eſſet imutabile: nec poſſet oppoſitū euenire.) Hec ille. ¶ Iſta āt argumenta pñt adduci ꝯ dicta in 2ª ꝯne. ſ. ꝙ ꝓuidentia eſt quedā ars gubernationis: q̄ poſſet eē ſpeculatiua. ſed

predeſtinatio icludit puidẽtiã q̃ſi practice. ℂ Multa
argumenta ſiliter facit pbando: q nulla volitio intrin/
ſeca deo conſequens pſcientiam reſpectu ſalutis petri
põt eſſe deſideriũ: vel ppoſitũ futuri. ſed oĩa talis voli
tio eſt cõplacentia tendẽs in nõ futuꝝ. qð videt̃ ꝯ pdi/
cta. ſed tñ nõ ẽ. qꝛ nõ dicim⁹: q aliq̃ diuina volitio ten
dat in aliqð obiectũ vt ſibi futuꝝ. ſed forte vt futurũ
alys. ⁊ qꝛ ei⁹ argumẽta nõ pbant niſi hoc. iõ nõ recito
ea. qꝛ p nobis ſunt. ℂ Ad prima argumẽta rñdet̃. ⁊ ad
pmũ quidẽ dr̃: q nõ dicimus: q ordo aliqs ſit pdeſtina
tio: ſed rõ ordinis eſt pdeſtinatio. Et cũ querit̃ de hoc
an ſit obiectiue in intellectu ⁊c̃. Dico q rõ illius ordi/
nis eſt ipſe diuin⁹ intellect⁹: ⁊ dina eẽntia: ⁊ ẽ obiectiue
i itellectu vt cognitũ i cognoſcẽte. Et ad iprobationẽ
dico: q rõ illius ordinis importat cauſalitatẽ eo mõ: q̃
diuina ſcia: vel idee reꝝ ſunt eaꝝ factiue adiuncta vo/
luntate. Unde ſcũs Tho. pma pte. q. 19. arti. 4°. ad 4ᵐ
dicit. (Unius ⁊ eiuſdẽ effect⁹ in nobis cã ẽ ſcia: vt diri/
gens: qꝛ cõcipit̃ vt forma opatiõis: ⁊ voluntas vt ipe/
rans qꝛ forma vt eſt in intellectu tñ non determinat̃
ad hoc: q ſit: vel nõ ſit in effectu niſi p volũtatẽ. vñ in/
tellect⁹ ſpeculatiu⁹ nihil dicit de opando. ſꝫ potẽtia eſt
cã vt exequens: qꝛ noiat imediatũ pncipiũ opationis.
ſꝫ hec oĩa i deo vnũ ſũt.) Hec ille. ℂ Et iõ illud qð dr̃
de ordine in itellectu angeli nõ eſt ad ppoſitũ: qꝛ ſcia
angeli nõ eſt cã reꝝ: ſꝫ dina ſcia eſt cã ſcitoꝝ. ℂ Ad 2ᵐ
dico: q rõ illius ordinis ẽ diuina eẽntia. Et cũ impro/
bat̃: q dina eſſentia eſt finis illius ordinis. Dico q ille
ordo: vt eſt in re ordinat̃ ad ſeipſũ. vt eſt in deo: ita q
ille ordo vt ẽ in deo: eſt finis. vt ãt eſt extra deũ ordina
tur ad finem eo mõ loquendi: q̃ dicit ſcũs Tho. de ve
ritate. q. 4. arti. 8°. q creature vt in verbo producunt
ſe in ppria nã. ℂ Ad 3ᵐ dico: q pdeſtinatio noiat acti
onẽ intellectus excogitantis: vel dictantis ordinẽ reꝝ
in finem: ⁊ formã ordinis i intellectu dictatã: ⁊ excogi/
tatã p illũ actũ: ⁊ iõ aliqñ dicit ſcũs Tho. q pdeſtina/
tio ẽ ordinatio alicui⁹ i finẽ: vl' directio i finẽ i deo exi/
ſtẽs: vt pꝫ expſſe de veritate. q. 6. arti. p̊. ad 8ᵐ. ⁊ arti. 2°.
in principali rñſiõe. p̊ etiam ſen. dicit: q pdeſtinatio eſt
actio manẽs in agẽte. q̃ñqꝫ ãt dicit: q ẽ rõ ordinis re/
rũ in finẽ. vt in pma parte vbi ſupra. Et ſic pꝫ q pdeſti
natio q̃ñqꝫ dicit actionẽ: q̃ñqꝫ non dicit actionẽ: neqꝫ
paſſionẽ: ſed formã cõſtitutã ſꝫ modũ intelligẽdi per
actionẽ intellect⁹. vel poti⁹ q̃ terminat actũ intellect⁹
diuini excogitantis ordinẽ. ℂ Ad 4ᵐ dico: q predeſti
natio actio non infert predeſtinationẽ paſſionẽ: nec in
deo: nec ext̃ deũ: niſi grãmaticaliter loquendo eo mõ: q̃
intelligi ẽ pati: ⁊ intelligere agere. Sciẽdũ ẽt q arguẽs
nunq̃ꝫ arguit directe ad ppoſitum: nõ enim dicit ſcũs
Tho. q ordo q ẽ in creatura: vt cõceptus a deo ſit pre/ *Ratio ordis q eſt in creatura ⁊ nõ ordo eſt predeſtinatio.*
deſtinatio: ſed rõ illi⁹ ordinis: ⁊ iõ cũ arguit̃: q ille or/
do: qui ẽ in creatura: nõ ſit pdeſtinatio: nihil ẽ ad ppo/
ſitũ. Falſũ etiã dicit: q ordo ille q ẽ in creatura ſit pde/
ſtinatio paſſio: vt patuit i pbatiõe 3ᵉ ꝯnis. ℂ Ad pmũ
alioꝝ argumẽtoꝝ, negat̃ minor. ſicut. n. dic̃ ſcũs Tho.
de veritate. q. 6. ar. p̊. ſoli⁹ rõnis eſt dirigere: vel ordina/
re: ⁊ iõ pdeſtinatio i actu rõnis cõſiſtit dirigẽtis: vel or
dinantis in finem: ſed tamen ad directionem in finem
preexegitur voluntas. Et ad 8ᵐ dicit: q ordinationis
principiũ primũ eſt ratio: ſed remotũ eſt voluntas: ⁊
ideo predeſtinatio principalius attribuitur rationi q̃ꝫ
volũtati. ℂ Itẽ arti. 2°. dicit: q pdeſtinatio eſt quedã
directio in finẽ: quã facit ratio a voluntate mota: ⁊ ſic
patet q predeſtinatio vt in propoſito accipitur ſcilicet
p directione principaliter ⁊ prime pertinet ad rõnẽ.

ℂ Ad 2ᵐ dico: q predeſtinatio nõ ſolũ dicit ſcientiam
practicã: ſed etiã actũ voluntatis reſpectu finis: ⁊ ordi/
nationẽ in finẽ. qꝛ dicit prouidentiã ordinatã ad operis
executionẽ: vt prius patuit. vnde ſcũs Tho. de verita/
te. q. 6. ar. p̊. ad 4ᵐ dicit. (Predeſtinatio (inquit) q̃uis
ponat̃ in genere ſcie: tñ aliquid addit ſupra ſciam: ⁊ ſu/
pra preſcientiã. ſ. ordinationẽ in finẽ: ſicut ⁊ prouiden/
tia: vel prudẽtia ſup cognitionẽ: vñ ſicut non oĩs ſciens
qd agendũ eſt dr̃ prudens. ita nec oĩs preſciẽs eſt prede
ſtinans.) Hec ille. ℂ Rõne etiã. 5ᵃ arti. p̊. ad 2ᵐ. dicit: q
prouidentia plus hꝫ de rõne volũtatis q̃ꝫ ſcia practica
ſcia enim practica abſolute cõiter ſe hꝫ ad cognitionẽ
finis: ⁊ eoꝝ q̃ ſunt ad finẽ. vñ prudentia ſupponit vo/
lũtatẽ finis. ℂ Ibidẽ ẽt dicit ad 8ᵐ. (Oĩs ratio diuina i
deo non dr̃ prudentia: niſi adiuncto ordine ad finem:
ad q̃ preſupponit̃ volũtas finis. Uñ lꝫ prudẽtia eſſen/
tialiter ad cognitionẽ pertineat. tñ voluntatẽ aliq̃ mõ
includit.) Hec ille. ℂ Ex iſtis igit̃ pꝫ q argumẽtum
ſolũ cõcedit: q ſcire practice ordinationẽ petri in ſalu/
tẽ nõ adiuncta voluntate ſalutis petri: nec ordinatione
illius ſcie ad ſalutẽ petri: nõ eſt predeſtinare petrũ: qð
cõcedit̃. ſed hoc nõ eſt cõtra nos: ſed nõ pbat. q illud
ſcire pdictis adiunctis nõ ſit pdeſtinatio. ℂ Ad 3ᵐ ne
gat̃ maior. ſufficit. n. q noticia: vel ſcia illa ferat̃ i futu
ritionẽ illius rei: licet illa res nunq̃ꝫ ſit futura: vel pteri
ta tali cognitioni. Exẽplũ aũt de viſiõe rei exiſtẽtis nõ
valet. illa enim non fert̃ niſi in rẽ pñtẽ: ⁊ nullo mõ in
futuritionẽ ei⁹: nec in rem: vt eſt in cauſis ſuis: non aſpi
cit enim niſi tẽpus. in quo res eſt: ⁊ nõ illud: in q̃ futura
eſt: ⁊ ideo non põt eſſe cognitio practica coloris. ℂ Ad
4ᵐ dr̃: q diuia ſcia eſt practica reſpectu lapidis: vt aſ/
picit lapidẽ futuꝝ nõ ſibi ſed alys: nec tñ ſeqtur: q vt
ſic det veritatẽ determinatã iſti ppoſitioni: lapis erit:
ſed illa ſcia vt aſpicit lapidem in ſe: ⁊ vt pñtẽ verificat
ppoſitionẽ de pñti: dũ ẽ pñs: ⁊ cõſequẽter illã de futu/
ro nõ vt futuritiue ſignat: ſꝫ vt dat itelligere ſibi corre
ſpõdẽs alicui noticie pſentialiter exhibitũ: ⁊ dino aſpe
ctui ſubſtans. Et hic terminat̃ primus articulus.

Quantum ad ſecundum articulũ ſit prima ꝯ.
Prouidentia differt ſꝫm rationem
a ſciẽtia: ⁊ a diſpoſitiõe. Iſtã ponit ſcũs Tho. p̊ ſen. diſ.
39. q. 2. ar. p̊. (Hec tria (inquit) ſ. ſciẽtia: diſpoſitio: p/
uidentia ſe hñt p additionẽ vnius ad alteꝝ: cum enim
deus de rebus creatis ſciaꝫ q̃ſi practicã habeat ad mo *Ad modum artificis ſcie ſcia dei cõſideranda eſt.*
dũ ſcie artificis ei⁹ ſcia cõſideranda eſt. Sciendum ẽ
eſt q artifex preconſiderãdo: vel pconcipiendo artifi/
ciatũ ſuum conſiderat finẽ: ⁊ inde cõſiderat ordinem
quẽ facere intendit ad finẽ illũ: ⁊ ordinẽ etiã partium
ad inuicẽ. ſicut q fundamentũ ſit ſub pariete. ⁊ paries
ſub tecto. ⁊ iſte ordo ptiũ ad inuicẽ ordinat̃ vlteri⁹ ad
finẽ dom⁹. 3°. oꝫ q cõſideret ea: qb⁹ pmoueat̃ ad cõſe
cutionẽ finis: ⁊ vt tollãt̃ ea. q̃ pñt impedire finẽ. vnde
excogitat ſubſtentamẽtũ: ⁊ appẽditia: ⁊ feneſtras: ⁊ hõ
qbus dom⁹ ſit apta ad habitationem. Iſta ẽ cogitatio
noiat̃ noie ſcie rõne ſolius cogitatiõis. ⁊ non rõne ali/
cui⁹ opationis. vnde ⁊ ẽ ipſius finis: ⁊ eoꝝ q̃ ſunt ad fi/
nem: ſed rõne ordinis excogitati in re opanda vocat̃
diſpoſitiõis noie. qꝛ diſpoſitio ordinẽ quẽdã deſignat
vnde diſpoſitio dr̃ q̃ſi ratiõis ordinatio: ſed rõne eorum
q̃ pmouẽt in finẽ dr̃ prudentia: prudere enim dr̃ qui
bene coniecturat de cõferentibus in finẽ: ⁊ de his q̃ im
pedire pñt. vnde in deo ſcia dr̃ ſꝫm q hꝫ cognitionem
⁊ ſuiipſius. ⁊ eoꝝ que facit: ſed diſpoſitio dr̃ rõne dupli
cis ordinis: quẽ ponit in reb⁹: ſcilicet rei ad rem: ſꝫm q
iuuant ſeinuicẽ ad cõſequẽdũ vltimũ finẽ. ⁊ iteꝝ toti⁹

vniuerſi ad ipſū.ſicut ēt ponit phs in xi°.metaphiſice vbi etiā ponit exemplū de ordie partiū exercit⁹ ad inuicē:⁊ in bonū ducis: pudentia aūt dicit̄ ſm ꝙ rebus ita ordinatis attribuit eaꝝ ordinē cōſeruant:⁊ ꝓpellit oēm inordinatiōnē.) Hec ille. ¶ Idē ponit de veri.q.5.ar.p.(Scia (inquit) cōiter ſe hȝ ad cognitionē finis ⁊ eoꝝ q̄ ſunt ad finē.ꝑ ſciam eni de⁹ ſcit ſe ⁊ creaturas ſȝ pudētia ꝑtinet tm̄ ad cognitionē eoꝝ:q̄ ſūt ad finē ⁊ iō pudentia in deo includit ſciam ⁊ volūtatē: ſȝ tn̄ i cognitiōe manet nō qdē ſpeculatiua.ſed practica: potentia aūt executiua eſt pudentie. Unde act⁹ potētie ſupponit actū pudētie ſicut dirigētis. vnde in pudētia nō icludit potētia ſicē volūtas.) Hec ille. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ illud:qđ hic dicit.ſ.ꝙ duplex ordo.ſ.rerum ad inuicē:⁊ oium ad deū ſpectat ad rōnē diſpoſitionis: videt̄ contingere de veritate.q.5.arti.p.ad 9m.vt dicetur i probatiōe 3e ɔnis. ¶ Scđa ɔ. Prouidentia eſſentialiter ꝑtinet ad intellectū:lȝ ſupponat actū voluntatis. Iſta ɔ pōt haberi ex imediate allegatis q̄ ad vtranqȝ partē.ſed itēꝝ ꝓbat̄ per eundē doctorem ibidem.ſ.de veritate.q.5.arti.p.ad primum.(In re creata (inquit) duo pñt cōſiderari.ſ.ipſa ſpecies eius abſolute: ⁊ ordo eius ad finē:⁊ vtriuſqȝ forma preceſſit in deo. Forma ḡ exēplaris rei ſm ſuam ſpeciē abſolute ē idea:ſed forma rei:ſm qđ eſt ordinata in finē ē pudentia.) Hec ille. ¶ Et ad 8m.dicit ibidē.(Illud dictū Boetij 4°.de cōſolatiōe dicēs:ꝙ pudentia ē illa diuina rō in ſūmo oium principe cōſtituta:hȝ ſic itelligi:ꝙ rō illa i ſūmo principe cōſtituta nō dr̄ pudētia niſi adiūcto ordine ad finē:ad quē ſupponit̄ volūtas finis. vn̄ lȝ eſſentialiter ad cognitionē ꝑtineat.tn̄ volūtatē aliquo mō includit.) Hec ille. ¶ Idē ponit pma pte.q.22.ar.p.vbi ponit:ꝙ rō ordinandoꝝ in finē ꝓprie ē pudentia. Et idē ponit arti.2°. ¶ Itē p ſen.vbi ſ arti.p.ad pmū dicit.(Prouidētia ⁊ diſpoſitio diuerſimode cōſiderata ꝑtinent ad ſciam:⁊ voluntatē:⁊ potētiā.pōt.n. aliqs artifex hr̄e cognitionē de artificiatis ſpeculatiue tm̄ ſine hoc ꝙ operi intēdat:⁊ ſic pudētia:⁊ diſpoſitio eius ꝑtinet tm̄ ad ſciam: ſm aūt ꝙ vlterius ordinat in opus cū ꝓpoſito exequēdi ꝑtinet ad ſcientiā.⁊ voluntatem: ſm aūt ꝙ exequit̄ in opē:ſic ꝑtinet ad ſciētiam: volūtatē:⁊ potentiā:ꝑ quā operatur. Ita etiā ⁊ in deo ē:⁊ patet ꝙ duobus modis pmis accepta ſunt eterna: ſed 3° mō ſunt ex tpe.) Hec ille. ¶ Sciēdū tn̄:ꝙ lȝ hic dicat.ꝙ pudentia poteſt accipi ſpeculatiue tm̄.ſicē etiā dicit diſtinctiōe ſequēti.ſ.40.q.i.arti.2°.ſ.ꝙ pudentia ſm rōnē ſui nois pōt ſaluari i ſpeculatiōne tm̄: verūtn̄ de veritate vbi ſupra videt̄ dicere oppoſitū.nā in ſolutione primi dicit.(Quāuis idea poſſit pertinere ad ſpeculatiuā cognitionē aliq̄ mō:tn̄ pudentia tm̄ ꝑtinet ad practicā.eo ꝙ importat ordinē ad finē: ⁊ ita ad op⁹:q̄ mediāte ꝑuenit̄ ad finē.) Hec ille. ¶ Et credo ꝙ illud:qđ dicit i de veritate tenendū ſit: qꝛ māxīm ibi magis diſcuſſit q̄ȝ in ſcripto. ⁊ ad hoc declinat in ſumma. Uex poſſet dici:ꝙ nō eſt ibi cōtrouerſia:nam pudentiā dicat poſſe ꝑtinere ad ſpeculatiuā:⁊ hoc eſt verum ſm rationē nois.q̄ non dicit niſi cognitionē rei: ⁊ ordinis ei⁹ in finē:que cognitio nondū dr̄ practica: ſed ſm rem: ⁊ ꝓpriā acceptionē: pudentia nō ſolū dicit cognitionē rei:⁊ ordinis eius in finē: imo addit ꝓpoſitū exequēdi ⁊ ordinationem ad opus:⁊ ſic ꝓprie accepta ad practicam ſolū ꝑtinet. ¶ Tertia ɔ. Prouidentia differt ſm rōnē ab arte diua. Iſtam ꝓbat ſcūs doctor de veritate vbi ſupra ad 9m.dicēs.(In reb⁹ pōt cōſiderari duplex ordo. vn⁹ ſm ꝙ egrediūt̄ a pncipio. alius ſm ꝙ ordinant̄ ad finē. diſpoſitio ḡ ꝑtinet ad illū ordinē:quo res ꝓgrediūt̄ a principio. Dicunt̄ eni aliqua diſponi ſȝ ꝙ in diuerſis gradib⁹ collocant̄ a deo.ſicē artifex diuerſimode collocat ptes ſui edificij: vel artificij. vn̄ diſpoſitio ad artē ꝑtinere videt̄. Sed pudētia ſportat illū ordinē q ē ad finē: ⁊ ſic pudētia differt ab arte diua: ⁊ diſpoſitiōe:qꝛ ars diua dr̄ reſpectu ꝓductionis rerum ſed diſpoſitio reſpectu ordinis ꝓductoꝝ. pudentia autem dicit ordinē in finē.ſed qꝛ ex fine artificiati colligit̄ quicqd eſt in artificiato.ordo aūt ad finē ē fini propinquior q̄ȝ ordo partiū adinuicē: ⁊ quodāmodo cauſa eius.iō pudentia eſt quodāmodo diſpoſitionis cauſa ⁊ ꝓpter h diſpoſitionis actus frequēter pudentie attribuit̄. Quāuis ḡ pudētia nō ſit ars:q̄ reſpiciat productionem reꝝ:nec diſpoſitio: que reſpicit ordinē reꝝ ad inuicem:nō tn̄ ſequit̄ qn pertineat ad cognitionē practicā:qꝛ reſpicit ordinē reꝝ in finē.) Hec ille. ¶ Quarta ɔ. Pudentia differt realiter a fato. Iſtā ꝓbat ſanct⁹ Tho.ibidē ad pmū dicēs.(Sicut ſe hȝ idea ad ſpeciē rei:ita ſe hȝ pudentia ad fatū:ipſe enim ordo a diuina pudentia rebus inditus fatum vocatur.) Hec ille. ¶ Itē p ſen.diſ.39.q.2.arti.p.ad 5m.dicit.(Fatū ⁊ pudentia differunt per eſſentiā:ſicut eni forma domus ē aliud per eſſentiā.ſm qđ ē in mēte artificis: vbi nomē artis hȝ:⁊ ſm qđ eſt in lapidibus:⁊ lignis:vbi artificiatum dr̄: ita ⁊ rō gubernationis reꝝ aliud eſſe habet in mente diuina. vbi pudentia dr̄:⁊ aliud in cauſis ſecūdis quarū officio gubernatio diuina explet̄: in quibus fatū dr̄ a for faris. vel quia ē quoddā effatum diuine ordinationis ſicut verbu vocale interioris conceptus vel ex eo ꝙ ex eaꝝ conſideratione cauſarum fari ſolebant antiquitus de rebus futuris:ſicut ex cōſideratiōe mot⁹ celi ꝑcipitur.) Hec ille. ¶ Itē pma pte.q.116.arti.2°.(Ipſa ordinatio effectuū pōt dupliciter cōſiderari. Uno mō ſm ꝙ ē in ipſo deo:⁊ ſic ipſa ordinatio effectiuū vocatur pudētia:ſm vero ꝙ ipſa pdicta ordinatio cōſiderat̄ i medijs cauſis a deo ordinatis ad aliqs effectus ꝓducendos: ſic hȝ rōnē fati.) Et ibidē ad 3m dicit.(Fatū ē diſpoſitio.nō que ē in gnīe qualitatis.ſed ſȝ ꝙ diſpoſitio ſignat ordinē:qui nō ē ſubā: ſed relatio ꝗ qdē ordo ſi ɔſiderat̄ ꝑ cōparatiōnē ad ſuū pncipiū ē vnus ⁊ dr̄ vnū fatū. Si autē cōſiderat̄ per cōparatiōnē ad effect⁹:vel ad ipſas cauſas medias: ſic multiplicat̄ ꝑ quē modū dixit poeta. Te tua fata trahūt.) Hec ille. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ ſicē ipſe dicit articulo pcedēte eiuſdē qōnis.lȝ inq̄tū oia:q̄ hic agūt̄ diuine pudētie ſubdant̄ tāq̄ȝ ꝑ eā pordinata:⁊ q̄ſi plocuta fatū poſſimus ponere.tn̄ ſci h noie vti recuſauerunt ꝓp eos:q hoc nomen retorquebant ad vi diſpoſitionis ſideꝝ:in qua quiſqȝ dr̄ natus: vel conceptus. vnde Aug⁹.15°.de ciuitate dei.(Propterea ſiqs res humanas fato attribuit: qꝛ ipſā voluntatem: vel ptātē fati noie appellat:ſniam teneat. linguā cohibeat.) Sic etiam Gregorius fatū eſſe negat i omelia epiphanie.(Abſit a fideliū cordib⁹ vt fatum aliquid eē dicant.) Hec ille. ¶ Sciendū etiā: ꝙ ſeries:idē eſt ordo cauſaꝝ ſecundaꝝ: que dicitur fatum non habet rōnē fati niſi ſm qđ dependet a deo. ⁊ ideo cauſaliter dei poteſtas:vel voluntas fatū noiari poteſt nō tn̄ eſſentialiter ſȝ ꝙ ipſe dicit ibidē arti.2°.ad pmū Eandē ɔnē tenet 3° ɔ̄ Gētiles ca°.92°. ¶ Quinta ɔ. Ad hoc:ꝙ aliqs ſit bene fortunatus:iuuat̄ a ſuperiorib⁹ cauſis.ſ.deo.⁊ angelo:⁊ celo. Iſtā ɔnē ꝓbat ſcūs Tho.3° ɔ̄ Gētiles.ca°.92.(Quia dr̄ (inquit) alicui bonū bn̄ ſm fortunā cōtingere:qn̄ aliqđ bonū ſibi accidit ꝑter intētionē:ſicut cū aliqs fodiens in agro inuenit theſaurū

quē nō q̄rebat: contingit enim aliquē opantē pter intentionē opari ꝓpriā: nō tñ pter intentionē alicuius ſuperioris: cui ipſe ſubeſt: ſicut ſi dñs aliquis precipiat alicui ſeruo: ꝙ vadat ad aliquē locū: quo ipſe aliū ſeruū iam miſerat illo ignorāte: intentio cōſerui eſt pter intētionē ſerui miſſi: nō aūt pter intentionē dñi mittētis: ⁊ lōlȝ p cōparationē ad hūc ſeruū ſit fortuitū ⁊ caſuale. nō tñ p comparationē ad dñm: ſȝ eſt aliquid ordinatū. cū igiẗ homo ſit ordinat⁹ ſm corpus ſub corporib⁹ celeſtibus: ſm īellectū vero ſub angelis: ſm volūtatē āt ſub deo: pōt cōtingere aliqd pter intentionē hoīs: qḋ tñ eſt ſm ordinē corpoꝝ celeſtiū: vel diſpoſitionem angeloꝝ vel dei.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Hꝯ bona fortuna attendiẗ penes duo. ſ. penes electionē ⁊ ꝓſecutionē. Iſtā probat ibidē ſcūs Tho. Qꝫ eni hō ſit bene fortunat⁹ q̊ ad electionē. ⁊ ꝙ i h̄ iuueẗ a trib⁹ cauſis p̄dictis. oñdit dicens. (Oīms (inquit) ſolus de⁹ directe ad electionem hoīs opeẗ. tñ actio angeli opaẗ aliqd ad electionē hoīs p modū ꝑſuaſiōis: actio vero celeſtis corporis p modū diſponētis inq̄ztū corpales celeſtiū corpoꝝ impreſſiones i corpora nrā diſponūt ad aliq̄s electiōes. qñ igiẗ aliqs ex impſſiōe corpoꝝ celeſtiū ⁊ ſupioꝝ cauſaꝝ ſm p̄dictū modū inclinatur ad aliq̄s electiōes ſibi vtiles: quarū tñ vtilitatē ꝓpria rōne non cognoſcit: ⁊ cū hoc ex lumine intellectualiū ſubaꝝ illuminaẗ eius intellectus ad eadē agēda: ⁊ ex diuina operatione inclinatur eius voluntas ad aliquid eligendū ſibi vtile: cui⁹ rōnē ignorat: dicitur bene fortunat⁹ eſſe: ⁊ econtrario male fortunatus qñ ex ſuperioribus cauſis ad cōtraria eius electio inclinaẗ: ſicut de quodam diciẗ Hieremie xx°. Scribe: viꝝ illū ſterilē: q in dieb⁹ ſuis nō ꝓſperabiẗ.) Hec ille. ¶ Sed ꝙ ex ſupioribus cauſis dicaẗ hō fortunatus quo ad reꝝ electarū executionē oñdit ibidem dicens. (Cōſequiẗ (inqt) hō aliqḋ auxiliū ex ſupioribus cauſis q̄ztū ad exitus ſuaꝝ actionū: cū enim hō eligere habeat: ⁊ ꝓſequi q̄ elegit: in vtroqȝ a cauſis ſuperioribus adiuuatur interdū ⁊ impediẗ: ſm electionem quidē: vt dictū eſt inq̄ztū hō: vel diſponiẗ ad aliqd eligenduȝ per celeſtia corpora: vel q̄ſi illuſtraẗ per angeloꝝ cuſtodiā: vel etiā iclinaẗ per operationē diuinam. ſm executionem vero inq̄ztum homo conſequiẗ ex aliqua ſuperiori cauſa robur: ⁊ efficaciā ad implendum quod elegit: que quidem nō ſolum a deo: ⁊ ab angelis eſſe pōt: ſed etiā a corporib⁹ celeſtib⁹ inq̄ztū talis efficacia in corpore ſita ē: manifeſtū eſt eni ꝙ etiā inaiata corpora quaſdā vires ⁊ efficacias a corporibus celeſtibus conſequunẗ: ⁊ etiam preter eas: que ad qualitates actiuas ⁊ paſſiuas electoꝝ conſequuntur: quas etiam non eſt dubiū celeſtibus corporib⁹ eſſe ſubiectas. ſicꝫ ꝙ magnes attrahit ferrū hoc hȝ ex virtute celeſtis corporis: ⁊ lapides quidem: ⁊ herbe alias occultas virtutes. Vñ nihil etiā ꝓhibet: ꝙ aliquis hō habeat ex impreſſione corpis celeſtis aliquā efficaciā in aliquib⁹ corpibus faciendis: q̄s alius nō habet. puta medicus in ſanando ⁊ agricola in plantando: ⁊ miles in expugnando. hanc aūt efficaciā multo ꝑfectius de⁹ hoīb⁹ largitur ad ſua opa efficaciter exequēda. Quātū ḡ ad primū auxiliuȝ qḋ eſt in eligendo. dr̄ de⁹ hoīem dirigere. q̄ztū vero ad 2m auxiliū dr̄ hoīeȝ cōfortare: ⁊ hec duo auxilia ſimul tanguntur in ps. vbi dicitur. Dñs illuminatio mea ⁊ ſalus mea: quē timebo. q̄ztū ad primū. Dñs ptector vite mee a quo trepidabo: quo ad 2m.) Hec ille. ¶ Septima ꝯ. Inter inclinationē a corpore celeſti ex vna pte: ⁊ inclinationē dei: vel angeli ex alia attendiẗ differētia. quia ſm primā homo pōt dici bene natus: ⁊ bene fortunatus: ſed penes 2um dr̄ bene cuſtodit⁹. vel bene gubernat⁹. hāc ponit ibidem ſcūs doctor. (In hoc (inqt) attendenda ē differētia: nā impreſſiones corpoꝝ celeſtiū in corpora nrā cauſant in nobis nāles corporū diſpoſitiones: ⁊ ideo ex diſpoſitione relicta ex corpore celeſti in corpe nrō dr̄ nō ſolū aliqs bene fortunat⁹ aut male: ſed etiam bene natus: aut male: ſed quēadmodum dicit Ariſtoteles in magnis moralibus: ꝙ bene fortunatum eſſe eſt bene natum eſſe: non enim poteſt intelligi ꝙ ex nā intellectus diuerſa ꝓcedat: ꝙ vnus vtilia ſibi eligat. ⁊ alius nociua preter rōnem ꝓpriā: cū nā intellectus ⁊ voluntatis in oībus hoībus ſint vna: diuerſitas enim formalis induceret diuerſitatē ſm ſpeciem. diuerſitas aūt mālis inducit diuerſitatē ſm numerum. vnde ſm ꝙ intellectus hoīs illuſtraẗ ad aliqd agēdū vel voluntas a deo inſtigatur: non diciẗ hō bene natus ſed magis cuſtodit⁹: vel gubernat⁹.) Hec ille. ¶ Octaua ꝯ. Qꝫ inter inclinationē dei ex vna pte: ⁊ inclinationē celi: ⁊ angeli ex alia eſt dr̄ia: qꝛ prima eſt ſicut cā perficiens. 2a vero ſicut cā diſponēs. hāc ponit ſcūs Tho. ibidē dicēs. (Rurſus attēdenda eſt circa hoc alia dr̄ia nam opatio angeli: ⁊ corpis celeſtis ſolū ſe hꝫt ſicut diſponentes ad electiones: opatio aūt dei eſt ſicut perficiens: cū āt diſpoſitio: que eſt ex corpis qualitate: vel intellectus perſuaſione neceſſitatē ad eligendū non inducat: non ſemp hō eligit illud qḋ angelus cuſtodiens intendit: neqȝ illud: ad qḋ celeſte corpus inclinat: ſꝫ tñ homo hoc eligit: qḋ deus opatur in ei⁹ voluntate. vnde cuſtodia angeloꝝ iterdū ceſſatur ſm illud Hieremie primo. Curauim⁹ babylonē: ⁊ nō ē curata: ⁊ multo magis inclinationē corpoꝝ celeſtiū: diuina vero ꝓuidētia ſemp ē firma.) Hec ille. ¶ Nona ꝯ. Inter inclinationē angelicā: ⁊ celeſtē ē differētia: qꝛ prima fit p modū cōſiderationis. 2° per modū paſſionis. Iſtaȝ ponit ibidē dicens. (Eſt (inquit) alia differētia conſideranda. nam cū corpus celeſte non diſponat ad electionē niſi inq̄ztū imprimit i corpa nrā: ex qb⁹ hō incitaẗ ad eliciendum p modū: quo paſſiones inducunt ad electionē: oīs autē diſpoſitio ad electionē: q̄ eſt ex corpib⁹ celeſtibus: eſt p modū cuiuſdā paſſionis: ſicut cum qs inducitur ad aliqd eliciendū per amorē: vel irā: vel aliqd hꝯ. ab angelo vero diſponiẗ qs ad eliciendū p modū intelligibilis cōſideratiōe abſqȝ paſſione: qḋ qdē dupliciter cōtingit: qñqȝ eni illuminaẗ intellectus hoīs ab angelo ad cognoſcēdū ſolū: ꝙ aliquid ē bonū fieri: nō aūt inſtruiẗ de rōne: ꝓpter quā eſt bonū: que ſumiẗ ex fine: ⁊ ideo qñqȝ hō eſtimat ꝙ aliquid ſit bonum fieri: ſi tñ quereretur quare: rñderet ſe neſcire. Unde qñ perueniet in finem vtilē: quem non conſiderauit: erit ſibi fortuitū: qñqȝ vero p illuminationē āgeli cognoſcit: ⁊ ꝙ h̄ ſit bonū: ⁊ rōnē q̄re eſt bonū. q̄ depēdet ex fine. ⁊ ſic qñ ꝑueniet ad finē: quē p̄us cōſiderauit: nō erit fortuitū.) ¶ Decima ꝯ. Diuina inclinatio eſt vlior q̄ȝ angelica. ⁊ angelica q̄ȝ celeſtis. Iſtam probat ibidē. (Sciēdū (inquit) ꝙ vis actiua ſpūalis ſube: vel nature. ſicut eſt altior q̄ȝ corporalis. ita ē ⁊ vlior. vnde nō ad oīa. ad que ſe extendit humana electio ſe extendit diſpoſitio celeſtis corporis. Rurſus quia virtus humane aīe. vel angeli ē particularis in cōparatione ad virtutē diuinā. que quidē eſt vlis reſpectu omniū entiū. ſic ḡ aliqḋ bonum accidere pōt hoī. ⁊ pter ꝓpriā intentionē. ⁊ pter inclinationem celeſtiū corpoꝝ. ⁊ pter illuminationē angelorū. nō autē preter diuiā ꝓuidentiā. q̄ ē gubernatiua ſiẗ ⁊ factiua entis inq̄ztum eſt. vnde oꝫ ꝙ oīa ſub ſe contineat. ſic igiẗ aliqḋ fortuitū bonū. vł malū pōt cōtingere homini

re homini: ꝛ per cōparationē ad ipſum: ꝛ per cōparatio
nē ad corpa celeſtia: ꝛ per cōparationē ad angelos: non
autē per cōparationē ad deū: nam per cōparationē ad
ipſum non ſolū in rebꝰ humanis. ſꝫ nec in aliq̄ alia re
pōt eē aliqd caſuale ꝛ improuiſum.) Hec ille. ¶ Un-
decima ꝯ. Reſpectu bonoꝝ moraliū nullus dr̄ bn̄ vel
male fortunatꝰ: ſꝫ poſſit dici reſpectu eoꝝ bn̄ vel male
natꝰ. Hāc ꝯnē ꝓbat ibidē. (Quia (inquit) fortuita ſūt
q̄ ſunt p̄ter intētionē: bona aūt moralia p̄ter intētionē
eſſe nō p̄nt. cū in electiōe conſiſtant. reſpectu eoꝝ non
pōt dici bene: vel male fortunatus: ſꝫ reſpectu eorum
poſſit aliqs dici bene: vel male natꝰ. qn̄ ex nāli diſpoſi-
tione corporis eſt aptus ad electiones virtutū: vel vi-
cioꝝ: reſpectu autē exterioꝝ bonoꝝ: que preter inten-
tionē hoīs euenire p̄nt. pōt dici hō ꝛ bene natus: ꝛ be-
ne fortunatꝰ: ꝛ a deo gubernatus: ꝛ ab angelis cuſtodi-
tus.) Hec ille. ¶ Duodecima ꝯ. Primū auxiliū. ſ. ad
eligendū eſt vlius. 2° qđ. ſ. datur ad exequēdū: ꝛ penes
primū aliquis dr̄ fortunatus: nō autē penes 2ᵐ. Iſtam
ꝓbat ibidē ſctūs Tho. (Inter (inquit) auxilia duplex
eſt differētia. Prima quidē. qꝛ ex p̄ auxilio adiuuat̄ hō
tam in hiis: que virtuti hoīs ſubdunt̄ q̄ꝫ etiā in alijs: ſed
2ᵐ auxiliū ad illa tm̄ ſe extēdit: ad que virtus hoīs va-
let: ꝙ enim homo fodiēs ſepulchrū inueniat theſauꝝ
ex nulla hoīs virtute ꝓcedit. vn̄ reſpectu talis euen-
tus adiuuari poteſt homo in hoc: ꝙ inſtigetur ad que-
rēdū ſi ibi eſt theſaurus: non aūt in hoc: ꝙ aliqua virtꝰ
ei detur ad theſauꝝ inueniendū: in hoc autem ꝙ me-
dicus ſanat: vel miles in pugna vincat pōt adiuuari in
hoc: ꝙ eligat conuenientia ad finem: ꝛ in hoc ꝙ effica-
citer exequatur per virtutem a ſuperiori cauſa adeptā
vnde primū auxiliū eſt vlius. 2ª differentia eſt. qꝛ 2ᵐ
auxiliū datur ad proſequendū efficaciter ea. que inten
dit. vnde cum fortuita ſint preter intentionē. ex tali au
xilio non poteſt dici homo ꝓprie loquendo bene fortu
natus ſicut pōt dici ex primo.) Hec ille. ¶ 13ª ꝯ. Nul-
lus euentus pōt dici fortunatus ꝑ cōparationē ad di-
uinam cauſam: ſed bene ꝑ reductionē in cauſam cele-
ſtem. Iſtā ꝓbat ibidē dicens. (Ad hoc (inquit) ꝙ hoī
aliquid bene cōtingat: vel male ſm fortunā: ꝛ ex deo ē
ꝛ a corpore celeſti eē poteſt inq̄ꝫtū hō inclinatur a deo
ad eligendū aliqd: cui cōiunctū eſt aliqđ cōmodū: vel
incōmodū: qđ eligens nō preconſiderat: ꝛ inq̄ꝫtū a cor
pore celeſti ad tale aliquid eligēdū diſponitur: hoc aūt
cōmodū: vel incōmodū relatū qdē ad electionē hoīs
eſt fortuitū: relatū vero ad deū rōnem amittit fortui-
ti: nō aūt relatū ad corpus celeſte: qđ ſic pꝫ. Nō enim
aliquis euentus amittit rōnez fortuiti niſi reducat̄ ad
cām ꝑ ſe: virtꝰ aūt celeſtis corpis eſt cā agens nō ꝑ mo
dū intellectus ꝛ electionis: ſed per modū nature: natu
re aūt ē ꝓpriū ad vnū tendere. ſi g̊ aliqs effectus nō eſt
vnus nō pōt per ſe eſſe cauſa eius aliqua virtus nālis:
cū aūt aliqua duo ſibi per accidens cōiungunt̄: nō ſunt
vere vnū: ſed ſolū ꝑ accidens. vnde huiꝰ cōiunctionis
nulla cauſa nālis per ſe cā eſſe pōt. ſic g̊ cū iſte homo
ex impreſſiōe celeſtis corporis inclinet̄ per modū paſ-
ſionis: vt dictū eſt ad fodiendū ſepulchrū: ſepulchrū āt
ꝛ locus theſauri ſunt vnum ꝑ accidens: qꝛ non habent
aliquem ordinē ad inuicē. vnde virtus celeſtis corpo-
ris nō pōt per ſe inclinare ad hoc totū: ꝙ iſte fodiat ſe-
pulchrū: ꝛ locū vbi eſt theſaurus: ſed aliqs per intelle-
ctū agēs pōt eſſe cā inclinationis in hoc totū: qꝛ intelli-
gentis eſt multa ordinare in vnū: patet etiam: ꝙ hō ꝗ
ſciret theſauꝝ eſſe ibi: poſſet aliū ignorantē mittere ad
fodiendū ſepulchrū in loco eodē: vt preter intentionē
ſuam inueniret theſauꝝ. ſic igit̄ hꝫ euentus fortuiti re-
ducti in cāꝫ diuinā. amittūt rōnē fortuiti: reducti vero
in cām celeſtē nequaq̄ꝫ.) Hec ille. ¶ 14ª ꝯ. Homo nō
pōt eſſe bene fortunatus vliter ex virtute corpis cele-
ſtis: ſed ſolū q̄tū ad hoc: vel illud. Dico autē vliter. ꝙ
aliqs homo habeat in nā ſua īpreſſionē corporis cele-
ſtis. vt eligat ſemꝑ: vel in pluribꝰ aliq̄: quibus coniun-
cta ſunt per accidens aliqua cōmoda: vel incommoda
Iſtam ꝯnem ponit ipſe ibidem in forma. quā ꝓbat ſic.
(Natura nō ordinatur niſi ad vnū: ea autem ſm que
hoī accidit bene vel male ſm fortunam nō ſunt redu-
cibilia ad aliquid vnū: ſed ſunt indeterminata ꝛ infini
ta: vt phs dicit 2° phyſicoꝝ: ꝛ ad ſenſum patet. Non eſt
ergo poſſibile: ꝙ aliquis habeat in nā ſua eligere ſem-
per ea: ad que per accidens ſequant̄ aliq̄ cōmoda: ſed
pōt eſſe. ꝙ ex vna inclinatione inclinetur ad eligendū
aliqd. cui coniungat̄ ꝑ accidens aliqđ cōmodum: ꝛ ex
alia inclinatione aliud: ꝛ ex tertia tertiū: nō autē ita ꝙ
ex vna inclinatione ad oīa: ex vna aūt diuina diſpoſi-
tione pōt hō ad oīa dirigi.) Hec ille. ¶ Sed ꝯ tres pri- Contra tres
mas ꝯnes arguit Aureolus in p̄nti diſtinctione multi- primas Au.
pliciter in hoc: ꝙ in illis ꝯnibus dr̄: ꝙ ꝓuidentia eſt rō vbi ſ ar. 2°.
ordinis in finē in mente diuina exiſtens. Arguit igit̄
p̄ ſic. Prouidētia ꝓprie nō eſt illud qđ ꝓuidet: ſed po-
tius actus cognitiuus. quo ꝓuidet̄: ſed manifeſtū eſt:
ꝙ rō ordinis reꝝ in fine eſt illud. qđ deus in rebus ꝓui
det. g̊ rō ordinis nō eſt ipſa ꝓuidentia in mente diuina
ſed potius diuinum intelligere. quo ordo hꝫ ꝓuidetur.
¶ Et ſi dicatur ꝙ rō ordinis: vt eſt in rebꝰ ē ꝓuiſa: ſed
vt eſt in mēte diuina eſt rō ꝓuidēdi. ¶ Nō valet qdē
Tū qꝛ nihil eſt in mente diuina obiectiue niſi ſua eēn-
tia. Tū qꝛ dato ꝙ eēt diuinus intellectus illū ordinē
ꝓuideret obiectiue: ꝛ ita non eſſet: ſi illa rō eſſet ꝓuidē-
tia ꝓprie ꝛ primo: ſed potiꝰ obiectū ꝓuidētie formatū
ꝛ excogitatū ꝑ ꝓuidentiā. ¶ Scđo. Sicut ſe hꝫ in no-
bis ꝓuidētia. ſic oī imperfectione ſemota trāsferēda ē
ad diuina. ſed in nobis actus intellectus tendens in fu-
turum dicitur ꝓuidentia formaliter ꝛ per ſe: denomi-
natiue vero illud: qđ mente cōcipit̄: dr̄ ꝓuidētia: ſicut
ꝛ illud qđ ponitur in operam bladū ꝛ vinū collectum
ꝓ toto anno conſueuerunt hoīes ꝓuidentiā neceſſariā
pro illo anno appellare. igitur ꝛ in deo per prius dicit̄
intelligere eſſe prouidentia q̄ꝫ ordo rerum in finē. g ve
rius dicitur ꝓuiſus eſſe. ¶ Tertio. Prouidētia ē pars
prudentie ſm Tulliū in 2°. rhetorice. ponit enim in-
telligentiā: memoriā ꝛ prouidētiā prudētiā integrare
ſed conſtat: ꝙ prudētia eſt habitꝰ vel actus intellectꝰ.
ſꝫ enim 6°. ethicoꝝ dicat̄ recta rō agibilium. ibi tn̄ rō
non accipit̄ ꝓ obiecto: ſed pro habitu dirigēte in obie-
ctum. ergo ꝛ in deo ꝓuidentia ꝑ prius dicitur de actu
vel habitu diuini intellectus: cōſtat aūt ꝙ in deo nō ē
rō habitus: ſed purū intelligere ꝛ ſubſiſtens actus. igit̄
rō ꝓuidētie ꝑ prius cōpetit diuine itellectioni. ¶ Quar-
to. Prouidētia dr̄ q̄ſi ꝓcul videntia. vnde ꝓuidens dr̄
q̄ſi porro: vel de longe videns ſm Iſidoꝝ 10. etymol.
ſed manifeſtū eſt: ꝙ ꝓcul videre pertinet ad actum ꝛ
nō ad obiectū. igitur idē qđ prius. Hec ille. ¶ Cōtra
4ᵃᵐ ꝯnē arguit ꝓbando: ꝙ fatum nō debet reduci ad
ꝓuidentiā: ſed ad p̄ſcientiā. cuiꝰ oppoſitū ibi videtur
innui. dicit g̊. (Certū iquit ē. ꝙ mores hominū nō ſolū
virtuoſi: ſed etiā vitioſi ſm vſuꝫ loquēdi dicant̄ cade-
re ſub fato. vnde fures. ꝛ ebrioſos conſueuerunt hoīes
dicere ſic eē fatatos.) ſed cōſtat ꝙ dei ꝓuidētia nō or-
dinat hoīes ad hꝫ vitia. ſed tm̄ p̄nouit ea. g̊ fatum non
eſt aliquid pertinens ad dei ꝓuidētiā. ſed tm̄ ad p̄ſciē-

ſiā. ¶ Scdo. Aug⁹ dicit 5°. de ciuitate dei: vbi tractat
iſtā mām. (Si nō oia fatata ſunt: non eſt certus ordo
cauſarum: ſed certus ordo cauſaꝝ nō eſt: nec certus eſt
ordo preſcientie in deo. ⁊ infra: vbiqꝫ pſcientiā dicit cō
tinere ordinem cauſarum fatalē. vnde dicit: ꝙ ordo
cauſarum qui preſcienti certus eſt deo: nō efficit: vt ni-
hil ſit i noſtra voluntate. cōcedat ergo Cicero cū eis
qui hunc ordinem dicunt eſſe fatalē: vel potius ipſum
fati noīe appellant: quod nos abhorremus propter vo-
cabulum: qui vero negat omniū cauſaꝝ ordinem eſſe
certiſſimū deo: ⁊ preſciētie eſſe notiſſimū plus cum ꝙ̄
ſtoici deteſtamur.) ergo patet: ꝙ ſꝫ Aug. ibidem. ſi fa-
tum debeat recipi: non erit aliud ꝙ̄ ordo cauſaꝝ ꝓut
ſubeſt diuine ſciētie: non autem prouidentie. Hec ille.
¶ Cōtra. 2am. ꝯnem: ⁊ ſequētes arguit ꝓbando: ꝙ mo-
tus bene fortunatoꝝ nō debet reduci ad cuſtodiā an-
geli: cuius oppoſitū dicitur in illis cōcluſionib⁹. arguit
Utrū motus bene fortunatoꝝ reduci debeat ad angelos cuſtodiā.
igitur primo ſic. Boni cuſtodientis eſt precidere oia
que ipediunt finē pro quo cuſtodit. nec ꝓmouere impe-
dimenta: ſed conſtat ꝙ proſperitas fortune multos ho-
mines impedit a ſalute eterna: ad quā finaliter ange-
lus hominē cuſtodit. Unde Eccleſiaſtes 5°. dr̄: ꝙ eſt in-
firmitas peſſima ſub ſole diuitie cōſeruate in malum
domini ſui. ergo non videtur ꝓſperitas fortune reduci
in cuſtodiā angeli deputati. ¶ Secūdo. Magis vide-
tur malus angelus dirigere in acquiſitionē taliū. que
attribuunt̄ fortune: ſcilicet diuitiaꝝ ⁊ honoꝝ pro eo:
ꝙ talia ſunt inſtrumēta: quibus iuuatur ad hominem
decipiendū: ⁊ vt in pluribus ſunt occaſiones ruine: ⁊ cō-
muniter dant̄ malis ⁊ peccatoribus. vñ 4° ethicoꝝ di-
citur: ꝙ hoīes inculpant fortunā: quia maxime digni
exiſtentes nequaꝙ̄ ditant̄. ergo non videt̄: ꝙ reducat̄
ꝓſperitas fortune ad regimen angeli pro cuſtodia de-
putati: ſed potius videt̄ malus angelus talia procura-
re ſicut innuit ſcriptura Job. 21°. cū ait. Quare ergo im-
pij viuunt: ſubleuati ſunt: cōfortatiqꝫ diuitijs: Dom⁹
eoꝝ ſecure ſunt: ⁊ nō eſt virga dei ſup eos. Bos eoꝝ cō-
cepit: ⁊ non abortiuit. Egrediunt̄ quaſi greges paruuli
eoꝝ. Tenent tympanū ⁊ citharā. Ducūt in bonis dies
ſuos: ⁊ in puncto ad inferna deſcendunt. vnde propter
quod mali angeli vident̄ ꝓſperitates ⁊ talia procura-
re: vocat eos aplus principes ⁊ rectores mūdi tenebra-
rum haꝝ ad Ephe. 5°. Et ſaluator Joh. 12°. dicit. (Nūc
pricipes mūdi hui⁹ eijciet̄ foras.) Et aplus. 2. Cor. 4°
nominat demonem deū huius ſeculi q excecat infide-
liū corda. ¶ Tertio. Boni angeli magis videtur ſua-
dere hominibus paupertatē ꝙ̄ ꝓſperitatem: videmus
etiam ꝙ in actibus illis qui attribuunt̄ bone fortune
frequenter cōmittit̄ peccatū: modus enim acquirēdi
diuitias: aut principatus: aut ſtatus ſublimes frequen-
ter malus eſt ⁊ cū pctō: ⁊ tamen ſic acquirētes dicim⁹
bene fortunatos: ſed conſtat ꝙ angeli boni nō dirigūt
in tales actus: in quibus eſt peccatū. igitur idem quod
prius. ¶ Quarto. Homines bene fortunati ſunt male
cuſtoditi ꝙ̄tū ad hoc. ꝙ angelus cuſtodiens nō habet
intentū ſuum circa ſalutē cuſtoditi. ergo nō eſt verum
ꝙ bene fortunatus ſit bene ab angelo cuſtoditus. Hec
ille. ¶ Ad iſta dicit̄. et primo ad primū argumentoꝝ
primo inductoꝝ concedit̄ maior: ⁊ negat̄ minor: non
enim ratio ordinis reꝝ in finē exiſtens in mente diui-
na eſt illud: quod ꝓuidetur: ſed eſt illud: quo ꝓuidetur
rebus: vt ibidem in arguendo dr̄ ponendo ſolutionem.
Et cū improbatur illa ſolutio. dico ad primā improba-
tionē: ꝙ nō ſola diuina eſſentia eſt obiectiue in diuino
intellectu: niſi intelligat̄ de obiecto primo ⁊ principali
vt alias dictū eſt. verūtamen arguens nō ipugnat mē-
tem noſtrā: nam cum dicimus: ꝙ ratio illius ordinis ē d. 36. q. 2.
in mente diuina: ꝑ illā rationē nō intelligimus aliquid
habens eſſe diminutū. l. rē poſitam in eſſe apparēti: eo
modo: quo loqui cōſueuit arguens: ſed ipſam diuinam
eſſentiā. que eſt ratio omnis intelligibilis a deo: ⁊ ideo
non valet ꝯña. diuina eſſentia eſt in diuino intellectu
obiectiue ⁊ duntaxat. ergo ratio ordinis predicti nō eſt
obiectiue in diuino intellectu. etiā poſito ꝙ alias eſſet
verū: quia illa ratio eſt diuina eſſentia. ¶ Ad 2am im-
probationē dicit̄: ꝙ nō ſolum actus excogitādi: vel di-
ctandi formam ordinis rerum in finem dicitur prouí-
dentia: imo forma per actū illū excogitata: vel dictata
que ſe habet ſicut terminus intellectionis excogitatio-
nis: vel dictaminis: ⁊ obiectum illius primū: ſicut con-
ceptio non ſolū dr̄ actus concipiendi: imo etiā ipſa for-
ma ꝑ intellectū cōcepta: ⁊ imaginatio: ⁊ cōſideratio ſi-
militer: ⁊ fictio: ⁊ hꝰ̄ꝙ̄ cōiter accipiunt̄ pro forma in in-
tellectu exiſtente: q̄ terminant actū imaginādi: cōſide-
randi: vel fingendi: ⁊ idē patet de intentione: de ꝓpoſi-
tione: de oratione: ⁊ ſupplicatione: ⁊ infinitis: ⁊ iſto mo-
do loquēdi dicit Aug⁹: ꝙ verbū eſt noticia: vt alias ex-
poſitū eſt. ¶ Ad 2m negat̄ minor. Dico enim ꝙ in no-
bis ꝓuidentia actualis: que ſola in diuinis conceditur
non eſt ſolū ipſe actus ꝓuidendi: imo forma per illum
actū ꝓducta: nec ille actus nomen haberet ꝓuidentie:
niſi qꝛ terminat̄ ad talē formā: q̄ proprie formaliter. ⁊
per ſe dr̄ ꝓuidentia. Scdm eni Boetiū ꝓuidentia eſt
diuina ratio. Ratio autē diuina ſm Aug. 83. qōnū ⁊ re-
citat̄ a ſancto doctore de veritate. q. 5. arti. p̄. argumēto
8°. eſt idea: idea vero nō dicit actū intellectus: ſed for-
mam intellectam. ¶ Ad 3m patet per idem. ¶ Ad 4m
per idē. oia enim argumēta vnicū hñt motiuū: ſcilicet
ꝙ cognitio: viſio: vel hꝰ. dicunt actum ⁊ nō obiectum:
⁊ eodē modo ꝓuidētia: ⁊ patet ꝙ nulla eſt ſimilitudo
vñ breuiter oia argumenta ſolū probant: ꝙ viſio vel ꝓ-
uiſio dicit actū ⁊ nō obiectū: ſed nihil ꝓbant de proui-
dentia: nec de videntia. ¶ Ad alia que 2° loco inducū-
tur. dicitur ꝙ modus arguendi nullus eſt. ſolum enim
probat. ꝙ ſicut diuina ꝓuidentia nō ordinat hoīes ad
actus vitioſos. ita nec fatū dicit ordinē in rebus a deo
impreſſum: quo aliquid ordinetur ad vitiū. ⁊ hoc con-
ceditur: ſed nō ꝓbat quin ordo vitij ad penam cadat
ſub fato: cum illud etiā cadat ſub prouidētia. vnde vi-
tia cadunt ſub fato: ⁊ ſub ꝓuidentia diuina nō ſicut fi-
nes: ad quos aliqd ordinet̄: ſed vt ordinata in finē. Un-
de ſcūs Tho. de veritate. q. 5. art. 4°. ad 6m dicit. (Pro-
uidētia ordinat rem in finē: ordo autē in finē cōſequit̄
ad eſſe rei: ⁊ ideo non eſt impoſſibile aliquod malum
ordinari a bono. ſ. deo in bonū: ſed ipoſſibile eſt aliqđ
bonū a bono ordinari in malū.) Hec ille. ¶ Qōne eā
6°. arti. p̄. dicit ꝙ diuina ꝓuidentia ſe extendit ad oia:
que in finem aliquem a deo ordinātur ſiue bona: ſiue
mala. Sciendum autem ꝙ arguens falſum dicit ſcili-
cet aliquē eſſe fatatū ad hoc: vt ſit ebrioſus: vel fur: nō
enim fatū eſt de hoc: ſed de illo ꝙ ſua ebrietas ꝑ penā
ordinetur. ¶ Ad 2m dicit̄: ꝙ fundatur in quadā falſa
cōſequentia ſcilicet fatū reducitur ad preſcientiā. ḡ nō
reducit̄ ad ꝓuidentiā. Illa ſiquidē pro tanto falſa eſt:
quia ꝓuidētia includit preſcientiā: licet aliquid ſupad-
dat. bene ḡ ſtat: ꝙ reducat̄ ad vtrunqꝫ: ſꝫ principaliter
ad ꝓuidentiā: que ſuper preſcientiā addit applicationē
ad opus ſicut prudentia ſup artē: vt dicit ſcūs Tho. 2a
2e. q. 47. arti. p̄. ad 3m. ¶ Ad argumenta 3° loco indu-
cta dr̄ vnico verbo: ꝙ illa ꝙ̄tuor argumenta ſolū pro-
bant

bant:ꝙ motus bene fortunatoꝝ: accipiendo fortuna/
tum ꝓ eo:cui bona ſm apparentiam:⁊ nõ ſm veram
exiſtentiam:ſed potius nociua inconſiderate ꝓueniũt
nõ debent reduci in cuſtodiã boni angeli: puta ſi diui/
tie hoĩs:⁊ hꝫ dum adipiſcunt̃ cedant in nocumentum
hoĩs:talia dico ꝙ nõ ꝓueniũt ex angelica cuſtodia:nec
homo:cui talia ꝓueniunt dĩ bene fortunatus ſm rem
ex predictoꝝ adeptione:imo infortunatus ſm rem:lꝫ
aliter mũdanis appareat:ſed forte talia malignus an/
gelus ꝓcurauit in hoĩs detrimentũ:cuꝫ autẽ predicta
bona aliqñ cedant in veꝝ bonũ poſſidenti:tunc hõ ex
incõſiderata illoꝝ adeptione dici põt fortunatus:⁊ ħ
reduci põt in angelicã cuſtodiã mõ ſuperius explica/
to.Et iõ ad primũ dĩ negãdo minorẽ:nunꝙ̃ enĩꝫ bone
fortune ſm rẽ ꝓſperitas hoĩem impedit a ſalute:ſed
forte fortuna falſa ſm reꝫ:bona tñ ſm apparentiam.
¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ ꝓbat ꝙ miniſterio diaboli aliq̃ hñt
multa bona tꝑalia:ex quibus nõ ſemꝑ hõ ſm veritatẽ
dĩ bene fortunatus:nõ tñ ꝓbat:qñ bona fortuna ſm
veritatẽ ex illis ꝓueniens in angelicã cuſtodiã reduca
tur. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ eſſe pauperẽ qñqꝫ:⁊ aliquibus ce
dit in bonã fortunã:qñqꝫ in infortuniũ:⁊ iõ qñqꝫ pau/
pertas ꝓcurat̃ ꝑ bonos angelos:qñqꝫ ꝓſperitas:⁊ idẽ
dico de demonibus. ¶ Ad 4ᵐ negat̃ añs loquẽdo de
bona fortuna ſm veritateꝫ:vt ex dictis põt apparere.
Et hec de ſecundo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad tertiũ articulum ſit prima cõclu
ſio. Diuina preſcientia nullam ne/
ceſſitatẽ rebus preſcitis iponit. Iſtaꝫ ꝓbat ſcũs Tho.
primo ſen.diſ.39.q.i.arti.ꝑ.vbi ſic ait.(Uolũtatis hec
eſt rõ:vt libere actum ſuum ꝓducat:qđ enim fit volũ/
tate:nõ fit neceſſitate vt dicit Augu.vnde põt velle ⁊
nõ velle:ſed hoc intelligendũ eſt:duꝫ actus eſt in egre
diendo a voluntate:qꝛ poſtꝙ̃ tranſijt:nõ ſubiacet fa/
cultati eius:nõ enĩꝫ põt nõ voluiſſe qđ voluit.Et ſimi
liter nõ ſubiacet facultati eius:vt vtrunqꝫ ſimul ꝓdu
cat:non enim põt ſimul velle ⁊ non velle:⁊ hoc nõ tñ
intelligendũ eſt de actu ipſius voluntatis imediato:ſꝫ
de oĩbus actibus imperatis a voluntate:ſicut cogitare
loqui:⁊ hꝫ.Cuꝫ igitur actus diuine volũtatis ſit reſpe/
ctu alicuius alterius a deo:põt dici ꝙ deus põt hoc nõ
velle:nõ tñ poteſt vt ſimul velit ⁊ nõ velit:vel vt nunc
velit ⁊ poſtmodũ non velit:accipiendo poſt ⁊ nunc ex
parte volũtatis:que mutabilis eſſe nõ põt.Et qꝛ actus
diuine ſcientie ſm ꝙ eſt operis eius:vt informans ipꝫ
eſt imperatus a voluntate:iõ põt concedi:ꝙ deus hoc
modo põt non preſcire qđ ꝓſciuit:non tñ põt eſſe vt ſi
mul preſciat ⁊ nõ preſciat:vel ꝙ nũc ꝓſciat ⁊ poſtmo/
dũ nõ preſciat:loquendo de ꝓſcientia ex parte ſcie tm̃:
ita ꝙ nõ fiat vis de ratione futuri:qꝛ quod mõ futuꝝ
eſt:poſtmoduꝫ eſt preſens:⁊ tunc non eſt ꝓſcitum ſed
ſcitum:⁊ ideo dõm ſm diſtinctioneꝫ magiſtri:ꝙ ſi ac/
cipiatur cõiunctim:deus nõ põt nõ ſcire qđ ſcitum eſt
ab eo:ſi autẽ accipiat̃ diuiſiꝫ:ſic eſt in poteſtate ſua ſci/
re ⁊ nõ ſcire:⁊ hec libertas demonſtrat̃ cum dicit̃:ꝙ
deus põt hoc non ſcire.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ:ꝙ
lꝫ deus preſciat me peccaturũ:tñ eſt poſſibile euꝫ hoc
nõ preſcire:nec ꝓſciuiſſe:ac per hoc impoſſibile eſt me
nõ peccare:nec vlla mihi neceſſitas imponit̃ ad peccã
dum:ſed eque liber ſum ad peccanduꝫ vel nõ peccan/
dum:ac ſi ipſe nihil ꝓſciuiſſet. ¶ Itẽ ꝯtra gentiles ca.
68.(Si vnũqđqꝫ a deo cognoſcit̃ ſicut preſentialiter
viſum:ſic neceſſariuꝫ erit eſſe qđ deus cognoſcit:ſicut
neceſſariũ eſt ſortem ſedere ex hoc ꝙ videt̃ ſedere:ħ
aũt nõ eſt neceſſariuꝫ abſolute vel vt a quibuſdã dicit̃
neceſſitate ꝯſequentis:ſed ſub cõditione:vel neceſſita/
te ꝯñtie:hec enim ꝯditionalis eſt neceſſaria:ſi videtur
ſedere ſedet:vnde ⁊ ſi ꝯditionalis in cathegoricã trãſ/
ferat̃.vt dicat̃:qđ vĩ ſedere neceſſe ẽ ſedere:pꝫ eã de di
cto intellectam ⁊ cõpoſitaꝫ eſſe verã:de re v̓o intelle/
ctam ⁊ diuiſam eſſe falſam.) Hec ille.Eandẽ ſimilitu
dinẽ ponit de veritate.q.2.arti.12.ad 2ᵐ dicens.(Cõ/
tingens refert̃ ad diuinã cognitionẽ ſm ꝙ ponitur eẽ
in rerũ nã:ex quo aũt eſt:nõ põt tunc nõ eſſe qñ eſt:qꝛ Lec.14.
qđ eſt:neceſſe eſt eſſe:vt pꝫ in primo peri[illegible]nõ
tñ ſequit̃ ꝙ ſimpliciter dicat̃ neceſſariũ:nec ꝙ ſciẽtia
dei fallatur:ſicut ⁊ viſus meus nõ fallit̃:dũ video pe/
trum ſedere:ꝙ̃uis hoc ſit cõtingens.) Hec ille. ¶ Itẽ
ꝑmo ſen.diſ.38.q.i.arti.5°.ad 3ᵐ ponit eandem dicẽs.
(Actus diuine cognitionis tranſit ſuper ꝯtingens:qđ
futurũ ſit nobis:ſicut tranſit viſus noſter ſuper ipſuꝫ
dũ eſt:⁊ qꝛ oẽ qđ eſt:neceſſe eſt eſſe:qđ tñ abſolute nõ
eſt neceſſariũ:ideo dicit̃ ꝙ in ſe cõſideratũ eſt cõtin/
gens:ſed relatũ ad dei cognitionẽ eſt neceſſariũ:qꝛ ad
ipſum refert̃ ſꝫ ꝙ eſt in eſſe actu:⁊ oĩo ſimile eſt:ſi ego
videã ſortẽ preſentẽ currere:qđ qdẽ eſt ꝯtingens in ſe:
ſꝫ relatũ ad viſuꝫ meũ eſt neceſſariũ.) Hec ille. ¶ Ex
quibus oĩbus apparet:ꝙ ſicut viſus meus nullã impo
nit neceſſitateꝫ curſui ſortis:ita nec diuina preſcientia
rei preſcite:tñ ſicut impoſſibile eſt me videre ſortem
currere:⁊ nõ ita eſſe ꝙ ſortes currat:qꝛ viſus meus fer
tur ſuper curſum illum vt eſt in ſua ꝓſentialitate:ita
impoſſibile eſt:ꝙ deus aliquid preſciat:⁊ illud nõ eue
niat.eſt ergo iſta conditionalis neceſſaria:ſi deus hoc
ꝓſciuit:hoc erit:nõ tñ antecedens eſt abſolute neceſſa/
riuꝫ:ꝙ̃uis ſit imutabilr verum:ſcꝫ ꝙ nõ põt eſſe vera
iſta copulatiua. Iſta eſt falſa:deus eſt hõ:⁊ illa eadem
fuit vera:vel ecõtra nũc eſt vera: et prius fuit falſa:⁊
hoc vocat̃ neceſſitas imutabilitatis:⁊ ideo plus de ne/
ceſſitate eſt in illa ꝯditionali ꝙ̃ in iſta:ſi ego video ſor/
tẽ currere:ſortes currit:qꝛ huiꝰ ꝯditionalis antecedẽs
eſt imutabilr verũ:verũtñ tã iſtius ꝙ̃ alterius ꝯditio/
nalis antecedẽs eſt abſolute neceſſariũ:dũ eſt veꝝ:vñ
ſcũs Tho.ꝑ ſen.diſ.39.q.i.arti.ꝑ ad 3ᵐ dicit.(Illud qđ
eſt:eſt neceſſariũ abſolute dũ eſt:abſolute tñ loquẽdo
nõ neceſſe eſt eẽ. Ita ⁊ deũ ſcire neceſſe eſt dũ ſcit:nõ
tñ eſt neceſſe eũ ſcire:niſi neceſſitate imobilitatis:que
voluntatis libertatẽ nõ excludit. ¶ Hec ille. ¶ 2ª ꝯ.
Diuina prouidẽtia nullã neceſſitatẽ abſolutã prouiſis
ꝯtingentibꝰ iponit. Hanc ponit ſcũs Tho. ꝑma parte
q.22ª.arti.4°.(Ad ꝓuidentiã (inquit) pertinet ordina
re res in finẽ:poſt bonitatẽ aũt diuinã:que eſt finis ſe/
paratus a rebus pñcipale bonũ in ipſis exiſtẽs eſt ꝑfe/
ctio vniuerſi:q̃ qdeꝫ nõ eſſet:ſi nõ oẽs gradus eſſendi
inuenirent̃ in rebus:vñ ad diuinã ꝓuidentiã pertinet
oẽs gradus entiũ ꝓducere:⁊ iõ quibuſdã effectibꝰ pre
parauit cauſas neceſſarias:vt neceſſario euenirent:q̃/
buſdã v̓o cauſas cõtingentes vt euenirẽt ꝯtingẽter ſꝫ
ꝯditionẽ cauſaꝝ ꝓximã.) Hec ille. ¶ Eandẽ ꝯcloneꝫ
cõſimili ratione ꝓbat 3° cõtra gẽtiles.ca°.72°. arguit
enim ſic.(Operatio diuine ꝓuidentie: qua operat̃ in
rebus nõ excludit cauſas ſecũdas:ſꝫ per eas impletur
inq̃tũ v̓tute dei agunt:ex cauſis aũt ꝓximis aliq̃ effe/
ctus dicunt̃ neceſſarij vel cõtingẽtes:nõ aũt ex cauſis
remotis:nã fructificatio plante eſt effectus cõtingens
ꝓpter cãm ꝓximã:q̃ eſt vis gnãtiua:q̃ põt impediri ⁊
deficere:ꝙ̃uis cã remota:ſcꝫ ſol ſit cauſa ex neceſſitate
agens.cũ igit̃ inter cauſas ꝓximas multe ſint:q̃ defi/
cere pñt:nõ oẽs effectus:q ꝓuidẽtie ſubdunt̃:erũt ne/
ceſſarij:ſꝫ plurimi ꝯtigẽtes.) Hec ille. ¶ 3ª ꝯ. Diuina

predeſtinatio nullā neceſſitatē abſolutā imponit pde/
ſtinatis ad ſaluandū:gn quibet eoꝝ poſſit dānari:non
tñ iſta copulatiua eſt poſſibilis:iſte eſt pdeſtinatus:ꝛ
iſte nō ſaluabitˀ. Iſtā pbat ſcūs Tho.p̊ ſen.diſ.40.q.
3.arti.p̊.(Certitudo(inquit)pdeſtinationis nō iponit
neceſſitatē ſaluādis:predeſtinatio enīꝫ includit in ſuo
intellectu pſciam ꝛ puidentiā ſalutis oium:puidētia
aūt vt dictum eſt:q̄uis ſit oium:nō tñ oia neceſſario
cōtingūt:ſed ſm cōditionē cauſaꝝ primaꝝ:quaꝝ na/
turas ꝛ ordinē diuina puidentia ꝛ pdeſtinatio ſaluat:
pſcia ēt nō imponit neceſſitatē rebꝰ:nec inq̄tū eſt cā:
cū ſit cā p̊ma:cuꝰ ꝯditionē effectꝰ nō hꝫ:ſꝫ cauſe pri/
me:nec rōne adeq̄tionis ad rē ſcitā q̄ ad rōnē ſcie veri
tatis ꝛ certitudinis exigitˀ:qꝛ adequatio iſta attenditˀ
ſcie dei ad rem ſcitam:nō ſm q̄ eſt in cauſis ſuis:in q
bus eſt vt poſſibile futurū tm̄:ſed ad ipſam rē ſꝫ q̄ hꝫ
eſſe determinatū put eſt pñs:ꝛ nō futuꝝ:ꝛ iō pꝫ q̄ cer
titudo pdeſtinationis nullā necītatē ſaluādis iponit.)
Hec ille.❡ Et p̊ma pte.q.23.arti.6°.dicit.(Predeſti/
natio(ingt)certiſſime ꝛ infallibiliter ꝯſeqˀ ſuū effe/
ctū:nec tñ iponit neceſſitatē vt effectus ſcꝫ ex necīta/
te pueniat:pdeſtinatio enī ps eſt puidētie:nō aūt oia
q̄ puidētie ſubdunˀ neceſſaria ſūt:ſꝫ quedā ꝯtingēter
eueniunt ſꝫ ꝯditionē cauſaꝝ primaꝝ:q̄s ad tales effe
ctus diua puidētia ordinauit:ꝛ tñ ordo puidētie ifal/
libilis eſt.ſic igitˀ ordo pdeſtinationis certus eſt:ꝛ tñ li
bertas arbitrij nō tollitˀ:ex qua cōtingenter puenit p/
deſtinationis effectus. Ad hoc ēt ꝯſiderāda ſunt ingt
illa dicta ſupra de diua ſcia ꝛ diua volūtate:q̄ꝫ ꝯtin/
gentiā a rebus non tollunt:lꝫ certiſſima ꝛ infallibilia
ſint.)Hec ille.❡ Et ad 3m dicit.(Predeſtinatio inclu
dit in ſe diuā volūtatē:ꝛ iō ſicˀ deū velle aliqd creatuꝫ
eſt neceſſariū ex ſuppoſitione pp imutabilitatē diuine
volūtatis:nō tñ abſolute:ita dōꝫ ē de pdeſtinatiōe:vñ
nō opꝫ dicere:q̄ deus poſſit nō pdeſtinare quē pdeſti/
nauit in ſenſu ꝯpoſito accipiendo:lꝫ abſolute ꝯſiderā/
do deus poſſit eū nō pdeſtinare:ſꝫ ex h̄ nō tollitˀ pde/
ſtinatiōis certitudo.)Hec ille.❡ Et ibidē ad 2m.(Lꝫ
poſſibile ſit eū:q eſt pdeſtinatus mori in pctō mortali
ſm ſe ꝯſideratū:tñ h̄ eſt icōpoſſe poſito put ſcꝫ ponitˀ
eū pdeſtinatū eē:vñ non ſeqˀ q̄ pdeſtinatio falli poſ/
ſet.)Hec ille.❡ Idē ponit de veritate.q.6.arti.3°.ad
7m cū dˀ.(Predeſtinatus iſte in pctō mori ſi ꝯſideretˀ
ipſius potentia veꝝ eſt:ſi aūt loquamur de pdeſtina/
to ſꝫ ordinē:quē hꝫ ad deū pdeſtinātē:ſic ordo ille nō
cōpatitˀ ſecū iſtū euētū:q̄uis cōpatiatˀ ſecū iſtā poten/
tiā:ꝛ iō pōt diſtingui ſꝫ diſtinctionē pus iductā ſcꝫ cō/
ſideratio ſubiecti cū forma vel ſine forma.)Hec ille.
❡ Et ad 8m explicat iſtā diſtictionē dicēs.(Q̄ntūcūqꝫ
ſcitū vel pdeſtinatū imobile ſit ſub ordie diue ſcie:tñ
pōt aliqd ei attribui ꝯſiderato ſm ſuā nām:ꝛ ſi repu/
gnet ordini pdeſtinationis:h̄ enī mō pdeſtinatio ē ali/
qd pter ipm hoiēꝫ:q dˀ pdeſtinatꝰ:ſicˀ nigredo ē aliqd
pter eēntiā corui:q̄uis nō ſit aliqd extˀ coruū:ꝯſideran
do aūt tm̄mō eēntiā corui:pōt aliqd ei attribui qō re/
Lec.ſi. capite.6. pugnet nigredini eiꝰ:ſꝫ quē modū dicit Porphiriꝰ:q̄
pōt intelligi coruus albus:ꝛ ita ēt i ppoſito pōt ipſi hoi
pdeſtinato attribui aliqd ſm ſe cōſiderato:qō nō attri
buitˀ ei ſm q̄ intelligitˀ ſtare ſub pdeſtinatione.)Hec
ille.❡ Eādē diſtinctionē ponit.q.2.arti.12°.ad 4m.Et
Differentie inter has ꝓpōnes albū pōt eē nigrū ꝛ pdeſtinatꝰ pōt dānari. p̊ma pte.q.14.arti.13°.❡ Ex qbꝰ pꝫ:q̄ ille q eſt pdeſti
natꝰ:ita pōt dānari ſicˀ ille:q nō eſt pdeſtinatꝰ:nō tñ eſt
poſſe vt ſit pdeſtinatꝰ:ꝛ ſit de nūero dānādoꝝ recte:ſicˀ
res alba pōt eē nigra:verū tñ inter iſtas duas albū pōt
eē nigrū:ꝛ pdeſtinatus pōt dānari:q̄ꝝ qlꝫ in ſenſu di/
uiſo eſt vera:ē duplex dñia. Prima eſt:qꝛ ſicˀ albū pōt
eſſe nigrū:ita pōt deſinere eē albū:ꝛ mutari ab albedi
ne in nigredinē:ita q̄ iſta copulatiua eſt poſſibilis.a.ē
albū:ꝛ illud idē q̄nqꝫ erit nigrū:ꝛ ſilr iſta.a.nō eſt mō
albū:ſꝫ p̊us erat albū:ſꝫ nō ſic in ppoſito:iſta enī cathe
gorica ē ipoſſ:aliqd deſinit eē pdeſtinatꝰ:ꝛ iſta.iſte in/
cipit eē reprobatꝰ. Silr iſta copulatiua ē ipoſſ:ſortes
nūc nō eſt pdeſtinatꝰ:ſꝫ p̊us erat pdeſtinatus:vel iſta:
ſortes nūc eſt pdeſtinatꝰ:ꝛ q̄nqꝫ nō erit pdeſtinatꝰ:qꝛ
ex v̄itate illius cathegorice:vel huiꝰ hypotetice in deo
mutabilitas inferretˀ.2ª dñia eſt:qꝛ nō ꝯceditˀ q̄ albū
pōt nunq̄ꝫ fuiſſe albū:ꝯceditˀ tñ q̄ ille q ē pdeſtinatꝰ
pōt nūq̄ fuiſſe pdeſtinatꝰ:vñ ſcūs Tho.de v̄itate.q.6.
arti.3°.ad.10.dicit.(Abſolute loquendo deus pōt vnū/
quēqꝫ pdeſtinare vl nō pdeſtinare:aut pdeſtinaſſe vl
nō pdeſtinaſſe:qꝛ actus pdeſtinatiōis cū menſuretur
eternitate:nūq̄ꝫ cadit in pteritū ſicut nūq̄ꝫ eſt futurus:
vñ ſemp ꝯſideratˀ vt egrediēs a voluntate p modum
libertatis:tñ ex ſuppoſitiōe hoc efficitˀ ipoſſe:nō enim
pōt nō pdeſtinare ſuppoſito vel cū ſuppoſitiōe q̄ pde
ſtinauerit vel ecōuerſo:qꝛ mutabilis eſſe nō pōt.)Hec
ille.❡ Et ſi dicatˀ q̄ ſicut deus q̄nqꝫ creauit Adam:ꝛ
mō nō creat:nec tñ ſeqˀ ex h̄ q̄ ipſe ſit mutabilis:ita
videtˀ q̄ ſit poſſe eū p̊ aliquē nō pdeſtinare:ꝛ pꝰ pdeſti
nare. Nec ex h̄ inferretˀ i eo mutatio.❡ Rñdet ar.4°
ad 8m:q̄ nō eſt ſile:qꝛ factio eſt actus qdā:q terminatˀ
ad effectū exteriorē:ꝛ iō q̄ deus p̊mo facit:ꝛ poſt non
facit aliqd:nō oñdit aliquā mutationē in ipſo:ſꝫ ſoluꝫ
in effectu:ſꝫ pdeſtinatio ꝛ pſcia ꝛ hꝰ ſunt actus intrin/
ſeci:in qbꝰ nō poſſet eſſe variatio ſine variatione:vel
mutatione dei:ꝛ iō nihil qō ad variationē hoꝝ actuū
ptineat cōcedi debet.)Hec ille.❡ Et ibidem.(Q̄uis
de quolibꝫ abſolute cōcedi poſſet:q̄ deus pōt euꝫ pde
ſtinare:vel nō pdeſtinare:tñ ſuppoſito q̄ pdeſtinaue/
rit:nō pōt nō pdeſtinare:vel ecōuerſo:qꝛ non pōt eſſe
mutabilis:ꝛ iō cōmuniter dˀ:q̄ deus pōt nō pdeſtina/
tū pdeſtinare:vel pdeſtinatum nō pdeſtinare:in ſenſu
compoſito eſt falſa:in diuiſo vera:ꝛ iō oēs locutiones
que ſenſum cōpoſitū implicāt ſunt falſe ſimplr:vñ nō
eſt ꝯcedēdū:q̄ numero pdeſtinatoꝝ poſſit fieri addi/
tio vel ſubtractio:qꝛ additio pſupponit illud:cui fit ad/
ditio:ꝛ ſubtractio illud:a quo ſubtrahitˀ:ꝛ eadē ratione
nō pōt ꝯcedi:q̄ deus poſſet plures pdeſtinare q̄ꝫ pde/
ſtinauerit:vel pauciores.)Hec ille.❡ 4° ꝯ. Fatuꝫ nō
imponit aliquam rebus neceſſitatē abſolutaꝫ. Iſtam
pbat ſcūs Tho.p̊ma pte.q.116.arti.3°.dicens.(Diſpo/
ſitio cauſaꝝ ſecūdaꝝ:quā fatū dicimꝰ:pōt dupliciter
ꝯſiderari:vno° ſm ipſas cās ſecūdas:que ſic diſponun
tur ſeu ordinantˀ:alio° ex relatione ad p̊m pncipium:a
quo ordinantur.ſ.deū:iō dōm q̄ fatū ſm cōſideratio/
nem cauſarum ſecūdarum mobile eſt:ſꝫ ſꝫ q̄ ſubeſt
diuine puidentie imobilitatē ſortitˀ:nō qdē abſolute
neceſſitatis:ſꝫ cōditionate ſm q̄ dicimus:hanc condi/
tionalē eſſe neceſſariam:ſi deus pſciuit hoc futurum
hoc erit:vñ cū Boetius dixiſſet:fati ſeriē eſſe mobilē:
poſt pauca ſubdit. Que cū ab imobilis puidētie pfici
ſcatur exordijs:ipſamqꝫ imutabilem eſſe neceſſe eſt.)
Hec ille.❡ Q2 aūt illa cauſaꝝ ſeries ſꝫ ſe cōſiderata
nō ſit imobilis pbat.q.115.arti.6°.vbi oſtenditˀ:q̄ cor/
pora celeſtia nō oēs effectus ſuos ex neceſſitate pdu/
cunt:imo tā in hoie q̄ꝫ in alijs rebꝰ:ad q̄s opatio hoīuꝫ
ſe extendit effectus corpoꝝ celeſtiuꝫ ipediri pōt:imo
ēt in alijs rebꝰ nālibus.ſi igitˀ corpa celeſtia q̄ ſūt poſt
angelos pncipalia inter cauſas ſecūdas nō neceſſario
pducunt effectus in rebus iferioribus:ſeqˀ q̄ multo

minus alie cauſe 2ᵉ:ꝛ ſic ꝓ̄r̄iter ordo illaꝝ cauſaꝝ ſecū
daꝝ:g dicit̄ fatū nō neceſſitat oīa inferiora:ꝑ̄ſertiꝫ nō
neceſſitat hoīes.)❡ 5ᵃ ꝯ.Cū predictis ſtat q̄ diuīa ꝑ̄
ſciā certa eſt ꝛ infallibilis.Iſtā ꝓbat ſcūs Tho. de vi
tate.q.6.arti.3°.dicēs.(Duplex eſt certitudo.ſ.cognitio
nis ꝛ ordinis.Cognitionis qdē certitudo eſt qn̄ cogni
tio nō declinat in aliq̄ ab eo:qđ in re inuenit̄:ſꝫ h̄ mō
exiſtimat de re ſicut eſt:ꝛ q2 certa eſtimatio habet̄ de
re ꝑ cām rei:iō tractū eſt nomē certitudinis ab ordine
cauſe ad effectū:vt dicat̄ ordo cauſe ad effectū certus
eſſe qn̄ cā infallibiliter effectū ꝓducit:ꝑ̄ſcientia ḡ dei
q2 nō iportat vlr̄ cauſe habitudinē reſpectu hoꝝ:quo
rum eſt:non ꝯſideratꝛ̄ in ea niſi certitudo cognitionis
tm̄.)Hec ille.❡ Iſta ꝯ pōt ēt ꝓbari ex ꝑ̄dictis:nā dei
ꝑ̄ſcia fert̄ in res vt ſunt ꝑ̄ſentes:qđ aūt ꝑ̄ſens eſt:nec̄e
eſt eſſe dū ꝑ̄ſens eſt:ꝛ ideo cognitio q̄ fert̄ in rem vt ꝑ̄
ſens eſt:certiſſima eſt:cū obiectū ei⁹ nō deficiat ab eo
qđ cognitio de illo apprehēdit.❡ 6ᵃ ꝯ.Diuina ꝓuidē
tia certa eſt ꝛ ifallibilis:ꝛ certitudo ei⁹ addit ſupra cer
titudinē preſcie.Prima ps ꝓbat̄ 3° ꝯtra gentiles ca°.
93°.(Prouidentia gubernantis tanto dignior eſt ꝛ ꝑ
fectior:quāto eſt vniuerſalior:ꝛ ꝑ plura miniſteria ex
plicat p̄meditationē:q2 ꝛ ipā miniſtroꝝ diſpoſitio ma
gnā partē ꝓuiſi ordinis hꝫ:opꝫ aūt q̄ diuina ꝓuiden
tia in ſūmo ꝑfectiōis ꝯſiſtat:q2 ſimpliciter ꝛ vlr̄ ꝑfect⁹
eſt in ꝓuidēdo.igit̄ ſue ſapie p̄meditatiōe ſempiterna
oīa ordinat:q̄tūcūqꝫ minima videāt̄.Quecūqꝫ reꝝ vō
aliquid operant̄ inſtrumentalr̄ agunt ab eo mota:ꝛ ei
contemperando miniſtrant ad ordineꝫ ꝓuidentie ab
eterno vt ita dicā excogitatū explicandū in rebus.Si
aūt oīa que agere poſſunt neceſſe eſt vt in agēdo ei mi
niſtrent:impoſſibile eſt q̄ aliqđ agens diuine ꝓuidē
tie executionē impediat ſibi cōtrarium agendo:neqꝫ
etiam poſſibile eſt diuinā ꝓuidentiā impediri per de
fectum alicuius agentis vel patientis:cum oīs virtus
actiua ꝛ paſſiua ſit in rebus ſm̄ oēm diſpoſitioneꝫ ab
eo cauſatā.Impoſſibile eſt etiā q̄ impediat̄ diuine ꝓ
uidentie executio ꝑ ꝓuidentis imutationē:cuꝫ domi
nus oīo ſit imutabilis.relinquitur ḡ q̄ diuina proui
dentia caſſari nō pōt.)Hec ille.Ex qbus pꝫ p̄ma pars
ꝯclōnis.❡ Sed 2ᵃ ps ꝓbat̄ in de veritate vbi ſupra
poſtq̄ꝫ enim ibidē dixit q̄ ꝑ̄ſcientia diuina hꝫ certitu
dinem cognitionis tm̄:ſubdit.(Q2 predeſtinatio ꝛ ēt
ꝓuidentia preſcientiā includit ꝛ habitudinē cauſe ad
ea:quoꝝ eſt addit.inq̄ꝫtū eſt directio ſiue preparatio
quedaꝫ:ſic pōt in ea conſiderari ſupra certitudineꝫ co
gnitionis certitudo ordinis.Ordo aūt ꝓuidentie du
pliciter certus inuenitur.Uno mō in particulari:qn̄.ſ.
res que a diuina ꝓuidentia in finem aliquem ordinā
tur abſqꝫ defectu ad finem illum particularem deue
niunt:ſicut patet in motibus celeſtibus:ꝛ in omnibus
que neceſſario agunt̄ in nā.Alio modo in vniuerſali ꝛ
nō in ꝑticulari:ſicut videmus in generabilibus ꝛ cor
ruptibilibus:quoꝝ virtutes qn̄qꝫ deficiunt a proprijs
effectibus:ad quos ſunt ordinate:ſicut ad proprios fi
nes:ſicut virtus formatiua qn̄qꝫ deficit a perfecta cō
ſummatione mēbroꝝ:ſed tamen ipſe defectus diuini
tus ordinatur ad aliquē finē:ꝛ ſic nihil poteſt a genera
li fine ꝓuidentie deficere:q̄ꝫuis qn̄qꝫ deficiat ab ali
quo particulari fine.)Hec ille.❡ Sciēdū aūt q̄ p̄ma
parte.q.22.arti.4°.oſtendit:in quo attendat̄ illa certi
tudo diuine ꝓuidentie:vn̄ ad 2ᵐ dicit.(In hoc ē imo
bilis ꝛ certus diuine ꝓuidentie ordo:q̄ ea que ab ipſo
ꝓuident̄ cuncta eueniunt eo mō:quo ipſe ꝓuidet ſiue
neceſſario ſiue contingēter.)Et ideo ſicut dicit ibideꝫ
ad p̄mū.(Illud qđ diuina ꝓuidentia diſponit eueni
re:neceſſario ꝛ infallibiliter:neceſſario ꝛ infallibiliter
eueniet:ꝛ quod diſponit euenire contingenter:diuine
ꝓuidentie ratio habet vt cōtingenter eueniat:effectus
enim diuine prouidentie eſt nō ſolum aliquid euenire
quocūqꝫ modo:ſed aliqđ euenire ꝯtingēter:vel neceſ
ſario:neceſſarium eniꝫ aut ꝯtingens ꝓprie conſequun
tur ens inq̄ꝫtū hꝫ:vn̄ motus cōtingentie ꝛ neceſſitatis
cadit ſub dei ꝓuidētia:q eſt vlis ꝓuiſor totius entis.)
Hec ille.❡ Et cōtra gentiles vbi ſupra.(Hec cōditio
nalis eſt vera:ſi deus ꝓuidit h̄ futuꝝ:hoc erit:ꝓuidit
aūt illud eſſe futuꝝ contingenter:ſeq̄t̄ ḡ infallibiliter
q̄ erit cōtingenter ꝛ nō neceſſario.Patet ēt ex hoc q̄
aliqđ ponit̄ a deo eſſe ꝓuiſuꝫ vt futurū ſit:ſi ſit de ge
nere cōtingentiū ſm̄ ſe conſideratū:ſic enim ꝓuiſum
eſt:vt ſit cōtingens potens nō eſſe:non tm̄ eſt poſſibile
q̄ ordo ꝓuidentie deficiat:qn contingenter eueniat.)
Hec ille.❡ 7ᵃ ꝯ.Diuina ꝑ̄deſtinatio infallibilis eſt:ꝛ
eius certitudo addit ſupra certitudinē ꝓuidentie.Iſtā
ꝓbat ſcūs Tho.de veritate vbi ſupra:poſtq̄ꝫ eni dixit
q̄ certitudo ꝑ̄ſciētie eſt certitudo cognitiōis tm̄.Et vl
terius q̄ certitudo ꝓuidētie eſt certitudo cognitionis
ꝛ ordinis.ſubdit.(Cū aūt predeſtinatio ſit q̄dā ꝓuidē
tie pars:ſicut ſm̄ ſuaꝫ rōnē ſuper ꝓuidētiā addit:ſic ꝛ
certitudo eius ſupra certitudinē ꝓuidentie.)Hec ille.
❡ Et poſt oñſo qūo diuīe ꝓuidētie ordo ſit cert⁹ dupli
citer:qn̄qꝫ.ſ.in vli tm̄.qn̄qꝫ i ꝑticulari.ſubdit.(Ordo
(inquit)ꝑ̄deſtinatiōis eſt cert⁹ non ſolū reſpectu vlis
finis:ſed etiā reſpectu ſalutis:nec tm̄ h̄ mō cert⁹ eſt or
do predeſtinationis reſpectu ꝑticularis finis ſicut erat
ordo ꝓuidētie:q2 in ꝓuidētia ordo nō erat cert⁹ reſpe
ctu ꝑticularis finis:niſi qn̄ cā ꝓxima neceſſario ꝓdu
cebat effectū ſuū:in ꝑ̄deſtinatiōe aūt inuenit̄ certitu
do reſpcū ſingularis finis:ꝛ tm̄ cā ꝓxima.ſ.liberū arbi
triū nō ꝓducit effectū illū niſi ꝯtingenter:vn̄ difficile
vr̄ cōcordare infallibilitatē ꝑ̄deſtinatiōis cū libertate
arbitrij:nō eni pōt dici q̄ ꝑ̄deſtinatio ſupra certitudi
nē ꝓuidētie nihil aliud addat niſi certitudineꝫ ꝑ̄ſcie:
vt ſi dicat̄:q̄ deus ordinet ꝑ̄deſtinatū ad ſalutē:ſicut
ꝛ quēcūqꝫ aliū:ſꝫ cū hoc ꝑ̄deſtinato ſcit:q̄ nō deficiet
a ſalute:ſic eni nō diceret̄ ꝑ̄deſtinat⁹ differre a nō ꝑ̄de
ſtinato ex parte ordinis:ſed tm̄ ex ꝑte ꝑ̄ſcie euentus:ꝛ
ſic preſcia eſſet ꝑ̄deſtinatio cōis:nec ꝑ̄deſtinatio eēt ꝑ
electionē ꝑ̄deſtinātis:qđ eſt ꝯ auctoritateꝫ ſcripture ꝛ
dicta ſcōꝝ:vn̄ ēt ꝑter certitudinē ſcie ipſe ordo ꝑ̄deſti
nationis hꝫ infallibilē certitudinē:nec tm̄ ꝓxima cā ſa
lutis ordinat̄ ad eā neceſſario:ſꝫ cōtingenter ſcꝫ libeꝝ
arbitriū:qđ hoc mō pōt cōſiderari:inuenimus eni or
dinē infallibilē eſſe reſpectu alicuius dupliciter.Uno°
inq̄ꝫtū vna cā ſingularis neceſſario inducit effectū ſuū
ex ordine diuine ꝓuidentie.Alio° qn̄ ex cōcurſu mul
taꝝ cōtingentiū ꝛ deficere poſſibiliū ꝑuenit̄ ad vnuꝫ
effectum:q̄ꝝ vnāquāqꝫ deus ordinat ad cōſecutio
nē effectus loco ei⁹:q̄ deficit:vel ne altera deficiat:ſic
videmus q̄ oīa ſingularia vni⁹ ſpēi ſūt corruptibilia:
ꝛ tm̄ ꝑ ſucceſſionē vnius ad alterū pōt in eis ſm̄ nām
ſaluari ꝑpetuitas ſpēi diuina ꝓuidentia taliter guber
nante:q̄ nō oīa deficiant vno deficiente:ꝛ hoc mō eſt
in predeſtinatiōe:liberū eni arbitriū deficere pōt a ſa
lute:tm̄ in eo quē deus ꝑ̄deſtinat tot ꝛ talia adminicu
la ꝑparat:q̄ vel nō cadat:vel ſi cadat q̄ reſurgat:ſicut
exhortationes:ꝛ ſuffragia orōnū:donū grē ꝛ hꝰ alia:q
bus deus adminiculat̄ hoī ad ſalutē.ſi ḡ cōſideremus
ſalutē reſpectu cauſe ꝓxime ſcꝫ liberi arbitrij:non hꝫ
certitudinē:ſed contingentiā:reſpectu autē cauſe p̄me

que eſt p̄deſtinatio certitudinē h̄z.) Hec ille. ¶ 8ᵒ ꝯ.
Licꝫ tā numerus p̄deſtinatoꝝ q̄ꝫ reprobatoꝝ ſit deo
certiſſimus tā formal'r q̄ꝫ mat'ſr: ſtat ꝙ aliter eſt certus
primus q̄ꝫ ſecūdus. Iſtā ꝯcl'onē ꝓbat ſanctus Tho.
prima pte. q. 23. arti. 7ᵒ. (Quidā (inquit) dixerūt ꝙ nu
merus p̄deſtinatoꝝ eſt certꝰ formal'r: ſꝫ nō mat'ſr: vtpu
ta ſi diceremus certū eſſe ꝙ cētū vel mille ſaluent̄: nō
aūt ꝙ hi vel illi: ſed h̄ tollit certitudinē p̄deſtinatiōis.
Et iō opꝫ dicere: ꝙ numerus p̄deſtinatoꝝ nō ſolū for/
maliter: ſed ēt mat'ſr eſt deo certus. Sꝫ aduertendum
eſt: ꝙ numerꝰ p̄deſtinatoꝝ certus deo dr̄ nō ſolū rōne
cognitionis: qꝛ ſcꝫ ſcit quot ſunt ſaluandi: ſic enim deo
certus eſt numerus guttaꝝ pluuie ⁊ arene maris: ſꝫ ra
tione diſtinctionis ⁊ electionis cuiuſdā. Ad cuiꝰ euidē
tiā ſciendū: ꝙ oē agens intendit aliquē finē: quicūqꝫ
aūt intendit aliquā determinatā mēſurā in ſuo effectu
excogitat aliquē numeꝝ in ptibꝰ eētialibꝰ: q̄ per ſe re/
quirunt̄ ad pfectionē totius: nō aūt p ſe eligit aliquē
numerū in his: q̄ nō p̄ncipal'r requirunt̄: ſꝫ ſolū ꝓpter
aliud: ſed in tanto numero accipit hꝰ: inq̄ꝫtuꝫ ſunt ne/
ceſſaria ꝓpter aliud: ſic̄ edificator excogitat determīa
tam mēſurā domus: ⁊ ēt determinatū numeꝝ māſio/
nū: q̄s vult facere in domo: ⁊ determinatū numeꝝ mē
ſurarū parietis vel tecti: nō aūt eligit determinatū nu
merū lapidū: ſed accipit tot quot ſufficiāt ad explendā
tantam menſurā pietis. ſic ḡ ꝯſiderandum eſt de deo
reſpectu totius vniuerſitatis: que eſt eius effectꝰ: preor
dinauit enī in q̄ mēſura eēt totū vniuerſuꝫ: ⁊ q̄s nume
rus eſt ꝯueniens eētialibꝰ ptibus vniuerſi: q̄ ſcꝫ hn̄t
aliq̄ mō ōdinē ad ꝑpetuitatē. ſ. quot ſpe: q̄t ſtelle: q̄t ele
menta: quot ſpēs rerū: indiuidua aūt corruptibilia nō
ordinant̄ ad bonū vniuerſi p̄ncipal'r: ſꝫ quaſi ſcd̄ario
inq̄ꝫtū in eis ſaluat̄ bonū ſpēi: vn̄ lꝫ deus ſciat numeꝝ
indiuiduoꝝ: nō tn̄ numerus boū: vel culicū: vel aliqꝝ
hꝰ eſt ꝓpter ſe p̄ordinatus a deo: ſꝫ tot ex hꝰ diuina ꝓ/
uidentia ꝓduxit: q̄t ſufficiūt ad ſpēi ꝯſeruationē: iter
oēs aūt creaturas p̄ncipaliꝰ ordināt̄ ad bonū vniuerſi
creature rōnales: q̄ inq̄ꝫtū hꝰ incorpales ſunt ⁊ potiſſi/
me ille: q̄ beatitudinē ꝯſequunt̄: q̄ imediatiꝰ attingunt
vltimū finē: vn̄ certus eſt deo numerꝰ p̄deſtinatoꝝ nō
ſolū p modū cognitiōis: ſꝫ ēt p modū cuiuſdā p̄ncipa/
lis p̄finitionis: nō ſic aūt eſt oīo de numero reproboꝝ
ꝗ vn̄r eſſe p̄ordinati a deo in bonū electoꝝ: qbꝰ oīa co
operant̄ in bonū.) Hec ille. ¶ Idē de v̄itate. q. 6. arti.
4ᵒ. (Sciendū (inquit) ꝙ numerꝰ p̄deſtinatoꝝ ſ̄ꝫ hoc
dr̄ eſſe certꝰ ꝙ additionē vel diminutionē nō patit̄: ſ̄ꝫ
h̄ aūt pateret̄ additionē: ſi aliqs p̄ſcitꝰ poſſet fieri p̄de
ſtinatus: qȯ eēt ꝯ̄ certitudinē diue p̄ſcie vel reprobatio
nis: ſ̄ꝫ h̄ v̄o poſſꝫ diminui: ſi aliqs p̄deſtinatꝰ poſſet fie/
ri reprobatꝰ: vel nō p̄deſtinatꝰ: qȯ eſt ꝯ̄ certitudinē di/
uine p̄deſtinationis: ⁊ ex certitudinē p̄ſcie vel reproba/
tionis: ſꝫ he due certitudines differūt: qꝛ certitudo p̄de
ſtinationis ē certitudo cognitiōis ⁊ ordinis: certitudo
aūt p̄ſcie ē certitudo cognitiōis tn̄: nō enīꝫ deus p̄ordi
nat ad peccādū hoīes reprobos: ſicut p̄deſtinatos ordi
nat ad merēdū.) Hec ille. ¶ Sꝫ ꝯ̄ p̄mā ꝯ̄onē arguit
Aureo. diſ. 39. p̄ſertim qꝛ ibidē dr̄: ꝙ diuinū velle ſemꝑ
eſt q̄ſi i egrediēdo a volūtate. Hoc ingt ſtare nō pōt:
nā diuinitas ē qȯdā velle ſubſiſtēs purū abſqꝫ potentia
volitiua: ſicut ⁊ itelligere purū: rō enīꝫ potētie volitiue
eſt rō īpfectionē iportās. ḡ nō eſt i eo potētia volitiua:
ſꝫ velle inelicitū actꝰ purꝰ ⁊ ſubſiſtēs. ¶ 2ᵒ arguit ꝯ̄ eā
dē in hoc: qȯ dicit ꝙ deus pōt nō velle qȯ vult: nō ꝙ
ſil' velit ⁊ nō velit: nec ꝙ poſtmodū nō velit: poſtq̄ꝫ vo
luit. Scd̄ꝫ h̄. n. ſeq̄ret̄ igt: ꝙ aliqȯ velle nō eſt i eo: qȯ
tn̄ eſſe potuiſſet: ſꝫ hoc eſt ipoſſibile in deo: in q̄ totū eſt
in actu: ⁊ qȯ nō ineſt in actu: eſt ipoſ'e ſimpl'r in eē: alio/
gn cū gcgd eſt in deo ſit deus: eēt aliqs deus poſſibilis
nō deus in actu. igit̄ illud poni non pōt. ¶ 3ᵒ arguit ꝯ̄
eādē in hoc ꝙ ait de illa diſtinctione: ꝙ ſi diuiſim acci
piat̄: veꝝ eſt ꝙ deꝰ pōt aliqd p̄ſcire: qȯ nō p̄ſcit. Scd̄m
h̄ enī ſequeret̄ ꝗ res ſ̄m ꝙ ſūt ſub diua p̄ſcientia nō
eſſent neceſſarie: cuius oppoſitum tu dicis inducendo
v̄bū ph̄i p̄mo periarmenias dicētis: ꝙ oē qȯ eſt: qn̄ eſt
neceſſe eſt eſſe. ¶ 4ᵒ arguit ꝯ̄ illud: qȯ illa ꝯ̄ inuit: ⁊ qȯ
alias dictuꝫ eſt. ſ. ꝙ ſcientia viſionis pōt ſe extendere
ad alia: ad que nō ſe extendit ꝓ eo ꝙ deus poteſt face/
re plura: vel pauciora q̄ꝫ faciat. Conſtat inquit ſ̄m te
ꝙ ſcientia viſionis terminatur ad res prout ſunt pre/
ſentialiter exhibite: ſed vt ſic ſunt omnino immuta/
biles: qꝛ oē qȯ eſt qn̄ eſt: neceſſe eſt eſſe. vn̄ ꝯcedit̄ a te
ꝙ futuꝝ vt ſubeſt diuine p̄ſcientie: eſt neceſſariū. ḡ nō
pn̄t plura vel pauciora attingi ſcia viſiōis. ¶ 5ᵒ. ad idē
A te ꝯcedit̄: ꝙ illud an̄s ē neceſſariū: deus ſcit aliqd
eſſe futuꝝ: ⁊ ꝯn̄s ēt eſt neceſſariū ſi inferat̄. ḡ illud erit
ꝓut ſubeſt diuine ſcie: ſcꝫ ꝓut eſt in ſua p̄ſentialitate: ſꝫ
p̄ſcia ⁊ p̄ſcitis ſic exiſtent ibꝰ neceſſarijs: ipoſſibile ē ꝙ
diua p̄ſcia ſe extēdat ad plura vel pauciora. ḡ illa duo
dicta adinuicē ſibi repugnāt.) Hec ille. ¶ Contra 2ᵃᵐ
ꝯ̄nē ⁊ 6ᵃᵐ arguit ſic. Omne qȯ infallibil'r eueniet īmu
tabil'r eueniet: dēt̄ enī ꝙ poſſit mutari euētꝰ. igit̄ falli
pōt: ne ponat̄ ille euentꝰ: idē enī importat̄ p īfallibil'r
euenire ⁊ īmutabil'r: ſꝫ certitudo diue ꝓuidētie de ne
ceſſitate ꝯcludit: ꝙ oēs effectꝰ ꝓuiſi quātūcūqꝫ ꝯtin/
gētes infallibil'r ſunt futuri: dēt̄ enī oppoſitū: ſtatiꝫ ſe/
quit̄ ꝙ diua ꝓuidētia nō ſit infallibil'r certa. ḡ certitu/
do diue ꝓuidētie ꝯcludit: ꝙ effectꝰ quātūcūqꝫ ꝯtin/
gētes ſic euenient: ꝙ mutari nō pn̄t. ¶ 2ᵒ. ad idē. Cuis
ꝓuidentia diua ꝑparet cās neceſſarias effectibꝰ qbuſ/
dā ⁊ alijs ꝯtingētes: tn̄ illi effectꝰ cauſaꝝ ꝯtingentiuꝫ
ſubſūt diue ꝓuidētie: q̄ īfallibilis ē ⁊ certa: ⁊ p ꝯn̄s nō
ſūt caſuales: nec ꝯtingētes in ordine ad diuā ꝓuiden/
tiā: q̄ꝫuis p reſpectū ad cās ꝓximas ſint ꝯtingētes: ſed
qȯ nō ē ꝯtingēs ſꝫ īmutabile p reſpectū ad cāꝫ infalli/
bil'r: eſt nō ꝯtingēter. ḡ effectꝰ cauſaꝝ ꝯtingētiū imu/
tabil'r ⁊ infallibil'r ⁊ nō ꝯtingēter ſūt.) Hec ille. ¶ Cō
tra 3ᵃᵐ ꝯ̄nē arguit ſic diſ. 40. ꝓbādo: ꝙ iſte modus po/
nēdi deſperationē hoībꝰ inducat. Sicut enīꝫ ingt aliq
ſunt p̄deſtinati: ſic ⁊ alij reprobati: qn̄ aūt aliqd eſt im
mutabile facta aliq̄ ſuppōne: fatuū eſt conari ad imu/
tandū illud: donec ſtat ꝯditio illa: vn̄ conatꝰ imutare
volētis dꝫ eē ad tollendū illā ꝯditionē: ſicut ſi neceſſe
eſt: ꝙ ſortes moueat̄ ſi currat: ꝗ vult ipedire: ne moue/
tur: opꝫ eū ipedire: ne ſortes currat: ſꝫ manifeᵐ eſt ꝙ p̄/
deſtinatio ⁊ reprobatio ꝓut in deo ſūt nr̄o conatu im/
pediri nō pn̄t. ḡ ſi ſtātibꝰ illis impoſ'e ē ꝗn ſaluet̄ iſte: ⁊
damnet̄ ille: fruſtra ꝗ damnatꝰ ē ad oppoᵐ conat̄: vn̄
dat̄ hoī mā deſperādi ⁊ negligēdi ſeipſum: ⁊ tollit̄ oīs
exhortatio ſalutaris: ⁊ p̄ſuaſio: ⁊ ſacramētoꝝ pceptio:
qꝛ totū eſt vanū. ¶ 2ᵒ. Quātūcūqꝫ ꝯtingēter deꝰ p̄de
ſtinauerit petrū: ex quo p̄deſtinauit mutari nō pōt: nec
petrus ſuo conatu poſſꝫ tollere iſtā p̄deſtinationē: nec
iudas ſuā reprobationē: ⁊ ſic manet occaſio deſperādi
nam ſicut an̄s eſt imutabile: deus p̄deſtinauit petruꝫ
ita ⁊ ꝯn̄s ſcꝫ petrus ſaluabit̄: ⁊ ita de iſta conditionali:
ſi deus reprobauit iudam: iudas damnabit̄. ¶ Cōtra
4ᵃᵐ ꝯ̄nē arguit ꝙ ipſa tollit oē ꝯſiliū: ⁊ conatum: ⁊ oē
politicū negociū excludit. Manēte enī ꝯditiōe īmu/
tabiliter: fatuū eſt conari ad tollendū illud: qȯ eſt īmu
tabile illa ꝯditione manente: ſicut ſtante iſta ꝯditio/
ne ꝙ

Contra pᵃᵐ ꝯcl'onē Aureo. diſ. 39. q. pᵃ ar. 4ᵒ. ꝯcl'one. 9ᵃ. S. Tho.

Lec. 14. Utrū ſcia viſionis poſſit ſe extendere ad ea ad que nō ſe extēdit.

Contra 3ᵃᵐ di. 40. q. pᵃ. inquiſitione 4ᵃ.

Cōtra 4ᵃᵐ ꝯcl'onē ibidē inq̄ſitiōe 2ᵃ.

ne:ꝙ ſortes currit fatuuꝫ eſt conari:ꝙ nō moueaṫ:aut
de ħ ꝯſiliari:ſed manifeſtū eſt ꝙ cōditio imutabiliṙ ꝑ/
manet:ſcꝫ dei ꝓ̄ſcia ⁊ ꝓuidētia.igiṫ ſi rerū euentꝰ:⁊ fa/
tum qđ ꝓuidētie ſubeſt:eſt imutabile neceſſitate cōdi
tionata:fatuū eſt conari:aut ꝯſiliari de aliquo futuro.
¶ 2°. Videṫ error gētiliū redire:q excuſationē ſuoꝝ
actuū aſſumebāt ex fato q̄ſi nō poterit aliud euenire.
iuxta illud Aug. in ſermone epiphanie dicētis:ꝙ negāt
varij hoīes ponētes fatū volūtatē:q peccāt:cū fingant
neceſſitatē:q̄ pctā defendāt:manifeſtū eſt enī:ꝙ illud
nō dꝫ iputari:ꝯ qđ vane ⁊ fruſtratoꝛie qs haberet cona
ri:ſed ſi fatū ex ꝯditione dīne ꝓuidētie imutabile eēt:
ita ꝙ ſtante diuina ꝓuidētia fatū imutari nō poſſit:co
nari in oppoſitū fruſtratoriū eſt ⁊ vanū:qꝛ cōditio ſēꝑ
ſtat:⁊ illā ꝑ conatū nr̄m mutare nō poſſumꝰ.igiṫ pctm̄

Contra 8am cōclōnē ſdē diſ.41.q.i.articulo.2.contra opi.S.Tho.

nō erit iputandū.) Hec ille. ¶ Cōtra 8am cōclōnē ar/
guit diſ.41. Ille nāqꝫ q vellet oēs ſaluos fieri:⁊ ad co/
gnitionē v̄itatis venire:⁊ oēs ad hoc efficit:vt ſint ꝑtici
pes ſue btitudinis:nō vr̄ a ſeipſo limitare numeꝝ coꝝ
qui btitudine ꝯſequunṫ:imo q̄tū eſt ex ſeipſo nō vult
determinatū numeꝝ creaturaꝝ rōnaliū ſaluari:ſꝫ po/
tius vult oēs indifferenter ſaluari:qđ ſi nō fiat:ħ erit
aliūde:⁊ nō ex limitatione ſua:ſꝫ manifeſtm̄ eſt:ꝙ deus
eſt hꝰ:vt pꝫ ꝑ aplm̄.ſeqṫ ḡ ꝙ numeꝝ electoꝝ deꝰ ꝓ̄oꝛ/
dinando nō limitauit:ſꝫ potius eſt limitatio aliunde.
¶ 2°. Ex ꝓ̄ordinatione ⁊ ꝓ̄finitione dīna aliquoꝝ:q̄ in
certo numero ſunt futura:pn̄t formari ꝓpōnes v̄e de
futuro affirmatiue ⁊ negatiue:ſꝫ ex ħ ꝙ certꝰ eſt nūe/
rus electoꝝ apud deū nō pōt vere dici:ꝙ talis ſaluabi
tur:⁊ talis nō ſaluabiṫ:alioqn introduciṫ mā deſperā/
di:⁊ daṫ occaſio negligēdi ſeipſuꝫ:dīna enīꝫ ordinatio
nō fruſtrabiṫ:qn ſaluenṫ q ad vitā ſunt ordinati:⁊ alij
ineuitabiliṙ damnenṫ:igiṫ numerus electoꝝ nō eſt li/
mitatus ex ꝓ̄finitione dīna. ¶ 3°. Si deus electoꝝ nu/
meꝝ limitaret ⁊ ꝓ̄finiret terminū:neceſſario aliquos
includeret: ⁊ alios excluderet deſtinādo ad mortē:ſꝫ
īpiū eſt dicere ꝙ aliquos deſtinet ad pctm̄:⁊ mediāte
pctō ad mortē.ḡ impiū eſt dicere:ꝙ ꝓ libito volunta/
tis limitet numeꝝ electoꝝ iſtos includēdo: ⁊ illos ex/
cludēdo:imo oēs deſtinanṫ a deo ad vitā:⁊ illi q ſuis
exigētibꝰ meritis poſtmodū nō ſaluanṫ:vn̄ ⁊ illi de q
bus ſcriptū eſt Math.22°.ꝙ nō fuerūt digni intrare
ad nuptias:tn̄ fuerūt iuitati ⁊ deſtinati ad eas. ¶ 4°.
Partes q̄ faciūt ꝑ ſe ad bonū vniuerſi:⁊ ꝑtinēt ad ꝑpe
tuitatē vīr a deo eſſe ꝓ̄finite ⁊ ꝓ̄ordinate ſm te:ſꝫ con
ſtat ꝙ oēs rōnales creature indifferenter ſūt incorru/
ptibiles corā deo.igiṫ oēs erūt a deo ordinate ad ꝯſecu
tionē vltimi finis:nec erit aliq̄ limitatio:ꝑ quā aliqui
includanṫ:⁊ aliq excludāṫ q̄tū eſt ex ꝑte dei:ſꝫ ħ erit
potiꝰ aliunde.) Hec ille. ¶ Ad iſta argumenta rn̄deṫ.
Et p̄mo ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯclōnē:dico ꝙ argumētū con
cludit:ꝙ volitio vel intellectio nō egrediunṫ ſm rem
a poª volitiua vel intellectiua:vn̄ ſcūs Tho.2°.ꝯ gen
tiles caº.10.dicit:ꝙ nihil eſt ſuipſius p̄ncipiū:dīna aūt
actio nō eſt aliud q̄ ſua potētia:manifeſtm̄ eſt ꝙ potētia
nō diciṫ in deo ſic p̄ncipiū actiōis:ſꝫ ſicut p̄nm̄ facti. Et
poſt pauca. (Si igiṫ ſint aliq̄ actiones in deo:q̄ non in
aliqđ factū trāſeūt:ſꝫ maneāt in agēte:reſpectu harūꝫ
nō diceṫ in deo potētia:niſi ſꝫ modū intelligēdi:nō ſꝫ
rei v̄itatē:hꝫ aūt actiōes ſūt intelligere ⁊ velle:potētia
igiṫ dei ꝓpe loquēdo nō reſpicit hꝫ actiōes:ſed ſolos
effectꝰ.intellectꝰ igiṫ ⁊ volūtas in deo nō ſunt vt potē
tie:ſꝫ ſolum vt actiōes.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ ille
egreſſus volitiōis a volūtate in deo nō intelligiṫ eſſe
ſm rem:ſed ſm rationē:qꝛ ſcꝫ intellectus noſter ſꝫ ꝙ
dicit ibidē ſcūs doctor diuerſis cōceptionibꝰ ꝯſiderat
potētiā ⁊ eius actionē:qꝛ illa nō intelligimꝰ in via ſm
ꝙ in ſe ſunt:ſed in ꝯceptiōibus creaturaꝝ:in qbus ille
egreſſus eſt realis:⁊ iō dīnā actionē nō poſſumus intel
ligere niſi in cōceptione cuiuſdā egredientis a potentia:
licꝫ nō intelligamus actū in diuinis egrediēdi a poten
tia. ¶ Ad 2m negaṫ cōditionalis quā facit:fundaṫ enī
ſuꝑ vno ꝑalogiſmo:q̄ ſepe arguēs falliṫ fallacia figure
dictionis:arguit enī ſic. Velle petruꝫ dānari nō eſt in
deo:⁊ velle tale pōt eē in deo.ḡ aliqđ velle nō ē in deo:
qđ tūc pōt eſſe in deo:patet ꝙ fallacia eſt figure dictio
nis:vt ſepe dictū eſt. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ illa ꝓpoſitio:res ſꝫ
ꝙ ſubſunt diuine ꝓ̄ſcientie ſunt neceſſarie:pōt hr̄e du
plicē ſenſuꝫ. Unus eſt:ꝙ res ſubiecta diuine ꝓuidētie
vel ꝓ̄ſcientie ꝑ diſpoſitionē iuariabileꝫ:⁊ neceſſariam
ſubeſt illi:⁊ ħ eſt veꝝ. Aliꝰ ſenſus eſt:ꝙ res ſubiecta di
uine ꝓ̄ſcie neceſſario hꝫ diſpōnē illā nec̄itate abſoluta:
⁊ ħ falſuꝫ ē:vn̄ ſcūs Tho de veritate.q.2.artic.12°.ad
4m dic̄. (Cū ſcia ſit iuariabilis:⁊ ſꝑ eodē mō ſe hn̄s:
tn̄ diſpō:ſꝫ quā res referṫ ad dei cognitionē iuariabi/
lis nō ſemꝑ eodē mō ſe hꝫ ad ipſaꝫ:referṫ enim res ad
dei cognitionē ſm ꝙ eſt in ſua ꝓ̄ſentialitate:ꝓ̄ſentiali/
tas aūt rei nō ſemꝑ ei ꝯuenit.) Hec ille. ¶ Tūc dico:
ꝙ lꝫ res ꝓut ē ſubiecta dīne ꝓ̄ſcie habeat aliquā diſpo/
ſitionē quodāmō iuariabilē ⁊ neceſſariā:tn̄ illa res nō
neceſſario hꝫ illā diſpōneꝫ:ac ꝑ ħ neceſſario abſolute
ſubeſt dīne ꝓ̄ſcie:imo pōt nō ſubeſſe:⁊ aliqua alia:q̄ nō
ſubeſt:pōt ſubeſſe:antixp̄s enī pōt nō hr̄e illā p̄ntialita
tē:qua referṫ ad dīnā ꝓ̄ſciam:qꝛ adhuc antixp̄s eſt in
ſuis cauſis:⁊ pōt ꝓduci ⁊ nō ꝓduci:ac ꝑ hoc nō ꝓ̄ſciri:
vel pōt nūq̄ fuiſſe ꝓ̄ſcitꝰ. ¶ Ad 4m dico ſꝫ ſcm̄ Tho.
de veritate.q.2.arti.13°. ad 5m. (Cū is in aliquo ſenſu
cōcedaṫ:ꝙ deus pōt ſcire qđ p̄us neſciuit:nō tn̄ pōt cō
cedi in aliq̄ ſenſu:ꝙ deus pōt ſcire plura q̄ ſciat:qꝛ cū
ꝑ ħ ꝙ dr̄ plura importeṫ compatio ad precedens: vel
pexn̄s:ſꝑ intelligiṫ in ſenſu cōpoſito.) Hec ille. ¶ Sic
enī ipſe dicit cū dr̄. (Deus pōt ſcire qđ neſcit:loquēdo
ēt de ſcia viſionis:pōt dupliṙ intelligi. Unoº in ſenſu cō
poſito.ſ.ex ſuppoſitione:ꝙ deus nō ſciuerit illud qđ di
citur poſſe ſcire:⁊ ſic falſuꝫ eſt:nō enī pōt vtrūqꝫ hoꝝ
eſſe ſil:vt.ſ deus neſciuerit aliqđ:⁊ poſtea ſciat illud.
Alioº in ſenſu diuiſo:⁊ ſic nō includiṫ aliq̄ cōditio:vel
ſuppoſitio ſub ꝑtāte.vn̄ in ħ ſenſu eſt veꝝ.) Hec ille.
¶ Idē ponit p̄ ſen.diſ.39.q.i.arti.2° ad 3m.vbi ſic ait.
(Cū is aliquo mō ꝯcedaṫ:ꝙ deus pōt ſcire aliqđ aliđ
ab his q̄ ſcit:non tn̄ vr̄ poſſe ꝯcedi:ꝙ poſſit ſcire plura
q̄ ſcit:qꝛ cū dr̄ plura:deſignaṫ ꝯpatio ad aliqđ pexn̄s
cū q̄ ħ nō erat:⁊ ħ nō pōt eſſe:vt iſta duo ſint ſil' vera:
p̄us neſciuit ⁊ mō ſcit:nec ħ ipſe deꝰ:⁊ ita pꝫ ꝙ cum dr̄
plura ſcire:ꝑtinet ad ſenſuꝫ cōpoſitū:vn̄ magr̄ nō ſim/
pliciter cōcedit:ſꝫ opinionē narrat.) Hec ille. ¶ Ex q
bus pꝫ:ꝙ ſcūs Tho.nō ꝯcedit illđ:qđ iſte arguēs ſibi
īponit:nō enī dicit ꝙ deꝰ poſſit plura ſcire q̄ ſciat:ſed
aliq̄ pōt ſcire:q̄ nō ſcit:loquēdo de ſcia viſiōis:⁊ ſi iſtđ
vltimū vellit arguēs īpugnare:rn̄deṫ ad ſuū argumen
tū:ꝙ res vt ſūt ꝓ̄ſentes ſunt imobiles q̄tū ad ħ:ſꝫ tn̄
res ille pn̄t in ſe ꝯſiderate carere tali ꝓ̄ſentia:⁊ ī ꝑtāte
dei eſt ꝙ non ſint habiture talē p̄ntiā:⁊ ſiliṙ multe res
ſūt deo poſſibiles:q̄ non ſunt habiture p̄ntialē exn̄tiā:
⁊ in ꝑtāte dei eſt:ꝙ eēnt hiture:ac ꝑ ħ ꝙ eſſent ab eter
no cognite a deo ⁊ ꝓ̄ſentes ei:⁊ ſic aliq̄ cogſcit ſcia viſio
nis q̄ pōt nō cogſcere:⁊ aliq̄ nō cogſcit:q̄ poſſꝫ illo mō
cogſcere. ¶ Ad 5m ꝯcediṫ:ꝙ hꝫ ꝯditionalis:ſi deꝰ ſcit
ħ futuꝝ eſſe:ħ erit:tā aīs q̄ ꝯn̄s ſūt nec̄ia nec̄itate im
mutabilitatis:nō aūt ſimpliṙ abſolute:niſi dū ſūt vera

vt ſepe allegatū eſt:cū tali aūt neceſſitate pſciētie ⁊ p
ſcitoꝝ ſtat ꝯtingentia ꝯñtie:imo ēt añtis:nō ꝙ preſcié
tia ſit cōtingens in ſe:ſed qꝛ nō neceſſariam habitudi
nē hꝫ ad ſcita:loquēdo de ſcia viſionis:ac p ħ aliq̄ iſto
mō ſunt ſcita:que pñt nō fuiſſe illo mō ſcita:⁊ eꝫ aliq̄
poſſūt fuiſſe ſcita:q̄ nūq̄ ſunt:aut fuerūt:aut erūt ſcita.
¶ Ad argumenta ꝯ̄ 2ᵐ ꝯclōnē dr̄:ad primū qdem:ꝙ
aliqd imutabiliter euenire poteſt duplr̄ intelligi. Uno
mō:ꝙ illud eueniet:⁊ nō pōt mutari de vēturo in nō
venturū:⁊ iſto mō ꝯcedo:ꝙ oīa q̄ ſūt futura ſm ordi
nē pme cauſe imutabilr̄ euenient:ſi eni deus diſpoſuit
aliqd eē futuꝝ:illud nō pōt mutari de futuro in nō fu
turū:niſi forte p poſitionē futuri in actu:ſecus ē de fu
turo ſm ordinē cauſe 2ᵉ:nam aliqd nūc eſt futuꝝ ſm
diſpoſitionē cauſaꝝ ſecūdaꝝ:⁊ ſi ille cāe tollanť añq̄
pducāt effectū:illud qδ erat futuꝝ:deſinit eſſe futuꝝ:
nec tñ ponit̄ in actu:ſicut eni dicit ſcūs Tho. pma pte
q.16.arti.7°.(Illud qδ nunc eſt:ex eo futuruꝫ fuit añq̄
eēt:qꝛ in cā ſua erat vt fieret:vñ ſublata cā nō eſſet fu
turum illud fieri.) Hec ille. ¶ Alio mō pōt intelligi
aliqd imutabilr̄ euenire:qꝛ ſcꝫ illud eueniet:⁊ nō ē in
poteſtate alicuius facere:qn illud eueniat. ⁊ ſic negat̄
ꝙ omnia futura imutabiliter eueniāt:nec argumentū
illud pbat:nam ad hūc ſenſuꝫ negat̄ maior:nō enim
idē importat̄ per infallibiliter euenire:⁊ p imutabilr̄
euenire iſto mō ſumptum:infallibilitas eni de ſui rō
ne importat negationē deceptionis ⁊ fallacie: que fal
lacia eſſe non poteſt niſi iſta duo ſint ſimul vera:hoc
eſtimatur euenire:⁊ hoc nō eueniet:que duo nūq̄ pñt
verificari in deo reſpectu alicui⁹:⁊ ideo nihil cognoſcit
fallibiliter:nec aliquid eueniet fallibiliter:Imutabili
tas aūt iſto vltimo modo accepta non ſolum dicit ne
gationē mutabilitatis:imo negationē potētie ad op
poſitū:⁊ iō non oīa euenient iſto mō imutabilr̄:verū
qꝛ iſte modus eſt improprius:⁊ qꝛ pmus ſenſus eſt p
prius:idcirco ꝯcedit̄ ꝙ oē qδ eueniet imutabiliter eue
niet:cum hoc tñ ſtat ꝙ multa euenient libere ⁊ cōtin
gēter:qꝛ imutabilitas nō excludit libertatē:vt ſepe di
ctū fuit. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ aliqd eſſe neceſſariū p reſpe
ctum ad cām primā dupliciter intelligit̄. Uno mō qꝛ
illud neceſſario eueniet a cauſa pma:lꝫ nō neceſſario
a cauſa 2ᵃ vtrobiqꝫ loquendo de neceſſitate abſoluta:
⁊ ſic nunq̄ fuit mens ſci doctoris facientis illam ratio
nem:quā arguens impugnat:ꝙ aliqδ futuꝝ contingēs
ſit neceſſarium:vel imutabile illo modo p reſpectum
ad cauſam pmā:⁊ ſit ꝯtingens p reſpectū ad cām ſecū
dam:⁊ tamen procedit argumentum ad iſtum ſenſuꝫ:
⁊ iō negatur añs pro pma parte. Alio modo poteſt in
telligi ꝙ talis effectus poteſt ſubterfugere ordinem
cauſe 2ᵉ:non autem cauſe prime:ita ꝙ bene ſtant ſi
mul:ꝙ cauſa ſecunda haberet ordinē ad illuꝫ effectuꝫ
pducendū:⁊ tñ ꝙ deficeret a pductiōe illi⁹:lꝫ nō ſtet
ſimul:ꝙ pma cauſa ſit ordinata ad illū effectū pducē
dū:⁊ ꝙ deficiat a pductione illius:⁊ iſto mō conceditr̄
ꝙ aliqs effectus eſt cōtingēs in ordine ad cām ſecūdā:
⁊ nō in ordine ad cām pmā:lꝫ hꝫ neceſſitatē imutabili
tatis in ordine ad cām pmā:⁊ illa ſufficit ad infallibili
tatē ⁊ certitudinem diuine pudentie:⁊ ad hūc ſenſuꝫ
ſi arguens arguat:dico ꝙ quicquid a diuina puiden
tia eueniet infallibiliter eueniet:⁊ nō contingenter:lo
quendo de contingentia oppoſita neceſſitati ex ſuppo
ſitione:q̄ dicit̄ imutabilitatis:cum hoc tñ ſtat ꝙ mul
ta eueniūt cōtingenter cōtingentia oppoſita abſolute
neceſſitati. ¶ Ad argumenta cōtra 3ᵃᵐ ꝯclonem dico
ad primū qdeꝫ:ꝙ ſolū pbat ꝙ ille qui ſaluat̄ imutabi
liter ſaluat̄:ſic ꝙ nō pōt mutari de pdeſtinato in repro
batū:⁊ ſilr̄ ille q dānat̄ imutabiliter dānat̄:ſic ꝙ non
pōt mutari de reprobo in pdeſtinatū:⁊ iō fatuuꝫ eſſet
conari vel ꝯſiliari quō hoc vel illud mutaret̄:nō tñ p
bat ꝙ pdeſtinat⁹ ineuitabilr̄:⁊ neceſſitate abſoluta ſal
uet̄:ſic ꝙ nō ſit in ptāte alicuius:qn talis ſaluet̄:pde
ſtinatus enim pōt talr̄ facere ꝙ ipſe nūq̄ fuit pdeſtina
tus:lꝫ nō poſſit mutare ſuā pdeſtinationē:⁊ debet cona
ri ad faciendū bona:nec dꝫ negligere ſeipſuꝫ. Propor
tionaliter dicitur de reprobato:nō eniꝫ pōt caſſare:aut
mutare:aut impedire ſuā reprobationē:tñ quia iſtud
ſupponit ꝙ primo fuiſſet reprobatus:⁊ poſtea pdeſti
natus:poteſt tamen facere:ꝙ non ſit reprobatus:pōt
enim aliqua facere cum quibus nō ſtat reprobatio:ſcꝫ
pſeuerare vſqꝫ in finē:ſicut eniꝫ dicit ſcūs Tho. de ve
ritate.q.6.arti.3°.ad 7ᵐ.(Predeſtinatio alicuius pati
tur ſecū in pdeſtinato potentiā moriendi in pctō mor
tali:nō tñ cōpatit̄ actū:vel euentū illū.) Silr̄ arti.4°.
ad 4ᵐ dicit. (Demonſtrato aliquo predeſtinato:puta
petro:iſta eſt ſm ſe poſſibilis:iſte nō habebit finalem
grām:nō tñ eſt compoſſibilis iſti ppoſitioni.ſ.petrus
eſt pdeſtinatus.) ¶ Ad 2ᵐ p idē. ¶ Ad argumenta ꝯ̄
quartā ꝯnē cōſimilr̄ dōm eſt:oīa eni iſtud vnicū hñt
motiuū:ꝙ ſi puidētia:vel pdeſtinatio:vel fatū ſit imo
bile q̄cūqꝫ mō:ſiue abſolute:ſiue ex ſuppōne. vel quō
libet aliter:vanū eſt conari ad oppoᵐ illi⁹:qδ puiſum
eſt:aut pdeſtinatū:aut fatatū. ⁊ qdē iſtud ꝯñs pōt intel
ligi in ſenſu cōpoſito vel diuiſo:ſi in ſenſu cōpoſito:cō
cedit̄:in diuiſo aūt negat̄:ſi enim in ſenſu cōpoſito ca
piat̄:tūc eſt ſenſus ꝙ vanū eſt conari ad faciendū ꝙ
aliqd ſil̄ ſit puiſuꝫ ⁊ nō eueniat:vel fatatum:aut pdeſti
natū ⁊ nō eueniat. Iſtud aūt ꝯſtat vaniſſimū eſſe:⁊ eſt
error egyptioꝝ dicentiū:fatū poſſe imutari:ēt ſm ꝙ a
diuina pudentia dependet:⁊ ħ vel aliqb⁹ ſacrificijs:
vel imaginibus:vel ſuffumigationibus:vt recitat ſcūs
Tho. 3°.ꝯ̄ gentiles.ca°.96°. Et prima pte.q.116.artic.3°.
Si aūt intelligat̄ ꝯñs in ſenſu diuiſo:eſt ſenſus ꝙ de
monſtrato aliquo qδ de⁹ puidit:aut fatauit:ſiue ploca
tus eſt:vanū ſit conari ad faciendū ꝙ hoc nō eueniat
qꝛ ſcꝫ illud puiſuꝫ in ſe eſt neceſſariū euenire:ſic ꝙ nō
ſolū iſta cōditionalis eſt neceſſaria:ſi de⁹ preuidit hoc
iſtud eueniet:imo qꝛ iſta eſt abſolute neceſſaria:ħ eue
niet:⁊ iſte ſenſus eſt falſus:nō eniꝫ in vanū conat⁹ fuiſ
ſet Iudas ad ſuā ſaluationē:quā tñ de⁹ puiderat non
euenturā:nō eni hoc fuiſſet conari ad mutandū fatuꝫ
vel pdeſtinationē:ſꝫ ad faciendū aliqd vel aliq̄:vñ ſe
queret̄ ipſuꝫ fuiſſe pdeſtinatū:⁊ nō reprobatū:nec fata
tū ad mortē:ſed ad vitā:ħ enim erat in ſua ptāte. Tūc
igit̄ ad formā pmi argumenti dico:ꝙ iſta ppoſitio ibi
aſſūpta.ſ.quādocūqꝫ aliqd eſt imutabile ſtāte aliqua
ꝯditione:vanū eſt conari ad tollēdū illud ſtante dicta
cōditione:iſta inqt eſt vera:in ſenſu cōpoſito:eſt enim
ſenſus ꝙ vanuꝫ eſt conari ad hoc ꝙ iſta ſimul ſtent.ſ.
dicta cōditio:⁊ nō eueniat illud:qδ ſequit̄ ex illa cōdi
tione:in ſenſu aūt diuiſo eſt falſa:qꝛ ſignat ꝙ demon
ſtrata re:q̄ imutat̄ eueniet:ſuppoſita cōditione aliq̄ q̄
ſtat ⁊ eſt imutabilis: vanum ſit conari:ne illa res:cui
talia accidūt eueniat:⁊ argumentū in 2° ſenſu pcedit
Unī ſciendū ē:ꝙ lꝫ reſpect⁹ rōnis:quē pdeſtinatio po
nit in pdeſtinato:q̄.ſ.dr̄ pdeſtinat⁹:⁊ refert̄ ad diuā vo
lūtatē ⁊ intellectū:ſicut obiectū diue noticie ⁊ volitio
nis:lꝫ inq̄tū ille reſpectus ſit imutabilis:⁊ indeſinibi
lis:nec ſit iceptibilis.aut nouiter pducibilis:tñ ille nō
eſt neceē eē:nec neccario eſt in obo in ordie ad deū:nec
in deo in ordie ad obm:imo abſolute loquendo poſſe
eſt illum

Aliquid im mutabilr̄ euenire duplr̄.

Aliquid eſſe neceſſarium per reſpectū ad cām pmā dupliciter.

Ad ea q̄ contra 3ᵃᵐ ꝯclaſionem.

Ad ea q̄ contra quartam

eſt illū nō eē:nec fuiſſe vnq̄. ❡ Et ſi dicat̄:ꝙ imo q2 i ꝑteritū trāſiuit ille reſpect⁹:ꝛ ita nō pōt nō fuiſſe:dico ꝙ cū ille reſpect⁹ ſequat̄ actū diui intellect⁹:aut diuine volūtatis:ꝗ actus nūq̄ trāſit in ꝑteritū:ſʒ ſꝑ eſt q̄ſi in egredi:ꝓportionalr loquēdū eſt de iſto reſpectu:ſicut de actu diuine volūtatis in pma ꝯne dictū fuit. ❡ Et ſi dicat̄ ꝯ hoc:ꝙ ille reſpectus ſi menſurat̄ eternitate ſaltem ipſe eſt in eternitate:ꝛ qd̄ eſt in eternitate neceſſario eſt in eternitate tota:ſicut illud qd̄ eſt in aliq̄ inſtanti:neceſſario eſt in illo inſtanti:ſic ꝙ durante illo inſtanti nulla eſt potētia:q̄ poſſit illud nō eē in illo inſtanti. ❡ Ad hoc rñdet ſcūs Tho.ꝑ ſen.diſ.39.q.i.arti.ꝑ.ad 3m. vbi argumentū ſuū tale eſt.(Omne qd̄ eſt:necesse eſt eſſe dū eſt:vt dicit phs:ſʒ ſcire dei nō eſt niſi vt ens actu:cuʒ menſuret̄ eternitate:in q̄ nihil ꝑterijt:vel ſuccedit.ꝗ vr̄ ꝙ nō poſſit nō eſſe:ꝛ ita videt̄ ꝙ de⁹ nō poſſit nō preſcire illud qd̄ pſcit.) Rñdet.(Dicēdū (inquit) ꝙ illud:qd̄ eſt:neceſſe eſt eſſe dū eſt:tñ abſolute loquēdo nō eſt neceſſe eē:ita in deo ſcire neceē eſt dū ſcit:nō tñ neceē eſt eū ſcire niſi necitate imobilitatis q̄ volūtatis libertatē nō excludit.) Et ibidē ad 4m ſic ait.(Omne eternū eſt neceſſariū neceſſitate imobilitatis:q̄ voluntatis libertatē nō excludit:ꝛ hec libertas ſignatur cū dr̄:deus pōt h̄ nō ſcire:vel nō velle.) Hec ille. ❡ Ita ꝑ oia dico de reſpectu:quē dic̄ pdeſtinatio: aut pſcia:aut reprobatio:talis enī reſpect⁹ lʒ ſit etern⁹:tñ pōt nō fuiſſe:q2 nūq̄ trāſit in ꝑteritum:ſʒ eſt q̄ſi in egredi:nec opʒ ꝙ neceſſario ſit in eternitate:niſi neceſſitate imutabilitatis. Cum enim dr̄. Oē qd̄ eſt qn̄ eſt ꝛc̄.intelligit̄ ibi neceſſitas imutabilitatis:q2.ſ.qd̄ eſt in aliq̄ menſura:nō pōt deſinere eſſe in illa mēſura:durāte illa mēſura:ꝛ de hoc dictū eſt prius in alia queſtiōe. ❡ Ad 2m ſilr:dico enī ꝙ minor illius argumēti eſt q̄dā ꝯditionalis:cuius añs ꝯcedit̄ in vno:ꝛ negat̄ in alio cū dr̄ fatū ex cōditione ꝓuidētie imutabile:vel ſic.ſtāte diuina ꝓuidentia fatū imutari nō pōt:quelibʒ iſtaꝝ pōt habere duplicem ſenſuʒ. Primus eſt loquēdo de pma:ꝙ iſtud eſt imutabile ſʒ veritatē:imo neceſſariū ſcʒ deus ꝓuidit hoc fatū:vel hūc ordinē fati.igit̄ iſte ordo eueniet:ꝛ iſte ſenſus eſt verus:ꝛ ſignat necitatē ꝛ ineuitabilitatē vl̄ imutabilitatē ꝯñe. Alius ſenſus eſt ꝙ ſi diña ꝓuidētia ꝓuidit hoc fatū:vel hūc ordinē fati:ille ordo eſt in ſe neceſſarius:vel ineuitabilis:aut imutabilis:ꝛ iſte ſenſus eſt falſus. Et eodē mō dico de iſta ꝓpōne.ſ.ſtāte diña ꝓuidētia fatū imutari nō pōt:iſta enī pōt denotare imutabilitatē ꝯñtis:vel imutabilitatē ꝯñe.pmo mō eſt falſa.2° mō eſt vera:tūc dico ꝙ iſta ꝯditionalis q̄ eſt minor dicti argumēti.ſ.ſi ſtante diuina ꝓuidētia fatū mutari nō pōt:vanū eſt conari ꝛc̄ vera eſt:ſi denotet ꝙ vanū eſt conari ad imutandū ꝯñam:ſi aūt denotet:ꝙ vanū eſt conari ad imutāduʒ ꝯñs.falſa eſt.ꝯñs enīʒ eſt mutabile:nō aūt ꝯña loquēdo de tali mutabilitate ad ſenſuʒ ꝑus expoſitū:q2 ꝓpe loquēdo nec hoc:nec illud eſt mutabile:ſed ibi ſumimus ꝓ euitabilitate mutabilitatē:ꝛ ꝓ oppoſito oppm. Igitur q2 arguens vtitur illa cōditionali 2° modo:quo falſa eſt:ꝛ iō argumētū nō ꝓbat qd̄ intendit:ſi enīʒ ca vtat̄ pmo mō:tūc vera eſt:ſed ꝯña nō valet:q2 maior loquit̄ de conatu ad imutandū ꝯñs:ꝛ minor de conatu ad imutandū ꝯñam. ❡ Ad pm ꝯ octauā ꝯnē dr̄:ꝙ maior eſt vera:ſi intelligat̄ de volūtate ꝯſequēte:non aūt ſi intelligat̄ de volūtate antecedēte:q̄cūq3 modo aūt ſumat̄ ſemꝑ minor ad itellectū maioris eſt falſa:iō argumētū nō valet. Cū enī dr̄:deus vult oēs hoies ſaluos fieri:hoc pōt tripliciter intelligi ſʒ ꝙ dicit ſcūs Tho.pma pte.q.19.arti.6.ad pmū.(Uno mō vt ſit accōmodata diſtributio ſm hūc ſenſuʒ: de⁹ vult ſaluos fieri oēs hoies q̄ ſaluant̄:nō q2 nullus hō ſit:quem ſaluū fieri nō velit:ſʒ q2 nullus ſaluus ſit:quē ſaluū fieri nō velit:vt Aug.dicit. ❡ 2° pōt itelligi vt fiat diſtributio ꝓ generibus ſinguloꝝ:ꝛ nō ꝓ ſingulis generꝝ:ſm hūc ſenſum deus vult de quolibʒ ſtatu hoium ſaluos fieri mares ꝛ feminas.iudeos ꝛ gētiles:magnos ꝛ paruos:non tñ oēs de ſingulis ſtatibus. ❡ 3° ſm Damaſ. intelligit̄ de volūtate antecedēte:nō de volūtate ꝯſequēte:q̄ qdē diſtictio nō accipit̄ ex pte diuine volūtatis ipſius:in q̄ nihil eſt ꝑus vel poſteri⁹:ſʒ ex pte volitoꝝ. Ad cui⁹ intellectū eſt ſciendum:ꝙ vnūqdq3 ſm ꝙ eſt bonū:ſic eſt volitū a deo:aliqd aūt pōt eſſe in pma ſui ꝯſideratione:ſm ꝙ abſolute ꝯſideret̄ bonū vel malū:qd̄ tñ ꝓut ab aliquo adiūcto ꝯſideret̄:qd̄ eſt ꝯſequēs ꝯſideratio eius ꝯ̄rio ſe hʒ:ſicut hoieʒ viuere eſt bonū:ꝛ hoiem occidi malū ſm abſolutam ꝯſiderationē:ſed ſi addat̄ circa aliquē hoiem:ꝙ ſit homicida:vel viuēs in periculū multitudinis:ſic eſt bonū eū occidi:ꝛ maluʒ eſt eū viuere:vñ pōt dici ꝙ iudex iuſtus antecedēter vult oēm hoiem viuere:ꝛ ꝯñter vult hoiem ſuſpēdi. Similr deus antecedēter vult oēm hoiem ſaluari:ſʒ ꝯñter vult quoſdā dānari ſm exigentiā ſue iuſticie:nec tñ illud qd̄ antecedēter volumus:ſimplr volum⁹:ſʒ ſʒ qd:q2 volūtas ꝯparat̄ ad res ſʒ ꝙ ſūt i ſeipſis:in ſeipſis aūt ſūt i ꝑticulari:vñ ſimplr volum⁹ aliqd ſʒ ꝙ illud volumus:cōſideratis oibus circūſtantijs ꝑticularibus:qd̄ eſt ꝯñter velle:vñ nō pōt dici:ꝙ iuſtus iudex ſimpliciter vult homicidā ſuſpēdi:ſʒ ſm quid vult eū viuere.ſ.inq̄tū eſt homo:vñ magis pōt dici velleitas:q̄ abſoluta volūtas.) Hec ille. ❡ Idē ponit ꝑ ſen.diſ.46.q.i.arti.ꝑ. Et de veritate.q.23.arti.2°. ❡ Ad 2m negatur minor. Dico enīʒ:ꝙ iſta eſt vera:hic ſaluabitur ꝛ iſte alius dānabit̄:nec dat̄ mā deſperandi:aut ſeipʒ negligendi.vt ibidē infertur:qd̄ qualiter ſit:dictū eſt ꝑ totum iſtum articulū. ❡ Ad 3m dicitur ꝙ deus nullū deſtinat ad pctm̄:ſed tamē aliquos nō deſtinat ad vitam:quos pſcitis eorum meritis ordinat ad penaʒ:vñ ſanctus Tho.de veritate.q.23.arti.2°.(Ipſe defectus peccati:quo qs redditur dignus penai pñti vel in futuro nō eſt volitus a deo neq3 volūtate antecedēte:neq3 volūtate ꝯſequēte:ſʒ eſt ab eo ſolūmō ꝑmiſſus:nec tñ intelligendum eſt:ꝙ de reprobis dei intentio fruſtrari poſſit:q2 iſtum qui nō ſaluat̄ preſciuit ab eterno fore non ſaluandum:nec ordinauit ipſuʒ in ſalutē ſm ordinem predeſtinationis:qui eſt ordo abſolute volūtatis:ſed q̄tū ex parte ſua eſt dedit nām ad bonitateʒ ordinatam.) Hec ille. ❡ Ex quibus pʒ:ꝙ falſuʒ eſt ꝙ oēs deſtinētur a deo in vita:imo ꝓ libito ſue volūtatis limitat numerū electoꝝ:vnde ſcūs Tho.de veritate.q.6.ar.4°.ad 7m.dicit ad cōſimile argumētū.(Bonitas nō cōicat ſeipſam:niſi ſm ordinem ſapie:hic enīʒ eſt optimus cōicandi modus:ordo aūt diuine ſapie reqrit vt oia ſint facta in numero:pondere:ꝛ menſura:ꝛ ideo cōuenit diue bonitati:vt ſit cert⁹ pdeſtinatoꝝ nūer⁹.) Hec ille. ❡ Ad 4m negat̄ minor:ſi debite ſubſumat̄ ſub maiore.ſ.ꝙ oēs creature rōnales equaliter ꝛ indifferenter ꝑtineāt ad ꝑfectionē vniuerſi:vt enīʒ dictum eſt i pma ꝯne:vt dic̄ ſcūs Tho.vbi.ſ̄.(Inter oēs creaturas ꝑncipalius ordinant̄ ad vniuerſi bonū creature rōnales:q̄ inq̄tuʒ hō incorruptibiles ſunt:ꝛ potiſſime ille que beatitudinē cōſequuntur:quia immediatius attingunt vltimum fineʒ ꝛc̄.) vt prius. ❡ Ad argumētum in principio queſtionis factum patet quid dicendum.

℥ periher. Lec.14.

Nec ꝓpoſi. fatum ex conditione ꝓuidentie diuine eſt imutabile duplicem hʒ ſenſum.

Deus vult omnes hoies ſaluos fieri triplicit̄.

dum ſit ex premiſſis. Diſ. .XLI.

ℭ Utrum meritoꝝ pſcia ſit cauſa pdeſtinationis vel reprobationis. Queſtio. I.

Circa quadrageſimamprimā diſtinctionē querit. Utrum pſcia meritoꝝ ſit cā pdeſtinatiōis vel reprobationis. Et arguit ꝙ ſic. Nō eſt iniquitas apud deū: vt dr Ro. 6°. iniquū autē eſt: vt equalib⁹ ineq̄lia dent. oēs hoies equales ſunt ſꝫ nām ⁊ ſm pctm̄ originale: attēdit aūt ineq̄litas ſꝫ merita vel demerita ꝑ prioꝝ actuū: nō igit pparat de⁹ ineq̄lia hoīb⁹ pdeſtinādo: vel reprobādo niſi pp pſciaꝫ differentiā meritoꝝ.

In oppoſitum arguit ſic. Deus predeſtinauit nos ſaluos fieri: ſicut ſaluat nos: ſed ſm aplm ad Titū. 3°. Non ex operib⁹ iuſticie q̄ fecimus nos: ſed ſm ſuaꝫ miſericordiā ſaluos nos fecit. nō g° pſcia meritoꝝ ē cā: vel rō pdeſtinatiōis.

In hac qōne erunt duo articuli. In pmo ponent ꝯnes. In 2° mouebuntur dubitationes.

Quantum ad pmuꝫ ſit pma ꝯ. Nec merita aut demerita ſunt cauſe predeſtinationis ex pte actus pdeſtinātis. Iſtā pbat ſanctus Tho. pma pte. q. 23. arti. 5°. (Cū pdeſtinatio (ingt) includat volūtatē: ſic inquirenda eſt rō pdeſtinationis ſicut inq̄ritur rō diuine volūtatis: dictū eſt aūt ſupra ꝙ nō eſt aſſignare cām diuine volūtatis ex pte actus volēdi: ſꝫ pōt aſſignari rō ex pte volitoꝝ: inq̄tuꝫ ſcꝫ deus vult aliquid eſſe ꝑpter aliud: nullus igit fuit ita inſane mētis: q diceret merita eſſe cām diuine pdeſtinationis ex pte act⁹ pdeſtinātis: ſed h̄ ſub qōne vertit: vtꝝ pdeſtinatio ex pte effect⁹ hēat aliquā cām: ⁊ h̄ eſt q̄rere: vtꝝ pdeſtinauerit ſe datuꝝ effectū pdeſtinatiōis alicui pp aliq̄ merita.) Hec ille. ℭ Eādē ponit p ſen. diſ. 41. q. 1. arti. 3°. (Preſcia (ingt) meritoꝝ: vel aliquoꝝ operum nullo mō ē cā diue pdeſtinatiōis: qđ pꝫ ſi cōſideret totū illud: qđ eſt in pdeſtinatione de eēntia ipſi⁹: ſꝫ nihil ꝓhibet illud: qđ eſt effect⁹ pdeſtinatiōis ſcꝫ grāꝫ ⁊ gloriā: q̄ oblique ponunt in ei⁹ diffōne hr̄e aliquā cām ex pte operū nroꝝ: pdeſtinatio eni eſt pſcia ⁊ volūtas ſalutis aliq̄ꝝ: ſcia āt dei de ſalute aliq̄ꝝ nō cauſat a ſcia aliquoꝝ opeꝝ: qꝛ ipſe nō venit in cognitionē p cām: ſꝫ p ſeipſuꝫ: vn̄ nō pōt dici in eo: ꝙ ipſe ſcit hoc: qꝛ ſcit cāꝫ hui⁹: ſꝫ inq̄tū intuet eēntiā ſuā: q̄ ē oīuꝫ ſilitudo: videt vnūqđqꝫ in ſe ⁊ ī cāꝫ q̄ꝫ cauſatū: ſilr ⁊ volūtas ſua cū libera ſit magis ēt q̄ꝫ aliq̄ voluntas nō hꝫ cāꝫ niſi finē voluntatis ſue: finis aūt volūtatis diuine eſt ſua bonitas: que eſt ipſemet: vn̄ dicit cōuenienter: q̄re de⁹ vult hoc ꝑpter bonitatē ſuā: nō qꝛ ſciuit vel qꝛ factū eſt: ſed tn̄ effect⁹ diuine voluntatis ſcꝫ ipſuꝫ volitū ordinatuꝫ ad bonitatē ſuā pōt ꝓcedere ex aliq̄ cā quā de⁹ pſciuit ab eterno: ⁊ iſtuꝫ ordinē cauſe ad cauſatū deus vult: ⁊ vult ꝙ effect⁹ ſit qꝛ cā eſt: nō ita ꝙ cauſalitas referat ad voluntatē ſed ad volitū: ⁊ iſta cā voliti ⁊ nō volēdi dr rō quedā volūtatis ex parte effect⁹.) Hec ille. ℭ 2a ꝯclo. Effectus pdeſtinatiōis nō pordinat alicui ꝑpter merita pexiſtentia in alia vita eo mō: q̄ poſuit Orige. dicens humanas aīas ab initio eē creatas: ⁊ ſꝫ diuerſitatem ſuoꝝ operum diuerſos ſtatus eas ſortiri in hoc mundo corporibus vnitas. Iſtā ꝯnē pbat ſcūs Tho. pma pte vbi. ſ. p dcm̄ aplī ad Ro. 9°. dicētis. Cū nōdū nati eēnt: aut aliqđ egiſſent boni aut mali nō ex operib⁹: ſꝫ ex vocāte dictū eſt: qꝛ Jacob dilexi: Eſau autēꝫ odio habui. ℭ 3a ꝯ. Merita pexiſtentia in hac vita nō ſunt rō vel cā pdeſtinationis effectus eo mō: q̄ poſuerūt pelagiani dicentes: ꝙ bn̄ faciendi initiū ſit ex nob ſed ꝯſūmatio ex deo: ⁊ ſic dicebant ꝙ ex hoc cōtingit ꝙ vni dat effectus pdeſtinatiōis: ⁊ nō alteri: qꝛ vnus initiū dedit ſe pparādo ⁊ nō alius. Iſtā ꝯclonē ꝯtra pelagianos pbat ſcūs Tho. p dictū aplī ibidē 2e Cor. 3°. dicentē: ꝙ nō ſumus ſufficiētes cogitare aliqđ ex nobis: nullū aūt interi⁹ pncipiū pōt q̄ꝫ cogitatio: vn̄ non pōt dici ꝙ aliqđ initiū i nobis exiſtat: qđ ſit rō effect⁹ pdeſtinatiōis. ℭ 4a ꝯ. Nec merita ſequētia effectum pdeſtinatiōis ſunt cā effect⁹ pdeſtinationis eo mō: quo dicūt aliq ſcꝫ ꝙ iđ deus dat alicui gratiā: ⁊ pordinauit ſe datuꝝ illi: qꝛ preſciuit eū vſurum bene grā hac: ſicut rex dat alicui equū: quē ſcit bene vſurum eo. Iſtā ꝯnē pbat ſcūs Tho. ibidem. (Iſti (inquit) vñr diſtinxiſſe inter illud: qđ eſt grā: ⁊ illđ qđ eſt ex libero arbitrio: q̄ſi nō poſſit eſſe idē ex vtroqꝫ: manifeſtum eſt aūt ꝙ illđ qđ eſt ex grā: eſt pdeſtinatiōis effect⁹: ⁊ hoc nō pōt poni vt rō pdeſtinatiōis: cū hoc ſub predeſtinatione cōcludat. ſi igitur aliqđ aliud ex pte nrā ſit rō pdeſtinatiōis: hoc erit pter effectū pdeſtinationis: nō eſt aūt diſtinctum qđ eſt ex libero arbitrio ⁊ ex pdeſtinatione: ſicut nō eſt diſtinctū qđ eſt ex cā 2a: ⁊ qđ eſt ex pa: diuina eniꝫ ꝓuidētia ꝓducit effect⁹ per opationes cauſaꝝ ſecūdaruꝫ: vn̄ ⁊ illud: qđ ē ex libero arbitrio: eſt ex pdeſtinatiōe.) Hec ille. ℭ Itē de vitate. q. 6. arti. 2° pbat iſtaꝫ ⁊ pcedentē ꝯnē ſic. (Hoc diſtat inter cām ⁊ effectū: ꝙ qcqđ eſt cā cauſe opꝫ eſſe cāꝫ effectus: nō aūt qcqđ eſt cauſe effectus opꝫ ꝙ ſit cā cauſe: ſicut pꝫ ꝙ cā prima per cāꝫ ſecūdā ꝓducit effectū eius: ⁊ ſic cā 2a aliquo mō cauſat effectum cāe pme: cuius cauſe cā nō eſt: in pdeſtinatione aūt eſt duo accipe: ſcꝫ ipſam pdeſtinationē eternā ⁊ effectuꝫ eius tēporalē ſcꝫ grām ⁊ gloriā: quoꝝ alter hꝫ cām meritoriā actū humanū ſcꝫ gloriā: ſꝫ grē cā nō pōt eſſe actus humanus per modū meriti: ſꝫ diſpoſitio mālis quidē inq̄tū pparamur ad grē ſuſceptionē ſed ex hoc nō ſequit: ꝙ act⁹ nri ſiue grāꝫ pcedant ſiue ſequant ſint ipſius pdeſtinatiōis cā.) ℭ 5a ꝯclo. Licꝫ aliqs pticularis effectus pdeſtinatiōis hēat cāꝫ ex pte nrā: tn̄ totalis effect⁹ pdeſtinatiōis in cōi nullā cāꝫ hꝫ ex pte noſtri. Iſtā ꝯclonē ꝓbat ſcūs Tho. pa pte ibidē dicēs. (Effectū pdeſtinationis ꝯſiderare poſſumus dupliciter. Uno mō in particulari: ⁊ ſic nihil ꝓhibet aliquem effectū predeſtinationis eſſe cām ⁊ rationē alterius: poſteriorem quidē prioris ſm rōnem cauſe finalis: priorem autem poſterioris ſm rōnem cauſe meritorie: que reducit ad diſpoſitionē materie: ſicut ſi dicamus: ꝙ deus preordinauit ſe daturū alicui gloriaꝫ ex meritis: ⁊ alicui grām vt mereretur gloriā. Alio mō pōt conſiderari predeſtinationis effectus in cōi: ⁊ ſic īpoſſibile eſt ꝙ totus predeſtinationis effectus in cōi habeat aliquam cauſam ex parte noſtra: qꝛ quicquid eſt in hoīe ordinās ipſum in ſalutem totū comprehendit ſub effectu predeſtinationis: etiam ipſa preparatio ad gratiā: neqꝫ enim hoc fit niſi per auxilium diuinuꝫ ſm illud Treñ. vlti. Cōuerte nos domine ad te: ⁊ cōuertemur.) ℭ 6a ꝯclo. Totalis effectus predeſtinationis cauſa eſt dei bonitas. Iſtam ꝓbat ſanctus Tho. pma parte ibidem: vbi poſt illa que dicta ſunt ſcꝫ: ꝙ totalis effectus predeſtinationis non habet cauſam ex parte noſtra. ſubdit ſtatiꝫ. (Habet tn̄ hoc modo pdeſtinatio ex pte totius effectus pro rōne diuinam bonitatem: ad quaꝫ totus effectus predeſtinationis ordinatur vt in finem ⁊ ex qua ꝓcedit: ſicut ex principio mouente.) Hec ille. ℭ Idem ponit quo ad vltimā parteꝫ de veritate. q. 6.

arti.

arti 2ᵒ dicens. (Ad inueniendū (inquit) predeſtinationis cauſam oportet accipere: quod prius dictum eſt. ſ. ꝙ predeſtinatio eſt quedā directio in finem: quod facit ratio a voluntate mota. vnde ſm̄ hoc poteſt eſſe aliquid predeſtinationis cā ꝓut pōt eē volūtatis motiuū Circa qḋ ſciēdū ē: ꝙ aliqd mouet voluntatē dupliciter vno mō ꝑ modū debiti: alio mō ꝑ modū meriti: ꝑ modū autē debiti mouet aliqd volūtatē dupliciter. vnoꝰ abſolute: alio modo ex ſuppoſitione alterius: abſolute quidem ipſe finis vltimus: qui eſt voluntatis obiectū ⁊ hoc modo mouet voluntatem: vt ab ipſo diuertere non poſſit. vnde nullus hō poteſt velle nō eſſe btūs. vt dicit Aug. in libᵒ de libero arbi. ſed ex ſuppoſitiōe alterius mouet ſm̄ debitū illud: ſine quo finis haberi non pōt: ſed illud qḋ facit ad bene eſſe finis: nō mouet ſm̄ debitū voluntatē: ſed eſt libera inclinatio volūtatis in ipſum: ſed tn̄ exquo voluntas iā liberi inclinat̄ in ipm̄ inclinat̄ in oīa: ſine qbꝰ hoc haberi nō pōt ꝑ modū debiti: ex ſuppoſitiōe tn̄ illiꝰ: qḋ pͥmo volitū ponebat̄: ſic̄ rex ex ſua liberalitate facit aliquē militē: ſed qꝛ non poteſt eſſe miles: niſi habeat equū: efficit̄ debitū ⁊ neceſſarium ex ſuppoſitiōe liberalitatis predicte: ꝙ ei det equū: finis aūt diuine voluntatis eſt ipſa eiꝰ bonitas: q̄ nō depēdet ab aliquo alio. vn̄ ad hoc ꝙ habeat̄ a deo: nullo alio indiget: ⁊ iō volūtas eiꝰ nō inclinat̄ pͥmo ad aliqd faciēdū ꝑ modū debiti: ſed liberaliter tn̄: inq̄ꝫtū ſua bonitas in ope manifeſtat̄: ſed exquo ſupponit: ꝙ deus aliquid velit facere ex ſuppoſitione liberalitatis ipſiꝰ ꝑ modū debiti cuiuſdā ſequit̄: ꝙ faciat illud ſine quo res volita eē non poteſt: ſicut ſi facere vult hoīem ꝙ det ei rōnē: vbicūqꝫ autē occurrit aliqd ſine q̄ aliud a deo volitū eē pōt: hoc nō ꝓcedit a deo ſm̄ rōnem alicuius debiti: ſed ſm̄ merā liberalitatē: ꝑfectio aūt grē ⁊ glorie ſunt hec bona: ꝙ ſine eis nā eſſe pōt: excedunt eñ nālis virtutis limites. vnde ꝙ deꝰ velit alicui dare grām ⁊ gloriā: hoc ex mera liberalitate ꝓcedit: in his autē: q̄ tn̄ ex liberalitate ꝓcedūt. cā volendi eſt ipſa ſuperabundans affectio volentis ad finē. in quo attēdit̄ ꝑfectio bonitatis ipſiꝰ. vn̄ cā p̄deſtinatiōis nihil aliud eſt q̄ꝫ bonitas dei: ⁊ mō p̄dicto pōt ſolui q̄dā ꝯtrouerſia: q̄ inter quoſdā verſabat̄ qbuſdā dicētibꝰ oīa a deo ſm̄ ſimplicē volūtatē ꝓcedere: qbuſdā vero aſſerentibꝰ oīa ꝓcedere ſm̄ debitum a deo: quarū opinionum vtraqꝫ falſa eſt. prima tollit neceſſariū ordinē: q̄ ē iter diuinos effectꝰ ad inuicē. 2ᵃ vō ponit oīa ꝓcedere ſm̄ necītatē nāe: media autē via eſt eligēda: vt ponamꝰ ea q̄ ſunt a deo pͥmo volita ꝓcedere ab ipſo ſm̄ ſimplicē volūtatē: ea vero q̄ ad hoc requirūt̄ ꝓcedere ſm̄ debitum: ex ſuppoſitiōe tn̄ ꝙ debitū nō oſtendit deum eſſe debitorē rebꝰ: ſed ſue volūtati: ad cuiꝰ repletionem debet̄ illud: qḋ dicit̄ ꝓcedere ſm̄ debitū ab ipſo.) Hec ille. ❡ Et ad 9ᵐ dic̄. (Electio dei: q̄ vnū eligit ⁊ aliū reprobat rōnabilis ē: nec tn̄ oꝫ ꝙ rō electionis ſit meritū: ſed electionis rō eſt diña bonitas: rō aūt reprobatiōis in hoībꝰ ē peccatū originale. vt dicit Aug. vel etiā fuit hoc: ꝙ eſt nō habere debitū ad hoc ꝙ eis grā ꝯferat̄. rationabiliter. n. poſſum velle me debere aliqd alicui qḋ ſibi nō debet̄.) Hec ille. ❡ 7ᵃ ꝯ. Ex diuina bonitate pōt ſumi rō p̄deſtinationis aliquoꝝ ⁊ reprobationis alioꝝ: ⁊ ſola diña voluntas eſt ratio: ꝙ iſtos reprobet ⁊ illos eligat in gloriā. Iſtā ꝓbat ſcūs Tho. prima pte ibidē ad 3ᵐ dicens. (Ex bonitate diña rō ſumi pōt p̄deſtinatiōis aliquoꝝ: ⁊ reprobatiōis alioꝝ: ſic. n. dicit̄ deꝰ oīa ꝓpter ſuā bonitatē feciſſe: vt in rebus diuina bonitas repſentet̄: neceē eſt aūt ꝙ diña bonitas: q̄ in ſe vna

Tenuit origenes ꝙ cā reprobatiōis ⁊ p̄deſt. ē ꝙ aīe fuerūt create prius ⁊ conſeruate in celꝰ vbi aliq̄ peccarūt alique vero nō ⁊ iō

⁊ ſimplex eſt: multiformiter repſentet̄ in rebꝰ ꝑꝑ hoc ꝙ res ad ſimplicitatē diuinā attingere nō pn̄t: ⁊ inde eſt ꝙ ad ꝯpletionem vniuerſi requirunt̄ diuerſi gradus reꝝ: quaꝝ q̄dā altū: quedā infimū locū tenent in vniuerſo: ⁊ vt multiformitas graduū conſeruet̄ in rebus deus ꝑmittit aliqua mala fieri: ne multa bona impediant̄. ſic igit̄ conſideremꝰ totū humanū genꝰ ſicut totā reꝝ vniuerſitatē. voluit g̊ deꝰ i hoībꝰ q̄ꝫtū ad aliquos quos p̄deſtinauit ſuā bonitatē repſentare ꝑ modū miſericordie parcēdo: ⁊ q̄ꝫtū ad alios: quos reprobat ꝑ modū iuſticie puniēdo: ⁊ hec ē rō. q̄re quoſdā eligit ⁊ quoſdā reprobat: ⁊ hāc cauſam aſſignat apl's Ro. 9ᵒ. dicēs. (Volēs deꝰ oſtēdere irā. id eſt vindictā iuſticie: ⁊ notā facere potētiā ſuā: ſuſtinuit id eſt ꝑmiſit in multa patiētia vaſa ire apta i interitū: vt oſtēderet diuitias glorie ſue i vaſa miſericordie. q̄ ꝓparauit i gloriā.) Et ad Titum 2ᵒ. dicit. (In magna domo nō ſolū ſūt vaſa aurea ⁊ argentea: ſed lutea ⁊ fictilia: ⁊ quedā q̄dem in honorem q̄dā in contumeliā. ſed q̄re hos elegit in gloriā: ⁊ illos reprobauit. non hꝫ rationē niſi diuinā volūtatē.) vn̄ Augu. dicit ſuꝑ Ioh. (Quare hūc trahat: ⁊ illū non trahat noli velle diiudicare: ſi nō vis errare: ſicut etiā in rebus naturalibus pōt rō aſſignari: cū prima mā in ſe ſit tota vniformis: quare vna pars eiꝰ eſt ſub forma ignis: ⁊ alia ſub forma terre a deo in principio condita vt. ſ. ſit diuerſitas ſpecieꝝ in rebꝰ nālibus: q̄re aūt hec pars māe eſt ſub illa forma: ⁊ illa ſub alia dependet ex ſimplici voluntate diuina: ⁊ ſilr ex voluntate artificis depēdet: ꝙ hic lapis ſit in iſta pte parietis: ⁊ ille in alia q̄ꝫuis ratio artis habeat: ꝙ aliqui ſint in hac: ⁊ aliqui in illa: nec tamē ꝑꝑ hoc eſt iniquitas apud deū: ſi inequalia nō ineq̄libꝰ ꝓparat. hoc vero eēt ꝯ rōnē iuſticie ſi p̄deſtinatiōis effectꝰ ex debito redderet̄ ⁊ non daret̄ ex grā: i his. n. q̄ grā dant̄ pōt aliqs pro libito ſuo dare: cui vult plus: vel minꝰ dūmodo nulli ſubtrahat debitum abſqꝫ preiudicio iuſticie: ⁊ hoc ē qḋ dicit paterfamilias Math. 20. Tolle qḋ tuū eſt ⁊ vade: an nō licet mihi qḋ volo facere.) Et hoc de primo articulo.

aliq̄ predeſt. aliqui vero reprob. ſunt anteq̄ꝫ nati ſint. Alij vero bonū ⁊ malum vſū liberi arbitri vt adeo ꝑuiſum cāꝫ p̄deſtinatiōis ⁊ reprobationis eſſe dixerunt: cuiꝰ mētio ē Henri. 4ᵒ quolibꝫ. q. 18. dicēs qḋ aliqua cā ex pte p̄deſt. ⁊ repro. querēda ē que ē liberi arbitrium ꝙ actiue ⁊ nō ſolū paſſiue cooperatur.

Quantum ad ſcḋm articulū arguit̄ ꝯtra ꝯnes Et quidē contra primā partē ꝯnis 7ᵉ arguit Aureolus. in qua dicit̄ ꝙ gnālis cā quare deus aliquos p̄deſtinat: ⁊ alios reprobat eſt: vt appareat miſericordia in electis. ⁊ iuſticia i reprobis. Primo ſic. Illud non debet poni propter relucentiā diuine miſericordie: vel iuſticie: ſine quo iſta ⁊ illa manifeſtatur ⁊ lucet: ſed dato ꝙ nullus eēt damnatus: adhuc miſericordia ⁊ iuſticia diuina ſufficienter relucerent. nam i gloria electoꝝ vtrunqꝫ relucet. miſericordia quidē quia ſcriptū ē. (Scḋm ſuā miſericordiā ſaluos nos fecit.) ad Titū 3ᵒ. Iuſticia vero. qꝛ ad Timoth. 4ᵒ dicit apl's ꝙ repoſita eſt ſibi corona iuſticie: quā reddet illi dominus in illa die iuſtus iudex. igit̄ relucētia illaꝝ nō videtur eſſe cauſa: ꝙ aliq̄ ſint reprobati: ⁊ alij electi. ❡ 2ᵒ. Nullū ꝑ ſe intētū pōt eē cauſa: ꝙ aliqd fiat in vniuerſo: qḋ tn̄ ꝑ accn̄s intendit̄ tm̄: omne eñ qḋ fit ꝓpter illud: qḋ eſt ꝑ ſe intentū: oportet ꝙ intendat̄ ꝑ ſe ⁊ non ꝑ accn̄s: ſed qꝛ dei miſericordia ⁊ iuſticia ⁊ cetere diuine ꝑfectiōes eſt intētū ꝑ ſe: reprobatio aūt maloꝝ ē intēta ꝑ accn̄s: malū eñ nō intendit̄ ꝑ ſe: ⁊ de malo culpe vtiqꝫ manifeſtū ē: malū aūt pene ſupponit malū culpe p̄cedere: ⁊ idcirco vtrunqꝫ ꝑ accn̄s eſt intentū. g̊ relucentia diñe iuſticie nō eſt cā: ꝙ aliqs reprobet̄. ❡ 3ᵒ Sicut nō ſunt facienda a nobis mala: vt eueniant bona ſm̄ aplm̄ ad Ro. 3ᵒ. ſic nec a deo: ſed manifeſtū eſt ꝙ reprobatio maloꝝ ſi eſſet abſqꝫ oī cā, malū eſſet. g̊

Contra primā ptē 7ᵉ ꝯcluſiōis Au. di. 41. q. 1. ar. primo ꝯ op. San. Tho.

deus non reprobat ꝓpter hoc ſolū: vt appareat ſua iu/
ſticia. ¶ 4°. Aut itendis per illud dictū: ꝙ reprobatio
inꝗ̄tū reſpicit maliciā ſit a deo ꝓpter relucentiā ſue
iuſticie: aut inꝗ̄tū reſpicit penā eternā ſuppoſita mali/
cia ⁊ pctō. Sed nō pōt dari primū. tū quia deus inten/
deret ꝑ ſe pctm̄. tū q2 actor eſſet ⁊ cauſa pcti: ⁊ per ꝯñs
non deberet pctōrib⁹ imputari. Nec pōt dari 2m: licet
enim ſuppoſito pctō eluceſcat iuſticia punitiua. nihilo/
minus ſupponit pctm̄. ⁊ ita cauſa reprobatiōis princi/
paliter erit pctm̄: ⁊ non relucentia diuine iuſticie. cui⁹
oppoſitū iſti dicūt. ¶ 5°. Juſticia punitiua in h̄ differt
ab alijs ſpēbus iuſticie: ꝙ nō poteſt eē ꝑ ſe intenta: nul/
lus enim ꝑ ſe penā intēdit ꝗ iuſtus ſit: ſed tm̄ ex ſuppo
ſitione. p̄exiſtēte punibili culpa: ſecus āt de iuſticia di/
ſtributiua. g̃ nulla neceſſitas ē: ꝙ aliqd fuit in vniuer/
ſo: vt iuſticia punitiua eluceſcat: ſed manifeſtū ē: ꝙ iu/
ſticia dei: q̄ manifeſtat̄ in reprobatis: ē punitiua: ⁊ vin/
dicatiua. g̃ reprobis non pōt eē finalis ⁊ vltimata ma/
nifeſtatio talis iuſticie: imo illa ſupponit aliā: ſi pctm̄
p̄ceſſiſſet ⁊ culpa.) Hec ille. ¶ 2° arguit̄ ꝯ 2am partē: q̄
ponit: ꝙ nō eſt alia cā in ſpeciali. quare iſte ſit reproba/
tus: ⁊ ille p̄deſtinat⁹: niſi ſimplex dei volūtas. ⁊ ꝙ hoc ē
pro libito ei⁹. Primo ſic. Omnis q ꝓ libito voluntatis
aliquē affligit ⁊ punit: ⁊ i pctm̄ labi ꝑmittit ſolum ad
hoc vt puniat ⁊ affligat: crudelis ē ⁊ iniuſtus: delectat̄
eni ꝑ ſe in penis: ſed ſi ꝓ libito volūtatis de⁹ aliquē re/
probaret: ſequit̄ ꝙ delectaret̄ ꝑ ſe in pena: ⁊ ꝓ ſuo libi/
to vellet affligere ⁊ punire: ⁊ ad hūc finē ꝑmitteret de
hoibus ꝙ peccarēt: vt ſatiraret̄ penis eoꝝ. igit̄ deus
erit crudelis ⁊ iiuſt⁹. Et cū h̄ abſonū ſit: magis abſonū
ſit dicere: ꝙ aliquem reprobaret pro libito voluntatis.
¶ 2° ad idē. Licet in carentib⁹ ſenſu ⁊ experiētia ma/
li poſſit artifex diſponere ꝓ libito volūtatis abſq3 no/
ta crudelitatis ⁊ iniuſticie: vtpote edificator poteſt po/
nere lapides inferius illum: ⁊ ſuperius illū in loco ma/
gis honorabili vel min⁹ abſq3 nota iniurie: ⁊ ſimiliter
figulus ex eadē maſſa poſſit facere vas i honorē: ⁊ vas
in cōtumeliā: abſq3 hoc ꝙ iſti iniuriet̄: ⁊ ſimiliter deus
abſq3 iniuria pōt ponere vnam partē mãe ſub forma
ignis: ⁊ aliā ſub forma terre: nihilomin⁹ in habentib⁹
experientiā mali ⁊ boni: honoris ⁊ cōtumelie: illud fie/
ri nō pōt abſq3 iniuria: debitū eni mãe ē. vt fiat ſub ꝑfe
ctione: q̄ eſt apta nata ſibi ineſſe: ⁊ iō non eſt abſq3 iniu
ria facere hoiem i ſempiterna triſticia: ⁊ miſeria abſq3
demerito ei⁹ ꝓ ſolo libito volūtatis: ſed ſic eēt in ꝓpoſi
to ſm iſtū modū dicendi. g̃ non eſt verꝫ: ꝙ deus ſic re/
ꝓbet: ⁊ eligat ꝓ libito volūtatis. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ apls
vtit̄ exēplo d̄ figulo. ¶ Nō val3 vtiq3. q2 loqt̄ de maſ
ſa ꝑ pctm̄ originale. q̄ ſuppoſito nulli iniuriat̄: ſi eo non
redēpto ab originali: aliū miſericorditer purget ⁊ redi/
mat. nec ꝓpter hoc ſequit̄: ꝙ reprobet abſq3 culpa pro
libito voluntatis: ſicut fingunt poſitores predicti. ¶ 3°
Licet i gratuitis poſſit tribuere plus vel min⁹. cui vult
retributor iuſticie abſq3 vllo ꝑiudicio iuſticie: nō tñ eſt
verum: ꝙ poſſit cui vult penam infligere abſq3 culpa
ſine iniuria: ⁊ ſic itelligit̄ verbū patriſfamilias. An nō
licet mihi qđ volo facere: ⁊c. plus. ſ. vel min⁹ cui volue
ro tribuendo: non autem cui voluero penam infligen/
do: ſed in reprobatiōe pena infligitur. ergo non poteſt
eſſe abſq3 iniuria: ꝙ fiat reprobatio abſq3 cauſa pro ſo
lo libito voluntatis.) Hec ille.

Contra 2am partē 7e concluſionis idē ibidem. Utrū cā quare hic ſit reprobatus ille vero p̄deſtinatus ſit dei ſimplex volūtas.

Ad primum contra primā partē 7e ꝯnis ne/
gatur maior: niſi addatur: ꝙ ſi/
ne illo eque bene: ⁊ tot modis diuina miſericordia ⁊ iu/
ſticia reluceret: ⁊ cōceſſa maiore cum illo addito: nega/
tur minor. ſi eni nullus damnaret̄: nō reluceret in vni/
uerſo iuſticia punitiua eternaliter: ſicut mō relucet: l3
in ſaluandis reluceret iuſticia ꝑmiatiua. ¶ Ad 2m. ne/
gat̄ minor. nō. n. reprobatio ē mala: aut ꝑ̄ccaīs intēta:
imo ꝑ ſe. p̄ſciēs eni deus quorundā pctā: q̄ ab ipſo nul/
lo mō ſunt intēta: propoſuit eos non liberare in p̄ſenti
immo deſerere: ⁊ in futuro punire: quod eſt reprobare.
¶ Ad 3m dico: ꝙ ſm ſanctū Tho. de veritate. q. 5. arti.
4°. ad 10m. (Facere malū ꝑꝑ bonū in hoie repreben/
ſibile eſt: nec deo pōt attribui: ſed ordinare malū in bo
num: hoc nō cōtrariat̄ bonitati: ⁊ ideo permittere ma/
lum ꝓpter aliqđ bonū inde eliciendū deo attribuit̄.)
Hec ille. ¶ Dico g̃ ꝙ de⁹ reprobādo aliquos: vt ſua iu
ſticia reluceat: nō facit malū vt eueniat bonū: ſed ꝓpo
nit ꝑmittere mala: vt aliq̄ bona inde eliciant̄: reproba
re. n. nō eſt facere malū: nec reprobatio ē mala: imo ſū/
me bona. ſm. n. ꝙ dicit ſcūs Tho. de veritate vbi s̄: ad
4m. (Quilibet prudens ſuſtinet aliqđ paruū malū: ne
impediat̄ magnū bonū. quodlibet āt ꝑticulare bonū ē
paruū reſpectu alicui⁹ nãe vlis.) Silr p̄ma p̄te. q. 22.
arti. 2°. ad 2m dicit. (Aliter ē de eo ꝗ habet curā alicui⁹
particularis: ⁊ de ꝓuiſore vlī: prouiſor enim particula/
ris excludit defectum ab eo: quod eius cure ſubditur
quantū poteſt: ſed ꝓuiſor vlis permittit aliquem defe
ctum in aliquo particulari accidere: ne impediat̄ bonū
toti⁹. vñ corruptiōes ⁊ defectus dicunt̄ eē ꝯ nãm parti
cularē: ſed tñ ſunt de intētiōe vlis inꝗ̄tū defect⁹ vni⁹
cedit in bonū alteri⁹: vel etiā toti⁹ vniuerſi.) Hec ille.
¶ Ex quo pat3. ꝙ reprobare aliquos ſine alia cā ꝗ̄3 il
la q̄ ponit̄ in ꝯne: nō eſt malū: ſed ꝑtinet ad optimū ꝓ/
uiſorē: cū. n. bonū vniuerſi ſit poſt diuinã bonitatē opti/
mū bonū. iō cū bonū ei⁹: qđ cōſiſtit in multiplicitate ⁊
varietate graduū bōitatis ipediret̄: ſi null⁹ ꝑmitteret̄
cadere in pctm̄. aut ſi nullus eternaliter puniret̄. iō bo
nū eſt talia ꝑmittere ꝑꝑ bonū vniuerſi: ꝗ̄uis cedat in
malū aliquoꝝ particulariū vniuerſi: quoꝝ bonis pre/
ponderat bonu3 vniuerſi. vnde ſcūs Tho. de veritate
vbi s̄. arti. 5°. ad 3m. dicit. (Deus plus amat quod ē ma/
gis bonum: ⁊ ideo magis vult preſentiam magis boni
ꝗ̄3 abſentiā minus mali: q2 ⁊ abſentia mali quoddam
bonū eſt: ⁊ ideo ad hoc: ꝙ aliqua bōa maiora eliciant̄
permittit aliquos etiā in mala culpe cadere: que maxi/
me ſm genus ſunt odibilia: ꝗ̄uis vnū eorū ſit magis
odibile alio.) Hec ille. ¶ Ad 4m dico ꝙ reprobatio i/
quātū reſpicit punitionē eſt ꝓpter relucentiā iuſticie: ⁊
inquātū reſpicit maliciā: licet. n. vtrū ꝗ̄3 reſpiciat ſicut
⁊ diuina ꝓuidētia. tñ aliter ⁊ aliter. vt enim dicit ſcūs
Tho. vbi s̄. arti. 4°. (Dupliciter aliquid ſubeſt proui/
dentie. Uno modo ſicut illud: ad qđ aliquid ordinat̄.
Alio modo ſicut illud: qđ ad aliud ordinat̄: in ordine
autē eoꝝ: q̄ ſunt ad finē: oia itermedia ſūt finis: ⁊ ad fi/
ne3: vt dicit̄ 2°. phyſicoꝝ. ⁊ 5°. metaphiſice: ⁊ iō quicqd Ph. 2. c. 28. Me. 5. c. 2.
eſt in recto ordine ꝓuidentie cadit ſub prouidentia: nō
ſolum ſicut ordinatu3 ad aliđ: ſed ſicut illud: ad quod
aliud ordinat̄: ſed illud quod exit a recto ordine cadit
ſub ꝓuidentia ſolum ſm ꝙ ordinat̄ ad aliud. non ſm
ꝙ aliud ordinatur ad ipſum. ſicut actus virtutis gene
ratiue: qua hō generat hoiem perfectū i nã: eſt ordina
tus a deo ad aliqd aliud. ſ. ad formam humana3. ⁊ ad
illum ordinatur aliqd. ſ. vis generatiua: ſed actus defi/
ciens: quo interdū monſtra generant̄ in nã: ordinatur
quidē a deo ad aliquā vtilitatē: ſed ad hoc nihil aliud
ordinat̄: incidit enim ex defectu alicuius cauſe: ⁊ reſpe/
ctu primi eſt ꝓuidentia approbationis: reſpectu ſecun
di eſt ꝓuidentia conceſſionis: quos duos modos ꝓui/
dentie

Cap. 28. dentie Damaſ. ponit lib° 2°.) Hec ille. ¶ Dico igiť: ꝙ
cũ reprobatio ſit pars ꝓuidẽtie: vt dicit ibidẽ ꝑma pte
q. 23. arti. 3°. ipſa reſpicit maliciã primo mõ: ⁊ penã 2°
modo: ⁊ reſpiciendo vtrunqꝫ eſt ꝓpter relucentiam iu
ſticie. Illa aũt que iſte obycit friuola ſunt: nõ eni ſequiť
ꝙ ſi reprobatio reſpicit maliciã ꝓpter relucentiã iuſti
cie: ꝙ de⁹ ſit cã malicie: vel actor pctĩ: qꝛ ſm ꝙ dicitť de
veritate vbi ſ̃ ad primũ. Non omne: qđ ꝓuideť a deo
fit a deo aliquo modo: niſi intelligatur de prouidentia
approbationis: malum aũt non cadit ſub prouidentia
approbationis: ſed cõceſſionis tñ. ¶ Ad 5ᵐ. negať mi/
nor. dico eni ꝙ quelibet ſpecies iuſticie eſt ꝑꝑ ſe appe/
tenda: ſiue punitiua: ſiue diſtributiua: vel cõmutatiua.
Et cũ arguiť: ꝙ null⁹ appetit penã ꝓpter ſe ⁊c̃. Dico ꝙ
pena non eſt idẽ: qđ iuſticia punitiua: ⁊ iõ ꝓbatio nihil
valet. Dico tñ ꝙ ſm ſcm̃ Tho. 4° ſen. diſ. 50. q. 2. ar.
4°. q̃ſtiũcula 3ᵃ. ad pᵐ. (Letari de malo alterius inq̃ꝫ/
tũ hꝫ ptinet ad odiũ: nõ aũt letari ð malo alteri⁹ rõne
alicuius adiuncti: ⁊ iõ de⁹ lꝫ nõ delecteť in penis inquã
tum hꝫ. tñ delectať in eis inq̃ꝫtũ ſunt ꝑ ſuã iuſticiã or/
dinate.) Hec ille. ¶ Patet ḡ ꝙ pena alteri⁹ nõ ꝑꝑ ſe
appetenda eſt: ſed ꝓpter ordinẽ iuſticie in ea relucẽtẽ.
ipſa aũt iuſticia punitiua ẽ ꝓpter ſe appetenda. ¶ Ad
ꝑmã ꝯ 2ᵃᵐ partẽ ꝯnis diciť negando minorẽ. nõ enim
ſequiť: ꝙ ſi deus ꝑ libito voluntatis aliquẽ reprobat:
ꝙ ipſe ꝑ ſe delecteť in pena: nec ꝙ velit ſaturari penis
damnatoꝝ: nõ enim intendit penã ꝑ ſe. aut afflictionẽ
miſeroꝝ: ſed ordinationẽ iuſticie: qua culpa ordinať in
penã: ⁊ pena in relucentiã diuine iuſticie: ⁊ illa relucen/
tia in diuinã bonitatẽ. vñ iſtud argumẽtũ faciliter ſol/
uitur ex ꝑdictis ⁊c̃. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ tam in habentib⁹
experientiã boni ⁊ mali: honoris ⁊ cõtumelie: q̃ꝫ in nõ
habentibus artifex illoꝝ poteſt ſine nota crudelitatis
aut iniurie negare artificiato illud: qđ limites artificia
ti excedit: ⁊ illi tribuere qđ artificiato debetur ſm ſuã
naturam. vel ſm ſuas diſpoſitiones: ⁊ ideo qꝛ gratia: ⁊
gloria excedunt limites nature humane: vel angelice:
nature aũt peccanti debeť pena: ideo deus eternaliter
preſciens quorũdã pctã: quoꝝ ipſe cauſa nõ erat futu/
rus: ſed peccantiũ iniqua volũtas: potuit ſine q̃cunqꝫ
nota crudelitatis aut iniuſticie ꝓponere ſe non daturꝝ
eis gloriã: qua finaliter a pctõ liberarenť: ſed penã: qua
culpe coꝝ ordinarẽť: ⁊ hoc fecit eos reprobãdo. ⁊ ideo
illa: que arguens ibi narrat: falſa ſunt. Primũ. ſ. ꝙ ali/
quod debitũ nãe reprobatoꝝ illis ſubtrahatur: ſi intel
ligit de donis gratuitis: non eni debeť nãe. Si aũt intel
ligat de alijs ꝑfectionib⁹ puta felicitate: quã hũana nã
põt nãliter adipiſci. Dico ꝙ deus nõ ſubtrahit eam ali
cui ſine ſuo demerito. 2ᵐ falſum: qđ ibi ſupponit eſt. ꝙ
ſcilicet deus ꝑ libito voluntatis ſine cã ex parte repro
bati ponat eũ in ſũma triſticia ⁊ pena. Hoc eni non di/
cimus nos: ſicut ipſe imponit: nam lꝫ reprobatio ſit cã
effectiua derelictionis a deo ĩ preſenti: ⁊ pene ĩ futuro.
tñ illius pene culpa creature ẽ cã meritoria: ſicut ⁊ de/
relictionis a deo in preſenti. ⁊ iõ nõ ſeq̃ť: ꝙ ſi reproba/
tionis nulla ſit cã alia a dei volũtate: ꝙ de⁹ ꝑ ſolo libi/
to facultatis abſqꝫ demerito hoĩs ponat eũ in eterna
miſeria. Dictum eni eſt prius: ꝙ lꝫ nulla cã reprobatio
nis habeat cãm ex pte reprobati. tñ effect⁹ reprobatio/
nis hꝫ cãm ex parte reprobati. ſ. culpã: q̃ nõ eſt effect⁹
reprobationis: ſed ẽ cã effect⁹ reprobatiõis meritoria:
cui⁹ reprobatio eſt effectiua. ¶ Ad illud qđ dicit de ex
emplo dato de figulo. Dico ꝙ apl's vtiť illo exemplo
ad ſenſuꝫ: ad quẽ ſcũs Tho. loquiť: ⁊ nõ cũ illa preſup/
poſitiõe originalis pctĩ: licet enim ſuppoſita maſſa ori/
ginali pctõ corrupta nulla fiat iniuria: ſi vnus hõ libe/
ratur: ⁊ alius nõ: ſicut dicit arguens. tamen illa maſſa
nõ ſuppoſita: adhuc vnũ pro libito reprobaret: ⁊ aliuꝫ
non. Quero eni a ſic dicẽte: vñ ẽ ꝙ vnã aĩam ponat in
tali maſſa infecta: ſicut fecit de anima Jude: ⁊ aliã nõ
ponat: ſicut fecit de aĩa Chriſti: ⁊ certe nõ poterit rõnẽ
reddere: niſi diue libertatis volũtatis. Dicat igitur ſilr de
hoĩbus: ꝙ ex ſola diuina volũtate ẽ: ꝙ iſte ſit vas miſe
ricordie. ali⁹ aũt vas ire. id eſt reprobatũ: non aũt vas
culpe. hoc eni nõ eſt a deo volitũ: ſed ꝑmiſſũ. ¶ Ad 3ᵐ
diciť: ꝙ falſũ ſupponit. ſ. ꝙ nos dicamus deum inflige
re alicui penã ſine illius demerito: nõ eni reprobare ẽ
penã dare: ſed ẽ ꝓponere debitã penã reddere: vt expo
ſitũ eſt ad 2ᵐ. non tñ fiat vis in hoc: ꝙ dico reprobatio
nem: vel predeſtinationẽ eſſe ꝓpoſitũ: aut actũ volũta
tis: hoc eni nõ ẽ verꝫ: niſi ſit predicatio per concomitan
tiam: vel cõſequẽtiã: vt ſ̃ dictũ fuit. ¶ Ad argumẽtũ
in pede queſtionis factum reſponſuꝫ eſt in fine proba/
tionis 7ᵉ cõcluſionis. Et hec dicta de preſenti queſtiõe
ſufficiant.

Diſtin. XLII.

¶ Utrum in deo ſit omnipotentia. Qo. I.

CIrca quadrageſimãſecundaꝫ di/
ſtinctionẽ queritur: Utruꝫ
in deo ſit omnipotẽtia. Et arguiť ꝙ non
In deo non eſt potentia. igitur nec om/
nipotentia. añs patet. quia ſicut ſe habet
materia prima ad actum: ita deus qui
eſt ꝑmũ agẽs ad potẽtiã: ſꝫ mã ſm ſe cõ
ſiderata ẽ abſqꝫ oĩ actu. igiť ⁊ deus abſqꝫ oĩ potentia.

In oppoſitum arguitur per illud Luc. p°.
Non erit impoſſibile apud
deum omne verbũ. Et alibi. ſ. in cantico filioꝝ iſrl'. Do
minus quaſi vir pugnator: omnipotens nomen eius.

In hac q̃õne erunt duo articuli. In primo
ponentur concluſiones. In ſe/
cundo mouebuntur obiectiones.

Quantum igitur ad primũ ſit hec ꝑma ꝯ. Li/
cet in deo nõ ſit potẽtia paſſiua: ſtat
tñ ꝙ in eo ẽ maxie potẽtia actiua. Iſtã ꝯnẽ ꝓbat de po
tentia dei. q. i. ar. p°. dicẽs. (Potẽtia dr̃ ab actu: actus aũt
eſt duplex. ſ. ꝑm⁹ q eſt forma. ⁊ 2⁹ q eſt opatio: ⁊ ſic vi/
deť ex cõi hoĩum itellectu: ꝙ nomen actus ꝑ fuit attri/
butũ opatiõi: ſic. n. q̃ſi oẽs itelligũt actũ. 2° aũt exinde
fuit trãſlatũ ad formã: inq̃ꝫtũ forma ẽ ꝑncipiũ opatio/
nis ⁊ finis. Uñ ſilr duplex ẽ potẽtia. vna actiua: cui cor
reſpõdet act⁹ q ẽ opatio. ⁊ huic ꝑ videť nomẽ potentie
fuiſſe attributũ: alia ẽ potẽtia paſſiua: cui correſpõdet
act⁹ prim⁹: q eſt forma: ad quã ſilr ſecũdario nomẽ po
tẽtie videť fuiſſe deuolutũ: ſicut aũt nihil patiť: niſi rõ
ne potẽtie paſſiue: ita nihil agit niſi rõne act⁹ ꝑmi: q eſt
forma: dictũ ẽ. n. ꝙ ad ipſũ ꝑ nomẽ act⁹ ex actiõe deue
nit: deo aũt cõuenit eẽ actũ puꝝ ⁊ ꝑmũ. vñ ipſi conue/
nit maxie agere: ⁊ ſuã ſimilitudinẽ in alia ꝓfundere: ⁊
iõ ei maxie ꝯuenit potẽtia actiua: nã potẽtia actiua dr̃
ſm ꝙ ẽ pricipiũ actiõis. Sed ſciẽdũ ꝙ itellect⁹ nr̃ deũ
exprimere nitiť: ſicut aliqd ꝑfectiſſimũ: ⁊ qꝛ in ipm de
uenire nõ põt: niſi ex effectuũ ſilitudine: nec in creatu/
ris inuenit aliqd ſũme ꝑfectũ: qđ oĩo iꝑfectiõe careat.
iõ ex diuerſis ꝑfectionib⁹ in creaturis reptis ipſũ nitiť
deſignare: q̃uis cuilibꝫ illaꝝ ꝑfectionũ aliqd deſit. ita
tñ ꝙ qcqd alicui iſtaꝝ ꝑfectionũ imꝑfectiõis adiũgiť
totũ a deo amoueať. verbigrã: eẽ ſignat aliqd cõpletũ:
⁊ ſimplex: ⁊ non ſubſiſtens: ſuba aũt ſignat aliqd ſub/
ſiſtẽs: ſed alteri ſubiectũ. ponim⁹ ḡ in deo ſubam ⁊ eẽ.
ſed ſubam rõne ſubſiſtẽte: nõ rõne ſubſtandi: eẽ vero

rõne ſimplicitatis: ⁊ cõplemẽti. nõ rõne inherẽtie: qua
alteri inheret: ⁊ ſiliter attribuimus deo opationẽ ratio
ne vltimi cõplemẽti: nõ rõne ei⁹: ꝙ opatio trãſit: potẽ
tiã vero attribuim⁹ rõne eius: qđ ꝑmanet: ⁊ qđ ẽ prin
cipiũ effectus: ⁊ nõ rõne eius: qđ ꝑ operationẽ cõplet̃.)
Hec ille. ¶ Et ad 6^m põit: ꝙ potẽtia paſſiua nullo mõ
eſt in deo. ¶ Itẽ pria pte. q. 25. arti. p̃ dicit. (Duplex ẽ
potẽtia. ſ. paſſiua. q̃ nullo mõ ẽ in deo: ⁊ actiua quã oꝫ i
deo ſũme ponere: manifeſtũ eſt eñi. ꝙ vnũquodqꝫ ſꝫ
ꝙ eſt in actu ⁊ ꝑfectũ: ſm h̃ eſt principiũ actiuũ alicu
ius: patit̃ ãt vnũquodqꝫ ſm ꝙ ẽ deficiẽs: ⁊ imꝑfectũ:
oſtenſũ ẽ aũt ſupra. q: de⁹ ẽ actus pur⁹: ⁊ ſimplex: ⁊ vni
uerſaliter perfect⁹: nec in eo aliq̃ imperfectio hꝫ locũ:
vñ ſibi maxime cõpetit eẽ pricipiũ actiuũ: ⁊ nullo mõ
pati: rõ aũt actiui pricipij cõpetit actiue potẽtie: nã po
tẽtia actiua ẽ p̃ncipiũ agẽdi in aliud: potẽtia vero paſ
ſiua eſt p̃ncipiũ patiẽdi ab alio. vt phs dicit 5° meta.
Tex. co. 17. relinqt̃ ꝙ ꝙ in deo ſit maxĩe potẽtia actiua.) Hec ille.
¶ 2ª ꝯ. Diuina potentia nõ eſt aliud ab ei⁹ ſuba ſm rẽ.
ſed ſolũ ſm rõnẽ. Iſtã ponit 2° ꝯ Gentiles ca°. 8°. cui⁹
primã partẽ ꝓbat ſic. (Potentia actiua cõpetit alicui
ſm ꝙ eſt actus: de⁹ aũt ẽ actus ipſe: nõ aũt eſt ens actu
ꝑ aliquẽ actũ: ꝙ nõ ſit: qđ eſt ipſe: cũ in eo nulla ſit potẽ
Cap. 16. tialitas. vt in primo libro oſtẽſum eſt. ꝙ ipſe eſt ſua po
tentia. ¶ 2° ſic. In reb⁹ quaꝝ potẽtie nõ ſũt eaꝝ ſube:
ipſe potentie ſunt accidẽtia. vñ potentia nãlis in 2ª ſpẽ
qualitatis ponit̃: in deo aũt nõ põt eſſe aliqđ accidẽs.
ꝙ deus ẽ ſua potẽtia. ¶ 3° ſic. Omne qđ eſt ꝑ aliud re
ducit̃ ad illud: qđ eſt per ſe: ſicut ad p̃mũ: alia vero agẽ
tia reducunt̃ in deũ ſicut in primũ agens. eſt igit̃ agẽs
ꝑ ſe: qđ aũt ꝑ ſe agit per ſuã eſſentiã agit: id aũt quo qs
agit: eſt eius actiua potentia. ipſa igit̃ dei eſſentia eius ẽ
actiua potentia. ¶ 4°. Potentia actiua ad perfectionẽ
rei pertinet: oĩs aũt diuina perfectio in ipſo ſuo eſſe cõ
tinet̃. diuina igitur potẽtia nõ eſt aliud ab ipſo eẽ eius:
deus aũt eſt ſuũ eẽ. igit̃ ẽ ſua potẽtia.) Hec ille. ¶ Ex
ꝗbus pꝫ quõ potẽtia dei ẽ ſm rẽ eius ſuba. Quõ aũt di
ſtinguant̃ ſm rationẽ oſtendit. q. i. de potentia dei. ar.
primo ad 9^m. (Eſſentia diua (inqt) ſufficit ad h̃ ꝙ per
eã de⁹ agat: nec tñ ſupfluit potẽtia: qꝛ potẽtia nõ intelli
git̃ q̃ſi quedã res addita ſup eſſentiã. ſed ſuperaddit
ſm intellectũ ſolã relationẽ p̃ncipij: ipſa eñi eẽntia ex
h̃ ꝙ ẽ p̃ncipiũ agẽdi hꝫ rõnẽ potẽtie.) Hec ille. ¶ Et
ad 10^m dicit. (Relatiõi p̃ncipij: quã addit potentia ſup
eſſentiã correſpõdet in re aliqd: nõ imediate tñ: ſꝫ me
diate: intellectus eñi nr̃ intelligit creaturã cũ aliq̃ rela
tione ⁊ dependentia ad creatorẽ: ⁊ ex hoc ipſo quia nõ
põt intelligere aliqd relatũ alteri: niſi ecõuerſo intelli
gat relationẽ ex oppoſito: iõ intelligit in deo quandã re
lationẽ principij: que cõſequit̃ modũ itelligẽdi: ⁊ ſic re
fert̃ ad rẽ mediate.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̃ ſen. diſt.
42. q. i. arti. p̃. ad 2^m. dicẽs. (Qꝛ potẽtia importat rõnẽ
principij actiõis. vñ qcqd ſit illud. qđ eſt p̃ncipiũ agen
di: potẽtia dr̃. ſicut ⁊ calor: ⁊ frig⁹: ⁊ hmõi: ſic ipſa eẽntia di
uina ſm ꝙ ẽ p̃ncipiũ opatiõis potẽtia vocat̃. nõ ꝙ po
tentia ſit aliud ab eẽntia in deo.) Hec ille. ¶ Itẽ p̃ma
pte vbi ſ̃ ad 4^m dicit. (Potẽtia nõ ponit̃ in deo vt ali
qd differẽs a ſciã ⁊ voluntate: ſed ſolũ ſm rõnẽ inq̃tũ
potẽtia iportat rõnẽ p̃ncipij exequẽtis illud: qđ volun
tas imperat: ⁊ ad quod ſciã dirigit: q̃ tñ tria ſm idẽ re
cõueniũt deo.) ¶ Itẽ. q. 19. ar. 4°. ad 4^m. (Vni⁹ ⁊ eiuſ
dẽ effect⁹ etiã in nobis cã eſt ſciã vt dirigẽs: q̃ concipit̃
forma opatiõis: volũtas vt iperãs: qꝛ forma vt ẽ in in
tellectu tñ non determinat ad hoc ꝙ ſit in effectu: vel
non ſit niſi ꝑ volũtatẽ: vñ intellectus ſpeculatiu⁹ nihil
dicit de operando: ſed potẽtia ẽ cã vt exequens: qꝛ nõ
minat imediatũ p̃ncipiũ opationis: ſed hec oĩa in deo
vnũ ſũt.) Hec ille. ¶ Sciẽdũ aũt ꝙ potẽtia nõ ſigni
ficat ipſã relationẽ p̃ncipij ſolũ: alioqn eẽt in gñe rela
tionis: ſed ſignat illud: qđ eſt p̃ncipiũ: nõ qđẽ ſicut agẽs
dicit̃ principiũ: ſed ſicut illud. quo agẽs agit ſm ꝙ ipſe
ponit prima pte. q. 41. arti. 5°. ad p̃mũ. Et in reſpõſione
principali. ¶ 3ª ꝯ. Potentia diuina non eſt principiũ
ſm rẽ diue actiõis: ſed ſolũ ſm rõnẽ: q̃uis ſit pricipiũ
ſm rem illius: quod ꝓducit̃ per actionẽ. Iſtam ꝯ̂nem
ꝓbat ipſe 2° contra Gentiles ca°. 9°. q̃tũ ad illã partẽ
ꝙ potentia diuina non principiet realiter diuinã actio
nem exiſto medio: quia ſunt idem realiter: qđ ſic ꝓbat
(Que (inquit) vni ⁊ eidẽ ſũt eadẽ: ſibi inuicẽ ſũt eadẽ:
diuina aũt potentia eſt eius ſubſtantia: vt oſtenſũ eſt. Cap. 8.
ſimiliter eius actio eſt eius ſubſtantia: vt in primo lib° Cap. 46.
oſtenſam eſt de intellectuali operatione: eadem enim
ratio i alijs competit. igitur in deo non eſt aliud poten
tia: ⁊ aliud actio. ¶ Itẽ actio alicuius rei eſt quoddam
complementũ potẽtie eius: comparat̃ eñi ad potentiã
ſicut actus 2⁹ ad primũ. diuina autẽ potẽtia non com
pletur alio q̃ꝫ ſeipſa: cũ ſit ipſa dei eſſentia. in deo igit̃
nõ eſt aliud potẽtia: aliud actio. ¶ Itẽ ſic potẽtia acti
ua eſt aliqd agens: ita eẽntia eſt ens. ſꝫ diua potẽtia eſt
eius eẽntia: vt oſtẽſũ ẽ: ꝙ ſuũ agere ẽ ſuũ eẽ: ſed ei⁹ eẽn
tia eſt ſua ſuba. igit̃ diua actio ẽ ſua ſuba: ⁊ ꝯ̃iter potẽ
tia.) Hec ille. ¶ Sꝫ q̃ ad alias ptes ꝓbat̃ ꝯ ꝑ eũdẽ ibi
dẽ ca°. 10. (Quia vero (inqt) nihil ẽ ſuiipſi⁹ p̃ncipiũ. cũ
diua actio ſit nõ aliud q̃ꝫ ei⁹ potẽtia: manifeſtũ ẽ ꝙ po
tentia nõ dr̃ in deo: ſicut principiũ actiõis ſed ſicut p̃n
cipiũ facti: ⁊ qꝛ potentia reſpectum ad alteꝝ importat
rõne principij: eſt enim potẽtia actiua principiũ agẽdi
in aliud. vt patet ꝑ phm. 5°. metaphiſice. manifeſtũ eſt Tex. co. 17.
ꝙ potentia dr̃ in deo ꝑ reſpectũ ad facta ſm rei verita
tẽ. nõ per reſpectũ ad actionẽ: ſed ſm modũ intelligen
di ꝓut intellectus noſter diuerſis cõceptionib⁹ vtrũqꝫ
cõſiderat. ſ. diuinã potentiã ⁊ eius actionẽ. vñ ſi alique
actiones deo cõueniãt: q̃ nõ in aliqđ factũ trãſeant ſed
maneant in agente: reſpectu haꝝ nõ dicet̃ in deo potẽ
tia niſi ſm modũ intelligẽdi: nõ ſm rei veritatẽ: hmõi ãt
actiones ſunt intelligere ⁊ velle. potẽtia igit̃ dei ꝓprie
loquẽdo nõ reſpicit hmõi actiões. ſed ſolos effectus. intel
lectus igit̃ ⁊ volũtas in deo nõ ſũt vt potẽtie: ſꝫ ſolum
vt actiões.) Hec ille. ¶ Et de potẽtia dei vbi ſ̃ ad pri
mũ dicit. (Potẽtia nõ ſolũ ẽ p̃ncipiũ opatiõis: ſed etiã
effect⁹. vñ nõ oꝫ ꝙ ſi potẽtia ponit̃ in deo: q̃ ſit effect⁹
p̃ncipiũ: ꝙ iõ opatiõis: q̃ ẽ diua eẽntia: ſit p̃ncipiũ. Vel
dicẽdũ ⁊ meli⁹. ꝙ in diuis iuenit̃ duplex relatio. Vna
realis. ſ. illa q̃ ꝑſone ad inuicẽ diſtinguũt̃: vt p̃nitas ⁊
filiatio: alias ꝑſone diue nõ realiter: ſꝫ rõne diſtingue
rent̃: vt Sabelli⁹ dixit. Alia rõnis tñ: q̃ ſignat̃ cũ dici
tur: ꝙ opatio diua ẽ ab eẽntia diua. vel ꝙ de⁹ operat̃ ꝑ
eẽntiã ſua: ꝑpoſitiões. n. q̃ſdã habitudies deſignãt: ⁊ h̃
ideo cõtingit: qꝛ cũ attribuit̃ deo opatio ſm ſuã rõnẽ:
q̃ requirit aliqđ p̃ncipiũ: attribuit̃ ei etiã relatio execun
tis vl̃ exeũtis a p̃ncipio. vñ iſta relatio nõ eſt niſi rõnis
tñ: eſt aũt de rõne opationis hẽre p̃ncipiũ: nõ de rõne
eẽntie. vñ lꝫ diua eſſentia nõ habeat aliqđ p̃ncipiũ: nec
re: nec rõne: tñ opatio diua hꝫ aliqđ p̃ncipiũ ſꝫ rõnẽ.)
Hec ille. ¶ Itẽ p̃ma pte. q. 25. arti. p̃. ad 3^m. (Dicendũ
(inqt) ꝙ potẽtia in reb⁹ creatis nõ ſolũ ẽ p̃ncipiũ actio
nis: ſed etiã effectus. ſic igit̃ in deo ſaluat̃ rõ potentie
quãtũ ad hoc: ꝙ eſt p̃ncipiũ effect⁹. nõ aũt q̃tũ ad hoc
ꝙ ẽ principiũ actiõis: q̃ ẽ diua eẽntia: niſi forte ſm mo
dũ intelligẽdi: ꝓut diua eẽntia: q̃ i ſe hꝫ ſimplr̃ quicqd
eſt perfectionis

eſt perfectionis in reb⁹ creatis pōt intelligi ſub ratiōe actionis: ⁊ ſub rōne potentie: ſicut intelligit̄ etiā ſub ratione ſuppoſiti ꝺñtis nām: ⁊ ſub rōne nāe.) Hec ille. ❡ Itē p̄ ſen. vbi ſ ad 4ᵐ. (Deinde (inq̄t) nō agit opatione media: q̄ ſit aliud ab eēntia ſua: ſed ſuū eē eſt ſuū opari: ⁊ ſuū eē eſt ſua eēntia: nihilomin⁹ tñ eſſentia ſua ſignificat̄: vt p̄ncipiū eēndi: ⁊ eadē rōne potētia ſua pt ſignificari vt p̄ncipiū opandi: ⁊ p̄ter h̄ vt p̄ncipiū operati.) ❡ 4ᵃ ꝯ. Diuine potētie actiue nō correſpōdet aliq̄ potētia paſſiua eā adequās: lȝ mā p̄ia multas formas poſſit a deo recipe: ad q̄s nō eſt in potētia nāli: lȝ ſit in potentia obedietie. Primā parte hui⁹ ꝯnis pbat ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 43. q. i. arti. p̄ ad 3ᵐ dicēs. (Potētia dei actiua nō eſt pp̄ finē: ſed finis oīum: ⁊ q̄uis nulla potētia paſſiua adequet eā: nō tñ eſt fruſtra: q̄ fruſtra ē ꝟm
2. ph. tex. co. 62. phm quod eſt ad finē: quem nō inducit: alie tñ potētie actiue ⁊ paſſiue accedūt ad eam q̄tū poſſūt.) Hec ille.
Tex. co. 2. ⁊ 3ᵒ de aia tex. co. 17. ❡ Et de potētia dei. q. i. arti. 2ᵒ. ad primū idē ponit. Argumētū eni erat tale. (Ut dr̄ lib⁰. 9ᵒ. metaphiſice. fruſtra eēt in nā aliq̄ potētia actiua. cui cō correſpōderet aliq̄ paſſiua: ſed diue potētie infinite nō correſpondet aliq̄ paſſiua i nā. igit̄. (❡ Et r̄ndet. (Ex phs logt̄ ꝺ potētia actiua nāli. res. n. nāles coordinate ſūt ad inuicē: ⁊ etiā oēs creature: de⁹ aūt ē ex̄ hūc ordinē: ipſe eni eſt ad quē tot⁹ hic ordo ordinat̄: ſicut ad bonū extrinſecū
Tex. co. 52. vt exercitus ad ducē ꝟm phm in. 12ᵒ. metaphiſice: ⁊ iō nō oȝ: vt ei qꝺ eſt in deo aliquid in creaturis correſpondeat.) Hec ille. ❡ Itē 2ᵒ. ꝯ Gentiles caᵒ. 16ᵒ. oſtēdit: ꝙ de⁹ in agēdo nō p̄ſupponit aliqꝺ ſubiectū: aut māȝ: aut potentiā paſſiuā. arguit eni ſic. (Oē agens qꝺ in agēdo requirit ſuā mām preiacētē: hȝ mām p̄portionatā ſue actioni. vt q̄cq̄d ē in virtute agentis: totū ſit in potētia māe: alias nō poſſet in actū p̄ducere quicq̄d eſt in ſua virtute actiua: ⁊ ſic fruſtra h̄ret virtutē ad illa: mā aūt nō hȝ talē p̄portionē ad deū: nō eni mā eſt potētia ad
Tex. co. 60. quātitatē quācunq̄ȝ: vt pȝ p phm in 3ᵒ. phyſicoꝝ: cū tñ diua potentia ſit ſimpliciter īfinita: vt in p̄ oſtēſum ē. de⁹ igit̄ nō req̄rit mām p̄iacentē: ex q̄ de necītate agat. ❡ Itē diuerſaꝝ reꝝ diuerſe ſūt māe: nō enim eſt eadē mā ſpūaliū ⁊ corporaliū: nec corpoꝝ celeſtium ⁊ corruptibiliū: qꝺ q̄dē ex h̄ pȝ: ꝙ recipere: qꝺ ē p̄prietas māe nō eiuſdē rōnis eſt ī p̄dictis: nā receptio q̄ eſt ī ſpūalib⁹ eſt intelligibilis: ſicut intellect⁹ recipit ſpēs intelligibiliū nō ꝟm eē māle: corpa vero celeſtia accipiūt innouationē ſit⁹: nō aūt innouationē eſſendi ſicut corpa inferiora. nō eſt igit̄ vna mā: q̄ ſit in potētia ad eē vl̄e: ipſe aūt de⁹ eſt toti⁹ eē actiu⁹ vl̄iter. ipſi igit̄ nulla mā proportionaliter r̄ndet.) Hec ille. Ex q̄bus pȝ prima pars ꝯnis. ❡ 2ᵃ. vō p̄bat̄ p eūdē de potētia dei. q. 6. ar. p̄. ad 18ᵐ. Argumētū eni erat tale. (Cū oē genus p potētiā: ⁊
Tex. co. 3. actū diuidat̄. vt pȝ 3ᵒ. phyᵉ. ad potentiā aūt potētia paſſiua ptineat. ad actū āt actiua: oȝ ꝙ ad illa ſolū potētia paſſiua iueniat̄ ī nā: ad q̄ iuenit̄ potētia actiua nālis. h̄ eni ſunt eiuſdē gn̄is. ⁊ h̄ ēt dic̄ Cōmētator in. 10ᵒ. metaphiſice. ḡ de⁹ nō pōt facere niſi q̄ fiūt p cauſas nāles i mā creata.) ❡ Et r̄ndet. (Dicēdū (igt) ꝙ quāto aliq̄ virt⁹ actiua ē altior: tāto pōt eādē rem p̄ducere in effectū altiorē. vñ nā pōt ex terra facere aurū alijs elemētis cōmixtis: qꝺ ars facere nō pōt: ⁊ inde eſt: ꝙ res aliq̄ eſt in potentia ad diuerſa ꝟm habitudinē ad diuerſos agentes. vnde nihil p̄hibet quin nā creata ſit in potentia ad aliqua fiēda p diuā potētiā: q̄ inferior potētia facere nō pōt: ⁊ iſta vocat̄ potentia obediētie: ꝟm quam q̄libȝ creatura obedit creatori.) Hec ille. ❡ De hac potētia obediētie logt̄. q. i. arti. 3ᵒ. ad p̄mū. (In creaturis (inq̄t) diſtinguit̄ duplex potētia. vna nālis ad p̄prias opationes vel mot⁹. alia obediētie dicit̄ ad ea. q̄ a deo recipiūt.) ❡ Itē p̄ ſē. di. 42. q. 2. ar. 2ᵒ. ad 4ᵐ. (De⁹ (inquit) māe indidit duplices rōnes. ſ. cauſales: vel obedientiales: pp̄ q̄s oēs res nate ſūt obedire deo. vt fiat ex eis quicq̄d ei placuerit: indidit etiā rōnes ſeminales. ſ. principia actiua: p q̄ effect⁹ nāles exercēt̄: ⁊ ꝯ has aliquādo dicit̄ facere in miraculis q̄ facit: ſed proprie loquendo tūc etiā ꝯ eas non facit: ſed p̄ter eas: vel ſupra eas: ſupra eas facit q̄ñ inducit effectū: in quē nā nullo mō attingere pōt: ſicut formā glorie in corporibus glorioſis: p̄ter eas facit q̄ñ effectū quē natura pōt īducere. ſine officio cauſaꝝ nāliū p̄ducit. vt q̄ñ aquā conuertit in vinū Ioh. 2ᵒ. ſed ꝯ eas nō facit: q̄ nō facit vt cauſa nālis actiua manēs eadē ꝟm ſpēm habeat alium effectū eſſentialē: vt ꝙ ignis manens ignis īfrigidet: ſic nō pōt facere. ꝙ ſil' ſit eadē ⁊ alia.) Hec ille. ❡ Idē ponit 4ᵒ ſen. diſ. 43. q. i. ar. p̄. q̄ſtiūcula 3ᵃ. Totā ꝯnē ſententialiter ponit 2ᵒ ꝯ Gentiles caᵒ. 22ᵒ. dicēs. (Omni potentie paſſiue correſpōdet potētia actiua: potentia eni eſt p̄pter actū: ſicut mā pp̄ formā: nō pōt āt ens in potentia cōſequi ꝙ ſit in actu: niſi p virtutē alicui⁹ exiſtētis in actu: otioſa igit̄ eēt potentia niſi eēt virt⁹ actiua agētis: q̄ eā in actū reducere poſſet: cū tñ nihil otioſuȝ ſit in reb⁹ nāe: ⁊ p hunc modū videm⁹: ꝙ oīa q̄ ſunt in potētia nāli māe generabiliū ⁊ corruptibiliū: p̄nt reduci in actū p virtutē actiuā: q̄ eſt in corpe celeſti: qꝺ eſt principiū actiuū in nā: ſicut autē corpus celeſte ē p̄mū agēs reſpectu corpoꝝ inferioꝝ: ita de⁹ eſt p̄mū agens reſpectu toti⁹ entis creati. Quicq̄d igit̄ eſt in potentia creati entis: totū hoc deus p ſuā virtutem actiuam facere pōt: in potētia aūt entis creati eſt oē: qꝺ enti creato non repugnat: ſicut in potētia nāe hūane ſunt oīa: q̄ nām humanā nō tollūt. oīa igit̄ deus facere pōt.) Hec ille. ❡ Sciēdū tñ ꝙ p̄pter iſta verba nō intēdit: ꝙ diuie potētie actiue correſpōdeat aliq̄ potētia paſſiua eā adequans: ſed ſolū ꝙ oē poſſibile fieri de⁹ pōt facere: ita ꝙ tanti ambit⁹ ē rō poſſibilis: ꝙ ſcilicet nō includit cōtradictionē quanti diua potentia: in cui⁹ declarationem ponitur. ❡ 5ᵃ ꝯ. Diuina potentia eſt omnipotentia. Iſtā ꝯnē p̄bat ſcūs doctor 2ᵒ ꝯ Gentiles caᵒ. 22ᵒ. (Qꝛ effectus (inquit) nō ſubdat̄ potētie alicui⁹ agētis pōt ex trib⁹ contingere. Uno mō p hoc: ꝙ non hȝ cum agēte affinitatē: vel ſimilitudinē: oē eni agens agit ſibi
ſile aliquo mō. vñ virtus: q̄ eſt in ſemine hoīs: nō pōt — Ex trib⁹ p̄uenit ꝙ effectus aliquis nō pōt ab alicui⁹ potētia p̄uenire.
p̄ducere brutū: vel plantā: hoīem aūt pōt: q tñ p̄dicta excedit. Alio⁹ pp̄ excellentiā effectus. qui tranſcēdit p̄portionē virtutis actiue: ſicut virt⁹ actiua corpalis nō pōt p̄ducere ſubāȝ ſepatā. 3ᵒ mō p̄pter mām determinatā ad effectū. in quā agēs agere non poſſit. ſicut carpentari⁹ nō pōt facere ſerrā: q̄ ſua arte nō pōt agere in ferrum: ex quo fit ſerra. nullo autem iſtoꝝ modoꝝ pōt aliq̄s effect⁹ ſubtrahi diue virtuti: neq̄ȝ pp̄ diſſimilitudinem effectus aliquid ei diſſimile eē nō poteſt. cū omne ens inq̄ntū hȝ eſſe ſit ei ſile: vt oſtēſum eſt. Nec etiā p̄pter effect⁹ excellentiā: cū oſtēſum ſit ꝙ de⁹ ē ſupra oīa entia in bonitate ⁊ pfectione. Nec iteꝝ pp̄ defectū māe: cū ipſe ſit cā māe: q̄ non poſſibilis ē cauſari niſi p creationē: ipſe etiā in agēdo nō requirit mām: cū nullo p̄exñte rē in eſſe p̄ducat: ⁊ ſic p̄pter māe defectū eius actio impediri nō pōt ab effectus p̄ductiōe. reſtat ḡ ꝙ diua virtus nō determinet̄ ad aliquē effectū: ſȝ ſimplr̄ agere oīa pōt: qꝺ eſt eū eē oīpotētē. ❡ Ampli⁹. Omne agens agit inq̄ntū actu ē. ꝟm igit̄ modū actus vniuſcuiuſq̄ȝ agētis eſt modus ſue virtutis i agēdo: hō eni ge-

nerat hoīem ⁊ ſol:⁊ ignis ignē:deꝰ aūt ē actus pfectꝰ in
ſe oēs pfectiones hñs.igiṫ q̄cunqȝ repugnāt rōni eius
qđ eſt ens ī actu:impoſſibilia ſūt ſibi:B āt ē ſolū: qđ ↄ̄di-
ctionē iplicat.oīa igṫ pter B pōt deꝰ.¶ Ampliꝰ. Oī po
tētie paſſiue reſpōdet potētia actiua ⁊c.vt recitatū fuit
in fine ꝓbatiōis pcedētis ↄ̄nis.¶ Amplius. Oīs virtꝰ
pfecta ad illa oīa ſe extēdit:ad q̄ p ſe:⁊ ꝓprius eius effe
ctus ſe extēdere pōt:ſicut edificatiua ad oīa ſe extēdit
ſi pfecta ſit:q̄ pñt hr̄e rōnē domus:vtus aūt diuina eſt
p ſe cā eſſendi:⁊ eē ē ꝓpriꝰ eiꝰ effectus: vt ex pdictis pȝ:
ḡ ad oīa illa ſe extēdit:q̄ rōni entis nō repugnāt:ſi eni
tm̄ in quendā effectū poſſet virtus eiꝰ:nō eēt p ſe cauſa
entis inq̄ntū ens:ſȝ huiꝰ entis. rōni aūt entis repugnat
oppoſitū entis:qđ eſt nō eſt ens.oīa igiṫ deus pōt:q̄ in
ſe rōnē nō entis nō icludūt:hec aūt ſūt: que ↄ̄dictionē
implicant. relinqṫ ḡ q̄ quicquid ↄ̄dictionē nō iplicat pōt
deꝰ.qđ ē eū oīpotētē eē). ¶ Hec ſūt rōes eiꝰ ibidē. Qꝛ
āt eē ſit ꝓpriꝰ effectus dei ꝓbat ca°.15°. (Scđm ordi-
nē (inqt) effectuū oȝ eē ordinē cauſaꝝ:eo q̄ effectꝰ cau
ſis ſuis ꝓportionati ſint.vñ oȝ q̄ ſicut effectꝰ ꝓprij re-
ducunṫ in cauſas ꝓprias:ita illud:qđ cōe ē in effectibꝰ
ꝓprijs reducit̄ in aliquā cām cōem: ſicut ſupra ꝑticu-
lares cauſas huiꝰ vel illiꝰ ē ſol vl'is cā gnātionis: ⁊ rex
eſt vl'is cā regiminis in regno ſupra ꝓpoſitos regni: ⁊
etiam vrbiū ſingulariū : oībus aūt cōe eſt eſſe. oȝ igiṫ
q̄ ſupra oēs cauſas ſit aliq̄ cā:cuiꝰ ſit dare eē: pma aūt
cā deus ē. vt ſ̄ oſtenſū eſt.ſ.ca°.6°.ḡ oȝ oīa q̄ ſunt a deo
eē: ⁊ q̄ eē ſit ꝓpriꝰ effectꝰ dei.) ¶ Sexta ↄ̄. Deꝰ dicit̄
oīpotens.qꝛ pōt oē poſſibile abſolutū. Iſtā ponit ſctūs
Tho.pma pte.q.25.arti.3°.dicēs.(Coiter (inqt) oēs cō
fitent̄ deū eē oīpotētē:ſȝ rōnē oīpotētie difficile videt̄
aſſignare:dubiū enī eē pōt qđ cōprehēdat̄ ſub iſta di-
ſtributiōe:cū dicit̄ deū oīa poſſe: ſed ſi qs recte cōſide-
ret:cū potētia dicat̄ ad poſſibilia:cū deꝰ oīa poſſe dr̄:ni
hil rectiꝰ itelligit̄ q̄ȝ q̄ poſſit oīa poſſibilia. ⁊ ob hoc oī-
Tex.co.17. potēs dicat̄. Poſſibile aūt dr̄ dupl'r ſm p̄hm 5° meta.
Unoꝰ p reſpectū ad aliq̄ȝ potētiā:ſic qđ ſubdit̄ hūane
potētie dr̄ eē poſſibile hoī:nō aūt pōt dici: q̄ deꝰ dicat̄
oīpotēs.qꝛ pōt oīa q̄ ſunt poſſibilia nāe create: qꝛ dina
oīpotētia in plura extēdit̄. Si aūt dicat̄ q̄ deꝰ dr̄ oīpo
tens:qꝛ pōt oīa q̄ ſūt poſſibilia ſue potētie:erit circula-
tio in manifeſtatiōe oīpotētie:hoc.n.nō erit aliud dice
re q̄ȝ q̄ deꝰ ē oīpotens: qꝛ pōt oīa q̄ pōt. Relinqṫ igiṫ
q̄ deꝰ dicat̄ oīpotēs:qꝛ pōt oīa poſſibilia abſolute: q ē
alter modꝰ dicēdi poſſibile:dr̄ aūt poſſibile vel ipoſſi-
bile aliqđ abſolute ex habitudine terminoꝝ:qꝛ pdica
tū nō repugnat ſubiecto: vt hoīem eē aſinū. Eſt aūt cō-
ſiderādū:q̄ qꝛ vnūquodqȝ agēs agit ſibi ſil'e. vnicuiqȝ
potētie actiue correſpōdet poſſibile: vt obiectū ꝓpriū
ſm rationē actꝰ illiꝰ: ī quo fundat̄ potētia actiua:ſicut
potētia calefactiua refert̄ vt ad ꝓpriū obiectū ad oē
calefactibile:eē aūt diuinū ſup qđ rō dine oīpotētie fun-
dat̄ eſt eē infinitū:nō limitatū ad aliqđ genꝰ entis:ſed
pħabens in ſe totiꝰ eē pfectionē. vñ quicqđ pōt hr̄e ra
tionē entis cōtinet̄ ſub poſſibilibꝰ abſolutis:quoꝝ re-
ſpectu deꝰ dr̄ oīpotens:nihil aūt opponit̄ rōni entis niſi
nō ens:B igiṫ repugnat rōni poſſibilis abſolute: qđ ſub
dit̄ dine potētie:qđ iplicat in ſe eē:⁊ nō eē ſil'. hoc enim
oīpotētie non ſubdit̄:nō ꝓpter defectū diuine potētie
ſed qꝛ nō poteſt habere rōnē factibilis neqȝ poſſibilis.
Quecūqȝ ḡ ↄ̄dictionē implicāt:ſub diuina oīpotentia
nō continent̄:qꝛ nō pñt habere poſſibiliū rōnē. vñ con
uenientiꝰ dicit̄: q̄ talia nō pñt fieri q̄ȝ q̄ deꝰ nō poſſet
ea facere:nec B eſt ↄ̄ verbū angeli dicētis. Nō erit im-
poſſibile apud deū omne verbū:illud.n.qđ ↄ̄tradictio
nē iplicat verbū eē nō pōt: qꝛ nullus intellectus illud
pōt cōcipere.) Hec ille. ¶ Eādē ꝓbationē ponit de po
tētia dei.q.1.ar.7°. Itē p ſen.diſ.42.q.2.arti.2°. ¶ Se
ptima ↄ̄. Deꝰ nō pōt illa:q̄ ſūt potētie paſſiue:nec illa q̄
ſunt ↄ̄ rōnē factibilis:nec illa q̄ eiꝰ derogāt volūtati.vl'
ſcie. Primā partē huius ↄ̄nis. ꝓbat 2° ↄ̄ Gent.les ca°.
25°.dicēs. (Quis deꝰ (inqt) ſit oīpotens: aliq̄ tm̄ dr̄ nō
poſſe:oſtenſū.n.eſt.ſ̄.in deo eē potētiā actiuā: potentia
vero paſſiua ī deo eſſe nō pōt. vt ſ̄ oſtenſū ē in p lib°. ſȝ
aūt vtraqȝ potentiā dicimur poſſe. illa igiṫ deꝰ nō pōt
q̄ poſſe eſt potētie paſſiue: q̄ aūt ſint hꝰ inueſtigādū eſt.
primo quidē potētia actiua eſt ad agere: potentia autē
paſſiua ad eē. vñ in illis ſolis eſt potētia ad eſſe: q̄ mãȝ
hñt ↄ̄trarietati ſubiectā. cū ḡ in deo potētia paſſiua nō
ſit. quicqd ad eſſe ſuū ptinet: deꝰ nō pōt. nō pōt igiṫ deus
eē corpꝰ. aut aliqđ hꝰ. ¶ Adhuc. Huiꝰ potētie paſſiue
motꝰ actus eſt. deꝰ igiṫ cui potētia paſſiua nō competit
mutari nō pōt. Poteſt aūt vlteriꝰ oſtēdi ⁊ concludi: q̄
deus nō pōt mutari ſm ſingulas mutationū ſpēs. vt
q̄ nō pōt augeri: minui: aut alterari: aut gnāri: aut cor-
rūpi. ¶ Preterea. Defectꝰ oīs ſm pruationē aliquā ē.
pruationis āt ſolū potētia mãe ē. nullo igiṫ mō pōt de-
ficere. ¶ Adhuc. Cū fatigatio ſit p defectū vtutis: ob-
liuio āt p defectū ſcie: pȝ q̄ neqȝ fatigari: neqȝ obliui-
ſci pōt. Ampliꝰ. Neqȝ vici: aut violētiā pati poteſt: hec
enim nō ſunt niſi eiꝰ: qđ natū eſt moueri. Siliter autē
neqȝ penitere pōt neqȝ triſtari: cū oīa hec in defectum
ſonēt.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ pȝ pma ps ↄ̄nis. ſ. q̄ deꝰ nō
pōt ea: q̄ ſūt potētie paſſiue. ¶ 2am ptē vo. ſ. q̄ nec poſ-
ſit illa: q̄ ſunt ↄ̄ rōnē facti: vel entis probat ſic dicens:
(Rurſus q̄ potētie actiue obiectū ⁊ effectꝰ eſt ens fa
ctū: nulla aūt potētia opationē hȝ: vbi deficit rō obie-
cti ſui: ſicut viſus nō videt deficiēte viſibili i actu: oȝ q̄
deus dicat̄ nō poſſe illud: qđ eſt ↄ̄ rōnē entis inq̄ntum
eſt. vel facti entis inq̄ntū ē factū: que aūt ſint hꝰ inqui-
rendū ē. Primo qdē cōtra rōnē entis ē qđ entis rōnē
tollit: tollit̄ aūt rō entis p ſuū oppoſitū: ſicut rō hoīs p
oppoſitū eius: vel partiū ipſius: oppoſitū aūt entis eſt
nō ens. B igiṫ deꝰ nō pōt: vt faciat ſil eſſe ⁊ nō eē: quod
ē ↄ̄dictoria eē ſil'. ¶ Adhuc. Cōtradictio ī ↄ̄rijs ⁊ pua-
tiue oppoſitis icludit̄: ſeqṫ enī q̄ ſi eſt albū ⁊ nigrū: q̄
ſit albū ⁊ nō albū: ⁊ ſi eſt vidēs ⁊ cecū: q̄ ſit vidēs ⁊ nō
videns: vñ eiuſdē rōnis eſt: q̄ deꝰ nō poſſit facere op-
poſita ſil' ineſſe eidē ſȝ idē. ¶ Ampliꝰ. Ad remotionē
cuiuſlibet pncipij eēntialis: ſequit̄ remotio ipſiꝰ rei. ſi
igiṫ deꝰ non pōt facere rē ſimul eſſe ⁊ non eſſe: nec etiā
pōt facere: q̄ rei aliqđ ſuoꝝ pncipioꝝ eſſentialiū defi
ciat ipſa re manēte: ſicut q̄ hō nō habeat aīaȝ. ¶ Pre-
terea. Cū pricipia q̄rūdā ſciaꝝ: vt logice: geometrice: ⁊
ariſmetrice ſumāt̄ ex ſolis pncipijs formalibꝰ reꝝ: ex
qbus eſſentia rei dependet: ſeqṫ q̄ cōtraria hoꝝ princi
pioꝝ deꝰ facere nō pōt: ſicut q̄ genus non ſit pdicabile
de ſpē. vel q̄ linee ducte a centro circuli ad circūferen-
tiā nō ſint eq̄les. aut q̄ triangulus rectilineꝰ nō habe-
at tres angulos equales duobus rectis. Hic etiā pȝ: q̄
deus nō pōt facere: q̄ pteritū nō fuerit: nā hoc etiā ↄ̄di
ctionē includit: eiuſdē nāqȝ neceſſitatis eſt aliqđ eē dū ē:
⁊ aliqđ fuiſſe dū fuit: ſunt enī qdā: q̄ repugnāt rationi
entis facti inq̄ntū hꝰ. q̄ deꝰ facere non pōt. nā oē qđ fa-
cit deꝰ oȝ eē factū. ¶ Ex hoc āt pȝ: q̄ deꝰ nō pōt face-
re deū: nā de rōne entis facti eſt: q̄ eſſe ſuum ex alia cā
dependeat: qđ eſt ↄ̄ rōnē eiꝰ qđ deꝰ dicit̄. vt ex ſupioribꝰ
pȝ. Eādē rōne deus nō pōt facere aliqđ eq̄le ſibi. Naȝ
illud cuiꝰ eſſe nō depēdet ab alio priꝰ ē in eēndo: ⁊ in ce
teris dignitatibꝰ: eo q̄ ab alio depēdet. qđ ad rōnem

facti pertinet. Similiter etiā de⁹ nō pōt facere: ꝙ aliq̄d cōſeruet̄ in eē ſine ipſo: nā cōſeruatio eē vniuſcuiuſqꝫ depēdet a cā ſua. vñ oꝫ ꝙ remota cā remoueat̄ effect⁹ ſi igit̄ res aliq̄ poſſit eē: q̄ a deo nō conſeruaret̄ in eſſe. nō eſſet effectus ei⁹.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ. 2ª. pars ꝯnis. ¶ 3ᵃᵐ ptē ꝑbat ſic dicēs. (Rurſus q2 ipſe ē ꝑ voluntatē agēs: illa nō pōt facere: q̄ nō pōt velle: que aūt velle nō poſſit: cōſiderari pōt: ſi accipiam⁹ q̄liter i diuina volūtate neceſſitas eē poſſit: nā qḋ nec̄e ē eē: impoſſibile eſt nō eē: ⁊ qḋ īpoſſibile ē eē: nec̄e ē nō eſſe: pꝫ aūt ex h̄: ꝙ de⁹ nō pōt facere ſe nō eſſe: vel nō eē bonū aut btīm. quia de nec̄itate vult ſe eſſe bonū ⁊ beatū. vt in p̄

Cap.81. oſtēſum ē. Itē oſtēſum eſt. s. ꝙ de⁹ nō pōt velle aliq̄d malū. vñ pꝫ ꝙ de⁹ peccare nō pōt. Siliter oſtēſuꝫ ē: ꝙ dei volūtas nō pōt eē mutabilis. ſic igit̄ nō pōt facere illḋ: qḋ a ſe volitū ē nō ipleri. Sciēdū tñ ꝙ h̄ alio mō dr̄ nō poſſe a ꝑmiſſis: nā p̄miſſa de⁹ ſimpl̄r nec velle nec facere pōt. hꝫ aūt de⁹ facere aut velle pōt: ſi ei⁹ voluntas aut potētia abſolute cōſideret̄: nō aūt ſi cōſideretur ꝑſuppoſita voluntate de oppoſito: nā voluntas diuina reſpectu creaturaꝝ nec̄itatē nō hꝫ niſi ex ſuppo

Cap.84. ſitione: vt in p̄ oſtenſū eſt: ⁊ oēs iſte locutiōes: de⁹ non poteſt facere cōtraria his: q̄ diſpoſuit: ⁊ q̄cunqꝫ ſiliter dicunt̄ ⁊ intelligunt̄ cōpoſite: ſic. n. īplicant ſuppoſitionē diuine volūtatis de oppoſito. ſi aūt intelligant̄ diuiſe. ſunt falſe: q2 reſpiciūt potētiā ⁊ volūtatē dei abſolute.) Hec ille. Ex q̄ pꝫ 3ª pars ꝯnis. ¶ 4ᵃᵐ partē. ſ. ꝙ nō poſſit illa: q̄ illi⁹ derogāt ſcie. ꝑbat ſic. dicens. (Sicut aūt de⁹ agit ꝑ volūtatē: ita ꝑ intellectū ⁊ ſciētiā. vt

Cap.24. oſtēſum ē: pari igit̄ rōne nō pōt facere: q̄ ſe facturꝝ nō p̄ſciuit: qua nō pōt facere q̄ facere nō vult: aut dimittere q̄ vult: ⁊ eodē mō cōcedit̄: ⁊ negat̄ vtrunqꝫ. ſ. vt p̄dicta nō poſſe dicat̄. nō quidē abſolute: ſed ſub cōditiōe vel ſuppoſitiōe.) Hec ille. ¶ Et ſic pꝫ tota ꝯ. ¶ Octaua ꝯ. In deo nō differt ꝑm rē potētia abſoluta ⁊ ordiata: nec potētia creatiua ⁊ gnātiua vel ſpiratiua: ſed ſolū ꝑm rōnē. Q2 eni potētia abſoluta ⁊ ordinata nō differant realiter ꝑbat ſcūs Tho. de potētia dei. q. i. ar. 5ᵒ. ad 5ᵐ. vbi dicit. (Abſolutū ⁊ relatiuū nō attribuuntur diuine potētie niſi ex nr̄a cōſideratione: q̄ potētie dei in ſe cōſiderate. q̄ abſoluta dicit̄: aliq̄d attribuit: qḋ nō attribuit̄ ei ꝑm ꝙ ad ſapiā cōparat̄ ꝑut dicit̄ ordinata. nō aūt potētia dei vnq̄ȝ eſt in re ſine ſapiētia: ſed a nobis cōſiderat̄ ſine rōne ſapie.) Hec ille. ¶ Q2 autē potētia generādi nō differat realiter a potētia creandi ꝑbat. q. 2. arti. 6ᵒ. de vtraqꝫ vero idē ꝑbat primo ſen. diſ. 42. q. i. ar. 2ᵒ. dicēs. (In deo ſimpliciter ⁊ abſolute dicendū eſt: vnā tantū potētiā eſſe. Potētia enim actiua: q̄ ſola in deo inuenit̄: pōt dupliciter cōſiderari. vel quātū ad eſſentiā potētie. vel q̄tū ad actiones: q̄ ab ea ꝑcedunt: dico aūt eēntiā potētie illud: qḋ eſt imediate actus principiū in quocūqꝫ gn̄e ſit: ſicut calor eſt principiū calefactiōis: ꝑncipiū aūt diuinaꝝ opationū ē diuina eēntia: q2 ꝑ eēntiā ſuā agit. vñ ſicut eēntia ſua eſt vna ꝑm rē. pluralitatē quādā rōnū hñs ꝑm diuerſa attributa: ita ⁊ potētia dei re vna ē: ſꝫ ꝑm diuerſas rōnes attributoꝝ pluralitatē accipit rōnū: cuilibet. n. attributo cōuenit ratio potētie: ꝑm ꝙ cōpetit ei eē principium operationis: ⁊ q2 operatio dei eſt ei⁹ eēntia: iō etiā ipſa eſt vna ꝑm rē diuerſimode ſignāta ꝑm rōnes diuerſorū attributoꝝ: ⁊ ꝑm diuerſitatē effectuū q̄ ſimpliciter ſunt plures. pꝫ ḡ ꝙ ſiue potētia ꝑm eēntiā ſuā cōſideretur: ſiue ēt ꝑ cōparationē ad opationē diuinā ſꝑ vnitatē hꝫ: ſed multitudo realis ē tm̄ in effectibus: q̄ ex opatione dīna cauſant̄: ⁊ iō pꝫ ꝙ abſolute dicēdū ē potētiā

dei eē vnā: ſed tñ ē pluriū. q2 iudiciū de vnitate rei ſumendū ē ꝑm eſſentiā ei⁹: ⁊ nō ꝑm illud qḋ extra eſt.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ: ꝙ in deo nō ſunt plures potētie ꝑm rē: nec plures opatiōes: nō. n. intellectio: volitio: creatio ſunt diuerſe opatiōes in deo: vt etiā ibidē dr̄.) Sed quō potētie iſte ꝑm rōnē differant oſtendit̄: ⁊ ꝑ de differētia potētie abſolute ⁊ ordiate. vñ ſcūs Tho. 3ᵒ. ſen. diſ. i. q. 2. arti. 3ᵒ. dicit.) Cū in agētib⁹ ex libertate executio potētie ſequat̄ voluntatis imperiū ⁊ ordinē rōnis: cōſiderandū eſt q̄n potētie diuine aliq̄d aſcribit̄ vtrū attribuat̄ potētie ꝑm ſe cōſiderate: tūc enim dicitur poſſe de potētia abſoluta. an attribuat̄ ei i ordine ad ſapiam: ⁊ p̄ſciam: ⁊ volūtatē eius: tūc eni dicit̄ poſſe illud de potētia ordinata. ipſi ḡ potētie abſolute cū infinita ſit: neceſſe eſt attribuere omne illud: qḋ in ſe ē aliquid: ⁊ qḋ in defectū potētie nō vergit: dico aūt in ſe aliq̄d eē: q2 cōiunctio affirmatiōis. ⁊ negationis nihil eſt: nec aliquē intellectū gn̄at: ꝙ dicit̄ hō: ⁊ nō hō ſimul̄ acceptū q̄ſi in vi vni⁹ dictiōis: ⁊ iō ad h̄ potētia dei nō ſe extēdit: vt affirmatio ⁊ negatio ſint ſimul: ⁊ eadē rō eſt de oībus: q̄ cōtradictionē includūt: dico aūt in potētie defectū vergere: q̄ paſſionē importāt: ex defectu eni potentie actiue ad reſiſtēdū cōtingit: ꝙ aliq̄d corrumpat̄: vel diuidat̄: vel aliq̄d hꝫ. vñ ⁊ mollities impotētia nālis dicit̄ ꝑꝑ facilē diuiſibilitatē: ⁊ iō non dicim⁹ deū in natura diuinitatis poſſe pati vel mori. vel aliq̄d hꝫ. ſicut nō dicim⁹ eū poſſe eſſe impotentē: huic aūt potentie abſolute cōſiderate: q̄n attribuit̄ aliq̄d: qḋ vult facere: ⁊ ſapia ſua hꝫ. vt faciat: tūc dr̄ poſſe illud ꝑm potentiā ordinatā: q̄n aūt potētia ſe extendit quantū in ſe eſt ad illud: qḋ ſibi attribuit̄: quāuis nō habeat eius ſapia ⁊ voluntas: vt ita fiat. tunc dicit̄ poſſe illud de potētia abſoluta tantū. Sed in his diſtinguendū eſt: q2 in his ſunt quedā: que hñt in ſe aliq̄d diuine ſapie ⁊ bonitati repugnās: iſepabiliter cōiūctū: vt peccare: mētiri ⁊ hꝫ. ⁊ talia dicim⁹ deū nō poſſe. Quedā vero ſunt: q̄ nō hñt de ſe incōueniētiā ad diuinā ſapiam ſꝫ ſolū ex aliquo ordine ſue p̄ſcie: quē de⁹ in reb⁹ ſtatuit vel preuidit ꝑm ſuā volūtatem: vt ꝙ caput hoīs ſit inferius: ⁊ pedes ſuperius: ⁊ hꝫ. de⁹ pōt facere. q2 pōt ſtatuere aliū ordinē in reb⁹: ꝑm quē cōueniēs ſit. qḋ nūc ꝑm iſtū ordinē: q̄ in reb⁹ eſt incōueniens videt̄. Sic ḡ in his: q̄ diue potētie attribui pñt eſt q̄druplex ordo ſiue diſtinctio. Quedaꝫ eni nec ipſi potentie abſolute attribuūt̄. vñ ſimpliciter dicēdū eſt deū ea nō poſſe: ſicut pati: ⁊ ꝯtradictoria eē ſimul. Quedā vero ex ſe ſapie ⁊ bonitati ei⁹ repugnāt: ⁊ iſta nō dicim⁹ deū poſſe: niſi ſub cōditione. ſ. ſi vellet: nō eni ē incōueniēs: vt in cōditionali vera añs ſit impoſſibile. Quedā vero ḋ ſe repugnātiā nō hñt: ſed ſolū ab exteriori: ⁊ talia abſolute cōcedēdum eſt deū poſſe de potētia abſoluta: nec ſunt neganda niſi ſub conditiōe: ſ. vt dicat̄: nō pōt ſi voluntati eius repugnāt. Quedā vero ſūt: q̄ attribuūt̄ potētie: ita ꝙ volūtati ⁊ ſapie ei⁹ congruūt: ⁊ hec cōcedēdū ē ſimpliciter deū poſſe: ⁊ nullo mō nō poſſe ea.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ᵃ pte. q. 25. arti. 5ᵒ. ad ꝑmū. (Nihil (ingt) ꝑhibet: aliq̄d eē in potētia dei: qḋ tñ nō vult. nec cōtinetur ſub ordine: quē ſtatuit reb⁹: ⁊ q2 potētia intelligit̄ vt exequens: voluntas aūt vt imperās: ⁊ intellect⁹ ⁊ ſapia vt dirigēs: quod attribuit̄ potētie ꝑm ſe conſiderate: dicit̄ deus poſſe ꝑm potentiā abſolutā: ⁊ hꝫ eſt oē illud: in quo pōt ſaluari rō entis: qḋ aūt attribuit̄ diuine potētie ꝑm qḋ exeq̄t̄ iperiū volūtatis: iuſte dicit̄ poſſe de potētia ordinata.) Hec ille. ¶ Et ſic pꝫ de differentia rōnis inter potētiā abſolutā ⁊ ordinatā. ¶ Quo āt differt ꝑm rōnē potē

tia generandi a potentia creandi. oſtẽdit de potẽtia dei
q. 2. arti. 6°. dicẽs. (Ea q̃ de potentia dicunt̃ in diuinis cõ
ſideranda ſunt ex ipſa eſſentia: in diuinis aũt lȝ vna rela
tio diſtinguat̃ ab alia realiter ꝓpter oppoſitionẽ rela/
tionũ: que in deo ſunt reales: ipſa tñ relatio nõ ẽ aliud
ſm rem q̃ȝ ipſa eẽntia: ſed ſolũ rõne differens: nã rela/
tio ad eẽntiã oppoſitionẽ nõ bȝ: ⁊ ideo nõ eſt cõceden
dum: q̄ abſolutũ in diuinis multiplicet̃: ſicut dicunt
aliqui: q̄ in diuinis eſt duplex eſſe: ſcilicet eſſantiale ⁊
perſonale: omne enim eẽ in diuinis eſſentiale eſt: nec
perſona eſt niſi ꝑ eſſe eſſentie: in potẽtia vero preter il/
lud: qđ eſt ipſa potẽtia cõſiderat̃ reſpectus qdã: vel or/
do ad illud: qđ potẽtie ſubiacet. ſi ḡ potentia q̃ eſt reſpe
ctu actus eſſentialis: ſicut potẽtia intelligẽdi: vel creã/
di: comparet̃ ad potẽtiã: que eſt reſpectu actus notiona
lis: cuiuſmodi eſt potẽtia generãdi: ſm illud qđ eſt ipa
potẽtia inuenitur vna ⁊ eadẽ potẽtia: ſicut ẽ vnũ ⁊ idẽ
eſſe nature ⁊ perſone: ſed tñ vtriqȝ potẽtie intelligitur
alius: ⁊ alius reſpectus ſm diuerſos actus: ad quos po/
tentie dicunt̃. ſic ergo potẽtia generandi ⁊ creandi eſt
vna ⁊ eadẽ potẽtia: ſi cõſideret̃ illud: qđ eſt potẽtia: dif/
ferunt tamẽ ſm diuerſos reſpect⁹ ad actus diuerſos.)
Hec ille. ¶ Et hec de primo articulo.

Cõtra quartam Aur. di. 41. q. 1. ar. 3° ſtage. 2ª ꝓpoſitióe prima. Utrũ potentia obedientialis ſit potentia ꝓprie dicta: ⁊ ſit aliq̃d poſitiuũ quo obediat creatura.

Quantum ad ſecundũ arguit Aureolus cõtra
quartã concluſionẽ in hoc: q̄ ibidẽ
dicitur: deum in materia poſuiſſe rõnes: vel potentias
obediẽtiales. Arguit enim q̄ potentia obediẽtialis nõ
ſit potẽtia ꝓprie dicta. ſed tantũ ſimilitudinarie ⁊ trã/
ſumptiue: nec eſt aliqd poſitiuũ: quo creatura obediat
creatori. ¶ Primo. Quia illud poſitiuũ eque haberet ra/
tionem creati: ſicut ⁊ illud ſup q̃ fundaretur: ⁊ ideo nõ
plus eſſet in poteſtate creatoris: imo eque eſſet in ipſi⁹
obediẽtia creatura fundans huiuſmodi poſitiuũ ſicut
⁊ illud. ¶ Secũdo. Quia creature anteq̃ȝ eſſent dice/
bant̃ eſſe in plena obediẽtia creatoris. ⁊ tamen nõ rõ/
ne alicuius poſitiui: cũ penitus nihil eſſent. ¶ Tertio.
Quia creature. q̃ nihil ſunt: dicunt̃ in obediẽtia creato
ris: ⁊ conſtat q̄ nõ rõne materie: aut alicuius potentie.
¶ Quarto. Quia oẽs res exiſtẽtes. ſiue formales. ſiue
materiales dicunt̃ eſſe ſub ptãte: ⁊ ſub obediẽtia eius:
ſicut patet q̄ accidẽs obedit deo faciẽti ipſuȝ ſine ſub/
iecto: ⁊ ignis obediuit ei in camino triũ puerorum: vt nõ
cõburerent̃: ⁊ ideo nõ eſt verum: q̄ potẽtia obediẽtial' ſit
potẽtia materie: aut alicui⁹ ſuſceptiui. Nec valet ſi di/
catur: q̄ potẽtia obediẽtie eſt ipſa eſſentia materie: ſed
addit relationẽ inq̃ȝtũ refert̃ ad dei potẽtiã actiuã. Tũ
quia ipſamet relatio: cũ ſit creatura: eſt in obediẽtia crea
toris: ⁊ ꝑ cõſequens fundabit aliã relationẽ ad poten/
tiam dei actiuã: ⁊ illa aliã: ⁊ ſic erit ꝓceſſus in infinitũ.
Tum quia realis relatio nõ põt fundari in nullo: ⁊ tamẽ
res q̃ nõ ſunt dicunt̃ eſſe in potẽtia obediẽtie. ¶ Rur

Secũdo loco cõtra eandẽ idem vbi ſupra propoſitione 2ª. Utruȝ materia ſit in potentia ad aliq̃s for^m. quã nullũ actiuũ naturale poſſit inducere.

ſus cõtra eãdẽ partẽ cõnis ꝓbat: q̄ materia nõ eſt i po/
tẽtia ad aliquã formã. nec aliqua forma põt imprimi
in materia: cui nõ correſpõdeat aliquod actiuũ natura
le creatũ potens illã imprimere. Arguit igit̃ primo ſic.
Impoſſibile eſt q̄ ignobilior differẽtia ſit i natura: qn
nobilior ſit in ea. vnde extrema oppoſita debẽt eſſe in/
fra eundẽ ordinẽ: ſed actus. ⁊ potẽtia opponunt̃: ⁊ ma/
teria prima ẽ pura potẽtia ſiue ſubſtractũ pure potẽtie
diſponibile ꝑ omnẽ actũ vnibilẽ: ⁊ nõ ſubſiſtẽtẽ. vt pa
tet primo capitulo de ſuba orbis. vbi dicit Cõmenta/
tor: q̄ materia ſubſtantiuat̃ ꝑ poſſe: nec habet aliquã
naturã exiſtentẽ in actu. vt phs dicit primo phyſicorum:
q̄ ſicut ſe hȝ lignũ ad ſcamnũ: aut cuprũ ad idoluȝ. ſic
ſe hẽt materia ad omnẽ formã: ⁊ eẽ demõſtratũ. vbi
dicit Cõmentator cõmẽto. 69°. q̄ materia innata eſt re
cipere oẽs formas. ergo neceſſe eſt: vt det̃ alterum oppo/
ſitũ infra ordinẽ creature aliqua forma in actu: q̃ poſ/
ſit extrahere mãm ad oẽs iſtas formas. ¶ Et ſi dicat̃
q̄ illa talis forma eſt deus: qui opponit̃ prime materie
ſicut actus pur⁹ pure potẽtie. ¶ Nõ valet: quia infra or/
dinẽ creature eſt dare oppoſitũ materie prime: nec for
ma illa erit actus purus: aut oĩa ſubſiſtenter ⁊ eminẽ/
ter: quia materia nõ eſt in potentia ad omnes actus: ſunt
enim multe forme abſtracte: que nõ poſſunt eẽ actus ⁊
perfectiones materie: ⁊ ideo licet materia creat omni
actu: nõ tñ eſt in potẽtia ad oẽm actũ vliter: ꝓpter qđ
infra nãm correſpondebit ſibi aliquid: qđ caret omni
potẽtia paſſiua: ⁊ illud eſt corpus celi: quod nõ eſt in ali
qua potentia niſi ad vbi: ⁊ erit quodãmodo in actu ad
omnes formas: ad quas prima materia eſt in potentia:
deus aut ſe habebit extra ordinẽ materie: erit eni act⁹
vniuerſalis: ⁊ oĩs entitas eminẽter ſubſiſtens. ¶ Se/
cundo ad idẽ. Materia prima nõ eſt in potentia niſi
vel ad formas ſimplices: vel ad formas medias: vel
mixtas. vel ad formas cõſequẽtes mixtiões ipſas per
modũ ſeq̃le neceſſarie ⁊ interne: quales ſunt aĩe: recipit
enim primo quattuor formas ſimplices: ⁊ elemẽtares
que nõ poſſunt eẽ niſi quattuor, ſm q̃ttuor differẽtias
oppoſitas. ſ. graue ⁊ leue ſimpliciter: ⁊ due medie. ſ. le/
ue ſm qd: qualis eſt aer: ⁊ graue ſm qd: q̃lis eſt aqua:
nõ poſſunt enim poni eiuſdẽ cõtrarietatis niſi duo ex/
trema maxime diſtãtia: ſicut forma leuis ſimpliciter
qualis eſt ignis maxime diſtans a forma grauis: ⁊ ideo
ex oppoſito motu mouent̃: media vero iter graue ⁊ le/
ue nõ poſſunt eẽ niſi duo. ſ. graue ſm qd: ⁊ leue ſm qd.
quia ſi quis imaginet̃ magis graue: ⁊ minus graue conti/
nue. tale nõ differt formal'r ⁊ ſpecifice: quia magis ⁊ mi
nus nõ diuerſificant ſpẽȝ. Et ex hoc patet: q̄ nulla for
ma ſimplex vnibilis ẽ prime materie: q̃ nec ſit grauis
nec leuis: propter qđ forma ſimplex nec grauis nec le/
uis eſt tota extra ordinẽ illius cõtrarietatis: cui⁹ extre/
ma maxime diſtantia ſunt graue ⁊ leue ſimpliciter.
vna autem potẽtia nõ eſt niſi ad extrema ⁊ media vni
us cõtrarietatis: ⁊ ita patet q̄ potẽtia materie cum ſit
vna in genere fundata ſuper ſubſtantiam eius: neceſſa
rio euacuat̃ per formã grauis ⁊ leuis ſimpliciter ⁊ me
dias inter illas. Sic igit̃ nec poſſunt eẽ perfectiões pri
me ⁊ ſimplices ipſius potẽtie materie: niſi quattuor tñ
ſcilicet forme elemẽtares: ſed mixte ⁊ medie ſunt tot
quot modis ſunt miſcibiles ille quattuor forme: quiq
dem modi innumerabiles ſunt a nobis: aĩe vero addi/
te formis cõplexionalibus multiplicant̃ ſm ſpẽm ad
numerũ formarũ mixtarum: quas de neceſſitate ſequun
tur: ſunt enim quedã forme medie conflate ex formis
elementorum: que ſunt vltimate perfectionis ⁊ actus vl/
timati: ⁊ talibus nõ ſequuntur: nec addunt̃ anime per
modũ ſeq̃le. Alie vero ſunt: q̃ nõ ſũt terminate: imo ex
hoc ipſo q̄ ſũt tales vel tales mixtiões ſunt apte nate
recipere alias perfectiones ſecũdarias: ⁊ cõicare aliqui
bus operationibus: vtpote ſenſationi. aut motui: quarum
tñ nõ poſſunt eẽ ſufficiẽtia ꝑncipia: ſicut patet de mix/
tione elemẽtorum in carne: ꝓpter qđ neceſſario forme tales
mixte ⁊ medie ex formis elemẽtarib⁹ exigunt addita/
mentũ vlterioris cõplemẽti ⁊ act⁹: ḡ actus ſunt aĩe: que
ſũt ſeq̃le itrinſece aliquarum formarum cõplexionaliũ car/
nis videlicet ⁊ oſſis: ⁊ nerui: ⁊ ſiliuȝ. vt Cõmẽtator dic̃
7°. metaphiſic. cõmẽto 31°. Ait. n. q̄ manifeſtũ ẽ aĩaȝ
eẽ additã cõplexionalib⁹ formis. ſic igit̃ pȝ: q̄ mã non
põt actuari imediate qdẽ niſi ꝑ formas elementares

oppoſitas

oppoſitas ⁊ ſimplices: vel ꝑ formas medias ⁊ cōflatas
ex ipſis: vltimate vō ꝑ aīas: q̄ ſūt ſequele ⁊ neceſſarie ⁊
intrinſece q̄rūdā mediaꝝ formaꝝ ex elemētarib⁹ for/
mis cōſtitutaꝝ: ⁊ h̄ loquēdo de formis ſubalib⁹: nā for
mas accñtales nō pñt recipe: niſi mediātibus iſtis: nec
alſs niſi quas exigūt forme ſubales: ſꝫ cōſtat ꝙ oēs iſte
pñt reduci ꝑ agens nāle: qḋ eniꝫ pōt in extrema: pōt in
media: virtute q̄dē celi trahi pōt mā ad formas elemē
tares ⁊ oēs formas medias vſqꝫ ad vitā: ⁊ etiā ad ipaꝫ
aīam: qꝛ pducēs aliqd de necītate facit illud: qḋ eſt ſeq̄
la necīa reſpectu illi⁹. g̊ celū pōt trahere māꝫ ad totuꝫ
illū ordineꝫ actuū ⁊ formaꝝ: in quoꝝ gñe ſuba dr̄ pure
potētialis: niſi ꝙ in aliqbus coexigit actionē agentis ſe
cūdarij vniuoci in gnātis ꝑ ꝑpagationē: ſic igitur pꝫ ꝙ
mā extrahi pōt ad oēm actū ꝑ agentia nālia: ⁊ ꝙ pmū
alterās ⁊ vl'e mouēs mām ad oēm actuꝫ eſt corp⁹ cele/
ſtē ſꝫ phꝫ: qui in h̄ a veritate fidei nō diſcordat.) Hec
ille in for⁹. ¶ Tertio ſic argui pōt ad ideꝫ ex eius ibi/
deꝫ dictis. Si mā eēt in potētia ad aliquā formā: quā
agēs nāle nō pōt inducere: h̄ pcipue ponerēt ꝑpter for
mas: que educunt̄ ꝑ miraculū: vel ꝑpter aīam rōnalē:
que a deo ſolo pducit̄: ſꝫ ꝑpter nullū iſtoꝝ dꝫ qs mo/
ueri a pdictis. Nō quidē pp pmū: forme eniꝫ q̄ educū/
tur ꝑ miraculū: ſunt vtiqꝫ educibiles ꝑ agēs nāle cum
ordine quodā. qñ enī ex mortuo fit viuū: imediate ſub/
uertit̄ ordo nālis: quē tāgit Cōmen. 8° me^ce. cōmēto 18°
dicit eniꝫ: ꝙ qñ ex viuo fit mortuū: tūc ex mortuo non
fit viuuꝫ: donec reuertat̄ in quattuor elemēta: deinde
forme: que ſunt inter quattuor elemēta ⁊ vitā gnābun/
tur: ⁊ ſic vita gnābit̄ necīario. Hec ille. ¶ Et ſic conſur/
git miraculū ſtupore: ⁊ admiratiōe dignū: qꝛ ſubuertit̄
ordo formaꝝ: ⁊ ille modus opandi cōpetit ſoli deo: nō
igit̄ inducit̄ aliqua forma: q̄ nō ſit nāliter inducibilis:
q̄uis ſub alio ⁊ alio ordine. Nec ſimilr̄ 2m debet moue
re: ꝙ aīa rōnalis nō vnitur māe per modū aliaruꝫ for/
marū: nō eſt enim ſola formatio: aut ſola cōnexio: ſicut
anime alioꝝ aīaliū: imo eſt res ſubſiſtēs. ſic igit̄ rōna/
leꝫ aīaꝫ nō pōt extrahere: qꝛ nec extrahibilis eſt a mā:
hoc eſt dictu: ꝙ mā trahi nō pōt ad talē aīam: ſicut ce/
ra trahit̄ ad figurā: neceſſario eniꝫ gnābilis eſſet ⁊ cor/
ruptibilis: ſicut ⁊ cetere forme: ad quas mā trahit̄: vni/
tur g̊ ꝑ eēntiam ⁊ in eſſe: vt forma altior ⁊ alterius rō/
nis: nō ſolū enim eſt pfectio māe: ſꝫ eſt res in ſe manēs
ſine mā: hꝫ tñ ꝙ vniatur intrinſece quodā excellētiori
mō formali. Nec inquit eſt inſtātia de locutione aſine
Balaam: qꝛ nō opꝫ ꝙ omni motui violēto ⁊ inālī cor/
Contra 5m ⁊ 6m diſtin. 42. q. I. arti. 2. ꝯ opi. ſ. T. reſpondeat aliqḋ agens in natura. ¶ Contra 5am ꝯneꝫ
⁊ 6am arguit dicens. Licet iſte modus dicendi: quo ad
aliqd verus ſit: tamē inſufficiēs eſt in hoc: ꝙ nō diſtin/
guit de repugnātia pdicati ad ſubiectum: ⁊ de implica/
tione cōtradictiōis: cōſtat eniꝫ ꝙ q̄cqd repugnat ⁊ con
tradicit diffinitioni: videt̄ diffinito cōtradicere ⁊ repu
gnare: ſꝫ ſꝫ fidei veritatē negari nō pōt qn deus faciat
circa aliqua ſubiecta aliqua: q̄ tñ coꝝ diffinitionib⁹ re/
pugnāt ⁊ cōtradicūt: facit eniꝫ accidēs: vt puta coloreꝫ
ſine mixto: ⁊ grauitatē ſine graui: ⁊ ſiccitateꝫ ſine ſicco:
⁊ tamen iſta nō pñt intelligi: nec diffiniri ſine ſubiecto.
¶ Et iterum pōt facere ſubam panis ſine ſuis accidē/
tibus: ſicut facit accidētia ſine ſubiecto. ⁊ per ꝯñs poſſꝫ
facere hoīem abſqꝫ oī mēbro organico ⁊ oē aīal: cū tñ
aīal nec diffiniri: nec itelligi poſſit ſine corpore organi/
co phyſico. ¶ Similr̄ etiam facit duo corpora dimen/
ſionata in eodē loco ⁊ in eodē ſitu: ita ꝙ due linee non
ſe iterſecātes: nec penetrātes: nec angulos faciētes ſunt
in eodē ſitu: qḋ repugnat diffinitionibus ⁊ petitionibuſ
geometricis: ⁊ cōtra oēm apphēſionē: qꝛ nullus poteſt
imaginari plures dimēſiones in eodeꝫ ſitu: quin ſe mu/
tuo penetrent: interſecandoqꝫ ſe diuidant. g̊ nō eſt ſuffi
cienter dictū: ꝙ deus tm̄modo poſſit facere qḋ nō im/
plicat ꝯtradictionē: aut repugantiā: niſi vlterius diſtin/
guatur de ꝯtradictiōe ⁊ repugnātia. ¶ Confirmat hoc
idem. Nā firmiſſime credimus: ꝙ deus poteſt aliquid
de nihilo facere: ⁊ nām creatā aſſumere ad vnitatē ſup
poſiti: ⁊ ſubam panis ⁊ vini in corpus xp̄i ꝯuertere: idē
corpus numero mortuū ⁊ incineratū ad identitatē nu/
meralē reducere: incorruptibilitatē corporibus glorio/
ſis cōpoſitis ex ꝯtrarijs dare: ⁊ ſic de multis alijs mira/
bilibus: ſed conſtat ꝙ nullus pōt talia mente cōcipere
abſqꝫ repugnantia ⁊ impoſſibilitate. igitur vanū eſt di
cere ⁊ alienū a fide: quin deus incōpoſſibilia facere poſ
ſit. ¶ Itēꝝ. Qꝛ ſoluꝫ illḋ eſt ſimplr̄ impoſſibile: qḋ eſt
impoſſibile in pmo mō: cui impoſſibili opponit̄ pmuꝫ
pncipiū: cui innitit̄ oīs veritas: iſtud impoſſibile eſt: idē
ſimul eſſe ⁊ nō eſſe: nullū aūt aliud eſt impoſſibile ſim/
pliciter niſi quatenus includit illud: ⁊ oē aliud eſt poſſi
bile in ſe: quo poſito nō ponit̄ idē ſimul eē ⁊ nō eē: ⁊ ꝑ
ꝯñs in ordine entiū erit aliqḋ ens: qḋ illud tale poterit
reducere ad actū. aliogn fruſtra eſſet illa poſſibilitas ⁊
ocioſa: nec correſpōderet cuilibet poſſibili aliqḋ potēs:
⁊ eēt aliqḋ poſſibile ab intrinſeco ⁊ ꝑ ſe: qḋ fieret ipoſſi/
bile ab extrinſeco ⁊ pp carētiaꝫ agentis: cui⁹ oppoſituꝫ
deducit Cōmen. pmo celi ⁊ mūdi cōmēto. 102°. vñ cuꝫ
itell's nō poſſit ſeparare aīal a corpe organico ⁊ quāto:
nihilomin⁹ realitas q̄dditatiua aīalis alia eſt a quātita
te: ⁊ ita ponēdo q̄dditatē aīalis eē: ⁊ quātitatē nō eē: nō
eſt ponere idē eē: ⁊ nō eē ſimul: ⁊ ſm h̄ lꝫ intellect⁹ cō/
cipiat illud eē ipoſ'e 2° mō. tñ nō eſt ipoſ'e ſimplr̄ pmo
mō. Relinqt̄ g̊ ꝙ debeat itellect⁹ arguere aliqḋ agēs
qḋ poſſit h̄ facere. qḋ tñ ipſe apprehēdit incōpoſſibile.
a q̄ incōpoſſibilitate abducitur: ne poſſit illḋ directe in/
telligere: ⁊ ſic eſt de oībus miraculis. ſuffic̄ g̊ theologo
declarare: ꝙ nō eſt in illis ꝯdictio pmo mō: ſꝫ 2° mō. vo
cat eniꝫ ꝯdictionē pmo mō: cū pdicatū negat aliqḋ: qḋ
pdicat̄ in pmo mō dicēdi ꝑ ſe de ſubiecto: vel aliqd in/
cluſuꝫ in rōe diffinitiua ſubiecti formalr̄ ⁊ in recto: qḋ
idē eſt: vt ſi dicatur: hō irrōnalis: vl' hō iſenſibilis. Sꝫ
ꝯdictio 2° mō eſt: cū pdicatū icludit negationē alicui⁹
extītis in rōne diffinitiua ſubiecti adiectiue: vel in obli
quo: vt ſi dicat̄ aīal ſpūale: aut animal nō organicum
nam ſpūale negat corporeuꝫ: qḋ ponit̄ adiectiue in dif/
finitione aīalis: ⁊ ſilr̄ ſi ponat̄ ſimitas ſine naſo: qꝛ na/
ſus ponit̄ in diffinitiōe ſimitatis in obliquo. ¶ Confir
mat iteꝝ. Qꝛ temerariū eēt negare: qn de⁹ poſſꝫ facere
figurā ſine ſupficie. rectitudinē ſine linea ꝑpter hoc ꝙ
ſtupet anim⁹ audiētis: ⁊ illud capere nō pōt: melius. n.
eſt itellectui derogare q̄ȝ deo: ⁊ potētie cognitiue q̄ȝ oi/
potētie pductiue: pſertim cuꝫ nō ſit magis ꝯceptibile
ꝙ fiat ſiccitas ſine ſicco: aut grauitas ſine graui: qḋ nul
lus fidelis negaret fieri ꝑ dei potētiā in hoſtia ꝯſecrata
meli⁹ g̊ eſt attribuere aliqd deo alti⁹ q̄ȝ intellect⁹ nr̄ va
leat attingere: nec ēt indagatio phy^ca. q̄ȝ ponere ꝙ diui/
na oīpotētia nihil valeat ſepare: niſi qḋ mens nr̄a me/
titur ⁊ imaginat̄: nō eniꝫ indiget deus nr̄o mēdacio: vt
entitates reꝝ ⁊ diuerſas ꝯdinōes: quas eis indidit ſua
architecto^ca manu: ⁊ ineffabili ꝓuidētia ꝑ quodā falſo
obſequio ſubtrahamus ad h̄: ꝙ res valeat ſepare: quaſi ni/
hil poſſit facere oīpotēs: niſi qḋ mēs nr̄a cōprehendit.
Hec ille. ¶ Cōtra 7am ꝯnē: que ponit: ꝙ de⁹ nō pōt fa/ Cōtra 7am ꝯclonē argu. Grē. diſti. 42. q. I. arti. ſcdo.
cere pteritū nō fuiſſe: arguit Greg. mltiplr̄. ¶ Primo
ſic. Quia nō apparet aliq̄ ꝯtradictio iplicari vel ſeq ex

eo ꝙ aliq̃ res que eſt p̃terita. vbi gratia. Adã ponitur nõ fuiſſe: qm̃ aliquã fuit verũ Adam nõ fuiſſe: ⁊ p ↄ̃ns non includebat: nec an̄cedebat alicui ↄ̃dictiõi neceſſario. g̃ nec nunc. ¶ Scḋo ſic. Quia ad Adaʒ nõ fuiſſe nõ ſeq̄tur p̄mũ p̄n̄m nõ eſſe verũ. igit̄ põt fieri a deo: an̄s pʒ: qꝛ nõ plus vr̄ poſſe ꝓbari: ꝙ ſeqtur aliq̃ contradictio ad Adam nõ fuiſſe: ſeu ad iſtã Adam nõ fuit q̃ꝫ ad iſtam: antixp̄s nõ erit: ad quaʒ tamẽ eſt certũ nõ ſequi aliquã ↄtradictionẽ: cuʒ ipſa ſit poſſibilis eſſe vera. ¶ Tertio ſic. Deus põt eternal̄r nõ voluiſſe vnq̃ꝫ ꝓducere Adã. g̃ põt eum nõ ꝓduxiſſe. an̄s ꝓbatur: qꝛ nõ minꝰ Adam quẽ voluit eternaliter ꝓducere aliquãdo põt eternal̄r nõ voluiſſe ꝓducere q̃ꝫ antixp̄m: quẽ etiaʒ voluit eternaliter ꝓducere in fine mũdi poſſit eternal̄r nõ voluiſſe ꝓducere: ſed certũ eſt ꝙ ipſe põt eternal̄r nõ voluiſſe ꝓducere antixp̄m: al's vel voluiſſet ꝓducere ⁊ nõ ꝓduceret ſicut voluit: ⁊ ſic fruſtrata vel mutata fuiſſet eiꝰ voluntas: vel nõ poſſet nõ ꝓducere antixp̄ʒ: quoꝝ vtrũqꝫ certũ eſt ee̅ falſuʒ: ↄ̃ña p̄ncipalis eſt clara qꝛ ſequit̄: deꝰ non voluit eternal̄r ꝓducere aliquando Adam: igitur deus nõ voluit producere Adam: ⁊ ſi nõ voluit: nõ ꝓduxit. ¶ Forte dicet̄: ꝙ nõ eſt ſimile de Adaʒ p̃terito ⁊ de antixp̄o futuro. qm̃ ꝓductio ade iam eſt poſita in effectu ⁊ extra ſuas cauſas: ac p h̄ nõ remanet ſub ↄtingentia ſuaꝝ cauſaꝝ: vt poſſit nõ fuiſſe: ꝓductio vo antixp̄i nõdũ eſt poſita: ⁊ iõ eſt adhuc ſub cõtingẽtia ſuarũ cauſaꝝ: ⁊ põt nõ poni: ⁊ per ↄ̃ñs põt antixp̄us nõ fore: ⁊ ſicut ꝓductio Adam nõ põt nõ fuiſſe: ita deus nõ poteſt nõ voluiſſe ꝓducere Adam: põt aũt nõ voluiſſe ꝓducere antixp̄m: ſicut eius ꝓductio põt nõ fore. ¶ Sʒ iſta r̄ñſio ſup eo ipſo fundat̄: ſup quo vertit̄ p̄ſens dubium: hoc eniʒ inquirit̄ p̄ncipaliter. ſ. an Adam: vel aliud: cuiꝰ ꝓductio iam poſita fuit in effectu poſſit nõ fuiſſe ꝓductũ: qḋ etiã nõ eſt aliud in ſn̄ia q̃ꝫ ſi diceretur an adhuc ſit ſub cõtingentia p̄me cauſe q̃tũ ad fuiſſe ⁊ nõ fuiſſe diuiſim: ſicut ꝓductio antixp̄i eſt ſub cõtingẽtia p̄me cauſe q̃tũ ad fore ⁊ nõ fore: ⁊ ideo r̄ñſio nõ apparet ſciẽtifica. ¶ Cõfirmat̄. Qꝛ dcm̃ eſt qm̃ q̃uis reſpectu ſecundaꝝ cauſaꝝ talis differentia effectus iam ꝓducti: ⁊ effectus ꝓducibilis q̃tũ ad cõtingentiaʒ haberet locũ. In reſpectu aũt ad p̄mã cauſam: cui eque poſſibilia ſunt quecũqꝫ nõ implicãt contradictionẽ iuxta ↄmunẽ theologoꝝ ↄceſſionẽ: nõ vr̄ locũ habere: cũ nõ plus appareat ↄtradictionẽ iplicari ſi dicat̄: Adaʒ non fuiſſe q̃ꝫ ſi dicat̄ antixp̄ʒ nõ fore: ⁊ iõ vtrũqꝫ videt̄ eq̄liter remanere ſub cõtingentia p̄me cauſe. ¶ Secũdo cõtra reſpõſioneʒ ꝓbando an̄s 3ᵉ rõnis. Si eſſet impoſſibile deũ nõ voluiſſe ꝓducere Adam: hoc vt videt̄ nõ eſſet: qꝛ ꝓduxit: ſed qꝛ voluit ꝓducere: ⁊ neceſſe ee̅t ipʒ voluiſſe: qꝛ da per impoſſibile: ꝙ neceſſe ſit ipſuʒ ꝓduxiſſe: ⁊ tñ nõ ſit neceſſe ipſuʒ voluiſſe ꝓducere: adhuc erit poſſibile ipſum nõ voluiſſe ꝓducere: ſed cõſtat ꝙ non minus verũ eſt deuʒ ab eterno voluiſſe ꝓducere antixp̄m q̃ꝫ ſit verũ eum voluiſſe ꝓducere Adam: ex quo videt̄: ita illud ſicut hoc ee̅ contingẽs. ¶ Confirmatur Qꝛ nõ videt̄ dicẽduʒ: ꝙ tẽporalis ⁊ noua ꝓductio ade aliquo mõ minuerit: aut ſuſtulerit libertatẽ: vel potentiaʒ diuine volũtatis: vt videlʒ illud qḋ anteq̃ꝫ ipſa poneret̄ in effectu deꝰ volebat libere ⁊ ↄtigẽter: ⁊ poterat non voluiſſe: illa poſita noluerit neceſ̄o: ⁊ nõ poſſit non voluiſſe. Huic etiã fauere videt̄ verbuʒ magr̄i in fine diſtinctiõis. 43ᵉ p̄mi libri. ait eniʒ ꝙ deus hʒ potẽtiaʒ volendi ⁊ nũc ⁊ ab eterno: qḋ tñ nullo mõ vult nec ab eterno voluit: ⁊ nõ minus vt videt̄ hʒ potentiã nõ volendi ⁊ nũc ⁊ ab eterno: qḋ mõ vult: ⁊ ab eterno voluit.

Utrũ ſiſe ſit poſſe nõ producere adaʒ ⁊ poſſe nõ ꝓducẽ antixp̄ʒ.

¶ Quarto p̄ncipal̄r arguit̄ ſic. Quia ſi res p̃terita ⁊c̄. videt̄ ſequi ꝙ deus poſſet dicere falſuʒ: aut mentiri ⁊ fallere per ſe directe: quoꝝ vtrũqꝫ repugnat doctrine ſcõꝝ. ↄ̃ña ꝓbat̄. naʒ deus põt alicui abſoluta: ⁊ nõ tñ ↄditionata reuelatione p̄dicere aliquid fore in. a. tempore futuro: ⁊ velle ꝙ ille ſic credat eſſe futuruʒ: quinimo ⁊ cum hoc cauſare in mente illius iudiciuʒ ⁊ aſſenſuʒ: quo aſſentiet ⁊ iudicet ſic eſſe futurum: hoc facto ⁊ in preteritum lapſo: ſi preteritum nõ poteſt p diuinam potentiã nõ fuiſſe: ſemp poſtea erit verum ⁊ neceſſariũ deum ſic reuelaſſe: ⁊ illuʒ taliter aſſenſiſſe: ⁊ credidiſſe futurum: ſed nõ obſtante aliqua reuelatione p̄us facta de aliquo futuro: qḋ adhuc eſt futuruʒ: in poteſtate dei eſt vt illud nõ eueniat. alias cum de futura morte xp̄i multe reuelatiões p̄us ⁊ ꝓphetis ⁊ aīe xp̄i ⁊ p xp̄ʒ ipſis apoſtolis facte fuiſſent: fuiſſet in libera p̄tãte xp̄i iſtante tẽpore ſue paſſionis vitare ⁊ recipere mortẽ. ↄtra qḋ ipſe ait Joh. 10. (Poteſtatẽ habeo ponendi aĩaʒ meã) Cap. 10.
Et paulo poſt q̄ñ ait. (Nemo tollit animam meã a me. ſed ego pono eaʒ a meipſo:) manifeſte ſignificãs ꝙ tũc in eius poteſtate erat nõ mori: ⁊ hunc ſenſum ex eiſdẽ verbis eliciunt gloſe. Et Aug. ſup Joh. homelia. 45ᵃ. Cap. 15.
Et 4º de trinitate caplo. 13º. Hoc etiaʒ xp̄us ſignificauit cum ait Petro. (An putas qꝛ nõ poſſum rogare patrem meũ: ⁊ exhibebit mihi plus q̃ꝫ duodeciʒ legiones ãgeloꝝ: ⁊c̄. Math. 26º.) Ponat̄ g̃ ꝙ tale futuꝝ nõ eueniat: ſequit̄ ꝙ deus falſuʒ dixit: ⁊ mẽtitꝰ eſt illi. ac decepit eum ⁊ fefellit: ⁊ ſimil̄r ꝙ cum deus reuelabat: tunc actu mentiebat̄ ⁊ fallebat: naʒ aſſerebat illi aliquid fore ⁊ volebat: quinimo faciebat ꝙ ille actu aſſentiret: qḋ tamẽ ſ̄m veritatem nõ erat futurũ: ⁊ ita nõ eſſe ipſe deus bene ſciebat: que vtiqꝫ ſufficiunt ad plenã rõneʒ mẽdacij vel fallacie. ¶ Quĩto arguit̄. Naʒ dicit Aug. 26. ↄtra Fauſtũ. (Tã nõ p̄nt futura nõ fieri q̃ꝫ nõ fuiſſe facta p̃terita:) ⁊ loquitur ibi determiate q̃tuʒ ad potentiam dei. ſic g̃ ⁊ nõ plus eſt deo ĩpoſſibile p̃terita nõ fuiſſe ⁊ futura nõ fore: ſed certum eſt: ꝙ futura nõ fore nõ eſt ſimpliciter deo impoſſibile ⁊ abſolute. ergo nec preterita non fuiſſe.

Ad argumenta

Aureoli ↄ̃ 4ᵃᵐ ↄ̃neʒ p̄mo loco facta dr̄. ad p̄mũ quidem: ꝙ potentia obedientie multiplex eſt: quedã ad recipiendũ: ⁊ iſta cõuenit materie ⁊ loco ⁊ potentijs paſſiuis: ⁊ talis nõ eſt in oĩ creatura: qꝛ nõ quodlibet poteſt aliud recipe. Alia eſt ab eſſe: vel nõ eſſe: ⁊ talis eſt in oĩ creatura per compatiõnẽ ad deũ: de p̄º loquit̄ ↄ̃ nõ de 2ᵃ. quia p̄ma eſt realis potẽtia: ſed 2ᵃ nõ eſt forte niſi nõ repugnãtia terminoꝝ vel habitudo ad diuinã oĩpotentiam: ſicut dicit ſcũs Tho. de potentia dei. q. 3. artic. p̄. ꝙ mũdus anteq̃ꝫ fieret: erat poſſibilis eſſe nõ ꝓpter aliquã potentiã paſſiuã materie: ſed ꝓpter potentiã actiuam agentis: vel qꝛ nõ erat repugnãtia in terminis huius enũciabilis: mũdus eſt. Et 2º. cõtra Gentiles. capº. 22º. dicit: ꝙ in potentia entis creati eſt omne quod enti creato nõ repugnat: ſicut in potentia nature humane ſunt omnia: que nãm humanaʒ nõ tollunt: ⁊ iſtud non poteſt intelligi de aliqua reali potẽtia ſcilʒ: que ſit actiua vel paſſiua: ⁊ ideo p̄ma duo argumenta nõ ꝓcedũt. ¶ Ad 3ᵐ per idem: ⁊ ſimiliter ad 4ᵐ. nõ eniʒ dicimꝰ: ꝙ potentia obediẽtialis 2º mõ dicta ſit ſoluʒ potentia materie: ſed dicimus ꝙ deus poſuit in mã rõnes obedietiales: vt ſupra patuit. Et ſimiliter idẽ ponit 2º. ſen. diſ. 18. q. 1. arti. 2º. vbi dicit. (Forme reruꝫ ſ̄m ꝙ in arte diuina exiſtunt p̄mordiales eſſe dicuntur: eo ꝙ ipſe ſunt prima p̄ncipia rerum producẽdarũ. potentia autẽ

Ad p̄m Aureo. ↄ̃ 4ᵃᵐ ↄ̃clone ⁊ 2ᵃᵐ

que rebus

que rebus indita eſt ad ſuſcipiendū illud in ſe: quod
volūtas diuina diſponit: rōnes obediētiales a quibuſ/
dam dicunt: ſm quas ineſt nature: vt fieri poſſit ex ea
que deus diſpoſuit: ipſe aūt virtutes in mā poſite: ꝑ quas
nāles effect⁹ ꝯſequūtur: rōnes ſeminales dicūt.) Hec
ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ: ꝙ potētia obediētie nō ſolū eſt in
mā. Sed qꝛ hic fit mentio de rōnibus ſeminalibus: quas
quidā vocant inchoationes formaꝝ. videndū eſt quid
ſunt a ꝓpoſito recedendo. Et quidē multis opinionib⁹
Quid rōes obediētiales ſemiales: primordiales: & inchoatiões formaꝝ ſint. ſuper hac mā recitatis ſcūs Tho. iſtā eligit dicēs. (Ex
ipſa habilitas materie ad recipiendū dicit potētia paſ
ſiua materie: & appetit⁹ ei⁹: & inchoatio forme: ſed ratio
ſeminalis eſt aliud. illa eniꝫ inchoatio eſt potentia paſ/
ſiua: ſed ratio ſeminalis eſt virtus actiua cōpleta in nā
vt calor: & frigus: & forma ignis: & virtus ſolis & hꝰ. & di/
cunt ſeminales nō ꝓpter eſſe incōpletū: qđ habeat ſicut
virtus formatiua in ſemine: ſꝫ qꝛ rerū indiuiduis pmo
creatis hꝰ virtutes collate ſunt per opa ſex dieꝝ: vt ex
eis quaſi ex quibuſdā ſeminib⁹ ꝓducerent & multiplica/
rentur res nāles. Dicunt aūt rōnes hꝰ virtutes: nō qꝛ
ſint in mā ꝑ modū intētionis: ſed qꝛ ab arte diuina ꝓ/
ducunt: & manet in eis ordo & directio itellect⁹ diuini:
ſicut in re artificiata manet directio artificis in finem
determinatū.) Hec ibi. ¶ Ex quibus pꝫ: qđ ſint rōnes
obediētiales: & ſeminales: & pmordiales: & incidēter for
maꝝ inchoatiōes. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ querit quid ſit po⁹
māe nālis: aut obediētialis. Dico aūt ad hoc: ꝙ potētia
nālis ipſius māe eſt ipſa eſſentia māe. lꝫ in ſui rōne in/
cludat reſpectū ad actuꝫ pmū: qui eſt forma. Et ꝙ iſta
ſit mens ſci Tho. pꝫ: nam pma pte. q. 77. arti. p. ad 2ᵐ.
dans differētiā inter potētiaꝫ māe & potētiaꝫ aie dicit.
(Actus ad quē eſt in potētia mā pma: eſt forma ſubſtā
tialis: & ideo potētia māe nō eſt aliud quā eius eſſentia.)
Hec ille. ¶ Itē de ſpūalib⁹ creaturis. q. 3. ad 21ᵐ dicit.
(Cum vnūqđqꝫ genus diuidat per potētiam & actuꝫ:
ipſa potētia: que eſt in gñe ſubē: eſt ſicut forma act⁹. vñ
mā nō ſubeſt forme mediāte alia potentia.) Hec ille.
¶ Cōſimiliter dico: ꝙ potētia obediētialis receptiua:
quā deus indidit māe nō eſt aliud quā eſſentia māe ſm
rem: ſed tñ ſm rōneꝫ addit reſpectū ad potētiā actiuā
dei. ¶ Cū aūt dicit arguēs: ꝙ relatio illa eſt in potētia
creatoris obediētiali. pꝫ quid dōm eſt: eſt. n. in potētia
obediētiali 2° mō dicta: nō aūt pmo mō: ſed mā pmo
mō & 2° mō: vt pꝫ ex dictis. Ad vltimū cuꝫ dicit: ꝙ rela
tio nō pōt fundari in nihilo: veruꝫ eſt de relatione rea/
li: ſꝫ relatio rōnis pōt vtiqꝫ in eo: qđ actu nō eſt: funda/
ri: ſicut relatio prioris: aut poſterioris: aut ꝓducibil: & ta/
lis eſt relatio ꝓducibiliū ad diuinā oipotētiā termina/
ta. Verūtamē po⁹ obediētialis: quā hñt nōdum ꝓdu/
cta: que nunquā ꝓducent: & que ſolum ſunt creabilia: vt
angeli. lꝫ nō ponat aliud ab illa habitudine. tñ illa que
deus poteſt māe imprimere: habēt potentiā: que ē rela
Ad ea q̄ 2° loco ꝯ hāc ꝯcłonē cādē. tio realis in mā fundata: & ad deū terminata. ¶ Ad ea
que eſt 2° loco cōtra hanc ꝯnem obiecta ſunt rñdetur.
¶ Ad pmū quidē: ꝙ reſpōſio ibidē data eſt bona: lꝫ. n.
in natura ſit potētia ad grām & gloriaꝫ: nō tñ opꝫ: ꝙ in
mā ſit aliqua creatura: que illaꝫ potentiā reducere poſ/
ſit ad actuꝫ: ſed deus ſolus: cōcedo tñ ꝙ argumentum
cōcludit de po⁹ paſſiua nāli: nō aūt obediētiali. ¶ Ad
2ᵐ negat maio: dico enim ꝙ mā nō ſolū eſt in poten/
tia nāli ad formas elementoꝝ: & mixtoꝝ: & aīatoꝝ: de
quibus ipſe loquit. imo ad multa accidētia eſt in potē
tia obediētiali: que ſub nullo dictoꝝ cōtinētur. ſ. ad for
mas: que ꝯferent in reſuſcitatione: cuiuſmodi ſunt cla
ritas: impaſſibilitas: agilitas: ſubtilitas: & iō idnctio ibi fa
cta ſolū cōcludit de potētia nāli: nō aūt de obediētiali:
ſicut & argumētū pcedens. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ illa moti/
ua ſunt efficatia cuilibet fideli. Qđ aūt iſte dicit de mi/
raculis: pꝫ ꝙ nō ſufficiēter inducit: nam lꝫ forme indu/
cte ꝑ miraculū reſuſcitatiōis poſſent educi per agens
nāle: nō tñ multe alie: que miraculoſe inducunt. vel in/
ducte ſūt in corpe xpi glorificato. Qđ aūt dicit de ani/
ma rōnali: veꝝ eſt quo ad aliqua. ſ. ꝙ ipſa nō extrahat
de potentia nāli māe: ſed ſi intelligat: ꝙ ipſa nullo mō
ſe habet ad mām corporis humani: vt actus ad poten/
tiam: credo ꝙ incideret in errorē ponentē: ꝙ aia intel/
lectiua nō eſt for⁹ corpis hūani. ¶ Qđ vltimo ponit de
locutione aſine pꝫ: ꝙ plane ꝯcedit ꝓpoſitū. ſ. ꝙ eſt aliq̄
tranſmutatio: quā nō ponit agens nāle: quid ēt diceret
iſte de ſtella: que magis apparuit an aliquo agente nāli
poſſet induci & de īfinitis talibus pꝫ: certiꝫ cum ſm. Chri
ſoſtomū legat illā ſtellā magis pmo apparuiſſe in quo
dam monte in forma pueli hñtis ſignuꝫ crucis: vt reci
tat ſcūs Tho. 3ª pte. q. 36. arti. 5°. ad 4ᵐ. Itē qđ diceret
de motu ſolis: qui tēpore Ezechie retroceſſit: & de motu
lune: que xpo patiēte ab oriēte verſus occidentē rediēs
ſuppoſuit ſe ſoli: & poſt eius eclypſationē: que quaſi tribus
horis durauit redijt ad orientē: ſm ꝙ innuit Diony. in
epła ad Policarpū. Et ſanct⁹ Tho. 3ª parte. q. 44. arti.
2°. & ſilr accidētia: q̄ in mūdi renouatiōe in celo & elemē/
tis inducent: nō poſſent aliq̄ virtute nāli māe iprimi: q̄
ꝓpter arguēs nimis gnāliter ſunt locut⁹. ¶ Ad ea que
cōtra 5ᵐ & 6ᵐ ꝯnes inducta ſunt reſpōdet. Et quideꝫ
ad pmū dico: ꝙ modus: quo ſcūs doctor declarat oipo
tentiā: ſufficiēs eſt: nec illa diſtinctio quaꝫ iſte facit de
cōtradictiōis iplicatiōe: diuinā oipotētiam manifeſtat
clarius: aut verius. qꝛ imo forte oipotētie attribuunt aliq̄
que poſſent riſum infedelibus cōcitare: & doctrinam fi
dei irrōnabilē reddere apō illos: dū. ſ. ponit deuꝫ poſſe
diffōneꝫ a diffinito ſepare: & ſola illa eſſe ſimplr impoſ/
ſibilia que repugnāt pmo mō dicendi per ſe: & oia alia
deum poſſe. Cuꝫ igitur pmo dicit: ꝙ grauitatē eſſe ſine
graui: & ſiccitatē ſine ſicco &c. repugnat eoꝝ diffinitioni
bus: falſuꝫ eſt: vt eniꝫ dicit ſcūs Tho. 3ª parte. q. 77. ar/
ti. p. ad 2ᵐ. eſſe in ſubiecto nō eſt diffinitio accidētis: ſꝫ
eſt quedā cōditio ꝯſequēs nām accidētis ſibi relictaꝫ.
Itē 4°. ſen. diſt. 12. q. 1. arti. p. queſtiūcula pma. ad 2ᵐ di
cit ſic. (Sicut ꝓbat Auicēna in ſua metaphyſica ꝑ ſe
exiſtere nō eſt diffinitio ſubē: qꝛ per hoc nō demrātur qđ
ditas eius: & ſua quidditas nō eſt ſuū eſſe: alias nō poſ/
ſet eſſe genus: cū ſingula cōtenta in gñe differant ſꝫ eē
ſed diffinitio: vel quaſi diffinitio ſubſtātie eſt res hñs Per ſe exiſtere nō ē diffinitio ſubē & nec eē in ſbo eſt diffō accn̄tis.
quidditatem: cui acquiritur eſſe: vel debetur eſſe nō in
alio: & ſimiliter eſſe in ſubiecto nō eſt diffinitio acciden/
tis: ſed ecōtrario res: cui debet eſſe in alio: & hoc nunquā
ſepat ab aliquo accnte: nec ſepari poteſt: qꝛ illi rei que eſt
accn̄s ſm rōnem ſue quidditatis ſemꝑ debetur eſſe in
alio: ſed pōt eſſe: ꝙ illud qđ debetur alicui ſm rōnē ſue
quidditatis: ex virtute diuina agente nō cōueniat: & ſic
patet: ꝙ facere accidēs eſſe ſine ſubſtātia nō eſt ſepare
diffinitionē a diffinito: & ſi aliqñ hoc dicatur diffinitio
accidētis: ꝓdicto mō intelligēda eſt diffinitio dicta: qꝛ
aliqñ ab auctoribus diffinitiōes ponunt cā breuitatis
nō ſm debitū ordineꝫ: ſed tangunt illa: ex quibus pōt
accipi diffinitio.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ diffini/
tio grauitatis nō eſt eſſe in ſuba graui: nec diffinitio co/
loris eſt eſſe in ſuba colorata: & idem de ſiccitate. Dico
tamē ꝙ ſm ſcm̄ Tho. 3ª parte. q. 77. arti. 2°. in ſacramē
to altaris ſola quantitas eſt ſine ſubiecto: ſed oia alia
accidētia inſunt quātitati vt ſubiecto: & eſt ibi aliquid

Nō pōt de⁹ facere aial ſine mēbris organicis.

coloratū ⁊ aliquid graue ⁊ aliquid ſiccū: ſed de h̄ forte alias plixior erit ſmo. ¶ Cum ſecūdo loco dicit: ꝙ deus pōt facere hoīem: vel animal abſq; mēbris organicis: dubiū eſt ⁊ falſū ſm opinionē ſci Tho. ipſe enī in multis locis pbat: ꝙ de necitate oē cōpoſitū ex mā ⁊ forma hꝫ quātitatē ⁊ dimenſionē: vnde. 2°. cōtra Gentiles caplo. 49°. ſic ait. (Unūqdq; ex mā ⁊ forma cōpoſitum eſt corpus: diuerſas enim formas mā nō niſi ſm diuerſas partes recipe pōt: que quidem diuerſitas partium eſſe nō pōt: niſi ꝙ p dimēſiones in mā exiſtētes vna cōmunis mā in plures diuidit: ſubtracta enim quātitate ſuba īdiuiſibilis eſt.) Hec ille. ¶ Eandē probationē ponit pma parte. q. 50. arti. 2°. Et ſic pꝫ: ꝙ oē cōpoſitū ex mā ⁊ forma eſt quātum: ⁊ pari rōne organicū. Poſſet tamē dici: ꝙ de rōne animalis qdditatiua nō eſt organiçatio: ſꝫ de hoc ſupſedeo: qꝛ ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 10. q. 1. arti. 2°. queſtiūcula. 3. dicit ꝙ de ratione corporis viui eſt organiçatio. ¶ Ibidē ēt dicit: ꝙ ꝓpa paſſio ſube corporalis eſt quātitas: ⁊ dicit eā iſepabilē. Dico tamē: ꝙ deus nō poſſet ſubam creatam ab omni accidēte ſepare ſaltē a relationib⁹ ſm mentē ſci Tho. vnde. 8° quolibꝫ. q. 4. arti. 3° ad 4m. dicit. (Ex h̄ ipo: ꝙ ſuba creata cōparatur ad deū: cōſequit ipſā aliqd accidens: ſicut ipſa relatio creatiōis: aut ſeruitutis: aut alia ſimilis relatio. vñ ſicut deus nō pōt facere: ꝙ creatura nō depēdeat ab ipſo: ita nō poſſet facere ꝙ eſſet abſq; alijs accidētib⁹.) Hec ille.

Duo corpora in eodē ſitu eē ɔ̄dictionē nō implicat

¶ Cum dicit 3° ꝙ duo corpora dimēſionata eſſe in eodē ſitu implicat ɔtradictionē. falſum eſt: vnde ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 44. q. 2. arti. 2° queſtiūcula 3ª ad 2m dicit. (Poſito ꝙ duo corpora ſint in eodē loco per miraculū: nō ſequitur aliqd cōtra cōmunes animi cōceptiones: nec cōtra diffinitionē linee: nec cōtra ɔ̄nes aliquas geometrie: quātitas enim dimenſiua in hoc differt ab oībus alijs accidētibus: ꝙ hꝫ ſpecialē modū indiuiduationis ⁊ diſtinctionis. ſ. ex ſitu partiū pter rōnem indiuiduatiōis ⁊ diſtinctionis: que eſt ſibi ⁊ alijs oībus accidētibus cōmunis. ſ. ex mā ſubiecta: ſic igitur vna linea poteſt intelligi diuerſa ab alia: vel qꝛ eſt in alio ſubiecto: que cōſideratio nō eſt niſi de linea nāli: vel qꝛ diſtat in ſitu ab alia: que conſideratio eſt etiā de linea mathematica q̄ intelligit preter mām. ſi g° remoueat mā nō poteſt eſſe diſtinctio linearum niſi ſm ſitum diuerſū: ⁊ ſimilr nec punctoꝝ: nec ſupficieꝝ: aut quarūcūq; dimenſionū: ⁊ ſic geometra nō pōt ponere: ꝙ vna linea addatur alie tanq̄ diſticta ab ea niſi ſit diuerſa in ſitu ab ea: ſꝫ ſuppoſita diſtictione ſubiecti ſine diſtinctōe ſitus ex diuino miraculo intelligent linee diuerſe que nō diſtāt ſitu ꝓpter diuerſitatē ſubiecti: ⁊ ſimilr diuerſa puncta: ⁊ ſic due linee deſignate in duob⁹ corporibus: que ſunt in eodē loco: trahuntur a diuerſis punctis ad diuerſa puncta: vt nō accipiamus punctū ſignatū loco: ſed in ipo corpore locato: qꝛ linea nō trahit niſi a puncto: qd eſt terminus eius: ⁊ ſimilr etiam duo circuli deſignati in duob⁹ corporibus ſpericis exiſtentib⁹ in eodē loco: que ſunt duo nō ꝓpter diuerſitatē ſituū: al's nō poſſent ſe tangere ſm totū: ſed ſunt duo ex diuerſitate ſubiectoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc ſe totaliter tangētes: adhuc manēt duo: ſicut ēt circulus ſignat⁹ in corpore locato ſperico tangit ſm totū aliū circulū ſignatū in corpore locante.) Hec ille. ¶ Cum vlteri⁹ dicit: ꝙ deus pōt aliqd facere ex nihilo ⁊c. Dico ꝙ nullum illoꝝ implicat ɔtradictionē: aut aliquā repugnantiam. Qꝫ enim aliqd fieri ex nihilo nullā ɔtradictionē implicet oſtendit clare ſcūs Tho. 2° cōtra Gentiles capitulis. 16. 17. 18. Et pma pte. q. 45. arti. 5°. Et 2°. ſen. diſ. 1. q. 1. arti. 2°. Et de potentia dei. q. 3. arti. p°. Idē pbat de aſſumptione nāe humane. 3ª par. q. 3. arti. p°. ⁊ q. 2. p totum. Et 3° ſen. diſ. 1. q. 1. arti. p°. Idem pbat de repatione corrupti in idētitatē numeralē. 4°. ſen. diſ. 44. q. 1. art. p°. queſtiūcula. 3. Et 4°. ɔ̄ Gētiles caplo 82°. Et quolibet xi°. q. 6. arti. p°. Idem pbat de cōuerſione panis in corp⁹ xp̄i. 4°. ſen. diſ. xi. q. 1. arti. 3°. queſtiūcula p°. Et 3ª. parte q. 75. articu. 4°. Et 4° cōtra Gentiles. caplo. 63°. Idē pbat de incorruptibilitate reſurgētiū. 4°. ſen. diſ. 44. q. 2. arti. p°. queſtiūcula pma. Et 4°. contra Gentiles ca° 83°. Locis enim pdictis clare oſtēdit ſcūs Tho. ꝙ illa que fide tenem⁹ nullā implicāt ɔ̄dictionem. ¶ Ad illud qd dicit vlterius. ſ. ꝙ nihil eſt ſimpliciter impoſſibile niſi qd repugnat pmo pncipio ⁊c. Dico ꝙ verū eſt. Illud enim concedit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 1. artic. 3°. ad 2m. ſed tamē nō ſolum repugnat pmo pncipio ꝓpoſitio affirmans oppoſitum diffinitionis de diffinito vel partem diffinitiōis in recto ⁊ ſubſtātiue deſignatā imo etiam ꝓpoſitio affirmās oppoſitū diffinitionis q̄litercūq; de deffinito: nec ſolū eſt impoſſibile ſimpliciter illud qd repugnat ꝓpoſitiōi vere in pmo modo dicendi per ſe. imo etiā qd repugnat ꝓpoſitiōi vere in 2° mō: quod patet: naꝫ iſta eſt ſimplr impoſſibilis: aliqua humanitas eſt: que nullo mō dependet a deo: ⁊ iſta: aliqua res diſtincta a deo: eſt equalis deo ⁊ iſta: ſol nō eſt ꝓducibilis a deo: ⁊ iſta: aliqd generat ſeipſū. ⁊ infinite tales: in quibus ꝓpria paſſio negat a ſubiecto: quas de⁹ de ſua potentia abſoluta verificare nō poteſt. ⁊ ideo diſtinctio: quā facit arguēs parum valet in ꝓpoſito: vnde ſcūs Tho. ſup 5° metaphiſice caplo de ſuba dic. (Hoc qd cōmuniter inuenitur in oībus: ⁊ ſine quo res eē nō poteſt: nō opꝫ ꝙ ſit ſubſtātia rei: ſed pōt eſſe aliqua proprietas cōſequens ſubſtātiam rei: vel principia ſube.) Hec ille.

Que ⁊ quō repugnat p° pn° ɔplexo.

Lec. 9.

¶ Ad vltimā cōfirmationē dicitur: ꝙ nō ſo negatur: ꝙ deus poſſit facere rectitudinē ſine linea: vl figuram ſine ſuperficie: qꝛ animus noſter illis auditis ſtupet: vel qꝛ talia nō plene comprehendit: ſed qꝛ itellectus noſter ex lumine ſibi nāliter indito euidenter cōprehendit talia eſſe ſimpliciter impoſſibilia: vt pote cōtra pmū pncipiū reducibilia: ac per hoc diuine potētie nō attribuibilia: nec hoc eſt diuinā oīpotētiā limitare: ſicut ponit ſcūs Tho. de potētia dei. q. 1. arti. 3°. ad 2m in oppoſitū: vbi ſic ait. (Potētia dei nō poteſt pdictū impoſſibile. ſ. ɔtrarias opiniōes eſſe ſimul: qꝛ deficit a rōne poſſibilis: ⁊ ideo po⁹ dei nō dr limitari: q̄uis hoc nō poſſit: nec dr hoc nō poſſe q̄ſi ipeditus: ſꝫ qꝛ hoc nō pōt eſſe terminus actionis alicui⁹ potētie actiue.) Hec ille. ¶ Temerariū aūt videtur aliqd aſſentire alicui: cui⁹ oppoſitū dictat ratio nālis: vñ ſcūs Tho. in de vitate. q. 14. arti. 10. arguit ſic in 7° loco. (Cū deo ſūme ſit credendū: illi magis debemus credere: per quē magis cōſtat deū eē locutū: ſed magis cōſtat deū loqui p nālem rōnis inſtinctū q̄ p aliquē apl'm: cū hoc certiſſimū ſit deum eſſe actorē totius nāe. g° his que dictat rō magis debem⁹ adherere q̄ his: q̄ pdicant p aplos ⁊ ꝓphetas cū interdū videant diſſonare ab his: que rō dictat nālis: ſicut dicunt deū eſſe trinū ⁊ vnū: vel virginē cōcepiſſe ⁊ alia hmōi.) Hec ille. ¶ Et rñdet. (Dōm (ingt) ꝙ per aplos ⁊ ꝓphetas nūq̄ diuinit⁹ dr aliqd qd ſit ɔtrarium his: que nālis rō dictat. dr tñ aliqd qd cōprehenſionē rōnis excedit: ⁊ p tāto vr rōni repugnare q̄uis nō repugnet: ſicut ⁊ ruſtico vr repugnās rōni ꝙ ſol ſit maior terra: ⁊ ꝙ dyameter ſit aſſimeter coſte: que tñ ſapiēti rōnabilia apparēt.) Hec ille. ¶ Et pmo ɔ̄ Gentiles caplo 7° dicit. (Cuius vitas xp̄iane fidei hūane rōnis

capacitatē excedat: hec tamē que rō nāliter indita hʒ huic veritati cōtraria eſſe nō pñt: ea enim que rōni nāliter ſunt inſita: veriſſima eſſe cōſtat: vt nec eē falſa poſſibile ſit ea cogitare: nec illud qḋ fide tenet̃: cū tam euidēter diuinit⁹ cōfirmatū ſit: fas eſt credere eſſe falſum: q꞉ igitur ſolum falſum vero eſt cōtrarium: vt ex eoꝝ diffinitiōib⁹ inſpectis manifeſte pʒ impoſſibile eſt illis ṗncipijs: que rō nāliter cognoſcit: ṗdictā veritatē fidei ꝯtrariā eſſe. ¶ Itē. Illud idē qḋ inducit̃ in aīam diſcipuli a docēte: doctoris ſciā ꝯtinet: niſi doceat ficte qḋ de deo nephas eſt dicere: ṗncipioꝝ aūt nāliter notorū cognitio eſt diuinit⁹ indita: cū ipſe deus ſit actor noſtre nāe. hec ḡ ṗncipia diuina ſapiā cōtinet: qcqd igitur hīs ṗncipijs cōtrariū eſt: diuine ſapiēne ꝯtrariat̃: nō igit̃ a deo eſſe pōt: ea igitur que ex reuelatione diuina per fidem tenent̃: nō poſſunt nāli cognitioni eſſe cōtraria.) Hec ille. ¶ Ex quibus clare pʒ: ꝙ deus nō pōt reuelare aliquid ꝯ̄riū nāli rōni: quā nobis indidit: ac per hoc nec facere: cū oīa que facere pōt nobis reuelare poſſet ſaltim ſingulatim eoꝝ ſi nō oīa ſimul: ⁊ ꝯñter pʒ: ꝙ arguēdum dei oīpotētiā collaudare nitit̃: diuine ſapiē contumeliā noſcit̃ irrogare: nec aliud cōcludit niſi ꝙ deus poteſt facere aliqd nobis incōprehēſibile: qḋ concedo.

¶ Ad ṗmū Gregorij ꝯ̄ 7ᵐ ꝯnē dico: ꝙ licet iſta ꝓpoſitio. Adam nō fuit: nō iplicet ꝯ̄dictionē ex ſuis terminis abſolute ſumptis. ſ. Adam: ⁊ ly nō fuit: tamē cum hoc ſtat ꝙ eſt impoſſibilis per accidēs: nō enim omne impoſſibile implicat ꝯtradictionē ex terminis niſi impoſſibile per ſe: dr̃ aūt impoſſibilis per accidēs: q꞉ ſubiecto accidit oppoſitū ṗdicati. Hanc ſolutionē ſentēcialiter ponit ſcūs Tho. de potentia dei. q. i. arti. 3°. ad 8ᵐ. (Sortē (inqt) nō cucurriſſe ſi curreret dr̃ ipoſſibile ꝑ accidēs: eo ꝙ ſortē currere: vel nō currere ꝗtū eſt in ſe eſt cōtingēs: ſed per iplicationē huius: qḋ eſt ṗteritū: fit impoſſibile: ⁊ ideo dr̃ impoſſibile per accñs ꝑ illud ꝗſi aduenies: hoc aūt aduenies eſt impoſſibile ſcḋm ſeipſum plane enim iplicat ꝯtradictionē: dicere enim: ꝙ fuit ⁊ nō fuit ſunt ꝯtradictoria: qḋ ſequit̃ ſi fiat qḋ ṗteritū non fuerit.) Hec ille. ¶ Item ṗmo ſen. diſ. 42. q. 2. arti. 2°. ad 3ᵐ. (Preteritū (inqt) nō fuiſſe pōt accipi vt ipoſſibile per accñs: vel vt impoſſibile per ſe: ſi enim accipiat̃ ipſa res: que dr̃ preterita: vt curſus ſortis: nō hʒ impoſſibilitatē niſi ꝑ accidēs ſuū: qḋ eſt extra rōnem eius. ſ. ṗteritionē: ⁊ res ipſa in ſe cōſiderata nō dr̃ deo ipoſſibilis: poteſt enim hoc facere: ꝙ ſortes nō currat. Si autem accipit̃ ſcḋm ꝙ ſtat ſub hoc accidēte: qḋ eſt preteritio: ſic eſt impoſſibile ꝑ ſe: ⁊ hoc dicit̃ deus facere nō poſſe: ⁊ ſimile eſt de hoc qḋ dicit̃: ſortem nō currere dum currit eſt impoſſibile: q꞉ rōne adiuncti habet impoſſibilitatē per ſe.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ quō iſta. Adam nō fuit eſt impoſſibilis ꝑ accidēs: q꞉ ſubiecto. ſ. ade accidit ṗteritio: que ꝑ ſe repugnat huic ṗdicato. ſ. nō fuiſſe: iō hec eſt ꝑ ſe impoſſibilis: Adam ṗteritus nō fuit: ſaltem hec Adam eſt ṗteritus: ⁊ nō fuit. ¶ Et ſi dicatur lʒ iſta ſit impoſſibilis ꝑ accidēs: Adam nō fuit: tñ illud accidēs. ſ. pteritio nō neceſſario accidit ſubiecto. ſ. ade cū nō ſit eius ꝓpria paſſio. ḡ poterit deus facere: ꝙ nō inſit ſubiecto: quo facto nulla eſt repugnantia Adam nō fuiſſe. ¶ Dico ꝙ ſicut dicit̃ ſcūs Tho. in alio ꝓpoſito ſupꝰ in quadā q̄ōne recitato: ꝙ ſiue illḋ accñs ſit ſepabile: ſiue inſepabile a ſubiecto: tñ aliqd pōt attribui ſubiecto ſcḋm ſe cōſiderato: qḋ ei repugnat: vt eſt ſub aliquo accidēte. ¶ Dico igitur ꝙ hoc qḋ dico Adam nō fuiſſe ſcḋm ſe cōſideratū eſt deo abſolute poſſibile: ſed nō ꝓut Adam ſtat ſub iſto accidēte: ⁊ illud videt̃ eſſe mens ei⁹ ṗmo ſen. vt ſtatim recitaui. ſ. ꝙ deus pōt facere ꝙ Adam nō fuit nō aūt: ꝙ Adam ſit ṗteritus ⁊ non fuerit. ¶ Dico vlterius: ꝙ Adā cui accidit ṗteritio mutari nō poteſt in nō ṗteritū: q꞉ illud accidens. ſ. ṗteritio eſt inſepabile ab eo: q꞉ lʒ pteritio ſit accidēs cōe ⁊ nō accidēs ꝑ ſe ꝯſꝙ ṗncipia ade eſſentialia: tñ cōſequit̃ ꝓpriā cām ade factiuā. ſ. ꝓductionem ade: que eſt quodāmō eius cauſa.

Duplr ipoſſibile ꝑ ſe. ſ. ⁊ ꝑ accidēs.

¶ Ad 2ᵐ ſimiliter dico: ꝙ ad iſtā: Adam nō fuit non ſequitur ṗmū ṗncipiū falſificari: ⁊ ideo Adam nō fuiſſe ſcḋm ſe eſt poſſibile. tñ accidit ade aliquid. ſ. ṗteritio: de qua ſi dicat̃ hoc ṗdicatū nō fuiſſe ſimul cū ſubiecto: falſificat̃ ṗmū ṗncipiū: nec Adam pōt ab illo accidēte ſeparari: nō enim pōt fieri de preterito non ṗteritus: ideo Adam non fuiſſe eſt impoſſibile deo per accidens ꝓut impoſſibile opponit̃ neceſſario neceſſitate imutabilitatis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ deū eternaliter nō voluiſſe ꝓducere Adam: vnꝗ̄ eſt ſcḋm ſe ipoſſibile abſolute: ſed eſt ipoſſibile ꝑ accñs rōne ṗteritionis vel ṗſentie oppoſiti velle in deo. Dico igit̃ ꝙ quelʒ iſtaꝝ eſt per accidēs impoſſibilis: deus eternalr̃ nō voluit ꝓducere vnꝗ̄ Adā: deus eternaliter nō voluit ꝓducere antixp̄m: tam ḡ hᷣ ꝗ̄ illud eſt impoſſibile ꝓut impoſſibile opponit̃ neceſſario neceſſitate imutabilitatis: qḋlibet tñ ꝓductorū eſt abſolute poſſibile deo ſcḋm ſe ſumptum. poteſt ḡ deus abſolute loquēdo facere: ꝙ antixp̄us non erit. ſilr̃ ꝙ Adam nō fuit: ſed nō poteſt facere: ꝙ aliqua iſtaꝝ incipiat eſſe vera: nec ꝙ oppoſita alicuius iſtaꝝ incipiat eē falſa: ⁊ hoc intelligo cū dico: ꝙ Adam nō fuiſſe eſt impoſſibile ipoſſibilitate imutabilitatis: q꞉. ſ. hoc eſt falſum ⁊ nō pōt mutari in verū. Reſpōſionē vō que datur ad 3ᵐ argumētum: nō admitto: q꞉ meo iudicio rōnabiliter improbat̃. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ argumentum ꝓcederet ſi diceremus: ꝙ rem: cui accidit ṗteritio: eſt abſolute impoſſibile nō fuiſſe: tunc enim abſolute eſſet neceſſarium xp̄m talia verba dixiſſe ⁊ talia reuelaſſe: hoc aūt nō dico: ſed ſolū ꝙ rē cui accidit ṗteritio neceſſe eſt fuiſſe neceſſitate imutabilitatis: cū qua ſtat ꝙ talis res abſolute loquēdo pōt nō fuiſſe: ideoqʒ ſi poneret̃ ꝙ dies iudicij nūꝗ̄ eueniret: eo facto deponeret̃ iſta: deus reuelauit ꝓphetis: ꝙ dies iudicij erit: ⁊ ita de ceteris in argumēto tactis. Dico enim ꝙ in ptāte xp̄i viuētis vita mortali erat nō pati. ⁊ ſi poneret̃ in actu: ꝙ nunꝗ̄ pateret̃ a iudeis: eo facto deponit̃ iſta: deus reuelauit ꝓphetis ꝙ xp̄s moret̃. Iſta eſt clare mens ſci Tho. de veritate q. 20. arti. 5°. vbi 6°. loco ſic argu̇t. (Si aīa xp̄i neſcit oīa quecūqʒ deus poteſt facere: dato ꝙ deus aliud faceret aīa xp̄i neſciret illud niſi de nouo addiſceret: ſed inconueniēs eſt ponere: ꝙ aīa xp̄i aliqd exiſtentiū ignoret: vl̄ ꝙ aliqd de nouo addiſcat. ḡ aīa xp̄i ſcit oīa: que de⁹ pōt facere.) Ecce argumentū eius. ¶ Et reſpōdet. (Hoc mō (inqt) opʒ ad hāc rōnem rñdere: ſicut ad argumētum de ṗdeſtinatione. Cū is enim poſſibile ſit eum qui eſt ṗdeſtinatus damnari: ꝯ̄cato tñ ponit̃ eſſe dānat⁹ ſimul cū hᷣ ponit̃ nō fuiſſe ṗdeſtinatus: q꞉ iſta duo nō poſſūt ſimul ſtare: ꝙ ſit ṗdeſtinat⁹ ⁊ dānet̃. Silr̃ dico. ꝙ cū aīa xp̄i ſciat oīa: que deus ṗuidit ſe facturū: ſimul cū hᷣ qḋ ponit̃ deū aliqd aliud facere: ponit̃ deum ṗuidiſſe illud ſe facturū ⁊ aīam xp̄i illud ſcire: ⁊ ſic nō eſt neceſſarium ꝙ ponam⁹ in aīa xp̄i alicu⁹ rei ignorātiā: vl̄ ꝙ addiſcat aliqd de nouo.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pʒ: ꝙ multa poſſibilia fieri a deo aīa xp̄i nō ṗuidit: ⁊ tñ poſſe eſt ꝙ illa ṗuiderit: ⁊ eadem rōne dici debet: ꝙ aīa xp̄i multa futura ṗuidit: ⁊ tamē poſſibile eſt ꝙ nunꝗ̄ talia ṗuiderit fore: ⁊ ita dicendū eſt de reuelationib⁹: ⁊ ꝓphetijs: ⁊ de illis: que fide credim⁹: q꞉ nec fides: nec ꝓphetia: nec

reuelatio:aut viſio verbi pōt eſſe falſa:vel inclinās ad
falſum. Tñ ꝯ hoc ſunt multa argumēta:que requiran/
tur in fine libri tali ſigno. ¶ Ad 5ᵐ dico:ꝙ nec rez que
pterijt ſm ſe ſumptā neceſſe eſt abſolute fuiſſe: nec rē
futurā fore:tamē vtrūqz eſt neceſſariū neceſſitate imu
tabilitatis loquēdo de futuro ſm cām ſupiorem:qꝛ fu/
turum ſm cām inferiorez quādoqz nō euenit: vt alias
Diſt.38.q.i. arti.2. dictū fuit. Sic ergo patet:quō res pterita neceſſario p
accñs imutabiliter fuit:ꝛ impoſſibile p accñs imutabi
liter eſt eam nō fuiſſe:ꝛ hoc eſt cōforme illi:qð alias di
ctum fuit. ſ. ꝙ rem que eſt:neceſſe eſt eſſe loquēdo de p
accñs neceſſario:neceſſitate imutabilitatis. Iſtaz puto
fuiſſe mentē ſancti Tho. Unde diſtinctio iſta de necel
ſario p accñs ꝛ per ſe:ꝛ diſtinctio de neceſſario imuta/
biliter ꝛ abſolute eſt valde neceſſaria in ꝓpoſito: ꝛ ſilr
ꝓportionabiliter diſtinctio de impoſſibili. ¶ Ad argu/
mentū in pede qōnis factū reſpōdet ſanct⁹ Tho. pma
pte.q.25.arti.i.ad pmū. (Dicendū (inquit) ꝙ potētia
actiua nō diuidit ꝯ actū:ſed fundat in eo:nam vnūqð
qz agit ſm quod eſt actu:potētia vo paſſiua diuidit cō
tra actum:qꝛ vnūqðqz patit ſm ꝙ eſt in potētia: vnde
hec potentia excludit a deo:nō autē potentia actiua.)
Hec de queſtione. Diſtin. XLIII. ꝛ XLIIII.

¶ Utrū deus ſua infinitate poſſit omnē creaturā in in/
finitum meliorem facere. Queſtio. I.

CIrca 43ᵃᵐ ꝛ 44ᵃᵐ diſtinctiones
queritur. Utrū deus ex ſua i/
finitate oēm creaturaz poſſit in infini/
tum facere meliorē. Et arguitur ꝙ nō.
Dei potētia eſt finita. ģ nō vltra quēcū
qz gradū pfectionis pōt ꝓducere crea/
Tex.cō.57. turam. añs patz:qꝛ oē infinitū eſt impfectū ſm phz 3ᵒ
phyſicoꝝ. potentia vero dei nō eſt imperfecta.

In oppoſitum arguitur ſic. Quia oī creatu/
ra facta poteſt ab homie me
lior intelligi. ģ poteſt a deo melior fieri:tenet cōſequen/
tia p illud ad Eph.3ᵒ (Deus eſt potens oīa facere abū/
dantius q̄ʒ petimus:aut intelligimus.)

In hac qōne erunt duo articuli. pm⁹ erit. An
dei potētia ſit infinita:ꝛ gnāliter
an deus ſit infinit⁹. ¶ Scḋo erit. An ſit dare maximā
magnitudinem:aut perfectionem:aut creaturaz:quam
deus poſſit ꝓducere.

Quantum ad primum ſit pma ꝯclo. Deus nō
eſt infinitus ſm quātitatē molis cō/
tinuā:vel diſcretaz:ſed ſm magnitudinē ſpūalez. Iſtaz
ꝓbat ſcūs Tho. pmo ꝯ Gentiles.caᵒ. 44ᵒ. dicēs. (Cū
infinitū (inqt) quātitatē ſequat: vt phī tradunt:nō po
teſt ifinitas deo attribui rōne multitudinis:cū oſtēſuz
ſit ſolū vnū eē deū:nullāqz in eo ꝯpoſitionē:vl ptiū. vl
accñtiū inueniri:ſm ēt quātitatē ꝯtinuā ifinitus dici nō
pōt:cū oſtēſuz ſit eū eē icorporeū. Relinqt ģ īueſtigare
an ſꝫ ſpūalē magnitudinē eē ifinitū ei ꝯueniat:q̄ qdez
ſpūalis magnitudo q̄tū ad duo attēdit. ſ. q̄tū ad potē
tiā ꝛ q̄tū ad ꝓpe nāe cōpletionē ꝛ bonitatē: dr enī ali/
qd magis vel min⁹ albū ſꝫ moᵐ: quo in eo ſua albedo
cōplet:penſatur ēt magnitudo vtutis ex magnitudine
actiōis vel factoꝝ: haꝝ āt magnitudinū vna alterā cō/
ſequit:nā ex hoc ipſo:ꝙ aliqd eſt in actu eſt actiuū:ſm
igit modū quo in actu ſuo cōpletur:eſt modus magni
tudinis ſue vtutis:ꝛ ſic relinqt res ſpūales dici ſꝫ mo/
dū ſue cōpletiōis:nā ꝛ Aug. dicit:ꝙ in his que nō mole
magna ſunt:idē eſt eē mai⁹ qð melius. oſtēdendū ē igi
tur ſꝫ hui⁹ magnitudinis modū deū eē ifinitū. Oē nā
qz qð ſm ſuā nām finitū eſt:ad rōnē alicui⁹ gnīs deter
minat:de⁹ aūt nō eſt in aliq̄ gne:ſꝫ ei⁹ pfectio oīūz gene
rū pfectiōes ꝯtinet:vt ſupra oſtēſuz eſt. eſt igit infinit⁹. Cap.29.
¶ Adhuc. In rebus īuenit aliqd qð eſt po⁹ tm:vt mā
pma. aliqd qð eſt act⁹ tm:vt de⁹. ſicut. ā. oſtēſuz eſt ali/
qd qð eſt act⁹ ꝛ potētia:ſicut res create:ſꝫ cū potētia di
cat ad actū:nō pōt actū excedere:ſic nec in vnoq̄qz:ita
nec ſimplr. cū ģ mā pma ſit ifinita in ſua potētialitate
reliquit ꝙ de⁹:qui eſt act⁹ pur⁹ ſit infinit⁹ in ſua actua
litate.) Hec ille. ¶ Eandem ꝯnē ponit de potētia dei.
q.i.arti.2ᵒ. Et pma pte.q.7.arti.i. Et i ſen.diſt.43.q.i.
arti.i. ¶ Scḋa ꝯclo. Deus nō eſt infinitus puatiue:ſꝫ
negatiue. Iſtaz ꝯnē tenet in oibus pdictis locis. Unde
i ſen. vbi ſupra ſic ait. (Infiᵐ (inqt) dupl̄r pōt ſumi. ſ.
puatiue:ꝛ ſic deo nō ꝯuenit:nihil eniz ꝓprie loqndo pri
uatiue de ipſo dici pōt:vel negatiue:ꝛ ſic de⁹ dr ifinitus
ſm Damaſ.qꝛ nullo mō finit.) Hec ille. ¶ Et de potē i⁹ lib.ca.4ᵒ ꝛ.8ᵒ.
tētia dei vbi ſupra ſic ait. (Infinitū dr dupl̄r. Uno mō
puatiue:ꝛ ſic dr ifinitū qð natū eſt hr̄e finē ꝛ nō hꝫ:tale
aūt infinitū nō inuenit niſi in quātitatib⁹. Alio mō dr
ifinitū negatiue. id eſt qð nō hꝫ finē. Infinitū pmo mō
acceptū deo ꝯuenire nō pōt. tū qꝛ de⁹ eſt abſqz quātita
te. tū qꝛ ois puatio impfectionez deſigt:que longe eſt a
deo. Infinitū aūt dictū negatiue ꝯuenit deo.) Hec il/
le. ¶ Et ꝯ Gentiles vbi ſupra dicit. (Oſtēdēdū (inqt)
eſt deū eſſe ifinitū:nō tñ ſic vt infinitū puatiue ſumat
ſicut in quātitate dimēſiua:vel numerali:nam hec quā
titas nata eſt hr̄e finē:vñ ſm ſubtractionez finis:eo ꝙ
illū nata ſunt hr̄e infinita dicunt: ꝓpter hoc in eis infi/
nitū impfectionē deſignat:ſꝫ in deo infinituz negatiue
tm̄ itelligit:qꝛ nullus ē pfectiōis ſue termin⁹: vl finis.
ſꝫ ē pfectiſſim⁹:ꝛ ſic ifinitū deo attribui dꝫ.) Hec ille.
¶ Tertia ꝯ. Nō ſolū dei vtus ē ifinita negatiue: imo
ei⁹ eēntia ꝛ ſapiētia:ꝛ oia q̄ ſūt in eo. Iſtā ꝯnē ꝓbat ipſe
i ſen. vbi. ā. dicēs. (Quidā accipiētes finitū ꝛ ifinitū ſo
luz ſꝫ ꝙ ſunt paſſiōes quāti nō potuerūt in deo inuenī
re ifinitatē:niſi ſꝫ ꝙ inueniebāt in eo rōnē q̄titatis vir/
tualis:vñ dicebāt deū eē ifinitū:qꝛ vtus ei⁹ eſt ifinita:ꝛ
iō qdā negauerūt dei eēntiā eē ifinitā in rōne eēntie cō
ſideratā:ꝛ ſic ēt a ſcis eā videri aſſerebāt:ſꝫ illō eſt erro
neū:ꝛ iō alr dōꝫ:ꝙ ſm phm 5ᵒ meᶜᵉ. finis vel termin⁹ Tex.cō.22.
dr multiplr. Uno⁹ quātitatis ſicut pūct⁹ linee:ꝛ h mō
dr finitū ꝛ ifinitū a poſitiōe vel puatiōe talis finis:ſm
ꝙ finitū vl ifinitū ē paſſio quātitatis: ꝛ ſic nō ſūt niſi i
cōporeis. Dr vo alio⁹ finis q̄tū ad eēntiā rei:ſic vltima
dñia ꝯſtitutiua:ad quā finit eēntia ſpēi. vñ illud qð ſi/
gnificat eēntiaz vocat diffinitio vel terminus. ꝛ ſic dr
vnūqðqz finiri p illō:qð determiat vel cōtrahit eſſen/
tiā ſuā:ſic nā gnīs:q̄ de ſe ē indifferēs ad multa:finit p
vnā dñam:ꝛ mā p⁹ q̄ de ſe eſt idifferēs ad oēs forᵐ. vñ
ifinita dr:finit p formā. Et ſilr forma que q̄tū in ſe eſt
pōt pficere diuerſas ptes māe:finit p māz:in q̄ recipi/
tur:ꝛ a negatiōe talis finis eēntia dina ifinita dr:oīs.n.
for⁹ in ꝓpria rōe ſi abſtracte ꝯſiderēt ifinitatē hꝫ:ſic in
albedine abſtracte itellecta rō albedis nō ē finita ad
aliqd:ſꝫ tñ rō coloris ꝛ rō eēndi dterminat in ea:ꝯ trahit
ad dterminatā ſpēm:ꝛ iō illō qð hꝫ eē abſtractū ꝛ nullo
mō receptū i aliq̄. imo ipſūmet ē ſuū eē:illō ē infinitū
ſimplr. ꝛ iō eēntia ei⁹ ē ifinita:ꝛ bonitas ei⁹:ꝛ qcqd aliō
de eo dr:qꝛ nihil eoꝝ limitat ad aliqd:ſic qð recipit in
aliq̄ limitat ad capacitatē ei⁹:ꝛ ex h ꝙ eēntia dei ē ifi/
nita:ſeqt ꝙ ei⁹ po⁹ ſit ifinita:ꝛ h expſſe dr i li⁹ de cauſis
ꝙ ens pᵐ hꝫ vtutē ifinitā:qꝛ ipſūmet ē ſua vt⁹.) Hec il/
le. ¶ Et de po⁹ dei vbi ſupra ſic dic. (Infinitū dictū ne
gatiue ꝯuenit deo q̄tum ad oia q̄ ſunt in illo:qꝛ nec ipſe
aliq̄ mō finit:nec ei⁹ eēntia:nec ſapia:nec bonitas: vñ
omnia

.oīa in ipſo ſunt īfinita.) Hec ille. ❡ Eandē ꝓbationez
innuit ꝑma pte vbi ſupra dicēs. (Infinitū dr̄ aliqd eo
ꝙ nō eſt finitū: finit̄ aūt quodāmodo mā per formaz
ꝛ forma ꝑ mām: mā qdē per formā inq̄ntū mā anq̄ꝫ re
cipiat formā eſt in potētia ad multas formas: ſꝫ cuꝫ re
cipit vnā: terminat̄ ꝑ illā: forma vo finit̄ ꝑ māꝫ inq̄ntū
forma in ſe cōſiderata eſt cōīs ad multa: ſꝫ ꝑ hoc ꝙ re/
cipit̄: fit forma determinata hui⁹ rei: mā aūt ꝑficit̄ ꝑ
formā ꝑ quā finit̄: ꝛ iō infinitum ſm ꝙ attribuit̄ māe
vel potētie hꝫ rōnē īꝑfecti: eſt enim q̄ſi mā nō hñs for
mā: forma aūt nō ꝑficit̄ ꝑ māꝫ: ſꝫ magis ꝑ eā eius am/
plitudo contrahit̄: vñ infinitum ſm ꝙ ſe tenet ex pte
forme nō determinate ꝑ māꝫ hꝫ rōnē ꝑfecti: illud aūt
qđ eſt maxime formale omniū eſt ipſuꝫ eſſe: vt ex ſu/
perioꝛib⁹ pꝫ: cū igit̄ eē diuī nō ſit eē receptū ī aliquo:
ſꝫ ipſe ſit ſuū eſſe ſubſiſtēs: vt. ō. oñſuꝫ eſt: manifeſtū eſt
ꝙ ipſe deus eſt ꝑfectiſſimus.) Hec ille. ❡ Eandē ꝓba
tionē ponit ꝯ gētiles vbi ſupra: arguit eñi ſic. (Omnis
act⁹ alteri inherens terminationē recipit ex eo: in q̄ eſt:
qꝛ qđ eſt in altero: eſt in eo ꝑ modū recipiētis: act⁹ igit̄
in nullo exiſtēs nullo terminat̄: puta ſi albedo ꝑ ſe exi
ſteret ꝑfectio albedinis i ea nō terminaret̄: quo min⁹
haberet qcqd de ꝑfectiōe albedinis haberi pōt: de⁹ aūt
eſt actus in nullo exiſtēs: qꝛ nō eſt forma in mā: nec eē
ſuū inheret alicui forme vel nāe: cum ipſe ſit ſuuꝫ eſſe.
relinquitur ḡ ipſum eſſe infinitū. ❡ Iteꝫ tanto aliquis
act⁹ eſt ꝑfectioꝛ quāto min⁹ hꝫ potētie admixtū: vnde
oīs act⁹ cui ꝯmiſcet̄ potētia hꝫ terminū ſue ꝑfectiōis:
cui aūt nō ꝯmiſcet̄ potētia aliq̄ ē abſqꝫ termino ꝑfe/
ctiōis: de⁹ aūt purus act⁹ eſt abſqꝫ oī po^a. ḡ eſt īfinitus.
❡ Ampli⁹. Ipſuꝫ eē abſolute ꝯſideratū īfinitū eſt: nā
ab īfinitis ꝛ īfinitis modis ꝑticipari pōt. ſi igit̄ alicui⁹
eē ſit finitū: oꝫ ꝙ limitet̄ eē illud ꝑ aliqd aliud qđ ſit
aliq̄lr cā illi⁹ eē vel receptiuū eius: ſꝫ eē diuinū non
pōt eē aliq̄ cā: qꝛ ipſe ē ꝑ ſe neceſſe eē: nec eius eſſe ē re/
ceptiū: cū ipſe ſit ſuū eē. igit̄ eſſe ſuū eſt infinitum: ꝛ ipſe
eſt infinit⁹. ❡ Adhuc. Oē qđ hꝫ aliquā ꝑfectionē tāto
eſt ꝑfecti⁹ quāto illā ꝑfectionē plenius ꝑticipat: ſꝫ non
pōt eſſe aliqs modus: nec ēt cogitari pōt: quo pleni⁹ ha
beat aliquaꝫ ꝑfectionē q̄ꝫ ab eo qđ ꝑ ſuā eſſentiā eſt ꝑ/
fectū: ꝛ cuius eētia eſt ſua bonitas: hoc aūt de⁹ eſt: nul
lo mō igit̄ cogitari aliqd melius aut ꝑfectius deo pōt
eſt igit̄ infinitus in bonitate.) Hec ille. ❡ 4^a ꝯ. Licꝫ
diuina potētia habeat infinitatē ex eſſentia: tñ aliquē
modū infinitatis hꝫ po^a: quē nō hꝫ eētia. Iſtā ꝯcl'onē
ꝓbat ipſe de potētia dei vbi ſupra ſic dicens. (Scien/
dū ꝙ cū potētia actiua ſequat̄ actum: quātitas potētie
ſequit̄ quantitatē actus: vnūqđqꝫ enim tantū abūdat
in v̄tute agendi quātū eſt in actu: de⁹ aūt eſt actus infi
nitus: qđ pꝫ ex hoc ꝙ act⁹ nō finit̄ niſi duplr. Uno° ex
pte agentis ſicut ex volūtate artificis recipit quātitatē
ꝛ terminū pulchritudo domus. Alio° ex pte recipiētis:
ſicut caloꝛ ī lignis determiat̄ ꝛ quātitatē recipit ſꝫ diſ
poſitionē lignoꝝ: ipſe aūt diuinus actus nō finitur ex
aliquo agente: qꝛ nō eſt ab alio: ſed eſt a ſeipſo: neqꝫ fi/
nitur ex aliquo recipiente: qꝛ cū nihil potentie paſſiue
ei admiſceatur: ipſe eſt actus purus nō recept⁹ in aliq̄:
eſt enim deus ipſum eſſe ſuū in nullo receptū: vñ pꝫ ꝙ
deus infinitus eſt: qđ ſic videri pōt. Eſſe eñi hoīs ter/
minatū eſt ad ſpecieꝫ hoīs: qꝛ eſt receptū in nā huma/
ne ſpeciei: ꝛ ſimile eſt de eſſe equi: vel cuiuſlibꝫ creatu/
re: eſſe aūt dei cum nō ſit in aliquo receptū: ſed ſit eſſe
purū nō limitatur ad aliquē modū ꝑfectionis eſſendi:
ſed totū in ſe hꝫ: ꝛ ſic ſicut eſſe in vli acceptū ad infini/
ta ſe pōt extendere: ita diuinū eſſe infinitū eſt: ꝛ ex hoc
pꝫ: ꝙ ſua virtus vel potētia actiua infinita eſt. Sꝫ ſcien
dū ꝙ q̄muis potētia habeat infinitatē ex eſſentia: tñ ex
hoc ipſo ꝙ cōpat̄ ad ea: quoꝝ ē pncipiū: recipit quēdaꝫ
modū infinitatis: quē eſſentia nō hꝫ: nam in obiectis
potentie quedā multitudo inuenit̄: in actione enīꝫ in/
uenit̄ quedā intenſio ſm efficaciā agendi: ꝛ ſic pōt po/
tentie actiue attribui quedā infinitas ſm ꝯformitatē
ad infinitatē quātitatis ꝯtinue ꝛ diſcrete: diſcrete qui/
dem ſm ꝙ quātitas potētie attendit̄ in multa vel pau
ca obiecta poſſe: ꝛ hec vocat̄ quātitas extenſiua: conti/
nue vo ſm ꝙ quātitas potētie attendit̄ in hoc: ꝙ intē
ſe vel remiſſe agit: ꝛ hec vocat̄ quātitas itenſiua: pma
aūt quātitas cōuenit potētie reſpectu obiectoꝝ. 2^a vo
reſpectu actionis. Iſtoꝝ enīꝫ duoꝝ potentia actiua eſt
pncipiū: vtroqꝫ aūt mō diuina potentia eſt infinita: nā
nū q̄ꝫ tot effectus facit: qn plures facere poſſit: nec vnq̄ꝫ
ita intenſe operat̄ qn intenſius opari poſſit. Intenſio
aūt in opatione dīna nō eſt attēdenda ſꝫ ꝙ opatio eſt
in operante: qꝛ ſic ſemꝑ eſt infinita: cū opatio dei ſit di
uina eſſentia: ſed attendenda eſt ſꝫ ꝙ attingit effectū:
ſic enim quedam mouent̄ a deo efficacius: ꝛ quedam
minus efficaciter.) Hec ille. ❡ 5^a ꝯ. Diuine potentie
ꝛ virtutis infinitas ſufficienter arguitur ex creatione
reꝝ de nihilo. Iſtā ꝯcl'onē ꝓbat ſcūs Tho. in diuerſis
locis: ꝛ quidē ex ſuppoſito ꝙ deus munduꝫ de nihilo
creauerit: arguatur neceſſario eundē infinitū in virtu/
te: ꝓbat pma parte. q. 45. arti. 5°. ad 3^m dicēs. (Uirtus
facientis nō ſolum ꝯſideratur ex ſubā facti: ſꝫ etiā ex
modo faciendi: maioꝛ enīꝫ caloꝛ nō ſolū magis: ſed ēt
citius calefacit: q̄muis igit̄ creare aliquē effectū finituꝫ
nō demonſtret potentiam infinitā: tñ creare ipſum ex
nihilo demōſtrat potentiā infinitā: ſi enīꝫ tanto maioꝛ
virtus requiritur in agente: quanto potentia eſt magis
remota ab actu: opꝫ ꝙ virtus agentis ex nulla potētia
ꝑſuppoſita q̄le agens eſt creans ſit īfinita: qꝛ nulla eſt
ꝓportio nullius potentie ad aliquā potentiā: quā ꝑſup
ponit virtus agentis nālis: ſicut ꝛ non entis ad ens.)
Hec ille. ❡ Idem de potētia dei. q. 3. arti. 4°. ſic dicit.
(Creatio infinitam virtutē requirit in potentia a qua
egredit̄: qđ ex qnqꝫ rōnibus apparet. ❡ Prima eſt ex
hoc. Qꝛ potentia faciēns ꝓportionat̄ diſtantie: que eſt
inter illud qđ fit ꝛ oppoſitū: ex quo fit: quāto enim fri/
gus eſt vehementius ꝛ a caloꝛe magis diſtans: tanto
maioꝛi virtute caloꝛis opus eſt vt ex frigido fiat cali/
dum: nō eſſe aūt ſimpliciter in īfinitū ab eſſe diſtat: qđ
ex hoc pꝫ: ꝙ a quolibꝫ ente determiato plus diſtat nō
eſſe q̄ꝫ qđcūqꝫ ens a qualicūqꝫ alio ente diſtans inue
niatur: ꝛ iō ex oīo nō ente aliqd facere nō pōt eſſe niſi
potentie infinite. ❡ 2^a rō eſt. Qꝛ hoc mō factum agit̄
quo faciens agit: agens aūt agit ſꝫ ꝙ in actu eſt: vnde
illud ſolum ſe toto agit: qđ totuꝫ actu eſt: qđ nō eſt niſi
actus infiniti: q eſt actus purus. vnde ꝛ rem agere ſm
totam eius ſubam ſolius infinite virtutis eſt. ❡ 3^a rō
eſt. Qꝛ cū oē accñs oporteat eſſe in ſubiecto: ſubiectuꝫ
aūt actionis ſit recipiēs actionē: illud ſolū in faciendo
aliquid recipientē mām nō requirit: cuius actio nō eſt
accidens: ſꝫ ipſa ſuba ſua. qđ ſoli⁹ dei eſt: ꝛ iō ſolius eius
eſt creare. ❡ 4^a rō eſt. Qꝛ cū oēs cauſe 2^e agentes a
pmo agente habeāt hoc ipſuꝫ ꝙ agant: vt in li°. de cau/
ſis ꝓbatur: opꝫ ꝙ a pmo agente oībus ſecūdis modus
ꝛ ordo imponatur: ei aūt nō imponit̄ modus vel ordo
ab aliquo: cum aūt modus actionis ex mā depēdeat: q̄
recipit actionē agētis: ſolius pmi agētis erit abſqꝫ mā
preſuppoſita ab aliquo agente agere: ꝛ alijs oībus ſecū
dis agentibus mām miniſtrare. ❡ 5^a rō ducēs eſt ad

Quomodo ens a nō ente diſtat. vide hoc in 2°. di. p°. q. 3°.

impoſſibile. Nā ſꝫ elongationē potētie ab actu eſt ꝓ
portio potentiaꝝ de potentia in actum aliquid reducē
tium: quāto eniꝫ potētia plus diſtat ab actu: tanto ma
iori potentia indiget. ſi ergo ſit aliqua potentia finita
que de nulla potētia preſuppoſita aliquid operetur: oꝫ
eius eſſe aliquā ꝓportionem ad illam potentiā actiuā
que educit aliquid de potētia in actum: ⁊ ſic erit aliqua
ꝓportio nullius potentie ad aliquā potentiam: qd̄ eſt
impoſſibile: nihil enim ad ens nulla eſt ꝓportio: vt hꝫ
Tex.cō.71. 4° phyſicoꝝ. Relinquitur ergo ꝙ nulla potentia fini
ta pōt aliqd̄ creare neqꝫ virtute ꝓpa: neqꝫ ſicut alteri⁹
inſtrumentū.) Hec ille. ¶ Eādē rōnē ſcꝫ 5am in nume
ro iſtarū ponit ꝯ̄ gentiles ca° 44°. (Unūqd̄qꝫ agēs
tanto virtuoſius eſt in agendo: quāto potētiā magis re
motā ab actu i actū reducit: ſicut maiori virtute opus
eſt ad calefaciendum aquam q̄ꝫ aerem: ſed illud quod
oīo nō eſt: infinite diſtās eſt ab actu: nec eſt aliquo mō
in potentia. igit̄ ſi mund⁹ factus eſt poſtq̄ꝫ oīo ꝑus nō
erat: opꝫ virtutem factoris eſſe infinitam. Hec autem
rō ſm eos: qui ponunt eternitatē mundi: valet ad pro
bandum infinitateꝫ diuine v̾tutis: cōfitentur eni deū
cām eſſe mundane ſubē: q̄uis eā ſempiternaꝫ arbitre n
tur dicentes hoc mō deū eternū ſempiterni mūdi cāꝫ
exiſtere: ſicut pes ab eterno fuiſſet cā veſtigij: ſi ab eter
no fuiſſet impreſſus in puluere. Hac autem poſitione
facta ſm rōnē ꝑdictā: nihilominus ſequit̄ dei virtuteꝫ
eſſe infinitam: nam ſiue ex tpe ſm nos: ſiue ab eterno
ſm eos res ꝓduxerit: nihil pōt eē in re: qd̄ ipſe nō ꝓdu
xit: cum ſit vl̄e eſſendi ꝑncipiū: ⁊ ſic nulla ꝑſuppoſita
mā: vel potentia ꝓduxit Oportet aūt ꝓportionē vir
tutis actiue accipe ſm ꝓportionē potentie paſſiue: naꝫ
quāto potentia paſſiua maior ꝑexiſtit vel intelligit̄: tan
to minori virtute actiua in actū complet̄. Relinquit̄
ergo cū virtus finita ꝓducat aliquē effectum ꝑſuppo
ſita potentia materie: ꝙ dei virtus: que nullam poten
tiam ꝑſupponit ſit īfinita.) Hec ille. ¶ Itē li°. 2°. ca°.
21°. arguit ſic. (Cuꝫ oē agens agat ſm qd̄ eſt actu: opꝫ
modū actionis eſſe ſꝫ modū actus illius rei. Unde ca
lidū qd̄ magis eſt i actu caloris magis calefacit: cuiuſ
cūqꝫ igitur actus determinatur ad genus: vel ad ſpēm
⁊ accn̄s eius: virtutē opꝫ eſſe determinataꝫ ad effectus
ſil̄es agenti inq̄ꝫtum hꝫ: ex eo ꝙ oē agens agit ſibi ſil̄e:
nihil aūt: qd̄ habꝫ eſſe determinatum: pōt eſſe ſil̄e effe
ctui eiuſdem generis vel ſpeciei niſi ſm rationeꝫ gene
ris vel ſpēi: naꝫ ſꝫ ꝙ eſt hoc aliqd̄: vnū qd̄qꝫ eſt ab alio
diſtinctū. nihil ḡ cuius eē finitū eſt: per actionē ſuā pōt
eſſe cā alterius: niſi q̄ꝫtū ad hoc qd̄ hꝫ gen⁹ aut ſpēꝫ: nō
aūt q̄ꝫtū ad hoc ꝙ ſubſiſtit ab alijs diſtinctuꝫ: oē igit̄
agens finitū preſupponit ad ſuā actionē hoc: vn̄ ſuum
cauſatuꝫ indiuiduatū ſubſiſtit. nō ergo creat: ſꝫ ſolū h̄
eſt illius: cuius eē eſt īfinitū: qd̄ eſt oīs entis cōprehen
dens ſil̄itudinē: vt ſupra oſ̄ſuꝫ eſt.) Hec ille. ¶ Et eā
dem ꝓbationē tangit prima pte. q. 45. arti. 5°. ad ꝑmū
vbi ſic ait. (Perfecte ꝑticipās aliquā nāꝫ facit ſimile:
nō quidē ꝓducendo illā nām: ſed applicādo eā ad ali
qd̄: nō eniꝫ hic hō pōt eſſe cā nāe humane abſolute: qꝛ
ſic eſſet ſuipſius cā: ſꝫ eſt cā: ꝙ nā hūana ſit in h̄ hoīe
gn̄āto: ⁊ ſic ꝑſupponit in ſua actione determinatā nām
per quā eſt hic hō: ſed ſicut hic hō ꝑticipat nāꝫ huma
nā: ita qd̄cūqꝫ ens creatū participat: vt ita dixeriꝫ: nāꝫ
eſſendi: qꝛ ſolus deus eſt ſuum eē: nullū igitur ens crea
tū pōt ꝓducere aliquod ens abſolute niſi inq̄ꝫm eē cau
ſat in hoc: ⁊ ſic opꝫ ꝙ ꝑintelligat̄ id: per qd̄ aliqd̄ eſt h̄
actioni: q̄ facit ſil̄e in ſubſtātia.) Hec ille. ¶ Eaſdem
rōnes tangit 4°. ſen. diſ. 5. q. i. artic. 3°. queſtiuncula 3°.

Uerūtn̄ ibideꝫ dat viā ſoluendi: ſi quis vellet oppoſi
tū ſuſtinere cū magiſtro: qui poſuit ꝙ creature potuit
cōicari potētia creandi. et ſimilr̄ 2°. ſen. diſ. i. q. i. arti. 3°.
Sed in operibus poſterioribus dixit ꝓ ꝯ̄ne iſta vbi
mām pleni⁹ digeſſit q̄ꝫ in ſcriptis. ¶ 6a ꝯ̄. Suppoſita
eternitate ꝑmi mot⁹ argui poſſet infinitas diuine vir
tutis. Iſtā ꝯclōnē ꝓbat Ariſto. 8° phyſicoꝝ in illo ca°. Tex.cō.78.
(Or aūt neceſſe eſt impti^le): ⁊ itēdit talē demōſtratio
nē ſm expoſitionē ſci doctoris ibidem. (Tria ſunt in
quolibet motu: quoꝝ vnū eſt illud qd̄ mouet̄: aliud eſt
ipſuꝫ mouēs: tertiū vero tēpus: i quo fit motus: oꝫ aūt
ꝙ oīa illa ſint finita: aut oīa infinita: aut ꝙ quedā ſint
finita: aut infinita: vel duo tm̄ vel vnū. ponat̄ ḡ ꝑmo
ꝙ. a. ſit mouens: ⁊. b. ſit mobile: ⁊ tempus infinitū ſit. c.
⁊ ponat̄ ꝙ aliqua pars ipſius. a. que eſt. d. moueat ali
quā partē. b. que ſit. e. His ergo poſitionib⁹ factis ꝯclu
di pōt: ꝙ. d. mouet. e. in tēpore nō eq̄li ipſi. c. in quo. a.
mouebat. b. ſꝫ in tēpore minori: probatū eſt eniꝫ in. 6°
phyſicoꝝ: ꝙ totū mobile in maiori tpe ꝑtranſit aliqd̄
ſignū q̄ꝫ pars eius. cū ḡ tp̄s qd̄ eſt. c. ſit infinitū relinq̄t̄
ꝙ tp̄s ꝑ qd̄. d. mouet. e. nō erit infinituꝫ ſꝫ finitum: ⁊ ſit
illud tp̄s. z. vt ſicut. a. mouet. b. in tēpore. c. ita. d. moue
at. e. in tēpore. z. finito: cū aūt. d. ſit ps ipſius. a. ſubtrahē
do ab. a. ⁊ addēdo ipſi. d. totalr̄ ipſuꝫ. a. auferet̄ ⁊ cōſu
metur cū ſit finitū: oē enim finitū ꝯſumit̄ ꝑ ſubtractio
nē: ſi eadē quātitas ſemꝑ ſumat̄: ⁊ ſilr̄ ꝯſumet̄ ipſuꝫ. b.
ſi ꝯtinue ſubtrahat̄ aliqd̄ ab ipō: ⁊ apponat̄ ipi. e. qꝛ. b.
ēt ponebat̄ eſſe finitū: ſꝫ q̄ꝫtūcūqꝫ auferat̄ a tempore:
qd̄ eſt. c. etiā ſm eandem quātitatē auferendo nō con
ſumet̄ totū. c. qd̄ ponit̄ eſſe infinitū: iō phs ex hoc con
cludit ꝙ totū. a. mouet totum. b. in tempore aliquo fi
nito qd̄ eſt ps ipſius. c. qd̄ qdeꝫ ſic ſequit̄ ex ꝑmiſſis: qꝛ
ſꝫ ꝓportionē: qua addit̄ ad mobile ⁊ ad motorē: addi
tur etiā ad tēpus motus. cū ḡ ſubtrahendo a toto mo
bili ⁊ motore: ⁊ addendo ad ꝑtes ipſoꝝ q̄nqꝫ ꝯſumat̄
totuꝫ mobile ⁊ totū mouēs: ita ꝙ totū qd̄ erat in toto
addat̄ parti: ſeq̄t̄ ꝙ ꝓportionaliter addēdo ad tp̄s re
ſultabit tp̄s finitū: in quo totū mouēs mouebit totum
mobile: ⁊ ſic oꝫ ꝙ ſi mobile eſt finitū: ⁊ mouēs finituꝫ
ꝙ tp̄s ſit finitū. ſic ergo nō eſt poſſibile: ꝙ a finito mo
uente moueatur aliquid motu infinito: ſcilicꝫ ſm tp̄s
infinitum: ⁊ ſic patet ꝙ non contingit finitum mouēs
mouere aliquid tēpore infinito.) Hec eſt ſnīa Ariſto.
ſm ſanctuꝫ Tho. Quō aūt illa demōſtratio ꝓcedat.
ibidē declarat ſcūs doctor dicēs. (Tp̄s motus (inq̄t)
pōt dupliciter accipi in motu locali ꝑcipue: vno modo
ſm partes mobilis. alio mō ſm ꝑtes magnitudinis
ſuꝑ quā trāſit mot⁹: manifeſtm eſt igit̄ ꝙ ꝑus vna pars
mobilis trāſit aliqd̄ ſignū magnitudinis q̄ꝫ totū mo
bile: ſilr̄ totū mobile ꝑus trāſit vnā ꝑtē magnitudinis
q̄ꝫ totā: apparet aūt manifeſte ex ꝓceſſu Ariſto. ꝙ hic
loq̄t̄ de tpe motus: ſm ꝙ tp̄s motus accipit̄ ſꝫ partes
mobilis: ⁊ nō ſm ꝙ accipitur ſm ꝑtes magnitudinis:
accipit eniꝫ in ſua demonſtratiōe: ꝙ pars mouētis mo
ueat partē mobilis i minori tpe q̄ꝫ totū moueat totū:
qd̄ nō erit verū ſi accipiamus tempus motus ſꝫ ꝑtes
magnitudinis: q̄ tranſeuntur motu: eadē eni eſt ꝓpor
tio partis motoris ad ꝑtem mobilis: q̄ eſt ꝓportio to
tius motoris ad totuꝫ mobile: vnde equali velocitate
pars mouebit ꝑtē: q̄ totū mouet totū: ⁊ ſic in eq̄li tēpo
re ꝑtranſiet ps mobilis aliquā magnitudinem motā a
ꝑte motoris: ⁊ totū mobile motum a toto motore: vel
forte in minori tpe mouebit̄ totū q̄ꝫ pars: qꝛ potentia
vnita maior ē q̄ꝫ diuiſa: ⁊ quāto maior ē po⁹ motoris:
velocior ē mot⁹: ⁊ tp̄s ē min⁹. oꝫ ḡ ꝙ h̄ itelligat̄ ſꝫ ꝙ
accipitur

accipiꝰ tēpꝰ motus ſm ptes mobilis: qꝛ vna ps mobilis minori tpe ptranſit aliqḋ ſignū ꝙ totū mobile: ⁊ hꝫ ħ eſt īpoſſibile: ꝙ tempore infinito moueaꝰ niſi mobile infinitū: īpoſſibile aūt ē: ꝙ mobile infinitū moueaꝰ a motore finito: qꝛ ſp ꝟtus mouētis ē maior ꝙ̄ ꝟtus mobilis. vn̄ neċe ē. ꝙ mobile infinitū moueaꝰ a motore ifinito: ⁊ ſic ſic īpoſſibile ſeqꝰ ex ħ: qḋ poniꝰ ꝙ motor finitus moueat mobile finitū motu: q ſit ifinitꝰ ſm ptes mobilis. ita remoto ħ incōueniēti oꝫ vlteriꝰ cōcludere: ꝙ motꝰ infinitꝰ ſit mobilis ifiniti a motore īfinito. ❡ Sed cōtra hoc pōt aliqs obijcere. Dicit ſcūs Tho. (Qꝛ Ari. nō pbauit in ħ liᵒ. 8. motū pmū eē īfinitū ſm ptes mobilis: ſicut motꝰ corpis īfiniti dr̄ infinitꝰ: qꝛ totū vniuerſū corporeū finitū eſt: vt pbatū fuit in 3ᵒ phyſicoꝝ: ⁊ pbabiꝰ in p celi. vn̄ nō videꝰ eſſe demōſtratio Ariſt. verificata ad ppoſitū cōcludendū. ſ. vt pmꝰ motor: qui mouet motum infinitum ſit infinitus. ❡ Sed dicēdū ꝙ illud. qḋ eſt cā prima motꝰ infiniti oꝫ ꝙ ſit p ſe cā infinitatis motꝰ: qꝛ ſemp cā que eſt p ſe: prior ē ca que eſt p aliud: virtꝰ aūt cauſe p ſe determinaꝰ ad effectū p ſe: ⁊ nō ad effectū p accidēs: ſic. n. ſupra Ariſt. docuit cōparare cauſas effectibꝰ: cū aūt cōtingat motū eē infinitū dupliciter. ſ. ſm ptes mobilis: ⁊ ſm ptes lōgitudinis: ſuper quā trāſit motus: infinitū per ſe ē in motu ex partibꝰ mobilis: p accidēs aūt ex partibus longitudinis: qꝛ quātitas motꝰ: que attendiꝰ ſm ptes mobilis cōpetit ei ſm ppriū ſubiectū: ⁊ ita ineſt ei p ſe: quātitas autē motꝰ: q̄ accipiꝰ ſm ptes longitudinis: accipiꝰ ſm reiterationē motꝰ ipſiꝰ mobilis. put. ſ. totū mobile ſuū ſup vnā partē lōgitudinis iterato pertrāſit aliā. Illud ergo: qḋ eſt pma cā infinitatis motꝰ: hꝫ virtutē ſuper infinitatē motꝰ: que eſt p ſe vt. ſ. poſſit mouere mobile infinitū ſi cōtingat: ⁊ ideo neceſſe ē. ꝙ ſit infinitū. ⁊ ꝙ̄uis pmū mobile ſit finitū: tn̄ hꝫ quandā ſilitudinē cū infinito vt dictum eſt. 3ᵒ phyſicoꝝ. Ad hoc autē ꝙ aliquid ſit cauſa motus infiniti p reiterationem motus: que ē p accidens: nō oportet ꝙ habeat virtutem infinitā: ſed ſufficit ſi habeat virtutē imobilem finitam: quia ſemper manēte eadem virtute poterit reiterare eundem effectum: ſicut ſol habet virtutē finitam: ⁊ tamē poſſet mouere inferiora elemēta tempore infinito: ſi motus eēt ſempiternus ſm poſitionē Ari. nō enim eſt prima cauſa infinitatis motus: ſed ſm ꝙ ab alio mota ad mouendum tempore infinito ſm poſitionē predictā.) Hec ille. ❡ Ex quibus patet quō duratio motus per infinitū tempus arguit infinitatē motoris in vigore: ⁊ non ſolū in duratione. Eandem rōnem tangit primo cōtra Gentiles caᵒ. 43ᵒ. ❡ Septima ꝯ. Infinitas diuine potentie concludiꝰ ex actiuitate noſtri intellectus. Iſtam probat ſanctus Tho. cōtra Gentiles vbi ſupra. (Intellectus noſter (inquit) ad infinitum intelligēdo extēdiꝰ: cuius ſignū eſt ꝙ quātitate qualibet finita data intellectus noſter maiorē excogitare poteſt: fruſtra aūt eſſet hec ordinatio intellectus ad infinitū: niſi eēt aliqua res intelligibilis infinita: oportet igiꝰ eſſe aliꝙ̄ rem intelligibile infinitā: quā oportet eē rerum maximam. ⁊ hanc dicimus deum. deus igiꝰ eſt infinitus nō ſolū in eē. imo ī virtute. ❡ Item effectus nō poteſt extendi vltra ſuā cauſam: intellectus aūt noſter non poteſt eē niſi a deo: qui eſt prima oīum cauſa. non igitur poteſt cogitare aliquid intellectus noſter maius deo. Si igiꝰ omni infinito pōt aliquid maius cogitare: relinquiꝰ deū finitum nō eſſe.) Hec ille. ❡ Sed contra iſtas ꝯnes arguit Aureolus diſ. 43. multipliciter. Et primo cōtra 3ᵃᵐ ꝯ̄ſtum ad hoc: ꝙ ibidē diciꝰ: materiā eſſe

Tex. co. 40.
Tex. co. 33.
2ᵒ. phi. le. 6.
Tex. 5ᵒ.
Cōtra cōclu ſionem 3ᵃᵐ Aur. diſ. 43. q. i. in opinio San. Tho. Utrum materia formā limitet.

cām limitationis ⁊ finitationis forme. Si enī materia fuerit cā illius limitationis: cauſabit eā ſm aliquē modū cauſalitatis ⁊ genus cauſandi: ſed manifeſtū eſt: ꝙ non cauſat eam p modū cauſe efficientis: nō enim mā aliquid efficit ī forma: ⁊ iterū agens ꝙ formā extrahit eſt cauſa effectiua nō ſolū forme: ſed limitationis ſue. Neqꝫ pōt dici. ꝙ ſit cauſa formalis: qꝛ materia nulliꝰ eſt forma: ⁊ iterū forme non eſt forma. Neqꝫ poteſt dici: ꝙ ſit cauſa finalis. forma enim ē finis materie: ⁊ nō econtra. vt patet 2ᵒ phyſicoꝝ. Neqꝫ poteſt dici: ꝙ cauſet limitationē iſtam ſm modū cauſandi materie: qꝛ cauſalitas materie cōſiſtit in recipere ⁊ non in dare: ⁊ p ꝯn̄s non dabit materia limitationē forme: ſed etiaꝫ potius recipiet limitatā. ergo nihil eſt dictu. ꝙ materia limitet formā. ❡ Secundo ad idē. Qn̄cunqꝫ aliquid habet equalē amplitudinē ⁊ illimitationē cū alio: non diciꝰ illud limitare: ſed mā ⁊ forma ſunt equalis amplitudis ⁊ illimitatiōis: ſi. n. cōſidereꝰ ſꝫ eē reale: nūꝙ̄ forma eſt realiter illimitata. nec etiā mā: imo ſunt adiuicē pportionata: ⁊ quodlibet ē terminatū. ſi vero accipiantur ſm eē intellectū: ſm ꝙ iſti videnꝰ imaginari. ſic non ſolū forma: vt eſt cōis ē illimitata ⁊ ampla ⁊ predicabilis de multis: imo etiā mā vt ſic intellecta: cū ſit de cōceptu ſpēi indiuidua enī nō ſolū cōicant ī forma: imo ī tota rōne ſpecifica cōſtituta ex mā ⁊ forma ergo nō pōt dici: ꝙ mā limitet aut finiat formā. ❡ 3ᵒ. Illud qḋ per nullā potētiā pōt fieri illimitatum. imo ſemper remanet limitatū: nō indiget aliꝙ̄ extrinſeco limitante. qm̄ omne tale oportet eſſe limitatū ex nā ſua alioquin ſi eſſet indifferēs. poſſet p aliquā potentiā trahi ad illimitationē: cū nō ſit aliquid potētiale ſine agēte potēte reducere ad actum: ſed manifeſtū eſt: ꝙ forma p nullam potētiā poteſt fieri illimitata: nō enī pōt deus facere formam iſtius lapidis ſignati eſſe infinitā ex quo patet ꝙ ex ſe eſt finita. ergo no indiget mā aut aliquo extrinſeco ad hoc ꝙ limiteꝰ: ſolū. n. per hoc forma illimitata diciꝰ: qḋ pōt intelligi: vt cōis ⁊ predicabilis: ⁊ idē contingit de materia in conceptu ſpecifico in re aūt qḋlibet eſt p ſe limitatū: cū neutrū eoꝝ ſit p ſe vle. ❡ Quarto. Si materia limitaret formā: ſeqꝰ ꝙ forma fieret infinita: ſi eſſet abſtracta a materia. ſed videmus ꝙ accidētia abſtracta ab oī ſubſtantia in hoſtia cōſecrata adhuc remanent limitata. ⁊ ſi deus ſepara, ret a quātitate oia accidentia: nō fieret quātitas illa infinita: q̄ remanet in ſacramento altaris: nec etiam illa albedo. qꝛ impoſſibile ē: ꝙ aliquid trāſeat de finitate ad infinitatē: aut ecōuerſo manēs realiter idē. ergo poni nō pōt: ꝙ mā limitet formā. ❡ Secūdo loco arguit cōtra eandē ꝯnis pbationē in hoc: ꝙ dicit deū eē ipſum eē ſubſiſtens: quaſi eē dicat aliquā realitatē additā eſſentie in omnibus creaturis. Querendū enim ē inquit quid intelligūt per hꝯ eſſe. aut enim illud quod ſignificat ē 2ᵒ adiacens cum dicitur. deus eſt. aut illud qḋ ſignificat ē ens predicatū de omni re: put omnis rei eſt quedā entitas ⁊ quoddam eſſe. ſed non pōt dari primū: quia eē 2ᵒ adiacens nō eſt niſi affirmatio ſubiecti ⁊ ſignificat verū. ponere autem tale eſſe ſubſiſtere per modum ſeparati cuiuſdam. ⁊ illud eſſe deum. nihil eſt dictu. quia tunc ſequitur ꝙ deus nō eſſet niſi affirmatio quedā omnis rei. vel potius omnis res affirmata. quia cum dicimus: lapis eſt. illud eſt nihil addit ad lapidem: ſed lapideitatē affirmat. Nec poteſt dici 2ᵐ. quia tale eſſe non eſt aliud ꝙ̄ quidditas cuiuſlibet rei. niſi forte dicatur: ꝙ deus eſt omnes quidditates per modum cuiuſlibet ſimilitudinis eminentis ⁊ for

Tex. co. 23.
Verū in creaturis eſſe ab eſſentia differat.

me exemplaris:quod tamen iſti nõ intellexerunt cũ
dicant:ꝙ in omnibus alijs a deo eſſe contrahitur per
eſſentiã:⁊ limitatur quaſi res alia ab eſſe. In deo aũt
eſſe non recipit̃ in alio:ſed eſt purũ ⁊ ſubſiſtẽs. ergo ni/
hil ẽ dictu:ꝙ deus ſit tale eſſe. ¶ 2° ad idẽ. Cũ dicitur
lapis eſt:⁊ deꝰ eſt:eẽ qd̃ predicat̃ de lapide:eque eſt idẽ
cũ lapide q̃ntum ad primũ ſignificatum: ſicut illud qd̃
predicat̃ de deo eſt idem cum deo: ſed conſtat ꝙ lapis
eſt ſubſtãtia : ⁊ quoddã ſubſiſtẽs. ergo lapis eſt quod/
dam eẽ ſubſiſtens nõ receptũ in aliquo. ſequit̃ ergo ꝙ
Contra 5am cõcluſionem idẽ vbi ſupra arti. 3° in op. Sãcti Tho. Utrũ creatio ex h̃ ꝙ nulla eſt ꝓportio. iter nullã potentiã ⁊ aliq̃ȝ diuine potentie infinitatẽ arguat.
ſit infinitũ:ſi ratio illa ꝓcedit. Hec ille. ¶ Contra 5am
ↄ̃neȝ arguit. Qꝛ licet iquit ꝓductio ex nihilo poſſit de/
monſtrare iſinitatẽ diue potẽtie:nõ tñ in virtute iſtius
ꝓpoſitionis. ſ. ꝙ que eſt ꝓportio nulliꝰ potẽtie paſſiue
ad potẽtiã paſſiuã. talis eſt ꝓportio actiue deducentis
ad actũ. nulla enĩ eſt ꝓportio iter ſonũ ⁊ colorẽ. nec tñ
ſequit̃ ꝙ potẽtia attingẽs ſonũ excedat illã:que attin/
git colorẽ abſqȝ ꝓportione. vnde in iſta deductione ali
quid ponit̃ in ↄ̃ne:qd̃ nõ ponit̃ in premiſſis:ex hoc enĩ
ꝙ nullius potẽtie ad aliquã nulla ẽ ꝓportio: nõ ſequit̃
aliud niſi ꝙ inter virtutẽ:q̃ agit ex aliqua potẽtia: ⁊ il/
lã q̃ agit ex nulla potẽtia:nulla ſit ꝓportio : ⁊ hoc vtiqȝ
verũ eſt:qꝛ ſunt alterius rõnis ſicut potẽtia viſiua ⁊ au
ditiua:ſed nõ ꝓpter hoc ſequit̃: ꝙ hec iproportionali/
ter excedat illã:nõ enĩ quecũqȝ ſunt improportionabi/
lia in iſinitũ ſe excedũt. qꝛ diameter ⁊ coſta ſunt ipro/
portionabiles:nec tñ in iſinitũ excedunt ſe. vnde ſi re/
cte deberet cõcludi:oporteret ſic dici: nulliꝰ potẽtie ad
aliq̃ȝ nulla eſt ꝓportio:imo iproportionabiliter ſe exce/
dunt:⁊ tunc forte cõcluderet̃:ꝙ virtus illa iproportio
nabiliter excederet:que attingeret illud:qd̃ aliud ipro/
portionabiliter excedit aliquã potẽtiã:cũ nihil ens nõ
excedat:magis ergo poteſt cõcludi oppoſitũ ex iſto me
dio:videmꝰ enĩ ꝙ quanto res minꝰ eſt in potẽtia:tanto
faciliꝰ ⁊ a minori virtute reducit̃ ad actũ. ergo ſi ſit in
nulla potentia:videtur poſſe reduci a minima virtute.
Hec ille. ¶ Cõtra 6am ↄ̃nẽ arguit multipliciter. Et pri/
Contra 6am idẽ vbi ſupra arti. 2° ꝓpo. 2a.
mo oſtẽdit:ꝙ ſcũs Tho. nõ attingit in illa expoſitione
ad mentẽ phi. cõſtat enim ꝙ virtꝰ finita manẽs incor/
ruptibilis poteſt mouere in iſinitũ ſm ꝙ iſti dicũt:ſed
manifeſtũ eſt:ꝙ motus celi eternꝰ ⁊ infinitꝰ ſit per re/
iterationẽ quandã ⁊ replicationẽ: celũ enim ⁊ omnes
eius partes finite ſunt:ſed cõtinue replicantur ſm cir/
culationes:vt patet. ergo ad hꝰ motũ eternũ ſufficiet
virtus finita:⁊ per ↄ̃ns motor primi mobilis nõ eſt vir
tutis infinite:nec repugnabit:ꝙ ſit virtus corporea:cu/
ius oppoſitũ phus intẽdit. ¶ 2°. ad idẽ. Illa infinitas
mobilis que exigit virtutẽ infiniti motoris nõ eſt ſimi/
litudinaria eo modo quo circulus dicit̃ infinitus: ſed
eſt vera eo modo:quo magnitudo aliqua dicit̃ iſinita:
ex hoc ꝙ habet partes alias:⁊ alias numero infinitas:
ſi talis eſſet poſſibilis dari:ſed cõſtat ꝙ celũ non dicit̃
infinitũ proprie 2° modo:ſed tãtũ primo mõ ſimilitu
dinarie ꝑ reiterationem:vt patet 3° phyſicoꝝ. ergo cõ/
Tex. 5.
cluſiſſe de p̄io mobili:ꝙ habeat partes in infinitũ ſũ/
ptibiles ꝑ reiterationẽ:ꝙ nõ poſſit moueri niſi a virtu
te infinita: ꝑ eo ꝙ maior debet eſſe virtus mouẽtis q̃ȝ
mobilis : ⁊ pro eo ꝙ in iſinitũ 2° modo exigit talẽ vir/
tutem eſt nihil cõcluſiſſe: imo per equiuocationẽ fuiſ/
ſe deceptũ. vt patet. ¶ 3°. ad idẽ. Nulla infinitas tem/
poris exigit virtutẽ infinitã:niſi illa q̃ eſt ꝑ ſe ſm iſtos:
⁊ ideo tempꝰ finitũ per reiterationẽ non exigit illã: ſed
tantũ illud:quod eſt infinitũ ꝓpter partẽ mobilis con/
tinẽtie aliã ⁊ aliã nullo modo reiteratã : ſed manifeſtũ
eſt:ꝙ iſta infinitas nõ eſt in motu celi:cũ non habeat
magnitudinẽ infinitã:ergo nõ requiritur virtus infini
ta. nõ igitur probat primũ motorẽ incorporeũ phs per
hꝰ ſi ita intellexit ſicut iſti ſibi iponunt. Hec ille. ¶ 2°
loco oſtẽdit. ꝙ iſta ↄ̃ ⁊ p̄cedens ſupponunt vnũ contra
mentẽ Ari. ſ. ꝙ primũ principiũ vel deus moueat pri/
Utrum deus moueat pm. celum executiue.
mum celũ executiue cõtra mentẽ eius ⁊ ſui Cõmenta/
toris:qui volunt ꝙ primũ principiũ mouet modo finis
⁊ forme dirigẽtis ſicut poſuit Auicen. nec etiã mouet
executiue ſicut iſti imaginant̃ : ſed potiꝰ medio modo
ſcilicet vt amatũ ⁊ ars eminẽs:in qua cõplacẽt immu
tabiliter oẽs motores executiui celoꝝ: q̃uis primꝰ mo
do perfectiori ⁊ magis vniuerſali. alij vero modo parti
culari ⁊ ſub ipſo. Et ꝙ iſta fuerit mens coꝝ probat ex
Prima auctoritas ꝙ deus moueat tantum per modũ finis
ſex auctoritatibꝰ ⁊ duabus demõſtrationibꝰ. ¶ Pria
auctoritas eſt phi 12° meth dicentis:ꝙ primũ principiũ
mouet vt appetibile:⁊ deſideratũ ⁊ amatũ. ⁊ Cõmẽta/
tor ibidẽ cõmento. 36. ꝙ corpora celeſtia ſunt animata
⁊ ꝙ intellectuali appetitu appetũt in hoc motu aliqd̃
maius bonũ ipſis:⁊ ex hoc ſequit̃ vt dicit arguens : ꝙ
corpora celeſtia nõ appetũt nec intelligunt inq̃ȝtũ cor/
pora:ſed inq̃ȝtũ forma abſoluta vnita ipſis appetit ⁊ i/
telligit vltimũ finẽ: ⁊ ita illud bonũ nõ mouebit exe/
cutiue. ¶ Scd̃a auctoritas eſt phi dicentis eodẽ libro
ꝙ principiũ motus celeſtis eſt imaginatio per intelle/
ctũ. vbi dicit Cõmentator cõmẽto. 36°. expreſſe: ꝙ pri/
mus motor mouet vt deſideratũ ⁊ voluptuoſum : ſed
imaginatio per intellectũ exiſtentẽ in ipſo celo mouet
tanq̃ȝ motor executiuꝰ. ¶ Tertia auctoritas eſt phi ibi
dem dicẽtis:ꝙ primꝰ motor mouet ſicut amatũ. Et Cõ
mentator eodẽ comẽto ponit: ꝙ primũ celũ mouetur
a primo motore: ſicut amans mouet̃ a ſuo amato. ex
quo infert iſte:ꝙ ſm mentẽ eius in celo eſt aliqua vis
amatiua diſtincta a primo motore. ¶ Quarta eſt. Nã
Cõmentator cõmẽto 4°. ponit in celo vltra motorem
primũ qui mouet mõ finis. aliũ motorẽ cõiunctũ:quẽ
vocat animã mouẽtẽ executiue. ¶ Quinta eſt. Nam
cõmẽto 43°. dicit ꝙ ꝑfectio vniuſcuiuſqȝ motoris cõſi
ſtit:in intelligẽdo primã cauſam. vbi expreſſe ponit vl/
tra motorẽ executiuũ cauſam primã mouẽtẽ ꝑ modũ
finis. ¶ Sexta eſt. Nã in tractatu de ſuba orbis ca°. 3°.
dicit ſic. (Cũ Ari. cõſiderauit corpus celeſte eẽ eternũ.
omne autẽ motũ mouet̃ ꝑ virtutẽ exiſtẽtẽ in eo: inue/
nit ꝙ illa virtus erat anima nõ admixta materie ab/
ſtracta ⁊ ſeparata a corpore:⁊ inuenit ipſam eſſe virtu
tẽ appetitiuã: ⁊ cũ conſiderauit de virtutibꝰ appetiti/
uis celeſtibus:inuenit eas moueri ad appetibile nobi/
lius ipſis:⁊ declaratum fuit ei:ꝙ cauſa continuationis
motus nõ eſt ad quod mouent̃:ſed aliud appetibile : ⁊
quia continuatio non peruenit niſi ad illud appetibile
tanq̃ȝ a motore nõ moto:ſequit̃ ꝙ illud nõ eſt corpus:
nec potentia in corpore. Declaratũ eſt autẽ in libro de 3. li. co. 54°.
anima:ꝙ omne tale eſt intelligẽtia abſtracta: corpꝰ er/
go celeſte intelligit hãc intelligentiã : intelligere enim
trãſmittit ipſum ad illud appetibile.) Hec Cõmenta/
tor. Unde patet ſua expreſſa intentio de duplici moto
re: vno quidẽ nobiliſſimo qui mouet vt appetibile ⁊ fi/
nis. ⁊ alio coniuncto quem vocat animam mouentem
executiue. ¶ Ideȝ etiã dicit apparere ex coꝝ demon/
ſtrationibus ⁊ rationibꝰ. Prima eſt. Quia Commẽta/
tor 2° celi cõmẽto 3° loquens de intelligentia mouente
orbẽ: ponit ꝙ illa vnitur corpori celeſti: vt forma nãlis
⁊ ex illa ⁊ corpore celeſti conſtituitur tertiũ ens nãle
quod vocatur celeſte animal:ſed manifeſtum eſt:ꝙ ta
lis compoſitio repugnat primo principio. ergo dici nõ
poteſt:ꝙ fuerit mens eius primum principium moue
re celum

Tex.co.36. 137.

rē celum executiue. Secūda eſt. Quia phūs dicit. 12°. me.ᶜᵉ ꝙ primū principiū nullo modo moueat: vt appe/tēs: vel vt amans: ſed tm̄ vt appetibile ⁊ amatū: ⁊ aſſu/mit pro rōne: qꝛ nihil mouet vt oīno non motum: niſi qð mouet per moduȝ finis ⁊ amati: finis enim mouet agentē ⁊ motorē executorē: primū autem principium nullo modo mouetur in aliquo genere motionis: quia nō eſſet primū: ergo nō mouet niſi ratiōe finis: ꝙ ſi at/tribuatur ſibi executio mot⁹: ratio philoſophi erit nul/la: per quam concludit: ꝙ moueat in ratione amati tā/tum: vt motor non motus. ¶ Et ſi dicatur ꝙ mouet amando ſe: ⁊ ita mouetur a ſua voluntate. Non va/let: tum quia philoſophus nunꝙ̃ dixit ibi ꝙ moueat: ſicut amans ⁊ deſiderās: ſed ſolum dicit ꝙ mouet: vt appetibile ⁊ amatū. tum qꝛ impoſſibile eſt: ꝙ primuȝ principiū moueatur a ſua voluntate: nullo modo eniȝ moueṫ nec ſm reȝ. nec ſm rōnem: nec a ſe: nec ab alio: qꝛ ratio moti a fine eſt ratio imperfectionē importās. Hec ille. ¶ Cōtra vltimā ꝯcluſionē arguit ſic. Cōſtat enim ꝙ itellectus pōt fingere multa: que ſunt impoſſi/bilia eſſe: volūtas etiā poteſt eſſe īpoſſibilium: vt dicit phūs 3° ethicoꝝ. vñ nō apparet ꝙ rōnes ille cōcludant Hec ille. ¶ Ad iſta reſpōdeṫ: ⁊ primo ad ea: que cōtra tertiā cōcluſionē pmo loco iducta ſunt. Ad pmū gdeȝ dṙ ꝙ mā nō cauſat limitationē forme: niſi per moduȝ cauſe mālis. Et cuȝ dṙ ꝙ cauſalitas māe cōſiſtit in re/cipere ⁊c̄. Dico ꝙ lȝ mā nihil det forme: ſed etiā reci/piat: tamē forma eo ipſo ꝙ recipiṫ in mā nō h̃z omneȝ modū perfectionis ſibi poſſibilē ſm rationeȝ ſue ſpēi: ſed limitaṫ ad capacitatē ſuſceptibilis. ⁊ ita etiaȝ dico de quolibet alio ſubiecto alicuius forme vel actus: vñ ſanctus doctor 3° ſen. diſt. 13. q. 1. arti. 2°. queſtiūcula 2ᵃ dicit. (Limitaṫ aliquid ex capacitate recipiētis: vnde illud qð nō habȝ eſſe receptū in aliquo: ſed ſubſiſtens: nō h̃z eſſe limitatū: ſed īfinitū ſicut deus. ſi autem eēt aliqua forma ſimplex ſubſiſtēs: que nō eſſet ſuū eē: ha/beret quidē finitatē quantū ad eſſe: qð eſſet particula/tuȝ ad formā illam: ſed illa forma nō eſſet limitata: qꝛ nō eſſet in aliquo recepta: ſicut ſi intelligaṫ calor per ſe exiſtēs: ⁊ ſm hoc etiaȝ forme vniuerſales itellecte hñt infinitatē: ſed ſi forma talis ſit in aliquo de neceſſitate limitata eſt quātuȝ ad eſſe debitū illi forme: nō ſoluȝ quātū ad eſſe ſimpl̄r: qꝛ nō ſolum nō h̃z plenitudineȝ eſſendi ſimpl̄r: ſed nec totū eſſe qð nature illius eſt poſ/ſibile: ſed poſſibile eſt ꝙ nō ſit limitata quātū ad rōnē illius forme: vt. ſ. habeat illā formā ſm omnē moduȝ cōpletionis illius: vt nihil ſibi deſit de ptinētib⁹ ad pfe/ctionem forme illius: ⁊ hoc erit ſi ex parte recipientis nō ſit defectus: vel ex parte agētis.) Hec ille. ¶ Ex q/bus pȝ: ꝙ māȝ limitare formā nō eſt mām aliqd dare forme: ſed potius eā recipere ꝓportionaliter ſue capa/citati: ⁊ nō ſm totū eſſe debitū nature illius forme: vñ tale limitare nō dicit actionē: nec ꝓprie cauſalitatē: ſȝ modū cauſalitatis ſubiectiue vel mālis. Eandē auteȝ ſentētiā ponit de veritate. q. 29. arti. 3°. Et 3ᵃ parte. q. 7. arti. 11. ¶ Ad ſcðȝ negaṫ minor. dico eniȝ ꝙ forma ſm eſſe reale eſt maioris amplitudinis ꝙ̃ mā: quia forma quādoqȝ poſſet habere perfecti⁹ eſſe: ſi eſſȝ extra mām ꝙ̃ cum eſt in tali mā: ⁊ ideo probatio quā iſte adducit nō eſt ad ꝓpoſitū: licȝ eniȝ forma nō ſit illimitata quo ad eſſe: ſed limitata ꝙ̃diu eſt in mā: tamē ꝙ forma ha/beat taȝ imꝑfectuȝ eſſe ⁊ nō totū illud: qð eſt ſibi debi/tum: hoc eſt ex defectu māe: que non pōt illud ſuſtine/re. ¶ Nec valet illud qð dicit de ꝓportione: verū. n. ē ꝙ forma ꝓportionatur māe ſue ſic: ꝙ eſſe eius nō ex/

Ar. de⁹ amādo ſe moueat ſe.

Cap. 5.

Quō mā formā limitet.

Forma ſm eē reale ē maioris ãplitudis ꝙ̃ mā.

cedit eſſe ſubiecti: nō tamē ſic ꝓportiōatur: quin poſſȝ habere nobilius eē ſine tali mā ꝙ̃ habeat in ea. ¶ Ad tertiū negatur minor: dico enī ꝙ alique forme poſſent fieri illimitate: nō qdem quo ad eſſentiā ſuaȝ: nec quo ad eſſe ſimpl̄r: ſed tamē aliqua albedo poſſet fieri illi/mitata quo ad rationē albedinis: ⁊ quo ad eſſe debitū ſue nature: puta ſi deus crearet albedinē ſubſiſtētē ex/tra omne ſubiectū. ſ. extra ſubſtantiaȝ ⁊ quantitatē: qð vtiqȝ deus poſſet facere ſm ſcm̄ Tho. 8° quolibe. q. 4. artic. 3° vbi ſic ait. (In albedine (inquit) ⁊ in qualibet alia corporali qualitate eſt duo cōſiderare. ſ. ipſam na/turā albedinis: per quā ſpēm ſortitur: ⁊ indiuiduatōeȝ eius: ſȝ ꝙ eſt hec albedo ſenſibilis ab alia albedine di/ſtincta. poſſet ergo fieri diuino miraculo: vt nā albedis ſubſiſteret abſqȝ oī quātitate: tm̄ illa albedo nō eēt: ſi/cut hec albedo ſenſibilis: ſed eēt quedaȝ forma intelli/gibilis ad moduȝ formarū ſeparatarū: quas poſuit pla/to: ſed ꝙ hec albedo ſenſibilis īdiuidua eēt ſine quanti/tate: fieri nō poſſet: ꝙ̃uis quātitas idiuidua poteſt eſſe ſine ſubſtātia: qꝛ quātitas non ſolum indiuiduatur ex ſubiecto: ſicut alia accidētia: ſȝ etiā ex ſitu: qui eſt de ra/tione quātitatis dimēſiue: que eſt quātitas potētiā ha/bens ⁊c̄.) ¶ Et nota ibi multa de hoc: ⁊ quomodo de⁹ poſſet talē albedinē ponere in angelo: ⁊ quomodo eſſȝ qualitas ſpūalis. Ex qbus ⁊ ex dictis ad primū pȝ: quō albedo poſſet eē īfinita: ⁊ quomodo nō. Nec eſt ſimile de forma lapidis: aut alia forma ſubſtātiali. cuius eſſe eſt idiuiſibile: ⁊ ideo ſi ſeparareṫ a mā: nō eſſȝ infinita ſimil̄r de anima. Illud autem qð dicit iſte: ꝙ. ſ. forma nō aliter dṙ illimitata: niſi qꝛ poteſt intelligi vt cōis: falſum eſt. ¶ Ad 4ᵐ dicēduȝ ſicut ad 3ᵐ. Nullū eniȝ accidēs eſt ibi ſine ſubō excepta ꝙ̃titate: vt ꝓbat ſcūs doctor 3ᵃ parte. q. 77. arti. 2°. Et 4° ſen. diſt. 12. q. 1. arti. pmo. Et 4° cōtra gētiles cap. 63. Cū autem arguit de quātitate: que eſt ſeparata ab omni ſubiecto. Dico ꝙ il/la nō eſt īfinita ſm eſſe ſue nature debitum: qꝛ diuina virtute manuteneṫ in eſſe: qð habebat in ſubſtātia pa/nis: vt ponit ſcūs Tho. tertia pte. q. 77. artic. p̊. ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ. poſſet tamē dari ſibi eſſe totuȝ cōpetēs nature ſue ſpēi diuina virtute: ſicut ⁊ alijs accidētibus: ⁊ tunc eſſȝ īfinita nō quidem ſm quantitatem numeraleȝ vel di/menſiuaȝ: ita ꝙ careret terminis in actu: ⁊ eſſet infini/ta priuatiue: ſed eſſet infinita negatiue quantuȝ ad ra/tionem quātitatis continue linee pedalis: quia nihil p/tinens ad perfectioneȝ illius ſpeciei ſibi deeſſet: ⁊ ſimi/liter quātum ad eſſe debitum ſue ſpeciei: nō tamē eēt extēſior ꝙ̃ mō ſit quātitas pedalis in bacculo. ¶ Et cum dicit: ꝙ impoſſibile eſt ꝙ aliquid tranſeat de infi/nito ad infinituȝ ⁊c̄. verū eſt loquēdo de infinito quan/tuȝ ad eſſe ſimpliciter: vel de infinito priuatiue: aliter negatur. ¶ Ad ea que ſecundo loco inducit contra eā/dem cōcluſionem alias dictū eſt latius. ¶ Ad primū dico: ꝙ cum dicim⁹ deum eē ipſum eē ſubſiſtēs: per ly eſſe intelligimus eſſe: quod eſt actus eſſentie: nō auteȝ eſſe quod ſignificat eſſentiam decem generum: nec eē quod ſignificat compoſitionem: aut affirmationeȝ in/tellectus: vel veritatē propoſitionis: quod quidem eſſe eſt in anima nō in re: ⁊ iſtam diſtinctionem ponit ſan/ctus doctor 3° ſen. diſt. 6. q. 2. art. 2°. Et p̊ ſen. diſt. 33. q. 1. arti. p̊. ad primū. ¶ Sciēdū tm̄ ꝙ arguēs falſe itelligit ſanctū doctorē in hoc paſſu: cuȝ enim dicit ſcūs Tho. ꝙ deus eſt ipſum eē ſubſiſtēs: non intelligit ꝙ ſit quid ſeparatuȝ eo modo: quo vniuerſale eſt ſeparatuȝ a ſin/gularibus ſm fantaſiaȝ platonicoꝝ: ſed eo modo quo forma ſeparatur a mā ⁊ omni ſuſceptiuo: ⁊ ideo cum

De⁹ albedinē ſine quocūqȝ ſbo creare pōt.

Nulla for⁹ ſenſibilis pōt īdiuidua eē ſine quātitate: quantitas aūt id h̃z ex ſe.

Diſt. 8. q. 1.

iſte infert: ꝙ diuinuꝫ eſſe ſit eſſe oīs rei: vel affirmatio: aut q̄dditas oīs rei: decipitur nō diſtinguēs de duplici abſtractiōe: aut ſeparatione. ¶ Ad ſcōm dico: ꝙ cū dr̄ lapis eſt: ly eſſe pōt deſignare actū eēndi lapidis: ꝛ tūc falſum eſt ꝙ eque ſit idē lapidi: ſicut eſſe quo deus eſt qđ ſignatur cum dr̄. deus eſt. ſcđo pōt deſignare veritatem ꝓpoſitionis formate de lapide: ꝛ ſic falſum eſt: ꝙ illud eſſe ſit deus vel lapis. 3°. pōt deſignare eſſentiaꝫ lapidis: ꝛ tūc negatur ꝙ illud eſſe ſubſiſtat. nā eſſentia lapidis nō ꝓprie ſubſiſtit: ſed eius ſuppoſitū: vt pꝫ p̄ia parte. q. 29. arti. p̄ ꝛ 2°. ꝛ ideo argumētū nō valꝫ. ¶ Ad ea que cōtra q̄ntā ꝯcluſionē īducunt̄ dicēdū: ꝙ deductio: quā facit ſanct⁹ Tho. bona eſt: ꝛ diuine potētie inſolubiliter īfinitatē ꝓbat. Cū aūt arguēs illaꝫ ꝓbationem calūniat̄. dico ꝙ deficit in trib⁹. Primo q̄deꝫ: q2 exemplū vel inſtātia: quā facit nulla eſt. nos enim loq̄mur de potētia actiua ꝯparādo duas potētias actiuas adinuicē: quaꝝ. ſ. vna nō poteſt agere niſi ſuppoſita potentia paſſiua. alia vero nihil ſupponit. Iſte aūt in exēplo de viſu ꝛ auditu: que attingunt colorē ꝛ ſonum: arguit de potētijs paſſiuis. ſ. ſenſitiuis: ideo iſtātia eſt ſatis ꝓterua. 2° q2 falſum eſt ꝙ color ꝛ ſonus oīno iproportionaliter diſtēt: aut ſe excedāt: cuꝫ ſint ſpēs eiuſdē generis. Sciēduꝫ enim ꝙ aliqua diſtare ꝓportionalr̄ pōt duplr̄ itelligi: ꝛ ꝯñr aliqua iproportionaliter diſtare duplr̄ dicet̄. Primo quidē modo aliqua ꝓportionaliter diſtant: que habēt determinatā habitudinē ꝛ certam ſm̄ ſuas quātitates adinuicē: ita ꝙ quantitas vni⁹ exceditur a quātitate alterius in cōſimili exceſſu: quo vnus numerus aliū excedit ſm̄ ꝙ duplū triplū q̄druplum ſunt ſpēs ꝓportionis. Alio modo: q2 lꝫ nō ſe taliter excedāt qualiter numerus excedit numerū: tamen inter quātitates eoꝝ eſt aliqua: quecunq̧ fuerit realis habitudo: vtpote ꝙ vnū ſe hꝫ ad aliud vt actus ad potentiā: vel vt perfecti⁹ eo: vel vt oppoſitū: vel vt effect⁹ ad cauſam: vel hm̄ꝓ: ꝛ talis ꝓportio ſcđo modo dicta eſt īter quecūq̧ duo entia vniuerſi: q2 datis q̄buſcūq̧ rebus: vel vna eſt ab alia: vel ambo ab aliquo tertio: ꝛ cōſequēter erit ibi vel equalitas vel diſtātia ꝓportionalis: que ergo diſtāt iproportionalr̄ per oppoſitū ad primuꝫ modū: nō opꝫ ꝙ īfinite diſtent. naꝫ aliqua duo finita illo modo improportionaliter diſtant: ſicut dicit arguēs de coſta quadrati: ꝛ ei⁹ diametro: cū tamē nunq̄ inter duo finita ſit diſtātia īfinita: vt ponit ſanctus Tho. 3° cōtra Gētiles cap. 57. Illa vero que diſtāt improportionaliter primo modo ꝛ ſcđo modo infinite diſtant: talia enim nō poſſunt eſſe niſi ens ꝛ puꝝ nō ens. nā talia iproportionabili⁹ diſtant q̄ deus ꝛ creatura: ſicut ponit ſanct⁹ doctor de potētia dei. q. 3. arti. 4°. vt allegaui in ꝓbatiōe q̄nte ꝯclōnis: deus eniꝫ ꝛ creatura: lꝫ diſtēt iproportionaliter per oppoſitū ad primū modū nō tamē iproportionaliter per oppoſitū ad ſcđꝫ: imo inter deū ꝛ creaturā eſt ꝓportio ſcđo mō dicta: vt ponit ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 12. arti. p̄. ad 4m. Et 4°. ſen. diſ. 49. q. 2. arti. p̄. Et de veritate. q. 8. art. p̄. ad 7m vbi dicit (Proportio ꝓprie loquendo nihil aliud eſt q̄ habitudo quātitatis ad q̄ntitatē: ſicut cuꝫ vna eſt equalis alteri vel tripla: ꝛ exinde trāſlatum eſt nomē ꝓportiōis: vt habitudo cuiuſlibet rei ad alterā rem ꝓportio nomiet̄ ſicut mā dr̄ eſſe ꝓportionata forme: inquātuꝫ ſe habet ad formā vt mā eius: nō ꝯſiderata aliqua habitudine quantitatis: ꝛ ſilr̄ itellectus creatus eſt ꝓportionat⁹ ad videnduꝫ diuinā eſſentiā: inquātū ſe hꝫ ad eaꝫ quodāmodo: vt ad intelligibilē formā.) Hec ille. ¶ Si ergo dei ad creaturā eſt qualiſcūq̧ ꝓportio: que tamē īfinite diſtant: multo plus diſtabūt in infinitū aliqua potētia ꝛ nulla potētia: inter que nullo modo eſt habitudo aliqua realis. Ex quo pꝫ: ꝙ inſtātia de colore ꝛ ſono ad ꝓpoſitū nulla eſt. 3°. deficit arguens in hoc qđ dicit: ꝙ quāto res min⁹ eſt in potētia tāto facilius ꝛ a minori virtute reducat̄ ad actuꝫ: pꝫ eniꝫ ꝙ difficilius eſſet facere ſtatuā ex aqua q̄ ex cupro vel ligno: ꝛ tñ ſtatua dr̄ eſſe in potētia in cupro: non aūt in aqua: q2 ſm̄ phm̄ 9°. metaphyſice. ꝛ recitat̄ a ſancto doctore p̄mo ſen. diſt. 42. q. 2. arti. 3°. ꝛ de potētia dei. q. 1. arti. 4°. Hoc ſoluꝫ dicimus eſſe in potētia in aliquo: qđ pōt educi vno motore de illo. Unde arguēs videt̄ fuiſſe deceptus credēdo ꝙ illud ſit magis in potētia: qđ eſt in potētia remotiori: vtpote ꝙ ſtatua magis ſit in potētia in aqua q̄ in cupro: ꝛ vitulus magis in trunco q̄ in mēſtruo vace: qđ pꝫ. nam illud dicit eſſe magis in potētia: qđ difficilius eſt educibile: ꝛ maiorē virtutē requirit actiuā. illud autem qđ minus eſt in potētia: facilius ꝛ a minori virtute: vbi pꝫ deceptio: licꝫ eniꝫ difficilius ſit ex aqua īmediate ꝓducere vitulū: hoc nō eſt ideo: q2 in aqua vitulus magis eſt in potētia: ſed q2 potētia materie magis eſt ab actu forme vituli elongata: cū eſt ſub forma aq̄ q̄ dum eſt ſub forma mēſtrui: cuꝫ igitur illud ꝙ nullo mō eſt in potētia: nec ꝓpinq̄. nec remota ſit ab actu remotiſſimū: maior virtus in infinitū requiritur ad ꝓducendū aliquid de nihil: ꝛ ex nulla potentia: q̄ ad ꝓducēdū vitulū de trūco. ¶ Ad argumēta cōtra ſextaꝫ cōcluſionē p̄mo iducta dr̄. Et ad p̄m q̄dē dico: ꝙ maior eſt falſa per accidēs: nec illaꝫ ponit ſanct⁹ Tho. ita crude: ſꝫ addit aliq̄d: dicit eniꝫ ꝙ virt⁹ finita manēs incorruptibilis pōt eſſe cā motus īfiniti: nō tñ p̄ma: ſed tāq̄ ab alio mota: ꝛ ideo ex illa maxima nō pōt cōcludi: ꝙ ad motū celi īfinitū per accidēs: ſufficiat motor finite virtutis: ſed potius ꝙ ad hoc opꝫ ponere aliqueꝫ motoreꝫ: ꝙ ſit cauſa p̄ma p̄mi motus ꝛ ei⁹ īfinitatis: ꝛ ꝯñr ꝙ ſit per ſe cā īfinitatis: que per ſe eſt in motu nō ſolū illius: que ibi eſt ꝑ accidēs: ac ꝑ hoc ꝙ ſit īfinite v̄tutis. illa aūt infinita virt⁹ poterit ꝑpetuo mouere aliquā potentiā finitā īcorruptibilē: que ſic ab illa p̄ma virtute īfinita mota poterit perpetuare motū infinituꝫ per accidens. ¶ Ad ſecūdū dico: ꝙ arguēs potius deceptus fuit ex nō intellectu argumēti: q̄ ſanct⁹ doctor ꝑ eq̄uocationē: nō enim ſanctus Tho. ſoluꝫ oſtendit ꝙ infinitum mobile exigit infinitā virtutē i mouente: ſed etiaꝫ ꝙ motus infinitus per reiteratiōnē circulationuꝫ: poſito ꝙ mobile ſit finitū exigit īfinitū vigorē in mouēte qđ eſt prima ꝛ per ſe cauſa qualiſcunq̧ infinitatis motus p̄mi: vt pꝫ in demōſtrationis explanatione. ¶ Ad tertiuꝫ negatur minor: dico enim ꝙ ſanctus Tho. hoc nō ponit ita crude. ſ. ꝙ nulla īfinitas motus ꝛc. ſed intelligit ꝙ īfinitas motus vel tēporis: que eſt ꝑ accidēs nō exigit in motore ꝓximo virtutē infinitā: ſed in motore primo eā exigit: q2 ille nō poteſt eſſe prima: ꝛ ꝑ ſe cauſa īfinitatis per accidens: q2 effectus per accidens nō reducitur directe ad cauſaꝫ per ſe directe ꝛ determinate. ſed effectus per ſe: ꝛ ideo ſi primus motor eſt prima ꝛ per ſe cauſa infinitatis motus vel temporis: vtiq̧ ipſe erit p̄ma: ꝛ per ſe cauſa īfinitatis: que eſt in motu vel tēpore per ſe: ꝛ hoc vel cauſa in actu: aut in potētia: ꝛ iſte ſenſus patet ex verbis ei⁹ ſupradictis. ¶ Ad argumēta ſcđo inducta dicitur: ꝙ ſolum concludunt: ꝙ de mente Ar. fuit celum moueri a duobus motoribus. ſ. a primo motore: ꝛ ab alio ꝓximo: ꝛ hoc cōcedit ſcūs Tho. 12° metaph̄. exponēdo Ariſto. vñ in illo ca°. (Mouet aūt ſicut appetibile ꝛc. dicit ſic.) Dr̄ aūt p̄m moues

Aliq ꝓportionaliter diſtaꝛ dupliciter.

Tex. cō. 2.

Primū celu a duobus motorib⁹ mouetur. Lec. 6. Tex. cō. 36.

mouēs mouere: ſicut appetibile: q2 motus celi eſt pro
pter ipſuȝ: ſicut ꝑpter finē cauſatus ab aliquo mouēte
ꝑrimo: vt aſſimilet ſe ei in cauſando ⁊ reducat in actū
illud qđ eſt in virtute in primo motore: nō eniȝ eſt mo
tus celi ꝑpter generationē ⁊ corruptionē inferiorū: ſi
cut ꝑpter finē: cū finis ſit nobilior eo qđ eſt ad finē.)
Hec ſunt verba ſancti doctoris. ¶ Ex qb⁹ pȝ qđ dixi: ſȝ
ex illis nō habeť qn pmus motor moueat celuȝ motu
locali: ⁊ nō ſolū moueat appetitū aīe celeſtis. Nā Ariſ.
Tex. cō. 38. in illo cap. expreſſe ponit: ꝙ pmus motor mouet loca
liter primū mobile. dicit eniȝ ſic. (Qm aūt eſt qdē mo
uens ipm imobile ens actu: ens hoc nō cōtingit aliter
ſe habere nullaten⁹: latio. n. pma mutationuȝ. hȝ aūt q
eſt circulatio. hac aūt mouet.) Hec ille. ¶ Et nō ſoluȝ
ponit hic: imo ꝙ ſuba celi. ⁊ oīa entia nālia dependēt ex
illo pmo motore. ait enī poſt illa vba. (Ex tali igiť pn
cipio depēdet celuȝ ⁊ nā.) ¶ Eadē etiaȝ eſt ſnia Auer.
vnde in 12° metaph. cōmēto. 7° ponit hec verba. (Oē
qđ eſt principiū eſſe: eſt pncipiū numeri: ⁊ qđ eſt princi
piū numeri: eſt principiū eſſendi: ideȝ enim ꝯtingit ex
hoc in oībus generib⁹: ⁊ cū hoc ita ſit ſicut apparet per
inductionē. manifeſtū eſt: ꝙ vnū in quolibȝ genere eſt
aliqua nā ſimplr: que q2 eſt principiū eſſe illoꝝ eiuſdē
generis: eſt principiū numeri eoꝝ: ⁊ intēdit ꝙ cum hic
8° phy. cōm. 86. incertū fuerit: qđ declaratū eſt in phyſicis: hoc eſt pri
muȝ motorē eternū ⁊ abſolutū ab omni mā. Et decla
rauit poſt hoc ꝙ nō ſolūmodo eſt principiū tanꝙ mo
tor: ſed tāꝙ forma ⁊ finis: ⁊ declarabiť ꝙ illud ē vnuȝ
de quo fuit declaratū hic: qđ eſt principiū ſubſtātie: ſicͭ
eſt declaratū: ꝙ eſt actus vltimus: cui nō admiſcetur
potētia oīno.) Hec ille. ¶ Item 12° metaph. cōmē. 36°.
Cōmē. 86. dicit ſic. (Dictū eſt 8° phyſicoꝝ: ꝙ mouēs celeſtia cor
pora in nulla exiſtit mā: ⁊ ꝙ eſt forma abſtracta: ꝙ pro
pter mouēs hoc eſt itellectus: q2 agit motū ⁊ eſt mot⁹
finis: hec aūt differūt a nobis. ſ. illud qđ mouet nos in
loco ſm ꝙ eſt agēs: ⁊ qđ mouet nos ſȝ ꝙ eſt finis: ⁊ hȝ
duplex eſſe. ſ. in aīa ⁊ extra animā: qđ autē eſt in aīa: eſt
agēs motū: ſm vero ꝙ eſt extra animā eſt mouēs ſm
finē. verbi grā. qm balneū duplicē hȝ formā in anima
⁊ extra aīam: ⁊ ꝑpter illā formaȝ: que eſt in anima: de
ſideramus illam formā: que eſt extra animam. igitur
forma balnei inquātum eſt in aīa: eſt agens deſideriuȝ
⁊ motū: ſm aūt ꝙ eſt extra aīam: eſt finis motus non
agens. ſi igiť forma balnei non eſſet in mā: tunc moue
ret ſm agēs: ⁊ ſm finē ſine aliqua motione ꝯtingēte: ⁊
ſic eſt intelligēdū de mouētib⁹ corpora celeſtia. ſm igi
tur ꝙ iſta itellecta ſunt forme eoꝝ: ſunt mouentia ſm
agens: ſm aūt ꝙ ſunt eoꝝ fines: mouentur ab illis ſȝ
deſideriū.) Hec ille. ¶ Et cōmēto. 38. idē ponit oſten
dens quomodo ille primus motor eſt forma ſubſtātia
lis ſimplex ſmālis: ⁊ ideo intelligiť a celo nō per ſpēm
impreſſaȝ ſuo itellectui: ſed illemet eſt forma itellect⁹
celi: ⁊ diligiť a celo ꝑpter ſe: pncipia aūt alioꝝ motuū
preter motū diuturnū dilecta ſunt ꝑpter aliud: vñ vř
ponere in quolibet celo vnā intelligētiaȝ ſeparatā: ⁊ cū
hoc animā: que eſt forma orbis. Et ibidē ponit quomo
do deus mediāte primo celo mouet alios: ⁊ mediātib⁹
celis mouet iferiora: ꝯcludēs ꝙ deus videtur habere
curā circa oīa entia quantū ad ſpēm. Et cōmēto. 39. di
cit. (Intelligētie abſtracte debēt eſſe principiū coꝝ:
quoꝝ ſunt pncipia: duob⁹ modis. ſm ꝙ ſunt mouētes:
⁊ ſm ꝙ ſunt finis.) Hec ille. ¶ Cōmēto ēt 42° dicit
ſic. (Quia primus motor hȝ potentiā infinitaȝ: mouet
eniȝ in tēpore ifinito: ⁊ neceſſe eſt vt habēs potētiā in
finitā nō ſit corpus: ipoſſe enī eſt vt ſit corpus: aut potē

tia in corpore. In fine etiam dicit: ꝙ ille motor celi eſt
cauſa permanētie celi. Et 6° metaphiſice cōmēto ſcđo
dicit: ꝙ corpora celeſtia ſunt cauſa iſtoꝝ ſenſibiliuȝ: ⁊
ſubſtātia abſtracta eſt cā corporū celeſtiuȝ. ¶ Iteȝ 2°
metaphiſice cōmēto 4° ponit hec verba. (Oportȝ vt
maxime verū ſit illud: qđ eſt cauſa veritatis in quolȝ
genere entiuȝ: ⁊ magis digna in eſſe ⁊ in veritate ꝙ il
la: quorū eſt cauſa in illo genere: manifeſtū eſt ꝙ ſi eſt
hic prima cauſa omniū entiū: vt declaratū eſt in ſcien
tia naturaliū: ꝙ illa cauſa eſt magis digna ⁊ in eē ⁊ in
veritate ꝙ oīa entia: oīa enim entia nō acquirunt eſſe
⁊ veritatē niſi ab iſta cauſa. eſt igitur tm̄ ens ⁊ vnuȝ ꝑ
ſe: ⁊ veruȝ per ſe: ⁊ oīa entia ⁊ vera per eſſe ⁊ veritatem
eius.) Hec ille. ¶ Patet igitur ex dictis Auerro. ⁊ Ari
ſtotelis eos nō illā mētē habuiſſe: quā iponit eis argu
ens: qui tria falſa eis imponit. Primuȝ eſt ꝙ deus ſeu
primū principiū nullo modo agat motū circulareȝ ce
li: ſed tantū cauſet deſideriū ad mouendū in itellectu
coniuncto corpori celeſti ſeu anime celeſti: ⁊ hoc iponit
eis diſt. 42. q. 1. ¶ Secūdū eſt qđ iponit eis. ſ. ꝙ phus
⁊ Cōmētator nō poſuerūt primū motorē infinituȝ in
virtute: ſed ſolū entitatiue: ⁊ valore: ⁊ multitudine pfe
ctionum. hoc imponit eis diſt. 43. ⁊. 44. ¶ Tertiū eſt
ꝙ deus nō eſt cauſa effectiua ſubſtātie celi: aut diſpoſi
tionuȝ eius. hoc iponit eis diſt. 3ª. Qđ aūt falſe iponat Deus cā eſt effectiua celi ſm ꝑmē.
iſtud vltimū: ſpāliter pȝ. nam in tractatu de ſubſtātia
orbis ſic dicit Cōmētator. (Agentiuȝ quoddā eſt pri⁹
acto duratiōe ⁊ tēpore: ⁊ ſic eſt deus omni eo: qđ fit in
ſpera mundi reſpectu iſtius agentis: quoddam autē eſt
prius naturaliter: ſed nō tēpore: ſicut eſt orbis ⁊ orbeȝ
agens ⁊ faciens ipſum in diſpoſitionibus neceſſarijs: ⁊
cum hoc ignorauerint quidaȝ: dixerūt Ariſtotelē non
dicere cauſaȝ agētem celum: ſed cām mouentē tantū.
⁊ hoc eſt valde abſurdū: nō enim dubium quin agens
ipſum ſit mouēs ipſuȝ: qđ enim mouet ipſum motu ꝑ
prio largitur ei primo diſpoſitiones: per quas acquirit
motuȝ.) Hec ille. ¶ Sed ad hoc dicit Aureo. diſtin. 3ª
ꝙ nō loqtur Cōmētator de agere effectiue: ſed de age
re determinatiue inquātuȝ deus vel intelligētia eſt rō
ꝙ celum ſit in diſpoſitionib⁹ ſuis: nūꝙ autem dicit ꝙ
largiatur ſibi entitatē: nec ꝙ efficiat eſſe eius. ¶ Sed
pȝ ꝙ iſta excuſatio: imo potius accuſatio nulla eſt. Tū
q2 Cōmentator loquitur ibi de agere: quo agitur id qđ
fit: vt pȝ: q2 exemplificat de illis: que fiūt infra ſperaȝ
generabiliū: tale autē agere eſt dare eſſe. Tuȝ quia 2°
metaphiſice cōmēto 4°. ponit ꝙ oīa ſunt entia per eē
prime cauſe: ita ꝙ eſt eis cauſa eſſendi: vt dictum fuit:
patȝ igitur illa argumēta: que cōtra ſextā cōcluſioneȝ
vltimo iducta ſunt ex falſo itellectu Cōmētato. ⁊ Ari.
ꝓceſſiſſe. ¶ Ad ea vero que cōtra 7ᵃᵐ cōcluſionē idu
cta ſunt dř: ꝙ lȝ itellectus poſſit intelligere multa: que
nō ſunt: ⁊ volūtas velle impoſſibilia: tamē obiectū in
tellectus nō poteſt excedere in ambitu ſue cōmunita
tis virtuteȝ cauſe inſtituentis intellectum: quātum ad
eminenteȝ cōtinentiam: ita ꝙ ens intelligibile ſine im
plicatione cōtradictionis cōtineat aliquid maius deo:
ſic auteȝ eſſet: ſi deus eſſet finitus: quia omni finito in
tellectus noſter poteſt concipere maius ſine implica
tione cōtradictionis: ⁊ cōſequēter intelligeret aliquid:
in quo ſaluatur ratio ſui obiecti maius deo: qđ non eſt
poſſibile: ⁊ ſic pȝ: ꝙ ad hoc ꝙ itellectus noſter poſſit i
finita concipere ſucceſſiue: quoꝝ ſcđȝ erit maius pmo:
ſignū eſt: ꝙ cauſa itellectū inſtituēs eſt ifinita: vñ ſan
ctus Tho. pma pte. q. 7. art. 2° ad 2ᵐ dicit. (Ex hoc ipſuȝ
ꝙ virtus itellectus extendit ſe quodāmodo ad infini

ſtim: ꝓcedit ex hoc q̄ itellectus eſt forma nõ in mã: ſꝫ
vel totaliter ſeparata: ſicut ſunt ſubſtãtie angeloꝝ: vl̕
ad minus potẽtia intellectiua nõ eſt actus alicuius or
gani in aĩa intellectiua corpori coniuncta.) Hec ille.
¶ Et ſic vlterius ſuppleat: q̄ deus qui eſt cã itellect⁹
eſt multo plus ſeparatus ac ↄ̃ñter infinitus. Et hec de
primo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2ᵐ artic. ſit hec p̄ᵃ ↄ̄. De⁹ non põt
facere aliq̄d ſimpl̕r ifinitũ: ſed bñ
ſm q̄d. Iſtã ↄclõnẽ ꝓbat ſanct⁹ doctor p̄ᵃ pte. q. 7. art.
2°. vbi ſic dicit. (Preter deũ nõ põt eẽ aliq̄d ſimpl̕r i/
finitũ. Si. n. loq̄mur de ifinito ſꝫ q̄ ↄpetit mãe: mani
feſtũ eſt q̄ oẽ exiſtẽs in actu hꝫ aliquã formã: ⁊ ſic mã
eius eſt termiãta ꝑ formã: ſed q2 mã ſꝫ q̄ eſt ſub vna
forma ſub͞ali remanet in potentia ad multas formas
accidẽtales: q̄ð eſt finitũ ſimpl̕r: põt dici ifinitũ ſꝫ q̄d
vtpote lignũ eſt finitũ ſm ſuã formã: ſed tñ eſt ifinitũ
ſm quid: inquãtũ eſt in potẽtia ad ifinitas figuras. Si
aũt loquamur de ifinito ſm q̄ ↄpetit forme: ſic mani
feſtũ eſt: q̄ illa: quoꝝ forme ſunt in mã: ſimpl̕r ſunt fi/
nita: ⁊ nullo mõ ifinita. Si aũt ſint alique forme crea/
te nõ recepte in mã: ſed ꝑ ſe ſubſiſtentes: vt de angelis
q̄dã opinanť: erũt q̄dẽ ifinite ſm quid: inquãtũ forme
nõ terminanť nec cõtrahũtur per aliquã mãm: ſed q2
forma creata: ⁊ ſi ſit ſubſiſtẽs: tñ hꝫ eẽ ⁊ nõ eſt ſuũ eſſe:
ideo neceſſe eſt: q̄ ipſuꝫ eẽ ei⁹ ſit receptũ ⁊ ↄtractuꝫ ad
determinatã mãꝫ: vnde nõ põt eſſe infinitũ ſimpl̕r.)
Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad primũ tãgit alið mediũ dicẽs
(Hoc eſt cõtra rõnẽ facti q̄ eẽntia rei ſit ip̄m eſſe ei⁹:
q2 eſſe ſubſiſtẽs nõ eſt eẽ creatũ: vñ ↄ̄ rõnẽ facti eſt q̄
ſit ſimpl̕r ifinitũ: ſicut igiť de⁹: lꝫ habeat potẽtiã ifini/
tam: nõ tamẽ põt facere aliq̄d nõ factũ: hoc enim eẽt
cõtradictoria eſſe ſil̕: ita nõ põt facere aliquid ifinitũ
ſimpl̕r.) Hec ille. ¶ Secũda ↄcl̕o. De⁹ põt facere ali/
quaꝫ formaꝫ ifinitã in aliqua ſpẽ: ⁊ ſm rõnem ſue ſpẽi
tam ſubſtãtialẽ q̄ꝫ etiã accidẽtalẽ. Iſtã cõcluſionẽ ꝓ/
bat ipſemet 3° ſen. diſ. 13. q. i. arti. 2. queſtiũcula ſcða. vt
recitatũ eſt in arti. precedẽti in reſpõſiõe ad primũ cõ/
tra tertiã ↄcluſionẽ. Hoc ẽt pꝫ ex ꝓbatiõe p̄cedẽtis cõ
cluſiõis: vbi ꝓbauit q̄ ſi angeli ſunt forme ſine mã: q̄
ſunt infiniti ſm quid. ſ. quãtũ ad rõnẽ ſue ſpẽi. Q̄ð aũt
ſint incorporei ⁊ forme ſubſiſtẽtes. oſtẽdit p̄ma parte
q. 50. arti. p̄ ⁊ 2°. vbi ad 4ᵐ ſoluẽdo ponit totã iſtã ↄclu
ſionẽ. dicit eniꝫ ſic. (Ois creatura eſt finita ſimpl̕r: in/
quãtũ eſſe eius nõ eſt abſtractũ ſubſiſtẽs: ſed limitatũ
ad naturã aliquã: cui aduenit: ſed nihil ꝓhibet creatu/
raꝫ aliquã eſſe ſm q̄d ifinitaꝫ: creature aũt mãles hñt
infinitatẽ ex parte mãe: ſed finitateꝫ ex parte forme: q̄
limitať per mãm: in qua recipiť: ſubſtãtie aũt imãles
create ſunt finite ſm ſuũ eſſe: ſed ſunt ifinite ſm q̄ eo
rum forme nõ ſunt recepte in alio: ſicut ſi diceremꝰ al/
bedinẽ ſeparatã exiſtentẽ eſſe infinitã quantũ ad rõnẽ
albedinis: q2 nõ cõtrahiť ad aliquod ſubiectũ: eſſe tñ
eius eſſet finitũ: q2 determinatur ad aliquã nãm ſpãlẽ
Lec. 16. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ in libro de cauſis: q̄ intelligentia eſt fi
nita ſuperius inquãtũ. ſ. recipit eſſe a ſuo ſuperiori. ſed
eſt ifinita iferius: inquãtũ nõ recipitur in aliqua mã.)
Hec ille. ¶ Ex q̄bus patꝫ q̄uõ forme alique ſubſtãtia
les ſunt ifinite: ⁊ ſil̕r de formis accidẽtalibus: q̄uõ de⁹
põt aliquã albedinẽ ꝓducere: que ſm rõnẽ albedinis
eſſet ifinita: puta ſi ꝓduceret albedinẽ ſeparatã ab oĩ
receptiuo: illa inquam eſſet ifinita in rõne albedinis ⁊
ſm eſſe albedinis: ſi deus daret ſibi totum eſſe: q̄ð ſue
nature debitũ eſt: tali eniꝫ albedine nõ poſſet eẽ alicu/
ius albedo intẽſior nec ꝑfectior in eſſe albedinis: ⁊ illa
equipolleret ifinitis albedinibus exiſtẽtibus in ſubie/
cto: ⁊ eſſet ſicut idea ſeparata: nec poſſꝫ multiplicari ſꝫ
numerũ: vt dicit ſanctus Tho. prima parte. q. 50. arti.
4°. (Impoſſibile (inquit) eſt dicere: q̄ eſſent plures al
bedines ſeparate: aut plures humanitates: talis tñ al/
bedo ſeparata nõ eſſet eadẽ cũ albedinib⁹ exiſtẽtib⁹ in
ſubiecto ſm q̄ ipſe dicit. q. 7. artic. p̄. ad 3ᵐ. Si eſſet al
bedo ſubſiſtẽs ex hoc ipſo q̄ nõ eſſꝫ in alio diſcernere/
tur ab oĩ albedine exiſtẽte in ſub͞o.) Hec ille. ¶ Utrũ
tñ eſſet idiuiduata videť dicere ſanct⁹ Tho. q̄ nõ 8°
quolibe. q. 4. arti. 3°. vt recitatuꝫ eſt prius: ⁊ nũc total̕r
⁊ cõplete ṽba eius ꝓ tota ſcða pte ↄ̃nis: vbi ſic ait. (Di Ad 3ᵐ cõtra 3ᵃᵐ p̄mi arti.
uine potẽtie rõne ſue imẽſitatis attribuẽduꝫ eſt q̄cq̄d
in defectum nõ ſonat: tñ aliqua ſunt que nã creata nõ
patiť: vt fiant ꝓpter aliquã repugnãtiã: quã importãt
rõne ↄtradictiõis iplicite: ⁊ de talib⁹ cõſueuit dici a q̄/
buſdaꝫ: q̄ de⁹ põt ea facere: q̄uis fieri nõ poſſent. Ut ḡ
videamꝰ vtrũ fieri poſſit a deo: q̄ albedo ſit ſine quan
titate. Sciẽdũ eſt q̄ in albedine: ⁊ in q̄libꝫ alia corpo/
rali qualitate eſt duo cõſiderare. ſ. ipſaꝫ nãꝫ albedinis
per quã ſpẽm ſortitur: ⁊ idiuiduationẽ eius: ſꝫ q̄ ẽ hec
albedo ſenſibilis ab alia albedine ſenſibili diſtincta:
poſſet ḡ fieri diuino miraculo: vt nã albedinis ſubſiſte
ret abſq̄ oĩ quãtitate: tñ illa albedo nõ eſſet: ſicut hec
albedo ſenſibilis: ſed eẽt quedã forma itelligibilis ad
modũ formaruꝫ ſeparataꝝ: q̄s poſuit plato: ſed q̄ hec
albedo ſenſibilis idiuidua eſſet ſine quãtitate fieri nõ
poſſet: q̄uis fieri poſſet q̄ quãtitas idiuidua eſſet ſine
ſub͞a: q2 quãtitas nõ idiuiduať ſoluꝫ ex ſubiecto: ſicut
alia accidẽtia: ſed etiaꝫ ex ſitu: qui eſt de rõne quãtita/
tis dimẽſiue: que eſt quãtitas poſitionẽ hñs: ⁊ ideo poſ
ſibile eſt imaginari duas lineas ſeparatas eiuſdeꝫ ſpẽi
numero diuerſas ſm diuerſum ſitũ: alias linea nõ eẽt
diuiſibilis ex ipſa rõne ſui generis: nõ enim diuidiť li/
nea niſi in lineas: plures aũt albedines ſine ſub͞to ima/
ginari eſt impoſ̕e: ⁊ ſic pꝫ q̄ albedo nõ idiuidatur niſi
ex ſubiecto: ⁊ ꝓpter hoc nõ poſſet eẽ idiuidua niſi eſſꝫ
in aliquo ſubiecto ad min⁹ in quãtitate: ſꝫ quãtitas hꝫ
ſuũ terminũ: ⁊ idiuiduationẽ ẽt abſq̄ ſubiecto: ⁊ ideo
per miraculũ poſſet eſſe hec quãtitas ſenſibilis abſq̄
ſubiecto: ſicut pꝫ in ſacramẽto corporis xp̄i.) Hec ille.
¶ Ex q̄bus patẽt p̄dicta. ſ. q̄ talis forma eẽt nõ idiui/
dua: ſed nã ſubſiſtẽs: ⁊ q̄ eſſet ifinita: patꝫ ꝑ ſuperi⁹ in
alio arti. dicta: ⁊ ſil̕r in iſto: pꝫ ẽt q̄ iſti albedini ſepara/
te nũq̄ꝫ poſſet equari in intẽſione aliqua albedo: q̄ eẽt
in ſubiecto quãtũcũq̄ꝫ intẽdereť. ¶ Tertia ↄ̄. De⁹ nõ
põt facere multitudinẽ aut magnitudinẽ dimẽſiuam
actu ifinitã. Iſtã ↄclõnẽ ꝓbat ſcũs Tho. p̄ᵃ pte. q. 7ᵃ.
Et q̄dẽ q̄ ipoſ̕e ſit multitudinẽ eſſe actu ifinitã. arguit
ſic ibidẽ arti. 4°. (Oẽm multitudinẽ oꝫ eẽ in aliq̄ ſpẽ
multitudinis: ſpẽs aũt multitudinis ſunt ſm ſpẽs nu/
merorũ: nulla autẽ eſt ſpẽs numeri ifinita; q2 quilibet
eſt multitudo menſurata per vnum: vnde impoſſibile
eſt multitudinẽ eſſe infinitã ſiue per ſe: ſiue per accñs.
Item oĩs multitudo in rerũ natura exiſtẽs eſt creata: ⁊
omne creatũ ſub aliqua intẽtione creantis cõprehen/
ditur. nõ enim in vanũ agens aliq̄ð operať: vnde neceẽ
eſt q̄ ſub certo numero oĩa creata cõprehẽdanť: ⁊ per
ↄ̃ñs: impoſ̕e eſt eẽ multitudinẽ ifinitaꝫ actu etiã ꝑ ac/
cidens.) ¶ Et ſic pꝫ prima ps ↄcl̕onis. Sꝫ ſcðaꝫ ꝓbat
ibidẽ arti. 3°. ſic dicẽs. (Aliud eſt eẽ aliq̄d ifinitũ ſꝫ ma
gnitudinẽ vtpote ignis vel aer: nõ tñ eẽt ifinitũ ſm eſ/
ſentiã. dato eniꝫ q̄ eẽt aliq̄ð corp⁹ infinitũ ſꝫ magnitu
nẽ adhuc eẽntia ſua eẽt termiãta ad aliquã ſpẽꝫ ꝑ for/
mã: ⁊ ad aliq̄ð idiuiduũ ꝑ mãꝫ: ⁊ iõ habito ex p̄miſſis:
q̄ nulla

q nulla creatura eſt īfinita ſm eſſentiaʒ:adhuc reſtat
ingrere an aliqd creatū ſit īfinitū ſm magnitudinem
Sciendū eſt igit q corp⁹ qd eſt magnitudo completa
dupl'r ſumit.ſ.mathematice ſm q in eo cōſiderat ſo
la quātitas:ꝛ nāliter ſm q in eo cōſideratur forma ꝛ
mā:ꝛ de corpore qdē nāli.qd nō poſſit eſſe infinitū in
actu manifeſtū eſt.nā omne corp⁹ nāle aliquā formaʒ
hʒ determinatā.cū igit ad formā ſubſtātialē ſequant
accidētia:neceſſe eſt q ad determinatā formā ſequan
tur accidētia determiata: inter que eſt quātitas: vn̄ oē
corpus nāle habʒ determinatā quātitatē ꝛ in maius ꝛ
in min⁹:vnde ipoſſibile eſt aliquod corpus nāle infini
tuʒ eſſe. Hoc etiā ex motu pʒ:qꝛ oē corpus nāle habet
motū aliquē nāleʒ:corp⁹ aūt īfinitū nō poſſet habere
aliquē motū nālē:neqꝫ rectuʒ:qꝛ nihil mouet nāliter
motu recto niſi cū eſt extra locū ſuū:qd corpori infini
to accidere nō poſſet:occuparet eniʒ oīa loca:ꝛ ſic īdif
ferēter quilibʒ locus eēt locus eius. Et ſilr ēt neqꝫ ſm
motū circulareʒ:qꝛ in motu circulari:opʒ q vna pars
corporis trāſferat ad locuʒ: in quo fuit alia pars:qd in
corpore circulari ſi ponit eſſe: infinitū eſſe nō poſſʒ:qꝛ
due linee ꝓtracte a cētro quāto longius ꝓtrahūtur a
cētro:tāto lōgius diſtāt abinuicē.ſi ergo corp⁹ eſſet infi
nitū:in īfinitū linee diſtarēt abinuicē:ꝛ ſic vna nūquā
poſſet puenire ad locū alterius. De corpore etiā mathe
matico eadē eſt rō:qꝛ ſi imaginamur corp⁹ mathema
ticum ſm actū exiſtēs:opʒ q imaginemur ipſum ſub
aliqua forma:qꝛ nihil eſt actu niſi per formā ſuaʒ: vn̄
cuʒ forma quāti inquātū hō ſit figura:oportebit q ha
beat aliquā figurā:ꝛ ſic erit finitū:eſt eniʒ figura: q̄ ter
mino vel terminis claudit.) Hec ille. ¶ Quarta cō
cluſio. Multitudo eſt īfinita in potētia: ꝛ magnitudo
eſt infinita in potentia:ſic q oī numero dato pōt dari
maior:ꝛ omni magnitudine dimēſiua data vel dabili
finita:pōt dari maior. Iſtaʒ cōcluſionē itendit ſanct⁹
Tho.vbi ſupra. Et qdē q omni multitudine data poſ
ſit dari maior:vt iſto modo ſit īfinita multitudo in po
tentia:dicit articulo 4°.(Eſſe(inqt)multitudinē infi
nitā in potētia poſſibile eſt:qꝛ augmētū multitudinis
ſequitur diuiſionem magnitudinis: quanto enim ali
qd plus diuidit:tāto plura ſm numeꝝ reſultāt:vnde
ſicut īfinitū īuenit in potētia in diuiſione ꝯtinui:qꝛ ꝓ
ceditur ad mām:vt ſupra dictū eſt:eadē rōne ꝛ infini
tuʒ īuenit in potētia in additione multitudinis.) Hec
ille. ¶ Q aūt oī magnitudine īfinita imaginabili aut
dabili poſſit a deo fieri maior:pōt ꝓbari ex mō arguē
di ꝛ ſoluēdi ſācti doctoris eodē articulo.arguit.n.ſcdo
loco.(Cuiuſlibʒ ſpēi poſſibile eſt eſſe aliqd īdiuiduuʒ
in actu:ſʒ ſpēs figure ſunt īfinite.ergo poſſe eſt eſſe infi
nitas figuras ī actu.) ¶ Et rn̄det ſic. (Dicēdū(inqt)
q ſpēs figuraꝝ hn̄t īfinitatē ex īfinitate nūeroꝝ: ſunt
eniʒ ſpēs figuraꝝ:trilateꝝ:q̄drilateꝝ:ꝛ ſic inde:vn̄ ſic
multitudo īfinita numeralis nō reducit in actū: q ſit
tota ſimul:ita nec multitudo figuraꝝ.) Hec ille. ¶ A
ſimili pōt argui q cuilibʒ ſpēi magnitudinis pōt dari
vnū īdiuiduū:cū ſicut ſpēs figuraꝝ attēdunt ſm ſpēs
numeroꝝ:ita ſpēs magnitudinū:ſicut.n.dicimus trila
terū quadrilaterū ꝛc.ita dicimus bipedale tripedale:ꝛ
ſic de. Et ideo ſicut quocūqꝫ numero dato vel dabili
pōt dari maior ſine ſtatu:ita etiaʒ quacūqꝫ ſpē magni
tudinis data pōt dari maior ſm quacūqꝫ ꝓportioneʒ.
Q etiā iſta ſit eius mens pʒ.nā 3ª pte.q.8.artic.12°.ad
primū ſic ait.(Si loquamur de quātitatib⁹ mathema
ticis:cuilibʒ finite quātitati pōt fieri additio:qꝛ ex par
te quātitatis finite nō eſt aliqd:qd repugnet additioni.
Si vero loqmur de quātitate nāli:ſic pōt eē repugnā
tia ex pte forme:cui debet tāta q̄titas:ſicut ꝛ alia acci
dētia determiata.) ¶ Itē 3° ſen.diſ.13.q.1.arti.2.q̄ſtiū
cula 3ª,ad pᵐ.idē ponit. ¶ Ex qb⁹ pʒ:q cū de⁹ poſſit fa
cere quātitatē ab oī ſubiecto ſepataʒ:que mathemati
ca diceret:vtiqꝫ q̄cūqꝫ quātitate data poſſet maioreʒ
facere ſine ſtatu. Cū et oī forma nāli data poſſet aliaʒ
facere:q̄ maiorē regreret quātitatē:ſeqtur q loquēdo
etiā de quātitate nāli idē dici pōt. ¶ Quinta cōcluſio
Quacūqꝫ forma itenſibili exñte in ſubto data:de⁹ pōt
eā itendere ad duplū ꝛ ad tripluʒ:ꝛ ſic ſine ſtatu: ita q
nūqꝫ pueniet ad tātā pfectionē qn ad maiorē de⁹ eā p
ducere poſſet. Iſta ꝯ ꝓbat eo mō quo alias fuit ꝓba Diſt.17.q.2 arti.2.
tuʒ de charitate:q augeri pōt in infinitū. ¶ Sexta ꝯ.
De⁹ nō pōt ꝓducere aliquā creaturā ita pfectā:qn ma
ioreʒ ꝛ pfectiorē in ſpē ꝓducere poſſet. Iſtaʒ ꝯnē pōit
ſanct⁹ Tho.p.ª pte.q.25.arti.6°. vbi in pncipali rn̄ſiōe
ſic ꝯcludit.(Simplr aūt loquēdo qualibʒ re a ſe facta
deus pōt facere aliā meliorē.) ¶ Item de veritate.q.
20.arti.4°.(Sup oīa que deus fecerit pōt alia diſſimi
lia adhuc facere:ꝛ nouas ſpēs:ꝛ noua gnā:ꝛ nouos mū
dos:nec vnqꝫ illud qd perfectū eſt faciētis virtutē ade
quare pōt.) ¶ Et pmo ſen.diſt.44.q.1.artic.3° dicit.
(Quolibʒ bono creato:eo q finitū eſt pōt aliquid eſſe
melius:ꝛ ita bono icreato qd īfinitum eſt nihil meli⁹
eſſe pōt:bonitas vero creature dupliciter conſiderari
pōt:aut que eſt ipſius abſolute in ſe:ꝛ ſic qualibʒ crea
tura aliqd pōt eſſe melius:aut per cōparationē ad bo
nuʒ icreatū:ꝛ ſic dignitas creature recipit quādā īfini
tatem ex īfinito:cui cōparat:ſicut humana nā inq̄tuʒ
eſt vnita deo:ꝛ beata virgo inq̄tū eſt mater dei:ꝛ gra
tia inquantū cōiungit deo:ꝛ vniuerſuʒ inquātū eſt cō
paratū ad deū.) Hec ille. ¶ Et ibideʒ ad 4ᵐ ponit q
de⁹ īter ſe ꝛ angelos poſſet facere multos gradus boni
tatis:cū vſqꝫ ad eū ſit īfinita diſtātia. Itē ſcdo ꝯ Genti
les ca° 26.idē oſtēdit ſic arguēdo.(Diuine(inqt)eēn
tie īfinitatē ſupra oſtēdim⁹:īfinitū aūt quātalibʒ addi
tione finitoꝝ facta adequari nō pōt:qn in īfinitū exce
dat quātalibet finita:ſi etiā numero finita exiſtant:ni
hil autē aliud preter deū cōſtat eſſe ſm eſſentiā infini
tū:cū oīa ſm eſſentie rōnē ſub determinatis generib⁹
ꝛ ſpēbus ꝯcludant:quotcūqꝫ ergo ꝛ quāticūqꝫ effect⁹
dei cōprehēdant:ſemp in diuina eēntia eſt vt eos ex
cedat:ꝛ ita pluriū rō eſſe pōt:diuin⁹ igit intellectus:qui
perfecte diuinā eſſentiā cognoſcit:vt ſupra oſtēſuʒ eſt
omnē infinitatē effectuū trāſcendit.nō ergo ex neceſſi
tate ad hos vel illos effect⁹ coartat.) Hec ille. ¶ Iteʒ
caplo ſeqūti oſtēdit q diuina volūtas ad nullos de
terminatos effectus artatur:qn alios ꝛ alios poſſit vel
le.arguit enim ſic.(Voluntatē ſuo obiecto ꝓportiōa
tam eſſe opʒ:obiectum autē voluntatis eſt bonum in
tellectuʒ.voluntas igitur ad quelibet nata eſt ſe exten
dere:que ei intellectus ſub ratiōe boni ꝓponere poteſt
ſi igitur diuinus intellectus ad certos effectus non co
artatur:vt oſtenſum eſt:relinquitur q nec diuina vo
luntas determinatos effectus de neceſſitate ꝓducit.)
¶ Item caplo 27° oſtendit q diuina virtus non de
terminatur ad aliquos effectus ſic:q illos poſſit ꝛ non
perfectiores. ¶ Ex quib⁹ patʒ:q cum nec intellectus:
nec voluntas:nec virtus diuina ad aliquos effectus li
mitetur:vltra quos ſe nō poſſit extendere:q quacūqꝫ
perfectione ſpecifica data vel dabili:producta vel pro
ducibili:imaginata vel imaginabili deus poteſt ꝓdu
cere perfectiorem:preſertim cum nullā implicet ꝯdi
ctionē. ¶ Septima cōcluſio. Quacūqꝫ rem productā

deus poteſt facere meliorē accidētaliter:nō tamē eſſētialiter. Iſtā cōcluſionē ꝓbat prima parte.q.25.ar. 6° dicens.(Bonitas alicuiꝰ rei eſt duplex. Una quidem que eſt de eſſentia rei:ſicut eſſe rationale eſt de eſſentia hominis:⁊ quantum ad hoc bonum deus nō poteſt facere rem aliquam meliorem:ſicut etiā nō poteſt quaternarium facere maiorem:quia ſi eſſet maior nō eſſet quaternarius:ſed alius numerus:ſic vero ſe habet additio differētie ſubſtātialis in diffinitionibꝰ:ſicut addi
Tex.cō.10. tio vnitatis in numeris:vt dr̄ 8° metaph̄. Alia bonitas eſt:que eſt extra eſſentiā rei.ſicut boni hoīs eſt eſſe virtuoſū vel ſapientē:⁊ ſm̄ tale bonū pōt deus res a ſe factas facere meliores.) Hec ille. ¶ Itē ibidē ad pᵐ dicit.(Deus pōt dare rebus a ſe factis meliorē modū eſſendi:q̄tū ad accidētalia:ſꝫ nō quātū ad eſſētialia.) ¶ Itē pmo ſen.diſt.44.q.i.art.p dicit ſic. (Uniuſcuiuſq; rei cōſiderāda eſt duplex bonitas: ſicut ⁊ duplex eſſe.cū ens ⁊ bonū cōuertātur.ſ.bonitas eſſentialis: vt hoīs eſſe viuū ⁊ rōnale:⁊ bonitas accidentalis: vt ſanitas ſcia ⁊ hꝰ:loquēdo de bonitate accidētali vnicuiq; rei deus maiorē bonitatē cōferre potuiſſet:loquēdo āt de bonitate eſſentiali qualibet re creata meliorē aliā facere potuiſſet:nō tn̄ potuit hanc rē facere eſſe melioris bonitatis:q2 ſi adderetur ad bonitatē eſſentialē ali
Tex.cō.10. quid:nō eſſet eadē res:ſed alia ſm̄ ph̄m in 8° metaph̄. ſicut in nūeris vnitas addita vel ſubtracta variat ſpeciē:ita in diffinitiōibꝰ differētia addita vel ſubtracta. Ubi grā.ſi diffinitiōi hoīs addat̄ rōnale:iam nō erit hō:ſed alia ſpēs.ſ.hō:ſi ſubtrahatur ſenſibile remanebit viuens vita arborū:vnde ſicut deꝰ nō pōt facere:ꝙ ternarius manēs ternarius habeat q̄tuor vnitates: q̄uis quolibꝫ numero maiorē numerū facere poſſet:ita nō pōt facere:ꝙ hec res maneat eadē:⁊ maiorē bonitatē eſſentialē habeat vel minorē:ex oibus eniꝫ his ſequeret̄:ꝙ affirmatio ⁊ negatio eſſent ſimul vē:qđ deꝰ nō pōt facere.) Hec ille. ¶ Octaua cōcluſio. Deꝰ poſſet facere vniuerſum īfinitū melius q̄ ſit quātum ad aliqd:⁊ quātū ad aliud nō. Iſtā cōcluſionē ꝓbat ſcūs
Tex.cō.52. Tho.p ſen.ibidē arti.2° dicēs.(Secūdū ph̄m.12° metaphyſice.bonū vniuerſi cōſiſtit in duplici ordine.ſ.in ordine partiū vniuerſi adinuicē: ⁊ in ordine totiꝰ vniuerſi ad finē:qui eſt ipſe deus:ſicut ēt in exercitu eſt ordo partiū exercitus adinuicē ſm̄ diuerſa officia: ⁊ ē ordo ad bonū ducis:qđ eſt victoria:⁊ hic eſt ordo pcipuꝰ ꝓpter quē eſt prior ordo.accipiēdo igit̄ bonū ordinis qui eſt in partibꝰ vniuerſi adinuicē:pōt cōſiderari vel quātū ad partes ipſas ordinatas:vel quātum ad ordinem partiū:ſi quantū ad partes ipſas:tunc pōt vniuerſum fieri meliꝰ vel per additionē pluriū partium:ſi.ſ. crearent̄ multe alie ſpēs:⁊ iplerent̄ multi gradus bonitatis:qui poſſent eſſe:cū īter ſūmā creaturā:⁊ deū ſit īfinita diſtātia:⁊ ſic deꝰ melius vniuerſū facere potuiſſet ⁊ poſſet:illud aūt vniuerſū ſe haberet ad h̄: ſicut totū ad partē:⁊ ſic nec penitus diuerſū eēt: ⁊ hec additio bonitatis eſſet per modū quātitatis diſcrete: vel pōt itelligi fieri melius itenſiue:⁊ hoc mutatis oibus partibꝰ eius in melius:q2 ſi alique partes meliorarent̄ alijs nō melioratis:nō eſſet tāta bonitas ordinis:ſicut pꝫ in cithara:cuiꝰ ſi oēs corde meliorent̄:fit dulcior armonia:ſed qbuſdam tm̄ melioratis fit diſſonātia: hec aūt melioratio oiū partiū vel pōt itelligi ſm̄ bonitatem accidētalē:⁊ ſic poſſet eſſe talis melioratio a deo manētibꝰ eiſdē partibꝰ ⁊ eodē vniuerſo:vel ſm̄ bonitatē eſſentialem:⁊ ſic ēt eſſet deo poſſibilis:qui īfinitas alias ſpēs cōdere poſſet:ſed ſic nō eſſent eedē partes:⁊ per ꝯñs:nec idē vniuerſū:vt ex dictis pꝫ. Si aūt accipiatur ordo partiū:ſic nō pōt eſſe melior per modum quātitatis diſcrete.niſi fieret additio partibꝰ vniuerſi. q2 in vniuerſo nihil eſt inordinatū:ſed intēſiue pōt eē melior manētibꝰ eiſdē partibꝰ quantū ad ordinem:qui ſeqtur bonitatē accidentalē:quāto.n.aliqd in maiꝰ bonum redūdat:tanto ordo melior eſt:ſed ordo qui ſeq̄t bonitatē eſſentialē:nō poſſet eſſe melior niſi fierēt alie partes:⁊ aliud vniuerſum. Siłr ordo q eſt ad finē pōt cōſiderari ex parte ipſiꝰ finis:⁊ ſic nō poſſet eē melior vt.ſ.in meliorē finē ordinaret̄ vniuerſum:ſicut deo nihil melius eſſe pōt:vel quo ad ipſū ordinē:⁊ ſic ſm̄ ꝙ creſceret bonitas partiū vniuerſi ⁊ ordo eaꝝ adinuicē melioran poſſet ordo in finē:eo ꝙ ꝓpinquiꝰ ad finē ſe haberet quando ſimilitudinē diuine bonitatis magis ꝯſequeret̄:que eſt oium finis.) Hec ille. ¶ Idē ponit pma parte.q.25.arti.6°.ad 3ᵐ dicēs.(Uniuerſum ſuppoſitis iſtis rebꝰ nō poſſet eſſe meliꝰ ꝓpter decētiſſimū ordinē his rebꝰ a deo tributū:in quo bonū vniuerſi cōſiſtit:quoꝝ ſi vnū aliqđ melius eſſet:corrūperetur ꝓportio ordinis:ſicut vna corda ſi plus debito itenderetur:corrūperet̄ cithare melodia:poſſet tamē deꝰ alias res facere:aut alias addere iſtis rebus factis: ⁊ ſic eēt vniuerſum aliud meliꝰ.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ quō Uniuerſum meliꝰ pōt fieri a dō ſeptuplr. vniuerſum poſſet fieri meliꝰ ſeptuplr. ¶ Primo p additionē aliarū partiū: ⁊ graduum bonitatis ad gradus creatos. ¶ Secūdo per meliorationē partiū iam conſtituentiū vniuerſum quātū ad bonitatē accidētalem. ¶ Tertio per creationē aliaꝝ ſpēꝝ: non ꝙ adderent̄ iam creatis:ſi fieret aliud melius vniuerſum conſtans ex alijs ſpēbꝰ ⁊ eētialibꝰ gradibꝰ bōitatis. ¶ Quarto p meliorationē itēſiuā ordis ptiū adinuicē:qui ſeqtur bonitatē accidētalē. ¶ Quinto per meliorationē intēſiuam eiuſdē:qui cōſeqtur bonitatē eſſentialem factis alijs ſpēbus. ¶ Sexto per meliorationē extēſiuā eiuſdem additis alijs partibꝰ. ¶ Septimo per meliorationē ordinis partiū adiuicē modo ꝑxpoſito: ⁊ quelibꝫ dictarū meliorationū in īfinitū ꝓcedere poſſet:q2 nullus ordo a diuina ſapiētia rebꝰ iditus adequaret diuinā ſapiētiā:quin aliū ordinē poſſet inſtituere meliorē:vt ꝓbat ſcūs Tho.pma parte.q.25.arti.5°. ¶ Concluſio 9°:quā icidēter pono eſt hec. Nō repugnat deū ꝓducere aliquā creaturā:que cognoſcat īfinita ſm̄ numerū vel ſm̄ ſpēm:puta īfinitas partes cōtinui: ⁊ infinitas figuras:que ſunt in cōtinuo in potētia. Iſtā concluſionē ꝓbat ſcūs doctor quolibe.3° arti.3.vbi ſic ait. (Infinitū pōt dici ⁊ ſm̄ formā ⁊ ſm̄ mām:dr̄ eniꝫ īfinitū ex eo:ꝙ nō finit̄:finitur autē ⁊ mā per formā inquantū mā que eſt in potentia ad ſpēs diuerſas determinatur ad vnā ſpēm per formā:⁊ forma per mām inquātū forma ſpēi:que nata eſt eē in pluribꝰ idiuiduis ſm̄ ꝙ recipit̄ in mā determinat̄ ad indiuiduū: ſicut ḡ mā ſine forma hꝫ rōnē infiniti:ita forma ſine mā:⁊ iō q2 ipſa eſſentia diuina non eſt recepta in aliquo mālı: nec hꝫ ꝑmixtionē alicuiꝰ potētie:ſed eſt purus actꝰ ſubſiſtens:ideo dr̄ īfinita:⁊ q2 vnūqđq; cognoſcit̄ per formā:⁊ ſm̄ ꝙ eſt in actu:ideo īfinitū ſm̄ mām eſt ſꝫ ſe
Tex.cō.65. ignotū:vt dr̄ 3° phyſicoꝝ. Infinitū autē ſm̄ formā eſt ſm̄ ſe notiſſimū:ſed quo ad nos eſt ignotū: q2 excedit noſtri itellectus ꝓportionē:⁊ q2 quātitas eſt diſpoſitio māe:⁊ īfinitū quātitatis attēdit̄ ſm̄ potentiā in aſſumēdo vnū poſt alterū:ideo īfinitum quātitatis eſt ſꝫ ſe ignotū: ⁊ nō pōt aliquis intellectus cognoſcere infinitum quātitatis in poſt aſſumēdo vnū poſt alteꝝ.ſ. numerādo partē poſt partē. Itē conſiderādum eſt ꝙ

vtroq;

vtroq̃ mō ꝯtingit aliqd eē īfinitū ſimplr̄ ⁊ ſꝫ qd: ſi.n. aliqđ corpꝰ ſit īfinitū ſm lōgitudinē: nō aūt ſm latitudinē: eſt īfinitū ſm qd: ſi vō fuerit īfinitū ſꝫ oēs dimēſiones: erit īfinitū ſimplr̄: ſimilr̄ ſi ītelligat̄ forma alicuiꝰ ſpēi eē nō in mā: vt platonici poſuerūt: erit infinita ſm quid q̃tū. ſ. ad indiuidua illius ſpēi. tñ erit finita ſimpliciter: inquātū. ſ. determinat̄ ad genus ⁊ ſpēꝫ: ſꝫ diuina eſſentia eſt ſimpliciter infinita: qꝛ eſt abſoluta ab oī circūſcriptione generis vel ſpēi. Itēꝫ ꝯſiderādum eſt: ꝙ duplex eſt ſcia. vna que dicit̄ ſcia viſionis per quā cogſcunt̄ ea que ſunt: erūt: vel fuerūt. alia ſimplicis noticie: per quā cognoſcunt̄ ea: que nec ſunt: nec erunt: nec fuerūt: ſed eſſe poſſunt. ¶ Dicendū eſt ḡ ꝙ deus cognoſcendo eſſentiā ſuā: qꝛ comprehendit eā: cognoſcit ſcientia ſimplicis noticie infinita ſimpliciter: qꝛ cognoſcit oīa: que ipſe facere pōt: nō tñ cognoſcit ea in poſt aſſumēdo. ſ. numerādo vnū poſt aliud: ſed oīa ſimul. aīa vō xp̄i nō cōprehēdit eſſentiā dei: ⁊ per ꝯñs neq̃ virtutē eius. vnde nō pōt cognoſcere oīa: que deꝰ facere pōt: ⁊ ideo nō cognoſcit infinita ſimpliciter. cōprehēdit aūt aīa xp̄i totā potētiā creature: in potentia aūt creature ſunt infinita non ſimpliciter: qꝛ potentia creature nō extēdit ſe ad oīa: que deus pōt: ſed ſm aliquod genus: ſicut continuū eſt in potētia ad infinitas diuiſiones. vnde anīa xp̄i ſcia ſimplicis notitie cognoſcit infinita ſm quid: que ſunt in potentia creature.) Hec ille. ¶ Item de veritate. q. 20. arti. 4. ad p̄mū. (In rebus (inquit) inuenimus aliquid qđ ſimpliciter eſt ⁊ oībus modis infinitū: ſicut deus: aliqd aūt qđ eſt oībus modis finitū: ſicut res materiales: aliquid autē qđ eſt modo quodā finitū: ⁊ mō quodā infinitū: ſicut quelibet ſuba īmaterialis eſt quidē finita inquātū hꝫ eſſe limitatū ad ꝓpriā naturā: eo qđ nulla creata natura quāquāꝫ īmālis eſt eſſe ſuū: ſed eſſe ꝑticipat: eſt tñ infinita per remotionē illius terminatiōis: ſm quā forma terminat̄ ex hoc ipſo: ꝙ in mā recipit̄: cum oē receptū ſit in recipiente per modū recipiētis: ſm igit̄ ꝙ aliqua res eſt infinita ſm hoc per ſuam actioneꝫ cōparat̄ ad infinitū: illud. n. quod eſt infinituꝫ ſm eſſe ⁊ ꝓpter īmaterialitatē: vt deus: per actionē ſuā cōparat̄ ad infinitū ſm mām ſiue quātitatem: ⁊ ſm nām ſpēi vel generis: vnde deus pōt cognoſcere infinita indiuidua ⁊ īfinitas ſpecies: qꝛ cognoſcit oīa que pōt facere: ⁊ pōt in infinitum nouas ſpēs facere ꝓpter hoc: qꝛ cū aliquid agat ſm ꝙ eſt in actu: ſicut eius eſſe eſt infinitum: ita ⁊ eius actio hꝫ efficaciā infinitā: res aūt materialis neutro mō hꝫ cōparationem ad infinituꝫ: neq̃ ſcꝫ ad infinita ſm quātitatē: vel ad materiam: neq̃ ad infinita ſm ſpēm: ſicut pꝫ in viſu qui eſt virtus quedā materialis: ⁊ ideo nō pōt quālibet ſpecieꝫ cognoſcere: ſed determinatā. ſ. colorē: nec pōt infinita cognoſcere niſi per ſucceſſionē: eo qđ cū ſit mālis: actio eius materialis eſt ⁊ attingit ad ea: que ſunt infinita ſm q̃titatē ꝯtinuā vel diſcretā: que eſt infinitas mālis eo mō: quo ſunt infinita. ſ. numerādo ꝑtē poſt ꝑtem: ⁊ iō īpoſſibile eſt ꝙ vnq̃ ꝑueniat ad cognitionē īfinitoꝝ etiā indiuiduoꝝ: ⁊ qꝛ intellectus noſter in ſtatu iſto a ſenſu accipit. inde eſt etiā: ꝙ nec ipſe infinita hoc mō pōt cognoſcere: ſubſtātie vō īmateriales: que ſunt quodāmō infinite: ⁊ quodāmodo finite: qꝛ eſſe finitū habēt. opꝫ ꝙ earum operatio ⁊ ſit efficatie finite: ⁊ cōparet̄ ad naturas finitas: qꝛ vō īmateriales ſunt: ideo earū operatio ſe extendit ad infinita materialiter: vnde ⁊ ītellectus noſter vt dicit Cōmentator 3°. de aīa. oſtendit̄ quodāmodo infinitus inquātū cognoſcit vle: in quo infinita ſingularia cognoſcunt̄: ſed hoc deficit: qꝛ ſpecies vlis quā intellectus apprehendit: vtputa hominis: non eſt perfecta ratio cognoſcendi quodlibet ſingulare in ſua ſingularitate. ſi naūt. tunc etiā intellectus noſter dato ꝙ eſſent infiniti homines: tantuꝫ cognoſceret infinita materialiter per vnā naturā finitam: que eſt humana natura. In infinitis eni hominibus q̃uis ſit infinituꝫ ſm q̃titatē vel mām: nō tñ eſt infinituꝫ ſm ſpēm: qđ pꝫ ex hoc ꝙ extra infinitos homines poſſunt eſſe alie ſpecies: propriū autem obiectum intellectus eſt natura ſpeciei: nō autem materia: ſimiliter qui cognoſceret per animalis naturaꝫ omnes ſpecies aīalis in ſua ſpecialitate: dato etiam ꝙ ſpecies aīalis eſſent actu infinite: adhuc cognoſceret infinitas ſpecies: ſed nō niſi finitam naturā: qꝛ preter nām aīalis: adhuc eſt natura lapidis. ita igit̄ cuꝫ aīa xp̄i cognoſcat verbū: qđ eſt ſufficiens rō cognoſcendi oīa indiuidua in ſua ſingularitate: ⁊ oēs ſpēs in ſua ſpālitate nihil ꝓhibet: q̃uis ſint infinita ſm eſſe quin cognoſcat infinita: nō tñ cōprehendit nām infinitā.) Hec ille. ¶ Item ibidē. (In potentia creature eſt infinituꝫ: ſicut pꝫ in diuiſione ꝯtinui ⁊ augmento numeroꝝ. vnde cū aīa xp̄i creaturas cōprehendat ſcit īfinita: q̄ ſunt in creaturis in potētia. ¶ Et p̄terea qꝛ aīe dānatoꝝ ſunt perpetue ⁊ in eis cogitationes erūt volubiles in infinitū future: opꝫ dicere ꝙ aīa xp̄i ſciat infinita.) ¶ Ibidē ēt ad 2ᵐ dicit̄. (Operatio aīe xp̄i eſt finita q̃uis infinita cognoſcat: cognoſcit. n. illa infinita finita efficacia. vnde nō remanet infinita niſi materialiter.) ¶ Et ad 4ᵐ dicit. (Cōprehēſio īfiniti nō pōt eſſe niſi ꝑ actionē: que ſit efficacie infinite: tūc enī ipſe deus cōprehēdit̄ ab intellectu aliquo: qñ itellectus tantā hꝫ efficaciā in intelligēdo q̃tā hꝫ deus vt intelligat̄: vñ nō pōt comprehendi niſi ab ītellectu increato: ſed cognitio infinitoꝝ nō reqrit efficaciā īfinitā in opatione intellꝰus.) ¶ Et ad 10ᵐ dicit. (Quātitas ſcie: que attendit̄ penes numerū ſcitorū: eſt ei quaſi ꝑ accidens ⁊ mālis: ⁊ p̄cipue qñ in multis ſcitis eſt vna rō ſciēdi: ſecus eſſet ſi diuerſis rōnibus cognoſcerent̄: ſed illa q̃titas: que eſt efficacia cognitionis ſcie ꝑ ſe cōpetit: qꝛ talis quātitas attendit̄ penes exitum operationis intellectualis ab ītelligibili virtute.) Hec ille. ¶ Ibidē etiā in p̄ncipali reſpōſione innuit ꝙ angeli cognoſcūt infinita indiuidua in eadeꝫ ſpē: vtputa infinitas ꝑtes: que ſunt in potētia in ꝯtinuo: ⁊ īfinita ſm ſpecieꝫ ſm oēm ſpēm figure ⁊ numeri ⁊c̄. ait. n. ſic. (Opꝫ vt ītellectus excellentiſſimi creati deuꝫ cognoſcāt vt eoꝝ cognitio adequat̄ ꝓceſſui creaturaruꝫ a deo: ꝓcedunt aūt res a deo per viā nāe ⁊ ſm ordinē grē. vñ intellectus creati q ſunt in ſūmo creaturarū ꝯſtituti ſm ꝯditionē nāe oīum nāliū in deo ⁊ ex deo cognitionem accipiūt. ſ. angeli: xp̄s vō ꝯſtituitꝰ ſuꝑ oēm creaturā eſt ēt q̃tū ad dona grē: ⁊ iō ipſe accepit cognitioneꝫ oīum eoꝝ: q̄ a deo ſm qđcūq̃ tp̄s ꝓcedūt: nō ſolū ſm ordinem nāe: ſed ſm ordinē grē. ſcit igit̄ aīa xp̄i oēs creaturas nō ſolū q̃tū ad nāles ꝓprietates: qđ ēt ſciūt āgeli: ſed ēt ſm ꝙ ſubſtāt diuine ꝓuidētie ordinate in fineꝫ ſalutis humane ⁊ donoꝝ gratie: ⁊ iō ſcit oīa ſingularia ⁊ oēs ſingulares actus hoīum: ⁊ etiā abſcōdita cordis: qđ de nulla alia creatura dicere opꝫ: ⁊ tñ qꝛ nō ꝑtingit ad cōprehendendā diuinā infinitatē. iō remanet deo facultas adhuc multa alia faciēdi q̃ ea que aīa xp̄i cognoſcit.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯnē tenet tertia ꝑte. q. 10. arti. 3°. Itē 3°. ſen. diſ. 14. q. 1. arti. 2°. queſtiuncula 2ᵃ ad 2ᵐ. ¶ Sed ꝯtra iſta arguit Aureo. ⁊ p̄mo ꝯtra 2ᵃᵐ cōcluſionē arguit īpugnādo duo in ipſa incluſa. Primū

eſt. ꝙ aliq̃ forma pōt eſſe infinita infra aliq̃z ſpẽz. Secundũ eſt: ꝙ aliq̃ forma vel nã ſpecifica pōt ſubſiſtere nõ indiuiduata exẽplariter ĩfinita. Primũ impugnat multipliciter p̃mo ſic. Si forma aliq̃ eſſet infinita intenſiue: ſequeret ꝙ poſſet in inſtãti trãſferre aliquid a termino: a quo ad terminũ ad quẽ p oĩa media: forma nãqȝ intenſiua eſſet inifinite virtutis: ac infiniti vigoris: ⁊ per ꝯñs ſua opatio eẽt ĩfinite intẽſionis: ⁊ ſi qdẽ forma illa eẽt p̃n^m alteratiõis: vtpote calor: trãſferret corpus frigidũ a frigore in calorẽ ſũmũ in nõ tpe ⁊ in inſtãti: ⁊ ſimilr ſi eẽt p̃n^m motus localis. vtpote forma terre moueret: a celo vſqȝ ad centrum in inſtanti: hoc aũt oĩno eſt impoſſibile cuilibet creature. Tum qȝ virtuti diuine adeq̃ret: que nõ pōt in minori menſura talia facere q̃ in nõ tpe. Tũ qȝ ĩtellectus incõpoſſibilitatẽ experit in tali trãſlatione inſtãtanea a termino a quo in terminũ ad quẽ per medium: ſequit. n. ꝙ illud fuerit in inſtãti in termino a quo ⁊ in oĩbus intermedijs: ⁊ in termino ad quẽ: qđ eſt ĩintelligibile: ⁊ p ꝯñs incõicabile creature. Tum qȝ repugnãtia formalis videt eſſe ꝙ forma ſit diuiſibilis ⁊ inſtãtanee acgrat. g̃ impoſſibile eſt formã eſſe infinite virtutis: ⁊ p ꝯñs infinite perfectiõis infra rõnẽ ſuam ſpecificã. ❡ Scđo. Si talis forma poneret: ſequeret ꝙ ps eſſet eq̃lis toti: poſita. n. albedine infinita in margarita: ſi diuidat ille gradus infinitus: aut ſi diminuat: qđ remanet erit neceſſario infinitũ: ⁊ per ꝯñs mouebit in inſtãti: ⁊ erit eq̃lis in virtute cũ toto: ⁊ ita eq̃lis pfectionis: ſed oĩa hec ſunt abſona ⁊ oĩno impoſſibilia. g̃ dici nõ pōt ꝙ ſit formalis albedo: vel forma aliq̃ infinita intenſiue. ❡ Et ſi dicat ꝙ hec rõ nõ ꝯcludit niſi in forma: que pōt intendi ⁊ remitti: nõ aũt in forma indiuiſibili: q̃lis eſſet aĩa vel angelus ſi poneret infinite pfectionis in rõne ſua ſpecifica. ❡ Nõ valet qdẽ. nã idẽ ſequit: qȝ poſſet fieri aĩa minor illa infinita per vnũ gradũ: dato ꝙ nõ fiat diminutio in eadẽ forma numero: quo facto 2ª remanet infinita: ⁊ ita ĩfinite virtutis ⁊ moueret ĩ inſtãti: ⁊ equaret virtuti maiori. ❡ Et ſi dicat vlterius ꝙ eo ipſo ꝙ poneret minor: caderet in quãdã finitatez ⁊ fieret limitata: qȝ omne minus ĩfinito finitũ eſt: ſicut dicim⁹ de creatura. ❡ Non valet vtiqȝ: qm̃ in ordine ſpecifico: ſicut ab iferiori ad ſuperius ſp ꝓcedit p media: ita a ſuperiori deſcendit ad iferius p media: ſunt eni oẽs gradus imediati ⁊ ꝯiũcti vel ꝯnexi ſucceſſiue: ⁊ ideo ab aĩa infinita in rõne aĩe intellectiue nõ poſſet imediate deſcendi ad aĩam finitã: qm̃ illa in quocũqȝ gradu poneret: eẽt dare ſuperiorẽ ⁊ ꝓximiorẽ aĩe infinite. cum igit incipiendo ab infinito gradu ſpecifico ⁊ aſcendendo vſqȝ ad gradũ infinitũ neceſſario ꝓcederet per media ꝯnexa: opȝ ꝙ ecõuerſo deſcẽdendo ab illo gradu infinito ꝓcederet per illa eadẽ: p que aſcendebat: ⁊ ſtatim ſequeret contradictio: qȝ in aſcendendo ſemper omnes gradus eſſent finiti: ⁊ in deſcendendo eſſent infiniti: ſi. n. infinitũ ordinate minuit: qđ reſtat ſemp eſt infinitũ in virtute iſtius qȝ finito remoto ab infinito: qđ remanet erit infinitũ: ſemper aũt totum augmentatũ erit finitum in virtute iſtius ꝓpoſitionis: ex finito addito nõ ꝯſurgit niſi finitũ: ſm̃ hoc ergo infra eandem ſpẽm erunt duo proceſſus: vnus in aſcendendo ꝯtinens in infinitũ gradus finitos: ⁊ alius in deſcendendo ꝯtinens gradus infinitos in infinitũ: ſi vero aliq: ſequeret ꝙ infra eãdẽ ſpẽm ſunt duo ordines graduũ: imo infra eoſdez terminos erunt ordines oĩno diſperati: qȝ inter infimũ gradũ ⁊ ſũmũ eiuſdem forme: hoc ãt nõ hȝ locũ in deo: qȝ nec a creatura aſcedit ad deũ per media ꝯnexa. ſic ꝙ vltimũ in ſuo ſuppmo vniat cũ ĩfimo diuinitatis eo mõ: quo neceſſe eſt de gradibus qui infra eãdẽ ſpẽm ꝯtinent. vnde nõ eſt accipere infra eandem ſpẽm vel formã vnũ gradum qui diſtet in infinitũ ab oĩ gradu alio eiuſdem forme: alioquin nõ eſſet eiuſdẽ rõnis. deus vo in infinitũ diſtat a qualibet creatura. ❡ Tertio. Si poſſibilis eẽt talis gradus ĩfinitus infra formã ſpecificã. vtpote infra albedinẽ: aut caliditatẽ: ſeq ꝙ motus rectus pōt eſſe ꝯtinuus in infinitum. cuius oppoſitũ demõſtrat phũs 8° phyſicoꝝ. Et iterũ ſequeret: ꝙ motus eẽt fruſtratorius ⁊ ocioſus qui ordinaret ad vltimũ illi⁹ forme: cũ forma illa vltimũ nõ haberet niſi gradũ infinitum: ad quẽ nunq̃ ptingeret motus ille. ⁊ iterũ ſequeret ꝙ albedo vel calor poſſet recipere aliquẽ gradũ quẽ nullũ agens nãle poſſet inducere ꝯtra regulã illã que dicit: ꝙ oĩ potentie paſſiue nãli correſpõdet potẽtia actiua nãlis: ſȝ oĩa hec ſunt ĩpoſſibilia. igit talis forma eſt ĩpoſſibilis. ſ. infinita intẽſiue infra eãdẽ ſpẽm. ❡ Quarto. Infinitas itẽſiua negat vltimũ et terminũ ĩ enſiõis. qđ. n. hȝ vltimũ ⁊ terminũ intẽſiue finitũ eſt: ſed talis forma ſi poneret: eſſet in termino intẽſionis: qȝ ſi dicat ꝙ nõ ſit in termino: pōt vltra addi intenſio ſiue gradus excedẽs. infinito aũt nihil pōt addi. g̃ relinquit ꝙ forma ĩfinita intẽſiue hẽat finez ⁊ terminũ intẽſiue: ſȝ qđ hȝ terminũ intẽſiue eſt finitũ ⁊ terminatũ ĩtẽſiue. vñ ⁊ ĩpropie dicit deus ĩfinitus intẽſiue. in eo. n. nõ ꝓprie cadit intẽſio: ſȝ ſua ĩfinitas eſt p carentiã oĩs ſpecificatiõis. ❡ Scđm vo dictũ in eadẽ ꝯne improbat p̃mo ſic. Qr. n. impoſſibile ſit ꝓduci vel eſſe roſam ſimpliciter ſubſiſtentẽ. que ꝓdicet q̃dditatiue de roſis particularibus Ariſto. oſtendit. ſed etiaȝ ꝙ impoſſibile ſit eſſe roſam ſimpliciter exemplarẽ tãte latitudinis in eſſendo. quãte eſt latitudinis roſa predicabilis in eſſe intellectuali arguit ipſe ſic. Impoſſibile eſt ꝙ fiat aliqua ſuba expers boni ⁊ oĩs operatiõis. eſſet. n. ocioſa: nec haberet ꝯnexionẽ cũ ptibus vniuerſi: ſed ſi poneret ꝙ deus faceret roſaȝ ſimpliciter ſubſiſtere in nã. talis eſſet ocioſa ⁊ expers boni ⁊ opationis: qȝ nõ ẽ de nã roſe ꝙ itelligat. nec ẽt valeret ad generationem reꝝ particularũ. vt phũs deducit 7° methaphyſice: nec iuuaret etiã ad ſciaȝ. qȝ ſine ipſa adhuc habet ſufficiẽter ſciẽtia de roſa. ergo talez ſubam fingere eſt fingere aliquid ocioſũ. ⁊ expers oĩs operationis: aut boni: tale aũtẽ deus facere nõ poſſet: qȝ nec talis ſuba eſt factibilis: cũ in fundamento nãe nihil poſſit eſſe ocioſum ⁊ inutile. vnde nec aliquid pōt participare entitatẽ diuinã: quin ſit vtile ⁊ bonũ: ac per operationem aliquã ordinabile in deum. vel imediate vt ſubſtãtie intelligentes: vel mediate vt ille ſubſtantie corporee: que ordinant in deuȝ mediante ordine vniuerſi: in quo ꝯnectunt per ſuas operatiões. ❡ Scđo. Qua rõne poſſet deus facere roſam ſimpliciter ſubſiſtentẽ. eadẽ mõ poſſet ⁊ aliã oẽm ſenſibilẽ nãm: ſȝ manifeſtũ eſt ⁊ apparet in multis ꝯtradictio: nam curſus ſimpliciter ſubſiſtere nõ pōt: qȝ aut motus ſubſiſteret in aliquo mobili ⁊ currente. ⁊ ita aliqđ abſtractũ moueret ⁊ curreret: qđ dici nõ pōt aut ſubſiſteret in ſe ſine currente: qđ etiã nõ pōt eſſe: qȝ nõ pōt intelligi ſine ipſo: nec ſimiliter ſeſſio pōt intelligi ſimpliciter ſubſiſtere. Iterũ nec albedo: qȝ nõ poſſet mouere viſum. ⁊ ita nec diſgregare. vnde nõ eſſet color diſgregatiuus. ergo dici nõ pōt: ꝙ nãe ſpecifice ſimiles rebus ſenſibilibus fiant in rerum nã per diuinã potentiaȝ ſimpliciter ſubſiſtentes. ❡ Tertio. Deus non pōt facere nãm

aliquã

Vtrũ aliq̃ forma infra aliq̃ ſpẽz poſſit eẽ infinita.

T. c. 58.

Vtrũ aliq̃ nã ſpecifica non indiuiduata poſſit ẽẽ infinita.

T. c. 28.

aliquā ſine differentia ipſam ꝯſtituente. eſt enī cōtradictio repugnans primo modo per ſe: ſed ſi nature rerum ſenſibilium ſimpliciter ſubſiſterent: ſequeref ꝙ eſſent ſub oppoſito ꝓprie differentie. verbi gratia. albedo ſimpliciter ſubſiſtens nō eſſet color: qꝛ non eſſet motiuus viſus: nec etiam diſgregatiuus: ſimiliter nec aial eſſet corpus ſenſitiuū: tale nāqꝫ abſtractū: nec poſſet pati a tāgibilibus: nec ab odoribus vel coloribus. Similiter nec roſa abſtracta luberet. nō enim poſſet mouere viſum: ſimiliter nec redoleret mouendo olfactum: ⁊ ſimiliter cum oēs nāe ſenſibiles habeant proprias operationes ſm differētias ſpecificas: ſic ꝙ operationes ille faciunt ſcire ꝓprias formas ⁊ differētias rerū vt dicit phūs 8°. metaphyſice. Et Cōmentator in 7°. Sunt enī forme ſubſtantiales pncipiū taliū operationū: manifeſtū eſt aūt ꝙ ſi ponerenf nāe tales habētes eſſe abſtractū: ſequeref ꝙ carerent hmōi pncipijs. ⁊ ita carerent ꝓprijs differentijs ꝯſtitutiuis. īpoſſibile eſt ergo ꝙ tales nature ſubſiſtant.) Dicille. ¶ Cōtra 3am ꝯnem arguit Grego. ꝓbando ꝙ deus poſſit facere aliquā multitudinē actu infinitā. pmo ſic. Cuiuſlibet ꝯtinui actualiter ſunt infinite ptes. ḡ poſſibile eſt aliquā multitudinē actu infinitā eſſe. aňs ꝓbaf auctoritate ⁊ rōne. auctoritate qdē Augu. 2°. de libe. arbi. cap. 15°. dicentis. Quicquid corporis ſenſu attingit iam nō eſt vnū: ſed multa eē ꝯuincif. corpus. n. eſt: ⁊ iō hꝫ innumerabiles ptes: ex quo ſequif ꝙ oē corpus hꝫ partes innumerabiles: ſi aūt innumerabiles. ḡ infinitas: ratione idē pꝫ. nā ꝯſtat ꝙ oē ꝯtinuū hꝫ plures partes ⁊ nō tot numero qn plures: ⁊ oēs ſuas ptes actualiter ⁊ ſimul hꝫ. ḡ omne ꝯtinuū ſimul hꝫ partes īfinitas actualiter. ¶ Et ſi dicaf ꝙ ꝯtinuū hꝫ ptes infinitas in potentia tm̄ non in actu. Quero an ly in potentia determinet hoc verbum hꝫ: vt ſit ſenſus ꝙ ꝯtinuū in potentia hꝫ id eſt pōt habere ⁊ nō hꝫ partes īfinitas: ita ꝙ habere partes infinitas verificef de ꝯtinuo tm̄ in ꝓpoſitione de poſſibili: ⁊ nō de ineſſe: ſicut dicimus de aliquo ere ꝙ eſt in potentia ſtatua: ⁊ non eſt ſtatua: ⁊ pꝫ ꝙ iſte ſenſus eſt falſus: qꝛ tunc hec nō eſſet vera: ꝯtinuū hꝫ plures partes: quod ſatis apparet falſum: ⁊ ꝯňa iſta pꝫ: qꝛ ſi hꝫ plures ⁊ non finitas tm̄. ḡ infinitas. Itē Augu. in auctoritate inducta de ineſſe enūciat: ꝙ corpus hꝫ innumerabiles partes. Aut ly in potentia determinat ly ptes vt ſit ſenſus: ꝙ ꝯtinuū hꝫ infinitas ptes in potentia. i. potentiales. ſ. quarum nulla ſm ſe vnū hoc aliquid pciſum nō faciens cum alijs vnū hoc aliquid: ſed oēs hoc aliquid in actu ꝯſtituunt: ad differentiā partium quātitatis diſcrete: quarū quelibet eſt ſm ſe vnū hoc aliquid: nec oēs hoc aliquid in actu cōſtituunt: ⁊ iō nō actuales: ſed potentiales ptes dicunf: ⁊ hic ſenſus verus eſt: alias ꝯtinuū eēt diſcretū. Sed hō nō tollit veritatē aňtis: nam ꝯtinuū ſicut actualiter hꝫ plures ptes potentiales: ſic actualiter infinitas ptes potentiales: ⁊ per ꝯňs actualiter eſt aliq̄ multitudo infinita partiū potentialiū. ¶ Ex quo vlteri⁹ pꝫ pncipalis ꝯňa: qꝛ nō eſt mag⁹ impoſſibile ſimpliciter eſſe aliquā multitudinem aliquoꝝ nō facientiū per ſe vnū in actu q̄ȝ aliquoꝝ faciētiū per ſe vnū: qđ pꝫ: qꝛ ois repugnātia: que aſſignaref in illis. verbi grā. ꝙ totū eſſet eq̄le vel minus pte. vel ꝙ īfinitū eſſet minus īfinito: aut ꝙ actualitas exiſtentie repugnet īfinito partibili: aut aliq̄ alia que ab oppoſitū tenentibus aſſignaf. eque apparenter aſſignaref in īfinita multitudine: q̄ eſt actualiter ptiū potentialiū ꝯtinui. vň nulli pōt apparere rōnabiliter impoſſibile eſſe infinitas aīas in actu plus q̄ȝ ptes cōtinui eē īfinitas in actu. ¶ Confirmaf. Qꝛ cū de⁹ īmediate ſe ſolo quālibet entitatem poſſit ꝯſeruare in eſſe ſine q̄cūqꝫ: qđ nō eſt de eēntia illius: poterit alicui⁹ ꝓportionis quālibet ptē in ꝯtinuo exiſtentē actualiter diuidere a qualibet alia eiuſdē ꝓportionis: que nō eſt pars eius: ⁊ quālibet talē ꝯſeruare in eē: quo facto erit actualis multitudo infinita diſcretoꝝ non facientiū p ſe vnū. nā tales ptes ꝓportionales ſunt infinite. verbi grā pma medietas totius: ⁊ pma medietas ſcōe medietatis: ⁊ iterū pma medietas alterius. ⁊ ſic ꝯňr: quarum nulla eſt pars alterius. ¶ Scōo pncipaliter. Deus poſſet in cuiuſlibet ptis ꝓportionalis vnius hore tpis inſtanti iniciāte ꝓducere vnū angelū: ⁊ ꝓductū ꝯſeruare. verbi grā. in pmo inſtanti hore ꝓducere vnū: ⁊ in pmo inſtanti ſcōe medietatis ſequētis ꝓducere aliū: ⁊ in pmo inſtāti medietatis reſidui ꝓducere aliū. ⁊ ſic ꝯňr. ḡ deus pōt facere multitudinē actu infinitā angeloꝝ. aňs pꝫ: qꝛ nihil īpoſſibile: nec aliq̄ incōpoſſibilia includit. ꝯňa ꝓbaf. nā dato caſu in fine ſeu in inſtanti termināte totā horā: eſſent ſimul infiniti angeli ſicut in ipſa hora ſunt infinite hꝫ ptes ꝓportiōales. ¶ Tertio. Ex eo ꝙ ponif eſſe aliqua multitudo actu infinita nulla ꝯtradictio īplicaf. ḡ de⁹ pōt ⁊c. pꝫ ꝯňa ex dictis cōium theologorum. aňs declaraf ex eo: q̄ īfinitas nō tollit rōnē multitudinis: nec etiā aliqđ neceſſario ꝯňs ad multitudinē. nō. n. iō nō eſſet multitudo: aut ei non ꝯueniret aliqđ neceſſario cōpetens multitudini ſi eēt aliq̄ multitudo infinita: nec ecōuerſo multitudo tollit rōnē infinitatis: aut aliqđ neceſſario ꝯňs infinitatē. ¶ Scōo loco arguit ꝯtra eādem ꝯnē ꝓbādo: ꝙ poſſibile eſt eſſe aliquā magnitudinē actu infinitā ſeu corpus aliqđ īfinitū. ⁊ arguit pmo ſic. Quia nulla ꝯdictio implicaf ex eo: ꝙ ponif aliqđ corp⁹ īfinitū: cū īfinitas nō tollat rōnē magnitudinis vel aliquid eā neceſſario ꝯňs: nec ecōuerſo magnitudo tollit rōnē īfinitatis. vň nullā incompoſſibilitatē includūt. ¶ Scōo. Qꝛ deus pōt facere corp⁹ infinitū ſm lōgitudinē in vnā ptē: ⁊ p hoc etiā ſequif ꝙ poſſit facere in oēm īfinitū: ſi ſibi placet: cū vnū non ſit magis īpoſſibile q̄ȝ aliud: aſſumptū ꝓbaf. ⁊ ſumo grā exempli vnū corp⁹ longū decē palmis: ⁊ latum vbiqꝫ vno palmo: ꝯſtat ꝙ in iſto ſunt infinite ptes ꝓportiōales ſm modū diuiſionis ꝑtactū quaꝝ quelibet ſm dimēſionē latitudinis iſtius totius eſt vnius palmi: ⁊ p ꝯňs quelibet eq̄lis cuilibet: q̄uis ſm dimenſionē nulla ſit alteri eq̄lis. tūc ſic. Poſſibile eſt deū oēs hꝫ ptes ꝓportionales diuidere: ⁊ ſm aliā dimēſionē: qua ſunt eq̄les ꝯiungere ⁊ vnire. ⁊ ita ꝯſtituant vnā magnitudinē: ſicut nūc ꝯſtituūt. ḡ deus pōt facere vnū corpus longū infinite in vnā ptē. aňs nō videf hr̄e dubiū apud aliquē catholicū: ⁊ ꝯňa pꝫ: qꝛ tunc tale corpus haberet in lōgitudine ſuas infinitas ptes eiuſdē q̄titatis. ſ. palmalis. ¶ Tertio ad idē ſic. Suppono ꝙ in īfinitū deus pōt augere magnitudinē. tunc pono ꝙ ſint due magnitudines. a. ⁊ b. ꝯſtituētes vnū angulū: cuius baſis ſit magnitudo. c. ⁊ ꝙ geſcentibus. c. ⁊ b. magnitudo. a. tm̄ eleuef ex pte q̄ ꝯſtituit angulū cū. b. vt ſit eq̄ diſtans ipſi. b. totū hoc eſt poſſibile etiā nāliter: cū hoc etiā pono ꝙ ꝯtinue dū eleuaf magnitudo. a. deus augeat eā tm̄: ⁊ ſimiliter. b. in directū ꝙ cōcurrant actualiter toto tpe pcedēte inſtās: in quo pmo erūt eque diſtantes: ⁊ hoc pꝫ eſſe poſſibile ex ſuppoſitione pmo facta. Tūc arguif. Hoc caſu poſſibili poſito: tūc ille magnitudines erūt infinite: qñ erūt eque diſtantes. ḡ deus pōt facere magnitudinē infinitā. ꝯňa pꝫ: ſed aňs ꝓbaf: qꝛ ſi dicaf ꝙ ſint finite ſequif ꝙ vel

Margin notes:

Ꝯ 3am Greg. d. 44. ar. p. ꝯclo. pma.

Utrū de⁹ poſſit multitudinē actu infinitā facere.

Utrū magnitudo aliq̄ dari poſſit actu infinita.

nõ ſemꝑ: dũ a eleuabatᷣ tñ in ſua rectitudine: augebatᷣ vt ↄcurrerẽt: qḋ eſt ꝫ poſitũ. vel ꝙ q̃ntũcuꝗ modicũ a. deprimeretᷣ verſus. b. ex ꝑte qua ꝑus eleuabatᷣ: neutra creſcẽte ↄcurrerẽt: qḋ eſt ↄtra ſenſum. ¶ Quarto põt argui. Naꝫ data aliq̃ magnitudine cuba põt deus in cuiuſlibet ꝑtis ꝓportionalis hore vnius inſtanti iniciante cuilibet lateri magnitudinis illius addere equalem illi magnitudinẽ cubã: q̃ vnã ꝑ ſe magnitudinem ſimul ↄſtituant. igitᷣ deus põt facere magnitudinẽ oĩquaꝗ ĩfinitã. ↄña pꝫ: q: in inſtãti terminãte horã erit illa magnitudo vndiꝗ infinita. ¶ Tertio loco ꝓbat ꝙ deus põt facere aliq̃ formã vt charitatẽ: aut aliam formã intenſibilẽ ⁊ remiſſibilẽ ĩfinitã intenſiue in ſua ſpẽ. Et arguit ꝑmo ſic: q: ſi hoc nõ ſit poſſibile: aut hoc iõ eſt: q: ĩpoſſibile eſt eſſe aliqḋ in actu infinite ꝑfectũ ſeu ꝑfectionẽ infinitã: aut q: ĩpoſſibile eſt aliq̃ creaturã eẽ ꝑfectionẽ ĩfinitã: q: tũc eq̃retᷣ deo in ꝑfectiõe: ⁊ ꝑ ↄñs eſſet deus: ⁊ ſic eſſet creatura ⁊ deus: ⁊ ſic deꝰ ⁊ nõ deus: ⁊ creatura ⁊ nõ creatura: aut q: ĩpoſſibile eſt aliqḋ infinite ꝑfectiõis eſſe minus ꝑfectũ aliquo eiuſdẽ rõnis: vel ꝑtẽ eſſe eq̃lẽ toti: quoꝝ alteꝝ ſequitᷣ neceſſario. vt videtᷣ ꝑ rõnes aduerſarioꝝ. Iſta diuiſio videtᷣ ſufficiẽs: q: ex his viderẽtᷣ arguere quicũꝗ tenent oppoſitũ. Sed ꝓꝑ nullũ iſtoꝝ debet hoc negari. Nõ q̃dẽ ꝓꝑ ꝑmũ: q: infinitã ꝑfectionẽ eſſe actu nõ eſt ĩpoſſibile: cũ deus ſit bonitas ⁊ ꝑfectio infinita in actu. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ nõ repugnãt: nec ſunt incõpoſſibiles ĩfinitas ⁊ actualitas: ſicut aliq ꝓ fundamẽto ſue poſitiõis aſſumũt. Nec ꝓꝑ 2ᵐ hoc debet negari. non. n. eſto ꝙ aliq̃ charitas ſit infinita intẽſiue: ſequitᷣ ꝙ ſit eq̃ ꝑfecta vt deus: q: deus eſt ꝑfectio infinita ſimpliciter: charitas aũt eſſet ꝑfectio infinita in genere: q: nõ ſoluꝫ deus: ſꝫ aliq̃ etiã finita ꝑfectio alterius rõnis põt eſſe ꝑfectior: ſicut ſubſtãtia angelica ꝑfectior eſſet charitate infinita creata: ⁊ finita intellectio ꝑfectior ⁊ nobilior eſſet nigredine ĩfinita. Huic atteſtatᷣ Augu. in lib. de nã ⁊ grã. ¶ Ego q̃dẽ ſentio q: ẽt cũ fuerit ĩ nobis tãta iuſtitia: vt addi ei nihil oĩno poſſit: nõ equabitᷣ creatura creatori. ⁊ ly cũ ſumitᷣ ↄiunctiõaliter ⁊ equiualet huic ↄiũctioni ſi. Nec 3ᵐ debet mouere: q: illud non eſt ĩpoſſibile. vt pꝫ de ꝑtibus ↄtinui. Nec etiaꝫ 4ᵐ. q: vel altera pꝰ nõ eſt ĩpoſſibilis: vł neutra ſequitᷣ. vt pꝫ formãdo ſimiles argumẽtatiões de ꝑtibus ↄtinui. ¶ Scḋo. Si deꝰ ꝑ vnã horã ↄtinue augeret charitatẽ. ſic tñ ꝙ in ꝑma medietate totius hore crearet charitatẽ tãti gradus: ⁊ in ꝑma medietate ſequẽtis medietatis crearet eq̃leꝫ charitatẽ charitati: quã creauit in prima medietate totius. ⁊ in ꝑma medietate reſidui crearet equaleꝫ: ⁊ ſic ſemꝑ velocitaret ſuam actionẽ ſcḋm quãlibet taliũ partiũ ꝓportionabiliũ. ⁊ quãlibet ↄſeruaret. in fine hore creata eſſet charitas actu infinita intenſiue. ↄña pꝫ: q: charitas exiſtens in fine hore haberet ĩfinitas partes equales: ſicut in tẽpore ſue creationis fuiſſent infinite ꝑtes ꝓportionales: ſed añs eſt poſſibile. naꝫ ꝙ in tota vna hora creet charitatẽ: pꝫ eſſe poſſibile. ¶ Item ꝙ poſſit velocitare ſuã actionẽ: cũ agẽs creatuꝫ hoc poſſit. vt pꝫ in motibus nãlibus: qui ſunt velociores in fine. ¶ Itẽ in agẽtibus voluntarijs hoc experimur: ꝙ ẽt ſemꝑ poſſunt velocitare ſuaꝫ actionẽ in duplo. Iuxta modum deñ ẽt manifeſte cuilibet occurrit: cũ nullum ſit minimũ tẽpus: in quo poſſit tantã latitudinẽ charitatis creare: ſꝫ in quãtolibet minore põt tantuꝫ ⁊ maiorẽ creare ſcḋm placitũ ſuũ: ⁊ ꝑ ↄñs non apparet quare añs ſit totum poſſibile: ex quo ſequitᷣ ꝙ ẽt ↄñs: qḋ eſt ad ꝓpoſitum. ¶ Tertio põt argui ponẽdo: ꝙ deus in cuiuſlibet ꝑtis ꝓportionalis hora ſcḋm diuiſionẽ tactã inſtanti iniciante crearet charitatẽ tãti gradus ſeu eq̃lem ⁊ adiungeret priori: qḋ totũ põt eẽ poſſibile: ⁊ nullam repugnãtiã implicare. ex quo ſequitᷣ ꝙ in fine hore erit charitas actu infinita ꝓꝑ incluſionẽ infinitaruꝫ partiũ equaliũ: ſicut ſunt infinite partes ꝓportiõales in tẽpore dato.) Hec ille. ¶ Adaꝫ etiã multa argumẽta facit in iſta materia. Primũ eſt q: deus põt facere ꝑtes ꝓportiõales ↄtinui ſignati eſſe actu abinuiceꝫ diuiſas: q: ſignãdo partes ꝓportiõales ſpacij alicuius: ſuper qḋ mouetᷣ corpus aliqḋ: ⁊ vocãdo primã partẽ ꝓportionalẽ primam medietatẽ totius ſpacij: ⁊ ſecũdã partẽ ꝓportionalẽ ꝑmã medietatẽ reſidui: ⁊ ſic in infinitũ: inſtãti quo ꝑmo pertingit mobile ad finem ꝑme partis põt eã deus ſecare ⁊ diuidere a poſterioribus: ⁊ ſic de 2ᵃ ⁊ de oĩbus ꝑtibus ꝓportiõalibus ſequẽtibus illis: ⁊ ſi motus ſit vniformis cito finire poterit. ergo tales diuiſiones erũt infinite: ⁊ tũc habebũtur ĩfinita ſimul ab inuicẽ diuiſa: quoꝝ nullũ eſt minimũ: ſicut nec vltimũ ex ea parte: verſus quã ꝓceſſit motus: ſꝫ oẽs quas deus abinuicẽ põt diuidere: ⁊ ſic diuiſas ↄſeruare: põt deus abinuicẽ ſimul diuiſas creare: ⁊ eodeꝫ modo põt argui de charitatibus ĩfinitis. vt pꝫ ſi charitas aliqua per vnam horã vniformiter ꝓduceretᷣ per partẽ ante partẽ: poſſꝫ deus facere: ne pars acquirẽda in poſteriori medietate tẽporis faceret vnã cũ parte acquiſita in priori medietate: ⁊ pari rõne: ne acquirẽda in 2ᵃ parte ꝓportiõali temporis: vniretᷣ alicui parti proportiõali poſteriori acquirẽde: ⁊ ſic de oĩbus alijs. ¶ Scḋo ſic. Q̃dcũꝗ põt deus facere ſucceſſiue: põt facere ſimul: ſꝫ põt deus facere. imo faciet infinita ſucceſſiue in futuro: puta infinitas cogitatiões angeloꝝ. igitᷣ põt facere ſimul ĩfinita in actu. ¶ Tertio. Omnia exiſtẽtia totaliter diſtincta põt deus facere per ſe exiſtere maxime ſi ſint abſoluta: ſed in oĩ corpore ſunt ĩfinite partes ꝓportionales totaliter diſtincte. igitᷣ infinitas partes ꝓportionales corporis põt deus facere exiſtere in actu: ⁊ ſi põt facere exiſtere infinita ſimul in actu. ita poterit hoc facere de aĩabus vel angelis ſicut de corporibꝰ. maior ꝓbatᷣ: q: nõ eſt difficilius deo facere aliq̃ exiſtẽtia in potẽtia totaliter diſtincta exiſtere per ſe q̃ alia. igitᷣ qua rõne põt facere aliqua exiſtẽtia in potẽtia exiſtere per ſe: pari ratiõe põt facere quecũꝗ alia totaliter diſtincta exiſtere in actu. minor ꝓbatᷣ. ſ. ꝙ in omni corpore ſint infinite partes proportiõales totaliter ab inuicem diſtincte ex 3ᵒ. phyſicorum capł̃o de infinito. ¶ Quarto. Quia in quacũꝗ linea ſunt infinita pũcta: ⁊ in oĩ ſuperficie infinite linee: ⁊ in oĩ corpore infinite ſuperficies totaliter diſtincte: ſꝫ nullũ prius eſt in illis pars poſterioris: q: pũcta nõ ſunt ꝑtes linee: nec linee partes ſuperficiei. ergo põt deus lineã ãnihilare oĩbus eiꝰ pũctis cõſeruatis: vbi prius fuerũt: nulla mutatiõe facta in illis vel aliquo iſtoꝝ quo ad ſitum: ⁊ pari ratiõe de lineis reſpectu ſuperficiei. vel ſuꝑficiebus reſpectu corporis: ⁊ tũc certuꝫ eſt: ꝙ remanẽt pũcta infinita in actu. ¶ Quinto ſic. Deus nouit actu oĩa creabilia ⁊ diſtincte ſicut notũ eſt. igitᷣ nouit actu ⁊ diſtincte infinita creabilia: ⁊ voluntas dei non eſt minoris potẽtie q̃ ſua ſapientia vel ſua noticia. igitᷣ poteſt deus velle oĩa iſta creabilia: ⁊ tũc ſequitᷣ neceſſario ꝙ erũt ſimul: vel volũtas beneplaciti eius non implebitᷣ. igitᷣ ſequitᷣ ꝙ deus põt facere ĩfinita eſſe actu ſimul. ¶ Sexto. Nõ minoris potẽtie eſt deus ad creãdum infinita entia in actu diſtincta q̃ infiniti angeli vel aĩe: ſi eſſent ſimul: cum deus ſit tãte potẽtie ꝙ maior cogitari nequit ſimplex: nec

Utrũ deꝰ poſſit aliq̃ formaꝫ intẽſibilẽ ⁊ remiſ. infinitã intẽſiue in ſua ſpẽ.

plexꝫ:nec aggregata:ſed infiniti angeli vel aīe ſi eſſent
ſimul poſſent cauſare īfinitos actus volēdi ſimul libe
re.igiꝫ deus pōt ſimul cauſare īfinitos tales actus.igiꝫ
deus pōt facere īfinita in actu:⁊ hoc in quacūqꝫ ſpē:
cum nō ſit ſibi difficilius de angelis qꝫ de actionibus
angeloꝝ.❡ Septimo ſic.Deus pōt ſimul facere illō:
qḋ nō repugnat potētie finite:ſed potētie finite nō re
pugnat cauſare īfinita ſimul in actu. igiꝫ deus hꝫ pōt.
minor ꝓbaꝫ:qꝛ ignis gehēne cruciās aīas dānatorum
poſſet cauſare īfinitos cruciatus.ſi eſſent illi ꝯiūcte in
finite aīe.igiꝫ qꝫtū eſt de ſe hoc pōt.hoc igiꝫ ſibi nō re
pugnat.igiꝫ deus hoc pōt facere.❡ Octauo ſic. Deus
pōt facere qcqd creatura pōt imaginari fieri.ſed crea
tura pōt imaginari fieri īfinita diſtincta abinuicem in
actu.igiꝫ deus pōt facere infinita ſimul in actu.maior
ꝓbaꝫ:qꝛ creatura pōt imaginari potētiaꝫ:que poſſet:ſi
eſſet:facere quicqd ipſa poſſet imaginari fieri qꝛ aliter
non pōt imaginari aliquid fieri:niſi poſſet imaginari
agēs:qḋ poſſet illud facere:ſed creatura nō pōt imagi
nari per agens potētius deo.igiꝫ deus pōt facere qcqd
⁊ creatura pōt imaginari:ſed creatura pōt imaginari
īfinita eē totaliter diſtincta.igiꝫ deus pōt hoc facere.
minor pꝫ:qꝛ quilibet hō pōt imaginari īfinita puncta
fieri actu ſimul:vel lineas:aut ſupficies:ꝑſertim in ſa
cramēto altaris:vbi qꝫtitas eſt ſine ſubiecto.imo mul
ti credūt ita fieri in rarefactione qualibet. Similiter
multi credūt:ꝙ in oī alteratiōe ſit in quolibet īſtāti di
uerſa forma totalis vel totaliter:⁊ per ꝯñs imagināꝫ
tur īfinita fieri actu in tēpore finito.ḡ hoc pōt deus fa
cere in īſtāti.❡ Nono.Deſcēdat aliquod graue in me
dio aeris verſus ſuperficiē.a.ī aere eque diſtāte oīçō
ti:⁊ ſit agēs ita ꝯdēſans aerē circa.a.ꝙ illud graue.ſ.b.
nō poſſit attingere ad.a.propter dēſitatem medij: ſed
ſtet āte.a.ſi ſit poſſibile.tūc eni verum eſt ꝙ.b.anteqꝫ
q̄eſcat mouebiꝫ in duplo tardi⁹ qꝫ in ꝑncipio:⁊ poſtea
in quadruplo tardius.⁊ ſic in īfinituꝫ.ḡ cum nō lateat
deum īſtās qḋcūqꝫ:in quo duplicabiꝫ vel quadrupla
biꝫ mot⁹:⁊ ſic de ſingulis:ſequiꝫ ꝙ deus poterit ſi vo
luerit in quolibet inſtāti creare vnū angelū:⁊ ita in to
to tēpore mot⁹ poterit creare īfinitos angelos.❡ De
2.c.41. cimo ſm ſententiā Augu.2°. de ciuitate dei: ⁊ phī 12°.
metaphyſice.Angeli mouēt orbes celeſtes.ponaꝫ igiꝫ
aliquē orbeꝫ nō habere quācūqꝫ reſiſtētiā extra ſe:nec
ab orbe ſupra ſe:nec ab orbe inferiori:⁊ ꝙ deus ſeque
ſtret potētiam reſiſtiuā intrinſecā orbis:ita ꝙ nō reſi
ſtat angelo mouenti:ita tñ ꝙ infra ſubam illius orbis
īcludaꝫ aliquod corpus reſiſtēs motui circulari illius
orbis:ſicut ignis vel aliq̄ ſtella:⁊ moueat angelus cir
culariter illam orbē:ſit orbis ſolis habens ſtellaꝫ illu
minantem aereꝫ: ⁊ corrūpat deus vniformiter in vna
hora totam illam reſiſtentiā:vel minuat eam ſic ꝙ in
fine hore nulla ſit reſiſtentia in illo orbe ſolis:qḋ totū
eſt poſſibile ſatis:ſicut pꝫ cū nulla repugnantia ſuppo
nātur:nec aliqḋ īpoſſibile. Iſto caſu poſito arguiꝫ ſic.
Sol in hora data cauſabit infinita lumina.igiꝫ deus
pōt multo magis cauſare infinita lumina in illa hora
⁊ ꝯſeruare ea:aſſumptum ꝓbaꝫ:qꝛ in ꝑma medietate
ſol generabit vnuꝫ lumē in aere:ſicut nūc facit in vna
die: ⁊ ſimiliter faciet nocteꝫ in eodē aere in eadē ꝑma
medietate:⁊ in ſcđa parte ꝓportionali generabit aliud
lumē:⁊ ſic de ceteris.igiꝫ in tota hora faciet īfinita lu
mina ⁊ noctes infinitas:ſic ꝙ ſemel reuoluaꝫ orbis in
ꝑ° medietate hore:qꝛ idē argumētū ē ſi in ꝑ° medieta
te hore faciat medietatē vni⁹ reuolutiōis vel aliā par
tē:qꝛ nec̄io ſeqꝫ: ꝙ in tota hora faciet īfinitas reuolu
tiōes:⁊ p ꝯñs īfinita lumia in aere ⁊ īfinitas noctes:⁊
aggregari pōt argumētū:ꝙ ſaltē poterit ī oī pte ꝓpor
tiōali vnā talē cōpletā reuolutionē:⁊ ſtat argumentū.
❡ Undecio.Ponaꝫ ꝙ agēs nāle īcipiat diuidere ali
qḋ corp⁹ ꝯtinuū.puta aqꝫ ī vna hora vniformiter ſm
lōgū tūc ſic. Dū agēs ſic diuideret vſqꝫ ad mediū:de⁹
poterit alterius dati ꝯtinui diuidere medietatē a me
dietate:⁊ agens nāle dum ꝑciſe cōplebit medietatē re
ſidui diuidendo poterit deus vtrāqꝫ vel alteram me
dietateꝫ corporis dati diuidere in duas medietates:⁊
ſic vſqꝫ in finē hore.igiꝫ in fine hore habebit infinita
corpora in actu.ſ.partes ꝓportionales:quas deus diui
det modo predicto.❡ Cōfirmaꝫ. Quia qñ agens nā
le corrūpit aliqḋ per partē ante partem poſſet deus re
creare in actu partes ꝓportionales ſucceſſiue. igiꝫ ⁊c̄.
❡ Cōtra 4^am ꝯcluſionē arguit Aureo.ꝓbādo ꝙ īpoſ
ſibile ſit ſimpliciter:ꝙ magnitudini addaꝫ in infinitū
magnitudo einſdē quātitatis:ita ꝙ per trāſcaꝫ quecū
qꝫ data magnitudo.arguit eni ſic. Si magnitudo poſ
ſet creſcere in infinitū oēm datā magnitudinē trāſcē
do:neceſſario magnitudo actu infinita eſſet qḋdā poſ
ſibile:qḋ ꝓbaꝫ ſic:qꝛ ſi magnitudo pōt creſcere vltra
oēm determinatā quātitatē ꝯtinue trāſcendendo:ne
ceſſario poſſibilitates ſunt īfinite numeraliter ad quā
titates finitas in ſe:ſed tñ infinitas in multitudine:per
quaꝝ additionē magnitudo illa in infinitū augmēte
tur:ſed oēs iſte poſſibilitates infinite oīum magnitu
dinum ⁊ quātitatū poſſibiliū integrāt ⁊ ꝯſtituūt vnaꝫ
poſſibilitatē totaleꝫ reſpectu vnius totius magnitudi
nis apte nate cōſtitui ex oībus quātitatibus finitis in
ſe ⁊ infinitis multitudine:reſpectu quarum erant infi
nite ille potētie partiales.ḡ neceſſe eſt ꝙ cōſurgat vna
totalis potētialitas vnius magnitudinis poſſibilis cō
ſtitui ex quātitatibus infinitis:illa auteꝫ eſt neceſſario
magnitudo infinita.igiꝫ īfinita magnitudo poſſibilis
eſt ⁊ vnā poſſibilitatē habebit.poterit ḡ reduci ad actū
per aliquam potētiam:ſed ꝯñs eſt impoſſibile.ſ.ꝙ ſit
actu aliqua magnitudo īfinita.❡ Cōfirmaꝫ ſic.Quia
oēs partes magnitudinis ſm quas poſſibile eſt ipſam
augmētari ꝯcurrūt ad vnā magnitudinē cōtinuā:pōt
eni ex his ꝯſtitui vna magnitudo in numero:ſicut aūt
ſe hꝫ actus ad actū:ita ſe hꝫ potētia ad potētiaꝫ: ⁊ per
ꝯñs ſi partes magnitudinis actu poſite ꝯſtituūt vnaꝫ
magnitudinē totalē ita ꝙ illa magnitudo integraꝫ ex
partibus:ſequiꝫ ꝙ potētie ⁊ poſſibilitates illaꝝ prius
ītegrēt vnā potētiam.ſ.poſſibilitatē totius.vnde ſicut
oēs partes in actu ꝯcurrūt ad ꝯſtituēdam vnū totum
in actu:ſic poſſibilitates oīum partiū ꝯſtituūt vnā poſ
ſibilitatē toti⁹: qꝛ igiꝫ data aliq̄ magnitudine q̄riꝫ:an
poſſibiles ſint addi ſibi īfinite ptes magnitudinis ſuc
ceſſiue.vel nō.ſi 2^m habeꝫ ꝓpoſitū.ſi ꝑ^m ſequiꝫ ꝙ infi
nite magnitudines ſunt poſſibiles:nō qdem ꝙ ſint in
actu:ſed tñ ſunt in potētia:ꝯſtat aūt ꝙ oēs ille ſi pone
renꝫ in actu ꝯſtituerēt vnaꝫ magnitudinē in actu.ḡ ſi
ponanꝫ in potētia poſſibilitates oīum: ꝯſtituūt poſſibi
litatē vnius toti⁹.⁊ per ꝯñs totū illḋ erit qd poſſibile:
oīs āt poſſibilitas reducibilis eſt ad actū:vt pꝫ ex diſ
finitione potētie.alias ſi reduci nō poſſet:nō eſſet vtiꝫ
qꝫ poſſibilitas:ſed potius quid prohibitum ⁊ impoſſi
bile.magnitudo ḡ infinita in actu erit poſſibilis:ſi pōt
augmētari magnitudo in infinitum.❡ Cōfirmaꝫ ſic.
Nulla potētia reſpicit proceſſum partium ꝯſtituētiaꝫ
vnū totū:niſi q̄tenus per ꝑas reſpicit ipſuꝫ totū:⁊ ita ſi
partes in infinitū addi poſſibiles ſunt in aliqua potē
tia ordinata ⁊ debito modo ſe habēte:neceſſe eſt ꝙ to

Utrū de⁹ poſ/ſit producere aliud ⁊ aliam creaturā pfe/ctiorē ſꝫ ſpēs in infinitum.

tum per prius ſubſit illi potentie. erit ergo poſſibilis tota
vna īfinita magnitudo ſi fuerint partes poſſibiles ad/
di in infinitū. ¶ Cōtra 6ᵃᵐ ꝯcluſionē arguit p̄mo ſic.
Quicūqȝ aliqua potētia reſpicit multa quoꝝ vnum eſt
perfectius alio ⁊ totale ſꝫm perfectionē reſpectu alte/
rius: per prius reſpicit illud totale: qḋ eſt perfectius ꝗȝ
reſpiciat īperfectiora: que ſunt quodāmodo partialia
in perfectione: ⁊ huius rō eſt: qꝛ ſicut ſe hn̄t hꝰ in eſſen
do: ſic ꝙ vnuȝ eſt nobilius ⁊ pfectius alio: ſic ſe hn̄t in
ordine ad potētiā: qꝛ p̄ncipalius reſpicit̄ a potētia illḋ:
qḋ eſt nobilius: ſed manifeſtū eſt ꝙ ſi ꝓcedit̄ in infini
tum in ſpecificis perfectionibus creature: ſemper ſupe
rior eſt qḋdā totale pfectionale reſpectu inferioris: cō
tinet. n. perfectionē inferioris: ⁊ adhuc plus. ergo prius re
ſpicit dei potētia aliqḋ totū ꝯſtitutū ex oībus iſtis pfe/
ctionibus: qḋ hꝫ rōnē totius pfectionalis reſpcū oīum
ꝗȝ reſpiciat quālibet pfectionē minorē partialē: cōſtat
aūt ꝙ illud poteſt deus ꝓducere: qḋ p̄us ⁊ p̄ncipalius
ſubeſt ſue potētie. ergo poterit ꝓducere deus ſpēm vnaȝ
totalē eminēter ꝯtinentē pfectiones oīum aliaꝝ crea/
turaꝝ. ſi igit̄ pfectiōes hꝰ ſunt īfinite neceſſe erit crea
turam iſtā totalē eſſe infinite pfectionis: quod eſt im/
poſſibile. ¶ Scḋo. Proceſſus alicuius ad menſuram
neceſſario eſt finitus: ſicut pꝫ duȝ ꝓceditur a numeris
ad vnitatem ꝓceditur ad menſurā: ⁊ iō talis ꝓceſſus
finit̄: ⁊ huius cā eſt: qꝛ de ratione menſure eſt ꝙ ſit p̄n/
cipium cognoſcendi ⁊ certificandi alia. vt pꝫ. 10. meta/
phyſice: ⁊ ꝓpter hoc: qḋ eſt mēſura debet eſſe maxime
cognitū: ⁊ per hoc debet eſſe prius oībus menſuratis:
⁊ ꝯſr̄ debet eſſe in actu: ita ꝙ ſi ꝓcedit̄ ad menſurā
de neceſſitate deuenit̄ ad eaȝ: alias erit incognita: nec
erit poſſibilis eſſe: ſed manifeſtū eſt ꝙ in perfectioni/
bus ſpecificis dum procedit̄ ad ſuperius procedit̄ vti/
qȝ ad menſuram: ſicut enī albedo in coloribus eſt mē/
ſura alioꝝ coloꝝ: qui ſunt īferiores. vt pꝫ. 10. metaphy/
ſice. ſic ſpēs ſuperior ⁊ dignior eſt menſura. ergo īpoſſe ē ꝙ
in iſtis ꝓcedat̄ in infinitū: alioqn mēſura nobiliſſima
erit ignota: nec poterit eē in rerū vniuerſitate. ¶ Ter/
tio. Tota vniuerſitas ſpecieꝝ creabiliū cadit a diuina
pfectione ſicut finitū ⁊ limitatuȝ cadit ab illimitato
⁊ īfinito: ſed poſito aliquo totali finito: impoſſibile eſt
in ipſo in infinitū ꝓcedere in aſcendendo: ⁊ hoc qdeȝ
pꝫ in magnitudine finita: lꝫ enī poſſit ꝓcedi in ea ī īfi/
nitum diuidendo in partes minores: nō tn̄ accepta ali
qua parte magnitudinis illius pōt ꝓcedi ꝯtinue in in/
finitū augmentando ſꝫm eandē quātitatē: ⁊ ſimiliter
idem pꝫ in multitudine finita: in millenario nāqȝ non
pōt ſumi aliquis numerus ita paruus: cui poſſit in infi
nitum fieri additio. ſic ꝙ additū infra millenariū ma
neat. Simil̄r ⁊ ita erit in vnitate finite pfectiōis ſpeci
fice: neceſſe eſt enī vt accepta vna ſpē nō poſſit in infi/
nitū fieri additio: ſic ꝙ additū remaneat infra multi/
tudinē hꝰ finitā in pfectione. ergo nō pōt in infinitū ꝓce/
di in pfectiōibus ſpēꝝ. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ lꝫ vniuerſitas
ſpērū ſit infinita multitudine. tn̄ finita eſt perfectiōe:
qꝛ quelibet ſpēs eſt limitata in ſe. ¶ Nō valet. Tum
qꝛ finitū īfinities ſumptū ꝯſtituit īfinitū. ꝗuis ergo que/
libet ſpēs ſit finite pfectionis: tn̄ ſpēs īfinite cōſtituūt
īfinitā pfectionē. igit̄ ſi pōt dari: ꝙ ſpērum creabiliuȝ
vniuerſitas ſit finita ⁊ nō infinita in pfectiōe: neceſſe
eſt ponere ꝙ nō ſit īfinita in multitudine in aſcenden
do. Tum etiā qꝛ in talibus tn̄ hꝫ vltimū: in quo ſiſtit̄
ꝗtū oīa p̄cedētia. vn̄ ſi vniuerſitas ſpērū ſit īfinite p/
fectionis: ⁊ ꝓcedit̄ aſcēdendo: neceſſe eſt ꝙ ibi ſit ali/
qua ſpēs infinite pfectionis. ¶ Et ſi dicat̄ vlterius ꝙ
idē incōueniēs videt̄ ſequi in numeris. erit. n. in vni/
uerſitate numeroꝝ aliquis numerus infinitus. ¶ Di
cendū: ꝙ nā numeroꝝ cōſiſtit in actu pmixto potētie
inquātū vno dato ſemp alius eſt in potētia ex hoc ip/
ſo: ⁊ ꝓpter hoc ꝙ oēs numeri nō ꝯcurrūt ad aliqȝ vni/
tatē vel vniuerſitatē: vt poſſit dici numeroꝝ vniuerſi
tas infinita. vnde ꝯcedi debet ꝙ in numeris ſit in in/
finitū ꝓcedere. nō aūt ꝙ multitudo numeroꝝ ſit infi
nita. In ſpēbus aūt creaturarum nō ſic eſt: qꝛ ex ipſis
ꝯnectit̄ vniuerſitas: quedam eſſentialiter ordinata: in
qua eſt vnitas ordinis ⁊ bonū vt dicit phūs. 12. meta/
phyſice. ¶ Quarto ſic. Proceſſus ad vnitatē ⁊ totali/
tatem nō pōt eſſe infinitus: ⁊ hoc apparet in diuiſione
ꝯtinui: vbi qꝛ ad ptē ꝓcedit̄ eſt: ꝓceſſus in infinitū: in
additione vō nō eſt: qꝛ ꝓcedit̄ ad totū: in numeris vō
ꝓcedit̄ in infinitū addēdo: qꝛ eſt ꝓceſſus ad multitu/
dinē ⁊ nō ad vnitatē ſeu totalitatē: ſed magis ad ſpēs
diſperatas. ⁊ hac propoſitione vtit̄ phūs 3°. phyſicoꝝ.
vnitas. n. ⁊ totalitas habent rōnem forme. multitudo
aūt ⁊ partialitas rōnē mãe: partes. n. ſe habēt mō ma/
teriali reſpectu totius: ⁊ hinc eſt ꝙ proceſſus ad multi
tudinē ⁊ ad partes pōt eſſe in infinitū: eſt. n. proceſſus
ad mām ⁊ ad potentiā: in qua ꝯſiſtit rō infiniti: qḋ di/
cit actū pmixtū potentie: ꝓceſſus vō ad totalitatem ⁊
vnitatē eſt ꝓceſſus ad formā: ⁊ actū: ⁊ cōplementum:
⁊ finē: ⁊ ꝓpter hoc nō pōt eſſe infinitus niſi poſſet eſſe
aliquod totū infinitum. vel niſi eſſet vanus ꝓceſſus ⁊
ocioſus. Suppoſito ergo ꝙ omne totū poſſibile ſit finitū
ſuppoſito etiā ꝙ vnus finis ⁊ terminus ſit: vltra queȝ
ꝓcedi nō poſſit: ſtatim apparet: ꝙ ꝓceſſus ad vnitateȝ
⁊ totalitatē neceſſario eſt finitus: ſed manifeſtū eſt ꝙ
ꝓceſſus repertus in perfectionibus creaturaꝝ in aſcē
dendo eſt ad quādā vnitatem ⁊ totalitatem: ꝓceditur
enī ad multitudinem ſpecierum: ex quibus conſtitui/
tur vnum totum: qꝛ tota vniuerſitas entis: in qua con
ſiſtit ratio boni ⁊ totius: omnia enim entia ſꝫm ratio/
nes ſpecificas ordinata ſunt ⁊ cōnexa. alias vniuerſi/
tas entium eſſet male diſpoſita ⁊ eſſet diſſoluta ⁊ incō
nexa: cuius oppoſitum eſt per ſe notum: vt Cōmenta/
tor dicit. 12°. metaphyſi. cōmento. 51°. ait enim. Et ma
nifeſtum eſt per ſe ꝙ omnia habent aliquod bonum
⁊ ſunt ordinata ad inuicem: nec eſſe eoruȝ eſt a caſu. ergo
impoſſibile eſt: ꝙ in perfectionibus creaturarum: ex
quibus cōſurgit illa vnitas ⁊ iſte ordo: ⁊ hec totalitas
procedi poſſit in infinituȝ: ocioſus quippe eſſet iſte ꝓ/
ceſſus: cuȝ tendat ad conſtitutioneȝ cuiuſdam totius
vniuerſi: quia non poſſet peruenire ad illud: quod in/
tendit. ¶ Quinto ſic. Uniuerſitas ſpecieruȝ ſic eſt or/
dinata ſꝫm Dionyſiū: ꝙ infima ꝯnectuntur ſupremis
per media. ſic ꝙ ſuprema infimorum attingunt infi/
ma mediorum: ⁊ ſuprema mediorum attingunt infi/
ma ſupremoꝝ: ⁊ hoc ꝙ a ſupremis deſcendit̄ ad infi/
ma per imediate cōnexa: ⁊ per eadeȝ aſcendit̄ ab infi
mis ad ſuprema. ſi ergo ab infima creatura procedat̄
in infinitū aſcendendo: per eadem ad infima deſcen/
dat̄: querendū eſt igit̄ de illo: in quod p̄mo deſcendit̄:
a deo incipiendo an ſit finite perfectionis: aut infini/
te: ſed nō pōt dari ꝙ ſit finite: tunc eniȝ nō diſtaret ab
infima creatura in infinitū: ⁊ per ꝯn̄s ꝓceſſus in perfe
ctionibus ſpecificis nō eſſet infinitus: ⁊ habet̄ ꝓpoſi/
tum: nec etiam dici pōt ꝙ ſit infinite perfectionis: qꝛ
tunc aliqua creatura eſſet infinite perfectionis. vel p/
fectione infinita: ⁊ iterum illa que eſſet imediate infe
rior per vnum gradū: remaneret adhuc infinita: ⁊ ad/
huc tertia inferior 2ᵃ per vnū graduȝ eſſet etiā infini/
ta: ⁊ ſic

ta:⁊ ſic deſcēdendo in infinitum ſemꝑ qð remaneret
eſſet infinite ꝑfectionis:nec poſſet perueniri deſcendē
do ad ṗmā creaturā finitam:ſicut nec aſcendendo ad
primā infinitā:⁊ ſic eſſent duo ꝓceſſus penitus diſpari
aſcēſus ⁊ deſcenſus:cuius oppoſitū declaratū eſt:qꝛ ꝑ
eadē media aſcendit̄ ⁊ deſcēdit̄ vt dicit phs.3°.phyſi/
coꝝ:ait eñi. Qꝛ idē eſt ſpaciū:ꝑ qð aſcendit̄ ⁊ deſcen
dit.ergo dici nō pōt ꝙ in perfectionibus creaturarum
aſcendatur in īfinitū. ¶ 6°.Quia poſitis duobus extre/
mis videlꝫ deo ⁊ creatura infima.īpoſſibile eſt ꝙ me/
dia ſint infinita. Et ſi dicatur ꝙ imo:qꝛ alterū extre/
moꝝ eſt infinitū poſitiue ſcꝫ deus:⁊ ita inter deum
⁊ creaturam eſt diſtantia infinita. Non valet vtiqꝫ:
qꝛ talis diſtātia nō debet intelligi per modum interci
dentis medij:ſed per modū infiniti extremi:⁊ ideo a
quocūqꝫ diſtat:in infinitū diſtat:nec minuitur diſtan/
tia:ſi fiat aliqd' ſuperius:qꝛ ēt ab eodē in infinitū di/
ſtaret:minueret̄ vtiqꝫ ſi diſtantia ſe teneret ex pte me
dij:non minuit̄ autē qꝛ ſe tenet ex parte extremi:deus
enim ſemꝑ eſt infinitus:⁊ iō a quocūqꝫ diſtet:in infini
tū diſtat:creature aūt a deo ſemꝑ diſtāt finite:qꝛ non
diſtant niſi ſeipſis:ipſe vō finite ſunt:⁊ ꝓpter hoc vna
creatura plus diſtat a deo q̄ȝ alia: deꝰ aūt equalr̄ diſtat
ab omnibus.qꝛ in infinitū.) Hec ille. ¶ Cōtra 8am cō/
cluſionem arguit q̄ꝫtum ad tria ibidem poſita: ipſam
improbando. Dicit eniꝫ ꝙ deficit in hoc:ꝙ ponit deū
poſſe facere infinitas ſpēs meliores:⁊ ꝑ ꝯñs infinitos
Utrum deus poſſit infinitos mundos facere.
mundos ſpecifice diſtinctos vnū poſt aliū ſemꝑ poſte
rius aſcendendo:oſtenſum eſt eniꝫ ꝙ in perfectionibꝰ
ſpecificis nō pōt ꝓcedi infinitū. Et iterū iſtimet dixe/
runt alibi:ꝙ neceſſe eſt oīa ad vnū mūdum ꝑtinere:⁊
tunc dixerunt nō eſſe poſſibile eſſe aliā terrā q̄ȝ iſtam:
qꝛ omnis terra fertur nālr̄ ad hoc medium vbicunqꝫ
eſſet:⁊ eadē rō eſt de alijs corporibꝰ:que ſunt ptes mū/
di ſm eos:ſed multo magis poſſet aliā terram ⁊ alium
mundū numeraliter diſtinctū ꝓducere q̄ȝ diſtinctū
ſpecifice.igitur nō videt̄ ꝙ illa concorditer dicantur.
¶ 2°.ad idem. Si deus poſſet facere vniuerſuꝫ aliud
ſpecifice melius ſemꝑ in infinitū:ſequit̄ ꝙ rerum vni
uerſitas facta ⁊ factibilis nō reduceret̄ ad vnū ordinē
⁊ ad quādam vnitatem totalitatis:ſed manifeſtuꝫ eſt
ꝙ hoc ſtare nō poteſt:qꝛ quicquid cadit a diuina perfe
ctione ordinabile eſt in deum:⁊ cuꝫ omni alio ſm ha
bitudinem magis vel minus perfecti:vnde vniuerſi/
tas omnium entium ex hoc ꝙ ſunt extra:nihil ordina
bilis eſt mutuo inter ſe ⁊ in deum:nec poſſunt eē entia
inter ſe connexa.ergo dato ꝙ deus poſſet facere ſpēs
infinitas aſcendendo in ſurſum:nihilominus omnes
pertinerēt ad vnicū vniuerſuꝫ:⁊ hic erit ordo illarum
ſpecierum ad iſtas:qui in nobilitate fundat̄. Hoc etiaꝫ
innuit vocabuluꝫ vniuerſitatis:vnde licꝫ deus vniuer
ſo iſti poſſit adhuc addere:tamen ſi faceret alias ſpēs
adhuc ex iſto ⁊ illis ſpeciebus vna vniuerſitas reſulta
ret. ¶ Deficit inſuper 2° ꝯ illa ſm eū in eo ꝙ ait:ꝙ ſi
Utrum ſi ptes aliq̄ meliorarentur alijs nō melioratis tanta eēt bonitas vniuerſi quanta eſt hodie.
partes alique meliorarentur alijs nō melioratis non
eſſet tanta bonitas vniuerſi:quanta eſt hodie. Nō eni
eſt dubium ꝙ natura humana in xp̄o per grām vnio/
nis ſūme fuit meliorata:nec tamen ſol vel luna rece/
pit intrinſece aliquā meliorationē eſſentialeꝫ vel acci/
dentaleꝫ:ſimiliter nec natura angelica in reprobis ſpe
ciebus ex incarnatione xp̄i fuit meliorata:ſed erroneū
eſt ponere ꝙ ordo vniuerſi fuerit deterioratus ex in/
carnatione xp̄i.ergo nō eſt verum gn poſſit meliorari
vna pars vniuerſi:alia nō meliorata manente ipſo or/
dine in bonitate equali:vel forſitan in maiori. ¶ 2°.
Qꝛ poſt iudicium ordo vniuerſi nō peiorabitur ⁊ erūt
alique ſpecies meliorate:vtpote hō:⁊ corpa ſimplicia:
⁊ tamen nō oēs ſpecies erunt meliorate:imo deficient
plante:⁊ alia animalia:⁊ piſces:⁊ aues:⁊ ceſſabit mixto
rum generatio motu celi ceſſante. ¶ 3°. Qꝛ ordo ſuſci/
pit magis ⁊ minus abſqꝫ hoc:ꝙ in diſſonantiā cadat:
nō eniꝫ ſequitur:ſi ordo minoret̄ in bonitate:ꝙ ꝓpter
hoc deordinetur:ſicut in ꝯſonātia cithare videmus ꝙ
poteſt fieri maior ⁊ minor ꝯſonantia:nec eſt verum ꝙ
ſtante conſonantia:ſi trahatur plus vna corda:ſemper
diſſonantia fiat:imo aliquando fit maior cōſonantia:
aliquando minor:ſuſcipiūt enim iſta magis ⁊ minus:
ſicut pulchritudo ⁊ ſanitas ⁊ alia hꝫ:que in armonia
cōſiſtunt.ergo nō eſt verum ꝙ ordo vniuerſi fiat de/
terior:ſi tm̄ vnica creatura melioret̄. ¶ Cōtra vltimā
cōclonē arguit ꝓbando:ꝙ per nullam potentiā multi
tudo infinita poſſit eſſe in proſpectu alicuius intelle/
ctus:vel in eſſe obiectiuo ſic. Illud quod implicat con/
tradictionē directe:⁊ in ṗmo modo dicendi per ſe eſt
ſimpliciter impoſſibile:nec aliqua potentia diuina vel
humana cadit ſuper illud:ſꝫ ſi ponat̄ infinita multitu
do in intuitu intellectus:tūc ponitur totum:cuius par/
tes permanent:⁊ nō permanent:ſuccedūt ⁊ non ſucce/
dunt:inq̄ꝫtum eniꝫ ſunt partes multitudinis actualis
permanent ⁊ nō ſuccedunt:ſed inq̄ꝫtū ſunt partes infi/
niti:cuius rō in ſucceſſione cōſiſtit ⁊ in actu permixto
potentie ſuccedūt ⁊ nō permanēt. Et idē dicit de diuo
intellectu:ꝙ ſpecies numerorū:aut alia multitudo in
finita non poteſt eſſe obiectiue in diuino ꝓſpectu:qꝛ ſi
infinitum eſt totū:cuius partes ſibi ſuccedūt:vñ opor
teret ꝙ partes iſtius multitudinis eſſent i diuino ꝓſpe
ctu vna poſt aliaꝫ ſucceſſiue:⁊ ſic diuinus intuitus eēt
ſucceſſiuus habens actū ꝑmixtū potentie:qð omnino
poni nō poteſt:ꝓpter qð omnes creature ſunt in vno
ſimplici intuitu obiectiuo:quo cognito oīa ſunt eq̄pol/
lenter:⁊ eminenter cognita. ¶ Confirmatur. Qꝛ ſemꝑ
erit cōtradictio dum oppoſita formalr̄ cōnectuntur:
vt ſi dicatur lapis rationalis:vel nigredo diſgregatiua:
aut ꝑmanens ſucceſſiui:ſed dicendo multitudinem
infinitā:aut infinitas animas dr̄ ꝑmanens ſucceſſiuū:
aut ſucceſſiuū ꝑmanere:multitudo eñi eſt de quātitati/
bus:cuius ptes ꝑmanēt:vel itelligunt̄ ꝑmanere:vt pꝫ
in predicamentis. Infinitum aūt eſt:cuius ptes de ne/
ceſſitate intelligunt̄ ſuccedere:dicere igitur infinitam
multitudinē:eſt dicere totum:cuius partes ſuccedunt
⁊ nō ſuccedūt:permanent ⁊ nō permanēt:qð eſt con/
tradictio manifeſta.ergo patet:ꝙ qui ſuo conceptu fin
git multitudinem infinitam cōnectendo hos duos ter
minos:neceſſario contradictoria ꝯiungit:⁊ ꝓpter hoc
nihil intelligit:ſed format vbum ficticium:quod con/
iungi nō poteſt:nec re nec intellectu. Qꝛ autē de ratio
Utrum ſucceſſio ſit de rōne infiniti.
ne infiniti ſit ſucceſſio:loquendo de infinito partibili.
probat multipliciter. Primo quia ratio eius permiſce/
tur ex actu cum potentia.igit̄ eſt intrinſece ſucceſſiuū:
quia ratione actus:quem includit:eſt aliquid in actu:
ratione vero potentie includit aliquid:quod nondum
eſt:⁊ ita permiſcetur ex eo qð eſt: ⁊ eo quod nondum
eſt:omne autem tale eſt ſucceſſiuum:quia componit̄
ex partibus:que non ſunt ſimul. Sed ꝙ ratio infiniti
quantitatiui permiſceatur ex actu cuꝫ potentia:patere
dicit:quia qui imaginatur aliquod partibile infinituꝫ
neceſſario figit aſpectum ſuper aliquid in actu:⁊ ſic ꝓ/
cedendo dicit:ꝙ caret fine additionis:hoc aūt modo
intellectum non attingitur in actu:imo ſi intellectus
illud attingeret:iaꝫ finiret:ex quo patꝫ ex his:ꝙ mens

concipit per infinitum ptibile:ſiue quãtũ carẽs oĩ fine: ⁊ ideo neceſſario ꝑmiſcet̃ ex actuali:⁊ nõ actuali:ſiue potẽtiali. Illud enĩ quo dr̃ carere i actu nõ eſt. ¶ Qđ amplius cõfirmat̃. Qꝛ concipere infinitũ eſt ipſuꝫ cõcipere cũ negatione actꝰ ⁊ cõplemẽti:⁊ ita vt incõpletũ ⁊ imꝑfectũ:tale aũt eſt in potẽtia:⁊ iõ rõ infiniti eſt ꝑmixta ex actu ⁊ potẽtia. ¶ 2°. ꝓbat ideꝫ ex dicto Cõmẽtatoris 3°. phyſicoꝝ cõmento. 59°. Ubi dicit ꝙ non opꝫ intelligere ꝑ eſſentiã infiniti actũ aliquẽ determinatũ vt hoĩeꝫ vel domũ:ſed actũ cõpoſitũ cũ potẽtia ergo rõ ĩfiniti eſt neceſſario ſucceſſiua. ¶ 3°. Ex dicto phĩ dicentis:ꝙ nõ opꝫ intelligere ĩfinitũ ſicut aliquid perfectum:vt hoĩem aut domũ:ſed magis ſꝫ ꝙ ſemꝑ generatur ſucceſſiue:ſicut dies ⁊ pugna:⁊ ſubdit:ꝙ vĺr hec eſt diſpoſitio infiniti. ¶ 4°. Qꝛ infinitas partium nihil aliud eſt niſi habere partes ſine fine:finis autem ⁊ cõplementũ eſt idẽ:habere ergo ꝑtes ſine fine eſt habere ꝑtes ſine cõpletione ⁊ cõſũmatione ⁊ terminatione:hoc autẽ eſt cõſiſtere in quodã ꝓceſſu partiũ nõ cõſũmato:ita vt iam aliqua pars ſit ſumpta:⁊ nondum oẽs ſint ſumpte:permiſcetur ergo in iſta rõne habere partes abſqꝫ fine ⁊ cõſummatione actus cũ potentia. ¶ Ex quo pꝫ euidentiſſime ꝙ rõ infiniti conſiſtat in quadam ſucceſſione. ¶ 5°. Qꝛ rõ illa vr̃ in ſucceſſione cõſiſtere:quam impoſſibile eſt reperiri niſi in entibus ſucceſſiuis:in quibus actus cũ potentia permiſcet̃:ſed ratio infiniti eſt hmõ:nõ enim reperitur niſi vbi põt eſſe finis ⁊ ſucceſſio ſicut in diuiſione partiũ continui:aut in additione numeroꝝ:aut in proceſſu temporis:aut in multitudine indiuiduoꝝ. ergo ratio infiniti eſt formaliter ſucceſſiua. ¶ 6°. Probat ideꝫ ex hoc ꝙ infinitum partibile nõ põt intelligi niſi per moduꝫ cuiuſdã proceſſus:non enĩ mens poteſt concipere aliquid partibile in infinitum niſi quatenus accipit in eo aliquid: ⁊ deinde aliud a precedenti:⁊ deinde aliud:⁊ ita ſine fine quaſi iſta ratio in quodam proceſſu ⁊ continua acceptione conſiſtat. ¶ 7°. Probat idem per conditiões quas phs infinito attribuit 3°. phyſicoruꝫ. ¶ Ex qbus concludit:ꝙ ratio infiniti ꝯſiſtit in ſucceſſione:qđ fuit probandum ſuppoſitum in ratione principali contra tertiam cõclonẽ. ¶ 2°. Principalr̃ ſic arguit ad eandeꝫ. Impoſſibile eſt ꝙ ille ꝓceſſus euacuetur:per quẽ duꝫ aliquid cõſurgit in actu:ex hoc ipſo cõſurgit aliud in potentia:neceſſario enĩ talis proceſſus nunq̃ ceſſabit:in illo enim in quo poneret̃ ceſſare:iam conſurgeret potentialitas ad aliquid aliud:⁊ ita ꝓceſſus nõ eẽt terminatus:ſed manifeſtum eſt ꝙ in ſpeciebus numerorum ſic eſt:ꝙ quando vna reducitur in actum:ex hͦ ipſo conſurgit alia in potentia:poſito enim aliquo numero in actu ſtatim põt duplari:⁊ ex hoc amplius eſt in potẽtia ad maiorem:⁊ cum peruentũ fuerit ad illuꝫ poteſt duplari:⁊ ſic cõſurgit alius in potẽtia. ⁊ ſic in infinitum. ergo ipoſſibile eſt ꝙ proceſſus numeroꝝ per aliquam potentiam euacuetur:ſed ſi eſſet multitudo aliqua facta per diuinã potentiaꝫ infinita in eſſe actuali reali vel obiectiuo:iam totus proceſſus numerorum eſſet euacuatus in illa:qđ pꝫ:quia vel infra illam multitudinem cõtinetur nulla ſpecies numeri:⁊ hoc falſuꝫ eſt:cum eſſent ibi anime due vel tres:⁊ quattuor:⁊ ſic de alijs:ſi ponatur illa pluralitas eſſe in animabus:vĺ erunt ibi aliqui numeri:⁊ aliqui nõ:⁊ ꝑ ꝯñs tota multitudo erit finita:cum aliqui numeri euacuent eam. vel erũt ibi omnes ſpecies numeroꝝ:⁊ ſic euacuatus erit totus ꝓceſſus in numeris:qđ per nullam potentiam fieri poteſt:vt dictuꝫ eſt. nõ ergo eſt poſſibilis infinita multitudo ĩ actu reali nec obiectiuo.) Hec ille. ¶ Ad iſta reſpondet̃:⁊ pͥmo ad ea que cõtra 2m ꝯnem pͥmo loco inducit Aureolus. Ad pͥmũ quidem dicitur ꝙ ꝓcedit de forma infinita indiuiduata que poſſet agere: vel tranſmutare:ſed cõclõ noſtra intelligit̃ de formis nõ indiuiduatis ſi loquamur de albedine ſeparata:vel de formis nõ in materia ſeipſis indiuiduatis ſi loquamur de angelis:albedo aũt ſeparata nulluꝫ ſubiectum tranſmutaret:angelus autẽ põt corpora tranſmutare: localiter tamen duntaxat:non autem alterando:nec oportet ꝙ forme illo modo infinite:quo ponit concluſio:habeant infinitam virtutem:nec ꝙ habeant operationẽ infinite intentionis:nõ enim virtus intellectiua angeli eſt infinita:nec intellectio eius eſt efficacie infinite:lꝫ ipſe ſit in ſua ſpecie infinitus. Cauſa aũt quare albedo ſeparata:vel calor nõ ageret in ſubiectũ tranſ-

Albedo ſeparata nõ tranſmutaret ſubiectum nãlr. Effectus cãe aſſimilari dupliciter põt.

mutando ipſuꝫ:aſſignat̃ pͥma parte. q. 65. arti. 4°. (Qꝛ ſicut probatur 7°. meth. Illud quod ꝓprie ſit eſt cõpoſitum:forme aũt corruptibilium rerum habent ꝙdeꝫ ꝙ aliquando ſint ⁊ aliquãdo nõ ſint:abſqꝫ hoc ꝙ ipſe generent̃ aut corrumpantur:ſed compoſitis generatis aut corruptis:qꝛ forme non habent eſſe:ſed cõpoſita ꝑ eas habent eſſe:ſicut enĩ alicui competit fieri:ſic ⁊ eẽ: ⁊ ideo cum ſimile fiat a ſuo ſimili:non eſt querenda cauſa formarum corporalium aliqua forma ĩmaterialis:ſed aliquod compoſitum ſm ꝙ hic ignis generatur ab hoc igne. ſic igitur forme corꝑales cauſantur nõ q̃ſi influxe ab aliqua ĩmateriali forma:ſed quaſi materia reducta de potẽtia ad actuꝫ ab aliquo agente compoſito.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ:ꝙ albedo ab omni ſubiecto ſeparata vel calor ſubſiſtẽs nõ tranſmutaret mãm niſi per miraculũ:⁊ ſi hoc fieret ꝑ miraculũ:deus tantũ ret ei intentionem operis ſui. Nec eſt inſtãtia de deo: qui eſt forma ſine mã:⁊ tamen poteſt alterare materiam omnifariam. Nam ſm ꝙ dicit ſcũs doctor pͥma parte. q. 105. arti. pͥmo ad pͥmũ. (Effectus aliquis inuenitur aſſimilari cauſe agenti dupliciter. Uno mõ ſm eandem ſpeciem:vt hõ generatur ab homine:⁊ ignis ab igne. Alio modo ſm virtualem continentiam put ſcꝫ forma effectus v̾tualiter ꝯtinetur in cã:⁊ ſic aĩalia ex putrefactione generata ⁊ plante ⁊ corpora mineralia aſſimilantur ſoli ⁊ ſtellis:quorum virtute generantur. Sic igit̃ effectꝰ cauſe agẽti aſſimilat̃ ſꝫ totũ illud ad qđ ſe extendit virtus agentis:virtus aũt dei ſe extendit ad formaꝫ ⁊ materiam:vnde compoſitum:qđ generatur:aſſimilatur deo ſm virtualem cõtinentiaꝫ: ſicut ſimilatur cõpoſito generanti ꝑ ſimilitudinẽ ſpẽi: vñ ſicut cõpoſitum generans põt mouere mãꝫ ad formam generando cõpoſitum ſibi ſimile:ita ⁊ deus:non aũt aliqua forma alia nõ in mã exiſtens:qꝛ mã nõ cõtinetur in virtute alterius ſubſtantie ſeparate:⁊ iõ demones ⁊ angeli operantur circa hec viſibilia:nõ quidẽ imprimẽdo formas:ſꝫ adhibẽdo corporalia ſemina.) Hec ille. Poſſet aũt ⁊ alia ratio aſſignari quare calor ſeparatus nõ ageret in ſubiectum in inſtãti:qꝛ ſe haberet ad modum idee platonice:que nihil agere poſſet. ¶ Ad 2m dico ꝙ deficit in duobus. Primo quia ſupponit formam infinitam illo modo:quo ponit concluſio poſſe mãm in inſtanti tranſmutare. 2°. quia ponit ꝙ tali forma infinita poſſet fieri alia minor:vel remiſſior per vnum gradũ:qđ eſt falſuꝫ:qꝛ aut illa forma:q̃ poneretur minor eſſet in ſubiecto:⁊ tũc in infinitũ diſtaret ab illa:que eſſet extra ſubiectũ:⁊ hoc q̃tũ ad eſſe talis forme:puta caloris:aut eſſet extra ſubiectũ:⁊ hͦ nõ ꝯcederet ſcũs doctor:ſcꝫ ꝙ eſſent due albedines ſeparate:vel

caloꝛes:cõcederet tñ de lineis: ſed tales forme nõ ſunt
actiue:⁊ ſic pꝫ ꝙ reſpõſio pria:que ibi daƭ nõ bene im
pugnaƭ:qꝛ nõ poſſet fieri aliqua forma ĩ ſpecie habiie
lis remiſſioꝛ. Illa aũt alia que addit ĩpugnãdo zᵐ re
ſpõſionẽ ibidẽ poſitã nõ valent. nã ꝓcedũt de formis
eiuſdẽ ſpeciei exiſtẽtibꝰ in ſubiecto : quaꝝ vna eẽt fini
nita. alia ĩfinita. qđ nõ ponimꝰ. Sed ꝯ noſtrã ꝯnẽ non
ꝓcedũt: dico.n.ꝙ ab albedine finita:q̃ ẽ in ſubo nunq̃
poſſet aſcẽdi ad eã:que eſt extra ſubiectũ ꝑ intenſionẽ
eius in ſubo ſuo:qꝛ nunq̃ iſta poſſet attingere ad equa
litatẽ illiꝰ per quecũqꝫ media:nec ab illa ad iſtã deſcẽ
di:qꝛ iſta aliũ modũ eẽndi hꝫ ab illa:cũ vna ſubſiſtat:
alia inhereat:vna habeat totũ eẽ debitum ſue ſpẽi:alia
vero limiteƭ ad hoc indiuiduũ. vñ ſic ponit ſcũs Tho.
de veritate. q. 29. arti. 3°. ad 5ᵐ. (Qꝛ aliquod finitũ ꝑ cõ
tinuũ augmẽtũ poſſit attingere ad quãtũcunqꝫ finitũ:
veritatẽ hꝫ ſi accipiaƭ eadẽ ratio quantitatis in vtroqꝫ
finito:ſicut ſi cõparemus lineã ad lineã:nõ autẽ ſi acci
piƭ alia ⁊ alia ratio quãtitatis. Et hoc pꝫ in quantitate
dimẽſiua:q̃tũcunqꝫ.n. linea augmenteƭ in lõgũ nũq̃
perueniet ad latitudinẽ ſupficiei. Et ſilr patet in quãti
tate virtuali vel intẽſiua: quãtũcũqꝫ.n. cognitio cogno
ſcẽtis deũ per ſimilitudinẽ ꝓficiat: nunq̃ põt adequa
re cognitionẽ cõprehenſoꝛis:qui videt deũ per eſſentiã
Et ſimiliter charitas viatoꝛis nõ põt equari charitati
cõprehẽſoꝛis:aliter enim afficiƭ quis ad preſentia ⁊ ab
ſentia. Silr etiã quãtũcunqꝫ creſcat alicuius hoĩs grã
ꝑ grãm ẜm aliquã particularẽ participationẽ poſſidet:
nunq̃ põt adeq̃re gratiã xp̄i. que vlĩter plena exiſtit.)
Hec ille. ❡ Ita in ꝓpoſito cũ caloꝛ ſeparatꝰ habeat eẽ
ẜm ꝓpoꝛtionẽ ſue ſpeciei:⁊ nõ limitetur ẜm capacitatẽ
indiuidui in quo eſt:nunq̃ poterit adequari ab aliquo
inherente caloꝛe:cuiꝰ eſſe ad ſubiecti capacitatẽ limita
tur ⁊ nõ ꝓpoꝛtionaliter ſue ſpeciei datur: ⁊ ideo impro
batio zᵉ reſpõſionis in iſto ꝓpoſito nõ cõcludit:ſed foꝛ
te valeret loquẽdo de formis: quarũ quelibet inheret
ſubiecto:quia eſſe illaꝝ quãtificaƭ eodẽ mõ ſcilicet pe
nes diſpoſitionẽ ſubiecti. ❡ Ad 3ᵐ eodẽ modo ꝓcedit
enim de intenſione forme in ſubiecto : que ꝑ continuã
ſubiecti trãſmutationẽ acquireretƭ:forma autẽ de qua
loquiƭ ꝯ. ab illa fantaſia longe diuertit:illa.n. nõ fieret
ĩfinita per mutationẽ aut alterationẽ:ſed per remotio
nẽ omnis terminantis eſſe debitũ ſue ſpecifice rationi
nec agẽs naturale poſſet illã intẽſionẽ inducere : nec al
bedo eſt in potẽtia naturali ad illã:ſꝫ in potẽtia obediẽ
tiali. ❡ Ad 4ᵐ dico:ꝙ ꝓbat ſolũ:ꝙ nulla forma ſit in
finita intẽſiue:hoc eſt aucta in infinitũ ꝑ intenſionẽ:ſꝫ
nõ probat quin aliqua forma ſit infinita intenſiue iſto
mõ ꝙ nõ poſſit ampliꝰ tẽdere in eẽ ſibi debitũ: qꝛ iã to
tũ illud hꝫ ſicut ponimus de albedine ſeparata. Et cũ
arguit:ꝙ talis forma eſt in termino intẽſionis:⁊ infini
tas intenſiua negat illũ terminũ:⁊ ſic implicaƭ contra
dictio. Dico ꝙ illa foꝛma non eſt in termino intenſio
nis. ſic ꝙ ſua intenſio ſit terminata : nec ex hoc ſequi
tur ꝙ ſibi fieri poſſit additio:aut ꝙ alius gradus poſſit
eſſe intenſioꝛ in eadẽ ſpecie:cõcediƭ tamen ĩpropꝛie: ꝙ
eſt in termino intẽſiõis ſic: ꝙ nõ poteſt eẽ vlterioꝛ in
tenſio eo mõ. q̊ concedi poteſt:ꝙ deꝰ eſt in termino bo
nitatis:ſꝫ cõceſſo ꝙ caloꝛ illo modo eẽt in termino in
tenſionis:negatur ꝙ nõ ſit infinitus:quia infinitas in
tenſionis:nõ negat terminũ intẽſionis illo mõ: ſed pri
mo modo. deus enim eſt terminꝰ bonitatis : qui tñ eſt
infinite bonus:ſed infinitas negat terminationẽ primo
modo:eo modo quo aliquid dr̃ eſſe in termino:qꝛ ẽ ter
minatum:⁊ non qꝛ terminat. ❡ Ad argumẽta z° loco
poſita dicitur. Ad primũ quidẽ conceditur: ꝙ roſa foꝛ
te non poſſet eſſe ſubſiſtens ſimpliciter:qꝛ de ratiõe ro
ſe eſt:ꝙ habeat materiã oꝛganicam:⁊ per ꝯñs cõtractã
ac per hoc:ꝙ ſit in aliquo indiuiduo. Sed ſi arguat de
albedine. concediƭ ꝙ natura albedinis ſi eẽt ſeparata
nõ predicareƭ de pluribꝰ ꝑticularibꝰ:nec pono ꝙ eſſet
exemplar ad quod natura: vel deus aſpiceret:ſed dico
ꝙ eſſet tante latitudinis ĩ eẽndo:quãte reperiri poſſent
in ſpẽ albedinis. Et cũ diciƭ ꝙ albedo illiꝰ eẽt expers
boni ⁊c̃. negaƭ qꝛ ſꝫ nõ poſſet intelligere:cũ nõ nãliter
ſubſiſteret:nec eẽt imaterialis:naturaliter tamẽ poſſet
poni in materia:⁊ eẽt extenſa:⁊ diſgregaret viſum. poſ
ſet etiam poni in angelo: vt ponit ſanctus Tho. quoli
bet. 8°. q. 4. arti. 3°. ⁊ eſſet principium . in ea etiam relu
ceret diuina bonitas:⁊ potentia:⁊ infinita talia. ❡ Ad
zᵐ negatur añs. quia non eſt ſimile de omnibus ſenſi
bilibus formis:nam de ratione aliquaꝝ eſt ſubiectuꝫ:
nõ autem de ratiõe aliarum vt patet:quia aliud eſt de
albedine ⁊ de curſu: vel de animalitate. vnde non eſt
poſſibile:ꝙ ſit animalitas ſubſiſtẽs ẜm ꝙ dicit ſanctꝰ
Tho. prima parte. q. 84. arti. 7°. dicit enim. (De ratio
ne quidditatis in materia coꝛpoꝛali eſt: ꝙ in aliquo in
diuiduo exiſtat : quia non eſt abſqꝫ materia coꝛpoꝛali
ſicut de ratione nature lapidis eſt:ꝙ ſit in hoc lapide:⁊
de ratiõe equi:ꝙ ſit ĩ hoc equo : ⁊ ſic de alijs.) Hec ille.
❡ Sed qꝛ arguẽs loquiƭ de accidẽtibꝰ: puta curſu ⁊c̃.
dico:ꝙ motus curſus ⁊ ſeſſio ſi dicant reſpectum cum
abſoluto:ita ꝙ abſolutum in recto:⁊ relationẽ in obli
quo poſſunt ſubſiſtere quo ad abſolutum : ita ꝙ res q̃
nunc eſt curſus ſubſiſteret: ſed tunc nõ eſſet curſus : qꝛ
ratio curſus datur per additamenta. ſ. per aliqua : que
ſunt extra eſſentiam curſus:⁊ in talibus illud:cui com
petit talis diffinitio poteſt remanere:ita vt non compe
tat ei talis diffinitio data per additamenta: vt ſimitas
ſine naſo:ſed tunc non competeret ei nomen ſimitatis
vnde ſanctus Tho. quolibet. z°. q. 3. arti. primo. ad pri
mum dicit. (Qualitercunqꝫ ſubiectũ ponatur in diffi
nitione accidẽtis:intelligitur eſſe diffinitio per additio
nem: vt habeƭ 7°. me^{c}. ⁊ dicitur diffinitio ꝑ additionẽ Tex.co.17.
qñ in diffinitione ponitur aliquid quod eſt extra natu
ram diffiniti:ſicut naſus ponitur in diffinitione ſimi:
hoc autẽ eſt ꝓpter naturalẽ dependentiam accidẽtis a
ſubiecto:ſed hoc non ĩpediente deus põt accidentia ſi
ne ſubſtantia conſeruare:nec tamẽ ſequitur contradi
ctoꝛia eſſe ſimul vera:quia ſubiectũ nõ eſt de ſubſtan
tia ſiue eſſentia accidẽtis.) Hec ille. ❡ Ex quibus pa
tet:ꝙ omne accidens poteſt ſeparari ab eo:qđ licet po
natur in diffinitione:nõ tamen eſt de eius eſſentia: nec
predicatur de ipſo in recto:niſi forte denominatiue lo
quendo de accidẽtibꝰ abſolutis : qꝛ de relatiuis cõiter
ponitur:ꝙ relatio non põt eſſe ſine fundamento ⁊ ter
mino:quia eſſe eiꝰ eſt ad aliud ſe habere. finaliter igi
tur dicẽdũ:ꝙ ſi ſeſſio ſit quid abſolutum ẜm eſſe: licet
ẜm rationẽ ſuam ⁊ diffinitionem datam per additio
nem dicat relationẽ : vtiqꝫ poteſt a ſubiecto ſeparari:
⁊ ꝯſiter poteſt eſſe ſeſſionis natura ſubſiſtens non indi
uiduata. Si vero dicat relatiõem in recto. ⁊ eſſentiali
ter:non poteſt a ſubiecto ſeparari : ac per hoc nec indi
uiduationem perdere:⁊ ꝯſiter nec natura eius ſubſiſte
re poteſt:⁊ ſic patet ꝙ nõ eſt ſimile de oĩbus accidenti
bus:nec etiam de ſubſtantiali natura ⁊ accidentali: qꝛ
ẜm ꝙ ait ſanctus Tho. prima parte. q. 29. arti. primo.
(Subã indiuiduaƭ ꝑ ſeipſam : ſꝫ accidẽs indiuiduaƭ
per ſubiectũ:qđ eſt ſubſtantia:dicitur enim hec albedo
inq̃tum eſt in hoc ſubiecto.) Hec ille. ❡ Ex quo ap

que facit Adaꝫ pariformiter rñdeť. aliqua.n.eoꝝ ꝓce
dant ex ſuppõne caſuū impoſſibiliū: ſicut ⁊ argumēta
Gregorij. ❡ Ad pᵐ igiť rñdeť: ꝙ nõ eſt poſſibile: ꝙ de
us ꝯtinuet illā diuiſionē partiū oīum ꝓportionalium
ꝯtinui. Nec ſimilitudo valet. lꝫ.n. aliqđ mobile poſſit
ſucceſſiue trāſire oēs illas partes ꝓportiõales: nõ tñ
deus põt oēs abinuicē diuidere: qꝛ mobile non ſignat
partes illas ꝑ motū ſuū niſi in potētia. non.n. ſtat in fi
ne alicuius partis: puta in linea vel in ſupficie: nec tan
git talia extrema niſi in inſtanti: qđ eſt in tpe in poten
tia nõ in actu. vt ponit Cõmenta. 6. phyſico. cõmē. 76.
vbi oñdit qũo res mota nõ eſt in longitudine ſibi eq̃
li niſi in potētia: qꝛ non eſt ibi niſi per inſtans: arguere
aũt a ſignatiõe ⁊ attingentia potētiali ad actualē diui
ſionē eſt arguere a ſm quid ad ſimplr. ❡ Ad 2ᵐ dico:
ꝙ maior ē falſa: vbi alicui mltitudini repugnat actua
litas ⁊ ſimultas: nõ aũt potētialitas ⁊ ſucceſſio. ſic aũt
eſt de infinita multitudine cogitationū futuraꝝ in an
gelis vel dãnatis. ❡ Ad 3ᵐ dico ſilr: ꝙ non opꝫ ꝙ oīa
que ſunt in potentia deꝰ ponat ſimul in actu. illa autē
infinita: que ſunt in linea: vel ſupficie: vel corpore nõ
ſunt entia in actu: nec actu multa. nec actu diſtincta ꝓ
prie loquēdo. vt ſupra dcm̃ eſt: ſed ſunt multa in potē
tia ⁊ diſtīcta in potētia. ❡ Ad 4ᵐ dico: ꝙ lꝫ linea nõ
ſit ꝑs itegralis ſupficiei: nec pũctus linee: tñ nõ eſt poſ
ſibile: ꝙ linea annihileť ꝯſeruatis omnibus punctis: q̃
erāt in linea in potētia: quicq̃d ſit de pũctis in actu ꝑ
tis exiſtibus: nõ.n. eſt generaliter veꝝ ꝙ oīum abſolu
toꝝ vnũ poſſit alio deſtructo ꝯſeruari: q̃uīs vnũ nõ ſit
pars alteriꝰ: potiſſime vbi actualitas alteri repugnat:
cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito: qꝛ infinite multitudini pun
ctoꝝ in linea repugnat actualitas. ❡ Ad 5ᵐ dico: ꝙ lꝫ
deus nouerit infinita diſtincte: non tñ põt velle: ꝙ oīa
illa ſint actu. Nec ex hoc ſequiť inequalitas iter intel
lectũ ⁊ voluntatē dei: ſꝫ ſolũ ꝙ aliter ſe hꝫ cognitũ ad
intellcm̃: ⁊ volitũ ad voluntateꝫ. ad hoc.n. ꝙ infinita
cognoſcanť a deo: nõ opꝫ illa hēre aliqđ eſſe ex̃ deum
cognoſcentē: ſꝫ ſolũ in deo: in quo ſunt vnũ: ſꝫ volũtas
fertur in res vt ſunt in ſeipſis. ⁊ ideo oporteret ꝙ illa
infinita eēnt actu: qđ eſt ꝯtradictio. vnde a ſimili ꝓba
reť: ꝙ dei voluntas poſſet ſimul velle ꝯdictoria: qꝛ in
tellectus diuinus ſimul ea intelligit. ⁊ ſilr multa alia
incõuenientia. ❡ Ad 6ᵐ dico: ꝙ modus arguēdi nõ va
let: qꝛ eodē mõ ꝓbareť: ꝙ deus põt ꝓducere aliquaꝫ
quartā pſonā diuinā diſtinctaꝫ ab illis: que nunc ſunt
in trinitate: qꝛ arguitur ſic. Eque potens eſt deus: ſicut
vnus alius deus: ſi eſſet: ſꝫ ille poſſet ꝓducere verbuꝫ
diſtinctũ a verbo: qđ nunc eſt in diuinis. igiť ⁊ deꝰ põt
ꝓducere aliud verbũ preter illud qđ ꝓduxit: ⁊ in mul
tis alijs caſibus fallit illa ꝯñtia. Dico ḡ ꝙ deus nõ eſt
eque potēs ſicꝫ illa ifinita. ❡ Et cũ dr̃: ꝙ nõ põt imagi
nari maior potentia q̃ȝ ſit diuina potētia. Dico ꝙ veꝝ
eſt ſine ꝯdictione: mõ imaginari talē potentiā eſt ima
ginatio includēs ꝯtradictionē. vñ ſctũs Tho. 2ᵒ quoli.
q.1. ad pmũ ſic ait. (Uerbũ intelligiť nõ ſoluꝫ qđ ver
bo ꝓfertur: ſed qđ mente cõcipiť: qđ aũt ſibiipſi eſt re
pugnãs. mēte ꝯcipi non põt: qꝛ nullus põt intelligere
ꝯdictoria ſimul eſſe vera. vt ꝓbať. 4. metaph. vñ cuꝫ
infinitũ repugnet ei: qđ eſt eſſe actu: nõ eſt vbũ: ifinitũ
eſt in actu. pħi aũt q poſuerunt infinitũ eē in actu pro
priā vocē ignorauerunt.) Hec ille. ❡ Ex quo a ſimili
deduco: ꝙ eſſe aliq̃ȝ potentiā cõpoſitā vel aggregataꝫ
ex infinitis potentijs partialibus implicat ꝯtradictio
nem: ⁊ ideo non proprie eſt intelligibile. nõ ergo nega
tur deus eſſe eque potēs, ſicut illa potentia aggregata
eo ꝙ illa potētia eſſet maior q̃ȝ diuina: ſed qꝛ talis po
tentia nõ eſt ꝓprie itelligibilis: ac per hoc. nec compa
rabilis alicui ſm magis: vel minꝰ: aut eq̃le. ❡ Ad 7ᵐ
negať minor. Dico.n. ꝙ cũ creare ifinita in actu ſm ſe
implicet ꝯdictioneꝫ: illud repugnat cuilibet potētie ſi
ue finite: ſiue infinite. qđ.n. nõ hꝫ rõnem poſſibilis nõ
ſubeſt alicui potentie. ❡ Et ad ꝓbationē dico: ꝙ ꝓce
dit ex ſuppõne ipoſſibili. ſ. ꝙ gehēne applicarenť infi
nite aīe cruciāde: nõ nimirũ ſi inferť impoſſibile. vñ il
lud: qđ ꝯueniret alicui ex ſuppoſitione impoſſibili: nõ
opꝫ ꝙ ſimpliciter ei cõueniat: ſicut ſi homo eſſet aſinꝰ
ipſe eēt rudibilis. ex hoc tñ nõ põt inferri: ꝙ rudibile
ꝯueniat hoi. vel ꝙ non repugnet homini. ita in ꝓpoſi
to nõ ſeq̃ť: ignis cruciaret ifinitos ſpũs ſi eſſent. igitur
igni ꝯuenit poſſe ꝓducere ifinitos cruciatꝰ. ❡ Ad 8ᵐ
quicquid ſit de maiori: negať minor. infinita.n. eſſe in
actu non eſt intelligibile: nec cõceptibile: vt dcm̃ fuit.
⁊ q oppoſitũ dicũt ꝓpriā voceꝫ ignorant. ❡ Ad 9ᵐ di
co: ꝙ poſito illo caſu tale mobile duplabit ⁊ q̃druplа
bit tarditatē ſuā ſolũmodo in potētia: nõ tamē i actu:
qꝛ ille motus non ſtabit in duplo gradu tarditatis ꝑci
ſe: vel in triplo ꝑciſe niſi inſtantanee. ideo nõ ſequiť ꝙ
ſicut illud mobile duplabit ⁊ quadruplabit illaꝫ tardi
tatē: ꝙ deus in illis inſtãtibꝰ oībus duplationis ⁊ qua
druplationis poſſet actualiter creare vnum angeluꝫ:
ita continuando per tempus illius motus: qꝛ ꝓductio
angeli eſt in actu cũ ſit tota ſimul ⁊ nõ ſucceſſiua: ideo
nõ valet ſimilitudo. ❡ Ad 10ᵐ dr̃: ꝙ dato illo caſu ta
lis āgelus nõ poſſet ꝯtinuare illas reuolutiões vnifor
miter intelligēdo motũ orbis ſic: ꝙ in pma parte pro
portionali hore moueret tanta velocitate: ⁊ in ſcđa par
te ꝓportiõali moueret dupla velocitate: ⁊ ſic in infini
tũ: qꝛ iam oēs ille velocitates eēnt in actu: qꝛ quelibet
duraret per tēpus: nec deus illo mõ poſſet motum or
bis intendere: qꝛ implicat contradictionē omnes illas
augmentatiões poni in actu. argumentũ etiam imagi
natur: ꝙ ſi orbis nullā reſiſtentiā haberet ad angeluꝫ:
ꝙ āgelus poſſet eũ mouere in quātacũq̃ȝ ⁊ qualicũqꝫ
velocitate. hoc.n. falſuꝫ eſt: imo eſt dare maximā velo
citatē: qua poſſet eũ mouere: vel minimā qua non poſ
ſet: qꝛ eſt finite virtutis ⁊ finitam ꝓportionem habet
ad mobile: illud argumentum tñ poſſet fieri de deo. ⁊
tunc dicitur vt prius. ❡ Ad 11ᵐ dicitur: ꝙ lꝫ poſſet diui
dere vnũ ꝯtinuũ in duas medietates: qñ agēs natura
le diuidit aliq̃d aliud vſqꝫ ad mediũ: nõ tñ eſt poſſibi
lis talis ꝓceſſus per oēs partes ꝓportiõales: ⁊ recte ad
illud: ⁊ ad ſequens diciť ſicut ad argumēta Gregorij.
In tali enim multitudine nullũ eſt: qđ repugnet fieri
a deo: repugnat tamen omnia fieri in actu. ideo non ſe
quiť: hoc poteſt: ⁊ hoc poteſt ⁊c̃. ergo poſſibile eſt ꝙ fa
ciat omnia talia: ſed eſt fallacia compoſitionis ⁊ diui
ſionis. ❡ Ad primũ Aureoli contra quartaꝫ ꝯcl'onem
diciť negādo pmā conditionalē ibidē aſſumptā. ſ. ꝙ ſi
magnitudo poſſet augeri ad duplũ triplũ: ⁊ ſic ſine fi
ne: ꝙ ideo ſit poſſibilis magnitudo actu ifinita. ❡ Et
ad ꝓbationeꝫ diciť: ꝙ infinite poſſibilitates ad infini
tas additiones nõ cõſtituunt: nec integrant vnaꝫ tota
leꝫ poſſibilitatē: imo nec ille poſſibilitates ſunt ſimul:
ſꝫ dũ vna ē ad actũ reducta icipit alia: ſicut dicit ſctũs
Tho. pᵒ ſen. diſt. 17. q. vlti. arti. 4. loquēs de augmento
charitatis: qđ dicit eē ſicꝫ augmēto numeroꝝ. (Potē
tia (inquit) additionis numeroꝝ non eſt vna: ſꝫ ſemp
ex noua additione efficiť alia potentia in numero: ſm
ꝙ efficitur noua ſpecies numeri. vñ quelibꝫ potentia
põt exire in actũ: nõ tñ põt eſſe: vt oēs exeāt in actuꝫ:

qꝛ in quolibet actu additur etiã potentia: ⁊ ita etiã de capacitate aīe.) Hec ille. ¶ Ex qͥb⁹ pꝫ qḋ dixi. ¶ Ad ꝑmam ꝯfirmationē dico ſimilr. nã ꝯcedo ꝙ ſicut oēs partes addite ꝑme magnitudini in actu ꝯſtituūt vnã magnitudinē: ita ex oībus partialib⁹ potētijs ad ꝑtiales additiões efficit̃ vna totalis potētia: qñ ille partiales potētie ſunt: ſꝫ ſicut nūq̃ oēs partiales additiões ſunt poſite in actu. nunquam enim potentia ad ſcđam additionem eſt niſi poſita in actu prima additione: nec potentia ad tertiam niſi poſita ſecunda additione: ita ꝙ ſicut ſucceſſiue ponuntur actus: ſucceſſiue ponūtur potentie ad alios ⁊ alios actus: loquendo de potentia reali ex ꝑte creature: nō ex parte dei: nec de potētia que eſt nō repugnãtia terminoꝝ. Cū igit̃ querit. an data aliqua magnitudine poſſibiles ſint addi ſibi īfinite alie ⁊c. Dico ꝙ ſic ſucceſſiue: nō ꝙ in data magnitudine ſint poſſibilitates infinite: vel ad īfinitas additiões: ſed eſt ibi poſſibilitas ad aliq̃ additiōez: qua poſita in actu ꝯſurgit alia poſſibilitas. ¶ Ad aliã ꝯfirmatiōez dico ſilr. ſupponit. n. ꝙ aliq̄ vna potētia reſpiciat oēs partes poſſibiles addi: quod non eſt verum. vt pꝫ per pꝛedicta. ¶ Ad primū cōtra 6ᵃᵐ ꝯnem dico: ꝙ ꝓpoſitio ibi aſſumpta ſi quid ꝓbet: vtiqꝫ cōcluderet: ꝙ de⁹ poſſet in actum reducere totū ens creabile: ita ꝙ hoc creato nihil vlteri⁹ poſſꝫ: qꝛ ſicut iſte arguit ego arguā. Diuina potētia ꝑncipaliꝰ reſpicit illā totalē multitudinem ꝑfectionalē finitā: quaꝫ arguēs ponit q̃ aliquā eius partez: ſed quãlibet eius partem poteſt ꝓducere. ergo ⁊ illā totalē multitudinēꝫ: ⁊ hoc facto querit̃. An aliq̃ aliā perfectionē poſſet ꝓducere vel nō. ſi nō. igit̃ dei potētia ad extra ꝓductiua exhauſta eſſet: ſi ſic. igr̃ data multitudo nō erat totalis: quã deus ꝓducere poterat. ſicut ḡ iſte modus arguēdi nō valet penes eum aut aliū fidelē: ita nec ſuus penes me. Dico igit̃ ꝙ nō opꝫ ꝙ potētia reſpiciēs aliq̃ multitudinē: q̄ nō eſt qḋ vnū: aut totū ꝓprie ꝑncipali⁹ reſpiciat eã q̃ aliq̃ eius ꝑtē: qñ illa nō hꝫ eē: niſi ꝑ partez: nec ponit̃ in actu niſi rōne ꝑtis. ſic aūt eſt in ꝓpoſito. nã multitudo ꝑfectionum ꝓducibiliū a deo: vel ſpēꝝ: vel hoꝝ: que eſt īfinita nō hꝫ rōnē toti⁹: nec entis in actu: nec reſpicit̃ a diuīa potētia ꝑ ⁊ ꝑ ſe: ſꝫ rōne ꝑtiū: tãq̃ ꝑ ꝓducibile: ſꝫ tãq̃ ꝑ ſibi corrñdēs: ſicꝫ nec mot⁹ eternus īfinit⁹ in futuꝝ ſm opionē Ariſto. reſpicit̃ a ꝑ motore: ſicut ꝓducibile ab illo ꝑ ⁊ ſm ſe: ſꝫ rōne ꝑtiū. ꝯcedo tñ ꝙ ſicut ille motus reſpicit̃ ꝑncipaliꝰ a ꝑmo motore q̃ aliq̄ ꝑs eius tãq̃ corrñdens ſue potētie motiue: ita multitudo ꝓducibiliū ꝑncipali⁹ reſpicit̃ a diuina potētia q̃ aliqua potentia tãq̃ ſibi in latitudine ⁊ ambitu corrñdēs: qꝛ comprehēdit oīa: ad que diuina potentia ſe extēdit. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ minoꝛ. infinitū. n. nō eſt mēſura ſuaꝝ ꝑtiū: nec hꝫ rōnē toti⁹: aut vni⁹: aut certificātis: nec aliqḋ illius multitudīs eſt mēſura oīum: ſꝫ de⁹ q̄ eſt extra illaꝫ: ꝯcedit̃ tñ ꝙ oīuꝫ illi⁹ multitudīs in actu poſitoꝝ eſt aliq̄ mēſura in eodē genere: qꝛ eſt dare ſummā ſpeciē actu ꝓductã: nō tñ ſummã ꝓducibilē. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ vniuerſitas creabiliūꝫ: ſi tñ vniuerſitas dici dꝫ vel totū aut oē: eſt īfinita ſm qḋ. de⁹ aūt eſt ſimplr̃ īfinitus: qꝛ nulla creatura eſt īfinita ſm eē: nec eſt ꝓducibilis: de⁹ aūt eſt īfinit⁹ ſm eē: ⁊ ſm oīa q̄ ſunt ī eo: nec ei⁹ ꝑfectio limitat̃ ad aliqḋ gen⁹: ſꝫ ꝑhabet in ſe oēs ꝑfectiões oīum generꝝ. ⁊ iō vniuerſitas creabiliū eēt ꝙdē īfinita ſm rōnē ſube: vel hoꝝ. nō aūt ſm ꝑfectionez eēndi: ⁊ in hoc caderet a diuina īmēſitate: ⁊ eēt finita ſm eē. vñ ſcūs Tho. ꝑ ꝯ̄ Gētiles cap. 70. (Si accipiãtur īfinita entia: ſiue ſint eiuſdē ſpēi: vt īfiniti hoīes: ſiue infinitaꝝ ſpecieꝝ: etiã ſi aliq̄ vel oīa eſſent infinita ſm q̃titatē. ſi hoc eſſet poīe: vniuerſum eoꝝ eſſet minoris īfinitatis q̃ de⁹. nã qḋlibet illoꝝ ⁊ oīa ſimul haberēt eē receptū ⁊ limitatū ad aliq̃ ſpēꝫ vl' gen⁹: ⁊ ſic ſm aliqḋ eēt finitū. vñ deficeret ab infinitate dei: qui eſt īfinitus ſimplr̃.) Hec ille. ¶ Et iō ꝯcedit̃: ꝙ in ea inquãtū eſt finita: nō eēt ꝓceſſus in īfinitū: cū eē eius eēt finitū: qꝛ receptū in aliquo: ⁊ ſi in ea eēt ꝓceſſus in infinitū q̃tū ad rōnes ſpecificas ⁊ perfectiones eſſentiales. data. n. infima. infinite eſſent ſupra illam: quaꝝ vna eſſet perfectioꝛ alia. nulla tamē eſſet infinita ſm ſe: nec eſſet inter eas aliq̄ vltima. Rñſiones aūt quas ibi arguens impugnat: bene impugnantur ſaltem prima: ſꝫ aſſumat in impugnādo vnū falſum cum ſupponit: ꝙ in tali multitudine ſpecieꝝ aliqua eſſet vltima. hoc. n. falſum eſt: ſicut manifeſte pꝫ in numeris: ī quorum ꝓceſſu nullus eſt infinit⁹: ſꝫ ꝓcedant ſine termīo. Cum aūt impugnat 2ᵃᵐ rñſionez: que bona eſt: deficit in diſſimilitudine: quã ponit inter multitudinē numeroꝝ: ⁊ multitudinē: aut vniuerſitatē ſpecierū. Dico. n. ꝙ ſicut omnes numeri poſſibiles nō cōcurrunt ad aliquam vnitatem: aut totalitatem: aut vniuerſitatem: licet omnes numeri: qui ſunt in actu: habeant adinuicē connexionem ⁊ relationē proportionis: ita eſt de vniuerſitate ſpecierum creabilium: cuiꝫ. n. ſit infinita: non habet rōnem totius: aut cōnexi: aut vniuerſitatis: ſed verum eſt: ꝙ oēs actu create habēt adinuicē ordinem ⁊ cōnexionē: ⁊ iō ſua diſſimilitudo nulla ē: quapropter ſicut oīa argumēta ſua nō ꝯcludūt qn ꝓceſſus numerorum ſit infinitus. vt ponit Auguſ. 12. de ciuitate dei: ⁊ recitat ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 14. arti. 12. ita nec cōcludunt ꝯtra ꝓceſſuꝫ infinitū in ꝑfectiōib⁹ ſpecificis. ¶ Ad 4ᵐ ſilr̃ negat̃ minoꝛ. ꝓceſſus. n. in perfectionibus ſpecificis in infinitū eſt ꝓceſſus ad multitudinez ⁊ nō ad totalitatem vel vnitatē. ſepe nãqꝫ dictū eſt: ꝙ multitudo illa nō habet rōnem vnitatis plus q̃ multitudo numeroꝝ: ſꝫ illa pars eius: que in actu eſt: hꝫ rationem vnitatis ⁊ totius cuiuſdaꝫ. verūtamē Ariſto. vtitur illa ꝓpoſitione: in qua fundat̃ iſtud argumētū loquēdo de totalitate cōtinuitatis ⁊ non de vnitate ordinis: de qua iſte arguit. verūtamē nec de iſta: nec de illa hēt verum illa ꝓpoſitio. naꝫ etiã in additione magnitudinis ad magnitudinē ꝓceditur ad vnitatē ⁊ ad formã: ⁊ tñ ibidē eſt ꝓceſſus infinitus q̃tū ad dei potentiã: ſꝫ quãtum ad potentiã naturalē nō ſit ibi talis proceſſus: ⁊ hūc ſenſum habuit ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 7. arti. 3. ad 3ᵐ dicens. (Infinitū qḋ conuenit quantitati ſe tenet ex parte materie: per diuiſionem autem totius accedit̃ ad materiã. nam partes ſe habēt in rōne materie: ꝑ additionē aūt acceditur ad totum: quod ſe habet in rōne forme: ⁊ iō nō inuenit̃ infinitū in additione magnitudinis: ſed in diuiſione tñ.) Hec ille. ¶ Et ꝙ iſta ſit ei⁹ intētio. ſ. loq de potētia nãli pꝫ. Nã de veritate. q. 29. arti. 2. ad 3ᵐ dicit. (Capacitas creature dicitur ſm potentiam receptibilitatis: q̄ eſt in ipſa. Eſt aūt duplex potentia creature ad recipiendū. Una naturalis: que pōt tota impleri: qꝛ hec non ſe extendit niſi ad perfectiões nãles. Alia eſt potentia obedientie ſm ꝙ pōt aliquid recipere a deo: ⁊ talis capacitas nō pōt impleri: qꝛ quicqḋ deus de creatura faciat: adhuc remãet in potētia recipiēdi a deo.) Hec ille. ¶ Et loquit̃ de capacitate aīe ad grãm: quã ponit in īfinitum poſſe intendi: ⁊ ſilr̃ de magnitudine molis eſt dicēdū: ꝙ poteſt augeri non tantum: quin plus in duplo poſſit vlterius. nam nãliter non poteſt eſſe maioꝛ quantitas

q̃ illa: que

ꝙ illa:que eſt totius mũdi:nec mã eſt in potẽtia natu
rali ad maiorẽ. ⁊ iõ nãliter nõ põt in infinitũ augmẽta-
ri ꝓceſſio ↄtinue ꝗtitatis:ſec⁹ eſt loquẽdo de dei potẽ
tia. vñ ꝓceſſus ad formã nãlẽ finitus eſt:qꝛ iam eſt in
actu maxima forma poſſibilis nãliter. ❡ Ad 5ᵐ dico:
ꝙ vnum falſum ſupponit in minori.ſ. ꝙ deſcẽdẽdo a
deo ſit dare pmũ:ad qḋ deſcendit̃ in infinitũ. nõ.n. eſt
pmũ:nec vltimũ verſus illã partẽ:ad quã eſt infinitũ.
ideo lʒ ſit dare infimã ſpẽm:nõ tñ ſummã:qꝛ vl̃tus ſum
mitatẽ eſt infinitas.in infinito aũt non eſt pmũ:aut ini
tium ex parte infinita. vt ponit ſctũs Doctor pma par
te.q.2.arti.3. ❡ Ad 6ᵐ dico:ꝙ deus non eſt vnũ extre-
mũ illius multitudĩs:ſed eſt extra illã multitudinẽ p-
ducibiliũ ſpẽrum.iõ minor eſt falſa. Alia võ que ibidẽ
ponit.ſ. ꝙ inter deũ ⁊ creaturã nõ eſt infinitũ medium
itercidẽs falſum eſt.mirabile ẽt videt̃:ꝙ oĩs creatura
diſtet finite a deo:⁊ de⁹ infinite a qualibet:⁊ ſine ratiõe
dcm̃ ⁊ abſqꝫ ꝓbatiõe poſitũ ac ſi diceret̃ ꝙ.a. eſt ſolũ
Ad pᵐ coꝝ q̃ ꝑ ↄ octauã ſubduplũ ad.b.⁊ tñ.b.excedit.a. in infinitũ. ❡ Ad pᵐ
coꝝ:que primo loco ↄtra 8ᵐ ↄnem inducũtur. Dico
ꝙ male ꝓbatur:ꝙ in ſpecificis perfectiõibus nõ poſſit
ꝓcedi in infinitũ. vt patuit ſupra. Cũ iterũ dicit ſanctũ
Tho. poſuiſſe:ꝙ nõ eſt poſſibile aliã terrã ⁊c̃. Dico ꝙ
pma parte.q.47.arti.3.ipſe ꝓbat:ꝙ nõ eſt alius mun
dus de facto ab iſto:nec alia terra ꝗ̃ illa:que eſt in me
dio mũdi.nec eſſe põt ſic:ꝙ eſſet eiuſdẽ ſpẽi cũ iſta:⁊ ſi
miles bñs ꝓprietates manẽte curſu rebus nunc indi-
to:qꝛ illa alia terra ferret̃ ad locũ in quo eſt iſte nãli-
ter:gn tñ de⁹ aliter poſſet de ſua potẽtia abſoluta face
re nõ negauit.poſſet.n.de⁹ aliũ mundũ iſti ſimilẽ q̃to
ad illa ſimplicia corpora facere:⁊ terra alterius mũdi
nõ ferret̃ ad eũdẽ locũ in numero:ad quẽ fert̃ iſta ter
ra:lʒ ad locũ ſilem in ſpẽ.⁊ iõ argumentũ in falſo fun
dat̃. ❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ nõ eſt poſe ꝙ ſimul ſint duo vni
uerſa:nec ſctũs Tho. oppoſitũ ponit: ſed ꝙ deus põt
duo vniuerſa ſucceſſiue facere vel tria: ita ꝙ vnũ eẽt
totalr̃ diuerſum ab alio.vel ẽt ſe bẽret ad aliud: ſicut
pars ad totũ: ↄcedo tñ ꝙ poſſibile eſt:ꝙ eẽnt duo mũ
di:quoꝝ nullus eſſet vniuerſũ: ſed aggregatũ ex illis
⁊ vnus coꝝ bẽret ordinẽ ad aliũ: ⁊ ambo ad vnũ finẽ
.ſ.deũ:nec valet ↄñtia:põt eſſe aliud vniuerſũ ſpecifi
ce melius iſto. g̃ non eſſent oĩa ordinata vel connexa.
Ad ea q̃ 2° loco ↄ eãdẽ. ❡ Ad ea que ſcðo loco iducunt̃ ↄ eãdẽ ↄnẽ. Ad pmũ
dicit:ꝙ deficit in duob⁹. Primo. Qꝛ ſcũs Doctor itel
ligit de melioratiõe ſpẽi totaliter.ſ.quo ad ea que ſunt
ſpẽm cõſtituẽtia. Iſte aũt arguit de melioratione ſpẽi
quo ad aliq̃ indiuidua eo mõ q̃ nã hũana meliorata ẽ
ꝑ incarnatiõeꝫ: ⁊ iõ nõ directe facit inſtãtiã. Scðo. Qꝛ
falſũ eſt gn ſol ⁊ luna ⁊ cetere ptes mundi pncipales
Partes pn cipales mun di ſunt melio rate ꝑ icar- natiõẽ xp̃i. ſint meliorate ex xp̃i incarnatiõe:aut in re: aut in ſpẽ.
oĩa.n.elñta mũdi ⁊ celũ in futuro inouabunt̃ ⁊ in me-
lius mutabunt̃ ꝓpter bonũ hoĩs beati. vt ꝓbat ſctũs
Tho.4.ſen.diſ.47.q.2.arti.p 2° 3° 4°. Et qꝛ xp̃i incar
natio fuit cã tam glorificatiõis hoĩs ꝗ̃ inouatiõis mũ
di.ideo inouata ſpẽ humana per incarnationẽ innoua
te ſunt alie partes mũdi pncipales:que ſunt de ei⁹ pfe
ctione tãꝗ̃ in ſua cauſa. Nec valet iſtãtia quã facit de
angelis reprobis:qꝛ illi nõ ſunt de pncipali pfectione
vniuerſi:ſicut ille que btitudinẽ ↄſequunt̃: que imme
diat⁹ attingũt vltimũ finẽ:ſicut ponit ſctũs Doctor p
ma parte.q.23.arti.7. ❡ Ad 2ᵐ dico ſilr̃.ſicut.n.ponit
ſcũs Tho.4.ſen.vbi.ſ̃.arti.5.ad 3ᵐ. (Sicut perfectio
hominis multiplr̃ aſſignat̃.eſt.n.pfectio nature ↄdite:⁊
nãe glorificate:ita ẽt pfectio vniuerſi eſt duplex. vna
ſm ſtatũ hui⁹ mutabilitatis,altera ſꝫ ſtatũ future no-
uitatis.plante aũt ⁊ aĩalia ſunt de pfectiõe eius ſm ſta
tuꝫ iſtũ:nõ aũt ſm ſtatũ illum:cũ ordinẽ ad icorrupti
bilitatẽ nõ habeãt.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ appet ꝙ ſcũs
Doctor itelligit de ptibus mundi ⁊ vniuerſi:que pnci
paliter hñt ordinẽ ad icorruptibilitatẽ.illas.n.oẽs opꝫ
renouari ⁊ meliorari vna meliorata:ne ſit deformitas
in vniuerſo.tales aũt ſunt ſm eũ in 4° ſen. vbi ſupra.
(Corpora celeſtia. elñta ⁊ hoĩes.corpora.n.celeſtia ſꝫ
ſui nãm incorruptibilia ſunt ⁊ ſm totũ ⁊ ſm ptes. ele
mẽta võ ſunt quidẽ corruptibilia ſm partes:ſed incor
ruptibilia ſm totũ.hõ aũt eſt corruptibilis ſm totum
⁊ ſm ptes:lʒ hoc ex parte materie:nõ aũt ex parte for
me.ſ.aĩe rationalis:que poſt corruptionẽ hoĩs rema
net icorrupta.aĩalia võ bruta ⁊ plãte mineralia ⁊ oĩa
corpora mixta corrũpunt̃ ⁊ ſm totũ ⁊ ſm partem ex
parte materie:que formaꝫ amittit.⁊ ex pte forme que
actu nõ manet:⁊ ſic nullo modo hñt ordineꝫ ad incor
ruptionẽ.vñ in inouatiõe nõ manebũt: ſed ſola ea que
dicta ſunt.) Hec ille. ❡ De potentia dei ẽt.q.5.arti.9.
ſic ait. (Oẽs partes vniuerſi ordinant̃:ſicut in finẽ ad
cõpletionẽ vniuerſi:ad quẽ quidẽ finẽ nullũ mixtum
pter corpus humanũ ordinat̃: ſicut ꝑ ſe ⁊ eſſentialiter
de pfectiõe vniuerſi exiſtens:cũ nihil in eis exiſtat:qḋ
nõ inueniat̃ in pncipalibus partibus mundi:que ſunt
corpora celeſtia ⁊ elementa: ſicut in pncipijs actiuis ⁊
materialib⁹. vñ pdicta mixta ſunt quidẽ particulares
effectus cauſarũ vniuerſaliũ:que ſunt eſſentiales par
tes vniuerſi:⁊ iõ de pfectione ſunt tñ ſm hoc:ꝙ a cau
ſis ſuis ꝓgrediunt̃:qḋ quidẽ ſit per motũ. vñ pertinẽt
ad pfectionẽ vniuerſi ſub motu exiſtẽtis.nõ aũt ad p-
fectionẽ vniuerſi ſimplr̃.⁊ ideo ceſſante mutabilitate
vniuerſi:opꝫ ꝙ pdicta ceſſent.) Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ dico
ꝙ impoſſibile eſt ꝙ vna pars principalis ⁊ eſſentialis
vniuerſi melioret̃ ſm totã ſpẽꝫ.alijs nullo mõ melio
ratis:quin ſit notabilis diſſonantia:ſi pus erat debita
armonia:cõcedo tñ ꝙ melioratio vni⁹ indiuidui alijs
nõ melioratis nõ multũ ↄfert:aut adimit ordini debi
to precedenti:⁊ ſic pꝫ ad argumẽta: qꝛ nõ ꝓcedunt cõ-
tra mẽtẽ ſcti Doctoris. ❡ Ad pmũ pncipale ↄ vltimã
ↄnem dicitur negando minorẽ.nõ enim ex hoc ꝙ po-
nunt̃ infinita in eſſe cognito ponit̃ totũ : cuius partes
permaneãt ⁊ nõ permaneãt. nõ enim eſt de ratiõe in-
finiti ꝙ ſit totum:lʒ potius habet rationeꝫ ptis. Scðo
nec eſt de rõne eius:ꝙ in ſucceſſiõe ↄſiſtat. ſed ↄcedit̃
ꝙ de ratione infiniti quãtitatiui eſt ordo partium. vt
ponit ſanctus Tho. pma parte.q.14.arti.12. ad pmuꝫ.
Et preterea qcquid ſit de hoc.tamen non oportet:ꝙ ſi
aliquid ſm ſuam rõnem aliquid habet in eſſe reali:ꝙ
habeat in eſſe cognito:illo modo enĩꝫ ꝓbaret̃:ꝙ deus
nõ cognoſceret aliqḋ ſucceſſiuũ: qꝛ de rõne ſucceſſiui
eſt ꝙ conſiſtat in ſucceſſione.⁊ iõ nõ põt cognoſci niſi
ſucceſſiue. ſm enĩꝫ ꝙ ponit ſcũs Doctor pma parte.q.
14.arti.2° ad primũ. (Infinitum congruit quantitati L.c.16.
ſm pħm pmo phyſicoꝝ: de ratione autẽꝫ quantitatis
eſt ordo partiuꝫ. cognoſcere ergo infinituꝫ ſm modũ
infiniti eſt cognoſcere partem poſt partem: ⁊ ſic nullo
modo contingit cognoſcere infinitum:qꝛ quantacũqꝫ
quãtitas partium accipiat̃:ſemp remanet aliquid ex-
tra accipientem.deus aũt nõ ſic cognoſcit infinitũ q̃ſi
enumerando partem poſt partem:cum cognoſcat oĩa
ſimul ſine ſucceſſiõe.) Hec ille. ❡ Ex quo patet:ꝙ lʒ
ratio infiniti conſiſteret in ſucceſſione: non tamẽ opor
tet:ꝙ infinituꝫ in eſſe intellecto poneretur ſucceſſiue:
preſertim in diuino intellectu. vnde ſanctus Tho. pri-
mo contra Gentiles caplõ.70.dicit. (Patet (inquit)

ꝙ intellꝰ noſter nõ cognoſcit infinitũ. ſicut intellꝰ
Intellꝰ noſter a diuino q̃tũ ad quattuor differt. diuinus. Differt.n. intellꝰ noſter ab ĩtellectu diuino
q̃tũ ad q̃ttuor. ❡ Primũ eſt: q̃ ĩtellꝰ noſter finitus
eſt. diuinus aũt intellꝰ infinitꝰ. ❡ Scđm eſt: q̃ cum
intellꝰ noſter diuerſa ꝑ diuerſas ſpẽs cognoſcat: non
põt ĩfinita cognoſcere ſꝫm vnã cognitionẽ: ſicut diuinꝰ
ĩtellꝰ. ❡ Tertiũ eſt ex hoc ꝓueniens: ꝙ intellꝰ no-
ſter: q̃ ꝑ diuerſas ſpẽs diuerſa cognoſcit nõ põt ſimul
multa cognoſcere: ⁊ ita infinita nõ põt cognoſcere niſi
ſucceſſiue ea numerãdo: qđ nõ eſt in intellectu diuino
q̃ ſimꝉ multa intuet̃ q̃ſi ꝑ vnã ſpẽm viſa. ❡ Quartuꝫ
Prio phyſ. t.c.50. eſt: ꝙ ĩtellꝰ diuinus eſt coꝝ: q̃ ſunt ⁊ que nõ ſunt. Pꝫ
etiã q̃uo verbũ phĩ q̃ dicit: ꝙ infinituꝫ eſt ignotũ p̃nti
ſnie nõ obuiat: q̃ cũ infiniti rõ q̃ntitati cõpetat. vt ipſe
dicit: infinitũ vt infinitũ cognoſceret̃ ſi per menſura-
tionẽ ſuaꝝ partium notũ eſſet. hec eſt.n. ꝓpria cogni
tio q̃ntitatis. ſic aũt deus non cognoſcit. vñ ẽt non co-
gnoſcit infinitũ ſꝫm ꝙ eſt infinitũ: ſed ſꝫm ꝙ ad ſuam
ſciam ſe hꝫ: ac ſi eſſet finitum. vt oñſum eſt) Hec ille.
❡ Cũ igit̃ anima xp̃i per vnã ſpẽm multa cognoſcat
.ſ. per verbũ: qđ tꝫ vicem ſpeciei in ſua beatifica viſio
ne: nimirũ ſi infinita cognoſcit non ſꝫm ꝙ infinita. vt
ſ̃pus in vltima ꝯclone dicebatur. Utrũ aũt rõ infiniti
ꝑtibilis ſit formaꝉr ſucceſſiua: credo ꝙ nõ: niſi loquen
do de ĩfinito ſꝫm diuiſionẽ vel augmentationẽ: infini-
tum.n. ſꝫm numerum põt imaginari totũ ſimul. vt pꝫ
de punctis in linea: vel de infinitis animabus ſꝫm po-
ſitionem Algazelis. ❡ Et ideo ad ꝓbatiões arguẽtis
poſſet dici. Ad p̃muꝫ quidẽ: ꝙ infiniti rõ formalis nõ
Rõ ĩfiniti ñ dicit actũ ꝑmixtũ potẽtie. dicit actũ ꝑmixtũ potẽtie: ſꝫ infinitũ in diuiſione cõti
nui ĩuenit̃ in actu permixto potentie: ſed hoc accidit
infinito. Nec valet ꝓbatio: q̃ ſꝫ ille q̃ imaginat̃ corpꝰ
ĩfinitũ ſucceſſiue ꝓcedat de parte in ꝑtẽ: hoc nõ eſt: q̃
in obiecto ſit ſucceſſio: ſꝫ q̃ ſpẽs qua cognoſcat vnam
partẽ eſt alia a ſpecie qua cognoſcit aliã: iõ ille nõ ſunt
in actu in ĩtellectu: ſicut ſi qs videat ꝑtes domus ma-
gne: illa qdẽ nõ eſt ſucceſſiua: ſꝫ ipſe partes domus ſuc
ceſſiue aſpicit. ⁊ ideo ſicut non ſequit̃ in hoc exẽplo: ꝙ
domus compoſita ſit ex actu ⁊ potẽtia: aut ſucceſſiua:
ita nec in ꝓpoſito. Cum iteꝝ addit: ꝙ infinitũ cõcipit̃
cum negatiõe termini ⁊ vt ĩcompletuꝫ ⁊c̃. Dico ꝙ ibi
eſt fallacia equiuocatiõis. equiuocatur.n. de cõpoſito
ex actu ⁊ potẽtia: nũc.n. accipit illud ꝓ eo: cuiꝰ pars eſt:
⁊ alia pars nõ eſt: ſed erit. nũc v̓o accipit illud ꝓ eo: cu-
ius vna pars eſt actualis alia potentialis: vel ꝓ illo: cu
ius pars eſt in potẽtia receptiua alicuius perfectionis
.ſ. termini. puta ſuperficiei aut linee. ⁊ ideo negat̃ iſta
ꝯñtia: infinitũ eſt ſcđo mõ compoſitũ ex actu ⁊ poten-
tia. igit̃ eſt ſucceſſiuũ: ſꝫ p̃mo modo cõcederet̃. ❡ Ad
2m ꝓbatiõeꝫ dico: ꝙ mẽs phi ⁊ Cõmentatoris ſolum
fuit: ꝙ infinitũ nõ inuenit̃ niſi in illis: quoꝝ eſſe conſi-
ſtit in ſucceſſione: ⁊ que ſunt mixta ex actu ⁊ potẽtia.
nõ aũt ꝙ illa ſit rõ ĩfiniti: ſed ſolũ ꝯſiſtit in hoc. ꝙ nõ
eſt habere vltimũ: vel finẽ partiũ in actu. ❡ Et ita di-
cenduꝫ ad 3m. ❡ Ad 4m dico: ꝙ habere partes ſine
completiõe: aut cõſummatiõe nõ eſt eſſe: aut cõſiſtere
in ſucceſſione: ſed potius habere partes: quarũ nulla ẽ
vltima: ſed data quacũqꝫ poſt eaꝫ ſequit̃ alia: ⁊ ita eſt
ibi ordo p̃oris ⁊ poſterioris nõ ſꝫm tẽpus: ſed ſꝫm ſituꝫ
vel ordinẽ ad aliqđ primũ: puta veritatẽ. ⁊ ideo videt̃
arguẽs deceptus ex equiuocatiõe huius: qđ dico ſucceſ
ſio: nũc accipiẽdo ſucceſſionẽ ſꝫm tẽpus. modo v̓o ſꝫm
ordinẽ ad aliquid p̃mũ aut ſignatũ. ❡ Ad 5m negat̃
maior ſi loquat̃ de ſucceſſiõe temporali. accidit enim
rationi infiniti: ꝙ nõ reperiat̃ ſꝫm eſſe: niſi vbi põt eſſe
ſucceſſio temporalis: ſꝫ ſit de ratione eius habere ſuc-
ceſſionem ordinis partiũ ſiue permanẽtiũ ſiue ſucceſ-
ſiuarum. ❡ Ad 6m dico: ꝙ probat optime ꝙ ratio in-
finiti conſiſtat in ſucceſſione ſitus partiũ vel ordinis.
nõ autem de ſucceſſione temporali. Verũ tamẽ falſuꝫ
aſſumit. ſ. ꝙ mens non poſſit concipere infinitum: niſi
ꝓcedendo de p̃ori in poſterius. hoc enim falſum eẽ pꝫ
per ſanctũ Doctorẽ: niſi loquendo de ꝯceptione infini
ti ſꝫm ꝙ infinitũ eſt: ſed cõcipere infinitũ ſic vel aliter
accidit ꝯceptioni infiniti. nõ.n. oportet ꝙ actus cogno
ſcẽdi habeat talẽ modũ qualẽ hꝫ obiectuꝫ. ❡ Ad 7m
dico. ſicut ad 2m. ❡ Ad 2m principale ꝯ̃ ꝯclonẽ dicit̃:
ꝙ bene probat: ꝙ proceſſus infinitus terminetur. ⁊ iõ
dico ꝙ ſi infinitum ꝓduceretur ſucceſſiue: nũq̃ eſſet
totaliter ꝓductum in eſſe reali. ſi etiã intelligeret̃ ſuc-
ceſſiue: nũq̃ eẽt poſitũ in eẽ ĩtellecto vel obiectiuo: ſed ſi
intelligat̃ ſine ꝓceſſu infinitũ argumentũ nõ hꝫ appa
rẽtiã. vñ ſctũs Tho. p̃ma ꝑte. q. 14. arti. 12. ad 2m dicit
ſic. (Trãſitio ĩportat quãdã ſucceſſionẽ in ꝑtibꝰ: ⁊ ide
eſt ꝙ ĩfinitũ trãſiri nõ põt: nec a finito: nec ab ĩfinito:
ſꝫ ad rõnẽ comprehẽſionis ſufficit adequatio: q̃ illud
cõprehendit̃: cuiꝰ nihil eſt ext̃ cõprehẽdentẽ: nõ eſt aũt
ꝯtra rõnẽ infiniti: ꝙ cõprehendat̃ ab infinito: ⁊ ſic qđ
in ſe ĩfinitũ eſt põt dici finitũ dei ſciẽtie tãq̃ cõprehẽ-
ſibile nõ tãq̃ pertrãſibile.) Hec ille. ❡ Et ſiꝉr dico de
aĩa xp̃i: q̃ ſꝫ ſit finita: ⁊ eius cognitio ſit finita: tñ ſpẽs q̃
intelligit eſt infinita. ſ. verbum: ⁊ ideo comprehendit
infinita ꝑ illã. Cuꝫ igit̃ dicit arguens ⁊ querit an data
multitudine infinita poſita in eſſe cognito oẽs ſpẽs nu
meroꝝ ſint infra illã ⁊c̃. dico ꝙ ſic. Et cũ infert igitur
totus ꝓceſſus ⁊c̃. dico ꝙ ibi nullus eſt ꝓceſſus: nec in-
telligit̃ ꝓcedẽdo: ſed eſt ibi comprehẽſio: qđ põt fieri
per ſpẽm talẽ: que diuerſa põt diſtincte repreſentare:
⁊ tam ea que ſunt q̃ que nõ ſunt: ⁊ tam multa q̃ vnũ:
⁊ tam ſucceſſiua q̃ permanentia: cuiuſmodi eſt diui-
num exemplar. Et ſic patet ad argumenta: ⁊ conſequẽ
ter ad queſtionem totam. ❡ Diſt. XLV.

❡ Utrum quodlibet velle intrinſecum diuine volun-
tatis ſemper impleatur. ❡ Queſtio. I.

Circa diſtinctiones 45m et alias
ſequentes queritur. Utruꝫ
quodlibet velle intrinſecuꝫ diuine vo
luntati ſemper impleat̃. ❡ Et arguit̃
ꝙ non. Nam ſꝫm apoſtolum p̃me ad
Thimoth. 2o. Deus vult oẽs homines
ſaluos fieri: ⁊ ad agnitiõeꝫ v̓itatis ve-
nire: ſꝫ hoc nõ ita euẽit. q̃ volũtas dei nõ ſemꝑ iplet̃. Pſal. 134.

In oppoſitum arguit̃ ꝑ illud pſal. Omnia
quecũq̃ voluit dñs fecit.

In hac q̃one erunt duo articuli. In primo in
quiretur: an in diuinis ſit aliqđ
velle intrinſecum reſpectu creaturarum. In ſecundo.
An illud ſemper impleatur.

Quantum ad p̃mũ ſit p̃ma ꝯ̃. Deus eſt volẽs.
❡ Iſtã ꝯ̃nẽ demõſtrat ſctũs Tho.
p̃mo ꝯtra Gẽtiles ca. 73. multipliciter. Primo ſic. Il-
lud qđ ꝯſequit̃ oẽ ens cõuenit enti inquãtũ eſt ens: qđ
aũt eſt huiꝰ optꝫ ꝙ in eo maxime inueniat̃: qđ eſt p̃muꝫ
ens. cuilibet aũt enti ꝯuenit appetere ſuã perfectioneꝫ
⁊ ꝯſeruationẽ ſui eſſe vnicuiqꝫ tamẽ ſꝫm ſuũ moduꝫ:
intellectualibus quidẽ per voluntatẽ: animalibꝰ ꝑ ſen
ſibilẽ appetitũ. carentibꝰ v̓o ſenſu per appetitum natu
ralem. aliter tamen que hñt: ⁊ que non hñt. nã ea que
non habent appetitiuam virtutẽ ſui generis deſiderio
tendunt ad acquirendum: quod eis deeſt: que autem
hñt: quietant̃

hītquietanť in ipſo. Hoc igiť pmo enti qđ deꝰ eſt:de/
eſſe nō pōt:cū igiť ipſe ſit itelligēs: ineſt ſibi volūtas:
qua placet ſibi ſuū eē ⁊ ſua bonitas. ¶ Itē. In virtuti
bus motiuis ⁊ hītibꝰ intellectū primo inueniť volun
tas.nā voluntas oēm potentiā applicat ad ſuū actū:in
telligimus.n. qꝛ volumus: ⁊ imaginamur qꝛ volumꝰ:
⁊ ſic de alijs:⁊ hoc hꝫ: qꝛ ſuuꝫ obm eſt finis:q̄uis intel
lectus non ſm modū cauſe efficientis ⁊ mouentis:ſed
ſm modum cauſe finalis moueat voluntatē ꝑponen/
do ſibi obm:qđ eſt finis.pmo ḡ mouenti ꝯuenit maxi/
me habere voluntatē. ¶ Itē. Forma per ītellectū ꝯſi
derata nō mouet: nec aliquid cauſat niſi mediāte vo/
luntate: cuius obm eſt finis:⁊ bonum a quo mouetur
aliquis ad agēdū. vñ intellectus ſpeculatiuus nō mo/
uet:nec imagiatio pura abſqꝫ eſtimatiōe boni vel ma
li: ſed forma intellectus diuini eſt cauſa motus ⁊ eē in
alijs.agit.n.res per intellectuꝫ. opꝫ igitur ꝙ ipſe ſit vo
lens. ¶ Scđa ꝯclo. Diuina voluntas eſt eius eſſentia
ſm rem:lꝫ differāt ſm rōnem. Primā partē huius cō
cluſionis ꝓbat ſctūs Doctor ibidē cap.74.dicēs. (Si
voluntas eſſet aliquid additum diuine ſubſtātie:cum
diuina ſuba ſit qđ cōpletū i eſſe:ſequiť ꝙ volūtas ad/
ueniret ei q̄ſi accñs ſubiecto:ſequereť etiaꝫ ꝙ diuina
Cap. 16.17. 18.7.19. ſuba cōparareť ad eā quaſi potētia ad actū: ⁊ ꝙ eſſet
compoſitio in deo:que oīa ſupra iprobata ſunt. nō igi/
tur poſe eſt ꝙ diuina volūtas ſit aliqđ additū diuine
eēntie.) Hec ille. ¶ Scđam ꝑtē ꝯnis.ſ. ꝙ volūtas di
uina diſtinguať ſm rōnē a diuina ſcīa. ꝓbat pma par
te.q.19.arti.2° ad pmū.vbi ait. (Licet diuinū velle ſit
eiꝰ eē ſm rē:tñ differunt rōne ſm diuerſum moduꝫ ſi/
gnificādi ⁊ itelligēdi. In hoc.n.qđ dico deū eſſe nō im
portať habitudo ad aliqđ: ſicut in hoc qđ dico deum
velle. ⁊ iō lꝫ deꝰ nō ſit aliqđ aliud a ſe: vult tñ aliquid
aliud a ſe.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ habeť: ꝙ in deo eſſe et
velle differūt ſm modū itellīdi ⁊ ſignādi: ⁊ eadē rō
ne eēntia ⁊ voluntas eodeꝫ modo differunt. vñ ſm ꝙ
ipſe videť dicere p̊ ꝯ Gentiles caplo.73.ratio volunta
tis in hoc ꝯſiſtit:ꝙ eſt illud quo itelligēns habet habi
tudinē: ⁊ ordinē: vel inclinationē in rem intellectā. ait
.n.ſic. (Cuicūqꝫ ineſt aliqua forma:hꝫ per illā formā
habitudinē ad ea:que ſunt in rerū nā.ſicut lignū albū
ꝑ ſuā albedinē eſt ſīle aliqbus:⁊ aliquibꝰ diſſimile. In
itelligēte aūt ⁊ ſentiente eſt forma rei intellecte ⁊ ſen/
ſate:cū oīs cognitio fiat ꝑ aliq̄ꝫ ſimilitudineꝫ. opꝫ igiť
habitudinē intelligentis ⁊ ſentiētis eſſe ad ea que ſunt
intellecta ⁊ ſenſata ſm ꝙ ſunt in rerū natura: non aūt
hoc eſt per hoc ꝙ intelligūt ⁊ ſentiunt.nā per hoc ma/
gis attendiť habitudo rerū ad intelligentē ⁊ ſentiētē:
qꝛ itelligere ⁊ ſentire eſt ſꝫ ꝙ res ſunt in itellcū ⁊ ſen/
ſu ſm modū vtriuſqꝫ: habet aūt ſentiēs ⁊ intelligens
habitudinē ad rē:que eſt ex̄ aīam ꝑ volūtatē ⁊ appeti/
tū. vñ oīa ſentiētia ⁊ intelligentia appetūt ⁊ volūt: vo
luntas tñ ꝓprie in itellectu eſt.) Hec ille. ¶ Itē ƀ ve/
ritate.q.23.arti.p̄. (Sciēdū ꝙ cognitio ⁊ volūtas radi
canť in ſubſtātia ſpūali ſup diuerſas eiꝰ habitudines
ad res. eſt.n. vna habitudo ſpūalis ſubſtātie ad res ſꝫ
ꝙ res ſunt quodāmodo apud ipſam ſpūalē ſubſtātiā:
nō quidē ſm ꝓprium eē: vt antiq ponebant dicentes:
ꝙ terra terrā cognoſcimus.aqua vͦ aquā: ⁊ ſic ƀ alijs:
ſed ſm ꝓpriā rōnē.nō.n.lapis eſt in aīa: ſed ſpēs lapi/
T.c.59. dis ſiue rō eius ſm phm.3.de aīa: ⁊ qꝛ rō rei abſoluta
ſine concretione nō pōt inueniri niſi in ſubſtātia ima/
teriali.iō cognitio nō rebꝰ oībus attribuiť:ſꝫ ſolū imā
libus:⁊ ſm gradū imālitatis eſt etiā gradus cognitio/
nis:vt que ſunt maxime imaterialia ſunt maxime co
gnoſcibilia. In quibus qꝛ eſſentia eorum eſt imateria
lis:ſe hꝫ ad ea vt mediū cognoſcendi: ſicut deus ꝑ ſuā
eſſentiā ſeipſum:⁊ oīa alia cognoſcit. Voluntas aūt et
quilibet appetitus fundatur ſup habitudinē qua ſubā
ſpūalis referť ad res vt hñs aliquē ordinē ad eas i ſe/
ipſis exiſtentes:⁊ qꝛ cuiuſlibet rei taꝫ mālis q̄ꝫ imālis
eſt ad rē aliā ordinē habere. inde eſt ꝙ cuilibet rei cō/
petit habere appetitū: vel nāleꝫ: vel aīalē: vel rōnaleꝫ
ſeu intellectualē: ſꝫ in diuerſis diuerſimode iuenitur.
Cū.n.res habeat ad aliā ordinari per aliqđ: qđ i ſe ha/
bet ſm ꝙ diuerſimode in ſe hꝫ aliquid ſm hoc diuer/
ſimode ad aliud ordinať. res ḡ materiales: in qui bus
eſt.quicqđ in eis eſt:quaſi materie obligatū ⁊ ꝯcretū:
nō habēt liberā ordinationeꝫ ad res alias:ſꝫ ꝯſequētē
ex neccītate nālis diſpōnis. vñ huius ordinationis ipſe
res materiales nō ſunt ſibiipſis cauſe: quaſi ipſe ſe or/
dinēt in hoc:ad qđ ordinanť: ſꝫ aliūde ordinanť. vñ.ſ.
nāleꝫ diſpoſitionē accipiunt: ⁊ ideo cōpetit eis habere
tātūmodo appetitū nālem. In ſubſtātijs vͦ imateria
libus ⁊ cognitiuis eſt aliqđ abſolute nō ꝯcretum ⁊ li
gatū ad mā̃ꝫ:⁊ hoc ſm gradum ſue imaterialitatis:et
iō ex ħ ipſo ordinanť ad res ordinatōe libera: cuiꝰ ipſe
ſunt cauſe q̄ſi ſe ordinantes in hoc:ad qđ ordinanť. Et
iō cōpetit eis voluntarie ⁊ ſpōte aliquid agere: aut ap
petere. Si.n.archa: q̄ eſt in mente artificis: eēt forma
mālis hñs determinatū eſſe:nō iclinaret niſi ſm mo/
dum determinatū quē haberet. vñ nō remaneret artī
fici liberū facere domū: vel non facere: vel facere ſic:
aut aliter. Sed qꝛ forma domus in mente artificis eſt
rō domus abſoluta:nō ſe hñs q̄ꝫtum ē de ſe magis ad
eſſe q̄ꝫ ad nō eſſe:nec ad ſic q̄ꝫ aliter eſſe reſpectu acci/
dentalium diſpōnum domus: remanet artifici libera
iclinatio reſpectu domus faciende vel nō faciēde. Qꝛ
vͦ in ſuba ſpūali ſenſitiua:lꝫ recipianť forme reruꝫ ſi/
ne mā:nō tñ oino imāliter:⁊ abſqꝫ ꝯditionibus mate/
rie:ex hoc ꝙ recipiunť in organo corporali: ideo incli
natio in eis nō eſt oino libera:q̄uis ſit i eis aliq̄ liber/
tatis imitatio vel ſimilitudo. iclinanť.n.per appetitū
in aliquid ex ſeipſis: inq̄ꝫtū ex apprehēſione aliqđ ap/
petunt.ſed inclinari in illud qđ appetunt: vel nō incli
nari nō ſubiacet diſpoſitioni eoꝝ. Sed in natura intel
lectuali vbi perfecte aliquid recipiť imaterialiter: iue
niť ꝑfecte rō libere inclinationis: que quidē libera in/
clinatio rōnē voluntatis ꝯſtituit. Et ideo rebus mate
rialibus nō attribuiť volūtas: ſed appetitus nālis: aīe
vͦ ſenſitiue attribuiť nō volūtas: ſꝫ appetitus aīalis.
ſoli vͦ ſubſtātie intellectiue attribuiť volūtas: ⁊ q̄ꝫto
eſt imaterialior: tanto perfectius ei competit ratio vo
luntatis. vñ cū deꝰ ſit in fine imaterialitatis ſibi ſum
me ⁊ ꝓpriſſime cōpetit rō volūtatis) Hec ille. ¶ Itē
.q.22.arti.5.ad 3m. (Intellus ⁊ ſi hēat inclinationē in
aliqđ:nō tñ noiat ipſam inclinationē hois: ſꝫ volūtas
ipſaꝫ inclinationē hois nomiat.) ¶ Itē arti.12.dicit.
(Actus volūtatis eſt quedā inclinatio in aliquid. non
aūt actꝰ intellus.) ¶ Itē pͦ ꝑte.q.19.arti.p̄. (Volūtas
(inquit) ſequiť intellectū. ſicut.n.res nālis habet eſſe
in actu per ſuā formā: ita intellectus eſt intellectus in
actu ꝑ formā intelligibilē: quelibet aūt res ad ſuā for/
mā nālē hāc hꝫ habitudinē. vt qñ nō hꝫ ipſaꝫ: tēdat in
eā: ⁊ qñ hꝫ ipſam quieſcat in ea: ⁊ eadē rō eſt de q̄libꝫ
ꝑfectione nāli: q̄ eſt bonū nature: ⁊ hec habitudo in bo
nuꝫ in carentibꝰ rōne vocať appetitus naturalis. vñ ⁊
natura itellectualis ad bonū apprehenſuꝫ ꝑ formam
intelligibilē ſīlem habitudinē hꝫ: vt cum habet ipſuꝫ
quieſcat in illo: cū vͦ non habet querat ipſum: ⁊ vtrūqꝫ

pertinet ad voluntaté.) Hec ille. ¶ Ex qbus oībus pꝫ q̄ro ró volũtatis ꝯſiſtit in hoc: qḋ eſt eē iclinatōez itelligētis ad aliqd vt in ſe eſt: ſumēdo iclinationē ꝑ pn̄ᵒ iclinatiōis: ꝛ actũ ꝑ poᵗ. ēntia. n. eſt illud: quo aliqd ē. ſicut ſapiā eſt illud quo aliqd ſapit. ſeqꝛ ḡ ꝙ differant rōne. ¶ Tertia ꝯ. Velle diuinũ nō elicit a diuina voluntate ſm rē: ſed ſm modũ ſigñandi aut intelligēdi. ¶ Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcũs Doctor quo ad p̄mā ꝑtē ꝑ ꝯtra Gētiles ca. 74. dicēs. (Sicut itelligere eſt ꝑfectio intelligētis: ita velle eſt ꝑfectio volētis. vtrũqꝫ. n. ē actio in agēte manēs: nō aũt trāſiēs in aliqd paſſuꝫ: ſicut ca-

Cap.46. lefactio: ſꝫ intelligere dei eſt eius eē. vt ſupra ꝓbatum eſt: eo ꝙ eſſe diuinũ cũ ſit ꝑfectiſſimũ ſm ſe nullā ſupuenientē perfectionē admittit. eſſe ḡ diuinuꝫ eſt velle ipſius.) Hec ille. ¶ Ex q̄ habeꝛ ꝙ nō eſt ꝓductũ: aut elicitũ a voluntate. ¶ Itē 2ᵒ lib. cap. 10. (Si aliq̄ (inqt) actiōes deo ꝯueniāt: que nō in aliqḋ factū tranſeāt: ſed maneant in agente reſpectu hax: non diceꝛ in deo potentia: niſi ſm modum intelligendi nō ſm rei veritatem. hꝫ aũt actiones ſunt intelligere ꝛ velle: potētia igiꝛ dei nō reſpicit hꝫ actiōes: ſꝫ ſolos effectꝰ: intellꝰ igꝛ ꝛ volũtas in deo nō ſunt vt potētie: ſꝫ ſolũ vt actiones.) Et ante ꝑdicta ſic ait. (Qꝛ nihil eſt pn̄ᵐ ſui ipſius cũ diuina actio non ſit aliud q̄ȝ eius potentia. manifeſtuꝫ eſt ꝙ potentia non dꝛ in deo: ſicut prinᵐ actionis: ſed ſicut principiũ facti: ꝛ qꝛ potentia reſpectum ad alterum importat in rōne principij. eſt. n. potētia actiua principiũ agendi in aliud. vt pꝫ per phm̄. 5. metaphy.

T.c.17. manifeſtũ eſt ꝙ potentia diciꝛ in deo per reſpectũ ad facta ſm rei veritatē: nō aũt per reſpectũ ad actioneꝫ: niſi ſm moduꝫ intelligendi ꝓut intellectus noſter diuerſis ꝯceptionibus vtrũqꝫ ꝯſiderat. ſ. diuinā potētiā ꝛ eius actionē.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ volũtas diuina nō eſt cauſa: nec p̄ncipiũ elicitiuũ realiter diuine volitionis: ſed ſolũ ſm modũ intelligendi: inquātũ voluntas ſigñaꝛ ꝑ modũ potētie: ꝛ velle ꝑ modũ actꝰ: aut operationis: que ſemꝑ in creaturis elicitur a potētia. ꝛ ideo qꝛ diuina ſignificamus ꝑ nomina creaturarũ: ſicut ꝛ intelligimus per ꝯceptiōes eax: opꝫ ꝙ ſicut in creaturis operatio ſigñatur per moduꝫ eliciti: ita ꝛ in diuinis: quapropter modus ſigñandi incompetēs eſt. ¶ Iſtud ꝯfirmaꝛ. Nā de veritate. q. 23. arti. ꝑ. oſtēdit ſctũs Doctor: ꝙ lꝫ in diuinis nihil ſit ſm reꝫ finis alterius nec cā: tamen aliqd ibi ſigñatur per modum cāe ꝛ finis. ait. n. ſic ad 3ᵐ. (Sciendũ (inquit) ꝙ volũtas ꝛ volitũ aliquādo diſtinguunꝛ ſm rem: ꝛ tunc volitũ cōparaꝛ ad voluntatē: ſicut realiter cauſa finalis. Si aũt volũtas ꝛ volitũ tm̄ rōne diſtinguanꝛ. tũc volitũ nō erit cauſa finalis volũtatis: niſi ſm modum ſignificandi. volũtas ergo diuina cōparaꝛ ſicut ad finē ad ſuam bonitatē: que ſm rem eſt idem qḋ ſua voluntas. diſtinguanꝛ aũt ſolũ ſm modũ ſigñandi. vñ relinquitur: ꝙ volũtatis diuine nihil ſit cauſa realiter: ſed ſolũ ſm modum ſignificandi: nec eſt inconueniens in deo ſignificari aliqd per modũ cauſe. ſic. n. diuinitas ſignificatur in deo vt habēs ſe ad deũ per modũ cauſe formalis.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet: ꝙ ſicut diuinitas ſigñaꝛ vt forma dei: ita voluntas ſigñatur per modũ principij elicitiui volitionis. ¶ Quarta ꝯ. Nullus actus diuine voluntatis ſm ꝓpriā rōnē diciꝛ dolor vł triſtitia. ¶ Iſtā ꝯcluſionē ꝓbat ſanctus Doct. p̄mo ꝯ Gentiles cap. 90. (Quedā (inquit) paſſiones remouētur a deo nō ſolũ rōne ſui generis: ſed etiam rōne ſpeciei. oīs. n. paſſio ex obiecto ſpēm recipit: cuius igiꝛ obiectuꝫ eſt deo oīno incompetens: talis paſſio a deo remouetur etiā ſm rōnem ſue ſpēi. talis aũt eſt triſtitia ꝛ dolor. nā eius obm̄ eſt malũ iaꝫ inherens. ſicut gaudij obm̄ eſt bonũ pñs ꝛ habitũ. triſtitia igiꝛ ꝛ dolor ex ipſa ſui rōne in deo eē nō pñt.) Quare aũt dixerit ſm rōnē ſui generis oſtēdit in pn̄ᵒ capituli dicens. (Paſſiones affectuũ in deo nō ſunt. ſm. n. intellectiuā affectionē nulla eſt paſſio: ſꝫ ſolũ ſm ſenſitiuā. vt ꝓbatur

T.c.18. 7ᵒ phyſico. Nulla aũt talis affectio in deo eſſe pōt cũ deſit ſibi ſenſitiua cognitio. Relinqꝛ ḡ ꝙ in deo nō ſit affectiua paſſio. ¶ Itē. Oīs affectiua paſſio ſꝫ aliquā trāſmutationē corporalē fit: puta ſm ꝯſtrictionē: vel dilatationē: aut ſm aliqd aliud hꝫ: quox nullũ in deo poſſibile eſt accidere: eo ꝙ nō ſit corpꝰ: nec ṽtus in corpore. nō eſt igiꝛ in ipo affectiua paſſio. ¶ Itē. In oī affectiua paſſiōe: patiens aliqualiter trahiꝛ ex ſuā eſſentialē vel nālē diſpoſitionē: cuiꝰ ſignũ eſt: qꝛ hꝫ paſſiōes ſi intendanꝛ: aīalibus inferunt mortē: ſed nō eſt poſſibile deũ extra ſuā nālē ꝯditionē aliqualiter trahi: cuꝫ ſit oīno imutabilis. pꝫ igiꝛ: ꝙ hꝫ paſſiōes in deo eē nō pñt.) Hec ille. ¶ Pꝫ igiꝛ ꝙ triſtitia ꝛ dolor nō pñt eē in deo: nec ſm rōnem ſui generis: qḋ eſt paſſio affectꝰ: nec ſm rōneꝫ ſue ſpeciei. ¶ Quinta ꝯcluſio. Nullus actus diuine voluntatis ſm ꝓpriā rōnē dꝛ ſpes vel deſideriũ. ¶ Iſtā ꝓbat vel ibidē ſic. (Rō obm̄ alicuius paſſiōis actꝰ volũtatis nō ſolũ ſumiꝛ ex bono ꝛ malo: ſꝫ etiā ex hoc ꝙ aliqualiter quis ſe hꝫ ad alterx hox. ſic enim ſpes ꝛ gaudiũ differũt. Si igiꝛ modus ſe habēdi ad obm̄: qui in ratione paſſionis includiꝛ: deo nō competit: nec ipſa paſſio deo conuenire pōt etiā ex ratione ꝓprie ſpēi: ſpes aũt q̄uis habeat obiectũ bonũ: nō tm̄ bonũ obtentũ: ſꝫ obtinendũ: qḋ qdē deo nō pōt cōpetere rōne ſue ꝑfectiōis: q̄ tāta eſt ꝙ ei additio fieri nō pōt: ꝛ ſilr nec deſideriũ pōt deo cōpetere rōne ſue ſpeciei: cũ ſit reſpcũ alicuiꝰ nō habiti.) Hec ille. ¶ Eadē aũt rōne ponit de veritate. q. 23. arti. ꝑ. ad 7ᵐ: ꝙ appetitus nō cōpetit deo ſm ꝓpriā rōnē: qꝛ appetitꝰ noiaꝛ ab illo actu: quo tēdit in illud: qḋ nō habet: cuius rōne dꝛ: ꝙ appetitus eſt imperfecti. Et ꝑ ſen. di. 45. q. 1. arti. ꝑ dicit ad p̄mꝰ. (Qꝛ q̄uis in deo dicaꝛ eē volũtas: nō tamen conceditur ibi eſſe appetitus: qꝛ ſm Auguſ. appetitus proprie eſt rei non habite: deus aũt totum bonum ſuum in ſe habet. vnde nec etiaꝫ in nobis voluntas ꝓprie eſt appetitus quādo volitum eſt ꝯiũctum.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Nullus actus diuine voluntatis eſt ꝓprie timor aut penitentia. ¶ Iſtam ꝯnem ꝓbat ſanctus Doctor ꝑ cōtra Gentiles cap. 90. dicens. (Sicut diuina perfectio impedit potentiā additionis alicuius boni obtinendi a deo: ita ꝛ multo fortius excludit potentiā ad malũ: timor aũt reſpicit maluꝫ: qḋ poteſt iminere: ſicut ſpes bonum obtinendũ: duplici igiꝛ ratione ſue ſpeciei timor a deo excluditur. ſ. quia non eſt niſi exiſtentis in potentia: qꝛ habet obiectum malum: qḋ poteſt ineſſe. ¶ Iteꝫ. Penitētia mutationem affectus importat. igiꝛ ꝛ ratio penitētie deo repugnat nō ſolum: qꝛ eſt ſpecies triſtitie: ſed qꝛ mutationeꝫ voluntatis iportat.) Hec ille. ¶ Septima ꝯclō. Nullus actꝰ diuine volũtatis hꝫ ꝓprie rōnem inuidie aut ire. ¶ Iſtā ꝓbat ibidē ſic. (Abſqꝫ errore cognitiue ṽtutis eſſe nō pōt: vt illud qḋ eſt bonũ apprehēdaꝛ vt malũ: nec eſt niſi in bonis particularibus. vt alterius maluꝫ poſſit exiſtere bonũ alteri: in quibus corruptio vnius eſt generatio alteriꝰ. vniuerſali aũt bono ex nullo particulari bono aliqd deperit: ſed ꝑ vnũquodqꝫ repreſentatur. deus aũt eſt vlē bonum: cuius ſimilitudinē participando omnia dicunꝛ bona. nullũ igiꝛ malum pōt

ſibi eſſe

ſibi eſſe bonū:nec pōt eſſe vt illud:qḋ eſt ſimplr bonū:
ꝛ nō eſt ſibi malū apprehendat vt malū:qꝛ ſua ſcia eſt
abſqꝫ errore. Inuidiā igit̃ in deo impoſſibile eſt eē:etiā
ſ͡ʒ rōnē ſue ſpēi:nō ſolū qꝛ inuidia eſt ſpecies triſticie:
ſʒ ēt qꝛ triſtatur de bono alteri⁹:ꝛ ſic accipit bo^m alte/
rius tanꝗ̃ ſibi malum. ¶ Amplius. Eiuſdeʒ rōnis eſt
triſtari de bono ꝛ appetere malū:nā p^m eſt ex h̄:ꝙ bo^m
eſtimat̃ malū. z^m vo eſt ex h̄:ꝙ malū eſtimat̃ bonum
Ira aūt eſt appetitus mali alteri⁹ ad vindictā.ira igit̃
eſt longe a deo ſ͡ʒ rōnē ſue ſpēi:nō ſolū qꝛ eſt effectus
triſticie:ſʒ ēt qꝛ ē appetit⁹ vindicte pp triſticiā ex iniu
ria ſibi illata ꝯceptā. ¶ Rurſ⁹. Quecūqꝫ alie paſſiōes
hax ſpecierum ſunt:vel ab eis cauſant̃:pari rōne a deo ex
cludunt̃.) Hec ille. ¶ 8^a ꝯ. Licʒ nullus actus diuine
voluntatis hēat ꝓprie rōnē odij reſpectu alicuius rei:
metaphorice tñ deus dr̃ aliqua odire. Primā ptē hui⁹
ꝯnis ꝓbat ſic ſcūs doctor ibidē ca°.97°.(Sicut amor
ſe hʒ ad bonū:ita odiū ſe hʒ ad malū:nā his quos ama
mus bonū volum⁹:his vo quos odimus maluʒ.ſi igit̃
voluntas dei ad malū inclinari nō pōt:īpoſſibile eſt ꝙ
ipſe reʒ aliquā odio habeat.) Hec ille. ¶ Qꝛ aūt deus
nō poſſit velle malū ꝓbat ca°97. Eādē ptē ꝯnis ꝓbat
ibidē ſic.(A pmo ente oīa alia originē eēndi aſſumūt.
ſi igit̃ aliqd eox q̄ ſunt odio hʒ:vult illud nō eſſe:qꝛ h̄
eſt vnicuiqꝫ bonū:vult igit̃ actionē ſuā nō eē:q̄ illud
in eſſe ꝓducit̃ vel mediate vel imediate:oñſuʒ eſt eni
Cap.94. ſupra:ꝙ ſi deus aliqd vult:opʒ ꝙ velit illa:q̄ ad illud
reqrunt̃:hoc aūt eſt īpoſſe. Qḋ pʒ ſi res p volūtatē ipſi⁹
in eſſe ꝓcedant:qꝛ tūc oʒ actionē:q̄ res ꝓducunt̃ eſſe
voluntariā. Silr ſi nālr ſit rex cā:qꝛ ſic placet ſibi ſua
nā:ſic placet ſibi oē illud:qḋ ſua nā reqrit. nullā igitur
rem deus odit.) Hec ille. ¶ z^am ptē ꝯnis ꝓbat ibideʒ
ſic.(Deus(inquit) dr̃ aliqua ſimilitudinarie odire:ꝛ
hoc dupliciter. Primo mō ex h̄ ꝙ deus amando res:
volens eox bona eſſe:vult ꝯriū bono.ſ.malū nō eſſe:
vñ malox odiū habere dr̃:nā que nō eē volum⁹:dici/
mur odio hēre ſ͡m illud Zach.8°. Unuſqſqꝫ maluʒ ꝯ
amicū ſuū ne cogitetis in cordibus veſtris:ꝛ iuramen/
tū mendax ne diligatis:oīa enim hec ſunt:q̄ odit deus
hec autem nō ſūt effectus:vt res ſubſiſtentes:quox ꝓ
prie eſt amor vel odiū. ¶ Alius aūt modus eſt ex hoc
ꝙ deus vult aliqḋ maius bonū:qḋ eſſe nō poteſt ſine
priuatione minoris boni:ꝛ ſic dr̃ odire:cuʒ magis hoc
ſit amare:ſic enim inꝗ̃tum vult bo^m iuſticie vel ordi
nis vniuerſi:qḋ eē nō pōt ſine punitiōe:vl' corruptione
aliquorū:dr̃ illa odire:quox punitioneʒ:aut corruptio
nē vult ſ͡ʒ illud Malach.p°. Eſau odio habui. Et illud
Pſal.5. pſal. Odiſti oēs q opant̃ iniqtatē.pdes.o.q.l.m. vir.ſ.
ꝛ.d.abo.dñs.) Hec ille. ¶ Item pma pte.q.zo.artic.
z°.ad 4^m.(Peccatores inꝗ̃tū ſunt nāe qdā de⁹ amat:
ſic eniʒ ꝛ ſunt ꝛ ab ipſo ſunt:inꝗ̃tū vo peccatores ſunt
nō ſunt:ſed ab eſſe deficiunt:ꝛ hoc in eis a deo nō eſt
vñ ſ͡m hoc ab ipſo odio habentur.) Hec ille. ¶ 9^a ꝯ.
Aliqs actus volūtatis diuine hʒ hʒ rōnē gaudij vel de/
lectationis. Iſtā ꝓbat ſcūs Tho. pmo contra gentiles
ca°.91.(Sicut(inquit)bonū ꝛ malū apprehēſuʒ ſunt
obiectū appetitus ſenſibilis:ita ꝛ appetitus itellectiui:
vtriuſqꝫ enim eſt ꝓſeq bonū:ꝛ fugere malū:aut ſ͡ʒ ve/
ritatē:aut ſ͡ʒ eſtimationē:niſi ꝙ obiectū appetit⁹ intel
lectiui eſt cōmuni⁹ ꝗ̃ ſenſitiui:qꝛ appetit⁹ itellectiuus
reſpicit bonū vel malū ſimplr:appetitus aūt ſenſitiu⁹
bo^m ꝛ malū ſ͡ʒ ſenſū:ſic ēt obm itellect⁹ ē cōius ꝗ̃ ſen/
ſus. Sʒ opōnes appetit⁹ ſpēʒ ex obiectis ſortiūt̃. Inue
niunt̃ igit̃ in appetitu itellectiuo:q ē volūtas:ſiles opa
tiones ſ͡ʒ rōnē ſpēi opationib⁹ appetitus ſenſitiui in h̄
differētes:ꝙ in appetitu ſenſitiuo ſunt paſſiōes ꝓpter
cōicationē eius ad organū corporale:in intellectiuo āt
ſunt operationes ſimplices:ſicut.n.per paſſiones timo/
ris:que ſunt in appetitu ſenſitiuo refugit quis malum
futux:ita ſine paſſione appetitus intellectiuus idē ope
rat̃.cū igit̃ gaudiū ꝛ delectatio deo nō repugnent ſ͡m
ſuā ſpeciē:ſed ſolū inꝗ̃tū ſunt paſſiōes: in volūtate āt
ſunt ſ͡m ſuā ſpeciē:non aūt vt paſſiones: relinquit̃ ꝙ
diuine voluntati nō deſint. ¶ Itē gaudiū ꝛ delectatio
eſt quedā quetatio voluntatis in ſuo volito: deus autē
in ſeipſo:qui eſt ſuū principale volitū maxime quieta/
tur. vtpote ipſe in ſe oēs ſufficiētiā hñs. ipe igit̃ per ſuā
voluntatē in ſe maxime gaudet ꝛ delectatur. ¶ Item
delectatio eſt quedā opationis perfectio. vt pʒ p phm Cap.4°.
x°.ethicox. Perficit eni operationē ſicut pulchritudo
iuuentutē:ſed de⁹ perfectiſſimā operationē hʒ intelli/
gendo. ſi igit̃ noſtrū intelligere pp ſuā operationē eſt
delectabile:diuinū itelligere erit ſibi delectabiliſſimū.)
Hec ille. ¶ Que autē ſit differentia inter gaudiū ꝛ de/
lectationē dicit ibidē.(Differunt autē ratione gaudiū
ꝛ delectatio:nā delectatio ꝓuenit ex bono realiter con
iuncto:gaudiū autē hoc nō requirit: ſed ſola quietatio
voluntatis ſufficit ad rationē gaudij. vñ delectatio eſt
ſolū de cōiuncto bono:ſi ꝓprie ſumat̃: gaudiū autē de
exteriori etiā. Ex quo patet: ꝙ deus ꝓprie in ſeipſo de/
lectat̃.gaudet aūt in ſe:ꝛ in alijs.) Hec ille. ¶ 10.ꝯ. Ali
quis actus diuine volūtatis hʒ rōnē amoris. Iſtā pro/
bat ibideʒ ca°.92°.dicens.(Oportet in deo amorē eē
ſ͡m actū voluntatis ei⁹:hoc eni eſt ꝓprie de rōne amo
ris:ꝙ amans bonū amati velit:de⁹ aūt vult bonū ſuū
ꝛ aliox.ſ͡m hoc igit̃ de⁹ ꝛ ſe ꝛ alia amat. ¶ Itē ad veri
tatē amoris requit̃ ꝙ bonū alicui⁹ ꝓut eſt ei⁹ velit cui⁹
enim bonū aliqs vult ſolū ꝓut in alteri⁹ bonū cedit: p
accidēs amat̃:ſicut q vult vinū conſeruari: vt illud bi/
bat:aut hoīem:vt ſibi ſit vtilis:aut delectabilis:p acci/
dens amat vinū:aut hoīem:p ſe aūt ſe ipſuʒ:ſed deus
vult bonū vniuſcuiuſqꝫ ſ͡ʒ ꝙ ē ei⁹:vult.n.vnūquodqꝫ
eē ſ͡ʒ ꝙ i ſe bonū ē.lʒ ēt ordinet' vnū in bonū alterius.
deus igit̃ vere amat ꝛ ſe ꝛ alia.) Hec ille. ¶ 11^a ꝯ. Ali/
quis act⁹ volūtatis diuine pōt dici amor amicitie pro/
prie:ꝛ aliqs quaſi amor cōcupiſcētie. Iſtā ꝯnē probat
ſcūs doctor pma pte.q.zo.arti.z°.ad 3^m dicēs.(Amici/
tia nō pōt haberi:niſi ad creaturas rōnales: i qbus cō/
tingit eē reamationē:ꝛ cōicationē i opib⁹ vite: ꝛ qbus
cōtingit bñ euenire:vel male ſ͡m fortunā ꝛ felicitatē:
ſicut ꝛ ꝓprie ad eas beniuolētia eſt: creature aūt irra/
tionales nō poſſunt ptingere ad amādū deum: nec ad
cōicationē itellectualis ꝛ btē vite: q̄ de⁹ viuit. ſic ergo
deus ꝓprie loquēdo non amat creaturas irrationales
amore amicitie:ſed amore qſi cōcupiſcētie: inquantū
ordinat eas ad creaturas rationales: ꝛ etiā ad ſeipſum
nō ꝙ eis indigeat:ſed ꝓpter ſuaʒ bonitatē ꝛ noſtram
vtilitatē:cōcupiſcim⁹.n.nobis aliqd ꝛ etiā alijs.) Hec
ille. ¶ 12^a ꝯ. In diuina voluntate nō eſt aliqua virtus
per modum habitus. Iſtam ꝯnē ꝓbat ſanctus Tho.
p ꝯ gētiles ca°.93°.dicēs.(Opʒ.n.ſicut eſſe diuinū eſt
vniuerſalr perfectū omniū entiū pfectiōes i ſe quodā/
mō cōprehēdēs: ita ꝛ bonitatē ei⁹ omniū bonitates in
ſe cōprehēdere quodāmō: virtus autē eſt bonitas qdā
virtuoſi:nā ſ͡m eā dicitur bon⁹:ꝛ opus ei⁹ bonū. Opor/
tet g bonitatē diuinā oēs virtutes ſuo modo continere.
vñ nulla eax ſ͡ʒ habitū in deo dicit̃ ſicut i nobis. Deo
enim nō cōuenit bonū eē p aliqd aliud additum ei: ſʒ
per eſſentiā ſuā:cū ſit oīo ſimplex: nec etiā p aliqd ad/
ditū ſue eſſentie agit:cū ſua actio ſit ſuū eſſe:nō eſt igi/

tur virtus in deo aliqs habitus: ſ; ſua eſſentia. ❡ Ite; Habitus iperfectus act⁹ eſt q̄ſi medi⁹ inter potētia; ꝛ actū: vn̄ ꝛ hn̄tes habitū dormientib⁹ cōparant̄: in deo aūt eſt act⁹ pfectiſſim⁹. actus igit̄ in eo nō eſt ſicut habitus vt ſcia: ſ; ſicut cōſiderare: qd̄ eſt actus vltimus ꝛ pfectus. ❡ Adhuc. Habit⁹ potētie alicui⁹ eſt pfectiu⁹: in deo aūt nihil eſt ſm potentiā: ſ; ſolū ſm actū. in eo igitur habitus eſſe nō pōt. ❡ P̄. Habit⁹ eſt de genere accidētis: qd̄ in deo oīo nō eſt. ḡ nec virtus aliq̄ in deo ſm habitū dr̄: ſ; ſolū ſ; eēntiā. Hec ille. ❡ 13ª ꝯ. In diuina volūtate nō eſt fortitudo: nec tēperātia ſ; ppriā rōne: qua dicunt̄ v̄tutes morales. Iſtā ꝯnē pbat ibidē ſic dicens. ❡ Virtutū que circa actiuā vitā ſūt: queda; circa paſſiones nos dirigūt: quas in deo ponere nō poſſumus: v̄tutes eni q̄ circa paſſiōes ſunt ex ipſis paſſionib⁹ ſpēm ſortiunt̄: ſicut ex obiectis pprijs: vn̄ ꝛ temperantia a fortitudine differt inq̄tū hec circa ꝯcupiſcibilia eſt: illa vo circa timores ꝛ audacias: in deo aute; paſſiones nō ſunt: vt oſtenſu; eſt. igit̄ nec hꝫ v̄tutes in deo eē pn̄t. ❡ Itē. Hmōi v̄tutes nec in pte itellectiua aīe ſunt: ſed in pte ſenſitiua: in q̄ ſola paſſiones eſſe pn̄t vt pbat̄ 7° phyſicoꝝ. In deo aūt nō eſt ſenſitiua ps: ſ; ſolus intellectus: relinqt̄ igit̄ ꝙ in deo hꝫ virtutes nō ſunt ēt ſ; pprias rōnes. Hec ille. ❡ 14ª ꝯ. In diuina voluntate eſt iuſticia diſtributiua ſ; ppriā rōnē: nō āt cōmutatiua. Iſta; ꝯnē pbat ſcūs Tho. pma pte. q. 21. arti. p. dicēs. ❡ Duplex eſt ſpecies iuſticie: vna q̄ cōſiſtit in mutua datione ꝛ acceptione: vtputa q̄ ꝯſiſtit in venditione: ꝛ emptiōe: ꝛ alijs hꝫ cōmutationib⁹: ꝛ hec dr̄ a phō in 5° ethicoꝝ iuſticia cōmutatiua vel directiua cōmutationū: ſiue cōicationū: ꝛ hec non ꝯpetit deo: q2 vt dic̄ aplus ad Ro. xi°. Quis pōr dedit illi: ꝛ retribuetur ei. Alia ē q̄ ꝯſiſtit indiſtribuēdo: ꝛ dr̄ iuſti⁹ diſtributiua: ſ; quā qs gubernator vl' diſpēſator dat vnicuiq; ſ; ſuā dignitatē. Sicut ḡ ordo ꝯgruus familie ꝛ cuiuſcūq; multitudinis gubernate demōſtrat hꝫ iuſticiam in gubernāte: ita ordo vniuerſi: q apparet tā in reb⁹ nālibus q̄ȝ in reb⁹ volūtarijs demonſtrat dei iuſticiā: vn̄ dicit Dionyſius. 8° ca°. de diuinis nominib⁹. Op; videre in hoc verā eē dei iuſticiā: ꝙ oībus tribuit ſ; ppriā vniuſcuiuſq; exiſtentiū dignitatē: ꝛ vniuſcuiuſq; nā; in pprio ſaluat ordine ꝛ virtute. Hec ille. ❡ Eande; ponit ſniam p̄ ꝯtra gentiles ca°. 93°. Et 4°. ſen. diſ. 46. q. 1. arti. p. queſtiuncula pma. ❡ 15ª ꝯ. Tam paſſiones q̄ȝ virtutes morales: q̄ exiſtunt circa paſſiōes: pn̄t attribui deo metaphorice. Iſtā pbat ſcūs doctor p̄ ꝯ gentiles ca°. 92°. quo ad paſſiones dicēs. ❡ Sciēdū (inquit) ꝙ alias pfectiones. ſ. preter gaudiū ꝛ amorē: q̄ ſ; ſpēm ſua; diuine pfectioni repugnant: in ſacra ſcriptura de deo dicūtur: nō qdē pprie: vt pbatū eſt: ſ; metaphorice pp ſilitudinē vel effectuū: vel alicuius affectionis p̄cedentis. Dico aūt effectuū: q2 iterdū volūtas ex ordine ſapientie in illū effectū tendit: in quē aliqs ex paſſione defectiua inclinat̄. Iudex enim ex iuſticia punit: ſic iratus ex ira: deus enim dr̄ aliqn̄ iratus inq̄tū ex ordine ſapientie ſue aliquē vult punire, ſm illud pſal. Cū exarſerit in breui ira eius ꝛc. Miſericors vo dr̄ inq̄tū ex ſua beniuolentia miſerias hominū tollit: ſicut ꝛ nos pp̄ter miſericordie paſſionem facimus idē: vn̄ in pſal. Miſerator ꝛ miſericors dn̄s: patiens ꝛ multū miſericors. Penitens aūt interdū dr̄ inquantū ſm eternum ꝛ imutabilē ordinē ſue pꝛuidentie facit que prius deſtruxerat: vel deſtruit q̄ prius fecerat: ſic ꝛ penitētia moti facere inueniunt̄. Unde Gen. 6°. Penitet me fe. ho. Qꝫ aūt hoc pprie itelligi nō poſſit: p; p hoc qd̄ hr̄ pmo

Tex. cō. 18. ꝛ infra.

Cap. 5°.

Pſal. 7.

Pſal. cxliiij

Reg. 15°. Triumphator in iſrl' non parcet: neq; penitudine flectet̄. Dico aūt p ſilitudinē pcedentis affectiōis nā amor ꝛ gaudiū: q̄ in deo pprie ſūt: pncipia ſunt oīu; affectionū: amor qdē per modū pncipij mouentis: gaudiū vo p modū finis: vn̄ ꝛ irati punientes gaudēt quaſi finem aſſecuti. Dicitur ergo deus triſtari inq̄tu; accidunt aliqua contraria his: que ipſe amat ꝛ approbat: ſicut ꝛ in nobis eſt triſticia de his: que nobis nolentib⁹ accidunt: ꝛ hoc p; Yſa. 59. Uidit de⁹: ꝛ malū apparuit in oculis eius: q2 nō eſt iudiciū. Et vidit deus: q2 nō eſt vir: ꝛ aporiatus eſt: q2 non eſt qui occurrat. Hec ille. ❡ Ex qb⁹ p; pma pars ꝯclonis. ❡ 2am vo pbat ibidē ca°. 93°. dicens. ❡ Fortitudo: magnanimitas: manſuetudo: ꝛ alie hꝫ virtutes: que ſunt ſm inclinationem appetitus in aliqd̄ ſpūale bonum: ſicut eſt honor: dominiū: vindicta: ꝛ alia hmōi: in deo proprie eſſe non poſſunt eo ꝙ circa paſſiones ſunt: dn̄r tn̄ in ſcriptura metaphorice de deo pp ſilitudinē effect⁹: vt eſt illud pmi Reg. 2°. Nō eſt fortis ſicut de⁹ noſter. Et Michee 6°. Querite manſuetū ꝛc. Quedā aūt ſūt ſ; inclinationē appetitus in aliqd̄ corpale bonū: qd̄ eſt delectabile ſ; ſenſu;: ſicut ſunt cibi: ꝛ potus: ꝛ venerea: circa quoꝝ ꝯcupiſcentias eſt ſobrietas caſtitas: ꝛ vliter tēperātia ꝛ cōtinētia: vn̄ q2 corporales delectationes oīo a deo remote ſunt: nec pprie deo cōueniūt cū circa paſſiōes ſint: nec etia; metaphorice de deo dicunt̄ in ſcripturis: q2 nō eſt accipere ſilitudinē ipſaꝝ in deo ſ; ſilitudinē alicuius effectus. Hec ille. ❡ S; ꝯ pdicta arguit Aure. multipliciter Et p̄ cōtra 3am ꝯnē ſic. Oīs pfectio ſimplr multo intimi⁹ cōpetit diuinitati q̄ȝ alicui forme create: ſ; aliq̄ forma creata eſt repibilis: q̄ ſic eſt velle itrinſece: ꝙ ſi poneret̄ inelicita ꝛ ſubſiſtens: velle ſuū eēt oīo inelicitū ꝛ ſubſiſtens: ſicut p; de q̄litate: q̄ eſt volitio formaliter in voluntate cauſata: illa quidē ſi poneretur realr inelicita ꝛ ſubſiſtēs: neceſſario velle eēt inelicitū ꝛ ſubſiſtens. ḡ diuinitas ſic erit ſuū velle: ꝙ niſi ipſa eliciat̄: nec ei⁹ velle eliciet̄: ꝯſtat aūt ꝙ eēntia nō ē elicita: nec pducta realiter: aut ſm rōnē. nec igit̄ velle diuinum cōcipi d; vt elicitū aliquo mō ſ; rōnē ab aliqua volūtate. ❡ 2°. ſic. Quēcūq; aliq̄ ſunt idē re ꝛ rōne: ipoſl'e eſt ꝙ vnū ſit ſm rōnē elicitū vel pductū: qn reliquū ſit pductū: ſed pbatū eſt ꝙ velle diuinū nō eſt aliud realiter: aut ſm rōnem intrinſece: niſi ipſamet diuinitas: ꝛ rō diuinitatis: ꝛ cōſtat ꝙ rō diuinitatis nullo mō eſt pducta: nec elicita ab aliq̄ potētia. ḡ nec velle diuinum cōcipi d; vt elicitū ab aliq̄ poa: ſed vt ſe hn̄s abſq; pncipio elicitiuo. ❡ 3°. Nō eſt maius incōueniēs: nec minus ꝯceptibile ꝙ rō volitionis actualis cōcipiat̄ eſſe a ſe: ꝛ a nullo alio elicitiue ſm rōnē q̄ȝ ꝙ realitas ipſius cōcipiat̄ eē a ſe: ꝛ nō elicita ſ; rē: ſ; manifeſtū eſt cuilib; fideli: ꝙ 2m dari d;: cū eni res volitiōis ꝛ res eſſentie ide; ſint: ſi pduceret̄ res volitiōis neceſſario: ꝛ res eſſentie eſſet elicita ꝛ pducta: qd̄ oīo abſonū eſt. igitur nec rō volitiōis d; ꝙ ſit pducta ēt ſ; rōnē: ſ; intelligitur vt exiſtēs a ſe: ꝛ nō ab aliquo pncipio elicitiuo: vn̄ p; q̄ȝ falſu; eſt qd̄ aliq̄ ſunt dicere ſoliti: videl; ꝙ voluntas in deo eliciat actū volēdi ſ; noſtrū modū itelligendi: d; eni p oppoſitū apphēdi. ſ. ꝙ diuinitas eſt qdā velle oīo a ſe: nō egrediens ab aliqua volūtate: cu; ſit actio pura. Hec ille. ❡ Contra 2am pte 8e ꝯnis arguit pbādo ꝙ in deo nullo mō ponēda ſit formalr rō odij. Cōſtat inquit ꝙ odiū diuidit̄ i diſplicētiā ꝛ fugā: ſicut amor in deſideriū ꝛ cōplacentiā: vn̄ qd̄ oditur ideo dr̄ odiri: q2 diſplicet: vel q2 odiens fugit: ꝛ reſpuit oditum. ſed manifeſtum eſt: ꝙ nulla diſplicentia cadit in deo

Contra 3am cōclōnē Aureo. diſ. 46. q. p°. arti. p. ꝑpōne 2a.

An velle diuinū eliciat a diuina voluntate vel ſm rōnem.

Contra 8am idem vbi ſupra artic. 2°. ꝯ op. S. T. 2°. li°.

Utrū in deo ſit rō odij formaliter.

Utruȝ amor gaudiuȝ ⁊ delectatio in deo rõne differant.

Imo cõplacentia īfinita: ſilr nec aliqua fuga appetitus. ḡ nullo mõ aliqua ꝓpria rõ odij eſt in deo. ¶ Contra ꝯnē 9am arguit in hoc ꝙ vr̄ ponere diſtinctionē rõnis inter amorē: ⁊ gaudiū: ⁊ delectationē ꝑut ſūt ī deo: ita ꝙ amor diſtinguat̄ a deſiderio ⁊ delectatione tāq̄ ali⁹ act⁹: hoc.n. inquit verū nõ eſt: ꝯſtat enī ꝙ amor nõ eſt aliud q̄ȝ amor cõplacētie: nõ eniȝ de⁹ hȝ amorē ꝯcupiſcentie aut deſiderij alicu⁹: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ ꝯplacere in aliquo idē eſt: qȝ gaudere ⁊ delectari in eo. ḡ rõ amoris ī deo nõ ē alia a rõne ꝯplacētie ⁊ gaudij ac delectationis. ¶ 2°. inquit. Qꝛ declaratū eſt. ſ. cū de fruitiõe ageret̄: ꝙ amor nõ ē act⁹ terti⁹ a deſiderio ⁊ delectatione ſeu cõplacētia: ſȝ eſt qȝdā cõe diuiſuȝ ꝑ amorē deſiderij ⁊ amorē ꝯplacētie: ⁊ iõ reſpicit bo͞m abſolute: ſiue hitū ſiue nõ hitū: niſi inquātū reſpicit bo͞m hitū inq̄tū eſt idē cū ꝯplacētia: nõ hitū vo inq̄tū ē idē cū deſiderio: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ ī deo nõ ē amor deſiderij. ḡ nõ eſt veꝝ ꝙ rõ amoris in deo ſit alia a rõne ꝯplacētie ⁊ delectatõis.

Utrum deus amet creaturas amore ꝯcupiſcentie qꝛ vult eis bonum.

¶ Cõtra 10am ꝯnē arguit ī h̄ ꝙ ait deū amare creaturas q̄dāmõ amore ꝯcupiſcētie: nõ qꝛ eas ſibi ꝯcupiſcat: ſȝ qꝛ amat ⁊ vult eis bo͞m: qȝ hñt: aut enī itelligit̄ ꝙ velit eis bo͞m ꝯplacendo in bonitate: aut vult eis bonū nõ ꝯplacēdo: ſȝ appetēdo eis bonuȝ: ſȝ nõ põt dari 2m: qꝛ tale appetere: ꝯſiderare: vl̄ optare ⁊ vlr motus aliqs reſpiciēs bo͞m aliqȝ vt futurū repugnat deo ſm ꝓpriā rõnē: vñ dici nõ põt: ꝙ de⁹ appetat aliqd vt ſibi vel alteri: vt magis inferi⁹ apparebit. ḡ neceſſe eſt ꝙ detur p͞m: ſcȝ ꝙ deus nõ alr diligit creaturas niſi qꝛ cõplacet in ſua bonitate: ⁊ ex hoc ꝯplacuiſſe dr̄ in oī entitate eq̄pollenter ⁊ eminēter. Hec ille. ¶ Contra 14am ꝯnē arguit ꝓbādo: ꝙ rõ iuſticie cõmutatiue hēat locū in deo. ¶ Prio ſic. Cõſtat inquit ꝙ iuſticia directiua in penis ꝑtinet ad iuſticiā cõmutatiuā: vt dicit phs 5°. ethi.

Capi. 5.

Cõmutat enī ⁊ regulat culpā ꝑ penā: ⁊ reddit culpe qȝ ſuū eſt: vñ culpa ſm cõmutatiuam iuſticiā emit penā: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ iuſticia punitiua hȝ locū ī deo: punit enī iuſte ſȝ qȝ ſcriptū ē Daniel. 9°. (Juſtus dñs in oībus operib⁹ ſuis: q̄ fecit nobis: nõ enī audiuimus vocē eius.) ḡ iuſticia cõmutatiua locū hȝ ī deo. ¶ 2°. ſic. Scdȝ cõmutatiuā iuſticiaȝ ꝑmiū correſpondet merito: vñ q meret̄ dr̄ lucrari ꝑmiū: ⁊ quodāmõ illud emere. Juxta illud Apoc. 3°. (Suadeo tibi emere aurū ⁊ argētū.) Et apls vocat ꝑmiū: qȝ redditur merito: ⁊ labori: coronā iuſticie. 2. Timoth. 4°. Sȝ manifeſtū ē ꝙ de⁹ reddit ꝑmiū ꝓ merito. ḡ iuſticia cõmutatiua locuȝ hȝ in deo. ¶ 3°. Qꝛ nõ eſt veꝝ ꝙ iuſticia diſtributiua ſolū attendat̄ in redditione ꝑmij ꝓ merito: imo neceſſario exigit̄ ibi iuſticia cõmutatiua: laborē in requiē: triſticiā in delectationē: meritū in ꝑmiū cõmutās: vñ cū iuſticia diſtributiua attendat̄ in hoc: ꝙ aliqd cõe pſonis duab⁹ diſtribuit̄ ſȝ meritū ⁊ dignitatē earū: manifeſtū eſt ꝙ ſupponit cõmutatiuā iuſticiā: ſȝ quā dignū eſt ⁊ debituȝ: ꝙ illud cõe diſtribuat̄ illis pſonis: ⁊ plus vni q̄ȝ alteri. Sic igit̄ eſt ī deo diſtributiua iuſticia cõparādo totā multitudinē vniuerſi: inq̄tū in nālib⁹ vnicuiqȝ diſtribuit: qȝ ſibi debitū eſt: ⁊ in moralib⁹ ꝑmiū diſpenſat ſȝ gradū ⁊ drīaȝ meritoꝝ: eſt tñ in eo cõmutatiua iuſticia in ordīe ad quālibȝ pſonā ſingulr̄ ſumptā: inq̄tū cõmutat culpā in penā debitā: ⁊ meritū in premiū. ¶ 4°. Qꝛ lȝ ꝑma grā nūq̄ reddat̄ ꝓ meritis: ⁊ iõ dīc aplus. (Quis prior dedit ei ⁊ retribuet̄ ei.) ſȝ qn ꝑma grā habita ꝑ eā poſſint iuſti alia ꝓmereri q̄ poſtmodū deus iuſte retribuit: nullo mõ põt negari: cum dies iudicij nominet̄ dies retributionis iuſtoꝝ ſm ꝙ dicit ꝓpheta. (Retribue ſuo tuo.) Et alibi loquēs de diuinis ꝑceptis dicit. (In cuſtodiēdis illis retributio multa.) ḡ pȝ ꝙ in deo eſt iuſticia retributiua: ⁊ ꝯſequēter iuſticia cõmutatiua. Hec ille. Pſal. 18. Pſal. 18.

¶ Ad iſta dr̄: ⁊ primo ad ea que ſunt ꝯ 3am ꝯnē. ¶ Ad p͞m qdeȝ dr̄: ꝙ nec diuina eſſentia: nec aliqua q̄litas a nobis intelligit̄ ꝑ modū volitionis niſi q̄tenus intelligit̄ ꝑ modū eliciti: nõ tñ dico ꝙ intellectus noſter itelligat diuinū velle fore elicitū: ſȝ qꝛ intellectus noſter nõ intelligit velle niſi ꝑ creaturas ⁊ in cõceptionib⁹ creaturaꝝ: in qb⁹ oē qȝ cõcipit̄ ꝑ modū actionis: cõcipit̄ ꝑ modū eliciti: iõ viator ꝯcipiēs diuinū velle: ꝯcipit illud ſub quadā rõne: que repreſentat rē egredientē ⁊ elicitā a voluntate: ſcit tñ ⁊ intelligit viator: ꝙ ille modus itelligēdi eſt incõpetens ad intelligenda diuina: qꝛ ſcit ꝙ diuinū velle nõ eſt elicitū realiter ab ipſa diuina volūtate pluſq̄ ecõtra: ſed nõ põt ſub alia rõne intelligere illud velle niſi ſub tali rõne: qꝛ intelligit diuinū velle nõ in ſe: ſȝ ſub cõceptu: quē format intellect⁹ de actu noſtre volūtatis: cui eſt adiuncta illa imꝑfectio. ſ. ꝙ nõ ſubſiſtit: ſȝ elicit̄ a volūtate noſtra: ⁊ iõ opȝ ꝙ ꝓportionalr̄ itelligat velle diuinū: ⁊ ita intelligit̄ cū dr̄ ꝙ diuinū velle eſt elicitū ſm rõnē a volūtate: ſȝ nõ ſȝ rē. ¶ Ad 2m negat̄ minor: nā velle diuinum ⁊ volūtas diſtinguūtur rõne dum intelligunt̄: qꝛ nõ intelligunt̄ niſi eo ꝯceptu: quo intelligimus voluntatē creatā ⁊ velle creatū: que ꝯſtat ꝙ diuerſis ꝯceptionibus itelligunt̄ a nobis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ falſum ſupponit. ſ. ꝙ nos nõ ꝯcipiam⁹ diuinuȝ velle eſſe inelicitū: nos enim bñ cõcipimus diuinum velle ꝑ modū eliciti: ſȝ nõ intelligimus ꝙ ſit elicitum: nec ꝙ ſua realitas ſit elicita: aut ſua rõ. Uerū tñ dico: ꝙ realitas eius põt cõcipi ꝑ modū inelliciti: ſȝ illa realitas ſi cõcipiat̄ ſub rõne volitiõis actualis: nõ põt a nobis cõcipi niſi eo mõ: quo cõcipimus velle creatuȝ: qȝ intelligimus vt elicitū: ⁊ iõ non eſt ſimile de realitate volitionis: ⁊ de volitione vt volitio. ¶ Ad argumētū ꝯtra 8am ꝯclonē dr̄: ꝙ deficit in q̄tuor. Primo qꝛ iponit ꝙ ſcūs doctor ponat: ꝙ rõ odij ꝓprie eſt in deo: h̄ enī nõ ponit: vt pȝ in recitatione dictoꝝ ſuoꝝ: q̄ in illa ꝯne poſui. ¶ 2°. Qꝛ ſi ponat hoc: non tñ ponit ꝙ illud odiū directe cadat ſuꝑ aliqȝ ens poſitiuū: imo potius ſuꝑ defectū entis. ſ. pctm̄. ¶ 3°. Qꝛ ſupponit vnum falſuȝ. ſ. ꝙ amor diuidat̄ in deſideriū ⁊ ꝯplacētiā. ¶ 4°. Qꝛ licȝ triſticia ſit totaliter a deo relegāda: nõ tñ ideȝ videt̄ de diſplicētia: que eſt odiū: ſicut amor eſt cõplacentia: talis enim diſplicentia nõ eſt niſi velle nõ eſſe: ⁊ h̄ nõ repugnat deo reſpectu aliquoꝝ defectuū: quos vellet nõ eſſe in ſuis electis volūtate antecedēte. ¶ Ad argumenta ꝯtra 9am ꝯnē dictū eſt ſupra. ſ. diſtinctione ꝑma: nā vt ibi pȝ: hic aſſumit aliqua eſſe ꝓbata demõſtratiue: q̄ tñ nõ ſunt: vtpote ꝙ oīs amor ſit deſideriū: vel delectatio. Itē ꝙ amor nõ ſit tertius actus ab illis: iſta enī falſa ſunt: vt ibi patuit. .q.p°. ī reſp. ad argu. Aureo. ꝯ p°am cõcluſionē.

¶ Ad argumenta contra 10am ꝯnē dico: ꝙ deus vult bonū creaturis nõ appetendo: aut deſiderādo eis bonū: cū in eo nec deſideriuȝ nec appetitus ꝓprie locum habeant: ſed volēdo eis bonū: qȝ habent: vel habiture ſunt: nõ ꝙ illud ſit deo futurū: ſȝ rebus qbus vult bo͞m ꝓ tali tēpore: nec tñ dico ſicut arguens dicit: ꝙ deus nõ cõplaceat niſi in ſua bonitate: ⁊ ꝙ iõ dicat̄ equiualenter alia velle: vt in alio articulo dicet̄. ¶ Ad argumenta cõtra 14am ꝯclonem dr̄. ¶ Ad ꝑmū quidē ꝙ iuſticia directiua in penis nõ hȝ rõneȝ iuſticie cõmutatiue: cuius rõ eſt: qꝛ ſm ꝙ ait ſcūs Tho. 2a 2e. q. 61. arti. 2°. (In iuſticia cõmutatiua accipit̄ mediū ſm ꝓportionalitatē ariſmetricā: nam in cõmutationib⁹ reddit̄ aliqd alicui ſingulari pſone

Juſticia directiua in penis nõ hȝ rõnem iuſticie cõmutatiue.

ꝓpter rem eius:q̄ accepta eſt:vt maxīe pꝫ in emptione
⁊ venditiōe:in quibus p̄mo inuenit̄ rō cōmutationis
⁊ iō opꝫ adequari rē rei:vt quāto iſte plus hꝫ q̄ꝫ ſuum
ſit de eo:qꝺ eſt alterꝰ:tātūdē reſtituat ei:cuius eſt:⁊ ſic
fit equalitas ſm ariſmetricā medietatē:que attendit̄
ſm parē quātitatis exceſſum:ſicut qnqꝫ eſt medium
inter ſex ⁊ quattuor:in vnitate enim excedit ⁊ exceditur
ſi ergo vterqꝫ a p̄ncipio habebat qnqꝫ:⁊ vnus eoꝝ ac-
cepit vnuꝫ de eo:qꝺ eſt alterius:vnus.ſ.accipiēs habe-
bit ſex:⁊ alteri relinquuntur quattuor.erit g̊ iuſticia ſi
vterqꝫ reducat̄ ad mediū:vt accipiat̄ vnū ab eo q hꝫ
ſex:⁊ detur ei q hꝫ quattuor:ſic enī vterqꝫ hēbit qnqꝫ
qꝺ eſt mediū.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ:ꝙ in iuſticia
cōmutatiua accipit̄ mediū ſꝫ ꝓportionalitatē ariſme
tricā. Iſto mō aūt nō ſeruat mediū deus in puniēdo:
nō enim punit ad cōdignū:vt quātū abſtulit deo pec-
cator ꝑ culpā:equale reddat ꝑ penā:ſꝫ attendit̄ ibi pro
portionalitas:vñ ſcūs doctor 4.° ſen.diſ.46.q.2. ar.2°.
queſtiuncula p̄ma ad p̄m ſic ait.(Equalitas iſta.ſ.in di
uina punitione nō eſt attendēda ſm ꝯparationē pene
ad culpā:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē duoꝝ peccantiū ad duas pe-
nas:vt.ſ.qui plus peccauit:plus puniat̄:⁊ ſꝫ ꝙ excedit̄
in peccato:ſic excedat̄ in pena:⁊ ſic etiam intelligende
ſunt oēs auctoritates:q̄ vident̄ equalitateꝫ culpe ⁊ pe-
ne demonſtrare.) Hec ille. ¶ Ex quibꝰ pꝫ:ꝙ deus in
puniendo nō ſuat eq̄litatē inter culpā ⁊ penā:ac ꝑ hoc
nec mediū iuſticie cōmutatiue:ſꝫ potius diſtributiue:
nā mediū in tali iuſticia diſtributiua attendit̄ ſm ꝓ-
portionē geometricā ſm ꝙ ipſe ait.2° 2e.vbi ſupra.ait
enī ſic.(In iuſticia (inquit) diſtributiua nō accipitur
mediū ſm equalitatē rei ad rē:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē rerum
ad ꝑſonas:vt ſcꝫ ſicut vna ꝑſona excedit aliā:ita ēt res
que dat̄ vni ꝑſone excedat rē:que dat̄ alteri:⁊ iō phūs
5°.ethi.c.5°. dicit ꝙ tale mediū eſt ſꝫ geometricā ꝓportionalitatē
ī q̄ attēdit̄ eq̄lē ſꝫ q̄ꝫtitatē:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē:ſic̄ ſi dica
mus ꝙ ſic̄ ſe hñt ſex ad q̄ttuor:ita ſe hñt tria ad duo:
qꝛ vtrobiqꝫ eſt ſeſquialtera ꝓportio:in q̄ maius hꝫ to
tū minꝰ ⁊ mediā ꝑtē eiꝰ:nō eſt aūt eq̄lis exceſſus ſm
quātitatē:qꝛ ſex excedūt q̄ttuor ī duobus:tria vō exce
dūt duo ī vno.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ quō diūa iuſticia
punitiua nō hꝫ rōnē iuſtiᵉ cōmutatiue:ſꝫ potiꝰ diſtribu
tiue:per q̄ pꝫ ad p̄m. ¶ Ad 2m dr̄ eodē mō:qꝛ deꝰ in p̄-
miādo nō obſeruat mediū ſꝫ ꝓportionalitatē ariſme
tricā:ſꝫ potius ſꝫ ꝓportionalitatē geometricā:nō eniꝫ
eſt eq̄litas meriti ad p̄miū:ſꝫ tñ ſi qs hꝫ maius meri-
tū q̄ꝫ alius:ſꝫ hoc magis q̄ꝫ alius p̄miat̄.nō g̊ eſt ibi iu
ſticia cōmutatiua ſꝫ diſtributiua. ¶ Ad 3m dr̄ ſicut ad
p̄mū. Cū aūt dicit arguens ꝙ iuſtiᵃ diſtributiua nō ſo-
lū in p̄miatiōe ⁊c. Dico ꝙ illa ꝯmutatio de q̄ ipe loqt̄
parū ꝑtinet ad iuſticiā cōmutatiuā:illō.n.potiꝰ ē muta
tio vel cambiū q̄ꝫ iuſticia cōmutatiua:nimis gnālr.n.
⁊ improprie dictū eſt mutationē de dolore in gaudiuꝫ
eſſe iuſticiā cōmutatiuā:oporteret enī ibi eſſe dationē
⁊ acceptionē:⁊ mediū tale q̄le dictū eſt:q̄ duo deficiūt
in diuina premiatiōe:qꝛ nec ei aliqd dat̄:nec dictū me
diū obſeruat̄. ¶ Ad 4m dico ſicut ad p̄m:ſꝫ enī merito
reddat̄ p̄miū:tñ deus vtrūqꝫ dedit:⁊ ſilr̄ nō obſerua-
bat̄ ibi mediū iuſticie cōmutatiue. Nec valet ꝯña.eſt
ibi retributio.g̊ eſt ibi redditio ꝓ acceptis:vel g̊ eſt ibi
iuſticia cōmutatiua:illud enī nō ſufficit:vt pꝫ. Et hoc
ſit q̄ꝫtum ad primum articulum.

Arti.29. **Quantum** ad ſecundū articulum ſit p̄ª ꝯ. Licꝫ
p̄ncipale volitū a volūtate dei ſit ſo
la diūa eēntia:tñ deus vult alia a ſua eſſentia. Primā
partē huius ꝯnis ꝓbat ſcūs Tho.p̄ cōtra gentiles caº.
75°.ſic.(Principale volitū eſt vnicuiqꝫ volēti cā volē
di:cum enī dico:volo ambulare vt ſaner:cām me arbi-
tror reddere. ¶ Et ſi q̄rat̄ q̄re vis ſanari:ꝓcedit ī aſſi
gnatione cauſaꝝ quouſqꝫ ꝑueniat̄ ad finē vltimū:qui
eſt p̄ncipale volitū:qꝺ eſt cā volēdi ꝑ ſeipſuꝫ.ſi igitur
deꝰ aliqd aliud p̄ncipalr̄ velit q̄ꝫ ſeipſuꝫ:ſeq̄t̄ ꝙ aliqd
aliud ſit ei cauſa volēdi:ſꝫ ſuū eſſe eſt ſuū velle:vt oñ- Cap.74.
ſum fuit:igit̄ aliqd aliud erit ei cā eēndi:qꝺ eſt ꝯ rōnē
p̄mi entis. ¶ Adhuc. Unicuiqꝫ volenti p̄ncipale voli-
tū eſt ſuus vltimus finis:nā finis eſt ꝑ ſe volitꝰ:⁊ ꝑ quē
alia ſūt volita:vltimꝰ āt finis ē ipſe deꝰ:qꝛ ipſe ē ſūmū
bonū:vt oñſuꝫ ē.igit̄ ipſe ē p̄ncipale volitū ſue volun- Cap.42.
tatis. ¶ Ampliꝰ. Unaqueqꝫ virtus ad ſuū obiectū p̄n
cipale ſm eq̄litatē ꝓportionat̄:nā virtus rei ſꝫ obie-
cta menſurat̄:vt pꝫ ꝑ phm̄ p̊ celi ⁊ mundi:volūtas igi Tex.cō.ü7.
tur ex equo ꝓportionat̄ ſuo p̄ncipali obiecto:⁊ ſilr̄ in-
tellectꝰ ⁊ ſenſus:diuine aūt volūtati nihil ex equo ꝓ-
portionat̄ niſi eiꝰ eſſentia:igit̄ p̄ncipale obiectū diue
volūtatis eſt diūa eēntia:cū aūt diūa eēntia ſit eius eē
⁊ intelligere:⁊ oīa alia q̄ in ipſo eē dicunt̄:manifeſtū ē
ꝙ eodē mō vult p̄ncipalr̄ ſe intelligere:⁊ ſe velle:⁊ ſe
eē vnū bonū:⁊ q̄cqd aliō eſt hꝫ.) Hec ille. ¶ Sꝫ q̄ꝫtū
ad 2am partē ꝓbat caº.76°.ſic.(Unuſqſqꝫ eius:qꝺ eſt
ꝑꝑ ſe volitū ⁊ amatū ab eo ꝑfectionē deſiderat:q̄ enī
ꝑꝑ ſe amamus volumꝰ eē optima ⁊ multiplicari q̄ꝫtū
poſſe eſt:ipſe aūt deus eēntiā ſuā amat ⁊ vult:nō auteꝫ
ſꝫ ſe augmētabilis eſt:aut multiplicabilis:vt ex ſupra Ca.44.55
dictis pꝫ:ſꝫ ſolū multiplicabilis eſt ſm ſuā ſilitudinē
que a multis ꝑticipat̄:vult igit̄ deꝰ rerū multitudinē
ex hoc ꝙ ſuā eēntiā ⁊ ꝑfectionē vult ⁊ amat. ¶ Am-
pliꝰ. Quicūqꝫ amat aliqd ſꝫ ſe:⁊ ꝑꝑ ipſuꝫ:amat ꝑ ꝯñs
oīa:in qbꝰ illud inuenit̄:vt q amat dulcedinē ꝑꝑ ipſaꝫ
oꝫ ꝙ oīa dulcia amet:ſꝫ deꝰ ſuū eē ſꝫ ſe ⁊ ꝓpter ſe vult
vt ſupra oñſuꝫ ē:oē aūt aliud eē eſt q̄dā ſui eſſe ſꝫ ſili-
tudinē ꝑticipatio:vt ex p̄dictis aliquatenꝰ pꝫ. Relinq Cap.75.76
tur g̊ ꝙ deus ex hoc ipſo q vult ⁊ amat ſe:vult ⁊ amat
alia. ¶ Itē. Quāto aliquid eſt ꝑfectioris virtutis:tāto
eiꝰ cauſalitas ad plura ſe extendit ⁊ in magis remota:
cauſalitas aūt finis in hoc cōſiſtit:ꝙ ꝑꝑ ipſuꝫ alia deſi
derant̄:quanto igit̄ finis eſt ꝑfectior ⁊ magis volitus:
tanto volūtas volētis finē ad plura extēdit̄ rōne illiꝰ
finis:diuina aūt eſſentia eſt perfectiſſima in rōne bo-
nitatis ⁊ finis.g̊ diffundit ſuā cauſalitatē maxime ad
multa:vt ꝑꝑ ipſam multa ſint volita:⁊ p̄cipue a deo:q
cā ſm totā ſuā virtutē perfecte vult.) Hec ille. ¶ 2ª ꝯ.
Licꝫ diuina volūtas eadē volitione velit diuinā eēn-
tiā ⁊ alia volita:nō tñ neceſſario vult alia:ſicut neceſſa
rio vult diūā eſſentiā. Iſta ꝯclō hꝫ tres ꝑtes. Primā ꝓ
bat ſcūs doctor ibidē.caº.77°.ſic.(Oīs v̄tus vna opa-
tione vel vno actu fert̄ in obiectū ⁊ in rōnē formalem
obiecti:ſicut eadē viſiōe videmus lumē ⁊ colorē:q fit
viſibilis actu ꝑ lumen:cū aūt velimꝰ aliqd ꝑꝑ finē tm̄:
illud qꝺ ꝓpter finē deſiderat̄ accipit rōnē voliti ex fi-
ne:⁊ ſic finis cōpat̄ ad ipſuꝫ ſicut rō formalis ad obꝫ:
vt lumen ad colorē:cū igit̄ deus velit oīa alia a ſe ꝑꝑ
ſe:ſicut ꝓpter finē vt oñſuꝫ eſt:vno actu volūtatis vult
ſe ⁊ alia. ¶ Ampliꝰ. Qꝺ ꝑfecte cognoſcit̄ ⁊ deſiderat̄:
ſm totaꝫ virtutē cognoſcit̄ ⁊ deſiderat̄:finis aūt voli-
tus eſt nō ſolū ſm ꝙ in ſe ꝯſiderat̄:ſꝫ ēt ſꝫ ꝙ alia fiūt
appetibilia ꝓpter ipm̄:qui igit̄ ꝑfecte deſiderat finem
vtroqꝫ modo ipſuꝫ deſiderat:ſed nō eſt ponere aliquē
actum diuine volūtatis:quo velit ſe:⁊ nō velit ſe perfe
cte:cum in eo nihil ſit īperfectū:quolibꝫ igit̄ actu:quo
deus vult ſe:vult ⁊ alia ꝓpter ſe. ¶ Itē cū deus ſemꝑ
velit ſe:ſi alio actu vult ſe ⁊ alio alia:ſequitur ꝙ in eo

ſint

ſint ſimul duo actus volũtatis:qḋ eſt impoſſibile:naꝫ
vnius ſimplicis potẽtie nõ ſunt ſimul due oꝑationes.
¶ Amplius. Velle dei eſt ſuũ eẽ:ſꝫ in deo nõ eſt niſi
vnũ eſſe.g̃ nõ eſt ibi niſi vnuꝫ velle.) Hec ille. ¶ 2am
ꝑtẽ ꝓbat ibidẽ ca°.82°.dicẽs.(Volũtas diña ẽ alioꝝ
a diuina eſſentia vt ordinatoꝝ ad finem ſue bonitatis
volũtas aũt nõ neceſſario fert̃ in ea:q̃ ſũt ad finẽ: ſi fi/
nis ſine his eẽ poſſit:nõ eñi hꝫ neceſſe medicus ex ſup
poſitione volũtatis:quã hꝫ de ſanando illa medicami
na adhibere infirmo:ſine qͥbus nihilominus põt infir
mũ ſanare.cũ igit̃ diuina bonitas ſine alijs eſſe poſſit:
qͥnimo nec ꝑ alia ei aliqͥd accreſcit:nulla ineſt ei neceſ/
ſitas vt alia velit ex h̃:ꝙ vult ſuã bonitatẽ. ¶ Adhuc
Cũ bonũ ĩtellectũ ſit ꝓpriũ obiectũ volũtatis:cuiuſlꝫ
per intellectũ cõcepti põt eſſe voluntas:vbi ſaluat̃ rõ
boni:vñ q̃uis eſſe cuiuſlibet inq̃tũ hꝫ bonũ ſit:nõ eẽ
aũt malũ:tñ nõ eſſe alicuius põt cadere ſub volũtate
rõne alicuius boni adiuncti:qḋ ſaluat̃:ſꝫ nõ ex neceſſita
te:eſt eñi bonũ aliqͥd eẽ ẽt alio nõ exñte.ſolũ igit̃ illḋ
bonũ volũtas ſm ſui rõnẽ nõ põt velle nõ eſſe:quo nõ
exiſtente tollitur totalr̃ rõ boni:tale aũt nullũ eſt p̃ter
deũ.põt igit̃ volũtas ſꝫ ſui rõnẽ velle nõ eſſe quãcũqꝫ
rem p̃ter deũ:ſed in deo eſt voluntas ſm totam ſuam
facultatẽ:oĩa eñi in ipſo ſunt vlĩter ꝑfecta.põt igit̃ de⁹
velle nõ eſſe quãcũqꝫ aliã rẽ p̃ter ſe:nõ igit̃ de neceſſi/
tate vult alia a ſe.) Hec ille. ¶ 3am v̓o ꝑtẽ ꝓbat ibideꝫ
ca°.81.dicẽs.(Opꝫ ꝙ deus de neceſſitate velit ſuũ eẽ
⁊ ſuũ velle:⁊ ſuã bonitatẽ:nec poſſit ꝯtrariũ velle:oſtẽ/
ſum eſt eñi ſupra:ꝙ deus vult ſuũ eſſe ⁊ ſuã bonitateꝫ
vt p̃ncipale obiectũ:qḋ eſt ſibi rõ volẽdi alia. In oĩ igi
tur volito ſuũ eſſe ⁊ ſuã bonitatẽ vult:ſicut viſus in oĩ
colore videt lumen:impoſſe eſt aũt deũ nõ velle aliqͥd
actu:eſſet eñi volẽs in potẽtia tm̃:qḋ eſt ipoſſe:cũ ſuum
eſſe ſit ſuũ velle.neceſſe eſt igit̃ ꝙ velit ſuũ eſſe ⁊ ſuam
bonitatẽ. ¶ Itẽ Quilibꝫ volẽs de neceſſitate vult ſuũ
vltimũ finẽ:ſicut hõ de neceſſitate vult ſuã btitudinẽ:
nec põt velle miſeriã:ſed de⁹ vult ſe eſſe ſicut vltimuꝫ
finẽ:vt ex dictis pꝫ:neceſſario igit̃ vult ſe eſſe:nec põt
velle ſe nõ eſſe. ¶ Iteꝫ. Oĩs ꝑfectio q̃ eſt in creaturis
ꝯuenit deo eẽntialr̃:diligere aũt deũ eſt ſũma ꝑfectio
rõnalis creature:cũ ꝑ hoc quodãmõ deo iungat̃.g̃ de⁹
eſſentialr̃ ⁊ neceſſario vult ſe eẽ ⁊ diligit ſe.) Hec ille.
¶ 3° ꝯ̊. Diña volũtas qͨcqͥd vult eternalr̃ voluit:⁊ ad
ea volenda determinata eſt:⁊ oĩa que vult neceſſario
vult neceſſitate abſoluta:vel neceſſitate ꝯditionis: ſeu
ſuppoſitiõis. Iſta ꝯ̊ hꝫ tres partes.p̃ma ꝑtẽ ꝓbat ſcũs
Tho.ibidẽ ca°.83.dicẽs.(Ad vtrũlibet eſſe alicui vir/
tuti põt cõuenire dupliciter.vno mõ ex parte ſui. alio
mõ ex ꝑte eius ad qḋ dr̃:ex ꝑte quidẽ ſui:qñ nõdũ ꝯſe/
cuta eſt ſuã perfectionẽ:ꝑ quã ad vnũ determinet̃:vñ
hoc in iꝑfectionẽ virtutis redũdat:⁊ oñdit̃ eſſe poten/
tialitas in ipſa:ſicut pꝫ in intellectu dubitantis:q nõdũ
aſſecutus eſt p̃ncipia:ex quib⁹ ad alterũ determinet̃:
ex ꝑte aũt eius:ad qḋ dr̃:inuenit̃ aliq̃ virt⁹ ad vtrũlibꝫ
eſſe:qñ ꝑfecta oꝑatio virtutis a neutro dependet:ſꝫ tñ
vtrũqꝫ põt eẽ:ſicut aliqͥs ꝑ diuerſis inſtrumẽtis vti põt
equalr̃ ad idẽ op⁹ faciendũ:hoc aũt ad imꝑfectionem
v̓tutis nõ ꝑtinet:ſꝫ magis ad ei⁹ eminẽtiã inq̃tũ vtrũ/
libet oppoſitoꝝ excedit:⁊ ob h̃ determinet̃ ad neutꝝ:
ad vtrũlibꝫ ſe hñs:ſic auteꝫ in diuina volũtate eſt re/
ſpectu alioꝝ a ſe:nã finis eius a nullo alioꝝ dependet:
cũ tñ ipſa fini ſuo ꝑfectiſſime ſit vnita:nõ igit̃ opꝫ po/
tentialitatẽ aliquã in diuina volũtate ponere:ſilr̃ aũt
nec imutabilitatẽ auferre:ſi eniꝫ in diuina voluntate
nulla eſt potẽtialitas:nõ enim ſic ex neceſſitate alteriꝫ

oppoſitoꝝ p̄accipit circa ſua cauſata q̃ſi conſideret̃ in
potẽtia ad vtrũqꝫ:vt p̃mo ſit volens potẽtia vtrũqꝫ:⁊
poſtea ſit volẽs actu:ſꝫ ſemꝑ eſt volẽs actu qͨcqͥd vult
nõ ſolum circa ſe:ſed circa cauſata.) Hec ille. Ex qui/
bus habetur p̃ma pars ꝯ̃nis. ¶ Idẽ ponit p° ꝑte.q.19.
arti.3°. ad p̃m vbi ponit:ꝙ oĩa que deus vult:ab eterno
vult. Idẽ p̃ ſen.diſ.39.q.i.arti.p̃.dicens:ꝙ deus nõ põt
facere vt ſimul velit ⁊ nõ velit:accipiẽdo poſt ⁊ nunc
ex ꝑte volũtatis:q2 mutabilis eẽ nõ pt̃. ¶ Itẽ diſ.45.
q.i.arti.3°.ad 3m dicit.(Q2 volũtas diuina libertatem
hꝫ:ex hoc cõuenit ſibi:ꝙ ſit ad vtrũlibet:ſꝫ ſuꝑ hoc hꝫ
imutabilitatẽ:vt ei qḋ vult imobilr̃ adhereat:ex quo
ponit̃ illud velle. ¶ Itẽ de veritate.q.23.artic.4°. ad
12m ponit:ꝙ deus nõ põt incipere velle poſtq̃ noluit:
nec põt incipere nõ velle poſtq̃ voluit ꝑꝑ imutabilita
tẽ diuine volũtatis:ſed põt velle ⁊ nõ velle:inq̃tũ vo
luntas nõ obligat̃ q̃tũ eſt de ſe ad hoc:ꝙ velit vel nõ
velit. ¶ 2am ꝑtẽ ꝓbat 2°.ſen.diſ.25.q.i.artic.p̃.(Nihil
(inquit) agit niſi ſꝫ ꝙ eſt actu:⁊ inde eſt ꝙ oꝫ oẽ agẽs
eſſe determinatũ ad alterã ꝑtẽ:qḋ eñi ad vtrũlibꝫ eſt
equaliter ſe hñs:eſt quodãmõ ĩ potẽtia reſpectu vtri/
uſqꝫ:⁊ inde eſt vt dicit Cõmẽtator 2° phyſicoꝝ:ꝙ ab Cõ.48.
eo qḋ eſt ad vtrũlibꝫ:nihil ſequit̃ niſi determinet̃:de/
terminatio eniꝫ agẽtis ad aliquã actionẽ opꝫ ꝙ ſit ab
aliqua cognitione p̄ſtituẽte finẽ illi actiõi:ſꝫ cognitio
determinãs actionẽ ⁊ p̄ſtituens finẽ in qͥbuſdã coniun/
cta eſt:ſicut hõ finẽ ſibi ſue actionis p̄ſtituẽs. In qͥbuſ/
dã v̓o ſeparata eſt:ſic̃ in his q̃ agunt ꝑ nãm:reꝝ enim
nãlium actiones nõ ſũt fruſtra:vt in 2°.phyſicoꝝ ꝓba Tex.cõ.77. & .60.
tur:ſed ad certos fines ordinate ab intellectu nãm in/
ſtituente:vt ſic totũ opus nãe ſit quodãmõ opus intel/
ligentie vt dicit ph̃us. Sic g̃ pꝫ:ꝙ hec eſt dr̃ia in agen/
tibus:ꝙ qḋdã determinat ſibi finem ⁊ actionẽ in finẽ
illũ:quoddã v̓o nõ:nec aliqḋ agens ſibi fineꝫ p̄ſtituere
põt:niſi rõne finis cognoſcat:⁊ ordinẽ eius:qḋ eſt ad
finẽ ipſuꝫ:qḋ ſolũ in habentib⁹ intellectũ ꝓpriũ eſt:⁊
inde eſt ꝙ iudiciũ de actione ꝓpriũ eſt ſolũ in haben
tibus intellectũ q̃ſi in ꝑtãte eoꝝ conſtitutũ ſit eligere
hanc actionẽ vel illã:vñ ⁊ dominiuꝫ ſui actus habere
dicũtur.) ¶ Et ibidẽ ad p̃m ſubdit.(Liberũ arbitriũ
q̃tũ ad hoc in deo ſaluat̃:ꝙ determinatio ſui act⁹ non
eſt ſibi ab alio:ſꝫ a ſeipſo:vñ ipſe veriſſime dñs eſt ſui
oꝑis.) ¶ Iteꝫ p̃ ꝯ̃ gentiles ca°.83 dicit ſic.(Quis di/
uina voluntas ad ſua cauſata nõ determinet̃:nõ tñ oꝫ
dicere:ꝙ nihil eoꝝ velit:aut ꝙ ad volẽdum ab aliquo
exteriori determinet̃:cũ enim bonũ apprehenſuꝫ vo/
luntatẽ ſicut ꝓpriũ obiectũ determinet:ĩtellectus aũt
diuinus nõ eſt extraneus ab eius voluntate:cuꝫ vtrũ/
qꝫ ſit ſua eſſentia:ſi voluntas dei ad aliquid volendũ
ꝑ ſui intellectus cognitionẽ determinet̃:nõ erit deter/
minatio voluntatis diñe ꝑ aliqͥd extraneum ab ipſa.)
Hec ille. ¶ Itẽ 2°.ꝯ̃ gentiles ca°.26°.ſic ait.(Sciẽdũ
ꝙ q̃uis diuinus intellectus ad determinatos effectus
non coartet̃:ipſe tñ ſibi ſtatuit determinatos effectus
quos ꝑ ſuaꝫ ſapiam ordinate ꝓducat ſicut Sapie.xi°
dicitur. Oĩa in numero:pondere:⁊ mẽſura diſpoſuiſti
dñe.) Et ſtatim poſt in ca°.ſequẽti:ſcꝫ.27°.ſic ait.(Ex
his oſtendi põt:ꝙ nec eius voluntas:ꝑ quã agit ad de/
terminatos effectus neceſſitatẽ hꝫ:voluntatẽ eniꝫ ſuo
obiecto ꝓportionatã eſſe opꝫ:obiectum aũt volũtatis
eſt bonũ intellectũ:volũtas igit̃ ad quelibet nata eſt
ſe extẽdere:que ei intellectus ſub rõne boni ꝓponere
põt.ſi igit̃ diuinus intellectus ad certos effectus non
coartat̃:relinquit̃ ꝙ nec diuina voluntas determina/
tos effectus ex neceſſitate ꝓducit.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹

pʒ:ꝙ diuinus intellectus determinat diuinã volũtatẽ
ad iſta vel illa volita:⁊ volũtas ſic determinate volẽs
aliqd illud determinate ꝓducit:⁊ ſic pʒ 2ª pars ꝯnis.
℄ 3am ꝑtẽ ꝓbat ꝑ ꝯ gẽtiles caº.84º.dicẽs.(Licʒ deus
circa cauſata nihil neceſſario velit abſolute:tñ aliquid
neceſſario ex cõditione vel ſuppoſitiõe vult:oſtẽſuʒ eſt
enim diuinã voluntatẽ imutabilẽ eſſe:in quolibʒ autẽ
imutabili:ſi ſemel eſt aliqd:nõ põt poſtmodũ nõ ieſſe
hoc enim moueri dicimus:qḋ aliter ſe hʒ nũc ⁊ ꝑus.ſi
ſi igr̃ diuina voluntas eſt imutabilis:poſito ꝙ aliqd
velit:neceſſe eſt ex ſuppoſitione eũ hoc velle. ℄ Itẽ
omne eternũ eſt neceſſariũ:deũ aũt velle aliquod cau
ſatũ eſſe eſt eternũ:ſicut eni ẽẽ ſuũ ita ⁊ velle eternita
te menſurar̃.eſt ḡ neceſſariũ:ſʒ nõ abſolute ꝯſideratũ:
qꝛ volũtas dei nõ hʒ neceſſariã habitudinẽ ad hoc vo
litũ.eſt ḡ neceſſariũ ex ſuppoſitiõe.℄ Itẽ.Quicqd deꝰ
potuit põt:virtus eni eius nõ minuir̃:ſicut nec eſſentia
eiꝰ:ſʒ nõ põt nũc nõ velle:qḋ ponir̃ voluiſſe:qꝛ nõ põt
mutari ſua volũtas.ḡ nũqꝫ potuit ñ velle qcqd voluit
igr̃ eſt neceſſariũ ex ſuppoſitione eũ voluiſſe quicqd
voluit ſicut ⁊ velle:neutrũ aũt eſt neceſſariũ abſolute
ſʒ poſſibile mõ ꝑdicto.) Hec ille.℄ Quõ aũt illud ſit
poſſibile abſolute:⁊ nõ abſolute neceſſariũ:manifeſtat
caº.ꝓcedenti ſcʒ.83.dicens.(Volitũ nõ hʒ neceſſariũ
ordinẽ ad bonitatẽ:que eſt obiectũ ꝓpriũ diuine volũ
tatis ꝑ modũ:quo nõ neceſſaria:ſʒ poſſibilia enuncia
bilia dicimus:ſi nõ eſt neceſſarius ordo ꝑdicati ad ſub
iectũ:vñ cũ dr̃:deus vult hoc creatũ:manifeſtũ eſt ẽẽ
enũciabile nõ neceſſariũ:ſʒ poſſibile illo mõ:quo non
dr̃ aliqd poſſibile ſꝫm aliquã potentiaʒ:ſed qꝛ non ne
ceſſe eſt eſſe:nec impoſſibile eſt eſſe:vt phus tradit 5º
Tex.cõ.17. metaphyſice:ſicut triangulũ habere duo latera equa
lia eſt enunciabile poſſibile:nõ tñ ſꝫ aliquã potentiã:
cũ in mathematicis nõ ſit potentia:neqꝫ motus.) Hec
ille.℄ Ex quibus pʒ quõ deum velle munduʒ eſſe eſt
abſolute poſſibile:⁊ nõ neceſſariũ abſolute:ſʒ neceſſa
riũ ex ſuppoſitione.Sicut eniʒ ponit ſcũs doctor ꝑma
ꝑte.q.19.arti.3º.Neceſſariũ dr̃ dupl̃r:ſcʒ abſolute:⁊ ex
ſuppoſitione:neceſſariũ abſolute iudicar̃ aliqd ex ha
bitudine terminoꝝ:vtpote qꝛ ꝑdicatũ ẽ in diffõne ſub
iecti:ſicut neceſſariũ eſt hoieʒ eſſe aial:vel qꝛ ſubiectũ
eſt de rõne ꝑdicati:ſicut hoc eſt neceſſariũ:numerum
eſſe parem vel imparem:ſic aũt nõ eſt neceſſariũ:ſortẽ
ſedere vel nõ ſedere:vnde nõ eſt neceſſariuʒ abſolute:
ſed põt dici neceſſariũ ex ſuppoſitiõe:ſuppoſito enim
ꝙ ſedeat:neceſſariuʒ eſt euʒ ſedere dum ſedet. Circa di
uina igr̃ volita hoc cõſiderãdũ eſt:ꝙ deũ velle quod
dam volitũ:ſcʒ ſeipſuʒ eſt neceſſariũ abſolute:nõ tñ h̄
eſt verum de omnibus que vult:voluntas eni diuina
neceſſariã habitudinẽ habet ad ſuam bonitatem: que
eſt eius obiectũ ꝓpriũ:vnde bonitatẽ ſuaʒ eſſe deꝰ ex
neceſſitate vult:ſicut ⁊ volũtas nr̃a ex neceſſitate vult
btitudinem:ſicut ⁊ quelibet alia potentia neceſſariam
habitudinẽ hʒ ad ꝓpriuʒ ⁊ ꝑncipale obiectuʒ:vt viſus
ad colorem:qꝛ de ſui rõne hʒ vt tẽdat in illud:alia aũt
a ſe deus vult inq̄ꝫtũ ordinãtur ad ſuã bonitateʒ vt in
finem:ea aũt que ſunt in finẽ:non ex neceſſitate volu
mus volentes finẽ:niſi ſint talia:ſine quibus finis eſſe
nõ põt:ſicut volumus cibũ volẽtes cõſeruationẽ vite:
⁊ nauẽ volẽtes tranſfretare:nõ ſic aũt volumus ea ex
neceſſitate:ſine quibus finis ẽẽ põt:ſicut equũ ad am
bulandũ:qꝛ ſine h̄ poſſumꝰ ire:⁊ eadẽ rõ eſt in alijs:vñ
cũ bonitas dei ſit:⁊ ꝑfecta ẽẽ poſſit ſine alijs:cũ nihil
ꝑfectionis ei accreſcat ex alijs:ſeqr̃ ꝙ alia a ſe eũ velle
nõ ſit neceſſariũ abſolute:⁊ tñ eſt neceñriũ ex ſuppoſitio
ne:ſuppoſito eni ꝙ velit:nõ põt nõ velle:qꝛ nõ põt vo
lũtas eius mutari.) Hec ille.℄ Idẽ ponit de veritate
vbi ſupra ad ꝑm.℄ 4ª ꝯ.Deus aliqua vult voluntate
antecedẽte:q̃ nõ vult volũtate ꝯñte. Iſtã cõcluſioneʒ
ponit ⁊ ꝓbat ſcũs doctor de veritate.q.23.artic.2º.di
cẽs.(Voluntas diuina ꝑ ancedẽtẽ ⁊ ꝯſequẽtẽ ꝯuenien
ter diſtinguir̃:cuiꝰ diſtictiõis itellectꝰ ex v̄bis Damaſ.
eſt aſſumendus:q hãc diſtinctionẽ introduxit:dicit eni
2º.liº.ꝙ volũtas ancedẽs eſt acceptio dei ex ipſo extis: Cap.26.
ſed volũtas ꝯſequẽs eſt cõceſſio ex nr̃a cã.Ad cuiꝰ eui
dentiã ſciendũ eſt:ꝙ in qualibʒ actione eſt aliqd ꝯſide
randũ ex ꝑte agentis:⁊ aliqd ex ꝑte recipientis:⁊ ſicut
agens eſt ꝑus facto ⁊ ꝑncipalius:ita illud qḋ eſt ex ꝑte
facientis:eſt ꝑus nãlr eo:qḋ eſt ex ꝑte facti:ſicut pʒ in
opatione nãe:ꝙ ex ꝑte v̄tutis formatiue:q̃ eſt in ſemi
ne:eſt ꝙ aial ꝑfectũ ꝓducar̃:ſʒ ex ꝑte mãe recipiẽtis:q̃
qñqꝫ eſt indiſpoſita cõtingit qñqꝫ ꝙ non ꝓducar̃ ꝑfe
ctũ aial:ſicut ꝯtingit in ꝑtibꝰ monſtruoſis:⁊ ſic dicimꝰ
de ꝑma intentione nãe eſſe ꝙ aial ꝑfectũ ꝓducar̃:ſʒ ꝙ
ꝓducar̃ aial imꝑfectũ eſt ex 2ª intẽtiõe nãe:q̃ ex quo
nõ põt mãe ꝑꝑ ſuã idiſpoſitionẽ tradere formã ꝑfectã:
tradit ei illud:cuius eſt capax.Et ſimilr̃ eſt cõſideran
dũ in oꝑatiõe dei:q̃ opar̃ in creaturis:q̄uis eni ipſe in
ſua oꝑatione mãm nõ requirat:⁊ res a ꝑncipio creauerit
nulla mã ꝑexiſtẽte:nũc tñ opar̃ in rebꝰ:quas ꝑ creauit
eas adminiſtrãs ꝑſuppoſita nã:quã eis dedit. Et q̄uis
etiã poſſit a creaturis oẽ ipedimẽtũ auferre:q̃ ipfectio
nis capaces exiſtũt:tñ ſꝫm ſapiẽtie ſue ordinẽ diſponit
de rebus ſꝫm eaꝝ cõditionẽ:vt vnicuiqꝫ tribuat ſꝫ ſuũ
modũ. Illud ḡ ad qḋ deus creaturã ordinauit q̄ꝫtũ eſt
de ſe:dr̃ eſſe volitũ ab eo q̄ſi ꝑma intentione:ſiue volũ
tate ancedente:ſʒ qñ creatura impedir̃ ꝓpter ſuũ defe
ctuʒ ab hoc fine:nihilominꝰ tñ deus implet in ea illõ
bonitatis:cuius eſt capax:⁊ h̄ eſt q̄ſi de 2ª intentione
eius:⁊ dr̃ voluntas ꝯſequẽs.Quia ḡ deꝰ oẽs homines
ꝓpter btitudinẽ fecit:dr̃ volũtate ancedẽte velle oẽm
hoieʒ ſaluũ fieri:ſed qdam ſaluti ſue aduerſanr̃:quos
ordo ſapie ſue ad ſalutẽ venire nõ panr̃ ꝓpter eoꝝ de
fectũ:implet in eis alio mõ illud:qḋ ad ſuã bonitatem
ꝑtinet ſcʒ ꝑ iuſticiã dãnãs:vt ſic dũ a ꝑmo ordine volũ
tatis deficiũt.i 2m labanr̃:⁊ dũ volũtatẽ dei nõ faciũt:
implear̃ in eis volũtas dei:ipſe aũt defectus pcti:quo
aliqs reddir̃ dignꝰ pena in pñti:vel in futuro nõ eſt vo
litus a deo:neqꝫ volũtate antecedẽte:neqꝫ ꝯſequente:
ſʒ eſt ab eo ſolũmõ ꝑmiſſus. Nec tñ eſt intelligenduʒ
ꝙ de ꝑdictis intẽtio dei fruſtrari poſſit:qꝛ iſtũ q nõ ſal
uatur:ꝑſciuit ab eterno fore nõ ſaluãdũ:nec ordinauit
ipſum in ſalutẽ ſꝫ ordinẽ ꝑdeſtinatiõis:q eſt ordo ab
ſolute volũtatis:ſʒ q̄ꝫtũ ex ꝑte ſua eſt:dedit ei nãm ad
btitudinẽ ordinatã.) Hec ille.℄ Et ibidẽ ad ꝑm ⁊ 2m
ponit quõ in diuina volũtate non eſt ordo:nec diſtinctio
ex ꝑte actus volũtatis:ſʒ ſolũ ex ꝑte volitoꝝ:nõ qdem
ſꝫ diuerſa volita:ſʒ in reſpectu ad vnũ ⁊ idẽ volitũ ꝑꝑ
diuerſa in eo repta:ſicut aliquẽ hoieʒ vult ſaluare vo
lũtate ancedẽte rõne humane nãe:quã ad ſalutẽ fecit:
ſed vult eũ dãnari volũtate ꝯſequẽte ꝓpter pctã: que
in eo inueniunr̃.℄ Itẽ ꝑma ꝑte.q.19.arti.6º.ad ꝑmũ
ſic ait.(Sciendũ ꝙ vnũqḋqꝫ ſꝫ ꝙ eſt bonũ:ſic eſt vo
litũ a deo:aliqd aũt põt eſſe in ꝑma ſui cõſideratione
ſꝫm ꝙ abſolute cõſiderar̃ bonũ vel malũ:qḋ tñ ꝓut cũ
alio adiũcto ꝯſiderar̃:q̃ eſt ꝯñs eiꝰ ꝯſideratio ẽtrario ſe
hʒ:ſic hoieʒ viuere eſt bonũ:⁊ hoieʒ occidi malũ ſꝫ ab
ſolutaʒ ꝯſiderationẽ:ſʒ ſi addar̃ circa aliquẽ hoieʒ:ꝙ
ſit homicida vel viuẽs in periculũ multitudinis:ſic bo
nũ eſt eũ occidi:⁊ malũ eſt eũ viuere:vnde põt dici ꝙ
iuſtus

iuſtus iudex añcedẽter vult oẽs hoĩes viuere: ſʒ ↄñter
vult homicidã ſuſpẽdi. Silr deus vult añcedẽter oẽs
hoĩem ſaluũ fieri: ſʒ ↄñter vult quoſdã dãnari ſm exi
gentiã ſue iuſticie: nec tñ illud: qḋ añcedẽter volumus
ſimplr volum⁹: ſʒ ſm qd: q2 volũtas cõpaꝛ̃ ad res ſm
ꝙ ſunt in ſeipſis aũt ſũt in pticulari: vñ ſim/
plr volum⁹ aliqd ſʒ ꝙ illḋ volum⁹ ↄſideratis oib⁹ cir
cũſtãtijs pticularib⁹: qḋ eſt ↄñter velle: vñ põt dici: ꝙ
iudex iuſtus ſimplr vult homicidã ſuſpendi: ſʒ ſm qd
vellet eũ viuere: ſcʒ inq̃ʒ̃ʰᵐ ẽ hõ: vñ magis põt dici vel/
leitas ꝗ̃ abſoluta volũtas.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̊
li°.2°.ca.20 ſen. diſ. 46. q. 1. arti. p̊. dicẽs. (Scḋm Damaſ. (inquit)
volũtas eſt duplex: ſcʒ añcedẽs ⁊ ↄñs: ⁊ hoc ↄuenit nõ
ex aliq̃ diuerſitate volũtatis diuĩe: ſʒ pp diuerſas cõdi/
tiones ipſius voliti: põt enim in vnoquoqʒ hoĩe ↄſide/
rari nã eius: ⁊ alie circũſtãtie ipſi⁹: vt ꝙ eſt volẽs ⁊ pre/
parans ſe ad ſalutẽ ſuã: vel ẽt repugnãs ⁊ ↄ̃rie agens: ſi
igiꝛ̃ in hoĩe tñ nã ipſius ↄſidereꝛ̃ xq̃lr bonũ eſt oẽm
hoĩem ſaluari: q2 oẽs ↄueniũt in nã hũana: ⁊ cũ oẽ bo/
nũ ſit volitũ a deo: h̃ ẽt deus vult: ⁊ hoc vocaꝛ̃ volũtas
añcedens: q̃ oẽs hoĩes vult ſaluos fieri ſm Damaſ. ⁊
hui⁹ voluntatis effec⁹ eſt ipſe ordo nãe in finẽ ſalutis
⁊ pmouẽtia in finẽ oibus cõiter ppoſita tam nãlia ꝗ̃
gratuita: ſicut potẽtie nãles: ⁊ pcepta legis: ⁊ hõ: ↄſide/
ratis aũt oibus circũſtãtijs pſone: ſic nõ inueniꝛ̃ de oi/
bus eq̃liter bo̅ᵐ eſſe: ꝙ ſaluenꝛ̃: bonũ eni ẽ eũ q ſe pre/
parat ⁊ ↄſentit: ſaluari p largitatẽ diuĩe grẽ: nolentẽ vo
⁊ reſiſtentẽ nõ eſt bonũ ſaluari: q2 iuſtũ nõ eſt: ⁊ q2 hoc
mõ ſe hʒ aliqd ad hoc: ꝙ ſit volitũ a deo: ſicut ſe hʒ ad
hoc ꝙ ſit bonũ: iõ iſtũ hoĩem ſub iſtis cõditionib⁹ ↄſi/
deratũ nõ vult de⁹ ſaluari: ſʒ tñ iſtũ q eſt volẽs ⁊ ↄſen
tiens: ⁊ hoc dꝛ̃ volũtas ↄñs: eo ꝙ pſupponit pſciaʒ ope
rũ: nõ tanq̃ʒ cãm volẽtis: ſed q̃ſi rõnẽ voliti.) Hec ille.
¶ Et ibidẽ ad 2ᵐ dicit. (Voluntas añcedens põt dici
volũtas cõditionata: nec tñ eſt impfectio ex pte volun
tatis diuĩe: ſʒ ex pte voliti: qḋ nõ accipiꝛ̃ cũ oibus circũ
ſtãtijs: que exiguꝛ̃ ad rectũ ordinẽ in ſalutem.) Hec
ille. ¶ 5ᵃ ↄ̃. Licʒ dei voluntas ↄſequẽs ſemp impleaꝛ̃:
nõ tñ neceſſitatẽ reb⁹ volitis gnãliter iponit. Primã
ptẽ hui⁹ ↄ̃nis pbat ſcũs Tho. p̊ ſen. diſ. 47. q. 1. arti. p̊.
dicẽs. (Quicqd deus vult volũtate ↄſequẽte totũ fit:
nõ aũt qcqd vult volũtate añcedẽte: q2 h̃ non ſimplr
vult ⁊ pfecte: ſʒ ſʒ qd tñ: nec illa impfectio eſt ex pte
volũtatis: ſʒ ex cõditione voliti: eſt eni ecõtrario de vo
lũtate ⁊ cognitiõe ſpeculatiua: cognitio enim ſpecula/
tiua pficiꝛ̃ in abſtractione a ſingularibus: ſʒ voluntas
⁊ qcqd aliud eſt ordinatũ ad opus pficiꝛ̃ in pticulari
circa qḋ eſt opatio. illud q̃ eſt ſimplr ⁊ pfecte volitum
qḋ ſubiacet volũtati ſm oẽs pticulares cõditiões cir/
cũſtantes ipſum pticulare: ⁊ hoc ptinet ad voluntatẽ
ↄſequentẽ q̃ reſpicit opus ⁊ diſpoſitiones: qbus aliqs
ſufficienter ordinaꝛ̃ ad hoc: ꝙ ſit ſibi ↄueniens debitũ
hoc qḋ dꝛ̃ deus velle vt ſalueꝛ̃: vel hẽ: ⁊ iõ talis volun
tas nõ põt impediri: ſicut nec pſcia cui ſubijciꝛ̃ res ſm
illas cõditiones: qb⁹ in actu cõſiſtit: illud aũt qḋ eſt re/
ctũ ⁊ bonũ ſm aliquã ↄditionẽ rei vlem cõſideratũ:
nõ hʒ rõnẽ voliti ſimplr: ſed ſʒ qd: ſicut iſtũ hoĩem
ſmgtũ eſt hõ eſt bo̅ᵐ ſaluari: eo ꝙ nã ſua ad hoc eſt or/
dinata: ⁊ deus hoc vult volũtate añcedente: ſm quã
nõ dꝛ̃ aliqd velle ſimplr: ⁊ iõ talis voluntas pt nõ im/
pleri.) Hec ille. ¶ Eandẽ ptẽ ↄ̃nis pbat p̊ma pte vbi
ſtatim dixi: ait enim ſic. (Neceſſe ẽ ſemp dei volũtatẽ
impleri. Ad cui⁹ euidentiã ↄſiderandũ eſt: ꝙ cũ effec⁹
cõformeꝛ̃ agenti ſm ſuã formã: eadẽ rõ eſt in cauſis
agentibus: q̃ eſt in cauſis formalibus: in formis aũt ſic
eſt: ꝙ lʒ effectus aliqs poſſit deficere ab aliqua formã
particulari: tñ a forma vli nihil deficere põt: põt enim
eſſe aliqd: qḋ nõ ſit hõ vel viuũ: nõ põt aũt aliqd ẽẽ: qḋ
nõ ſit ens: vñ ⁊ hoc idẽ in cauſis agẽtib⁹ accidere opʒ:
põt eni aliqd fieri extra ordinẽ alicuius cauſe agentis
pticularis: nõ aũt extra ordinẽ cauſe vlis: ſub qua oẽs
cauſe pticulares cõphẽduꝛ̃: q2 ſi aliqua cã pticula/
ris deficiat a ſuo effectu: hoc eſt ppter aliã aliquã pti/
cularẽ cãm impedientem: que ↄtineꝛ̃ ſub ordine cauſe
vniuerſalis. vnde effectus ordinem cauſe vniuerſalis
nullo mõ põt exire: ⁊ hoc pʒ in cauſis corpalibus: põt
eni ĩpediri: ꝙ aliq̃ ſtella nõ pducat ſuũ effectũ: ſed tñ
qcunqʒ effec⁹ ex cauſa corporea impediente in rebus
corpalib⁹ cõſequaꝛ̃: opʒ ꝙ reducaꝛ̃ p cauſas medias
in vlem ẽtute p̊mi celi. cũ igiꝛ̃ volũtas dei ſit vlis cã
omniũ rerũ: impoſſe eſt ꝙ diuina volũtas ſuũ effectũ
nõ ↄſequaꝛ̃: vñ qḋ vꝛ̃ recedere a diuina volũtate ſcḋʒ
vnũ ordinẽ relabitur in eã ſʒ aliũ: ſicut pctõꝛ q q̃ẽtũ
eſt in ſe recidit a diuina volũtate peccãdo: incidit in or
dinẽ diuine volũtatis: dũ p eius iuſticiã puniꝛ̃.) Hec
ille. ¶ 2ᵃᵐ partẽ vo pbat p̊ ↄ̃ gentiles ca°. 86. (Diui/
na (inquit) volũtas ↄtingentiã nõ tollit: nec neceſſita/
tẽ abſolutã rebus imponit: vult enim deus oia: q̃ requi
runꝛ̃ ad rẽ: quã vult: ſed aliquibus rebus ſʒ modũ ſue
nãe competit ꝙ ſint ↄtingẽtes nõ neceſſarie. igiꝛ̃ vult
res aliquas eſſe contingentes: efficacia aũt diuine vo/
luntatis hoc exigit: vt nõ ſolũ ſit qḋ deus vult: ſed etiã
vt hoc mõ ſit: ſicut deus vult illud eſſe: nam etiã in agẽ
tibus naturalib⁹ cũ ẽtus agens eſt fortis: aſſimilat ſibi
ſuũ effectũ nõ ſolũ q̃tũ ad ſpeciẽ: ſʒ ẽt q̃tũ ad accidẽ/
tia: q̃ ſunt quidã modi ipſius rei. igiꝛ̃ efficacia diuĩe vo/
luntatis contingẽtiã nõ tollit. ¶ ꝓ. Neceſſitas ex ſup
poſitione in cã nõ põt ↄcludere abſolutã neceſſitatem
in effectu: deus aũt vult aliqd in creatura nõ neceſſita
te abſoluta: ſʒ ſolũ que eſt ex ſuppoſitione: vt ſupra oñ/ Cap. 44.
ſum eſt: ex voluntate igiꝛ̃ diuĩa nõ põt ↄcludi in rebus
creatis neceſſitas abſoluta: hec aũt ſola excludit cõtin
gentiã. Nã ⁊ cõtingentia ad vtrũlibet redduꝛ̃ ex ſup
poſitione neceſſaria: ſicut ſortẽ moueri ſi currit eſt ne/
ceſſariũ. Diuina igitur volũtas nõ excludit a rebus vo
litis ↄtingẽtiã. Nõ igiꝛ̃ ſequiꝛ̃: ſi de⁹ vult aliqd: ꝙ illḋ
de neceſſitate eueniat: ſed ꝙ hec ↄditionalis ſit vera ⁊
neceſſaria: ſi deus aliqd vult: illud erit: ↄſequẽs tñ non
opʒ ẽẽ neceſſariũ.) Hec ille. ¶ Eandẽ pbat in de veri
tate. q. 23. arti. 5°. dicens. (Voluntas diuina nõ impo/
nit neceſſitatẽ rebus oibus: cuius qdẽ rõ aſſignaꝛ̃ a q/
buſdã ex hoc: ꝙ cũ volũtas dei ſit cauſa oĩum p̊ma p/
ducit quoſdã effectus mediantib⁹ cauſis ſecũdis: q̃ con
tingentes ſũt ⁊ deficere pñt: ⁊ iõ effec⁹ cãe pxime ſe/
quiꝛ̃ cõtingentiã: nõ aũt neceſſitatẽ cãe p̊me. Sʒ hoc
vꝛ̃ eſſe cõſonũ his: q ponebant a deo oia pcedere ſm
neceſſitatẽ nature: vt ꝙ ab vno ſimplici pcedat ime/
diate vnũ hñs aliquã mltitudinẽ: ⁊ illo vno mediãte
pcedit multitudo: ſilr ab vno oĩo imobili diũt pcede
re aliqd: qḋ ẽ imobile ſʒ ſubãʒ: ſʒ ẽ mobile ⁊ alr ⁊ alr
ſe hñs ſm ſitũ: q̃ mediãte gnãtio ⁊ corruptio in iſtis in
ferioribus accidit: ſm quã viã nõ põt poni a deo ime
diate cauſari multitudinẽ: ⁊ res corruptibiles cõtingẽ
tes: qḋ eſt ĩnie fidei ↄ̃riũ: que ponit multitudinẽ rerũ
omniũ ⁊ corruptibiliũ imediate a deo creatas: vtpote
p̊ma indiuidua arboꝝ ⁊ brutoꝝ aĩaliũ: ⁊ iõ opʒ aliam
pncipalẽ rõnẽ aſſignare ↄtigẽtie: cui cauſa p̊aſſignata
ſubſeruiat: opʒ eni patiẽs aſſimilari agẽti: ⁊ iõ ſi agens
ſit fortiſſimũ: erit ſimilitudo effectus ad cãm agentẽ
pfecta: ſi aũt ſit debile: erit ſilitudo impfecta: ſicut pp

fortitudinē virtutis formatiue in ſemine filius aſſimi
latur patri: nō ſolū in nā ſpeciei: ſ; et in multis accidē
tibus: econuerſo vero ꝓpter debilitatem predicte vir/
p.li. de gene ra. anialiu;. ca.5. tutis deficit predicta aſſimilatio vt dicit̄ in libro de
animalibus: voluntas autem diuina eſt agens fortiſſi
mum: vnde oportet eius effectum ei omnibus modis
aſſimilari: non ſolum vt fiat illud: quod deus vult fieri
qd̄ eſt quaſi aſſimilari ſm rationem ſpeciei: ſed vt fiat
illo mō: quo deus vult illud fieri: vt neceſſario vel con
tingenter: cito vel tarde: qd̄ eſt quaſi quedam aſſimila
tio ſm accidētia. Et hūc quidē modū rebus diuina voluntas
prefigit ex ordine ſue ſapiētie: ſm aūt ꝙ diſpo/
nit aliquas res ſic: vel ſic fieri: adaptat eis cauſas illo
mō: quo diſponit: quem tñ modum poſſet rebus indu/
cere etia; illis cauſis nō mediantibus: ⁊ ſic nō dicim⁹
ꝙ aliqui diuinoꝝ effectuū ſint cōtingentes ſolūmodo
ꝓpter cōtingentiā cauſaꝝ ſecūdaꝝ: ſed magis ꝓpter
diſpoſitionem diuine voluntatis: que talem ordinē re
bus prouidit.) Hec ille. ¶ Itē eadē. q. arti. 4°. ad 15m.
dicit. (Volūtas ad volitū habet duplicē reſpectū. pm
quidem h; ad ipſum inq̄ntū eſt volitū. 2m vo habet ad
illud inq̄ntum eſt ꝓducendū in actu ꝑ voluntatē: ⁊ hic
quide; reſpectus ꝑſupponit pmū: p eni; intelligim⁹ vo
luntatē velle aliqd: deinde ex hoc ipſo ꝙ vult illud: in
telligimus: ꝙ ꝓducit in rerū nā: ſi volūtas ſit efficax.
Primus ḡ reſpectus dine voluntatis ad volitū nō eſt
neceſſarius abſolute ꝑꝑ improportionē voliti ad finē
qui eſt rō volēdi: vt dictū eſt: vñ nō eſt neceſſariū abſo
lute ꝙ velit illō: ſ; ſecūdus reſpect⁹ eſt neceſſarius ꝑꝑ
efficaciā diuine volūtatis: ⁊ exinde eſt ꝙ de neceſſita/
te ſequit̄: ſi deus vult aliqd volūtate bñplaciti: q illō
Lec.3. fiat.) Hec ille. ¶ Eaſdē ꝓbationes ponit pma pte. q.
19. arti. 8°. Ite; ſup 6°. metaphiſice in fine illius capli.
(Qd̄ aūt ſint pncipia ⁊ cāe) ſic ait. (Ex eadē cā depen
det effectus: ⁊ oīa que ſunt ꝑ ſe accidētia illius effectus
ſicut eni hō eſt a nā: ita ⁊ oīa eius ꝑ ſe accidentia: vt riſi
bile: ⁊ mentis diſcipline ſuſceptibile: ſi aūt aliq̄ alia cā
nō faciat hoie; ſimplr: ſed hoiem talē: nō erit eius con
ſtituere ea: que ſunt ꝑ ſe accidētia hois: ſ; vti eis: polli/
ticus eni q facit hoiem ciuilē: nō facit cū mentis diſci/
pline ſuſceptibilem: ſ; hac eius ꝓprietate vtitur ad h
ꝙ hō fiat ciuilis: ſicut aūt dictū eſt: ens inq̄ntū eſt ens
h; cā; ipſu; deū: vñ ſicut dine ꝓuidētie ſubditur ipm
ens: ita ⁊ oīa accidentia entis inq̄ntū eſt ens: inter q̄ ſūt
neceſſariū ⁊ cōtingēs. Ad dinā igit̄ ꝓuidētiā ptinet nō
ſolū: ꝙ faciat h ens: ſ; vt det ꝯtingētiā vl̄ neceſſitate;:
⁊ ſ; ꝙ vnicuiq; ꝯtingētiā vel neceſſitatē dare voluit:
ꝓparauit ei cauſas medias: ex qb⁹ de neceſſitate ſequa
tur vel cōtingēter. Inuenitur igit̄ vnuſqſq; effectus ſ;
ꝙ eſt ſub ordine ꝓuidētie neceſſitatē habere: ex quo cō
tingit ꝙ hec ꝯditionalis eſt vera: ſi aliqd a deo ꝓuiſu;
eſt: hoc erit: ſ; aūt ꝙ effectus aliqs ꝯſiderat̄ ſub ordie
cāe ꝓxime: ſic nō oīs effectus eſt neceſſarius: ſ; qdā ne
ceſſarius: ⁊ qdā cōtingēs ſm analogiā ſue cāe: effectus
aūt in ſuis naturis aſſimilant̄ cauſis ꝓximis: nō autē
remotis: ad quaꝝ ꝯditionē ptingere nō pñt. Sic igitur
p;: ꝙ cū de dina ꝓuidētia loquimur: nō eſt dōm ſolū:
hoc eſt ꝓuiſu; a deo vt ſit: ſed hoc eſt ꝓuiſu; a deo: vt
ſit ꝯtingenter: vel vt ſit neceſſario: vñ nō ſeq̄t̄ ſ; rōnē
Tex.cō.8. Ariſto. hic inductā: ꝙ ex quo diuina ꝓuidētia eſt poſi/
ta: q oēs effectus ſint neceſſarij: ſed ꝙ neceſſarium eſt
effectus euenire cōtingenter vel neceſſario: qd̄ qdē eſt
ſingulare in hac cā: ſc; diuina ꝓuidentia: relique eni;
cauſe nō cōſtituūt legē neceſſitatis ⁊ cōtingētia: ſed ea
cōſtituta a ſupiori cā vtuntur: vñ cauſalitati cuiuſlib;
cauſe alterius ſolū ſubdit̄ ꝙ effectus ſit: ꝙ aūt ſit ne/
ceſſario vel cōtingenter dependet ex cā altiori que eſt
cā entis inq̄ntū eſt ens: a quo ordo ꝯtingentie ⁊ neceſſi
tatis in rebus ꝓuenit.) Hec ille. ¶ Et ſicut dicit de ꝓ
uidentia: ita dicendū eſt de volūtate diuina: cū ꝓuidē
tia volūtatē includat: vt alias diffuſius dicebat̄. Nec supra di.40. arti.2°. ꝯcl'o ne 2°.
mirari d; qs de eo: qd̄ dicit: ꝙ qlib; effect⁹ ſ; q ſubeſt
diuine ꝓuidētie eſt neceſſarius: ꝑ hoc eni nō aliud in/
tendit: niſi neceſſitatē ſuppoſitionis: que explicatur per
conditionalē determinatā ꝑ iſtu; modū: q eſt poſſibi/
lis ſic dicendo: neceſſe eſt ꝙ ſi hoc eſt a deo ꝓuiſu;: hoc
eueniat: ⁊ nō neceſſitatē abſolutā: que explicat̄ ꝑ cathe
goricā determinatā mō neceſſitatis: ſic dicēdo: hoc pro
uiſum neceſſario eueniet: ⁊ q iſta ſit mens eius p; per
ea que allegaui de pmo ꝯtra gentiles ca°. 85°. ¶ Sed Cōtra 2am ptem pme cōcluſiōis Aureo. diſ. 47. artic. p. ꝓpo. 3a.
cōtra pdicta arguit multiplr Aureo. Et p° cōtra 2am ptē
pme ꝯnis ⁊ pmā 2e ꝓbādo: ꝙ deus nullu; velle intrin
ſecū habeat elicitiuū: aut ꝓductiuū creaturaꝝ: aut ca/
dens ꝓprie ſuper eas. arguit igit̄ ſic. Illud qd̄ neceſſa/ Utrum velle diuinu; ſit ꝓductiuū creaturarum ꝓprie cadens ſuper eas.
rio ſequit̄ ex aliquo neceſſario ſimplr ⁊ abſolute: illud
tale eſt ſimplr neceſſariū ⁊ abſolute: ſ; manifeſtu; eſt
ꝙ deo volente ꝓductionē mundi: aut aliqd aliud pro/
aliq̄ inſtanti de neceſſitate ꝓductio ſequit̄ in ipſo in/
ſtanti: alioqn ſtante voluntate poſſet nō ſequi ꝓductio
⁊ ꝑ ꝯñs nō eēt efficax volūtas: ⁊ poſſet fruſtrari: qd̄ oio
deo repugnat: conſtat aūt ꝙ ſi tale velle intrinſecum
ponat̄ in deo: illud eſt neceſſariū ſimplr ⁊ abſolute: cū
ſit ipſemet deus: qcqd eni eſt deus de neceſſitate abſo
luta eſt deus. ḡ ꝓductio mundi ſecuta eſt de neceſſita/
te abſoluta ex aliquo neceſſario abſolute ⁊ ſimplr: ⁊ ꝑ
ꝯñs ipſa eſt neceſſaria: ⁊ de nec̄citate de⁹ ꝓduxit qcqd
imediate ꝓduxit: vñ in hoc fundat̄ demōſtratio Aui/
cenne: ⁊ ſuoꝝ ſeq̄ciū: q poſuerūt ꝙ qcqd deus ꝓduxit
de neceſſitate ꝓducit. ¶ Sed forte dicet̄: q licz velle
diuinū ſit neceſſariū in ſe ⁊ abſolute: nō tñ ꝓut tranſit
ſup ꝓductionē mundi: aut aliquā creaturā: vñ trāſitus
nō eſt neceſſari⁹ abſolute: ſ; oio ꝯtingens: eſt tñ neceſſa
rius ex ſuppoſitione: ex quo determinauit ſe deus ad
hoc volēdū ab eterno. ¶ Si ita dicat̄. Nō valet: talis
enim tranſitus nō pōt eſſe cōtingēs niſi fundamentū:
vel termin⁹ ſit cōtingens: ſ; manifeſtū eſt ꝙ termin⁹
nō eſt ꝯtingēs ſub rōne q̄ termin⁹: q2 ſub illa rōne nul
lum eſſe h; in ſe: ſ; oīs creatura ſit ꝯtingēs reſpectu eē
qd̄ h; in ſeipſa: nihilominus: q2 añq̄ ſit: trāſit velle di/
uinū ſuper ipſam: vult enim deus ꝙ res: q̄ nondu; eſt
fiat ſm iſtum modū dicendi. Vñ añq̄ mundus fieret
ſm iſtos: veꝝ erat dicere: ꝙ de⁹ volebat mūdū fieri in
tali inſtanti. cū igit̄ ꝓ illo inſtanti mūdus: aut ꝓductio
eius nullū eſſe hēret in ſe: nec neceſſariū: nec cōtingens
nō pōt dici: ꝙ inde oriat̄ neceſſitas vel ꝯtingentia illi⁹
tranſit⁹ diuine volitionis ſup ipm. habebat ḡ neceſſa/
rio ab ipſo fundamēto: ⁊ cū ipſū velle dinū intrinſece
nō ſit cōtingens: imo neceſſariū ⁊ imutabile: o; ꝙ ille
tranſitus ſit ſimplr neceſſari⁹. Et poſſet rō ꝑ oppoſitu;
ſic formari. Qñcūq; reſpectus aliqs h; eſſe ex ſolo fun
damento ⁊ nō ex termino: ſi fundamentu; eſt neceſſa/
riū abſolute: op; ꝙ reſpect⁹ ille de neceſſitate abſolu/
ta ꝯſurgat: ſed ſi deus vult aliquā creaturā: que nondū
eſt: fieri tranſitus ſue volitionis ſup hanc creaturā: cō/
ſurgit ex ſolo fūdamēto: qd̄ ſe tenet ex pte dei. ⁊ nullo
mō ꝯſurgit ex pte creature: q2 nullū eē h; niſi volitu;:
qd̄ qdē eſſe trahit ab iſto tranſitu: vñ creatura eſt voli
ta: q2 ſuper ipſam tranſit velle diuinū. ḡ ſi velle diuinū
in ſe eſt qd abſolute neceſſariū: op; ꝙ ille trāſitus: quo
ſup creaturā trāſit: ſit neceſſari⁹ abſolute. ¶ 2° ſic. Si
talis

talis trãſitus ab eterno factꝰ eſt cõtingens. ẽ tñ neceſſa riꝰ neccitate ſuppoſitiõis: ex quo determiauit ſe: ꝙ ꝑ ſuũ velle trãſeat ſuꝑ talẽ creaturã. querẽdũ eſt de hac de terminatione ꝗd addit ſuꝑ velle intrinſece ſũptũ ⁊ ab ſolute: aut eni aliꝗd addit reale. aut aliꝗd rõnis: ſed nõ põt dici: ꝙ aliꝗd reale: alioqn aliꝗd reale eẽt additũ in trinſece diuinitati: qδ nullo mõ patit̃ ſimplicitas diui nitatis: ⁊ iteꝝ illud reale ꝑ neceſſitatẽ eẽt ꝗd imutabile ⁊ abſolute neceſſariũ: qꝛ ꝗcꝗd ẽ i deo: ẽ neceſſe eẽ. Nec põt dici: ꝙ illud additũ ſit tñ rõnis. tũ qꝛ illo circũſcri pto: adhuc vellet deꝰ ꝗcꝗd vult. tũ qꝛ ens rõnis princi piũ eẽt realis ꝓductiõis: qδ nullo mõ ẽ poſſibile. ꝫ illδ qδ fingit̃ de illo trãſitu: ⁊ de illa determinatiõe ab eter no ſtare nõ põt: pſertim cũ oẽ velle: ⁊ oĩs actꝰ apphẽ ſiuꝰ vel appetitiuꝰ dicat̃ ſeipſo tranſire ſuꝑ obiectũ. vñ nihil ẽ dictu: ꝙ deꝰ vult creaturã cõtingẽter: niſi reali tas illiꝰ volitiõis ſit oĩo cõtingens. Hec ille. ¶ Cõtra 2am ꝑtẽ 2e ꝯnis arguit ſic. Jlla habitudo quã hꝫ diuinũ velle ad ſecũdaria obiecta: cũ dicimꝰ: ꝙ deꝰ vult crea turas: vel ẽ idipſum realiter ⁊ rõne qδ ipſũmet velle. vel relatio rationis: ſed non poteſt dari: ꝙ ſit relatio ra tionis: quia illa nõ habet eſſe niſi in intellectu obiecti ue: ⁊ ſic nullo mõ itellectu apphẽdẽte illã habitudinẽ nõ erit hꝰ habitudo: nec ꝑ ꝯñs deꝰ volet obiecta ſecũ daria: qδ eſt erroneũ. Nec põt dici: ꝙ ſit relatio realis: qꝛ dei ad creaturã nulla eſt relatio realis. Et iteꝝ nihil põt eẽ reale in deo: qδ nõ ſit deꝰ ſm regulã Aug. xiº. de trinitate dicẽtis: ꝙ ꝗcꝗd hꝫ deꝰ: hoc ẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs talis ha bitudo relatio realis poni nõ põt. Relinquitur ꝫ ꝙ ſit ipſũmet velle diuũ: ⁊ ꝑ ꝯñs ſi habitudo illa ẽ cõtingẽs ⁊ velle cõtingẽs erit: poſitũ ẽ aũt ꝙ ipſũmet diuũ vel le i ſe ⁊ abſolute ſit neceſſariũ. ꝫ necẽ eſt: ꝙ illa habitu do: q̃ trãſit ſuꝑ obiectũ qδcũqꝫ ſit neccia. ¶ 2º. Jdeo vo luntas. ſtante habitudine neceſſaria reſpectu finis: hꝫ habitudinẽ cõtingentẽ ad ea q̃ ſunt ad finẽ: qꝛ actꝰ ille quo vult ꝑciſe finẽ: ẽ aliꝰ ab actu illo: q̊ vult illud: qδ ẽ ad finẽ ꝑꝑ finẽ: alio nãqꝫ actu vult ꝗs ſanitatẽ abſolu te: ⁊ alio potionẽ ꝑꝑ ſanitatẽ. qδ apparet: qꝛ in p̊ actu fi nis ẽ volitꝰ ꝑciſe: in 2º vero nõ ẽ volitꝰ ſꝫ itẽtus: ⁊ ẽ cir cũſtantia actꝰ: ⁊ iõ poſſibile ẽ ꝙ actꝰ: ꝗ tranſit ſuꝑ finẽ: ſit forſitan neceſſariꝰ: ⁊ cũ hoc ꝙ actꝰ trãſiens ſuꝑ illud qδ ẽ ad finẽ ꝑꝑ finẽ remaneat cõtingẽs: ſꝫ i deo nõ eſt niſi vnicꝰ actꝰ: q̊ vult bonitatẽ ſuã ⁊ oẽm creaturã. ꝫ ſi habitudo: quã hꝫ illud velle ad bonitatẽ ſuã eſt neccia: ⁊ habitudo illa etiã erit neceſſaria: quã hꝫ ad bonitates creatas. vñ eadẽ neccitate cõplacet in oĩ bonitate ꝑtici pata: q̃ cõplacet i ſua bonitate. ipoſſibile ẽ igit̃: ꝗn deus diligat oẽm entitatẽ ꝑticipantẽ ſuã bonitatẽ. ¶ Et Cõ firmat̃. Qꝛ ſecꝰ ẽ de eo: qδ diligit̃ ꝑꝑ finẽ: q̃ſi ſit indu ctiuũ finis ipſius: ⁊ de eo: qδ non inducit finem: ſed eſt quedã deriuatio ⁊ participatio eiꝰ: nõ enim diligit deꝰ creaturas: vt mediantibus ipſis acquirat perfectionẽ: ſed quia ſunt participantes ſuã perfectionem: vnde ea neceſſitate: qua cõplacet in ſe: complacet i omni quid ditate creabili vl̃ creata: ⁊ ita nõ hꝫ ad bona creata ha bitudinẽ cõtingẽtẽ. ¶ 3º. Jlla habitudo ẽ neccia: quã i poſſibile eſt nõ eẽ ⁊ fuit ipoſſibile ab eterno: ſꝫ ſi diuũ velle itrinſecã hꝫ habitudinẽ ad creationẽ mũdi: ita ꝙ deus voluerit ꝓ illo inſtãti: ꝙ mũdus feret. habitudi nẽ illã ipoſſibile fuit nõ eſſe ab eterno: qꝛ dat̃ oppoſitũ ꝙ fuit poſſibilis nõ eẽ: ſeꝗtur ꝙ habitudo oppoſita po tuit ineſſe videlicet: ꝙ deus potuit ab eterno nolle mũ dũ creare ꝓ illo inſtãti: quo creauit: ſi aũt potuit nolle ſequit̃: ꝙ illud nolle potuit eẽ deꝰ: qꝛ deus ẽ ſuũ nolle ⁊ ſuũ velle: ⁊ quicꝗd eſt in ipſo: cõſtat aũt ꝙ ꝗcꝗd po tuit eẽ deꝰ: de neccitate eſt deꝰ: ⁊ hodie ẽ deus: q̃re ſi aliq̊ velle intrinſeco potuit ab eterno nolle mũdũ creare: ⁊ hodie oꝫ ꝙ habeat illud nolle. cũ igit̃ nõ habeat cũ iã creauit: ſeꝗt̃ ꝙ hr̃e nõ potuit tale nolle: ⁊ ita habuit vo luntatẽ creãdi de neceſſitate: ſic ꝙ ipoſſibile fuit aliter ſe hr̃e: ſed hoc ẽ totaliter abſonũ ⁊ erroneũ. ꝫ nõ põt di ci: ꝙ velle diuinũ habeat habitudinẽ cõtingẽtem: imo nec aliquã habitudinẽ: ſꝫ quã ſit veꝝ dicere: ꝙ deꝰ vo luit: aut noluit creare mũdũ. Hec ille. ¶ Cõtra 3am ꝑ tẽ 3e ꝯnis arguit ſic ꝓbãdo: ꝙ deꝰ nõ determinat ſe ab eterno ad ꝓducẽdũ aliꝗd ꝑ aliqδ velle intrinſecũ. Si eni inꝗt deꝰ determinet ſe ad ꝓducẽdũ ꝑ aliqδ velle i trinſecũ. aut illud velle reſpicit eq̃liter vtrãqꝫ ꝑtẽ con tradictionis: videlicet ꝓducere ⁊ nõ ꝓducere. aut reſpi cit tñ alterã ꝑtẽ. ſ. ꝓducere. ſꝫ nõ põt dari p̃mũ: qꝛ ꝑ ta le velle cũ eẽt indeterminatũ ad ꝓducere: ⁊ nõ ꝓduce re. nõ determinaret̃ deꝰ ad ꝓducere. Nec põt dari 2m. qꝛ ſi tale velle eẽt determinatũ ad ꝓducere tñ. querẽ dũ erit: an velle ei oppoſitũ. ſ. velle nõ ꝓducere: potue rit in deo eẽ ab eterno. vel ita inſit ſibi velle ꝓducere: ꝙ nõ potuerit ab eterno ineſſe ſibi nolle ꝓducere. non põt aũt dari p̃mũ. qꝛ ꝗcꝗd potuit ab eterno eẽ i deo: ho die ẽ in deo: cũ ꝗcꝗd potuit eẽ i deo: potuit eẽ deꝰ: ⁊ ꝗc ꝗd potuit eẽ deꝰ actu: ſit deꝰ. erit igit̃ i deo nõ ſolũ ꝓdu cere velle: imo ⁊ velle nõ ꝓducere: ⁊ ꝑ ꝯñs non magis intrinſece determinabit̃ ad ꝓducendũ q̃ ad nõ ꝓdu cendũ. Si ãt det̃ 2m q̊. ſ. velle ꝓducere ſic ſit i deo: ꝙ ab eterno nõ potuit illud nõ velle: aut velle nõ ꝓduce re. ſeꝗt̃ ꝙ vult ꝓducere neccitate abſoluta: ⁊ ꝑ ꝯñs quic quid ꝓducit: abſoluta neccitate ꝓducit: qδ erroneũ ẽ: ſe quit̃ ꝫ ꝙ nullo velle intrinſeco determinet̃ ad ꝓducẽ dum. ¶ 2º. Per illud nõ determinat̃ deꝰ ad ꝓducen dũ: qδ in deo nõ eſt: ſed velle ꝓducere qδ ꝓducit i deo nõ ẽ. qδ pꝫ. Tũ qꝛ tale velle iꝑfectionẽ icludit: cũ ſit in q̃dã tendẽtia ⁊ reſpectu nõ habiti: ⁊ expectãs ꝓ fine ipſam ꝓductionẽ: q̃ habita iã ceſſat: qδ oĩno deo repu gnat. Tũ etiã qꝛ vel ẽ tñ i deo velle ꝓducere abſqꝫ h̃ ꝙ ſit in eo velle nõ ꝓducere: ⁊ tũc cũ oẽ qδ ẽ i deo deꝰ ſit. ipoſſibile ẽ qδ velle nõ ꝓducere fuerit: vel eẽ potue rit vnq̃ in eo: ⁊ ꝙ illud velle ꝓducere potuerit nõ fuiſ ſe: alias potuit aliꝗd eẽ deꝰ. qδ nõ eſt deꝰ: ⁊ aliꝗd ẽ deus qδ potuit nõ eſſe deus. vel vtrunqꝫ velle ẽ in deo: velle . ſ. ꝓducere ⁊ velle nõ ꝓducere: ⁊ hoc ẽ magis impoſſi bile: quia querẽdũ erit ꝗd vincet: ⁊ cũ ſint equalia: nec deꝰ ꝓducet: nec nõ ꝓducet: ⁊ ita altera ꝑs cõtradictio nis nõ erit vera: cõtra illud: qδ dicit p̃mũ p̃ncipiũ. ꝫ ni hil eſt dictu: ꝙ deꝰ aliq̊ velle intrinſeco determinetur ad ꝓducendũ. ¶ 3º. Oẽ qδ determinat ſe: mouet ſe: ⁊ omne qδ determinat̃ mouet̃: ſed primũ p̃ncipiũ: qδ ẽ deus: eſt oĩo imobile. non igit̃ põt determinari ad ali quid volendũ. nec põt ſe determinare ad aliquid velle etiã ab eterno. ꝓducet ꝫ exteriꝰ abſqꝫ hoc: ꝙ determi nauerit ſe. vñ imaginans ꝙ deꝰ determinauerit ſe ab eterno ad volendũ alterã ꝑtẽ ꝯdictionis: q̃ſi eẽt i potẽ tia ad vtrãqꝫ ꝑtẽ q̃tũ erat ex ſe: ſed determinauerit ſe ad alterã ꝓut imaginãt̃ iſti: hñt imaginari: ꝙ deꝰ mo ueat ſe: ⁊ actuet ſe: ⁊ ꝙ q̃tũ ẽ ex ſe: ſit in potẽtia: ⁊ mul ta alia abſona: q̃ implicant̃ in his dictis. vñ in hoc me lius dixerũt phi q̃ aliꝗ catholici: cũ ponerẽt: ꝙ deꝰ i ſe ipſo erat determinatꝰ ad velle ꝓducere mundũ ne ſi eſſet indeterminatꝰ ad velle hoc: ⁊ ad non velle: eẽt in potẽtia: ⁊ indigeret alio extrahẽte ipſũ de potentia ad actũ: ⁊ ꝑꝑ h̃ catholice cõcedere oꝫ: ꝙ ſiue deꝰ ꝓducat: ſiue nõ ꝓducat: nulla imutatio: aut determinatio itrin ſece ſit i ipſo. ¶ 4º. Deus ꝑfectioꝛ ẽ in agẽdo quocũqꝫ

Contra 2am cõcluſionem idem ibidem ꝓpõe p̃ria. Utrum velle diuũ hẽat cõtingentẽ habitudinẽ ad obiecta ſecũdaria

Contra 3am cõcluſionem idẽ vbi ſupra ꝓpõe 4a. Utrũ deꝰ determinet ſe ad ꝓducẽdũ ali quid ab eter no ꝑ aliquod velle intrin ſecum.

An velle ꝓducere ꝙ ꝓductu ſit in deo.

alio agēte creato: ſed volūtas vt actiua mouet ſeipſam vt paſſiuā abſqȝ h: ꝙ ipſa vt actiua prius determinet̄. vñ ipſa exiſtēte indeterminata vt actiua eſt: videmus ꝙ determinat paſſiuū ſuū. qꝛ ſi vt actiua ꝑus ſe determinaret: ꝓcederet̄ ī infinitū. ğ multo fortius de⁹ abſqȝ hoc ꝙ determinet̄ īntrinſece. poterit exteri⁹ determinate ꝓducere: vel nō ꝓducere. ℂ Cōfirmat̄. Quia cōſtat ꝙ magne ꝑfectionis ē in agēte: ſi pōt determinate agere ad extra abſqȝ hoc: ꝙ determinet̄ ad intra: ꝛ ꝑ ꝯñs iſte modus agēdi attribuēdus ē deo: vñ ex imꝑfectione rōnaliū creaturaꝝ ꝓcedit: ꝙ nō poſſint determinate agere: niſi determinent̄ intrinſece in ſua volūtate: ꝛ eēt maioris ꝑfectionis: ſi abſqȝ oī determinatiōe intriſeca agerēt ad extra determinate. ℂ 5°. Si de⁹ nō pōt determinate ꝓducere: niſi q̄ten⁹ ad hoc determinat̄ ꝑ ſuū velle. querēdū eſt quō ſe determinat intrinſece ad tale velle: aut. n. indeterminat⁹ exiſtens ad velle ꝓducere ꝛ velle nō ꝓducere determīat ſe ad alteꝝ: aut exigit̄ ꝑdeterminatio: ex qua ſequat̄: ꝙ ſe determinet. ſed nō pōt dari 2ᵐ. qꝛ ꝓcederet̄ in infinitū. determinatio nāqȝ ꝑexigeret determinationē aliā ꝑcedētē ꝛ illa aliā ꝛ ſic in infinitū. ğ neċe eſt: ꝙ aliqd indeterminatū exiſtens poſſit aliqd determinate ꝓducere: ꝛ multo meli⁹ eſt: ꝙ illa determinata ꝓductio ſit ad extra q̄ȝ ad intra in deo: qꝛ intrinſece de⁹ determinari nō pōt. ℂ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯnē arguit: ꝙ iſte mod⁹ dicēdi nō eſt cōueniēs in hoc: ꝙ dicit velle diuinū attingere aliqđ volitū in particulari ſm oēs cōditiōes illud ſingulare circūſtātes: ſic ꝙ tale velle ſit efficax: nec poſſibile īpediri: qđ ē poſitū in 4.° ꝯne. arguit ğ ſic. Cōſtat: ꝙ ſi tale velle pōneretur in deo: eēt idē qđ de⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs eēt quoddā neceſſe eē neceſſitate abſoluta: nec poſſet etiā ab eterno de⁹ nō habuiſſe tale velle: ſȝ ab ipſo cū ſit efficax ſm iſtos de neceſſitate ꝛ īmutabiliter effect⁹ ſeq̄ret̄: ex quo tale velle poſitū eſt. ğ neceſſitate abſoluta de⁹ ꝓducet ꝛ faciet illud: ſup qđ trāſit tale velle: hoc aūt catholice poni non pōt: igit̄ tale velle poni nō pōt ī deo. Hec ille. ℂ Cōtra 5ᵃᵐ ꝯnē arguit ſic. Diuinū velle circa cauſata hȝ rōnē cōplacētie ꝛ nō deſiderij. ğ nullā hȝ circa cauſata rōnem cauſalitatis: ex quo ſeq̄t̄ ꝑmā ꝑtē ꝯnis eē falſā. Aſſumptū ꝓbat ſic. cōſtat ꝙ volūtas dei efficax nō hȝ neceſſitatē ſimpliciter ꝛ abſolutā: alioqn q̄ facit deus: faceret neceſſitate abſoluta: ſed manifeſtū eſt: ꝙ amor cōplacētie infinite: q̄ de⁹ cōplacet in ſe: ꝛ ex hoc cōplacuiſſe dr̄ in oī bono: eſt amor neceſſari⁹ ſimpliciter ꝛ abſolute: ea q̄dē neċitate: qua deus cōplacet in oī bono: ꝛ in oī entitate: iuxta illud Sap. Diligis oīa q̄ ſunt. ğ hꝯ velle nō ē efficax: nec actiuū nec ꝑncipiū ꝓductiuū eoꝝ: q̄ fiunt extra. ℂ 2°. Nullū velle qđ hȝ rōnē quietis ꝛ finis dr̄ actiuū: aut motiuū ad extra: deſideriū q̄dē alicui⁹ rei mouet ad ꝓſecutionē illi⁹: delectatio vero aut cōplacētia nō mouet imediate niſi ꝑ quāto excitat deſideriū: ꝛ hui⁹ rō ē: qꝛ cōplacētia hȝ rōnē ſpūalis quietis: ꝛ nō alicui⁹ motionis: ꝛ ꝑꝑ hoc non ſeq̄t̄ exterior motio imediate: niſi q̄ten⁹ ex cōplacētia quedā ſpūalis ꝛ interior motio in appetitu cōſurgit: ſed velle efficax ē illud: qđ ē motiuū ꝛ actiuū ad extra. ğ velle diue cōplacētie: lȝ ſit infinitū: nō tamē hȝ efficiētie rōnē. ℂ 3°. Ex his q̄ experimur in nobis: cōplacētia nō eſt efficax ad agendū: niſi ex cōplacentia deſideriū excitet̄: volumus enim oēs bona: ꝛ cōplacemus in eis: eligimus aūt nequaq̄: vt dicit ph̄us 8°. ethicoꝝ: ꝛ experimur ꝙ quātūcunqȝ ſit magna cōplacētia in mēte reſpectu alicui⁹ rei. ſi fuerit ſine deſiderio ꝛ appetitu ſiue electiōe ꝓſequendi ꝛ acquirēdi rē illā: nō mouet̄ ex illa cōplacentia quātūcunqȝ intēſa. ergo nec de⁹ ꝓducit ex ſuo velle cōplacētie. ac cōſequēter rō efficacie nō pōt attribui ipſi velle. ℂ 4°. Illud qđ indifferenter ſe hȝ ad aliqua nec plus determinat̄ ad vnū eoꝝ q̄ȝ ad reliquū: nō eſt cauſa imediata. ꝙ alteꝝ determinate fiat: ſed velle diuine cōplacentie indifferēter ſe hȝ: ſiue res ſit: ſiue non ſit: eque enim cōplacuit deus ab eterno in ſeipſo: ꝛ oī quidditate creabili: ꝛ in oī bono: ſicut cōplacet hodie rebus creatis. ergo ex illo velle cōplacentie non determinat ſe deus magis ad ꝓducendum q̄ȝ ad nō ꝓducēdum. ℂ 5°. Quia ratio efficacie non pōt deo attribui rōne alicuius intrinſece volitionis: qđ patet. qꝛ in deo nullū eſt velle: niſi ſoli⁹ cōplacētie ꝛ voluptatis beate: oīs eni alia intentio voluntatis repugnat diue ꝑfectioni: quia cōſtat: ꝙ nullus actus volūtatis pōt poni ī deo qui nō habeat deū ꝑ obiecto primario: ſic ꝙ prius oȝ illū actū attingere bonitatē diuinā: ſed ſolus actus cōplacētie talis eſt: cōplacendo nāqȝ in ſua bonitate pōt deus cōplacere in oī bono: actus autē deſiderij: aut volitionis: qui tendat in aliquid: vt illud habeatur: nullo mō pōt prius attingere diuinitatē. ſi. n. deus vult ꝛ appetit ꝙ aliqd fiat: tale velle nō pōt prius trāſire ſup diuinitatē. nō eni eſt veꝝ ꝙ deus appetat: aut deſideret: aut velit diuinitatē: niſi volitione complacētie. ğ nullū aliud velle pōt poni in deo. ℂ Et ſi dicat̄: ꝙ nō eſt inconueniēs deū velle aliqd creature cōplacēdo: ꝛ cōcupiſcēdo: ꝛ appetēdo illi bonū: ꝛ tñ ꝙ hoc nolit ſibi: qꝛ ē eēntialiter oē bonū. ℂ Si ita dicat̄: non valet. qꝛ tunc eēt aliqs actus in deo: q̄ hr̄et creaturā ꝑ primario obiecto: ſic ꝙ actus ille nullo mō trāſiret in deū vt in obiectū: hoc aūt repugnat diue ꝑfectioni: cū a ph̄is ꝛ theologis cōiter ſit cōceſſum: ꝙ voluntas nō hȝ aliqđ ꝑ obiecto primario niſi deū. Hec Aureolus. ℂ Contra 2ᵃᵐ ꝑtē eiuſdē ꝯnis arguit Bernardus 3ᵃ ꝑte ſūme ꝯ Pelagiū ca°. 3°. ꝓ ſic. De⁹ pōt neċitare oēm volūtatē creatā neceſſitate nāliter ꝑcedente: ſed hoc nō poſſet aliqđ aliud faciēdo q̄ȝ tñ volendo: qm̄ nullo alio modo agit ad extra: nec aliter volendo q̄ȝ prius nāliter: ꝛ ſemꝑ ſic vult. igitur deus neceſſitat de facto quālibet volūtatē creatam ad quēlibet actum ſuū liberum. ꝛ ad quālibet ceſſationem: ꝛ vacationem ab actu neceſſitate nāliter precedēte. Añs patet pro ꝑte pria ſextupliciter. ℂ Tū ꝓ. Quia oīs potētia in ꝓportione debita fortior poteſt neceſſitare debiliorē nāliter ſibi ſubiectā ī qualibet ſua actione. ꝛ iſto modo ſe habēt ad inuicem voluntas diuina: ꝛ angelica: ꝛ humana. vnde ph̄s 5°. metaphyſice diffiniēs priora ſic ait. (Alia dicunt̄ priora ſm poteſtatem. excedens enim ꝑtāte prius: qđ ꝛ potētius. tale vero ē. cui⁹ ſm ꝑuoluntatē ſeq neċe ē alterū ꝛ poſteri⁹. vt nō mouente illo nō moueat̄: ꝛ eſt ꝑuolūtas ꝑncipiū.) Ubi trāſlatio: quā expōit Auerroys hȝ. Sic ēt illō: qđ ē forti⁹ dr̄ añ: ꝛ tale ē illud qđ cogit ſeq alteꝝ ſuā voluntatē: ita ſi illud qđ ē añ nō mouet̄: non mouebit̄ illud qđ p⁹: ꝛ ſi mouet mouebit̄. ꝛ volūtas ē ꝑncipiū h.) Sup qđ Auerroys ſic dič. (Uliter dr̄ añ illō: qđ cogit illō qđ eſt poſt: ꝛ volūtas ei⁹ cōſeq̄t̄ volūtatē ſuā: qm̄ volūtas debilioris ſeq̄t̄ volūtatē fortioris.) ℂ Tū 2°. Qꝛ ponat̄ ꝙ eēt tñ vn⁹ vir ꝛ vna mulier. tūc exq̄ ſpēs humana nō pōt deficere: nec ſine gñatione ſaluari: neċe ē eos voluntarie gñare: nec pōt qs fingere: ꝙ lȝ neceſſario voluntarie gñabūt: nō tñ hac vice vel illa: iō q̄libet eoꝝ cōcubitus erit liber: nec vlli neceſſitati ſubiectus: quia ponat̄. ꝙ vir ꝛ mulier tñ ꝓceſſerunt in dieb⁹ ſuis gñatiōi aptis: ꝙ nō remaneat ſibi tēp⁹: niſi ꝑ vnico tali actu. tūc ſtatim neceſſario illū actū vnicū neċio exercebunt:

Contra 5ᵃᵐ cōcluſionem: idē vbi ſupra ar. 3° pp. 5°. Utrum velle diuinū circa cauſata cauſalitatis rōnē habeat

Cap. xi.

Lec. 13. ca. 2.

Contra 2ᵃᵐ ꝑtē 5ᵉ cōcluſionis. Ber. de gānaco.

Utrum deus omnē voluntatē creatam neċitare poſſit.

Tex. co. 16.

cebūt.nā ſine volūtate gnātio nō fieret: illud āt qd̄ ſic eos artabit ponit a pbis eē nō vlis.ſ.p̄ma cā: qꝛ nulla alia pōt poni eos neceſſitās. ¶ Tū 3°. Qꝛ ſi eēt tm̄ vnꝰ vir ꝛ vna mulier an̄ cōpletū numeꝝ p̄deſtinatoꝝ a deo ex ꝓpagatiōe hoīuꝫ nāli a p̄mis pentibꝰ cōtinuatiōe dīna: niſi.n.ipſi necīo volūtarie gignerent: ceſſaret gnātio hoīuꝫ: ꝛ dei ꝓpoſitū fruſtraret. De Adā quoqꝫ ꝛ Eua p̄uſq̄ carnaliter ꝯuenirēt: pōt fieri ſile argumētū. ¶ Tū 4°. Quia aliter deꝰ nō poſſet neceſſitar creaturā rōnalē: vt eēt īpeccabilis: ī ꝑpetuo quoqꝫ beata. ¶ Tū 5°. Quia aliter deꝰ nō eēt oīpotēs.ſꝫ.n.deꝰ faceret q̄ntū poſſet. vt tu ſimplr̄: vel certo tp̄e velles qppiā. poſſes h nō obſtāte oīo illud nō velle: qꝛ p aliā p̄te tp̄is dati illud poſſes velle.p aliā vō nō velle: imo nolle. ſicqꝫ poſſes reddere deū ꝛ hoīem ipm̄ xp̄m falſū: mendacē: periurū. ponat.n.ꝙ deꝰ p̄dicet p ſemetipſū: ꝯfirmet vel affirmet: ꝙ iſte libere faciet hoc vel illud: ꝛ ad hoc faciet q̄ntū pōt. tūc ſi iſte nō neceſſitat p deū ad h vel illud libere faciēdū: pōt dimittere hoc ꝛ illud. ¶ Tū 6°. Quia aliter poſſet hō fruſtrare ꝓuidētiā: ꝛ p̄deſtinationē: aut voluntatē dei. Imo facere deū miſerrimū ꝛ infeliciſſimū: cōſtat.n.ꝙ deꝰ pōt ꝓuidere: p̄deſtinare: ac preuelle liberos actus humanos: ꝛ q̄ ex eis dependent. ¶ Scd̄o ſic principalr̄. Ille effectꝰ dr̄ ꝓduci necīo neceſſitate nāliter p̄cedēte: q eſt cauſatus a cā: q̄ plene poſita necīo ſeqt illud cauſari: ꝛ ſilr̄ cā neceſſaria neceſſitate nāliter p̄cedēte dr̄ cā actiua: q̄ poſita cū oībus ſuis diſpoſitionibꝰ nāliter p̄uijs: qbꝰ cauſat ſuū cauſatū neceſſario: ꝛ idefectibiliter ſeqt illud cauſari. Iſte deſcriptiōes habent ex dictis Anſelmi p̄. Cur deꝰ hō caº.7°. Et de cōcordia caº.2°. Cū g̊ p volūtatē ſuā ſit cauſa efficiēs oīs actꝰ volūtatis create: ꝛ prior nāliter oī voluntate creata: ꝛ fruſtrari nō poſſit: ſeqt ꝙ oīs actꝰ voluntatis create ꝓducit ex neceſſitate nāliter p̄cedente: imo volūtas creata agit neceſſitate nāliter precedente quicquid agit. ¶ Dicetur forte: ꝙ licꝫ deus nunc velit aliquid eſſe futurum: non eſt neceſſe pro nunc ipſum ſic velle. ſed poteſt pro nūc non ſic velle. ¶ Sed h nō valet. Primo qꝛ ſm̄ hoc nulla eſſet oīo neceſſitas an̄s reſpectu alicuius effectꝰ: nec aliqs effectꝰ eſſet neceſſarius reſpectu ſue cauſe necītate nāliter p̄cedēte: qꝛ nulla cā 2ª pōt quicq̄ ſine coefficientia: ꝛ preefficiētia cauſe prime: q̄ eſt diuina volūtas. ſi igit in illa nō eſt neceſſitas an̄s. nec in aliqua alia pōt eſſe. ¶ Tum.2°. qꝛ iſtū effectū nūc factū ſeu creatū a deo: neceſſe eſt nūc eſſe: q̄re ꝛ eiꝰ cām efficientē: puta diuinā volūtatem. vel ſi ipſa poſſit p nūc nō eſſe: pōt ꝛ iſte effectꝰ: qd̄ eſt ꝯ Anſelmū ꝛ phꝫ: qꝛ oē qd̄ eſt: qn̄ eſt: necīo eſt. ¶ Tū 5°. Quia volūtas dei eſt cā cuiuſcunqꝫ p̄teriti: quare ipm̄ eſt preteritū. g̊ ſicut reſpectu p̄ſentiū ꝛ p̄teritoꝝ eſt neceſſitas an̄s: ita ꝛ reſpectu futuroꝝ: aliter diuina volūtas eſſet mutabilis: quia ſm̄ hoc reſpectu futuroꝝ ſic eſt libera ſm̄ cōtradictionē: ꝙ p eodē inſtāti: quo ē reſpectu alicuius futuri: pōt nō eſſe: ꝛ cū illud futuꝝ fiat p̄ſens: vel diſcedat in p̄teritū: erit neceſſaria neceſſitate oppoſita. ¶ Tū 4°. Quia diuina volūtas ex ſe ſola ſit neceſſaria: ꝛ neceſſitans cā reſpectu preſentis ꝛ p̄teriti: poterit etiā reſpectu futuri: cū oīo eodē mō itrinſece ſe habeat reſpectu eiuſdē rei primo future: 2° p̄ſentis: 3° p̄terite. Si aūt ponat neceſſitās antecedēter reſpectu p̄ſentis ꝛ p̄teriti nō ſufficiēter: nec totaliter ex ſe ſola: ſed ex adiutorio alicuꝰ alteriꝰ: puta rei p̄ſentis vel p̄terite: nō videt ſibiipſi plene ſufficiēs: nec plene oīpotens: ſi ēt res preſens aliquo mō iuuaret ad neceſſitatē in diuina voluntate reſpectu illiꝰ rei p̄ſentis: videret ꝙ eēt aliqua eiꝰ cā: ꝛ aliquo mō ipſam cauſaret: quare potius nāliter eēt rē p̄ſentē eē: ꝛ neceſſario p nūc eſſe q̄ʒ volūtatē diuinā iſtā neceſſitatē ſuā intrinſecā nūc h̄re. ſi etiā aliqd̄ adiutoriū extrinſecū pōt p̄bere dīne volūtati neceſſitatē intrinſecā reſpectu oīum p̄ſentiū ꝛ preteritoꝝ: cur nō reſpectu alicuiꝰ futuri. ¶ Tū 5°. Quia ſi diuina voluntas: q̄ eſt nūc reſpectu alicuiꝰ futuri: poſſet p nūc nō eſſe illiꝰ volūtas. vt dicit reſpōſio. hoc tm̄ nō eſt i p̄tāte illiꝰ futuri. nec alicuiꝰ cauſe inferioris. nec aliquaꝝ cauſaꝝ. ſed tm̄ i libera p̄tāte dīne volūtatis: ꝛ ipſa ē vlr̄ efficax ꝛ indefectibilis in cauſando: q̄re ꝛ necītas an̄s reſpectu oīum futuroꝝ. ¶ 3° p̄ncipaliter ſic. In volūtate creata nūc volēte eſt q̄dā necītas ad volēdū ſaltē necītas cōis: ꝛ in voluntate diuina ſilr̄: q̄ facit volūtatē creataꝫ nūc velle: qꝛ ſm̄ Anſelmū vbi ſ. oē qd̄ eſt: qn̄ eſt: neceē eſt eſſe. He igit due necītates in his duabꝰ volūtatibꝰ dīna.ſ.ꝛ humana: aut ſūt coequeue: aut diſperate ꝛ imptinētes ad inuicē. aut nō ſūt ita. ſi ſint tales. ambe reducunt ad tertiā tāq̄ ad cām cōem priorē ambabꝰ. igit dīna volūtas necītat p aliq̄ cām priorē ad volendū aliqd̄ extra deū: qd̄ eſt falſū. Tū etiam qꝛ oīs necītas in creatura: ſicut ꝛ qd̄libet aliud: ꝓducit a dīna volūtate tanq̄ a cā efficiēte. igit oīs volēdi neceſſitas in voluntate creata efficit a dīna volūtate. nō pōt g̊ dici illas duas necītates p̄dictas eē diſperatas: ꝛ ad inuicē coequeuas: nec etiā pōt dici: ꝙ necītas i humana volūtate ſit cā p̄or ꝛ nāliter p̄cedēs reſpectu necītatis in dīna volūtate. g̊ necītas in dīna voluntate eſt cā necītatis in volūtate hūana. ¶ 4° ſic. Nulla volūtas creata in actibꝰ ſuis ē liberior volūtate xp̄i hūana: ſꝫ illā necītauit dīna volūtas ad ſingulos actꝰ ſuos: q̄re ꝛ quālibet aliā quodāmō necītat. minor ꝓbat. qꝛ ſi voluntas hūana in xp̄o nō necīo cōſenſiſſet dīne volūtati nāliter p̄cedenti. potuiſſet diſſēſiſſe ab ea ꝛ voluiſſe aliqd̄ aliō: imo ꝯtrariū ꝛ peccaſſe. ¶ Cōfirmat. Qꝛ Anſelmꝰ 2°. Cur deꝰ hō. caº.17°. dic̄ de xp̄o. (Si vis ſcire oīuꝫ q̄ fecit: ꝛ q̄ paſſus ē verā necītatē: ſcito oīa ex neceſſitate fuiſſe ꝛc̄.) ¶ 5°. Qꝛ Stephanꝰ pariſienſis epō dānauit quēdā errorē dicentē: ꝙ ad hoc ꝙ oēs effectꝰ ſint neceſſarij reſpectu cauſe p̄me: nō ſufficit: ꝙ ipſa cā p̄ma nō ſit ipedibilis: ſꝫ exigit ꝙ cauſe medie non ſint ipedibiles. error inquit ep̄s. quia tūc non poſſet aliquē effectū neceſſariū ſine poſterioribꝰ cauſis ꝓducere. oēs igit effectꝰ etiā liberi ſunt neceſſarij reſpectu cauſe prime: qꝛ a voluntate ſua ꝓcedūt: que nō pōt aliqualiter īpediri. ¶ Et ſi qs inſtet dicēdo: ꝙ articulus pariſieñſis nō dicit vlr̄ oēs effectus: ſed in particulari ꝛ determinate effectꝰ. Fateor me neſcire quō in originali articulo ſcribebat: ſcio tm̄ ꝙ inter articulos multū correctos vlem illā ſcriptā inueni: nec ex illa particulari vel indefinita refert: cū ex alijs veris vlibus ſequat euidēter. Si eni ad hoc: ꝙ aliq effectus ſint neceſſarij reſpectu cauſe prime: ſufficit ꝙ ipſa nō ſit impedibilis reſpectu aliquoꝝ effectuū: aut etiā alicuiꝰ: oēs effectus ſunt neceſſarij reſpectu illiꝰ. ¶ 6°. Quia ad hoc ſunt auctoritates ſcōꝝ. vn̄ Anſelmꝰ de cōcordia caº.2°. (Neceſſe eſt inqt eē qcqd deꝰ vult ita eſſe: neceſſe eſt ꝙ vult hō in his: que deꝰ vult: ita ſubdidit ſibi humanā volūtatem: vt ſi vult fiant: ſi nō vult nō fiant. quoniam quod deus vult: non poteſt non eſſe.) Itē Augꝰ 3°. de libero arbitrio. (Volūtas inqt dei ē mihi neceſſitas.) Et 6°. ſup Gen̄. ad litterā caº.22°. (Hoc necīo futuꝝ ē: qd̄ ipſe vult.) Et īfinite ſūt tales auctoritates ſcōꝝ. ¶ Dicet forte: ꝙ auctoritates loquūt de necītate ꝯñe nō ꝯñtis ſeu de neceſſitate cōditionali nō abſoluta: ſiue ð neceſ

Utrū deꝰ poſſit nūc nolle ꝙ nūc vult.

Anſel. vbi ſupra pbs prio pertinacias.

ſtate dicti:nõ rei:ſeu cõiunctim:non diuiſim. ¶ Sed
hec reſpõſio nõ valet inqt iſte caº.28º. Prĩo q2 eſt fal/
ſa.2º q2 incauta.3º q2 diminuta. Prĩo inqt deficit quia
falſa eſt.q2 falſe exponit auctoritates:ſi.n.auctoritates
loq̃rẽt t̃m mõ de nec̃itate ꝯñe ſeu cõditiõali: ita habe/
rẽt auctores cõcedere: ꝙ futura nõ euenirent reſpectu
cauſaꝝ iferioꝝ ſicut ſuperioꝝ ⁊ p̃me cauſe: q2 ꝯña ſeu
cõditionalis ĩ talibꝰ reſpectu cauſaꝝ ſecũdaꝝ ita ẽ ne/
ceſſaria ſic̃ reſpectu p̃me:ſic̃.n. hec ꝯña ſeu cõditiona/
lis ẽ nec̃ia:ſi deꝰ vult h̓ eẽ futuꝝ:h̓ erit:ita iſta cõditio/
nalis eſt nec̃ia:ſi cã 2ª faciet hoc futuꝝ.vel p̃ſcit hoc fu
tuꝝ.igiẽ hoc erit. ¶ Itẽ Dis doctrina debet eẽ alicuiꝰ
dubij:aut ignoti:ſ3 iſta ꝯña ſeu cõditionalis nunq̃3 fuit
alicui dubia:aut ignota.ſ.ſi deꝰ p̃ſcit hoc eẽ futuꝝ:h̓ eſt
futuꝝ:⁊ eodẽ mõ de volũtate:ſi deꝰ vult hoc eẽ futuꝝ
hoc erit.qs igiẽ ſapiẽs ſcriberet vel doceret hoc:cũ nõ
ſit docibile:ſ3 ꝑ ſe ſcibile a quocũq3 habita noticia ter/
minoꝝ:vel fide. ¶ Itẽ.Si auctores t̃m intelligerẽt il/
lud:nullo mõ ſoluẽt ꝓpoſita: ſuppoſita nãq3 nec̃itate
huiꝰ ꝯñe vel cõditionalis:quõ ꝑ hãc ſoluiẽ perplexitas
q̃õnis:qlibet.n.oſtẽſa ſibi nec̃itate hꝰ ꝯñe t̃m:dubitabit
de libero arbitrio ⁊ merito ac demerito. aut de certitu
dine aut fallibilitate diue ſcie:⁊ mutabilitate vel imu/
tabilitate diue volũtatis vt prius. ¶ Itẽ.Cur tã multi
auctores tã multa:tã ambigua: tã difficilia de iſta mã
ſcripſerũt: ſi nihil aliud ĩtelligere voluerũt : cũ in vno
verbo breuiſſimo ⁊ leuiſſimo ſe poſſent expedire:dicẽ/
do:ꝙ ĩ oibꝰ talibꝰ ẽ nec̃itas ꝯñe:ſeu vnĩꝰ cõditionalis.
¶ Itẽ. Quia ad eundẽ ĩtellectũ haberẽt cõcedere: ꝙ
chimera ⁊ oia nõ futura de nec̃itate euenĩẽt : nã ita ne/
ceſſaria ẽ ꝯña:ſeu cõditionalis formata de eis:ſicut de
vere futuris. Nã nec̃io ſeq̃ẽ:ſi deꝰ vult vel p̃ſcit ꝙ chi/
mera ⁊ oia nõ futura euenĩẽt:ḡ illa euenient. Nec põt
aliqs dicere:ꝙ ĩ p̃teritis ⁊ futuris ponaẽ añs in eẽ:ĩ his
aũt nõ:⁊ iõ nõ ſimilis neceſſitas hic ⁊ ibi:q2 ꝯña ſeu cõ
ditionalis ipſa ꝑ ſe in vere p̃ſcitis ⁊ futuris non ponit
añs in eẽ:ſicut nec in alia mã ſeu alijs t terminis q̇buſ/
cũq3:ſ3 t̃m mõ nec̃itatẽ cõſecutiõis: ⁊ ſic facit alia ꝯña
ſeu cõditionalis.loquẽdo igiẽ p̄ciſe de ſola nec̃itate p̃/
dicta:ſimileó3 cõcedere de chimera: ⁊ oibꝰ nõ futuris
nec p̃ſcitis ſic̃ de futuris p̃ſcitis: ꝯña.n.⁊ conditionalis
huiꝰ ſyllogiſmi nec̃ia ẽ:ſicut alia q̃liſcunq3. ¶ Itẽ.In
iſta ꝯña.deꝰ p̃ſcit chimerã fore.igiẽ chimera nec̃io erit
ſuppoñiẽ:⁊ ponĩẽ añs ſicut in iſta. deꝰ p̃ſcit antichriſtũ
fore.igiẽ antichriſtꝰ nec̃io erit:⁊ neceſſitas ꝯñe ẽ eq̃lis.
igiẽ ſimpliciter eq̃lis eſt neceſſitas:⁊ ſimilis ĩ ambabꝰ.
Nec ſufficit dicere:ꝙ añs in 2ª eſt veꝝ:⁊ in p̃ia eſt fal
ſum:⁊ iõ nõ ẽ ſilis neceſſitas hic ⁊ ibi : falſitas.n.añtis
neceſſitatẽ ꝯñe nullatenꝰ minuit:nec veritas ipſa3 au/
get:ſic̃ nullus dialeticoꝝ ignorat. Cũ igiẽ nec̃itas ꝯñe:
neceſſario veritatẽ añtis nõ includat reſpiciẽdo ad ſo/
lã nec̃itatẽ ꝯñe.ſilis eſt neceſſitas in ambabꝰ: ⁊ hãc ſo/
lã in talibꝰ ponit r̃ñſio. quare h3 ponere ꝯñter.ꝙ ſicut
neceſſariũ eſt antichriſtũ fore:ſic ⁊ chimerã. ¶ Scõo
iſta r̃ñſio deficit vt ĩcauta. Nõ.n.cauet neceſſitatẽ:quã
voluit ⁊ credidit p̄cauiſſe:nec tribuit nob̃ quã voluit ⁊
credidit liberã p̃tãtẽ.ſi eñi iſta ꝯña eſt neceſſaria: deus
p̃ſcit:aut preuult hoc:igiẽ hoc erit:⁊ añs nõ eſt in p̃tãte
ṽra.igiẽ nec ꝯñs ẽ in p̃tãte nr̃a ſimpliciter libera ⁊ ex/
cluſoria cuiuſlibet neceſſitatis p̄cedẽtis. ¶ Tertio de
ficit r̃ñſio.quia plurimũ diminuta.q2 nõ põt reſpõde/
re rõnibꝰ demõſtratiuis: nec auctoritatibꝰ ſufficiẽter:
p̃ſertimꝰ huic ſyllogiſtice rõni : oia que euenĩẽt de ne/
ceſſitate nãliter p̄cedẽte:de aliq̃ neceſſitate euenĩẽt: ſ3
oia que euenĩẽt:euenĩẽt de neceſſitate nãliter p̄cedẽte.

Utrũ auctores dicentes ꝙ deꝰ vult illud neceſſario eueniet ĩtelligãt de neceſſario cõditionato ⁊ nõ abſoluto.

q2 de volũtate dei:q̃ oibus ſuis volitis eſt nec̃itas nãli/
ter añs.igiẽ oia que euenĩẽt: de neceſſitate aliqua eue/
nient. Uel iſto mõ breuius.Oia que de iſta neceſſitate
euenĩẽt:de aliq̃ neceſſitate euenĩẽt:demõſtrata diuina
volũtate.igiẽ oia q̃ euenĩẽt.de aliq̃ neceſſitate euenĩẽt.
Uel ſic.Oia q̃ euenĩẽt a cã:q̃ poſita neceſſario ſeq̃ẽ ꝙ
euenĩent:⁊ cuiꝰ poſitio nõ eſt:nec erit añcedẽter in al/
terius p̃tãte ẽm cõtradictionẽ: ḡn oia que euenĩẽt a cã
huiuſcemodi euenĩãt:nec̃io euenient: ſed oia q̃ euenĩẽt
a diua volũtate:hoc mõ euenient : ꝙ illa poſita nec̃io
ſequiẽ ꝙ euenĩẽt:⁊ ꝙ illa ponaẽ:nõ eſt nec erit antece/
denter in alteriꝰ libera p̃tãte ẽm cõtradictionẽ. igitur
oia talia ſic euenĩẽt de nec̃itate reſpectu diue volunta
tis:qõ nõ eſt:nec erit in alteriꝰ libera p̃tãte ẽm ꝯ̃dictio
nẽ:ḡn euenĩãt a volũtate diua. ¶ Ad iſta dr̃:⁊ p̃io ad
p̃mũ ꝯ̃ p̃imã ꝯñẽ dico:ꝙ reſponſio ibidẽ data eſt ſuffi
ciẽs:l3.n.diuũ velle ſit in ſe neceſſariũ ſimpliciter ⁊ ab
ſolute:non t̃n h3 nec̃iam habitudinẽ ad creaturas: nec
creature nec̃io ſequũẽ ex illo:niſi neceſſitate ſuppoſitio
nis.Et ad p̃imã ĩprobationẽ huiꝰ reſpõſionis dico: ꝙ
reſpectꝰ diue volitiõis eſt cõtingẽs nõ ꝑꝑ cõtingentiã
ſui fũdamẽti:ſ3 termi.ſ.creature volite. ¶ Et cũ dr̃ ꝙ
creatura talis nõ ẽ cõtingẽs:nec nec̃ia.⁊c̃.Dico ꝙ ꝑ tẽ
pore:q̃ nõ h3 eẽ:nõ ẽ cõtigẽs : nec nec̃ia:ſed t̃n ꝓ eo tp̃e
q̊ deꝰ vult eã eẽ:eſt cõtingẽs:⁊ ꝓ illo tp̃e terminat rela
tionẽ diui velle:oẽ aũt tẽpꝰ deo p̃ſens ẽ in tota ſua eter
nitate:⁊ ita videẽ velle ſctũs Tho.p̊ ꝯ̃ Gẽtiles caº.80.
dicẽs.(Uolũtatis diue relatio ẽ ad rẽ ñ exñtẽ ẽ3 ꝙ ẽ ĩ
ꝓpria nã ẽm aliqd tẽpus: ⁊ nõ ſolũ ẽm ꝙ ẽ in deo co/
gnoſcẽte:vult.n.deꝰ rẽ:q̃ nõ eſt nũc:eẽ ẽm aliqõ tẽpus:
⁊ nõ ſolũ vult:ꝙ ipſe eã ĩtelligat.) Hec ille. ¶ Poteſt
etiã aliter dici:ꝙ res q̃ nullũ eẽ h3:põt dici cõtingẽs:ſi/
cut etiã dicimꝰ futura eẽ cõtĩgẽtia. vñ ſcũs doctor pri/
ma p̃te.q.14.ar.13º.dicit.(Cõtingẽs põt cõſiderari du/
pliciter. Unoº in ſe ẽm ꝙ iã actu eſt: ⁊ ſic nõ cõſideraẽ
vt futuꝝ:ſ3 vt p̃ñs.neq3 ad vtrũlibet:ſ3 vt determina
tũ ad vnũ. Alioº põt cõſiderari cõtingẽs vt eſt ĩ ſua cã:
⁊ ſic cõſideraẽ vt futuꝝ:⁊ vt cõtigẽs nõ determinatũ:
ad vnũ.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ p3 ꝙ res:q̃ nullũ eſſe hñt
p̃ñt dici cõtigẽtes:⁊ ꝯñter mior aſſũpta falſa fuit. Nec
ſeq̃ẽ:hoc nõ h3 eẽ cõtingẽs.igiẽ nõ ẽ cõtingẽs:q2 nõ ſo
lũ res dr̃ cõtingẽs:q2 h3 eẽ nõ nec̃ium : imo q2 põt eẽ ⁊
põt nõ eẽ:⁊ ꝑ idẽ p3:ꝙ alia forª:quã ibi facit.ſ.Qñcũq3
aliqs reſpectꝰ ⁊c̃. nõ valet . nã maior ẽ falſa . non.n.o3
ꝙ ſi reſpectꝰ aliqs fũdatꝰ in aliq̊ exñte terminaẽ ad rẽ
nõdũ exñtẽ:qõ cõſequaẽ ĩ mõ eẽndĩ ſuũ fundamẽtũ:
⁊ nõ terminũ.p̃ſerti de reſpcũ rõnis. ¶ Ad 2ᵃᵐ ĩproba
tionẽ dicte reſpõſiõis dico. ꝙ determinatio diui velle
ad hoc volitũ nihil reale addit ad diuinũ velle diſtin/
ctũ ab eo ẽm rẽ:ſed ſolũ addit directionẽ diuini ĩtelle/
ctus oſtẽdẽtis volũtati tale obiectũ. ⁊ ꝓponẽtis ſibi il/
lud vt volẽdũ. Addit inſuper relationẽ rõnis voⁱᵗⁱ ad
volitũ:cõſtat aũt ꝙ actus diuini intellectꝰ eſt qd reale
nõ tamen realiter diſtinctũ ab ipſo velle: ſed ẽm rõnẽ
t̃m:cõſtat etiã ꝙ tales reſpectꝰ nõ ſunt ipſũ diuũ velle.
ecce qd addit determinatio illa ad diuũ velle. ¶ Ex q̃
patet ꝙ illa determinatio nõ derogat ſimplicitati:licet
addat quid reale ad diuinũ velle : quia illud nõ eſt di/
ſtinctũ ẽm rẽ ab ipſo velle:l3 nõ poſſit velle aliqd illo
nõ exñte:talis.n.reſpectꝰ rõnis cõſeq̃ẽ actũ volẽdi ne/
ceſſario:nõ ꝙ ſit rõ volẽdi:aut p̃ncipiũ volitiõis. Non
ſeq̃ẽ etiã ꝙ illud ens rõnis ſit p̃ncipiũ ꝓducendi entia
realia:ſed ſolũ ꝙ cõſeq̃ẽ p̃ncipiũ ꝓductiuũ.ſ.diuinum
velle. ¶ Ad p̃mũ cõtra 2ᵃᵐ ꝯñẽ dico:ꝙ illa habitudo
quã h3 diuinũ velle ad creaturas volitas nõ eſt ipſum

Quid addat determinatio ad velle diuinum.

diuinum

diuinū velle: ſed relatio rōnis. Et cū arguitur ꝙ nunc
nullo intellectu ⁊c. Dico ꝙ ſi nullus intellectus huma
nus aut angelicꝰ eēt: adhuc ille reſpectus eēt: qꝛ cōſeqꝛ̄
actū diuini intellectꝰ: q nō pōt nō cōſiderare ⁊ nō itel/
ligere talē reſpectū circa ſuū velle: ſuppoſito ꝙ aliqd
velit. vñ ſicut eſt īpoſſibile: ꝙ deꝰ aliqd velit: ⁊ nō velit
illud idē: ita eſt īpoſſibile: ꝙ deus aliqd velit: ⁊ ꝙ talis
reſpectꝰ nō ſit ītellectꝰ ab eo niſi faceret: ꝙ velle nō ſit
actio: qꝛ reſpectꝰ cōſequit̄ actionē nāliter. vt habet̄ 5°.
Tex.co.20. me^{tc}. ❡ Ad 2^{m} negat̄ maior. Nō eni eſt illa cā qre fi/
nis ē necīo volitꝰ: ⁊ ea q̄ ſunt ad finē ſūt cōtingēter vo/
lita quā iſte fingit: ſed potiꝰ qꝛ nō hñt neceſſari ī habitu
dinē ad rōnē volēdi: q̄ eſt ipſe finis: ſiue eodē ſiue diuer
ſis actibꝰ ſint volita: nā eodē actu pōt qs duo itelligere
quoꝝ vnū eſt rō volēdi alteri: ⁊ tñ illo actu manente
pōt deſinere velle illud: qđ eſt māliter volitū: ⁊ vlteriꝰ
cōtinuare volitionē reſpectu alteriꝰ: qđ erat principali/
ter volitū: ⁊ rō volēdi. Nā iudei odiētes hūanitatē xp̄i
odio habebāt ꝯñter diuinū ſuppoſitū: ⁊ ſi illa nā nō di/
mitteret̄ a ſuppoſito diuino: tūc odiū caderet ſolū ſup
nām humanā: ⁊ nō ſup diuinū ſuppoſitū. vt videt̄ po/
nere ſctūs doctor in ſimili. 3ª pte. q. 46. arti. 12°. ad 3^{m}.
Et. q. 25. arti. p̄ ⁊ 2°. ❡ Ad cōfirmationē dico: ꝙ quātū/
cūqꝫ ſit diſſimilitudo illa: q̄ ponit̄ ab arguēte īter illa
q̄ pp̄ finē iſto ⁊ illo mō diligunt̄: tñ ī hoc ſimilia ſūt: ꝙ
nec hoc: nec illud hꝫ neceſſariā habitudinē ad rōnē vo
lendi. ſ. finē: ⁊ cōſequēter ad diuinū velle: hāc. n. habi/
tudinē hñt creature ad diuinā bonitatē ⁊ vltimū finē:
quia lꝫ p eas nō acquirat̄ vltimꝰ finis a deo: tñ repſen
tant diuinā bonitatē: ⁊ ſicut dicit ſcūs doctor de verita
te. q. 23. ar. 4°. (Sicut nullus diuinꝰ effectꝰ pfecte cām
adequat: ita nihil: qđ in deū ſicut in finē ordinat̄: ē fini
adequatū. in nullo. n. creatura perfecte deo aſſimilat̄:
hoc. n. eſt ſoliꝰ verbi increati. vñ cōtingit ꝙ q̄ꝫtūcunqꝫ
nobili mō aliqua pura creatura in deū ordinet̄ aliquo
mō ei aſſimilata. poſſibile ſit aliā creaturā mō eque no
bili in ipſum deū ordinari ⁊ diuinā bonitatē repſenta/
re: vñ pꝫ ꝙ nō eſt neceſſitas diuine voluntati ex amore
quē hꝫ ad ſuā bonitatē: ꝙ velit hoc vel illud circa crea/
turā: nec etiā ineſt ei alia neceſſitas reſpectu totiꝰ crea/
ture: eo ꝙ diuina bonitas in ſe perfecta eſt. etiā ſi nulla
creatura exiſteret: qa bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget: vt ī pſ. dr̄.
Nō. n. diuina bonitas eſt talis finis: q efficiat̄ ex his q̄
ſunt ad finē: ſed magis q̄ efficiunt̄: ⁊ pficiunt̄ ea q̄ ad
ipm ordinant̄. vñ vt Auic. dicit: ꝙ ſoliꝰ dei actio ē pure
liberalis: qꝛ nihil accreſcit ſibi ex his que vult: vel opa/
tur circa creaturā.) Hec ille. ❡ Ex qbus pꝫ quō lꝫ crea
ture repreſentēt dei bonitatē ⁊ eā pticipent: nō tñ ne/
ceſſario diligunt̄ a deo: qꝛ alio mō pōt participari ⁊ re
preſentari eque bñ ⁊ meliꝰ: ⁊ ſō ſicut deꝰ vult iſta: que
nunc dei bonitatē participāt: ita poſſet alia velle ⁊ iſta
nolle: ⁊ p ꝯñs falſū eſt: ꝙ eque neceſſario vel ea neceſſi
tate cōplaceat in iſtis: ſicut in ſua bonitate: nō. n. cōpla/
cet in aliquo ex hoc ſolo: ꝙ eſt aptū participare eiꝰ bo/
nitatē: ſed qꝛ participat eā in actu ſm aliqđ tēpus pre/
ſens: vel futuꝝ. ❡ Ad 3^{m} negat̄ minor. Dico. n. ꝙ illa
habitudo quā hꝫ diuinū velle ad mūdū pōt nō eſſe ⁊
potuit nō eſſe ab eterno: nō ſm ꝙ poſſibile dr̄ per reſpe
ctū ad aliquā potentiā: ſed ſm ꝙ illud dr̄ poſſibile: cu/
ius predicatū ſubiecto nō repugnat: vt dictū fuit ī pba
tione 3ᵉ ꝯnis: ⁊ allegatū p̄ cōtra Gentiles ca°. 83°. Cōce
dit̄ etiā ꝙ in deo potuit eſſe nolle reſpectu mūdi: non
ꝙ aliud velle ab illo: qđ hꝫ nūc deꝰ: potuerit eē in deo:
ſed quia illud velle: qđ cadit ſuper hoc obiectū: mun/
dū eſſe: poterat cadere ſuper oppoſitū. ſ. mūdū nō eſſe.
Et cū arguit̄ ſic. Illud nolle potuit eſſe deus. igit̄ nunc
eſt deus. negat̄ ꝯña. Et cū arguit̄ ſic. Quicquid potuit
eſſe deus: eſt deus: ſed illud nolle potuit eſſe deus ⁊c. Di
co ꝙ eſt fallacia figure dictionis: qꝛ mutat̄ qd ī ad ali/
qd: nam hoc qđ dico velle mundū: aut nolle mūdum:
importat actū diuine voluntatis cum habitudine ⁊ re
ſpectu ad mūdū. vnde ſanctus doctor de veritate vbi
ſupra. arti. 4°. ad 13^{m}. (Cū (inquit) dicitur deum velle
aliquid: nō ſignificat̄ illud aliquid eē in deo: ſed tantū/
modo importat̄ ordo dei ad illius factionē in ꝓpria na
tura.) Hec ille. ❡ Ad primū contra 3^{am} ꝯnem dico: ꝙ
velle: quo deus ſe determinat aliquid in ꝓpria natura
producendū: reſpicit alterā partē contradictionis: ⁊ nō
aliā. Et ad improbationē dico ſicut priꝰ: ꝙ nolle oppo/
ſitū potuit eſſe in deo loquendo de poſſibili vt priꝰ. nō
ꝙ illud nolle eſſet alius actus ab ipſo velle: qđ nūc ē in
deo: ſed eſſet idē actus habēs habitudinē ad oppoſitū
obiectū illi: qđ nunc eſt volitū: ⁊ ſicut nunc dicit̄ velle
reſpectu mundi. ita tunc eēt nolle mundi: ⁊ velle reſpe
ctu huiꝰ obiecti mundū nō eē. Nec ſequit̄ ꝙ aliqd po/
tuit eſſe deus: qđ nunc nō eſt deus: ſed eſt fallacia figu/
re dictionis. ſequit̄ tñ ꝙ aliqd quod eſt deus haberet
aliā habitudinē q̄ꝫ nūc habeat: ⁊ caderet ſup aliud ob/
iectū q̄ꝫ nunc. ❡ Ad 2^{m} negat̄ minor. Et ad primā pro
bationē dico: ꝙ illud velle nō eſt tendentia in obiectū
ſibi futuꝝ. ſed in obiectum ſibi preſens: licet ſit futuꝝ
reſpectu noſtri: vel alicuiꝰ creature: quapropter nō ha/
bet rationē deſiderij aut velle aliquid non habitū ex/
pectantis: propter quod imꝑfectio ſibi inſit. ❡ Ad 2^{am}
probationē ſatis dictū eſt: cōcedit̄ enim ꝙ in deo nō ē
velle reſpectu oppoſiti: potuit aūt eē: nec ſequit̄ ex hoc
ꝙ nunc ſit in deo: nec ꝙ aliquid potuit eſſe deus: quod
modo nō ſit deꝰ: ſed ſolū ꝙ deus potuit referri ad ali/
quid: ad qđ nō refert̄. ❡ Ad 3^{m} negatur maior niſi lo/
quamur de eo: qđ ſic determinat̄: ꝙ de potētiā trāſit ī
actū: ſic autē nō eſt in deo. vt diffuſe dictum fuit in ꝓ/
batione 3ᵉ ꝯnis. nō. n. eſt ibi determinatio pp̄ potentiā:
ſꝫ pp̄ obiectū: nec exigit̄ determinatio niſi pp̄ obiectū
vt ibidē fuit expoſitū: nec eſt veꝝ qđ nos imaginemur
ſicut fingit arguēs: deū eſſe in potētia ad vtrūlibet ⁊c.
ſed imaginamur ꝙ poſſibile eſt volūtatē dei ferri ſup
hoc: ⁊ ꝙ poſſibile ē eā ferri ſup oppoſitū. non ꝓut poſſi
bile dr̄ p reſpectū ad aliquā potentiā: ſed ꝓut dicit nō
repugnātiā. Ad hoc aūt ꝙ aliqd determinet̄ ad aliqđ
duoꝝ ſibi poſſibiliū illo mō. vel ad hoc ꝙ aliqd: qđ ē
poſſibile ad vtrunqꝫ duoꝝ determinet̄ ad alteꝝ illoꝝ
nō requirit̄ exitus de potētia in actū: ⁊ cōſequēter nec
motus. ❡ Ad 4^{m} negat̄ minor. Dico. n. ꝙ volūtas de/
terminat̄ ad volēdū: ⁊ ad ꝓducēdū volitionē ſuā: nec
tñ eſt ꝓceſſus in īfinitū: qꝛ ipſa ad volēdū determinat̄ A quo determinet̄ voluntas.
⁊ hoc p obiectū ſuū: qđ intellectus pſentat ſibi: vt dicit
ſanctꝰ Tho. p̄ cōtra Gētiles ca°. 82°. ❡ Et ſi querat̄ p
quid determinat̄ intellectꝰ. Dico ꝙ qñqꝫ p voluntatē. A quo determinet̄ intellectus. Idem .ſ. proxime ad 5^{m}.
ſicut eni dicit ſcūs doctor: prima 2ᵉ. q. 9. arti. p̄. Volun/
tas mouet intellectū q̄ꝫtū ad exercitiū actus: ſed q̄ꝫtū
ad determinationē actus: qui eſt ex pte obiecti: intelle/
ctus mouet voluntatē: nec erit ꝓceſſus in īfinitū: quia
ſicut ipſe dicit de veritate. q. 22. arti. 12°. ad 2^{m}. Status
eſt in appetitu naturali: quo inclinat̄ intellectus in ſuū
actū. Dico ergo ꝙ volūtas q̄ꝫtū ad exercitiū actus. ſ. vt
velit: vel non velit: determinat̄ a ſeipſa: ⁊ illud quo ſe
ad hoc determinat eſt actꝰ eiꝰ determinatꝰ: ſꝫ q̄ꝫtū ad
ſpecificationē actꝰ. ſ. vt tēdat in hoc: vel in illud. deter/
minat̄ p intellectū oſtēdētē ſibi ſuū obiectū. Nō ergo
oꝫ ꝓcedere in infinitū ex aliqua pte: quia ſi loquamur

de determinatiõe q̃ ad ſpecificationẽ actus eſt ſtatus
in appetitu naturali itellectus: ſi aũt loquamur de de/
terminatione quo ad exercitiũ act⁹: eſt ſtatus i appeti/
tu nãli volũtatis: quẽ hȝ ad ſuũ actũ. ¶ Ad confirma/
tionẽ negaẽ maior. nec. n. in deo: nec i creaturis agẽtib⁹
ꝑ voluntatẽ eſt poſſe ſeq determinatũ effectũ exterius
niſi ꝓcedẽte determinatiõe interiori. vñ ſcũs Tho. lo/
quẽs de ꝑdeſtinatiõe prĩa pte. q. 23. arti. 2°. ad. 3ᵐ. dicit.
(Duplex eſt ꝑparatio. Quedã eſt patiẽtis vt patiaẽ: ⁊
hec ꝑparatio eſt in ꝑparato. Alia eſt ꝑparatio agẽtis vt
agat: ſicut agens ꝑ intellectũ dr̃ ſe preparare ad agẽdũ
inq̃tũ ꝓconcipit rõnẽ opis fiendi: ⁊ ſic deus ab eterno
ꝑparauit ſe ꝓconcipiẽdo rõnẽ ordinis aliquoꝝ i finẽ.)
Hec ille. Sic aũt loquitur de ꝑparatione ad agendũ. a
ſimili dicẽdũ eſt de determinatione ad agendũ: ita ꝙ
dũ precõcipit volẽda: dr̃ determinare ſe ad volendũ ⁊
faciẽdũ. q2 velle ei⁹ eſt ſua actio ⁊ opatio: ⁊ ideo ipoſſi
bile eſt ipſũ determinatũ effectũ ꝑducere: niſi volũtas
ei⁹ ad volendũ aliquẽ effectũ ſe determinet mõ ꝑdicto
¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ diua volũtas ex nã ſua determinaẽ
ad volẽdũ ſuũ ꝓncipale obiectũ: nec vllo mõ eſt inde/
terminata reſpectu illi⁹: ſȝ ad volẽdũ alia determinaẽ
ꝑ intellectũ: ⁊ ꝑ ſua ſapiam: q̃ ſtatuit ſibi determinatos
effect⁹: quos ꝑducit ordinate. ſicut dicit ſcũs doctor 2°
ꝯ Gẽtiles. ca°. 26°. i fine ⁊ ca°. 27°. Intellect⁹ aũt diu⁹
determinaẽ ad determinãdũ volũtatẽ: ⁊ ad ſic ꝯcipiẽ
dũ ꝑ voluntatẽ: ⁊ h̃ nõ ꝓcedit in ifinitũ: q2 eſt ſtat⁹ tã
ex pte volũtatis q̃ ex pte itellect⁹: itellect⁹. n. diuin⁹
nãliter ⁊ nec̃io obiectũ volũtatis diue ⁊ oĩa alia itelli/
git: loquẽdo de incõplexis: ⁊ diua volũtas nãliter vult
⁊ neceſſario ſuũ principale obiectũ: quo dilecto ⁊ ama/
to vult intellectũ cõcipere ⁊ dictare aliqd ꝑducendũ:
in q̃ diua bonitas i tali gradu eluceat: q̃ facto intellect⁹
dictat h̃: vel hoc eẽ fiendũ: ⁊ poſt ad hoc volẽdũ volũ/
tas determinaẽ. ſic ĝ patet: ꝙ volũtas determinaẽ q̃/
tũ ad ſpecificationẽ act⁹ ab itellectu: ſȝ q̃tũ ad exerci/
tiũ illi⁹ act⁹: determinaẽ ex ſua nã q̃tũ ad ꝓncipale ob/
iectũ: ⁊ q̃tũ ad alia ꝑ libertatẽ ſuã. Et ſi dicaẽ ꝙ i hoc
faltem ipſa ꝓus exñs i determinata ſe determinat. con
ceditẽ. nã nõ eſt determinata ad volẽdũ vel nollendũ:
⁊ tñ determinate hȝ velle vel nolle. ſed tñ q̃ ad ſpecifi/
cationẽ act⁹ ꝑ itellectũ determinaẽ. ¶ Ad illõ qd̃ obij
citẽ ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnẽ ſolutũ ẽ ſuperi⁹ rñdẽdo ad argumẽta ꝯ
ꝓmã ⁊ 2ᵃᵐ ꝯnes. ¶ Ad ꝓmũ ꝯ 5ᵃᵐ ꝯnẽ negaẽ minor. ſ.
ꝙ de⁹ nec̃io cõplaceat in oĩ entitate. vt patuit i 2ᵃ ꝯne.
¶ Ad 2ᵐ negaẽ minor: ſicut. n. dicit ſcũs Tho. prĩa 2ᵉ.
q. 31. arti. ꝓ. ad 2ᵐ. (Licet delectatio ſit quedã qes ap/
petit⁹: cõſiderata ꝑſentia bõi delectãtis: qd̃ appetitui ſa
tiſfacit: tñ adhuc remanet imutatio appetit⁹ ab appeti
bili: rõne cui⁹ delectatio qdẽ mot⁹ ẽ.) Hec ille. ¶ Po/
teſt etiã dici: ꝙ lȝ delectatio nõ ſit motiua reſpectu ei⁹
obiecti: in q̃ qs delectaẽ: tñ amor ẽ virtutis motiue ad
exequẽdũ. vnde ſm ꝙ ꝓbat ſcũs Tho. ꝓma 2ᵉ. q. 28.
arti. 6°. (Oẽ agẽs quodcũq3 ſit: agit q̃cũq3 agit ex amo
re: lȝ ãt in deo idẽ act⁹ ſit amor ⁊ delectatio: tñ differũt
rõne. ꝑꝑ qd̃ de⁹ amat creaturas: nõ tñ delectaẽ in illis
ſȝ ſolũ in ſe. vt pri⁹ dictũ fuit in alio articulo. Nec oȝ ꝙ
amor moueat mediãte deſiderio: niſi in illis q̃ ꝑ voli/
ta pficiũẽ: nõ aũt illis q̃ volita pficiũt: cuiuſmodi ẽ de
diua volũtate reſpectu creaturaꝝ. ¶ Ad 3ᵐ ꝑ idẽ. Nõ
enim oȝ: ꝙ cõplacẽtia quã dicim⁹ eẽ amorẽ cõcupiſcẽ
tie excitet deſideriũ ꝓuſq̃ moueat ad exequendũ exte
rius: ꝑſertim in ꝓpoſito: de⁹. n. creaturas quodãmõ di/
ligit amore cõcupiſcẽtie volẽdo eas eẽ: vel volẽdo illis
bonũ: nõ tñ eſt i ipſo deſideriũ: cui⁹ obiectũ ẽ bonũ fu/
turũ: ⁊ iõ qd̃ in nobis facit deſiderium: hoc in deo facit
amor cõcupiſcẽtie: q̃ vult creaturis eẽ: vel aliud bonũ:
qd̃ qdẽ bonũ nobis futurũ ẽ. deo aũt ꝑſens. ¶ Ad 4ᵐ
negaẽ minor. nõ. n. cõplacet de⁹ in oĩ entitate creabili.
vt pri⁹ dictũ fuit. ¶ Ad 5ᵐ negaẽ añs. Et ad ꝓbationẽ
negaẽ minor. lȝ. n. deſideriũ nõ ſit i deo: ẽ tñ act⁹ i eo q̃
cõcupiſcit bonũ creaturis: ille aũt act⁹ ꝓmario attingit
diuinitatẽ nõ inq̃tũ eſt amor cõcupiſcẽtie: ſed inq̃tũ
eſt amor amicitie vel dilectio: idẽ. n. act⁹ ſm ſubam in
deo hȝ rõnẽ volitiõis reſpectu vni⁹ obiecti: ⁊ rõnẽ noli
tionis reſpectu alteri⁹: ac ꝑ hoc nullũ ẽ incõueniẽs ſi d̃
uinũ velle reſpectu diue bõitatis hȝ rõnẽ dilectiõis: ⁊
reſpcũ creature hȝ rõnẽ amoris cõcupiſcẽtie. nec oȝ ꝙ
quãcũq3 habitudinẽ hȝ ad creaturã: ꝙ eãdem habeat
ad ſuũ obiectũ ꝓncipale. ¶ Ad ꝓmũ ꝯ 2ᵃᵐ pté ꝯnis dr̃ Ad ꝓᵃᵐ con
ꝙ minor eſt falſa. lȝ. n. de⁹ poſſet volũtatẽ creatã quali tra 2ᵃᵐ par
bet neceſſitare ad eliciẽdũ actũ: aut ad ceſſandam ab tẽ 5ᵉ.
actu. nõ tñ ſic neceſſitat eã. Et cũ ꝓbaẽ: q2 ſi neceſſita/
ret eã: hoc ſi faceret niſi volẽdo ⁊c̃. dico ꝙ lȝ faceret h̃
volẽdo: tñ nõ vult nũc illud qd̃ vellet tunc: talis enim
nec̃itas põt ꝓuenire ex ipreſſione alicui⁹ forme: q̃ nũc
nõ iprimiẽ. ſ. grã cõſumata. vel ex aliq̃ motiõe dei ſpe
ciali: q̃ nũc nõ moueẽ. vt oñdit ſcũs Tho. de veritate
q. 22. arti. 8°. vñ de⁹ ſic poſſet mouere volẽtẽ ad aliqd
nec̃io: q2. ſ. volũtati ꝓponeret aliqd ſub rõne bõi. ⁊ nul
lo mõ ſub rõne mali: ita ꝙ ceſſatio a volẽdo nullo mõ
appareret volũtati bona. nec a volẽdo aliq̃ mõ diſtra
hereẽ ꝑ paſſionẽ aliq̃: ꝙ. n. volũtas poſſit ab actu ceſſa
re: vñ cõtingit: ꝙ volũtas ceſſet ab actu: h̃ ẽ q2 vel itel/
lectus nõ oñdit ei ſuũ obiectũ ſub rõne boni. vel q2 ceſ
ſatio ab actu apparet bona. vel q2 oppoſitũ illi⁹ obiecti
apparet meli⁹. vel bõ. cõſtat aũt ꝙ deus ꝑ nũc nõ mo
uet iſto mõ volũtatẽ: q2 in oĩ obiecto circa vltimũ finẽ
apparet rõ boni ⁊ mali: ⁊ ceſſatio ab actu apparet bõa:
⁊ q̃nq3 iudiciũ vel appꝛhẽſio itellect⁹ diſtrahiẽ ꝑꝑ mul
ta alia. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ reſpõſio ibidẽ data ẽ ſatis bo/
na quo ad h̃: qd̃ ponit ꝙ illud: qd̃ de⁹ mõ vult. põt pro/
iſto nũc nõ velle: ⁊ ꝙ diuinũ velle: qd̃ nũc eſt reſpectu ali
cui⁹ futuri: põt nõ eẽ: nec vnq̃ fuiſſe reſpectu illi⁹: ſȝ ſꝑ
reſpectu ſui oppoſiti: niſi loquamur de nec̃itate imuta
bilitatis: q2. ſ. illõ qd̃ ſemel voluit: nõ põt deſinere vel/
le ꝑ menſura: ꝑ q̃ voluit illud eẽ: ⁊ ſilr talẽ nec̃itatẽ cõ/
cedo in deo reſpectu oĩuȝ futuroꝝ ab eo volitoꝝ: ſim/
pliciter tñ poſſibile ẽ eũ nõ velle: nec voluiſſe talia fu/
tura. ¶ Et ad ꝓmã hui⁹ iprobationẽ dico: ꝙ rõ nõ va/
let. aliqd. n. dr̃ ꝓuenire neceſſario ab aliq̃ cã nec̃itate
nãliter ꝓcedẽte: qñ illa cã poſita ⁊ ſufficiẽter diſpoſita
ſm oẽȝ realẽ diſpoſitionẽ poſitiue ⁊ ꝑuatiue nõ ẽ i po/
teſtate cauſe: qn agat ⁊ efficiat illũ effectũ: cõſtat autẽ
multas cãs ſecũdas eẽ tales: puta ignẽ ſolẽ ⁊ hõ. eſt ẽt
cõpoſſibile cãȝ ſecũdã iſto mõ cauſare ex nec̃itate nãe:
ꝓmã cãm vero nõ ſic cauſare: nec ẽ in ptãte alicui⁹ ife/
rioris ad illã cauſã nec̃itandã: nã poſito oĩ poſitiuo rea/
li in diua volũtate adhuc eſt poſſibile deũ nõ velle h̃
vel illud: ⁊ nõ cãre h̃ aut illud: ⁊ iõ bñ ſtat effectũ ꝓue
nire nec̃io nec̃itate añcedẽte a cã 2ᵃ ⁊ nõ a cã ꝓma: niſi
nec̃itate imutabilitatis ⁊ ſuppoſitiõis: q2. ſ. ꝓma cã eſt
determinata ad hũc effectũ ꝑ ſuã ſapiam ⁊ volũtatẽ:
nõ ſtat effectũ nõ ſeq illo mõ: q̃ ꝓuolitũ ẽ ⁊ diſpoſitũ a
ꝓma cã illũ ſeq. vñ nec̃itas nãliter antecedẽs reſpectu
cauſe 2ᵉ nõ arguit nec̃itatẽ cõſimilẽ in cã ꝓma: ſȝ aliã
nec̃itatẽ nobiliorẽ: q̃ tñ ſtat cũ cõtingẽtia effect⁹ in ſe.
¶ Ad 2ᵃᵐ iprobationẽ dico: ꝙ ſicut effect⁹ ꝑſens ẽ ne/
ceſſari⁹ neceſſitate ſuppoſitiõis ⁊ imutabilitatis: ita ẽt
cã ꝓma cã ꝑ tũc cauſet cõſimili nec̃itate a q̃ tñ multũ

diſtat

diſtat neceſſitas naliter añs: quã arguẽs fingit: q.ſ. effect⁹ ſic eueniet a cã: ꝙ nõ ẽ i cãe zᵉ ptãte: gn eueniat. ¶ Ad 5ᵘᵐ dico: ꝙ diuĩa volũtas reſpectu pteritoꝝ ⁊ preſentiũ nõ hꝫ neceſſitatẽ: niſi ſuppoſitiõis ⁊ imutabilitatis: ⁊ cõſimilẽ cõcedo reſpectu futuroꝝ: vt alias dictũ ẽ. ¶ Ad 4ᵘᵐ dr̃ ſilr. ¶ Ad 5ᵘᵐ dico: ꝙ lꝫ nõ ſit in ptãte cauſe zᵉ ꝙ pria cã vel diuĩa volũtas ſic vel ſic cauſet vel velit: aut determinet̃ ad h vel illud: tñ qꝛ aliqs effect⁹ nõ ꝓcedit a cã pria: niſi ꝑ zᵃᵐ cãm: iõ ſi cã zᵃ nõ neceſſario determinet̃ ad talẽ effectũ ꝓducẽdũ: ſeq̃t a poſteriori cãm primã nõ neceſſario illũ effectũ cauſare. ⁊ iõ cã zᵃ nõ hꝫ in ſua ptãte cauſalitatẽ cauſe prie. ſꝫ eſt illud ſine q̃ effect⁹ nõ ſubijcit̃ cauſe prie qñqꝫ: qꝛ deus diſponit ſe nõ ꝓducturũ talẽ effectũ ſine cã zᵃ libere cauſante. ¶ Ad 3ᵐ principale dico: ꝙ ſolũ ꝓbat: ꝙ neceſſitas in cã zᵃ originat̃ ex neceſſitate in cã pria exñte. loquendo de neceſſitate ſuppoſitiõis ⁊ imutabilitatis: q̃ ſolũ neceſſariũ ẽ illud qđ eſt eſſe: vt alias dictũ eſt: ſꝫ argumẽtũ deberet ꝓbare aliã neceſſitatẽ in cã prima. ſ. neceſſitatẽ naliter antecedentẽ: q̃ nõ eſt aliud q̃ꝫ neceſſitas: qua. ſ. aliq̃ cã ſic cauſat: ꝙ nõ eſt in ei⁹ ptãte non cauſare ſtantib⁹ oĩbus realibus diſpoſitionib⁹: que ſunt in ea in ordine ad effectũ. Et dico realib⁹ ad remouẽdũ reſpectus rõnis diuine volũtatis ad volita: ſi. n. arguens velit hr̃e ſolam neceſſitatẽ ſuppoſitiõis ⁊ imutabilitatis: nõ arguit ꝯ nos niſi verbaliter: cõcedit̃. n. tũc: ꝙ oĩs effectus eueniet neceſſario neceſſitate añcedẽte: qꝛ eueniet a cã: qua poſita cũ oĩbus diſpoſitionibus realib⁹ ⁊ rõnis non eſt in ptãte alicui⁹ cãe pᵉ vel zᵉ. gn effect⁹ eueniat: nõ. n. ſtat ꝙ velle diuinũ ſit reſpectu talis effect⁹ ꝓ tali mẽſura: gn ille effectus eueniat. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ nulla volũtas creata ẽ liberior volũtate chriſti loquẽdo de libertate a pctõ vel a coactiõe: ſꝫ loquẽdo de libertate a neceſſitate: falſũ ẽ: qꝛ ad multa neceſſitat̃ volũtas cõprehenſoris ⁊ beati: ad q̃ nõ neceſſitat̃ volũtas viatoris. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ articul⁹ pariſiẽſis nõ petit niſi neceſſitatẽ imobilitatis vel ſuppoſitiõis. vel neceſſitatẽ añcedentẽ illo mõ deſcriptã: ſicut tetigi in ſolutiõe tertij: ⁊ h in cõparatiõe ad primã cãm. ſed arguẽs aliud vult. ſ. ꝙ oĩs effect⁹ ſic ꝓueniat neceſſario a pria cã: ꝙ nõ eſt in ptãte alicui⁹ cauſe zᵉ: gn ille effect⁹ eueniat: qđ negam⁹. ¶ Ad 6ᵐ dr̃: ꝙ rñſio ibi data eſt ſufficiẽs. Et ad primã iprobationẽ: q̃ ꝓbat̃ rñſio eẽ falſa. Dico ꝙ ꝯña nõ valet. auctores. n. volũt ꝙ iſta cõditionalis ẽ neceſſaria: pria cã diſponit hoc euenire. igit̃ h eueniet: ⁊ ſilr iſta: hoc ẽ futuꝝ reſpectu prie cauſe. igit̃ eueniet. ⁊ iſta: de⁹ vult hoc eſſe futuꝝ. igit̃ ita erit. nõ ſic ãt eſt de cauſis ſcđis: imo ſtat aliqđ eẽ futuꝝ reſpectu cauſe zᵉ: qđ tñ nunq̃ꝫ erit. ¶ Ad zᵃᵐ dico. ꝙ iſta cõditionalis põt verti in dubiũ ſi de⁹ vult. ita erit: vel iſta: ſi hoc ẽ futuꝝ reſpectu prie cauſe. hoc erit. ꝓcipue apud egyptios: q ponebant diuinã volũtatẽ poſſe mutari ꝑcib⁹ ⁊ ſacrificijs. ¶ Ad 3ᵃᵐ dico. ꝙ illa diſtinctio bñ itellecta ſoluit dubiũ. qꝛ illi qui ponũt diſtinctionẽ de neceſſitate ꝯñtis ⁊ ꝯñe intendunt duo dicere. Primũ ẽ ꝙ iſta cõditionalis eſt vera: de⁹ vult hoc. igit̃ ita erit: ⁊ ſilr: deus ita vult. igit̃ ſemꝑ ita voluit ⁊ volet. nec põt deſinere voluiſſe aut velle h volitũ ꝓ tali mẽſura. zᵐ eſt ꝙ ſimplr̃ ẽ poſſe deũ nũq̃ꝫ ſic voluiſſe, aut ſic velle: ita ꝙ iſta ſimul ſtãt: de⁹ ſic voluit ⁊ põt nũq̃ꝫ ſic voluiſſe: lꝫ ipoſſibile ſit eũ deſinere velle aut voluiſſe: aut mutari de volẽte in nolentẽ: ⁊ iõ bene ſtat ꝙ volitũ a deo neceſſario eueniet reſpectu dei neceſſitate imutabilitatis: ⁊ cõtingẽter eueniet abſolute. neceſſario quidẽ reſpectu dei: qꝛ veꝝ eſt ꝙ eueniet a deo: ⁊ nõ poteſt trãſire de vero in falſũ: nec deſinere eſſe veꝝ: ⁊ hec eſt neceſſitas imutabilitatis: cõtingẽter autẽ eueniet abſolute loquendo: qꝛ nõ iplicat cõtradictionẽ: illud nõ euenire: imo de⁹ poſſet facere illud nõ euenire: ⁊ iõ neceſſitas immutabilitatis ſtat cum libertate arbitrij. ¶ Ad 4ᵘᵐ dico: ꝙ lꝫ ſit facile itelligere neceſſitatẽ illius ꝯñe de⁹ ꝓuidit hoc. igitur hoc eueniet. nõ tñ tota reſolutio ſtat in hoc: qꝛ nõ ſolũ dicim⁹: ꝯñam illã eẽ neceſſariã: imo añs ei⁹ eẽ neceſſariũ neceſſitate imutabilitatis: quã nõ oẽs capiũt: de quoꝝ nũero ẽ arguẽs: vt videt̃: talis eñi neceſſitas ẽ veritas indeſinibilis: quã tñ nõ eẽ non repugnat ex terminis. ¶ Ad 5ᵘᵐ dicit̃: ꝙ lꝫ iſta ꝯña ſit neceſſaria: de⁹ preuidit chimerã eẽ. igit̃ chimera erit. tamẽ añs ei⁹ nõ ẽ neceſſariũ neceſſitate imutabilitatis. vñ breuiter neceſſitas ꝯñe hic capit̃ ꝓut icludit neceſſitatem ꝯñtis ⁊ veritatẽ añtis indeſinibilẽ. ¶ Replice q̃s ipſe facit ibidẽ nõ ſũt ad ꝓpoſitũ. ¶ Cũ ãt zᵒ loco arguẽs dicit rñſionẽ eẽ incautã ⁊c̃. Dico ꝙ ſatis cauta ẽ: qꝛ lꝫ vt dictũ eſt: nõ ſit in ptãte nr̃a añs illi⁹ ꝯñe ſicut in cã ꝑ quã eſt: tñ ſicut in illo: ſine quo añs nõ erit verũ. ⁊ ita eſt de ꝯñte. ¶ Cũ aũt 3ᵒ dicit: ꝙ rõnibus ſuis non põt rñderi. falſũ ẽ. vñ cõformiter ad ꝓdicta dico: ꝙ lꝫ non ſit i ptãte alicui⁹ cauſe zᵉ ponere abſolutũ diuĩe volũtatis: tñ i ptãte zᵉ cauſe ẽ reſpect⁹ rõnis: quẽ hꝫ ad aliqđ obiectũ volitũ ponere nõ ſicut in ptãte cauſe ꝑ quã: ſꝫ ſicut cauſe ſine qua nõ: ſi enim ego nõ vadã ad eccleſiã hodie. nunq̃ꝫ diuina volũtas habuit reſpectũ ad illud ire ſicut ad ſuũ volitũ. Et hec de queſtione dicta ſufficiant. ⁊ conſequenter de primo ſententiarum.

Supra diſt. 40. arti. 3. o.

¶ Explicit liber primus defenſionũ theologie ſancti ⁊ glorioſi angelici doctoris Thome de aquino in primo ſententiaꝝ: editus ꝑ eximiũ veritatis ſchole ꝓfeſſorẽ fratrẽ Joannẽ Capreolũ tholoſanũ ordinis predicatorum: anno domini milleſimo quadringẽteſimo nono: quo Pariſijs ſententias legit: nouiſſime accurate recognitus: omnibuſqꝫ mendis expurgatus. Mandato ⁊ impenſis heredũ nobilis viri domini Octauiani Scoti ciuis Modoetienſis ⁊ ſociorum ſumma diligentia impreſſus Venetijs per Georgium Arriuabenum: Anno reconciliate natiuitatis. 1514. Die. 15. Julij.

Regiſtrum

a A B C D E F G H I K L M N O P Q R
S T V X Y Z AA BB CC DD EE FF GG
HH II KK LL MM NN OO PP.

Omnes ſunt quaterni preter a qui eſt ternus.

Digitized by Google

VITTORIO EMANUELE
BIBLIOTECA NAZIONALE

Digitized by Google